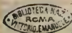
M·TVLII CICE
ronis familiares Epistolae dili
gétiori emendatione quã
alias castigatae.

Interpretãtibus Ubertino clerico cre
scẽtinate. Martino philetico. Ge
orgio Merula Alexãdrino.
Jodoco Badio Ascẽsio
viris doctissimis.

Eiusdẽ Jodoci Badij Ascensij Com
pendiũ Isagogicũ. In Cicero-
nis Epistolas introductoriũ.

Additis insuper quibusdam in libro
miscelanearum per Angelum Po
litianũ interpretatis.

Una cũ figuris suis locis apte dispo-
sitis: nec non vtilissimis apostillis:
ac regulatissima Tabula: quae om
nia notatu & cognitu digna
miro quodam ordine
demonstrat.

Cum

GEORGII MERVLÆ ENARRATIO

GEORGIVS MERVLA ALEXANDRINVS STATIELENSIS DOMINICO SANVTO PATRICIO VENETO SALVTEM.

EXponenti mihi superiore anno discipulis nostris eam Ci. epistolam: quæ ad Lentulum Spintherem de Alexādrino rege in regnum restituendo scribitur. Et si argumentum & summam negocii Strabone potissimum fretus copiose exposuisse uiderer. Tu tamen tria dixisti cumulatius explanari per nos oportuisse: hoc ē cur regno Ptolomæus pulsus. Roma. concessisset: postulans a Senatu Populoq; Romano ut in regnum reduceretur. Tum autem cum dicat. Res agitur per eosdem creditores: per quos cum tu aderas agebatur. Creditores ue an potius competitores: ut quidam codices habent legendū foret. Et q pecuniā Regi credidissent. Postremo syllabæ sortem: quæ in cā regia non parui momenti erat: haud satis aperte explicatam a me fuisse q̄q̄ Luca. secutus qui hæc scribat. Haud equidē īmerito cumanæ carmine uatis. Cautū ne nisi pelusia tangeret ora Hesperius miles ripasq; æstate tumentes. Dixissem in uersibus Sibillinis contineri miles Romanæ ægyptum caue: quo liberali nō & ineruditi hominis sermone motus quotiens historiam illorū temporum legerem: curiose omnia perquirens: atq; obseruans: quæ ad id: quod a me q̄siuisses intelligendum pertinerent: apud Dionem rerum Romanarum scriptorem uberem atq; facilidum causam Alexādrini regis: ut in senatu tractata fuit inueni: simulq; collatis nostrorū scriptorum & græcorum historiis rem ipsam me asse cutum tibi dixi. Tunc diligentiam nostram laudās: simulq; tis gratulatus: qui studiosi epistolarum ad Lentu. su[illegible] aliud per me exponi uoluisti in quo me quandoq; dubitare uidisti immo ingenue confiteri in compertum illud nobis e[illegible]e: hoc est quid senserit Liuius: ubi in primo ab urbe condita classes atq; centurias a Seruio Tullio pro habitu pecuniarum institutas describit: hoc subiiigens. Hæc oia in diuites a pauperibus inclinata onera: deinde est honos addit⁹ nō. n. ut ab Romula traditū cæteri seruauerant reges uiritim suffragium eodemq; iure pmiscue oibus datū est. Sed gradus facti: ut neq; exclusus quisq̄ suffragio uidereť: & uis ois penes primores ciuitatis eēt. Per obscurū. n. est qūo nullus suffragio excluderetur: & uis ois penes primores ciuitatis esset. Hanc per difficilē questiōem cū sollicitissime inuestigarē ex Dionysii Alicarnasei antiquitatū libris: quod uix fieri putabā: quo pacto fieret cognoui. Soluitur igitur pulcherrima ad agnitiōem romanæ historiæ questio de centuriatis & Curiatis comitiis. Sed ne te longius Sanute prefatione remoueret: ad alexandrinū negocium: quo maxime Ci. Laborat Lentulo gratiam relaturus accedemus. Vale.

AEgyptiorū reges a Ptolo. Lagi filio: q primus alexandro successit Ptolomæi appellati sunt: quorum noīa atq; ex maribus indita cognomina: cū apud scriptores græcos legunť: tum ex ordine successiōis in ultimo geographiæ libro a Strab. cōmemorantur. Auletes uero ultimus Ptolomæorū flagitiosus tradiť ut pote qui choraulā exercuerit: atq; in regia certamina cēlebrarit: ad quæ ipse cum aliis concertaturus prodibat: huius frater fuit Ptolo. alter: cui Cyprus in ditionem cōcessat. Vt idem Stra. refert. Hic cū aduersus Ro. bene de se meritos ingratum se præberet: sublēuatus & ipse est. Insula uero a Ro. occupata fuit. Sed auletes ad stabiliendum regnum pecunias quibusdam Romanorum proprias & mutuo acceptas ut amicus & socius Romanorum appellaretur impendit: quas postea cum ab ægyptiis per uim exigeret: molestus ciuibus erat: tum propter hoc: tum etiam q Romanis Cyprum repetere nolebat: quam rem Alexandrini iubebant: uel repudiata Romanorum amicitia & societate. Ergo cū nec eos ut quiescerent persuasisset: nec posset per uim cogere: peregrinum. n. exercitū nō habebat: Romā ex ægypto profugit: accusauitq; ægyptios q eū regno expulissent. Cōtigit aūt ut de eo reducēdo agereť Lentulo Spinthere cōsulem: cui Cilicia mandata fuerat. Interea Alexandrini dum ignorent regē in Italiā uenisse: quē mortuū existimabant. Beronicem illius filiam in regno constituerunt q̄ primum Cybiosactem maritum cœpit: hunc diebus paucis elecit: cum eius ignobilitatem illiberalitatēq; pati non posset. Pro illo alius uenit: qui & ipse se Archelaum Mitridatis filium simulabat: qui Archelai quidē filius erat: eius qui cōtra Syllam bellum gessit. Res autem Ptolomæus ro. profectus a Pompe. suscipiť: & senatui cōmendať: hoc cū Alexandrini resciuiscent: centum oratores Romam miserunt: qui responderent criminibus quibus a rege accusarentur: recriminarenturq; illum de ui & iniuria quib⁹ eos affecisset: quo præcognito: quāuis Romæ eēt: legatis rex insidiatus est subsessionibusq; alio atq; alio dimissis in itinere multos eorum priusq̄ Ro. uenirent interfecit: quosdam in urbe ipsa tolli curauit: alios perterrefaciens: uel pecuniis corrumpens persuasit: ut neq; conuenirent: & colloquerentur magistratus de iis pro quibus missi fuerant neq; in totum ullam memoriam de cæde aliorum faceret: quod ad negocium occultum fuit. Senatus autem grauiter rem tulit: causam eorum acerrime Marco Fauonio alio agente modo. Nam multi legati socioq; Ro. missi per uim perditi fuerant. Præterea nō pauci Romanoq; dona acceperant: qui nō permitterent Dionē qui unus erat legatorum in senatum ingredi [illegible] nem ullam de cæde legatorum quousq; is adesset facere. Cæso uero per do-

cum Pom. ut supra diximus: regem domi suscepisset: illō hoc facto admodū

ntur: pauci admodum conuicti fuere: tū acceptio munerum poterat: ut se in

nt: & hæc quidem pecuniarū gratia mortales faciebant. Sed principio inse

rectū erat fulmine icto: per aliquod tēpus reductio Ptolomæi repressa est

c ascriptum inuenere. Si ægypti rex auxilio quodam indigens uenerit eius

um multitudine ne iuueritis quod si aliter factum fuerit: labores & pericula

d ea quæ tunc gererenť admirantes: quæcunque prius decreuissent rescide

s per quem sibyllinorum uersuum sententia in publicum uenerat. Nam cū

nisi prius senatus decreuisset in uulgus enunciare: Cato ueritus ne sibyllæ

o responsum a senatu acciperent oraculum sibyllæ aperire. Post hæc uero

q; quidam reditum regis Lētulo Spintheri: sed sine exercitu: alii uero rem

s reduceret. pto. cognita sibyllæ sententia rogauit ut per pompe. reducere

tribunos plebis tulisse: ut pompe. sine exercitu cum gemino lictore ad pto-

etur: cui rei non grauiter hæsisse uisus est Pompe. sed senatus id omisit cū

p eo ad rem frumentariam uti uellet q̄q̄ ut iidē historici hoc est Dion & Plu

nsul maxime laborasse: ut præfectura annonæ pompe. mādaretur: tradita

Po. parerent: hoc autem fecit Spinther ut ad maiorem magistratum Pom.

mitteretur: Aulus plancus in collegio tribunorum recitauit literas qbus no-

tabatur pto.

tabatur pto.orare:ut pro Spintere.pom.mitteretur.Cum uarias autem & diffidentes senatorum sentētias ptolo.cogno
uisset desperato reditu ephesum concessit apud eam.postea uero q̄q̄ Romani auxilium abnegassent:& grauiter eius lar
git ōes ferrēt:reductus est & regnū recuperauit.Hoc aūt fecerūt po.atq; Gabi.tm̄ enim potētia & pecuniæ tūc ualuerūt: Pōpei⁹
ut pter populi uoluntatem:& senatus decreta pom.Gabi.scripserit:quem Syriæ cum exercitu præfecerat:ut regē redu Gabi.
ceret:nihil enim curarunt alter muneribus:alter uero gratia de Sibyllinis uersibus.Reus deinde Gabi.tactus ē:sed cō nus
uinci nō potuit tum pompeii:tum pecuniarum gratia.Sed cum legamus Catonem Rhodi cum esset atq; respōsum pto.
Cyprii.expectarent altero ptolomæo ciuibus tunc pulso:& relicta Alexandria Ro.nauiganti ea spe ut pompeii & Cæ.
armis in regnum reduceretur:consilium optimum dedisse ut domum rediret:& cum suis ciuibus pacaret.Dubitabit ali-
quis Cur Dion tradat Alexandrinos ægre tulisse ptolomæum pati Cyprum occupari a Romanis cum rex ipse uiueret:
& insulā in ptāte haberet.Illud adimus quantū tempora supputare potuimus:cū Alexandrini de rege eiiciendo cōsilia
inirent:tunc.p.Claudium pulchrum qui auctor fuit tollendi ptolomæi:in piratas incidisse:regemq; rogasse ut se redime P.Clau
ret:sed precium perexiguum rex misit.adeo ut piratæ id excipere erubescerent.Remissa igitur regi pecunia:& dimisso di. pul-
Clau.sine precio:tribunus deinde plebis creatus Clau.euicit:ut.M.C.in Cyprum mitteretur:eam ab rege ablaturus. cher
Sed Pto.re intellecta priusquam ille aduentasset seipsum interemit:Ca.insulam accepit:& regis opes uenundedit pecu
nia oī in publicum ærarium relata:quod Luca.significat cum dicit.Quod Ca.longinquam uexit super æquora Cypro.
Ergo cum iussu populi mitteretur Ca.ad pecuniam accipiendam satis Cyprus Romā imperio parebat cum in dignita-
te regni ægyptiorum iureq; Alexandrini in quo animo ferebant iam insulam:cui per multos annos ptolomæus ipetra-
uerat in Romanorū iura cedere.Sueto.quoq; significat post initam cū popu.roma.societatē ptolo.Alexandria pulsum.
Nā Ca.laborabat ut sibi ægyptus prouincia plebiscito daretur nactus extra ordinarii imperii occasionem:q̄ Alexandri
ni regē suum socium atq; amicū a senatu appellatum:expulerāt.Igitur ut socius atq; amicus ro.po.ptolo.a senatu reduci
postulabat:nec sine cā atq; iusta senatus de eo reducendo tractauit:q̄ rem primum a me Sanute quæsiuisti:quę autē fo-
ret uersuum sibyllinorum sentētia:satis supra demonstrauimus.Restat ut exponamus atq; comprobemus creditores le-
gendum esse non competitores.Sed hoc subiecta Cice.uerba ad Qu.fratrē confirmabunt.Creditores uero regis apte Credi-
pecunias suppeditant cōtra Lentulum:sine dubio res a Lentu.remota uidet esse tum magno meo dolore:q̄q̄ multa fect. tor
Sed ualde miror:cur domi.exponens illud Iuue.Ipsi magna sonant:sed tunc cum creditor audit præcipue.Inquit enim Indo
creditor qui pecuniam credit debitori.Creditor item cuius pecunia aliquid aliud agit:ut hoc loco:& apud Ci.res agitur mitum
pro eosdem creditores nugatoris plane hominis uerba:quæ nec coarguenda sunt.Nam quid aliud aliquid:creditorum
pecunia aduersus Lentu.ageret non intelligo:sed qui pecuniam regi crediderint:quod & tu quærendū existimasti:nihil
siquidem quod ex historia habebatur:inueni:præter q̄ ea quæ de arbitro posthumo Cice.scribit:is enim grandem pecu
niā regibus Alexādrinis crediderat:pulsus interea regno pto.dolosis cōsiliis:ut dixit Sibylla postq̄ sensit posthumus Ro
mā ueniē:huic egenti & roganti hic infœlix pecuniā credidit:nec tamen primū.Nam regnāti crediderat absens:nec teme
re se credēdū putabat:quod erat nemini dubium quin is in regnū restitueretur a senatu populoq; roma.in dādo autem
& credendo processit longius nec suam solum pecuniam credidit:sed etiam amicorum stulte quis negat aut quis non ad
monet:q̄ male cecidit bene consultum putaret.idest difficile:q̄ cū spem magnam sis ingressus:id nō exequi usq; ad ex-
tremum supplex erat rex multa rogabat:omnia pollicebatur ut iam mutuere posthumus cogeretur:ne quod crediderat
perderet si credere constituisset modum:nihil autem erat rege illo blandius:nihil hoc benignius:ut magis pœniteret coe-
pisse q̄ desistere liceret.Per hęc Ci.uerba constat Rabiriū suam & amicorū pecuniam regi & in ægypto & postq̄ pulsus Rabiri-
regno fuit credidisse.quod conuenit cum eo:quod Dion scribit regem dum regnaret:romanis quibusdam pecunias sta- us post-
tim ēdi regni gr̄a mutuo acceptas impedisse.Quod aūt largione regia multi corrupti fuisse:& supra ex Dione demōstra- humus
uimus:& Ci.idem significat hæc subiungēs:hinc primum exoritur crimen illud senatum corruptum eē dicunt:docetq; Credi-
Ci.ad sumptum itineris ad magnificentiam apparatus:comitatumq; regium suppeditatam pecuniā a posthumo fuisse. tores re
Ergo ausim affirmare creditores regios qui Lentulum pecunia oppugnarent non alios fuisse q̄ rabirium & eius amicos: gii
qui pecunias regi crediderant.Hinc suboritur alia dubitatio:si rex Ro.uenerat cur scribit Ci.Ammoniū regis legatum
aperte Lentuli partes pecunia oppugnare:respondemus regem ut supra demonstratum est in consulatu Lentuli Spin-
theris.& Qu.Metelli nepotis Romam uenisse.Illicq; non inimico po.ro.senatum datum:post uero cum uaria decerne-
rentur:ephesum concessisse:& aut Romæ legatum Ammoniū reliquisse:aut ex Asia misisse ad procurandam in regnū
restitutionē:scribit in eadem oratione idem Ci.Rabirium posteaq̄ rex a Gabinio reductus fuit in ægypto māsisse:ut pe
cuniam exigeret etiam infra dignitatem Ro.nominis Lentu.uero consulatu defunctus in prouinciam Ciliciam:quæ ei
mādata fuerat cōcessit:ex qua facilis erat in ægyptum trāsitus:& cōmode potuisset:siue cū exercitu siue sine exercitu re-
gē deducere.Quare in rege per se reducēdo multū per amicos laborabat:& de creditoribus quidē regiis ab īde ut arbi-
tror dictū est.Ad cætera iam trāseamus de uerbis Liuii liuianum illud in quo maxime continet cōsuetudo ferendorum
suffragiorum ad creādos præcipue magistratus satis cognosci nō poterit:nec explicari:nisi Dionysii Alicar.libros qui de Diony-
antiquitate romana inscribuntur adiuuerimus.Tum quæ is de ordine & diuisione graduū inferendis suffragiis tradat: sii alicar
subtilius pensitantes cum uerbis Liuii contulerimus.Magni momenti res hæc quando frequēter apud historicos & ora- nasei
tores de centuriatis curiatisq; comitiis mentio fiat.Ignoscendum autem est Blondo foro liuiēsi:qui ī sua Roma triūphā- Blōd⁹
ti de comitiis tractans præter ea fere nihil dixit quæ apud Gelium & Pom.festū leguntur:qui duo scriptores uelut per Comi-
transitum:in quo hæc duo comitiorum genera differrent delibarunt.Ea duntaxat uir non indoctus:quæ suis temporib⁹ tia cētu-
cognosci poterant aperire uoluit:q̄ q̄ ex quibusdam Cice.uerbis:ut infra dicemus nescio quid quod a ueritate non multū riata
abest de centuriatis comitiis tradiderit:non uero iam explicatius discrimine atq; ordine ferendorum suffragiorum disse
remus:si illud præmonuerimus sub regibus quinq;:hoc est a Romulo ad Seruium Tullium belli pacisq; munia uiritim
facta.Idem & suffragia in comitiis data:quod proprium fuit curiatorum comitiorum.Posteaq̄ uero cēsus descriptus fuit
distributæq; centuriæ ad centum numerum oneribus inclinatis a pauperibus in dites:hoc est ut diuites pro copia opum
& facultatum onera publica ferrent:qui plus conferebant in reip.usum in plures partiti centurias:plura suffragia ferebāt
de ordine autem gradu ac numero centuriarum magis distincte loqui nō possumus q̄ uerba Liuii:quæ:omnia subnota Liuius
uimus.De Tullio sic scribit.Aggrediturq; inde pacis longe maximum opus:ut quēadmodum Numa diuini auctor iu-
ris fuisset:ita Serui.conditorem omnis in ciuitate discriminis ordinūq;:quibus inter gradus dignitatis fortunæq; aliquid
interlucet posteri fama ferrent.Censum enim instituit rem saluberrimam tanto futuro imperio:ex quo belli pacisq; mu- Classes
nia non uiritim ut ante:sed pro habitu pecuniam fierent.Tunc classes centuriasq;:& hūc ordinem ex censu descripsit,uel Centu-
pace decorum uel bello.Ex his qui centum milium æris aut maiorē cēsum haberēt.lxxx.confecit centurias quadragenas riæ

Prima classis — Secũda classis — Tertia classis — Quarta classis — Quinta classis

seniorum ac iuniorum:prima classis omnes appellati seniores ad urbis custodiã: ut praesto essent: iuuenes ut foris bella gererent. Arma his imperata galea clipeus ocreæ lorica omnia ex ære. Hæc ut tegmenta corporis eẽnt:tela in hostẽ hastaq; & gladius additæ huic classi duæ fabrũ cẽturiæ:quæ sine armis stipendia facerent datũ munus ut machinas in bello ferrent. Secũda classis intra centũ usq; ad quinq; & septuaginta miliũ cẽsum instituta:& ex his senioribus iunioribusq; uiginti conscriptæ centuriæ. Arma imperata scutum pro clipeo:& præter loricam omnia eadem Tertiæ classis in quinquaginta miliũ censum esse uoluit totidem centuriæ:& eæ eodem discrimine ætatum factæ nec de armis quicquam mutatum. Ocreæ tantum ademptæ. In quarta classe census & quinq; uiginti milium totidem centuriæ factę arma mutata nihil præter hastam & uerutum datum. Quinta classis aucta centuria triginta factæ fundas lapidesq; missiles hi secum gerebant. In his accensis cornines tibicinesq; in tres centurias distributi. Vndecim milibus hæc classis censebatur hic minor cẽsus reliquam multitudinem habuit. Inde una centuria facta est immunis militia ita pedestri exercitu ornato distributoque equitum ex primoribus ciuitatis.xii.scripsit cẽturias sex. Itẽ alias ceturias tribus ab Romulo institutis sub iisdẽ quibus inauguratæ erant nominibus fecit. Ad equos emendos dena milia æris ex publico data:& quibus equos alerẽt uiduæ attributæ:quæ bina milia æris in annos singulos penderent. Hæc oĩa in dites a pauperibus inclinata opera. Deinde est honos additus:nõ enim ut ab Romulo traditum cæteri seruauerãt. Reges uiritim suffragiũ eadẽ ui eodemq; iure promiscue oĩbus datũ est. Sed gradꝰ facti ut neq; exclusus quisq̃ suffragio uideret.& uis oĩs penes primores ciuitatis eẽt:eqtes enim uocabanł primi.lxxx.inde primæ classis cẽturiæ peditũ uocabanł ibi si uariaret qđ raro incidebat ut secũdæ classis uocarenł:nec fere unq̃ ifra ita descẽderẽt ut ad infimos peruenirẽt. Nec mirari oportet hũc ordinẽ:q nũc ẽ post expletas quinq; & triginta tribus duplicato eoꝶ numero cẽturiis iunioꝶ seniorũq; ad institutã a Ser. Tullio summã nõ conuenire. Hæc fere eadem a Dionysio traduntur in libro septimo ubi narrat quo pacto damnatus fuit Martius coriolanus:rem tamen ipsam apertius declarat:docetq; qua ratione nullus suffragio exclusus uideretur:& uis omnis pene primores ciuitatis esset. Nam quotiens populis permittente senatu in centuriatã a consule uocabatur præfectus sacris quibusdam ex lege campum martium:qui ante urbem erat multitudo conueniebat sub centurionibus & signis posita ut in bello ferebantq; calculos:nõ tamen omnes accipientes sed per ordines quiq; singulos:qui ordines centũ nonaginta erãt in sex diuisi classes ut supra ex Liuio demonstrauimus: quamquam numerus centuriarum siue ordinũ nõ contingat hũc numerũ. Sunt enim centuriæ.c.lxxxx.annotatæ. Sed ad præsens negocium hæc numerũ discrepantia parum facit: nisi forte præter decem & octo centurias equitum:tres etiam a Romulo institutas annumerauimus. Igił quotiens nonaginta trea centuriæ idem sensissent:tunc in ea re de qua agebatur ferendorum suffragiorum finis aderat:neq; amplius dabant reliquis centuriis sex & nonaginta ferendos calculos: quod si narrassent inter se primæ classis centuriæ:quę numero erant nonaginta octo:connumeratis in eis decem & octo centuriis equitum:tunc secũda classis:quæ erat duarũ & uiginti centuriarum uocabantur:& tertia classis ac deinceps reliquæ:donec idem septem & nonaginta centuriæ sentirent. Sed persæpe certamina dignitatum & magistratuum finem per eas centurias:quæ primæ uocatæ erant accipiebant ita ut non esset opus amplius in aliquo ultimis. Raro Autem ita res uariebatur ut ad ultimum usq; suffragium procederet. Liquido de his Dionysii uerbis patet quomodo nullus excluderetur suffragio:cum omnes centuriæ in campum Martiũ prodirent:& ius omnium foret ad ferenda suffragia:uis autem ipsa penes primores maneret hoc est quotiens nõ uariassent:quorum tamen suffragia nunquam adeo uariabantur:ut necesse esset admittere infimæ sortis homines. Hic fortasse quæres cur tantum septem & nonaginta centuriæ certamina campi deciderent:ad quod dicimus hũc morem habuisse Romanos:& ẽt ab Atheniensibus:ut Augustinus scribit:seruatus est ut in iudiciis quotiens pares essent sententiæ iudicium reus absolueretur. In creandis uero magistratibus:& incertaminibus campi:quia paria non poterant esse suffragia:quæ omnia numero erant.cxciii.ubi primum ultra dimidium uentum erat:statim finis imponebatur. Ergo nonaginta septem finem statuebant:cum transcenderent dimidium:& hæc erant:centuriata comitia in quibus suffragia ferebantur.ex sensu & ætate quia centuriæ erant diuisæ bifariam seniorum ad urbis custodiam:& iuniorum:qui foris bella gererent. Et quia Romanus populus his comitiis non multũ aberat ab instructo exercitu:pro militari munere diuisus erat

Aulus Gelliꝰ — Comitia curiata

ideo dixit Aulus Gellius centuriata comitia intra pomerium fieri nefas esse:quia exercitum extra urbem imperari oporteat. Intra urbem imperari ius non sit:propterea centuriata in campo Martio haberi exercitumq; imperari:præsidii causa solitum:quoniam populus esset in ferendis suffragiis occupatus. Præterea idem auctor tradit maiores magistratus comitiis centuriatis fieri Cice.quoq;:quod & Blondus notat Lucium. Murenam defendens ambitus petitione cõsulatus accusatum inter alia argumenta hoc uno potissimum usus est. Murenam forma omnium grauiore delectum fuisse illo die:quo auspicato comitiis centuriatis Lucium murenam consulem renunciauit. Erat enim grauissima forma comitiorũ: quorum uis omnis penes potentes essent. Curiata uero comitia:quæ per lictorem curiatim calabantur: idest uocabanł ex promiscuo suffragiorum genere constabant. Hæc enim ab Romulo & reliquis regibus istituta fuere:omnisq; Roma. popu.ad curiatam contionem uocatus in forum conueniebat finibusq;:quibusdam loca fori concludebant:in quibus singulæ curiæ separatim tanquam in septis sistebantur uiritim suffragia laturæ: & fere plebiscita & leges curiatis comitiis rogatione trinundinum facta ferebantur. In uestra autem Aristocratia ferendorum suffragiorum hic ordo non habeł. In

Aristocratia Venetorum — Ducis Veneti creatio

designãdis autem magistratibus quotiens uniuersa cõtio in atrium amplissimũ coit:per subsellia partiti patritii ad sortẽ electionis prout sors exierit citantur quæ diuisio subselliorum habet quippiam simile uocationi tribuũ per septa discretarum. Est quotiens dux creatur:quia magistratus ille summus est:& perpetuus. Vnus &.xl.uiri miro ordine & qđ uix fieri posset uidetur sorte & consilio delecti statutum modum suffragiorum habent nam qui prior quinq; & uiginti suffragiorum puncta tulerit:is statim dux salutatur:difficiliusq; est ad hunc numerum peruenire:q̃ in generali contione ut dicitis mille suffragia tulisse:quod scilicet grauiore iudicio:& maturiore consilio res tanta gerał. Differunt etiam suffragiorum qualitates. Nam in quem plura puncta e duobus aut quatuor competitoribus collata fuerint:is magistratui designatur:quæ lex incuriatis comitiis Roma. seruabatur. At in duce creando contentio suffragiorum non admittitur:hoc ẽ qui plura tulerit:quod in centuriatis comitiis seruabatur. Nam cum candidatus quispiam siue is consulatum:siue præturam:

Rector patauini studii — Prærogatiua Tribus

aut quæsturam peteret.yii.&.xc.de quibus supradiximus suffragia accepisset illico designatus habebatur. Patauii si licet maximis minima componere : in creando eo magistratu:qui ius inter scolasticos dicat:uestigia quædam curiatorum & centuriatorum comitiorum apparent. Nam sacrarum legum studiosi per nationes quasi centuriatim diuiduntur: tamen una quæq; nationum delegit cui potestas pro omni gente ferendi suffragii datur:qui uero liberalibus artibus atq; philosophiæ incumbunt:uiritim latis suffragiis rectorem:sic enim is appellatur:creant. Et quia de comitioꝶ ratione multa differuimus:prætereundo non uidetur quid eẽt prærogatiua suffragiorum:& quæ prærogatiue tribus atq; centuriæ dicerentur. Pedianus ait prærogatiuas tribus esse,quæ primæ suffragium ferũt ante iure uocatas. Mos enim fuerat quo

facilius in

facilius in comitiis concordia populi firmaretur: bina: domo de iisdē candidatis comitia fieri. quorum tribus primæ præ-
rogatiuæ dicebant quos uellēt consules fieri: secūdæ iuræ uocatæ ꝙ in his sequēte populi: ut sæpe cōtigit prærogatiuæ
uoluntate iura omnia complerentur: hæc elegantissimi & nobilissimi interpretis uerba: ut plenius & melius intelligātur
aliquid a nobis addendum uidetur: quantum ex Li. & reliquis historicis: ubi ꝓrogatiuæ mentiofit: conicere possumus
iure uocatæ tribus & centuriæ dicebantur: quæ iussu cōsulis: aut tribunorum incontionem ueniebant. Hæ ad ferēda suf-
fragia uocabantur: ut supradiximus. Sed antequam ad suffragia citarentur nonnunquam sermo in populo habebaẜ de
dignis indignis ue ut fierent. Cæteri diligentiores ad suffragia de his ferenda: & plerunq; is candidatus dignitatem cō-
sequebatur: in quem sermo populi inclinasset: diligentius: quandoq; mecum cogitaui: an in uestra republica præpotēti &
recte instituta aliquid geratur: ꝙ aliquam prærogatiuæ similitudinem referat: tandem depræhēdi eos magistratus: qui
per scritinium designantur: quodammodo prærogatiuæ more designari. Nam sunt prefecturæ quædā in urbe: quæ scru-
tinio patrū designatæ: mox uniuerso patritiorum ordine consentiente conferuntur: & fere quod patribus placuit: hoc uni-
uersa contio sequitur atq; confirmat: siue leges ferantur: siue magistratus demandentur. Est tamen aliquando: ut diuersa
a patribus & a senatu contio statuat: hinc existimamus quod Ro. in democratia prærogatiuam dixerūt: id nostris tempo- Præro-
ribus Venetos in sua Aristocratia scrutinium appellare: & ut semel dicam quod sentio: quicquid suffragiis uniuersalis gatiua
concionis confirmandum: atq; ratificandum est: quamuis rogati patres id decreuerint: prærogatiua senatus factum dici Scruti-
potest. Ad nostram sententiam tum confirmandam: tum apertius declarandam: quæ Liui. in. xxi. lib. scribat: ubi de Hā- nium
nibale loquitur subnotauimus. Quin prærogatiuam militarem qua ex templo iuuenis Hānibal intra prætorium delat- Præro
imperatorq; ingenti omnium clamore atq; assensu appellatus erat: fauor etiam plebis sequebatur. Prærogatiuam milita- gatiua
rem intelligimus ingentem omnium clamorem atq; assensum militum cum Hannibal appellatus est imperator: quam milita-
mox plebs sequeretur: quæ & suo studio: iussaq; suffragiis illum imperatorem exercitus factura erat. Tertulianus item in ris
apologetico. Tiberius ergo cuius tempore nomen Christianum in sæculum introiuit annunciatum sibi ex Syria palesti- Tertu-
næ quæ illic ueritatem illius diuinitatis reuelauerat: detulit ad senatum cum prærogatiua suffragii sui. Senatus quia ipse lianus
non probauerat respuit: quid enim fuit prærogatiua suffragii Tiberii: nempe quia prius ille decreuerat Christum uerum
Deum haberi. Locus hic poscere uidetur: ut de promulgatione legum pauca differamus. Nam leges ipse trinundino fer-
ri solitæ erant: nec alio mō rite a iure latæ dicebātur: nisi trino promulgate nundino. Ergo quid esset trinundinum prius Trinū
dicendum uidetur. Prisci Ro. ut Varro & Dionysius auctores sunt. annum ita diuiserunt: ut nonis modo diebus: qui in dinum
agro uersarentur in aliquo opere faciendo urbanas res usurparent: reliquis septem ut rura colerent: de quo die intellexis-
se mihi uidetur. Ouid. in fastis cum ait. Est quo nono semper ab urbe redit. Ergo nundinis rusticæ tribus in urbem ue-
nientes permutationes faciebant rerum uenalium: litesq; componebant: & de publicis: quorum erāt ex lege Domitii: &
quæ permitteret ipsi senatus suffragia ferentes ea sanciebant. Tunc Tribuni maxime plebis legem ꝓmulgabant: diesq;
statuebant tertii fore fine trinūdini. Nam primo foro legebatur lex. Itidem secūdo foro: ast tertio foro cum turba ex agris
uenisset: rogatio fiebat & præco subiiciente scriba uerba legis populo recitabat. Tuncq; populus sanciebat. Ergo primo &
secundo foro uelut binundino lex promulgabatur: hoc est ut exponit Pompe. Festus in uulgus edebatur: est enim ꝓmul-
gare: quasi prouulgare: & ut dilucidiuarem ostendamus tempore promulgationis licebat intercedere: cum uero lata esse
nequaq̄: quam rem significat Cice. in prima Antonianorum: hæc dicens aduersus leges duas: quas Antonius post Cæ-
saris mortem promulgauerat: hoc est de tertia de curia iudicum. Et ut de ui & de maiestate damnati ad populum prouo-
carent si uellent: ait enim ac de his tamē legibus quæ promulgatæ sunt saltem quæri possumus: de his quæ iam latæ di-
cuntur: ne illud quidem licuit. Ille enim nulla promulgatione latæ sunt antequam scriptæ: quid est ergo quod dixit nul-
la promulgatione latæ sunt: nempe ꝙ trinundino populo recitatæ non fuerunt nec licuit illis obsistere: aut contradicere:
uel ut magis proprie intercedere. Vnde paulopost ait loquor de legibus promulgatis: de quibus est integrum uobis de-
monstro uitia: tollite: denunciatio: uim arma remouete hanc ferendaq; legū consuetudinem maiores quoq; uestri Sanu- Promul
te optime in Aristocratia instituerūt. Nam quotiens grauior quædam res tractanda inciderit: de ea prius in curia sanctis- gare
sima patres rogant aliquod dierū deliberatiōe permissa. Postea uero senatus decretum super ea re fit: prout ei seriui pru-
dentissimi uiri: mox uero quæ senatus decreuit: ad contionem uniuersalem delata sciūtur: siue sanciūtur: si tamē illud di-
uulgari licet: quod superiore anno factū uidimus: ubi lex sumptuaria lata fuit de moderādo præcipue mulierū ornatu.
Ea enim lex primum ad patres per principes senatus relata fuit: quam hi mox cum prærogatiua suorum suffragiorum
concioni demandarunt: quæ patrum decreta magno studio sciuit.

¶ Quam multa in epistolis familiaribus quæ nunc habentur Ciceronis præpostera: tum quem in ordinem resti-
tuendæ Capi. XXV.

NActus sum Ciceronis epistolarum familiaꝶ uolumen antiquissimum. de quo etiam supra dixi tum ex eo ipso
alterum descriptum: sicuti quidam putant Francisci Petrarchæ manu. Descriptum autem ex ipso liquet multis
argumentis quæ nunc omiserim. Sed hic posterior quem dixi codex: ita est ab indiligente bibliopola conglu-
tinatus: uti una transposita paginarum decuria: contra quam nota sit numeris depræhendatur. est autem li-
ber in publica gentis Medicæ bibliotheca. De hoc itaq; uno quantum coniiciam cuncti plane quotquot extāt
adhuc epistolarum earundem codices: ceu de fonte capiteq; manarunt: inq; omnibus præposterus & peruersus lectiōis
ordo: qui mihi nunc loco restituendus: quasiq; instaurandus. Quare adhibe quæso animum quicunq; liberalis has lite-
ras amplecteris. Igitur in libro octauo. Cælii epistola ad Ciceronem: sic incipit Certe inquam absolutus est me repræ-
sentāte pronunciatum est. & quidem omnibus ordinibus: sed & singulis in uno quoq; genere sententiis. Vide modo inqua
hucusq; ordo nondum interpellatus. Quæ autem statim sequitur uerba. Literis ostenderis: & cætera: diuersa prorsus a
superioribus atq; alterius epistolæ inuenias: Perge porro: ab ea ipsa epistola deinceps numerare sequentis ad eam quæ
sit quarta & uigesima: cuius ita principium: non mehercules. Nihil unquam enim q̄ cū superiore continuaẜ. Vt legas ita.
Certe inquam absolutus est me representante pronunciatum est & quidem omnibus ordinibus: sed & singulis in uno
quoq; genere sententiis. Vide modo inquis. Non mehercules: nihil unquam enim atq; ita reliqua subtexe. donec ab hac
ipsa: quā diximus alterius esse epistolæ perueneris ad sequentem decimam: cuius hoc initium. Sic tu inquis Hirciū: quā
eo usq; lege dum in uerba hæc incidas. Si ullam spem: quæ simul offenderis. Totū hoc delebis: aut in recto uitii cętera
mihi probabūtur. Totum hoc inquam delebis aut induces: quoniam aliena plane huic loco. Mox denuo recurres ad ea
quæ posita perperam sunt in illa Cælii de qua primitus dictum: atq; ita continuabis lectionem. Si ullam spē literis oste-

deris ita tractim legens ad epistolam perueniens tertiam ab hac & uigesimam sic uidelicet incipientem. Duabus eius epistolis respondebo: clausamque hac fini. Si enim nihil est in parietibus aut tecto uitii cætera mihi probabuntur. Post eamque statim cōsequi debet epistola quæ nunc ab illa undecima: sic ordinans. Delectauerunt me tuæ literæ. Comprobat hunc ordinem quem posuimus nō solū codex uterque: uel ille antiquus uel hic ex eo statim natus a quo cæteros quoque omnis bibliopolæ uitio deprauatos liquet. Sed intellectus etiam sensusque ipse luce clarior sic ut acutius inspicienti quicqd usque prorsus obscuri est ambiguique tollatur.

¶ Verba in Ciceronis epistola ex Enni Medeæ de græca Euripidi. Cap. XXVII.

Cicero in epistola ad trebatium. Hoc tibi tam ignoscemus nos amici: q̄ ignorauerunt Medeæ quę corinthum arcē altam habebant: matronę opulentę optimates: quibus illa manibus gypsatissimis persuasit: ne sibi uicio illæ uerterent quod abesset a patria. Nam multi suam rem bene gessere & publicam patriam procul. Multi qui domi ętatem agerent: propterea sunt improbati. ¶ Nemo ex his quorum edita sit sententia suspicatus est adhuc non esse ista plane Ciceronis uerba: sed poetę alicuius magis: cui liceret uti uocibus illiusmodi figuris: ceu sunt illa quę corinthum arcem altam habebant: & matronæ opulentæ opimates: neque saltem hoc uiderunt: iambos adhuc in his uersibus extare integros duos: aliorumque quasi discrepta mēbra ueluti noscitari. Nos hæc Enni Medea uerba esse collegamus: non quidem suo prosus ordine: sed quo commodissimum Ciceroni fuit allegata. Nam cum de græca Euripidi uersam ab Ennio Medeam in latinum cognouissemus sententiam protinus horū: uerborum: de ipsa nimirū. Euripidi tragœdia: quando illius Ennianæ iacturam fecimus: libuit aucupari. Sic igitur in ea fabula cum matronis corinthiis loquens inducitur Medea uti persuadeat non sibi uerti uitio oportere quod absit a patria. Quando multi inquit honesti etiam procul a patria: multi contra domi fuerūt inglorii. Nam male audiebant peregrinæ fœminæ: unde illud comicum. Adeon est demēs: ex peregrina. Similiter taceri posse ait Parmeno: famiam fuisse Thaidus matrem: tunc æthenis uictitantis. Versiculos autē Euripidis ipos ex medeæ persona ne quis fortasse desideret: hic ascribem⁹: κορίνθιαι γυναῖκες ἐξῆλθον δόμων μή μοί τι μέμψησθ' οἶδα γὰρ πολλοὺς βροτῶν σεμνοὺς γεγῶτας, τοὺς μὲν ὀμμάτων ἄπο τοὺς δ' ἐν θυραίοις· οἱ δ' ἀφ' ἡσύχου ποδὸς δύσκλειαν ἐκτήσαντο καὶ ῥαθυμίαν. Quod autem diximus poetam Enniū de græco uertisse tragœdiā. Euripidi Medeam partim de uerbis Ciceronis coniectamus: qui sic ait in primo de bonorū malorumque finibus. Quis enim tā inimicus pene nomini Romano est qui Enni Medeā: aut Antiopam Pacuuii spernat aut reiciat. Qui se iisdem Euripidi fabulis delectari dicat: latinas literas oderit partim ēt: quod ennianæ tragœdiæ principium multis locis: ut a Quintiliano uolumine quinto: ut a Cicerone in libro de fato: ut item ab aliis auctoribus identidem citatur: sed nusquam tamen lōgiore tractu q̄ in rhetorico secūdo eiusdem Ciceronis ad Herēnium. Quod hic ex codicibus uariis emēdatum subscribimus: ut illustretur obscuritas locis aliquot in lingua latina aboriēs: quotiēs unus aut alter de eius tragœdiæ principio uersus allegatur: supresso auctoris nomine: simulque intellectu suspenso. ¶ Locus ipse apud Ciceronem sic est. Ne ennium inquit & cæteros poetas imitemur: quibus hoc modo loqui concessum est. Vtinam ne in nemore pelio securibus Cæsa. accidisset abiegna ad terram trabes. Ne ue inde nauis inchoandę exordium cepisset: quę nūc nominatur nomine Argo: qua argiui uecti delecti uiri petebant illam pellem iauratam arietis Colchis imperio regis peliæ per dolum. Nam nunquā ęrrans mea domo efferret pedem Medea animo ęgro: amore sęuo saucia. Est autem trabes in uersiculo secundo singularis numeri quemadmodum & Priscianus legit libro septimo. Vetustissimi enim ut ipse inquit: etiam trabes pro trabs proferebant. Euripidi uero tragœdiæ principium si cum ennianæ conferas: feceris arbitror operepreciū quod & subnectā. εἴθ' ὤφελ' ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος κόλχων ἐς αἶαν κυανέας συμπληγάδας μηδ' ἐν νάπαισι πηλίου πεσεῖν ποτε τμηθεῖσα πεύκη, μηδ' ἐρετμῶσαι χέρας ἀνδρῶν ἀριστέων οἳ τὸ πάγχρυσον δέρος πελίᾳ μετῆλθον. οὐ γὰρ ἂν δέσποιν' ἐμὴ μήδεια πύργους γῆς ἔπλευσ' ἰωλκίας ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσ' ἰάσονος.

Tra-bes pro trabs

¶ Panici terrores qui uocentur: eoque locupletissimi citati testes. Cap. XXVIII.

IN Ciceronis epistola ad Tironem: quæ posita in extremo familiarium uolumine: sic scriptum est. Et si Atticus noster qui quondam me cōmoueri πανικοῖς intellexit idem semper putat: nec uidet quibus pręsidiis Philosophię septus sim. Hercle quod timidus ipse est. θορυβοποιεῖ. Panica uocantur: ut arbitror: a græcis repentini quidam terrores: & consternatiōes: quales utique lymphatici metus nisi adeo irreuocabiles: ut non ratione modo: sed mente etiā careāt. Quo item uerbo Cicero idem utitur in epistola ad Atticum libro quinto. Scis enim inquit quędam πανικὰ dici. Facit item Hyginius de panico terrore mentiōem quo loco de Capricorno: his uerbis. Hic enim dicitur cum Iuppiter titanas oppugnaret: primus obiecisse hostibus terrorem qui panicos dicitur: ut ait Aratosthenes. Quam fabulam & Germanicus innuit in Arateo commentario. Euripides in Medea sic ait. καί τις γεραιὰ προσπόλων δόξασά που ἢ πανὸς ὀργὰς ἤ τινος θεῶν μολεῖν ἀνωλόλυξε. Panos autem uocat iras. Euripides: sicuti est apud antiquissimum ipsi⁹ iterpretē τὰ πανικὰ δείματα. panicos terrores: ὅτι τῶν τοιούτων αἰφνιδίων φόβων καὶ ταραχῶν αἰτίαν τῷ πανὶ ἀνατιθέασιν. Quoniam inquit repentinorum terrorum: & consternationum causam: deo pani tribuūt. Et apud Synesium in libro de prouidentia sic inuenio ferme: καὶ πανικοὶ θόρυβοι μεθ' ἡμέραν τὸ στρατόπεδον κατελάμβανον. Et panici tumult⁹ iterdiu exercitū occupabant. Quo loco ampliter etiam cuiusmodi essent hi denique terrores explicantur. Quin interpres etiam nescio quis ita uerba hæc ipsa Synæsi enarrat: ut panicos appellari terrores dicat: cum repente in exercitu uiri equique perturbantur nulla comparente causa. Solent enim inquit fœminæ ui numinis instinctę panos orgia clamoribus concelebrare: quibus utpote repentinis metu audientes afficiuntur. Sed & Nicetes Choniates non aspernabilis omnino inter gręcos auctores panicorum meminit phantasmatū in oratione quapiam sua. Theon quoque Arati poetę interpres. Militasse ait pana deū aduersus Titanas: primumque eum uideri concham illam tortilem & turbinatam qua p tuba utuntur inuenisse: quę gręce Cochlos appellatur factumque ipsius opa: uti se amādi sociis interim fieret copia dū sonitu quocūque illo qui panicos uocat: in fugā Titanes agebant. Sed & Nonnus Poeta Dionysiacon decimo furentem describens Athamanta nūc in sano panos flagello furiatum ait. Nunc intra ipsius aures bōbū illū insonuisse panici saturni flagelli: uerba ita sunt. οἷς ... α· ἀμας μα... ... πανὸς ἱμασθλ... Et itē ... ἀκούων παν... ... Quo sit nūc piaculo Valeri Flacci pulcherimos poetę uersus, taceā super hoc ipso positos in libro argonauticon tertio. Dant: inquit: ęthere longe. Signa tubę: nox & mediis emissa tenebris. Nostris habet portus soliti rediere pelasgi. Rupta quies deus ancipitem lymphauerat urbem. Migdoniæ Pan iussa ferens sæuissima matris. Pan nemorum bellique potens: quē

Panici terrores

Panos Ira

Synesius

Nōnus

lucis ab

lucis ab oris. A nira tenent:patet ad medias per deuia noctes. Setigerum latus:& toruæ coma sibila frōtis. Vox omnes super una tubas qua conus & enses. Qua trepidis auriga rotis nocturnaq; muris. Claustra cadētalisque metus non martia cassis. Enmedidumq; nō tristis ab æthere Gorgo. Sparserit aut tātis aciem raptauerit umbris. Ludus & ille deo pauidum præsepibus aufert. Cū pecus & profugi sternunt dumeta iuuenti. Quin. libro etiam sexto apud eundem bar barus quispiam ad terrorem incutiendum simulacra panos prætulit. Hispidus inq; dei latuit terrore lycæi. Sed & Sozimus historiæ græcus auctor in libro tertio monstroso aspectu quempiam apparuisse pellitum dicit. Albanis Romanisq; prælium commissuris. Etenim deū pana belligerum fuisse uel ex argumēto Nōni cognoscimus uel ex Theocriti fistula nam in ea sunt ista quoq; uerba de Pane deo. Eundēq; fuisse Atheniensibus auxilio contra Persas cum alibi legimus:tum in ea ipsa quam diximus fistulas:his. uerbis.

Sozimus

Vitiose quæpiam in epistola Ciceronis:deq; uocabulo quod est Sciamachia. Cap. XXXIIII.

Rusticum nimis & illepidum sordidumq; adeo plane uocabulum Ciceronis epistolam occupauit:eā quæ est ad Brutum isto principio Mirabiliter mi Brute lætor:sic enim in ea legimus meæq; ille uæhementes contentiones tanq̄ scientia annihilatæ esse uideantur. Quod quidam tamen hactenus corrigunt:ut dicant tanq̄ si iā annihilatæ esse uideant. Consulant quæso æruditi peritiq; idoneoq; uerborum ueteriūq; lectionum cōsulāt suum quisq; iudicium sensumq;:ac tum demum credere audeant annihilatas contentiones scriptum fuisse a Cicerone. Nos in codicibus duobus Medicæ familiæ:quorum supra quoq; fidem allegamus:mendose id etiam:sed tamen ut erroris adhuc uestigium non sit abolitum:sic reperimus tanq; sciamachiæ esse uideātur. Quare suspicamur legendum:Sciamachiæ. Sunt enim Sciamachiæ nihil iane aliud quam umbratiles pugnæ Sentit enim Cicero hoc utiq; fingere iam se plane in senatu non succedentibus Bruto rebus:suasq; illas uæhementis contentionis. Sciamachias uideri. Vocabulum ipsum perquam est elegans apud græcos:& magnopere usitatum. Quin. Galienus quoq; medicus in libro secundo sic ait.

Sciamachia

Inter celeres exercitationes quæ tamen attentæ uiolentæq; nō sunt. & cursus annumerat:& Sciamachias. Denique uel Eustachius in Odysseæ commentario Rapsodiæ tertiæ:de uerbo eo sic meminit. Et. M. Varro satyram unā e suis illis Menippeis Sciamachiā inscripsit. Hæc enim est apud Gellium uera ex antiquis exemplaribus lectio:non ut quidam etiam scribūt Crio machia. Quin. paulo etiam supra in epistola eadem Ciceronis uocabulum alterum quod est de græca scriptura deprauatum migrauit in latinam. Nam pro eo quod erat factum iam optanō. Neq; autem hoc quoque ab ullo hactenus animaduertū. Quare sic legeris. Plane iam Brute frigeo. Organō enim erat meum senatus:ut quo p: organo Cicero proque instrumento utebatur.

Eustachius

Organon

Quod erat in Cice. epistola uocabulum philotheoron corruptum de in improbe in nomen quod est philoctetem. Capitulo. LXXXVII.

IN Ciceronis epistola ad Trebatium:cuius initium. In equo troiano scis:esse in extremo sero sapiunt:ita scriptum fere cunctis exemplaribus inuenitur. Deinde quod in britannia non minus quam Philocteten te præbuisti plane nō reprehendo. Diu me torseram maceraueramq; eliciendo sensu de uerbis his:neq; pcedebat. Quorsum enim de Philotecte hic Cice. Sed enim postea codicem illum uetustissimum Laurenti Medicis opera sum nactus: quem & superius citaui minus multo quam cæteri deformatum inquinatum peruersum cōturbatum. Nam in eo licerat. Deinde quod in Britannia non minus Philotheorum te præbuisti plane non præbendo. Nam Philotheorus is est qui spectationum studiosus:qualem se Trebatius in Britannia præbuerat dum prælium fugitans ociose asserit in armis mediis. Ex quo Cice. materia ioci & causili.

Philotheorus

Vbertini Clerici Crescentinatis in epistolis Ciceronis Commentum.

QVis uoluminis epistolas:& si omnes communi appellatione Cicero. dicuntur:cōstat tamen ex earum inscriptionibus a multis uariisq; eius sæculi doctissimis uiris diuersis etiam temporibus scriptas tanta dicendi elegantia & gratia ut si non ex eadem officina:ab optimo tamen artifice exisse quæque uideātur tanta fuit illius sæculi non modo in rei militaris laudibus:uerum etiam omnium bonarum disciplinarum præcipueq; rhetoricæ facultatis cognitione & exercitatiōe fœlicitas & gloria:quæ tamen ne nostro quidem sæculo cessit:si nosipsi nobis deesse nolimus:& nostræ negligentiæ culpam in ipsa tempora in quibus tamen sine dubio plurimum momenti esse non negauerim. totā trāsferre designamus & ingeniorum nostrorum bonitate utamur. Quamobrem pueros adolescentesque omnes non solum exhortor:uerum etiam obsecro:ut eloquentiæ studiis: quæ maximam gloriam hominibus affert:totis uiribus incumbant atque adeo ex his familiaribus epistolis initia sumant:has die noctuque legant. has ediscant:has imitentur in his se exerceant:his se oblectent. deinde alios Cice. non minus eruditos quam elegantes libros euoluant & tamen alios quoque Romanæ linguæ probatos auctores:ita tamen & legant:ut hunc unum sibi uel uexilliferum:uel potius ducem cōstituāt quem sequantur:neque enim sine causa a Quinti dictum est eum posse scire se plurimum profecisse: cui Cicero. placebit. Ego ita hoc opus declarare studebo:ut mea ope & interpretatione fretus nemo iam aggrediendum dubite. Vt igitur clarius harum ad lentulum epistolarum argumentum pateat:ex Strabonis auctoritate Ptolomeorū series breuiter primum narranda uidetur. Deinde Appiani & Plutarchi & reliquorum:qui de his rebus scripserūt. auctoritate Ci. mentem ita declarare studebimus:ut industria nostra multis prosit: Sic igitur inquit Strabo libro. xvii. in descriptione ægypti. Ptolomæus. Lagi filius Alexandro successit Ptolomæo aūt philadelpho euergetes. Postea Philophater Agoto. dis:postea Epiphanes:postea Philomater filio imperiū a pr̄e accipiēte:huic uero frater successit secūdus Euergetes noīatus. hūc Phisconē dn̄t:cui Ptolomæus cognomēto lathurus successit lathuro aūt ætate nr̄a auletes Cleopatræ:sed oēs post tertiū Ptolomæū male uixerūt delitiis corrupti. Pessime uero oīum. iiii. vii. & ultimus Auletes:q præter cætera flagitia ēt chorauliam exercuit:& adeo in ea gloriabatur:ut nō cunctaretur certamine in regia celebrare:ad quæ & ipse cum aliis cōcertaturus prodibat:atq; hic est:quem Alexandrini exegerunt:& cum ei tres filiæ essent unam natu grandiorē q̄ legitima erat reginā fecerunt:& q̄ eius filiæ infantes adhuc atq; inutiles regno exciderunt Reginæ uiri ex Syria accersiti pre-

Ptolomæi

Giblosactes Archelaus Dion achademicus

sertim gibiosactes quidam: qui se ex Syriacorum stirpe simulabat quem diebus paucis Regina eiecit eius ignobilitatem & liberalitatem non passa: pro quo Archelaus qui se mithridatis filiũ simulabat: uenit: qui archelai quidẽ filius erat eius qui contra Syllam bellum gesit: & postea a Romanis in maximo honore habitus est. Interea Auletem Romam profectum Pom. suscepit. & senatui commendat: de reductione eius ait: & de nece legatorum: qui supra centum contra regem uenerant: in qbus fuit Dion academicus princeps legationis. Ptolomæus itaq; ab. A. Gabinio reductus archelaũ & filiã interemit: hæc Strabo cum quo & Appianus & Plutarchus cõsentiunt: &. T. Liui. libro cẽtesimoptimo: & hic fuit pater eius: per quem Põpeius est interemptus. Verum ait Plutarchus in uita Catonis: Ptolomæus quem Autelem appellauit Strabo: priusquam Romam ueniret accersitus a Catone Rhodum uenit: quo cum posteaquã locutus est consulente Catone: ne tanta fœlicitate relicta se laboribus & dispẽdiis & obseruationibus eorum qui Romæ potentes essent se subiice renquorum cupiditatem si uniuersa ægyptus in pecuniam redigatur: uix explere posset: & ornata ut domum rediret: & cum suis ciuibus pacaretur: & se ipso Catone una nauigaturum & intercessurum pollicẽte. Res tanquam ex insania quadam resipiscẽs: ueritatemq; agnoscens: & uirtutem Catonis admirans decreuit primum ita facere: ut Ca. suadebat: sed postea ab amicis in priorem spem reductus: cum Ro. eorum hortatu uenisset: statim errorem suum cognouit. damnauitq; q non diuino Catonis consilio paruisset. Alia etiam dicit Plutarchus: quæ quia nihil ad rem faciunt: omittũtur. Illud certissimum habeatur: & Strabonis loco supradicto. T. Liuii: & plutarchi in uita Catonis auctoritate hũc Ptolomæum a suis ciuibus fuisse exactum: & ob iniurias: quas patiebatur Romam uenisse. Nã quẽ Valerius Maximus dicit a fratre minore expulsum: ex lib. iii. commentarium belli Alexandrini Iulii Cæsaris colligitur fuisse huius Pro. filius. Dicit. n. in testamento patris scriptos fuisse hæredes ex duabus filiis maiorem: & ex duabus eam quæ ætatem antecedebat. Cumq; his Ptolo. se restitui curaret: idq; maxime Lentulos: qui in Ciliciam proconsulatum gerebat: facere cuperet. negociũ suũ cum ipse abesset Ciceroni mandauerat: cui pauloante ab exilio renouandum plurimum opere & studii præstiterat. & instantissime affuerat. Dabat igitur operam Cicero: ut per Lentulũ reduceretur: sicut Lentulus ante discessum suum etiã in senatu egeret. Verum rex ut erat ambitiosus per Pompeium quam per Lentulum reduci malebat: idq; corruptis nonnullis senatoribus assequi contendebat. erant tamen qui aduersarentur: tanta erat uarietas sententiarum in senatu. Quã obrem cum hæc in senatu agerentur: Cicero admonet Lentulum de rebus omnibus & præcipue de sua erga Lentulum uoluntate & animo & officio: & quam sint uariæ senatorum de hoc negocio. Alexandrino sententiæ: latenter tamen innuit Lentulo non posse fieri: ut obtineatur: cum ostendit rem corruptam esse: & non esse in his fidem: in quibus summa esse debebat quæ omnia ostendunt difficultatem & quasi impossibilitatem rei. Huic autem reductioni regiæ difficultatem afferebant Sybillina carmina: quibus monebatur populus Ro. exercitum non esse mittendum in ægyptũ: ut & Appia. scribit & Lu. lib. iiii. pharsaliæ aperte declarat his uersibus. Noxia ciuili tellus ægyptia fato. Haud equidem immerito cumanæ carmine uatis: Cautum ne nili peluxia tangeret ora Hesperius miles ripasq; æstate tumẽtes. Quid igitur de horum carminum religione sentiatur in senatu. Cic. declarat hęc epistola.

FINIS.

Iodocus Badius Ascensius: Egidio Turrario Sacerdoticum primis & literato & probo uniceq; dilecto Salutem dicit.

Ogitãti mihi anxieque disquirẽti: quanam purgatione tã longi silentii culpã diluerẽ: quãq; Tabellariorum q tot menses nos nõ uiserit pœnuriam merito excusare possem: in mentem uenit consilii cuiusdam nõ quidem recti: sed tamen per errorem arbitrantis se obsequiũ p̃stare deo. Saulis uidelicet adhuc spirantis minaiẽ & cædis in discipulos dñi. Qui ut omniũ manib⁹ protomartyrẽ christi Stephanũ lapides nefandos iaceret: seuius custos ad omniũ lapidãtium uestimenta cõsedit. Quid istius. inquies: sibe cõmentus es Badi. Nempe: ut te in hac tot epistolarum frõte nuncuparẽ eo uidelicet cõsilio: ut oẽs. Nam multos fore ɔfidimus: qui uel titulũ huius epistolis legẽt: te uerbis meis saluere iubeãt: tuisq; decentissimis morib⁹: grati doctrinæ & suauissime humãitati adsurgãt: qbus lucubratiunculas meas in totũ hoc epistolarũ opus tam libenter dicatas intelligãt. In quibus q̃q̃ possumus p̃cum dicere muneri: qd meruerimus sit tuũ tuiq; similiũ iudiciũ. De operis autẽ pręstantia & aut horis laudibus. tametsi cõsultius forsan sit tacere q̃ pauca dicere: tũ illud citauero quod Marinus Scodrẽsis in medium attulit. Qui contra Sidoniũ Apollinarem disputans: quippe qui in epistolari stilo silendũ prorsus de cicerone autumat: eũque irridet Plinium illi præferens adulescensq; nescit: inquit: quos Titianos: & Frontonianos triũõis suæ auctores: in ciceronis laudẽ: sic prorũpit. Quibus ego: inquit Petrarcha simulq; omnibus idem sentientibus una uoce respondebo: hoc solũ sicut quidẽ uerũ est: illud Senecæ: quoniã quicqd habet Romana facundia: quod insolenti græciæ aut opponat aut p̃ferat: circa ciceronem effloruit: uerũque illud Quintiliani: ubi inter multa & gloriosa preconia uiri huius dono prouidentiæ genitũ dicit. quo totas uirtutes suas eloquẽtia experiret. Et post multa quibus hoc probat. Quare inquit: non immerito ab omnibus ætatis: suæ regnare in iudiciis dictus est. Apud posteros uero id consecutus: ut cicero iam non hominis nomen sed eloquentiæ habeatur. Hunc igitur spectemus hoc propositum nobis exemplum sit. Ille se profecisse sciat: cui cicero ualde placebit. Sicut hæc inquem uera sunt: sic illud quoq; uerissimum. Quibus displicet ciceronis oratio eos uel non nosse uersm perfectamq; fecũdiam uel odisse. Atq; ut semel dicam quod uerissime sentio Marcus Tullius ut in omni eloquentiæ genere: ita in epistolari stilo sine dubio principatũ optinet. & uerborum & rerum ratione. quamuis a Seneca ciceronem carpi sciam quod in suis epistolis de familiaribus negociis multa reposuerit. Et iniuria. Namque ea dum scribebantur necessaria erant & nunc cognita sunt non indigna. Post: Ciceronem primum optinet locum omnium iudicio Plinius Cæcilius siue minor ut dicatur: mauis: quem nepotis cognomine uulgo distinguiiam coeptum immoreceptum uideo: Post quem longo: interuallo sequuntur alii quamuis pauci. Ex quibus Seneca Anneus damnatur uel Fabii & Gellii iudicio. Et diu⁹ Hieronymus laudabatur a nobis: Tulliana enim eloquentia in eius epistolis minime desyderatur. iis dumtaxat exceptis: quæ Hebraicis translationibus siue auctoritatibus refertæ. quæq; falso aut dubio titulo eidem adscriptæ sunt. Hæc ille: quæ quia grata tibi cæterisq; Ciceronis amatoribus putabam in medium adducende censui. Vale Turrarie optime & me quod facis ama. ex officina nr̃a Chalchographa. Quarto kalendas Iulias. M. D. XI.

Ciceronis ep̃lã laudes

Qui in ep̃lis excellant

Minĩe desyderat qd' nõ de est

Iodod

¶ Iodoci Badii Ascensii in epistolarum compositionem compendium isagogicũ breuitate & facilitate praeditum.

De epistola & litteris. Titulus primus.

Pistola literae sunt missiles aut mitti idoneae quibus aut absentes facimus certiores si quid est quod eos scire aut nostra aut ipsorum intersit: aut res graues de philosophia deq; repu. tradimus aut iubemus: aut familiares & iocosas significamus.

¶ Vnde tria sunt epistolarũ genera de quibus titulo tertio. Dicta quidẽ est epistola ab epistello uerbo graeco quod est mitto: unde missiles dixi literas esse. Sane more graeco fit diminutiuum epistolium quo Catullus utitur. Dicuntur autem literae non tam: ut inquit Scodrensis, a literarum multitudine: q̃ a lituris quae in epistolis fiunt ꝙ nõ ea cura mittunt ad amicos & familiares qua caetera q̃ nõ ad familiares pferuntur. Quãuis & p disciplinis & scriptis oibus usurpent. At literã dici quasi legiterã: eo ꝙ legẽti iter pbeat uel ꝙ in legẽdo iteretur: uel a lituris ꝙ scripta deleri possit. quoniã plerisq; in ceratis tabulis antiqui scribere delereq; solebãt: uel ab eo quod atramẽto liniatur: uel a linea: q̃ γραμμὴ graece dicitur: qđ ex linea constet. Seruius: Priscianus: Grammatici omnes docent.

De epistolae & literarum consimiliumque quantũ ad elegantiam cum numeralibus discrimine. Ti. ii.

¶ Epistola & quaecunque alia singularem habentia citra'distributionem posita distributiua refugiunt quae literae & caetera in quouis significatu singulari carentia etiam admittunt: sub distributione autem oia indifferẽter distributiua efflagitãt: sed ad tantũ pluralia'nõ fiet singulariter relatio.

¶ Huius dicti quatuor sunt membra. Primum ꝙ singularem habentia distributiua refugiunt nisi distributiõem admittant. Secũdum quod singulari carentia saltem in qua significatione a nobis accipiuntur citra distributionem cũ distributiuis poni possunt: unde pro duabus epistolis recte binas literas dixeris. Tertium est quod omnia distributiue posita siue singulari carent: siue non cum distributiuis rite ponuntur: ut dedi pueris meis binas epistolas. i. singulis duas. Quartũ est quod ad tantũ pluralia nõ fiant relationes singulares quod te grãmatica docuit puer: unde si dixeris dedi ad te binas literas. addes quarũ unis aut alteris respondisti: nõ uni aut alteri. Cõtra si duas dedi pueris meis epistolas: addam quarũ alteri: si tamen binis: binas dederis & binis respõsum fit. dices: quarũ alteris. Similiter si propter adiunctũ singulari careat: ut in Buco. Aurea mala decem misi: cras altera mittam uidelicet decem.

Tria esse apud Ciceronem epistolarum genera. Ti. iii.

¶ Epistolarum genera secundum Ciceronem tria sunt. Vnum quo facimus certiores absentes si quid eum quod eos scire aut nostra aut ipsorum intersit. Alterum seuerum & graue: ut de repub. & de philosophia, Tertium familiare & iocosum. Ad haec autem caetera reduci possunt omnia.

De his uide Ciceronem lib. ii. epistola. iii. ad Curionem.

¶ In primo genere sunt plurimae apud Ciceronem & Plinium aliosq; epistolae quas scripserunt: quia praesentes conuenire nõ poterãt ob id. n. inuentae sunt epistolae. In secundo sunt diui pauli. senecae. diui Hieronymi. diui Augustini multorũq; grauiũ uirorũ literae: quas scripserũt aut quia ne tũc quidem aut quia nõ semper conuenire poterant quos docere uolebant. In tertio sunt nonnulle apud Ciceronem. plures apud philelphum Pogium & alios qui res familiares aut iocosas scripserunt.

De epistolari officio ex Scodrensi. Ti. iiii.

¶ Hieronymus ad Marcellam scribens Epistolare (inquit) officium, est de re familiari aut de quotidiana conuersatiõe aliquid scribere. & quodãmodo absentes inter se psentes fieri: mutuoque aut quid uelint aut quid gestum sit nunciate: licet interdum confabulationis tale conuiuium doctrinae quoque sale condiatur. Tullius ad Quintum Fratrem Lib. I. Illud: quod est epistolae proprium ut is ad quem scribitur de iis rebus quas ignorat certior fiat praetermittendum esse non puto. Et ad figulũ Quaerenti mihi &c. uide lib. iiii. epistolam. xiii.

De epistolarum partibus. Ti. V.

¶ Epistolarum autem familiarium partes quinque poni solent: Salutatio. Exordiũ seu principiũ Narratio. Petitio. Cõsilio. In grauibus quidem omnes orationes partes locum habere possunt: nõ tamen omnes necessariae sunt. In familiaribus autem insani fit capitis adhibere diligentiam ut omnes partes insint cum praeter salutationem quae tamen omitti subinde potest: & praeter rei quã mouendo: commendando: recitando: postulando: conquerendo: gratulando: ridendo: iocando. fabulando. aut aliud faciendo significare uolumus narrationem. & praeter quamlibet conclusionem: neque insinuatione opus sit ullum. Vnde: ut inquit Scodrensis Narratio tenet totum fere corpus epistolae: requirit tamen interdum orationis partes: diuisionem: confirmationem: confutationem: uti & exordium & conclusionem: sed has frequentius: illas rarius.

¶ Cicero enim in familiaribus raro aut nunq̃ exordiis utitur. Orationis autem partes a Sulpitio in opusculo de epistolis explicantur: & late. habentur in primo ad Herennium libro.

De salutatione & speciebus eius. Ti. Vi.

❡Salutatio est qua animus scribentis in eum ad quem scribit significatur prima conuentio. Eius autem species sunt tres. subaudita: breuis: & plena.

❡Subaudita est quoties properanter scribentes animos nostro solo epitheto. hoc est adiectiuo beneuolētiæ aut maleuolentiæ significamus hoc pacto. Suauissime fili. Nate dulcissime. Parens optatissime. Pater desyderatissime: aut in primis colende. Honorande obseruande. Frater optime aut charissime. Mater præstātissima. Probe adulescēs Iuuenis studiose. Amicorum integerrime aut intime Vicine bone. Compater dilecte. & similibus. Ad quas addamus. Velim scias aut opus est mihi hac uel illa re. Hac cœna nos cōuenito &c. Breuis est qua suppressio nominatiuo nomine eum ad quē scribimus saluare iubemus: hoc modo Salue dulcissimum decus meum. Aue uirorum clarissime. Saluus sis fili indulgētissime Saluere te gaudeo fili charissime. Saluum te esse uolupe est. Bene tibi: sit. Bene tibi esse uolumus. Optamus salutem. Præmissa salute: aut salutē: sine alterius accessione Plena salutatio est quæ ultra salutandi partes & super scriptionis & subscriptionis fungitur munere. ut Iodocus Badius Ascensius Christiano stichilo filiolo suo charissimo salutem dicit. Aliis autem salutem aliis fœlicitatem: aliis sanctam uitam dicere licet. Poteris autem uerbum subiicere. Nam satis erit dum dices. Ascensius stichilo suo salutem. Neque uero dices. Salutes plurimas: aut quot maris sunt harenæ: aut salutes nam salus plurali caret. præcipiūt autem quidam magis audiendi nomen scribentis antequam eius ad quem scribit ponendum esse: etiam si minimus quisque ad maximum scribat: idque Ciceronis auctoritate firmatum uolunt qui nomen suum semper præposuisse comparitur. uerumtamen cum consularis fuerit uir: difficile superiorem inueneris. Quo circa non damnem eorum modestiam qui principium uirorum nomina præponunt unde est illud Sulpitii Verulani ut in hac arte peritissimi. Clarissimo uiro Falconi Simbaldo Patricio Romano: protonotario apostolico: apostolicique fisci custodi. Ioannes Sulpitius Verulanus salutem contra qui scribentis nomen præponendum censent non ut utilibus tutantur nominibus. Nam & Terentia. M. Tullio Ciceroni salutem dicit præposito suo utpote scribentis nomine. Et Anacharsis Scythæ philosophi ad Ammonem regem: epistolam sic incipit Anacharsis Ammoni salutem Alexandri quoque ad matrem extat epistola quam. A. Gellius lib. xii. cap. iiii. recitat sic inchoata. Alexander Iouis Ammonis filius Olympiadi matri salutem Scodreñ. autem superstitiose quosdam contendere dicit: & nimis: illorum nomen ad quos literæ scribuntur nunquam nomini scribentis præponendum. Idem inquit. Alexandrum magnum salutem nemini in epistolis dixisse nihil Phocioni & Antipatro scribit plutarch⁹. Qui etiam auctor est Cæsarem primum mutua amicorum per epistolas colloquia excogitasse cum ob negociorum multitudinem & urbis magnitudinem uiuos urgentium causarum adfatus haud tempus expectaret. Hæc ille. E quibus non putes ante Cæsarem neminem familiares epistolas missitasse. Hanc autem plenam salutationem non opus est præmittere nisi in literis apertis: & quales sunt quæ scribuntur & imprimuntur continue aut in facie librorum. quando uero talis salutatio plena premittitur non est necesse in fine nomen scribentis repetere nisi aut modestie aut sui commendandi gratia. Tūc enim dicere licet sic. Idem tibi deditissimus alumnus. Aut tui obseruantissimus seu amantissimus diēs. discipulus. famulus: prout in Sulpitio uidere licet. Sed has salutationis partes altius prosequamur.

De superscriptione. Ti. vii.

❡Superscriptio est exterior super epistolam scriptio, nomen. merita, locumque eius ad quem scribimus continens.

❡Sunt autem qui nomen proprium ante officii aut dignitatis præconia ponendum censeant: quod in subscriptionibus quidem modestiæ gratia obseruamus. Ut Sixtus dei gratia seruus seruorum dei. Ludouicus prouidentia diuina francorum rex & cætera. Sed in superscriptionibus si officia & merita præpollent præponenda censeam: ut inuictissimo atque christianissimo francorum regi Ludouico duodecimo & cætera. Tam uero proprium nomen quam eius epitheta in dādi casu ponere solemus: quia subaudimus: aut dentur literæ: aut salutem dicit. Liceat tamen dicere. Ad magnificum equitem auratum & cętera. Locus autē uel in accusatiuo ponetur sine præpositione si est proprium loci minoris simplicis figuræ aut cum præpositione si aliud. Vel in genitiuo seu ablatiuo expresso aut facile intellecto uerbo aut participio quietis & motus in loco. unde sic scribere licet. Romam ad ædem diui petri Lugdunum ad diuum Ioannem Baptistā. Aut sic. Studioso adulescenti parrhisiis bonis literis insudanti. Probo negociatori Brugis aganti Gandaui residenti & cætera. præconia aūt pro dignitate iusta esse conficere: neque fas est uno gradu præditos: si differentibus sunt meritis eodē modo adfari. Nam licet ad quos scribimus omnes sint bonarum artium professores: alios tamen doctos: alios cum primis uel in primis uel inter primos doctos & eruditos: alios longæ doctissimos: aut facile: doctissimos: aut summa doctrina perditos nuncupabimus. Vitandæ autem sunt nimium fucatæ aut calamistratæ compellationes quæ adulationem oleant: de quibus uidebis Sulpitiana exempla. Epitheta autem quæ: idem confusæ ponit sic sua quisque accommodabis.

Summa pontifici ad scribenda epitheta.

❡Sanctissimo diui petri successori. Summo Romanorum pontifici Reuerentia omnique obseruatione dignissimo papæ antistitique Romanorum maximo. Sanctissimo Christi in terris uicario. Summo uigilantissimoque Cristiani gregis pastori & cætera.

Imperatoribus apta.

❡Diuo atque inuictissimo Romanorum imperatori. Fœlicissimo totius orbis moderatori. Faustissimo rerum potitori. Incomparabili orbis monarchæ Diuo Cæsari: semperque Augusto togatorum principi Inclytissimo: totius orbis triumphatori & cætera.

Cardinalibus apponenda.

❡In primis reuerendo cardinalique præsbytero. Sanctissimo archipresuli ac firmissimo Romani pontificatus cardini. Summa obseruatione dignissimo Romanorum pontificatus cardinali. Multa reuerentia digno Romani pontificis adsistori cardineo.

Regi addicenda.

¶ Inuictissimo Romanorum regi. Magnanimo triumphatori & Christianissimo Francorū regi. Clæmentissimo Hispanorum rectori. sceptriferoq; principi ac regi. Excellentissimo summaq; uirtute prædito Anglorum regi & cætera.

Archiepiscopo conuenientia.

¶ In primis sancto patri & primatus Lugdunens. archipræsuli. Reuerendo admodum in Christo antistiti: & uenerandorum tornatorumue præsuli. Sanctissimo præsuli & indyto Leodiorum episcopo. Vigilantissime gregi superintendenti Cameracensium episcopo.

Archiduchi duciq; congrua.

¶ Clarissimo atq; inuictissimo archiduci. Indytissimo bellatori & iuictissimo suorum ductori. Generosissimo atq; eidē splendidissimo duci. In primis strēnuo atq; præter cæteros fortunato horum aut illorum duci &c.

Abbati & cæteris prelatis applicanda.

¶ Reuerendo patri. Obseruando eī primis archipræsbytero. Religiosissimo uiro ecclesiæ. N. archidiacono. Vigilantissimo gregis dominici pastori. Magno ecclesiæ. N. curato. Eximio conuentus carmelitarum præsidi. Obseruantissimo diuinæ legis inter minores patri disertissimo fratrum predicatorum concionatori &c.

Comitibus equitibusq; auratis debita.

¶ Fidelissimo imperatoriæ ale statis comiti Indytissimo Flandrini comitatus principi. In primis strennuo bellatori equitiq; aurato Aureo cingulo insignito summaq; uirtute prædito nec minus fælici in bellis gerēdis equiti. Alto loco nato claritiq; natalibus perspicuo equiti &c. Forti admodum equiti &c. in primis strennuo.

Religiosis & doctoribus quadrantia.

¶ Venerabili patri. Viro religioso admodum & in primis colendo multa sāctitate perspicuo. Summa castimonia claro. Excellenti abstinentia ornato. Summa religione prædito. Viro disertissimo Doctorū antistiti. Eloquii Romanoq; principi. Iure consultissimo Medico peritissimo. ¶ Apollineæ artis expertissimo. Diuinarum literarum interpreti perfectissimo. Diuinæ paginæ professori eximio. Doctissimo bonarum artium doctori &c.

Iudici & prefectis urbium accommodanda.

¶ Incorruptissimo iuris administratori. Sanctissimo legum executori. Integerrimo legum interpreti. Vigilantissimo urbis præfecto. Diligenti admodum ciuitatis moderatori. Optimo morum censori. Iustissimo ædili Equissimo iudici. Inuiolabili iustitiæ præsidi. Fori totius splendori &c.

Ciuibus & negociatoribus cæterisq; bonis idonea.

¶ Splendido ciui. Prudentissimo uiro. Optimo ciui. Laudato admodum negociatori. Mercuriali uiro probissimo Negociatorum optimo. Diligenti operatio. Solerti opifici. Probo mercatori: studioso scholastico. Ingenuo adulescenti spectatæ indolis puero & cætera.

De subscriptione. Ti. viii.

¶ Subscriptio autem est modesta notificatio scribentis cum loci temporis ac meritorum eius specificatione post uale sub calce epistolæ posita.

¶ Quatuor igitur ad eam pertinent. loci unde epistola mittitur descriptio: tpis quo scripta est notificatio quæ duo continuo post uale scribi solent item scribentis & eius meritorum modesta declaratio: q̄ si humilis est scribens. in postrema parte poni solet: neq; uero ut dixi si plena sit salutatio præmissa: necesse erit iterū scribentis nomen ac merita reponere. Quin etiam negociatores temporis & loci in fronte meminisse solent. Locus autem iuxta regentis exigentiam nunc in genitiuo nunc in ablatiuo: nunc sine præpositione: nunc cum præpositione ponetur: ut ex officina: nostra literaria Parrhisiis: Ex Parrhisiorum Luteria. Datum Romæ. Scriptum Lugduni. Sed honestius talia subauditur. ut Varia Lugduni. Kalēdis martii &c. Aut Lugduno &c. Cicero enim frequenter utitur ablatiuis pro aduerbiis de loco positus. Tempus autem in ablatiuo sine præpositione ponemus: aut cum præpositione in eo casu quem ipsa efflagitat: ut Lugduno anno millesimo quingentesimo septimo Kalendas Aprilis: aut ad kalendas aprilis. Cum uero dicimus pridie kalendas aut tertio kalendas perficitur sic pridie: idest die precunte aut præituro kalendas. Tertio die ante kalendas aut inter kalēdas: unde qa subauditur ante. ideo dies denominabitur a sequentibus: kalendis nonis aut idibus non præcedentibus. Et iō quia primus cuiusq; mensis dies kalendæ sunt: ideo qui ab eo denominabuntur dies erunt in mense præcedentibus ab his literis in quo idest iulio: martio: maio. & octobri sex in reliquis quatuor deinde: in omnibus idus octo. post quas sunt kalendę sequentis mensis: aut uertus dies ab eis denominandi. Nam kalendarum nonarum & iduum unum dūtaxat diem eē uolunt quem in ablatiuo ponemus dicentes chalendis nonis aut idibus augusti &c. q. dicamus chalendis ipsis. Cū uero: dicimus ad kalendas est quasi iuxta aut circiter chalendas & dies incertus: sed pridie chalendas est dies præcedens ppter ea autem quod ablatiuum dic includunt licet dicere pridie uel postridie kalendarum: nec est postridie idem quod eras sed posteriori die: unde de preterito dici pōt. Postridie quā pater defunctus erat epulū dedi: & de futuro: postridie quā uxor morietur uisceratoinem dabo & cætera. Item tertio kalendas est præcipue is qui tertius est: computando chalendas pro uno & pridie kalendarum pro altero. Sed ad tertium Kalendas uolunt intelligi eum qui ad. idest iuxta est siue tertius siue quartus: & ita in reliquis.

De forma & stilo epistolarum. Ti. IX.

¶ Texendæ familiares epistolæ uerbis tritis & quotidianis latinis tamen & nō fastidiosis stilo nō multum elaborato: sed solerti quadam negligentia fulto.

¶ Nam ut Cicero meminit in libro de perfecto oratore: quædam negligentia diligens est: itaq; danda est opera: ut si fieri potest in epistolarum contextu nulla pelluceat iunctura dummodo uitetur plæbei sermonis nimia uulgaritas.

Sermo itaq; erit purus: latinus & ad intelligendum facilis.

¶ Vnde. A. Gellius li.xiii.c.viii. diui Augusti epistolas elegantia sermonis neq; morosa neq; anxia. sed facili & simplici laudat. Plinius quoq; iunior ad Tusculanum ait. ¶ Et pressus sermo purusq; ex epistolis petitur. Seneca item ad Lucilium epistola.xl. inquit Minus tibi accuratas a me epistolas mitti frustra quæris. ¶ Quis enim accurate loquitur: nisi q uult putide loqui. ¶ Qualis sermo meus esset si una sederemus aut ambularemus illaboratus & facilis tales uolo esse epistolas meas qui nihil habent exercitum nec fictum: sed si fieri posset offendere q̃ loqui mallem. ¶ Non me Hercule ieiuna esse & aridua uolo quæ de rebus tam magnis dicentur. ¶ Neq; enim philosophus ingenio renunciat. Multum tamen operæ impendi uerbis non oportet. ¶ Epistola etiam.xy. inquit. ¶ Sed ne epistolæ modum excedam: qui non debet sinistrã manũ legẽtis implere: in alium diem hãc litem cum dialecticis differam hæc illæ: qui sinistram manum legentis impleri significat cum longior fuerit epistola: tunc enim & dextera & sinistra teneri necesse est.

¶ Verba epistolarum non tam erunt uetusta ut obsoleta & desita sint, nec tam recẽtia ut ignota: nec tam exculta ut morositatem præ se ferant, nec tamen ita neglecta ut fastidiant.

¶ Apud pathum plene uidebis aut uetuste loquendũ sit. ¶ Et apud Sulpitium disce. ¶ Ex obscuris & exoletis q̃ oĩo uitanda sunt: famam eruditionis non adfectandam esse. ¶ Sunt enim qui se multa uidisse glorientur: & ex eo laudẽ captent: si nimis prisca uerba in sermonem quotidianum reduxerit.

De prouidentia in componenda habenda. Ti.X.

¶ Quicquid dicturus aut compositurus es totum mentis oculis priusquam inceperis, præuidebis & excogitabis. Excogitatum suo ordine dispones, & dispositum decenter exornabis.

¶ Sũt.n. tres obseruãdæ pulchritudines. Ingeniosa excogitatio siue inuẽtio. Venusta dispõ atq; economia. Et decẽs uerborũ sniarũq; exornatio. In prima aũt pulchritudine cõsyderãdæ sunt sex orationis partes: Principiũ siue exordiũ: narratio: diuisio: cõfirmatio: cõfutatio & cõclusio. de q̃bus in rhetoricis Ciceronis uiuendum: prætera.

¶ Orationis membra quinq; inuentio, dispositio, elocutio, memoria, & pronũciatio.

Oportet. n. ut q̃s res dicere uelimus diligẽter excogitem⁹ excogitatas atq; iuẽtas ordie suo disponam⁹: dispositas eloquẽtiæ stilo mãdemus: mãdatas scripto: memoriæ cõmendemus: & demũ facunde & cũ decenti gestu pronũciemus:

De materia propria epistolis ex Seodreñ. Ti.XI.

Opus est eum qui diligenter scribere epistolas uelit simplicem & perspicuam materiam proponere, & neq; resecare neque producere supra quam oporteat, & exornare optima elocutione, non dictionibus turgidis & asperis, sed attico more loqui & modice. Perspicuitas ornet literas & gratia dictionum florida.

Omnino peritos sagittarios imitari debet: ne excedere signum nec deficere a signo.

Vtendum est & historiis: & aliquæ fabellæ adducendæ. Aliquid ex monumentis antiquorum excerpendum. Semperq; illud apollonii ad Scopelianum ante oculos ponẽdum Genera oratiõis quinq; esse: philosophicum, historicum, oratorium, epistolicum, & commentariorum: ut hæc distinctis nominibus adsignemus.

Habent autem epistolæ non tam elocutionem propriam, sed res quasdam peculiares. Vt aristoteles notauit. qui inquit.

Hoc nõ ad te scribo qm̃ epistolicum nõ est. ¶ Nam siquis in epistola sophismata: physiologiasq; quæ ab epistola aliena sunt ¶ Si quis rerum naturam mathematicumue aliquid scribebat. ¶ Is quidem scribit non utrique epistolam quæ modesta ac prudens esse debet: uenustate decorata legentibus obuia & grata: festiuitatis plæna De negocio simplici: simplicibusq; nominibus constans. simplicem habet narrationem. Prouerbia sint in ea crebra: q̃bus accepta congruaq; de qua agitur materia: ita sapienter scribi opinãtur. ¶ Quid in epistolis ut cumque uersu custodit Horatius. quod epistola sicut prouerbium quidam commune ac uulgare sit. Qui sententias scribit & adhortationes non similis uidetur narranti p epistolam: sed per consilium.

Qui decore sniarum epistolam cupit implere. nõ iam: inquit Demetrius: loquentis similitudinem gerit sed struentis aliquid. Et Dionysius sententias non pertinere ad epistolas clamat. Quare Senecam olim insectati sunt nec hodie incessere desinunt eruditorum plurimi q disputationes pro epistolis scripserit.

Aristoteles & demõstrationibus quæ propriæ sunt epistolarum utitur: ut cũ nititur ostendere quod æque magnis ciuitatibus & paruis benefaciẽdum sit. Dii inquit i utrisq; æquales sunt ergo benefacere oportet cum gratiæ deæ in his æquales tibi sint.

Epistolæ quæ plerunq; ad ciuitates & reges scribũtur paululum elatæ sint, & aliquanto compotiores ac grauiores. Consyderanda enim persona cui scribitur, quæ profecto elata est.

De epistolarum magnitudine ex eodem. Ti. XII.

Scribentes epistolã meminerimus nos epistolã scribere ne sit uolumen loco epistolæ.

Quẽadmodum Aristotelis ad Alexandrum & ad Dionis familiares epistolæ Platonis. Nam Ciceronis epistolæ breues immo breuissimæ sunt præter paucas: quæ: ut dicam quod sentio: sentio autem quod de eius orationibus sensit Cæcili⁹: optimæ sunt: utq; aliæ bonæ res & bonus liber quoq; meliores quo maiores pro materiæ ratione. Idem Auctor Cornelio Minitiano hũc in modum scribit. Quid enim mihi cum tam longa epistola? Nolite ego itemtidem quærere. quid Romæ geratur: & tamen mementote nõ esse epistolã: longã q̃ tot dies: tot cognitiones: tot denique reos causasq; complexa est. Quibus uerbis innuit epistolas longas fieri posse de multis magisque rebus: quæ tamen longæ cum tot & tanta contineant non sint censendæ. Hæc illæ: qui post multa diui Hieronymi de breuitate epistolarum testimonia: adfert illud

diui Augustini

dini Augustini ad Hieronymum, quod iane scripseram nullum me librum aduersus te Romam misisse ideo scripseram: quia & libri nomen ab ipsa epistola discernebam.

Non tamen est nimia breuitas amanda: licet in ea nimis delectatus sit Libanius & Lucianus in epistolis suis: quarum phalaris auctor uulgo creditur. Et pro materia ratione dilatanda est oratio.

De stilo epistolari ex Scodrensis. Titu.xiii.

Demetrii Phalarei sententia est. In tenui humiliq; dicendi genere epistolam uersari. Cuius dicendi modus & stilus gracilis esse debet. Et infra.

Et pressus sermo purusq; ex epistolis petitur. Stilus quoq; pro personarum ratione efferendus aut depremendus est: & cum oportuerit inter utrunq; temperandus. Et quamuis aliqui negligentiam pro cultu in epistolis adserent: tamen cum pro munere mittantur diligentia magis probāda: ut Plinio placuit: Vtq; Dionysius iubet: concinnitas adhibenda quæ ab arte amouetur. Demum cum epistola ambitione carere debeat: nec scribentis indolē ostentare non sp agere adfectat qm̄ non est dialogus: tametsi apud Ciceronem & alios interdum agat ea: puto: ratione quod dialogo sit adfinis: Cicero ad Paetum in ea epistola quæ incipit Ain tandē. Qualis debeat esse epistola paucis explicat sic inquiens. Veruntamen quid ego tibi in epistolis esse uideor? Nonne plebeio sermone agitur tecum? Nec enim semper eodem modo. Quid enim simile habet epistola: aut iudicio aut concioni? Quin ipsa iudicia non solemus tractare uno modo. Priuatas causas & eas tenues agimus subtilius: capitis aut famæ scilicet ornatius: Epistolas uero quotidianis uerbis texere solemus. &c.

Idem ad atticum lib. litris eius Epistolas se accepisse scribit. Quæ inquit fuerunt omnes rhetorum pure loquunt cū humanitatis sparso sale: tum insignes amoris notis.

Sunt tamē sicut in oratione oratoria tria stili genera in epistola: sed longe oratoriis inferiora. In sinus quidem oratoris stilus epistolari muneri summus est. Nec omne genus epistolarum unum & eundem stilum habere: ut quidam arbitrantur. Igitur gracili stilo proximus est stilus uiriosus qui aridus appellatur. Fit in tribus rebus. In sententiis: ut qui de Xerxe inquit. Descendit Xerxes cum omnibus suis. Debuit enim dicere cum tota Asia. nam cum dixerit cum oibus suis ualde rem diminuit. in dictione: cum res magnæ nominibus paruis enunciantur: ut ille qui de Phalaridi Tyranno dixit. Quæ enim phalaris perturbauit agrigentinis: non iis dictionibus expressit tyrāni crudelitatē: quæ magnis nominibus explicanda erat. In compositione quando incisa densa sunt ut in Aphorismis. Vita breuis. Ars longa: tempus acutum experientia dubia.

¶ Demum stilus epistolæ gracilis est iūctus cum gratioso Si Demetrio & Dionysio credimus. Qui opinati sunt duplici genere dicendi miscēdam epistolam gratioso & tenui. Gratiosus etiam in pluribus locis inuenitur. In rebus: ex prouerbio: ex fabula: ex similitudine & hyperbole. In dictiōibus cum nominibus pulchris aliquid exprimitur: ut γῆ πολυστέφανος: terra multum coronata. Fit etiam ridiculum: quod profertur nominibus uilibus & uulgaribus: quod destruitur ornatu elocutionis. Nā qui ridicula graphice describit: similis ē cuipiam simiam ornāti. Hæc ex Marino Becichemo Scodrensi. Qui Ciceronis epistolas iustis laudibus extollit: & a Sidonii eleuatione defendit: ut in epistola nostra tetigimus.

De ordine & cōstructu uocabulorum. Titu.xiiii.

De construendis collocandisq; uocabulis tametsi lex certa dari nequitur: plurimum tamen orator & grammaticus utuntur contrariis uijs: præterquam i dictionibus uim exordiendi habentibus: quas uterq; in frōte locabit.

Nam orator uocatiuum passim ubi concinnum uidetur collocat grammaticus in principio dumtaxat.

Orator determinans sæpe præponit determinabili: ut obliquū rectori uerbū infinitiuum finito. aduerbium uerbo adiectiuum substātiuo. Idq; frequēter aliquo iterposito: ut multa uiri uirt⁹: degeneres animos timor arguit. Amare te nō desinā. Multas ad res summæ cōduci uirt⁹. Grāmaticus q̄ pxie pōt determinās pone determinabile locat.

Orator sæpe relatiuum antecedenti præponit: & utrūq; eidē rectori tribuit: ut quas credis esse has nō sunt ueræ nuptiæ. Grammaticus contra antecedens præponit nec ab eodem nisi bis posito regi patitur.

Orator negationem includentiā præsertim signa uniuersalia in finē reducit: grāmaticus in principiū: sic tamē ut resolutione facta obliquum postponat ut qui te plus amet habes neminē. Non habes quēquā qui te plus amet &c.

Orator quæsitiua etiam fini dat: ut partes orationis quot sunt: grammaticus principio.

Orator multa in subauditione relinquit: ut uerba generalia sum facio gero & ad loquellā spectātia. Aut uerba ipsa sine suppositis collocat Grammaticus nihil omittit quod ad integritatem sermonis aut sententiæ pertineat: ideoq; omnia subintellecta reponit.

De particulis non commutandis. Titu.xy.

Vnt autem nonnullæ Particulæ quæ nisi propriis locis ponátur fœdant orationé. Quaræ hæ semper sunt pponédæ. At in oratione. ast in carmine sequente uocali, sed ac item quæ etiá in medio locantur nec:neq;,uel aut cæterum:enimuero: ue;æ si:sin:quatinus:seu:sine:ni:nisi. Ex his autem nullam in maioribus principiis non aliunde dependentibus collocabis prætereat in indignatione:aut,uel: seu:sine,& ni. Postponunt,q;,ne,ne,quidem,quoq;,autem,uero,enim. Et amat apponi post primá dictioné clausulæ dependétis. Præsertim auté,enim: & uero. Quæ alibi nisi post secúdá nó collocant,ut cæteræ,q; & quoq; post illá dictioné quá cóiunctio & pcederet locari nolút. Et enim potest præponi,uult autem in medio poni. Ve & ne post eam quá an & uel: pcederent subiici amant. Cæteræ autem cóiúctiones fere omnes præponi supponiq; possunt. Sed ex his apte sunt primis initiis. Quoniam, cum quis & si,q̃q̃ licet quia q;:ut.si. In minorú initiorum ad aliud dependentium fronte. Quocirca quapropter:quamobrem & quare constituemus. Ergo & igitur. in breuioribus conclusionibus. Itaq; plurimum in maioribus.

¶ Quin & non præponuntur. Vtiq; postponitur. Sin nunquam dicitur nisi præcesserit si: aut fuerit subintellectum. Ita pro ualde postponitur.

Quia non ponitur ante sed. Nec dicas concinne. Non uero sed non auté. Nec neq; autem sed neq; uero. Nec age autem sed age uero. Nec sane autem, sed sane uero.

Nec iam autem:enim autem:at autem. Sed iam uero, enim uero:tum uero:at uero. Post non & nec enim apponens:ut non enim,nec enim:uel neq; enim, non tamen dices, ne enim, aut ne uero.

¶ Neq; non ponitur ante nam,nec equidem ante atq;, dicimus enim nam neq; atq; equidem. Tú & geminamus quando partes sunt æquales. Sed quando sunt inæquales præponimus cú, cum minore:& postponimus:cum cum maiore.

¶ Versus fere semper postponitur. Tenus frequenter,inter,propter:circa,contra, & similes non raro. Reliquæ præponi gaudent, sed monosyllabæ post adiectiuum & ante substátiuum idest inter utrunq; poni solent.

De uenusta uocum maritatione. Titu.xiii.

Non solum quo ordine: sed etiam qui cum quælibet dictio locanda sit summæ attendendum est. Omnis enim uult poni cum positiuo aut comparatiuo nunq̃ cum superlatiuo.

Contra quisq; cum superlatiuo:aut uim eius habente. Cum superlatiuo autem non ponimus uim superlatiuam habentia sed cum positiuo, ut sunt in primis, apprime, per perq̃, sane saneq̃, oppido oppidoq̃. Ponemus tamen cum eo longe facile,nimirum & quam pro ualde, quantum:quantum: modicum:paruum:nihil & nihilum, satis:tantundem positiuis congruunt longe, facile, táto, quanto & similia in o comparatiuis & superlatiuis.

Dicemus ergo omnes bói uidi:optimi quiq; milites:tamé apud Ciceronem leges omnes fumeni uiri:sed id peride est ac si dicas:omnes optimates:: & aliquem dixeris quam optumú:non addes genitiuú quale sit quam optimú omniú.

De uenusta iunctura. Titu.xiiii.

¶ Iuncturæ quoq; quæ est apta uocabulorum structura & collocatio sine offensione accurate studédum est. In qua litterarum syllabarumq; lenitatem asperitatem attendimus.

¶ Virandus itaq; est eiusdem literæ syllabæ:aut dictionis frequens cócursus literæ s cumsibilus, Cacocephaton idest malum & turpem sonum aspernabitur.

Similiter cadentia uel desinentia uel declinata pueriliter non adfectabimus.

¶ Cauendú præterea est ne decrescat oratio,& fortiori subiungant infirmius:ut sacrilego fur. Ná augeri & insurgere sententiæ debent.

Et iuxta ordinem naturæ & urbani sermonis obseruationem prius uiros quam fœminas: deos quá homines,alios quam nos,genera quam species,communia quam propria pones.

Cauebis ne ordo pariat ambiguitatem neue prolixitas fastidium: aut breuitas obscuritatem. Item ne longa sit uerborum continuatio quam uno spiritu enuntiare nequeas. Cauebis ad hoc ne ordine permutato quid fiat superuacaneum. Siquidem ut recte dixeris fratres geminos & & mulierem

Ancillam

ancillam : ita supernacue geminos fratres & ancillam mulierem. Si enim gemini & fratres sunt si ancilla etiam & mulier est.

Caeterum si quo ordine res gestae erunt narrabuntur multum iuuabunt intellectum.

Quin a deo in methaphoris rerum gerendarum ordinem conspiciam.

Sicut in illo Quintiliani duxit me similis aetas: uicerũt officia: coepit fides: amãtem odisse nõ potui. Vbi cõsuetudinis seruat ordo. Nam q per cõsuetudinem amicitiam ineunt: primo loco ducuntur ut liberi & nullo officio adstricti aut uinculo capti: deinde ubi officia accedũt uincunt ut etiam si nolit amici uideri debeãt: at ubi perspecta fides est: capiunt: ac capti amãtem odisse nõ possunt: quae res in similibus est nobis animaduertẽda. Nam praepostere dicas. hanc aluit: peperit: genuitq; puerpera prolem. Prius enim genuit q̃ peperit: & peperit q̃ aluit.

In rerum tamen narratione alius a poetis alius ab oratore seruabitur ordo.

Vnde de poetico ordine dicit Horatius in arte.

Ordinis haec uirtus est ac Venus: aut ego fallor.

Vt iam nunc dicat: iam nunc debentia dici:

Pleraq; differat: & praesens in tempus omittat.

Orator eni fere quo ordine res gestae sunt eas narrat poetae autẽ saepe a fine aut a medio historiae narrare incipiunt.

De elegantia sermonis obseruanda. Titu.xviii.

Elegantiae sermonis uocumq; pprietates in epistolis ad unguem obseruabuntur non minus q̃ in oratione. tametsi non tantus erit uerborum splendor nec ornatus.

Verum tamẽ poetica: ut sunt caballus: genitor: genitrix: peregrina. ut sunt gaza: sesseda: & summope re barbara: ut sunt guerra: bladum: & inepta: ut causare pro producere uel efficere confiteri pro eo quod est confessionem audire: diligentius uitabimus:

De phuco & ornatu frequenti uitando: Titu.xix.

Phucus autem frequens & ornatus nimis uitabitur in familiari praesertim epistola.

De uenustis locutionibus. Titu.xx.

Venustae locutiones dummodo rebus congruant non sunt in epistolis (ut iá dictum est) fugiendae.

De quibus in Augustinum Dathum latius diximus.

FINIS.

M. Tulii. Ciceronis Vita.

QVia ad Epistolarũ primi libri cognitiõem nõ parum cõduxerit uitae & casuum auctoris cognitio: eam cõplectar paucissimis. M. Tulius Cicero Arpinas natus: Romae quo puer perductus fuerat: tm̃ in dicẽdo pfecit, ut in causis dicẽdis primum locum consecutus sit: tantumq; ueritatis & reipu. studio potuit: ut omnis honores suo ordine optinuerit. In cõsulatu autẽ sic sese gessit: ut non minus uerae gloriae in toga meruerit q̃ alius quispiam i armis, liberauit enim urbem ab incendio: & ciuitatẽ a caede cõiuratorum Catilina duce: i quos cũ animaduertisset: & Catilina iá in proelio cecidisset: primus in toga triumphauit: primusq; parẽs patriae appellatus est: erectis eius gloriae perpetuis monimentis: quae res illi inuidiae non parum peperit: praesertim apud Caesarem. & paulopost apud Clodium uirum apprime nobilem: qui captus amore Pompeiae uxoris Caesaris in domo eius in ueste muliebri deprahensus est temerasse festa bõae maribus nõ adeunda deae: ob quã rem in ius uocatus negauit se tunc in urbe fuisse, citatus autem Cicero in eum testis adseruit Clodiũ eo die secũ Romae fuisse quod idem & alii praeclari uiri testati sunt: Clodius tamen iudicibus corruptis pecunia absolutus est Caesar autẽ uxorem repudiauit: quod diceret domũ Caesaris nõ solũ crimine: sed etiam suspitiõe criminis uacare debere: in Clodiũ ut Ciceroni incõmodet nihil grauius egit. At Clodius ultionis auiditate a patribus ad plebẽ p adoptionem transiuit. factusq; tribunus plebis Ciceroni diem dixit quod nobilissimos ciues necasset in dicta causa. Erãt autẽ tunc cõsules. L. Piso Caesaris socer, &. P Gabinius: qui prouinciarũ spe Clodii cõatibus fauebant. Quod intelligẽs Cicero cũ neq; a Pompeio neq; ab aliis amicis satis tutaret aufugit, absensq; damnatus est a Clodio: ut bõis eius publicatis q̃dringentis millibus passuum ab Italia igni & aqua illi iterdiceret. Qui uero hospitio suscepisset exul esset & sua amitteret omnia. Additũq; rogationi est ne quis de eo reducẽdo referret: disputaretue aut pedibus in sententiã iret, quae omnia populus sciuit atq; approbauit, maxima ut semper fuit animorũ mutabilitate. Clodius ita exulis uillas diripuit. & icẽdit domum in palatio a fundamentis demolitus est: & in area templum libertatis cõstituit. Fortunas omnis hastae subiecit: nec tamẽ in tota illa auctione: sector quisq̃ reptus est. Cicero in Macedoniã aufugit: ubi a Planco benigne exceptus est. Clodius autẽ ob uictoriã insolẽtior factus etiã Põpeiũ in publica concione cõtumeliis proscidit. Quaerẽs ut populus quod Põpeius is esset responderet. Quis uno digito caput scaberet. Quis uir uirũ quaereret & similia. Qua cõtumelia irritatus Põpeius: fratusq; Lẽtuli auctoritate ad quẽ proxime sunt epistolae: & qui Ciceroni amicissimus fuit: auctor fuit Tito Annio Tribunople. ut rogationẽ ad populũ ferret de Cicerone reuocando. Quae res ingẽtes turba concitauit. Clodius enim cum factione sua

tribunitie obstitit rogationi eoq; obnitente aliquádiu nihil agi potuit. Certatumq; est iterim in publico armis tribunitiaq; potestas uiolata est: multi quoq; interfecti, adeo ut Q. uintus Cicero Marci frater, iter cadauera latitans sit seruatus. Postremo Pompeius ingẽti bonorũ manu ad hoc ipsum ex tota Italia collecta Clodiũ foro expulit: auxilioq; fuit, ut populus sine aliquo maiore motu rogaretur. Nũquã maior populi Romani de aliqua re cõsensus fuisse dicitur: neq; tã magnum alias totius Italie studium, que ad hoc ipsum Romam confluxerat: ut nõ magis eleganter q̃ uere Cicero postea gloriatus sit Italiæ se humeris ab exilio reportatum Senatus charitate & beneuolentia cũ populo certauit: decreuitq; ut pupblice laudarentur ciuitates quæ Ciceronẽ humaniter accepissẽt: utq; domus & uille eius publico instaurarentũ sumptu. Redilt sextodecimo mense postquam urbe eiectus fuerat in senatuq; aliquantulum floruit: quo tpe ad Lentulũ primi libri epistolas scripsit: deinde Ciliciam post Lentulum & Appium Claudiũ pulchrum: prouinciã optinuit: unde reuersus bella ciuilia iter Cæsarem & Pompeiũ offendit orta: quæ res effecit ut triũphare nõ potuerit: diu aũt ad cõcordiã utrũq; frustra hortatus: Põpeiũ tandẽ secutus est quo uicto & occiso per Dolobellã generũ suum Cæsari reconciliatus cum in foro locus nõ esset: ad philosophiam se contulit. Tandem Cæsare occiso: cum libertatis publicæ gratia eius percussores tutaretur & in Marcũ Antonium Cæsaris uindicẽ philippicas habuisset: postq̃ Antonius Lepidus & Augustus triumuiratum iniissent: ab Antoniu aliis conniuentibus proscriptus est & in fuga deprehẽsus capite & manu qua philippieas scripserat trũcatus est, Nũc paucis argumẽtũ repetã.

Argumentum epistolarum primi Libri,

POstquam Lentulo consule & fautore: Pompeio autem referente & adiuuãte: Cicero ab exilio redierat: suauiter cum Pompeio & Lentulo Romæ uixit. Quo tempore superuenit Ptolomæus Auletes Aegypti rex ab Alexãdrinis pulsus aut ob mollem uitam: nam choraulã imprimis exercuit: aut ob nimiam pecuniæ exactionem: aut quod Cyprum ob Romanorum fauorem uindicare sibi: cum fratris prius fuisset: noliet, postulansq; ab senatu populoq; Ro, in regnum restitui. Fugit autem clam fuisaita ut mortuum putantes Beronicen filiam eius natu maximam in regnũ restituerint. Nupserat autẽ prius Cybiosatti Syro regia stirpe: ut ipsi credi uolebat: procreato, sed paucis post diebus ob sordidum ingenium regno expulso: deinde Archilao eius Archilai filio qui contra Syllã pro Mithridate pugnauit: hac ergo nouis studente rebus: Ptolomæus pater eius occulte Romam ingressus Pompeio est ab initio conciliatus: & per eum patribus cõmendatus: actumq; est de eius reductione simul & delegatorum cęde qui supra centum ab Alexandria contra ipsum missi erant: & cum his Dion Academicus. Intelligẽtes enim Alexandrini se ab rege criminatum iri: tot oratores miserunt recriminaturos eum & eius scelera detecturos: quo cognito rex iam Romæ agens multos eorum in itinere per insidias interficiẽdos curauit: quosdam etiam in urbe: alios pecunia corruptos ablegauit: effecitq; ut eorum querella minus produceret: desperans tamẽ honorificam reductionẽ se in Ephesum recepit: relicto Hammonio legato qui absentis re curaret: largitionibusq;: quos posset corrumperet: non solum ut reduceretur: uerum etiam ut per principem rei militaris Griæum Pompeum: qui dissimulauit se uelle reducere propter Lentulum consulem: qui gloriosum putans de tanto rege optime meruisse: summopere contẽdit ut ab ea petitione Pompeius: quem unice timebat: desisteret: fuitq; auctor patib9 præfecturæ maritimæ & terrestris annonæ Pompeio decernendæ: ut maiorem ille dignitatem adsecutus de reducẽdo rege omnem curam abiiceret. Interea autem finito consulatu: proconsul fit Ciliciæ: Regis autem legati: rege id petente: contenderũt: ut per Pompeium potius reduceretur: magnamq; partem senatus pecunia ad hoc induxerant: Quam quidem pecuniam mutuo acceperat sub pollicitatione usuræ ab Rabirio posthumio adhuc in Aegypto agẽs: & a quibusdam aliis Romanis: qui uidentes nisi rex restitueretur: se pecuniam creditam amisisse: grandem denuo pecuniã mutuo dedere. Argyna cum legatis institere ut reductio per Pompeium fieret: quod intelligens Lẽtulus iam in prouincia agens scripsit ad Ciceronem de quo optime meritus fuerat: quia ut dixi auctor fuerat eius restitutionis: ut contenderet reductione regis sibi decerni. Nam prouincia Cilicia in uia ad Aegyptum est. Cicero autem hac epistola Respondet se tantum pro eo laborasse ut oibus satisfecerit præter quã sibiipsi: eo quod non possit efficere quod uelit in causa eius. Dicit autem se oppugnari largitionibus legati & res agi per creditores. s. eos qui regi pecuniam crediderant. Docensq; quid super ea re in senatu actum sit: innuit cum Catone adhortante quindeciuiri ac sacerdotes quibus Sibyllinorũ librorum inspiciendorum cura erat: ad senatum denuntiassent carmen Sibyllinum quo cauebatur ne rex Aegypti cum exercitu reduceretur: ut statim dicam. Quidam e senatu censuerunt reditum regis Lentulo decernẽdum sed sine exercitu propter religionem. Alii Pompeio cum duobus lictoribus: aut eum mittendum cum totidem lictoribus ad Alexandrinos reconciliandos: quod Ptolomæo non omnino displicuit: sed senatui non satis tutum uisum Pompeium Alexandrinorum furori credere. Alii censuerunt ut tres legati regem reducerẽt: Sed studio Ciceronis effectum erat: ut senatusconsultum pro Lentulu factum fuisset: nisi libri Sibyllini obstitissent: quorum carmen erat huiusmodi. Si Aegypti rex auxilio quodam indigens uenerit eius amicitiam ne abnueritis: sed illum quidem cum multitudine ne iuueritis: quod si aliter factum fuerit: labores & pericula habebitis. Sic Georgius Merula. Alii carmen magis suis uerbis recitant. Sane cum ea res suspensa maneret: Aulus Gabinius iniussu populi sed adhortante Pompeio Regem restituit: qui recepto regno filiã & Archilaum maritum eius occidit: nec ipse diu superuixit fatali morte absumptus: relictis quattuor liberis: duobus filiis & totidem filiabus. Ex quibus maiores natu testamento patris regnare iussi sunt. Dionysius Ptolomæus qui puer adhuc Pompeium interficiendum mandauit: & Cleopatra quæ Cæsari & deinde Antonio commixta est: post cuius necem Aegyptus in formam prouinciæ redacta est. Et hæc pro argumento. Nunc ad explanationem.

A ante. B. C.D.E.F.
A. 26 96
Ab 26
Abducere 71 88
Abduci 88
Aberratio 175
Abſui magnã partem. 70
Abiectus 87
Abs 26
Abutor 107
Ac 73
Accedit 88
Acerrime 268
Acceſſio 27 243
Acceſſus 27 171
Accidit contingit 213
Accidunt mala 28
Accipere 3 8 112
Accommodare 90
Accuratam 186
Accuratiſſime 70
Accuſare 3 26
Acerbe 93
Acerbitas 106
Achademia 86
Acquieſcere 71
Acrocorinthus 136
Acta 43 183 216
Actiones 3 102
Actium 279
Actor 2
Actuoſi 2
Actus 3 102
Ad 19 64
Adamo 30
Ademptum. 74
Adeo 70
Adhibere fidem 100
Adhibitus 70
Adhuc 73 78.99.183
Admiror 29 268
Admodum 88
Adoleſcentia 28
Adoro 2
Ad ſommam 27
Ad ſummum 27
Aduento 31 32
Aduerſus 67 218
Aduerti 185
Aduola 284
Ad urbem 56
Aedilis.tas 37 36
Aedilitium 39
Aedilium gña duo 39
Aegina 74 75
Aeneas pius 1
Aepheſus 53
Aepiſtola & littera 30
Aeque ac 28 112 256
Aequo animo 84
Aerarium 110
Aes alienum 134
Aeſculapius 58
Aeſopus 131
Aeſtiua 41 60
Affectus 29
Afficio 7 29
Affricanus 182
Affuiſſe 73
Afronte 281
A ante G L M N P.
Agere cauſam 3
Agere gratiam 94 234
Agere tecum 100
Ageſilaus 103
Agger 38
Aggregare 17
Agitare 113
Agnomen 26
Agnominatio 113
Agnoſco 4
Ago cum populo 5
Ago et facio 2 36 37
Ago gratias 36
Agrippa 182
Alabanda 253
Alacer.cris 20
Alacritas 20
Alariis 47
Alatere 281
Alare 196
Alexander phæreus 178
Alicuius 109
Alipres 19 145
Aliquando 98.107.284
Aliter 29
Allatum 9
Alobroges 190
Alfia
Alucia 278
Amabiliter 142
Amabo 34 157
Amanter 109
Amantus 37 59
Amare 171
Ambitio 218 249
Ambitioſus 55
Ambitus 64 249
Ambo 55
Amen 114
Amicitia 184
Amicus 3
Amonius 2
Amo & diligo 37 78
Amor 27 78 184
Amphora 228
Amplector 109 284
Amplius 6
Anne 52
Andabate 137
Anguſtiæ 235
Anima 76
Animaduerſio 99
Animaduerto 185
Animus 27 76
Animus 78
Annales 102
Annona 262
Ante 28 74
Anthiochia 57
apagere 99
apamea 46 57 58
apelles 16 103
aperte ingenue 91
appeto.titus. 4
appium 45
applicare 65
approbare 71
appropinquare 78
aprica rl. 283
aptus 235
apud 5 29 80
apulia iapigia 25
A ante Q R S T V.
Aquinum 180
arabes 157
architecti 164
ardeo 100
area 177
argenteus fl. 205
argumentum 285
ariſtarchus 65 168
arma 74
arpinum 143 241
arripere 100
arrogans 93
ars doctrina 30 72
arſacidæ 160
arund 230
as 248
aſia 74 78
aſſentator 102
aſſentio.or 4
aſſeſſio 218
aſſidere 218
aſſis partes 248
aſteriſcus 168
aſtura 129
at 164
atergo 28
athenais 268
athenæ 85
athenodorum 56
atq; 28 71 56 263
atramentum ſutorium 177
atramen 26
atellanæ comœdiæ 173
atellani 239
attendo 88
atticus 163
attollaganus 176
auctor 3 123
auctorare 3
auctoratus.mentum 3
auctoritas 3 77
audio 134
auertere 113
augures 74
auitus 249
auobis eſt 177
auoco 286
aure.ctior eſt oculis 32
aures conſulendæ 1 82
auſoni 230
auſter 233
auxeſis 5
auxiliare 211 203
auxilium 35
B ante A E I O R V.
Bacchanalia 40
Balbus diſertus 37 176
Barcæ 10
Barcilia 253
Bauli 150
Beatus 116
Beluaci 150
Bellum 118
Bellum ĩcẽdio cõpad. 48
Bellus 140
Belliſſimus 262
Bene actũ eſt mecum 74
Bene eſſe 96 101
Beneficium 1
Beneuortat 48
Benignitas 87 270
Beſſis 248
Beta 146
Biduo 211 282
Binæ literæ 89
Boetia 85
Bona pars 101
Bonorũ poſ. & ecõtra. 142
Bonum 13 29
Bonus 101
Breuis 116
Buccinator 284
Buſtuarii 28
Butrontum 277
C ante A E H I L.
Caii 182
Caius duillus 177
Calamitas 73
Caldus 8
Calendarum ratio 2
Calfacio 8
Caliſthenes 101
Callere 74
Callus 74
Calpe 202
Calumnia 2 163
Calumniari 2 112
Cãdidati 166 276
Cantarides 177
Canterius 176
Capena porta 174
Capere 32
Capitales 139
Capitulum 83

Caput 93
Careoculpa 26
Caria unde 39
Carrucarius 136 280
Caffius 144
Caftellum 116
Caftra 54 64
Caftrum 116
Cafus fortuitus 85
Catina 248
Cato 182
Catonium 145
Cane 126
Cauere 136
Cauillatio 2
Caunum 253
Caufaffa 1 284
Caufidicus 6
Cautiones 139 141
Caecilia.lii 19 182
Caecilius 10
Cedere 81
Celandus 109
Celebrare 101
Celedetis ciuitas 49
Celeriter 65
Caelo te hanc rem 29
Celte 125
Cenfere 67 81 114
Cenfores 64 67
Centuriae 128
Caerimonie 2
Cerno 101
Certe 28.79.83.119.277
Certior fio 8
Certiorem facio 30
Certum facio 39
Caefares 182
Cefenna 287
Charitas 17 28
Charus 28
Chilones. 85
Chyrographum 141 220
Cicero 182
Ciceronis facetiae 50
Cilicia 39
Cybira 244
Cibiftre 266
Cicero 182
Ciconis facetiae 50
Cilicia 36
Cilones 85
Cymbri 125
Circiter 85
Circulator 203
Circunftantia 75
Citheris 182
Ciues 29
Ciuitas 40 182
Cyricus 261
Clam 75
Clarus 273
Claffis 2
Clemens 8 110
Clementia 47
Clepfydra 283
Cliens 98
Clinicus 28
Clitella 179
Clytemneftra 131
Clitemini 179
Cante O R V.
Coactus 39 202
Cocles 168
Codicilli 85 128
Codiculus 128
Cogere 85
Cogito 31
Cognomen 26 148
Cognofco 4 29
Cohibere 75
Cohorticula 154
Colei 179
Colligere 117
Colligome 16
Colophon 256
Comagena 157
Comanus 69
Combibones 181
Comaediae atellanae 173
Comenfis 69
Comes focius 256
Comitium.a 6 20
Commeatus 202 228
Commemoratio 10
Commendare 33 74
Commentarii 103
Commentarium 103
Commentari 78
Commetere 87
Comiffum 60
Comittere 69 74.281
Commodo 42
Commoueo 5
Commoueri 108
Comparo 30
Compilatio 35
Compilo 35
Complector 65 88
Componere 284
Compofitio 1 35
Comum 69 149
Communicare 69
Communis 73
Conari 10 79.88.100
Concedere 81
Concilio 5 90
Concinnare 230
Concio 39 93
Concilium 104
Conciues 67
Condemno 27
Condictio 35
Conducere 78 165 278
Conficere 100
Conficior 87 113.160
Confidentia 127
Confirmare 80
Confirmatus 75
Confiteri 286
conflictari 181
confluens 305
congiarium 150
congreffus 118
coniectura 117 232
coniunctio 284
confcribo 51
conferui 212
confilium 69 71
confobrinus 49
confolatio 50
confolor 42
confpiratio 212 286
conftantia 19
conftiterat 236
conftituere 135.231
confuetudo 27 88.105
conful 4 5
confularis 4 11.225
confules defignati 184
confuli 138
confultor.tus 50
contendere 7 105 273
contentio 2 3
continentes 176
contingere 107 213
contingunt optata 28
continuo 109
contubernales 85 111
contumeliofus 91
conuiuium 7 133 286
conuicto. 8 285
conuictus 105
copia 19 37
copiae 79
copiola 212
coracefium 49
coram 2 3 73 100 123
corcyre 52 89 24 248
coricius 216
coricus.icum 226
corynthus 75 136 175
cornicines 138
correctio 1
corrigere 109
coffus 182
crebo 8
creditor 2
credo 11
cretici 168
crocum 226
cruditas 275
crudus 175
cubiculum 131
culpa 26 206
cumanus 69
cumae 66
cumaeus 69
cum primum 35
cum.tum 2 60 61
cumulare 67
cumulate 244
cunctatio 204
cunctum 40
cunus 178
cupidum 4
cupio 4 9
cura 32 119 186
curare 31 76 276
curatio 32 76 119.278
curator 254
curia aalabra 8
curfus 64
Dante A E I O R V.
Dalmatia 98
Dare 76
Dare fidem 100
Dare poteftatem 100
Dare ueniam 100
Dare uerba 100
De 1 28 39 283
Decedere 28
Deceptus.pti. 107
Decernere 3 54
Decertare 97
Deciceronis facetiis 50
Decimatus 40
Declamari 64
Declamationes 64.149
Declamitare 284
Decretum 54
Decuriae 128
Decurio.nes 128 248
Dederunt 132
Deduco 3
Defatifcor 31
Defectio 77
Defectus 26
Defendendo pacem 69
Defenfio 9
Defenfor 3
Defere.ri 70 111 266
Defeffus 30
Deficiente aetate 42 77
Defunctus 16
Dei eft prouideri 135
Dein 110
Deinde 101
Deintegro 235
Delecto.tor 84
Delectus militum 209
Deleui 260
Delinitus 274
Delinire 287
Dulungor 197
Demophiel 100
Denarius 113
Denunciare 100

Deponere 110
Deportare 177
Depositum 110
Deprehendere 155
Deprahensus 159
Desideranda 95
Desiderium 59.74.107
Desidero.ri 26 94 183
Designati Coss. 184
Desistere 92
Despondetur 224
Deterrere 92
Deunx 248
Dextans 248
Dialogus 24
Diarium 102
Diaphum 4 45
Dicier 98
Dico 33
Dicta 12
Dictator 5
Didascalia 152
Di 152
Dies 8 107
Dies comicialis 6
Diespiter 3
Diferre 56
Difficultas 77
Diffuirum 111
Diffiniri 274
Dignitas 13.39.74
Digredi 231
Diligentia 28 186
Diligo 37.74.86
Dillema 58.62.107
Dimittere 46
Diocesis 57 152
Dionysius 175
Diploma 125
Diripere.pdo 87
Dirrachium 259
Discedo 18
Disceptatio 92
Disceptator 246
Discretus 112
Discrimen 112
Discupio 161
Diserte 95
Disertus.balbus 176
Disynteria 146
Disputo 1
Dissensio 41
Dissimulo 8 13
Dissolutio 92
Dissuauiari 287
Disuria 146
Diu 86
Diuersorium 129
Diuersariolum 231
Diuerticula 129
Diues stoicus 140
Diuinare 67.156.274
Diuisio 27
Diuortia 129
Diutius 226
Diuturnus 226
Doctrina 30 72
Dodrans 248
Dolor 76
Domicilium 283
Dominatur 85
Dominus 244
Donec 32
Drachma 46 226
Dubito 27
Ducere 79
Duci 88
Duillus 177
Dum 32.99.209
Duntaxat 110
Duo genera ædium 39
Duo gña legatoꝝ. 2 105
Duplex 218
Duum 228

E añ A B C D F G.

E. 92
Ecquando 161
Ecquid 140
Ecquis 161
Edilium genera duo 39
Edicere 128
Edo 24
Efferre 36
Efferuescere 194
Efficio 1
Effundere 233
AEgina 74 75
Ego 1.15.76 77

E ante I L M N O.

Eieci 262
Eiurare 174
Elephanti 132
Eleutheros 268
Elico 283
Eloquentia 3
Eluo 283
Elusi 177
Emissarii 133 283
Endiadis 60
Eneas ius 1
Enim 1
Eo 208
Eodici 253

E añ P Q R S T V X.

Epaminõdas 102
Ephesus 53 252
Epicurei 59 117
Epidaurum 259
Epidaurus 85
Epiphori 286
Epistola:litera 130
Eque ac 28
Eques 187
Equidem 26 37
Erga 1
Ergastula 210
Ergo igitur 28 162
Erotes 234
Erratum 111 284
Eruere 9
Es alienum 134
Essedarius 136 280
Essedum 136
Estiua 41 60
Et 61 174
Etenim 27
Ethesiæ 43 272
Etiam 50.5
Etiã atq; etiã. 81.101.294
Etsi 20.84.117
Euenta.tus 11.102.10.306
Euertere 92
Euestigio 85
Euitari 1
Eutrapelus 181
Ex 92
Examino 1
Exarare 231
Excedo 28
Excellentia 56
Excelsum 31
Exceptiones 139
Excipere 187
Excitare 114
Exedra 144
Exemplar 123 185
Exemplarium 186
Exemplũ.pla. 68.77.123
Exemplum.pla. 185.202
Exequiaꝝ mõ antiquus 28
Exercere 222
Exercitatus 74
Exercitus 74
Exhauriri 107
Exibilo 151
Exigere 202
Exului 282
Eximius 48
Existimatio 268 284
Exitiosum 114
Exitus 64
Ex iure manu cõsertũ 139
Exoro 1
Expectatio 27.31.268
Expectatus 83
Expecto 31 186
Expedire 66
Expensum fero 168
Experientia 12
Expers 98
Expero 4
Expiscatum 176
Exples.satio 27
Explicare 263
Explodere 159
Explorare tum 187.279
Exploratores 1[illegible]7
Expostulo 32 61
Expressa 65
Expromere 100
Expugnare 12
Exputa 198
Exquisita 88
Extat 109
Extingui 31
Extrico 99
Exul 81
Exulcero 4

F ante A E I L.

Fabii 182
Fabius maximus 74
Fabri 164
Faceriæ Ciceronis 50
Facies ei & cil 20
Facilis le. 8 90
Facinus 37
Facio.ago 1 37
Facio certiorem 34 30
Facio certum 29
Facio satis 1
Facul 77
Facundia 139
Falernum 129
Falsum gaudium 125
Fama rumor 14
Fames 281
Familia lamiarum 213
Familiaris 4
Familias 99
Familia 259
Fasti.dies 102
Fasti libri 102
Fastus 102
Fatigatus 29
Fatum 39 258
Fauonius 180
Faxo 260
Feci iacturam 75
Fede 175
Fedissimus 71
Fœmina 100
Fenus 95
Feriadũ 130
Feriæ latinæ 154
Fero 36
Ferreus 277
Fessus 29
Fidelia 147
Fides 4 9 179
Fidicen 179
Fiducia 127
Filii terre 137
Finis 1
Fixa 260
Flaccus 182
Flagito 32.65.166
Floreo 87
Flute 2..146

F ante O R V.
Fore 3
Forense orationes 60
Forma 65
Formiæ 162 218
Formula 138
Fortitudo 10
Fortunate 371
Fortune 27.28.39.80.85
Forum 50 54 77
Forum cornelii 212
Frabaria ternos 180
Fracti 79
Frater 43 48 228
Fregella 257
Frigus 154
Frons 20
Fructus 14 273
Frugi 95 284
Frui 28 83 107 113 174
Frustra 108
Fulmus 212
Functus 245
Funditus 113 192
Fungor 107
Funus 86
Furta 203
G ante A E I L N
Gades 202
Galatæ 123
Gallia narbonēsis 199
Gaudeo & gratulor. 10.34
Gaudium letitia 27
Gaudium falsum 125
Gestire 129
Gymnasium 86
Gimnici 103
Gimnosophiste 86
Gypsus 136
Gladiator 221
Gloriosus 64
Gluten 218
G ante O R V.
Gratam.rem facio 4
Gratificor 4
Gratiosus 6
Gratis 203
Grator.lor.latō.lo.34.170
Gratum 77
Grauissime 282
Gubernator 33
H ante A E I O V.
Habena 283
Habeo 2
Habeo fidem 100
Habeo gratiam 36 94
Habeo rationem 49
Hactenus 27 70
Hæresis 274
Haletes 143
Haruspicina 128
Hector 2 103
Hedui 137
Hælespontus 252
Helys 246
Heluellæ 146
Hem. 75
Heraclea 253
Herculis uerba ad uolupta
tem 101
Hereheri 3
Herodotus 103
Hesiodus 128
Hæsitatio 66
Hexaphoron 86
Hiberna 41 60
Hibernia 204
Hic.is 82 106
Hic.illic.istic. 25 61
Hidrus 279
Hiems .42
Hipodidascalo 176
Hypotheca 253
Hippolitus 2
Hypponenata 285
Hipponax poeta 145
Hisce .74
Hispalis 203
Hispanensis 45
Historia 102
Homo.do.dus 75
Homulus.lulus 75
Honor 64 74
Horologium 283
Hortensius 3
Homo.tor. 2 42
Hui 161 276
Huic 27
Humanitas 9 50 282
I ante A B C D E F.
Iacere 72 96
Iactare.tus 29 37
Iactura 75
Iam 57.72.166.224
Iamdiu 86
Iamiamque 224
Iaminde 250
Iapygia apulia 25
Iconium 53 54
Iconium 267
Id causæ 9
Idem 1
Idonea 286
Iduare 3
Idus 3
Iduum 3
I ante G L M N.
Igitur 28
Ignauia 44
Ignominia 47
Ignoscere 84
Illarius 249
Illecebræ 274
Illustrare 100
Illustre 31
Imminuo 274
Immunitates 220
Impedimenta 106
Impendere 89 107
Impero 187
Implorate 207 266
Importu.mi. 93
Impotentes 82
Improbitas 71
Improbus 100
Imprudens 23
Impugnati 66
In 16
Inanis 266 275
Innuari 139
Incandulit 159
Incendo 30
Incessere 37
Incidere 34 272
Incommodo 46
Inconstantiæ 193
Incontinend 229
Incumbo.rei & rem 158
Incuso accuso 26
Indiem indies 47 197
Indixi 228
Inducere animum 81
Indulgere 84
Industria.us 32 77
Inedia 282
Ineptus 235
Inertia 72
Infandum 27
Inferiæ 28
Infirme 265
Inflammo 30
Ingenium 27
Ingenue.uus 32 91
Ingrauescere 72
Inhotam.tas 47
Inimicitiæ 47
Inuito 158
Inpræsentia.arum 73
Inferuio 66 67
Insignis 48.87.92
Insinuare 88
Insolens.ter 71
Insolentia 183
Instare 115
Institio.tus 3
Instituta 3
Institutio 101
Insumma 27
Integellus 168
Integra.res 7
Intendere 5
Intercalare 133
Intercalaris 117
Intercapedo 79.284
Intercedo 5
Interdicta 139.106
Interesse 11.30.79.87
Interire 75
Intermitto 16
Interpositio 1
Interrex 5 138
Interuallum 9
Intima.mus 4 50
Intricare 153
Inuenio.ta 28 30
Inuidia 2 171
Inuitamentum 189
Inuitare 74
Inuro 19
I ante O P S T V.
Iocundus.dum 26.28.77
Iouem lapidem 138.139
Ipse.sus 1 70
Isocrates 24
Issecus sinus 38
Issos 38
Italia 32
Iter 88
Iubeo.impero 187
Iumenta 218
Iuno.lucina 82
Iure consultus 54 138
Iurgia 190
Iurisditio 85
Iurisperitus 140
Ius 177
Ius honorarium 47
Iusiurandum 92
L ante A E I O.
Labefactare 233
Labefactus 91
Laberius 138
Labor 168
Labrum 264
Lacinia 285
Lacessere 231
Laconismos 216
Lauda 182
Lamiarum familia 213
Lanuini 179
Laodicea 53 57 58
Lapsus 26
Largitas.do 2 64
Larissa 249
Lariu latus 245
Lassus.pius 29
Latrones 36
Lanatio 165
Laudatiotlaus 28
Laurea 37
Lectica 211.86
Legatorum gratia duo.2.105
Legatus 2
Leges sumptuarie 172
Lego 51
Leniri 93
Lenissime 92
Lentuli 182

Lepidi

Lepidi regium 212
Lepos 219
Letitia 37
Lector 47
Lenis 26
Leuare 72 77 106
Leucas 277
Leuidenſe 169
Leuis.tas 11 93
Lex 6
Lex curiata 24
Liber 45
Liberi 74
Liberius 3
Libertas 13
Libertinus 32
Libertus 49 244
Libra 248
Li rarius 30 95 285
Licentia 13
Licere 82
Lictari 133
Lictor 44 49
Lilybeum 177 234
Limatulus 149
Limitare 58
Lynx 163
Liſippus 103
Litera.re 30
Locatio 19
Logeon 111
Longe 99
Loramentum 161
L ante V.
Luca.urbs 16
Lucani 182
Lucanus cenſis 241
Lucanica 174
Lucii 182
Lucilius 65 230
Lucina 82
Lucius Paulus 77
Luctus 76 177
Luculentus 197
Ludibrium 90
Ludibundus 279
Ludus.di 39 175
Lugeo.ctus 76
Lupercal 142
Luſitania 274
Luſtrum 67
Lutulentus 197
M ante A E I O V.
Maceria.ies 283
Magiſter.are 67
Magnanimus.tas 11
Magniloquentia 242
Magnitudo animi 19
Magnopere 30
Magnus amplus 6
Maiæ 85
Maiores.magiſtratus 24
Maiores minores 82
Malua 146
Malus pro indocto 76
Manceps 110 174
Mancipium 147
Mandaſti 61
Mandaca 35
Mane.ni 35
Manii 182
Manubiæ 19
Marcus antonius 115
Marcus cato 77
Marmora 57
Mars 144
Matreſfamilias 99
Matrimonium 28
Mature 54
Maturo 188
Maturum 165
Maxime 105
Maximus 182
Medea 136
Medicus clinicus 19
Mediocris 91
Meditor.tatio 11
Mediuſfidius 228
Megara 74 75
Mei tui ſui 21 2
Meis uerbis 100
Meliteſis 252
Memini.57.62.63.119.218
Memoria 27 61
Memoria tenere 79
Menda.dum 121
Menſa 285
Me quam cæteri 115
Mereo.or 2 76
Meretrix 76
Meritum 1 98 213
Meſſanæ 182
Met 75
Metellus pius 90
Metior 285
Metrum 24
Metuo timeo 27
Meum eſt 25
Migrationes 183
Migro 28
Milaſſa 253
Militaris 11
Militum delectus 205
Militum generatria 54
Mimi 2
Mindum 57
Minerua 50
Minores maiores 82
Min⁹ p nõ.174.194.248
Miranda 61
Miror 29
Miſere 225
Mitylene Inſula 79
Mitylenus 79
Moderatio 23 40
Modeſtia 32 40
Modo 75
Modus 79
Mœſtus 87
Moliri 125
Mollias 76
Moneo 2 3 80
Monimentum 15 19.86
Monimenta 173
Motari 228 284
Mordere 66
Mori quot modis dr̃ 74
Moroſus 119
Mors 134
Mos 67
Mulcta 110
Multo lungi cõparatiuo & ſuperlatiuo 70
Multum ſatis 94
Munera.rius 40
Municeps 253
Munus premium 17 272
Murenæ 146
Muri 90
Mutia 92
Mutuo commodo 46
N ante A E I O V.
Nam 3
Narona 258
Naſo. 182
Natio 276
Nauare 115 272
Naufragiũ 15 87 28
Naufragus 15
Nauicularius 280
Nauitas 198
Nauiter 101
Nauſea 233
Nauſeare 146
Nautea 233
Ne 29 66 144
Ne.an 52
Neceſſe eſt opus eſt
Neceſſarius.ni 48 84
Neceſſitas to. 48
Necne 216
Ne dum. 32 146 279
Negligentia 71
Negociari 245
Negocium 13 29 31.60
Nemo.nullus 25 26
Nempe 28
Neque autem 102
Neque uero 32
Nero 182
Neruos 23
Neuianus 103
Nicea 254
Nihil dum 209 223
Nihilo 282
Nihilominus 87
Niſa 254
Niti 79 88
Nitor 7
Nobilis 48
Nobilitas 59
Noctis uigiliæ 55
Noctua 116
Nomen 26.110.243.148
Nomia ĩ is accuſatiuũ terminantia. 4
Non 170
Non autem 32
Nonæ 3
Non genti 111
Non modo 23 32
Non nunquam 104
Non ſolum 32
Noſtra ipſorum 127
Nos 29
Nota.tare 65 125
Nota de numero 10
Nota uallam 12
Notus 233
Nouendiales 28
Nuoum cornum 249
Nouus 11 109
Nouus homo 11
Numidicus 19 182
Numma 26
Nunc 9
Nuncium.us 85
Nundine 281
Nunquam 50
Nuptiæ 74
Nuſquam 45 203
O ante B C E F L M.
Ob 73
Obduruerunt 105 231
Obeliſcus.lizo 168
Obeo.itus 73
Oblanguere 282
Oblecto 84
Obrepo 284
Obſecro 27 4
Obſequium 1
Obſeruo 248
Obſido 268
Obtemperare 105
Obtentare 11
Obterat 98
Obteſtatio 136
Obteſtor 27
Obticeo 81
Obtrectatio 11
Obtundere 105
Occaſu 68
Occido 268
Occurro 50
Occiſus.ij. Ocium 13
Ocium literarum 83
Ocium amatorem 83
Oculi 82

Oenomaus 173
Oenopia 75
Offendo 20. 29
Offensiuncula 263
Officina 86
Officium 1
Olim 27
Olympias 67
Omitto 26
Omnerotum 40
Omnis nota 124

O ante NPRSTV.

Opes 87
Opinor.nio 11 77
Opitulari 104
Opperio.or 129
Oppido 261
Oppido quam 73
Opportunitas 280
Oppugno 1 2 93
Ops 87
Optio 33
Opto 4 12 33 68 87
Opus est 24
Opus.ra 33 42 173
Oratio 23
Orator 2
Orbus 87
Ordinati 2 74
Ordo 102
Oro.rogo 8 35
Oscæ.sci. 132
Oscines aues 120
Ostreæ 146
Ouatio 37

P ante AEHIL.

Pacare 268
Pagina 41 186
Palam 3 100
Palimpsestus 141
Paludamenta 157 275
Paludatus 275
Pango 283
Pansa 182
Panthera 39
Paphas, 251
Paradoxa 116
Parcius 287
Parenthesis 29
Parere 89
Parietes 90
Parietinus 236
Paro 31
Partes ethice 107
Parthi 37
Parturire 89
Pastor 74
Patræ 146
Patres 2
Patricida 221
Patricii 177
Patrimonium 28
Patrocinia 98
Patronus 42 98 244
Patruelis 49
Pauimentum 179
Pauiorum familia 172
Pauones 175
Peccare 87
Peculium 2
Pecunia 2
Pedagogus 2
Pedetentim 171
Peius pro magis 133
Pelopide 146
Peloponnesus 146
Pendeo.animi 153
Penes.apud 5 80
Peniger 149
Pænitet 125
Pensio 128
Penuria 95
Per 38 39
Perculsus 71 96
Percusus 96
Perendie 283
Peræque 204
Perferre 36
Perfidia 90
Perfrui 101
Perfunctis 16
Periclitari 193
Periculum 173 193
Perinde 185 101
Perire 74
Pernecessarius 248
Pernicies 70
Perofficiose 177
Perpauci 81
Perpetior 74
Perpetuum 34
Persecutus literis 187
Persequi 57
Persoluo gratis 36
Persona.tus 74
Perspicio. 48
Persuadeo 49 84
Pertinaciter 196
Peruersus.tas 10
Pessimon.dia 40
Pestis 97
Petasum.satus 275
Petitiones 196
Peto postulo 32 196
Petrinum 129
Phale 38
Phalereus 285
Pharreus.alexander 178
Pharnax 174
Philoctetes 149
Philologia 284
Philomelum 57
Philoxenius 149
Phrygia 252
Pietas 1 14 32
Pigmentarius 175
Pilum.la 35 201
Pindemissum 38
Piramis 86
Piramus.fl. 64
Piratæ 36
Piræus 74 85
Pirrhus 101
Pisones 182
Plancus 182
Plane 3 282
Platus.tus 182
Plotæ 141
Plura 187
Plusculum 101

P ante ORSTV.

Polibius 101
Polipus 174
Politici libri 150
Pollentia 212
Polliceor 60
Pompa 44
Populo.lor 2 273
Porro 8 82
Posco 32
Posse 82
possessio bonorum 143
Possessio 148
Possibile 257
Post 74
Posterius 274
Postridie 85 262
Postulo
Potior 10 107
Potiri regni rerum 10 13
Præ.per 27
Præceptor.ptum 12 76
Præcipue 26
Præcones 128
Preconium 103
Præda 19
Predes 46 116
Prædicare 100
Preditus 70
Predium 285
Præfari honorem 179
Præfectus urbis 5
Prælium 118
Præmatura 188
Præmeferre 26
Premium 17
Prænobis 72
Prepetes 120
præposteri 375
prærogatiua 270
præsciri 173
præscribo 146
præscriptio 91
præsertim 26
præses 8
præsidium.a 10.51.187
præstantia 47
præstare 84.197.270
præstatur 13 123
præsto esse 47.81.244
præsum 8
preter 4 27
præterea 9
pretermitto 26
prætexta 45 203
pretor.res 5 45
præuaricator 158
pridem 171
primarius 100
prima uigilia 55
priscus 59
pristinum 8.59.89
priuatim 87
priui 4
priuilegium 4
pro 86 126
probo 70
proconsules 34
procurare 233
procurator 6 233
proditores 8
prodo 8
professio 21 286
proficiscor 7
profligare.tus. 227
proinde 190 217
prolixum 58
promitto 16 60
promptus 65
promulsis 174 176
prope 7
propediem 40 106
propedum 40
propensa 217
propense 228
propensius 88
propinquus 49
proprium 186
propugnacula 2 264
propugnando 9
propugno 1
prorsus 5 149
prosequor 187
protrudimus 199
prouerbium 67.119.132
prouidentia.dus 135
pro uiribus 84
proxime 226
proximus 113.123.125
prudentiæ partes tres 49
psestum 141
pseudo 143
ptholomais 10
pugio 85
pugno 2
pulcher 72
puliari 191
puluinus 175

Punctum. ctus 118
Puteoli 63
Pundulus 135
Puto 1
Q ante A E I O.
Quadrans 148
Quam 30 73 101
Quam mox 7
Quamobrem 28
Quam primū. 75.241.278
Quamdiu 276
Quando. 61.84.110.280
Quanq 26
Quantum 6
Quantus. pro quot 27
Quamuis 26
Qua propter 28
Quare 18 79
Quatenus 68
Quatuor 103
Que declaratur 73
Quaerere 86
Queso 51
Quaestio 1 68
Quaestor.ra. 26
Quaestus 254
Qui aduerbium 74
Qui pro cui 27
Quia 3
Quincunx 148
Quin 29.53.78.101.109
113 286
Quinetiam 131
Quingenti 111
Quin non 170
Quinquatria.triis 40
Quintilian 182
Quintilis sextilis 36.49
Quispiam 98
Quisquam 3
Quisque 5 91
Quilibet 30
Quo 109 104
Quoad 56.70.93.98
159.195
Quoad eius 98
Quocunq 129
Quominus 116
Quoq 81
Quotidie 13 47
R ante A.
Rabulae 140
Ranúclus 142
Rapinae 103
Ratio 2 13 88 21
Ratio kalendarum 3
Raucus 164
Rauenna 150
R ante EH.
Recipe
Recōmendo nō dicit 153
Reconcilio 590

Reconditus 277
Recordor 29
Recreari 115
Recreatus 270
Recrudescunt 78
Recte 263 276
Rectum 34
Recula 44
Reddere grām 94 100
Reddo grates 36
Redimo 44
Refero grās 36 106
Refero in senatu 3
Reficere 217
Refigo 73 210
Refragor 33
Refutare 108
Regium lepidi 222
Reiecta 166
Relegatus 213
Religio 2
Relinquo locū precib' 2
Reliquū 89
Rem gratā facio 4
Reminiscor 75
Remitto 26
Remunerari 167
Renouare 79
Renuncio 73
Repente 72
Repono 21 141
Reprehēdens 193
Repugno 1 293
Repulsa 160
Res 2.3.81.82.215.272
Rescire 159
Resciscο 73
Res gesta 35
Residet 95
Retego 73 217
Retexunt 213 217
Reticeo 81
Retundi 227
Reuelli 249
Reuello 217
Reuereor.tor 61 126
Reuiniscit 124
Reus 21 251
Rex 176
Rhodanus 189
Rhodos 80
R ante I O.
Rogatio 6
Rogo 35
Rostra 150
R ante V.
Ructus 233
Rudere 151
Rumor 14 150 1
Rusticitas 102
S ante A.
Sabbatia uada 110

Sacellum 159
Sacerdotes 35
Sacramentum 137
Sagum 137
Salacon.onis. 145
Salii 3
Salina 148
Saltem.atim 113
Saltarius 153
Saltus 101
Salue 4
Saluus 281
Samarobrina 138
Samo 57
Sanctitas 70
Sanctissimus 87
Sane 261
Saneq 73
Samones 174
Sapientia 9 78
Sarcinatores 15
Sardianus 253
Sardinia 145
Satio expleo 24
Satisfacio 1
Satis multum 94
Saturnalia 40
Saturnus 144
S ante C.
Scorta 132
Scatinia 159
Schoenobates 150
Scipio 182
Scriba 110
Scribo 51 106 231
Scriptor 30
Scriptura 255
S ante E.
Se se se 14
Secta 237
Sector 176
Secūda 285
Secundum 85
Secūdū stoicos Diues 140
Sed tamen 26 27
Seductus 300
Sedulus tas. 13
Seianum 131
Seiunctus 167
Seleucia 57
Selibra 248
Semis 248
Semissis 99
Sempiternum 34
Senatorum genera 2
Senatoria dignitas 2
Senatusconsultum.ti. 3
5 91
Sententia 13 117
Sentina 163
Sentire 7
Seperatim 241

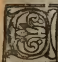
Septimatus 40
Septunx 149
Sequi 76
Sermo 3
Serotinus 34
Serpens 102
Seruitium 1
Seruo 18 65
Seruus 86 244
Sestertius 95 110.253
Sextans 40
Sextunx 148
S ante I.
Sibilus 151
Sica 221
Sicarius 221
Sicilia.ensis 250
Sycione 244
Syda urbe 34
Sygeum 103
Silentium 8
Scilicet 8 273
Silua gallinaria 179
Similis 68
Simonia 249
Symphonia 280
Symphoniaci 181
Simplex duplex 128
Simul ac 128 151
Simulare 8 13
Simul atq 60.157.280
Simultas 40
Synadis.da.ca. 57
Sin & si 27
Syngrapha 140.151.286
Singularis 70
Sintagma 152
Sinuessanum 231
Sinus.sficus 38
Siquidem 65
Sixti 182
S ante O.
Soboles 104
Socius 31 256
Solacio.en. 50
Solarium 283
Solistimus 120
Solitudo 45 105
Sollicitatio.do 39
Sollicitus 39 70 113
Soluendo nō essent 57
Sontes 87
Sole 248
S ante P Q T V.
Specialiter 16
Species 72
Speculum 35
Specto 35
Spectrum 274
Spectacula 45 70
Specus 226
Spectare 12.68.90.176

Spes 31 74
Spissus 38
Spondeo.sor 16
Sportella 176
Spunna 180
Squallor 90 260
Stabianum 131
Stare 18
Statio 228 4
Stator 45 49 193
Stautum 115
Stomachari stõachat 85
Stolidus 34
Strenue 261
Strenuus 261
Studeo 90
Studiosissime 89
Studium 4 28 68 97
Suadere 49
Suauitas 101
Subduco 3
Subinde 185
Subleuare 90
Subleuaturus 285
Subsanare 276
Subscriptor 55
Subsellia 60 240
Subsidas 123
Subsi l um 51
Subrostrati 150
Subueni 83
Successa 284
Sudum 283
Suffectus 99
Suffecto 73
Suffragor.ga.gul. 33
Suon cerus 8
Summa 106
Summe 79
Summere 8 117
Sumptuarie legis 172
Superbus 83
Supersedem 69
Suppeditare 102
Suppellet 279
Superat 272
Supplementum 51
Supplicare 3
Suppudere 163
Susa 248
Suspectus 64
Suspicio 4 8
Sustentes 254
Sustineo 27
Sustulit 138
Susurrator 150
Susurrus 150
Sutoriũ atramentũ 177
T añ A E H I O.
Tabellæ.larius 35 168
Taberna 85 179 287
Tabernacula 85
Tabula.ria 259
Taceo 81
Taciturnitas 5
Tamen 26 176
Tametsi 26
Tanq̃ 26
Tantisper 164
Tantum 271
Tarentũ 138 218
Taurus 43
Tectoria 176
Tedignus 40
Temeritas 80.88.189.257
Temperantia 23
Tempestas 161 269
Tempora 132 34 82
Teneo 2
Ternis 180
Terentia 89
Tergiuersari 285
Terminátia accusatiuũ i
Terracina 144
Terre filii 137
Testamentũ duogña 28
Testata 111
Testatum passiue 29
Testatus 22 218
Testor 205
Tetradrachma 226
Texere 177
Thebarani 269
Thelogonus 26
Themistocles 102
Theophilus 81
Thessalonica 260
Thespiæ 245
Thimæus 94
Thimoleon 102
Thimotheus 81
Timeo 27
Timiditas 34
Timor 34
Tyrannoctoni 232
Tyrannus 266
Tirotarichum 174
Tiri 182
Titubatum 224
Titus pomponi. 193
Toga 45
Torquatus ti. 113 115
Torum 27
Totum 40
T ante R V.
Trabei 177
Trachina 144
Trado 33 141
Trallis 52
Trapezephorõ 144
Trebatius 68
Trebia 218
Trebula 218
Tres ptes prudẽtie 49
Treuiri 139
Tria gña Senatorũ 2
Tri gña militum 54
Tribunorũ gñ 34
Tribunus plebis 5 48
Trice 153
Trichinium 285
Triens 248
Triondinæ 287
Tripudium 120
Tristitia 87
Tristis 58
Trita 173
Trioncius 46
Tua Pauli causa 94
Tubeulus 125
Tubicines 128
Tudides 182
Tullii 182
Tumba 86
Tumor 101
Tumultus 157
Tumulus 86
Tum.tũ.cum.th 3 116
Tunc 116
Tuo nomine 28
Tute 12 76
Tuto 72
Tutor 254
V añ A B C D E F G I.
Vacare an. 81 166 235
Vadormonium 35
Valdediuis 8 283
Valdere 4 84 96
Valebis 275
Valitudo 68 105 259
Vanitas 34
Vardaci 98
Varicari 158
Vas 35
Vbiq; 85
Vbiuis 111
Vehemens 4
Vel 13 27 116
Velifico 23
Velitaritam 176
Velites 176
Vendito 31
Venire 132
Venit in mentem 48
Vento 32
Vercellæ 214
Vereor.ne.ue.ut 27 42
Verna.cula 161 172
Vero 27 77 165 282
Versificor 157
Verior 31 36 71 87
Versus 31 59 85
Versus hõ[illegible] 56
Verum & bonum 13
Vesanus 31
Vescor 107
Vespere.ri. 3 163
Vestigium 89 172
Veternus 154
Vetus 31
Vexare 38
Vexari 259
Via iter 88
Viaticum 222
Vicem 214
Vicinus 49
Victus 63
Vicus 116
Videlicet 284 287
Video 7 116 180
Vidua 1 3
Vienna 189 190
Vigilia 216
Vigiliã noctis 55
Vigilanter 266
Villicus 285
Vindico tutus. 14 31
Vinea 38
Vir 262
Virtus 31
Vis 280
Visore 280
Vita 1 63
Vitellus 176
Vitium 172
V añ L N O P R.
Vlcero ulceratus 4
Vlciscendis 14
Vltro 209.222
Vlubre ciuitas 138
Vntia 248
Vnctor 149
Vnde 26 138
Vngula:icula 8
Vocaliũ cõcursus 1
Voconii 196
Vocula 44
Volateræ 237
Volo.ias 74 112 271
Voluptas 112
Voluntari.bre. 164
Vrbanitates 285
Vrbs.banus. 40 57
V ante S T V X.
Vsque 231
Vsque eo 157
Vsque quaq; 140 161
Vsura 56
Vsus 68
Vsu uenire 58
Vt 42 224
Vter alter.quis 30
Vtor 50
Vulnus 105 269
Vultus 20
Vxores 100 52

F I N I S

¶ M.T.Ci.Epistolæ Familiares cũ cõmento Vbertini Crescentinatis: & Martini Philetici super epistolis electis: & Georgii Merulæ Alexandrini. Addita etiã sunt nõnulla alia loca p Angelũ Politianũ Interp̃tata. Necnõ Iodoci Badii Ascẽsii sup toto ope familiaris admodũ & succincta explanatio.

VBE.

GO omni officio. Sensus est. Ego omne officium meũ aut multo magis pietatẽ in hac tua causa reductionis regiæ tibi ita præsto: ut nemo existimet quicq̃ a me prætermitti: aut diligẽtius effici posse: aut debere. Mihi autem non ita uidetur: qui q̃tum pro te facio minus officio meo puto. Officium ab efficiendo dicitur eo quod quæritur quid efficere unũquẽq; conueniat pro conditione personæ: ut Donatus inquit. Pertinet autem: teste Asconio Pædiano: ad uirtutem: ut hominis est officium pietatem colere licet interdũ dicamus Lenonis est officium insidiari pudicitiæ: & accusatoris officium est inferre crimina: sed frequẽtius ad uirtutem refertur. ¶ Pietate. i. intimo & quasi sacro effectu: pietas. n. (ut Cice. de natura deorum inquit) est iustitia erga deos: unde Non. Marcel. Pietatẽ hãc docti ueteres esse uoluerunt: quasi penitus & in penetrabilibus recondatur: usurpatum est: ut non solum in deos: sed in parentes: & in eos: quos ueneramur dicamur pii: non autem erga inferiores: ut quidam male utuntur: nisi in eos qui de eodem sunt sanguine: ut mater pia in filium: & pietas paterna dicitur. ¶ Cæteris omnibus: q putant nihil posse a me pro te maius fieri.

Officiũ

Pietas

PHI.

Go in omni officio: inquit o Len. in te colẽdo atq; obseruando cæteris omnibus satisfacere uideor: mihi uero nullo modo. Nam pro tuorum erga me uel magnitudine uel dignitate meritorũ nihil efficio. Nunq̃. n. propter me conquiesti: donec perfecisti rem meã: ego uero quia non idem in tua causa efficere possum: uitã esse mihi grauem & acerbam existimẽ. Sed in his quęramus uerborum iuncturam. Ego huiusmodi uocaliũ concursum in aliis accusarem: sed Cice. concedemus: qui cum Demosthene; ut ait Fabius: modice respexerunt ad hanc partem. Nam & coeuntes litteræ: quæ συναλοιφαὶ dicuntur: etiam leniorem faciunt orationẽ quasi omnia uerba suo fine claudãtur: & habet: ut ait Ci. ille tanq̃ hiatus: & cõcursus uocalium molle qddã & quid indicet non ingratam negligentiam de re hominis magis: q̃ de uerbis laborantis. Verum i hoc qd medium tenendum est: nam ut negligentiæ est pars hoc pati: ita humilitatis utiq; perhorrescere. Qui enĩ Theopompum & Isocra. secuti sunt: ab huiusmodi uocalium concursu nimium abhorruerũt. Qui; ut idẽ inquit Fabius: cum accidit: hiat: & intersistit: & quasi laborat oratio: pessimæ longæ quæ easdem inter se litteras cõmittunt: sonabunt: præcipuus tamen erit hiatus earũ: quæ cauo aut maxime patulo ore efferunt. Verũ sũt illiusmodi collisiões uocaliũ fugiendę: q̃ reddũt deformẽ hiatũ: & incõcinnã orõnẽ: de qb⁹ Ci. sic ait. Cõpositio est uerbo℞ cõstructio æqualiter ppolitæ ea conseruabitur: si fugiemus crebras uocaliũ cõcursiones: q̃ uastam atq; hiantem orõnem reddũt. Quod ut græci fugiant: uocales abiiciunt: & eaℛ loco signum apponũt: qd ab eis ἀποστροφὴ: a nostris cõuersio dicitur. ¶ Ego. Emphatice dixit. Pronomina. n. maioris sunt ponderis: q̃ uocẽ ostẽdant: nã qd nõ apte dicunt: intelligi uolunt: ut illud Maro. Mene incœpto desistere uictã: sub illo pronoĩe me: intellexit reginã deo℞: sororem & cõiugẽ Iouis. Sic nũc Ci. cũ dixit ego intellexit se illũ talem qui cum Len. familiarissime uixit: & q tot bñficia ab eo acceperat. ¶ Officio: oĩ debita actione: quæ pficiscit a uirtute p re℞ atq; psona℞ dignitate: proq; loco atq; tpe seruato. Est. n. officiũ: ut inquit Marius: uniuscuiusq; psonæ actus cõstruẽs secũdũ mores ciuitatis. Dr̃ & officiũ aliqñ uitioso℞: sed pperã: nec satis recte diffiniri põt sine admixtione finis. Spectat. n. ad finẽ officii: & ita differt a fine: ut officio qd agẽdũ sit: in fine qd cõplectẽdũ cõsiderare debemus. Dictũ qdem nõ ab officiẽdo: hoc est nocẽdo a cõtrario sensu: ut multi uoluerũt: sed ab efficiendo: qm id tale ẽ quod effici debeat: & si nõ fit: in culpa est: & illã uirtutis actionẽ p se fert: quã græci πρᾶξιν dicũt. ¶ Ac potius pietate: ἐπανόρθωσις correctio: qua tollitur qd primo dictũ est: & pro eo reponit: quod magis idoneũ uidet: hoc ãt aius auditoris maxie cõmonet. Est uero pietas obseruantia q̃dam: & reuerentia in parentes: in oẽs maiores nostros: in deos ĩmortales: quã grę ci εὐσέβειαν: hoc est religionẽ: & quasi iustitiã quãdã in deos appellant. Hinc Aeneas se pium facit: ut sum pius Aeneas: pp deos raptos ab hostibus: & uectos in Latiũ: & patrẽ Anchisen: quẽ humeris sustulit: ut Ceruici iponere n̄ræ. Nec me labor iste grauabit. Cice. pietas est inquit iustitia erga deos: & alibi pietatem dicit q̃ erga patriã: aut parẽtes: aut alios sanguine coniunctos officiũ cõseruare moneat. Quid: q a deis in hoĩes Virg. retulit: ut Dii: si qua est cœlo pietas: q̃ talia curet. ¶ Cæteris satisfactio oĩbus: qm oẽs existimant me non posse plus pro te facere: q̃ facio. Et in his aĩaduertẽdũ est inter duos casus similes cõcinne ponimus aliqd tertium dissimile: siue p̃positionẽ: ut oĩbus in terris: siue uerbum: aut aliqd tale: ut Cæteris satisfacio omnibus. Est enim honestius sic ista coniungere: q̃ si dicas in oĩbus terris: aut Cæteris oĩbus satisfactio. Ve℞ consulendæ sunt aures. Interdum enim non admittũt similes inter se casus aliquid. Tenendũ est igitur: ut uerba adaurescãt. Sic i hoc uerbo satisfactio dicẽdũ est: q & cõiunctim: & diuisim eo uti possumus: ut facio satis: & satisfacio: & tertiũ inter ipsas duas dictiões adiũgi põt: ut Cice. ad Marcellum: satis nostræ coniunctioni amoriq; facturum: hoc est satisfacturum. ¶ Cæteris: sic inflecte ut pulcher: & ab eo dicitur: quod apud græcos λοιπὸς nominatur.

M.T.C.EPISTOLARUM FAMILIARIUM LIBER PRIMUS.

M.T.C.Lẽ.Procõ.S.D.

GO OMNI officio: ac potius pietate erga te cæteris satisfacio omnibus.

Cõpositio

Officiũ
Officiũ finis
Correctio
Pietas
Aeneas cur pi⁹
Pietas
Interpositio
Aures cõsulendæ
Facio satis
Satisfactio

ASC. Ego Vocaliũ ɔcursus Officiũ Officio pietas Correctio Erga Efficio Oppugno Expugno

Ego oĩ. Q̃m argumẽtũ huius ep̃lae & fere totius primi libri iã explicauim⁹: satis fuerit pro more quẽ hic seruare cõstitui: prio elegãtẽ dictionũ quarũdã usum exponere: deinde ordinẽ cũ explanatiõe subtexere. Ego pronomẽ nõ nisi ad emphasim exprimi solitũ i p̃cipio sermonis magnã uim obtinet: ad quã depingendã posuit multas uocales cõtinuas: q̃ cũ mora & grauitate p̃nũciari uolũt: ipediũt.n. fluxum orõnis: ut ego oĩ officio &c. Offm̃ est suũ cuiusq; munus ob qd̃ faciedũ ipse fact⁹: aut istitut⁹ sit: ut offm̃ p̃ceptoris est p̃cipere: discipuli discere: bõi uiri grãm referre: bonae ciuitatis caduceatorib⁹ & sũmis mag̃ratibus obuiã prodire. Ob.n. p̃positio duo notat: pp & cõtra: un offõ.i. noceo: q̃ti cõtra id qd̃ utile sit facio. Pietas addit offõ obseruãtiã quandã: & uenerationẽ: & ita fere est i maiores: ut i deũ: p̃riam: parẽtes: quos amãter colere debem⁹: dico fere qa Virgili⁹ pietatẽ p pia custodia acceptã coelo.i. coelestib⁹ in iferiores dedit dicẽs. Di: si q̃ est coelo pietas q̃ talia curet. Quia ergo Cĩ. Lentulo nõ solũ offm̃ sed ẽt pietatẽ tãq̃ parẽti ipẽdit p ἐπανόρθωσιν.i. correctionẽ addit: ac potius pietate. Erga sp beniuolẽtiã significat cõtra fere hostilitatẽ in utrãq; affectionẽ. Mihi ipse: ita Cice. rarissime.n. ipse ab eo cõponit̃. Efficere ẽ cũ effectu & cõsummatiõe rei: & ita plus est q̃ facere. Vitã acerbã: pulchra cõiunctio: cũ uita nihil sit iucundius. Oppugnat qui uim infert: expugnat qui capit & uincit. Creditores sunt qui sua aliis credũt: hoc est quibus aliquid debet̃. ℣ Ordo est. O Len. Ego: inquit Cic. satisfacio omni officio.i. debito munere ac studio erga te: ac potius.i. quod potius dicam: omni pietate idest ueneratione & obseruantia erga te caeteris omnibus: idest in oculis caeterorum omnium: aut quantum caeteris uideri potest.

Mihi ipse nunq̃ satisfacio. Tanta.n. magnitudo est tuorũ erga me meritorum, ut qm̃ tu nisi perfecta re de me non conquieuisti, ego quia non idem in tua causa efficio, uitã mihi esse acerbã putem. In causa haec sũt,

VBE. Meritũ De Oppugno Repugno Propugno Expugno

℃ Mihi: qa tm̃ me tibi d̃bere puto: ut nullo offõ aut pietate iplere possim. ℣ Tãta.n. est magnitudo: rõ ẽ supioris p̃põnis: & est sensus: tua erga me merita ita magna sũt: qm̃ tu nũq̃ cõqeuisti pp me: nisi ĩpetrata restitutiõe mea: ut ego putẽ uitã mihi eẽ acerbã & insuauẽ: qa nõ possũ in cã tua id efficere qd̃ cupis: sicut tu fecisti in mea qd̃ cupiebã. ℣ Merita: dñr p̃stita: & qm̃ sunt tã mala q̃ bona p loco intelligẽdũ est: & ẽ meritũ plus q̃ offm̃. ℣ Acerbã: insuauẽ & plenã sollicitudine & horridã ℣ Putẽ: existimẽ.i. ut uita uideat̃ mihi iniucũda: qa nõ efficio & caetera: ordo aũt est. ℣ Tãta ẽ magnitudo tuorũ meritorũ ut putẽ uitã mihi eẽ acerbã: qa nõ efficio idẽ i cã tua.s. qd̃ tu i mea effecisti: qm̃ tu nõ cõquieuisti de me nisi re p̃fecta.i. impetrato reditu meo in patriã. ℣ De me.i. pp me. Nã de inter alia significata pp significat: ut Terẽ. in Eunucho. Quantũ me amas de fidicina hac. ℣ In cã haec sunt. r̃ acit attẽtũ Len. cũ sũmã rei se expositurũ oñdit. ℣ Oppugnat: trãslatũ est ex re militari: ut.n. dicimus oppugno urbẽ tormentis: ita dixit Cice. Ammonius oppugnat nos pecunia.i. tẽtat s̃niam ñram fauore pecuniae opprimere: atq; euertere. Oppugnare autem est contra pugnare offendendi causa. Repugnare resistere: & quasi contra pugnam agere causa defensionis. Propugnare defendere: unde & propugnacula: quae ad defensionem fiunt: ut & propugnacula bello tuta parant. Expugnare uero est ui & propugnando uincere.

PHI. Ipsus Enim

℃ Ipse: cũ eodẽ pondere ut ego: & usurpatũ tã in prosa orõne: q̃ in uersu. Ars.n. exigit ut ipsus nõ ip̃e dicamus: ut Terẽ. Ipsus mihi Dauus dixit. ℣ Nũq̃: plus habet negationis quã nõ. ℣ Tãta.n. est post p̃positionẽ q̃primũ rõnem adiungit: nã qnq; partes habere debet argumẽtatio: p̃positionem: rõnem: rõnis confirmationẽ: exornationẽ & conclusionẽ: siue cõplexionem. Nulla est.n. tam longa materia: q non his facile cõplecti possit. Enim idẽ est quod apud graecos γάρ: rationem enimq; superioris sensus oñdit: & eleganter secũdũ locũ possidet: ut hic. ℣ Tãta.n. aut tertium: ut fatendũ est.n. Primum uero aut quartũ locũ nũquã tenet: nec in propositione locari põt. Quod aũt i cã legamus epistola. Cur.n. tibi hoc nõ gratificer nescio: ne te fugiat illud non esse principiũ epistolae: sed sic posuit.n. ut quasi rõnem adiungeret eius q in titulo. P. Valerium iure cõsultũ esse dixerat. ℣ Magnitudo meritorum. Fuerat.n. Tullius in exilium eiectus a Clo. & in Macedonia exulauit: & sextodecimo post fugã mese. T. Annii Milonis: & Len. opa ab exilio reuocat⁹: maxima cũ glia: & gratulatione ciuiũ i urbẽ reuersus est: de quo nũc meminit: & adiũt. ℣ Tu nisi p̃fecta re de me nõ cõgeuisti. Meritum.n. p̃prie: & b̃nficiũ amicorũ sunt & gratuitu cõferunt̃. Meritũ etiã aliqñ refertur ad malũ: obsequiũ adulatorũ est: ut illud in Scaeua dictũ. Obsequiũ amicos: ueritas odiũ parit. Id ẽt ad amicos relatũ inuenimus: uñ Quintili. Simul n̄ plemori obsego deme reret amãtissimos mei. Seruitiũ uero s̃uit⁹ est. Virg. Seruitio enixe tulimus: uñ seruitia pro seruis saepe legim⁹. Pro meritis ẽt beneficiis dñr officia: uñ Quitili. Duxit me similis aetas: cuicei ũt officia: coepit fides amãre: odisse nõ potui. ℣ De me: pp me: ut Terẽ. Quãtũ me amas de fidicina hac. ℣ Idẽ simile: & nõ uoce: nec scriptura: neutrũ a masculino disiungit: sed q̃titate. Cõstat.n. prima breui qñ neutrũ ẽ. Hora.i poetica. Inuitũ q seruat idẽ facit occidẽti: qñ masculinũ lõga: ut Iuppiter oib⁹ idẽ. ℣ Efficio: differt a facio: nã facere est in ope eẽ: efficere uero p̃fectã operã dare. ℣ Vitã. Haec a uiuẽdo appellata: uñ d̃r euitari: quasi e uita discedere: & id uet⁹ uerbũ Cice. ex ãtiquissimo poeta in Tusculanis sic hẽt. Priamo uitã euitari: sic cõpositũ ut exanimari. ℣ Acerbã. insuauẽ & amarã. Trãslatio est q̃ debet esse modesta: pudẽs: & cũ rõne in rẽ cõsimilẽ transfeat: ut nũc a pomis acerbis ad uitã. Putẽ. frequẽtius in fine clausulae locandũ esse uerbũ: uel in hac epistola qs facilẽ intueri põt: Oẽs enim (ut uidemus) huius ep̃lae partes quodãmodo uerbis claudunt̃. Quod imitari debem⁹ quãtũ ad aures p̃tinebit: q in his cõsulẽdae sunt. Et Quintil. inquit. Verbo sensum dudere multoties cõpositio patiat̃: optimum est. Putare.n. existimare est: ut Putares nõ unq̃ accidere posse: & conferre rõnem. Plautus. Putatur rõ cũ argẽtario. In purgãdis etiã arboribus putare dicimus: uñ nascitur disputare: qd̃ est eiectis & purgatis erroribus: quae cũ rõne dicta sunt colligere. ℣ In causa haec sunt: docilem facit. Sed quid causa sit: quiddã inter causam & quaestionẽ intersit: nõ ignorare pulchrũ est. Oĩs materia: quã oratores agẽdam accipiunt: aut peculiaris est: aut generalis. Si quidẽ peculiaris fuerit: eã graeci ὑπόθεσιν nominabunt. Latini cãm dicẽt: quae sic diffinit̃. Causa est res quae habet cõtrouersiã in dicẽdo positã: cũ certarũ p̃sonarũ interpositione: ut si dicas. Ptolemaeus ẽ i regnũ a Lẽtulo reducẽdus. Sin uero generalis extiterit: a graecis dicetur θέσις: a nostris uero appellatur q̃stio: quã sic diffiniunt. Quaestio est res: quae habet cõtrouersiam in dicẽdo positam sine certarum personarũ interpositione: ut si dicas regi expulso restituẽdũ imperium: aliter causa est impetus animi ad aliquid peragendũ: & differt a ratione. Ratio est: ut inquit Marius: ordo gerendarũ rerum ex causa uenientium: ut qd̃ quo loco facias: aut dicas non ignores. Sane ueteres causam per geminum ss scribere consueuerũt: & in sepulchro Bibuli caussa legitur. Et alibi Rei gerendae caussa. Quintilianus de hac meminit: & tunc geminatur: quando.s. inter duas uocales longas media ponitur: aut post uocalem longam: ut caussa: caussus: diuissiones: dissignatores.

Meritũ Obsequium B̃nficiũ Seruitium De Idem Efficio Facio Vita Euitari Exanimo Puto Disputo Causa Quaestio Ratio Caussa

ASC. ℃ Ipse.i. egomet nunquã satisfacio mihi: idest in oculis meis aut iudicio meo. Pulchre quia repetitur uerbum satisfacio: omittit̃ particula at: sed: uero: aũt: caeterum &c. Affert cãm dicti & est optimus nodus orationis dum: quod sequitur praemissi causam affert. ℣ Enim.i. quia: magnitudo tuorũ meritorũ erga me est tanta: ut qm̃ tu nõ cõquieuisti de me.s. restituẽdo ab exilio in urbem: nisi re perfecta.i. donec me restitutum uideres: quia non efficio idem in causa tua.i. quia non efficio te uoti compotem: putem uitam esse acerbam mihi: haec.s. quae dicam: sunt in causa.s. q non idem efficio.

℃AMMOnius

VBB. Creditor

¶ AMMOnius: nomē ꝓpriū legati: qui nomine regis senatores pecunia corrūpebant: ut cōtra fautores Lentuli sentirēt & dicerent: deferrentq; hanc reductionē Pom. potius q̄ Lentulo. ¶ Creditores: quibus pecunia promissa est: ut regi fauerent. Nam ut. C. iurisconsultus ait: digestis si certum petatur: creditores non intantum accipiūtur qui pecuniam crediderūt: sed oēs ex qb⁹ qualibet causa debet: si cui exēpto uel locato: uel ex alio ullo cōtractu debet: ergo inquit Cic. tractatur hæc cā p eosdem fautores regis: quibus ꝓmissa sunt ꝑmia: per quos tractabat: cū tu aderas. Nā ut in fine epistolæ oñdit ante discessum Lentuli ab urbe iā res corrūpi cœperat: & hic est uerus sensus: neq; cōpetitores est legēdū. Possumus tñ ēt itelligere creditores q pecuniā mutuā fidei regis credidisset. ¶ Si q sūt q uelit. s. reductionē. ¶ Cā regis .i. pp ipsū regē. ¶ Qui pauci sūt: nā uolebāt qdē plerīq; regē restitui: sed alii mouebāt offō ppli: & hi Lē. fauebant: alii mouebāt cā ipsius regis: uōq; ut maiorē honore reducere: deferebant hanc reductionē Pōpeio: utpote qui esset multo honoratior Lentulo.

Ammonius regis legatus aperte pecunia nos oppugnat. Res agitur per eosdem creditores: p quos cum tu aderas agebatur. Regis causa si qui sunt qui uelint: qui pauci sunt: omnes rē ad Pompeiū deferri uolunt:

PHI.

¶ AMMOnius: ꝑparato p exordiū auditoris aīo ad audiendū: narrare icipimus ex ordine q̄ gesta sunt. Sicut Ci. in rhetoricis nos facere docuit. Est hæc δ̓ιήγησις quā lati ni narrationē dīt. Huius uirtutis est: ut breuis: dilucida: & uerisimilis sit. Narrat igiť q̄ in senatu de reducēdo ī Aegyptū Ptolemæo acta sunt: postq̄ Lē. ad audiēdū parauit. De ꝓpriis ꝑsonaꝝ apud græcos noibus sic habeto. Pauca aut nulla ꝑtoio sine alterī⁹ rei signatiōe: ut Hippolit⁹ iō appellat⁹: q: fuisset ab eqs dissolut⁹: ἵππων equū: λύω saluo signat: aliud ante fuerat illi nomē pri⁹: qd̄ est ab hoc obscuratū. Si Hector dcūs: q: solus hēt sub sua defensione ꝑriam: q̄si defensor & rector patriæ. Quod sentit Pla. ī eo lib. qui κράτυλος περὶ ὀρθότητος ὀνομάτων inscribiť. Ait. n. Hectorē iō appellatū: q: urbē cōtra hostiū impetū tenuerit: patriāq; defenderit: ἔχω uñ deductū: hēo & teneo signat. Tenere uero ꝓprie ē gubernare: tueri: atq; defendere. Vñ Vir. Oi ditioni tenerēt. Et in sūma custos Tarpeia Manlius arce Stabat pro tēplo: & capitolia celsa tenebat: sed Hoñ. hui⁹ nois signationē dilucidius explicauit: ut Solus. n. hic seruabat urbē & mœnia lōgi ambitus. Itē Solo stabat Hectore Troia. possē de his Inumerabilia dicere: sed ad Ammoniū redeam⁹. Hoc nomē ab arena dicim⁹ appellatū: quē græci ἄμμον dīt: uñ & Iuppiter Ammon: q: in arena Libica coleret: noiatus est. ¶ Legat⁹ hūc Opici: & barbari ambasciatorē dicere cōsueuerūt: nos latine legatū: & oratorē nūcupamus. Sed legatorū duo sūt gña Vnū eoꝝ: qa. S. P. Q. R. Imperatoribus dabant: ut nō opi solū & adiumēto: sed Iperatoriam maiestatē in exercitu abēte Impatore retinerent: & custodiæ atq; reꝝ gestaꝝ cognitionem legatis Impatores cōmittere solebant: propria tñ iurisdictione uti nō poterant: sed dūtaxat quæ ab Impatorib⁹ mandabant. Et si contigisset q: Impatores in prouincia morerentur: mādata tñ sibi negocia legati exigere debebant. Alteꝝ eoꝝ: de qbus Var. sic ait. Legati qui lecti publice: quoꝝ opa cōsilioq; uterēť peregre magistratus: que nuncii senatus aut populi eēnt. Hos ēt oratores dicimus ab orādo. i. agēdo: qm̄ reip. & alioꝝ mādata peragerent: uñ Vir. Centū oratores augusta ad mœnia regis Ire iubet: quos græci πρέσβεις dīt. ¶ Apete nos oppugnat: qm̄ effusa pecuniaꝝ largitione multi ab eo Senatores corrūpebanť: pecuniā nō hic nūmō pro nūmis accipimus. Sed maiores nostri oēm diuitiarū modum sub hoc noie collegebant. Dictā pecuniam a peculio: & id a pecoribus appellatum uoluerunt: quibus cōstabat antiquoꝝ uniuersa substātia. ¶ Aperte: hmōi aduerbia a datiuo formantur o in e conuerso: ut docto docte: optimo optime. Inde illud e in noibus ꝑter bn̄: & male semper lōgum. ¶ Oppugnat: insectatur: hæc uerba ita differunt: ut pugnare non ad loca: sed ad personas referamus: non. n. latine dicimus: ꝓpugnaui castella: pugnaui muros: sed pugnaui tecum: cū hostibus: cum feris. Expugnare uero: ad personas: & ad loca: licet ad ꝑsonas non ita sit in usu: ut Expugnaui urbes: expugnaui naues: uñ Liui. Vna duas naues expugnauit. Et Iustinus: occupata arce Tarētinoꝝ expugnatis ueteribus incolis. Oppugnare aūt ad personas: & loca. ut Oppugnaui urbē. i. contra urbē iuli: & hic. Pecunia nos oppugnat: hoc est insectať larginōe pecuniæ nos opprimere. Repugnare uero est pugnādo resistere & quasi pugnādo se opponere: ne offendatur. Propugnare est ꝓcul se defendere: uñ pro pugnacula nūcupantur: q̄ ad defensionē sunt facta. Vir. Propugnacula bello tuta parant. Res agiť per eosdē creditores: hoc est expositio ista pecuniaꝝ p eos fit: qui regi pecuniā mutuāt. Qd & Cice. in epis. ad. Q. fratrē his uerbis ostendit. In ea re Pō. quid uelit: nō despicio: familiares ei⁹ qd cupiant: oēs uidēt. Creditores uero regii apte pecunias suppeditāt cōtra Lēt. Qui ergo cōpetitores hic legendū putāt: ex hoc se errare cognoscant: sed sunt creditores nō mō q pecuniā alicui credūt & mutuāt sed qb⁹ ob aliq̄ rē qspiā dēt: ut uēdidisti mihi paterā sestertio: nō dedi sestertiū: effect⁹ es ergo meus creditor: q dēo tibi sestertiū pro patera: & est hic cōfutatio. Len. n. dicere potuisset: q sūt isti creditores: rñdet hi sūt: qui erant: cū tu hic aderas. Res. n. maximū hēt in ligua latina principatū. Interdū p eo qd possidem⁹ accipiť: ut Iuue. Res minor ē hodie here q̄ fuit Aliqū p ipso: ut Vir. Res Agamēnonias: uictriciaq; arma secut⁹. Nōndū q̄ p utilitate. Ter. Sin re est utriq;. Sæpe p negocio & cā & maxie capiť apud oratores: & iter factū & rē hāc drīam ponūt: ut Res illa sit: q̄ certā sui forma & spēm circa cognitionē retinet: factū uero sit qddam cōfusum: & incertū. Sic ēt ago innumeras signationes āplectiť: uel iprimis significat ducere: & græcū est: uñ pædagogus pueroꝝ ductor. Interdū aūt se pellere. Virg. Potū pastas age Tityre: & recitař: ut acta ludis Megalēsib⁹: uñ actor recitator: & orator: & actuosi mimi noiant: signat ēt loq: ut Ter. in Adelphis: est ne is de quo agebā: & fugare: ut Vir. in Geor. Mēbris agit atra uenenis: & repēdere: ut cū dicimus: ago grās. Sed agere aiam est mori: ut Celi⁹ ad Ci. Hortēsi⁹: cū has lrās scripsi aiam agebat. i. moriebať. Et Mar. Cū nil ē qd agas neuole agas aiam & hoc loco agere ē tractare & facere. ¶ Regis cā: pp regis petitionē. ¶ Si q sūt q uelint: hoc est in restōne ista regis: si q sūt q uelint ut reducař: oēs isti hāc curā Pō. deferenda uolūt: tāq̄ hoi in ciuitate primario: sed admodū pauci sūt: q uelit hmōi reductionē. ¶ Rē. curā: & reductionē regis. ¶ Ad Pō. qui inter ciues erat illustris: & maioris auctoritatis & grǽ: q̄ Lentulus: & illum intelligit: qui cum Cæsare de imperio certauit: & tādem iussu Ptolemæi in ægypto profugus occisus est.

Hippolitus Hector Teneo Habeo

Ammonius Legatos Duo genera legatoꝝ.

Orator

Pecūia Peculiū Pugno Expugno Oppugno Repugno Propugnacula Creditor

Res Factū Ago Pædagogus Actor Actuosi Mimi

ASC.

¶ AMMOnius propriū est nomē: legatus regis. s. Ptolemæi. i. quē rex Romā misit ad sollicitandā reductionē sui p Pōpeiū: oppugnat nos. i. cōtra nos pugnat: apte pecūia. i. largitiōe pecūiaria: q̄ senat⁹ corrūpebať. ¶ Res. i. lis & cōtrouersia. Signat. n. sine adiūcto litē: uenerē & diuitias: litē ut hoc loco: uenerē: ut rē hūit cū uxore: diuitias: ut re sine nullus eris. Cū adiūcto aūt uaria notať: ut res lrāria: respublica: res militaris &c. Inepte aūt genitiuū reꝝ pro imperio poni cēset Valla: ut Lacedæmonii diu reꝝ potiti sunt. Ego potius subaudiā ablatiuū imperio. Nec mirandū si tā uarie accipiať: cū auctore eodē Valla ipm nomē res sit unū ac uelꝝ trāscēdēs de oī entedicibile: agiť p eosdē creditores. s. regis. i. q regi pecuniā crediderāt: & in ægypto & in urbe quā ut reciperēt sūmope curabāt regem potēter restitui: sunt tñ q creditores dīt cōmissarios eē qbus litis decidēdæ negociū cōmissū fuerat: p quos agebať cū tu aderas. ¶ Si q: sunt q uelint sup: litē dirimi: cā. i. ex utilitate & uoto regis: q. s. id uolentes sunt pauci: hoc dicit ad consolationē Lentuli: oēs uolūt rem. s. de qua lis est: hoc ē reductionem regis ægypti deferri ad Pompeium. i. honorifice cōmitti Pōpeio. s. Gneo: cognomento magno.

VBE. Calumnia Cauillatio Largitas Largitio Inuidia Relinquo loquum pdibus Contentio

❡ SEnatus: sensus est: senatus cõprobat calũniam religionis non pp ipsam religionem: sed pp odiũ qd rex in sua largitione sibi cõflauit. Neq enim oẽs senatores erant corrupti. ⸿ Calũniam: quidã exponunt falsam interpretationẽ quod mihi non placet: sed potius cauillationem .i. frustratoriã contentionẽ. Nam senatores nõ uno mõ Sibyllina carmina interpretabantur. Probat igit ne cum exercitu reduceret: non tam ut tuerent sibyllæ sniamq̃ ne deferret Pompeio: qui tunc plurimũ in ciuitate poterat: & Po. Ro. exercitus Imperator erat. ⸿ Illius: hoc nomen in cõtemptum dictũ est. ⸿ Largitionis .i. pecuniariæ corruptionis: nã largitas dr̃ rõnabilis: & diffinitus liberalitatis effectus: largitio uero uitiũ: cum ob iniustã cãm alicui largit. ⸿ Inuidia: odio: alias uero dr̃ dolor alienæ fœlicitatis. ⸿ Cõprobat: suis sententiis affirmat. ⸿ Pompeiũ & hortari: ut amicũ. ⸿ Orare: ut superiorem. ⸿ Monere ut familiarem: hæc autẽ omnia plerũq facimus pro amicis: quæ pro nobisipsis non faceremus: ut Ci. inquit in Lælio de amicitia. Ostendit igitur se nullam partem & officium suum erga Len. ptermisisse. ⸿ Magnã infamiã: aut qa primũ dixisset se nõ curare hãc reductionẽ: aut qa cum primũ posset: si ẽt suscepisset hãc puinciam: uisus fuisset oia uoluisse usurpare: quod ei fuisset magnæ infamiæ: cũ bonus ciuis semp fuisset existimat⁹.

senatus religionis calumniam: non religione sed maliuolentia: & illius regiæ largitionis inuidia: comprobat. Pompeium: & hortari & orare: & iam

PHI. Calumnia Calumniari Patres Senatores Senatorũ dignitas Tria genera senatorũ

❡ SENAtus religionis calũniam cõprobat. Altera cõfutatio est. Len. n. dicere potuisset: postq̃ oẽs pro Põpeio sentiunt ut dicis. Senatus aũt cui assentit: a quo uult ut reducat. Ait Ci. q nec tibi nec Põpeio Senatus fauere uf: sed libros sibyllinos pferendos: & qd ipsi pcipiũt faciendũ putant. Sed quare calũniã dixit religionis: qa re uera de reducẽdo rege non loqbant scripta sibyllæ. Sed ne Romanus exercitus in terra Aegyptũ prodiret: & isti dolo interptabãt mentẽ sibyllæ: ne rex reduceret: hoc aũt faciebant pp corruptionem regiæ largitionis: qm maximã ex eo infamiã Po. Ro. cõsequat. Calũniam igit non pro sua peculiari signatione: sed pro falsa interptatiõe sumamus. Calũnia enim duo signat calliditatem: ut Cice. sæpe optimas cãs ingenii calũnia ludificari solet: & mendacem quãdam infamationem: unde calumniari: falso crimine accusare: & cauillari: & calumnia pro cauillatione dicimus: in qua ẽt significatione nunc accipiendam putarẽ. ⸿ Nõ religione: sciebant. n. non uetari oino religione: ne rex reduceret: sed ne exercitus in Aegyptum proficisceret: poterat. n. sine exercitu reduci: ut paulo post ait exercitũ religio tollat. ⸿ Senatus: quẽ Græci συγκλητον uel συγκλητον dnt: nři senatum appellant. Qui aũt in eo erant senatores dicebãt: apud lacedæmonios uero ait Cicero. q amplissimũ magratũ gerebant ut erant sic etiã συγκλητοι appellabant. Hos primo Romulus centũ creauit: quos a similitudine curæ & ab honore patres: ab annis senatores: uel ut ait Pli. a pietate patres appellauit. Additi sunt inde centum: & minorũ gentiũ patres appellati. Tantæ erat auctoritatis senatoria dignitas: ut ne reges qdẽ aut consules: aut alius magratus inconsulto senatu aliquid moliret. Et Tullus Hostilius diruta alba senatorũ ordinem expleuit. Tũc Tullios. Seruilios. Quitos. Gogatios Curiatios. Coelios in senatores ascripsit. In senatu uero añ qntum & .xx. annũ ascribebat nemo: nisi pcellenti aliqua uirtute fuisset ornatus. Senatorũ uero tria genera. Patricii: pedarii: insiti. A patribus enim a Romulo cõstitutis: & pribus minorum gentium per censores & alios admissis: Patricii nominabant. Pedarii q sniam in senatu dicere nõ poterant: sed in aliorũ snias pedibus ibant consentientes. Siue pedarii: ad illorum differentiã. qui sella curuli in senatũ uehebãtur: & ipsi pedibus irent necesse esset. Insiti uero: quos alio uocabulo legitimos dicimus erant: qui decreto senatorum oium senatui ascribebant. Esse pterea inquit Varro equites quosdam: quibus dicendæ in senatu sniæ potestas nõ esset: tametsi in senatum accedere possent: & in aliorum sententias ibant: & hi erant q nondũ a cẽsoribus inter senatores ascripti erãt: licet functi pluribus ante magistratibus fuissent. ⸿ Religio. cultura deorum est: & metus: hinc Virgi. Religione patrum multos seruata per annos. Cõnexa. n. sunt ista: religio & metus: nam ex timore nata est religio: ut Statius ait. Primos in urbe deos fecit timor. Hinc pro timore religio: ut Teren. mihi nihil esse religio est dicere. Atq ide appellatã Masurius sabin⁹ scriptum reliqt: q propter sanctitatem aliquã remota: ac seposita a nobis sit: nomen a relinqnẽdo dictũ: tãquã cerimoniæ a carendo: siue ab oppido Cere: qd est in Thuscia: pro quo lege Valeriũ: libros uero sibyllinos Demophyle Cumæa: siue: ut alii dñt: Amalthea: Seruio Tullo regnãte Tarquinio prisco trecẽtũ philippeis emẽdos portauit: q cũ .ix. allati fuissẽt: sex incensi: tres empti fuerũt Apollinis templo dedicati: qbus primũ dati custodes duũuiri ex gẽte patritia: inde accessu temporis: qntum demũ ad .xv. creuit numerus. At Gellius ex antiqs annalibus refert anũ incognitã Tarquinio supbo .ix. libros attulisse: & pro eis grãde pcium postulasse: q̃ derisa: sex incensis: tres eodẽ pcio regi uẽdidisse: quod pro oib⁹ a principio postularet: & ex eo nusq̃ amplius uisam: libros in sacrario positos .xv. uiros ad inspiciendũ adire institutos: si qñ dii imortales publice cõsulendi erant. Sed Pli. inqt inter oẽs cõuenire. Sibyllam tris libros attulisse: ex qb⁹ duos igni cõcrematos: decẽ uero uirgines Sibyllarũ noia sortitæ sunt: q quasi deorũ cõsilia extitissent. Cumæa: Libyca: Persica: Delphica: Phrygia: Samia: Erithrea: Tiburtina. Cumana: Hellespontica: oẽs suis auctoribus celebratæ: de qb⁹ Varro & Lactã. meminerunt. ⸿ Illius: ad contẽptũ. ⸿ Regiæ largitiõis iuidia: pp odiũ: & ifamiã corruptiõis: q secuta est ex largitione regis. Largitio. n. est nõ ad liberalitatẽ: sed ad pdigalitatẽ referẽda. Est. n. uitiorũ: nõ uirtutũ: largitas uero uirtutũ nõ uitiorũ. Inuidia aũt non hic dcã q senatus inuideret: sed q odio hẽret. Dupliciter. n. inuidia sumit. Aut p dolore alienæ fœlicitatis: ut Martia. Rẽpit inuidia: & in hac ut inqt Socra. inest hoc boni: q tormentũ ẽ hñtib⁹. Aut pro odio: & maliuolẽtia: ut hoc loco. Aut pro detractione: ut est apud Ter. Sine inuidia laudẽ iuenias: & amicos pares. ⸿ Cõprobat: rõnibus suis affirmat. ⸿ Et hor. & orare. Et aũt sic geminatũ spẽs est mẽbri orõnis: q morã affert: & q̃dã tarditatẽ in dicẽdo: & idẽ signat ptim & ptim. Hortari aũt ipellentis est: & horto: & hortor antiq dicebant: ut populo: & populor: mereo & mereor. Hortamur amicos: monemus filios. Ci. ad Plãcũ. Sic moneo ut filiũ: sic hortor ut & pprũ & amicissimũ. Et iõ hæc ait: ut Lẽtulo demõstret nihil oino ptermissum: qd ad eius honorẽ ptinere uideret. Orare uero iferioris est: uñ Ter. Simo: cũ apd fuũ hoc uerbo uti nellet: inqt: si æqnũ oro te Daue: & differt ab exorare: adorare: & supplicare. Est. n. orare q̃si orare pcari. Exorare uero pcib⁹ impetrare: uñ Ter. Oro uix q exoro. Adorare est uenerari: & honorẽ exhibere: ut i statuis & imaginib⁹ deorũ facere cõsueuimus: q̃s nõ oramus sed adoram⁹. Supplicare quod appellatiõe genuũ deductũ ẽ signat i aduersis magis grãm postulare: & id tñ hois. Adorare aũt est ẽt brutorũ: uñ elephãtes: ut inquit Pli. solẽ adorare dñr.

Religio Cerimoniæ Demophyle Largitio Largitas Inuidia Horto Hortor Populo Populor Mereo Mereor Moneo Oro Exoro Adoro

ASC. ❡ SEnatus .i. consilium senatorum seu patrum cõscriptorũ: cõprobat calũniam .i. callidam interptationem religionis: hoc est impedimentum tibi illatum: p lybros sibyllinos uetãtes regẽ cum exercitu reduci: cõtra quos facere religiosum .i. metuendum erat. ⸿ Cõprobat: dicit nõ religione .i. uero metu faciendi cõtra monita diuina: sed maleuolẽtia: quia tibi male uult: & inuidia illius .s. famosæ & apertæ largitionis .i. profusionis pecuniæ ad captandum aut corrumpendum senatum factæ: regiæ .i. nomine regis & per sollicitatores eius: hoc est odio in te sumpto: quia per largitionem omnes corrupti sũt. ⸿ Pompeium &c. Prosequitur quæ pro Lentulo egit reliqua dicens. ⸿ Nos non desistimus: in quo uerbo sũma notatur diligentia: & .i. simul hortari Pompeium tanquã amicum: & orare tanq̃ principem: & accusare etiam.

❡ Liberius

¶ LIBBrius: mos Ci. est ponere plerũq; comparatiuũ pro positiuo: liberius quoq; pro ualde libere. i. nulla habita rõne & respectu. ¶ Nec reliquit locũ pcibus: nec admonitionibus. i. non passus est se aut orari aut admoneri. Relinquere. n. locum pcibus est pati ut pces ad se deferant. ¶ Sic egit. Sic dixit. Studio: uolũtate & animi affectu. ¶ Cõtentione: ad uerba refert: nam contentio est: ut ingt Cice. oratio uehemens & ad psuadendũ accõmodata: ergo contentione ui sermonis. ¶ Tum in senatu. i. publice. ¶ Tum in sermone quotidiano. i. priuatim apud amicos. ¶ Eloquentia: dicendi ornatu: & ad uerba retulit. ¶ Grauitate: ad snias. ¶ Studio: affectu animi & uehementi uoluntate. ¶ Cũ testificatiõe: approbatione. ¶ Hac cã exce. de reducẽdo rege. ¶ Acerrimũ: uehemẽtissimũ. ¶ Fore: futurũ. ¶ Q đ dat accipim⁹: male sentiũt q sic interpretant: quod dicit itelligim⁹: nã potius prouerbialiter dictũ est quod dat. i. qđ pro te facit. ¶ Accipimus: nõ sprnimus: gratũ hẽm⁹. ¶ Qđ instituit: quod proposuit: decreuit. ¶ Referre: hoc in loco publice proponere: & in senatu dicere.

liberius accusare: & monere: ut magnam infamiam fugiat: non desistimus: sed plane nec pcibus nostris: nec admonitionib⁹ reliqt locũ. Nã cũ in sermõe quotidiano: tũ i senatu palã sic egit cãm tuã: ut neq; eloqntia maiore qsq̃: neq; grauitate: nec studio: nec ɔtẽtiõe agẽ potuerit cũ sũma testificatiõe tuo℞ i se offo℞: & amoris ergo se tui. Marcellinũ tibi eẽ iratũ scis. Is hac regia cã excepta cæteris in reb⁹ se acerrimũ tui defensorẽ fore ondit: Q đ dat accipim⁹: qđ istituit referre,

¶ Liberi⁹. Nulla hita rõne dignitatis Põpeii. ¶ Accusare. Non ad pes uel minores tñ: sed ad oẽ genus hoĩum referri põt. ¶ Monere: id cõsulentis est: & ad rẽ futurã ptinet. ¶ Infamiã: fuisset ifamię & dedecori Põpeio: q uir erat in ciuitate primari⁹: ut hoc sibi negociũ cõmittendũ curaret: uel pſertim quod se nõ curaturum dixerat. ¶ Sed plane: nec pcibus nr̃is: nec admonitionib⁹ reliqt locũ: nõ ptulit se amplius orari: sed dixit se uelle oĩa facere: ad q̃ ipm hortat⁹ sũ: adeo q plurib⁹ pcibus: aut admonitionibus nõ opus eẽ uideret: & sic plane nullũ orãdi aut admonẽdi locũ ipse nobis reliqt. Nã relinq̃re locũ pcib⁹ ẽ uelle q ad se pces itez deferant. ¶ Plane: & hmõi aduerbia graui tono pnũcianda sunt. In ultia. n. uariã accipiũt. ¶ Nã cũ in ser. quot. rõ est: & ait q sic Põpe. suscepit ptes tuas: tã i senatu: q̃ ẽt apud oẽs hoĩes: ut nẽo maiore eloqntia: aut grauitate: aut cõtẽtiõe suscipere potuisset: testificando merita cõplura in se tua: & amorem singularẽ: quo se abs te complecti profitebat. In hoc autẽ quod diximus sic uerba collige. Exigit elegantia sermonis: ut Nam: sp primũ locum in oratione sortiat: alias sedes habere non põt nisi in cõpositione: ut quidnã igit censes: & quonã pacto: & quianam: ut Heu quianã tanti cinxerunt æthera nimbi. ¶ Tum & tũ: hoc est partim & partim: & sic dicimus: qñ partes orationis sunt æquales: qñ uero partes sunt dispares & inæquales: & tunc dicim⁹: cum & tũ. Sermo differt ab epistola. Is ẽ: ut inquit Cic. inter pſentes orõ quotidianæ locutioni finitima: epistola uero: ut ante diximus: absentes alloquimur. ¶ Palam: ad oẽs: coram ad certas psonas referimus: accentũq; retinẽt in fine acutum. ¶ Egit cãm: defendit: aut iudicauit. Agere cãm: & dicere cãm defendere & iudicare est. Ci. in Tusculanis. Nec qñ apud græcos iudices res ageť: poteris adhibere Demosthenem tibi ipsi: pro te erit maxima corona cã dicẽda. ¶ Studio: ad uolũtatẽ. ¶ Contẽtione: ad uerba referť. Est. n. cõtẽtio: ut ait Ci. orõ uehemens & ad psuadẽdũ accõmodata. ¶ Cõ in se: in loco publico. ¶ Tũ in ser. quot. inter domesticos: & familiares in loco priuato. ¶ Eloquentia: facundia: quã si uolumus diffinire: dicendi exercitationẽ dicemus: & . tui. rebus conficiť: natura: usu: exercitatione. Necessario igiť: ut ait Fa. danť in eloquẽtia pcepta dicendi. ¶ Quisq̃: in utroq; gñe masculino & fœminino: qsq; & qsquã dr̃. ¶ Nec gra. quo ad sẽtẽtias [illegible] est: quã latine repetitionẽ dicimus: hæc ad exornandam & augendã orationẽ adhibeť: multum habet uenustatis: plurimum grauitatis: & acrimoniæ: ut inquit Ci. ¶ Testificatione: cõmemoratione: & approbatione. ¶ Officiorum: nunc beneficiorum: ut alibi. Odiosum sane genus hominum est officia exprobrantium: quæ meminisse debet is: in quem collata sunt non cõmemorare qui contulit. ¶ Marcellinũ. M. Clau. Marcel. unus erat ex. xv. uiris: in quo℞ custodia lib. Sibyllini tenebanť. ¶ Acerrimum: uehemẽtissimum. ¶ Tui defensorem: passiue dicimus: q ab eo defendetis. Nã mei: tui: sui: nostri: & uestri semper passiue ponuntur. Virg. Quiq; sui memores alios fecere merendo. Ci. qđ desyderiũ tui ferre nõ posset. Quod autem antiqui mis: tis: sis: in eisdẽ genitiuis utebanť: semper actiue ponebãt: qđ hæc plautina uerba demonstrant. Da diem hunc sospitem rebus meis agendis. Loco quorum qñ actiue loquimur: meus: tuus su⁹ recte dicimus. Sic nostrum & uestrũ in genitiuo plurali: quæ a mis & tis nascunť actiue tantum ponunť. Sed istorũ pronoium elegantiã in ea epl'a plurib⁹ oñdemus. In q̃ multi ita legũt. Eã aũt unius tui studio me asseq posse ɔfido: meo iudicio nõ bñ. ¶ Fore: cũ futuri tpis sit: esse uero pñtis: ut alibi Tullius. Spo te amicũ lacedæmõiis: & eẽ: & fore: nõ exigit elegãtia: ut fore cũ futuro iũgamus. Nõ. n. lectu℞ fore dicimus: sed lectu℞ eẽ: sic ẽt legendũ esse nõ legendũ fore: nisi legẽdũ & hmõi p noie sumamus sine tpe: q sit aliqđ dignũ lectiõe. Quid. n. aliud signãret lectu℞ fore: q̃ lectu℞ futu℞ eẽ: quo nil absurdius dici põt: tñ interdũ auctores iũgũt: & legẽdũ fore: & hmõi dici posse demõstrãt: ego uero nõ ausim. ¶ Q đ dat acci. hoc est qđcũq; p te: aut facit: aut dicit: assumimus. Sicut. n. ferme uulgo dici solet. Ve℞ accipe diffusæ signatiõis ẽnõ. n. mõ capere signat: ut Accipe & hæc manuũ ubiq; monumẽta mea℞. Sint puer: ue℞ etiã itelligere: ut Accipe nũc danaũ insidias. In cuius signone: qui nũc hoc loco accipiũt: nõ bene sentire uidenť. Referť etiã ad oculos: ut te fortissime Teucrũ accipio. Agnosco q libens: & item sentire: ut Ter. Aliter tuum amorem atq; est accipis. Et tractare. Teren. Acceptus miseris modis. Est enim adhibere conuiuã in mensa. Ter. Accipit hoiem nemo melius: & Virgi. Illos porticibus rex accipiebat in amplis. Nec uelim exponas: ut Martia. Serui. Dona. accipere pro pascere: id brutis damus nõ hoibus.

¶ Instituit: proposuit: alias icœpit: uñ institutũ propositum: & inceptum aliqñ significat: alias istituere est docere: uñ institutiones pceptiones appellantur quibus instituimur & docemur. ¶ Sæpe iam retulit: regem nõ reducẽdũ esse cũ exercitu. In quo aiaduertendũ est qđ sit referre in senatu: senatui: & ad senatũ: & ubi: & ad te. Referre senatui: & in senatu est exponere: & renũciare: ut Vir. Referres ergo hec & nũcius ibis pelidæ genitori. Liui. Postq̃ legati cõsulib⁹: & in senatu q̃ gesta erãt: retulerũt. Referre uero ad senatũ: & ad te: est i ɔsultatiõe ad senatũ: uel ad te reducere: ex quo nasciť. Senatusco. hinc Virg. Delectos ppli ad pceres: primũq; parẽtẽ. Mõstra deũ refero. Et ut hoc aptius itelligereť adiũxit. Quæ sit snia posco. Ad pplm ẽt referre i eadẽ snia erat. Ex quo fiebat rogatio: cui⁹ noie oia plebiscita: & priuilegia: atq; leges cõfuso: & idistĩcto uocabulo dicebãť. Et aiaduertẽdũ hmõi signonẽ nõ i orone solũ: sed aliqñ ẽt i re uersari. Quin. Ad patrẽ armanõ retuli. Hoc ẽ reportaui. Ci. Si ad unũ oia referẽda sũt: dignissimũ eẽ Põpe. p cõferẽda in unum omnia.

¶ Liberius. i. aliq̃to magis libere q̃ nos deceat: aut in nr̃a cã faciamus: & monere: ut illi bñ cõsulẽtes: ut fugiat magnã infamiã: quã icurrat si cõtra te cui tñ dẽt faciat. Sed sup. Põpe. nec reliqt plane. i. manifeste aut oĩno locũ pcib⁹ nr̃is: nec admonitiõib⁹ nr̃is. i. sic egit ut nõ op⁹ fuerit eũ ãpli⁹ pcari aut monere. ¶ Nã ipse egit cãm tuã. i. pro te stetit: cũ. s. ita sit q in sermone quotidiano. i. familiari cum amicis cõfabulatiõe: tũ. s. multo manifestius egit cãm tuã palam in senatu. i. concilio

Marginalia: VBE. Liberi⁹ Relinquere locũ pcibus Cõtendo Refero PHI. Suppɫico Accuso Moneo Relinquo locum pcibus Plane Nam Tũ: tũ Cum Tum Sermo epistola Palam Coram Agere causam Cõtentio Eloquentia Quis Quisq̃ Quisq̃ Defensor Mei tui sui nr̃i uestri Fore Accipio Instituo Institutus Institutio Refero in senatu Senatuscõsultum Rogatio ASC.

patrū conſcriptoꝝ:ſicut q̄ſq̄ neq; potuerit agere.ſ.cām tuā maiore nec eloquētia:nec grauitateq̄ in geſtu erat:nec ſtudio: quod in affectiōe:nec cōtentione.i.certamine:cū teſtificatōe.i.ꝓteſtatiōe ſūma.i.maxima tuoꝝ officioꝝ.i.decēter & beneficioꝝ in ſe & amoris ſui erga te.i.quē hn̄t in te. Tu ſcis.q.d.nō opꝰ ē dicto:Marcellinū:alii Marcellū legūt:eē iratū tibi:qa cū ſit unus ex.xv.uiris:& ita ſibyllinoꝝ libroꝝ uaticinia maximi faciēs:tu cōtra ea facere pares. Sūt q iuratum legāt:ui ſit tuis:rebꝰ ēt ſacro addictū:ſed uulgatiorē ſeqmur lectionē. Is.ſ.Marcellinꝰ aut Marcellꝰ:oñdit.i.ꝑ ſe fert:ſe for.i.futuꝝ eē acerrimū defenſorē tui:hac cā regia.i.de rege reducēdo excepta:qa cōtra ſibyllinos libros nihil dicē auſit Nos accipi.i.gratū & ratū hēmus:qd̄ dat.i.tibi cōcedit.i.qcqd in fauorē tui dicit gratū eſt. Ipſe nō pōt dedu.i.amoueri:& i ɔtrariū adduci:ab eo qd̄ iſtituit.i.ꝓpoſuit referre.ſ.in ɔſultationē ſenatus aut P.R.adducere:& iā retulit ſæpē.

VBE.

DE religione.de ſibyllino carmine:qd̄ oīno ſeruari uolebat. Deduci.amoueri.& ordo ē:nō pōt deduci ab eo ꝙ inſtituit referre. Hortenſii & Lucul.ſen.hoc tres dic idē ſentire.ſ.ꝙ pareat religiōi:nā cedit religiōi .i.paret religioni:approbat religionē. De exerci.ſ.nō ducēdo i Aegyptū. Teneri.obtieri.ſ.ꝑ te. Res cā reductio regis. Alr.niſi cedēdo religiōi. Sed ex illo ſenatuſcō.qd̄ te referēte ſenſus ē:ꝑ illd ſenatuſcō.qd̄ ē fcm̄ añ diſceſſū tuū:cū tu de reductione regia i ſenatu retuliſti:decernit & ſtatuit:ut tu regē deducas:qa cū ſis uicinꝰ ęgypto cōmode potes id facere:ut tu auctor ſis reducēdi regis:& tñ ſeruet ſententia Sybillæ:ne cū exercitu reducatur.

de religione,& ſæpe iā retulit ab eo deduci nō pōt. Res āte idus acta ſic ē(nā hæc idibus mane ſcripſi) Hortēſii & mea & Luculli ſententia cedit religioni de exercitu. Teneri enim res aliter non pōt. Sed ex illo ſenatuſconſulto,quod te referēte factum ē tibi decernit ut regē deducas,qd̄ ɔmode facere poſſis, ut exercitū religio tollat,te auctorē ſenatꝰ retineat,

Quod commode facere poſſis.ſ.ꝑꝑ uicinitatem quia es in cilicia:quæ eſt propingua ægypto. Religio tollat exercitum.i.ut a reductione remoueatur exercitus:ſicut religio.i. Sibyllinum carmen præcipit.

PHI. Deduco. Subduco Rō calendaꝝ Idus Nonę Curia calabra Claſſis Idus

DE religiōe.hōeſtiꝰ anferēdi caſus daſ cū de ꝑpōe huic uerbo:q̄ accuſādi:ſed utrūq; ad ɔſultationē ferſ ſignat. Deduci.amoueri:alſ deducit qs i latinā:& qs ducit ad ſuppliciū.Naues de terra deducunt i mar.De mari ſubducūt i terrā Nā h idibꝰ mãe ſcri.Oīa.n.ſe ſcripſiſſe diligēter oñdit;q̄ uſq; ad idꝰ martias acta erāt i ſenatu.Nec ſilentio ꝑterirē cal.iꝝ iduūq; rōne:cū in epl̄is admodū neceſſaria eē uideaſ:niſi hāc a mltis diligētiſſime explicatā cognoſceremꝰ:uel i primis de hac Macro.accuratiſſime diſputauit.Nos igiſ h dūtaxat ipaꝝ noīe expōemꝰ. Tres ſūt ſolēnes dies qbuſlibet mēſibꝰ attributi:calēde:nonę:idꝰ.q̄ tñmō nūero mltitudis declinanſ principio cuiuſq; mēſis calēdaꝝ nomi ipoſitū ē & id Iunōi ſacꝝ Oui. Vēdicat auſonias Iunōis cura calēdas.& iō auſonias:qm̄ greci calēdas nō hn̄t hic ē illud face dcm̄ Auguſti:quod in Trāqllo ſcriptū iuenimꝰ:qn̄ aliquos debitores ñ ſoluturos agnoſceret:illos ad calēdas grecas ſoluturos aiebat: q̄ſi nūq̄ ſoluturos. Sane calēdas αποτουκαλω appellatas apd̄ Macr.legimꝰ his uerbis. Itaq; ſacrificio a rege & mioꝛ pōtifice celebrato. Idē pōtſ calata.i.uocata i capitoliū plebe iuxta curiā Calabrā:quā caſæ Romuli ꝓxia ē:quot nūero dies a calendis ad nonas ſup eēnt ꝓnūciabat:uerbū āt καλω grecū ē:& uocaſ ſignat:& hūc diē q ex his diebꝰ q calarenſ ꝓmꝰ eēt:placuit calēdas uocari:h & ipi curiæ.ad quā uocabanſ Calabrę nom datū ē:& claſſi:ꝙ ois i cā ꝓp̄ls uocaret:calēdas uero ꝑ c.latinū ſcribēdas puto:i quo erraſ mltos uidemꝰ.Nā.K.ut Fab:iqt:ē latis oino ſuꝑflua:qm̄ iter.c.&.K.nulla ē dr̄ia:hic Nigidiꝰ uir doctꝰ:ut iqt Var.neq; K neq;.q.i cōmē.ſuis nūq̄ uſus ē. His ſuccedūt nonæ:Iō appellatę:q̄ſi nouę initiū obſeruatōis:qm̄:ut iqt Mac.poſt nouā lunā:oportebat nonaꝝ die ꝑp̄lares:q i agris eēnt ɔflue i urbē accepturos cās feriaꝝ a rege ſacroꝝ:ſciturosq; qd eēt eo mēſe faciēdū:ant nonæ iō dictæ:ꝙ ab eo die ſꝑ ad idꝰ nouē dies ꝑutāſ. Sicut apd̄ Hetruſcos p̄res hēbanſ nonę:ꝙ hi nono quoq; die regē ſuū ſalutabāt:& d̄ ꝑp̄is negociis ɔſulebāt. Nullis āt numibꝰ dicatę ſunt. Oui. Nonaꝝ tutela deo caret. Qui ſequūſ nonas idus noiant Ioui ſacræ:ut idibꝰ alba Ioui grādior agna cadit. Mltas huiꝰ nois Mac.rōes adducit:ſ; illā oibꝰ ueriorē exiſtiat:ut Idus uocemꝰ diē nūero mltitudis tn̄ q diuidit mēſem. Induare.n. Hetruſca ligua diuidē ē:uñ uidua:q̄ſi ualde idua.i.ualde diuiſa noiata ē.Pl; adhuc alſ uerbis Mac.rōes opponē.Iduū igt nom a Tuſcis:apd̄ quos is dies itis uocaſ:ſūptū ē.Iti āt illi iterꝑtāſ Io.fiduciā nā cū Ioue accipiamꝰ lucis auctor ē.uñ & Luc. Salii i carmibꝰ canūt:& cretēſes διαταυερα uocāt:ipſi quoq; Rōani dieſpitrē dn̄t:ut diei p̄reʒ. Iure h dies Iouis fiducia uocaſ:cuiꝰ lux ñ finiſ cū ſol occaſu:ſed ſplēdorē diei ac noctis ɔtiuat illuſtrāte lūa:qd̄ ſeꝑ i plenilunio.i.medio mēſe fieri ſolet.alii putāt idꝰ ꝙ eo die plena lūa uideaſ:a uidēdo:q̄ſi uidꝰ appellatas.mox lr̄a uidetracta:ſic ɔtra:qd̄ greci ειδους nos.u.lr̄a addita uidē dictus.Nōnulſ pl idꝰ dcās a uocablo græco ειδους ꝙ eo die plenā ſpēʒ lūa demōſtret. Sūt q idꝰ ab oue idola dcās:quā h noīe uocāt Tuſci:& oibꝰ idibꝰ imolaſ Ioui a flamie. Māe.& māi:ueſpe:& ueſpi:here & heri dicebat ātiqtas dcm̄ māe a māo:qd̄ ueteres bonū uolebāt ꝙ ſit ſane melior ꝑs diei:ſiue māe:ꝙ a manibꝰ oriri uideatur:ſiue ab ortu manare. Hortēſii:& mea & luculli ſn̄ia. Q tn̄ dicē potuiſſet Lētu.audio qd ſenatꝰ qd Mar.qd itē Pō.in hac re faciat:ut dicat:tu aūt o Ci.qd ſentis:qd itē alii ɔplures:ꝰait Ci.mea:& ortēſii:& Lucu.ſn̄ia cedit religiōi de exercitu:nt.ſ.res ſine exercitu reducaſ.Et q̄ re nos ita ſentimꝰ:qm̄ res alr̄ teneri nō pōt.Fuit Hor.ciuis Rōanꝰ tāta eloq̄ntia ꝑditꝰ:ut ſecūdꝰ a Ci.putareſ:& tāta mūditia:& cultu corpis circūſpectꝰ.ut mlta i eū q̄ſi i quēdā minimū i ipis actionibꝰ & cāls dcā ſint.ꝙ āt ita culte amictꝰ icedēt ait Mac.faciē i ſpeclo q̄rebat:ubi ſe ituēs totā corpi ſic applicabat:ut rugas ne forte:ſed iduſtria locatas artifex nodꝰ aſtrigeret:& ſinꝰ ex ɔpoſito defluēs modū lateris ābiret.Is ꝑterea dixit diē collegę:q ſibi obuiꝰ offēſu fortuito ſtructurā togę deſtruxerat:& capitale putauit:ꝙ i humero ſuo locū ruga mutaſſet. Eiuſdē mūditię Demoſthenē fuiſſe apd̄ Gel.legius.Mores uero Lu.& uitā Plutar.oñdit.Fuit is.L.Lucullꝰ.i.Imp.applatꝰ:ex uictoria.quā ex Armēia reportauit. Cedit.ſupaſ. Aut cedit.i.obedit:& aſſētiſ. De exe.ne;i terrā Aegyptū ducaſ Teneri.ipetrari. Res.reductio regis. Alr.q̄ aſſētiēdo carmi Sibylli. Senatuſcō.ſūmo ɔſilio ſenatoꝝ. Tibi decer.d̄liberat:& ɔprobat:ut tu ſine exercitu regē reducas. Cōmode.h ē re.ſ.q putēt ad ɔmoditatē Len.referēdū:ꝙ uicinꝰ eēt Aegypto:& ex h regē ipm ɔmode reducē poſſet:qd̄ mihi ñ placet ſupiorē laudo ſn̄iam. Rē.regis reſtōnē. Auctorē.q̄ſi ducē & gubnatorē.Decernē āt ē d̄ rebꝰ magis certā ꝓferre:ſn̄iam:uñ dr̄ ſenatꝰ d̄cretū.hic Liui.d̄creuerūt.n.cū ꝑp̄ls regē iuſſiſſet:id ſic raꝝ eēt ſi p̄res auc.fierēt.i.ſua auc̄tate ɔprobarēt. Auctor uero ille dr̄.q rē fac aliq̄:aut bellū aut pacē gerit.Liui.d̄ Aenea.Q d̄ auctor pacis fuit & reddēdæ Helenæ. Sic oratores:& poetas & hmōi ſcriptores au.noiamꝰ q̄ſi opeꝝ ɔditores. Tutores ēt pupilloꝝ ex ſn̄ia iuſ ɔſultoꝝ auctores appellari ꝑūt.Iñ dcā ē auctoritas:q̄ ē uis q̄dā & dignitas cū honoꝛ.Duces ēt militū auctores dicebāſ:uñ auctoraſ qd̄ ē obligaſ deduciſ:hic auctoratū ſubiectū & obligatū & auctoramētū obligationē appellamꝰ. Auctor uero ut añ diximꝰ ab agēdo:hoc ē orādo ſine recitādo appellatꝰ.oratorē ſignat & cauſidicū:hiſtrionē & oēa q comœdias & tragœdias agūt. Hic actōes:cāe forēſes & orones appellāſ. Hic actꝰ comœdiaꝝ:atq; tragœdiaꝝ:de quo ſic flaccꝰ. Neu mior q̄nto:neu ſit ꝓductior actu:Fabula q̄ poſci ult & ſpectata repōi.

Id uare Viduę Iduum Idus Salii Dieſpiter. Mane. Mani Veſper Veſperi Here Heri Hertenſius.

Decernere Auctor Auctoritas Auctorare Auctoratus Auctoramētū Actiones Actus

ASC

DE religiōe.i.religioſa obſuatōe uaticinioꝝ ſibyllinoꝝ. Res.i.ɔtētio:acta ē ſic.i.i modū ſeqntē:añ idꝰ.ſ.Ianuarias

ut proxima

ut pxia epistola patebit.i.añ.xiiii. diē nā ego scripsi hæc idibꝰ.i.ipso die.xiiii.mane: ¶ In hūc aūt modū res acta ē. Sñia Hortēsii & mea & Luculli cedit religiōi.i.cōcors:ē religiōi de exercitu.i.uetanti regē deduci cū exercitu Rōano.n.i.qa res nō pōt teneri.i.obtineri alr.q.d.si aliter possemus alr sentiremus:sed sñia sup. Hortēsii:mea & Luculli:decernit.i.ad iudicat tibi:ex senatuscō.qđ factū est te referēte.i.in cōsultationē senatus adducēte:an p te reduci dēat:decretū aūt erat q̄ fie:sed postea incidit calūnia ex libris sibyllinis negātibus cū exercitu reducēdū:ut aūt senatuscō.seruet:& contra religionem nihil fiat:decreuit sententia nostra:ut tu deducas.i.honorifice in patriam reducas regē:quod possis facere cōmode.i.sine obstaculo:sic sup.ut religio.i.auctoritas librorū sibyllinorum:tollat.i.demat tibi exercitū.i.ne deducas cū exercitu:& senatus qui decreuit per te reducendū:retineat te auctorē.s.reductionis:& ita utrūq̧ seruetur decretū & senatus & religionis:non enim uetuit religio deduci:sed cum exercitu.

Crassus tris legatos decernit nec excludit Pōp.cēset enim iam ex his, qui cum imperio sint. Bibulus tris legatos, ēt ex his q priuati sunt. Huic assentiūť reliqui cōsulares ꝑter Seruiliū, q omnino reduci negat oportere, & Volcatiū qui Lupo referente Pōpeio decernit, & Afraniū q assentitur Volcatio, q̄ res auget suspitionem Pōpei uolūtatis. nā aduertebať Pōpei familiares assentire Volcatio. Laborať uehemēter. Inclinata est res. Libonis & Hypsei nō obscura cōcursatio & cōtentio, omniūq̧ Pōpei familiarium studium in eam opinionē rem adduxerunt, ut Pō. cupe uideatur. Cui qui nolūt, iidem tibi

¶ CRASsus tris leg. pgit ōndeť uarias fuisse in senatu de hac re sñias:& prio Crassi:deinde Bibuli:postea cęterorū. ¶ Qui cū im.sint q imperium habēt:q præsunt exercitui Rōano. ¶ Priuati.i.sine magr̄atu: q nō sunt cū imperio. ¶ Assentiūť.adherēt:acqescūt. ¶ Qui omnino.i.nec cum exercitu:nec sine exercitu. ¶ Lupo re.ex relatione.s.Lupi qui erat p Pom.ēt Volcatius Pomp.decernebat reductionē. ¶ Qui as.uol.decernenti Pōp. ¶ Auget su.uo.Pom.i.facit ut oēs magis suspicenť Pō.uelle reducere:cū L.Afranius & Volcatius simul decernāt Pomp. ¶ Nam ad.amplificatio suspitiōis qđ familiares Pompe. assentianť Volcatio:q Pom.decernit. ¶ Aduertebať.cognoscebatur:impersonaliter dictū. ¶ Laborať ue.puerbialiter dixit. Multū iest negocii. ¶ Inclinata res ē trāslatio sumpta a domo ruinā minātē:ut Vir.i.x.In te ois domus inclinata recūbit:ergo iclinata res ē.i.iam icipit tua defensio regiæ causę deficere. ¶ Libonis & Hypsei.qui pro Pompe.contenderant. ¶ Concursatio.quia non solum conueniebant:sed etiam hunc & illum ambibant,& huc & illuc cōcursabant. ¶ Cui.Pompeio. ¶ Qui nolunt.s.decerni reductionem regis.

¶ CRASsus tris legatos.ut a tribꝰ electis a senatu reducať. Ptolemęus iter hos tm̄ tres nult annumerari Pōpeiū:ut Pō. cū duobus aliis legatis auctores reductionis fiāt. ¶ Cēset.n.ex is qui cum impio sint.ergo Pompe.erat cū imperio:& tūc ꝑerat annonæ:q đ imperiū & magr̄atū per quinquēnium gesserat:uñ legimus.legē cōsules scripserūt:qua Pōpeio p quinquenniū omnis potestas rei frumētariæ toto orbe terrarū dareť:& Liuius de hoc meminit. M. Crassum illū intellige:qui cū Pompe.& Cæsare in repu.socii ita consueuerunt:ut ne qd gereret quod displicuisset uni e tribus:de quo Luca. Factꝰ tribus dn̄is cōis Roma. ¶ Tris.potiꝰ in is q̄ in es in actō faciunt noīa:quorū gtūs pluralis in iū exit:quod p dignitate sermonis nō̄c hoc illud ponere dēmus: ut Cæsar:ois gallia in tris ptes:nō bn̄ diceremꝰ in tris partis:aut i tres ptes:& Cri. Ois hoies:non oēs hoies. Varietas ſmonis multū decoris affert. Bibulus.hic ē ille q cū Cæsare cōsul fuit pro tpe oia ad arbitriū suū Cæsar administrauit:adeo:ut nōnulli cū quid signarēt:nō Cæsare:& Bibulo:sed Iulio:& Cæsare cōsulibꝰ actū scriberēt:& ex hoc hi uersus feranť:quos a Trāqllo accepimus. Nō Bibulo qcq̄ nuper:sed Cæsare fcm̄. Nā Bibulo fieri cōsule nil memini. ¶ Qui priuati.hoc ē sine magr̄atu:ab eo dicti:q antiq priuos singulos dicebāt:uñ priuilegiū appellatū est. ¶ Huic.Bibulo. ¶ Assentiunť.adherēt huiꝰ opiniōi. Assentio & assentior i una & eadē signatōe dnr. ¶ Cōsulares:q ɔsules fuerūt:ɔsules dū gerūt cōsulatū. Cōsules designati:q p annū añ creabanť:q̄ inirēt cōsulatū:& Cōsularis potestas. ¶ Preter Suiliū excepto Suilio:alr̄ ꝑter cōtra signat:ut Teren. Preter ciuiū morē. ¶ Volcatiū & Afra.itellige ꝑter:hi ēt duo sentiebāt pro Pom. Is est ille. L. Afranius:q cū Petrio.& M. Var.legatis i Hispania ptes Pōpe.tutabanť.ad quos ꝓficiscens Cæsar:ingt suis:se ire ad exercitū sine duce:& ide reuersurū ad ducē sine exercitu. ¶ Suspitionē.ut Pompe.cupe uidereť. ¶ Nā aduertebať.cognoscebať:exaggeratio ē suspitōis. ¶ Familiares amicos uel domesticos. Caue p famulis:& suis familiares dicas nisi cōsulte facias:ut honestiore uocabulo eos appellādo ad te amandū allicias:qđ antiq facere cōsueuerūt. Hinc Mac.ingt:maiores nr̄i oēm dn̄is inuidiā:oēm suis cōtumeliā detrahentes: dn̄m patrēfamilias suos familiares appellauerūt. Colāt ergo te potiꝰ sui tui:mihi crede:q̄ timeāt. ¶ Laborať.multū inest laboris utriq̧ pti. illi enim pro Pom.nos uero p te laboramus. Sed illi nos supant:ex quo iqt. ¶ Inclinata res est ad Pom.metaphora a re ad cōsiliū. ¶ Vehemēter.a ue & mēte nascū uehemēs sicut qdā alia. Hēt.n.hæc pticula ue:ut ait Gel.itentionē quādā: ut uetus ab ætatis magnitudine:& uehemēs a mētis ui:& ipetu.hēt & diminutionē:ut uesanus. ¶ Libonis & Hypsei.hi erāt Pōpei familiares. ¶ Cōcursatio.nūc hos nūc illos cōueniēdo:& orādo rē Pom.curabāt. ¶ Cōtentio.q̄si cōcertatio pro te pōpei. ¶ Studiū imēsa uolūtas. ¶ Cupe.cupimus & appetimus imoderata:uñ appetitus & cupiditas ē imēsa & imoderata qdā auiditas. Optamus:& expetimus q̄ honesta & moderata sunt. ¶ Cui qui nolūt. Si q sūt q pōpeio aduersanť:idem tibi non sunt amici:quia amicus pōpei fuisti:unde qui nolūt pompeio nolunt etiam tibi.

¶ CRASsus unus e patribus conscriptis:decernit.i.p sñia sua ɔstituit treis legatos.s.cū rege mittendos in ægyptū:nec excludit Pom. ¶ Enim p qa:censet.i.iudicat legatos sumendos:ēt ex iis q sunt cū impio.i.q sunt in magr̄atu aliquo pꝑ pꝑo:Bibulus sup.censet sumendos treis legatos:ēt ex iis q sunt priuati.i.nullo magr̄atu fungētes. ¶ Reliq sup.uiri ɔsulares.i.qaliqn̄ cōsulatū gesserūt & ita primores patrū : assētiunť huic.s.Bibulo:ꝑter Seruiliū q negat oportere.i. expedire oino sup.regē reduci.& sup.ꝑter Volcatiū:q decreuit.i.adiudicauit Pōpeio reductionē. ¶ Lupo.s.senatore:referente.i. adducente in ɔsulationē: & ita eiusdē sñię existēte:& sup.ꝑter Afraniū q assētiť Volcatio:q̄ res.s.q assentiť Volcatio:auget suspitionē uolūtatis Pōpei.i.q̄ habeť.de Pompeio q nelit regē reducere:licet pp Lētulū dissimulet. ¶ Nā aduertebatur.i.cōperiebať a plerisq̧ familiares Pō.assentire. Ergo utrūq̧ dicť & assentior deponētaliter & assentio actiue: Volcatio. ¶ Laborať.i.cōtendit uehemēter Sunt autem impersonalia aduertebať & laborať:aut laborať a familiaribus Pompeii:qui eius uoluntatem amplius celare non possunt. qa res est inclinata.i.incipit tendere ad ruinā:hoc ē ɔsilium eorū incipit detegi:quia concursatio & contentio nō obscura.i.manifestaria. ¶ Libonis & Hypsei.& studium.i.diligēs sollicitatio omnium familiarium Pompei adduxerūt rem in opinionē : ut Pompeius uideať cupere.s.reducere regem. ¶ Cui.s. Pompeio:q nolunt.i.nō bene nolunt nec fauent:aut qui nolunt reductionē decerni:iidem non sunt amici tibi.

¶ QVOD cū or.ofone tua:nā Lē.añ discessum suū hōerat ofonē honorificā p Pō. ¶ Q đ tibi de nā existimāt me po VBE.

VBE.

PHI. Noia q̄ facisse in is accusatiuū Priui priuilegium. Affētio Assentior. Cōsul Cōsularis ptās Præter Familiaris Vehemens Vetus Vesanꝰ studiū Cupio Appeto Appetitus Cupidum Opto Expeto ASC.

Suspi-tio
Exulce-ro
Vlcus
Vlcero

tius tibi fauere q̄a ſim tibi obligatus: quā q̄d existimē id fore honestū aut utile ꝑ Po.Ro. Grām. quę mihi apud ciues erat pp beneficia i rēpu. collata: Extinguit. trāſlatio ab igni. i. oio oppſſio. Suſpitio. opio: nā ſuſpitio ē & bōa & mala ut inferius ad curionē: q̄d ua'de ſuſpicor fore ut infringat hoium iprobitas. i. opinor. Gratificari. rē gratā facere ſi ei fa ueant. Vt in re. ſenſus eſt. ut añ diſceſſum tuū uerſabamur in reb⁹ cīæ regiæ corruptis & ita agitatis: ut & magnū odiū parauerit regi & ſuis: ita ēt nūc uerſamur. Exulceratis corruptis: trāſlatio a corporib⁹: ulcus autē dr̄ a græco ἕλκο: & eſt corpis laceratio: uñ ulcerare: lacerarī: frāgere: uñ Hora. i ſmo. Mātica cui lūbos onere ulcerat: atq; eqs hamos.

quod cum ornaſti non ſunt amici, nos in cā auctoritatem eo minorē hēmus quod tibi dēm⁹. Gratiam aūt noſtrā extinguit hoium ſuſpitio, q̄d Pōpeio ſe gratificari putant, ut in reb⁹ multo añquā pfct⁹ es ab ipō rege: & īimis ac dōeſticis Pōpeii clā exulceratis: deīde palā a cōſularib⁹ exagitatis: & i ſummā inuidiā adductis ita uerſamur. Noſtram fidē oēs & amorē tui abñtis: pñtiſq; tui cognoſcēt. Si eſſet in his fides i qb⁹ ſūma eſſe debebat: nō laboraremus.

In ſū. inui. in ſūmū odiū: q̄a ſuperius dixit illius regię largitionis inuidia &c. Exagitatis. uarie commotis. Ita uer. ita agitamur. Nr̄am fi. erga te. Præſentis & ab. i. omnes cognoſcent me & in abſentem & in p̄ſentem fidelem fuiſſe & amicum. Nō la. non uexaremus laboribus in obtinenda hac cauſa.

PHI.
Gratifi-cor
Rē grata facio

QVOD. eū orna. tua liberaliter: ut inqt in alia epl'a & pluribus beneficiis affeciſti de quo ipſe ēt. nūc meminit Pō. ut cū ſumma teſtificatione tuoꝝ i ſe officiorum. Nos in cā. Suam ait auctoritatē in hac cā paruā eſſe: & eo minoris ponderis quo Lētulo dēre uidebaī: cum nō rōne & cōmō reip. ſed amoris uiculo moueri oēs eū exiſtimare poterant. Auctoritatē. uim ac ptātem. Gratiam: auctoritatem: & beniuolentiam: quā beneficiis in rēpu. ampliſſimis conſecutus erat. Extinguit. deprimit: apta tranſlatio ab aqua & igni. Suſpitio opinio: ſuſpicanī. n. me cī ficio moueri erga me tuo: nō rōne in reip. cōmodū. Gratificari. rē gratā facere ſi tibi aduerſanī: & illa faueāt. Sed pl⁹ eſt gratificari q̄ rem gratam facere: gratificamur. n. quaſi beneficia cōferimus. Facimus uero rem gratā: cū obſeqmur & inſeruimus uñ deos hoibus gratificari dicimus: gratū uero facere non dicimus. Vt in re. regiæ reductionis. Hipbatō

Verſor
Intim⁹
Vlcus
Vlcerare
Fidea
Agnoſco
Cognoſco

eſt. & ordo uerboꝝ huiuſmodi: ita uerſamur in rebus ut multo ante q̄ es perfectus. ſ. in Ciliciā. Verſamur autem. hoc eſt uexamur: paſſiue dixit. Ab inti. Maiorem uim habet intimus q̄ familiaris. Clā a clauib⁹ deductū. his. n. claudimus: q̄ celari uolumus: Exulceratis. corruptis: apta metaphora: a morbo ulcus: uñ fit ulcerare. Exagitatis. cōmotis largitione pecuniaꝝ. Sūmā in. grande odium ſenatus. Nr̄am fi. opem & auxiliū erga te: ut Virg. Tyrrhenāq; fidē Multis. n. modis ſumiī: diffiniturq; fides uel in primis ut ſit cōmēdatorum fida executio uel obſeruātia. itē dcōꝝ cōuētorūq; conſtantia: & ideo appellata q̄ fiat q̄d dictum eſt. Noſtram fi. largo & uulgari ſūpto uocabulo p amore: & obſeruantia. Pręſentis & ab. q̄ tā abñtē q̄ pñtē ſingulari fide: & amore teipſum proſecutus ſū. Cognoſcent. nullā iter cognoſco & agnoſco dr̄iam facimus: ſed quidā cognoſcere antiquos dñt. Laboraremus. nullo labore uexaremur in hac re cōſequēda. Sed q̄tam ex hac re ſollicitudinem afficereī: uel ex eo demonſtrauit: quod ad Qu. fratrē ſcripſit. De rege inquit Alexandrino factū ſenatuſcō. cū multitudine eū reduci periculoſum reip. Reliqua cū eēt in ſena. contentio Lē. ne an Pō. reduceret obtinere cām Lē. uidebatur. In ea re nos & officio erga Lē. mirifice: & uolūtate Pō. pclare ſatiſfecimus.

Vale
Salue
ASC.

Vale. hac ſalutatōe cōcludere ſolemus epl'as: & q̄ greci ἔρρωσο nr̄i dñt uale. Solem⁹ & iterdū addere ſalue. ut Ci. ad Tyronem. uale mi tyro. uale & ſalue. ſed ualere proprie recedentis ē: ſaluere aūt aduentantis uñ. Trāquillus i fortuna Galbæ: & ut liberti: ſeruiq; bis die frequētes adeſſent: ac mane ſaluere: ueſperi ualere ſibi ſinguli dicerent.

QVOD. i. q̄a ornaſti. i. honore affeciſti & ſublimaſti eū. ſ. Pōp. Nos habemus in cā. i. i hac cōtrouerſia: eo. i. ppea auctoritatē. i. ui pſuadēdi aut porādi minorē. q̄ dēmus. i. obnoxii & deuicti ſum⁹ tibi. ſ. q̄a p te in urbē reſtituti. S niōſe hoc dcm̄. nā facili⁹ credit alienis q̄ neceſſariis aut debitorib⁹ aliquē ↄmēdātibus illi. n. q̄d expedit: hi q̄d optāt ſuadeī uident. Autē p ſed. ſuſpicio. i. latēs opio hoium extinguit. i. depmit & adnihilat: grām nr̄am. i. q̄ apd eos alioq ualeremus: ē eti grā ptās ea q̄ qppīā ualem⁹: eo q̄ grati & accepti ſum⁹: q̄. i. q̄a hoies ſup. putāt ſe gratificari. i. rē gratā facere Pō. ſ. decernēdo illi reductionē: & ita maior grā Pō. extiguit miorē Cicerōis. Nos itaq; uerſamur ut ſup. uerſabamur mlto añq̄ pfect⁹ es. ſ. i puinciā: i reb⁹. i. cāis: exulceratis. i. corruptis: clā. i. diſſimulāter: ab ipō rege. ſ. Ptolemęo: q̄ ſūmis uiribus ānix⁹ ē a Pō. reduci: & ab ītimis ac dōeſticis Pō. deiñ ſup. i reb⁹ exagitatis. i eiectis uiolēter & ignominioſe: palā a ↄſularib⁹ ſup. uiris: & adducti i ſūmā iuidiā. i. odiū aut ęmulationē: ħ ē ſic añ pfectionē tuā pri⁹ occulte: deiñ palā pluīmi erāt i hac cā corrupti ita adhuc ſunt. Oēs tui. ſ. amici pñtes. i. q̄ ī urbe ſūt: cognoſcēt nr̄am fidē & amorē ſup. nr̄m tui abñtis. i. quē hēmus in te abñtē. Alii legūt pñtiſq;: ut ſit: oēs tui cognoſcēt fidē nraꝫ & amorē ſup. nr̄m: tui abñtis. i. q̄ nūc abes: & pñtis: qñ aderis: Si fides. i. fidelitas eēt i his qb⁹ ſūma fides dēbat eē: utpote i Pō. d̄ quo optie merit⁹ es: nos ñ laborarem⁹. i. ſine labore te uoti cōpotem faceremus. Vale. Particula uulgata: quā in huius eplę fine oēs textus habent.

M.T.C. Len. Procon. S.D.

IDibus Ianua. in ſenatu nihil ē confectū: ppterea quod dies magna ex pte cōſumpt⁹ ē altercatione Lēntuli conſulis, & Caninii tri. ple. eo die nos quoq; mlta uerba fecim⁹ maxieq;

VBE.

IDib⁹ ianua. ſcri. Ci. ad Lē. nihil idib⁹ ianua. d̄ cā r̄gia eē ↄfectū i ſeatu: pp lōgā cōtētionē Lē. cōſul. & Caninii: ſꝫ poſtridie cū dictę fuiſſet ſniç uarię pria bibuli: alt'a Hortēſii: tertia Volc. dic̄ placuiſſe pleriſq; ut Bibuli ſnia diſcutereī: qm̄ de religiōe loqreī deiñ ondit Ci. ſe agno uiſſe: cū apd Pō. cœnaſſet: quo aio ille eēt ad cām regiā cū tū alr̄ uidereī q̄rere ei⁹ familiares: poſtrēo ſignat ſcm̄ eſſe de hac re ſenatuſcō. eſſeq; perſcriptum: cum Cato & cani. illud impedire conareī. Idibus ianua. xiii. de ianua. Nihil ē cō. cōcluſum. Propterea. iō pp hāc cām. Altercatōe. iurgio cōtētiōe: uerboꝝ ↄcertatōe Lē. cōſu. & Cani. tri. hi enim uarie ſentiebāt. Nā auctore plu. Cani. ad tri. ple. legē tulit: ut Pom. ſine exercitu cū gemio lictore ad Ptol. cū alexādrinis ↄciliādū mittereī: ē aūt ħ Lē. cognomiat⁹ ſpinter q̄ prim⁹ uſus ē purpura: quā dibaphā. i. bis tictam uocant.

Dibaphum
ASC.

IDib⁹ ia. Supiorē epl'am ſcripſat idib⁹ ia. māe: hac āt ī dicat nihil idib⁹ i ſeatu ↄfectū: recitatq; q̄ poſtridie actę ſint cū modeſta officii ſui ↄmdatōe: d̄mū pollicet ſe. Lē. d̄ oib⁹ reb⁹ certiorē facturꝫ. Id⁹ i ſinglis menſib⁹ dñt octo: ego poti⁹ credā ſinglas eē: ſed id⁹. viii. eē diē p⁹ nonas. Dictę. n. ſt id⁹ ab iduo. i. uiduo & diuiduo: eo q̄ is dies ſeī mēſe p mediū diuidit: ē. n. I ia. xiiii. Cętera cū ordie explanabo Ordo āt ē. Nil ē ↄfectū. i. ↄcluſū & diffinitū i ſenatu. i. in curia ſenatoria: idib⁹ Ia. ppea q̄ dies ē ↄſūpt⁹ ex magna pte: alt'catōe. i. ↄtētiōe Lē. ↄſul: q̄d dicit ad dr̄iā Lē. ad quē ſcri. q̄ erat pcō. i. ↄſulari ptāte i puīcia ſūgēs. & Caninii trib. ple. q̄ aut d̄ ħ aut poti⁹ d̄ altero negocio ↄtēdebāt: nā ſi eoꝝ ↄtētō ad rē. lē. pc. ſpectaſſet. d. ea expſ. Nos quoq;. i. ēt nos ſedus eo die mltauerba. i. mlta locuti ſum⁹

VISI su.i.uisū ē nobis. Cōmouere. iterdū pturbare: ut Te. cōmoui hoiem: sed hic ē a pposito deflectere: & ꝙ uo lum⁹ psuadere: ut apud Oui. ix. met. Dcā Iouis mouere deos: neq; erat bñ affect⁹ Lē. Cōmemoratione. expōe: de daratōe. i. uis⁹ sū redderē tibi amicū senatū: ɔmemorādo tuā erga eū uolūtatē. Illū or. s. senatoꝝ. Recōciliata. reddita amica nā cōciliam⁹ nouos: recōciliamus ueteres: q erāt alienati. Appellādis. noiandis. Rogādis. iterrogādis. s. sniaꝫ suā. De ordine rogādaꝝ sniaꝝ uide. A. Gel. li. iiii. ca. x. ubi multa dicit: & apd eūdē li. xiii. ca. vii. iferi⁹ tñ a nobis dicēt: q ad rē ptiebūt. Clā. ob. resisti. occulte: qa tuebaẜ religionē. Freqntes ie. i. a. o. i. ɔtra alia oia: nā & snia pedib⁹ ferebaẜ: ut. A. Gel. dic li. i. c. xviii. Proxia. scda p⁹sniam Bibuli. Intēderē. ɔtra cōari & moliri: u^{t}.: ēderē inicerē: & qsi ppōerē. Oporterē. decē ɔuētē. Facerē discess. i. senatuscō. nā fiebat aut p rogatione & per exqsitas sniias: cū res dubia erat: & rogabaẜ unusquisq; sniam: quā uerbis efferebat: aut per discessionem: hoc est qñ oēs aut plerīq; idē sentiētes i unā ptē pedib⁹ ibant: & discedebāt: ut A. Gel. loco supius dicto testaẜ his uerbis. Quid igiẜ cū senatuscō. p discessionē fiebat nonne uniuersi senatores sniam pedibus ferebāt: dicebat ergo lupus qa esset tri. ple. oportere se prius facere senatuscō. ꝗ cōsules. Reclamatū. cōtradictū: & qsi cū clamore rñsum. Erat enim ini. qd tribu. pp̄oēreẜ cōsulib⁹: q teste Gel. ēt senatores i curiā uocādi ius hēbāt. Ei no. pp cōsuetudinē maioꝝ inaudita. Consules neq; coce. neq; repugnabāt. i. aduersabantur. s. lupo. Diē cō. s. cōtiōe: ne aliqd dcerneret. Id qd. i. qd est. n. Ci. loquēdi ornatus. In hor. sen. ꝗ erat ut tu reduceres sine exercitu: qd qdē cōsules noluissent. Quāq. a. Vol. assentirent. q cēsebāt ut Pō. reduceret: & hoc dicit ꝗꝗ cōsules apte assentiebāẜ Volca. p Pō. decernēti. tñ uolebāt diē cōtēdēdo cōsumi: qa uidebāt plures ex senatorib⁹ pbaturos sniam Hortē. cēsentis: ut Lē. reduceret sine exercitu: qd ipsi consules noie uoluissēt. Multi. ex senatorib⁹. Rogabāẜ. s. snias. Atq; idipm. i. & hoc & ē ornat⁹ loquēdi modus: ut si dixero cōsecutus ē maximū honorē: atq; id ipm amicis tuis gaudētib⁹: Iuitis cōsulib⁹. i. cōtra uolūtatē cōsulū. Nā hi. s. cōsules. Bibuli sen. ua. i. hrē locū. s. de trib⁹ lega. priuatis. Ad no. du. qa senatusc cō. añ ortū: aut post occasū solis ratū ñ erat: ut. A. Gel. dic auctore Var. Dimissus. ex curia missus abiit. Casu. forte ꝗdā nō edita opa. Apd Pō. i. cū Pō. Apd ā loci & psōe ɔiūctionē signat: ui apd amicā. pe

nisi sumus senatū cōmemoratiōe tuæ uolūtatis erga illū ordinē cōmouere. Itaq; postridie placuit: ut breuiter snias diceremus. Videbaẜ eni recōciliata nobis uoluntas senat⁹ eē qd tū dicēdo: tū singulis appellādis rogādisq; pspexerā. Itaq; cū snia pria Bibuli pnūciata eēt: ut tres legati regē reducerēt. Secūda Hortensii ut tu sine exercitu reduceres. Tertia Volcatii ut Pōpeius reduceret: postulatū est: ut Bibuli snia diuidereẜ: qtenus de religiōe dicebat. Cui rei qa clā obsisti nō poterat: Bibulo assensum ē de trib⁹ legatis: freqntes ierūt i alia oia. Proxima erat Hortēsii snia: Cui Lupus tribunus ple. ꝙ ipse de Pōpeio retulisset intēdere cœpit: añ se oportere discessionē facere ꝗ cōsules: eius orationi uehemēter ab oibus reclamatū ē. Erat. n. iniqua & noua. Cōsules neq; cōcedebāt: neq; ualde repugnabāt. Diē cōsumi uolebāt id qd ē factū. Perspiciebāt. n. i Hortēsii sniam multis partibus plures ituros: quāquā apte Volcatio assētirēt. Multi rogabanẜ atq; idipsum cōsulib⁹ inuitis. Nā hi Bibuli sniam ualere cupierūt. Hac cōtrouersia usq; ad noctem ducta: senatus ē dimissus: & ego ea die casu apud Pōpeiū cœnaui: nactusq; tēpus hoc magis idoneū ꝗ unꝗ antea: ꝙ post tuū discessum is dies prim⁹

nes uero ptinē & dñiū: ut Oui. i. fasto. Me penes est unum uasti custodia mūdi. Nactus. inueni: uel repperi. Quam unquā antea. i. ꝗ ullo alio tpe. s. essem nact⁹. Quod. i. qa. In dies. quo discrepatū ē i senatu uariis setētis cāæ regię.

ET uisi sum⁹. s. nobis: cōmouere. i. afficere bñuolētia i te: senatū maxīe. i. pcipue: cōmemoratōe uolūtatis tuæ. i. eo ꝙ idicam⁹ optimā uolūtatē tuā: erga illū ordinē. s. senatoriū. Itaq; placuit ut diceremus snias breuiter. i. sine lōga disceptatione: postridie. i. die sequēte idus. iō āt placuit. n. p qa uolūtas senat⁹ uidebaẜ eē recōciliata nob. i. i grām redusse ac iteꝝ fauerē nob: hoc ē ciaæ nr̄æ: qd. i. qui rē: ego pspexerā. i. dephēderā clare: tū. i. piter dicēdo. i. cū cām tuā dicerē: nā i assētiri uidebāẜ: tū. i. piter: appellādis & rogādis singulis. i. cū singulos alloqrer & arrogarē qd sētirēt. Itaq; cū snia Bibuli ut tres legati reducerēt regē. s. Ptolemaiū: eēt pnūciata pria: & snia Hortēsii. s. ut tu reduceres supp. eū sine exercitu: eēt pnūciata scda: & snia Volcatii. s. ut Pō. reduceret eēt pnūciata tertia: postulatū ē. s. a iudicib⁹: ut snia Bibuli diuidereẜ: qtenus. i. inꝗtū dicebat de religiōe: diuidereẜ inꝗ i duo mēbra: quoꝝ unū eēt nō oportere cōtra religionē cū exercitu reduci: alteꝝ ut p tres legatos sine exercitu duceret. Cui rei. s. qten⁹ dicebat d religiōe: qa nō poterat obsisti. i. ɔtrastari. Est āt ipso nasi dictū: hoc ē qa nemo audebat cōtradicere: assensum ē Bibulo: qa oēs approbauerūt nō eē deducēdum cū exercitu. De trib⁹ legatis. i. qū erat ꝙ p tres legatos deducēdū cēsebat: frequētes. i. plurimi iudicū: ierūt. i. eūdo sniam & uolūtatē suā declarauerūt: i alia oia. i. in alias snias poti⁹ ꝗ i Bibuli. Proxia. i. scda snia erat Hortēsii. s. ut tu sine exercitu reduceres. Cui. s. sniæ Lupus tribunus plebis cœpit intēdere. s. Ipedimētū ne approbareẜ: eo ꝙ ipse retulisset. i. i cōsultatione adduxisset: de Pōpeio. i. an ne potius p Pōpeiū reduci deberet. Intēdit aūt. i. obstitit & ipedimētū iniecit: eo ꝙ diceret: se oportere facere discessionē. i. adeundo ad cuiuscūq; sniæ auctorē uellet eius sniam approbare: ppositis enim sententiis ne lōgū esset percunctari: iudices de singulis quid sentirent: iubebanẜ auctores sniaꝝ ab aliis discedere: & iudices ad eum cuius sententiam approbarent accedere: & ita eundo ferebant sniam: anteꝗ cōsules. Reclamatū est uehementer ab oibus: orōni: idest assumpto eius. Enim pro quia. oratio eius erat iniqua & noua: idest inaudita. In ferēdis enī sententiis prior locus erat cōsulibus: ꝗ tribu. plebis. Cōsules neq; cōcedebāt. s. assertionē Lupi: neq; repugnabant ualde. i. uehemēter: qa ipsi uolebāt diē cōsumi. i. sine approbatione sniæ trāsigi: id qd factū est. Volebāt aūt diē cōsumi. n. pro qa: ipsi pspiciebāt. i. pspicaciter uidebāt: aut pspiciebant: idest præuidebant: plures ituros in sniam Hortensii sup. a multis partibus: plures inquam ꝗ alioꝝ sententiam: ꝗꝗ ipsi qui irent in sententiam Hortensii: assentirētur aperte Volcatio: qui Pompeio honorem addixerat. Multi: scilicet iudicum rogabantur: scilicet sententiam: atq; idipsum: si fiebat cōsulibus inuitis. Nam ii: scilicet consules uolebant sententiam Bibuli ualere: idest approbare. Hac controuersia: scilicet de tribus sententiis ducta idest agitata: & de industria prolongata usq; ad noctem: idest postꝗ sic ducta est: senatus est dimissus. s. domum: & ego cœnaui ea die: aut eo die. i. in eius diei uespere: apud Pompeium casu. i. euentu fortuito: aut quia illi obuiam factus ad cœnam inuitatus est: aut ab amico illuc adductus: & nactus. i. assecutus hoc tēpus magis idoneum. s. ad agenda cum Pompeio quæ uellem: ꝗ unquam antea: ꝙ. i. eo ꝙ is dies fuerat nobis in senatu.

VBE. Cōmoueo Conciliо Recōcilio Intēde Senatuscō. quō fit Apud Penes ASC.

VBS. Prors. Dictator Cōsul prætor tri.ple. Inter Rex Præfectus urbis

¶ HOnestissimus.pulcherrimus & plen⁹ honoris:& ē ordo eo die cœnaui apud Pō.& nactus tēp⁹ magis idoneū &c. ¶ Vt mi.ui.traducere animum ho.i.Pō.s.a restitutione regia. ¶ Ad tuam di.tuen.i.id efficiēdum:ut reductio tibi man daretur:hoc.n.ad dignitatem tuā pertinet. ¶ Quem ipsum.i.quem Pom.sed ipsum addidit:ut.q.d.quantū ipse signifi cat. ¶ Cum audio.s.loquētem. ¶ Prorsus.oīno. ¶ Libero.absoluo. ¶ Cupiditatis.reducendi regē.i.iudicio nihil pror sus esse de eo suspicandum:ꝙ appetat hanc restitutionem. ¶ Omnium ordinum. A.Gel.dicit magistratus per quos se natus haberi soleret hos esse.Dictatorem:Consules:prætorem:tribu.ple.Inter regem:præfectum urbis:quibus si cōti gisset eodem tempore Romæ esse ius senatus consule di fuisse quo supra ordine scripti essent. Extraordina rio autem iure addit Tribunos quoq; militares q.pro consulibus fuissent.Item.x.uiros quibus imperiū con sulare tum esset. Item triumuiros reip. constituendæ causa creatos ius cōsulē di senatus habuisse : & hi sunt omnes ordines quos dicit.Cic. ¶ Totā rem istam.i. causam. ¶ Senatus erat futurus.i.habendus uel con uicturus. ¶ Vt pōt.s.retineri. ¶ In tanta per.qa in pri ma epistola uixit si esset in his fides &c. ¶ Quod ad po.ro.i.ad rem populi: hoc est quātum pertinet ad id quod populus facere & præstar suis suffragiis potest. Nam timendum fuerat.ne si Pō.rogasset populū : cui erat carissimus: fortasse hæc reductio ad eum delata esset:sed Ci.fauens Lentu.puiderat:ne populus pos set Pō.aliquid aduersus Lētu.præstare : quin faceret contra leges & auspicia:sine quib⁹ po.ro.nihil magnū

Ago cū populo

agendum putabat. ¶ Agi cum po.i.populum rogari: nam proprie agere cum populo : ut dicit.Au.Gel.est populum rogar. ¶ Aut deniq; sine ui. sine uiolētia.i. quādo fiat contra:id quod iam pro Lētulo sit constitu tum. ¶ Auctoritas. snia. ¶ Gratissima. sanctissima:

Intercedo

quam nō temere liceat infringi. ¶ Intercessit. interpo sita est. ¶ Cui.auctoritati. ¶ Intercessissent.impedi mento fuissent:obstitissent.Nam intercedere interdū est interponi:& construitur cum casu habente præpo sitionem:ut itercessi apud senatū de tua salute uel pro tua salute:interdū est obstare & impedimento esse: & construitur cum datiuo:ut meæ sententiæ intercessisti .i.impedimento fuisti. Ius autē interdicendi ne sena tusconsultum fieret: ut Au.Gel.auctore Varrone di cit:fuit iis solis qui eadē potestate q̄ qui senatusconsul tū facere uellēt:maioreue essent. ¶ Prouidebo. dabo operā. ¶ Cura.ad aīum. ¶ Opa.ad corp⁹. ¶ Gratia ad amicos & ad populū refert. ¶ Diligētia.tā ad corp⁹ q̄ ad aīum.

honestissimus nobis fuerat in senatu.Ita sum cum il lo locut⁹ ut mihi niderer:animum hominis ab omni alia cogitatione ad tuam dignitatem tuendam tra ducere. Quem ego ipsum cum audio prorsus eum libero omni suspitione cupiditatis.Cum autem eius familiares omnium ordinum uideo:prospicio id qđ iam omnibus est apertum.Totam rem istam iampri dem a certis hominibus non inuito rege ipso:consi liarisq; eius esse corruptam.Hæc scripsi ad decimum sextum calendas februa.ante lucem. Eo die senatus erat futurus. Nos in senatu quemadmodum spero dignitatem nostram:ut potest:in tanta hominum perfidia & iniquitate retinebimus.Quod ad popula rem rationem attinet:hoc uidemur esse consecuti: ut nequid agi cum populo:aut saluis auspiciis: aut saluis legibus:aut deniq; sine ui posset: de his rebus pridie q̄ hæc scripsi:senatus auctoritas grauissima in tercesserat. Cui cum & Cato & Caninius interces sissent:tamen est præscripta:eā ad te esse missam ar bitror: de cæteris rebus quicqd erit actum scribam ad te: & ut quam rectissime agantur omni mea cu ra:opera:diligentia:gratia prouidebo. Vale.

ASC. ¶ HONEStissimus.idest honorificentissimus post tuum discessum.i.oium dierum quos habueram post tuū discessum: aut qa primus sniam rogatus:aut potius quia senatū maxime permouere uisus & beniuole auditus fuerat : sum locutus cum illo.s.Pompeio:ita:ut uiderer mihi traducere aium hois.s.Pompeii:ab oī alia cogitatione ad tuēdam dignitatē tuā: quæ uideret lædi si a petitione excideris. ¶ Quē ipsum.i.ut dicunt in ꝓpria persona:cum ego audio.s. de te loquētem: libero eū prorsus.i.oīno:oī suspitione cupiditatis.s.reducendi regis:cum autem uideo familiares eius oīum ordinū.i.in quocūq; statu & gradu dignitatis sint:ego perspicio.i.aiaduerto id qđ est iā apertū.i.manifestū oībus:uidelicet totā rem istā.i.de reductione regis p te:esse iāpridē corruptā a certis hoibus:nō inuito.i.annuente rege & cōsiliariis eius:q.s.ma lint eū p Pōpeiū reduci. ¶ Ego scripsi hæc ad decimū sextū sup.diē.calēdas.s.qui est ante calēdas:cō numerato tn die ca lēdaꝝ q primus cuiusq; mēsis est februarii. aute lucē:hoc est sūmo mane. ¶ Senatus.i.cōgregatio & cōciliū senatorum: erat futurus.i.habēdus eo die.Non igitur quotidie fiebat senatus. ¶ Nos:quēadmodū spero:retinebimus dignitatē no stram.i.honeste stabimus & audiemur pro te loquētes in senatu:ut.i.quantum potest sup. fieri aut retineri in tanta per fidia hoium. ¶ Quod.i.q̄tū attinet ad rationē popularē.i.uulgarē: hoc est q̄tum pertinet ad iudicium populi:nā dum lis a senatu discidi nō poterat:facta concione referebatur ad populū:nos uidemur cōsequuti.i.obtinuisse hoc : ut neqd.i.ut nihil possit agi cū populo.i.referri ad populū:aut rogari populū:aut trāsigi a populo:aut saluis auspiciis:qa populus roga ri nō poterat auspiciis renuētibus:tūc aūt Ci.oñderat:aut oñdere paratus erat auspicia abnuere:aut saluis legib⁹ : qa le ges uetabant tunc populum rogari:aut deniq; sine ui.i.uiolentia:q qa nō facile fit:censet iudiciū populi:qui Pompeio fa ueret non magnopere timendū. ¶ Auctoritas senatus grauissima.i.maximi ponderis & uigoris:quia sanctissima: inter cessit.i.interposita est & addita:his rebus:scilicet ne quid cum populo agatur:pridie.i.die ante q̄ scripsi hæc:cui.s.aucto ritati & approbationi senatus:cum Cato & Caninius intercessissent.i.suam auctoritatem ad impediēdū iterposuissent: & ita obstitissent.tamen.i.nihilominus:ipsa est Præscripta.i in rem iudicatam.&:ut Galli dicunt:in arrestam transacta: hoc est irrefragabiliter ratificata.Videri possit mirū:quo Cicero uno uerbo in eadē fere clausula tam diuerse utaꝛ : nā se natus intercessit.i.approbauit:& Cato intercessit.i.impedire uoluit.uerum intercedere unum significat:id uidelicet qđ partes componentes : sed animus intercedētium diuersitatē facit:nam auctoritas senatus intercessit promulgationi legis ut ratificaret. Catonis ut refelleret:non ergo dicā intercessit.i.approbauit:sed intercedendo approbauit &c. ¶ Ego arbi tror eam.s.auctoritatem senatus:aut legem præscriptam esse missam ad te. ¶ Ego scribā ad te de cæteris rebus quicqd erit actum:& prouidebo.i.prospiciam:omni cura mea:opera.i.labore:diligentia & gratia:ut.s.cæteræ res agantur q̄ re ctissime.i.ualde decēter.Pulchra est auxesis in his uocabulis:cura:opera:diligentia gratia. nam multi curant per alios :

Auxesis

nec quisq̄ fere operā sine cura adhibet:nec diligentiam sine opera:nec gratiam impartit sine diligentia:qui enī gratia sua aliquid facit:qcquid per se aut per alios potest facit. Sane licet inepte dixeris puer erit percussus pro pcutietur:non tamē inepte dixit quicquid actum erit:non quicquid agetur:non.n.dum agentur sed dum acta erunt scribenda censet.

¶ CAVI

Vlo Trebonio. Trebonius cū sub Cæsare in Gallia militans multa incōmoda & dispēdia cōtraxisset. reparā dæ rei familiaris gra in Ciliciā ad negociationē .i. mercaturæ nauigauit: ubi cū Titi Appii Procōsulis benignita te multas imunitates suis negociis impetrasset: ne a publicanis: aut aliis quibuslibet uexarent̃: cū postea Lētu. Appio successisset. Cic. ipsum ei cōmendat: ut quod Titus Appius de eius rebus decreuit: ipse omnino com probet: & p̄stet: ōnditq; iustā eē sibi cām cōmēdādi hūc hoiem pp ueterē familiaritatē: quæ sibi cū eo fuit. deīn de quod in puincia Cilicia oībus puincialibus semp gratissimus fuit: & pp eius uirtutum claritudinem: & pp cōmēda tionē ipsius Cice. & cæterorū amicorū: sed nunc maxi me cōfidere se fore Lentu. gratissimū: a quo sciret Ciceronem maxime amari. VBE.

M.T.C. Lentulo proconsuli. S.D.

Vlo Trebonio q̄ ī tua puincia magna ne gocia & ampla & expedita hēt: multos an nos utor ualde familiariter. Is cum antea semper; & suo splendore. & nostra cæterorumq; ami corum commendatione gratissimus in puincia fuit. Tum hoc tpe pp tuum in me amorem nostramq; ne cessitudinē uehemēter cōfidit his nr̄is litteris se apd te gratiosum fore. Quæ ne spes eum fallat uehemē ter rogo te, cōmēdoq; tibi oīa eius negocia: liberos: procuratores: familiā. In primisq;: ut quæ Titus Ap pius de eius re decreuerit ea cōprobes. Omnibusq; reb⁹ eum ita tractes ut intelligat nostram cōmenda tionem non uulgarem fuisse. Vale.

Is. autem Treboni⁹ eum uideret̃ primo & putaret̃ esse amicus Cæsari; postea coniurauit cum Bruto & Cassio in eius necem: ipse de mum in Asia a Dolobella interemptus est. In. t. p. cui præes. Magna &. a. Inculcatio dictionū: quāuis alii dicāt magnū qđ in cumulū sui & magnitudinē cre scit: amplū quod late patet: & per multa diffundit̃. alii dicunt amplitudinē & dignitatē & laudem rei referri. Expedita. non implicita litibus. Is. Trebonius. Antea. superiori tēpore. In. p. Cilicia. Suo. s. ppria uirtute: aut etiā nobilitate. Tū maxime: nam cū sp minus significat q̄tū. Necessitudinē. necessitu do interdū signat uīcu nō facile resistitur: iterdū cōiū ctionē uel sāguinis: uł amoris. Cōfidit. certissime cre dit. Fo. g. futurū ualde gratū: nā gr̄iosus plēus gr̄a dr̄. Liberos. quos i puicia hēt. Procuratores. p curatores dn̄r ppre gestores negociorū: nam actores cāsarū causidici dn̄r. Cōprobes. cōfirmes. Ita trac. ita adiuues. Nō uulgarē. nō uilē: nō tepide scriptā.

Magn⁹ amplus

Quātū

Gratiosus

Procurator

Causidicus

Vlo Trebonio &c. Hæc epistola cōmendatitia in quibusdā exemplaribus ad finem præcedētis ascripta est: in aliis seorsum posita: quæ sequi malui: eo q̄ uerisimilius est eā Trebonio ad perferendam eam q̄ū uelit tra ditā. Miro studio & aptissimis uerbis licet paucis hominem cōmendat: ita ut pueris sit penitus ediscenda hæc epistola & pro exemplari habenda. In cuius principio animaduertant non ridiculū esse quod Seruius dixit peractū tpis otiui præsertim honestiorē eē locutionē: nā Cicero ita fere locutus est: ut multos annos: tot &c. quod nūc quasi necessariū erat: eo q̄ alter ablatiuus adest. Ordo est. Ego utor ualde familiariter multos annos. q. d. & sum usus iam multos annos Aulo Trebonio: qui habet in tua puincia. s. Cilicia: quæ tibi proconsuli decreta est: nego cia ut sunt mercaturæ: magna. i. magnæ impensæ: & ampla. i. honorifica: & expedita. i. nō implicita litibus: aut obnoxia publicanis. Is. s. Aulus Trebonius: cū. s. ita q̄ fuit semp antea gratissimus in prouicia. s. ista: &. i. simul suo splēdore. i. honestate summa uitæ: & comēdatione nostra & cæterorum amicorū: ubi notet puer cōiunctionem posse diuersos casus copulare: dummō dictio regens eos exigat: ut hoc loco. nā cōmendatione nr̄m non est in usum: quod etiā notet: & cōmē datione nostri nō patit̃ significatio: tum. i. multo euidentius cōfidit hoc tpe pp tuū amorē i me. i. quia scit q̄ abs te amor & propter nostram necessitudinē. i. uinculum amicitiæ: se fore gratiosum. i. plenum gratiæ & cōmēdationis apud te: his litteris meis: quæ spes ne fallat. i. decipiat eum: rogo uehementer te: & commendo tibi oīa negocia eius: liberos. i. prolē legitimā: quia propter multa dispendia in Gallia sub Cæsare accepta in ciliciam cum tota familia migrauerat: procurato res. s. negociorū & causarū eius quos factores uocant: familiam. s. omnem: & in primis ut comprobes ea quæ Titus Ap pius: qui ante te prouinciam rexit decreuit de eius re: ut scilicet merx eius libera sit a uectigalibus & portitoriis: & ut trac tes eū sup. in omnibus rebus: ita ut ītelligat cōmendationē nostram fuisse non uulgarem sed egregiā & ualentem. ASC.

M.T.C. Len. proconsuli. S.D.

D. xyi. calendas Februa. cum in senatu pul cherrime staremus: quod iā illā sententiam Bibuli de tribus legatis pridie eius diei fre geram⁹: unūq; certamē eēt relictū snia Volcatii: res ab aduersariis nostris extracta est uariis calumniis. Causam enim frequenti senatu in magna uarietate: magnaq; inuidia eorum: qui a te causam regiam alio

D. xyi. calē. februa. Edocet Cicero Lētu. q̄ cum esset in senatu pro causa Lentu. ma gno honore: quia deiecerat sniam Bibuli: uariis cauillationibus & cōtentionibus res distracta est: ut nō potuerit cōcludi: cū i tā ta uarietate sniarū uideret̃ eē obtēturus cām: & decla rat: quos habuerit amicos: quos aduersarios: ōnditq; senatū hr̄i n̄ posse p totū feb. p legē puppiā: & fictā eē quādā iterpr̄tatione ab inimicis Len. nō tā ut ipedirei Lē. ab hac reductiōe: q̄ ne qs nellet cū iperio pficisci i ægyptū. postrēo se puidisse: ne qđ posset fieri adūsus Len. saluis aut legib⁹ aut auspiciis: neq; tn̄ p Lētulo efficere posse: ēt si uitā p eo pfūderet: ut possit mimæ pribūficiorū Lētuli erga se satisfacere. facturū tn̄: nisi fiat sibi uiolētia ut obtieat āplitudinē & dignitatē ipsi⁹ Lētuli. VBE.

Ad xyi. calē. subaudiū añ calēdas idusue tn̄: ut dies calē. ēt itelligat̃. Quū sta. nā dicit es stabāt. Pulcherrie. cū maxīo ho nore. Quod. qa. Fregeramus. deieceram⁹: uiceram⁹. Vnū certamē. i. solū. s. snia Volca. frāgēda: qa uolebat ut Pō. reduceret. Extracta. distracta: producta: in aliud tps dilata. Variis calūnus. uariis cauillationib⁹: uel falsis criminib⁹.

D. xyi. Calen. &c. Protestatu se uiriliter pro Lentuli dignitate certasse: parum tamen obtinuisse ob quorun dam iniuriā. Stare dicitur orator & actor: dum ea quæ orat aut agit placent. Comitia sunt dies & loca quibus & ad quæ coit populus ad creandos nouos magistratus aut ad res graues decernendas. Ordo est. Cū nos staremus pulcherrime. i. cū actio nostra placeret: & prospera esset in senatu: ad. i. circiter. xyi. Kalendas. i. ante Kalendas februarias: q̄. i. quia nos fregeramus. i. abrogaueramus pridie. s. eius diei. i. die cū diē p̄cedēte: illā. s. notā & sæpe dictam sniam Bibuli de tribus legatis. s. pro rege sine exercitu mittēdis: & unū certamē eēt relictū: uideli cet snia Volcatii: res est extracta. s. e manib⁹ nostris ab aduersariis: uariis calūniis. i. iniqs cauillationib⁹. Eni. i. qa nos obtinebam⁹ cām. s. tuā sup. in frequēti senatu & magna uarietate. s. sniarū a diuersis latarū: & magna iuīdia. i. odio eorū. ASC.

transferebant:obtinebamus. Eo die acerbum habuimus Curionem, Bibulum multo iustiorem: pene etiam amicum. Caninius, & Cato negarunt se legē ullā ante comitia esse laturos. senatus haberi ante kalen. Februarii per legē Puppiam id quod scis nō potest, neq; mense februario toto nisi perfectis aut reiectis legationibus. Hæc tamen est opinio populi ro. a tuis inuidis, atq; obtrectatoribus nomen inductum fictæ religionis: nō tam ut te impedirent: q̄ ut ne qs propter exercitus cupiditatem Alexandriam uellet ire. Dignitatis autem tuæ nemo est qui existimet habitam esse rationē a senatu nemo.n.est qui nesciat quominus discessio fieret per aduersarios tuos esse factum. Nunc Popu. Ro. nomine, re aūt uera scelera tissimo latrocinio: si qua conabantur agere satis prouisum est, ut ne quid saluis auspiciis, aut legibus, aut iā sine ui agere possint. Ego neq; de meo studio: neq; de nonnullorū iniuria mihi scribendum esse arbitror. Quid enim aut me ostentem: qui si uitā pro tua dignitate profundam: nullā partem uidear meritorū tuorū assecutus: aut de aliorū iniuriis quærar: qđ sine sūmo dolore facere nō possum. Ego tibi in hac p̄sertim imbecillitate magistratuū p̄stare nihil possum: at excepta ui possum cōfirmare te & senatus & Po. Ro. summo studio amplitudinem tuam retenturum.

VBE. ℭ TRA nsferebant: alio ate.i.tibi eripiebant & aliū conferebant. Causam regiā: reductionem regis. Acerbū: aduersariū. Bibulū: eius pridie sniam fregerat Cice. Ante comitia: qa post duodecim kalen. febr. sequebant comitia: qbus populus cōgregabat: & multa per se agere poterat seorsum a senatu: qui pp dies comitiales haberi nō poterat usq; ad kalen. mar. comitiales aūt dies uocabant: ut uoluit Festus: cum in comitio cōueniebant: q locus a coeundo dictus est: quasi comitiū. Comitiis uero rogabat populus de rebus decernendis: unde & rogatio dicta est secūdum Festū: cum populus cōsulit de uno pluribusue hominibus: & de una pluribusue rebus: de qbus oībus sentiat: & rogare est populū cōsulere: uel petere ab eo: ut id sciscat qđ ferat: ut Atreio Capitoni placet: apud Aulū Gelliū rogatio est cū aliqđ statuit: siue plebs: siue ppl̄s agat: lex est gn̄ale uniū: rogāte magr̄atu. Cato igit & Canini. tribu. ple. uolebant his comitialibus dieb⁹: ut rogationes & leges populi aut cōfirmarent a senatu: aut reiicerent: neq; legē ullā pmulgare uolebāt ante comitia cōsularia: q̄ erant futura kalē. Mar. uolebāt.n. rogationes ppl̄i olim intermissas iis diebus aut pfici aut reiici: qđ Ci. alibi ad Qu. fratrē scribens his uerbis significat. Itaq; Cato cōcionatus est se comitia hr̄i non situr: si sibi cū populo dies essent exempti: lege.n. puppia ita erat decretū: ut his diebus fierent tm̄ comitia populi: neq; senatus ullo pacto hr̄i possit: quā rē in calūniā legis puppiæ scribens Ci. alibi his uerbis notat: Appius interptat non īpediri se lege puppia quominus hr̄et senatū: & qđ sabina sancitū sit: cogi a kalē. Feb. usq; ad kalē. Mar. senatū quotidie legatis dari: & idē Ci. ad Qu. fratrē scribēs exponit hos dies appellatos comitiales his uerbis. Reliqua: cū eēt in senatu cōtētio. Lētu. ne an Pōpe. reduceret: obtinere cām Lē. uidebat: res calūnia extracta est p obtrectatores Lētuli: cū secuti sunt dies comitiales: p quos senatus hr̄i nō poterat. Se eē laturos ullā legē. de cā regia. Añ co. s. cōsularia: q̄ usq; ad kalē. Mar. differebant p legē puppiā: usq; ad qđ tp̄s eadē lege senat⁹ hr̄i nō poterat: ut dcm̄ ē. Id qđ scis. i. qđ scis. Nisi pfectis: expeditis: aut reiectis in aliud tp̄s reseruatis. qa toto eo mēse dabat senat⁹ quotidie solis legionibus non aliis causis. Fictæ re. i. falsæ. s. posse & dēre regē reduci cū exercitu. Nō tā ut ipedirēt te. q nō hēres exercitū. Alexādriā: urbē ægypti: unī Ptolemæ⁹ auletes fuerat exactus: ut diximus i argumēto. Habitā eē rōnē. i. respectū. Quominus: ut nō. Fieret discessio: senatuscōsul. ut supra dictū est. Per ad. i. ab aduersariis. Qui nūc po. ro. noie. re aūt uera sceleratissimo latrocinio: q nūc sub spē tuendi ppl̄m ro. sed re uera ut tibi noceāt: si tētabūt aliq̄ facere: puidi ne possint facere: qui faciāt cōtra leges & auspicia: & qui faciāt tibi uiolētiā. Studio: uoluntate: uel offō erga te. De iniuria nōnullorū. quorūdā tibi illata. Quid.n. rō prioris ppositionis. Ostētē: iactē. Profundā: ponā: ipendā. Assecut⁹. i. adæq̄sse: uel attigisse. Aut de aliorū iniu. q̄rar. rō scdæ ppositionis. Quod. s. q̄ri de iniuriis i te illatis. Imbecillitate: icōstātia: uel timiditate. Præstare: efficere. Excepta ui. i. uiolētia. i. nisi fiat nobis uiolētia. Possum tibi affirmare: qđ defendem⁹. Amplitudinē tuā. i. dignitatē. Sūmo stu. sūmo fauore. Retēturū: seruaturum.

ASC. ℭ QVI trāsferebāt cām regiā a te alio. i. ad aliū: utpote ad Pōpeiū. Nos habuimus Curionē. s. causidicū: q postea Cæsari adhesit: acerbū. i. acrē adūsariū: & habuim⁹ Bibulū iustiorē. i. æqorē multo: & pene ēt amicū. Canini⁹ & cato q itercesserāt ne lex ferret: ne ad ppl̄m res referrēt: negarūt se eē laturos ullā legē añ comitia. i. p̄usq̄ ppl̄s cōueniret ad magistrat⁹ eligēdos. Senatus. i. ut dn̄t cōsistoriū & curia senatorū: nō pōt hr̄i añ kalē. Feb. p legē Puppiā: q̄ cauet ut tā uisp dū comitia fierēt: senatus nō hr̄et: id qđ. i. quā rē tu scis: nō.n. recēs erat ea lex. Neq; senatus pōt hr̄i toto mēse febr. nisi legationibus pfectis. i. determinatis: aut reiectis. i. post habitis: ita ut nō placeret de eis quicq̄ agi: tm̄. i. nihilominus: hæc ē opinio po. Ro. nomē. i. mentionē religionis fictæ. i. simulatę: cū tm̄ uerē eēt ita carmie sibyllino cautū: sed potuit ppl̄s falso opinari id ab ęmulis fictū: iductū sup. eē ab inuidis & obtrectatorib⁹ tuis: hoc ē quos tu inuidos & detractores habes ac pateris: s; sic Valla tui dicēdū pcipet: nō tam. i. nō tātope ea cā ut ipedirēt te: q̄. i. q̄tope: ut ne qs uellet ire Alexādriā. i. ad regiā urbē ęgypti: pp cupiditatē exercitus. i. qa uidebāt exercitū tā cupidū eius pfectiōis: aut qa cupiebāt exercitū. Aūt. i. sed: nemo ē qui existimet rōnē. i. respectū honorificū tuæ dignitatis eē hitā ab senatu. n. qa nemo ē q nesciat factū eē p adūsarios tuos: quo minus. i. ut nō fieret discessio. i. latio sniæ cognitis iudiciis senatus p discessionē ad suæ cuiusq; opionis auctorē factā. Nūc. i. deiceps: si. s. ęmuli tui conabunt agere qua. i. aliq̄ noie po. Ro. i. sub p̄textu referēdi ad ppl̄m eo q senatū tibi fauētē uidēt. Aūt. i. sed: re uera. i. nō simulata latrocinio sceleratissimo: qa p largitionē corrupti fas & nefas uenale hn̄t: satis ē puisum. s. p auctoritatē senatus: ut ne qd possint agere. Vacat ut qd: sæpe ap̄ Cic. sic repies. s. cū populo: auspiciis saluis. i. auspicatu: aut legib⁹ saluis: aut iā post q̄ auspicia & leges refrāgant: siue ui. i. uiolētia: q̄ actio nulla foret. Ego neq; arbitror scribēdū eē mihi: neq; de studio meo. s. i te: neq; de iniuria nōnullorū. i. quorūdā. Eni. i. qa: qd. i. ad qd: aut ostentē me. i. iactē offm̄ meū in te: q si pfundā. i. abūde exponā: uitā. s. meā pro dignitate tua: nullā. i. nō ullā: non uideat assecutus. i. æqparasse ullā partē meritorū tuorū. s. in me. Aut qd q̄rar. i. conquerar de iniuriis aliorum: quod. i. quam rem nō possum facere sine summo dolore: q. d. frustra. Ego nihil possum præstare. i. exhibere & efficere tibi in hac imbecillitate magistratuū. i. i qua magr̄atus fere corrupti sunt: at. i. sed: ea. i. ībecillitate magr̄atuū excepta. possum cōfirmare. i. certificare: te retēturū tuā dignitatē sūmo studio & senatus & Po. Ro. i. tam senatus q̄ Po. Ro.

ℭ T A metsi

Dies comitiales. Comitium. rogatio. Lex.

M.T.C.Len.Proconsuli.S.D.

TAmetsī mihi nihil fuit optatius: quā ut primum abs te ipso: deinde a cæteris omnibus quam gratissimus esse erga te cognoscerer: tñ afficior sūmo dolore eiusmodi tpa post tuā pfectionem consecuta esse: ut & meā & cæterorum erga te fidem & beniuolentiā absens experire. Te uidere & sentire eādem fidem esse hominum in tua dignitate: quā ego in meam salutem expertus sum: ex tuis litteris intellexi. Nos cū maximo cōsilio: studio: labore: gr̄a de cā regia niteremur: subito est orta nefaria Catonis pmulgatio: quæ nostra studia īpediret: & aīos a minore cura ad sūmū timorē traduceret: sed tñ in eiusmodi pturbatiōe regꝝ (q̄q̄ oia sunt metuēda) nihil magis q̄ pfidiā timemus: & Catoni quoquomō sese res hēt profecto resistemus. De alexādrina re eāq; regia tñ habeo polliceri: me tibi absenti tuisq; pñtib' cumulate satisfacturꝝ.

VBE.

TAmetsī. rñdens Ci. & Len. q̄ ei gr̄as egerat q̇ diligēter & fideliter ei' cām tuereť: dic̄ se dolore eiusmodi accidisse necessitatē tēporꝝ: ut Len. cogat nūc fidē & beniuolētiā Cic. & cæterorꝝ amicorꝝ ī dignitate sua experiri: licet semp optauerit se gratissimū cognosci posse erga ipsum Len. & qd̄ ipse Len. in absentia experiatur eandē esse hoium fidē in dignitate sua: quæ fuerit olim in salute ipsius Ci. deinde subdit fauores: quos haberet p Len. īpeditos esse subita & nefaria promulgatione Catonis: q legē ad populū tulerat: puīcia abrogareť Len. nā his qui dñt Catonē pmulgasse legē de proganda puīcia Cæsari in alterꝝ quinquenniū: & ei dandū stipendiū: nō facile assentior: cū Plutar. in uita Cæsaris & Catonis lōge aliť dicat: neq; Catonē unquā adduci potuisse: ut id sentiret: postea uero declarat Cic. qd̄ speret posse fieri de cā Alexādrina: hortaturq; Lē. ut si hāc reductionē obtinere nō possit: p sapiā magnitudineq; ai sui: existimet dignitatē suā nō in hac reductiōe: sed in uirtute clarisq; rebus gestis eē positā: se aūt usurꝝ oi diligētia: adhibiturūq; sociū cōsilio rūoium Q u. Selliū hoiem prudētē: & Len. amicissimū: atq; de reb' iā pteritis dic̄ se nihil scripturꝝ: sꝫ de his q̄ iā putanť eē futurę: itaq; significat Pō. grauiter accusatū a Catōe uideri deposuisse oino oem curā cāæ Alexādrinę. Dicitq; se qbusdā cōiecturis pspicere: q rex ipse a Lētu. reduci optabit: qn gdē uidet se nō posse assequi ut a Pōpeio reducať: sicut ante cogitauerat: & breuiter de aio quorūdā Lētu. certiorē reddit: & hortať ipm ut fortis sit aio. ⁋ Tametsī: sensus est: & si nihil unquā magis optaui: q̄ ut tu in pmis deinde cæteri oēs: me gratissimū cognoscerēt: tñ doleo uenisse tēpora post tuū discessum: qbus oporteret te absentē expiri fidē & amorē erga te meū & cæterorꝝ amicorꝝ. ⁋ Quā gratissim': ualde gratissimus: nā q̄ cū suplatiuo iūgiť: semp auget sicut p cū positiuo: dicimus tñ p quā gratissim': & q̄ mox: qd̄ teste Festo significat q̄ cito. ⁋ Afficior sū. do. sūme doleo: afficio & ad aium & ad corpus refert: & q̄uis affici malis tñ cōsuetudo psumpserit: ut dicit Nonius Mar. tñ & de bonis positū est. ut. M. T. offoꝝ li. i. aliquo aut honoꝝ iperio affectos obseruare & colere dēmus: significat aūt secūdū adiūcta: ut afficio locū luce. i. do lucē loco: ut Varro. Coronā ex auro & gēmis fulgētē gerit luce locū afficiēs: & afficio lætitia. i. do lætitiā: & sic in reliqs: ut letali uulnere affectus es. i. letaliter uulneratus. ⁋ Eiusmodi. i. talia. ⁋ Cōsecuta: euenisse: successisse. ⁋ Post tuā pfe. i. post tuum discessum. s. ex urbe Roma. Nā pficisci q̄uis significet oēm motum: tñ maxime de loco dr̄: ut Virg. in æneid. Hūc lætū tyriisq; diē troiaq; pfectis esse uelis. ⁋ Te aūt. sensus & ordo est intellexi ex tuis lr̄is te sentire & cognoscere eandē esse fidem holum in tua dignitate quā ego expertus sum in salute mea: qa multi quos tibi fidos putabas: sic te nūc deseruerūt: sicut olim me: cū in exiliū missus sum. ⁋ Eandē: talē. ⁋ Quam. i. qualem: nam relatiua substantiæ sæpe pro relatiuis accidentis ponunť: non sum is quem credis. i. talis qualem credis. ⁋ Videre: cognoscere: sensus. n. corporis plerūq; ad aium referunť: ut nō uides quātū erres. i. nō cognoscis. ⁋ Sentire: iudicare: & plus ē q̄ uidere. ⁋ In. t. dignita. qa oppugnabať dignitas Lentu. quā sibi cōstituerat in reductione regis. ⁋ In mea salu. i. uita: qa Ci. in exiliū misso aqua & igni interdictū est. ⁋ Niteremur: magnis uiribus laboraremus & ageremus: nā niti inter alias significat etiam suo honore conari: ut Mar. T. tusculanarꝝ lib. iiii. Tū illud qd̄ sisyphus uersat saxū sudans nitēdo nō pficit hilū. ⁋ Cōsilio. i. cogitatis rōnib' & prudētia. ⁋ Studio: uehemēti uolūtatē & diligētia. ⁋ Labore: & re & opera ⁋ Gratia: fauore: & est articulus exornatio. ⁋ Exorta est: trāslatiue. i. repēte plata & edita est. ⁋ Promulgatio: qa Cato pmulgauit legē de impio Len. q in Cilicia erat abrogādo: ut Ci. ad Q u. fratrē scribens testať his uerbis. Cato legē tulit de impio Len. abrogando: uestitū filius mutauit. ⁋ Nostra stud. nr̄os fauores. ⁋ A minore cura. s. defensionis Lentu. i. a cura tuendi Lētu. iā refrigerata. ⁋ Ad summū timorē traduceret. i. faceret: ut oēs sūme timerent fauorē Lē. ⁋ In eiusmodi pturbatione regꝝ. i. in tali regꝝ dissensione. ⁋ Quā q̄ oia sunt metuēda. qa in pturbatione regꝝ nemo suas res hēt tam certas: ut possit confidere. ⁋ Q uā perfidiā. i. ne decipiamur ab his q fidem pmiserunt: & qui se nostros ostendunt & pfitenť. ⁋ Q uoquomodo: utcūq;: qliter cunq;. ⁋ Habeo pol. græce dixit: ita enim dicit̄ ἔχω ποιεῖν. i. habeo facere: & sic de singulis. i. possum polliceri. ⁋ Tibi absenti tuisq; psentibus satisfacturꝝ. ita facturꝝ ut neq; tu absens a me plus possis exigere: q̄ facio: neq; tui præsentes.

Quam mox

Afficio

Proficiscor

Video

Sentire

Nitor

ASC.

TAmetsī &c̄. Lentulus egerat Ciceroni gratias ob gratum offiū in tuenda causa sua. Cui Cicero nunc rescribens dicit sibi dolere ea tempora incidisse: ut lentulus cogatur experiri fidem & beniuolentiam suorum & præsertim ipsius Ciceronis erga se. docet etiam q̇ Cato legem tulerit de prouincia abroganda Lentulo: quam rem Lentulus uerebatur euenturam. De rege autem reducendo per Lentulum dicit se bene sperare cum uideatur rex ipse id uelle. Ordo est. Tametsī. i. quāquam nihil fuit mihi optatius q̄ ut cognoscerer esse q̄ gratissimus: idest ualde gratus: erga te: primum abs te ipso: deinde a cæteris omnibus: tamen ego afficior summo dolore. i. summe doleo: ea tēpora consecuta esse post tuam profectionem. i. abitum ab urbe: ut tu absens experire. i. cogereris experiri. &. i. simul meam: &. i. simul cæterorꝝ fidem. i. fidelitatem & beniuolentiam erga te. ⁋ Autem. i. sed: ego ītellexi ex tuis litteris te uidere & sentire eandem fidem. i. fidelitatem: hominum in tua dignitate. s. seruanda: hoc est fictam & simulatam: quam ego sum expertus in mea salute: cum. s. in exilio esset. Nos cum niteremur maxime de causa regia. i. reductione regis: cōsilio: studio: labore: gratia. i. oibus uiribus: nefaria promulgatio Catonis. s. ut tibi prouincia abrogareť: est exorta subito: quæ. s. promulgatio impediret studia nostra. s. quibus nitebamur tibi reductionem decerni: & traduceret animos nostros a minore cura. s. reductionis obtinendæ. ⁋ Ad summum timorem. s. prouinciæ tibi amittendæ: sed q̄q̄ oia sunt metuenda in eiusmodi perturbatione regꝝ: tamen nihil timemus magis q̄ perfidiam. s. eorꝝ q se amicos simulant: & resistemus Catoni quoquomō. i. quocunq; res habeat sese. ⁋ Ego habeo. i. possum tñ polliceri de re Alexādrina: & pro. i. cā regia. i. de reductione regis Alexādriā me satisfacturꝝ cumulate. i. abūde: tibi absenti & tuis pñtibus. s. q̄ū tu audies & illi uidebūt.

VBE. ¶ SED uereor ne eripiatur cã regia a nobis aut deferaᷣ:ostẽdit qđ sentiat de hac cã:& Lentu.latẽter significat hãc cãm non posse obtineri. ¶ Eripiaᷣ a no.ut alii deᷣ. ¶ Aut dese.ut oĩno p nullũ reducaᷣ rex. ¶ Quoꝝ utrũ.i.qđ boꝝ duoꝝ. ¶ Minus uelim:minus desiderẽ. ¶ Quiddã tertiũ.i.unũ tertiũ:nã qddã cũ adiectiuis iungiᷣ:quoddã cũ substantiuis:ut qddam pulchrum quoddã animal. ¶ Qu.Seli.hic & si nõ magni nois uir nõ tñ cõtẽnendus:fuit boni consilii & Lentu lo amicus. ¶ Pateremur.i.sineremus:& permitteremus. ¶ Neq ia.i.neq deferi:quominus restituereᷣ. ¶ Nec ad eum deferri.significat Pompeiũ. ¶ Ad quẽ prope iam delatum existimaᷣ.ex studio amicoꝝ Põ.multi iudicabant fere rẽ in di natã esse ad Põpe.ut in pcedẽtibus eplis apparuit.

Prope ¶ Prope.fere:est eni hoc i loco aduerbiũ. ¶ A no bis ageñᷣ oĩa diligẽter.i.utar oĩ diligẽtia i cã tua:ita tñ ut nõ cõtẽdamus si nõ poterit obtineri:& ne ui deamur repulsi:si nõ obtinebimus. ¶ Vt.n.si.q.o.

Côtendere poterit nõ cõtenda.est.n.cõtẽdere de eo qđ obti neri nõ possit:& q nimiũ cõtẽdit de aliqua re si eam nõ obtinet uideᷣ repulsus:iõ dicit se usuꝝ de ea di ligẽtia:ut hoc sibi nõ accidat.s.ut aut ɔtẽdat frustra aut repulsus uideaᷣ. ¶ Tuæ sapientiæ magnitudi nisq ai.quasi desperans negociũ obtineri posse cõ sulaᷣ Lentu.& eũ hortatur ut pro sapia magnitudi neq ai sui existimet dignitatẽ suã nõ cõsistere i hac reductione regia:sed in bonis ai & præclaris rebus gestis. ¶ Ex his rebus.quas fortuna elargita est:ho nores enim & dignitates & magr̃atus & similia for tunæ sunt munera. ¶ Perfidia. iniquitas : fallacia. ¶ Frandi.poenæ piculo. ¶ Prætermittiᷣ. relinqui tur. ¶ Et agẽdi & cogitandi.aut histeron proteron est.quia prius cogitamus:deinde agimus:aut dic̃ se nõ solũ pstare amico operã suã in agẽdo:sed curam & cogitationẽ i cõsulẽdo & excogitãdo:q̃ ei possunt pdesse. ¶ Facilius enim p aliquo aliqd agim⁹:quã pro eo cogitandi curã suscipimus:qa etiã pro nobis ipsis nõ nisi de rebus magnis hoc facimus. ¶ Neq prudẽtiorẽ neq fide maiorẽ neq amãtiorẽ tui.tria tetigit:q̃ in oĩ cõsilio sunt expetẽda:ut a sapiẽte sit:a fideli:ab amico:nã si unũ hoꝝ desit:nõ est satis tu tum. ¶ Hic.Romæ. ¶ Quæq.duæ partes sunt.i. & q̃ agũtur nũc:quæq acta sunt ante. ¶ Litteris & nũtiis.His eni duab⁹ rebus amici certiores fieri & pñt & solent:si qđ eos intelligere oporteat. ¶ Quæ aũt posita sunt in cõiectura.i.de qbus nõ põt affer ri certa probatio:sed possunt aliqbus signis diiudi cari. ¶ Fore:idest futura. ¶ Oportere.decere:cõue nire. ¶ Postea q̃ Põpe.nõ est epistola separata a su periori textu:scribit.n.quæ sunt in cõiectura.s.Põ peiũ uideri ualde pturbatũ:postq̃ in senatu est ual de exagitatus:& a Catone grauissime obiurgatus:cũ ipse Põpe.defenderet Milonẽ aduersatureq Catoni. ¶ Cõuicio.

Conuicium conuicium quasi conuocium dicitur:& est cauillatio & contumelia. ¶ Iactatus.& q̃si agitatus.trãslatio a procellis. ¶ Ma gno silentio.uel ipsius Pompe.qui nõ ausus est respondere:uel melius. ¶ Magno silentio.s.audientium:& consequenᷣ magna attentione:ut Cicero libro.iiii.rhetoricoꝝ ad Herennium quæ dicũ similitudo:qñ magnam populi cõmouerit his rebus expectationem:repente silentio facto uocem emittat acerbissimã &c̃. ¶ Alexandrina causa.i.causa Ptolemæi Alexãdrini. ¶ Quæ adhuc est nobis integra:idest de qua nihil aliud adhuc est constitutũ:uel quæ est in priore & soluto

Integra res statu.Nam integra res dicitur:de qua nihil est immutatum. ¶ Detraxit:diminuit:immutauit:abstulit.

sed uereor ne aut eripiaᷣ cã regia a nobis:aut defera tur:quoꝝ utrũ minus ueli nõ facile possum existimare: sed si res coget est quiddã tertiũ:quod neq Q.u.Seli cio:neq mihi displicebat:ut neq iacere regẽ patere mur:nec nobis repugnãtibus ad eũ deferri:ad quẽ pro pe iam delatũ existimaᷣ:a nobis agẽtur omnia diligẽ ter:ut neq si quid obtineri potuerit non cõtendamus: nec si quid non obtinuerimus : repulsi esse uideamur. Tuæ sapiẽtiæ:magnitudinisq animi est amplitudinẽ & dignitatẽ tuã in uirtute atq in rebus gestis tuis:atq in tua grauitate positã existimare. Siquid ex his rebus quas tibi fortuna elargita est:nõ nulloꝝ hominũ perfi dia detraxerit. Id maior illius frandi:q̃ tibi futuꝝ a me nullũ tempus prætermittiᷣ de tuis rebus:& agendi:& cogitandi. Vtorq ad omnia Q.u.Selicio : neq enim prudẽtiorem quenq̃ ex tuis,neq fide maiorẽ esse iudi co,neq amãtiorẽ tui.Hic quæ agãtur,quæq acta sint, ea te ex litteris multoꝝ:& nũciis cognoscere arbitror. Quæ aũt posita sunt in cõiectura,quæq mihi uidentur fore:ea puto a me tibi scribi oportere,postea q̃ Pom peius,& apud populũ ad.viii.idus febr.cũ pro Milone diceret clamore conuicioq iactatus est : in senatuque a Catone aspere : & acerbe nimium magno silentio est accusatus:uisus est mihi uehementer esse pertur batus.Itaq alexandrina causa : quæ nobis adhuc in tegra est (nihil enim tibi detraxit senatus:nisi id quod

ASC. ¶ SED uereor ne aut causa regia eripiatur a nobis:aut deferatur.s.ab senatu & Populo Roma.hoc est ne rex aut per alium aut per nullum reducatur:quoꝝ.s.duoꝝ:utrum ego uelim minus non possum existimare.i.iudicare facile. ¶ Sed si res coget.s.ad hoc deuenire:est qdam perfugium tertium:quod neq displicebat Selicio.s.amico tuo:neq mihi:ut ne q pateremur regẽ iacere.i.neglectum esse:nec nobis repugnãtibus.i.quia nos repugnaremus:pateremur sup.negociũ deferri ad eum:scilicet Pompeium:ad quem existimatur iam esse prope.i.quasi delatũ. ¶ Omnia agentur diligenter a nobis:ut neq nõ contendamus siquid poterit obtineri:nec si qd nõ obtinuerimus:uideamur esse repulsi. ¶ Est.s.officiũ tuæ sapiẽtiæ & magnitudinis ai.s.tui:existimare.i.iudicare.oẽm amplitudinẽ & dignitatem tuã esse positã.i.contineri: in uirtute.s.tua:atq in rebus tuis gestis:atq in grauitate tua. ¶ Si nõnulloꝝ.i.quorũdam hoium ut Catonis & Põpeii. perfidia:detraxit tibi quid.i.aliqd ex his rebus:quas fortuna est elargita tibi.i.ex honoribus & dignitatib⁹ externis.id futuꝝ sup.est:aut prudẽtiæ tuæ est existimare:id futuꝝ sup.esse maiori fraudi.i.detrimẽto illis.s.perfidis q̃ tibi. ¶ Nul lum tẽpus & agendi & cogitãdi de tuis rebus:prætermittiᷣ a me:& utor ad omnia Quinto Selicio. ¶ Neq enim iudico quemq̃ ex tuis prudentiorẽ sup.eo:nec maiorẽ.i.præstantiorẽ fide.i.fidelitate:neq amantiorẽ tui.i.qui te magis a met. ¶ Hic &c̃.In multis exemplaribus principium est alterius epistolæ:& ita potius q̃ cũ superiore legatur. ¶ Ego arbitror te cognoscere litteris multoꝝ & nunciis q̃ agaᷣ:quæq.i.q̃ & acta sint:hic.i.romæ:aũt.i.sed:ego puto oportere ea scribi a me tibi:q̃ posita sunt in cõiectura·quæq.i.& q̃ uideñᷣ mihi fore.i.futura esse.Posteaq̃ Pompeius cũ diceret.s.causam pro Milone.s.homicida:apud pplm ad octauũ idus februarias:iactatus est.i.fere exagitatus est clamore & cõuitio.s.po puli.s.nõ admittẽtis eius orationẽ:accusatus est quoq.i.etiã in senatu:a Catone acerbe & silẽtio nimiũ magno:qđ signũ erat Catonẽ accusando Põpeio senatui placere.Põpeius sup.uisus est mihi esse pturbatus uehemẽter. ¶ Itaq cã Alexã drina:quæ est nobis adhuc itegra. ¶ Enim.i.quia:senatus nihil detraxit tibi nisi id quod nõ potest dari.i.cõcedi alteri.

¶ PER eandẽ

¶ PER religionē.i.p sibyllinā sniam. ¶ Nihil.n.usq3 ad uī.parēthesis est.i.interpositio sniæ:quæ tñ saluo sensu posset omitti. ¶ Videt eē dē.derelicta:omissa. ¶ Ab illo.s.pō. ¶ Nūc.s.deposita:hac cā Pom. ¶ Molimur.enitimur:& magno conatu facimus uel meditamur. ¶ Vt cū rex.Ptolemęus. ¶ Intelligat se nō posse asseq:se nō posse obtine. ¶ Q̄d co.s.ut a Pōpeio reduceret. ¶ Proficiscat.ueniat. ¶ Ad te.ut eū ducas. ¶ Desertū.derelictū. ¶ Atq3 abiectū.cōtēptū. ¶ Fore:futurę. ¶ Quod.q̄ re.s.ut ad te pficiscat. ¶ Faciet.s.ipse rex. ¶ Si mō.tantūmodo. ¶ Placere sibi.i.se uelle sibi gratum eē. ¶ Sed no.hois.s.Pom. ¶ Tarditatē.qa non cito dicit sniam suā. ¶ Taciturnitatē.maturę silētiū. Silentiū.n.pōt esse sine rōne:taciturnitas ē cū rōne. ¶ Cæteris iniuriis: pp pmulgatione nefariā:de qua dictū est superius. ¶ Resistemus.repugnabimus:uincemus. ¶ Hortēsiū & Lucullū.ambos præstātissimos uiros. Hortēsiū eloquētia:lucul.liberalitate. ¶ Cæteri.s.senatores. ¶ Obscurius.i.obscure:dā. ¶ Iniqui.aduersarii:inimici. ¶ Non dissimulāter.i.aperte: nā dissimulare ē occultare:& nō demonstrare quod fit:simulare ostēdere id qd nō fit. ¶ Fore:futurę.s.hoc. ¶ Vt cōse.i.obtineas. ¶ Tuā pristi.di.i.iperiū qd geris in Ciliciа:nā tulerat legē de abrogādo iperio le.ideo dicit. ¶ Fracto impe.i.uicta temeraria & irratiōabili sententia hois. ¶ Leuissimi.s.Catonis:neq3 mirandū si leuissimū dixerit Catonē:quē alibi grauissimū uirū appellat:nam pro locis & pro psonis ad quas scribimus:solemus uariare snias:hic ergo oppugnabat lē.amicū suū:ut ipsi len.placeat appellat leuissimum.

per eādē religionē dari alteri non pōtuit ab illo planē eē deposita:nūc id speramus:idq3 molimur: ut cū rex intelligat sese id quod cogitabat, ut a Pōpeio reducat, asseq non posse:& nisi per te sit restitutus: desertū se atq3 abiectū fore:proficiscat ad te. Quod sine ulla dubitatione si Pōpeius paulū modo ostēderit sibi placere, faciet. Sed nosti hominis tarditatē: & taciturnitatē. Nos tñ nihil:quod ad eā rē pertinet:prætermittimus. Cæteris iniuriis q̄ ppositæ sunt a Catone facile (ut spero) resistemus, amicū ex cōsularib' neminē tibi esse uideo, pter Hortēsiū & Lucullū. cæteri sunt partim obscurius iniqui, partim non dissimulanter irati. Tu fac animo forti magnoq3 sis, speresq3 fore, ut fracto impetu leuissimi hominis tuā pristinam dignitatem & gloriam consequare. Vale.

¶ PER eandē religionem.s.librorę sibyllinorę:hoc est ne cū exercitu reducas:uī eē deposita plane.i.oino aut manifeste:ut res tota uī in plano sita:nos speramus nūc id & molimur id:ut cū rex.s.Ptolemæus intelligat sese nō posse asseq id qd cogitabat.s.a Pōpeio reducat:& se fore desertū atq3 abiectū nisi sit restitut' p te:ipse sup.pficiscat.i.ueniat ad te:qd sup.rex faciet sine ulla dubitatiōe si Pō.ondertt mō.i.solūmō: paulū.i.modico iditio aut signo place tibi.s.ut ad te pficiscat. ¶ Sed tu nosti tarditatē hois.s.Pōpeii:& taciturnitatē: qa nec dcō nec facto uolūtatē sua idicare solebat:tñ nos nihil ptermittimus qd ptinet ad eā rē.s.ut iduci p Pōpeiū ad significādū se.uel le regē p te reduci. ¶ Nos resistemus facile:ut spero:cæteris iniuriis q̄ ppositę sunt a Catone:q.s.uolebat legē de abrogāda lentulo puicia pmulgare. ¶ Ego neminē ex cōsularib'.i.ex iis q cōsules fuerūt aut cōsulatū gesserūt. Alibi ēt ii cōsulares dnr q cōsulatu digni cēsent:uideo.i.cōsidero:referi.n.ad iudiciū ai:amicū tibi pter Hortēsiū & lucullū. ¶ Cæteri sūt iniq.i.offensi in te:ptim obscurius.i.occultius:ptim sunt irati tibi nō dissimulāter.i.aperte. ¶ Tu fac sup.ut: sed uenuste subaudit pricula:ut sis aio forti & magno:& speres fore.i.futurū eē & euēturū ut cōsequare.i.nāciscare & obtineas tuam dignitatē:& gloriā pristinā.i.prioris status tui:hoc est q̄ prius habuisti. Est.n.pristinū qd ab aliquo prius ē habitū. Priscū qd in priorib' fuit sæculis in aliis nimirę hoibus:ut prisca frugalitas Romanorū:& hoc ipetu hois leuissimi.s.Catonis:q sine legitima cā te oppugnat:fracto.i.repercusso. Mirū aūt est q Catonē cui grauitas propria erat leuissimū dicat.

M.T.C.Len.proconsuli.S.D.

QVæ gerantur accipies ex pollione,q oībus negociis nō interfuit solū, sed pfuit. Me in summo dolore, quē in tuis rebus capio maxime.s.consolatur spes, qd ego ualde suspicor fore, ut infrigat hoium iprobitas, & ɔsiliis tuorę amicorę,

QVæ gerant.Pollio lē.& Ci.amicus interfuerat oib' q Rōæ agitata fuerāt in cā lē. & de rege reducēdo & maxie de ipso:qd cato uolebat ei abrogari. Itaq3 cū nūc ad le.in ciliciā pficisceret:dicit ci.se breui' scribere:qa oia intelliget ab ipso Polliōe corā. Scribit tñ i sūmo dolore:que de reb' lē.capit:se unā hr̄e ɔsolationē:q spat nefariā pmulgatione Catōis:& cæte.studia & cogitatiōes inimicorę & aduersariorę lē.posse ipo tpe debilitari & frāgi. Deide Ci.dicit aliā se hr̄e cōsolationē:q cū uideat quādā similitudinē suæ oll causæ cū missus est in exiliū:& nūc cāæ lē.cū oppugnat in dignitate sperat eūdē fore exitū.s.ut quēadmodū bñ successit cice.ita bñ succedat ipsi len. Postremo hortat eū ut se pstet uirū magni ai:qlē pstitit a teneris ānis. ¶ Quæ.g.q̄ fiāt. ¶ Accipies:itelliges:cognosces. Signat ēt audio:posco:tracto:gratū hēo:ut supra:qd dat accipimus. ¶ Ex.i.a. ¶ Interfuit.pñs fuit q̄tū ad psonā. ¶ Sed p̄.i.ēt operā pstitit:& multū gessit & tutatus ē:nā pesse est tutelæ eē:unde & psides puinciarū dicti sunt. ¶ Me in sum.do.elegāter incipit oratio ab opposito:sed tñ non decet ita eē superstitiosus:ut hoc semp obseruet. Nā plærūq3:ut uoluit Quin.s.cōsulēdæ sunt aures. ¶ Scilicet.certe:nā nō ponit declaratiue:quod raro apud idoneos reperit:sed aut affirmatiue:aut ironice:ut.s.his superis labor ē:& Terē. Id populus curat.s. ¶ Valde:multū:& est syncopatū a ualide:uñ pducit e finale. Hora.posuit & ualdius pro ualidius in epistolis:ut nouit me ualdius ipso:sicut & caldus p calidus:ut apud Mar. Iā defecisset portātes calda ministros:& alibi sæpius: & calfacio & calfactus:ut Ouid.in Ibin. Nōdū calfactū uelitis hasta solū:& .vii.met. Cæde recalfecit:qbus dictiōibus syncopatis tñ in carmine utimur:nisi ualde:qd poetis & oratoribus est cōe:quod aūt caldus nō dicēdū sit in psa. Quin.lib.i.institu.oratoriarę ōndit auctoritate ci.in Orato.& Aug.in epi. ¶ Suspicor. opinor:arbitror:uñ suspicio opinio tā in bonā: tā in malā ptē:sed sæpius in malā. ¶ Fore:futurū eē. ¶ Infringat:cōterat:ad nihil reducat. ¶ Hoium improbitas: notat catonē q pmulgauerat legē:ut iperiū ciliciæ abrogaret lentulo. ¶ Improbitas:iniquitas.perfidia. ¶ Cōsiliis:pp cōsilia. ¶ Tuorę amicorū:quos multos & optimos habes:qui te ab horū iprobitate tuebunt:& hoc maxime propter te dicit.

QVæ gerant &c. Quia Pollio in ciliciā ad lētulū pficiscebat:dicit eū oia ex eo cogniturū:quę qa plausibilia & grata nō sunt:hortat Lentulū ad fortitudinē:& operā suā cū aliud nō possit pollicet illi strenuā. ¶ Ordo est. Tu accipies.i.intelliges ex Pollione:sup.ea q gerunt sup.Romę:qui.s.Pollio nō solū interfuit.i.pñs fuit oibus negociis: sed sup.ēt pfuit.s.tanq̄ pses. ¶ Spes ɔsolat maxime in summo dolore quē capio in rebus tuis.s.tā aduersis:q.i.quia.s.suspicor ualde:fore.i.futurū esse: ut improbitas hoium infringatur:& .i.simul:cōsiliis tuorū amicorū.

VBB. Silētiū Taciturnitas Dissimulo Simulare ASC. Pristinū VBB. Accipio Præsum Præses Scilicet Valde Valdius Caldus Calfacio Calfactus Suspicio ASC.

VBE. Dies Prodo Porro Proditores

¶ET ipsa die.i.ipso tpe:nã dies & si i fœmi.gñe sigñat spaciũ.xxiiii.horaꝝ:tñ pprie ponit p tpe:ut Tibul.Lõga dies hoi docuit pere leões:& Iuue.lõga dies igit qd ↄtulit.i.lõgũ tps.¶ Proditoꝝ.deceptoꝝ:nã pdere iterdũ ẽ porro.i.lõge dare:ut Vir.Prodimur:atq italis lõge dirigimur oris.Et pdere ẽ idicare & decipe:ut Vni⁹ ob irã pdimur:uñ pditores q indicãt q̃ dñt celare & decipiũt:iõ pfidi deceptores dñr.Alia sigñat p loco & ẽm diuersos grãmaticos.¶ Qua de: imi nuũt.¶ Cogitatiões.ↄsilia:deliberatiões:oia.n.prio ipetu ai maiora fiũt:debilitãt ãt successu tpis:qa aut seqt diffidẽtia pficiẽdi:qd prio supaneras:aut aliqd ipedimẽtũ iteruenit:uñ bñ mõebat Cç.apud Lu.Sit subditũ qdcũq paras.¶ Secũdo lo.apud Ci.ornate dr̃ p ẽo.¶ Recordatio.pro mẽoria.¶ Meorũ tpm.i.meoꝝ casuũ. Quoꝝ ima.i. silitudinẽ.¶ Video i re.tuis.qa cũ mihi te deserãt sic oli me deseruerũt:ut postea mutati sĩt:ut mihi fauerẽt ita spero facturos erga te.Nota ãt Põ.d cui⁹ fide Ci. nõ dubitabat:cũ i exiliũ missus ẽ:a quo tñ decept⁹ ẽ: q̃uis postea mutato ↄsilio Põ.ci.reuocãdũ curauerit: ppea dicit se spare ide factuꝝ Põ.in cã Lẽ.qd oli se cit i cã ci.ut quẽ oppugnauerit eidẽ mutato cõsilio fa ueat quẽadmodũ postea fauit ci.quẽ añ ↄtra pmissã fidẽ deserueral.¶ Miore in re.qa mior ẽ dignitas q̃ fal⁹:tu.n.certas utrũ reducas regẽ:sicut pmissũ ẽ tibi. In mea ãt cã agebat utrũ esse & uiuerẽ:cũ fuerã e pa tria elect⁹.¶ Afflicta sit:delecta pstrata. ¶ Tñ.t.ẽ si.sensus ẽ.Et si oino nõ sit eq̃lis silitudo reꝝ tuaꝝ & meaꝝ:qa mlore i re uiolaris:q̃ ego afflict⁹ sũ qa ego

& ipsa die:q̃ debilitant cogitationes & inimicoꝝ & proditoꝝ.Facile secundo loco me consolat recordatio meorum tempoꝝ:quoꝝ imaginẽ uideo in tuis rebus.Nã & si minore in re uiolet tua dignitas: q̃ mea afflicta sit:tñ tãta ẽ similitudo:ut sperẽ te mihi ignoscere:si ea nõ timuerim:q̃ ne tu qdẽ unq̃ timẽda duxisti:sed pstã te eũ:q mihi a teneris(ut græci dicũt)unguiculis es cognitus.Illustrabit(mihi crede)tuã amplitudinẽ hoium iniuria:a me oia sũma i te studia officiaq expecta:nõ fallã opinionẽ tuam. Vale.

in salute:tu i dignitate es læsus.¶ Tñ.t.ẽ si.ꝙ spero te eẽ nõ rephẽsuꝝ:si ego ñ diffisus fuero i cã tua:quẽadmodũ neq tu nũc diffidebas i mea:& hĩ ẽ qd dicit.¶ Vt spe.ini.ignõ.dare ueniã:ñ accusare:plerũq.n.credit eẽ pui amoris i cã amici ñ timẽ & hr̃e fiduciã.¶ Nõ.t.e.s.hoꝝ:q te ipugnãt nũq̃ mutatũ iri ab iprobitate sua.¶ Quæ.n.t.q.p ne qdẽ:sed inter ne & qdẽ sp aliqd iterponẽdũ ẽ:aliter nũq̃ iũgũt.¶ Vnq̃.quo tpe agebat de salute mea.¶ Duxisti.existimasti.¶ Timẽda.qa nec tu nũq̃ de me timuisti:qn aliqñ fieret mihi miñores q̃ me ipugnabãt:& fortũa mea meliorẽ exitũ habitura eẽt.¶ Sz pstã.i.exhibe:oñde:redde.¶ Te.e.i.talẽ.¶ Qui.q̃lis.¶ Es co.a.t.un.i.a teneris ãnis:ẽm puerbiũ græcoꝝ:q dñt

Vnguicula Vngula

ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων.Vnguicula ãt ueꝝ ẽ diminutiuũ ẽm formã:q̃uis ñ fuet gen⁹ primitiuũ:nã ungula denoiatiuũ ẽ:nõ diminutiuũ.¶ Illustrabit:clariorẽ reddet:qa qñ q̃spiã oppugnat⁹ uicit:aut iniuste oppugnat⁹ intelligit.fit clarior:& magis laudat.¶ Amplitudinẽ:dignitatẽ.¶ Hoium:inimicoꝝ.¶ Iniuria:q̃ in te iferũt abroget dignitas tua.¶ A.m.o.&c.i. spera me i te collatuꝝ oẽs summos fauores quos potero.¶ Non fal:opi.tuã.i.q̃tũq a me expectaueris:ea oino efficiam.

ASC. ¶ET ipsa die.i.tpe lõgo:q.s.dies aut mora:debilitat cogitatiões & inimicoꝝ & pditoꝝ.¶ Recordatio meoꝝ tpm.s.tã cõtrarioꝝ:ut in exiliũ abeũdũ fuerit:cõsolat me facile ẽo loco:quoꝝ.i.tpm meoꝝ:imaginẽ.i.imitationẽ & silitudinẽ ego uideo i reb⁹tuis.¶ Nãetsi.i.q̃q̃:tua dignitas uiolat i miore re:qa repulsa modica:q̃ mea sit afflicta:qa ut dixi exilio:tanta silitudo ẽ ut sperẽ te ignoscẽ mihi:si ego ea nõ timueri:q ne tu qdẽ duxisti.i.existimasti unq̃ timẽda sup.eẽ.¶ Sed pstã.i. exhibe te eũ.i.forti aio hoiem:q cognat⁹ es mihi:ut grẽci dñt.i.ut i puerbio græcoꝝ ẽ:græcis tñ uerbis:a teneris unguiculis.i.ab ieũte ætate:apta tñ ẽ trãslatio:nã ab uno ungue toti⁹ cognoscat leõis aius futur⁹.¶ Crede mihi.iniuria hoĩum illustrabit.i.clariorẽ faciet tuã dignitatẽ:sic iuno & Euristheus Herculis auxerũt famã:& tyrãni martyrũ christi gloriã.¶ Expecta a me.i.polliceor tibi omnia summa studia & officia in te.¶ Ego non fallam opinionẽ tuã.s.de me. Vale.

VBE. Legi lr̃as tuas:qa Lẽ.ad Ci.scripserat sibi gratũ eẽ: ꝙ crebro certior fieret ab eo de reb⁹ oib⁹ suis q̃ i senatũ agebant:& eũ rogauerat:ut ẽt scriberet:q̃ fide & uolũtate q̃sq eẽt erga se.Primũ Ci. rñdet se debẽ crebro scribere ad Lẽtu.& libẽter ut uideat eẽ mẽor & grat⁹ erga eũ:& q de se optie merit⁹ sit:& q̃uis dicat difficile eẽ singuloꝝ uolũtatẽ:& aium dicer:tñ multos cõmemorat uarie affectos erga Len.& qm cũ eẽt aliq̃tulũ alienatus Põ.a Lẽ.& ad eũ Lẽ.ita hũane scripserat:ut eũ sibi recõciliasset.Laudat Ci.hãc prudẽtiã Lẽ.q talẽ & tm uirũ sibi recõciliãdũ duxerit:deide scribit qd põ.secũ cõicauerit de cã Lẽ.& qd utriq ipsoꝝ uideat:datq ei qddã cõsiliũ reducẽdi regẽ:ita tñ ut oñdat:ꝙ si male successerit ipsi Lẽ.ab oib⁹ accusabit.Hortat igit ut diligẽter ↄsideret qd sibi i hac re agẽdũ sit:deide rñdet cuidã gratulatiõi Lẽ.erga se:& accusat quorũdã iprobitatẽ & pfidiã:& oñdit eãdẽ fuisse hoĩum fidẽ in cã sua:q nũc ẽ i cã Lẽ.sed fuisse dissimilẽ fortunã:qa ipe i salute sit læsus.Lẽ.uero i dignitate & laude.Deide eũ hortat ut ita gerat puĩciã:ut ad mẽoriã cõsulat⁹ sui addat ẽt gloriã bñ admĩstratæ puĩciæ.Rñdet deinde qbusdã eius pticulis:q̃ facil⁹ ex epl'a colligũt q̃ cõphẽdi possint argumẽto.¶ Certior fias.i.admoneris:& itelligas.¶ Per me.i.ex me:nã p me aliud sigñat.i.uel loco mei uel cã mei.Certior ãt cõpatiuus ẽ p positiuo:quo sp oratores utunt:nũq̃ licet oratori dicere facio te certũ:sed certiorẽ:nec fio cert⁹ sed certior.Dicimus ãt sũ cert⁹:nõ certior:ut apud.A.G.Certi igt sumus uir bõe nõ ignorare te qd uena appellat:& qd arteria:sunt ẽt alia idonea exẽpla:sed hoc unũ:ut a pbato uiro:satis sit.¶ Crebro:p crebre.i.sæpe:& ẽ teste Prisciano nomẽ p aduerbio.¶ De oib⁹ reb⁹:q̃ Romæ fiũt.¶ Facile:haud dubie & clare:& interdũ cũ noie exigit superlatiuũ:ut facile doctissimus.Desyderat ẽt cõparatiuũ:& noia significãtia diuersitatẽ:ut facile dissimilis:& composita a præ:ut facile præstat:& ut dicit Donatus:ueteres facile pro certo dicebant:ut Cice. illius ciuitatis facile princeps:facilis autem hominẽ exorabilem significat:ut Vir.Geor.iiii.& faciles uenerare napæas.Et in Bucco.Et quo sed faciles nymphæ risere sacello.Differt autem a clæmente:ꝙ facilis est cuius ira cito soluitur:clæmens qui nõ irascitur. Teren.in Adel.Re ipsa reperi facilitate nihil esse homini melius neq clæmentia.

Certior fio Sũ certus non certior Crebro Facile Clæmens Facilis

M.T.C.Lentulo Proconsuli S.D.

Legi tuas lr̃as:qbus ad me scribis gratũ esse ꝙ crebro certior p me fias de oibus rebus: & meã erga te bẽiuolẽtiã facile perspicias.

ASC. Legi tuas lr̃as &c.Rñdẽs eplæ Lẽ.dicit se merito & libenter de rebus Len.ad eũ scribere:pollicet qz se nullũ certũ nunciũ ptermissuꝝ:nã incerto credere talis lr̃as nõ sit tutũ:quin ei ad Lẽ.lr̃as det.Reiicit deinde culpã qua Len.uota dilata ac impedita sunt in quorũdã pfidiã:tñ laudat ꝙ ad Põ.hũane scripserat.Tũ dẽ rege reducendo cõsiliũ suũ aperit.Tũ perfidiã quorũdã detestat:& tandẽ Len.ad uirtutẽ accẽdit.Est autẽ lõga: & ita accurate scripta epistola.¶ Ordo est.Ego o Len.legi lr̃as tuas:quibus scribis ad me:gratum eẽ tibi ꝙ certior fias crebro per me de oibus rebus:& sup.ꝙ perspicias.i.agnoscas facile:beniuolentiam meam erga te.

¶Quorum

¶ QVOrũ alterũ. declaratio duarũ propositarũ partium. s. q scribat crebro: & q suam beniuolentiam ostendat Len. & primo exequitur ultimam sic. ¶ Alterũ ut te. q. d. ut te uehementer amem. ¶ Est enim. s. cogor facere. ¶ Quem tu me esse uoluisti. s. memorem gratum: & bonum uirum: cum causam meæ restitutionis fideliter: & amanter egisti: ut ostenderes quãtum beniuolentiæ tibi deberem: & q pro te mihi agendum esset: si usu ueniret. ¶ Alterum: ut crebro te certiorẽ faciam. ¶ Vt quoniam. Ordo est: alterum facio libenter: ut loquar q̃ sæpissime tecum per litteras: quoniam interuallo locorum & temporum disiuncti sumus. ¶ Internallo: spacio: & tam ad tempus quam ad locum refertur: ideo addit locorũ & temporum. ¶ Locorum: quia Roma longe distat a Cilicia. ¶ Temporũ: quia iamdiu te non uidi: & q̃uis non admodũ longũ esset tempus: tamẽ ex affectu amicitiæ: ita dixit. ¶ Disiũcti: diuisi: separati: ut Vir. i. æne. Atq; italis lõge disiũgimur oris. ¶ Quod. s. loq tecum per litteras. ¶ Quãtũ expectabis. i. quantum tu uoles & desiderabis. ¶ Id erit causæ. i. ea erit causa: & ornate per genitiuũ dñi: & pronomen adiectiuũ in substantiuum conuersum: ut hoc litterarũ ad te dedi. i. has litteras. ¶ Eius generis: eius cõditionis. ¶ Cõmittere: credere: & aliorum fidei tradere: ut Teren. Ouem lupo cõmisisti. ¶ Certorũ: fidorum: ut Virg. secũdo æneid. Equidem per littora certos dimittã. ¶ Potestas: facultas. ¶ Recte: tuto. ¶ Dem: dare possim. ¶ Non p̃termittã. s. ad te lr̃as dare. ¶ Quod scire uis: respõsio ad aliam partem epistolæ Lentuli: in qua petebat a Cicerone fieri certior: quo animo quisq; in senatu erga se esset. ¶ Qua fide: quali fidelitate: & est fides mandatorum fida executio uel obseruantia: dicta ut uoluit Cicero in. iiii. de repub. & primo de officiis: q fiat qđ dictum est. ¶ Difficile est dictu. i. memoratu. i. difficile est exponere. ¶ De singulis. i. de quolibet singulatim & separatim. ¶ Illud unum. ordo est: audeo scribere illud unum nunc perfecta re quod significaui tibi sæpe. ¶ Significaui: leuiter ostendi. ¶ Quosdam hoies inuidisse digni. i. doluisse q ↄsequeris hanc dignitatẽ. ¶ Qui debuerũt. s. iuuare: quia eras benemeritus de his: & ipsi tibi fidẽ dederãt. ¶ Similimam rõnem: uel de similem causam ¶ Tui temporis nunc: nũc aduer. temporis pro nomine posuit. ¶ Tui temporis nũc. q. d. tui tẽporis præsentis: & quasi nũcini: si latinitas tale adiectiuũ pateretur: ut crastini. ¶ In rẽ dissi. qa mihi in salute: tibi in dignitate: & subaudiẽ audeo scribere simulimã fuisse rationem &c̃. ¶ Palã: aperte. ¶ Oppugnarent: tibi essent aduersi: & infesti. ¶ Causa: reipub. non odio neq; utilitate tua. ¶ Auctoritatem: existimationẽ. ¶ Nõ tã memores essent uirtutis tuæ. i. nõ tã recordarentur q recte egissem semper: nec tam aspectum haberent tuæ uirtutis. ¶ Quam essent inimici laudis. i. q dolerent laude tua. ¶ Vt perscripsi antea. s. in fine epistolæ quæ incipit. Tametsi. ¶ Percupidum: amorem: nã cupere pro amare ponitur: ut Teren. in Andria. Vel q ipsi bene cupio glicerio: ponitur tamẽ consequens pro antecedenti: quem enim amamus: ei benecupimus. ¶ Studiosum: fautorem: nã studere fauere significat: ut Naso. xii. meta. Cui studeat deus omnis habet ¶ Ex magistratibus. i. qui magistratum. i. officium administrant. ¶ Propugnatio ac defensio: declaratio unius per alterum: nam propugnatio eadem quæ & defensio: nisi q defensio quoquomodo fit: propugnatio per contentionem. ¶ Officii tui: in me collati restitutione mea: & est sensus: qđ pro te facio in defendenda tua dignitate. Videtur fortasse quibusdam potius a me fieri ex officio & ex debito accepti a te magni beneficii: q̃ quod ita sentiam: & iudicem te mereri. ¶ Sententiæ: cogitati & pensati iudicii.

VBER

interuallum

Quorũ alterũ mihi ut te plurimũ diligam facere necesse est. Si uolo is eẽ, quem tu me uoluisti. Alterum facio libenter, ut qm̃ interuallo locorum, & temporum disiuncti sumus, per lr̃as tecũ q̃ sæpissime colloquar. Quod si rarius fiet, q̃ tu expectabis, id erit causæ, qđ nõ eius generis meæ lr̃æ sunt, ut eas audeam temere cõmittere. Quotiens mihi certorum hominũ potestas erit, quibus recte dem, non p̃termittam. Quod scire uis qua q̃sq; in te fide sit, & uolũtate, difficile dictu est de singulis. Vnũ illud audeo, qđ antea tibi sæpe significaui, nũc quoq; te p̃fecta, & cognita scribere. Vehemẽter quosdã hoies, & eos maxime, q & te amare maxime debuerũt, & plurimũ iuuare potuerunt inuidisse dignitati tuæ, similimãq; in te dissimili tui temporis nunc, & nostri quõdam fuisse rationem, ut quos tu reip. cã læseras, palam te oppugnarent. Quorum auctoritatem dignitatem uoluntatẽq; defenderas, nõ tã memores essent uirtutis tuæ q̃ laudis inimici. Quo qdẽ tẽpore ut p̃scripsi a te antea cognoui Hortẽsium p̃cupidum tui, studiosum Lucullũ. Ex magr̃atibus aũt. L. Racilium & fide, & aio singulari. Nã nostra p̃pugnatio ac defensio dignitatis tuæ pp magnitudinẽ bñficii tui fortasse plærisq; officii auctoritatem maiorem hẽre uideat̃; q̃ sententiæ.

Id cãæ.

Fides

Nunc

Cupio

Studeo

Propugnatio.

Defensio.

¶ QVOrũ alterũ. s. ut diligam plurimũ te: necesse est mihi facere si uolo esse is. i. talis: quẽ. i. qualẽ: tu uoluisti me eẽ: alterum. s. ut certiorem faciam: facio libenter: ut qm̃ nos sumus disiũcti interuallo. i. iterstitio & distãtia locorũ & temporũ: nõ q̃ sint diuersis tẽporibus: sed qđ nõ uno tẽpore eadẽ audire & uidere possunt: ego colloquar q̃ sæpissime tecũ p lr̃as. ¶ Quod. s. me colloq tecũ p lr̃as si fiet rarius q̃ expectabis: id erit cãæ: qđ meæ lr̃æ nõ sunt eius generis: ut audeã committere. i. credere & dare tabellarius: eas temere. i. icõsiderate. ¶ Quotiẽs potestas. i. facultas certorũ hoium erit mihi quibus dem. i. ↄmittã: recte. i. sine p̃iculo: nõ prætermittã sup. ad te dare. ¶ Quod tu uis scire: q̃ fide. i. fidelitate: & uolũtate sit q̃sq; i. i. erga & aduersum te: ẽ difficile dictu. i. ut dicat̃ de singulis. ¶ Ego audeo scribre ad te illud unũ qđ significaui antea sæpe tibi: nũc quoq;. i. etiã nũc re p̃specta & cognita: quosdã hoies & maxie eos q & debuerũt maxie: & potuerũt plurimũ: iuuare te: iuidisse uehemẽter dignitati tuæ & similimã rõnẽ tui tpis nũc. i. q nũc ẽ: & nr̃i tpis ↄdã fuisse in re dissimili: qa i dignitate tu & i salute mea. ut sup. il quos tu læseras cã reipu. oppugnarẽt te palã: & illi quorũ defenderas auctoritatẽ/dignitatẽ/ & uolũtatẽ: nõ essent tã. i. tm̃ memores uirtutis tuæ: q̃. i. quãtũ essent inimici laudis. i. tuæ. ¶ Quo quidẽ tpe: ut perscripsi: aut scripsi: antea ad te: ego cognoui Hortẽsiũ percupidũ tui. s. iuuandi: & Lucullũ studiosum tui. ¶ Aũt. i. sed: ego cognoui ex magistratibus. i. qui tunc magistratu fungebant̃: Luciũ Rutiliũ & fide & aio singulari supinte. ¶ Et si qs dicat: qd de tua fide & aio in Lentulũ sentit Cicero: nũquid minus singulari fide aut aio in eũ es aut fuisti q̃ Rutilius: Rñdet q̃si tacitæ obiectioni: ac si dicat: dixi Rutiliũ singulari fide. ¶ Nã nr̃a p̃pugnatio. i. ↄcertatio p te: & defensio. i. protectio dignitatis tuæ: uideat̃ fortasse plærisq; hẽre maiorẽ auctoritatem officii. i. debiti persoluti: q̃ sententiæ. i. uero iudicio ad te latæ p̃pter magnitudinem bñficii tui. Hoc est qa oẽs nouerunt me tibi plurimũ debere: eo qđ te referente ab exilio reuocatus sum: minus creditum est mihi de te præclara p̃dicanti & pollicenti: putatum est enim a plærisq; me id facere: nõ quia de te ita sentirẽ: sed quia tibi plurimum debere: quam sniam etiam supra inseruit.

ASC.

Praeterea quidē de consularibus nemini possum: aut studii: aut officii erga te: aut animi amici eē testis. Et enim. Pōpeiū: qui mecum saepissime non solum a me prouocatus: sed etiam sua sponte de te cōmunicare solet: scis tēporibus illis nō saepe fuisse in senatu. Cui qdē litterae tuae: quas proxie miseras (quod facile intellexerim) periucūdae fuerūt: mihi quidē humanitas tua uel summa potius sapientia non iucunda solum: sed etiam admirabilis uisa est. Virum enim excellentem: & tibi tua praestāti in eū liberalitate deuinctum non nihil suspicantem propter aliquorum opinionem suae cupiditatis abs te alienatum: uel illa epistola retinuisti. Qui mihi cum semper fauere tuae laudi uisus est: etiam ipso suspitiosissimo tempore Caniniano: tū uero lectis tuis litteris perspectus est a me toto: aīmo de te ac de tuis ornamētis cogitare & cōmodis. Quare ea quae scribam sic habeto: me cum illo de te saepe cōmunicata. de illi' ad te sentētia atq; authoritate scribere. Quoniam senatuscōsultum nullū extat: quo reductio regis alexandrini tibi adēpta sit. Eaq; q̄ de ea re scripta est auctoritas cui scis intercessum esse: ut ne qs oino regē reduceret: tātam uim habet. ut magis iratorū hoium studiū: q̄ cōstantis senatus cōsiliū esse uideat: te posse prospicere: q Ciliciam Cyprūq; teneas. qd efficere. quid cōsequi possis: & si facultatē res habere uideatur: ut alexādriam:

VBER ¶ PRÆterea. pter supradictos. Praeterea interdum est simpliciter aduerbiū ordinis: aut tpis: ut apud Hora. lib. i. Sermo nū. Praeterea nec sic ut qui iocularia ridens percurrā. Interdū habet in se pnomen tā singularis: q̄ pluralis numeri idust. singularis: ut Virgi. Si duo ptere tales Idaea tulisset Terra uiros: .i. praeter eū. s. Æneam. pluralis: ut hic praeterea. i. pter eos. & apud Ci. saepius. & significat nō solū praeter eos uel eū: sed etiā praet te: ut te doctū existimo praeterea neminē .i. praeter te. & significat pter me: ut mihi credis praeterea nemini. i. praeter me & eodē modo significat praeter nos: praeter uos: pter illos & est aduertenda haec significatio. ¶ Possum esse testis nemini studii. i. neminē possum uere dicere tibi praestare ofm̄ aut studiū aut animū amicū: nā testiū est uera dicere. ¶ Et enim Pom. solum Pom. excipit: de quo dicit se non posse iudicare: quia raro fuerit in senatu: cū agebat de rebus Lentuli. ¶ A me prouocatus. a me inuitat' & ad loquēdū de te deduct'. ¶ Cōmūicare. i. me participē facere: mecū ɔferr̄. ¶ Cui. pō. ¶ Proxie. nuprime. ¶ Quod. i. quā rē. s. fuisse piucūdā. ¶ Vel qd itellexerim. i. iquātū itellexerim. ¶ Mihi quidē. laudat Ci. Lētulū ꝙ Pom. a se alienatū hūanissimis litteris sibi recōciliauerit & retinuerit. ¶ Hūanitas. i. māsuetudo siue facultas: quae maxie decet hominem: uel pro eruditione & doctrina ponitur. Dicit enim. A. G. Humanitas proprie est eruditio & institutio: quam in bonas artes dicimus: quas qui sinceriter cupiunt appetuntq; hi sunt maxime humanissimi: huiusce enim scientiae cura & disciplina ex uniuersis animantibus uni homini data est: ideoq; humanitas appellata. ¶ Vel summa potius sapientia. correctio est: nam plus est sapientia q̄ humanitas: si quidem est sapientia humanarum diuinarumq; rerum cognitio & moderatio. ¶ Non iucunda so. s. fuit. ¶ Sed admirabilis. i. magna & laudabilis. ¶ Visa est & intelligitur admirabilis. ¶ Virum. s. Pom. ¶ Deuinctū: astrictū: coniunctum. ¶ Nō nihil aliquid. ¶ Suspicantem. male opinantem. ¶ Vel. i. etiam ut Vir. Vel Priamo miseranda manus. ¶ Illa epistola. s. quam nuperrime miseras. ¶ Cum semper. i. & sp. ¶ Suspiciosissimo tpe caninii. i. quo tpe oēs suspicabāt caniniū itercessisse senatusconsulto pro te facto: ut faueret Pō. ut uisum est in secunda epistola. ¶ Perspectus. cognitus. ¶ Lectis tuis litteris. idest postquam legit tuas literas. ¶ Ornamētis. laudib' & honorib'. ¶ Sic habeto. sic credito: sic existimato. ¶ De snia il. i. ex illius iudicio. ¶ Et auctoritate. suasiōe. i. crede me scribere ad te ea quę scribam ita iudicāte: & suadēte Pom. ¶ Quōlā senatuscō. lōgū est hyperbatō: & obscurus aliquātulū & difficilis ordo: ideoq; explanādus est sic ordo: q̄re habeto me scribere tibi q̄ scribā ex snia Pō. s. te q teneas Cyprū & Ciliciā posse pspicere: qd possis efficer̄ et ɔseq qm̄ nullū senatuscō. extat quo reductio tibi sit adēpta: & qm̄ ea auctas: cui scis itercessum: &c. ¶ Extat. appet: pscriptū ē. ¶ Quo. pp qd. ¶ Adēpta. sublata: ut alii mādet̄. ¶ Eaq;. subaudit̄ ēt qm̄ itercessū a Catone & a Cāinio: ut supra uisū ē. ¶ Neqs oio. nā erat pscripta auctas. i. suasio & snia quorūdā senatoꝝ ut neqs regē oio reduceret. i. nec Pō. nec Lē. nec qspiā ali' ꝙ magis ex iracūdia q̄dā horū senatoꝝ ex uero iudicio & cōstāti cōsilio factū esse Ci. dicit. ideoq; nō ualere. ¶ Tātā uim habet. i. tātū ualet. ¶ Studiū. uolūtas. ¶ Iratoꝝ hoium. & ideo nō psit recte iudicare. ¶ Quā ɔsiliū. prudēs deliberatio. ¶ Teneas. gubernes. Ciprū & Ciliciā. his eni duab' pērat Lētulus: q̄ sunt uicinę aegypto. ¶ Cōseq. optiere. ¶ Facultatē possibilitatē eius ꝙ seq̄t. s. ut possis tener̄ Alexādriā.

ASC. ¶ PRaeterea quidē. Ordo est. quidē. i. certe: pterea. i. insup ac pter iā dictos: ego nemini. i. non alicui: non possum esse testis alicui: aut studii: aut officii: aut ai amici erga te. ¶ Eteni. i. qa certe tu scis Pōp. q solet cōicare. i. familiarit̄ loq mecū de te saepissime: nō solū puocatus. i. excit' pri' ad hoc a me: sed etiā sua spōte. i. a nullo puocatus: scis inq̄ Pō. non saepe fuisse i senatu illis tpibus. s. qbus de tua cā agitatū est: & ita tacite Pō. purgat. ¶ Cui. s. Pō. qdē. i. certe lrae tuae quas misera pxime: qd dicit ultimate: fuerūt piucūdę: qd. i. q̄ rem: ego intellexeri facile. ¶ Quidē. i. certe: ut de Pōpeio taceam: hūanitas uel potius summa sapiētia tua uisa est mihi nō solū iucūda: sed etiā admirabilis .i. digna admiratiōe. ¶ Eni. i. qa tu retinuisti. s. i amicitia: illa epistola. s. quā pxime ad eū dedisti uirū excellētē: & deuinctū. i. obligatū tibi: tua praestāti liberalitate in eū: suspicātē non nihil imo multū: te alienatū. i. alienū factū & auersum ab se: pp opinionē aliquoꝝ: cupiditatis suae. i. quā qdam habuerūt de cupiditate sua reducēdi regis. ¶ Qui. s. Pōpeius: cū. s. ita sit ꝙ uisus est mihi semp fauere laudi tuae ēt ipō suspiciosissimo tpe caniniano. i. cū caninius & cato rē ad populū referri uo'ebāt: eo ꝙ patres conscripti tibi fauē uidebant̄: tū uero. i. tūc pcipue & q̄si ad ueꝝ: lectis lr̄is tuis. i. postq̄ legerat lr̄as tuas: ipe Pōpei' pspect' ē a me cogitare toto aio de te ac de ornamētis ac cōmodis tuis. i. qūo te aut ornare aut cōmō aliquo afficere possit. Quare habeto: i. teneto sic ea q̄ scribā. q. d. ex ɔsilio utriusq;: utpote me scribere ad te de snia illi'. s. Pō. atq; auctē: re saepe cōicata cū illo. Qm̄ nullū senatuscō. extat. quo reductio regis alexādrini sit adēpta tibi: & ea auctoritas q scripta ē de ea. s. reductiōe: ut neqs oino reduceret: cui. s. auctī tu scis itercessū eē. i. quosdā se opposuisse: & ita n̄ ē pscripta nec ratificata: hēt tātā ul. q. d. fere nullā: utpote tm̄mō eā: ut uideat̄ magis eē studiū hoium iratoꝝ q recte ɔsulē nequnt: qa ipedit ira aium ne possis cernere ueꝝ: q̄ ɔsiliū sena. ɔstātis. i. firmi: & rōe ɔsultātis. Et hēto te q teneas ciliciā & cyprū puicias: posse perspicere qd possis efficere. s. i reducēdo regē: & qd. s. emolumēti possis ɔsequi. i. obtiere. ¶ Et pspicere posse si res. i. negociū hoc uideat̄ hēre facultatē ut possis tenere. i. possidere: tanq̄ puicias aut puiciae ptes: Alexandriā: regiā regū aegypti.

¶ Atq; aegyptum

VBE. ¶ ATq; Aegyptũ.i.ut possis ire i ægyptũ. ¶ Esse.intereẽ. ¶ Tuæ dig.i.tui honoris. ¶ Et nr̃i impii.Romani. ¶ Te pficisci.i.ire. ¶ Cũ classe atq; exercitu.i.cũ oĩ appatu militari. ¶ Collocato Rege.i.posito rege interea dũ tu ibis i ægyptũ. ¶ Ptolomaide.quæ urbs est pẽtapoleos inter ægyptũ:& africã.olĩ:teste Seruio & Strabõe:Barce appellata. ¶ Aut ppin.s.ægypto. ¶ Vt Ptolemæus redeat.s.in patriam. ¶ Cũ.i.postq̃. ¶ Eã.s.Alexandriam:quæ erat irata Ptolemæo:quẽ expulerat:ut dixim⁹ in prĩo argumẽto. ¶ Præsidiis.i.tuis militibus positis ad tutelã loci anteq̃ Rex reducat̃:nã præsidiũ dicit̃ qđ ponitur ad tutelã alicuius loci uel psonæ ante periculũ:& dicit̃ a præ & sedeo.est autẽ quã dicim⁹ mutatio

Ptolomais
Barce.
Præsidium
Subsidium

atq; Aegyptũ tenere possis: eẽ & tuæ & nr̃i ĩperii dignitatis. Ptolomaide aut aliquo ppinquo loco rege collocato:te cũ classe atq; exercitu pficisci Alexãdriam:ut eã cũ pace p̃sidiisq; firmatis Ptolemæ⁹ redeat ĩ regnũ. *Ita* fore ut p te restituat̃: quẽadmodũ senat⁹ initio cẽsuit. Et sine multitudine reducat̃: quẽadmodũ *hoĩes* religiosi Sibyllæ placet̃ dixerunt. Sed hæc sententia sic & illis:& nobis pbabat̃: ut ex euẽtu homines de tuo cõsilio existimaturos uiderem⁹. Si cecidisset ut uolum⁹ & optamus: oẽs te sapiẽter & fortiter:si aliquid esset offensum eosdẽ illos & cupide: & temere fecisse dicturos. Quare quid assequi possis: nõ tã facile est nobis q̃ tibi: cui ppe in cõspectu ægyptus est:iudicare. Id nos quidẽ hoc sentim⁹ si exploratũ tibi sit posse te illius regni potiri nõ esse cũctandũ. Si dubiũ sit:non esse conãdũ. Illud tibi affirmo si rẽ istam ex sentẽtia gesseris fore: ut absens a multis: cũ redieris ab oĩb⁹ collaudere. Offẽsionẽ eẽ periculosã pptet ĩterpositã auctoritatẽ religionẽq; uideo.

nẽ loci uel psonæ. Subsidiũ uero quod datur in periculis a subsidẽdo:& est quẽ dicim⁹ uulgo succursum. ¶ Ita fore.i.ita futurũ: & subaudit̃. sic habeto ita fore. ¶ Initio.ante discessum Lẽtuli:ut est uisum superius. ¶ Sine multitudĩe.sine exercitu magno. ¶ Religiosi.obseruatores religionis. ¶ Illi.Põpeio. ¶ Probabat̃.approbabat̃:placebat. ¶ Vt uiderem⁹.cognosceremus. ¶ Existimaturos.iudiciũ facturos. ¶ Ex euẽtu.ex eo qđ uel bene uel nbi euenisset. ¶ Cecidisset.simplex pro cõposito.i.si accidisset. ¶ Te sapienter & fortiter.i.cũ magno cõsilio & aĩo: subauditur dicturos fecisse. ¶ Offensum.i.læsum:erratũ: cespitatum. ¶ Eosdẽ il.q fuissent te laudaturi: si accidisset:ut uolumus. ¶ Dicturos:subaudi hẽto dicturos. ¶ Cupide.ex appetitu:cõtra id quod dixit sapiẽter ¶ Temere.i.incõsiderate:cõtra fortiter. Nã fortitudo est ɔsiderata piculoꝝ susceptio:& laborũ ppessio cũ rõne utilitatis:cui ɔtraria temeritas. ¶ Asseq. efficere de hac reductione. ¶ Nobis.qui sumus remoti. ¶ Prope.fere. ¶ In conspectu.ante oculos. ¶ Nos q dẽ.q.d.quicquid tibi uideat̃ ego ita sentio. ¶ Sentimus.iudicamus. ¶ Exploratũ.certũ. ¶ Potiri illi⁹ regni.i.obtinere illud regnũ.s.ægypti:potiri aũt est aliqđ cũ difficultate aut desyderio asseq: ut potior amica:& Cæsar tandem potitus est Gallia: cõstruit̃ aũt cum ablatiuo:ut apud Virg.lib.i.æneĩ.Egressi optata troes potiuntur harena:& cũ genitiuo:ut apud Cicero.in epistola sequẽti. Ocium ex optandũ est qđ ĩ præstaturi uidẽtur:qui rerũ potiuntur. Interdũ etiã iũgitur cũ accusatiuo:sed in raro usu:ut Ter.patria potitur cõmoda:& frequẽtius est tertiæ cõiugationis in uerbo excepto infinitiuo:ubi sequit̃ quartã sicut etiã in participio. ¶ Cunctandũ. morãdũ:& subaudit̃ nos hoc sentim⁹. ¶ Non esse conandum.i.tentandum:ut Virgi. Ter conatus ibi collo dare brachia circũ. Est enim conari frustra aliqđ tentare & experiri:ut Achelous uersus in taurũ conatus est Herculẽ uincere. & Eunuchus conatus est mulierẽ cõprimere. ¶ Nõ esse conandũ.quia turpius est repelli ab antiquo negocio q̃ nunquam esse aggressum. ¶ Affirmo tibi.certissimũ dico. ¶ Rẽ istã.i.reductionẽ. ¶ Ex sñia.i.ex pposito.s.tuo.i.ut tu cupis. ¶ Fore.futurũ. ¶ Cũ redieris ab omnibus collauderis.quia præsentia tua faciet ut aliqui te laudẽt:qui absentem non laudassent. ¶ Offensionẽ.i.errorẽ.s.tuum in reducẽdo rege.i.si quid cespitaueris in reducẽdo rege:periculosum esse uideo: ppterea q dicẽt te fecisse cõtra religionẽ & auctoritatem eorum:qui interp̃tabant̃ Sibyllina carmina. ¶ Auctoritatẽ.sñiam: uel potest esse endiadis:ut sit ppter auctoritatẽ & religionẽ.i. ppter auctoritatẽ religionis:uel melius auctoritatẽ Catonis & Caninii & alioꝝ quos superius religiosos appellauit:qui dicebant sine multitudine reducendum regem.

Fortitudo.
Temeritas
Potior.
Conor

ASC. ¶ ATq; ægyptũ.s.reliquã.id sup.esse dignitatis:&.i.simul:tuæ:&.i.simul:imperii nostri.i.romani:hoc est ptinere ad dignitatẽ tuam & totius imperii:te pficisci.i.ut pficiscaris Alexandriã:cũ classe atq; exercitu:& hoc rege collocato Ptolomaide.i.in ea urbe pẽtapoleos inter ægyptũ & Africã olim Barce dicta:aut aliquo.s.alio loco ppinquo:ut cũ.i.postquã firmaueris eã.s.Alexandriã pace:idest concordia cum rege:& p̃sidiis:idest militibus tuis ad tutelã urbis:& ut in fide seruetur. Est enim p̃sidiũ quod gallice dicit̃ guarnison: Ptolemæus redeat in regnũ:ita fore:idest futurum esse repete te perspicere:ut.s.Ptolemæus restituatur per te:quẽadmodũ senatus ex sentẽtia Hortensii censuit initio:& reducat̃ sine multitudine.i.sine exercitu saltẽ tunc cũ restitueret̃ p̃sente: unde callida pspicaciã religionis interp̃tatio:quẽadmodum hoĩes religiosi: Archaismos est.i.amara irrisio:idest q se fingũt religiõe uictos ita sentire. dixerũt placere sibyllæ.i.cõsilio sibyllino:quod in prænotamẽtis recitauim⁹. ¶ Sed hæc sñia:idest hoc cõsiliũ probatur sic:idest eatenus illi.s.Põpeio:& nobis idest mihi:ut uideremus hoĩes existimaturos:idest iudicaturos de tuo consilio ex euentu:idest secundum quod euenerit & exitum habuerit inceptũ tuũ. ¶ Si scilicet inceptũ tuum:cecidisset.i.euenisset:ut uolumus.s.euenire & optamus: uideremus oẽs dicturos te fecisse:& fortiter & sapienter.si aliquid esset offensum.i.peccatũ per te in eo conatu: eosdẽ illos dicturos esse te fecisse & cupide:idest ambitiose:& temere:idest insipienter ac imprudenter. ¶ Quare:idest quãobrem: non tam facile est iudicare nobis:idest Pompeio & mihi q̃ tibi:in cuius prope:idest quasi:ɔspectu est ægyptus: qđ possis assequi:scilicet an laudem an uituperationem populi. ¶ Id quidẽ &c.hoc alii sic distingũt:ut particula id adhæreat superiori:& legatur. Nos quidem:alii cõiũgunt sic. ¶ Nos quidem sentimus id hoc.s.modo aut loco:si sit tibi exploratum: idest cõpertum & certum:tracta metaphora ab exploratoribus uiarum tempore belli:te posse potiri illius regni sup. imperio: sed sicut non addimus ablatiuum cum dicimus potior rerum:ita nec additur nunc genitiuo regni: quod Vallę annotandum erat:qui de rerum tantum mentionem facit:non esse cunctandum:idest imorandum tibi si sit dubium : scilicet utrũ possit potiri regni non esse conandum:idest frustra annitendum. Nam conamur fere in uanum ac frustra. ¶ Ego affirmo tibi illud:si gesseris rem istam ex sententia:idest ut sentis:hoc est ex uoluntate tua cum prospero euentu : fore: idest futurum esse:ut tu absens:idest tantisper dum aberis:collaudare:idest collauderis a multis: cum redieris sup. collaudare ab omnibus. ¶ Offensionem & cætera. Ordo est. Ego uideo offensionem:idest errorem & peccatum in tali causa de qua iã locutus est:esse periculosam:propter auctoritatem:scilicet senatus interpositam:idest quæ intercessit:cauens ne quid temere agatur:& propter religionem:idest metum quem incusserunt libri sibyllini.

Ptolomais
Potiri regni & rerum

VBE. ¶ SED ego te. oratio in qua ego ꝑponit uerbo ſp grauitatē & ueritatē præ ſe fert: ut Virg. æneí. lib. iiii. Ego te q̄ plurima fando Enumerare uales: nūquā regina negabo Promeritam. Sūt multa alia exēpla tū apud Cicero. tum uero apud Teren. & alios ¶ Ego te. dat cōſiliū Lentulo: & ſic adhortabatur eū ad ſuſcipiēdā ꝓuinciā reductionis regiæ: ſi res uidebiť habere facultatē: ut ex ſnia confici poſſit. ita deterret & dehortatur eū a dimicatione: ideſt ne ſuſcipiat rē ſi habuerit litem

Cōmemoratio. & difficultatē: ita ut neceſſe ſit deuenire ad dimicationē. ¶ Redeoq; ad illud. cōmemoratio eſt exornatio rhetorica: qñ eandē ſniam ſæpius repetit. ¶ Ex cōſilio. ex ſentētia. ¶ Quod ſi hæc rō. ternū cōſiliū quo poſſit reducere regē nō offenſa auctoritate ſenatus: ut ipſe rex ſeſe fide obliget prouincialibus Lentuli: qui ei pecuniam credant: qua poſſit aliquos milites cōſcribere & cogere: ita tamen ut Lētulus ſuis copiis eum adiuuet. Dicit enim eam eſſe naturam prouinciæ: quæ ſit uicina ægypto: ut ſi Lētulus uelit ipſum adiuuare oīno redeat in regnū. Si uero negligat eū adiuuare: idem ſit quaſi impediat ipſum: qm̄ niſi Lentulus uiſus ſit ei fauere. neq; ægyptus eū recipiet: neq; ipſe rex ſolus quicq̄ efficere poterit. ¶ Confirmares. ſtabilires. ¶ Vel negligendo. ſ. non curando ſcilicet reditū ipſius regis. ¶ Quid nobis placuiſſet. dicit ſe ſcripſiſſe de hac reſtitutione ea quæ ſibi uidebantur eſſe facienda. ¶ Quod mihi de noſtro ſtatu alia pars epiſtolæ in qua reſpōdet Lētulo: qui ei gratulat⁹ fuerat ꝙ haberet Milonem amiciſſimū & ꝙ omnibus conſtaret Clodiū imbecillem & leuē hominē eſſe. qui nulla re offenſus a Cic. ab eo tamē alienatus eſſet: nō culpa Ciceronis: ſed qđ uideret Milonē inimicū ſuū familiarē Ciceroni. ¶ De noſtro ſtatu. qui ēt nunc aliquā auctoritatē & dignitatē in repu. retinemus. ¶ Leuitate. uilitate. ¶ Et imbecillitate. incōſtātia. Hoc aūt dixit: qa cū fauore Cæſaris & Craſſi fact⁹ fuiſſet Clodius tribun⁹ plebis: ea mercede ut Ciceronē e ciuitate eiiceret: Pōpeio nihil audēte aduerſari cū hoc feciſſet. reſtitutus poſtea Cicero ſtuduit Claudiū quē hūc rat infeſtiſſimū: ſibi recōciliare: ne āpli⁹ ei⁹ ſeditiōib⁹ uexareť: ſed ille nō permanſit in amicitia: qa uidebat Ciceronē familiariter uti Milone: quem ipſe maxime ſibi inimicum cognoſcebat: ideo appellat eū leuē. ideſt cōtemptibilem: & nullo honore dignum: & imbecillum: ideſt incōſtantē: quia aliena culpa eum deſeruerit: neq; enī apud uiros gra-

Gratulor. Grator. Gaudo. ues aliena culpa nobis obeſt. ¶ Gratularis. cauſa mea gaudes: gratulamur enim noſtri: & gratulamur aliis: ideſt aliorum cauſa: gaudemus nobis: ideſt cauſa noſtra: ut idē Cicero libro ſexto. Tibi gratulor: mihi gaudeo. Sed gratari eſt ſolum poetarum: gratulari uero & poetarum & oratorum. ¶ Non miramur. utitur quadā ſimilitudine ſumpta ab artifice: quæ

Peruerſus. talis eſt: ſicut egregius artifex delectatur ſuis præclaris operibus: ita non miror te q quaſi artifex me fabricaſti & feciſti: cum ab exilio reuocaſti delectari. ¶ Tuis operibus. i. me qui ſum opus tuum. ¶ Quāquam eſt incredibilis hominū per-

Peruerſitas. uerſitas. ac ſi dicat non eſt tamen nobis tanta fœlicitas in noſtro ſtatu: ut omnino nobis gratulandum ſit. ¶ Peruerſitas. iniquitas: malignitas. nam peruerſus dicitur qui a bono in malum uerſus eſt. ¶ Incredibilis. maxima: quæ uix credi poſſit. ¶ Grauiore enim uerbo. i. acerbiore: ut puta ſi dixiſſet proditio: uel perfidia: uel aliud tale. ¶ Fauendo. ſi fauiſſent. ¶ In communi cauſa. ideſt in cauſa & utilitate reipubli. ¶ Abalienauerunt. remouerunt. ¶ Inuidendo. dum inuiderēt laudibus: & uirtutibus meis: effecerunt ut a defenſione reipublice alienatus ſim.

Sed ego te ut ad certā laudem adhortor ſic a dimicatiōe deterreo. Redeoq; ad illū qđ initio ſcripſi: toti⁹ facti tui iudiciū: nō tā ex cōſilio tuo: q̄ ex euētu homines eē facturos. Quod ſi hæc rō rei gerēdæ periculoſa eē tibi uidebiť: placebat illud: ut ſi res amicis tuis iis qui p ꝓuinciā īperii tui pecūias ei credidiſſēt: & fidē ſuā preſtitiſſēt: & auxiliis eū tuis & copiis adiuuares eā eſſe naturā & rationē ꝓuinciæ tuæ: ut illius reditū uel adiuuādo cōfirmares: uel negligēdo impedires. In hac ratione qd res: quid cā: qd tēpus ferat: tu facillime optimeq; perſpicies. Quid nobis placuiſſet ex me putaui potiſſimū te ſcire oportere. Quod mihi de noſtro ſtatu: de Milonis familiaritate: de leuitate & imbecillitate Clodii gratularis: minime miramur: te tuis ut egregiū artificē præclaris operibus lætari. q̄q̄ eſt icredibilis hoim ꝑuerſitas (grauiore. n. uerbo uti nō libet) qui quos fauēdo ī cōi cā retinere potuerūt: iuidēdo abalienauerūt. Quorū maliuolētiſſimis

ASC. ¶ SED ut ego adhortor te ad certam laudem: ſcilicet ſi ſine offenſione rem peregeris: ſi deterreo ſup. te: a dimicatione: ideſt concertatione dubia: hoc eſt a dubiæ laudis conamine. q. d. nō auſim penitus cōſulere: cum ſi res periculoſa: ſed tā tū indicare quid fructus cōſequare: ſi rē proſpere geſſeris monere uolui. ¶ Et redeo ad id: ideſt ad narrationē illius qđ ſcripſi initio: homines eſſe facturos iudicium toti⁹ facti tui: ideſt de toto facto tuo: nō tā ex cōſilio tuo quā ex euētu. Quale iudiciū ægre ferens Sapho Ouidiana dicit. Exitus acta probat: ideſt dicis mihi quod exitus acta ꝓbat: ideſt quod ex euētu res prudenter aut imprudenter ſuſcepta cenſebitur. Careat ſucceſſibus opto. Quiſquis ab euentu facta notanda putat: quaſi dicat nūquā fœlicē habeat exitū rei: qui ab euētu prudētē īcipiētē iudicat. Nā ſæpe p infortuniū res prudēter incœpta infœlicē habet exitū: & cōtra p fortunæ applauſum res temere īcœpta fœliciter finiť. Sed ut hic Cicero innuit: populus fere fortunā ſeqť: & id prudēter incœptū putat: qđ fœliciter euenit. qđ ſi hæc ratio. i. forma rei gerendæ. ſ. quā modo adduxit uidebiť tibi ꝑiculoſa. ¶ Illud placebat. ſ. mihi hęc monēti. ut ſi rex ꝓſtitiſſet fidē ſuā. i. exhibuiſſet ꝓmiſſionē de reſtituēdis ſibi creditis amicis tuis: qui credidiſſent ei pecūias p prouinciā imperii tui: & adiuuares eum auxiliis tuis & copiis: placebat aūt dico: eā eē naturā & rōnem ꝓuinciæ tuæ: ut uel cōfirmares reditū illius: adiuuādo. ſ. eū: uel īpedires neglīgēdo: hoc eſt ſi ſenſeris ꝙ p pecuniā a ꝓuincialibus tuis mutuo datam reſtituēdus ſit tuo cōſilio qđ prouin-

Nota dē uero. ciales nimirum ſequanť: aut reduceť aut negligeť rex: penes te ergo eēt ei⁹ reductio. ¶ Tu ꝑſpicies facillime & optime in hac rōne: qd res ferat. i. afferat. ſ. momēti: qd cā ferat: qd tēp⁹ ferat. ¶ Ego putaui oportere te ſcire potiſſimū ex me: qd placeat nobis. Vbi notet puer ī pria pſona licere mō ſingulariter: mō pluraliter: mō mixtim de uno loq. ut hoc loco: ex me & nobis. & in ſequenti particula. qđ mihi de noſtro ſtatu &c. ¶ Nos minime. i. nequaq̄ miramur: ꝙ tu gratularis mihi de ſtatu nro. ſ. pſpero: utpote de familiaritate Milonis: quē ɔtra Clodii amicos Cicero poſtea defendit: de leuitate. i. incōſtātia: & imbecillitate: ideſt ipotētia animi: præſerti Clodii: minime inquā miramur: te ut egregiū artificē lętari tuis præclaris operibus. q. d. per te. n. Miloni conciliatus ſum: & per te cū ſim urbi reſtitutus: & Miloni charus: Claudio ſum inuiſus. ¶ Quāq̄. i. tametſi ꝑuerſitas hoīum. ſ. quorūdā: ut Clodii & Cæſaris eſt icredibilis. i. tā magna: ut uix credi poſſit: dicit ꝑuerſitas: enim ideſt quia: nō libet uti uerbo grauiore. i. moleſtiore & acerbiore: quale eēt ſi dixiſſet: perfidia: inmanitas: pernicies &c. nā peruerſus dicitur qui a bono in malum eſt uerſus & inclinatus: etiam ſi mali adhuc nihil egerit: qui ſcilicet homines peruerſi: abalienauerunt ſcilicet a ſe inuidendo: ideſt per inuidiam: ſup. eos quos potuerunt retinere ſcilicet in amicitia: fauendo ſcilicet eis: in cauſa communi. ideſt reſpu. utilitate. ut in depreſſione coniuratorum in patriā.

¶ Obtrectationibus

obtrectatiõib⁹:nos scito de uetere illa nr̃a diuturna q̃ snia ꝓpe iá eẽ depulsos. Nõ nos qdẽ ut nostræ dignitatis simus obliti: sed ut habeam⁹ rõnẽ aliquádo & salutis. Poterat utrũq; præclare: si esset fides: si grauitas in hominib⁹ cõsularib⁹. Sed táta est in plerisq; leuitas: ut eos nõ tá cõstátia i republica nostra delectet: q̃ splendor offendat. Quod eo liberius ad te scribo: qui non solum temporibus his quæ per te sum adeptus: sed etiam olim nascenti prope nostræ laudi dignitatiq; uirtutiq; præfuisti. Simul quod uideo (nõ ut ante hac putabam) nouitati esse inuisum meæ. In te enim homine omnium nobilissimo similia inuidorum uitia prospexi: quem tamen illi esse in principibus facile sunt passi: euolare altius certe noluerunt. Gaudeo tuá dissimilẽ fuisse fortunam. multum enim interest utrũ laus minuat̃: an salus deseratur. Me meæ tamen ne nimis pœniteat: tua uirtute perfectum est. Curasti enim: ut plus additum ad memoriá nominis nostri: q̃ demptũ de fortuna uideret̃.

UBE.

OBTRECtationibus. aduersationibus & oppugnatiõib⁹: nã obtrectare est contra recte tractantes facere: ut uoluit Festus. Diuturna. a diu plus est quã ueteri. Snia. deliberatiõe & iudicio: semper defendẽdi rẽpublicã: & pluris faciendi eã quã salutẽ propriã. Depulsos. cõtra uolũtatẽ amotos: nam depellimur a re grata & iucũda: ut Virg. Depulsos lacte: domiq; clauderet agnos. Prope. fere: ut ostendat se posse adhuc ꝑmanere in snia: si illi desinãt ei obtrectare: & in malũ uertere: quæ pro republi. recte & utiliter faciat. Non nos quidẽ. dicit Cicero se nõ destitisse a snia iuuandæ reipubli. q̃ ignoret & oblitus sit qd dignitas sua postulet: sed ut etiã habeat respectũ & curã uitæ suæ: quæ esset in periculo: si contra uoluntatẽ istorũ maliuolorũ & inuidorũ ageret. Nõ nos quidẽ. s. scito esse depulsos. Vt. i. quia. Sim⁹ obliti. idest imemores. Nostræ dignitatis. qd dignitas nostra exigat: quæ suadet ut rempublicã tueamur. Aliquãdo. tãdẽ: ac si dicat post multa pericula. Salutis. i. uitæ: ut saluus esse possim. Vtrũq;. s. & dignitatis & salutis hẽri rõ. Præclař. optime. Grauitas. cõstantia. Consulares. cõsulares dicebant̃ qui aliqñ cõsulatũ gessissent: aut ẽt qui cõsulatu digni essent: ut Cicero infert⁹ lib. iiii. ad Seruiũ sulpitiũ. Nã & Qu. Maximus qui filium cõsularẽ magnis reb⁹ gestis amisit. Sed tanta est in plerisq;. sensus est: sed multi adeo sunt leues: ut potius eis displiceat splendor meus & gloria: quã adeptus sum in repu. q̃ constantia mea & stabilis ꝑseuerantia eos delectet. Leuitas. leuitas nõ incõstãtia: ut qdã male interpretant̃: sed ut Gellius & qui recte ꝓprie atq; integre loquunt̃ sentiunt: leuitas est quæ a nobis uilitas dr̃: & leues quos nos uiles & nullo honore dignos dicim⁹. M. T. ii. Antoniarum: nam cum genus quoddam sordidissimæ uitæ atq; uictus. M. Antonii idẽ mõ stratur⁹ esset: q̃ in caupona delitesceret: qđ ad uesperũ ꝑpotaret: & ore iuoluto iter faceret ne cognosceret̃. Hæc & alia huiusmodi cũ dictur⁹ esset: uidete inquit hominis leuitatẽ tãquã prorsus ista dedecora hoc uitio notarẽt ergo leuitas. i. uilitas: ignauia. Liberi⁹. audẽti⁹: nõ timide: ingenue. Quæ sum adept⁹ ꝑ te. qa tu es cã ut nũc sum in rep. Sed olĩ anteq̃ missus sum in exiliũ. Prope. fere. Nascẽti. inci pienti. Præfuisti. fuisti iuuisti. Simul. i. etiã. Nouitati meæ nouos homines: ut iquit Seruius. appellamus eos quorum nulli maiores clari sunt: sed per se ipsos cum primum magistratum in republi. adepti sunt: cuius significationis exempla multa sunt apud Ciceronem ergo hic nouitati meæ: idest mihi homini nouo: q̃ per me nixus ad dignitates ascendi: nõ ratiõe meorũ maiorũ. Neq; enim omnino accedamus his qui dicunt nouos homines eos esse: qui nullam adhuc dignitatem aut magistratũ gesserunt. In te enim. arguit q̃ potius inuisum sit suæ uirtuti q̃ nouitati: propterea quod si inuidissent nouitati: nõ inuidissent Lentulo. qui non est nouus: sed habuit suos maiores clarissimos: cui dicit uehemẽter esse iuisum: qm̃ nõ passi sunt eum excellere cum posset. In principibus. idest inter primarios: q̃si diceret inter multos. Altius euolare. altius ascẽdere: & quodammodo excellere: & esse supra alios quasi solum. Noluerunt. scilicet homines leues & maliuoli. Euolare. translatio sumpta ab auibus accõmodata ad homines & dignitates: & altiora ascendentes: ut Horatius libro primo epistolarum. Maiores pennas nido extendisse loqueris. Dissimilem. scilicet meæ: quia plus est lædi in salute quam in dignitate: quod declarat cum dicit. Multum interest. idest multum distat. Minuatur. non tollatur penitus: quia si ei non fueris assecutus quod cupis. non tñ amittes oẽm laudẽ & dignitatem tuã. Deferatur. quod plus est quam minui. Meæ. scilicet fortunæ. Tua uirtute. tua liberalitate in me restituendo præstita: idest fecisti ut non multum possum queri de fortuna mea: quia non passus es diutius me exulem esse. Curasti enim. ratio superioris propositionis dedisti enim operam: ut plus laudis: & gloriæ compararem post reditum: quam amisissem fortunarum cum exulaui. De fortuna. de bonis fortunæ quæ multa amiserat: dirutis etiam ædibus suis a Clodio.

Obtrectatio — Obtrectare — Consulares — Leuitas — Leuis. — Noui hoies

ASC.

QVOrum: scilicet hominum obtrectationibus: idest prauis utpote a recta uia retractionibus & obstaculis: maleuolẽtissimis: idest ex summa maleuolentia ortis. scito nos esse prope: idest quasi depulsos: iam a uetere illa diuturna sententia nostra: scilicet qua decreuimus contra omnium maleuolentiam rempub. quacunq; ratione possemus semper iuuare. Loquitur autem de se uno: licet dicat nos. Nos quidem scito non ab ea sententia depulsos esse: ut idest ueluti simus obliti nostræ dignitatis: sed ut habeamus aliquando: idest tandem rationem salutis: idest ut consulamus saluti nostræ: nam cũ prius ob studium in rempubli. sit in exilium actus ueretur si pergat capite puniri. Vtrũq;: scilicet habere ratiõem & dignitatis & salutis: aut utrunq;: idest & nuper & nunc rempubli. iuuare contra maleuolos: poterat: sup. fieri præclare: si fides: si grauitas: idest constantia matura esset in hominibus consularibus: idest qui consules fuerunt: sed tãta leuitas: idest inconstantia: & ad perfidiam facilitas: est in plerisq;: ut constantia nostra in rempub. non delectet eos tam: idest tantopere: q̃ scilicet quantum splendor: scilicet: noster offendat. i. lædet & cruciet eos: quod ego scribo eo liberius ad te: qui aut q̃ præfuisti non solum iis temporibus. s. fœlicibus: quæ sum adeptus per te: sed etiam ꝓfuisti olim nostræ laudi: dignitati & uirtuti: prope. i. quasi nascenti: simul. i. similiter eo q̃ uideo. i. considero non esse inuisum nouitati: idest ignobilitati meæ. Est enim nouus homo. qui primus in domo sua magistratum gerit: ut Cicero cõsulatum: ut putabam ante hac. Enim: idest quia: ego perspexi similia uitia inuidorum in te homine nobilissimo omnium: quem tamẽ. s. te: illi. s. inuidi passi sunt facile esse in principibus. i. numero principum urbis: noluerunt certe euolare: idest celeriter prouehi altius. Gaudeo fortunam tuam licet aduersam: fuisse dissimilem. s. meæ. multum enim interest: idest differt: utrum laus minuatur ut tua an salus deseratur: ut olim mea: ne tamen poeniteret nimis meæ. s. fortunæ: perfectum est uirtute tua. Enim. i. quia: tu curasti ut plus esset additum. i. adiectum ad memoriam nominis nostri: q̃ uideretur demptum. i. ablatum de fortuna: qa quasi totius Italiæ humeris in urbem reductus est: Lentulo de eius reductione referente.

Nouus homo

CSTVLtitia.q.d.nulla alia rõne:nisi quia aduersarii:qui cõtra Cæsarẽ sentiunt: ita sunt stulti ut nesciãt tueri cãm su am:& incõstantes:q in eo q semel pro republi.senserit: pseuerare nõ possint:Ideoq dicit Cicero. Stultitia & incõstan tia nõ iustitia aut honestate causæ:sed qa nõ habẽt q aut sciãt:aut uelint resistere ¶ Auctoritate.'fide & grauitate sñia rũ.¶ Paucis aduersantib⁹.i.repugnãtibus:qa pauci erãt q auderẽt cõtra Crassum:Põ.& reliquos uiros magnæ auctori tatis sentire. Et quãuis ipse Cicero hic dicat sibi nõ pbari quæ de Cæsare erãt decreta:tñ in orõne quã habuit de puin cis cõsularibus:lõge aliter dicit:ubi ostẽdit se sensisse puinciã Galliã iterũ Cæsari decernendã:& decẽ legatos:& tandẽ — VBE.

Stulticia & incõstantia aduersariorum:ut etiam aucto ritate iam plus ualerent. Itaq perpaucis aduersanti bus omnia quæ ne p populum quidem sine seditione se assequi arbitrabãtur:p senatum cõsecuti sunt. Nã & stipendium Cæsari decretũ est:& decem legati:& ne lege sempronia succederetur:facile pfectum est. Quod ego ad te breuius scribo:quia me stat⁹ hic rei publi.non delectat. Scribo tamẽ ut te admoneam:q ipse litteris omnibus a pueritia deditus:experiẽndo tamen magis q̃ discẽdo cognoui:tu tuis reb⁹ itegris discas:neq salutis nostræ rationem habẽdam nobis esse sine dignitate:neq dignitatis sñ salute. Quod mihi de filia & de Crassipede gratularis:agnosco hu manitatẽ tuã:speroq & opto nobis hãc coniũctionẽ uoluptati fore. Lentulũ nostrũ eximia spe:sũma uir tute adolescentẽ cũ cæteris artibus:quibus studuisti semper ipse:tum i primis imitatione tui fac erudias.

in se gratiã Cæsaris ppter reipub. utilitatem rediisse. ¶ Ita. aliter loquit̃ in epistola apud amicũ: aliter i ora tione apud senatũ. ¶ Sũt cõsecuti.i.obtinuerũt. ¶ Per senatũ. senatu cõcedẽte. ¶ Quod ne per populum qui dem. quia facilius cõcedit populus qui minus itelligit: q̃ senat⁹.q.d.plus obtinuerũt q̃ sperabãt:qa quod uix a populo qui minus cõsiderat se impetraturos sine se ditione sperabãt: impetrauerũt etiã a senatu : qui solet maturius deliberare. ¶ Nã & stipẽdiũ. dicit quid asse cuti sint:ut stipẽdiũ.i.pecuniæ suppeditarent Cæsari. ¶ Et decẽ legati.quos Cæ. petiuerat sibi dari. ¶ Per fectum est.obtẽtum & impetratum est. ¶ Ne succede rent. Cæsa.in Gallia. ¶ Lege sempro.qua nõ licebat esse ultra id tempus:quod prius fuisset constitutũ : nã Cæsar missus fuerat in Galliam:tantũmodo per unũ quinquennium:quo finito lege sempronia cõstituebatur ei successor:qui ne ei mitteretur : perfectum est ab amicis Cæsaris:quia pauci resistebant eis. ¶ Nõ dele ctat me.non placet mihi. ¶ Scribo tamen. philosophi cum cõsilium magis ex schola pipateticoꝝ q̃ stoicoꝝ: qui solã uirtutẽ & honestatẽ per se solã appetendã uo lũt:peripatetici aũt etiã pp aliud. Dicit igit̃ & q̃uis scri bat breuiter:scribit tñ ut admoneat ipm Lẽtulũ:id qđ q̃uis fuerit deditus oĩbus litteris a pueritia : tñ magis experientia q̃ dicendo didicit:ut donec res eius sũt in tegræ & imutatę:& in solito statu:discat nõ esse qrẽdã salutẽ & uitã:quę sit futura sine dignitate:neq ẽt quęrendã dignitatẽ cũ periculo salutis. Itaq cõsuluit: ut utriusq hẽatur ratio ppter utrãq. ¶ Experiẽdo. re ipsa probãdo:& ita dat maiorẽ fidẽ cõsilio suo:quoniã res experiẽtia cognitę certio res sunt: q̃ quas ex libris discimus:experiẽtia enim:ut uulgo dicit̃:facit artẽ. ¶ Quod ipse deditus. subaudit̃ q̃uis dedit⁹. ¶ Rebus integris. in pristino statu manẽtib⁹. ¶ Habẽdã rõnem. habendum respectũ & curã. ¶ Salutis sine dignitate. quæ.n.uita eẽ potest: quę sit sine dignitate. ¶ Neq dignitatis sine salute. quid enĩ pdest sũmis fungi dignitatibus sine in columitate & salute. Monet igitur ut curet dignitatẽ:sed tñ non ad eã ita cõtẽdat:ut salutẽ suã in discrimen & manifestum periculum cõiiciat:aut agẽdo:aut sentiẽdo cõtra potẽtiores:quẽadmodũ ipse Cice. ante fecerat: cõtra Crassum & Cęsa rẽ & Clodiũ. ¶ Quod mihi de filia. duobus generis collocauit Ci. filiam suã Tulliã. Primũ Pisoni Crassipedi: qui parũ cũ ea uixit:post eius mortẽ tradita est Dolobellę:eo tẽpore quo Cicero preerat ciliciæ:ut infra epistola Cice. cognoscemus. Nunc autem respõdet Lentulo:qui gratulatus fuerat ei de matrimonio filię & Crassipedis: qđ dicit ex humanitate Lẽ tuli fieri. ¶ Et opto. a diis peto: quorũ beneficio hoc consequi possum:ut hęc cõiunctio & affinitas mihi sit futura uolupta ti. ¶ Lẽtulũ no. more amicoꝝ loquit̃:nam filiũ Lẽtuli suũ dicit:erat hic Lẽtulus adolescẽs Lẽtuli fili⁹: quẽ ut isntituat tñ ar tib⁹ liberalib⁹ sic coepit:tũ uero multo magis exẽplo & imitatõe sui hortat̃. ¶ Artib⁹. libalib⁹. ¶ Studuisti. opã dedisti. — Experientia

CSTVLtia & incõstãtia.i.pp stultitiã & icõstãtiã aduersarioꝝ:ut ẽt ualerẽt ĩã pl⁹ auctoritate. ¶ Itaq.i.& ita paucis aduersantib⁹.i.cũ pauci obstẽt:ipsi cõsecuti sũt p senatũ.i.senatu approbãte:oĩa q ne qdẽ.i.nõ tñ aut nõ saltẽ arbitrabãt asseq p populũ sine seditiõe. ¶ Nã & stipẽdiũ decretũ est Cęsari.i.p exercitu ei⁹:& decẽ legati.s.q cũ eo pficiscant̃ i Gal liã:& pfectũ est.i.impetratũ per decretũ:ne succederet̃.s. Cęsari ante quã bellũ cõfecerit:lege Sempronia : quę erat lata ne ultra certũ tẽpus quis in puincia imperiũ haberet:sed eo finito illi successor mitteret̃:hęc ẽẽ sibi displicere innuit Ci cero:qa sic Lẽtulo placere putat:in orõne tñ de puinciis cõsularib⁹ aliter sentit hęc eadẽ probãs cũ rep. tũc esse putaret. ¶ Quod.i.quã rẽ ego scribo ad te breuius.s.q̃ facerẽ.q hic stat⁹ reipu. nõ delectat me. ¶ Scribo tñ ut admoneã te.i.q ego deditus.i.penitus addictus pueritia oĩbus lr̃is.i.disciplinis:cognoui tñ magis experiẽdo q̃ discẽdo.s. e libris rerum gestaꝝ aut disciplinę militaris:ut tu discas rebus tuis integris.i.tãusq dũ integrę sunt & saluę: neq rõnẽ.i. curã & respe ctũ salutis nostrę habẽdã esse.i.haberi debere:sine dignitate:neq dignitatis sine salute. hoc est ne tantũ nitamur digni tatẽ nr̃am tueri: ut uitã amittam⁹:nec uitã ut dignitate caream⁹:nã meli⁹ est mori q̃ cũ dedecore amissa dignitate uiuere. Vñ Iuu. Sũmũ crede nefas aiam p̃ferr̃ pudori. Et pp uitã uiuẽdi pder̃ cãs:qđ tu gratularis mihi.i.mihi rẽ lętã euẽisse:d bi incidũ eẽ cõtẽdis:de filia.s. Tullia & Crassipede.s. Pisone:ei⁹ marito & Ciceronis genero: duob⁹ enĩ nupsit Tullia Ciceronis:pri⁹ Pisoni Crassipedi:qui cũ parũ uixit:deinde Dolobellæ:cũ Cicero (quã Lẽtulus nũc regit Ciliciã) regeret puinciã:agnosco.s.in ea gratulatiõe:humanitatẽ.i.demẽtiã & beniuolẽtiã tuã. ¶ Et spero & opto. qđ in plus se extẽdit. Speramus enĩ tantũ quæ meritis nostris:aut certis rõnib⁹ assequi possumus. Optam⁹ quæcunq nobis cõmoda forẽt. Vn de æneid. vii. Turne qđ optãti diuũ pmittere nemo auderet &c. & ita sperare nõ posset: licet optaret: unde hoc loco dicẽ dũ uidet̃ & opto & spero. Nã plus est sperare q̃ optare: licet plures optẽt q̃ sperẽt: & plura optem⁹ q̃ speremus. ¶ Hac cõ iũctionẽ.s.cõiugalẽ:fore.i.futurã eẽ nobis uoluptati. Et quia de filia gratulatus erat Lẽtulus: memor filii ei⁹ nomine pa terno uocati: dicit. ¶ O Lentule fac erudias Lentulum nostrum.i.filium tuum:etiã mihi quasi paterna charitate dilectũ: adulescentem eximia spe summæ uirtutis.i.in quo est eximia spes de summa uirtute.s.futura : hæc est uera lectio quam etiam Valla non diffitetur:sed ordinem nõ intellexit:nã nõ probauit diuersos casus ad unum referri : quapropter multi legunt sũma uirtute:quod multis non placet:non enim uero simile fit in adulescente summam esse uirtutem: ideo geniti uus summæ uirtutis non construitur cum nomine adulescentem:sed cum nomie spe:fac inquam erudias eum:cum.s.ita sit q cæteris artib⁹:qbus ipse.i.tu studuisti semp:tum.i.tũc in primis.i.pcipue:imitatione tui.i.ut talẽ patrẽ imitetur.

ASC. — Spero — Opto — Nota Vallam

VBE. ¶ NVLla disciplina.nulla eruditio & institutio. ¶ Prestātior.melior:excellētior. ¶ Hac.quā ex imitatione tui acceperit: ut eni mala exempla domestica ad corrūpendos aios ualent:magnis cū subeāt aios auctoribus:ut inqt Iuue. ita probitates & bona exēpla parētū & seniorū maxime instituūt adolescentiam. ¶ Quē nos.dicit hūc adolescentem a se duplici de causa amari:& quia est filius dignus tali patre:& quia ab eo & diligitur & semper dilectus:est:ęquum est enim ut a quibus amamur eosdem redamemus. ¶ Filius dignus te bono ingenio bonisq; moribus:sicut tu es.

Nulla enim erit hac præstantior disciplina.Quē nos & quia tuus:& quia te dignus est filius: & quia nos diligit semperque dilexit in primis amamus:charūque habemus. Vale.

ASC. ¶ NVLla eni disciplina erit pstātior hoc.s.facto:& ita potius legā quā:ut alii dicūt hac.Nō eni i imitatiōe paterna uidet disciplia:sed factū ac opus.Pręterea si maxime censeret disciplinā esse in imitatiōe patris : uideret Cicero dicturus fuisse istac.s.tua disciplina:qua te imitari eū docebis:potuisset tñ hac dixisse.s.quā tibi significo:cęterū hoc quiddā urgēti⁹ habet. ¶ Quē.s.Lētulū filiū tuū:nos amamus in primis.i.inter primos:& hēmus charū.&.i.simul:quia tuus est fili⁹:&.i.simul quia filius est dignus te.i.tali ac tam pręstanti patre:&.i.simul: qa diligit nos:& dilexit nos semper.s.dum per ętatem potuit.Pulchre obseruat elegantiam:ut quod minus est: uidelicet diligere puero det:quod maius sibi:unde non congruerit summa uirtute eum dixisse.

M.T.C.Len.Proconsuli.S.D.

DE omnibus rebus quæ ad re pertinēt:quid actum: quid constitutum sit: quid Pompeius suscepit optime ex Emplatorio cognosces:qui non solū interfuit his reb⁹:sed etiā præfuit: neq; ullū offm̄ erga te hois amātissimi: prudētissimi diligentissimi ptermisit.Ex eodē de toto statu rerū cōiū cognosces:q̄ q̄les sint:nō facile ē scribere.Sūt qdē certe i amicoꝝ nostroꝝ ptāte:atq; ita ut nullam mutationē unq̄ hac hoium ætate habitura res esse uideat.Ego qdē ut d̄beo:& ut tute mihi pcepisti:& ut me dicta utilitasq; cogit:me ad eius rōnes adiungo: quē tu in meis rōnibus tibi esse adiūgēdum putasti. Sed te nō præterit q̄ sit difficile sensum i rep.præsertim rectum & confirmatum deponere. Verumtamen meipse conformo ad eius uoluntatem:a quo

VBE. DE oibus rebus.Ci.in hac epistola excusat se apud Lētulū.q uō scribat de reb⁹ q̄ ad eū ptinēt:qa poterit meli⁹ de eis itelligere ex Emplatorio ei⁹ amicissimo:quē dicat oib⁹ ei⁹ reb⁹ i senatu tractatis iterfuisse & ei pfuisse:deide docet eūdē quo statu sit respu.ostēditq; se maxime hęrere uolūtati Pō.cū alii male de rep. sentiant:ita ut pou⁹ iam exoptet otiū & uacationē q̄dam a rep.q̄ administrationē. Oñdit deide Ci. Pō.ualde amicū eē Lētulo:ita nō dubitet Lētulū oia posse fauore Pō.cōseq:& ad hoc se usurū oi diligētia . Postremo dicit res Lētuli maiori sibi curę eē q̄ oēs res suas: nihil q; posse pro eo tātū facere:ut plus nō debeat q̄ possit. ¶ Actū.tractatū:quantū ad ptēritū. ¶ Cōstitutū.ad futurū. ¶ Suscepit.arripuerit : supra se accepit cā tui.

Interfū ¶ Interfuit.& pfuit:qd differāt . Vide supra in epla: quę gerātur. ¶ Ex eodē.Emplatorio. ¶ Rerū cōmunicādarū.rerū publicarū. ¶ Atq; ita sunt in ptāte amicorū.M.Crassi. Cęsaris & Pō.:nam & si Cęsar aberat: inerat tñ foedus cum Crasso & Pō. ut ipsi cōsulatū peterēt:se.n.eis auxilio ad hoc futurū multos ad suffragia milites mittēdo:q cōsules declarati fuissent⁹ puincias exercitusq; decreuerūt:Cęsari Gallias i aliud quinquēniū assignauerūt. auctor Plutarchus in uita Pom. ¶ Nullā mutationē. qa adeo sunt potentes:ut ex eorū manu admistratio reip. nrā ętate nullo mō tolli posse uideat. ¶ Vt debeo:pp tua erga me merita. ¶ Tute.tu:nā te ad

Tute Præce, ptor Præce, ptum Dicta

dino est magis q̄ cōpositio & breuis est te:& addit solū noiatiuo:nō etiā alii casib⁹. ¶ Pręcepisti mihi.nō usi illi.sed isti tuisti & docuisti:nā pcipere ē docere:unī poeptor:& pceptū:qd ut ait Sen.epla.lxxxvi.ē pticulare ad bñ uiuēdū documētum:.ut cū pcipit qd uir uxori:qd uxor uiro debeat:qd ciuis pegrio:pegrin⁹ ciui. ¶ Et ut me dicta.tpis rō & mod⁹.i.ipsa dies:significat & locū dom⁹:in quo tñ uersamur:& legē uict⁹: quidā tñ codices habēt ut dignitas utilitasq; cogit:sed magis pbo ut legat dicta. ¶ Ad rōnes:ad cōsilia & facta. ¶ Eius.Pō. ¶ In meis rōnib⁹.cū ab exilio sum reuocat⁹ qa ei⁹ opa tibi utēdū putasti:ut ipse Ci.i orone p domo sua ad pontifices plenissime oñdit his uerbis:illd uero est hois igrati tacere. Itaq; libētissime pdicabo Cn.Pō.studio & auctoritate & q; unū quē q; uestrū opib⁹:cōtētione:pcib⁹: piculis.deniq; pro salute mea pcipue laborasse:hic tuis.P.Lētule cū tu nihil aliud dies & noctes nisi de salute mea cogitares : cōsilus oib⁹ iterfuit:hic tibi grauissimus auctor ad istituēdā:fidelissimus socius ad cōparādā:fortissimus adiutor ad rē perficiēdā fuit:hic municipia coloniasq; adiit.Hic Italię toti⁹ auxiliū cupiētis iplorauit:hic in senatu princeps sententię fuit:idēq; cū dixisset:tū ēt Po.Ro.p salute mea obsecrauit. ¶ Sed te nō pterit.nō te fugit:nō ignoras:qd.n.pterit nos:a nobis ignorat. ¶ Sēsum.sniam:opinionē. ¶ Presertim rectū.qa quod itelligim⁹ nos bene sensisse pertinaci⁹ & firmi⁹ tenemus : & difficili⁹ depōim⁹:pcipue si uiri bōi dici & hēri uolum⁹. ¶ Rectū.pbatū. ¶ Cōfirmatū:sp a teneris usq; ānis ita sētiēdo. ¶ Verūtñ.q̄uis qd dixi sit difficile. ¶ Cōformo.accōmō:alii legūt ɔfirmo:qd idē ē. ¶ Ei⁹.Pō. ¶ Dissētire. discrepare.

ASC. DE oib⁹ &c.dicit Emplatoriū ad Lētulū pficiscēte ubi aduenerit oia q̄ ad rē Lē.ptinet ēt nūciaturū . Quapropter Emplatoriū ipm ut illi fides hēat:nō parꝝ cōmēdat. ¶ Ordo ē. Tu o Lē.cognosces optie.i.cōmodissime de oib⁹ reb⁹.q̄ ptinēt ad te:qd sit actū:& qd sit ɔstitutū:& qd Pō.suscepit.s.faciēdū:cognosces inquā ex Empla.uiro illo pstāti:q nō solū iterfuit his reb⁹ sed ēt pfuit.s.tāq̄ pcipu⁹ actor aut curator: neq; ptermisit erga te ullū offm̄ hois amātissimi:prudētissimi:diligētissimi. Tu cognosces ex eodē d̄ toto statu reꝝ oium.i.reip.q̄ q̄les sint ñ ē facile scribere. ¶ Sūt qdē certe amicoꝝ nroꝝ.s.M.Cras.C.Cę.Gn.Pō. ¶ Atq; ita.i.talr sūt i eoꝝ ptāte:ut res nllā.i.ñ ullā ñ uideat hitura eē unq̄ ullā mutationē hac ętate.i.durāte hac ętate hoīm. ¶ Ego qdē debeo: & ut tu te.i.tu ipse:in noiatiuo pp tertiā psonā uerbi tu meo nō dicim⁹ tumet:sed tute aut tutemet pcepisti.i.mādasti mihi : & ut dignitas cogit:qa indecorū est hēre simultatē cū sūmis uiris. ¶ Et utilitas cogit:qa durū est potētissimis resistere:adiūgo me ad rōnes.i.cōsilia & negocia eius.s.Pōpeii quē tu putasti adiūgendū esse tibi.i.ad utilitatē tuā in rōnibus.i.cōsilus & factis meis. ¶ Sed nō pterit te.i.tu bene nosti:q̄.i.quātū difficile sit deponere sensū.i.sniam & iudiciū i rep.i.in gubernatōe & tuitiōe reip.psertī rectū.i.nō erroneū & ɔfirmatū.Sētiebat āt Ci.nō utile reipu.fore gubernacula ad paucos deuolui: & quēuis unū aut paucos cōtra legē i magistratu stabiliri:& ita licet faueret Cę.& Pō.ut sūmis uiris. Verebat tñ eoꝝ potētiā reip.offuturā. ¶ Verūtñ ipe ɔfor.i.accōmō me:alii legūt ɔfirmo.i.stabilio me ad uolūtatē ei⁹.s.Pō.a quo nō possū.

¶ Honeste

HOneste.qa est de me bñ meritus. ¶ Id.ut cõfirmẽ me ad uolũtatẽ eius: ¶ Simulatione.qd nõ pbẽ:nec putẽ recte factũ qd ille faciat:aut sentiat. Simulamus.n.qd nõ sumus.dissimulam⁹ qd sum⁹. ¶ Tm̃.n.pbat qd nõ simulatiõe id faciat:sed uera snia:dicit.n.se eã opinionẽ hr̃e de Põ.& eũ tm̃ amare:ut oĩa recte putet:q̃ utilia sũt ipsi Põ.aut q̃ ille uelit. ¶ Inductio ai.psuasio:& ppositũ quoddã: ¶ Tãtũ ualet.tm̃ põt:& efficit. ¶ Recta ad officiũ.s.honesta. ¶ Vera.i.bona & utilia:nã uerũ plerũq; pro bono ponit. Hora.in prio episto.qd uerũ atq; decẽs curo: & rogo. idẽ eodẽ li.Metiri se quẽq; suo modulo ac pede uerũ.i.bonũ & utile:& dicũt dialectici:uerũ & bonũ ɔuertũt:oĩs aũt deliberatio circa hæc duo est maxie.i.circa utile:& honestũ. VBE. Simulo Dissimulo Verum Bonũ Deliberatio

hõeste dissentiẽ nõ possũ. Neq; id facio:ut forsitã q busdã uideẽ simulatiõe tm̃ eni animi inductio:& me hercule amor erga Põpeiũ apd̃ me ualet:ut quæ illi utilia sunt:& quæ ille uult:ea mihi omnia iã & recta & uera uideantur. Neque(ut ego arbitror)errarent. ne aduersarii quidem eius:si cum pares esse nõ possent pugnare desisterent. Me quidem ẽt illa res consolaẽ quod ego is sũ cui uel maxime cõcedãt omnes: ut uel ea defendam quæ Pompeius uelit:uel taceam: uel etiã id quod mihi maxime libet ad nostra studia referam literarum. Quod pfecto faciã si mihi p eius dẽ amicitiam licebit. Quæ eni pposita fuerat nobis cũ & honoribus ãplissimis:& laboribus maximis p fũcti essem⁹:dignitas i sẽtẽtiis dicẽdis : libtas i rep. capessẽda:ea sublata tota: sʒ nec mihi magis q̃ oib⁹.

¶ Neq; ut ego arbitror.sensus est:neq; errarẽt eius aduersarii: si desisterẽt:& cessarẽt aduersus eũ cõtẽdere:cũ oĩno ei pares eẽ nõ possint. ¶ Neq; errarẽt aduersarii qdẽ eius ad uertẽdũ negationẽ negatiõi postposita nõ sp affirmãdi uim hr̃e:sed & negãdi magis:cũ altera p uniuersali ponit.& pticulares sequunt hoc mõ nullas accepi a te lr̃as:nec breues :nec plixas:quo gñe usus est Virg. in Buco.Nulla neq; amnẽ Libauit q̃drupes: nec graminis attigit herbã. Vbi meminit quedã habitũ nõ indoctũ errare:qui qm̃ hãc rõnẽ nõ itelligeret: p ulla diceret ulla eẽ legẽdũ:qd nullo pacto ẽ faciẽdũ.Itẽ una sola negatio postposita negatiõi nõ affirmat sed negat: ita tm̃ ut seqnẽs iũgaẽ cũ qdẽ:ut hĩ loco patet:ut si dixero.Nõ tibi hĩ psuaderet:ne christ⁹ qdẽ.Itẽ ñ pñt sine doloẽ ferẽ aduersa:ne phi qdẽ.Hui⁹ ãt rei & signatiõnis negatiue duarũ negatiuarũ hęc ẽ cã: qa subaudiẽ alia negatiõis ps sic.Nõ tibi hĩ psuaderet ne xp̃s qdẽ.i.nõ tibi psuaderet hoc aliqs. Deide ad maius significatũ subiũgo ne Christus qdẽ.cui oĩno ẽ credẽdũ.s. psuaderet. Ergo his duabus rõnibus cũ pticulares sequunẽ uniuersalẽ: & cũ scd̃a iungiẽ cũ qdẽ:negationes tũctæ negãt:& nõ affirmãt. Interdũ tm̃ sine qdẽ duæ negationes negant:cum una particularis omittitur:ut Teren. Agrũ i his regiõib⁹ meliorẽ : neq; p̃cii maiores nemo hẽt:subaudiẽ.n.neq; meliorẽ. Varro quoq; i uitis patrũ oñdit duas negatiuas p una accipiẽdas. Si aũt duob⁹ uerbis aut positis aut itellectis addanẽ duæ negatiuæ nõ dubiũ est qn negẽt:positus sic.nec me amas nec mihi credis: intellectus sic: nec uirtuti studes: nec lr̃is. Intelligiẽ.n.iterũ studes:& hæc de negatiõe hoc loco uisa tãgẽda putauim⁹. ¶ Neq; errarẽt. bñfacerẽt. ¶ Pares.æq̃les. ¶ Pugnare.cõtẽdere ¶ Me qdẽ.q.d.me solũ nemo reprẽhẽdit:si uel p Põ.qppiã dixi:uel etiã tacui:uel ẽt si nõ eo i senatũ:sed ad libros & studia phiæ me refero:cui añ operã dedi. ¶ Vel.ẽt:ut Vir. Vel Prião miserãda man⁹.i.ẽt Prião. ¶ Maxie.libẽtissime:ut ẽ apud Terẽ.sæpissime. ¶ Vt uel ea de.uel iterdũ p ẽt põiẽ : ut paulo añ dictũ ẽ:iterdũ ẽ disiũctiua pticula: ut uel scribã uel ad te ueniã:iterdũ copulatiua.ut maxie me tibi amicũ facit:uel uirt⁹ uel doctria tua:hic.n.uel pponit:qd sæpissime apud idoneos auctores repit:alias fm Donatũ correctionẽ signat: ut apud Ci.uel optim i me sane uitã:& teste Priscião p ualde frequẽter põit:ut Ci.p Murena:uel maximũ bellũ Po.Ro.cũ rege Antiocho gessisse. ¶ Maxie libet.p̃cipue placet. ¶ Referã.reuertar:qa aliq̃tulũ itermiserat pp occupatiões reip. ¶ Si licebit.si cõcederet.i.si ei⁹ amicitia me hoc facere patieẽ: p q̃ oĩa ptermittere:ut ei iseruirẽ. Est at ornat⁹ dicẽdi modus: nõ licet mihi p te hic abire.i.tu nõ uis:uel tu nõ pateris me hic abire. Quæ.n.pposita.rõ q̃re uelit se libẽter ad studia lr̃arũ referre: qa nõ amplr⁹ ea sũt q̃ solebãt eẽ uersantib⁹ i rep.q̃ cõmemorat dignitatẽ:libertatẽ &c. ¶ Proposita.pparata:oblata. ¶ Perfũcti es.i.admistrassem⁹. ¶ Honorib⁹ amplissimis.ptura cõsulatu & cæteris magr̃atib⁹: sed tñ amplissimos honores itellexit p̃cipue cõsulatũ. ¶ Et laborib⁹ ma.i admistratiõe reip.& p̃cipue i opprimedo Catilia & cæteris ɔiuratis. ¶ Dignitas. dignitas diuersis modis accipiẽ:nũc p auctoritate honesta:ut hoc loco:nũc p magistratuũ admistratiõe & p honor: ut Ci.ppria uirtute multas dignitates:adept⁹ ẽ:& dignitas sacerdotii maior ẽ:q̃ pturæ:iterdũ signat pulchritudinẽ uirilẽ:ut testat Ci.li.i.offi.cũ dicit Pulchritudis duo eẽ gña:unũ muliebre quã uenustatẽ appellam⁹:alterũ uirile quã dignitatẽ dicim⁹.ut Galleaci⁹ Maria priceps ẽ egregia dignitate corpis. Dignitas ẽt iterdũ p merito accipiẽ : ut reddẽdũ ẽ unicuiq; p dignitate sua.i.p merito suo. ¶ Sẽtẽtis dicẽdis.snia:ut uoluit Noni⁹:iterdũ p sẽsibilitate põiẽ : iterdũ p ai iudicio & cognitiõe:ut hic. Dicẽdis sniis.i.dicẽdis iudiciis ai:& q̃ sẽtio:diceẽ sniam duob⁹ mõis accipim⁹. Primũ cũ ad unũquẽq; idifferẽter referẽ:ut nẽo ẽ i nr̃a ciuitate cui ñ liceat libe sniaʒ suã dicẽ.i.efferẽ & pdicaẽ qd sẽtit.i.qd hẽt i aio. Deide alr̃ accipiẽ cũ ad iuris ptes referẽ.i.cũ uel ex lege:uel ex æquo & bono:uel ex alia pte iuris snia dr̃:ut iudex i cã mea dixit sniam.i.sanciuit qd ius uellet:& ut Digestis de arbitris scribit Paul⁹:dicere sniam existimaẽ is:qui ea mẽte id pnũciat: ut secũdũ hoc discedere eos q litigãt a tota cõtrouersia uelit. ¶ Libertas.potẽtia ingenua. Est.n.libertas in bonũ: licentia uero i malũ:cũ qs libertate abutiẽ usq; ad temeritatẽ & p̃cacitatẽ:ut Quin. Quæ i aliis libertas est : in aliis licentia uocaẽ pro eo adit qd̃ imperiti dicũt:hic dedit mihi licẽtiam ut scriberẽ:qui & recte sentiunt & ornate loquunẽ dicũt:hic dedit mihi potestatẽ:uel fecit mihi potentiã scribẽdi:uel facultatẽ scribẽdi:uel per hũc mihi licuit scribere. ¶ In repu. capessenda.defendenda:suscipienda ad tuendum. ¶ Ea.dignitas & libertas. ¶ Sublata.erepta:amota. ¶ Sed nec mihi. subaudi sublata est. ¶ Magis q̃ reliquis.quia nemini tam licet cum dignitate sententiam dicere:aut libere rempu.capessere. Vel Dignitas Sententia Libertas Licẽtia

HOneste.i.saluo honore:dissẽnẽ. ¶ Neq; facio id ut uĩ forsitã qbusdã.simulatiõe.i.p simulationẽ aut simulãter.n.i. qa:iductio ai.i.psuasio:q̃ iduxi i aium meũ Põpeiũ bñ d rep.sẽtire:& Hercule me.s.ita iudicãte uel uindicãte ut uerum aut falsũ dico:amor Põpeii.i.i Põpeiũ:tm̃ ualet apd̃ me.ut ea oĩa q̃ sũt utilia illi : & q̃ ille uult. uideanẽ mihi iã & recta & uera.i.iusta. ¶ Neq;:ut arbitror:errarẽt ne qdẽ.i.nõ ẽt aduersarii ei⁹.s.Põpeii:si desisterẽt pugnare.i.repugnaẽ aut cõtẽdere.s.cũ Põpeio:cũ nõ possẽt eẽ pares. ¶ Quidẽ.i.certe:&.i.ẽt illa res ɔsolaẽ me:q ego sum is.i.talis: cui oẽs cõcedãt.i. pmittãt: uel.i.ẽt maxie:ut uel.i.aut dfendã ea q̃ Põpeius uelit:uel taceã.i.nihil de eis dicã:uel ẽt id qd.i.q̃ res libet mæ lẽ mihi: referã.i.iterũ applicẽ me ad studia nr̃a lr̃arũ:qd ego faciã pfecto.i.reuera:si licebit mihi p amicitiã eiusdẽ.s.Põpeii. ¶ Eni p qa ea dignitas i sniis dicẽdis.i.in iudicio ferẽdo. ¶ Et ea libtas i rep.capessẽda.i.gerẽda & admistrãda:q̃ fuerat pposita nobis cũ essem⁹ pfũcti.i.ad finẽ usq; fũcti:honorib⁹.i.magr̃atib⁹ ãplissimis ut sũt cõsulares:& laborib⁹ maxiis i detegẽda & uidicãda ɔiuratiõe catiliæ & ɔiuratorũ sup.sublata.i.subtracta nob tota:sed nec magis mihi q̃ oib⁹.s.aliuã ASC. Vel pro etiam

VBE. ¶ NAN. ratio superioris propositionis bipartita p disiunctionē. ¶ Aut assentiēdū ē paucis.i.descēdēdū in sñiam paucog. ¶ Nulla grauitate. nulla auctoritate & dignitate seruata: quia iudiciū paucog nō uidetur anteferendū multog sententiis. ¶ Aut frustra dissentiendū.i.frustra aduersandū. Frustra autem dixit: quia omnino oportet subcūbere: qm cū potētiores sint opibus: plus etiā possunt auctoritate & sñia. ¶ Maxime. pcipue. ¶ De tuis rōnib⁹. de reb⁹ tuis & cōmodis:

Ratio — nā rō interdum id significat ut ifra dicetur. ¶ Tota ratio.i.totus modus solutus: tota uia. ¶ Senatus. quia in eo mō habetur quo solebat: neq liberæ sñiæ dicūt. ¶ Iudiciog. iudicialium causag. quæ in foro corā iudicibus agebātur: qui ex ordine equestri eligi solebant: unde Horati⁹ in primo sermonū. Vnū ex iudicib⁹ selectis obiiciebat. Idē lib. ii. sermonum. Tu cū proiect⁹ insignibus annulo equestri Romanoq habitu prodis ex iudice Dāma. & Cice. sæpe in orationibus suis hoc demonstrat. ¶ Reipublicæ totius administrandæ. quia nō habet ratio bonog uirog: sed pro libidine dantur magistratus: qui antea solebant dari uirtuti.

Nā aut assentiēdū ē nulla cū grauitate paucis aut frustra dissētiēdū. Hæc ego ad te ob eā cāž maxīe scribo ut iā de tua quoq rōne meditet. Cōmutata est tota rō senatus iudiciog rei totius publicæ: ociū nobis exoptandū ē: qđ hi q potiunt reiū pstaturi uident: si q dā hoies patiēti⁹ eog potētia ferre potuerit. Dignitatē qdē illā ɔsulā rē fortis & cōstātis senatoris nihil est qđ cogitem⁹. Amissa ē culpa eog: q a senatu ordinē cōiūctissimū: & hoiem clarissimū abalienauerūt. Sed ut ad ea q cōiūctiora reb⁹ tuis sunt reuertar. Pōpeiū tibi ualde eē amicū cognoui: & eo cōsule q̄tum ego pspicio oia q uoles tu obtinebis. Quibus i reb⁹ me ille sibi affixū hēbit. Neq a me nulla res q ad te ptineat negliget. Neq enim uerebor ne sim molestus illi cui iucundum erit: & iam pp idipm qđ me eē gratum uidebit. Tu uelim ita tibi psuadeas: nullā rē esse minimā: quæ ad te ptineat: q mihi non charior sit: q̄ meæ res oēs. Idq cū sentiā: sedulitate mihi metipsi satisfacere non possum: re quidē ipsa ideo mihi non satisfacio: qđ nullam partem tuog meritog non mō referenda: sed ne cōgitāda qdem gr̄a cōsequi possū.

Ocium — ¶ Ocium. tranquillitas: securitas: nā ociosus securum significat. Terentius in andria. Ocioso iā nūc ē impero: nā nisi qui securus est nō est: ociosus: & negocium pro sollicitudine ponitur: ut infra lib. iii. ad Appium pulchrum. Cum est ad nos allatum de temeritate eorū: qui tibi negociū facesserent.

Ociosus

Negocium

¶ Potiuntur reg. qui habent statum reipubli. in ptāte sua. De uerbo potiri diximus supra in præcedenti epl'a. ¶ Si qdā hoies. nō dicit qui sint: qm inter Cice. & Lentulum satis cōstabat q essent: aut certe ita dicit: quasi Lētulo conicere posset qui essent: neq est legēdū si quidē: ut quidā male præceperunt. ¶ Potuerint. potuerunt. futug subiunctiui pro futuro indicatiui. ¶ Ferre. pati: quia quidā indignabantur: nec satis ferre posse uidebantur paucos in ciuitate tantum posse: ut quicquid uellent efficerent. ¶ Dignitatem qdem illā. sensus est: non possumus iam expectare: ut amplius sit dignitas illa ɔsularis: quæ solebat esse libera in fortibus & constantibus senatoribus: qui habita ratione nullius personæ nec me tu nec gratia deterrebāt ab officio. ¶ Amissa est. n. pbat quasi illa dignitas non sit cogitāda: ut adhuc sit sicut solebat. Est. n. amissa: pdita. ordinē plebeiū significat: q Cæsari fauebat corruptus muneribus: missus ab eo ex Gallia: alii intelligūt ordinem equestrem. ¶ Et hominem clarissimū. uidetur innuere Cæsarem: cui multa aduersabant: ne Gallia prouincia in alterū quinquenniū ei decerneret. ¶ Sed ut. omissis cæteris: ostendit qui sit amor Pompeii erga ipsum Lentulū. ¶ Reuertar. redeam. ¶ Coniunctiora. propinquiora: magis pertinentia: & dixit reuertar: quia in secunda parte episto. iam dixit in rebus Lentuli se confirmatū esse ad uoluntatē Pompeii: quē supra nō nominauit: sed significauit cum dixit: me ad eius rationes adiūgo. ¶ Et eo cōsu. fuerat. n. electus cōsul cū Crasso. ¶ Quibus in rebus. tuis obtinendis. ¶ Affixum. adhærentē: ut pro te ab eius latere nūq discedam. ¶ Negligetur. ptermittetur: aut cōtemnetur etiā si sit parua. ¶ Neq enim uereor. occurrit obiectioni: quod quispiā fortasse diceret eum futurum molestū Pō. ideo dicit: qđ nō timebit ut sit molestus Pō. cui iucūdū erit quicquid faciet Ci. pro Len. etiam pp hoc q uidebit ipsum gratum erga Lentulum. ¶ Molestus. grauis: importunus: odiosus. ¶ Illi. Pōpe. ¶ Cui iucundum erit. q faciam pro te. ¶ Etiam: quasi dicat si nullæ essent aliæ causæ: q sunt multæ. ¶ Quod me gratū uidebit. gratitudo enim animi omnibus iucunda esse solet: & qđ ex officio & debito fieri uidemus: nō possumus nō probare. ¶ Tu uelim. ostēdit quantæ curæ sint sibi res oēs Lētu. ¶ Persuadeas tibi. confidas: certū habeas. ¶ Minimā. ualde paruā: quāto magis quæ sunt maximæ. ¶ Idq cū sentiā. alii codices habēt id quæcūq sentiam: alii ad: sed hæc uera lectio: idq cum sentiam: & est sensus. Et cū sentiam: id est cū hoc in animo habeam: quod nulla res minima est: quæ ad te pertineat: quæ mihi non sit charior: q oēs res meæ. ¶ Nō possum mihi metipsi satisfacere sedu. i. instanti & fideli officio

Sedul⁹ — & diligentia: nam sedulus: teste Nonio & Donato: significat sine dolo & instanter. ¶ Re ipsa. affectu ipso & uere. ¶ Cō

Sedulitas — sequi. æquare: & est sensus: non satisfacio mihi: idest non uideor facere quod debeo erga te: quia non solum non possum tibi referre gratiam in ulla parte tuorum meritog erga te. sed neq etiam possum satis cogitare: quod minus est.

ASC. ¶ NAM aut assentiendū est paucis cū nulla grauitate: aut dissentiendū frustra: qa nimis potētes sūt. ¶ Ego scribo hæc ad te maxīe ob eā cām: ut tu meditere. i. cogites quoq iā de rōne tua. ¶ Tota rō senat⁹ iudiciog toti⁹ reip. ē ɔmutata: &

Potior rerum — ita ociū est exoptādū nobis: qđ. s. ociū. i. uacationē a repu. si q potiunt reg. s. imperio. i. q dñant: ut tres supradicti: uident pstaturi. Ergo psto ēt pstatū facit: si qdā hoies potuerint ferre patiētius. i. æquiore aio: potētiā eog. Nihil est q cogitemus

Præstatutus — quidē illā dignitatē cōsularem: senatoris fortis & cōstātis. s. quā nos gessimus & quales fuimus: & ideo nō reprobo q legunt dignitatē quondā illā &c. ¶ Sup. ea dignitas est amissa culpa eorum q abalienauerūt a senatu ordinē coniunctissimum. s. senatui: utpote equestrē: ut uerosimile est: & hoiem clarissimū. s. Cæsarē. cū uellent illi abrogare prouinciā: quam equites illi prorogatā uolebant. ¶ Sed ut ego reuertar ad ea quæ sunt cōiūctiora rebus tuis: ego cognoui Pompeiū esse ualde amicum tibi: & tu obtinebis oia quæ uoles: quantū ego perspicio: eo cōsule. i. dū cōsul erit. ¶ In qbus rebus. s. tuis ille habebit me affixum sibi. ¶ Neq ulla res quæ pertineat ad te negligetur a me. ¶ Neq enim uerebor ne sim molestus illi. s. Pōpeio: cui erit iucundū ēt pp idipsum q uidebit me eē gratū. s. erga te. ¶ Tu ueli &c. Ordo est: uelim: ut supple tu psuadeas tibi nullā rē mīmā eē q ptineat ad te: q mihi nō sit charior q̄ meæ res oēs. ¶ Cū sētiā id. s. qđ dictū ē: nō possū satisfacere mihi metipsi sedulitate. i. diligēti opa & seorsū a dolo facta: qdē. i. certe: ego iō nō satisfacio mihi. i. iudicio meo aut pietati meæ: re ipsa. i. effectu ipso: q nullā. i. nō ullā. ¶ Nō possum cōseq. i. obtinere aut æqparare: ullā ptē meritog tuog. s. i me aut de me: nō mō gr̄a referēda. i. æqli bñficio reddēdo: sed ne qdē. i. nō saltē cogitāda. s. gr̄a. i. i aio hñda.

¶ Rem te

¶ REM te bñ. dicit qs rumor sit de rebus: q̃s Lētu. in puĩcia egerat. ¶ Rumor erat. i. opinio uel fama: nã ut Laurētius VBE.
soluit: rumor & fama idē sunt: licet fama interdũ p celebritate rei uel hois ponaẽ: ut fama Camilli: & fama pyramidum Fama
Aegyptiaꝝ adhuc uiuit. Est añt pprie fama & rumor sermo ĩ pplo sine certo auctore in bonũ uel ĩ malũ de recēti. ¶ Ex Rumor
pectãtur. a nobis. ¶ Studiũ diligētiã. ¶ Extabit. erit: apparebit. ¶ In cõueniēdis. alloqnēdis pro te. ¶ Contēderimus.
nixi erimus: intēderimus: certauerimus pro te. ¶ Quã possumus. q̃ sunt uires meæ: & est communis loquendi modus.
¶ Quam debemus: quia cum me in salute adiuueris: non uideor posse tuis erga me meritis satisfacere.

Rem te ualde bñ gessisse rumor erat. Expectabanẽ lr̃æ tuæ: de quibus eramus iã cum Põpe. locuti: quæ si erunt allatæ: nr̃m studiũ extabit in cõueniēdis magistratibus & senatoribus. Cæteraq; q̃ ad te pertinebunt: cũ & plus contenderimus q̃ possumus. minus tamen faciemus q̃ debemus. Vale.

¶ R Vmor erat te gessisse rē. i. ipsũ tuũ ĩ puĩcia ualde bñ lr̃æ tuæ. s. ad senatũ mittēde: de qb⁹ eram⁹ loquuti cũ Põ. expectabãẽ. s. a senatu: q̃ si erũt allatæ. nr̃m studiũ. i. diligēs opa extabit. i. reliq̃ erit ĩ magr̃atib⁹ & senatorib⁹ ɔueniēdis. i. uisēdis loqndi de te grã. cætera q̃ ad te ptinebũt sup. extabũt nobis pcurãda: cum &. i. etiã cõtēderim⁹ pl⁹ q̃ possumus: tñ faciem⁹ min⁹ q̃ debem⁹. Vrbane dictũ ut pueri adnotabunt: cum illa particula etiam honesta. Tu uelim ita tibi persuadeas. &c. ASC.

M.T.C. Len. proconsuli. S.D.

PEriucũdæ fuerũt mihi lr̃æ tuæ: qb⁹ ĩtellexi te pspicere meã in te pietatē: qd. n. dicã beniuolētiã: cũ illud ipm grauissimũ & sãctissimũ nomē pietatis leui⁹ mihi meritis erga me tuis eē uideaẽ. Quod ãt tibi grata mea erga te studia scribis eē facis tu qdē abũdantia q̃dã amoris: ut ēt grata sit ea q̃ ptermitti sine nefario scelere nõ pñt. Tibi ãt mlto notior atq; illustrior me⁹ ĩ te aĩus eēt: si hoc tpe oĩ quo seiũcti fuimus: & una & Rõæ fuissemus. Nã in eo ipso qd̃ te ostēdis eē factuꝝ quodq; & ĩ primis potes: & ego a te uehemēter expecto: ĩ sentētiis senatoriis & in oĩ actione atq; administratiõe reipublicæ

PEriucũdæ mihi fuerũt. M. T. C. epistolæ oēs quo lõgiores: eo mihi elegãtiores & utiliores uidēt. Itaq; eo diligēn⁹ a nob̃ iterpretãdæ sũt: neq;. n. eis assētior: q q̃sdã breuiores electas se hr̃e iactãt: quas solas pponēdas asserũt q̃si gēmas q̃sdã pcipuas: idq; qbusdã reꝝ ĩpitis haud difficile psuadēt: qd̃ nõ aliã ob cãm a pleris q; fcũ arbitror: nisi qa difficilioris negocii arbitrarētur eas aggredi: & ĩgenio uicere: q̃ pl⁹ artis: pl⁹ igenii: pl⁹ historiaꝝ: plus deniq; reꝝ oium cognitiõis hērēt: imitati eos: q pp ĩpotētiã rei pecuniariæ cũ pciosissimas gēmas emere nõ possint: q̃scũq; emerũt uxorib⁹ suis pciosissimas eē psuadere conãtur: cũ tñ eoꝝ artes & simulationes aliqñ detegãtur. Sed eos omittam⁹: & iã unã oib⁹ uel ad difficillimas q̃sq; aperiamus: ut quę ante hac a paucis ĩtelligēdę difficultatis caritudie emi (ut ita dixeri) nõ potuerũt: iã pducanẽ: & facillime nobis copiã faciētibus cõparanẽ: ut oium cõmodis ñ ɔsuluiß se ĩtelligamur. Cõtinet igr̃ hęc epl̃a multas ptes: quas singulas enumerare tũ molestũ: tũ uero nõ ualde utile puto: colligenẽ tñ q̃ magis necessarię esse uidebunẽ: ut facilius habeaẽ totius epistolæ argumentum: quod qdem hoc tandē eē putam⁹: primũ rñdet Ci. Lē. q scripserat studia Ci. ĩ se sibi grauissima fuisse: & ondu id magis eē ex abũdãtia amoris ipsius Lētu. q̃ q merita sua hoc exigãt: aut si q̃ p Lētu. fecit: q̃ qdē ita fuerũt debita. q sine magna reph̃ēsiõe ptermitti nõ potuissent. potuisse añt facili⁹: Ci. erga se aĩm cognoscere: si ãbo Rõæ fuissēt: quo tpe fuerũt locoꝝ iteruallo seiuncti. gratu'aẽ tñ ipsi Lē. q puĩciã cũ sũma laude administraret: tãetsi ille Rõæ fuisset dic̃ se facili⁹ potuisse ulcisci eos: q cũ oppugnasset: qa ille Ci. defēdisset: Clo. tñ q laudat⁹ a Lē. cũ pcipue oppugnasset: suis scelerib⁹ iã ñ eē assecutũ: ut nullã uel dignitatis uel libtatis ptē ĩ posteꝝ sibi reliq̃rit. Deide qa Lē. hēbat mltos aduersarios: gratulaẽ ei Ci. q ille ñ hēat inimicos in re ita magna: sic ipe cognouit: qa ñ ĩ dignitate Ci. uero ĩ salute lęsus ē. & qm cũ ĩtellexisset Lē. Ci. ĩ grãꝫ rediisse cũ Cę. cũ quo mltũ aĩa dissēserat: ut ēt ipe fateẽ ĩ oroẽ d̃ puĩciis ɔsularib⁹. & cũ Appio pl̃chro: cũ quo hūerat magnas simultates: scripserat se id ñ reph̃ēderẽ nelle: tñ potissimũ ĩtelligeẽ: q̃ ci addnct⁹ Ci. defēdisset & laudasset Vati. quē añ tãto pe oppugnasset: & ĩ quē acerrie iuect⁹ eēt ĩ cã Sextii: Ci. oium haꝝ reꝝ rõnes reddit: & quēadmodũ oĩi sine salutis suæ rõe rēp. oĩno tutatus sit: ita nũc existimasset hñdã rõnē salutis: neq; tñ deserēdã rēp. neq; dignitatis suæ opõnē. Reddit ēt rõnē d̃ reditu ĩ grãm cũ. M. Cras. a quo grauissimis iniuriis fuisset affect⁹: cũ ei⁹ potissimũ fauoẽ adiut⁹ fuisset Cl. ĩ oppugnatione Ci. Reliq̃ ptes locis suis ita declarabũt: ut oĩo tota epi. ĩtelligi possit. ¶ Periucũdæ. ualde iucũdæ: plenæ delectatiõis. ¶ Perspicere: plãe cognosceẽ. ¶ Pietatē. religiosã q̃dã aĩ uenerationē: de pietatis sign̄atiõe ĩ pria epi. dcm̃ ē. ¶ Quid. n. dicã bēniuolētiã. q mlto mior ē q̃ pietas. ¶ Cũ. rõ ē h⁹ ĩtrogatiõis: qd. n. dicã. ¶ Illd̃ ip. no. ñ pnoia hñt ẽphasi. q. d. quo noie Pietas
nllũ pt eē mai⁹. ¶ Videaẽ le. puteẽ min⁹ & lõge uili⁹: qa ñ hēo uocabulũ quo possi uti ad d̃clarãdũ aĩ mei affectũ: cũ nom pietatis quo nllũ pt eē grau⁹: sit ēt uili⁹: & min⁹ quã exigũi tua merita erga me. d̃ eo. n. Ci. ita scri. ĩ oroe d̃ reditu suo. P. Lē. parēs de⁹ salutis nr̃ę: uitę: fortũę: mẽorię: nois &c. Itē ĩ oroe p domo sua ad põtifices sic igr̃. An. Ego cũ. P. Lē. Cõsul. optie d̃ me ac d̃ rep. merit⁹ &c. ¶ Tuis me. bñficiis. ¶ Facis abũd. q̃. a. qa mltũ me amas: nã oĩa q̃ ab eo quē amam⁹ fiũt erga nos: ēt si minia sĩ: solēt tñ nob̃ eē ualde grata. ¶ Quę p. i. omitti. ¶ Sine ne. sce. sine ĩpietate & maxĩa igratitudie: & est sesus: q scribis ea eē tibi grata q̃ p te facio. ¶ Facis. qa mltũ amas: & iõ ea ēt grata hēs: q̃ ñ solũ faceẽ d̃eo: sed ēt q̃ ñ possũ ptermitteẽ: qn maximũ scel⁹ admittere uiderer. ¶ Tibi ãt. hoc dic pspexisti qd egeri p te: sed mlto clari⁹ cognouisses si fuisses Rõæ his tpib⁹: qb⁹ abfuisti a nob: qa facili⁹ pñtibus q̃ absentib⁹ oñdim⁹ mētē nr̃am. ¶ Nã ĩ eo ipso. rñsio ē ad aliã ptē epl̃æ Lē. q si fuisset Rõæ floruisset cũ Ci. ĩ admistratiõe reip. idq; aliqñ se factuꝝ oñdebat. Dicit Cic. ita fuisse

futuꝝ: qa ipsi oĩno floruissent ĩ eo ipso: qd̃ Ien⁹ dicit in sentētiis senatoriis dicēdis: & ĩ omni actione &c.
PEriucũdæ. Epl̃a ñ sic lõga mlta graphice scri. Grãm captat Lē. eiq; gratulaẽ. Clo. criminaẽ. Se ĩcõstãtię purgat: p cũ Cæ. Appio pl̃chro: Vati. Crassoq; ĩ grãm redierit: fcõꝝ rões afferēdo: ac demũ se Lē. rurs⁹ ɔmēdatũ facit cũ ordie patebit. Ordo ãt ē. Lr̃ę tuæ fuerẽ mihi piucũdę: qb⁹ ĩtellexi te pspiceẽ. i. clare uideẽ meã pietatē. i. obsuãtiã & uenerationē: s. i. erga te. Et qa dixi pietatē q̃ ĩ supiores ē: ut ĩ pricipio scripsi: addit. q. d. dixi pietatē. ASC.
¶ Enĩ p qa. qd. i. ad qd dicã bñuolētiã: cũ illd̃ grauissi. & scissimũ nom pietatis uideaẽ mihi eē leui⁹. i. mioris momēti: meritis tuis erga me: q ãt scri. mea studia erga te eē grata tibi: tu qdē. i. certe. Nõ tñ sign̄at pꝑe certe: sꝫ cũ sit expletiua ɔiūctõ ad ornatũ põsĩ: ut q; q̃dã hēt p aliã uocē ñ explicabilē: facis sup. id: q̃dã abũdãtia amoris: ut ēt ea q̃ pmitti nõ pñt sine nefario scelē: sint grata. s. tibi. Añt. i. sꝫ alius me⁹ ĩ te eēt tibi mlto notior atq; illustrior. i. clarior & pspectior: si fuissem⁹ oĩ. i. toto ñ tpe: quo fuim⁹ seiũcti. i. sepati: &. i. sir̃ una. i. ĩ uno loco: & Rõę: ubi d̃ reb⁹ tuis actũ ē. Nã nos floruissem⁹ ĩ eo⁹ tpe: qd. i. q̃ rē &c. alii legũt ĩ eo ipso qd tu oñdis factuꝝ te eē. s. cũ aderis: & qd tu potes ĩ pmis: & sup. qd ego expecto uehemt̃ a te.

floruissemus: de qua ostēdā equidē paulopost qui sit meus sensus & status. Et rescribā tibi ad ea quæ quæris. Sed certe & ego te auctore amicissimo ac sapientissimo: & tu me consiliario fortasse non imperitissimo: fideli quidē & beniuolo certe usus es. Quanq̃ tua quidē cā te esse imperatorem: prouinciamq; bene gestis reb⁹ cū exercitu uictore obtinere: ut debeo lætor Sed certe qui tibi ex me fructus debentur: eos uberiores & præstātiores præsens capere potuisses. In eis uero ulciscēdis: quos tibi partim inimicos eē intelligis propter tuā propugnatiōem salutis meæ: partim inuidere ꝑpter illi⁹ actionis amplitudinem & gloriā mirificū me tibi comitē præbuissem. Quāquam ille perennis inimicus amicorum suorū: qui tuis maximis beneficiis ornatus in te potissimū fractam illam & debilitatam uim suam contulit. Nostram uicem ultus est ipse sese. Est enim ea conatus: quibus patefactis nullam sibi in posterum non modo dignitatis se ne libertatis quidē partem reliquit.

VBE. ¶ FLOruissemus. excelluissem⁹. ¶ Paulopost. in ꝓcessu epistolæ q̃ alii male diuidūt ab hac. ¶ Sēsus. sñia. ¶ Et rescri. tibi. sicut incipit rescribere: cum dicit certiorem te per litteras &c. ¶ Sed certe. uel saltem uel certe profecto: ut sit affirmātis aduerbium. ¶ Te auctore consiliario non imperitissimo. i. cōsiliario nō oino indocto & imperito: uitat enim arrogantiam: ut nolit se dicere peritissimū. ¶ Fideli. hoc enim possum de me dicere: ꝙ fideliter tibi consuluissem & amātev: & est ordo: sed certe ego essem usus te auctore amicissimo & sapiētissimo. ¶ Et tu. subaudi usus eēs me cōsiliario fortasse &c. cōsiliarius qui præbet cōsiliū. ¶ Quanq̃. q hoc dicit se tñ lætari ꝙ ipse Lentu. imperator in Cilicia res bñ gesserit. Victo re aduersus parthos & alios hostes Po. Ro. qui ꝓuinciæ iminebat. ¶ Sed cer. q. d. q̃q̃ lætor ꝙ absens bene gesseris & res & ꝓuinciā: tñ maluissem te eē Romæ: qa q̃ tibi debeo multo melius ꝑsenti q̃ absēti ꝑstare potuissem: & ita tu fructus quos tibi debeo uberiores a

Fruct⁹ me præsens accipere potuisses. ¶ Fruct⁹. trāslatio est sumpta ab agris: q̃ enim amicis pro præstitis debem⁹: trāslatiue fructus appellant: qm ut inquit Cice. debemus imitari agros fertiles: q plus reddūt q̃ acceperūt.

Vlciscē dis ¶ Vlciscendis: puniendis uel uindicandis: nā ulciscor utrūq; significat: auctore Asconio pe. q̃q̃ paꝝ differre

Vidico uidentur: sed hic melius uindicandis. Est aūt ulcisci siue uindicare: iniuriā non ipunitā relinquere: & quasi par pari referre: ut summatim diffiniā: est maledictum aliquid aut malefactum defendere. ¶ Partim inimicos esse. ostendit hic duas fuisse causas: quia sibi inimicos cōparauerit: aut qa defēdit Ci. aduersus impetū Clodii: aut quia pulcherrime & cū sūmo honore egit prouinciam ob quam multi ei inuidebant: neq; uolebant ei decerni ea: quæ uictoribus imperatorib⁹ a Po. Ro. decerni solebāt. ¶ Propugnationē. defensionē. ¶ Salutis meæ. uitæ meæ: cū in exilium exire coactus sum. ¶ Amplitudinem. dignitatem. ¶ Illius actionis. aut quod optime gesserit res in prouincia: aut certe propterea: quæ in consulatu antea egerat: ut dixit superius. Magna est memoria cōsulatus tui: de quo multi inimici ei inuidebāt. ¶ Mirificū. magnū & audētē plusquā existimet. ¶ Quanq̃. quasi dicat habuim⁹ ēt deos nobis fauentes: quia ille sceleratus Clo. ꝑpetu⁹ inimicus oium: q de eo bñmeriti sūt ꝑ nob uindictā fecit de seipso: qa ꝑꝑ sua scelera amisit oēm dignitatē & libertatē in futurum. ¶ Quāq̃ ille. nō dicat q sit: sed itelligit Clo. ꝑpetu⁹ inimic⁹ amicoꝝ suoꝝ: q semp malefecit his a q̃bus est bene affectus. ¶ Ornatus. adiutus. ¶ Tuis maximis bñficiis. q ei semp fauisti: & auxiliū ꝑstitisti ut extolleref. ¶ In te potissimū. præcipue in te: quāuis idē fecerit in alios. ¶ Fractam uim. quia iam amisit auctoritatem: neq; tantum potest quantum poterat: cū me oppugnauit. ¶ Cōtulit. cōfecit: cōuertit. ¶ Vltus est autem uicem nostram ipse sese. idest de seipso fecit uindictā pro nobis. ¶ Sese. idest in seipso. Se & sese. Seruius in arte a Cæsare ita distingui ait: ut se dicamus: cū aliquem quid in

Se Sese, alium fecisse ostendimus: ut hic fatetur se nocuisse mihi. Cum autem seipsum: tunc dicimus sese. ¶ Vicem nostram. idest nō qd nos facere debeamus. i. uice nostri. ¶ Est eni ea ostēdit quid egerit cōtra seipsum. ¶ Et conatus. tentauit: aggressus est. ¶ Ea quibus patefactis. sacrilegiū eius itelligit cū ad sacra deæ bonæ muliebri habitu ausus est uenire: ꝑꝑ amorē Pompeiæ uxoris Cæsa. ¶ Non modo dignitatis. quia propter fœditatem suorum scelerum omnibus honoribus indignus habitus est. Neq; enim solum Pompeiæ Cęsa. uxoris mœcus fuit: sed etiam cum duabus sororib⁹ cōcubuit: quarꝫ altera nupserat Luculo: altera Metel. clarissimo uiro: quæ multis in locis Cice. cōmemorat. Refert etiā Liuius & Plutarchus. ¶ Sed ne libertatis. qa liber esse nō potest: qui aliquo publico scelere est pollutus: neq;. n. potest: aut etiam audet se defendere: qui se infectum cognouit. Vnde Iuuenalis. Vnde tibi frontem libertatemq; parentis. Cū facias peiora senex.

ASC. ¶ FLOruissemus inqt: in sentētiis senatoriis. i. in senatu dādis aut datis: & in omni actione atq; administratione reipu. de qua. s. rep. eqdē: ego qdē oñdā paulopost q sit sensus me⁹. i. qd sentiā: & q status sup. eius aut me⁹ in ea. & rescribā. s. paulopost tibi ea quæ quæris. ¶ Sed certe. i. indubitate: & ego sup. usus essem te auctore amicissimo ac sapientissimo: & tu usus esses me consiliario non imperitissimo fortasse: qd ꝑ modestiā addit: qdē. i. qd dicere licet usus esses cōsiliario fideli: & certe. i. omnino indubitāter: beneuolo si. s. si Romæ fuisses. ¶ Quāq̃ ego lætor ut debeo tua quidem causa. i. ꝑꝑ bonum tuum: nō meum: te eē iperatorē. s. in Cilicia: & obtinere ꝓuinciam rebus bene. i. feliciter gestis: cum exercitu uictore: sed. i. attamen: certe tu præsens si præsens fuisses: potuisses capere ex me eos fructus qui debentur tibi ex me: uberiores. i. fœcūdiores seu ampliores & præstantiores. ¶ Vero. i. sed. ego præbuissem. i. exhibuissem me comitem: qui minor est q̃ socius: mirificum idest mira facientem: in ulciscendis eis quos intelligis tibi esse partim inimicos: propter tuam propugnationem: salutis meæ. i. quia pugnasti pro salute mea: & intelligis partim inuidere tibi propter amplitudinem & gloriam illius actionis. s. qua reductionē Cice. obtinuit: nullo. n. modo de rebus gestis in prouincia loquit: cū antea q̃ in ꝓuinciā abierit hanc inuidiā cōtraxerit: neq; de rebus gestis in consulatu: cum cōsulis nō sit agere cās sed dicere sñias. ¶ Quāq̃. i. nihilominus ille perēnis inimicus amicoꝝ suoꝝ. i. a quibus beneficiū accepit: uidelicet Clodius: q ornatus. i. honorifice adiutus tuis maximis bñficiis: contulit potissimū in te suā uim: illā fractā & debilitatā: ita ut nō posset nocere: ipse ultus est sese. i. in seipso uicē nostrā: aut sint actiui casus sese: sic ultus est uicē nostrā. i. quē nos uti debebamus: uidelicet sese. docet qōo ultus sit. ¶ Enim. i. qa: ipse conatus est ea: uidelicet sacrilegiū adulteriū & incestū cū Pōpeia uxore Cæsaris noctu in ueste muliebri dū agerent sacra bonæ deæ nō adeūdæ uiris. A quo tñ scelere per corruptionē iudicū liberatus est: Cæsare potius dissimulāte q̃ persequēte ultionē criminis: repudiū tñ uxori misit: ꝙ diceret domū amplifici uiri nō i culpa sed ēt suspitiōe culpæ debere uacare. Ne tñ Cęsarē lędat Cicero nō dicit sacrilegiū ꝑpetrasse: quod etiam non constat: sed conatum esse: deprehensus enim & agnitus fuerat. ¶ Quibus. s. sceleribus eius patefactis: nā in ius uocatus est ob ea: sed ut dixi absolutus nullam. i. non ullam: non reliquit sibi in posterum. i. in tempus post illa futurum: ullā partem: nō modo dignitatis: sed ne quidē. i. nō saltē: aut nō etiā libertatis. Non eni liber est censendus tali scelere obnoxi⁹.

¶ TE autem

¶ TE aũt. sensus est: & si mallẽ te potius expertũ eẽ in reb⁹ meis: quã in tuis q̃lis sit fides hoium: qa pluris facio res tuas q̃ meas: tñ gaudeo qd̃ nõ cognoscas fidẽ hoium tãto tuo dãno: q̃to dolore ego cognouerim. ¶ In rebus meis. in meis cõmodis. ¶ In molestia. quã capio de rebus tuis ita exagitatis. ¶ Gaudeo. accipio hãc lætitiã & cõsolationẽ. ¶ Te cognoscere eã fidẽ. qa ut alibi Cicero ita amicitia & fides hoium aduersis pbaĩ: sicut aurũ igni. ¶ Nõ ita magna mercede. non tã caro precio: ut uulgo dicimus: uel nõ tã magna ipẽsa & dãno. ¶ Quã maxio do. meo. q̃ maximo. i. q̃to maxio. ¶ Ego cognouerã fidẽ hoium. qa nõ tãta fuerat merces eoꝝ: quæ dignitate tua uiolata amisisti: quãtus dolor afflictæ: & propemodum perditæ salutis meæ. ¶ De q̃ rõne. de q̃ re: & cã & negocio. ¶ Tẽpus. occasionẽ quãdã: & opportunitatẽ. V·BE.

Te autem & si mallem in meis rebus expertum: quã etiam in tuis: tamen in molestia gaudeo eam fidem cognoscere hominũ non ita magna mercede: quam ego maximo dolor cognorã: de qua ratione tota iã uidetur mihi exponẽdi tempus dari: ut tibi rescribã ad ea quæ queris. Certiorẽ te per litteras scribis esse factum me cũ Cæsare & cũ Appio eẽ in gratia. Teq; id nõ reprehendere scribis. Vatinium autẽ scire te uelle ostẽdis: quibus rebus adductus defenderim & laudarim. Quod tibi ut pleni⁹ exponã: altius paulo rationẽ consiliorũ meorũ repetã necesse ẽ. Ego me hercule Lẽtule initio rerũ atq; actionum tuarum nõ solũ meis: sed etiam reipu. restitutum putabam. Et quoniam tibi incredibilem quendã amorẽ: & omnia in re ipsam summa ac singularia studia deberẽ. Reipublicæ quæ in me restituendo multum adiuuisset: eũ certe me animũ merito ipsius debere arbitrabar: quem antea tantummodo communi officio ciuium nõ aliquo erga me singulari beneficio debitum præstitissem. Hac me mente fuisse & senatus ex me te cõsule audiuit: & tu in nostris sermõibus collocutionibusq; ipse uidisti. Et si iam primis temporibus illis: multis rebus meus offendebatur animus: quum te agenre de reliqua nostra dignitate: ut occulta nonnullorum odia aut obscura in me studia cernebam.

¶ Dari. offerri: qa incidẽter feci mẽtionẽ de fide hominũ: quã uariã erga me cognoui magno dolore eo tpe: quo a Clo. clodianisq; oibus iniquissime sum uexatus. ¶ Vt rescribã tibi. ostẽdit igiĩ hãc epistolã totã eẽ respõsiuam. ¶ Ad ea q̃ quæris. a me sci e. Certiorẽ. nõ est initiũ eplæ: ut qdam male sentiũt: sed ut ex uerbis pcedẽtib⁹ apte pspiciĩ: cõiũgiĩ cũ supiori textu epistolæ. ¶ Factũ certiorẽ. & edoctũ esse itellexisse. ¶ Appio. qdã frustra somniãt Appiũ Clodiũ: p quẽ coactus est in exiliũ ire: cũ apud nullũ oino legat: qd̃ cũ eo recõciliat⁹ sit: sed Appiũ itellexit pulchrũ cognomẽto: ad quẽ multas eplas scribit li. iii. in qbus Ci. fateĩ se in grãm redusse: & simultatẽ deposuisse. ¶ Vatiniũ aũt in hũc inuectus est Cic. uehemẽter in cã: & extat oro Cicerõis admodũ cõtumeliosa in Vatiniũ testẽ. ¶ Ostẽdis. significas p lrãs tuas. ¶ Adduct⁹. mot⁹: cõpulsus: laudarim: & defenderim. his. n. duab⁹ reb⁹ maxie demõstraĩ recõciliata grã. ¶ Laudarim. quẽ añ mille criminibus onerari. ¶ Defenderi. quẽ totis uirib⁹ oppugnaueri. ¶ Plani⁹. apti⁹. ¶ Necesse est repetã. sumã: reuocẽ: & subaudiĩ ut repetã. ¶ Altri⁹. logi⁹: magis ab initio. ¶ Cõsilioꝝ. cogitationũ: deliberationũ. ¶ Ego. ut dixim⁹ supra: hoc pnomẽ in principio orõnis p̃se fert grauitatẽ & ueritatem narrationis. Dicit. n. Cice. post restitutionẽ suã se ita fuisse gratũ: ut nõ solũ existimaret se restitutũ suis: sed etiã multo magis ipsi reipu. & nõ solũ existimasse se debere: Len. a quo pcipue fuisset adiut⁹: sed ẽt debere ipsi reipu. eũ aium: quẽ anteq̃ accepisset hoc singulare bñficiũ debebat cõmuni officio ciuium. ¶ Actionũ tuaꝝ. q̃ in tuo cõsulatu p me restituẽdo apparuerũt. Aut reuera actionũ tuaꝝ in tuo cõsulatu: cũ egisti de instaurãdis ædib⁹ meis: quæ p Clodiũ fuerãt dirutæ: & de restituẽdis mihi reliqs: q̃ amiserã. ¶ Meis. fratri & liberis & amicis & ppinqs. Ego ¶ Et qm deberẽ tibi. sensus est. Et qm debebã sũmopere amare: p quẽ pcipue fuissem restitut⁹: arbitrabar me ẽt debere reip. q̃ fauisset tibi i restitutiõe mea: saltẽ eũ aium: quẽ debebã añ: sic cæteri ciues: cũ nõdũ essem affectus tã singulari bñficio. ¶ Incredibilẽ. maximũ. ¶ Singularia. unica: pcipua: q̃si q̃ p nũo alio debeo. ¶ Studia. plusq̃ amor. ¶ Aduenisset. qa mltoꝝ ciuiũ optioꝝ fauore ẽ restitut⁹ Ci. quos nũc itelligit p rẽp. ¶ Certe. saltẽ. ¶ Eũ. talẽ. ¶ Merito. singulari bñficio restõnis meæ. ¶ Tmmõ. nõ alia ppria: aut speciali obligatione. ¶ Cõi officio. qa oẽs ciues cõiter debẽt reip. suæ. ¶ Debitũ. obligatũ. ¶ Nõ aliquo singulari bñficio: sic nũc ẽ debit⁹ hoc tãto bñficio. ¶ Præstitisse. exibuisse: demõstrassem. ¶ Hac mẽ. hoc pposito: ac itẽtiõe. ¶ Te cõ. cũ eẽa cõsul. ¶ Vidisti. cognouisti. ¶ Collocutiõib⁹. familiarib⁹ cõgressiõib⁹ iter te & me. ¶ Primis tẽ. post q̃ fuit restitut⁹. ¶ Offẽdebaĩ. molestia afficiebaĩ. ¶ Cũ agẽ. te tractãte. ¶ De re. ut pter reditũ meũ restituereĩ mihi reliq̃ q̃ amiserã. ¶ Aut oc. sẽsus ẽ. aut cognoscebã a qbusdã me cũ odio hñi: aut nõ satis apte mihi faueri sic̃ debebã. ¶ Obscuriora. aliq̃tũ obscura: nõ satis apta. ¶ Studia. fauores: uolũtates. s. cognoui qd̃ qdã mihi apte faueĩ nõ auderẽt.

¶ TE aũt &c. Et si. i. q̃q̃ ego mallẽ te exptũ eẽ i reb⁹ meis q̃ ẽt in tuis. i. licet mallẽ i meo malo: quã in tuo te quotidiã pfidiã deprehẽdisse: tamen ego gaudeo ẽt in molestia. i. in re molesta te cognoscere eã fidẽ: q̃ nulla est: hoc est pfidiã: tẽporũ nõ ita magna mercede: quia nõ in periculo uitæ ut ego: sed dũtaxat dignitatis: quã. s. fidẽ hoium. i. pfidiã: ego cognoram maximo dolore. ¶ De qua ratione. i. cõsideratiõe aut re tota: uidetur tẽpus exponẽdi. i. ut exponaĩ: iã dari: ut ego pscribã. i. respõdeã tibi ad ea q̃ quæris. ¶ Tu scribis te factũ eẽ certiorẽ. i. certificatũ esse p lrãs: me eẽ cũ Cæsare & Appio. i. in gratia & recõciliatiõe. & scribis te nõ rephẽdere id: autẽ. i. sed tu ostẽdis tu uelle scire: quib⁹ reb⁹ ego adductus. i. puocat⁹: defẽderi & laudari. Vatiniũ manifestũ nuper inimicũ. ¶ Quod. i. quã cãm: ut ego exponã tibi pleni⁹. i. satis plene: necesse est sup. ut repetã paulo alti⁹ rationẽ cõsiliorũ meorũ. ¶ Ego o Lẽtule putabã me initio. i. ab initio reꝝ & actionũ tuaꝝ. s. p me: eẽ restitutũ nõ solũ meis. s. amicis & necessariis: sed ẽt reip. ut i cã florerẽ sicut añ exiliũ. ¶ Et qm ego deberẽ tibi icredibilẽ quẽdã amorẽ: & oia sũma ac singularia i te ipm: arbitrabar me dẽre reip. q̃ i me restituẽdo. i. i restitutõe mei: adiuuisset te multũ. Hoc enĩ noie Lẽtul⁹ Cic. restõnẽ ipetrauit: q̃ oñderet reip. maxie utilẽ fuisse ac fore debere: i quã certe. i. saltẽ eũ aium. i. eũ affectũ: merito. i. pp meritũ ipsi⁹: quẽ ego pstitissem debitũ antea. tmmõ. i. dũtaxat cõi offõ ciuiũ. i. qd̃ oẽs bõi ciues reip. debẽt. nõ aliquo singlari bñficio erga me. ¶ Et. i. simĩ: senat⁹ audiuit ex me te cõsule. i. cũ dicerẽ corã te cõsule: & . i. sic ipse. i. tu uidisti. i. agnouisti: ẽ enĩ uidere teste Augustio cõe ad oẽs sensus: i nr̃is smõib⁹ & colocutiõib⁹. s. priuatis: me fuisse hac. i. hmõi mẽte. i. hoc aio i rẽp. ¶ Et si. i. q̃q̃ aius me⁹ offendebaĩ mltis reb⁹ iã primis illis tpib⁹: cũ te agẽte de reliq̃ nr̃a dignitate. i. de restitutiõe i pristinũ locũ dignitatis: cernebã aut occulta nõnulloꝝ odia aut obscura studia in me. i. fauores dubios: ut ab iis q nõ auderẽt aut nollẽt adhuc iudicare q̃ mihi studerent. ASG.

Nã neq; de monimẽtis meis ab his adiutus es:a qb⁹
debuisti : neq; de ui nefaria:q̃ cũ fratre eram domo
expulsus:neq; hercle in his ipsis rebus:quæ q̃q̃ erant
mihi pp rei familiaris naufragia necessariæ:tñ a me
minimi putabant̃ in meis dãnis:& ex auctoritate se-
nat⁹ farciẽdis:eã uolũtatẽ q̃ expectarẽ præstiterũt.
Quæ cũ uiderẽ(neq;.n.erãt obscura)nõ tñ tã acer-
ba mihi hæc accidebãt:q̃ erãt illa grata q̃ fecerãt.Ita
q; & q̃q̃ Põpeio plurimũ te qdẽ ipso p̃dicatore ac te-
ste debebã:& eũ nõ solũ bñficio sed amore ẽt & ppe-
tuo quodã indicio meo diligebã:tñ nõ reputãs quid
ille uellet:in oĩbus meis sentẽtiis de republica pristi-
nis permanebã.Ego sedente Cn.Pompeio:cũ ut lau-
daret Pompeium Sextius introisset in urbem:dixis-
setq; testis Vatinius me fortũa & fœlicitate Cæsaris

VBB. ℭNAM neq;.dicit i qbus reb⁹ maxĩe cognouerit quorũdã uel occulta odia uel obscura studia.⸿ Nã neq;.sensus ẽ: cũ
ageres de monimẽtis meis:de ui nefaria uĩcẽda:quã ĩtulerat mihi Clodi⁹:deniq; d̃ restituẽdis mihi oĩb⁹ his: q̃ añ amĩ
serã:nõ adiuuerũt te q debuerũt adiuuare:ĩ quo cognoui:q; aut oderãt me:aut apte fauere nõ audebãt:neq; p̃stiterũt eã
uolũtatẽ:quã ab eis expectabã.⸿ De monimẽtis.de domo mea:quã Clodius libertati dicauerat:de q̃ Lẽ.sæpe egerat ĩ
senatu & apud põtifices:ut restitueret̃ Ciceroĩ:& extat oro ipsi⁹ Ciceroĩs de domo sua ad põtifices:ĩ q̃ oñdit domũ suã
a.P.Clodio iure cõsecrari nõ potuisse:petitq; eã sibi restitui:quã multis ĩ locis ĩ ea orone monimẽtũ appellat:qd̃ Clo.ia-
ctaret se eã cõsecrasse in monimẽtũ & ppetuã memo-
riã libertatis:cũ poti⁹ eiecto Ci.amissa eẽt libertas:unͤ
in p̃dicta orone sic inqt: cum de libertate locutus eẽt.
Hæc me domo mea pellet: hæc ultrix afflictæ ciuita-
tis reip.spoliis ornabit:hæc erit in eo monimento: qd̃
positũ est:ut esset iudiciũ oppressi senatus ad memo-
riã sempiternã turpitudinis : & multis aliis in locis in
Moni-mentũ ea orone monimẽtũ appellat domũ suã.Est aũt moni-
mẽtũ alicuius rei memoriã:a mẽtis monitiõe dictum.
⸿ De ui.uiolẽtia:qa Clo. eiecit Cice. armata manu.
⸿ Cũ fre.q̃ quis nõ fuerit eiectus ex urbe: est tñ eie-
ctus domo sua:quã Clo.incẽderat: ut est in orone p
Milo.& absente fr̃e ita uexatus:ut cũ de eius restitu-
tione ageret̃:orta cõtentiõe uno tribuno uulnerato:&
multis aliis interfectis:ipse nõ alia uia euaserit:q̃ q; se
mortuũ fingẽs inter cadauera per forũ iacẽtia delitue-
rit:auctor Plu.ĩ uita Ci.⸿ Neq; hercle.ordo est:neq;
hercle p̃stiterit eã uolũtatẽ:q̃ expectabã in his rebus:
quã tñ minimi a me putabant̃:q̃uis erãt mihi necessa-
riæ pp naufragia rei familiaris.⸿ His ipsis rebus.q.
d.minimis.& intelligit suppellectilia & agros &c.q̃
Cice.rapta fuerãt:q̃ q̃uis ille parui faceret: tñ dicit si-
bi fuisse necessaria:pp magnũ ĩfortuniũ exilii:qd per-
pessus fuerat.⸿ Erãt necessariæ.qa ĩ eiusmodi casu solẽt oĩa eẽ necessaria:q̃ fortũa p̃spera uidebant̃ supflua.⸿ Minimi
Naufragus putabãt̃.qa nõ erãt uera bona:sed fortũæ subiecta.⸿ Naufragia.cõparat eni sp Cice. dissensiones ciuiles tẽpestatibus:
dãna uero q̃ ex eis patit̃ naufragia appellat:ut in orone pro Milone.Eqdẽ cæteras tẽpestates & pcellas in illis dũtaxat
Naufragium fluctibus cõtionũ &c.Naufragus aũt dr̃ naui fracta eiectus:& naufragium ponit̃ mõ pro nauigãdi piculo:mõ pro naui-
gationis dãno & infortunio & iactura:ergo hic naufragia iacturas & amissiones ĩtelligamus.⸿ Sarciẽdis. tractũ a uesti-
Sarcinatores bus q̃ dissutæ sarciunt̃.i.cõponunt̃:ergo sarciẽdis.i.cõponẽdis:qa erãt dissipatæ exilio meo uel instaurãdis & emẽdãdis:
unͤ & sarcinatores(teste Nonio)sutores dñr.⸿ Neq;.n.erãt.parẽthesis est.⸿ Obscura.occulta:sed aptissima.⸿ Nõ tñ tã
acerba.i.nõ tã iniquo aio ferebã hæc in qbus nõ adiuuabã te cã mei:q̃ hẽbã grata ea q̃ fecerãt:cũ me restituẽdum & cen-
serant & dixerant.⸿ Acerba.molesta:grauia.⸿ Illa quæ fecerãt.ĩ me restituẽdo.⸿ Itaq;.cõclusio uel potius illatio quæ-
dã ex supiorib⁹:qbus dixit se nulli⁹ odio aut alia cã potuisse unq̃ alienari a repu.Nũc igit̃ dixit q; q̃uis plurimũ deberet
Põpeio:nõ solũ qa fuerat ab eo adiutus restitutiõe:sed ẽt qa eũ semp amauerat:& de eo sp bñ iudicauerat:nõ tñ habuit
tñ respectũ qd ipse Põ.uellet:q̃ pmãsit semp in pristinis sentẽtiis suis de repu.⸿ Te p̃dicatore.te assertore: & aperte di-
cẽte me ei plurimũ debere.⸿ Iudicio meo.qd̃ de eudẽ peroptimũ habuerã.⸿ Nõ reputãs.nõ considerãs: aut cogitans.
Permanebã.pseuerabã.⸿ Pristinis.cõsuetis:quas sñias habuerã ẽt ante exiliũ meũ.⸿ Sẽtẽtiis de rep.uidet̃ hoc dicere:
q; q̃uis plurimũ faceret Põ.cui plurimũ debebat:& ipse Põpeius faueret Cæsari cui uolebat pꝛogare p̃uinciã in alterũ
quinquẽniũ:cuius deniq; dignitatẽ oĩno sustinebat & defendebat:cũ in aliis tñ uero in diuisiõe agri cãpani:tamen nunq̃
ullo respectu Põpeii potuit deterreri:quo minus diceret pro rep.qd sentiebat:cũ maxĩe spreto Bibulo a Cæsare eius col-
lega:ita ut nusq̃ in cõsulatus dignitate noiaret̃:nõ dubitauerit dicere se pluris facere iacentẽ fortunã & calamitatẽ Bibu-
li:q̃ Cæsaris auctoritatẽ:qd̃ ita declarat.⸿ Ego sedẽte Cn.Põ.ut audiret orõnẽ Sextii.⸿ Cũ Sexti⁹ uenisset in urbẽ.
q oĩb⁹ comitiis declaratus quæstor uenerat ad urbẽ:ut de laudibus Põpeii diceret.Vatinius uero testis dixerat Cicero-
nẽ adductũ fœlicitate & fortuna p̃spera Cæsaris cœpisse esse illi amicum:cui Cicero respõdit se pluris facere fortunam
Bibu.quã ipse Vatinius afflictam putaret:q̃ omnẽ fœlicitatem:& omnes uictorias Cæsaris:ut ostẽderet in eligẽda ami-
citia Cæsaris se nõ fortunam:sed iudiciũ secutum esse.⸿ Dixissetq; testis Vatinius.ita est ordinãdus textus ut intelliga-
mus:& cũ Vatinius testis dixisset me cõmotũ fortũa & fœlicitate Cæsa.cœpisse esse amicũ illi:ego dixi me anteferre for-
tunam Bibuli &c.Nam si testis Vati.sit parẽthesis:ut qdã iperiti historiæ & male ĩtelligentes Cic.interpretãtur: quis erit
nominatiuus huius uerbi dixisset:neq; enim intelligi potest Sex.qui erat amicissimus Cicero.neq; hoc dixisset.ergo ne-
ASC. cesse est dicere.Dixisset Vati.testis: qui fuerat testis contra Mil.& Sex.ut patet in oratione aduersus ipsum Vatinium.
ℭNAM neq; adiut⁹ es ab iis a quib⁹ debuisti:scilicet adiuuari:de monimentis meis:idest de domo mea:quam Clodi-
us:ut etiam æternum rei monimentum libertati dicauerat:mihi restituenda:neq; adiutus es de ui nefaria: qua eram ex-
pulsus domo cum fratre.⸿ Neq; hercle præstiterunt eam uoluntatem:cum expectarem in iis ipsis rebus:idest fortunæ
bonis:quæ quamquam erant mihi necessaria propter naufragia:idest plenariam perditionem: uedũ iacturam rei fami-
liaris:quia in naufragio omnia pereunt:in iactura tantum quæ ad deonerandam nauim eiiciũtur:tamen putabant̃:idest
æstimabantur a me minimi:scilicet ualoris:in damnis meis resarciendis:idest recuperãdis ex auctoritate senat⁹.⸿ Quæ
scilicet eorum neglecta studia:aut odia in me cum uiderem:idest perspicerem:neq; enim erant obscura. tamen hæc non
accidebant mihi tam:idest tantum acerba:q̃ idest quantũ illa quæ fecerant:idest restituẽdo me urbi.Vide tamen an ne
potius legendũ sit quæ fecerã:ut.s.ut licet ingrati essent in me:gratũ tñ erat q; bene de illis merit⁹ erã:erant grata.s.mihi
⸿ Itaq; q̃q̃ ego &:idest simul:debebã plurimũ Põpeio.te quidẽ ipso prædicatore:idest publico assertore ac teste:&.i.si-
diligebam eũ:non solum beneficio:scilicet suo in me.sed etiã amore & quodã iudicio meo perpetuo:tñ ego nõ reputans
idest agitans animo.quid ille uellet:permanebam in oĩbus sententiis meis pristinis de rebus.i.quas ante exilium hũerã
de repu.ut scilicet libertas Romana cum legibus uigeret.⸿ Ego cũ sedente Cneo Põpeio:scilicet ĩ sede iudiciali: Sexti⁹
introisset in urbem ut laudaret Pompeium:& Vatinius testis.s.eorum quæ a Sextio in laudem Pompeii dicebantur.

ℭCOMmotum

¶ COM motũ.adductũ:icitatũ. ¶ Ille.Vatinius. ¶ Vellet.cuperet. ¶ Afflictã.quassatam:miserã:q a Bibulo sp Vati. VBER
dissensit:& ut ẽ auctor Cice.in ofone cõtra Vati.testẽ:uoluit ẽt eũ in uincula ducere:cũ ipse Bibu.bñ de repu.sentiret:&
nusq̃ pgrederet cũ eẽt collega Cæsa.i cõsulatu:quĩmo toto tpe sui cõsulatus teste Ci.& Plutar.i uita Cæsa.cõtinuit:se
domi clausum supuacaneũ puto ponere uerba Cice.i ofone cõtra Vati.quæ hũc locũ declarãt. ¶ Eodẽ teste. sũt q putẽt
intelligi eodẽ Vati.teste:qđ nõ pcedit:qa hæc nõ dixit Cic.teste Vatinio.sed dixit ipsi Vatin. ¶ Eodẽ.subaudi Sextio.
¶ Teste.præsente:audiẽte:& hic est uerus sensus. ¶ Eosdẽ eẽ inuidos & inimicos reip. ¶ Qui phibuissent.netuissent.

commotum illi amicũ esse cœpisse:dixi me eã Bibuli fortunam: quam ille afflictã putaret:omnium triũphis uictoriisq; anteferre:dixiq; eodẽ teste alio loco eosdem esse:qui Bibulum exire domo prohibuissent & qui me coegissent. Tota uero iterrogatio mea nihil habuit nisi reprehensionem illius tribunatus: in quo omnia dicta sunt libertate animoq; maximo de ui:de auspiciis:de donatione regnoꝝ. Nec uero hac in causa modo: sed constanter sæpe in senatu. Quin etiam Marcellino & Philippo consulibus nonis Aprilibus mihi est senatus assensus:ut de agro campano frequenti senatu idibus Maiis referretur. Non potui magis in arcẽ illius causæ inuadere: aut magis obliuisci temporũ meorum & meminisse actionum. Hac a me sententia dicta magis animorum motus est factus: tum eorum quorum oportuit: tum illorũ etiam quorum nunquam putaram. Nam hoc senatusconsulto in meam sententiam facto Pompeius quum mihi nihil ostendisset se esse offensum: in Sardiniam & in Africam profectus est. Eoque itinere

¶ Exire domo.qm qui Cæsari fauebant coegerũt Bibu.se cõtinere domi. ¶ Et q me coegisset.exire domo & exiliũ. Itaq; dicit se dixisse Vati.teste Sex. se ab eisdẽ coactũ ire i exiliũ:qui postea Bibu.inimici fuissent. ¶ Tota uero interrogatio.tota oratio mea in Vati.illa enim oratio tota ut patet his q eã uiderũt plena est iterrogationibus de uariis reb⁹. ¶ Reprehẽsionẽ illius tribunat⁹.Clo.& Vati.qui ambo tribuni ple.fuerũt. De tribunatu Vati.his uerbis testaĩ Cice.in ofone i Vati. Factus est tri.ple.Quid eni de te hispaniẽsib⁹ flagitiis tuis sordidisq; furtis interrogẽ:quæro primũ qđ gen⁹ & improbitatis & sceleris in eum magistratum præter miscetis:& Appi.li.ii.Tribunos uero declarauit Vati. & Clo.cognomine pulchrus. ¶ Libertate animi.m.i.forti aio & liberrimo:usus est enim Ci.his uerbis.Erũpet.n.aliqñ ex me uera uox:& dicã sine cũctatiõe qđ sentio. ¶ De auspiciis.cõtẽptis a Vati.sic.n.dicit i prædicta ofone:cũ auspicia quibus hæc urbs cõdita est:quibus ois resp.atq; iperiũ teneĩ cõtẽpseris:initioq; tribunatus tui senatui denunciatis tuis actionibus: augurũ respõsa atq; eius collegii arrogãtia ipedimẽto nõ futura. ¶ De donatione regnoꝝ.inuidiose dixit regna potestatẽ:quã hic ad opprimẽdã rẽpu.Cæsari Põpeio & Crasso dari uellet:tametsi hoc Cicero dissimulat i oratione i Vatiniũ:uel qm̃ tulerat leges reipu.perniciosas: dixit donationẽ regnoꝝ tribunatũ Vatinii & Clodii:cũ in Vatiniũ his uerbis utaĩ.Quæro cogitaris:ne in illo tuo itollerabili regno:nã cupis id audire: sed latrocinio augerẽ fieri:& Appianus Tribunũ tũc qdẽ ad Ciceronis insidias parauit:cũ ille triũuiroꝝ cõsensum ad monarchiã aspirantium palã improbaret tribunatũ. ¶ Modo.tantũmodo. ¶ In hac cã.cõtra Vatinium. ¶ Sed cõstãter.fortiter. ¶ In senatu.nã orationẽ in Vatiniũ nõ in senatu habuit:sed i foro. ¶ Mihi est assensus.sniam meã pbauit. ¶ Ut referret.ut proponeret:nã id suadebat Cicero ut referreĩ de agro cãpano quẽ Cæsar uolebat diuidi. Cice. aũt nolebat:egitq; ut abrogatur quicqd in ea cã eẽt decretũ. ¶ In arcẽ. in sũmitatẽ:& hoc dicit:nõ potui altius hanc cãm tueri de agris cãpanis non diuidendis. ¶ Inuadere.ingredi. ¶ Magis.qa inuectus est acerrime in Cæsarem ut nõ caruerit suspitione a se & Bibulo & Catone missum eẽ Vectiũ uirũ popularẽ:q Cæsarẽ & Põpeiũ interficeret:idq; pfessus est Vectius: & ensem sibi a Pusthumio Bibuli lictore datũ. ¶ Tẽpoꝝ meoꝝ.qbus coactus sum exire in exiliũ:qm aduersatus essem uoluntati potentum:quorum tẽpoꝝ dicit se oblitũ:quia nõ consideraret qd sibi euenisset. ¶ Meminisse.actionũ eoꝝ quæ pro repu.egissem:aut agere deberẽ. ¶ Hac snia.ut referreĩ de agro campano cõtra Cæsarem & Põpeiũ: & cæteros qui Cæsari fauebant. ¶ Motus.tractũ a mari.magnæ perturbationes animoꝝ. ¶ Cũ.partim. ¶ Quoꝝ.oportuit.nõ ex ui uerbi dixit oportuit quoꝝ:sed ex ui nominis subintellecti. ¶ Quoꝝ.subaudi motum. ¶ Oportuit.decuit fieri. ¶ Tum illoꝝ.motus factus est. ¶ Quoꝝ.motũ. ¶ Nunq̃ putarã factũ iri.& est sensus:hac snia a me dicta perturbati sunt:& qui debuerũt:& quos nunq̃ putassem perturbari. ¶ Nã ostẽdit aliquẽ ex his qui perturbati sunt. ¶ In meã sniam. pro mea snia.In enim interdũ pro cõtra:interdũ loco pponiĩ:ut bene sentio in rẽp.& in hoc loco: obtinuit.n.Cic.ut fieret senatusconsultũ pro snia sua. ¶ Põpeius:q Cæsari fauebat:& uoluisset eũ obtinere de agris cãpaniæ diuidẽdis. ¶ Cũ ostẽ.simulasset. ¶ Se nihil offensum.nihil læsum mea sententia: nec causam sibi displicere. In

¶ Dixisset me cõmotũ.i.puocatũ fortuna & fœlicitate Cæsaris cœpisse eẽ amicũ illi:dixi me anteferre oib⁹ triũphis uictoriisq;.s.Cæsaris:eã fortunã Bibuli q fuerat collega Cæsaris i cõsulatu:quã.s.fortunã Bibuli.s.Vatinius putaret afflictã. ¶ Dixiq; eodẽ.s.Põpeio teste:alio loco.eosdẽ eẽ q phibuissent Bibulũ exire domo nihil enim agere audebat in cõsulatu tanq̃ domũ pro exilio haberet:& qui coegissent me.s.exire domo:d ẽ & domũ sed frequẽtius domo. ¶ Vero p sed. ASC.
tota interrogatio mea nihil habuit nisi reprehẽsionẽ tribunatus illius Vatinii cũ Clodio:in quo:dicerẽ in qua.s.interrogatione aut reprehẽsione mea:omnia dicta sunt libertate sup.maxima:& aio:de ui.i.uiolẽtia ipsoꝝ:de auspiciis.s.cõtẽptis: de donatione regnoꝝ.i.de traditione reg in manus Crassi:Põpeii & Cæsaris.de qbus oibus extant testimonia in ofone Ciceronis in Vatiniũ. ¶ Quæ qa inest manibus:& ab aliis cõmẽtariis citata:nõ fuit nobis afferẽda ¶ Nec uero sup.dixi in Vatiniũ & eos quos ille reip.dños iposuit:mõ.i.solũmõ in hac cã.s.quã agebã cõtra Vatiniũ:aut q̃ Vatinius testis me taxaret:sed sup.dixi sæpe cõstanter in senatu. ¶ Quin.ẽt Marcello & Phil.cõsulib⁹ senatus est assensus mihi nonis Aprilibus:ut referreĩ in frequẽti senatu: idib⁹ maiis: de agro cãpano:quẽ Cæsar uolebat militib⁹ suis diuidi. Cicero intercessit:obtinuitq; in senatu:ut idib⁹ maiis frequẽti senatu de ea re referreĩ:atq; ita ipedita ẽ cupiditas Cæsaris. ¶ Ego potui nõ inuadere magis in arcẽ.i.expugnationẽ illi⁹ causæ:quia qui arcẽ cœpit urbe fere potitur:aut obliuisci magis tẽporum meorum:q̃ scilicet ea libertate utendo in Cæsarem:& meminisse:repete magis:actionũ.s.pristinarũ. ¶ Hac snia dicta.i.hoc iudicio lato a me:magnus motus aioꝝ est factus:cũ.i.cũ ita sit q eoꝝ.s.motus animorum sit factus quorum oportuit.s.eum fieri:hoc est quorum interfuit:tum.i.multo magis etiam eorum quorum nũquam putaram scilicet motũ fieri propterea. ¶ Nam hoc senatusconsulto facto in meam sententiam.i.ut uolebam.Pompeius cum nihil ostendisset se esse offensum:profectus est in Sardiniam & in Africam:& uenit eo itinere quod in Sardiniam faciebat.

Lucam ad Cæsarem uenit, ubi multa de mea senten-tia quæstus est. Cæsar quippe alias qui etiam Rauennæ Crassum ante uidisset, ab eoq; in me esset incen-sus: sane moleste Pompeiũ id ferre constabat. Quod ergo cum audissem ex aliis maxime ex meo fratre cognoui: qué cum in Sardinia Pompeius paucis post diebus q̃ Luca discesserat conuenisset: te inquit ip-sum cupio. Nihil opportunius potuit accidere: nisi cum Marco fratre Cicerone diligenter egris: depé-dendum tibi est: qd mihi pro illo spopódisti. Quid multa? questus est grauiter. Sua merita commemora uit. Quid egisset sæpissime de actis Cæsaris cum ip-so meo fratre: quidque sibi is de me recepisset: in memoriam redegit. Seque quæ de mea salute egis-set: uoluntare Cæsaris egisse ipsum meum fratrem restatus est. Cuius causam digniratemque mihi ut commendaret rogaui: ut eam non oppugnarem: si nollem: aut non possem tueri. Hæc cum ad me fra-ter pertulisset: & cũ tñ Põpeius ad me cum mãdatis Bibulũ misisset: ut ĩtegrũ mihi de cãpana cã ad suũ reditũ reseruaré. Collegi ipse me: & cũ ipsa quasi re-publica collocutus sum: ut mihi tã multa pro se per-pesso atq; perfuncto cócederet: ut officium meũ me moréq; in benemeritos anium: fidemq; fratris mei

VBER Lucam ¶ LVcam uenit: quæ urbs est Hetruriæ: & ita scribit Plutarchus: nõ autem in Lucaniã: ut quidam codices hñt mẽdose. ¶ Ibi. Lucæ. ¶ Questus: cũ Põpeio. ¶ De mea sñia: cõtra ipsum de agro cãpano. ¶ Vidisset: Cæsar. ¶ Crassum: q ei fa uebat: quia cõuenerant hi tres ut Põpeius & Crassus cõsulatũ inirent: & ipse Cæsar earũ nationũ quibus añ præfuisset imperio in alterũ quinquẽnium præficeretur. Sic mutuo ↄsensu rempublicam inter se partiti sunt. ¶ Incensus: iratus, sti mulatus. ¶ In me, cõtra me. ¶ Ab eo: Crasso: q ei dixisset me eius causæ diuidendoq; agroq; & præcipue qui circa Capuam essent: aduersatũ esse. ¶ Sane. Põpeium ostẽdit se intellexisse: cũ ex aliis multis: tũ uero ex fratre Põpeium id ual de moleste tulisse. ¶ Maxĩe: præcipue. ¶ Ex fratre: Qu. Cicerone fratre meo. ¶ Cõuenisset: dephendis set: casu inuenisset. ¶ Inquit: Põpeius. ¶ Teipsum cu pio: uerba iratum aĩum indicãtia. Teren. in Andria. O teipsum quærebam: optato aduenis: aliquot me ade runt ex me auditum: qui aiebant filiam meam nubere tuo gnato: id ũsto tu an illi insaniãt. Ita enim irati dice re solemus: teipsum cupio: teipsum quærebam: & simi lia. Ergo sicut Chremaẽ irato apud Terentium non fuit satis dicere: o teipsum quærebam: sed addit opta to aduenis: ita nunc Pompeius perturbatus primũ in quit. Teipsum cupio: deĩde subdit. Nihil opportunius potuit accidere: q̃ ut te conuenirem. ¶ Cum. M. fratre M. Tullio Cice. fratre tuo. ¶ Egeris: quod mihi spo pondit: ut præstet: nam promiserat Qu. Cice. Marcũ fratrem nihil facturũ aduersus uoluntatem Pompeii. ¶ Opportunius: commodius: quam ut te cõuenirem. ¶ Dependendum: persoluendum, tractum a pecunia

Spondeo promitto. Sponsor quæ pendebat: quoniã apud antiquos pœnæ erãt pe cuniariæ. Vnde Virgilius in. vi. æneidoς. Tum pen dere pœnas Cecropidæ iussi. ¶ Spopondisti: recepi sti: plus est enim spondere q̃ promittere. Vnde sponso res dicti sunt. ¶ Quid multa: ita loquimur cum volu mus breuiter concludere. ¶ Questus: de me. ¶ Gra uiter: acerbe. ¶ Cõmemorauit: exposuit: & exproba uit: ut Terentius. Istæc cõmemoratio est quasi expro bratio immemoris bñficii. ¶ Quid egisset: locutus eẽt. ¶ Cũ ipso meo fratre: cũ quo communicauerat multa de actis Cæsaris. ¶ Is: frater meus. ¶ Redegit in memo riam: fratri meo ¶ Recepisset: promisisset: & quasi su per fidem suam spopõdisset. ¶ Seq; quæ de mea salu te: sensus est: adduxit testẽ fratrẽ meũ te fecisse ↄsensu Cæsaris ea quæ fecisset de salute mea: idest reuocatio ne mei ab exilio. ¶ Cuius: Cæsaris cãm de agro cãpa no & dignitatem de prorogando ĩperio in aliud quin quennium. ¶ Vt cõmẽdaret: frater meus. ¶ Rogauit. Pompeius fratrẽ meũ. ¶ Vt ea nõ oppugnarẽ: ut si nollem uel non possem eã defendere: saltẽ nõ oppugnarẽ. ¶ Hæc cũ frater: cõcludit quia reconciliatus sit cũ Cæsare. ¶ Tamẽ quãuis iam antea ea dixisset fratri meo. ¶ Cũ mandatis: com

Colligo me missionibus. ¶ Vt reseruarẽ integrũ: ut nihil agerẽ: ut nihil agere inciperẽ ad suũ reditũ: donec ipse reuersus esset ex afri ca: uel ex Sardinia: ubi locutus fuerat cũ fratre. ¶ Collegi me tractũ a copiis siue exercitu. i. incœpi mecũ diligentius cõsi derare. ¶ Et cũ ipsa quasi: quasi dixit. qm̃ non cum republica: sed tanq̃ cũ repu. locutus est. i. finxi me cum repu. loqui: ut concederet mihi: qui pro ea multa essem perpessus: ut etiam possem memorem & gratum me ostendere erga eos qui de

Perfunctus me essent benemeriti: & ut concederet mihi ut ea præstarem: quæ frater meus de me spopondisset Pompeio: ut ita uide rer uir bonus erga benemeritos de me: sicut ipsa respublica habuisset me erga se ciuẽ bonum. ¶ Perpesso: qui essem per

Defunctus pessus & tollerassem. ¶ Atq; perfuncto: idest qui essem perfunctus: idest finiuissem tot mala pro se: nam perfũcti malis dicuntur qui mala finierint: & iam sunt prope liberati: sic & defuncti malis: ut Virgilius sexto æneidos. O tandẽ magnis pelagi defuncte periclis. Sed terra grauiora manent. ¶ Officium: debitum meũ: quod mea interesset: ut ostendimus in prima epistola. ¶ Memorem: beneficiorum acceptorum: & gratum. ¶ In benemeritos: erga eos a quibus essem beneaf fectus. ¶ Fidem fratris: quem frater pro me Pompeio dedisset.

¶ LVcam. i. ad eã urbẽ italiæ: ad Cæsarẽ. Ibi uel ubi Cæsar q̃stus ẽ mlta de mea sola sñia: qppe q etiã añ uidisset Rauẽ

ASC. næ Crassum: & eẽt icẽsus ira: ab eo. s. Crasso: in me cõstabat Põpeiũ ferre. i. pati: id. s. q Cæsarẽ offendissem: sane. i. mul tũ moleste. ¶ Qd' cũ ego audissem ex aliis: cognoui ex fratre meo. i. Quĩto Cicerone. ¶ Quẽ. s. fratrẽ meũ cũ Põpeius cõuenisset. i. accessisset colloquẽdi grã: in Sardinia paucis dieb⁹ postq̃ discesserat Luca. inqt. s. cum primũ uideret fratrẽ: cupio te ipm: nihil potuit accidere opportunius. s. q̃ ut te cõuenirẽ. ¶ Nisi tu egeris diligẽter cũ Marco fratre. s. Cicerõe: nõ tñ ponitur Cicerone: q a iratoq; est breuiter loqui: dependendũ. i. persoluẽdum est tibi quod spopondisti mihi pro il lo. q. d. longe aliter facit q̃ tu de illo pollicitus es. ¶ Quid multa. sup. dicã. ipse cõquestus est grauiter. ¶ Cõmemorauit sua merita in me: inqt Cicero. ¶ Et redegit in memoriã qd egisset sæpissime de actis Cæsaris cũ ipso fratre meo: hoc est q̃o acta Cæsaris: q̃ Cicerõis oberãt annquauit: & q is. s. frẽ meus recepisset. i. pollicit⁹ eẽt de me. ¶ Et testat⁹ est. i. te stẽ sibi assumpsit ipm frẽm meũ: se. s. Põpeiũ egisse de uolũtate Cæsaris sup. ea q̃ egisset de salute mea. ¶ Cui⁹. s. Cæsa ris cãm & dignitatẽ rogauit Põpeius fratrẽ ut cõmẽdaret mihi: ut si nollẽ aut nõ posse tueri. i. ptegere eã: nõ oppugnarẽ eã. ¶ Cũ frater. s. Quintus ptulisset hæc ad me: & cũ tñ. i. nihilominus Põpeius misisset ad me Bibulũ cũ mãdans. i. mã dãs ut reseruarẽ mihi itegrũ. i. itactũ totũ negociũ de cã cãpana. i. de agro cãpano nõ diuidendo: sup. usq; ad reditũ suũ. ¶ Ipse. i. ego collegi me. i. uires rõnis meæ: & collocutus sum q̃si cũ ipsa rep. ut ipsa cõcederet mihi ppesso atq; pfuncto tam multo pro se: ut pstarẽ. i. exhiberem offm̃ meũ & aium memorẽ. i. gratũ in benemeritos. s. Põpeium: & Cæsarem.

¶ Præstarem

CPRA Estaré exsberé.re ipsa perficerem:uel dependerem:& soluerē:ut si dixero sic.quācūq; fidē p me dederis pręstabo.i.soluam & exhibebo. ¶ Bonū ciuē.in defendēda patria:in opprimendis coniuratorib⁹ & inimicis.Po.Ro. ¶ Bonum uirorum erga amicū meū in Pręstanda fide:quę esset de me data:& ut beneficii a Pōpeio in me collati memor & gratus essem:qđ ad uirum bonū pertinet. ¶ Actionibus.in his quę faciebā. ¶ Et sententiis .ex his quę sentiebā & dicebā in senatu. ¶ Pōpeium offendere.Pōpeio displicere. ¶ Certorū.quorūdam uel potius certorū:prudentiū & fideliū. ¶ Quoa hoies. ¶ Debes suspicari.i.quos & si non nomino:tū debes putare & existimare qui sint. ¶ Cū sentirent.i.sentētiis tuis probarēt:& semp pbassent:eādē q; ipsi sensissent semp:aiebāt tū se gaudere:quāuis idē sentirem q ipsi:tū gauderent me aduersari Pom.& q propter has sententias Cęsar esset mihi futurus inimicissimus. ¶ Non satisfacere.i.non respōdere:non facere q cuperet. ¶ Erat hoc mihi docendū.q.d.: quamuis hæc esset mihi magna & iusta causa doloris:q illi: gauderent me non gratificari Pompe.& facere mihi inimicum Cęsarem:tamen erat dolendum:& blandiebantur inimico:ut mihi stomachum facerent. ¶ Erat hoc.q dixit hos gauisos eē. ¶ Meum inimicum.Claudiū intelligit. ¶ Meū autem correctio est.q.d.dixi inimicum meum. ¶ Immo uero legum.quas ille nullas obseruabat. ¶ Iudiciorum.quæ non timebat:cum & sacrilegus & adulter fuisset. ¶ Ocii:quia rempu.uexabat:& omnes uiros bonos per quos ciuitas gubernabatur: ¶ Patrię cuius cupiebat euersionem.neq; ob aliam rem Milonem impediebat:ne cōsul decerneretur & crearetur:nisi quia uidebat eum solum esse : qui eius nefarnis conatibus obsisteret. ¶ Bonorum omnium.quia uir sceleratissimus bonorum esse non potest. ¶ Sic amplexabantur tractū a matribus uel nutricibus:quæ huiuscemodi blanditias filiis suis facere solent. ¶ Sic.sic repetitio est. ¶ Sic fauebant.sic tanquā in gremio & in ulnis habebant. ¶ Me pręsente.ut maior esset dolor uidentis. ¶ Non ut fa.i.nō quod facerent nam ut causatiua est coniūctio:& pro quoniam:uel quod uel quia : in hoc loco ponitur. ¶ Stomachum.bilem: indignationem. ¶ Sed certe.saltem. ¶ Arbitrarentur.existimarent. ¶ Se facere stomachum. ¶ Quem ego perdidi.iam.n.assuefactus sum huiusmodi rebus & iniuriis. ¶ Funditus penitus. ¶ Hic.tunc. ¶ Subductis.dispositis:compositis:& ut ita dixerim:calculatis &c. Terentianum uerbum ¶ Summam perseuerat in translatione mercatoris & calculationis. ¶ Summam feci.i.omnes meas cogitationes quadam quasi computatione collegi. ¶ Breuiter.captat docilitatē. ¶ Si potero.ut ostendat multas esse harum cogitationum causas. ¶ Ego.ostendit suum consilium fuisse honestissimum dicit enim q si uidisset rempu.teneri ab improbissimis uiris sicut temporibus suis & aliis scit aliquādo accidisse:neq; pręmiis: neq; periculis ullis adduci potuisset:ut se unquā talibus uiris adiungeret:etiam si ab eis maxima accepisset bñficia. ¶ Perditis.omni uitio cōtaminatis:de quibus nulla oīno esset spes. ¶ Teneri.regi administrari. ¶ Meis tpibus.cū Clodius & Vatinius tribuni essent. ¶ Aut meis tēporibus.cū electus sum in exilium. ¶ Et nonnullis aliis tēporib⁹.notat āt tēpora Marii & Syllæ præcipue:deinde aliorū:propter quos fuit seditio in repu.& est ordo si uiderē remp.teneri ab improbis & perditis ciuibus:sicut simus accidisse in meis temporibus & nōnullis aliis tēporibus:nō mō adiungerē me ad causam eorū impulsus praemiis:quæ apud me minime ualēt:sed ne periculis quidē impulsus:quibus tamē &c. ¶ Impulsus.motus:coactus. ¶ Præmiis remunerationib⁹. ¶ Quę apud me minime ualēt.i.quę ego satis facile cōtēno:qđ est uiri fortis:ut ipse in primo officiorū dicit:nihil est tā magni animi q̄ pecuniā cōtinere si nō habeas:si habeas:ad liberalitatē beneficentiāq; cōferre. Pręmia aūt & munera differunt:quia munera cuicūq;:præmia uero tm̄ uirtuti & merentibus debent. Aduertēdū tñ pręmiū p remuneratione mali interdū inueniri:ut apud Virg.ii.æne.Priamus ad Pyrrhum loquēs. ¶ Sed ne periculis quidē.uel amittendarū fortunarū:uel ēt uitæ. ¶ Sed ne periculis.quos.n.pręmia non mouēt:adducunt plerunq; periculis:ut aliquid faciāt:qđ quidē dicit Cice.se non fuisse facturū tanquā uirū bonū:forte & uere stoicū: quē nullis periculis a recto abduci decet:ut ipse Cice.multis in locis ostendit:& Hora.primo epistolarū his uersib⁹. Vir bonus & prudens audebit dicere Pentheu:Recto thebānorum quid me perferre patiq; Inuitum coges:adimam tibi nēpe pecus:Rem:lectos:argentum tollas licet i manicis.Et cōpedibus sæuo te sub custode tenebo.Ipse deus simulatq; uolam:me soluet:opinor.Hoc sentit:moriar:mors ultima linea rerum est.

VBE.

prestaré:eūq; quē bonum ciuem semp habuisset bonū uirū esse pateretur. In illis aūt meis actóibus sentētiisq; omnibus:quæ Pompeium uidebātur offendere:certorū hoium quos iá debes suspicari sermones referebant ad me:q cū illa sētirēt i republica q ego agebā:spq; sensissent.me tū ñ satisfacere Pō.Cæsarēq; inimicissimū mihi futurū gaudere se aiebāt.Erat hoc mihi dolēdū.Sed multo illud magis q inimicū meū Clodiū,meū aūt imo uero legū:iudiciorū:ocii:patriæ:bonorū oium sic amplexabant,sic in manib⁹ habebāt,sic fouebāt,sic me psente osculabant:nō illi qdē ut mihi stomachū facerēt:quē ego funditus pdidi, sed certe ut facere se arbitrarent.Hic ego quātū humano cōsilio efficere potui,circūspectis reb⁹ oibus rōnibusq; subductis summá feci cogitatio nū mearū oium:quā tibi si potero breuirer exponā. Ego si ab iprobis:& pditis ciuib⁹ rēpublicam teneri uiderē:sicut & meis tēporib⁹ scim⁹ & non nullis aliis accidisse:nō mō pmiis:q apđ me minime ualēt,sed ne piculis quidem cōpulsus ullis,

Præmium Mun⁹

ASC.

¶ Et pstaré.i.sanctā promissionē de me fratris mei:& pateretur cū scilicet me aut fratrē meū quē habuisse semp bonum ciuē:quia reipu.studiosum.esse bonū uirū:quia amicis fidelē. ¶ Aūt.i.sed:sermones certorū hoim:forte Catonis & Caninii:quos tu debes iā suspicari.s.qui fuerint referebant ad me:illis actionib⁹ meis & sentētiis oibus:quę uidebant offēdere.i.lędere pōpeiū qui.s.hoies cū sentirēt i rep. Illa quæ ego agebā.i.sentirēt me recte agere:& sensissent semper.tū aiebant se gaudere me non satisfacere Pōpeio.i.contra Pompeiū.Pompeiū uincendū:& cæsarē futurū mihi inimicissimū. hoc erat dolendum mihi:sed illud multomagis q sic amplexebantur:sic habebant se in manibus tanq̄ rē carissimam : sic fouebāt:sic osculabātur me psente: Clodiū inimicū meū:meū autē:idest dixi meum:imo inimicū legū:iudiciorū:ocii.i.trāquillitatis patriæ & bonorū omniū:nō quidē sup.faciebāt illi hoc:ut facerent mihi stomachū.i.concitarent bilem aut prouocarent ad iram:quem.s.stomachū ego perdidi funditus:sed certe ut ipsi arbitrarentur se facere.s.mihi stomachum.hic .i.in hac re:ego quantum potui efficere consilio humano oibus rebus circūspectis:& omnibus ratiōibus subductis idest redactis in summam omnium cogitationum mearum quam exponam tibi breuiter:si potero. ¶ Ego:ut dixi graues orationes:sic Cicero auspicari solet. ¶ Ordo est. Si uero uiderem rempubli.teneri ab improbis & perditis ciuibus.sicut scimus accidisse:& meis temporibus.i.in consulatu meo:& nonnullis aliis:ego non mō nō cōpulsus ullis pmiis:quæ.s.præmia minime.i.nequāq̄ ualent apud me:alii legūt minimum:alii minimi:sed ne quidem periculis.

VBE. ¶ QVibus.periculis. ¶ Mouent.flectunt a proposito. ¶ Fortissimi uiri.sententię pro loco accipiendæ sunt naliter loquimur:cū generaliter aliqđ dicimus:aliter cū spāliter:aut de nobis:aut de alio p cā nostra loqmur. Ergo quāuis. Cicero alibi sentiat uirū fortē:neq; dolore:neq; metu:neq; periculo:neq; ulla alia deniq; re a recto moueri oportere:tñ hic dicit fortissimos uiros interdū moueri periculis:ut magis se laudet qui eis nunq̄ motus sit. ¶ Ad cām.ad partem:nam causa interdum pro quęstione implicita controuersiis accipitur:ut Cicero diligenter egit cām Milonis:interdum pro excusatione:ut honesta est causa tui discessus:interdum pro parte:ut causa tua differt a mea:ut Lucanus libro primo, Victrix causa deis placuit:sed uita Catoni. ¶ Ne.i.non adiungerem. ¶ Si.quāuis:hoc est si etiā affecisset me summis bñficiis. ¶ Constarent:apparerent:probari possent. ¶ Merita.beneficia. ¶ Cum autem.enumerat aliquot causas & rationes:quibus ostendit se honeste motum esse:ut assentiretur Pompeio:& primum q; Pompeius principatus & potentiam quā haberet in republica & gloriam:non casu sed meritis & rebus gestis clarissimis sit consecutus:& quod eius dignitati ab dolescētia semper fauerit:& q; nō solū ei fauerit:sed etiā in prætura & in cōsulatu suo eū adiuuerit q; plus est:deinde q; ipse Pōpeius adiuuisset ipsum Cice.aucte & snia per se:cōsiliis uero & studiis simul cū Lentulo:& postremo q; Pōpeius existimasset sibi inimicū Clodium:quia clodius esset inimicus Ciceroni:his causis dicit se motū:ut nō uereretur haberi inconstans:si in quibusdam sententiis paululum se mutasset ab eo q; solitus esset sentire & dicere. ¶ Princeps primarius. ¶ Vir is.uir talis tam excellens. ¶ Hanc potentiam:quam maximam habet pręter cæteros in administratione reipu. ¶ Et gloriam.qua excellit:nō mō oēs Romanos ciues:uerum etiam omnes qui ubiq; clarissimi fuerunt ut ipse ad Appium scribēs huius uoluminis libro tertio de Pompeio loquens sic inquit. Tum alterius omnium sęculorum & gentium principis:& idem alibi ad eūdem Appiū scribēs.Nec me hercle uidi aliter existimare Cn.Pompeiū:quem omnibus qui unquā fuerūt.P.Lentulum:quē mihi ipsi antepono. ¶ Meritis.erga rēpubl.ciuesq; suos:tū propter bella maxima & fere innumerabilia confecta:tū pp metū famis & penuriæ ab eo sublatum:cū eo facto imperatore:& præposito maximo bello:ut ipse Cic.in oratione pro lege manilia inquit ex summa inopia & caritate rei frumentariæ:repente tanta utilitas consecuta est unius spe & nomine:quātam uix summa ubertate agrorū diuturna pax efficere potuisset. ¶ Rebus gestis præstātissimis.quæ a Cicerone in prædicta oratione:& a Plutarcho in eius uita cōmemorantur. ¶ Cuiusq;.duæ dictiones sunt:hoc est & cuius dignitatis. ¶ Ego.ab adolescētia mea. ¶ In prætura autem & cōsulatu.nō Pōpeii:sed ptura mea:cōsultatu meo. ¶ Adiutor.q plus est q̄ fautor. ¶ Cūq;.idē Pōpeius. ¶ Auctoritate.q plurimū ualet. ¶ Per se.i.solus:qa ipse p se auctoritate & snia me adiuuit:cum in cæteris meis dignitatibus:tum uero in restitutione mea. ¶ Consiliis & studiis tecū.i.te socio & pticipe cōsiliorū & studiorū suorū de restitutiōe mea. ¶ Meūq; inimicū.Clodiū intelligit. ¶ Vnū:pcipuū:singularē. ¶ Famā.nomē. ¶ Incōstanti æ.instabilitatis.i.nō putauit mihi uerēdū esse:ut diceret incōstās & instabilis:si paululū a snia mea solita declinarē pro Pōpeio:cū oia antedicta extarēt. ¶ Quibusdā sentētiis.nō oibus:sed his tm̄ q̄ nō essent cōtra rēpub. & qbusdā sentētiis intelligimus mutatum Ciceronē causa Pōpeii:ne aduersaret Cæsari:contra quē antea senserat.& dixerat multa:ut ipse ostendit in oratione de puinciis consularibus. ¶ Sūmi uiri.Pompeii. ¶ Optime meriti de me.qui me multis bñficiis affecisset:& pcipue q; eius studiis & sententiis potissimū eēt in patriā restitut⁹. ¶ Aggregasse.lateter ostēdit honestā fuisse mutationē suæ sniæ:cū dicit aggregassem nō adiunxissem:ut ostēdat multos alios cū eo sensisse.aggregamur.n.nō uni:sed multitudini.qm̄ grex de multis dicitur. ¶ In hac snia.mutatiōis sniæ meæ pro Pompeio. ¶ Cōplectendus.amandus:fouēdus.Cæsar.cui Pōpeius fauebat. ¶ Cōiuncta.cū Pōpeio.qm̄ ille Cæsarē suscepisset adiuuādū & defendēdū aduersus æmulos. ¶ Hic.in hac re.ut cōplecterer Cæsarē.Enumerat autē aliquot cās:ppter quas ad Cæsaris fauorē sit cōuersus cui ante multis sentētiis aduersatus esset. ¶ Cū uetus amicitia.quæ iō melior est q̄ noua:qa uetus experiētiis & periculis multis pōt eē pbata:deq; in oratione de puinciis cōsularibus sic inqt. Ac primū illud tēpus familiaritatis & cōsuetudinis quæ mihi cum illo:quæ fratri meo:q̄.C.Varoni cōsobrino uro:ab oim urm adolescētia fuit:ptermitto. ¶ Quā nō ignoras mihi & Qu.fratri.ambos.n.Cæsar multum dilexit:ita ut Qu.Ciceronem in Gallia apud se in maximo honore semper habuerit:&.M.C.ut sibi legatus esse non solum suasit:uerum etiam rogauit. ¶ Humanitas.uel doctrina:uel potius mansuetudo quædam. ¶ Eius.Cæsaris. ¶ Liberalitatis.prompta exhibitio beneficiorum.

Aggregare.

qbus tñ mouentur ēt fortissimi uiri:ad eor cām me adiungerem:ne si summa quidē eorū in me merita constarent.Cū autē in republica Cn.Pōpeius princeps esset uir is:qui hanc potentiā & gloriā maximis in rempub.meritis præstantissimisq; rebus gestis esset consecutus:cuiusq; ego dignitatis ab adolescētia fautor:in ptura aūt & cōsulatu adiutor ēt extitissem.Cūq; idē auctoritate & snia p se,ɔsiliis & studiis tecū me adiuuisset,meūq; inimicū unū in ciuitate hēret inimicū,nō putaui famā icōstātiæ mihi ptimescēdā:si qbusdā i sniis paululū me imutassē,meāq; uolūtatē ad sūmi uiri,đ meq; optie meriti dignitatē aggregassē.In hac snia ɔplectēd⁹mihi erat cæsar,ut uides,i ɔiūcta & cā & digitate.Hic multū ualuit cū uet⁹amicitia,quā tu ñ ignoras mihi,&.Q.fri cū Cæsar fuisse,tū humāitas ei⁹ & liberalitas breui tpe & lris & officiis pspecta nobis & cognita.

ASC. ¶ QVIbus tamen etiam fortissimi uiri mouentur:adiungerem me ad causam eorū:ne quidē.i.nō etiam si summa merita eorum in me constarēt:idest certa essent ¶ Autē.i.sed:Cn.Pompeius esset princeps in repu.is uir qui consecutus esset.i.obtinuisset:hāc potētiam & gloriā maximis meritis:s.suis in rempu.& præstantissimis rebus gestis:& cuius dignitatis ego extitissem fautor in adulescētia.i.cum essem adhuc adulescēs. ¶ Autem:idest sed extitissem.i.fuissem ēt adiutor scilicet dignitatis eius in prætura & consulatu:& quem idē.s.Pompeius adiuuisset me per se.idest sine socio:auctoritate & snia:& tecum consiliis & studiis:idest fauoribus:& haberet inimicum meum.i.unicum in ciuitate.i.quem solum habebam inimicum:uidelicet Clodium:non putaui famam.i.infamiam inconstantiæ:pertimescendam mihi:si ego immutassem me paulum in quibusdam sententiis:& aggregassem meam uoluntatē:ad dignitatē uiri summi:& meriti optime de me. ¶ Cæsar:ut uides:complectendus erat mihi in hac sententia:scilicet quam de Pōpeio habebam:in causa & dignitate coniuncta:quia dixerat Pompeius se Cæsare fautore Ciceronem iuuisse:& tunc temporis maxime concordes erant Pompeius & Cæsar.hic idest in hac re & reconciliatione:multum ualuit tum:idest pariter:uetus amicitia quam tu non ignoras:fuisse mihi & Quinto fratri cum Cæsare:tum idest pariter humanitas:& liberalitas eius:scilicet Cæsaris:perspecta & cognita nobis breui tempore:& litteris & officiis:idest beneficiis eius.

¶ Vehementer

CVEHEmenter ẽt. alia maior & grauior rõ: ꝙ causa reip. desierit aduersari Cæsari. immo incœpit ei fauere: ut idem in ṗdicta oratione de prouinciis cõsularibus fatetur his uerbis. Atq; hoc si inimicissimus essem: Cæsari sentirem tamẽ atq; deinde in ea ipsa oratione explicat cãs recõciliationis suæ cũ Cæsa. aut potius confirmationis sniarum ipsius. Ip sa. q. d. cui oĩa debeo. cui saluti salutẽ meã sp postponẽdã putaui. Maximis rebus gestis. in Gallia. Cũ illis uiris. i. talibus uiris: qualis esset Cæsar & Pom. Ne fieret. contẽtio. Recusare. renuere: & quantũ posset prohibere: quia cui libet reip. maxime utile est: cum oẽs ciues suos: tum uero ipsos principes concordes hr̃e. Grauissime. uehementissime: VBB.

Vehemẽter ẽt res ipsa publica me mouit: q̃ mihi uidebaꝛ cõtentionem ṗsertim maximis rebus a Cæsare gestis cũ illis uiris nolle fieri. Et ne fieret uehemẽter recusare. Grauissime me in hãc mẽtem ĩpulit: & Põpeii fides: quã de me Cæsari dederat: & fratris mei quã Põpeio. Erãt ṗterea hæc aĩaduertẽda ĩ ciuitate: quæ sunt apud Platonẽ nr̃m scripta diuinitus. Quales in republica prĩcipes essent: tales reliquos solere esse ciues. Tenebã memoria nobis consulibus ea fundamenta iacta calendis Ianuariis confirmandi senatus: ut neminem mirari oporteret nonis Decẽbribus: tantũ uel animi fuisse ĩ illo ordine uel auctoritatis. Ideq; memĩerã nobis priuatis usq; ad Cæsarem & Bibulũ cõsules. cum sniæ nr̃æ magnũ in senatu pondus hr̃ent: unũ fere sensum fuisse bonorum oĩum. Postea cũ tu hispaniã citeriorẽ cũ impio obtineres: neq; respublica cõsules hr̃et: sed mercatores ṗuinciarũ & seditionũ seruos ac ministros: iecit quidã casus caput meũ: quasi certaminis cãm in mediã cõtentionẽ dissensionẽq; ciuilẽ. Quo in discrimine cũ mirifica senatus ĩcredibilis italiæ toti⁹ & singularis oĩum bonorũ cõsensum in me tuendo extitisset:

& est alia cã. In hãc mẽtẽ. in hoc ṗpositũ: ĩ hãc dispõnẽ. Fides. ṗmissio: & quasi sponsio qdã: ut supra dictũ ẽ: & in ṗdicta orõne testaꝛ. sic dicẽs. Si deniq; Põpeius idẽ mihi testis de uolũtate Cæsaris: & spõsor ẽ illi de me &c. Impulit. ĩpegit: ĩmisit. Fratris mei. fides. Põpeio dederat. ut ante dictũ ẽ. Erãt ṗterea aliæ grauiores & uehemẽtiores causæ: ne si ipsi q principes ĩ repu. hr̃ebanꝛ dissentirẽt atq; discordarẽt: inimicitiarũ & discordiarũ aliis exẽplum darẽt. Aĩaduertẽda. diligẽter ↄsiderãda. Diuinitus. diuino quodã ingenio nã Platonẽ & principẽ ĩgeniũ & diuinũ hoĩem appellat Ci. Prĩcipes. q dignitate & potẽtia aliis antecellerent. Reliquos ciues. ĩferiores. Tenebam memoria. recordabar. Nobis cõsulibus. me cõsule. Ea. talia. Fundamẽta. firmamenta ↄseruãdæ & stabiliẽdæ reipu. Iacta. posita facta: [illegible] trãslatio sũpta cũ ab oĩbus ædificiis: tũ uero a Cothoĩb⁹. i. portubus manu factis: qbus magna ĩeci fundamẽta necesse est. Calẽdis Ianuariis. cũ primũ cõsulatũ inii: nã eo tpe inibaꝛ consulatus: ut Oui. primo fastorum. Iamq; noui ṗceunt fasces: noua purpura fulget. Et noua cõspicuum pondera sentit ebur. Confirmandi senatus. ut confirmaretur senatus: nam confirmandi nomẽ est non participium: & hoc dicit quoniam cum primũ Cicero factus est cõsul: statim cogitauit quomodo Catilinæ & reliquorum cõiuratorum fauorem opprimere posset: & senatus ut ita faceret censuit confirmatus & persuasus snia Cice. in illo ordine senatorio. Tãtum animi & auctoritatis. ut dicere & censere auderet oĩno puniẽdos eos esse q cõtra rẽp. suam cõiurassent: qui p̃ tæ euersionẽ machinati essent: qđ fcm̃ est nonis Decẽbris. Idẽq;. s. ego. Nobis priuatis. i. me nullum gerẽte magistratũ usq; ad cõsulatũ Cæsaris & Bibuli. Põdus. auctoritatẽ: fidẽ. Vnũ. i. eũdẽ & cõsẽtiẽtẽ & in nullo discrepãtem. Sensum. iudiciũ: sniam. Cũ tu. o Lẽtule. Hispaniã citeriorẽ. est. n. & ulterior hispania. Cum ĩperio. cũ exercitu. Cõsules. q̃uis enim consules nomine dicerent: re tñ ipsa cõsules nõ erãt. qa nõ faciebãt ea quæ ad cõsules ṗtinebãt: sed cõsulatu abutebanꝛ: unde dicit rem pu. nõ habuisse cõsules: qa nõ q̃rebãt utilitatẽ & dignitatẽ reip. Sed mercatores: qui propriũ lucrũ q̃rerẽt: & iustitiam nõ redderẽt: sed uẽderẽt: & ṗuinciarũ administrationẽ potius mercarentur & uenderẽt: quã uirtute & meritis adipiscerenꝛ. Seruos ac ministros. i. quasi famulos. Seditionũ. discordiarũ suæ reip. nõ aũt concordiæ & amicitiæ auctores. Quidã cã. nõ uolũtas mea: sed quidã euẽtus aut fortuna. Iecit. immisit. Caput. uitã meã: cõtentionẽ ciuilẽ. quã illi mali & auari & seditiosi cõsules exercitassẽt. Quasi certaminis cãm. tanq̃ mihi esset aduersus illos certandũ: uel ut ego ita iniectus in ciuilẽ cõtentionẽ essem cã certaminis: & a multis pro me arma sumerenꝛ. Quo in discrimine. in quo periculo salutis meæ: qui essem e pr̃ia eiectus: cui aqua & igni interdictũ esset. Cum mirifica senatus. i. cũ & senatus & tota Italia & oẽs boni. in me tuendo cõsensissent. Senatus qui non solũ uehemẽter doluit ṗpter exiliũ Ci. sed ut ipse testaꝛ in ea orõne in qua post reditũ suũ egit gr̃as senatui: habitu ẽt & indumẽtis testatus est mœrorẽ: sic enim inqt. Nostra memoria senatores ne in suis quidẽ periculis mutare uestẽ solebãt: ĩ meo ṗiculo senatus ueste mutata fuit: & idẽ in Vatiniũ. Deinde eius uiri discessum increpas: quem uides omnium ciuium desyderio: ipsius deniq; reip. luctu eẽ reuocatum. & Plu. in uita eius dicit mutasse uestem cum Cice. uniuersum equestrem ordinem & usq; ad uiginti milia hominum.

ET Iam resp. mouit me uehementer. quæ uidebaꝛ mihi nolle cõtẽtionẽ fieri. s. a me: cum illis uiris. s. tã excellẽtibus. Præsertim maximis reb⁹ gestis. i. postquã maximę res essent gestæ a Cæsare. Et resp. uidebaꝛ recusare. i. renuere uehemẽter: ne. s. cõtẽtio fieret. Autẽ. i. sed: &. i. simul: fides. i. sancta ṗmissio Põpeii. quã dederat Cæsari de me: &. i. similꝛ fides fratris mei quã dederat Põpeio de me: impulit grauissime. i. potẽtissime in hãc mentẽ. i. in hoc ṗpositũ & in hãc uoluntatẽ. Præterea. i. insuper: hæc erãt animaduertẽda sup. mihi: in ciuitate: quæ sunt scripta apud Platonẽ nostrum: id est cuius sectę nos sumus: diuinitus. i. quasi a deo missa. Quales prĩceps essent in repub. tales reliquos ciues solere eẽ. Ego tenebã memoria ea fundamẽta senatus cõfirmãdi. iacta. i. cõstituta esse calẽdis Ianuariis nobis cõsulibus. i. cum essemus cõsules: ut neminẽ. i. nõ aliquẽ: nõ oporteret aliquẽ mirari tm̃. i. tã multũ: uel aĩ. i. aĩositatis: uel auctoritatis fuisse in illo ordĩe. s. senatorio. Nonis decẽbrib⁹. Idẽq;. i. & ego idẽ meminerã nobis priuatis. i. cum nullo fũgeremur magr̃atu usq; ad Cæsarẽ & Bibulũ cõsules: cũ sniæ nr̃æ haberẽt magnũ põdus. i. magnã auctoritatẽ in senatu: unũ fere sensũ bonoꝝ oium fuisse. i. oẽs fere bonos fuisse cõcordes in administratione reip. Postea. i. deĩde: cũ tu o Lẽt. obtineres cũ ĩpio. i. exercitu: qa ĩpator: hispaniã citeriorẽ. i. q̃ uicinior est Italiæ: neq; resp. hr̃et cõsules. s. sibi fauẽtes & ita ueros. qa cõsules creanꝛ ut reip. potissimũ cõsulãt: sed hr̃et mercatores ṗuinciarũ. i. qui ṗuicias uẽderẽt. ut mercatores merces suas & seruos ac ministros seditionũ: qdã casus. i. fortuitus euẽtus nõ dedita opa: iecit. i. ĩmisit caput meũ q̃si cã certaminis: in mediũ cõtẽtionẽ & dissensionẽ ciuilẽ. In quo discrimine. i. in quo periculo: cũ cõsensio senatus extitisset. i. fuisset: aut extitisset: mirifica: & cõsensio toti⁹ Italiæ extitisset incredibilis: & oĩum bonorũ singularis in tuendo. i. defendendo me. ASG.

nō dicam quid acciderit(multorū est enim & uaria culpa)tātum dicā breui nō mihi exercitū:sed duces defuisse.In quo ut iā sit in his culpa:q me non defenderunt:non minor est in iis qui reliquerūt.Et si accusandi sunt:q ptimuerunt:magis ēt rephendēdi sūt:q se timere simulauerūt.Illā qdē certe nr̄m cōsiliū iure laudādū fuit:qui meos ciues:& a me cōseruatos:& me seruare cupiētes spoliatos ducib' suis armatis obiici noluerim:declarareq; malueri quāta uis eē potuisset i cōsensu bonoꝝ:si hi ꝑ me stāte pugna restitissent:cū afflictū excitare potuissent.Quoꝝ quidē animum tu non perspexisti solū:cum de me ageres:sed etiam confirmasti atq; tenuisti.Qua in causa non modo non negabo:sed etiam semper & meminero & prædicabo libenter.usus es quibusdam nobilissimis hominibus fortioribus in me restituendo:q̄ fuerāt iidem in me tuendo.Qua in snia si constare uoluissent suā auctoritatē simul cū salute mea

VBE. ¶NON dicā qd acciderit.maluit enim intelligi q̄ exprimere se a magnis:& multis uiris fuisse desertū:a qbus defendi debuerat:tacet aūt ꝑcipue pp Pom.qui passus facile fuerat eū e ciuitate eiici. ¶ Varia culpa.alii.n.timiditate q̄dā me deseruerūt.alii maliuolentia:alii ꝙ qbusdā se gratificari crederēt:si mihi nō adessent. ¶ Tantū dicā.q.d.hoc possū uere dicere. ¶ Breui.paucis:& absolutum est:ut breui concludā: breui ad te ueniā. ¶ Non exercitū.quē maximū habere potuisse pp multorū in me beniuolentiā. ¶ Sed duces defuisse.qui regerēt hos: q mihi fauebāt: uel posuit pluralē p singulari:ut dicat defuisse ducē.s.se.i.se noluisse assentire his:qui erāt parati eū defendere:qa si uoluisset eē eorū dux: nō eēt illa passus:melius tn̄ duces intellexit Pom.a quo desertus est:nam cum ad Pompeiū uenisset:ut ab eo auxiliū imploraret:Pōpeius uidens ꝙ si cū eo locutus esset honeste negare nō posset: ꝑpter mirificā Cicerōis in se fidē & beniuolentiā. cum ab initio huius cōtētionis in Albanum successisset: domo post posticū egressus iussit renūciari Cice.se abesse domo:& ita deseruit eū.Testis Plu.& Appianus.Id autē rogatum Cæsa. fecisse creditur. ¶ In quo. in qua re & defuerit mihi duces. ¶ Vt.q̄uis. ¶ Qui non defenderūt.cū pro conseruatione reip.mihi plurimū deberent. ¶ Nō minor culpa. ¶ Qui reliquerūt.cū essent mihi ueteri familiaritate coniuncti.& latenter pulsat:ut diximus:Pompeiū.turpius est autē aliquē relinquere quē iam defendendum suscepertmus:q̄ non defendere quē nondū tueri cœperimus. ¶ Etsi accusandi.grauiter rephendendi. ¶ Qui pertimuerunt.uel tribunitiū furorem: quia:aut est auctor Plutarchus: tātum terrorē Clodiana arma iniecerant:quibus curiam obsederant:ut quidā senatores laceratis togis e curia fugerent:uel.L.Pisonem &.P.Gabinium consules:quorum Piso erat infensus Cice. ꝙ erat socer Cæsa.cū quo aliquando dissenserat Cicero in repu.alter.P.Gabinius ob supplicium cōiuratorum. ¶ Simularunt.sicut Pompeius:qui neminē debuerat timere: uel tangit alios qui in destitutiōe Ciceronis simularunt:se timere Crassum:Cæsa.& Pōpe.qui leuiter ferebant Ciceronem eiici:aut etiā curabant:uel certe simularunt se timere arma tribunitia & inimicitias cōsulū. ¶ Illud qdē.cōmēdat Cice.qd̄ fecit in discessu.cū.n.&.L.Lucullus uir magnæ auctoritatis:& plerīq; alii hortarent:ut arma ad defensionē suā sumerēt:& simul auxiliū pollicerent:ut eū retinerēt in urbe : noluit Cicero ciues suos in certamen trahere:satis sibi esse dicēs:ꝗeoꝝ studia intellexisset:& simul cognouisset quid efficere potuisset:si arma sumere uoluisset. ¶ Cōsiliū.ꝑpositū:uel sapiēs factū. ¶ Cōseruatos.in oppressione coniuratorū. ¶ Spoliatos.priuatos:quasi hostes.tractū est enim a militibus:spolia enim dicuntur quæcūq; hosti detrahunt. ¶ Ducibus. Pōpeio & cæteris:q paratos ad defensionē hortari & regere debuissent. ¶ Seruis armatis.quos Clo.cōtra me in arma coegerat. ¶ Obiici.opponi:tanq̄ uiles uel inuisos:sic Dido apud Virg.iiii.æne. His germana malis oneras atq; obiicis hosti. ¶ Declarareq; malueri.i.potius q̄ sinerē eos pugnare:uolueri ostendere quantū potuissent efficere uiri boni bn̄ de rep. sentiētes:si pugnassent pro me dignitatē retinēte:cū etiam afflictū:si ego permisissem:excitare potuerint. ¶ Quanta uis. quanta potestas. ¶ Si hi.boni. ¶ Restitissent pugna.i in pugna.idest pugnassent. ¶ Restitissent.i.aduersarii essent:&

Stare opposuissent se aduersariis meis. ¶ Pro me stāte.pro me nōdū deiecto ex statu & dignitate. Nā stare interdū ponit pro eo qd̄ est in pristino statu manere.ut Virg.ii.æne. Troiaq; nūc stares:Priamiq; arx alta maneres: neq; intelligit hic stāte pugna:ut quidā male exposuit:sed ut diximus:restitissent pugna pro me stante. ¶ Afflictū.fortuna concussum:tā dignitate deiectū ab inimicis meis. ¶ Quoꝝ.bonoꝝ. ¶ Cū ageres.diceres:tractares in senatu. ¶ De me. ne talis iniuria mihi inferret:ut ea patria carerē:quā cōseruarem. ¶ Cōfirmasti.comprobasti:qa laudasti ꝙ tam pii essent in me. ¶ Et tenuisti.cū Clo.niteretur eos a me alienare:& contra me irritare. ¶ Qua in causa.meæ restitutionis. ¶ Nō modo nō negabo. non solum non silebo:& non dicā sic esse. ¶ Meminero semper memoria tenebo. ¶ Et prædicabo:& aperte dicā. ¶ Nobilissimis hominibus.multos quidē:sed Pom.præcipue notat. ¶ Fortioribus.maioris animi in me restituendo: quia studiis & fauoribus Pō.restitutus est Cice. ¶ Iidē.s.uiri nobilissimi. ¶ In me tuēdo.anteq̄ eiicerer:quia ut supra notauim' nō ausus est Pō.prohibere eiici ex urbe Cic.quem postea totis uiribus:ut multis in locis supra oñdimus: restituēdū curauit. ¶ Qua i snia.in quo ꝑposito fortitudinis:qua usi fuerāt i me restituēdo. ¶ Cōstare.ɔstāter ꝑmanere:& ꝑseuerare.

ASC. ¶NON dicā qd acciderit.qa notū est eū a quib' ꝑtegi debuerat & potuerat desertū:in exiliū eiectū est enim culpa multorū & uaria:tn̄.i.dūtaxat dicā breui.i.paucis uerbis.exercitū.i.multitudinē populi:quæ me defēderet:nō defuisse sup. mihi:sed duces.i.principes uiros q defensionē suscīperēt.In quo.s.facto:ut iā culpa sit in iis qui nō defenderūt me: non minor.s.culpa est in iis q reliquerūt me. ¶ Et si accusandi sunt qui ꝑtimuerūt.s.defendere me: rephendēdi sunt etiā magis qui simulauerunt se timere. ¶ Illud qdē cōsiliū nostrū qd̄ ducturus est:fuit laudandū iure.i.merito : ɔsiliū inquā nostrū.i.meū:qui noluerim ciues meos & cōseruatos a me.s.in cōiuratione Catilinæ:& cupiētes seruare.i.saluū facere me.

Seruo Saluo.n.uerbū in antiquorū usu nō erat:sed seruo:obiici seruis.s.Clodianis armatis.s.in me & meos spoliatos ducibus: qa Ci.illis dux eē nolebat:cū tn̄ Lucullus & qdā alii eū ad resistēdū ui adhortarent.Præterea dixit iā soli duces nō exercitū defuisse:& q malueri declarare q̄ta uis potuisset esse in cōsensu bonorū:si ii:uidelicet boni restitissent.i.māsissent:pugna.i.in cōcertatiōe:ꝑ me stāte.i.nō expulso:q potuissent excitare q̄si de morte ad uitā:sup.me afflictū.i.sūma calamitate affectū.Est fere similis:snia illa saluatoris nr̄i:an nescitis qd̄ possū rogare patrē meū:& mittet mihi &c.Nā uult dicere: cū posset maxīe ui resistere noluit:cōtēt' ostēdisse se posse. ¶ Quoꝝ.s.bonoꝝ:aium.i.uolūtatē:tu nō solū ꝑspexisti cum ageres de me:sed ēt ɔfirmasti:atq; tenuisti.i.ꝑseuerare fecisti:i q̄ cā ego nō mō.i.nō solū nō negabo : sed ēt & meminero & ꝑdicabo sp libēter:ut usus es qbusdā hoib' nobilissimis fortiorib'.i.cū eēnt fortiores in restituēdo me:q̄ iidē fuerāt i tuēdo sup.me i urbe. Loqtur de Pompe.& Cæsa.in qua snia.i.proposito si uoluissent constare.i.perseuerare.

¶Recuperassent

CREC. Vperassent suã auctoritatẽ. quã amiserãt: cum facile passi sunt me iniuste a uiro sceleratissimo ex rep. eiici: de q̃ essem optie meritus. ¶ Simul cũ salute mea. & hoc dicit & auctem suã: & meã salutẽ simul recupassent. ¶ Recreati. corroborati: atq; aiati: qa fuerãt ualde uexati & agitati a Clo. & Clodianis. ¶ Cõsulatu tuo. i quo a te: & Põ. & Annio Mil. tri. ple. coeptũ est agi de restõne mea. ¶ Excitati. inflãmati ad restituẽdũ me. ¶ Actiõib⁹ tuis. aduersus iprobos de restõne mea. ¶ Cõstantissimis. qa nullius minis aut inimicitiis deterri⁹ es a pposito: & a me iuuãdo. ¶ Cn. Põ. q̃ dicerет oium maxio: & quo socio ad eã rẽ nemo debuerat timere. ¶ Adiũcto. addito ad cãm meæ restitutiõis. qa: ut auctor VBE.

recuperassent. Recreati eni boni uiri cõsulatu tuo: & cõstantissimis atq; optimis actionibus tuis excitati. Cn. Pompeio præsertim ad causam adiuncto: cum etiã Cæsar rebus maximis gestis: singularibus ornatus & nouis honoribus: ac iudicis senatus ad auctoritatem eius ordinis adiungeretur: nulli iprobo ciui locus ad rempub. uiolandam esse potuisset. Sed attende quæso: quæ sint consecuta. Primum illa furta muliebriũ religionum: qui non pluris fecerat bonam deam q̃ tris sorores: impunitatem scelerum sententiis assecutus. Qui cum tribunus plæbis pœnas a seditioso ciue per bonos uiros iudicio persequi uellet: exemplum præclarissimum in posterũ uindicandæ seditionis de republica sustulerunt. Iidẽq; postea nõ meũ monumẽtũ: nõ. n. illæ mãubiæ meæ:

est Plu. Põ. ductus pœnitẽtia: q Cice. ex urbe a Clo. pelli passus eẽt: subito mutata mẽte de illo reuocando cũ cæteris amicis cogitare cœpit. ¶ Cũ ẽt Cæsar. aliarõ q̃re nulli improbo locus i urbe eẽ potuisset: qa cũ auctoritas senatus Cice. fauisset: Cæsa. a senatu bñ affectus ei ordini adiũctus erat. ¶ Gestis in Gallia. ¶ Singularib⁹. pcipuis. ¶ Et nouis. i. inusitatis: qa ei progatũ est impiũ in aliud quinquẽniũ qd ante nulli alii cõtigerat. ¶ Iudicii senat⁹. qa senatus iudicauit Cæsa. dignũ talib⁹ honoribus. ¶ Adiũgeret. i. accederet. ¶ Ad auctẽ. & graue uoluntatẽ: & sniam. ¶ Ei⁹ ordinis. s. senatorii. ¶ Locus. i. facultas. ¶ Violãdã. lædẽdã: opprimendã: sicut a Clo. uiolata fuerat. ¶ Improbo. scelerato. ¶ Sed attẽde. facit attẽtũ Lẽ. narraturus plixius: & lõgius repetiturus ea: qb⁹ nõ mõ adduct⁹: sed cõpulsus est: ut Cæ. recõciliaret: hæc eni oia eo tẽdũt. ¶ Attẽde. attẽde audi. ¶ Quæ cõsecuta. quæ postea euenerunt. ¶ Primũ illa furta. notat quod Clo. fecit in sacris bonæ deæ: qb⁹ nulli masculi licebat interesse. & Iuue. & Tibul. ostendũt. Nã cũ. P. Clo. Cæsa. uxorẽ amaret: cũ sacra p noctẽ fierẽt: muliebri ueste domũ Cæ. q põtifex erat ingressus: iter mulieres prio latuit. deinde cũ errabũdus p ædes incederet: rogatus ab ancilla Aureliæ mris Cæ. qd q̃reret: pedissequã Põpeiæ q̃rere se oñdit noie Aurelia: illa ex uoce suspicata uirũ cõfesti i clamorẽ extulit. Mulieres excitæ assurgũt: portas claudũt: domũ pscrutantur: tãdẽ latẽtẽ C'o. in quodã cubiculo dephẽdũt. Is postea depolutis sacris accusat⁹: ad refellẽdã accusationẽ: se ea die ab fuisse pcul ab urbe allegauit: accusator Ci. testẽ citari fecit: q ea die Clo. domi ei⁹ fuisset. Id erat uerũ: & Ci. testat⁹ est: testati sũt & alii clarissimi uiri: sed tñ illa corruptela iudicũ absolutus ẽ. Hæc Plu. Sed qõo hæc cõsecuta sũt: cũ añ exiliũ Ci. eodẽ Plu. auctore: facta sint: & illo testimõio Ci. irritat⁹ sit Clo. aduersus eũ: solutio qdẽ difficilis eẽ uĩ: neq; ab ullo qd legeri: aut audieri adhuc scripta: aut dicta est: sed hãc eẽ puto: ut nõ dicat illa furta muliebriũ religionũ ɔsecuta ẽ: sed hoc sẽ ut pp illã ipunitatẽ: quã ex illis furtis muliebriũ religionũ: & uiolator deæ bonæ sacrorũ Clo. corruptis iudicib⁹ assecut⁹ est cũ tri. pl. eũ puniẽdũ cẽseret sublatũ exẽplũ puniẽdi cæteros: qm̃ cũ idultũ Clo. i tãto scelerẽ: nõ uidebãt puniẽdi alii: si quã i populo seditionẽ excitassent: ne i peiori cõditõe eẽt: q̃ fuisset Clo. q de maxis scelerib⁹ fuisset absolut⁹. ¶ Furta. secreta: & nocturna adulteria: ut Martisq; dolos: & dulcia furta. ¶ Muliebriũ religi. sacrorũ deę bõę: q colebat' solũ a mulierib⁹: q uiolata sũt a Clo. ut diximᵘ. ¶ Qui. subaudit' ei⁹. s. Clo. ¶ Bonã deã. qa ut stuprauerat tris sorores suas: ita pusecit uiolare sacra deę bonę. ¶ Tris so. diximᵘ supra: cui⁹ fuerit uxores dnę ei⁹ sorores. cũ qbus cõcubuit: de tertia nõ satis hẽo cõptũ: nisi q Ci. ẽt alibi ei obiicit: q cũ mb⁹ sororib⁹ suis rẽ hũerit. ¶ Impũitatẽ. absolutionẽ: idãnationẽ. ¶ Scelerũ. & icœst⁹ i sorores: & sacrilegii uiolatę religiõis. ¶ Sniis. iudicũ: quos ille corrupat. Qui. iudices. ¶ A seditioso. Clo. q seditõẽs ɔcitabat ɔtra Ci. quẽ i iudiciũ uocauit: q añ sniam a senatu latã Lẽ. Cethegũ q; supplicio affecisset. ¶ Perseq. exigerẽ. ¶ Per bonos uir. q cẽsebãt talẽ hoiem eẽ puniẽdũ. ¶ Iudicio. publica dãnatõe. ¶ Sustulerũt. amouerũt. ¶ Exeplũ. nã cũ uni pcit: & alii pcẽdũ putat: & ut Ci. alibi dicit: qd exẽplo fit id iure fieri putãt. ¶ In posterũ. i futurũ. ¶ Vidicãdę. puniẽdę ɔ opprimẽdę. ¶ Iidẽ. iudices. ¶ Posteaq̃ Clo. absoluerãt icœst⁹ & sacrilegii: ut añ diximᵘ. ¶ Mõumẽtũ. qdã dñt statuã quã ppls Ci. erexisset cũ hac iscriptiõe. Pr pri: sed d statua ex idõeis auctorib⁹ ñ satis mihi ɔstat. Meli⁹ igr itelligem⁹ mõumẽtũ: mẽoriã earũ rerũ q̃s ppe uersatõe reip. gesserũt: ut dixit. ¶ Nõ meũ mõumẽtũ. ut oñdat ñ tã sua q̃ reip. fuisse. q gessit. ¶ Nõ. n. rõ q̃re nõ suũ mõumẽtũ. ¶ Mãubiæ. Ser. i. i. æne. Virg. dicit i libris etruscorũ lectũ eẽ iact⁹ fulminũ mãubias dici. Asco. Pedian⁹ dicit manubias fuisse pdas ipatorũ: de qb⁹ qd uellẽt facerẽt: sed omissis aliorũ opõib⁹ uideam⁹ qd sentiat. A. G. pprietatũ uerborũ diligẽtissim⁹ exqsitor. Aliud oio igt pda: aliud mãubiæ: i libris rerũ uerborũ q ueterũ scriptũ est. Nã pda dr corpora ipa rerũ quæ capta sũt. Manubiæ uero appellatæ sũt pecũiæ q a q̃store ex uẽditiõe pdę sũt redactæ. Idq; pbat auctate Ci. i orõne: quã dicit de lege agraria Cal. Ianua. ɔtra Rullũ: dicit tñ quosdã ñ ignobiles scriptores: aut temere: aut icuriose pdã p mãubiis: aut mãubias p pda posuisse. Sed q pprie signateq; locuti sũt: sicut Ci. i ea orõne: manubias pecuniã dixisse. In hac aũt epla Ci. intellexit manubias fructũ: & laudẽ oppressæ cõiurationis. Monumẽtum Manubiæ Præda

CIPSI recuperassent suã auctem simul cũ salute mea. ¶ Eni p qa. bonis uiris recreatis. i. qd dicũt refectis: & ad pristinam animositatẽ restitutis: tuo cõsulatu: & excitatis. s. ad audiẽdũ: actiõibus tuis optimis: & cõstãtissimis: psertim Gn. Põ adiuncto ad cãm: cũ ẽt Cæ. rebus maximis gestis. i. postq̃ res maximas. gesserat ornatus singularib⁹: & nouis honorib⁹ ac iudiciis: senatus adiũget ad auctoritatẽ eius ordinis. s. bonorũ senatorum. nulli. i. nõ ulli: locus nõ fuisset ulli ciui improbo ad uiolãdã rempu. ¶ Sed attẽde. i. aiaduerte diligẽter quæso: q̃ sint cõsecuta. ¶ Primũ secuta sunt illa furta religionũ muliebriũ sup. ei⁹. s. Clo. qui non fecerat. i. nõ æstimarat pluris bonã deã q̃ tris sorores: qa sicut tris sorores p incœstum polluerat. ita per sacrilegiũ sacra bonæ deæ uiolare parauerat: assecutus sniis. s. corruptorũ iudicũ impunitatẽ scelerũ: aut potius sic: assecutus impunitatẽ. s. incœstũ & sacrilegii suisentẽtiis scelerũ. i. sceleratissimorũ hoium. Sicut in Terẽ ubi est ille scelus: q me pdidit. ¶ Qui. s. scelesti hoies: cum tribunus plebis uellet persequi poenas a seditioso ciue: iudicio. s. cõstituto p bonos uiros: sustulerunt in posterũ. i. omne tempus futurum. præclarissimũ exemplum seditionis de repu. uindicãdę. i. puniendi. ¶ Iidem. s. corrupti iudices: passi sunt postea: monumẽtum. i. ædificium perpetuæ memoriæ rerum a me gestarum: cum titulo pris patriæ: nõ pecunia mea erectũ. non enim ille manubię meæ. i. pcia rerũ q̃ duci ex pda cõpetũt: sup. erãt. q. d. nulla spolia ihonestissima detraxi: ut ex manubiis arc⁹ triũphales: aut tẽpla: aut alia monumẽta exigere. ASC.

Sed opis locatio mea fuerat. Monumētū uero senatus, hostili noīe & cruētis īustū lr̄is esse passi sūt. q me hoīes qđ saluū eē uoluerūt, est mihi gratissimū. Sed uellē nō solū salutis meæ, quēadmodū medici, sed ut aliptæ etiā uiriū, & coloris rōnē hēre uoluissent. Nunc ut Apelles Veneris caput & summa pectoris politissima arte perfecit, reliquam partē corporis inchoatā reliquit. Sic quidā hoīes in capite meo solū elaborarūt, reliquū corpus impfectū ac rude reliq̄runt. In quo ego spē fefelli, nō modo inuidorꝫ, sed etiā inimicorꝫ meorꝫ, qui de uno acerrimo & fortissimo uiro: meo iudicio oium magnitudīe aī & cōstātiæ p̄stātissimo. Q. Metello Lucii filio quōdā falsā opinionē acceperūt. Quē post reditū dictitāt fracto aīo: & demisso fuisse. Est uero pbādū q &

VBE. Locatio ¶SED opis: qđ p̄stiterā reip. aduersus ꝯiuratores. ¶ Locatio: quia Ci. locauerat opus suū senatui. i. p senatu fecerat cōtra ꝯiuratores: uel potius & melius. ¶ Locatio op. qđ ei locatū fuerat a senatu: cū aduersus ꝯiuratos designatus est cōs. locationis enim significatio: ut Nonius ait: manifesta est: ut locatio opis: qđ dat̄ alicui faciendū: & locatio fundi: q dat̄ colono in fidē & curā. Ergo locatio opis. i. opus ip̄m opprimēdæ ꝯiurationis meum erat: & mihi a senatu locatū. ¶ Monumētum uero. i. huius facti memoria nō mea sed senatus. Id aūt dixit nō q monumētū nō esset etiā suū: sed ut a se moueret inuidiā: & Clo. & iudices: qa passi eēnt id monumētū: ita carpi: & dānari: in odiū inuidiāq; adduceret: cū nō sibi: sed senatui iniuriā factā dicat. ¶ Hostili noīe: pditoris uel occisoris ciuiū: qa dicebat Clo. dānandū Cice. q indicta cā ciues Ro. necasset. ¶ Cruētis li. titulo cruēto: hoc est iniquissimo edicto: quo in exiliū sum eiectus: quasi fuissem hostis po. ro. nō cōseruator. ¶ Inustū signatum: & est tractū a signis: quę ferro cādēti iprimunt: ut Virg. notas & noia gentis inurūt. i. iprimunt: & signant. ¶ Passi sunt: pmiserūt cum deberēt phibere. ¶ Qui hoīes: qui añ hęc passi erant. ¶ Me sal. quia ꝯsenserūt postea: ut Cic. reuocaret̄ ab exilio: ergo saluū: & icolumē: & in patriā reuocatū ab exilio: ubi mihi erat aqua & igni interdictū: & maxima poena pposita siquis me recepisset: & est ordo: qui hoīes q me saluū esse uoluerunt est mihi gratissimū. ¶ Sed uellē: sensus est: sed uellē q habuissent respectū nō solū meæ salutis in me reuocando: sed etiā dignitatū post restitutionem meā: qđ dicit per quādā similitudinē

Aliptes sumptā a medicis & aliptis. Aliptes dr̄ ab ἀλείφω: qđ ē ungo: erat enim: qui palęstritas in gymnasio ungebat: a

Mediꝰ Clinicꝰ Martiale latine dictus est unctor. Nec rapit imeritas sordidus unctor opes. Medicus uero: qui male ualētibus: & in lecto iacentibus medet̄: Clinicus dr̄ ἀπὸ τῆς κλίνης. i. a lecto. Vñ Mar. Sotæ filia clinici labula. clinici. i. medici: nam aliptes sanos palæstritas curabat: ut & colorē: & uires illis adderet. Tō nunc Ci. dicit. Sed uellē habuissent rōnem: curam salutis uitæ: hoc est nō solum consuluissent saluti meæ: ut medici solent ꝯsulere: sed etiā consuluissent uiribus: & colori: ut aliptę: per uires aūt: & colorē intellexit dignitatem: & locum suū solitū in rep. ¶ Nūc ut Apelles.

Apelles Apelles pictor: & ingenio & gratia: quam in se iactabat præstātissimus: ita ut qui ante se fuerant & post se futuri erant superaret: ita gratus Alexandro magno fuit: ut teste Pli. inueterato edicto uetuerit se ab alio pingi. qđ etiam Hora. lib. ultimo epistolarꝫ affirmat his uersibus. Idē rex ille poema. Qui tam ridiculum: tā care prodigus emit. Edicto uetuit ne qđ se præter Apellem Pingeret: aut alius lisyppo duceret æra. De hoc Plini. multa dicit lib. xxxv. Et q̄uis difficile dicat esse enumerare: quæ ab hoc nobilissima picta sunt: memorat tñ quędam: inter quæ Venerem exeuntem e mari: quā diuus Aug. postea dicauit in delubro patris Cæ. post hanc Apelles ichoauerat aliā Venerem coīs superaturus porē illā suā: inuidit mors peracta pte: nec qui succederet opi ad p̄scripta liniamēta iuentus est: de hac Venere nunc itelligit Ci. ergo sensus est: nunc isti laborauerunt solum in capite meo. i. in mea salute: & in cæteris me deleruerūt: sicut Apelles perfecit politissime caput: & pectꝰ Veneris: & reliquā ptē impfectā reliqt. ¶ In capite. i. in salute: & perseuerauit in similitudine picturæ: quia dixit de capite: & pectore Veneris. ¶ Reliquerunt: qa ut & ipse superius dixit: & Plu. testis. multi: qui iuuerāt Ci. in restitutiōe in patriā: postea ei iuiderūt. ¶ In quo: in q̄ re: q post restitutionē meā eēm relictꝰ ab aliis. ¶ Fefelli. i. decepi. ¶ Spem: qa aīt me gessi: q̄ sperauerāt iuidi: atq; inimici mei: q sperauerāt post reditū meū futurꝫ aio abiectiore: cum lōge aliter me p̄stiteri. ¶ Qui: inuidi: & inimici. ¶ Acceperūt fallam opionem: falso opinati sunt: & iudicauerūt.

Cecilꝰ Numidicus ¶ De Qu. Me. Qu. Cecilius Metellus Numidicus: auctore Pli. & Liuio de Iugurtha triūphauit. Is cū legē apuleiā p ui latā iurare noluisset: in exiliū actus est: qđ Smyrnę satis fortit̄ tulit. Li. dicit Rhodi. Nā cū postea Claudi. tr. pl. rogatiōe reuocatus esset: cū ludis in theatro lr̄as accepisset: nō eas pus legere dignatus est: q̄ spectaculū finiret̄: in quo oñdit se forti aio illud exiliū tulisse: cū tñ nōnulli falso suspicati sint: eum post reditū aio fuisse abiecto: & fracto: cū potius fortissimo fuerit: qđ Ci. arguit: & pbat ex illius uolūtario discessu: & egregia animi alacritate in absentia: qui ēt redire nō curaret: ut nō sit uerisimile eū post reditū: fractū, abiectumq; fuisse. ¶ Vno: q̄si solo: & cui alter nō sit fere repertus par. ¶ Acerrio: erectissimo. ¶ Et fortissimo: in tolerādis aduersis: & pcipue exilio. ¶ Præstātissimo oium: q oēs magnitudine aī: & constātia superaret. Sunt aūt magnitudo aī: & cōstātia ptes fortitudinis.

Magnitudo aī Cōstātia ¶ Cōstātia pseuerātia: qa semp cū summa alacritate ab fuit. ¶ Lucii filio. qa fuit alius Q. Metellus Macedonicus: & alius ipsius Nūidici filius pius cognomiatus: q patrē assiduis lachrymis: & pcibꝰ ab exilio reuocauit. ¶ Dictāt. iactāt: freq̄uēter dicūt. ¶ Fracto. debilitato. ¶ Demisso. humili: & abiecto.

Vero ¶ Est uero. ꝯfutat huiusmodi opionē Cice. & arguit nō potuisse: ita esse. ¶ Est uero. uero dictio apta ad ironiā ut apud Virg. Egregiā uero laudē. & spolia ampla refertis. Tuq; puerq; tuus. ¶ Vero. i. certe ironice. ¶ Est pbādū. est uerisimile: est credendū. q. d. minime. ¶ Qui. subaudi Metellum. ¶ Cesserit. adierit: discesserit: ex urbe in exilium.

ASC. ¶SED locatio opis fuerat mea. i. ære meo facta: monumētum uero sup. fuerat sena. q publico ipēdio: id curauit eē inustū. i. cauterio iscriptum noie hostili: & cruētis lr̄is. ¶ Qui hoīes q uoluerūt me eē saluū: est gratissimū mihi. sꝫ uellē sup. ut uoluissent hr̄e rōnē. i. respectū: & curā: nō solū salutis meæ. i. uitę quēadmodū medici. i. curatores ęgritudinū sup. faciūt: sed uoluissent hr̄e ēt rōnē uiriū: & coloris. i. stabilimēti: & dignitatis in senatu: ut aliptę. i. curatores mēbrorꝫ morbidorꝫ: & uulnerꝫ ac ulcerꝫ. ¶ Nūc ut. i. quēadmodū: Apelles pictor nobilissimꝰ: pfecit caput Veneris: & sūmas ptes pectoris: sup. eiꝰ: arte pollitissima: & reliqt reliq̄ ptē corpis. s. Veneris: ichoatā. i. ut dicūt: tm̄ ptractā: sic qdā hoīes elaborauerūt solū i capite meo. s. i uita mihi suādā: & reliq̄rūt reliquū corpus. i. q̄ ptinēt ad ornatū: & ad dignitatē meā: impfectū ac rude. i. nō politū: hoc ē de dignitate: & ornatu meo nullā curā habuerūt. ¶ In quo. i. in q̄ re: ego fefelli spē: nō mō inuidorꝫ: q occulti sūt: sed ēt inimicorꝫ meorꝫ: q māifesti sūt. ¶ Qui. s. iuidi: & inimici acceperūt ꝯdā falsā opionē de uno uiro acerrimo & fortissimo: & meo iudicio p̄stātissimo oium magnitudīe & ꝯstātia aī uidelicet Q. Mete. filio Lucii: q de Iugurtha triūphauit: lꝫ sūmā uictoriā illi Mariꝰ p̄ripuerit: q̄. s. hmōi maliuoli dictitā. i. freq̄nt̄ dicūt fuisse pꝰ reditū. s. ab exilio qa noluit regi male affectum: aio fracto: & demisso. i. abiecto. ¶ Est uero pbādū. nō solū dictitādū: eū: q & cesserit. s. furori ciuiū.

¶Summa

¶ SVMma uolũtate.q ſi uoluiſſet iurare in legẽ apuleiã.potuiſſet eẽ in urbe:cũ a bonis ciuibus defenderet̃:nã ut Liuius VBB
inquit:ne cũ certaminõ eſſet in exiliũ uoluntariũ profectus eſt Rhodum:ubi legendo:& audiendo magnos uiros:aduoca
bat:ergo Sũma.i.libera uolũtate ceſſit. ¶ Et abfuerit:fuerit abſens ab urbe Roma.Egregia.pręcipua:ſingulari. ¶ A la
critate:alacritas media eſt inter lætitiã:& triſtitiã:eſt aũt:auctore Donato:alacritas proprie imitatio quædã uultus geſtiẽ Alacri
tis in ſpem aliquam:interdũ tñ in malũ accipitur:ut apud Cic.in Tuſculanis:his uerbis.Vir igit̃ tẽperatus:conſtans.ſine tas
metu:ſine ægritudine:ſine alacritate:ulla libidine nõ uexatus.Secũdũ Aſconiũ Pedianũ:alacris ſiue alacer:utrũq; enim Alacris
dr̃:is eſt q ingentis eſt ſenſus:qđ eſt iudiciũ erecti ani Alacer

ſumma uolũtate ceſſerit:& egregia animi alacritate
abfuerit.Neq; ſane redire curaret:eũ ob idipſm fra
ctũ fuiſſe.In quo cũ oẽs hoies:tũ.M.illũ Scaurũ ſin
gularẽ uirũ cõſtãtia:& grauitate ſupaſſet.Sed qđ de
illo acceperãt:aut ẽt ſuſpicabant̃:de me idẽ cogita
bãt abiectior̃ aĩo me futurũ.Cũ reſp.maiorẽ ẽt mihi
aĩum q̃ unq̃ habuiſſem daret.Quæ declaraſſet ſeſe:
nõ potuiſſe me uno ciue carere.Cũq; Metellũ unius
tribuni plebis rogatio,me uniuerſa reſp.duce ſenatu
comitãte Italia:pmulgãtibus oĩbus:referẽte cõſule
comitiis cẽturiatis:cũctis ordinibus.oĩbus incũben
tibus:oĩbus deniq; ſuis uirib⁹ recupaſſet.Neq; ego
uero mihi poſtea qcquã aſſũpſi:neq; hodie aſſumo:
qđ quẽq̃ maliuolentiſſimũ iure poſſit offendere:tã
tum enitor,ut neq; amicis:neq; ẽt alienioribus ope
ra:cõſilio:laboribus deſim.Hic meæ uitæ curſus of
fendit eos fortaſſe,q ſplẽdorẽ:& ſpẽm huius uitæ in
tuent̃.Sollicitudinẽ aũt,& laborẽ pſpicere nõ pñt.

mi atq; ſublimis:ergo hic.Alacritate:rectione:& ſubli
mitate animi:nõ declinãtis in triſtitiã.qđ eſſet imbecil
litatis:neq; in letitiam:quia eẽt demẽtiæ exilio:& ma
lis ſuis lætari:ſed mediũ:ut diximus:retinet. ¶ Cura
ret:qa nõ q̃ p reditu ſuo ſupplicauit:& acceptas litteras
de reditu ſuo:uſq; ad finẽ ludorum legendas diſtulit.
¶ Ob idipſum.q ſumma uolũtate:& animi alacritate
tuliſſet. ¶ In quo.ſ.fortiter:& modeſte tolerando exi
liũ. ¶ Supaſſet.uiciſſet. ¶ Cũ oẽs hoies.i.oẽs alios:q
fortiter unq̃ tulerunt exiliũ:& aduerſa. ¶ Tũ.præci
pue. ¶ M.illum Scaurum.q.d.pſtantiſſimum:& cui
uix quiſpiã cõſtãtia:& grauitate anteponatur:de quo
uide apud Liuium & Plin.de uiris illuſtribus. ¶ Sin
gularẽ.unicũ:& nulli cõparabilem:quem tamẽ Metel
lus ſupauit. ¶ Sed q.quẽadmodũ inquit de illo Me
tello falſo acceperant:aut etiã ſuſpicati erant:ita etiam
de me cogitabant:me poſt reditum animo abiectiore
futurũ. ¶ Acceperãt.intellexerãt:qa multis annis añ
fuerat. ¶ Aut ẽt ſuſpicabãtur.quaſi correctio:ut dicat
eos potius hoc ſuſpicatos eſſe de Metello.q̃ ab aliquo
accepiſſe. ¶ Idem.qđ de Metello. ¶ Abiectiore.re
miſſiore. ¶ Cum reſp.quaſi dicat:cum reſpu.uidetur
hortari me:ut multo maiori eſſem aĩo q̃ ante fuiſſem.
cũ oſtendiſſet ſe non poſſe carere me ciue ſuo:quẽ tan
to oĩum conſenſu reuocaſſet. ¶ Præſtaret:exhiberet.
¶ Quæ.reſp. ¶ Declaraſſet.apte oſtendiſſet. ¶ Me
uno ci.quẽ tãto oĩu3:ut diximᵘ:cõſenſu reuocaſſet:qđ
ſibi ad magnam gloriam:in orõne in Vat.adducit:his uerbis.Quid ergo hõ ĩperitiſſime ſolidæ laudis:ac ueræ dignita
tis pſtantius mihi potuit accidere:qđ optabilius ad immortalitate gloriæ:atq; ad memoriã mei nois ſempiternã:q̃ ois ci
uis meos iudicare ciuitatis ſalutẽ cũ unius mea ſalute eẽ cõiunctã. ¶ Cũq; Met.pbat ſe debuiſſe hr̃e maiorẽ aĩum q̃ ha
buiſſet Me.qa Metellus unius Claudii tr.pl.lege reuocatus ẽ:ſe aũt nõ ſolũ totius ciuitatis:ſed ſociorũ & totius Italiæ cõ
ſenſu:qđ declarat nũc in epiſtola:& ĩ orõne pdicta:ut ẽt ſupra oſtẽdimus.& auctores ſunt Appia.& Plu.q dicũt de nul
la unq̃ re tñ fuiſſe cõſenſum:quãtus fuit oĩum de reuocatiõe Ci. ¶ Duce ſe.i.prio & maximo auctore:q teſte Appi.Ci.
etiam exulẽ ciuitatibus:regibus:& potentatibus cõmẽdauerat. ¶ Italia comi.qa ex multis Italiæ ciuitatibus cõfluxerãt
uiri boni:qui Ci.in pr̃ia comitati ſunt. ¶ Promulgãtibus.legẽ de reditu meo ferẽtibus. ¶ Referẽte.proponente de me.
¶ Cõſule.q maior eſt q̃ tr.pl.qui de reſtõne Metelli rogationẽ tulerat. ¶ Rogatio.qđ ſignificet dictũ ẽ ſupra i aliis epl.
¶ Comitiis cẽturiatis.ubi cuiuſq; cẽſus & ætatis hoĩes eẽnt:ubi eẽnt cẽturiæ ppli p reſtõne mea congregatæ:nã comitia Comi
auctore.A.G.aut cẽturiata aũt curiata dicebantur:cũ ex cẽſu:& ætate ſuffragia ferebant̃:& fiebãt i cãpo Mar.curiata ue tia
ro:cũ de generibus oĩbus ſuffragiũ ferebat̃. ¶ Cũctis.oĩbus. ¶ Ordinibus.magiſtratuũ Romanoꝝ. ¶ Incũbẽtib⁹.pen
tus adnitẽtibus:fauẽtibus. ¶ Oĩbus ſuis uiri.quãtũ oĩno poterãt. ¶ Neq; ue.poſtq̃ oſtẽdit ſe:q fracto:neq; abiecto aĩo
fuiſſet:nũc oſtẽdit ſe ẽt noluiſſe eẽ aĩo elato. ¶ Aſſumpſi.attribui:arrogaui. ¶ Hodie.nũc:hoc tpe. ¶ Quẽq̃ ma.quãto er
go minus amiciſſimos. ¶ Iure.merito:niſi uelit inique de me queri. ¶ Offendere.lædere.diſplicere:qa ĩ tãto oĩum fauo
re:ſeruaui tñ ſingularẽ modeſtiã:ne ẽt maliuolos offẽderẽ. ¶ Tantũ.ſolũ. ¶ Enitor.ſtudioſe conor. ¶ Alienioribᵘ.his
quos nũq̃ noui:uel his q mihi nõ ſunt amici:qa alieni a me ſunt. ¶ Opera:fauore:ut puta dicẽdo. ¶ Cõſilio.bñ cõſulen
do. ¶ Labore.p eis agẽdo.Hic curſus:hæc diſpõ. ¶ Hic mod⁹.hoc gen⁹ uitæ meæ:q cũ nõ ſim fracto aĩo:pſum tñ mul
tis. ¶ Offendit eos.i.nõ placet eis:q tñ uidẽt:& cõſiderãt me exterius.i.honores aliquos meos:ſed nõ pſpiciũt labores
quos fero:ut hos honores mihi cõparẽ.i.inuident mihi:qa uideor honorari:ſed nõ cognoſcũt quot labores:& ſollicitudi
nes ferã. ¶ Spẽm.apparẽtiã:pulchritudinẽ ſupficiei. ¶ Huius uitæ.talis uitę:q̃ ſine abiectiõe aĩ multis pdeſt. ¶ Intuen
tur.reſpiciunt:cõſiderant. ¶ Laborẽ.corporis. ¶ Sollicitudinẽ.animi anxietatem. ¶ Perſpicere.intelligere.
¶ SVMma uoluntate:& abfuerit.i.in exilio fuerit:egregia alacritate animi:neq; ſane curaret redire:fuiſſe ob idipſum ASC.
fractũ.i.uictum aĩo. ¶ In quo.ſ.facto:cũ ſuperaſſet oẽs homines.tum Marcũ illum Scaurum uirum ſingularẽ cõſtãtia
& grauitate. ¶ Sed quod:ſcilicet inuidi:& inimici acceperant:aut etiam ſuſpicabantur de illo:ſcilicet.Quinto Metello:
idem cogitabant de me.ſ.me futurum animo abiectiore.ſ.poſt reditum.cum reſp.daret mihi maiorem animum:q̃ unq̃
habuiſſem:quæ.ſ.reſp.declaraſſet ſeſe non potuiſſe carere me uno ciue. ¶ Cumq; rogatio.ſ.de uoluntate ſenatus popu
liq; Romani:an placeret Metellum reuocare ab exilio:unius tribuni plebis:ſcilicet Claudii recuperaſſet Metellum:uni
uerſa reſpubli.recuperaſſet me:ſenatu duce.Italia comitante:omnibus:ſcilicet iudicibus:promulgantibus:ſcilicet legẽ de
me reducendo:conſule:qui maior eſt:q̃ tribunus plebis:referente:ideſt rogante de me:comitiis centuriatis:ideſt per cen
turias conuocatis:cunctis ordinibus:omnibus incumbentibus.ideſt procliuis ad me reducendũ:& deniq; omnibus uiri
bus ſuis. ¶ Neq; uero ego aſſumpſi poſtea:neq; aſſumo hodie quicquam quod poſſit offendere:ideſt iuſta rõne quem
quam maliuolentiſſimum:ideſt quamuis ſit maliuolentiſſimus. ¶ Ego enitor:ideſt manifeſte laboro tantum:ideſt tantũ
modo:ut neq; deſim amicis:neq; etiam alienioribus:ſcilicet a me opera:conſilio:labore. ¶ Hic curſus uitæ meæ offendit
fortaſſe eos.qui intuentur ſplendorem.& ſpeciem:ideſt decentia huius:ideſt huiuſmodi uitæ.autem:ideſt ſed:non poſ
ſunt perſpicere ſollicitudinem & laborem.

VBE. ¶ ILLVD uero. dixit eos fortasse offēdi curriculo p̄dictæ uitæ: hoc aūt affirmat: q̄ apte cōquerunt: qd̄ ipse Ci. suis sententiis laudet. & ornet Cæ. cōtra quē toties senserit: & dixerit: q̄si apte nūc discedat a pristia cā d̄fēdēdæ reip. ⁋ Nō obscure palā: apte. ⁋ Ornē. honorē: laudē. ⁋ Sn̄is. q̄s i senatu dico. ⁋ Desisterē. discederē: d̄ficerē. ⁋ Pristia. cōsueta. ⁋ Cā. defensionis reip. ⁋ Ego aūt. adducit alias cās: q̄bus dicit se mutasse p̄positū erga Cæ. quæ pauloāte p̄posui de gn̄e uitæ meæ. ⁋ Nō i po. liptote. i. in primis. ⁋ Cœperā. e. qa dixerat incredibilē fuisse ɔsensum totius Italiæ: & oīum bonoꝝ in eo tuēdo: & Lē. usum eē q̄busdā fortioribus i eo restituēdo: q̄ fuerāt i tuēdo: sed eos nō cōstitisse i ea snia &c. & iō nūc p̄git exponere dicēs mutatū eē sensum bonorū: iquiēs. ⁋ O Lentule. ex affectu animi usus ē uocatiuo: ut Vir.

Offedo Nō hæc o Palla dederas p̄missæ parēti. ⁋ Nō of. non inuenies: qa offēdes ēt significat iuēire. ⁋ Eūdē. talē. ⁋ Sēsum. sniam. ⁋ Bonoꝝ. ciuiū. ⁋ Quē. q̄lē. ⁋ Reliquisti. cū Roma in p̄uincia p̄fectus es. ⁋ Cōfirmatus corroboratus. ⁋ Cōsulatu. i. te consule: cū de me restituēdo egisti. ⁋ Nōnunq̄. aliquo tp̄e: interdū. ⁋ Iterruptus. intermissus. ⁋ Afflictus. q̄ssatus. ⁋ Ante te consu. anteq̄ tu eēs cōsul. ⁋ Recreatus. ut paulo supra dixit. Recreati. n. bōi uiri cōsulatu tuo &c. significat Cę. Pō. & Cras. ⁋ Tuēdus. seruādus: sustinēdus. ⁋ Idq̄

Vultus qd̄ ille sensus. q fuerat tuēdus sit derelictus. ⁋ Declarāt. apte demōstrāt. ⁋ Vultu. oris cōpōne ad uolūtatis suæ significationē: nā ut No. scribit uultus & facies in hoc distāt: uultus. n. est uolūtas: q̄ p motu aī in facie oñdit: facies uero spēs. Sal. in Catili. prsus in facie uultuq̄ uerecūdia inerat. Ser. ēt inqt. Vultus est uoluntatis idiciū: q p uolūtatis uarietate mutatur. Vir. i. æneí. Spē uultu simulat: inde ēt cœli & terræ uultū appellamus: qa cōmutari cōtingit. Priscianus quoq̄ uult⁹ inqt uolūtas significat affectū i facie itelligi: q̄lo metū: gau

Facies diū: tristiciā: lęticiā: & sicut a colo cultus: ita a uolo uult⁹ descēdit &c. Facies tn̄ prædicto Nonio auctore p totius corpis forma ab antiq̄s posita ē: ut eni ab aspectu spēs: a fingēdo figura: ita a factura corpis facies. Plau. in penulo. Sed earū nutrix q̄ sit facie mihi expedi. Statura nō magna corpe aq̄lino ipa est: neq̄ uero solū d̄r facies de hoībus: sed de mōtibus: & de mari: & de cæteris rebus d̄r. Salu. li. ii. hist. Sardinia in aff·ico mari facie uestigii humani: in occidētē q̄ i oriētē latior. Antiq̄ aūt: ut Gel

Facies huius facii lius notat: declinabāt hæc facies hui⁹ facies uel facii: sicut ēt dies dii pro faciei: & diei. Vir. lib. i. geor. Libra dies somniq̄ pares ubi fecerit horas: licet Ser. legat die: & adducat rōnes. At li. i. æneí. dicit. Munera læticiāq̄ dii pro diei: nō aūt dei. ⁋ Frōte. aspectu: uere aūt & diserte: Gellio teste: frons masculino genere a Cecilio ponit. hi sūt inimici pessimi frōte hila

Frons ro: tristi corde. Festus Pom. ēt idem dicit. Neoterici tn̄ fœminino utunt genere: & sic a nr̄is grāmaticis p̄cipit. ⁋ Quib⁹. frōte & uultu. ⁋ Simulatio. fictio: qa facile frōte: & uultu fingere possumus: q̄ nō hactenus aio: ut Aeneas apud Virg. Spē uultu simulat: p̄mit altū corde dolorē. ⁋ Sustinet. perficit. ⁋ Sensu: snia: quā aperte dicūt. ⁋ Tabella. qua legib⁹ instituerāt: qd̄ fieri uellent: ita. n. q̄cquid uellent efficebāt: ut testante Appiano: neq̄ consulibus p singulos annos exercitus ducere: aut bellū gerere fas eēt: hac uel in primis triūuiroꝝ potētiā prohibitis q̄cq̄ agere. ⁋ Docuerūt. ostēderūt. ⁋ Itaq̄. isert ex p̄dicta mutatiōe optimatiū: q̄ ēt reliq̄ ciues miores: q & eē: & hēri boni uolūt mutare debēt sniam suā. ⁋ Qualē. sapiētem. ⁋ Numerari. qa nō debemus negligere: q̄ opinio de nobis fit: & q̄les habeamur. ⁋ Snia. uerborū & orōnis suæ: in senatu p̄nunciata. ⁋ Volūtas. animi motus: & institutio ad aliq̄d: uel appetēdū: uel fugiēdū. ⁋ Id. n. loc⁹ ab auctoritate: ⁋ Idē ille: quē pauloante dixit diuinitus scripsisse: q̄les essent in repu. principes: tales reliquos ciues eē solere. ⁋ Sequor auctorem: suasorē: p̄ceptorē uiuendi. ⁋ Cōtendere. eniti. ⁋ Probare ostēdere: & p̄suadere recte factū p̄babile efficere non ultra. ⁋ Vim: uiolētiā: idem nihil eē faciendū inuitis parentibus: aut inuita patria. ⁋ Ait. Plato. ⁋ Hāc cām. dicit Plato se pp̄ hāc cām abstinuisse ab administratiōe reip. q̄ cum inuenisset populū atheniēsem ita p̄pe desipiētem: ut nec persuasionibus nec ui regi posse uideret: cū uideret in persuasiōibus nullā eē fiduciā ad eum regēdū: nō existimauit fas esse eū cogere: itaq̄ maluit nō attingere eius administrationē: & regimē. ⁋ Attingendæ. suscipiēdæ ad administrādū. ⁋ Offendisset. inuenisset. ⁋ Prope. fere. ⁋ Desipiētē. delyrantē. ⁋ Senectute: qa Ariopagitæ: quibus tradita erat cura reip. tm̄mō extremæ senectutis electi erāt: difficilius ē aūt senes ab aliquo instituto remouere q̄ iuuenes.

Illud uero nō obscure queruntur in meis sententiis: qbus ornē Cæsarē: q̄si desisterē a pristina causa. Ego aūt cū illa sequor, q̄ paulo ante proposui, tū hoc non in postremis: de quo cœperā expōere. Nō offendes eum bonorū sensum Lentule: quē reliquisti: qui confirmatus cōsulatu tuo nonnunq̄ interruptus: & afflictus ante te consulē: recreatus abs te totus est: nunc ab his qbus tuendus fuerat derelictus. Idq̄ nō solum frōte atq̄ uultu: quibus simulatio facillime sustinet: declarant hi: qui cū illo nr̄o statu optimates nominabātur: sed etiam sensu sæpe iam tabellaq̄ docuerūt. Itaq̄ tota iam sapientium ciuium: qualē me & eē: & numerari uolo, sententia & uoluntas mutata esse debet. Id. n. iubet idē ille Plato: quē ego uehementer auctoré sequor: tantum contendere in repu. quantum p̄bar tuis ciuibus possis. Vim neq̄ parenti: neq̄ patriæ afferre oportere. Atq̄ hāc qdē ille cām sibi ait: non attingendæ reipu. fuisse: quod cū offendisset populū atheniensem prope iam desipiētem senectute:

ASC. ¶ VERO. i. sed: ipsi queruntur. i. conqueruntur nō obscure. i. manifeste: illud in meis sententiis: quibus ornē Cæsarem quasi desisterē. i. discederē. a cā pristina. i. defensione reip. ⁋ Ego aūt cū sequor illa q̄ p̄posui pauloañ: tn̄ sup. sequor hoc de quo cœperā exponere: nō in postremis. i. nō inter minimū curāda. ⁋ O Lētule tu nō offēdes. i. nō inuenies: cū redieris: eūdē sensum. i. eādē sniam bonoꝝ. s. quē reliquisti: cū. i. p̄uinciā abiisti: qui. s. sensus: aut cōsensus bonorū: cōfirmatus cōsulatu nostro: nunq̄ est postea interruptus: & afflictus ante te cōsulem. i. anteq̄ esses ɔsul: est totus recreatus. i. reformatus: & refectus a te. ⁋ Derelictus nunc ab iis. a qbus fuerat defendendus. ⁋ Et hi q nōiabant: tū. i. tūc illo nr̄o statu. i. cū esset status noster: hoc est cū nos staremus: & placeremus in senatu: optimates. i. optimi in ciuitate: declarāt id. i. sensū bonorū esse derelictū: nō solū fronte: qua perspicitur ai iudicium: & uultu quo agnoscitur uoluntas: qbus. s. duobus mēbris fronte: & uultu simulato. sustinet. i. cōseruatur: sed docuerūt. i. ostēderūt: ēt sæpe: sensu. i. snia: & tabella. i. publico scripto. ⁋ Itaq̄. i. & ita tota snia: & uolūtas ciuiū sapientiū: qualē. s. ciuē sapiētē ego uolo me: &. i. simul eē: &. i. simul numerari. i. reputari. Ab eo qd̄ seq̄tur. id qd̄ p̄cedit: qa quos numeramus cū sapiētibus: aut iter sapiētes: reputamus sapiētes: debet iam. i. deinceps eē mutata. ⁋ Enim. i. qa ille idē Plato. s. diuinus philosophus: quē auctorem ego uehementer sequor iubet. id. s. cōtendere. i. ut cōtēdas tm̄ in rep. quantum possis p̄bare. i. p̄suadere: & ostendere b̄n̄ficiū eē: ciuibus tuis. ⁋ Et iubet. neq̄ oportere afferre uim. i. uiolētiā parēn: neq̄ patriæ. ⁋ Atq̄ ille qdē ait hāc cām: nō attingēdæ reip. fuisse sibi: q̄ cum offendisset. i. cōperiisset populū athenien. iam prope desipientem senectute.

¶ Nec persuadendo

NEC persuadẽdo. uerbis. Cogẽdo legibus: institutis: & cæteris rebus. Diffideret. desparet: nullã hr̃et fiduciã. VBE.
Fas esse licere. Cogi. a se: q̃a existimabat nõ licere ciuẽ aliũ ciuẽ ẽt ad bñfaciendũ p uim cogere. Mea rõ. conditio.
Alia. diuersa a Platone. Populo. s. Romano: & ẽ sensus: mea rõ diuersa fuit a Pla. q̃a ille ob pdictã cãm noluit attin-
gere rẽp. Ego uero erã icertus an rẽp. capesserem: cũ neq; ppl̃s Ro. desiperet: neq; in mea ptãte eẽt cõsultare an id facerẽ
q̃a si ẽt nõ pbassem suscipiẽdã rẽp. quorũdã tñ cãm adducebar ut id facerẽ. Ordo notãdus est: q̃a a multis & ordo & sen
sus ignoratᷣ: ita ut ẽt textus in quibusdã codicibus sit corruptus. Sic ergo ordinatᷣ. Mea rõ fuit alia: qua tenebar iplicatus
capescerẽ ne rempu. neq; pplo desipiente: neq; re inte
gra mihi ad cõsulẽdũ. Integra re. i. libera & in ptãte
mea. Ad cõsulẽdũ: ad deliberãdũ. s. an capesserem
q̃a si ẽt nõ placuisset mihi: quorundã tñ cã adducebar:
ut hoc facerẽ: ergo tenebar implicatus: impeditus: icer-
tus. Ne. i. an: capesserẽ remp. suscipere administran
dam: q̃a hic me aduocabat alius: inde ipellebat cã ami-
corũ: q̃bus nõ licebat aduersari. Ideo dixit. re nõ inte-
gra ad consulendũ. Sed tñ. in hac difficultate capes-
sendæ reipu. Quod liceret mihi: quod possem oibꝰ
permittentibus. Mihi utilia: quæ mihi pdessent: uti
le aũt fuit Ci. Pom. & Cæsa. obsequi. Recta: hone-
sta: de his autem duobus: utili & honesto maxime cõ-
sultamus: neq; improbatur cõsiliũ snia de utili: dũmo-
do non repugnet recto & honesto: sicut nunc Cic. fecis
se uidemus: qui & utilia sibi & recta defendisse dicit:
cum nihil contra remp. pro Cæ. se sensisse fateatᷣ i ora
tione de prouinciis consularibus. Huc accessit. alia
excusatio. Huc. ad hoc qđ supra diximꝰ. Accessit.
addita est. Commemorãda. recusanda: obliuiõi nõ
tradenda. Liberalitas. quã: ut supra dixit: & officiis
& scriptis significauit. Fratrẽ meũ. Qu. Ci. cui ut di
ximus Cæ. multa beneficia contulit: & eũ in Gallia le
gatũ habuit. Quascunq; res gere. i. ẽt si nõ tam ma-
gnas & præclaras. Nunc. i. s. quascunq; res gereret
mihi erat tuendus: multo magis talibus tantisq; rebus
gestis mihi erat ornandus & laudãdus: etiam si nõ eẽt
talis in me & fratrem meum: qualis est & fuit. Tan

cũq; cũ nec persuadẽdo nec cogendo regi posse ui-
disset: cũ persuaderi posse diffideret: cogi fas eẽ nõ
arbitrareᷣ. Mea rõ fuit alia: qđ neq; desipiente po-
pulo: neq; integra re mihi ad ↄsulẽdũ capesserem ne
remp. iplicatus tenerer. Sed lætatus tñ sum, ꝙ mihi
liceret i eadẽ causa: & mihi utilia: & cuiuis bono de
fendere. Huc accessit cõmemoranda quædã & diui-
na Cæsaris in me fratreq; meũ liberalitas: qui mihi
quascunq; res gereret: tuẽdus eẽt. Nunc in tanta fœ
licitate: tãtisq; uictoriis etiã si i nos is nõ eẽt qui ẽ:
tamẽ ornandus uidereᷣ. Sic. n. te existimare uelim:
cũ a uobis meæ salutis auctoribus discesserim: nemi-
nẽ eẽ cuius officiis me tã eẽ deuinctũ nõ solum cõfi
tear, sed & gaudeam. Quod qm tibi exposui facilia
sũt ea quæ a me de Vatinio & Crasso requis. Nã de
Appio ꝗ scribis sicut de Cæsare te nõ reprehẽdere:
gaudeo tibi cõsiliũ pbari meũ. De Vatinio aũt pri-
mũ reditus intercesserat in grãm p põpeiũ statim:

ta fœli. dignitatis in alterum quinquennium prorogatæ: & tot rerum gestarum. Tantis: tam magnis & egregiis. Vi
ctoriis: quas in Gallia consecutus est: præter cæteras: quas ante fuerat adeptus. In nos. in me fratremq; meũ. Is: ta
lis qualis est: tam liberalis. Videretur. putaretur. Ornandus. mea sententia & laude honestandus. Sic. n. sensus
est: uelim sic existimes ꝙ te Pompeioq; excepto: nemo est a quo magis gaudeã accepisse beneficia q̃ a Cæsa. Velim exi-
stimare sic: idest certum putare: cum discesserim a uobis: scilicet te & Pompe. Auctoribus meæ sa. quia ut supra osten-
dimus: opera Lentu. & Pompe. præcipue reuocatus est Cicero ab exilio. Cum discesserim a uo. modus est dicendi
pro eo quod est uobis exceptis: ut si dicas: cum discessi a parentibus meis: nemo est mihi te charior: idest parẽtibus meis
exceptis. Officiis. beneficiis. Tam deuin. tam astrictum & obligatum. Confitear. aperte dicam. Sed etiã ga.
quia interdum aliquid profitemur: quod tamen nobis est ingratum. Quod. me officiis Cæsaris lætari. Quod req-
ris. postulas a me. De Vatinio & Cras. quibus sum reconciliatus: cum ante eis fuissem inimicus. De Appio. cum
quo etiam rediit in gratiam: ut in epistolis ad eum scriptis uidebimus: quod Lentu. scribebat se non reprehẽdere. Cõ
siliũ meũ: meũ factũ: uel deliberationẽ meã redeũdi in gratiã cũ Appio. De Vatinio aũt. dicit Pom. cãm fuisse ut ipse
Ci. rediret i gratiã cũ Vatinio: quẽ ante in senatu oppugnasset. Reditus in grãm. recõciliatio cũ Vatinio. Intercesse
rat. interuenerat: interpositus erat. Per Pom. a Põ. Põpeio intercedẽte. Statim. ut cũ primũ: uel statim: subito.

CVM q; uidisset eũ nec persuadẽdo nec cogẽdo regi posse: cũ diffideret posse persuaderi: q̃a ut senex debitus i errorẽ
psisteret: & ñ arbitrareᷣ fas sup. eũ cogi. Comẽtarii itelligũt ↄsipiẽtẽ senectute eo ꝙ i areopago. i. Martis uico: fere senio
res sniam dicebãt ac iudices erãt: qđ mihi minime uideᷣ: nõ enim tales pficiebanᷣ iudiciis: ut delyrare pter cæteros puta
renᷣ: sed de toto pplo athenĩẽ. senire uideᷣ Plato ꝙ iã senectute desiperet. i. inueteratus parua consuetudine fere incor
rigibilis eẽt: dũ. n. noua istituiᷣ resp. oẽs suo fungũtur cũ sedulitate officio: ut de religionũ sectis uideᷣ li. at ubi ↄsenuerit i
stitutio labascunt ai. Mea rõ. i. ut uulgo dicũt: cõdicio aut ↄsideratio gubernãda rep. fuit alia. s. a Platõis rõe: ꝙ tenerer
iplicatus. i. perplexus & incertus: ne. i. an. caperẽ. i. susciperẽ regẽdã remp. neq; populo. s. Romão desipiẽte. i. cũ popu-
lus Ro. nõdũ desiperet: amauit enim adhuc libertatẽ reip. neq; re. i. cõditiõe aut statu reip. integra ad ↄsulẽdũ: q̃a resp.
a paucis tota occupabaᷣ. Sed tñ. i. licet res nõ eẽt penitus itegra: lætatus sum ꝙ liceret mihi i eadẽ cã. i. in eodem statu
reip. defendere: &. i. simul. utilia mihi & recta. i. iusta & honesta cuiuis bono: q̃a licet illi tres principes soli rerũ potiri uel
lent nõ tñ iniqua iudicia reciperẽt. huc i. ad has rõnes accessit quædã cõmemoranda. i. digna cõmemoratione: & diui-
na liberalitas Cæsaris i me & fratrẽ meũ. s. Q uitũ. Scio grãmaticoꝝ ordinẽ exigere ut sic cõstruam. Quædã liberalitas
Cæsaris cõmemoranda & diuina accessit. i. addita est aduc: sed nõ tã cõstructionem illam q̃ ↄtinuationẽ sermonis: & ex
planatiõem mõ sector: qui. s. Cæsar: q̃a optime de nobis meritus: esset tuẽdus. i. defẽdẽdus: mihi. i. a me: quascunq; res
gereret: idest etiã si minimũ laudabiles. Nunc etiã si nõ eẽt is. i. talis in nos: qui. i. qualis est: tñ uidereᷣ ornãdus: scilicet a
nobis orõne & obseruantia in tãta fœlicitate & tantis uictoriis: Sic eni uelim te existimare. i. iudicare de cã mea: cum
ego discesserim a uobis. s. te & Põpeio: auctoribus salutis meæ. i. cum nõ respexerim ad uos. hoc est uobis exceptis, nemi
nem eẽt cuius officiis. i. beneficiis: ego nõ solũ cõfitear: sed & gaudeam me eẽ deuictũ i. obligatũ: tã. i. tãtopere ut cũ Cæ
sare. Quod. i. cuius ratione: quoniã exposui. i. declaraui tibi: ea q̃ reqris a me de Vatinio & de Crasso sunt facilia. s. ad
purgãdũ aut stabiliẽdũ rõnibus. Nã ꝙ scribis te nõ reprehẽdere de Appio. i. ꝙ audisti me recõciliatũ Appio: sicut nõ
reprehẽdis de Cæsare. i. ꝙ audisti cũ Cæsare in gratiã rediisse: gaudeo meũ ↄsiliũ probari tibi. Antẽ. i. sed: de Vati-
nio. i. quantum est de Vatinii reconciliatione: reditus in gratiã. i. reconciliatio eius: intercesserat per Pompeium: statim.

ASC.

ut ille est ꝓtor factus: cũ quidẽ eius petitionẽ grauis-simis in senatu sentẽtiis oppugnassem: neq; tã illius lædendi cã q̃ defendendi atq; ornandi Catonis: post aũt Cæsaris: ut illũ defenderẽ mira cõtẽtio ẽ cõsecu-ta. Cur aũt laudarim peto a te: ut id a me neue ĩ hoc reo: neue in aliis requiras: ne tibi ego idẽ reponã cũ ueneris: tam & si possum uel absenti. Recordare enĩ qbus laudationẽ ex ultimis terris miseris: nec hoc ꝑ-timueris: nã a me ipõ laudant̃ & laudabunt̃ iidẽ. Sed tñ defendẽdi Vatinii fuit ẽt ille stimulus: de quo ĩ iu-dic io cũ illũ defenderẽ dixi me facere quiddã: quod in Eunucho parasitus suadet militi. Vbi nominabit Phædriam: tu Pamphilã cõtinuo: si quãdo illa dicet Phædriam intromittamus commessatum: tu canta-tum Pamphilam prouocemus. Si laudabit hæc illi-us formam, tu huius contra, deniq; par pari referto,

VBE. ¶VT: postq̃. ¶ Ille: Vatinius. ¶ Petitionẽ: ꝓturę eius Vatinii. ¶ Oppugnassem: tanq̃ hostis ĩpugnassem: & restitissẽ ne ipsã ꝓturã ɔseqret. ¶ Grauissimis: ꝓbatissimis: ¶ Illius: Vatinii. ¶ Defendẽdi cã. q Vatinio aduersabat̃: in petitiõe ꝓturę. ¶ Post aũt ꝓmã inqt cã Põ. sum illũ recõciliatus: sed postea secuta ẽ petitio Cę. de eadẽ recõciliatiõe: imo ut & illũ defenderẽ. ¶ Mira: maxĩa: ĩcredibilis. ¶ Cõtẽtio: petitio. s. a me. ¶ Defenderẽ: illũ Clodiũ. ¶ Cur aũt lau. q. d. cũ Cę. a me petiuisset solũ: ut eũ defẽderẽ: cur ẽt laudaueri: peto a te hoc ne reqras: neq; ĩ Vatinio neq; ĩ aliis reis: nec nũc scribã ad te idẽ qd̃ postea erit ẽt dicẽdũ corã cũ ueneris. ¶ Ne reqras: ne postules: exigas a me. ¶ In hoc reo. Vatinio: quẽ & de-

Reus fendi & laudaui. Reꝰ ãt dr̃ qcũq; ĩ aliq̃ ẽ cã: ẽt si nihil admiserit. i. ɔtra quẽ qspiã agit. ¶ In aliis: quos defen derim: aut laudauerim. ¶ Reponã: iterũ dicã. ¶ Idẽ: ad te nũc scribi uis. ¶ Cũ ueneris: Ro. qa cũ ueneris Ro. dicam tibi corã. ¶ Tametsi: q̃q̃ possimus: subau di exponere. ¶ Vel. i. etiam. ¶ Absenti. i. ita possum tibi nũc dicer̃: sicut essem dicturus postq̃ rediisses ro. ¶ Recordare: dicit Ci. se idẽ fecisse qd̃ fecisset Lẽ. q eos laudasset: quos añ habuisset inimicos & aduersa-rios. ¶ Recordare: memento: reduc ad memoriam. ¶ Quibus hoibus: ad quos hoies: est. n. datiuus ca-sus. ¶ Laudationẽ: orõnẽ in q̃ eos laudasti. ¶ Ex ul-ter. remotissimis: qdã intelligũt ex hispania: quã Ho-ra. appellat ultimã hesperiã: sed possumus ẽt itelliger̃ Ciliciã: cũ ipse Ci. ex cilicia scribat ad Curionẽ ĩferiꝰ in epl̃a. ¶ Sera gratulatio: lõge. n. absum: sero audio. ¶ Nec ꝑtimueris. i. nec ꝑtimeas recordari. Nã rõ q̃re nõ debet ꝑtimere: qa eosdẽ ego laudo & laudabo: q-bus tu misisti laudationẽ tuã: & nõ dicit q sint: qdã in-telligũt publicanos. qd̃ nõ ꝓbo. Alii ꝓbabilius intelli gũt Põ. aduersatũ esse aliquãtulũ Lẽ. in obtinẽda ꝓui cia: ob idq; iter eos quãdã simultatẽ fuisse: postea ue-ro Lẽ. laudasse Põ. & quosdã alios: q cũ eo sensissent: & ad eos ex cilicia laudationẽ qd̃ misisset: fortasse si-gnificauit in ꝓma epl̃a Ci. cũ dixit. Cui q nolũt: idẽ ti bi nõ sunt amici q eũ ornasti: dicit igit̃ Ci. ut ipse Lẽ. recordet̃ quos laudauerit añ a se oppugnatos & sibi inimicos: se. n. idẽ fecisse. ¶ Iidẽ: qbus laudationẽ tuã misisti. ¶ Sed tñ: alia cã ꝓter supradictã: quare Vatiniũ defenderit: ut stomachũ faceret qbusdã: q ut stomachũ Ci. facerent Clo. ipsius inimicũ nõ solũ amarẽ: sed ẽt in eius ɔspectu eũ amplexarentur: & in senatu cũ eo: quasi ipm magnificarẽt: loquerent̃ seorsum: q̃si de rebus magnis cõmentaturi. Sumit aũt similitudinem huius ꝓposit sui stomachũ faciẽdi suis inimicis ex Eunucho Terentii. ¶ Sed tñ. q. d. licet cã Põ. & cæsaris hoc fecerim. ¶ Ille stimulus: illud calcar: illa istigatio atq; ĩpulsio: & est tractũ ab eqs uel bobus: q tardiores stimulo excitãt̃ atq; ĩpel lũt. ¶ De quo. stimulo. ¶ In iudicio. i ipã cã. ¶ Quiddã: rẽ q̃dã. ¶ Parasitꝰ: gnato. ¶ Militi. Thrasoni. ¶ In Eunucho. nomẽ ẽ comediæ. Teren. ¶ Vbi nominabit Phędriã. totus hic textus est Terẽtii: & oĩa uerba Gnatonis: usq; ad eũ lo-cũ q petiui: ubi adaptat hanc similitudinẽ dicẽs: q sicut Gnato ꝑsuadebat Thrasoni: ut hæc ad indignationem Thaidis faceret: si fortasse blandiretur Phrædriæ: ut faceret stomachum & dolorẽ ipsi Thrasoni: ita dicit se petiuisse a iudicibus ut concederent sibi. P. Vat. ad indignationem quorũdam nobilium hominum: qui ut facerent stomachũ Cic. eius inimi-cũ Clodiũ fouebãt & amplexabant̃. ¶ Vbi. qñ. ¶ Nomiabit. Thais. ¶ Phædriã. riualẽ tuũ. ¶ Tu Pãphilã. nominato. ¶ Cõtiuo. stati: ut Thais nõ tã Pãphilã amaret: q̃ sibi uicẽ dari putet. ¶ Hæc. Thais. ¶ Formã. pulchritudnẽ. ¶ Illius. Phędrię. ¶ Tu hꝰ. Pãphilę formã laudato. ¶ Cõtra. hic cõtra uicẽ significat. ¶ Deniq;. ne singula enũeret: quę põt cõ tra eũ facer̃ ɔcludit ut ɔtra iniuriã q̃libet: aliã ipse iniuriã paret. ¶ Par pari ꝓuerbialr̃ dixit. ¶ Quod. par: uel absolute.

ASC. ¶VT. i. postq̃: ille. s. Vatinius est factus pretor: cũ qdẽ oppugnassem. i. pugnãdo & resistẽdo molestassem ĩ senatu pe-titionẽ. s. preturę. eius. s. Vatinii. sentẽtiis grauissimis. i. maximi põderis. neq; sup. oppugnassem petitionẽ eius: tã. i. tãtũ causa eius. s. Vatinii lædẽdi: q̃. i. quãtũ: sup. causa Catõis defendẽdi atq; ornãdi. ¶ Autẽ. i. sed: mira contentio idest in-stãtia Cæsaris: ut defenderẽ illũ: scilicet Vatiniũ reum factum: est consecuta post: scilicet illam oppugnationem meam. ¶ Autẽ: idest sed: sup. cur laudarim: idest laudauerim Vatiniũ: quasi dicat si rogas cur etiam laudauerim eũ: nedũ de-fenderim. ¶ Peto a te ut nõ reqras: idest eius rei causam a me neue in hoc reo: scilicet Vatinio. neue in aliis sup. reis. Est autem reus omnis cui causa dicenda est: idest qui se purgare debet: & q accusatur aut postulatur etiam si innocẽtissimus fuerit. ne ego reponã: idest iterum accumulatius dicam: cũ ueneris. s. e Cilicia Romam. Et ita uidetur accipi: ut in primo uersu Iuuenalis. nunquam ne reponam? Est autẽ reponere iterum ponere: ponimus autem cum aliquid primum scribi-mus: ut in poetica: quia ponere totum nescit: aut cum asserimus: unde positio dialecticis: aut cũ mutuo aut accommodato damus: quasi apponentes: unde reponere est aut iterum: & ita emendatius scribere: ut in arte poetica. Scriptor honora-tum si forte reponis Achillem: aut restituere quæ nobis posita sunt. i. credita: aut aliquid pro illis: unde Iuturna Virgilia-na ad Iouẽ. Hæc rapta ꝓuirginitate reponis? ¶ Tãetsi. i. q̃q̃: ego possum. s. ostendere cur Vatiniũ laudarim: uel. i. ẽt ab-senti. s. Lentulo. ¶ Enim pro qa. o Lentule recordare. i. reduc ad memoriã: aut tu recordaris: qbus. s. hoibus tu miseris laudationẽ. i. orõnẽ cõmẽdatoriã ex ultimis terris. i. aut ex Hispania aut potius ex Cilicia: qđ potius dixero. Nã citeriorẽ hispaniã tenuerat Len. q. d. nimirũ: Cæsari: Põpeio: Crasso & similibus: nec ꝑtimueris. i. noli ꝑtimescas hoc. s. fecisse. i. eis laudationẽ misisse: nã iidẽ. s. hoies laudant̃ & laudabunt̃ a meipso. ¶ Sed tñ ẽt ille stimulus. i. illa occasio me urgẽs & ꝓ-gens: fuit laudãdi Vatinii: de quo dixi in iudicio: cũ defenderem illum. s. Vatiniũ: dixi inquã me facere quiddã: quod pa-rasitꝰ scilicet Gnato: suaderet militi. s. Thrasoni: qui erat miles gloriosus: in Eunucho. i. comœdia illa Terentiana. Sua-det autẽ his uerbis. ¶ Vbi. s. Thais meretricula noiabit Phædrũ. s. riualem Thrasonis: tu continuo: sup. nominato Pã-philam. s. puellam egregiã: ad quã Thais suspicabatur militẽ adiecisse animũ. ¶ Si illa. s. Thais dicet: quãdo. i. qñq;: in-tromittamus o Thraso: Phædriã comessatũ. i. ut comedat nobiscũ. tu sup. dicito ꝓuocemus Pãphilã ad cãtandũ. ¶ Si hęc. s. meretricula Thais: laudabit formã illius. s. amatoris sui Phædriæ: tu contra. i. econtrario: laudato: sup. formã: huius. s. puellæ nostræ Pamphilæ. ¶ Deniq; referto par pari. i. pro quouis uerbo tibi molesto: alterum æque molestum illi.

¶Quod

QVOD.i.quæ res. Mordeat:lædat:offendat. Sic.accōmodatio ſilitudinis. A iudi.qui de Vatinio eēnt iudicaturi:ordo eſt:ſic petiui a iudicibus:ut ipſi darent mihi aliū.P.quoniā qdam nobiles haberēt ſuū.P.qm̄ illi nobiles optume meriti de me amarēt nimis inimicū meū &c̄.pōt & ſic ordinari:ſic qm̄ qdam nobiles & de me optume meriti amarēt nimis inimicū meū:& me inſpectāte mō ſæpe ſeuere ſeducerent in ſenatu:mō amplexarent̄ familiariter atq̧ hilare:petiui a iudicibus:ut ipſi darent mihi alium Publiū:qm̄ ipſi haberēt ſuū Publiū:quo poſſem &c̄.& hic poſterior ordo magis probat̄. Optime meriti de me.qui me olim bñficio affeciſſent:uel in reſtitutione mea:uel in dignitatibus obtinendis. VBE.

quod eā mordeat. Sic petiui a iudicibus ut qm̄ qdā nobiles homines : & de me optīe meriti nimis amarent inimicū:meq̧ inſpectante ſæpe eū ī ſenatu mō ſeuere ſeducerēt:mō familiariter atq̧ hilare amplexarent̄:qm̄q̧ illi haberēt ſuū Publiū:darēt mihi ipſi aliū publiū: in quo poſſem illoꝝ aīos mediocriter laceſſitus leniter repungere. Neq̧ ſolū dixi:ſed etiā ſæpe facio diis hoībuſq̧ approbātibus.Hēs de Vatinio: cognoſce de Craſſo.Ego cū mihi cū illo magna iā grā eſſet : quod eius oēs grauiſſimas iniurias cōis cōcordiæ cā uolūtaria quadā obliuione contriuerā:repentinā eius defenſionē Gabinii: quem ꝓximis ſupiorib' dieb' acerrime oppugnaſſet : tametſi ſine ulla mea cōtumelia ſuſcepiſſet:tuliſſem. Sed cū me diſputātē nō laceſſentē laceſſiſſet:exarſi nō ſolū pñti:ut credo:iracūdia.nā ea tā uehemēs fortaſſe nō fuiſſet:ſed cū incluſum illud odiū multaꝝ eius in me iniuriaꝝ: qđ ego effudiſſe me oē arbitrabar reſiduū:tñ inſciente me fuiſſet oē repēte apparuit.

Inimicū.P.Cl. Mō.interdū. Seducerēt:ſeorſum ab aliis dicerēt:q̄ſi de rebus grauibus ſecreto locuturi. Mei.in cōſpectu meo:ut mihi ſtomachū facerēt. Amplexarent̄ fa.ſine grauitate:qđ ſolemus apud amicos facere. Qm̄ illi.nobiles. Suū.P.ſ.Clo. Darēt.cōcederēt. Aliū Publiū.P.Vatiniū. In quo.Vatinio. Poſſem re.remordere:uiciſſim offendere: Leuiter.pauliſp.aliquātulū. Laceſſitus:irat⁹:ꝓuocatus ab illis ꝙ blādirent̄ inimico meo. Dixi.ſ.i iudicio. Sed facio:qa & defendo:& laudo ipʒ Va.quē illi oderūt. Diis hoibuſq̧ approbātibus.i.iuſte & merito:qa & dii & hoies ſentiūt rectū eē:ut illi par pari referā:q nō aliā ob cām amāt Clo.niſi ut mihi ſtomachū faciāt. Habes : intelligis:cognoſcis. Eſt āt hic trāſitio ex ornatio rhetorica. De craſſo.quare ei reconciliatus ſum. Ego:primū oſtēdit quo pacto grā quæ ſibi olim cū craſſo fuerat ſit reſciſſa.cū in defenſionē Gabinii Ci.nō laceſſentē ipm laceſſiſſet. Deide ſubdit cām recōciliationis. Ego:ordo eſt:ego tuliſſem defenſionē Gabinii:quē proximis diebus oppugnaſſem:ſi ſuſcepiſſet eā ſine contumelia:cū magna grā iā eēt mihi cū illo qđ contriuerā uolūtaria obliuione oēs eius grauiſſimas iniurias cā cōis cōcordiæ. Gratia:beniuolētia. Cū illo.craſſo. Quod:qa. Cōtriuerā:deleuerā:obliterauerā Oēs iniurias illius:qa craſſus olī irritauerat Clo.cōtra Ci.& ei fauerat ad cōſequēdū tribunatū:ut facilius Ci.eiceret ex urbe:erat.n.infeſtiſſimus Ci.q dicebat̄ ab eo fuiſſe noiatus inter conſcios coniurationis. Nā Ci.in oſone:quā de cōſulatu ſuo habuit:refert craſſum ad ſe noctu ueniſſe cū lr̄is catilinæ:qb⁹ eū tanq̄ cōſciū hortabat̄ catilinā ad cōfirmādā cōiurationē:& ob cām ſemp oppugnauit Ci. Cōis:publicę. Volūtaria obli.cū nl'lus me īpuliſſet ut ita facerē. Repētinā:ſubitā:q añ oppugnauerat eū. Gabinii.q īfenſus erat Ci.pp dānationē coniuratoꝝ. Erat āūt.L.Piſonis ſoceri Cæ.i cōſulatu collega uir audaciſſim⁹:& ſeditioſus & amicus cæſari:auctor Appi. Suſcepiſſet:illā defenſionē. Cōtumelia.iniuria. Diſputātē:ſnīas dicentē & dilucidantē. Nō laceſſentē:nō ꝓuocantem ipſum craſſum. Exarſi:excādui:incēſus ſum. Præſenti.i.ex ea ꝓuocatione orta. Nā ea.parēthesis eſt:tā uehemēs.ſ.fuiſſet ſolus ex pñti iracūdia. Sed illud odiū:ſed occurrūt ingi oēs iniuriæ:quas mihi añ tuliſſet:quaꝝ odiū putabā in me extinctū:cū tñ adhuc me inſciente reſiduū fuiſſet. Incluſum:in pectore meo recōditū. Quod:odiū. Effudiſſe:eieciſſe:euomuiſſe. Arbitrabar:qa plerūq̧ ceſſantibus iniuriis ita obliuiſcimur odii:qđ cōcepim⁹:& pectore recōdimus:ut iā neſciamus illud in nobis eſſe.Facta āūt noua iniuria ſtatim apparet illud odiū:qđ ita erat ſepultū:ut iam nō putarem⁹ amplius eē in nobis:& id eſt qđ Ci.nūc dic̄. Reſiduū tñ:ſubaudit̄ cū:ut ſit cū tñ. Fuiſſet reſiduū.i.reſediſſet i corde meo. Me inſciente:qa eo qeſcente ab iniuriis:ego quoq̧ ita qeuerā:ut neſcirē aliqd odii i me reſediſſe. Reſiduum:reliquū. Fuiſſet:qdam male legūt fugiſſet:& male ad craſſum referunt.etiā ſi legat̄ fuiſſet cum Cice.de odio ſuo in craſſum intelligat:ſi fuiſſet legat̄:quod nō placet:dicatur fugiſſet.ſ.ex memoria mea:ut putabā. Tamē reſiduū.i.tñ relictum.ſ.in pectore meo. Apparuit:exarſit:ſubito exiit:in lucē:factū eſt palā:cum ante lateret. Apparuit āūt:quia cum primum laceſſiuit me in cā Gabiniana exiluit memoria odii mei in eum:propter ueteres iniurias.

QVOD mordeat.i.acriter pugnat eā.ſ.meretriculā:quā ut inuiſi nois pp iniuriā illatā nō noiat paraſitus. Eſt āūt paraſitus cibi captator.cuius grā aut adulat̄ aut plauſibilia dicit:& facit diuitibus ꝓdigi. Sic.i.eo mō:petiui a iudicibus:ut qm̄ qdā hoies nobiles & optime meriti de me:ut cæſar & Pōpeius:amarēt nimis inimicū meū:uidelicet clodiū : & ſeducerēt.i.ſeorſum ab aliis ducerēt.tanq̄ arcana cū illo cōſultaturi aut cōicaturi cū illo:mō.i.interdū illū in ſenatu:me ſpectāte ſępe eū & amplexarent̄:mō.i.interdū eū familiariter:atq̧ hilare.i.hilariter:& qm̄ illi.ſ.nobiles:uolētes mihi facere ꝙ doleret.haberēt ſuū.i.ſibi charꝫ:ut ſimulabāt ſaltē:Publiū.ſ.clodiū:ipſi darent mihi aliū Publiū.ſ.Vatiniū:i quo.ſ.Publio:ego laceſſitus.i.ꝓuocatus ad irā poſſem repūgere.i.ecōtrario aut uiciſſim pūgere leuiter.i.modica offenſa:aīos eorū.ſ.nobiliū hoīum. Neq̧ dixi ſup.illud ſolū.i.ſine effectu:ſed facio ēt ſæpe.i.repugno aīos eoꝝ:diis & hoībus approbātib⁹:aut qa oībus iuſtū uideret̄:aut qa ꝓſpere ſuccederet. Habes.ſ.rōnē recōciliatiōis de Vatinio:cognoſce ſup.rōnē de craſſo:ego cū magna grā.i.grata cōicatio & beniuolētia mutua eēt mihi iā cū illo.ſ.craſſo:ꝙ cōtriuerā oēs iniurias eius grauiſſimas:hoc modo nō inepte ponet̄ oia cū ſuperlatiuo:ut oēs optimates:qđ eſt ac ſi dicas:oēs optimi uiri:cōtriueram inquā.i.aboleuerā:quadā obliuione uolūtaria:cū cōcordiæ cōis:tuliſſem.i.toleraiſſem:repētinam.i.ſubitam defenſionē eius:Gabinii.i.qua ipſe defendit Gabiniū:& ita genitiuus eius actiue ſignificat:Gabinii paſſiue.quē.ſ.Gabiniū ipſe craſſus oppugnaſſet:ſupioribus diebus proximis.i.tunc proxime tranſactis : tametſi ſuſcepiſſet.ſ.defenſionem Gabinii:ſine ulla contumelia mea. Sed cum craſſus laceſſiſſet.i.iniuria prouocaſſet:me non diſputantem non laceſcētem:exarſi.i.incenſus ſum:non ſolum præſenti.i.quæ tunc inferebatur iniuria:credo:ideſt ut credo:nam ea ſcilicet præſens iniuria non fuiſſet fortaſſe tam uehemens:ſed cum illud odium multarum iniuriarum eius:ſcilicet craſſi in me incluſum ſcilicet adhuc in pectore:quod ego arbitrabar effudiſſe omne:ideſt ſimul totum:tamen ideſt nihilominus:fuiſſet reſiduum:ideſt reſidens adhuc in pectore:me inſciente:ſup.ipſum apparuit repente omne:ideſt totum ſimul. ASC.

VBE. ¶ QVO tépore. cõtẽtionis de Gabinio: & incipit numerare causas: quare reconciliatus sit Crasso. ¶ Quidã ho. nõ puto Põ. & Crassum intelligi: qa eos dicit inferius suasisse cõcordiã inter Crassum & Ci. ¶ Nutu. nõ noie ꝓprio: sed qbusdam signis quasi oculis. ¶ Significatione. demonstratione. ¶ Fructũ. i. utilitatẽ. ¶ Ex libertate mea. qui quod sentirẽ: libere dicere auderem. nullius habita rõne. ¶ Tum. cũ uiderent me Crasso libere respondẽte: & repugnãte in cã Gabinii: quẽ ille defendendũ suscepisset cõtra me: cũ eũ oppugnasset. ¶ Visum si. dicerent. ¶ Qualis fu. ante exiliũ meũ. s. liber & magno atq; infracto aio. ¶ Ea contẽtio. cũ Crasso de Gabinio. ¶ Etiã fo. apud externos extra urbem. ¶ Gaudere se di. cum supradicta inquit se ita haberẽt: isti dicebant tamẽ se gaudere: ꝙ haberem Crassum inimicũ: & ꝙ omnes qui Gabinio fauerent nunquã essent mihi futuri amici. ¶ Illum. Crassum. ¶ In eadẽ cau. defensionis Gabi. in qua erat Crassus. ¶ Quorum. hominum: quos dixit se nutu appellare. ¶ Iniqui. maliuoli: quia cum fructum ex mea libertate: se capere faterentur: tamen dicebant se gaudere: quod ego mihi inimicos parassem. ¶ Honestissimos. optimos & probatissimos: uel honoribus insignes. ¶ Cumq;. alia cã q̃re redierit in gratiam cum Crasso: qa Põ. uehemẽtissime ut ita faceret ab eo petiuerat. ¶ Contẽdisset. uehemẽter petiuisset: ut nihil unquã magis. s. contẽderit a me. ¶ Caesarq;. alia cã ꝑpter Cæ. ¶ Contentione. cõtrouersia mea & Crassi. ¶ Per litteras. q̃s ad me scripsit. ¶ Affectũ mo. accepisse molestiã & dolorẽ. ¶ Rationẽ. i. respectum. ¶ Tẽporũ. quapropter multa aduersa quæ mihi acciderãt: & propter mutatam erga me fidẽ hoium potius pacem q̃ discordiã suadebat. ¶ Sed etiam naturæ meæ. quæ est mitis & facilis ad placandum. ¶ Crassusq;. hoc etiam dicit Plu. Crassum ita reconciliatũ Ci. ut ante q̃ ad bellum parthicũ ꝓficisceret: apud eum cœnauerit. ¶ Quasi te. i. tanq̃ illa cœna apte demõstrasset po. ro. nos in gratiã rediisse. ¶ Testata. testimonio cõprobata: in significatiõe passiua: ut inferius ad Curio. ut apud animũ tuũ testatũ relinquam quid senserim. ¶ Gratia no. mea & Crassi recõciliata. ¶ A laribus. a domo in ꝓuinciam Syriã aduersus parthos. ¶ Pene. qa fere existimat eũ cœnasse domi suæ: cum cœnauit apud se in hortis generi. ¶ Nam cũ. dicit Crassum nõ inuitatũ ab ipso Ci. sed ꝙ amoris fuit idi cũ ipse obtulit cœnaturũ apud Cic. ¶ Cõdixisset. denũciasset se uelle cœnare apud me. i hortis: & in uiridario. ¶ Crassipe. Pisonis: ita eni cognominabaẽ primus gener Cic. ¶ Quamobrẽ. infert Cice. ꝙ ex hac recõciliatione gratiæ suscepit causam Crassi de parthico bello defendendam fideliter: sicut ꝓmiserat Crasso: quia cum ille auidissime illam prouinciam suscepisset: propter cupiditatem & auaritiam urbe egrediẽti: multa quidem & dira tribuni annunciauerunt: & ne parthis huius mali prorsus indignis bellum inferret: monuerunt: cui minime parẽti publicas execrationes extullerunt: auctor Appi. ergo quia assumpserat sibi illam prouinciam: tribunis & aliis multis aduersantibus. Cice. suscepit illam causam defendendam. ¶ Cõmendationẽ. laude: quia eum ualde laudauit. ¶ Quod. quã rẽ. s. me defendisse causam Crassi. ¶ Mea fides. quã ei discedenti promiserã. ¶ Accepisti. properat Ci. ad conclusionem. ¶ Quibus reb⁹. qa ꝑcibus & suasionib⁹ amicorũ: ut dixi supra: & utilitate mea. ¶ Quam rẽ causamq;. quia Cæ. rem & causam de agro campano: & Vatinii cãm & Crassi de bello parthico defendit. ¶ Status conditio. ¶ Pro mea parte. quantũ possum. ¶ De quo statu. ¶ Statuas. iudices. ¶ Hæc eadem. quæ sensi. ¶ Si omnia fuissent integra & libera. arbitrio. i. si ẽt nunc essem in libertate mea: adhuc sentiendi quæ uellem: ne supradictis rebus essem compulsus.

Testatus

Quo quidẽ tpe ipso qdam hoies: & iidẽ illi quos sæpe nutu significationeq; appello: cum se maximum fructum cœpisse dicerent ex liberrate mea: meq; tũ deniq; sibi esse uisum reipu. qualis fuissem restitutũ. Cumque ea contentio mihi magnum etiam foris fructum tulisset: gaudere se dicebant: mihi & illum inimicum: & eos qui in eadem causa essent nunq̃ amicos futuros. Quoꝝ iniqui sermones cum ad me ꝑ homines honestissimos perferrentur: cumq; Põ. ita contendisset: ut nihil unq̃ magis: ut cum Crasso redirem in gratiam: Cæsarq; per literas maxima se molestia ex illa ↄtẽtione affectũ ostenderet: habui nõ temporꝫ solũ rationẽ eoꝫ: sed naturæ etiã meæ. Crassusq; ut q̃si testata populo ro. esset nostra gr̃a pene a meis laribus in prouinciam est ꝓfectus: nã cum mihi condixisset: cœnauit apud me in mei generi Crassipedis hortis. Quamobrem eius causam: qđ te scribis audisse: magna illius commendatione susceptam defendi i senatu: sicut mea fides postulabat. Accepisti qb⁹ reb⁹ adductus: quãq; rem cãmq; defenderim: quiq; me⁹ in repu. sit ꝑ mea pte capessenda status: de quo sic uelim statuas: me hæc eadẽ sensuꝝ fuisse: si mihi ĩtegra omnia ac libera fuissẽt.

ASC. ¶ QVO quidem tpe ipso. s. quo: Crasso aduersarer. qdã hoies: & iidẽ illi: quos appello. i. uoco. sæpe nutu. i. indicio & significatione. s. quadã per facta & mores eoꝝ: nõ per ꝓpria noia: intelligere autẽ uideẽ Catonẽ & Bibulũ: similesq; reipu. amatores: cũ dicerẽt se cœpisse maximũ fructũ ex libertate mea. s. dicẽdi in Crassum summũ uiꝝ: & dicerẽt me deniq; tũ. i. tũc tandẽ. uisum est sibi: restitutũ reip. qualis essem. i. ex integro cũ pristina libertate dicendi: & cũ ea ↄtẽtio. s. cũ Crasso: tulisset: idest attulisset mihi etiã foris. i. extra senatũ: magnũ fructũ: ipsi dicebant se gaudere: & illũ inimicũ. s. tã nobilẽ: & eos qui essent in eadẽ cã: ut Põ. Cæ. & Gabiniũ: nunq̃ futuros amicos mihi. ¶ Quoꝝ sermões iniq: qa ꝑpea ꝙ libere pro repu. starẽ: gaudebant mihi summos uiros perpetuo hostes fore: cũ perferrent ad me ꝑ homines honestissimos: & cũ Pompe. ita contendisset: ut nihil sup. contenderit unq̃ magis: ut redirẽ cũ Crasso in gratiã: & Cæsar ostẽderet per litteras se affectum maxima molestia ex illa contentione: habui rationẽ: idest cõsiderationẽ & respectum nõ solum eoꝝ tẽpoꝝ: quibus illi uiri oia poterãt: sed etiã naturæ meæ: quæ placabilis & exorabilis est. hoc ẽ redii cũ Crasso i gratiã. ¶ Et Crassus ẽ profectus in prouinciam. s. parthicam: pene. i. quasi a meis laribus. i. ædibus & penatibus: ut nostra gratia esset quasi testata: idest testimonio certo cõprobata populo Romano. ¶ Nã cũ. s. Crassus condixisset: idest denũciasset se uelle cœnare domi meæ: ipse cœnauit apud me in hortis Crassipedis. s. Pisonis: generi mei: idest mariti Tulliæ filiæ meæ. ¶ Quãobrẽ ego defendi in senatu: sicut fides mea postulabat: causam eius susceptam. s. a me: magna cõmendatione illius. s. Crassi: qui mihi causam suam maximopere cõmẽdarat. quod: idest quam rem: tu scribis te audisse. ¶ O Lentule tu accepisti. i. intellexisti. qbus rebus ego adductus defenderim quãq;. i. unamquãq; rẽ & cãm: aut quãq; sint duæ particulæ: sic & accepisti quam rem & causam defenderim: & accepisti: qui. i. qualis sit status meus in rep. capessenda: idest amplexanda & defendẽda: pro parte mea. s. uirili. ¶ De quo. s. statu meo in repu. ego uelim sup. ut statuas. i. ↄstituas sic: me fuisse sensuꝝ. i. iudicaturꝝ i animo meo: hæc. s. quæ nunc sentio: si omnia fuissent mihi integra ac libera.

¶ Nam.

¶ NAM.ratio quare idē sentite:qđ semel sensit. ¶ Pugnādū.resistēdū. ¶ Tantas opes.tātā potētiā Cæ.Pom.& Crassi. ¶ Delendū.e ciuitate tollēdū. ¶ Principatū.dńatione & pemınētiā. ¶ Sūmoꝝ.ciuium. Cæ.Pō.& Crassi. ¶ Si fieri posset.si eēt possibible. ¶ Nec pmanēdū:psistēdū.s.arbitrarer. ¶ Vna.semp eadē. ¶ Cōuersis reb⁹.cū res sint mutatæ: & iā uolūtates bonoꝝ. ¶ Assentiēdū.obsequendū:cedēdū. ¶ Tēporib⁹.q̄litatib⁹tēpoꝝ. ¶ Nunq̄ eni.ratio: & est sniæ exornatio:& ē sensus.Nunq̄ est laudatū q̄ pstantes uiri in gubernāda rep.semp permaneāt in una snia:sed sic ut nauta q iter suū in aliquē certū locū disposuerat:mutato uēto mutat ppositū itineris:neq̧ cōtra tēpestatē nitit. Ita in administratione reip.mutatis reb⁹ & uolūtatib⁹ multoꝝ:sapiētis est ēt mutare ppositū: & bn̄ gubernatorē reip.gubernatori nauis ɔparat: ga populus cōparat fluctib⁹ & tēpestatib⁹ a Vir.& Ci.in oratione pro Milone: resp.uero naui:administrator gubernatori nauis. ¶ Præstātibus.excellētib⁹. ¶ Permāsio.perseuerātia. ¶ Perpetua.immutabilis. ¶ Sed.ex silitudine probat cedēdū tēporibus. ¶ Artis ē.hr̄ ars:ga ēt de nauigatione dr̄ ars. ¶ Obsequi.cedere:nō ire cōtra. ¶ Etiā si portū.i.etiā si ita cedēdo tēpestati:uideas tn̄ te nō posse ad portū peruenire. ¶ Cū uero.argumētū a minori ad maius:& est sensus:si obsequendū est tēpestati:ēt si nō possis ad portū peruenire:stultū est certe non obsequi tūc:cū mutata nauigatiōe & obsequēdo tēpestati ipm portū oīo tenere possis. ¶ Velificatiōe.nauigatiōe:nā uelificare nauigar̄ signat:a uelis faciēdis.i.ponēdis:ita.n.dr̄ ut Virg. Vela fecit tū:& Iuue. Credit olim uelificatus athos. ¶ Asseq id.i.portū tenere. ¶ Stultū est.i. demētiæ est uelle potius pseuerare cū periculo in nauigatiōe. ¶ Quā eo.q̄ peruenire I portū ad salutē ea nauigatione mutata. ¶ Cursum.nauigationē. ¶ Quo uelis.s.portū. ¶ Sic. adaptat silitudinē. ¶ Cū oi.no.i.cū nos oēs debeamus nobis pponere ociū cū dignitate:nō debemus semp idē facere: & eandē sp hr̄e sniam:sed debem⁹ idē spectare.i.respicere ad illud ociū cū dignitate:ut ipm quacūq̧ uia assequi possum⁹:dūmō hōesta. ¶ Ociū.qes: cōcordia. ¶ Cū di.cū honore. ¶ Idē dicere.qđ semel a noƀ sit dcm̄:& i eadē pseuerare snia. ¶ Sed idē sp spectare. sed unū sp respicere: ad qđ uel mutatione sniæ possum⁹ puēire:hoc ē ad ociū cū dignitate. ¶ Quāobrē cōclusio ē supioris pticulæ: & repetitio ei⁹ qđ supra dixit. ¶ Solutissima.liberrima: adhuc in arbitrio meo. ¶ Ali⁹.i alia snia. ¶ Atq̧.q̄. ¶ Cū ue.arguit a minori ad mai⁹:& ē sensus:si oia eēnt mihi:ut dixit: libera: tn̄ nō ali⁹ essem:q̄ nūc sum:sed cū bn̄ficia Cęs.& Pō.me alliciāt:ut ita sentiā:& me cogāt iniuriæ eoꝝ: quia me bn̄ affecti:gaudēt tn̄ malis meis: libēter adducor ut eā sniam habeā:q̄ & mihi & reip.sit utilis. ¶ Alliciar.adducar: & blāde attrahar. ¶ Bn̄ficiis.Cæ.&.Pō. ¶ In hūc sensū.in hāc sniam quā nūc hēo:nā aduersando Cæ.Pō.aut Crasso. ¶ Cōpellar.cogar. ¶ Iniuriis. eoꝝ q dicebāt se gaudere q̄ Crassum hērē inimicū:& oēs q Gabiniū defenderēt nunq̄ futuros mihi amicos. ¶ Facile.libēter. ¶ Patior.pmitto. ¶ Rōnibus.cōmodis. ¶ Cōducere.utilia eē. ¶ Aptius.manifesti⁹. ¶ Legat⁹.in Gallia. ¶ Et nul.m.i.nihil unq̄ dixi tā puū aut feci pro Cæ.qđ ille nō ita hūerit gratū:ut uidereī mihi qnodāmō obligatus. ¶ Minimū dictū. q̄to magis maximū dictū:si minimū etiā cū sūma gr̄a accepit. ¶ Nō mō.nedū.i.multo magis factū:hoc est si qđ p eo feci. ¶ Illustri.aptā: clara. ¶ Gratia.gratitudine:qa oibus cōmemorabat:quæ pro eo dixissem aut fecissem. ¶ Deuinctū.astrictum: obligatum:cū potius ego ei essem obligatus:nam Cæ.pfecturus in Galliam:petiuit. Ci.legatum suum.Sed ille arte Clodii reuocatus est:cuius legationis locum subiuit postea Qu.Ci.eius frater. ¶ Gratia.fauore & beniuolentia:quam habet Cæ.apud omnes. ¶ Et opi.potētia.i. eandem capio uoluptatem & fructum de gratia & opibus Cæ.q̄ de meis. VBE.

Nam neq̧ pugnandū arbitrarer contra tantas opes neq̧ delēdū. etiam si id fieri posset: summoꝝ ciuiū principatum: neq̧ pmanēdum in una sententia:conuersis rebus ac bonoꝝ uolūtatibus mutatis:sed temporibus assentiendū. Nūquā.n.pstātibus in rep.gubernāda uiris laudāda est in una sentētia ppetua pmāsio.Sed ut in nauigādo obsequi tempestati artis est: etiam si portū tenere nō queas:cū uero id possis mutata uelificatione assequi:stultum est eum tenere cum periculo cursum: quē cœperis potius q̄ eo commutato quo uelis tamē peruenire. Sic cū omnibus nobis in administranda republica ppositum esse debeat:id quod sæpissime dictum ē cū dignitate ociū: non idem semper dicere: sed idem semper spectare debemus. Quamobrem:ut pauloante posui:si eēnt mihi omnia solutissima: tamen in repub: non alius essem atq̧ nunc sum. Cum uero in hunc sensum & alliciar beneficiis hominum:& compellat iniuriis:facile patior ea me de repu.sentire ac dicere:quæ maxime cum mihi multum:tū etiā reip.rationibus putē cōducere.Apertius autem hæc ago ac sæpius.qđ & Qu.frater meus legatus est Cæ. & nullū meū minimū dcm̄:nō modo factum pro Cæs.intercessit:quod ille nō ita illustri gratia excepit:ut ego eum mihi deuinctū putarem.Itaq̧ eius omni & gratia:q̄ sūma est & opib⁹ quas itelligis eē maximas sic fruor ut meis. Velifi-co Nō modo

¶ NAM neq̧ arbitrarer pugnādū sup.eē mihi:cōtra tātas opes.s. Crassi Cæ.& Pō.neq̧ arbitrarer pricipatū sūmoꝝ ciuiū: dlēdū sup.eē.i. dleri oportet:ēt si id possit fieri. ¶ Neq̧ pmanēdū sup.eē mihi i una snia.i.uno pposito:reb⁹ ɔūsis.s. ad aliū statū: & uolūtatib⁹ bonoꝝ.s.ciuiū mutatis. ¶ Eni.i.qa:pmāsio ppetua i una snia i gubnāda rep. nūq̄ ē laudāda uiris pstātib⁹:qa debēt sese accōmodar̄ tpib⁹. ¶ Sed ut i nauigādo.i.i nauigatiōe:ē artis.i.ptiet ad artē:obseq.i.obtēpar̄ tēpestati:ēt si nō q̄as.i.qlibet nauta n̄ q̄at:tenere.i.asseq portū:cū uero possis asseq id.i.tener̄ portū:uelificatiōe.i.dispōne ueloꝝ mutata:stultū ē tener̄ eū cursū:quē cœpis.i.cœpis:cū piculo.s.submersiōis:poti⁹ q̄ puēir̄:sup.eo quouelis:tn̄.i.tāet si eo.s.cursu tuo: cōmutato:sic cū ppositū debeat eē oib⁹ nobis i admistrāda rep.id qđ sæpe dcm̄ ē a me: uidelicet ocium .i.trāquillitas uitæ cū dignitate.i.honestate & splēdore:nos nō debem⁹ dicere sp idē: sed debem⁹ spectare:i.spectando conari asseq sp idē. ¶ Quāobrē ut posui.i.dixi pauloante:si oia eēnt mihi soluta.i.libera. tn̄ nō essem alius in rep.atq̧.i. q̄ sū nūc. ¶ Vero.i.sed:cū ego:&.i.sil:alliciar.i.blāde iducar bn̄ficiis hoium:& ipellar.s.uiolēter:iniuriis hoium. in hunc sensū.i.I hāc sniam:ego facile patior me sentire ac dicere de rep.ea maxie q̄ putē cōducere.i.utilia eē i mltū: cū.s.ita sit q̄ mihi.tū.i.mlto magis:rōib⁹.i.ɔmodis reip. ¶ Aūt.i.sed:ego ago.i.tracto & dico:hæc apti⁹ ac sæpi⁹:q.i.qa:&.i.sil. Q. fr me⁹ ē legat⁹ Cæsaris.i.missus cū Cæsare i Galliā:ad uices illi⁹(si op⁹ fuerit)gerēdas.&.i.sil:nullū dcm̄ meū mimū.i. etiā minimū:nō mō.i.nō solū factū p Cæsare.i.qđ fecerim p Cæsare:itercessit.s.ad ipetrādū aliqđ a Cæsare:qđ ille.s. Cæsar:non accepit sup.cū gr̄a ita illustri.i.perspicua & clara:ut putarē.i.putare possem:eū deuinctū.i.obligatum mihi. ¶ Itaq̧.i. & ita ego fruor sic:& idest simul oi gratia eius quæ summa est:& opibus quas intelligis eē maximas:ut meis. ASC.

VBE. ℭNEC ali.sensus:cũ multi me destituissent & decepissent post restitutioné meã.nõ uidebar posse aliter deiicere eorũ pfida cõsilia.nisi doctria & cõsilius meis adiunxissem ẽt beniuolẽtiã potẽtũ uirorũ.Põ.Cæ.& Crassi q me iuuare & tueri possent. ℣ Frãgere.deiicere:psternere. ℣ Cõsilia de me.q̃ de me cogitarẽt:& agitarẽt. ℣ Proditorũ: q me destituerũt cũ añ simulassẽt:se mihi eẽ amicos:alii codices hñt. ℣ Perditorũ.sceleratorũ. ℣ His p.q̃ mihi eẽnt ad tutelã: & itelligit doctrinã suã igeniũ:cõsiliũ:& ai fortitudinẽ. ℣ Quæ sem.h.q̃ semp i me fuerũt. ℣ His ego cõ.si fuisses pñs: cũ capiebã hęc cõsilia: existimo qđ esses usus eisdẽ cõsiliis:qa tu nõ aliter cẽsuisses. ℣ Eisdẽ.s.cõsiliis:qbus sum usus: qa tu ipe cõsuluisses ut eis uterer nec aliter facerem q̃ feci. ℣ Noui.dicit quare opinat se fuisse usurũ iisdẽ cõsiliis:ẽt si Lẽtu.fuisset Romæ. ℣ Moderationẽ & tẽperantiã.moderatio: auctore Nonio Mar.ex modestia:q̃ est fundamentũ: soliditas:& basis ipsa uirtutis gignit:q̃ moderatio tẽperet:adiigatq; modos in factis & dictis & cæteris talibus:quæ agẽdi officio utunt. Tẽpantia uero:teste Donato:pro cõsilio & pudẽtia ponit. Terẽ.i phormiõe. Si est patrue culpã aut Antipho i re admiserit:ex qua re minus foret rei aut famæ tẽperãs:nõ cãm dico:quin quod merit⁹ sit ferat. ℣ Tũ amicissimũ.& amicissimũ. ℣ Suffusum.ifectũ:aspsum. ℣ Maliuolẽtia.odio:quo alr m.hi ɔsuluisses. ℣ Cõtra.i.potr⁹. ℣ Magnũ & ex.ad remittẽdũ & obliuiscẽdũ iniurias. ℣ Apertũ.qa nõ alr sentis:aliter simulas. ℣ Simplicẽ.sincerũ: nõ duplicẽ & tortuosuz. ℣ Tales.tali aio ita mutatos. ℣ In te.erga te. ℣ Eadẽ.eædẽ rõnes. ℣ Mouissent te. ut cõsuleres mihi faciẽdum qđ feci. ℣ Quæ mo.me.adduxerũt me: ut id facerẽ. ℣ Sed quocũq; tpe.q.d.hæc feci te absente:sed quotiẽscũq; potero te hr̃e pñtẽ: semper habebo te gubernatorẽ oium cõsiliorũ meorũ. ℣ Potestas facultas. ℣ Fuerit mi.mo:tẽperator: gubernator. ℣ Cõsiliorũ meorũ.qa nihil putabo faciendum nisi qđ tu censueris. ℣ Tibi erit.sicut olĩ habuisti curam meæ salutis:cũ me restituẽdũ curasti: ita habebis curã meæ dignitatis. ℣ Tibi eid m.tibi ipsi. ℣ Sociũ.ope & labore. ℣ Comitẽ.i.sentiendo & cõsulẽdo:uel te sequẽdo quoquo ieris. ℣ Actionũ.oium q̃ ages. ℣ Sẽtẽtiarũ.oium quę dices. ℣ Volũtatũ.iudiciorũ & opinionũ tuarũ. ℣ Neq; in oi.u.hoc ẽ i tota uita mea:nihil erit qđ tã faciẽdo pponã:q̃ ut ita me gerã qđ quotidie magis gaudeas te cõtulisse i me bñficia. ℣ Proposita.istituta:deliberata. ℣ Lætere ue.magis gaudeas. ℣ Te eẽ.op.me.de me.te cõtulisse i me bñficia. Si cui fortasse uideor i explanatiõe hui⁹ epi.fuisse plixior & lõgior:existimet igẽs pelag⁹ iermi cymba nõ eẽ tẽtãdũ.

Modestia: Moderatio. Modestia. Tẽperantie.

Nec mihi aliter potuisse uideor hominũ proditorũ de me consilia frãgere:nisi cũ præsidiis his:quæ semper habui:nũc etiam potentiũ beniuolentiã coniunxissem. His ego consiliis si te præsentẽ habuissem:ut opinio mea fert:essem usus eisdẽ. Noui.n.temperantiam & rationem naturæ tuæ:noui animum cum mihi amicissimum:tum nulla in cæteros maliuolentia suffusum:cõtraq; cum magnũ & excelsum tum etiã apertũ & simplicẽ. Vidi ego quosdã in te tales:quales tu eosdem in me uidere potuisti quæ me mouerunt:mouissent eadem te profecto. Sed quocunq; tẽpore mihi potestas p̃sentis tui fuerit. Tu eris oium moderator cõsiliorũ meorũ. Tibi erit eidem cui salus mea fuit ẽt dignitas curæ. Meq; dẽ certe tuarũ actionũ:sententiarũ:uoluntatum:rerũ deniq; oium socium comitẽq; habebis. Neq; mihi in omni uita res tã erit ulla proposita:q̃ ut quotidie uehementius te de me optime meritum esse lætere. Vale.

ASC. ℭNEC uideor mihi potuisse alr frãgere cõsilia pditorũ hoium de me: nisi cõiunxissem cũ iis p̃sidiis.i.tutaminibus uitæ meæ:uidelicet doctrina:eloquio:fide cõstãtia:itegritate:quæ ego habui semp:nũc ẽt beniuolẽtiã potentiũ.s.uirorũ. ℣ Si ego habuissem te pñtẽ his cõsiliis.i.cum inirem hæc cõsilia:ego essem usus eisdẽ:ut opinio mea fert.i. ut opinor: qa tu eadẽ suasisses. ℣ Ego eni noui tẽperãtiã & moderationẽ naturæ tuæ:noui aiuz tuũ:cũ.s.ita sit qđ amicissimũ mihi:tũ.s.multo uerius est:qđ nulla maleuolẽtia in cæteros suffusum.i.infectũ aspersumue. ℣ Et cõtra.i.ecõtrario: noui eũ:cum.s ita sit qđ magnũ & excelsum:tũ ẽt apertũ.i.nõ dissimulatũ & simplicẽ.i.nõ fraudulentũ. ℣ Ego uidi quosdã tales in te: quales tu potuisti uidere eosdẽ in me.ea quæ mouerunt me.s.ad ineundũ in grãm:eadẽ mouissent pfecto te. ℣ Sed quocunq; tpe:ptãs.i.facultas tui p̃sentis fuerit mihi:tu eris moderator oium cõsiliorũ meorũ:ẽt dignitas mea erit tibi eidẽ curæ cui salus mea fuit curæ. ℣ Certe tu habebis me sociũ tanq̃ parẽ & comitẽ.i.ut minorẽ:actionũ:sniarũ:uolũtatum.deniq;.i.& ut semel dicã:oium rerũ tuarũ. ℣ Neq; res.s.aliqua:erit mihi tã.i.tãtope pposita.i.affectata:i oĩ.i. tota:uita.s.mea.q̃ ut lætere quotidie.i.in dies:uehemẽtius te eẽ meritũ optime de me:hoc ẽ q̃ ut me tibi gratissimũ iudices. Ponit ergo quotidie: etiã cũ in cremẽto:quo in dies & in horas non carent.

Quotidie

M.T.C. Lentulo Imperatori. S.D.

QVod rogas ut tibi mea scripta mittã:quæ post discessũ tuũ scripseri: sũt orones q̃dã quas Menocrito dabo: neq; ita multæ ut pertimescas. Scripsi etiam carmina quædam: nam

VBE. QVod rogas. Hæc pars superioris eplæ oio eẽ ur:licet a plerisq; p epla ponat:qđ ideo putatũ est:qa a mentiõe Appii Cę. Pom. Crassi:& Vatinii discessit:sed hic rñdet aliis ptib⁹ eplæ Lẽtu.qa & de oib⁹ supra memoratis quæsiuerat Lẽtu. & insuper rogauerat eũ: ut quæ post pfectionẽ suã in Ciliciã scripsisset:ad se mitteret. Itaq; oñdit Ci.quæ sint in ea scripta: inter quæ maxie laudat libros quos de oratore scripsit ad. Qu.fratrẽ:& postea adducit cãm q̃re nõdũ ediderit libros: quos de tpib⁹ suis scripserat. Deide pollicet diligẽtiã suã i reb⁹ domesticis Lẽ.de qb⁹ dicit se nõ posse ab eo rogari sine dolore: commẽdat postea ei negociũ quoddã Qu.fris:qđ ur fuisse de ẽptiõe cuiusdã fundi i Cilicia:quẽ Qu. Ci.magnificaret subdit deide uarias q̃dã snias de successiõe Lẽ.in ipa puicia:qa Appi⁹ cupet ei succedere. Hortat añt Lẽ. ut ei puinciã cõcedat. Postremo ei cõsulit:ut sibi recõciliet publicanos:quos a se aliq̃tulũ alienauerat. ℣ Quod ro.qđ oras:& est rñdẽdi modus. ℣ Orationes.orõ uariis modis accipit:sed hic pro orõne quæ partib⁹ rhetoricis cõstat. ℣ Neq; ita multę.idest tot:tam multę. ℣ Vt pertimescas.multitudinem earũ. ℣ Carmina.poemata. ℣ Ferre.me uideat relinquere penitus.

Oratio

ASC. QVod rogas &c.hic q̃dã exẽplaria pricipiũ nouæ hñt eplæ:eo qđ alteri⁹ uidẽtur q̃ cõtinẽt i hac pte argumẽti:sed potuit Lẽ.in epla sua primũ scripsisse de studio Ci.in se:deide de recõciliatiõe cũ diuersis:ad quẽ hactenus rñdit: & demũ de studio lr̃ario ad qđ nũc rñdet:& ita una fuerit epla:ut plurib⁹ placet uolo:unde nõ erat interferẽda particula Vale. ℣ Ordo igit est:qđ.i.qa rogas:ut mittã tibi scripta mea q̃ scripserim post discessum tuum.sup.ea:sunt orationes q̃dã.q̃s dabo.s.portãdas ad te: Menocrito.s.tabellario:neq; sup.sũt ita multæ:ut ptimescas sup.eas plegere:& est iocose aut modeste dictũ:q̃si uero cruciãdus sit multarũ lectiõe. ℣ Scripsi ẽt carmia quædã:nam disiungo.i.separo me.

ℭAb orationibus

¶ AB orationibus.a soluto dicendi genere:quod enim certo pedum numero non constat oratio appellatur:sed certe. ¶ Ab orationibus.a causis forensibus:in quibus solebam multũ uersari. ¶ Mansuetiores.amœniores.Delectant enim carmina quasi Syrenum cantus longe magis quã oratio soluta. ¶ Refero me:quia antea eis operam dederat.ut ipse dicit. ¶ A prima adolescentia.quia:ut Seruius est auctor:qualibet ætas tris partes hẽt Primã.mediam: & præcipitem. ¶ Scripsi.composui.Dialogo.dialogus nõ est:ut imperiti iterpretanẽ:sermo duorũ:a dia quod est duo:quod nusquã legitur:sed est qualibet oro:ubi disputãtes itroducũt quotquot auctori libuerit. Dr ašt a uerbo græco διαλέγομαι disputo.Ideo dixit Cice.disputatione. ¶ Et stat expositiue pro idest. ¶ Quẽadmodũ uolui.arbitrio & iudicio meo. ¶ De oratore.quo opere Cicero uehemẽter gloriatur ut iferius libro sexto epistolarũ ad Leptam scribens in quadam epistola q̃ incipit.Simulac accepi. ¶ Aristotelico.non ꝙ Aristoteles:aut Isocrates dialogo utãt:sed hoc dicit ꝙ scripsit libros de orato.more Aristotelico & Isocratico.s.relicto forensi dicẽdi genere:sicut illi reliq̃runt:ut ipse Cicero in primo offici.Eodẽq; modo de Aristotele & Isocrate iudicio: quorũ uterq; suo studio delectatus cõtẽpsit alterũ:uel quia idem fecit:qd Aristoteles & Isocrates:q post philosophiæ tractatus scripserunt etiã præcepta Rhetorices:sicut Cicero oñdit in libro de diuinatione his uerbis.Cum Aristoteles & Theophrastus cum subtilitate:tũ copia excellentes uiri:cum philosophia dicẽdi & præcepta coniũxerunt: nostri quoq; oratorii libri in eundem librorum numerum referendi uidentur. Isocrates autẽ Gorgiæ Leontini Philosophi auditor fuit.cuius domus:ut Cicero in Bruto refert quasi ludus quidam atq; officina dicendi patuit: de quo ita dicit.Quãquam forensi luce caruit: intra parietes aluit aliam gloriam:quã nemo quidam meo iudicio postea est consecutus:cuius e schola uelut in oratione meminit uelut ex Equo troiano innumerabiles oratores pdierũt. ¶ Versib⁹.metris:sed metrum nomen est declarationis: quo raro utuntur auctores:nisi declarationis causa: ut si grammaticus dicat metrorum multa sunt genera: non autem legi metra tua:nec in oratione soluta:nec in carmine:sed uersus:carmina:numeros: musas. Aut utemur periphrasi: hoc est circumlocutione: ut ponendo nomen unius musæ pro carminibus:aut cytharam Apollineam: ut cãtus phœbeos & pierios & similia. Metrum apud poetas idoneos nunquã memini legere. ¶ Tẽporibus meis non omnibus temporibus uitæ meæ:sed his quibus primum in repu.florui in consulatu meo:deinde ab inimicis uexatus in exiliũ missus & deinde reuocatus:hæc enim sua tempora appellat:ut supra sicut & meis temporibus scimus & nonnullis aliis accidisse. ¶ Edendos:exhibendos:proferendos.Nam edere ab e & do compositum significat proferre:& maxime ut est di gestis de edendo:significat copiam describendi facere:& in hac significatione potest optime hic accipi. ¶ Meritorũ.ostẽdit in prima epistola. ¶ Meæq; p.s.erga te:in prima epistola. Ego in omni officio ac potius pietate. Sed subaudi nõ putaui edendos. ¶ Quia ue.timebam. ¶ Læsos.offensos:ꝙ scripsissem me ab eis iniuste oppugnatum: aut eos mihi inuidisse:ut dixi supra. ¶ Id feci.i.læsi. ¶ Parce.moderate:non etiã quantũ merebanẽ. ¶ Molliter.nõ acerbe:indulgẽti animo:quia non in eos acriter inuectus sum. ¶ Sed eos.subaudi uerebar. ¶ Erat infinitũ.res infinita & quodãmodo impossibilis. ¶ Nominare oẽs.oẽs nominatim declarare:quia fuerant pene innumerabiles. ¶ Cõmittã.credam:tradã. ¶ Recte.tuto & fideliter. ¶ Atq; istam pollicetẽ se esse cõmunicaturũ cũ Lentulo quæcunq; scribet aut leget. ¶ Vitæ. quã consumo in scribendo. ¶ Cõsuetudinis.qa ɔsueuerat Cice.assidue uersari in lr̃is. ¶ Quãtũ lr̃is.declarat q̃ sit illa pars. ¶ Literis.cognitione litterarũ. ¶ Veteribus.quibus a teneris annis operam dedimus. ¶ Delectationis.liberaliũ disciplinarũ. ¶ Cõseq.efficeẽ. ¶ Cõferem⁹.attribuem⁹.ad arbitriũ tuũ:ut uoles. ¶ Hæc amasti.i.his delectatus es. ¶ Hæc.i.talia.

VBE.

Dialogus

Isocrates

Metrũ

Edo

ab oronibus disiungo me:referoq; ad mansuetiores musas:quæ me maxime sicut iã a pra adolescẽtia delectarunt.Scripsi ẽt aristotelico more quẽadmodũ quidẽ uolui tres libros in disputatiõe ac dialogo de oratore:quos arbitror Lẽtulo tuo fore nõ inutiles.Abhorrẽt eni a cõib' præceptis: & oẽm antiquorũ & aristotelicã & isocraticã rõnẽ oratoriã cõplectunẽ.Scripsi etiam uersibus.iii.libros de tẽporib' meis.qđ iã pridẽ ad te misissem: si esse edẽdos putassẽ.Sũt.n.testes: & erũt sempiterni meritorũ erga me tuorũ meæq; pietatis : sed quia uerebar non eos: qui se læsos arbitrarenẽ: & cui id feci parce & molliter:sed eos quos erat infinitum bene de me meritos oẽs nominare:quos tamen ipsos libros:si quem cui recte committam inuenero:curabo ad te perferẽdos:atq; istam quidẽ partẽ uitæ consuetudinisq; nostræ:totam ad te defero.Quantum litteris: quãtum studiis ueteribus nostris delectationis cõsequi poterimus:id omne ad arbitrium tuum:qui hæc semper amasti libentissime conferemus. Quæ ad me de tuis rebus

¶ AB orationibus.s.habendis:unde patet non ita habitas esse orationes ut scriptæ sunt:nam & cultius & accuratius postea scripsit nonnullas:& refero me ad musas mansuetiores:utpote in quibus nulla est contentio : quales sunt uersus de astrorum ratione:quibus Aratum transtulit:quæ scilicet musæ mãsuetiores:sup.delectant me maxime : sicut delectarũt me iam a prima adulescentia:non tamen optimam habuit in eis uenam. ¶ Scripsi etiam more Aristotelico : quidem : id est certe quemadmodum uolui.idest quantum conatus sum: tres libros de oratore in disputatione : ac pro.i.dialogo.i. diuersorum disputantium sermone:non enim dicitur dialogus duorum sermo:sed disputatio quotcunq; inter se loquuntur:a uerbo διαλέγομαι dialegomæ:quod est comprobo disputo &c.quos:scilicet libros : ego arbitror fore non inutiles Lentulo tuo:scilicet filio. ¶ Enim.i.quia:abhorrent.i.alieni sunt a præceptis communibus:& ita qui singularis euadere uult non debet in triuialibus uersari:& complectuntur.i.continent: omnem rationem oratoriam antiquorum: & Aristotelicam & Isocraticam. ¶ Scripsi etiam uersibus tres libros de temporibus meis:quos emisissem iampridem:idest iam a plusculo tempore:& adhuc mitterem:si putassem edendos esse.i.edi & emitti debere:quia autem tales non fuerunt opinor deperisse. ¶ Sunt enim & erunt testes sempiterni:cui sententiæ fata inuiderunt:meritorum tuorum erga me: & pietatis meæ:scilicet in te:aut potius in rempubli. ¶ Sed quia uerebar nominare non eos qui arbitrarentur se læsos . ¶ Et enim.i.quia certe:id feci:idest læsi aliquos:parce.i.sobrie & molliter:idest leniter: sed sup. uerebar nominare eos quos benemeritos de me erat infinitum nominare omnes. ¶ Quosipsos.i.licet tales sint libros:tamen si inuenero quem.i.aliquem:cui committam recte:ego curabo perferendos.i.ut perferantur ad te. ¶ Atq; defero ad te.i.tibi transmitto istam quidem partem uitæ & consuetudinis nostræ totam:quia omnia scripta in ocio illi communicanda censent : unde addit. ¶ Quantum delectationis poterimus consequi litteris & quantum studiis nostris ueteribus:id omne conferemus ad arbitrium tuum:qui amasti semper hæc.s.studia litteraria.

ASC.

Dialogus

VBE. ¶ DOMEsticis.familiaribus.priuatis. ¶ Nolim admoneri.quia pp meum in te amorem per me ipse recordor. ¶ Rogari.orari. ¶ Sine dolore.quia puto diffidere beniuolentiæ nostræ. ¶ Quod de Q u.fratris.ad aliam epistolæ Lentuli partem respondet: in qua se excusauerat quod non potuisset Q u.Cicer.negocium conficere:quia priore æstate morbo implicitum in Ciliciam ire non potuisset:se tamen nunc daturum operam ut conficeret:uidetur autē:ut dixi:negociū hoc fuisse fundus:quem Q u.Cice.opa Lētuli emere:cupiebatq̃ quē ab eo tanti fieri dicit Ci.ut eo sibi adiūcto existimet patrimonium suum per ipsum Len.fuisse constitutū. ¶ Implicitus.impeditus. ¶ Trāsire.ex Cypro.Nam ut uisum est in epistola quæ incipit.Legi tuas literas:ꝑerat Lentulus Cypro:& Ciliciæ. ¶ Conficere.perficere: exequi: absoluere. ¶ Nūc facturum.subaudi quod scribis te. ¶ Eiusmodi tale.talis momenti. ¶ Adiuncto.addito sibi: uel rebus suis. ¶ Cōstitutum.confirmatum:stabilitū: ¶ Studiis.literarum. ¶ Exercitationibus.quid potissimum scribat:& in quo se exerceat. ¶ Existimes.iudices. ¶ Neminem.i.neminem ab aliquo magis fuisse amatū q̃ te a me ¶ Idq; neminem fuisse cariorem cuiq̄:q̃ te mihi: ¶ Sentias.cognoscas. ¶ Omnes gē.tā externæ q̃ Italæ. ¶ Etiā posteritas.etiam qui post nos nascentur. ¶ Appius.dicit quid Appius diceret de succedendo ipsi Lentulo. ¶ In sermonibus.collocutionibus amicorum priuatis & familiarib⁹. ¶ Dictitabat.sæpe & frequēter dicebat. ¶ Etiā in senatu quasi in loco publico:ubi uellet uerba sua pondus habere. ¶ Ferre.promulgare. ¶ Legem curiatam. *Lex curiata* lex curiata non a Curio latore:sed a curiatis comitiis: de quibus supra diximus dicta:est quoniam a comitiis curiatis erat constituta: quæ lex prohibebat prouīciam cuiq̃ designari sine sorte:hoc est ne prætores aut proconsules aut imperatores succedere in prouinciis possent:nisi eas prius inter se sortiri fuissent.Huic contraria fuit lex cornelia:qua permittebatur ut prouinciæ etiam sine sorte designari possent sine senatu:creatus igitur consul Appius dicebat:ꝙ si liceret ferre legem curiatam:sortiretur cum collega prouinciam.Si autem lex curiata non esset quæ prouinciam sortiri iubebat:dicebat se separaturum prouinciam cum collega:ut collegæ consulatus in urbe:sibi uero in prouincia obtingeret:succederetq; Lētu.neq; necesse esse sibi:qui esset consul:ferre illam legem curiatam:quia iam senatus per legem corneliam decreuisset: ut ille prouinciam haberet non obstante lege curiata:& quoniam introisset in urbem ad petendum consulatum:dicebat se habiturum imperium:quia tempore cōmitiorum qui consulatuʒ peteret adesse necesse erat: Auctor Appia.lib.ii.ubi de Cęsaris consulatu loquitur. *Opus est Necesse est* ¶ Opus esse consuli.s.ferre legem curiatam sibi:necesse nō esse ferre legem curiatam:& subaudi dixit:uidentur tamen esse contraria opus esse & necesse non esse:sed non ita est:nam opus esse ad officium pertinet:necesse uero ꝙ se aliter habere non potest:ut opus est præceptori bene instruere discipulos: sed non est necesse.sic ergo dicebat Appius ad consulem pertinere ferre legem curiatam:sed nō necesse esse:quia ad hoc non cogeretur quia erat consul:quomodo ergo dixit si licitum esset:soluitur quia aut tempora comitiorum prohibebant:quæ fortasse tunc nō fiebant:aut quia illa lege(teste. A.Gelio)minoribus magistratibus creādis magistratibus dabatur:sicut maiores magistratus centuriatis comitiis fiebant.Ergo si licitum esset quia magistratus erat maior qui ea lege non dabatur. *Maiores magistratus* Maiores autē magistratus(eodem Gellio teste)sunt:censores.consules.& prætores reliqui minores appellantur.Prætores autem consulum collegæ esse poterant.& eodem auspicio creabantur. ¶ Separaturum.diuisurum sine sorte:alii codices habent se pacturum:quod non displicet mihi:ut pacturum:idest conuenturum. ¶ Cum collega.ut ille in Italia remaneret:ipse uero in prouinciam proficisceretur.

domesticis scribis,quæq; mihi cōmendas,ea tantæ mihi curæ sunt:ut me nolim admoneri:rogari uero sine magno dolore uix possū.Q d ad me d̄ Qu. fratris negocio scribis te priore æstate: ꝙ morbo īpeditus in Ciliciā nō trāsires cōficere nō potuisse:nunc antē oīa facturum ut conficias id scito eē eiusmodi,ut frater meus uere existimet adiuncto isto fundo patrimoniū fore suū per te cōstitutum Tu me de tuis rebus omnibus:& de lentuli tui nostriq; studiis & exercitatiōibus uelim q̃ familiarissime certiorē & q̃ sæpissime facias,existimesq; neminē cuiquā neq; cariorē neq; iucūdiorem unquā fuisse q̃ te mihi:idq; me non mō ut tu sentias: sed ut omnes gentes:etiam ut posteritas omnis itelligat esse factuꝝ. Appius in sermonibus antea dictitabat:postea dixit etiam in senatu palam sese:si licitū esset:legem curiatam ferre:sortiturum eē cū collega prouinciā si Curiata lex non esset:separatuꝝ cum collega:tibiq; successuꝝ:legēq; curiatam cōsuli ferre opus eē:necesse nō esse se qm̄ ex senatuscōsulto ꝓuinciā hēret:lege cornelia īpiū hituꝝ

ASC. ¶ EA quæ tu scribis ad me de rebus tuis domesticis:& quæ cōmendas mihi:sunt mihi tantæ curæ:ut nolim me admoneri. ¶ Autem.i.sed:uix possim rogari.s.a te:sine magno dolore:quia qui multum rogat diffidere uidetur:quod scribis de negocio.Quinti fratris.s.mei:te non potuisse conficere sup.ipm:æstate priore:ꝙ idest quia:tu impeditus morbo non transieris.s.e Cypro in Ciliciam: asti.i.sed tu scribis nunc te facturum omnia:ut cōficias.i.absoluas & expedias scito id scilicet negocium:esse eiusmodi:ut frater meus existimet uere:isto fundo quem petii:adiuncto:scilicet rebus suis:patrimonium suum constitutum sup.esse per te. ¶ Tu me &c. Ordo est.uelim sup.ut tu facias me certiorem.i.doceas me q̃ familiarissime & q̃ sæpissime.i.ualde aut summe familiariter:& frequēter:de oībus rebus tuis:& de studiis & exercitationibus Lentuli tui:scilicet filii naturalis:& nostri.s.cura. *Facio certiorē* Visum est mihi:ideo potius dici facio te certiorem q̃ certū.ꝙ certior fiat qui prius aliquantulum certus erat:certus etiam qui nihil sciuerit:quia ergo amantius petimus certiores nos fieri.& modestius dicimus nos certiores alios facere:ideo sic loqui institutum est:& existimes neminē fuisse cuiquā neq; chariorem:neq; iucundiorem unquam:quam te mihi:hic tres negationes non plus efficiunt q̃ duæ:& me esse facturum:ut nō modo tu sentias id:sʒ ut oēs gentes sup.sentiant.& ut omnis posteritas intelligat scilicet per scripta aut narratiōes hominū. ¶ Appius dictitabat.i.frequēter dicebat in sermonibus.i.cōfabulationibus non iuridicis postea dixit etiam palam in senatu si eēt licitum sese ferre legem curiatam.i.ad populum curiatim:hoc est per curias conuocatum:latam: sup.se sortiturum eē prouinciam cum collega.i.eo qui secum cōsul erat in annum sequētē: lex autē curiata non ꝑmittebat prouinciam obtineri sine sortitione:& si lex curiata non eēt.i.si non eēt licitum eam ferre:dixit sup.se separaturum.i.diuisurum cum collega & successurum tibi:scilʒ in Ciliciam:quod ēt contingit:& dixit ferre legē curiatam eē opus idest utile & opæ ꝓcium consuli:quia sic uterq; sorte iudicio prouinciam aut urbē regēdam obtinēs suspitiōe impiositatis ac auaritiæ absoluebatur:& dixit ferre legē curiatam non eē necesse:quia dixit se quoniam habere: prouinciam ex senatusconsulto:habiturum imperium lege cornelia:quam ipsum sine sortitione permittebat.

¶ Quod

¶ QVOD in urbem introiisset:post comitia centuriata:quae in cāpo martio:extra pomeria habebātur:& cōsulisq; post senatusconsultum ex comitiis introisset in urbem:licebat & permittebatur per legem corneliam ire cū imperio in prouinciam:quam haberet ex senatusconsulto. Itaq; hac lege cornelia:dicebat Appius se successurum Lentu.sine lege curiata:quam non esset ei necesse ferre:propter causas supradictas. ¶ Se imperium habiturum:subaudi dixit. Quod in urbem introisset:quia centuriata comitia:inter pomeria fieri nefas esset:quia exercitum extra urbē imperari oporteat:intra urbem imperari ius non sit:auctor. A. Gellius. ¶ Quod ad te scribat:tibi esse agendum de dimittenda puincia successori. VBE.

qd in urbē introiisset. Ego qd ad te tuoꝝ q̄sq; necessarioꝝ scribat nescio:uarias esse opiones intelligo:sunt qui putant te nō posse decedere, q sine lege curiata tibi succedat. Sunt etiā qui si decedas:a te relinqui posse, qui prouīciæ præsit:mihi nō tā de iure certum est, q̄q̄ ne id quidem ualde dubiū est:q̄ illud ad tuā summā amplitudinē:liberalitatē:dignitatē, qua te scio libētissime frui solere:ptinere te sine ulla mora prouinciā successori concedere:præsertim cum sine suspitione tuæ cupiditatis:nō possis illius cupiditatem refutare. Ego utrūq; meum puto esse:& quid sentiam ostendere:& quod feceris defendere. Scripta iā epistola superiore accepi tuas litteras de publicanis:quibus æquitatem tuam nō potui nō probare:facilitate autem uellem consequi potuisses:ne eius ordinis quem semp ornasti:rem aut uoluntatem offenderes. Equidem non desinam tua decreta defendere:sed nosti cōsuetudinē hoium. Scis q̄ grauiter inimici illi ipsi Qu. Scæuolæ fuerint:tibi tū sum auctor:ut si quibus rebus possis:eū tibi ordinem aut re cōcilies:aut mitiges. Id & si difficile est, tū mihi uidetur esse prudentiæ tuæ. Vale.

¶ Varias opi.diuersas esse sententias:an Appius tibi iure succedere possit per legem Corne.an non. ¶ Sunt qui.declarat unā opinionem. ¶ Sine le.cu.sine qua successor dari nō potest. ¶ Sunt etiam qui.subaudi putāt. ¶ Relinqui:substitui loco tui. ¶ A te. sine auctoritate senatus. ¶ Mihi:ponit cōsilium suū dicitq;:q non tam certum habet:quid sit de iure:q̄q̄ ne de hoc quidem ualde dubitat:q̄ certum habet:quod ad eius sūmā amplitudinē:& dignitatē pertinet prouinciam statim successori concedere:ne uideatur fuisse nimiū cupidus illius prouinciæ retinēdæ. ¶ Qua:liberalitate. ¶ Frui solere.i.delectari. ¶ Sine ulla mora.statim sine iussu senatus. ¶ Illius:Appii. ¶ Cupiditatē:erat enim cupidissimus obtinendi illā puinciam. ¶ Ego utrūq;:excusat se:q ei uideatur dedisse cōsilium suū:dicit igitur ad se pertinere:& dicere Len.qd sentiat:& defendere quod ille fecerit. ¶ Vtrūq;.s.qd sequitur. ¶ Quod fe.siue bene:siue male. ¶ Scripta iam epi.hæc enim additio q̄dā epistolæ. ¶ De pu.contra quos Appius q̄dam decreta noua fecerat eis damnosa. ¶ Quibus:litteris. ¶ Non pro.laudare:& cōfirmare. ¶ Æquitatē tuā:q cognoui te æquitate adductum contra eos fecisse:qd feceris. ¶ Facilitate autem:benignitate ignoscendo. ¶ Consequi:efficere. ¶ Ne of.ne læderes. ¶ Eius or.publicanoꝝ. ¶ Ornasti:laudasti:& honorasti. ¶ Equidem:sensus est:nō cessabo defendere quicquid decreueris in prouincia:sed exemplis aliorum edoceri debes:dum scias:quales soleant esse publicani in eos:qui aliquid contra uoluntatem eoꝝ decernunt. ¶ Hoium:publicanorum. ¶ Ipsi illi.habent emphasim geminata pnomina.q.d.tam æquo:& iusto. ¶ Qu.Scæuolæ:iuris peritissimo. ¶ Tibi tamen:q̄q̄ eos offendisti. ¶ Sum auct.suadeo:consulo. ¶ Quibus re.aliquibus rationibus. ¶ Reconcilies:reducas in grām. ¶ Aut mitiges:placatiorem reddas:ne tam grauiter sit tibi inimicus. ¶ Id:uel reconciliari:uel mitigari ordinem publicanorum. ¶ Difficile:quia ualde sunt irritati:& tibi infesti:propter tua in eos decreta. ¶ Esse prudentiæ tuæ:tuæ sapientiæ:ut quacunq; ratione eum ordinem tibi reconcilies.

¶ QVO ad:idest donec introisset in urbem.s.Romam. ¶ Ego nescio quid quisq; necessarioꝝ tuoꝝ scribat ad te.intelligo uarias opiniones esse:sunt qui putant te:non posse decedere.s.prouincia:q succedatur tibi sine lege curiata:sunt etiā qui putant:si decedas.s.de prouincia:supple uicarium:posse relinqui a te.qui præsit prouinciæ. ¶ Non tam certum est mihi de iure:idest quid per ius facere oporteat:quāquam ne id quidem est ualde dubium:quam idest quātum:supple certum est:illud.s.te concedere successori prouinciam:sine mora:pertinere ad summam amplitudinem tuam:qua tot functus es honoribus:dignitatem:qua eis perfunctus es:& liberalitatem:qua scio te solere frui libenter:& qua de tuo iure uidearis uelle concedere:præsertim:quod dicunt specialiter:cum non possis refutare cupiditatem illius.s.successoris tui:sine suspitione cupiditatis tuæ. ¶ Ego puto utrunq; esse meum:idest mei officii:raro aut nunq̄ reperitur mea:cum uerbo est:& idest simul ostendere:quid sentiam sup.faciendum:& defendere quod feceris. ¶ Scripta iam epistola superiore:ergo hoc erat principium nouæ epistolæ:accepi litteras tuas de publicanis:idest publici uectigalis redemptoribus:quibus:scilicet litteris:aut de quibus publicanis:ego non potui:non probare:idest coactus sum approbare æquitatem tuā:scilicet qua eos condemnasti æquissime:uellem autem sup.ut potuisses:scilicet æquitate id permittēte:consequi:idest obtinere:facilitate:idest per facilitatem:& exortabilitatem tuam:ne offenderes:idest læderes rem:aut uoluntatem eius ordinis scilicet publicanorum:quem ornasti semper. ¶ Equidem:idest ego quidem:quantum ad me attinet:non desinam defendere decreta tua:scilicet quæ contra eos decreuisti:sed nosti consuetudinem hominum:scis quam:idest quantum grauiter illi ipsi fuerint inimici Quinto Scæuolæ. ¶ Tamē:idest tametsi æque contra eos iudicasti:ego sum auctor:idest consultor:& admonitor:ut aut reconcilies aut mitiges tibi eum ordinem:scilicet publicanorum quibus:aut si quibus:idest aliquibus rebus possis. ¶ Id & si est difficile:quia turpe est decreta:præsertim iusta reuocare:tamen uidetur mihi esse prudentiæ tuæ:scilicet ut possis id honeste efficere inuento bono medio. ASC. Meum est

M.T.C. Valerio iurisconsulto. S.D.

VT enim tibi hoc non gratificer nescio:pśertim cum his tpibus audacia p sapiētia liceat uti. Lētulo nostro egi p litteras

CVr enim:hæc epistola nō scribit ad. P. Lēt. ad quē supiores:sed ad. L. Valeriū:qui se iurisconsultum pfitebatur:& appellari gaudebat. Itaq; in hac epistola eū irridet Ci.& deinde hortatur:ut tandem Romā reuertatur:ne totiens lras ab amicis expectet:& malit esse Romæ:ubi multi alii sunt iurisconsulti:q̄ in Cilicia:ubi solus sapere uideatur. Deinde quāuis cū eo iocari uideatur:tū eum arrogantiæ carpit. ¶ Cur enim:quidam dicunt deesse principium huic epistolæ:quia enim particula nō cō, VBE.

ueniat principio orationis: sed non aduertunt principium epistolæ: iunctum esse cum fine tituli epistolę: nā cum dicit. M. T. C. S. D. L. Valerio iurisconsulto subdit. ¶ Cur enim tibi hoc non gra. ne. hoc est nescio cur in hoc tibi non morem gerам: ut te iurisconſ. appellem. ¶ Gratificer: gratum faciam: quia scio te hoc nomine delectari. ¶ Audacia: quia hic Valerius usurpat sibi nomen iurisconsul. cum tamen haberet paruam cognitionem legum: ut ipse Cic. lib. iii. ad Appium. L. Vale. iuriscon. ualde tibi cōmendo: etiam si non est iuriscon. melius enim ei cauere uolo: q̃ ipse aliis solet: erat autem hic L. Vale. in Cilicia apud Lentu. ibiq; mansit post discessum Len. cū Appio. qui ei suo ess erat: ut ex prædictis uerbis Cic. facile cognoscitur. ¶ Pro sapientia: sicut tu uteris. ¶ Egi gratias: dixi gratias.

ASC. Vr enim &c. Ex hac epistola potissimum cōuincitur salutationem esse de Itegritate epistolæ: ad eam enim respicit principium eius. Nam quia Valerium quendam arrogantem hominem per iocum dixerat iurisconsultum: salutando sic. Valerio iurisconsulto. addit quasi dicat dixi iurisconsulto: nescio enim cur non gratificer: idest in gratiam tuam faciam: aut dicam hoc idest te iurisconsultum salutem: p̄sertim cū liceat uti his temporibus. s. tam corruptis: audacia pro sapientia. ¶ Ego egi diligenter Len. nostro. s. amico gratias.

tuo nomine gratias diligēter. Sed tu uelim desinas iā nostris litteris uti, & nos aliqñ reuisas, & ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, q̃ istic, ubi solus sapere uideare. Quamq̃ qui istinc ueniunt: partim te superbum esse dicunt: ꝙ nihil respondeas: partim cōtumeliosum, ꝙ male rñdeas. Sed iam cupio tecum coram iocari. Quare fac ut q̃primum uenias: neq; in Apuliam tuam accedas: ut possimus saluum te uenisse gaudere: nam illo si ueneris: tanquam Vlysses cognosces tuorum neminem. Valé.

VBE. ¶ TVO noie: tuis uerbis: tua ut dicam parte: quia benemeritus erat Lentu. de hoc Valerio. ¶ Desinas: cesses: omittas. ¶ Vti nostris litteris: uel quas ad te scribo: uel ad alios pro te. ¶ Aliqñ: tādē. ¶ Reuisas: reuideas ad uidēdū uenias. ¶ Malis: potius uelis. ¶ Ibi: romæ. ¶ Aliquo numero: similium tui: & eorum qui sunt legum periti. ¶ Solus: quia es inter barbaros & imperitos. ¶ Quāq̃: nūc Ci. licet uidetur iocari: tamē serio carpit eum. ¶ Istic: ubi tu es: nam hic significat locum præsentem ei qui loquitur. ¶ Istic: ad eum qui audit. Illic locum significat absentem ab utroq;: eodem modo significant pronomina: hic: iste: ille: & reliqua omnia aduerbia ab eis deducta quemcunq; motum significent. ¶ Partim: ordo est: quāq̃ qui istinc ueniunt: subaudi eorum. ¶ Partim dicunt. i. pars dicit: ut declarat Au. Gellius: & probat exemplis. ¶ Superbum: elatum: arrogātem. ¶ Quod nihil rñdeas: superborum enim est salutantibus aut petentibus non respondere. ¶ Contumeliosum: iniuriosum. ¶ Male: inhumane: cum contumelia. ¶ Sed tam: ne aduertat hæc serio dicta: statim intulit sed tam. ¶ Coram: uerbis. ¶ Quare: conclusio. ¶ Fac: modus hortādi potius q̃ imperandi. ¶ Quāprimum: una est dictio composita: & significat ualde cito. ¶ Quāprimum uero duæ partes sunt: necesseq; est eis adiungere duo uerba: ut est illud Virgilianum. Quāprimum pasti repente præsepta tauri: Si qua tui Corydonis habet te cura: uenito. ¶ Apuliam tuam: uel unde hic esset oriundus: uel in qua ille diutius cum aliqua gratia fuisset. Est autem Apulia prouincia Italiæ mari Adriatico cōterminaq; & Iapygia dicta est ab Iapyge Dædali filio: qui eam regionem tenuit usq; ad Dauniam. ¶ Saluum: incolumē. s. te uenisse huc non in Apuliam. ¶ Illo: illuc. ¶ Tanq̃ Vlys. qui post longos maris errores cū domum rediisset: tam a suis non cognoscebatur: q̃ eos nō cognoscebat: ita ꝙ a Thelogono filio: quem ex Circe susceperat per imprudentiam est interemptus. Soli tñ canes: teste Homero: caudarum adulatione aduentum domini exceperunt. ¶ Neminem: nullum: & eleganter dictio negatiua locatur in fine orationis: nullus aūt generaliter ad omnia refertur: ut nullus homo: nullus ager: nullus lapis. Nemo uero tantum ad homines: licet Virg. dixit. Turne quod optanti diuum promittere nemo auderet. Nemo enim improprie pro nullus posuit: cum de deis loqueretur: quod poetæ conceditur: oratori nullo modo.

Hic
Istic
Illic
Quam primū
Cūprimum
Apulia
Iapygia
Nemo
Nullus

ASC. ¶ Tuo nomine: idest pro te: per litteras: sed uelim ut: supple tu desinas iam uti litteris nostris: & reuisas: idest iterum uisum uenias nos aliquando. i. tandem: & malis esse ibi. s. Romæ: ubi sis aliquo numero. i. precio: quia homines nihili nō numerantur: q̃ istic. s. in prouincia ubi nunc es: ubi uideare solus sapere: q̃q̃. i. tametsi: sup. ii qui ueniunt istinc: idest ab eo loco ubi es: dicunt partim te esse superbum ꝙ nihil respondeas: partim contumeliosum. i. inferre multas contumelias ꝙ respondeas male. ¶ Sed ego cupio iam iocari tecum coram: idest in præsentia: quare fac ut uenias quamprimum. i. ualde cito: neq; accedas in Apuliam tuam. s. patriam: ut possimus gaudere te uenisse saluum. ¶ Nā si ueneris illo. i. in Apuliam neminem tuoꝝ cognosces: tanq̃. s. esse Vlysses: qui post decennale bellum & plurium annoꝝ errorem ad suos reuersus: & a nemine agnitus: tandem a Thelogono filio est interfectus. Dixi plurium annorum errorem. Nam si Thelogonum: a quo interfectus est: ex Circe sustulerat: necesse est plusquam decem annoꝝ illi demus errorem: aut dicamus longe post reditum ab illo interfectum. Licet autem a nemine est cognitus: neminē q; cognoscerent canes tamen: teste Home. caudarum adulatione aduentum domini exceperunt: quos longæuos fuisse necesse est si dñm agnouerunt.

Thelogonus

Finis Libri primi.

Vanq̄ me noie. Hic Curio ad quē nunc Cicero scribit. Auum & patrem egregios oratores habuit: & ipse in dicendi facultate clarissimus: quod inter fortunæ exempla annumerari potest: hic posterior in initus dissensionum Pompei & Cæsa. tribunus electus est populo acceptissimus. Cæsaris inimicissimus: ad dicendū paratissimus: quem postea plurimo ære alieno oppressum: ut pro se ageret Cæsa. facile adegit: auctor Appia. lib. ii. Ante uero hæc tēpora: cum adhuc pene adolescens magistratum gereret in Asia: per litteras accusauit Cice. negligentiæ: conquerens q̄ ab eo nihil litterarum acciperet: ad quem Cicero respondet huiuscemodi accusationem præ se ferre quēdam amorē: cum ōndat se desyderare officium Ci. in scribēdo. Excusat tamen se Cic. q̄ non fuerit negligēs: sed plures ad eum litteras scripserit q̄ ab eo acceperit. Promittitq̄ se post hac sæpius scripturum. Deinde ōndit in quāta expectatione sit ipse Curio: hortaturq̄ eum: ut spē de se susceptam sustineat: & tueatur: & ita se gerat ut aliquādo consolationi eē possit senectuti ipsius Ci. cuius pceptis optime fuerat institutus. ¶ Quanq̄: sensus est: licet doleā qd' habeas me suspectum negligētiæ: cū q̄reris qd' nihil litterarum ad te scripserim: tñ nō tam moleste tuli q̄ accuses officiū meum in scribendo prætermissum: q̄ fuit mihi iucundum quod ipsum requisiueris & desyderaueris.

VBE.

Vanq̄ me. Appia. in Romana historia diligētissim⁹: Curionē: de quo nūc agim⁹: singula eloquentia: graui ɔsilio: & magno aīo fuisse ōndit li. ii. de bello ciuili: & dissentiētib⁹ Cæ. & Pō. cū Senatu tribunū ple. fuisse cōmemorat: & grauissimas añ bellū ciuile cū Cæ. inimicitias hūisse. Exorto īde paucis post tpib⁹ īter Cæ. & Pō. bello ciuili: mutato ɔsilio ptes Cæ. secutus ē: & in Lybiā missus a Cæ. ɔtra Varū & Iubā Impator appellari uoluit: & pugnās apd' Bragadā fluuiū haud lōge ab Vtica iterfectus est: & ipsi caput abscissum: & Iubę delatū. Hic ē de quo meminit Hieronymus his uerbis: Curio prōptus & popularis orator Romæ hr̄ īsignis: q deiceps in Africa pudore amisi exercitus mori maluit: q̄ euadere. Et itē Trāq. ī uita Cæ. Hūc āt mira q̄dā necessitudine Cice. ɔiunctū fuisse: uel ex eorum lr̄is facile possumus ituerī. Is adhuc admodū adolescēs q̄sturā gerebat ī Asia: & p lr̄as ɔq̄st⁹ est: q̄tum ɔiectura colligimus: Ci. nimis ī scribēdo negligēte eē: nihilq̄ ad eū lr̄arū: dar̄ tūc has ad eū lr̄as scribēdas putauit: qb⁹ duo ɔplectit̄. ī pmis purgat obiecta. demōstrās se nō eē ī scribēdo negligētē: ide ad tutādā opīonē sūmę ītutis de se ɔcitatā: Curionē uehemēter hortat̄. Et qm̄: ut dixi⁹: q̄stores erāt ī asia: pmo qd sit q̄stura docebimus. A q̄rēda pecūia publica maleficiisq̄ idagādis: q̄stores dicti sunt. Duo primū: inde plures tā ex plebe q̄ ex gēte patritia cōstituti fuīt. Horū aūt triplex est genus: & q publico ærario: quos ętate nr̄a camerarios siue camerlēgos uulgus appellat: & q maleficiis dādisq̄ iudiciis p̄sunt: quos maleficiorum iudices hodie nūcupamus: & q militiæ: seneschald exercitus uulgo nomiant̄. Est pfecto antiq̄ssima huius magistratus origo: adeo q̄ multi a Romuli & Numæ tpibus institutū exstimēt. Verū ego ante Tulliū Hostiliū q̄stores fuisse nō inuenio: q fuit tertius a Romulo. Gerēdorū p̄terea honorum: dicēdæq̄ in senatu sniæ pncipiū q̄sturā fuisse cōperio. ¶ Quanq̄ me noie negligētiæ suspectū tibi esse doleo. Tametsi dolori mihi est: q̄ in scribēdo ad teipsum: tu me suspicaris negligētē esse. Quanq̄ & alii eiusdē significantiæ dictionibus: ut tāetsi: & nō cū indicatiuo semper in pricipiis orationū: ita uti debemus: ut nō modo Ciceronē: sed' alios oēs usos fuisse cōspicimus. In rhetoricis. n. sic hēt. Et si negociis familiarib⁹ impiti uis satis ocii studio suppiditare possumus. Et in officiis. Quanq̄ te Marce fili annū iam audiētem Crappū: idq̄ athenis abūdare oportet. Et Terē. Quāq̄ hæc inter nos nup notitia admodū est. Noli tñ extimes qn etiam in aliis uerborum modis interdū possis has dictiōes apponere. Nā pricipiis orationū exceptis: q̄ sibi loca peculiariter ascīscunt: cū aliis modis uti possumus: ut Plinius ad Cornelium priscū. Dedit. n. mihi quātū maxime potuit: daturus amplius si potuisset. Tāetsi qd' hoī dari posset maius: q̄ gloria: laus: & æternitas. Eiusdē etiam significationis sunt. licet & q̄uis: sed nō eiusdē naturæ: qm̄ in oībus locis tā cū indicatiuo: q̄ cū subiūctiuo in differēter ɔiungi pñt. ¶ Noie: appellatiōe: q̄ me negligētem appellas. Nomē alii quasi notamē per cōcisionē dicunt: nos greci putamus ab eo dictū: qd' illi νεμω: qd' est tribuo appellatū uolūt. Nulla ē. n. res: cui nō sit nomen aliquod attributū. Illūq̄ uere sapiētē esse crediderūt: qui potuit rebus oībus nomē ostendere. Omne autē qd' loquimur nomē est: omnesq̄ partes orationis nomina appellari pñt: cū prima nominis significātia in rerum omnium appellatione uersef. Sunt & aliæ cōplures nois species: inter quas p̄nomen: cognomen: & agnomen inuenimus: quæ sic inter se discrepant. Prenomen qd' antefertur nomini: & id aut una: aut duabus: aut tribus litteris explicatur: ut. P. Publius: duabus: ut. Cn. Cneus: tribus: ut Sex. Sextus. Id quidē a Sabinis & Romanis exortū esse percusso fœdere interiecos manifestū est. Sabini enim Romanorū nomina suis nominibus ante ferre cœperunt: eodem modo Romani Sabinorū suis: ut maiori beniuolentia iungerentur. Cognomen maiorū est a sanguine uel familia deriuatū. ut Iulius a Iulio Ascanio: Cornelius a corneliorū familia appellatus. Agnomen tribus modis accipitur: a Fortuna ut Africanus: a corpore: ut Crassus: ab animo: ut pius Æneas: & Tarquinius superbus. ¶ Tamen. Sensus est: non tantū moleste tuli q̄ tu me negligentiæ accusabas: quantum profecto lætatus sum: q̄ dum me ita accusabas: meum scribendi ad te officium requirebas. Solēt plærique post huiusmodi dictiones: quanq̄: tametsi: quanuis: licet: & si adiungere nihilominus pro tamen: barbare faciunt nō latine: exigunt enim istæ dictiones: ut in oppositum ipsarum locetur tamē. Interdum etiam sine illis apponimus tamen: & tunc aut præintelligimus quanquam: aut idem significat quod uerum: & sed cum relatiuo coniunctum: ut si sic dicas. Curio uir fuit eloquentissimus: cui tamen in eloquentia. Cice. anteponas: quod est idem si dixeris: uir fuit eloquen-

PHI.

Quæstura
Quæstor
Quanq̄
Etsi
Tāetsi
Quamuis
Licet
Nomen
Prænomen
Cognomen
Agnomen
Tamē

M.T.C. EPISTOLARVM FAMILIARIVM LIBER SECVNDVS.

M.T.C. Curioni. S.D.

Vanquam me nomine negligētiæ suspectum tibi esse doleo, tamen non tā mihi molestum fuit accusari abs te

Sed tñ tissimus Curio. sed cui Ciceronē anferendū putas: Hæc duo: sed tamen: aut at & tamen: elegantia aliquantulum diffe
At tñ runt: latinitate non differunt: & cum alterum eorum sufficeret: coniunguntur: ut Nil mihi rescribas: attamen ipse ueni. Et
Accuso Cicero. Sed tamen dulcem: & optatum amorem tuum: & ab eo quod antiqui dicebant tamen idem dictum est: & tan
Incuso dem: & tamen. ¶ Accusari. dicāt quod uolunt alii: nos accusare dicimus tam in redarguendis reprehendendisq; uitiis:
q̃ in deferendis criminibus iudici: uel censori: aliisq; quibuscunq;. Incusare uero in redarguēdis moribus: adhibita q̄dā
q̄rela sine relatione ad iudices: & utroq; sic ad omne genus indifferēter utimur. Terētius. Quid me īcusas Clitipho? Et
idē. Quā ob causam accuser: nescio. Virgilius. Talibus incusat. Incuso te iudici non dicimus: sed accuso te iudici. ¶ Abs
A/ab/ te. Has tres ablatiuas præpositiones a ab abs: si cum litteris collocamus. Abs cum te. ut abs te: & abs Tulio accepimus.
abs Aliquando cum qui: ut Terentius. Abs qui uis homine beneficium accipere gratum est. Ab uero cum duabus liquidis
Nūma ut ab Romulo Romano nomen accepit: & ab legibus Numma appellatus: cum omnibus præterea dictionibus incipien
Vnde tibus a uocali: ut ab Olympo Olympiadas dixerunt: cum iota consono: ut ab Ioue principium. A uero cum cæteris iun
gitur: ut a Sublica pons Sublicius dictus est.

ASC. QVanq̃ me nomine negligentiæ &c̄. Hæc epistola prima secundi huius libri: ut multæ aliæ scribitur ad Curio
nem adulescentem magnæ spei: nam ad eloquentiam uidebatur natus: & patrem atq; auum oratores præ
claros equaturus: quem tamen uernali lingua Lucanus cecinit: q͡ cum in tribunatu quem gessit in principio
dissensionis Cæsaris & Pompeii a senatu: grauis esset Cæsaris oppugnator: postea in principio belli ciuilis:
quod contra Pompeium suscepit grandi pecunia corruptus: eiusdem factus est defensor. sæua quidem mer
cede: nam in Africa ad Bragadam contra Varum & Iubam tanquam imperator pugnans pro Cæsare: cecidit: eiusq; ca
put ad Iubam alatum est. Nunc autem ad eum scribit Cicero: cum adhuc quęsturam in Asia gereret longe ante bellum
ciuile: respondens epistolæ quæ tarditatis arguerat: significansq; illam accusationem sibi non molestam: eo q͡ ex amore
sit profecta: tametsi immeritam: Deinde ad uirtutem cohortatur. ¶ Ordo est. quanq̃ idest tametsi o Curio ego doleo
me esse suspectum tibi: nomine idest ratione aut pr̨etextu negligentiæ: quia non scripserim ad te: tamen non tam idest
non tantopere molestum fuit mihi.

VBE. ¶ OFFIcium. debitum meū: quod pro amicitia tibi p̄
stare debeo sæpe scribēdo. ¶ Accusari. reprehēdi: q͡ i
termittā. ¶ Requiri. desyderari a te. ¶ Pręsertim. p
batio superioris prępositionis. ¶ Cū uacarem. cum ca
rerem: & uacuus essem. ¶ In quo accusar. i. in eo ī quo
accusabar: hoc est in negligentia: quia nulla in me fuit.
¶ Significans. demōstrās. ¶ Pręte fers. ostendis: apte
iudicas: ¶ Perspectū. cognitū ¶ Sȝ tñ. q. d. licet cogno
scā me a te amari. tñ mihi dulce ē & optabile: ut istum
tuū amorē ita mihi testificeris exigēdo a me lr̄as. & scri
bēdo offīn. ¶ Equidē. īcipit excusare dicēs se neminē p̄termisisse: quē putaret ad Curio. uētur. cui lr̄as ad eū nō dederit.

officium meum, q̃ iucundum requiri, præsertim quod in quo accusabar culpa uacarem, in quo autem te desyderare significabas meas litteras, præ te fers perspectum mihi quidem, sed tamen dulcem, & optatum amorem tuum. Equidem neminem prætermisi, quem quidem ad te peruenturum putarem,

PHI. ¶ IVCundū. nullā ponas dr̄iam: siue iocūdū: siue iucūdū dicas: nā o/&/u/affinitate iunguntur sine discrimine: & quod
Iocūdū cūq; uoluptatē nobis atq; læticiam affert iocundum appellamus. Errant. qui pro lætis iucundos uocant. Potest & ther
Iucūdū sites: tristis: infœlix & stultus meo Thomæ iucundus esse. q͡ ex eius infœlicitate & insania capit uoluptatem. ¶ Tā
Lætus & q̃. non tantum superlatiuis iungi possunt: ut Teren. q̃ minima spe si tuus erit: tam maxime pr̄is parem in leges ꝯficiet
tanq̃ suas: quātum ēt cōparatiuis & positiuis: ut Virg. Tā magnis illa tremēs & tristibus effera flāmis. Quā magis effusę cru
Spālit descit sanguine pugnæ: positiuis uero hoc loco. ¶ Præsertim. p̄cipue. Caue dicas specialiter p præsertim: aliud est enim
Præſti specialiter: aliud præsertim: & præcipue: & sic nunc ponitur: ut quod dictū est ꝓprobet. ¶ Accusabar: Accusabatur enī
Præci negligētiæ scribēdi: at Cice. dicit se fuisse diligētissimū: & complures ad eum literas misisse: unde merito se uacare culpa.
pue Est autem culpa error: nec uelim intelligas culpam pro defectu: in qua multi errant. nam defectus a deficiendo appella
Culpa tur quando deest & deficit: ut deficiunt libri: ergo defectu librorum literis operam dare non possum. Iuuenalis. Quod
Defe nil salit Arcadico iuueni culpa docētis: scilicet arguitur. q͡ nesciuit ipsum docere: at neglexit: non autem defectus arguit:
ctus q͡ defuerit. Nam pręsto fuit: & non docuit. Tūc defectus argueretur docētis quando defuisset. ¶ Vacarem. latinius ac
Careo elegātius: q̃ si dixisset culpa carerem: non enim proprie dicimus careo culpa: careo detrimēto. ¶ Tametsi Horati. dicat ī
culpa epistolis Stultitia caruisse: & Cicero. Missinum pręter culpam ac peccatum qua semper caruisti: & carebis. Est enim pro
Vacet prie carere quibus indigemus. Cicero in tusculanis quæstionibus. Satiatis uero: & expletis iucundius est carere quam
frui. quanq̃ non caret is qui non desyderat. Alias uacare quando datiuo iungimus: significat operam dare: ut literis ua
camus. Econtrario cum a præpositionem ablatiuo iungimus: ut a literis uacamus. cessare significat. Interdum uacet: im
personaliter dicimus pro placere: aut tempus uacuum esse. Virgilius. Et uacet annales nostrorum audire laborum.
¶ Desyderare: de re absenti & futura: a sydere deductum. Vnde apud Liuium legimus. Desyderata sunt decem mi
Desy lia hominum: idest defuerunt. ¶ Præte fers. demonstrans: præ me fero dicimus: præ te fers: præte fert: & præ se fe
dero runt. In prima uero ac secunda persona multitudinis nunquam audiuimus: neque legimus. ¶ Perspectum. antea co
Prę me gnitum multis in rebus. ¶ Equidem excusationis initium quam diligens fuerit in scribendo demonstrat: dicitq; ne
fero minem prætermisisse: quem ad Curionem iturum putaret: quin per eum literas perferendas curaret. Equidē apud Vir
Eqdē gilium non nisi cum prima persona iungitur: ut Equidem per littora certos dimittam: & Haud equidē tali me dignor ho
Nemo nore. Apud alios auctores indifferenter legimus cum omni persona positum. Persius. Per me equidē sint omnia protī
Præter nus alba: & Cicero multis locis idem facit. ¶ Neminem. in utroq; genere usi sunt ueteres. Terentius. Vnum hoc scio ne
mitto minē hic peperisse. Si quidem hanc distinctionem in fine clausulæ locare uolumus: ornare dicemus. Cic. Illo si ueneris
Omitto tanq̃ Vlysses cognosces tuorum neminem. ¶ Prætermisi: prætermittere est negligentia siue ignorantia officium suū nō
Remit facere. Cicero. Quod a Panætio prætermissum esse miror. Omittere est omnino relinquere. Terentius. Omitte multe
to rem: & Hora. Aut spem deponas: aut patrem illius omittas. Remittere: quasi suspēdere est: & per aliquot tēpora nō ex
Inter ercere. Intermittere uero ex aliqua uocatione ab opere cessare: ut Cicero in tusculanis: Retuli me Brute te hortante ma
mitto xime ad ea studia: quæ retenta animo: remissa temporibus: longo interuallo intermissa reuocari.
ASC. ¶ OFficiū meū accusari. i. culpari: noīe negligētiæ abs te: q̃. i. q̃tū aut q̃to piucūdū fuit sup. offīn meū reqri. i. exigi abs te:
p̄sti q͡ uacarē. i. uacuus eēm: culpa sup. ei⁹ aut i eo: quo accusabar. ¶ Aūt. i. sed ī quo. i. ī eo q͡ significabas te desyderare
lr̄as meas: p̄te fers. i. īdiciis mā̄festis oñdis: amorē tuū sup. i me: qdē. i. certe: p̄spectū. i. agnitū mihi: sed tñ. i. nihilomin⁹;
dulcē & optatū. qdē. i. certe: aut ego qdē. i. certe neminē p̄termisi: qdē. i. ne mētiar: dico nēinē quē putarē pueturū ad te.

¶ Cui

cui lr̃as nõ dederim. Et.n.quis est:tam in scribẽdo impiger q̃ ego? A te uero bis ter ue ad summum:& eas per breues accepi. Quare si iniquus es in me iudex:cõdẽnabo eodem ego te crimine. Sin me id facere noles:te mihi æquum præbere debebis. Sed de litteris hactenus. Non enim uereor ne non scribendo te expleam:præsertim si in eo genere studium meũ nõ aspernabere. Ego abfuisse te tãdiu a nobis,

CCVI lr̃as nõ dederim:ad te perferẽdas. Is.n.per quẽ lr̃æ mittũtur in datiuo frequẽtissime ponit̃ cũ hoc uerbo do. Is ad quẽ mittunt̃ in accusatiuo cũ ꝓpositione ad:ut ducali tabellario lr̃as ad te dedi:neq; est opus addere perferẽdas: aut aliud simile:q͂a elegãtius itelligit̃ q̃ exprimit̃:etiã apud Cice.misi litteras ad te:& ubi per ꝓprium tabellariũ. ¶ Tam impiger.i.tam prõptus:& est liptote:minus.n.dicit & plus intelligit. ¶ A te uero:icipit accusare ipsum Cice.q͂d rarius ab eo lr̃as acceperit q̃ ad ipm dederit. ¶ Ad sũmũ:q͂ dicimus ad plus. Et interest utrũ ad summũ dicas. Ad summũ.n.respicit numeri cõprehensionẽ:ut bis aut ter ad summũ te uidi.ad summã:orõnis antedictæ aut rei ante memoratæ affert cõclusionẽ. Sic Ci. Socratẽ: Aristotelẽ: Demosthenẽ ingenio:doctrina:& dicẽdi elegantia superauit. Ad summã uno Ci.dicendi facultate nemo ꝓstantior inuentus est. Tale est illud Iuu. Ad summã nõ maurus erat nec sarmata nec thrax. Qui sumpsit pennas:mediis sed natus athenis. ¶ Et eas:ornatus est apud Ci.post substãtiuũ ante adiectiuũ addere hoc relatiuum. Is ea id:nulla tñ necessitate nisi ornatus cã. Vel etiam idẽ eadem idem. ¶ Quare:conclusio suæ excusationis:& accusationis Curio. ¶ Iniquus:iniustus:qui de me inique iudices: falsoq; suspicens me negligentem esse. ¶ Eodem crimine:negligentiæ. Dicimus autem condẽno te crimine & criminis. Sal.in Catil. Præter rerum capitalium condẽnatis:ubi etiam notandum est præter iunctum cũ ablatiuo. ¶ Noles:nõ uoles. ¶ Id:ut te negligentiæ accusem. ¶ Æquum:ne me imerito accuses. ¶ Sed de li. quas q̃reris a me intermissas. ¶ Hactenus:sit dictum. ¶ Non uereor:non dubito. ¶ Ne expleã te.ne tibi satisfaciam. ¶ Scribẽdo: ad te sæpe. ¶ Non aspernabere:non fastidies.non respues. ¶ Studiũ meum:diligentiam scribendi. ¶ In eo ge.litterarum. ¶ Ego:artificiose incipit hortari ipsum Curionem. ¶ Tãdiu:tanto tpe:fuerat.n.fere duos annos in Asia.

VBE. — Ad sũmum — Ad sũmam — Cõdẽno te crimine & criminis — Præter iũctũ cũ ablñõ

CCVI litteras non dederim. Qui fert litteras in datiuo:ad quem perferuntur in accusatiuo cum ad præpositione ponimus. Crispus: Vulturno lr̃as ad Catilinam dat. Et qui fert:reddit. Ad quẽ feruntur:accipit. Scito etiam qui pro cui ueteres scriptitasse:& monosyllabũ esse. Virg. Cui pater intactam dederat. Sed per diuersim duarũ syllabarũ interdũ apud poetas fieri:ut est illud. Ex ordine fulgens cur dat nomen sinopes:q͂d carmẽ sodaticũ est:ex duobus ionicis a maiore:& tribus trocheis. Eodẽ modo huic:ut Statius. Falsus huic pennas:& cornua sumere terrę. ¶ A te uero:purgatis obiectis transfert culpã:si qua culpa est:in Curionẽ. Vero multis modis accipit̃. Interdũ cõsentiẽtis aduerbiũ:alias cõfirmãtis:aliquãdo cõuenit ironiæ:ut Virg. Egregiã uero laudẽ:& spolia ampla refertis. ¶ Ad sũmũ:spectat ad numerũ:multi tamẽ summum hic legant nomen pro aduerbio:ut infandum:& toruum:ut Nauibus infandum amissis:& toruum tuentibus hircus. Sed non placet. Dicimus enim ad sũmum quando ad numerũ referimus:ut hoc loco.& alibi pro Milone. Vnus aut summum duo inimici sunt:qui Milonis causam non probarent. Et ad.L.Messenium:excepto uno inquit:& ad summum altero. Quando uero ad summam dicimus:& in summa ad finem referimus alicuius prædictæ materię. Quintilianus in corpore profecto. In summa nõ recedo. Et Iuue. Ad summam nõ Maurus erat:nec Sarmata nec Thrax. Qui sumpsit pennas:mediis sed natus Athenis. ¶ Et enim.i.nam:est enim causalis coniunctio. ¶ Perbreues:ualde breues. Maiorem tñ uim habet in cõpositione præ q̃ per:nec cum omnibus uocalibus indifferenter cõiungi possunt. Nam præ quædam aspernantur:quædam amant.& econtrario per:ut præpotens:ꝓcelsus:ꝓlatus:non enim perpotens:percelsus:per latus dices. Item periucundus:pergrauis:perpulcher:perbreuis dicimus:præ autem ista non admittunt. ¶ Accepi: accipe lr̃as dicimus:recipere lr̃as nõ dicimus:si Tulliũ uolumus imitare. At Pli.nepos recipere lr̃as dicit frequẽtissime. ¶ Quare:utriusq; partis q̃relarum conclusio. ¶ Iniquus iudex:ut me in scribendo negligentem existimes. ¶ Eodẽ crimine:eadem suspitione negligentiæ. Nam nunc crimen pro suspitione ponitur:ut Virg. Formidine crimẽ aceruat:& semper q; odiis & crimine Drances Infensus iuueni. ¶ In me:ut Quid meus Æneas in te cõmittere tãtum. est enim in:tam in appositione q̃ in compositione dictio mesa:ut amor in te meus:hoc est erga te.& si iniquus in me iudex:hoc est contra me. in compositione uero nunc intentionem habet:ut Terentius. Quia me imitatum uidet:& incuruum senem, Nũc diminutionem:ut iniquum:non æquum. Insanum non sanum:q͂ pro ualde sanum:& magnum interdũ accipimus:ut Persius. Insani dicta Catonis. ¶ Sin me id facere noles:ut te negligentem dicam. ¶ Æquum:appellando me in scribendo negligentem. Sin nunq̃ ponimus:nisi præcesserit si:ut Terentius. Si illum relinquo:eius uitæ timeo:sin opitulor huius minas. Nec aliter differunt si & sin q̃ præcedentia. Errant:qui dicunt sin pro si non. ¶ Sed de litteris hactenus. non modo poetis:sed oratoribus interdum dimittere uerbum concessum est:quod pluribus in locis Cicero factitauit:ut de his alias pluribus:& nunc de litteris hactenus.& ibi:hiccine est ille qui urbem:quem Senatus, Duobus uero modis accipitur sed:aut discretiue:ut non modo doctus:sed apprime eruditus:& inceptiue:ut Terẽ. Sed Pamphiliũ uideo pro atq;. ¶ Hactenus:ex hac & tenus:quod significat finem:dictum est quam dictionem diuidit pleruq; themesis:ut Virg. Hac Troiana tenus fuerit fortuna secuta:quod prosa oratio non admittit. ¶ Nõ enim uereor:tres pleruq; negationes idem significãt quod duæ:quod sæpissime Cicero facere cõsueuit. Huius uerbi natura est tam cum negatione:q̃ sine negatione idem efficere:ut uereor ne illum pater imprudentem opprimat:& uereor illum pater imprudẽtem opprimat. Eiusdẽ naturæ sunt timeo & metuo:quæ uerba differunt a uereri. hoc enim filiorum:illa uero seruorũ esse dicimus. ¶ Expleã: reddam:satisfaciam. loquendi modus per translationem:& differt a satiari. Hoc ad imodestiam:illud ad modestiã pertinet. Ci. quæq; expleri:at satiari nullo modo possunt. ¶ Eo genere:officio scribendi. ¶ Non aspernabere:contemnes:aut respuea. ¶ Studium:in scribendo diligentiam. ¶ Ego te abfuisse:aggreditur secundam partem:quam diximus:& artificio a exhortatione est usus:& primo colligit ab eo beniuolentiam: quod tametsi exordium sit:possumus tamen per totum corpus orationis seruare. ¶ Tandiu. Nam per duos propemodum annos fuit in Asia.

PHI. — Qui ꝓ cui — Huic — Vero — Ad sũmum — Infandũ — Toruũ — Ad sũmam — in sũma — Etenim — Prę per — In — Sin — Si — Sed — Hactenus — Vereor — Dubito — Timeo — Metuo — Expleo — Satio — Diuisio — Cõsuetudo — Cõuersatio

CCVI nõ dederim lr̃as. ¶ Eteni.i.nã certe:q͂s est tã ipiger.i.diligẽs in scribẽdo:q̃.i.q̃tũ:ego sup.sum:q.d.nemo:aut ꝑquã rarus. ¶ Vero.i.sed:ego accepi sup.lr̃as a te bis.ue pro uel:ter ad sũmũ.i.utplurimũ:& eas perbreues.i.ualde breues. ¶ Quare.i.q̃obrẽ si tu es iniquus iudex i me:cõdẽnãdo.s.me tarditatis:ego cõdẽnabo te eodẽ crimine:sin.i.sed si tu noles me id facere.i.te cõdẽnare:tu debebis ꝓbere mihi te æquũ.s.iudicẽ. ¶ Sed hactenus sup.scripserim de lr̃is.q.d. cõfidẽter. ¶ Nõ enĩ uereor ne nõ.i.ut nõ expleã.i.satiem te scribẽdo. Notũ est cũ uerbis timẽdi & uetãdi idẽ efficere affirmationẽ & negationẽ:ut uereor ne facias:& ut facias:caue ne facias:caue facias:caue ut facias:idem sunt & hic:uereor ne nõ & nõ:idẽ sibi uolũt:ꝓsertim si nõ aspernabere studiũ.i.diligẽs obsequiũ meũ:in eo genere.s.studendi amico.

ASC. — Vereor ne & ut

VBE. ¶ ET doleo:& lætor:diuisio est:rē enim a re semouens utrãq; absoluit rōne subiecta:ut patet. ¶ Doleo:rō prioris partis. ¶ Fructu:uoluptate. ¶ Cōsuetudis:cōuersationis. ¶ Et lætor:absoluit secūdā partē. ¶ Quod absens:a nobis remotus. ¶ Omnia:laudē & de te spem optimā. ¶ Breue:facit docilē:ne existimaref futurus loquacior in pncipio. ¶ Breue: breuis res:breue qddā. ¶ Quod:breue. ¶ Præcipere tibi:te docere uel admonere. ¶ Incredibilis:maxius:qd uix possit credi. ¶ Tāta:pceptū antecedente rōne. ¶ Expectatio:res bona. ¶ Animi tui:bene a natura institutu partibus honestis:hoc est prudētia/iustitia/fortitudine/& teperantia:quæ omnia animi sunt. ¶ Vel:ut diximus supra:uel pro & sæpe ponitur ut hic:nā utrūq; in eo esse uult. ¶ Vel ingenii:ad oia intelligēda. Est enim ingenium uis quædā naturalis nobis insita ad intelligendum. ¶ Obsecrare:p sacra rogare: ¶ Obtestari:adiuuare:& plus est q̄ obsecrare: ut patet hic:& apud Horatium libro primo epistolarum. Quod te per genium:dextramq;:deosq; penates Obsecro:& obtestor uitæ me redde priori. ¶ Non dubitē: immo audeā. ¶ Redeas:ex alia. ¶ Cōfirmatus:dispositus:& bene institutus. ¶ Tui:de te. ¶ Sustinere:seruare. ¶ Tueri:plus est q̄ sustinere:& significat defendere. ¶ Et quoniam:rogat Cicero Curionē:ut meminerit quicquid fuerit assecutus se nunquam fuisse assecutum:nisi paruisset ei cum puer esset sub præceptis & institutione Cicero. ¶ Quantæcunq;:magnæ:uel etiā quot:nam quantus interdum pro quot legimus apud diuum Ambrosium.raro tamē apud historiographos: melior tamen est prior sensus. ¶ Accessiones:incremēta. ¶ Fortunæ:conditionis. ¶ Et dignitatis:amplitudinis. ¶ Puer:tu cum esses puer. ¶ Fidelissimis:fidei plenis. ¶ Et amantissimis:plenis amore:quæ duo:ut supra diximus in oibus cōsiliis esse debent. ¶ Paruisses: assensus esses:& re ipsa fecisses.instituerat enim eum Cicero:ut rempubli.ante omnia charam haberet:ac defenderet.

Vel ingenii — obsecro — Quāt? p quot

& doleo qd carui fructu iucūdissimæ cōsuetudinis tuæ:& lætor qd absens oia cum maxima dignitate es assecutus.Quodq; in oibus tuis rebus meis optatis fortuna rñdet.Breue est qd me tibi pcipe meus in te incredibilis amor cogit.Tanta est expectatio uel aī uel īgenii tui:ut ego te obsecrare obtestariq; nō dubitē:sic ad nos cōfirmatus reuertare:ut quam expectationem tui concitasti:hāc sustinere ac tueri possis.Et qm̄ meā tuorum erga me meritorum memoriā nulla unq̄ delebit obliuio:te rogo ut memineris q̄ntæcunq; accessiones tibi fient:& fortunæ & dignitatis,eas te non potuisse consequi:nisi meis puer olim fidelissimis atq; amātissimis cōsiliis paruisses.

PHI. Lætor ¶ ET doleo:& lætor. διλημμα qd Ci.diuisionē appellat:& sic diffinit. Diuisio est q̄ rē semouens a re utrãq; absoluit rōne subiecta:& est sensus. Tū doleo q; frui cōsuetudine tua nō potui:tū gaudeo:q; absens multū nois:& gloriæ consecutus es:& in re tua uotis meis fortuna satisfecit. ¶ Abfuisse.b.non mutat in.f.differentiæ cā:ne a uerbo adsum deductū uideat. ¶ Cōsuetudinis:pro cōuersatione. Sed tu ne dicas cōuersationē:hoc nomen apud Cice.nō memini me legisse: licet alii utantur. ¶ Et lætor.Secūda pars διλημματος. Lætamur uultu:gaudemus aio. ¶ Omnia:puta laudē:& gloriam:& spē:apud oēs de te maximā. ¶ Respōdet:assentit:satisfacit Virg. Dictis respōdent cætera matris. Sed respōdere pprie est priorem alloqui:dictū sane quasi spōdere.i.uerba fundere. ¶ Breue est:hortatur ut quā de se apud Romanos opinionē cōcitarat:eam nō modo sustinere:sed tueri:atq; defendere conaretur:& uno uerbo docilem facit. Cum ait breue est breuis res. ¶ Præcipere:tāq̄ ipsius admonere:& docere. ¶ Amor:ad res ois referri pōt. Charitas dūtaxat ad hoies:a χαρις qd est gra. ¶ Incredibilis:adeo magnus:ut uix credi possit. ¶ Expectatio est:quasi:ut ita loquar:reputatio:& bona spes. Et aīaduertendū mixtā esse rōnē cū pcepto. ¶ Animi:ad intelligentiā. Nā aius est pprie quo sapimus: atq; intelligimus:quo uirtus:quo ferat error. ¶ Ingenii:ad naturæ subtilitatē:& pro natura ingeniū dicimus:& p utroq; Græci φυσιν appellant. ¶ Obsecrare:obtestari:plus est obtestari q̄ obsecrare. Sed obsecrare maiorē uim habet:q̄ rogare: aut orare:& oratio semp debet augeri. ¶ Obtestamur uero quēpiā:cū adiuramus eum:quē rogamus. ¶ Reuertare: ex puincia redeas. ¶ Cōfirmatus:uirtute institutus. ¶ Tui:de te ipso. ¶ Cōcitasti:cōmouisti. ¶ Sustinere:a sursum & teneo:conseruare. ¶ Et qm̄:hoc est:quoniā quoad uixero tua beneficia recordabor. Quoniam & quia ut plurimum tenēt primū locum in orone:nisi postponāt interiectionibus:siue aduerbiis:& cōiunctionibus. ¶ Quātæcunq;:ad magnitudinem potius:q̄ ad numerū refert. ¶ Memoriam:quæ est:ut ait Ci. firma animi rerum & uerborum:& dispōnis perceptio. ¶ Te rogo:ut tu ēt meorum in te officiorum memineris:ac si tecum cogites:istas te nō potuisse habere:fortunā:dignitates: & gloriam:nisi tu meis:cum puer esses:cōsiliis paruisses:& meā fuisses doctrinā secutus. Ex quo intelligimus Curionem Cicero.fuisse discipulum. ¶ Accessiones:incremēta:& amplificationes.differt.n.accessio ab accessu:nam accessus est in aliquē locū pfectio. Accessio aūt est amplificatio:& incremētum quarūcunq; rerum. Hæc aūt duplici significantia uerbi colligunt:a quo descendunt:qd est accedo. Id.n.interdū significat adire:& appropinquare:ut Terē. Accede ad hūc ignē: tam calesces plus satis:unde accessus. Interdū uero crescere:& adiūgere:ut Ædilitati tuæ accessit dictatura:hoc est adiūcta est & increuit:unde accessio. ¶ Fortunæ. Fœlicitatis:& amplæ conditionis:unde fortunas numero multitudinis diuitias nuncupamus. ¶ Dignitatis:status. ¶ Puer:a teneris annis:hoc etiam nomine filium Græco more appellamus:ut Virg. Tuq; puerq; tuus. Græci dicunt παιδα:ut Home. ... ¶ Olim:pterito tēporis:ut Teren. Alium nunc censes esse me:atq; olim cum dabam:alias futuri.ut hunc. Tunc olim cœlo spoliis orientis honestum accipies. Aliquando pñtis:ut Tumidis quod fluctibus olim tunditur. ¶ Consiliis: hæc sunt hoium omnium consilium:factum:successus. Consilium animi est:factum corporis:successus fortunæ. Consilium uero plenū debet esse fidei & amore. Ideo adiunxit. Fidelissimis atq; amantissimis. ¶ Paruisses:obediuisses:& executioni mandasses.

Amor — Charitas — Expectatio — Anim? — ingeniū — obsecro — Obtestor — Sustineo — Mēoria — accessio — accessus — Fortūę — Olim

ASC. ¶ EGO:& idest simul:doleo te abfuisse tam diu a nobis:q; idest quia:carui fructu.s.uoluptate:iucundissimæ consuetudinis:idest conuersationis tecum:& idest simul:lætor:q; tu absens consecutus es omnia.s.expectanda cum maxima dignitate:quodq;:idest & q;:fortuna respondet meis optatis:idest uotis:in omnibus rebus tuis. ¶ Breue est quod incredibilis amor meus in te:cogit me præcipere tibi. ¶ Tanta expectatio est uel animi.i.uoluntatis:uel ingenii tui:idest intellectus & industriæ tuæ:ut ego non dubitem obsecrare:idest per sacra:utpote per amicitiam rogare:& obtestari:idest fidem deorum: & tuam obtestando postulare:supple:ut reuertare:idest reuertaris ad nos confirmatus sic:ut possis sustinere:idest exhibere:& tueri.i.protegere.hanc expectationem tui:quam excitasti:idest ut tantus redeas:quantum te rediturum indoles tua & cœpta studia pollicentur. ¶ Et qm̄ nulla obliuio delebit unq̄ memoriam tuorum meritorum erga me:rogo te:ut memineris quantæcunq; accessiones:idest quantacunq; incrementa & fortunæ:& dignitatis fient tibi:te potuisse consequi:eas scilicet accessiones:nisi tu puer.idest cum esses adhuc puer:paruisses:idest obediuisses olim consiliis meis fidelissimis atq; amantissimis:idest ob amorem tui datis.

Quare

¶ QVA re.cōclusio exhortatōis. ¶ In nos.erga nos:quorū cōsiliis es multa cōsecut⁹. ¶ Ingrauescēs scenescēs. ¶ Cōquiescat ɔsolationē accipiat:& recreet. ¶ In adolescētia tua:& īgenii:& animi dotibus ornata. Adolescētia aūt apud Ci.etiam pro iuuēta ponit̃ ubiq̃. Sed maxime id perspici pōt in Catone maiore:ubi sic inquit. Qui adolescētia citius senectuti obrepit:& alibi. Atq̃ senex meliore cōditiōe est quā adolescens:& multis aliis in locis. At iuuenta poeticū est.
¶ QVA re.quapropter:q̄obrē:in maioribus sane cōclusionibus:ergo & igit̃ in minoribus uti solemus. ¶ Hoc aio.hoc est ita dispositus erga nos:qui bona tibi cōsilia dedimus. ¶ Ingrauescēs.ɔsenescēs. ¶ Adolescētia.ab adolesco:quod est cresco appellata. In nulla.n. ætate ita crescūt corpora: ut in adolescentia:quæ etiā pro iuuenta ponit̃:cū ætas apud antiquos tripartita fuerit:in pueritiam: adolescētiā:& senectutē. Hinc ait Ci.I Cato.maiore. Qui adolescētia citius senectuti obrepit: q̄ adolescētia pueritiæ.
¶ QVA re.tu d'bebis esse in:idest erga nos:hoc.i.huiusmodi aio:ut ætas nostra iam ingrauescēs conquiescat in amore:atq̃ in adulescētia tua. Nihil enim iucundius est senib⁹ ac uidere adulescētes:quibus optime uolunt uirtuti incumbere.

Quare hoc animo in nos esse debebis:ut ætas nostra iam ingrauescens in amore: atq̃ in adolescētia conquiescat tua. Vale.

M.T.C.Curioni.S.D.

GRaui teste priuatus sum amoris summi erga te mei pr̄e tuo clarissimo uiro,q cum suis laudibus:tum uero te filio supasset omniū fortunā,si ei cōtigisset,ut te ante uideret q̄ a uita discederet. Sed spero nostrā amicitiā non egere testib⁹: tibi patrimonium dii fortunent. Me certe habebis:

GRaui teste. Curio ante reditū suū ex Asia in Italia:miserat patrem suum Romæ: qui optime nosset: quātū Ci. amaret filium suum. Itaq̃ dolet Cice. in hac epistola eius testimonium amoris sui erga Curionē sibi ereptū:callide tamē cōfirmat sibi Curionis amicitiam: dicēs se sperare eā nō egere testibus:cū iam debeat eē confirmatissima. Postremo pollicet̃ se Curioni loco patris. ¶ Graui.fide pleno:magna auctoritate: & existimatiōe. ¶ Teste amoris mei.qui optime sciret meum in te amorem:& de eo testis esse posset. ¶ Clarissimo. multis p̄claris reb⁹ gestis spectatissimo. ¶ Cū.i.& sed ut diximus:minus significat q̄ tum. ¶ Suis laudibus. propter laudes quas sibi merito cōparauit ¶ Tū uero.& maxīe. ¶ Te filio.pp te filiū.s.talē iātæ expectatiōis. ¶ Superasset oīum fortunā.i.oīum fortunatissimus:& fœlicissimus fuisset. ¶ Fortunā.bonā:hoc est fœlicitatē. nā inter dū & mala intelligit̃ p loco:ut apud Vir.i.æneī. Nunc eadē fortuna uiros tot casibus actos insequitur. Itē in.vi. Quæ fortuna uiros fortunaue mersit. ¶ Si ei.patri tuo. ¶ Cōtigisset.euenisset:quasi res fœlix & optata. Cōtingūt.n.optata.i.si hoc munus:& ut ita dicā:hāc g̃ram a deo obtinuisset. ¶ Vt añ.fœlicitatis.n.existimat̃ aut mori inter nr̄os:aut saltē eos:q sunt nobis charissimi posse añ mortē nostrā uidere. Vn̄ q̄rit̃ ariadne apud Oui. Ergo ego nec m̄ris lachrymas moritura uidebo. Nec mea q digitis lumina cōdat erit. ¶ Testibus.qa satis puto eam tibi perspectam:egēt enim testibus:q̄ sunt dubia: & obscura. ¶ Tibi.optāti fœlicitatem. ¶ Patrimonium.rem a patre relictam. ¶ Fortunent.secūdent.

GRaui teste. Aliud scribēdi genus est ep̄larū:aliud orōnū publicarū & forēsiū. In his.n.ut negocia ueniūt:ita ēt aut sine arte:aut cū artificio exponunt̃. In orōnib⁹ aūt semp uti artificio solem⁹:reddit hic cū de morte patris certiorē:cui⁹ obitu se dolere oñdit:q grauissimū testē amiserat amoris:quo ip̄m Curionē cōplectebat̃. Verū se sp̄are cōmemorat:suā i cū amicitiā tātā eē:ut nullis egere testib⁹ uideat̃:& se illū loco filii habiturum pollicet̃. Pr̄i uero ēt nomē erat Curioni. Fuit & alius eodē noīe appellatus:eadēq̃ disciplina isignis: eadē & famila & domo oriūdus. ¶ Graui.seuero.& magno cui maxima erat fides adhibēda. ¶ Sum.inq̄t ego priuatus o Curio pr̄e tuo uiro clarissimo:q testis erat amoris sūmi erga te mei:obiuit.n.mortis diē. Testimoniorū uero duo sunt genera: manifestū:& cæcū. Manifestum est:cū certos testes & p̄sentes hēmus. Cæcum uero cū multitudinē:aut ciuitatē nō ignorare dicimus:ut Cice.pro lege Manilia. Testis est tota Sicilia. In cæco ētiā iusiurādum:tabulæ & absentes p̄sonæ adhibentur. ¶ Clarissimo.rebus gestis & eloquentia illustrissimo. ¶ Cū & tū.ita ponunt̃:ut cū p̄cedat:tū sequat̃: & cū aliqd generale:tum aliquid speciale complectatur:& plus significat tum q̄ cū. Adde q exigunt ut semper indicatiuo iungātur: nisi ambæ sub eodē uerbo claudantur:ut nunc uidemus. Et Quintilianus. Quod cū oībus confitendū est:tum nobis p̄cipue:qui rōnem dicendi a bono uiro non sepamus. ¶ Suis.p̄priis:ut sunt hic ēt sua p̄mia laudi. Laudatio est orō:q̄ alicuius laudē amplectit̃:ita laus continet̃:laudatio continet. ¶ Te filio.cū suo pōdere dixit te:hoc est tali tantaq̃ uirtute p̄dito. ¶ Fortunam:fœlicitatē. ¶ Contigisset.contingunt bona & optata:accidunt mala & insperata:sed ista apud auctores confundūtur. ¶ Ante uideret. Mori enim inter suos fortunatum putant:& mortē minus grauem. Hinc Aeneas. O terq̃ quaterq̃ beati. Quis ante ora patrū. Troiæ sub menibus altis Contingit oppetere. Et Ariadne. Nec m̄ris inquit lachrymas moritura uidebo. Nec mea qui digitis lumina condat erit. Ante & post habent uim quandam comparatiuā tā in sensu:q̄ in cōstructiōe. ¶ A uita discederet.moreret̃. In eadē significatiōe migrare:decedere:excedere dicimus:sed necesse est adamus apposito ex uita:ut Ci. Anteq̄ ex hac uita migro.sine apposito nō satis intelligā migrare p mori. Sic excedere cū apposito dicēdum:ut idem Cicero. Meditatione adeundi sui muneris excessit e uita. Decedere uero sine apposito e uitæ:pro mori etiam sumemus:ut decessit:hoc est mortuus ē. ¶ Spero.idem est q credo:Martialis. Spero me assecutum esse tale temperamentum. Et Quintilianus. Innocentiā puellæ satis ut spero defendimus. ¶ Testibus:illa dicitur testibus egere:quæ sunt ambigua:sed amicitia nostra nō est ambigua. ¶ Patrimōium.quod possidemus a patre relictū non tamē matrimoniū pro eo quod est a matre relictum:sed pro maritali tæda dicimus. ¶ Dii.quasi optātis est. ¶ Fortunēt.secūdent. ¶ Certe.affirmātis est:ut alibi Cicero. Certe cōtra Cæsarem ingressus est armatus. ¶ Aeque ac.hoc est sicut:uel tam & q̄:eodem mō æque & atq̃:ut Brutus ad Cicero. Hoc ego ad meum officium priuatarum rerum æque atq̃ ullam aliam rem pertiere arbitror:& Teren. Aeque miser atq̃ ego.

GRaui teste &c.significat sibi dolori eē mortē patris Curionis oratoris clarissimi & uiri grauissimi. ¶ Ordo ē. Ego inquit Ci.priuatus sum graui teste summi amoris mei.i.de summo amore meo erga te: uidelicet patre tuo uiro clarissimo:qui.s.pater tuus conscius amoris in te mei:& ita optimus testis: cū sup.supperauit fortunā oīum: laudibus suis:idest sibi p̄priis:tum uero superasset te filio.i.eo q habuisset te filium:si contigisset:idest cum difficultate quadam datum fuisset ei a diis aut fatis:ut uideret te:scilicet reuersum e prouincia:nam aliter sæpe & diu uiderat: anteq̄ discederet e uita. ¶ Sed spero amicitiā nostram nō egere testibus. ¶ Dii fortunent.i.secundent.& prosperum faciant tibi patrimonium.i.quod derelictum est a patre:tu certe habebis me.

VBE. Adolescentia Iuuēta PHI. Quare Quapropter Quamobrem Ergo Igitur Adolescētia ASC. VBE. Cum Tum Fortūa Cōtingunt optata Pr̄imonium PHI. Testimōiorū duo genera Cum Tum Laudatio Laus Cōtingunt bona Accidunt mala Ante: post Discedo Migro Decedo Excedō Pr̄imonium Mr̄imonium Certe Aeque ac atq̃ ASC.

VBE. ℂCVI.mihi.⸿Aequ.tã.⸿Ac.ꝗ.⸿Charus & iucundus.chari dicuntur: quos in pcio hẽmus:utpote q aliq̃ necessitu-
Char⁹ dine nobis sunt cõiuncti:ut filii:parentes:fratres.⸿Iucundi.q aut uirtutib⁹:aut moꝶ suauitate nobis sunt uoluptati:&
Iucũd⁹ quoniã aliqs põt eẽ charus:& nõ iucũdus:tõ solẽt hæc duo iungi:ut apud Iuue.Iucũdũ:& chaꝶ sterilis fecit uxor amicũ:
& multis i locis apud Ci.& pcipue oñdit li.i.de finib⁹ bonoꝶ:& maloꝶ his uerbis.Nã diligi:& chaꝶ esse iucundũ est.i.
est uoluptati:nã eo in loco de uoluptate loqtur.⸿Nẽpe.audito nũcio de obitu paterno Curio:ut eũ meritis honoribus
psequeref:istituit ludos gladiatorios edere popu.Ro.ut hac liberalitate pop.Ro.fauorẽ:& gratiã sibi conciliaret:quoni-
am in funeribus clarorum uirorum spectacula edi sole-
bant:& in primis ludi circẽses & gladiatorii. Sed cum
abesset ipse Curi.id negotium dederat Ci. & quibus-
dam aliis amicis:ut populo denunciarent ea mũera no-
mine Curi.quæ esset editurus: cum uenisset:qđ se di-
ligenter fecisse rescribit Ci. sed tamen non placuisse si-
bi:ut ipse Curio ante aduẽtum suũ de amicis declararẽ-

cui charus æq; sis & periucundus ac fuisti pr̃i. Nẽpe
studiũ nõ defuit declarandoꝶ muneꝶ tuo nomine,
sed nec placuit mihi,nec cuiq̃ tuoꝶ qcq̃ te absente

set se facturum eos ludos:maluisset.n.eum reseruare hanc declarationẽ usq; ad aduẽtum suum:ut cũ uenisset fuisset in
eius ptãte:an uellet facere nec ne:& huius sniæ suæ rõnem dicit se scripturum pluribus. Ad aduentũ eius refuatuꝶ ut
ei corã eam exponat.& tñ ei dicit fuisse melius facturũ:si alia rõne fauorẽ populi sibi cõciliandũ putasset.Postremo oñdit
quantũ onus sustineat satisfaciẽdi expectatiõi hoĩm:quę de eo est maxima:cui satisfecerit:& dicit illud fore munus &
Nempe maximum & gratissimũ:& ipi Ci.& ciuibus suis & uniuersę reip.⸿Nẽpe.legẽdũ est nempe.f.nõ nuper & certe.⸿Stu-
Studiũ dium.nõ placet ut hic p uolũtate ponaf.sed pro diligẽtia:qa non dicit se uoluisse hoc fieri:sed tñ diligẽter fecisse.⸿De-
clarandoꝶ.denunciãdorum po.Ro.⸿Tuo nomi.tuis uerbis⸿Munerum.ludorũ:quę esses editurus in funere pater-
no:cũ primum ad urbem uenisses:nec intelligamus ea dona fuisse:quę ciuibus distribui suo nomine iussisset Curio:qa
nõ dixisset declarãdoꝶ:neq; eni declarãf dona pusq̃ dẽtur.Deide oñdit ɔtrariũ locus seq̃ẽs cũ dixit:nec quisq̃ est:qui
iam facietate defessus fit:neq;.n.fatigatio aut satietas donoꝶ quenq̃ capit.⸿Sed nec.q̃q̃ dicit se diligẽter declarasse po-
pulo q Curio esset editurus hæc munera:tamen dicit nec sibi nec cuiq̃ ex ppiquis aut amicis Curionis placuisse hoc:ut
aliquid fieret in eius absentia:quod postea non esset in eius potestate cum uenisset.⸿Te absente:ab urbe.

ℂCHArus:gratia & amore coiunctus:unde charitas:& aspiraf. At pro penuria caritas:& carus sine aspiratiõe a caren-
PHI. do appellanf:quo uerbo Terẽ.etiã est usus:ut Tum annona cara est.Cõsuetudo tamẽ usurpauit ut sine aspiratione ca-
Char⁹ rum pro gratũ etiam scriberemus:sicut cætera multa:ut fama fuga:& quoniã unũ ex his sine altero esse põt.ideo recte iũ-
Chari-tas guntur:ut Iuuenalis.Iucundum & charũ sterilis fecit uxor amicũ.⸿Nẽpe.agitur de muneribus Curionis per Cice.&
cæteros eius amicos declarandis po.Ro.quę in honorem funebrẽ patri sui Curio celebrãda decreuerat:postq̃ de eius
Iucũd⁹ morte sibi renunciatum fuit:hoc.n.cum ipse nõ adesset:Ci.negocium dedit & quibusdã aliis familiaribus suis:At Ci.
suã de his sententiã omnino non ostẽdit:sed oẽm de ipsis disputationẽ in reditũ Curi.differre commemorat.In calce ne-
ro lraꝶ adiungit:maximo teneri desyderio popu.Ro.Curionis aduentus:ut eius opera & auspitio resp.defendatur
Hoc ad argumentum.Sed quænã munera fuerant illa est hoium diuersa sententia.Nos autẽ ita sentimus.Mortuo Cu-
rione:quẽ huius Curiõis patrẽ fuisse diximus:quadã cõiectura colligimus:ut filius tanti nois adolescens decreuisset:ut
meriti honores paternis mãibus pstarenf.Et qm:ut scimus aberat Asia tunc q̃stor:ad Cic.lras dedit:ut huiusmodi fu-
tura munera po.Ro.declarãda curaret:quæ funebres ludos fuisse dicimus:& maxime gladiatores atq; circenses:sed fu-
nerũ pompa:ut uaria:ita etiam maxima apud antiquos fuit.Placet aũt quosdã exequiaꝶ modos recensere:nec erit ab i-
stituto nostro alienum.Essedones defunctorũ funera cantib⁹ psequebanf:ossaq; capitum argento:gemis:& auro cælata
in poculoꝶ usum tenere dicebanf.Adde:q ut ait Herodotus:eorum cadaueribus uescebanf ammixtis pecudum carni-
bus.Assyrii non prius condebant sepulchro corpora q̃ laniarenf a feris.Parthi uero parentes extinctos feris & auibus
De mo-dis exe-quiarum apđ an-tiquos deuorandos abiiciebant.Inde ossa carnibus exuta sepeliebant.Ægypti mortuos suos aromatibus cõditos domi ɔser-
uabant.Persæ:ut corpora q̃plurimũ durarent cæra circũlita reponebant.Plebs hircana publicos alebat canes:optimates
uero domesticos:sic quisq; pro sua facultate nobiles parabat canes:a quibus laceraref.Quotiẽscũq; etiã aut reges aut pn-
cipes moriebanf:una cũ ipsis ad eorum pompas dilecti equi aut serui:& apud Indos una de uxoribus charior icẽdebaf.
Adde q in fortiũ uirorum sepulchris captiuos necare cõsueuerũt:quod apud Homerum i Patrocli funeribus factum le-
gimus.ubi Achilles post multos cæsos boues & pecudes post infusum mel & oleũ:post etiã occisos.iiii.equos:&.ii.canes
.xii.captiuos Troianos occidit:& pyræ iniecit.Quid præterea Æneas in Palladis funere factitauit Virg.Homeꝶ secu-
Bustua-rii tus carminibus suis iseruit.Et in funeribus istitutũ apud Romanos:ne crudũ illũ seq̃renf morem mactandoꝶ hoium:ut
gladiatoꝶ paria dimicarẽt:a bustis gladiatores bustuarii appellati:& ea sacra Inferiæ dicebanf:quoniã inferis pstaban-
Inferiæ tur:& qm per nouẽ dies fieri cõsueuerũt nouẽdiales dicti pro copia reꝶ:proq; uiroꝶ cõditione colebanf: quos Æneas
Nouen-diales Anchisæ patri ludos in Sicilia faciundos curauit. Totus.v.æneidos plenus est.hic ergo munera funebres pompas acci-
piendas dico:non dona:quæ darentur populo:ut quidã itelligũt.Idq; nobis probabilius uideri facit gladiatoꝶ munus:
Nẽpe & duo theatra:quæ Curio maxima ex ligno in paterno funere uersauli librameto post reditum faciunda curauit.⸿Nẽ-
Nem pe studium:declarauimus inquit funebres ludos in honorẽ pr̃is tuos faciundos:ut tu iusseras declarare atq; renunciare
Studiũ po.Ro.Sed nec mihi placuit:nec cuiq̃ amicoꝶ tuoꝶ:ut aliquid te absente fieret:quod cum uenisses nõ esset in potesta-
Diligẽ-tia te tua positum.Nempe affirmantis est:& primum locũ in orõne potissimum sibi uendicat.Sic Persius.Nẽpe hoc assidue
est interdũ:quasi respondentis aduerbium:ut Cui tot annos inseruio nempe principi gratissimo.Et nẽ pro nempe antiq
De dicebant.Studium & exercitatio sic differũt.Studium animi ad aliquid agendum diligentiam:exercitationem uero su-
Tuo sceptri actus continuationẽ appellamus.⸿Defuit.De aliquãdo minuit:ut demet.s:desum.Interdum auget:ut defessus:
noie ualde fessus.⸿Tuo nomine.inepti dicunt tua parte.Tu dices:tuo nomine:meo noie.Ex te:ex me. Verbis tuis:uerbis
Nõ:nec meis.Tuo iussu meo iussu:ut meo nomine Aristophilo.S.P.dices.⸿Nec.per apocopem nascif a neq;/c/n.&/q/ literæ
neq; sunt affines:& eodẽ loco nec & neq; poni possunt:& hoc/a/non differunt:qa non negat solũ:nec & neq negant:& copu-
lant significantq; & non.Aliquando nec pro non accipimus:ut Fabius.Persolui grana non potest nec malo pati.

ASC. ℂCVI sis æque charus:& periucundus:ac idest sicut fuisti patri. ℂNempe studiũ.Interrogauerat Curio quare Ci.
non curasset patri ludos funebres:ut gladiatoꝶ pia populo in harena exiberi:credebat.n.miserrima gẽtilium supstitio.
fraude dęmonioꝶ seducta sanguinis effusionem defunctoꝶ manibus gratã:ad hoc respondet Ci.⸿Nẽpe & cẽ unde re-
ctius nẽpe q̃ nup legitur.Et uerius noua est epl'a q̃ superioris ps.Ordo aũt est.Nẽpe.i.certe:ut rationẽ assignẽ ad q̃sita
tua:studiũ.i.diligens cura:numerũ.i.spectaculorũ gladiatoru certaminis populo q̃si p munere in funere parentis decli-
nãdoꝶ.i.exhibẽdorũ:nomine tuo.i.cum declaratione nois tui:nõ defuit sup.mihi:sed nec placuit mihi:nec cuiq̃ tuorũ.

ℂFieri

¶FIERI.a nobis in declaratione horũ munerũ. ¶ Integrum.in tua potestate:ut posses tuo arbitrio cõmutare:nã qđ se VBE.
mel declarauimus nos eẽ facturos nõ est nobis integrum:hoc est nõ est in potestate nõ facere:quia turpe omne est diffi
de uiro claro id nõ praestare:qđ semel ꝓmisit:cum uenisses Romam. ¶ Equidẽ.dicit se postea scripturum sniam suam
quare nõ placuerit ei haec munera declarari populo ante aduentum eius. ¶ Quid sententiã.quae sit sententia mea. ¶ Po
stea.alio tempore:nõ nunc. ¶ Pluribus.subaudi uerbis. ¶ Aut ne.i.reseruabo aduentum tuum:ne interea mediteris ali
quam obiectionẽ ad ea quae dicam. ¶ Ad ea.contra ea:quae in me dicenda sunt. ¶ Meditere.cogites:praepares. ¶ Of

fieri:quod tibi(cum uenisses)nõ eẽt integrum.Meã equidem sententiam aut scribam ad te postea pluribus:aut ne ad eá meditere imparatum te offendam, coramq; contra istam tuam ratiõem meam dicã:ut aut te in meam sententiam adducam:aut certe testatum apud animum tuum relinquam quidnam senserim. Vt si quando(quod nolim)displicere tibi tuum cõsiliũ coeperit:possis meũ recordari.Breui tñ sic habeto in eũ statũ tempoꝝ tuũ reditum icidere:ut his bonis quae tibi natura:studio:fortuna data sunt:facilius oia quae sunt in rep.amplissima cõsequi possis:

fendã.inueniã. ¶ Imparatũ.improuisum:non paratũ:
impremeditatũ. ¶ Corã.nõ litteris:sed uerbis. ¶ Istã
.i.tuam. ¶ Adducam te in sen.i.persuadebo tibi:qđ
sentio:trahã te in opinionem meã. ¶ Testatũ. apertũ: Testatum passiue
declaratum:& ut diximus:habet significationem passi
uam. ¶ Vt si quando:qa occurrebat eũ posse respõde
re:ad quid adduces me in sniam tuam:postq̃ res acta
est:neq; amplius mihi integra.Ideo dicit Cicero:ut sal
tem si tuum consilium coeperit tibi aliquando displice
re:possis recordari meum consilium. ¶ Si qñ.aliquan
do. ¶ Tuũ cõsiliũ.de declarãdis muneribus. ¶ Meũ.
quod tibi olim dederam:ante q̃ declarentur.Debem⁹
enim intelligere Cice.cõsuluisse ante Curioni:ne ede
ret haec munera:neq; etiam declaret ante aduentũ suũ
etiam si uellet edere:sed Curione ita iubente Cicero
nem diligenter declarasse:cum tamen ei hoc ut ipse di
cit nõ placuisset. ¶ Recordari.in memoriam reducere:
quo poteris cognoscere me tibi fideliter & amanter cõ
suluisse. ¶ Quod nolim.quod utinam ita non sit:ut tibi displicere incipiat consilium tuum:& est parẽthesis. ¶ Breui.ab
solute ponit.i.paucis uerbis. ¶ Sic habeto.sic existimato. ¶ Tuũ reditũ.ex asia. ¶ Incidere.deuenire. ¶ Incurrere i eũ
statũ.i.in talem statum & conditionẽ tempoꝝ. ¶ His bonis.his muneribus. ¶ A natura.triplicia enim bona phi esse uo Bonũ Triplex
lunt ai:corporis:& fortũae. A natura quae bona ai & corporis ferre solet. Animi bona sunt iusticia:prudẽtia:fortitudo:&
tẽperãtia:q quidẽ a natura originẽ habẽt:ut uoluit Ci.lib.i.officioꝝ:bona corporis:uires:dignitas:siue pulchritudo:agili
tas facundia & silia:quae oia abunde erant in Curione. ¶ Studio.diligentia:ut est eloquentia cognitio liberalium disci
plinarum quae studio cõparant. ¶ Fortuna.fortunae bona:q & externa dicũtur:sunt honores:diuitiae:clientelae:amicitiae:
affinitates & silia:qbus abũdabat Curio:qbus oibus rebus dicit Ci.eum potuisse facilius cõsequi oia:q erãt amplissima
in repu.quam illis muneribus:quae erat exhibiturus:quorũ facietas iã multos coeperat:qa a multis quotidie edebantur.
¶FIERI.in declarãdis muneribus aliquid a nobis fieret. ¶ Cum uenisses.Coniunctiui modi particula idicatiuo dari PHI.
nõ põt.Cum uenis nõ dicimus:nisi cum pro temporis aduerbio capiatur:ut cum pro quando uenis. ¶ Integrũ.hoc ẽ in
potestate tua positum.Sic in Thusculanis.Atq; ei ne integrum quidem fuit. ¶ Sententiam.quare haec populo declarã Ad
da fuisse non placuerit ante reditum tuum. ¶ Pluribus.s.uerbis. ¶ Ad eã meditere.ne qd ut contra sniam meam cogi
tare possis:& obicere:aut ea leges:& intellige quae dicturus sum. ¶ Ad.cõtra:ut Prima quod ad troiã p charis gesserat Ne
argis:aut super:ut Teren.Tum si quis magistrũ coeperit ad eã rem improbum. ¶ Ne.nõ solum negantis uim habet:sed
imperantis:hinc est q nũq̃ cum prima persona singularis numeri iungi potest:nisi intelligatur pro ut nõ:ut si dixeris. Ne
dicam doctus:sed admodum eruditus.In illa uero particula non uis negantis est:& cũ oibus personis indifferenter iun
gi potest. ¶ Imparatum.impremeditatum. ¶ Offendam.inueniã:Teren.in Eunucho.Offendi aduenens quendã mei Offẽdo
loci atq; ordinis.Et Plautus in amphitrione.Aduenens tenebrosum offendi domi.Alias ẽ laedere.Horatius i poetica.
Nec dicet cur ego amicũ offendam in nugis.Idem Et crassum unguentum:& sardo cum melle pauper offendit. ¶ Corã
praesentibus uerbis. ¶ Contra istam tuam rationem.ne funebria fierent munera. ¶ In meam sentẽtiam adducam.tibi
persuadebo:ut quod ipse sentio:tu quoq; faciendum existimes.Ad in compositione ualde significat:ut Terenti.Sancte Ad
te adiurat. ¶ Testatum.expositũ:passiue dictum. ¶ Apud animum.in cogitatione tuae mentis:apud:& penes ita diffe Apud Penes
runt.ut inqt Pompeius:q apud personam cum loco significat.Penes uero personam & dominium:ac ptãtem:quod tra
hitur a penitus.Maioris itaq; significationis est penes q̃ apud.Penes me libri sunt qui mei sunt. Apud me libri sunt qui
mei non sunt. ¶ Si quando interdum:quasi obiectioni respondet. ¶ Quod nolim parenthesis est:quam latine interpo
sitionem sententiae appellamus. ¶ Consilium.de declarandis muneribus. ¶ Meum cõsilium.s.a tuo alienum.quod in Parenthesis
reditu tuo audies de nõ declarandis. ¶ Recordari.accusatiuo potius antiqui q̃ ablatiuo iungebant:quo & nos uti possu Recordor
mus. ¶ Breui tamen sic habeto.paucis uerbis intellige. Haec oratio dicendi finẽ ostendit.Sunt enim quaedam uerba:q̃
ad operis finem pertinent:ut habes Marce fili munus mea quidem sententia magnum:& alibi.Habes quae sentiã Bru
te de ratione dicendi:& Fabius.Habes Marcelle Victori:& alibi.Haec sunt quae putaui dicenda hoc tempore. ¶ Statũ.
conditionem. ¶ Incidere.a fortuna uenire dedita opera:ut in id reipubli.tps nõ incideris:sed ueneris.Iudicio enim tuo
nõ casu in ipsum discrimen reꝝ cõtulisti tribunatũ tuũ. ¶ His bonis.uirtutibus:& auxiliis. ¶ Natura.a qua ai bona oriũ
tur & corporis.Sunt enim ai bona uirtutes:corporis uero ualitudo:pulchritudo:& hmõi:qbus oibus Curio erat ornat⁹.
¶ Studio.oium bonaꝝ artiũ disciplina. ¶ Fortuna.diuitiis:opibus & aliis hmõi:q peripatetici iter bona externa nume
rare cõsueuerũt:cũ tria bonoꝝ genera praedicassent ai:corporis:& fortunae. ¶ In repu.statu ciuitatis libro.
¶QVI Cquam fieri te absente:quod non esset integrum.i.intactum tibi cũ uenisses e prouincia. ¶ Eqdẽ.i.ego qdẽ: ASC.
aut scribã ad te postea pluribus:sup.uerbis:sententiam meam:aut ne meditere.i.exercẽdo te cogites ad eam:offendam
te imparatũ.i.oino improuisum:ut nõ admonitũ:& dicã corã.i.tibi praesenti:rationem meã contra illam.s.tuam.i.tecum
disceptabo:ut aut adducã te in sniam meã:aut certe.i.saltẽ:si nõ adduxero:relinq̃ testatũ.i.ꝓtestatũ apud aium tuũ:qd
senserim:ut si qñ.i.aliqñ cõsiliũ tuũ coeperit displicere tibi:qđ.i.quã rem:nolim.s.accidere:possis recordari meũ. ¶ Tñ
.i.nihilominus:licet aut pluribus alias aut nihil tecũ de ea re agere cõstituerim:habeto.s.sniam meã breui.s.narratione.
utpote habeto:tuũ reditum incidere in eum statũ tempoꝝ:ut possis cõsequi oia quae sunt in rep.amplissima:facilius iis
bonis.i.per haec bona:quae sunt tibi data:natura:studio:fortuna.Miror cur praecipuum oium bonorum datorẽ deũ prae
termittat:natura datur facundia:firmum latus:bona ualetudo:& gratia ex eis.studio prudentia & caeterae uirtutes mo
rales:quas nisi deus charitate imbuat:nullae sunt fortuna:diuitiae:& popularis aura.

VBE. ¶ QVO tẽpore.cõtẽtionis de Gabinio: & incipit numerare causas:quare reconciliatus sit Crasso. ¶ Quidã ho.nõ puto Pō.& Crassum intelligi:qa eos dicit inferius suasisse cõcordiã inter Crassum & Ci. ¶ Nutu.nõ noie ꝓprio: sed qbusdam signis quasi oculis. ¶ Significatione.demonstratione. ¶ Fructũ.i.utilitatẽ. ¶ Ex libertate mea. qui quod sentirẽ: libere dicere auderem.nullius habita rõne. ¶ Tum.cũ uiderent me Crasso libere respondẽte:& repugnãte in cã Gabinii:quẽ ille defendendũ suscepisset cõtra me:cũ eũ oppugnasset. ¶ Visum si.dicerent. ¶ Qualis fu. ante exiliũ meũ.s.liber & magno atq; infracto aio. ¶ Ea contẽtio.cũ Crasso de Gabinio. ¶ Etiã fo.apud externos extra urbem. ¶ Gaudere se di.cum supradicta inquit se ita haberẽt: isti dicebant tamẽ se gaudere: ꝙ haberem Crassum inimicũ: & ꝙ omnes qui Gabinio fauerent nunquã essent mihi futuri amici. ¶ Illum.Crassum. ¶ In eadẽ cau.defensionis Gabi.in qua erat Crassus. ¶ Quorum. hominum:quos dixit se nutu appellare. ¶ Iniqui.maliuoli:quia cum fructum ex mea libertate:se capere faterentur:tamen dicebant se gaudere: quod ego mihi inimicos parassem. ¶ Honestissimos. optimos & probatissimos:uel honoribus insignes. ¶ Cumq;.alia cã q̄re redierit in gratiam cum Crasso:qa Pō. uehemẽtissime ut ita faceret ab eo petiuerat. ¶ Contẽdisset.uehementer petiuisset: ut nihil unquã magis.s.contẽderit a me. ¶ Caesarq;.alia cã ꝓpter Cae. ¶ Contentione. cõtrouersia mea & Crassi. ¶ Per litteras. q̄s ad me scripsit. ¶ Affectũ mo.accepisse molestiã & dolorẽ. ¶ Rationẽ.i.respectum. ¶ Tẽporũ.quapropter multa aduersa quae mihi acciderãt:& propter mutatam erga me fidẽ hoium potius pacem q̄ discordiã suadebat. ¶ Sed etiam naturae meae.quae est mitis & facilis ad placandum. ¶ Crassusq;.hoc etiam dicit Plu.Crassum ita reconciliatũ Ci.ut ante q̄ ad bellum parthicũ ꝓficisceretꝰ: apud eum coenauerit. ¶ Quasi te.i.tanq̄ illa coena apte demõstrasset po.ro.nos in gratiã rediisse. ¶ Testata.testimonio cõprobata:in significatiõe passiua: ut inferius ad Curio.ut apud animũ tuũ testatũ relinquam quid senserim. ¶ Gratia no.mea & Crassi recõciliata. ¶ A laribus.a domo in ꝓuinciam Syriã aduersus parthos. ¶ Pene.qa fere existimat eũ coenasse domi suae: cum coenauit apud se in hortis generi. ¶ Nam cũ.dicit Crassum nõ inuitatũ ab ipso Ci.sed ꝙ amoris fuit idi cũ ipse obtulit coenaturũ apud Cic. ¶ Cõdixisset.denũciasset se uelle coenare apud me.i hortis:& in uiridario. ¶ Crassipe. Pisonis:ita eni cognominabaꝰ primus gener Cic. ¶ Quamobrẽ.infert Cice.ꝙ ex hac recõciliatione gratiae suscepit causam Crassi de parthico bello defendendam fideliter:sicut ꝓmiserat Crasso:quia cum ille auidissime illam prouinciam suscepisset:propter cupiditatem & auaritiam urbe egrediẽti:multa quidem & dira tribuni annunciauerunt:& ne parthis huius mali prorsus indignis bellum inferret:monuerunt:cui minime parẽti publicas execrationes extullerunt:auctor Appi.ergo quia assumpserat sibi illam prouinciam:tribunis & aliis multis aduersantibus. Cice.suscepit illam causam defendendam. ¶ Cõmendationẽ.laudẽ:quia eum ualde laudauit. ¶ Quod.quã rẽ.s.me defendisse causam Crassi. ¶ Mea fides.quã ei discedenti promiserã. ¶ Accepisti.properat Ci.ad conclusionem. ¶ Quibus rebꝰ.qa ꝑcibus & suasionibꝰ amicorũ:ut dixi supra:& utilitate mea. ¶ Quam rẽ causamq;.quia Cae.rem & causam de agro campano:& Vatinii cãm & Crassi de bello parthico defendit. ¶ Status conditio. ¶ Pro mea parte.quantũ possum. ¶ De quo statu. ¶ Statuas.iudices. ¶ Haec eadem.quae sensi. ¶ Si omnia fuissent integra & libera.arbitrio.i.si et nunc essem in libertate mea:adhuc sentiendi quae uellem:ne supradictis rebus essem compulsus.

Testatus

Quo quidẽ tpe ipso qdam hoies:& iidẽ illi quos saepe nutu significationeq; appello:cum se maximum fructum coepisse dicerent ex libertate mea:meq; tũ deniq; sibi esse uisum reipu.qualis fuissem restitutũ. Cumque ea contentio mihi magnum etiam foris fructum tulisset:gaudere se dicebant:mihi & illum inimicum: & eos qui in eadem causa essent nunq̄ amicos futuros. Quorũ iniqui sermones cum ad me ꝑ homines honestissimos perferrentur: cumq; Pō. ita contendisset:ut nihil unq̄ magis:ut cum Crasso redirem in gratiam:Caesarq; per literas maxima se molestia ex illa cõtẽtione affectũ ostenderet:habui nõ temporũ solũ rationẽ eorũ: sed naturae etiã meae. Crassusq; ut q̄si testata populo ro.esset nostra gr̄a pene a meis laribus in prouinciam est ꝓfectus:nã cum mihi condixisset:coenauit apud me in mei generi Crassipedis hortis. Quamobrem eius causam: qđ te scribis audisse:magna illius commendatione susceptam defendi i senatu:sicut mea fides postulabat. Accepisti qbꝰ rebꝰ adductus:quãq; rem cãmq; defenderim:quiq; meꝰ in repu.sit ꝓ mea pte capessenda status:de quo sic uelim statuas:me haec eadẽ sensurũ fuisse:si mihi ĩtegra omnia ac libera fuissẽt.

ASC. ¶ QVO quidem tpe ipso.s.quo: Crasso aduersarer.qdã hoies:& iidẽ illi:quos appello.i.uoco. saepe nutu.i.indicio & significatione.s.quadã per facta & mores eorũ:nõ per ꝓpria noia:intelligere autẽ uideꝰ Catonẽ & Bibulũ:similesq; reipu.amatores:cũ dicerẽt se coepisse maximũ fructũ ex libertate mea.s.discẽdi in Crassum summũ uirũ: & dicerẽt me deniq; tũ.i.tũc tandẽ.uisum est sibi:restitutũ reip.qualis essem.i.ex integro cũ pristina libertate dicendi: & cũ ea cõtẽtio.s.cũ Crasso:tulisset:idest attulisset mihi etiã foris.i.extra senatũ:magnũ fructũ: ipsi dicebant se gaudere: & illũ inimicũ.s.tã nobilẽ:& eos qui essent in eadẽ cã:ut Pō.Cae.& Gabiniũ:nunq̄ futuros amicos mihi. ¶ Quorũ sermões iniq:qa ꝓpterea ꝙ libere pro repu.starẽ:gaudebant mihi summos uiros perpetuo hostes fore:cũ perferrent ad me ꝑ homines honestissimos:& cũ Pompe.ita contendisset: ut nihil sup.contenderit unq̄ magis:ut redirẽ cũ Crasso in gratiã:& Caesar ostẽderet per litteras se affectum maxima molestia ex illa contentione:habui rationẽ:idest cõsiderationẽ & respectum nõ solum eorũ tẽporũ:quibus illi uiri oia poterãt:sed etiã naturae meae: quae placabilis & exorabilis est.hoc ẽ redii cũ Crasso i gratiã. ¶ Et Crassus ẽ profectus in prouinciam.s.parthicam:pene.i.quasi a meis laribus.i.aedibus & penatibus:ut nostra gratia esset quasi testata:idest testimonio certo cõprobata populo Romano. ¶ Nã cũ.s.Crassus:condixisset: idest denũciasset se uelle coenare domi meae:ipse coenauit apud me in hortis Crassipedis.s.Pisonis: generi mei:idest mariti Tuliae filiae meae. ¶ Quamobrẽ ego defendi in senatu:sicut fides mea postulabat:causam eius susceptam.s.a me: magna cõmendatione illius.s.Crassi:qui mihi causam suam maximopere cõmẽdarat.quod: idest quam rem:tu scribis te audisse. ¶ O Lentule tu accepisti.i.intellexisti. qbus rebus ego adductus defenderim quãq;.i.unamquẽq; rẽ & cãm aut quãq; sint duae particulae: sic & accepisti quam rem & causam defenderim:& accepisti:qui.i.qualis sit status meus in rep.capessenda:idest amplexanda & defendẽda: pro parte mea.s.uirili. ¶ De quo.s.statu meo in repu.ego ueli sup.ut statuas.i.cõstituas sic:me fuisse sensurũ.i.iudicaturũ i animo meo:haec.s.quae nunc sentio:si omnia fuissent mihi integra ac libera.

¶ Nam.

Nam neq; pugnandũ arbitrater contra tantas opes neq; delédũ. etiam si id fieri posset: summoꝝ ciuiũ principatum: neq; pmanédum in una sententia: conuersis rebus ac bonoꝝ uolũtatibus mutatis: sed temporibus assentiendũ. Nũquá.n.pstátibus in rep. gubernáda uiris laudáda est in una sentétia ppetua pmásio. Sed ut in nauigádo obsequi tempestati artis est: etiam si portũ tenere nó queas: cũ uero id possis mutata uelificatione assequi: stultum est eum tenere cum periculo cursum: qué cœperis potius q̃ eo commutato quo uelis tamé peruenire. Sic cũ omnibus nobis in administranda republica ppositum esse debeat: id quod sæpissime dictum é cũ dignitate ociũ: non idem semper dicere: sed idem semper spectare debemus. Quamobrem: ut pauloante posui: si eént mihi omnia solutissima: tamen in repub. non alius essem atq; nunc sum. Cum uero in hunc sensum & alliciar beneficiis hominum: & compellar iniuriis: facile patior ea me de repu. sentire ac dicere: quæ maxime cum mihi multum: tũ etiá reip. rationibus puté códucere. Apertius autem hæc ago ac sæpius. qđ & Qu. frater meus legatus est Cæ. & nullũ meũ minimũ dcm̃: nó modo factum pro Cæs. intercessit: quod ille nó ita illustri gratia excepit: ut ego eum mihi deuinctũ putarem. Itaq; eius omni & gratia: q̃ sũma est & opib' quas itelligis eẽ maximas sic fruor ut meis.

VBE. ¶ NAM. ratio quare idẽ sentite: qđ semel sensit. ¶ Pugnãdũ. resistẽdũ. ¶ Tantas opes. tãtã potẽtiã Cæ. Pom. & Crassi. ¶ Delendũ. e ciuitate tollẽdũ. ¶ Principatũ. dñatione & pemineñtiã. ¶ Sũmoꝝ. ciuium. Cæ. Põ. & Crassi. ¶ Si fieri posset. si eẽt possibible. ¶ Nec pmanẽdũ: psistẽdũ. s. arbitrarer. ¶ Vna. semp eadẽ. ¶ Cõuersis reb'. cũ res sint mutatæ: & iã uolũtates bonoꝝ. ¶ Assentiẽdũ. obsequendũ: cedẽdũ. ¶ Tẽporib'. q̃litatib' tẽpoꝝ. ¶ Nunq̃ eni. ratio: & est sniæ exornatio: & ẽ sensus. Nunq̃ est laudatũ ꝙ pstantes uiri in gubernãda rep. semp permaneãt in una snia: sed sic ut nauta q iter suũ in aliquẽ certũ locũ disposuerat: mutato uẽto mutat ppositũ itineris: neq; cõtra tẽpestatẽ nitit. Ita in administratione reip. mutatis reb' & uolũtatib' multoꝝ: sapiẽtis est ẽt mutare ppositũ: & bñ gubernatorẽ reip. gubernatori nauis ɔparat: qa populus cõparat̃ fluctib' & tẽpestatib' a Vir. & Ci. in oratione pro Milone: resp. uero naui: administrator gubernatori nauis. ¶ Præstãtibus. excellẽtib'. ¶ Permãsio. perseuerãtia. ¶ Perpetua. immutabilis. ¶ Sed. ex silitudine probat cedẽdũ tẽporibus. ¶ Artis ẽ. hr̃ ars: qa ẽt de nauigatione dr̃ ars. ¶ Obsequi. cedere: nõ ire cõtra. ¶ Etiã si portũ. i. etiã si ita cedẽdo tẽpestati: uideas tñ te nõ posse ad portũ peruenire. ¶ Cũ uero. argumẽtũ a minori ad maius: & est sensus: si obsequendũ est tẽpestati: ẽt si nõ possis ad portũ peruenire: stultũ est certe non obsequi tũ cũ mutata nauigatiõe & obsequẽdo tẽpestati ipm portũ oĩo tenere possis. ¶ Velificatiõe. nauigatiõe: nã uelificare nauigar̃ significat a uelis faciẽdis. t. ponẽdis: ita. n. dr̃ ut Virg. Vela fecit tñ: & Iuue. Credit olim uelificatus athos. ¶ Asseq id. i. portũ tenere. ¶ Stultũ est. i. demẽtiæ est uelle potius pseuerare cũ periculo in nauigatiõe. ¶ Quã eœ. q̃ peruenire I portũ ad salutẽ ea nauigatione mutata. ¶ Cursum. nauigationẽ. ¶ Quo uelis. s. portũ. ¶ Sic. adaptat silitudinẽ. ¶ Cũ oi. no. i. cũ nos oẽs debeamus nobis pponere ociũ cũ dignitate: nõ debemus semp idẽ facere: & eandẽ sp hr̃e sniam: sed debem' idẽ spectare. i. respicere ad illud ociũ cũ dignitate: ut ipm quacũq; uia assequi possum': dũmõ hõesta. ¶ Ociũ. qes: cõcordia. ¶ Cũ di. cũ honore. ¶ Idẽ dicere. qđ semel a nob sit dcm̃: & i eadẽ pseuerare snia. ¶ Sed idẽ sp spectare. sed unũ sp respicere: ad qđ uel mutatione sniæ possum' puẽire: hoc ẽ ad ociũ cũ dignitate. ¶ Quãobrẽ cõclusio ẽ supioris pticulæ: & repetitio ei' qđ supra dixit. ¶ Solutissima. liberrima: adhuc in arbitrio meo. ¶ Ali'. I alia snia. ¶ Atq;. q̃. ¶ Cũ ue. arguit a minori ad mai': & ẽ sensus: si oia eẽnt mihi: ut dixit: libera: tñ nõ ali' essem: q̃ nũc sum: sed cũ bñficia Cæs. & Põ. me alliciãt: ut ita sentiã: & me cogãt iniuriæ eoꝝ: quia me bñ affecti: gaudẽt tñ malis meis: libẽter adducor ut eã sniam habeã: q̃ & mihi & reip. sit utilis. ¶ Alliciar. adducar: & blãde attrahar. ¶ Bñficiis. Cæ. & Põ. ¶ In hũc sensũ. in hãc sniam quã nũc hẽo: nã aduersando Cæ. Põ. aut Crasso. ¶ Cõpellar. cogar. ¶ Iniuriis. eoꝝ q dicebãt se gaudere ꝙ Crassum hẽrẽ inimicũ: & oẽs q Gabiniũ defenderẽt nunq̃ futuros mihi amicos. ¶ Facile. libẽter. ¶ Patior. pmitto. ¶ Rõnibus. cõmodis. ¶ Cõducere. utilia eẽ. ¶ Aptius. manifesti'. ¶ Legat'. in Gallia. ¶ Et nul. m. i. nihil unq̃ dixi tãpuũ aut feci pro Cæ. qđ ille nõ ita hũerit gratũ: ut uidereẽ mihi quodãmõ obligatus. ¶ Minimũ dictũ. q̃to magis maximũ dictũ: si minimũ etiã cũ sũma gr̃a accepit. ¶ Nõ mõ. nedũ. i. multo magis factũ: hoc est si qd p eo feci. ¶ Illustri. aptã: clara. ¶ Gratia. gratitudine: qa oibus cõmemorabat: quæ pro eo dixissem aut fecissem. ¶ Deuinctũ. astrictum: obligatum: cũ potius ego ei essem obligatus: nam Cæ. pfecturus in Galliam: petiuit. Ci. legatum suum. Sed ille arte Clodii reuocatus est: cuius legationis locum subiuit postea Qu. Ci. eius frater. ¶ Gratia. fauore & beniuolentia: quam habet Cæ. apud omnes. ¶ Et opi. potẽtia. i. eandem capio uoluptatem & fructum de gratia & opibus Cæ. q̃ de meis.

Velifico

Nõ modo

ASC. ¶ NAM neq; arbitrarer pugnãdũ sup. eẽ mihi: cõtra tãtas opes. s. Crassi Cæ. & Põ. neq; arbitrarer pricipatũ sũmoꝝ ciuiũ: dlẽdũ sup. eẽ. i. dleri oporter̃: ẽt si id possit fieri. ¶ Neq; pmanẽdũ sup. eẽ mihi i una snia. i. uno pposito: reb' ɔũsis. s. ad aliũ statũ: & uolũtatib' bonoꝝ. s. ciuiũ mutatis. ¶ Eni. i. qa: pmãsio ppetua i una snia i gubnãda rep. nũq̃ ẽ laudãda uiris pstãtib': qa debẽt sese accõmodar̃ tpib'. ¶ Sed ut i nauigãdo. i. i nauigatõe: ẽ artis. i. ptiet ad artẽ: obseq. i. obẽ par̃ tẽpestati: ẽt si nõ q̃as. i. qlibet nauta ñ q̃at: tenere. i. asseq portũ: cũ uero possis asseq id. i. tener̃ portũ: uelificatõe. i. dispone ueloꝝ mutata: stultũ ẽ tener̃ eũ cursũ: quẽ cœpis. i. cœpis: cũ piculo. s. submersiõis: poti' q̃ pueĩr̃: sup. eo quouelis: tñ. i. tãet si eo. s. cursu tuo: cõmutato: sic cũ ppositũ debeat eẽ oib' nobis i admistrãda rep. id qđ sæpe dcm̃ ẽ a me: uidelicet ocium. i. trãquillitas uitæ cũ dignitate. i. honestate & splẽdore: nos nõ debem' dicere sp idẽ: sed debem' spectare: i. spectando conari asseq sp idẽ. ¶ Quãobrẽ ut posui. i. dixi pauloante: si oia eẽnt mihi soluta. i. libera. tñ nõ essem alius in rep. atq;. i. q̃ sũ nũc. ¶ Vero. i. sed: cũ ego: &. i. silr̃: alliciar. i. blãde iducar bñficiis hoium: & ipellar. s. uiolẽter: iniuriis hoium. in hunc sensũ. i. I hãc sniam: ego facile patior me sentire ac dicere de rep. ea maxie q̃ putẽ cõducere. i. utilia eẽ: mltũ: cũ. s. ita sit ꝙ mihi. tñ. i. mlto magis: rõib'. i. ɔmodis reip. ¶ Aũt. i. sed: ego ago. i. tracto & dico: hæc apti' ac sæpi': ꝙ. i. qa: &. i. silr̃. Q. fr̃ me' ẽ legat' Cæsaris. i. missus cũ Cæsare I Galliã: ad uices illi' (si op' fuerit) gerẽdas. &. i. silr̃: nullũ dcm̃ meũ minimũ. i. etiã minimũ: nõ mõ. i. nõ solũ factũ p Cæsare. i. qđ fecerim p Cæsare: itercessit. s. ad ipetrãdũ aliqd a Cæsare: qđ ille. s. Cæsar: non accepit sup. cũ gr̃a ita illustri. i. perspicua & clara: ut putarẽ. i. putare possem: eũ deuinctũ. i. obligatum mihi. ¶ Itaq;. i. & ita ego fruor sic: & idest simul oi gratia eius quæ summa est: & opibus quas intelligis eẽ maximas: ut meis.

VBE. ¶NEC ali.sensus:cū multi me destituissent & decepissent post restitutionē meā.nō uidebar posse aliter deiicere eorꝝ pfida cōsilia.nisi doctria & cōsiliis meis adiunxissem ét beniuolētiā potētū uiroꝝ.Pō.Cæ.& Crassi q me tutare & tueri possent.¶ Frāgere.deiicere:psternere.¶ Cōsilia de me.q̄ de me cogitarēt:& agitarēt.¶ Proditoꝝ: q me destituerūt cū añ simulassēt:se mihi eē amicos:alii codices hñt.¶ Perditoꝝ.sceleratoꝝ.¶ His p.q̄ mihi eēnt ad tutelā: & itelligit doctrinā suā igeniū:cōsiliū:& ai fortitudinē.¶ Quæ sem.h.q̄ semp i me fuerūt.¶ His ego cō.si fuisses pñs: cū capiebā hęc cōsilia:existimo qđ esses usus eisdē cōsiliis:qa tu nō aliter cēsuisses.¶ Eisdē.f.cōsiliis:qbus sum usus: qa tu ipe cōsuluisses ut eis uterer nec aliter facerem q̄ feci.¶ Noui.dicit quare opinaŕ se fuisse usuꝝ iisdē cōsiliis:ét si Lētu.fuisset Romæ.¶ Moderationē & tēperantiā.moderatio:

Mode-ratio auctore Nonio Mar.ex modestia:q̄ est fundamentū:

Mode-stia soliditas:& basis ipsa uirtutis gignit:q̄ moderatio tēperet:adiūgatq; modos in factis & dictis & cæteris tali-

Tēpe-rantie bus:quæ agēdi officio utunŕ.Tēpantia uero:teste Donato:pro cōsilio & pudētia ponit.Terē.i phormiōe.

St est patrue culpā aut Antipho i re admiserit:ex qua re minus foret rei aut famæ tēperās:nō cām dico:quin quod merit⁹ sit ferat.¶ Tū amicissimū.& amicissimū.¶ Suffusum.ifectū:aspsum.¶ Maliuolētia.odio:quo alr mihi ɔsuluisses.¶ Cōtra.i.pot⁹.¶ Magnū & ex.ad remittēdū & obliuiscēdū iniurias.¶ Apertū.qa nō alr sentis:aliter simulas.¶ Simplicē.sinceꝝ: nō duplicē & tortuosuꝫ.¶ Tales.tali aio ita mutatos.¶ In te.erga te.¶ Eadē.eædē rōnes.¶ Mouissent te.ut cōsuleres mihi faciē dum qđ feci.¶ Quæ mo.me.adduxerūt me: ut id facerē.¶ Sed quocūq; tpe.q.d.hæc feci te absente:sed quotiēscūq; potero te hr̄e pñtē: semper habebo te gubernatorē oium cōsilioꝝ meoꝝ.¶ Potestas facultas.¶ Fuerit mi.mo:tēperator: gubernator.¶ Cōsilioꝝ meoꝝ.qa nihil putabo faciendum nisi q̄ tu censueris.¶ Tibi erit.sicut oli habuisti curam meæ salutis:cū me restituēdū curasti:ita habebis curā meæ dignitatis.¶ Tibi eid :m.tibi ipsi.¶ Sociū.ope & labore.¶ Comitē.i.sentiendo & cōsulēdo:uel te sequēdo quoquo teris.¶ Actionū.oium q̄ ages.¶ Sētētiaꝝ.oīum quę dices.¶ Volūtatū.iudicioꝝ & opinionū tuaꝝ.¶ Neq; in oi.u.hoc ē i tota uita mea:nihil erit qđ tā faciēdo pponā: q̄ ut ita me gerā qđ quotidie magis gaudeas te cōtulisse i me bñficia.¶ Proposita.isituta:deliberata.¶ Lætere ue.magis gaudeas.¶ Te eē.op.me.de me.te cōtulisse i me bñficia.

Si cui fortasse uideor i explanatiōe hui⁹ epi.fuisse plixior & loq̄cior:existimet igēs pelag⁹ ierml cymba nō eē tētādū.

Nec mihi aliter potuisse uideor hominū proditoꝝ de me consilia frāgere:nisi cū præsidiis his:quæ semper habui:nūc etiam potentiū beniuolentiā coniunxissem.His ego consiliis si te præsentē habuissem:ut opinio mea fert:essem usus eisdē.Noui.n.temperantiam & rationem naturæ tuæ:noui animum cum mihi amicissimum:tum nulla in cæteros maliuolentia suffusum:cōtraq; cum magnū & excelsum:tum etiā apertū & simplicē.Vidi ego quosdā in te tales:quales tu eosdem in me uidere potuisti quæ me mouerunt:mouissent eadem te profecto.Sed quocunq; tēpore mihi potestas p̄sentis tui fuerit.Tu eris oium moderator cōsilioꝝ meoꝝ.Tibi erit eidem cui salus mea fuit ét dignitas curæ.Me qdē certe tuaꝝ actionū:sententiaꝝ:uoluntatum:reꝝ deniq; oium socium comitēq; habebis.Neq; mihi in omni uita res tā erit ulla proposita:q̄ ut quotidie uehementius te de me optime meritum esse lætere. Vale.

ASC. ¶NEC uideor mihi potuisse alr frāgere cōsilia pditoꝝ hoium de me:nisi cōiunxissem cū iis p̄sidiis.i.tutaminibus uitæ meæ:uidelicet doctrina:eloquio:fide cōstātia:itegritate:quæ ego habui semp:nūc ét beniuolētiā potentiū.f.uiroꝝ.¶ Si ego habuissem te pñtē his cōsiliis.i.cum inirem hæc cōsilia:ego essem usus eisdē:ut opinio mea fert.i. ut opinor: qa tu eadē suasisses.¶ Ego enī noui tēperātiā & moderationē naturæ tuæ: noui aiuꝫ tuū:cū.f.ita sit q̄ amicissimū mihi: tū.f.multo uerius est:q̄ nulla maleuolētia in cæteros suffusum.i.infectū aspersumue.¶ Et cōtra.i.ecōtrario:noui eū:cum.f ita sit q̄ magnū & excelsum:tū ét apertū.i.nō dissimulatū & simplicē.i.nō fraudulentū.¶ Ego uidi quosdā tales in te: quales tu potuisti uidere eosdē in me.ea quæ mouerunt me.f.ad ineundū in grām:eadē mouissent pfecto te.¶ Sed quocunq; tpe:ptās.i.facultas tui p̄sentis fuerit mihi:tu eris moderator oium cōsilioꝝ meoꝝ:ēt dignitas mea erit tibi eidē curæ :cui salus mea fuit curæ.¶ Certe tu habebis me sociū tanq̄ parē & comitē.i.ut minorē:actionū:sniaꝝ:uolūtatum.deniq;.i.& ut semel dicā:oium reꝝ tuaꝝ.¶ Neq; res.f.aliqua:erit mihi tā.i.tātope pposita.i.affectata:i oi.i.tota:uita.f.mea.q̄ ut lætere quotidie.i.in dies:uehemētius te eē meritū optime de me:hoc ē q̄ ut me tibi gratissimū iudices.Ponit ergo quotidie:

Quoti-die etiā cū in cremēto:quo in dies & in horas non carent.

VBE. Q

Vod rogas.Hæc pars superioris eplæ oio eē uŕ:licet a plerisq; p epla ponaŕ:qđ ideo putatū est:qa a mentiōe Appii Cę. Pom. Crassi:& Vatinii discessit:sed hic rñdet aliis ptib⁹ eplæ Lētu.qa & de oib⁹ supra memoratis quæsiuerat Lētu. & insuper rogauerat eū: ut quæ post pfectionē suā in Ciliciā scripsisset:ad se mitteret.Itaq; oñdit Ci.quæ sint in ea scripta: inter quæ maxie laudat libros quos de oratore scripsit ad.Qu.fratrē:& postea adducit cām q̄re nōdū ediderit libros: quos de tpib⁹ suis scripserat.Deide pollicet diligētiā suā i reb⁹ domestias Lē.de qb⁹ dicit se nō posse ab eo rogari sine dolore: commēdat postea ei negociū quoddā Qu.fr̄is:qđ uŕ fuisse de ēptiōe cuiusdā fundi i Cilicia:quē Qu. Ci.magnificaret subdit deide uarias q̄sdā snias de successiōe Lē.in ipa puicia:qa Appi⁹ cupet ei succedere.Hortaŕ adū Lē. ut ei puinciā cōcedat.Postremo ei cōsulit:ut sibi recōciliet publicanos:quos a se aliq̄tulū alienauerat.¶ Quod ro.qđ oras:& est rñdēdi modus.¶ Orationes.orō uariis modis accipit:sed hic pro orōne quæ partib⁹ rhetoricis constat.¶ Neq; ita multę. idest

Oratio tot:tam multę.¶ Vt pertimescas.multitudinem eaꝝ.¶ Carmina.poemata.¶ Ferre.me uideaŕ relinquere penitus.

M.T.C.Lentulo Imperarori.S.D.

Q Vod rogas ut tibi mea scripta mittā:quæ post discessū tuū scripseri: sūt orōnes q̄dā: quas Menocrito dabo: neq; ita multæ ut pertimescas. Scripsi etiam carmina quædam: nam

ASC. q Vod rogas &c.hic q̄dā exēplaria pricipiū nouæ hñt eplæ:eo q̄ alteri⁹ uidētur q̄ cōtinēŕ i hac pte argumēti:sed potuit Lē.in epla sua primū scripsisse de studio Ci.in se:deide de recōciliatiōe cū diuersis:ad quē hactenus rñdit & demū de studio lrario ad qđ nūc rñdet:& ita una fuerit epla:ut plurib⁹ placeŕ uolo:unde nō erat interserēda particula Vale.¶ Ordo igiŕ est:qđ.i.qa rogas:ut mittā tibi scripta mea q̄ scripserim post discessum tuum.sup.ea:sunt orationes q̄dā.q̄s dabo.f.portādas ad te:Menocrito.f.tabellario:neq; sup.sūt ita multæ:ut ptimescas sup.eas plegere:& est iocose aut modeste dictū:q̄si uero crucīādus sit multaꝝ lectiōe.¶ Scripsi ēt carmia quædā:nam disiungo.i.separo me.

¶Ab orationibus

¶ AB orationibus.a soluto dicendi genere:quod enim certo pedum numero non constat oratio appellatur:sed certe. VBE.
¶ Ab orationibus.a causis forensibus:in quibus solebam multū uersari. ¶ Mansuetiores.amœniores. Delectant enim
carmina quasi Syrenum cantus longe magis quā oratio soluta. ¶ Refero me:quia antea eis operam dederat.ut ipse di
cit. ¶ A prima adolescentia.quia:ut Seruius est auctor:qualibet ætas tris partes hēt Primā.mediam: & præcipitem.
¶ Scripsi.composui. Dialogo.dialogus nō est:ut imperiti īterpretanf:sermo duoꝝ:a dia quod est duo:quod nusquā le Dialogus
gitur:sed est qualibet nr̄a:ubi disputātes ītroducūf quotquot auctori libuerit. Dr̄ aūt a uerbo græco διαλέγομαι dispu
to. Ideo dixit Cice.disputatione. ¶ Et stat expositiue pro
idest. ¶ Queadmodū uolui.arbitrio & iudicio meo. ¶ De
oratore.quo opere Cicero uehemēter gloriatur ut īferius
libro sexto epistolaꝝ ad Leptam scribens in quadam epi
stola q̄ incipit. Simulac accepi. ¶ Aristotelico.non ꝙ Ari
stoteles:aut Isocrates dialogo utāf:sed hoc dicit ꝙ scripsit li Isocrates
bros de orato.more Aristotelico & Isocratico.s.relicto fo
rensi dicēdi genere:sicut illi reliq̄runt:ut ipse Cicero in pri
mo offici. Eodēq; modo de Aristotele & Isocrate iudicio:
quorū uterq; suo studio delectatus cōtēpsit alterū:uel qa
idem fecit:qđ Aristoteles & Isocrates:q post philosophiæ
tractatus scripserunt etiā præcepta Rhetorices:sicut Cice
ro ondit in libro de diuinatione his uerbis. Cum Aristote
les & Theophrastus cum subtilitate:tū copia excellentes
uiri:cum philosophia dicēdi & præcepta coniūxerunt: no
stri quoq; oratorii libri in eundem librorum numerum re
ferendi uidentur. Isocrates autē Gorgiæ Leontini Philo
sophi auditor fuit.cuius domus:ut Cicero in Bruto refert
quasi ludus quidam atq; officina dicendi patuit: de quo
ita dicit. Quāquam forensi luce caruit: intra parietes aluit
aliam gloriam:quā nemo quidam meo iudicio postea est
consecutus:cuius e schola uelut in oratione meminit uelut
ex Equo troiano innumerabiles oratores pdierūt. ¶ Ver
sib⁹.metris:sed metrum nomen est declarationis: quo ra Metrū
ro utuntur auctores:nisi declarationis causa: ut si gram
maticus dicat metrorum multa sunt genera: non autem le
gi metra tua:nec in oratione soluta:nec in carmine:sed uer
sus:carmina:numeros: musas. Aut utemur periphrasi:
hoc est circumlocutione: ut ponendo nomen unius musæ
pro carminibus:aut cytharam Apollineam: ut cātus phœ
beos & pierios & similia. Metrum apud poetas idoneos
nunquā memini legere. ¶ Tēporibus meis non omnibus

ab ořonibus disiungo me:referoq; ad mansuetio
res musas:quæ me maxime sicut iā a pra adolescē
tia delectarunt. Scripsi ēt aristotelico more quē
admodū quidē uolui tres libros in disputatiōe ac
dialogo de oratore:quos arbitror Lētulo tuo fo
re nō inutiles. Abhorrēt eni a cōib' præceptis: &
oēm antiquorū & aristotelicā & isocraticā rōnē
oratoriā cōplectunf. Scripsi etiam uersibus.iii.li
bros de tēporib' meis.qđ iā pridē ad te misissem:
si esse edēdos putassē. Sūt.n.testes: & erūt sempi
terni meritoꝝ erga me tuoꝝ meæq; pietatis : sed
quia uerebar non eos: qui se læsos arbitrarenf: &
eni id feci parce & molliter:sed eos quos erat infi
nitum bene de me meritos oēs nominare:quos ta
men ipsos libros:si quem cui recte committam in
uenero:curabo ad te perferēdos:atq; istam quidē
partē uitæ consuetudinisq; nostræ:totam ad te de
fero. Quantum litteris: quātum studiis ueteribus
nostris delectationis cōsequi poterimus:id omne
ad arbitrium tuum:qui hæc semper amasti liben
tissime conferemus. Quæ ad me de tuis rebus

temporibus uitæ meæ:sed his quibus primum in repu.florui in consulatu meo:deinde ab inimicis uexatus in exiliū mis
sus & deinde reuocatus:hæc enim sua tempora appellat:ut supra sicut & meis temporibus scimus & nonnullis aliis acci
disse. ¶ Edendos:exhibendos:proferendos. Nam edere ab e & do compositum significat proferre:& maxime ut est di Edo
gestis de edendo:significat copiam describendi facere:& in hac significatione potest optime hic accipi. ¶ Meritorū.ostē
dit in prima epistola. ¶ Meæq; p.s.erga te:in prima epistola. Ego in omni officio ac potius pietate. Sed subaudi nō pu
taui edendos. ¶ Quia ue.timebam. ¶ Læsos.offensos:ꝙ scripsissem me ab eis iniuste oppugnatum: aut eos mihi inui
disse:ut dixi supra. ¶ Id feci.i.læsi. ¶ Parce.moderate:non etiā quantū merebanf. ¶ Molliter.nō acerbe:indulgēti ani
mo:quia non in eos acriter inuectus sum. ¶ Sed eos.subaudi uerebar. ¶ Erat infinitū.res infinita & quodāmodo impos
sibilis. ¶ Nominare oēs.oēs nominatim declarare:quia fuerant pene innumerabiles. ¶ Cōmittā.credam:tradā. ¶ Re
cte.tuto & fideliter. ¶ Atq; istam pollicef se esse cōmunicaturū cū Lentulo quæcunq; scribet aut leget. ¶ Vitæ. quā con
sumo in scribendo. ¶ Cōsuetudinis.qa ꝯsueuerat Cice.assidue uersari in lr̄is. ¶ Quātū lr̄is.declarat q̄ sit illa pars. ¶ Li
teris.cognitione litteraꝝ. ¶ Veteribus.quibus a teneris annis operam dedimus. ¶ Delectationis.liberaliū disciplinaꝝ.
¶ Cōseq.efficef. ¶ Cōferem⁹.attribuem⁹.ad arbitriū tuū:ut uoles. ¶ Hæc amasti.i.his delectatus es. ¶ Hæc.i.talia.
¶ AB orationibus.s.habendis:unde patet non ita habitas esse orationes ut scriptæ sunt:nam & cultius & accuratius po ASC.
stea scripsit nonnullas:& refero me ad musas mansuetiores:utpote in quibus nulla est contentio : quales sunt uersus de
astrorum ratione:quibus Aratum transtulit:quæ scilicet musæ māsuetiores:sup.delectant me maxime : sicut delectarūt
me iam a prima adulescentia:non tamen optimam habuit in eis uenam. ¶ Scripsi etiam more Aristotelico : quidem : id
est certe quemadmodum uolui.idest quantum conatus sum: tres libros de oratore in disputatione : ac pro.i.dialogo.i.
diuersorum disputantium sermone:non enim dicitur dialogus duorum sermo:sed disputatio quotcunq; inter se loquun
tur:a uerbo διαλέγομαι dialegomæ:quod est comprobo disputo &c.quos:scilicet libros : ego arbitror fore non inutiles Dialogus
Lentulo tuo:scilicet filio. ¶ Enim.i.quia:abhorrent.i.alieni sunt a præceptis communibus:& ita qui singularis euadere
uult non debet in triuialibus uersari:& complectuntur.i.continent: omnem rationem oratoriam antiquorum: & Aristo
telicam & Isocraticam. ¶ Scripsi etiam uersibus tres libros de temporibus meis:quos emisissem iampridem:idest iam a
plusculo tempore:& adhuc mitterem:si putassem edendos esse.i.edi & emitti debere:quia autem tales non fuerunt opi
nor deperiisse. ¶ Sunt enim & erunt testes sempiterni:cui sententiæ fata inuiderunt:meritorum tuorum erga me: & pie
tatis meæ:scilicet in te:aut potius in rempubli. ¶ Sed quia uerebar nominare non eos qui arbitrarentur se læsos . ¶ Et
enim.i.quia certe:id feci:idest læsi aliquos:parce.i.sobrie & molliter:idest leniter: sed sup. uerebar nominare eos quos
benemeritos de me erat infinitum nominare omnes. ¶ Quos ipsos.i.licet tales sint libros:tamen si inuenero quem.i.ali
quem:cui committam recte:ego curabo perferendos.i.ut perferantur ad te. ¶ Atq; defero ad te.i.tibi transmitto istam
quidem partem uitæ & consuetudinis nostræ totam:quia omnia scripta in ocio illi communicanda censent : unde addit.
¶ Quantum delectationis poterimus consequi litteris & quantum studiis nostris ueteribus:id omne conferemus ad ar
bitrium tuum:qui amasti semper hæc.s.studia litteraria.

domesticis scribis, quæq; mihi cómendas, ea tantæ mihi curæ sunt: ut me nolim admoneri: rogari uero sine magno dolore uix possũ. Q d ad me đ Qu. fratris negocio scribis te priore æstate: q morbo ĩpeditus in Ciliciá nó tráfires cóficere nó potuisse: nunc anté oĩa facturum ut conficias id scito eẽ eiusmodi, ut frater meus uere existimet adiuncto isto fundo patrimoniũ fore suũ per te cóstitutum Tu me de tuis rebus omnibus: & de lentuli tui nostriq; studiis & exercitatióĩbus uelim q̃ familiarissime certioré & q̃ sæpissime facias, existimesq; neminé cuiquá neq; carioré neq; iucúdiorem unquá fuisse q̃ te mihi: idq; me non mó ut tu sentias: sed ut omnes gentes: etiam ut posteritas omnis itelligat esse factuꝝ. Appius in sermonibus antea dictitabat: postea dixit etiam in senatu palam sese: si licitũ esset: legem curiatam ferre: sortiturum eẽ cũ collega prouinciá si Curiata lex non esset: separatuꝝ cum collega: tibiq; successuꝝ: legẽq; curiatam cósuli ferre opus eẽ: necesse nó esse se qm̃ ex senatuscósulto puinciá héret: lege cornelia ĩpiũ hituꝝ

VBE. ¶ DOMEsticis. familiaribus. priuatis. ¶ Nolim admoneri. quia pp meum in te amorem per me ipse recordor. ¶ Rogari. orari. ¶ Sine dolore. quia puto diffidere beniuolentiæ nostræ. ¶ Quod de Q u. fratris. ad aliam epistolæ Lentuli partem respondet: in qua se excusauerat quod non potuisset Q u. Cicer. negocium conficere: quia priore æstate morbo implicitum in Ciliciam ire non potuisset: se tamen nunc daturum operam ut conficeret: uidetur auté: ut dixi: negociũ hoc fuisse fundus: quem Q u. Cice. opa Létuli emere: cupiebat: quẽ ab eo tanti fieri dicit Ci. ut eo sibi adiũcto existimet patrimonium suum per ipsum Len. fuisse constitutũ. ¶ Implicitus. impeditus. ¶ Tráfire. ex Cypro. Nam ut uisum est in epistola quæ incipit. Legi tuas literas: pẽrat Lentulus Cypro: & Ciliciæ. ¶ Conficere. perficere: exequi: absoluere. ¶ Nũc facturum. subaudi quod scribis te. ¶ Eiusmodi tale. talis momenti. ¶ A diuncto. addito sibi: uel rebus suis. ¶ Cõstitutum. confirmatum: stabilitũ: ¶ Studiis. literarum. ¶ Exercitationibus. quid potissimum scribat: & in quo se exerceat. ¶ Existimes. iudices. ¶ Neminem. i. neminem ab aliquo magis fuisse amatũ q̃ te a me ¶ Idq; neminem fuisse cariorem cuiq̃: q̃ te mihi: ¶ Sentias. cognoscas. ¶ Omnes gẽ. tã externæ q̃ Italæ. ¶ Etiã posteritas. etiam qui post nos nascentur. ¶ Appius. dicit quid Appius diceret de succedendo ipsi Lentulo. ¶ In sermonibus. collocutionibus amicorum priuatis & familiarib⁹. ¶ Dictitabat. sæpe & frequẽter dicebat. ¶ Etiã in senatu quasi in loco publico: ubi uellet uerba sua pondus habere. ¶ Ferre. promulgare. ¶ Legem curiatam.

Lex curiata — lex curiata non a Curio latore: sed a curiatis comitiis: de quibus supra diximus dicta: est quoniam a comitiis curiatis erat constituta: quæ lex prohibebat prouĩciam cuiq̃ designari sine sorte: hoc est ne prætores aut proconsules aut imperatores succedere in prouinciis possent: nisi eas prius inter se sortiti fuissent. Huic contraria fuit lex cornelia: qua permittebatur ut prouinciæ etiam sine sorte designari possent sine senatu: creatus igitur consul Appius dicebat: q si liceret ferre legem curiatam: sortiretur cum collega prouinciam. Si autem lex curiata non esset quæ prouinciam sortiri iubebat: dicebat se separaturum prouinciam cum collega: ut collegæ consulatus in urbe: sibi uero in prouincia obtingeret: succederetq; Lẽtu. neq; necesse esse sibi: qui esset consul: ferre illam legem curiatam: quia iam senatus per legem corneliam decreuisset: ut ille prouinciam haberet non obstante lege curiata: & quoniam introisset in urbem ad petendum consulatum: dicebat se habiturum imperium: quia tempore cõmitiorum qui consulatuʒ peteret adesse necesse erat: Auctor Appia. lib. ii. ubi de Cęsaris consulatu loquitur. ¶ Opus esse consuli. s. ferre legem curiatam sibi: necesse nõ esse ferre legem curiatam: &

Opus est Necesse est — subaudi dixit: uidentur tamen esse contraria opus esse & necesse non esse: sed non ita est: nam opus esse ad officium pertinet: necesse uero q se aliter habere non potest: ut opus est præceptori bene instruere discipulos: sed non est necesse. sic ergo dicebat Appius ad consulem pertinere ferre legem curiatam: sed nõ necesse esse: quia ad hoc non cogeretur quia eẽt consul: quomodo ergo dixit si licitum esset: soluitur quia aut tempora comitiorum prohibebant: quæ fortasse tunc nõ fiebant: aut quia illa lege (teste. A. Gelio) minoribus magistratibus creãdis magistratibus dabatur: sicut maiores magistra

Maiores magistratus — tus centuriatis comitiis fiebant. Ergo si licitum esset quia magistratus erat maior qui ea lege non dabatur. Maiores autẽ magistratus (eodem Gellio teste) sunt: censores. consules. & prætores reliqui minores appellantur. Prætores autem consulum collegæ esse poterant. & eodem auspicio creabantur. ¶ Separaturum. diuisurum sine sorte: alii codices habent se pacturum: quod non displicet mihi: ut pacturum: idest conuenturum. ¶ Cum collega. ut ille in Italia remaneret: ipse uero in prouinciam proficisceretur.

ASC. ¶ EA quæ tu scribis ad me de rebus tuis domesticis: & quæ cõmendas mihi: sunt mihi tantæ curæ: ut nolim me admoneri. ¶ Autem. i. sed: uix possim rogari. s. a te: sine magno dolore: quia qui multum rogat diffidere uidetur: quod scribis de negocio. Quinti fratris. s. mei: te non potuisse conficere sup. ipm: æstate priore: q idest quia: tu impeditus morbo non transieris. s. e Cypro in Ciliciam: aũt. i. sed tu scribis nunc te facturum omnia: ut cõficias. i. absoluas & expedias scito id scilicet negocium: esse eiusmodi: ut frater meus existimet uere: isto fundo quem petit: adiuncto: scilicet rebus suis: patrimonium suum constitutum sup. esse per te. ¶ Tu me &c. Ordo est. uelim sup. ut tu facias me certiorem. i. doceas me q̃ fami-

Facio certiorẽ — liarissime & q̃ sæpissime. i. ualde aut summe familiariter: & frequẽter: de oĩbus rebus tuis: & de studiis & exercitationibus Lentuli tui: scilicet filii naturalis: & nostri. s. cura. Visum est mihi: ideo potius dici facio te certiorem q̃ certũ. q certior fiat qui prius aliquantulum certus erat: certus etiam qui nihil sciuerit: quia ergo amantius petimus certiores nos fieri. & modestius dicimus nos certiores alios facere: ideo sic loqui institutum est: & existimes neminẽ fuisse cuiquã neq; chariorem: neq; iucundiorem unquam: quam te mihi: hic tres negationes non plus efficiunt q̃ duæ: & me esse facturum: ut nõ modo tu sentias id: sʒ ut oẽs gentes sup. sentiant. & ut omnis posteritas intelligat scilicet per scripta aut narratiões hominũ. ¶ Appius dictitabat. i. frequẽter dicebat in sermonibus. i. cõfabulationibus non iuridicis postea dixit etiam palam in senatu si eẽt licitum sese ferre legem curiatam. i. ad populum curiatim: hoc est per curias conuocatum: latam: sup. se sortiturum eẽ prouinciam cum collega. i. eo qui secum cõsul erat in annum sequẽtẽ: lex autẽ curiata non pmittebat prouinciam obtineri sine sortitione: & si lex curiata non eẽt. i. si non eẽt licitum eam ferre: dixit sup. se separaturum. i. diuisurum cum collega & successurum tibi: sciʒ in Ciliciam: quod ẽt contingit: & dixit ferre legẽ curiatam eẽ opus idest utile & opæ pcium consuli: quia sic uterq; forte iudicio prouinciam aut urbẽ regẽdam obtinẽs suspitiõe impiositatis ac auaritiæ absoluebatur: & dixit ferre legẽ curiatam non eẽ necesse: quia dixit se quoniam habere prouinciam ex senatusconsulto: habiturum imperium lege cornelia: quam ipsum sine sortitione permittebat.

¶ Quod

QVOD in urbem introiſſet:poſt comitia centuriata:quæ in cãpo martio:extra pomeria habebãtur:& cõſuliq́ poſt ſenatuſconſultum ex comitiis introiſſet in urbem:licebat & permittebatur per legem corneliam ire cũ imperio in prouinciam:quam haberet ex ſenatuſconſulto. Itaq́ hac lege cornelia:dicebat Appius ſe ſucceſſurum Lentu. ſine lege curiata:quam non eſſet ei neceſſe ferre:propter cauſas ſupradictas. Se imperium habiturum:ſubaudi dixit. Quod in urbem introiſſet:quia centuriata comitia:inter pomeria fieri nefas eſſet:quia exercitum extra urbẽ imperari oporteat:intra urbem imperari ius non ſit:auctor. A. Gellius. Quod ad te ſcribat:tibi eſſe agendum de dimittenda ꝓuincia ſucceſſori. VBE.

qđ in urbẽ introiiſſet. Ego qđ ad te tuoꝝ qſq́ neceſſarioꝝ ſcribat neſcio:uarias eſſe opiones intelligo:ſunt qui putant te nõ poſſe decedere, ꝙ ſine lege curiata tibi ſuccedat. Sunt etiã qui ſi decedas:a te relinqui poſſe, qui prouĩciæ præſit:mihi nõ tã de iure certum eſt, q̃q̃ ne id quidem ualde dubiũ eſt:q̃ illud ad tuã ſummã amplitudinẽ:liberalitatẽ:dignitatẽ, qua te ſcio libẽtiſſime frui ſolere:ptinere te ſine ulla mora prouinciã ſucceſſori concedere:præſertim cum ſine ſuſpitione tuæ cupiditatis:nõ poſſis illius cupiditatem refutare. Ego utrũq́ meum puto eſſe:& quid ſentiam oſtendere:& quod feceris defendere. Scripta iã epiſtola ſuperiore accepi tuas litteras de publicanis:quibus æquitatem tuam nõ potui nõ probare:facilitate autem uellem conſequi potuiſſes:ne eius ordinis quem ſemꝑ ornaſti:rem aut uoluntatem offenderes. Equidem non deſinam tua decreta defendere:ſed noſti cõſuetudinẽ hoium. Scis q̃ grauiter inimici illi ipſi Qu. Scæuolæ fuerint:tibi tñ ſum auctor:ut ſi quibus rebus poſſis:cũ tibi ordinem aut re cõcilies:aut mitiges. Id & ſi difficile eſt, tñ mihi uidetur eſſe prudentiæ tuæ. Vale.

Varias opi. diuerſas eſſe ſentẽtias:an Appius tibi iure ſuccedere poſſit per legem Corne. an non. Sunt q pu. declarat unã opinionem. Sine le. cu. ſine qua ſucceſſor dari nõ poteſt. Sunt etiam qui. ſubaudi putãt. Relinqui:ſubſtitui loco tui. A te. ſine auctoritate ſenatus. Mihi:ponit cõſilium ſuũ dicitq́:ꝙ non tam certum habet:quid ſit de iure:q̃q̃ ne de hoc quidem ualde dubitat:q̃ certum habet:quod ad eius ſũmã amplitudinẽ:& dignitatẽ pertinet prouinciam ſtatim ſucceſſori concedere:ne uideatur fuiſſe nimiũ cupidus illius ꝓuinciæ retinẽdæ. Q ua:liberalitate. Frui ſolere. i. delectari. Sine ulla mora. ſtatim ſine iuſſu ſenatus. Illius:Appii. Cupiditatẽ:erat enim cupidiſſimus obtinendi illã ꝓuinciam. Ego utrũq́:excuſat ſe:ꝙ ei uideatur dediſſe cõſilium ſuũ:dicit igitur ad ſe pertinere:& dicere Len. qđ ſentiat:& defendere qcqđ ille fecerit. Vtrũq́. ſ. qđ ſeqtur. Quod fe. ſiue bene:ſiue male. Scripta iam epi. hæc enim additio q̃dã epiſtolæ. De pu. contra quos Appius q̃dam decreta noua fecerat eis damnoſa. Quibus:litteris. Non pro. laudare:& cõfirmare. Æquitatẽ tuã:qa cognoui te æquitate adductum contra eos feciſſe:qđ feceris. Facilitate autem:benignitate ignoſcendo. Conſequi:efficere. Ne of. ne læderes. Eius or. publicanoꝝ. Ornaſti:laudaſti:& honoraſti. Equidem:ſenſus eſt:nõ ceſſabo defendere quicquid decreueris in prouincia:ſed exemplis aliorum edoceri debes:dum ſcias:quales ſoleant eſſe publicani in eos:qui aliquid contra uoluntatem eoꝝ decernunt. Hoium:publicanorum. Ipſi illi. habent emphaſim geminata ꝓnomina. q. d. tam æquo:& iuſto. Q u. Scæuolæ:iuris peritiſſimo. Tibi tamen:q̃q̃ eos offendiſti. Sum auct. ſuadeo:conſulo. Q uibus re. aliquibus rationibus. Reconcilies:reducas in grãm. Aut mitiges:placatiorem reddas:ne tam grauiter ſit tibi inimicus. Id:uel reconciliari:uel mitigari ordinem publicanorum. Difficile:quia ualde ſunt irritati & tibi infeſti:propter tua in eos decreta. Eſſe prudentiæ tuæ:tuæ ſapientiæ:ut quacunq́ ratione eum ordinem tibi reconcilies.

QVO ad:ideſt donec introiſſet in urbem. ſ. Romam. Ego neſcio quid quiſq́ neceſſarioꝝ tuoꝝ ſcribat ad te. intelligo uarias opiniones eſſe:ſunt qui putant te:non poſſe decedere. ſ. prouincia:ꝙ ſuccedatur tibi ſine lege curiata:ſunt etiã qui putant:ſi decedas. ſ. de prouincia:ſupple uicarium:poſſe relinqui a te, qui præſit prouinciæ. Non tam certum eſt mihi de iure:ideſt quid per ius facere oporteat:quãquam ne id quidem eſt ualde dubium:quam ideſt quãtum:ſupple certum eſt:illud. ſ. te concedere ſucceſſori prouinciam:ſine mora:pertinere ad ſummam amplitudinem tuam:qua tot functus es honoribus:dignitatem:qua eis perfunctus es:& liberalitatem:qua ſcio te ſolere frui libenter:& qua de tuo iure uidearis uelle concedere:præſertim:quod dicunt ſpecialiter:cum non poſſis refutare cupiditatem illius. ſ. ſucceſſoris tui:ſine ſuſpitione cupiditatis tuæ. Ego puto utrunq́ eſſe meum:ideſt mei officii:raro aut nunq̃ reperitur mea:cum uerbo eſt:& ideſt ſimul oſtendere:quid ſentiam ſup. faciendum:& defendere quod feceris. Scripta iam epiſtola ſuperiore:ergo hoc erat principium nouæ epiſtolæ:accepi litteras tuas de publicanis:ideſt publici uectigalis redemptoribus:quibus:ſcilicet litteris:aut de quibus publicanis:ego non potui:non probare:ideſt coactus ſum approbare æquitatem tuã:ſcilicet qua eos condemnaſti æquiſſime:uellem autem ſup. ut potuiſſes:ſcilicet æquitate id permittẽte:conſequi:ideſt obtinere:facilitate:ideſt per facilitatem:& exortabilitatem tuam:ne offenderes:ideſt læderes rem:aut uoluntatem eius ordinis ſcilicet publicanorum:quem ornaſti ſemper. Equidem:ideſt ego quidem:quantum ad me attinet:non deſinam defendere decreta tua:ſcilicet quæ contra eos decreuiſti:ſed noſti conſuetudinem hominum:ſcis quam:ideſt quantum grauiter illi ipſi fuerint inimici Quinto Scæuolæ. Tamẽ:ideſt tametſi æque contra eos iudicaſti:ego ſum auctor:ideſt conſiliator:& admonitor:ut aut reconcilies aut mitiges tibi eum ordinem:ſcilicet publicanorum quibus:aut ſi quibus:ideſt aliquibus rebus poſſis. Id & ſi eſt difficile:quia turpe eſt decreta:præſertim iuſta reuocare:tamen uidetur mihi eſſe prudentię tuę:ſcilicet ut poſſis id honeſte efficere inuento bono medio. ASC. Meum eſt

M.T.C. Valerio iuriſconſulto. S.D.

Vr enim tibi hoc non gratificer neſcio:ꝑſertim cum his tpibus audacia ꝑ ſapiẽtia liceat uti. Lẽtulo noſtro egi ꝑ litteras

Vr enim:hæc epiſtola nõ ſcribit ad. P. Lẽt. ad quẽ ſuperiores:ſed ad. L. Valeriũ:qui ſe iuriſconſultum ꝓfitebatur:& appellari gaudebat. Itaq́ in hac epiſtola eũ irridet Ci. & deinde hortatur:ut tandem Romã reuertatur:ne totiens lr̃as ab amicis expectet:& malit eſſe Romæ:ubi multi alii ſunt iuriſconſulti:q̃ in Cilicia:ubi ſolus ſapere uideatur. Deinde quãuis cũ eo iocari uideatur:tñ eum arrogantiæ carpit. Cur enim:quidam dicunt deeſſe principium huic epiſtolæ:quia enim particula nõ cõ VBE.

uenìat principio orationis:sed non aduertunt principium epistolæ:iunctum esse cum fine tituli epistolę:nā cum dicit.M.T.C.S.D.L.Valerio iurisconsulto subdit. ¶ Cur enim tibi hoc non gra.ne.hoc est nescio cur in hoc tibi non morem ĝeram:ut te iurisconf.appellem. ¶ Gratificer:gratum faciam:quia scio te hoc nomine delectari. ¶ Audacia:quia hic Valerius usurpat sibi nomen iurisconsul.cum tamen haberet paruam cognitionem legum:ut ipse Cic.lib.iii.ad Appium.L.Vale.iuriscon.ualde tibi cōmendo:etiam si non est iuriscon.melius enim ei cauere uolo:q̄ ipse alus solet:erat autem hic L.Vale.in Cilicia apud Lentu.ibiq; mansit post discessum Len.cū Appio.qui ei suo ess erat:ut ex predictis uerbis Cice.facile cognoscitur. ¶ Pro sapientia:sicut tu uteris. ¶ Egi gratias:dixi gratias.

ASC.

Vt enim &c. Ex hac epistola potissimum coniunctur salutationem esse de itegritate epistolæ:ad eam enim respicit principium eius. Nam quia Valerium quendam arrogantem hominem per iocum dixerat iurisconsultum:salutando sic. Valerio iurisconsulto.addit quasi dicat dixi iurisconsulto:nescio enim cur non gratificer:idest in gratiam tuam faciam:aut dicam hoc:idest te iurisconsultum salutem:pśertim cū liceat uti his temporibus.s.tam corruptis:audacia pro sapientia. ¶ Ego egi diligenter Len.nostro.s.amico gratias.

tuo nomine gratias diligēter. Sed tu uelim desinas iā nostris litteris uti, & nos aliqñ reuisas, & ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, q̄ istic, ubi solus sapere uideare. Quamq̄ qui istinc ueniunt:partim te superbum esse dicunt: q̄ nihil respondeas:partim contumeliosum, q̄ male rñdeas. Sed iam cupio tecum coram iocari. Quare fac ut q̄primum uenias : neq; in Apuliam tuam accedas:ut possimus saluum te uenisse gaudere:nam illo si ueneris:tanquam Vlysses cognosces tuorum neminem. Valé.

VBE. ¶ TVO noīe:tuis uerbis:tua ut dicam parte:quia benemeritus erat Lentu.de hoc Valerio. ¶ Desinas:cesses:omittas. ¶ Vti nostris litteris:uel quas ad te scribo:uel ad alios pro te. ¶ Aliqñ:tādē. ¶ Reuisas:reuideas ad uidēdū uenias. ¶ Malis:potius uelis. ¶ Ibi:romæ. ¶ Aliquo numero:similium tui:& eorum qui sunt legum periti. ¶ Solus:quia es inter barbaros & imperitos. ¶ Quāq̄:nūc Ci.licet uidetur iocari:tamē serio carpit eum. ¶ Istic:ubi tu es:nam hic significat locum præsentem ei qui loquitur. ¶ Istic:ad eum qui audit. Illic locum significat absentem ab utroq;: eodem modo significant pronomina:hic iste/ille/& reliqua omnia aduerbia ab eis deducta quemcunq; motum significent. ¶ Partim:ordo est:quāq̄ qui istinc ueniunt:subaudi eorum. ¶ Partim dicunt.i.pars dicit:ut declarat Au.Gellius:& probat exemplis. ¶ Superbum:elatum:arrogātem. ¶ Quod nihil rñdeas:superborum enim est salutantibus aut petentibus non respondere. ¶ Contumeliosum:iniuriosum. ¶ Male:inhumane:cum contumelia. ¶ Sed iam:ne aduertat hæc serio dicta:statim intulit sed iam. ¶ Coram:uerbis. ¶ Quare:conclusio. ¶ Fac:modus hortādi potius q̄ imperandi. ¶ Quāprimum:una est dictio composita:& significat ualde cito. ¶ Quā primum uero duæ partes sunt:necesseq; est eis adiungere duo uerba:ut est illud Virgilianum. Quāprimum pastu repente præsepia tauri:Si qua tui Corydonis habet te cura:uenito. ¶ Apuliam tuam:uel unde hic esset oriundus:uel in qua ille diutius cum aliqua gratia fuisset. Est autem Apulia prouincia Italiæ mari Adriatico cōtermina:q̄ & Iapygia dicta est ab Iapyge Dædali filio:qui eam regionem tenuit usq; ad Dauniam. ¶ Saluum:incolumē.s.te uenisse huc non in Apuliam. ¶ Illo:illuc. ¶ Tanq̄ Vlys.qui post longos maris errores cū domum redisset:tam a suis non cognoscebatur:q̄ eos nō cognoscebat:ita q̄ a Thelogono filio:quem ex Circe susceperat per imprudentiam est interemptus. Soli tñ canes:teste Homero:caudarum adulatione aduentum domini exceperunt. ¶ Neminem:nullum:& eleganter dictio negatiua locatur in fine orationis:nullus aūt generaliter ad omnia refertur:ut nullus homo:nullus ager:nullus lapis.Nemo uero tantum ad homines:licet Virg.dixit. Turne quod optanti diuum promittere nemo auderet. Nemo enim improprie pro nullus posuit:cum de deis loqueretur:quod poetæ conceditur:oratori nullo modo.

Hic
Istic
Illic
Quam primū
Quāprimum
Apulia
Iapygia
Nemo
Nullus

ASC. ¶ Tuo nomine:idest pro te:per litteras:sed uelim ut:supple tu desinas iam uti litteris nostris:& reuisas:idest iterum uisum uenias nos aliquando.i.tandem:& malis esse ibi.s.Romæ:ubi sis aliquo numero.i.precio:quia homines nihili nō numerantur:q̄ istic.s.in prouincia ubi nunc es:ubi uideare solus sapere:q̄q̄.i.tametsi:sup.ii qui ueniunt istinc:idest ab eo loco ubi es:dicunt partim te esse superbum q̄ nihil respondeas:partim contumeliosum.i.inferre multas contumelias q̄ respondeas male. ¶ Sed ego cupio iam iocari tecum coram:idest in præsentia:quare fac ut uenias quamprimum.i.ualde cito:neq; accedas in Apuliam tuam.s.patriam:ut possimus gaudere te uenisse saluum. ¶ Nā si ueneris illo.i.in Apuliam neminem tuo℞ cognosces:tanq̄.s.esse Vlysses:qui post decennale bellum & plurium anno℞ errorem ad suos reuersus:& a nemine agnitus:tandem a Thelogono filio est interfectus. Dixi plurium annorum errorem. Nam si Thelogonum:a quo interfectus est:ex Circe sustulerat:necesse est plusquam decem anno℞ illi demus errorem : aut dicamus longe post reditum ab illo interfectum. Licet autem a nemine est cognitus:neminēq; cognosceret:canes tamen:teste Home.caudarum adulatione aduentum domini exceperunt:quos longæuos fuisse necesse est si dñm agnouerunt.

Thelogonus

Finis Libri primi.

Vanq̃ me noīe. Hic Curio ad quē nunc Cicero scribit. Auum & patrem egregios oratores habuit: & ipse in dicendi facultate clarissimus: quod inter fortunæ exempla annumerari potest: hic posterior in initiis dissensionum Pompei & Cæsa. tribunus electus est populo acceptissimus. Cæsaris inimicissimus: ad dicendũ paratissimus: quem postea plurimo ære alieno oppressum: ut pro se ageret Cæsa. facile adegit: auctor Appia. lib. ii. Ante uero hæc tēpora: cum adhuc pene adolescens magistratum gereret in Asia: per litteras accusauit Cice. negligentiæ: conquerens q ab eo nihil litterarũ acciperet: ad quem Cicero respondet huiuscemodi accusationem

VBE.

M.T.C. EPISTOLARVM FAMILIARIVM LIBER SECVNDVS.

M.T.C. Curioni S.D.

Vanquam me nomine negligētiæ suspectum tibi esse doleo, tamen non tã mihi molestum fuit accusari abs te

præ se ferre quēdam amorē: cum ōdat se desyderare officium Ci. in scribēdo. Excusat tamen se Cic. q non fuerit negligēs: sed plures ad eum litteras scripserit q̃ ab eo acceperit. Promittitq; se post hac sæpius scripturum. Deinde ōdit in quãta expectatione sit ipse Curio: hortaturq; eum: ut spē de se susceptam sustineat: & tueatur: & ita se gerat ut aliquãdo consolationi eẽ possit senectuti ipsius Ci. cuius pceptis optime fuerat institutus. ¶ Quanq̃: sensus est: licet doleã qd habeas me suspectum negligētiæ: cũ q̃reris qd nihil litterarũ ad te scripserim: tñ nõ tam moleste tuli q accuses officiũ meum in scribendo prætermissum: q̃ fuit mihi iucundum quod ipsum requisiueris & desyderaueris.

Vanq̃ me. Appia. in Romana historia diligētissim⁹: Curionē: de quo nũc agim⁹: singula eloquentia: graui ɔsilio: & magno aīo fuisse ōdit li. ii. de bello ciuili: & dissentiētib⁹ Cę. & Põ. cũ Senatu tribunũ ple. fuisse cõmemorat: & grauissimas añ bellũ ciuile cũ Cę. inimicitias hũisse. Exorto idē paucis post tpib⁹ iter Cæ. & Põ. bello ciuili: mutato ɔsilio ptes Cæ. secutus ē: & in Lybiã missus a Cę. ɔtra Varũ & Iubã imperator appellari uoluit: & pugnãs apd Bragadã fluuiũ haud lõge ab Vtica iterfectus est: & ipsi caput abscissum: & Iubę delatũ. Hic ē de quo meminit Hieronymus his uerbis: Curio prõptus & popularis orator Romæ hr̃ insignis: q deiceps in Africa pudore amissi exercitus mori maluit: q̃ euadere. Et itē Trãq. i uita Cę. Hũc ãt mira q̃dã necessitudine Cice. ɔiunctũ fuisse: uel ex eorũ lr̃is facile possumus itueri. Is adhuc admodũ adolescēs q̃sturã gerebat i Asia: & p lr̃as ɔq̃st⁹ est: q̃tum ɔiectura colligimus: Ci. nimis i scribēdo negligēte eē: nihilq; ad eũ lr̃arũ: dar tũc has ad eũ lr̃as scribēdas putauit: qb⁹ duo ɔplectit. i pmis purgat obiecta. demõstrãs se nõ eē i scribēdo negligētē: idē ad tutãdã oplonē sũmę ũtutis de se ɔcitatã: Curionē uehemeter hortat. Et qm: ut dixius: q̃stores erãt i asia: pmo qd sit q̃stura docebimus. A q̃rēda pecũia publica maleficiisq; idagãdis: q̃stores dicti sunt. Duo primũ: inde plures tã ex plebe q̃ ex gēte patritia cõstituti sũt. Horũ aũt triplex est genus: & q publico ærario: quos ętate nr̃a camerarios siue camerlēgos uulgus appellat: & q maleficiis dãdisq; iudiciis psunt: quos maleficiorũ iudices hodie nũcupamus: & q militiæ: seneschald exercitus uulgo nomiant. Est pfecto antiq̃ssima huius magistratus origo: adeo q multi a Romuli & Numæ tpibus institutũ existimēt. Verũ ego ante Tullũ Hostiliũ q̃stores fuisse nõ inuenio: q fuit tertius a Romulo. Gerēdorũ pterea honorũ: dicēdæq; in senatu sniæ pncipiũ q̃sturã fuisse cõperio. ¶ Quanq̃ me noīe negligētiæ suspectũ tibi esse doleo. Tametsi dolori mihi est: q in scribēdo ad teipsum: tu me suspicaris negligētē esse. Quanq̃ & alii eiusdē significantiæ dictionibus: ut tãetsi: & nõ cũ indicatiuo semper in pricipiis orationũ: ita uti debemus: ut nõ modo Ciceronē: sed alios oēs usos fuisse cõspicimus. In rhetoricis. n. sic hēt. Et si negociis familiarib⁹ impediti uix satis ocii studio suppiditare possumus. Et in officiis. Quanq̃ te Marce fili annũ iam audiētem Crateppũ: idq; athenis abūdare oportet. Et Terē. Quãq̃ hæc inter nos nup notitia admodũ est. Noli tñ extimes qn etiam in aliis uerborũ modis interdũ possis has dictiões apponere. Nã pricipiis orationũ exceptis: q̃ sibi loca peculiariter asciscunt: cũ aliis modis uti possumus: ut Plinius ad Corneliũ priscũ. Dedit. n. mihi quãtũ maxime potuit: daturus amplius si potuisset. Tãetsi qd hoī dari posset maius: q̃ gloria: laus: & æternitas. Eiusdē etiam significationis sunt. licet & q̃uis: sed nõ eiusdē naturæ: qm in oibus locis tã cũ indicatiuo: q̃ cũ subiũctiuo in differēter ɔiungi pñt. ¶ Noīe: appellatiōe: q me negligētem appellas. Nomē alii quasi notamē per cõcisionē dicunt: nos greci putamus ab eo dictũ: qd illi γνωμοι qd est tribuo appellatũ uolũt. Nulla ē. n. res: cui nõ sit nomen aliquod attributũ. Illũq; uere sapiētē esse crediderũt: qui potuit rebus oībus nomē ostendere. Omne autē qd loquimur nomē est: omnesq; partes orationis nomina appellari pñt: cũ prima nominis significãtia in rerum omnium appellatione uerset. Sunt & aliæ cõplures noīs species: inter quas pnomen: cognomen: & agnomen inuenimus: quæ sic inter se discrepant. Prænomen qd antefertur nomini: & id aut una: aut duabus: aut tribus litteris explicatur: ut. P. Publius: duabus: ut. Cn. Cneus: tribus: ut Sex. Sextus. Id quidē a Sabinis & Romanis exortũ esse percusso foedere mutuo manifestũ est. Sabini enim Romanorũ nomina suis nominibus ante ferre cœperunt: eodem modo Romani Sabinorũ suis: ut maiori beniuolentia iungerentur. Cognomen maiorũ est a sanguine uel familia deriuatũ. ut Iulius a Iulio Ascanio: Cornelius a corneliorũ familia appellatus. Agnomen tribus modis accipitur: a Fortuna ut Africanus: a corpore: ut Crassus: ab animo: ut pius Æneas: & Tarquinius superbus. ¶ Tamen. Sensus est: non tantũ moleste tuli q tu me negligentiæ accusabas: quantum profecto lætatus sum: q dum me ita accusabas: meum scribendi ad te officium requirebas. Solēt plærique post huiusmodi dictiones: quanq̃: tametsi: quamuis: licet: & si adiungere nihilominus pro tamen: barbare faciunt nõ latine: exigunt enim istæ dictiones: ut in oppositum ipsarum locetur tamē. Interdum etiam sine illis apponimus tamen: & tunc aut præintelligimus quanquam: aut idem significat quod uerum: & sed cum relatiuo coniunctum: ut si sic dicas. Curio uir fuit eloquentissimus: cui tamen in eloquentia, Cice. anteponas: quod est idem si dixeris: uir fuit eloquen-

PHI. Quæstura Quæstor Quanq̃ Etsi Tãetsi Quamuis Licet Nomen Prænomen Cognomen Agnomen Tamē

Sed tñ / Attñ / Accuso / Incuso

tissimus Curio. sed cui Ciceronē auferendū putas: Hæc duo: sed tamen: aut at & tamen: elegantia aliquantulum differunt: latinitate non differunt: & cum alterum eorum sufficeret: coniunguntur: ut Nil mihi rescribas: attamen ipse ueni. Et Cicero. Sed tamen dulcem: & optatum amorem tuum: & ab eo quod antiqui dicebant tamen idem dictum est: & tandem: & tamen. ⁋ Accusari. dicāt quod uolunt alii: nos accusare dicimus tam in redarguendis reprehendendisq; uitiis: q̄ in deferendis criminibus iudici: uel censori: aliisq; quibuscunq;. Incusare uero in redarguēdis moribus: adhibita q̄dā q̄rela sine relatione ad iudices: & utroq; sic ad omne genus indifferēter utimur. Terētius. Quid me incusas Clitipho? Et idē. Quā ob causam accuser: nescio. Virgilius. Talibus incusat. Incuso te iudici non dicimus: sed accuso te iudici. ⁋ Abs te. Has tres ablatiuas præpositiones a ab abs: si cum litteris collocamus. Abs cum te. ut abs te: & abs Tulio accepimus. Aliquando cum qui: ut Terentius. Abs qui uis homine beneficium accipere gratum est. Ab uero cum duabus liquidis ut ab Romulo Romano nomen accepit: & ab legibus Numma appellatus: cum omnibus præterea dictionibus incipientibus a uocali: ut ab Olympo Olympiadas dixerunt: cum iota consono: ut ab Ioue principium. A uero cum cæteris iungitur: ut a Sublica pons Sublicius dictus est.

A, ab, abs / Nūma / Vnde

ASC.

Vanq̄ me nomine negligentiæ &c̄. Hæc epistola prima secundi huius libri: ut multæ aliæ scribitur ad Curionem adulescentem magnæ spei: nam ad eloquentiam uidebatur natus: & patrem atq; auum oratores præclaros æquaturus: quem tamen uernali lingua Lucanus cecinit: q; cum in tribunatu quem gessit in principio dissensionis Cæsaris & Pompeii a senatu: grauis esset Cæsaris oppugnator: postea in principio belli ciuilis: quod contra Pompeium suscepit grandi pecunia corruptus: eiusdem factus est defensor. sæua quidem mercede: nam in Africa ad Bragadam contra Varum & Iubam tanquam imperator pugnans pro Cæsare: cecidit: eiusq; caput ad Iubam alatum est. Nunc autem ad eum scribit Cicero: cum adhuc quæsturam in Asia gereret longe ante bellum ciuile: respondens epistolæ quæ tarditatis arguerat: significansq; illam accusationem sibi non molestam: eo q; ex amore sit profecta: tametsi immeritam: Deinde ad uirtutem cohortatur. ⁋ Ordo est. quanq̄ idest tametsi o Curio ego doleo me esse suspectum tibi: nomine idest ratione aut prætextu negligentiæ: quia non scripserim ad te: tamen non tam idest non tantopere molestum fuit mihi.

officium meum, q̄ iucundum requiri, præsertim quod in quo accusabar culpa uacarem, in quo autem te desyderare significabas meas litteras, præ te fers perspectum mihi quidem, sed tamen dulcem, & optatum amorem tuum. Equidem neminem prætermisi, quem quidem ad te peruenturum putarem,

VBE. ℭ OFFIcium. debitum meū: quod pro amicitia tibi præstare debeo sæpe scribēdo. ⁋ Accusari. reprehēdi: q; intermittat. ⁋ Requiri. desyderari a te. ⁋ Præsertim. probatio superioris propositionis. ⁋ Cū uacarem. cum carerem: & uacuus essem. ⁋ In quo accusar. i. in eo ī quo accusabar: hoc est in negligentia: quia nulla in me fuit. ⁋ Significans. demōstrās. ⁋ Præte fers. ostendis: aperte iudicas: ⁋ Perspectū. cognitū ⁋ Sȝ tñ. q. d. licet cognoscā me a te amari. tñ mihi dulce ē & optabile: ut istum tuū amorē ita mihi testificeris exigēdo a me lr̄as. & scribēdo offm̄. ⁋ Eqdē. īcipit excusare dicēs se neminē p̄termisisse: quē putaret ad Curio. uēturū. cui lr̄as ad eū nō dederit.

PHI. / Iocūdū / Iucūdū / Lætus / tanq̄ / Spāliť / Præsertim / Præcipue / Culpa / Defectus / Careo culpa / Vacet

ℭ IVCundū. nullā ponas dr̄iam: siue iocūdū: siue iucūdū dicas: nā o/& u/affinitate iunguntur sine discrimine: & quod cūq; uoluptatē nobis atq; lætitiam affert iocundum appellamus. Errant. qui pro lætis iucundos uocant. Potest & ihetistes: tristis: infoelix & stultus meo Thomæ iucundus esse. qūo ex eius infoelicitate & insania capit uoluptatem. ⁋ Tā & q̄. non tantum superlatiuis iungi possunt: ut Teren. q̄ minima spe si tuus erit: tam maxime p̄tris parem in leges cōficiet suas: quātum ēt cōparatiuis & positiuis: ut Virg. Tā magnis illa tremēs & tristibus effera flāmis. Quā magis effusę cruderiū sanguine pugnæ: positiuis uero hoc loco. ⁋ Præsertim. p̄cipue. Caue dicas specialiter p præsertim: aliud est enim specialiter: aliud præsertim: & præcipue: & sic nunc ponitur: ut quod dictū est cōprobet. ⁋ Accusabar: Accusabatur enī negligētiæ scribēdi: at Cice. dicit se fuisse diligētissimū: & complures ad eum literas misisse: unde merito se uacare culpa. Est autem culpa error: nec uelim intelligas culpam pro defectu: in qua multi errant. nam defectus a deficiendo appellatur quando deest & deficit: ut deficiunt: libri: ergo defectu librorum literis operam dare non possum. Iuuenalis. Quod nil fallit Arcadico iuueni culpa docētis: scilicet arguitur. q; nesciuit ipsum docere: at neglexit: non autem defectus arguit: q; defuerit. Nam præsto fuit: & non docuit. Tūc defectus argueretur docētis quando defuisset. ⁋ Vacarem. latinius ac elegātius: q̄ si dixisset culpa carerem: non enim proprie dicimus careo culpa: careo detrimēto. ⁋ Tametsi Horati. dicat ī epistolis Stultitia caruisse: & Cicero. Missinum præter culpam ac peccatum qua semper caruisti: & carebis. Est enim proprie carere quibus indigemus. Cicero in tusculanis quæstionibus. Satiatis uero: & expletis iucundius est carere quam frui. quanq̄ non caret is qui non desyderat. Alias uacare quando datiuo iungimus: significat operam dare: ut literis uacamus. Econtrario cum a præpositionem ablatiuo iungimus: ut a literis uacamus. cessare significat. Interdum uacet: impersonaliter dicimus pro placere: et aut tempus uacuum esse. Virgilius. Et uacet annales nostrorum audire laborum. ⁋ Desyderare: de re absenti & futura: a sydere deductum. Vnde apud Liuium legimus. Desyderata sunt decem millia hominum: idest defuerunt. ⁋ Præte fers. demonstrans: præ me fero dicimus: præ te fers: præte fert: & præ se ferunt. In prima uero ac secunda persona multitudinis nunquam audiuimus: neque legimus. ⁋ Perspectum. antea cognitum multis in rebus. ⁋ Equidem excusationis initium quam diligens fuerit in scribendo demonstrat: dictq; neminem prætermisisse: quem ad Curionem iturum putaret: quin per eum literas perferendas curaret. Equidē apud Virgilium non nisi cum prima persona iungitur: ut Equidem per littora certos dimittam: & Haud equidē tali me dignor honore. Apud alios auctores indifferenter legimus cum omni persona positum. Persius. Per me equidē sint omnia protinus alba: & Cicero multis locis idem facit. ⁋ Neminem. in utroq; genere usi sunt ueteres. Terentius. Vnum hoc scio neminē hic peperisse. Siquidem hanc distinctionem in fine clausulæ locare uolumus: ornare dicemus. Cic. Illo si ueneris tanq̄ Vlysses cognosces tuorum neminem. ⁋ Prætermisi: prætermittere est negligentia siue ignorantia officium suū nō facere. Cicero. Quod a Panætio prætermissum esse miror. Omittere est omnino relinquere. Terentius. Omitte mulierem: & Hora. Aut spem deponas: aut patrem illius omittas. Remittere: quasi suspēdere est: & per aliquot tēpora nō exercere. Intermittere uero ex aliqua uocatione ab opere cessare: ut Cicero in tusculanis: Retuli me Brute te hortante maxime ad ea studia: quæ retenta animo: remissa temporibus: longo interuallo intermissa reuocari.

Desydero / Præ me fero / Eqdē / Nemo / Prætermitto / Omitto / Remitto / Intermitto

ASC. ℭ OFficiū meū accusari. i. culpari: noīe negligētiæ abs te: q̄. i. q̄tū aut q̄to iucūdū fuit sup. offm̄ meū requiri. i. exigi abs te: p̄sti q; uacarē. i. uacuus eēm: culpa sup. eē aut i eo: quo accusabar. ⁋ Aūt. i. sed ī quo. i. ī eo q; significabas te desyderare lr̄as meas: p̄te fers. i. īdiciis māifestis ośdis: amorē tuū sup. i me: qdē. i. certe: p̄spectū. i. agnitū mihi: sed tñ. i. nihilominus dulcē & optatū. qdē. i. certe: aut ego qdē. i. certe neminē p̄termisi: qdē. i. ne mētiar: dico nēinē quē putarē p̄uēturū ad te.

ℭ Cui

¶CVI lr̃as nõ dederim: ad te perferẽdas. Is.n. per quẽ lr̃æ mittũtur in datiuo frequẽtissime ponit cũ hoc uerbo do. Is ad quẽ mittunt in accusatiuo cũ ꝑpositione ad: ut ducali tabellario lr̃as ad te dedi: neq; est opus addere perferẽdas: aut aliud sile: ga elegãtius itelligit q̃ exprimit: etiã apud Cice. misi litteras ad te: & tibi per ꝓprium tabellariũ. ¶ Tam impiger. i. tam prõptus: & est liptote: minus. n. dicit & plus intelligit. ¶ A te uero: icipit accusare ipsum Cice. qd̃ rarius ab eo lr̃as acceperit q̃ ad ipm dederit. ¶ Ad sũmũ: qꝺ dicimus ad plus. Et interest utrũ ad summũ dicas. Ad summũ. n. respicit numeri cõprehensionẽ: ut bis aut ter ad summũ te uidi. ad summã: orõnis antedictæ aut rei ante memoratæ affert cõclusionẽ. Sic Ci. Socratẽ: Aristotelẽ: Demosthenẽ ingenio: doctrina: & dicẽdi elegantia superauit. Ad summã uno Ci. dicendi facultate nemo ꝓstantior inuentus est. Tale est illud Iuu. Ad summã nõ maurus erat nec sarmata nec thrax. Qui sumpsit pennas: medus sed natus athenis. ¶ Et eas: ornatus est apud Ci. post substãtiuũ ante adiectiuũ addere hoc relatiuum. Is ea id: nulla tñ necessitate nisi ornatus cã. Vel etiam idẽ eadem idem. ¶ Quare: conclusio suæ excusationis: & accusationis Curio. ¶ Iniquus: iniustus: qui de me inique iudices: falsoq; suspiceris me negligentem esse. ¶ Eodem crimine: negligentiæ. Dicimus autem condẽno te crimine & criminis. Sal. in Catili. Præter rerum capitalium condẽnatis: ubi etiam notandum est præter iunctum cũ ablatiuo. ¶ Noles: nõ uoles. ¶ Id: ut te negligentiæ accusem. ¶ Æquum: ne me imerito accuses. ¶ Sed de li. quas q̃reris a me intermissas. ¶ Hactenus: sit dictum. ¶ Non uereor: non dubito. ¶ Ne expleã te. ne tibi satisfaciam. ¶ Scribẽdo: ad te sæpe. ¶ Non aspernabere: non fastidies. non respues. ¶ Studiũ meum: diligentiam scribendi. ¶ In eo ge. litterarum. ¶ Ego: artificiose incipit hortari ipsum Curionem. ¶ Tãdiu: tanto tpe: fuerat. n. fere duos annos in Asia.

VBE.

Ad sũ mum

Ad sũ mam

cui lr̃as nõ dederim. Et.n. quis est: tam in scribẽdo impiger q̃ ego? A te uero bis ter ue ad summum: & eas per breues accepi. Quare si iniquus es in me iudex: cõdẽnabo eodem ego te crimine. Sin me id facere noles: te mihi æquum præbere debebis. Sed de litteris hactenus. Non enim uereor ne non scribendo te expleam: præsertim si in eo genere studium meũ nõ aspernabere. Ego abfuisse te tãdiu a nobis,

Cõdẽ no te cri mine & criminis

Preter iũctũ cũ ablt̃o

¶CVI litteras non dederim. Qui fert litteras in datiuo: ad quem perferuntur in accusatiuo cum ad præpositione ponimus. Crispus: Vulturno lr̃as ad Catilinam dat. Et qui fert: reddit. Ad quẽ feruntur: accipit. Scito etiam qui pro cui ueteres scriptitasse: & monosyllabũ esse. Virg. Cui pater intactam dederat. Sed per diuersim duarũ syllabarũ interdũ apud poetas fieri: ut est illud. Ex ordine fulgens cui dat nomen sinopes: qd̃ carmẽ sodaticũ est: ex duobus ionicis a maiore: & tribus trocheis. Eodẽ modo huic ut Statius. Falsus huic pennas: & cornua sumere terræ. ¶ A te uero: purgatis obiectis transfert culpã: si qua culpa est: in Curionẽ. Vero multis modis accipit. Interdũ cõsentientis aduerbiũ: alias cõfirmãtis: aliquãdo cõuenit ironiæ: ut Virg. Egregiã uero laudẽ: & spolia ampla refertis. ¶ Ad sũmũ: spectat ad numerũ: multi tamẽ summum hic legant nomen pro aduerbio: ut infandum: & toruum: ut Nauibus infandum amissis: & toruum tuentibus hirquis. Sed non placet. Dicimus enim ad sũmum quando ad numerũ referimus: ut hoc loco. & alibi pro Milone. Vnus aut summum duo inimici sunt: qui Milonis causam non probarent. Et ad. L. Messenium: excepto uno inquit: & ad summum altero. Quando uero ad summam dicimus: & in summa ad finem referimus alicuius prædictæ materię. Quintilianus in corpore proiecto. In summa nõ recedo. Et Iuue. Ad summam nõ Maurus erat: nec Sarmata nec Thrax. Qui sumpsit pennas: medus sed natus Athenis. ¶ Et enim. i. nam: est enim causalis coniunctio. ¶ Perbreues: ualde breues. Maiorem tñ uim habet in cõpositione præ q̃ per: nec cum omnibus uocalibus indifferenter cõiungi possunt. Nam præ quædam aspernantur: quædam amant. & econtrario per: ut præpotens: ꝓcelsus: ꝓlatus: non enim perpotens: percelsus: perlatus dices. Item periucundus: pergrauis: perpulcher: perbreuis dicimus: præ autem ista non admittunt. ¶ Accepi: accipe lr̃as dicimus: recipere lr̃as nõ dicimus: si Tulliũ uolumus imitare. At Pli. nepos recipere lr̃as dicit frequẽtissime. ¶ Quare: utriusq; partis q̃relarum conclusio. ¶ Iniquus iudex: ut me in scribendo negligentem existimes. ¶ Eodẽ crimine: eadem suspitione negligentiæ. Nam nunc crimen pro suspitione ponitur: ut Virg. Formidine crimẽ acervat: & semperq; odiis & crimine Drances Infensus iuueni. ¶ In me: ut Quid mens Æneas in te cõmittere tãtum. est enim in: tam in appositione q̃ in compositione dictio mesa: ut amor in te meus: hoc est erga te. & si iniquus in me iudex: hoc est contra me. in compositione uero nunc intentionem habet: ut Terentius. Quia me imitatum uidet: & incuruum senem. Nũc diminutionem: ut iniquum: non æquum. Insanum non sanum: qꝺ pro ualde sanum: & magnum interdũ accipimus: ut Persius. Insani dicta Catonis. ¶ Sin me id facere noles: ut te negligentem dicam. ¶ Æquum: appellando me in scribendo negligentem. Sin nunq̃ ponimus: nisi præcesserit si: ut Terentius. Si illum relinquo: eius uitæ timeo: sin opitulor huius minas. Nec aliter differunt si & sin q̃ præcedentia. Errant: qui dicunt sin pro si non. ¶ Sed de litteris hactenus: non modo poetis: sed oratoribus interdum dimittere uerbum concessum est: quod pluribus in locis Cicero factitauit: ut de his alias pluribus: & nunc de litteris hactenus. & ibi: hiccine est ille qui urbem: quem Senatus. Duobus uero modis accipitur sed: aut discretiue: ut non modo doctus: sed apprime eruditus: & inceptiue: ut Terẽ. Sed Pamphi'ũ uideo pro atq;. ¶ Hactenus: ex hac & tenus: quod significat finem: dictum est quam dictionem diuidit plerũq; themesis: ut Virg. Hac Troiana tenus fuerit fortuna secuta: quod prosa oratio non admittit. ¶ Nõ enim uereor: tres plerũq; negationes idem significãt quod duæ: quod sæpissime Cicero facere cõsueuit. Huius uerbi natura est tam cum negatione: q̃ sine negatione idem efficere: ut uereor ne illum pater imprudentem opprimat: & uereor illum pater imprudẽtem opprimat. Eiusdẽ naturæ sunt timeo & metuo: quæ uerba differunt a uereri. hoc enim filiorum: illa uero seruorũ esse dicimus. ¶ Expleãi reddam: satisfaciam. loquendi modus per translationem: & differt a satiari. Hoc ad imodestiam: illud ad modestiã pertinet. Ci. quæq; expleri: at satiari nullo modo possunt. ¶ Eo genere: officio scribendi. ¶ Non aspernabere: contemnes: aut respues. ¶ Studium: in scribendo diligentiam. ¶ Ego te abfuisse: aggreditur secundam partem: quam diximus: & artificio a exhortatione est usus: & primo colligit ab eo beniuolentiam: quod tametsi exordium sit: possumus tamen per totum corpus orationis seruare. ¶ Tandiu. Nam per duos propemodum annos fuit in Asia.

PHI.

Qui ꝓ cui

Huic

Vero.

Ad sũ mum

Infãdũ

Toruũ

Ad sũ mam

in sũma

Etenim

Prę per

In

Sin

Si

Sed

Hacte nus

Vereor

Dubito

Timeo

Metuo

Expleo

Satio

Diuisio

Cõsue tudo

Cõuer satio

¶CVI nõ dederim lr̃as. ¶ Eteni. i. nã certe: qs est tã ipiger. i. diligẽs in scribẽdo: q̃. i. q̃tũ: ego sup. sum? q. d. nemo: aut ꝑquã rarus. ¶ Vero. i. sed: ego accepi sup. lr̃as a te bis. ue pro uel: ter ad sũmũ. i. ut plurimũ: & eas perbreues. i. ualde breues. ¶ Quare. i. q̃obrẽ si tu es iniquus iudex i me: cõdẽnãdo. s. me tarditatis: ego cõdẽnabo te eodẽ crimine: sin. i. sed si tu noles me id facere. i. te cõdẽnare: tu debebis ꝓbere mihi te æquũ. s. iudicẽ. ¶ Sed hacten⁹ sup. scripserim de lr̃is. q. d. cõsidẽter. ¶ Nõ eni uereor ne nõ. i. ut nõ expleã. i. satiem te scribẽdo. Notũ est cũ uerbis timẽdi & uetãdi idẽ efficere affirmationẽ & negationẽ: ut uereor ne facias: & ut facias: caue ne facias: caue facias: caue ut facias: idem sunt & hic: uereor ne nõ & nõ: idẽ sibi uolũt: pręsertim si nõ aspernabere studiũ. i. diligẽs obsequiũ meũ: in eo genere. s. studendi amico.

ASC.

Vereor ne & ut

ipse. ah. u

& doleo qđ carui fructu iucūdissimæ cōsuetudinis tuæ:& lætor qđ absens oia cum maxima dignitate es assecutus. Quodq; in oibus tuis rebus meis optatis fortuna rńdet. Breue est qđ me tibi pcipe meus in te incredibilis amor cogit. Tanta est expectatio uel aī uel īgenii tui:ut ego te obsecrare obtestariq; nō dubitē:sic ad nos cōfirmatus reuertare:ut quam expectationem tui concitasti:hāc sustinere ac tueri possis. Et qm̄ meā tuoꝝ erga me meritoꝝ memoriā nulla unq̄ delebit obliuio:te rogo ut memineris qn̄tæcunq; accessiones tibi fient:& fortunæ & dignitatis, eas te non potuisse consequi: nisi meis puer olim fidelissimis atq; amātissimis cōsiliis paruisses.

Vel ingenii — obsecro — Quot? p quot

VBE. ¶ ET doleo:& lætor:diuisio est:rē enim a re semouens utrāq; absoluit rōne subiecta:ut patet. ¶ Doleo:rō prioris partis. ¶ Fructu:uoluptate. ¶ Cōsuetudis:cōuersationis. ¶ Et lætor:absoluit secūdā partē. ¶ Quod absens:a nobis remotus. ¶ Omnia:laudē & de te spem optimā. ¶ Breue:facit docilē:ne existimaret futurus loquacior in pncipio. ¶ Breue: breuis res:breue qddā. ¶ Quod:breue. ¶ Præcipere tibi:te docere uel admonere. ¶ Incredibilis:maxius:qđ uix possit credi. ¶ Tāta:pceptū antecedente rōne. ¶ Expectatio:res bona. ¶ Animi tui:bene a natura instituti parntibus honestis:hoc est prudēna/iustitia/fortitudine/& tēperantia:quæ omnia animi sunt. ¶ Vel:ut diximus supra:uel pro & sæpe ponit̄ ut hic:nā utrūq; in eo esse uult. ¶ Vel ingenii:ad oia intelligēda. Est enim ingenium uis quædā naturalis nobis insita ad intelligendum. ¶ Obsecrare:p sacra rogare: ¶ Obtestari:adiuuare:& plus est q̄ obsecrare: ut patet hic:& apud Horatium libro primo epistolaꝝ. Quod te per genium:dextramq;:deosq; penates Obsecro:& obtestor uitæ me redde priori. ¶ Non dubitē: immo audeā. ¶ Redeas:ex alia. ¶ Cōfirmatus:dispositus:& bene institutus. ¶ Tui:de te. ¶ Sustinere:seruare. ¶ Tueri:plus est q̄ sustinere:& significat defendere. ¶ Et quoniam:rogat Cicero Curionē:ut meminerit quicquid fuerit assecutus se nunquam fuisse assecutum:nisi paruisset ei cum puer esset sub præceptis & institutione Cicero. ¶ Quantæcunq;:magnæ:uel etiā quot:nam quantus interdum pro quot legimus apud diuum Ambrosium.raro tamē apud historiographos: melior tamen est prior sensus. ¶ Accessiones:incremēta. ¶ Fortunæ:conditionis. ¶ Et dignitatis:amplitudinis. ¶ Puer:tu cum esses puer. ¶ Fidelissimis:fidei plenis. ¶ Et amantissimis:plenis amore:quæ duo:ut supra diximus in oibus cōsiliis esse debent. ¶ Paruisses: assensus esses:& re ipsa fecisses.instituerat enim cum Cicero:ut rempubli.ante omnia charam haberet:ac defenderet.

Lætor — Amor — Charitas — Expectatio — Animi? — ingenii — obsecro — Obtestor — Sustineo — Mēoria — accessio — accessus — Fortunæ — Olim

PHI. ¶ ET doleo:& lætor. διλημμα qđ Ci.diuisionē appellat:& sic diffinit. Diuisio est q̄ rē semouens a re utrāq; absoluit rōne subiecta:& est sensus. Tū doleo q; frui cōsuetudine tua nō potui:tū gaudeo:q; absens multū nois:& gloriæ consecutus es:& in re tua uotis meis fortuna satisfecit. ¶ Abfuisse.b.non mutat in.f.differentiæ cā:ne a uerbo adsum deductū uideat̄. ¶ Cōsuetudinis:pro cōuersatione. Sed tu ne dicas cōuersationē:hoc nomen apud Cice.nō memini me legisse: licet alii utantur. ¶ Et lætor. Secūda pars διλημματος. Lætamur uultu:gaudemus aīo. ¶ Omnia:puta laudē:& gloriam:& spē:apud oēs de te maximā. ¶ Respōdet:assentit:satisfacit Virg. Dictis respōdent cætera matris. Sed respōdere pprie est priorem alloqui:dictū sane quasi spōdere.i.uerba fundere. ¶ Breue est:hortatur ut quā de se apud Romanos opinionē cōcitarat:eam nō modo sustinere:sed tueri:atq; defendere conaretur:& uno uerbo docilem facit. Cum ait breue est breuis res. ¶ Præcipere:tāq̄ ipsius admonere:& docere. ¶ Amor:ad res oīs referri pōt. Charitas dūtaxat ad hoies:a χαρις qđ est gr̄a. ¶ Incredibilis:adeo magnus:ut uix credi possit. ¶ Expectatio est:quasi:ut ita loquar:reputatio:& bona spes. Et aīaduertendū mixtā esse rōnē cū pcepto. ¶ Animi:ad intelligentiā. Nā aīus est pprie quo sapimus: atq; intelligimus:quo uirtus:quo ferat error. ¶ Ingenii:ad naturæ subtilitatē:& pro natura ingeniū dicimus:& p utroq; Græci φυσιν appellant. ¶ Obsecrare:obtestari:plus est obtestari q̄ obsecrare. Sed obsecrare maiorē uim habet:q̄ rogare: aut orare:& oratio semp debet augeri. ¶ Obtestamur uero quēpiā:cū adiuramus eum:quē rogamus. ¶ Reuertare: ex puincia redeas. ¶ Cōfirmatus:uirtute institutus. ¶ Tui:de te ipso. ¶ Cōcitasti:cō mouisti. ¶ Sustinere:a sursum & teneo:conseruare. ¶ Et qm̄:hoc est:quoniā quoad uixero tua beneficia recordabor. Quoniam & quia ut plurimum tenēt primū locum in orōne:nisi postponāt̄ interiectionibus:siue aduerbiis:& cōiunctionibus. ¶ Quātæcunq;:ad magnitudinem potius:q̄ ad numerū refert. ¶ Memoriam:quæ est:ut ait Ci.firma animi reꝝ & uerborum:& disponis perceptio. ¶ Te rogo:ut tu ēt meoꝝ in te officioꝝ memineris:ac si tecum cogites:istas te nō potuisse habere:fortunā:dignitates:& gloriam:nisi tu meis:cum puer esses:cōsiliis paruisses:& meā fuisses doctrinā secutus. Ex quo intelligimus Curionem Cicero.fuisse discipulum. ¶ Accessiones:incremēta:& amplificationes. differt.n.accessio ab accessu:nam accessus est in aliquē locū pfectio. Accessio aūt est amplificatio:& incremētum quarūcunq; reꝝ. Hæc aūt duplici significantia uerbi colligunt̄:a quo descendunt:qđ est accedo. Id.n.interdū significat adire:& appropinquare:ut Terē. Accede ad hūc ignem tam calesces plus satis:unde accessus. Interdū uero crescere:& adiūgere:ut Ædilitati tuæ accessit dictatura:hoc est adiūcta est & increuit:unde accessio. ¶ Fortunæ. Fœlicitatis:& amplæ conditionis:unde fortunas numero multitudinis diuitias nuncupamus. ¶ Dignitatis:status. ¶ Puer:a teneris annis:hoc etiam nomine filium Græco more appellamus:ut Virg. Tuq; puerq; tuus. Græci dicunt παις:ut Home. αὐτὸς ἐγὼ τοῦ παιδός μοι ἀλλ' ἐμοι. ¶ Olim:pteritu tēporis:ut Teren. Alium nunc censes esse me:atq; olim cum dabam:alias futuri.ut hunc. Tunc olim cœlo spoliis orientis honestum accipies. Aliquando pn̄tis:ut Tumidis quod fluctibus olim tunditur. ¶ Consiliis: hæc sunt hoium omnia: consilium:factum:successus. Consilium animi est:factum corporis:successus fortunæ. Consilium uero plenū debet esse fide:& amore. Ideo adiunxit. Fidelissimis atq; amantissimis. ¶ Paruisses:obediuisses:& executioni mandasses.

ASC. ¶ EGO:& idest simul:doleo te abfuisse tam diu a nobis:q; idest quia:carui fructu.s.uoluptate:iucundissimæ consuetudinis:idest conuersationis tecum:& idest simul:lætor:q; tu absens consecutus es omnia.s.expectanda cum maxima dignitate:quodq;:idest & q;:fortuna respondet meis optatis:idest uotis:in omnibus rebus tuis. ¶ Breue est quod incredibilis amor meus in te:cogit me præcipere tibi. ¶ Tanta expectatio est uel animi.i.uoluntatis:uel ingenii tui:idest intellectus & industriæ tuæ:ut ego non dubitem obsecrare:idest per sacra:utpote per amicitiam rogare:& obtestari:idest fidem deorum:& tuam obtestando postulare:supple:ut reuertare:idest reuertaris ad nos confirmatus sic:ut possis sustinere:idest exhibere:& tueri.i.protegere.hanc expectationem tui:quam excitasti:idest ut tantus redeas:quantum te redituram indoles tua & cœpta studia pollicentur. ¶ Et qm̄ nulla obliuio delebit unq̄ memoriam tuorum meritorum erga me:rogo te:ut memineris quantæcunq; accessiones:idest quantæcunq; incrementa & fortunæ:& dignitatis fient tibi:te potuisse consequi:eas scilicet accessiones:nisi tu puer.idest cum esses adhuc puer:paruisses:idest obediuisses olim consiliis meis fidelissimis atq; amantissimis:idest ob amorem tui datis.

¶ Quare

¶ QVAre.cõclusio exhortatiõis. ¶ In nos.erga nos:quorũ cõsiliis es multa cõsecut⁹. ¶ Ingrauescẽs scenescẽa. ¶ Cõgescat ꝯsolationẽ accipiat:& recreet. ¶ In adolescẽtia tua:& igenii:& animi dotibus ornata. Adolescẽtia aũt apud Ci.etiam pro iuuẽta ponit̃ ubiq. Sed maxime id perspici põt in Catone maiore: ubi sic inquit. Qui adolescẽtia citius senectuti obrepit:& alibi. Atq senex meliore cõditiõe est quã adolescens:& multis aliis in locis. At iuuenta poeticũ est.
¶ QVAre.quapropter:q̃obrẽ:in maioribus sane cõclusionibus:ergo & igit̃ in minoribus uti solemus. ¶ Hocaio. hoc est ita dispositus erga nos:qui bona tibi cõsilia dedimus. ¶ Ingrauescẽa.ꝯsenescẽa. ¶ Adolescẽtia.ab adolesco:quod est cresco appellata. In nulla.n. ætate ita crescũt corpora: ut in adolescentia:quæ etiã pro iuuenta ponit̃:cũ ætas apud antiquos tripartita fuerit:in pueritiam: adolescẽtiã:& senectutẽ. Hinc ait Ci.i Cato.maiore. Qui adolescẽtia citius senectuti obrepit: q̃ adolescẽtia pueritię.

Quare hoc animo in nos esse debebis:ut ætas nostra iam ingrauescens in amore: atq in adolescẽtia conquiescat tua. Vale.

¶ QVAre.tu d'bebis esse in:idest erga nos:hoc.i.huiusmodi aĩo:ut ætas nostra iam ingrauescẽs conquiescat in amore:atq in adulescẽtia tua. Nihil enim iucundius est senib⁹ ac uidere adulescẽtes:quibus optume uolunt uirtuti incumbere.

VBE. Adolescentia Iuuẽta PHI. Quare Quapropter Quamobrem Ergo Igitur Adolescẽtia

M.T.C.Curioni.S.D.

Graui teste priuatus sum amoris summi erga te mei pr̃e tuo clarissimo uiro,q cum suis laudibus:tum uero te filio supasset omniũ fortunã, si ei cótigisset,ut te ante uideret q̃ a uita discederet. Sed spero nostrã amicitiã non egere testib⁹: tibi patrimonium dii fortunent. Me certe habebis:

ASC. VBE.

Graui teste. Curio ante reditũ suũ ex Asia in Italia:miserat patrem suum Romæ: qui optime nosset:quãtũ Ci. amaret filium suum. Itaq dolet Cice. in hac epistola eius testimonium amoris sui ergã Curionẽ sibi ereptũ:callide tamẽ cõfirmat sibi Curionis amicitiam: dicẽs se sperare eã nõ egere testibus:cũ iam debeat eẽ confirmatissima. Postremo pollicet̃ se Curioni loco patris. ¶ Graui.fide pleno:magna auctoritate: & existimatiõe. ¶ Teste amoris mei.qui optime sciret meum in te amorem:& de eo testis esse posset. ¶ Clarissimo. multis pclaris reb⁹ gestis spectatissimo. ¶ Cũ.i.& sed ut diximus:minus significat q̃ tum. ¶ Suis laudibus. propter laudes quas sibi merito cõparauit ¶ Tũ uero.& maxĩe. ¶ Te filio.pp te filiũ.s.talẽ tãtæ expectatiõis. ¶ Superasset oĩum fortunã.i.oĩum fortunatissimus:& fœlicissimus fuisset. ¶ Fortunã.bonã:hoc est fœlicitatẽ. nã interdũ & mala intelligit̃ p locoꝫ:ut apud Vir.i.æneí. Nunc eadẽ fortuna uiros tot casibus actos insequtur. Itẽ in.yi. Quæ fortuna uiros fortunaue mersit. ¶ Si ei.patri tuo. ¶ Cõtigisset.euenisset:quasi res fœlix & optata. Cõtingũt.n.optata.i.si hoc munus:& ut ita dicã:hãc grãm a deo obtinuisset. ¶ Vt añ.fœlicitatis.n.exstimat̃ aut mori inter n̄ros:aut saltẽ eos:q sunt nobis charissimi posse añ mortẽ nostrã uidere. Vñ q̃rit̃ ariadne apud Oui. Ergo ego nec m̃ris lachrymas moritura uidebo. Nec mea q digitis lumina cõdat erit. ¶ Testibus.qa satis puto eam tibi perspectam:egẽt enim testibus:q̃ sunt dubia: & obscura. ¶ Tibi.optãti fœlicitatem. ¶ Patrimonium.rem a patre relictam. ¶ Fortunent.secũdent.

Cum Tum Fortũa Cõtingunt optata Pr̃imonium PHI.

Graui teste. Aliud scribẽdi genus est eplarũ:aliud oroñũ publicarũ & forẽsiũ. In his.n.ut negocia ueniũt:ita ẽt aut sine arte:aut cũ artificio exponunt̃. In oroñib⁹ aũt semp uti artificio solem⁹:reddit hic eũ de morte patris certiorẽ:cui⁹ obitu se dolere oñdit:q grauissimũ testẽ amiserat amoris:quo ipm Curionẽ cõplectebat̃. Verũ se spare cõmemorat:suã i eũ amicitiã tãtã eẽ:ut nullis egere testib⁹ uideat̃:& se illũ loco filii habiturum pollicet̃. Pr̃i uero ẽt nomẽ erat Curioni. Fuit & alius eodẽ noĩe appellatus:eadẽq disciplina isignis: eadẽ & familia & domo oriũdus. ¶ Graui.seuero.& magno cui maxima erat fides adhibẽda. ¶ Sum.inqt ego priuatus o Curio pr̃e tuo uiro clarissimo:q testis erat amoris sũmi erga te mei:obiuit.n.mortis diẽ. Testimonioꝝ uero duo sunt genera: manifestũ:& cæcũ. Manifestum est:cũ certos testes & psentes hẽmus. Cæcum uero cũ multitudinẽ:aut ciuitatẽ nõ ignorare dicimus:ut Cice.pro lege Manilia. Testis est tota Sicilia. In cæco etiã iusiurãdum:tabulæ & absentes psonæ adhibentur. ¶ Clarissimo.rebus gestis & eloquentia illustrissimo. ¶ Cũ & tũ.ita ponunt̃:ut cũ pcedat tũ sequat̃: & cũ aliqd generale:tum aliquid speciale complectatur:& plus significat tum q̃ cũ. Adde q exigunt ut semper indicatiuo iungãtur: nisi ambæ sub eodẽ uerbo claudantur:ut nunc uidemus. Et Quintilianus. Quod cũ oibus confitendũ est:tum nobis pcipue:qui rõnem dicendi a bono uiro non sepamus. ¶ Suis.pprus:ut sunt hic ẽt sua pmia laudi. Laudatio est oro:q̃ alicuius laudẽ amplectit̃:ita laus continet̃:laudatio continet. ¶ Te filio.cũ suo põdere dixit te:hoc est tali tantaq uirtute pditio. ¶ Fortunam:fœlicitatẽ. ¶ Contigisset.contingunt bona & optata:accidunt mala & insperata:sed ista apud auctores confundũtur. ¶ Ante uideret. Mori enim inter suos fortunatum putant:& mortẽ minus grauem. Hinc Aeneas. Oterq quaterq beati. Quis ante ora patrũ. Troiæ sub menibus altis Contingit oppetere. Et Ariadne. Nec m̃ris inquit lachrymas moritura uidebo. Nec mea qui digitis lumina condat erit. Ante & post habent uim quandam comparatiuã in sensu:q̃ in cõstructiõe. ¶ A uita discederet. moreret̃. In eadẽ significatiõe migrare:decedere:excedere dicimus:sed necesse est adamus apposito ex uita:ut Ci. Anteq̃ ex hac uita migro:sine apposito nõ satis intelligã migrare p mori. Sic excedere cũ apposito dicẽdum:ut idem Cicero. Meditatione adeundi sui muneris excessit e uita. Decedere uero sine apposito ne uitæ:pro mori etiam sumemus:ut decessit:hoc est mortuus ẽ. ¶ Spero.idem est q credo: Martialis. Spero me affectum esse tale temperamentum. Et Quintilianus. Innocentiã puellæ satis ut spero defendimus. ¶ Testibus:illa dicitur testibus egere:quæ sunt ambigua:sed amicitia nostra nõ est ambigua. ¶ Patrimõium.quod possidemus a patre relictũ non tamẽ matrimoniũ pro eo quod est a matre relictum:sed pro maritali tæda dicimus. ¶ Dii.quasi optãtis est. ¶ Fortunẽt.secũdent. ¶ Certe.affirmãtis est:ut alibi Cicero. Certe cõtra Cæsarem ingressus est armatus. ¶ Eeque ac.hoc est sic ut uel tam & q̃:eodẽ mõ æque & atq:ut Brutus ad Cicero. Hoc ego ad meum officium priuatarum rerum æque atq ullam aliam rem pertinere arbitror:& Teren. Aeque miser atq ego.

Testimonioꝝ duo genera Cum Tum Laudatio Laus Cõtingunt bona Accidunt mala Ante: post Discedo Migro Decedo Excedo Pr̃imonium Mr̃imonium Certe Aeque ac atq

Graui teste &c. significat sibi dolori eẽ mortẽ patris Curionis oratoris clarissimi & uiri grauissimi. ¶ Ordo ẽ. Ego inquit Ci. priuatus sum graui teste summi amoris mei.i.de summo amore meo erga te; uidelicet patre tuo uiro clarissimo:qui.s.pater tuus conscius amoris in te mei:& ita optimus testis: cũ sup.supperauit fortunã oĩum i laudibus suis:idest sibi pprus:tum uero superasset te filio.i.eo q habuisset te filium:si contigisset:idest cum difficultate quadam datum fuisset ei a diis aut fatis:ut uideret te:scilicet reuersum e prouincia:nam aliter sæpe & diu uiderat: anteq̃ discederet e uita. ¶ Sed spero amicitiã nostram nõ egere testibus. ¶ Dii fortunent.i.secundent.& prosperum faciant tibi patrimonium i.quod derelictum est a patre:tu certe habebis me.

ASC.

cui charus æq; sis & periucundus ac fuisti pr̃i. Nẽpe studiũ nõ defuit declarandorũ munerũ tuo nomine, sed nec placuit mihi, nec cuiq̃ tuorũ qcq̃ te absente

VBE. Char⁹ Iucũd⁹

¶ CVI.mihi. ¶ Aeq.tã. ¶ Ac.q̃. ¶ Charus & iucundus.chari dicuntur: quos in p̃cio hẽmus: utpote q aliq̃ necessitudine nobis sunt cõiuncti: ut filii: parentes: fratres. ¶ Iucundi.q aut uirtutib⁹: aut mor̃ suauitate nobis sunt uoluptati: & quoniã aliqs põt eẽ charus: & nõ iucũdus: iõ solẽt hæc duo iungi: ut apud Iuue. Iucũdũ: & char̃ sterilis fecit uxor amici: & multis i locis apud Ci. & p̃cipue oñdit li.i.de finib⁹ bonor̃: & malor̃ his uerbis. Nã diligi: & char̃ esse iucundũ est.i. est uoluptati: nã eo in loco de uoluptate loqtur. ¶ Nẽpe.audito nũcio de obitu paterno Curio: ut eũ meritis honoribus p̃sequeret̃: istituit ludos gladiatorios edere popu.Ro. ut hac liberalitate pop.Ro. fauorẽ: & gratiã sibi conciliaret: quoniam in funeribus clarorum uirorum spectacula edi solebant: & in primis ludi circẽses & gladiatorii. Sed cum abesset ipse Curi.id negotium dederat Ci. & quibusdam aliis amicis: ut populo denunciarent ea mũera nomine Curi.quæ esset editurus: cum uenisset: qd se diligenter fecisse rescribit Ci. sed tamen non placuisse sibi: ut ipse Curio ante aduẽtum suũ de amicis declarasset se facturum eos ludos: maluisset.n.eum reseruare hanc declarationẽ usq; ad aduẽtum suum: ut cũ uenisset fuisset in eius p̃tãte: an uellet facere nec ne: & huius s̃niæ suæ rõnem dicit se scripturum pluribus. Ad aduentũ eius reseruatur̃ ut ei corã eam exponat. & tñ ei dicit fuisse melius facturũ: si alia rõne fauorẽ populi sibi p̃ciliandũ putasset. Postremo oñdit quantũ onus sustineat satisfaciẽdi expectatiõi hoinm: quę de eo est maxima: cui satisfecerit: & dicit illud fore munus & maximum & gratissimũ: & ipi Ci. & ciuibus suis & uniuersę reip. ¶ Nẽpe.legẽdũ est nempe.s.nõ nuper & certe. ¶ Studium.nõ placet ut hic p uolũtate ponat̃. sed pro diligẽtia: qa non dicit se uoluisse hoc fieri: sed tñ diligẽter fecisse. ¶ Declarandor̃. denunciãdorum po.Ro. ¶ Tuo nomi.tuis uerbis ¶ Munerum.ludorũ: quę esset editurus in funere paterno: cũ primum ad urbem uenisses: nec intelligamus ea dona fuisse: quę ciuibus distribui suo nomine iussisset Curio: qa nõ dixisset declarãdor̃: neq; eni declarãt̃ dona p̃usq̃ dẽtur. Deide oñdit p̃trariũ locus seqnẽs cũ dixit: nec quisq̃ est: qui iam facietate defẽsus sit: neq;.n. fatigatio aut satietas donor̃ quenq̃ capit. ¶ Sed nec.q̃q̃ dicit se diligẽter declarasse populo q̃ Curio esset editurus hæc munera: tamen dicit nec sibi nec cuiq̃ ex p̃piquis aut amicis Curionis placuisse hoc ut aliquid fieret in eius absentia: quod postea non esset in eius potestate cum uenisset. ¶ Te absente: ab urbe.

Nempe Studiũ

PHI. Char⁹ Charitas Iucũd⁹

¶ CHArus: gratia & amore cõiunctus: unde charitas: & aspirat̃. At pro penuria caritas: & carus sine aspiratiõe a carendo appellant̃: quo uerbo Terẽ.etiã est usus: ut Tum annona cara est. Cõsuetudo tamẽ usurpauit ut sine aspiratione carum pro gratũ etiam scriberemus: sicut cætera multa: ut fama fuga: & quoniã unũ ex his sine altero esse põt. ideo recte iũguntur: ut Iuuenalis. Iucundum & charũ sterilis fecit uxor amicũ. ¶ Nẽpe.agitur de muneribus Curionis per Cice. & cæteros eius amicos declarandis po.Ro. quę in honorem funebrẽ patri sui Curio celebrãda decreuerat: postq̃ de eius morte sibi renunciatum fuit: hoc.n. cum ipse nõ adesset: Ci. negocium dedit & quibusdã aliis familiaribus suis: At Ci. suã de his sententiã omnino non ostẽdit: sed oẽm de ipsis disputationẽ in reditũ Curi. differre commemorat. In calce uero lr̃arum adiungit maximo teneri desyderio popu.Ro. Curionis aduentus: ut eius opera & auspitio resp. defendatur. Hoc ad argumentum. Sed quænã munera fuerant illa est hoĩum diuersa sententia. Nos autẽ ita sentimus. Mortuo Curione: quẽ huius Curiõis patrẽ fuisse diximus: quadã cõiectura colligimus: ut filius tanti nois adolescens decreuisset: ut meriti honores paternis mãibus p̃starent̃. Et qm: ut scimus aberat Asia tunc q̃stor: ad Cic. lr̃as dedit: ut huiusmodi futura munera po.Ro. declarãda curare: quæ funebres ludos fuisse dicimus: & maxime gladiatores atq; circenses: sed funerũ pompa: ut uaria: ita etiam maxima apud antiquos fuit. Placet aũt quosdã exequiar̃ modos recensere: nec erit ab ĩstituto nostro alienum. Essedones defunctorũ funera cantib⁹ p̃sequebant̃: ossaq; capitum argento: gemis: & auro cælata in poculor̃ usum tenere dicebant̃. Adde: q̃ ut ait Herodotus: eorum cadaueribus uescebant̃ ammixtis pecudum carnibus. Assyrii non prius condebant sepulchro corpora q̃ laniarent̃ a feris. Parthi uero parentes extinctos feris & auibus deuorandos abiiciebant. Inde ossa carnibus exuta sepeliebant. Ægyptii mortuos suos aromatibus cõditos domi p̃seruabant. Persæ: ut corpora q̃plurimũ durarent cæra circũlita reponebant. Plebs hircana publicos alebat canes: optimates uero domesticos: sic quisq; pro sua facultate nobiles parabat canes: a quibus laceraret̃. Quotiẽscũq; etiã aut reges aut p̃ncipes moriebant̃: una cũ ipsis ad eorum pompas dilecti equi aut serui: & apud Indos una de uxoribus charior ĩcẽdebat̃. Adde q̃ in fortiũ uirorum sepulchris captiuos necare cõsueuerũt: quod apud Homerum ĩ Patrocli funeribus factum legimus. ubi Achilles post multos cæsos boues & pecudes post infusum mel & oleũ: post etiã occisos.iiii.equos: & .ii.canes .xii.captiuos Troianos occidit: & pyræ iniecit. Quid præterea Æneas in Palladis funere factitauit Virg. Homer̃ secutus carminibus suis iseruit. Et in funeribus istitutũ apud Romanos: ne crudũ illũ seq̃rent̃ morem mactandor̃ hoiũ: ut gladiator̃ paria dimicarẽt: a bustis gladiatores bustuarii appellati: & ea sacra Inferiæ dicebant̃: quoniã inferis p̃stabantur: & qm per nouẽ dies fieri cõsueuerũt nouẽdiales dicti pro copia reg̃: prog; uiror̃ cõditione colebant̃: quos Æneas Anchisæ patri ludos in Sicilia faciundos curauit. Totus.v.Æneidos plenus est. hic ergo munera funebres pompas accipiendas dico: non dona: quæ darentur populo: ut quidã ĩtelligũt. Idq; nobis probabilius uideri facit gladiator̃ munus: & duo theatra: quæ Curio maxima ex ligno in paterno funere uersatili libramẽto post reditum faciunda curauit. ¶ Nẽpe studium: declarauimus inquit funebres ludos in honorẽ p̃ris tuos faciundos: ut tu iusseras declarare atq; renunciare po.Ro. Sed nec mihi placuit: nec cuiq̃ amicor̃ tuor̃: ut aliquid te absente fieret: quod cum uenisses nõ esset in potestate tua positum. Nempe affirmantis est: & primum locũ in orõne potissimum sibi uendicat. Sic Persius. Nẽpe hoc assidue est interdũ: quasi respondentis aduerbium: ut Cui tot annos inseruio nempe principi gratissimo. Et nẽ pro nempe antiq dicebant. Studium & exercitatio sic differũt. Studium animi ad aliquid agendum diligentiam: exercitationem uero suscepti actus continuationẽ appellamus. ¶ Defuit. De aliquãdo minuit: ut demens: desum. Interdum auget: ut defessus ualde fessus. ¶ Tuo nomine. inepti dicunt tua parte. Tu dices: tuo nomine: meo noie. Ex te: ex me. Verbis tuis: uerbis meis. Tuo iussu meo iussu: ut meo nomine Aristophilo. S.P. dices. ¶ Nec. per apocopem nascit̃ a neq; c.n. & q. literæ sunt affines: & eodẽ loco nec & neq; poni possunt: & hoc tamen differunt: qa non negat solũ: nec & neq negant: & copulant. significantq; & non. Aliquando nec pro non accipimus: ut Fabius. Persolui grata non potest nec malo pati.

De modis exequiarum apd' antiquos

Bustuarii Inferiæ Nouendiales Nẽpe Nem Studiũ Diligẽtia De Tuo noie Nõ: nec neq;

ASC. ¶ CVI sis æque charus: & periucundus: ac idest sicut fuisti patri. ¶ Nempe studiũ. Interrogauerat Curio quare Ci. non curasset patri ludos funebres: ut gladiator̃ pia populo in harena exiberi: credebat.n. miserrima gẽtium sup̃stitio. fraude demonior̃ seducta sanguinis effusionem defunctor̃ manibus gratã: ad hoc respondet Ci. ¶ Nẽpe &c̃ unde rectius nẽpe q̃ nup legitur. Et uerius noua est ep̃la q̃ superioris ps. Ordo aũt est. Nẽpe.i. certe: ut rationẽ assignẽ ad q̃sita tua: studiũ.i. diligens cura: numerũ.i. spectaculorũ gladiatorii certaminis populo q̃si p munere in funere parentis declinãdor̃.i. exhibẽdorũ: nomine tuo.i. cum declaratione nois tui: nõ defuit sup. mihi: sed nec placuit mihi: nec cuiq̃ tuorũ.

¶ Fieri

CFIERI.a nobis in declaratione horū munerū. ¶ Integrum.in tua potestate:ut posses tuo arbitrio cōmutare:nā qđ se VBE.
mel declarauimus nos eē facturos nō est nobis integrum:hoc est nō est in potestate nō facere:quia turpe omne est diffi
cile uiro claro id nō praestare:qđ semel ꝑmisit:cum uenisses Romam. ¶ Equidē.dicit se postea scripturum sniam suam
quare nō placuerit ei haec munera declarari populo ante aduentum eius. ¶ Quid sententiā.quae sit sententia mea. ¶ Po
stea.alio tempore:nō nunc. ¶ Pluribus.subaudi uerbis. ¶ Aut ne.i.reseruabo aduentum tuum:ne interea mediteris ali
quam obiectionē ad ea quae dicam. ¶ Ad ea.contra ea:quae in me dicenda sunt. ¶ Meditere.cogites:praepares. ¶ Of
fendā.inueniā. ¶ Imparatū.improuisum:non paratū:
impremeditatū. ¶ Corā.nō litteris:sed uerbis. ¶ Istā
.i.tuam. ¶ Adducam te in sen.i.persuadebo tibi:qđ
sentio:trahā te in opinionem meā. ¶ Testatū. apertū: Testatum pa
declaratum:& ut diximus:habet significationem passi siue
uam. ¶ Vt si quando:qa occurrebat eū posse respōde
re:ad quid adduces me in sniam tuam:postq̄ res acta
est:neq; amplius mihi integra. Ideo dicit Cicero:ut sal
tem si tuum consilium coeperit tibi aliquando displice
re:possis recordari meum consilium. ¶ Si qñ.aliquan
do. ¶ Tuū cōsiliū.de declarādis muneribus. ¶ Meū.
quod tibi olim dederam:anteq̄ declarentur. Debem⁹
enim intelligere Cice.cōsuluisse ante Curioni:ne ede
ret haec munera:neq; etiam declaret ante aduentū suū
etiam si uellet edere: sed Curione ita iubente Cicero
nem diligenter declarasse:cum tamen ei hoc ut ipse di
cit nō placuisset. ¶ Recordari.in memoriam reducere:
quo poteris cognoscere me tibi fideliter & amanter cō

fieri:quod tibi(cum uenisses)nō eēt integrum.Meā equidem sententiam aut scribam ad te postea pluribus:aut ne ad eā meditere imparatum te offendam, coramq; contra istam tuam ratiōem meam dicā:ut aut te in meam sententiam adducam:aut certe testatum apud animum tuum relinquam quidnam sensérim. Vt si quando(quod nolim)displicere tibi tuum cōsiliū coeperit:possis meū recordari.Breui tñ sic habeto in eū statū tempoꝝ tuū reditum īcidere:ut his bonis quae tibi natura:studio:fortuna data sunt:facilius oia quae sunt in rep.amplissima cōsequi possis:

suluisse. ¶ Quod nolim.quod utinam ita non sit:ut tibi displicere incipiat consilium tuum:& est parēthesis. ¶ Breui.ab
solute posuit.i.paucis uerbis. ¶ Sic habeto.sic existimato. ¶ Tuū reditū.ex asia. ¶ Incidere.deuenire. ¶ Incurrere i eū
statū.i.in talem statum & conditionē tempoꝝ. ¶ His bonis.his muneribus. ¶ A natura.triplicia enim bona phi esse uo Bonū
lunt ai:corporis:& fortūae. A natura quae bona ai & corporis ferre solet. Animi bona sunt iusticia:prudētia:fortitudo:& Triplex
tēperātia:q quidē a natura originē habēt:ut uoluit Ci.lib.i.officioꝝ:bona corporis:uires:dignitas:siue pulchritudo:agili
tas.facundia & silia:quae oia abunde erant in Curione. ¶ Studio.diligentia:ut est eloquentia cognitio liberalium disci
plinarum quae studio cōparant. ¶ Fortuna.fortunae bona:q & externa dicūtur:sunt honores:diuitiae:clientelae:amicitiae:
affinitates & silia:qbus abūdabat Curio:qbus oibus rebus dicit Ci.eum potuisse facilius cōsequi oia:q erāt amplissima
in repu.quam illis muneribus:quae erat exhibiturus:quorū facietas iā multos coeperat:qa a multis quotidie edebantur.
CFIERI.in declarādis muneribus aliquid a nobis fieret. ¶ Cum uenisses. Coniunctiui modi particula idicatiuo dari PHI.
nō pōt.Cum uenis nō dicimus:nisi cum pro temporis aduerbio capiatur:ut cum pro quando uenis. ¶ Integrū.hoc ē in
potestate tua positum. Sic in Thusculanis. Atq; ei ne integrum quidem fuit. ¶ Sententiam.quare haec populo declarā Ad
da fuisse non placuerit ante reditum tuum. ¶ Pluribus.s.uerbis. ¶ Ad eā meditere.ne qd ut contra sniam meam cogi
tare possis:& obiicere:aut ea leges:& intellige quae dicturus sum. ¶ Ad.cōtra:ut Prima quod ad troiā ꝑ charis gesserat Ne
argis:aut super:ut Teren. Tum si quis magistrū coeperit ad eā rem improbum. ¶ Ne.nō solum negantis uim habet:sed
imperantis:hinc est ꝙ nūq̄ cum prima persona singularis numeri iungi potest:nisi intelligatur pro ut nō:ut si dixeris. Ne
dicam doctus:sed admodum eruditus. In illa uero particula non uis negantis est:& cū oibus personis indifferenter iun
gi potest. ¶ Imparatum.impremeditatum. ¶ Offendam.inueniā: Teren.in Eunucho. Offendi adueniens quendā mei Offēdo
loci atq; ordinis. Et Plautus in amphitrione. Adueniens tenebrosum offendi domi. Alias ē laedere. Horatius i poetica.
Nec dicet cur ego amicū offendam in nugis. Idem Et crassum unguentum:& sardo cum melle pauper offendūt. ¶ Corā
praesentibus uerbis. ¶ Contra istam tuam rationem.ne funebria fierent munera. ¶ In meam sentētiam adducam, tibi
persuadebo:ut quod ipse sentio:tu quoq; faciendum existimes. Ad in compositione ualde significat:ut Terenti. Sancte Ad
te adiurat. ¶ Testatum.expositū:passiue dictum. ¶ Apud animum.in cogitatione tuae mentis:apud:& penes ita diffe Apud
runt.ut inqt Pompeius:ꝙ apud personam cum loco significat. Penes uero personam & dominium:ac ptātem:quod tra Penes
hitur a penitus. Maioris itaq; significationis est penes q̄ apud. Penes me libri sunt qui mei sunt. Apud me libri sunt qui
mei non sunt. ¶ Si quando interdum:quasi obiectioni respondet ¶ Quod nolim parenthesis est:quam latine interpo
sitionem sententiae appellamus. ¶ Consilium.de declarandis muneribus. ¶ Meum cōsilium.s.a tuo alienum.quod in Parenthesis
reditu tuo audies de nō declarandis. ¶ Recordari.accusatiuo potius antiqui q̄ ablatiuo iungebant:quo & nos uti possu
mus. ¶ Breui tamen sic habeto.paucis uerbis intellige. Haec oratio dicendi finē ostendit. Sunt enim quaedam uerba:q Recordor
ad operis finem pertinent:ut habes Marce fili munus mea quidem sententia magnum:& alibi. Habes quae sentiā Bru
te de ratione dicendi:& Fabius. Habes Marcelle Victori:& alibi. Haec sunt quae putaui dicenda hoc tempore. ¶ Statū.
conditionem. ¶ Incidere.a fortuna uenire dedita opera:ut in id reipubli.tps nō incideris:sed ueneris. Iudicio enim tuo
nō casu in ipsum discrimen reꝝ cōtulisti tribunatū tuū. ¶ His bonis.uirtutibus:& auxiliis. ¶ Natura.a qua ai bona oriū
tur & corporis. Sunt enim ai bona uirtutes:corporis uero ualitudo:pulchritudo:& hmōi:qbus oibus Curio erat ornat⁹.
¶ Studio.oium bonaꝝ artiū disciplina. ¶ Fortuna.diuitiis:opibus & aliis hmōi:q peripatetici iter bona externa nume
rare cōsueuerūt:cū tria bonoꝝ genera praedicassent ai:corporis:& fortunae. ¶ In repu.statu ciuitatis libro.

CQVIC quam fieri te abesente:quod non esset integrum.i.intactum tibi cū uenisses e prouincia. ¶ Eqdē.i.ego qdē:
aut scribā ad te postea pluribus:sup.uerbis:sententiam meam:aut ne meditere.i.exercēdo te cogites ad eam:offendam ASC.
te imparatū.i.oino improuisum:ut nō admonitū:& dicā corā.i.tibi praesenti:rationem meā contra illam.s.tuam.i.tecum
disceptabo:ut aut adducā te in sniam meā:aut certe.i.saltē:si nō adduxero:relinq̄ testatū.i.ꝑtestatū apud aium tuū i qd
senserim:ut si qñ.i.aliqñ cōsiliū tuū coeperit displicere tibi:qđ.i.quā rem:nolim.s.accidere:possis recordari meū. ¶ Tñ
.i.nihilominus:licet aut pluribus alias aut nihil tecū de ea re agere cōstituerim:habeto.s.sniam meā breui.s.narratione.
utpote habeto:tuū reditum incidere in eum statū tempoꝝ:ut possis cōsequi oia quae sunt in rep.amplissima:facilius iis.
bonis.i.per haec bona:quae sunt tibi data:natura:studio:fortuna. Miror cur praecipuum oium bonorum datorē deū prae
termittat:natura datur facundia:firmum latus:bona ualetudo:& gratia ex eis.studio prudentia & caeterae uirtutes mo
rales:quas nisi deus charitate imbuat:nullae sunt fortuna:diuitiae:& popularis aura.

VBE. ¶ MVneribus.ludis. ¶ Facultatẽ.possibilitatẽ. ¶ Nemo admirat̃.nemo laudat aut amat:aut existimat laudabilẽ. Est
Copiæ .n.facultas numer͛. ¶ Copiar͛.diuitiar͛:significat & exercitũ in plurali. ¶ Nõ uirtutis.hoc dicit facultas ludorũ publice
Quin. est diuitũ.nõ uiror͛ bonor͛:qui alia rõne amorẽ populi sibi parare studẽt. ¶ Quin.qui nõ. ¶ Defessus.fastidiꝰ. ¶ Sacietate.tædio:quia quotidie nõ deerant ludi. Sed aliter ostẽdit ea sibi excidisse:quæ supra dixit de sententia sua. ¶ Aliter.cõtra. ¶ Atq.i.q̃ ¶ Ostẽderam.ꝓposuerã:quia dixeram me postea scripturũ pluribus quid sentirem: aut dicturũ coram cũ uenisses. ¶ Ingredior.incipio:procedo. ¶ Explicandã.declarandam. ¶ Omnem.totam. ¶ Disputationẽ.de ratiõe sniæ meæ. Differo.reseruo: prorogo. ¶ Expectatiõe.ut etiam dixit in fine primæ epistolæ ad eum scriptæ. Expectari.scito. ¶ A sum.i.ab hoie sũmæ uirtutis. ¶ Sũmo ing.ab hoie summi ingenii:qualẽ oẽs te existimãt. ¶ Ad quæ.quæ a te expectãtur. ¶ Paratᵒ.dispositus:instructus:ea præstare possis. ¶ Quod. te esse paratum. ¶ Cõfido.certissimus sum. ¶ Plurimis mu.i.extimabimus nos plurima maximaq; munera a te accepisse:& multo plura & maiora q̃ sint ista quæ es editurus:si satisfeceris expectationi:quæ de summa ẽ. ¶ Ciues uni.oẽs usq; ad unum.

PHI. ¶ MVneribus.ludis funebribus:gladiatoriis. ¶ Facultatẽ.qđ facere possis:eũ diuitiis:& opibus abũdas.
Admiror ¶ Admirator.admiramur uirtutes Ci.Sæpe numero admirari soleo.Miramur uero moles:ædificia & huius
Miror modi.Miratur molem Aeneas magalia quondã: dicit autem q nemo miratur:q hmõi munera præstare possis. ¶ Copiar͛.ad copias rer͛ & diuitias pertinet. Est
Copia enim copia tam singulari numero:q̃ multitudinis rerũ
Copiæ abundantia:sed cũ copias tantũ pluratiue dicimus exercitũ signamus. Teren.Pro q̃tas fecũ copias adducit.

q̃ muneribus:quorum neq; facultatem quisquam admiratur(est enim copiarum non uirtutis)neq; quisq̃ est quin facietate iã defessus sit.Sed aliter atq; ostẽderam facio:qui ingredior ad explicandam rõnem sententiæ meæ.Quare omnem hanc disputationem in aduentum tuum differo.Summa scito in expectatiõe te esse:eaq; a te expectari:quæ a summa uirtute sũmoq; ingenio expectãda sunt. Ad quæ si es(ut debes)paratus, quod ita esse confido plurimis maximisq; muneribus: & nos amicos & ciues tuos uniuersos & rempub.afficies.Illud profecto cognosces mihi te,neque chariorem: neque iucundiorem esse quemquam. Vale.

¶ Nõ uir.ad opulẽtos inqt ista ptinẽt edẽdor͛ muner͛ pplo:nõ ad bonos uiros q uirtutibꝰ nõ ludis pplo grati conant̃
Defessus efficere. ¶ Sacietate.q̃si tædio illor͛.s.muner͛ quotidie spectãdor͛. ¶ Defessus fastidio:& despicietia affectus:a defatiscor.sunt q̃dã pticipia:q̃ eiusdẽ significatiõis esse uidẽt:sed longe discrepãt:fessus:defessus:lassus:lapsus:laxus:fatigatus
Defatiscor iactatus.Nã fessus ai est & corpis.Defessus plus ẽ q̃ fessus.Lassus pterea ai ẽ & corpis:sed q̃dã laboris molestia q̃si cõfectus.Lapsus itẽ corpis ẽ:atq; ai:sed q labit̃.Laxus uero q lentus:q mollis,est:ut habena funis:chorda.Virg.Et pmeret
Fessus & laxas sciret dare iussus habenas.Fatigatꝰ dr̃ terris.iactatus mari. ¶ Sed aliter atq; oñderã facio.hoc iõ subiunxit: ne
Defessus cõtra istitutũ facere uideret̃:dixerat.n.rõnẽ sniæ suæ nolle:donec ipse rediret:explicare:uñ q̃si ista excedisse demõstrat.
¶ Atq;.p q̃. ¶ Aliter.cõtra.Vir.Dis aliter uisũ. ¶ Hãc.nõ bñ dixisset istã uel ullã. ¶ Differo.progo. ¶ Ostẽderã.pollicitꝰ fuerã:cũ ista ɔstituerã differre i aduẽtũ tuũ. ¶ Ingredior.accedo:icipio. ¶ Sũma sci.missa de muneribꝰ q̃one ad aliã
Lassus
Lapsus rẽ trãsit:qđ tñ facer̃ nõ solemᵒ:nisi prio fecerimus auditores attẽtos:iterponẽdis hmõi uerbis:ut De his hactẽus. De his
Laxus alias pluribᵒ. De his satis:& hmõi. ¶ A sũ.uir.sũmoq; igenio.hoc ẽ hoibus:q sũma uirtute sũmoq; igenio pditi sũt:qualẽ
Fatigatus te ipm oẽs itelligũt. ¶ Ad q̃.oia q̃ a te expectant̃. ¶ Vt de.dẽmus.n.oia p salute reip.uitã ẽt liberor͛:& nr̃am:Brutꝰ & duo decii sunt exẽplo.Paratꝰ.dispositꝰ. ¶ Cõfido.certã fidẽ & spẽ hẽo. ¶ Pluribᵒ.ad numer͛. ¶ Maximis.ad magnitu
Iactatꝰ dinẽ. ¶ Ciues &.cõciues dixisset multi. Qui.n.dñs ciuitatis ẽ:is hoies illiᵒ ciuitatis suos ciues appellat. Qui uero ñ dñs:
Aliter sed ex eadẽ ciuitate oriũdꝰ cõciues suos dicit. Ver͛ hmõi drĩã neq; a Ci.neq; ab aliis doctissimis uiris obseruatã iuenio:
Ciues quoq͛ exẽplis nos uti poterimꝰ:& ciues & ɔciues idifferẽter dicere.milites uero cõmilitones:serui ɔseruos:liberti colliber
Conciues tos:discipuli cõdiscipulos suos appellãt. ¶ Vniuersos:q̃si usq; ad unũ oẽs appellatos. ¶ Afficies.afferes:& dabis pluria:
& maxia bñficia. Sed tã in bonũ q̃ i malũ afficere dicimus:ut afficio te iniuria:dolore:molestia:dãno:morte: & afficio te
Afficio gaudio:uoluptate:diuitiis:muneribus. Et si uoles diffinire qd sit afficer̃:dices. Afficere ẽ affectionẽ q̃dã aior͛ afferre:uñ
affectᵒ affectus affectiõesq; dñr. Affectionẽ Ci.ita diffiniuit. Affectio ẽ ai & corpis ex tpe de cã mutatio:q̃ ẽt pturbationẽ pos
affectio sumus appellare. Affectus aũt Ci.in hmõi significatiõe nõ ẽ usus:sed Quin.& alii. ¶ Cognosces.cõsiderabis:& intelli
Cognosco ges neminẽ me habere te ipso chariorẽ.Nã cognoscere est diligenter & accurate considerare & intelligere.

ASC. ¶ QVAM munerib'.i.largitiõibꝰ muner͛ harenę:quor͛.s.muner͛:neq; qĩq̃ admirat̃ facultatẽ:ẽ.n.ea facultas copiar͛.i.opulẽtiæ nõ uirtutis:neq; q̃sq̃ ẽ qn sit iã defessus satietate.s.spectãdi ea. ¶ Sed ego facio alr̃ atq; oñderã.i. idicauerã me facturũ:q igredior ad explicãdã rõnẽ sniæ meæ. ¶ Quar̃ ego differo oẽ; hãc disputationẽ:i.i.usq; ad aduẽtũ tuũ.scito te eẽ i sũma expectatiõe:& ea expectari a te:q̃ expectãda sũt a sũma uirtute:& sũmo igẽio:ad q̃.s.exhibẽda:si es parᵒ ut dẽs.s.eẽ:qđ ɔfido ẽ ita:afficies & nos amicos & ciues tuos uniuersos:& rẽp.plĩmis & maximis mũeribꝰ.i.re:q̃ gratior erit:q̃ si dderis pluria & maxia mũera.Profecto tu cognosces illũ:queq̃ neq; chariorẽ neq; iucũdiorẽ eẽ mihi:te.i.q̃ tu es

VBE. Pistolar͛. ꝓponit Ci. tria potissimũ eplarũ gña:quor͛ cũ nullo sibi utẽdũ eẽt pbet: ad illud maxie deuẽit:qđ itẽdit:ut Curionẽ cohortet̃ ad laudẽ & gliã:quã dicit posse ɔparari bõis artibꝰ i qbᵒ hortat̃ ut uehementer elaboret. Est aũt artificiosum exhortatiõis genus:q nõ ex abrupto exposuit qđ uellet. ¶ Nõ ignoras:scis. ¶ Genera:spẽs. ¶ Illud unũ:illud pcipuũ. ¶ Res ipsa:ipsa epla.

M.T.C.Curioni.S.D.

Plar͛ gña multa eẽ nõ ignoras:sed unũ illud certissimũ:cuius cã res ipsa inuẽta est:

PHI. Pistolar͛. Ex quo respu. labefactari iã ppe:& extingui uidebat̃:& Curionẽ Po.Ro.aio eẽ magno & excelso cognoscebat:spẽ in eo maximã tutandæ reip.collocauit:tanq̃ q ex oibus unus auderet.ac posset eã ipam in ueterẽ dignitatẽ:ac libertatẽ uindicare.Quamobrẽ nil aliud huiᵒ eplæ uerba præ se ferre uident̃:q̃ Curionẽ:ad capessandã hãc imortalẽ cõseruãdæ libertatis gloriã adhortari:& qbusdã q̃si insinuatiõibus ad id genus accedit. Nõ.n.audet ex Cæsaris timore aptius loq de rep. Genera.amat Ci.p q̃litate genus dicere:quo uocabulo Ci.opera plena sunt. Multa pfecto eplarũ genera dicit eẽ:sed dũtaxat hæc tria cõplectit̃. Vnũ:cuiꝰ cã inẽta ẽ epla. Alterũ familiare & iocosũ. Tertiũ sçuerũ & graue:q̃ in multas eplarũ spẽs diffundunt̃. Sunt.n.aliqua paramythiacæ. Sũt & paracaleticæ:paratecæ:parãgelmaticę:& id genꝰ innumerabiles sũ Ci.& alior͛ eplæ. Sũt ẽt eroticę:& id magis poetar͛ q̃ orator͛.

Extant eroticae Tibulli: Nasonis: Propertii: & item Sapphus epistolae: praeterea sunt ethicae: ut ad Lucillū Seneca. Adde theologicas epistolaꝝ spēs: ut Platonis de rebus diuinis: Pauli: Petri: Ioannis: Hieronymi: Augustini: Cypriani. quae legūtur hodie. Sunt itē pragmaticae: hypotheticae: prosphoneticae: porseuticae: & aliae complures. Et nullā aliam facimus inter epistolā & literas differentiā: nisi ꝙ unam epistolā dicimus: unā literā nō dicimus: numero tātum multitudinis literas pro epla ponimus: ex quo unas litteras ꝓ una epistola recte scribimus: ut Cice. unis litteris totius aestatis res gestas ad senatū ꝑscriberē. Vnus enim tunc pluralē numeꝝ accipit: qn̄ cū noīe tātū pluratiuo ꝯiungit̄: ut nuptiae: arma literae. Teren. Ex unis nuptiis: duas praeterea eplas. nō binas eplas: & ecōtrario: binas lras: nō duas lras dicimus: redarguit Ci. filiū i hoc errātē. M. T. poetae uero maiore sumpta scribēdi licētia: litera ꝓ epla uti possunt: ut apud Sappho. Nunquid ubi aspecta est studiosae lra dextrae: Protinus est oculis cognita nostra tuis. ⁋ Inuenta. melius q̄ reperta. Inuenimus eni ex idustria: & labore: repimus casu. & fortuna: ut Ouid. Tu nō inuenta reperta es. ⁋ Res ipsa. hoc est epistola.

Epla — Lra — Lrae — Inuētio — Repio

EPistolarum. Diserte tria enumerat epistolarum genera: quoꝝ cū nullius sibi sit argumētum: non est quod ad Curionem scribat: ne tamen nihil scribat ad uirtutem adhortatur uerbis memoratu dignissimis. Ordo est. O Curio tu nō ignoras multa: quia tria: esse genera epistolarum: sed illud unum certissimum: cuius causa ipsa res: idest epistola est inuenta. ASC.

ut certiores faceremus absentes, si quid esset quod eos scire, aut nostra, aut ipsorum interesset. In huius generis sententiam litteras a me profecto non expectas. Tuaꝝ enim rerum domesticarum habes & scriptores & nuncios: in meis autem rebus nihil est sane noui. Reliqua sunt epistolarum genera duo, quae me magnopere delectant. Vnum familiare & iocosum. Alterum seuerū & graue. Vtro me minus deceat uti non intelligo. Iocer ne tecū per litteras?

⁋ VT cer. i. ut admoneremus absentes: & si quid eēt quod ꝓpter eos: aut ꝓpter nos oporteret eos intelligere: hac. n. cā maxime inuenta est epistola. Oui. in heroidibus. His archana notis terra pelagoq; feritur. Inspicit acceptas hostis ab hoste notas: & Diuus Hieronymus ac Marcellā episto. xv. Epistolare officium est de re familiari aut de quotidiana conuersatione aliquid scribere: & quodammodo absentes interdum praesentes fieri: mutuoq; quid aut uelint: aut quid gestum sit nūciare: licet interdum confabulationis tale conuiuium doctrinae quoq; sale condiatur: & Cicero ad Nigidiū libro. iiii. epistola quae incipit. Quaerenti mihi: epistolarum quoq; genera commemorat. ⁋ Interesset nostra. utile esset nobis. ⁋ Aut ipsorum interesset. ipsis eēt utile: & ad ipsos pertineret. ⁋ Huius generis. huius qualitatis: idest huiusmodi litteris quibus te faciā certiorem. ⁋ Tuaꝝ enim. reddit rationem quare tales litteras a se nō expectet. ⁋ Domisticaꝝ. familiariū: de qbus uelis fieri certior. ⁋ Scriptores. qui scribant praeter me. ⁋ Nuncios. qui uerbis referant: ut se habeant res tuae. ⁋ In meis autem. quia occurrebat scribēdum fuisse Ciceroni de suis: respondet se nihil habere noui. ⁋ Reliqua. praeter illud unum: de quo diximus. ⁋ Vnum. ex duobus. ⁋ Familiare & iocosum. in quo & familiariter scribimus & cum iocis. ⁋ Alterum. secundum horum duorum. ⁋ Seuerum & graue. quod de rebus seueris & grauibus tractat. ⁋ Vtro. hoꝝ duoꝝ: nam uter de duobus tantum dicitur: quis de pluribus & duobus. ⁋ Non intelligo. nescio utro hoꝝ generum minus conueniat me uti: quia neutro omnino me uti licet. ⁋ Iocer ne. prima pars hoꝝ duorum generum. Iocer ne: debeo ne iocari. ⁋ Per litteras. quia interdum iocamur etiā uerbis coram: & est iterrogatio. VBE. Vter Quis

⁋ VT certiores fa. ab. hoc ē absentibus signarem⁹. Cā est q̄ dicit eplam iuētā eē: de quo Hierony. ad Marcellā sic hēt. Eplare officium est de re familiari: aut de quotidiana ꝯuersatiōe aliqd scribere: & quodāmō absētes interdū ꝑsentes fieri: mutuoq; qd aut uelint: aut qd gestū sit nunciare. Et naso inqt. His archana notis terra pelagoq; ferunt̄. Inspicit acceptas hostis ab hoste notas. Facio te certū in ꝓsa oratione nō dicimus: sed facio te certiorē. Poetae tn̄ facio te certū dnt. Virg. Anchisen facio certū: nā uersus heroicus & elegiacus certiorē nō capit: & alia hmōi multa breuē iter duas lōgas habētia: ut ciuitas. Et caue ēt dicas: ago te certū aut certiorē. Id nusq̄ lectū est. ⁋ Siqd eēt. ꝙ eos scire aut nr̄a: aut ipsoꝝ interesset: hoc ē aliqd eēt: ꝙ aut ad ipsoꝝ: aut ad nostrā utilitatē accederet. ⁋ Interesset. n. utile eē signat: & iō appellaiū q̄si i re eē: hoc est utilitate alicuius eē: nā res utilitatē plerūq; signat: ut Terē. Si i re est utriq;: hic puto iteresse ab in & re & eē cōpositū. Ex quo mea: tua: sua: nr̄a & ur̄a: & qa interesse dicimus: nil aliud ꝑfecto significamus: q̄ in re. mea tua & hmōi esse. Sic etiā ipsoꝝ interesse: hoc est in re ipsoꝝ esse. ⁋ Scriptores: Ratio est: qa ad eiusmodi lras nō mittat. Scriptor operis ē auctor & cōditor. Librarius: q scriptoris opera trāscribit aut uendit: quē bibliopolā dicimus: sed hic scriptores: qui ad te scribant: & nūcios q nunciēt: & referāt. ⁋ Nil noui. nullū nouū: ꝙ possim: aut debeā tibi significare. ⁋ Nihil literaꝝ. nullas lras: honestius genitiuū neutro diuersi casus adiungemus. Ci. Id ꝙ datur oci libētius in phia ꝯsumere ꝯsueuimus. Idem ne paꝝ auctoritatis eē in fabula. ⁋ Magnopere. pro ualde: & uehemēter: quo ēt disiūctiue uti possumus: ut magno delectāt ope lrę tuę. ⁋ Familiare. quo ad amicos familiariter scribimus. ⁋ Iocosum. quo plerūq; ꝑ lras ai gr̄a iocamur cū amicis. ⁋ Seueꝝ & graue: quo res graues ꝑsertim ad statū reip. ad religionē: ad deos imortales ptinētes expōimus: q̄ res aut mediocri figura dicēdi: aut ubertate ꝯplectēdę sunt. Tres. n. sunt stili: quos alii characteres: alii gn̄a: alii figuras orōnis appellāt: qbus ois scriptoꝝ materia explicat̄. Gracilis: quē. Ci. ifirmū: & extenuatū appellat: i quo cauēdū: ut inqt Hora. ne uergat ad unū ꝙ appellat̄ siccū: aridū: & exāgue. Mediocris siue medius: ad quē q ꝑuenire nō possūt: & ꝓ ꝯfinia hui⁹ stili uagant̄: i uitiū cadūt: ꝙ dissolutū & fluctuans appellat̄. Grauis deniq; ubertus. In quo maxime fugiēdū ē ꝙ suffultū. turgidū: & inflatū dici pōt. Id aūt cōmittit̄: ut inqt Ci. cū aut nouis: aut priscis uerbis: aut duriter aliunde trāslatis: aut grauioribus q̄ res postulat: aliqd dr̄. ⁋ Vtro. iocoso. aut graui: Vter & alter de duobus tm̄. Alius de pluribus. Quis de duobus & pluribus. ⁋ Intelligo. intelligere est rē certā tenere: ꝯpositū sane ab iter & lego: nā r. & l. ꝯuertit̄: ut interlego: intelligo. ꝑlego. pellego. ꝑluceo: pelluceo. Iuue. Critice pelluces. ⁋ Vti. utor dicimus: qn̄ res saluo usu nobis sumministrat̄ amicis. Abutor uero. qn̄ rem & usum depdimus. ⁋ Iocer: iterrogatio ē ad illud. Vnū familiare: & iocosum: iocamur uerbis: ludimus factis: fit iocus in uerbis: ludus i factis. Sed iterdū ista ꝯfundunt̄: ut iocus i factis: ludus fit i uerbis. Ouid. Hos ignara iocos tribuit nā puellis. Materia ludūt uberiore uiri: & Iuue. Quotiēs uoluit fortūa iocari.

PHI. — Certū facio — Certiorē facio — Interesse — Scriptor — Librarius — Magnopere — Vter — Alter

⁋ VT faceremus absentes certiores: siquid esset quod eos scire interesset: idest in re & utilitate aut damno esset: aut nostra. s. qui scribimus: aut ipsorum ad quos scribimus. ⁋ Tu profecto non expectas a me literas huius generis: habes enī & scriptores & nuncios rerum tuarū domesticarum. ⁋ Autem idest sed: nihil est sane: idest multum noui. in meis rebus scilicet domesticis. ⁋ Reliqua genera epistolarum sunt duo: quae delectant me magnopere: unum familiare & iocosum: alterum seuerum & graue: sed supple nō intelligo: utro idest quo horum duorum: minus deceat me uti. ⁋ Iocer ne: idest non decet ut iocer tecum per litteras: & ita utar iocoso genere. Respondet. ⁋ Me Hercule. s. ita tractante ut uerum dico, ASC.

VBE. ¶ CIVEM: subiectio: q latētet ɔtinet solutionē: ut pbet sibi nō eē iocādū: qa nullus ciuis sit q hoc tpe iocari possit: ergo ne sibi qdē. ¶ An grauius: secūda ps. ¶ Quid est. q. d. nihil: ut ōndat nihil sibi grauiter oino scribēdū eē. ¶ A Cice. hanc significātiā uel ēphasim hæc noia a Ci. ad Curionē. q. d. a uiro graui ad grauissimū. ¶ In hoc gñe: i hac ɔditiōe. ¶ Quæ nō sentio. q in aio nō habeo: q nō pbo. Ficti. n. hois est ea dicere: & scribere: q nō sentiat. ¶ Quāobrē: ɔclusio in q ōndit qd sibi scribēdū reliquaẽ. ¶ Argumētū: materia. ¶ Nullū: eoꝶ generꝶ eplaꝶ q eē solēt. ¶ Clausula: ɔclone: pticula orōnis. ¶ Qua soleo uti. cū ad te scribo. ¶ Est. n. pponit cām exhortatiōis: deide exhortationē: & ē sensus. Est. n. q̄dā expectatio de te: quæ tanq̄ grauis aduersaria q̄dā est tibi cōstituta & parata: quā solis bonis artibus & recte factis possis supare. ¶ Aduersaria: substātiuū est: & est ordo qdam expectatio incredibilis est ɔstituta & parata tibi aduersaria grauis. i. tanq̄ aduersaria grauis expectatio enim quæ de nobis est: tanq̄ aduersaria & cōcertatrix nr̄a nō sinit nos gescere: ut eā uel æquare uel superare possimus: aduersaria aūt in fœminino gñe: qa de expectatione loqẽ. ¶ Quā: expectationē aduersariā tuam. ¶ Vices: supabis. ¶ Vna re: q seqẽ. s. ¶ Si cō. si decreueris. ¶ Hoc. i. q̄ꝶ laudū: & est ordo: si hoc ɔstitues eē tibi elaborādū in his artib⁹: qb⁹ artib⁹ hæ laudes cōparantur: quaꝶ laudū gloriā adamaris. ¶ Elaborādum: insudādū: incūbendū. ¶ His artibus: honestis: uel his

Ars uirtutibus. Nā ars interdū pro uirtute ponẽ ¶ Quib⁹ cō. la. qa laus semp sequiẽ uirtutē: & uoluit Cic. in officiis. Oē qd honestū est etiā si a nullo laudeẽ: tñ per se laudabile est: sed raro fit ut uirtutibus & bonis artibus nō cōparenẽ laudes. ¶ Gloriam: quaꝶ laudū tu adamaris: pro adamaueris. i. quaꝶ laudū gloria semp es delectatus: qa semp amasti gloriā: quę ex laudibus nascitur. ¶ In hāc sniam. cohortādi te ad amorē laudū. ¶ Tu spon. per te ip̄m: sine ullius ipulsione. ¶ Incitatū: stimulatū.

Inflammare ¶ Et hoc quicquid. i. hoc qd. ¶ Attigi. leuiter & paucis tetigi: & cōmemoraui. ¶ Inflāmandi: incendendi: & est translatio ab igni: sed plus est inflammare q̄ incendere. Virgilius quarto æneidos. His dictis incensum animum inflammauit amore. ¶ Testificandi: aperte declarandi: quasi testimonio quodam. ¶ Amoris mei: erga te.

ciuē me hercule nō puto eē, q tpibus his ridere possit, an grauius aliqd scribā? qd est qd possit grauiter a Ci. scribi ad Curionē, nisi de rep. atq; in hoc gñe hæc mea cā ē, ut neq; ea quæ nūc sentio uelī scribeẽ. Quāobrē qm̄ mihi nullū scribēdi argumētū relictū ē utar ea clausula q̄ soleo, teq; ad studiū sūmæ laudis cohortabor. Est. n. tibi grauis aduersaria ɔstituta, & parata icredibilis q̄dā expectatio, quā tu una re facillime uīces si hoc statueris, quaꝶ laudū gloriā adamaris: qb⁹ artib⁹ hæ laudes cōparanẽ, i his eē laborādū. In hāc sniam scriberē plura, nisi te tua spōte satis icitatū eē ɔsiderē. Et hoc qcqd attigi: nō feci inflāmādi tui cā: sed testificādi amoris mei. Vale.

PHI. ¶ Ciuem: Romanū itellige: εμφασις hoc ē subiectio: q̄ demōstrat se ē iocari nō posse. cū nullus sit ciuis q iocari possit. ¶ Me hercule. p herculē: p quē iurare poterāt solū uiri: ut p castora solū fœmię. p pollucē uterq; sexus. ¶ His tpib⁹: miseris: & afflictis: & his hēt emphasim. ¶ An gra. ad illd qd ait: alteꝶ seueꝶ: & graue. ¶ A Ci. ad Curionē. εμφατικως ista ptulit: q̄si ab amāte rēp. ad amātissimū: & studiosissimū reip ¶ In h. g. graui & seuero: i quo uersaẽ resp. ¶ Quę non sentio: laudo/ & approbo. ¶ Quāobrē. ex ɔclone pdictoꝶ demōstrat qd ad scribēdū relictū sit. ¶ Argumētum. mā: hoc. n. noie: ut iqt Fabi⁹: cōplectimur oia: q̄ gręci ενθυμηματα επιχειρηματα αποδειξιν uocāt. Nos cōmētū sniā; cū rōne: & quo tertio dixius q̄dā ɔclonē appellamus: sed Valgius επιχειρημα aggressionē uocar. Celsus argumētū: quo aliqd pbaturi sumus mēte cōceptū: & si nōdū uerbis explanatū sit. Quidā ratione. Cicero ratiocinametū & quasi syllogismū quēdā appellat αποδειξιν. Vero Fabius audiētē pbationē eē demōstrat: quā Cicilius ab epicherhemate. solo genere ɔclusiōis distare cōmemorat. Natura uero oium argumētoꝶ: est rō q̄dā rei dubiæ faciēs fidē p ea quę certa sẽ. Reliq̄ sunt argumētoꝶ genera duo. Vnū quo fabulæ comœdiaꝶ exponunẽ: qd a Cice. sic diffinitū est. Argumētū ē res ficta. quæ tñ fieri potuit: uelut argumēta comœdiaꝶ. Alteꝶ est ols materia ad scribēdū destiata: i cuius significatiōe hic accipimus. Et Cicero ad Brutū. Et si iqt argumētū sile nō erat. Hic etiā opus: ut ait Fabius: paulo nūerosius uulgo appellaẽ argumētosum. ¶ Clausula. περίοδος: idest eo ambitu: & breuitate. ¶ Ad studiū sūmæ laudis. In conseruāda libertate ciuitatis est summa laus: de q̄ Virg. Vincit amor patriæ: laudūq; imensa cupido. ¶ Est. n. ratio est futuræ exhortatiōis: & ait quandā incredibilē de eo expectationē esse: & eā sibi paratam esse: sicuti quandā aduersatricē: quā solum bene faciendo superare posset. Et sicut aduersarium dicimus: sic aduersariā substantiuū. Et est ordo. Quædam incredibilis expectatio est cōstituta & parata tibi grauis aduersaria: quæ tecum est creatura. ¶ Incredibilis: adeo magna quod uix credi possit. ¶ Expectatio. ut ipse solus saluam remp. reddat. Est enim expectare impatienter cupere sine præscriptione temporis. Expecto uero uix certum tempus desyderare. ¶ Si hoc statueris. quasi præceptū ponit: quo intelligat quid faciēdum ut aduersariā sibi cōstitutam & expectationē uincere possit. Ordo est. si hoc statueris elaborādum eē in his artibus: quibus artibus hæ laudes cōparantur: quaꝶ laudū gloriam adamaris. ¶ His artibus. his uirtutibus cōseruandæ libertatis. ¶ Ars. n. cōcisione pmitiui: q est apud græcos αρετη noiatur. quo noie uirtutē accipimus. Artis uero: hoc ē uirtutis species sunt q̄tuor: prudētia: tēperātia: iustitia: & fortitudo. ¶ Laudes cō. qm̄ laudes semp sūt comites uirtutū. Oē eni q

Adamo hōestū ē. ut ait Ci. et si a nullo laudeẽ: tñ p se laudabile ē. ¶ Gloriā. freqnētē famā cū laude: ex laudibus. n. nascit gloria. ¶ Adamaris. id pprie amatoꝶ est: ut Quītiliāus. Oēs matres liberos suos tanq̄ adamarēt: amāt. ¶ Cōparanẽ. acqrunẽ

Comparo & cōstituunẽ. Ter. Atq; ex incōmodis alterius sua ut cōparet cōmoda. ¶ Incitatū. cōmotū: accēsum. ¶ Cōsiderē. certe & ɔstāter crederē. ¶ Attigi: leuiter tetigi. ¶ Inflāmādi tui: ut te ipsum inflāmarē: sed ut testificarer amorē erga te meū.

Inflammo Metaphora ab igni deducta: & plus est inflāmare q̄ incēdere. Maro. His dictis icēsum aīum inflāmauit amore. Et est duplex loquēdi modus. Grāmaticus per gerūdiū. ut non feci te inflāmandi gratia: sed testificādi amorē meum: & oratorie

Incēdo per participium: ut inflāmandi tui causa: & cum dicimus causā: dicere etiam possumus studio uel gratia inflammandi.

ASC. ¶ NON puto esse ciuē. s. in tota urbe. q possit ridere his tēporibus. ¶ An scribā aliqd grauius? Sed sup. qd est quod possit scribi grauiter a Ci. ad Curionē nisi de rep. ¶ Atq; aut potius atqui. hęc mea cā est in hoc genere: ut neq; uelim scribere hæc q̄ sentio nūc. ¶ Quāobrē qm̄ nullū argumētū. i. nulla materia scribēdi est relictū mihi. ego utar ea clausula q̄ soleo: & cohortabor te ad studiū sūmę laudis. ¶ Enī. i. qa: aduersaria grauis est ɔstituta & parata tibi. s. expectatio q̄dā incredibilis: quā tu uīces facillime una re: si statueris. i. ɔstitueris ī aīo tuo hoc. s. ¶ Quaꝶ laudū gloriā tu adamaris p adamaueris: ergo adamamus ēt honeste: & qb⁹ artib⁹ eæ. i. eiusmodi laudes cōparenẽ. i. acqranẽ: eē sup. tibi laborādū in iis. s. artib⁹. ¶ Ego scriberē plura in hāc sniam. i. ad formā huius snię: nisi ɔsiderē te eē icitatū satis tua spōte. i. spōtanea uolūtate: & quicqd attigi: hoc. i. huiusmodi: nō feci causa tui inflāmandi: sed cā amoris mei. s. in te testificandi.

¶ Hæc

VBB.

Aec negocia.ostendit Cice. q̄ periculo statu sit respubl. & gratulatur Curioni:quod absit duplici de cã: uel φ reip. picula & uexatiões nõ uideat:uel φ absens oĩa cũ summa laude cõsequat. Deinde cũ dicit se dubitare utrum ei gratulet quod sit uenturus:an doleat:latenter eum incendit ad defensioné reipu.ad quã tamé in fine epistolæ eũ aperte & modeste hortat. ¶ Hæcne.quæ Romæ gerunt in repu. ¶ Ne epi.quidé.quç solet eẽ liberior:multo ergo minus nũcis audere narrare. ¶ Vbicũq; es.et i locis remotissimis. ¶ In ea.na. i eodé periculo:& est tractum a nauigantibus:q cum sunt in eadem naui in eodem sunt periculo.Perdita.n.repub.cõmune est malum & absentium & præsentium:dolor tamen maior præsentiũ qui uideant. ¶ Antea.alia epl'a quæ nõ est i hoc uolumie. ¶ Gratulor.tua cũ gaudeo. ¶ Vel. &. ¶ Quæ nos. uidemus. ¶ Vel.alia cã. ¶ Excelso. alto. ¶ Illustri.conspicuo:claro : eoꝝ enim qui sunt in dignitate:nullũ uerbũ aut factum potest esse obscurũ. ¶ Sita.posita:cõstituta. ¶ Socioꝝ. populi Ro. erant .n.socii Po.Ro.qui cũ eo erant fœdere cõiuncti. ¶ Ciuiũ Romanorum.qui sunt in Asia. ¶ Quæ. laus tua. ¶ Nec ob.ignoto. ¶ Nec ua.uarius sermo dicit de aliquo:cũ nõ eadé dicunt. ¶ Clarissima.contra id quod dixit obscuro. ¶ Et una.eadé:& pseueranter:& elegãter dicitur una uoce & uno ore pro uno ɔsensu & uno fauore:ut Cice.in Lælio de amicitia.De quo oẽs uno ore &c. ¶ Præfert.nũciat. ¶ Vnũ il.q.d. de absentia scio me posse tibi gratulari:sed illud unum est de quo dubito an tibi gratuler:an potius timeam: φ aductus tuus mirabiliter ab oĩbus expectat. ¶ Non φ ue. excusat hanc dubitationé suã. ¶ Ne.i.ut. ¶ Non respondeat. non satisfaciat. ¶ Opinioni.expectationi. ¶ Me hercule.iurantis est aduerbiũ. ¶ Ne cũ ue.Romæ : & subauditur uereor. ¶ Quod cu.qui curantur quæ habent spẽ salutis cũ difficultate tñ:quia curari pprie:teste Donato:dr φ q̄si arduũ & graue est : & ideo usus est uerbo medicoꝝ ad quos curare pertinet. ¶ Ita debilitata.qa dixit cures:usus est etiã uerbo ad ægrotũ ptinente. ¶ Debilitata.male affecta. ¶ Et ppe extincta.ppe delata:& cõsumpta:extingui.n.est mori:ut Oui.in Heroidibus.Primoq; extinguar i æuo:& Virgi.in sexto æneі.Infelix Dido uerus mihi nũcius ergo Venerat extinctã ferro:ergo extinta quasi desperata: quia de extinctis nulla est oĩno spes:hæc aũt dicit qa administratio reip.erat tantũmodo in ptãte quorũdã potentũ : qui magis pro libidine q̄ pro rõne agebãt. ¶ Hæc ipsa.quæ scripsi:cũ multo plura sint quæ nõ audeam scribere.

M.T.C.Curioni.S.D.

Aec negocia quoquomõ se habeãt ne epistola quidé narrare audeo tibi. Et si ubicũq; es:ut scripsi ad te antea : i eadé es naui: tamen qđ abes gratulor: uel quia non uides ea quæ nos:uel quod excelso & illustri sita sit laus tua in plurimorum & sociorum & ciuium conspectu : quæ ad nos nec obscuro nec uario sermone: sed & clarissima & una omnium uoce perfertur. Vnũ illud nescio gratuler ne tibi an timeam:quod mirabilis est expectatio reditus tui:non quod uerear ne tua uirtus opinioni hominum non respõdeat:sed me Hercule: ne cum ueneris non habeas iã quod cures : ita sunt oĩa debilitata iam ppe & extincta. Sed hæc ipse nescio

Curare

Extingui

PHI.

Aec negocia. Cæsar. Crassus & Põpeius ita rẽpu.oppresserant:ut oĩno debilitata iã ppe & extincta uideret. Nec audebat Tullius timore triũ potẽtissimoꝝ aperte hæc ipsa dicere:uel maxime φ Cæ.ad secundũ ɔsulatũ spirabat:& ad id hortatus erat ut legé ferret:demõstrat aũt in quãto periculo resp.sita sit:& gratulat:φ absens ea nõ uideat mala:q ipsi uidebãt in repu.quodq; laudé ppemodũ imortalé absentia cõsequat. Inde hortatur Curioné:tanq̄ in eo unicum præsidiũ libertatis situ sit:ut ea paret:meditet:cogitet:quæ debeat is cogitare:q sit remp.defensurus. ¶ Hæc.s.quæ sunt in repub. Negocium sane in multas res diffundit sed apud oratores negociũ é cõgregatio personarũ locoꝝ:temporꝝ:causarꝝ:modoꝝ:casuum:factoꝝ:instrumentorũ.sermonum:scriptoꝝ:& non scriptorum:& tale negocium græci πραγματικὸν dicunt:aliquando negocium pro labore sumitur:ut Quinti. Quid negocii est ista poetarum portenta cõuincere:& Da mihi hoc negocium. ¶ Ne epistola quidé:quæ nec erubescere:nec timere cõsueuit: ergo lõge minus hæc ipsa nũcis narrare auderé. Aduerte animũ:φ ne & quidem nunq̄ iungi patiunt sine medico.Quintilia. Nam mihi ne dicere quidé uideret. Cice.ad Herenniũ:ne ad solarium quidé. Et in Tusculanis. Atq; ei ne integrũ quidé fuit. ¶ Audeo.in rebus arduis dicimus. ¶ Naui.periculo. μεταφορικὸς a nauigantibus. ut dicit. In portu nauigat:qui est sine periculo. Si respu.peribat:cõis omniũ calamitas sequebat:tam absentiũ q̄ præsentiũ. ¶ Ea quæ nos. supple uidemus. Magis enim mouét quæ uidẽtur q̄ quæ audiuntur:nam aure certior est oculus. ¶ In excel. & illustri.plus est illustre q̄ excelsum. ¶ Socioꝝ.cõfœderatoꝝ.P.R. Amicus & socius ita discrepãt. Amicus est qui alicui usu uitæ similis:pio ac sincero & perfecto amore coniungit. Socius uero:qui cũ aliquo ad aliquid peragẽdum aliquo pacto coniũgit: unde Cice.hæc duo coniungere solet:ut socios.P.R.atq; amicos:& in libro de inuentione. Firmissimas societates atq; sanctissimas amicitias. ¶ Ciuium.qui cũ eo erant in Asia Curionis laudem uidebant. ¶ Clarissima & una.exornatiõis genus:quod græci συνθετικὸν :nostri cõtrariũ uocant:breuibus & continuatis uerbis perfectũ esse debet. ¶ Vna uoce . ut dr,uno ore.i. uno consensu. Teré.uno ore oĩa bona dicere. ¶ Vnũ illud. φ absens sis cõgratulari me posse tibi cognosco. Sed unum est quod uereor:an tibi cõgratuler:an timeã:φ tantopere desyderat aduẽtus tuus. ¶ Non qđ uerear. Excusatio dubitatiõis. ¶ Respõdeat.satisfaciat. Scio inquit φ uirtus superat oĩum hoium opinioné. Virtus enim est habitus animi in naturæ modũ:ut ait Martius:rõni consentaneus. ¶ Ne:pro ut. ¶ Cures.quid arduum significamus & graue: hoc uerbo:quod est pprie medicoꝝ:& ad hoc allusit:cũ subsecutus est. ¶ Ita sunt oĩa debilitata.i.quasi uiribus cõfecta. ¶ Extincta.q̄si desperata: μεταφορικῶς :unde extingui mori dicimus. ¶ Sed trãsitũ significat ad alteri⁹ rei métioné.

Negocium

Aure certior é oculus

Excelsum illustre

Socius Amic⁹

Virtus

ASC.

Aec negocia &c. Gratulat Curioni φ absit a tãta reip. perturbatione:cũ neq; uexationes eius uideat:neq; absens summa laude priuet:deinde monet ut ita instructus redeat:ut possit remp.pristinæ dignitati restituere. ¶ Ordo é. Ego ne quidem.i.non etiã aut nõ saltẽ audeo narrare tibi epistola:quõ hæc.s.reip.nostræ negocia habeãt se:& si.i.q̄q̄:ubicunq; es:tu es in eadé naui.i.in eodé periculo:ut sunt qui in eadé naui periclitantur:ut scripsi antea ad te:ergo non oẽs Ciceronis epistolæ collectæ ac seruatæ sunt tñ gratulor.i. tibi de tuo bono applaudo:φ abes.s.ab urbe:uel quia non uides ea quæ nos sup.uidemus:uel φ laus tua sit sita sup.i loco excelso & illustri.i.pspicuo & claro:utpote in cõspectu plurimorum & sociorũ & ciuium. ¶ Quæ.s.laus tua perfert ad nos:nec obscuro nec uario.i. uacillante sermone:sed uoce:&.i.simul clarissima:& una omnium. ¶ Ego nescio illud unum an gratuler tibi an timeam .i.timere debeam tibi.i.pro te:φ expectatio reditus tui est mirabilis:nõ sup.ideo timeam:quod.i.ut uerear:ne put: uirtus tua nõ respondeat.i.satisfaciat opinioni hoium. ¶ Sed me Hercule sup.ideo timeam:ne cũ ueneris nõ habeas iã qđ cures: ita oĩa sunt iam debilitata:& prope.i.quasi extincta. ¶ Sed nescio ne.i.an hæc ipsa sint commissa.

VBE. ℂRCcte.tuto.ne quispiā sciā me tāti & offendi putet. ⁋ Cætera.q̄ nō audeo scribere. ⁋ Tu tñ.subaudi:q̄uis dixerim oia debilitata & extincta. ⁋ Siue hēs.hoc est siue speras rēp.posse adhuc ad salutē reduci:siue nullā oino hes spē. ⁋ Para.rebus ipsis. ⁋ Meditare.cōsulta. ⁋ Cogita.inueni:nā cogitare frequētatiuū est a cogo:& est sensus:cogere ad aliqd inueniendū. ⁋ Viro.nō ad Sextū nūc:sed ad uirtutē retulit. ⁋ Vindicaturus.recepturus:restituturus. ⁋ Afflictā.debilitatā. ⁋ Oppressam.deiectā & uiolēta pstratā. ⁋ Miseris.infœlicibus. ⁋ Perditis.pessimis. ⁋ Veterē.pristinā & solitam. ⁋ Libertatē.qa timebat Cu.reip.qm̄ Cæsar tribunus ple.iā hortatus erat:ut legē ferēt:quā Cæsari:q̄uis absēti sc̄dm consulatū petere liceret:pterea oia in triū ptāte erant.

Cogita

recte ne sint litteris cōmissa. Quare cætera cognosces ex aliis. Tu tamen siue habes aliquam spem de rep.siue desperas:ea para:meditare:cogita: quæ eē in eo ciue ac uiro debent:qui sit rempu. afflictam & oppressam miseris tēporibus:ac perditis moribus ī ueterē libertatem ac dignitatē uindicaturus. Vale.

PHI. ℂRecte.sine periculo:ne ad aures Cæsaris peruenirēt. ⁋ Litteris com. Cōmittere aut mandare litteris scribere. ⁋ Cætera.s.detrimēta reip.quæ scribere nō audeo. ⁋ Spem.spes incertarum rerū:expectatio certarum. ⁋ Para.meditare:cogita:articulus ē. Meditari uero ē exercere a uerbo græco μελετᾶν.L.in.D.cōuerso:ut econtrario seda sella. parare ad rē: meditari ad consilium:cogitare ad inueniendum retulit. ⁋ Ac uiro.Ex aggeratio est:nā inter ciues et uiles hoies numerant:sed uir nō nisi qui uirtute pdit⁹ sit dici pōt: ut apud græcos:& nōc uirū ad uirtutē pprie referimus. ⁋ Perditis.inīgssimis & iprobissimis,Iuue. Audacia pdita. ⁋ Moribus.& bonus & malus mos eē pōt:ut pharmacō:uenenū:ualitudo. ⁋ Veterē.q̄ antea sortita erat. Senex:antiquus:uetus hoc mō differunt. Senex:q ad senilē Peruenit ætatē:& ad uitā dūtaxat ipsius pprtā referēdum est. Vetus ad publica tēpora superiora. Antiquus uero tā de senibus dici pōt:q̄ de ueteribus:ut homo iste est antiquus:& antiqui nostri facere cōsueuerunt:nisi q̄ hēt nescio quid plus uetus q̄ antiquus:unū Iuue. Antiquū & uetus est alienum posthume lectū cōcutere. ⁋ Vindicaturus.in libertatē reuocaturus. Inter uendico: & uindico hoc discrimē est:uēdicamus nobis auctoritatē.i.attribuimus:& quasi nrām pprtam eē facimus. Oui. Vēdicat ausonias Iunonis cura calēdas. Vindicamus uero iniurias:hoc est ulciscimur:& punim⁹:unū uindicta dr̄. Iuue. Vindicta nemo magis gaudet q̄ fœmina. Vindicare et signat reuocare in libertatē:ut hoc loco:& ad Cæsarē Iuniorē. Qui si nihil ad bñficiū addere:quo me una cū rep.in libertatē:ut uindicassent:& ī academicis. Aliqua ptās sic uindicet in libertatē:& liberare atq̄ defendere. Ci.in Catone maiore. Senectus ē natura loquacior:ne ab oib⁹ eā uitiis uidear uidicare. Quare hic uidicaturus:p.I.& nō p.E.legēdū ē:ī quo multi errāt.

Spes *Expectatio* *Paro* *Cogito* *Vetus* *Vēdico* *Vīdico* *Vīdicaturus*

ASC. ℂREcte.i.decēter litteris. ⁋ Quare.i.quāobrē:quia de his dubito:tu cognosces cætera ex aliis. ⁋ Tamen.i. nihilominus:tu siue habes aliquem spem de rep.s.restituenda:siue desperas.s.de ea:para.i.meditare:& cogita ea quæ debēt eē in eo ciue ac uiro:q sit uidicatur⁹.i.uidicādo iniurias restitutur⁹: ī ueterē libertatē:ac dignitatē rēp.afflictā:& qd' plus ē: oppressam tēporibus miseris:ac moribus perditis.

M.T.C.Curioni.S.D.

NOndū erat auditū te ad Italiam aduentare cū Sextū Iuliū Milonis mei familiarē cum his ad te lřis misi. Sed tñ cū appropinq̄re tuus aduētus putaret:& te iā ex Asia Romā uersus

VBE. NOndum. Clodius ut ī primo libro exposuimus:non solum Cice.sed eius amicorū hostis atq̄ inimicus fuit:uerū cū Clodius præturam peteret:& eodē anno Annius Milo consulatum:in quo cōpetitores quosdam satis potētes haberet:Metellū:Hypseum:& Scipionem:cum uideret Clodius præturam fore debilē & quasi mancam consule Milone: ei uehementer aduersabatur:ne consulatum adipisciretur:& eius competitoribus studebat. Cice.autem qa a Milone fuisset bene affectus in restōne sua ab exilio:cupiens gratum animum in eum ostendere:summopere pro eo laborabat:ut ipsum consulatum obtineret. Itaq̄ cum Curio ex asia Romam uēturus eēt:quem cognosceret posse multum in hac re & prodesse Miloni:misit ei obuiam has litteras:in quibus primum ostendit quantum sibi sit laborandum pro Milone:& artificiose ostendit necesse sibi eē:ut Curio qui plurimum deberet nunc etiam in Milonis causa rogaret:ut ei in hac cōpetitione cōsulatus ita faueat:ut oino ipsum consequatur. Adducit autem rationes multas:quibus ostendit petitiōem suam esse honestissimā. Deniq̄ ex quatuor rebus.quas Seruius in omni petitione seruandas dixit:nulla omnino deest. Siquidem honestatē habet:cum pro amico salutis suæ auctore rogat. Possibilitatem:cum ostendit Curionem posse id efficere quod petit si modo uoluerit. Modus etiā declaratur:cum fauorem eius in cōsulatu Milonis se petere ostēdit:& ut præbeat se ducem suffragiis aliorū:q̄ se habere dicit:postremo subdit spē remunerationis:& per se Annium Milonem. Est autē hæc epistola omnium commendatitiarum Cic.artificiosissima:& uehementissima. ⁋ Aduentare.propinquum esse:appellare. ⁋ Appropinquare.propinquum esse:non loco sed tēpore:ut si dixero. Circa festum natalis Christi appropinquat aduentus Ducis Mediolani: idest propinquus est ut ueniat:quia eo tempore solet maxime Mediolanū petere. Ita in hoc & si Curio erat adhuc remotus:& nondum ad Italiam aduentabat:tamen putabatur eius aduentus esse propinquus:quia cum tam cōstaret eū ex Asia discessisse:paucis diebus erat uenturus. ⁋ Putaretur.existimaretur:quia finitum est tempus sui magistratus. ⁋ Romam uersus.hæc præpositio eleganter postponitur:ut hic patet. ⁋ Constaret.notum esset.

Aduento *Appropinquo* *Versus*

PHI. NOndum erat. In scribendis epistolis possumus uti uel non uti artificio. Id enim in nostro arbitrio situ est. Sed cum negocium habet aliquod ponderosum:Cicero magna ex parte loqui studet. Hanc epistolam siquis diligenter attendat:nihil inueniet quod non sit laude:& admiratiōe dignissimum. Est enim arte & subtilitate dicendi admodum plena. In qua exordienda in primis auditorem facit attentum:cum rem magnam pollicetallaturum:ut magnitudo rei fecit:ut non ueremur ne nimiscito mitteremus. Et ibi beniuolum reddit. Ego si mea in te essent officia solum Curio tanta. Item a persona auditoris. Sed quia tua in me uel nota omnibus. Docilē facit cum paulopost inquit. In Milonis consulatu fixi:& locaui. Est aliud præterea animaduertendum hanc petitiōem illis quatuor rhetoricis partibus constare:ut sit præstandi facultas:sit honestum quod petitur:habeat modū.sequatur remuneratio. Possibilitatem ostendit:cum ait. Huic te unum tanto adiumento esse si uolueris:posse intelligo. Modū uero:cum ait. Habemus hæc omnia: & ut subuenias huic meæ solicitudini:uel ut uerius dicam propriæ saluti tuum studium dices: deniq̄ remunerationem ostendit:ut de ipso. T. Annio tantum polliceor. Sed quid a Cicerone petatur:facilius cognosci posset:breuiter argumētū exponere uisum est. Id autem est huiusmodi. T. Anni⁹ Milo consulatū magna quadā cōtētione petebat:cuius tunc erant multi cōpetitores potētissimi uiri: Scipio: Hypseus:& Metellus:quæ res non minori curæ Ciceroni q̄ Miloni:cum propter amorē iter se maximū:tum uel ī primis propter magnitudinem meritorū:quæ in

eum Milo

cum Milo cõtulerat:nam eius opera Tullius ab exilio reuocatus maxima cũ gratulatione ciuiũ in urbem Romam reuersus est. Igitur Cicero tanti nõ immemor beneficii oibus in rebus uel præsertum in eo cõsulatu benemerito grãm referre conabatur:ut talẽ magĩratum Cice. industria cõsequeref:uel maxime ꝙ illi Clodius Ciceronis inimicus plurimũ aduersabatur:& cõpetitoribus fauebat. Erat enim eodem anno Clodius præturam petiturus:quo Milo cõsulatum:nec ignorabat Milone consule paruĩ ponde. is in repub. futuram esse præturam suã. Quapropter omni arte Milonem insectabaĩ:ne cõsulatũ adipisci posset. Tullius uero multum acdiu in hac re perficienda laborauit. Necdum cõsecuta res erat cum ex Asia Romã Curio reuerteretur. Et qm nõ ignorabat:ꝙ quicqd erat amplissimũ in republica Curio ꝑpter opinionẽ quam de se cõcitarat:facile cõsequi posset:nõ dubitauit id per litteras ab eo petere:quod erat illi maximum:maximeꝗ necessarium:ut ipse cõsulatũ a senatu pro Milone peteret:quem certo sciebat nõ negaturum esse. ⸿ Nõdum:eiusdẽ fere naturæ sunt dum & donec:sed elegãtia differunt. Nam ne:non:nec:cõmode iungũtur cum dum:nũquam tamẽ cum donec. Significant etiam dum & donec usꝗ ad:uel q̃diu:& donec subiũctiuo:dum indicatiuo cõueniunt:ut litteris inferuiam donec moriar:idest usꝗ ad mortem:& tua merita recordabor:dum uiuo:idest q̃diu uiuo. ⸿ Ad Italiam. Varro & Timæus a copia bouum:quę in Italia esse dicitur:appellatam existimant:ιταλος enim ueteri lingua grecorum bouem significat. Virgilius uero a duce dictam Siculo fuisse cõmemorat:ut nunc fama minores Italiam dixisse ducis de nomine gentem. ⸿ Aduentare:uentare:& aduentare dicimus frequẽtatiuum a uenio. ⸿ Ex Asia:in qua gesserat magistratum:ab Oceani:& Thetyos filia:& Iapeti coniuge Asiam inquit Hesiodus appellatam. Lydi uero ab Asio Eotyi filio nominatam fuisse cõmemorant. Est etiam eius nominis palus in Lydia caistro proxima gruibus abundatissima. ⸿ Romam uersus:sic exigit elegãtia:ut hęc particula uersus postponatur dictioni. Sic Sulpitius ad Ciceronem. Megaram uersus naugarem. Quid autem de urbis Romæ appellatione sentiimus:in libro de honoribus publicis diximus.

Dum
Donec
Italia
Vento
Aduento
Asia

Ondum erat &c. Multo artificio & summa accuratione cõmendat Curioni causam Milonis cõsulatũ petentis:cuius adeptione nihil gratius cõtingere sibi posse late declarat:ideoꝗ ostẽdit eum se litteris admonẽdum habuisse:ne aduersarii eius & præcipue Clodii oĩ in cõtrariam sniam trahatur. Docetꝗ rei quam petit facilitatem si mõdo Curio annuerit. Sane nos docemur ex hac epistola in re graui exornationibus uti posse. Ordo est. Nondum erat auditum te aduentare ad Italiam:cum ego misi sextum Iulium familiarẽ Milonis mei:scilicet amici ad te cum his litteris. ⸿ Sed tamen cum tuus aduentus putaretur appropinquare.

ASC.

profectum esse constaret:& magnitudo rei fecit:ut nõ uereremur ne nimis cito mitteremus:cũ has ad te q̃primũ lr̃as perferri magnopere uellemus. Ego si mea in te essent officia solũ Curio tãta quãta magis a te ipso prædicari:q̃ a me ponderari solent:uerecundius a te:si qua magna res mihi petẽda esset:cõtenderẽ. Graue est enim homini pudenti petere aliqd magnũ ab eo:de quo se bñmeritũ putet:ne id qd̃ perat exigere magis q̃ rogare:& ĩ mercedis potiusq̃ ĩ bñficii loco numerare uideatur. Sed quia tua in me uel nota oibus:uel ipsa nouitate meorum tẽporum clarissima:& maxima beneficia extiterunt.

⸿ PROfectum:discessisse. ⸿ Magnitudo rei. i. res magna & magni momenti atꝗ põderis. ⸿ Vt nõ uereremur:timeremus. ⸿ Ne. ut. ⸿ Nimis cito:ante aduẽtum tuum. ⸿ Cum uellemus:cum cuperemus. ⸿ Has litteras:nostras cõmendantias pro Milone. ⸿ Quamprimum:ut diximus supra:subito:ut ante aduẽtum tuum esses admonitus:quid ante fieri uellem. ⸿ Ego:iam incipit sibi cõciliare animum Curionis:nõ tam Curionẽ sibi debere:q̃ se Curioni. Ideoꝗ ut ei magis debeat:dicit se non dubitasse ab eo per litteras petere:id qd̃ sibi esset omniũ maximum & necessarium. ⸿ Officia in te:merita mea in te collata. ⸿ Solum:tantũmodo. ⸿ A te ipso ꝑdicari:publice laudari. ⸿ Magis:potius. ⸿ Ponderari a me. æstimari a me:qa nõ tanti ea æstimo:quãtum tu prędicare ea soles. ⸿ Verecũdius:rationem huius uerecundiæ. ⸿ Graue. molestũ:difficile. ⸿ Pudenti:uerecundo:pudoris pleno. ⸿ De quo putet se benemeritũ:cui prę̃stiterit beneficia. ⸿ Magis. potius. ⸿ Loco mercedis:pro remunerationis sui meriti. ⸿ Exigere:reposcere. ⸿ Quam beneficii:pro quo ei debeat. ⸿ Vel nota. cognita. ⸿ Clarissima:nulli obscura. ⸿ Nouitate meorum temporum:quibus mihi noua:& bonis ciuibus insueta acciderunt:quę autem beneficia præstantur temporibus aduersis:solent esse maiora:& clariora:qui non possunt latere.

VBE.

⸿ PROfectum:discessisse. ⸿ Cõstaret:manifestũ esset. ⸿ Magnitudo:attẽtum facit. ⸿ Nimis cito:ante aduẽtũ. ⸿ Vellemus:optaremus. ⸿ Ego si mea:ordo est. Ego contẽderem:& est principiũ cõciliãdæ gratiæ Curionis ad seipsum:demõstrat se plus Curioni debere:q̃ Curio Cice. deberet. Sed pro magnitudine animi pollicetur se illi accumulatissime satisfacturũ. ⸿ Magis:ꝓ maius:a positiuo magnũ:nõ. n. dicimus maius studeo:sed magis studeo:nec maius potuit Scipio q̃ Hannibal:Pompeius tñ ab eo dictum existimat:quod greci μαλλον dicunt. ⸿ Prædicari:apte laudari. ⸿ Ponderari:μεταφορικως pro existimari. ⸿ Cõtenderem:peterem. ⸿ Graue est enim. Sensus est:ꝙ cum qs homo prudens:& modestus aliquod in quempiã beneficiũ cõtulerit:sitꝗ postea ipse ab eo aliqd magnũ petiturus:molestũ est petere:qm putat ne bñficium:qd̃ prior ipse cõtulerat repetere:& pro eo q̃si mercedem exigere uideatur:& est exornatio:quam græci γνωμην:nostri sniam dicunt. ⸿ Petere:petimus gr̃a:poscimus meritis:postulamus iure:expostulamus querela:flagitam* ardore:rogamus precibus. ⸿ De quo se benemeritũ putet:in quẽ ipse beneficia cõtulerit. ⸿ Loco mercedis:pro remuneratione collati beneficii. ⸿ Exigere:debitũ repetere. ⸿ Tua:beneficia. ⸿ Nouitate meoꝝ tempoꝝ:dum fuit in exilio:nouitas enim plerunꝗ pro temporum perturbatione ponitur:& tempora pluratiue ad fœlicitatem ut plurimum refertur. Cice. O tempora:o mores:& quæ aduersis temporibus beneficia præstantur:solent esse chariora:& magis cognita:unde subiungit:clarissima & maxima extitere. Sunt & tempora fœlicitatis:sed raro sine epitheto ponuntur.

PHI.
Peto
Postulo
Posco
Expostulo
Flagito
Rogo
Tpa

⸿ ET constaret te profectum esse iã ex Asia Romã uersus:magnitudo rei fecit ut nõ uereremur:ne mitteremus nimis cito:cũ uellemus magnope. i. magna cura:& diligẽtia:has lr̃as perferri ad te:quãprimũ. i. ualde cito:o Curio si mea officia essent in:idest erga te:solũ tanta:quãta solent prædicari magis a te ipso:q̃ põderari a me:contẽderem. i. obnixe peterẽ:uerecundius a te:si qua:id est aliqua magna res esset petenda mihi. ⸿ Enim. i. quia:graue:id est molestum est hoi prudẽti:idest habenti pudorem:aut uerecundo:petere aliquid magnum ab eo:de quo putet se benemeritum:ne uideatur magis exigere. i. uiolenter expostulare q̃ rogare quod petat:& numerare:sup. illud potius in loco mercedis:q̃ in loco bñficii. s. gratis facti. ⸿ Sed quia tua beneficia in. i. erga me:extiterunt:uel nota oibus:uel clarissima. i. euidẽtissima & maxima. ipsa nouitate. i. ꝑp ipsam nouitatẽ. i. raritatẽ tempoꝝ meoꝝ. i. eorum quæ acciderunt tẽporibus nr̃is:hoc est quibus consulatum gerebamus. Videntur enim tempora esse consulum quodãmodo eo:qd̃ ab eis denominabanĩ olim anni.

ASC.

VBB.

❡EST q:iungit cum superiori sic:& quia est animi ingenui &c. ¶ Ingenui:liberalis & simplicis. ¶ Velle debere:uelle eẽ obligatũ. ¶ Cui debeas:ei cui merito obligatus sis:id aũt libẽter facit igenuus aĩus. Rusticus aũt & fuilis aius spernit ei debere a quo beneficia acceperit:& ne debeat plerũq; nõ uult petere aut capere bñficiũ. ¶ Debeas : secũda psona p tertia elegãter ponit:tã in carmine q̃ in oratone soluta. Virg. iiii. æneidos. Migrantis cernas:pro cernat aliquis. ¶ Nõ dubitaui:ausus sum:& est ordo:sed qa tua in me uel nota oibus & cætera:non dubitaui. ¶ Per lrãs:qa es absens nec possum tecũ corã loqui. ¶ Neq; enim:occurrit obiectioni dicens:q̃ quis innumerabilia beneficia a Curione accipiat:ↄfidit tñ se posse oĩa sustinere. ¶ Vel.i.etiã. ¶ Gratiam:bñficiũ.

Aius liberalis

¶ Capere in accipiẽdo.i.cuius beneficii aius meus nõ eẽt capax:quia liberalis animus:ut uoluit Aristoteles: etiã in accipiẽdo beneficiũ cognoscat:qa nõ dubitat accipere q se dignũ cognouit. ¶ In remunerãdo:reddendo parẽ gratiã. ¶ Vel cumulando:uel etiã augẽdo qđ accepissem. ¶ Illustrare:ornatiorẽ & clariorẽ reddere. ¶ Studia:affectus animi:desyderia. ¶ Omnem mentem:intentionem oẽm mentis. ¶ Fixi : posui firmaui. ¶ Statui:iudicaui uel decreui. ¶ Fructũ:uoluptatẽ.i. existimaui me nõ solũ debere ita facere : ut uidear in eũ usus officio meo:sed q̃ plus est:ut laudet fuisse pius

Pietas

tanq̃ in patrem. ¶ Officii:meriti. ¶ Pietatis:quæ plus est q̃ officium. ¶ Laudẽ:cõmẽdationem apud omnes. ¶ Neq; uero:ex quadã cõparatione ostẽdit quãtæ curæ si sibi:ut Milo cõsequat̃ hunc cõsulatũ:& est sensus cũ quilibet naturaliter habeat curã suæ salutis & suarũ reɣ.Non puto ꝓpriam salutem & proprias res fuisse unquam tantæ curæ alicui:quantæ curæ sit mihi eius honor. ¶ Suam:propriam.

Estq; animi ĩgenui cui multũ debeas:eidẽ plurimũ uelle debere,non dubitaui id a te p litteras petere: quod mihi oĩum esset maximum maximeq; necessarium. Neq; enim sum ueritus,ne sustinere tua in me uel inumerabilia beneficia nõ possem : cũ præserti cõsiderem nullam esse gratiã,quam uel non capere animus meus in accipiẽdo uel remunerãdo uel cumulãdo illustrare posset. Ego oĩa mea studia : oẽm operã/curã/idustriam/cogitationem/mẽtem deniq; oẽm in Milonis ↄsulatu fixi & locaui:statuiq; in eo me nõ officii solũ fructũ:sed etiã pietatis laudẽ debere quærere. Neq; uero cuiq̃ salutẽ suam ac fortunas suas tantæ curæ fuisse unq̃ puto : quãtæ mihi sit

PHI.

❡EST q; animi ingenui : pertinet ad animũ liberalẽ

Ingenuus Libertinus

& nobilẽ:nã rusticoɣ aĩ recipiẽdis bñficiis iacent:nisi temeritate aliter se gerãt. Ingenuus ille dr̃:qui liberis parẽtibꝰ natus est:nec postea factus seruus:ecõtrario Libertinus:q insta seruitute manumissus est. ¶ Debeas:elegãter posuit secũda persona pro tertia:tã in uersu q̃ in ꝓsa oratone. Iuuenalis. Dicas forsitan uñ igeniũ par patriæ. ¶ Debere:obligatũ eẽ:huius uerbi significationẽ Ci. in paradoxis explicauit hoc modo. Tu posse te dicito:qm̃ quidem potes : debere te ne dixeris:quãto nihil qs debet:nisi qđ est turpe nõ reddere. ¶ Nõ dubitaui:dirige sic uerba. Sed qa tua &c. ¶ Per lrãs:nõ expectãdo reditũ tuũ. ¶ Neq;.n.sum ueritꝰ: refutatio est & q̃si rñsio obiectioi. ¶ Vel:p ẽt:ut Ter. uel rex:& ĩ Phormiõe.

Vel

uel occidito. Interdũ pro ueluti:ut Ter. uel hic Pãphilus. Alias est disiũctiua ↄiunctio. Plerũq; corruptionẽ significat:ut Ci. uel optimã me sane uitã. ¶ Considerẽ:pro ↄstanti haberem posse accumulatissime gratias referre. ¶ Gratiã.benefi

Cape

cium. ¶ Capere:cũ id qđ in nobis est assumimus:capere dicimus:qui se dignum in accipiẽdo bñficio cognoscit illud accipere nõ dubitat:& id magni & liberalis hois esse phi tradiderunt. ¶ Cumulando:plura referẽdo q̃ acceperat. ¶ Ego

Cura curatio

omnia studia. Articulus est. ¶ Studia:uoluntates:& affectus animi. ¶ Cura:differt a curatione:hęc proprie medicoɣ: cura uero reliquorum esse dicitur:non a curando:ut inquit Priscianus appellata:sed ab eo q̃ cor urat. Hinc Ennius:quasi huius nominis originem explicans:inquit. Curãue leuasso:quæ nunc te coquit. Hanc græci μαϛτιμαγ dicunt: hinc

Industria Industrius

etiam pro amore latini capiunt. Virgilius. At regina graui iamdudum saucia cura. ¶ Industriam:a qua non fit industriosus sed industrius:sicut nec a uirtute uirtuosus licet Boetius:uirtuosum tu ne dicas. Has enim deriuationes latinitas aspernatur:sed pro uirtuosum Tullius dicit bonum/iustum/studiosum/fortem/nunquam uirtuosum apud Ciceronem inuenies:ex quo ait:tametsi uitiosum dicit:uirtuosum tamen dicere non ausim. ¶ In eo:consulatu. ¶ Officii:quod pro meritis in me suis efficere debeo:fructus est uoluptas:gauderem enim multum nõ solum uideri usus officio in Milonem:sed

Pietas

laudari pius in eum fuisse. ¶ Pietatis:nunc pro singulari amore pietatem accipimus:& plus est q̃ officium:ut supra diximus. ¶ Laudem:cõmendationem. ¶ Debere quærere:ut Milo consulatum omnino consequatur:& illud proprie quęri dicitur:quod cum difficultate inuenitur. ¶ Non solum:& non modo semper exigunt post se:aut sed:aut uerum:ut non

Non solum Nõ modo

solum Athenis cognomen deportasse:sed prudentiam:& humanitatem intelligo:& in epistola ad Appium. Ita est homo non modo prudens:uerum etiam quod uidi curiosus. Sed caue dicas ne dum pro non solum. Est enim alius loquẽdi modus. Exigit enim ante se orationem hoc modo. Adirem pro te mortem nedum uerba pro te facerẽ:& sub uno uerbo utrãq; sententiam complecti hoc modo. Adirem pro te mortem ne dum laborem. At nullo modo dicendum est sic.

Nedũ Neq; uero Nõ aũt

Ne dum laborem pro te adirem:uerum etiam mortem:in quo multi errauere. ¶ Neq; uero. Ex quadam quasi comparatione dicit:q̃ n ullus unquam tanti fecit aut fortunam:aut salutem suam:quãti ego consulatum Milonis mei. Et animaduerte q̃ nec:& neq; eleganter iunguñ cũ hac particula uero:sed aũt nunq̃ pati põt qđ iure sibi uendicat nõ. Dicimus.n. nõ aũt:nec uero:& neq; uero. ¶ Salutẽ:caue dicas salutes:numero eni multitudinis nõ inuenit̃ apud doctos uiros.

ASC.

❡EST q;:idest & est:animi ingenui:sup. officium.i. pertinet ad animum ingenuum:idest minime seruilem:uelle debere eidem cui debeas plurimum:sup. ideo ego non dubitaui:idest non sum ueritus:petere id a te per litteras quod esset mihi maximum omnium:scilicet expetendorum:& est maxime necessarium. Artificiosissime:ut dixi:ad obtinenda quę uult incedit. Nam quasi aliud agens rei quam petit & honestatem & necessitatem ostendit. Vnde addit. ¶ Neque enim sum ueritus ne:idest ut:non possem:dico ne:idest ut. Nam satis esset ne possem sine non:cum igitur apponat non:ne qđ ualet per se ut:non ualet tantum ut:quod ideo accidit:q̃ ut dixi uerba timoris & uetandi:quæ tacitam negationem important idem efficiunt cum & sine negatione:& ita tres negationes non plus efficiunt q̃ duæ:sustinere tua:uel idest etiã: innumerabilia beneficia in me:præsertim cum considerem nullam esse gratiam quam animus meus non posset : uel capere:idest comprehendere in accipiendo:idest cum acciperet:uel illustrare:idest illustriorem facere remunerando & cumulando:idest augendo eam. ¶ Ego & cætera. Post longam insinuationem tandem aperit quid petat dicens. ¶ Ego fixi:idest firmaui & locaui in consulatu Milonis:omnia studia mea : omnem operam supple meam : omnem supple curam/industriam/cogitationem:denique omnem mentem/statuique:idest & constitui me debere quærere in eo : non solum fructum:idest utilitatem officii:scilicet bene locati:sed etiam laudem pietatis. ¶ Neque uero puto salutem ac fortunas cuiq; suas fuisse unquam tantæ curæ/quantæ:scilicet curæ.

VBE. CHONos.ut cõsulatũ cõsequat̃. ¶ Fortũa res:diuitias. ¶ In quo. uel honore uel Milone. ¶ Studia:fauores. ¶ Huic petitionis possibilitas. ¶ Te unũ.te solũ. ¶ Si uolueris.q̃si astringat eũ ut faciat. ¶ Praeterea.p̃ter te:uel postea. ¶ Habemus.oñdit adiumẽta q̃ hẽbat ad hãc cãm:& ea enumerat. ¶ Studiũ.fauorẽ & uoluptatẽ. ¶ Ex tribunatu. ¶ Milonis:q tulit legẽ de reuocãdo Cice.cũ eẽt trib.ple. ¶ Propter nr̃am cãm.qa boni uiri cũ uiduissent Ci.a Clo.uexatũ:& a Milone reuocatũ atq̃ defensum:cõciliati sunt ualde erga Milonẽ:q de Ci.reuocatiõe tã diligẽter egisset. ¶ Vulgi & multitudinis.i.plebis. ¶ Munerũ.ludorũ:quos Milo magnificẽtissimos añ exhibuerat:qbus sibi cõciliauerat aios multitudis:qm his plebecula gaudet.

honos eius:in quo omnia mea studia posita esse decreui.Huic te unum tanto adiumento esse(si uolueris)posse intelligo:ut nihil sit praeterea nobis requirendum.Habemus haec omnia:bonorum studium conciliatum ex tribunatu propter nostrã(ut te spero intelligere)causam:uulgi ac multitudinis ꝑpter magnificentiam munerum:liberalitatemq̃ naturae.Iuuentutis & gratiosorum in suffragiis studium propter ipsius excellentem in eo genere uel gratiam uel diligẽtiam:nostram suffragationem si minus potentem:at probatam tamen:& iustam & debitam:& propterea fortasse etiam gratiosam. Dux nobis & auctor opus est:& eorum uentorum quos proposui moderator quidam:& quasi

¶ Vulgi & m.subaudi studium habemus. ¶ Naturae:Milonis q nõ coactus:sed natura liberalis est. ¶ Iuuẽtutis.iuuenũ Romanorũ. ¶ Gratiosorũ:q apud ppl'm gratiã habẽt. ¶ Suffragiis.fauoribus:sunt enim suffragia quasi uoces:q̃ dicebant̃ i comitiis & in tabella scribebant̃:cũ quisquã suã declarabat uolũtatẽ de aliquo eligẽdo in magistratũ:inde ponitur pro auxilio:& suffragari est auxiliũ & fauorem ferre:& refragari est pugnare:sed cauẽdũ ne abutamur sic dicẽdo.Lacedaemonii suffragia miserunt Atheniensibus. Quia auxilia dicẽdũ est:quae proprie de re militari dicunt̃:quãuis & alia referant̃. Suffragiũ uero in uoce tãtũ dr̃:& sic suffragari & refragari. ¶ Ipsius. Milonis. ¶ Diligẽtiam.quã adhibet in oibus sit gratus. ¶ Nostrã.mei Cic. ¶ Suffragationẽ.fauorẽ:ut diximꝰ. ¶ Si minus.si non. ¶ Potentem.magnae auctoritatis. ¶ At.saltẽ. ¶ Probatã.bonã & laudatã. ¶ Iustã.pp eius probitatẽ.Iustũ est enim fauere bonis. ¶ Debita.pp eius i me merita. ¶ Propterea.pp id.s.qd' sit debita. ¶ Gratiosam.qa solẽt esse grata ea q̃ ex debito ab aliquo fieri putantur. Ingratum enim & imemorem nemo est qui nõ oderit. ¶ Dux.princeps:tractum a militia:ubi milites sine duce minus audent & ualent. Vnde Virgi. Vrget praesentia Turni:dicimus autẽ opus est mihi duce:& opus est dux. ¶ Ventorũ.uulgi & multitudinis:quã uentum appellauit propter instabilitatẽ:aut quia ex multitudine seditio plerũq̃ mouetur:quae ut supra diximus tempestati comparatur:sicut etiã tempestas seditioni:ut Virg.i.Ӕne. Ac ueluti magno in populo:cũ saepe cohorta est Seditio:saeuitq̃ ais ignobile uulgus. ¶ Proposui.ãñdixi. ¶ Moderator.rector.i.cuius sapia & auctẽ ducant̃:ut idẽ Virg. Tũ pietate grauẽ ac meritis si forte uirũ quẽ cõspexere:silẽt:arrectisq̃ auribus astant.

PHI. CHONos.ut adipiscat̃ cõsulatũ:honos:& labos ꝑ honor & labor nõ tã uersu:q̃ psa oro͠ne dici possunt. ¶ Sic in tusculanis:honos alit artes:& Virg.Semp honos nomẽq̃ tuum. ¶ Omnia mea.nihil excepit:sed animi:corporis:& terũ aeternae bona intellexit eẽ posita ꝑ honore Milonis:ut magis Curio moueret̃ ad id agendũ:qd' Tullius ꝑ milone petebat. ¶ Si uolueris.uim habent haec uerba:quasi ad cogendum ut faciat. ¶ Intelligo.plus est q̃ si dixisset credo:nam q̃ intelligimus certa sunt:q̃ uero credimus falsa esse possunt. ¶ Praeterea.praeter te unum. ¶ Habemus haec oia.aperit statũ causae:& rei peragendae facilitatem ostẽdit:& Milonis motes:& gr̃am:& adiumẽta:q̃ habeant:paucis enumerat. ¶ Bonorũ studium.habemus inqt in primis bonorũ ciuiũ:hoc est patritiorũ uolũtatem:q cõsulatum Miloni uolunt. ¶ Cõciliatum. in beniuolentiã Milonis & fauorem adductũ. ¶ Ex tribunatu.ipsius Milonis:qñ de reuocãdo ab exilio Cice.legem tulit. ¶ Propter nr̃am(ut spero te intelligere)cãm.q̃ uenuste inter duas cãs similiter cadentes diuersa interposita sunt uerba:per cãm uero nr̃am ab exilio reductionem intelligit:de quo saepe diximus. ¶ Vulgi ac multitudinis.repete habemꝰ studium:& per uulgus ac multitudinẽ plebeios intelligit. ¶ Propter magnificentiam munerũ.ludorũ quos populo antea Milo ꝑbuerat:qbus maxime plebeiorum aios ad se amandum allexerat. ¶ Iuuentutis:repete habemus studia iuuentutis:& aliorũ qui gratiosi erant in dãdis suffragiis.Omnes.n.Miloni fauebant:cum ipse in dandis suffragiis maxima prudentia uteret:ut neminem offendere & multis gratificari uideretur. Sunt enim suffragia:& suffragationes in eligendis magistratibus uoces & auxilia:quorũ uarius est modus. Alibi fabis utũtur:alibi pilulis ex panno factis:alibi uocibus in tabella ascriptis:ut Senatus apostolicus in eligẽdo Põtifice facere consueuit. Inde suffragari ꝑ auxiliari dicimus:& refragari ꝑ repugnare:& suffragiũ ꝑ auxilio ponit:non tñ dicas. Carthaginẽses suffragia miserunt Hãnibali & hmõi:tunc.n. auxilia dicimus:nõ suffragia:q̃ hmõi uocibus:ut ita loquar:accomodãda sunt. ¶ In eo gñe.in dãdis suffragiis. ¶ Nostrã suffragationẽ.intellige habemus. ¶ Minus potẽtem.nõ multae gratiae uel auctoritatis:qm oẽs sciebant Cice.Miloni primum debere:iõ in hac petitiõe Milonis parũ auctoritatis habebat.uidebat̃ enim nõ rõne:sed gr̃a & debito moueri:aut ad euitãdam arrogãtiam inqt minus potẽtem. ¶ At.saltem. ¶ Gratiosam.ex debito.Solent.n.iucũda & grata esse:q̃ a debito ꝑficiscunt̃. Quis.n.laudat ingratũ?nemo. Noia in osus desinẽtia copiã/habitationẽ/uehemẽtiã/& quãdã affectionem ꝑ se ferũt. ¶ Dux nobis & auctor opus est.q ad optimũ finẽ hãc rem ducat:& methaphora a militibus esse põt:qui sine duce nõ multũ ꝑficiunt. Opus est mihi illa res:illius rei:illã rẽ:& illa re dicimus. ¶ Vẽtorũ.a nautis methaphora:& uulgus ac multitudinẽ intellexit:qbus nulla solet esse cõstãtia:tanq̃ in uẽtis:& facile ut uenti mutant̃:& utplurimum in cõtrariam snĩam. Virgi. Scinditur incertum:studia incõtraria uulgus. ¶ Moderator.cuius persuasione moueãtur:ut est illud Maronis. Tum pietate grauem:ac meritis:si forte uirum quem Conspexere/silent/arrectisq̃ auribus astant.

ASC. CHONos eius.s.Milonis:sit mihi:in quo.s.honore eius:ego decreui oia studia mea esse. ¶ Ego intelligo te unũ posse esse si uolueris huic.i.hmõi amico meo:tanto adiumento:ut nihil sit requirendum nobis praeterea.i.p̃ter te unum. ¶ Nos habemus haec omnia.s.adiumenta:utpote studium.i.fauorem:bonorũ.s.ciuium:conciliatum.i.conquisitum Miloni ex tribunatu.s.eius:quẽ decenter gessit:cõciliatum dico:studium bonorũ:propter nostram causam:ut spero te intelligere:& studium uulgi ac multitudinis propter magnificentiam munerum:& liberalitatem naturae.i.naturalem Milonis:& sup. studium iuuentutis:idest multitudinis iuuenum:& gratiosorum.i.eorum qui habent multam gratiam & praerogatiuam in suffragiis:propter excellentem uel gratiam uel diligentiam ipsius in eo genere.s.hominum conciliãdo:& sup.propter nostram suffragationem:si.i.licet forte minus potentem:at.i.certe:probatam & iustam & debitam:& propterea fortasse etiam gratiosam. ¶ Dux & auctor.s.huius petitionis:est opus.i.necessarius nobis:& quidam moderator eorum uẽtorũ idest aurarum:hoc est fauorum & suffragiorum:quae saepe facillime ut uenti leui momento mutantur.

Suffragium. Suffragor. Refragor. Auxilium. Suffragium. Suffragatio. Suffragor. Refragor. Opus

gubernator:qui si ex omnibus unus exoptandus esset:quē tecū cōferre possumus nō hēmus.Quāobrē si me memorē:si gratū:si bonū uirum:uel ex hoc ipso ꝙ tam uehementer de Milone laborem existimare potes:si dignū deniq; tuis beneficiis iudicas:hoc a te peto:ut subuenias huic meæ sollicitudi: ut huic meæ laudi:uel(ut uerius dicam) ꝓpriæ saluti tuum studium dices.De ipso Tito Annio tantum tibi polliceor:te maioris animi:grauitatis:constātiæ:beniuolentiæq; erga te(si cōplecti hoīem uolueris)habiturum esse neminem.Mihi uero tm̄ decoris:tm̄ dignitatis adiunxeris:ut eūdem te facile agnoscā fuisse in laude mea:qui fueris ī salute.Ego ni te uidere scirem:cū ad te hoc scriberē q̄tū officii sustinerem quātopere mihi eēt in hac petitione Milonis oī nō mō cōtētione:sed ēt dimicatione elaborādū plura scriberē,Nūc tibi oēm rē atq; cām:meq; totū cōmēdo atq; trado. Vnū hoc sic habeto,qđ si a te hāc rē ipetrauero,me pene plus tibi,q̄ ipī Milōi debiturū. Nō.n.mihi tā mea salus fuit chara:in q̄ ꝑcipue sum ab illo adiutus:q̄ pietas erit ī referēda grā iucūda. Eā āt tuo uni⁹ studio me asseq posse cōfido. Vale.

VEB. Gubernator — ℂGVBERnator.qa de uentis locutus est:gubernatorē ēt transitiue dixit:cū ꝓprie de naui dicatur gubernator:ut Vir.in.vi.Æneī.Ecce gubernator sese Palinurus agebat.Ergo perseuerauit in trāslatione nauigātiū:ut ita intelligat:ꝙ quemadmodum nauigātibus:ut ad portū perueniant:opus est qui arte & prudētia sciat moderari uentos:& est opus bono gubernatore:ita & tibi opus est duce aliquo:qui regat istam multitudinē:& seruet eā in fauore Milo.ut cōsequaẗ cōsulatū:ne ipsa multitudo & uulgus tanq̄ uēti sine moderatore mutent.⸿Vnus.solus.⸿Ex oib⁹.ciuibus Romanis.⸿Exoptādus.eligēdus:optare enim eligere dicit.Virg.i.æneī.Pars optare locū tecto.Et Terētius in Andria.Quæ sese optant hic diuitias inhoneste parare potiusquā in pr̄ia pauper

Opto Optio — honeste uiuere:unde & optio dicit electio pro optano.⸿Cōferre.cōparare:quia neminem potiusq̄ te eligendū putarem.⸿Si gratū.in referēda gratia:nam ut inqt Cice.beneficiū male locatū maleficiū puto:& stultum est in imemorē:& ingratū beneficiū conferre.⸿Si bonū uirū.cui iucundū & dignū benefacere.⸿Vel ex hoc ipso.ꝙ Miloni uiro bono faueat:posse existimari se eē uirū bonū.⸿Laborē.curem:sollicitus sim.⸿De.i.propter.⸿Si dignū.generaliter dicit:si me ob aliquā rem putas:in quē beneficia tua cōferas.⸿Subuenias.succurras:auxilieris.⸿Meæ sollicitudini.labori & anxietati quā de Milone suscipio.⸿Laudi.qa sperabat maximā laudem si eius studiis Milo esset adeptus cōsulatum:unde supra dixit:sed ēt pietatis laudē debere q̄rere.⸿Velut uerius dicā.correctio est.⸿Propriæ.meę.⸿Saluti.existimat enim in Milonis consulatu consiste

Dico — re salute suā.⸿Dices.dicare & dare uelis:est aūt dico primæ cōiugationis:& est auctore Donato plusq̄ dare:dicaẗ enim perpetuo.datur ad tēpus:Teren.in Phormione:operā hanc tibi dico:& Virg.i.Æneī.Propriāq; dicabo.⸿De ipso.ultima pars petitionis:hoc est remunerationis oblatio ex persona Milo.& ex persona sua.⸿Ti.Annio Milone.appellatus est.n.Titus Annius Milo.⸿Cōplecti.suscipere defendēdū.⸿Animi.fortitudinis in aggregandis rebus magnis.⸿Grauitatis.auctoritatis.⸿Cōstāntiæ.pseuerationis erga te.⸿Mihi uero.ostēdit q̄ sibi gratū sit hoc futurū qđ pro Milone faciet.⸿Adiunxeris.ꝓ adiunges.⸿Vt eundē.ut cognoscā te ita fuisse prōpium ad ea:in qbus agiẗ salus mea:sicut olim fuisti in salute.⸿Eundē.talem:tā benignum.⸿Qui.qualis.⸿Ego.nunc adducit cām quare pluribus eum nō rogat:qa Curio satis intelligat q̄ obligatus sit Ci.ipsi Miloni.⸿Quātū officii.q̄tū debiti.⸿Sustinerē.esset mihi impositū.⸿Cōtentione.uerboꝝ.⸿Dimi

Trado — catione.cōcertatione:si sit opus.⸿Trado.tradere est fidei alicuius credere.Virg.in Bucco.Nuper mihi tradidit ægon.⸿Tibi.ꝓp studiū & fauorē tuū Miloni ꝓstitū.⸿Pene.fere.⸿Quā ipsi.q adiutor fuit in salute mea.⸿Neq;.n.sensus ē.Nā nō tā mihi chara est salus mea:in q̄ ille ꝑcipue me adiuuit:q̄ erat iucūda pietas i ferēda grā.⸿Præcipue.maxie:qa ēt ab alus.⸿Referēda grā.reddēdo ꝓ meritū.⸿Eā.pietatē.⸿Studio.fauor.⸿Tui uni⁹.tui soli⁹si uolueris Mi.studerē.

PHI. — ℂGVBernator.μεταφορικῶς a naui:cuius rector gubernator dr̄:ut Virg.Ecce gubernator sese Palinurus agebat:& in methaphora nauigātiū pseuerauit:cū uētos noiasset:q ut arte regunẗ:ita regi a certo duce hmōi multitudinē oportebat:ne tanq̄ uenti mutaret:sed cōstās esset in fauore Milonis.⸿Vnus.ꝑcipuus.⸿Exoptādus.eligēdus.⸿Si memorē.s.beneficioꝝ:hac uerboꝝ iunctura te uti nolim:ut ab eadē syllaba sumaẗ initiū dictionis:in qua superior desinit:qđ facit incōcinnā orōnē:ut illud Maro.Et dorica castra.Eodē mō ab eisdē syllabis dico.Videndū est inqt Fabius:ne syllabæ uerbi prioris ultimæ sint primæ sequētis.Id ne qs ꝑcipi miretur:Ci.excedit in carmine.O fortunatā natā me cōsule Romam.⸿Quāobrē.cōclusio in qua ostēdit nihil sibi denegādū a Curione ex iis quæ petit.⸿Memorē.beneficioꝝ acceptorū.⸿Si gratū.in referēda grā:beneficiū inqt Cice.male collocatum maleficium puto:& stultum est in immemorē & ingra

Dico. Do — tum bn̄ficium cōferre.⸿Si bonū uirū.repetitio est:& cōferre beneficiū bono uiro iucūdū est.⸿Quod.s.me esse memorē.⸿De Milone.q est uir bonus.⸿De.i.ꝓpter.⸿Dices.primæ cōiugationis uerbū:ut Vir.Propriāq; dicabo.Et plus est dicare q̄ dare:nā dicamus ꝑpetuo:damus uero ad tēpus.⸿Vel ut ue.di.Correctio ē.⸿De ipso.T.Annio.T.Annius Milo dicebaẗ:remuneratio petitionis.⸿Maioris animi.articulus.⸿Si complecti hominem.modus loquēdi apud disertos uiros frequētissimus:proamare & defendere & fauere.Solēt & addere amore:uel beniuolētia:fauore:& hmōi:& ita dicere magno te amore cōplector:& hoiem pro illū ponere:ut uidisti hoiem:hoc est uidisti illū.⸿Mihi uero.quā grande beneficiū sit in eū collaturus ostendit:si hanc sumet pro Milone prouinciam.⸿Eundem.ita diligentem:& benignum.⸿In laude mea.maximæ sibi laudi futurum existimabat si eius opera Milo consulatum adipisceretur.⸿Qui.q̄lis.⸿In salute.qñ ab exilio reuocatus est.⸿Vbiq; lo.suā ab exilio reuocationē salutem appellat.⸿Ego ni te.ordo est.

Cōmēdo te ꝑncipi Cōmēdo te apud ꝑncipē — ego plura scriberē:ni te &c̄.⸿His uerbis cām ostēdit:cur nō pluribus uerbis secū agat:cū sciat Tulliū Miloni plurimum debere.⸿Officii.in me collati ab eo.⸿Cōmēdo.idocti dicūt recōmēdo:& recōmitto:& recōmēdationē.Tu fac dicas cōmēdo:cōmitto:cōmēdationē:& interest multū cū cōmēdo te principi dicimus:& cōmēdo te apud ꝑncipē.Nā cōmēdo te ꝑncipi:est cōmitto te.Cōmēdo te apud principē:est laudo te.⸿Atq; tra.est.n.tradere alic⁹ fidei se cōmittere:& sub eius ꝓsidio esse.⸿Habeto.ad finē spectat:ut diximus ante.⸿Præcipue.ante alios.⸿Pietas.singularis obseruātia amoris.⸿Studio.opa & diligētia:& fauore.Sane legēdū.⸿Tuo unius studio:nō tui unius.⸿Cōfido.cōstāter teneo:uel credo:ut alibi Ci.Quāq̄ Cratippo nr̄o principe huius memoriæ ꝑhoꝝ hæc te assidue audire:atq; accipere confido.

ASC. — ℂET quasi gubernator.qui.s.moderator & gubernator:si unus sit exoptandus nobis ex oibus:nō habemus sup.quē ꝑiā quē possumus cōferre tecū.⸿Quāobrem si potest existimare.i.iudicare me uirū memorē.s.beneficii habēdi in animo:si gratum

mo:si gratũ in beneficio referẽdo:si uirũ bonũ:uel.i.etiã:ex hoc ipo.s.facto meo:q labore tã uehemẽter de Milone.i.de honore Miloni augendo:denigs si iudicas me dignũ tuis beneficiis:ego peto hoc a te:ut subuenias huic solicitudini meæ: ut dices.i.dedicas aut dedas & q̃si cõsecres & proprium facias studiũ tuũ huic laudi:uel ut dicã uerius: saluti propriæ. ❡ Ego polliceor tibi de ipo Tito Annio.s.Milone:tm.i.tã multũ aut id solum:te neminẽ.i.nõ aliquẽ:nõ esse habiturum aliquẽ maioris animi:grauitatis:cõstantiæ beneuolẽtiæ erga te:sup.q̃ ipsum:si uelis cõplecti.i.in amicitiã tuã acceptare hominẽ. ❡ Vero.i. sed:tu adiunxeris mihi tãtũ decoris:tantũ dignitatis:ut ego agnoscam facile te fuisse eundẽ in laude mea:q fueris in salute.s. mea:hoc est in recupando reditu ab exilio. ❡ Ego ni.i.nisi:scirẽ te uidere.i.pspicere cũ scriberẽ ad te:quantũ officii.s.Milonis in me sustinerẽ:& quãtopere esset mihi elaborãdũ in hac petitiõe:scilicet consulatus Milonis:idest qua Milo consulatũ petit:non modo:idest nõ solum omni cõtentione.s.uerborum:sed etiã omni dimicatione: idest concertatione qualis est armorum:scriberem plura. ❡ Nũc quia ita est qd' rem oẽm nostũ:cõmendo tibi oẽm rẽ atqs causam:& me totũ comẽdo:atqs trado:i.tibi dedo:habeto.i.firmiter teneto hoc unũ sic:si ego ĩpetrauero hãc unã rem a te:me debitũ sup.esse tibi:plus q̃ ipsi Miloni. ❡ Non enim mea salus fuit mihi tã chara:in qua sum adiutus ꝑcipue ab illo.s.Milone:q̃.i.quantũ pietas.s.mea:in referenda gratia erit iucunda.i.delectabilis sup.mihi. ❡ Aũt pro sed:ego confido me posse assequi.i.obtinere:eam.s.pietatẽ in Milonem:studio.i.annixu & fauore tui unius.i.solius.

M.T.C.Curioni.S.D.

SEra gratulatio reꝑhendi non solet,præsertim si nlla negligẽtia ꝑtermissa ẽ,lõge.n. absũ,audio sero,sed tibi & gratulor, & ut

VBE. SEra gra.post finitũ tẽpus magr̃atus:quem Curi. gesserat in Asia.reuersus Romã creatus est trib.ple.cui Ci.ex Cilicia scribẽs:primũ excusat se de sera gratulatione huius dignitatis.Deinde ei gratulat:& simul hortat:ut prudẽtia sua ita se regat ne aliorum ɔsiliis auferat. Intelligebat.n.Ci.Curi.a Cæ.sollicitari in ptes suas:quẽ ut diximus:ære alieno oppssũ tandẽ adegit.Itaqs nũc Ci.eũ laudãs hortat: ut sit fortis & ɔstans in tuẽda rep.& cũ sit sapiẽtissimus:ita ut aliis possit ɔsulere:multo melius dicit eũ posse consulere sibiipsi. Postea Ci.dolet q nõ sit Romę:ut posset aut spectare q̃ ꝑclara a Curione gerunt:aut etiã eũ ɔsilio iuuare:postremo rogat eũ:ut det operã ne tps ꝓuinciæ ei proget:quẽadmodũ dicit se eũ rogasse Romæ corã. ❡ Sera.tarda. ❡ Gratulatio.est gaudiũ ex aliena fœlicitate:alias uero p actione grãꝝ ponit:& gratulari p agere grãs. Terẽ.Desine mulier gratulando deos obtũdere. ❡ Prætermissa.ad tps omissa. ❡ Absum.qa Cilicia pcul abest ab urbe Roma:& est accusatio seræ gratulationis. ❡ Sero audio.quæ Romę fiũt ꝑpter longinquitatẽ locoꝝ & itineꝝ difficultatem. ❡ Sed tibi.dicit se nũc facere qd' distulit:ut gratulet Ci.de tribunatu adepto. ❡ Exopto.uotis & ꝑcibus exposco. ❡ Iste.tuus.

Gratulatio · Gratulor

PHI. SEra gratulatio.cõgratulat Curioni:q ex Asia reuersus tribunatum cõsecutus:sit quẽ magistratũ adiisse & factũ Cæ.inimicũ Appianus scriptũ reliqt.Sed eũ tandẽ ære alieno oppssum Cæsa.in suas ptes adduxit:ut añ diximus.Hortaturqs Curio.ad suscipiẽdã reip.defẽsionẽ.& ꝑpaucos intelligat eẽ Romæ,q saluã rẽp.nelint.adhibeat in ɔsiliũ neminem.sed se solũ audiat.sibi obtemperet:suũ dũtaxat cõsilium sequatur.Inde dicit se dolere q abest ab urbe:& spectare nõ põt:q̃ ab eo gerunt in rep Postremo rẽ suam Curioni comẽdat:ne sibi in Cilicia proget imperiũ.Erat aũt tũ Ci.cũ has ad eũ lr̃as scriberet in Cilicia pcõsul:Curio Romæ tri.ple.Ex quo uidẽdum in primis cuiusmodi magistratus isti fuerint.Procõsules erant:qui cũ ptãte cõsulari extra ordinẽ in ꝓuincias belli gerẽdi cã mittebant:& eãdẽ ꝑpemodũ ptãtẽ habebãt:quã cõsules:nisi q.yi.tm lictores secũ ducebãt:illi.xii.Et si q̃dẽ is aliq̃ occupatus cã:ad ꝓuinciã sibi traditã accedere:aut ibi adesse nequisset:legatũ subrogabat:q ꝑpemodum parẽ pcõsuli ptãtẽ gerebat.Res.n. grauiores administrare nequibat: q̃ pcõsuli pcurãdæ deferebãt.Procõsularis uero dignitas fuit primũ eo tpe: ut arbitror instituta:quo Posthumus Albus:& Sp.Fuscus cõsulatũ gerebãt:quoꝝ alter aduersus Equos bellũ gerẽs obsessus est:alter in urbe remanserat:& is ut colegæ ferret auxiliũ.T.Quintũ pcõsulẽ creauit:añ ipsum iuenio neminẽ.Hæc deĩde ita diffusa & obsuari cœpta ẽ:ut q cõsules fuissent exacto eorũ offõ sequẽti anno pcõsules remanerẽt:& ad diuersas belli gerẽdi cã ꝓuincias mitterẽtur. Tribunoꝝ tria sunt gña: Celeꝝ:Militũ & plebis. Tribuni celeꝝ.ccc.milites ad ɔtinuũ & regis:& reip. ꝑsidiũ sub se hẽbãt:quos primus oium Romulus ex quaqs curia:quas ipse.xxx cõstituerat.x.asciuit.& his tres uiros ꝑfecit:eosqs qm a tribubus elegerat:tribunos uoluit appellari. Celeres uero a celeritate pleriqs dictos existimãt.Sũt qa Celere.q Remũ occiderat.& q prio his ordinibus a Romulo ꝑfectus fuerat:appellatos putẽt. Tribuni uero militũ totius exercitus defensores erãt:ne uis aliq̃ uel seditio inter milites orirẽt.Et tres primũ ad postulationẽ plebis ɔstituti.q eãdẽ cũ cõsulibus habebãt ptãtẽ:cũ bella sæuirẽt:& ex plebe delectus fieret ne grauiter ferret. Tres inq̃ constituti fuerũt:Sẽpronius Attracinus.L.Acti.&.C.Celius uiri Patritii.M. Geni.&.P. Curiatio.coss.Añ hos tñ tri.pl.erãt:q aduersus oẽm Senatũ plebẽ defenderẽt.Istoꝝ uero creãdoꝝ cã initio fuit successio ple.a pribus in mõtẽ sacrũ facta:q tertio lapide distat ab urbe.Fuit & Menenii Agrippæ diligẽtia hac cõditiõe reuocata:ut plebeos magistratus in urbe haberet. Tũc duo creati sunt tr.ple. Aulo Virginio:&.T.Vetulio coss. Additi deinde fuerũt tres alii.T. Quitio & Appio Claudio cõss.Demũ.v.alii.Q.Minutio:&.M. Hora. Puluillo cõss. quoꝝ qdẽ tribunoꝝ tãta erat auctas:ut oia Senatus decreta irrita tenerent:nisi p eos approbata:iporũqs signata sigillo fuissent. Verũ q̃ & q̃ta fuerit tribunoꝝ potẽtia. A.Gel.Labeõis snia:atqs Varronis ostẽdit:qd in eo legere poteris. ❡ Sera gratulatio.quãdam excusationẽ pręmittit:qm aliquãtulũ tardus i gratulãdo fuisse uidebat. ❡ Sera.tarda.Martia.Nil facis:& serum est aliũ mihi q̃rere regẽ. ❡ Lõge absum.multũ enim distat ab urbe.Ro.cilicia:in q̃ tunc Ci.pcõsul. ❡ Audio sero. q̃ Romæ gerunt:hoc est tarde.Nec tu dicas bonũ sero pro bona uespera:id enim nusq̃ lectũ est:tametsi:non solũ tarde significet:sed post solis occasum unde:serotinus. ❡ Sed tibi.Nũc se gratulari dicit:q longinqtas locoꝝ abstulerat. ❡ Gratulor.Gratari & gratulari significatiõe non differũt:sed stilo.Gratari enĩ poetarum est:& historicorũ.Gratulari uero oratorum:significantqs uel bis ostẽdere te gaudere alicuius fœlicitate apud eũ qui fœlix est:& datiuũ uolũt:ut Gratare sorori:& tibi Gratulor:& ad nos ipsos interdũ referri põt ob aliquam fœlicitatẽ nostrã:ut si dicimus.Gratulor scriptis meis.

Proconsules · Tribunorum gña · Sero · Serotinus · Grator · Gratulor

ASC. SEra gratulatio.Quo tempore Curio romã redierat:& tribunus plebis creatus fuerat Cicero Ciliciam prouinciam regebat:e qua cum audisset tandem Curionis successum:gratulatur ei:purgans tarditatem gratulationis:& simul adhortans:ne quorumuis consiliis ab reipub.studio auferatur:in qua re tacite Cæsarem notabat:demum rogat ut Curio faciat ne sibi prouincia prolongetur. ❡ Ordo est. Gratulatio de bono alterius:sera:idest licet tarda non solet reprehendi:præsertim:idest hoc præasserto:si supple.gratulatio:nulla:idest non ulla:nõ est prætermissa ulla negligẽtia: idest per ullam negligentiam:subaudi qualis est nostra. ❡ Enim:idest quia:ego absum:scilicet ab urbe:longe:utpote in Cilicia:audio:scilicet:quę illic gerantur sero:idest tarde:aliquando sero est nimis tarde. ❡ Sed licet sero o Curio ego & gratulor tibi:& exopto ut iste tribunatus sit tibi.

VBE. ❡SEMpiternæ laudi.ut ita eū geras:ut cōseq̄re sempiternā laudē.⸿ Gubernes.tractū ut diximꝰ supra ab eo q nauem regit.⸿ Moderere.cū mō & rōne regas.⸿ Alioꝝ ɔsilia.nemiē noiat:sed latēter significat Cæsa.q nitebaẛ Curionē in ptes suas:ut diximus:trahere.⸿ Auferāt.abducāt a recto pposito & sñia defendēdæ reip.⸿ Suadere.ɔsulē.⸿ Laberẛ. penultima pducta.i.errabis:& ē trāslatio.⸿ Audies te.auscultabis tibi:& cōsiliū tuū seq uolueris:nā audire pcepta alicuius dicimur cū eis parentus.⸿ Temere.sine cā.⸿ Cui.q̄li.q.d.sapiētissimo & cōstātissimo ciui.⸿ Animū.forte & studiosū libertatis.⸿ Cōsiliū.prudētiā.⸿ Timide.qa dixit noui animū tuū:ē.n.timiditas ɔtraria fortitudini.⸿ Stulte.pp

Timiditas id qđ dixit noui cōsiliū:qa stultitia cōtraria est pruden

Rectū tiæ.⸿ Sēties.iudicabis.⸿ Recta.hōesta: nā rectū dr̄

Incidereẛ qđ cū offō fit:idē & honestū dr̄.⸿ Quod qa.⸿ Incideris.casu ueneris.⸿ Sed uene.i.iudicio & certa sñia ueneris:nā incidere ē casu incurrere & uenire:ut icidi i latrones:icidi i magnā pturbationē reip.⸿ Iudicio.i.certa sñia:ɔsulto.⸿ Nō casu.nō incōsiderate:nō fortuito.⸿ Cōtulisti tribunatū in ipm discrimē.i.uoluisti eē tribunus in ipso piculo reip.⸿ Discrimē.nunc piculū:al's experiētia significat & differentiā.⸿ Rerū.iperiu & statu's Romani:ut Vir.ii.æneid.Postq̄ res Asiæ.⸿ Cōtuli

Tēpora sti.cōiecisti:distulisti.⸿ Vis tporū.ipetus & uiolētia tēporū:tpa aūt p cōditiōe tēpoꝝ ponunẛ:ut Ci.o mores o tpa.⸿ Varietas.diuersitas:alii.n.gaudent isto statu: alii dolent.⸿ Incerti.ignorati:dubii.⸿ Insidiarū:frau

Vanitas dū:pditionū:ut Accipe nūc danaū insidias.⸿ Vanita

Vani tis:mēdacioꝝ:& infidelitatis : nā ut inqt.A.Gel.uani sunt:nō ut uulgo desipiētes: & hebetes aut iepti : sed ut ueterū doctissimi dicūt:mēdaces & infidi:& Nonius i.fidiosos & subdolosos dici ostēdit.⸿ Ambo. blādiēns est ptīcula cōicis ualde familiaris.⸿ Initio.huius eplæ repetit aūt eādē sñiam diuersis uerbis.⸿ Tecū lo. idē est qđ supra.Nemo ē q suadē tibi prudētius possit &c.⸿ Obtēpera.obseruaẛ.⸿ Tibi.tuo iudicio.⸿ Alteri.idest alii.⸿ Tibi.argumētū a minori ad maius: ut qui aliis cōsulere sciat:se multo melius cōsulat.⸿ Dabit.cōsiliū.⸿ Dii imortales.exclamatio p̄ magno desyderio Curionis.⸿ Nō adsum.Romæ.

sempiternæ laudi tibi sit iste tribūatus exopto.Teq̄ hortor:ut oīa gubernes & moderes pruděti a tua:ne te auferāt aliorū cōsilia: nemo est q tibi sapiētiꝰ suadere possit te ipo:nūq̄ labere:si te audies.Nō scribo hoc temere:cui scribā:uideo.Noui animū:noui consiliū tuū:non uereor ne qd timide: ne qd stulte facias:si ea defendas:q̄ ipse recta sēties.Quod i id reip. tps nō incideris sed ueneris.Iudicio eni tuo nō casu in ipsum discrimē rerū cōtulisti tribunatū tuū: profecto uides quāta uis in rep.tporum sit:quāta uarietas rerum:q̄ incerti exitus:q̄ flexibiles hominum uoluntates:quid insidiarū:quid uanitatis in uita sit nō dubito qn cogites. Sed amabo te cura & cogita nihil noui:sed idem illud quod initio scripsi tecum loquere.& te adhibe in consilium:te audi ; tibi obtempera.Alteri qui melius dare cōsilium possit q̄ tu:nō facile inueniri potest.Tibi uero ipsi certe nemo melius dabit. Dii immortales cur ego non adsum uel

PHI. ❡SEmpiternæ.nūq̄ pituræ.Sēpiternū diis damus.Perpetuū hoībus.⸿ Moderere.cū mō regas & rōne.⸿ Prudētia.

Sempiternum q̄ est rerū bonarū:& malarū p oē ips scietia.⸿ Ne te auferāt.i eoꝝ sñiam ducāt:defēsionē reip.deferēdo:& hoc pp Cæ. dixit:q eū i ptes suas adducere conabaẛ:qđ tādē fecit. Aufero ex ab & fero:&.b.in.u.mutaẛ.⸿ Laberis.i errore cades:

Perpetuum accētū i penultima: μεταφορικῶς dixit.⸿ Temere.stulte:sine cā.⸿ Si te audies.si tuū ɔsiliū seq̄ris.⸿ Cui scribā uideo. q̄si dicat:se uideri ad prudētissimū uirū scribere.Emphasis ē.⸿ Noui animū.s.magnificū:laudē:& gloriā appetentē:& libertatis amātissimū.⸿ Noui cō.eē fanissimū:& reip.pfuturū:qđ ex aio tuo nasciẛ.⸿ Timide.ad aium referẛ:timor.n.ē

Timor cōtra magnanimitatē.⸿ Stulte.ad cōsiliū:spēs ē malitiæ.nā stultitia ē prudētiæ cōtraria:ex q̄ nasciẛ cōsiliū.⸿ Sēties.censebis.⸿ Nō incide.sed ueneris.Vnū in casu & fortuna:alteꝝ i iudicio & cōsilio positū est.⸿ Iudicio.cōsilium:cōsulto: & dedita opera.⸿ Casu.fortuito.⸿ Discrimē re.piculū reip.ut eā defenderes.nā res p statu reipu.posuit:ut Res agmemnonias:uictriciaq̧ arma secutus.Virg.Per tot discrimina reꝝ.al's dr̄iam significat.Vir.Tros:tyriusq̧ mihi nullo discrimine ageẛ.⸿ Cōtulisti.cōiecisti.⸿ Tribunatū tuū.q tribunus eē uoluisti:cū tāto piculo resp.laboraret.⸿ Tēporū.pturbationū.⸿ Quid insi.qm nusq̄ tuta fides:nūero tn̄ multitudinis isidias dicimꝰ:& fraudes:atq̧ pdiōes significāt.⸿ Quid ua.referẛ.n.uanitas ad fingēdā mēdaciā:& pfidiā:& differt a stoliditate:cuꝰ rei meminit Apollinaris:auctore Nigidio

Vanus apd Gelliū his uerbis.Vanos pprie dici nō:ut uulgus dicit:desipiētes:hebetes:aut ieptos:sed ut ueterū doctissimi dixis

Stolidꝰ sent:mēdaces:& ifidos:& leuia inaniaq̧ p grauibꝰ & ueris astutissime cōponētes.Stolidos aūt uocari nō tā stultos:& excordes:q̄ tetros:& molestos & illepidos:quos græci μοχθηρούς καὶ φορτικούς dicūt.⸿ Quin.q nō:ut Qui uatē isanā aspicias. Al's qn p imo ēt:aut atq̧ ēt:ut qn aspera iuno.Interdū p cur nō.Vir.Quin tu aliqd saltē potius quorū indiget usus Viminibus molliq̧ pas detexere iunco:& idicatiuo isigiẛ tn̄ in psa orone q̄ uei su.Fabius.Qui tu potius amittis iuuenis cōsilii rōnē.⸿ Ambo.aduerbiū blādiētis est & i āpenulumā hʒ accētū.Terē.Dic amabo.⸿ Cura & cogita.iperantis uerba: nā cura & cogitatiōe:ut qdā legūt.⸿ Nihil noui.nolo inqt aliqd noui cogites:aut cures.⸿ Sed illud idem quod initio scripsit.s.ne te auferant aliorum consilia:& huiusmodi superius dicta.⸿ Tecum loquere.eūdem sensum cum superioribus per diuersa uerba.Consilium.quia nemo ita fauebat reipubli.ut ipse Curio.

ASC. ❡SEMpiternæ laudi.i.ad ppetuā laudē.⸿ Et hortor te.ut gubernes oia:& sup.ut moderere.i. tēperes oīa prudentia tua:ne cōsilia alioꝝ:pserti Cæ.& Pō.auferāt te.s.a recto tramite iustitiæ & curæ reip.⸿ Nēo ē q possit suadere tibi sapiētius te ipo.i.q̄ tu ipe.⸿ Tu nūq̄ labere.i.cades i errorē aut turpe facinus:si audies te.i.seq̄ris iudiciū tuū.⸿ Ego nō scribo hoc temere.i.icōsulte:uideo.i.aiaduerto cui scribā.⸿ Ego noui aium:& noui cōsiliū tuū:nō uereor ne facias qd.i.aliqd timide.s.ne pecces per timorē:ut faciūt q sciūt qd faciēdū sit:sed faciūt qđ potētioribꝰ placet:& sup.ne facias qd.i.aliqd stulte:ut faciūt iprudētes:q cū bn̄ facē uelit nesciūt:si defendes ea q̄ ipe.i.tu senties eē recta.⸿ Tu uides pfecto q nō icideris.s.casu fortuito:i id.s. tā turbulētū tps reip.cū.s.resp.ē i piculo ne opp̄maẛ.sed ueneris.i.spōte te imiseris.⸿ Enī p qa:tu ɔtulisti tribūatū tuū i ipm discrimē.i.piculū reꝝ:i quo.i.discerniẛ qs reꝝ potiaẛ:iudicio tuo.i.dedita opa: n̄ casu.⸿ Ego nō dubito qn cogites:q̄ta uis.i.uiolētia aut ptās tpr̄ū.s.piculosoꝝ.cū resp. ad paucorū gubernationem lapsura uideaẛ:& q̄ta ueritas reꝝ sup.sit:q̄.i.q̄tū icerti exitꝰ:q̄.i.q̄tū flexibiles.i.mutabiles sup.sint uolūtates oīum: qd isidiarū &

Ambo qd uānitatis.i.mēdacii & falsitatis sup.sit i uita.s.hūana:aut eoꝝ quos tpe nouit.⸿ Sʒ amabo te:blādiēdi uerbū:qđ cū casum regat lʒ blāde ponaẛ uerbū māet & accētū suū retiet:cura & cogita nihil noui:sed illđ idē qđ scripsi initio.⸿ Loq̄re tecū.i.cū iudicio tuo:adhibe te i ɔsiliū:audi te.i.obedi tibi:obtēpa.i.acq̄esce tibi:sub.aliqs q possit meliꝰ q̄ tu dare ɔsiliū alteri nō pt inueniri facile:uero.i.sed:certe nēo dabit tibi meliꝰ.s.ɔsiliū:repete q̄ tu.⸿ Dii.i.o dii imortales: cur ego n̄ adsū.

❡Spectator

¶SPEctator.inspectator:cognitor:spectamus.n.q̄ sunt uoluptati:unde & spectacula laudũ:uirtutũ:uel reuera cõmendationũ:q̃s ex tribunatu tuo adipisceris. ¶ Particeps.cõicator:uel passiue.i.cui tu participares cõsilia tua. ¶ Socius.in laboribus. ¶ Minister.suggestor. ¶ Hoc.s.habere consilia. ¶ Minime deest.q̄a per te multũ sapis. ¶ Vis.n.uehementia:potestas. ¶ Iuuare.auxilio esse. ¶ Cõsilio.meo. ¶ Alias.alio tempore. ¶ Paucis diebus.i.intra paucos dies. ¶ Domesticos.pprios meos:nã erant tabellarii publici. ¶ Tabellarios.nuncios:qui lr̃as deferunt a tabellis ferendis. ¶ Vt qm̃.ordo est:ut unis lr̃is res gestas totius æstatis ad senatum perscriberẽ:qm̃ sane fœliciter &c̃. ¶ Fœliciter.psp̃ere:quia uictoriam habuerat aduersus parthos. ¶ Ex mea sententia.scd̃m uota & optata mea. ¶ Gessimus.in hac prouincia. ¶ Vnis lr̃is.una epistola. ¶ Totius æstatis.quas una æstate gessi:tunc enim tempus est gerendi belli. ¶ De sacerdotio.sacerdotes oẽs a sacris dicti: ut uoluit Varro.Erant aũt sacerdotũ uaria genera:alii enim pontifices a posse:& facere:scd̃m Scæuolã dicti:uel ut maluit Varro a ponte:q̄a sublicius pons ab his factus primum & restitutus sæpe:erant aũt & maximi pontifices & minores:pontificibus uero:teste Macro.erat pmissa potestas memoria reg̃ gestag̃ in tabulas conferẽdi:& hos annales appellaot maximos: quasi a pontificibus maximis factos:unde & Virgi.ait ex persona Æneæ Pontificis maximi.Et uacet aonales nrõg̃ audire laborum:ex aliis sacerdotibus alii appellantur flamines diales:alii Martiales:& demq̃ ab eo deo cui essent sacrati nomen accipiebant.Igitur Curio aliquod sacerdotium opera & fauore Cic.de quo nunc scribit Ci.se multum laborasse. ¶ Difficili.quia fortasse multos aduersantes haberet. ¶ Mi Cur.incipit ei blandiri. ¶ Incredibili.maxima. ¶ Singulari.egregia & incõparabili. ¶ Oro.plus est in sensu:q̃ rogo. ¶ Ne patiare.ne sinas:ne permittas. ¶ Molestiam prouincialem.quam in hac prouincia capio.Ostendit enim se inuitum illic esse. ¶ Prorogari.idest differri. ¶ Egi tecum.rogaui te:locutus sum tecum. ¶ Præsens.coram:cum essem Romæ.

VBE.
Spectacula
Sacerdotes
Oro
Rogo

spectaror laudum tuarum:uel particeps:uel socius:uel minister cõsilioꝝ:tametsi hoc mime tibi deest:sed tamen efficeret magnitudo & uis amoris mei:cõsilio te ut possem iuuare.Scribam ad te plura alias.Paucis enim diebus.eram missurus domesticos tabellarios:ut qm̃ sane fœliciter:& ex mea sentẽtia rempu.gessimus:unis litteris totius æstatis res gestas ad senatum perscriberẽ.De sacerdotio tuo quã tam curã adhibuerim:quãq̃ difficili ĩ re atq̃ causa cognosces ex his literis:quas Thrasoni liberto tuo dedi.Te mi Curio pro tua in me incredibili beniuolẽtia:meaq̃ itẽ in te singulari:rogo atq̃ oro:ne patiare mihi quicquã ad hanc ꝓuincialem molestiam tẽporis prorogari.Præsens tecum egi cũ te tri.ple.isto anno fore nõ putarẽ.Itaq̃ petiui sæpius p lr̃as:

¶SPEctator.qui inspicerem laudes tuas:quas ex tribunatu consequeris.Spectare enim ad oia refert:sed ꝓprie ad uoluptatẽ pertinet:unde spectacula nuncupant. ¶ Tametsi hoc tibi minime deest.qm̃ per te sapis:& potes omnia:& omnes laudum tuarum spectatores esse poterunt. ¶ Tabellarios.litterag̃ latores.In ceratis enim tabulis scribebat antiquitus:unde tabellæ pro lr̃is dicebant:& tabellæ pro testamẽto.Iuuena.Signatæ tabulæ dictum fœliciter. ¶ Ex mea sentẽtia.ut uolui:nam parthos superauerat. ¶ Remp.gessimus.cõmodum reip.fecimus:ad euitandã arrogãtiam numero plurali est usus.Tribus enim modis plurali pro singulari numero uti possumus.Ad magnificẽtiam stili.Luca.Bella per æmathios plusquã ciuilia campos.Iusq̃ datum sceleri canimus.Ad exprimẽdam indignationẽ.Virg.Moriemur inultæ:sed moriamus ait.Et ad humilitatẽ ostendẽdam.Ci.Non spe moti uenimus ad scribendum. ¶ Vnis.nominibus adhæresit plurali numero tantũmodo declinatis:ut arma:lr̃æ. ¶ Res gestas.in administratione magr̃atus:& ad rempu.pertinentibus:inq̃ rebus publicis:ac maioribus:& ad plurimos etiã spectantibus:& maxime in re militari res gestas dicim⁹. ¶ Totius æstatis.quas tota æstate gesseram. ¶ De sacerdotio tuo.hanc sacerdotii dignitatẽ Curio affectabat:p ea uero impetraoda Cicero non mediocriter laborauit.Ex patribus enim:ut de huius dignitatis origine aliquid dicamus:Numa secũdus a Romulo martium.M.Fa.Pontificem primum elegit:eiq̃ sacra:ut inquit Liuius:oia exscripta:exignataq̃ attribuit.Quatuor exinde ex gente patricia:totidem ex plebeia pontifices cõstituti sunt:quoꝝ unus dicebat maximus:qui solus tẽplo Vestæ Palladiq̃ custodiæ una cum sacerdote maxima præsidebat:& eius auctoritate omnia sacra regebantur.Huic autem sacrorum rex suppositus erat:ne regis appellatione regiã dignitatem iuaderet: a quibus sacra ꝑmũ fuisse constituta maoifestum est.Quod tamen ne penitus ab hoium memoria extingueretur:unus tantum sacerdos post reges exactos a repu.institutus est:qui rex sacroꝝ sacrificulusq̃ diceretur.Et qm̃ erant uaria sacerdotum genera:Flamines/Diales/Martiales/Quirinales/Salii:Pontifices minores:Pontifices maximi:reges sacroꝝ:sacrificuli:& qui etiã Cybeles sacra facerent:qui Galli dicebantur:& quidam alii.Nõ ausim dicere quodnam sacerdotium ex his omnibus Curio appetebat.Satis est exponere q̃d sacerdotium cupiebat:pro quo Cicero adipiscendo diligenter operã dedit. ¶ Difficili.propter competitores. ¶ Te mi Curio.ad rem suam accẽdit:rogatq̃ Curionem:det operã:ut exacto tpe magistratus:quem tunc in cilicia gerebat:ne sibi prorogetur imperium:sed ad constitutam diem redire possit in urbe Romam.Libentius enim manebit in urbe sine magistratu:q̃ cum magistratu extra urbem:quod & in ea demonstrauit epistola.Vrbem mi Ruffe cole:& in ista luce uiue. ¶ Mi curio.Suauitatem quandam dicendi & uim amoris ostendimus.quãdo huiusmodi appellationes inserimus.Mi Curio:mi Marcelle:mi Ruffe. ¶ Molestiam.quam in hac prouincia patior:cum inuitus illic esset. ¶ Præsens.a minori ad maius. ¶ Prorogari.in longum & ultra constitutum tempus deduci.

PHI.
Specto
Spectaculum
tabellæ
Res gestæ

¶VEL spectator laudum tuarum:uel particeps:uel socius:uel minister consiliorum:tametsi:idest q̃q̃:hoc scilicet habere ministrum consilioꝝ:minime deest tibi:sed tñ.i.nihilominus:magnitudo & uis.i.abundantia amoris mei:efficeret ut possem iuuare te cõsilio. ¶ Ego scribam alias.i.alio tpe:plura ad te:enim:idest quia supple cum hæc scriberem: missurus eram:paucis diebus.s.post:hoc est post paucos dies:tabellarios domesticos:idest qui perferunt tabellas: & litteras domesticas:non publicas:ut qm̃ gessimus rempu.sane:idest multum fœliciter:& ex sententia mea: idest ex uoto meo perscriberem ad senatum res gestas totius æstatis unis litteris. ¶ Tu cognosces ex iis litteris quas dedi:scilicet ad te Thrasoni liberto tuo:idest a te manomisso & libertate donato:quantam curam ego adhibuerim de sacerdotio tuo:idest quod me intercessore consequi sperasti:& in q̃:idest quãtũ difficili re atq̃ causa. ¶ O mi Curio: ego rogo atq̃ oro te:pro tua incredibili beneuolentia in me:& pro mea singulari beneuolentia in te:ne patiare quicq̃ temporis prorogari: idest prolongari & extendi mihi:ad hanc molestiam prouincialem:idest regendæ prouinciæ. ¶ Ego præsens:idest cũ essem tecum Romæ:cum non putarem te fore:idest futurum tribunum plebis isto anno:egi tecum:& petiui sæpius per litteras:ita scilicet ut non patiaris mihi prouinciam prorogari.

ASC.

VBE. ¶ SED tū. ostendit hāc suam petitionem maiorē habere uim debere: qa ante petiuerat a Cu. tanq̄ senatore solum: nūc uero a Cu. etiam tribuno. ¶ Fore. quia nōdum erat facta mētio aliq̄ de tribunatu suo. ¶ Adolescēte. iuuene. ¶ Gratiosissimo. ualde grato & accepto. ¶ A tri. pl. q. d. a magr̄atu: qui nūc per te ipsum potes: qđ ante per alios erat faciendū: & primo gn̄aliter dixit a tribuno pp supradictam cām: q plus hr̄ et auctoritatis q̄ ante: deinde subdit. ¶ Et a Cu. q. d. q totus es meus: quē nihil mihi negare decet: & q poteris qtū uoles. Magna. n. uis est in noie ꝓprio. q. d. nona quo uis tribuno hoc peto: sed ab eo q potest. ¶ Nō. subaudi peto. ¶ Aliqd noui. i. præ hoc meo ꝓcōsulatu: uel imperio. ¶ Quod. decernere aliquid noui. ¶ Difficilius. qa difficilius aliqd noui deliberatur pro aliquo in magr̄atu: q̄ seruat̃ id qđ fuerat ei ꝓmissum. ¶ Sed. s. peto. ¶ Vt ne. p ne. i. nō. ¶ Decernat̃ qd noui. i. ut senatus nihil omnino decernat de hoc meo imperio: nisi ut q̄ cōditiōe ꝓfectus sum in ꝓuinciā: eadē mihi seruet̃: qđ declarat dicēs. ¶ Sed. peto. ¶ Senatuscōsultū. quo mihi decreta fuerat ꝓuincia tantū in annū. ¶ Et leges. qbus cauet̃: ut finito anno magistratui detur successor. ¶ Cōditio. cōuētio: ea. n. conditione fuerat in prouincia: ut post annum inde discederet. ¶ Maneat. constet: seruetur. ut Virg. æneidos. ij. Tu mō ꝓmissis maneas. i. nō discedas a ꝓmissis.

sed tū quasi a senatore nobilissimo, tū adolescēte ēt gratiosissimo: nūc a tri. pl. & a Curi. tri. nō ut decernat̃ aliqd noui: qđ solet eē difficilius: sed ut ne qd noui decernat̃. Et ut senatuscōsultū & leges defendas: eaq; mihi conditio maneat qua profectus sum. Hoc te uehemēter etiam atq; etiam rogo. Vale.

PHI. ¶ SED tum. s. egi tecum: & locutus sum de hac re mea: qn̄ nō eras tribunus plæ. sed certe senator nobilissimus: & adolescens gratiosissimus. Nūc uero cū hæc eadē a te peto: es trib. plæ. q multo magis hāc rem mihi cōficere poteris. ¶ Nūc a trib. pl. omnes codices: quos ego hactenus uidi hunc locū mendosum habent: dicitq; nunc a tyranno Pu. Lentulo: est aūt hoc modo legendum. Nunc a tribuno pl. & a Curione tribuno: nec tyrannus pro tribuno ponitur. ¶ Et a Curionē tribuno. non diuersam personam dicit: sed eandē: & sic dicit a Curione tanquam ab eo qui totus esset ipsius Ci. & proprium nomen artificiose posuit in exaggeratione quadā: & tanq̄ ab eo tribuno diceret hoc se petere: qui plurimū posset in repu. ¶ Quod solet esse difficilius: ut aliqd noui & ꝑter patrium morē decernat̃: qđ tūc fieret: si tp̄s Ciceroni progaret̃. ¶ Sed ut ne qd noui decernat̃. qđ a cōtrario sensu solet esse facilius: ut finito anno e ꝓuincia decedat. ¶ Vt senatuscōsultū. quo decretū est per annum hoc mihi. ¶ Et leges defendas. qbus cauet̃: ne quis ultra cōstitutum tp̄s in magistratu manere possit. ¶ Qua profectus sum. hac. n. cōditione & lege in ꝓuinciam iuerat: ut finito anno e ꝓuicia decederet. Legēdus sane cōditio sine. c. Distat. n. cōditio atq; cōdictio: a cōdicēdo. n. cōdictio nascit̃: quæ ꝓnunciationē quandam: & actionē significat: a condendo uero conditio deriuatur: quæ pro fortuna & forte: & quasi electione: & cōuentione quadam accipitur. Caue referas ad naturam: nā nō moris est: sed fortunæ. Itaq; male dicunt quidam bonæ aut malæ conditionis quēpiam: si ad naturā referūt. ¶ At si ad fortunam optime dicunt bonæ: aut malæ: paruæ: aut magnæ cōditionis hominem: ut aut pauper sit: aut diues: & hmōi: quæ fortunæ sunt: non naturæ: ut apud Liuium multis in locis legimus conditiones pacis oblatas. In quo etiā animaduertendū: q qui offerunt cōditionem nunq̄ aliis uerbis ferme q̄ istis utuntur: fero: pono: offero cōditionē: q uero cōditionē accipiūt: nunq̄ alio uerbo: q̄ accipio. Sic Teren. de Glycerio: accepit cōditionē. Et Liuius: cōditionē acceperunt. Verū si mentis qualitatē significare uoluerimus: nō conditionē dicemus: sed naturam: aut ingenium: ut bonæ: aut malæ naturæ: benigni: aut maligni ingenii adolescens. ¶ Maneat. seruetur: firma sit.

Conditio

Condictio

ASC. ¶ SED petiui sup. tū. i. tunc q̄si a senatore. i. patricio nobilissimo: & adulescēte ēt gratiosissimo. i. pleno maximæ gr̄æ: nunc sup. peto a tribuno ple. & a Curione. q. d. potētissimo & prudētissimo & amicissimo tribuno: non sup. peto ut aliqd noui decernatur. s. per senatuscōsultum: qđ. s. decernere aliqd noui solet esse difficilius: sed ut neqd noui decernat̃: qualis esset progatio imperii: q̄ sine nouo decreto non fieret: ut defendas senatuscōsultum & leges. s. uetantes ultra ꝓscriptū tempus ꝓuinciam tenere: & ea conditio: qua profectus sum. s. ut expleto tp̄e legitimo redeā domū: maneat mihi. ¶ Ego rogo te hoc uehementer: etiam atq; etiā. i. frequenter. Vt cōmentarii dicunt: sed nō declarant: minus est in rogando q̄ in orando. Rogare. n. est ꝓprie disqrere an uelis facere: & ita precari ut facias: si ita uideat̃. Orare uero est quasi oratorio more precari & implorare. Quia ergo parū est per se rogare: addit uehementer & etiam atq; etiam.

VBE. QVid tu. Ci. in Ciliciā ꝓficiscens mādauerat Cælio Ruf. ut ad eum de statu reipu. sæpe scriberet in quo ut ei satisfaceret Cælius scripserat q̄cunq; ēt minutissima agebant̃. Itaq; scribit nūc Ci. se nō expectare ab eo q̄ quotidie sunt: q̄ a multis aliis scribi poterunt: sed expectare q̄ putant̃ futura tanq̄ ab hoīe prudētissimo & reipu. peritissimo. Id aūt dicit Ci. qa iā multo ante olfaciebat discordiā ciusdem: dissensionē inter Cæ. & Pō. quo cū dicit se multū locutū: & ab eo secreta itellexisse: de rep. q̄ lr̄is nō sunt cōmittēda: affirmat tn̄ eū bene de rep. sentire: hortat̃ itaq; Cæliū ut ei adhæreat: & eū sequat̃. Postremo rogat ipm Cælium: ut det opam ne tp̄s ꝓuinciæ ei proget̃: qa cupiebat finito anno magr̄atus Romā redire. ¶ Quid. modus est familiariter corripiēdi: & est sensus: cū ego mādaui tibi ut ad me sæpe scriberes: qd existimas me mādasse tibi: ut ēt ea scriberes: q̄ priuata fiūt. ¶ Quid. deest uerbū: & subauditur uel dicis uel respondes. ¶ Mādasse: cōmissionem dedisse: nam mandata ꝓprie uerbis fiunt. ¶ Cōpositiones. ꝓprie dixit: hoc est cōparationes & cōiunctiones: nam alter contra alterū gladiatorum eligebatur: ut pares pugnarent: & illa talis cōparatio appellabat̃ compositio: quia uidebatur ad comparationem poni. Hora. in sermonibus Rupilii & Persi par pugnat: uti nō compositus melius cum Bitho bacchius. ¶ Vadimonia. fideiussiones. ¶ Dilata. a prætore. Iuue. Differt uadimonia prætor. Vadari est fide iubere: ide uades fideiussores: ut uoluit Festus: qui dantur in re capitali: inueniūtur tamen & pro cuiuslibet fideiussoribus. ¶ Chresti. raptoris cuiusdā nomen proprium. ¶ Compilationes. furta: rapinas: a pilis telis Romanorū: nō autem a pilis uellendis: quæ dictio corripit primam syllabam: compilo autem producit. Hora. in sermonibus. Ne me compilasse putes Crispini scrinia Lippi. Dicuntur autem compilare milites: qui occisis hostibus in bello tollunt insignia. ¶ Mitteres. scilicet litteris.

M. T. C. ꝓcōsu. Salutē Di. M. Cælio ædili curuli.

QVid? tu me hoc tibi mādasse existimas: ut mihi gladiatorū cōpositiones: ut uadimonia dilata: & chresti cōpilationē mitteres,

mādata

Cōpositio

Vador

Vadimoniū

Vas

Cōpilatio

Cōpilo

Pilum

ASC. QVid &c. Scribitur ad Cælium Rufum: cui Cicero in Ciliciam ꝓficiscens mandarat: ut sæpius ad se de rep. scriberet: Cælius autem ludicra rescripserat. Vnde Cicero. ¶ Quid? modus est interrogādi: existimas tu me mandasse tibi hoc ut mitteres mihi: scilicet in scriptis: compositiones: idest paria: nam pares fere componebātur ad certamē gladiatorum. s. in arena: & uadimonia. i. fideiussiones sistendi se ant aliū in iudicio: dilata. s. a prætore: & compilationem. i. furta: & spoliationem Chresti. i. eam quam Chrestus fur notorius fecerit.

¶ Et ea quæ.

VBE.

¶ET ea quæ.nõ placet mihi ut carpat hic Pom.Cæ.& Craſ.qm̃ i hac ep̃la laudaturus eſt Pom. ¶ Audeat.ne fortaſſe offendat aliquẽ narrãdo ea q̃ ſunt cõtra ius & honeſtũ. ¶ Vide .p. audi uel intellige:nã ſenſus ſæpe .p. ſenſu ponit:ut uideo q̃tũ me ames:.p. itelligo & cognoſco:dictũ ẽ ſupius. ¶ Quãtũ tribuã tibi.q̃ti te eſtimẽ. ¶ Iniuriã.imerito.ſ.tibi tribuo multũ. ¶ πολιτικοτεροι .i.ciuiliorẽ:ẽ aũt cõparatiuũ ſecũdũ formã grecã:qm̃ & a dictiõe greca deducit πολιτικοσ.i.ciuilis & ciuitatis pitus. ¶ Nec il.dicit quę nolit ad ſe ſcribi. ¶ Curo.cupio. ¶ Niſi.q.i.niſi quod uidebitur tãgere uel rẽ uel honorem meũ. ¶ Nũciabunt.uerbis. ¶ Ipſe rumor.fama ipſa quę mihi poteſt tacere. ¶ Præterita nec p̃.q̃ quiſq; non ſtultus facile poteſt intelligere. ¶ Sed ut.i.ſicut. ¶ In poſterum.in futurum. ¶ Longe proſpiciente: ualde prouido: & futura etiam intelligente:qđ contingit ſolũ prudentiſſimis. ¶ Expecto:deſydero. ¶ Formam.q̃ſi deſignatiõnẽ:trãſlatio ab architectis:ut Ci.in.i offo℞ Formã qdẽ ipſam.M.fili & tanq̃ faciẽ honeſti uides. ¶ Viderim.cognouerim. ¶ Ædificium.pſeuerat i trãſlatiõe:& ẽ ſenſus: ut cũ uiderim ex tuis l̃ris q̃lem opinionẽ habes de repu.poſſim cognoſcere qualis ſit futurus ipſe ſtatus reip. ¶ Nec tñ. more amici excuſat eũ.qđ nihil adhuc de his rebus ad eũ ſcripſerit. ¶ Adhuc.hucuſq;. ¶ Fuit.aliqd. ¶ Prouidere.pſpicere:ante uidere. ¶ Quiuis.qlibet. ¶ Noſtrũ.mei & cętero℞ ciuium.Romano℞. ¶ In pri.pręcipue. ¶ Ego.ſubaudi q̃:ut ſit q̃ ego. ¶ Cõplures.i.multos:abſolute.n.ſine cõparatiõe ponit. ¶ Verſatus ſum aſſidue fui:nã uerſari i aliqua re eſſe. ¶ Quę.ſubaudi cogitauit ſit i ſermõib℞ eo℞.i.earũ rerũ. ¶ Quæ nec poſſunt ſcribi .p.pter multitudinẽ:qa pene infinita locuti ſumus. ¶ Nec ſcribẽda ſunt.qa archana ſunt:neq; litteris diuulgãda. ¶ Habeto.ſcito. ¶ Egregiũ.optimum. ¶ Paratũ.prõptum:animo:audacia:& fortitudine. ¶ Cõſilio.prudẽtia. ¶ Prouidẽda:pparãda. ¶ Da te homini.ſequere hoĩem:& ei obſequere. ¶ Homini.Põpeio. ¶ Cõplecteť.accipiet cũ amore & charitate. ¶ Illi.Pom. ¶ Videnť.iudicanť.i.eoſdẽ exiſtimãt:& bonos:& malos ciues:quos ego bonos:& malos iudico. ¶ Ipſos decẽ.i.totos decẽ dies. ¶ Multũ.ſępe p illos decẽ dies. ¶ Mecũ.ſubaudi fuiſſet. ¶ Noſter.amic℞ utriuſq;. ¶ Proficiſcebar.diſcedebã. ¶ Inde.athenis. ¶ Quĩtiles.Iulias. ¶ Pridie nonas.ſexto die Iuliĩ q eſt pdie nõas. ¶ Cũ.quãdo:quo tpe. ¶ Hoc literaꝝ.has l̃ras:hoc ſubſtantiue ponitur. ¶ Tũ.maxie. ¶ Nihil mag.cupio eẽ cõmẽdatũ.Quã.ſubaudi hoc. ¶ Ne tẽpus.ſpatiũ tpis: adminiſtratio. ¶ In eo.ne tp̃s prorogeť mihi. ¶ Oia ſunt.oia cõſtituta quia nihil aliquid peto: ſi modo id aſſequi potuero. ¶ Quod.q̃ res:ne prorogeť tẽpus. Quãdo. quo tẽpore:an ſtatim acceptis l̃ris meis:an expectata opportunitate alius tpis & diei ¶ Quomõ.qua uia:qua rõne. ¶ Per quos.quo℞ fauore & ſuffragio. ¶ Agẽdũ.tractãdũ. ¶ Tu.q es ſapiẽtiſſim℞:& es Romæ. ¶ Cõſtitues.iudicabis:uel diſpõẽs

Verſor

& ea q̃ nobis cũ Rõæ ſumus narrare nemo audeat. Vide quãtũ tibi meo iudicio tribuã, nec me hercule iniuria, πολιτικοτερον enĩ te adhuc cognoui neminẽ, ne illa qdẽ curo mihi ſcribas, quæ maxis in rebus reipu. geruntur quotidie, niſi q̃ ad meipſum ptinet, ſcribẽt alii, multi nunciabũt, pferet ẽt multa ipſe rumor: Quare nec præterita, nec præſentia abs te, ſed ut ab hoie lõge in poſterũ pſpiciente futura expecto: ut ex tuis l̃ris: cũ formã reipu. uiderim: q̃le ædificium futurum ſit ſcire poſſim. Neque tamẽ adhuc habeo qđ te accuſem: neq;.n. fuit qđ tu plus prouidere poſſes q̃ qs nr̃m. In primiſq; ego qui cũ Pompeio cõplures dies nullis in aliis niſi de repu. ſermonibus uerſatus ſum. Quæ nec poſſunt ſcribi: nec ſcribenda ſunt. Tantum hẽto ciuem egregium eſſe Pompeiũ: & ad oĩa quæ prouidenda ſunt in repu. & aĩo & cõſilio paratum. Quare da te hoi: complectetur mihi crede. Iam iidem illi & boni & mali ciues uidẽtur: qui nobis uideri ſolẽt. Ego cum athenis .x. ipſos dies fuiſſem: multumq; mecum. C. noſter Caninius: proficiſcebar inde pridie nonas quĩtiles: cũ hoc ad te l̃ra℞ dedi: tibi oĩa mea cõmẽdatiſſima eſſe cupio: tũ nihil magiſq̃ ne tp̃s nobis prouinciæ progeť: ĩ eo mihi ſũt oĩa. Quod qñ & quomõ & per quos agẽdũ ſit: tu optime ɔſtitues. Vale.

ASC.

¶ET ea quæ:cum ſumus Romæ nemo audeat narrare nobis:eo qđ nimis utilia ſunt. ¶ Vide quãtũ ego tribuam tibi meo iudicio:nec me hercule iniuria ſup. tribui tibi tñ:enim.i.qa:ego neminẽ cognoui adhuc πολιτικοτερον politicoteron.i.ciuiliorẽ te:politicos grecę eſt ciuilis aut urbanus:unde fit cõparatiuus politicoteros.i.ciuilior & urbanior. ¶ Ne qdẽ.i.nõ ẽt:curo ut ſup.ſcribas mihi illa q̃ geruntur quotidie i maxis rebus reip.niſi qd.i.aliqd ſup. eorũ ptinebit ad me:alii ſcribẽt.ſ.ea multi nunciabũt ſup ea:& ipſe rumor:q incertũ habet auctorẽ pferet ẽt multa. ¶ Quare.i.quamobrẽ:ego nec expecto abs te nec præterita nec pſentia:ſed futura:ut ab homie proſpiciẽte longe in futurũ:ut cũ uiderim ex tuis litteris formã reipu.poſſim ſcire:quale ædificiũ.i.qualis ſtructura ac ſtatus eius: ſit futurũ.i.futura:aut futurus:metaphora ab ædificio:cuius cõſpecto fundamẽto facile ſumma perficit. ¶ Neq; tamẽ habeo adhuc qđ:ideſt propter quod:ego accuſem te. ¶ Neq; enim fuit ſup.aliqd quod:aut cauſa qđ tu poſſes prouidere plus q̃ quis noſtrũ:& in primis:ideſt pręcipue ego:ideſt q̃ ego qui uerſatus ſum cum Pompeio complures dies in nullis aliis ſermonibus niſi de republica:in ſermonibus inquam eorum quæ &c̃.ſic exponit.Vbertinus:poteſt etiã ſic accipi. ¶ Quæ.i.quæ res habitæ cum Pompeio:nec poſſunt ſcribi:qa multa ſunt:& diſceptando ſine diffinitione aliqua inter nos dicta:nec ſunt ſcribenda.i.talia quæ debẽt ſcribi:eo q̃ multa ſæpe cum amicis fabulando dicimus:quæ nolimus ſcriptis mandare. ¶ Tantum.i.tantũmodo habeto.i.pro certo teneto:Pompeium eſſe ciuem egregium.i.non uulgarẽ:ſed excellenter laudabilem:& paratum:& animo ideſt uoluntate:& conſilio.ideſt prudentia:ad oia quæ ſunt prouidenda in rep. ¶ Quare:ideſt quamobrẽ:da.i.accõmoda:aut dede te homini.ſ.Pompeio:cõplecteť ſup.te.i.te ſuſcipiet:crede ſup.id mihi. ¶ Illi idẽ uidenť iã nobis & boni:& mali ciues:qui ſolent uideri:hoc eſt illi boni:q ſolent uideri boni:& illi mali q mali. ¶ Ego cum fuiſſem.Athẽis decẽ dies ipſos.ſ.quibus:cum Pompeio in ſermonibus de repu.uerſatus ſum:& Caius Caninius noſter.ſ.amicus aut familiaris:fuiſſet multũ.i.pro multa parte tẽporis:proficiſcebar.i.diſcedebã inde pridie nonas quintiles.i.quæ nunc ſunt Iuliæ:cũ ideſt quo tẽpore:ego dedi.i.miſi:ad te hoc litteraꝝ.i.has litteras. Attẽde nõ recte ſcriptũ fuiſſe Nonas Iulias:qa quo tpe hæc ſcripta ſunt:nõdũ quintilis.i.Iulius:qui quĩtus a Martio:& Sextilis.i.Auguſtus:qui ſextus eſt ab eodem:a Iulio & Auguſto denominationem ſumpſerãt. ¶ Cum.ſ.ita ſit quod cupio:omnia mea.ſ.negocia:eſſe cõmendatiſſima tibi:tum nihil magis:ideſt uehemẽtius ſup.cupio:q̃ ne tẽpus prouĩciæ.ſ gubernandæ prorogetur.i.prolongeť & extendať mihi: in eo.ſ.obtinendo:ſunt mihi oia mea ſup.uota aut commoda:quod.ſ.curare ne prouincia prorogetur mihi:quãdo ideſt quo tempore:& quomodo & per quos ſit agendum:cõſtitues ideſt iudicabis & diſcernes optime ideſt cõmodiſſime.

Quintilis & ſextilis

VBE. PRimum tibi. Creatus erat Cælius ædilis curulis cõpetitore:ut qdã uolũt: Atilio: quodã homine & glorioso inctatore:qui ante repulsam ædilitatis iactauerat se habere quosdam iuuenes gratiosos:quorũ suffragiis oĩa possit obtinere quæ uellet:quos & tunc etiam inctabat. Itaq primum Cice. gratulatur Cælio:q factus sit ædilis:deide agit ei gratias q dedisset ei quem posset ridere:nam scripserat Cælius quæ solitus esset iactare competitor suus Atilius. quem in petitione ædilitatis superasset:de quo tantum se risisse scribit Cic.ut pene uideretur desipere. Postremo significat suum erga Cælium amorem meritum & debitũ. ¶ Præsenti. ædilitate. ¶ Sperata. i. futura:quia:postremum ad te maiora uenturum spero. ¶ Serius. tardius:subaudi gratulor. ¶ Ignoratione rerum omnium. qui ignoro omnia quæ Romæ tã publica quam priuata fiunt:propter lõgingtatem locorum. ut subdit. ¶ Quo. ad quæ loca. ¶ Tardissime. post multum tempus. ¶ Latrocinia. grassatiões & pericula latronum:qui obsidẽt uias. ¶ Tum uero. maxime præter gratulationem. ¶ Quibus uerbis. qua oratione. ¶ Gratias agam. quia hanc rem sibi adeo gratam ostẽdit:ut se ei obligatum existimet. ¶ Ita factus. ita cõsecutus qđ uolebas. ¶ Semper. quia habebimus istum. de quo scribis: ꝑpetuam risus & ioci causam & materiam. ¶ Audiui. inanem iactantiã hominis. ¶ Ille ip. fa. s. representaui illum & factus sicut ille. ¶ Scis q. d. non uult a parte nominare. ¶ Egi. representaui: finxi:uerbum comicum.

[margin: Ago]

M.T.C. Cælio Ruffo Ædili Curuli. S.D.

PRimum tibi, ut debeo, gratulor lætorq; cũ presenti, tum etiam sperata tua dignitate, serius nõ negligẽtia mea, sed ignoratione rerũ oium. In iis eni sum locis:quo & ꝑpter longiqtatẽ & ꝑpter latrocinia tardissime omnia perferũtur. Et cũ gratulor:tũ uero qbus tibi gratias agã nõ reperio:q ita factus sis:ut dederis nobis (quem admodũ scripseras ad me) quẽ semper ridere possemus. Itaq cũ primũ audiui, ego ille ipse factus sum Scis quem dico. Egiq; omnes illos adolescentes:

PHL. PRimum tibi Cicero Cælium Ruffum singulari beniuolentia cõplectabatur:& amicorum est rebus secundis amicorum gaudere:aduersis dolere; lætatur itaq Cicero plurimum:atq illi congratulatur:quod ædilitatem Curulem consecutus sit: uel præsertim q in ea petenda. C. Atilium competitorem euicerat iactabũdum hominem:qui dicere solitus erat omnis adolescentes Romanos habere se:qui in eo magistratu consequendo suffragarentur. Agitq ex hoc illi gratias:& hominem dederat:quem semper ridere posset:scripserat enim Cælius quæ Atilius iactare solebat. quibus Cicero risu emori quodãmodo uidebatur:singularem deinde suum amorem Cicero in Cælium ostendit. ¶ Dignitate. nunc ædilitatem intelligit:sed dignitas est:ut a Cicerone diffinitur:alicuius honesta:& cultu:& honore digna auctoritas:cuius uero ptãtis eẽt ędilitas:superius diximus. ¶ In his enim sum locis:in Cilicia ¶ Quo. in q̃ ciliciam. ¶ Tardissime. post longũ temporis spacium. ¶ Propter latrocinia. quæ a uiolatoribus fiebant: prius q̃ Ciceronis prouinciam ingrederẽtur. Sed inquit Strabo:q multa in cilicia latrocinia exercebantur:unde & pyratæ Cilices appellantur. Sed cilices ut pyratæ fierent:causa fuit. Triphon:& regum ignauia:quia tũc Cilicię ac syriæ ex successione imperabant. Latrones uero in bonã partem accipiebant antiquitus:& pro eis qui conducti militabant:a λοτρευω quod est colo: & seruio appellati: nunc autem pro grassatoribus:& qui in uiis ex latere adoriũtur & grassantur:aut latenter:& ex occulto isidiant. ¶ Perferunt. tam in simplici q̃ in composito multas id uerbum significationes amplectitur. Est enim ferre:portare: ostẽtare:habere: pati:conferere:disturbare:dicere:dare:exhibere:dirigere:ducere: In compositione uero pro qualitate compositi significantiam sumit:ut efferre:ad sepulchrum portare. Teren. Effertur funus:& extra ferre. Liuius. Omnia ex oppido offeruntur. Differre:in longum trahere. Cicero. In aliud tempus differendum puto. Virg. Distulit in serã commissa piacula mortem:& differẽtiam esse:ut murus & paries differunt:& hoc loco perferre significat portare:& denunciare, alibi uero tolerare:& pati. Teren. Omnes perferre:ac pati. & huiusmodi multa cum hoc uerbo composita uariã significationem accipiunt. ¶ Et cum gratulor. Cum & tum interdum significant q̃uis:& tamẽ:ut hoc loco itelligendũ puto & alibi Cicero: cum in omnibus causis grauioribus. C. Cæsar initio dicendi cõmoueri soleam uehemẽter:q̃ uel usus:uel ætas mea uidetur postulare:tum in hac ita me multa perturbãt. Quibus uerbis tibi gratias agam. adeo mihi rẽ gratã fecisti:ut tibi perpetuo me debiturũ agnoscam:& quomodo satis tibi dignas agere gratias possim non reperio. Agimus uerbis gratias: habemus animo:referimus factis. Plancus ad Ciceronem. Immortales ago tibi gratias:agamq; dum uiuam:nam relaturũ me affirmare non possum. Ci. ad Vatinium. Nec enim tu mihi gratiam habuisti:uerum etiam cumulatissime retulisti. Sed referre gratiam tam in bonam. q̃ in malam partem dicere possimus. In bonam Cic. q̃ pietas erit in referẽda gratia iucunda. In malam. Teren. Quicquid uenire in mentem nunc mihi possit. qui referam illi sacrilego grãm:qui hunc supposuit nobis. Reddere uero & persoluere grates dicunt poetæ. Virg. Grates ꝑsoluere dignas. Aliud præterea notãdũ puto:ut semp dicas. Ago gratias pluratiue:& habeo gratias uel gratiã utroq numero:& refero grãm nũero singulari Raro aũt uel nunq̃ refero gratias nũero multitudis dicimus. Illud uero q in hac significatione multi regratior dicũt:nõ est latinũ sed barbarũ. Nec referre deo grãm dicimus:sed agere:aut hẽre:codẽ mõ quo salutamus deos. ¶ Quod ita factus. q. d. quod optabas adeptus sis. ¶ Dederis. cõstitueris. ¶ Quæ semp ridere possem⁹:ea uidelicet:quæ. C. Atilius cõpetitor tuus iactabat. aut quẽ legẽdũ:ut de eo sic intelligat:dedisti nobis unũ. q nobis ꝑpetuã prębebit ridẽdi atq iocãdi materiã. cõtẽplãdo eius ineptias. ¶ Cũ primũ audiui. quæ ad me de Atilio scripseras: siue ipsum Atiliũ quẽ mihi tuæ literæ attulerũt:tanq̃ loquẽtẽ me corã. ¶ Ego ille factus sum. præsentãdo illum tanq̃ mimus:quasi sum fact⁹ ille Atili⁹. ¶ Scis quẽ dico. nolebat ab aliis itelligi. sed Atiliũ dicebat. ¶ Ego. tanq̃ mimus repsentaui gestu & uerbis.

[margin: Ago]
[margin: Digni tas]
[margin: Pyratæ]
[margin: Latrones]
[margin: Fero]
[margin: Efferre]
[margin: Differre]
[margin: Perferre]
[margin: Cũ & tum]
[margin: Ago gratias]
[margin: Habeo gratiã]
[margin: Refero gratiã]
[margin: Reddo grates]
[margin: Persoluo grates;]

ASC. PRimum. Gratulatur Cælio q ædilitatem cum expulsione aduersariu assecutus sit:quod quasi assentantis facit:sed perplexe:unde obscurior est epistola. ¶ Ordo autem est. Ego gratulor primum tibi. ut debeo:& lætor:idest gaudeo:cum præsenti dignitate tua:quia ædilitatem assecutus es. tũ etiam sperata:quia sperat reliquos magistratus eum suo tempore assecuturũ:aut sperata a nobis priusq̃ obuenisset: gratulor inquã serius: idest tardius q̃ deceat:aut aliquantulum tarde:non negligentia mea:sed ignoratione rerũ omnium:scilicet quæ geruntur Romę. ¶ Ego enim sum in his locis:quo:idest ad quæ omnia perferũtur tardissime:& .i. pariter:propter longinquitatem:&: idest pariter:propter latrocinia:idest impedimenta & pericula:propter latrones:& obsessores uiarũ. ¶ Et cum. s. ita sit q gratulor:tum uero. i. multo uerius:non reperio quibus uerbis agam tibi gratias:q ita factus sis sed ædilis:ut dederis nobis:quẽadmodum scripseras ad me:sup. C. Atilium hominem uanũ & futilem:quẽ possemus ridere semper. ¶ Itaq: idest &:ita cũ ego audiui primũ. ego factus sum ille. s. per imaginationem. i. finxi me esse illum:tu scis quam dico. q. d. factus sum. C. Atilius:& egi. i. representaui ẽt per imaginatiõem:oẽs illos adulescẽtes. s. gratiosos,

¶ Iactitas

¶ Actitat. ostētat: inaniter laudat. ¶ Adolescētes. iuuenes. ¶ Difficile ē lo. ne ītelligat ab oīb°. ¶ Cōtēplās. ɔsiderās. ¶ Abſētē. a me: qa es Romæ. ¶ Quasi. tanq̄. ¶ Corā. i pñtia. ¶ Egeris. pfeceris ɔsilio tuo. ¶ Facin°. factū in bonā pte. ¶ Feceris. qa agimus aio & cōsilio: facimus rebus. ¶ Præter opinionē. pter expectationē. qa fortasse aliqd scripserat Cælius eē factū: qd Ci. nunq̄ eēt opiatus: & ē sensus: Ego cōtēplās te abſētē: nō cōtēplans q̄tū egeris facinus: referebā me ad illud &c. qa te cōtēplabar nō aūt id qd fecisses: ideoq̄ uidebat mihi incredibile. ¶ Referebā me. reuocabā me: redibā. ¶ Ad illud. oñdit qd sit illud. s. ¶ Incredibile. grauius est. n. icredibile: q̄ inopinatū & pter spē: & subaudi icredibile eē

VBB.

Ago Facio

quos ille iactitat. Difficile est loqui. Te autē contēplans absentem: & quasi tecū coram loquerer: non ædepol quātā egeris rē, neq̄ quātū facinus feceris: quod qa pter opinionē mihi acciderat: referebā me ad illud: incredibile hoc factū obiicit. Repēte uero incessi omnibus læticiis: in quo cum obiurgarer, qd nimio gaudio pene desiperem: ita me defēdebam. Ego uoluptatē habui nimiam. Quid quæris? dum illum rideo: pene sum factus ille. Sed hæc pluribus. Multaq̄ alia & de te & ad te: cum primum ero aliquid nactus ocii. Te uero mi Ruffe diligo: quē mihi fortuna dedit amplificatorem dignitatis meæ: ultorem non modo inimicorum: sed etiā inuidorū meorum: ut eos partim scelerū suorum: partim ineptiarum pœniteret. Vale.

uix. n. poterat Cic. credere. ¶ Factū obi. i. occurrit mihi eē factū a te: qd scripseras. ¶ Obiicit. q̄si an oculos offertur. ¶ Repente. statim: ut credidi esse factum. ¶ Incessi. ingrui: inuasi. ¶ Oibus læ. in oia gaudia. Incessere. n. datiuo iūgit: ut Virg. iiii. Geor. Nā sæpe duobus Regibus incessit magno discordia motu: quidā tñ uolunt hæc oia uerba icredibile usq̄ ad hūc locū: oib⁹ læticiis eē ex ueteri comœdia: qa læ nōis in plurali: nō uideat Ciceronianū uerbū. ¶ In quo. i qua re: q̄ redūdarē oībus læticiis. ¶ Obiurgarer. reprehēderer: qa uidebar facere pter grauitatē meā: nā nimia lætitia indiciū ē tū iprudētiæ: tum leuitatis: iō dixit. ¶ Pene. fere. ¶ Desiperē. īsanirē. ¶ Defendebā. aduersus obiurgātes. ¶ Ego. subaudi existimo. ¶ Voluptatem. læticiā. ¶ Nimiā. imoderatā: hoc est nō puto hoies posse satis seruare modū ī uoluptate sua. ¶ Quid. q. qd plura: qd opus ē uerbis: ē. n. dicēdi modus cū paucis uolum° oñdere aliqd. Hora. in epl̄is. Quid q̄ris uiuo & regno simul ista relīq. ¶ Illū. cuē: dedisti mihi ridēdū. ¶ Sum factus ille. i. fere factus aliis deridēdus: qa nimio gaudio pene desipiebā. ¶ Ille. i. ridiculus sicut ille. ¶ Pluribus. Subaudias uerbis: scribam de hac re. ¶ Multa alia. scribā. ¶ De te. de rebus tuis. ¶ Ocii. qetis: uacatiōis a negociis meis. ¶ Ruffe. appellabat. n. M. Cælius Ruffus. ¶ Amplificatorē. qa semp fauerat Ci. ī obtinēdis dignitatibus. ¶ Vltorē. uindicatorē. ¶ Inimicorū. q mihi nocuerūt. ¶ Inuidorū. q fortunæ & dignitati meæ īuiderūt: qdā uolūt hic Pōpeium a Ci. latēter pulsari. qui impulerat cōpetitorem Cælii: ut cādidatis peteret ædilitatē: quo succūbēte dicit Pōpeium: qui eū impulerat uindicatum esse a Cælio pro Cicerone. cui ipsi Pompeius uidebatur inuidisse: quoniā passus est eum mitti in exilium: sed nō placet ut de Pōpeio intelligat: sed potius generaliter de omnibus inuidis eius. ¶ Scelerum. quia me inique eiecerunt ex urbe: & ad inimicos retulit. ¶ Ineptiarum. ad inuidos: qui multa inepte in me dixerunt & fecerunt.

Incesse re.

¶ Quos ille iactitat. i laudē suā: & dic̄ oēs se hr̄e adolescētes Rōanos i suffragiis gratiosos. Iactare ē īaniter gloriari: Vir. Illa se iactet i aula. ¶ Facin⁹. nūc fcm̄ bonū: īterdū & malū: ut mos: & uenenū. ¶ Egeris & feceris. agim⁹ aio & ɔsilio: facimus re ipā: & māu. Sed ista ɔfundūt. ¶ Opinionē. expectationē. Scripserat. n. aliqd fortasse Cæli°: qd Ci. minīe cogitarat. ¶ Cōtēplās. ɔtēplat. n. nō qd egerit sed illū abſētē. Referebā. reducebā. Ordo ē: cōtēplās te abſētē referebā me ad illud. ¶ Incredibile hoc fcm̄ obiicit. Verba: ut sint: q̄ Attili⁹ dicē solebat: & quo magr̄atū ipetrare nō potuit: quē Cæli° ɔsecut° & admirās: & dolēs attili° dicebat. Obiicit hoc i fcm̄ icredibile: q̄ Cæli⁹ poti⁹ magr̄atū ɔsecut⁹ sit: q̄ ego: alii aliā afferūt sniam: q mihi nō placet. ¶ Oib⁹ læ. bñ læticiis & nō gaudiis. Est. n. gaudiū sapiētis: lætitia īsipiētis: ut i Thusculanis Ci. dixit. Et sūt ista ñ Ci. uerba: nō. n. ipē læticiis plr̄atiue dixisset. Sed ex Cæcilio ueteri cōico i hūc cū Cælio fmōem ad maiorē ai uoluptatē accepta. ¶ Ego. u. h. n. deest uerbū puto: qd ex nimia lætitia: aut īdignatiōe plerūq̄ dimittit: tā apd oratores: q̄ apd poetas. Et ē sensus. Puto ego īmoderatā hoium uoluptatē suar̄ nō posse rōnē & modū. ¶ Dū. i r. C. Attiliū: ¶ Pene. i. s. s. hoc ē ut ego ita eēm oīb⁹ ridiculo hn̄dus ex nimio risu: & lætitia: ut Attilius nobis erat ieptus suis ridēdus. ¶ Cū. p. duæ dictiōes. ¶ Ero na. iuenero. sūt. n. q̄dā pticipia: q̄ signationē sui uerbi ñ hn̄t: ut nact°. ¶ Diligo. min⁹ ē diligē: q̄ amar̄. Ci. ad Brutū. L. Clo. ualde nos diligit: aut ut uer⁹ dicam: ualde nos amat. Et alibi. Sic facies: ut me aut amabis: aut qd cōter⁹ sū: diliges. ¶ Inimicorū. Clodiāos itelligit. Honestū publicū: inimicū puatū: accipim°. ¶ Inuidorū. nō audet apte loq: sed Pō. Itelligit: q Ci. defensionē ɔtra Clodiū recusauit: & eū passus ē i exiliū mitti: & i petitiōe ædilitatis fauit Attilio: de quo nūc agit: imo eū ad petēdā ædilitatē i cōpetētia Cælii cōpulit: in q̄ supatus ē a Cælio ɔtra uolūtatē: & ui Pō. ¶ Scelerū suorū. cū oia Ci. bōa dissipassent. qñ i exiliū eiectus ē: & ad inimicos referēdū est. ¶ Ineptiarū. qd Pōpeius Ci. opē petēti aduersus Clodiū pstare noluisset: & hoc inuidos. Pōt & id eē gñalr̄ dictū sine apta nota Pōpeii.

PH'.

Iactare

Facin°

Gaudium

Læticia

Diligo

Amo

¶ Quos ille iactitat. s. sibi suffragaturos fuisse. ¶ Difficile ē loq. s. ne itelligar ab oib°: aut potius: qa i risu ipedior cū ista q̄ scripsisti recolo. ¶ Aūt. i. sed: ego ɔtēplās te abſētē & q̄si loq̄rer tecū corā: ædepol. i. p ædē pollucis: nō sup. ɔtēplās: q̄tā rē egeris: neq̄ q̄tū facin° feceris. s. uicēdo Attiliū. qd. s. p imaginationē assumpsisse pelonā Attilii sine ɔtēplatione uictoriæ tuæ. i. adhuc talis q̄lis erat anteq̄ uict° eēt: acciderit mihi pter opinionē. i. nil tale optātī: nec putātī: qd psonā ei° assūpseri in aio meo: referebā me ad illud. i. tot° uersabar i ea cogitatiōe ac si eēm Attilius: & sup. hoc icredibile s. qd tu eū sic uicisti: obiicit. s. cogitatiōi meæ. uero. i. sed icessi: alii ab Icesso ego ab incedo deductū puto. i. pōpose igressus sum: sup. cū oib⁹ læticiis. s. qd: cū illius psonam egissem repente ad me reuersus p imaginationē: tñ itellexi te uictorē: in quo. s. supbo incessu pp lætitias: cū obiurgarer. s. fantastice: qd desiperē pene. i. isanirē, quasi nimio gaudio: defendebā. s. per imaginationē quasi in somno: me ita. s. his uerbis. ¶ Ego habui nimiā uoluptatē: & ita nimiū risi. Facile adducar i eorū sniam q censent hūc locū esse totū in aliqua ueteri comœdia: sicut in primo libro locū ex Eunucho Terentii nō multo minorē assumpsit. Nam læticiis Cicero nō dixisset. Sūt ita uerba q̄ alicuius gloriātis de se: quæ cū quadrēt hoi Cælio uicto: adducuntur a Ci. ¶ Quid q̄ris. s. finē phātasiæ aut imaginatiōis meæ? ¶ Dū ego rideo illū. s. a te uictū Attiliū: factus sum pene. i. q̄si ille. i. ridiculus ut ille. ¶ Sed hæc sup. scribent a me: pluribus sup. uerbis. multaq̄ alia: & de te. s. dicta: & ad te dicta: sup. scribent a me pluribus: cū primū nactus ero aliquid ocii. ¶ Vero pro sed: o mi Ruffe ego diligo te: utpote quē fortuna dedit mihi amplificatorem dignitatis meæ: & sup. ultorem nō modo inimicorū: sed etiam inuidorū meorū: ut pœniteret eos partim scelerū suorū partim etiam ineptiarū: ut eū quē nunc taxat: in quo se ultū dicit Ci. eo q̄ sibi quoq̄ aduersari° esset.

ASC.

VBE. TV uide. Primum Ci. dicit se nullas Cælio lr̃as accepisse postq̃ sit factus ædilis: uererią ne & suæ redditæ nō sint
Cælio: deinde breuiter exponit qd i Cilicia gesserit cū magna sui nois laude & gloria. ¶ Tu uide. i. audi. ¶ Quā
ti. quāto timore pferentū: & subaudi pferant. ¶ Quā nō. correctio ꝙ dr̃: immo q̃ nō perferant: qa nō mō timide
perferuntur: sed nullæ oino: puto tm̃ textū fuisse deprauatū: ul p tide: additum sit timide: cū ita debeat legi: tu uide q̃ ad
me lr̃æ tuæ nō perferant. Nō. n. pbat ꝙ nō perferant: qa nullas ab eo accepit: nec sibi persuadere põt eū nullas scripsis
se. ¶ Adduci. cōpelli: ad credendū persuaderi. ¶ Vt putē. ut existimē. ¶ Datas. tabellariis ad me. ¶ Tanta. tā magna:
tanti ponderis. s. ædilitas tua. ¶ Gratulationes. amico
rum tuoꝝ: quia superaueris cōpetitorē tuum: fuit autē
scripta hęc epl̃a ante supiorē: ut aperte patet. ¶ Quia
de nihilo. eclypsis: deest. n. uerbū: & subauditur conse
quutus ē de nihilo: idest de minima ipensa tua. ¶ Qd̃
sperabā. ædilitatē & uictoriā aduersus cōpetitorē tuū.
¶ Balbus. n. qa nō expressit uerbū: ideo subdit balb⁹
Balbus sum: nō audeo efferre quod sentio: nā balbi dicunt qui
uitio linguæ nō bn̄ possunt exprimere uerba. Persius.
Rancidulū quiddam balba de nare locutus. ¶ Quod
quā rem: me esse balbum. ¶ Non pu. quia putarā me
posse libere loqui: sed ideo difficile eē loqui. ¶ Comi
Ædilis tia tua. postq̃ creatus est ædilis: nam in creatione ædi
liū fiebant comitia in cāpo martio: ubi cōgregabat po
pulus: ædilis autē magistratus erat: qui nō tm̄ sacrarū:
sed etiā priuataꝝ ædiū curā gerebat. Erat autē ædilis
curulis: qui ex patribus creatus sella curuli uehebatur:
ædilis aūt plebs hæc munera habebat: ludos istitueꝛ:
& curare: ut cloacæ publicæ & aquæ ductus cæteraq
ædificia lauta: munda: integraq seruarentur. Itē ꝙ ui
tiosum pro sincero: malū pro bono: fractum pro integro
uenisset ædilitio edicto redhibereꝛ: & mensuras & pō
dera iusta curabat & cætera silia. ¶ Præclara. qa cum
magno honore tuo declaratus es ædilis illis comitiis.
¶ Extulerunt. arrexerunt: & sublimauerunt me gau
dio: nā ut dicimus premi dolore: ita arrigi lætitia. Vir.
His animū arrecti dictis & fortis Achates. Et pater æneas. ¶ Ex quo. ob q̃ rem: quia nullæ tuæ lr̃æ platæ sunt ad me.
Equidem ¶ In meas. de meis lr̃is ne ad te perferant: sicut nec tuæ ad me. ¶ Equidē. affirmatiua particula: & dicit se sæpe scripsis
se. ¶ Domū. Romā: ad meos. ¶ Altera. epl̃a: quā ad te scribebā. ¶ Balbi non sumus. quia tā aperte loquitur. ¶ Ad rē.
non ad mētionē ipsius Cælii intellexit: de quo supra dixit: sed ad rem suam: quia icœperat loqui de litteris: quas ad Cæ
lium scripserat. ¶ Vt optasti. de me fore. ¶ Ita est. ita euenit. ¶ Velles. dicit qd id optasset: nam Cælius dicebat ꝙ uellet
Ciceronem hr̃e tm̄ negocii in Cilicia: quantū satis eēt ad obtinēdam laureolā: ꝙ sibi euenisset dicit. ¶ Ais uelles. dicit ꝙ
uelles & cuperes. ¶ Tātūmodo solūmodo. ¶ Negocii. subaudi id negocii. ¶ Quod eēt satis. quod sufficeret. ¶ Ad lau
reolā. non triumphū intelligit: qui dabaꝛ cōfecto bello: qd̃ nondū Ci. fecerat: quia infra dicet: dubitabat adhuc de anno
futuro: sed ouationē dicit: quæ ob aliquā insignē uictoriā dabaꝛ: unde & Domitianus deuictis sarmatis triumphū repu
Laurea diauit. Lauream tātū uoluit: hoc est ouationē: quæ erat minor triumphus: dicebatur aūt ouatio a uoce militū: fiebat gemi
ouatio nata o littera per impositionē u. ¶ Parthos. Populos Asiæ. ¶ Times. pp̃ter me. ¶ Quia diffidis. non credis: nō es secu
Parthi rus. ¶ Copiis. exercitu. i. quia nō putas copias nostras posse eis resistere: copiæ in plurali pro exercitu maxime ponitur.
Copiis ¶ Ita accidit. ut dicā tibi: nam declarat quō accident. ¶ Bello parthico. i. cum primum nunciatum est mihi bellum a par
this moueri. ¶ Fretus. tutus: munitus. ¶ Angustiis. faucibus. i. angustis & strictis locis: quibus locis parua manu possem
multos repellere. ¶ Natura montiū. q sunt difficiles hostibus ad ascēdēdū: & apti ad repellendum. ¶ Amanū. montem.
Amanus Amanus mons: qui teste Strabone libro. xi. scindiꝛ cū antitauro a quodam monte: qui agraria lyciaq incipiens ibi nec la
titudinē mentione dignā ostēdit: nec altitudinē: porrigiꝛ autē amanus ad Euphratē usq ad melitinā: ad quā cōmageena
Capadociæ adiacet: deinde montes sequunꝛ: qui trans Euphratē sunt cū prædictis ɔiunꝛ: nisi quātum flumen p mediū
fluens interrumpit. ¶ Ornatum. instructum: munitum. ¶ Probe. commode: sufficienter.

M. T. C. Impera. Cælio ædili curu. S. D.

TV uide q̃ timide: q̃ ad me lr̃æ nō pferanꝛ: nō. n. adduci possū: ut abs te postea q̃ ædilis factus es nullas putē datas. Præsertim cū eēt tāta res: tātæ gratulatiōes de te: qa qd̃ spabā de nihilo: Balbus. n. sum: qd̃ nō putarā. Atq sic hēto nullam me epistolā accepisse tuā post comitia ista præclara: quæ me lætitia extulerunt. Ex quo uereor ne idem eueniat in meas litteras. Equidē nunquam domum misi unam epistolam: quin eēt ad te altera: nec mihi est te iucundius qcquam: nec charius: sed balbi nō sumus. Ad rem redeamus: ut optasti ita ē. Velles. n. ais tm̄modo ut hērem negocii: quod esset ad laureolam satis. Parthos times: quia diffidis copiis nostris. Ergo ita accidit. Nam pthico bello nūciato locorū quibusdā angustiis: & natura montium fretus ad Amanū exercitū adduxi satis pbe ornatū

ASC. TV uide. Queriꝛ se nihil ab Ruffo lr̃aꝝ accepisse: reiiciēs culpā in tabellarios: uñ uereꝛ suas quoq iterceptas: scribit
tm̄ qd in Cilicia gesserit: nō sine laudis suæ amplificatiōe. ¶ Ordo ē. Tu uide q̃ timide sup. pferanꝛ lr̃æ: aut agāt
tabellarii: q pp latrocinia nō audēt in Ciliciā pficisci: q̃. i. q̃tū: nō. i. ꝙ oino nō pferanꝛ lr̃æ ad me. ¶ Nō. n. possū
adduci. s. in opinionē: hoc ē psuaderi: ut putē nullas lr̃as datas abs te postea q̃ factus es ædilis: pſertim cū eēt tāta res &
tantæ gratulatiōes de te. ¶ Quia qd̃ sperabā de: uolebat aliqd diceꝛ: qd̃ quia nō audet lr̃is cōmittere: addit. Nihilo. q.
d. de nihilo dico: sū. n. balbus. i. fact⁹: sermōe ipfecto & semipleno: qd̃ nō putarā. s. euētuꝝ. ¶ Atq. i. sed: si dubitas cur
dubitē ad te scribere: hēto sic. ¶ Me nullā epl̃am tuā accepisse post cōitia ista pclara. i. post tpa quib⁹ coeūte pplo ad creā
dos magr̃atus: declaratus es ædilis curulis: q. s. comitia extulerūt. i. q̃si extra meipm tulerūt & exultare fecerūt me lætitia
ex quo. i. eo q̃re: hoc ē ob quā rē: qa. s. nullā a te accepi: ego uereor ne idē. s. ꝙ nō pferanꝛ: eueniat in lr̃as meas. i. i pniciē
lr̃aꝝ meaꝝ. ¶ Equidē. i. ego certe: nūq̃ misi domū unā epl̃am: quin altera. s. epl̃a eēt ad te. ¶ Nec quicq̃ ē mihi iucūdi⁹:
nec charr⁹: q̃. s. ad te scribeꝛ: sed sup. mō nō sum⁹ balbi. i. ipediti ligua. ¶ Redeam⁹ igiꝛ ad rē: ita ē. i. ita se res hēt ut opta
sti. ¶ Tu. n. ais: uelles. i. ꝙ uelles: ut hērē. s. i puincia: mō. i. solū tm̄ negocii: qd eēt satis ad laureolā. i. miorē spēm triūphi:
hoc ē ouationē: q̃ ɔtingebat in nō satis ampla uictoria: aut q̃ eēt i hostes nō satis iustos: ut triūphus in eos decernaꝛ. Quia
uero a triūphaturis laurea mitti solebat: dicit p dimiutionē laureolā. ¶ Tu times pthos. i. nō uis me obiꝛ picula insti triū
phi: qualia darent bella cū parthis: quia diffidis copiis nr̃is. i. multitudini exercitus nr̃i. ¶ Ergo accidit ita: ut laureolam
Amanus metuerim. ¶ Nā bello Parthico nūciato: ego fretus. i. adiutus & cōfisus quibusdā angustiis locoꝝ: adduxi exercitum ad
Amanū. s. montē: qui cū antitauro a Tauro mōte scindiꝛ: & ad Euphratē & Melitinā usq pgrediꝛ. Crescit aūt multū in
latū & altū & multifidus est: pars australior est Taurus: qui a caria Lyciaq incipiens porrectus: uero ad oriētē cōualles
apud Ciliciā cōplectiꝛ: ut auctor est Strabo. lib. xi. ¶ Duxi inquā exercitū ornatū. i. instructū: pbe idest decenter.

¶ Auxliis

¶ AVXiliis.i.auxiliaribus militibus collectis ad auxilium meum. ¶ Auctoritate.fama & æstimatiõe. ¶ Mei nois.q.d olim pclaris reb⁹ gestis illustre reddidi i cõsulatu meo:oppsso furore cõiuratorũ. ¶ Nõ norant.psentia.q me nunq̃ uiderant:nec sciebant me impatorẽ puinciæ esse eũ Ciceronẽ:de quo tãta audissent. ¶ Multũ.magnũ:subaudi nomẽ meũ. ¶ In his oris.in his regionibus totius asiæ. ¶ Hiccine.probat magnũ & celebre esse nomẽ suũ:quia de eo ita dr̃. ¶ Hiccine.hic ne:admiratiue. ¶ Vrbẽ.Romã seruauit a furore coniuratorũ:est aũt eclypsis:quia deest uerbũ. ¶ Senatus.subaudi pleno cõsensu ab exilio reuocauit. ¶ Nosti cætera.q.d.nõ est opus dicere cætera:quæ nosti de me dici posse:ut pater patriç:ciuis amantissimus reip. ¶ Qui mons.amanus. ¶ Cõmunis cum Bi.quia Bibulus pręerat antiochiæ:quæ & finitima erat amano. ¶ Diuortiis aquarũ.diuisionibus aquarũ:quoniam a parte australi:quæ est taurus:qui armeniam distet minat a mesopotamia: fluunt Tigris & Euphrates:qui mesopotamiam circundant:inde exeunt & alii fontes. ¶ Cassius.qui pręfuerat antiochiæ ante Bibulum. ¶ Reiecerat.expulerat. ¶ Hostem.i.hostes parthos:& est intellectio:cum singularis pro plurali ponit:ut poenus pro poeni. ¶ Fœliciter.cum uictoria.Quod.eũ reiecisse hostes. ¶ Amanienses.incolas amani mõtis. ¶ Hostes.Po.Ro. ¶ Vexaui.exagitaui:perturbaui:dr̃ aũt a ueho:sed maiorẽ hẽt uim q̃ primitiuum.Virgi.Dulichias uexasse rates. ¶ Dissipati.dispersi:fugati. ¶ Munita.reb⁹ bellicis & muris ac fossis roborata. ¶ Improuiso.repẽtino:inspe-rato:quia superueni anteq̃ aduerterent:& præuiderẽt aduentum meũ. ¶ Victoria iusta.legitima:qa talis fuit:ut merito possim appellari iperator. ¶ Apud issum.nomen est loci in Syria:q̃ Antiochia cognominat:de quo Pomponius mella libro pmo in descriptione ipsius Syriæ sic inqt.At in recessu intimo locus est magni aliqñ discriminis fusorũ ab Alexandro persarum:fugientisq; Darii spectator ac testis: nunc ne minima qdem tunc ingẽti urbe celebris Issos fuit:& hac re sinus Issicus dr̃:hæc ille:nunc Cice.hãc historiã tãgit:q̃ supradictis uerbis declarat. ¶ Clytarchus.puto eẽ aliũ q̃ eũ q Alexãdrũ secutus illius gesta scripsit. ¶ Infestissimã.inimicissimã. ¶ Ibi.in ea parte q̃ esset infestissima Ciliciç. ¶ Pindenissum.oppidũ Syriç:nõ Ciliciç. ¶ Quitũ & uige.i.uigintiquinq; dies:sed eleganter minor numerus præponit. ¶ Oppugnabã.præmebam bello. ¶ Opibus.uiribus. ¶ Negocio.labore. ¶ Aggeribus.agger dr̃ pprie lapidũ aut terræ coaceruatio:impropriẽ tñ:q̃uis raro:de cæteris etiã rebus dicitur:ergo aggeribus quos erexi circa muros. ¶ Vineis.uinea instrũ in bellicum:qd testudinem appellant ob similitudinem:quod ea milites tãquã uitibus tegant. ¶ Turribus.aut lateritiis ex tẽpore factis:aut quod magis placet ligneis & mobilibus:quas phalas uocãt. ¶ Nomẽ oppidi.nisi ut oppidũ sit captũ:nam ex oppugnationis arte:& labore sũmam quidem gloriam sum adeptus. ¶ Cœpero.expugnauero. ¶ Publice.ad senatum populũq; Romanum. ¶ Optasses.ut laureolam obtinerem. ¶ Hæc.s.æ.quæ ea gessi quæ scripsi. ¶ Exitum.finem. ¶ Sequitur.uẽtura est. ¶ Est in ti.s.mihi hoc est ualde timetur a me. ¶ Vigila.diligenter cura. ¶ Sin id.s.ut mihi succedat. ¶ Erit spis.difficilius aut tardius:quia spissus tardum significat:auctore Nonio Marcello. ¶ Illud.subaudi uigila uel cura. ¶ Quid.t.aliquid spacium tẽporis. ¶ Antea.aut illa epla:q̃ incipit:qd tu:aut alia fortasse epla:q̃ nõ sit in hoc uolumine. ¶ Magis.potius.Tanquã ab hoie longe in posterũ pspiciẽte:ut supra dixit. ¶ Perscribas.Plene scribas:nam per auget significatum actus.

VBE.

Vexare

Issos

Issicus sinus

Pindenissum

Agger

Vinea

Phalę

Spissus

Per

auxiliis:& quadam auctoritate apud eos qui me nõ norant:nominis nostri.Multum est eni i his locis. Hiccine est ille qui urbẽ?quẽ senatus?nosti cætera. Cum uenissem ad Amanum:qui mons mihi cum Bibulo communis est diuisus aquarũ diuortiis.Cassius noster:quod mihi magnæ uoluptati fuit:fœliciter ab antiochia hostem reiecerat.Bibulus prouinciam acceperat.Interea cum meis copiis omnibus uexaui hostes amanienses sempiternos:multi occisi,capti,reliqui dissipati.castella munita improuiso aduentu & capta & incẽsa.Ita uictoria iusta imperator appellatus apud Issum,quo i loco sæpe:ut ex te audiui, Clytarchus tibi narrauit,Darium ab Alexãdro esse superatũ.Adduxi exercitũ ad ifestissimã ciliciæ partẽ Ibi.v.&.xx.iã diẽ aggeribus:uineis:turribus oppugnabã oppidũ munitissimũ pindenissũ tãtis opib⁹ tantoq; negocio:ut mihi ad sũmã gloriã nihil desit nisi nomẽ oppidi.Quod si(ut spero)cœpero:tũ uero lĩas publice mittã.Hæc ad te in pñti scripsi:ut speres te assequi id quod optasses:sed ut redeam ad parthos:hæc æstas habuit hunc exitũ satis fœlicem, ea quæ sequtur magno est in timore.Quare mi Ruffe uigila:primum ut mihi succedatur:sin id erit:ut scribis:& ut ego arbitror:spissius illud quod facile est:ne quid mihi temporis prorogetur.De republ. ex tuis litteris:ut antea tibi scripsi:cum præsentia: cum ẽt futura magis expecto.Quare ut ad me oĩa q̃ diligẽtissime pscribas:te ueheměter rogo.Vale.

ASC.

¶ AVxiliis & quadam auctoritate nominis nostri apud eos qui me non norant:scilicet prius:enim.i.quia:nomen sup.nostrum:idest fama:est multum:idest ampla:in his locis:scilicet in quibus sum. ¶ Dicunt enim qui in me primũ uident:hiccine est ille:scilicet Cicero:qui urbem.scilicet perseruauit a coniuratis:quem senatus.s.pleno consensu quasi in humeris totius Italiæ ab exilio reductum uoluit:nosti cætera:quasi dicat non opus est tibi explanem quid de me dicant:non tamen nunc balbus est.Sed ut Tacitus dicit.Quinetiam sapiẽtibus cupido gloriæ nouissima exuitur. ¶ Cum uenissem ad Amanum:qui mons est cõmunis mihi cum Bibulo:quia Bibulus Anthiochiæ præerat:quæ amano adiacet:diuisus scilicet inter nos:diuortiis:idest interstitiis:& in diuersa uersis fluctibus aquarũ:tunc sup.Cassius noster:scilicet amicus:aut conciuis:reiecerat fœliciter hostem ab antiochia:quod mihi fuit magnç uoluptati:& sup.Bibulus acceperat prouinciam.scilicet pacatam. ¶ Ego uexaui:idest exagitaui interea cum omnibus copiis meis:idest & simul omnes copiæ meç uexauerunt:aliter non dixisset cum:Amanienses:ut ab Athenæ Athenien.alii Amanenses:ut a Verona Veronẽsis:legunt:certum autem est in accusatiuo dici amaniẽsis:& scribi posse amanienseis:hostes sempiternos.s.Po.Ro.multi sup.hostium sunt:sup.occisi:multi:sup.capti:reliqui dissipati:castella munita:scilicet mœnibus aut situ locali:capta & incensa sunt aduentu iprouiso. ¶ Ita:idest & sic ego:sup.sum appellatus ab exercitu Imperator uictoria iusta:idest satis magna:ut imperator appellet:apud Issum:partem illam Syriç.in quo loco:ut audiui ex te:Clytarchus auctor grçcus narrauit sępe tibi:Dariũ regẽ Persarũ esse superatũ ab Alexãdro rege Macedonũ.De Isso aũt Pomponius Mella in descriptione Syriç sic inquit.In recessu intimo locus est magni aliquãdo discriminis fusorum ab Alexãdro Persarum:fugientisq; Darii spectator ac testis:nunc ne minima qdem:tunc ingenti urbe celebris Issos fuit:& hac re sinus Issicus dicitur.Hęc il.

Issum

le:referente Vbertino:qui alium putat esse Clytarchum:q̃ qui Alexandrum secutus illius gesta scripsit:quod nullo modo est dubitandum:si accipimus Clytarchum narrasse Cælio ore proprio. Nam multo post tempora Alexādri hæc contigerunt. Verum ego intelligo Ciceronem id uelle dicere:Cælium diligentem esse historiarum lectorem:atq; ita eum cē fere solitum:quæ legerit in libris auctorum ea se ab illis audiuisse narrantibus:sed ad iudiciū cuiusq; refero. ¶ Abduxi scilicet ab Isso exercitū ad partem:scilicet Syriæ infestissimam Ciliciæ:idest prouinciæ nr̄æ. ¶ Ibi oppugnabā:iam scilicet cum ista scriberem.quintum & uigesimum diem. Ecce quomodo minorem numerum rite præponit:& accusatiuo in cōtinuato utitur aggeribus:scilicet aggestis ante oppidū:ne quis exeat:uineis:idest testudinibus:hoc est cōtexturis ex scutis & pluteis supra capita militum contra immissa desuper tela:ut solemus sub uineis in latum ductis a sole protegi:& turribus:idest phalis ligneis ad oppugnationem utilibus:Pindenissum oppidum:scilicet Syriæ:unde prius dixi:non partem Ciliciæ sed ad partem infestissimam Ciliciæ:munitissimum tantis opibus:idest facultatibus sustinendi belli:& tāto negocio:idest studio & labore:ut nihil desit mihi ad summam gloriam:nisi nomen oppidi:quod scilicet exiguum putatur:sic qdam. ¶ Alii quibus potius accedo:sic accipiunt oppugnabā Pindenissum oppidum munitissimum:aggeribus:uineis:
Spissius turribus:& sup.tantis opibus idest uiribus:& tanto negotio:ut nihil desit mihi ad summam gloriam:nisi nomen oppidi. idest ut denominer ab eo pindenissus:sicut a numantia Scipio numātinus:quod scilicet oppidum:si cœpero ut spero scilicet me capturum esse:tum uero:idest ad uerum & sine dissimulatione:unde innuit has litteras missas ædili eo animo ut senatui legendas det:licet illud aperte nō dicat:mittā litteras publice.i.ad senatum ut publicentur. ¶ Ego scripsi ad te hæc in præsenti:ut speres:te assequi id quod optasses scilicet ut haberem tantum negocii quod esset ad laureolam satis. ¶ Sed ut redeam ad parthos:idest ad narrationem de parthis:quos Cælius scripsit se timere:hæc æstas habuit hunc exitum satis fœlicem:quia nihil agendum fuit cū parthis:sup.æstas quæ sequitur est in magno timore:idest multū timēda:quare o mi Ruffe uigila:idest uigilanter cura primum:ut succedatur mihi:idest ut non prorogetur mihi prouīcia:sin.idest sed si:id erit:idest succedetur mihi.ut scribis & ut ego arbitror:serius idest multum tarde. Alii quibus magis accedo legunt spissius:idest tardius. Nam ut inquit Nonius Marcellus:spissum duo significat:nam spissum dicimus densum. Virg. secūdo Geor. In sua posse negabunt Ire loca:& scrobibus superabit terra repletis Spissus ager. Cicero de oratore libro secūdo. Et pricipia tarda sunt & exitus tamen spissi & producti esse debent. Spissum signat tarde. Plautus in penulo. Heu quam habeo aridos aruspices:quia quod boni promittunt pro spisso euenit:id quod male præsentare est. Næuius in Gymnasti. At enim tu nimis spisse atque tarde incedis: Hæc ille in quibus primum exemplum Ciceronis q pro denso Marcellus citat:mihi etiam p tardo accipiēdum uidetur:nā ut id se significare indicet:addidit & producti:productū enim est porro:idest in longum ductū:id autem tardū est. Sane spissum unum significat per se uidelicet dēsum:alterū ex consequenti & per metaphoram uidelicet tardum:eo q res spissa tarde penetratur:terra spissa tardum iter facit: homo spissus fere tardus ingreditur:& omnia spissa lenta sunt:unde contra lentum in compositione plenum & quasi spissum uocamus. Sed hæc latius diximus:eo quod quidā homines non indocti:forte tamen non accipientes uim uocabuli pro spissius serius supposuerunt. Sed cum ad hominem in primis litteratum scribat Cicero:uidetur ex industria usus nō uulgaris uocabulis:ut hoc quod proxime subditur uigilia ne quid temporis. Non enim uigilia id præstare posit:sed uigilans cura:dicam statim fortasse illa epistola. Quid:tu &c.quia illa admonuit ne scrib[illegible] præsentia:sed ad ordinem redeo: uigilia.i.uigilanter cura illud q facile est:ne quid tpis prorogetur mihi.i.ut successor suo tpe mittaī. ¶ Ego expecto.s.ut dicunt noua:de rep.ut scripsi tibi antea:fortasse illa epl̄a. Quid:tu &c.ex tuis litteris:cū scilicet ita sit quod expecto præsentia:tū etiā magis futura. ¶ Quare ego rogo te uehementer:ut scribas ad me omnia q̃ diligentissime.i.ualde diligenter.

M.T.C.Imper.Cælio ædili curuli.S.D.

PVtares ne unq̃ accideī posse,ut mihi uerba deessēt,neq; solū ista ur̄a oratoria,sed hæc ēt leuia nostratia? Desūt aūt pp hāc cām qđ mirifice sum sollicitus, quidnā de puinciis

VBB. PVtares ne. Primū Ci.ita sollicitum esse dicit quid decernatur de prouinciis:ut nihil ei succurrat quod scribat:sollicitus aūt erat quod uerebaī ne ei prorogaretur prouincia:ex qua iam discedere cupiebat:deide quoniam petiuerat ab eo Cælius aliquot pantheras:quas posset exhibere populo in ludis quos erat facturus:dicit Cicero:miram esse paucitatem:se tamen daturum operam ut capiantur:& ad eum mittantur:propterea q magnæ curæ sit sibi ædilitas eius. ¶ Putares ne.ne magis admiratio q̃ interrogatio est:quod nemini debeat uideri uerisimile Ciceroni deesse uerba ad scribendum. ¶ Accidere.euenire. ¶ Oratoria.scilicet deesse:quã nunquam putares:qui scis me habere miram quandam dicendi copiam. ¶ Leuia.uulgaria:non exquisita. ¶ Nostrata.patria:quæ uel sponte occurrunt:& obuia sunt loqui uolentibus. ¶ Desunt.dicit ea deesse sibi:& adducit causam. ¶ Quod.quia. ¶ Sollicitus.anxius.

PHI. PVtares ne. Duo complectitur.desyderium in primis:quo a prouincia decedenti tenebaī:inde cum Cælius a Cicerone per literas petiuisset:ut eius opera Pantheræ caperentur:quas in apparatu ædilitii muneris habere cupiebat:quid de illis captum sit eum facit his literis certiorem ¶ Putares ne.cum admiratione mixta cum interrogatione legendum est. ¶ Mihi. ευφατικοσ dixit mihi:qui totum ferme terrarū orbem impleui scriptis meis. ¶ Ista uestra.iste audientis personā ostēdit:hic uero dicētis. Ille autem ad tertiā refertur. Terē.in Echyra. Aut istæc mihi ætas:& forma essent:aut tibi hæc sententia. Et Virg. Ille meos primus qui me sibi iunxit amores. Ab-
Sollicit. stulit:ille habeat secum:seruet q; sepulchro. ¶ Leuia.extenuata:non exquisita:& quasi triuialia. ¶ Nostratia.ad contemptum dixit quasi uernacula. ¶ Sollicitus.anxietate & perturbatione affectus. Errant qui sollicitum pro diligenter appellant. ¶ De prouinciis.quas Popu.Roma.diuiserat:& ad eas gubernandas cum magistratu ciues mittebat. Sed:ut inquit Strabo:aliter atq; aliter diuidebanī:quarum aliæ Cæsaris:aliæ populi dicebantur. In suas præfecturas Cæsar ipse administratores mittebat. In populi prouincias:populus imperatores:uel consules mittebat:sicut postulauerat. Ab initio duas cōsulares fecerat. Lybiam/& Asiam/Cishaliam.& mōtem Tauri. Prætores uero decem. Europam/Hiberiā/Sardiniā/Siciliā/Illiriam/Macedoniam/Acheam/Cretam/Cyprum/Bythiniam. Cæteras Cæsar prouincias habebat:in quarum alias procuratores mittebat consulares uiros:in alias prætorios:in alias homines ex equestri ordine.

ASC. PVtares ne &c.dicit sibi præ sollicitudine pene uerba deesse:nimis se cupere in urbē redire:& pātheras quas Cælius populo exhibendas petierat esse captu difficillimas. Ordo est.o Cæli putares ne posse accidere unquam:ut uerba deessent mihi:non solum ista uestra oratoria.i.quibus uos qui in senatu aut ad populū loquimini/utimini:sed etiam hæc leuia.i.facilia.nostratia.i.quibus nostræ sectæ homines:hoc est rei bellicæ intenti utuntur. ¶ Desunt aūt.s.uerba propter hanc causam:quod sum sollicitus mirifice.

¶ Decernatur

¶DECernatur.statuatur a senatu. ¶ De puīcīs.appropinquabant.n.comitia:quæ fiebant de puīcīs cōsularib⁹:q VBE.
bus comitiis aut noui magistratus decernebant ī puīcias:aut ueteres ī senatuscōsulto cōfirmabant:timebat igit:ne pro
gareť sibi puīcia:in qua:ut in multis locis ostēdit:erat inuitissimus:& tū pp multas cās quas in hacepla: & malus expo
nit discedere cupiebat. ¶ Mirū.causæ.quare cupiat discedere pp desyderiū urbis Romæ:desyderiū aūt de absentibus Desy/
semp dr:& sæpe p absentia ponit. ¶ Incredibile.subaudi desyderiū. ¶ Sacietas.quasi fastidiū quoddā:qď supius ostē derium
dicēs dixit ad hāc puīcialē molestiā. ¶ Vel.qa:aliæ causæ tres maiores. ¶ Vel.&. ¶ Videmur.i.uideor mihi pluralis
pro singulari. ¶ Cōsecuti.adepti. ¶ Accessio.icremē

decernatur. Me mirū desyderium tenet urbis: incredibile meorū: atq; in primis sacietas actæ puinciæ. Vel qa uidemur eam famam consecuti: ut non tam accessio quærēda q̄ fortuna metuēda sit: uel qa totū negocium non est dignum uiribus nřis: qa maiora onera in repu. sustinere & possim & soleam: uel qa belli magni timor impēdet. qď uidemur effugere: si ad constitutam diem decemus. De pantheris p eos qui uenari solent: agitur mandato meo diligenter: sed mira paucitas ē: & eas quæ sunt ualde aiunt q̄ri: quod nihil cuiq̄ insidiarum in mea puincia nisi sibi fiat. Itaq; constituisse dicuntur in cariam ex nostra prouincia decedere: sed tamē sedulo fit & i primis

tū:qa nihil uideť posse addi ad gloriā meā. ¶ Fortuna,
me.ne metuať mihi:qm rebus lætis libēter solet inuide
ri:& ut inqt Luca.in se magna ruunt:& Terē. O fortu
na ut nūq̄ es ppetuo bona. ¶ Vel qď.alia cā: quia ipse
Ci.idoneus sit maiori negocio q̄ administrationi illius
puinciæ. ¶ Totū ne.huius prouinciæ. ¶ Qui. antece
dens huius relatiui inclusum ē in pnoie possessiuo no
stris. ¶ Maiora one.qa dixit uirib⁹:pseuerauit in trāsi
latiōe:nā qui plus ualent uiribus:plus oneris sustinere
pñt. ¶ Soleā.qa gessi ɔsulatū in urbe cū magna laude:
quod fuit magnus & difficilius negociū q̄ præesse pro
uinciæ. ¶ Vel quia.tertia cā immet magnū bellū a par
this:qď uideť sibi posse uitare si ad tps cōstitutū discef
serit ex puīcia. ¶ Impendet.iminet:futurus ē. ¶ Ti
mor.qa in pcedēti eplā.dixit. Hæc æstas habuit exitū
satis fœlicē:ea q̄ sequitur in magno est timore. ¶ Quod.
bellū. ¶ Videmur nobis.i.quod ego uideor. ¶ Effu
gere.euitare. ¶ Addi.cō.ad tps mihi statutū in puin
cia:qa usq; ad illud tps nō icipiebať bellum. ¶ De pā. Panthe
quas a me petis tibi mitti. Pāthera animal uarii coloris ra
hoi amicū:cui in cādido breues maculæ oculi sunt:nā Pāthera & Tigris macularum uarietate ppe solæ bestiarum spectanť.
Sunt q tradāt in harmo huic similē lunæ eē maculā crescētē in orbes:& cauantē pari mō cornua. Abundat aūt pcipue in
Africa & Syria:hoc aial a Romanis in spectaculis ludorum sæpe exhibebať:nā & Scaurus primus ædilitate sua uarias cē
tum quinquaginta uniuersas misit. Deinde Pō.magnus quadrigētas decē. Diuus Augustus q̄drīngētas uiginti. Denique
de hoc aiali uide Pli.li.viii.c.xvii. ¶ Agit.fit:ingrit. ¶ Mādato.ita.n.mādaui ut diligēter pquirantur. ¶ Mira. magna.
¶ Paucitas pā.i.admodū paucæ sunt. ¶ Et eas.iocatur Ci.cum Cælio. ¶ Queri.conqueri:lamētari.non autem quæri:
ī quiri. ¶ Insidiarum.quia huiuscemodi feræ plerunq; insidiis capiuntur. ¶ Nisi si.ipsis pantheris. ¶ Cuiquam.latēter
se commendat:cum ostendit ita a se teneri prouinciam:ut nulli fiant insidiæ. ¶ Cōstituisse.decreuisse. ¶ Dicuntur. pan
theræ. ¶ In ca.quæ est finitima prouincia. ¶ Nostra prouincia Cilicia. ¶ Sedulo.instanter:diligenter.

¶ Decernať.instabāt.n.comitia:qbus aut noui eligebanť magistratus:aut q in magistratu erāt:ex senatuscōsulto proga PHI.
batur iperiū. ¶ Mirū.rō ē. ¶ Sacietas.molestia.n.afficiebať eē amplius in puīcia:qď & hoc loco & alibi pluribus demō
strauit. ¶ Fortuna.poetæ deā faciūt:ut Nos te facimus fortūa deā:cœloq; locamus. Virg. Fortūa oipotēs:& ineluctabile Fortūa
fatū græci fatū τιμαρμενη dñt:fortunā τυχην. Fatū uero Chrysippus diffiniuit hoc mō. Fatū ē sepiterna q̄dā & ideclina Fatum
bilis series rerum:& cathena uoluēs se ipsā:& iplicās p æternos cōsequētiæ ordies:ex qbus apta:nexaq; ē. Homer⁹ uero
nullo i loco uoluminis sui τυχην appellat:quo uocabulo a græcis fortūa noiať:sed θεον dicit deū rectū:& solū:cui oia gu
bernāda cōmittit. ¶ Negociū.administratio hui⁹ puīciæ. ¶ Maiora onera.μεταφορα ad uires:nec arrogāter dictū:nam
eius potissimū cōsilio resp.regebať:cui⁹ opa fuit salua:ex quo pr̄ patriæ noiatus:& ipse de se dicit. O fortūatā natā me cō
sule Romā:bñ ergo soleā dixit. ¶ Magni.tres posuit cās: qbus ad discēdendū mouebať:sed hæc tertia erat potissima: ꝙ
parthicū bellū instabat:& id effugere posse uidebať:si ad ɔstitutā diē decederet:hoc est finito anno. ¶ Impēdet. iminet.
¶ De Pantheris.p munere ædilitio habēdis a Cælio. De his Pli.sic hēt. Pātheris in cādido breues maculæ oculi ferūť:
colore earum mire sollicitari q̄drupedes cūctas:sed capitis toruitate terreri. Quāobrē occultato eo reliq̄ dulcedine inuitas
corripiūť. Sūt q tradūt in harmo iis silem lunæ eē maculā crescētē in orbes:& cauantē pari mō cornua:& qd mirandū de
Panthera: Demetrius physicus scriptū reliqt. Cū fœta eēt:catulis pcul in foueā delapsis:hoiem ad illos fouea extrahen
dos blādiēs & murmurās duxit. Syria atq; Lybia his aialibus abūdāt:q̄ in spectaculis Romāi plurimū adhibebāt. Et p
mus sua ædilitate Scaurus misit cētū & qnquagita: Pō.quaringētas decē. Augustus quadriogētas uigiti. Pāthera a παν Panthe
appellať:& θηρ ꝙ tota oino fera sit. ¶ Valde aiūt q̄ri.loc⁹ Ci.quo iustitiā:& uirtutes suas ośdit:cū dicat illa aialia solū de ra
Ci.q̄relas afferre:ꝙ nihil isidiarum cuiq̄ nisi sibi fieret:& ꝙ in ea puīcia oēs pter ipsa tuti erāt:ex quo ait illa cōstituisse ex
Cilicia in Cariā decedere. Est.n. Caria regio post Rhodū:& ab eleūte & Lorymis:ut ait Strabo:flexū quēdā habet ad
Aquilonem. Cares:ut idē inqt:sub Minoe fuerūt:& tūc Leleges dicebanť:& insulas habitāt:postea facti sunt cōtinentis
habitatores:multisq; maritimæ oræ:& mediterraneæ occupauerūt. Dicta q̄dē a Cara rege:qui primū auguria repit: ut
inqt Pli. Est Caria:q in minori Asia sita est inter Ioniā: & Lyciā. ¶ In mea puīcia: Ciliciā dicit a Cilice Agenoris filio Caria
appellatā minoris Asiæ regionē: & ut ait Pli. Syriæ pximā: & Tauro mōti suppositā. Strabo ultra Taurum inqt eē:& di unde
uidi in Ciliciā: Thraciā:& cāpestrē. Thracia orā hēt maritimā. Cāpestris uero a solis:& Tharso issum usq; pertendit. Cilicia

¶ QVID nā decernať.i.senatuscōsulto & ppli rogatiōe cōstitui debeat:de puīciis.s.abrogādis aut progādis. ¶ Mirū ASC.
desyderiū urbis:& icredibile desyderiū meorum.s.familiariū & amicorum:tenet.i.afficit me:atq; iprimis.i.pcipue:s.sacietas p
uinciæ actæ.i.pactæ:uel qa nos uidemur cōsecuti eā famā:ut accessio.i.icremētū & additio ad eā:nō sup.sit tā.i.tm:qrē
da.q̄.i.q̄tū fortūa.s.aduersa sit metuēda. ¶ Vel qa totū negociū.i.hoc bellū cū barbaris & indoctis hoibus: nō ē dignū
uiribus nřis:q possemus ēt doctos regere.qa ego & possim & soleā sustiere i rep.maiora onera:uel qa timor magni bel
li ipēdet.i.iminet:qď.s.bellū nos uidemur effugerē.i.euitare:si decedem⁹.s.de puīcia ad diē cōstitutā.i.ad tps ɔstitutū.
¶ Agit diligēter mādato meo de Pātheris.i.de eo qď petisti:ut tibi mittā Pātheras.i.aialia illa maculosa:& aspectu iucū
da:p eos q solēt uenari sup.eas:sed mira paucitas sup.earum ē:& aiunt.s.hoies:eas q̄ sunt q̄ri.i.conqueri ualde:qď aut ni
hil insidiarum fiat cuiq̄ in puīcia mea nisi sibi:itaq; ipsæ Pātheræ dicūtur cōstituisse.i.pposuisse decedere ex puīcia no
stra in Cariam. ¶ Sed tū sup.negociū aut uenatio fit sedulo.i.diligenter:quasi sine dolo:& in primis.i.pcipue.

VBE. ℭ A Patisco.huic enim mandauerat Ci.ut inquireret pantheras. ⸿ Quicqd.pantheraꝝ. ⸿ Erit.inuenief. ⸿ Tibi erit.
tuum erit. ⸿ Quid esset.quid posset inueniri. ⸿ Admonebat.s.ædilitatis tuæ:idest reducebat mihi ad memoriã ædili
tatem tuam. ⸿ Scripsi.dicit quare admonitus sit ædilitatis Cælii:quia scripsit hæc megalesibus festis magnæ matris:q
bus ædiles solebant celebrare ludos. ⸿ Certissima:uerissima. ⸿ Ex te.prudentissimo:qui perspicacissime intelligis:&
amicissimo qui non nisi uera scriberes. ⸿ Cognouero.intellexero.

a Patisco:quicquid erit tibi erit.Sed quid eẽt plane
nesciebamus.Mihi me hercule magnæ curæ est ædi
litas tua:ipsa dies me admõebat.Scripsi.n.hæc ipsis
megalesibus,Tu uelim ad me de omni reip.statu di
ligentissime perscribas.Ea enim certissima putabo
quæ ex te cognouero. Vale.

PHI. ℭ A Patisco.uenatore primario:cui Cicero hanc uenandi curam dederat. ⸿ Tibi erit. ad me mittetur. ⸿ Erit. capiur.
Aedilitas ⸿ Ædilitas. quam græci ἀγορανομία dicunt:& ædiles
ἀγορανόμου.Horum duo genera:Plebei:& Curules.
Duo ædilis genera Quorum duo ex patribꝰ Curules.Duo plebei ex ple
be constituti sunt.Maioris tamen dignitatis Curules:
qui a sella qua in curru uehebantur appellati:quã Cu
rulem sellam Tullus Hostilius Romæ primus haben
dam in magistratibus instituit:cum debellasset Hetru
scos:quorum magistratibus hæc erant insinia. Primi
autem ex patribus ædiles creati sunt:dictatore popu
lum rogante.Cn.Quintius Capitolinus:&.P. Corne
lius Scipio.addidit duos.C.Cæsar:qui annonæ præ
essent.& Cereales nũcupati sunt. Ædiles uero plebei
& curules ædibus publicis:priuatisqꝫ cloacis:aquarum ductibus:& aliis quibuscunqꝫ publicis ædificiis:ludis:ac tẽplis
Aedilitium munus rebus emundis:uendundisqꝫ:ac mensuris præerant:ab ædibus appellati. Aedilitiũ uero munus id erat cuiusqꝫ ædilis:
proprium:ut suis impensis ludos pro facultate ac dignitate faciũdos curaret:quod in libro de officiis Cice.meminit.Nõ
ne Pompeius ædilis factus theatrum suum tanta impensa fundatum incredibili ludorum pompa dicauit. Nonne etiam
Atilius Serranus.&.L.Scribonius ædiles facti:& senatus:& plebis loca in celebrandis ludis secreuerunt.Minime igi
tur mirandum:si Cælius pro ædilitio munere faciundo:uel ex Cilicia pantheras deferendas curabat. ⸿ Admonebat.
in memoriam reducebat ædilitatem tuam:quoniam hæc ipsis Megalesibus scripsi:quibus ipsi ædiles in honorem Cy
belis ludos celebrare solebant. ⸿ Megalesibus.ludis Cybeli consecratis. M.Iunius Brutus:ut inqt Liuius de bello Ma
cedonico:ædem magnę matris deum i magno palatio dedicauit:& ludos ob eam dedicatiõem factos Megalesia appel
Ludi latos.Hi etiam ludi diis magnis præstabantur.Erant enim ludorum species quatuor.Megalenses:Funebres:plebei:&
Quam Appollinares. ⸿ Quam diligentissime.q̃ pro ualde duntaxat superlatiuo iungitur.Per autem pro ualde tantummodo
Per positiuo:nõ ergo dicimus pdiligẽtissime:peroptime:pmaxime:sed q̃ diligẽtissime:q̃ optime.Itẽ nõ dicimus q̃ diligenter
q̃ bel'e:sed perdiligẽter:perbelle:Et si q̃ ꝓ quãtum accipimus:nunquã superlatiuo:sed positiuo semp adiungit:ut q̃ mi
tes sunt liberis suis parẽtes. ⸿ Certissima.uerissima. ⸿ Ex te.qui solitus es semper uera dicere.
ASC. ℭ A Patisco.proprium est uenatoris. ⸿ Quicquid erit:scilicet captum:erit tibi:sed nos nesciebamus plane quid esset:sci
licet captum:cum hæc scriberemus. ⸿ Aedilitas tua est mihi:me hercule magnæ curæ :ipsa dies: scilicet qua hæc scribe
bam admonebat me:scripsi enim hæc ipsis Megalensibus.i.eo tempore quo specula exhiberi solẽt Cybeli: seu magnæ
matri deum. ⸿ Ego uelim sup. ut tu pscribas a me q̃ diligẽtissime de omni statu reipubli. ⸿ Ego enim putabo ea certissi
ma quæ cognouero ex te.

M.T.C.Imp.M.Cælio ædili curuli.S.D.

Sollicitus equidem eram de rebus urba
nis:ita tumultuosæ cóciones:ita molestæ

VBE. Sollicitus.Miratur Cicero se nihil litterarũ
accepisse a Cælio:de his quæ Romæ fa
cta essent:cum tumultuosas quasdam cõ
ciones quinquatriis cócitatas audisset.De
inde:ut ostendat se inuitum esse in prouin
cia:hortatur eum ad colendam urbem:ad quam dicit
se propediem uẽturum rerum propter desyderiũ sibi
charissimarum. ⸿ Sollicitus.anxius:plenus perturbationis. ⸿ De rebus.propter res quæ in urbe fierent:nam de inter
De Concio dum propter significat:ut alibi declarauimus. ⸿ Tumultuosæ.plenæ tumultus & seditionis. ⸿ Conciones.Concio:ut
docet Au.Gellius ex auctoritate Valerii Flacci:tria significat:locũ:suggestumque unde uerba fiunt. Item significat cœ
tum populi assistentis:ut Ci.in Lælio de amicitia. Concio quæ ex imperitissimis constat:tamẽ iudicare solet &c.Itẽ ora
tionem ipsam quæ ad populum dicitur:ut conciones:quas quidam in Pompe.fuisse existimant.
PHI. Sollicitus equidem. Tametsi Tullius longe distabat:tamen habebat Romæ scriptores:& nuncios:ut non ignora
ret quæ in urbe tractabantur.Quapropter cum quinquatrus celebraretur:quasdam ibi seditiones exortas accepi
atque cum id potius aliorum q̃ Cælii litteris cognouisset:aliquantulum moleste tulit:de quo nunc facit eum per
has litteras certiorem:& ut inuitus in prouincia esse uideatur:hortatur Cælinm ut urbem colat:neque cesset ad eũ
scribere:quod tametsi propediem uenturus sit:obuias tamen sibi litteras ab eo mitti uehemẽter exoptat:de quibus pla
ne erudiatur de omni statu reipublicæ:cuius uisendæ incredibili desyderio tenebatur. ⸿ Sollicitus. uexatus & per
Sollicitum turbatus:dictus quidem quasi solo citatus:hoc est ex suo loco motus:hinc sollicitudo:quæ mentibus inhæresit:& solli
Sollicitudo citatio:quæ ab alio fit.Ex quo illum locum apud Terentium ita legere debemus. Amor:miseri:ordia: nuptiarum solli
Sollicitatio citatio. ⸿ De.propter:ut supra.De me non conquiesti. ⸿ Conciones.nunc orationes in Pompeiũ factæ & Atilium.Sic
enim Cicero senserat:nam Concio tria significat:locum in primis:in quo conueniunt:& suggestum in quo habetur ora
tio:de quo meminit Gellius auctoritate Ciceronis in oratione:quæ inscripta est contra concionem Quinti Metelli. A scẽ
di inquit in concionem:concursus est populi factus. Secundo significat orationem:ut in titulo libri Ciceronis:qui inscri
ptus est contra concionem Quinti Metelli:hoc est contra orationem:quam egit Quintus Metellus. Et Cicero in episto
lis ad Dolobellam:legi enim concionem tuam:nihil illa sapientius. Tertio multitudinem uno loco ad audiendum con
gregatam:ut Cicero in oratione:conciones exclamare sæpe audiui:cum apta uerba cecidissent. ⸿ Tumultuosæ.turbu
lentæ:tumultus plenæ.
ASC. Sollicitus &c.Rursus miratur se nihil litterarum a Cælio accepisse:cum tamẽ quinquatriis nouæ incideriñt
conciones:dicitque urbem:cuius desyderio teneretur:Cælio colendam. ⸿ Ordo est. Equidem:idest ego
certe:eram sollicitus de rebus urbanis:idest quæ in urbe transactę essent:ita:idest usque adeo tumultuosæ:
ita:idest intantum molestæ conciones:idest orationes habitæ ad populum conuocatum:afferebantur:idest
annunciabantur mihi.

ℭ Quinquatriis

¶ QVINquatriis. qnquatria dicebãtur festa:q̃ fiebãt qnto die post idus:a qnq;.n.dr̃ qnquatrus dies:φ qnq; ab idib⁹ VBE.
dierũ nomerus:nã atrus nihil signat:auctor Gel.his aũt diebus fiebãt maxime sacra Palladi:ut innuit Iuue.in satyra. Ci Quinq̃
bus in terris. Eloqum aut famã Demosthenis aut Ci. Incipit optare & totis qnquatribus optat. Quisquis adhuc uno par tria
tã colit asse Mineruã. Declinaẽ aũt substãtiue in plurali tã tertiæ q̃ secũdæ declinatiõis:sicut cætera noia festorũ:ut uoluit
Macrobius: audierat igiẽ Ci.qnquatriis factis eẽ q̃sdã conciones ualde tumultuosas sibi molestas:qa aut in Põ.ut dixi
mus:aut in aliquẽ ex amicis suis fuisse. ¶ Afferebãt nũciabãt. ¶ Molestæ.graues. ¶ Citeriora. hoc est q̃ citra qnquatria

quinquatriis afferebanẽ, nã citeriora nõdũ audiebamus, sed tñ nihil me magis solicitabat, q̃ in his molestiis nõ me, si q̃ ridẽda eẽnt, ridere tecũ. Sũt enim multa, sed ea nõ audeo scribere. Illud moleste fero nihil me adhuc his de reb⁹ habere lraꝝ tuarũ. Quare & si cũ tu hæc leges, ego iã annuũ mun⁹ cõfecero tñ obuiæ mihi uelim sint lræ tuæ, q̃ me erudiant de oi rep. ne hospes plane ueniã, hoc meli⁹ facere q̃ tu nemo põt. Diogenes tuus homo modestus a me cũ Philone pessimõte discessit. Iter habebant ad Laiũ regem, quanquam omnia nec benigna nec copiosa cognouerant. Vrbẽ mi Ruffe cole, & ista luce uiue.

acta sunt.q.d. recentiora nondũ audiebã. ¶ His mo.
guas capio de huiuscemodi tumultibus:quia dixit se
sollicitum esse. ¶ Si q̃ ridenda.pręterea quę me cruci
ant:si qua essent digna risu.ut pote aut dicta aut facta
¶ Non audeo.qa fortasse erant in Põ.uel Põpeianos.
¶ Illud.q.d. p̃ter cętera. ¶ Nihil tuarum litterarum.
nullas tuas litteras. ¶ Quare.rogat eũ ut ad se scribat:
& instruat de his quę Romæ geruntur:& si quamuis.
¶ Cõfecero. finiero: Mun⁹.officium:magr̃atũ. ¶ An
nuũ.puinciale:qđ in annũ dabaẽ. ¶ Obuiæ.cũ ueniam
Romã. ¶ Erudiãt.informent:ut ita dicã. ¶ Hospes.q̃.
si ignarus oĩno reip.qm̃ hospitũ atq; peregrinoꝝ officiũ:
ut uoluit Ci.est quid in alienis ciuitatibus fiat:nescire. Modestia
¶ Modestus.ad maximã laudẽ priuatis hoibus tribui
tur modestia. ¶ Pessimõte.pessimõ locus est phrygiæ Pessimon
ubi Cybele romã aduecta ẽ:ob quã rẽ appellata ẽ pes
simõtia. ¶ Iter ha.ibãt. ¶ Oia nec be.nõ dicit Ci.q̃q̃ Pessimõtia
omnẽ meam benignitatẽ nõdum cognouerant:sed hoc
sentit:q̃q̃ oia nec benigna nec copiosa eẽ cognouerant
apud eũ ad quem pficiscebaẽ: ad illũ tñ ibant. ¶ Beni
gna.exprõpta:liberalia:& ad aĩum refertur benignitas. ¶ Vrbem Romam.hortatur eum ad collendum urbem:in q̃
uirtus potest elucere. ¶ Ista lu.quasi alia loca sint tenebræ:ubi non possit emergere & elucere uirtus hominis.
¶ Quinquatrus:solẽnis dies qnquatrus est dictus:φ qnq; ab idibus dierũ sit nũerus:in quo atrus nihil p̃ter supplemẽ
tũ nois affert. Varro hic ait:φ erat post diẽ qntũ idus qnquatrus dies:ut a Tusculanis post diẽ sextũ uocaẽ sexatrus:& PHI.
post diẽ septimũ septimatrus. Sit p̃terea apud faliscos decimatrus. Et Festus inqt:φ post diẽ qntũ iduũ celebraẽ qnqua Quinq̃
trus dictus: ut triatrus. sexatrus:septimatrus. & decimatrus. Ludi uero q illis diebus fiebãt:qnquatria dicebanẽ Miner trus
uæ.xiiii. calẽ. Apriles:de qbus meinit Naso his uerbis. Vna dies media ẽ:post fiũt sacra Mineruę Nõina q̃ adiectis qn Sexatrus
q; dieb⁹ hẽt. Sãguine pria uacat nec fas cõcurrere ferro. Cã φ & est illo nata mierua dea. Altera tresq; sup rasa celebrã
tur arẽa. Ensib⁹ ex ptis:bellica læta dea ẽ. Et Iuue. Incipit optare & totis qnq̃tribus optat. Quisquis adhuc uno partã co Septi
lit asse Mineruã: Nec mirãdũ si qnq̃trus:& qnquatribus iuenit:nã oia festorũ noia:ut Saturnalia: bacchanalia:tã tertiæ matrus
sunt decliatiõis:q̃ secũdæ:tñ nũero multitudinis declinata. ¶ Si qua ridẽda. Tãgit Põ.& Attiliũ:de his.n.ad Cicero Deca
nẽ rumor accesserat:& iõ miraẽ magis nihil ad eũ a Cælio scriptũ. ¶ Nõ au.scri.pp Põpeiũ:quẽ aperte nõ audebat of matrus
fendere:& alios quosdã. ¶ Illud moleste fero:præ cæteris illud mihi molestũ est:q̃re rogat:ad eũ scribat. ¶ Annuũ mu Quinq̃
nus: pcõsulatũ meũ in Cilicia. Magr̃atus.n.munera dicebanẽ.qm̃ petẽtibus tanq̃ munera donabanẽ:ut ludi gladiato tria
rũ quos in munus. P.R. recipiebat. & q illos donabat munerari⁹ dicebaẽ. ¶ De oi rep.ad maiorẽ significãtiã mutauit Satur
nois p̃petatẽ:nã oẽ totũ:& cũctũ discrepãt. Oẽ de uniuersis:ut oẽs hoies::q sese studẽt p̃stare cæteris animãtib⁹ summa nalia
ope niti decet. Totũ ois de unius corpis plenitudie dicim⁹:ut Ci. Meq; totũ tibi cõmẽdo. Cunctũ uero:q̃si oẽ:& totũ i Bacchanalia
uno loco cõiunctũ:ut cũcti Cice. cõcionãtẽ audiebãt. Cõfunduntẽ tñ ista plerunq;:ut hic:& Statius. Totos I pœnã ordi Mũera
re nepotes:& Maro. Oẽmq; reuerti p troiã. ¶ Obuiæ mihi uelim sint lræ tuæ: Variaẽ is loquẽdi modus:dicimus eni Munerarius
Obui⁹ sum tibi obuio tibi. Fio obui⁹ tibi: Do me tibi:atq; offero me tibi obuiũ. Eodẽ mõ adhibeaẽ obuiã dicimus:ut ob
uiã pfect⁹ sum regi. Et paulopost:mihi obuiã mitte eplas te dignas. Hospes:q̃si oium reꝝ ad rẽp. ptinẽtiũ ignarus ẽ.n.
hospitũ ignorare:q̃ i alienis ciuitatib⁹ fiũt. ¶ Diogenes.libtus Cælii. ¶ Philone. Milesius fuit:& Cice. amicus. ¶ Pessi Omne
mõte. Emporiũ est phrygię:& ut inqt Strabo:tẽplũ maximũ hẽt magnę uenerationis mr̃is deũ:q̃ Angidistã uocãt. hic lo Totũ
cus magnifice ab Attalicis regibus structus.est:& tẽplo:& porticib⁹ ex albo lapide Romãi celebre reddiderũt:educta i Cũctũ
de deæ statua:& Pessimõtia appellata. ¶ Nec be.nec copiosa:nõ ad se referũt:sed ad regẽ. ¶ Hyactõ.regẽ Asiæ maxi Pessimon
mi nois. ¶ Vrbẽ mi Ruffe cole. Multi diuidũt hãc eplãm a superiori:& aliã eẽ uolũt. Nos unã cũ superiori facimus:& de
syderio urbis Cęliũ ad incolẽdã urbẽ uehementer hortaẽ. Vrbis noie p excellẽtiam Romã accipimus:ut p poetã apud Vrbs
Græcos Homerũ:apđ nos Virg. ab urbo urbs dicta:q̃ mœnia:muros parietes:domos significat:ut a ciẽdo ciuitas:q̃ ui Ciuitas
ros urbẽ hitãtes ac intra i ea uiuẽtes oñdit. ¶ Ista luce bñ lucẽ dixit:ubi potest uirtus elucescere:& ita alibi sicut Romæ.
¶ QVINquatriis.i.ludis & festis mineruæ:habitis ex more qnto die post idus: dico inquit qnquatriis:nã nõdum au
diebamus citeriora.i.quæ facta essent citra quinq̃tria aut tempore uiciniore nobis:quia minus prætterito:q̃ sint quiqua ASC.
tria. ¶ Sed tñ nihil solicitabat me magis.i.uehemetius:q̃ me nõ ridere tecum i his molestiis.s.quas patior in puincia:si
qua.i.aliqua essent ridẽda. ¶ Sunt enim multa:sup.ridẽda. Videtur contrariũ quod dixit si qua essent:& postea dicit
sunt enim multa:sed nõ est. ¶ Nã sensus est:priusq̃ certior essem factus p alios:nihil solicitabat me magis q̃ me non pos
se ridere tecum:si qua essent ridẽda:ubi aũt certior factus sum:scio multa fuisse ridẽda. ¶ Sed ego nõ audeo scribere ea:
ne forte icidant imanus eoꝝ quos rideat. ¶ Ego fero moleste illud.s.me nihil habere adhuc literaꝝ tuaꝝ de his rebus
scilicet quę tñc cõtigerunt. ¶ Quare & si.i.q̃q̃ cum tu leges hæc:ego cõfecero.i.finiero iam munus.i.officiũ annuũ tamẽ
uelim ut sup.literæ tuæ sint obuiã mihi:quæ.s.lr̃æ erudiãt me de omni.i.tota rep.ne ueniã plane.i.omnino hospes.i.ut
hospes & pegrinus ignarus oium reꝝ urbanaꝝ. ¶ Nemo põt facere melius hoc.s.ne plane hospes ueniã:quã tu. ¶ Dio
genes tuus.s.procurator reꝝ tuaꝝ:hõ modestus:discessit a me cum Philone:pessimonte.i.ab eo loco insigni in phrygia:
qđ inde Cybelles Romam trãsuecta sit:q̃ pessimuntia dici solet: declinaẽ aũt Pessimus pessimũtis:ut opus opũtis:ama
thus amathuntis:hiericus hiericuntis.&c̃. ¶ Ipsi.s.ambo:Diogenes & Philo habebãt iter.i.ire debebãt ad Laiũ regem
.s. Asię: Alii legũt ad deiotaꝝ:alii ad Hyactõ:q̃q̃ ipsi cognorãt oia.s.q̃ eẽnt agẽda cũ rege:nec bẽigna:nec copiosa.i.ma
gni fruct⁹. ¶ C mi ruffe cole.i.ihabita:urbẽ.s.Romã:q̃ tñ urbs p se põiẽ semp itelligiẽ:& uiue i ista luce.s.claroꝝ uiroꝝ.

Omnis enim peregrinatio:quod ego ab adolescentia iudicaui:obscura & sordida est his:quorum industria Romæ potest esse illustris. Quod cum probe scirem:utinam in sententia permansissem:cum una me Hercule ambulatiuncula,atq; uno sermone nostro omnis fructus prouinciæ nõ cõfero. Spero me integritatis laudem consecutum.Nõ erat minor ex contemnenda q̃ ex conseruata prouincia spes triũphi.In qua satis gloriose triumpharem:si nõ essem tam diu quidem in desyderio rerum mihi charissimarum.Sed ut spero:prope diẽ te uidebo.Tu mihi obuiam m itte epistolas te dignas. Vale.

VBE. ¶PEREgrinatio:ἀποδημία peruagatio locoꝝ:absentia a patria sua. ¶ Obscura:ignobilis:q̃a parum laudis cõparat. ¶ Sordida:inhonesta:q̃a habetur interdũ suspitionẽ quæstus:& auaritiæ. ¶ Industria:igeniũ:honesta exercitatio. ¶ Illustris:clara:nobilis.i.q̃ tales sunt:ut eoꝝ idustria Romæ cognosci possit. ¶ Probe:optime. ¶ In snia:qui dixit se ab adolescentia id iudicasse. ¶ Ambulatiuncula:congressione:breui consuetudine.i.cum breui spacio temporis:quo tecum delectationis gratia deambulare possim. ¶ Fructus:utilitates & uoluptates. ¶ Confero:comparo:quia omnia minoris puto:q̃ unam ambulatiunculam. ¶ Integritatis:innocentiæ:hoc est spero me id esse assecutũ:ut omnes laudent me nulla re corruptum unq̃ fuisse:sed prouinciam integertime administrasse. ¶ Non erat:occurrit obiectioni:q̣ remaneat in prouincia:& hoc dicit:cum in mea potestate sit remanere in prouincia:non minus triumphum spero ex contemnenda & omittenda ipsa prouincia:q̃ ex eo q̣ conseruauerim eam ab impetu Parthorum. ¶ In qua:prouincia. ¶ Triumpharem:alo lætarer quasi triumphans. ¶ Nisi:hoc est nisi desyderãtem multa:quæ habeo Romæ mihi charissima:quæ nõ finunt me esse animo tranquillo. ¶ Obuiam mitte:aduenienti.

PHI. ¶PEREgrinatio:quasi nauigatio quedã per aliena loca. ¶ Obscura:sine luce alicuiꝰ laudis. ¶ Sordida:ex suspitione lucri & auaritiæ. ¶ In snia permãsissem:ut nõ q̃ Roma discessissem:sicũ ab adolescẽtia iudicaui. ¶ Cõfero:in cõparationem pono:pluris enim minimam uoluptatẽ faciebat:quam cũ amicis Romæ capere poterat:q̃ quosq; amplissimos fructus:quos ex ꝓuincia colligere potuisset. ¶ Integritatis:ut oẽs me laudent innocenter:& sine auaritia prouinciã gubernasse. Leguntur hæc libro.v.epistolaꝝ ad Atticũ. ¶ Ex contẽnẽda:cũ in meo sit arbitrio:& uolũtate in ꝓuincia remanendi:spero nõ minorẽ triumphum ex cõtemnẽda:& dimittenda q̃ ex cõseruata prouincia me habiturũ. ¶ Triumpharem:lætarer:ut Teren.Id uero serio triumphat:& allusit uero triumpho:qui dabatur uictori pro re bene gesta:& est sensus. Lætarer ego plurimum in hac prouincia nisi tanto desyderio tenerer urbis:& incredibili meoꝝ. ¶ Rerum charissimaꝝ:has res charissimas intelligit esse urbem:remp.amicos & domesticos suos. ¶ Propediem:accentum pone in antepenultima:aduerbium est:quasi prope sit dies appellatũ:ut ꝑpemodũ quasi prope mensurã dictũ. ¶ Te dignas:tui dignas nõ dicimus.

Propediem

Propemodũ

Te dignus

ASC. ¶OMNIS enim peregrinatio est obscura & sordida:q̣d ego iudicaui ab adulescẽtia:iis quoꝝ idustria põt eẽ illustris romæ. ¶ Q̣d cũ ego sciẽ ꝑbe.i.decẽter & ꝑbabiliter:utinã permãsissem in snia. ¶ Me hercule.s.ita tractãte:ut ueꝝ dico:ego nõ cõfero.i.nõ cõparo i ualore & iucũditate:oĩs fructus ꝓuinciæ:cũ una ambulatiũcula:sup.nostra:atq; uno sermone nr̃o:quã & quẽ simul hr̃e solemus. ¶ Ego spero me cõsecutũ laudẽ integritatis.i.q̣ integrã & minime auarã gesserim in ꝓuincia uitã:spes triumphi nõ erat minor ex ꝓuincia contẽnenda.i.quã cõtemnerem amplius tenere:q̃ ex ꝓuincia cõseruata:sup.fuisset:si eam cõseruare.i.diutius cũ imperio seruare uoluissem:aut minor spes triũphi.i.magnæ gloriæ erat ex ꝓuincia:si eã cõtemnere uoluissem:q̃ ex cõseruata.s.per curã meã. ¶ In qua.s.ꝓuincia conseruata:ego triũpharẽ gloriose q̃dem.i.certe:si non essem tandiu in desyderio rerum charissimaꝝ mihi.i.amicoꝝ & familiariũ. ¶ Sed ut spero ego uidebo te ꝑpediẽ.i.tp̃e mox futuro:tu mitte obuiã mihi ep̃las dignas te.i.q̃ censeant a te missæ & scriptæ.

M.T.C.Impera.M.Cælio ædili curuli.S.D.

RAras tuas quidẽ:fortasse enim nõ perferũtur:sed suaues accipio lr̃as:uel quas proxime acceperã:q̃ prudẽtis q̃ multi & officii & consilii.Et si omnia sic constitueram mihi agenda:ut tu admonebas:tamen confirmantur nostra consilia:cum sentimus prudentibus fideliterq; suadentibus idem uideri.Ego Appium ut sæpe tecum sum locutus:ualde diligo:meq; ab eo diligi stati cœptũ esse,ut simultatẽ deposuimꝰ sensi.

VBE. RAras tuas:ostẽdit Ci.quãti faciat lr̃as Cæl.quas & si raras:suaues tñ sibi eẽ dicit:ꝑsertim quasdã:q̃bus dicit se admonitũ fuisse a Cælio:ut cõcorditer ageret cũ Appio:q̣d tñ se ita facere constituisse dicit:& adducit rõnes & cãs multas quare debeat amare Appiũ:ostenditq; q̃ fuerit cã:quare q̃dã falso suspicati sint eos dissentire.Postremo optat Ci.esse Romæ:cũ ut possit ridere cũ Cælio & aliis amicis:tũ ut possit edilẽ uidere. ¶ Fortasse.n.parẽthesis:& excusat Celiũ:q̣d fortasse ille scribit:sed eius lr̃æ nõ perferant. ¶ Suaues:dulces:iucundas. ¶ Vel:ẽt:aut ꝑcipue. ¶ Proxĩe.nouissime. ¶ Quã prudẽtis.s.officii & cõsilii. ¶ Et quã multi:quã magni. ¶ Officii:humanitatis. ¶ Cõsilii:q̃a cõsulebas:ut fugerẽ oĩum inimicitias:& ꝑcipue Appii. ¶ Cõstituerã:decreuerã. ¶ Vt tu admonebas.s.mihi eẽ agẽda. ¶ Confirmant:deliberatoria fiunt:& certiora. ¶ Sentimus:cognoscimus. ¶ Prudẽtibus:qualis tu es. ¶ Fideliter:sincere:sine dolo. ¶ Idẽ uideri.idẽ iudicari:eãdẽ sniam hr̃i. ¶ Ego:tñ serio ostendit se nullã cãm hr̃e q̃re oderit Appiũ:sed potius cãm diligẽdi. ¶ Cœptũ:incœptũ. ¶ Me diligi ab eo.i.incœptũ esse:ut ego ab illo diligerer. ¶ Vt:post q̃. ¶ Simultatem:odiũ quoddã occultũ:q̣d añ erat iter nos:& dicta est simultas a simulatione. ¶ Deposuimus.q̃a fuerant recõciliati Ap.& Ci.cũ añ fuisset iter eos simultas:ꝓpterea q̣d in cã quã Ci.egit apud põtifices de domo sua:Ap.uehemẽter eũ oppugnauit. Vñ Ci.lib.iii.ad Appiũ. Reditus illustris in gratiã:in quo ne p lprudẽtiã q̃dẽ errari põt sine suspitione perfidiæ.

Simultas

ASC. RAras &c. Dicit litteras Cælii Raras q̃dem sed iucũdas ad se dari & gratas:& pręsertim eas quibus hortatus erat Cælius:ut ipse Cicero cum Appio gratiã ineat:ad quã ineũdã idem Cicero dicit multas sibi causas esse:rursusq; desyderio urbis se teneri:ut cum amicis rideat:scribit. ¶ Ordo est. Ego accipio tuas lr̃as q̃dem idest certe raras:licet multas forte scripseris:fortasse.n.nõ ꝑferuntur:sed suaues.i.iucũdas:uel.i.ẽt:eas quas acceperã ꝓxime:q̃.i.q̃tũ prudẽtis:& q̃.i.q̃tũ multi & officii & cõsilii.q.d.plurimi. ¶ Et si.i.q̃q̃:ego cõstitueram.s.priusq̃ admoneres oia agẽda mihi sicut tu admonebas:tñ nr̃a cõsilia confirmãtur.i.stabiliuntur:cũ sentimus idem uideri prudentibus & suadentibus fideliter:sup.quod nobis. ¶ Ego ualde diligo Appium:ut locutus sum sæpe tecum:& sensi me cœptũ diligi ab eo statim:ut.i.post q̃:deposuimus simultatẽ.i.latens odium & æmulationem simultam.

¶Nam

¶NAM honorificus. arguit a causis pbabilibus. q̄re debuerit eū diligere. ¶ Honorificus i me. i. cum esset cõsul pfecu VBE.
tus est me honore. ¶ Studiosus. fautor. ¶ Studiorꝝ. uolūtatū: qa qđ uolui ille cõfirmauit. ¶ Mea uero. dicit se idē fecisse cõtra Ap. ut in nullis studiis: & officiis ei defuerit: teste Cæl. ¶ Tu scis. tu es testis. ¶ Quoniā κομικος. snia ex aliqua uetere comoedia: in qua Phania aliqs testis alicuius rei introduceret: nā de Phania Terē. nõ satis placet nec uī cõuenire: sensus aūt est: tu scis mea officia ei nõ defuisse: qa Phania comicus testis accidit. i. qm̄ tu accidisti tanq̄ Phania comicus testis: loqt. n. de Cæl. tanq̄ de tertia psona: hoc est sicut Phania testis est i comoedia: ita ut testis es qd p eo egerē: μαρτυς testis: dicit aūt & μαρτυς attice: & μαρτυρ lingua cõi: κομικος. Comicus: q i comoedia itroducit: Phania aliquis: q in comoedia de aliqua re certissime testificat. & ideo dixit: ut opinor. ¶ Eū. Appiū. ¶ Quod. qa. ¶ Te amari ab eo. i. causa tua: qa scio eū tibi esse charū. ¶ Iā me. alia rõ q causa Pom. & Bruti: quos habet amicissimos: diligat et Appi. iis necessitudine cõiunctū: si enim diligit Pom. & Bru. debet ēt diligere: q cū eis sunt affinitate & necessitudine cõiuncti: erat autem Appius socer Bruti: & filii Põ. ut ondit Ci. ad Appiū. li. iii. epi. iii. his uerbis. Duos enim duarꝝ ætatū plurifacio. Cn. Põp. filiæ tuæ socerꝝ: & M. Brutū generꝝ tuū: & in epla: quæ incipit. Cū est ad nos allatū: circa finē. Quis nūq̄ tāti quēq̄ fecit: q̄ti ego Cn. Põ. socerꝝ tuæ filiæ: & in epla sequēti q̄ incipit. Cū essem in castris: sic inqt. Lætor uirtute & offō: cū tuorꝝ necessariorꝝ: meorꝝ amicissimorꝝ &c. Ergo cum dixit. ¶ Iā me to. Pom. es. sc. uoluit q̄si innuere necesse esse Ap. qui sit socer filii Põ. a se amari: q totus sit Põ. ¶ Brutum. eius generꝝ. ¶ Quid ca. quæ causa. ¶ In op. inter optata mea: inter ea: quæ maxime sunt mihi chara: & optata. ¶ Cõplecti. amare. ¶ Hoiem. Appiū. ¶ Florentē æta. adhuc uiridi ætate: qa senes ideo facilius contēnunt: qm̄ nõ pnt diutius: aut pdesse aut obesse: cū sint ppinq morti: dicit igiī hūc fuisse amādū: quia florebat ætate. ¶ Opibus. erat. n. App. opulētissimus: uel opibus: potentia: qua ualet in urbe nr̄a: unī & lib. iii. ad App. Quid cõmodis meis aptius: q̄ ois nobilissimi: atq; honoratissimi cõiunctio: cuius opes: ingenium: liberi: affines: ppinqui mihi magno: uel ornamēto: uel psidio esse possent. ¶ Honoribus. qbus affuerat App. ¶ Liberis. habebat enim multos filios: & filias: clarissimis familiis collocatas: est aūt in his dictionibus articulus. ¶ Collegā. in auguratu: ut ōndit Ci. iferius ad ipm Ap. Amplissimi sacerdotii collegiū: in quo nõ mõ amicitiā uiolari: apud maiores nr̄os fas nõ erat: sed ne optari qdem sacerdotem licebat: qui cuiq̄ ex collegio esset inimicus: fuerūt igiī collegæ Ci. & App. ¶ Ipsa laude. sua. ¶ Et sci. hoc est: cū ex sacerdotio magnā laudē assequeret: & esset pitissimus mei: tñ semp studiosus fuit. ¶ Eo. ppter id. ¶ Significabāt. tacite demōstrabāt. ¶ Subdubitare. paululū dubitare. ¶ Volūtate. aio. ¶ Erga illū. Ap. ¶ Credo. qa subdubitas de uolūtate mea erga illū. ¶ Falsum est. qđ audisti. ¶ Genus. dicit ppter qd hoies existimauerint Cic. non esse bono aio erga Ap. quia cum successisset ei Ci. in puincia: & mutasset q̄dam: quæ Appi. ante instituisset: aliterq; administraret puinciā: q̄ ipse administrasset: existimauerunt qdam hoc fieri: qa essent inimici: qđ nõ ita erat: sed qa plerūq; accidit: ut in eadē re uaria sit opinio: est tamen utraq; bona: sicut erat Ap. & Ci. in administratione puinciæ: & ideo nunc dicit. ¶ Genus. modus: forma q̄dā. ¶ Institutorꝝ. decretorꝝ: ordinationū mearꝝ: quas feci in puincia post discessum Ap. ¶ Illius. Ap. ¶ Dissimilitudinē. differētiā: q̄dā enim mutauit Cic. ut plenius apparet lib. iii. ex oibus epistolis: quas ad App. scribit. ¶ Ex eo. q mea instituta habent quādā dissimilitudinē cū illius administratione. ¶ Quidā. maliuoli: & ut infra dicet: nos quo aio inter nos sumus esse nollent. ¶ Suspicati sunt. existimauerunt. ¶ Cõtentione. cõtrouersia. ¶ Aiorꝝ. in qbus stat beniuolētia & maliuolētia. ¶ Dissensione uolūtatū: quæ ēt inter eos: q non sint inimici esse pōt: ut in eadē re diuersam hēant uolūtatem: nā dissensio est sniarꝝ diuersitas. ¶ Discrepare. discõuenire: discordare. ¶ Feci. te. ¶ Dixi. uerbo. ¶ Existimatio- Dissensio
nē. auctoritatē: reputationē. ¶ Post hoc negocium. hoc est præter hoc: q aliter sensi de administrāda prouincia q̄ ipse.

Nam & honorificus in me consul fuit: & suauis amicus: & studiosus studiorꝝ ēt meorꝝ. Mea uero officia ei nõ defuisse tu es testis: quoniam κομικος μαρτυς (ut opinor) accidit Phania: & me hercule ēt pl̄is eū feci: qđ te amari ab eo sensi. Iam me Pompeii totū esse scis, Brutum a me amari intelligis: quid est cāæ cur mihi non in optatis sit complecti hominem florentē ætate: opibus, honoribus, ingenio, liberis: propinquis, affinibus, amicis, collegā meum præsertim: & in ipsa collegii laude & scientia studiosum mei? Hæc eo pluribus scripsi: qđ mihi significabant l̄ræ tuæ subdubitare: q̄ esse erga illū uolūtate. Credo te audisse aliquid: falsum est: mihi crede: si qd audisti. Genus institutorꝝ & rõnum mearꝝ dissimilitudinem nõnullā hēt cū illius admīstratione puinciæ. Ex eo quidem suspicati fortasse sunt animorꝝ contentione non uoluntatum dissensione me ab eo discrepare. Nihil autem feci unq̄: neq; dixi quod contra illius existimationē esse uellem. Post hoc negociū autem

¶NAM ipse fuit &: idest simul honorificus: idest honorem faciens: consul: in: idest erga me: & amicus suauis: & studiosus: etiā studiorꝝ meorꝝ: uero pro sed: tu es testis mea officia: idest debita obsequia: non defuisse ei. ¶ Quoniam μαρτυς ASC.
martys: idest martyr: hoc est testis: κομικος comicus: hoc est qualis inducitur i comœdia utriq; nota: ex cõmodo. s. Phania libertus: accidit: ut opinor mihi: hoc est sicut in comœdia aliqs: qui rem optime notat: eo q iam fere gesserat: aut uidetur: ita Phania libertus eius de quo in pma epistola tertii libri: q rem optime nouit mihi: certissimus est testis. martys dr̄ attice: & cõmuni græcorꝝ lingua martyr testis. ¶ Et me hercule: ego feci: idest æstimaui sup. Appium etiam pluris: q. i. quia: ego sensi te amari ab eo. ¶ Tu iam scis: me totum Pompeii: & intelligis Brutum amari a me: quid igitur causæ est: cur non sit mihi in optatis: idest inter cætera optata: complecti hoiem florentem ætate: idest qui est in flore ætatis: uidelicet Appium: & florentem opibus: honoribus: ingenio: liberis: idest legitima prole: propinquis: scilicet consanguinitate: affinitate. i. propinqui uxoris: amicis. s. acquisitis: præsertim collegam meum. s. in collegio augurum: & studiosum mei in ipsa laude: & scia collegii. ¶ Ego scripsi hæc pluribus. i. cõpluribus sup. uerbis: aut pluribus q̄ alioqui fecissem: q litteræ tuæ significabant mihi te subdubitare. i. occulte: aut aliquantulum dubitare: qua uoluntate ego essem erga illum: uidelicet Ap. ¶ Credo te audisse aliqd. s. simultatis: aut odii mei in eū. ¶ Crede mihi Ruffe: si audisti qd. i. aliqd. s. tale supra id esse falsum. ¶ Genus. i. rõ: & forma institutorꝝ. i. morꝝ: & rõnum mearꝝ. s. uiuēdi: habet nõnullā. i. quādā dissimilitudinem: cū administratione puinciæ illius. Nam Ci. Appio successerat in puinciā: qdam suspicati sunt fortasse ex eo. i. ex dissimilitudine regendi: me discrepare ab eo: cõtētione. i. pertinaci pugna: aiorꝝ. i. uoluntatum: non dissensione opinionum. ¶ Aūt. i. sed ego nihil feci: aut dixi unq̄: q uellem esse contra existimationē. i. iudiciū illius. Alii legunt æstimationē. i. reputationē & auctoritatē illius. ¶ Aūt. i. sed: post hoc negociū. s. q i forma gubernādæ puinciæ ab eo dissensi: ut.

& temeritatem nostri Dolobellæ: deprecatorē me pro illius periculo præbeo. Erat in eadem epistola ueteranus ciuitatis: gaudebam sane. Et congelasse nostrum amicū lætabor ocio. Extrema pagella pupugit me tuo chirographo. Quid ais: Cæsarem nō defendit Curio? quis hoc putaret præter me? nam ita in uia putaram. Dii immortales q̄ ego risum uestrum desydero. Mihi erat in animo: quoniam iurisdictionem confeceram: ciuitates locupletare in publicanis etiam superioribus lustris reliqua sine sociorum ulla querela cōseruata. in priuatis: summis: infimis fueram iucundus proficisci in Ciliciam nonis maiis: & cum prima æstiua attigissem: militaremq; rē collocassem decedere ex senatusconsulto. Cupio te ædilem uidere: miroq; desyderio me urbs afficit & omnes mei: tuq; in primis. Vale.

VBE. ¶ ET te. no. do. hoc dicit: cum Dolobella gener Ci. qddā temere egisset contra Ap. accusando eū ambitus: oppugnabat ab Ap. Ci. qa erat gener suus: eum defendit: & iō dicit post temeritatē defensam a me: temeritatē aūt attribuit Dolo. qa erat audacissimus: qd & App. Alexandrinus li. iii. confirmat. ¶ Nostri. uel generi: uel nostri utriusq; amici: & mei & tui ¶ Deprecatorē. rogatorē: supplicatorem: plusq̄ si diceret defensorē. ¶ Illius: nō Dolobellæ: sed App. ¶ Periculo. qa præter ambitum etiā maiestatis fuerat accusatus: ut li. iii. patebit: defendebatur aūt a Ci. absente per literas deprecāte multos pro eo. ¶ Erat ueteranus ciuitatis. sunt uerba Cælii: qbus: ut qbusdā placet: latenter pulsat Pō. nā Cæl. eū ueteranū ciuitatis appellauerat. ¶ Gaudebā. s. q̄ ad me scripsisti de ueterano ciuitatis: qd quid: aut quale esset: nō satis intelligere possumus. ¶ Cōgelasse. refrixisse: cessasse. ¶ Nostrū ami. nō ausim affirmare: quem itelligit: nā & ipse intelligi noluisse demōstrat: cū dicit nr̄m: ita enim loquimur: cū ab eo tm̄ intelligi uolumus: cum quo loquimur. ¶ Lætabor ocio. quia dixit cōgelasse. siue enim Pomp. siue alium quēpiā intelligit: fortasse ille aliquātulū dimiserat aiūm ab aliquo cœpto: in his autem epistolis satis sit: q̄ ex uerbis capiamus fructū: & ex sententiis: quæ mores respiciunt: nā in sensibus occultis: qui nihil afferunt ad cōmoditatē dicēdi: nihil refert: si minus sagittam ipsam ī meta figere possumus. ¶ Extrema pag. in fine epi. q̄ erat: aut liberti: aut alicuius scribæ sui manu exarata. addiderat Cæl. manu ꝓpa hæc uerba. Cæsa. nō defendit Curio: qd Cice. quasi ridēs ostendit se credere: qa sciebat Cur. corruptū eē a Cæs. qui: ut supra diximus: eum grandi ære alieno liberauerat: de corruptione aūt Cur. usus est suspicari Ci. i epi. quæ incipit. Sera gratulatio: in qua tam multis uerbis eū hortatus est ad defensionē reip. ¶ Pagella extrema: idest extrema pars pagellæ tuæ: hoc est epistolæ: siue chartæ: paginæ aūt sunt: ut uoluit Festus: q̄ suā quæq;
Pagina obtineant regionem: ut pagi: uel a pagendo: q̄ in illis uersus pagunt. i. infingunt. ¶ Pupugit: p̄cussit. ¶ Tuo chirographo. tuo scripto: qd manu tua exarasti: nā solebant interdum dictare aliis scribētibus. ¶ Quid ais. admiratiue. ¶ Cæsarē. cū admiratione ēt p̄nūciādum: & subaudit ais. ¶ Quis hoc putaret. ironice. q. d. nō credo. ¶ Præter me. qui noui Cur. ¶ In uia putarā. modus est dicendi: ita putarā in itinere. ¶ Risum uestrū. quē scio uos habere ꝓpter hmōi mutationes rerum. ¶ Mihi. dicit Ci. qd cōstituerit facere. ¶ Mihi erat in aio, cōstituerā: ꝓposuerā. ¶ Locupletare. ditare ciuitates Ciliciæ. ¶ In publicanis. qbus erā daturus modū exigendi uectigalia: nā hi sunt: q maxime spoliant ciuitates gentium ut uoluit iuriscōsultus andax. Quoniā confecerā. finierā. ¶ Iurisdictionē. lustrationē iurisdictionis meæ. ¶ Etiā superioribus. sensus est: ēt cum ante lustraui ꝓuinciā: reliqua quæ ad publicanos nō ꝑtinebant: cōseruata sunt sine ulla querela. ¶ Sociorum. i. ita: ut nullus ex sociis nostris: hoc est ex his: qui nobis cū fœdere essent iuncti: q̄ri possent: solebant aūt magistratus lustrare: hoc est circuire totam iurisdictionē suā: & ꝓuidere ubi opus esset: qd dicit se fecisse Ci. & nunc: & ante: sine ulla q̄rela sociorum: ergo. ¶ In supioribus lustris. i. cū ante lustraui ꝓuinciā. ¶ Cōseruata. subaudi sunt. ¶ Iucūdus. quidam codices habent iustus. ¶ In priuatis. sensus est: fui iucūdus in oi ordine: & genere hoium: qd declarat dicēs. In priuatis sine magistratu. ¶ Sūmis. principibus. ¶ Infimis. plebeis. ¶ Proficisci. subaudi erat in aio. ¶ In ciliciā. erat. n. in lo-
Æstiua cis finitimis ꝓuinciæ: qa lustrauerat eā. ¶ Æstiua. loca ubi milites ęstate sunt: sicut hyberna ubi habitant hyeme. ¶ Atti-
Hyberna gissem. aduenissem. ¶ Nonis maii. vii. die maii. Nec uideaṫ cuiq̄ inconueniens: q̄ dixerit æstiua: cū tunc nōdū uideatur esse tp̄s æstatis: qm̄ ut uoluit Vl. iuriscōsultus. Æstas: ut peritiores uoluerunt: incipit ab æquinoctio uernali: & definitq; noctio autūnali: ita æstas sex mēsiū: & hyems totidem generaliter dr̄. ¶ Collocassem. in æstiuis. ¶ Decedere. subaudi erat in aio. ¶ Ex senatuscōsulto. quo erat decretum: ut finito annuo magistratu Cicero posset discedere: ut oñdit supra ad Curionem: ut senatuscōsultum: & leges defendas: & cætera. ¶ Te ædilem. q erat factus ædilis absente Cicerone.

¶ ET post temeritatē Dolobellę nr̄i. s. generi: nā post mortē Crassipedis Tulliā duxit Ci. filiā: p̄beo me dep̄catorē. i.
ASC. itercessorē: & supplicatorē: ut ignoscaṫ p periculo illius. s. App. ¶ In eadē ep̄la. s. tua: erat Veteranus ciuitatis. i. scripsisti de ueterano quodā ciuitatis: qui cū molestiam inferret cōmuni amico repulsus est: unde ait Cicero. ¶ Gaudebā sane. i. multum: & lętabar amicum nr̄m congelasse. i. torpuisse ocio: idest sic illo Veterano cessante ab infestatione: refrixisse: ut congelari censeatur. ¶ Extrema pagella: idest tabellæ: in qua scripta erāt superiora a manu secretis Cælii: pupugit: idest stimulauit: me tuo chirographo. i. scripto tua manu: nam qui dictant epistolas priusq̄ claudantur: & obsignenṫ: pars solet interdum quædam ascribere manu propria: quę nolunt scribas suos scire: scripserat autem Cęlius Curionem nō defendisse causam Cęsaris: unde Cicero. ¶ Quid ais? Curio non defendit Cęsarem. ¶ Quis putaret hęc pręter me? quasi dicat nemo. Ego tamen debebam putare: ut qui Curionem ad hoc induxeram: ut nullis consiliis pręterq̄ suis acquiesceret: postea tm̄ nimium Cęsari adhęsit. Affert tamen Cicero aliam rationem de industria dicens. nam ego putaui ita. s. q̄ nō defenderet Cęsarem: in uia. ¶ O dii immortales: q̄: idest quantum: ego desydero risum nostrum. Hactenus ad epistolā Cælii. ¶ In animo erat mihi: scilicet cum hęc scriberem: quoniam confeceram: idest finieram: iurisdictionem: idest tempus: quo ius prouincialibus dicerem: locupletare: idest ditare: ciuitates: scilicet Cilicię: etiam in publicanis: idest in publicanorum exactione refrenanda. ¶ Reliqua: pręter publicanorum negocia cōseruata sunt superioribus lustris: idest lustrationibus: & censuris: sine ulla querela sociorum. ¶ Iucūdus. aut iustus fueram in priuatis. i. non gerentibus magistratū: in summis: & infimis: & repete. In animo erat proficisci in Ciliciam forte ex Cypro: nam utrāq; partem tenebant ꝓconsules in Ciliciam missi: aut ab ea parte: quę est iuxta Amanum montem: nonis maiis. s. tunc proxime futuris. ¶ Et in aio erat decedere ex senatuscōsulto. i. sicut senatus decreuerat: cum attigissem prima æstiua. i. tp̄a apta militię: & bello gerēdo: & collocassem. i. deposuissem rem militarem. ¶ Ego cupio uidere te: & urbs. s. Roma afficit me miro desyderio: & oēs mei sup. afficiunt: & tu in primis sup. afficis me miro desyderio. Sunt: qui superiora sic ordinent. Sine querela sociorum in priuatis summis: & infimis: iucundus. i. lætus fueram proficisci in Ciliciam &c. sed sequar priorem sensum.

¶ Fabio

VBE.

FAbio. Cõmendat Ci. Fabium Cælio: ea fere forma: q̃ solet uti in cõmendandis amicis: rogatq; ut eum in oĩbus rebus cõmendatum habeat. ¶ Fabio. laudat Fabium a bonitate: & doctrina. ¶ Mirifice. uehementer: mirabiliter. ¶ Cum propter. dicit ꝓpter quæ eũ maxime amet. ¶ Modestiam. probitatem. ¶ Negocium. causam: quam fortasse ille habebat Romæ: in qua ei opus erat auxilio Cælii. ¶ Suscipias. defendẽdũ capias. ¶ Vt. sicut. ¶ Si esset res mea. quam nõ dubito tibi esse cõmẽdatissimã. ¶ Noui. iocatur cum Cælio: & fortasse ẽt serio loquĩt. ¶ Vos. idest similes tui. ¶ Patronos. causidicos. ¶ Hominem. hoc dicit: adeo estis magni patrõi: quod nõ suscipitis causas nisi magnas: & i q̃bus agatur de capite alicuius: ex quibus plus emolumenti consequimini. ¶ Hominem. ordo est oportet ut is occidat hominem: qui uelit uti uestra opera: idest uestro patrocinio: & defensione. ¶ Occidat hominem. habeat causam capitalem: & magnam: qualis est de cæde hominis. ¶ Sed. quasi dicat quãuis non nisi magnas causas suscipere soleas. ¶ In hoc homine. Fabio. ¶ Accipio. admitto. ¶ Relinquens. non solum postpones: sed omittes. ¶ Res Romanas. q̃d Romæ agatur. ¶ Hyemis. tempestatis: quæ prohibeat quempiam ex Roma huc nauigare. Hyems autem interdum pro tempore ponitur: ut Virgilius in Georgi. Hyems ignauia colono: interdum pro tempestate: & uiuenti: ut idem in primo æneid. Vicit hyems. Item Sæpe illos aspera põti interclusit hyems. ¶ Nil noui. de rebus romãis. ¶ Ad nos. huc in Ciliciam. ¶ Afferebaĩ. nũciabatur.

Hyems

M.T.C. Impera. M. Cælio ædili curuli. S.D.

FAbio uiro optimo: & homĩe doctissimo familiarissime utor: mirificeque eum diligo: cum propter summum ingenium eiusque summam doctrinam: tum propter singularem modestiam. Eius negocium sic uelim suscipias: ut si eẽt res mea. Noui ego uos magnos patronos: hominẽ occidat oportet: qui uestra opa uti uelit. Sed in hoc homine nullam accipio excusationem: omnia relinques si me amabis: cum tua opera Fabius uti uolet. Ego res Ro. uehementer expecto: & desydero: i primisq; quid agas scire cupio. Nã iamdiu propter hyemis magnitudinẽ nihil noui ad nos afferebaĩ. Vale

PHI.

FAbio uiro. Multæ in hac sentẽtia reperiuntur epistolæ Cicero. imitatione dignissimæ. Vult Cælio amici causam commendare: & initio quanta eam beniuolentia prosequatur ostendit. Inde causam eius commendat: & hominem. Postremum: quanto cognoscendarum rerum Romanarum desyderio teneatur: adiungit. ¶ Viro optimo & homine doctissimo. Laus est a bonitate: & doctrina: sed contra rationem dicendi: quod minus est secundo loco posuit: crescere enim debet oratio. Vir autem maiorem uim habet q̃ homo: ut ad Marcellum. Neq; monere te audeo præstanti prudentia uirum: neq; confirmare maximi animi hominem: uirumq; fortissimum. Et ad Sextium. Hortaret: ut & hominem: & uirum esse meminisses. Præterea plus est bonum esse: q̃ doctum esse. Et Cicero primum dixit optimo: inde doctissimo. Eodem ordine est usus in epistola ad Thermum: aut. A. Manlio. Iampridem utor familiarissime optimo uiro: atq; homine grauissimo. Et ad eundem alibi dixit. Hoc ipso uincit uiros optimos: hominesq; innocentissimos legatos tuos. Sed animaduertendum est: ꝙ in omni compositione: ut ait Fabius: tria sunt necessaria: ordo: iunctura: numerus. In ordine cauendum: ne decrescat oratio: & fortiori subiungatur aliquid infirmius: ut sacrilego: fur. Augeri enim debent sententiæ: ut ibi Cicero. Tu inquit istis faucibus: istis lateribus: ista gladiatoria totius corporis firmitate. Est & aliꝰ naturalis ordo: ut uiros ac fœminas: diem ac noctem: ortũ & occasum dicas potius q̃ retrorsum: quo ordine: & hic ẽ usus Cicero: & alibi: ut diximus. ¶ Vtor. cõmune apud antiquos uerbum erat: ut hortor. Eodem modo consolor: & uereor. lege. A. G. libro decimoquinto. ¶ Suscipias. supra te capias ad defendendum. Antiqui susum pro sursum dicebant: & succipio pro suscipio. & sic Virgilius posuit: ut Suscepit ignẽ foliis: & suscipere: & capere ita utimur: ut ad curas: sumptus: inimicitias suscipere potius referamus. Capere uero ad labores: molestias: & dolores potius accommodemus. ¶ Vt. tanquam: multis enim modis hæc particula in oratione colligitur. Interdum pro postquã: Virgilius. Vt belli signum. Aliquando pro sicut: hoc modo. Ita Pompeius rempublicam oppressit: ut Cæsar. Plerunq; significat quomodo. Virgilius. Vt uidi: ut perii: hoc postquã uidi: quomodo perii. Alias pro quod. Interdum causam amplectitur superioris sensus: ut Do operam litteris: ut doctus euadã. Interdum ad exornandum oratiõem accipitur: ut Fabius. Quis credat me fecisse: ut stipitem filio negarem: hoc est quis credat stipitem me negasse filio. ¶ Noui uos magnos patronos. Confutatio est: & patronos causarum defensores dicimus: ut Terentius. Huic opus est patrono: quem defensorem paro. Et eos: qui seruos manumiserunt suos: ut Martialis. Cauimus: & domini ius omne remittimus ægro Munere dignus erat conualuisse meo. Sensit deficiens sua præmia: meq; patronum Dixit ad ĩfernas liber iturus aquas. ¶ Vos. ac si dixisset te: & tui similes. ¶ Hominem occidat oportet. hoc est: ut habeat causam capitalem: & arduam: qualis est de homicidio: quoniam parua causa non est digna patrocinio uestro: & eloquentia: qui res graues defendere possitis: & soleatis: non leues: ut hæc ipsa est Fabii: quam tibi commẽdo. Est autem eloquendi modus: ad ostendendam magnam uiri auctoritatem: qui rebus uilibus: & abiectis non se misceret: sed magnis & grauibus. qualis esset: si quis hominem occidisset: & eum iste defenderet: ut Cicero Milonem. ¶ Sed in hoc homine. Fabio: hoc est tametsi non nisi arduas causas suscipiatis: tamen in Fabio meo: nullam excusatiõem: Vt uel paruum: uel magnum sit negocium eius. ¶ Tua opera. patrocinio: & defensione: opera est actio: opus ẽ finis: & fructus. Sed interdum opus pro opera sumitur. Virgilius. Mollibus e straris opera ad fabrilia surgit. ¶ Hyemis. Varro latinum facit ab hiando appellatum. At ego magis græcum puto: ab ὕω quod est pluo denominatum: & anni partem significat: & tempestatem: nunc anni.

Vtor Hortor Consolor Vereor Vt Patronus Opera Opus Hyems

ASC.

FAbio &c. Commendat Cælio Fabium dicens. ¶ Ego utor familiarissime Fabio uiro optimo: & homine doctissimo: & diligo eum mirifice: cum scilicet ita sit: ꝙ propter summum ingenium eius: & summam doctrinam: tum supple multomagis propter singularem modestiam eius. ¶ Ego uelim supple: ut suscipias: scilicet adiuuandum negocium eius sic. ut si esset res mea. ¶ Ego noui uos: hoc est te: & tui similes: magnos patronos: idest defensores magnorum reorum: oportet supple: ut is: qui uelit uti opera uestra: occidat hominem. Iocose id dictum est. ¶ Sed ego nullam accipio: idest admitto: excusationem in hoc homine. tu relinques omnia: si amabis me: cũ: idest quando: Fabius uolet uti opera: idest diligentia: & labore tuo. ¶ Ego expecto uehementer: & desydero res Romanas: idest ut res Romanæ scribantur ad me: & cupio in primis scire quid agas. ¶ Nam propter magnitudinem hyemis nihil noui afferebatur: scilicet cum hæc scriberem: iam diu: idest a multis diebus: ad nos.

M.T.C.Imperator.M.Cælio ædili curuli.S.D.

NOn potuit accuratius agi nec prudentius quã actum est a te cũ Curione de supplicatióe,& me hercule cófecta res ex mea est sententia:cum celeritate:tum quod is:qui erat iratus competitor tuus , & idem meus, assensus est ei, q ornauit res nostras diuinis laudibus . Quare scito me sperare ea:quæ sequuntur:ad quæ tu te para.Dolobellam a te gaudeo primum laudari : deinde etiã amari.Nam ea:quæ speras : Tulliæ meæ prudentia temperari posse scio:cui epistolæ tuæ respondeant: quid si meam legas:quam ego tũ ex tuis litteris misi ad Appiũ: sed quid agas? Sic uiuitur. Quod actũ est dii immortales approbent:spero fore iucundum generum nobis : multum in eo nos tua humanitas adiuuabit. Respubli.me ualde sollicitat : faueo Curioni : Cæsarem honestissime cupio : pro Pompeio emori possum. Sed tamen ipsa republica nihil mihi est charius : in qua tu non ualde te iactas.

VBE. NOn potuit. Re bene gesta in Cilicia a Cicerone procurauerãt Cælius:& Curio ei supplicationẽ decerni:quod cũ obtinuissẽt:laudat Cicero eorũ in hac re & diligentiam & prudentiam:dicitq; se sperare triumphũ: deinde scribit de Dolobella genero:& Tullia filia:q̃ Dolobellæ absente locata fuerat:ut ipse Cicero scribit lib.iii. Ad Appium:postea ostendit se esse sollicitũ de republica:& excusat se:q̃ de prouincia decedens Cæliũ quẽdã adolescentem ei præfecerit:ostenditq; id:tum optima rõne:tum exemplo:& imitatiõe excellentiũ uirorũ hoc fecisse. ¶ Accuratius.diligentius:studiosius. ¶ Supplicatione.mihi decernenda:ob rem bene in Cilicia gestã. Nam supra dixit. Hæc æstas habuit exitũ satis fœlicẽ. ¶ Cõfecta res.impetrata supplicatio:& decreta mihi. ¶ Ex sñia.ut uolebam. ¶ Tum celeritate.ppter celeritatem dicit:duplici de cã esse confectam rẽ ex sententia sua: primum quia celeriter:deinde quia Atilius cõpetitor ipsius Cælii assensus est huic rei. ¶ Quod his. Atiliũ innuit:de quo diximus supra. ¶ Cõpetitor tu.& idem me.hic enim Atilius:qui pauloante fuerat competitor Cælii in ædilitate:uidetur etiam fuisse cõpetitor Cic. in petitione prouinciæ Ciliciæ:ideo dicit. ¶ Iratus. qa non potuit obtinere quod uolebat. ¶ Et assensus:fauit dedit suffragium. ¶ Ei.innuit Cicero: cũ quo Cælius egeret de supplicatiõe. ¶ Ornauit.cõmẽdauit. ¶ Res meas.gestas a me in prouincia. ¶ Diuinis. maximis:i. mortalibus.habuerat enim Curio orõnem de laudib⁹ rerum gestarum Ci. ¶ Sperare.expectare. ¶ Quæ sequuntur.triũphũ dicit se sperare:cum iã obtinuerit supplicationem. ¶ Ad quæ.ad quem triumphũ. ¶ Para. ut ita mihi adsis:sicut affuisti in supplicatione. ¶ Dolobellã.locata erat Tullia Cicerõis filia m̃rimonio Dolobellæ:eo tempore:quo Cicero præerat Ciliciæ. Itaq; scripserat Cælius honorifice de Dolobella:& laudauerat eum apud Ciceronem:quare dicit se gaudere optareq;:ut sibi & filiæ suæ:hæc affinitas sit fœlix. ¶ Laudari a te.placere tibi comendari. ¶ Amari.charum eẽ. ¶ Nam ea.scripserat Cælius Dolobellam eũ temerariũ:sicut eũ appellauit supra Cice.sed sperare posse aliquando ad meliora reduci. ¶ Tulliæ.uxoris eius prudentia:qđ Cice.affirmat ita fore dicens. ¶ Scio.confido:quia noui filiã meã. ¶ Posse temperari.mitigare:minuĩ:quia uitia naturæ:aut etiã longi habitus minuĩ quidẽ pñt:tolli aũt minime. Ea que speras.s.posse tẽperari:intelligit aũt prodigalitatẽ:& temeritatem:alii tñ accipiunt:speras times:ut sit acyrologia:ut illud Virgilii. Hũc ego si tantũ potui sperare dolorẽ:placet tñ magis prior sensus. ¶ Cui. Tulliæ meæ. ¶ Respondeant.ad eã dirigant.i.cui fac ut tuæ lr̃e respõdeant:hoc est ad eã:nõ ad me mittanĩ de Dolobella. ¶ Quid si.dicit se ẽt scripsisse de Dolobella ad Appiũ:oportere eũ ferre:quẽ fortuna sibi generũ dederit:nõ ipse elegerit : erat n. absens Cice. ¶ Meã.epistolam. ¶ Ad Appiũ.puto esse illã epistolã tertii libri:q̃ incipit. Gratulor tibi prius. ¶ Ex tuis litteris.ppter tuas litteras.i.nactus materiam ex tuis litteris:quibus ad me de Dolobella scripseras multa. ¶ Sed quid agas.puerbialis dicendi modus:cum irreuocabile est quod simul actũ. ¶ Sic uiuiĩ.q.d.nõ eũ perfectis:sed q aliqua ex parte possunt reprehendi. Sic Persius. Sic uiuiĩ illa subiet Cæcũ uulnus habes. ¶ Dii approbent.dii fortunent:& fœlix faciãt. ¶ Quod actũ est.hoc matrimonium. ¶ Fore. Dolobellã. ¶ Iucũdũ.ex quo etiam possim aliqñ uoluptatẽ:& iucũditatẽ capere. ¶ Nã.spero eũ mutaturũ mores prudentia filiæ meæ:uxorem enim prudentia multum solet mederi uitiis maritorũ. ¶ In eo.ut sit nobis iucũdus gener. ¶ Humanitas.doctrina:sapiẽtia:uel ingenii mãsuetudo & facilitas. ¶ Adiuuabit.si eũ tuis cõsiliis moderatus fueris. ¶ Respub.dicit Ci.se esse sollicitũ uide de republica: & maxime quia quãuis amet Pom. Cæsa.& Curionẽ:qui uidenĩ eã perturbare:tñ magis amat ipsam remp. ¶ Cupio Cæsarẽ honestissime subaudi eẽ:idest opto:ut Cæsar ualde honoreĩ. Teren.in and. Vel qđ ipsi bene cupio Glycerio. ¶ Emori.uitã effundere:qđ plus est:q̃ uel fauere:uel honestissime cupere. ¶ Iactas.exerces:immisces:laboras:tractũ a nauigantibus:q in mari tempestate iactantur. Nam ut supra diximus:perturbatio reipublicæ tempestati comparatur.

ASC. NOn potuit &c. Re bene gesta a Cice.in cilicia:procurauerũt Cælius:& Curio supplicationẽ ei decernendã: pro qua eis gratiã agit:dicitq; se sperare triũphũ:demũ nõ nihil de Dolobella genero suo meminit. ¶ Ordo est. O Cæli:non potuit agi accuratius.i.cũ maiori cura:q̃ actũ est a te:cum Curione:de supplicatione.s.mihi pro re bene gesta decernẽda. Est aũt supplicatio:quã rogationẽ:ac pcessionẽ generalẽ uulgo appellãt:q̃ pro summa uictoria decerni solet:unde magna oriĩ illi gloria:qui eã pepererit:& me hercule res ẽ cõfecta:ex sententia mea:cũ.s.ita sit:q̃ cõfecta est celeritate:tum q̃ is cõpetitor tuus.s.in ædilitate.i.qui tecũ petiuerat ædilitatẽ:iratus s.q̃ repulsam acciperet:& idẽ meus.s.cõpetitor in obtinẽda puincia:assensus ẽ ei.s.aut Pom.aut Cæsa.aut alteri amico q ornauit.i.decorauit res nostras diuinis laudibus. ¶ Quare scito me sperare ea:q̃ sequunĩ.i.q̃ seq̃ solẽt:supplicationem:uidelicet triũphum:ad quæ.s.obtinẽda mihi tu para te. ¶ Ego gaudeo primũ Dolobellã generũ meũ laudari abs te:deinde etiã amari. ¶ Nã ea:q̃ tu speras posse tẽperari.i.moderari prudẽtia Tulliæ meæ.s.filiæ:uxoris Dolobellæ: scio cui epistolæ tuæ rñdeant.i.unde id te sperare significas. ¶ Quid sup.scriberes:aut diceres: si legas meam epistolã: quã ego misi tum.i.tũc:ex litteris tuis.s.excerptã ad Appiũ: Et cũ per imaginationẽ Cicerõis:ad hæc Cælius miraretĩ.q.d.non debuisse ex litteris suis epistolã mitti:rñdet Cicero. ¶ Sed quid agas:uiuiĩ.s.nũc fere ab oĩbus sic.i.ut talia faciãt ¶ Dii immortales approbent.i.secũdent quod actũ est. ¶ Ego spero Dolobellã sup.fore.i.futurũ eẽ:generum iucundũ nobis. ¶ Tua humanitas iuuabit nos multũ in eo. ¶ Respublica.i.status reip.sollicitat me ualde. ¶ Ego faueo Curioni:q Cæsarẽ oppugnat. Ego cupio honestissime.i.ut honestissima cõtingãt Cæsari:possum.i.eo animo sum:ut possim emori pro Pompeio:sed tamen nihil est mihi charius repu.in qua tu non iactas.i.ostentas:te ualde.

¶ DIStrictus.illigatus:in neutrã partẽ declinans:hoc est:neq; ad istoꝝ:quos supra nominauit:neq; ad reip.fauorẽ incli natus. ¶ Quod.quia:reddit rõnem:quare Cælius in neutrã pẽdet partẽ:quia neq; remp.neq; amicos uellet deserere. ¶ Bonus ciuis.cuius offm est remp.nõ oppugnare:si nõ possis tueri. ¶ Bonus amicus.quia non uis etiã propter defen tioẽ reip.amicitiã deserere:ergo dixit. ¶ Videris destrictus.quod uulgo dicimus:uideri:mihi tenere pedem in utroq; calceo:& latenter eum carpit:q͂ propter amicitiã rempublicam deserat. ¶ Ego nũc dicit se discedentem ex prouincia reli quisse loco sui Cælium quendam adolescentem:quod ue uid eatur temere fecisse:excusat multis rationibus factum suũ. VBE.

Districtus.n.mihi uideris esse:quod & bonus ciuis: & bonus amicus es. Ego de ꝓuincia decedens q̃sto rẽ Cæliũ præposui ꝓuinciæ:puerũ inquis:at quæsto rẽ:at nobilẽ adolescẽtẽ:at oĩum fere exẽplo. Neq; erat superiore honore usus:quem ꝑficerem. Ponti nius multo ante discesserat,a Quin. fratre impetra ri nõ poterat:quẽ tamen si reliquissem:dicerent ini qui,non me plane post annum:ut senatus uoluisset: ex prouincia decessisse:quoniam alterum me reliq̃s sem:fortasse & illud adderẽt.Senatum eos uoluisse prouinciis præesse:qui antea nõ præfuissent:fratrẽ meum triẽnium Asiæ præfuisse.Deniq; nũc sollici tus nõ sum:si fratrẽ reliquissem:oĩa timerẽ.Postre mo non tam mea sponte:q̃ potentissimoꝝ duorum exemplo:qui omnes Cassios:Antoniosq; comple xi sunt.Hominem adolescentẽ nõ tã allicere uolui: q̃ alienare nolui.Hoc tu meum consilium laudes ne cesse est:mutari.n.nõ põt.De Ocella plane ad me parum scripseras:& in actis non erat. Tuæ res ge stæ ita notæ sunt:ut trans montem Taurum etiam de m̃rimonio sit auditũ.Ego nisi q̃d me ethesiæ mo rabuntur celeriter:ut spero:uos uidebo. Vale.

¶ Quęstorem. meũ. ¶ Præposui.pręfeci.s.loco mei. ¶ Puerum.obiectio:quam tibi posset facere hic Cæli us:ad quem scribit. ¶ Inquis.tu o Cæli. ¶ Puerũ.sub audi pręposuisti o Cicero:non q͂ esset puer:sed adole scẽs. Sed ita solet nobis obiici:ut pro adolescente puer quispiã dicatur. ¶ Ad quæstorem.responsio Cice.& hoc dicit:puerum quidem Cæliũ præposui:sed tamẽ quęstorem meum:& nobilissimum adolescentẽ:& qui compositis moribus omnium fere possit ęsse exẽplũ. ¶ Neq; erat.subaudi quispiã. ¶ Vsus.functus. ¶ Su periore.q̃ hic Cæli. ¶ Quem præficerem.idest quem possem præficere prouinciæ:& est sensus:non erat ali us:qui fuisset in maiore honore:aut dignitate:q̃ Cæli. quem præponerem:pręponebantur enim:qui essent usi maioribus honoribus:ut ostendet in epistola penul tima huius secundi libri ad Thermũ:cũ dicit.Habes enim neminẽ honoris gradu superiorem. ¶ Pontinius. antipophora:est quia occurrebat Cæl.ĩnturũ Pontini um potuisse pręfici:dicit eum e prouincia discẽssisset: neq; Quintum fratrẽ uoluisse remanere:neq; etiam si ne rephẽsione sua eũ relinq potuisse. ¶ Impetrari:obti neri:ut ꝑesset prouincię me discedente. ¶ Alterũ me. dicitur enim frater fere alter:ego non usus fuissem di scedere. ¶ Fortasse:alia causa:quia frater eius ante triẽ nium Asiæ pręfuisset.senatũ autem uoluisse eum pręe esse ꝓuinciæ:q antea non pręfuisset. ¶ Deniq;.cõclu dit se lõge melius pręfecisse Celi.adolescentẽ prouin ciæ:q̃ fratrem. ¶ Omnia.infamiã:reprehẽsionem & reliqua:quæ de fratre possunt timeri. Postremo excu sat factũ suũ imitatione alioꝝ:& maxime Põ.& Cęli. ¶ Cõplexi.s.amauerũt:charos habuerũt. ¶ Cassios. ad Pom.refertur:q plurimũ amauit Cassiũ. ¶ Anto nios.ꝓpter Mar.Anto.quẽ Cæl.charũ habuit. ¶ Ho minẽ adolescẽtẽ.Cęli. ¶ Nõ tã.a.hoc nõ tã feci:ut hũc Cęl.allicerẽ hoc bñficio:q̃ alienarẽ negãdo ei q̃d merito possem ꝑstare. ¶ Hoc tu.familiariter cũ amico loquit̃:de re.n.acta deliberaꝛ̃ stultũ est. ¶ Cõsiliũ.m.qa malueri ꝑficere ꝓuin cię Cęl.q̃ aliũ. ¶ Necesse ẽ.qa mutari nõ põt q̃d ipse declarat. ¶ De Ocella.q̃dã uolũt blãdimẽticã appellatã uxorem Cęl.ego uero puto esse nomẽ ꝓpriũ nõ uxoris:sed cuidã uiri:q aliq̃d in urbe egisset:q̃d eẽt dignũ referri i acta:q̃uis re latũ nõ eẽt:& de eo a Cęl.nõ satis plane ad se scriptũ:& hic posterior sensus magis ꝓbabilis uꝛ̃:nã si de uxore itellexis set:dixisset de Ocella tua. ¶ In actis.i.gestis publicis:q̃ acta dicebãt.Iuue.Fiẽt ista palã:cupiẽt & ĩ acta referri. ¶ Nõ.e. ex hoc patet:q͂ nõ itelligit de uxore:qa ĩ actis nõ ponebanꝛ̃ nisi ea:q̃ ad reip.rõnes ꝑtinebãt. ¶ Res tuę gestæ.oĩa quę agis. ¶ Notę.celebres:clarę. ¶ De m̃rimõio.q̃d inter Dolobellã:& Tuliã filiã tuis auspiciis est factũ. ¶ Trãs taurum mõtẽ. Taurus mõs Cilicię:q:ut ingt Solinus:ab indico ꝑmũ mari surgit:deinde a scopulis Cælidonis iter Ægyptũ & Pãphiliã pelagus obiectus septẽtrioni dextero late re:leuo meridianæ plagæ:occidenti obuersus fronte ꝓfusa.Is quoq; uersus mari alluit:ꝓcedit in ꝓminẽtias:& ꝓ gentiũ:& linguaꝝ uarietate plurifariã noiatur.eius noia uideanꝛ̃ apud ip sum Solinũ:ubi de cilicia scribit:& de hoc mõte lõge multa. ¶ Ethesię.uẽti quos Strabo lib.iii.eosdẽ subsolanos.i.euros appellat.hos uẽtos.li.xvii.Idẽ dicit incipiẽte æstate flare e borealibus plagis:& a pelago apd̃ Alexãdriã Ægypti urbẽ: q̃re Alexãd. ini optimã æstatẽ agũt.Diodorus idẽ uꝛ̃ sentire dicẽs.Nilũ crescere incipere solstitio æstiuali:nõdũ ethesis flãtib⁹:cũ decrescat æquinoctio auctũnali eisdẽ ethesis q̃escẽtibus.Itẽ affirmat Põ. Mella li.i.ubi de icremẽto nil tractat. Frater Acta Taurꝯ Ethesię

¶ TV.n.uideris mihi eẽ district⁹.i.arctat⁹ ne libere agas:q͂.i.qa tu es:&.i.sił bonus ciuis:& ita nihil uis cõtra rẽp.age re:& bonus amic⁹.s.eoꝝ:q cũ rep.ↄtẽdũt:& ita nihil uis ↄtra eos agere. ¶ Ego decedẽs ꝓuicia.s.Cilicia:ꝑposui ꝓuiciæ Cæl.s.alteꝝ q̃storẽ.i.q̃erat mihi q̃stor:quẽ receptorẽ uulgo dicũ. ¶ Tu inq̃s.i.dicis mihi supra:ꝑposuisti ꝓuiciæ pueꝝ sup.pręposui:fateor:at.i.sed:q̃storẽ:at.i.sed:nobilẽ adulescẽtẽ:at exemplũ fere oium. ¶ Neq; erat sup.alier ĩ exercitu usus supiore.i.altiore honore:quẽ ꝑficerẽ.s.ꝓuinciæ. ¶ Nã Põ.discesserat multo añ:& nõ poterat impetrari a Quinto fratre.s.meo:ut ꝑficeret:quẽ tñ si reliquissem:iniq dicerẽt me nõ decessisse ex ꝓuincia plane post annũ:ut senatus uo luisset:quoniã reliq̃ssem.s.in prouicia alteꝝ:quia frater dicitur quasi fere alter. ¶ Et sup.iniqui adderent fortasse illud: senatũ uoluisse eos ꝑesse ꝓuicis:q nõ ꝑfuissent antea:& sup.fratrẽ meũ ꝑfuisse Asię triẽniũ.i.ꝑ spaciũ triũ ãnoꝝ. ¶ De niq; ego nõ sum nũc sollicitus:& si reliq̃ssem ꝑ me in ꝓuincia fratrẽ:ego timerẽ oĩa. ¶ Postremo nõ tã spõte.i.ꝓpria uo lũtate:& inclinatione mea:q̃ exẽplo duoꝝ potẽtissimoꝝ.s.Cæs.& Pomp.qui complexi sunt.i.charos habuerũt:& foue rũt:oẽs Cassios:ut Pompeius:& Antonios:ut Cæsar:ego nõ tam uolui allicere.s.in amicitiam meam hoiem adulescen tem.s.Celium:q̃ nolui sup.eum alienare a me. ¶ Necesse est sup.ut tu laudes hoc cõsilium meum.non enim põt muta ri idest aliter se habere:quia iam factũ est. ¶ Tu scripseras ad me parum:idest non satis plane.i.plene:de Ocella.i.de actis Ocellę:& non erat sed factum eius in actis.s.publicis ad me missis. ¶ Res tuę gestę:ita sunt notę:ut sit auditum etiã de matrimonio.s.tuo:trans Taurum montẽ.s.maximũ in confinio Ciliciæ. ¶ Ego uidebo uos celeriter:ut spero:ni si ethesiæ .i.uenti illi subsolani.i.euri:æstate tamen a boreali parte flantes:morabuntur:idest:distinebunt in mora me. ASC.

VBE. MAgno dolore. Functus Cicero magistratu prouinciæ cũ in Italiam uenisset: ostendissetq; iã bella ciuilia exar dere inter Cæsarem & Pompeium in cumanum se receperat: quia cum nõ esset locus in urbe auctoritati ui rorum: quia pudebat eum esse in urbe cum contemptu: qui in prouincia triumphum meruisset: quem tamen noluit: quia existimauit indignũ patria lugente triumphare: scripserat aũt ad Marcum Cælium litteras: qbus conquerebatur de temporibus ita turbulentis: quibus lectis existimauit Cælius Cice. cõtra Cæsa. esse aia tum pro Pompeio: deinde quia erat in locis maritimis: suspicatus est eum eligisse illa loca: ut cõmodius posset ad castra Põpeii nauigare: quare hortatus fuerat ipsum Cælius ne immisceret se his bellis ciuilibus: maxime cõtra Cæsarẽ: idq; facerent sui ipsius: & filii sui Mar. Cice. & generi Dolobellæ: & filiæ causa: ad quæ omnia ita respõdet Cicero plene: ut ostendat Cælium falso oia de se suspicatum: seq; nihil unq̃ magis cupiuisse: q̃ pacẽ: quã etiam si cõsequi nõ possit: uult tamen: ut omnes intelligant se fugisse bella ciuilia. Reliqua uidebũtur in textu epistolæ. ¶. Tuæ litteræ. qbus declarasti mihi magnas discordias ciuiles: & pericula reipu. ¶ Ratio. prudens & considerata cogitatio: ratione enim docemur: nõ esse inconsolabiliter dolẽda: quæ necesse est pati. ¶ Depulisset. amouisset ex animo meo. ¶ Obduruisset indura tus esset: & assuefactus: & iam quodãmodo: ut ita dixerim: calum fecisset. ¶ Ad dolorem. tolerãdum. ¶ Diuturna. longi temporis: qđ enim desperatur necesse est æquo animo ferre. Nam: ut ait Seneca: Stultum est timere: quod uitare non possis. ¶ Desperatione. quia uidebam nullã esse de republica spem: ideo indurnerat animus meus ad dolorem. ¶ Sed tamen. nũc ostendit eum falso suspicatum esse ciceronem studere partibus Pompeianis: uel profecturũ ad bellum. ¶ Litteris superioribus. non puto eas litteras esse in hoc uolumine: qcquid alii dicant. ¶ In illis. litteris meis. ¶ Querelam tẽ porum. querebar enim de temporibus: quibus ciues ita essent inter se discordes: ut nullam haberent rationem reipublicæ. ¶ Quæ. querela. ¶ Haberet sollicitũ. premeret sollicitudine. ¶ Quam tuum. a quo scio amari rempubli. uel legatur. ¶ Haberent: & tunc intelligemus: quæ tempora non magis afferrent mihi sollicitudinem quam tibi. ¶ Nam non. probat animum eius non minus sollicitum: q̃ suum: & est sensus: ego non noui ingenium tuum tale: ut non putem te uidere: & cognoscere: id quod ego ipse uideam. ¶ Eam aciem. id acumen. ¶ Eam. idest talẽ & tam hebetem. ¶ Videre. cognoscere. ¶ Illud. accusat eum: q facile crediderit Ci. deserturum Cæsa. ut faueret Põ. ¶ Adduci. persuaderi tibi. ¶ Penitus. intus: & incute: ut dicitur. ¶ Nosse. prudentem & cõsideratum. ¶ Improuidum. incõsideratum. ¶ Desisterem. deficerem: discederem. ¶ Excitata. erecta. s. Cæ. q iam cogerat Pom. ex Italia discedere. ¶ Inclinatã. pendẽtem: & ruinæ pximam: & ut diximus supra: tractum ab ædibus minantibus ruinã. ¶ Iacentem. quasi prostratam: & sine spe: & intelligit fortunam Pompeii: quæ iam fuerat multis cladibus afflicta. ¶ Aut tam inconstãtem. subaudi existimares. ¶ Inconstãtem. instabilẽ: mutabilem. ¶ Vt effunderẽ. abiicerẽ: translatio a rebus liquidis: quæ effundi solent. ¶ Gratiã. beniuolẽtiã: amicitiã. ¶ Collectã. cõparatã: acquisitã. ¶ Hominis florentissimi. nõ Pompeiũ intelligit: sed Cæs. cuius gratiã sibi collegerat: ut uisum est in. i. lib. in epistola lõga. ergo hoc dicit Ci. Miror q eum penitus nosce debeas qualis sim: potueris tibi persuadere me esse: uel prouidũ: uel incõstantem. Improuidum: ut desererem uictorem: & hærerem quasi uicto. Incõstantem: ut mitterẽ gratiã Cæ. clarissimi: & florẽtissimi uictoris: quã ipse mihi collegi: & cõparaui ei fauendo. ¶ Deficerem me. relinquerẽ me: ille dr̃ deficere se: q abiicit uel spernit ea: quæ ad uiuẽdum sunt necessaria: nec pstat in proposito. ¶ Initio. quo bellũ est inceptũ. ¶ Semperq;. in toto pcessu bellorũ. ¶ Interesse. id. n. uidet inconstantiæ: ut nũc interessem bello: qđ semp effugi & dãnaui. ¶ Quod est. facit interrogationẽ: quæ sibi fieri posset: & ad eã respõdet. ¶ Cõsiliũ. deliberatio. ¶ Triste. qa his tẽporibus nihil põt deliberari: nisi triste. ¶ Vt discederẽ. subiectio interrogationis. ¶ Solitudines. in loca sola: & deserta. ¶ Nosti. n. reddit rõnem huius subiectionis. ¶ Stomachi mei. hoc est ai: & ẽ trãslatio: qa ut stomachus facile mouet̃: cũ sentit aliqd a quo abhorret: ita & aius delicat⁹.

Defi cio me

M. T. C. Imperator. M. Cælio ædili curuli. S. D.

MAgno dolore me affecissent tuæ literæ, nisi iã & ratio ipsa depulisset omnes molestias, & diuturna desperatione reꝝ obduruisset aius ad dolorẽ nouum. Sed tñ quare acciderit ut ex meis superioribus literis id suspicareris: quid scribis nescio, quid eni fuit in illis præter querelá tẽporum: quæ non animum meum magis sollicitum haberet q̃ tuum. Nam non eam cognoui aciem ingenii tui: quod ipse uideam te id ut non putem uidere. Illud miror adduci potuisse te: q me penitus nosse deberes: ut existimares aut me tam improuidũ: qui ab excitata fortuna ad inclinatam & prope iacentem desisterem, aut tam incõstátem, ut collectam gratiam florentissimi hominis effunderem, a meque ipse deficerem: & quod initio semperq; fugi, ciuili bello interessem. Qđ est igit̃ meum triste consilium: ut discederem fortasse in aliquas solitudines. Nosti eni nõ modo stomachi mei

ASC. MAgno dolore &c̃. qa rediens e puincia intellexerat bella ciuilia inter Cæsa. & Pomp. orta: noluit in urbẽ redire: sed in Cumanum agrum se recipit: questus per litteras ad Cæliũ missas de calamitatibus tẽporũ suorũ: qbus prohibebatur triumphare: immo locum se dignũ in rep. recipere. Intellexerat aũt Cælius eo consilio in Cumano mãsisse: ut facilius posset ad Põpeium trãsire cõtra Cæsarẽ: qđ ne faciat dehortatus erat idem Cælius p salutem filii & generi. Vnde nunc se purgat Cicero: nihilominus adhæsurus Põpeio. Ordo est. Lr̃æ tuæ affecissent me magno dolore: nisi iam cũ allatæ sunt: &. i. simul rõ ipsa depulisset omnes molestias: & idest simul animus. s. meus obduruisset: idest obduratus fuisset: diuturna desperatione rerum: ad. i. cõtra dolorem nouum. ¶ Sed tñ nescio quare acciderit: ut suspicareris ex superioribus lr̃is meis: id quod scribis. s. me in cumano mansisse: ut ad Pom. contra Cæsarẽ trãsirẽ. ¶ Quid enim fuit in illis. s. superioribus litteris meis: pterq̃ querelam tẽporum. i. de tpibus nr̃is: q. i. qrela: nõ haberet aium magis sollicitũ q̃ tuũ. ¶ Nã ego nõ cognoui aciẽ. i. acumẽ igenii tui eã. i. talẽ aut tale: ut nõ putem te uidere: id qđ ipse. i. ego uideã. ¶ Ego miror illud: uidelicet te potuisse adduci: qui debere nosse penitus me: ut existimares: aut me tam improuidũ: qui. i. ut desisterem. i. trãsirẽ: ab fortuna. s. Cæsaris: excitata. i. uigente & exurgẽte: ad fortunã sup. for. Pompeii: inclinatã. s. ad casum: & ppe. i. quasi iacẽtẽ: aut tam inconstantem: ut effunderem. i. penitus perderẽ: gratiã hois florẽtissimi: uidelicet Cæs. collectã. s. lõga manu: & deficerẽ a me. i. a salute: & bono me: & interessem bello ciuili: qđ fugi in initio: & semp. ¶ Igit̃ quod est triste cõsiliũ meũ. s. qđ mihi obiicis: fortasse: ut discederẽ in aliquas solitudines. i. desertas terras. ¶ Tu enim nosti: non solum fastidiũ. i. aspernationem superbam: stomachi mei.

Cuius

VBE.

CCVIus.stomachi. Simile.qui ita facile indignaberis:cum uidebas aliqd:qđ tibi displiceret:sicut ego nūc. Quōdam nā nūc assuefecisti. Fastidiū.molestia:tediū:indignatio: Insolentiū arrogantiū. Fastidium oculorum.indignatio usus. Indignitate.hoc est:cum uideo hoies insolentes esse indignitate:idest cum nullam habeant dignitatē. Accedit.ad supradictas cās. Hæc pompa lictorum.quos habeo ꝓpter dignitatem imperatoriam. Pompa omne spectaculum dicitur in lætis:& aduersis a græco πεμπω.i.mitto:dicitur enim pompa nuptiarum:pompa sacrorum:pompa funerum.lictores uero dicuntur ministri consulis:proconsulis:præsidis:prætoris:siue imperatoris.consuli autem dantur

Pōpa

Lictor

cuius tu similē,quōdam habebas,sed etiam oculorū in hominum insolentium indignitate fastidium. Accedit etiā molesta hæc pompa lictorum meorū,nomenq; imperii quo appellor,eo si honore carerem, q̄uis puis Italiæ latebris cōtentus essem. Sed incurrit hæc nostra laurus nō solū in oculos,sed iam etiā in uoculas maliuolorū,quod cū ita esset nil tamen unq̄ de profectione nisi uobis approbātibus cogitaui. Sed mea p̄diola tibi nota sunt,i his mihi necesse est esse,ne amicis molestus sim. Quod aūt in maritimis sū,facile mouet mō nōnullis suspitionē me uelle enauigare,ꝙ tū fortasse non nollē,si possem ad ociū. Nā ad bellū qdem q cōuenit,p̄sertim cōtra eū cui spo me satisfecisse,ab eo cui tū satisfieri nullo modo pōt. Deide sniam meá tu facillime pspicere potuisti,iá ab illo tpe cū in cumanū mihi obuiá uenisti. Nō.n.te celaui s̄monē,tū puidisti q̄ abhorrerē ab urbe reliquēda,quod cū audissem,non me tibi affirmaui q̄duis me potius ppessurū,q̄ ex Italia me ad bellū ciuile exituꝝ,qd ergo accidit?cur cōsilium mutarē?nō ne omnia potius,ut in snia permanerē? credas hoc mihi uelim quod puto te existimare ex his miseriis nihil aliud quærere,nisi ut homines aliquādo intelligant me nihil maluisse quam pacem.

duodeni:aliis tātū seni.dicti:ut uoluit. A.G.ex auctoritate Valgii:a ligando:ꝙ cum magistratus populi romani:quēpiā uerberari iussisset:crura eius & manus ligari uincriq; a uiatore solita sint:isq; q e colegio uiatorum officium ligādi haberet:lictor sit appellatus. Sed idē dicit tironem Tullium.M.C. libertum scripsisse lictores a lino uel a licio dictos:nam q magistratibus iniquit præministrabant cincti erāt.addit alia multa. A.G.quæ licet apud eum uidere. Nonius ēt a ligando lictorē dictum uoluit. Festus Pōpeius:ꝙ fasces uirgarū ligatos ferāt: & parentes magistratibus delinquentibus plagas inferunt. Molesta.grauis mihi:aliī codices:& quidem uetusti habent:accedit huic molestiæ. Quo appellor.quia ab omnibus dicor imperator. Eo honore.ut non nominarer imperator. Quibusuis.q.d.etiā incōmodis & minus claris. Latebris:recessu aliquo:& loco ubi possem latere. Laurus nostra.gloria triūphi:quē merui ob res p̄clare:gestas in Cilicia. Lauro aūt coronabuntur triūphantes & uictores. Incurrit.obiicit:hoc est nō solū clare uidet a maliuolis meis:sed ēt de ea loquūt ipsi maliuoli:ut uolūt. Voculas.detractiones:oblocutiōes. Q đ.nostrā lauꝛ icurrere i oculos:& uoculas maliuoloꝝ. Cū idest.e.i.q̄uis ita eē scirē. De pfectōe.discessu meo ex italia. Nisi uobis appro.nisi uobis assentiētib⁹:& laudātib⁹ me ita facere. Prædiola.meæ possessiūculę. In iis.p̄diolis. Molestus amicis.si sim urbe. Maritimis.uicinis mari. Mouet.facit:inicit. Enauigare.naui discedere. Q đ.enauigare. Non no.uellē. Ad.o.ad pacem:& ad tranquilitatē uitę. Qui.quō. Cōuenit.cōsentaneū est.q.d.nullo mō:præsertim cū sim cupidior ocii:q̄ belli. Presertim.probat quare nō sit uerisimile eum discedere. Contra eum.Cæs. Satis fecisse.significasse me ei esse amicū:cū feci pro eo qđ uolebat. Ab eo.Pom.i.enauigare a Pō.i.a ptibus. Pompeianis contra ipsum Cæ. Nullo modo.pp incredibilia eius in me merita:ut diximus in.i.li.super epistola longa. Sententiam meā.quam tibi exposui. Iam ab illo tpe.post illud tps. In cumanum.ubi.habeo prædia mea. Venisti:obuiam mihi redeunti a Cilicia. Celaui te sed qd animi haberem.i.aperte omnia tibi exposui:dicimus autem celo te hanc rem. Ouidi.in Heroi. Hoc te celauimus unum:& de hac re.Ci.ad Metellū li.v. Scito te a fratre magnis de rebus fuisse celatum. Prouidisti.pspexisti:& cognouisti. Quam.q̄tum. Abhorrerem ab.alienus essem a discendo ab urbe:ex quo nunc debuisti suspicari me eē nauigaturum aliquo. Quod cum audiuissem.te puidisse me esse alienum ab urbe relinquenda. Affirmaui.certo promisi. Quiduis.quodcunq; malum. Quid ergo.infert ex supradictis nullam habendam fuisse suspitionem de discessu suo. Q uid er.a.cum interrogatione legendum est. Consilium.deliberationem non discedendi ex Italia ad bellum ciuile. Omnia.subaudi acciderunt. Miseriis malis. Aliquando.tandem.

ASC.

CCVIus.i.stomachi mei similem:tu quondam habebas.sed etiā fastidium oculoꝝ in indignitate.i.indignis honoribus hoium insolētiū.i.supboꝝ & ptulāter agētiū. Etiā hæc pōpa molesta.s.mihi:lictoꝝ meoꝝ:quos pconsul ac īperator nōdū remiserat:accedit.s.ad fastidiū:& nomē impii quo appellor:si ego carerē eo onere.s.suscepti honoris:& nominis:cōtētus essem latebris Italiæ:q̄uis.i.q̄tumuis paruis. Sed hæc nr̄a laurus.i.hic triūphus noster:incurrit.i.obiicit:nō solū i oculos:sed ēt in uoculas.i.obtrectātiūculas maleuoloꝝ. Q đ cū eēt ita:tū nihil cogitaui unq̄ de pfectiōe.i.de discessiōe ab Italia:aut urbe:nisi uobis approbātibus. Sed p̄diola mea sunt nota tibi:oportet me eē in his.s.p̄diolis:hoc est paruis p̄diis meis ne sim molestus amicis:sup.meis:qa si Romæ esset a'terutri fauere cogeret,uterq; āt amicus erat:& dū alteri faueret alteꝝ sibi & suis inimicū haberet. Q đ aūt sum i maritimis sup.locis.i.uicinis mari:mouet facile nōnullis.i.qbusdā,suspitiōem:me uelle enauigare.i.excedere Italia nauib⁹:qđ nō nollē:qđ minus est:q̄ uellē:qa consūt qdā suot: quę neq; uolūt:neq; nolūt:qa nolle nō possunt:& uelle nō debēt:si possem.s.enauigare ad ociū.s.alibi obtinēdū:nā qdē.i.certe.q.i.quō:cōuenit.i.cōueniēs:& utile sit:sup.enauigare ad bellū:p̄sertim cōtra eū.s.Cæ.cui spero me satisfecisse:& ita nullā illi eē occasionē belli in me:& enauigare ad bellū ab eo.i.discedēdo ab eo.s.Pōpeio:cui tamen nullo mō pōt satisfieri:qa salutē suā Cicero illi debebat. Deide.i.secūdo loco tu potuisti pspicere facilime sniam meā:iā ab illo tpe:eū.i.quo uenisti obuiā mihi:in cumanū.s.agrū. Nō enim celaui te s̄monē.s.de ea re. Sed nonne.q.d.maxime:tu puidisti.i.puidētia tua cognouisti.tū.i.tunc:quā.i.q̄tum:ego abhorrerē.i.alienus essem & repugnarē ab urbe relinquēda. Quod.s.te prouidisse me abhorrere ab urbe reliquēda:cū audissem.i.ex te aut tuis:nōne affirmaui tibi me perpessuꝝ potius quiduis.i.quodlibet incōmodū:q̄ exituꝝ sup.esse ex Italia:ad bellū ciuile. Quid ergo accidit cur mutarem consilium.s.meum.q.d.nihil:unde addit. Nonne oia sup.acciderūt potius:ut permanerem in snia q.d.maxime. Ego uelim sup.ut credas mihi hoc qđ puto te existimare.i.iudicare de me sup.me nihil q̄rere aliud ex his miseriis.s.quas patiebaꝛ in agro:nisi ut hoies intelligāt aliqñ me nihil maluisse.i.magis uoluisse:q̄ pacem.

VBE. ¶ EA desperata.i.pacis spe amissa. ¶ Puto.s.spero futurū. ¶ Nūq̄ pœ.ut semp lætet me fuisse in hoc ꝓposito: & in eo perseuerasse. ¶ Et.n.exēplo extollit factū suū:& consilium fugiēdi bellū ciuile. Nā si Hortēsius gloriabat̄ nō inter fuisse bello: a quo propter ignauiā abstinuerat:quanto magis gloriari pōt Ci.qui uoluntate ipsa bello nō interfuerit. ¶ Hortēsium. oratorem optimū:eū qui Cato uxorē ad procreādam sobolem concessit familiarē Ci.ut ipse testatur. ¶ In hoc ge/ Igna uia nere.in hac causa:in simili conditione. ¶ Illustrior.clarior:maior. ¶ Ignauiæ.timiditati:est.n.ignauia cōtraria fortitudi/ni. ¶ Id.quod simus ignaui:quia multa ostendi documenta fortitudinis:& cōsulatu meo:& in administratiōe ꝓuinciæ.

Ea desperata nihil tā fugisse : q̄ arma ciuilia. Huius me constantiæ puto fore:ut nunquam pœniteat. Et enim memini in hoc genere gloriari solitum esse familiarem nostrum Hortensium: ꝙ nunquā bello ciuili interfuisset. Hæc nostra laus erit illustrior:quod illi tribuebatur ignauiæ:de nobis id existimari posse nō arbitror. Nec me ista terrent:quæ mihi a te ad timorē fidissime:atq; amātissime ꝓponuntur. Nulla est enim acerbitas:quæ non oībus hac orbis terrarum perturbatione impendere uideatur. Quam quidem ego a republica meis priuaris: & domesticis incommodis libentissime : uel istis ipsis:quæ tu me mones:ut caueam:redimissem. Filio meo:quem tibi charum esse gaudeo si erit ulla respublica: satis amplum patrimonium relinquā in memoriam nominis mei. Si autem nulla erit nihil accidet ei separatim a reliquis ciuibus. Nam quod rogas: ut respicerem generum meum adolescentem optimum mihiq; charissimum:an dubitas:cum scias quanti:cum illum tum uero Tulliam meam faciam : qui ea me cura uehementissime sollicitet: & eo magis : quod cōmunibus miseriis hac tantū oblectabar specula.

¶ Nec me ista.respondet ad ea:quæ Cælius dixerant esse respicienda propter suos:quibus Cice.dicit se non terreri. ¶ Proponuntur. commemorantur: & quasi dicat oculos mihi ponuntur. ¶ Fidelissime . quia scio te hoc & fideliter : & amanter facere : quia nolles incommoda mea. ¶ Ad timorem.mihi faciēdum: ut terreas me. ¶ Nulla est enim.hoc dicit si quid mali ex hoc bello accidet:omnibus accidet:& hoc malum si possem me is incommodis: & damnis a repub.remouere libenter facerem. ¶ Acerbitas.calamitas. ¶ Perturbatione. tumultu ciuili. ¶ Impendere.imminere. ¶ Priuatis. propriis. ¶ Incōmodis.damnis:iacturis. ¶ Vel istis.idest etiam istis:& significat amissionem fortunarum infœlicitatem liberorū & generi Dolobellæ. ¶ Redimissem. Redi mo remouissem:quasi dando mea priuata.ut resp. careret illis incommodis.illud enim proprie est redimere:ut ca ptiuitatem tuam meis fortunis redimi.i dedi fortunas meas pro captiuitate tua. ¶ In memoria nominis mei: quia nullum pulchrius:& præstātius relinqui patrimonium a parentibus potest suis filiis:q̄ rerū præclare gestarū gloria:& memoria:unde & ipse Ci.li.i. offici. Licet enim mihi.M.fili apud te gloriari:ad quē:& hereditas huius gloriæ & factorum imitatio pertinet. ¶ Nulla erit.s.resp.hoc est si perdita & oppressa fuerit. ¶ Separatim.seorsum.i.nihil ei accidet:quod nō accidat cæteris. ¶ Cum scias.hoc est cum duplici de causa scias eū mihi esse charissimum:& pp eum:quem semper amaui:& propter filiā meam:quæ cum sit mihi charissima: necesse est eius maritū mihi charū esse:nam generi maxime amantur propter filias. ¶ Respiciam.tuear.& ipsius respectum habeam. ¶ An dubitas.ordo est:quod rogas:ut respiciam &c.an dubitas:quin ea cura me uehementissime sollicitet. ¶ Eo magis.sollicitet. ¶ Specu
Specu la la.nō pro loco edito:& eminenti in hoc accipit:unde aliqd uidere:& speculari possumus:ut apud Virg.in Buc. Specula de montis in altum deferar:sed blādimenti gratia usus est diminutiuo a spe:ut sit Hac specula:hac una parua spe : ut enim
Recula a res recula:ita a spes specula. Speculam antē intelligit filiam Tulliam:in cuius sermone:& suauitate:ut ipse ad Seruium Sulpitium.li.iiii.ait,oēs curas:& molestias deponere cōsueuerat:nam ut ita ordinetur textus:hac tamen oblectabar specula Dolobellā meum ab his molestiis uacuū fore:non placet:neq; cōuenit:cū de filia fecerit mentionē dicēs:an dubitas: cum scias quāti cū illū:tū uero Tulliā meā faciā:quin ea cura me sollicitet: deinde subdidit:& eo magis ꝙ in cōmunibus molestiis:hac tamen oblectabar specula:quā sine dubio intellexit de filia sua:sequentē aūt textum ita ordinari. Dolobellam meum uelim esse uacuum ab his molestiis &c.ostendit inferius:ubi dicit de Dolobella:ꝙ scripsi suadeo uideas tanquam si tua res agatur:nam significat uelle:ut opera Cælii liberetur.

ASC. ¶ Et ea desperata.i.cū esset desperata a me nihil fugisse tam.i.tantopere:q̄.i.q̄topere:bella ciuilia. ¶ Ego puto me fore .i.futurū esse huius cōstantiæ:ut nunq̄ pœniteat sup. me huius sniæ. ¶ Etenim ego memini Hortensium familiarē nrm solitū esse gloriari in hoc genere.s.uiuendi:q; nunq̄ interfuisset bello ciuili. ¶ Hæc laus nostra:ꝙ abstinebimus a bello ciuili erit illustrior.i.clarior & nobilior:q̄ Hortensii:& nō interfuisse bello ciuili tribuebatur illi.s.Hortensio ignauiæ.i.ad ignauiā:& imbecillitatē:& arbitror id.s.ꝙ pp ignauiā abstinuerimus nos:nō posse existimari.i.iudicari de nobis:quia prouinciā impacatā petierat:unde uix dum reuersus erat cū merito triumphi. ¶ Nec & non.& ista quæ proponuntur mihi fidissime:atq; amantissime.i.ut ab amico fidissimo:utpote a te:ad terrorē.i.ut deterreat a susceptiōe belli ciuilis:ne uidelicet filio & filiæ ac genero grauē inimicū paret:nō terream me. ¶ Nulla.n.acerbitas est:q̄ nō uideat̄ ipendere.i.imminere hac perturbatione terrarum:oībus.s.uiuentibus siue bello intersint siue nō:quā scilicet perturbationem:ego quidē redimissem libentissime a rep.meis incommodis priuatis:& domesticis:uel.i.ēt idipsis:q̄ tu moues me:ut caueam. Hoc est libenter passus essem:ut liberi me paterentur:quæ illis impendere mones incōmoda:& resp.his malis sit libera. ¶ Qui enim aliquid redimit unum pro alio dat:& ita Cicero uellet redemisse perturbationē reipu.perturbatiōe domus suæ.i. effecisse per incommoda domus suæ:ut resp.nulla acciperet:unde addit.ego relinquam filio meo.s.Marco Ciceroni satis amplum patrimonium:uidelicet memoriam nominis mei:si ulla respu.erit scilicet futura finito bello : si autem : idest sed:si nulla erit.nihil accidet ei separatim a cæteris ciuibus:idest quod nō idem acciderit cæteris ciuibus:& ita dilemmate concludit frustra timeri pro filio. ¶ Nam quod rogas:ut respiciam:scilicet miseranter:generum meum:uidelicet Dolobellam adulescentem optimum:& mihi charissimum:an dubitas quin ea cura sollicitet me uehementer:cum scias quanti faciam:idest æstimem:cum scilicet ita sit ꝙ plurimi faciam illum:scilicet generum meum Dolobellam:tū uero multo apertius est: ꝙ plurimi faciam Tulliam meam.s.filiam:& eo magis supple sollicitet me:ꝙ ego oblectabar in communibus malis:tantum.i.dumtaxat hac specula.i.parua spe:de filia mihi reliqua. Notum est diminutiua in quinta fieri deponendo:& addendo cula:ut dies diecula:spes specula:res recula:uerumtamen ego hoc loco non damnē eos:qui sic exponūt hac specula.i.speculatione aut loco ad spectandum apto.sup.qua.

¶ Dolobellam

DOLObellam. ordo e: uelim Dolobellam fore uacuű &c. ⁋ Velim. cupio: & quasi te rogo. ⁋ Fore uacuum. cariturű per te & opera tua. ⁋ Cőibus. quæ nő ad me solum: sed ad alios quoq; pertinẽt. ⁋ Liberalitate sua. ad excusationẽ Dolobellæ dixit liberalitatẽ: cum melius ꝓdigalitatẽ dixisset: potest legi libertate: ut sit audacia quadã: & quasi temeritate: nam liber dicitur qui nullius habito respectu: quod sentit dicit & facit. ⁋ Contraxerat. sibi fecerat. ⁋ In urbe dű fuit. nã tunc cum Ci. scribebat: erat in castris cum Cæsare. ⁋ Sustinuerit. tolerauerit: nã sustinemus quæ sunt oneri & molestiæ. ⁋ Acerbos. graues. ⁋ Non honestos mihi. quia multa oportuit me facere pro eo quæ non erant satis conueniẽtia dignitati meæ.

VBE.

Liber

Substineo

Dolobellã meű uel potius nostrű uidebam fore ab his molestiis: quas liberalitate sua contraxerat uacuum: uelim quæras: quos ille dies sustinuerit in urbe dű fuit: q̃ acerbos sibi: q̃ mihi ipsi socero non honestos. Itaq; neq; ego hunc hispaniensem casum expectő: de quo mihi exploratű est: ita esse ut te scribis: nec quicq̃ astute cogito: si quando erit ciuitas: erit profecto nobis locus: sin autẽ non erit in easdẽ solitudines tu ipse: ut arbitror: uenies in qbus nos cősedisse audies. Sed ego fortasse uaticinor: ut hæc omnia meliores habeant exitus. Recordor eni desperationes eorű q senes erant adolescente me: eos ego nunc fortasse imitor: & utor ætatis uitio uelim ita sit. Sed tñ togã prætextã texi appio: puto te audisse. Nã Curtius noster dibaphű cogitat: sed eum infector moratur. Hæc aspersi ut scires me tamen in stomacho solere ridere: de Dolobella quod scripsi: suadeo uideas tanquã si res tua agatur. Extremű illud erit nos nihil turbulenter: nihil temere faciemus. Te tamen oramus quibuscunq; erimus in terris: ut nos liberosq; nostros ita tueaſ: ut amicitia nostra & tua fides postulabit. Vale.

⁋ Hispaniensem casum. hoc bellum quod in hispania nunc geritur a Cæsare contra Petreiű & Afranium: quos apud Illardam obsederat. ⁋ Expecto. ut multi existimant qui credunt me expectare: ut pro euẽtu illius belli nouum capiam consilium: & deliberẽ qd mihi sit agendum. Hispanum. dicimus hominem ex hispania: hispaniensem uero: qui licet sit in hispania tamẽ non est de hispania: unde dicimus Romanum exercitum hispaniensem. i. qui in hispania militat. Exploratű certum: manifestum. ⁋ Vt tu scribis. ꝙ Cæsar omnino sit futurus uictor: sic enim coniicimus a Cælio scriptum fuisse. ⁋ Astute. callide: ut mearum rerum rationẽ habeam: & non dignitatis publicæ. ⁋ Locus. in ipsa ciuitate sicut cæteris. ⁋ Non erit. ciuitas. ⁋ Tu ipse. quia ꝑdita ciuitate & rep. nő magis erit tibi loc⁹ q̃ mihi. ⁋ Solitudines. recessus: loca remota. ⁋ Consedisse. constitisse: commoratos esse. ⁋ Sed ego. ꝙ fortasse omnia erűt meliora q̃ dicit: quia uaticinatur: & non ex certa ratione dicit. ⁋ Vaticinor. diuino. ⁋ Et hęc omnia. quæ tantű timoris nobis afferunt. ⁋ Exitus. fines. ⁋ Meliores. q̃ uaticinamur & putamus. ⁋ Recordor. argumentű ab ætate: se enim senẽ nunc desperare dicit: sicut olim adolescens uidit alios senes desperasse: quæ tamen meliora euenerunt: ex defectu. n. sanguinis senes sunt timidiores: & ideo ut plurimum desperant: cum adolescentes contra ex abundantia sanguinis multum audeãt & sperent. ⁋ Me adolescẽte. cum ego essem adolescens. ⁋ Imitor. eos & facio sicut illi faciebãt. ⁋ Ætatis uitio. nam senes semper solent prædicere multa futura: & ut diximus: promptiores sunt ad desperationem & timorem: q̃ ad spem. ⁋ Velim ita sit. utinam ita sit: ꝙ uaticiner more senum: ꝙ hæc omnia meliores habeant exitus. ⁋ Sed tamen. hic locus est difficilimus propter deprauationem textus: nam alii legunt. togam pretextam texi appio alii Appio: placet tamẽ melius appio: ut sit sensus cőiűctus cum superiori: hæc omnia fortasse meliores habebűt exitus: sed tamen texti togam ꝑtextã appio: hoc ẽ imperatoriã uestẽ meam texti amaritudine. Toga. n. uestis cőis oium Romanoꝝ tã mulierű q̃ uiroꝝ. Prætexta uero erat insigne magistratuű: ab etruscis a Tullo Hostilio rege Romanoꝝ tertio ad Ro. trãslatum: quẽ habitű eo tpe pueri nő usurpabant: sed postea a Tarquinio Prisco cű de sabinis triűphasset: data est ꝑtexta cű bulla aurea filio annoꝝ quatuordecim: ꝙ hostem manu ꝑcussisset: & inde usurpatű ut pueri quoq; ea uterentur: qm̃ igitur erat insigne magistratuű: & Ci. ꝓcősul & imperator i Cilicia fuerat: ideo dixit. ⁋ Texti. ornaui. ⁋ Togã ꝑtextam. iperatoriã dignitatẽ. ⁋ Appio. Amaritudine. q. d. quã magis decebat tegi & ornari lauro: nam ut supra diximus: licet meruisset triűphű Ci. non tñ existimauit triumphãdű lugente patria. Appium. n. ꝑ amaritudine & dolore posuit: ẽ. n. herba amara. Virg. Floribus atq; appio crines ornatus amaro: licet Serui⁹ i eo loco exponat amaro. i. uiridi. ⁋ Puto te audiuisse. me texisse togã ꝑtextã appio. ⁋ Curtius noster. is erat utriusq; amicus. ⁋ Dibaphű. purpurã bis tinctã significat: nãd se bis: βαπτω tingo significat: ponit ẽt ꝑ ueste duplicis coloris: ut puto hic intelligi: ut dicat Ci. Curtius cogitat uestẽ duplicis coloris: sed eű tinctor expectat: q faciet eam unius: metaphorice. n. loquit. Curtiű utriusq; partibus & Cæsarianis & Pőpeianis studet: sed necesse fore ut unius tñ sit. ⁋ Infector. βαπτης tinctor. ⁋ Moratur. expectat. ⁋ Aspersi. leuiter tetigi: & iocat⁹ sum. ⁋ In stomacho. in molestia: in indignatione. ⁋ Quod scripsi. ut sit liber a molestiis suis. ⁋ Extremum. epistolæ: idest hæc erit conclusio. ⁋ Turbulẽter. iracũde: impetuose: temere: incősiderate. Liberos. filios. ⁋ Litteras ad te. Caninius Salustius quæstor erat Bibuli: qui ꝑerat Antiochiæ: is ad Ci. duas eplãs scripserat: unã plenã uariis petitionibus & interrogationibus: quibus oibus respődet Ci. ut ex prima parte eplæ colligit: nã superfluű est numerare partes. In altera eplã petiuerat Cani. a Ci. ut eum Bib. prætori diligenter per litteras suas cőmẽdaret: quod q̃uis se facere dicat Ci. adducit tamen quasdam rationes: quibus ostendit commendationem suam parum ponderis apud Bib. habituram.

Hispanus

Hispaniensis

Solitudo

Toga

Prætexta

Appiű

Dibaphum

VIDEbam Dolobellam meű. s. generű uel potius nostrű. s. amicű cőem: fore uacuű. i. imunem: alii legűt liberű ab iis molestiis quas cőtraxerat: liberalitate. i. lagitate sua: alii tñ ꝓdigű dicűt: & sunt q hic libertate legẽdű cẽserant: ut sit quas cőtraxerat liberius loquẽdo in Pőpeiű: eis aűt tűc uacuus fore uidebat ꝙ in castris Cæsaris militãs ab eo tutãdus esset: si liberalitate legendű est: sendum est: sensus est: cum suspectum fuisse Cæsari ꝑpter liberalitatem forte in Pőpeiű aut aliquem amicorum: eius qui difficilis est in re huiusmodi: quam satis erat & scribentem: & eum ad quem scribebat intelligere: præsertim cum ex industria sæpe mentem suam alios si forte i eoꝝ manus inciderint litterę celet. ⁋ Velim quæras: idest disquiras: quos. i. qualis dies: ille. s. Dolobella sustinuerit. i. passus sit dum fuit in urbe: q̃. i. quantű acerbi: q̃. i. quantum nő honestos mihi socero. s. illius. q. d. acerbissimos. & minime honestos: forte indigna cőtumelia ꝑpter Cæsarem a Pompeianis affectum dicit: nő tamẽ palã propter Ciceronem & liberalitatẽ suã læsum: uñ tacite laudat ꝙ ad Cæsarem in castra profectus est: id tamẽ facit quia ita Cælio placere uidet: cum tamen Dolobellam retrahere a Cæsare aliquãdo conatus sit. ⁋ Itaq; neq; ego expecto hunc casum Hispaniẽ. i. qui cőtinget in Hispania: quo contra Petreiű & Afranium

ASC.

pompeianos duces Cæsar exercitum suũ duxerat:hoc est nõ simulo me alterius amicũ: donec de casu Hispaniensi certior fiam:casum aũt dicat aut dubiũ euentũ belli:aut potius cladi reip.uteruter uicerit:de quo.s.casu:exploratũ.i.perspectũ & clarũ est mihi ita eẽ sicut tu scribis:hoc est ꝙ meliores ꝑ Cæsare militent : nec cogito quicq̃ astute.i.callide & dissimulãter:si ciuitas.i.cõicatio & libertas ciuiũ erit qñ.i.aliqñ sup.Romæ:ꝑfecto locus erit nobis:sup.i ea:sin aũt.i.sed: si ciuitas nõ erit:sed supp.dominiũ alicuius in urbe:nõ enim uideť ciuitas nisi ubi ciuilia mea.i.ex snia ciuium dominanť: tu ipse:ut arbitror:uenies.s.tandẽ:in easdẽ solitudines.i.desolationes:& uacuitates ciuiũ:in qbus audies nos.s.seniores cõsedisse.q.d.licet pro tpe forsan speres tibi aliq̃ remp.& ita aliquã ciuitatẽ fore:tñ nos uidebis solitudinẽ ciuiũ in urbe: ẽt si plena sit hoium:ut ꝓpheticũ illud. Quo sedet sola ciuitas plena Populo:ad intelligentiã hui⁹ loci faciat. ¶ Sed ego uaticinor.i.diuino fortassis.i.ut diuinãtes uana cõiectura futura hæc dico:& hæc oia habebunt meliores exitus. ¶ Recordor enim desperatiões eorũ qui erãt senes me adulescẽte.i.cum essem adulescẽs:tpe forte Sylano & Mariano: ego imitor fortasse nunc eos:& utor uitio ætatis.s.senilis.q̃ ꝙ parum hẽt sanguinis meticulosa est. ¶ Velim ita sit:ut.s.uitio ætatis hæc:licet nõ euẽtura:metuãt. ¶ Sed tñ &c.locus mi sane obscurus est:& ꝑ metaphorã intelligẽdus:intelligiť aũt dupliciter:nã alii texi a tego deducunt:alii a texto:& priores apio legũt:posteriores Appio:prior sensus ẽ. ¶ Sed ego texi:idest operui togã prætextam.i.uestem triumphale apio:idest herba illa qua triumphantes olim utebantur:unde ille. Est apium dictũ ꝙ apex hoc ferre solebat Victoris:ueterum fieret dum more triumphas.q.d.Cicero:ego paro iã mihi apparatum triumphalẽ:prius enim dixerat se sperare triumphũ. Vbertinus quidẽ legit apio:& texi a tego præteritum: sed in alio sensu:ut sit apio:idest amaritudine:ẽ enim herba amara:sed id non placet:quia se ridere cũ hæc diceret fatetur:puto te audisse.s.ꝙ texerim prætextam apio. Posterior sensus est. ¶ Sed puto te audisse togam prætextam.i.uestẽ triumphalẽ:texi:idest operi textorio fieri: Appio.s.pulchro:hoc est sperãdũ ẽ:ꝙ ille triumphũ obtinebit in ea calamitate tpoꝝ quod ꝑ irrisionẽ dicit:cũ sciat illũ id frustra sperare. ¶ Nã Curtius noster cogitat.i.prætẽdit obtinere.i. dibaphũ.i. uestẽ purpuræ bis tinctæ:nam δὶς dis dicit bis:& βαπτω tingo. Vbertinus tamẽ intelligit:& Curtius utriusq; partis eẽ uelit & ita ab utraq; purpurã expectet:ego malẽ de utriusq; uana spe in obtinẽdo triumpho intelligere:sed infector.i.tinctor græce βαπτεὺς:moratur:idest tenet in mora eũ:scilicet Curtium:quominus haberet dibaphũ. ¶ Ego aspersi hæc scilicet de Appio & Curtio:ut scires me tñ.i.tametsi:in stomacho.i.cum bili:& indignatiõe summa:solere ridere. ¶ Quod scripsi de Dolobella suadeo uideas.i.prospicias:tanq̃ si tua res agať. ¶ Illud erit extremũ.s.hui⁹ epistolæ: uidelicet ꝙ nos nihil faciemus turbulẽter:nihil temere:tñ nos oramus te:in quibuscũq; terris erimus:ut tueare nos:& liberos nřos:ita ut amicitia nostra & fides tua postulabit. Vale.

M.T.C. Caninio Salustio Procõ.S.D.

Litteras a te mihi stator tuus reddidit Tharsi ad sextumdecimũ calen.sextilis. His ego ordine : ut uideris uelle : respondebo. De successore meo nihil audiui: nec quemquam fore arbitror: quin ad diem decedam: nulla causa est præsertim sublato metu parthico. Commoraturum me nusquã sane arbitror. Rhodum Ciceronũ causa puerorum accessurum puto neq; id tamen certũ ab urbẽ uolo quãprimũ uenire. Sed tñ iter meũ reip.& rerũ urbanarũ rõ gubernabit. Successor tuus non põt ita maturare ullo mõ: ut tu me in Asia possis cõuenire.

VBE. Stator Litteras.epistolã. ¶ A te.nomine tuo: uel litteras ad te.i.lr̃as suas:ut si dicã: hæc snia ẽ ab Aristotele:pro ẽ snia Aristotelis. ¶ Stator.is dicit qui apud magistratum assidue ẽ a crebra statione:ponit pro satellite & apparitore:q reos in ius uel in carcerẽ ducit:quispiã igitur stator Caninii reddiderat eius litteras Ci. ¶ Tharsi. Ciliciæ metropolis:quã Perseus Danaes proles nobilissima locauit: hanc Cydnus fluuius interfluit. fuitq; Pauli apostoli patria. His.litteris tuis. ¶ Ordine. particulatim:ut oia soluam:q̃ me petiuisti. ¶ De successore. prima responsio:cupiebat.n.scire Caninius utrum eẽt uenturus successor Ciceroni. ¶ Quin discedã.ut nõ discedam. ¶ Ad diẽ.statutam.s.mihi ad hanc ꝓuincialẽ administrationẽ ad finem anni. ¶ Metu parthoꝝ.quẽ de parthis habebamus. ¶ Sublato.amoto:quia transierãt in prouinciam suam:postq̃ a nobis multas acceperunt clades. ¶ Cõmoraturum.cessaturum:factuꝝ morам. ¶ Nusq̃.nullo loco:significat aũt i loco & ad locũ:

Nusq̃ Rhodos ut nusq̃ fui & nusq̃ uado. Hora.in sermo. Quæ nusq̃ ꝑpepit. ¶ Rhodũ.ibi.n.erat filius Ci.& nepos ideo dixit:cã Ciceroꝝ puerorum. Est aũt Rhodos insula in mari Pamphylio una ex cycladibus: dicta ut quidã uolũt:ꝙ augurio capuli rosæ illic inuentæ sit condita:nam ῥόδον græce rosa dicitur: Diodoro tamẽ placet dictam a rhodo filia Neptuni a Ioue dilecta:ut Homerus cecinit:dicit autẽ & urbs & insula eodem noie:sicut & Chios. ¶ Certum est mihi.idest constitutum & deliberatum:ut accedam Rhodum. ¶ Vrbẽ.Romam: per anthonomasiam. ¶ Ratio.reip. ¶ Gubernabit iter. hoc est licet dixerim me nusq̃ commoraturũ:& uenturum quãprimum ad urbem:tamen regam iter meum:ut uidebiť interesse reipu. ¶ Maturare.accelerare aduentũ suũ. ¶ Vt possis cõuenire me.q.añ discessero ex Asia:q̃ tu⁹ successor uenerit:cupiebat enim Caninius loq cũ Ci.sed nõ licebat ei discedere:nisi successor eius prius uenisset:quẽ in dies expectabat.

ASC. Litteras &c. Scribitur hæc epistola ad Caninium Salustiũ e Cilicia:unde in epistolaꝝ collectiõe nõ habitus ẽ respectus tempoꝝ:sed personarũ ad quos missæ sint:cum loco unde missæ. Quia ergo e Cilicia fere missæ sunt huius secundi libri epłæ:prius collegit Tyro q̃ ad Curionẽ datæ sunt:deinde quæ ad Cœliũ: tũ tris ad alios datas:quæ tamẽ prius scriptæ erãt quã superior. Nam superiorem a Cumano misit. Erat autem Caninius iste q̃stor Bibuli qui præerat Anthiochiæ:qui ad Ciceronẽ duas miserat epistolas:unam plenam uariarum petitionum:ad quas Cicero rñdet:alteram qua petiit a Cicerone Bibulo prætori suo cõmẽdari:quod Cicero se facturũ dicit:sed uereri ut litteræ suæ parũ sint habituræ ponderis apud Bibulum. ¶ Ordo est. Stator.i.minister:stare solitus:paratus ire quo cũ miseris:reddidit mihi Tharsi.i.cũ essem Tharsi ad.xvi.Kal'.Sextilis.i. Augusti:litteras: sup. datas aut scriptas a te. ¶ Ego respõdebo his ordine.i.ad singulas particulas:quo ordine scriptæ sunt:ut.i. quemadmodũ tu uideris uelle. ¶ De successore meo.i.qď petiisti de successore meo an haberẽ:& quis esset:ego nihil audiui: neq; arbitror quemq̃ fore.i.futurũ esse:& tamẽ nulla cã est quin decedã ad diem.s.constitutam a senatu:ꝓsertim metu parthico.i. de bello cũ parthis gerendo:sublato.i.de medio lato:& amoto. ¶ Ego arbitror sane.i.multũ me cõmoraturum.i. tracturum morã:nusq̃.i.in nullo loco. ¶ Puto:sup.me accessurũ Rhodũ ad urbẽ aut insulã illã in mari Pãphylio:unam ex cycladibus:cã Ciceronũ puerorum.s.filii & nepotis:qui illic erant:neq; tamẽ certũ:sup.est id:nolo uenire q̃ primum.i. ualde cito:ad urbem.s.Romã. ¶ Sed tum rõ.i. q̃litas & status reip.& rerũ urbanaꝝ gubernabit iter meũ. ¶ Successor tuus.i. qui tibi succedet:nõ põt ullo mõ maturare.i.accelerare:sup.iter suũ:ita ut tu possis conuenire me in Asia.

¶ De rationibus

¶DE rōnibus. ad aliā partē respōdet: quia cōsulerat Caninius Ciceronē utrū cōsuleret reddēdam rōnē pecuniæ: q̄a erat quæstor: cū Bibulus prætor faceret ei potestatem: uellet ne referre an nō. Itaq; consulit Cic. ne redderet rōnem ullā si possit: licet dicat eū cogi ad referendū p legē iuliā: quā & si Bibulus nō uult seruare: dicit tñ seruādā esse Caninio. VBE. ¶ Referēdis. reddēdis rōnibus pecuniæ: & administrationis prouinciæ. ¶ Incōmodū. tibi: liptote. i. tibi erat ualde utile. ¶ Quā ptāte. arbitriū. s. nō reddendi. ¶ A Bibulo. prætore tuo. ¶ Id. s. ut nullā referas rōnē. ¶ Legē Iuliā. quā tulerat Iulius Cæsar: quæ quæstores & cæteros magistratus rōnem administratæ prouinciæ reddere iubet. ¶ Quam. legem Iuliā. ¶ Bibulus. q̄si per contēptum eum sæpi⁹ noiat. ¶ Certa rōne. ppter ueteres inimicitias: quæ sibi fuerant olim cū Cæsare in ɔsulatu: ut declarauimus lib. i. in epla lōga. ¶ Tibi. qui es q̄stor: & qui fortasse, nō habebis eā executionē: quam hebiı bibulus. ¶ Apamea. urbs est Asiæ: in quā Antiochus Soter hoies transtulit excelinis: & urbē appellauit de noie matris Apameæ: auctor est Strabo lib. xii. & Solinus: ex ea urbe remouerat Cic. p̄sidia: sublato iam: ut supradixit: metu Parthico: qd' Caninius nō pbauit. & multi alii ea de re Ciceronē iprudentiæ arguebāt: qd' urbē imunitā reliquisset: quos sermones sibi molestos esse dicit. ¶ Præsidiū. milites quos ad tutelam loci in ea urbe posueram. Nā subsidium dicitur qd' datur laborantibus & post periculum. ¶ Deduci. remoueri. ¶ Non oportuisse. nō decuisse: neq; utile fuisse. ¶ Idem qd' tu. s. nō oportuisse. ¶ Minus commodos. i. non hōestos: nec mites. ¶ Ea de re. de deductione præsidii. ¶ Transierint. in prouinciā suā. ¶ Præter te quia cæteris oibus est certissimū. ¶ Oia p̄sidia. quæ non solum apameæ: sed ubiq; erāt. ¶ Cōmotus: adductus. ¶ Nō dubio. certissimo. ¶ Firma. ualida: & robusta. ¶ Dimissi. deduxi ex locis ubi erāt: & a me dimissi. Dimittere. n. ad multitudinē & maxīe ad milites pertinet. Terē. in Eunucho. Iā iube exercitū dimitti. ¶ Rationes. scripserat Caninius q̄ intellexerat Ciceronē ad se mittere ratiōes sui quæstoris: qd' Cicero negat eē uerū: quia nec misit: nec potuisset mittere: cū nōdū eēnt cōfectæ. ¶ Eas. rationes. ¶ Deponere. relinquere apud aliquē. ¶ De præda. q̄ de parthis uictis sum adeptus. uolebat aūt Caninius

Apamea

De rationibus referendis non erat incōmodum te nullā referre: q̄ tibi scribis a Bibulo fieri potestatē: sed id mihi uix uideris per legē Iuliā facere posse: quā Bibulus certa quadam ratione non seruat: tibi magnopere seruādā censeo. Quod scribis apamea præsidiū deduci non oportuisse: uidebā idem ceteros existimare: molesteq; ferebā de ea minus commodos sermones maliuolorū fuisse. Parthi transierint nec ne præter te uideo dubitare neminē. Itaq; præsidia: quæ magna & firma parauerā: cōmonitus hominū non dubio sermone dimisi. Rationes mei quæstoris nec uerū fuit mihi mittere: nec tum erant confectæ: eas nos apameæ deponere cogitabamus. De præda mea præter quæstores urbanos: idest populū Ro. Triunciū nec attigit: nec tacturus est quisq̄. Laodiceæ me prædes accepturū arbitror omnis pecuniæ publicæ: ut & mihi & populo cautū sit: sine uecturæ periculo. Quod scribis ad me de drachmis. D. nihil est quod in isto genere cuiquā possim cōmodare: omnis eni pecunia ita tractatur:

Dimittere

scire qd de ea actum eēt. Itaq; dicit Ci. nihil a quoq; esse de ea tactū. nisi a questoribus Populi Romani. ¶ Vrbanos. q̄a erant & alii quæstores puinciales: sicut quæstor Cic. & Caninius quæstor Bibuli. Hi aūt urbani quæstores remissi a populo acceperāt partē prædæ: ideo declarat. ¶ Præter questores. i. Populū Romanū: nā q̄ isti acceperant: nomine Populi Roma. acceperāt. ¶ Triunciū. triūcius dicitur a tribus unciis: ut uoluit Varro: eundē Festus appellat triuncium: eadem ratione: q̄ fit trium unciarum: est enim genus nūmi. ¶ Laodiceæ. urbs est Antiochiæ. ¶ Prædes. fideiussores: dicūtur tñ pprie: s̄m Asconium pedianū: prædes satisdatores locupletes pro re: de qua apud iudices lis est: ne interea qui tenet diffidens causæ possessionē deteriorē faciat: tecta dissipet: excidat arbores: & culta deserat. Festus aūt dicit q̄ præs est is q̄ populo se obligat: & īterrogatus a magistratu si præs sit: ille r̄ndet præs. Cautū sit mihi ut tutus sim p ipsos fideiussores de pecunia publica. ¶ Sine piculo uecturæ ut possit tuto aduehi ī Italiā sine piculo meo & P. R. q̄a p̄des tenent̄ ad oia picula. ¶ Quod. s. cōiicimus Caniniū petiuisse mutuo a Ci. qngētas dragmas. cui r̄ndet se nō posse mutuare: q̄a illa p̄da nō sit ī ptāte sua sed eorū: q̄ a. Po. Ro. eēnt p̄fecti illi pecūiæ. ¶ Drachma: δραχμη ppōdere ponit̄: & cōstat ex decē & octo siliq̄s: uel tribus scrupulis. Idē etiā sentit Priscianus: & dicit octo drachmis unciā ɔfici: signat etiā genus mōetæ eadē rōne q̄ diximus de pōdere: q̄a oēs monetæ ponderabant̄: a plerisq; latinis scribit̄ p g dragma. ¶ In isto. ge. pecūiæ publicæ. ¶ Cōmodar. notādū uerbū ī pprie positū: nā cōmodant̄: q̄ reddūt eadē nūero & specie: ut uestis: equus: liber. Mutuant̄ ea q̄ nō reddunt eadē nūero: sed specie: ut uinū: frumētū: nūmi. Interdū tñ cōmodare ponit̄ simplr̄ pro eo qd ē cōmodū: & utile facere & gratificari: sic cōtra icōmodare p molestū eē & nocere. Ter. i Andri. Magis adeo ut mihi i cōmodet: q̄ ut obsequat̄ Gnato. Itaq; forsan nō absurde hoc i loco accipiet̄ cōmodare p cōmodū facere gratificari & ifinf. ¶DE rōnib⁹. i. cōputis: ut dicit: referēdis. i. reddēdis q̄stura: corā deputatis & ptor̄: nō erat icōmodū. s. tibi: nullā. s. rōnē: referre: quā ptātē. s. nō referēdi rōnē: tu scribis fieri tibi a Bibulo. s. prætore tuo. ¶ Sed tu uix uideris posse id facere: per legē iuliā: quæ iubet unūquēq; legē rōnē magr̄atus a se gesti: & p̄cipue q̄sturæ referre debere. quā. s. legē Bibulus nō seruat quadā rōne certa. s. sibi: ego cēseo seruādā tibi magnopere. ¶ Quod scribis nō oportuisse p̄sidiū. i. illud militū: qd' erat impositū urbē defendat ab hostibus & in fide teneat: deduci Apamea: ab ea urbe Asiæ. ¶ Ego uidebā: cæteros existimare. i. censere: idē & ferebā moleste sermones maleuolorū fuisse minus cōmodos de ea re. i. de abductione præsidii. ¶ Ne. i. an: parthi trāsierint. s. in puinciam nostrā: nec ne. i. an nō: uideo neminē dubitare p̄ter te: quia oēs sciūt: q̄ nō. ¶ Itaq; ego cōmonitus nō dubio s̄mone hoīum dimisi oia p̄sidia. s. urbiū: q̄ parauerā magna & firma: nec fuit uerū me mittere. i. q̄ mitterē tibi rōnes. i. cōputos: q̄storis mei: nec erāt ɔfectæ tū. i. tūc: cū eas diceret mittere. ¶ Nos cogitabamus deponere. i. reliquere q̄si deposito apud aliquē Apameæ. ¶ Quisq̄ præter q̄stores urbanos. i. urbis Romæ. i. pplm Romanū: nec attigit: nec tacturus est de p̄da mea triūciū. i. ualorē triū unciarū æris. ¶ Ego arbitror me accepturū Laodiceæ: q̄ urbs antiochiæ est: prædes. i. fideiussores ois pecuniæ publicæ: hoc est q̄ ad ærariū Ro. ptinet: ut cautū. i. cāute p̄spectū sit: & mihi: & Populo. s. Romano: sine periculo uecturæ. i. qd' est in uehendo p regiones: uñ inuēti sunt quos bancarios uocant. ¶ Quod tu scribis ad me de. D. i. quingentis: alii tantū. ccciii. habent drachmis: idest ponderibus æris constantib⁹ octodecim siliquis uel tribus scrupulis: scilicet tibi mutuo dandis: nihil est quod possum commodare: idest cōmodū facere aut præstare cuiquam in isto genere: scilicet officii. ¶ Omnis enim pecunia tractatur ita a præfectus.

Triūcius
Præs
Drachma
Cōmodo
Mutuo
Incommodo
ASC.

ut præda a præfectis, quæ aũt mihi attributa est: a q̃store curaẽ. Quod quæris quid existimem de legionibus: quæ decretæ sunt in Syriam: antea dubitabã uenturæ ne essent: nunc mihi non est dubium: quin si ante auditum ocium erit esse in Syria: uenturæ nõ sint. Marium quidem successorem tarde uideo uenturum: propterea ꝙ senatus ita decreuit: ut cum legionibus iret. Vni epistolæ respódi. Venio ad alterá. Petis a me ut Bibulo te q̃ diligẽtissime cómẽdẽ: in quo mihi uoluntas non deest: sed locus uidetur esse tecum expostulandi: solus enim tu ex omnibus: qui cum Bibulo sunt, certiorem me nunquam fecisti: q̃ ualde Bibuli uoluntas a me sine causa abhorreret. Permulti enim ad me detulerunt q̃ magnus Antiochiæ metus esset: & magna spes in me atq; in exercitu meo: solitum dicere quiduis se perpeti malle, q̃ uideri eguisse auxilio meo. Quod ego officio quæstorio te adductum reticere: de prætore tuo nó moleste ferebam: quanquam quemadmodum tractarere audiebam. Ille autem cum ad Thermum de parthico bello scriberet: ad me literam nũquam misit: ad quem intelligebat eius belli periculum pertinere: tantum de auguratu filii sui scripsit ad me: in quo ego misericordia commotus: & quod semper amicissimus Bibulo fui: dedi operam: ut ei quá humanissime scriberẽ. Ille si omnibus est maliuolus: quod nunquam existimaui: minus offendor in me:

VBB. ¶VT præda. tanquam præda. quæ non mea est: sed publica. ¶ A præfectis. ab his qui ꝑsunt ipsi pecuniæ. ¶ Attributa est mihi. ꝑportione mea mihi assignata & data. ¶ Curaẽ. administraẽ. ¶ A quęstore. qui est mihi datus a populo romano. ¶ Quod q̃ris. ad aliam partẽ. ¶ Decretæ. in Syriã: quę in Syriã mitti debebant. ¶ Antea. supioribus diebus priusq̃ parthi trãsirẽt. ¶ Nũc. sensus est: nũc certus sum ꝙ omnino nõ uenĩẽt: si modo antequã discedant ex Italia auditum fuerit Syriã esse pacatam: & sine periculo pp discessum parthoꝝ. ¶ Quin non. s. u. quin omnino nõ ueniant. ¶ Si ante. s. q̃ discedant ex Italia. ¶ Ocium. pacem. ¶ Successorẽ. tuũ. ¶ Iret. ueniret. ¶ Cum le. quas si duxerit non ita properare poterit: sicut si solus ueniret: solutus cura exercitus regendi. ¶ Petis. incipit r̃ndere secũdæ ep̃læ. ¶ Bibulo. prętori Syrię siue Antiochię: nã utroq; noie eadem prouincia appellaẽ. ¶ In quo. ut cõmendem te. ¶ Voluntas. quia libenter facio. ¶ Expostulãdi. quærendi de te: & te accusandi. ¶ Locus. occasio: tempus. ¶ Ex oibus. qui erant apud Bibulũ: a qbus fact⁹ sum certior de eius erga me animo: a te solo nihil unquam mihi scriptũ est. ¶ Abhorreret a me. alienata & disiuncta eẽt. ¶ Sine causa. qa nulla re eũ offenderã. ¶ Per multi. ꝓbat apertissimo & certissimo multorum testimonio: ꝙ Bibulus a se abhorreret nam imminẽte magno periculo Antiochiæ: cũ multi dicerẽt uirtute & exercitu Ciceronis posse ei prouinciæ facile subueniri: solebat dicere Bibulus se potius passuꝝ quoduis malũ & periculum: q̃ uideri eguisse auxilio Ciceronis: quod est argumentũ magnæ alienationis animi & pessimæ uolũtatis. nã in magnis periculis: nisi simus oino animo peruersissimo: solemus ab oibus uel inimicissimis auxilia libenter accipere: & neminẽ ꝑrsus aspernari. ¶ Solitũ. s. Bibulũ: solitũ aĩt qa nõ semel: sed sæpius id dixisset. ¶ Quiduis: quodcũq; malũ icõmodũ. ¶ Q d̃. s. dictũ Bibuli. ¶ Nõ moleste. nõ grauiter: idulgebã eni tibi. ¶ Adductũ. motũ. ¶ Officio q̃storio. qd̃ sub eo ꝑtore gerebas: pp qd̃ nõ ausus es id ad me scribere: ne fortasse tibi illud offm̃ eripet. ¶ Tractarere. ab ipso Bibulo: a quo te male tractari audiebam: licet tu non auderes dicere: q̃ ille de me dixisset. ¶ Ad Thermum. is etiam in Asia ꝓprætor erat: ut ex sequenti epistola cognoscetur. Prærat autem ei parti Asiæ: quæ dr̃ Bithynia. ¶ Literam. non epistolam dicit: sed literam ꝑ elemento ponit: ut est/a/b/c/q/d. Cum ad thermum: qui erat remotior scriberet de bello quod parthi inferrent Ciliciæ: ne unam quidem lr̃am ad me misit: ad quem sciebat pertinere illud bellũ: qa eram uicinior parthis. ¶ Tantum. hoc dicit: solum scripsit ad me de auguratu filii sui: quia res sua erat: filius enim Bibuli uoluerat fieri augur: in quo quærebat fauorem Ciceronis: qui auguratum cum summa gloria gesserat: & in eo magnã habebat auctoritatem. ¶ In quo. in qua re. ¶ Misericordia. propter filiũ eius: qui fortasse erat uir bonus: & oppugnabaẽ iniuste a quibusdam ne auguratum assequeretur. ¶ Ei. non ad eum. ut pleriq; omnes male arbitrantur: sed pro eo: dicimus enim scripsi tibi literas pro prætura tua: hic enim tibi significat pro te. ¶ Scriberem. commendaticias literas. ¶ Offendor. lædor: idest non moleste fero. ¶ In me esse maliuolum: quia puto esse ferendum in me: quod facit in alios omnes.

ASC. ¶VT præda: aũt. i. sed: ea pecunia quæ est attributa mihi: curatur a quæstore. i. est in manu quæstoris. ¶ Quod q̃ris quid existimẽ de legionibus: quæ decretæ sunt in Syriã: ego dubitabã antea: ne pro an: uẽturæ sint: nũc nõ est dubium mihi qn si auditũ erit antea ocium. i. cessationẽ a bello: eo q d̃ parthi abierũt: esse in Syria: legiones: sup. uẽturæ nõ sint. ¶ Ego uideo qdẽ Mariũ: hoiem illius ætatis: successorẽ. i. q debeat succedere aut ꝑtori aut tibi: eẽ uẽturum tarde: ꝑpterea q d̃ senatus decreuit ita: ut iret. s. in prouĩciam cũ legionibus. i. certoꝝ numeroꝝ copiis. ¶ Ego respondi uni epistolæ. s. tuę: uenio ad alterã. ¶ Petis a me ut cõmendẽ q̃ diligẽtissime: Bibulo. s. prætori tuo te: in quo. s. negocio: uoluntas nõ deest mihi: sed locus expostulandi. s. agendi de iniuriis aut querulandi tecum: uidetur esse sup. mihi. ¶ Tu enim solus ex omnibus: qui sunt cũ Bibulo: nunq̃ fecisti me certiorẽ: q̃. i. quãtum ualde: uolũtas Bibuli: abhorreret: idest aliena esset & auersa a me sine causa. ¶ Permulti enim detulerunt: idest occulte nũciauerunt mihi cũ magnus metus esset Antiochię de aduẽtu Parthoꝝ: atq; magna spes in me & in exercitu meo: Bibulum sup. solitum dicere: se malle perpeti quiduis. i. quodlibet incõmodum aut malũ: q̃ uideri eguisse auxilio meo. ¶ Quod. s. dictũ Bibuli: ferebã nõ moleste te adductũ: idest ad hoc inductũ: officio quæstorio. i. eo quod esses quæstor Bibuli: & ita illi deuinctus: reticere de prætore tuo: q̃q̃ audiebã quẽadmodũ. i. ad quem modum & formã: tu tractarere. i. tractareris a Bibulo: q̃si dicat miseris modis. ¶ Autẽ. i. sed: ille. s. Bibulus: cum scriberet ad Thermũ: ꝓprętorẽ Asiæ seu Bithyniæ: de bello parthico: nunq̃ misit literas ad me: ad quẽ intelligebat periculũ eius belli. s. Parthici: pertinere: eo ꝙ Cilicia Antiochiæ propinquior est q̃ Asia sup. Bibulus scripsit tantũ ad me de auguratu filii sui. i. ut filius suus adoptaretur in collegium augurum: quod sine Ciceronis assensu facere non poterat: cum Cicero augur esset: in quo. s. facto aut filio eius: ego cõmotus misericordia: & ꝙ fui semper amicissimus Bibulo: dedi operam ut scriberem ei q̃ humanissime. ¶ Si ille. s. Bibulus est maleuolus omnibus: quod nunq̃ existimaui. i. iudicaui de eo: ego minus offender in me. i. si est maleuolus in me.

¶A me

¶ A ME.solum:& non ab aliis. ¶ Proderunt.quas accipiet ab eo a quo sit alienus. ¶ Nam ad senatum.alias probatio VBE.
nes eius:seu maliuolentiæ:seu alienationis animi adducit:quia cum scripsisset Bibulus ad senatum:quæ sibi communia essent cum Cicerone:sibi soli attribuebat:quia erant ad laudem:quæ uero erant sua solus communicabat cum Cicerone:quia ex eis aliquid reprehensionis merebatur:quæ autem ea sint Cicero declarat. ¶ Se ait curasse.idest quod sibi soli attribuit:cum id esset sibi commune cum Cicerone. ¶ Pecunia.quam ex præda contraxi. ¶ Quæstu.lucro. ¶ Permutaretur.uel in aliam pecuniam:quæ redderetur postea Romæ:uel in aliquas merces:quibus aliquod lucrum haberetur:ut interdum fieri solet:quod cum fuisset consilium tam Ciceronis quam Bibuli:Bibulus tamen sibi soli attribuebat. ¶ Quod autem. ecce peruersi animi indicium.qui sibi soli attribuebat:quod erat ei commune cum Cicerone:& quod esset proprium ipsius Ciceronis:sibi quoque ascriberet. Id autem hoc erat:nam cum haberet Cicero in Cilicia milites italos ad tuendam prouinciam missos:ea pacata discessu Parthorum Cicero milites dimittendos censuit:ut populum Romanum eius stipendii impensa leuaret:cuius rei cum Bibulus ne conscius quidem fuisset:scripsit ad senatum se quoque milites illos censuisse dimittendos:ut usurparet Ciceronis de ea re commendationis partem. Alariis
¶ Proprium.non alius cuiusquam:scilicet ut. ¶ Negarem uti.ut dicerem me nolle uti. ¶ Alariis. equitibus.qui alarii dicuntur:quod uice alarum pedites tegant. Militaria autem uocabula:ut uoluit Aulus Gellius:tradita sunt ab ipsis rebus:quæ ita nominantur propriis:quarum rerum in acie instruenda sui cuiusque uocabuli imagines ostenduntur. Sunt autem fere hæc quibus instructa certo modo acies appellari solet. Frons:subsidia:cuneus:orbis:globus:forfices:serra:alæ:turres:cornu. Et item quædam alia inuenire est in libris eorum:qui de militari disciplina scripserunt. ¶ Transpadanis. Longobardis ultra padum habitantibus. ¶ Id

Sin autem a me est alienior:nihil tibi literæ meæ proderunt. Nam ad senatum quas Bibulus literas misit:in his quæ mihi cum illo erant cómunia:sibi soli attribuit,se ait curasse:ut cum quæstu populi pecunia permutaretur. Quod autem meum erat proprium:ut alariis transpadanis uti negarem. Id etiá se populo remisisse scribit. Quod uero illius erat solius id mecum communicat. Equitibus auxiliariis inquit cum amplius frumenti postularemus. Illud uero pusilli:& ipsa maliuolentia ieiuni atque inanis,quod Ariobarzanem,quia senatus per me regẽ appellauit:mihique commendauit:iste in literis nó regem:sed regis Ariobarzanis filiũ appellat. Hóc animo qui sunt deteriores fiunt rogati. Sed tibi morem gessi,literas ad eum scripsi:quas cum acceperis:facies quod uoles. .Vale.

etiam.sicut ego:cum nihil omnino sciret. ¶ Populo.ut eius gratiam hoc facto quæreret. ¶ Quod uero erat solius.quod ipse solus fecerat me insciente mecum communicat:& quod hoc sit declarat:scilicet equitibus auxiliariis:hæc sunt uerba Bibuli:quæ scripserat ad senatum & Populum Romanum:cum enim peteret plus frumenti a populo Romano pro uictu equitum qui erant in Asia a sociis in auxilium missi:immiscuit Ciceronem qui nihil petebat:quoniam satis prouiderat suis. Bibulus autem scribebat in plurali numero. ¶ Postularemus.quasi dicat ego & Cicero:est autem oratio imperfecta:cuius pars tantummodo posita est ad indicandum maliuolentiam Bibuli:qui Ciceronem admiseret ei rei:cuius omnino esset ignarus:debuerat enim dicere cum postularem. ¶ Illud uero. aliud euidentissimum argumentum maioris maliuolentiæ:quod Ariobarzanem literis suis dedignatus est appellare regem:quia senatus eum opera & suffragio Cice. regem appellasset:& ipsum Ciceronem commendasset. Ariobarzanes Rex Cappadocum:quem Senatus Romanus regem appellauit:commendauitque Cicero ut eius regnum salutemque defenderet:ut optime apparet libro decimo quinto huius uoluminis in epistolis ad Marcum Catonem & Senatum:hunc Bibulus ob maliuolentiam in Cicerone in literis quas ad senatum scripsit:ubi opus erat eum nominare:noluit regem appellare:ne uideretur Cicero. honorare:cuius causa fuerat a Senatu Rex appellatus. ¶ Pusilli animi.parui:& minuti & uilis animi:id enim faciebat:ut ulciscerentur odium & maliuolentiam suam in Cice. uindicta autem delectari pusillanimi est. Iuuenalis. Quippe minuti semper & infirmi est animi exiguique uoluptas ultio. ¶ Ieiuni & inanis.insatiabilis.inexplicabilis:tractum a ieiuno & a uacuo & esurienti stomacho:qui non facile satiatur cibo:ita & animus iniquus non facile expletur maliuolentia. Iuuenalis Satyra penultima. Hinc ieiunum odium. ¶ Per me.opera mea. ¶ Commendauit. ut eius quasi patronus essem:& salutem regnumque tueret. ¶ Iste.Bibulus:ad contemptum autem dixit iste:quasi iniquus & maliuolus:qui dedignatus est quod Senatus est dignatus:scilicet appellare eum regem. ¶ Ariobarzanis.nam & pater eodem nomine appellabatur. ¶ Hoc animo.tali:tam malo & peruerso. ¶ Fiunt deteriores.fiunt peiores. ¶ Rogati.scilicet ab aliquo:cum quispiam rogauerit eos:ordo:qui sunt hoc animo quo est Bibulus rogati fiunt deteriores. ¶ Sed.quasi dicat licet sit tam malo animo:ut rogatus a me uideatur futurus deterior. ¶ Sed tibi morem gessi.obsecutus sum tibi:quia te ei commendaui. ¶ Literas.commendaticias pro te. ¶ Quas.literas:misit enim eas Cice.ad ipsum Caninium. ¶ Quod uoles. uel reddes ei uel omittes:ut tibi faciendum uidebitur.

¶ SIN autem:idest sed:sup.est alienior a me quam a cæteris:literæ meæ:scilicet commendatitiæ:nihil proderũt. ¶ Nã in his literis quas Bibulus misit ad senatum:ipse sup.attribuit sibi soli:quod erat mihi cõmune cum illo. ¶ Nam ait se curasse ut pecunia populi:scilicet Romani:permutaretur:idest daretur negociatoribus in prouincia:& reciperetur alia Romæ:cum quæstu:idest cum lucro. ¶ Autem:idest sed:ipse scribit se remisisse:idest relaxasse:tanquam onus:populo:scilicet Romano:id quod erat meum proprium:idest meo solius consilio & adiutorio factum:ut scilicet negarem uti alariis:scilicet militibus:in alis:idest cornicibus aciei locandis.trãspadanis:idest sumendis ex populo transpadum incolenti:ut sunt patauini heneti & cætera. ¶ Vero pro sed:ipse communicat mecum:idest mihi etiam attribuit:id quod erat illius solius:scilicet consilio aut opera factum:inquit enim in epistola ad senatum:cum postularemus equitibus:idest pro equitibus auxiliariis:amplius:idest plusquam:frumenti & cætera:id autem Cicero pro suis non postulauerat. ¶ Illud uero quod sequitur:sup.fuit animi pusilli & ieiuni:idest sterilis & infœcundi:quantum ad liberale facinus:ipsa maleuolentia:idest propter maleuolentiam ipsam:quod quia senatus appellauit Ariobarzanem per me:idest suasu meo:regem.s.Cappadocũ:cõmendauit mihi eum:scilicet tutandum:iste:scilicet uilis:quia maliuolus & turpiter agens:uidelicet Bibulus:appellat in literis suis non regem:sed filium regis:quia pater eius etiam Ariobarzanes nomine rex fuerat. ¶ Ii.sup.qui sunt hoc.i.huiusmodi animo:scilicet tam maleuolo:fiunt deteriores:idest adhuc minus boni:rogati.i.si rogentur:sed ego gessi morem.i.obsecutus sum tibi:scripsi literas ad eum:quas cum acceperis:facias quod uoles.i.aut dabis aut retinebis eas. ASC.

VBE.
Fficium. Scribit Ci. ad Thermū ꝑtorē siue ꝓcōsulē bithyniæ: q scripserat ad Ci. sibi grata fuisse officia q̄ in
Rhodonē cōtulisset: & ea ēt q̄ in ipm Thermū & cæteros ꝓstitisset: q̄re dicit se uehemēter gaudere. Deinde
qa discessuro Thermo ex ꝓuincia ɔtēdebat q̄stor eius cū legatis: ut potiꝰ ipse ꝓponeret̃ q̄ ipsi legati: & Ther
mus magis uidebat̃ inclinari ad legatos ꝓficiendos. hortat̃ Ci. ne hoc faciat: ne irritet aīum ipsius q̄storis no
bilissimi: ꝓbatq; interesse & utilitatis & honoris Thermi ꝓponere ipm q̄storē legatis: qs aūt fuerit hic q̄stor:
neq; Ci. hic dicit: neq; adhuc mihi est cōpertū. ⁋ Rhodonē. hūc intelligimus fuisse amicū quēpiā: aut forte ēt necessariū
Thermi. ⁋ Officiū. beneficiū: & prompti humanitatē.
⁋ Studia. fauores. ⁋ Indies. dietim: sed hoc minus est
in usu: nō incōgruū tamē. ⁋ Dignitatē. Auctoritatem.
Clæmē tia ⁋ Integritate. cōtinētia: ɔtra auaritiā. ⁋ Clæmētia. mā
suetudine: & est contraria iræ: remittit aūt clæmētia de
eo qd' posset quispiā de iure ꝑseq & punire. ⁋ Sed mi
hi. dat ei cōsilium ut ꝓponat potius quæstorē ꝓuinciæ
q̄ legatos: & reddit rōnē sui cōsilii. ⁋ Rōnibus. nego
ciis & utilitatibus tuis. ⁋ Aristoni. is a Thermo ad Ci
cerone missus fuerat de hac re: cui Ci. dedit hoc idē cō
silium: quod nūc dat Thermo ꝑ litteras: qd' graues eēt
suscepturus inimicitias: si legatis q̄storem præponeret.
⁋ Quod ostēdi. quod declaraui. ⁋ Vt. postq̄. ⁋ Igno
Ignomi nia minia. iniuria: dedecore. Ignominia (auctore Nonio)
dicuntur nominis nota. ⁋ Potēs. rebus & amicis. ⁋ Et
hercle. affirmatio sententiæ suæ.

M.T.C. Imperator. Qu. Thermo. procō. S.D.

Fficiū meū erga Rhodonē: cæteraq; mea studia: q̄ tibi ac tuis ꝓstiti: tibi hoī gratissimo grata eē uehemēter gaudio: mihiq; scito indies maiori curæ esse dignitatē tuā. Quæ qdem a te ipso integritate: & clæmentia tua sic amplificata ē: ut nihil addi posse uideat̃. Sed magis mihi: magisque quotidie de rationibus tuis cogitanti placet illud meum consilium: qd' initio Aristoni nostro: ut ad me uenit ostendi: graues te suscepturum inimicitias: si adolescēs ponēs: & notabilis a te ignominia affectus esset: & hercle sine dubio erit ignominia.

PHL. Fficium meum. Valde iucūdum est. cū qs offi
cium in quempiā ɔfert: ut illud accipiendi gra
tum esse cognoscat. Hinc ē illud Terētiani So
siæ dictū: gaudeo si qd feci aut faciā: qd' place
at Simo: & id gratū fuisse aduersum te habeo gratiā. Eodē mō nūc Ci. q in Thermū: & Rhodonē eius bñficia cōtulit: il
la Thermo grata fuisse uehemēter gaudet: erat aūt Thermus ꝓprætor in hellespōto & de ꝓuincia discessurus: & quē
nā in ꝓuincia suo loco dimitteret: agitabat. Contentio erat inter q̄storē eius & legatos maxima: cū qsq; ipsorū Thermi lo
co relinq conaret̃. Thermus aūt magis assentiri legatis: q̄ q̄stori uidebat̃: unde has Ci. ad eū lr̃as ꝓferendas curauit: qui
bus eū uehemēter hortat̃: & multis rōnibus ꝓbat: ut uelit q̄storem suū legatis anteferre. Sed priusq̄ hāc epistolam expli
Prætores cemus: pauca de hoc magistratu dicamus. Prætorū tria eē genera diximus: cum de honoribus publicis tractaremus: ur
banum: peregrinum & prouincialem. Prouinciales autem ad gubernādas: tutandasq; ꝓuincias cū exercitu legebant̃: q
& ꝓprætores dicebant̃: questoresq; secū ducebant: & legatos: & tot ꝓprætores creabant̃: quot urbes in deditionem. P.
Ius ho norariū R. deuenerant. Vrbani uero ꝓtores urbi ꝓsidebant: apud quos ius oē & publicū: & priuatum erat. Et eorū qdē tāta erat
auctoritas. ut ob honorū ius: qd' ab ipsis ferebat̃: honorariū diceret̃: & nouū ius cōdere: & uetera abrogare poterāt: & cō
sularē ꝓpemodū dignitatē obtinebāt. Lictores tñ sex dūtaxat habebāt. Sed cū Paulus Æmilius in hispaniā ꝓtor ꝓficisce
ret̃. xii. lictores secū duxisse a Po. Ro. cōcessos inuenio. Trabea itē ipsis erat & curulis sella: & cū ipsi abessent ꝓfectus ur
bis cōstituebat̃ eorū loco: & post tribunorū militū dignitatem fuerunt bellica tempestate instituti: ꝓp grauissimum onus
qd' cōsules sustinebāt. Peregrini postremū additi urbanis ꝓtoribus fuerūt: cū admodū īpediti essent: rebusq; gerūdis sa
tisfacere nequissent: q peregrinos audirēt. Prætores uero ideo appellati: q ꝓplo præirent. Id Lucilius: quē Varro testat̃
Præsto ait. Ergo ꝓtorē est añ & ꝓire: & eodē auspicio creabant̃: quo ɔsules: hinc & cōsulū collegas fuisse dicebāt. ⁋ Officium. nūc
Prestan tia beneficium. ⁋ Rhodonē. sororiū Thermi. ⁋ Præstiti. accōmodaui ad id faciēdū qd' petit̃. Sed huius uerbi significatio
peculiaris est meliꝰ eē. Itē excellere: uñ dr̃ ꝓstātia excellētia. Hi uero loci pleni sunt oēs beniuolētia: ut auditorem alliciāt.
Indies ⁋ Indies. hoc est quotidie. Verū indies: & indiē: & quotidie differūt. Indies. n. ut plurimū cum cōparatiuo iungimus: &
Indiem αὔξησιν hēt: ut hoc loco: indies maiori curæ. & tñ sine cōparatiuo: sed sua cū αὐξήσει. Indiē uero multi dūtaxat i pñti die rō
Quoti die nem accipiūt: & cū hoc uerbo uiuo: ut plurimū cōiungi uolūt. Sic Fabius: nō ut feræ: uolucres ꝓsentis mō tpis memores i
diem uiuunt. Verū ego in longi tpis rōnem Terentianā Pythiā accepisse intelligo: cum ait. Credo: sed idic istud Parme
In horas no fortasse qd' minitaris: tu iā pēdebis. Eodē mō in horas: & ī horā dicimus. Quotidie uero tā cū αὐξήσει q̄ sine αὐξήσει di
ci pōt: unde ex elegātia sermonis quotidie lego dicimus: idies lego nō dicimꝰ: & cū cōparatiuo: ut paulopost. Mihi magis
In horā magisq; quotidie de rōnibus tuis cogitāti. ⁋ Dignitatē. ꝓturā in hellesponto. Quod aūt ibi magr̃atum gessisset: aliæ no
bis ad eū litteræ significauerunt. Oīa inquit tibi cōmendo negocia eius: quæ sunt in hellesponto: & alibi. Siquid habebit
cum aliquo hellesponto controuersiæ: ut in illam administrationem reiicias. ⁋ Integritate & clæmentia. de his ēt alia in
epistola. Sed tamen cum me non fugiat quanta sit in prætore auctoritas: præsertim ista integritate: grauitate & clæmen
tia: qua te esse in omnis constat. ⁋ Sed mihi. consilium suma petit: ut quæstorem relinquat in prouincia suo loco non le
gatos. ⁋ Rationibus. de rebus ad rempu. pertinētibus: & honorē: & salutē tuā. ⁋ Aristoni. is enim ad Ciceronē pro hoc
negocio a Thermo missus fuit: & idem dedit illi ɔsilium: quod nūc dat Thermo. ⁋ Grauissimas. s. inimicitias suscepturū:
Inimicitiæ si legatos q̄stori ꝓponeret. ⁋ Inimicitias. Caue dicas inimicitiam numero singulari. Nusq̄ enim inimicitiam leges: nisi
apud Ennium: qui sic habet. Ego eo ingenio natus sum: amicitiam: atq; inimicitiam in fronte promptam gero. ⁋ Adole
Ignominia scens. quæstorem dicit. ⁋ Ignominia affectus. si tu de prouincia discessurus alterum reliqueris: q̄ quæstorē tuū. ⁋ Igno
minia. iniuria: est enim hæc nominis nota: atq; macula.

ASC.
Fficium & cætera. Thermus proprætor seu ꝓconsul Bithyniæ scripserat ad Ciceronem sibi eius officium in
Rhodonem gratum fuisse: de quo se gaudere nunc dicit Cicero: monetque ne legatos q̄stori: præsertim tam
nobili & potenti perferat. ⁋ Ordo est. Ego gaudeo uehemēter officium meū erga rhodonē: & cætera studia
mea: q̄ prestiti tibi ac tuis. s. amicis. esse grata tibi homini gratissimo: & scito dignitatē tuā esse mihi curæ idies
maiori: quæ quidem dignitas tua: amplificata est a teipso: integritate & clæmentia tua: sic ut nihil uideat̃ pos
se addi. s. ad eam. ⁋ Sed illud meum consilium: quod ostendi Aristoni nostro: scilicet communi amico: initio: ut. i. postq̄:
uenit ad me: placet mihi quotidie magis magisq;: uidelicet te suscepturum esse graueis. i. molestas tibi inimicitias: si adu
lescens: scilicet questor tuus: quem non nominat potens & nobilis: affectus eēt a te ignominia: scilicet in præferendis illi
legatis: & hercle erit ignominia sine dubio.

⁋ Habes

¶HABES enim. ratio quare erit ignominia. ¶ Superiorem. maiorem. ¶ Gradu honoris. quia apud prætorem maior dignitas erat quæstura: æquum autẽ erat eum præponi: qui honore esset superior: ut uisum est supra in epistola quæ incipit. Nõ potuit accuratius. ¶ Ille autẽ. ostendit quare præponẽdus sit legatis: quia præter nobilitatẽ familiæ suæ maximæ: e. l. enim quæstor: neque quæstor alterius: sed ipsius Thermi: ex quo magis adduci debet Thermo: ut ei faueat: & præponat prouinciæ. ¶ Viros optimos. laudat legatos: ut magis laudet ipsum quæstorem: quem i omnibus eis anteponit. ¶ Hoc ipso. hac ipsa re: præcipue. ¶ Quod. quia. ¶ Et quæstor tuus. nam si quæstor cuiusuis esset: deberet tamen eum præponere: nũc multo magis: ꝙ quæstor tuus est. VBE.

Habes enim nemînem honoris gradu superiorem. Ille autẽ ut omittã nobilitatẽ, hoc ipso uincit uiros optimos, hoiesꝗ; inocẽtissimos legatos tuos, qd' & quæstor est, & quæstor tuus. Nocere tibi neminẽ iratum posse perspicio, sed tamen tris fratres summo loco natos, promptos nõ indisertos te nolo habere inimicos, p̃sertim iure: quos uideo deinceps trib. pl. per triẽnium fore: tempora autem reip. qualia futura sint: qs scit? mihi quidem turbulẽta uident fore. Cur ego te uelim incidere in terrores tribunitios:

¶ Nocere. Antipophora utitur: dicit enim quæ a Thermo possent obiici: ꝙ paruifacit inimicitias ipsius quæstoris: quia nihil a quoquam ei nocere potest: ad quod sapienter respondet Cicero & caute monuit: ꝙ si nunc non posset nocere: posset tamen in futurum. ¶ Sed tamen. scilicet licet uideam neminem tibi posse nocere. ¶ Tris fratres. habebat enim ille quæstor duos alios fratres uiros præstantissimos: quos nunc Cicero metuendos esse dicit. ¶ Summo loco. illustri prosapia. extollit enim animum: & audaciorem facit originis nobilitas. ¶ Promptos. intrepidos: fortes. ¶ Non indisertos. Liptote: eloquentissimos. Prodest autem multum eloquentia ad conciliandum fauorem populi: & hæc omnia posuit: ut deterreat Thermum ab eorum inimicitiis. ¶ Inimicos: quia si unum ex eis læseris. ¶ Iure. qa plerũqꝫ aliqui fiũt nobis inimici nullo iure: nulla nostra culpa: ꝙ non est magnopere curãdum: sed nunc timendum est cum iure facimus nobis inimicos. ¶ Quos. fratres. ¶ Deinceps. per ordinem. ¶ Per triẽnium. per tres annos: quia alius succederet alii. ¶ Nam simul & eodem tẽpore tres fratres tribuni esse non poterant. ¶ Fore. futuros. ¶ Tribuni. ut habetur digestis de origine iuris a plebe creati sunt: qui essent plebei magistratus: iisdem temporibus cũ plebs successisset: anno uero decimoseptimo post reges exactos dicti tribuni. quia tunc in tris partes populus diuisus erat: & ex singulis singuli creabantur: partes autem in quas populus esset diuisus erant Rhamenses: Luceres. & Tatienses. Tribuni autem plebei ex tribunis militum: ut uoluit Varro: primũ facti sunt: qui plebem defenderent in secessione crustumerina: acceperunt autem nomen tribu. mill. ꝙ terni tribus tribubus Rhamnium: Lucerum: Tatiensium olim ad exercitum mittebantur: horum officium quando tribunorum mentio incepta admouet: non uidetur esse absurdum referre: ut & aliis locis possit hæc cognitio succurrere. Tribunorum igitur militarium officium: ut est digestis de re militari: uel eorum qui exercitui præsunt: erant milites in castris continere: ad exercitationem producere: claues portarum suscipere: uigilias interdum circuire: frumentationibus commilitonum interesse: frumentum præbere: mensuræ fraudum coercere: delicta secundum suam auctoritatem his modis castigare: principiis frequenter interesse: querelas commilitonum audire ualitudinarios inspicere: officium regentis exercitum nõ tantũ in dãda: sed etiã obseruãda disciplina cõsistere. ¶ Quis sit. q. d. nemo: quia quotidie aliqua innouant. ¶ Mihi. dicit iudiciũ suũ. ¶ Videnẽ. putanẽ. ¶ Turbulẽta. tristia: plena pturbatiõis. ¶ Incidere. deuẽire: incurrere. ¶ Terrores tribu. ut timeas illos tris frates futuros tribũos: quoniã magna erat auctoritas: & ꝑpotestas tri. ple. qui plerũqꝫ populum quo uellẽt flecterẽt. ¶ Cur uelim. quare debeo uelle: quasi dicat nulla est cã: cũ & te diligã: & tu facile prouidere possis. Tribũi

¶HABES. argumentum ab auctoritate. Et est ratio quare sit ignominia ¶ Honoris gradu superiorẽ. quoniã quæstura pluris apud prætorẽ erat q̃ legatio. Thermus enim quæstorẽ habebat & legatos. Nam uice imperatoria quæstores in exercitu ex decreto. P. R. fugebanẽ. ¶ Nobilitatem. raro sine adiuncto ponimus. Meson est. In laudem uergit: & in uituperationem: dicta quidem quasi noscibilitas: & nobilis quasi noscibilis. unde nobile scortum: nobilem latronem dicimus. Eiusdem sunt naturæ eximius & insignis: unde meretricem insignem & eximiam appellamus. ¶ Hoc ipso. hac re qd ẽ quæstor. ¶ Nocere. Antipophora est. Respondit enim tacitæ obiectioni: quam Thermus facere potuisset: & dat ei consilium: ut euitet inimicitias. ¶ Perspicio: antiqui spicio sine compositione dicebant. hoc tempore sine cõpositione utimur: & pro qualitate coniuncti significationem amplectitur. ¶ Tres fratres. habebat enim questor eius fratres duos. ¶ Dictus frater: quasi fere alter: unde Cice. de Qu. fratre dixit. quod alterum me reliquissem. Siue a lingua græcorum antiquissima φρατορ quia ἀδελφὸς hodie nuncupatur. ¶ Summo loco natos. dat his auctoritatem: & locum pro nobilitate generis capimus: alias argumentum significat extra notam eius nominis significationẽ. ¶ Promptos. diligentes: & strenuos. ¶ Nõ indisertos. eloquentes: maximam enim uim habet ad concitandum populum eloquentia. Dicuntur enim hæc omnia ad perterrendum Thermum ut quæstori tuo legatos anteferat. ¶ Per triẽniũ fore. quoniam tres erant fratres: & qsqꝫ per se tri. ple. futurus erat. Triplex est. n. in his quæ tempus significant dicendi modus. Aut in accusatiuo sine ꝑpositione. Teren. Tandem non ego illa caream si sit opus: uel totum triduum. Aut in ablatiuo sine præpositione. Ci. Paucis enim diebus eram missurus domesticos tabellarios: aut in accusatiuo cũ præpositione. Quintilianus. Post impetratam studiis meis quietem: quam per. xx. annos erudiendis iuuenibus impenderam. ¶ Turbulenta. Metaphora: uidebat enim Cæsarẽ & Põpe. uelle rempu. occupare. ¶ Tribunitios. t. ex quo tres fratres dixit per triẽnium tri. ple. futuros: & bene terrores dixit: maxima. n. erat tribunorum auctoritas: oĩa. n. decreta Senatus irrita habebanẽ: nisi p eos approbata fuissent. ¶ Adde q. q. t. p. licet uocationẽ nõ haberẽt: ut inqt Varro: nõ mõ priuatũ: sed etiã cõsulẽ in rostra uocari iusserũt. Sed qre ius uocãdi nõ haberent: cũ sũmã coercẽdi ptãtẽ habuissent. A. G. explicauit. Et alibi nos de tribunis locuti sumus. PHI. Nobilitas Nobilis Eximi? Insignis Perspicio Frater

¶ENIM pro quia: tu neminẽ habes superiorẽ gradu honoris: aũt. i. sed: ille s. quæstor tuus: ut omittã. i. taceã nobilitatẽ eius: uicit hoc ipso: legatos tuos uiros optimos: & hoies inocẽtissimos: q: est: &. i. simul q̃stor: &. i. simul questor tuus. Quæstor aũt a ꝯquirẽdo & colligẽdo dictus est: qui publica uectigalia recipiat: & stipẽdium militibus penit. ¶ Ego pspicio: ne forte id dicat aut cogitet hoc addit: neminẽ iratũ. i. licet sit iratus posse nocere tibi: sed tñ nolo te hr̃e inimicos tres fratres natos sũmo loco. i. clarissimis natalibus: prõptos. i. expeditos ad dicẽdũ & faciẽdũ: nõ idisertos. i. nõ iptos artis dicẽdi: quos uideo. i. aiaduerto: fore deiceps. i. p ordinẽ tri. ple. p triẽniũ. ¶ Aũt. i. sed: licet nemo tibi his rebus stãtib⁹ nocere possit: qs scit qualia tẽpora sint reip. futura: quasi dicat nemo. ¶ Quidẽ. i. certe: ea uidenẽ mihi fore turbulenta: sicut maxime fuerũt: ut ex ultima epĩa ad Cæliũ ædilẽ patuit: igiẽ cur. i. qua de cã. q. d. nulla iusta. ¶ Ego uelim te incidere in terrores tribunitios. q. d. licet nocere forte non poterunt: terrere tamen potuerunt. ASC.

VBE. ℂPRæsertim.ostēdit qđo possit prouidere. ⁋ Præsertim.q d.hac præcipue existēte causa. ⁋ Cum pos.ante.cū possis præponere quæstorē legatis sine reprehensione cuiusq̄:quia quisq; scit id eē iustū & honestū. ⁋ Qui.qstor. ⁋ Dignum ma.si imitatus fuerit maiores suos:& se pro fama illoꝝ gesserit. ⁋ Ex aliqua parte.qa ex una parte erit laus:eius:q se bñ gesserit:ex altera tua:qui eum ad aliam puinciam errexeris. ⁋ Sin offen.peccauerit. ⁋ Quid . aliquid. ⁋ Sibi.cōtra se: in dedecus suū. ⁋ Nihil tibi.nihil in dedecus tuū:& ita arguit: quod utcumq; sit ille administraturus puinciā:ipsi Thermo nulla omnino futura est reprehensio. ⁋ Quæ.m. ostendit Cice.se adductū iure amicitiæ hæc scripsisse. ⁋ Quæ.u.

præsertim cum sine cuiusquam reprehensione legatis quæstorē possis anteferre. Qui si dignum maioribus suis se præbuerit, ut spero & opto, tua laus ex aliqua parte fuerit. Sin qd offenderit sibi totū nihil tibi offenderit. Quæ mihi ueniebāt ī mētem, quæq; ad te pertinere arbitrabar, quod in Ciliciam proficiscebar, existimaui me ad te oportere scribere. Tu quod egeris, id uelim dii approbēt. Si me audies uitabis inimicitias, & posteritatis ocio ɔsules. Vale.

Venio in mentem: in.m.quæ cogitatione ipsa comprehendebam.Nā uenire in mente interdum est recordari:īterdū cogitare. ⁋ Pertinere ad te.spectare ad tuū comodum. ⁋ Oportere.decere: propter amicitiā nostram. ⁋ Quod.qa. ⁋ Proficiscebar in Ciliciam.fuerat enim in Cappadocia cum Ariobarzane rege. ⁋ Tu quod.sensus est:dii bene uertāt quod egeris:& id tibi bñ succedat. ⁋ Audis.m.mihi credes:mihi auscultabis: & obtēperabis. ⁋ Consules.prospicies:prouidebis. ⁋ Ocio posteritatis.quieti etiam tuorum:qui post te futuri sunt.

PHI. ℂPræsertim.hac potissimū rōne. ⁋ Sine re.qm iustū & honestū. ⁋ Offenderit.in aliquo errauerit. ⁋ Nil.ti.of. in nullū detrimētum tuū sine dedecus cadet. Sed si quid mali & dedecoris erit:sibi erit. ⁋ Proficiscebar in ci.nā cū Ariobarzane rege ibi steterat. ⁋ Oportere.cōuenire:iure amicitiæ nr̃æ:q̄ motus hæc oīa ad te scribēda putaui. ⁋ Dii ap.q tibi bñ succedat. Dii bene uortant:apud antiquos dici solebat:qñ aliqd p̄ter spem ueniebat:cū aliter euenire timuissent:qbus reb⁹ ita se in utrāq; ptē uertentibus: Vertūnū deū p̄ɔsse putabat antiquitas. ⁋ Si me au.mihi ascultabis:& si meis uerbis audiēs fueris. Nec ausim dicere.si meis uerbis audies:licet in captiui duo Plautus dixerit. Haud audiebat facto:dicimus.n.audiens sum tibi:pro obedio tibi:& audiēs sum te:pro audio te . ⁋ Posteritatis ocio ɔsules.ut tu & posteri tui oēs tranquille & quiete uiuatis: hoc cōsequi poteris:si quæstorem istum beneficiis tuis afficies.bst.n.tibi cōsulere tibi prouidere.Lucanus.Cōsulite extremis angusto in tempore rebus:sed ad corporis & rerum extremarū magis q̄ ad animi bona pertinere uidetur.

Bñ uortat

ASC. ℂPræsertim cum possis anteferre legatis quæstorem sine reprehensione cuiusq̄:qui.s.qstor:si præbuerit se dignū maioribus suis:ut spero & opto:sup. eū se præbituꝝ eē:fuerit:sup.id laus tua ex aliqua parte:qa tu primus eū ad dignitatem promoueris: sin.i.sed si:ipse offenderit.i.peccauerit:totū sibi.i.detrimentū & dedecus suū:nihil tibi:qa tu eū quē debes ptuleris. ⁋ Ego existimaui me oportere scribere ad te ea q̄ ueniebāt mihi in mētē:q̄ arbitrabar ptinere ad te:qđ.s.hæc scribēs pficiscebar in Ciliciā:ego uelim dii approbēt id qđ tu egeris. ⁋ Si audies me.i.obedies mihi:tu uitabis inimicitias & cōsules.i.pspicies ocio.i.paci:posteritatis:idest post te futuroꝝ:quia ex simultate iacta longa surgere solet discordia.

M.T.C.Impa.S.D.Cælio cōsuli Lucii filio.

CVm optatissimū nūciū accepissem te mihi quæstorē obtigisse, eo iucūdiorē mihi eā sortē sperabā fore, quo diutius mecū in puīcia fuisses, magni enim uidebatur īteresse ad eā necessitudinē, quā nobis sors tulisset,

VBE. CVm optatissimum . Voluptatē ōndit:quā cœperat q Cęlius sibi quęstor obtigisset: & molestiam q nimis tardare uidebatur. timebat eni ne anteq̄ Cælius in puinciam ueniret:ipse de puīcia decessisse. Demum omnia pro eo se facturum pollicetur:& maxime hortatur:maturet accessum:& id reipu.ac utriusq; ipsorum plurimū interesse commemorat. Is est ille Cælius:quē Ci.de prouincia decedens puinciq; pposuit:ut in superiori dixit epist.ex quo apparet has ep̄las nō eē ordine collocatas. Inqt.n.ego de puincia decedens:q̄storē Cæliū pposui puincę. ⁋ Nūciū.tā pro eo qui nūciat:q̄ pro re ipsa quę nūciaƚ:masculino genere dicimus . ⁋ Eā.sortē fortunā:q.s.mihi quęstor obtigisset. ⁋ Eo & quo.tanto & quanto. ⁋ Magni.n.facta ppositione rōnem adiungit:pro q̄ maxime has dictiones locare solemus:nā.n.nāq;. ⁋ Magni.i.plurimę utilitatis:& magni momēti. ⁋ Necessitudinē.coniunctionem & amicitiam. Est enim necessitudo:ut inquit Gellius:ius quoddā & uinculū religiosę coniunctionis:& eiusdē significationis dicit esse necessitas:a qua necessarii aliquo iure affinitatis:atq; familiaritatis coniuncti appellanƚ. Altera utriusq; uocabuli significātia nota est oībus. Quod aūt necessitas p iure amicitię ac affinitatis uinculo posita sit: Cęsa. in Plancia rogatione ōndit his uerbis. Equidē mihi uideor pro nostra necessitate:nō labore:nō opa:nō industria defuisse. Est aūt sensus:mihi quid prestantissimum esse uideatur:quod ad nostram ɔsuetudinē:quę diu inter nos fuit:etiā ista necessitudo & coniunctio quęsturæ accederet:quā sors ipsa:& fortuna nobis dedit:ut quęstor meus esses.

Necessitudo Necessitas Necessarius

PHI. CVm optatissimum. C.Cælius adolescens nobilissimus & optimus designatus fuerat quęstor Cic.in Cilicia qua re primum Cicero se ualde gaudere ostēdit:deinde quia iam diu neq; a Cælio:neq; a quoq̄ alio literas accepat de eius aduētu in Ciliciā:& appropinquabat finis magistratus. Ci.dicit se uereri ne Cælius tm differat aduentum suū:ut ipse Ci.ante discesserit ex puincia. Ex quibusdā aūt literis eius dicit se nihil percipere potuisse:quia in his neq; dies neq; locus erat scriptus:unde essent datę. deniq; ōndit Ci.q licet Cæli⁹ a qbusdā sibi amicissimis fuerit cōmēdatus:nulla tn̄ cōmēdatio maior apud se esse pōt de eius dignitate: q̄ litera ipsius. Quāobrem rogat ipsum: ut ueniat q̄primum: pollicet.n.se oīa in eū collocatuꝝ:qđ facilius efficere poterit si fuerit in Cilicia apud eum. ⁋ Optatissimū.gratissimū/iucūdissimū. ⁋ Te obtigisse.te euenisse:electū esse eā sorte:eā fortunā: q obtigisses mihi quæstor:nā sorte eligebanƚ. ⁋ Eo.tāto. ⁋ Quo.quāto. ⁋ Diutius.longiori tpe:qa multū tp̄s fuerat hic Cęlius cū Ci.in puincia:anteq̄ factus esset qstor. ⁋ Magni interesse. plurimi referre:magni esse pōderis & momēti.

ASC. CVm optatissimū &c̄.Gratulaƚ Cælio Lucii filio:non qdē superiori sed alteri:quod sibi quæstor sit designatus. Ordo est. Cum ego accepissem nuncium optatissimū:utpote te obtigisse.i.sorte quadam euasisse quęstorē mihi.i.in prouincia mea mecū:sperabam eam sortem.i.sortionē:fore mihi iucūdiorem eo.i tanto: quo idest quanto:fuisses diutius mecū in prouincia:nō enim solebant quæstores assidue aut statim esse in puincia:sed cū pecunia publica recipienda & militibus persoluenda esset:enim.i.qa:uidebatur.s.mihi:interesse idest referre magni ad eam necessitudinem.i.uiculum amoris:quam sors tribuisset nobis:quoq;.i.etiam.

ℂ Consuetudinem

¶ CONsuetudinē. Ci. nūq̄ dixit cōuersationē. ¶ Accedere. adiūgi in Cilicia: huius puinciæ initiū dn̄t esse Coracesiū oppi. sed Artemidorus Celederim ciuitatē. ¶ Ad decimū calēdas q̄ntiles: circiter. xx. diē Iunii. Sed aiaduerte cum dici m⁹ decimo calēdas: & ad decimū calendas. nā per. x. calen. dies certus oñdit: q est decimus a calen. futuri mēsis. Sed cū dicim⁹: ad decimū calen. nō ipsum decimū diē accipimus: q est ante calen. futuri mensis: sed aliquē diē illis pximū. Itaq; ad p circiter accipiēdū est. Quītilis uero mēsis a numero appellatus est: q erat q̄ntus a Martio: a quo annus cœpit initiū. Inde q̄m Cæ. eo mēse natus est: in eius honorē Iulius noiatus est: & q seq̄t sextilis dicebat: nūc August⁹ ab Octauio Augusto dict⁹ est. Septēber Germanici nomē accepit. Inde Octobrē Domitianus iussit suo noie appellari. Sed ubi ifaustū: ut ait Macro. nocabulū uisum est: ex oi ære uel saxo placuit eradi. Mēses quoq; usurpatione tyrānicæ appellationis exuti sunt. Cautio postea pncipiū diri ois ifausta uitāntū mēsibus a septē usq; ad decem prisca noia reseruauit. ¶ Faciēdū. caue dicas fiēdū. ¶ Valet. pōt: & hēt magnū pōdus. ¶ Sicuti. d. c. q̄a cōmendatio amicissimoꝝ nr̄oꝝ mltū apud nos ualere debet. ¶ De tu. q. d. si multū ualerēt p dignitate alterius: q̄to magis pro tua. ¶ De nr̄a. c. de nr̄a beniuolētia: & necessitudine huius tuæ q̄sturæ. ¶ Maximi. p. maximæ auctoritatis: maximi effectus. ¶ Quæcūq;. o. oēs honores: ponit. n. hic q̄cūq; simpliciter p oia: neq; hēt aliquā uim relatiuā in hoc loco. ¶ Proficiscent. a. t. uenient ad te: in te ɔferent. ¶ Habitā. r. hītum respectū: habitā ɔsideratione. ¶ Tuoꝝ. m. q hoies clarissimi fuerūt. ¶ Cōsequar efficiā. ¶ Interesse. utile esse: hūc aūt Cæliū eū sine dubio esse puto: quē Ci. de puincia discedēs: puinciæ p̄posuit: ut uisum est in epistola q̄ icipit. Nō potuit accuratius: uñ apparet nō eē obsuatū: ut epi. in hoc uolumine eo ordine ponerent: quo essent scriptę: nā hāc scriptam añ memoratā ad Cæl. ædilē oibus sane itelligētib⁹ facillime ɔstat. Itēq; est de multis aliis in aliis libris dispositis & maxime: q sunt in seq̄nti lib. ad App. scriptę: qui fuit pcōsul & impator i Cilicia añ Ci. cū in pcedētibus appareat eū iā fuisse i puicia & successisse App. debuerat igit̄ hic tertius liber: q seq̄tur p̄poni secundo.

VBE. Coracesium Celederis Quintilis

consuetudinē quoq; accedere. Postea quā nihil mihi neq; a teipso: neq; ab ullo alio de aduētu tuo scriberetur, uerebar ne id ita caderet: quod etiā nūc uereor: ne anteq̄ tu in prouinciā uenisses: ego de prouincia decederē. Accepi aūt a te missas lr̄as in Ciliciā: cū essem in castris ad. xii. calē. q̄ntiles scriptas humanissime, qb⁹ facile & offiū & īgeniū tuū pspici posset, sed neq; uñ: neq; quo die datæ eēnt, aut quo tēpore te expectarē significabāt: nec is q̄ attulerat a te accepat, ut ex eo scirē quo ex loco atq; tpe eēnt datæ. Quæ cū essent icertæ: existimaui nihilominus faciēdū eē: ut ad te statores meos & lictores cū meis lr̄is mitterem, q̄s si satis opportuno tpe accepisti gratissimū mihi feceris: si ad me ī ciliciā q̄primū ueneris. Nā q̄d ad me Curi⁹ ɔsobrin⁹ tuus: ut scis: mihi maxime necessarius: quod itē consul Virgilius propinquus tuus familiaris noster de te accuratissime scripsit: ualet id quidem apud me multum: sicuti debet hoium amicissimoꝝ diligens cōmendatio. Sed tuæ lr̄æ de tua pstertim dignitate: & de nostra ɔiunctiōe maximi sunt apud me pōderis. Mihi quæstor optatior obtingere nemo potuit. Quāobrē q̄cūq; a me ornamēta in te pficiscent: elaborabo ut oēs itelligāt a me hītam eē rōnē tuæ: maiorūq; tuoꝝ dignitatis. Sed id iā facili⁹ ɔseq̄r: si ad me ī ciliciā ueneris q̄ ego & mea & rep. & maxie tua iteresse arbitror.

¶ CONsuetudinē. cōuersationē: quā habuissem⁹ añ simul ī puincia. ¶ Necessitudinē. cōiunctionē. s. q̄sturæ. ¶ Sors. fortuna. ¶ Accedere. addi: adiungi. i. uidebat mihi eē maximū q̄ddā: q̄ ad ɔuersationē: q antea inter nos fuisset i puincia: adiūgeret: ēt ista necessitudo q̄sturę: quā fortunā: q te q̄storē meū eē uoluit nobis dedisset ¶ Scriberet̄. p scribebat̄: elegāter apud Ci. sępe ita legīt. ¶ De aduētu tuo. q̄ñ eēt futurus. ¶ Verebar. timebā uel dubitabā. ¶ Caderet. accideret: simplex p cōposito. ¶ Decederē. abirē de puicia añ tuū aduētū. ¶ Accepi. dic ex ei⁹ lr̄is cognouisse ei⁹ īgeniū optimū: se nō quo tpe esset uēturus. ¶ Humanissime. eruditissime. ¶ Officium. erga me. ¶ Ingenium. eruditissimum. ¶ Perspici. cognosci. ¶ Sed neq; significabāt. nō iudicabant. ¶ Vnde. ex quo loco: an Roma: an aliunde. ¶ Quo tpe. an sero an cito. ¶ Nec is. nec ille. ¶ Attulerat. ad me lr̄as tuas. ¶ Accepat. a. t. sed ab alio: cui fortasse tu ante dedisses ferēdas. ¶ Ex eo. q̄a q accipit lr̄as ab eo: q scripsit aut misit: scit quo loco: & quo tpe sint datæ: q̄d scire nō possunt: q interdū p iter ab aliis accipiūt. ¶ Quę. de aduētu tuo. ¶ Statores. ut dixim⁹ supra satellites. ¶ Lictores. ministros meos: ut dictū est supra: existimaui faciēdū: ut mitterē: elegāter utit̄ Ci. p existimaui mittendos: existimaui faciēdū: ut te admonerē: pro existimaui te admonēdū: & sic de reliq̄s. ¶ Opportuno. idoneo: ut possis accelerare: anteq̄ ego finito magr̄atu discedā. ¶ Quāprimū. raptissime celerrime. ¶ Nā q̄. dicit nullius lr̄as cōmēdatitias de Cæl. plus apud se ualere: q̄ lr̄as ipsius Cæl. licet istoꝝ: quos noiat lr̄as plurimū ualere dicat. ¶ Necessarius. amicus. ¶ Propiquus. sanguine nō habitatione. ¶ Statores. hos uernaculos sermone puisionatos dicim⁹: a sistēdo uel stādo appellatos: uñ Iuppiter: stator: q̄d stare fecerit fugiētes romanos: & q apparitores magistratuū nūcii tabellariiue fuerint statores appellati sunt. ¶ Lictores. a ligādo appellatos uult Gel. ex opione Valgi. Ruf. Tiro tñ Ci. libert⁹ a lino: uel a litio quo cincti erāt & magr̄atibus ministrabāt: lictores dictos refert. ¶ Propiquus. ad genus: loca: & sanguinē. uicinus ad loca. ¶ Cōsobrinus. q̄si sororius dictus est. Sobrini. n. sunt ex duab⁹ sororib⁹ ex fratre. Cōsobrini uero ex fratre: ac sorore: cū alter ex fr̄e: alter ex sorore natus sit. A e ex duob⁹ fr̄ib⁹ patrueles noiant̄. ¶ Necessarius. amicus. ¶ Maxie. Pō. q̄d plurimū facio p cuiuscūq; cōmēdatione: sed pstertim p dignitate & honore tuo. ¶ Proficiscent: cōferent. ¶ Ornamēta. honores & cōmoda. ¶ Hitā eē rōnē. hr̄e rōnē: cū genitiuo positū significat respectū hr̄e: sed q̄ñ ablm̄ ponimus: cū hac p̄positione cū: significamus hr̄e cōmertiū: atq; negociū. Ci. in Catone maiore. Rōnē hēt cū terra: q̄ nunq̄ recusat impiū.

PHI. Stator Lictor Propinquus Vicinus Consobrinus Sorori⁹ Patruelis Habeo rōnem

¶ CONsuetudinē. i. familiarē cōuersationē accedere. i. addi. sed sup. ¶ Posteaq̄ nihil scriberet̄ mihi: neq; a teipso: neq; ab ullo alio: de aduētu tuo uerebar: q̄d ēt nūc uereor: ne id caderet. i. eueniret ita: ne p̄ nt: priusq̄ uenisses i puiciā: ego decederē de puincia. ¶ Accepi aūt: cū essem in castris ad. i. circiter: duodecimū. s. diem: calēdas. i. ante: aut iter calēdas: q̄ntiles. i. iulias: lr̄as missas a te: scriptas humanissime: q̄bus & offm̄: & ingeniū tuum posset pspici facile. ¶ Sed lr̄ę ille neq; significabāt. i. neq; exprimebāt: unde. i. de quo loco: neq; quo die essent datæ: antquo tpe ego expectarē te. ¶ Nec is q̄ attulerat: sup. eas: acceperat eas a te: ut scirē ex eo: ex quo loco: & quo tpe eēnt datæ. ¶ Quæ. s. quo loco: & quo tpe & c. cū essent incerta: tñ. i. nihilominus ego existimaui esse faciēdū: ut mitterē ad te statores meos. i. satellites: & nūcios ad hęc paratos: q̄les sunt: quos postos dicunt galli: & lictores. i. ministros publicos: cū insignibus suis: cū lr̄is meis: quos si acce-

ASC.

pisti tpe satis opportuno:ut.s.ea q̃ mādarē exeq posses:tu feceris mihi gratissimū si ueneris:q̃primū.i.ualde cito ad me i Ciliciā. Nā q̄ Curtius cōsobrinus tuus.i.sororis patris tui filius:necessarius mihi maxime.i.maxia necessitudine deuinctus mihi.ut scis:itē qđ Vergilius ꝓpinquus.i.cōsanguineus tuus:familiaris nr̄ scripsit accuratissime de te:id qdē ualet mu tū apud me. Tātū.n.ualuit:qđ eū postea uicariū i eliqrit:sicut diligēs cōmēdatio hoium amicissimoꝝ debet.s.mīi ualere:sed lrę tuæ ꝑferti de tua dignitate:& de nr̄a cōiūctiōe.s.p uinculū amicitiæ:sunt apud me maximi ponderis. Nemo potuit obtingere.i.sorte euenire mihi:q̄stor optatior.s.quā tu:quāobrē q̄cunq ornamēta ꝑficiscent a me in te: hoc est:qbusc̄q te ornabo:ego elaborabo:ut oēs intelligāt rōnē.i.respectū & curā:dignitatis tuæ:& maioꝝ tuoꝝ eē habitā a me.s.in te ornādo. Sed ego cōsequar iā facilius id.s.ut te ornē ꝑ dignitate tua:si ueneris ad me in ꝓuinciā:qđ.s.te uenire in ꝓuinciā priusq̃ discessero:ergo arbitror interesse.i.in re:& utilitate esse:& mea:& reip.& maxie.i.pcipue tua. Quia decreuerat eum derelinquere uicariū donec successor adueniret:qđ etiam ex superioribus fecisse constat. Vale.

VEE. SI ipsa res. Rogat⁹ Ci.ab App. pulchro imꝑatore i Cilicia:ut sępe ad eū scriberet:qđ i rep.ageret:dic̄ se breui⁹ scribere:qa Phania ei⁹ libert⁹ uir curiosissim⁹ oīa diligētissime explanabit:quē sūmope laudat. Ita q̄ hac cā de rep.partius scribit:de amore āt suo erga eū ita sūmati scribit:ut dicā eū sibi charissimū:& pp hūanitatē ei⁹:& pp gratitudinē. Itaq pollicet̄ se eē refarturū q̄cqđ itermissum est:& officiis:& lr̄is. Postea laudat ēt Cilicē libertū Appii:ita tn̄ ut ei uideat̄ anpōnere Phaniā:de quo i ꝑncipio eplæ dixit. Postremo cōmēdat ei. L. Val. quēdā iuris ꝓfessorē:quē & gratū erga Lē. esse ōndit:& maximā hr̄e fiduciā in lr̄is Cice. de se cōmendaticiis ad Len. Ipsa.q̃ optime se nouit. Narrare pos.hēret linguā:ut posset ipsa statū suum exprimere. Quo mō.i.quo statu. Facilius.clarius. Liberto. libertus is dr̄:q eū eēt suus manumissus est:& libertate donatus. Ita est nō.m.p.intelligēs & memor eoꝝ q̃ uidit:aut audiuit. Nā prudētię tres sunt ptes:itelligentia p̄ntiū:memoria ꝑteritoꝝ:ꝓuidētia futuroꝝ. Curiosus.sollicit⁹:diligēs in iuestigādis reb⁹. Q đ ui.i. q̄ntū uidi & cognoui. Explanabit.plane declarabit. Id.n.dicit duplr̄ sibi ꝓdesse:qđ Phania oia Ap.explanabit. Id.i.q̄ oia tibi explanabit. Ad breuitatē lr̄aꝝ.ut breuius scribā:ꝑmā cōmoditas. Et ad reliq̄s res.i.cæteras i rep.tractādas:& est secūda cōmoditas. Prouidentius.aptius & utilius. De mea. dicit sua interesse aliqđ scribere de suo erga App.amore:licet Phania possit ēt aliqđ referre. Aliq̃.m.p.aliquantulū mea iteresse:& esse ex aliq̄ parte offīn meū. Persuade ti.certissimū habe:cōfide. Suauitates.delectationes ingenii quo plurimum polles:ego autem ualde delector ingeniosis. Humanitatis.doctrinæ.

Libert⁹
Tres partes

PHI. SI ipa. Fuerat olī iter Ci.& Ap.singularis beniuolētia:& iucūdissima ꝯsuetudo:q̃ aliq̄tulū itermissa:hic nūc lr̄is reuocat̄ i gratiā. Meminit ueteris iter se ꝯsuetudis:& ita narrat oia: ut simulratis oblit⁹ eē uideat̄. Ap.i Cil.pcō.& ipator erat exercit⁹:ad eū Phāia se ꝯferr:cui dat Ci. ad Ap.lr̄as breuiores:q̄ istituerat:cū relaturū eē Phaniā oia diligētius putabat:q̃ i rep.gerebant̄. Tāgit adhuc q̄dā de amor̄ suo i Ap.quē dic̄ eē sibi charissimū:& lōgi tpis usurā:q̄ caruerūt lr̄aꝝ crebritate refartuꝝ. Laudat & itē Phania:& i calce lr̄aꝝ ei. L. Vale.cōmēdat. Respu. Romu.apđ Dioy.īqt se audire mltas eē apđ gręcos:& barbaros reꝝ publicaꝝ formas:tres uero ex oib⁹ eē ab eis:q utant̄ sūme laudatas:nec ullā tn̄ eaꝝ eē sincerā:ueꝝ pestes adesse q̄sdā unicuiq̃ igenitas:ita ut difficilis fieret optie electio:uidebatq eos p ociū ꝯsultātes dicere utrū se ab uno gubernari:an a paucis uellēt:an cōstitutis legib⁹ ꝑplo ꝑmittere reip.ꝓcinctū. Narrare.tāq̄ res aiata. Quomō.quo i statu:& fortūa. Prudēs.ut meminit oīa:q̄ uidit & audiuit i rep. Prudētię ptes sūt:mēoria:itelligētia:& ꝓuidētia. Curiosus.diligēs:& accuratus ad idagādas:& ꝑscrutādas res. Id.n.q̄ Phania sit ita prudēs:& qđ facil⁹ oia explicabit. Ad reliq̄s res ꝓuidēti⁹.cū si q̄ sūt secreta reꝝ i rep.tractāda:q̄ tuis lr̄is cōmitti nō possunt:ipe tibi oia explicabit. De mea.a.b.Id nūc ipe nō diceret:nisi simltas iter eos fuisset exorta itermissa amicitia. Meę ptes.officia:& effect⁹:ptes.n.nūero pluratiuo:idē significāt qđ offīn:ut meę ptes sūt:hoc ē meū offīn:& ad me attinet:ad me ptinet:mei muneris ē. Persuadę.certissimū puta. Suadem⁹ facilia.ꝑsuadem⁹ difficilia. Et suadere faciētis ē:ꝑsuadere ꝑficiētis. Ingenii.optiæ nāx:& ē.ꝺια αυτοϒ.

suadeo
Persuadeo

M.T.C.Epistolaꝝ familiarium. Liber Tertius.

M.T.C.Ap.Pulchro Impatori.S.D.

SI ipa res tibi narrare posset quō se hēret nō facili⁹ ex ea cognoscē posses,q̄ ex liberto tuo phania:ita ē hō nō mō prudēs,ueꝝ ēt uir æquus:& q̄ uidi curiosus. Quapp ille tibi oia explanabit. Id.n.mihi & ad breuitatē ē aptius:& ad reliq̄s res ꝓuidētius. De mea āt bēiuolētia erga te:& si potes ex eodē Phāia cognoscē,tn̄ vn̄r ēt aliq̄ meæ ptes. Sic.n.tibi ꝑsuadē carissimū te mihi eē:tū pp mltas suauitates igenii.

ASC. SI ipa resp.&c. Hec ē pria.iii.li.epla ad Ap.pulchrū:ad quē reliq̄ fere scribēt̄. Est āt amicitię recōciliatiua.& imitatiōe digna. Primū cōmēdat Phanię prudētiā. Deide amorē suū i Ap.modeste cōmemorat:& Ap.mirifice laudat:tū Cilicē libertū ei⁹ extollit:& demū Vale.laudat. Sane qa Ci. Ap.i Ciliciā successit:uñ.ii.libri eplę missę sunt:cōstat argumēta.iii.li.añ.ii.argumēta euenisse. Vñ nō cōtextū ħ historia i eplaꝝ serie. Ordo āt uerboꝝ ħ est. Si ipsa respu.posset narrare tibi o App.quō ipsa hēret sese:tu nō posses facilius cognoscere.s.id:ex ea:q̄ ex Phania liberto tuo: ita.i.usq adeo est ipe hō:nō mō.i.nō solū prudēs:uerū ēt:q đ.i.q̄tū uideo:uir ęqu⁹.i.iustus & curiosus.i.solers scrutator reꝝ:q̄pp ille explanabit tibi oia.s.negocia reip.id.n.ē mihi:&.i.sit apt⁹ ad breuitatē:& ꝓuidēti⁹.i.cōsultius ad reliq̄s res. Et si.i.q̄q̄:tu potes cognoscere ex eodē Phania de beniuolētia mea erga te:tn̄ ēt aliq̄ ptes uident̄ meę.i.ad me spectare:ut isinuē tibi. Enim.i.qa:ꝑsuade tibi sic:te esse charissimū mihi.cum.s.ita sit q̄ ꝓpter multas suauitates igenii.

Offici.quod

officii, humanitatis tuæ, tum quod ex literis tuis: & ex multorū sermonibus intelligo omnia: quæ a me perfecta sunt: i te tibi accidisse gratissima. quod cū ita sit perficiam profecto, ut longi ſēporis usuram, qua caruimus intermissa nostra cōsuetudine, & gratia, & crebritate, & magnitudine officiorum meorum sarciam. Idq; me: quoniam tu ita uis: puto non inuita Minerua esse facturum. Quam quidem ego: si forte de tuis sumpsero: non solū Pallada: sed etiá Appiada nominabo. Cilix libertus tuus: antea mihi minus notus fuit: sed ut mihi reddidit a te litteras plenas, & amoris: & officii. mirifice ipse suo sermone subsecutus est humanitatem literarum tuarum. Iucunda mihi eius oratio fuit cum de animo tuo de sermonib⁹: quos de me haberes, quotidie mihi narraret. Quid quæris? biduo factus est mihi familiaris: ita tamen: ut Phaniá ualde sim desyderaturus, quem cum romam remittes, quod ut putabamus: celeriter erat facturus omnibus ei de rebus: quas agi: quas curari a me uoles: mandata des uelim. Lucium Valerium iurisconsult, ualde tibi cōmendo:

¶ OFficii. qđ assidue pstas iseruāda amicitia nostra. ¶ Tū. alia cā q̄re habet ipsum amicissimū: qa nouerit ipsum gratissimū acceptorę a se beneficiorę. ¶ Accidisse. euenisse. ¶ Quæ. p. s. quæ collata sunt a me i te. ¶ Quod. quæ res. s. q̄ omnia q̄ in te cōtulit tibi acciderint gratissima. ¶ Efficiā. cōsequar re ipsa: & affectu faciā. ¶ Sarciam. reficiam: emendem. VBE. Translatio sumpta a uestibus: q scissę: & ruptæ: dicitur resarciri. Terē. in Adel. Vestes scidit resarcietur. ita p translationē dnr resarciri res: quę sunt interruptæ & intermissæ. ¶ Vsuram. usumfructum. ¶ Qua. usura. ¶ Intermissa. interrupta: cessante. ¶ Et gra: beniuolētia: & hæc sunt qbus uult resarcire usuram tēporis. s. gra ad amorem crebritate: & magnitudine: ut frequentiora: crebriora & maiora fiant: q̄ cōsueuerunt. ¶ Id. ut resarciā: & gra crebritate: & magnitudine officiorum. ¶ Nō in uita Minerua. nō repugnāte natura & ingenio meo: nam Minerua plerūq; apud Ci. pro ingenio ponitur. Itē Hora. Tu nihil inuita facies dicesue Minerua. ¶ Qm̄ tu ita uis. quoniam ita tibi placet: & sentis: q non iuita Mierua oia faciā. ¶ Quā quidem. Mineruam. i. pmptitudinem ingenii. ¶ De tuis. scriptis: & officiis sumpsero. i. si sumpsero idem ingenii officium: quod ī pāto non solum appellabo. i. mineruā tuā. ¶ Pallada. hoc est suo noie: sed Appiada: ut a te accipiat nomen. q. d. ingenium: & mansuetudinē quādā Appianā. Appias aūt habet formā pfonymici ab Appio hęc Appias appiadis. ¶ Cilix. laudat hūc libertū. Serui. n. plerūq; a puinciis accipiūt noia: ut a Cilicia Cilix: a Syria Syrus: eadē noia retinent facti liberti. ¶ Minus notus. icognitus. ¶ Sed ut. sed postq̄ amoris tui erga me: illis literis demōstrati. ¶ Mirifice. ualde. ¶ Subsecutus. imitatus: nā sicut tu hūane scripseras: ita & ipse hūane mecū locutus est. ¶ Suo sermone. quē mecū habuit de te. ¶ Iucūda. grata. ¶ Oratio. smo. ¶ Cū de. hoc est cū: maxie mecū loqueret: & q me amas: & qđ de me quotidie honorifice loqueris. ¶ Quos. smōes. ¶ Hēres. diceres. ¶ De me. de mea cōmēdatiōe honorifice. ¶ Biduo. duob⁹ diebus. q. d. breui spacio tēporis. ¶ Ita tamē. subaudi est factus familiaris: & pręponit Phaniā huic Cilici. ¶ Sim desyderaturus: expectaturus. ¶ Quē. Phaniā. ¶ Cū remittes. ex Cilicia. ¶ Quod. remittere ipsum romā. ¶ Celeriter. breui. ¶ Vt putabamus. quia sciebamus multa esse: quę Romæ esses missurus. ¶ Des mādata ei mādes & cōmittas. ¶ Agi. tractari. ¶ Lucium Valerium. commendat ei amicum & familiarem suum. ¶ Iurisconsultum. iurisperitum & sapientem. Ita enim se appellabat: ut dictum est in ultima epistola libri primi.

¶ OFficii. quo me psequeris. ¶ Humanitatis. nūc māsuetudinē: quā greci φιλανθρωπίαν dicūt: alias eruditiorē significat: in q̄ significatiōe nūc ēt cape possemus: uñ hūanitatis studia nūcupant. i. eruditiōis: quā παιδείαν greci uocāt: qđ I Ca. maiore uī accepisse: cū ait. Nō solū athenis cognomē deportasse: sed prudētiā: & hūanitatē intelligo. Qđ tñ aptius Varro demōstrauit. Praxiteles inqt: q pp artificiū egregiū nemini est paulū mō humaniori ignot⁹. ¶ Vsurā. cōmertiū illius tpis: quo simul usi nō sumus. Et uti ponit p uiuere. Terē. Dederis uñ utat. i. uiuat. sic usura dr ēt uita: ut est illud. Vnius usura more gladiatoris isti uitam dedisset. ¶ Sarciā. reficiā: a scissis uestibus ducta metaphora: quę resarciri dnr: qn̄ scissæ sunt. ¶ Qm̄ tu ita uis. ita uideris petere a me. ¶ Nō in. M. nō repugnāte natura. Sic Maro. Quid faciā crassa Mierua mea est: & Horati. Tu nihil iuita facies: dicesue Mierua. ¶ Quā. Mieruā: & prōptā naturā. ¶ Nō solū Pallada: sed Appia. allusit utriq; noi Mierue: q̄ ēt Palla noiat: & Appiū: uñ a Mierua dixit Pallada: ab Appio Appiada: ut. d. q. igeniū quoddā Appianū: & Mierua a uerbo παλλω: qđ est q̄tio Pallas noiata: & ab Appio appiados. Quod aūt ui mi nuet. Minerua nūcupat. ¶ Cilix. Phania. Errāt q aliū credūt. Seruorę noia multis sumebant modis. Aut a natiōibus: ut Cilix Mysię Syrus. aut a morib⁹: ut Pseudulus Dau⁹. aut a negocio: ut Dromo. aut ab accidētib⁹: ut Lesbia: aut ex specie formę: ut Pinati⁹: nec mutabāt noia: & si liberti fiebāt. ¶ Lrarū tuarę. Nota q sicut uerba bñ in fine adaurescūt: sic ēt pronomina. ¶ Iucūda. q̄ mihi lætitiā & uoluptatē attulit. ¶ Quotidie. nō semel: sed assidue. ¶ Quid q̄ris. qd opus plurib⁹. PHI. Humanitas Vti Vsura

¶ OFficii: hūanitatis tuæ: tū. i. multo magis: qđ itelligo ex lrīs tuis: & ex sermonibus multorę: oia q̄ pfecta sunt a me: i te idē oia bñficia: q̄ i te cōtulerim: accidisse gratissima tibi. ¶ Quod. i. quæ res. s. oia a me pfecta tibi gratissima accidisse: cū sit ita: ego pficiā pfecto: ut sarciā. i. reficiā: hoc est reficiā pfecto: usurā. i. usumfructū: cōmertiū: & mutuū nrī usum lōgi tpis. i. quo: & q̄ uti potuissemus: & nō sumus usi p lōgū tēpus: ut pote qua caruimus cōsuetudine. i. familiari cōuersatione: intermissa. i. ad tēpus omissa: sarciā inquit: & gratia crebritate. i. fauore meorę: & frequētia: & magnitudine officiorę scilicet in te colocatorę: & ego puto me facturū: id qm̄ tu uis. ita. s. ut id putem: Minerua. i. naturali industria mea: ac ui ingenii mei non inuita. i. astipulante. Vnde Flac. Tu mihi inuita facies dicesue Minerua: quā. s. Mineruā: si ego forte sūpsero de tuis. s. rebus ornādis: ego noiabo nō solū Pallada: ut uulgo dicit: sed etiā Appiada: hoc est noie a te ducto: ut sit Minerua Appias: ant q̄ si Appii filia: aut q ad Appiū pertinēs: nā forma patronymici fœminei: sæpe p possessiuo utimur. ¶ Cilix. i. homo e Cilicia: nō Phania: sed alter: libertus tuus: fuit mihi min⁹ notus antea: sed ut reddidit mihi lrās a te. s. missas plenas: & amoris: & officii. i. honorifici obsequii: ipse subsecutus est. i. cōprobauit sermone suo mirifice humanitatē lrārę tuarę. ¶ Oratio eius fuit iucūda mihi: narraret mihi quotidie: de aīo tuo. s. in me: de sermonibus: quos hēres de me. ¶ Quid quæris. s. exitum rei: ipse factus est mihi familiaris biduo. i. spacio duorę dierę: ita tamen: ut sim ualde desyderaturus Phaniā: ergo nō idē est: qđ Phileticus: tñ asserit: quē. s. Phaniā: cū tu remittes Romam: qđ facturus erat. s. cū hæc scriberem ius celeriter: ut putabamus: uelim sup. ut des ei mandata. i. ut dicunt cōmissiones de omnibus rebus: quas uelis curari a me. ¶ Ego cōmendo tibi luciū Valeriū iurisconsultum: quo noie eū irrisit in ultima epistola primi libri: quæ ideo forte ad finē huius erat ponēda: qđ nō sub Lentulo: sed sub Appio in Cilicia esset: unde nūc addit. ASC.

VBE. ℭSED ita ēt.subaudi cōmēdo. ⸿Si.q̄uis. ⸿Nō ē.nā arrogat sibi id nomē:dicit ergo Ci.eū tibi cōmēdo:ēt si nō est is:
quē pfitet. ⸿Cauere.cōsulere:puidere. ⸿Quā ipse aliis:qa pp impitiā iuris plerūq; amitit causas:quas suscipit defen-
Intima dēdas. ⸿Hoiem.Valeriū. ⸿Intimis. ppinqoribus:ab intra enim deducit intimus. ⸿Ofo.ostēdit eū eē gratum erga
App.qa gratias agit Appio de his:quæ erga eū fecit. ⸿Idē.Lent. ⸿Scribit.ad me ex Cilicia. ⸿Literas.cōmēdatitias.
⸿Id.qđ meæ literæ habebāt magnum pondus apud te. ⸿Ne eum fallat.ne hac opinione decipiatur.

PHI. ℭSED ita.s.tibi cōmendo. ⸿Et si non est iureconsultus:q̄uis non sit iureconsultus:id enim sibi nominis arrogabat.
⸿Cauere.prouidere:consulere:iocatur Tullius commendando Vale.App.erat homo fortasse non multū eruditus:ideo sic de ipso loquitur.Solet interdum cū amicis iocari:cum esset admodū facetus:in Lent.n.ge-
De Ciceronis facetiis nerum suum inqt:Quis generū meū gladio alligauit? Et in Vatinium cōsulem. Magnum inquit ostentū anno Vatinii factū ē:qđ illo consule nec bruma:nec uer:nec æstas:nec autūnus fuit. Itē in eūdē. Volui in consulatu tuo uenire:sed nox me cōprehēdit. Itē semel iter-
Iurisconsultus rogatus post Cæsaris uictoriā:cur in electione partis errasset:respondit iocatus in Cæsa.Præcictura me de-
Cōsultor cepit.Et itē ad Cassiū de Cæsa.morte.Vellē idib^(9) Martiis me ad cœnā inuitasses:pfecto reliquiaꝝ nihil fuisset:nunc
me reliquię uestrę exercēt.Plurimū his iocis Cic.delectatus est:ex qbus Tiro eius libertus libros fecit.Dicit autē iure
Consultus consultus:& iurisco.a cōsultādo appellatus:uñ ēt consultor.Sed cōsultus est:q doctus:& sapiēs:dignus qdē a quo petat
cōsiliū:tā participio q̄ noīe.Cōsultor uero:q cōsiliū dat aliis:& q ab aliis cōsiliū capit. ⸿Hoiem illū. L.Valeriū. ⸿Etiā
Etiam atq; ēt:p uehemēter:interdū ēt significat adhuc. Terē.Non satis me pnosti ēt q̄lis siem. Simo.Et alibi:nū suspicās ēt mali.

ASC. ℭSED ita sup.cōmēdo eū:etiā si nō est iuriscōsultus:ego enim uolo cauere.i.cōsulere:& puidere melius ei:hoc addē-
do:posset.n. dicere Appius se nullū Valeriū iurisconsultū illic nosse:q̄ ipse solet.s.cauere aliis.s.quos defendit. ⸿Ego di-
ligo hoīem ualde:ipse est ex meis domesticis:atq; intimis familiaribus. ⸿Ipse agit oīno tibi gřas.s.de impēsis.bñficiis:
sed idē scribit meas literas habituras maximū podus apud te:rogo te etiā atq; ēt:ne id qđ scribit fallat eū. Vale.

sed etiam ita si nō est iurisco.melius enim ei cauere nolo, q̄ ipse aliis solet. Valde hominem diligo: Est ex meis domesticis atque intimis familiaribus. omnino tibi agit gratias.Sed idem scribit meas literas maximum apud te pondus habituras.Id eum ne fallat te etiam atq; etiam rogo. Vale.

VBE. CVm &.Nec q̄ras ordinē eplaꝝ:nō.n.extat:nā supra Ci.in puincia pcōsulē fuisse legimus : nūc uero nōdū pfectū uidem^(9). Successit Appio:& illi priusq̄ in puiciā se cōtulisset hac epla blādiēdū putauit. Sciebat.n.Appiū moleste laturū dari sibi in puincia successorē maxime Ci.cuius administratiōe eius laudes:& bene gesta facile obscurari possent.optabat ēt Appi^(9) in puincia diutius permanere. Quapropter nūc Ci. cōtra uolūtatē suā sibi accidisse conat ostendere:ut in puinciā pficiscat;sed ad cōsolationē suā hoc dumtaxat unum inqt accedere:qđ nemo unq̄ Appio succedere potuisset:q esset ei amicior: q̄ Cice.nec Ciceroni quispiam tradere puinciā q̄ expeditissimā maluisset:q̄ Appius:& ad id faciēdū:& ad mutuū inter se amorē conseruādū uehemēter hortat.hāc ob cām Cice.in Ciliciam mittebat:quoniā maximus Parthici belli timor istabat.
⸿Cōtra uoluntatē.Inuitus enim ab urbe discedebat.
⸿Cum imperio.pcessem exercitui:cōtra parthos. ⸿Hęc una precipua.& q̄si sola. ⸿Occurrebat.eueniebat mihi:ueniebat in mētē. ⸿Qđ ne.hęc est illa cōsolatio. ⸿Qui.m.magis uellet quā tu. ⸿Explicatā.liberā.omnibus cōtrouersiis solutā: ⸿Ab ul.a quoq; alio. ⸿Quod.dixit qđ speret ab Appio:nūc dicit qđ si Ap.eandē habuerit spem de eo minime
Nunq̄ fletur. ⸿Ea.spes. ⸿Nunq̄ p non.ut Nunq̄ hodie effugies:& nunq̄ hodie oēs moriemur inulti.possumus tñ intelligere
nunq̄ nullo tēpore. ⸿Et te.adiurat nunc ipsum Appium:ut ei tradat prouinciam.

M.T.C.procon.Appio pulchro Imperatori.S.D.

CVm & cōtra uolūtatē meā, & p̄ter opionē accidisset,ut mihi cū impio in puiciā pficisci necesse eēt,i multis & uariis molestiis cogitatiōibusq; meis,hæc una cōsolatio occurrebat,ꝙ neq; tibi amicior q̄ ego sum qs q̄ posset succedeř,neq; ego ab ullo puiciā q malet eā mihi q̄ maxie aptā explicatāq; tradeř.Qđ si tu quoq; eādē de mea uolūtate erga te spē hēs, ea te pfecto nūq̄ fallet.A te maxiope p nostra sūma coniunctione,tuaq; singulari humanitate etiā atq; ēt.

PHI. CVm &.Designatus Cice.imperator in Cilicia:& successor Appii:cū eius ingeniū nosset:quod ęgre laturus esset dari sibi successorem:quia uoluisset diutius esse in puincia:& maxie Cicer.qui singulari prouidentia potuisset laudes Appii:si quas esset adeptus in administratione prouinciæ obscurare existimauit Cice.hac epistola Appiū esse leniendū:& sibi conciliandū. Itaq; ad executionem suam ostendit:quod contra uoluntatē suam:& opinionem accidisset ei:ut impator in Ciliciam proficisceretur:succederetq; Appio.in multis:
& uariis molestiis suis hanc consultationem accipit:quod neq; quisq̄ posset succedere Appio:qui esset ei amicior:quam ipse Cice.nec Cice.posset succedere alii:qui malet ei tradere prouinciam liberam:& expeditā:q̄ Appius. quod quidē ita de se affirmat esse:hortaturq; Appium:ut eodem mō erga eum sit affectus:ut ei prouinciam tradat liberā:& expeditam:ut facilius sit ei administratio:quod si fecerit policeť:& affirmat fore:ut ipse Appius magnā ex hac re capiat uoluptatem. ⸿Contra uluntatem.quia nolebam hoc negocium prouinciæ administrādę cum multo libentius essem Ro. ⸿Opi-
Solatio nionem.quia nunquā opinatus essem:ut qui solitus sum gerere consulatum ad proconsul.& minorem magistratum eli-
Solamen geret. ⸿Accidisset.euenisset. ⸿Cum imperio.cum dignitate imperiali:& exercitu. ⸿In prouicia. Cilicia:cui tu praees:
⸿Necesse esset.cogeret ex senatusconsul. ⸿In multis.ad numerum:quia multas habebat molestias. ⸿Variis. diuersis
Consolatio. ad qualitatē. ⸿Necesse est.quasi cogereť a senatu. ⸿Cōsolatio.solatiū & solamen in re est:cōsolatio in uerbis. ⸿Occur-
Occurro rebat.in mētem ueniebat:alias obuiare significat. Iuuenalis.Occurrit matrona potens. ⸿Amicior:ab eo quod est amicus amici fit amicitior:errant qui amicior dicunt.

ASC. CVm & contra &c.Argutissime significat Appiū gaudere debere se illi successorem esse designatum:cū sciat Appium id minime uelle:uel ꝙ prouinciam sibi prorogari mallet:uel minorem successorem dari:ne Cicero sui nominis splendore:& uitæ integritate:famam ac gloriam Appii deprimat:dicit ergo contra uoluntatem suam accidisse:sed quia accidit se curaturum:ut Appio gratum sit. ⸿Ordo est. Cum accidisset:&:idest pariter contra uoluntatem meam:&:idest pariter:præter opinionem:ut necesse esset:mihi proficisci in prouinciam

sup.tuam

supple tuam:quod tamen non dicit:cum imperio:idest tanq̃ imperatori:hæc una consolatio:quam dicturus est:occurrebat mihi in multis:& uariis molestiis:& cogitationibus meis:uidelicet q neq; quisquã amicior. Errant ergo:qui amicitior dicant tibi:q̃ ego sum:posset succedere tibi:neq; ego:supple possem accipere puinciam ab ullo:qui mallet.i.uellet magis facilius q̃ tu tradere mihi eam:q̃ maxime.i.summe aptam:& explicatam:idest euacuatam:& expeditam:omnibus curis:& impedimentis. ¶ Quod si tu quoq; habes eandem spem de uoluntate mea erga te:pfecto ea.s.spes:nunquã fallet te.

peto & quæso:ut quibuscũq; rebus poteris (poteris autem pluribus) prospicias & consulas rationibus meis. Vides ex senatusconsulto prouinciam esse habendã:si eam:quod quidem facere potueris:q̃ expeditissimam mihi tradideris:facilior erit mihi quasi decursus mei tẽporis. Quid in eo genere efficere possis:tui cõsilii est. Ego te quod tibi ueniet in mẽtem:mea iteresse ualde rogo. Pluribus uerbis ad te scriberem:si aut tua humanitas lõgiorem orationẽ expectaret:aut id fieri nostra amicitia pateref:aut res uerba desyderaret:ac non pro se ipsa loqueref. Hoc uelim tibi persuadeas si rationibus meis a te p uisum esse intellexero:magnã te ex eo & perpetuã uolupeatem esse capturum. Vale.

¶ QVÆso.rogo. ¶ Peto.grans exigo. ¶ Cõiũctiõe.amicitia. ¶ Prospicias.puideas:qđ declarauit:cũ dixit:cõsulas:nã cõsulere hoc i loco p puidere accipit. ¶ Rõnibus.utilitatib⁹& negociis. ¶ Poteris a.parẽthesis est. ¶ Ex senatuscõ.nõ mea uoluntate:sed quia ita senatus decreuit. ¶ Si.e.ordo ẽ:si tradideris eã mihi q̃ expeditissimã:qđ qdẽ facere poteris:q̃si decursus mei tpis erit facilior. ¶ Quasi.d.administratio:trãslatio est:iõ dixit q̃si. ¶ Qđ q.quã rẽ.s.tradere eam mihi expeditissimã ¶ Tui.c.tuæ deliberatiõis.i.tuũ est cõsulere & deliberare. ¶ In eo gene.i hoc negocio cõponẽdę:& expediẽdę puinciæ:quã mihi tradas. ¶ Ego.sensus & ordo ẽ. Ego ualde rogo te id:qđ ueniet tibi in mentẽ: interesse mea:hoc est mihi eẽ utile:& ad me ptinere. ¶ Veniet i mẽtẽ.cogitabis. ¶ Pluribus.dicit tribus de causis se nõ pluribus ad eũ scribere. ¶ Si aũt.pma cã:humani.n.uiri nõ expectãt lõgã orõnẽ. ¶ Aut nr̃a amici.amico.n.satis ẽ significare:qđ ab amico uelit. ¶ Pateref.sineret:pmittere. ¶ Id.scribere ad te pluribus. ¶ Aut res.tertia cã.i.si res ageret uerbis:honesta.n.res nõ eget multitudine uerborũ:qa spõte sua ipa se cõmẽdat. ¶ Ac nõ.subaudi si. ¶ Ipsa.res. ¶ Non loqueref pro se.pro cõmendatione sua:uidef aũt honesta res loqui p se:quia inuitat:& quodam mõ cogit hoies ad se suscipiendam aut faciendam. ¶ Hoc uelim.pollicetur remunerationem huius petitionis:si eam impetrauerat:quia appius capiet magnam:& perpetuam uoluptatem ex eo quod fecerit:quia cognoscet se præstitisse officium grato uiro. VBE.

¶ QVæso.nũc rogãtis est:aũs obiurãtis. ¶ Quo ad eius.hoc ẽ inqtũ.Sic i rhetoricis.Cũ assentiõe auditorũ:quo ad eius fieri poterit. ¶ Cõiũctiõe.familiaritate. ¶ Rõnib⁹.utilitatib⁹:& negociis. ¶ Decursus.administratio puinciæ μεταφορικῶς. ¶ Tui cõ.ad te ptinet cõsilio tuo decernere. ¶ Gñe.expediẽdæ puinciæ. ¶ Pluribus.tris.n.cãs:adducit non plura scribere oportere. ¶ Rõnibus.negociis:& est remuneratio beneficii:si hoc quod petit Cice.faciet Appius.magnæ.n.uoluptati est:se cognoscere grato:& bono uiro beneficium pstitisse:& sic a sensu contrario:magno dolori est ingrato:& malo uiro beneficium pstitisse. ¶ Magnam uoluptatem.remuneratio:quæ secuta est:si qđ petitum est:conferetur. PHI. Quæso

¶ EGO peto a te:& q̃so.i.qro:maximope.i.maxia diligẽtia & opa:ẽt atq; ẽt.i.iterũ atq; iterũ:p sũma nr̃a cõiũctiõe:& tua singulari hũanitate.i.pp uel p sũmã cõiũctionẽ nr̃am:& singularẽ humanitatẽ tuã:ut pspicias:& cõsulas rõnib⁹.i.rebus meis i puincia obeũdis:qbuscũq; rebus tu poteris:poteris aũt plurimis. ¶ Tu uides:qa scit ei scriptũ eẽ:puĩcã esse hñdã.i.oportere hr̃i a me:ex senatuscõsulto:si tradideris mihi eã expeditissimã.i.minime implicatã:qđ qdem poteris facere:facilior erit mihi q̃si decursus.i.leuis trãsitus:mei tpis. ¶ Est tui cõsilii.i.ptinet ad cõsiliũ tuũ:pspicere qd possis efficere in eo genere. ¶ Ego rogo ualde te.s.ut facias:id qđ ueniet tibi in mẽtẽ.i.qđ cõsiderabis iteresse.i.i utilitate eẽ mea. ¶ Ego scriberẽ ad te pluribus uerbis:si aũt hũanitas tua expectaret orõnem lõgiorẽ:aut nr̃a amicitia pateref id fieri:aut res desyderaret uerba:ac ipsa.s.res nõ loqref pro se. ¶ Ego uelim sup.ut persuadeas tibi hoc:si itellexero esse puisum.i.consultum rationibus.i.rebus meis:a te:te capturum ex eo.i.ex ea re:uoluptatem magnam & perpetuam. Vale. ASC.

M.T.C. Appio pulchro Impa.S.D.

AD undecimũ calẽ.Iunias Brũdusiũ cum uenissẽ.Qui.Fabi⁹legatus tu⁹mihi p̃sto fuit,eaq; me ex tuis mãdatis monuit:q nõ mihi ad quẽ ptinebãt:sed uniuerso senatui uenerãt i mẽtẽ,p̃sidio firmiori opus esse ad istã puinciã.

AD.xi.cal. Electus ipator:ut diximus Ci.pfisciscẽs I Ciliciã:cũ eẽt Brũdusii dicit se edoctũ a Quin.Fabio legato Appii ex eius mandatis:opus eẽ pluribus militibus ad tuẽdam puinciã:rogabatq;:ut daret operã: ut ibi milites mitterẽtur. Itaq; scribit hoc uenisse in mẽtẽ: non sibi ad quẽ ptineret:sed uniuerso senatui:seq; id diligẽter agitasse:añq̃ discederet Roma:sed nihil potuisse cõficiante discessum:qa oẽs istabant:ut celeriter discederet. Postea uero rogat App.sicut i p̃cedẽti epi.ut studeat ei tradere puinciã q̃ expeditissimã. Deide qa scripserat Ap.ad senatũ se dimisisse multos milites:Fab.aũt dixerat eũ nõdũ dimisisse:sed tñmõ cogitasse dimittere:rogat eũ:ut si nõdũ dimisit:nolit ullo pacto dimittere:nec uelit iminuere illas pũas q̃s hz:ne Ci.ueniat postea puinciã uacuã:& spoliatã militib⁹:qđ a senatu ita decretũ eẽt diẽ. Postremo dic̃ se nauigaturũ Ciliciã uersus:cũ pmũ.G.Põtinius legatus suus uenerit Brũdusiũ:oppidũ est (auctore Põ.Mella) in Calabria. ¶ Mihi p̃.fuit.mihi p̃sto se obtulit. ¶ Ex mãdatis tuis.s̃m mãdata tua:ita.n.ei mãdaueras. ¶ Ad quẽ pti.q debuerant hæc multomagis:q̃ aliis cogitare. ¶ Firmiori.ualidiori. ¶ Præsidio.militũ munitione:nã ut supra diximus:q ad tutelam locorũ ponuntur:præsidia appellamus a p̃sidendo:qđ anteponantur:q̃ periculum adueniat. Nam subsidia dicunt:q laborantibus periculo mittunt:ergo firmiori præsidio:maiori copia militum. ¶ Istam.ubi tu es:& subaudi tuendam. VBE. Præsidia Subsidia

AD undecimum &c. Significat se sollicitasse sicut Appii legatus monuerat:ut supplemẽtum præsidii firmioris pro tuenda prouincia scriberetur. Deinde rogat Appium ea curet:quæ sibi conducibilia norit. Demũ tacite inuit ideo supplemento opus esse:quod intellexerat Appium multos dimisisse. Ordo est. Cum ego uenissem Brundusium.i.in eam urbem maritimam Italiæ:ad undecimum calendas Iunias. ¶ Quitus Fabius legatus tuus fuit mihi præsto:idest præsens:& monuit me ex tuis mandatis:ea quæ uenerant in mentem:nõ mihi ad quem pertinebant:sed uniuerso senatui:uidelicet opus esse ad istam puinciam.s.quã regis:utpote Ciliciam:tutãdã:p̃sidio.i.protectione:& custodia militum fidelium:firmiori.s.q̃ habeas. ¶ Enim.i.quia:omnes fere.s.patres conscripti. ASC.

Cēſebāt.n.oēs fere,ut in Italia ſupplemētū meis,& Bibuli legionib⁹ ſcriberet,idq̧ cū Sulpiti⁹ ɔſul paſ ſuꝝ ſe negaret,multa nos quoq̧ q̃ſti ſumus. Sed tā tus ɔſenſus ſenat⁹ fuit,ut mature ꝓficiſceremur,pa rēdū ut fuit.Itaq̧ fecimus.nūc qđ a te petii lr̃is his, q̃s rōæ tabellariis tuis dedi,ueli tibi curæ ſit,ut quæ ſucceſſori cōiūctiſſimo:& amiciſſimo cōmodare p̃t is:q ꝓuinciā tradit,ut ea ꝑ nr̃a cōſtātiſſima uolūta te erga te cura ac diligētia tua cōplectaſ,ut oēs itel ligāt,nec me bēiuolēriori cuiq̄ ſuccedeſ:nec te ami ciori potuiſſe ꝓuīciā tradere. Ex his lr̃is,q̄rū ad me exēplū miſiſti:q̃s i ſenatu recitari uoluiſti, ſic itelle xerā ꝑmultos a te milites eē dimiſſos.Sed mihi Fa bius idē demōſtrauit id te cogitaſſe faceſ:ſed cū ip ſe a te diſcederet,itegrū militū nūeꝝ fuiſſe. Id ſi ita ē,ꝑgratū mihi feceris,ſi iſtas copias exiguas,q̃s hūi ſti,q̄ minime iminueris,q̄ de re ſenatuſcō.q̄ fcā ſūt ad te miſſa eē arbitror.Eqdē ꝑ eo q̄ti te facio,qcqd feceris,approbabo.S; te quoq̧ ɔfido ea eē factuꝝ q̄ mihi itelliges maxīe eē accōmodata. Ego.C.Pō ti.legatū meū Brūduſii expectabā,eūq̧ añ cal.Iuni as brūduſiū uētuꝝ arbitror.Qui cū uenerit,q̄primū nauigādi nobis facultas data erit,ea utemur. Vale.

VBE. Scribo Cōſcribo Lego Supplemētum

¶ CENſebant.dicit quo pacto uenerat in mētē ſenatui:qa fere oēs iudicabāt:ut milites cōſcriberent in Italia:q ſuppleſ rent legiones:& Bibuli:& Ci. ¶ Cēſebāt.iudicabāt. ¶ Scriberet.uerbū militare:ſcribi enim & cōſcribi dr̄ milites:q ad militiæ ſtipēdiū capiunt. ¶ Supplemētū.qa cū legiones cōtinerēt ſex milia ſexcētos ſexaginta ſex milites:interdū deerat legitimus numerus:& q conſcribebātur ad ſupplendas illas legiones:dicebant ſupplementū. ¶ Meis.quas habeo in Cilicia. ¶ Bibuli.qui præeſt Syriæ.q̄ eſt meæ ꝓuiciæ finitima. ¶ Se.p.ſe permiſſuꝝ:ut ſcriberet ſupplemētū. ¶ Nos.ego Cice. ¶ Multa.multū. ¶ Sed con.cōis uoluntas:& concors ſententia. ¶ Vt pro ſi.ut diſcederemus Ro.& ueniremus in Ciliciā. ¶ Parendū ut.ſ.ut obediēdū: & obſequēdum fuerit. ¶ Itaq̧.duæ ſunt dictiones.i.& ita fecimus: qa celerīter diſceſſimus facta nulla cōcluſione de hoc ſupplemēto conſcribēdo. ¶ Litteris.ſuperiorē epiſtolam ſignificat:in qua idem petiuit. ¶ Cōmodare.cōmodum facere:ut notauimus ſupra in epiſtola:quæ icipit. Lr̃as a teſtatore. ¶ Tradit.finito magr̃atu:qui pōt ſi uult facere multa cōmoda ſucceſſori. ¶ Ea.quæ pōt cōmodare. ¶ Cōplectare.conficias. ¶ Pro nr̃a. adiurat eum. ¶ Exēplum.copiam:ut uulgo dicit:lr̃arum enim:quas ad ſenatum Appius ſcripſerat:miſerat etiam exēplum ad Ci. ¶ Recitari.ꝓnunciari. ¶ Dimiſſos. licentiatos: gratia enim declarationis utor uerbis minus uſitatis. ¶ Demōſtrauit.ſignificauit:narrauit. ¶ Cogitaſſe.deliberaſſe:in aīo dimittere. ¶ Integrū.nulla ex parte diminutum:nullis adhuc militibus dimiſſis. ¶ Cū.d.a.t. nā quid poſt eius diſceſſum feceris:nō ſatis ſciri poteſt. ¶ Id ſi ita eſt.ut adhuc ſit integer numerus militum. ¶ Iſtas.c.e.iſtū tuū paruum exercitū. ¶ Quā.m.i.nulla oīno ex parte. ¶ Imminueris.pro iminues:dimittendo aliquos. ¶ Qua.d.r.ſ.ut nō diminuas iſtas copias. ¶ Quæ.ſ.ſ.quæ ſenatus decreuit. ¶ Pro.c.q.t.ſ.ꝑ tanto:q̄ti te facio.i.pro meo erga te amore:pro tanto:quāti te exiſtimo. ¶ Approbabo.laudabo:affirmabo:ratum habebo. ¶ Quicqd.ſiue bene:ſiue male factum. ¶ Accōmodata.utilia. ¶ Facultas.poteſtas. ¶ Ea.facultate.

ASC. ¶ CENſebant.i.iudicabant:ut ſupplemētum ſcriberetur in Italia.legionibus meis.i.mihi decretis:& legionibus Bibuli.i.Bibulo:ut Anthiochiam ducat:aſſignatis. ¶ Idq̧.i.& id:& cum Sulpitius conſul.ſ.anni illius:negaret ſe paſſurum:id.i. talem deſcriptionem militum: nos quidem.i.certe:q̃ſti.i.conq̃ſti ſumus multa:ſed tm̄ conſenſus ſenatus fuit:ut ꝓficiſceremur.ſ.in prouinciā: maxime.i.celeriter:ut fuerit parēdum.i.ut neceſſe fuerit parere ſenatui:& nos fecimus ita.i.ſtatim profecti ſumus. ¶ Nunc uelim id ſit tibi curæ.quod petii a te iis lr̃is:quas dedi Romæ tuis tabellariis:ut complectare.i.ſuſcipias ꝑ noſtra conſtantiſſima uoluntate erga te:cura & diligentia tua:ea quæ is prouinciam tradit: poteſt cōmodare.i.cōmode facere:ſucceſſori ſup.ſibi cōiunctiſſimo.ſ.neceſſitudine amicitiæ:ut oēs intelligant:nec me potuiſſe ſuccedere cuiq̄ beneuolentiori:nec te potuiſſe tradere ꝓuinciā amiciori.i.magis amico homini. ¶ Ego intellexerā ex iis lr̃is:quaꝝ exēplū.i. qđ dicunt duplū:& imperiti copiā:miſiſti ad me:& ſup.q̃s uoluiſti recitari in ſenatu ſic:uidelicet ꝑmultos milites eſſe dimiſſos a te. ¶ Sed idē Fab.ſ.legatus tuus demōſtrauit mihi:te cogitaſſe facere id:ſed itegrū numeꝝ militū fuiſſe:cū ipſe diſcederet a te. ¶ Si.i.ita.i.ſi dimiſeris multos:tu feceris mihi ꝑgratū:ſi iminueris q̄ minimū.i.ualde paꝝ:& q̄ minimū potes iſtas.i.tuas copias.ſ.militū exiguas:de qua re ego arbitror miſſa eſſe ad te ea:q̄ facta ſunt:ſenatuſcōſulto.i.per decretū ſenatus ſup ea re cōſulti. ¶ Eqdē.i.ego qdem:approbabo qcqd feceris ꝑ eō.i.tanto:quanti te facio:ſed ego cōfido te quoq̧ factuꝝ ſup.eſſe ea:q̄ tu intelliges eſſe accōmodata mihi maxime. ¶ Ego expectabam Brunduſii Caium Pontinium legatū meū.i.ad Ciliciā regēdam mihi datum: & arbitror eum uentuꝝ Brunduſium ante Calen.Iunias.q.d.intra decē dies:q cū uenerit:cū.i.ubi primum:facultas nauigādi erit data.ſ.a deo:& natura:nobis:nos utemur ea.

M.T.C.Appio pulchro imperatori.S.D.

P Ridie nonas iunias cū eēm Brunduſii lr̃as tuas accepi:quibus erat ſcriptū te Lē.Clodio mandaſſe,quæ illū mecū loqui uelles:cū ſane expectabā:ut ea quæ a te afferret quāprimū cognoſcerē.Meum ſtudiū erga te & officium:tametſi multis iam rebus ſpero tibi eſſe cognitum:tñ in his

VBE. P Ridie.cū Ci.adhuc eēt Brūduſii:dicit ſe expectare Lē.Clo.quē Ap.ſcripſerat ſe ad eū mittere cū multis mandatis ſuis:ut intelligat qd afferat ab ipſo Ap.& q̄uis exiſtimet animū:amorēq̧ ſuū in App.eē ei ſatis cognitū: tñ dicit ſe declaratuꝝ in his:in qbus poterit maxime ſibi eē curæ:ei⁹ auctem:& dignitatē. Addit ēt itellexiſſe a qbuſdā:quos noiat in epl̃a:ſe plurimi fieri ab Ap.qđ ēt multis ſignis dicit ſe itellexiſſe:ſed p̃cipue qa Ap.ad eū augurale librū ſcripſiſſet. Itaq̧ pollicet ſe oia ꝑ eo facturū:quē ut amet dicit multas eſſe cauſas:quas cōmemorat. ¶ Pridie nonas.quarto die Iunii. ¶ Mādaſſet. mādata dediſſet:cōmiſiſſet. ¶ Quæ.ſubaudi ea. ¶ Illum.Clo. ¶ A te afferret.q̄ nomine tuo eſſet mihi narraturus. ¶ Studium.promptam uoluntatem:animum.

ASC. P Ridie nonas &c̄.rurſus iudicat beniuolētiā ſuā i Ap.pulchrū:cōmemoratq̧ ſe grauiū uiroꝝ teſtimonio cōprobatū hr̃e Ap.in ſe amorē.Quapp multas cās affert cur Ap.nō uulgariter colat.Ordo ē.Ego accepi lr̃as tuas ꝑdie.i.die imediate p̃cedēte nonas Iunii:q̄ ſūt qnto eiuſdē mēſis die:cū eēm brūduſii ergo nōdū diſceſſerat a-

licqbus

lis:quibus erat scriptũ te mãdasse Len. Clodio sup. ea q̃ uelles illũ loq mecũ. ¶ Ego expectabã sane.i.multũ eũ.s. Clo. ut cognoscerẽ:quãprimũ.i.ualde celeriter:ea quæ afferret:scilicet in mandatis a te. ¶ Tametsi ego spero:meũ studiũ erga te & officium:esse iam cognitum tibi multis rebus:tamen ego declarabo: scilicet studium & officium meum erga te.

maxime declarabo:quibus plurimũ significare potero tuã mihi existimationẽ:& dignitatẽ clarissimã eẽ. Mihi & Q. u. Fabius Virgilianus:& Caius Flaccus Lucii filius:& diligentissime. M. Octauius. Cn. filius demõstrauit me a te plurimũ fieri:qđ egomet multis iã argumẽtis ãte indicarã:maxieq; illo libro augurali:quẽ ad me amantissime misisti. Mea in te oia sũma necessitudinis officia constabũt. Nã cũ te ipsum ex quo tpe tu me diligere cœpisti : quotidie pluris feci:tũ etiã accesserunt coniunctiones necessariorũ tuorũ. Duos.n. duarũ ætatũ plurimi facio: Cn. Põ. filiæ tuæ socerũ:&. M. Bru. generũ tuũ. Collegii coniunctio præsertim tã honorifice a te approbata nõ mediocre mihi uinculũ quidẽ attulisse uidetur ad uolũtates nostras copulandas. Sed si Clodiũ conuenero ex illius sermone ad te scribã plura:& ipse operã dabo:ut te quãprimũ uideã. Quod scribis tibi manẽdi causam eã fuisse:ut me cõuenires:id mihi ne mentiar:gratũ est. Vale.

VBE. ¶ MAxime. pcipue. ¶ Significaṙ. ostẽdere. ¶ Existimationẽ. auctoritatẽ. ¶ Egomet. ẽi fine demõstrãde cõr. ¶ Argumẽtis. signis. ¶ Augurali. in quo de iure augurali tractasti:nã i eo erat App. ptissim⁹. ¶ Amãtissime. cũ summo amore. ¶ Necessitudinis. amicitiæ. ¶ Cõstabãt. apparebũt. Nã dicit quaṙ oia necessitudinis officia debeãt in eũ cõstare:qa ex quo incœpta ẽ inter eos beniuolẽtia Ci. nõ solũ eũ pp ipsum semp pluris fecit:sed ẽt pp Põ. & Brutũ:q ẽẽnt ipsi Appio affinitate cõiũcti. ¶ Accesserũt. additæ sunt. ¶ Duos. n. declarat q sint hi necessarii. ¶ Duarũ ætatũ. Põp. n. iã senex:Brutus aũt iuuenis erat. ¶ Socerũ. nã filio Pompeii nupserat filia Appii:altera Bruto. ¶ Collegii coniunctio. qa Ci. & Appius fuerãt collegæ in collegio augurũ. ¶ Honorifice. qa sp me honorasti: ut supra i epistola q̃ incipit. Raras tuas: ubi dicit de Ap. psertim i ipsa collegii & laude:& sciẽtia studiosũ mei. ¶ Nõ mediocre. maximũ. ¶ Copulãdas. cõiũgẽdas. ¶ Ex smõe. secũdũ sermonẽ illius:hoc ẽ secũdũ ea: q̃ mihi retulerit noie tuo. ¶ Manẽdi. in Cilicia: diutius q̃ fueras facturus. ¶ Eã cãm. eũ respectũ. ¶ Vt cõuenires. alloq̃reris me priusq̃ istinc discederes. ¶ Ne mẽtiar. ut uerũ dicã. Scripserat App. se fuisse discessurũ citius ex puincia: nisi expectasset Ci. cũ quo loqui uolebat:eaq; cã se mãsisse diutius:quod Ci. scribit sibi gratum fuisse.

ASC. ¶ MAxime in rebus:qbus potero significaṙ plurimũ .i. abũdantissime: existimationẽ.i. iudiciũ:& auctoritatẽ tuam:& dignitatẽ tuã: esse charissimã mihi. ¶ Q u. Fabius Virgilianus:& Ca. Flaccus filius Lucii:sup. demõstrauerũt:& Marcus Octaui⁹ fili⁹ Cnæi.s. Octauii:mõstrauit diligẽtissime:me fieri.i. æstimari plimi.i. maxio pcio: auquirũ maximi pcii:a te. ¶ Quod.i. quã rẽ:egomet:hoc ẽ ego p meipsum iudicarã.p iudicauerã ante:multis argumẽtis .i. approbationibus:aut medus approbãdi:& maxime illo libro augurali.i. de arte augurãdi:quẽ scriptũ amantissime ad me.i. ad illustrationem nois mei:tu misisti mihi suauissimũ.i. iucũdissimũ: ¶ Oia mea officia necessitudinis.i. cõiũctionis necessariæ tecũ cõstabũt.i. euidẽtia erunt in te:summa.i. maxima. Vnde licet non apte dixeris:oia summa officia: qđ tñ non penitus absurdũ sit:tamẽ aptissime dicere licet:oia officia mea cõstãt:aut sunt in te summa. ¶ Nã cũ.s. ita sit:q ego fecit quotidie pluris teipm:ex sup. eo tpe.i post id tempus:quo tẽpore tu cœpisti diligere me:tũ.i. multo manifestius accesserũt ẽt cõiunctiões .i. deuictiões necessariorũ tuorum. ¶ Ego. n. facio plurimi:duos.s. uiros:aut pceres duarũ ætatũ.s. Cn. Põpeiũ socerũ filiæ tuæ:qa filia tua nupsit filio ei⁹:& ita Põpeius iam senior est:& Marcũ Brutũ generũ tuũ.i. cui filia tua nupsit:& ita iunior ẽ. Vnde eos duarũ ætatũ dixit:cõiunctio.i. cõmertiũ aut societas:collegii.s. auguralis: psertim approbata a se.s. in libro tuo:aut sciẽtia:& uita tua:tam honorifice:uidetur mihi quidẽ attulisse nõ mediocre:imo ingens uinculũ:ad copulandas uolũtates nostras ¶ Sed si ego conuenero.i. adiero Clodium.s. Lentulum:nõ publiũ:qui summus inimicus Ci. erat:ego scribam plura ad te ex sermone illius:& ipse.i. ego:dabo operam:ut uideam te quam primũ: idest ualde cito. ¶ Quod scribis eam fuisse tibi causam manendi:scilicet in prouincia:ut cõuenires me:idest loqueris mecum:idest mihi gratum:ne mentiar:scilicet si aliter dixero.

M.T.C. Appio pulchro Imperatori. S.D.

TRallis ueni ad. xiii. cal. sextiles: ibi mihi psto fuit Lucius cũ lr̃is mãdatisq; tuis: quo quidẽ hoie neminẽ potuisti:nec mihi amiciorẽ, nec (ut arbitror) ad ea cognoscenda:quæ scire uolebam

VBE. TRallis. significat Ci. se accepisse ab Ap. lr̃as q̃s libẽter legerit:& audiuisse diligenter. L. Luciliũ:quẽ Ap. ad se misisset:cũ multis mãdatis quẽ hoĩe plurimũ laudat: agitq; gr̃as Ap. de officiis iter se collatis. Deide ostẽdit q̃tu faciat:qđ cognouerit Ap. cõsuluisse eius rõnib⁹ administrãdę puinciæ:sicut ab eo petiuisset duab⁹ eplis supius declaratis. ¶ Et qm̃ scripserat in pcedẽti epla se ea cã remãsisse in puincia:ut cõueniret Ci. & lr̃is qb⁹ nũc r̃ndet:dicebat sentic dubitare:qđ iter eẽt facturus: Ci. pfecturus i puinciã: dicit se accõmodaturũ iter suũ ad uolũtatẽ Appii:paucis tñ oñdit:qđ iter facere instituerit:seq; scdm pcessum facturũ certiorẽ ipm Ap. de oĩ rõne suorũ itinerũ: magniq; interesse dicit:ut prius colloquanṫ:q̃ ipse discedat. Postremo qm̃ scripserat Ap. & rogauerat Scæuolã quẽdã:ut uellet pesse puinciæ se absente:donec Ci. uenisset:caute & honeste oñdit Ci. id nõ eẽ uerũ:qa iuenit hũc Scæuolã ephesi:neq; ei aliqd de ea re dixit:qđ fecisset si fuisset uerũ:q Ap. ab eo id petiuisset. ¶ Trallis. urbs asiæ sita ẽ i uertice quodã plano:q pmontoriũ natura munitũ habet:cuius circuitus satis bene septus est:ea optie habitaṫ:& ab oĩbus opulentis: si qua alia asiaticarũ urbiũ:hãc aũt urbẽ ab argiuis cõditã dñt:& a Thracibus qbusdã. Hæc Stra. li. xiiii. quo ẽt auctore sunt aliæ Trallis i phrygia Meandrũ fluuiũ trãseũt i medio fere itinere:ubi sũt Carię fines. Declinarãt tñ platiuo nũero & mittit tã noiatiuo:q̃ actõ:in is tñ:sicut alphis: Syrtis: Sardis: auctor Priscianus. ¶ Quo hoie. laudat hũc L. Luciliũ. Trallis

ASC. TRallis ueni &c. Primũ dicit se trallib⁹ cõuentũ ab Lucio cũ lr̃is:& mãdatis Ap. Deide eũdẽ aptissimũ fuisse ad idicãda ea:q̃ maximope scire uolebat. Tũ gr̃as agit Ap. de bñficiis ei⁹:ac demũ qđ Ap. de Sceuola scripserat refellit. ¶ Ordo aũt ẽ. Ego ueni Trallis.i. i eã urbẽ asię ad. xiii. calẽdas sextiles.i. Augusti:ibi Luci⁹ Lucilli⁹ fuit psto.i. psens & patus mihi ad expediẽda ea:q̃ uellet mecũ agere:cũ lr̃is & mãdatis tuis. ¶ Quo quidẽ homine:neminẽ.i. nõ aliquẽ hoiem:nõ potuisti mittere aliquẽ:nec amiciorẽ mihi:nec ut arbitror.

VBE. ¶ APTiorem. magis idoneũ. ¶ Cognoscẽda. s. mihi. ¶ Scire. intelligere ex mãdatis tuis. ¶ Prudẽtiorẽ. quẽ uulgo dicimus magis discretũ. ¶ Nũc aũt. scripserat Ci. de officiis inter se & Ap. mutuo collatis antea: q̃ Ap. superuacanea eẽ dicebat: q̃a cõfirmata amicitia nõ est opus hac cõmemoratiõe officiorũ. Itaq; nũc Ci. cõfirmat ita eẽ: & ideo nullã facit amplius de eis mentionẽ: tñ agit ei gratias. ¶ Nũc. ordo est. Nunc eã partẽ oratiõis prætermittam: qm̃ tu ita sentis: scribis. n. &c. ¶ Sentis. iudicas: ita tibi uideť. ¶ Scribis. n. per parẽthesim oia dicta sunt usq; ad eũ locũ: eã partem oratiõis. ¶ Ex alto. ex remoto: longe. ¶ Repetita. inchoata. ¶ Et re uera. ex persona sua cõfirmat sñiam Ap. dicit enim re uera ita ẽ: inter eos: qui habẽt inter se firmã amicitiã: & q̃ fidẽ mutuã perspexerũt: superuacaneũ est: cõmemorare prætерita officia. ¶ Eã partẽ orationis. de cõmemoratiõe officiorũ. ¶ Animaduerti. pspexi: didici: intellexi. ¶ Rationem. considerationem. ¶ Consuleres. prospiceres: prodesses. ¶ Restitueres. ordinares. ¶ Ratio. uia: modus administrãdæ prouinciæ. ¶ Solutior. liberior: expeditior. ¶ Officium. præparationis & ordinatiõis rationum prouinciæ. ¶ Sequitur. consequens est: nam si est mihi gratissimum: quod fecisti pro me cõsequenter debes existimare te esse mihi magnæ curæ. ¶ Primũ. duplici ratione dicit tum sibi magnæ curæ esse: primũ ut ipse Appius: & eius propinqui: secundo ut & cæteri omnes intelligant: q̃ sit ei amicissimus. ¶ Quod. me esse amicissimum tibi. ¶ Quibus. antecedens est ii: ut sit ii: quibus nõ est. ¶ Satis perspectum. bene cognitum. ¶ Magis nolle. magis dolere: & nõ esse cõtẽti. ¶ Hoc animo. ita amico & coniuncto. ¶ Quam non intelligere. quia re uera intelligunt: quo animo simus: sed quia dolent: nolunt dare intelligere. ¶ Intelligent. etiam inuiti. ¶ Res agetur. ostendetur beniuolentia. ¶ Obscuris. ignobilibus: in quibus minus apparẽt beneficia collata. ¶ Paruis. parui ponderis: sed in maximis. ¶ Sed hoc. hoc est malo hæc rebus & effectu ostendere: q̃ uerbis. ¶ Fieri. a me: qđ rñdet alii parti epistolæ Appii.
Ne:an ¶ Ratio. dispositio: institutio. ¶ Adducere in dubitationem: facere te dubitare. ¶ Sis uisurus me. antequã discedas. ¶ Ea res. scilicet ratio meorũ itinerũ. ¶ Brũdusii. dicit nunc non satis esse certum: quod iter faciat: ut conueniat Appium: quoniam Phania eius libertus dixerat eum discessurum naui. Itaq; fore ei accommodatum: si Cicero ad illam maritimam partem accessisset & nauigasset: ex qua esset discessurus Appius: qđ cum ita instituisset Cicero facere: ostendit se post ea aliter se intellexisse a Lentulo Clodio: qui fuerat ab Ap-
Corcyræ pio ad Ciceronem: cum multis mandatis missus ab eo enim intellexit Cicero Appium fore Corcyræ ad aduentum suum: quod quidem erat commodum Ciceroni: quia iter erat breuius. Postea uero dicit Appiũ mutasse propositum itineris prius institutum: permittit tamẽ ei: ut statuat quid fieri possit. ¶ Quo. ad quam partẽ. ¶ Te uelle. s. me uenire. ¶ Classe. nauibus. ¶ Perfore. futurum: subaudi dixit. ¶ Accommodatum. utile & commodum scilicet tibi. ¶ Maritimam. uicinam mari. ¶ Partem. unde eras discessurus.

aptiorem: prudentiorem ue mittere. Ego autem & tuas litteras legi libenter: & audiui Lucilium diligẽter. Nunc quoniam & tu ita sentis: scribis enim: quæ de nostris officiis ego ad te scripserẽ: & si tibi iucũda fuerint: tamẽ quoniam ex alto repetita sunt non necessaria te putasse: & re uera confirmata amicitia & perfecta fide: cõmemoratio officiorum superuacanea est: eam partem orationis prætermittã. Tibi tamen agã: ut debeo: gratias. Animaduerti enim & didici ex tuis litteris te omnibus in rebus habuisse rationem: ut mihi consuleres: restitueresque & præparares quodãmodo omnia: quo mea ratio facilior & solutior esse posset: hoc tuum officium cum mihi gratissimum esse dicam: sequitur illud ut te existimate uelim mihi magnæ curæ fore: atque esse iam primum: ut te ipse tuique omnes: deinde ut etiam reliqui scire possint: me tibi esse amicissimũ. Quod quibus adhuc non satis est perspectum: ii mihi nolle magis nos hoc animo esse: q̃ non intelligere uidentur. Sed profecto intelligent: neque enim obscuris personis: nec paruis causis res agetur. Sed hoc fieri melius quã dici: aut scribi uolo. Quod itinerum meorum ratio te non nullam in dubitationem uidetur adducere: uisurus ne me sis in prouincia. Ea res sic se habet. Brundusii cũ loquerer cum Phania liberto tuo: ueni in eum sermonẽ: ut dicerẽ libẽter me ad eam partem prouinciæ primũ esse uenturũ: quo te maxime uelle arbitraretur. Tunc mihi ille dixit: classe te uelle decedere: & accommodatiũ perfore tibi: si ad illam maritimã partẽ prouinciæ nauibus accessissem: dixi me esse facturum.

ASC. ¶ APTiorem ad cognoscẽda: scilicet ex eo: ea q̃ uolebam scire: ue pro uel: prudentiorem. ¶ Ego autem & legi litteras tuas libenter: & audiui Lucilium diligẽter. ¶ Nũc. quoniam tu sentis ita. scribis enim ea: quæ ego scripseram ad te de officiis nostris: & si ea fuerunt iucunda tibi: tamen quoniã repetita sunt ex alto: idest ex primordiis causarum amicitia confirmata: idest postquam amicitia est confirmata: & fide perfecta: aut potius perfecta: idest perfecte cognita: commemoratio officiorum ẽ superuacanea: idest superflua: ego prætermittam eam partem orationis: scilicet quæ esset de commemoratione beneficiorum. ¶ Tamen. idest nihilominus ego agam tibi gratias: ut debeo. ¶ Animaduerti enim & didici ex litteris tuis: te habuisse in omnibus rebus rationem. i. considerationem & propositum: ut consuleres. i. quasi consulendo prodesses: mihi: & ut restitueres. s. ablata: & præparares quodãmodo oia tam uetera: q̃ restituta: quo. i. ideo: sit mea ratio: idest meũ negocium in puincia: possit eẽ facilior & solutior. i. liberior & expeditior. ¶ Cum ego dicam hoc officiũ tuũ esse gratissimum mihi: illud sequitur: ut uelim te existimare: fore. i. futurum esse: atq; esse. s. nunc: mihi magnæ curæ. iam primum. i. illud primum: ut tu ipse: & omnes tui: deinde etiam: ut reliqui possunt scire me esse amicissimũ tibi: quod. s. me esse amicissimũ tibi: ii quibus nõ ẽ adhuc pspectũ satis: uidẽtur mihi nolle magis nõ esse hoc. s. tã beniuolo aio: q̃ nõ intelligere: quia licet intelligant: tñ quia inuidẽt nobis: & nolint nos eẽ cõcordes: dissimulant se perspicere amicitiã nostrã. ¶ Sed profecto ipsi intelligẽt: neq;. n. res ageť psonis obscuris nec causis paruis. ¶ Sed ego uolo hoc fieri melius: q̃ dici aut scribi. ¶ Quod nõ itinerum meorũ uideť te adducere in nõnullã dubitationẽ: ue. i. an: sis uisurus me in puincia: ea res habet se: sic. ¶ Cum ego loquerer Brundusii: cũ Phania liberto tuo: ueni in eũ sermonẽ: ut dicerẽ me libenter uẽturum eẽ primum ad eã partẽ puinciæ: quo. i. in quã: ego arbitrarer te uelle maxime. s. me uenire: tunc ille. s. Phania: dixit mihi: perfore. i. multũ fore accõmodatum tibi: si accessissem nauibus ad illam partem maritimam prouinciæ: quo. i. ad quã: uelles decedere classe: ego dixi me esse facturum sup. id.

¶ Itaq;

¶ITA q.duæ partes:hocest:& ita fecissem. ¶ Corcyræ:aduerbialiter ponitur:idest cum esset corcyræ:quæ insula est in mari ionio olim cum Phæa patria Alcinoi regis. ¶ Minime:nullo pacto. ¶ Id esse faciēdum:ut accederem ad illā partem maritimam. ¶ Se Laodiceæ fore.idest te futurum Laodiceæ:subaudi nisi dixisset:est autē Laodicea urbs Syriæ:teste Pōponio Mella:in ea parte cui Antiochiæ cognomen est. ¶ Id.ueni te Laodiceam. Accōmodatius.aptius. ¶ Te ita malle.idest potius uelle:q̄ id quod dixisset Phania. ¶ Arbitrare:quia mihi ita dixerat Lentulus uir prudentissimus:cui mandata dederas. ¶ Tua ratio.tuum propositum. ¶ Statues.iudicabis. ¶ Possit fieri.an possis me uidere an non:quia. VBB. Laodicea Vibs

Itaq; fecissem nisi Lentulus Clodius noster Corcyræ dixisset,minime id esse faciendū:te Laodiceæ fore ad meū aduētū.Erat id mihi multo breuius,multoq; accōmodatius:cum præsertim te ita malle arbitrarer.Tua ratio postea est cōmutata:nunc quid possit,tu facillime statues.Ego tibi meum consiliū exponam:prope calen.sextiles puto me Laodiceæ fore per paucos dies, dum pecunia accipitur : quæ mihi ex publica permutatione debetur . commorabor:deinde iter faciā ad exercitum:ut circiter idus sextiles putem me ad Iconium fore:sed si quid nunc me fallit in scribendo(procul enim absum a te ipsa & locis)simul ac progredi cœpero,quam celerrime potero:& quam creberrimis literis faciam, ut tibi nota sit omnis ratio dierum,atq; itinerum meorū. Oneris tibi imponere nec audeo quicquam:nec debeo:sed quod commodo tuo fieri possit,utriusq; nostrum magni interest prius ut te conueniamq̄ decedas.Quam facultatem si quis casus eripuerit : mea tamen in te omnia officia constabunt non secus : ac si te uidissem.Tibi de nostris rebus nihil sum ante mandaturus per literas q̄ desperaro coram me tecum agere posse.Quod te a Scæuola petisse dicis: ut dum tu abesses ante aduentum meum prouinciæ præesset:eum ego Ephesi uidi:fuitq; mecum familiariter triduum illud:quod ego Ephesi commoratus sum:nec ex eo quicq̄ audiui quod sibi a te mādatū diceret.Sane aūt uellē potuisse obsequi uoluntati tuæ:non enim arbitror noluisse. Vale.

id erit secundum rationem tui discessus. ¶ Cōsilium. deliberationem. ¶ Accipitur.a me. ¶ Ex pu.per.quia illic erat accepturus pecuniam:quæ postea ro.erat reddenda ei:qui mutuasset:ita enim iusserat senatus:ideo dixit:ex publica permutatione:quod uulgo dicimus p literas cambitionis. ¶ Deide.postquam accepo dictā pecuniam. ¶ Iconium.oppidum Cappadociæ optime olim habitatum fortunatiorem regionem habēs:alterū est in Asia in pōtica regione apud Trogetem lacum: auctor Strabo. ¶ Si quid fallit me.si quid erro. ¶ In scribendo.scilicet itinere quod sum facturus. ¶ Procul.parenthesis. ¶ Simul ac.postquam:ut pmū. ¶ Progredi.pcedere ulterius prouinciam uersus. ¶ Quam cre.plurimis. ¶ Oneris.significat Cice.latenter Appium fugere ne conueniatur:ideo dicit magni īteresse: ut conueniant:& colloquantur:sed non audere tamen ei instare.nisi quātū cōmodo eius fieri possit. ¶ Nec.d. quia nō sum ita de te meritus:ut liceat tibi aliquid oneris imponere. ¶ Quod.quæ res:scilicet ut conueniam?. ¶ Tuo .c.tua commoditate. ¶ Quam.s.quam possibilitatem. ¶ Constabunt.apparebunt:idest faciam tamen omnia quæ pro te debuero. ¶ Secus.aliter min?. ¶ Ac.q̄ ut non secus ac iussi faciunt. ¶ Mādaturus. commissurus . ¶ Desperaro:spem amisero. ¶ Agere. loqui. ¶ Coram.in præsentia. ¶ Quod te.latenter innuit falsum esse:quod scripserant de successore prouinciæ. ¶ Eum.Scæuolam. ¶ Ephesi.quæ urbs est Ioniç celeberrimo Dianæ templo clara. ¶ Mecū apud me. ¶ Triduum.totos tris dies. ¶ Illud.s.triduū. ¶ Q d. quia tantum triduum cōmoratus sum Ephesi. ¶ Nec ex eo. Scæuola. ¶ Quicquam.quod ab eo petiuisses: ut tibi succederet:quod declarat dicens. ¶ Quod.m.s. ut tibi succederet:quod quidem dixisset mihi:si esset uerum:& ita latenter & callide conuincit eum mendacii. ¶ Potuisse. subaudi Scæuolam. ¶ Voluntati tuæ: in succedendo tibi. Iconiū Ephesis

¶ET ita fecissem:nisi Lentulus Clodius noster:scilicet cōmunis amicus dixisset Corcyræ.i.in corcyra insula:idest minime:idest nequaq̄ faciendū:& nisi dixisset:sup.te fore ad.i.usq;:ad meū aduentū: Laodicea. Quæ est urbs Syriæ:teste Pōponio Mella in parte cui Antiochiæ cognomē est. ¶ Id scilicet iter:erat mihi breuius multo:& multo cōmodius:pſertim cū arbitrarer te malle:idest magis uelle:ita scilicet me facere Sequentia statim explanabo.Sane Corcyra est isula in mari ionio:unde mirandū est:quod nomen insulæ in genitiuo posuit:quasi aduerbialiter:nisi dixerimus in ea insula urbem esse eiusdem nominis:quod sæpe contingit:ut de rhodo supra diximus. ¶ Tua ratio:idest propositum tuum cum ratione:est mutata.i. mutatum post ea:nunc tu statues:idest constitues:& ordinabis facillime quid posset fieri:ego exponam:idest declarabo tibi meū consilium.Ego puto me fore Laodiceæ prope kalēdas sextileis.i.ad primum diem Augusti:p dies paucos:dū idest donec:pecunia quæ debetur mihi ex permutatione publica:uulgo cambium dicunt:alii bancam:acipitur:scilicet a trapezitis aut negociatoribus:quæ restituendā acceperant:deinde iter faciam.i.iterabo ad exercitum:ut putem me fore ad Iconium.oppidum Cappadociæ optime habitatum olim:circiter idus sextileis:idest decimumtertiū diem Agusti. ¶ Sed si quid fallit:idest decipit me nunc inscribendo:idest dum hæc scribo:ego enim absum procul a te ipsa:& locis: faciam q̄:idest quātum:potero celerrime:& q̄ creberrimis:idest plurimū crebris literis:ut omnis ratio dierum atque itinerū meorum sit nota tibi:simul ac:idest statim:postquam:idest aut potius eodem tempore:quo cœpero progredi. ¶ Ego nec audeo:nec debeo imponere tibi quicquā oneris:sed quod possit fieri supp.commodo tuo : interest:idest refert magnū: utriusq; nostrum:scilicet & tua & mea:ut conueniam prius te:quam decedas:scilicet de prouincia. ¶ Quam facultatem: scilicet conueniendi:siquis casus eripuerit:tum idest nihilominus.omnia officia mea constabunt:idest constanter fient i te: non secus:idest non aliter:ac idest q̄:si uidissem te. ¶ Ego nihil sum mandaturus tibi de negociis nostris per literas ante q̄ desperaro pro desperauero:me posse agere tecum coram:idest in præsentia. ¶ Quod dicis te petisse a Scæuola:ut præesset prouinciæ:dum idest donec:tu abesses ante aduentum meum:supp.non est sperandum:quia. ¶ Ego uidi eū Ephesi:quæ urbs est Ioniæ:olim propter templum Dianæ clarissima:& fuit mecum familiariter triduum illud : quod ego commoratus sum Ephesi:nec audiui eo quicquam:quod diceret mandatum:supp.esse sibi a te. ¶ Autem:idest sed: ego uellem sane:idest multum:aut sano consilio:supp.eum potuisse obsequi uoluntati tuæ:non enim arbitror supp.eum noluisse obsequi:idest obtemperare uoluntati tuæ. Vale. ASC.

VBE. Vm meum. Maxima pars huius epistolæ ex præcedenti epistola aperitur: in qua cum uideretur dubitare appius uisurus ne eēt Ci. ante discessum suum ex prouincia: exposuit Cice. ratiōem & propositum itineris sui: & commemorat omnem institutionem & disputationem factam inter se & Appium: & litteris & nunciis de ratione itineris: in quo & officium suū laudat: quod quātum potuit intelligere uoluntatem Appii studuit ei satisfacere: ut eum conueniret: cum eum longe aliter fecisse queratur: qui ne conueniretur a Ci. non expectauit eum Laodiceæ ueluti constituerat: quæ erat in finibus prouinciæ: sed in interiorem prouinciam se recepit itinere multorum dierum: ubi quāuis esset iam functus magistratu: reddebat iura: & prouinciam tractabat quasi ad se pertineret: cum id non liceret facere iam dato sibi successore: quod tamen Cice. ostendit se non modo non moleste tulisse: uerum etiam gauisum eē: quia uideret se leuatum molestia administrationis prouinciæ unius mensis: quo ille administrasset: quasi adhuc esset proconsul. Deinde accusat eum: ꝙ dimiserit tris cohortes: cum eēt rogatus a Ci. per litteras: ut uisum est superius ne id faceret: & grauissime conqueritur quod nullo pacto scire possit ubi eum cōueniat: dicit tamen se facturū ut omnes intelligant se bonū amicū fuisse: cū Appius aliter fecerit: quod erratū rogat eum: ut uelit corrigere. Postremo ostēdit ubi sit: & qđ iter faciat. ❡ Cū meum factum. id quod ego feci. ❡ Comparo. ad cōparatiōnē adduco utrū sit magis ex officio. ❡ Nō. f. m. nō magis tueor partem meam q̃ tuam: quod uulgo dicimus nō magis do ius mihi q̃ tibi: & est ornate dictū. ❡ Delector. m. f. laudo qđ ego feci: q̃ id qđ tu fecisti. ❡ Ego enim. repetit nūc oēm disputatiōem itineris factam p nuncios & litteras: & primum quæ dixerat Phania libertus eius: & Len. Clodius: quem ille miserat cū mādatis: ut uisum est plene in præcedentibus eplis: deinde quod scripserat ipse Appius ad Cice. cū adhuc eēt Romæ: in quibus oībus dicit se studuisse quātū potuit satisfacere eius uoluntati. ❡ Et nosse locum. scire quem locum ille haberet apud te: quia erat ex intimis Appii cuius cōsilio maxīe utebat̃: laudat autē eum Cice. ut pbet fuisse credendum qđ ille dixisset. ❡ Quā. in. par. textus hic est facilis: & in superiore epla declaraturus.

Syda ❡ Sydam. Syda urbs licyæ portū habēs: auctor Pō. Mella lib. i. ❡ Minus. d. minus honoris. i. et si nō erat mihi satis honest⁹ aduētus me⁹ Sydā. ❡ Minime. a. i. etiam incomodus ad multa facienda. ❡ Tamen. quia intellexeram te ita uelle. ❡ Ita. f. i. uenturum Sydam. ❡ Idē. e. q. d. in eo quod Phania dixisset: officiū amicitiæ & beniuolētiæ erga te declarare cōstituerā. ❡ Corcyræ. ut in superiore epistola. ❡ Tecū. i. ut uiderer audire alterum te: uel potius te ipsum: ita uidebatur nosce mētem tuā: & qcquid in pectore habes. ❡ Te. u. e.

M. T. C. Appio pulchro Imperatori. S. D.

Vm meum factum cum tuo comparo: & si non magis mihi faueo in nostra amicitia tuenda q̃ tibi: tamen multo magis meo facto delector q̃ tuo. Ego enim Brundusii quæsiui ex Phania (cuius mihi uidebar & fidelitatem erga te prospexisse: & nosse locū: quem apud te is teneret) quā in partem prouinciæ maxime putaret te uelle: ut in succedendo primum uenirem: cum ille mihi respondisset: nihil me tibi gratius facere posse: q̃ si ad sydā nauigassem: & si minus dignitatis habebat ille aduētus: & ad multas res mihi minime erat aptus: tamē ita me dixi eē factuꝝ. Idem ego cū Lētulum Clodiū Corcyræ conuenissem: hominē ita tibi coniūctū: ut mihi cum illo cum loquerer: tecum loqui uiderer dixi ei me ita factuꝝ eē: ut in eam partē quā Phania rogasset primum uenirem. Tunc ille mihi cum gratias egisset: magnopere a me petiuit: ut Laodiceam protinus irē: te in prima prouincia uelle eē: ut quā primum decederes. Qui nisi ego successor essē: quē tu cuperes uidere: te antea q̃ tibi successum eēt decessurū fuisse. Quod quidē erat consentaneum: cū his litteris quas ego Romæ acceperam. Ex quibus perspexisse mihi uidebar q̃ festinares decedere. Respondi Clodio esse me ita facturum: ac multo quidē libentius: q̃ si illud faciendum esset: quod promiseram Phaniæ. Itaq; & cōsiliū mutaui: & ad te statim

Quin subaudi dixit. ❡ In. p. p. in pria parte prouinciæ Italiā uersus. ❡ Quin. pro quinetiā. i. insuper pter id. ❡ Te. f. d. subaudi dixit: nisi ego eēm tibi successor: quē præcipue cuperes uidere. ❡ Quod. q. te cupere me uidere: neq; uelle aliter discedere: nisi me conuenisses. ❡ Erat cōsen. cōuēiebat: ɔcordabat. ❡ Festinares. pperares. ❡ Ita. f. ut Laodiceā irē. ❡ Quod p. Pha. f. ut irem Sydā: sicut ille dixerat te uelle. ❡ Consilium sniam: ne irem sydam.

ASC. Vm meum &c. Cōqueritur Cicero ꝙ Appius usus sit occasionem quæsisse ne conueniat̃ a se: & nolle magistratu ire cum illo aduc fingatur in prouincia: quod tamen Cicero in æquiorē partem accipit. Accusat tamē Appiū: ꝙ tres cohortes dimiserit: & rursus ꝙ Appium cōuenire nō pōt: pollicetur tamē se amicitiæ i illum partibus functurum. ❡ Ordo est. Cum. i. quando: ego comparo factū meum cū tuo: etsi. i. q̃q̃: ego nō faueo magis in amicitia nostra tuenda: idest protegenda mihi q̃ tibi: tamen ego delector multo magis meo facto q̃ tuo. ❡ Ego enim q̃siui ex Phania. f. liberto tuo. ❡ Cuius. f. Phaniæ: ego uidebar mihi: &. i. simul: pspexisse fidelitatē erga te: &. i. simul nosse. i. cognoscere: locū. i. gradū æstimationis: quē is teneret erga te: in quā partē pūinciæ ipse putaret te uelle maxime: ut ego uenirē primū in succedēdo. f. tibi: cū ille. f. Phania: respōdisset mihi: me nihil gratius posse facere tibi: q̃ si nauigassem ad Sydam. i. urbem illam Lyciæ aut portum eius: habet enim portum urbs ea: etsi. i. q̃q̃: ille aduētus. f. in Sydā: habebat minus dignitatis: & erat minus aptus. f. quā cæteri: mihi ad multas res. f. honeste gerendas: tamen ego dixi me esse facturum ita. f. ut ille consuluerat. ❡ Ego cū conuenissem Corcyræ. i. in ea insula: aut urbe eius: Lentulū Clodiū: hominē ita coniunctum tibi: ut cū loquerer cū illo: uiderer mihi loqui tecum: dixi me facturum esse idē. i. eandē rem: aut idē dixi ita: ut uenirē primum in eam partē: quam Phania rogasset: tūc ille cū egisset g̃ras mihi: petiuit a me magnopere: ut irē ptinus: Laodiceā: & sup. dixit: te uelle eē in prima pūincia. i. in prima parte Romā uersus: ut decederes q̃primū. i. ualde cito: qn. i. insuper dixit: te fuisse decessuꝝ: nisi ego essem successor: quē tu cuperes uidere antea q̃ successum eēt tibi. ❡ Quod. f. dictum Lētuli: erat qdē. i. certe cōsentaneū. i. consonū & eiusdē sniæ: cū iis litteris. f. tuis: quas ego accepere Romæ. ❡ Ex qbus. f. litteris: ego uidebar mihi pspexisse. i. clare uidisse: & intellexisse: q̃. i. quantū: festinares decedere. f. e pūincia uū decedere nō est per se mori: sed de loco: aut officio: aut pūincia cedere: sicut nec defungi est mori: sed a reꝶ functione obire: quod morientes faciunt. ❡ Ego respondi Clodio. f. Lentulo: me facturum eē ita: ac quidem multo libentius: q̃ si illud quod pmiseram Phaniæ esset faciendum. ❡ Itaq;. i. & ita: ego: &. i. simul: mutaui cōsiliū: & misi statim ad te litteras scriptas.

❡ Mea. q. d.

CMEA.q.d.propria:ut ostēderē tibi promptū aium meū in obsequēdo tibi quocūq; iuberes me uenire. ⁋ Satis.m. satis in tpe.Nā mature dr̄ fieri:teste.A.G.auctore Nigidio:qd̄ neq; citius neq; serius fit:sed medium est qddā tēperatū unde scite Virg.i.æneid.dixit.maturate fugam .i.non celeriter:sed temperate facite:ne ex celeritate euersæ forant naues troianorum. ⁋ Ex.t.quas ad me scripsisti ex argumento meag. ⁋ Hoc.e.repetit cōmendationem & officium sui facti. ⁋ Amantius.cū maiori amore:amorosi⁹. ⁋ Cōsidera.inspice. ⁋ Vicissim.contra:sicut meū aperui. ⁋ Tuum.factum. ⁋ Nō modo.ostendit φ nō solū fefellit fidē in eo qd̄ pmiserat:quia nō uenit ad loca cōstituta:sed etiā ita abiit longe:ut VBE. Matur

manu mea scriptas literas misi, quas quidem ex tuis literis intellexi satis mature ad te esse perlaras. Hoc ego meo facto ualde delector. Nihil eni potuit fieri amantius. Considera nunc uicissim tuū:nó modo ibi non fuisti ubi me quáprimum uidere posses, sed eo discessisti:quo ego re ne persequi quidem triginta diebus possem:qui tibi ad succedendum lege, (ut opinor) cornelia constituti essent. Hoc tuum factú, qui quo animo inter nos sumus ignorant alieni hominis (ut leuissimi dicam) & fugientis congressum meum uero coniunctissimi:& amicissimi esse uideatur. At mihi tamen antequá prouinciam uenissem: redditæ sunt a te literæ, quibus & si te Tharsum proficisci demonstrabas, tamen mihi non dubiá spem mei conueniendi afferebas, cum interea credo equidem maliuoli homines (late enim patet hoc uiciú: & est in multis) sed tamen probabilem materiam nacti sermonis ignari meæ constantiæ conabantur a te alienare uoluntatem meam:qui te forum Tharsi agere statuere, multa decernere & iudicare dicerent:cum posses iam suspicari tibi mihi esse successum:quæ ne ab his quidé fieri solerent, qui breui tēpore sibi succedere putarent. Horum ego sermone nó mouebar, quinetiá (credas mihi uelim) si quid tu ageres:leuari me putabá molestia:& ex annua prouincia:quæ mihi lóga uideret, prope iá.xi.mensiū

Ci.nō possit eū persequi triginta diebus.nā ut dixius in iteriorē puinciā se receperatq̄ qdē erat maxia. ⁋ Lege.c.q̄ pmittebat ut finito annuo magistratu liceret tm̄ eē in puincia triginta dies. ⁋ Cōstituti.decreti. ⁋ Ad s.ut tibi succederet:nā aliter eēnt tibi ɔstituti. ⁋ Vt.subaudit:ita discessisti:ut dixius lōge:ut illi:q nesciunt animum nostrū inter nos ɔiūctissimū.dicāt factū tuū fuisse hois alieni a beniuolētia. ⁋ Leuissimi.nullius existimatōis:uel ēt icōstātissimi. ⁋ Et.s.c.collocutionē amici & cōuentionē. ⁋ Meū.factū:subaudi ut. ⁋ Videatur putet. ⁋ Cōiunctissimi.cōtra id qd̄ dixit alieni. ⁋ At mihi.adhuc cōuincit eū incōstātiæ ex promissione literarum suag:qbus ille pmittebat fore:ut cōueniret Ci.licet iret Tharsum:quā urbē diximus esse Ciliciæ:erat aūt in interiore parte. ⁋ Nō dubiā.q.d.certā. ⁋ Cū interea.laudat Ci.Cōstantiam suā aduersus inconstātiā Appii:φ cū multi tentarent alienare eū ab Appio:dicentes Appiū Tharsi ita statuere: iudicare:decernere: quēadmodum antea:cū eēt procōsul:qd̄ uideret piudicare dignitati Ci.dicit tm̄ se nunq̄ moleste tulisse:sed potius gauisum eē. ⁋ Late.n.parentesis. ⁋ Hoc uitiū.maliuolētiæ:& detractiōis. ⁋ Late.p.i multis locis regnat. ⁋ Nacti.adepti. ⁋ Probabilē.uisimilē:& latēter mordet Appiū:quem licet maliuoli:tm̄ ob aliquam iustam cām accusarent. ⁋ Ignari meæ constantiæ.q nesciebāt me ita esse constātem.ut non facile eog detractiōibus mouerer nec uerbis ab amicis aliēarer. ⁋ Conabātur.frustra tētabant:& uolebāt. ⁋ Qui.maliuoli.
⁋ Agere forum.fog multa significat.ut scribit Festus Pōpe.at agere fog dr̄ præfectus puinciæ:cū ciuitatib⁹ cōuocatis de earum negociis & cōtrouersiis cognoscit: ergo forū agere.iura reddere.& cās audire. ⁋ Statuere.facere statuta. ⁋ Decernere. firmiter deliberare: sancire.unde & decreta dnr̄ sanctiōes q̄dam eog:qui hn̄t auctoritatē.ut principū: consulū:senatus. ⁋ Iudicare.de cāis & cōtrouersiis ferre iudicia:q non debuisses facere cū posses. ⁋ Suspicari.opinari. ⁋ Esse.s.datū sibi successorē.ad quē ptīet supradicta facē. ⁋ Quæ succes.s.forū agere:statuere &c. ⁋ Ne ab his quidē.q̄t dicat si hæc nō facerēt.qui breui expectarēt successorē.quanto minus tu facere debuisti:q poteras existimare iā tibi esse successum. ⁋ Nō moue.nō irascebar tibi. ⁋ Credas uelim.hoc dicit:qa uix est credibile:ut magistratui successuro placeat pdecessorē suū agere:q ad se ptineāt. ⁋ Si qd ageres.si qd statueres & iudicares:ut audiebā a te fieri. ⁋ Leuari.exonerari. ⁋ Molestia.labore. ⁋ Et ex annua.sensus est:& ex administratione unius anni:qd̄ tps uidet mihi lōgū gaudebā iā unū mēsem eē ɔfectū te administrāte:remāereq; mihi tps breui⁹:& molestiā q̄ erat annua redactā eē i.xi.menses. Forum Decernere Decretum

CMANV mea:quas qdē ego intellexi ex lris tuis:eē perlatas ad te satis mature.i.tēpestiue:aut cito. ⁋ Hoc &c.Ego delector ualde hoc facto meo qd̄ prænarratū est. ⁋ Enim p qa:nihil potuit fieri amātius.i.magis amāter:aut cū maiore amore meo in te. ⁋ Cōsidera nūc uicissim tuū.s.factū. ⁋ Tu nō mō.i.nō solū nō fuisti ubi.s.Laodiceæ:ubi posses uidere me q̄primū.i.ualde cito:sed discessisti eo quo ego ne qdē.i.nō etiā:triginta diebus.i.spacio.xxx.dieg:possem psequi.i.ad ɔsumationē sequi:hoc est sequēdo attingere te:qui.s.xxx.dies eēnt cōstituti tibi:ut opinior:ad succedendū tibi.i. ASC.
⁋ Quibus lege cornelia decedēdū:tibi erat prouincia: ⁋ Hoc:aut ut:factū tuū uideatur illis:qui ignorāt quo aio sumus inter nos.i.qui ignorant beniuolētiā nostrā mutuā:eē hois alieni:ut dicā leuissimi.i.cū leuissima nota simultatis:aut hois fugiētis congressum meum non coniunctissimi & amantissimi mei. ⁋ Attamen literæ sunt redditæ mihi a te.s.scriptæ: anteq̄ uenirem in prouinciā:quibus.s.literis.etsi.i.q̄q̄:demonstrabas te pficisci Tharsum.i.ad urbē Ciliciæ:tamē afferebas mihi non dubiā.i.certam spem:conueniendi mei.i.φ conuenires me:cū interea.credo equidem:hoies maleuoli. ⁋ Nam hoc uitium.s.maleuolentiæ & inuidiæ:patet.i.extenditur late:& est in multis:sed tamen.i.nihilominus:quamuis maleuoli suspicari possent. nacti materiam pbabilem sermonis.s.de nobis faciēdi:aut quē de nobis habuerūt:ignari constantiæ meæ:conabant alienare uoluntatē meā a te:qui dicerent te agere Tharsi fog.s.iudiciale:statuere i.statuta condere:decernere :& iudicare multa:cū posses suspicari successum esse iam tibi. ⁋ Quæ.s.iam dicta officia:forū agere:statuere &c.solerēt quidē.i.certe.fieri ab iis:qui putarēt succedi.i.successionē fieri sibi breui tēpore.i.ut Vbertinus intelligit:post breue tps:nam qñ decedēdum est:solent diligētissime reliqua munera prouinciæ explere:sed Appius sero id tunc fecisset:cū sibi successum eē suspicari debeat. Alius uidetur hoc dicere Appium eo animo id facere quo qui putaret successionē Ciceronis breui tēpore fore.i.parū duraturā:& ita noluisse intermittere munera puinciæ. ⁋ Ego non mouebar.s.a cōstanti amore:sermone horum.i.huiusmodi hoium:quinetiam (uelim credas mihi)ego putabam me leuari: idest deonerari:molestia:idest molesto negocio:si tu ageres:quid:idest aliquid in prouincia:scilicet.

prouinciam factá esse gaudebá: si absenti mihi unius mensis labor detractus esset. Illud (uere dicá) me mouet in tanta militum paucitate abesse tris cohortes, quæ sint plenissimæ: nec me scire ubi sint. Molestissime aũt fero: quod te ubi uisurus sim nescio: eoq; ad te tardius scripsi, quod quotidie teipsum expectabá: cũ interea ne literas quidé ullas accepi: quæ me docerent quid ageres: aut ubi te uisurus essem. Itaq; uirũ forté: mihiq; in primis probatũ Antoniũ præfectũ euocatorũ misi ad te. cui, si tibi uideret: cohortes traderes: ut dum tempus anni esset idoneũ, aliquid negocii gerere possem, in quo tuo consilio: ut me sperarem esse usurum, & amicitia nostra & literæ tuæ fecerant: quod ne ego quidem nunc despero. sed plane: quando aut ubi te uisurus sim: nisi ad me scripseris: ne suspicari quidé possum. Ego ut me tibi amicissimũ esse & æqui & iniqui intelligant curabo. De tuo in me animo iniquis secus existimandi uideris non nihil loci dedisse. Id si correxeris mihi ualde gratũ erit: ut habere rationé possis: quo loco me salua lege cornelia conuenias. Ego in prouiciá ueni pridie, calé. sextiles. iter in Ciliciam facio per Cappadociam castra moui ab Iconio pridie calen. Septébres. Nũc tu & ex diebus: & ex ratione itineris si putabis me esse conueniendũ: constitues quo loco id cómodissime fieri possit: & quo die. Vale.

VBE. ¶ PROuinciam. xi. mensium: idest administrationem. xi. mensium. ¶ Esse factã. m. quia iam unum mẽsem administrasses. ¶ Lõga. quia contra uoluntatẽ meam mittor in prouinciam ¶ Labor. administrationis. ¶ Detractus. diminutus tua administratione. ¶ Illud. eum accusat de tribus cohortibus dimissis. ¶ Mouet. turbat: molestum est. ¶ Paucitate militum. in tam exiguis copiis militum: ut in superioribus epistolis dixit. ¶ Abesse. a prouincia. ¶ Nec me scire. subaudi mouet me: nec scire: idest q nesciam ubi sint. ¶ Plenissime. integerrime: conscripto ab ipsis cohortibus supplemento. ¶ Molestissime. quasi dicat: licet q dixi moleste feram: tamen hoc molestissime fero. q &c. ¶ Eo. propter. ¶ Teipsum. te præsentem. nõ amplius literas tuas: aut nũcios. ¶ Interea. dum te expecto. ¶ Ne literas quidem. quod minus est q̃ teipsum. ¶ Edocerent. instruerent. informarent. ¶ Fortem. magni animi hominẽ. ¶ Probatũ. spectatum: & mihi gratum. ¶ Præfectum euocatorũ. qui præest euocatis militibus. Tria autem erãt militiæ genera: ut Seruius in primo & in. vii. ænei. declarauit. legitima eorum qui singuli iurabant pro repu. esse facturos: nec discedebãt nisi complectis militiæ temporib9: tumultus uero eorum: qui ad unum bellum militabãt utputa si fuisset bellum gallicum: uel italicum: in quib9 ex periculi uicinitate erat timor multus. Euocatio uero fiebat cum ad diuersa loca diuersi propter cogendos mittebãtur exercitus. ¶ Cui. Antonio. ¶ Traderes. committeres meo nomine. ¶ Si tibi uideretur. si putares tradendas: mansuete enim cum eo loquitur tanquam cum homine superbo: ne irritet eum ad iram: aut indignationem. quod fortasse fecisset si dixisset cui traderes cohortes sicut debes. ¶ Tempus anni. qui erat æstiuum tempus aptum bellis gerendis. Erat enim Augustus mensis: ut in superiori epistola uisum est: & in fine huius. ¶ Aliquid negocii. aliquid belli. ¶ In quo: in qua re scilicet ut possem gerere aliquid negocii. ¶ Amicitia. quę mihi dabat spem de te optimã. ¶ Et literæ. quibus multa mihi pollicebaris. ¶ Fecerant. persuaserant mihi. ¶ Tuo consilio. ut etiam mihi consuleres quomodo mihi esset agendum. ¶ Quod. scilicet me usurum tuo consilio. ¶ Ne despero. nõ sum sine spe. ¶ Quando. quo tempore. ¶ Aut ubi. quo in loco. ¶ Suspicari. opinari: existimare: multo minus scire. ¶ Æqui. boni & amici. ¶ Iniqui. maliuoli & inimici. ¶ De tuo. accusat eum: quod dederit materiam maliuolis suspicandi de animo suo erga Ciceronem aliter q̃ sit: quia existimauerunt eum esse alienatum. Ordo est: uideris dedisse non nihil loci iniquis existimandi secus de tuo animo in me. ¶ Non nihil loci. aliquid occasionis. ¶ Secus. aliter: uel q̃ ego dederim: uel q̃ sin quia existimãt te esse alienatũ a me: cum non sis. ¶ Id scilicet quod dedisti occasionem &c̃. ¶ Si correx eris. si emendaueris: ut nũc des occasionẽ existimãdi bene. ¶ Et. s. subaudi gratum erit. ¶ Habere rõnẽ. constituere. ¶ Salua lege cornelia. quæ nõ plures: q̃ triginta dies cõstituebat ei: postquã uenisset successor. ¶ In puinciã. in asiam. ¶ Per cap. quæ est asiæ regio regnũ Ariobarzanis. ¶ Castra. exercitũ: milites: interdũ enim pro loco ubi stant milites. interdum p militibus ipsis ponitur castra: ut nos castra mouemus. ¶ Iconio. oppido: ut diximus: Cappadociæ. ¶ Ex diebus. quib9 dixi me mouisse castra: & est sensus: cõputatis diebus mei itineris: & diebus quibus per legem corneliã: licet tibi esse in puincia: si existimabis: q possis me cõuenire: cõstitues quo loco: & quo die id cõmodissime fieri possit: s. ut me cõuenias.

Tria militũ genera

Castra Iconiũ

ASC. ¶ ET gaudebam prouinciam eẽ factam mihi prope idest quasi: undecim mensiũ: ex puincia annus. i. duodecim mẽsium: quæ uideretur mihi longa: gaudebam inquam si labor unius mensis esset detractus mihi absenti. ¶ Illud: dicã uere mouet idest afficit dolere me: treis cohortes quæ sint plenissime. i. perfectissimæ: abesse. i. dimissas a te: in tãta paucitate militum: nec me scire ubi sint: ut uidelicet eas reuocet. ¶ Autem. i. sed ego fero molestissime: q nescio ubi uisurus sum te & eo. i. idcirco: scripsi ad te tardius: q expectabã quotidie teipsum: cũ interea ne quidẽ. i. non saltẽ: accepi ullas literas. s. a te: q̃ scilicet literæ docerẽt me: quid ageres: aut ubi uisurus essem te. ¶ Itaq. i. & ita: ego misi ad te uirum fortem & pbatum mihi in primis. uidelicet Antoniũ pfectum. s. militũ: euocatorũ. i. q per euocationẽ militãt. Tria enim: ut Seruius docet erant militum gña: legitimum unũ: eorum q singuli iurabãt pro rep. se esse facturos: & ii non discedebant nisi cõpleto militiæ tempore: alterum tumultus: eorum uidelicet qui orto tumultu ad unum bellum militabãt: ut in bello galico & Italico: & tertiũ euocatiõis: cũ ad diuersa loca diuersi pp cogẽdos mittebãt exercitus. ¶ Cui. s. pfecto euocatorũ: tu traderes cohortes: si uidereẽ tibi. s. ita faciẽdũ: ut possem gerere aliqd negocii: dũ. i. donec tps anni esset idoneũ. s. ad bellũ gerẽdũ. ¶ In quo. s. negocio gerẽdo: & amicitia nrã: & lræ tuæ fecerãt: ut sperarẽ me eẽ usurũ oſilio tuo. ¶ Sed plane. i. oino: ne quidẽ. i. nõ saltẽ suspicari possum: ubi aut qñ sim uisurus te. ¶ Ego curabo: ut & æqui & iniq intelligãt me esse amicissimum tibi. tu uideris dedisse iniquis non nihil loci: idest occasionis: & quasi ansam: existimãdi: idest iudicãdi: secus: idest aliter dei animo tuo in me: si tu correxeris id: erit ualde gratum mihi. ¶ Et ut possis habere rationẽ. i. modũ: quo loco cõuenias me: lege cornelia salua: idest intra trigesimũ diem: ego ueni in prouinciam pridie Kalen. sextiles idest ultimo die Iulii: & facio iter in Ciliciam per Cappadociam. ¶ Ego moui castra ab Icnio oppido illo Cappadociæ: pridiæ Kalen. Septembris: idest ultimo die Augusti: nunc tu cõstitues: & ex diebus: & ex ratione itineris: si putabis me esse conueniendum: quo loco & quo die: id scilicet conuentus noster possit fieri cõmodissime. Vale.

¶ Pluribus

VBB.

PLuribus.Discesserat Appius ex prouincia:& iam Romã se receperat:unde ad Ciceronem legatos cum litteris plenis querimoniæ miserat:q Cic.edicto impedisset eorum ædificationẽ:quam facerent in memoriam & gloriam Appii:exactis tributis ex prouincia:ad qđ respõdet Ci.plene:& se excusat:callide accusans Appium:q prouinciam ita oppresserit:ut plures sint:qui recusent soluere tributa pro hac ædificatione:q̃ qui uelint. Deinde quia quęstus erat Appius:q Cice.ei uenienti ex prouincia obuiã nõ exisset:diceretq; id fecisse q se contemneret.Primum Cice.se excusat diligenter:ostenditq; se usum omni diligẽtia:ut in hoc satisfaceret officio suo: sed culpam fuisse Appii:qui non reddiderit eum certiorem: qua uia esset uenturus:ostenditque multas fuisse causas quibus ei obuiam prodire debuerit : quas commemorat:ipsum tamen Appium : quodammodo irridens:& quoniam commemorauerat Appius Lentul. exisse sibi obuiam. Cice.autem noluisse: quasi comparatione Len.nobilissimi deprimeret Cice.irritatus Ci. comparatione eius superbiam aperta reprehensione retundit:ostendens se nulla re esse inferiorem uel Appio uel Lentu.quia uerá nobilitas non consistit in uetustate:& splẽdore generis:sed in uirtutibus:& recte factis: quibus dicit se ei parem esse:idq; opinione clarissimorum uirorum:ita esse affirmat.Postremo dicit:q si contemneretur ab ipso Appio:habebit tamen alios nõ eo inferiores a quibus honorabitur: se tamen seruaturum beniuolentiam suam in eum quandiu ille uolet.⸿ Plus ocii.plus commoditatis temporis. ⸿ Nactus ero. habuero.⸿ Cito.rapum:pperãter.⸿ Pueri.serui.⸿ Præter.i.ad alium neminem præter q̃ ad te. Postponenda est enim dictio:q̃ nam nisi postponatur:dicetur preter te:& non præter ad te. ⸿ Legati. hi enim ab apamea ad Cice.missi fuerant propter ædificationem:quam essent facturi in honorem Appii.⸿ Volumen. inuidiose dixit.q.non litteras:sed uolumen:idest uerbosissimam epistolam.⸿ Plenum querelæ.tuæ querimõiæ. ⸿ Eorum.legatorum.⸿ Litteris meis.quibus scripseram:ne quid facerent:priusquam ego rem cognouissem.⸿ Eadem.e.quam supra appellauit uolumen.⸿ Liberarem.liberos facere:darem eis licentiam:quia impediebantur mandato Ci.⸿ Ne in.h.cum incõmodissime fiunt ædificationes propter frigora.⸿ Inciderent.deuenirent.s.tempore ædificationis.⸿ Et simul.i.etiam.⸿ Peracute.callide:astute:quasi innueres ubi iniuriam fieri.⸿ Tributa:q̃ imposita erant pp illam ædificationẽ.⸿ Exigere.reposcere.⸿ Vetarẽ.prohiberem.⸿ Permisissem.cõcessissem.s.exigere tributa.⸿ Re cognita.honestate rei intellecta.⸿ Genus.i.quod acute dixit eum esse q̃stum:cum enim Cice.uetaret fieri ædificationem priusq̃ rem cognouisset:dicebat Appius hunc esse quendam prohibendi modum:quia cũ non posset Ci. cognoscere rẽ propter remotionem locorum.Vetabat tñ ædificationẽ fieri:donec cognosceret:quod quidem quid aliud est:q̃ quodam modo aperte dicere se nolle fieri.⸿ Quoddã genus.quãdã rõnem:quẽdam modũ.⸿ Me recepissem.rediissem. ⸿ Ad hyemẽ.ad hyberna:tpe.n.hyemis recipiunt se milites in hyberna.⸿ Accipe.audi:ut Accipe nũc dãnũ insidias. ⸿ Ad oĩa.q̃ tu scribis.⸿ Æquitatẽ.ironice.q.d.q̃ nulla est:sed potius iniquitas.⸿ Expostulationis. q̃rimoniæ. ⸿ Aditum ad me.uentũ ad me. Dicimus.n.adeo te:& ad te.⸿ Intollerabilia.nimis grauia.⸿ Exigi.pp istam ædificatiõem.⸿ Quid iniquitatis.quid iniustitiæ.q.d.nihil.⸿ Habuit.s.hoc.⸿ Me scribere.ad eos qui exigebant tributa.⸿ Ne facerẽt. ne exigerẽt ea.⸿ Rẽ cãmq;.i.cãm rei.⸿ Non poteram.obiectio.⸿ Quasi uero.uerba ironica confutationi apta.⸿ Ad me. qui essem pconsul:cuius opera agebãt.⸿ Tam longe.obiectio:quæ posset ab Appio fieri.

M.T.C.Appio pulchro Impera.S.D.

PLuribus uerbis ad te scribam :cũ plus ocii nactus ero. Hæc scripsi subito : cum Bruti pueri me Laodiceæ conuenissent:& se Romã properare dixissent.Itaq; nullas his pter q̃ ad te & ad Brutũ dedi litteras.Legati Apameani mihi uolumen a te plenum querelæ iniquissimæ reddiderunt:quod eorum ædificatióem litteris me is impedissem. Eadem autem epistola petebas : ut eos quam primum ne in hyemem inciderent: ad facultatem ædificandi liberarem : & simul peracute q̃rebaris:qđ eos tributa exigere uetarẽ: priusq̃ ego re cognita pmisissem:genus aũt quoddã fuisse ipediendi:cũ ego nõ cognoscerẽ:nisi cũ ad hyemẽ me ex Cilicia recepissem. Ad oĩa accipe & cognosce æq̃tatem expostulationis tuæ.Primum cũ ad me aditũ eẽt ab his q dicerent a se itollerabilia tributa exigi.

ASC.

PLuribus uerbis &c.Discedendo Appius ex puincia cum apameæ esset:ide ad Ciceronem legatos miserat cum litteris plenis querelarum:q Cicero edicto impediuisset ædificationem:quam Apameani cœperãt:in gloriosam memoriam Appii:exactis tributis ex puincia. Ad quod respondet Cicero se purgans:& Appiũ callide accusans:q prouinciã oppresserit. Deinde purgat:q Appio nõ ierit obuiam:refellitq;: q Lẽtuli nobilitatem suæ nouitati:tantopere pretulerit Appius.⸿ Ordo est. Ego scribam ad te pluribus uerbis.s. quã nunc cũ nactus ero plus ocii.⸿ Ego scripsi hæc subito:cũ pueri.i. serui Bruti cõuenissent me:idest uenissent ad me Laodiceæ.i.in ea urbe Anthiochiæ:& dixissent se pperare:idest properãter iter parare:Romã.⸿ Itaq;:idest & ita:ego nullas:idest non ullas: non dedi iis:idest eis ullas litteras:præterquã ad te:& ad Brutũ.⸿ Legati Apameani:idest ab Apamea urbe Antiochiæ.Sũt tamen:qui Appiani legant:sed errant:ut patebit in epistola quæ incipit. Vix tãdem:reddiderunt mihi a te:scilicet missum:uolumen:idest libellum plenum querelæ iniquissimæ:idest iniustissimæ:qđ idest qa ego ipediuissem litteris meis:ædificationem eorum:scilicet legatorum:uidetur potuisse dicere suam.⸿ Tu petebas eadẽ epistola:ut liberarem.i.liberos facerem:& potestatem eis facerẽ ad facultatem ædificandi:idest ut possint ædificare : q̃ primum.i.ualde cito:statim uisis litteris tuis:ne inciderent in hyemẽ:qua magna ædificia fieri non solẽt.& q̃rebare.i.q̃rebaris simul:peracute.i.multũ subtiliter:q ego uetarem eos exigere tributa.s.ad ædificationẽ perficiendam:erat autẽ in honorem Appii cœpta:prius.i.anteq̃ ego permisissem re cognita:hoc est:q non prius exigerent quã permisissem: & nollẽ permittere nisi re cognita. ⸿ Aũt.i.sed querebare.i.querẽdo dicebas:fuisse quoddã genus.i.formã aut rõnem impediẽdi.i.me non aliud q̃siuisse:quã ut ipedirẽ ædificationẽ:cũ ego nõ possem cognoscere.s.rem:nisi cũ ad hyemẽ recepissem me ex Cilicia:in hyeme aũt:ut dixi:ædificatio min⁹ apte fieret.⸿ Accipe:sup.rñsum ad oĩa: & cognosce ęq̃tatẽ:quã nullam putas:expostulatiõis tuæ.i.mãifestæ postulatiõis iniuriæ de me primũ:cũ aditũ.i.accessum eẽt ad me:ab iis.s. Cilicibus:q dicerẽt tributa intolerabilia.i.grauissima exigi a se:q̃d iniquitatis habuit me scribere.i.q scriberẽ:ne.i.ut nõ facerent anteq̃ cognoscerẽ rem & cãm:⸿ Credo:sic enim scribis:non poteram sup.cognoscere rẽ & cãm ante hyemem: & est per ironiam dictum unde addit.⸿ Quasi uero ego debuerim ire ad illos.s.legatos:qui pecuniã exigebant:& illi non debuerint uenire ad me.⸿ Inquis:idest scio q̃ tam dicis:uenirent illi ad te:tam longe.

VBE. ¶ QVID.cōfutatio obiectionis. ¶ Quid.subaudi dices. ¶ Nū.an. ¶ Arbitrare.existimabas.q.d.immo existimabas. Hoc ergo infert Ci.quare nō ita poterant uenire ad me lōge:ut hac cū cognoscerē sicut erant uenturi:allaturi ad me lr̃as tuas. ¶ Tametsi.q̄q̄. ¶ Ridicule.i.irrisorie. ¶ Post brumā.cū iam eēt præteritū tēpus æstatis:quo tpe petebāt in litteris ut possent ædificare. ¶ Bruma.breuior pars hyemis:a breuitate dieꝝ dicta:quasi βραχυημαι. ¶ Recusent.renuāt:ut exigatur. ¶ Hactenus.s.dictū sit. ¶ A pausania.accusat nūc arrogātiæ Appiū:& se excusat. ¶ Lētuli.is.n.p̄fuerat Ciliciæ ante Appiū:nam ei Appius successerat. ¶ Secum.cū ipso pausania ¶ Prodiissem.exissem. ¶ Obuiā.cū discederes ex prouincia:& ego uenirem. ¶ Scilicet.dictio apta ad Ironiā:ut.s.is superis labor est. ¶ Cōtempsi te.ita.n.dicis. ¶ Nec potest fieri.dicis nihil oīno me eē superbius qui dedignatus sim tibi obuiam pdire. ¶ Cum puer.incipit Cice.se excusare:q͏̄ usus sit oī diligētia:ut exiret obuiā:sed nesciuisse uiam:qua ille eēt uēturus. ¶ Puer.seruus. ¶ Secunda uigilia.Nox.n.apud milites in uigilias diuidit̄:qm̄ seruant castra uicissim per uigilias:& dicebāt̄ prima:secunda:& tertia uigilia:& ipsi custodes dicebantur uigiles. ¶ Incertūq͏̄.uel nunciasset:uel etiā mihi incertū. ¶ Vtra.qua. ¶ Ambæ.tātū duæ.nā ambo nō dicitur nisi cum p̄cesserint duæ dictiones:ut Ci.& Virg.ambo docti:uel hæc dictio duo:ut uidi duos homines ambos mihi amicissimos:uel postremo cū de his loqmur q̄ tantūmodo sunt duo:ut ambos perdidit ille oculos:& ambas aures:& ambas manus. ¶ Præfectū fabrū.q p̄esset fabris.hoc ē architectis meis:uel fabris lignariis:q in castris haberi solent ad faciendas machinas. ¶ Fabrū.pro fabrorum per syncopā. ¶ Vtriq͏̄.& Leptæ:& Varroni. ¶ Excurrerent.approperarent. ¶ Prodirem.prodire possem. ¶ Prætergressum.transiuissem. ¶ Cætera.quæ a me facta sunt p officio amicitiæ. ¶ An obuiam.nūc ostendit multas sibi fuisse cās:quare ei obuiam prodiret:irridet tamē eum. ¶ An nō prodirē.i.nō ne debueram prodire obuiam? ¶ Primū Ap.Clodio.q.d.nobilissimo ciui. ¶ Deinde impe.gerenti dignitatē & magistratū amplissimū. ¶ More maiorum.instituto maiorum nostroꝝ:qui uoluerūt ut successores descendētibus magistratibus obuiā prodirēt. ¶ Quod caput est.quod est summo oīum:nā uis amicitiæ oībus ante dictis p̄stat. ¶ In isto genere.præstādū officium meū honorandi magistratus. ¶ Ambitiosius.quia interdum plus facio q̄ debeo:qd̄ solent facere ambitiosi:ut sibi postea reddatur uicissim pares honores ¶ Hactenus dicta sint.idest satis.Quid ni.s.certe:exprimit aūt affectū animi indignantis. ¶ Appius Lentulo.q.d.nobilissimi non indignati sunt se uicissim honorare prodeundo obuiam alter alteri. ¶ Et Ci.noluit.q.d.ignobilis:& nouus ciuis. ¶ Quæso.interrogantis est cum reprehensione.

Scilicet

Noctē in uigilias diuidi

Prima secūda & tertia uigilia

Ambo

Ambitiosus

Quid habuit iniqtatis me scribere ne facerent anteq̄ ego rem cāmq͏̄ cognoscerem? non poterā: credo ante hyemē (Sic.n.scribis) quasi uero ad cognoscendū ego ad illos:nō illi ad me uenire debuerint. Tā lōge inquis? Quid cum dabas his lr̃as p quas mecū agebas:ne eos impedirē: quominus an̄ hyemē ædificarēt:non eos ad me uenturos arbitrabare? tā & si id qdē fecerunt ridicule. Quas.n.lr̃as afferebant:ut opus æstate facere possent:eas mihi post brumā reddiderūt. Sed scito & multo pluris eē qui de tributis recusent:quam qui exigi uelint:& me tamē quod te uelle existimem esse facturum. De apameanis hactenus:a pausania Lentuli liberto ac Cæssonio audiui: cum dicerēt secum te esse questum: quod tibi obuiā non prodiissem:scilicet contempsi te:nec potest fieri me quicq̄ superbius. Cum puer tuus ad me secunda fere uigilia uenisset:isq͏̄ te ante lucem Iconium mihi uenturum nunciasset:incertumq͏̄ utra uia:cum essent duæ. Altera Varronem tuum familiarissimū: alteraque Leptam præfectum fabrum meum tibi obuiam misi:mandaui utriq͏̄ eorum:ante ad me excurrerent:ut tibi obuiam prodire possem. Currēs Lepta uenit mihiq͏̄ nunciauit te iam castra prætergressum esse. Confestim Iconium ueni: cætera iam tibi nota sunt. An ego tibi obuiam non prodirem? primū Appio Clodio:deinde imperatori:deinde more maiorum.deinde (quod caput est) amicoꝝ præsertim cum in isto genere multo etiam ambitiosius facere soleā:q̄ honor meus & dignitas postulat. Sed hæc hactenus. Illud idem Pausania dicebat se dixisse:quidni Appius Lentulo: Lentulus Appio processit obuiā: Cicero Appio noluit. Quæso etiam ne tu

ASC. ¶ QVID? modus interrogādi:cū dabas iis lr̃as:p q̄s mecum:ne impedirē eos:quominus.i.ut non aut quia ædificarēt an̄ hyemē:nō arbitrabare eos uenturos ad me? ¶ Tametsi.i.nihilominus:tn̄ ēt si nō arbitrat⁹ eēs ipsi fecerūt quidē id.i.uenerūt ad me:ridicule.i.stulte:ita ut rideri possent. ¶ Enim.i.qa:ipsi reddiderūt mihi post brumam.i.breuissimū tēpus lucis:hoc est post mediū hyemis:eas lr̃as:quas afferebant:ut possent facere opus æstate.s.durante. ¶ Sed scito:&.i.simul:plures multo eē q recusent.s.exactionē de tributis:q̄ qui uelint sup.ea exigi:& tn̄.i.nihilominus:me esse facturū:quod existimem te uelle. ¶ Hactenus sup.rn̄di aut scripsi de Apameanis.s.legatis. ¶ Ego audiui a Pausania liberto Lentuli:ac a Cæsanio cū dicerent.i.audiui eos dicentes:te q̄stū.i.conq̄stum eē secū:q͏̄ nō pdiissem obuiā tibi.s.redeunti e puincia. ¶ Scilicet.i.scire licet:quāobrem quia contempsi te:nec quicq̄ pōt fieri superbius me. ¶ Cum puer.i.seruus tuus:uenisset ad me secūda uigilia noctis:& is nūciasset te uenturū Iconium.i.in eā urbē Cappadociæ:ante lucem:& incertū sup.eēt utra uia.i.qua duarū uiarū.s.uēturus esses:cum duæ.s.uiæ essent:ego misi altera uia obuiā tibi:Varronē familiarissimū tuū:& altera.s.uia Leptam:præfectū meū fabrū pro fabroꝝ:& mādaui utriq͏̄ eoꝝ:ut excurrerēt.i.extra ordinē ac pompā p̄currerent ad me:ut possem pdire obuiā tibi. ¶ Lepta currēs uenit & nūciauit mihi:te iā p̄tergressum eē castra.s.Romana. ¶ Ego ueni confestim.i.cum festinatione Iconium.i.in eam urbem Cappadociæ. ¶ Cætera sunt iam nota tibi.q.d.scis q͏̄ apte steterit:quo minus te conuenerim. ¶ An idest utrum uerisimile est q͏̄ ego non pdirem obuiam:primum Appio Clodio s.pulchro:q.d.homini nobilissimo:deinde imperatori:deinde more maioꝝ.i.ex uetere instituto:deinde qd est caput.i.præcipuum momentum rei amico. ¶ præsertim cum soleam facere in isto genere.s.officioꝝ:etiam multo ambitiosius.i.copiosius & curiosius:q̄ honor meus & dignitas sup.mea postulat. ¶ Sed hæc hactenus sup.sint dicta. ¶ Illud &c.Idē Pausania.s.libertus Lētuli dicebat te dixisse illud. ¶ Quidni.i.cur nō ita fieret:est ironia. Appius:sup.pcessit obuiā Lētulo redeūti e puincia cū ille succederet:& Lētulus pcessit obuiā appio.s.ex eadē redeūte:hoc est nobilissimus nobilissimo:Cicero homo nouus:noluit:scilicet pcedere obuiam appio. ¶ Quæso.i.quæro ex te:tu ne:sup.effutiuisti.

¶ Has.i.

CHAS.i.subaudi dixisti. Vsu.experiētia:qua deberes eē sapiētior. Vrbanitatē.q̄ græce dr̄.ἀστεϊσμὸς morū facili tas & honestas:media inter scurrilitatē & austeritatē. Stoici.ut ostendi in æthicis. Putant.opinanī. Appietatē.cū cōtēptu dicit gētē uel nobilitatē appioꝝ:& Lentuloꝝ:qa dixerat Appius Lentu. Lentulus Appio pcessit obuiā. Valere apud me.pluris a me fieri. Ornamēta uirtutis.uirtutē ipsam:quæ uere ornat hoiem. Amplissima.maxima.s.honores & dignitates. Opinione.quia secūdū stoicos nō sunt bona. Ista uestra noia.Appioꝝ:& Lentuloꝝ:q̄ ita iactatis. Viros.m.excellētes:q uirtute sua nobilitassent familiā suā. Ea.noia. Postea.q.d.añ nō admirabar:sed postq̄

has ineptias homo mea sentētia summa prudētia, multa etiam doctrina:plurimo rerum usu:addo urbanitatē:quæ est uirtus:ut stoici rectissime putant: ullam appietatē & lentulitatē ualere apud me plus quā ornamenta uirtutis existimas:cū ea cōsecutus nondum eram:quæ sunt hominum opinionibus amplissima:tñ ista uestra nomina nunquam sum admiratus. Viros eos esse q ea uobis reliquissent magnos arbitrabar. Postea uero q̄ ita cœpi & gessi maxima ĩperia:ut mihi nihil neq; ad honorē:neq; ad gloriā acquirendam deesse putarem:superiorem quidem nunquam:sed parem me uobis speraui esse factum: nec me Hercule aliter uidi existimare uel Cn. Pompeium:quem oībus:qui unquam fuerunt uel.P.Lentulum:quem mihi ipsi antepono. Tu si aliter existimas:nihil errabis:si paulo diligētius:ut qd sit ἐξοχὴ quid nobilitas intelligas:& si Athenodorus Sandonis filius:quid de his rebus dicat attenderis. Sed ut ad rem redeā:me tibi non amicū modo:uerum etiā amicissimū existimes uelim. Profecto oībus officiis meis efficiā:ut ita esse uere possis iudicare. Tu autem si id agis:ut minus mea causa dū ego absum debeī uidearis, q̄ ego tua laborari, libero te ista cura. παρ᾽ ἐμοί γε καὶ ἄλλοι οἵ κέ με τιμήσουσι μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς: si autem natura est φιλαίτιος illud nō pficies quominus tua causa uelim hoc assequere:ut in quā partem accipias minus laborem. Hæc ad te scripsi liberius fretus conscientia officii mei beniuolētiæ, quam a me certo iudicio susceperam, quo ad tu uoles conseruabo. Vale.

administraui magna ĩpetia & magr̄atus amplissimos: ita ut nihil deesset ad honorē & ad gr̄am ppli acqrēdā: nō putaui me supiorē uobis.i.uobis añponendū:q habuistis uros maiores claros. Sed parē.æqualem:nec oīno inferiorē. Nec me.h.locus ab auctoritate ne uideaī ipse temere de se p̄sumpsisse:& iudicasse. Lentulū:eū q p̄fuerat Ciliciæ añ q̄ Appius:ad quē scriptæ sunt eplæ pmi libri. Alr.q̄ Pō.& Lē.q iudicāt me eē uobis parē. Paulo di.acutiore iudicio ἐξοχὴ.i.excellētia εὐγένεια.i.nobilitas:q̄ differt ab excellētia:q̄ est gn̄is & maioꝝ. Nobilitas uero est gn̄is:& sui ipsius:ut ondit Lu. Tota licet ueteres exornet undiq; ceræ Atria:nobilitas sola est atq; unica uirtus. Athenodorus:Athenodori:ut scribit Stra.lib.xiiii.duo fuerūt:quoꝝ unus Cordiliō dictus est:alter Sandonis filius a uico quodā Cananita dictus. Cæsaris p̄tor fuit:& in sūmo honore apud illum habitus:is nobilitatē sola uirtute metiebaī. Vt ad rē.qa inter mltas causas q̄s dixerat sibi fuisse ut ei obuiā prodiret. Dixerat deinde:q caput est.amico postea diuerterat ad eū reprehēdēdum. Ita.s.me esse tibi amicissimum. Tu añ.i.ego inqt oībus officiis faciam:ut intelligas me tibi esse amicissimum Tu autem.si agis id:ut in absentia mea uidearis minus:deberet & esse obligatus mea cā:q̄ ego laboraui tua cā nō curo:nolebat enim Appio uideri debere Ci.qui multum antea eius cā laborauerat:& dedignabaī eum laudare a quo fuerat & multū & sæpe laudatus. Laborauerim.curauerim:effecerim. Tua.s.causa. Libero.absoluo. Ista cura.ne uidearis debere mihi:hoc est non curo:qui si non honorabor ab Appio:honorabor ab aliis.qd̄ declarat uerbis Agamemnonis apud Homerum in primo Iliados:sic loquentis aduersus Achillem:παρ᾽ ἐμοί γε καὶ ἄλλοι οἵ κέ με τιμήσουσι μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς.i.apud me:& alii qui me honorabunt:maxime añ cōsiliarius Iuppiter φιλαίτιος:q̄rulus uel litium cupidus & amator:φίλος amicus αἰτία cā & accusatio. Illud nō pficies.hoc est non assequeris:nō obtinebis. Quo mi.duæ sunt partes. Quo.idest ut. Velim.m.tua causa:idest minorem pro te:& utilitate tua habeam uolūtatem. Assequere.perficies. Vt mi.laborem.ut minus curem. In quā partem.an in bonam an in malam. Accipias.s.id quod tua causa uelim. Liberius.apertioribus & pluribus uerbis. Fretus.tutus:confixus. Officii mei erga te.

Excellētia
Nobilitas
Athenodor⁹
Versus Home.

qd̄ ĩ ulla re tibi defuit. Et bēiuolētię meę erga te. Certo iu.nō temē. Susceptā.icœptā. Quoad.quousq;:q̄diu. CHAS.i.hoīm ineptias.hō cū sis hō:mea.snia.i.quātū ego de te sentio:summa prudētia.i.habes summā prudētiam: etiam multa doctrina:idest habēs multam doctrinam:& plurimā:usu rerum:addo urbanitatē.i.asteismon:hoc est morū honestatē:quæ in urbibus potius quam in agro est:quæ.s.urbanitas est uirtus:ut stoici putant:idest cēsent rectissime:existimas.i.iudicas tu ullam appietatem.i.nobilitatē & gentilitatem Appioꝝ:aut Lentulitatem.i.nobilitatem Lentuloꝝ: ualere plus.i.esse maioris æstimationis apud me:quam ornamenta uirtutis?quasi dicat longe erras:nam cum nondum consecutus eram ea:q̄ sunt amplissima opinionibus.i.secundum opiniones hoium:uidelicet consulatum & triumphos: tamen.i.nihilominus:ego nunquam sum admiratus:scilicet tāquam rem admiratione dignam:ista.s.quæ iactatis noia uestra:sed supp.arbitrabar uiros:qui reliquissent uobis ea:scilicet nomina præclara:magnos:nam nisi illi magni fuissent non reliquissent posteris suis nomina præclara. Vero.i.sed:postea q̄ ego cœpi.i.audiui:& gessi imperia maxima:ita ut putarem nihil deesse mihi:neq; ad honorē sup.acquirendum:neq; ad gloriā acquirendā:speraui me esse factum nunquā quidē superiorē:sed parē uobis. Nec me hercule ego uidi uel Cnæum Pompeiū:quē antepono oībus.qui nūquā fuerunt:uel Lentulum quē antepono mihi ipsi:existimare.i.cēsere & iudicare aliter.i.q̄ q par uobis fact⁹ essem. Tu o Appi si existimas:idest iudicas aliter:nihil errabis:si ut intelligas quid sit ἐξοχὴ exoce.i.excellētia:qd sup.sit εὐγένεια.i.nobilitas & bona natiuitas:attēderis.i.animaduerteris:qd Athenodorus filius Sādonis:addit autē id:qa ut Stra.refert fuit etiā alter Cordoliō dictus:hic aūt Sādonis filius fuit prætor Cæsaris:dicat de his rebus:qa nobilitatē uirtute metiebaī:dicebaī:qd̄ Iuue. Tota licet ueteres exornent undiq; ceræ Atria:nobilitas sola est atq; unica uirtus:sed ut redeam ad rē.i.qd̄ ad utilitatē faciat. Ego uelim sup.ut existimes:me nō mō.i.nō tantū amicū tibi:uerū ēı amicissimū. Profecto ego efficiā oībus officiis meis:ut tu possis iudicare ita eē uere. Tu āı si agis.i.p̄tēdis id:ut tu uidearis debere minus sup.laboraī mea cā:dū.i.donec ego absum:q̄ ego laborari p laborauerī tua sup.cā:ego libo te ista cura.i.sū cōtēt⁹ ut

Quoad
ASC.

mea causa non labores: nam ut inquit Agamemnō homericus ad Achillem iratū in primo Iliados: πὰρ ἔμοιγε.i. apud me καὶ ἄλλοι.i.& alii sup. sunt οἵ κέ με τιμήσουσι qui me honorabunt. μάλιστα δέ: maxime autem μητίετα Ζεύς .i. consiliator Iuppiter. Quasi dicat Cicero si tu minus honorabis me: honorabūt alii: si autē es natura: idest p naturā φιλαίτιος.i. querulus: tunc non perficies quominus: idest ut non uelim: scilicet laborare aut prodesse in cā tuā: aut sic quo: idest ut uelim minus sup. propterea in causa tua: sed supp. tu assequere: idest optinebis hoc: ut labrem: idest curem: minus in quā partem accipias: scilicet haec a me scripta: siue in bonam: siue in malam. ⸿ Ego scripsi has ad te liberi⁹: idest multū libere aut liberius quam par est: fretus conscientia officii mei: & beniuolentiae sup. meae: quā susceptam certo iudicio a me: conseruabo quo ad: idest quam diu tu uoles.

M.T.C. Appio Pulchro Imperatori. S.D.

T si quantum ex tuis literis intelligere potui, uidebā te hanc epistolā cū ad urbē uenisses esse lecturū, refrigerato iā leuissimo sermone hominū prouincialiū: tamen cū tu tā multis uerbis ad me de īproborū oratione scripsisses: faciendū mihi putaui, ut tuis literis breui responderem. Sed prima duo capita epistolae tuae tacita mihi quodāmodo relinquēda sunt: nihil.n. habēt quod diffinitū sit aut certū, nisi me uultu & taciturnitate significasse me tibi non esse amicū. Idq; pro tribunali cū aliquid ageretur: & nonnullis in conuiuiis intelligi potuisse. Hoc totum nihil esse possum intelligere: sed cum sit nihil ne quid dicatur quidē intelligo. Illud quidē scio meos multos & illustres & ex superiore & aequo loco sermones habitos cū tua summa laude: & cum magna sollicitudine & significatiōe nrae familiaritatis ad te uere potuisse deferri. Nā qd ad legatos attinet, qd a me fieri potuit aut elegātius: aut iustius: q̄ ut sumptus egētissimarū ciuitatū minuerē sine ulla iminutiōe dignitatis tuae psertim ipsis ciuitatibus postulātib⁹. Nā mihi totū

VBE.

T si. Haec epistola fere tota est respōsiua epistolae Appii. nisi in fine. Cōquestus eni fuerat primum: quod Cice. uultu: & taciturnitate significasset se non esse amicum Appii: quod Cice. dicit se non intelligere: quia nihil fuit. Deinde conquestus erat: quod cum ciuitates puinciae q decreuissent mittere publico sumptu legationes Romam ad laudandum Appium in senatu: Cice. edicto suo: & decreto prohibuisset ipsas legationes de qua re se excusat diligēter. Addiderat. Appius q Cic. de eius fama in prouincia detraxisset: q omnino negat Cice. & dicit Appiū aut hoc improbe finxisse. aut si audiuit ab aliquo cum errasse: tamē quod nimis temere: & leuiter crediderit. Postremo ostēdit sibi gratum esse quod admonitus fuerit de rebus urbanis ab Appio: quem: rogat: ut agat cum hortensio familiari suo: ut omnino non approbet q Cice. remanet in prouicia per duos annos. Breuius demum admonet Appium ubi nunc sit: & quid noui sit in Cilicia. ⸿ Videbam. intelligebam. ⸿ Hanc meam. ⸿ Ad urbem. in urbe. Significat enim nunc in loco: ut prima quod ad Troiam pro charis gesserat argis. ⸿ Refrigerato. remisso: diminuto: cessante: sicut contra feruere ponitur pro crescere: & frequentari. ⸿ Leuissimo sermone.i. leuissimorum hominum sermone. ⸿ Prouincialium. illius prouinciae: idest Cilicum: qui gaudent inter nos dissidium ponere. ⸿ Multis uerbis. longiore epistola. ⸿ Faciendum putaui idest uisum est mihi. ⸿ Breui.i. paucis uerbis. ⸿ Capita. capitula: primae partes: uel clausulae primae. ⸿ Tacita. sine ulla mentione & respōsiōe. ⸿ Diffinitum. determinatum. ⸿ Certum. expressum: uidētur enim eē sōnia: quae in pricipio epistolae scribis. ⸿ Vultu. faciei qualitate: q̄. possumus significare animū nostrum. utputa si rideamus: cum quispiā detrahit de honore alterius: significamus nos non eē ei amicos: quia non rideremus. Cum uero pp illas detractiones obducimus: aut rugamus frontē: ostendimus nos amicos: qui nolumus audire eius detractiones: dephendi aūt uultu ai qualitatē ostendit Iuue. Deprehēdas ai tormenta latētis Et aegro corpore: deprehēdas & gaudia: sumit utrūq;. Inde habitū facies. ⸿ Taciturnitate. quia si detrahētibus nihil cōtra rndemus: uidemur cōfirmare: ergo. ⸿ Vultu. ostēdēdo laetitiam cū tibi detrahebat. ⸿ Taciturnitate. tacēdo: & quodāmō affirmādo q̄ de te dicebant id me non eē tibi amicū. ⸿ Pro tribu.i. in tribunali. Nā p hic pro in ponit. In tribunali aūt.i. cū ius redderē. ⸿ In cōuiuiis. qbus interfuerā. ⸿ Hoc totū. qd dicis me significasse uultu & taciturnitate in tribunali & in cōuiuiis me nō eē amicū tibi. ⸿ Nihil eē a me. triumq̄ a me esse factū. ⸿ Neqd dicat. qa ex nihilo nihil pōt elici. ⸿ Illud. dixit se nulla re ostēdisse se eē inimicū Appio: nec unq̄ ei detraxisse: nūc dicit se ēt eū saepe laudasse. ⸿ Illud q sequit.s. meos sermōes habitos: dictos a me. ⸿ Illustres. claros: honorificos. ⸿ Ex superiore loco. in tribunali. ⸿ Ex aequo. inferiore: ut i cōuiuiis & caeteris locis. ⸿ Laude tua. cū magna tua cōmendatione. ⸿ Ex significatiōe. demōstratiōe: testificatiōe. ⸿ Quod ad legatos. rñdet alii parti eplae de ipeditiōe legationū. ⸿ Elegāti⁹. Dignius. ⸿ Aut iusti⁹. cū maiori iustitia. ⸿ Egētissimarū.s. pauprimarū. ⸿ Sūpt⁹. q iponebant p mittēdis legationibus. ⸿ Postulātibus. a me: ut imminuerē sumptus earū: neq; enim mea spōte motus sum: ut id facerem.

Ad urbem Significare Nūc in loco

ASC.

T si. Respōdet epistolae Appii: q̄ multa obiecerat: q̄ purgat ut legenti facile patebit. ⸿ Ordo aūt est. Etsi.i. q̄q̄ ego uidebā quātum potui intelligere ex literis tuis: te lecturū sup. esse hāc eplam cum uenisses ad urbē.s. Romam: sermone leuissimo.i. incōstantissimo: hoium puincialiū: q inique cōquesti fuerūt de Cice. refrigerato.i. temperatum & sedatum iā tamen cū tu scripsisses ad me tā multis uerbis: de oratione idest locutione hoium improborū: ego putaui faciendum mihi: idest me debere facere: ut responderem breui: idest breuiter: uel breui: sup. epistola uel respōsione: literis tuis. ⸿ Sed duo prima capita: idest principales sententiae epistolae tuae: relinquēda sunt mihi quodāmō tacita: enim.i. quia: nihil habēt quod sit aut diffinitū.i. determinatū: aut certum: nisi me significasse uultu & taciturnitate: idest eo q uultum iratum haberem: & nihil dicerem: me sup. non esse amicum tibi: idq;.i. & id potuisse intelligi pro tribunali idest ante tribunal: cum aliquid ageretur: & in nonnullis.i. quibusdā: cōuiuiis. ⸿ Ego inquit Cicero: possum intelligere hoc totum nihil esse: idest ex uana suspitione esse ortum: sed cum nihil: scilicet in re: nec quidē: idest non etiā aut non saltem: intelligo quid dicatur. ⸿ Quidem.i. certe: ego scio illud multos sermones meos habitos: & illustreis.i. claros: & ex superiore loco.i. cū in sede magistrali sederē: & in loco ęquo.i. plano: cū ut priuatus loquerer: cum summa laude tua: & cum magna solicitudine.i anxietate: & significatione familiaritatis nostrae: potuisse deferri.i. delatorie afferri ad te: uere.i. ueraciter. ⸿ Nam quod attinet ad legatos: qui cōibus sumptibus uolebāt Romam pficisci: ut Appium publice laudarēt: qd potuit fieri a me: aut elegantius.i. decētius aut iustius: q̄ ut minuerē sumptus.i. expensas ciuitatum egētissimarū: sine ulla iminutione dignitatis tuae: psertim ipsis ciuitatibus: postulātibus sup illud: quasi dicat nihil.

❡ Genus

GENus legationum.i.quales essent omnes legati:qui pficiscuntur Romam. Tuo noie.tua causa:ut te laudarent. Principes.primates. Detulerunt ad me.renũciauerũt mihi. Decerni.statuim puincia. Soluendo nõ essent.soluere nõ possent:soluẽdi facultatẽ nõ haberent. Hic.tũc:est eni aduerbiũ tẽporis:ut hic Regina grauẽ gẽmis auroq3 poposcit:Impleuitq3 mero paterã.alias loci:ut Hic illius arma:hic currus fuit. Vrbanũ.ciuilẽ:cultus moribus. Vt nũc loquimur.qa uerbũ erat tẽporibus Cice.nouũ:ut oñdit.Quintilianus lib.viii.ubi tractat de ornatu orõnis:& adducit hũc locũ Cice.isto genere legationũ.i.talibus legationibus:q̃ nulla necessitate pficiscerent:sed tãtũ ut te laudarent. Synadis.qđ est oppidũ Phrygiæ ad cariæ fines:ubi marmora effodiũt:q̃ synadica dnr. Id.s.te nõ delectari hoc gñe legationũ. Primũ.scilicet dicebã. Appiũ Clodiũ.s.te. Myndensiũ.Myndũ oppidũ cariæ. Spõte.p seipsum.i.sua causa & nõ testimonio legationum. In ea.n.dicit q̃re potius dixerit Myndensiũ q̃ alioꝝ populoꝝ:quia in ea ciuitate mẽtio facta est de hac re. Senatui.a senatu:datiuus pro ablatiuo. Deinde.scilicet dicebã. Accidisse.ꝯtra eoꝝ uolũtatẽ euenisse. Eoꝝ causa.ut eos laudarẽt. Tẽpus.occasionẽ dari. Laudandi.eos quoq3 cũ uenissent. Studia.dicebam mihi placere uolũtatẽ eoꝝ:qđ eẽnt grati erga te: pp merita tua bene administratæ puinciæ:sed. Cõsiliũ.deliberationẽ pficiscẽdi Romã tua causa. Minime.nec qa ut dixi tua sponte satis est laudatus senatui & Populo Ro. Officiũ suũ.i.si uellent demonstrare se esse gratos:sicut eos esse decet. Laudaturꝫ.subaudi dixi. Esset fun.offi.uenisset Romã ad laudandũ te. Sũptu suo.pprio:nõ aũt sumptu publico:qui exigitur cõtra uolũtatem multoꝝ. Concessurꝫ.pmissurũ:ut fungeref officio. Legitimo.scilicet sumptu.i.honesto:moderato. Infinito.nimio:& imoderato. Esse enim.q.d.quosdã existimasse. Quasi con.q.d.debita opera & tantũmodũ adhoc: ut ipedirẽ legationẽ: & nõ pdesse puinciæ. Accõmodatũ:adaptatũ:factũ. Iã.icoeptiua particula in hoc loco. Disputant.pferunt. Hæc talia.s.me fecisse edictũ de industria: ut ipedire legationes tua cã pfecturas. Cuius.alic⁹. Patent.sunt expositæ:qđ est signũ icõstãtiæ amoris nõ ueri.Nã inqt Ci.in Lælio de amicitia.Addendum eodem ut nec criminibus inferẽdis delectetur amicus: nec credat oblatis:q̃ ptinent oĩa ad inconstantiã.Idem in eodem libro paulo inferius.Iam deinde nõ solũ ab alio oblata:criminationes repellere:sed neq3 ipm qdẽ eẽ suspitiosum sp aliqd existimãtẽ ab amico eẽ uiolatũ.

genus legationum tuo nomine proficiscentium notũ non erat.Apameæ cum essem multaꝝ ciuitatum principes ad me detulerunt sumptus decerni legatis nimis magnos:cũ soluendo ciuitates nõ essent. Hic ego multa simul cogitaui,primũ te hoiem non solũ sapientẽ uerũ etiã(ut nunc loquimur) urbanũ: non arbitrabar isto genere legationum delectari. Idq3 me arbitror synadis pro tribunali multis uerbis disputauisse.Primum Appium Clodium senatui populoq3 Romano non myndensium testimonio: in ea enim ciuitate mentio facta est:sed sua sponte esse laudatum:deinde me uidisse ista accidisse multis,ut eorũ causa legationes Romam uenirent: sed his legationibus non meminissem ullũ tẽpus laudandi aut locũ dari:studia mihi eoꝝ placere:quod in te benemerito grati essent:consiliũ tuũ totũ uideri minime necessarium.Si aũt uellent declarare in eo officium suum laudaturum me:si quis suo sumptu functus esset officio:concessurum si legitimo.non permissurum si infinito.Quid enim reprehendi potest nisi quod addis uisum esse quibusdam edictum meum:quasi consulto ad istas legationes impediẽdas esse accommodatum? Iam uero mihi non tantum uidentur iniuriam facere hi: qui hæc disputant: quã hi cuius aures ad hanc disputationem patent.

NAM totũ genus legationũ.i.legatoꝝ pficiscentiũ.i.abeũtiũ tuo noie:nõ erat notũ mihi.i.nõ erat approbatũ a me:cũ nescirẽ iustã rõnem eaꝝ. Cũ ego eẽm Apameæ.i.i ea urbe Anthiochiæ:aut(ut alii dicũt)phrygiæ: sed Stra.dic̃ sic.Anthiocẽsibus ad austrũ apamea est:in mediterranea sita.Et paulo ante de anthiocensi puincia: q̃ est pars Syriæ loquẽs dicit.Vocaĩ ẽt tetrapolis ex isignibus urbibus q̃ibi sunt:& si plures sint maxime,tñ q̃tuor sunt:Anthiochia adud Daphnẽ:& Seleucia i Pieria:& apamea & Laodicea:q̃ pp cõcordiã sorores dicebanĩ.Eas Seleucus cõdidit.Maxima ab eius pr̃e antiocho antiochia dicta ẽ:Munitissima ab eo:Apamea uero ab ei⁹ uxore:Laodicea aũt a mr̃e noiata est.Alibi tñ dicit apameã & Laodiceã Phrygiaꝝ urbiũ maximas.Sed Phrygia gñaliter ea quoq3 ps dr̃. Pricipes multaꝝ ciuitatũ detulerũt ad me.i.clausula insinuauerũt mihi:sumptus nimis magnos decerni.i.decreto adiudicari:legatis: scilicet Romã ituris:cũ ciuitates nõ eẽnt soluẽdo.i.ut soluãt. Ego cogitaui mĩa sil:hic.i.i hac re:aut hoc tpe.pmũ arbitrabar te hoiem:nõ solũ sapiẽtẽ:uerũetiã:ut nũc loqmur urbanũ.i.politũ:sermone & moribus:nõ delectari:isto gñe legationũ.s.q̃ in uanũ exhaurirẽt egẽtissimas ciuitates. Et ego arbitror me disputasse id multis uerbis p tribunali.i.in tribunali synadis.i.in eo oppido cariæ:ubi uis est marmoꝝ:q̃ synadica ide dñr.Alii phrygiæ quoq3 eã addicũt:qa uicinia sũt loca:phrygiaq3 maior ea cõplectiĩ.Est aũt forma ablatiui pl̃alis. Primũ sup.dixi disputãdo:Appiũ Clodiũ esse laudatũ senatu & Populo Ro.i.a senatu & Populo Romano:aut corã senatu & Populo Ro.nõ testimonio myndensiũ.i.legatoꝝ e Myndo oppido Cariæ:mẽtio eni legationis mittẽdæ facta est in eo oppido:sed sua spõte.i.sine alicuius itercessione.Nã senatus de repu.benemeritos spõte laudare solebat.deide supdixi:me uidisse ista accidere multis:ut legationes uenirent Romã:cã eoꝝ.s.laudãdoꝝ:sed dixi me nõ meminisse:ullũ tẽpus aut locũ laudãdi dari his.i.hmõi legationib⁹ Sicut A grecius dicit memini exit psens tps:ut memini uidere nõ uidisse:& hic dari nõ datũ esse.Idq3 Cicero fere obseruat.Valla tñ i Raudẽsem iprobat.Certũ ãt est Virg.in Geor.dixisse Memini Corituũ uidisse senẽ:& Persiũ.memini somniasse:sed frequẽtior est p psens locutio. Dixi sup.studia eoꝝ q ire aut mittere uolebant:placere mihi:q eẽnt grati i te benemerito:sȝ sup.dixi:ꝯsiliũ totũ.s.de mittẽdis legatis uideri minime necessariũ. Si ãt uellẽt declarare offm̃ suũ i eo.s.cõsilio aut icoepto:dixi sup.me laudaturꝫ:siqs functus eẽt officio.s.legationis Romã tui laudãdi gr̃a:suo.i.pprio sũptu: nõ ciuitatũ egẽtiũ:& dixi cõcessurꝫ:si sup.functus eẽt suo sũptu legitimo.i.rõnabili:q̃lẽ leges pmittũt:& sup.dixi me:nõ pmissurꝫ si ifinito.s.sumptu:qa cederet in detrimẽtũ reipu.cui expedit ut unusq̃sq3 re sua bene utaĩ. Disputaui aũt publice:aut fateor me disputasse publice:qd.n.põt rephẽdi.s.i meo facto:nisi q addas uisum eẽ qbusdã edictũ meũ:eẽ accõmodatũ.i.applicatũ:q̃si cõsulto.i.cõsilio puio ad istas legatiões ipediẽdas? Iã uero is q h disputãt.i.uariis smõibus agitãt:nõ uidenĩ mihi facere iniuriã:tm̃.i.itm̃:q̃.i.q̃tũ:sup.is si cui⁹.i.siqs talis si q ei⁹ aures patẽt ad hãc disputationẽ:tacite notat appiũ:q detractores libẽter audit:modesti⁹ tñ dic̃:si c⁹:q̃ si diceret ut mihi legũt:q̃ ii quoq3 &c̃.aut is cuius &c̃.

VBE. Soluendo non essent. Hic urban⁹ synadis. Synadica. Marmora. Myndum. Iam. ASCi. Apamea. Anthiochia. seleucia. Laodicea. Soluendo. Memini.

VBE. ¶EDICtū.decretū. ¶ Publicani.q publica tractant & cōducūt. ¶ Samū.famos tātū mō dr̄ p īsula: Same uero & Samū p urbe dr̄:auctor Stra.li.x. Romæ.cū eēm Rōæ:ubi nihil suspicabar de hmōi legatiōib⁹. ¶ Addidi. occurrit obiectioni:ne diceret eū forte postea cōsulto id addidisse. ¶ Caput.capitulū:qd̄ ego trāstuli de tuo edicto i meū. ¶ In capite.de minuēdis sumptibus. ¶ Noua.a te nō cogitata. ¶ Salutaria.utilia. ¶ Quibus.salutaribus. ¶ Delector.qa cū ꝓsim ꝓuinciæ:oia refero ad ei⁹ utilitatē. ¶ Offenderē te:facerē ɔtra te. ¶ Trāslatitiū.fictitiū in me falso trāslatū. ¶ Neq; enim.reddit rōnē q̄re hoc sit trāslatitiū. ¶ Priuatæ rei.sed potius cā publica. ¶ Legari:mitti subaudi eos. ¶ Qui mittebant.s.Romā. ¶ Tibi.n.q.q gesserat magr̄atū. ¶ Nō ꝑuata sua.nō ipsoꝝ tm̄ ꝓuincialiū. ¶ Edixi.decreui:statui. ¶ Iniussu meo.sine meo mādato. ¶ Exclusi.excepi. ¶ Perseq me.uenire ad me:q erā admodum lōge. ¶ Tauꝝ.mōtē quē Ci.trāsierat. ¶ Ridiculū.dignū risu:qa sine rōne dictū. ¶ Quid.n.erat.hoc dicit nullā fuisse cām q̄re eū ꝑseq̄rent trās Tauꝝ:qa an̄ q̄ transiret Tauꝝ:ita egerat iter suū:ut nō mō illæ legatiōes:uerꝝ ēt legationes oīum ciuitatū potuerint eū cōuenire. ¶ Ad Iconiū.ubi paulo an̄ mouerat castra: ut in supioribus epistolis ostēdit. ¶ Dicecesiū.diœcesis scribit p œ diphtongū & sigñat gubernationē:admistrationē:nā διοικῶ sigñat guberno:ergo diœcesiū:iurisdictionū:gubernationum ꝓuinciæ. ¶ Cis.citra. ¶ Magistratus.officiales. ¶ Philomeli.quod est oppidū phrygiæ in magna planitie a septētriōe:auctor Strabo. ¶ Istius ge.hmōi q̄ mitterent̄ cā laudādi te. ¶ Atq;.dic̄ se nihil decreuisse sua sponte de hmōi legatiōibus:nisi qd̄ postulationib⁹ ꝑncipū ciuitatis coactus est facere. ¶ Remittēdo.p dimittēdo. ¶ Postulauissent.rogassent. ¶ In uēditionē tributoꝝ.qa plerūq; uēdunt̄ tributa his q postea ea exigunt sine ulla clæmētia. ¶ Acerbissimā.crudelissimā: accipiēdo pignora & subhastādo bōa eoꝝ q debēt tributa. ¶ Capitū atq; ostioꝝ.q̄ p capita & p ostia fit & īponit̄. ¶ Inducerent̄.Iponerent̄:& q̄si in malā cōsuetudinē reducerent̄. ¶ Minime necessarii.& iō non tollerabiles: nam sumptus necessarii ēt si sint graues:æq;s tollerant̄.

Romæ cōposui edictū,nihil addidi,nisi qd̄ publicani me rogarunt,cū Samū ad me uenissent,ut de tuo edicto totidē uerbis trāsferrē in meū diligētissime scriptū.caput est qd̄ ꝑtinet ad minuēdos sūpt⁹ ciuitatū:quo in capite sunt quædā noua salutaria ciuitatibus:qb⁹ ego magnope delector.Hoc uero ex quo suspicio nata est,me exq̄siuisse aliqd in quo ego te offenderē,trāslaticiū est.Neq; enim erā tā desipiēs ut priuatæ rei cā legari putarē.Qui & tibi nō priuato & pro re nō priuata sua sed publica,non in priuato:sed in publico orbis terræ cōsilio.i.in senatu ut gratias agerent:mittebant̄.Neq; enim cū edixi ne quis iniussu meo ꝓficisceret̄:exclusi eos qui me ī castra:& q trans tauꝝ ꝑseq nō possent.Nā id ē maxīe in tuis lr̄is irridēdū.Quid enim erat qd̄ me ꝑsequerent̄ in castra:taurūue transirent?Cū ego laodicea usq; ad Iconiū iter ita fecerim:ut me omnium illaꝝ diœcesiū quæ cis tauꝝ sunt:oīumq; eaꝝ ciuitatū magistratus legationesq; cōuenirent:nisi forte cœperit postea legare:q̄ tauꝝ ego trāsgressus sum quod certe nō est ita.cū.n.Laodiceæ:cū Apameæ.cū Synadis.cū Philomeli:cū Iconii essem.Quibus in oppidis oībus cōmoratus sum.Oēs iā istius generis legatiōes erāt ɔstitutæ.Atq; hoc tā te scire uolo, me de isto sumptu legationū aut minuēdo:aut remittēdo decreuisse nihil:nisi qd̄ principes ciuitatū mane postulassent a me in uēditionē tributoꝝ:& illā acerbissimā exactionē:quā tu nō ignoras capitum atq; ostiorum:inducerētur sumptus minime necessarii.

ASC. ¶EGO cōposui edictū Rōæ.i.cū adhuc Rōæ essem nec qcq̄ de legationib⁹ istis suspicarer:& nihil addidi: nisi id qd̄ publicani.i.q pub.ui uectigalia cōducunt & tractāt:rogarūt me:cū uenissent ad me Samū.i.in eam

Samos urbē īsulę eiusdē nōis:sed urbs ēt same dr̄:īsula tm̄ samos:ut trāsferrē.i.trāsmutarē:de tuo edicto i meum.s. edictū:scriptū diligētissime:totidē uerbis:quot eēt scriptū ī tuo edicto:hoc ē ut qd̄ erat i tuo edicto:pōerē alr̄: ī quo capite sunt qdā noua salutaria ciuitatib⁹: qb⁹ ego delector magnope. ¶ Vero p sed.hoc ex quo suspitio nata est:me exq̄siuisse.i.excogitasse aliqd:in quo offenderē te:est tralaticiū.i.seu trāslatitiū.i.fictitiū & falso in me translatū:ex malicia eoꝝ q talia cogitant & faciunt. ¶ Neq; enī erā tā desipiēs ut putarē sup.eos legari causa rei priuatæ:q mittebant̄ ut gratias agerēt:& tibi non priuato sed pub.magistratu functo:& nō p re priuata sua.i.sibi ꝓpria:sed sup.& nō.s.gr̄as agerēt:ī ꝑuato.s.loco:sed in pub.ɔsilio orbis terræ.i.i senatu.s.Romāo. ¶ Neq; enī cū edixi.i.publico mādato iussi:neq; ꝓficisceret̄.s.Romā iniussu

Perseq .i.sine iussu meo:exclusi eos q nō possent ꝑseq.i.ad finē usq; seq.Nō.n.sp ī malū accipit̄:me ī castra:& q nō possent ꝑseq me trās Tauꝝ.s.mōtē.qa q neq; dic̄ oēs icludit sub uetatiōe sua. ¶ Nā id ē maxīe ridēdū ī lr̄is tuis.Scripserat.n.Appius mordēdo Ciceronē:q cū ꝓhibuisset quēq̄ iniussu suo ꝓficisci Romā:nō ꝓhibuerit ꝓficisci secū ī castra & trans Taurū:imo dic̄ Cicero gñalē se fecisse ꝓhibitionē:neq; opus fuisse ut legatiōes mitterent̄ secū aut in castra aut trans Tauꝝ. ¶ Quid enī erat q.i.ꝓp qd̄ ꝑseq̄rent̄ ī castra:ue p uel:trāsit ēt Tauꝝ:nomē ē maximi mōtis armeniā a Cilicia dirimētis.cū ego fecerī iter:Laodicea.i.ab ea urbe Anthiochiæ aut Syrię:seu Phrygię maioris.usq; ad Iconiū oppidū Cappa-

Dioecesis docię:ita ut magr̄at⁹:& legatiōes oīum diœcesiū.i.iurisdictionū ac gubernationū:a uerbo διοικῶ:qd̄ ē guberno:unde scda p œ scribit̄:& tertia a gręcis p ι:& ita ambę sunt lōge:ē διοίκησις diœcesis:dispositio:gubnatio:iurisdictio:q̄ sunt cis.i.citra tauꝝ:& oīuꝫ illaꝝ ciuitatū:cōuenirēt me.s.agēdi mecū de rebus suis gr̄a:nisi forte legati sup.cœpunt legari.i. mitti postea q̄ ego trāgressus sum Tauꝝ:qd̄ certe nō ē ita. ¶ Cū enī eēm Laodiceæ:cū eēm Apameæ:cū repete eēm:sy-

Philomelum nadis:cū.s.eēꝫ philomeli.cū eēm Iconii:q̄ sūt oppida iā nota ī ꝓuīcia sita: Iconiū qdē ī cappadocia:Philomelū ī phrygia.s. maiore:qd̄ situ ē ī magna planicie a septētriōe:cętera ꝑius dcā sūt. Synnada qdē urbs ē asiatica ad cariæ fines:& ut Stra. dic̄ nō magna ē:ad q̄ plāicies iacet oleis ɔsita.lx.fere stadioꝝ.Vlteri⁹ ē dorci uic⁹ & synnadici lapidis fodia.De ɔclīatione āt neq; hęsites:qa Ci.synnadis adūbialr̄ dic̄:credā uti abltō ꝑlāli ut sit ntūs synnada synnadoꝝ:Calepin⁹ tñ dic̄ apd̄

synada sydoniū ɔclīari synnas dis:qd̄ hī dici nō posset:nā ab eo ntō diceret̄ hī:synnade aut synnadi nō synnadis:ī qb⁹ oīb⁹ oppidis ego cōmorat⁹ sū.i.morā traxi:oēs legatiōes isti⁹ gñis.s.q̄ mitterēt̄ tui laudādi gr̄a:erāt ɔstitutę.i trāsactę. ¶ Atq; ego uo.te tñ.s.h.me nihil decreuisse.i.decreto ɔstituisse:de isto sūptu legationū:aut minuēdo aut remittēdo.s.illis q eo onerabāt:nisi qd̄ ꝑncipes ciuitatū postulassent māe.i.matutio tpe ei⁹ diei quo decreuerā:ne sūpt⁹ mime.i.oīo nō necessarii:ducerēt̄ ī uēditionē tributoꝝ:iter dū.n.tributa uēdunt̄:& q ea emūt acerbissime exigūt:& illā acerbissimā exactionē capitū atq; ostioꝝ.i.de singulis capitibus atq; ostiis dom⁹:q̄ tu nō ignoras:qa ei⁹ tpe uigebat:aut ab eo ut eius gr̄a īstituta erat.

¶Ego aūt cū

Ego aũt cũ hoc suscepissem:nõ solũ iustitia : sed ẽt misericordia adductus:ut leuarẽ miseriis pditas ciuitates:& pditas maxie p magr̃atus suos:non potui ĩ illo sumptu nõ necessario negligẽs eẽ. Tu cũ istiuſ modi ſmones ad te delati de me sũt:nõ debuisti credeṙ. Si ãt hoc gñe delectaris:ut q̃ tibi ĩ mẽtẽ ueniãt aliis attribuas:genus ſmonis ĩducis ĩ amicitiã minime liberale. Ego si in puĩcia detrahere tua fama unq̃ cogitassem, nõ generũ tuũ Cn. Lẽtulũ:neq; ad tuũ libertũ Brũdusii:neq; ad p̃fectũ fabrũ corcyræ : quẽ in locũ uẽire uelles:retulissem. Quare potes doctissimis hoibus auctorib':quorũ sunt in amicitia gerenda p̃clarissimi libri scripti:gen' hoc totũ orõnis tollere. Disputabãt:ego ɔtra differebã. dicebãt, ego negabã. An mihi de te nihil esse dictũ unq̃ putas:neq; hoc, neq; cũ Laodiceã uenire me noluisses:tanq̃ ipse transisti:qđ iisdẽ dieb' meus cõuẽtus erat Apameæ synadæ Philomeli:tu' Tharsi. nõ dicã plura:ne q̃ te obiurgẽ:idip̃m uidear imitari. Illud dicã:ut sentio: si ista quæ alios loq dicis:ipse sentis tua summa culpa est. Sin aũt alii tecũ hæc loquuntur:tua tñ qđ audis culpa nõnulla est. Mea ratio ĩ tota amicitia nr̃a ɔstans:& grauis repiet̃ :Q đ si qs me astutiorẽ fingit, qd põt esse in callidius:q̃ cum te absentẽ semp defenderi?cũ p̃sertim mihi usu uẽturũ nõ arbitrarer

VBE. ¶ EGO autẽ cũ hoc suscepissem. aggressus eẽm:ut defenderẽ. ¶ Adductus. motus. ¶ Miseriis. calamitatibus. ¶ Perditas. afflictas:consumptas. ¶ Per suos magistratus. latẽter pulsat Appiũ. ¶ Nõ negligẽs:liptote. i. diligẽtissim'. ¶ Nõ debuisti. ut oñdimus supra:eẽ offm boni amici & cõstãns. ¶ Alus multi enim sũt qui multa fingũt:& ea falsa attribuũtur amicis:quos pessimos esse ostẽdit Horat. in sermonibus his uerbis. Fingere qui non uisa potest:secreta tacere qui nequit. Hic niger est hunc tu rõane caueto. ¶ Minime liberale. minime honestũ. ¶ Ego. probat ꝙ unq̃ detraxerit de fama Ap. neq; enim cõsequẽs est:ut qui studeat alium honorare:detrahat de eius fama. se autẽ dicit studuisse honorare Appium: cum retulerit ad generum eius:ad Phaniam libertum: & Leptam præfectũ fabrũ suorum:in quẽ locũ Appi' uellet eum euenire:se enĩ uenturum quocũq; uenisset. Ergo non est uerisimile quod cogitauerit ei detrahere. ¶ Ad li. ad Phaniã:ut supra in aliis epistolis. ¶ Præfectũ fabrũ. Leptã ut supra. ¶ Venire. ut mecum loqui posses. ¶ Quare. concludit homini sermones delatos: qđ Cicero ei detraxisset:oino nõ fuisse credendos:auctoritatẽ eorũ qui de amicitia scripserũt:ut probauimus supra ex Lælio Ciceronis. ¶ Auctoribus. doctorib': suasoribus:idest doctissimorum uirorũ sñia. ¶ Gerenda. colẽda:seruanda. ¶ Orañõis. detractoriæ:& transferẽdi criminationes falsas in amicũ. ¶ Tollere. remouere:non credere. ¶ Disputabãt. ostẽdit qđ debuerit facere Appius:quia debuerat refellere criminationes: q̃ ad se deferebant̃ de Ci. sicut ipse refellebat ad se delatas. ¶ Differebã. disputabã:credo eẽ uerba sumpta ab aliquo:qui dicat in amicitia ita esse faciendũ. ¶ Cõtra. ea q̃ mihi deferebant̃:ita ut facere debueras. ¶ De te. qd faceres contra honorẽ meũ. ¶ Nec hoc quidẽ. s. putas eẽ dictum. ¶ Venire me. sicut iudicauerat mihi Lentu. Clodius:ut in præcedentibus epistolis ẽ uisum. ¶ Cõuẽtus. i. iurisdictio:quia illuc cõueniebãt populi ubi erat pcõsul. ¶ Apamea:& Laodicea. Phrygiarũ urbiũ maximæ sunt. **Apamea Laodicea** ¶ Tuus tharsi. quia illic decernebas: statuebas:iudicabas:forũ hẽbas:ut supra in ep̃la quæ icipit. Cũ meũ factũ. Tũc. n. maliuoli hoies detulerãt Ci. Appiũ p̃iudicare eius honori:qa adhuc ita p̃uinciã administrare:q̃si Ci. p nullo esse. ¶ Idipsum. qđ attribuã tibi:qđ in mẽtem uenerit. ¶ Obiurgẽ. accusem te : quia te accuso ꝙ id feceris. ¶ Si ista. dilẽma argumẽtũ:qđ ex utraq; parte cõcludit. **Dilẽma** ¶ Ipse sentis. ipse iudicas & credis. ¶ Culpa. qa temer̃ credis. ¶ Si aũt. altera pars argumẽti. ¶ Q đ audias. ꝙ his patefacias aures:qa nõ deberẽt aures tuæ patere delatiõib' istorũ. ¶ Nõnulla. aliq̃ sed maior q̃ superior. ¶ Q đ si qs. argumẽtat̃ aliis rõnibus:ꝙ nulla fieret cã:quare debuerit ei detrahere:& occurit obiectiõi:si quispiã fortasse diceret eũ eẽ callidũ & uersutũ:qđ qdẽ eẽ nõ posset:si ei detraheret:quẽ ante laudasset eo tpe:nõ sperabat euenturũ:ut ĩ aliq̃ re posset postea laudari ab Appio:nũc autẽ cum egeat huius fauore:que mõ uerisimile est qđ egisset ut mereret̃ ab eo deferi. ¶ Fingit. putat. ¶ Astutiorẽ. comparatiuum p posito. ¶ Q uid põt. ostẽdit quod hæc essent contra astutiã:quæ dicitur fecisse. ¶ Incallidius. stolidius:simplicius.

ASC. ¶ EGO autẽ cum suscepissem. i. faciendũ recepissem hoc s. ne fierẽt sumptus non necessarii:adductus. s. ad hoc non solũ iustitia:q̃ nimiã exactionẽ phibet:sed etiã misericordia:ut leuarẽ. i. deonerarẽ miseriis ciuitates pditas. i. pereuntes:& pditas maxime p magistratus suos:nõ potui negligẽs esse in illo sumptu nõ necessario. s. uetãdo. ¶ Tu cũ sermones isti uismodi. s. detractari & inimicitiarũ generatiui:eẽnt delati ad te de me:nõ debuisti credere. ¶ Si aũt delectaris hoc genere. s. fictionũ aut sermonũ:ut attribuas aliis. i. dicas tibi dicta eẽ ab aliis:q̃ ueniãt tibi in mẽtem. i. q̃ putaris dicta aut facta eẽ potuisse:tu inducis in amicitiã genus sermonis minie. i. nequaq̃ liberale. i. libero hoie dignũ. ¶ Si ego cogitassem unq̃ detrahere de tua fama in puincia:nõ tulissem ad Cn. Lentulũ generũ tuũ. i. ad iudiciũ & uoluntatẽ generi tui Cnæi Lẽtuli:neq; ad libertũ tuũ. s. Phaniã Brũdusii. i. cũ adhuc essem Brũdusii:q̃ est urbs italiæ:neq; ad p̃fectũ fabrũ p fabrorũ Corcyræ:idest cũ eẽm Corcyræ aut in Corcyra insula:in quẽ locum uelles me uenire:scilicet ad conueniẽdũ te:aut ut conueniar a te. ¶ Quare tu potes doctissimis hoibus auctoribus:idest id approbãtibus:quorũ:scilicet authorũ libri sunt idest extãt scripti præclarissime de amicitia gerẽda:tollere hoc totũ genus orañõis:scilicet q̃le est dicentiũ. ¶ Sup. homines aut inimici disputabãt. s. de alicuius pfidia. ¶ Ego differebã:idest diuersa ab eis asserebam contra. ¶ Ipsi dicebãt scilicet aliquid mali de te aut de alio:ego negabã. Talia enim solent dicere:qui uolunt uideri amici cũ non sint:quia fingunt se refellisse ea quæ nunq̃ dicta sunt:ut nõ ipsi:sed alii ea dixisse putent̃:sic tamẽ ut licet dicant se contradixisse:putent inimicos illorum de quibus talia dicta narrãt:uera censere: non omnes intelligunt hunc locũ. ¶ An o Appi putas nihil unq̃ esse dictum mihi de te:ne quidẽ:idest non saltẽ hoc:ꝙ cum uoluisses me uenire Laodiceã:ipse trãsisses Taurum:& ꝙ meus conuẽtus:idest iurisdictio erat Apameæ : synnadis : Philomeli : & tuus conuentus erat Tharsi iisdem diebus:quod argumentum erat te nolle prouincia decedere. ¶ Non dicam plura:ne uidear imitari idipsum in quo ego obiurgem te. ¶ Ego dicam illud ut sentio:si ipse. i. tu:sentis. i. ex sententia tua asseris ista quæ dicis alios loqui:est tua summa culpa:sin antem:idest sed si : alii loquũtur hæc tecũ:tñ tua culpa est nõnulla:idest ex aliqua parte:qđ audis. s. tales. ¶ Mea rõ. i. forma faciẽdi & dicendi reperietur constans & grauis in tota amicitia nostra. ¶ Q đ si quis fingit me astutiorem:idest callidiorẽ:quod potest esse incallidius:idest magis nõ callidum:hoc est stultius & simplicius:q̃ cum ego defenderim semper te absentem:præsertim cum ego non arbitrabar usuuenturum:idest euenturum mihi.

VBE. ¶VT.ordo ẽ:qd põt eẽ incallidius:q̃ cõmittere ut tu optimo iure me deferere posses:cũ te absentẽ defenderi:cũ pserti
nõ arbitrarer &c. ¶ Defenderim.olim Romæ. ¶ Te absentẽ.ab urbe:cũ eẽs in puincia. ¶ Præsertim.nõ fortasse dicat
Vsu uenire fecisse ut idẽ ab eo postea accipet. ¶ Vsu uẽtuꝝ.euẽtuꝝ.Nã usu uenire:euenire:& cõtingere significat. ¶ Absẽs.nũc cũ
sum in puincia. ¶ Quoq;.sicut te defenderã. ¶ Cõmitterẽ.facerẽ. ¶ Iure optimo.merito ipso iustissima cã:q si tibi detra
herẽ:nũc merito me deferere posses. ¶ Vnũ ge.ĩ uno tñ dicit Ci.se fortasse offendisse Appiũ:si fortasse audiuit aliquos
extribunis uel præfectis Appii minus honorifice de eo loquẽtes:qđ tñ etiã dicit ratũ fuisse. ¶ Excipio.qa dixi me unq̃
cogitasse detrahere tibi:excipio. ¶ Vnũ ge.se.quẽdam
loquẽdi modũ. ¶ Nolle dici.qa nõ uideat eẽ tibi hono
rificũ:& declarat qđ sit illud. ¶ Si aut q.i.aliqs. ¶ Ma
ledi.male loquit de te. ¶ Qđ ipm.ut malediceret de
te. ¶ Me audiente.corã me. ¶ Grauius.aspius. ¶ Im
purius.inhonestius. ¶ In eo genere in eiusmodi sermo
ne. ¶ Minus fœlicẽ.moderate eũ rephendit:noluit dice
re:te male tractasse puinciã:sed fuisse infœlicẽ:nõ tua
culpa:sed alioꝝ improbitate:iniquitate alioꝝ:qui eẽnt
sub te in administratiõe puinciæ:quoꝝ iprobitate de
decus ad te redũdauit. ¶ Hos.tales:dicit q̃re hos smo
nes audierit:& eos nõ repressérit:ne audiret. ¶ Tuã
existimationẽ.tuã auctoritatẽ:& dignitatẽ:qa non tua
sed alioꝝ culpa diceris minus fœlix fuisse. ¶ Nõ lac.i.
nõ captaui:nõ prouocaui:nõ q̃siui:aut inuitaui. ¶ Re
pressi.i.uetui dici. ¶ Si quis est.dilẽmate quodã osten
dit oĩno contẽnẽdos esse eos qui ista deferunt Appio
de Cicerone.Dicit.n.se reconciliatum esse Appio bo
na fide:quo si qs fortasse credit:dicit pp hoc se nõ pro
bari pfidũ:sed potius eum q nõ credat:& est prima ps
argumẽti. ¶ Coarguit.cõprobat:redierat.n.in grãm
ut uisum est superius:redit⁹ in grãm illustris &c. ¶ In
dicat suam.qa q perfidus est:credit & existimat alios
esse perfidos. ¶ De te.quẽ eodẽ mõ existimat nõ bo
na fide eẽ recõciliatũ:sicut nec me. ¶ Sin aũt.altera ps
argumẽti dissimilitudine:qa alia sunt mea alia fuerunt
tua instituta. ¶ Recte.s.quia uterq; nrm habuit rõnẽ
iustitiæ & honestatis in his q̃ a nobis statuta sũt. ¶ Nõ
idem.qa ego aliter & tu aliter statuisti. ¶ Hunc talem
uirum.cui nõ placẽt mea instituta:cũ sint recta:quia dis
sentiũt a tuis:quia mea magis restrinxerũt impensas q̃
tua. ¶ Liberalitas.latenter & caute mordet Ap.q p.
uinciam nimis magnis sumptibus onerasset:qm cũ lar
ge expenderet:large etiam pecuniam exigebat:quod
se facere nolle dicit:& ppter asperitatẽ temporum:&
quia natura est restrictior ad largiẽdũ de alieno:quod
latenter significat fecisse Appium. ¶ Liberalitas.noluit dicere largitas:aut pdigentia:quã tamen intelligit. ¶ Patuit.ap
puit. ¶ Vt.tanq̃. ¶ Nobilissimi.cui a nã sit igẽita liberalitas:qa nobiles solẽt eẽ liberaliores. ¶ Nfa.liberalitas. ¶ Angu
Prolixũ stior.tenuior. ¶ Prolixa.larga:ut Tere. Accipit nemo melius neq; plixius.i.largius. ¶ Limitabit.moderabit:minuet:p
Limitare scribet. ¶ Posterior.sequens post tuum magistratum. ¶ Tristitiam.infœlicitatem:quia sunt aliqui anni asperiores:q nõ
possunt ferre sumptus solitos. ¶ Natura.ingenio meo naturaliter:quod officium est iustitiæ:neq; enim ut in primo officio
rum inquit:eripiendum est alii quod aliis largiamur.

ut ego quoq; a te absens defendendus essem? Nunc cõmitterẽ ut tu iure optimo me absentem deferere posses. Vnum genus excipio sermonis:in quo psæpe aliquid dicit:qđ te putem nolle dici:si aut legatoꝝ tuoꝝ quispiam:aut præfectorum:aut tribunoꝝ militum maledicit. Quod tamen ipsum non me hercule adhuc accidit me audiente:ut aut grauius diceretur.aut impurius quam mecum Corcyræ Clodius est loquutus:cum in eo genere maxime quereretur te aliorum improbitate minus fœlicem fuisse. Hos ego sermones qui & multi sunt & tuã existimationem:ut sentio:non offendunt:nõ lacessiui unq̃:sed nõ ualde repssi. Si qs est q neminẽ bona fide i grãm putet redire posse:nõ nostrã is pfidiã coarguit:sed indicat suã:simulq; nõ de meis peius q̃ de tuis existimat. Sin autẽ quẽ mea institura in puincia nõ delectãt:& quadã dissimilitudie ĩstiturorũ meoꝝ ac tuorum:lædi se putat:cũ uterq; nostrũ recte fecerit:sed nõ idẽ uterq; secutus sit:hunc ego habere amicum nõ curo. Liberalitas tua in puincia ut hois nobilissimi latius patuit:nfa si angustior:& si de tua plixa bñficiaq; natura limitabit aliqd posterior ann⁹:pp q̃dã tristitiã tpoꝝ:nõ debẽt mirari hoies:cũ & ipe semp natura ad largiẽdũ ex aliẽo fuerim restrictior

ASC. ¶VT ego essem defendẽdus a te absens:ego cõmitterẽ nũc ut tu possis optimo iure.i.æqſſimis rõnib⁹ deferere me ab
sentẽ.i.existentẽ in puincia. ¶ Ego excipio unum genus sermonis.i.nihil dico de eo in quo aliquid dicit persæpe:qđ pu
tẽ te nolle dici.i.ut dicat.si aut quispiã legatoꝝ tuoꝝ.i.qui tui in prouincia legati fuerant:aut tribunoꝝ militum:male di
cit.s.de te:qđ ipsum.s.maledicere de te:me hercule:nõ accidit adhuc me audiẽte:ut sup.quicq̃ diceret:aut grauius.i.mo
lestius:aut impurius.i.obscœnius.s.de te:q̃ Clodius:scilicet Lentulus est locutus mecũ Corcyræ:cũ quereret.i.cõquere
retur:maxime in eo genere.s.sermonis te fuisse minus fœlicem.s.in gubernãda prouincia:improbitate.i.pp iprobitatem
alioꝝ hoc aũt dicẽdo:significauit non bene rexisse prouinciã:non infœlix est qui bene regit. ¶ Ego nũq̃ lacessiui.i.prouo
caui hos.i.hmõi sermões de te:qđ ipsi sunt:&.i.simul:multi:& ita nõ erãt lacessendi.i.captãdi aut puocandi:cũ grãs fie
rẽt:& q nõ offendũt existimationẽ.i.auctoritatẽ tuã:nescio an recti⁹ legat æstimationẽ tui:ut ego sentio:sed ego nõ repssi
ualde.i.pmisi eos fieri. ¶ Si qs est q putat neminẽ posse redire in gratiã bona fide.i.sine deceptiõe:is nõ coarguit pfi
diã nrãm:qa nõ sumus tales:aut non scit nos tales ẽt si sumus:sed indicat suã.s.perfidiã:simul:idest & simul:is.i.talis nõ
existimat.i.iudicat:peius de me quã de te. ¶ Sin aũt:idest sed si:mea instituta:idest mores mei in puincia:nõ delectant
quẽ.i.aliquem:ac putat se lædi quadã dissimilitudine institutorum meoꝝ:idest moꝝ meoꝝ aut rerũ institutarũ a me:cũ
uterq; nrm fecerit recte:sed uterq; nostrũ non sit secutus idem:ego nõ curo habere hũc.i.huiusmodi amicũ. ¶ Liberali
tas patuit latius in puincia:ut hois nobilissimi:si nostra sup.liberalitas erit aut patebit angustior.i.strictior & minus lata:
& si annus posterior:idest qui tuũ annũ secutus est. Tacite aũt taxat profusionẽ Appii. Quia sicut agricolis raro sunt duæ
messes fertiles continuæ:eo qđ prioris abũdãtia fœcũditatẽ terræ exhaurit:ita cũ Appius anno suo quẽ fertilem censet
tantũ pecuniæ exauserit:non est mirandũ si posterior sit sterilis:limitabit:idest arctabit & restriget aliquid:de tua natu
Prolixus ra.i.tuo ingenio:prolixa.i.larga. Vnde comicus. Accipit nemo prolixus:qđ tamẽ ad tẽpus referri põt:& beneficia.i.indi
nata ad benefaciẽdũ:limitabit dicit:pp quãdã tristitiã.i.infœlicitatẽ & infœcũditatẽ temporꝝ:quia sicut læta dicimus q̃
Tristitia fœcũda sunt:ita tristia quæ sterilia:sane argute uitia Appiana in tẽpora transfert:hoies non debẽt mirari:cũ ego fuerim
semper restrictior.i.parcior:&.i.simul natura.i.per naturã & indolẽ meã ad largiendum ex alieno:quod Appius fecit.

¶ Temporibus.

TEMporibus.s.tristibus. Mouent.efficiunt:& est alia rō qre sit restrictior.est aūt sensus:& ordo:& cū iisdē tpib⁹ tristib⁹ & malis qbus alii mouent. Iisdē ego.m.me nō eē acerbū eis:ut sim dulcis mihi.i.ut mouear nō uelle qrere cōmodū meū cū incōmodo alio℞:qd q facit est acerbus aliis ut sit dulcis sibi. Acerbū.iniquū. Sibi.i.ipsis.s.aliis.nō eē legēdū est:& nō me eē:qm ita in emēdatis codicibus legit:& aūt sensus stare nō pōt. De rebus.ōndit duplici de cā sibi gratū fuisse:ꝙ ab eo redditus sit certior de rebus q̄ romæ fierēt:& qa itellexit ea q̄ cupiebat de reb⁹ urbanis:& qa cognouit mādata sua fuisse curæ Appio:cui mādauerat ut sæpe ad se scriberet. Per se.spōte sua. Tū.alia cā. In quibus. VBE.

& tpibus qbus alii mouent,iisdē ego mouear,nō eē acerbū sibi ut sim dulcis mihi.De rebus urbanis qđ me certiorē fecisti,cū p se mihi gratū fuit,tū qđ significasti oīa mea mādata tibi curæ fore:in qb⁹ unū illud te p̄cipue rogo,ut cures,ne qd mihi ad hoc negocii aut oneris accedat aut tpis.Hortēsiumq; nr̄m collegā & familiarē roges:ut si unq̄ mea cā qcq̄ aut sensit,aut fecit,de hac quoq; snīa bima decedat,quo mihi nihil pōt eē inimicitius.De nr̄is rebus:qđ scire uis:Tharso nonis octobris Amanū uersus p̄fecti sumus.Hæc scripsi postridie eius diei:cum castra haberē in agro Mosestiæ.Si qd ergo scribā ad te:neq; domum unquā ad meos litteras mittam:quin adiūgam eas quas tibi reddi uelim.De parthis qđ quæris:fuisse nullos puto:Arabes qui fuerunt admixto parthico ornatu dicūtur omnes reuertisse. Hostem esse in syria negant ullum. Tu uelim ad me sæpissime & de tuis rebus scribas:& de meis: & de reipu. statu:de quo sum sollicitus:eo magis: ꝙ ex tuis lr̄is cognoui Pōpeiū nr̄m in hispaniā itu℞. Vale.

mādatis. Negocii.administrandæ p̄uinciæ. Oneris.onerosi officii.i.ne aliud onus addat mihi:ut faciam plura:q̄ facio aut feci. Accedat.addat. Aut tpis.i.plus tpis maneā in p̄uinciā:q̄ erat mihi statutū.i.ultra annū. Aut sensit.iudicauit sn̄iam:& opinionē habuit pp me. Decedat de hac snīa bima.omittat etiā hanc sn̄iam duo℞ anno℞ de cōmoratione mea in p̄uincia. Bima.duo℞ anno℞:senserat.n. Hortēsius cū multis aliis:ut Ci.p.ii.annos remaneret in p̄uincia:de q̄ snīa ut recedat:uult.n.rogari ab Appio. Quo.qua snīa bima. Inimicitius.magis aduersum:qa nihil ē quod minus uellē. Amanū uer.hæc p̄positio uersus elegā ter noībus loco℞ postponitur I talia uersus:Romā uersus. Amanus aūt mons est:ut supra docuimus:inter Ciliciā & anthiochiā.Pōponius mella:p̄ma est reliq̄ pars Syriæ:cui anthiochiæ cognomē addit:& I ora ei⁹ urbs Seleucia:hippatos &c̄. Tū mons Amanus:& ab eo statim Miriandros:& Cilices. Postridie eius diei.i.die q est post nonas octobris. Mosestiæ.nomē est loci in Asia. Adiūgā.illis q̄s mitto ad meos. De parthis. q̄sierat Appi⁹ a Cicerōe an parthi igressi eēnt p̄uinciā:qa audierat tumultū in ea fuisse:itaq; rescribit Ci.se arbitrari nullos fuisse. Qui fuerūt.in p̄uicia. Admixto ornatu parthico.qa Arabes acceperunt habitū armaturæ partho℞:q oēs dicebant reuertisse in p̄uiciā suā. Hostē.p hostes. De quo.statu resp. Sollicitus.anxius. Nr̄m.mihi amicū:tibi ēt affinitate cōiunctū:qa filius Pompeii erat gener Appii:ut supra uisum est. Versus aman⁹

CET.i.simul:mouear.i.cōmouear iisdē tpibus.s.tristibus:qbus alii mouent me esse acerbū sibi:ut sim dulcis mihi.i.ut nō lędā cōsciam meā largiēdo de alieno.Vñ qa nō largior quibus Appius largitus est:sum illis acerbus:et aut mihi qa rectę snīæ cōscius sum:dulcis sum.Sunt q in emendatis codicibus scriptū asserāt:nō eē acerbū:ubi nos legimus me eē acerbū:dicātq; sensum aliter stare nō posse:sed ego cōtra sentio:qđ fecisti me certiorē de rebus urbānis:cū.s.ita sit qđ fuit gratū mihi p se:tum sup.magis fuit gratū.qđ.i.quia:significasti oīa mādata mea fore tibi curę. In qbus.s.mādatis:ego rogo te illud unum p̄cipue:ut cures ne qd aut oneris aut tpis.i.p̄rogationis:accedat.i.addat mihi:ad hoc negocii.s.p̄uincialis:& sup.ut roges Hortensiū collegā nostrū in auguratu:& familiarē:ut si unq̄ aut sensit:aut fecit qcq̄ mea cā:decedat quoq;.i.ēt de hac snīa bima.i.biēnii mihi p̄rogādi:q̄.s.snīa nihil potest esse mihi inimicitius.i.magis cōtrariū. Quod uis scire de rebus nr̄is. Nos sumus p̄fecti Amanū uersus:sp postponit uersus:& est amanus mons inter Ciliciā & Antiochiā:Tharso ex ea urbe Ciliciæ:nonis octobris. Ego scripsi hæc postridie eius diei.i.die sequēte nonas octobris:cū haberē castra in agro Molestiæ:q̄ in Asia est. Scribā ad te si egero qd.i.aliqd:neq; mittā unq̄ lr̄as domū ad meos:quin adiūgā sup.literas quas uelim reddi tibi. Id qđ q̄ris de parthis:an.s.uenerint cōtra Romanos:ego puto nullos.s.parthos fuisse.& arabes qui fuerūt particho ornatu admixto:qa partim uestiti erāt more particho:dicuntur omnes reuertisse sup.se in patriā. Negant scilicet hoīes aut exploratores:ullum hostē esse in Syria. Ego uelī sup.ut tu scribas ad me q̄ sæpissime.i.ualde sæpe:& de tuis rebus:scilicet priuatis:& de meis: & de oī statu reipub.de quo sum sollicitus:eo magis quod cognoui ex literis tuis Pōpeiū nostrum:scilicet cōmunē amicū:iturum in Hispaniam. ASC.

M.T.C.Appio pulchro imperato.S.D.

Vix tādē legi lr̄as dignas Ap.Clodio plenas hūanitatis.officii.diligētiæ.Aspect⁹ uidelicet urb:tuā tibi p̄stinā urbāitatē reddidit?

Ix tādē.Vt ex sup̄ioribus epistolis cognitum est cōquestus fuerat Appius:qd Ci.ædificationē qdā q̄ in honorē Appii fieret:impedisset:& qđ legatiōes q̄ Romā ad eū laudādū erāt p̄fecturæ p̄hibuisset.Ita enim maliuoli qdam retulerāt Appio:anteq̄ ex Asia discederet:sed posteaq̄ romā aduenit intellexit in suis q̄ obseruantia & cōstantia a tuēdis oibus officiis erga Appiū fuisset.Ci.itaq; scripserat eū humanissime.ostenderatque se falsum intellexisse. Quāobrē Cice.nunc cum eo iocat:dicens se uix tandē accepisse ab eo humanitatis plenas literas:quia postquā uenit ad urbē:urbanitatem pristinam recuperauit:cum ante ex itinere scripsisset aliquando rusticus & asperius.Deinde ei gratulatur:ꝙ scripserat se sperare triūphū:quem cum primum consecutus fuerit:rogat ut eum longa epistola certiorem reddat.Postea uero rogat eum ut absoluat libros Augurales:quos ei promiserat:pro quorum remuneratione dicit sibi diligenter considerandum:quid dignum afferre possit.Eum postremo rogat:ut det operam:ut supplicationes ei decernātur pro re bene gesta in prouincia:de qua dicit quare senatus ad senatum scripserit. Vix tandem.post multum tēporis:ut uix tandem magnis ithaci clamoribus actus.composito rumpit uocem:neq; tamen tam refertur ad diuturnitatem temporis.q̄ ad effectum expectantis. Dignas Ap.quasi dicat homine nobilissimo:quem quidem humaniorem esse decet. Aspectus.n.ostendit magni interesse quibus in locis uersemur:quia ex aliis rusticitatem:ex aliis urbanitatem trahimus. Vrbis.Romæ. Pristinam.consuetā: Priscus solitam:non autē recte diceremus priscā:quia priscus alienæ & remotæ ætatis est:pristinus aūt ante actæ:sed tamē usæ Pristin⁹ VBE.

ætatis:neq; ualde remotæ. ¶ Reddidit.restituit:quia eam amiseras.cum esses inter barbaras gentes in prouinciam.

ASC. VIx tandem. Multa questus fuerat de Cicerone Appius:ut supra uidimus:sed postq̃ in urbẽ redierat:& fauorem Ciceronis in se intellexerat amicas scripsit litteras:unde nunc familiarius omissa simultate ad eum scribit dicens. ¶ Ego uix:idest cum difficultate:legi tãdem litteras dignas Appio Clodio:idest quæ scriberent ab appio Clodio:utpote plenas humanitatis:officii:diligẽtiæ. ¶ Videlicet.i.uidere licet:uñ id euenerit:qa aspectus urbis.s.Romæ reddidit tibi urbanitatẽ.i.comitatẽ & ciuilitatẽ pristinã.i.quã habueras priusquã urbe exiueras.

Nam quas ex itinere anteq̃ ex asia egressus es ad me literas misisti,unas de legatis a me prohibitis proficisci alteras de apameorum ædificatione impedita, legi perinuitus. Ita conscientia mea cõstantis erga te uolũtatis rescripsi tibi subiratus. His uero litteris lectis:quas Philotimo liberto meo dedisti:cognoui intellexiq; in prouĩcia multos fuisse:qui nos quo animo inter nos sumus esse nollent. Ad urbem uero ut accesseris:uel potius ut primum tuos uideris: cognoscere te ex his,qua ĩ te absentem fide:qua in omnibus officiis tuendis erga te obseruãtia & constantia fuissem. Itaq; quanti illud me æstimare putas:quod est in tuis litteris scriptum:& si quid acciderit quod ad meam dignitatem pertineat:& si uix fieri possit:tamen te parem mihi gratiam relaturum. Tu uero facile facies. Nihil est enim quod studio & beniuolentia uel amore potius effici nõ possit. Ego & si ipse ita uidebã & fiebam crebro a meis per litteras certior,tamẽ maximã lætitiã accepi ex tuis lr̃is de spe mi(ni)me dubia. Et plane explorata tui triũphi. Neq; uero eã causam:quo ipse facilius cõsequerer. (Nã id q̃dem ἐπικούρειον est) sed me hercule quod tua dignitas:atq; amplitudo mihi est ip̃a chara per se, Quare quoniam pluris tu habes q̃ cæteri:

VBE. ¶ NAM quas.dicit quare nunc tandem acceperit ab eo litteras plenas humanitatis:quia superiores fuerant plenæ querelæ. ¶ Ex iti.ex uia:cum romam uersus proficisceris. ¶ Egressus.exiuisti. ¶ Vnas.distinguit quæ sunt illæ litteræ unas quibus respondit in præcedenti epistola. ¶ Alteras.de ædificatione:quibus Ci.respõdit in epistola quæ incipit. Pluribus uerbis. ¶ Perinuitus.ualde:non libenter. ¶ Conscientia.quia sciebã me nihil egisse cõtra dignitatẽ & honorem tuũ. ¶ Subiratus.aliquantulum iratus:ut in præcedentibus epistolis respõsiuis uidere licet. ¶ Multos.maliuolos. ¶ Nollet. dolerent. ¶ Quo.quali.s.fido & cõcordi. ¶ Vt.postq̃ ¶ Vel potius.correctio est. ¶ Cognoscere.subaudi intellexi. ¶ Ex his.s.tuis. ¶ Obseruãtia.reuerẽtia. ¶ Oĩbus officiis.omnibus quæ a me effici deberent. ¶ Quãti æsti.quanti fecere:quasi dicat maximi. ¶ Et si quid. sententia est sumpta ex epistola Appii:quia ita scripserat ad Ci.in hanc sententiam:quam ponit hic Cic.sed ubi ille dixerat quam dignitatẽ tuam:Cice. quia de se loquitur:dicit dignitatem meã. ¶ Etsi.q̃q̃. ¶ Vix fieri possit.uix sit possibile:ut mihi parem referas gratiam. ¶ Relaturum.redditurum:ut ita pro me faceres sicut ego pro te fecerem. ¶ Tu uero.quia App.dixerat uix fieri posse:ut parem ei grãm referre posset. Ci.refutat: & dicit id facile fieri posse:qa nihil est tam difficile qđ non facile sit uolẽti. ¶ Facies.idest referes mihi parem gratiam. ¶ Facile.quia ille dixerat uix. ¶ Nihil. ratio facilitatis. ¶ Studio.prompta uoluntate. ¶ Vel amore potius.correctio est:quia plus amor quam beniuolentia:quia ex eo beniuolentia nascitur:ut ostendit Cic.in Lælio de amicitia his uerbis. Amor enim ex quo nominata est:princeps est ad beniuolentiam cõiungẽdã. ¶ Ego.nunc ei gratulatur q̊ scripserat se sperare triumphũ:quod & si a suis se ante intellexisse dicat.tñ ostendit sibi gratissimum fuisse se eius litteris cognouisse. ¶ Ita.scilicet te nõ dubiam habere spem triumphi tui. ¶ De spe.tua. ¶ Triumphi.tibi decernẽdi:propter res in prouincia gestas. ¶ Explorata.certa. ¶ Neque uero.occurrit obiectioni:ne dicatur cœpisse lætitiã de hac spe triumphi causa sua:ut si triumphus decerneretur Appio:etiam ipse qui multo plura egisset:honestius posset petere. ¶ Ipse.ego. ¶ Consequerer.obtinerẽ.s.triũphum:si tu obtinuisses. ¶ Id.s. optarem triumphum tibi mea cã. ¶ Est ἐπικούρειον.i.epicureum. Epicurei enim:ut Ci.multis in locis:oĩa ad suam uoluptatem:& ad suũ cõmodũ referunt. ¶ Sed me hercule.aduerbiũ est iurantis:& subaudi:cœpi maximã lætitiã.s.ideo. ¶ Quod.qa. ¶ Per se.sua sponte:ꝓpria cã sua. ¶ Quare infert ex supradictis sibi gratissimũ fore si:ut primum adeptus fueris triũphum eum lr̃is suis admonuerit. ¶ Pluris.accusatiuus est casus pluralis numeri.p uris aũt itellige ipsos nũcios uel tabellarios. ¶ Quã cæ.q̃ sint romæ:ne fortasse diceret Ap.eum posse admoneri aliorũ litteris.

Epicurei

ASC. ¶ NAM ego legi inuitus.i.ualde inuitus lr̃as.s.binas:quas misisti ad me:ex itinere priusq̃ egressus es ex Asia:unas de legatis prohibitis a me:proficisci.s.romã:alteras:de ædificatione apameorũ impedita.s.ut querebaris a me. Ex hoc loco patet supra legẽdum esse apameani legati:non appiani. ¶ Itaq;.i.& ita:ego subiratus.i.aliquãtulũ iratus tibi:cõscientia mea.i.ꝑ cõscientiã meã:uolũtatis cõstantis erga te.i.qa mihi cõscius erã nihil in te peccasse:uero.i.sed:his litteris quas dedisti Philotimo liberto meo:lectis:cognoui intellexiq; multos fuisse in prouincia:q nollent nos esse.i.uellent nos nõ eẽ eo aĩo.i.ea beniuolẽtia inter nos:quo & qua sumus. ¶ Vero ꝑ sed:ubi recesseris ad urbẽ:uel potius:ut primum uideris tuos.s.amicos & necessarios:intellexi sup.te cognosse pro cognouisse:alii legunt cognoscere:ex iis.s.tuis:qua fide.i.fidelitate fuissem:in te absentẽ:qua obseruãtia & cõstantia fuissem erga te in tuendis.i.protegendis & cõseruandis omnibꝰ officiis:quæ:scilicet amicus amico debet. ¶ Itaq;.i.& ita:quanti putas me æstimare.i.appreciari illud quod est scriptũ in litteris tuis. ¶ Si quid inciderit quod pertineat ad meam dignitatem.i.quod noris ad meam dignitatẽ pertinẽs te posse facere:& si.i.q̃q̃:uix posset fieri.s.ut referas mihi parem grãm:tamen.i.nihilominus:te relaturum sup.esse mihi parem gratiam.q.d.nemirum maximi. ¶ Veꝝ.i.sed:tu facies facile.s.id quod uix fieri posse dixeras:enim.i.quia nihil est qđ non possit effici studio & beniuolẽtia:uel potius amore. ¶ Ego & si ipse.i.ego per me iudicabam ita:& fiebam crebro.i. frequenter certior per litteras a meis.s.datas ad me:tamen ego cœpi maximam lætitiam ex litteris tuis de spe triumphi tui minime dubia & explorata:idest tanq̃ explorata perspecta. ¶ Neq; uero sup.cœpi maximam lætitiam de spe triumphi tui:ob eam causam:quo.i.ut:ipse.i.ego cõsequerer.i.obtinerem facilius.s.triumphum in consimili negocio. ¶ Nam quidem.i.certe:id.s.lætari de bonis:amici:quatenus ad suum cõmodum faciant:est ἐπικούρειον:idest epicureum & ad epicureos pertinens:qui oia ad suam uoluptatem & cõmoda ꝓpria metiunt bona:sed me hercule.ob eam:sup.cãm lætabar:q̊ dignitas tua atq; amplitudo ipsa est chara mihi per se.i.ei sine respectu cõmodi mei. Dixi prius raro Ciceronem cõponere ꝓnomen ipse:& se:unde non dixit per seipsam:sed ipsa per se. ¶ Quare quoniam tu habes plures q̃ cæteri.

¶ Quos nuncios

¶ Q Vos. nuncios. ¶ Quod. rō q̃re sciat plures pficisci in puīciā q̄ alii: qa nemo fere ibat in puīciā: q nō adiret ipm̄ Ap/pium: & peteret si qd uellet scribere: qa cum fuisset ante impator in puīncia: existimabāt oēs eum aliqd etiā habere: de quo uellet scribere. ¶ Velis: aut scribere: aut agi p eos pro te in prouincia. ¶ Simulatq;. dictio composita: & significat cōpri/mū uel postq̄. ¶ Quod tu cōfidis. qd certo credis te adeptuṝ: & intelligit triūphum. ¶ Longi sub. subsellia dr̄r sedes & pulpita: in qbus spectabant ludi a subsedendo. Per. Trossulus exultat tibi p subsellia leuis. hic aūt per cōtemptū rostra senatorū appellauit subsellia. dixit ergo literas lōgi subsellii. i. longe cōsultationis & iudicationis: qa in subsellis lōgo tpe morantur: q delectant spectaculis: hmōi aūt loquendi modū usurpauit Pōpeius i contemptū senatoṝ: qui tā diu in rostris morarent in subselliis: hoc est pulpitis: q spectarēt ludos: est āt sensus: mihi rē gratissimā feceris: si cū primū adeptus fueris triūphū quē confidis te adeptuṝ: miseris ad me literas illius longe deliberationis senatus: quia quotidie differebat senatus hāc delibera tionē decernēdi triūphū ipsi Ap. ¶ Iudicatio & mora. endiadis est. i. iudicatiōis mora: iudicatio aūt hoc loco sign̄at deliberationē. ¶ Quē unū. aliquē unū. ¶ Alte/rū. secūdū. i. unū duos aut tris dies: puerbialiter loqu/tus est: intelligens aliquot dies. sic Teren. in Andria. postq̄ amator accessit unus atq; item alter &c̄. i. aliquot amatores. ¶ Abstulerit. eripuerit: ne tam cito decerna tur tibi triumphus. ¶ Quid enim parenthesis. ¶ Am pliusq̄. s. auferre aliquot dies. ¶ Locū statutū suū. i. ta/men obtinebit triūphū. ¶ Sed. ostendit q̄ sit cupidus audiendi & intelligendi: ab eo triumphū esse impetra/tum. ¶ Vt afficiar læti. ut læter tua causa nō mea: ut su pra dixi. ¶ Et uelim. nunc rogat ipsum. ut perficiat li/bros augurales: quos Ci. pmiserat. ¶ Reliquū mune/ris. qd restat de munere promisso: nā partem iam ad Cice. miserat. ¶ Persoluas. pficias: compleas. ¶ Cū. dicit duabus de causis se expectare hos libros. ¶ Pri/mū quia cupidus sit auguralis disciplinę: quæ in illis li/bris optime explicabatur ab Appio: sed multo magis quia incredibiliter delectet oībus mūeribus & studiis: quæ ab Appio pficiscunt: & ita uidetur magnifacere i/geniū eius. Sed quoniā posuit cū & tum: plus pōderis ostendit esse in secūda causa: nā tum (ut sæpe diximus) magis significat q̄ cum. ¶ Cognitione. sciētia. ¶ Iuris. erat ius augurū sicut hodie eius pontificū. ¶ Q d aūt.

VBE.

Simu/latq;

Subsel/lia

quos sciat in hanc prouinciā pficisci: quod te adeūt fere oēs si qd uelis: gratissimū mihi feceris si ad me simulatq; adeptus eris: quod & tu confidis: & ego opto lras miseris. Lōgi subsellii (ut noster Pōpeius appellat) iudicatio & mora: si quē tibi item unū: al/terumue diem abstulerit (quid enim potest ampli⁹) tua tamē dignitas suum locū obtinebit. Sed si me di ligis: & si a me diligi uis: ad me lras ut quāprimum lætitia afficiar mittito. Etiā ueli reliquum quod est promissi ac muneris tui mihi psoluas: cū ipsam co gnitionē iuris augurii consequi cupio: tum me her/cule tuis icredibiliter studiis erga me muneribusq; delector. Quod aūt a me tale qddam desyderas: sa ne mihi considerandū est: quo te potissimū remune rer genere. Nam profecto non est meum: q in scri/bendo (ut soles admirari) tantū īdustriæ ponā com/mittere: ut i scribēdo negligēs fuisse uidear: pserti cū id nō modo negligētis: sed etiā igrati animi cri men futurum sit. Verum hoc uidebimus. Illud quod polliceris uelim pro tua fide diligentiaq;: & p nra nō istituta: sed iam ineterata amicitia cures euitare

Endia/dis

Cū & tum

excusat se apud Appiū: q aliquid tale ab ipso Cicerone petiuerat. i. ut Ci. etiā aliquid cōponeret: qd ad se inscriberet: ad qd rn̄det Ci. diligēter sibi considerādū eē: quo munere eū remuneret: ut aliquod tale faciat: ne uideat fuisse negligens erga eū: in quē ēt posset uideri ingratus: nisi aliqd magnū redderet. ¶ Tale qddā. aliqd tale: qd ex studiis meis pficisca tur. ¶ Nō est meū nō decet me: nō est officii mei. ¶ Q ui. ego. ¶ Industriæ. diligētiæ. ¶ Cōmittere. facere: & ut pluri/mū in malā partē accipit: significat. n. peccare: uñ & cōmissum peccatū dr̄. est aūt ordo: nō est meū q ponā tātū industriæ in scribēda: ut tu soles admirari cōmittere: ut negligēs in scribēdo fuisse uidear: præsertim & cætera. ¶ Admirari. admi/rabat. n. Appius scripta Cicerōis ita ēt tersa & emēdata: ut nihil addi aut rephēdi posse uideret: de quo nūc se Ci. laten/ter laudat. ¶ Videar negligēs. qd qdē mihi accideret: nisi p tale & p tāto tuo mūere aliqd egregiū excogitarē: quo te re/munerē. ¶ Præsertim. addit unā uehemētissimā cām huius diligētiæ adhibēdā: qa nō solū uideret negligēs: sed ēt igra/tus erga talē uiṝ. ¶ Crimē. culpa: iputatio. ¶ Videbimus. ɔsiderabim⁹. ¶ Illud. rogat Cice. Appiū: ut det operā suppli/catiōis ei decernēdi: sicut spōte pmiserat. ¶ Polliceris. sponte promittis: pollicemur enim spōte: pmittimus rogati: licet in/terdū hæc confundant. ¶ Fide quia dicis esse facturū ut fiat quod polliceris. ¶ Pro fide. ergo tua mihi: scilicet pmissa. ¶ Nō isti. nō noua & nūc icoepta. ¶ Inueterata. iā diu iter nos apta: & quodāmō facta uetera. ¶ Euitaf. re ipsa pficias.

Cōmit/tere.

Cōmis/sum

Pollice/or

Promit/to

¶ Q Vos scias pficisci in hācubi ego sum: prouinciam: uidelicet in Ciliciā: q. i. quia: fere oēs ueniētes. s. in Ciliciam: ad/euntes: scilicet sollicitātes siquid uelis: tu feceris mihi gratissimū: si miseris ad me literas: simulatq;. i. statim postq̄. aut eodē tēpore. quo adeptus eris id q & tu cōfidis. s. te adeptuṝ esse: & ego opto: uidelicet triumphū. ¶ Iudicatio & mora lōgi subsellii. i. plurimoṝ: qui in subselliis sunt: qui & multi sunt & diu cōsulāt: cū si perperā iudicēt facile rephēdant: ut Pom/peius noster. s. cōmunis amicus: appellat: si abstulerit tibi quē. i. aliquē diē. s. pus q̄ triūphus: itē. i. similiter: adhuc unū di/em: ne pro uel: alteṝ. i. tertium: qd enim potest amplius. s. auferre. q. d. nihil. tamen dignitas tua tenebit suum. i. sibi debi/tum locum. i. statutum triumphum. ¶ Sed si tu diligis me: & uis diligi a me: mittito ad me literas: ut afficiar lætitia. i. læ/ter quam primū. i. ualde cito. ¶ Etiā uelim persoluas mihi reliquum quod est pmissi ac muneris tui: hoc est quod de au/gurali sciētia te pfectuṝ pmisisti: qd tamen quia priusquā promitterer non debebat: addit ac muneris. In superioribus ante cōstat librum de augurali scientia Appium Ciceroni dicatum misisse. ¶ Nam sup. cum ita sit: q cupio ɔsequi ipsam cognitionē iuris augurii: tum me hercule: sup. multo magis est: q delector icredibiliter studiis tuis erga me & muneribus tuis. quod autem desyderas a me quiddā tale: idest literariū munus tibi nuncupatum: sane. i. ualde: cōsiderandū est mi/hi quoniam genere potissimum: idest e plurimis: ego remunerer: idest referēdo munus donem te. ¶ Nam profecto: nō est meum. i. officii mei: qui ponā (ut soles admirari) tantū industriæ. i. studiosæ operæ: in scribēdo: cōmittere. i. pati: ut ui/dear fuisse negligēs in scribendo: præsertim cū id futurū sit crimen: non modo: idest nō solum: animi negligētis: sed etiā ingrati: uerum: idest sed: nos uidebimus hoc: idest quid de hoc agemus. ¶ Illud quod polliceris &c̄. Sunt qui putent de augurali adhuc libro perficiendo loqui: & ita legunt. Euitare autem & cætera: quasi duo precetur: alii utrunq; ad suppli/cationem referunt sic. ¶ Ego uelim cures & sup. euitare: illud quod polliceris: scilicet te curatuṝ: pro fide & diligētia tua: & pro nostra amicitia non instituta. i. incoepta sup. nuper: sed iam inueterata: idest longa cōsuetudine firmata.

ASC.

VBE. ¶ SVPplicatio.quæ præcedebat triumphũ.Iam.n.multa in prouĩcia fœliciter gesserat Ci.pro quibus petebat supplicationem sibi decerni. ¶ Quã honorificẽtissime.qa supplicationes poterant fieri interdũ cũ maiore honore:interdũ cũ minore. ¶ Quãprimũ.petit enim:ut cito decernat. ¶ Omnino.excusat tarditatẽ suarũ literarũ ad senatũ de reb⁹ a se gestis: ¶ Serius.tardius. ¶ In quo.in qua re:ut serius mitterẽ lr̃as. ¶ Difficultas na.ostendit duo incõmoda sibi fuisse in his literis:& q non facile possent nauigare q̃ uenirẽt ex Cilicia:q̃ credit literas suas in discessum senatus incidisse:sed hanc ultimam cãm:q literæ suæ in dicessu senatus inciderit:dicit non fuisse sine ratione:qa Ap.eum hortatus fuerat ut ita faceret. ¶ Odiosa.molesta:& ingrata mihi. ¶ Incidisse.deuenisse:allatas & redditas esse. ¶ In ip.d.s.qdam uolunt intelligi:cum senatus faceret sniarũ discessionem:de q̃ satis multa ĩprimum librũ diximus:cũ exponeremus illũ locũ ĩ secũda ep̃la.aũ oportere se facere discessionẽ:q̃ cõsules. Alii discessum legẽdũ putãt a discedẽdo:ut itelligamus ĩ ip̃m discessum.i.in cõtẽtionẽ & discordiã senatus.Harũ duarũ sniarũ:prima eẽt fortasse p̃babilior sed utraq̃ nequaq̃ uera:qa neq̃ discessus usq̃ legit̃ p discessione:de q̃ diximus ex auctoritate. A.G. neq̃ Cic.absens potuerat scire q̃do senatores facerẽt sniarũ discessionẽ.i.expeditionẽ:ergo melius est itelligere discessum:cum senatus ab urbe discederet:qa in maximis caloribus solebãt senatores rus succedere ualitudinis cã:qđ quidẽ:qñ esset:Cic.satis scire poterat

ut supplicatio nobis q̃ honorificẽtissime q̃primumq̃ de decernat,oĩno serius misi lr̃as q̃ uellẽ. In quo cũ nauigãdi difficultas fuit odiosa,tũ ĩ ipsũ discessũ senatus ĩcidisse credo meas lr̃as,sed id feci adductus auctoritate & ꝯsilio tuo.Idq̃ a me recte factũ puto, quod nõ statim ut appellatus iperator sim,sed aliis rebus additis,æstiuisq̃ cõfectis literas miseri.Hæc igitur tibi erunt curæ,quẽadmodum ostendis,meq̃ totum & mea & meos cõmendatos habebis. Vale.

ex cõsuetudine:nã hoc maxime Augusto mẽse fiebat.Hora.in epistolis.Quinq̃ dies tibi pollicitus me rure futurũ:Sextilem totum mendax desyderor atqui:Si me uiuere uis sanũ recteq̃ ualentẽ.Quam mihi das ægro:dabis ægrotare timenti Mecœnas ueniam &c. ¶ Fecl id.ut meæ literæ inciderent in discessum senatus. ¶ Adductus.motus. ¶ Auctoritate.grauitate:qui talis es qui facile potueris mihi persuadere. ¶ Et con.ita enim cõsuluisti ut facerem. ¶ Statim.repente:subito. ¶ Vt.postq̃. ¶ Appellatus imperator.i.quia non statim cum datum est mihi nomen imperatoris:uolui scribere ad senatum. ¶ Aliis de rebus.ut puta p̃uincia bene cõstituta:multis etiã uictoriis partis. ¶ Additis.s.ad nomen imperatoris. ¶ Confectis æstiuis.finitis æstiuis.i.educto exercitu ab æstiuis ad hyberna:nam ut supra diximus æstiua dicuntur loca militum in æstate:hyberna uero in hyme. ¶ Hæc.& de libris auguralibus absoluendis:& de supplicatione mihi decernenda. ¶ Ostendis.idest literis & promissionibus tuis significaste esse facturum. ¶ Me totum.hoc satis poterat esse ad declaranda quæ infra dicet:nam me totum significabat personam meam dignitatem & rem:& meos omnes sed a genere:ut plerũq̃ facit:descendit ad speciem:& declarauit quid sit me totum:scilicet & mea & meos.

Æstiua Hyberna

ASC. ¶ VT supplicatio.i.ut dicunt totius populi:ut nunc fit in processione generali gratiarum actio pro re bene gesta:decernatur:scilicet per senatuscõsultum nobis quam honorificentissime:quamprimũ ego misi:scilicet ad senatum de uictoria omnino serius.i.tardius:q̃ uellẽ literas. ¶ In quo scilicet in mittendis literis:cũ.s.ita fuerit quod difficultas nauigandi fuit odiosa:idest molesta nobis:tum sup.magis odiosum fuit:qđ credo literas meas incidisse in ipsum discessum senatus.i.cum uacationes fierent in senatu:nõ enim semp̃ senatus cogebat.alii aliter intelligunt. ¶ Sed feci id.i.serius misi literas meas:adductus.i.p̃suasus & ad hoc inductus auctoritate:& cõsilio tuo:& puto id factũ a me rectũ:qđ nõ miserim statim ut sum appellatus.s.ab exercitu p̃ iusta uictoria impatori.Obtẽta enĩ legitia uictoria solebat exercitus ducẽ suũ salutarẽ impatorem:& non aliter literas.s.ad senatum aliis rebus additis & æstiuis confectis:idest eo quod aliæ res etiam honore dignæ sint additæ:& æstiua iam sint confecta:ut non sit timor de nouo bello. ¶ Igitur hæc erũt tibi curæ.i.ad curam quẽadmodũ ostẽdis:& habebis me totũ & mea.s.negocia aut bona:& meos.s.amicos & necessarios cõmẽdatos.s.tibi.

VBE C Vm est.Cũ itellexisset Cice. Ap.ambitus accusatũ esse:eũ hac epistola cõsolatus est:dicens se ita cõfidere & in eius inocẽtia:& in p̃sidio amicorũ eius:ut non dubitet istũ laborẽ & uexationẽ accusatiõis fore ei honori:& quia inuidorũ quoq̃ maliuolentia triumphum obtinere Ap.non poterat:quæ scripserat se confidere adeptur esset:hortatur etiã Ci.ut æquo aio id ferat:se ãt pollicet̃ oĩno defensurũ eius nomẽ & dignitatẽ in p̃uincia:neq̃ de hoc dicit se posse rogari sine iniuria.Rogat deinde Appium ut det operam:ne qd temporis sibi progetur in prouincia:ut possit Romæ suum fauorem ei præstare:& quoniam scripserat appius se cognouisse incredibilem beniuolentiam omnium ordinum erga se:respondet Cicero se minime mirari:cum talis sit qui mereatur fauorem omnium bonorum uirorum.Multis postremo uerbis se excusat Cice.q̃ non impediuisset legationem quæ Ro. mittebatur ad laudes ipsius Appii:& adducit rationes quare id facere nec uoluerit:nec debuerit usq̃ ad finem epistolæ. ¶ Allatum.nunciatum. ¶ De temeritate.de audacia & impudentia. ¶ Facesserent nego.darent tibi laborem & impedimẽtum.nam negocium pro labore plerunq̃ ponit̃. ¶ Grauiter cõmotus.ueheműter perturbatus. ¶ Primo.n.statim:ut primum audiui. ¶ Quod.quia:& est ratio quare primo nuncio sit grauiter cõmotus. ¶ Præter meam opinionem.idest tam p̃ter meam spem:oĩa.n.existimassem:potius tibi euẽturã:q̃ hoc ut accusaueris. ¶ Vt.postq̃. ¶ Collegi mihi.diligẽtius cõsideraui.

M.T.C.Appio pulchro Impa.S.D.

C Vm nobis allatum est de temeritate eorum,qui tibi negociũ facesserent:& si grauiter primo nũcio cõmotus sum:q̃ nil tã p̃ter opionẽ meã accidere potuit:tñ ut me collegi

Nego. cium

ASC. C Vm est ad nos.Cũ itellexisset Cic. Appium ambitus accusari:cõsolat̃ eũ dicẽs:se cõfidere eã curã & iniuriã aliqñ ad honorẽ eius facturã.Et qa triũphũ sibi inuidorũ obtrectatione ereptũ q̃stus erat: hortat̃ magno id aĩo ferat:pollicet̃ se eius nomẽ in p̃uicia p̃tecturũ.Rogat deide appiũ det operã neqd sibi tp̃s ad p̃uicia p̃rogeť.Dicitq̃ se nõ mirari fauorẽ oĩum ordinũ in appiũ cũ eo dignissimus sit.Postrẽo accuratissime attestat̃ se nõ ĩpediuisse legationẽ p̃uicialiũ ad laudãdũ appiũ in senatu mittẽda:ut cũ ordine patebit. Ordo autẽ. Cũ.i.qñ:allatũ est ad nos.Sunt q legant cũ nobis allatũ est:cui⁹ eadẽ est snia:sed forma dicẽdi minus ciceroniana:de temeritate eorũ:q facesserint.i.fecerint tibi negociũ.i.curam & molestiam purgãdi te de crimine ambitus:quo accusabant̃:qui largitionibus:p̃cibus:minis:p̃missis:aliisq̃ corruptionibus:magistratum petebant:cuius conuicti de saxo tarpeio:ut Mallius Capitolinus olim p̃cipitabant̃. ¶ Etsi.i.q̃q̃ cõmotus sum grauiter primo nuncio:qđ.i.qa:nihil potuit accidere,tam.i.tãtum:contra opinionem meam:q̃ sup.illud tamen:ut.i.postq̃ collegi me,i.uires animi mei ex ea cõmotiõe.

¶ Cætera

VBB. ¶ C/Ætera.reliqua:quæ pertinẽt ad defenſionẽ tuã. Cætera aũt dixit: qa accuſationẽ nõ poterat uitare:q̃ iã facta erat. ¶ In te ipm.i.quẽ ſcribã & ſapientiſſimum & innocentẽ. ¶ In tuis amicis & ppinquis.qui defenſionẽ tuã fortiſſime ſuſciperẽt. ¶ Multaq;.ſubaudi & quod multa. ¶ Veniebãt in mentem.cogitabanť a me. ¶ Quãobrẽ.i. pp q̃ multa: nam quãobrem cũ ponit cauſatiue tã plurali rñdet q̃ ſingulari. Singulari ſic. Vnũ ẽ quãobrem oẽs te amãdum putẽt.i. pp qđ unum. Plurali ſic. Quatuor ſunt quãobrem imperator maxime laudeť.i. pp q̃ quatuor. ¶ Iſtum laborẽ.iſtã uexatioẽm. ¶ Honori.ad honorẽ. ¶ Fore.futurũ. ¶ Illud.dicit ſe multum doluiſſe:cum uideret Appiũ inuidorũ maliuolẽtia triumphũ ut ſperauerat obtinere nõ poſſe. Quam obrem.

cætera mihi facillima uidebanť: quod & in te ipm maximã ſpẽ:& in tuis magnã habebã:multaq; mihi ueniebãt in mentẽ:q̃obrẽ iſtũ laborẽ tibi ẽt honori putarẽ fore. Illp plane moleſte tuli:quod certiſſimũ & iuſtiſſimũ triũphũ hoc inuidorũ conſilio tibi eſſe ereptũ uidebã. Quod ſi tu tanti facies quanti ego ſemper iudicaui faciẽdũ eſſe:facies ſapiẽter:& ages uictor ex inimicorũ dolore triũphũ iuſtiſſimũ. Ego enim uideo plane fore neruis:opibus:ſapiẽtiaq; tua uehementer: ut inimicos tuos pœniteat intẽperantiæ ſuæ. De me tibi ſic cõteſtans oẽs deos promitto atq; cõfirmo pro tua dignitate (malo enim dicere q̃ p ſalute) in hac prouincia cui tu præfuiſti: rogando deprecatoris: laborãdo propinqui auctoritate chari hois ut ſpero:apud ciuitates grauitate impatoris ſuſceptuř officia atq; ptes. Oĩa uolo a me & poſtules & expectes. Vincã meis officiis cogitationẽs tuas. Quintus Seruilius perbreues mihi a te literas reddidit q̃ mihi tñ nimis lõgæ uiſæ ſunt. Iniuriã.n.mihi fieri putabã cũ rogabar. Vellem accidiſſet tpus: in quo pſpicere poſſes quãti te:quanti Põpeiũ quẽ unum ex oĩbus facio:ut debeo plurimi:quãti Brutũ facerem:q̃q̃ in cõſuetudine quotidiana pſpexiſſes:

¶ Illud.q.d.p̃ cęteris oĩbus incõmodis tuis. ¶ Inuidorũ cõſilio.nõ aũt tua culpa:qa eũ optime merueras. ¶ Quod.hoc relatiuum refert ſenſum totius clauſulæ:ut ſit quod.ſ. triumphũ tibi ereptũ eẽ inuidorũ cõſilio. ¶ Quãti ego iudicaui faciẽdũ.q nunq̃ in talibus fœlicitatẽ eſſe exſtimaui: neq; in maxime expetẽdis eẽ duxi. ¶ Facies ſapiẽter.qa ſi nõ magnificeris:nõ multũ ẽt cruciaberis:q eis priueris:nã his q̃ expetẽda exiſtimanť: moleſte caremus. Hora.i epiſtolis. Si qd mirabere ponas inuit°. ¶ Ages tri.ex dolore inimicorũ.i.triũphabis de dolore inimicorũ:q nolẽt te triũphare:neq; intelligit eũ eẽ te uera triũphũ:quem meruerat actuř:ſed tñmodo habituř triũphũ de dolore inimicorũ:ſi ipſe æquo aio tulerit hãc iniuriã:& de ereptiõe triũphali. ¶ Neruis.robore:uirib°. Ter. Vbi tu neruos intẽdas tuos:q locus nõ eſt:ut quidã exiſtimãt:obſcœne intelligẽdus:ſed neruos robur & uires. ¶ Sapiẽtia.i.ut ſapienter te geras:ut facias inimicos tuos pœnitere temeritatis ſuæ. Intẽperantiæ.temeritatis:q̃ uſi ſunt in te. ¶ Cõteſtãs.adiurãs:& ĩ teſtimoniũ adducẽs. ¶ Cõfirmo.certifico. ¶ Malo.n.parẽthefis. ¶ Malo.eſt ſenſus:ſum magis cõtẽtus pmittere tibi p dignitate q̃ p ſalute:q̃ pluris ſolet fieri q̃ dignitas qa illa ſemel amiſſa nũq̃ recurpať:dignitas uero poteſt recupari. ¶ In hac puĩc.cilicia. ¶ Præfuiſti.quã adminiſtraſti ante me. ¶ Depcatoris.i.me ſuſcepturũ officia atq; partes depcatoris:qa p te p̃cabor quẽcũq; uidebo eẽ neceſſe. ¶ Laborãdo.qa ppinqui maxime ſolẽt ſuſcipe laborẽ p nobis. ¶ Auctoritate chari.quia q charus eſt plurimum ualet auctoritate:qua plurima & maxima plerũq; efficiunť. ¶ Grauitate.ueneratiõe:q̃ mihi habeť pp nomen ĩperatoris quo appellor:& eſt ordo. Conteſtans oẽs deos:ſic pmitto atq; confirmo de me:me in hac puĩncia cui p̃fuiſti:ſuſceptuř officia atq; partes deprecatoris rogãdo ppinqui:laborãdo hois:ut ſpero chari apud ciuitates auctoritate imperatoris grauitate:horum aũt genitiuorũ cuiuſlibet ſubaudiendum eſt officia atq; partes.& eſt diſtributio exornatio rhetorica:quia negocia q̃dam certa i plures perſonas diſtribuunť:& articulos:qm ſingula uerba interuallis diſtinguũtur cæſa orõne. ¶ Chari.dilecti. ¶ Vt ſpero.uitat arrogãtiã:ne affirmet ſe eẽ charũ ciuitatibus: dicit aũt Ci.ſe nihil p̃termiſſuř eẽ:qđ pro Appio efficere poſſit ut poſtules:poſſis familiariter & iure quodã amicitiæ petere. ¶ Expectes.ſperes:credas oĩno te ĩperatuř. ¶ Vincã.ſenſus:plura in te beneficia cõferã:q̃ tu cogitare poſſis. ¶ A te.noĩe tuo. ¶ Nimis magnæ.pp cãm frequẽtẽ: qa exiſtimabã mihi iniuriã fieri:cũ a te rogabar:q potius uel petere familiariter:uel iubere debuiſſes. ¶ Pompeium:filiæ tuæ ſocerum. ¶ Brutũ.generũ tuũ:hos.n.duos cũ magnificaret Ci.pp eos oñdit neceſſe eẽ:ut & Appiũ:qui eis affinitate coniunctus erat:in oĩ re tueretur. ¶ Quanq̃ in cõ.quo.q.d. ẽt ſi nõ accidiſſet:ut nũc in puĩncia oñderẽ tibi meũ erga Põ. & Bru.amorem & obſeruãtiã:tñ ẽt rõne in conſuetudine:hoc eſt conuerſatione quotidiana tibi declaraſſem.

ASC. ¶ C/Ætera.i.q̃ reſtarent.ſ.ut abſoluaris:uidebanť mihi facillima:q habebã maximã ſpẽ in teipſo.i.inocẽtia ac dignitate tua:& magnã ſpẽ in tuis.ſ.amicis & neceſſariis:& multa ueniebãt mihi in mentẽ.i.occurrebãt cogitationi meæ: quãobrẽ.i.ob quæ putarẽ iſtũ laborẽ.ſ.purgãdi:fore.i.futuř eẽ tibi:ẽt.i.inſup:honori.i.ad honorẽ. ¶ Ego tuli.i.paſſus ſũ: illđ plane.i.oĩno moleſte:q uidebã triũphũ certiſſimũ & iuſtiſſimũ eẽ ereptũ tibi:hoc cõſilio inuidorũ:qđ.i.quã ereptionẽ triũphi factã eſſe tibi:ſi tu facies.i.æſtimabis tanti:quãti ego iudicaui ſemp faciendũ eſſe:hoc eſt min mi. Quia Cicero nunq̃ in talibus fœlicitatem cõſtituit:nec triumphum inter expetẽda locauit:tu facies ſapiẽter:& tu uictor.i.uoti cõpos ſpernẽdo:ſicut Chriſtiani boni uincunt mundũ:ages triũphũ iuſtiſſimũ ex dolore inimicorũ.ſ.tuorũ:qbus dolebit q tibi nõ doleat:& qđ tã cõſtãter cõtumeliã erepti triũphi feras. ¶ Ego.n.uideo fore opus plane.i.oĩno:neruis.i.uirib°:cõſtantia:& ſapiẽtia tua uehemẽter:ut pœniteat inimicos tuos:intẽperãtiæ.i.ĩmodeſtiæ:aut potiꝰ petulãtiæ & iſolẽtiæ ſuæ. ¶ Ego obteſtãs.i.in teſtimoniũ uocãs oẽs deos:pmitto atq; cõfirmo tibi de me ſuſceptuř p dignitate tua:malo.n.dicere ſup.ſic q̃ p ſalute.ſ.tua.i.q̃ dicere me ſuſceptuř pro ſalute tua:nõ.n.putat ſalutẽ i piculo eẽ:aut ſi putat:euitãdi mali oĩs grã dicere nõ uult:in hac puĩncia cui tu p̃fuiſti:officia atq; parteis.i.munera & debita obſeqa depcatoris:ideſt precãtis:ne culpa deſ:rogãdo.ſ.pro te:officia propinq.ſ.conſanguinitate:laborãdo:ſcilicet pro te:officia hominis chari:ut ſpero:ſcilicet me eſſe apud ciuitates:auctoritate.i.per auctoritatem meã intercedendo:& officia ac parteis imperatoris:grauitate.i.p grauitatem:qua utar in te laudando. ¶ Ego uolo ſup.ut poſtules & expectes oĩa.ſ.officia a me:ego uincam:ideſt ſuperabo cogitatiões tuas officiis meis.i.plus faciam pro te q̃ cogitare poteris. ¶ Quintus Seruilius reddit mihi a te:ſcilicet datas: perbreueis literas:q̃ tamen uiſæ ſunt mihi nimis longæ:ego enim putabam iniuriam fieri mihi:cum rogabar:ſcilicet a te. ¶ Ego uellem ſup.ut tempus accidiſſet:in quo poſſes perſpicere.i.clare uidere:quanti ego facerem te:quanti ego facerẽ Pompeium:ſcilicet ſocerum filiæ tuæ:quem unum omnibus:ego facio ut debeo plurimi:quanti facerem Brutum:q̃q̃ perſpexiſſes in quotidiana conſuetudine:ideſt conuerſatione:ſcilicet in urbe fuiſſem.

VBE. ¶ SICuti. ps. quia cum ero romæ faciam: q̄ cognosces quanti faciã & Pompeium & Bru. quia eorũ cã nihil erit quod te
Quãdo nõ suscipiã. ¶ Sed quãdo. i. sed quoniam quãdo hoc loco causatiuũ est nõ temporale. ¶ Ita ac. ita euenit: ut pp negocia tua: & hic in puincia & Romæ: pp accusatione uel ereptione triũphi pspicere q̄ti facere Põpeiũ Bru. & te. ¶ Facinus & ad hoc. ẽ cõfitebor me & male fecisse: & fecisse cõtra dec⁹ & honorẽ meũ: si qd ptermisero: qd̄ p te a me fieri dẽat. ¶ Pontinius. hic fuerat cũ Appio in Cilicia: & postea remãserat cũ Ci. hũc aũt ab Appio optie tractatũ dicit Ci. eẽ in eũ & gratum & beniuolũ. ¶ Tui be. ei ga ipm Põtiniũ. ¶ Præstat. exhibet: oñdit. ¶ Quã de. pp singulare bñficiũ a te acceptum.
¶ Coactus ma. suis re. i. nõ libẽter: sed cõpulsus negocis suis magni põderis & momẽti. ¶ A me inui. i. q oino noluissem ipsum discedere. Vt uidit. i. postq̄ cognouit. ¶ Interesse tua. tuũ eẽ cõmodum: ad rẽ tuã pertinere.
Reuerto & reuertor ¶ Reuertit. redit: dicimus aũt reuerti & reuersus sum. reuerto autẽ raro legimus. Reuertor. n. utimur frequẽtius. ¶ Talia. sensus est satis clarus talis: cũ uideã te habiturũ talia studia: hoc ẽ tales uolũtates & aios prõptos talium uirorũ: q̄lis ẽ Põtinius: q oia diligẽter facit: q̄ ad tuã utilitatẽ ptinere existimat. ¶ Nõ pos. d. i. oino cõfido: qd̄ hæc. ¶ Sollicitudo. i. anxietas: q̄ nũc tibi pbent inuidi tui: erit tibi. ¶ Amplitudo. i. incremẽtũ dignitatis: & cõuertet in honorẽ tuũ. ¶ Sin uero. pcurabat. n. Appius ut cẽsores crearent: inter quos & ipse creari uolebat. ¶ Gesseris. administraueris. ¶ Vt de. pp imitatione illius paui tui clarissimi cẽsoris Appii caeci. ¶ Et po. qa es sapiẽtissim⁹ & doctissimus. ¶ Præsidio. adiumẽto: plurimũ. n. pdest posteris uirt⁹ & gloria maiorũ suorum: quorũ cã & mẽoria multa assequunt̃: q̄ aliter assequi nõ possent. ¶ Pugna. cõtende cõtra eorũ sñiam: q i aliũ anni administrationẽ puinciæ mihi progari uolũt.
Hic ¶ Hic. in puincia. ¶ Istic quoq;. ẽt Romæ ubi tu es: nã
Istic (ut supra diximus) hic ad psonã loquẽtis refert̃: istic ad
Illic psonã secũdã: illic ad psonã abñtẽ. ¶ Satisfecerim⁹. fe-
Et cerim⁹ p te: q̄ debuerim⁹ & potuerimus. ¶ Nauare. di-
Cum ligẽter pstare. ¶ Volũtate. s. bona & prõpta. ¶ Minie
Tum mi. minie digna admiratiõe. ¶ Et. p sed ponit̃. ¶ Eadẽ. q̄ scripsi. ¶ Cũ mi. i. tribui. ¶ Tũ. i. & sed: magis significat q̄ cũ: ut sæpi⁹ dixim⁹. ¶ Studia. uolũtates prõptas. ¶ Quæ mer. qd̄ pmiũ. s. studiorũ. ¶ Oium ppe cõsensu. qa semp habuisti studia ppe oium bonorũ uirorũ. Dicit aũt se duplici de cã gaudere: & qa ea tribuũtur Appio q̄ debent: & qa uideat adhuc prõptas uolũtates erga uiros bonos remanere fere oium consensu. ¶ Laborũ. quos p tuenda rep. suscepi. ¶ Vigiliarũ. pp studia lrarũ: q̄ maxie uigiliis cõsecutus sum: uel uigiliarũ: cum diligẽtia mea & uigilãtia oppressi coniurationẽ Cati. Iuue. Sed uigilat consul: uexillaq; uestra coercet. ¶ In eo ado. quidã intelligunt Dolobellã quo Ap. fuisset accusatus. Alii malũt Vatiniũ: qd̄ magis pbo: licet & Dolobella fuerit acerrimus inimicus & oppugnator Appii.

sicuti perspicies. Sed quãdo accidit si qd a me pter-missum fuerit cõmissum facinus: & admissum dedecus cõfitebor. Pontinius q a te tractatus ẽ pstanti ac singulari fide: cui⁹ tui beneficii sum ego testis: pstat tibi memoriã beniuolentiãq;: quam debet: qui cum maximus rebus coactus suis a me inuitissimo decessisset: tamẽ ut uidit interesse tua: conscẽdẽs iã nauẽ Ephefo Laodiceã iã reuertit. Talia te cũ uideã studia habiturũ eẽ inũciabilia: plane dubitare nõ possũ qn tibi amplitudo ista sollicitudo futura sit. Si uero efficis: ut cẽsores creent̃: & si ita gesseris cẽsurã: ut debes & potes: non tibi solũ: sed oibus tuis uideo in ppetuũ sũmo te psidio futurũ. Illud pugna & enitere ne qd nobis tpis prorogetur: ut cũ tibi hic satisfecerimus, istic quoq; nrãm i te beniuolẽtiã nauare possum⁹. Quæ de hominũ atq; ordinũ oium erga te studiis scribis ad me: minime mirãda & maxime iucũda acciderũt: eadẽq; ad me pscripta sunt a familiaribus meis. Itaq; capio magnã uoluptatẽ: cũ tibi cui⁹ mihi amicitia: non solũ ampla: sed etiã iucunda est: ea tribui q̄ debeantur. Tũ uero etiã remanere nunc in ciuitate nostra studia prope oium consensu erga fortes: & industrios uiros: quæ mihi ipsi una merces sp tributa ẽ laborũ & uigiliarũ mearũ. Illd̄ uero mihi pmirũ accidit tãtã temeritatẽ fuisse i eo adolescẽte:

ASC. ¶ ET pspicies. s. qñ adero: sed qm sup. tale tps accidit: siquid. s. officii fuerit prætermissum a me: ego cõfitebor facin⁹. i. factũ turpe cõmissum: & dedecus admissum. s. a me. i. me incurrisse in ipm. ¶ Pontinius. Argumẽto a beniuolẽtia Pontinii sumpto: argumẽtat̃ multorũ studiis rẽ Appii adiutũ iri. Fuerat is Pontinius cũ Appio in Cilicia: & cũ discedere pararet: qa intellexit Appii interesse: uti illic diutius eius nomen defensurus maneret: ab itinere reuersus ẽ. ¶ Ordo est. Pontinius: opinor publicanũ eẽ: q tractatus ẽ a te in Cilicia. s. pstanti & singulari fide: cuius beneficii tui. s. in eũ: ego sũ testis: præstat. i. exhibet tibi memoriã. i. gratitudinẽ: sicut memores gratos dicimus: & beneuolẽtiã quã debet: q cum coct⁹ maximis rebus suis decessisset a me inuitissimo: qa uoluissem eũ retinere: tñ ut. i. postq̄: uidit. i. cognouit: interesse tua. i. in re
Memoria & utilitate tua: eẽ reditũ suum in prouinciã: cõscẽdẽs iã nauẽ. s. ut in italiã trãsfretaret: reuertit. i. redit: Ephefo Laodiceã. ¶ Cũ ego uideã te habiturũ eẽ innumerabilia talia studia. i. fauores in te: ego nõ possum plane. i. oino: dubitare qn ista sollicitudo sit futura tibi ãplitudini. i. ad ãplitudinẽ & maiorẽ dignitatẽ. ¶ Si uero efficis ut cẽsores creent̃: & si tu gesseris cẽsurã: ergo uidet̃ cõsequẽs eẽ si cẽsores creent̃ Appiũ cẽsorem fore: qd̄ ex eo forte argumẽtat̃ Cicero: q̄ nouit Appium id maximope cõtendere: aut qa q anno pterito puinciã laudabiliter rexerit: cẽsurã fere adeptus sit: ita ut debes: ne a maioribus tuis pcipue ab Appio Cæco degeneres: & potes qa uir prudẽs: ego uideo id futurũ summo psidio: nõ solũ tibi: sed sup. ẽt oibus tuis. Sunt qui legãt summo te præsidio: ut sit: uideo te futurũ summo psidio &c. sed decẽtius dr̃ quæsturam laudabiliter gessisse: futurũ Appio psidio: q̄ ipsum Appiũ sibi. ¶ Pugna. i. quasi pugnãdo contẽde & enitere illud: uidelicet nequid tpis proget̃. i. prolonget̃ nobis. s. in prouincia: ut cũ satisfecerimus tibi hic: ubi nũc sumus: possumus nauar̃. i. grauiter exercere: nostrã beneuolẽtiam in te: quoq;. i. ẽt istic. s. Romæ ubi tu es. Ex hoc loco potuit Valla facile agnoscere
Hic & istic quod de hic & istic pcipit. ¶ Ea q̄ tu scribis ad me de studiis oium hoium atq; ordinũ erga te: acciderũt mihi minime mi-
Miranda randa: quia miramur quorũ causam ignoramus: aut quæ tam magna sunt: ut uix agnoscamus aut tã bona ut imitemur: & acciderũt maxime iucũda: & eadẽ sunt perscripta ad me a familiaribus meis. ¶ Itaq; capio magnã uoluptatẽ: cũ. s. ita sit q̄ capiã uoluptatẽ: ea tribui quæ debeant̃ tibi: cuius amicitia est mihi non solum ampla. i. honorifica: sed ẽt iucunda: tum uero. i. tunc magis uerũ est: qd̄ uoluptatẽ capiam: studia. s. hoium: remanere etiam nunc: quasi dicat in pditissimis tẽporibus: in ciuitate nostra: erga fortes & industrios. i. solertes uiros: prope: idest quasi: consensu oium: quæ merces. s. qd̄ studia hominum fere sint erga fortes & industrios: est tributa semper mihi ipsi: una: idest sola laborum & uigiliarum mearũ. ¶ Vero. i. sed: illud accidit mihi permirum. i. ualde mirum: tantam temeritatem fuisse in eo adulescente.

¶ Salutẽ. uiti.

VBE.

¶ SALVtē.uitā. ¶ Duobus piculis ca.qa bis accusatus est capitis Vatinius:& bis a Cic.defensus. ¶ Obliuisceret̄ qui cum sciret te a me amari:debuerat rōne mei:qui fuerā eius patronus:& defensor desistere a te accusando & oppugnando & a suscipiedis inimicis tuis. ¶ Ornamētis pp honores a te administratos optie. ¶ Vel p̄sidus.pp nobilitate familia: & multitudinē ppiquoꝝ & amicoꝝ:q̄ oia solēt eē p̄sidio.maior.n.respect⁹ solet hr̄i hoꝝ his q oib⁹ p̄dictis abūdāt. ¶ Redūdares.abūda.es:plenus esses. ¶ Illi.Vatinio:accusatori tuo. ¶ Vt leuissime dicā.i.ne iniuriose dicā & acerbe. ¶ Multa deel.ecce quomodo leuissime dixit:uoluit.n.dicere:cū ille nihil eoꝝ haberet:q̄d̄ fuisset acerbius & iniuriosius. ¶ Stultus.insipiens:sine cōsideratione. ¶ Puerilis.sine rōne: qa pueroꝝ loq̄citas ē sine rōne. ¶ De quo.s.sermone ¶ Itē.etiam. ¶ Ego aūt.sensus est. Si ille qui tuas inimicitias suscepisset:fuisset mihi ɔiunctissimus:poti⁹ diremissem & diuisissem ueterem ɔiunctionē cū eo cā tui q̄ conciliassem nouā:ut itelligeret quān te facerē. ¶ Diremissem.diuisissem:abstulissem. ¶ Cōciliassem.coniūxissem. ¶ Studio.uolūtate. ¶ Id.studiū meū. ¶ Obscurū.incognitū. ¶ In p̄uincia & Ro.ubi ostēdit oībus quo aio in te essem. ¶ Dubitatio.de meo studio erga te. ¶ Alienū.nō aptū.nec congruum:qa alia sunt mihi facienda. ¶ Expostulādi.cōquerendi. ¶ Purgādi.excusandi. ¶ Necessarium.ne tacendo uidear esse in culpa. ¶ Vbi enim.incipit excusare q̄d̄ ei obiicerat Appi⁹ q̄ impedisset legationes:quæ pro laudibus eius romā mittebant:q̄d̄ probat optimis rōnibus & argumentis oīno esse falsum. ¶ Quominus.ut nō. ¶ Ad tuā laudē ut te laudaret in senatu Romano. ¶ Aut.rō approbabilis:si inqt palā te odissem:in quo potui tibi minus nocere q̄ impedimento hmōi legationes. ¶ Palam.apte. ¶ Sic.ipediendo ea quæ ptinerent ad laudem tuam. ¶ Magis aperte.magis clare:cum deberem q̄rere potius esse occulte inimicus:qa te palam nō oderā. ¶ Q̄d̄ si.confutat rationem aduersarioꝝ:qui cum essent perfidi:nō erubescebant hæc dicere de Cicerone:& hoc dicit:si etiā essem ita perfidus sicut sunt illi:qui in me hæc ɔferunt:tamen non essem ita stultus & demēs: ut cum odium meum sit in te occultū:uellem in occulto odio sumere inimicitias apertas:illud enim esset stulti:nec etiā essem ita stultus:ui uellem ostendere me habere sūmā uoluntatem nocendi in eo quo nihil tibi nocerē. Sapiēs enim si uidet se non posse nocere:dissimulat etiam uolūtatem nocendi:q̄d̄ ego etiam fecissem:quem scis non esse stultum. ¶ Nocerem nihil.quia si etiā ipediuissem legationē:tu t̄n nihil amisisses de dignitate tua:& ita nihil tibi nocuisset. ¶ Ad me.has fere s̄nias ēt dicit supra in epla quæ incipit. Etsi quantū. ¶ Adire memini:notādum est elegātissime iungi huic uerbo memini p̄sens tp̄s infinitiui:ut hic:& memini audire: memini legere. Rarissime aūt memini audiuisse:memini legisse:nisi necessitate carminis:ut apud Virg.in geor.Nāq; sub œbaliæ memini me turribus altis Corycyꝝ uidisse senē. ¶ Imperaui.iussi:q̄d̄ si fecissem:fortasse posses me accusare. ¶ Cēsui.probaui iudicaui. ¶ Ad legē cor.i.secūdum legē Corneliam:quæ sumptū legatis diffiniebat. ¶ In eo ipso.i.in ea s̄nia.s.ut sūptius ad legē Corneliam decerneret̄. ¶ Non perseuerasse.non permansisse. ¶ Rationes.cōputationes.

Cuius ego salutē duobus capitis iudiciis summa cōtētione defendi,ut tuis inimicitiis suscipiēdis obliuisceret̄ p̄foni oīum fortunaꝝ ac rationū:suaꝝ p̄sertī cū tu oībus uel ornamētis,uel p̄sidiis redundares,illi(ut leuissime dicam)multa deessent.Cuius sermo stultus & puerilis erat iā antea ad me a.M.Cælio familiari nostro p̄scriptus,de quo itē sermōe multa scripta sunt abs te.Ego aūt citius cū eo q tuas inimicitias suscepisset,ueterē ɔiunctionem diremissem,q̄ nouā cōciliassem.Neq;.n.de meo erga te studio dubitare debes,neq; eni id eū obscuꝝ cuiq̄ in p̄uincia,nec Romæ fuit.Sed tātū significat̄ in tuis lr̄is suspitio q̄dā & dubitatio tua,de q̄ alienū tēpus est mihi tecū expostulandi,purgandi aūt mei necessarium. Vbi enim ego cuiq̄ legationi fui impedimēto,quo minus Romā ad laudem tuam mitteret̄,aut in quo potui si te palam odissem minus q̄d̄ tibi obesset facere?sic iam magis aperte inimicus essem.Quod si essem ex p̄fidia,qua sunt hi q hoc i nos cōfuerūt,t̄n ea stultitia certe nō fuissem,ut aut in obscuro odio aptas inimcitias,aut in quo tibi nihil nocerē sūmā ostēderē uoluntatē nocendi.Ad me adire quosdam memini,q dicerent nimis magnos sumptus legatis decerni,q̄bus ego nō tā iperaui q̄ cēsui sumptus legatis q̄ maxīe ad legē Corneliā decernēdos,atq; i eo ipso me nō p̄seuerasse,testes sunt rōnes ciuitatū,

ASC.

¶ CVIus salutē.i.uitā:ego defendi sūma contētione in duobus iudiciis capitis.i.in q̄bus agebat̄ piculo capitis eius:uidelicet Vatinii:ut ipse obliuisceret tuis inimicitiis suscipiēdis.i.dū tuas inimicitias suscipet: patroni.i.ptectoris oīum fortunaꝝ & rōnū suaꝝ:uidelicet mei.q.d.Cic.si ad me respexisset cū sciret me tibi sūmū eē amicū:nō suscepisset tecū inimicitias:p̄serum cū tu redūdares oībus uel ornamētis uel p̄sidiis:& sup.multa deessent illi:ut dicā leuissime.i.minime grauiter in eū:qa si neq; uellet apte dicere:diceret illi oia deesse. ¶ Cuius.s.adulescētis:utpote Vatinii:s̄mo stultus & puerilis erat iā antea p̄script⁹ ad me a Marco Cælio familiari nr̄o:de quo itē s̄mōe multa scripta sunt abs te.i.a te:sed abs uenuste p̄ponit̄ q.d.c.it. ¶ Ego aūt sup.si Romæ fuissem citius diremissem.i.soluissem & dirupissem:ueterē ɔiūctionē cū eo:q suscepisset tuas inimicitias:citius inq̄ q̄ ɔciliasse nouā.s.cum eo:si nō fuisset ɔiūctus. ¶ Neq;.n.debes dubitare de studio meo erga te:neq; id.s.studiū meū in te:est obscuꝝ cuiq̄ in p̄uicia:nec fuit.s.cū illic eēm:obscuꝝ cuiq̄ Romę. ¶ Sed t̄n suspitio q̄dā significat in tuis lr̄is:& dubitatio tua:de qua tp̄s est alienū.i.importunū:expostulandi tecum.i.arguēdi te mitiaꝝ:quod inique suspiceris ac dubites:tempus aūt purgandi mei:idest ut me purgem:est necessarium.Nam quæ obiecit uera non erant.Vnde dicit. ¶ Enim.i.quia:ubi fui ego ipedimēto cuiq̄ legationi:quo minus.i.ut non mitteretur Romam ad tuam laudē? ¶ Aut si ego odissem te palā:in quo potui minus facere q̄ obesset.i.noceret tibi:si essem t̄ā magis aperte inimicus?q̄d̄ si essem ea p̄fidia:qua sunt ii:qui cōferūt hæc in nos:t̄n ego certe nō fuissem ea stultitia:ut aut ostenderē in odio obscuro:si obscure te odissem:inimicitias apertas:aut ostēderem sūmam uolūtatē nocēdi:sup.in eo in quo nihil nocerē tibi:ut in impedienda legatione. ¶ Ad me &c̄.Memini:hoc uerbum ut dixi p̄sente gaudet:idest memoria teneo:quosdam adire.i.quod q̄dam adirent me:qui dicerent nimis magnos sumptus decerni.i.decreto p̄torio atribui legatis.s.Romam mittendis:q̄bus ego non tam imperaui:idest iussi auctoritate imperatoria:quam:idest quantum:censui:idest probaui & iudicaui tanquam consilii dator:sumptus decernendo quam maxime:scilicet fieri posset: aut proxime ad legem corneliam:idest secundum legem Corneliam:quæ diffinierat sumptus legatis decernendos. ¶ Atq; me non perseuerasse.i.permansisse.in eo ipso:scilicet iudicio aut cōsilio meo:testes sunt rationes:idest supputationes ciuitatum.

Memini

VBE. ❡IN qbus.ciuitatibus. ¶ Q uātū uoluit.nō aūt q̄tū decernebat lex cornelia:sicut ego cōsueueram prius:& ita appet q̄ nō pseuerauí in ea sñia. ¶ Quibus.qualibus.q.d.pfide cōfectus & cōpositis:& cū admiratiōe legēdū est. ¶ Onerarūt. impleuerūt. ¶ Leuissimi.uilissimi:nullo honore digni. ¶ Sublatos.remotos ipsis legatis. ¶ Repetitos.exactos.reuocatos. ¶ Procuratoribus.gestoribus negocioꝝ:quos uulgus factores appellat. ¶ Profecti essent.uenissent romā. ¶ Ablatos.ereptos. ¶ Eāq; cām.qa uiderē me uel tollere sumptus legatis pfecturis:uel repetere a pcuratoribus eoꝝ:qa tam cēnt pfecti multos noluisse pficisci romā ad te laudādū. ¶ Atq.p & pōst:nā expostulare q̄u significat. ¶ Id.i.pugnare

Expostulo me potius q̄ q̄ri tecū. ¶ Rectius.hōestius. ¶ Nā si.uti

Quid sit dilēma tur argumēto qd græce delēma dicit̄:latine uero diuisio:cū rem semouētes a re utrāq; absoluim⁹ rōne subiecta. Dic̄.n.qd siue bonus uir & sincerus:siue malus & astut⁹ ab Appio est existimat⁹:nihil tale tñ oino fuisse facturus existimād⁹ ē. ¶ Nā si.pma ps argumēti. ¶ Studiis.hūanitatis & æloquētię:q̄ nō ptīt nisi in uiꝝ bonū cadet:qa oratorē uiꝝ bonū eē op3:& ad iustitiā hoc retulit:pp q̄ maxīe:ut ipe in officiis iqt:uiri boni noiant̄. ¶ Magni.a.satis fortē in grauitate ɔstantiaq; seruāda: qd ad fortitudinē & magnificentiā ptinet. ¶ Non mi. uitauit arrogātiā ne diceret de se maximi consilii. ¶ In ma.re.in qbus maxīe cognoscit̄ hoīs prudētia:maxīs aūt dixit pcipue pp oppressam cōiurationē. ¶ Perspectū.cognitū:quos plus est q̄ existimare. ¶ Nihil.subiicit rationē pric ptis. ¶ Perfidiosum & insi.cū pfidia & insidiis factū.quod eēt contra iustitiā & fortitudinē:qa quē fortē dicimus:eūdem bonū & iustū philosophi eēt uolūt. ¶ Ne hu.qd eēt simpliciter ɔtra fortitudinē & magnificētiā:cuius est ut tres magnas & excelsas expetere & gerere:ita res hūiles oino cōtēnere:ergo humile retulit ad id qd dixerat magni ai:aut ieiuniū insatiabile:ut supra dixius.lune. ¶ Hic ieiuniū odium. ¶ Sin aūt.altera ps. ¶ Astutū.simulatorē. ¶ Occultum.dissimulatorē. ¶ Fingere.facere:mētiri cū nō sim. ¶ Quid est.subiectio rōnis hui⁹ secūdæ ptis:q̄ diluit ppōnē.i. se nō eē astutū nec occultū. ¶ Eiusmodi natura.i.i oēs talis naturæ:qa astuti & occulti nō aspnant beniuolentiā hoium potētū & florētissimoꝝ:sed potius eā captāt: ēt si eos oderint. ¶ Aspnari:respuere:cōtemnere:fastidire. ¶ Exstimationē.auctoritatē:reputationē. ¶ In p uicia:ubi nimis possez tibi nocē. ¶ Domi.romę. ¶ Defenderis secūda psona p tertia p defenderit aliqs:hoc est defenderim ego. ¶ Aut alia.rō. ¶ Nihil oblis.nihil nocere posse:quia hoc eēt cōtra astutiā. ¶ Aut.alia rō. ¶ Indicādū odiū.qd astut⁹ poti⁹ occultaret. ¶ Leuissimū.minimū:qa si hoc fecissem indicassem aptissime odiū meū in te:neq; tñ tibi multū nocere potuissem. ¶ Quid erat.postquam Ci.arguit ex ingenio & natura sua hoc non fuisse faciendū:q Appius ei obiiciebat:nunc arguit ex ptibus & causis Appii:cōtra quem oppugnādū ōndit nullū fuisse cām:cum cognouerit eū non fuisse sibi inimicū:tunc cū maxime eē posset eo tpe:quo Ci.oppugnabat Clodiū:qui erat de familia Appii. ¶ Implacabilis.iratus:inimicus. ¶ In te.cōtra te. ¶ Fratre meo.teste:cui oino credo. ¶ Prope.fere. ¶ Necesse esset.qa sine rephensione nō possumus deserere ppinquū:cū agit̄ de eius salute. ¶ Eas partes agere.i.id facere:ut.s.esses mihi inimicus:qa oppugnabā Clodium gentilē tuū:cuius cā erat fere necesse te mihi inimicum esse.

in qbus quantū quæq; uoluit legatis tuis datū indixit. Te autē qbus mēdaciis hoies leuissimi onerarūt non modo sublatos sumptus:sed etiā a procuratoribus eoꝝ:qui iā profecti eēnt repetitos & ablatos: eāq; cām multis oino nō eundi fuisse quererer tecū atq; expostularē:nisi(ut supra scripsi)purgare me tibi hoc tuo tempore quam accusare te mallem : idq; putarē eē rectius.Itaq; nihil de te qd credideris de me q̄obrem nō debueris credere.Pauca dicā . Nā si me uirum bonum:si dignum his studiis: eaq; doctrina cui me a pueritia dedi:si satis magni ai nō minimi consilii in maximis rebus perspectū hēs:nihil in me non modo perfidiosum & insidiosum & fallax in amicitia:sed ne humile quidem aut ieiunium debes agnoscere.Sin autem me astutum & occultum libet fingere,quid est quod minus cadere i eiusmodi naturam possit,q̄ aut florentissimi hominis aspernari beniuolētiam aut eius existimationem oppugnare in puicia:cuius laudē domi defenderis? Aut in ea re aium ostēdere inimicum:i qua nihil obsis? aut id eligere ad perfidiam:quod ad idicandū odiū apertissimū sit:ad nocēdū leuissimū?Quid erat aūt cur ego in te tam implacabilis essem:cum te ex fratre meo ne tum quidem:cū tibi prope necesse eēt: eas agere partes inimicū mihi fuisse cognouissem?

ASC. ❡IN qbus.s.rōnibus:quęq; ciuitas indixit.i.iscripsit sup.tm:q̄tū uoluit gratū sup.eē legatis:nō q̄tum lex cornelia uelit. ¶ Aūt p sed:qbus.i.q̄libus mēdaciis hoies leuissimi.i.uāissimi onerarūt te uidelicet sumptus legatoꝝ:nō mō.i.nō solū sublatos:idest subductos & imminutos:sed etiā repetitos:& ablatos a pcuratoribus eoꝝ:qui iā pfecti essent.i.discessissent:& eā causam fuisse multis oino nō eundi:⸫ ¶ Quererer tecū.i. de te:atq; postularē tecū:idest agerem de iniuriis:nisi ut supra scripsi:malē purgare me tibi hoc tēpore tuo:scilicet aduerso & piculoso:cū poti⁹ iuuādus ab amico q̄ accusādus sis:q̄ accusare te:& nisi putarē id.s. ut me purgē:eē rectius:q̄ ut te accusem. ¶ Itaq; nihil sup.dicā de te qd credideris.s. nō credēda de me:& sup.dicā pauca:q̄obrē nō debueris credere.s.talia de me. ¶ Nā si tu hēs pspectū.i.euidēter cognitū & exploratū in maximis rebus:me sup.uiꝝ bonū:& dignū iis studiis:& ea doctrina:cui dedi aut dedidi.i.addixi me a pueritia:si sup.pspectū habes me eē uiꝝ satis magni ai:& nō minimi cōsilii in maxīs rebus:qd supiori q̄[illegible]:uidelicet ptīculæ pspectū:tu nihil debes agnoscere in me:nō mō.i.nō solū:pfidiosum.i.plenū pfidiæ:& insidiosu[illegible] & fallax in amicitia:sed ne qdē.i.nō saltē hūile.i.uīle & abiectū.Nō q̄.n.hūile laudat̄ a ueteribus:aut ieiuniū.i.timide & dissimulanter dictū aut factū:ut uiri minus itegri solēt. ¶ Si autē.i.sed:si libet.s.tibi fingere:nō.n.id uere dicere posset:me sup.uiꝝ eē astutū.i.uersipellē & pniciose callidū:& occultū.i.tectū & fraudulētū:qd ē qd minus possit cadere in naturā hmōi.s. tā astutā & duplicē:q̄ aut aspnari bēiuolētiā hoīs florētissimi:q̄lis erat Appius:aut oppugnare i puicia existimationē.i. auctoritatē:aut æstimationē.i.famā eius:cuius laudē defenderis domi:aut ostēdere aium inimicū in ea re:in q̄ nihil.i.in nullo:obsis.i.noceas:⸫Id Ci.callide nō semel asserit:ut saltē id credidisse putet̄:nā Appi⁹ credidit plurimū offuisse:si.n. legati ipsum laudaturi Romā uēissent forte ambitus accusatus nō fuisset. ¶ Aut eligere id ad pfidiā.s.exercēdā:qd sit aptissimū aut potius aptissimū ad iudicādū.i.pdēdū odiū:latēs.s.prius in aio:& sup.leuissimū.i.minimi mometi & ualoris ad nocēdū:⸫ ¶ Aūt.i.sed:qd erat:cur.i.q̄obrē:ego eēm tā implacabilis i te:⸫cū cognouissem ex fratre meo.s.Q ui.Cite ne quidē:idest nō saltem tunc fuisse inimicam mihi:cum esset tibi prope:idest quasi necesse agere eas partes:scilicet inimici:hoc est cū agerē rerum Publiū Clodiū propinquū tuū : nam hic Appius dictus est Clodius:cognomēto pulcher.

❡ Cum uero.

VBE. ¶ CVM uero.alia Potior cā. ¶ Vterq; expetiſſet.uterq; deſyderaſſet & quæſiſſet:tunc maxime firma debet eē recōciliatio:cū ex utriuſq; uolūtate ꝑuenit. ¶ Quid.q.d.nihil:oīa.n.feci:q̄ me rogaſti. ¶ Egiſti.rogaſti. ¶ Fruſtra.ſine effectu. ¶ Sētire.iudicare:ex ſnia mea in ſenatu dicere. ¶ Mandaſti.dixiſti facīēdū:cōmiſiſti:mādamus.n.uerbis. **Mādasti** ¶ Puteolis.ciuitas cāpaniæ:q̄ ſecūdū Feſtū dicta eſt ab aq̄ calidæ putore:licet alii putēt a multitudīe puteoꝝ earūdē aq̄ꝝ gr̄a factoꝝ dcā eſt aūt Dicæarchia a iuſtitia admiſtratiōis & gubernatiōis:& cōdita ē a Samiis.ut uoluit Euſebius.eo tp̄e quo:Tarquid a Bruto ab urbe expulſi ſunt. **Puteoli** ¶ Proſeq̄rer.aſſidue ſeq̄rer:tecū uenirē. ¶ In quo.qđ mihi mādaſſes. ¶ Nō uiceri expectationē.i.nō facerē pluſq̄ ſpaſſes:& putaſſes me eē facturꝝ.

Cum uero reditum noſtrum in gratiam uterq; expetiſſet: quid in conſulatu tuo fruſtra mecum egiſti: quod me aut facere, aut ſentire uoluiſſes? Quid mihi mandaſti, quē te proſequerer puteolis, in quo nō expectationē tuā diligētia mea uiceri? Quod ſi ita eſt maxime aſtuti oīa ad ſuā utilitatē referre, qd mihi tandem erat utilius? quid cōmodis meis aptius, q̄ hoīs nobiliſſimi atq; honoratiſſimi coniūctio, cuius opes: igeniū: liberi: affines, propinqui mihi magno uel ornamēto, uel p̄ſidio eē poſſet? Quæ tamē ego oīa in expetenda amicitia tua, nō aſtutia quadā: ſed aliqua potius ſapientia ſecutus ſum. Quid illa uincula: q̄bus q̄dem libētiſſime aſtringor: quanta ſunt? ſtudioꝝ ſimilitudo: ſuauitas ↄſuetudinis: delectatio uitæ atq; uictus: ſermonis ſocietas: literæ iteriores: atq; hæc domeſtica. Quid illa tandem popularia: reditus illuſtris i gratiā, in quo ne p̄ iprudentiā q̄dē errari poteſt: ſine ſuſpitiōe pfidiæ. ampliſſimi ſacerdotii collegiū: in quo nō mō amicitiā uiolari apud maiores noſtros fas non erat: ſed ne optari quidem ſacerdotē licebat: qui cuique ex collegio eſſet inimicus. Quæ ut omittam tam multa atq; tanta: quis unq̄ tāti fecit quēq̄ aut facere potuit aut debuit: quāti ego Cn. Pōpe. ſoceꝝ filiæ tuæ. Et.n. ſi merita ualēt:

¶ Quod ſi.cōmoratio eſt exornatio: pmanet.n.in hoc:ut p̄bet contra aſtutiā fuiſſe:ut eū oppugnaret. ¶ Si ē.i.qa ē:affirmatiue.n.ponit̃ hæc dictio ſi. ¶ Maxime.qa cū alios curet:aut curare uideat̃ aſtutus: maxime tn̄ utilitatē ſuā q̄rit. Tandē.cōpendioſam ſignificat cōcluſionē. ¶ Aptius.cōuenient⁹. ¶ Hoīs.tui Appii.ſ. ¶ Nobiliſſimi.ex familia. ¶ Honoratiſſimi.pp doctrinā:uel pp dignitates admiſtratas. Cui⁹ opes.hæc oīa q̄ ſequunt̃ in Appio eē ſignificat. ¶ Opes.igeniū: articulus eſt exornatio. ¶ Ornamēto.honori. ¶ Præſidio.adiumēto ad conſequēda ea q̄ uellē. ¶ Quæ tn̄.occurrit obiectioni:qa negauerat ſe eſſe aſtutū:ne reſpectus & enumeratio ſupradictorū uideat̃ eū mouiſſe:dicit ſe eſſe ſecuturū ſupradicta oīa non aſtutia ſed ſapientia: quia ſapientis eſt ea cōſiderare in amico. ¶ Quid.ſubaudi dicā. ¶ Vincula.urgētiſſimæ & ſtrictiſſimæ cauſæ. ¶ Quāta.q.d.maxima.ſ. ¶ Studioſoꝝ.hūanitatis & phiæ. ¶ Similitudo.quia ita ut eis delectaris ſicut ego. ¶ Cōſuetudinis.cōuerſationis:quæ ut Ci.in Lælio de amicitia inq̄t:auget beniuolētiā. ¶ Vitæ ac uict⁹. **Vita** uita cū multa alia ſignificat:tū uero teſte Donato:fortunā accidentē uiuētibus:& accipit̃ p̄ moribus uiuēdi: ut hic. Victus aūt uerbo ut eſt digeſtis de uerboꝝ ſignificatiōe cōtinet̃:q̄ eſui:potui:cultuiq; corporis atq; hmōi neceſſaria ſunt:utrūq; igit̃ dicit ſibi fuiſſe cū Appio.ſ.uitæ & uictus conſuetudinē. **Victus** ¶ Sermonis.collocutiōis quæ maxime:uel contingit:uel auget beniuolentiam. ¶ Literæ interiores.ſecretiores. ¶ Hæc.ſupradicta. ¶ Domeſtica.ſ.ſunt. ¶ Popularia.magis nota populo: & quæ ſint declarat. ¶ Reditus.reſtitutio in gratiam: cum inter eos:ut ſupra uiſum eſt:fuiſſent magnæ ſimultates. ¶ Illuſtris.clarus:omnibus notus. ¶ Per imprudentiā.per ignorātiam: & eſt ſenſus:in quo ēt ſi quicq̄ errare per imprudētiā poſſum:putari potius erraſſe pfidia q̄ imprudētia. ¶ Sacerdotii.auguralis dignitatis: quæ apud antiquos ſacerdotiū erat ¶ Ampliſſimi:maximi & digniſſimi. ¶ Violari.offendi. ¶ Fas.licitū. ¶ Sed ne optari.i.nec eligi q̄dē:qđ minus ē. ¶ Sacerdotē.augurē. ¶ Ex collegio augurū.qa erat hoꝝ ſacerdotū collegiū. ¶ Quæ.antedicta oīa. ¶ Omittā.p̄tereā. ¶ Tā multa.tot numero. ¶ Tanta.tam magna:tāti ponderis:quæ me potuerāt p̄hibere ab inferenda tibi iniuria. ¶ Quis unq̄.addit alias cās:quibus oſtendit ſibi nullo pacto fuiſſe offendendū Appiū.ſ.reſpectu Pompeii & Bruti:quos Cicero oñdit ſibi eſſe chariſſimos:quorum cauſa innuit oportuiſſe etiam Appium eē ſibi charum:qui eſſet eis affinitate coniunctus. ¶ Et.n.ſi merita.beneficia maxima. ¶ Valent.ad obligationem amoris.

ASC. ¶ CVM uero.uterq; noſtrū expetiſſet reditum in gratiam.i.reconciliationem:quid egiſti mecum:modeſtius dicit quā quid petiſti a me in cōſulatu tuo.i.cū conſul eſſes:fruſtra.i.ſine obtētione eius:qđ uoluiſſes me aut facere aut ſentire: q̄ſi dicat nihil. ¶ Quid mādaſti mihi cū proſequerer:ideſt honorifice ſequerer te:puteolis:ideſt cum eſſemus puteolis urbe Italiæ:in quo ego non uicerim.i. ſuperauerim diligentia mea expectationē tuam:quaſi dicat nihil:quod ſi:ideſt ſup.hominis aſtuti maxime referre omnia ad utilitatem ſuam:quid tandem erat mihi utilius:quid aptius cōmodis meis:q̄ coniūctio hominis nobiliſſimi atq; honoratiſſimi:cuius opes:ingenium:liberi:affines:propinqui:poſſent eē mihi magno uel ornamento uel p̄ſidio:quaſi dicat nihil. ¶ Quæ tamen omnia ego ſecutus ſum in expetēda amicitia tua:nō aſtutia quadam:ideſt malitioſa calliditate:ſed potius ſapientia. ¶ Quid illa uincula.ſ.neceſſitudinis:q̄bus ego aſtringor libētiſſime: quanta ſunt:quaſi dicat maxima nimirum:uidelicet:ſimilitudo ſtudiorum:ſuauitas conſuetudinis:delectatio uitæ atq; uictus.i.conuictus:ſocietas ſermōis:literæ interiores:ideſt ſecretiores:ut de te augurali:aut alia quę uis arcana:atq; hæc domeſtica:ſcilicet negocia: ¶ Quid tandē ſup.ſunt dicenda aut cēſenda:illa popularia:ideſt populo nota & plauſibilia: uidelicet reditus in gratiam:ideſt reconciliatio noſtra:illuſtris:ideſt clara & perſpicua omnibus. in quo ſcilicet reditu: ne quidem:ideſt non etiam aut ſaltem:poteſt errari:ſcilicet ab aliquo:ideſt error aliquis cōmitti per imprudētiam.i.licet eēt per imprudentiam & non per malitiam:ſine ſuſpitione perfidiæ:quia ſi quid peccetur poſt reconciliationē:licet per ignorantiam factum fuerit:putabitur per perfidiam factum. item collegium:ideſt cōpar munus & ſocietas ſacerdotii ampliſſimi:ſcilicet auguralis:in quo:ſcilicet collegio:non modo:ideſt non ſolum: fas non erat apud maiores noſtros amicitiam uiolari:ideſt ut uioletur:ſed nequidem:ideſt non ſaltem aut non etiam licebat:optari:ideſt eligi ſacerdotem:qui eſſet inimicus cuiq̄ ex collegio. Notum eſt eleganter inter ne & quidem id poni:cui qd cōuenire maxime uidetur: & tamen non conuenit:ut ne deus quidem facta infecta facere poteſt:ne optare quidem licebat &c. hac autem Cicero frequenter & eleganter utitur. ¶ Quæ.ſ.popularia aut neceſſitudinum uincula:ut omittam tam multa atq; tanta:ideſt tam magna: ſcilicet alia:quis unquam fecit aut facere potuit aut debuit unquam tanti quemquam:quanti ſup.feci Cn. Pompieum ſocerum:ideſt patrem mariti filiæ tuæ. ¶ Etenim ſi merita ualent.ſ.ad aliquem magni faciendum:ut certe ualere debent.

VBE. ¶ PATriā liberos.articulus:quia cū opera Pompei sit hæc oīa cōsecutus:pp restitutionem.Dicit se existimare hæc oīa sibi a Pōpeio restituta.¶ Si cōsuetudinis.alia rō de beniuolētia sua erga Pompeiū.s.iucūda cōsuetudo:quia fuerūt omniū ciuiū romanoꝝ cōiunctissimi.¶ Iucūditas.suauitas:& subaudi ualet.¶ Signa.indicia.¶ Cōmisit.credidit:meæ fidei tradidit:qđ est signū amoris.¶ Cōicauit.s.mecū.i.qđ est cui⁹ me participē nō fecerit:qđ nō fecisset nisi me sūmopere amasset.¶ Agi.tractari.¶ Maluit.poti⁹ uoluit.s.q̄ p me.¶ Cū abesset.cū nō eēt in urbe.¶ Quib⁹ rebus.q.d.oib⁹.¶ Ornatissimū.honoratissimū.¶ Amplissime.Cum magna dignitate.¶ Qua.q̄li:admiratiue.q.d.incredibili.¶ Facilitate.māsuetudine.¶ Tulit.passus est.¶ Cōtentionē.orānē uehemētissimā p defensiōe Milonis:q Clodiū interfecerat.¶ Actionibus.instōnibus: gestis illi⁹ Pōpeii.¶ Quo studio.q̄ diligētia.q.d. maxima.¶ Inuidia.hoies inuidi.¶ Illius tpis.quo defendebā homicidā Milonē.¶ Attingeret.læderet:qa disposuit armatos ad defensionē meā:ut tuto possem dicere: hoc idē ōndit exordio ī orōnis Milonianæ.¶ Cōsilio.sapientia.¶ Armis.q̄ p tēplis disposuerat:ut diximus.¶ Texit.defendit.Virg.Nec Apollinis īsula texit.¶ Quib⁹ tpibus.clodianis.¶ Phrygi aut lycaōi alicui.i.alicui leui hoi & mendaci:q̄les sunt phryges & lycaones:nam phrygia & lycaonia regiōes sunt Asiæ.¶ Qđ.q̄ rē.s.credē leuissimis hoibus.¶ In legatis.q dicebant a me eē īpediti.¶ Fecisti.credidisti.¶ Sūmoꝝ.quoꝝ dignitas potuisset excusare Pompeiū:si eis de me credidisset.¶ Maliuolis sermonibus.sermōibus maliuoloꝝ:q apud eū de me detrahebāt: qbus qdē ille nō credidit.¶ Huius.Pōpeii.¶ Quo q.d.optimo & amicissimo.¶ Debeo.pp supradictas cās oēs.¶ Cū pfertim.addidit aliā cām:qa Pō.miserat lr̄as ad Ciceronē:ut eius cā haberet cōmendatā dignitatē Appii.¶ Is.Pōpei⁹.¶ Placaret.redderet amic⁹.¶ Cōuerterē.traducerē.¶ Demeriti.q tot & tātis me effecit bn̄ficiis.¶ Nutū.signū & sign̄ationē:quā mihi solo nutu faceret.¶ Hactenus.dicta sint.¶ Perfecta.pacta:ad exitū deducta.

patriam:liberos,salutē,dignitatē,me metipsum mihi p illū restitutū puto.Si cōsuetudinis iucūditas:q̄ fuit unq̄ amicitia cōsolariū in nostra ciuitate cōiunctior,si ulla amoris,atq; officii signa qđ mihi ille nō cōmisit?Quid nō mecū cōicauit?Quid de se i senatu cū ipse abesset per quēq̄ agi maluit?Quibus ille me in rebus non ornatissimū uoluit amplissime?Qua deniq; ille facilitate:q̄ humanitate tulit cōtentionē meā p Milone aduersantem interdū actiōibus suis.Quo studio puidit?ne qua me illius tpis inuidia attigeret:cū me cōsilio:cū auctoritate,cū armis dēiq; suis texit.Quibus qdē tpib⁹ hæc i eo grauitas,hæc ai altitudo fuit,n̄ mō ut phrygi alicui:aut lycaōi qđ tu i legatis fecisti,sed ne sūmoꝝ qdē hoium malinolis de me s̄mōib⁹ crederet.Huius igit̄ fili⁹ cū sit gener tuus,cū p̄ter hāc cōiūctionē affinitatis,q̄ sis Cn.Pompe.charus q̄q; iucūdus intelligā,quo tādē aio i te eē debeo,cū p̄serti eas ad me is lr̄as miserit,qbus etiā si tibi cui amicissim⁹ sū hostis eēm,placarer tn̄ totūq; me ad eius uiri ita de me meriti uolūtatē nutūq; cōuerterē.Sed hæc hactēus,plurib⁹.n.fortasse uerbis:q̄ necesse fuit:scripta sūt.Nūc ea q̄ a me pfecta,q̄q;

ASC. ¶ EGo puto patriā:qua donatus erat liberos: salutē: dignitatē:me metipm restitutū mihi p illū.¶ Si iucūditas cōsuetudinis sup.ualet ad hoc:q̄ amicitia cōsulariū sup.uiroꝝ.i.eoꝝ:qui aliquādo cōsulatū gesserunt fuit unquā in nostra.i.Romana ciuitate cōiunctior: q̄ scilicet nr̄a.i.mea & Pompeii:?q.d. nulla.¶ Si ulla signa amoris atq; officii:repete ualēt ad hoc. ¶ Quid ille.s.Pompeius:nō cōmisit.i.credidit ac mādauit mihi.q.d.nihil:& ita oia cōmisit:quid non cōicauit mecū.q.d .etiā nihil:& ita oia cōicauit mecū.¶ Quid maluit agi p quēq̄ aliū.s.q̄ per me:de se in senatu cū ipse abesset:q̄si dicat nihil p quēcūq;.¶ In qbus rebus.ille.s.Pompeius nō uoluit:me ornatū amplissime:?q.d.in nullis nō uoluit:& ita i oibus uoluit.Legi potest sine negatione in eadē tn̄ s̄nia sic.In quibus rebus ille uoluit me ornatū amplissime.q.d.in oibus.Et sic quadrat cum sequēti particula:priore modo quē magis sequor cū p̄cedentibus ¶ Deniq;.i.ut simul multa dicā:ac tandē concludam:qua fœlicitate.q.d.maxima:q̄ humanitate.i.māsuetudine:ille tulit.i.passus est contentionē meā pro Milone:aduersantem interdū actionibus suis.q.d.etiā maxia.Pompeius aūt:pp affinitatē cū Clodiis interdū pro Clodio egerat.¶ Quo studio.i.qua diligētia:sup.Pompeius puidit.i.prospexit & cauit:nequa.i.aliqua:inuidia.i.molestia:illius tēporis: attingeret mecū:texit.i.ptexit me:consilio.s.suo:cum texit me auctoritate:scilicet sua:deniq; cum texit me armis sup.suis: nō est igitur ordo:texit cum armis suis:sed cū.i.quādo:p quo etiā cum scribitur:texit armis suis &c.q.d. maximo nimirum

Memini

studio.¶ Quibus qdem tēporibus.s.pp factiones multoꝝ:periculosis:hæc.i.hmōi grauitas:& hæc altitudo ai fuit i eo:nō mō ut nō crederet de me alicui Phrygi aut Lycaōi.i nato in Phrygia aut Lycaonia:quid tu fecisti i legatis.s.quos illi credidisti a me phibitos:sane Phrygia & Lycaōia regiones sunt Asiæ:& plurimæ urbes in quibus se Cicero egisse i superioribus cōmemorauit sunt Phrygiæ:sed nec qdem q; tamen magis debuisset:credidit maleuolis sermonibus hoium summoꝝ de me.Priusquā cætera prosequar aperiendus est mihi locus de usu negationū:nam cum Laurentius Valla argutissime doceat has particulas nō mō:non solum:non tantū affirmatiuam constituere orationem:nisi altera subdit̄ negatio:dum enim dico:non mō te diligo:sed etiam amo:nō nego me diligere te:sed tantū diligere:& ita negatio non cadit in uerbum:sed in particulā restrictiuam:Guillielmus tamē Budeus uir acutissimo ingenio & multa exercitatione præditus:q̄plurimis exemplis probat summos uiros dictis particulis tanq̄ negatiuis usus:ut uidere est in annotationibus pandectarum:id autē mirū est aut Vallam non animaduertisse aut illos cōmisisse:nisi dicamus Vallam putasse errore imperitoꝝ librarioꝝ negationē sublatā:quæ tamen repetenda non est:ubi principali uerbo negatio præponit̄:ut hoc loco:sed ne summoꝝ quidē:tunc enim negatio pro utraq; clausula agere cēsebit̄:q̄propter eū repetii:& putē sic loq potuisse si uoluisset:nō mō ut nō Phrygii alicui aut Lycaoni &c.Phryges aūt & Lycaones:ut cretes & cæteri fere græci mēdaces sunt:unde græca fide mercari apud comicos est præsenti pecunia:græcis enim propter mendacia & perfidiam non creditur.¶ Igitur.i.ut ad rem redeā:filius huius.s.Pompeii.cui tantum tribuo:cum sit gener tuus.i.maritus filiæ tuæ:cumq; intelligam q̄.i.quantum charus:quamq;.i.& q̄tum iucundus sis Cnæo Pompeio:p̄ter hāc cōiunctionē affinitatis:quia filius eius tibi gener est:quo tandē aio debeo esse in te p̄sertim cū is.s.Pompeius miserit ad me eas.i.eiusmodi lr̄as: quibus.i.cuiusmodi:ēt si essem hostis tibi:cui sum amicissimus:tn̄.i.nihilominus placarer.i.fierem amicus & tranquillo in eū animo:& conuerterem me totum ad uoluntatem & nutum:id est signum uolūtatis eius:idest talis uiri meriti:ita idest taliter de me:sed hæc sup.scripta sunt hactenus.i.in hanc usq; partem:& in hunc locum aut hoc tempus.Sunt enim scripta fortasse pluribus uerbis q̄ fuit necesse.¶ Nunc.i.deinceps cognosce ea quæ sint perfecta.i.cōsumata a me.

¶ Instituta

VBF. ¶ INSTItuta.incœpta. ¶ Pro dignitate.pro honore tuo amplificando. ¶ Quam pro periculo.i.q̃ ut tibi noceamus & periculum aliquod afferamus. ¶ Propediem.cito. ¶ Censorem.scilicet factum & creatum. ¶ Cuius magistratus.s.cẽsuræ. ¶ Officia.administratione. ¶ Quę sunt maximi animi.quia censuræ officium ad uiros maximi animi pertinet: quia censores dicunt̃ magistri morum:dicti a censendo.i.arbitrando:quia illis summum erat arbitrium aliorum morum: licet Festus dicat dictos:ꝙ quisq; tanti suam existimare soleret:quanti illi censuisset:quod quidem non est absurdum:nam & rerum erant censores & morum. ¶ Agimus.facimus. ¶ Accuratius.maiori cura:quia hoc magis pertinebit ad laudem tuam si dilig̃eter cogitaueris quomodo geras officia cẽsuræ:potiusq̃ quæ me contra te fecisse dicis.

Censores

instituta sint,cognosce.Atq; hæc agimus & agem' magis pro dignirare,q̃ pro periculo tuo.Te eni(ut spero)propediem censorem audiemus,cuius magistratus,officia quæ sunt maximi animi summiq; consilii tibi diligentius ac accurarius q̃ hæc,quæ nos de te agimus cogitanda esse censeo. Vale.

ASC. ¶ QVæq;.i.& ea q̃ sint instituta.i.incœpta. ¶ Atq; nos agimus & agemus hæc magis pro dignitate.s.tua idest ut nihil detrahat̃ de dignitate tua:q̃ pro periculo tuo.i.ut euites periculũ salutis tuæ:qđ nullũ putamus tibi impendere:enim pro quia:nos audiemus propediem.i. statim:qa prope est dies:ut spero.te cẽsorẽ:cuius.i.cẽsuræ:magistratus:idest magistralis honoris & potestatis:officia quæ sunt maximi animi:ne scilicet formidet potentes notare:& sũmi consilii:ne immeritos notet:ego censeo esse cogitanda tibi.i.a te dilig̃etius:idest maiore opera:& accuratius.i.maiore cura:quę hæc quæ nos agimus de te:idest ut accusationem ambitus expugnes:aut q̃ hæc quæ nos in prouincia agimus.i.disputamus de te:de quibus supra conquestus erat:ꝙ non amice agerentur a Cice. Censor dicitur arbiter morum & rerum:quia eius officii erat mores taxare:& ab ordine pristino si meruerint amouere:& ornamenta ut equos & phaleras adimere:prætereа quantũ aliquis licite possideret æstimare:& pro eo censum imponere.

M.T.C.Appio pulchro,ut spero, censori.S.D.

CVm essem in castris ad fluuium Pyramũ: redditæ mihi sunt uno tempore epistolæ a te duæ,quas ad me Seruilius Tharso miserat,earum in altera dies erat ascripra nonarum april.in alrera quæ mihi recentior uidebatur dies non erat.Respondeo igitur superiori prius, in qua scribis ad me de absolutione maiestatis. De qua & si permultum ante cettior factus eram litteris: nunciis: fama denique ipsa. (Nihil enim fuit clarius: non quod quisquam aliter putasset: sed nihil de insignibus ad laudem uiris obscure nunciari solet) tamen eadem illa lætiora fecerunt mihi tuæ litteræ: non solum quia planius loquebantur:

VBE. CVm essem.Cice.primũ dicit sibi gratissimũ iucũdissimumq; fuisse:quod ex litteris Appii intellexit:quod tamen antea nunciis & fama cognouerat:eũ absolutum eẽ maiestatis:cuius:ut supra uidimus:fuerat accusatus & eo magis se esse lætatum:ꝙ intellexit eũ ab uniuersa rep.esse defensum:& ꝙ Pompei & Bruti singularem fidem & beniuolẽtiam laudauit. Deinde alteris eius literis respondens significat gratissimum quoq; sibi fuisse:ꝙ Appius formam reipub.ita ad eũ misisset epistola sua expressa:ut facile potuerit cognoscere:quo in statu esset resp.& quo animo eẽt Appius erga eam.Postea uero dicit se nũc in eis magnis negociis non expectare ab eo libros augurales:quos se missurum promiserat:quorum loco expectat eius orõnes. Postremo quia Appius scripserat se accepisse a Cice. quasdã stomachosas literas:quas cognouerat cum animi perturbatiõe a Cicerone scriptas:quia eẽnt minus elegantes.Primo Cice.excusat illam indignationem q̃ scripserat:& petit ab eo ueniam.Deinde iocans dicit eum existimare debere quascũq; literas uiderit minus disertas & elegãtes nõ eẽ Ci. ¶ In castris:apđ milites: nã castra i plurali nũero dicunt̃ loca ubi stãt milites:q̃si castrata:uel ꝙ ibi castretur libido:quia mulieres inde disciplina militaris abesse iubebat. ¶ Ad.apud:ut Virgi.i.æneі. Pria quod ad Troiam pro charis gesserat agris. Idem.Phrygii simeontis ad undã. ¶ Pyramũ:fluuiũ' Ciliciæ ad Aminodẽ ꝓmontorium:qui:auctore Pomponio Mella:urbẽ Malosen p̃terfluit. ¶ Tharso.ex tharso:de qua diximus supra: fuisse(auctore Solino)a Perseo conditam:licet Euse.a Sardanapalo. ¶ Dies qua data erat. ¶ Ascripta.subscripta:notata. ¶ Nonarum.q̃ sunt die quinto. ¶ Recẽtior.posterior:magis noua. ¶ Nõ erat.s.ascripta. ¶ Supiori.priori.s.epistolæ. ¶ Permultũ antea.idest ualde antea:hoc est multo tẽpore ante. ¶ Literis.quia ad me fuerat hoc scriptũ te fuisse absolutũ. ¶ Nunciis.qui uerbis id mihi retulerunt. ¶ Fama.publico rumore:quia ubiq; ferebat̃. ¶ Nihil eni. parẽthesis est usq; ad tamẽ. ¶ Clarius.magis notũ. ¶ Nõ.quo nõ quia. ¶ Aliter.q̃ est factũ.i.ꝙ non absolueueris:qa oẽs putabãt te absolutũ iri:quia nulla re maiestatẽ læseras. ¶ Insignibus.ꝑclaris:egregiis. ¶ Ad laudẽ:nã ea q̃ nunciant̃ ad uituperationẽ timidius nũciant̃ & obscurius:q̃ uero ad cõmẽdatione insigniũ uiroꝝ spectãt:ea aptissime efferunt̃. ¶ Tamẽ q̃uis literis & nũciis itellexissem. ¶ Nõ so.duplici de cã oñdit ea sibi fuisse lætiora ex ei' lr̃is q̃ ex nũciis:& qa Appi' aptius & abũdãti' scripserat:q̃ alii nũciassẽt:& qa uidebat̃ ei magis gratulari:cũ de eꝰ reb' ab eodẽ ipso itellexisset. ¶ Plani' apti'.

Castra

Ad Pyramus

ASC. CVm essem &c̃.Gratulat̃ primũ ꝙ absolutus sit maiestatis uniuersæ pene reipubli.suffragio.Deide alterius eius literis respondens gratias agit formã reipub.ab Appio sibi expressam.Et quia in magno negocio sunt Appius non petit ab eo libros augurales:quo supra perficiendos monebat:sed orationes eius.Purgans demum quod uisus est scripsisse ad Appiũ literas stomachosas. ¶ Ordo est. Cum ego essem in castris apud fluuium Pyramum:qui est in Cilicia.duæ epistolæ tuæ sunt redditæ mihi uno tempore:quas Quintus Seruilius miserat Tharso:idest ex ea urbe asiæ. ¶ Dies:scilicet qua data erat ascripta in altera earum:uidelicet nonarũ aprilium:in altera quæ uidebatur mihi recentior dies non erat:scilicet ascripta. ¶ Respondeo igitur prius superiori:scilicet in qua dies ascripta erat. ¶ In qua scribis ad me de absolutione maiestatis.s.affectatæ. ¶ De qua.s.absolutiõe:& si.i.quãquam certior factus eram per multum.s.temporis ante:literis:idest per literas:nunciis.i.per nuncios:deniq;:idest tãdẽ. fama ipsa:idest per famã ipsam. ¶ Nihil enim fuit clarius:idest euidentius aut illustrius nũciatum:non sup ita fuit clare: nunciatũ:ꝙ quisquam putasset aliter,s. futuꝝ:sed ꝙ nihil solet nunciari obscure de uiris isignibus.i.insignitis laude.aut non segnibus ad laudem: quia sunt etiam insignes ad uitia:tñ literæ tuæ fecerũt mihi eadẽ illa.s.a tot nũciata:lætiora.i.iucũdiora:nõ solũ qa.s.lr̃æ tuæ loquebant̃ planius.i.manifestius. eo ꝙ in plano sita melius uident̃ q̃ inter colles.

& uberius q̃ uulgi sermo:sed ẽt quia magis uidebar tibi gratulari:cũ de te ex te ipo audiebã. Cõplexus igitur sum cogitatiõe te absentẽ:epistolã uero osculatus, & ipse mihi gratulatus sum. Quæ.n.a cuncto populo:a senatu:a iudicibus.igenio:industriæ:uirtuti tribuunt̃:quia mihi ipse assentor fortasse:cũ eẽ ea in me fingo:mihi quoq; ipsi tribui puto. Nec tã gloriosum exitũ tui iudicii extitisse:sed tã prauã inimicoꝝ tuoꝝ mentẽ fuisse mirabar. De ambitu uero quid interest inquies:ac de maiestate. Ad rem nihil alteꝝ.n.non attigisti:alterã auxisti. Verũtamẽ est maiestas ut Sylla uoluit:ne in quemuis impune declamari liceret. Ambitus uero ita apertã uim habet ut aut accusetur improbe:aut defendatur. Qui eni ita facta & nõ facta Largitio ignorari potest? Tuorum autem honorum cursus cui suspectus unq̃ fuit?

VBE. ¶ VBErius.copiosius absolutiõe tua. ꝩ Sermo uulgi.i.fama ipsa.s.loq̄batur. ꝩ Cõplexus sum.uisus sum te amplecti
cogitatione & imaginatione ipsa.est.n.uoluptas q̄dã imaginaria:ut ostẽdit Seruius in Buco.Virg.q̃ etiã absentibus frui
mur:ut patet in secũda æcgloga de Corydone & Alexi:ea aũt est & de rebus honestis:ut cũ amicũ absentẽ cogitatione ip
sa alloq̄mur:osculamur:cõplectimur:& de rebus turpibus:ut de Biblide:q̃ cũ Chauno fratre cogitatione & imaginatiõe
ipsa concũbebat. ꝩ Cogitatione.aio. ꝩ Osculatus.qđ solemus facere cã magni amoris:cũ lr̃æ ab amicis de rebus lætus
nobis reddunt̃. ꝩ Gratulatus:gauisus ẽt mea cã. ꝩ Ingenio.ingeniosis uiris:& uirtute p̄ditis:q̃lis tu es. ꝩ A ppio.a sena
tu.hoꝝ eni cõsensu absolutus fuerat A ppius. ꝩ Assen
tor.blãdior mihi:placeo mihi:melius.n.assentor:q̃ asse
tior legitur. ꝩ Fingo.puto. ꝩ Ea.i.ingeniũ:idustriã:uir
tutem. ꝩ Mihi quoq;:sicut tibi:qa ea q̃ tribuunt̃ simili
bus nr̃is uident̃ tribui nobis:ordo est:quæ enim tribu
untur ingenio &c̃.a cũcto populo:a senatu & iudicibus
puto ea quoq; tribui mihi:qa ipse fortasse assentor mi
hi:cũ fingo ea esse in me: ille uero sibiipsi dr̃ assentari:
q̃ sibi psuadet ea in se esse q̃ non sunt:qđ plerũq; faciũt
Gloriosus assentatores aliis. ꝩ Gloriosum.splendidum:cum tan
to tuo honore & gloria. Et notandum gloriosum hic in
bonã partem accipi:cum alias iactabundum significet.
Exitus ꝩ Iudicii.quo maiestatis absolutus es. ꝩ Exitũ.finẽ:qa
q̃to maior fuit oppugnatio:tãto gloriosior fuit absolutio
ꝩ Tam prauam.tam iniquã:ut te inocẽtẽ & imeritum
Ambitus oppugnarent. ꝩ De ambitu uero. qa q̄dam dicebant
appiũ nõ solum maiestatis:sed ẽt ambitus accusandum
fuisse. Ideo nunc Cice.oñdit nihil interesse utrum am
bitus an maiestatis fuisset accusatus:qa utriusq; æq; fu
isset absolutus. ꝩ Inq̄es.dices mihi o Appi. ꝩ Quid in
terest.qđ refert:q̃ differẽtia. ꝩ De ambitu.s.fueris ac
cusatus:q̃ erat crimen affectati honoris largitionibus &
corruptionibus. ꝩ Nihil interest.q̃tũ ad te ptinet:qa in
neutro peccasti:nihil enim interest utrũ aliq̄s accusetur
furti an homicidii. Cum utriusq; est inocens. ꝩ Alteꝝ.
ambitum:qa honores potius merere studuisti q̃ petere. ꝩ Alterã.maiestatẽ Po.Ro. ꝩ Veꝝ tamẽ.ponit q̄dã dr̃iam in
ter ambitũ & maiestatẽ. ꝩ Verũtamen.quãuis dixeri nihil interesse de maiestate an de ambitu &c̃. ꝩ Vt Sylla uoluit.i.
Declamari legibus cauit. ꝩ In quẽuis.in quemlibet:nisi oino posset probari maiestatem esse læsam. ꝩ Declamari.dici: exhortatio
nis causa. Solebant.n.Romani adolescẽtes eloquẽtiæ studiosi exercẽdi ingenii gratia inuehi orõnibus suis in eos: quos
scirent aliquo crimine posse notari:accusabant.n.eos:ut dicit Quintilianus:& Ci.primo offĩoꝝ:Sylla uero lege cauit: q̄
Declamationes si q̄spiã accusaret aliũ maiestatis:q̃ nõ posset pbare crimẽ:teneret ad pœnam talionis: & iõ dixit. ꝩ Impune.sine pœna.
ꝩ Declamari.dici:nã declamare est in ficto themate se exercere:unũ declamatiões Quintiliani & Senecę. ꝩ Declamari i
quẽuis.i.quẽuis sub p̃textu exercitatiõis & declamatiõis accusari. ꝩ Apertã uim.manifestã naturã:ita aperte cognoscit̃.
Largitio ꝩ Aut accusetur Iprobe.i.aut iniuste fiat accusatio:ita ut prima facie ab oĩbus cognoscat̃ esse iproba. ꝩ Aut defendat̃.si
ẽt nõ accuset̃ iprobe. ꝩ Qui.q̃õ. Ratio q̃re accuset̃ Iprobe:qa si q̃sq̃ largitiõib⁹ corrũpit senatũ aut populũ:nõ pñt illę lar
Cursus gitiones eẽ occultæ:ergo si nullis apparẽtibus largitionib⁹ q̄spiã accuset:iprobe accusatur:sicut Appius accusabat̃. ꝩ Lar
Honor gitio.corruptio:q̃ fit pecunia:aut cæteris muneribus:de ea dictũ est I prima epistola primi libri. ꝩ Ignorari. nesciri.q.d.
Suspectus nullo modo. ꝩ Cursus.continua administratio:dr̃ enim cursus honorum gradus:cum honor honori succedit:ut ædilitati prætura:consulatui censura. ꝩ Suspectus.idest æstimatus:male quæsitus. ꝩ Cui.quasi dicat nemini.
ASC. ¶ ET Vberius.i.abundantius:q̃ sermo uulgi:sed etiam quia ego uidebar magis gratulari tibi:cum.i.quando:ego au
diebam.s.tam læta:de te ex teipso. ꝩ Igitur ego complexus sum cogitatione:idest per imaginationẽ:te absentẽ. ꝩ Vero
pro sed:ego osculatus sum epistolam:& ipse.i.egomet:gratulatus sum mihi.i.fœlicitati:quæ mihi in tua fœlicitate sperã
da erat. ꝩ Quæ enim tribuunt̃ ingenio.i.bonæ indoli & ui:nobis ingenitæ:industriæ.i.solertiæ:exercitatione acquisitę
aut auctæ:& uirtuti iam ratione stabilitæ:a cũcto populo:a senatu:a iudicibus:qui oium suffragiis absolutus fuerat: ego
puto tribui:quoq;.i.etiam mihi ipsi:quia ipse.i.ego assentior.i.blãdior fortasse mihi:cum ego fingo.i.imaginor ea.s.iam
dicta:ingenium.industriam & uirtutem:esse in me. ꝩ Nec mirabar tam gloriosum exitum iudicii tui: idest de te habiti
fuisse:sed sup.mirabar mentem tuorum inimicoꝝ:fuisse tam prauam iniquam & peruersam. ꝩ Tu uero quia ego prius
dixi q̄ in epistola ad me scribis de absolutione maiestatis:inquies:quid interest de ambitu.s.sim accusatus & absolutus:
ac.i.q̃ aut an de maiestate.q.d.nihil:unde & Cicero respondet. ꝩ Nihil supple interest ad rem.i.ad litem & negocium
tuum:qa cum utriusq; sis inocens:enim.i.qa tu non attigisti alterum.s.ambitum:& auxisti alterã.s.maiestatẽ:quam tam
gloriose gessisti:alii exponunt ad rem:idest molem criminis:quia conuictus maiestatis:non minus punitur: quam ambi
tus:sed facilius est conuincere ambitus q̃ maiestatis. Maiestatis.n.reus est qui arguitur ambitione q̄dam affectasse maie
Ambitus statẽ:aut decerni sibi aut prorogari indecenter. Ambitus uero:qui largitionibus:precibus:minis:pollicitationibus & aliis
corruptionibus:ad magistratum uiam affectat. Vnde ambitio & crimẽ maiestatis in animo est:ambitus in opere ipso &
Declamatio rebus exterioribus:& ideo quia de occultis nõ est agendum sine testibus: Sylla noluit declamationes fieri in reum maie
statis:reum aũt ambitus licebat unicuiq; agere:dum in probationibus non deficeret.unde addit. ꝩ Verũtamen maiesta
tis est sup.talis ut Sylla uoluit.i.lege cauit & sanciuit:ne idest ut non liceret declamari:idest declamationem fieri de cri
mine maiestatis:in quẽuis.i.quemlibet:impune.i.passim sine punitione. Declamatio autem est ad utrãq; partem de cri
mine & absolutione alicuius:& de faciendo aut non faciendo aliquo negocio disputatio:quam exercitationis gratia rhe
torum discipuli facere solebant:non sine clamore:ut induerent animos & formam in ueris causis agẽdis:uero.i.sed: am
bitus habet uim ita apertam:idest manifestam:ut aut censetur improbe:utpote:quando accusatur inocens:aut defenda
tur improbe.s.a patrono manifesti criminis. ꝩ Enim.i.quia.qui.i.q̃õ potest largitio facta & non facta:idest an facta an
non facta sit ignorari?q.d.nullo modo:cum fiat publice nec paucis. Imperium enim aut dominatio nõ põt a paucis da
ri. Sed dubium est dum largitiones fiunt quo animo fiant:quod coniectura quadam ex uerbis & cæteris factis largientis
perspicitur. ꝩ Aũt pro sed:cursus.i.continuatio:honorum.i.magistratuũ tuoꝝ:cui fuit unquam suspectus.q.d.nulli.

¶ Me miserum

¶ ME Miserum.ex magno affectu amoris hoc dixit. ¶ Affuerim.Romæ tunc:cum es accusatus maiestatis. ¶ Quos ri sus.q.d.magnos. ¶ Excitassem.cōmouissem.s.de accusatoribus tuis:quos ostēdissem ridicule fecisse:cū te imerito accusarunt. ¶ Illa duo.illæ duæ ptes. ¶ Vnū.s.fuit mihi iucūdissimū:& est prima pars. ¶ Ab ipsa repu.qđ fuit maximi honoris:q respu.susciperet defensionē tuā. ¶ Quæ.respublica. ¶ In sūma copia.i.q̄ etiā si abundaret uiris bonis & fortib⁹ deberet tñ tueri tales uiros:qualis tu es:ergo multo magis cum magna sit penuria similium tui. ¶ Penuria.inopia. ¶ Honoris.dignitatis:utputa in ordine ædilitio:uel p̄torio:uel senatorio:uel aliorꝫ bonorꝫ. ¶ Vel ætatis.i.& iuuenū & senum.

VBE.
Pēuria

Me miserum qui non affuerim.Quos ego risus excitassem:sed de maiestatis iudicio duo mihi illa ex lr̄is tuis iucundissima fuerunt. Vnū quod te ab ipsa republica defensum scribis:quæ qdem etiam in summa bonorꝫ & fortium ciuiū copia tueri tales uiros deberet.Nūc uero eo magis qđ tāta penuria est in omni uel honoris uel ætatis gradu:ut tam orba ciuitas tales tutores complecti debeat.Alterꝫ quod Pōpeii & Bruti fidem beniuolentiāq̧ mirifice laudas: lætor uirtute & officio cum tuorum necessariorum meorum amicissimorum:tum maxime alterius omnium sæculorum & gentium principis:alterius iam pridē iuuētutis:celeriter ut spero ciuitatis.De mercennariis testibus a suis ciuitatibus notandis nisi iā factum est aliquid per Flaccum:fiet a me:cū p Asiā decedam.Nunc ad alteram epistolam uenio: quod ad me quasi formam cōmunium temporum & totius reipublicæ misisti expressam prudentia litterarum tuarum:ualde mihi grata est:uideo enim & pericula leuiora q̄ timebā:& maiora præsidia.Si quidē(ut scribis)omnes uires ciuitatis se ad Pōpeii ductum applicuerunt:tuumq̧ simul promptum aīum: & alacrem perspexi ad defendendam rēpublicam: mirificamq̧ cœpi uoluptatem:ex hac tua diligētia

¶ Cōplecti.amare:fouere. ¶ Alterꝫ.subaudi fuit mihi iucūdissimū in lr̄is tuis. ¶ Fidē.erga te. ¶ Virtutem.quātū ad fidē. ¶ Officio.qntū ad beniuolētiā:q̄ & amicis & affinibus ex officio p̄stāda est. Cū tuorꝫ.i.& q sunt tui necessarii & affines. ¶ Tū max.i.& p̄cipue:q sunt uiri clarissimi. ¶ Alterius.Pōpeii. ¶ Pricipis.oiū sæculorꝫ & gentiū.i.qui antecellit oēs:q oībus sæculis unq̄ fuerunt:aut q nūc in oībus gētibus usq̄ sunt. ¶ Alterius.Bruti. ¶ Iuuētutis:subaudi principis.i.q excellit iāpridē oēs iuuenes Romanos: erat.n.& ipse iuuenis. ¶ Celeriter.i.mox cū erit paulo maturior. ¶ Ciuitatis.oīum ciuiū Romanorꝫ. ¶ De testibus:qdā testes mercede cōpulsi falsum testificati erāt cōtra Appium: quos puniēdos curauerat Appius:rogaueratq̧ Ciceronē:ut hoc faceret:cui Cicero respondet:q si Flaccus cui mādauit:de hoc nihil egit:oīno ipse faciet:cū p Asiā decedet. ¶ Notādis.ignominia & probro afficiēdis:notabant aūt ignominia & probro quotiēs p̄banī fuisse falsi:& cauet publice ne amplius testes esse possint tāquā infames & falsi conuicti.Nota eni:ut inqt Festus:nunc signū in pecoribus significat.Virgi.in Georgica. Continuoq̧ notas & noīa gētis inurūt:nūc lr̄as singulas aut binas:nūc ignominiā.Itē Nonius inqt. Nota dr̄ p̄brū. Lucilius lib.xxx.Quē scis scire tuas oēs maculasq̧ notasq̧:inde notare dr̄. Iuuena. Sed q̄ Fabrinus censor notet.Horatius.Magna cū libertate notabāt. ¶ Mercēnariis.mercede cōductis non ueritatis tuendæ gratia. ¶ Ad suis ciuitatibus.uolebat enim a singulis ciuitatibus de quibus fuissent hi testes: eos notari & puniri. ¶ Aliqd.i.nisi iā sunt cœpti notari. ¶ Fiet a me.notabuntur a me. ¶ Decedā.iter faciam decedens.Qđ ad me.ad aliā partē epistolæ respōdet:qa Appius scripserat ad Ciceronē formā status reipu. ¶ Quasi.translatiue. ¶ Formā.designationē:ut supra:ut cū formā reipublicæ cognouero:q̄le sit futurꝫ reliquū ædificiū intelligā. ¶ Expressam.aperte figuratam:rep̄ntatam: quasi uiderem ipsam remp.prudētia:qua mihi ipsam formā respub.exp̄ssisti. ¶ Leuiora.minora. ¶ Præsidia.pro defensione reipu. ¶ Maiora.s.q̄ putabam. ¶ Si qdem.qm̄ est rō leuiorꝫ piculorꝫ:& maiorꝫ præsidiorꝫ. ¶ Omnes uires.i.omnes q in ciuitate aliqd possunt. ¶ Ad ductū.ad imperium:ad uoluntatem. ¶ Applicauerunt.adiūxerunt. ¶ Promptum.expositum:paratum. ¶ Alacrem.ereptum atq̧ sublimem. ¶ Diligentia.qua usus es in scribendo.

Com plecti
Celerit
Nota Quid
Lucili⁹
Notare
Forma
Exp̄ssa
Siqdē
Applicare
Prōpt⁹

¶ ME Miserum.Modeste ne excādescere uideatur subiicet particulā o:qui nō affuerim.s.in absolutione tui. ¶ Quos risus ego excitassem.i.in accusatores tam temerarios:q.d.maximos. ¶ Sed de iudicio maiestatis:quo.s.absolutus erat: illa duo fuerunt mihi iucūdissima ex lr̄is tuis. ¶ Vnum q scribis te defensum ab ipsa rep.quæ.s.resp.hoc est oēs eius gubernatores:deberet tueri.i.p̄tegere tales uiros.s.q̄lis tu es:quidē.i.certe:etiā in summa copia ciuiū bonorꝫ:& fortiū:nūc uero sup.debet eo magis quod tanta penuria.i.paucitas:& difficultas inueniendi tales uiros:est in omni gradu uel honoris.i.tam magistratuum q̄ priuatorꝫ:uel ætatis.i.tam senum quam iuuenum:ut ciuitas tam orba.i.priuata patronis: debeat complecti.i.fouere tales tutores. ¶ Alterꝫ.s.mihi iucūdū fuit:q laudas mirifice fidem & beneuolentiam Pompeii & Bruti.lætor uirtute & officio.i.p̄p uirtutē & officium:cum.s.ita sit qđ tuorꝫ necessariorꝫ.s.Pompeii & Bruti:q sunt tibi affines & ita necessarii:& amicissimorꝫ meorꝫ:tum maxime.s.lætor uirtute & officio:alterius.s.Pōpeii:principis omniū sæculorꝫ & gentiū.i.omniū hoīum:qui sunt aut fuerunt in quauis natione:& sup.uirtute & officio alterius.s.Bruti:iā pridem.i.tam a plusculo tp̄e:principis sup.iuuentutis.s.romanæ:& sup.futuri celeriter ut spero: principis ciuitatis.s.totius:excepto tamen Pompeio:hoc est lætor primū tantum uirtutis & officii esse in uiris tibi maxime necessariis & mihi amicissimis:deinde & multo magis:in uiris summis:& principibus:altero totius mundi & omnium temporꝫ:altero nunc iuuentutis:& mox totius ciuitatis futuro. ¶ De testibus:idest quod scribis:de testibus mercēnariis:idest mercede:cōductis ad dandum contra te falsum testimonium:notandis:scilicet nota infamiæ a ciuitatibus suis:nisi aliquid factū est iam per Flaccum:scilicet præsidem illis a me constitutum:fiet a me cum decedam:scilicet de prouincia per Asiam. ¶ Venio nunc ad alteram epistolam. ¶ Quod misisti.s.in altera illa epistola:ad me:quasi formā.i.designationē & speciem temporꝫ cōmunium & totius reip.expressam:idest expresse descriptam:prudentia litterarum tuarum est mihi ualde grata. ¶ Video enim & pericula leuiora q̄ timebam maiora p̄sidia.s.reipu. sup.q̄ sperabam:siquidem:idest quoniam:aut si duæ sunt particulæ:quidem.i.certe:si ut scribis:omnes uires ciuitatis applicauerant:se ad ductum i.auspicium:fœlicitatem & prudentiam ducendi Pompeii:& prospexi simultuum animum promptum & alacrem:idest acrem & strenuum ut sumus in rebus quas alacres facimus ad defendendam rempu.& cœpi mirificam uolupeatem ex hac diligentia tua. Si dicas ergo hic ad secundam quoq̧ personam respicit. Dicam unā rem a duobus possideri posse & ita ad diuersos fieri respectū. Vnde Cicero de diligētia Appii:quia ab eo profecta est:dicit:hac.q.d.q̄ in his litteris quas teneo scripta est.

ASCt

VBE. Serua flagitaꝭ ¶ IN Sũmis occupationibus.qbus nisi fuisses diligens:potueras reuocari a scribẽdo. ¶ Augurales libros.quos te missu rũ pmiseras. ¶ Ad cõe ociũ.cũ uterq̨ nr̃m nimis erit negociis implicitus:tu Romæ:ego in puincia. ¶ Serua.differre set na. ¶ Flagitabã:instãter poscebã. ¶ Ad urbẽ.i.in urbe. ¶ Tuoꝝ.quos ad me misisses:existimabat.n. Appius Tulliũ quẽdã ex suis esse apud Ciceronẽ. ¶ Qui.s.mei. ¶ Sunt tui.qa amicoꝝ oia cõia. ¶ Stomachosiores.iracũdas:plenas indignationis. ¶ Lr̃as.s.meas. ¶ Bis.ut uisum est in pcedentibus epistolis. ¶ Purgans.excusans:qa q̃rebaris ꝙ ego ipedĩuissem legationẽ:quæ ad laudes tuas Romã erat pfectura. ¶ Leuiter.nõ acerbe. ¶ Accusans.in pxima pcedẽti epistola. ¶ Amici.qbus interdũ lʒ rephendere aliũ amicum beniuole. ¶ Eo genere.q̃relæ.i.nõ ulterius:ut amplius q̃rar de te. ¶ Vt scribis.qa scripserat Appius eas litteras nõ fuisse elegãtes:qa erant cum stomacho scriptæ.

Disertę Aristarchus ¶ Disertæ.eloquentes:elegantes. ¶ Meas.qui nescio scribere nisi eloquẽter:& q̃uis uideaꝭ Cicero iocari:tñ se laudat. ¶ Aristarchus.is fuit optimus grãmaticus:q Homeꝝ interpretatus est. ¶ Homeri uersum.s.esse. ¶ Quem.uersum. ¶ Non pbat.non approbat iudicio suo.i.q ei nõ placet:multa.n.carmina credunt esse inserta Rapsodiæ Homeri:quæ ab eo poeta nũq̃ fuerũt cõdita.Dici igiꝭ queadmodũ Aristarchus uersum:qui in Homero minus ei placet:negabat esse Homeri. Ita tu quodcunq̨ scriptum minus disertũ & elegans uideris:ne putes esse meũ. ¶ Libet.n.iocari.parenthesis:qua utitur:ut uitet arrogantiã. ¶ Quod.s.scriptũ. ¶ Ne putaris.p ne putes. ¶ In censura.in administratione censuræ. ¶ Si es censor.si iam creatus es censor. ¶ Vt spero.qa scripserat Appius se laborare ut censor crearetur. ¶ Cogitato de pauo tuo.habeto proauũ tuum clarissimum censorem in animo:ut eum moribus & re ipsa imiteris:is aũt fuit Appius cæcus.

ꝙ in sũmis tuis occupationibus mihi reipu. statum perite notũ esse uoluisti. Nam augurales libros ad cõem utriusq̨ nr̃m ociũ serua. Ego.n.a te cũ tua pmissa lr̃as flagitabã ad urbẽ te ociosissimũ eẽ arbitrabar. Nũc tñ(ut ipse polliceris) pro auguralibus libris oꝛones tuas cõfectas oẽs expectabo. Tullius cui mãdata ad me dedisti:nõ cõuenit me. Nec erat iam mecum quisq̃ tuorum:præter omnes meos qui sunt omnes tui.stomachosiores meas lr̃as quas dicas esse non intelligo.Bis ad te scripsi me purgans leuiter:te accusans in eo qđ de me cito credidisses. Quod genus querelæ mihi quidem uidebatur esse amici.Si autem tibi displicet:non utar eo posthac. Sed si:ut scribis:hæ litteræ nõ fuerunt disertæ:scito meas non fuisse. Vt enim Aristarchus Homeri uersum negat quem non probat sic tu(libet enim mihi iocari)quod disertum nõ erit:ne putaris meum. Vale:& in censura si iam es censor:ut spero:de pauo multum cogitato tuo Lentulo Appio cæco.

ASC. ¶ QVOd in summis occupationib⁹ tuis:noluisti tñ.i.nihilominus:statũ reip.esse notũ mihi p te. ¶ Nã serua.i.cõcedo ut serues libros augurales:quos supra pfici petiit:ad ocium cõe utriusq̨.i.donec & tibi scribendi & mihi legẽdi eos dabiꝭ ociũ. ¶ Ego.n.cũ flagitabã.i.exigebã p lr̃as a te tua pmissa.s.de pficiendis libris auguralibus arbitrabar te eẽ ociosissimũ ad urbẽ.i.in urbe. Raro tñ ad pro imponitur:sępius pro apud:quo circa posset dici ad urbem.i.circa res urbanas. ¶ Nunc tñ expectabo:ut ipse.i.tu polliceris:oꝛones tuas oẽs confectas.i.absolutas libris auguralibus.i.loco libroꝝ auguraliũ. ¶ Tullius cui dedisti mandata ad me.i.quæ mihi diceret nõ cõuenerat me.i.nõ uenerat ad me locuturus mecũ:nec q̃s ĩ tuoꝝ.s.familiarium erat iam mecũ:pter oẽs meos q sunt oẽs tui. ¶ Ego nõ itelligo quas lr̃as meas dicas esse stomachosiores.i.ex nimis magno stomacho.i.indignatione scriptas. ¶ Ego scripsi ad te bis:purgans diligenter.s.de crimine pfidiæ ac lesæ amicitiæ:accusans leuiter te in eo ꝙ credidisses cito de me. ¶ Quod genus q̃relæ uidebaꝭ qdẽ.i.certe mihi esse amici.i.ptinere ad amicũ hoiem:quia recõciliatoria est amicitiæ potius q̃ offensiua talis q̃rela. ¶ Sin.i.sed si:id genus q̃relæ:displicet tibi:nõ utar eo amplius post hac.i.post hoc tp̃s.Sed si ut scribis:hæ lr̃æ.s.stomachosiores non fuerunt disertæ:scito non fuisse meas.hoc iocose & cõfidẽter dicit. ¶ Vt.n.Aristarchus negat uersum sup.esse Homeri:quẽ nõ pbat.i.nõ approbat:sic tu:libet.n.mihi iocari:qđ nõ erit disertũ:ne putaris:p putaueris.i.oli ut putes meũ sup.eẽ. ¶ Vale:& cogitato mi tñ de pauo tuo.s.Appio Cæco:q clarissimã gessit censurã:in censura.i.in gerẽda cẽsura:si es iam cẽsor ut spero.s.te esse.

VBE.

Ratulor. Huius epistolæ argumẽtũ in duas ptes diuidiꝭ:nã pmo Ci.gratulaꝭ Appio de absolutione ambitus:cuius ut supra uidim⁹:fuerat accusatus:deinde qa Cic.filia Tullia eo exñte in puicia locata fuerat Dolobellæ inimicissimo Appii. Appius uehementer q̃stus erat de Ci.ꝙ cõtraxisset affinitatẽ cũ eo:quẽ sciret sibi inimicissimũ.Itaq̨ Ci.se excusat ꝙ se abñte id fcm̃ sit:ꝙ si fuisset domi nihil fecisset sine cõsilio ipsi⁹ Appii. Ei postremo affirmat ꝙ pp hãc affinitatẽ nihil oino est alienat⁹ ab Appio. Sed pmittit se pro eo multo maiora esse facturꝝ:q̃ antea fecisset. ¶ Tibi.cã tui.Ita ut tibi gratuler prius. ¶ Ordo reꝝ.prius de rebus amicoꝝ:deide de nr̃is dicere debemus. ¶ Ad rem meã.ad excusationẽ meam. ¶ Ambitus.quo es absolutus. ¶ Neq̨ id.subaudi mirandũ fuit qđ paulo inferius ponit.s.esse absolutũ. ¶ Nemini dubiũ.nemo.n.dubitasset te absolutũ iri:qa ambitũ nunq̃ admisisti. ¶ Quo:quãto. ¶ Melior uir.hoc dicit:nõ est mirãdũ te fuisse absolutũ:qa nemini hoc dubiũ erat. ¶ Sed quanto es melior uir:& clarior:eo magis est mirãdũ qđ in accusatione tua ubiq̨ apparuerit maliuolentia hominum in te.

M.T.C.Appio pulchro.S.D.

Ratulor tibi prius:ita.n.ordo reꝝ postulat.Deide ad rẽ meã cõuertar. Ego uero uehemẽter gratulor de iudicio ambitus:neq̨ id:qđ nemini dubiũ fuit:absolutum eẽ te,sed illud quo melior ciuis,quo uir clarior,quo fortior amicus es,quoq̨ plura uirtutis,industriæ ornamenta in te sunt:eo mirandum est magis nullam

ASC. GRatulor &c̃. Gratulaꝭ Appio de absolutione ãbit⁹:purgatq̨ ꝙ Tullia se abñte data sit nuptũ Dolobellæ hoi Ap.inimicissimo:& polliceꝭ pp affinitatẽ illã se nihil de amicitia appiana detracturꝝ. Ordo ẽ.Ego gratulor:aut gratulabor tibi pus.i.pore p te ep̃la:deiñ cõuertar ad me.i.ad rẽ meã purgãdã:ordo.n.reꝝ postulat ita.si fieri ut pus de amicis:deiñ de nob agam⁹. ¶ Ego uero gratulor sup.tibi uehemẽter:te absolutũ eẽ de iudicio ãbit⁹.i.ĩ quo cũm dicebas ď ãbitu.i.maiestate maꝭ art.b⁹attẽtata:neq̨ id qđ nemĩ dubiũ fuit.s.futuꝝ:vʒ te absolutũ eẽ:mirãdũ ẽ sed illđ ꝙ quo.i.q̃to melior ciuis es:quo.i.q̃to uir clarior:quo.i.q̃to:amic⁹ fortior.i.cõstãtiores:eo ẽ mirãdũ magis:nullã.i.nõ ullã maleuolẽtiã:q̃ auderet.s.tã ipudenꝭ oppugnaꝭ te nõ fuisse abscõditã:neqdẽ.i.nõ saltẽ i latebra.i.angulo aliq.

¶ Ne in tabellæ

¶ NE in tabellæ latebra. hoc est ne in occultissima quidem parte tabellæ: in qua est scripta accusatio tua. ¶ Absconditã. occultã: qa erat apertissima. ¶ Auderet. quasi cõtra ius. ¶ Impugnare te. te criminari: tibi eẽ aduersarius. ¶ Hoꝝ. taliũ: tã corruptoꝝ. ¶ Nõ negociũ. s. fuisse absconditum ĩ latebra tabellæ. ¶ Negocium. qd' tibi facesserẽt. ¶ Nihil magis. quã hoc. s. ꝙ ita aperte fueris impugnatus: cũ sis uir clarus: fortis: cũ habeas multa ornamẽta industriæ & uirtutis. ¶ De me. nũc incipit de se dicere. ¶ Suscipe meas partes. i. finge te esse me. Pone te loco mei. ¶ Et eũ. declaratio est superioris orõnis: suscipe psonã meã. ¶ Quid dicas. contra id: qd' factũ esse qreris. Noli ignoscere. q. d. tunc nõ petã ueniã. ¶ Hæsitatio.

VBE. Impugnare Hæsitatio

ne in tabellæ quidẽ latebra fuisse absconditam maliuolentiã: quæ te impugnare auderet. Non horũ tẽporum: non horum hominũ: atq; morum negocium fuit: nihil iampridem sum admiratus magis. De me autem suscipe paulisper meas partes: & cum te esse finge qui sum ego: sic facile iueneris quid dicas. Noli ignosceꝛ hæsitatiõi meæ. Ego uero ueli mihi Tulliæq; meæ, sicut tu amicissime & suauissime optas, pspere euenire ea quæ me insciente facta sunt a meis: ita accidisse: ut agerentur eo tempore: spero omnino cũ aliqua fœlicitate & opto. Verũtamẽ plus me in hac spe tua sapientia & humanitas consolatur q̃ opportunitas temporis. Itaq; quẽadmodũ expediã exitum huius institutæ orationis non reperio. Neq; enim tristius dicere quicquam debeo: in eã rẽ: quã tu ipse omnibus optimis prosequeris: neq; non me tamen mordet aliquid: in quo unum non uereor: ne tu parum prospicias ea quæ gesta sint ab illis esse gesta: quibus ego ita mandarã: ut cũ tã lõge abfuturus eẽm: ad me ne referrẽt: agerẽt qd' pbassẽt. In hoc aũt mihi illud occurrit: qd tu igiť si affuisses? rẽ pbassẽ

ni. i. dubitationi: uel melius ignoratiõi meæ. ¶ Velim. pro uolo. i. cupio. ¶ Me insciente. qa erã ut scis in prouincia. ¶ A meis. ab uxore & amicis. ¶ Sed ita cecidisse. sensus est spero ꝙ fœliciter eueneritut fieret hic cõtractus affinitatis: eo tpe quo erã abñs. ¶ Cecidisse. p accidisse. ¶ Eo tpe. quo erã abñs. ¶ Cum aliqua fœlicitate. q. d. non sine numine diuum. ¶ Verumtñ. oñdit ꝙ plus consolatiõis põt ei afferre de hac affinitate contracta Appi sapia: si nõ ægre tulerit: si cõsiderauerit ea sum. ¶ Quã opportunitas tpis. i. cõmoditas. s. ꝙ hoc actum sit me insciẽte: pp quod nõ est ꝙ de me q̃raris. ¶ Ita. demonstrat Ci. sollicitudinẽ & anxietatẽ animi sui: qa pp perturbationẽ animi dicit se nescire inuenire conclusionẽ huius orõnis. ¶ Expediã. explicem: absoluam. ¶ Exitum. finem: conclusionẽ. ¶ Institutæ. incœptæ. ¶ Tristius. infœlicius: qd' ꝑtendat malũ futurũ: nã qñ est factũ: nõ debeo dicere mihi displicere hoc eẽ factum quod fortasse eẽt signũ infœlicitatis futuræ: & pcipue putať in mrĩmoniis, quotiens altera pars dicit se pœnitere facti: habeť pro malo omie. ¶ Eã rẽ. id mrĩmonium: eã affinitatẽ. ¶ Quã. rẽ. ¶ Proseq̃ris optimis oibus. i. quã tu ĩ lrĩs tuis dicis optare fœlici auspicio eẽ confectam: cui optas optima oia: nulla. n. mrĩmonia fiebant: nisi prius captatis auspiciis. Luca. Contentiq; auspice Bruto. Iuuena. Veniat cũ signatorib⁹ auspex. Idẽ Signatæ tabulæ dcm̃ fœliciter. Virg. primo æneí. Cui pr̃ intactã dederat primisq; locarat Omnibus. ¶ Mordet. angit: cruciat. ¶ In quo. in q̃ re. ¶ Non uereor. i. in quo nõ dubito te parũ pspicere ea esse gesta non a me: sed ab illis: quibus ita mandarã: ut me absente facerẽt: quod eis uidereť utile. ¶ Non uereor. non dubito scio. ¶ Ne. i. ut. ¶ Parum perspicias. non consideres diligenter. ¶ Tam longe. in Cilicia: quæ est remotissima ab urbe. ¶ Ne referrent ad me non nunciarent mihi: non redderent me certiorem: nisi inuenissent ubi cõmode locarent filiam meã. ¶ Agerent. subauditur. sed mandarẽ ut agerent. ¶ Qd' probassent. quod eis placuisset: quod utile putassent. ¶ In hoc. r̃ndet obiectioni: q̃ posset sibi fieri ab Appio. ¶ In hoc. quod dixi esse factum me insciente: qa mandauerã ut nihil referrent ad me pp longingtatem locoꝝ. ¶ Occurrit. obiicit: uenit in mentẽ ad te posse dici sic. ¶ Quid igitur. obiectio Appii. ¶ Quid. s. fecisses o Ci. ¶ Si affuisses. si fuisses Romæ: dedisses ne eã Dolobellæ. ¶ Rẽ. factũ: cõditionẽ: & est r̃nsio obiectionis. ¶ Probassem. laudassem. i. placuisset mihi conditio. Et notanda prudẽtia Ci. cui q̃uis non multum placeret Dolobella: tamen post factum non de eo maledicit.

Mordet Expedire Ne

¶ TAbellæ. i. libelli accusatorii: hoc ẽ ꝙ ipsa præ uerecũdia siquã habuisset: se nõ abscõderit ĩ aliquo loco abdito tabellæ accusatoriæ & diffamatoriæ: sed palã te accusare ausa sit. ¶ Nõ. n. negociũ qd factũ ẽ tibi: fuit hoꝝ tpm ĩ qb⁹ uirtuti ad huc locus & honos est & boni florẽt: non hoꝝ hoium q boni fere sunt & tibi fere necessarii: atq; moꝝ sup. hoꝝ hoium & tpm: & ita ego nihil sum admiratus magis iampridẽ. i. iam a plusculo tẽpore. s. q̃ ꝙ inuenti sint tã ĩpudentes: ut auderent nõ mõ per occultã delationẽ: sed ẽt per manifestã accusationẽ in publico iudicio te ambitus postulare: qd' Cicero satis assentiter dicit: pcipue cũ antea ei de eadẽ re gratulatus sit: sed uř Appius assentatiõis appetẽs: & potuerũt superiores lræ nõ eẽ perlatæ: idq; Ciceronẽ ueteri. ¶ De me aũt. aggrediť secũdã ptẽ eplæ dicẽs. ¶ Aũt. i. sed: de me. i. q̃tũ ad nuptias filiæ meæ attinet: suscipe paulisper. i. p paulũ tpis: ptes meas. s. purgatiuas: finge te eẽ eũ q ego sum. si tu iueneris facile: qd dicas. i. r̃ndeas: ad purgãdũ factũ ipm aut dãnandum: noli ignoscere. i. parcere aut ueniã dare hæsitationi. i. pplexitati & tarditati meæ in loquẽdo. ¶ Ego uero. i. certe: uelim ea q̃ facta sunt a meis me insciẽte: euenire pspere mihi: & Tulliæ meæ. s. filiæ: hoc ẽ nuptias ei⁹ cũ Dolobella: sic tu optas amicissime & suauissime: moris. n. est: dũ de nouis nuptiis aut loqmur aut scribim⁹ dicẽ fœliciter: unũ Iuuenalis. dcm̃ ẽ fœliciter: aut dii bñ uertãt: aut q̃s dii secũdẽt: qd & Appi⁹ uř scripsisse magis ex more aut p Ironiã q̃ ex aio: Cicero tñ callide iterp̃tať ex aio scriptũ: sed cecidisse. i. casu euẽisse: ita ut agerenť eo tpe. s. quo abessem: aut quo dissensiõẽs oriren̄ť iter prĩcipes: Dolobella. n. Cæsari adhæsurus uidebať: Appi⁹ & Brutus Põpeio: spo oĩno & opto: sup. cecidisse cũ aliq̃ sed icerta mihi fœlicitate: uerũtñ sapia & hũanitas tua consolať me plus ĩ hac spe. s. de fœlicitate nuptiaꝝ q̃ opportũitas tpis: qa difficile ẽ ĩ dissensiõe pricipũ ciuitas fœliciter uiueť. ¶ Itaq; nõ repio quẽadmodũ expediã. i. expedite faciã exitũ. i. finẽ hui⁹ orõnis istitutæ. i. incœptæ: de nuptiis filiæ. ¶ Neq. n. debeo dicẽ qcq̃ tristi⁹ ĩ eã rẽ. i. ĩ nuptiis filiæ: quã tu ipe pseq̃ris oibus. i. pcatiõib⁹: auspiciis: optatiõib⁹: uotis optimis: nã dũ boni & prudẽtes uiri bona pcanť & optãt aliqb⁹ cœptis: omen ẽ. i. indiciũ boni euẽtus neq; nõ. i. atñ aliqd mordet. i. tristitia afficit me: ĩ quo nõ uereor. i. nõ dubito: unũ uꝫ ne. i. aut qn. Notũ ẽ cũ uerbis uetãdi timẽdiq; idẽ facẽ negationẽ & affirmationẽ: ut uereor ne facias & ut facias: & pspicias. i. cognoscas paꝝ: ea q̃ gesta sunt de ꝯtractu mrĩmoniali: eẽ gesta ab illis. s. amicis & necessariis meis: qbus ego. s. discedẽs mãdarã ita: ut cum eẽm abfuturus tã longe. s. ab eis: ne referrẽt ad me. i. ne cõsulerent me: sup. illo agerent: quod pbassent. i. utile censuissent. ¶ In hoc autẽ: scilicet dicto: ad ostendẽdum meo consilio nõ esse factum: occurrit: idest obiicitur: hoc est obiici potest mihi illud. ¶ Igitur o Cicero quod tu sup. fecisses si affuisses. Respondet. ¶ Ego probassem. i. approbassem rem: idest contractum matrimonialem.

ASC.

de tempore nihil te ĩuito, nihil sine cõsilio egissem tuo. Vides sudare me iamdiu laborantem, cum ea tuear, quæ mihi tuenda sunt, & te non offendam. Leua me igitur hoc onere. Nũquam enim mihi uideor tractasse causam difficiliorem. Sic habeto tamẽ, nisi iam tunc oĩa negocia cum summa tua dignitate diligentissime cõfecissem, tametsi nihil uidebatur ad meum erga te pristinum studium addi posse, tamen hac mihi affinitate nostra nunciata, non maiore eqdem studio, sed acrius, apertius, significãtius, dignitatem tuam defendissem. Decedẽti mihi & iam imperio annuo terminato ante nonas sextiles, cum ad Sydam naui accessissem, & mecum Qu. seruilius eẽt litteræ a meis sunt redditæ, dixi statim seruilio. Et enim esse uidebatur commotus, ut omnia a me maiora expectaret. Quid multa? beniuolẽtior tibi q̃ fui nihilo sum factus, diligentior ad declarandam benignitatem multo. Nam ut uetus nostra simultas antea stimulabat me, ut cauerem ne cui suspitionem ficte re cõciliatæ gratiæ darem, sic affinitas nouã curam affert cauendi, ne quid de summo meo erga te amore detractum esse uideatur. Vale.

VBE. ℭDE tempore.s.cõficiendi illius negocii. ⁋ Te inuito.te nolẽte:quia distulissem quãtũ uoluisses. ⁋ Sudare.hoc dicit ut oñdat hanc rem sibi magnæ esse sollicitudini: sudamus enim aut corporis defatigatiõe: aut calore: aut deniq̃ animi angore & sollicitudine. Alii legũt sua de re: alii suadere: sed neutrũ conuenit menti. Ci. ⁋ Laborantem.curantẽ: quomõ defendã id quod tuendũ est mihi: hoc est id quod iam est factũ: & tamen nõ faciã cõtra uoluntatem tuã: quod quia est difficile: ideo dicit sudare. ⁋ Leua me hoc onere: aufer mihi hoc onus: poteris.n.si acciperis excusationem meã: & existimaueris hoc a me dedita operã factum non esse. ⁋ Tractasse.egisse difficiliorem q̃ hanc: scilicet tuear quæ tuenda sunt mihi: & te non offendam. ⁋ Sic habeto.significat pp hãc affinitatem se nihil esse alienatum ab Appio: dicit.n.q̃ si iam egisset omnia eius negocia sicut debuit nunc nũciata sibi hac affinitate ageret ea non maiore studio: qa nõ posset: sed saltẽ clarius & aptius. ut intelligeret Ap. ipsum Ci. nihil esse erga se imutatũ. ⁋ Confecissem. cõposuissem. ⁋ Negocia tua. quæ hic in puincia hẽs: & de ædificatione tua: & de legatione ad laudes tuas Romam mittẽda. ⁋ Pristinum studium. pristinã uolũtatem & amorem. ⁋ Nihil addi. qa erat summũ. ⁋ Maiore studio. qa non potuissem: qa ut dixi nihil uidebaẽ posse addi. ⁋ Acrius. uehementius: instãtius. ⁋ Significantius: cũ maiori sigñatiõe & testificatione mei erga te ai. ⁋ Decedenti. dicit Ci. se non solũ nunc polliceri hoc Appio: uerũ etiã multo ante dixisse Seruilio: q in puincia agebat negocia Appii. ⁋ Terminato. finito: iam.n.fere finierat annũ Ci. in puincia: cũ redditæ sũt ei literæ de hac affinitate: quo quidẽ tẽpore dixit Seruilio: ut multo maiora bñficia a se expectaret q̃ ante: uidebatur.n.esse pturbatus & ægere ferre illam affinitatem: qa sciebat Dolobellam esse inimicissimum Appio ⁋ Sydam urbẽ licyæ: q̃ portũ habet. ⁋ Cõmotus.pturbatus hoc nũcio. ⁋ Maiora: q̃ ante pstitissem. ⁋ Expectare. sperarunt me p te facturum. ⁋ Nihilo beniuolentior. nihil actus i amore: qa nihil poterat ad erga te beniuolentiã addi. ⁋ Diligẽtior. pmptior. ⁋ Vetus simultas. q̃ aliqñ inter nos fuerat. ⁋ Stimulabat. hortabatur: est aũt sensus: sicut pp ueterem simulatem q̃ inter nos fuerat: cogebar ita facere ne darem suspitiõem hoib⁹ me eẽ tibi ficte & nõ uere recõciliatũ: ita nũc noua affinitas facit ut caueã ne pp eã uideaẽ aliqd de meo erga te amore eẽ dimiutũ. ⁋ Detractũ. diminutum.

ASC. ℭSED sup. qa dicis hoc tpe tam piculoso nõ debuisse fieri: ego nihil egissem te inuito: & nihil egissem sine cõsilio tuo de tpe.i.nuptiarũ celebrãdarũ. ⁋ Vides me sudare in angore quodã opprimi: iamdudum.i.ab eo tpe quo incœpta est mẽtio de nuptiis filiæ: laborantẽ q̃mo tuear.i.defendã: ea quæ mihi sunt tuẽda.i.defendẽda: & nõ offendã.i.lædãte. ⁋ Igit leua.i.libera me hoc onere.q.d.qd purgare uix possum purgatũ fer. ⁋ Ego.n.nunq̃.i.nõ unq̃: non uideor mihi tractasse unq̃ cãm difficiliorẽ. ⁋ Tñ habeto sic.i.p certo te neto: nisi ego cõfecissem.i.pfecissem iã tũc.s.cum tanta mihi nũciata sunt diligentissime oia negocia cũ sũma dignitate tua: tãetsi nihil uidebaẽ posse addi ad pstinũ studiũ meũ erga te: tñ hac affinitate.s.cũ Dolobella inimico tuo nũciata mihi.i.si fuisset pus nũciata: equidẽ.i.ego qdẽ: defendissem dignitatẽ tuã.s.in puincia: nõ maiore studio: qa id fieri nõ potuisset: sed acrius: aptius: significãtius.i.cũ maiore euidẽtia: eo q̃ suspectus fuissem. ⁋ Sed sup. lr̃æ sunt redditæ a meis: mihi decedẽti.s.de puincia: & annuo imperio iã terminato añ nonas sextiles.i.augusti mẽsis: qa uenerat in puiciã pridie kalẽdas sextiles: ut supra dixit: cũ accederẽ naui.i.in naui ad Sydã urbẽ lyciæ: aut portũ eius: uñ hic & prius ppositionẽ apposuit: & qntus Seruilius eẽt mecũ. ⁋ Dixi statim Seruilio: iõ statim etenim.i.qa: ipse uidebaẽ esse cõmotus q̃ talẽ nũciũ accipissem: ut expectaret a me oia.s.officia maiora.s.q̃ prius. ⁋ Quid multa.sup.dicã: ego nihilo.i.in illo sum factus beniuolẽtior tibi q̃ fui: quia putat id fieri non potuisse: sed sup. factus sum multo diligẽtior ad beniuolẽtiam declaranda. ⁋ Nam ut.i.quẽadmodũ: uetus simultas nr̃a.i.latẽs odium & æmulatio: stimulabat.i.uigebat me: antea ut cauerem ne darem cui: idest alicui: suspitionem gratiæ recõciliatæ.i.iterum initæ & renouatæ: ficte: idest simulanter & non uere: sic affinitas: scilicet cum Dolobella: affert mihi nouam curã cauendi ne quid uideatur esse detractum de summo amore meo erga te. Vale.

M.T.C. Appio pulchro. S.D.

Quasi diuinarẽ tali ĩ officio fore mihi aliqñ expectẽdũ studiũ tuũ, sic cũ de tuis rebus gestis agebaẽ, ĩseruiebã honori tuo.

VBE.

Quasi. Hac epistola ostendit Ci. q̃ grata habuerit: quæ in absentia sua itellexit ab Appio sibi pstita fuisse: quẽ in nullo genere officii sibi defuisse fateẽ. Deinde pollicetur se fore socium & pticipẽ ipsi Appio in administratione reip. de qua dicit utrũq; idẽ sentire: nec minus etiã se fore cõiunctum in uita quotidiana: postea uidetur eum latenter rogare: ut tãdem deponat inimicitias suas in Dolobellam: qd eũ facturũ se sperare dicit. Postremo pollicetẽ Ci. se facturũ: ut intelligat Appius nihil eẽ detractũ de amore suo erga eũ. ⁋ Quasi. tanq̃. ⁋ Diuinarẽ pscirem: aio puiderẽ. Et notandum hoc artificiose esse dictum a Cicerone: ut oñdat beneficia Appii erga se non tam sibi pstita q̃ reddita fuisse: & est sensus: ergo antea cum agebaẽ de rebus tuis: sic inseruiebã honori tuo: quo quasi præsagirem: & præuiderem fore aliqñ opus: ut tu idem pro me facturus esses in tali officio: scilicet tuendi honoris. ⁋ Expetendum. rogandũ: exigẽdum. ⁋ Studium. fauor tuus. ⁋ Prumpta. uoluntas. ⁋ Sic adaptatio similitudinis: refertur autem ad quasi. ⁋ Inseruiebam. præstabam operam meã. Inseruire autem est uoluntatis & amoris. Seruire uero necessitatis & conditionis. ⁋ Honori tuo, ut tuerer.

Confe cissem

Seruio Infuio

ℭQuasi.

PHI.

Vasi diuinarem. Cũ adhuc Ci. in Cilicia cum imperio moraretur: multorũ literis intellexerat Appiũ plura in Ciceronis familiam bñficia cõtulisse: qđ q̃ sibi gratũ fuerit: hac ep̃la significauit: quæ tota plena est beniuolẽtiæ: & amoris. Inde p̃fitetur: qđ est amicorũ p̃prium idẽ uelle: & idem nolle: cum Appio tam in repu. q̃ in re priuata: in qbus oĩbus se illi socium fore pollicetur. Tãgit adhuc quædã obscurius de Dolobella genero suo: cum quo simultates Appius hr̃e uideretur: ad quas deponendas: tacito quodã sensu ab eo Cice. uidetur exposcere: & Appium cõfidere depositurũ. Demũ oñdit: cũ hæc scriberet: eũ creatũ esse cẽsorem. Qua pro re cẽsoriã dignitatem hic aliquantulũ uideamus Censores eodẽ rogabant auspicio: quo ẽt consules: atq; p̃tores: & magistri morũ dicebãtur: censui & moribus regendis castigandisq;: lustrisq; condendis præerant. qbus sup. qnquẽnio tota ciuitas cum supplicijs publicis lustrabat: p̃cedebatq; censoris scriba: & sæculare carmen decantabat: ut dii rempu. in annos redderent meliores: quotq; Romani ciues in illo lustro fuissent censebant: qđ primo Seruius Tullius instituit: cũ oẽm exercitũ p̃fecto censu: sue: oue: tauris tribus lustrauit: quo qdẽ lustro. MLXXX. ciuium censa dicunt: q arma ferre possent: hinc qnq; annorũ spaciũ lustrũ appellatũ: qđ olympias græce dr̃. Duo tñ censores erant: ad quorũ censionẽ. i. iudiciũ: tota ciuitas censeret. Est enim censere iudicare: arbitrari: & interdũ suadere: & decernere: unde censores nominati. Verũ quid proprie fuerit censoris officium. Liuius. xxiiii. lib. docet his uerbis. Censores uacui ab operum locandorũ cura p̃pter inopiã ærarii ad mores hoĩum regẽdos aĩaduertẽt: castigãdaq; uitia: quæ uelut diutius morbis ægra corpora ex se gignũt. Nata bello erãt: & quẽq; a magistratu senatuq; abdicare poterãt: si eo indignus uideret. Q đ ex Catone maiore censorio. T. Flaminii frater exp̃tus est: ex senatu eiectus: qui exortatione meretricis quẽpiã reum securi feriri iussit: & inde mortui censoris loco alius subrogari nõ poterat. Is aũt primũ in urbe magistratus institutus est a senatu: cũ nulla p multos annos ciuiũ censura: nullũ in urbe lustrũ fcm̃ fuisset ut iuenirent: qui huic rei gerũdæ p̃essent: duo tñ censores creati sunt: Papyrius: & Sempronius: Geganio Maretino: & T. Quinto Capitolino Coss. p qnquẽniũ id munus duraret: institutũ est. qđ tandẽ Mamerc? Æmylius dictator ad annũ redegit. Iulio Virgilio: & M. Appio coss. ¶ Quasi diuinarẽ. tanq̃ p̃noscerẽ: & p̃uiderẽ: est aũt id artificiose dcm̃ a Cicerone: quo uult latenter intelligi. Appiũ non tã beneficia in Ciceronẽ: & eius familiã p̃stitisse: q̃ reddidisse. Et est sensus. Cũ in te aliqñ beneficia cõferebã: quasi diuinabã qđ necesse esset aliqñ mihi: indẽ in me faceres: qđ ego in te feci: & ipsa abs te bñficia acciperẽ. Sed dicit Appiũ longe maiora: ac plura: q̃ acceperat: reddidisse. Diuinari p̃prie est uera dicere de futuro: unde p̃uerbiũ esse ueteres uoluerunt: diuinare sapiẽtem. ¶ Tali in offõ. defendẽdi honoris. ¶ Fore expetendũ. flagitandũ: oẽs Ciceronis ep̃læ: quas ipse legerim sic hñt: sed fore cũ p̃ticipio futuri t̃pis iungi nõ satis dicam: licet qdam posuerint: ut ante diximus. ¶ Inseruiebã: studiũ meũ præbebã. Seruimus dominis inseruimus amicis: illud. n. coacti facimus: hoc uero uoluntate & beniuolentia.

Censores | Lustrũ | Olympias | Cẽsore | Diuinare | Prouerbium uetus | Seruio | Insuio

ASC.

Vasi diuinarem. Gratias quodammodo agit Appio q̃ se abñte plurima in familiã suam bñficia cõtulerat: quo circa p̃fitetur se cum Appio in oĩbus conuenturũ: annixurũq; ut Dolobellã in coĩs partes trahat. Et deñ dicit se sperare Appiũ Cẽsorem esse: unde ep̃la tota beniuolẽtiæ significatiua est. ¶ Ordo aũt ẽ st. Ego inseruiebã honori tuo: cum agebaf. i. disceptabaf de rebus tuis gestis. s. in prouĩcia. sic quasi diuinarem studiũ tuum fore aliquando expetendũ mihi in tali. i. consimili officio: ubi fore cũ futuro uidetur adhęrere.

VBE.

Dicam tamen uere, plusq̃ accepas reddidisti. Quis enim ad me non præscripsit, te non solum auctoritate ofonis & sententia tua, quibus ego a tali uiro cõtẽtus eram, sed ẽt opa cõsilio, domũ ueniẽdo, conueniendis meis, nullum onus officii cuiq̃ reliquum fecisse? Hæc mihi ampliora multo sũt q̃ illa ipsa pp quæ hæc elaborant. Insignia enim uirtutis multi ẽt

¶ DICAM tñ. hoc subdit Ci. ne uideatur obiecisse beneficium Appio. ¶ Dicam uere. ingenue fatebor: dicam ueritatem. ¶ Plus. in quo laudat eum iustitia: i q̃ ut iubet Hesio. debemus imitari agros fertiles: q ui plus reddunt q̃ acceperit. ¶ Quis. q. d. q̃libet. ¶ Auctoritate orationis. grauissima oratione tua pro me in senatu dicta. ¶ Sententia. i. sentiendo de me optime. ¶ Q uibus. s. auctoritate orationis & sententia. ¶ A tali uiro. qualis tu es: quia loco maximi muneris nobis esse debet: cum uiri clarissimi & grauissimi nobis: uel orationis suæ auctoritatem uel sententiam præstant. ¶ Contentus eram. nihil ultra regrebam. ¶ Sed etiã idest sed: qđ plus est & signũ maioris humanitatis & beniuolẽtiæ. ¶ Opa. p me laborãdo. ¶ Cõsilio. sapiẽtibus suasionibus tuis domũ ueniẽdo: pp id qđ dixit opa. ¶ Conueniẽdis meis. alloquẽdis meis: & dãdo eis cõsiliũ qđnã pro me agere deberẽt. ¶ Nullũ onus officii cuiq̃ reliquũ fecisse. hoc est nulli oĩno reliq̃sse aliqđ onus de me: q̃a tu totũ suscepisti: & oĩa p me ita fecisti: ut nihil reliq̃ris aliis quod facerent. ¶ Reliquũ fecisse. p reliq̃sse: eleganter dcm̃: sicut missum facere pro dimittere. ¶ Hęc. q̃ a te p̃stita sunt mihi. s. opa & cõsiliũ tuũ. ¶ Multo ampliora. multo maiora & prius æstimãda. ¶ Illa ipsa. honores & dignitates meæ. ¶ Propter q̃. s. illa ipsa. i. pp quos honores & dignitates. ¶ Hęc. q̃ a te fiũt. ¶ Elaborant. cũ labore fiũt. ¶ Insignia. rõ est sup̃ioris p̃põnis. ¶ Insignia uirtutis. i. honores & dignitates. hęc. n. sunt insignia uirtutis q̃a honor p̃mium est uirtutis. ¶ Assecuti. adepti.

PHI.

¶ DICAM tamẽ, hoc adiunxit: ne Appio exprobasse beneficia uideretur. ¶ Plus. laus a gratitudine. ¶ Oratiõis. q̃ in senatu egit Appius in tutãdo honore Ciceronis. ¶ Sentẽtia. bene de me sentiẽdo. ¶ Contentus. nil ultra requirẽdo. ¶ Domum. nunc ipsum domicilium: & tam quartæ q̃ secundæ inflexionis est: sed quartæ parietes: secũdæ locum: quẽ quis tenet in domo significat. ¶ Conueniendis: dando consilium pro me ipso. ¶ Nullum onus officii cuiq̃ reliquũ fecisse. quod nihil omnino reliquerit aliis faciendum: quod ad honorem: & cõmodum Ciceronis pertineret: quid enim faciẽdum erat: ipse solus Appius diligẽter obiuit: & sic dictum est reliquum fecisse pro reliquisse: ut sæpissime apud Teren. missum facere pro dimittere. ¶ Hæc. quæ tu mihi præstitisti: & meis. ¶ Ampliora. pluris facienda. ¶ Quam illa ipsa. scilicet honores mei. ¶ Hæc. scilicet quæ tu mihi & meis præstitisti. ¶ Insignia. honores & dignitates: & est exornatio sentẽtiæ: & ratio superioris propositionis.

ASC.

¶ SENTIO tu reddidisti plus quam acceperas: scilicet beneficii. ¶ Quis enim non perscripsit? quasi dicat nemo: hoc est unusquisq; perscripsit ad me: te nullum onus officii fecisse cuiquam reliquum: idest reliquisse cuiquam faciendum: cum tu uniuersum solus obires. non solum auctoritate orationis & sententia: quibus eram: idest fuissem: ut in Ser. decies centena dedisses. ¶ Nihil erat: idest fuisset in loculis. Virgilius in georgi. laurus erat pro esset: contentus a tali: idest tam excellenti uiro: sed etiam operam: consilio: ueniendo domũ: scilicet meã: & sup. conueniendis idest uisitandis colloquendi gratia meis: scilicet familiaribus. ¶ Hæc scilicet officia tua sunt: idest reputantur aut æstimantur: mihi ampliora multo quam illa ipsa: scilicet supplicationes aut triumphos: p̃pter quæ hæc laborantur: idest cum labore fiunt. ¶ Enim pro qa multi assecuti sunt insignia uirtutis: ut honores seu magistratus & triumphos.

VBE. ¶ SINE uirtute. quia fortunæ fauore multi sine uirtute magnas dignitates adepti sunt. ¶ Taliū. i. clarissimorū & optimorum: qualis tu es. ¶ Sola uirtus. quia boni non possunt conciliari malis: quia sunt omnino diuersi. ¶ Fructum. utilitatē & uoluptatē. ¶ Ipsam amicitiā. non autem ea quæ per te cōsecutus sum: quia nostra amicitia uulgaris eēt. Nam ut inquit Naso. Vulgus amicitias utilitate probat. ¶ Qua. amicitia. ¶ Nihil uberius: quia parit inumerabiles fructus: quia uera est. His studiis. philosophiæ: & artis dicendi. ¶ Deuictus. astrictus: omnino deditus. ¶ Profiteor. aperte denūcio: & pollicior. ¶ Socium. auditorem: quia socius in periculis aut rebus magnis dicitur. ¶ Idē sentimus. quia ambo uolumus eam optime defendi & conseruari. ¶ Quotidiana. familiari in rebus priuatis. ¶ Colimus. sequimur: seruamus. ¶ Vellem. latenter ab eo petit: ut tandem reconciliet Dolobellæ genero suo: cui Appius erat inimicissimus. ¶ Tulisset. uoluisset: permisisset. ¶ Omnes tuos. quos uehemēter amo & plurimi facio. ¶ Posses. omnibus odiis: & inimicitiis depositis. ¶ Meos. propter Dolobellam: ut supra diximus. ¶ Quod ipsum. s. posse te tanti facere meos: quanti ego facio tuos. ¶ Nō despero. immo pene confido. ¶ Nescio qua. quasi dicat latenti quadam & non sine causa excitata. ¶ Diuinatione. præsagio: animus enim meus uidetur mihi dicere ita fore. ¶ Nihil ad te. nostrum est onus: scilicet ptinet: quia parum tibi obesse possunt inimicitiæ Dolobellæ: & parum prodesse eius amicitia. ¶ Onus nostrū. idest ad me pertinet: hoc mihi faciēdum ē: ut tu eis recōcilieris. ¶ Habeas. idest credas. ¶ Quod intelliges. quod re ipsa cognosces. ¶ Nouata hac re. facta hac noua affinitate. ¶ Additum. idest adiunctum. ¶ Ad studium. ad amorem erga te. ¶ Cui. studio. ¶ Addi. qa erat summum: ut in præcedenti epistola dixit. ¶ Detractum diminutum. ¶ Hæc. hanc epistolam. ¶ Ego propter hanc causam: quia sperabam te esse censorem. ¶ Magistrum morum. censorem: nam censores apud Romanos præerant moribus corrigendis. ¶ Modestior. ne me aut loquacitatis aut imprudentiæ notes.

sine uirtute assecuti sunt: talium uirorum tāta studia assequi sola uirtus potest. Itaq; mihi ꝑpono fructū amicitiæ nostræ ipsam amicitiam: qua nihil est uberius: præsertim in his studiis: quibus uterq; nostrum deuinctus ē. Nam tibi me profiteor: & in republica socium de qua idē sentimus: & i quotidiana uita cōiunctum: cū his artibus studiisq; quæ colimus. Vellem ita fortuna tulisset: ut quanti oīs ego tuos facio tāti tu meos facere posses: quod tamē ipsum nescio qua ꝑmotus animi diuinatiōe nō despero. Sed hoc nihil ad te: nostrum est onus. Illud uelim sic habeas quod intelliges: hac re nouata: additum potius aliquid ad meum erga te studium: cui nihil uidebatur addi posse, q̃ quicq̃ eē detractum. Cū hæc scriberem censorē te iam eē sperabā: eo breuior est hæc epl'a, & ut aduersus magr̄m moꝝ modestior. Vale.

PHIL. ¶ SINE uirtute. ut. M. Teren. Varro: qui sine uirtute uirtutis insignia: hoc est consulatū: quem cum Paulo Æmilio gessit ꝯsecutus est. ¶ Taliū uiroꝝ. qualem te ipsum esse cognosco. ¶ Sola uirtus. quoniam uirtute præditi non nisi cum ꝑditis uirtute conueniunt. ¶ Itaq; mihi propono fructum amicitiæ nostræ ipsam amicitiam. hoc est ꝙ pluris facio ipsam amicitiam: q̃ illud quod a te consecutus sum: & fructum: qui ex ipsa amicitia nascitur: & ipsam amicitiam omnibus fructibus anteferendam puto. Non enim propter utilitatem amici eē debemus: sed propter ipsam amicitiam: per se enim ipsam colenda est amicitia: non propter aliud. ¶ Vberius. quoniam & si innumerabiles fructus ex ea nascuntur: tamen non propter illū coli'itur amicitia. ¶ Nam tibi: aperit uim amicitiæ. ¶ Republica. duobus cōstat: publico: & priuato. ¶ Profiteor. quasi polliceor: atq; demonstro. ¶ Idem. Crispus. Idem uelle: atq; idem nolle ea demū firma amicitia ē. ¶ In quotidiana uita coniunctum. in re priuata. Vterq; similibus studiis & moribus tenebatur. Amicus enim mihi aliquis esse non potest: nisi mei similis existat. Est enim amicus: ut ante diximus: qui mihi usu uitæ similis pio ac fideli amore coniungitur.

Studiū ¶ Quæ colimus. oratoria dicit: & philosophica studia. Est enim studium ad aliq̃ rē assidua: & uehemēs animi cum magna uoluntate occupatio. ¶ Velim. propter Dolobellā id dicere uidetur: quem sciebat ab Appio nō amari. ¶ Tāti facere. existimare. ¶ Quod tamē ip. s. ꝙ tu tanti meos facere possis: quanti ego tuos facio. ¶ Nihil ad te. quasi dicat parū refert: an Dolobella te amet aut non amet: cum tibi parum eius amicitia ꝑdesse & parū inimicitiæ obesse possint. ¶ Onus nostrum. ad me ipsum attinet: qui te rogo illum abs te ob amorem nostrū non expellas. ¶ Habeas. tibi ꝑsuadeas. ¶ Renouata. facta affinitate cum Dolobella: qui gener meus est factus. ¶ Quā quicq̃ esse detractum. licet Dolobellam non ames: non tamen diminutum est aliquid de amore meo ergo te. ¶ Eo breuior. quod. s. te censorem eē sperabā: ne caderē in cēsoriā notam: cum censorum sit mores hominum iudicare: ne si longior extitisset epistola: accusatione digna uideretur. nam uel leuissima ex causa censores nota afficere solebant homines: unde equitem Romanū nimis compium: & nitidum: & equum macilentum habentē a censoribus interrogatum: cur ipse tam splēdidus: & equus tam macilētus eēt respondentem: quoniam ego meipsum curo: equum uero Statius meus ignominia affecerūt.

Aduersus ¶ Aduersus. pro apud. Teren. Et id gratum fuisse aduersum te habeo gratiā: dicitur enim & aduersus & aduersum.

Mos ¶ Magistrum morū. censorē. Est enim mos tam bene: q̃ male uiuēdi consuetudo. Significat interdum similitudinem: ut in morem apri genuinum fregit.

Magr̄ Magistri ideo appellati: ꝙ magis q̃ cæteri omnes possint: unde magistratus qui per imperia potētiores sunt.

Magistrare Antiqui magistrare pro regere & moderari dicebant.

ASC. ¶ SINE uirtute: quia alii ui: alii malis artibus: alii fortuna: sed sup. sola uirtus potest assequi tanta studia taliū uirorū: accurate loquitur: quia magni uiri interdum indignis leuia studia impendent: & tanta studia interdū cōferunt: sed nō a talibus uiris. ¶ Itaq; ego propono idest constituo mihi fructum. idest ultimum finem expetendæ amicitiæ: ipsam amicitiā: idest nihil amplius peto in amicitia q̃ ipsam amicitiam: qua: scilicet amicia nihil est uberius: idest abundantius præsertim in iis studiis: scilicet auguralis & legalis scientiæ: quibus uterq; nr̄m deuictus. i. obligatus est. ¶ Nam ego ꝑfiteor me tibi: &: idest simul socium in repu. de qua sentimus idem: & coniunctum sup. fore in uita quotidiana: cum iis artib⁹ & studiis quæ colimus. ¶ Ego ueli fortuna tulisset ita: ut tu possis facere omnes meos tanti: quanti ego facio omnes tuos. hoc dicit ꝑpter Dolobellam generum suum Appio inimicum: quod ipsum. s. te posse omnes meos tanti facere: tamen: idest nihilominus non despero: scilicet aliquando fore: nescio qua diuinatione: idest quo præsagio animi. ¶ Sed hoc nihil ad te sup. pertinet: onus hoc est nostrum: idest nobis id curādum est ut ita fiat. ¶ Velim sup. ut habeas. i. certū teneas: illud s. quod iam dicam: uidelicet ꝙ intelliges: hac re nouata: idest ꝑ hanc rem nouatam: potius aliquid additū q̃ detractū eē ad meū studiū erga te: cui. s. studio: nihil uidebat̃ posse addi. ¶ Ego sperabā cū scribebā hæc te iam eē censorē: eo. i. & ꝓpterea hæc epl'a ē breuior: & modestior. i. tēperatior in uerbis: ut. s. eē debet: aduersus. i. erga magr̄m moꝝ: hoc ē cēsorē.

¶ Trebatius.

Rebatius. Reuersus Ci. romam ex Cilicia. ubi cum maxima laude prouinciam gesserat: cum offendisset ciui lium discordiarum motus: & Caesaris atq; Pompeii dissensionem: utriusq; amicos concilians: Pompeiu miti gare non desistebat: sed cum nihil proficere uideret: abiecta spe triumphi in praediola sua circa campaniam & oram marinmam cum fascibus & lictoribus: quos populus Ro. ei cócesserat: ut esset remotus ab oculis uul gi: & a populari tumultu se contulerat. ¶ Inde aũt raro ad urbem ueniebat: qm̃ incertum erat qd sibi eẽt agẽ dum. q in Pompeio fractas opes: & nõ probanda consilia: in Caesare uero flagitiosam bellicãm esse uidebat. Itaq; cũ ad alteꝝ officio: ad alteꝝ rõne salutis inclinãdũ esse uide ret. cupiditate pacis ab utroq; reuocabat. Tandẽ tñ ho nestatẽ utilitati anteposuit: & ita cũ Caesare post fugam Põpeii locutus est: ut apte oñderet nihil esse sibi ipsa re pu. charius. Itaq; cũ iã orbis terraꝝ arderet bellis ciuili bus: & ad eũ scripsisset. C. Trebatius Seruiũ Sulpitiũ moleste tulisse: qđ eũ cũ ad urbẽ accessisset uidere non potuisset: qđ mala ualitudine laborasset: cupere aũt eũ & uidere & alloq de eo: qđ utriq; esset agendũ. Rñdet Ci. qđ si potuissent colloq re integra & salua: pfuissent aliqd reipu. qm̃ eũ semp cupidũ pacis esse cognouit: si cut & ipse fuit. Sero aũt nũc esse cõuenturos p rep. hor taẽ tñ cõueniant: ut si reip. iam cõsulere nõ pñt: saltẽ re bus suis consulant: pollicetur q; se esse uentuꝝ ad urbẽ si opus fuerit: & si Seruius cũ eo colloquendũ existima uerit. ¶ Trebatius. is iuriscõsultus fuit amicissimus Ci ce. a quo Cae. cũ eẽt in gallia diligentissime cõmendatus est: ut uidebimus inf a lib. vii. ¶ Quęsisse. interrogasse unde & quaestio p it: rrogatõe ponit. ¶ Valitudinẽ. s. malã: nam ualitudo bona dr. Hora. lib. i. eplaꝝ. Quid faueat dulci nutricula manus Alumno. Quam sapere & fari possit: q̃ sentiat: & cui gra: fama: ualitudo contin gat abunde: distinguit aũt uel epitheto: ut bona ualitu do: uel mala: uel distinguit locis: ut his duobus exẽplis pcedentibus: nã in hac epla necio intelligimus malam ualitudinẽ: apud Horatiũ uero bonã. ¶ Ad urbem. ex pdiis meis. ¶ Velle te. subaudi scripsit. ¶ Hoc tpe tam turbulẽto. ¶ De offõ. de eo qđ utriq; nrm facer opor teat. ¶ Vtinã. dolet Ci. pnicie publicã nimis pgressam esse anteq̃ colloq potuerit. ¶ Saluis. integris: nõdũ ita afflictis. ¶ Occidẽti. peunti: ad exitũ labẽti: occasus. n. de rebus maioribus dici. ut Vir. aeneidos. Testor in oc casu Troiae nec tela nec ullas Vitauisse uices danaũ. ¶ Abñs. cũ adhuc essem i Cilicia. ¶ Haec mala. bello rum ciuiliũ. ¶ Prouidẽtẽ. a longe cognoscẽtẽ. ¶ In con sulatu. fuerat. n. cõsul cũ. M. Marcello eo anno quo Ci cero fuerat in puincia. ¶ Probarẽ. laudarẽ. ¶ Cõsiliũ tuũ. de pace q̃rẽda. ¶ Idẽ sentirẽ. idẽ uellẽ qđ tu. s. pa cẽ. ¶ Proficiebã. assequebar: nihil poterã facere. ¶ Sero. qa iã erãt inflãmati ai: ita ut nõ facile restringi possent. ¶ Solus. alii. n. erãt cupidiores belli q̃ pacis. ¶ Rudis. nouus: nõ instructus reꝝ: q̃ Romae gerunt: qa abfuerã diu. ¶ Inciderã. incurrerã: casu deuenerã. ¶ In insa nias. insani. n. sunt: q belliũ malũt q̃ pacẽ.

VBB.

Trebatius

Questio

Valitudo

occasus

M.T.C. EPISTOLARVM FAMILIARIVM LIBER QVARTVS.

M.T.C. Seruio Sulpitio. S.D.

Trebatius familiaris meus ad me scri psit te ex se quesisse qbus i locis eẽm: molesteq; ferre: q me propter ualitu dinem tuam: cum ad urbem accessis sem nõ uidisses: & hoc tempore uelle te mecum si propius accidissem: de officio utriusq; nostrum cõmunicare. Vtinam Serui saluis rebus: sic enim est dicendum: colloqui potuissemus inter nos: profecto aliquid opis occidenti reipubli. tulis semus. Cognorá enim iam absens te haec mala mul to ante prouidentem: defensorem pacis: & in con sulatu tuo: & post cõsulatum fuisse. Ego autem cum consilium tuũ pbarem: & ipse idem sentirem: nihil pficiebam. Sero. n. ueneram: solus eram: rudis esse uidebar in causa: incideram tamen in hoíum pugnã di cupidorum insanias. Núc qm̃ nihil iam uidemur

ASC.

Vm Trebatius &c. Reuersus e Cilicia of fendit Cicero motus belli ciuilis inter Cae sarẽ & Põpeiũ: atq; utriusq; amicos ad cõ cordiã sollicitans Põpeiũ mitigare satage bat: ut cõpositis rebus triũpharet. Qua spe deposita in campanũ agrũ secessit: raroq; in urbẽ rediit: cũ icertus esset utrius partes seqret. Nã Põpeii opes iniustiori cã fractas ui debat: Caesaris in minus iusta florẽtes. Quo circa tãdẽ p repu. cũ Põpeio cõtra Caesarem stetit: ei manifeste signãs ni hil sibi repu. charius. Itaq; cũ abesset ab urbe scripsit ad eũ Trebatius: Seruiũ Sulpitiũ desiderare dũ ut de reip. cõmo dis inter se agerent: cui rñdens inuit id sero futuꝝ se factuꝝ: tñ ubi Seruio cõueniens uideat. Ordo est. Caius Treba tius familiaris meus: q sub Augusto postea pp legalẽ sciam in honore fuit: scripsit ad me: te q̃sisse ex se i qbus locis essem & sup. te ferre moleste q nõ uidisses me cũ accessissem: pp ualitudinẽ tuã. s. malã: & scripsit te uelle hoc tpe cõicare me cũ de offõ utriusq; nrm. s. circa repu. curã: si accessissem ppius. s. ad urbẽ: aut ad te. o Serui utinã potuissemus colloq in ter nos: rebus. s. publicis & nris saluis. ¶ Sic. n. est dicẽdũ: hoc est dixi rebus saluis: qa mihi saluae nõ uident: pfecto nos tulissemus. i. attulissemus: aliqd opis. i. auxilii. reipu. occidẽti. i. tẽdẽti ad interitũ. ¶ Ego. n. absens cognorã p cognouerã: te puidẽte haec mala: multo añ. i. q̃ euenirent: fuisse defensorẽ. i. ptectorẽ pacis: &. i. tũ in cõsulatu tuo: &. i. tũ post consula tũ. s. tuũ. ¶ Ego aũt cũ pbarẽ cõsiliũ tuũ: & ipse. i. egomet: aut p me sentirẽ idem: nihil pficiebã. i. utilitatis faciebã. ¶ Enĩ p qa: uenerã. s. e puincia: sero. i. nimis tarde: ego erã solus. s. in ea snia: uidebar esse rudis. i. minus exptus i cã. iciderã. s. iprouisus in isanias hoium. s. Caesaris & Põpeii: cupidoꝝ pugnãdi: alii legũt. rudis & si uidebar: iciderã tñ i hoium &c. Sed id minus placet: nõ. n. illud tñ cõgruit cũ priore pticula: nõ. n. iõ minus uidebat incidere posse in insanias illas q ru dis esset: unde potius legã: incideramq; uel rudis: ut esse uidebar incideram &c. ¶ Nunc quoniam nihil. i. non aliquid.

VBE. ¶ Opitulari.opem ferre.subuenire. ¶ Consulere.puidere. ¶ Ex pristino statu.ex solita dignitate:quia uideo fere impossibile esse. ¶ Quã honestissime.quanto maiore honore fieri poterit. ¶ Lugeamus.simus in moerore pp calamitates reip. ¶ Nemo oium.ad maiorẽ significationẽ addidit oium.q.d.ne ex amicissimis qdẽ. ¶ Qui cũ.i.cũ quo:est ãtanastrophe. ¶ Cõmunicandũ:conferendũ:colloquẽdum:ordo aũt est.Nunc quoniã uidemur nihil opitulari posse reipu.nemo est oium q cũ potius cõicandũ putẽ:q̃ tecũ:si qd est in quo &c. ¶ Exẽpla.ppões claroꝝ dictoꝝ:aut factoꝝ:quibus maxie excitant aĩ hoium. ¶ Quoꝝ.claroꝝ.uiroꝝ. ¶ Similes.imitatores:silis aũt cũ ad moꝝ imitatonẽ referẽ gtõ iũgit: ut Pyrrhus nõ fuit similis Achillis:& uersus Lucani nõ sunt siles uersuũ Virg.Hora.i sermõibus.Silesq; meoꝝ Mille die uersus describi posse Trebati:cũ uero ad formã referẽ:datiuo iungiẽ.Virgi.i.æne.Os humerosq; deo silis. ¶ Fugiunt.ignorant a te:elegãter.n.dicimus non fugiũt me pcepta Ci.pro eo qd est scio præcepta Ci. ¶ Immo potius.correctio. ¶ In cõuentũ.qa cõueniebãt qdem senatores:sed nequaq̃ erat senatus: qa ibi nõ ualebãt sniæ:quæ pro repu.dicerent. ¶ Frustra.qa nõ admitteret qd sentires:& agendũ esse diceres. ¶ Ni ueritus essem.nisi timuissem. ¶ Eius.s.Cæs. ¶ De hispaniis.quæ fuerãt decretæ Pompeio:& uniuersa Africa simul:q̃ p legatos administrabat:auctor ẽ Plutarchus in uita Cæ.& idem in uita Ci.sic inqt.Ci. in prædiis commorantẽ Cæsar uidit:& nonnulla aduersus eum questus:tandem rogauit ut ad urbem adesset:cui Ci.nihil summisse:nihil nisi cũ dignitate & magno aio rñdit.ostẽdens quas snias dicturus foret si adesset:quas reipu.calamitates ploraturus:nõ enim placere senatui exercitũ popu.ro.contra aliũ mitti. Itẽ popu.ro.exercitũ in Hispanias duci nõ in grẽciã transportari &c. ¶ De Hispaniis.quas nolebat Cæsar administrari a Põpeio p legatos:sed uolebat ut ipse proficisceret:de qua re:qd dixerat Seruius:idẽ dicit Cicero se fuisse dictuꝝ:quid aũt dixisse nõ exprimit:sed possumus conicere idem dictũ fuisse a Seruio de Hispaniis: qd scribit Hircius pmo cõmẽtario belli ciuilis rñsũ a Põpeio:si Cęsar in Galliã reuertat:si Arimino excedat:se in Hispanias pfectuꝝ. ¶ Q ño.q.d.pessime. ¶ Ardore.cõparat.n. frequenter bellum incendio. ¶ Imperiis distributis.i diuersas ptes missis:nam ut Appianus lib.ii.inquit:Cæ.Lepidũ Æmiliũ urbi præfecerat:tribunum aũt.M.Antoniũ Italiæ exercitibusq;:qui circũ eam essent præsidere uoluit:Curionẽ Catonis loco Siciliæ imperare:Quitũ Sardiniæ:ad illyricos.C.misit Antoniũ:Licinio Crasso galliam:quæ itra alpes est regendã tradidit &c.Pompeius aũt ex Capua Nucerã: ex Nuceria deide Brũdusium se cõtulerat:ut Ionio mari superato in epyrũ traiceret:in eum itaq; locũ delatus belli aparatũ aggrediebaẽ:gentibus oibus:ptoribus dynastis:regibus ac ciuitatibus p lras imperat:ut q̃ maxima qbusq; possunt celeritate ad bellũ se cõferant:& hęc qdem magna gentiũ multitudine diligentiaq; parabanẽ.Põpeii exercitus i hiberia cõsederat:oibus in pmptu paratis &c.Iõ nũc Ci.dixit orbẽ terraꝝ ardere bellis:imperiis distributis. ¶ Vrbẽ.s. Romã.relictã:quia Põpeius & cæteri senatores fugerant. ¶ Direptioni.depopulationi.Nam.ut inquit Appianus:thesauros usq; in illam diem a nemine ɔtractos militibus Cæ.rapere concessit. ¶ Sine le.quoniã uoluntate aut potius libidine uictoris:non aũt legibus oia agebanẽ.Luca.lib.iii.Phœbea palatia cõplet Turba patrũ:nullo cogẽdi iure senatus E latebris educta suis:nõ consule sacræ Fulserũt sedes:nõ pxima lege ptãs.Prætor adest:uacuæq; loco cessere curules. Oia Cæ.erat &c. ¶ Quid sperẽ.qa oia uidenẽ desperãda.Optare.qd est facilius q̃ sperare.speramus.n.q̃ uidenẽ possibilia:optare aũt ẽt impossibilia licet:sed rem ad tãtã calamitatẽ deductã dicit:ut nõ solũ habet qd speret:sed neq; ẽt qd audeat optare:qa q̃uis optare possimus qd fieri nõ põt:stultũ tñ est. ¶ Colloqui.simul loq. ¶ Longius.s.quã nũc sum. ¶ Inuitus.qa semp renouat mihi dolores. ¶ Propius ad urbẽ: ¶ Mandaui.cõmisi:ut ita dicam. ¶ Ne recusaret.ne respueret.s.uẽire. ¶ Quid.i.pp aliqd. ¶ Quẽ.aliquẽ. ¶ Accederẽ.ad urbẽ ad quã iuitus uenio. ¶ Tribuo.do auctoritatẽ & fidẽ. ¶ Arrogo.i.mihi temere attribuo.i.sicut fortasse arrogãter de me psumo:ita uere de te existimo & indico. ¶ Exploratũ.certũ. ¶ Cõi snia.tuo & meo iudicio. ¶ Probaturos.approbaturos & dicturos recte statutum.

Exẽpla

Similis

Bellũ incẽdio sępe comparari

Spare

Optare

opitulari posse reip.si quid est ĩ quo nobismetipsis consulere possumus,non ut aliquid ex pristino statu nostro retineamus,sed ut q̃ honestissime lugeamus nemo est oium qui cũ potius mihi,q̃ tecũ cõicandũ putẽ.Nec.n.te clarissimoꝝ uiroꝝ,quoꝝ similes esse debemus exempla,neq; doctissimoꝝ,quos semp coluisti:pcepta fugiũt.Atq; ipse antea ad te scripsissẽ te frustra in senatũ,imo potius in cõuentũ senatoꝝ esse uẽtuꝝ:ni ueritus essem ne eius aĩum offenderẽ. q a me,ut te inuitarẽ,petebat.Cui qdem ego,me cũ rogaret,ut adessem in senatu,eadem oia quæ a te de pace & de hispaniis dicta sunt,oñdi me esse dictuꝝ. Rem uides,qũo se hẽt:orbem terraꝝ impiis distributis ardere bello:urbem sine legibus,sine iudiciis: sine iure:sine fide.relictam direptioni & incendiis. Itaq; mihi uenire in mentem nihil põt,nõ modo qd sperẽ:sed uix iã qd audeam optare.Sin aũt tibi hoi prudentissimo uideẽ utile esse nos colloqui:q̃q̃ longius ẽt cogitabã ab urbe discedere:cuius iam ẽt nomen inuitus audio,tñ ppius accedam. Trebatioq; mandaui,ut si tu eum uelles ad me mittere ne recusaret,idq; ut facias uelim. Aut si quẽ tuoꝝ fideliũ uoles ad me mittas,ne aut tibi exire ex urbe necesse sit aut mihi accedere.Ego tñ tibi tribuo:quantũ mihi fortasse arrogo:ut exploratũ habeã:qcquid nos cõi snia statuerimus,id oẽs hoies pbaturos. Vale.

ASC. ¶ NOS non uidemur posse iam opitulari reipu.i auxiliari aliqd.i.in aliquo:si qd est in quo possimus aut possimus cõsulere.i.cõsulto pdesse:& opitulari nobismetipsis:nõ sup.id dico:ut retineamus.i.quasi sperẽ nos posse retinere aliquid ex pristino.i.priore & prius a nobis habito:statu nr̃o:sed ut lugeamus.s.statũ nr̃m ac reipub.q̃ honestissime.i.ualde honeste:nemo est oium.s.mortaliũ:qui cũ.i.cum quo:ego putẽ potius:cõicãdũ sup.esse mihi:sup.cõsiliũ meũ:q̃ tecũ. ¶ Nec enim exempla uiroꝝ clarissimoꝝ.i.nobilissimoꝝ:quoꝝ siles esse debemus.s.in moribus:unde in genitiuo dixit:neq; pcepta doctissimoꝝ.s.uiroꝝ quos coluisti semp:fugiũt te.i.sciam tuam:hoc est te nõ latẽt:illis aũt duobus maxime prudẽtes euadimus. ¶ Atq; ipse.i.ego:scripsissem antea ad te:te uentuꝝ esse frustra in senatũ:siue potius i cõuentũ senatoꝝ. Non.n.senatũ iam putat:cũ libertas decernẽdi ablata sit:ni.i.nisi essem ueritus:ne offenderẽ aĩm eius.s.Cæsaris:q petebat a me ut iuitarẽ te.s.ad ueniendũ i senatũ:cui.s.Cæsari:qdẽ.i.certe:cũ rogaret me ut adessem in senatu:oñdi me ẽẽ dictuꝝ.i.decretuꝝ:oia q̃ dicta sunt a te:de pace & de hispaniis.s.administrãdis p legatos:nõ p Põpeiũ ipm:ut uolebat Cęsar. ¶ Tu ui.rẽ.i.statũ reip.qũo hẽt aut hẽat se:ut pote uides orbẽ terraꝝ arderẽ bello:ipũs distributis.s.Cęsariãis & Pompeianis:&

Pompeianis:& uides urbem.s.Romam relictã direptioni & incẽdiis:sine legibus:sine iudiciis:sine iure:sine fide. Itaq; nihil potest uenire mihi in mentem.i.nihil possum cogitare:non modo.i.non solum:qd sperem.i.sperare debeã:sed iam uix sup.in mentem uenit quid audeam optare. Vt supra dixi cum in plus se extẽdat minoris difficultatis est optare q̃ sperare. Optamus enim omnia quæ utilia sint:speramus dũtaxat ea quæ ob merita nostra:aut ex benignitate eius a quo ea speramus nobis contingere posse confidimus. Sin autẽ.i.sed si:nos colloqui:uidetur tibi homini prudẽtissimo esse utile:q̃ q̃ ego cogitabam discedere ab urbe:etiam.i.adhuc longius quam sim:cuius.s.urbis:ego audiam iam inuitus etiã nomen.tamen accedam propius. Ego mandaui Trebatio:si tu uelles eum mittere quid.i.aliquid:ad me:ne recusaret.s.mittere illud:& uelim ut facias id.i.mittas ad me aliqd p Trebatiũ:aut si uoles mittas ad me quẽ.i.aliquẽ:tuorũ fideliũ ne necesse sit aut tibi exire ex urbe:aut mihi accedere.s.urbẽ. Ego tribuo tibi tm̃.s.prudẽtiæ & auctis:q̃tũ arrogo.i.arrogãter sumo:fortasse mihi:ut habeã exploratũ.i.certissimũ:qcqd nos statuerimus;sñia cõi oẽs hoies pbaturos id. Vale.

M.T.C.Seruio Sulpitio.S.D.

D.iii.cal.Maias:cũ essem in Cumano accepi tuas litteras:qbus lectis cognoui non satis prudenter fecisse Philotimum:qui cũ abs te mandatum haberet:ut scribis:de omnibus rebus:ipse ad me non uenisset:litteras tuas misisset: quas intellexi breuiores fuisse : q eum perlaturum putasses. Sed tamẽ postq̃ tuas litteras legi:Posthumia tua me conuenit:& Seruius noster: his placuit ut tu in Cumanum uenires:qui etiam mecum ut ad te scriberẽ egerũt. Q d' meũ cõsiliũ exquiris:id est tale ut cape facilius ipse possim:q̃ dare alteri. Quid enim est:quod audeam suadere tibi homini summa auctoritate:summaq; prudentia? Siquid rectissimũ sit quærimus:perspicuum est. Si quid maxime expediat obscurum. Sin hi sumus qui profecto esse debemus:ut nihil arbitremur expedire:nisi qd rectũ honestũq; sit:nõ põt esse dubiũ qd faciẽdum nobis sit. Q d' existimas meã cãm cõiunctã esse cũ tua:certe

D.iii.cal. Sicut i supiori ep̃la uidimus: Ser. Sulpitius cupiebat loqui cum Cicerone de offo utriusq; tpoꝝ in tumultu belloꝝ ciuiliũ & de hoc scripserat ad Ciceronẽ per Philotimum quẽdam:sed eo breuius:qd' putauerat ipm Philotimũ allaturũ lr̃as ad Ciceronem eiq; reliqua expositurũ corã:sed cũ Philotimus misisset lr̃as per aliũ: Ci.oñdit eũ malefecisse. Deinde dicit quẽadmodum Posthumia uxor Seruii:& Seruius eius filius laudabant:ut ipse Seruius ueniret ad Ci.in cumanũ:ut cũ eo loq̃ret:rogarentq; Ci.ut ad eũ ita scriberet. Deinde rñdens Ser. Sulpitio q q̃rebat qd' esset eius consiliũ his miseris tpibus:dicit id esse difficillimũ:si utilitati cõsulẽdum sit:si uero honestati:esse satis pspicuũ. Et ita significat oĩa esse suscipiẽda pro defensione reip. & cõsulunt esse discedendum Roma:sed cõsultandũ esse ad quæ loca maxime se cõferre debeat. Quod si idem Seruius sentit:dicit non esse necesse ut ad se ueniat. Sin uero habeat aliam sñiam:eũ se expectare dicit. Cumano.i. in agro cumano:habebat.n.iuxta cumas Cicero pdia sua:appellat aũt locũ absolute cumanum : eo q esset in agro cumano:sicut Tusculanũ a Tusculis oppido. Est aũt cumæ oppidũ in littore cãpano cõditum ab his qui ex Calcide urbe Euboeæ uenerũt: quæ hodie dicitur Niger pons. Comum uero urbs est iuxta lacũ larium: a qua fit deriuatiuum & comatus & comensis : a cumis aũt possessiuum tum cumæus:tum cumanus. Mandati abs te.cõmissione a te.i.cui tu dixisses omnia quæ uelles illum mihi referre. Misisset.per alium:cum ipse deberet afferre. VBE. Cumæ Comũ Comanus Comẽsis cumæ Cumanus

Eum.Philotimum:qui suppleuisset id qd' tu minus scripseras:quia dederas ei de oibus rebus mandata. Conuenit me.locuta est mecũ. Tua.s.uxor:ut hanc tua Penelope. Seruius. filius tuus. Noster.tuus natura:meus amore. His.Posthumiæ & Seruio. In cumanum.ubi sum. Egerunt mecũ.me rogarunt. Scriberem.s.ut uenires in cumanum. Quod iam.incipit respondere his quæ Seruius per litteras a Cicerone quæsiuerat. Meum cõsilium.mea cõsultatio:mea deliberatio. Id.s.consilium meum. Capere.eligere. Virg.lib.i.æneĩ. Aut capere aut captas iam despectare uidentur. Idem: Atq; oculis capere ante locũ. Facilius.quia plerũq; necessitate coacti capimus cõsilium:qd' aliis non daremus:præcipue uiris quos longe prudẽtiores nobis existimamus. Quid est.q.d.nihil:cũ tu non indigeas suasione mea & consilio:qui melius potes aliis consulere. Suadere.consulere:hortari ut facias. Si. utitur diuisione:& cõcludit singula membra diuisionis. Rectissimum.optimũ cum uirtute & officio:tetigit autem duas partes deliberationis.s.honestatem & utilitatem. Recte enim sm Ciceronem dicitur:quod cum uirtute & officio fit. Perspicuum.darũ:apertum:quia ueritas ipsa per se elucet:perspicuum est enim q non debemus deserere reipu.cui oĩa debemus. Quid maxime ex.i.quid utilissimum sit:& tangit secundam partem deliberationis. Obscurũ.s.est : hoc est non satis exploratum & manifestum. Hi.tales. Qui.quales. Esse debemus.i.boni ciues & boni uiri. Vt nihil. declarat:quales esse debeant.s.ut nihil existiment esse utile:nisi quod honestum sit:nam ita debent existimare uiri boni:ut uoluit Ci.i officiis & in paradoxis. Quid fa.sitiq; intelligemus aut cõsulẽdum reipu.si poterimus:si nõ poterimus: saltẽ consulẽdum saluti nostræ q̃ honestissime fieri poterit. Cõiunctam cum tua.i.esse in eadem cõditione qua tu. Rectũ

A D tertium Kal.&c. Accusat Philotimum q ad se nõ uenerat cũ mandatis Sulpitianis:deinde dicit uxorẽ & filiũ Seruii cõsulere ut in cumanũ ad se ueniat. Tũ de reipu.auxilio q̃ difficile sit disputat:& demum quo consilio ad se in cumanũ uenire possit explanat. Ordo est. Ego accepi lr̃as tuas ad tertiũ Kalẽ. Maias.i.biduo ante pmum diem Maii:cũ essem in Cumano.s.agro:qbus lectis cognoui Philotimũ fecisse nõ satis prudenter:q eum haberet in mãdatũ abs te sup.loquendi mecũ:de oibus rebus ut scribis:ipse.i.qd' dicunt in psona:nõ uenisset ad me : & sup. misisset lr̃as tuas:quas intellexi fuisse breuiores:qd' putasses eũ platurũ:& ita reliq̃ dicture. Sed tñ postq̃ legi lr̃as tuas: Posthumia tua.s.uxor cõuenit me.i.uenit ad me:& Seruius noster:qa tuus filius & mihi charus:sup.cõuenit me:placuit his.s.uxori & filio:ut tu uenires in Cumanũ.s.agrũ:q et egerunt mecũ.i.induxerũt me:ut scriberẽ ad te. Quod tu exq̃ris.s.p lr̃as tuas:cõsiliũ meũ:id.s.cõsiliũ meũ est tale:ut ipse.i.ego:possim facilius cape.s.cõsiliũ q̃ dare alteri. Quid.n. est qd' audeã suadere hoi sũma auctẽ & sũma prudẽtia.q.d.nihil. Si q̃rimus.i.disq̃rimus qd sit rectissimũ.s.factu.id sup.est perspicuum.i.euidens:quia rectissimũ est in repu.etiam usq; ad mortem stare. Si sup.q̃rimus:qd expediat.i. utile sit:maxime obscurũ sup.est. Sin.i.sed si:nos sumus q debemus pfecto esse.utpote ii.i.tales:ut arbitremur nihil expedire.i.utile esse:nisi qd' sit rectũ & honestũ:non potest esse dubiũ qd' sit faciẽdũ nobis.i.qd facere debeamus.q.d.: certum est q debeamus pro repu.certare usq; ad mortem. Q d' tu existimas meam causam esse coniunctam cũ tua. ASC.

VBB. ¶ SIMilis error.quia ambo decepti sumus:qui credebamus Cæsarem posse deduci ad conuentionem pacis:cuius si mulabat se esse cupidum:cum latenter bellum optaret. ¶ Idem sentiremus.eandem haberemus sententiam: scilicet de pace. ¶ Spectauerunt.respexerunt:directa sunt. ¶ Inire gratiam ab eo.ei gratificari:& quasi beneficium præstare:quia sicut erat inferior iustitia & honestate causæ:ita etiam putabatur futurus inferior uictoria:sed fortuna ei fauit:& ut inquit Lucanus.Victrix causa deis placuit:sed uicta Catoni. ¶ Quantum fefellerit nos.quia longe aliter fuit:quia Cæsar mallebat bellum q̄ pacem. ¶ In quem locum.in quem statum.q.d.in pessimum:ita ut fere nulla sit amplius spes. ¶ Geruntur.nunc. ¶ Qui cursus.quæ dispositio. ¶ Exitus.finis quem potest uidere & perspicere tantummodo uir prudentissimus:qualis tu es. ¶ Ergo.ex superioribus infert quid uideatur esse faciendum. ¶ Probare.laudare:affirmare quæ fiunt uoluntate Cæ.siue bona siue mala. ¶ Interesse.in senatu. ¶ Etiam si non probes.secunda persona pro prima uel tertia: idest etiam si quibusdam non probet quod fit:oportet tamen interesse: ut in superiori epistola ostendimus ex uerbis Lucani. ¶ Turpis.non digna uiro bono:quem non decet probare nisi quæ recta sunt. ¶ Altera periculosa.interesse si non probes quia si affueris & non probaueris quæ fiunt:offendes uoluntatem Cæsaris:ita ut postea ubi noceri possit:ob hanc igit causam:ut scribit Plutarchus: non dubitauit Ci.magno animo Cæsari respondere: ut in præcedenti epistola ostendimus:& ostendere q̄s sententias dicturus esset:si adesset:quæ cum Cæsa.dici nolle respondisset:ita putabam inquit Ci.atque ego ideo nolo adesse:q aut mihi dicenda sunt quæ sentio: & nullo modo silere possum:aut non ueniendū. ¶ Restat.ex sufficienti enumeratione:scilicet cum sit turpe probare quæcunque fiunt etiam si sint mala:uel cum periculo interesse si non probes. ¶ Restat.sequitur. ¶ In quo.in qua discedendi sententia. ¶ Quæ loca sequamur.ad quæ loca nos conferamus. ¶ Difficilior.durior:& alterum sequitur ex altero:in rebus enim miseris non potest esse nisi difficillima deliberatio. ¶ Constitui.deliberaui. ¶ Incurrat.incidat. ¶ Difficultatem. periculum:sequendo siue Pompeium:siue Cæsarem: & item siue manendo siue discedendo:quia adhuc nō satis exploratum habemus quid sit futurum. ¶ Si habes statu.si statuisti & decreuisti. ¶ In quo: scilicet quod putes agendum. ¶ Tuum consilium. tua deliberatio.
Cōsiliū ¶ Non sit coniunctum cum meo:scilicet consilio: idest in quo non idem constituas quod ego dixi constituisse: scilicet ut discedamus: & uideamus quomodo & ad
Super/ quæ loca. ¶ Supersedeas.abstineas.omittas. ¶ Hoc labore itineris.idest omittas ad me uenire:quod non potes facere
sedere sine labore propter ualitudinem tuam.supersedeo autem cum ablatiuo iungitur & significat omittere. ¶ Si autem est.
Cōicarē scilicet tibi:idest si habeas. ¶ Cōmunicare mecum.mecum conferre. ¶ Quod.scilicet uenire ad me. ¶ Fiat tuo commodo.ut uenias cum tibi fuerit cōmodius uenire. ¶ Sicut.scilicet te uenire q̄primum. ¶ Placere.quia rogauerat Cice.ut ad Ser.scriberet.ut ad se ueniret causa consulendi de officio utriusq.

similis in utroq nostrum:cum idem sentiremus:error fuit.Nam omnia utriusq consilia ad concordiā spectauerunt:q̄q̄ ipsi Cæsari bello nil esset utilius. Gratiam quoq nos inire ab eo defendenda pace arbitrabamur.Quantum nos fefellerit:& quem in locum res deducta sit:uides.Neq solum ea perspicies quæ geruntur:quæq iam gesta sunt:sed etiā qui cursus reꝝ qui exitus futurus sit.Ergo aut pbare oportet ea quæ fiunt:aut interesse etiam si non probes: quaꝝ altera mihi turpis:altera etiam periculosa ratio uidetur.Restat ut discedendum putem: in quo reliqua uidetur esse deliberatio.Quod consilium in discessu:quæ loca sequamur:omnino cum miseriores nunquā accidit:tum ne deliberatio quidem difficilior.Nil enim constitui potest:quod non incurrat in aliquā magnam difficultatem.Tu si uidebitur: ita censeo facias:ut si habes iam statutum:quid tibi agendum putes:in quo non sit coniunctum consilium tuum cum meo:supersedeas hoc labore itineris.Si autem est quod mecum communicare uelis:ego te expectabo.Tu quod commodo tuo fiat quamprimum uelim uenias:sicut intellexi & Seruio & Posthumiæ placere. Vale.

ASC. ¶ CERTE similis error fuit in utroq nostrum:cum sentiremus idem. ¶ Nam omnia consilia utriusque spectauerunt: idest attenderunt:ad concordiam:scilicet Cæsaris & Pompeii. ¶ Quan q̄ nihil esset utilius ipsi Cæsari:bello:idest quam
Defen/ bellum:tamen supple nos arbitrabamur nos inire quoque:idest etiam gratiam ab eo scilicet Cæsare:defendenda pace:
dendo idest defendendo pacem. Vbi notabit grammaticus Ciceronem malle loqui per ablatiuos gerundinales in designatio
pacem ne sequelæ positos:quam per gerundium cum casu ab eo recto:sed frequentius per ablatiuos plurales:ut in præfatione officiorum:legendis nostris:pro legendo nostra &c. ¶ Tu uides quantum:scilicet opinio aut spes fefellerit nos:& in quē locum:idest statum res deducta sit. ¶ Neque perspicis solum quæ geruntur quoque:idest & quæ non gesta sunt:sed etiam qui cursus & quis exitus rerum sit futurus. ¶ Ergo oportet:scilicet te qui es in urbe:& quemlibet alium: aut probare:idest approbare & consensu confirmare:ea quæ fiunt:scilicet in urbe:& præcipue in senatu:aut interesse:idest præsentem esse:etiam si non probes:idest non approbes ea: quarum:scilicet rationum ac conditionum:altera ratio:scilicet probantis ea quæ fiunt:cum non sint probanda:uidetur mihi esse turpis:altera ratio:scilicet eius qui interest iis quæ non probat:uidetur etiam periculosa:quia iram prouocat eorum qui probari cupiunt. ¶ Restat:idest reliquum est:ut putem discedendum:scilicet a Roma.ubi sine turpitudine aut periculo uitæ esse non liceat:in quo:scilicet quod restat:hoc est in discedendo:uidetur deliberatio esse reliqua:idest relicta:quod consilium & quæ loca sequamur in discessu:idest discedendo:cum scilicet ita sit:q res miserior:idest quam patriam fugere:& nescire quo te recipias: nunquam accidit nobis: tum scilicet multo uerius est q ne quidem:idest non etiam deliberatio accidit sup.nunquam difficilior. ¶ Nihil enim potest constitui:idest deliberate statui:quod non incurrat:idest celeriter incidat in aliquam magnam difficultatem. ¶ Si uidebitur:scilicet consultum & utile:ego censeo sup.ut facias ita:ut si habes iam statutum:idest decretum:quid putes agendum tibi:in quo:scilicet agendo:consilium meum:non sit coniunctum cum tuo:supersedeas:idest non utare hoc labore itineris:scilicet ueniendi ad me:si autem idest sed si:est sup.aliquid:quod uelis cōmunicare mecum:expectabo te: scilicet in Cumano. ¶ Ego uelim tu uenias q̄primum:idest ualde cito:quod fiat tuo cōmodo:sicut intellexi placere:& idest simul Seruio:scilicet filio tuo:& idest simul:Posthumiæ scilicet uxori tuæ. Vale.

¶ Vehementer

Ehemēter. Cū pęesset Ser. Sul. Achaię post bellū pharsalicū: afflictis & cōcussis ptibus Pōpeianis: & Cęsare multa agente ꝑ libidine sua: grauiter multūq; angebať: qđ cū Ci. multoꝝ sermone ītellexisset: eū hac ep̃la consolādū duxit: affert igiť & enumerat multas cās cōsolatōis: īter quas pcipue enumerat rectā cōsciam & studia lřaꝝ: qbus ōndit eē acqescēdū. Postremo ōndit Seruiū eius filiū studiosum eē liberaliū artiū: seq; uehementer ab eo diligi. Sollicitū. anxiū: cōmotū. Cōibus. q̄ ad oēs ptinēt. Miseris. calamitatibus. Pręcipuo. nō uulgari: sed maximo. Deferūt. renūciant. Quod. s. te angi pcipuo dolore. Minime miror. qa scio quātū ames ipsam rēp. Meū. s. dolorē. Quodāmō. q̄si quodam speculo. Agnosco. recordor: qa qñ uidemus aliquem dolere ea re qua nos dolemus recognoscimus quodāmō dolorē nrm. & reducimus ī memoriā: & nobiscum dicimus: talis ē dolor meus. Prędituꝫ. ornatū. Prope. fere. Singulari. egregia: q̄si q̄ in te solo sit. Tuis bōis. tua sapia & honore: quē tibi pstat Cę. q & dignitatē curat: & tuas res integras eē uoluit. Alienis. m. q̄ aliis acciderūt. Laborare. cruciari. Me. enumerat Ci. ea ex qbus cōsolationē capit: ut ōndat ea posse etiā esse cōsolationi ipsi Seruio. Nemini cōcedo. a nemine uincor: nemine sum inferior. Traxerit. acceperit. Maiorē. quam ego. Pernitie. calamitate: excidio. Cōsilioꝝ. q̄ semp spectauerūt ad cōcordiā & utilitatē reipu. Multo añ. q̄ mouerenť bella ciuilia. Tēpestatē futurā. i. cladē belli ciuilis, quā cōparauit tēpestati. Virgi. Quāta p idęos sęuis effusa micenis. Tēpestas ierit cāpos &c. Tanq̄ ex aliqua specula. trāslatio sūpta uel a rusticis uel a nautis: q ex aliquo loco eminenti solēt puidere uentos & tēpestatē futurā. Specula nō significat simplř fenestrā: ut uulgus imperitior usurpat: sed dř qlibet locus unde longe speculari possumus siue sit mons: siue turris: siue qd aliud eminens. Vir. in bu. Specula de montis in altū deferar. Idē in. ii. ęnei. Specula Mścenus ab alta dat signū. Cui. in heroidib⁹. In speculis ois abidos erat &c. Mea sponte. ꝑ me ipsum solū: cōsilio meo. Monēte. cōsulente. Denunciante. apte signāte ipsam cladē futurā. Multo magis. s. quā mea spōte. Etsi. pbauo qua monēte Sulpitio puiderit tēpestatem: & est sensus: licet. n. abfuerim maximā partē tpis: quo gessisti cōsulatū: tñ semp cognoui q̄ esset snia tua de hoc pnitioso & calamitoso bello: qđ & pdixisti: & caueri posse demonstrasti.

MT. C. Seruio Sulpitio. S. D.

Ehementer te esse sollicitū: & in cōibus miseriis pcipuo quodam dolore angi: multi ad nos quotidie deferūt. Qđ quāquā minime miror: & mecū quodāmō agnosco: doleo tamen te sapiā pditū ppe singulari: nō tuis bōis delectari potius: q̄ alienis malis laborare. me qdē & si nemini cōcedo: q maiorē ex pnitie & peste reip. molestiā traxerit: tñ multa iā ꝯsolanť: maxie consciētia cōsilioꝝ meoꝝ. Multo. n. añ tanq̄ ex aliqua specula pspexi tēpestatē futurā: neq; id solū mea spōte: sed multo ēt magis monēte & denūciāte te. Et si. n. absui magnā pcē ꝯsulatus tui: tñ abñs cognoscebā q ēēt tua i hoc pestifero bello cauēdo & pdicēdo snia: & ipse affui primis tpibus tui cōsulatus: cum accuratissime monuisti senatū collectis oib⁹ bellis ciuilib⁹: ut & illa timerēt q̄ meminissēt: & scirēt. cū supiores nllo tali exēplo ātea ī rep. cognito tā crudeles fuissēt: qcūq; postea rēp. oppssisset armis, mlto ītolerabiliorē futuꝝ.

Absui. quo tpe erā in cilicia. Magnā parte tui cōsulatus. i. magnā pcē tpis tui consulatus: dicimus aūt absui magnā pcē: & magna pte. Cōsulatus quia eo tpe Sulpitius gerebat cōsulatū: quo Cicero pfectus ē in puinciā. Cognoscebā. uel opione quā de tua prudētia habebā: uel relatione multoꝝ. Cauendo. uitando. Primis tē. consulatus: qa in principio cōsulatus tui erā Romę. Accuratissime diligentissime. Collectis. cōnumeratis: añ oculos audientiū positis. Bellis ciuilibus. supiore tpe gestis. Quę meminissent. q̄ tenerēt memoria accidisse supioribus. Et scirent. ordo est: cū collectis bellis ciuilibus monuisti: ut illa timerent quę meminissent: & ut scirent: cū superiores fuissent tā crudeles in repu. nullo exēplo: postea futurum intollerabiliorem quicūq; oppressisset rempu. armis. Intollerabiliorem. crudeliorem.

Ehementer &c. Cum pręesset Seruius Sulpitius Achaię post bellum pharsalicum: grauiter angebať multa per Cęsarem imperiose geri in urbe: quod cum Cicero ex multis intellexisset: eum hac epistola cōsolať: adducens multas cās cōsolatorias: inter quas pręcipue adducit rectā scientiam & studia literarum: quibus ostendit acquiescendum esse. Postremo scribit Seruium Sulpitii filium studiosum liberalium artium: ipsumq; a se: & se ab eo uehementer diligi. Ordo est. Multi deferunt ad nos quotidie. i. denunciāt nobis: te esse sollicitū uehementer: & angi. i. angustiari & premi: quodam dolore pcipuo: idest singulari & pręter cęterorum dolores magno: in miseris communibus. Quod quāquam miror minime: & agnosco: idest in dolore tuo: quodammodo meum scilicet dolorem: quia ęqualis & de cōsimili causa est: doleo tamen te prędítum sapientia: prope: idest quasi: singulari: idest tam magna tibi soli contingat: nō delectari potius tuis bonis: scilicet animi: hoc est uirtutibus & scientiis: quā laborare: idest angi: malis: idest uitiis: alienis: ut Cęsaris tyrannide. Q uidē: idest certe: & si: idest quāquam: nemini cōcedo: qui idest ut is traxerit maiorem molestiam: idest cruciatum animi: ex pernicie: idest erūna: & peste: idest calamitate reip. tamen multa consolantur iā me: & maxime conscientia consiliorum meoꝝ: hoc est quia mihi conscius sum nihil me cōsuluisse Pompeio aut alteri: ob qđ hęc mala subsecuta sint. Enim pro quia: ego prospexi tanq̄ ex aliqua specula. i. loco alto ad speculandum apto: multo ante. s. quam ueniret: tempestatem futuram. Neq; sup. feci id. i. perspexi tempestatem futurā: solum idest solūmodo: mea sponte. i. propria natura & instigatione seu: ut dicunt: meo solius instinctu: sed etiam multo magis: te monente & denunciante. i. significante futurum: quasi ex certo augurio: ut pullarii denunciare solebant. Enim. i. qa & si. i. quāquam: absui. s. urbe: magnam partem. i. durante magna parte (Vnde manifeste patet Ciceronem tempus cōtinuū in actō libenter ponere) cōsulatus tui. i. tpis: quo consul eras: tñ & . i. partim: absens. i. cum abessem: cognoscebam: quę. i. qualis snia tua esset in cauendo. i. fugiendo: & prędicendo: idest denunciando: hoc bello pestifero. s. Cęsaris & Pompeii: quo respu. periit: & . i. partim: affui primis tpibus cōsulatus tui: cū. i. quādo: monuisti accuratissime. i. cum sūma cura & diligentia senatum. i. přes cōscriptos: omnibus bellis ciuilibus collectis. i. simul cōmemoratis: in oratiōe & admōitione tua: monuisti dicit: ut. s. patres conscripti: & . i. simul: timerent illa. i. similia eoꝝ: quę meminissent. i. memoria tenerēt tam trāsacta: & scirent: quicūq; postea. i. temporibus futuris: oppressisset armis rempu. futurum intolerabiliorē multo. s. quam superiores: cum superiores. s. oppressores reipu. ut Sylla & Marius: fuissent tam crudeles: nullo tali exēplo cognito in repu. i. licet nullum haberēt: cuius crudelitatem imitarētur: eo q primi libertatis oppressores erant: & ita magis debebant uereri uiolare tam atrociter rempu. q̄ qui aliorum exempla sectarentur.

VBB.
Sollicitus
Deferte
Prędi tus
Singularis
Pernities
Specula
Absui magnā partem
Absui magna parte
Accuratissime
ASC.

VBE. ¶NAM ꝙ.ratio superioris propositionis: est autem sententiæ exornatio. ¶ Exemplo.imitatione. ¶ Iure.sine reprehẽsione. **Adeo** ¶ Adeo mul.ualde multa:quia nemo repente fuit turpissimus. ¶ Afferunt.de suo aliquid etiã ex se nouũ addũt quod ex imitatione nullius habent. ¶ Quare.conclusio huius consolationis:quam ex conscientia consiliorum esse uult. ¶ Occidisse.periisse. ¶ Sua stul.ignorantia:quia nõ cognouerũt q̃ recte eis cõsuleres. ¶ Salui.incolumes. ¶ Tua prud. quæ eos monebat:quomodo possent periculum uitare:si modo parere uoluissent. ¶ Dices.ponit obiectionẽ quã posset facere Seruius. ¶ Quid.e.ce obiectio. ¶ Ista res.ꝙ qui non sunt secuti consilium meum sua stultitia perierint:quia malum alterius nihil faciat ad cõsolationẽ nostram. ¶ Vix consolabilis. qui uix ullam possit recipere consolationem. ¶ Et desperatio re. quia quæ amissa aliquando recuperari posse sperantur tollerabiliora sunt: quã ea de qb⁹ nulla spes ẽ. ¶ Sed te.hucusq; fuit obiectio:nũc ponit responsionem. **Ipse** ¶ Ipse.hoc pronomen habet maximam uim:quasi dicat cuius iudicio nullum potest eẽ præstantius. ¶ Quasi. tanq̃. ¶ Aliquid lumen. nam uirtutes ipsæ & uiri excellentes luminibus comparantur.i.tanq̃ aliquam splendidam faciem & lucem. **Sanctitas** ¶ Sanctitatem.integritatem:fortitudinem. ¶ Extinctis.mortuis:& perseuerauit in translatiõe:dixerat enim lumẽ. ¶ Cæteris.s.luminibus: & intelligit p̃stantissimos uiros:qui in bello ciuili perierũt. ¶ Hæc.supradicta omnia & conscientia consiliorum tuorum:& iudicium: qđ Cæsar & cæteri ciues de te habent. ¶ Magna. efficacia. ¶ Leuandas. minuẽdas. ¶ Quod autem.consolatus est Cicero Seruium de communibus miseriis:nunc uero consolatur eum de absentia eius a patria: quã molestissime ferebat. ¶ Eodem tẽ. idest cum abes a tuis: ipso eodem tempore abes etiã a multis & magnis molestiis:quas necesse esset te hẽre:si Romæ eẽs. ¶ Quas mo.a quibus abes. ¶ Nisi ue.nisi timerem: ne si scriberem tu absens ea cognosceres:quæ quia non uides existimo tibi magnæ esse fœlicitati:& esse in meliori conditione:quã nos simus qui ea uidemus:ergo uult significare Cicero:nolo hæc ad te scribere:ne meis literis cogaris cognoscere ea quæ prodest tibi nõ uidere. **Hactenus** ¶ Hactenus.hucusq;:& est sensus:hucusq; existimo me adhibuisse omnem consolationem:ut tanq̃ amicissimus te certiorem facerem de rebus omnibus:quæ possent tibi molestias & dolores auferre. **Adhibitus** ¶ Adhibitam. adiunctã appositã. ¶ Certior fieres.admonereris: instituereris. **Quoad** ¶ Recte.iure amicitiæ. Quoad.quatenus:inquantum uelut. ¶ Reliqua solatia.præterea de quibus factus es a me certior. ¶ In te ipso.non in alio:quia nõ sunt externa bona:sed animi & tua. ¶ Neq; ignota mihi. quia noui uirtutes & doctrinã tuã. ¶ Neq; minima.i.neq; paruæ efficaciæ ad consolandum. ¶ Et ut.est quasi correctio:quia dixerat neq; minima: ne putarentur etiam **Multo** mediocria.subdit multo maxima. Et notãdum multo tam superlatiuo q̃ comparatiuo iungi. ¶ Vt ego sentio.ut ego iudico:ut est mea sententia. ¶ Quæ.s.q̃ in te ipso sunt maxima. ¶ Ego ipse.ne uideatur alieno testimonio hæc dicere: dixit ego met. ¶ Expiens.pbans:cognoscens re ipa. ¶ Quotidie.qa Ser.assidue ad Ciceronẽ aliquid scribebat: & multo eũ **Probo** præmonebat. ¶ Probo.laudo:sic mihi placet. ¶ Salutem.conseruationem uitæ & fortunarum mearũ. ¶ Teneo memoria.recordor. ¶ Studiosum.cupidum:amatorem. ¶ Omniũ doctrinarũ.oium disciplinarũ liberaliũ. ¶ A sapientissimis. a phis:a qbus traduntur p̃cepta bñ uiuẽdi. Hora.in epl'is. Inter cũcta leges:& pcũctabere doctos. Qua rõne queas traducere leniter æuũ:&c.& paulo post. Quid minuat curas:quid te tibi reddat amicũ. ¶ Bene.laudabiliter & honeste.

Nam quod exemplo fit id etiã iure fieri putãt. Sed aliquid atq; adeo multa addunt: & afferunt de suo. Quare meminisse debes eos qui auctoritatem: & cõsilium tuum non sint secuti:sua stultitia occidisse:cũ tua prudentia salui esse potuissent. Dices: quid me ista res consolatur in tantis tenebris: & quasi perpetuis reipu. Est omnino uix consolabilis dolor: tãta est omnium rerum amissio:& desperatio recuperandi. Sed tamen & Cæsar ipse ita de te iudicat: & omnes ciues sic existimant:quasi lumen aliquod extinctis cæteris elucere sanctitatem: prudentiã & dignitatem tuam. Hæc tibi ad laudãdas molestias magna esse debent. Quod autem a tuis abes: ideo leuius ferendum est:quod eodem tempore a multis: & magnis molestiis abes:quas ad te omnes prescriberem: nisi uererer ne ea cognosceres absens: quæ qa non uides:mihi uideris meliore esse cõditiõe: q̃ nos qui uidemus. Hactenus existimo nostram consolatiõem recte adhibitam esse:quoad certior ab homine amicissimo fieres de his rebus:quibus leuari possent molestiæ tuæ. Reliqua sunt ĩ te ipso:neq; mihi ignota:neq; minima solatia:& ut eqdẽ sentio multo maxima:quæ ego ipse experiens sic probo:ut ea mihi salutem afferre uideantur. Te autem ab initio ætatis memoria teneo summe omnium doctrinarũ studiosum fuisse:oĩaq; quæ a sapientissimis ad bene uiuẽdum tradita eẽnt:sũmo studio curaq; didicisse:

ASC. ¶NAM sup.fere oẽs hoies:putãt id qđ fit exẽplo.i.ad exẽplũ:fieri ẽt iure sed ipi addũt:& afferũt aliqd atq; adeo.i.adeo usq;:ꝙ multa addũt de suo.i.pprio igenio atq; more. ¶ Quare tu debes meminisse eos:q nõ sunt secuti auctẽ & cõsiliũ tuũ:occidisse.i.piisse stultitia sua:cũ potuissent eẽ salui:prudẽtia tua.i.p prudẽtiã tuã. ¶ Dices.i.rñdebis. Quid.i.i quo: ista res cõsolaĩ me ĩ tãtis & q̃si ppetuis tenebris.i.obscuratiõib⁹ & oppssiõib⁹ reipublicę: Rñdet Ci. ¶ Dolor de amissione reip.ẽ oĩno uix cõsolabilis.i.cõsolatiõe mitigabilis.tãta ẽ amissio oĩum rerũ:& despatio recupãdi sup.earũ aut eas: sed tñ.i.nihilominus: &.i.tñ:Cæsar ipse.s.caput oium malorũ:iudicat ita de te:& oẽs ciues existimãt sic sctĩtatẽ.i. corruptionẽ uitæ:& prudẽtiã:& dignitatẽ tuã elucere.i.mãifeste lucere:tanq̃ aliqđ lumen.s.magnũ:cæteris.s.luminib⁹:aut talib⁹ uiris:extinctis. ¶ Hæc.s.q̃ de te credunt:debẽt eẽ tibi magna.i.magni momẽti:ad molestias.s.ai tui:leuãdas.i.mitigandas & minuẽdas. ¶ Quđ aũt abes a tuis:erat.n.i achaia:sup.id ferẽdũ.i.patiẽdũ & tolerãdũ ẽ leuiꝰ.i.facilius:iõ ꝙ abes eodẽ tpe:a multis & magnis molestiis:q̃s.s.molestias:ego pscriberẽ ad te oẽs:nisi uererer ne .i.ut tu absens cognosceres ea.s.mala urbis:q̃ qa nõ uides:uideris mihi eẽ meliore cõditiõe.i.statu uitę:q̃ nos q uidemus sup.ea. ¶ Ego existĩo nr̃am cõsolationẽ eẽ adhibitã.s.tibi:recte.i.decẽter:hacten⁹.i.ad hũc finẽ:quoad.i.q̃len⁹ aut q̃tinus:fieres certior.i.sciẽtior: ab hoie amicissimo:de iis rebus qbus molestiæ tuæ possent leuari.i.minui. ¶ Reliqua solatia sunt ĩ te ipso nec minima: nec ignota mihi:& qdẽ.i.certe:ut ego sentio:multo.i.lõge maxima:q̃.s.solatia:ipse.i.ego:experiẽs quotidie pbo.i. cõprobo sic:ut ea.i.cõsimilia uideanĩ afferre mihi salutẽ. ¶ Añ.i.sed:ut rẽ de qua loquor apiam:ego teneo memoria:te fuisse ab initio ætatis:hoc est ab ineũte ætate studiosum sũme.i.sũmopere:oĩum doctrinarũ.s.liberaliũ:& didicisse summo studio & cura scilicet summa omnia quæ essent tradita a sapientissimis ad uiuendum bene:quæ.s.tradita a sapiẽtissimis.

¶ Quæ quidem

¶ QVÆ quidem.s.tradita a sapientissimis uiris. ¶ Vel optimis.i.etiam secundissimis. ¶ Vsui.utilitati:quãto ergo magis possunt esse utilitati rebus aduersis. ¶ His temporibus.q.d.miserrimis & turbulentissimis. ¶ Nihil aliud.praeter illa praecepta. ¶ Acquiescamus.recreemur:deponamus curas & sollicitudines:quantum autem prosit ad deponẽdas curas studium philosophiae:ostendit Ci.in Tusculanis quaestionibus:& in procemio libri secundi officiorum. ¶ Nihil faciam. cum dicat se audere hortari Seruium:latenter tamen eum hortatur:ut se ad philosophiam conferat:est autem occupatio: quia maxime dicit ꝙ negat se dicturum. ¶ Insolenter.arroganter:audacter:nam insolens audacem significat & arrogãtem & superbum:ut Ci.pro.M.Marcello. Et uictoria quae natura sui insolens est: significat etiam insuetum & insolitum. Ci.pro Deiotaro. Moneor etiam insolentia loci. Solu. Insolens uera audiendi. Teren. Quid tu athenas insolens.

VBE. Vsus Acquiescere Insolenter Insolẽa

quae quidem uel optimis rebus & usui & delectationi esse possent. His uero temporibus habemus aliud nihil in quo acquiescamus. Nihil faciam insolẽter: neq; te tali uel scientia uel natura praeditum hortabor: ut ad eas te referas artes: quibus a primis temporibus aetatis studium tuum dedisti. Tantum dicã quod te spero approbaturum me postea ꝙ illi arti: cui studebam nil esse loci: neq; in curia: neq; in foro uiderem omnem meam curam atq; operam ad philosophiam contulisse. Tuae scientiae excellẽti ac singulari non multum plus ꝙ nostrae relictum est loci. Quare non equidem te moneo: sed mihi ita persuasi: te quoq; in iisdem uersari rebus: quae etiam si minus prodessent: animum tamen a sollicitudine abducerent. Seruius quidem tuus in omnibus ingenuis artibus in primisq; hac: in qua me ego scripsi acquiescere: ita uersatur ut excellat. A me uero ita diligitur: ut tibi uni concedam: praeterea nemini: mihique ab eo gratia refert: in quo ille mihi existimat: quod facile appareat: quod me colat & obseruet: tibi quoq; in eo se facere gratissimum. Vale.

¶ Tali. tam excellenti. ¶ Scientia. doctrina. ¶ Vel na. subaudi tali.i.tam bona: & duo dixit naturam & sciẽtiam. Quibus homines maxime docentur: quid in uita deceat: ut ipse in.i.officiorum ostendit. ¶ Referas te. recipias te: redeas. Studium. animi curam. ¶ Tãtum.q.d.unum solum dicam. ¶ Approbaturum confirmaturum: a me dictum esse uere. ¶ Illi ar. dicendi. ¶ Cui studebam cui dabam operã. ¶ Nihil loci. nihil precii: nihil aestimationis esse: neq; admitti. ¶ In curia. quantum ad genus deliberatiuũ. ¶ Neq; in foro. quantum ad iudiciale genus: qua in curia deliberabatur a senatu: quid reipu. maxime conduceret: in foro uero augebantur causae iudiciales: quae ideo & forenses dicuntur. ¶ Curam. animi intẽtionem. ¶ Operam. laborem. ¶ Tuae scientiae.i.cognitiõi legum: quã saepe Ci. scientiam appellat: erat autem Seruius Sulpitius iuriscõsultus optimus. ¶ Singulari. egregie. ¶ Nõ multo plus loci est relictum. idest non multo plus sunt in precio quã ars mea oratoria: quia quod Caesari placebat: pro legibus erat. ¶ Quare. concludit huiuscemodi latentem exhortationem. ¶ Non moneo te. qui es me sapientior: utitur frequenter occupatione: & ut uitet arrogantiam: & ne aegre ferat Seruius si aperte admoneatur. ¶ Ita persuasi mihi. ita induxi in animum. ¶ Te quoq;. sicut me. ¶ Versari. exerceri. ¶ Quae. res. ¶ Si minus prodessent. si etiam nullam afferrent utilitatem. ¶ Abducerent. Amouerent: quanto ergo magis debes uersari: cum & prosint & animum a sollicitudine abducere possint. ¶ Seruius. ultima pars epistolae. in qua commendat studium Seruii eius filii: & eius amorem erga se. ¶ Seruius. filius tuus. ¶ Ingenuis. liberalibus: quae ingenuos: idest liberos homines decent. ¶ In hac. scilicet philosophia morali. Acquiescere. recreari: deponere curas. ¶ Ita uersatur. ita exercetur: ita incumbit. ¶ Vt excellat. ut maxime emineat inter aequales. ¶ Tibi uni concedã. te uno sim inferior: a te solo uincar in eo amando. ¶ Praeterea. idest praeter te. ¶ Nemini. s. cõcedam. & est sensus. ita eũ amo: ut post te qui es eius pater: nemo alius magis eum amet ꝙ ego. ¶ Refertur gratia: idest refert mihi uicem: quia sicut ille a me amatur: ita ego ab illo amor. sic enim refertur gratia amoris: cum ab his redamamur quos amamus. ¶ In quo. in qua re. s. referendo mihi gratiam. ¶ Ille existimat. sensus est: in referenda mihi gratia amoris ille existimat se facere ẽt tibi rem gratissimam: quod facile appareat: & cognoscatur ꝙ colat me. ¶ Tibi quoq;. sicut. ¶ Gratissimum. quia scit me a te amari: existimat se tibi gratissimum facere: si & ipse amet. ¶ Facile. dare. ¶ Apparet. intelligatur. ¶ Obseruet. reuereatur: est autem ordo: in quo ille existimat se facere gratissimum quod facile appareat: cum me colat & obseruet. ¶ In eo. scilicet ꝙ appareat ꝙ me colat.

Approbare Versari Abducere Acquiescere

¶ QVIDEM.i.certe: possent esse uel: idest etiam optimis: idest in laetissimis rebus: & idest simul: usui: idest utilitati: & idest simul: delectationi.i.uoluptati: uero pro sed. nos nihil habemus aliud in quo acquiescamus: idest cõtenti simus: his temporibus.s.malis. ¶ Ego nihil faciam insolenter: idest supra modum & superbe: neq; hortabor te praeditum tali uel scientia: scilicet acquisita: uel natura: idest naturali prudentia: ut referas te ad eas artes: quibus dedisti: idest addixisti: studium tuum a primis temporibus aetatis: scilicet tuae. ¶ Ego dicam tantum: idest tantummodo: sup. id quod spero te approbaturum: uidelicet me contulisse omnem curam meam atq; operam ad philosophiam: postquam uiderem nihil loci esse: neq; in curia: idest in senatu. neq; in foro: scilicet iudiciali: illi arti: scilicet oratoriae: aut benedicẽdi: cui studueram. Solebãt autẽ orationes in tribus locis fieri: in senatu ad patres cõscriptos: in iudicio ad iudices: & in conciõe ad quirites: unde orantes sup. compellant aut patres conscriptos: aut iudices: aut quirites: idest populum Romanum. ¶ Non multo plus loci: idest expetitionis & usus: relictum est scientiae tuae: scilicet legali: excellenti ac singulari: quã nostrae: scilicet oratoriae & causidicae. ¶ Quare equidem: idest ego quidem: non moneo te: sed persuasi ita mihi: idest indicio ita mihi uisum esse: te quoq; uersari: idest utile eẽ etiam tu uerseris in iisdem rebus: scilicet philosophicis: quae: scilicet res: etiam si prodessent minus: idest non satis: tamen abducerent animum a sollicitudine. ¶ Quidem: idest certe: quasi dicat quicquid tu facturus sis. ¶ Seruius tuus. s. filius: uersatur in omnibus artibus ingenuis: idest ingenuo dignis: hoc est liberalibus: & in primis in hac supple arte: hoc est in philosophia. in qua scripsi: idest paulo ante: me acquiescere: scilicet contentum esse & quietem animi inuenire. ¶ Vero pro sed: ipse diligitur sic a me: concedam: idest locũ dem tibi uni: idest soli ut praeterea: idest praeter te: nemini. hoc est ut plus tamen diligatur a te: sed a nemine altero: & gratia refertur mihi ab eo: idest quantum amoris a me accipit tantum refert. & ita non minus me diligit quã diligatur a me. ¶ In quo. s. facto: hoc est in gratia referenda & in mutuo amore mihi praestando: ille existimat sup. id: quod facile apparet: idest euidens satis est se in eo ꝙ colat & obseruet me: facere quoq;: idest etiam tibi gratissimum. Vale.

ASC.

VBE. Ccipio. Cum Serui. Sulpitius achaiæ pfectus: sæpius ad Ci. lr̃as eodẽ exẽplo scripsisset: itellexisset Ci. id admiratu: se excusauerat duplici de cã id fecisse. Primũ pp negligentiã & improbitatẽ eo℞: q eũ eplãs accipiant se rendas sæpenumero nõ reddant. Se igit̃ scripsisse multas eodẽ exẽplo: ut saltẽ aliquæ reddent. Deinde id fecisse inopia dicẽdi & pouptate orõnis: qa nesciret eplãs eiusdẽ fere argumẽti uariis modis scribere: sicut põt facere Ci. quẽ dicebat posse idẽ uario mõ dicere: qa hr̃et copiã magnã & diuitias orõnis. Itaq; Ci. ei rñdẽs dicit se accipere primã cãm excusatiõis de improbitate eo℞: q nõ reddãt lr̃as. altera uero minime q pp inopiã orõnis eodem argumẽto sæpe scribat: cũ ẽt ipe cedat eius scripto℞ subtilitati & elegãtiæ. Deinde qa scripserat quo consilio & qua rõne motus achaicũ negociũ suscepisset. Rñdet C. eũ bñ sensisse: nec rẽ alr̃ accidisse q̃ ipe putasset. s. q nõ esset libẽter in achaia: dicit hoc nõ eẽ pp molestiã puinciæ: sed qm̃ res ita pturbatæ sunt & cõfusę & pstratę ciuilib⁹ bellis: ut nullus locus eẽt amœnissimus cuiq̃ gratus eẽ possit aut iucũdus. Postea uero exponit qua humanitate & liberalitate. C. Cæ. senatui rogãti. M. Marcellum restituerit: dicitq; qũo se egerit ergo Cæ. p hac restõne. Postremo laudat plurimũ & pbitatem & doctrinã Serui eius filii. ⁋ Accipio. acceptã habeo: & approbo. ⁋ Eodẽ exẽplo. eadẽ forma: eisdẽ uerbis. ⁋ Ex ea pte. qa excusatiõnẽ in duas ptes diuiserat: ut diximꝰ in argumẽto. ⁋ Quatenus. iquãtũ: alias uero significat qñ. ⁋ Negligentia. incuria: cũ nõ curant reddere. iprobitate. pfidia: cũ nolunt reddere: qa sint improbi. ⁋ Fieri. accidere. ⁋ Illã ptẽ. secundã: quã notauimus in argumento. ⁋ Paupertate. inopia: q nõ sis copiosus in dicẽdo. ⁋ Sic. n. scribis. usus. n. fuerat Ser. hoc uocabulo: paupertate: qd̃ magis ẽ translatũ q̃ pprĩũ: & iõ nõ uideret Ci. abuti eo uocabulo: attribuit id Seruio. ⁋ Nec no. qa uideo te hr̃e copiã orõnis. ⁋ Nec p. nec approbo: nec affirmo. ⁋ Per io. serio hoc dixerat Ser. Ci. hr̃e diuitias orõnis: sed ipse ut arrogãtiã uitet: dicit se accipe dcm̃ ioco nõ serio. ⁋ Diuitias. copiã: translatiue: sicut ẽt paupertatem posuit: sunt. n. hæc cõtraria diuitiæ & paupertas. ⁋ Admodũ io. cũ nõ possit negare oĩno qd̃ est manifestum: attenuat: ut uitet arrogãtiã: & assentet̃ aliquãtulũ Seruio. ⁋ Nõ admodũ. nõ ualde: εἰρωνεύεσθαι simulare: ironice loq. ⁋ Non ẽ necesse. qa me nosti. ⁋ Idẽ ego ipse. ⁋ Nec εἰρωνευόμενος: nec simulãs: sed uere & sincere loquẽs. ⁋ Cedo subtilitati. sum inferior subtilitate tuo℞ scripto℞. ⁋ Atq; elegãtiæ. ornatui: subtilitatẽ aũt dixit quãtum ad inuẽtionẽ spectat: elegãtiã ad elocutionẽ. ⁋ Cõsiliũ. alia ps eplæ. ⁋ Cõsiliũ. rõ: cogitatio. ⁋ Te usum nõ re. i. te usum ut nõ recusares. ⁋ Negociũ achaicũ. puinciã achaicã: quã Cæ. tibi obtulit. ⁋ Semp. anteq̃ scriberes aliqd. ⁋ Tuis lr̃is. qbꝰ reddis rõnẽ: qre ñ recusaueris. ⁋ Dignissimæ tua auctoritate. i. tales q̃les deceat auferri a uiro eius auctoritatis: & prudentiæ: cuius es & haberis. ⁋ Quod. ad aliam ptem eplæ. ⁋ Cecidisse. uenisse. ⁋ Atq;. i. q̃. ⁋ Opinatus sis. cũ scripsisti id negocium: scripserat. n. Ser. cũ est pfectus in puinciã se nunq̃ opinatũ fore: ut sibi molestũ eẽt cõmorari in achaia: nũc uero esse sibi molestũ: qa in ea inuitus moraẽ: ad quod rñdet Ci. q si ẽt esset Romæ: nõ minus inuitus eẽt: q pp miseriã ipm q̃sq; inuitus est ubicunq; sit. ⁋ Assentior. sũ tuæ sniæ. ⁋ Sed qa. sed qa oĩa ita sunt pculsa & pstrata fœdissimo bello: ut is locus uideaẽ cuiq; miserrimus ubi ipse sit: iõ pœnitet te suscepisse negociũ achaicũ: & nos qui sumꝰ Romæ: uidemur tibi eẽ beati. ⁋ Perculsa. cõcussa: a pcello pculsũ. ⁋ Prostrata. uiolenter deiecta. ⁋ Fœdissimo. crudelissimo: ut Salu. Fœdi oculi. ⁋ Iacent. in cõtẽptu sunt. ⁋ Is locus. ẽt optimus & amœnissimus. ⁋ Videatur. non autẽ reuera sit: quia infœlicitas rerum facit nobis ingratum esse quẽlibet locum. ⁋ Propterea. ideo propter hanc causam: quia oĩa iacent. ⁋ Tui cõ. quod susceperis achaicum negocium: est aũt ordo: sed qa tãta est perturbatio & confusio oĩum rerum: & quia oĩa ita iacent perculsa & prostrata fœdissimo bello: ut cuiq; uideatur esse miserrimus is locus: ubi ipse sit: propterea pœnitet te consilii tui.

Quatenus | Negligẽtia | Improbitas | Cõsiliũ | Atq; | Perculsus | Prostrata | Fedissimus | Iacent

M.T.C. Seruio Sulpitio. S.D.

Accipio excusationẽ tuam: iq̃ usus es: cur sæpius ad me literas uno exemplo dedisses. Sed accipio ex ea pte: q̃tenus aut negligẽtia aut iprobitate eo℞ q eplãs accipiãt: fieri scribis ne ad nos pferant̃: illã ptẽ excusationis: q̃ te scribis orõnis paupertate: sic. n. appellas: iisdẽ uerbis eplãs sæpiꝰ mittere: nec nosco nec probo. Et ego ipe quẽ tu p iocũ (sic. n. accipio) diuitias orõnis hr̃e dicis: me nõ esse uerbo℞ admodũ iopẽ agnosco εἰρωνεύεσθαι. n. nõ necesse est: sed tñ idẽ nec hoc εἰρωνευόμενος facile cedo tuo℞ scripto℞ subtilitati atq; elegãtiæ: cõsiliũ tuũ: quo te usum scribis: hoc achaicũ negociũ nõ recusauisse: cũ semp pbassem: tñ multo magis pbaui lectis tuis pximis lr̃is. Oẽs. n. cãæ q̃s cõmẽoras iustissimæ sũt: tuaq; & auctoritate & prudẽtia dignissimæ. Q d̃ aliter cecidisse rẽ existimas atq; opiatꝰ sis: id tibi nullo mõ assentior. Sed qa tanta pturbatio & cõfusio ẽ re℞: ita pculsa & pstrata fœdissimo bello iacent oĩa: ut is cuiq; locus ubi ipse sit: ut sibi quisq; miserrimus esse uideatur: ppterea & tui cõsilii pœnitet te: & nos qui domi sumus tibi beati uidemur.

ASC. Ccipio excusationẽ. Purgauerat se Seruius Sulpitius: q multas eiusdẽ exẽpli lr̃as misisset: qa dubitaret an porres eẽnt platæ: & q inopia sermõis alterius exẽpli scribere negret: quaꝝ excusationũ priore Cicero accipit nõ posteriorẽ: laudat deinde cõsiliũ Serui quo achaicũ negociũ nõ recusauerat: hortaturq; eũ tacite Cæsaris clemẽtiæ cõfidere: & filiũ rursus laudat. ⁋ Ordo est. accipio. i. approbo excusationẽ tuã: qua usus es cur dedisses ad me sæpius lr̃as eodẽ exẽplo: eadẽ forma uerbo℞: sed accipio. i. approbo eã ex ea pte: quatenus scribis fieri aut negligẽtia aut iprobitate eo℞ q eplãs accipiant. s. pferendãs: ne pferant̃ ad nos. ⁋ Ego nec nosco. i. dephendo in scriptis tuis: nec pbo illã ptẽ excusatiõis: quã tu scribis te mittere sæpius eplãs isdẽ uerbis: paupertate. i. iopia: sic. n. appellas: orõnis. i. rõnis dicẽdi. ⁋ Et ego ipse quẽ tu dicis p iocũ: ego. n. accipio. i. itelligo sic. s. te id dicere: hr̃e diuitias orõnis: agnosco me nõ eẽ admodũ. i. ualde: inopẽ uerbo℞. n. i. qa: nõ est necesse. εἰρωνεύεσθαι. i. ironice ac dissimulãter loq: sed tñ idẽ. s. ego: nec εἰρωνευόμενος. i. irõice loquẽs: sed uere: & ex aĩo: h. s. qd̃ dicã: cedo facile. i. fateor me succũbere: subtilitati & elegãtię tuo℞ scripto℞. q. d. sincere loqns: nec te iopẽ s̃mõis nec ditiorẽ q̃ ego sim æstimo. ⁋ Cũ ego semp approbassem: hoc cõsiliũ tuũ quo usum. i. cũ sis eo usus: scribis te nõ recusauisse hoc negociũ achaicũ. i. qd̃ publice geris i achaia: tñ pbaui multo magis pximis lr̃is tuis lectis. ⁋ Oẽs. n. cãæ q̃s cõmemoras sunt iustissimę & dignissimę tua auctẽ & prudẽtia. i. q̃ a te tali uiro approbarent̃: aut q̃ te tã prudẽtẽ & magnũ uiꝝ ad hoc adducerẽt. ⁋ Q d̃ existimas rem cecidisse alr̃ atq;. i. q̃ sis opinatus: ego nullo mõ assentior. i. astipulor & cõcedo tibi id: sed qa tãta pturbatio & cõfusio re℞ est: oĩa iacent ita perculsa & pstrata fœdissimo: qa ciuili & inter affines: bello: ut is locus uideretur cuiq; miserrimus ubi ipse sit: propterea. i. & ideo: &. i. simul: pœnitet te consilii tui: &. i. simul: nos qui sumus domi uidemur tibi beati.

CAT contra

CAT contra.uicissim:& q̄ dicitur econuerso. Nobis.qui sumus Romæ. Non ua.non carens. Prænobis com/paratione & respectu nostrũ. Hoc ipso.hac ipsa re:si etiam nulla alia esset. Quid doleas.i.pp q̄d doleas.i.cãm tuo/rum dolorum. Audes.quia non habes qui te apud Cæ.accusent:aut qui moleste ferãt. Tuto.sine periculo. Nec id.s.q̄ non audemus scribere. Vitio.culpa.s.fit. Victoris.Cæ. Quo.Cæ. Moderatius.hũanius. Insolens. superba & arrogans:ut supradiximus. Vno te uicimus.una re sumus te beatiores. Salute.restõne: exultaueral.n. quia fuerat aduersarius Cæ.in cõsulatu suo:neq; postea poterat æquo aio ferre oppressionem reip.Tandem deprecã/ VBE. Prænobis Tuto

At contra nobis:non tu quidem uacuus molestiis: sed prænobis beatus:atq; hoc ipso melior est tua q̄ nostra cõditio:quod tu quid doleas scribere audes, nos ne id quidem tuto possumus:nec id uictoris ui/tio quo nihil moderatius:sed ipsius uictoriæ quæ ci/uilibus bellis semp est insolens. Vno te uicimus:q̄d de Marcelli collegæ tui salute paulo añ q̄ tu cogno/uimus,etiã me hercule quod quemadmodum ea res ageretur uidimus.Nã sic fac existimes post has mi/serias.i.postq̄ armis disceptari cœptum est de iure pub.nihil esse actum aliud cum dignitate:nã & ipe Cæsar accusata acerbitate Marcelli(sic.n.appella/bat)laudataq; honorificẽtissime & æquitate tua & prudentia,repente præter spẽ dixit se senatui rogã/ti de Marcello:ne hominis quidem causa negaturũ. Fecerat autem hoc senatus:ut cum a Lucio Pisone mẽtio esset facta de Marcello:& cum Marcellus se ad pedes Cæsaris abiecisset,cũctus assurgeret sena/tus:& ad Cæsarẽ supplex accederet. Noli quærere: ita mihi pulcher hic dies uisus est,ut spẽm aliquam uiderer uidere:quasi reuiuiscẽtis reipubli.Itaq; cum omnes ante me rogati gratias Cæsari egissent præ/ter Volcatium.Is enim si eo loco eẽt:negauit se fa/cturum fuisse.Ego rogatus mutaui meum consiliũ.

te senatu &.C.Mar.eius fratre Cæsar liberaliter con/cessit ut in patriã rediret:sed cũ ille nollet etiam literis Ci.ut infra uidebimus & suorum uehemẽter rogatus: differretq; reditum suum:a Magio Chilone familiari suo pugione interemptus est.Collegæ.fuerat enim cõ/sul una cum Ser.Sul. Vidimus.quia interfuimus: cum a Cæsare impetratus est eius reditus in patriam. Cum dignitate.cum honore. Aliud q̄ restitutio/nem Marcelli. Disceptari armis de iure pu.idest cõ/tendisse armis:cuius causa esset iustior.Luca.Iusq; da/tum sceleri canimus.i.ius armis ciuilibus quæsitum. Accusata acerbitate.i.cum dixisset Marcellum fuis/se nimis acerbum erga se:& esse æquum uirum & pru/dentem. Acerbitate.asperitate & pertinacia. Sic enim dicit Cæsarem formaliter usum esse hoc uerbo acerbitate:quia Marcellus aduersabatur ei:dicebatq; se non posse ferre eius tyrãnidem. Prudentia.quia putasti esse cedendum tpibus:& cum tu uidisti te non posse ei resistere:non putasti aduersandum. Repen/ Repête te.subito. Roganti.ut Marcellus restitueret. Præ/ter spem.quia cum dixisset uerba supradicta:omnes credebant eum nunq̄ esse indulturũ Marcello. De Marcello propter Marcellum. Ne hominis quidẽ cã .i.nõ solũ nõ negaturũ cã senat⁹ rogãtis:sed neq; ẽt cã ipsi⁹ Marcelli: a quo fuisset offensus.In quo oñdit ma/xia clæmentia Cęsaris:& sapiẽtia:q ni faceret gratã re/stõnẽ Marcello:dixit nõ solũ ɔcedere eã causa senat⁹ rogantis:sed ẽt causa ipsius Marcelli. Hois.i.Mar/celli. Fecerat.quia dixerat superius quẽadmodũ ea res agereť:uidimus:iõ nũc oñdit quẽadmodũ acta sit. Fecerat.cõstituerat hoc q̄d seqtur. Vt cũ mentio. sensus est.ita ordinauerat senatus:ut.L.Piso primo ita iniiceret mẽtionem apud Cæsarẽ de Marcello:&.C. Marcel.eius frater abiiceret se ad pedes Cæ.supplica/turus.Deinde totus senatus assurgeret:& ipse ẽt Cæ/sari supplicaret p Marcello. Facta mẽtio.iniecta uer/ba. A.L.Pisone.is in magnæ erat auctoritatis apud Cæsarẽ:quippe erat eius socer pater Calphurniæ uxoris Cæsa. Marcellus.L.Marcellus. Abiecisset.proiecisset:pstrasset. Ad pe.quod faciũt supplicãtes:& petentes misericor/diam.Ouidi.Et iacet ante pedes græcia mœsta tuos. Cũctus.uniuersus. Noli quærere.elegãs dicẽdi modus.q.d. Pulcher crede mihi. Pulcher.honestus:lætus. Videret uidere.q.d.lз respu.sit oppressa:tamẽ hoc egit Cæ.cũ tanta dignita/te:ut uideretur respu.quodãmodo reuiuiscere:& recuperare pristinam formam. Reuiuiscentis.traslatio est.Dixit enĩ in prima epistola huius quarti:occidenti reipu.i.pereunti.ergo nunc dixit reuiuiscentis.i.in uitam reuertentis:hoc est in Spês pristinum statum. Speciem:apparentiam. Rogati.quia:ut diximus in primo libro:rogabantur singulis natores sen/tentiam suã. Ante me.non in conspecto meo:sed anteq̄ ei rogatus essem. Is.Volcatius. Eo loco.in senatu. Fa/cturum.ut ageret gratias Cæ.dedignabatur enim hoc facere in tali loco. Consilium.propositum:deliberationem.

CAT.i.sed:sup.tu uideris nobis cõtra.i.ecõtrario:nõ q̄dẽ uacuus molestiis.i.oino sine molestiis.sed btũs p̃nobis.i. ASC. respectu nr̃i. Atq; tua cõditio.i.fortuna aut forma uiuẽdi:est melior q̄ nr̃a:hoc ipõ.i.pp hoc ipm:q̄ tu audes scribere q̄d doleas:nos ne q̄dẽ.i.nõ saltẽ possumus.id.s.scribere q̄d doleam⁹:tuto.i.sine piculo:nec id sup.accidit uitio uictoria .s.Cæ.quo nihil sup.est moderatius.i.temperantius utẽs uictoria:sed sup.uitio ipsius uictoriæ:quę est semp isolẽs.i.im/moderata & supba sup.in bellis ciuilib⁹:eo q̄ domi semp hẽt q uictor est occultos hostes reliquos. Nã uicim⁹ te.i.bea/titudinẽ tuã supauimus: uno.i.una re:q̄ cognouimus de salute Marcelli collegæ tui.s.in cõsulatu:cui Cæ.ignouit:pau/lo.i.modico añ q̄ tu.ẽt me hercle:q̄ uidimus quẽadmodũ ea res.i.recõciliatio Marcelli agebať. Nã existimes.i.cẽseas sic:nihil aliud actũ esse cũ dignitate:post has miserias.i. postq̄ cœptũ est disceptari armis de iurepub.i.imperii Roma/ni:uñ Lucanus.Iusq; datũ sceleri. Nã & ipse Cæsar:acerbitate.i.puna cõstantia Marcelli:ipse.n.Cæsar appellabat sup.cõstatiã Marcelli.sic i.acerbitatẽ:castigata.i reprehensa:& æqtate & prudẽtia tua:laudata honorificẽtissime:dixit re/pẽte p̃ter spem se ne q̄dẽ.i.nõ saltẽ cã hois.i.licet Marcellus nimis acerbus eẽt:se negaturũ senatui rogãti de Marcello.i. reductiõe Marcelli i urbẽ cũ bona uenia Cęsaris. Aũt.i.sed senatus fecerat hoc.i.q̄d dicet ut cum mentio fcã est de Marcello a Lucio Pisone:& cũ Marcellus.s.Lucius fr̃ Marci Marcelli abiecisset se ad pedes Cæsaris.s.Iulii:ipse.s.sena/tus:cõsurgeret cũctus.i.simul totus:& accederet supplex ad Cæsarẽ. Noli q̄rere sup.q̃ñ Cæsar senatũ ad se accedẽ/tẽ accepit:qa hic dies quo hæc ɔtigerũt:uisus ẽ mihi ita pulcher.ut uiderer.s.mihi:uidẽ aliq̄ spẽ;.i.repñtationẽ & effigiẽ: q̃si reuiuiscẽtis.i.iterũ uitã capiẽtis & renascẽtis reip. Itaq; cũ oẽs ro.s.sniam añ me.i.añq̄ ego:egisset gr̃as Cę.d̄ reuo/catiõe.M.Marcelli p̃ter Volcatiũ. Is.n.negauit se eẽ facturũ.i redituũ ad Cę.aut ei⁹ gr̃am si eẽt eo loco.s.quo Marcel/lus.i. i eo statu. Sũ q itelligãt i eũ locũ.i.i senatu:& negauit se facturũ:ui ageret gr̃as:sed turpiť errãt: q̃ño.n.rogari pote/rat sniam si nõ erat i seatu.Rogatũ ãt fuisse idicat p̃cedẽ p̃ter. Ego rogat⁹.s.sniam d̄ reditu Marcel.mutaui ɔsiliũ meũ.

Nam ſtatueram non me hercule inertia: ſed deſyderio priſtinæ dignitatis in perpetuum tacere. Fregit hoc meum conſilium: & Cæſaris magnitudo animi, & ſenatus officium. Itaq; plurib⁹ uerbis egi Cæſari gratias: neq; metuo etiã in cæteris rebus me honeſto ocio priuari: quod erat unum ſolatium in malis. Sed tamẽ quoniã effugi eius offenſionem: qui fortaſſe arbitraretur me hanc remp. non putare ſi perpetuo tacere modice hoc faciam: aut etiam ĩtra modum: ut & illius uoluntati & meis ſtudiis ſeruiam. Nam & ſi a prima ætate me omnis ars & doctrĩa liberalis: & maxĩe phĩa delectauit, tñ hoc ſtudiũ quotidie ĩgraueſcit, credo & ætatis maturitate ad prudẽtiã & his tpoꝝ uitiis, ut nl̃la res alia leuaſ aĩuʒ moleſtiis poſſit. A quo ſtudio te abduci negociis ĩtelligo ex tuis lr̃is, ſed tñ aliqd iã noctes te adiuuabunt.

VBE. ¶ NAM ſtatuerã. dicit quod eẽt ſuum cõſilium. ſ. nuſq̃ amplius habere orationẽ in publico ꝑ quoquam. ¶ Non inertia

Inertia ſcilicet ignauia: quia neſcirẽ: nam inertia cõtraria eſt induſtriæ: & ad animũ refertur: poteſt tamen etiam hic accipi pro ne

Deſyderium gligentia corporis: ut ſit. ¶ Non in. i. nõ quia pigeret me. ¶ Deſyderio pri. di. ſ. amiſſione priſtinæ & præteritæ dignitatis: dicitur enim deſyderium proprie de rebus aut amiſſis: aut quibus caremus. Ci. in Lęlio. Ego ſi Scipionis deſyderio me moueri negem &c̃. ergo dixit quia uideo me amiſiſſe priſtinam dignitatẽ. ¶ Tacere. nunq̃ amplius publice dicere. ¶ Fregit. uicit: mutauit. ¶ Et Cæ. duo dixit fregiſſe conſilium ſuum ne perpetuo taceret: magnitudinem animi Cęſaris: qui motus eſt ut parceret inimico: & ei in p̃riam redeundi poteſtatẽ daret. Deinde & officiũ ſenatus: quẽ ꝑ tali uiro ſupplicare: & gratias agere Cæ. nõ puduerat. ¶ Magnitudo animi. i. magnaminitas: q̃ maxime cernit in pcendo inimicis: ut ipſe li. i. offi. Nec uero audiendi ſunt: qui grauiter inimicis iraſcendũ putant: idq; magni ai & fortis uiri eſſe cẽſent. Nihil enim laudabilius: nihil magno & p̃claro uiro dignius placabilitate & clæmentia. ¶ Officium. humanitatis in agendis gratis: qa pro reſtitutione tãti uiri nõ putauit turpe agere gr̃as Cæ. ¶ Pluribus uer. uel multis uel pluribus q̃ alii: nã habuit orationẽ: quæ hodie etiã extat: q̃ pro. M. Marcello inſcribiſ: q̃ incipit Diuturni ſilentii. ¶ Priuari honeſto ocio. exiſtimabat enim honeſtũ ociũ non ire in ſenatu: neq; ꝑ quoq̃ aliqd dicere: quo uidebaſ ſe priuaſſe: quia nunc icœperat: & q ſemel incœpit aliqd agere: non uidet habere honeſtam cãm deſinendi. ¶ In cæte. quibus exigat ut idem faciam quod feci in reſtõne Marcelli. ¶ Q d. ſ. honeſtũ ociũ. i. tacere. ¶ Erat unum ſolatiũ. erat mihi ſolũ leuamen doloꝝ: nam & ipſa oratione Marcellina: dicit ſe uſum diuturno ſilentio: partim dolore: partim pudore. ¶ Sed tñ adducit rõnem quare adductus ſit ut priuaret ſe hoc ocio: ne oñderet uolũtatem Cæ. quæ exiſtimaret Ci. ſi perpetuo taceret hoc facere: quia exiſtimaret remp. Cæſare eam tenẽte nullam eſſe. Ne ergo Cæſar hanc opionẽ de ſe caperet: dicit ſe & dixiſſe pro. M. Marcello: & eſſe dicturũ interdum pro aliis: ſed non crebro. ¶ Effugi. uitaui. Offenſionẽ. ne offenderẽ uoluntatẽ Cæ. & ei diſplicerẽ. ¶ Non pu. hanc rempu. ſ. eſſe eo regnãte: ſed eſſe penitus pditã. ¶ Modice. ſeruato modo: non frequentiſſime. ¶ Hoc. ut ueniã ad exercitationẽ dicendi. ¶ Intra. m. i. ẽt minus q̃ Modice. q. d. rariſſime. ¶ Seruiã. obſequar: obtemperẽ: ſatiſfaciam. ¶ Et meis ſtu. q̃ ſi exercitatione quodãmodo exareſcerent & deficerent: qa cũ oia alia ſtudia: tum uero ſtudia eloquentiæ magnam exigũt ne exercitationẽ: ut ipſe i prio li. ad Herẽniũ: & in oratore dicit. ¶ Ars & doctrina: ars q̃ collectione præceptoꝝ cõſtat: ut grãmatica & rhetorica. Doctrina uero exẽplis & inſtõnibus pficiſ ut doctrina phĩæ & legũ: licet & iuriſcõſultus artẽ ap

Ars doctrina pellat largo mõ: q̃ſi uirtutẽ q̃dã: artes igiſ intellexit: grãmaticã: rhetoricã: geometriã: muſicã: arithmeticã: qbus oibus Ci. opam dedit: qa ut ipſe in orõne oſtendit: & Qui. affirmat: ſunt neceſſariæ oratori. ¶ Philoſophia. ſ. ethica ideſt moralis. ¶ Hoc ſtudiũ. eloquẽtiæ & agẽdi cauſas. ¶ Ingraueſcit. augeſ: fit grauis: & magis pfectũ. ¶ Credo. duas ſubdit rõnes q̃re hoc ſtudiũ quotidie magis ingraueſcat: & creſcat. Primũ: qa ætas eo ſit prudentior: quo ſit maturior. Deinde qa ĩ his

Ingraueſcit miſeris tpibus nullũ aliud hẽt ſolanũ & leuamen moleſtiaꝝ ſuaꝝ. ¶ Credo. ſubaudi igraueſcit magis quotidie. ¶ Maturitate. pfectiõe: aptitudine: tractũ a fructibus: qui eo ſunt pfectiores & meliores quo maturiores. Virg. æni. maturus Aceſtes. ¶ Ætatis. ſeniles. ¶ Ad prudentiã. ſicut. n. maturitas fructuũ eſt ad dulcedinẽ: ita ætatis maturitas ad prudẽtiã: q̃ eſt ſenectutis: ſicut teneritas adoleſcẽtiæ: q̃to aũt qſpiã prudẽtior eſt: tãto aptior eſt ſtudiis phĩæ: cuius ut ingt Ariſt. in primo ethi. Adoleſcẽs non eſt capax auditor: pptérea ꝙ non eſt multa exptus. ¶ Et his uitiis tpoꝝ. ſ. credo hoc ſtudiũ ingraueſcere. ¶ His uitiis. pp hæc uitia. ¶ Tpoꝝ. qbus nullus locus eſt relictus arti dicendi: neq; in foro: neq; in curia: nec amplius retinemus nr̃am priſtinã dignitatẽ. ¶ Vt. ſubaudi ita ingraueſcit. ¶ Vt nulla alia res. pter ſtudia lr̃aꝝ maxime phĩæ. ¶ Leuare. leuẽ facere. ¶ Moleſtiis. angoribus quos capio de oppſſiõe reipu. ¶ A quo ſtudio. ſ. phĩæ. ¶ Ab

Leuare duci. abſtrahi: remoueri. ¶ Negociis. occupatiõibus: quę ſunt tibi maxię in iſta puincia. ¶ Noctes. tpa nocturna: qbus

Iam reſarcies ſtudẽdo: quæ ſubtrahũtur tibi negociis diurnis: ita eni facere ſolẽt ſtudioſi ¶ Iã. mox: qa incipiũt eſſe lõgiores.

ASC. ¶ NAM ſtatueram tacere in ppetuũ. ſ. in ſenatu. i. nullã ſniam dicere. nõ me hercule. ſ. ita iudicante ac tractãte: ut uere dico ſup. id ſtatuerã: inertia. i. pp inertiã. i. carentiã artis & induſtriæ: ſed deſyderio dignitatis priſtinæ. i. prius habitæ. ¶ Et. i. ſimul magnitudo ai Cæſaris: &. i. ſimul offm̃ ſenatus q ita ꝑ Marcello interceſſit: fregit hoc cõſiliũ meũ de ppetuo ſilẽtio in ſenatu hñdo. ¶ Itaq; egi Cęſari gr̃as pluribus uerbis. ſ. q̃ cõſtituerã: aut pluribus. i. multis. ¶ Neq; ppea ꝙ ſemel ſniam dixi: metuo me priuari: ocio honeſto. i. uacatiõe negocio reip. decẽti ẽt in cæteris rebus: qđ. ſ. ociũ. erat unũ. i. ſolũ: ſolatiũ in malis. ¶ Sed tñ qm̃ effugi offenſionẽ eius. ſ. Cæſaris: q arbitrareſ fortaſſe me nõ putare. i. cẽſere: hãc q̃ nõc eſt: ſup eſſe remp. ſi tacerẽ ppetuo: ego faciã hoc modice. i. parce loquar in ſenatu: aut ẽt intra: alii legũt ifra aut citra. i. nõ uſq; ad modũ. i. iuſta mẽſurã: ſed ſicut dicimus extra modũ ꝑ ſupra modũ: ita intra modũ ꝑ infra modũ: ut ſeruiã. i. inſeruiã & cõſequar: &. i. ſimul: uolũtati eius: &. i. ſimul: ſtudiis meis. ¶ Nã & ſi. i. quãq̃: ois ars & doctrina liberalis & maxie phĩa. ſ. moralis: delectauit me a pria ætate: tñ hoc ſtudiũ. ſ. phĩę: ingraueſcit. i. ſit grauius & maioris auctoritatis quotidie: credo &. i. ſimul maturitate ætatis ad prudẽtiã: qa iuuenes auctore philoſopho ſunt phĩæ moralis inutiles auditores eo ꝙ mores pbati eis aĩo ſapiũt: & his uitiis. i. pp hęc uitia tpm̃: q̃ tãta ſunt ut nulla alia res: pter phĩam poſſit leuare animũ a moleſtiis. Cõſulto ĩ multis locis ab expoſitiõe Vbertini diſcedo. Is. n. ita exponit: hoc ſtudiũ eloquẽtiæ & agendi gr̃as. Sed errat. Nã iõ intra modũ dicit ſe dictuꝝ ſniam iã ut ſtudiis ſuis inſeruiat: nõ qdẽ eloquentiæ ſed phĩæ moralis. ¶ Quæ ſtudia licet illi in prima ætate iucũda fuerũt: tñ eoꝝ auctoritas & amor cum ætate creſcit: præſertim ea malina temporꝝ: qua nõ licebat in ſenatu & iudiciis eloquentiã exercere. ¶ A quo ſtudio. ſ. philoſophiæ: ego intelligo ex tuis literis: te abduci negociis. i. ꝑ negocia: ſed tñ noctes quę longiores tunc fiebant: adiuuabũt te iam: ideſt deinceps: aliquid: ideſt in aliquo. Non ergo de eloquentiæ: ſed philoſophiæ ſtudio locutus eſt: non enim eloquentia noctu exercetur.

¶ Seruius.

¶ SERuius. dicit q̃tũ colafa Seruio eius filio. ⸿ Vel potius correctio. ⸿ Noster. utriusq; nr̃m. tuus: ut supradiximus: natura: meus amore. ⸿ Omni ꝓbitate. oĩ bonitate. ⸿ Que. magis hic ponit̃ declaratiue: q̃ copulatiue: ut sit. ⸿ Que. hoc est. ⸿ Sũma uirtute. ꝑcipua & egregia añ oẽs æquales suos. ⸿ Delector. capio uoluptatẽ. ⸿ Tũ. maxie & ꝑcipue. ⸿ Is. Seruius tuus filius. ⸿ Mansione. cõmoratione: in ꝓuincia Achaia. ⸿ Et decessione. i. decessu: hoc est: an sis mãsurus: an decessurus. ⸿ Mecũ. quasi cũ patre: qđ est signũ maximæ beniuolẽtiæ. ⸿ Adhuc. hactenus: usq; ad hũc diẽ. ⸿ Velle. cupere: ut regamus nos sicut uolet. ⸿ Res. cõditiones rex. ⸿ Huiusmodi. tales. ⸿ Nihil possit delectare te. nihil possit tibi

VBE. Vel Tum Adhuc

Seruius tuus uel potius nr̃ sũma me ob seruãtia colit, cuius ego cũ oĩ ꝓbitate sũmaq; uirtute, tũ studiis doctrinaq; delector. Is mecũ sæpe de tua mãsiõe, aut decessione cõicat. Adhuc in hac sum sñia, nihil ut faciamus, nisi qđ maxie Cesar uelle uideat̃. Res sunt eiusmodi, ut si Romæ sis, te nihil ꝓter tuos delectat̃ posse. De reliqs nihil melius ipso est. Cæteri & cætera eiusmodi, ut si alterutrũ necesse sit, audire ea malis q̃ uidere. Hoc nostrũ cõsiliũ nobis minime iucũdũ est, qui te uidere cupimus, sed consulimus tibi. Vale.

afferre uoluptatẽ: & esse iucũdũ. ⸿ Præter tuos. exceptis tuis: q̃a de reliquis potius caperes molestiã q̃ uoluptatẽ. ⸿ De reliqs. quæ Romæ sunt. ⸿ Ipso. Cæsare: cui natura dedit singularẽ clemẽtiã. ⸿ Cæteri. qui sunt aqud Cæsarẽ. ⸿ Et cę. q̃ ab eis gerunt. ⸿ Huiusmodi. talis cõditionis. ⸿ Alteꝝ. uel audire uel uidere ⸿ Malis. poti⁹ uelis. ⸿ Quã ui. q̃a minor ẽ dolor: ut inferi⁹ dicet: i sensu auriũ q̃ i sensu oculoꝝ: hoc ẽ i audiẽdo q̃ uidẽdo. ⸿ Cõsiliũ. qđ dam⁹ tibi: ut malis audire q̃ uidere: hoc est: ut malis abesse: q̃ uenire Ro. ⸿ Minime est iu. minime est gratũ: q̃a do tibi i nitus: qui uellẽ te uidere. ⸿ Sed cõ. t. i. ꝓspicimus tibi: & utilitatẽ tuã quærimus: q̃ est ut absis: nõ ãt uoluptatẽ nr̃am: q̃ esset si Romã uenires: & te uidere possemus.

¶ SERuius tuus. s. filius: uel potius nr̃. s. cõis filius: tuus p naturã: meus p amorẽ paternũ: colit. i. ueneratur me: summa obseruãtia. ⸿ Cuius. s. Seruii tui ego delector: cũ. s. ita sit q̃ delector: oĩ ꝓbitate: & sũma uirtute: tũ sup. multo uerius est: q̃ delector studiis & doctrina: is. s. Seruius cõicat. i. cũ familiaritate loquit̃ mecũ sæpe de mãsione: aut decessione tua. s. in: aut de ꝓuincia. ⸿ Ego sum adhuc i hac sñia: ut nihil faciamus: nisi qđ Cæ. uideat̃ uelle maxime. ⸿ Res sunt eiusmodi. i. ita se habẽt: ut si sis Romæ: nihil possit delectare te pręter tuos: de reliqs. i. inter reliquos: q̃ nõ sunt tui: nihil est melius ipso Cæsare: cæteri. s. hoĩes: & cætera. s. negocia sup. sunt: eiusmodi. i. talia: ut si sit necesse alterutrũ. i. unũ duoꝝ: aut uidere: aut audire ea: tu malis. i. magis uelis audire ea: q̃ uidere. ⸿ Hoc cõsilium nostrũ. s. quo deterrimus te a uidendis quæ Romæ fiũt: est minime. i. oĩno nõ iucũdum nobis: q̃ cupimus uidere te: sed nos consulimus. i. ꝓspicimus: & utile consilium damus tibi. Vale.

ASC.

Seruius Sulpitius. M. T. C. S. D.

POstq̃ mihi renunciatũ est de obitu Tulliæ filiæ tuæ, sane q̃ pro eo ac debui grauiter, molesteq; tuli, communemq; eam calamitatem existimaui. Qui si istic affuissem, neque tibi,

POstq̃. Tulliola Ci. filia: q̃ primo nupserat Pisoni Crassipedi: deide Dolobellæ post mortẽ Pisonis: tãti fuit ingenii: & moꝝ suauitatis: & elegãtiæ: ut merito ita a pr̃e amaret: ut sæpe animulã suã appellaret: nunq̃ tãtis molestiis angeret: q̃n eas oẽs in sermone filiæ deponeret. Ea mortua iã rep. occupata: & oppssa a Cæ: cũ incõsolabiliter doleret Ci. Serui Sulp. eius amicissimus uir magno ingenio: & ꝓstãti doctrina: hac ep̃la elegãtissima eũ cõsolãdũ duxit: adductis & collectis undiq;: & rõnibus & exẽplis: q̃ possent oẽm dolorẽ nõ mõ lenire: uer ẽt fere penitus tollere: arguit. n. & a necessitate generali moriẽdi: & ab auctoritate: & dignitate: & sapiẽtia Ci. quẽ nõ decet lachrymis luctuiq; idulgere: deinde oñdit hũc obitũ eo tpe utiliter filiæ suæ cõtigisse: ut magis quodãmodo et gratulãdũ nũq̃ dolẽdũ. ⸿ Renunciatũ. i. nũciatũ: cõpositũ p simplici. ⸿ Obitu. morte: obire. n. qđ nũc simpliciter mori significat: apud antiquos cũ additione ponebat̃: ut obiit mortẽ. Virgil. Morte obita qualis fama est uolitare figuras: Iuue. sine additione posuit. Magnus ciuis obit: & formidatus Othoni: significat adire: uñ obire mortẽ est ire ad mortẽ. ⸿ Sane q̃ p eo. ordo est. sane tuli q̃ grauiter ac moleste p eo ac debui: uidetur aliquãtulũ durus ordo: est durior adaptatio uerborũ: sed quãuis hic fuerit doctissimus: non tñ habuit eam facilitatem quã Ci. ⸿ Quã gra. notandũ hic: q̃ iunctũ cum positiuo: qđ apud Cice. aut nusq̃: aut rarissime reperitur. ⸿ Ac de. qui exponũt sicut debui: nõ satis probant quod dicunt: cũ ac nõ iã significet: sed potius dicẽdũ est: ac debui. i. & debui. s. ferre grauiter & moleste: quia sum tibi amicissimus. ⸿ Cõmunẽ. nõ generalẽ oĩbus: ut quidã interꝑtant̃: sed & meã: & tuã: ut supra in ep̃la huius quarti libri: quicqđ comuni cõsilio statuerimus. Cõem aũt: quia amicorum oĩa sunt comunia. ⸿ Qui. s. ego. ⸿ Istic. Romæ.

VBE. Obeo Quam iũctũ cũ positiuo Ac

POstq̃. habuit Ci. Terentiã uxorẽ: ex ea liberos Tulliolã: & Ciceronẽ pcreasse: & illis parũ fœlix fuisse manifestũ est. Nam filius haud quamq̃ bonæ expectationis est habitus. Filiã uero Tulliolã: cũ propter suauitatẽ uel animi: uel ingenii: & moꝝ tpius eam tãtope amaret: q̃ & animulã: & corculũ: & aiæ suæ dimidiũ sæpe numero appellaret. Mors acerbissima eo tpe intercœpit: quo Cæsar in Hispania contra Põpeii filios bellum gerebat: cuius obitũ Ci. grauissime tulit: in eius cõsolationẽ multi scripsere: uel ipse Cæsar: q̃ ex Hispania ad cõsolandũ Ciceronẽ literas misit. Itẽ Brutus: & Ser. Sulpitius has ad eum literas dedit: cõsolationis plenas: & multo cõsilii. Primo quantũ ipse Sulpitius dolorẽ accepisset: ostẽdit. Inde seipsum ad consolationis genus accõmodat: in quo multas rationes adducit: & argumentatur a necessitate naturæ: cum omnino moriendũ sit oĩbus: & ab auctoritate: & sapientia Ciceronis: quẽ ita in luctu esse turpissimum uidebat̃. & quædam adhuc exempla cõmemorat: q̃bus non aliquorum morte dolendũ esse demonstrat. ⸿ Renũciatũ. significatũ: multa a re composita contrariã a simplici significatione accipiunt: ut tego retego: quod est apio. Figo refigo: quod fixũ erat euello. Claudo recludo. Signo resigno. Vello reuello. Alia uero cõplura nõ sunt huiusmodi: ut est repeto: remaneo: reuello: rescisco: qđ ꝓprie est aliqđ: postq̃ gestũ scio: qđ nesciebã. & renũcio aliqđ postq̃ factũ est: alicui significo uel dico: qđ nesciebat. ⸿ De obitu. morte. obire. n. mori significat: etiã sine adiuncto. Sed solemus interdũ addere mortẽ uel mortis diẽ: ut obiit mortẽ: obiit mortis diẽ: & obire diẽ suum. Quin etiam dicimus obire alias res: ut obire romam: hoc est ire ad Romã. Ennius. Ob Romam noctu legiones ducere cœpit. Obire legationẽ: fungi offĩo legatiõis. Et ob in compositione non modo significat ad: sed circum: ut obsidere urbem: alias propter: ut obsides: quasi obsides appellati: qui ob fidem præstandam dantur: & obitus non modo mortem significat: sed occasum signorum. Virgl. Nec frustra signorum obitus speculamur: & ortus. Et obitus p aditu legimus. ⸿ Sane q̃. hoc est multum: & ualde aduerbia: ut oppido: q̃q̃ positiuo iũguntur: ut sane q̃ grauiter & moleste tuli. Et Cecilius ad Ci

PHI. Renuncio Retego Refigo Rescisco Obire Ob Obitus Sane q̃

Oppido q̃ ceronẽ:sane q̃ literis Caesaris sumus cõmoti.⸿ Et Brutus ad eundẽ. Sane q̃ gauisus sim. Liuius. Oppido q̃ paruia erãt. In his sensus est. Postq̃ intellexi filiã tuam esse mortuã:ualde grauiter:& moleste tuli. Cõmunẽ. quia amicus:nã amicorũ omnia debent esse comunia. Ci. in Laelio. Aduersa quo pacto ferre possemus:nisi essent:qui grauius ac nos ferrent

Cõis Calamitas proprie dictum inter duos:a cõ. & munus: quasi munus duorum:his uerbis beniuolentiam colegit.⸿ Calamitatem. p omni detrimento:& infoelicitate calamitas dici potest:sed proprie rustici calamitatem grandinem dicunt : ꝙ καλαμη hoc est stipulam:& calamum:ac segetem comminuat.⸿ Affuissem. praesens fuissem.

affuisse ASC. POstquã &c. Audita morte Tulliae filiae Ciceronis cõsolatur eum Seruius Sulpitius:cuius est haec cõsolatoria epistola usq; adeo Ciceronianis in stilo similis:ut q̃d Valla ait:sublato noie uix internoscas.⸿ Ordo est. Postquam renunciatum est mihi de obitu Tulliae filiae tuae:ego tuli sup. esũ. saneq̃. i. per q̃ grauiter & moleste: p eo ac. i. ꝙ debui & existimaui. i. indicaui eam. s. amissionẽ liberoꝝ sup. esse cõem calamitatem oium parentum:⸿ Qui scilicet ego:si affuissem istic:idest Romae:aut ubi tu es.

defuissem, coramque meum dolorem tibi declarassem. Et si genus hoc consolationis minimum atque durum est, propterea quia per quos ea fieri debent propinquos, ac familiaris, ipsi pari molestia afficiuntur, neque sine lachrymis multis id conari queunt, ut magis ipsi uideantur aliorum consolatione indigere, q̃ aliis posse suum officium praestare, tamen quae in praesentia in mentem uenerunt, decreui breui ad te scribere. Non quod ea te fugere existimem, sed forsan quod dolore impeditus minus ea perspicias. Quid est, ꝙ tantopere te commoueat tuus dolor intestinus? Cogita quemadmodum adhuc fortuna nobiscum egerit, ea nobis erepta esse, quae hominibus non minus,

VBE. ☙ DEfuissem. consolãdo.⸿ Corã. apud te:in cõspectu tuo.⸿ Meum dolorem. ut itelligeres te a me amari:& tu aequius ferres tuum:nam:ut inquit Cic. in Laelio de amicitia. Aduersa quo pacto ferre possemus:nisi essent: qui grauius ac nos ferrẽt.⸿ Hoc genus. quo ego utor.⸿ Durum:difficile.⸿ Ipsi:idest propinqui & familiares.⸿ Ea. quae ad consolationem pertinet.⸿ Pari. aequali et:quem consolaturi sunt.⸿ Id. s. consolari.⸿ Conari. tentare:efficere.⸿ Vt subauditur ita ut.⸿ Suum officium. consolandi:quod ideo dixit officium:quia ad amicos pertinet.⸿ Tamen. q̃uis durũ sit hoc genus consolationis:quia pari molestia afficior.⸿ Venerunt in mentem:quae recordatione & cogitatione complexus sum.⸿ Breui:idest paucis uerbis:& captat docilitatem:idest audiendi attẽtionem.⸿ Non quo. non quia.⸿ Ea fugere. i. ea a te ignorari.⸿ Minus perspi. minus nũc ea consideres q̃ ego.⸿ Quid q̃. sidicat nihil. & est interrogatio.⸿ Commoueat. cõmouere & perturbare debeat.⸿ Dolor intestinus. dolor interior animi:qa est etiam dolor exterior:ut est dolor capitis:& caeterorum mẽbroꝝ:interdum ex percussione aliqua.⸿ Cogita:uult arguere saepius hoc incommodũ esse aequo aio ferendum:cum necesse fuerit ferre. q̃ multo maiora fuerunt:quae quidem enumerat.⸿ Quẽadmodum. q̃ male & acerbe.⸿ Egerit nobiscum. nos tractauerit.⸿ Esse. scilicet cognita.

Corã

Conari

PHI. ☙ DEfuissem. in te cõsolãdo.⸿ Genus. more suo pro qualitate:dicit enim genus hoc consolationis:quod affertur a me tibi est quod minimũ: & acerbum:eo ꝙ:qui sunt familiares & propinqui:per quos ea consolatio fieri deberet:ipsi aeq; dolent ac tu ipse.⸿ Propterea. quia:ordo est. Propterea:quia ipsi. s. familiares:& propinqui:per quos propinquos:& familiares:ea consolatio fieri deberet. Quod ast iungi uidebatur ipsi:& sic dicere ipsi propinqui. ac familiares:iunxit relatiuo:quod est per quos:& ornatius inquit:per quos ea fieri debet propinquos ac familiares:est. n. haec rectior:atq; ornatior in relatiuis locutio:qua multi sunt usi poetae:& oratores:uel in primis Cice. Sic enim habet de officiis primo. Quae autem officiorum praecepta traduntur:ea quãq̃ pertinent ad finem bonoꝝ:& sic intelligendum non figurate apud Terentium. Quas credis esse has:non sunt uerae nuptiae:& populo quas fecisset fabulas. Eodem modo Virgilius:Vrbem quã statuo uestra est.⸿ Id conari. consolationem afferre.⸿ Lachrymis. Gellius aspirationem addendam censet. Sed graeci καρια dicunt.⸿ Vt intellige ita ut.⸿ Suum officium. consolandi munus.⸿ In praesentia. dicitur & in praesentiarum & tam praeteriti sunt temporis:q̃ futuri. Fabius. Quia pauci aderant. non putauit in praesentia differendum. Lucius Annaeus. Sed si calumniator aderit differendum in praesentia erit.⸿ In mentem mihi uenerunt. quae cogitaui. Non minus elegãter diceremus:si aut occurrere:aut succurrere:aut subire in eadem significatione uteremur.⸿ Decerni breui. paucis uerbis huiusmodi desinentias fuge. inconcinnam enim orationem efficiũt. Hoc loco attentum facit.⸿ Te fugere. multis id modis uenuste dici potest. Te latere:nescire:ignorare:dam te esse:ignarum esse te:fallere:non te capere:te praeterire:& a sensu contrario:non minus uenuste dicimus.⸿ Perspicias. mediteris.⸿ Quid est. consolationis initium:& narratio earum rerum:quae ad consolationem pertinent.⸿ Intestinus adeo magnus ꝙ intus in praecordiis fixus esse uideatur: qui dolor est ai interior:quomodo sit etiam exterior corporis.⸿ Cogita. argumẽtũ a communi:& maiori iactura:quorũ comparatione haec quae minora sunt:aequiore etiam aio ferenda sunt.⸿ Quemadmodũ. q̃ pessime.⸿ Fortunã. hanc dicit Crispus in omni re dominari. Verum Cicero dixit. Virtuti fortuna ipsa cedit:quod a Xenophõte accepisse uidet. Inquit enim.

In psñtiã Impraesentiarum

Et alibi Crispus. Fortuna cum moribus immutatur:est enim haec inconstans:fragilis:perfida:lubrica:nec quos illustrat ppetuo fouet:nec quos deserit perpetuo premit.⸿ Egerit. sese habuerit:nos tractauerit.

ASC. ☙ NEq; defuissem tibi:idest ubi affuissem auxilio:& consolationi:& declarassem tibi coram:idest in praesentia:meum dolorem.⸿ Et si:idest quãq̃:genus hoc consolationis est minimum:atque acerbum:quia de grauissima iactura:ppterea quia ipsi per quos ea. s. genera:aut officia consolationis debent fieri:utpote:per propinquos ac familiares. Respõdet eleganter praecedẽti:nam in cõmuni loquella diceretur propinqui ac familiares:afficiuntur pari:idest aequali molestia:neq; possunt conari id:idest consolari propinquũ in morte liberorum sine multis lachrymis:ut ipsi uideantur magis indigere consolatione aliorum: q̃ praestare aliis officium suum:scilicet consolandi sibi charos:tamen ego decreui perscribere ad te breui:scilicet epistola:aut oratione:ea quę uenerunt supple mihi in mentem. in praesentia:idest modo nota:ꝙ alii legunt quo:sed minus placet:idest quia existimem supple ea:quae uenerunt mihi in mentem:fugere:idest latere te:sed ꝙ impeditus dolore perspicias ea forte minus:idest non satis:aut minus:idest non perspicias ea. aut minus supple:quam ego.⸿ Quid est quod:idest propter quod:dolor intestinus:idest intra uiscera tua inhaerens:commoueat:idest conturbet & afficiat tantopere:idest tam uehementer te.⸿ Cogita quemadmodum fortuna egerit adhuc nobiscum:uidelicet:ea erepta esse nobis:quae debent esse chara hominibus non minus,

⸿ Quã liberi

VBE. ¶ QVAM liberi. quos tu tantopere luges: nam liberorum appellatione: etiam una filia intelligitur: ut infra uidebim⁹: & Teren. Cui tu liberos committas tuos. ¶ Patriam. scilicet ereptam nobis: qa occupata est a tyrãno. ¶ Honestatem. rationem honeste uiuendi: quia nemini licet dicere: quod sentit. ¶ Dignitatem. auctoritatem: & locum: quem quisq; habeat ꝑ conditione sua. ¶ Honores. administrationes magistratuũ: qui honores dicuntur: ut consulatus & prætura: quæ ꝓprie honor dicitur: unde eius honorarium: idest ius prætoris. Ouidi. primo Fastorum. Verbaq; honoratus libera prætor habet. Reliqui tamen magistratus: etiam largo modo honores dicitur: ut paulo infra honores ordinatim petituri essent.

Liberi

Dignitas

Honores

quam liberi chara esse debent, patriam, honestatem, dignitatem, honores omnis, hoc uno incommodo addito, quid ad dolorem adiungi potuit, aut qui non in illis rebus exercitatus animus callere iam debet, atque omnia minoris æstimare. An illius uicem, credo doles? Quotiens in eam cogitationem necesse est & tu ueneris, & nos sæpe incidimus, hisce temporibus non pessime cũ iis esse actum qbus sine dolore licitũ est mortẽ cũ uita cõmutare.

Luc. Ille semel raptos nunq̃ dimittet honores. ¶ Hoc uno. hoc solo de obitu filiæ tuæ. ¶ Quid adiungi potuit. quid potuit addi ad dolorem: quem ex supradictis rebus capiebamus: quasi dicat nihil: quia tantus erat dolor ex amissione prædictarum rerum: ut addito hoc incommodo filiæ tuæ: nihil tamen potuerit addi ad illum tantum dolorem: quia nihil est fere in comparatione illius. ¶ Aut qui. alia ratio; quia ab assuetis non est tanta passio: dicit ergo animus illis incõmodis ex doloribus de amissione patriæ: honorum: & dignitatis nonne iam debet fecisse callum: & ita induruisse: ut iam non sentiat hunc nouum dolorem. ¶ Exercitatus. assuetus: uersatus. ¶ In illis re. incommodis reip. & amissionibus prædictarũ. ¶ Qui. cõmodo: aut cur. Horati. Qui fit Mecœnas: ut nemo: q̃ sibi sorte. Seu ratio dederit: seu fors obiecerit illa Contentus uiuat: qui enim accipitur ꝑ quomodo aut cur. ¶ Non debet callere. idest iam fecisse callum & assuetudinẽ: & est translatio. Est enim callus durities carnis: q̃ fit propter assiduitatẽ laboris. ¶ Omnia. quæ accidunt aduersa. ¶ Minoris æsti. idest minoris facere q̃ si nunquam expertus esset mala. ¶ An illius. incipit confutare singula: quæ Cice. obiicere posset. ¶ Vicem. sortem. fortunam mortis. ¶ Quotiens. quasi dicat sæpissime. Est autem sensus cum interrogatione: quam sæpe o Cicero necesse fuit: ut tu deueneris: & ego inciderim in eam cogitationẽ: quod fœliciter euenit his: qui potuerunt his temporibus mori sine dolore. ¶ Veneris. sponte. ¶ Et nos incidimus: idest casu deuenimus: cum non curaremus id cogitare. ¶ Non esse actum pessime cum iis: idest non male: eleganter enim dicimus. Bene est actum mecum: pro eo quod est mihi bene euenit. ¶ Quibus licitum: idest: qui potuerunt mortem cum uita commutare: idest mori. ¶ Sine dolore. s. amissæ patriæ & dignitatis &c.

Qui

Callus

Bñ est actum mecum

PHI. ¶ Liberi. pro quibus tu tantopere lamentaris. Pro uno etiam filio uel filia numero multitudinis liberos appellamus: ut arma: nuptiæ. Sed animaduerte: ꝙ unos: binos: ternosue liberos non dicimus: sed duos: tres: quatuor: ut duos habeo liberos: unum ex concubina: alterum ex uxore: & intellige filium. ¶ Patriam. Articulus est. Sed in huiusmodi exornationibus adhibendis seruandum est: ne nimis crebre collocẽtur. Inquit enim ipse ad Herennium. Exornationes: si raro disponentur: distinctam sicuti coloribus: si crebro collocantur: obliquam reddunt orationem. Hæc autem: quæ ipse commemorat: uel in primis patria: non minus nobis chara: q̃ liberi esse debent. ¶ Patriam. a Cæsare occupatam. ¶ Honestatẽ. bene & honeste uiuendi rationem. ¶ Et libertatem. libere loquendi. ¶ Dignitatem. auctoritatẽ in senatu. ¶ Honores. magistratus: qui proprie honores appellantur. Luca. Ille semel raptos nunq̃ deponit honores. ¶ Qui. quomodo: ut Terenti. Qui uocare. ¶ Hoc uno incõmodo: scilicet morte filiæ. ¶ Quid ad dolorem adiungi potuit. quem ex honoribus amissis capiebam: quasi dicat nihil. cum his dolor comparatione nihil fit. ¶ In illis rebus erepta patria: & cęteris. ¶ Exercitatus. assuetus: exercitus uero fatigatus. Virgilius. Nate iliacis exercita fatis. ¶ Callere. quasi callũ iam fecisse: & ita induruisse: ut nullũ dolorem nouũ sentire posset. Sane dictum μεταφορικῶς: a callo pedum: uel manuum ex nimia exercitatione perueniente: inde callere etiam dicimus quid optime nosse. ¶ An illius. confutatio in ea: quę Cicero potuisset obiicere. ¶ Vicem. locum. & sortem: q̃ est mortalis: & tu fortasse uelles non uiuere propter ista mala reipu. ¶ Cogitationem scilicet fœliciter his euenisse: qui potuerunt sine dolore ex hac uita decedere his miseris temporibus. ¶ Veneris. ex te ipso. ¶ Incidimus. casu ducti: cum nobis id cogitare curę non esset. ¶ Hisce. cõmicum est: quo etiam oratores: & poetæ utuntur. Consueuerunt antiqui cõibus articularib⁹ per omnes casus addere: ut hicce: huiusce: hæccce: hocce. Nunc uero his additur casibus: qui exeũt in. s. ut huiusce: hisce: hosce: hasce. Et animaduerte unum: ꝙ etiam nominatiuum pluralem hisce antiqui soliti sunt dicere: quod in Eunucho legimus. ut hisce hoc munere arbitrantur suam Thaidẽ esse. ¶ Nõ pessime actum. optime uenisse: modus loquendi elegãtissimus: ut bene est actum cum Philethico: idest bene Philethico euenit. ¶ Sine dolore. qui non uiderunt perditam rempublicam. ¶ Licitum est. potuerunt. ¶ Mortem cum uita cõmutare. mori: quod multis dicitur modis: ut obire diem suum. Sulpitius. Nunciatum est Marcellum diẽ suum obiisse: & oppetere. Virgilius. Cõtigit oppetere. Addimus & mortem. Cicero de diuinatione: æquius esse censuit se maturam oppetere mortem: q̃. P. Africani filiam. Migrare de uita. Sine apposito migrare pro mori non dicimus. Cic. anteq̃ ex hac uita migro: conspicio in meo regno: in his tectis Publium Cornelium Scipionem: alias excedere: discedere: & decedere dicimus e uita. Cicero: Antonius in ipsa cura: & meditatione adeundi sui muneris excessit e uita. Idem ad Curionẽ. Si ei cõtigisset: ut te ante uideret: quam a uita discederet. Et in Catone maiore. Idem fieri de statione: & præsidio uitæ decedere. Alias defunctum uita: quasi perfunctum uiuendi munere. Virgilius. Defunctaq; corpora uita. Alibi. Neque ad hæc crudelibus occubat umbris. Et nunc cassum lumine lugent.

PHI. Liberi Arma Nuptiæ

Honores

Exercitatus

Exercitus

Callere

Hisce

Mori quot modis dicimus

ASC. ¶ QVAm liberi: utpote: patriam: honestatem: scilicet uitę. dignitatem: scilicet personę: honores omnis ab aliis impendi solitos: hoc uno incommodo: scilicet de morte filię: quod respectu superiorum paruum censet: addito quid potuit adiungi. idest addi ad dolorem: quasi dicat parum aut nihil: quia tantus esse debuit: ut nõ admittat accessionẽ: ut qui: idest qa animus exercitatus in illis rebus: scilicet malis & multis ac diuturnis: non debet iam callere: idest obdurescere & callũ contrahere: quasi dicat nullus non debet: & ita omnis debet: atq; debet æstimare: idest appretiari: omnia minoris sup. quã illa. ¶ An credo: quod per ironiam inserit: doles: idest dolenter fers: tu uicem: idest sortem: illius. s. filię tuę defunctę? ¶ Quotiens necesse est: quasi dicat frequentissime supple: ut tu ueneris scilicet ordinate propter obiecta tibi pręsentia: & nos incidimus. scilicet casu: quando aduersa urbis afferuntur. aut occurrunt nobis sæpe: in eam cogitationem: idest ut cogitemus non pessime: immo bene actum esse hisce: idest huiusmodi tam malis temporibus: cum iis: quibus licitũ est commutare mortẽ cum uita: idest accipiendo mortem dare uitam: sine dolore scilicet alio: utpote amissę: patrię: honoris: dignitatis: & cætera.

Quid autem fuit, quod illá, hoc tpe ad uidendú magnopere inuitare posset? quæ res? quæ spes? quod ai solatium? ut cum aliquo adolescente primario coniunctam ætatem ágere? Licitum est tibi credo? pro tua dignitate ex hac iuuẽtute generum diligere, cui⁹ fidei liberos tuos, & te tuto committere posses. An ut ea liberos ex se se pareret, quos cum florentes uideret lætaretur, qui rem a parente traditam per se tenere possent, honores ordinatim in repu. petituri essent, in amicorũ negociis liberalitate sua uti, Quid horum fuit? quod non priusq̃ datum est ademptum sit? At uero malũ est liberos amittere, nisi hoc peius sit? hæc sufferre & ppeti, Quæ res mihi non mediocrem consolationẽ attulit. Volo tibi cõmemorare, si forte eadẽ res tibi dolorem minuere possit. Ex Asia rediens cum ab ægina megaram uersus nauigarem cœpi regiones circumcirca pspicere, post me erat

VBE. ¶ QVID autem. occurrit alteri obiectioni: ostẽditq; nihil fuisse his temporibus: quare ualde debuisset obtare uitam: &
Inuitaf cõmemorat fere: quæ solẽt hoies ad uitæ cupiditatẽ inuitare. ¶ Quid fuit. q. d. nihil. ¶ Inuitare. allicere: hortari. ¶ Quę res. præsentis tẽporis. ¶ Quę spes. futuri. ¶ Q̃d solatiũ. q̃ recreatio animi in multis malis. ¶ Vt cũ aliquo. quia dixit nihil esse: quod posset eam inuitare ad uidendũ. percurrit oia: q̃ potuissent inuitare: & ondit partim ei cõtigisse: partim talia esse: ut non optãda quidẽ fuerint. ¶ Ageret ætatẽ. uiueret toto tẽpore uitę suę sine diuortio. ¶ Licitũ est tibi. respõdet supradictę obiectioni: & ut multi uolũt ondit eã non debuisse optare uitã pp hoc: qa in tota iuuẽtute Romana: quæ erat ualde corrupta non potuisset eligi maritus Tulliæ: sicut exigebat dignitas ipsius Ci. dicit ergo. Licitũ esse
Diligef tibi: cũ interrogatione. i. potuisti. ¶ Diligere: optare: excerpere. q. d. nõ. ¶ Ex hac iuuẽtute. q. d. tam mala & corrupta: placet tamen melius: & affirmatiue dicat: potuisti credo eligere ex iuuẽtute Romana generũ te dignum: ut si hoc debuerit ipsam inuitare ad uita: ostẽdat ei non defuisse: qa infra dicet: adolescentibus primariis nuptam fuisse: & sic sensu dicendũ. ¶ Libe. tu. tuam filiã: ut supra diximus. ¶ An. subaudi hoc poterat eam inuitare ad uidendũ. ¶ Florẽ. pspera fortuna uictes. ¶ Lęta. qa nulla re magis lętant parentes: q̃ fœlicitate filiorũ. Virg. Latonæ tacitũ portentant gaudia pectus. ¶ Rem patrimoniũ. ¶ Honores magistra
Ordinatim tus. ¶ Ordinatim. gradatim: qs primo petũtur minores: deide maiores. ¶ Libe. defendẽdo amicus: & ad iuuãdo rep. ex qb⁹ duab⁹ reb⁹ maximã gloriã cõparabãt adolescẽtes Romani: ut docet Ci. in offi. ¶ Quid horũ. q. d. nihil: & ita ostendit ea non fuisse optanda.
Ademptus ¶ Adeptũ. sublatũ. ereptũ nobis. ¶ Priusq̃ datum sit. hoc est impossibile: ut aliquid nobis adimat priusq̃ detur: sed philosophice locutus est. Harum. n. rerũ tã breuis est usus: ut uideanẽ nobis eripi priusq̃ dari. ¶ At uero alia obiectio: q̃ malũ sit admittere filios. ¶ Nisi. q. d. cõcederem: nisi etiã esset peius pati: q̃ nunc fiunt in urbe q̃ si patimur quare nõ debemus pati amissione filiorũ.
Suffero ¶ Sufferre: & perpeti. plus semp significãt pati & ppeti: q̃ sufferre: hoc. n. molestiã solũ corporis: alia uero etiã
Patior ai signat. Hora. in epistolis. Rure meo possum: qd̃ uis pferre patiq;. ¶ Quæ res. ordo est: uolo tibi cõmemorare: quę res
Perpetior attulit mihi consolationem: &c. ¶ Cõmemorare. exponere. ¶ Eadem res. quæ mihi attulit consolationem. ¶ Ego. ostẽdit Seruius omnia subiecta esse morti: & exitio necessitate naturæ uel casu.

PHI. ¶ QVID: q agere aiam est mori. Cęlius ad Ci. Hortensius qñ has literas scripsit: aiam agebat. Martia. Attale neqd agas: agas aiam: Item pire: interire: extinctũ ee: expirare: aiam effũdere: uitã cũ sanguine fundere: uitã fugere: aiam linqre: aiam exhalare. Vir. Aiam exhalasset optimã: & aliis hmõi innumerabilibus modis. ¶ Hoc tpe tã misero: & infœlici. argumẽtũ ab utili: utile fuit illi mori: nec uideret infœlicia tpa. ¶ Quid aũt fuit. altera ɔfutatio obiectionis: q̃ ei Ci. facere potuisset: & multa cõmemorat: qbus hoies ad uiuẽdũ magnope monẽt. ¶ Inuitare. nũc exortari & trahere. ¶ Quę res.
Inuitaf ad pńs. ¶ Spes. ad futurũ tps referẽ. ¶ Licitũ est. potuisti. ¶ Generũ diligef. habuerat. n. duos ex Tulliola generos:
Spes pmũ Crassipedẽ Pisonẽ quẽ priusq̃ in Ciliciã iret extinctũ uidit: alterũ Cornelium Dolobellã. ¶ Liberos tuos. Tulliolã di
Cõmitto cit. ¶ Cõmittere. plus est q̃ cõmẽdare. Cõmittimus. n. magna: & q̃ piculo subiecta sunt. ¶ An. s. poterat illã ad uidẽdũ inuitare hoc qd̃ sequiẽ. ¶ Vt ea. Tulliola. ¶ Florẽtes. in aliq̃ dignitate & honore. ¶ Lętareẽ. lętanẽ. n. mres bona filiorũ
Cõmẽdo fortuna maiorẽ in modũ. ¶ Rẽ. hęreditate. ¶ Ordinatim. ex ordie Senatorio: in quo ante quintũ &. xx. ãnũ admittebatur nemo: nisi qspiã aliq̃ pcellẽti uirtute ornatus: & prio minores petebanẽ magfatus: ide maiores. ¶ Inimicorũ negociis: in defendẽdis amicis. ¶ Quid horũ fuit. nihil. ¶ Priusq̃ datũ. dari. n. ex his: q̃ diximus: aliqd nõ poterat: qñ id oẽ prius a
Suffero Cę: adẽptũ fuerat: uñ datũ a parẽtibus adẽptũ a Cę. ¶ At uero. alia cõfutatio obiectionis. ¶ Hæc sofferre ac ppeti. s. q̃
Patior fiũt in urbe: & cũ ista: q̃ in urbe fiũt mala patimur: cur et filiorũ amissionẽ nõ patimur. Sufferimus. n. corpore: patimur uero
Perpetior to corpore: & aio. Itaq; plus est pati: & ppeti: q̃ sufferre. Terẽ. in Andria. Facile oẽs pferre: ac pati: cũ qbus erat. ¶ Quę res. melius: ut cũ inferiore sñia cõiungamus: q̃ cũ supiore: & sic exponamus ut dicat. Volo tibi cõmemorare rẽ: q̃ res mihi
Volo nõ mediocrẽ cõsolationẽ attulit: si forte &c. Volo ãt ab eo dcm: qd̃ greci βουλομαι. ¶ Ex Asia. Asia Europę ɔiũgiẽ ad
Asia Tanai fluuiũ: eã diuidit Taurus mõs bifariã. cuius partes ad Aqlonẽ: partẽ ad meredię relinqt. Vnã interiorẽ grę̃ci: alterã exteriorẽ appellãt: bene ergo rediens ex Asia ingressus Europã uidit oppida: quæ dicit: & sunt in Europa.

ASC. ¶ QVID aũt fuit: qd̃ posset inuitare. i. allicere: magnope illã. s. filiã tuã ad uiuẽdũ: q̃ res: q̃ spes: qd solanũ ai. q. d. nulla: & nullũ. ¶ An sup. ut ipsa cõiũcta. s. matrimõio: duo. n. uiri eius mortui fuerãt. ¶ Credo igr Seruius: licitũ est tibi p dignitate tua. i. q̃ est dignitas tua: diligere. i. de multis legere: generũ. i. maritũ filiæ si adhuc uiueret: cuius fidei tu putares cõmittere tuto liberos tuos: & te. ¶ An sup. iõ: ut ea pareret ex sese. i. ipsa: liberos: quos cũ uideret florẽtes. s. in ciuitate libera: lętereẽ: q possent tenere per se. i. sine pñdio alterius: rẽ traditã a patre. i. pr̃imoniũ auitũ. & q essent petituri ordinatim. i. ex ordine: honores. i. magistratus: & sup. q uterentur in negociis amicorũ libertate sua. i. libere suos defenderent. q. d. frustra hæc speres: uñ addit. ¶ Quid horum fuit. s. sperãdũ filię: qd̃ nõ sit prius adẽptũ. i. ablatũ. qa impeditũ ne dareẽ: q̃ datum. q. d. nihil. ¶ At uero &c. Obiicit alia dolenda: q̃ mox purgat dicens. ¶ At. i. sed: uero. i. pcerto: malũ est amittere liberos. i. legitimã prolẽ: uñ hic: & in tertio de unica filia liberi dicunẽ. ¶ Malũ sup. sit: nisi hoc sit peius: uidelicet sufferre & ppeti hæc. s. dicta incõmoda de amissione libertatis: & honoris. ¶ Ego uolo cõmemorari tibi: q̃ res attulit mihi nõ mediocrem. i. excellentẽ cõsolationẽ: si forte eadem res posset minuere tibi dolorẽ. ¶ Ego rediens ex Asia
Ægina cũ nauigarem ab ægina urbe æaci in ægeo mari circa pelopõnessum epidaurico litori proxima: in qua habitasse dicuoẽ
Megara mirmidones: ex formicis secundũ fabulas homines facti: dictaq; prius erat Oenopia: uñ Ouid. Oenopiam ueteres appellauere: sed ipse Æacus Æginam matris de nomine dixit: Megaram uersus: idest ad eam urbem olim in attica clarã: cœpi circumspicere regiones circumcirca: idest quæ iacebant in circuitu.

¶ Ægina

¶ ÆGIna.urbs æaci:quã noie matris æginç appellauit:in qua habitarũt myrmidones:q ex formicis ſm fabulas facti ſunt hoies:ꝓus appellata eſt Oenopia teſte Oui.li.vii.meta.Oenopia ueteres appellauere:ſed ipſe æacus æginã matris de noie dixit.Ea aũt fuit:teſte Põ.circa pelopõneſon in ægeo.epidaurico littori ꝓxima.Megara uero urbs fuit olim in Attica:Auctore Strabo lib.ix.Pomponius dicit eſſe in Megaride:quæ eſt in Theſſalia:hæc olim dicta eſt Alchatoe:nota eſt iſortunio Niſi regis a Sylla filia crine purpureo ſpoliati:ut ſcribit Oui.late circa ꝑncipiũ lib.octa.metamor.ſunt aũt in Europa:nec uideat inconueniens:quia dixerit ex Aſia rediens.Potuerat enim ex Aſia rediens ad has urbes Europæ perueniſſe:ut ſi quis dicat:ex Hiſpania rediẽs cũ Mediolanũ uerſus irẽ:non tñ ſequitur:ꝙ Mediolanũ ſit in Hiſpania.Ab Ægina ex Aſia enim redeũti prius occurrit ægina.¶ Circũcirca.oi parte.¶ Poſt me.retro me:quia ab eo diſceſſeram.¶ Pyræus.i.in attica:fuit urbs portus Atheniẽſium.¶ Corinthus.fuit urbs Achaiæ ſuper iſthmon medio maris Ionii & Ægei:aliquando cognominata Cercyra:auctore Stra.poſtea Ephyræ:deinde inſtaurata a corynthο Oreſtis filio:Corynthus eſt appellata.Olim celeberrima & ditiſſima:frequẽtata a nautis & mercatorib⁹ ꝓp mltitudinẽ meretricũ:quæ illic habitabãt.¶ Quæ oppida.i.urbes:nã & oppidũ ꝓ urbe ponit.Virg.li.i.geor.Aſcræũq; cano Romana per oppida carmen.

VBE. Ægina Oenopia Megara

Ægina,ante megara,dextra Pyræus,ſiniſtra Corynthus,quæ oppida quodã tpe florẽtiſſima fuere,nunc ꝓſtrata,& diruta ãn oculos iacẽt.Cœpi egomet mecũ ſic cogitare.Hẽ nos homũculi idignamur,ſi quis noſtrũ interiit aut occiſus eſt,quoꝝ uita breuior eſſe debet,cũ uno loco tot oppidoꝝ cadauera ꝓiecta iacẽt.Vis ne tu Serui cohibere & mẽiniſſe hoiem te eẽ natũ?crede mihi cogitatiõe ea nõ mediocriter ſũ

Circũcirca Pyręus Corynthus. Hem.

¶ Quodam tpe.q.d.remoto a memoria ætatis noſtræ olim.¶ Proſtrata.deiecta.¶ Diruta.ruinoſa.¶ Hem.iteriectio corripientis ſeipſum:uel indignantis.¶ Homũculi.uiles hoies:eſt.n.diminutiuũ.Itẽ & homũtio:& homulus & homululus.¶ Indignamur.moleſte ferimus.¶ Noſtrũ.hoium.¶ Interiit.morte naturali ↄſumptus eſt.¶ Occiſus.ab aliquo īterẽptus.¶ Quoꝝ.hoium.¶ Breuior.qa urbes cõparatione hoium uidenť habituræ æternitatẽ.¶ Cadauera.de urbibus dixit trãſlatiue ab hoibus.¶ Vis ne.adhuc ſunt uerba:q ſecũ cogitauit.¶ Cohibere.reprimere:colligere te:& ad rationem reducere.¶ Hoiem.q.d.mortalem & corruptibilem.¶ Crede.iã ↄuertit ſermonẽ ſuum ad Ci.

Cohibere

¶ ÆGIna.hæc urbs & iſula:primo Oenopia dicebať:inde ab Ægina Aſopi filia:quã Iuppiter adamauit:& ex ea rhadamanthum:& æacum filios ſuſcepit:ægina noiata:de qua Naſo ſic habet in metamorphoſeon Oenopiã ueteres appellauere.Sed ipſe Æacus Æginã matris de noie dixit.¶ Megara.aſiæ regionis ꝑs:ut ait Strabo.Megaricũ ſolũ extitit.Sed urbẽ ipſam Megarã heraclidæ cũ fuiſſent ꝓlio uicti:& megaricã terrã tenuiſſent mœnib⁹ cixere:& hæc megarenſiũ ciuitas:ut idẽ inqt:multa fortunæ uarietate ꝑfuncta eſt.Habuit & ꝑhoꝝ ſtudia:quos appellauere Megaricos:q euclidi Socratis auditori ſucceſſere.Eſt aũt megarenſis ager:ſicut & atticus:aſper minimeq; ferax:cuius ꝑtem ampliorẽ ↄtinent mõtes:quos oneos.i.Aſinarios uocant.Põponius mella non in Attica regione:ſed in megaride:quæ qdem ẽt in Theſſalia dicit eſſe:nota quidẽ eſt fabula regis Niſi & Syllæ quaſi Minois amore corrupta aureũ crinẽ abrupit patri.¶ Verſus.ſemꝑ poſtponitur dictioni:mutatq; accentũ in penultima.¶ Dextra Pyræus.Portũ & urbem in Attica regiõe fuiſſe docent multi:uel in primis Strabo:& Plinius:hi.n.locum ipſum maximis laudibus extulerunt:& ibi ædem Iouis Saluatoris eſſe dixerũt:& Mineruæ tẽplum:de quo loco quomodo multa Strabo uerba feciſſet:tandẽ ſic finẽ fecit.Pyræũ quoq; portũ in habitaculoꝝ anguſtias contraxerunt:& ædem Iouis ſaluatoris:porticus ipſa templi admirabiles habet tabulas clariſſimoꝝ artificum:in pluuium aũt ſpectabiles habet ſtatuas.Cæterum longi muri diſſipati fuerunt.Primũ quidem lacedæmoniis emolientibus:poſtea uero Romanis.Qua tempeſtate Sylla & Pyræũ:& oppidum per obſidionem expugnauit:urbs ipſa ſaxum eſt in plano:quaqua uerſo habitato:quo in ſaxo uetuſtum Mineruæ tẽplum ſurgit.In quo lucis extinctæ lichnus eſt:& uirginis domus:quã Ictinus condidit:ubi palladium eſt ex ebore ꝑfectũ opus Phidię.¶ Corynthus.in Achaia urbs quondam florentiſſima:quæ Cercyra primo dicta:inde ephyra:demũq; cũ deleta fuiſſet:& ab Horeſtis filio reſtituta:qui Corynthus uocabatur:Corynthi nomẽ accepit:quam deinde Romani funditus deleuerunt.L.Munio.Poſtremo iteꝝ a Diuo Cæſare reſtituta eſt:de quo Strabo ſic ait.Corynth⁹ uero deſerta diutius manens a diuo Cæſare denuo reſtituta:ꝓp bonũ terræ ipſius ingenium:miſſis eo colonis frequẽtibus generis libertinoꝝ:qui rudera ſollicitantes:& ſepulchra refodientes plurima inueniebant fictilia oſtraceaq; toreumata ꝑ multa etiã ænea:ornata ſubinde mirati opa tam fabrefacta nullum indiſcuſſum dimiſere ſepulchrum:unde inuentis talibus locupletati:multoq; diſponẽtes precio:urbem Romam mortuis repleuere Corynthiis.Sic enim de ſepulchris exceptã prædam nominabãt oſtraceam.¶ Oppida florentiſſima.præſertim Pyræus & Corynthus:de qua Corynthο ſic etiam Strabo loquitur.Ciuitas ipſa Corynthioꝝ ampliſſima uſq; fuit & opulẽtiſſima:ſeu uiros innumerabiles ad ciuile regimen peritiſſimos:ſiue exuuias opificum artes animo uertis.¶ Egomet.illud met:aſſumptiue dicimus potiuſquam cõpoſitiue:& paragoge eſt:& in prima perſona omnibus caſibus iungi poteſt:in ſecunda uero in nominatiuo non ponimus:ne ſi tumet diceremus uerbum eſſe uideretur:& ſciendum:quod aut differentiæ:aut ſignificantiæ cauſa adiungitur met.¶ Hem.indignantis:& ſeipſum increpantis aduerbium.Quidam uero en legunt:quod nõ probo.¶ Homunculi:quæ in o deſinũt ſi diminutiua ſunt:o in u conuertunt:& culus accipiunt:ut homo homunculus.Plautus in rudente:homunculi quãti eſtis eiectі:dicitur etiam homuntio:homulus:& homululus.Plautus in eodem:homulus ex Argilla & luto factus.¶ Interiit.natura.¶ Occiſus eſt.uiolentia.¶ Oppidorum.omnes urbes ꝑter Romã hoc nomine appellantur.Roma uero ab excellentia peculiare urbis nomen accepit.Dictũ ſane oppidum:ꝙ illuc opes conferanť.¶ Cadauera.μεταφορικῶς ab aiantibus.¶ Breuior.comparatione oppidorum.¶ Vis ne tute Serui cohi.Quæ ſecum dicebat Seruius illa cogitans.¶ Cohibere.ad rationem te ducere & colligere.¶ Hominem eſſe natum.& intelligit ſe moriturum:nam omnia orta occidũt:& Flaccus.Debemur morti nos noſtraq;.Idem mortalia facta peribunt.

PHI. Ægina Oenopia Megara Verſus Pyræ⁹ Corynthus Met Hem Homũculus Homũcio Homulus Homululus

¶ ÆGina.ſ.urbs erat poſt me:megara erat ante me:Pyræus urbs:& porticus ĩ attica olim nõ lõge ab athenis:erat ſup.dextra ſup.ꝑte.¶ Coryn.urbs in achaia oli florẽtiſſima:prius cecyra:ac demũ a Corynthο Oreſtis filio:a quo erat iſtaurata Corynthus dicta.ſup.erat ſiniſtra.ſ.parte florentiſſima:nunc iacent ante oculos.ſ.holum:ꝓſtrata.¶ Egomet cœpi cogitare mecum ſic.¶ Hem:indignantis particula:nos homunculi:indignamur:ideſt ægre patimur:ſiquis noſtrum interiit:ſcilicet propria morte:aut occiſus eſt:quæ mors eſt uiolentia:quorum uita debet eſſe breuior:cum cadauera:ideſt reliquiæ:& ruinæ:tot oppidorum:iacent proiecta uno loco?hoc eſt ſpatio parum diſtante.¶ O Serui:alloquitur ſeipſum:uis ne tu cohibere:ideſt continere intra terminos mortalitatis tuæ:te:& meminiſſe te eſſe natum hominem:ideſt animal mortale?¶ Crede mihi o Cicero:ſupple ego ſum.

ASC. Pyręus Corynthus

VBE. Cõfirmatus Modo Fecl iacturam

CCONfirmatus.corroboratus contra dolorem.¶ Idem.quod ego:fed aut tu similiter cogites.¶ Proponas ante oculos.fingas te uidere.¶ Modo.pauloante:cũ gerebanť bella ciuilia.¶ Tot uiri.Põpe.Ma'.Cato:& alii quamplurimi.¶ De imperio.nostro Romano.¶ Conquassatæ.magna clade perculsæ.¶ Omnes.Lu.Totis pugnatum est ubibus orbis.¶ Mulierculæ.cõsolationis gratia usus est diminutiuo:& ad id refert:q dixit tot uiri clarissimi.¶ Animula.q.d.quæ non erat si uixisset res ullas magnas factura.¶ Iactura.amissio: dicimus autem fecl iacturam in mortem patris.non autem habui:uel accepi iacturam.¶ Tantopere.tam uehementer i tam inconsolabiliter.¶ Fuit moriendum.necessario fuerat moritura.¶ Paucis post annis.quasi dicat:quid igitur accessio paucorum annorum eam iuuare potuisset.¶ Nata homo.q animal ex parte diffinitionis suæ mortale est.¶ Etiam.non copulatiua est particula in hoc loco:fed hortantis r ponitur etiam pro eya.¶ Hisce.talibus quibus doles.¶ Aduoca.collige.¶ Reminiscere:recordare.reduc i memoriam.¶ Tua perso.conditione:& qualitate tua.Cice.in offi.Intelligendum est etiam duabus nos a natura indutos esse personis als significat laruam.¶ illam.s.reminiscere.¶ Vna cum reipu.idest uixisse:cum uineret respu.¶ Prætorem.consulem:augurem:his omnibus magistratib⁹ functus est Cicero.¶ Vidisse.quod potuit ei multum satisfecisse ad uitam:quia non poterat te uidere maiorem.

Etiam Persona

confirmatus. Hoc idem, si tibi uidetur, fac ante oculos tibi pponas. Mõ uno tpe tot uiri clarissimi interierũt. De impio pterea tãta diminutio facta ẽ, oẽs prouinciæ conquassatæ sunt in unius mulierculæ animula, si iactura fcã ẽ, tãtope cõmoueris. Quæ si hoc tpe nõ suũ diem obiisset, paucis post annis tamẽ ei moriendũ fuit, qñ homo nata fuerat. Etiã tu ab hisce reb⁹ aĩum ad cognitionẽ tuã aduoca, atq; ea potius reminiscere, quæ digna persona tua sunt, illam q̃diu opus ei fuerat uixisse, una cum repub. fuisse, te patrem suum prætorem, consulem, augurẽ uidisse,

PHI. Interit Perire Iactura

CCONfirmatus.ad omnia.s.æquo animo perferenda:q̃ nobis affert necessitas naturæ:inter q̃ mors in primis numerari potest:uideť ad euitandũ arrogantiã:ne tanto uiro præcipere uideretur:tot uiri non modo de Romanis intelligendum esse.sed generaliter dictum.¶ Interierunt.interierũt est reg: oium finẽ habere.Vñ leuior res est perire:q̃ interire.Plautus in captiui duo:qui per uirtutẽ perit:at non interit.¶ De imperio.non solum de Romano:fed generaliter de omnibus per totum orbem terrarum fed magis de Romano.¶ Conquassatæ.non tam a fortuna:q̃ a natura:& motibus agitatæ.& perculsæ magna strage.¶ Iactura.perditio:fecl iacturam dicimus:habui uero:aut accepi iacturam non dicimus.¶ Mulierculæ animula.non ad displicentiam diminutione est usus:fed ad comparationem:tam præclarissimarum rerũ:quæ omnes interierunt:& ad consolationẽ eius:quomodo tot uiri excellentissimi interiissent:interire etiam potuit ista.¶ Paucis post annis.quoniam uita nostra breuis est hinc Naso.Cito pede labitur ætas:& Flaccus Heu posthume:posthume labuntur anni.& nil est annis uelocius post : clam:ante tam accusatiuæ erãt præpositiones:q̃ ablatiuæ:ut multis ante diebus:& lõgo post tempore uenit:& sic dictũ paucis post annis:quasi q nihil profuisset prorogatio paucorũ annorum.¶ Quoniã homo nata.s.i.mortalis.omnia enim:quæ nascuntur occidunt.& hac lege inquit Cice.nati sumus:ut omnibus telis fortunæ præposita sit uita nostra:neq; esse recusandũ quominus:q̃ nati sumus cõditione uiuamus:neue tã grauiter eos casus feramus:quos nullo cõsilio uitare possumus euentuq; aliorum memoria repetendo nihil accidisse nobis noui cogitemus.¶ Etiã.nunc est hortantis.¶ Ea re.accusatiuum exigit:ut recordor.¶ Digna.t.p.cõditione & qualitate:qui philosophus:qui orator:qui pr patriæ primus oium appellatus fuisti. Als psonã signat laruã. Vñ psonati appellantur laruati.¶ Vixisse.simul r desinens:& articulus.uixit.n.tãto tpe:q̃nto resp.in libertate:& pr in dignitate pmãsit:& ipsa in oi suauitate uiuendi uersari potuit. nã si diutius uixisset profecto uidisset multa:quæ noluisset. Itaq; utile fuit mori.¶ Prætorẽ.primo q̃stor fuit i Sicilia.&tũc Romę penuria rei frumentarię annonã mittẽdã curauit:ędilis ui factus est:postea prętor urbanus. Inde consulatũ cõsecutus in quo Catilinã:Galbã.C.Antoniũ:&.Qu.Cornificiũ cõpetitores habuisse:Plutarchus cũdita Catilinaria cõiuratione patriã liberauit:quo tpe pr patriæ primus oium Romanorũ noiatus est. Fuit ẽt itẽ Augur post Crassi interitũ. Inde paulopost pconsul missus in Ciliciã. Augures.n.ut de muneribus publicis diximus:captandis auguriis auspiciisq; faciundis ad ineundas res magnas pẽrãt:& prudẽtissimi uiri:& magnę auctoritatis habebãtur:a Numa primũ quatuor ex gente patritia:quatuor ex plebe cõstituti:nihil.n.quodãmõ moliebanť Romani:psertim in ineũdis magistratibus:nisi prius sumptum fuisset auguriũ. His aũt oibus mirifica fides adhibebať:q̃ maxime.L. Targnio prisco Actius neuius Cato:& nouacula confirmauit:q uero ea spreuerũt:in maximas clades incidere.L.Crassus:cum spretis auspiciis exercitũ duxit in parthos:& Claudius pulcher:ut inqt Suetonius:apud Ciliciã nõ pascentibus in auspicando pullis per cõtemptũ religionis in mari demersis:quasi ut biberent qñ esse nollet:pręliũ nauale init superatus:cũ dictator dicere a senatu iuberetur:uel ite⁊ deludens discrimini publico Hylicium uiatorem suum dixit. Mansit autẽ:ut Dionysius inquit:diu Romanis hic mos auspicio⁊:nec sub regibus tantũ:cum esset urbs:sed post regum electionem in consulum:& prætorum creatione:obsoleuit aũt ætate nostra:nisi quatenus imago eius quædam adhuc relicta est:quæ fit huius causa. Collocantur.n.qui sunt magistratus accepturi:exurgentes:q sub lucẽ pcationes quasdã faciũt aperto cœlo:pſentiumq; aliquis auspicũ:q mercedẽ de publico accipiũt:fulgur eis indicare a sinistris dicit ẽt si nullũ fuerit. Illi aũt capto auspicio ex uoce abeunt ad magistratus capescẽdos:& ex auibus Caras primus auguria reperit. Ait Plinius.

Post Clam Ante Etiam Reminiscor Persona Personatus Augures

ASC. CCONfirmatus.i.firmior factus ad mortem meam:aut meo⁊:æquo aio ferendã nõ mediocriter:immo sum.me aut excellenter ea.i.eiusdẽ cogitatione de interitu oppido⁊ pstantiũ.¶ Fac si uideť tibi.s.utile:aut faciendũ:sup.ut pponas tibi ante oculos.s.mẽtis:hoc idem:scilicet urbium desolationem:sup.& q &c.aut hoc.s.quod dicam:item idest cõsimiliter:aut hoc idem idest consimile uidelicet.¶ Tot uiri clarissimi interierunt modo:idest pauloante : uno tempore:scilicet conflictus pharsalici:& ex illo etiã alii:ut Pompeius & Cato:q postea perierunt.¶ Præterea tãta diminutio facta est de imperio.s.Romano.¶ Omnes prouinciæ sunt conquassatæ.i.frequenter concussæ:cõmoueris.i.conturbaris:tu tantopere si iactura.i.perditio facta est: i animula.i.uita:unius mulierculæ.s.filiæ tuæ:oia diminuit ad leuandũ dolorem iacturæ.¶ Quæ.s.muliercula:hoc est filia tua:si non obiisset.i.consumasset:diem suum.i.tps uitæ suæ:tñ.i.nihilominus moriendum fuit.i.necesse fuit ei mori:post.i.postmodum paucis annis.i.intra paucos annos:quoniam fuerat nata homo. Vbi homo de muliere dicitur.¶ Etiã tu auoca.i.abduc cogitationẽ tuam ab hisce.i.huiusmodi rebus:quæ te cruciãt:atq; reminiscere potius ea:quæ sunt digna:persona tua.i.uiri ɔsularis:& oratoris clarissimi.philosophiq; præstãtis:reminiscere itaq; illam uixisse:quãdiu fuerat opus.i.utile ei fuisse.s.in uita.una.i.simul cũ rep.s.Romana:uidisse te patrẽ suũ consulem sup.& augurem.i.sacerdotem in collegio augurum:fuisse nuptam.

Homo

¶ Primariis

¶PRImariis.exprimis: & optimis urbis nr̃ę.Pisoni & dolobellæ. ¶ Bonis.cõmodis fortũæ. ¶ Perfunctã.usã. ¶ Occideret: periret: qa amissa rep. qđ solatu in uita hẽre potuerat. ¶ Quid ẽ.q.d.nihil. ¶ Hoc noie.hac cã mortis. ¶ Denique. post multas rõnes deponẽdi doloris. ¶ Ciceronẽ.q.d.tm̃ & talẽ uirũ: de quo tãta est apud oẽs opinio. ¶ Et eũ.s. te esse. ¶ Præcipere: pcepta dare fortitudinis: & ɔstãtiæ: qđ maxie fecit i libris officio℞. ¶ Neque imi.segre: & est modi impatiẽs. imitamur aũt mores: fcã: & dicta: & gestus: sequmur uero corpus: & sequi interdũ p imitari ponit. ut Tulli. filius nõ est secutus patrẽ: imitari uero nũq̃ p sequi ponit: neque n. recte dicimus: tu pcedis: ego te imitor: sed potius sequor dicendum est. ¶ Malos.imperitos. ¶ Profitenĩ.apte dicĩt. ¶ Tenere.hrẽ. ¶ Tute.tu ipse: nã te adiectio ẽ. ¶ Subiice. prepone tibi ad cõsolationẽ. ¶ Lõginquitas: diuturnitas. ¶ Molliat.mitiget: si penit⁹ auferre nõ põt. ¶ Hoc tempus uentu℞: qđ minuat dolorẽ. ¶ Non occurrere ei rei.i.nõ pũenire: & anticipare eã rẽ.s.medicinã tẽporũ. ¶ Tua sapientia. per tuã sapientiam: q̃ debet tibi auferre eũ dolorẽ: quẽ tps auferret. ¶ Siquis sensus iferis.i. si in morte est aliqs sensus: qui certe est. ¶ Inferis. mortuis: q ad inferos descẽdũt: ut credebãt antiqui: ut Oui. Tendimus huc oẽs. Iuu. Esse aliquos manes: & subterranea regna: & paulopost Illuc heu miseri traducimur. ¶ Qui.ordo ẽ: illa nõ uult te facere hoc pro illo amore: qui amor illius fuit in te: & pro illa pietate: q̃ pietas illius fuit in oẽs suos. ¶ Da.ɔcede: qa non uult te hoc facere. ¶ Mœrent tuo dolore. mœrẽt qa tu doles. Vir. Et nr̃o doluisti sæpe dolore. ¶ Consilio tuo. quo nõ posset uti: si pmeris luctu filiæ amissæ. ¶ Denique. ultima ratio cõsolationis: & est sensus. Denique qm̃ deuenimus in eam fortunam: ut secundum aliorum iudicium uiuere oporteat: noli facere: ut quisquã existimet si diutius fueris in luctu: te potius lugere: quia Cæ. occupauerit remp. & uictor fuerit: q̃ q filiam amiseris.

VBE. — Imitari — Sequi — Tute — Molliat — Da

adolescentibus primariis nuptam fuisse: ominibus bonis prope functã esse: cum respu. occideret: uita excessisse. Quid ẽ qđ tu aut illa cũ fortuna hoc nomine q̃ri possis? Denique noli te obliuisci Ciceronẽ eẽ: & eũ q aliis cõsueueris pcipe & dare ɔsiliũ: neque imitari malos medicos: q in alienis morbis pfitenĩ tenere se medicinæ sciẽtiã: ipsi se curaĩ nõ põt: sed potius q̃ aliis tute pcipere soles: ea tute subiice: atque apđ aiũm ppone. Nullus dolor ẽ quẽ nõ lõgĩqtas tẽporis minuat atque molliat. Hoc te expectare tẽps tibi turpe ẽ: ac nõ ei rei sapientia tua te occurrere. Quod si quis etiam inferis sensus est: qui illius in te amor fuit: pietasque in oẽs suos: hoc certe illa te facẽ nõ uult. Da hoc illi mortuæ: da cæteris amicis ac familiaribus: qui tuo dolore mœrent. Da pĩæ ut si q̃ in re opus sit: opa: cõsilio tuo uti possit. Denique qm̃

¶ADOlescẽtibus.Pisoni: & Dolobellæ. ¶ Hoc noie. mortis cã. ¶ Præcipeĩ.docere: unde preceptor doctor in oi genere uitæ. Cicero dare præcepta & cõsilia cõsueuit: uel in consulẽdis hominibus nõ pauca scripta reliquit: nã de consolatione librũ fecit: & in omni bene uiuẽdi officio libros: quos de officiis appellauit. ¶ Imitari.ad facta: & dicta mores aliorũ refertur. Sequi uero ad personam. Vir. Sequiturque patrẽ nõ passibus æquis: & ut Omnibus est magnũ uates imitatus Ho. Nunq̃.n.lectum est imitari pro sequi positũ: ut si dicas pimitabor: sed præsequar. ¶ Malos.indoctos & rudes. ¶ Profitentur.denunciant. ¶ Curare.mederi. Vnde curatio: q̃ proprie medicorum est. ¶ Medicinæ scientiã hãc Hieronymus inquit in tres partes eẽ diuisam: in doctrinam: rationem: & usum: cuius inuentorem Apollinẽ fuisse dicũt: ut inuentum medicina meum est: opifexque porbem Dicor: & herbarũ subiecta potẽtia nobis. Socrates: & multi alii apud ægyptios inuentam esse cõmemorant. Plato in partes quinque diuisam esse confirmat. Pharmaceutiam. Chirurgicã. Diæticã. Nosognomonicã: & Vetheticã. Hieronymus inquit medicinã utilissimã esse mortalibus. ¶ Tute.assumptiue: ut egomet: sic Cicero pro Murena: quasi tute noris ita salutas. ¶ Apud animum.intellectum & mentẽ. Nam aio sapimus: anima uiuimus. Iu. Principio idulsit cõis cõditor illis. Tantum animas nobis animũ quoque: ut nos Affectus petere auxilii: & pstare iuberet. ¶ Nullus dolor. Sententia est. Quod.n.longinquitas temporis est allatura.i.nos ante capere prudentia consilio: tolerantia: ratione debemus. ¶ Siquis etiam inferis sensus est. q aia sit imortalis: & sentiat quẽadmodũ Pherecides Syrus primus oĩum tradidit: cuius opinionẽ Pythagoras: & itẽ Plato: multique alii excellẽtes uiri secuti sunt. ¶ Inferis. q ad inferos: & Elisios cãpos descẽdunt: ut credidit antiquitas. Iuue. Heu miseri traducimur: & Oui. Tẽdim⁹ huc oẽs. Verũ umbras mortuo℞ inferos petere: aut corpore interire: & earũ loca esse simulachrũ ante inferos: aias uero cœlũ ascendere existimabant. ¶ Nõ uult. ut lachrymes: & doleas eius morte: quæ potius imortalitas appellãda est: q̃ interit⁹: & illuc est pfecta ubi æuo fruaĩ sempiterno. Hæc aũt uita mors est. Cũ qs illuc peruenerit: tũc uiuere incipiet: qua rõne adductus Socrates: cũ sibi mortale iudiciũ pararet. Spes inquit me tenet haud mediocris bñ mihi euenire: qđ quãprimũ mihi moriendũ est. Nã uideor cœlũ ascendere. Noluit mortui nos cog: iterũ deflere. ¶ Quod & Ennius dixit. Nemo me lachrymis decoret. Nec funera flexu faxit. Homerus. Nil psunt lachrymæ uitali lumine functis. Nec uitã reuocare ualẽt: nec fata moueri. ¶ Da. cõcede: nec amplius doleas. ¶ Mœrent: qa uidẽt te mœrere: & dolere. Sic Vir. & Nr̃o doluisti sæpe dolore. Mœrere uero cũ diphthongo dolere signat: morte uel mala parca deductũ. Vir. Sola domo mœret uacua. Sine diphthongo aũt idẽ est: q mereor: ut si bene qđ ad te merui: alias significat militare: ut ære merent paruo. Aliqñ q. stũ sordidissimum capere: unde meretrix appellatur.

PHI. — Præceptor — Imitari — Sequi — Mal⁹ p Idocto — Curaĩ — Curatio — Tute — Anim⁹ — Anima — Mœreo — Mereo — Meretrix

¶ADVlescẽtibus pmariis.s.in urbe: utpote Crassipedi: & Dolobellæ: eẽ ppe.i.quasi: perfunctã oĩbus bonis: qa bõis naturæ: cũ eẽt elegans & facũda. bonis fortunæ: ut honorib⁹: diuitiisque. bonis animi: ut uirtute & sciẽtia: pterea bonis matrimonii: liberis: & fide matrimoniali: excessisse uita: cũ resp. occideret. ¶ Quid ẽ qđ tu possis: aut illa.i.filia tua possit: queri cũ fortuna hoc noie.i.cã talis mortis.q.d.nihil. ¶ Denique noli obliuisci te esse Ciceronẽ: & eum: qui cõsueueris pcipere aliis: & dare ɔsilium: neque imitare medicos malos: qui pfitentur se tenere scientiã medicinæ in morbis alienis: & nõ ipsi possunt curare. ¶ Sed potius tute.i.tu ipse: subiice tibi ea: quæ tute.i.tuipse: soles pręcipere aliis: atque ppone sup. ea: apđ animũ.s.tuum. Nullus dolor est.s.tam magnus: quẽ longinquitas tẽporis nõ minuat: atque molliat.i.mitiget. ¶ Turpe est tibi.s.uiro prudenti: expectare hoc tps.s.longũ: ac te non occurrere ei rei.i.mitigationi doloris per longinquitatẽ tẽporis: hoc est præuenire illam rõnem mitigandi doloris: sapientia tua.i.per sapientiam tuam. ¶ Quod si quis sensus: idest perceptio re℞: quæ hic fiant: est etiam inferis: qui amor: idest is enim fuit amor illius.s.filiæ tuæ in te: & sup. quæ pietas: hoc est ea pietas fuit illius in omnes suos: illa certe non uult te facere hoc: idest expectare mitigationem doloris ex longinquitate temporis. ¶ Da: idest cõcede: hoc scilicet: ut dolorem mitiges: illi scilicet iam charæ filiæ tuæ mortuæ: & cæteris amicis: & familiaribus: qui mœrent tuo dolore: da patriæ: ut si opus sit in qua: idest aliqua re: ipsa possit uti opere: & consilio tuo. ¶ Denique: quoniam deuenimus.

ASC.

VBE. ¶IN eã fortunã: in hãc cõditionem malã: nã cũ fortuna & bona & mala dicat: p locis itelligere debemus. ¶ Seruiẽdũ huic rei. obtẽpandũ huic rei: ut seq̃mur tpa. ¶ Cõmittere: efficere. ¶ Tpa reipu. mutata & mala. ¶ Alioꝝ. Cæsarianoꝝ: quos fortasse offendemus: si existimabũt nos lugere: qa uictores fuerit: & nobis nihil tñ pderimus. ¶ Diffidere prudentiæ. non credere te satis prudẽtẽ: si plura pcepta subdidero. Nã intelligenti pauca sufficiũt. ¶ Vnũ. qđ sequit. ¶ Pulcherrie. cũ magna laude: sine elatione: & superbia: qđ ipse Ci. pcepit in primo officioꝝ his uerbis. Atq; etiã in rebus pspetis: & ad uoluntatẽ nostrã fluentibus: superbiã magnopere fastigiũ: arrogantiãq; fugiamus. ¶ Aduersam. s. fortunã. ut idẽ: sic in aduersis: qui fuisti in psperis: qm pclara ẽ æqualitas in oi uita: idẽq; semper uultus: eadẽq; frõs ¶ Neq; uideri. subaudi fac intelligamus nõ uideri tibi maius onus: q̃ debeat. i. te nõ magis moleste ferre: q̃ postulat iactura tua: qđ quidẽ fieri nõ debet. Iuue. Flagrãtior æquo. Nõ debet dolor eẽ uiri nec uulnere maior. ¶ Ex oi. uir. q̃ in te sunt. ¶ Hæc una. fortitudo & ai magnitudo in aduersis ferẽdis. ¶ Trãqlliore: quietiore: magis sine dolore: q perturbat ipm aium. ¶ Hic. in acha. cui psum. ¶ Hẽat se. in quo statu sit.

in eam fortunam deuenimus, ut etiam huic rei nobis seruiẽdũ sit, noli cõmittere ne quisq̃ te putet non tã filiã, q̃ reip. tpa & alioꝝ uictoriam lugere. Plura me ad te de hac re scribere pudet, ne uidear prudentiæ tuæ diffidere. Quare si hoc unũ pposuero finẽ faciã scribẽdi. Vidimus aliquoties secũdã pulcherrime te ferre fortunam, magnamque ex ea te re laudem adipisci. Fac aliquando intelligamus aduersam quoque te æque ferre posse, neque id maius quam debeat tibi onus uideri, ne ex omnibus uirtutibus hæc una tibi uideatur deesse. Quod ad me attinet, cum te trãquilliore animo esse cognouero, de his rebus quæ hic geruntur, quemadmodum prouincia se habeat, te certiorem faciam. Vale.

PHI. ¶ FORtunã: malã ɔditionẽ: ut cõsilio: & iussu alioꝝ nos uiuere oporteat. ¶ Nobis seruiẽdum. obediẽdũ: & id tu nõ aliter dicas: q̃ cũ datiuo in huiusmodi sermone: ut mihi dicẽdũ est: mihi legẽdũ: non a me dicẽdũ: nec a me legendũ. ¶ Huic rei. ne aliquis putet p̃sertim Cæsar: ad cuius uolũtatem oia erant accõmodanda: te nõ tam filiæ mortem: q̃ alioꝝ uictoriam lugere: utputa Cæsaris & suoꝝ. ¶ Lugere. quasi lucis egere dicitur. Cum enim quis dolet amat obscurum. Vnde luctus: qui differt a dolore: uultu enim & habitu luctus ostenditur. Dolor uero animi est. Dolorem uetare non possumus. Luctũ uetare possumus. ¶ Secũdam fortunã: non minus laboris est fœlicem ferre fortunã: ne quid ea cõmittamus: quod accusandum sit: q̃ aduersam. Ex quo Cice. libro officioꝝ primo sic pcepit. Atq; etiam in rebus psperis: & ad uolũtatem nostram fluẽtibus, superbiam magnope, fastidiũ, arrogãtiamq; fugiamus: diu enim est usus secũda fortuna Tullius: uel p̃sertim cum cõsul esset. ¶ Pulcherrime. maxima cum laude. ¶ Aduersam. in psperis: & in aduersis eũdem esse oporteat: & Socratem imitari: qui nũquam mutabat frõtem: ut in isto casu filiæ. Sed in omni aduersa fortuna se constantissimum fuisse ostendit: uel maxime quoniam in exiliũ a Clodio deiectus est: & eius bona publicata sunt: domus euersa: uillæ incensæ: de quo in paradoxis etiam meminit his uerbis. At uide: q̃ ista tui latrocinii tela contempserim iactatam: & emissam a te nefariam in me iniuriam semper duxi: peruenisse eam ad me nunq̃ putaui: & alia huiusmodi multa: quibus se contẽpsisse aduersam fortunã ostendit. ¶ Neq; uideri. ut Iuue. Flagrãtior æquo Non debet dolor esse uiri: nec uulnere maior. ¶ Hæc una. i. tolerãtia doloris. ¶ Quæ hic gerunt. Græciam dicit: ibi enim magistratum gerebat a Cæsare missus: de quo Ci. meminit ad Cecinnam. Vt Cassium sibi legauit: Brutum Galliæ præfecit: Sulpitium Græciæ.

Lugeo

Luctus

Dolor

ASC. ¶IN eam fortunã. s. miseram: ut etiam seruiendum: idest prospiciendum sit etiam huic rei: noli cõmittere: ut quisquam putet: te legere non tam filiam: quam tempora reipublicæ. scilicet calamitosa: & uictoriam aliorum præcipue Cæsaris. ¶ Plura &c. Pudet me scribere plura ad te de hac re. i. de consolatione tui ob mortem filiæ: ne uidear diffidere prudentiæ tuæ. ¶ Quare ego faciam finẽ scribẽdi: si idest postq̃: proposuero hoc unum. ¶ Nos uidimus aliquoties te ferre pulcherrime fortunam secundam: idest prosperam: ut i cõsulatu: & reditu ab exilio: & te adipisci: idest acquirere magnã laudem ex ea re: fac supple: ut intelligamus aliquando: idest tandem: te posse ferre æque: idest æquo animo: aut æqualiter ut secundam: aduersam supple fortunam: neq;. i. & non: & fac: ut intelligamus: id non uideri tibi onus maius: q̃ debeat ne hæc una uirtus: scilicet magnanimæ patiẽtiæ: uideatur deesse tibi ex omnibus uirtutibus: hoc est: cum alias omnes habeas. ¶ Quod: idest quæ res: aut quantum: seu quatenus attinet ad me: ego faciam te certiorem de iis rebus: quæ geruntur hic: hoc est in prouincia: & quemadmodum prouincia: scilicet Achaia se habet: tunc supple certiorem te faciam: cum cognouero te esse animo tranquilliore: idest habere animum tranquilliorem. Vale.

VBE. EGo uero. Respondet Cic. superiori epistolæ Serui Sul. quẽ nõ sine causa dicit optasse in suo grauissimo casu. ppterea q; si absens lr̃is ei pfuit: multo magis pfuisset: si sibi affuisset. Dicit tñ nullũ officiũ ɔsolationis: quæ posset in tali casu afferri: p̃termissum esse a Seruio eius filio erga se. Deinde cõmemorat ea: quæ faciant dolorẽ suum grauiorẽ & intolerabiliorem de morte filiæ. Postremo multis de causis dicit se cupere uidere: & alloqui ipsum Seruium: & præcipue: ut inter se cõferant: & constituant q̃o utriq; traducẽdũ sit illud tps: quo respu. erat in ptãte Cæsa. ut ẽt scribit in pma episto. iiii. lib. ¶ Ego. ut supra notauimus & ueritatẽ: & grauitatẽ suiæ præ se ferri in principio ofonis. ¶ Vt sc. q ut scripserat Seruius: qui si istic affuissem &c. ¶ Quantum. rõ quare uellet eum affuisse. ¶ Præsentia. s. tua. i. si p̃sens fuisses. Est aũt argumentum a minori ad maius & est sensus: q̃tũ potueris me iuuare ɔsolãdo: si p̃sens fuisses: clare ex hoc itellexi: q; lectis lr̃is tuis: multũ ɔsolationis accepi. ¶ Prope æq. fere æqualr̃: ut. n. in pcedẽti epistola notauimus: cõicatio doloris solet eũ facere leuiorem. ¶ Ex eo. ex ea re. ¶ Acqeui. mitigatus sum. ¶ Ea talia: adduxit. n. Seruius & exẽpla: & rõnes efficacissimas: ut uisum est supra.

Ego

M.T.C. Seruio Sulpitio. S.D.

EGo uero Serui uellem, ut scribis, in meo grauissimo casu affuisses, quãtum. n. p̃sentia me adiuuare potueris, & ɔsolando, & prope æque dolendo facile ex eo intelligo, quod literis tuis lectis aliquãtulũ acqeui. Nã & ea scripsisti quæ

PHI. EGo uero. Quanti apud Ci. ponderis fuit huiusmodi consolatio: quã exposuimus: his litteris facile cognosci potest. Demonstrat in primis consolationis effectum: qui lectis eius litteris aliquantulum acquieuit: multo magis si ipse affuisset. Dicit p̃terea: q; Seruius eius filius omnia ei p̃stitit in illo acerbissimo casu: quæ ab homine

amicissimo

amicissimo præstari potuissent. Inde doloris sui cās ońdit: & quæ languorem suum acerbiorem esse faciunt. Demū reddiď eius expectare se dicit: ac eum desyderare maxime multas ob cās q̄primū uenire: uel potissimū ut inter se ɔstituant quonā pacto illud tps utriq; ipsorum traducendū sit: quo ad manus Cæ. omnia peruenerunt. ¶ Ego. cū suo pódere: & in principio orōnis maiorem grauitatem in dicendo præ se fert. ¶ Vero. nūc ɔsentientis est: ut apud Te. Ego uero maneo. ¶ Quanū enim. ratio quare uoluisset: ut Seruius affuisset. ¶ Præsens. a minori ad maius est argumētū. ¶ Aeq; a similitudinem cū quēpiam similiter dolere. ut nos uidemus: dolor nobis omnino fit leuior. ¶ Facile. Caue dicas faciliter: quo antiqui utebantur pro benigne: dicebant etiam facul: & pro difficul: pro facile & difficile.

Ego · Vero · Facul · Difficul

EGo uero &c. Rńdet superiori epistolæ Seruii Sulpitii: eumq; præsentem sibi fieri mire exposcit: ut de ratiōe uitæ inter se consulent: ut cum ordine latius patebit. ¶ Ordo autem est. O Serui: ego uero: idest ꝑ certo: & citra simulationē: uellē sup. ut affuisses: ut scribis: I meo dolore grauissimo. s. de morte filię. ¶ Enim ꝑ qa: ego facile Itelligo quantū potueris. i. potuisses me adiuuare pſens. i. si pſens fuisses. Alii legūt pñtia: sup. tua: qd' quadrat cū particula literis: & cōsolando: & dolendo prope. i. quasi æque. i. æqualiter: atq; ego intelligo inquā ex eo ꝙ acquieui aliquātulum literis tuis. ¶ Nam tu &. i. simul scripsisti: ea quæ possent.

leuare luctum possent: & in me consolando nō mediocrem ipse animi dolorem adhibuisti. Seruius tamen tuus omnibus officiis: quæ illi tēpori tribui potuerunt: declarauit: & quāti ipse me faceret: & quā suum talē erga me animum tibi gratum putaret fore cuius officia iucundiora. s. sæpe mihi fuerūt: nunquam tamē gratiora. Me autē nō oratio tua solū: & societas pene ægritudinis: sed ēt auctoritas cōsolatur. Turpe enim eē existimo nō me ita ferre casum meū: ut tu tali sapiētia ꝑditus ferēdū putas. Sed opprimor iterdū: & uix resisto dolori: quo ea me solatia deficiūt: quæ cæteris (quorū mihi exempla propono) simili infortūa nō defuere. Nam & Q. M. q filiū ɔsularē clarū uirū & magnis reg' gestis amisit:

¶ LEuare minuere: leuē facere. ¶ Luctū. mœrorem. ¶ Non mediocrē. i. maximū: liptote est. ¶ Adhibuisti. adiunxisti. ¶ Dolorem. dixerat enim Seruius. Sane q̄ pro eo ac debui: grauiter molesteq; tuli. Deinde paulo post. coramq; meum dolorē tibi declarassem. ¶ Tuus. filius. ¶ Officiis. debitis. ¶ Illi tempori. tā luctuoso & tristi. ¶ Declarauit. aperte ostēdit. ¶ Quā gra. quia demonstrauit: ꝙ si ita faceret erga me: faceret tibi rē gratissimam. ¶ Fore. futurum. ¶ Talem animum. tam officiosum & humanum ¶ Cuius. Seruii tui. ¶ Iucundiora. cum non erat de rebus lugubribus. ¶ Nunq̄ gra. qa nunquam sunt gratiora beneficia: q̄ cum in necessitate præstantur. ¶ Oratio. t. prudentissima: abundās & exēplis & sententiis. ¶ Et so. ægri: idest communicatio quędam doloris tui cum meo propter casum meum. ¶ Auctoritas. existimatio & opinio: quæ de te optima habetur. ¶ Turpe. non conueniens mihi: inhonestum. ¶ Vt sicut. ¶ Tali. tam excellenti: qa auctoritas hominis plurimum ualet ad persuadēdum: unde Vir. Tum pietate grauem ac meritis si forte uirum quem Conspexere: silent arrectisq; auribus astant. Ille regit dictis animos: & pectora mulcet. ¶ Opprimor. deiicior: obruor ipso dolore. ¶ Vix re. d. uix fero & uinco dolorem. ¶ Quod. quia. ¶ Deficiunt me. derelinquunt: absunt a me. ¶ Cæteris. quos inferius nominat. ¶ In si. for. in obitu filiorū. ¶ Qu. Maxi. s. Fabius: qui Hannibalem mora fregit: de quo Ennius. Vnus qui nobis cunctando restituit rem. De hoc & Liuius: & Plini' i uiris illustribus plene scripsit: & Plutarchus plenius. ¶ Consularem uirum. qui consulatum aliquādo gesserat. ¶ Magnis re. ge. qui magna & præclara gesserat: quo fuerat magis dolendum: nam quāto pluris sunt homines: tāto grauius ferri solent eorum obitus.

VBE. · Auctoritas · Opprimor

¶ LEuare. leue reddere. Vir. Nostrūq; leues quæcunq; laborē. rōnes intellige: qbus Seruius est usus. ¶ Dolorē. ex eo qd' scripserat Seruius. Sane q̄ grauiter: & moleste tuli. Et itē. corāq; meū dolorē tibi declarassem. ¶ Serui' tñ tuus: ambo Seruii dicebant pater: & filius. Quātā igit' ista Ciceroni cōsolationē pſens attulerit: nō paucis exponit. ¶ Illi tpi. calamitoso: infœlici & mœsto. ¶ Quān fa. i. existimaret tibi gratū. ¶ Tibi gra. nō solū mihi: sed tibi gratū: cū ita se hēret in meo luctu. ¶ Iucundiora fæ. nunq̄ tñ gratiora. iucundū in rebus lætis dicimus: gratū in rebus aduersis. Quod in epſa ad Luceium ońdit. amor tuus ex oībus partibus se ońdit in his literis: quas a te ꝓxime accepi: sed ille qdē ignotus: sed tñ grat' & optatus: dicere iucundū: nisi id uerbū in oē tps perdidissem. Inest etiā in iucūdo gra quædā oblectamenti. Ingrato āt quædā utilitas: & fructus. ¶ Oratio tua. suauissimis: & sapientissimis sentētiis plena: & exēplis. ¶ Societas. ꝑpe æq; doledo. ¶ Auctoritas. existimatio tua: quæ ꝑfecto apud oēs homines est maxima. ¶ Turpe. nō mihi cōueniēs. ¶ Præditus. tā uirtute: q̄ uitio ꝑditū hoiem dicimus. Itaq; nō recte præditū pro ornato: sed pro habēte exponemus: ut prædit' sū uirtute: habeo uirtutē. & præditus sum uitio: habeo uitium. Terē. Qui haberē filium tali ingenio præditū. Et Cicero ꝑ Sylla. Singulari inhumanitate: & crudelitate præditū: nec dicas: a te ꝑditus sum uirtute: id. n. latinitas nō admittit. ¶ Resisto dolori. obluctor: & uix dolorē perpeti possum. ¶ Exēpla. est. n. exēplū: ut ait Cī. dicti aut facti certi auctoris noie facta ꝑpositio. ¶ Deficiunt. deficio te: & deficio a te: primū sigñat relinquo te: absum tibi: alterum recedo a fide tua: & quasi rebello: ut Boi defecerunt a Romanis: unde defectio pro rebellatione posuit: & non deficiunt: pro relinquūt: qa post se tenet accusatiuum. ¶ Simili fortuna. morte filiorum. ¶ Qu. Fabius. Maxi. hic est ille de quo Ennius. Vnus homo nobis cūctando restituit rem: & multa de eo præclara legunt: uel potissimū apud Liuium in bello punico contra Hannibalē Carthaginēsiū ducē filiū habuitq; cōsul fuit & magnis rebus gestis illustratus: & uiuo patre extinctus est: in eius funere pater orauit in foro: & orationē inde: quā habuit in lucem edidit. Lege Plutarchum in uita. Qu. Fabii. Ma.

PHL · Iucūdū · Gratū · Præditus · Exēplū · Deficio te · Deficio a te · Defectio · Qu. fabius Maxi.

¶ LEuare. i. diminuere luctū: & ipse. i. tute adhibuisti: nō mediocrē: sed ingētē dolorē animi: in me cōsolādo. ¶ Tñ. i. licet præsens nō fuisti: & absens satis fecisti. ¶ Seruius tuus. s. filius: declarauit oībus officiis. i. quæ potuerūt tribui illi tēpori: & . i. simul: q̄ti ipse faceret me: & q̄. i. quantū: putaret talē animū suū erga me: fore. i. futurum gratū tibi. ¶ Cuius. s. filii tui: officia fuerūt: scilicet. i. qd' scire licet: cū sit euidēs: sæpe iucūdiora mihi: qa in re læta: in q̄ est iucunditas: tñ nunq̄ fuerunt gratiora. i. acceptiora & utiliora mihi. ¶ Aūt. i. sed nō solū oratio tua & pene. i. quasi societas. i. æqualitas ægritudinis. s. ai ex dolore: sed etiā auctoritas tua ɔsolat' me. ¶ Ego enim existimo turpe me nō ferre ita casum meū: ut tu ꝑditus i. præ cæteris deo & natura ac studio tuo donatus tali sapientia: putas ferendū: sup. esse. ¶ Sed ego opprimor. s. dolor' interdum: & uix. i. cum difficultate resisto dolori: qd' ea solatia. i. eæ res consolatoriæ: deficiunt. i. deserūt me: q̄ nō defuerūt in simili fortuna cæteris: quos propono mihi exēpla. ¶ Nam & Quintus. s. Fabius Maximus qui amisit filium consularē. i. qui consulatum gesserat: uirum clarum. i. illustrem magnis rebus gestis. i. post q̄ magnas res gesserat.

ASC.

&.L.paulus,q duos septẽ diebus, & noster Gallus, & M.Cato:q summo ingenio:summa uirtute filiũ perdidit:his tpibus fuerunt:ut eorum tum ipsorũ dignitas cõsolaretur ea quã ex republica consequebãtur: mihi autem amissis ornamentis his:quæ ipse cõmemoras:quæq; erã maximis laboribus adeptus: unũ manebat illud solatium, quod ereptum est. Nõ amicorum negociis:non reipublicæ procuratiõe impediebantur cogitatiões meæ:nihil in foro agere libebat:aspicere curiã nõ poterã:existimabã id qd erat oẽs me & industriæ meæ fruct⁹ & fortunæ pdidisse.

VBE. L.Paulus ¶ L.Paulus.s. Aemilius:is qui de Perse rege Macedoniæ triumphauit. Is ut inquit Valerius Maximus lib.quinto.c.ultimo:cum ex quatuor filiis iure adoptionis in corneliam fabiãq; gentem patris funere suo quartum ante diem præcessit: alter in triumphali curru conspectus post diem tertium expirauit. Itaq; qui ad donandos usq; filios abũdauerat:in orbitate subito destitutus est:quẽ casum quo robore ai sustinuerit:oratiõe quã de rebus a se gestis apud populũ habuit:hanc adiiciendo clausulam:nulli ambiguum reliquit. Cũ in maximo prouectu fœlicitatis nostræ quirites timerẽ:ne quid mali fortuna moliretur. Iouem optimum maximum:Iunonemq; reginam:& Mineruã precatus sum:ut si quid aduersi populo immineret:totum in meam domũ conuerteret: quapropter bñ habet:annuendo enim uotis:id egerunt:ut uos potius meum casum doleatis:q̃ ego uestrum ingemiscã: hæc Vale. ¶ M.C.senior:qui ut scri.Plu.in eius uita ex M.Cato duobus filiis:alterũ maiorem natu cum imperator bella gereret amisit:cuius mortem modice ac sapiẽter tulit: nec postea reipu.minus intentus fuit:de quo Ci.in Lælio de ami.quomodo:ut alia omittam:mortem filii tulit. ¶ Noster Gallus.utriusq; amic⁹. ¶ His temporibus.i. talibus temporibus. ¶ Eorum ipsorum.i.ppria. ¶ Cõsolaretur:quia compensabat amissionem filiorum honore dignitatis. ¶ His.ei uel illi. ¶ Cõmemoras:pro commemorasti in epistola tua.s.prima dignitate: honestate &c. ¶ Maximis labo.studiis & uigiliis. ¶ Vnum. solũ. ¶ Quod ere.est.i.remanebat mihi filia:q̃ erat mihi solatium unũ postea ornamenta amissa. ¶ Negociis ami.i. defendẽdis amicis:ideo in rhetori.ad Herẽ.Et si negociis familiaribus impediti.i. defensionibus familiariũ & amicorũ:nõ aũt familiaribus.i.domesticis:quod declaratur ex hoc loco. ¶ Impediebantur.occupabant:detinebant:ament.n.sollicitudinẽ ai hmõi negocia. Oui.in epi.Herus ad Leandrũ Vos mõ uenãdo mõ rus geniale colẽdo Ponitis in uaria tpa lõga mora. Aut fora uos retinẽt:aut unctæ dona palæstræ. ¶ Procuratiõe.admistratiõe. ¶ In foro.i.nõ me delectabãt cãæ iudiciales:in qb⁹ antea multũ uersabar. ¶ Aspicere curiã:q̃to ergo minus adire eã:si ẽt nõ poterã aspicere:qa uidebam nihil libere in ea agi posse:& ita oñdit se omisisse genus deliberatiuũ:q̃d in curia agebat. ¶ Id q erat.s. uerũ. ¶ Me per.amisisse. ¶ Fructus industriæ:& fortunæ.i.oẽs dignitates.& honores:quos partim mihi idustria:& ingenio meo cõparauerã:partim fortuna ipsa mihi dederat. His.n.duabus rebus.aut altera earũ:honores & dignitates cõparamus:sed ut plurimum plus ualet fortuna sine industria:q̃ industria sine fortuna.

PHI. L.Paulus ¶ L.Pa. Aemiliũ dicit:qui de perse Macedoniæ rege triumphũ egit. Audi q̃ de hoc hoie Vale.ĩquit lib.v. Cũ ex q̃tuor filiis iure adoptiõis in Corneliam:Fabiamq; gentẽ p̃ris funere suo quartũ an diem p̃cessit:alter in triũphali curru cõspectus post diem tertium expirauit. Itaq; qui ad donãdos usq; filios abundauerat:in orbitate subito destitutus est:quẽ casum quo robore animi sustinuerit:oratione quã de rebus a se gestis apud populũ habuit: hanc adiiciendo clausulã: nullũ ambiguũ reliquit. Cũ in maximo prouectu fœlicitatis nostræ. Quirites timerẽ ne qd mali fortuna moliret: Iouem Op. Max. Iunonẽq; reginã:& Mineruã p̃catus sum:ut si qd aduersi pp̃lo imineret:totũ in meã domũ cõuerteret. Quapp bñ hẽt:annuẽdo uotis id egerunt:ut uos potius meũ casum doleatis:q̃ ego uestrũ ingemiscã. Sed uberiorib⁹ uerbis hęc apd Plutarchũ legimus in uita Pauli Æmilii:cuius sñiam ita traduximus. Cũ quatuor eẽnt Æmilio liberi duos in adoptionẽ dedit alienæ familiæ Scipionẽ & Fabiũ. Duos uero quos deinde ex altera uxore susceperat in sua familia retineri duxit. Sed eorũ alter annos.xvi.natus quinq; duntaxat ante diebus q̃ triumphũ ageret:extinctus est. Alter uero.xii. annum agens:tertia die post triumphũ obiuit mortis diem. Triũphauit anteq̃ primũ post funus primi filii. Deinde uero post triumphum magnanime dictũ altero extincto filio.P.R.in cõcionẽ uocauit:ubi luculentissimã orõnẽ habuisse dr: quã ẽt Plu. M.Cato suis uerbis cõplexus est:ubi eã leges. ¶ Noster Gallus.ciuis Romanus iurecõsultus. ¶ M. Ca.cẽsoriũ itelligit:duos hic filios habuit m̃ribus diuersis:& ætatibus lõge dispares:ut inquit Gellius. Nã iã adolescẽte altero:m̃re ei⁹ amissa:ipse quoq; multum senex:Solonis clientis sui filiã uirginẽ duxit in m̃rimoniũ:ex qua natus est ei.M.Cato Solonianus. Alter ei⁹ filius natu maior:de cuius morte hic agitur p̃tor designatus p̃re uiuo mortuus est:egregios de iuris disciplina libros reliquit. At Plutarchus in uita Catonis ait. Ex duobus filiis alterum maiorem natu cum bella imperator gereret amisit: de quo ẽt meminit. Ci.in Lælio suo:qũo:ut alia omittam:mortem filii tulit.i.tã æquo animo & sapienter tulit. ¶ His tẽporibus resp.florẽtissima erat. ¶ Amicorũ negociis:in defendẽdis amicis:quorũ maximus numerus fuit:Inter quos defensus est.L.Flaccus repetundarũ opinione oium dãnatus. Et alii innumerabiles. ¶ Reipu.pcuratiõe.in administranda re Forum pu.in qua tantum gloriæ consecutus est. ¶ In foro genere iudiciali. ¶ Aspicere curiã nõ poteram.i genere deliberatiuo. Forẽses orões Est enim forum quo iura tractantur:unde forenses Ciceronis orationes dictæ sunt illæ:quas egit in foro:ut pro Qu.Ligario:pro Roscio Sex.pro. A. Cluentio:proq; multis aliis quos hic eẽt longũ dicere. In curia uero magna cum laude uersatus est:& quas habuit in curia:& ad populum orationes has publicas appellamus:ut de lege Manilia:de lege agraria: Industria de proscriptorum filiis:deq; multis aliis rebus & personis:quas in eius uita posuimus. ¶ Industriæ. exercitationis in rebus honestis:ab indulgendo appellatam:hoc est operam dando siue abutendo:quod maximũ hẽat in rebus agendis ardorem. ¶ Hæc:quæ dixi. ¶ Fructus.honores dicit & dignitates:quas tũ industria Ciceronis dederat:tũ fortuna:his.n.ista comparantur:sed maiorem uim habet in his fortuna q̃ industria.

ASC. ¶ ET Lucius Paulus.s. Macedonius:qui Persam regẽ in triũphũ duxit:q septẽ dieb⁹.i.spatio septẽ dierũ:amisit duos.s.filios:p̃catus deos:ut si qd detrimẽti reip.pararent:in domũ suã deflecterẽt:& Gallus noster.s.familiaris:&.M.Cato q perdidit filiũ:sũmo ingenio & sũma uirtute.i.habentẽ summũ ingeniũ:& summã uirtutẽ:fuerũt.s.oẽs dicti:iis.i.talib⁹ tẽporibus:ut dignitas ipsorũ:quã consequabantur ex repub.cõsolaretur:tum idest tunc eos. ¶ Autẽ idest sed:unum illud solatium:quod ereptum est:uidelicet filia indulgẽtissima:manebat.i.reliquũ:aut reliqua erat mihi:iis ornamẽtis:q̃ ipse.s.tu cõmemoras:hoc est cõsulari:& augurali dignitate:& q̃ eram adeptus maximis laboribus amissis.s.per occupationem reipu.a Cæsare. ¶ Cogitatiões meæ nõ ipediebantur negociis amicorũ:nõ impediebant pcuratione reipu. qa nihil libebat sup.mihi agere in foro.s.iudiciali p amicis:& nõ poteram præ indignatione:aspicere curiã.i.senatum:ubi pro repu.stare solebam. ¶ Ego existimabam.i.iudicabam:id quod erat.s.me perdidisse omnes fructus:&.i. simul: industriæ.i.naturalis artis:& fortunæ meæ.i.per fortunam:acquisitos.

¶ Sed ostendit

¶ SED: ostēdit quā cōsolationē de amissione harum rerum acciperet: quod. s. uideret hæc eadem multis accidisse: nā ut uulgo fertur. Solatiū est miseris socios habere pœnarū. ¶ Cum quibusdā. aliis quibus eadē essent erepta: quæ mihi. itel ligit aūt. M. Marcellum: Brutum & Cassiū: & reliquos qui fuerant Pōpeiani. ¶ Frangerem me. i. animū meū uincerem. ¶ Quo cōfugerē. i. in quo eēt mihi profugiū solatii. s. filiā meam. ¶ Etiam. non solū noua. ¶ Cōsenuisse. tpe debilitata: tractū ab ætate qua senescens debilitatur. ¶ Recrudescunt: renouantur: tractum a uulneribus: quæ agitatione nimia in/ tardā recrudescunt. i. cruda & noua fiunt. ¶ Non. n. ratio quare etiā uetera recrudescant: & grauius ferat nunc amissionē reipu: q̄ ante amissam filiā: & est sensus: sicut tūc mœst⁹ VBE. Recru/ descūt

Sed cum cogitarē hæc mihi tecū: & cū quibusdā eē cōmunia: & cum frangerem iam ipse me: cogerēq; illa ferre toleranter: habebā quo fugerem: ubi con/ quiescerē: cuius in sermōe & suauitate oēs curas do loresq; deponerem. Nūc autē hoc tā graui uulnere etiā illa quæ consuetisse uidebanť: recrudescūt. Nō enim ut cum me a rep. mœstum domus excipiebat: quæ leuaret: sic nūc domo mœrens ad rempu. cōfu/ gere possum: ut eius in bonis acquiescā. Itaq; & do/ mo absum & foro: quod nec eum dolorē: quem a repu. capio domus iam consolari pōt: nec domesti/ cū respu. Quo magis te expecto: teq; uidere q̄pri/ mum cupio. Maior mihi rō fore nulla pt: q̄ ɔiūctio cōsuetudinis sermonūq; nostrorū: q̄q̄ sperabā tuū aduētum (sic enim audiebam) appropinquare. Ego autem cum multis de causis exopto te quāprimū ui dere: tum etiam ut ante commentemur inter nos: q̄ ratione nobis traducendum sit hoc tempus: quod est totum ad unius uoluntatem accommodatum: & prudentis & liberalis (& ut perspexisse uideor)

propter rempu. habebā domi filiā: in cuius sermone om nem mœstitiam deponerē: ita nunc amissa filia: non ha/ beo remp. ad quā possim confugere: ut in ea deponam meos dolores: ordo est: ut tū domus excipiebat me mœ stum a repu. quæ leuaret me: sic nūc mœrens domo nō possum confugere ad rempu. ut quiescam in eius bonis. ¶ Non: adiungenda est hæc dictio non uerbo possum: sicut notauimus in ordine. ¶ Tum. s. cum amissimus ea ornamēta: quæ cōmemoras: & amissa repu. ¶ Quę. domus. ¶ Leuaret. s. me mœstitia. ¶ Sic nunc. amissa filia. ¶ Domo. domestico incōmodo obit⁹ filiæ. ¶ Cō/ fugere. auxilii & solatii causa uenire. Virgil. Ad te con/ fugio: & supplex tua numina posco. ¶ Bonis eius: scili/ cet resp. quia amissa sunt. ¶ Itaq;. refert ex supradictis: q̄ neq; iuuat eū esse domi: nec in foro. ¶ Domo. pp̄ter mœrorem filiæ: cuius est necesse me meminisse cū sum domi ¶ Et foro. propter incommodum reip. ¶ Quod. quia: & est ratio quare absit domo. ¶ Nec domesticum: ratio quare absit foro: quia nec in domo inuenit amplius consolationem de amissa repu. nec in foro habet consola tionem amissæ filiæ: quia amissæ sunt dignitates: quæ potuissent ipsum consolari. ¶ Quo. propter quam rem. ¶ Magis. q̄ expectarem: si modo essem in hoc dolore. ¶ Nulla ratio. s. cōsolationis. ¶ Maior. efficacior. ¶ Cō suetudinis. conuersationis. ¶ Sermonum no. collocutio num. ¶ Appropinquare. propinquum esse. Appropin quare non ad locum hic: sed ad tempus refertur: ut su/ pra notauimus alio loco. ¶ De multis: propter multas. ¶ Tum etiam: maxime. ¶ Cōmentemur: cōferamus: colloquamur: disputemus. Cic. in Lælio de amicitia. Cum in hortos Decii Bruti commentandi causa: ut assolet: uenisse mus. ¶ Traducendū. agendū: p̄tereundū. ¶ Hoc tempore: quo respu. est in potestate Cæ. ¶ Vnius: Cæ. ut supra. Ad hoc sum in hac s̄nia nihil ut facimus: nisi q̄ maxime Cæ. uelle uideatur. ¶ Et prudentis Cæsa. Appro pinquo Cōmē tari i.

¶ SED cū co. demonstrat quā consolationē accepisset. ¶ Et cū quibusdā. q. d. cū olbus qui reipu. statum & libertatē co/ luit ut Brutus & Cassius. ¶ Frāgerē. uincerē meipm. ¶ Habebā quo cōfu. Tulliolā apud quā omnē aī mei molestiā & mœrorē deponebā. ¶ Graui uulnere. morte filiæ. ¶ Cōsenuisse. iā debilitatā esse: trāslatio a senibus. ¶ Recrudescūt. re nouanť. Trāslatio a uulnere. ¶ Nō. n. rō est quare illa mala recrudescerent: & cur grauius nūc amissam rēp. ferret: q̄ ante mortē filiæ. Sensus est: cū eram aliqn̄ mœstus a repu. cōfugiebam domū ad filiā: q̄ leuaret mihi mœstitiā. At nūc domo filia mœrens nō hēo ad rēpu. cōfugere possim: q̄ leuet luctū mihi. Ordo: nō possum: sic nūc domo mœrēs ad rēp. cōfuge re: ut tū me a rep. &c. ¶ Domo absum & fo. q̄ nec domi: nec in rep. aliquid iā consolatiōis inuenio: quod & filiā perdide/ rim: & rempu. ¶ Maior rō. cū multas attuleris rōnes. ut hūc dolorē æquo aio ferā: nulla uř maior rō afferri posse: q̄ q̄d primum uenias & cōiunctionem cōsuetudinis & sermonū n̄ror̄ habeamus. ¶ Cōmentemur. meditemur: & ɔferam⁹. ¶ Traducendū. percurrēdū. ¶ Hoc tēpus. s. reip. calamitosum & in p̄tāte Cæsaris positū. ¶ Vnius. Cæsarē dicit. ¶ Vi deor. exigit elegantia sermōis latini: ut si dicamus uideor tibi benedicere: uideris mihi bn̄ scribere: & ille uř mihi optime disputare: & uidemur nobis errare: uos mihi uidemini: illi mihi uidentur ludere: caue dicas uideť tibi: & ego benedicam & uidetur mihi q̄ tu bene scribas: & uidetur mihi q̄ nos male agamus: & huiusmodi. HPL

¶ SED cū ego cogitarē hæc. s. incōmoda & dāna: esse mihi cōmunia tecū: & cū qbusdā. s. aliis bonis: & cū ipse. i. egomet frangerē iā me. i. p̄positū meū dolendi de amissione honor̄ & bonor̄: nō filiæ: & cogerē me ferre toleranter. s. pariēter: illa. i. tam insignia aduersa: uidelicet amissionē fructuū industriæ: & fortunæ: ego hēbā. s. ante mortē filiæ: quo. i. ad quā: cōfugerē. s. solatiū habiturus: & ubi. i. in qua: cōquiescerē. i. trāquillitatē aī inuenirē: & in cui⁹ sermōe & suauitate. s. sermo nis & morū ego deponerē. i. exuerē: & reiicerē: oēs curas & dolores. ¶ Aūt. i. sed nūc. s. post mortē filię: ēt illa q̄ uidebanť ɔsenuisse. i. antiquata & e mēoria p lōgitudinē tpis delata. ¶ Recrudescūt. i. recētia rursus fiūt: & i pore ægritudine: hoc uulnere tā graui. s. de morte filiæ accepto. ¶ Nō. n. &c. Ordo ē. Enim. i. qa: ut. i. quēadmodū: domus. i. familia: & p̄cipue filia excipiebat me: tū. i. tūc añ mortē filiæ: & stāte rep. mœstū. i. reuersum mœstū a rep. i. si qd aduersi i rep. uidissem: ex cipiebat iqnq̄. i. talis q̄: aut q̄. i. ut leuaret me. s. ab ea ægritudie: sic ego mœrēs nūc domo pp mortē filiæ nō possū cōfuge re ad rēp. ut acqescā. i. trāquillitatē aī accipiā: in bonis eius. ¶ Itaq;. i. & ita: ego absum: & domo & foro: q̄. i. qa: nec dom⁹ pōt iā cōsolari. i. cōsolādo leuare: eū dolorē quē capio a rep. nec respublica pōt cōsolari dolorē domesticū. i. quē capio do mi ob mortē filiæ. quo. i. quo circa: ego expecto te magis. i. q̄ expectarē: si aliunde cōsolationē inuenirē: & cupio uideř te q̄primū. i. ualde cito. ¶ Maior rō. s. ad cōsolationē nulla p̄t afferri mihi: q̄ coniunctio cōsuetudinis. i. frequētis ɔuersatiōis sup. tuæ: & s. monū nror̄: q̄q̄. i. tametsi sperabā aduentū tuū appropinquare: audiebā enim sic. ¶ Ego aūt cū. s. ita sit: q̄ exopto te uidere q̄primū de multis causis. i. ob multas causas: tū. i. multo magis: ēt ut cōmētemur. i. cōmiscēdo disquira mus inter nos: ante. s. q̄ tēpus: aut opportunitas elabať: qua rōne. i. uia & mō: hoc tēpus sit traducēdū. i. trāsigēdū nobis: quod tēpus est accōmodandū. i. conformandū totū ad uoluntatē unius. s. hois. utpote Cæsaris: & prudētis: quia mode/ ste & sagaciter usus est uictoria: & liberalis: quia clæmenter multis etiam gratis ignouit: & ut uideor prospexisse. ASC.

VBE. ¶NEC a me alieni.qa nō me spernit:imo ſit amat. ⸿ Cū ita ſit.i.q̄uis ita ſit ꝙ Cæ.neq; a me ſit alien⁹:& tibi ſit amiciſ
ſimus. ⸿ Magnæ.cōſideratæ:& pruděter:& diu cogitatæ. ⸿ Ineunda.aggrediēda:ſuſcipienda. ⸿ Non agendi.qa facul
tas agendi aliquid nobis erepta eſt. ⸿ Quieſcendi.uiuendi in ocio:ut in primo lib.Ocium nobis exoptandum eſt.

PHI. ¶NEC a me alieni.amabat eū Cæſar atq; Ci.amicitiā hr̄e uehemēter optabat.Pricipio.n.belli ciuilis hortat⁹ ē eū Cæ.
ut cū ipſo ſentiret.Sed maluit cū Pō.uinci:q̄ cū Cæ.uictore eē:pulſo ex Italia Pō.Romā pfectus Cæſar multa de Ci.cō
queſtus:tādē orauit:ut Rōæ uellet eē:cui Ci.rn̄dit:ſibi adeſſe nō poſſe:ubi qd ſibi dicēdū eēt:tacere oportere:rn̄dit Cæ.:
ſuper hoc deliberandum:pauloport iterum ſcripſit ſe illi
ignoſcere:quid nō adfuiſſet:idq; in optimā pte accipe.
Inde poſt uictoriā in pharſalia: Cæſ.in Italia redeunti
Ci.apud Tarentum factus eſt obuiam:quē Cæ. pluri
maniter cōplex⁹ ē:& multa cū eo locutus.Inde romā ſe
cōtulerūt:& qm̄ ſumma reg; arbitrio uni⁹ tenebat̄. Tul
lius ocio lr̄ario ſeſe tradidit:& in uilla ſua morabat̄:ī ur
bem nō ueniebat niſi ſalutādi gr̄a:aut alicuius amici ſui
defendēdi cāutpro Qu.Ligario:p Deiotaro rege:p M.Mar.quos apud Cæ.ualde iratū defendit. ⸿ Illius cōceſſu &
beneficio: ut ſi qd cōcedit:aut donat nobis Cæſar in eo conquieſcamus:nec aliud agamus:ut alibi dixit Tullius : adhuc
ſum in hac ſententia:nihil ut facimus niſi quod maxime Cæſa.uelle uideatur.

nec a me alieni:& tibi amiciſſimi.Quód cum ita ſit magnæ tamen eſt deliberationis:quæ ratio ſit ineū da nobis non agendi aliquid:ſed illius conceſſu : & beneficio quieſcendi. Vale.

ASC. ¶NEC.i.nō ēt alieni a me:qa Cæſar Ciceronē monuerat:ut a bellis ciuilibus abſtineret:& poſt uictoriā eū ſæpe amice
ad curiā inuitarat:& amiciſſimi tibi:qa ſæpe abſētē laudarat. ⸿ Quod cū ſit ita:tn̄ ē magnæ deliberatiōis:q̄ rō ſit ieūda.i.
incœptāda nobis:nō agēdi aliqd:ſed qeſcēdi cōceſſu.i.p cōceſſum:& bn̄ficio.i.per beneficiū illi⁹.ſ.Cæſaris. Vale.

VBE. ET ſi.M.Marcellus q collega Ser.Sul.fuerat ī
cōſulatu initio belloꝝ ciuiliū:tūc ptes Pō.ma
xime ſecutus eſſet:& adiuuiſſet. Poſtea uicto
Pō.pharſalico p̄lio:cōtulerat ſe Athenas : ubi
cōſtituerat agere exiliū ppetuū:qa putabat ſe
nō poſſe eē tutū Romæ: qa Cæſari aduerſarius fuiſſet.
Veꝝ cū iā Ci.& plerıq; alii iā eēnt reſtituti in patriā cō
cedente Cæſare:Ci.id agebat:ut.M.quoq; Marcellus
reſtitueret̄:qd̄ quidē Cæ.iā pmiſerat ſe conceſſurum:
licet diceret ſe adhuc hr̄e ſuſpectā uolūtatem Marcelli.
Marcellus uero perſtabat in pposito uelle oīno abeſſe
Roma:& ut uitaret pericula:q ſibi Romæ eēnt:& ne ui
deret oppreſſionē reip.Itaq; Cic.hāc ep̄ſa nitit̄ perſua
dere ut oīno redeat in patriā:exiſtimetq; ubicunq; ſit ſe eē ſub ptāte Cæ.& qd̄ ſi nō uiderit oppreſſionem reipu.& tyrā
nidē Cæ.coget̄ tamen audire:in quo non erit multo minor dolor.Ne autē indignet̄ Mar.ꝙ Ci.ei conſulat:laudat Ci.iq
Adhuc principio epiſtolæ:& prudentiam:& cōſiliū eius:qd̄ & ſi hucuſq; honeſtū fuit:in nunc mutādū dicit. ⸿ Adhuc.hucuſq;.
Quin ⸿ Eo cōſilio.ut.ſ.abeſſes a patria. ⸿ Quin.ut non. ⸿ Diſſentiam ab eo.quia ſe uera diſſentio:neq; mihi placet. ⸿ Sed
ꝙ rō qua nō audeat id reprehendere:cum ei non placeat. ⸿ Ea ſapientia.tali ſapientia. ⸿ Non anteponam tuo.mō exi
ſtimem eē melius tuo:quia puto te multo ſapientiorē eſſe q̄ me:& licet non probem tuum conſilium.exiſtimo tamen non
ſine cā a te ſapientiſſimo uiro eſſe ſuſceptum. ⸿ Tamen.licet non audeam reprehendere tuum conſilium. ⸿ Vetuſtas.
antiquitas:quia iam multis annis eſt inchoata.Ci.in Lælio de amicitia:maxima eſt enim uis uetuſtatis & conſuetudinis.
Cōduco ⸿ Quæ.beniuolentia tua erga me. ⸿ Hortata eſt.induxit:quia tenemur quærere utilitatem eius a quo amamur. ⸿ Cō
ducere.utilia eſſe:conduco enim datiuo iunctum ſignificat prodeſſe:& utile eſſe.

M.T.C.M.Marcello Salutē dicit.

ET ſi eo te adhuc conſilio uſum itelligo: ut id reprehendere nō audeā:nō quin ab eo ipſe diſſentiam:ſed ꝙ ea te ſapientia eſſe iudicem:ut meū cōſilium nō anteponā tuo:tn̄ ami citiæ nr̄æ uetuſtas:& tua ſūma erga me bn̄uolentia q̄ mihi iā a pueritia tua cognita ē:me hortata ē:ut ea ſcriberē ad te q̄ ſaluti tuæ conducere arbitrarer:

PHI. ET ſi eo.Poſt uictoriā Cæſar.e bello ciuili aduerſus Pō.Pōpeiani diuerſa cōſilia ſecuti ſunt qbuſdam renouare
bellū:quibuſdā pati ſub Cæſare ſeruitutē uiſum eſt:quibuſdā neutrū placuit.In hac extrema ſorte Marcellus
numerari poterat:q neq; Cæſari obedire:neq; aduerſari decreuerat:ſed oīno carere patria & domo:& quiete
uiuere ſi poſſet in exilio.Quod cū Ci.accepiſſet:has ad eū lr̄as miſit:qbus uehementer hortat̄ domi:& in p̄ria
eū malle uiuere:q̄ in externis locis.Athenas.n.ſe cōtulerat:& ibi perpetuo in exilio permanere decreuerat.Putabat eni
Romæ ſe nō poſſe pp Cæſarē tuto uiuere:a cuius ſn̄ia ſemper fuerat alienus.Demū quod ipſe facit:idem Marcello fac
undū cenſet:nō ut aliquid agant:ſed Cæſaris cōceſſu & beneficio cōquieſcant.Nec amplius dubitabat Tullius de Cæ
ſaris uolūtate erga Marcellū.Nā ei pmiſerat uelle Marcello parcere.Ex quo illi perſuadere conat̄ ut redeat:putetq; ſeip
ſum ubicunq; fuerit ſub ptāte Cæſaris eē manſuꝝ. ⸿ Eo cōſilio:ut Romæ eſſe nolis. ⸿ Nō audeā.pp auctoritatē & ſapiē
tiā tuā:cū tamen reprehendēdū ſit.Laudat enim hanc ob cām Marcelli cōſiliū:ne indignum putet a Ci.ſibi dari conſiliū:
cū ipſe maximi cōſilii atq; ſapiētiæ eſſe diceret̄. ⸿ Quin te.qd̄ non a cōſilio tuo diſſentiā:qa uere diſſentio.uidet̄ enim mi
hi te Romæ debere uiuere cū tuis.Et animaduerte:ꝙ in hoc exordio ad beniuolentiā:& attentionē colligendā multa di
Sapientia cuntur.Sapientia eſt humanaꝝ atq; diuinarum reꝝ perfecta ſciētia:quā græci σοφίαν dicunt. ⸿ Non anteponā.p̄ferā
qm̄ te longe ſapientiorem exiſtimo:q̄ me ipſum:& q̄uis conſilium tuū nō pbem:tamen illud a te uiro prudentiſſimo nō
Amor ſine cauſa ſuſceptum puto. ⸿ Vetuſtas.Hæc maxima in amicitia uim habet:& chariores eē dicunt̄ amici ueteres q̄ noui.
Amicitia Ex quo Satyrus inquit.Quāuis digreſſu ueteris confiſſus amici. ⸿ Amicitiæ.inter amorem & amicitiam hoc intereſt:ꝙ
amor in eos eſſe poteſt:quos etiam neſcimus & nunq̄ uidimus.Amicitia uero nō eſt niſi inter eos:qui ſe norunt.Eſt.n.
Cōducere amicitia reciprocus quidā animorū affectus.& utrūq; nomen ab amando deductum eſt:& antiqui amecitiam per e dice
bant:& amecum & beneuolum. ⸿ Saluti tuæ.attentum facit. ⸿ Conducere.utile eſſe:datiuo iunctum.

ASC. ET ſi &c.Marcellus collega Seruii Sulpitii in cōſulatu:Pōpeianas partes ſecutus:poſt pharſalicā cladem ſe Athe
nas contulit:ut ibi reliquū uitæ ageret:ueꝝ cum Cicero & alii multi pro eo interceſſiſſent:annuit Cæſar modo
ille redire uellet:quod ut uelit nunc agit Cicero hac epiſtola dicēs. ⸿ Et ſi o Marcelle:ego intelligo te uſum ad
huc:ideſt in hoc uſq; tēpus eo:ideſt tali cōſilio:ut non audeam reprehendere id:non quin.ideſt ꝙ non ipſe:
ideſt ego diſſentiam:ab eo ſcilicet conſilio tuo:ſed quod iudicem te eſſe ea ſapientia:ut non anteponam tuo conſilio: meū
ſcilicet conſilium: tamen uetuſtas amicitiæ noſtræ:& ſumma beniuolentia tua erga me:quæ cognita eſt mihi iam a pueri
tia tua:non dicit mea:quia minor erat Marcellus:hortata eſt me:ut ſcriberem ea ad te:quæ arbitrarer cōducere:ideſt uti
lia eſſe:ſaluti tuæ:& quæ ducerē:ideſt exiſtimarem.

Non

VBB. ¶NON aliena.non absurda.¶ A dignitate.s.tua:quam existimarem nõ esse contra dignitatem & honorem tuum. Nã consilia omnia debent respicere non solum utilitatẽ amici:sed honestatẽ:quæ duo dicit Cice.a se seruata.¶ Ego. laudat Ci.prudentiam.M. Mar.& consilia quibus usus est:& ante bella ciuilia:& ĩ ipsis bellis:ut facilius persuadeat quod ei faciendum sit post finem horum bellorum ciuilium.¶ Consulatum.in quo habet collegam:ut diximus: Seruium Sulp. ¶ Præclare.optime.¶ Sed idem.i.ego idem:qui memini supradicta. ¶ Vidi illa.s.quæ sequũtur:ordo est:sed ego idẽ uidi illa te neq; probare consilium belli ciuilis ita gerendi:nec copias &c.¶ Consilium.modum.¶ Ita.sic ut gestum est.

& non aliena esse ducerem a dignitate. Ego autem eum esse te: qui horum malorum initia multo ante uideris consulatum optime magnificentissimeque gesseris, præclare memini, Sed idem etiam illa uidi, neq; te consilium ciuilis belli ita gerendi, neque copias Cnæi Pompei, nec genus exercitus probare, semperque summe diffidere: qua in sentẽtia me quoque fuisse memoria tenere te arbitror. Itaque neque tu multum interfuisti rebus gerendis, & ego id semper egi ne interessem. Non enim his rebus meis pugnabamus, quibus ualere poteramus consilio, auctoritate, causa, quæ erant in nobis superiora,

Copiæ ¶ Copias.exercitum.Sic enim significant in plurali. Salu.Ingentes hostiũ copias parua manu fusas. Virgi.tamen metri cã dixit.¶ Quæ sit me circũ copia lustro.Neq; copias.s.quas haberet minores:q̃ tãto bello essent necessariæ.¶ Genus exercitus. qui magis eẽt ex togatis imperitis belli:& ex cappadocibus: & asianis:& oibus peregrinis:q̃ ex militibus italicis:cũ Cæ. haberet robur militum exercitatissimorum: quod nõ placebat Mar.¶ Te non prabare.te nõ laudare:tibi non placere.¶ Diffidere.subaudi & memini te diffidere.i.nullam habere fiduciã uictoriæ Pompeianæ propter supradicta.¶ Summe.ualde.¶ In qua sententia.in qua opiniõe:q̃ Pom.nõ eẽt futurus uictor. Summus ¶ Te tenere memoria.te meminisse:qa tecum cõicabam.¶ Itaq;. quia neq; probamus exercitum Pom. & semper diffidebamus.¶ Rebus gerendis.qa postquam uidisti male credere Pomp. discessisti a bello. ¶ Egi ne interessem.non negat se interfuisse:sed egisse ne interesset si potuisset.¶ Quibus.reb9.¶ Consilio.auctoritate:hę sunt res: qbus dicit se potuisse ualere:& contendere cum Cæ.si his rebus esset pugnatum:sed pugnabatur uiribus corporis:quibus longe erant inferiores: Cæsarianis exercitatis:& induratis multis:& diuturnis bellis.¶ Causa.honestati causæ:qua potuissemus eẽ superiores quia nos pro repub.illi contra rempu.pugnabant.

PHI. ¶NON aliena a dignitate.contraria honori tuo. Duo dicit utile & honestũ: de quibus aliter philosophi sentiũt: aliter q̃ reipublicæ student:& in ciuitate uersantur:Socrates inquit:nihil eẽ utile:quod non honestum sit:& nihil honestum: q̃ non utile est:& apud stoicos disputatio. hoc est quod honestum sit id solum bonum esse. Id enim per se solum placet nulla adiecta gratia:est aliud honestum:quod medium appellatur:quod est cum utilitate cõiunctum. Tertia est commoditas quædam:quæ solum lucris studet:omni depulsa honestate:philosophicum:quod dicimus honestũ soli uirtuti intentum est:omni adiecta utilitate:hic ergo uult persuadere Marcello non illud honestum:quod philosophicum est non commoditatem quæ ad peritos homines pertinet:sed illud medium:quo diximus honestum & utile: quod in ciuitate uersatur. Sunt autem quædam uerba:quę nec omnino sunt personalia:nec omnino impsonalia:ut iuuat:decet:oportet:& conducit pro utile est. ¶ Ducerem. existimarem. Virgil. Tanto me crimine dignum duxisti. Cicero in Verrem: hoc sibi amplissimum pulcherrimum que ducebant.¶ Ego eum te esse.laus a prudentia: cuius pars est prouidentia:per quam aliquid futurum uidemus antequam factum sit. Laudat enim Marcelli consilium atque prudentiam: quibus in bello ciuili est usus:ut illi qui post bella ciuilia faciendum sit:facilius persuadere possit.¶ Consulatum.consul erat quando:ut ait Tranquillus in uita Cæsaris:retulit ad senatum:ut Cæsari ante tempus succederetur. Præuiderat enim Marcellus quorsum illa tenderent:quæ Cæsar faciebat: omnes enim quos poterat beneficiis astringebat uel libertos & seruos:quibus plane palam bello ciuili opus esse dicebat:reges quoque,& prouincias per orbem alliciebat beneficiis:& exornabat præcipuis opibus.ex quo omnes cœperunt esse attoniti. Collegam habuit in eo consulatu Sulpitium.¶ Illa uidi.te scilicet non probare ciuilis belli consilium:non Pompei copias:non deniq; genus exercitus nostri:& in eadem ego sententia permanebam. Vidimus enim multo ante quod nunc patimur:unde factum est a nobis:ut tu non multum interfuisses:& ego ne iteressem semper fugissem.¶ Copias.ad bellum impares:q̃ instabat.¶ Genus exercitus.ex barbaris nationibus coactum:& ex tyronibus Romanis:apud Cæsarem uero firmissimus militum apparatus: & ex hoc merito diffidere. Exercitus uero istorum genera cuiusmodi fuerint. Lucanus ostendit.¶ Summe.uehementer.¶ Qua in sententia.quod Pompeiani futuri non essent uictores.¶ Memoria tenere.te meminisse:& in memoria habere:q̃ plus est q̃ scire. Nam quæ scimus obliuisci possumus:quæ uero memoria tenemus nunquam amittimus. Sane notandum apud Ciceronem sic dici memoria teneo:non memoriter:quo tamen dicendi modo usus est Plinius:ut tu facillime indicabis: qui tam memoriter tenes:& econtrario dico:narro:recito memoriter dicimus non memoria.ut Cicer. multa narrare de. C. Lælio socero suo memoriter:& iucunde solebat. Repetere tamen & complecti memoria:& memoriter dicimus. Cice. si memoria repetere uolumus:quæ didicimus:& Liui. memoriter omnia complecti poterat. Caue dicas:aut mẽti:aut mẽtetenus:ut quidam inepti dicunt:ut didici menti:& habeo mentetenus:quem sermonem omnino latinitas fugit.¶ Itaq; tum non probando nostrum exercitum:tum etiam diffidendo copiis nostris.¶ Interfuisti.id uerbum datiuo iunctũ præsentiam significat.¶ Rebus gerẽdis.bellis ciuilibus.¶ Egi.conatus sum:non penitus dicit se nõ interfuisse:sed se conatũ fuisse:ut non interesset.¶ Non enim.ratio est cur Cicero non interfuit belli ciuilis.¶ His rebus.scilicet consilio: auctoritate:& causa.quibus potentes eramus:& est articulus. Iustior enim erat causa nostra q̃ Cæsaris:& maior auctoritas:& nõ minus consilium.

Memoria tenere

Interesse

ASC. ¶ ESSE nõ aliena a dignitate tua.i.nihil factura cõtra dignitatem tuam.¶ Ego memini præclare.i.egregie te eẽ eũ.i.talem qui uideris initia horum malorum multo ante.s.q̃ euenerunt:& qui gesseris consulatũ magnificentissime:atq; optime.¶ Sed sup.ego idem uidi.i.animaduerti etiam illa:uidelicet:neq; pbare.i.approbare & laudare:consilium belli ciuilis gerẽdi:ita ut gestum est:neq; copias.i potẽtias exercitus:nec genus exercitus Cnæi Pompeii:& diffidere semp: summe.i.summopere: in qua sententia ego arbitror te tenere memoria:me quoq;.i.etiam me fuisse.¶ Itaq;.i.& ita: neq; tu interfuisti multũ rebus gerendis:& ego egi semp id:ne itereessem.s.reb9 bellicis gerẽdis.¶ Enim.i.qa:nos nõ pugnabamus.i.certabamus:iis rebus:quibus poteramus ualere:uidelicet:consilio:auctoritate:causa:quæ.s.tria dicta erant superiora.i.meliora & priora:in nobis:sed sup.pugnabamus,i.pugnabatur.

VBE. ¶ LAcertis.subaudi pugnabam⁹. ¶ Pares.s.nostris hostib⁹.i.æquales:& apti ad resistēdū. ¶ Igit.pp supradictā cāmq; qa pugnabamus uiribus:& lacertis:qbus nō eramus pares hostib⁹:nō auctoritate:& cā:qb⁹ eramus superiores. ¶ A ut
Fracti ti.quasi correctio est:qa occurrebat uirtute nō posse uinci:iō dixit. ¶ Fracti.quassatis debilitati. Vir. Fracti bello fatisq; re
Certe pulsi. Idem Fractæ uires auersæ deæ meus. ¶ Certe saltē. ¶ Abiecti.in cōtēptū deducti & hūilitati. ¶ In quo.i.qua re. ¶ Nemo pōt nō laudare.i.possibile est:qui omnes laudent. ¶ Abiecisti.deposuisti. ¶ Cupiditatē certandi uoluntatem pugnæ:quia discessisti a bello. ¶ Cum spe uincendi.cū non sperares uictoriā posse amplius Pom.coniungere post cladē pharsalicam:ergo sic intelligendū est:q cū spe uincendi abiecisti decertādi cupiditatem:id enim est sapiētis quod declarat cū dicit. ¶ Ostendisti sapientē:& bonū &c. ¶ Inuitū.nō libēter sed officio coactū. ¶ Extrema.finem bellorum. ¶ Non libenter.ne bellū uideat potius susceptū cupiditate quā officio. ¶ Idē.qđ tu.s.nō persequendi libenter extrema belli. ¶ In duo genera.in duas cōditiones. ¶ Aut enim.primū genus. ¶ Cona
Conati ti sunt.i.frustra tētauerūt. Nā conari proprie ē frustra aliquid tentare:& aggredi. Virgilius. Ter conata loq.
Niti Niti aūt cū effectu:licet interdū confundant. Iuuena
Renouare lis. Quid tāto dextro pede cōcupis:ut te conatus non pœniteat uotiq; peracti. ¶ Renouare.instaurare:qđ uidebatur iam finitū morte Pom. ¶ In Africā.cū Catone ad Iubam regem:apud quē reparatæ sunt uires & maximi exercitus. ¶ Contulerūt se.receperūt se.i.fuerunt. ¶ Aut.alterum genus. ¶ Quēadmodū nos sicut ego Ci. ¶ Medium.quia uoluisti renouare bellū nulla spe uictoriæ:nec existimare te uictū. ¶ Qui.reddit rationē utriusq;. ¶ Hoc.s.existimare te uictū. ¶ Humilis:abiecti:uilis:sicut fuerūt Marce.& Cato. ¶ illud.s.renouare bellū nulla spe uictoriæ. ¶ Pertinacis.obstinati:sicut Scipio socer Pom. & plerique alii. ¶ Duceres.existimares. ¶ Fateor.descendit Ci.paulatim ad persuadēdū:ut iā uelit flecti:& discedere ab eo proposito:& Romā reuerti:p̄sertim cū tempus adiuuet hanc mutationē consilii. ¶ A plerisq;.a multis. ¶ Vel dicam.correptio capiens:qa existimasti sine spe uictoriæ esse pugnandū. ¶ Magni ac fortis.quia nunq̄ tū existimasti te uictū. ¶ Ista ratio.ista uia tui propositi:siue cōsilii supradicti. ¶ Quendā modum.quendā terminū:ne minus progrediatur. ¶ Præsertim.ratio ualidissima ad mutandam rationē illius consilii. ¶ Omnes fortunas.patrimonium & dignitates tuas.

sed lacertis: & uiribus:qbus pares nō eramus. Victi sumus igitur, aut si uinci dignitas non potest, fracti certe & abiecti: in quo tuum consilium nemo potest non maxime laudare:q cum spe uincendi simul abiecisti certandi etiam cupiditatem:ostendisti sapientem, & bonum ciuem initia belli ciuilis inuitum suscipere:extrema non libenter persequi. Qui non idem consilium:quod tu secuti sunt eos uideo in duo genera esse distractos. Aut enim renouare bellum conati sunt:iiq; se in Africam contulerunt: aut quemadmodum nos se uictos esse crediderunt. Medium quoddam tuum consilium fuit: qui hoc fortasse humilis animi duceres, illud pertinacis. Fateor a plerisq; uel dicam ab omnibus: sapiens tuum consilium a multis etiā magni, ac fortis animi iudicatū. Sed hēt ista rō: ut mihi quidē uidet, quēdā modū, p̄sertim cum tibi nihil deesse arbiter ad tuas fortunas oīs obtinendas

PHI. ¶ SED lacertis & uiribus armis. ¶ Pares.Pōpeiani Cæsarianis. ¶ Victi sumus.cū pares Cæsari in bello nō eram⁹ uicti sumus:& in pharsalia hmōi calamitatē duce.Pō.senatus accepit:ubicūq; ponimus ergo uel igit necessario cōclusionē
Quare ostēdimus:& ad breuiores pertinēt cōclusiōes q̄ illa. Quare:quapropter:quāobrem. ¶ Fracti.debilitati:ut Fracti bello fatisq; repulsi. ¶ Dignitas.Stoice magis q̄ ciuilr dixit:ut in parado.de.M.Regulo:qđ corpus eius capet:certe spe capi nō potuit:& est correctio cū spe uincendi:cū spem nō haberes posse uincere:pugnandi etiā cupiditatē abiecisti: nō enim multū rebus gerēdis interfuit. ¶ Sapiēti.qm̄ uidebas nō posse uincere. ¶ Bonū ciuē.cui bella displicerent. ¶ Inuitum suscipere.aliquātulū interfuit:sed inuitus & exēplū de se dedit sapientis & boni ciuis. ¶ Extrema.libēter nō p̄sequi. Ad illud:qđ ait certandi cupiditatē cū spe uincendi abiecisse. ¶ Nō idē cōsiliū.ut cupiditatē certandi cū spe uincēdi amitterēt: & quod erat mediū sequētur ut tu. ¶ Aut.n.expositio duorum generum q̄ dixit. ¶ Conati sunt.frustra tētauerūt:ut Ter sūt conati iponere pelio ossam. ¶ Renouare bellū.id unū est qđ dixit genus:quo in genere Scipionē & Iubam accipimus:& oēs q eos secuti sunt:quos in Africa:ut ait Tranquillus:resouētes Cæsar deuicit:& Pōpei liberos in hispania: cum quibus ancipiti fortuna dimicauit:adeo qđ desperatis rebus de asciscēda sibi morte cogitauit. ¶ In Africā.ut Scipio Iuba & Cato uticēsis. Nā apud Iubā regē reparatæ sunt uires nō parui exercitus cōtra Cæsarē:ut Pōpeii filii in Hispania: & an ipse Pō.i Alexādriā fugiēs ab Ptolemæo fuerat iuss⁹ occidi. ¶ Aut se uictos.alterū gen⁹. ¶ Nos.ego Tulli⁹ & qdā alii. ¶ Mediū tuū cō.q nec te uictū penitus credidisti:nec bellū cū aliis renouasti. ¶ Qui.rō ē. ¶ Hoc humilis ai: abiecti & uilis credere & fatere te uictū. ¶ Illud ptinacis.reuocare bellū aduersus Cæ. ¶ Fateor.laudat illud Marcelli cōsilium:
Modus qđ mediū fuisse diximus:& ei suadet ut iā redeat:argumēta sumēs ab utili & a spe:uel dicā. ¶ Sapiēs.q iteresse noluisti. ¶ Magni.q mediū secut⁹. ¶ Ista rō.qua tu motus es:& uia supradicti cōsilii. ¶ Modū.mēsurā:ne ptendat ulterius.
ASC. ¶ LAcertis.i.robustis brachiis:& uirib⁹ quibus nō eramus pares. ¶ Igit qa pares nō eramus uicti sumus:aut si dignitas nō pōt uinci:nos certe sumus fracti.i.debilitati:& abiecti. ¶ In quo nemo pōt nō laudare.i.qsq; cogit laudare maxime cōsiliū tuū:q abiecisti cū spe uincendi ēt cupiditatē certandi:& ostēdisti.s.per factū tuū:ciuē sapiētē & bonū suscipere inuitum initia belli ciuilis:& non persequi libenter extrema:in quibus est multorū innocentum trucidatio:ut uictor securior uiuat. ¶ Ego uideo eos qui nō sunt secuti idem consilium qđ tu.s.secutus es:esse distractos.i.diuisos i duo genera. ¶ Aut enim conati sunt renouare bellū.s.contra Cæsarē:ut Cato uticensis. ¶ Iiq;.i.& ii:contulerunt se in Africam ad
Nos Iubam regem:aut crediderunt se eē uictos quemadmodum nos sup.credidimus:hoc est ego credidi. Non eni:licet ad Marcellum loquatur:Marcellum demonstrat:quod nouū uideretur ignorantibus i prima persona licere pluraliter de uno loqui:in secunda nō licere:quod autem Marcellum non demonstret:patet ex eo quod subdit. ¶ Consilium tuū fuit quoddam medium:quia neq; se plane uictum fatebatur neq; renouare bellum probabat:utpote:qui duceres:idest existimares fortasse hoc:idest posterius dictum.s.se uictum fateri:supp.eē animi humilis:idest abiecti:illud.s.renouare bellū pertinacis:scilicet animi esse. ¶ Fateor tuum consilium iudicatum:sup.eē a plerisq;:uel dicam ab omnibus sapiens: idest sapientis hominis:& a multis etiam:idest insuper sup.iudicatum eē:animi magni ac fortis:quod ad eam rem plus facit: nā sapiens in quantum sapiens:sapit quid faciendum:magnanimus & fortis:quod sapit:audet. ¶ Sed ista ratio:idest cōsideratio consilii tui:habet:ut quidem uidetur mihi:quendam modum.i.quandam mensuram:aut formā faciendi:p̄sertim cum arbiter nihil deesse tibi.

¶ Præter

CPRæter uoluntatem.s.tuam.i.nihil deesse tibi:nisi ut tu uelis:quia Cæ.est paratissimus omnia tibi restituere. ⁋Et Cæ. ⁋Penes quē.in arbitrio & dominio eius.Nā penes cum ad personā refertur:& dominiū & laudē & uituperatio nem significat. Ci.penes quos laus adhuc fuit.Quintilia.Culpa uidea penes patrē Ouid.primo fastorum. Me penes est unum uasti custodia mundi:seruit etiam loco. Ci.sed penes scænam:& huiusmodi locos exercitatus sis.i.apud scæ nam:apud tamen locis melius seruit:ut apud forum te uidi.Iuuenalis.Aut apud Isiacæ potius sacraria lenæ:& cum ad personam refertur familiaritatem significat non dominium:ut fui apud te:idest tecum uel domi tuæ. ⁋Quod uereretur. VBE. Penes Apud

præter uolūtatē. Sic.n.intellexi nihil aliud eē: quod dubitationē afferret ei penes quem est potestas, nisi quod uereretur ne tu illud beneficiū nō putares. De quo quid sentiā, nil attinet dicere: cum appareat ipse quid fecerim. Sed tamen si iam ita constituisses, ut abesse perpetuo malles: q̄ ea quæ nolles uidere, tamē id cogitare deberes: ubicunque esses: te fore in eius ipsius quē fugeres potestate. Qui si facile passurus esset, te carentem patria & fortunis tuis: quiete & libere uiuere: cogitādū tibi tn̄ esset: romæ ne & domi tuæ eiusmodi res eēt, an mitylenis: aut rhodi malles uiuere, sed cum ita late pateat eius potestas quem ueremur: ut terrarū orbē complexa sit: nonne mauis sine periculo domi tuæ esse: q̄ cum periculo alienæ?

timeret. ⁋Ne nō putares.i.ut non putares. ⁋Illd beneficium.s.q te restituisset in patriā. ⁋De quo. de q̄ re:utrū debeas putare illud esse beneficium uel non. ⁋Nihil attinet.nil opus ē. ⁋Quid sentiā. qd iudicē. ⁋Appareat.omnibus sit notū. ⁋Quid fecerim. qa reuersus sum ī patriā:& quod ipse feci potes existimare me aliis eē suasurum. ⁋Sed tamē.iam incipit confutare obiectiones quas posset facere Mar.& primū quod cōstituerit abesse ne uideat Ro.ea quę sine maximo dolore uidere nō posset:hoc est rempu.quæ solebat esse libera:nunc eē in potestate tyrāni. ⁋Perpetuo.semper. ⁋Malles.potius uelles. ⁋Quā ea. seruitutē patriæ & eē Ro.sub potestate Cæs.& similia. ⁋Tamen.aduertendum est alterum tamen uacare in sensu. ⁋Vbicunq; esses.quia iā fere uniuersus orbis est ei subiectus. ⁋Eius.ipsius Cæ. ⁋Qui. Cæ. probat añt omnino eum debere reuerti hoc argumēto:q si etiam Cæ.daret ei optionem: ut ibi esset ubi maxime uellet:deberet tamen Mar.cogitare meli⁹ eē Ro.uiuere. ⁋Passurus.permissurus. ⁋Quiete.sine persecutiōe. ⁋Cuiuscemodi res.quales res. ⁋Esset s.uiuer. ⁋Et domi.& declaratiue ponitur pro idest. ⁋An mitylenis:aut Rhodi.posuit pro quibuscūq; locis exteris. Mitylene insula in ægeo:q̄ & Lesbos dr̄. Vernacula lingua dr̄ metalinum. ⁋Rhodos. urbs inquit Strabo super orientali pmontorio sita:& portubus & uiis & mœnibus & cætera fabrica tm̄ alias excessit:ut nullā ei æqualē nedum præstantiorē proferre ualeamus:mira est eius iustitia:& diligentia.cum circa reliquam reip.gubernationem:tū circa res uenales:qbus multo tpe mari dominata est:& pyratas sustulit:& Ro.amica fuit:& regibus ro.ac græcorū amicissime.Nam per eos libera mansit:& multis donis fuit exornata:dicta añt rhodos q capulo rosæ illic inuento sit ædificata. Nam ῥόδον græce rosa dr̄. ⁋Complexa sit.cōprehēderit: ut totus fere orbis sub eius imperio fuerit. ⁋Quē ueremur. quem timemus. ⁋Mauis.potius uis.i.optius debes uelle. ⁋Alienæ.s.domi. Mitylene Rhodios

CPRæter uoluntatē.q tu nō uis:nā si uelles haberes oīa a Cæsare. ⁋Ei.Cæsari. ⁋Penes quem.circuitio ad Cæsarē signandum. ⁋Beneficium.ut teipsum in gratiā:& beniuolentiam acciperet. ⁋Cum appareat ipse quid fecerim.a consilio q ipse secutus est:damnat Marcelli consilium:qui non idem faciat. Consilium autem Ciceronis fuit nō agendi aliqd in reipu.sed Cæsaris concessu & beneficio quiescendi:& in patria permanendi. ⁋Sed tamen.argumentū a necessario: & est confutatio obiectionum:quas.M.facere potuisset:uel in primis:q abesset ne ea uideret Romæ:quæ sine dolor uidere non posset:& iacentem rempublicam. ⁋In eius ipsius potestate.dominatione Cæsaris:ut alibi ubicunq; es in eadē es naui:cum ferme totus orbis seruiet Cæsari. ⁋Qui.Cæsar.argumētum ab utili quo pbat omnino Marcellum reuerti debere: etiam si Cæsar contentus esset:ut ibi uiueret Marcellus ubi uellet:deberet tamen eligere Romæ uelle uiuere potius quam extra. ⁋Fortunis tuis.numero pluratiuo diuitias:& opes accipimus. ⁋Cuiusmodi.uel perdita uel salua. ⁋Mitylenis.has posuit pro omnibus locis externis:inter Metymnam & Maltā iacent ciuitates:maxia est insula in ęgeo: quæ & Lesbos dicitur:æolicarum urbium metropolis:& duos:ut Strabo dicit:portus habet: quorum australis clausus est:& quinque triremium ac nauium capax:borealis uero magnus est:ac probus aggere protectus:clarissimos uiros habuit:inter quos Pyttacum fecit e septem:& Alceus poeta:& Antimenides Alcei frater:& Sappho poetica. Diophanes orator.Potamon.Lesbodes.Crenagoras:& Theophanes rerum scriptor.Pompeii familiaris: & ab ea ciuitate Romana donatus. ⁋Rhodi.Idem Strabo dicit urbem esse super orientali promontorio posita:& portubus:uiis:& mœnibus & cætera fabrica tantum alias excellit:ut nullam ei æqualem nedum præstantiorem proferre ualeamus:mira est eius iustitia:& diligentia:cum circa reliquam reipublicæ gubernationem:tum circa res nauales:quibus nullo tempore mari dominata est:& pyratas sustulit:& Romanis amica fuit:& regibus Romanorum:ac græcorum amicissima.Nam per eos libera mansit:& multis donis fuit exornata:a græco uocabulo dicta Rhodos:quæ rosam significat:quam in fundanda ciuitate conditores inuenerunt. ⁋Late pa.per totum orbem terrarum:& ubicunq; es in eadem es naui:& necubi securius esse poteris quam in patria. PHI. Fortunæ Mitylene Rhodos

CPRæter uoluntatē ad obtinendas oēs fortunas.i.opes tuas. ⁋Ego enim intellexi sic:uidelicet:nihil aliud eē:qd afferret dubitationē ei.s.Cæsari:penes quē ē ptās:nisi q ueretur ne.i.ut tu nō putares.i.æstimares oino illd.s.recipere fortunas tuas:beneficiū:sup.esse. ⁋De quo.s.cōsilio tuo quid sentiam:nihil attinet dicere:cū appareat:qd ipse.i.ego fecerim q.d.nō uideat aliud cōsulturus q̄ ipse fecerim:recepi añt fortunas meas a Cæsare. ⁋Sed tamen si tu cōstituisses.i.ppofuisses iā ita:ut malles abesse.s.ab urbe:ppetuo:q̄ uidere ea q̄ nolles:tn̄ tu debes cogitare id ubicūq; es: qa tūc fere mūdi mōarcha erat Cæsar:te fore ī ptāte ei⁹:quē fugeres.i.fuger uelles. ⁋Qui.s.Cæsar:si.i.tametsi:passur⁹ eēt facile te carētem patria: & fortunis tuis:uiuere.i.extorrem:quiete & libere.i.sine psecutione:tn̄ cogitādū esset tibi:ne pro an: malles uiuere:Romæ & domi tuæ:cuiusmodi.i.qualis res.i.utilitas tua esset.uidetur tamen scribendū cuiusmodi.i.cuiuscunq; modi:hoc est qualiscūq; res eēt siue perdita siue salua:an mitylenis.i.in ea urbe in mitylene insula in mari ægeo:quæ & lesbos dr̄ clarissima:aut Rhodi.In ea urbe Rhodi insulæ:nūc quoq; pclara. ⁋Sed cū ptās eius.s.Cæsaris:quē ueremur pateat ita late: ut sit complexa orbem terrarum:nonne mauis.i.magis uis esse domi tuæ sine periculo:q̄ sup.domi alienæ cū piculo.Ex hoc loco reor Vallā sumpsisse genitiuū domi admittere tn̄ adiectiua q̄ loco ꝯgruant:ut meæ:tuæ:suæ: nostræ: uestræ:alienæ:propriæ:ubi est maius legendum credam malis.i.magis uelis. ASC.

VBE. ¶ EQVIdem.alia fuafio multo efficatior:q̃ fi etiã effet:certus nõ poffe uiuere fine periculo:uellet tamẽ potius mori i patria fua q̃ i aliena. ¶ Oppetenda mors.obeũda.i.fi mihi eẽt moriẽdum. ¶ Externis.peregrinis. ¶ Sentiunt. idẽ qđ ego nunc fuadeo tibi. ¶ Quorũ.f.qui te diligũt. ¶ Rõnem.refpectũ:cur tibi hæc fuademus. ¶ Rei familiaris. patrimonii & bonoꝝ tuoꝝ. ¶ Diffipari.difpergi. ¶ Perpetua.qa fi quicq̃ amitteres:ftatim recuperares. ¶ Propterea.rõ q̃re eius familiaris nõ poffit accipere iniuriã:q̃ fit futura ppetua. ¶ Is.f.Cæ. ¶ Patitur.pmittit:imo phibet. ¶ Prædonũ.latronũ:raptorũ:qui in hmõi tumultibus & mutatiõibus reꝝ gaudet diripere domos diuitũ:& maxie eoꝝ:quos putãt fufpectos Cæ. ¶ Qui eẽnt.hi pdões. ¶ Cõfiderẽ.cert⁹ eẽm. ¶ Hic in hoc:ut Romã uenias. ¶ Sollicitudies.curæ. ¶ Proximi.poft Mar.qa poft eũ nullus eft q maiore cura de te afficiat q̃ ego. ¶ Tardiores. fegniores ad pcandũ Cæ. ¶ Quod.rõ:nõ.n. fatis cõmode poffum⁹ eẽ depcatores alterius apud eũ apud quẽ neceffe fuit adhibere depcationẽ pro nobis:qđ fe fecisse Ci.dicĩ. ¶ Nõ habemus ius.a.nõ poffumus eũ adire eũ opus fuerit nobis depcatore apud eũ. ¶ Gr̃a.fauore. ¶ Quantũ uicti.q paꝝ pñt. ¶ Studio.prõpta uolũtate. ¶ Cõfilio.quo poffumus eũ iuuare. ¶ Mar.fr̃i tuo : q fæpe cõicat mecũ de tuis reb⁹. ¶ A reliqs.pter Mar.fr̃em. ¶ Nõ adhi.nõ uocamur ad res tuas:neq; cõfulimur. ¶ Ad omnia.quæ pro te fieri poffunt.

PHI. ¶ EQVIdem.aliud ad fuadedũ efficatius argumẽtũ:quoꝝ magna multitudo.f.illoꝝ q te diligũt. ¶ Rei fami.reꝝ domefticaꝝ. ¶ Rõnem.confiderationem. ¶ Nã & fi.laus Cæf.a benignitate:iuftitia: clæmẽtia: & ait q̃ Cæ.nõ pateref q̃ inimici tui res tuas caperẽt uñ nulla unq̃ iniuria in rebus tuis regnãte Cæ.poffet eẽ ppetua & lõgo tpe duratura. ¶ Qui te.rẽp. circuitio Cæ. ¶ Hoc te.ut Romã uenias:& eft argumentũ a pietate in fuos:ut fi rõnibus moueri nõ poffet pietate mouereĩ & lachrymis. ¶ Mar.fr̃is fui.erãt.n. duo germani fr̃es.M.Cla.Marcel.q ɔful fuit:&.C.Cla. Marcel.qui Octauiã neptẽ Cæ.duxerat uxorẽ.pximi poft.C.Marcel.Nullus.n.poft illũ tanta cura afficiebaĩ q̃ Cice. ¶ Quod ius ad.nõ ha.Rõ eft quare tardiores ad ornãdũ Cæfarem:qm̃ opus fuit pro re fua apud Cæfa. deprecatore. ¶ Adeũdi.conueniendi Cæfaris. ¶ Gr̃a.beniuolentia & fauore Cæ.erga.M. ¶ Quãtũ uicti.hoc ait tãtç fumus auctoritatis & gr̃æ apud Cæ.quãtæ effe folẽt q uicti funt.q.d.fe paruæ admodũ auctoritatis eẽ. ¶ Sed tñ.hoc ẽ q̃uis paruæ fimus auctoritatis:tñ Marcello tuo nõ defumus. ¶ A tuis reliqs nõ adhib.q.d.q̃ fi adhiberemur.f.ad res tuas:qa non eft q ad illas me uocet pter Marcellũ fratrẽ tuũ. ¶ Ad oia.q̃ tuæ faluti cõducũt:& ad honorẽ tuũ ptinere putamus.

Equidẽ etiam fi oppetenda mors effet:domi atq; in patria mallẽ:q̃ in externis atq; alienis locis.Hoc idẽ oẽs q te diligũt fentiunt:quoꝝ eft magna p tuis maximis clariffimifq; uirtutib⁹ multitudo.Hẽmus ẽt rõnẽ rei familiaris tuæ:quã diffipari nolumus.Nã & fi nullã põt accipere iniuriã:quæ futura ppetua fit, propterea qđ neq; is,q tenet rẽp.patieĩ:neq; ipa refpu. tñ impetũ prædonum in tuas fortunas fieri nollẽ.Hi autẽ qui effent auderem fcribere:nifi te itelligere cõfiderẽ.Hoc te unius follicitudines:unius etiã multæ & affiduæ lachrymæ.C.Marcelli fr̃is optimi depcãtur.Nos cura & dolore pximi fumus, precibus tardiores:qđ ius adeundi cum ipfi:deprecatore eguerimus:nõ hẽmus.Gr̃a tñ̃ poffumus quãtũ uicti.Sed tñ cõfilio,ftudio Marcello nõ defumus,a tuis reliqs nõ adhibemur,ad omnia parati fumus. Vale.

ASC. ¶ EQVIdem.i.ego quidẽ ẽt fi mors eẽt oppetẽda.i.fortiter obeũda:mallẽ:fup.oportere mortẽ:aut uiuere:domi atq; in p̃ria:q̃ in locis externis atq; alienis. ¶ Oẽs q diligũt te:fentiũt hoc idẽ.f.faciendũ tibi:quoꝝ.f.te diligentiũ:eft magna multitudo pro tuis maximis & clariffimis uirtutibus. ¶ Nos ẽt habemus rõnẽ.i.bonũ refpectũ:rei tuæ familiaris:quam nolumus diffipari. ¶ Nã & fi:fup.res tua familiaris:nullã põt accipere.i.pati iniuriã:quæ fit perpetua:pptera q̃ neq; is f.Cæfar:quẽ tñ ut inuifum Marcello non noiat.qui tenet rep.patieĩ.f.iniuriã tibi perpetuã fieri:neq; ipfa refp.patieĩ:tñ nolo impetũ prædonũ:ut erãt fatellites Cæfariani:fieri in fortunas tuas. ¶ Aũt.i.fed:ego auderẽ fcribere qui eẽnt.i.f.prædones:nifi cõfiderẽ te intelligere.f.q̃ fint follicitudines unius.i.folius ẽt fi non eẽnt pluriũ:ẽt multi: & affiduæ lachrymæ unius uidelicet Cai Marcelli:fratris.f.tui optimi:deprecantur te hoc.i.ne patiaris fortunas tuas diripi. ¶ Nos fumus proximi.i.fimillimi fr̃is tui:aut facto eius:cura & dolore.f.p te fufceptis:fed fup.fumus tardiores.f.q̃ fr̃ tuus:precibus.f. faciendis p̃te Cæfari:q̃ eũ ipfi.i.nofmet:eguerimus.f.ante ueniã obtentã:deprecatore.i.qui p nobis intercedat:aut ut alii legunt:deprecatiõe.i.interceffione alicuius p nobis:nõ habemus ius adeũdi.f.Cæfaris:aut Cæfarẽ. ¶ Nos poffumus.f. erga Cæfarẽ tñ gratia.i.per gr̃am noftrã:quantũ:fup.poffunt uicti. ¶ Sed tñ nõ defumus Marcello.f.fratri tuo: confilio:& fup.ftudio:nos adhibemur.f.ad confilium reliquis tuis.f.amicis:fed fup.parati fumus ad omnia.i.etiã ad alia cõfilia danda fi expofcerent. Vale.

VBE. Eq; monere.Hui⁹ epi.argumẽtũ ex fup:oĩ colligiĩ:nã eũ abeffet.M.Mar.ut fupra diximus.Primũ Ci.oñdit fe neq; audere mõere eũ:neq; ɔfolari:& adducit rõnes.Poftea uero pollicef fe p̃ftaturũ Mar.ac fuis oia q̃ p eo poffit Poftrẽo eũ hortaĩ ut uelit in patria reuerti: & cur hoc facere debeat:adducit rõnes ualidiffimas.

Monef

M.T.C.M.Marcello.S.D.

 Eq; monere te audeo preftãti prudẽtia uirũ,nec confirmare maximi ai hominem uirũq; fortiffimũ,cõfolari uero nullo modo.

Confirmare ¶ Monere.cõfilium dare. ¶ Præftanti.p.qua potes melius aliis confulere:q̃ alioꝝ expectare confilium. ¶ Cõfirmare. corroborare ad ferẽda aduerfa. ¶ Maximi animi.qui nullis perturbationibus fuccumbere debet.

PHI. Neq; monere.Idem propemodum in hac eft argu.q̃ in fuperiori epi.Monet.n.Mar.fi iam mutet:in urbẽ ueniat:cum fuis uiuat:ad illud inducat animum:quod Ci.faciebat:ut quomodocũq; res fefe haberẽt ab urbe nõ abiret.Laudat.n.Cæ.mirum immodum:ut animum Mar.ad redeundũ alliciat.Et tota hæc epi.plena eft nõ modo confiliis:fed beniuolentia:& amore. ¶ Monere.ad confilium fufcipiendum cum prudens effet. ¶ Confirmare.ad ferendam fortunam aduerfam:cum effet animi excellentis.

ASC. Eq; monere &c. Argumentum quadrat cum fuperiore:ut eũ ordine patebit:q talis eft. ¶ Neq; audeo monere te uirũ prudentia præftanti:nec fup.audeo confirmare hominẽ maximi animi:& uirum fortiffimũ:indifferẽter ergo dicimus uirum præftanti prudentia:& præftantis prudentiæ.Nam poftquam dixit uirum præftãti prudentia adiecit:hominem maximi animi. ¶ Vero pro fed:nullo modo:fup.audeo confolari:fcilicet talẽ uirum.Nam confolamur defolatos:& animi egentes.

¶ Nam i

¶NAM ſi.e.rõ q̄re nõ audeat eũ ɔſolari:& unĩ argumẽto dilẽmate:qđ ɔcludit ex utraq; pte.ſ.ſiue fortiter ferat aduerſa:ſiue opprimat dolore:ſe tñ nõ audere eũ cõſolari. ¶ Ita.ſ.forti & magno aio. ¶ Vir. fortitudini tuæ:q̄ eſt ũtus. ¶ Si. ſ.a pars. ¶ Frã. deficiũt & opprimũt te:& a ſtatu rõnis remouẽt. ¶ Nõ ita ab.i.nõ ita ſum ingenioſus:nõ hẽo tñ igeniũ. ¶ Vt cõ. ut cõſolari po.ſim. ¶ Reliquũ eſt.i.reſtat:& ſic cõcludit hãc pticulã. ¶ Igiť.qa te cõſolari nõ poſſum. ¶ Eũ talẽ. ¶ Preſtẽ.paratũ me exhibeã:& plus eſt:q̄ pbeo:unñ & pſto dicſ:ut præſto adſum. ¶ Debere.obligatũ eſſe:facere. ¶ Ea quæ nõ poſſim.i.etiã plura:q̄ poſſim pſtare. ¶ Illud tñ.qa ſupra dixit ſe nõ audere eũ monere:ne uideaſ ſibi cõtradicere:daturus cõſiliũ Marcello:dicit Ci.ut Mar.accipiat id qđ eſt dicturus ſiue noie monitionis:ſiue iudicii & opinionis ſuæ:ſiue ꝙ ppter ſuã erga eũ beniuolentiã tacere non potuerit:& hoc caute dicit:ne uideaſ uelle dare ɔſiliũ ſapiẽtiori. ¶ Puta:finge:pone. ¶ Monuiſſe.loco monitionis dixiſſe. ¶ Cenſuiſſe.iudicaſſe:& p opinione quadã dixiſſe. Vel reſeruabit ad ultimũ: ꝙ uolebat eum potius credere.ſ.tacere non potuiſſe: qa amor cogit nos apte dicere:qđ putamus utile fore amicis noſtris. ¶ Si ſit.hoc ẽ : qđ nõ põt tacere:& eſt ordo:me non potuiſſe tacere illud.ſ.ſi ſit aliqua reſpu. ¶ Oportere iudicio hominum te in ea eſſe.eſt etiam hic dilẽma.i.diuiſio:cuius pria ps eſt:ſi ſit aliq̄ reſpu. ¶ Aliqua:aut parua:aut magna.i.ſi oĩno nõ perierit. ¶ Iudicio hoium.ut homines iudicant. ¶ Te principẽ.ſ.oportere eſſe. ¶ Cedentẽ tempori.ſequentẽ tẽpus. ¶ Neceſſitate.qa nõ poſſis aliter facere:& ita nihil facies ɔtra tuã dignitatẽ:cũ non uolũtate:ſed neceſſitate ſubiicias te Cæ. ¶ Sin.aũt altera pars dilẽmatis. ¶ Nulla ſit.ſi penitus perierit. ¶ Hũc locum.i.Romam. ¶ Ad exulandũ.p ſimilitudinẽ dixit exulare eum:q in patria remp.& fortunas ſuas amiſerit:ſicut exulant:q extra patriam ſunt. ¶ Si enim.probat multo melius eſſe .Ro.uiuere etiam cum aliquo incõmodo:q̄ alibi:& occurrit obiectioni Marcelli:q potuiſſet dicere ſe uelle libertatem:quam Ci.dicit nuſq̄ inueniri poſſe:cum nullus locus ſit:qui non ſit in poteſtate Cæ. ¶ Sequimur.q̄rimus. ¶ Quis locus.q.d.nullus. ¶ Vacat.uacuus eſt:caret. ¶ Hoc dominatu.hac dominatione Cæſaris.

VBE.

Præſto

Nam ſi ea,quæ acciderũt ita fers,ut audio,gratulari magis uirtuti debeo,q̄ conſolari dolorem tuũ.Sin te tanta mala reipub.frangunt,non ita abundo ingenio,ut te conſoler,cum ipſe me nõ poſſim . Reliquũ eſt igitur,&ubi me in omni re eum præbeam præſtemq;,ut ad omnia,quæ tui uelint,ita adſim præſto,ut me non ſolum omnia debere tua cã.Sed ea quoꝙ etiam,quæ nõ poſſum putem.Illud tamẽ multum me monuiſſe,uel cenſuiſſe puta,uel pp beniuolentiã tacere nõ potuiſſe,ut ꝙ ego facio,tu aĩum iducas,ſi ſit aliqua reſpu.in ea te eẽ oportere iudicio hoium,teq; pricipẽ neceſſitate cedẽtẽ tpi.Sin aũt nulla ſit,hũc tñ aptiſſimũ eſſe,ẽt ad exulandũ locũ.Si.n.libertatem ſequimur, quis locus hoc dominatu uacat?

Cẽſere

Vacat

PHI:

¶SI ea.rõ eſt cur eũ monere:& cõſolari non audeat:& ex duobus cõtrariis id oſtendit:ut q̃octiq; Marcellus ſe haberet:uel qđ æquo aio incõmoda fortunæ:uel quod non fuerat:ſe tamen illum monere:& cõſolari nõ audeat. Eſt igiť diuiſio & argumentum:qđ nuncupatur:q̄ accidere mala reip.ut audio. Intellexerat.n.Marcellũ æquo aio ferre calamitatẽ reip.ſed non ita eſſe credebat. ¶ Frangunt.perturbãt:opprimũt. ¶ Eũ.talẽ. ¶ Præſtem.faucã. Adeſſe & præſto eẽ ſignificatione nõ differunt:ſignificat.n.fauere & pſentem eſſe. Verũ adeſſe tã ablatiuo:cũ iſta præpoſitione in coniungiť:q̄ datiuo. Tullius. Vellem in meo grauiſſimo caſu affuiſſes: Et in Philippicis. Omnibus his pugnis Dolobella affuit. Ita etiam pſto eſſe ſignificat præſentẽ,eſſe. Ci.pro Murena. Tu interea Romæ amicis præſto fuiſti. Idẽ in epiſtolis. Stator tuus mihi cũ literis præſto fuit. ¶ Quoq; etiã.bñ iunguntꝰ:qm̃ diuerſa ſignificãt. Nam quoq; ſimiliter etiam aliqñ adhuc ſignificãt. Teren. Nihil etiam ſuſpicans mali. Et Virgi. Idẽq; etiam. ¶ Illud tñ.paulatim acceſſit ad cõſilium ſuum Marcello dandum:& ne ſeipſum oſtenderet Marcello prudentiorem eſſe:clanculum id egit:& quod ipſe faciendum cenſet ex beniuolentia tacere nõ potuiſſe commemorat. ¶ Monuiſſe.loco cõſilii dediſſe ¶ Cẽſuiſſe.iudicii loco dixiſſe. ¶ Tacere. Tacemus conſilia:reticemus dolores:obticemus pudenda. ¶ Quod ego facio.obſequebatur Cæſari. ¶ Animum inducas.inducere animum eſt animo ſuo deſuadere. ¶ Si ſit.alterum dilemma ex duobus contrariis:ut aut ſi ſit:aut ſi omnino non ſit aliqua reſpublica. Concludit:quod omnino neceſſe ſit:in ea qualiſcunq; fuerit permanere. ¶ Iudicio hominum.quod omnes ita iudicant. ¶ Teq; principem.repete oportere eſſe:pudet adhuc enim oratio. ¶ Neceſſitate.hac demonſtrat Marcellum nihil eſſe facturum contra honorem ſuum:ſi Cæſari ſeipſum dederit:quoniam id non uoluntate:ſed neceſſitate coactus faciet. ¶ Cedentem tempori.omnia pro tempore ſapientis eſt:hinc ait Socrates. Omne intempeſtum triſte: & Naſo. Temporibus medicina ualet. Cedere uero proprie ſuperbiari ſignificat:& tempori cedere eſt: quaſi neceſſitati obedire. ¶ Nulla ſit.plus eſt:q̄ ſi dixiſſet perierit:& eſt altera pars argumenti. ¶ Ad exulandum locũ: & ſi ſolum non mutaſſent exules eſſent a republica. Exul enim:quaſi extra ſolum dictus eſt:ſed ſi libertate priuarentur: exulare etiam dicerentur. ¶ Si enim libertatem.confutatio obiectionis:quam facere potuiſſet Marcellus:& dicere ſe uelle libertatem ſequi:ad quod inquit Cicero:necubi libertatem inueniri poſſe:cũ omnia ſint ſubiecta Cæſari. ¶ Quis locus.quaſi in toto orbe terrarum nullus.

Adeſſe
Præſto
eſſe

Quoq;
Etiam

Taceo
Reticeo
Obticeo
Inducere animũ
Cedeſ
Exul

ASC.

¶NAM ſi fers ea:quæ acciderunt ita:aut audio:ideſt accipio:& intelligo te ea ferre:ego debeo magis gratulari uirtuti ſingulari.ſ.tuæ:q̄ conſolari dolorem tuum. ¶ Sin.i.ſed ſi:tanta mala:ideſt incommoda reipubli.frangunt te:ego nõ abũdo ingenio:ita:ideſt uſq; adeo:ut conſoler:ideſt poſſim conſolari te:cum ipſe:ideſt egomet non poſſim:ſcilicet conſolari me. ¶ Igitur cum neq; audeam te conſolari:ſi conſolationis non indiges:neq; poſſim:ſi indiges:reliquum:ideſt id relictum eſt:ut præbeam:& præſtem tibi me in omni re eum:ideſt talem: ut ita ſim præſto ad omnia:quæ tui uelint:ut putent:ſunt qui putem legant:me debere cauſa tua:ideſt propter te:non ſolum omnia ſupple:quæ poſſum:ſed etiã ea quoq; quæ non poſſum. ¶ Illud tamen &c. Tamen puta:ideſt exiſtima:me monuiſſe uel ſi monere te non debuiſſem:cenſuiſſe:ideſt iudicaſſe pro opinione:multum:ideſt abundanter:uel ſi etiam cenſere non debui:nõ potuiſſe tacere:propter beniuolentiam:ut quod ego facio:qui tempori credo:tu quoq; inducas animũ:ut facias ſupple idem monuiſſe:inquam uel cenſuiſſe:uel non potuiſſe tacere illud:ſi aliqua:ideſt qualiſcunq; reſpu.ſit:te oportere eſſe in ea:iudicio.i.ſecundum iudicium hominum:teq;.i.& te:oportere eſſe in ea : principem.i.præcipuum : & quod dicunt principalem : cedentem tempori neceſſitate.i.quia aliter non poſſet eſſe. ¶ Sin autem.i.ſed ſi:nulla ſit:ſcilicet fortuna reip.tamen:id eſt nihilominus hunc locum.ſ.in quo ego:ſum:hoc eſt Romam:eſſe locum aptiſſimum etiam ad exulandum:ut in eo ſis tanq̄ in exilio:eo ꝙ procul a rep.Probat aſſumptum ſuum:dicens. ¶ Enim:ideſt quia:ſi nos ſequimur:ideſt ſectamur:ideſt quærimus libertatem:quis locus uacat hoc dominatu:ſcilicet Cæſaris:quaſi dicat nullus.

VBE. ¶ QVA lécunq.uel libeq:uel fubditã:fubaudi feqmur. ¶ Sede domeftica. habitatiõe dom⁹ fuæ:& ppria pfia. Oui. in triftibus. Nefcio q̃ naturale folũ dulcedine cũctos Detinet. Idẽ Nõ dubia eft Ithaci prudẽtia:fed tñ optat Fumũ de patriis poffe uidere focis. ¶ Sed mihi.q.d.eft hæc potiffima caufa q̃re redeas:qa Cæ.delectat̃ uiris igeniofis q̃lis tu es. ¶ Is.Cæ. ¶ Fauet ingeniis.amat ingenia:& ea tuet. ¶ Amplectit̃.fouet:amat. ¶ Nobilitatem:& dignitatẽ.i.eos:q & nobiles funt:& aliqua dignitate ornati. ¶ Res.utilitas. ¶ Etcã.i.honeftas caufæ: qa non dicebat:ut eo mõ amplecteretur:& adiuuaret eos q fuerant aduerfarii:quo eos:q eius caufam tutati erant. ¶ Cõcedit.pmittit:patitur. ¶ Plura.f. fcripfit.

Conce dit

¶ Quã ftatuerã.q̃ ppofuerã.qa non putauerã te admonẽdũ effe. ¶ Redeo ad illud.qa fupra dixerat.Reliquũ eft igit:ut tibi & Cæ. ¶ Si mõ erũt tui.i.fi nõ deferent te:& fi nõ difcedẽt ab officio ppinquitatis & amicitiæ. ¶ Si min⁹.hĩ ẽ fi nõ:fubaudi erũt tui ¶ Satiffactuꝝ.fec̃ themafim:qa diuifit dictionẽ decõpofitã:dixit fatis n fç oiũctõi factuꝝ.oiũctõi amicitiæ

Sin qualemcunq; locum,quis eft domeftica fede iucundior? Sed mihi,crede etiam is,qui omnia tenet,fauet ingeniis. Nobilitatem uero,& dignitatem hominum,quantum ei res,& ipfius caufa concedit amplectitur. Sed plura,q̃ ftatuerã. Redeo ergo ad unũ illud me tuum fore cum tuis,fi modo erunt tui,fin minus,me certe in omnibus rebus fatis noftræ coniunctioni,amoriq; facturum. Vale.

PHI. ¶ QVA lécũq; locum.fupple fequimur. ¶ Sede domeftica.ad patriam & natalẽ terrã referendum:hinc Nafo. Nefcio qua natale folum dulcedine cũctos Detinet. Idem Non dubia eft Ithaci prudẽtia:fed tñ optat Fumum de patriis poffe uidere focis. ¶ Sed mihi crede.laus Cæfaris a bñficẽtia & humanitate in uiros doctos. Argumẽtum ab utili:quo redire debeat. ¶ Is qui omnia tenet. Cęfar:circutio eft. ¶ Fauet igeniis.amat doctos. Idem in epiftola ad Au. Cecinnã:in Cæfare hæc funt.mitis clęmenfq; natura:accedit q mirifice ingeniis excellẽtibus quale eft tuũ delectat̃: ¶ Res.ftatus & iperiũ. Tantum enim amplectitur hoium dignitates quantum fibi obeffe non poffit. ¶ Aut res.hoc eft utilitas & honefta caufa:ut omnes pro qualitate perfonarum cõplecteretur:& amaret. Nõ enim honeftum fuiffet:fic eis fauere,qui Põpeiani fuerant:ut eis qui partes Cæfa.fecuti funt. ¶ Amplectitur. fine adiũcto:ẽt p amare ponitur:ut fi complecti hominẽ uolueris.cũ adiũcto ad alias res ẽt referi:ut mẽte:& rõne cõplector.i.ofidero:& amore cõplector.hoc ẽ amo. ¶ Statuerã nõ.n.eũ monet̃ ftatuerat:ut inqt:neq; monet̃ &c. ¶ Ad illud unũ.dixerat.n.reliquũ ẽ igit̃. ¶ Si min⁹.fi nõ erũt tui:ut dico.q & amicitię:& ppinqtatis:nõ fequant̃ officia & teipm deferãt.

Res

Cõplector

ASC. ¶ SIN.i.fed fi:fequimur fup.qualẽcũq; locũ:qs.f.locus eft:iucũdior:fede domeftica.i.ppriæ domus.q.d.nullus. Multi textus habent:qui locus:& qui eft:fed apertior locutio eft qs. Scio tñ fequẽte dictione incœpta p.f.literã:uenufte dici q p quis:ut nec q fim quæris alexi. Et Attamen ille deus:qui fit da Tytire nobis. ¶ Sed o Marcelle:crede mihi:etiam is.f. Cæfar:q tenet oia.f.in poteftate fua:fauet ingeniis. ¶ Vero p fed:amplectit̃ nobilitatem:& dignitatẽ hoium:q̃tũ res.i.utilitas:aut opportunitas:& caufa ipfius rei:cõcedit.i.permittit. ¶ Sed plura fup.fcripfi:q̃ ftatueram fup.fcribere. ¶ Ergo qa nõ funt plura dicẽda:aut fcribẽda:ego redeo ad illud unũ:me fore tuũ cũ tuis.f.amicis & neceffariis:fi mõ.i.dũmõ fup.aliq erũt tui.fi min⁹.i.fi nõ:fup.aliq erũt,tui.i fi nunq̃ recupabis res tuas:& ita nulli erũt tui:redeo fup.ad illud:me fatiffacturum certe in omnibus rebus:coniunctioni noftræ:& amori fupple noftro. Vale.

VBE. ET fi hortat̃ Ci.M.Marcel.ficut ẽt fupius fecit:ut oino uelit reuerti in pfiam: nec tã molefte ferat oia ad folũ Cę.eẽ delata.cuius modeftiam:& clęmẽtiã in uictoria laudat:oñditq; utilius eẽ:q Cę.fuerit uictor q̃ Põ.quẽ dicit fuiffe futuꝝ multo crudeliorẽ.Cæ.fi adeptus fuiffet uictoriã:ficut Cę. Deniq; nitit̃ excufare Cæ.fi aliqd fecit:qd minus oibus placeat:& ualidiffimis rõnibus arguit eũ nõ folũ debet̃ reuerti.Ro. ueꝝ ẽt factuꝝ cõtra offm:fi nõ reuertat̃. Poftremo dicit fugiẽda effe picula uitæ.q̃ & fi ubicũq; funt parata:oñdit tamen paratiora effe in externis locis q̃ Ro. ¶ Perpaucis die.añ paucis diebus pteritis:ita añ dixit añ diebus:ficut Virg. Lõgo poft tpe uenit. ¶ Ad te.f.ferẽdas:fed magis itelligẽdũ ẽ:q̃ ponẽdũ in orõne. ¶ Plurib⁹ uer.lõgiores:puto eã eplam eẽ q̃ icipit. Et fi eo adhuc te ofilio:q̃uis m̃tas ẽt fcripferit:q̃ nõ funt in hoc uolumine: neq; ufquam reperiuntur. ¶ Quid faciendum.quia hortabat:ut redires in patriam. ¶ Proficifceret̃.ad te iret. ¶ Cuius. Theohpili. ¶ Fidem.fidelitatem. ¶ Et beni hæc duo maxime in libertis erga dominos effe debent. ¶ Etiam atq; etiam.plurimum.

M.T.C.M.Marcello.S.D.

ET fi perpaucis añ diebus dederam nuncio literas ad te pluribus uerbis fcriptas, quibus declarauerã quo te aío cẽferẽ eẽ oportere & qd tibi faciẽdũ arbitrarer,tñ cum Theophilus libertus tuus pficifceret̃,cuius ergo fidẽ erga te beniuolentiãq; pfpexerã,fine meis lr̃is eũ ad te uenire nolui. Iifdẽ igit̃ de rebus etiam atq; etiam hortor,quibus fuperioribus literis hortatus fum,ut in ea repu.

Etiã atq; etiã

PHI. ET fi pperpaucis. Argumẽtũ nõ q̃rimus:eft.n.idẽ fenfus in hac:q fuit in fupiore:hortat̃ Marcel.mutet fñiam:& Romã fe oferat:ubi tutior eẽ poterit:q̃ alibi:& cõtra offm̃ eũ eẽ factuꝝ:fi nõ redibit. Quid de Põ.fi uictor fuiffet:intollerabiliorẽ.n.ipfum cẽfet futuꝝ fuiffe:q̃ Cę. Quid itẽ de bello ciuili fentiat. Quo deniq; aío in Marcel.& oẽs fuos affectus fic explicat:& Cę.excufare conat:fi qd facit:aut dicit:q multis nõ placeat:& eũ a clamẽtia laudat & modeftia:qbus maxime utit̃ in ipfa uictoria: ¶ Perpaucis.cũ uolumus pofitiuis incremẽtum adiũgere hãc ppofitionẽ damus:ut pmulti:ppauci. Terẽ. Res ppaucoꝝ hoium. ¶ Theophilus.id latine fonat dei amator:ut Timotheus honor dei:& fic hoi ppria apud græcos noia:ut Nicolaus uictoria populi. Hieronymus facrũ nomẽ. Demofthenes populi potẽtia. Aftianax urbis rex. Agamẽnon nimiũ tolerãs. Adraftus nõ cõficiẽs. Philetichus amator morum:& alia huiufmõi:ut fuperius diximus. ¶ Fidẽ.quæ in libertis apud patronos debet effe fyncera:duæ in libertis uirtutes appetitur:peculiaris fides:ut ait Simõ Terẽtianus:& taciturnitas:adde & tertiũ beniuolentia.

Perpauci
Theophilus
Timotheus

ASC. ET fi pperpaucis. Hortat̃ rurfus Marcel.ad pfiam reuerti:nec tã molefte ferre:q Cę.oia cefferint:cũ Põ.uictoria moleftior fuiffet:monetq; uitãda picula:q̃ ubicũq; eẽt:nifi in Cę.gr̃a fit:magna fint. ¶ Ordo eft. Et fi.i.q̃q̃:dederã ppaucis diebus añ.f.hãꝝ datiõnẽ.Q.Mutio ad te literas fcriptas:pluribus.i.multis uerbis:qbus fup.literis:ego declarauerã quo aío ego cẽferẽ oportere te effe:& qd arbitrarer faciẽdũ tibi:tñ cũ Theophilus libertus tuus pficifceret̃.f.hinc ad te:cuius.f. Theophili:ego perfpexerã fidẽ.i.fidelitatẽ & beniuolẽtiam erga te nolui eũ uenire ad te:fine literis meis. ¶ Igitur ego hortor te ẽt atq; etiam.i.accuratiffime:de iifdẽ rebus:qbus.i.de quibus.ego hortatus fum te literis fuperioribus:ut uelis effe q̃primũ.f.ualde cito in ea repu..f.quam Cæfar tenet.

¶ Quæcũq;

¶ QVEcūq; est. qualiscūq; est: etiā si non sit ea: quæ ante esse solebat. ¶ Multa. ea ponit quæ posset dicere Marcel. & eis respondet: atq; confutat. ¶ Quæ nobis. s. rempublicam oppressam: multos uiros bonos non tenere locum: & dignitatem suam: & similia quæ tibi displicebunt. ¶ Non plura. scilicet uidebis. ¶ Audies. quia rumor ad te multa deferet ex his: quæ Romæ fiunt. ¶ Non est porro. sensus est: non decet te moueri solo sensu oculorum: cum illud idem auribus pcipias: quod etiam solet uideri maius: q̄ id: quod oculis uidetur. ¶ Porro. deinde. ¶ Non est tuum. non te decet. ¶ Moueri uno sensu oculorum. idest moueri: & perturbari solum iis: quæ uidentur. nam per sensum oculorum intelligit uisum. VBB Porro

(quæcunq; est) q̄ primum uelis eē. Multa uidebis fortasse q̄ nolles, nō plura tn̄ q̄ audis quotidie. Non est porro tuum uno sensu solum oculorum moueri, cum idem illud auribus percipias, qđ etiam maius uideri solet minus laborare. At tibi ipsi dicendum erit aliqd quod non sentias, aut faciendum qđ non probes. Primum tempori cedere. i. necessitati parere, semp sapientis est hitū. Deinde nō hēt, ut nūc quidē est, id. uitii res. Dicere fortasse q̄ sentias nō licet, tacere plane licet. Oīa. n. delata ad unum sunt. Is utitur cōsilio ne suo2 qdē sed suo. Quod non multo secus fieret,

¶ Auribus. auditu. ¶ Quod. scilicet auribus pcipere. ¶ Solet uideri maius. quia ea: quæ audimus semper maiora existimemus q̄ sint. ¶ Minus laborare. subaudi solet. i. minus angi. & cruciari: quia q̄uis maiora existimemus: q̄ audiamus: tamē minus laboramus: q̄ his: quæ uidemus. ¶ At tibi. alia obiectio. ¶ Quod nō sentias. quod nō habeas in aio. ¶ Quod nō probes. quod nō putes rectū. ¶ Primum. respōdet huic obiectioni. ¶ Cedere tempori. obsequi tempori: & est prima ratio. ¶ Idest. declarat quid sit cedere tempori. ¶ Parere necessitati: idest facere q̄ cogaris. ¶ Habitū. existimatum. ¶ Deinde. secūda ratio. ¶ Res. conditio rerum. ¶ Vt nunc est. qualis nunc: idest secūdū hæc tempora. ¶ Non habet id uitii: idest non habet eā reprehēsionē: si dicamus: quæ nō sentimus: uel faciamus: q̄ nō ꝓbamus: quia tempora ipsa nos excusant. ¶ Dicere: ostendit Cicero eum posse eē Romæ honeste: quia si nō licebit dicere: quod sentiet: licebit tamen tacere. Non licet. idest non potes: quia Cæsar non uult. licet enim per alios: possumus per nos. ¶ Omnia. ratio q̄ liceat tacere. ¶ Ad unum Cæsa. ¶ Is. Cæsa. ¶ Ne suorum quidem. quanto minus ergo uolet consilium tuum si non utitur consilio suorum. ¶ Non multo secus. non multo aliter. Licere Posse

¶ QVÆcūq;. quomodo nulla quodāmodo sit: habent enim huiusmodi uerba minutionem quandam: ut Virg. Tu mihi quodcūq; hoc regni. ¶ Multa uidebis. confutatio est ad ea: quæ Marcel. dicere potuisset. ¶ Non est porro tuum. ad te non attinet sensu oculorum moueri. ¶ Nam quæ audies. potes etiam uidere. Sed in epistola ad Torquatum aliter sentit inquit enim: equidem nos quod Romæ sumus: miserrimum esse duco: non solum: quod in omnibus malis acerbius est uidere: q̄ audire: sed etiā quod omnes casus subitorum periculorum magis obiecti sumus: q̄ si abessemus. ¶ Porro. certe græcum est: idem ferme: quod autem & uero: sed hæc duo nunquā primum locum in oratione sortiuntur: sed secundum aut tertium: sed porro etiam primum locum sibi uendicat: & significat longe: ultra: profecto: postea. ¶ Oculorum sensu. his perturbari: quæ uidentur. Quinq; enim sunt sensus in homine: quos græci αἰσθήσεις nominant: ut auditus: uisus: gustus: odoratus: tactus: quo2 primus oculo2 est: e quibus fit iter ad mentis oculos: quibus intelligimus: atq; cognoscimus omnia. Oculi autem ab oculendo: hoc est occultando appellati. Latent enim sub ciliis: quas partes Iunoni dicatas eē uoluerunt. Nam superciliis oculo2 proteguntur: oculis uero lucem accipimus: quā Iuno dare nascentibus perhibetur. unde a poetis Iuno Lucina est appellata. Terentius: Iuno Lucina fer opem. Aures uero: quasi audes nominatæ sunt. Nā R. & D. ut ait Papyrianus apud antiquos cedebāt inuicē sibi: ut Aruena Aduena. Aruenio Aduenio. Aruocatus Aduocatus: quā uocē iuniores asperā iudicantes penitus deleuerūt: & nos hanc & huiusmodi nimis priscas: & horridas uoces fugere ac uitare debemus. Quod Cæsar faciendū his uerbis ostendit. tanq̄ scopulū sic fugiendū esse inauditū: atq; insolēs uerbū. Siue: ut inquit Lactan. ab auriendis uocibus aures appellātur: cuius nominis æthymologiæ Virgili. allusisse uidetur: cū inquit Vocemq; his auribus ausi. Sensu oculorum. intelligimus uisum. ¶ Auribus percipias. auditū dicit. ¶ Quod etiam. scilicet sæpe percipere auribus & audire. ¶ Maius uideri. existimantur enim interdum quæ audiuntur esse maiora: q̄ illa: quæ uidentur: hinc Iuuenalis. ¶ Vt perhibent: qui de magis maiora loquuntur. ¶ Minus laborare: minus perturbari: & commoueri supple solet: & est sensus: quod tam & si maiora censeamus esse: quæ audiuimus: tamen minus his angimur: & perturbamur: q̄ illis: quæ cernimus. ¶ At tibi ipsi: Antipophora est. necesse inquit erit: ut tu āliqđ dicas quod non sentias: & aliquid facias: quod non laudes: quoniam non pro ratione rerum: sed pro uoluntate Cæsaris: & dicas: & facias oportebit. ¶ Primum tempori cede: sententia est & responsio Antipophoræ. Tempus uero si quis quærat quid sit: Macrobium legat: Si quidem īquit Tempus est certa dimensio: quæ ex cœli conuersione colligitur. ¶ Parere. nil est aliud: q̄ cogi id facere: quod nolles. ¶ Non habet id uitii res. non est hoc uitium nunc in re. & in conditione rei: & temporum si dicas: quæ non sentias: quia non licet aliquid dicere: quod sentias. Tacere autem licet: si offendit Cæsarem quod dicis: uñ si tu dicis. quæ non sentis: non es in uitio: & in reprehensione alicuius. Licet. n. sine uitio: & reprehensione dicere quæ non sentis: & Cæsari in omnibus assentiri: cum ad unū: scilicet Cæsarem delata sint omnia: atq; uniuersa ad eius uoluntatem accommodāda sint. Res uero cū diffusæ significationis sit: adiunctum uidetur exposcere: ut uenustior: atq; dilucidior fiat oratio: possessiua igitur nomina aptissime dare poterimus: uel in primis: ut ita dicamus. Res familiaris. Respu. Res militaris: & huiusmodi. ¶ Is. Cæsar: hic & is: cum sint eiusdē ferme significationis: hoc tn̄ differūt. q: hic demonstrantis sit: & de propinquiore. Is uero referētis: & de longiore spatio dicatur. ¶ Dicere. argumentum ab honesto: potes inquit Romæ honeste uiuere: cū si non licet dicere: quæ sentis: licet tamen tacere. Quod tamen tacere liceat rationem adducit: ut omnia &c. ¶ Ne suorum quidem. multo minus tuo uti uolet. PHI. Porro Oculi Iuno Lucina Aures Tēpus Res Hic Is

¶ QVEcūq; ē. i. siue aliqua: siue nulla. ¶ Tu uidebis fortasse multa: q̄ nolis. i. uelis nō uidere: tamen non uidebis plura q̄ audis quotidie. porro. i. sed nō est tuum. i. tuæ naturæ: aut dignitatis: moueri. i. turbari: solum. i. dūtaxat: uno sensu oculo2. i. in iis: qui uides: cū percipias illud idem auribus. i. audiendo. sup. illud: quod uideri solet etiam maius. i. euidentius: laborare: idest in periculo esse minus. ¶ At. i. sed: aliquid dicendum erit tibi ipsi: scilicet in curia: quod non sentias. s. dicendū: aut aliquid erit faciendum: quod probes. i. approbes faciendum. ¶ Primum cedere tempori: idest parere necessitati: est habitum: idest existimatum: semper sapientis: scilicet uiri factum. ¶ Deinde quidem. i. certe: ut nunc est: res nō habet id uitii: idest mali: quod obiici solet nam fortasse sup. dices mihi. ¶ Nō licet Romæ dicere: quæ sentias. Respōsio: licet plane. i. omnino tacere. ¶ Omnia. n. sunt delata. i. redacta ad unum. i. potestatem unius. s. Cæsaris. ¶ Is utitur consilio ne quidem. i. non saltem suorum: sed suo: scilicet unius: quod fieret non multo secus. i. aliter: ASC.

VBE. ¶ Sis.Pō. ¶ An adducit rōnes: qbus pbat: q̄ Pom. idē faceret: q̄ Cæ. si uictoriā obtinuisset: & est sensus: cū Pō. gereret bella cōmuni piculo oium nr̄um: & haberet eām cōiunctā cū nr̄a: nō tñ utebaṫ cōsilio nr̄o: sed suo: qd̄ si fecit tūc: q̄ sperarnus eū fuisse factuꝝ: si obtinuisset uictoriā. q. d. fuisset multo supbior: & minus usus esset nr̄o cōsilio. ¶ An. primū argumētū: & pria rō. q̄ Pō. nō esset usus cōsilio suoꝝ. ¶ Cōiunctū. i. ptineret ad nos oēs: & ageretˀ cū oium nostrū. ¶ Minime prudētiū. i. q̄ ēt nō essent prudētes: qa id fuisset tollerabilius: si usus fuisset cōsilio prudētiū. ¶ Vtereṫ. p ute-baṫ. ¶ Magis cōmunē. magis cōmunicātē: & participātē nobiscū. ¶ Cōsilia sua. & est ordo: an cēsemus cū fuisse futurum magis cōem i uictoria: q̄ uterer̄ suo ɔsilio: & cæteroꝝ hominum, minime prudentium: tunc cū periculū omnium nostrum esset coniunctum. ¶ Censemus. arbitramur. q. d. non. ¶ Et qui iungitur sic cum superiori: q̄ uteretur consilio suo: & qui nec secutus esset consilium tuum &c. ¶ Sapientissimū cō. q̄ dedisti Pō. cū esses cōsul añ initium belloꝝ ciuilium. ¶ Fratre tuo. L. Marcel. & est ordo: neq̄ nobis auctoribus uoluerit uti fratre tuo gerēte cōsulatum ex auctoritate tua. ¶ Vti. s. t. i. adhibere fratrem tuū ad res suas. ¶ Gerēte cō. qa fuit cōsul una cū Len. ¶ Nobis au. i. nobis suadētibus: utereṫ fratre tuo. ¶ Ex au. tua. qa ita agebat: ut tu consulebas. ¶ Nunc te. oia. s. Pom. i. si oia teneret: & esset dñs. ¶ Desyderaturū: q̄situꝝ. q. d. non desyderasset. ¶ Ne se. q. i. nunq̄. ¶ Sæpe. qa fuerunt bella Sertorij: Syllæ: & Marij: Carbonis: Catuli: Cinæ: q̄ licet ante fuissent: fuerant tñ Cice. ætate. Postremo bella Cæsa. & Pō. & mortuo Pompe. Catonis & Scipionis aduersus Cæsa. ¶ Sed. licet omnia sint misera. ¶ Quæ. uictoria. ¶ Ad me, ad eos: q̄ sīt mites & iusti. ¶ Ferociores. crudeliores. ¶ Impotētiores. i. ɔtinētiores: q̄ ñ psīt suis appetitibꝰ iperarī ipotētes dr̄ī.

si is rēpublicam teneret, quem secuti sumus. An qui in bello, cum omnium nostrum coniunctum esset periculum suo, cæterorum hominum minime prudētium consilio uteretur, eum magis cōmunem censemus in uictoria futurum fuisse, q̄ cæteris in rebꝰ fuisset. Et qui nec te consule tuum sapientissimum consilium secutus esset, nec fratre tuo consulatum ex auctoritate tua gerente nobis auctoribus uti noluerit, nunc omnia tenentem nostras sententias desyderaturum censes fuisse? Omnia sunt misera in bellis ciuilibus, quæ maiores nostri, ne semel quidem, nostra ætas sæpe iam sensit, sed miserius nihil q̄ ipsa uictoria, quæ etiā si ad meliores uenit, tamē eos ipsos ferociores, impotentioresq̄ reddit ut etiā, si natura

Impotētiores

PHI. ¶ Si is rēpu. Pō. ¶ Nō multo secus: argumētū a simili. Secus idem est: qd̄ aliter: utrūq̄ libēter cū multo: & lōge coniungitur. Teren. Veꝝ multo aliter euenire intelligit. ¶ Quem secuti sumus. Pō. Et docet quo aīo in remp. & q̄o amicos se habituꝝ fuisse crediderit si uicisset: queadmodum Cæ. uicit: q̄bus intelligit lōge intollerabiliorē futurum fuisse Pom. q̄ esset Cæ. q̄ uictor erat: quarū rerū cōparatione molestiā Mar. mollire conatur. ¶ Suo cōsilio. Ci. i. consilio nunq̄ uti uoluit: qd̄ erat Pō. fidelissimū: & utriq̄ admodū salutare: de quo Ci. ad Cec. Dicerē: q̄ antea futura dixissem ni uererer: ne ex euentis fingere uiderer. Sed tñ plurimi sunt testes mei: & initio ne cōiungeret sesē Cæ. monuisse Pō. & postea ne seiungeret cōiunctionē frāgi: Senatus opes disiunctione ciuili bellū excitari uidebā: atq̄ utebar familiarissime Cæ. Pō. faciebā plurimi. Sed erat meum cōsilium: tum fidele Pom. tū salutari utriq̄: q̄ præterea præuiderim pꝛtereo. Nolo. n. hūc de me optime meritū existimare ea me suasisse Pō. q̄bus ille si paruisset: esset hic qdem clarus in toga: & princeps: sed tātas opes q̄tas nūc hēt: nō hr̄et. Eundū in Hispaniā censuit: qd̄ si fecisset ciuile bellū oīno nullū fuisset: rōnē hēri absentis nō tam pugnā: ut liceret q̄ ut qn̄ ipso consule pugnante Pō. isserat haberetur. cā orta est belli: qd̄ ego pꝛtermisi: aut monitoꝝ: aut q̄relaꝝ: cū uel iniquissimā pacem iustissimo bello anteferrē. Victa est auctoritas mea nō tā a Pō. nā is mouebatur: q̄ ab his: q̄ duce Pō. freti per opportunā: & rebus domesticis: & cupiditatibus suis illius belli uictoriā fore putabant. Susceptū est bellū quiescēte me: depulsum ex Italia monēte me: quoad potui. Ergo usus est suo: & alioꝝ imprudentium hoium cōsilio: non Ci. & alioꝝ: q̄ sapiebant. Vñ si tūc in periculo & in bello hoc fecit: qd̄ in uictoria fecisset: multo certe crudelior in uictoria fuisset: q̄ fuit in bello in quo nunq̄ cōsilio nr̄o est usus. ¶ Fratre tuo. C. Claudio Marcello. ¶ Gerēte cō. in quo Lent. collega. ¶ Nobis au. nobis hortātibus: ut tuo fratre uteret̄. ¶ Auctoritate tua: ut tu uolebas ita frater tuus oia faciebat. ¶ Tenentē in oibus dominantē Pō. ¶ Desyderatuꝝ. petituꝝ: q̄si diceret nō oia sunt misera. ¶ Snias dānat bella ciuilia: a qbus semp alienus fuit. ¶ Maiores nr̄i. oēs q̄ añ nos uixerūt: sicut minores oēs posteros appellamꝰ in quo Seruius mediocriter errasse uī: q̄ dixit: minores non dicimus nisi quotiens graduū deficit nomen: ut pr̄: filius: nepos: pnepos: abnepos: adnepos: ubi isti gradꝰ defecerūt merito iā dicimus minores sicut ēt nō dicimus maiores: nisi qū non amplius ipsis inuenit latinitas nomen. Ci. in Cato. maiore. Nec dubitat agricola q̄uis sit senex: q̄renti cui serat: rn̄dere diis immortalibus: q̄ me nō accipere mō hæc a maioribus uoluerunt: sed ēt posteris pdesse. & Virgil. nostrosq̄ huius meminisse minores. ¶ Ne se. qdem: hoc est nunq̄. ¶ Nr̄a ætas sæpe. longū esset dicere belloꝝ ciuiliū tpa: ut Syllæ: Marij. Ser. Car. Cinæ: Ca. Cæ. & Pō. Ca. atq̄ Scipio. hæc oia Ci. tpibus bella fuerūt. Quæ expositio uictoriæ e bello ciuili. qd̄ afferat mali. ¶ Meliores. ut mites sint & benigni. ¶ Impotētiores. crudeliores: & q̄ nimiū insolētes sunt: & qui sibi ipsi: atq̄ suis cupiditatibus imperare non possunt: & impotentia crudelitas dicitur & insolentia.

Maiores Minores

ASC. ¶ Si is. s. Pō. quē sumus secuti: teneret rēp. ut tenuisset si i Pharsalico conflictu. Et q̄a dicere pōt Marcel. id male de Pō. suspicari: pbat illud ex euidēti cōiectura: dicēs. ¶ An cēseamus eū. s. Pō. q̄ cū in bello piculū oium nr̄m esset cōiunctum suo. s. piculo: uteret̄ minime ɔsilio cæteroꝝ hoium prudentiū: cēsemus dico eū fuisse futuꝝ magis cōem. i. cōicantē ɔsilia sua: in uictoria. i. si usus fuisset uictoria: q̄ fuisset in cæteris rebus suis. q. d. id nō esse cēsendū. ¶ Et censes eū sup. q̄ nec te ɔsule. i. cū esses ɔsul: & ita a priario dignitatis in urbe: secutus eēt ɔsiliū tuū sapiētissimū. i. licet sapiētissimū: nec uoluerit uti fratre tuo. s. Cn. seu. L. Marcello gerēte ɔsulatū ex auctoritate. i. approbatōe tua: nobis auctoribus. i. id factū eius approbātibus: cēses inq̄nā eē tenentē oia. i. habētē oia si mō habuisset: ut Cæ. tūc habebat: in ptāte sua: fuisse desyderaturū. i. expectatuꝝ snias nostras. i. qd̄ nos sentiremus in senatu de iis: q̄ ipe ex snia sua facere cōstituisset: q. d. id nō esse cēsendū. ¶ Oia sunt misera. i. miserāda: nō tam quantū ad eos: q̄ inferunt: q̄ qui ea patiunṫ: sed tñ etiā quodāmodo quātū ad inferentes: qa cum multos habeant inimicos iniquitate sua coguntˀ tyrannū agere: in bellis ciuilibus: q̄. s. bella ciuilia aut potius misera: q̄ contingunt in bellis ciuilibus: maiores nostri: ne quidem. i. non saltem: semel supple senserunt: ætas nostra sensit iam sæpe. Sub Sylla & Mario. Sub Sertorio Carbone: & Perpenna: ac Cinna: sub Cæsare: & Pompeio sed nihil supple est: in bellis ciuilibus miserius: quam ipsa uictoria: quæ uictoria etiam si uenit ad meliores: scilicet pro republica: tamen reddit: idest efficit eosipsos ferociores: & impotentiores: idest minus sibi imperantes: & se ab illicitis minus cohibentes post uictoriam: ut etiam si non sint.

¶ Tales

¶ TAles.crudeles.¶ Necessitate.quia aliter facere nõ possunt.¶ Multa.rõ q̃re necessitate cogãtur.¶ Arbitrio.iudicio & uoluntate.¶ Eorundem.per quos uicit.i.eorũ quorum auxilio:& fauore fuit uictor.¶ An.ostendit hæc:quæ fiũt a Cæs.nunc non euenisse pter opinionem Mar.quia semp prævidit:& cognouit ea ita futura.¶ An non uide.i.an nõ cognoscebas.q.d.immo apertissime uidebas.¶ Illa.siue Cæs.siue Pompe.¶ Igitur.infert ex hac interrogatione.q̃ nõ debeat carere patria nunc:quia uideat multa:quæ nolit:cum non curauerit ea tunc:cum uidebat:q̃ crudelis esset futura hæc uictoria:¶ Igitur careres:idest carere debueras:quod non fecisti.¶ Ne uideres quæ noles.quæ tñ uidebas usq; tunc:saltem animo:& cognitione.¶ Nõ.ponit responsionem:quam posset facere Marcellus.¶ Inquies:dices respondebis.¶ Non.subaudi debueram carere patria.¶ Cum tenerem opes & di.i.cum haberẽ oia mea adhuc ĩtegra:& nihil diminuta.¶ At.confutatio huius obiectionis.¶ Tuæ uirtu.erat.i.pertiebat ad uirtutem:& magnitudinem animi tui.¶ Ponere ĩ minimis.i.minimi facere:& æstimare.¶ Res tuas:idest opes:quas dicis te retinuisse tunc:& dignitatem tuã.¶ Laborare.curare:sollicitum esse.¶ De rep.i.propter rẽ pub.¶ Deinde.aliã ratio:quare debeat discedere a proposito. Nam quod aliquando est necesse:melius est deponere:& cito & sponte:dicit ergo.¶ Qui finis istius consilii.i.qualis finis est istius tuæ deliberationis:& propositi carẽdi semper patria.¶ Adhuc.huc usq;.¶ Factum.quod fecisti añ hac.¶ Vt in tali re idest p qualitate rei:ut ĩ tali re subaudi laudari põt.¶ Factum.declarat ea duo.quæ pposuit.¶ Necessario.non uoluntate:ut supra in prima epistola ad.M.ostendit.¶ Fortuna.subaudi laudatur.¶ Statum & famam:quia noluisti uideri humilis:& abiecti animi supplicãdo uictori:nec teipsum interficere:sicut Ca.sed consiliũ fuit mediũ sicut supra.¶ Nũc uero.q̃a dixit adhuc factũ tuũ probat &c.immo dicit nunc non probabitur factũ tuũ:quia est alia rõ tempoꝝ:& rerũ hoc est:q̃ dicit.¶ Nũc hoc tempore.¶ Eã.patriã.Minus diligere.minus amare:& charã habere.¶ Quod deformior est.i.quia est priuata multis sui dignitatibus.Est aũt translatio sumpta a muliere.q.d.quẽadmodũ mulier:utputa uxor tua:q̃ tibi fuerit chara:etiam si facta sit deformior:non debet minus diligi:ita etiam respu.amissis multis ornamẽtis suis nõ debet tibi minus esse chara.¶ Sed mise.subaudi debes.¶ Nec pri.s.debes.i.cũ sit orbata:& priuata tot uiris claris:q̃ perierũt in his bellis ciuilib⁹:nõ debes eã puare:ẽt aspectu tuo:ut nõ magis possit uideꝛ te uiuũ:q̃ alios:q mortui sunt.

tales non sint,necessitate esse cogant.Multa.n.uictori eoꝝ arbitrio,p quos uicit,etiam inuito facienda sunt.An tu non uidebas mecum simul q̃ illa crudelis esset futura uictoria?Igitur tunc quoq; patria careres,ne q̃ nolles,uideres?Non ĩquies.Ego enim ipse tenerem opes & dignitatem meam.At erat tuæ uirtutis ĩ minimis tuas res ponere,de republica uehementius laborare.Deinde qui finis istius cõsilii est,nam adhuc & factum tuum probatur & ut in tali re etiam fortuna laudatur.Factum,q̃ initium belli necessario secutus sis,& extrema sapienter psequi nolueris fortuna,q̃ honesto ocio tenueris & statum & famam dignitatis tuæ.Nunc uero nec locus tibi ullus dulcior esse debet patria,nec eam diligere debes minus,quod deformior est,sed misereri potius.Nec eã multis claris uiris orbatã,priuare ẽt aspectu tuo.

VBE.

¶ TAles:aut ferociores:aut impotentiores.Sane animaduertendũ in his duobus:talis & qualis:ad orationis uenustatem satis esse alteꝝ ex his ponere:Vir.Quales apes æstate noua:& talia iactanti:& Talibus Ilioneus.Iunguntur etiã sed raro:ut Virgil.Qualis in Eurothæ ripis:talis erat Dido:talem se læta ferebat.¶ Multa quare cogant id facere.necessitate.maxime ppter illoꝝ importunitatẽ:quoꝝ auxilio uicerunt.¶ An.quasi diceret nõ præter opinionem euenit:Nam tu:& ego ita futurum esse iudicabimus q̃.¶ Crudelis.siue Cæsar:siue Pompeius uinceret.Igitur.ex quo uidebas futuram esse uictoriam crudelem:tunc quoq; carere patria debuisses:ne eã quæ noles:aspiceres.unde quomodo non caruisti tunc patria:minime nunc carere debes.¶ Careres.carere debueras:quod minime abs te factum cognouimus.¶ Non inquies.responderes:q̃ nõ debuisses carere tũc patria:& causam afferres talẽ:ego.n.tenerẽ opes:& possiderẽ res meas oẽs &c.¶ At erat.ait Cice.per confutationẽ obiectionis a Marcel ¶ At erat tuæ uirtutis.ptinebat ad uirtutẽ tuam hoc:quod sequitur.¶ In minimis.minime quidẽ existimare res tuas:& magni rempub.facere.¶ Deinde qui:argumenta ab utili:& honesto in mutando cõsilio pro qualitate temporis.¶ Consilii.propositi tui carẽdæ patriæ.Et ut in tali re.pro qualitate negocii.¶ Factũ.exponit:quæ dixerat repetendo factũ:& fortunã:& subaudi laudaꝛ in utroq;.¶ Necessario.ut in superiore Epistola dixit.¶ Persequi nolu.e.quod tunc id ostendes.Si Romam uenies:& teipsum Cæsa.obsequentem præbueris.¶ Honesto ocio.duplex est enim ocium:honestum quale studium literarum:quod ocium literarium appellatur:ut Cicero:quid dulcius ocio literario:& inhonestum:quale est amatorium.Ouidius.Ocia si tollas:periere cupidinis arcus:significat enim ocium uocationem quãdã a labore.¶ Statum & dignitatem non supplicando Cæsa.nec illi bellum mouendo:sed medium tenendo consilium:aut antedictum est deformior:sine libertate.¶ Orbatam.tanquam matrem dixit patriam esse orbatam filiis:& illos intelligit:qui in bello ciuili ceciderunt.Metharphora a fœmina.

PHI.

Ocium lrariũ

Ocium amatorium

¶ TAles:scilicet feroces:& impotentes:natura:idest per naturam:cogãtur esse tales necessitate.¶ Enim.i.quia:multa facienda sunt uictori etiam inuito:arbitrio:idest ad arbitrium eorum per quos uicit.¶ An tu non uidebas simul mecũ q̃.i.quantum:crudelis illa uictoria esset futura:quasi dicat maxime.¶ Igitur careres:idest carere deberes:quoq;:idest etiam tunc:patria:ne uideres:quæ tu nolles:scilicet uidere?¶ Inquies:idest respondebis mihi.¶ Non supple carerẽ tũc patria.¶ Ego enim tenerem opes supple meas:& dignitatem meam.Obiectio.¶ At:idest sed:erat uirtutis tuæ:idest pertinebat ad uirtutem tuam:ponere tuas in minimis:idest ĩter minimi reputanda:& supple laborare uehementius de republica.¶ Denique:aut potius deinde:idest:ut secũdo loco obiiciam:qui:idest quis finis istius:scilicet tui consilii est?¶ Nam & factum tuum probatur adhuc:& fortuna tua laudatur etiam adhuc:ut in tali re:scilicet in qua nihil plene laudabile contingit.¶ Factum inquam tuum probatur q̃ secutus sis:necessarie initium belli:scilicet contra Cæsarem:& nolueris sapiẽter:idest in quo fecisti sapienter:persequi extrema:scilicet belli ciuilis:ut illi:qui in Africa perierunt:Fortuna:supple tua laudatur:q̃ tenueris supple in ocio honesto:quia literario:ut pote Athenis:& statum supple:tuũ:& famam dignitatis tuæ.¶ Nunc uero:nec ullus locus debet esse:tibi dulcior patria:idest q̃ patria:nec debes diligere eam minus supple:propterea q̃ est deformior scilicet q̃ prius:sed misereri potius supple eius:nec priuare eam orbatam:idest spoliatam multis claris uiris:etiã aspectu tuo scilicet:quo eam aspicias:aut aspectu tui:quo aspiciaris:aut potissimum aspectu tuo:idest facie & præsentia tua.

ASC.

VBE. ¶ DEniq. arguit a decoro feruãdo in mutationẽ ppositi re & tpe suadẽte: & est sensus: sicut hucusq; fuit magni ai nolle supplicare Cæs. uide n. sic ne attribuat tibi ppinaciæ: & obstinationi: spernere id qđ Cę. liberalitate sua tibi libẽter concedit: sine precibus tuis. ¶ Non esse supplicem. qđ hucusq; facere noluisti ¶ Victori. Cæsari. ¶ Vide. considera diligẽter ¶ Aspernari. respuere. ¶ Liberalitatẽ. humanitatem: quã tibi p. itat in te restituẽdo. ¶ Et sapiẽtis. est quasi alia obiectio. ¶ Carere. p. abesse a patria sua oppssa. ¶ Duri. q. d. potius est duri: & ihumani nõ desyderare pt̃am suã: q̃ sapiẽtis abesse. ¶ Et si repu. qa posset dicere Mar. cur debeo eẽ in pt̃ia: cũ non possim frui repub. quæ est in ptãte unius solius.

Supb. ¶ Supbi. elati & inflati: nõ aũt re uera fortis: & magni.

Respõdet Cic. q si non possit frui rep. stultũ est: nolle saltẽ frui re sua priuata. ¶ Caput. summa ipsa: & potissima ratio: terret aũt ipm Mar. periculo uitæ. ¶ Ista uita. cõmorãdi in externis: & peregrinis locis. ¶ Cõmodior. quietior: quia noui multa: quæ nollis uidere. ¶ Ne tutior. i. an sit tutior: & magis sine periculo: q̃ eẽ Ro. ¶ Licentia. impunitas gladiatoꝝ interficiendi homines. ¶ Minor uere. minor respectus: q̃ ro. ¶ Mihi. hoc dicit Cic. uideo pericula tibi esse magis parata in externis locis: q̃ ro. tantam autem curam habeo salutis tuæ: ut nemo maiorem habeat præter Marcel. fratrem tuum. ¶ Par. æqualis: ut ab eo non uincar.

Certe ¶ Aut proxi. secũdus ab eo. ¶ Certe. saltem. ¶ Consulere tẽporibus. habere rationem tẽpoꝝ. ¶ Incolumitati. saluti. ¶ Vitæ: dignitati: & cõditioni uiuendi. ¶ Fortunis. reb⁹: diuitiis: q̃ dissipabunt te abſẽte.

Deniq; si fuit magni animi nõ esse supplicẽ uictori: uide ne supbi sit aspnari eiusdẽ liberalitatẽ. Et si sapientis ust carere pt̃ia, duri no desyderare. Et si rep. nõ possis frui, stultũ est nolle priuata. Caput illud est, ut si ista uita tibi cõmodior eẽ uideat̃, cogitandũ tñ sit ne tutior nõ sit, Magna gladiatoꝝ est licẽtia, sed in externis locis minor ẽt ad facinus uerecũdia. Mihi salus tua tantæ curæ est, ut Marcello fratri tuo, aut par aut certe primus sim. Tuum est cõsulere tẽporibus, & incolumitati & uitæ & fortunis tuis. Vale.

PHI. ¶ DEniq: aliud argumẽtum a decoro sumptũ in mutãdo pposito pro cõditione tpoꝝ: & reꝝ: Cæs. pollicẽte clemẽtiã. ¶ Liberalitatẽ. qua te cõplecti uult: multis in locis de liberalitate Cæ. agit. ¶ Sapiẽtis est ca. pa. exulem esse a pt̃ia tyrãnis oppssa: pseuerat. n. in cõfutãdo obiectiões Mar. & est color: q dr̃ snia. ¶ Duri. ihumani: & est sensus: uide ne potius sit: duri hois nõ desyderare in pt̃ia uiuere: q̃ alubi eẽ. ¶ Sapiẽtis ca. pa. hoc est abesse a pt̃ia. ¶ Etsi repu. alia cõfutatio. Dicere. n. Mar. potuisset: cur nõ debeo carere pt̃ia cũ rep. frui nõ liceat Cui rñdet Tullius: stultum esse nolle saltẽ priuata re frui: cũ repu. frui nõ possit: pstantius est. n. aliquid habere: q̃ nihil. ¶ Frui. fructum & uoluptatem reip. capere oblectando teipm in ea. Nam his frui dicimus: ex qbus fructũ & delectationem accipimus. Nõ ab re Mar. uictorẽ Cæ. timebat. Is. n. cõsul erat: qñ Cæ. e Gallia deuicta rediẽs alteꝝ sibi cõsulatũ decernere postulauit: & a Mar. in pmis cõtradictũ est: assentiẽte Põ. Inde decretũ est a senatu: ut in urbẽ Cæsar nisi dimisso exercitu nõ ueniret: & ex Marcel. cõsilio: & auctoritate Põ. cũ impio missus Luceriã: ubi tũc legiões erãt. Cæsar tũc Rauenã se cõtulit. ¶ Caput. q̃si qd potissimũ ratonis tuę. Trãslatio est: caput eni pncipale mẽbrũ est oium aiantium: unñ totum hoiem ab eo dicimus: & ut capitulũ lepidissimũ: & lepidũ caput: dictum sane: ut ait Varro: qđ inde sensus initiũ capiãt: & id totũ subiacet arieti: de quo. M. Maliussaries caput est ante oia princeps sortitus. ¶ Vita. peregrinatio. ¶ Cõmodior. nõ uidẽdo: quæ uidere nolles: pterrere. n. his uult Marcellũ: ut redeat. ¶ Gladiatorum. nũc crassatores: & prædones intelligit. ¶ Tantæ curæ est. puenuste uerbũ substãtiuum datiuo iũgimus: quotiẽs cũq: quid honestũ: quid utile: & uoluptuosum: & dulce significare uolumus: aut contrarium: ut magnæ mihi uoluptati fuerunt litterę tuæ: & dolori mihi est casus tuus.

Frui

Caput Capitulum

ASC. ¶ DEniq; si fuit magni ai: non esse supplicẽ uictori: uide. i. animaduerte: ne. i. an sit: aut uide. i. caue: ne. i. ut nõ sit: supbi sup. ai: aspernari. i. cõtenere liberalitatẽ eiusdẽ. s. uictoris. ¶ Etsi est sapiẽtis carere. s. patiẽter pt̃ia: est duri. i. ptinet ad durũ: & imitẽ: non desyderare sup. pt̃am. ¶ Etsi nõ possis frui rep. stultũ est nolle sup. frui puata sup. re. ¶ Illud. s. qđ mõ dicet: est caput. i. principale momẽtum: ut si ista. s. in ocio: & terra pegrina: uita: uideat̃ tibi esse iucũdior: tñ cogitãdum sit sup. tibi: ne sit nõ tutior. s. q̃ esset in urbe. ¶ Magna est licẽtia gladiatoꝝ: nã facile possit aliqs Athenas mitti: unñ occidatis: & reuera paulopost a Magio Chilone familiari suo: pugione interemptus est: sed minor etiã uerecũdia ad facinus. s. tale perpetrandum est in locis externis. ¶ Salus tua est mihi tantæ curæ: ut sim Marcello scilicet. C. aut Lucio fratri tuo aut par. i. æqualis in cura tali: aut certe proximus. ¶ Tuum est: idest ad te pertinet. Raro aut nunq̃ legitur tua cum uerbo est: consulere: idest consilio prospicere: temporibus. i. ne tẽpora ista periculosa tibi noceant: & icolumitati: & uitę: & fortunis tuis: ne. s. eis noceatur. Vale.

M.T.C.M.Mercello.S.D.

ET si nihil noui, qđ ad te scriberẽ: hẽbã. magisq; lr̃as tuas iã expectare incipiebã: uel te potius ipsum: tñ cũ Theophilus pficisceretur: non potui ei nihil literarum dare. Cura igitur ut q̃primum uenias: uenies enim (mihi crede) expectatus: neq; solum nobis: idest tuis: sed prorsus

VBE. ET si. Eiusdẽ ẽ argumẽti: & sniæ hec ep̃la: cuius est supior: mutatis tm̃ qbusdã uerbis: hortat̃. n. Mar. ut q̃primũ in patriã redire uelit expectat⁹ multũ a suis. ¶ Nihil noui. pterq̃: quæ a me aliis lr̃is itellexisti. ¶ Magis. potius q̃ tu expectares meas. ¶ Vel poti⁹. correctio. ¶ Te ip. nõ lr̃as: ipm habet emphasim. q. d. te pstem: nã aut est: iã lr̃as tuas: aut aliũ p te. ¶ Nõ potui nihil dare. i. aliqd dedi: nõ potui facere: qn aliqd darẽ. ¶ Cura. da operam: cogita. ¶ Expectatus. i. desyderatus. Virg. Expectate uenis.

Expectatus

PHI. ET si nihil. Marcellum iã mutasse sniam Ci. cognoscebat: & esse iam psuasum Romam uenire: q̃propter his eũ hortat̃: q̃primum ueniat: eum adhuc Ci. aliquantulũ uereret̃ ne eum delectaret tarda decessio. Postremo eum rogat quo tẽpore ipsum expectent: det operam literis suis intelligat. ¶ Vel te potius. Teipsum: cũ põdere suo pronomen. ¶ Expectatus. desyderatus: ut expectate uenis. ait Maro.

ASC. ET si. Eiusdem fere argumẽti est cum superiore: hortatur enim Marcellum: q̃primum domũ redire. Ordo est. ¶ Etsi: idest q̃q̃: nihil noui habebã: quod scriberem ad te: & incipiebam magis expectare litteras tuas: uel potius teipsum: tamen cum Theophilus scilicet familiaris tuus: pficisceretur: scilicet Roma ad te: non potui nihil literaꝝ ad te: idest quin aliquid literaꝝ darem ei. ¶ Igitur: quia te tantopere expectamus: cura: ut uenias quamprimum. ¶ Enim: idest quia: crede mihi: tu uenies expectatus: idest desyderatus: & optatus: neq; solum nobis: idest tuis: quia nos tui sumus: sed prorsus: idest omnino.

¶ Omnibus

COMnibus.his ēt qui nulla necessitudine tecū coniuncti sunt. Venit in mentē subue.i.interdū aliquantulū uereor. VBE.
Tarda decessio.serus decessus ab istis locis:ubi nūc es. Quod.eadē rō.q̄ usus est in pcedēti epistola:cū dixit.Non est porro tuū:uno oculoꝝ sensu moueri:&c.& est sensus:si haberes tm̄ sensum oculoꝝ:& nō etiam aurium putarem tibi pcendum:si nolles uenire Ro.ne uideres multa:q̄ nolles:sed cum necesse sit te eadem audire:& utile sit te esse in patria:putaui te admonendum. Ignoscerem.indulgerem:parcerem. Quosdā. Cæsarem:& reliquos:qui eum contra rēp: secuti sunt. Non multo leuiora.multo minus acerba. Suspicarer.i.existimarem:& subaudi:cum suspicarer. Inter- Interesse

omnibus. Venit enim mihi in mentem subuereri interdum, ne te delectet tarda decessio, q̄ si nullum haberes sensum nisi oculorum, prorsus tibi ignoscerē, si quosdam nolles uidere. Sed cum leuiora nō multo essent quæ audirent, q̄ quæ uiderentur, suspicarer aūt multū interesse rei familiaris tuæ, te q̄primum uenire, atq; in omnes ptes ualere, putaui ea de re te eē admonēdū. Sed qm̄ quod mihi placeret ostēdi, reliqua m pro tua prudentia considerabis. Me tamen uelim quod ad tp̄s te expectemus, certiorē facias. Vale.

esse.utile esse:pertinere ad rem tuam familiarem: præsens poteris conseruare. Quāprimum ue.sunt subito uenias. Atq; ua.subaudi cū suspicarer. Valere in oēs partes.i.ualere ad oia:ut tu uenires. Admonendū.meis lr̄is exhortandū:& dādū tibi cōsiliū. Quando.i.qm̄. Reliqua.q̄ nō scripsit. Pro tua prudentia.i.ſm tuā prudentiam:ut es ualde prudēs. Ad qd̄ tp̄s.an cito:an sero sis uenturus. Quādo

COMnibus uel ipsis:q tibi nulla amicitia iūcti sunt. PHI.
Subuereri.aliquantulū timere.Sub.n.cōpositiue: Subuereri.
qd̄ clāculū:aut diminutiuū signat.Vir.Olli subridēs:
& Ci.pudor pene sub ui ustcus:alias sub p interdū imponit.Vir.Ipse sub ingēti lustrat dū singula tēplo.Ali qn̄ añ:ul per:uel circa.Vir.Sub noctē cura recusat:& posteq; sub ipsos nitunt gradibus.& in Geor.Sub lucē exportant calathis:hoc est añ lucē. Nec te delectet.alterā exigit cōstructionē delecto:alterā oblecto Delecto Oblecto

aliā delector.Sic.n.his utimur.Delectarūt me mirū imodū lr̄æ tuæ:& oblecto me arte dicēdi:& oblecto me lr̄is tuis: Delector
& ego plurimū te ipse delector. Tarda.corpis est:alias al:& itellectus:ut huic tardus es. Ignoscerē.ueniā darē:parcerē. Cāue dicas indulgere p ignoscere.nā maximā hn̄t inter se distātiā:cū indulgere sit dare operā alicui rei peragēdæ. Incūbere:uigilare:studere:uel in primis cōcedere rem aliquā:rē mollē:& effœminatā:& q̄dam quasi dæmētiā monstrare:qua partēes in liberos suos plurimū errare uident:nimium illis indulgentes:& delicate tribuentes:& eandē dicit rōne:quā superius dixit de usu:& auditu. Quosdā:ut Cæ.& suos. Suspicarer.opinarer:& intellige itez cū. Valere sup.cū suspicarer:& existimarē. In oēs ptes.in oia ad te ptinētia. Admonēdū.adhortādū. Reliq.q̄ forte scribēda erant. Pro tua pru.ſm tuā prudentiā.Nā p loco:in añ & ſm aptissime collocamus:ut p tēplo:añ tēplū:p curia:añ curiam.Salu.Q ð ni maturasset p curia signū sociis dare. Pro uiribus.ſm uires.Vir.Sūmis incurrāt uiribus arcus:p se q̄ uiri:p rostris:p tribunali:in rostris:fungit interdū interiectionis officio cū .ut p Iuppiter:p deū:atq hoium fidem. Considerabis. consideramus futura:cogitamus præsentia:sed illa confunduntur. Ignosce re Indulgere Pro uiribus

COMnibus. Venit.n.mihi in mētem.i.cogitando compellor subuereri.i.aliquantulum uereri interdūne decessio: ASC.
scilicet ab athenis:tarda.i.sera:delectet te:hoc est:ne tedio afficiaris Romā reuerti:qd̄ si nullū haberes sensum:nisi occuloꝝ:ego ignoscerem prorsus.i.oino tibi:si.s.tūc nolles uidere quosdā:ut reipu.oppressores. Sed cū ea:q̄ audirent.s.a te:essent non multo leuiora q̄:q̄ uiderent.s.si Romæ esses. Aūt.i.sed:suspicarer interesse.i.ad utilitatē pertinere:rei familiaris tuæ:te uenire.s.domū q̄ptimū:atq; ualere.i.utile esse:in.i.ad oēs partes:putaui te esse admonendū:de ea re. Sed qn̄:aut qm̄:ostēdi sup.id:qd̄ placeret mihi:tu considerabis reliqua.i.an recte sentiā:p tua prudētia.i.ſm prudētiā tuā. Velim tū facias me certiorē ad quod tempus:expectemus.i.expectare debeamus te. Vale.

M.Marcellus.M.T.Ci.S.D.

PLurimū ualuisse apud me tuā sp auctoritatē, cum in oī re, tū in hoc maxime negocio potes existimare. Cū mihi Ca.marcellus frater amātissimus mei, nō solū ɔsiliū daret, sed p̄cib' quoq; me

PLurimū.Multis epistolis:& in his q̄s supra uidimus:& aliis:quæ non reperiunt Cice.hortatus fuerat Mar.ut in patriā reuerteret:neq; liberalitatē Cæ.aspernaretur.Deinde gratulatus ēt ei fuerat:q senatus uniuersus:& boni uiri uno consensu supplicassent Cæ.p restitutione eius.Itaq; respondens Mar.dicit se & semp & hoc potissimū tpe tāti fecisse auctoritatē Ci.q citius est flexus.& psuasus eius literis:ut VBE.
mutaret ppositū:& Romā ueniret:q̄ & consiliis:& pcibus.C.M.fratris:q assidue obsecrabat eū:ut nollet perpetuo abesse:sed uteret cōsilio amicoꝝ suadentiū:ut rediret.Deinde oñdit se habuisse gratā gratulationē Cice.quia ex animo facta intelligebat:gratius tamen sibi fuisse:q inter paucos amicos:qui ei fauerent:cognouit Ci.sibi amicissimū:ob quam causam ostendit se potius redire Romā:ut posit esse cū Ci.& cæteris talibus amicis:quam propter aliquid aliud: Plurimum ualuisse.habuisse maximum pondus:& multum potuisse.

PLurimum ualuisse.Quātā uim:quē ēt effectū hūerint apud Mar.Ci.epl.his Mar.lr̄is facile cognosci pōt:eius cōsilio persuasus Romam se uentuꝝ pollicet:& ibi male uiuere:ubi clarissimoꝝ uiroꝝ consuetudine uti posset:& maxime Ci.quē sibi amicissimum eē cognouerat:& q nec Mar.frater nec multi alii ex amicis illi psuadere potuerūt:psuaserat Ci.oñdit ēt:q̄ sibi grata fuerit gratulatio ipsius:q.S.P.Q.R.Cæ.supplicatū accesserat:ut Mar.restitueretur i pr̄ā. Valuisse.hūisse pōdus:uel potuisse hēt hoc uerbū i orōne multū uenustatis:uel in pmis si cū abltō iūgamus hoc mō.M.Ci.plurimū eloquētia ualuisse nemo ē:q nesciat:Siue abltō:sic ualet id qdē apd̄ me multū sicuti dēt hoīum amicissimoꝝ diligēs cōmēdatio.Exigit ēt post se actiuū:sꝫ qn̄ refert ad p̄ciū i his utimur gtō tāti:& q̄ti:I religs actō:ut q̄ti ualet:& tāti ualet ānōa:aureos.xx ualꝫ ānōa Auctē.dignitatē:& existiationē tuā. Cū.i.&. In oī re.subaudi alia Tū.m.i.& p̄cipue. In h.ne.i hac cā mei r̄dit?. Amātissi.mei.q me ualde amat. Hoc ne.mei reditꝰ. Cōsiliū quo itelligerē redeūdū eē mihi Ro. Sꝫ p̄c.ut h̄ te uni⁹ sollicitudies:uni⁹ēt mlt̄ę lachrymę.C.Mar.fr̄is optimi dep̄cāt. PHI. Valere

PLurimū &c.Quid Cic.eplæ apud Marcellū ualuerit:Marcellus ipse hac epl̄a significat:dicēs se ab eo persuasum Romā uentuꝝ:& quæ pro se acta essent cū Cæsare grata habere. Ordo est.O Cic.tu potes existimare:idest iudicare :tuam auctoritatem ualuisse semper plurimum apud me:cum scilicet ita sit:quod potes existimare:illud in omni re scilicet alia:tum maxime in hoc negocio scilicet domum redeundi. Cum Caius Marcellus sup. meus:amantissimus mei:non solum daret mihi consilium:sed quoq;:idest etiam. ASC.

obsecraret, nõ pri⁹ mihi psuadere potuit: q̃ tuis esse ctũ est lr̃is: ut uterer uřo potissimũ consilio Res quẽ admodũ sit acta: uræ l[illegible] mihi declarãt gratulario tua & si est mihi pbatissima: qđ ab optio fit aio: tñ h mihi multo iucũdius est & gratius: qđ i sũma paucira te amicoꝝ ppinquoꝝ: ac necessarioꝝ: q ueræ meæ sa luti fauerẽt: te cupidissimũ mei: singularẽq; mihi be niuolẽtiã pstitisse cognoui. Reliq̃ sũt eiusmodi: qbus ego: qm̃ hæc erãt tpa: facile & æquo aio carebã: hoc mihi uero eiusmodi eẽ statuo: ut sine talium uiroꝝ & amicoꝝ beniuolẽtia: neq; in aduersa: neq; in secũda fortuna qsq̃ uiuere possit. Itaq; i hoc ego mihi gratu lor Tu uero ut intelligas homini amicissimo te tri buisse officium: te tibi præstabo. Vale

VBB. ℭ OBsecraret et pcibus. adiuuaret ẽt pcãdo: qđ plus est: q̃ dare cõsiliũ. ⸿ Persuadere. i. aĩum inducere. ⸿ Quã effectũ. q̃ est psuasum. ⸿ Vterer uřo cõsilio. facerẽ sicut uos ↄsulebatis mihi. ⸿ Potissimũ. pcipue: potius q̃ cõsilio alioꝝ: q fortasse cõsulebãt ei: ut abesset. ⸿ Res acta. i. impetrata restitutio mea: qa Ci. ad eũ scripserat: sicut ẽt supra ad Seruium Sul. ⸿ Gratulatio. qđ Cæ. õnderit nõ me paruifacere. & q senatus p me supplicauerit. ⸿ Optio aio. i. cũ beniuolentia sine simulatione. ⸿ In summa paucitate. i. in ualde paucis amicis. Erãt aũt pauci respectu eoꝝ: q debuerãt ei fauere: neq; tñ fauebãt. ⸿ Necessarioꝝ. necessarii: auctore Festo: dicuntur cognati: aut affines: in quos necessaria officia cõferunt. ⸿ Cupidissimũ. amãtissimũ. ⸿ Præstitisse ostẽdisse. ⸿ Singularem. pcipuam: plus q̃ oẽs alii. ⸿ Reliqua cætera præter te: & alios paucos: qui mihi fauerũt: reliq̃ igit: i. fortunæ meæ: & dignitates: & similia: ⸿ Eiusmodi. i. talia: & talis conditionis. ⸿ Quibus. scʒ reliquis ca rebam æquo aio. i. carebam sine solicitudine: sine dolore. ⸿ Tempora conditiones tempoꝝ. ⸿ Hæc. i. talia ita misera: & mala. ⸿ Hoc. hanc rem. s. quæ sequitur. ⸿ Statuo. iudico: est autem ordo: hoc statuo esse eiusmodi: ut qsq̃: neq; in aduersa: neq; in secũda fortuna possit uiuere sine beniuolẽtia taliũ uiroꝝ: & amicorũ. s. qlis tu es. ⸿ Gratulor mihi. gaudeo mihi. ⸿ In h. in hac re: q talẽ habeã, amicũ. ⸿ Præstabo. õndã. ⸿ Re. effectu: non uerbis. ⸿ Officium beneficium.

PHI. ℭ OBsecraret pcibus. maiorẽ uim hẽt q̃ dare cõsiliũ. ⸿ Potissimũ. noli dicas potissime: id. n. nunq̃ legi nisi ap pscianũ: q dicit a potius nasci potissime. ⸿ Res acta. restitutio mea ĩpetrata: ut a Ci. epla acceperat. ⸿ Gratulatio. qđ p eo supplicauerat senatus: q ei pepcerat Cæs. ac esset Romã rediturus. ⸿ Optio aio. nõ simulata mẽte. ⸿ Paucitate amicoꝝ. pauci. n. erãt: cũ multi esse debuissent: q ei fauerẽt: pp pstãtiã eius. ⸿ Cupidissimũ. amãtissimũ: ⸿ Præstitisse: demonstrasse: numerose significationis uerbũ. Nã est dare. concedere: exhibere: cũ qbus accusatiuũ iungimus: ut si meã fidẽ pstiteris: qđ cõfido te esse facturũ: interdũ ãtecellere: & tũc ultra: datiuũ: ablatiuũ damus: ut Ci. cæteris oĩbus pstabat ingenio: & doctrina. Aliqñ melius esse. Vir. Sed motos pstat cõponere fluctus. Quid: qđ pstare iurecõsulti uolũt esse: cauere ne qđ dãni fiat alicui. Ci. de officiis. Emptorem indemnẽ dãno pstari oportere. ⸿ Reliqua. tam fortunæ: q̃ dignitatis: & huiusmodi. ⸿ Æquo animo. sine molestia: multis id modis dicere possumus: moderate: facile: modice: modeste: fortiter: qđ quasi uulgo dicitur patienter. Et a contrario sensu hoc modo. Iniquo animo: ægre: grauiter: moleste: peracerbe: immodice. ⸿ Tempora nouitates. ⸿ Hæc. tã misera. ⸿ Hoc. qđ sequitur: & est ordo: hoc statuo esse eiusmodi eius conditionis status. ⸿ Taliũ uirorum. qualis tu es. ⸿ Gratulor. gaudio afficior. ⸿ Hæc mala. ⸿ In hoc. q talem amicum habeam. ⸿ Re. effectu: Cicero in Paradoxis. Cum re: ac factis lõge aliter iudicassent. ⸿ Præstabo. efficiam: demonstrabo.

Præstaf

Æquo aio

ASC. ℭ OBsecraret. i. ob sacra oraret: me pcibus: nõ potuit prius psuadere mihi: q̃ effectũ ẽ lr̃is tuis: ut uterer potissimũ ↄsilio uestro. s. amboꝝ. ⸿ Lr̃æ uestræ. i. tuæ & fratris: declarãt mihi: quẽadmodũ res. i. reconciliatio mea: aut ueniæ dano sit acta. s. in senatu: cũ Cæ. ⸿ Gratulatio tua: & si. i. q̃q̃: ẽ mihi pbatissima. i. maxie approbata: q. i. qa: fit ab optio aio: tñ h est mihi iucũdius: & gratius multũq; cognoui in sũma paucitate amicoꝝ: ppinquoꝝ. ac necessarioꝝ: q fauerẽt uere. nõ ficte: saluti meæ: te cupidissimũ mei: & pstitisse mihi bñuolentiã singularẽ. ⸿ Reliq̃. s. bona: q̃ añ habebã: sunt eiusmodi: qbus. i. q eis: ego carebã facile: & æquo aio: qm̃ hæc. i. huiusmodi erãt tẽpora. s. tã mala. ⸿ Vero. i. sed: ego statuo hoc. s. qđ mihi pstitistis: esse eiusmodi: ut quisquã: neq; possit uiuere in fortuna aduersa: neq; in fortuna secũda: idest pspera. sine bñuolentia: talium uiroꝝ: & amicoꝝ: itaq; ego gratulor mihi in hoc. ⸿ Vero p sed: ego pstabo. s. effectu ipso: ut intelligas te tribuisse homini amicissimo: uidelicet mihi: officium: idest opportunum beneficium. Vale.

Seruius Sulpitius. M. T. Ci. S. D.

ETsi scio nõ iucũdissimũ nũciũ me uobis allaturũ: tñ qm̃ casus: & natura in bonis dñat:

VBE. ETsi. M. Mar. multis lr̃is Ci. psuasus: tandẽ decreuerat Ro. uenire: cũ Cæ. liberaliter ei cõcessisset: ut id facere posset: neq; añ q̃ discessisset ex græcia: cũ ñ lõge ab Athenis esset: a. P. Magio Chilone eius familiare pugione interemptus est. Itaq; cũ Seruius: q pręerat Achaiæ: intelligeret q̃tũ Ci. dilexisset Mar. hac epla nũciat ei grauissimũ casum mortis ipsius Mar. & simul õndit q̃ta cura: & offo primũ curauerit ei subuenire: adductis medicis: Deide postq̃ est mortu⁹: ut honorifice sepeliret. ⸿ Et si. pncipiũ est accomodatũ rebus tristibus nũciãdis. ⸿ Nõ iucũdissimũ. a ↄtrario. i. tristissimũ: & plenũ doloris. ⸿ Nõ iucundissimũ. a ↄtrario sensu mœstissimũ: & attẽtũ facit. ⸿ Casus & nã. tribus. n. hũana uita: ut inqt Honoratus continet. Nã: cui ultra cẽtũ & xx. solstitiales ãnos cõcessum nõ est: fato cui nonagita ãni h est Saturni tres cursus exitũ creãt: nisi forte aliaꝝ stellaꝝ benignitas: tertiũ eius supperet cursum: fortũa h est casus: q ad oĩa ptinet: q̃ extrinsecus sunt. ut ad ruinã: incẽdia: naufragiũ: cædes: ueꝝ casus differt a fortũa: ut Aristotelis uerba demõstrãt. ii. physico. li. Tã. n. in agẽtibus p itellectũ uim hẽt casus: q̃ in nõ agẽtibus p itellectũ: & in plures res cadit: q̃ fortũa: ut decedẽs a tecto tegula pterẽutẽ occidit: & Chilo. a quo nihil mali suspicabat Mar. eũ occidit: fortũa uero dũtaxat uim hẽt in agẽtibus p itellectũ: ut arãti agricolæ argẽti lamina se offert. Et bñ casum: & nãm dixit in bonis dominari: oĩa. n. īter ista claudẽda sunt: adeo qđ oĩa: aut se cũdũ naturã fiãt: necesse fit: ut nũc uiolẽtiã: & inopinatã mortẽ Mar. casu cõtigisse putem⁹. Veꝝ: ut ait Geli⁹: cũ apđ Ci. legisset. i. philippicaꝝ: ut si qđ mihi humanitus accidisset. Multa aũt impẽdere uidenĩ pter naturã: & pter fatũ. Considerãdũ eqdẽ puto: atq; id maxime regrendũ: qua rõne dixerit accidere multa humanitus posse præter fatũ. Cũ sit rõ: & ordo: & inseparabilis quædã necessitas fati. Itẽ Virg. æne. iiii. de Phœnissa. Nã qa nec fato: merita nec morte peribat tanq̃ in faciẽdi finẽ uitæ: q̃ uiolẽta sunt: nõ uideanĩ e fato euenire. Sed in h qđ sensimus in lib. Tus. explicauimus. Sed posset qs q̃rere: qđ sit nã: q̃ triptita cõsideraĩ in hoie: aĩ: corporis: & extrĩsec⁹. inqt Ci. nãm ipsam diffinire difficile ẽ. Sed q̃ rõ sit cur naturę diffinitio difficilis sit. Victorinus docet hoc mõ: Ab sapiẽtes cõtẽtio eũ Quid pus sit deus: an nã. Si natura prior

tura prior est: ergo deus natus est: et qui deū nasci nō potuit. Rursus si deus prior est: nata est natura. Quod si nasci potuit: natura incipit nō esse natura. Itaq; naturæ difficilis est diffinitio: sed cum dixerit esse difficile: nō tamen negauit diffinire nō posse. Itaq; quidam philosophi sic diffiniendam putauerunt. Natura est ignis artifex quadam uia uadens in res sensibiles procreandas. Plato autem sic diffiniuit. hoc. natura est dei uoluntas.

PHI.

Et si scio. Vide quēadmodū oibus telis fortunę ꝓposita sit uita nr̄a. Inimicus. n. Marcello pepercerat: inuētus est amicus: publius magi. Chilo q eū occideret. Nūciat igit Ci. Sulpitius: q tūc in Achaia magratū gerebat: nō sine magno dolore Marcellū Ci. amicū occasum eē. Mortis ēt genus oñdit: & officia q̄ in eū ita affectū contulit. Postremo qbus eū sepulturæ & exequiarū honoribus honestauerit. Nunciū. nūcius masculino genere & rē nūciatā: & eū q nūciat significat. Vir. i. æneí. & nūcius ibis pellicæ genitori: idē i sexto. Infœlix Dido uerus mihi nunci⁹ ergo ueneral. In neutro uero gene e rē nūciatā tm̄ significat. Casus: euent⁹ p accidēs: q ut oñdit Ari. li. ii. physi. ca. viii. sic differt a fortuna: q casus hēt eē tā in agētibus p intellectū q̄ in nō agētibus p intellectū: & in pluribus est q̄ fortuna: ut si lapis cadens de tecto frāgat caput trāseuntis: & si quispiā ab aliquo interficiat: a quo pp familiaritatē nullū periculū timeret: sicut. M. Mar. a Chilone. Fortuna uero hēt eē in agētibus per intellectū tm̄: ut si fodiens sepulchrū inueniat thesauros. Et natura dominat: q a iure naturæ oia orta occidūt: ut inqt Salu. Dominat. impat: quia & casui & naturæ subiecti sumus. In bonis dominor: iungit cū abltō cū ꝓpositiōe: ut hic: & apud Vir. æñ. secūdo Incēsa Danai dñant in urbe: iungit datiuo. Vir. Et uictis dñabit argis. Iungit ēt accusatiuo cū præpositione in. Cui. i. meta. Et q dominari in cætera posset Natus hō: & Ci. in Catone maiore. Fœlix senectus si usq; ad ultimū spūm dñatur in suos.

Nūcius
Nunciū
Casus
Fortūa
Dñat

ASC.

Et si scio &c. Deflet. M. Marcelli necē a. P. Magio Chilōe familiari ei⁹ acceptā: recitatq; studiū suū i eōis amici sepultura: dicēs. Etsi. i. q̄q̄ scio me allaturū uobis. s. qui Romæ estis: nūciū nō iucundissimū: mō tristissimū tamen qm̄ casus & natura dominat in bonis: quia ēt boni aut casu aut natura cogente sæpe pereunt.

uisum est faciēdū quo res se haberet: nos certiores facere. Ad. x. calen. Iunii: cū ab Epidauro piræū naui aduectus essem: ibi Marcellū collegā nostrū conueni: eumq; ibi diem consumpsi ut cum eo eēm. postero die cum ab eo digressus essem eo consilio: ut ab Athenis supra maias in Boetiam irem: reliquamq; iurisditionem absoluerem: ille (uti aiebat) supra maias Italiam uersus nauigaturus erat.

VBE.

Visum est faciendū nos facere certiores. hoc ē putaui ut uobis significarē: dicēdi modus hmōi apd̄ doctos uiros. Iunias. narratio ē: & aiaduerte: qd̄ plus decoris hēbit oro: si p mensiū genitiuis possessiua eorūdem mensiū ponemus: ut si calēdas Iunias dicem⁹ nō Iunii: Augustas nō augusti. Epidauro. i achaia: ut ait Pli. ē ciuitas: de qua ēt Stra. sic ait Epidaurus aūt antea Epitaurus uocabat: eā cares: Arist. teste: occupauerūt: & nō alibi parū insignis est ciuitas ꝓsertim ex Aesculapii claritate nobilitata: quē uaria morboꝝ genera curasse somniati sunt hoies: erat uero tēplū ægrotantiū multitudinē usq; quaq; refertū: pēdentibusq; tabellis: in qbus sonati languores erant inscripti. Sita qdē urbs ē in ipso Saronici sinus recessu intimo: epitaurus uō urbs ē epiri quā & Dirrachiū dnt. Collegā. fuit. n. eius collega oli in cōsulatu. At tunc nō erat. Ab athenis in boetiā irē. Nulla te regula grāmaticoꝝ ipediat: qn noibus locoꝝ ppriis addas ꝓpositionē uel nō addas quocunq; spectātibus: indifferēter. n. oēs docti uiri sunt usi: ut ab Athenis & Athenis uenio ad Romā: & Romā uado. Sic Sulpitius cū ab ægina Megarā uersus nauigarē: his exēplis plenus est Liuius. Athenæ uero: ut inquit Strabo: a Possidōe siue Neptūno: & Athena. i. Minerua appellatione deoꝝ sortitæ sunt. Regio in qua sunt attica uocat: de qua cecrops primū multitudinē in ciuitates. xii. habitādas digessit. Theseus uero postea. xii. illas in hāc unā cōgregasse ciuitatē memorat. Boetia cōtīcta ē atticę: a q̄ illā mōtanę atticæ plagā disiungit: a boue appellata: q̄ ibi Cadm⁹ Agenoris filius reperiēs imolauit. Diodor. uero siculus a Boęte Neptūni filio: ex Arne Aeoli filia dixit appellatā esse boetiā. Absoluerē: perficerē. Reliquāq; iurisditionē. i. reliquū qd restat de administratione ēt i boetia: nā Seruius hēbat iurisditionē nō solū in achaia: sed ēt in regiōibus finitimis. Supra maias. alii itelligūt supra maias: ut subaudiamus dies: sed dies in plurali ɔstat masculini tm̄ eē gñris: nō aūt fœminini: ꝓterea nō ē mos doctoꝝ ponē adiectiuū sine substātiuo: ego huic sniæ minime assentior. Alii dñt eē locū: q & si adhuc apud neminē idoneū me legere memini: tñ magis probo.

Athenæ
Boetia

HPL.

Visum ē faciēdū facer. modus ē dicēdi quo frequēter ēt Ci. utit: uisum ē faciēdū: ut te admonerē: p putaui te admonēdū. Ad decimū. Icipit narrare. Epidauro. epidaur⁹: ut scribit Soli. urbs ē Achaiæ: Aesculapii sacello celebris: cui cubātes ægritudinū remedia capessūt mōitis sōnioꝝ. Inde Æsculapi⁹ epidaurius dr̄. Oui. i. i. de pon. Afferat ipse licet sacras epidauri⁹ herbas. Sanabit nulla uulnera cordis ope: Epidaur⁹ aūt urbs i epiro ē: Dyrachiū appellata. Pire⁹. port⁹ Atheniēsiū: ut oñdit Stra. li. ix. cui urbs ɔiungebat muro ꝓtracto ex oppido i modū duoꝝ cruꝝ. Colle. nō nūc sed antea: cū simul gessim⁹ ɔsulatū. Ibi. i. Piræo. Postero die. sequēti die. Digressus eēm. Vir. Hos ego digrediēs lachrymis affabar obortis. Iuue. Quāuis digressu ueteris ɔfusus amici. Eo ɔsilio. ea mēte: ea deliberatiōe. In boetiā. q̄ ē finitima atticę: dcā ē aūt Boetia a boue a Cadmo inuēta: cui⁹ augurio urbē ɔdidit. Vñ Oui. Mœnia fac condas: Boetiaq; illa uocato. Diodorus tñ li. v. dicit appellatam fuisse a Boetio: quē Neptunus genuit ex Arne filia æoli. Iurisditionem. administrationē: hanc. n. non mō in achaia: sed in regionibus uicinis habebat. Seruius suprema æstate Italiā uersus nauigaturus erat: hoc est in fine æstatis: & circa principiū autumni: quatuor. n. anni tpa tripliciter diuidunt: in nouū: adultum & præceps siue supremū: & nouā æstatē dicimus initiū æstatis: adultā ęstatē: æstatis mediū appellamus. & supremā siue præcipitē æstatē nūcupamus finem æstatis: & sic de singulis temporibus: ut Ver nouum: adultum & præceps.

Aesculapius
Epidaurus
Piræus
Boetia
Iurisditio

ASC.

Visum ē. s. mihi faciēdū facere. i. ut facerē: uos certiores: quoquo. i. quocūq; mō res hēret se. Cū ego aduectus essem naui ab Epidauro urbe Achaiæ: Aesculapii sacello isigni: Piræū. i. ad portū illū Atheniē. ad. i. circiter. x. Kal. Iunii: ego conueni. i. adiui: colloquēdi & uisendi gr̄a: ibi. s. in pyræo: Marcellū collegā nr̄m. s. quōdā i ɔsulatu: & cōsumpsi eū diē sicut eēm cū eo. s. Marcello. Cū digressus eēm ab eo die postero. i. sequēti: eū quo cōuenerā: eo cōsilio irem ab Athenis in Bœotiam: q̄ atticæ uicina est regio: & absoluerem reliquam iurisditionē. s. puinciæ susceptæ: ille. s. Marcellus: nauigaturus erat: ut aiebat: Italiā uersus supra Maias. i maio mēse pacto: cuius adhuc sex aut septem restabāt dies: Vber. qa dies in plī masculinum est: censet de diebus intelligendum nō eē: & licet apud nullum idoneum erit: pbet locum maiarum noia signari. Ego contra sentio: nā licet usitatius in masculino utamur: tñ non futilis auctor dixit. Venit post multas una serena dies. propterea sicut per Kal. nonas & idus dies signamus: sic & per Maias: oēs maii mensis dies signatos intelligo: nō tñ dixero dies maias: sicut nec Kalendas: sed maiarum ut Kalendarum. Quidam textus bis hñt supra maias: sicut ab Athenis supra Maias in Bœotiam irē &c. qd̄ si est: nō pōt accipi p loco: sed p tpe: sed nō putem bis legendum: eo q Seruius iam digressum se dicit: ut. i. statim nō supra Maias in Bœotiā iret: num addit.

Maiæ

VBE. ¶POstridie diei eius. ut supra notauimus alio loco diei: abiectio est: ut ubiq; locorū: nā & postridie & ubiq; p se plena
Postri/ sunt. ¶ Proficisci. discedere. ¶ Circiter. pro iuxta ponit: qn̄ = tēt significat: ad tp̄s tñ solet pertinere: & ut circiter calēdas:
die interdū ad locū: ut Cassius Emina: lapidē fuisse quadratū circiter in media arce iunctum calēdis: frequētius tñ ad nume
Vbiq; rū: ut Papia distat Mediolano circiter uiginti milia. Circiter ergo pro circa. ¶ Decimā ho. qa nona hora cœnabat. Marti.
Circi/ Incipit extructos frāgere nona toros. Iuue. carpit Mariū priscū q̄ añ nonā horā cœnaret. Exul ab octaua Marius bibit:
ter dies aūt incipiebat apud Romanos a media nocte: ut digestis de feriis lege mora Ro. ¶ Chilone. cognomentū a labris:
Chilo/ nā (ut inquit Seruius in arte) Cilões sine aspiratione di
nes cunt: quoq; capita longa & cōpressa sunt. Chilones aūt
Cilões cū aspiratiōe ex græco a labris iprobioribus: quæ illi uo
cant χεῖλη: unde & pisces improbi⁹ labrati Chilones di
Pugio cuntur. ¶ Pugione. pugio genus est teli: a pugno dict⁹:
Secūdū quo facile apprehendit. ¶ Secūdum. i. iuxta. Vir. li. iii.
georg. Pascunt̄ uero syluas & plena secūdum flumina.
¶ Sperare tñ. subaudi dixit: uel nunciauit se sperare. i.
spē hr̄e. ¶ Eum. Marcellū. ¶ Seipsum. propria manu.
Coger ¶ Se missum. subaudi dixit. C. Posthumi⁹. ¶ Cogerē:
in unū colligerē: cōgregarē. Vir. in Buc. Tityre coge pe
Euesti/ cus. ¶ Euestigio. statim. ¶ Prima luce. pria parte lucis:
gio hoc est circa ipsam lucē: elegāter. n. dr̄ prima nocte: uel
multa nocte: & prima luce: & multa luce: uel ad multā
nocte: & ad multam lucē ueni ad te. ¶ Puer. Seruus.
Codi/ ¶ Acydini. nomen ꝓpriū. ¶ Codicillis. tabellis: literis
cilli codex. n. diminutiuū facit codicillus. ¶ Paulo añ lucem
pauloante diem: cū ego pria luce ad eū irē. ¶ Ita. q. d.
ita crudeliter & miserabiliter: est enim miserātis. ¶ Vir
clarissi. M. Marcellus.

Postridie diei eius cum ab Athenis proficisci in aio
hērem: circiter horā decimā noctis. Posthumius fa
miliaris me⁹ ad me uenit: & mihi nūciauit. M. Mar
cellum collegam nostrū post cœnæ tēpus a. P. Ma-
gio Chilone familiari eius pugiōe pcussum esse: &
duo uulnera accepisse: unū in stomacho: alterū i ca
pite secūdū aurem: sperare tñ eū uiuere posse. Ma-
giū seipsū interfecisse: postea se a Marcello ad me
missum esse: q hæc nūciaret: & rogaret uti medicos
cogerē. coegi: & euestigio eo sum pfectus pria lu-
ce: cum nō lōge a piræo abessem: puer Acydini ob-
uiā mihi uenit cū codicillis: in qb⁹ erat scriptū: pau
lo añ lucē Marcellū diē suū obiisse. Ita uir clarissi-
mus ab hoie deterrimo acerbissima morte est affe-
ctus: & cui inimici pp dignitatē pepcerāt: inuētus
est amicus q ei mortē afferret. Ego tñ ad taberna-
culū ei⁹ perrexi: iueni duos libertos & pauculos ser
uos: reliquos aiebāt pfugisse metu pterritos qđ do
minus eorum ante tabernaculum interfectus esset.

PHI. ¶POstridie. postera die: cras: errāt q postridie dicūt
Postri/ post tres dies: adiūxit ēt Sulpitius diei ei⁹: & sic legēdū
die postridie diei eius: nec maioris: aut alteri⁹ significatiōis
est q̄ postridie: ut cū dicimus ubiq; gētiū: ubiq; locorum
non aliud significamus q̄ ubiq;. ¶ Decimā horā. hora
nona dabat cœna: hinc ait Valerius Martia. Incipit ex-
tructos frangere nona toros: hinc Marius priscus apud
Iune. datur uitio: q ante horam nonā cœnaret: ut Exul
Chilo ab octaua Marius bibit. ¶ Chilone. P. Magius cogno-
mine chilo a labris grossiorib⁹ ē: q Marcellū occidit: χεῖλος. n. apud græcos labrū signāt: hinc aspirat̄ pria: sed cū. c. tenui
Cilo illū significat: q ob longū & cōpressum caput hēt: ut genuēses hr̄e cōspicimus. ¶ Circiter: ad numerū in primis refer
Circi/ tur: pōt & ad tp̄s & ad locū referri. Tu ne dicas tantūmō tp̄is esse Prisciani errore ductus. Hoc aūt loco & ad tp̄s: & ad
ter numerū pertinet. ¶ Pugione percussum. genus est gladii. Nec dicas: cū pugione pcussum. Nā qn̄ significat instr̄m nō ap-
Pugio ponit cū: nō. n. latine diceremus. Scribo cū calamo. Vulnero te cū gladio. Sed scribo calamo. Vulnero te gladio: & hmōi.
Stoma/ ¶ Stomacho. addo notā aspirationis in fine. Stomachus ēt pro ira & odio sæpe ponit̄: Cice. in Tuscu. Intelliges ea sto-
chus macho nō agere. Hora. Manū stomachiq; tenero: unde stomachari est pro indignari: & ira cōmoueri. Cice. Tuscu. iiii.
Stoma/ An uero uir fortis nisi stomachari cœpit: nō pōt fortis eē. Inde etiā stomachosus indignatione & ira accensus. Hora. epi-
chari stolarū primo. Leua stomachosus gabena dicet equea. ¶ Secundū: & frequentissime positū p post apud Liuiū. Sic Quinti
Stoma/ lianus. Nā qđ nūc mihi fm patrē fortuna uidebat parasse p̄sidiū. Id ego separare in illa sorte nō poterā: alias pro iuxta
chosus ponit ut nūc: & Maro. Dulcibus illa quidē illecebris: & plena secundū flumina. aliquādo significat pro: ut fm te ad Cæ-
Secūdū sarē scripsit: hoc est pro uoluntate & sñia tua. In aliis uero significationibus notū est. ¶ Cogerem. in unum colligerem: ut
Coger Vir. Tityre coge pecus. Cice. Tusculanarū primo. Cœlū hoc in quo nubes imbresq; coguntur: alias significat urgere &
Codi/ nō stringere. Tere. Iubeo: cogo: atq; impero. ¶ Cū codicillis. Ifus. Pria positio ē codex. Inde codiculus: ex quo nascit co-
cillus dicillus: quo in nūero sigulari nō utimur: licet Iustinus sit usus. ¶ Affectus est morte. interfectus est. ¶ Inimici. Cæsaria
Taber/ ni. ¶ Pepercerant: dederant uitā: licet fuisset eis aduersarius. ¶ Dignitatē: nobilitatē & familiæ & probitatis. ¶ Amicus
na quia ut supra dixit: erat eius familiaris: & putabat amicus. ¶ Tamen: licet ante aduētum meū audiuissem eum mortuū.
Taber/ ¶ Ad tabernaculū. ad hospitiū eius: ad locū ubi habitabat: nam ut inquit iuriscōsultus digestis de uerborū significatione
nacula Tabernæ appellatio declarat omne utile ad habitandū ædificium: dicta ex eo taberna q tabulis claudebatur: inde ta-
Contu/ bernacula & contubernales dicti: neq; est diminutiuū tabernaculū: sicut nec cœnaculū. ¶ Perrexi. iui: a uerbo pgo. ¶ Re-
berna/ liquos: qui cum eo eē solebant. ¶ Perterritos. timentes ne & ipsi interficerentur.
les
ASC. ¶POstridie eius diei. i. die sequēte eū diē: cū haberē in aio pficisci ab Athenis: Posthumius familiaris eius. s. Marcelli
aut familiaris me⁹: uēit ad me: circiter horā decimā noctis. s. post meridiē coputādo horas: & nūciauit mihi. M. Marcellū
collegā nr̄m pcussum eē post tp̄s cœnæ: a Publio Magio Chilone familiari eius: pugiōe. i. gladio acuto: quo pdictum uul-
nera fuit: & accepisse duo uulnera: unū in stōacho; alterū i capite: fm. i. pone & post aurē: tñ sperare eū posse uiuē. ¶ Ma-
giū interfecisse seipm: aut desperatione uitæ: aut dolore q ebrius amicū sic uulnerasset: repete & mihi nunciauit se postea
missum a Marcello ad me: ergo familiaris Marcelli erat: q. i. ut nūciaret. s. mihi hæc: & rogaret sup. me: uti. i. ut: cogerē. i.
cōgregarē: & in unū locū cōpellerē: medicos. s. manuales. i. chirurgicos: coegi: sup. eos: & sum profectus eo. i. Athenas: ad
Marcellū: euestigio. i. cōtinuo: q̄si nō mutato uestigio: pria luce. i. pria pte diei: aut diluculo ipso: cū nō abessem lōge a Py-
ræo. s. portu: puer. i. seruus Acydini: uiri utriq; noti: uenit obuiā mihi cū codicillis. i. tabellis: i qbus erat scriptū Marcellū
obiisse diē suū pauloāte lucē. ¶ Ita uir clarissimus affectus est morte acerbissima ab hoie deterrimo. i. pditissimo: & inuē-
tus ē amicus: saltē simulatus aut ebrius: q afferret ei mortē: cui inimici ut Cæsar: pepercerāt pp dignitatē. s. ei⁹. ¶ Ego tñ
i. licet: obiisse itellexerā: prexi ad tabernaculū. i. diuersoriū & hospitiū eius extra urbē: inueni sup. illic duos libertos: sup.
eius: & pauculos seruos aiebāt. s. qui aderāt: reliquos. s. seruos profugisse. i. procul fugisse: perterritos metu: qa dominus
eorū interfectus esset ante tabernaculum. s. suum. Nam serui tenebantur corpora sua pro domino obiicere.

¶ Coactus

CCOActus sum.nõ ab aliquo:sed a meipso:& est dicẽdi modus pro eo qđ dicitur:fuit mihi necesse. Illa lectica:& quia nõ habebã aliã qua posset deferri. Erat aũt lectica cathedra & sedes quædã:q̃ ferebanẽ diuites & potẽtes:dcã qđ puluinari & lectulo eet strata: græce dr̃ hexaphoron:qa a sex seruis ferreẽ. Iuue. Cũ iã sexta ceruice ferat. Hinc atq; ide patẽs ac nuda pene cathedra. Idem. Cum ueniat lectica Mathonis plena ipo. Idem etiam significat lecto fuisse stratam. Cum dicit. Qui dedit ergo tribus patruis Aconita uehetur pensilibus plumis.i.lectica. Item alibi cõducit comitẽ sellam puluinar:& uẽ. Namq; facit somnum clausa lectica fenestra. Meis lecti.i.meis seruis:qui lecticã ipsam ferebant. Referre.reportare. In urbẽ. Athenas:unde ego ad eum ueneram. — VBE. Lectica Hexaphoron Lecticarii

Coactus sum in eadem illa lectica: q̃ ipse delatus eram:meisq; lecticariis in urbem eum referre:ibiq; pro ea copia quæ Athenis erat:funus eius satis amplum faciendũ curaui. Ab Atheniẽsibus locũ sepulturæ intra urbẽ:ut darent:impetrare nõ potui:q; religiõe se impediri dicerẽt:neq; tamẽ id antea cuiq̃ cõcesserant. qđ ꝓximum fuit: uti in quo uellemus Gymnasio eũ sepeliremus:nobis permiserunt. Nos ĩ nobilissimo orbis terraꝝ Gymnasio Academiæ locum delegimus:ibiq; eum combussimus. Posteaq; curauimus: ut iidem Athenienses in eodem loco monumentum ei marmoreum faciendum locarẽt. Itaq; quæ nostra officia fuerunt: pro collegio & ꝓpinquitate:& uiuo & mortuo oĩa ei ꝓstitimus. Vale.

Pro ea copia.secũdum eã copiam: quia nõ fuit tanta quãta fuisset Romæ. Funus.pompã & honorẽ funeralẽ. Satis amplũ.i. dignũ & honorificum. Impetrare obtinere. Impediri.prohiberi. Religione.s.sua:qua ꝓhibebãtur qui nõ fuissent ciues intra urbem suam sepeliri. Neq; tamen.ne uidereẽ hoc fuisse magis negatũ Marcello q̃ aliis:dicit qđ antea nemini unq̃ id concesserant. Id.ut intra urbem sepeliretur. Permiserũt. cõcesserunt. Quod fuit proximum.i. quod fuit primũ post hoc ne sepelireẽ intra urbẽ. Vti. pro ut. Gymnasio.gymnasiũ dicebaẽ locus ubi palæstriçe exercebantur nudi & oleo uncti:nã γυμνὸς græ. nudum significat. Dicitur tñ gymnasiũ locus qlibet ubi aliquis exerceẽ:unde & gymnasia litteraꝝ dñr:erãt aũt Athenis extra urbẽ multa gymnasia philosophoꝝ secũdum uarias eoꝝ sectas:inter q̃ nobilissimum erat gymnasium Academiæ:ubi Plato docuerat:quẽ locum dicit Seruius se elegisse ad sepulturam Marcelli:quia in eius potestate fuerat eligeẽ ex multis quod uellet. In quo uellemus:quia multa erant. Delegimus.elegimus:acceptimus:ex multis:deligere enim est ex multis eligere. — Funus Gymnasium Diligeẽ

Cui inimici. Cæsariani contrarium exornatio. Tabernaculũ.diuersorium:a taberna fit tabernaculum. Est.n. Taberna nõ modo ubi uinũ uenundaẽ:ueꝝ ẽt locus ad habitandum:& ubi queq; res ad uendendum exponunẽ. Iuue. Ne pudeat dominũ mõstrare tabernæ:officina uero est ubi res fiunt:quæ etiã põt esse taberna:si ibidẽ res uenduntẽ. Ci. sed tamen ut ex eadem officina exisse appareat. Monumẽtũ.insigne sepulchrũ:quod monumẽtũ dr̃ a monẽdo:q; moneat nos:& memoriã faciat. Locarẽt fa.mercede faciendũ darẽt alicui huius rei perito. Oĩa off.s.mea.i.omnia quæ a me debebantur Marcel. Pro col. ut decuit collegã. Pro ꝓpinquitate.i.ut decuit propinquũ:qualis ei eram:nã Ser. erat ꝓpinquus Mar. fueratq; eius collega incõsulatu. Pro.i.fm. Et ui. quem semper amauimus & honorauimus. Et morti.quia eum honorifice sepeliendum curaui. Supra ubi diximus supra maias:ut ex characterib⁹ ueteris codicis codicis coniecit:puto fuisse scripta suprema æstate.i. ultimo tempore æstatis:quod neq; ausim affirmare:quia nõ bene poterat legi textus:neq; tñ improbo:uolui tamen notasse:ut uideant docti:quid probent. — Taberna Tabernaculũ Officina Monumẽtum Pro

CCOActus.a me ipso nõ ab aliis:est quidã huiusmodi dicẽdi modus. Seruos. Mancipia a seruando:nõ aũt a seruiẽdo appellatos. Emebãtur enim bello seruatim. Dominus.ipse Marcellus:sunt.n.ista correlatiua dñs & seruus ut libertus:& patronus:sed est hoc tyrranicũ & odiosum nomẽ:qđ sibi Domitianus attribuit:& nõ solũ dominus:sed deus uoluit appellari. Tu principẽ dicito potius q̃ dominum:si quidem hac appellatione dignũ uidebis. Quãtũ enim ista discrepent demonstrauit Ouidius: Vt domini nomen:principis ille tenet. Lectica.hac nobiles Romani & clari uiri plurimũ utebanẽ:& a numero Lecticariorum hexaphoron dixerunt:& huiusmodi:de quo Martialis. Cum tibi nõ eẽt sex milia Cecilliane.ingẽti latere uectus hexaphoro:& Iuuenalis. Qui sexta ceruice feratur. Sed hunc lecticaꝝ usum Cæsar:ut inquit Trãquillus:& conchiliatæ uestis & margaritarum:nisi certis personis & ætatibus:perq; certos dies ademit. Et ideo Lectica est dicta:quia lecto & puluinari sternebant:unde inquit. Qui dedit ergo tribus patruis Aconita uehetur pensilibus plumis:& qui eam ferebant: Lecticarii dicebantur. In urbem. Athenas. Pro ea copia.q.d.non pro meritis & dignitate Marcelli:qui maiorem honorem merebatur:sed secũdum copiam:quæ Athenis esse poterat minor q̃ Romæ. Funus.exequias:a funalibus appellatur:siue ab eo qđ magis placet:qđ apud græcos mortẽ ac cædẽ significat. Satis amplum.huiusmodi status est hæc dictio sat:ut minuat potius q̃ augeat cum quo iungitur:plus enim fuisset si dixisset amplum:q̃ satis amplũ. Intra urbẽ.quoniã mos nõ erat apud eos intra urbem quempiam sepelire. Neq; amen.ne uidereẽ hoc magis negatum fuisse Marcello q̃ aliis. Id.ut intra urbem sepeliretur. Proximũ.ad honorẽ. Gymnasio.tam corporis q̃ animi exercitationis locus:sed maxĩe ubi palæstræ ludus erat:qua q certabãt nudi & oleo peruncti erant:unde nomẽ accepit:γυμνὸς nudũ significat:erant & philosophi gymnosophistæ appellati:de qb⁹ Stra. sic habet. Onesicritus missum se scribit cũ ut sophistis colloquereẽ:quod cũ Alexander audisset nudos eos sedere:& tollerantiam exercentes in honore maxime haberi:ad alios aũt:nec uocatos ire:sed iubere ut alii ad se uenirẽt:si qd assequi uellent:quod ab eis ageretur:& diceretur:& cũ tales essent,nec decorum uideretur:ut Alexãder ad illos accederet:ne ẽt inuitos cogeret:ut quicq̃ facerent præter prima instituta. Academiæ.athenaꝝ dicta ex instituto. M. Tullii Ci.q academica illa sua conscripsit. Academia locus nemorosus ab Athenis mille passibus distans:dicta ab Academo heroe:secũdũ Epolidẽ gymnasiũ Platõis celebratissimũ. Horatius in eplis: Atq; inter syluas Academi q̃rere uerũ: fuit & uilla memoratu digna ab auerno lacu puteolos tendentibus imposito:littori celebrata porticu & nemore:quam & uocabat. M. Cicero Academiã ab exemplo Athenaꝝ:ibi cõpositis uoluminibus eisdẽ nominibus:in qua & monumentũ sibi instaurauerat. Ceu uero nõ & in toto orbe terrarum fecisset:hæc & plura Pli. de hac academia Ci.lib.xxxi.capitu.ii. Combussimus.cremauimus eius cadauer. Ita.n.solebant facere antiqui:& maxime Romani:cum ægyptii odoribus condita cadauera diutius reseruarent:de hac consuetudine:& eius causis uide Seruiũ in.i.æneĩ.super eum locum. Animumq; se pulchro cõdimus &c. Academiæ.locum in agro Atheniẽsi ab urbe ipsa Athenaꝝ distante mille passibus plurimum syluoso:ut Horati.inquit Atq; inter syluas academi quærere uerum:ueterem academiã Plato primus instituit:& ab Academo ei⁹ ꝓdii dño uoluit appellari:ex quo illustris illa academicoꝝ secta multo post tpe ita floruit:ut oĩbus aliis anferri uidereẽ:accessit inde archesilaus:& mediocrẽ academiã fecit. Demũ Æacydes nouã ꝯstituẽdã curauit:erãt & alia athe — PHI. Seruus Lectica Hexaphorõ Lecticarii Funus Gymnasium Gymnosophystæ Academiæ

nis extra urbẽ gymnasia uariis phiorũ sectis istituta:quorũ oĩum illustrissimũ fuit academicorũ: de quo nũc agit. Fuit &
Monu altera academia in terra Italia:haud longe puteolis ĩposita:ut inqt Pli.littori:porticu & nemore celebrata:& ab exẽplo.
mẽtum ¶ Cõbussimus.instructa Pyra:id usq; ab Homeri tpibus factitatũ:ex quo legitur primo Illiados. munimẽtũ:
Moni- dicimus munimẽtũ a muniẽdo appellatũ:quicqd uallo:fossa:agere murorũ:aut lignorũ strue:& alia hmõi re cõtra hostiũ
mẽtum aduentũ munitũ est.Monumẽtũ uero p o & u scriptũ:qd in mortuorũ memoriã factũ ẽ a monẽdo deductũ:qd pñtes mo
Sepul- neat pteritarũ rerũ:ut exẽpla:statutæ:sepulchrũ:qđ & sepultura:tumulus:tumba:Pyramis dici põt:i qbus faciẽdis maxi-
chrum mũ apud antiquos studiũ fuit:præsertim apud externas nationes:mirãda qdẽ & incredibilia sunt pfecto q̃ de pyrami-
Tumu dis pſertim mẽphiticis legũtur:posse de Mausoli sepulchro:de qʒ multis aliis magna ipẽsa factis:& multo labore structis
lus dicere:sed hæc q uolẽt Stra.legãt & Pli.Mirabunt in Stra.sepulchrũ meretrici ab amãtibus fundatũ:quã Sappho Dori-
Tũba cã uocat:& frĩs sui Caraxi amicã:leges & ibi miraculũ qđ Stra.memorat ĩ Pyramidibꝰ se uidisse.Quod acerui qdã ex
Pyrãis tritura lapidũ añ Pyrãides iacerẽt:i qbꝰ lapilli:& forma & magnitudie lẽtis iueniebãtur:qdã ut ordei grana.¶ Pro.sm.
Pro ¶ Collegio.qđ meus collega fuerat ĩ cõsulatu.¶ Propinqui.fuerat enim Seruius Mar.cõsanguinitate coniunctus.
ASC. ¶ Coactus sum.s.officio:eũ.s.Marcellũ referre in urbẽ.s.Athenas:in illa eadẽ lectica:qua ipse.i.ego eram delatus.s.a
Lectica Pyrço:& lecticariis meis.i.q me portare in lectica.i.instrõ ad modũ cathedræ ad portãdũ hoiem in humeris suis apto:
portabant.n.tũc a seruis potẽtiores:ut nũc a iumẽtis:aut corpora sanctorũ ĩ supplicationibꝰ circũferunt:& ego curaui ibi:
s.in urbe:funus.i.pompã funebrem:faciẽdum ei:satis amplum pro ea copia.s.hoium:quę erat Athenis.¶ Ego nõ potui
impetrare ab Atheniẽ.ut darent:sup.ei locũ sepulturæ intra urbem:q̃ dicerent se impeditos religiõe: quia prohibitum
erat quemq̃:qui nõ esset ciuis natus in urbe sepeliri:neq; tamen hoc est licet superstitiosum uiderẽt:aut quæsitæ occasio-
nis:tamẽ non concesserant id cuiquam antea.¶ Permiserunt nobis:sup.id quod fuit proximũ.s.ad honorem sepelien-
di:intra urbẽ:uti.i.ut sepeliremus eum:in quo uellemus gymnasio.i.exercitatorio literario:quæ fere extra urbem erant:
& nos delegimus locum in nobilissimo gymnasio orbis terrarũ.s.in gymnasio Academiæ:in quo Plato docuerat:cũ di-
starel ab urbe mille passus:& spinis horreret:unde Horatius in epistolis. Atq; inter syluas academi quærere uerũ:dictã
Acade- autem uolunt academiam ab Academo heroe:& eius loci quem platoni cõcessit domino:& combussimus eum.s.Marcel
mia lum ibi:& curauimus postea:ut iidem Athenien.locarent.s.mercede statuta opificibus darent monumẽtum marmoreũ
faciendum ei.s.Marcello in eodem loco.¶ Itaq; nos præstitimus ei.s.Marcello & uiuo & mortuo:sup.ea quæ fuerũt of-
ficia nostra pro collegio:quia in consulatu collega illius fuerat:collegæ autem:ut concorditer rem gessisse uiderentur:sem
per deinceps inter se amabantur:& propinquitate:scilicet sanguinis. Vale. A scriptum in quibus est. D.i.datum aut da-
ta est epistola pridie Calendis Iuniis Athenis.

VBE.
Værẽti.P.Figulus Nigidiꝰ:cũ doctrina sin-
gulari:tum uero auctoritate & dignitate ma
xime inter Romanos ciues:secutus Pompe-
ianas:& reipu.partes:uicto Pom.& oppres-
sa patria sua:nõ spõte qdem:sed ita uolente
Cæ.exulabat:aberatq; a patria:angebaturq; uehemẽ-
ter nõ tam de fortuna sua:q̃ de oppssiõe reipu.¶ Quã
obrẽ Cice.hac epla eum nititur cõsolari:additis mul
tis & pulcherrimis rõnibus:polliceturq; ei oẽm operam
& grãm & auctoritatem suam apud Cæ.& Cæsaria-
nos:ut Figu.restituatur in patriam:quod dicit se spera-
re cito fore.¶ Quærenti.principia a participiis incipiẽ-

M.T.C.P.Figulo.S.D.

Værẽti mihi iãdiu qd ad te potissimũ scri
berẽ non mõ certa res nulla:sed ne genus
qdem literarũ usitatũ ueniebat in mẽtem.
Vnam.n.ptẽ & cõsuetudinẽ earũ epistolarum: qbꝰ
scdis rebus uti solebamus tps eripuerat: pfeceratq;
fortuna:ne qd tale scribere posse:aut oino cogitaf.

tia grauitati:& deliberationi maxime cõueniunt:ideoq; uel orõnibus artificiosis uel longioribus epistolis accõmodant.
¶ Iamdiu.iam multo tempore ante:& ita excusat tarditatem & uarietatem suarum literarum.¶ Potissimum:pręcipue.
¶ Certa res:ut puta de rebus meis:uel de statu reipu.uel de cæteris huiusmodi.¶ Sed ne genus lit.i.nulla materia scri
bendi:cum multa sint epistolarum genera:ut epistola.iii.secundi libri ostendimus.¶ Vnam partem.iocosam & familia-
rem.¶ Tempus.hoc infœlix & miserum:ut ibi ciuem me hercule non puto esse temporibus his qui ridere possit.¶ Eri-
puerat:uim habet hoc uerbum.¶ Cogitare:quoniam non de ioco & risu:sed omnino de lachrymis cogitãdum sit.¶ Ne
quid ta.iocosum & familiare.

Værẽti.Quo aio ferret Tullius cõem reip.calamitatẽ:his potissimũ:quas scribit ad Figulũ Nigidiũ lrĩs facile
PHI. cognosci põt.Deplorat.n.miserrima tẽpora & libertatẽ oino deperditam:nullãq; de ea spe amplꝰ superesse
inde Figulũ nõ tam suã q̃ reip.infœlicitatẽ mœrẽtẽ cõsolat:q̃ gratiã eẽt a Cæ.initurus:& in bonis suis domi
& in urbe Roma uicturus:hortaturq; hominem optimo sit aio ad oia perferẽda:& optimã in Cæ.spẽ habẽ-
dã:qui ut clementissimus aliis pepcerat:parcet & Figulo:qui singulari uirtute ornatus:& maximæ auctorita
tis Põpeianas partes secutus exilio uagabatur inuitus: & in patriam restitui cupiebat:ad qđ ipetrandũ operam suã Ci.
pollicetur.¶ Quærẽti.eandem ppe modum filiam in hac epla cõplexus q̃ in illa ad Curionẽ eplarũ gña.Quo aiaduer-
tendũ est in oĩ orone deficiẽdarũ rerũ uarietatẽ afferre:huiusmodi uero orationũ initia a participiis habita:ut est illud: co
gitãti mihi sæpenumero:grauitatem quandã maiorẽ præ se ferunt:& lõgiorẽ oino futurã orõnem oñdunt.Quærere ue
Quæ- ro ad illud referre qđ præsto nõ est.¶ Diu.& iamdiu lõgi tpis significationẽ ostẽdunt:& solet Ci.in hmõi sermone illa
rere duo cõiungere.Sæpe & multũ pro iãdiu:ut sæpe & multũ hoc mecũ cogitaui:& recte quidẽ hæc duo cõiunguntur Quin
Diu tiliani snia.Nam si unum tantũmodo ponitur:diutinam cogitationem non satis ostendit.¶ Certa.qđ haberem aliqd cer
Iamdiu ti de re mea:aut de statu reip.aut certa deliberati pposiii:ut Interea mediũ Aeneas iam classe tenebat Certus iter.¶ Vsi
tatum.q.d.nulla scribendi materia:ne usitata quidem ueniebat in mentẽ.¶ Vnã.n.partẽ.s.iocosam & familiarẽ.¶ Et
cõ.qa solebã scribere læta & iucunda.¶ Tempus.cõditio tẽporũ:ut supra.neq; enim ciuẽ eẽ puto qui his tẽporibus rede
re possit.¶ Fortuna:infœlicitas:q̃ nobis & reip.accidit.¶ Quid ta.i.aliquid tale.s.iocosum & familiare.¶ Aut oino co.
quia his temporibus cogitandum est de fletu:non autem de ioco & risu.

Værẽti.P.Figulus Nigidius uir doctrina singulari:¶ Põpeio(cuius partes secutus erat)uicto exulabat:ageba
ASC. q turq; cũ sua:tum reip.calamitate:quo circa cõsolatur eũ Cicero:polliceturq; operã suã in ipso restituẽdo.¶ Or
do est.Non mõ nulla res certa:sed ne quidẽ.i.nõ etiã aut nõ saltẽ usitatũ genus literarũ:ueniebat in mentẽ.i.oc
currebat mihi:quærẽti.i.disquirẽti iamdiu:quid potissimum scriberẽ ad te.¶ Et enim.i.qa tempus eripuerat
unam partem:& consuetudinem earum literarum:quibus solebamus uti rebus secundis.i.cum essent secundæ.& fortu
na.s.aduersa perfecerat:ne possem scribere quid.i.aliquid tale.s.lætum & iucundum:aut omnino cogitare.

¶ Relinquebatur

¶ RElinquebat.restabat. ¶ Triste ge.id ast elegiacũ possumus appellare:qđ ĩ miseriis uersat. A ĩo mœsti sum⁹:uulto VB E
uero tristes. Et utroq₃ miseri. ¶ Deficiebat me.deerat mihi. ¶ Auxilii alti.q pollicerer auxiliũ:ut facere ĩ rebus afflictis Mœst⁹
cõsueui. ¶ Ipse.n.rõ q̃re nõ erat ꝙ polliceri possem. ¶ Abiectus.pstratus. ¶ Sustẽtabã.moliebar. ¶ Pari for.iniq̃ & ad Tristis
uersa:æq̃li tuæ. ¶ Opib⁹.auxiliis ɔsolationũ:sed ꝓprie nũero multitudinis opes diuitias.opẽ auxiliũ:& possibilitatẽ ap- Abie-
pellamus. ¶ Queri.q̃relas afferre:pria breui. ¶ Ita.sine honore pdita libertate:& ẽ sensus q̃si despati hois:cũ oia aialia ctus
natura appetãt uiuere:& ipe Ci.dicat cõquerẽdũ fuisse potius q̃ gaudẽdũ:ꝙ uiueret:cũ in tot miseriis & calamitatibus Opes
uersaret:Mors pstãtior erat q̃ uita. ¶ Insignis.magna Ops
& noscibilis. ¶ Priuatim.ĩ reb⁹ meis familiarib⁹: has
n.mihi Cæ.oẽs tutas eẽ uoluit. De cõi igit calamitate Optare
nõ de priuata cõquerit:optare.n.nõ mõ ẽ desydera Nihilo-
re:sed eligere. Vir.ps optare locũ tecto. ¶ Pepulit.p. minus
cussit. ¶ Nihilominus.nõ min⁹:& isgẽdũ ẽ tñ. ¶ Cõ Consi-
ficior.passiua qdẽ ĩ fatura signãt ferme qđ pereo:con cior
sumor:torqueor. Vñ senio & ætate cõfectũ dicimus.
Vir.cõfectũ ætate pentẽ:aliis ẽt incõmoditatibus cõ-
fectũ q̃si pestẽ appellam⁹:ac ẽt cõfectũ iã fcm dicim⁹
ut cõfecta res ẽ i Senatu. ¶ Careo.n.rõ ẽ qr sibi mo
lestũ sit uiuere. ¶ Mors.e.ĩ bello ciuili. ¶ Peccat.pec Peccat
catũ eẽ nõ mediocre ꝙ uiuã extincta repub. Minoris
culpæ ẽ peccare q̃ cõmetere. Ter. qd feci:qd cõme- Cõme-
rui:qd peccaui pr: ¶ Fuga.ptim ĩ ægyptũ: pti i libiã: tere
pti ĩ hispaniã. ¶ Quoꝝ be.quos mihi beniuolos fece
rã ex defensa rep. ¶ Te so.adiutore ad defendendã
rẽp. ¶ Quõdã. Catilinariã ɔiuratione itelligit:q̃ dete-
cta & ꝑdita saluã & icolumẽ rẽp. ɔseruauerit. ¶ Ver
sor.sensus ẽ:careo nõ solũ aicis sed eoꝝ bõa dissipi ui
deo:qđ æq̃ mihi molestũ ẽ. ¶ Versor. duas id uerbũ Versor
cõpositiões exposcit aut i:aut circa:ut Cic.pt ĩ pacata
ciuitate uersari. Et æthica uersat circa bñ uiuẽdi rõnẽ:
hoc ẽ cõstat ĩ bñ uiuẽdi rõne. Est & aliđ uerbũ uerso
frequẽtatiuũ a uerto. Vir.Nũc fluct⁹ hũc:uersantq₃ in
littore uẽti. ¶ Naufragii.trãslatio a nautis q naufragiũ
faciũt:& p dãno:aut malo capimus. ¶ Direptiõibus.
rapinis. ¶ Quod ipm.s.audire eoꝝ bona dissipari.
¶ Quod.s.uidet bona eoꝝ dissipari. ¶ Esset mi. qa

Relinquebatur triste quoddã & miserũ: & his tẽporibus consentaneũ genus literarum. Id quoq₃ deficiebat me:in quo debebat esse:aut promissio auxilii alicuius: aut consolatio doloris tui. Quid pollicerer non erat: ipse enim pari fortuna abiectus aliorum opibus casus meos sustentabã: sæpiusq₃ mihi ueniebat in mẽtem queri:quod ita uiuerem q̃ gaudere qđ uiuerem. Quamq̃ enim nulla me ipsum priuatim pepulit insignis iniuria: nec mihi qcq̃ tali tpe in mentẽ uenit optare:qđ nõ ultro mihi Cæs.detulerit: tamẽ nihilominus eis cõficior curis:ut ipm: qđ maneã ĩ uita peccare me existimẽ. Careo enim cum familiarissimis multis:quos aut mors eripuit nobis: aut distraxit fuga:cum omnibus amicis:quorum beniuolentiã nobis conciliarat per me quondam te socio defensa respublica. Versorq₃ in eorum naufragiis, & bonorũ direptionibus. Nec audio solum quod ipsum eẽt miserrimum:sed etiam uideo quo nihil est acerbius,eorũ fortunas dissipari. Quibus non solum auditoribus

audire calamitates nroꝝ amicoꝝ miserũ est per se:sed miseri⁹ uidere:nec posse eis subuenire:aut opitulari. ¶ Quo.q̃re
ĩ.uidere. ¶ Acerbius.durius. ¶ Borum.amicorum. ¶ Quibus ad.quibus adiuuantibus me:quorum auxilio.
¶ REliñqbat.restabat mihi. ¶ Triste.mœstũ. ¶ Miseꝝ.ifœlix. ¶ Cõsentaneũ.ɔueniẽs. ¶ His tẽ.ita malis & miseris. PHI.
¶ Id.s.gen⁹ triste ĩraꝝ. ¶ Deficiebat.relinq̃bat me:deerat mihi. ¶ In.q.s.i eo i quo. ¶ Promissio au.quã solem⁹ facere
tpib⁹ tristib⁹. ¶ Aut cõ.do.q̃ fit uel adductis rõnib⁹ qbusdã:uel auctẽ & sñia doctoꝝ uiroꝝ. ¶ Qđ.pbatio priæ ptis.
¶ Nõ.e.subaudi aliqd qd pollicerer:pmitterẽ me factuꝝ p te. ¶ Ipe.n.rõ q̃re nõ eẽt qd pollicerer. ¶ Pari.& sili & æq̃li
tuæ. ¶ Abiect⁹.pstrat⁹. ¶ Sustẽtabã.tuebar:subleuabam. ¶ Casus me.ifortũia mea. ¶ Opibus.auxiliis aliorum non
meis:q nihil poterã ¶ Veniebat ĩ mẽ.q̃.i.sæpi⁹ putabã eẽ q̃rẽdum. ¶ Quod ita ui.i.ꝙ eẽm uiu⁹ i tãtis malis:& miseriis.
¶ Q̃ ga.ꝙ ui.& ẽ sensus.q̃uis q̃sq₃ naturalr gaudeat se eẽ uiuũ:tñ sæpi⁹ putabã cõquerẽdum:ꝙ tã misere uiuerem:q̃
gaudẽdũ:ꝙ eẽm uiu⁹:sic clausi ĩ carcer magis q̃runt & dolẽt:ꝙ ita uiuãt q̃ gaudeãt ꝙ uiuãt. ¶ Insignis.singularis:notabi Insi-
lis:magna: & ad laudẽ & uituperiũ refert. ¶ Priuatim.separatim:pculiatim:in rebus meis solis:qa fortuna pcussit me i gnis
iactura publica:nõ aũt ĩ priuata:qa nihil mihi soli accidit:sed idẽ ꝙ oib⁹ ut rep.oppssa libertate careremus. ¶ Pepulit.p Priuatĩ
cussit. ¶ Optare.expetere. ¶ Quod.s.optãdũ a me. ¶ Vltro.s.spõte sua:me nõ petẽte. ¶ Nihilominus.nõ min⁹. ¶ Cõ- Nihilo-
ficior.torqueor.cõsumor. ¶ Peccare.s.ipm ꝙ maneã ĩ uita.i.peccare:ꝙ uiuã. ¶ Careo.n.rõ q̃re redeat ipm uitæ:& pu minus
tet se peccare:ꝙ hoc tpe uiuat:qa caret his amicis:sine qbus putat uitã nullo pacto eẽ apperẽdã. ¶ Mors e.nã multa i bel Consi-
lis ciuilib⁹ iterierãt. ¶ Distraxit.dissipauit:& sepauit a me:sicut te & Marcellũ:& alios multos. ¶ Fugã.exiliũ. ¶ Quo- cior
rũ be.i.quoꝝ amorẽ mihi cõparauerã ex defensiõe reip.cũ ẽt tu eẽs soci⁹ & adiutor eiusdẽ defensiõis:& ita ondit fidelio Naufra-
res eẽ tales aicos:qb⁹ amicis tristiorẽ & magis sollicitã eẽ uitã. ¶ Quõdã.antea cũ oppssi furorẽ Catilinæ & ei⁹ ɔiurationẽ. giis
¶ Versorq₃.ħ dicit nõ solũ eis aicis careo:ueꝝ ẽt qđ ẽ mihi graui⁹ & molesti⁹ uideo quotidie eoꝝ bona dissipari & diri- Dire-
pi. ¶ Naufragiis:calamitatib⁹:tractũ ab his q i mari pdidit. ¶ Bonoꝝ:fortunaꝝ:ut diuitiaꝝ eoꝝ. ¶ Direptiõib⁹. rapi ptio
nis:nã diripe ẽ diuerse rapere:uñ urbes dñr diripi:cũ i q̃dã uertunt. Ci.i.i.offi. De diripiẽdis ãt euertendisq₃ urbibus &c. Diripe
¶ Nec au.ab aliis. ¶ Qđ ip.audire eoꝝ bona dissipari. ¶ Nihil ẽ acerbi⁹:ut ĩ epistola ad Torquatũ.eqdẽ nos:qđ roma
sumus miserrimũ eẽ dico nõ solũ:qđ in noibus malis acerbius est uidere q̃ audire:& est sensus:nostrorũ amicorum infor
tunia audire miserum est:& acerbum:sed acerbius est:atq₃ miserius illa uidere:& illis subuenire non posse.
¶ Quoddam genus ĩraꝝ triste & miseꝝ & cõsentaneũ his tpibus relinquebat.s.mihi:sed id quoq₃ deficiebat.i.relinq̃ ASC.
bat me.ĩ quo debat eẽ:aut pmissio auxilii alicui⁹:aut cõsolatio doloris tui:nã nõ erat qd pollicerer. ¶ Enim.i.qa: ipse.i.
ego:abiectus pari fortũa qua tu:sustẽtabã casus meos.i.me iter multos casus opib⁹.i.potẽtiis & auxiliis alioꝝ:& uenie-
bat mihi i mẽtẽ sæpius q̃ri.i.ut q̃rarꝝ uiuerẽ ita.i.tã misere:q̃ gaudere ꝙ uiuerẽ. ¶ Quãq̃.n.nulla isignis iniuria pepu-
lit.i.pcussit me ipm priuati.i.peculiariter:nec qcq̃ uenit mihi tali tpe ĩ mẽtẽ:optare.i.ut optẽ qđ Cæ.nõ detulerit.i.pnta
uerit mihi ultro.i.ẽt prius q̃ rogarẽ:tñ ego nihilominus cõficior.i.ɔsumor:eis.i.eiusmodi curis:ut existimẽ me peccare- ip
sum.i.ppĩ id ipsum:aut in eo ipso:ꝙ maneã in uita. ¶ Et enim.i.quia:careo cũ.s.ita sit ꝙ:multis familiarissimis: quos aut
mors eripuit nobis:aut fuga distraxit.i.in diuersa loca traxit:tum sup.multo euidẽtius est:ꝙ careo oibus amicis:quorum
resp.defensa quondam per me:te socio:conciliarat nobis beneuolẽtiam:& uersor:idest assiduus sum:in Naufragiis eoꝝ
& direptionibus bonorum:nec solum audeo:quod ipsum:scilicet audire:esset miserũ:sed etiam uideo:quo nihil est acer-
bius:fortunas eorum dissipari:quibus non solum adiutoribus nos extinximus.

Illud incendiũ extinximus. Et i q̃ urbe mó gratia: au ctoritate: gloria floruimus: in ea nũc iis qdẽ oibus ca remus. Obtinemus ipsius Cæsaris sũmã erga nos hu manitatẽ: sed ea plus nõ põt: q̃uis & mutatio rerum omniũ atq; tẽpoꝝ. Itaq; orbus iis rebus oibus: qb⁹ & natura me: & uolũtas & cõsuetudo assuefecerat: cum cæteris (ut qdẽ uideor) tũ mihi displiceo. Nat⁹.n. ad agẽdũ semp aliqd dignum uiro, nũc non mõ agendi rõnem nullam habeo, sed ne cogitandi quidem. Et qui antea aut obscuris hominibus: aut etiam sontib⁹ opitulari poteram: nunc. P. Nigidio uni omnium doctissimo & sanctissimo: & maxima quondã gratia: & mihi certe amicissimo: nec benigne qdem polliceri possum. Ergo hoc ereptũ est lraꝝ genus. Reliquũ ẽ ut ꝯsoler: & afferã rõnes: quibus te a molestiis conce[...]

VBE. ¶ Illud incen. Catilinæ intelligit cõiurationẽ: quã cõparat incẽdio. ⁋ Extinximus. pseuerat in trãslatiõe incẽdii. i. dele uimus: sustulim⁹. ⁋ Gr̃a. beniuolẽtia apđ oẽs: qb⁹ plurimũ amabant. ⁋ Auctoritate. qa multũ poteram⁹. ⁋ Gloria. splẽ dore: q gessi ꝯsulatũ & alios ãplissimos magr̃atus. ⁋ His. s. gr̃a auctoritate & gloria. ⁋ In ea. s. urbe. ⁋ Obtinem⁹. rñdet tacitæ obiectioni: qa posset dicere Figulus dictũ esse a Ci. supra: nihil uenire sibi in mentẽ oppugnãdũ eẽ: q Cæs. ultro ad eũ nõ detulerit: ergo eũ nõ carer gr̃a: & auctoritate &c. rñdet Ci. q licet hũanissime tractet a Cę. tñ nõ plus ualet illa humanitas Cæ. ut faciat q̃ ei placeãt. ⁋ Quã uis. i. uiolẽtia: subaudi ualet: ut ea fiant qbus doleat. ⁋ Orbus. priuat⁹. ut a

Orbus ctũ a parẽtibus q liberis priuatu orbi dñr. iu. tñc orba tigride peior. ⁋ Natura. tria posuit: q̃ maximã hñt ui ad oia q̃ agimus. Ci. in Gati. admirat⁹ eẽm Catilina si ab ea amentia discessisse: ad quã te natura creauit: uoluntas exercuit: fortuna seruauit: fortuna. n. p ꝯsue tudine posuit: qm̃ fm fortunã cõsuetudinẽ facimus: ẽ aũt consuetudo usus alicuius rei. ⁋ Cũ cæter. & aliis. ⁋ Tamen multo maxime mihi. ⁋ Natus. optima rõ: quare pœniteat eũ uitæ suæ: qa cũ sit natus ad agẽdũ semper aliquid dignum uiro: uidet nõ solũ sibi ereptã facultatẽ agendi. uerũ ẽt facultatẽ cogitãdi: quod plus est. ⁋ Natus. i. a natura istitutus: q dedit mihi ingeniũ & doctrinã. ⁋ Dignũ ui. i. honestũ & utile reip. id. n. uiro dignũ dr̃: qđ rectũ est & cũ offõ fit. ⁋ Rõnem. modũ: facultatem. ⁋ Sed ne co. qa cogitatiões meæ: uanæ & irritæ futuræ sunt: cũ eo redacta sit resp. ut et amplius opitulari nõ possim: & hæc est rõ q̃re dixit cogitãdi: nã aliter qsq; hẽt liberã cogitãdi ptãtem. ⁋ Et qalia rõ: qa cũ an oppressam rẽp. potuisset Ci. opitu lari oibus ignobilibus: & q aliqđ facinus admisissent: dolebat q nunc nõ posset nõ mõ pstare: sed ne polli ceri qdẽ aliqđ opis & auxilii. ⁋ Obscuris. ignobilib⁹: nõ claris: q̃lis fuit. C. Põpilius Lenas picenæ regiõis hõ: quẽ Ci. nõ minore cura q̃ eloquentia defenderat: quo postea iterẽpt⁹ ẽ Ci. ut ondit Vale. Max. li. v. ca. iii. ⁋ Sõtibus. nocẽtib⁹: q aliqđ mali pperrassent: sicut Miloni: q in

Sontes

terfecerat Clodiũ. ⁋ Opitulari. ferre opẽ: subuẽire. ⁋ Nũc. hoc tpe: quo Cæ. oia tenet. ⁋ P. Nigidio. maxia uis ẽ i pprio noie. ⁋ Doctissimo. pstãtissimo doctrina sup alios oẽs. ⁋ Sãctissimo. itegerrimo: optimo: & ẽ cõtra id qđ dixerat sonti bus. ⁋ Maxia gr̃a. apud ppl̃m. i. q eẽt ualde gratus: & dilectus pplo: & opponit obscuris hoibus. ⁋ Et mi. cer. ami. q. d.

Sanctissimus

qđ ipm solum satis esse dẽret: qa amicitiæ oia debemus quæ pstari pñt. ⁋ Benigne. large: liberaliter: nam benignitas: ut

Beignitas

docet Ci. i. offi. Eadẽ ẽ & liberalitas dr̃. ⁋ Ne pol. qui qđ minus est q̃ opitulari. ⁋ Hoc. g. lit. in quo debeat esse ꝓmissio alicuius auxilii ut supra dixit. ⁋ Reliquum est. restat: relinquitur mihi. ⁋ Vt te cõ. quia duo genera posuit superius: & di xit in quo debeat esse aut promissio auxilii alicuius: aut cõsolatio doloris. ⁋ Coner. tenent.

PHI. ¶ Illud incẽ. qđ Catilia parauerat pfiç. cũ ẽ exercitũ in Etruriã exul cõfugisset: Le. Cethego iussit cædes i urbe & icẽ dia parẽt: & se cũ exercituꝑ pedẽ assumꝑ signauit: pai ũi igr̃ ut iusserat futura nocte i. xii. regiõib⁹ urbẽ icẽdere. ⁋ Gr̃a. amore: & beniuolẽtia i nos. P. R. ⁋ Auctoritate. nã multũ poteram⁹ i urbe & ꝯseruata rep. ⁋ Gloria. q̃ ex oib⁹ magr̃atibus reportauit maxie ex ꝯsulatu bello Catilinario: & ẽ h̃ articulus. ⁋ Floruim⁹. trãslatio: q multũ splẽdoris afferẽt i orõne qñ pce & accõmodate fit: floreo aũt abirõ ꝯiungit uenustissime: ut clare fulgeo: splẽdeo: luceo. ⁋ Obtinem⁹. hẽmus ingẽ

Floreo, gr̃am Cæ. q me amat: antipophora ẽ: & cõfutatio qdã. Nã dicere Figul⁹ potuisset a Ci. dcm̃ eẽ paulo supius nihil sibi oc cũrẽdũ uenire i mẽtẽ: qđ ultro sibi Cæ. nõ afferat: ergo nõ caret gr̃a: ad qđ Ci. rñdet: obtinem⁹ &c. ⁋ Quã mu. tpoꝝ. cũ plus apud nos põt mutatio & perturbatio tpoꝝ ad dolorẽ cõmouẽdũ: q̃ beniuolẽtia & gr̃a Cæ. ad lætitiã dãdã: qđ q̃uis ha beã Cæ. gr̃am: tñ ea ꝯtẽtus & læt⁹ eẽ nõ possũ: cũ uideã me libertate puatũ. ⁋ Natura. maximã hæc tria ui hñt in oib⁹: nã uolũtas: & ꝯsuetudo: de qb⁹ i Catilinã Tul. sic hẽt. Admirat⁹ eẽm Catilia si ab ea amẽtia discessisses: ad quã te nã crea uit: uolũtas exercuit: fortũa suauit. ⁋ Nat⁹. n. ad agẽdũ sp aliqd dignũ uiro. sine arrogãtia p meritis suis id dicere poterat hõ uet nat⁹ ad agẽdũ sp aliqd claro uiro dignissimũ tã domi q̃ foris: tã i rep. q̃ i doctria: nã i rep. pstã suauit. In doctrina pcipuũ linguæ latinæ lumẽ fuit. Duo maxia mũera adimpleuit ociũ lraꝝ: & negociũ reꝝ gestaꝝ. Tria pclara i eo uiro fue re. Magnitudo igenii. ⁋ Vigilãtia natur: & excellẽtia oium bonaꝝ artiũ disciplinæ: qb⁹ amplissima negocia: & ocia lraꝝ obire potuit. ⁋ Nat⁹. a natura istitutus: & ẽ rõ q̃ sibi molestũ sit eẽ i uita. ⁋ Dignũ ui. utile & honestũ reip. ⁋ Rõnẽ. facul tatẽ: & modũ. ⁋ Obscuris. ignobilib⁹: q̃lẽ fuisse legim⁹. C. Põpiliũ Lenã pxẽtẽ a Ci. defensum: q postea in referẽda gr̃a Ciceronẽ occidit: & Sex. Rosciũ amerinũ accusatũ de parricidio: dãnãte. L. Sylla: defensum a Tullio nõ plures q̃ tris & uiginti annos nato: ut ait Cornelius nepos: sed ut placet Fenestellæ annos natus sex & uiginti hanc cãm dixit. ⁋ Aut ẽt sontibus: ut. T. Annio Miloni: qui Clodium interfecit. ⁋ P. Nigidio uni Figulo. Emphasim hẽt nomen pprium.

ASC. ¶ Illud incendiũ. s. qđ a cõiuratis paratũ erat. ⁋ Et in qua urbe nos floruimus: mõ. i. paulo ãte: gr̃a: auctoritate: & glo ria: in ea nũc quidẽ caremus oibus his. s. gr̃a: auctoritate: gloria. ⁋ Nos obtinemus sũmã hũanitatẽ ipsius Cæsaris: q. s. ca put totius rei est: erga. i. aduersum nos: sed ea. s. hũanitas Cæsaris nõ põt plus q̃ uis. i. uiolẽtia: & mutatio oium reꝝ atq; temporum. Quibus uerbis innuit pplexitatẽ: in qua qlibet tyrãnus est: q tametsi clẽmẽs per naturã sit: tñ quia occupan do remp. oẽs offendit: cogitur si uiuere uult suos in subiectione tenere: quod sine austeritate nõ possit: cum nesciat quales sint suorum in se ai. Ideo aũt Cæsarẽ laudat: ut Nigidio spẽ reditus faciat. ⁋ Itaq; ego sup. orbus. i. priuatus omnibus iis rebus: quibus & natura: & uoluntas & consuetudo assuefecerat me: cũ. s. ita sit q: ut quidẽ uideor: displiceo cæteris: tum multo magis est: q displiceo mihi ipsi. ⁋ Etenim. i. qa ego natus. i. per naturã aptus ad agendum semper aliquid dignum uiro: habeo nunc modo nullam rõnẽ agẽdi: sed ne qdem. s. nõ saltẽ: cogitandi: & qui poteram antea opitulari. i. opẽ fer re: aut hoibus obscuris. i. ignobilibus: aut quoꝝ innocẽtia in obscuro erat: aut ẽt sontibus. i. manifeste nocẽtibus: ut Miloni & Vatinio: nũc nec qdẽ. i. nõ saltẽ: possum polliceri. s. aliqđ opis: Publio Nigidio uni doctissimo: & sanctissimo oium: & quõdã maxima gr̃a. i. qui quõdam maximã gr̃am habuerat: & certe. i. q indubitatum ẽ: amicissimo mihi. ⁋ Ergo hoc lraꝝ genus. s. quo opẽ polliceantur: est ereptũ. ⁋ Reliquũ est. i. id solum restat ut cõsoler. s. te: & afferã rõnes: qb⁹ coner.

¶ Abducere

¶ ABducere.remouere:eripe. ¶ Ad ea.oñdit maximã partem huius consolationis esse in ipso Nigidio:qui & seipm & alios multo melius posset cõsolari q̃ Ci. ¶ Facultas.ptãs:modus. ¶ Si unq̃ in ullo fuit.si unq̃ aliquis potuit aliũ cõsolari: tu potes maxime.itaq; infert ex supiori clausula nõ eẽ sibi opus uti rõnib⁹ sumptis a philosophis:& ab aliis uiris doctissi mis:cum eas melius teneat Nigidi:q̃ ipse. ¶ Partẽ.s.consolanõis. ¶ Proficiscitur.prouenit:sumit. ¶ Exquisita.subtilit; dili genter;excussa & disputata. ¶ Ratione.qualis est stoicoꝝ:ꝙ solus sapiens sit diues:ꝙ qui amisit pecuniã:domos: pecora & cætera similia:nõ amiserit bona:& ideo nõ eẽt taliũ rerũ iactura dolẽdũ:& reliqua quæ disputant a philosophis ualidissimis & efficacissimis argumẽtis & rõnibus. Ratio aũt cũ multa alia significat:tum uero quæ aliquid ita eẽ probat:ut est dictũ. ¶ Nõ attingã.nõ cõmemorabo:nullã faciã de ea mentionẽ. ¶ Tibi.cui est notissi ma. ¶ Quid sit.declarat quæ sit illa cõsolatio:q̃ ex rõne & doctrina pficiscitur. ¶ Forti dignũ.est.n.ut uolũt philosophi:forti & sapiẽti hoie dignũ:sic nõ extolli nimium pspēris.ita neq; frãgi:neq; deiici aduersis:est aũt ordo:tu uidebis quid sit dignũ forti:& sapienti homine &c. ¶ Grauitas.auctoritas:existimatio:q̃ de aliquo habet. ¶ Altitudo ai.q̃ debet supare oia aduersa:& uincere ferendo. ¶ Acta tua ui.i. præterita tua uita:ẽ.n.turpe eũ q cũ laude uixerit.& sapiẽter se gesserit:nõ seruare constantiã:nec eundẽ eẽ etiã si aliqua uis fortunæ ingruat. ¶ Studia.qa ẽt turpe est eũ q sequitur studia phiæ nõ parere ei:nec aliquam utilitatẽ accipere ex studiis suis. ¶ Artes.bonæ & liberales. ¶ Flagitẽt.exigãt:poscãt:qa uident poscere a te:ut ita te geras ne uidearis frustra ea secutus:nec fecisse otra dignitatẽ tuã:& instõnẽ uitæ añ actæ. ¶ Ego.hæc cõsolatio:quã ei põt afferre:ut intelligat Nigidius se non posse diutius eẽ in his molestiis carendi pria. Est autẽ ordo:ego affirmo tibi:qđ possum intelligere & sentire:qa sum Romæ:& qa curo & attẽdo.s.te nõ posse diutius eẽ i istis molestiis. ¶ Sentire.iudicare. ¶ Quia sũ Rome:ubi de his rebus tractat ubi est Cæ.ibi eius consilia tractant. ¶ Curo.ad aium refert.i.aium adhibeo:& cogito. ¶ Attẽdo.cõsidero:pspicio:& ad corpus refert. ¶ Diutius.lõgiori tpe. ¶ In.h.ẽt.i.pter hoc:qđ affirmo tibi te diutius nõ eẽ cariturũ pria:affirmo ẽt nos non futuros fortasse diutius in his molestiis:i quibus nũc sumus.i.ut semp careamus dignitate & libertate. ¶ Primũ.rõ q̃re Nigidius nõ sit futurus diutius in illis molestiis. ¶ Videor p.uideor cognoscere. ¶ Qui pl.põt.i.Cæ. ¶ Propensum.pnũ:inclinatũ. ¶ Ad sa.t.ad te restituẽdum & seruãdũ incolumẽ. ¶ Nõ.s.ne uideat hoc dicere magis ut eũ cõsolet q̃ qđ ita sit. ¶ Temere.sine cã:frustra.Vir.Nõ temere est uisum cõclamat ab aggere Volscẽs. ¶ Quo mi.sensus ẽ:q̃to minus sum familiaris Cæ.& min⁹ cũ eo uersor.tãto sum curiosior:& diligẽtior ad inuestigãdum eius aium & uolũtatem. ¶ Familiaris sum.s.Cæ.qa Ci.paꝝ cũ eo uersabat. ¶ Curiosior.solertior:diligẽtior. ¶ Inuestigãdũ.diligẽter ingrendũ:tractũ a uenatoribus q p uestigia querunt feras.

VBE.
Abducere
Exqsita
Ratio
Attẽd
Propensa
Temere

abducere. At ea qđẽ facultas:uel tui:uel alterius consolandi in te summa est:si unq̃ in ullo fuit. Itaq; eam ptem, quæ ab exquisita q̃dam ratione & doctrina pficiscitur:non attingã tibi totam reliquam. Quid sit forti & sapiẽti homine dignũ, qd grauitas: qd altitudo animi: quid acta uita tua: quid studia: qd artes: q bus a pueritia floruisti, a te flagitent: tu uidebis. Ego quod intelligere & sentire, quia sum Romæ, & quia curo attẽdoq;, possum. id tibi affirmo, te in istis molestiis, in qbus es hoc tpe:nõ diutius futurũ. In his aũt in quibus etiam nos sumus fortasse semper fore. Videor mihi perspicere primũ ipsius aium: q plurimũ põt: ppensum ad salutẽ tuã. Non scribo hoc temere quo minus fãiliaris sũ: hoc sũ ad inuestigãdũ curiosior

¶ ABducere.ducimur quo uolumus:abducimur quo nolimus. ¶ Coner.leuius est conari q̃ facere:aut niti. Raro.n.conari hẽt effectũ:niti uero:& facere ut plurimũ sortiunt effectũ. ¶ Flagitẽt.flagitamus ardẽtius:postulamus remissi⁹. Antea postulabãt:inqt Ci.nũc flagitãt. ¶ Sanctissimo.cõtra illud qđ dixerat sontibus. ¶ Maxia.g.ad illud qđ dixerat obscuris erat.n.is.P.R.grauissim⁹. ¶ Amicissimo.i sine posuit oĩonis qđ erat amplissimũ:dẽmus.n.oia amicis:ergo hoc ereptum est literaꝝ genus:in quo pmissio alicuius officii debebat eẽ:ut superius dixit. ¶ Molestiis.erat.n.in magna molestia Figulus.ꝙ Cæ timebat iratũ:& ex hoc Romã uenire nõ audebat:secutus.n.fuerat Põ. Vnde tali molestia cũ maxie cariturũ ostẽdit:sed aliis molestiis q̃ sibi cũ cæteris oĩbus cões erant:nunq̃ oĩno se cariturum affirmat:hoc aũt erat:ꝙ libertas reip.oĩno perierat nunq̃ amplius reditura:nec dominatio Cæ.peritura. ¶ Hoc tpe.qui ro.nõ es. ¶ At ea. plurimã huius cõsolationis partẽ Nigidio eã positã ostẽdit:qui seipsum melius cõsolari possit q̃ Ci. ¶ Si i ul.un.fu.si qspiã unquã potuit aliquẽ cõsolari tu potes. Itaq; cõcludit nõ eẽ ptis suæ Nigidiũ cõsolari:qũo ipse Nigidius oẽs cõsolandi rõnes melius teneat q̃ Ci. ¶ Exquisita.diligenter disputata. ¶ Partẽ.s.cõsolandi. ¶ Tu uidebis.qui hæc oia ex tuo & stoicorum sensu disputare:& in mediũ afferre potes forti uiro dignum hẽre despicientiam reꝝ humanaꝝ:nõ extolli rebus secũdis:& non opprimi aduersis. ¶ Grauitas.in existimatione. ¶ Altitudo.ferendo res aduersas. ¶ Acta uita.qui solitus es cũ laude uiuere:nũc uero frangi aduersus turpissimum uideret. ¶ Studia.phiæ. ¶ Flagitẽt.exposcãt.uidentur enim exposcere:ut in istis aduersis:ita te habeas:ut ex illis studiis phiæ quæ secutus fuisti:maximum fructũ te reportasse indiceris. ¶ Ego consolationis genus quod Ci.potest afferre Nigidio:& ei denũciat non posse eũ eẽ diutius in illis molestiis carendæ patriæ:quia curabat:& attendebat:quæ Ro.apud Cæ.de restitutione Nigidii tractabantur. ¶ Nõ diu.quoniã cito te Cæ.amplectetur:& ista te molestia liberabit. ¶ In qui.n.s.propter amissam libertatem has tibi molestias non sempiternas fore denuncio. ¶ Qui pl.p.circuitio. ¶ His molestiis.carẽdo patria. ¶ Primum.ratio est qua demonstratur Nigidius nõ diutius eẽ patria cariturus:& eẽ in his molestiis. ¶ Quo mi.paꝝ.n.cum Cæ.uersabatur: ex quo dicit quãto minorem cum Cæ.consuetudinem habeam: tanto sum ad perscrutandũ eius animum diligentior:maxime in reductione tua. ¶ Inuestigãdum tractũ a uestigiis ferarum.quæ canes & uenatores sectantur:& quærunt.

PHI.
Duci.
Abduci
Conari
Niti

¶ ABducere te a molestiis. ¶ At.i.sed:ea qđẽ facultas cõsolãdi:uel te:uel alterius:est summa.i.maxia:i te si fuit unq̃ in ullo.s.hoie. ¶ Itaq; ego nõ attingã eã partẽ.s.cõsolatoriã:q̃ pficiscit.i.orit ab rõne quadã exqsita.i.cogitata ac singulari:& a doctrina:qa ea in te sũma est:& iõ relinquã tibi sup.eã totã. ¶ Tu uidebis.i.cõsiderabis p te ipm:qd sit dignũ hoie forti & sapiẽte.i.qd faciẽdũ sit decẽter homini forti & sapiẽti in re aduersa.& qd grauitas:qd altitudo ai:qd uita tua acta qd studia.s.tua:qd artes.s.tuæ:qb⁹ floruisti a pueritia:flagitẽt.i.acriter deposcant a te. ¶ Ego qđ possum intelligere & sentire.i.pcipere sensu:quia sum Romæ:& qa curo & attendo.s.aium ad eã rẽ:affirmo tibi id:te nõ futurum diutius: in istis molestiis.s.exilii:in qbus es hoc tpe:& sup.fore.i.futurũ eẽ fortasse semp in iis.s.molestiis:i qbus etiam nos sumus:uidẽtes.s.rẽp.ad unũ reuolutã. ¶ Ego uideor mihi perspicere.i.dare uidere:primũ aium ipsius.s.Cæsaris.q põt plurimum:ppensum.i.inclinatum ad salutẽ tuã. ¶ Ego nõ scribo hoc temere.i incõsiderate & sine rõne:quia quo.i. quanto: ego sum minus familiarissimus.s.Cæsari:hoc.i.tanto:sum curiosior ad inuestigandum:idest scrutandum animum eius.

ASC.

quo facilius quibus est irator respondere tristius possit. Hoc est adhuc tardior ad te molestia liberādum. Familiares uero eius: & hi quidē qui illi iucūdissimi sunt: mirabiliter de te: & loquūtur & sentiunt. Accedit eodem uulgi uoluntas uel potius consensus omnium. Etiam illa quæ minimum nunc quidem potest (Sed possit necesse est) resp. quascunq̧ uires habebit ab his ipsis quibus tenet̃: de te propediem (mihi crede) impetrabit. Redeo igitur ad id: ut iā tibi etiā polliceat aliquid: quod primo omiseram. Nam & cōplectar eius familiarissimos: q me admodū diligūt: multumq̧ mecū sunt: & in ipsius cōsuetudinē: quā adhuc meus pudor mihi clausit insinuabo: & certe oēs uias persequar: quibus putabo ad id qđ uolumus peruenire posse. In hoc toto gñe plura faciā: q̃ scribere audeo. Cæteraq̧ q tibi a multis prōpta eē certo scio: a me sunt paratissima. Nil in familiari re mea ē: ꝙ ego meū malim eē q̃ tuū. Hac de re: & de hoc gñe toto scribo

VBE. ℂQVO fa. respōsio ad obiectionē: quia posset dicere Figulus: si Cæ. propensus est ad salutē meā ut ais: quare tandiu differt restōnē meam? Respondet Ci. ꝙ hoc nō facit pp ipsum Figulum: sed ut acerbius & liberius possit rndere his quibus est iratus: qđ nō posset facere si iam restituisset Figulum: quia dicerent alii: id quod Cæ. Figulo cōcessisset: aliis ēt eē concedendū. Itaq̧ ne eripiat̃ sibi hæc occasio & libertas reprehendendi inimicos suos dicit eū tardiorē fuisse ad restitutionē Figuli. ℣ Quo. ordo est: Cæ. adhuc eo tardior ad liberādū te molestia: quo facilius possit respōdere his: qbus est iratior: pro iratus: comparatiuū pro positiuo. ℣ Eo. ꝓpter id. ℣ Quo. ut. ℣ Facilius. liberius: nulla sibi facta obiectiōe: quia unū fecerit: quod alii nō faciat. ℣ Tri. acerbius: cū maiori stomacho: & indignatione: quod posset si te restituisset: quia dicerēt: qđ tibi ɔcessisset Cæ. idē sibi cōcedendum. ℣ Tardior. lōgior: serior. ℣ Ad lit. t. m. qua af. feceris: quia cares patria. i. ad restituendū in p̄triam.
Accedit ℣ Accedit. secūda cā quia dixerat primū ipsi⁹ animū &c. subdit. ℣ Acce. i. addit: & adiungit̃. ℣ Eo. ad id quod est supradictū. s. prædictæ rōni siue cāæ: ꝙ putē te non posse eē diutius in his molestiis. ℣ Vul. plebis. ℣ Vel po. correctio: quia parū uidebat̃ eē uoluntas uulgi qđ parū pōt: iō correxit: & dixit. ℣ Consensus omniū. cōiunctus: quia oēs in eadē sunt uoluntate: ut restituaris. ℣ Etiā. præter cōsensum uulgi & omniū. ℣ Nunc. m. pōt quia est oppressa: & oia sunt ad libidinē uni⁹: ue paucoꝝ Cæsaria. ℣ Sed. n. est. p. quia nō poterit diutius eē in tanta oppressione: prædixit autē hoc loco Ci. latenter cædē. Cæ. scribit. n. qđ cōstituisset: q fuissent amatores libertatis: Bru. & Casius: & alii quidā. ℣ Quas. ui. sensus: ipsa resp. quæ licet nūc parū possit: tñ est necesse ut possit oibus uiribus suis. ℣ Impetrabit. restitutionē tuā: ordo ē: etiā illa resp. q̃ nunc minimū pōt: sed est necesse ut possit: impetrabit propediē de te ab his ipsis: quibus tenet̃ oibus uirib⁹ quascūq̧ hēt. ℣ Impe. obtinebit. ℣ De te. propter te. ℣ Quas. ui. ha. subaudi uiribus quascunq̧ uires hēt. ℣ Ab his ipsis. a Cæsare & Cæsarianis: ipsis aūt pluratiue ꝓtulit: ut oñdat Cę. multa fecisse ad arbitriuum eoꝝ p quos uicerat: ut supra dixit. ℣ Igit. qa ei⁹ aius est ꝓpensus ad salutē tuā: & qa resp. de te ipetrabit. ℣ Redeo. reuertor: cōfero me. ℣ Ad id qđ. o. su. cū est dictū ꝙ polliceret nō erat. ℣ Cōple. cōciliabo mihi: astringā mihi. ℣ Ipsius. Cæ. ℣ Consue. familiaritatē & cōuersationē. i. faciā ut
Cōplectar aliquo mō consequar cōsuetudinē eius: q̃ mihi hucusq̧ nō cōtingit pp pudorē: non aūt ipsius culpa. ℣ Pudor. e. quādā:
Cōsuetudo erubesco enī cū eo uersari: cui antea fuerim aduersarius. ℣ Clausit. impediuit. ℣ Insinuabo. latēter & cū arte me immittā
Insinuare Insinuare. n. latēter & ex obliquo ingredi: a finibus uestiarum uelorū tractū: inde insinuatio pars exordii dicta est: quod artificiose & dissimulanter igrediat̃ ad cām. ℣ Oēs. u. oēs rōnes & modos. ℣ Ad id qđ uo. ad restōnē tuā quā ualde cu
Insinuatio ramus. ℣ Toto. g. tota cā tuæ salutis & restōnis curādæ. ℣ Audeo. ne uidear iactare animū & officiū meū. ℣ Parasī. a me. qa alios uolo longe superare: q̃ū suplatiuū distat a positiuo. ℣ Tibi. in auxiliū & fauorē tuum. ℣ In re. fa. m. in meis rebus priuatis & domesticis. ℣ Malim. potius uelim. ℣ Esse. m. q̃ tuū: qa ita uolo eē tuum sicut meum: quia amicoꝝ oia cōia. ℣ De hac. r. &. t. g. i. de tota hac materia: ꝙ nihil habeo ꝙ malim esse meum q̃ tuum.

PHI. ℂQVO fa. confutatio obiectionis: quam Figulus facere potuisset: & ita dicere: si Cæ. ut dicis ꝓpensurus est ad salutem meā: q̄re me nō sinit Ro. uenire. Ad qđ Ci. ita rñdet. Cæsarē nō id facere pp ipm Fig. nā eius reditū cupit: sed pp alios Pōpeianos: qb⁹ ē ipse ualde iratus: & reprehendere eos cupit: & si tā facile uidissent Cæ. in Figulū fuisse: ardentius restitutionē a Cæ. petiuissent: quo dignitas Cæ. & reprehēdendi potestas aliquātulum minui uideretur: & ex hoc tardiorē ad restituendū Figulū dicit esse Cæ. ℣ Tristius. cum maiore indignatione: dicerent. n. qđ Figulo cōcessit Cæsar: cur nō
Accedit etiā nobis concedendū putat. ℣ Ad li. te mo. tūc enim molestia liberatus fuisset Figulus: qñ in patriam fuisset restitutus. ℣ Accedit. adiungit̃ eodē qđ se diutius eē in his molestiis non putē. ℣ Vel potius. correctio. ℣ Sed ne. ē pos. Quia hęc
Admodum diutius durare nō poterit: quasi uates Cæsaris mortē significauit: quā ei postea Brut⁹ & Cassi⁹ attulerūt. ℣ Etiā il. resp.
Insinuare Vide quēadmodū creuit oro: primo familiares: secūdo uulgus: tertio totā rēp. hoc idē uelle demōstrat: ut ei parcat Cæ. & sua eū mansuetudine cōplectat̃. ℣ Admodū. ualde. ℣ Terē. Nuper notitia admodū est. ℣ Insinuabo. p obliquas uias
Insinuatio incedā: & me immittā in eius cōsuetudinē. Vnde dicit insinuatio. ℣ Vias. rōnes. Vir. Fata uiā inuenient. Metaphoricos tñ ita dr̃: cū uia sit p quā ambulamus: iter actio eundi. ℣ Toto ge. in ista cā restōnis tuæ. ℣ Audeo. ne uidear plura di
Via cere q̃ facere. ℣ Paratissima. superando in beneficiis erga te ois alios. ℣ Tibi. in auxilium tuum. ℣ Malim. m. e. q̃. t. ex
Iter pressit apud græcos uerbum de amicis τα τωγφιλων κοινα: hoc est amicorum omnia communia.

ASC. ℂQVO. i. ut: possit respōdere tristius sup. iis qbus est iratior. i. dare responsum tristius: hoc. i. ideo: est adhuc tardior ad liberādū te molestia. q. d. cōtentus fuerit te petentem ueniā tristi respōso afflixisse: daturus mox ueniā. ℣ Vero. i. sed familiares eius: & qdē. i. certe ii: q sunt iucundissimi illi: &. i. simul loquunt̃. i. simul sentiūt mirabiliter de te. ℣ Volūtas uulgi potius cōsensus oium: accedit. i. additur: eodem. i. ad confirmationē eiusdē rei. ℣ Etiā illa. s. resp. q̃ nūc quidē pōt minimū: sed necesse est: sup. ut possit. s. plurimū: quascūq̧ uires habebit: ab iisipsis quibus tenetur. s. Cæsarianis: ipetrabit: crede mihi propediē. i. statim: aut intra paucos dies: de te. s. restituendo patriæ. ℣ Igitur ego redeo ad id: ut pollicear etiā tibi aliquid quod omiserā primo: quia dixerat se nihil polliceri posse. ℣ Nam &. i. simul: cōplectar familiarissimos ei⁹. s. Cæsaris: qui. s. familiarissimi eius diligunt me admodū. i. ualde: & sunt multū mecum: & idest simul. insinuabo. i. ingerā me in cōsuetudinem ipsius scilicet Cæsaris: quam. s. cōsuetudinē eius: pudor meus clausit mihi adhuc: & certe persequar omnes uias. i. omnia media: quibus putabo posse peruenire ad id quod uolumus. ℣ Ego faciam plura in hoc toto genere. s. ambiendi pro te: q̃ audeo scribere. ℣ Cætera. s. auxilia: quę ego scio certo eē prōpta. i. parata tibi a multis: sunt paratissima a me. ℣ Nihil est in re mea familiari: quod ego malim eē meum q̃ tuum.

ℂPardus

¶PARcius.breuiꝰ:sine pluribus pollicitationibus. ¶ Tuis.rebus:potius q̄ meis. ¶ Q d.quā rē.s.te usuꝝ tuis:potius q̄ meis. ¶ Cōfido te spe.certissimus sum te spare. ¶ Extremū.ultimū:& cōclusio epl̄e uꝝ. ¶ Et ob.ꝙ plus est:q̄ hortari. ¶ Ab alijs p̄his:& eruditis uiris. ¶ Accepisti.cognouisti. ¶ Inge.i.acri & prōpto. ¶ Pepisti.effecisti ꝑprie tua:scripserat.n.multa Nigidius ex fonte p̄hiæ sumpta. ¶ Quç.oia:& ab alijs accepta:& īgenio:ac studio tuo parta:& effecta. ¶ Si col.si cōsiderabis. ¶ Et spe.hoc est uerbū:qd̄ dirigit clausulā:nec īpedit a dictiōe &:cū duplicat &. Sic mihi bñfeceris:& me cognosces gratū:& lętaberis offō. ¶ Spabis oia op.i.optimā de rebus oibꝰ spē hēbis. ¶ Quęcūq͂ erūt.i.q̄liacūq͂ acciderint. ¶ Sapiēter.ut decet sapiētē. ¶ Sed.h.t.sub, VBE.

parcius, ꝙ te(id ꝙ ipse confido sperare)malo te esse usuꝝ tuis. Extremū illud est, ut te horter & obsecrem animo ut maxio sis, nec ea solum memineris, q̄ ab aliis magnis uiris accepisti, sed illa ēt q̄ ipse īgenio studioq͂ pepisti. Quæ si colliges & spabis oia optie, & q̄ accidēt q̄liacūq͂ erūt sapiēter feres. Sed h̄ tu melius uel optie oium. Ego q̄ ptinet ad te itelligā studiosissime oia diligētissimeq͂ curabo, tuorumq͂ tristissimo meo tpe meritoꝝ erga me mēoriā ꝯsuabo. Vale

audi intelligis:uel nosti:est.n.eclypsis. ¶ Melius me.melius:q̄ ego. ¶ Vel.correctio. ¶ Optime om.multo melius:q̄ oēs alii:qa es omnium doctissimus. ¶ Studio.libentissime:prōptissimo aio. ¶ Tuorum.hoc est recordabor eorum bñficioꝝ:q̄ cōtulisti in me:meo tristissimo tēpore:cū ex urbe eiectus irē in exiliū. ¶ Meritoꝝ.officiorū p̄stitorum. ¶ Tpe.t. ifœlicissimo:miserrio:cū ab his ēt derelictus sum:a qbꝰ minie putassem

¶PARcius.remissius:nō multa pollicēdo:& quare:qa spero:& opto te usuꝝ rebus tuis:& qd̄ alienis rebus nō egebis. ¶ Q d.s.te usuꝝ tuis:potius q̄ meis. ¶ Aio maxio. Exortatio ad oia fortiter perferēda:& sicut dixius bono:magno:maxio aio sis. sic ēt psiti aio sis:p forti aio. Ter. Fac h̄ aio ut p̄sti dicas. ¶ Accepisti.ab aliis p̄his audiuisti. Fuit.n.is Nigidius apprie doctus:& eruditus. ¶ Peperisti.trāslatio est:qd̄ aūt parturire:& parere distēt. Liuius.his uerbis oñdit:ꝙ diu parturitaius ut:aliqñ partas. Hora. Parturiūt mōtes nascet̄ ridiculus mus:q̄ oia tam ab aliis accepta:q̄ per te ipsum inuenta. ¶ Spera.op.spē optimā hēbis. ¶ Sed hęc sup.nosti. ¶ Vel.i.ēt:& est correctio. ¶ Optie oium melius q̄ oēs alii:cū oēs doctrina supas. ¶ Studiosissime:q̄ libēti:& prōpto aio. ¶ Tristissimo.qñ in exiliū electus. ¶ Memoriā cōserua.nō Imemor ero:& tibi pro beneficiis in me tuis gratiā accumulatissime referam. PHI. Parturire Parere Studiosissime

¶EGO scribo parcius.i.magis sobrie:& de hac re:& de toto hoc genere.s.subueniēdi per rē suam amico:ꝙ malo.i.magis uolo te sperare:te usurum esse:tuis.s.rebus:id quod.i.quā rem:ipse.i.ego confido. ¶ Illud.s.qd̄ nunc dicā:est extremū:ut horter:& obsecrem te:ut sis aio maximo:nec memineris solū ea:q̄ accepisti.i.didicisti ab aliis magnis uiris:sed etiā illa:quæ ipse.i.tu peperisti.i.excogitasti:& inuenisti ingenio:& studio.s.proprio:quæ.s.a te pta:si colliges.i.ad aium redux tuū:&.i.simul sperabis oia optie:& feres.i.patieris:aut portabis sapiēter:q̄ accident qualiacunq͂ erunt. ¶ Sed tu sup.diceres hęc,melius.s.q̄ ego:uel optime oium. ¶ Ego curabo studiosissime:& diligētissime oia:q̄ itelligā pertinere ad te:& cōseruabo.s.apud me:memoriā tuoꝝ meritorum erga me:tpe meo tristissimo.i.quo exulabam. Vale. ASC.

M.T.C.Cn.Planco.S.D.

BInas a te recepi lr̄as Corcyræ datas, q̄rū alteris mihi gratulabare, ꝙ audisses me meā pristinā dignitatē obtiere, alteris dicebas te uelle q̄ egissē bñ & fœliciter euenire. Ego aūt si dignitas est bñ de repu.sentire, & bonis uiris probare

BInas. Cn. Plancus:ad quē nūc scribit Ci. idem est ad quem multæ Ci.eplæ lib.x. scriptæ sunt:sed illas post mortē Cæ.has duas feruētibꝰ bellis ciuilibus scriptas cōstat:ideo diuersis uolumibus positæ sunt nunc autē Cice.respōdet Plāco:q ei gratulatus fuerat ꝙ intellexerat eū retinere dignitatē suam apud Cæ. qd̄ quidem ostendit nō ita esse multis rōnibus. Deinde quia optauerat Plan. Cice.fœliciter euenire:quod egisset. Rñdet Cice.se confidere ita esse:ut dicit:ostēditq͂ eīm quare id egerit:qd̄ qd:& q̄re fuerit dicam loco suo i epistola. Postremo pollicetur ipsi Planco:quicquid opera:cōsilio:& studio.per eū fieri possit. ¶ Binas literas.eleganter dixit:& ꝑprie:nā duas literas non dicimus:nec binas epistolas:sicut Ci.ad filiū scribens ostēdit: auctore Ser.nā binos iungitur cum:his quæ tantum plurali numero declinantur. Quint.tamen dixit:& binos pedes & quinas syllabas lib.ix. ¶ Alteris.non aūt altera:nam si totum pluralis est numeri tantum:partes quoq͂ pluralis numeri esse debēt:ut hic Si uero totum:licet pluralis numeri:sit singularem habeat:tunc partes singulares esse debēt:ut delector duobus poetis:altero græco:altero latino. ¶ Corcyre:quæ insula est uicina adriatico mari:nōnunq̄ Phæacia appellata:Alcinoi regis patria:de qua libro tertio plura diximus. ¶ Pristinam. priorem:solitam. ¶ Alteris.scilicet literis. ¶ Velle.optare. ¶ Euenire.succedere. ¶ Bene.fœliciter:erant uerba:quibus utebantur antiqui:cōfectis matrimoniis. Iuuena.dictum fœliciter. ¶ Quod ege.fecerim scilicet de matrimonio nouo:ita enim puto intelligi. ¶ Nam:ut ait Plutar.in uita Cicero.cum præesset Ciliciæ:illa mala fortuna:quæ in republ.sęuierat:non minori impetu domum Ciceronis inuaserat.si qdē:&.Q. frater & Qu.Cicero fratris filius:inimico animo in ipsum Cicero.facti sunt:nec Terentia uxor in fide permansit:quæ præter cætera flagitia patrimonium Cicero.parum diligenter:parumq͂ fideliter administratū sumptibus iacturisq͂ exinanuit:peruerse deniq͂ omnia facere:moliriq͂ uidebatur:qbus tandē rebus reuersus Cice.Romā coactus est summorū uiroꝝ exēplo eā dimittere. Sup hæc oia grāde æs alienū sub usuris sumptū indies oia deuorabat:& accedebat restō dotis Terētiæ facienda:qbus cum aliter satisfiero nō posset eādē ex amicoꝝ snia Publiliā:cui ampla h̄ditas erat:uxorē accepit:de q̄ nūc intelligit. ¶ Ego aūt.rñdet primę eplæ de gratulatiōe dignitatis:arguēs illā nō appellādā dignitatē:dat.n.quādam diffinitionē dignitatis:q̄ si esset uera:s̄m eam dicit se obtinere dignitatē suā:sed cū nō sit uera:inuit se nō obtinere. ¶ Bñ sen.bñ suspicare:aium bñ dispositū hr̄e pro rep. ¶ Et pro.pbabile facere:& oñdere bonis uiris. VBE. Binæ literæ Corcyra Pristina Terētia

BInas &c. Scribitur ad Cn. Plancum ad quem lib.x.complures scribentur post cædē Cæsaris:hæc aūt scripta est feruentibus bellis ciuilibus. Respondet aūt Planco:qui gratulatus fuerat Ciceroni:ꝙ dignitatem suam b retineret apud Cæsarē:quod Cicero ostendit aliter esse. Et quia optauerat fœliciter euenire:qd̄ Cicero egerat:dicit se id quoq͂ confidere:pollicens demū Planco se:& operam suam omnem. ¶ Ordo est. Ego accepi.s. a te:binas literas.i.duas epistolas:datas Corcyre.i.in ea insula:quæ est uicina adriatico mari:quia tamen in genitiuo posuit:putem esse nomen urbis in ea insula:quarum scilicet literarum alteris: tu gratulabere mihi: ꝙ audisses me obtinere pristinam dignitatem meam:scilicet apud Cæsarem:alteris dicebas te uelle ea:quæ egissem euenire bene & fœliciter. ¶ Ego autem si dignitas est bene sentire de repu.& probare. ASC.

quod sentias obtineo dignitarẽ meam. Sin aũt in eo digniras est, qđ sentias, aut re efficere posse, aut denicꝫ libera orone defendere, ne uestigiũ qdẽ ullũ est reliquũ nobis dignitatis. Agitꝙ pclare si nosmetipsos regere possum᷑, ut ea q̃ partim iã assunt, partim ĩpendẽt moderate feramus, qđ est difficile in hmõi bello cuius exitus ex altera pte cæde oñrat, ex altera seruitutẽ. Quo in piculo nõ nihil me cõsolat, cũ recordor hæc me tũ uidisse, cũ secũdas ẽt res nfas, non mõ aduersas ptimescebã, Videbãcꝫ quãto piculo de iure publico disceptaretur armis, Quibus si uicissent hi, ad quos ego pacis spe non belli cupiditate adductus accesserã, tamẽ inrelligebã & iratoꝝ hoium & cupidorum & insolẽtium q̃ crudelis esset futura uictoria. Si aũt uicti essent, q̃tus interitus esset futurus ciuiũ, partim amplissimoꝝ, partim ẽt optimoꝝ, qui me hæc pdicentẽ atcꝫ optime cõsulentem saluti suæ, malebant nimium timidũ q̃ satis prudentem existimari. Quod autem mihi de eo quod egerim gratularis, te ita uelle certe scio. Sed ego tam misero tempore nihil noui consilii recepissem, nisi reditu meo nihilo meliores rẽs domesticas q̃ rẽpu. offendissem. Quibus.n. pro meis immortalibus beneficiis charissima mea salus, & meæ fortunæ esse debebant, cum

VBE. ¶ Quod sen.i. sniam tuã. Est aũt secũda psona elegãter posita p pria:& p tertia sm locos:& sensus: si i bñ sentiẽdo de rep.& pbãdo bonis uiris bonã sniam de rep. cõsistit dignitas: possum dicere me obtinere dignitatẽ meã. ¶ Si. ponit alterã:& uerã diffinitionẽ dignitati. sm quã dicit se nullã obtinere dignitatẽ: nã cũ dignitas sit nõ sentire bñ de repu. simpliciter sed efficere:& defendere libere id: qđ sentias.& id facere Ci. nõ possit: seqꝉ ꝙ nullã oĩno retineat dignitatẽ. ¶ Re. effectu. ¶ Libera. sine respectu:& timore alicuius. ¶ Ne ue.q.r.est.i. nõ mõ dignitas nulla relicta est nobis: sed ne uestigiũ quidem aliqd: qđ minus est. ¶ Vestigiũ. signum: apparẽtia: nã uestigia pprie dicunt signa pedũ. ¶ Reliquũ est.i. restat: relinquit: omnẽ.n. dignitatẽ penitus amisimus: qa nõ licet efficere re:& defendere libere: qđ sentimus: in quo cõsistit ipsa dignitas. ¶ Agit p.s. nobiscũ.i. bñ nobis succedit. ¶ Nosmetipsos:& nõ alios: necꝫ rẽpu. ¶ Assunt. pñtia sunt.s. mala. ¶ Impendent. imminent: futura sunt: sed impendẽt:& imminẽt tñ mala. Fortũa aũt dicimus:& bona:& mala. ¶ Moderate. sine pturbatione ai. ¶ Q đ. ferre moderate hæc mala. ¶ Eiusmodi. ciuili tã nefario:& misero. ¶ Cui᷑. belli. ¶ Exitus. finis. ¶ Ex alte. Cæ. ex Põpetiana occisione mĩorũ oñdit. ¶ Ex alte. Cęsariana: qa si uicerit Cę. actũ erit de libertate romana. ¶ Periculo. discrimie cędis:& seruitutis. ¶ Nõ nihil. mltũ. ¶ Pertimesce. res se.i. cũ timebã ẽt uictoriã Põ. ¶ Nõ mõ. non tñ. ¶ De iu. pu.i. uter iperaret: uter meliorẽ hrẽt cãm: ut supra ad Ser. Sul. postq̃ de iure pu. disceptari cœptum est &c. ¶ Quãto peri. q̃ magno: qa non agebat solũ periculũ Cę.& Põ.& eoꝝ: q eos seqbant: sed po. ro.& totius orbis terraꝝ. ¶ Si ui. hi.i. Põ. quos secutus: erã cupiditate pacis: nõ belli. ¶ Fractoꝝ. Põpeianoꝝ: q erãt irati Cęsarianis. ¶ Cupidoꝝ. q cuperent res nouas. ¶ Insolentiũ. superboꝝ:& q uellent se esse primos:& añcellere oẽs. ¶ Victi. Põpeiani a cæsarianis. ¶ Quãtus inte. quãta cædes subaudi intelligebã: nã supra dixit: cuius exitus: ex altera pte cędẽ ostentat: ex altera seruitutẽ. ¶ Amplissimoꝝ. q essent ornati dignitate: q essent pricipes in urbe nostra: quos uidebã oẽs crudeliter interituros. ¶ Qui. uiri amplissimi:& optimi. ¶ Prędicẽtẽ. uaticinãtẽ. ¶ Hoc eos esse crudeliter interituros. ¶ Cõsulẽtẽ saluti suæ. qa hortabar: ut pax cõponeret iter Cę.& Põ. ¶ Malebãt. poti᷑ uolebãt. ¶ Timidũ q̃ prudentẽ. existimabãt.n. in me magis hoc dicere: qa timerẽ: q̃ quia puiderẽ:& cognoscerem ita futurũ: nec uoluerũt mihi credere. ¶ Q đ aũt. secũdæ eplæ rñdet de gratulatiõe affinitatis:& nouæ necessitudinis. ¶ Q đ egerim: ut supra diximus: intelligit mrĩmoniũ Publilię. ¶ Te ita uelle. te ita cupere: ut scribis.s. ut mihi bñ fœliciterqꝫ eueniat. ¶ Sed ego. oñdit se necessitate: nõ uolũtate hoc fecisse. ¶ Nihil noui cõsilii: nullũ nouũ cõsiliũ. ¶ Offen. inuenissem. ¶ In reditu meo. ex Cilicia: supra diximus: nã & rẽp.& rẽ familiarẽ suã pturbatã:& imĩnutã inuenit. ¶ Quibus. notat Q. fratrẽ:& eius filiũ:& uxorẽ Terẽtiã: quos oẽs pfide se gessisse erga Ci. oñdim᷑. auctẽ Plu. ¶ Immortalib᷑ bñficiis.i. maxis:& dignis ęterna mẽoria.

Vestigium

Reliquum

Impendent

ASC. ¶ QVOD sentias bonis uiris.i. snia bonoꝝ uiroꝝ: obtinebo dignitatẽ meã. ¶ Sin aũt.i. sed si: dignitas est in eo: uidelicet aut posse efficere te: qđ sentias: aut denicꝫ defendere: qđ sentias uoce libera: ne qdem.i. nõ saltẽ: nullũ uestigiũ dignitatis est reliquũ nobis: agit.s. nobiscũ pclare. si possumus regere nosmetipsos: ut feramus moderate ea: q̃ parti adsunt:& partim impendẽt.i. imminẽt: qđ est difficile in eiusmodi bello: cuius exitus ostẽtat ex altera parte.i. Põpeiana: cædẽ.i. occisionẽ oĩum eorũ: q cõtra remp. a Cæsare steterint:& sup. ostẽtat seruitutẽ. ex altera sup. parte: uidelicet Cæsaris: q si uictor esset. in seruitutẽ redacturus uidebatur. Ergo dices. Cicero sentit Põpeium crudeliorẽ fore ipso Cęsare: certũ est: ꝙ superbior fuerit: qa noluit parẽ pati in rep.& Cæsar parẽ qdẽ: sed nõ superiorẽ ferre poterat:& forte benignior etiã erat Cęsar p naturã: sed causæ diuersitas hãc opinionẽ de exitu belli. Si.n. Põpeius uicisset: senatusq decreto oẽs Cęsariani hostes iudicati fuissent: si Cæsar: cũ solus regnaret facile qbus imperaret pepercisset. ¶ In quo periculo nõ nihil.i. in aliquo cõsolat me cũ recordor me uidisse:& cognouisse hæc.s. mala: tũ.i. nũc cũ.i. qñ ego ptimescebã ẽt res nfas secũdas.i. psperas: nõ mõ.i. nedũ aduersas:& uidebã quãto periculo disceptaretur armis de iure publico.i. ad remp. pertinẽte: qbus.s. armis: si ii.i. Põpeiani uicissent: ad quos ego accesseram: adductus spe pacis.i. ut traherem Pompeiũ ad concordiam: nõ cupiditate belli. ¶ Tamen.i. nihilominus: intelligebã q̃.i. quantum: crudelis esse futura uictoria: hoium iratorum.s. ab illa tam iniuriam:& cupidorum.s. rerũ: honorum: aut uindictæ:& insolentium.i. superbe agentium. ¶ Si aũt.i. sed si: uicti essent.s. Põpeiani: intelligebam quãtus interitus esset futurus: partim ciuium amplissimorum: partim etiã optimorũ: qui malebant me prædicentem hæc. atcꝫ consulentem optime saluti suæ: ut uidelicet potentiæ Cæsaris cedant: existimari: idest iudicari: aut existimare.i. iudicare: nimium timidum: q̃ satis prudentem. ¶ Quod aũt gratularis mihi de eo: quod egerim.s. de nuptiis cũ noua uxore: scio certo.i. pro certo: te uelle ita. ¶ Sed ego nihil noui consilii cœpissem: tam misero tẽpore.s. belloꝝ ciuilium: nisi offendissem in reditu meo.s. e Cilicia prouincia: res domesticas: quas uxor dissipauerat: nihilo.i. nullo meliores: q̃ remp. ¶ Enim.i. qa: sup. ii. uidelicet Quintus frater: qui in Ciceronem orationẽ scripserat: quã Cæsari recitaret:& Quinti fratris filius: q de nece Ciceronis patrui sui cogitarat:& Terentia: quæ impudice uixerat:& patrimoniũ dissiparat: uñ eam repudiauit: q̃ Salustius Ciceroni inimicus factus: ut ex ea eius secreta sciret: quæ criminaretur duxit: qbus mea salus:& meæ fortunæ debebant esse charissima pro immortalibus beneficiis meis: cum uiderẽ nihil mihi tutum intra parietes meos: idest in propria domo:& nihil uacuum insidiis.

¶ Propter

¶PROpter eo℞ scelus.nã.Q.fr̃ eũ deseruit:& orõnẽ ɔtra ipsum scripsit:quã aþ Cæ.recitaret.& Q.fr̃is filius de nece Ci.cogitauit.Terẽtia absente marito ĩpudice uixit:eiusq; patrimoniũ dissipauit.¶Intra parie.ĩtra domũ meã:nã pietes ũn priuati sunt.muri uero & publici:& priuati.¶Nouarũ neces.nouarũ ppinqtatũ:& amicitiarũ:qa etiã derelictus a ueteribus necessariis.¶Muniẽdũ.corroborãdũ.¶Perfidiã.iprobitatẽ.¶Satis.subaudi dixius ¶Vt ẽt.correctio.¶Nimiũ multa.q dolet se habuisse cãm dicẽdi hęc de suis.¶De tuis.rebus.¶Id est declarat quo aio eẽ debeat.¶Pręcipue.seorsum ab aliis.qd ab aliis ẽt timẽdũ nõ sit.¶Quicunq;.qliscunq;.uel bonus:uel malus:uel sub Cę.uel sub Põ.¶Exptẽ.Imunẽ:sine pte.¶Nã rõ q̃re uideat Plã.fore exptẽ ołum piculo℞.

VBE. Parietes Muri Perfidia Exps

propter eo℞ scelus nihil mihi intra meos parietes tutum,nihil insidiis uacuum uiderem,nouarum me necessitudinum fidelitate contra ueterum perfidiã muniendum putaui.Sed de nostris rebus satis uel etiam nimiũ multa.De tuis uelim,ut eo sis animo,quo debes esse.i.ut ne quid tibi pcipue timendum putes.Si enim status erit aliquis ciuitatis,qcũq; erit,te omnium periculo℞ uideo exptem fore.Nã alteros tibi iã placatos esse intelligo,alteros nunquã iratos fuisse. De mea autem in te uoluntate sic uelim iudices,me quibuscunq; rebus opus esse intelligam,q̃q̃ uideam qui sim hoc tpe & qd possim,opera tñ & cõsilio,studio qdẽ certe,rei,famæ,saluti tuæ præsto futurũ.Tu uelim & quid agas,& quid actu℞ te putes,facias me q̃ diligentissime certiorem. Vale.

¶Alteros placatos.Cæsarianos factos tibi amicos:q erãt tibi irati:qa eos non seq̃baris.¶Alteros nunq̃ ira.Põpeianos nõq̃ tibi fuisse inimicos:cũ nec tu qdẽ ei inimicus fueris.¶De mea pollicet nũc operã suã Plãco:est aũt ordo:uelim sic iudices de mea uolũtate in te me futu℞ pſto rei.famæ:saluti tuæ:opera ɔsilio:studio:qbuscunq; rebus intelligã esse opus:q̃q̃ uideã:quis sim hoc tpe:& quid possim.¶Quãq̃ ui.qs sim.i.q̃q̃ intelligã me nõ esse magnæ auctoritatis.¶Et qd possim:qa ualde parũ possum.¶Opa.labore:agẽdo p te.¶Cõsilio.cõsulẽdo tibi & tuis.¶Certe studio.saltẽ uolũtate prompta.¶Futurũ p.futurum promptum:& paratum.

¶PROpter scelus eo℞:qa Cato nullã cẽsuit adulterã.q nõ eadẽ si posset:uenefica eẽt.¶Putaui me muniẽdũ fidelitate nouarũ necessitudinũ.i.affinitatũ cũ noua uxore:ɔtra perfidiã ueteℝ.s.necessitudinum.¶Sed satis sup.scripsimus de rebus nostris:uel ẽt nimiũ multa:ut de tuis.i.scribã de tuis:ego uelim:sis eo aio:quo debes eẽ.i.ut neqd.i.aliqd:nõ putes aliqd timendũ tibi pcipue.i.singulariter:aut p cæteris:si.n.aliqs status ciuitatis.s.Romanę erit:siue sub Põpeio siue sub Cęsare:ego uideo te fore.i.futu℞ exptẽ.i.imunẽ ołum piculo℞.¶Nã intelligo alteros.s.Cęsarianos eẽ iã placatos tibi.i.remisisse irã in te suã:& alteros.s.Põpeianos nũq̃ fuisse iratos.s.tibi.¶Aũt.i.sed:ego uelĩ iudices sic de mea uolũtate in te:q̃q̃ uideã:q.i.q̃lis sim:alii legũt:qs sim:sed honestius ad euitãdũ stulũ deponit s:ut in Buc.A tñ iste deus:q sit da Tityre nobis:& Despect⁹ tibi sum:nec q sim q̃ris Alexi:hoc tpe.s.tã piculoso:& mihi aduerso:& qd possim.q.d.uideo q minimũ:tñ qbuscunq; rebus intelligã opus esse:sup.tibi:opa:& cõsilio:certe qdem studio.i.indubitãter studio:si parum opa:aut cõsilio posset:futurum præsto.i.paratum:& auxiliarẽ rei:famæ sup.& saluti tuæ.¶Tu uelim sup.ut facias me certiorem:q̃ diligentissime:& quid agas.s.modo:& quid putes te acturum.s.deinceps.¶Admonuit supra ex Laurentio Valen.in oratione soluta:raro:aut nunq̃ dici facio te certum:sed certiorem.

ASC.

M.T.C.Cn.Plan.S.D.

ACcepi p breues tuas lr̃as,qb⁹ id qd scire cupiebã cognoscere nõ potui.Cognoui autẽ id qd mihi dubium non fuit.Nã q̃ fortiter ferres cõmunis miserias non intellexi,q̃ me amares facile pspexi,sed hoc scierã.Illud si scissem ad id meas literas accomodassem.Sed tñ & si antea scripsi,quæ existimaui scribi oportere,tamen hoc tẽpore breuiter commonendum putaui,ne quo in periculo te pprio existimares esse:in magno omnes:sed tamen in communi sumus.Quare nõ debes aut propriam fortunã:aut pcipuã postulare:aut comunẽ recusare.Quapropter eo animo simus inter nos:quo semper fuimus.Quod de te sperare:de me præstare possum. Vale.

ACcepi.scripserat Plã.ad Ci.q̃to amore eũ cõplecteret.Quod Ci.dicit sibi cognitum esse:maluisset aũt eũ scripsisse:q̃ forti:& constanti animo ferret calamitates publicas:qm̃ si de eo scripsisset:accommodasset Ci.literas suas ad eã materiã:breuiter tñ eũ monet id qd in supiori epl̃a monuit:nihil esse:qd sibi pcipue timẽdũ putet:nec existimet se esse in aliquo periculo in quo alii non sint.¶Perbreues.ualde breues.¶Qd non fuit mihi dubiũ.de quo nõ dubitabã.¶Nam quã fortiter.hoc est:qd maxime cupiebat intelligere.¶Cões miserias.calamitates rei publicę.¶Quam me amares:q̃tũ me diligeres:q̃to amore me cõplecteris.¶Facile.apte:quia id ad me scripsisti ¶Sed hoc scierã.qa me amares.¶Illud.q̃ fortiter ferres cões miserias.¶Ad id.ad eã materiam.¶Accõmodassem.adaptassem.i.rescripsissem tibi ad id.¶Oportere scribi.debere scribi a me.¶Antea.supiori epl̃a:& fortasse aliis:q̃ nõ sunt in hoc uolumine.¶Breuiter.paucis uerbis.¶Proprio.tuo solo:in quo alii nõ sint.¶In cõi.qd ad oẽs pertinet:cuius nullus erit expers.¶Propriã.tuã:q̃ nemini alii cõtingat.¶Pręcipuã.spãlẽ:q̃ nõ multis eueniat.¶Postulare:exposcere.aut recusare cõem:aut eã nolle accipere q̃ oĩbus euenerit.¶Eo aio.amico:& ɔstãti.¶Sperare de te bñ:& pþe dixit.Nã de aliis possum⁹ spare:de nobis polliceri:iõ dixit.¶De me p.i.re:& effectu oñdere:& efficere.

VBE. Facile Acommodare Spare

ACcepi &c.Argm̃ pspicuũ est¶Ordo aũt est.Ego accepi lr̃as tuas pbreues.i.ualde breues:qbus nõ potui cognoscere:id qd cupiebã scire:cognoui aũt id qd nõ fuit mihi dubiũ.¶Nã nõ itellexi q̃.i.quãtũ fortiter ferres miserias cões:pspexi facile:q̃.i.quãtũ amares me:sed scierã hoc.s.posterius dcm̃:si scissem illũ.i.prius dcm̃:uidelicet:q̃ fortiter ferres cões miserias:accõmodassem lr̃as meas ad id.¶Sed tametsi.i.nihilominus:& si.i.q̃q̃:scripsi antea:q̃ existimaui oportere scribi:tñ putaui te cõmonendũ breuiter hoc tpe:ne existimares te eẽ in quo.i.aliquo piculo pprio:nos sumus oẽs in magno.s.piculo:sed tñ cõi.¶Quare nõ debes postulare:aut fortunã ppriã:aut pcipuã.i.peminentẽ:aut recusare.i.renuere cõmunẽ.s.fortunam.¶Quapropter simus inter nos eo aio:hoc est beneuolo:quo fuimus semper:qd.s.ea fore:ego possum sperare de te:& præstare:idest exhibere:& efficere de me. Vale.

ASC.

VBS. Si uales. Metellorũ familia uirorũ uirtute: & titulis illustris fuit: inter quos pcipue memorant: Metellus a deuicta Macedonia Macedonicus cognominatus: & Numidicus: q de Iugurtha numidiç rege triũphauit. Huius
Metel lus pius filius qa patrẽ lachrymis: & assiduis pcibus ab exilio reuocauit: pius cognominatus est. Fuit & Quitus Metellus Creticus: & Lęlius Metellus: & hic Qui. Metel. Celer Lucii frater Babearicus cognomiatus. Hic Celer: cũ ulteriorẽ Hispaniã ꝓtor obtineret: intellexit frẽ suũ Lęliũ Metellũ a Cice. capite: & fortũis oppugnari. Itaq; hac epl'a minat Ci. ut eũ deterreat ab oppugnatione fratris: quãuis reuera Cice. non tam eum oppugnaret: q eũ repugnaret: qui Cice. sequebatur: & capite mulctandum dicebant: quia ciues Roma. in coniuratione deꝓhẽsos in dicta cã necasset: ut in sequenti epl'a plenius uidebimus. Si uales. ex antiq cõsuetudine hoc pricipiũ epl'is pponebat: desueuit adt multũ Ci. tpibus: nõ tñ oino. Mutuo aio. meo in te: & tuo in me: de hac dictiõe mutu? dixius plenius i. 4. li. Recõciliata. renouata: istaurata. cõciliam? .n. nouos: rcõciliam? ueteres. Me ab. qa absẽtes lædere malignũ ẽ hois. Lęsum iri. lędẽdũ esse: est futurũ infinitiui passiui. Ludibrio. derisione: cõtẽptu. Oppugnatũ iri. oppugnãdũ eẽ. Capite iudicio capitali. i. piculo capitis. Et for. di. hoc ẽ ubi ageret de capite: & diuitiis eius. Ob dictũ. pp uerbũ: quod contra te dixisset. Quẽ. frẽm meũ. Pudor. uerecũdia: q fortasse nõ fuauit in te. Parũ defen. i. si nõ uidebat hñdus respectus eius pudoris: debebatis tñ hre respectũ familiæ nrę: & mei: q de uobis: & de rep. sum optie meritus. Subleuare. adiuuare. Circũuentũ. isidiis: & piculis iuolutũ: tractũ a uenatoribus: q feras lagis: retibus: & canibus circũuenire solẽt. Minime cõ. i. decebat. s. me esse desertũ. Itaq. qa uideo frẽm circũuẽtũ: & me desertũ. Luctu. mœrore. Et squa. sorde: & illuuie q̃lẽ hñt: q in mœrore uersant. Dicit aũt squalor a squamis. Prę. pfectus sum. Pro. Hispaniæ ulteriori. Qui bel. ge. hoc dixit ad exaggerandũ meritũ suũ i rep.: & iniurias aliorũ i se. Quę. q̃s res oppugnat frẽm meũ: & lędet me absentẽ: uel me desertũ eẽ. Clę. maio. i. ꝯmdeçmẽtiã maioꝝ nroꝝ: q & grauiter offensi: nunq̃ tñ quemq̃ capite oppugnassent. Nõ. e. mi. qa dedistis mihi cãm. Etiã. accusat Ci. leuitatis & incõstãtię. Meosq. pp fratrem: Mobili. mutabili: qa semp antea uisus es amicus meus. Me. ne haberet suspectus. q ppter hãc iniuriam minus pstaret offiñ reip. iõ subdidit. Inte. do nec potero facere: ut uos pœniteat. Iniuria cuiusq̃. uel in me uel in fratrẽ illata. Abducet. remouebit. A republica. ab utilitate reipublicæ.

Cõciliare Recõciliare Ludibrium

Subleuare

Sq̃lor

M.T.C. EPITOLARVM FAMILIARIVM LIBER QVINTVS.

Qgintus Metellus Celer Quin. filius Marco Ciceroni Salu. Dicit.

Si uales bene est. Existimarã pro mutuo inter nos animo, & pro recõciliata gratia me absentem ludibrio læsum iri, nec Metellum fratrẽ ob dictum, capite, ac fortunis per te oppugnatũ iri, quẽ si parum pudor ipsi? defendebat, debebat uel familiæ nostræ dignitas, uel meũ studiũ erga uos rẽq; pub. satis subleuare. Nunc uideo illum circũuentũ, me desertũ, a qbus minime cõueniebat. Itaq; in luctu, & squalore sum, qui ꝓuinciæ, qui exercitui ꝑsum, qui bellum gero. Quæ qm̃ nec ratione, nec maioꝝ nostroꝝ clæmentia administratis non erit mirandum si uos pœnitebit. Etiam mobili in me, meosq; animo esse, non sperabam. Me interea, nec domesticus dolor, nec cuiusquam iniuria a republi. abducet. Vale.

ASC. Si uales &c. Hęc qnti li. epl'a acerbe qdẽ est i Ci. scripta: sz iõ ꝓposita: ut sequẽtũ: q b? se purgabit Ci. argumẽta aptat. Scribit a Qui. Metel. impatore in Hispaniis agẽte: q itellexerat frẽm suũ a Cicerõe ob dctũ ac uerbũ unũ grauiter oppugnari. Ordo est. Si uales bñ ẽ. i. recte se res hẽt. Ego existimauerã p mutuo aio iter nos: & p grã recõciliata. i. pp beniuolẽtiã: & recõciliatione: nec sup. me absentẽ lęsum iri. i. offendendũ eẽ: ludibrio. s. tuo pcipue i fratrẽ. Nec Metellum fratrẽ. s. meũ oppugnatũ iri: p te: capite: ac fortunis. i. eiusmodi accusatione: ubi ageretur de piculo uitæ: ac reꝝ eius. Quẽ. s. fratrẽ meum: si pudor i. sius defendebat parum. s. a te: uel dignitas familiæ nostræ: uel studiũ meũ erga uos. s. te: & fratrem tuũ: aut omnes: q Romæ estis: & erga rẽpu. p qua i Hispania bellũ gerebat: debebat subleuare. s. ab onere talis oppugnationis satis: Nũc uideo illum. s. fratrem meũ circũuentũ. i. insidiis captũ: & seductũ: & me desertũ. s. auxilio: & ope: aut honore: sup. ab illis a qbus conueniebat. i. condecens erat minime. i. ne q̃q̃: quasi dicat a te: a quo optime meriti sumus. Itaq. i. & ita: ego sum in luctu: & squalore q. si dicat talis sum: qualis frater: qui capite oppugnabatur: tales enim rei: ut iudicium: aut populi misericordiam pmererent squalida: & demissa barba & uestibus situ: & pedore uictis e carcere pdibant: ego inquit: q ꝑsum prouinciæ: q præsum exercitui: & q gero bellum p rep. in Hispania ut dixi. Tales aũt debebãt apparere lęti: & maiestatis: ac dignitatis pleni. Quæ. s. prouinciam: exercitũ: & bellũ: qm̃ nec administratis. i. tractatis rõne: nec clæmentia maiorum. i. q̃lis erat priscis Romanis maioribus nostris in absentes: nõ erit mirandũ: si pœnitebit uos. Pluraliter loquitur inuidiose: q̃si a multis lędatur: nõ tamen honoris gratia ad unum Ciceronem pluraliter loquitur: quod galli linguã suam sequentes facile dicerent: sed licet præcipue Ciceronem taxet: tamen etiam ad iudices omnes loquitur. Etiã non sperabam sup. uos esse: in me: & meos præsertim in fratrem: animo mobili: idest tam uariabili. Interea scilicet dũ tales eritis: nec dolor domesticus: nec iniuria cuiusq̃ abducet me a repu. idest procuratione salutis eius. Facile apparet a perturbato: & iracundo homine epistolam scriptam: præsertim cum uera non sit, quæ scribat.

SI tu. Respondet Ci. particulatim epistolæ Metelli: & primum probat animũ Metelli nõ fuisse mutuũ: sicut VB
ille scripserat: & pbat se nõ habuisse ipsum ludibrio: sicut questus erat in epistola sua: deinde miratꝰ cur gra/
tiã reconciliatã dixerit: quæ nunq̃ fuerit iminuta. Postea uero ostẽdit se nõ pugnasse eius fratrem capite: &
fortunis ob dictũ: ut ille scripserat: sed defendisse se aduersus eum: a quo ipse oppugnaretꝰ: dicebat. n. frater
Metelli Cice. eadẽ pœna esse afficiendum: qua ipse affecisset ciues Romanos: & multa egerat publice con/
tra ipsum Ci. ostẽdit aũt Ci. se usum eẽ potius erga eum officio: & clæmẽtia: q̃ iniuria aliqua. Postremo qm̃ Metel. ei mi/
natus fuerat: orat ipsum: ut æquũ iudicẽ se præbeat: & existiet ipsum Cice. nihil inique fecisse: si se acerbe: & crudeliter oppugnatũ defendit: pollicetur q; seruaturꝫ amicitiã quoad Metel. uolet. ¶ Si tu. eodẽ gñe salu/tationis: usus est: quo ipse Met. usus fuerat. ¶ Q d. s. lesuꝫ i ludibrio. ¶ Cuiusmõi. q̃le sit. ¶ Sed tñ. oñdit in quo putet Metel. existiasse se ludibrio lesum a Ci. quã suspitionẽ pbat eẽ falsam: cũ potius eũ semp ho/norauerit: q̃ ludibrio hñerit. ¶ Allatũ. nũciatũ. ¶ Pro Allati
pinquos. istituerat Metel. hr̃e orõnẽ de laudibus Ci. q coiurationẽ Catilinæ oppssisset: postea uero: cũ mu/tasset ppositũ: Ci. q fuerat cupidissimus laudationis Metel. dixerat in senatu Metellũ pter ppinquos su/os: q nꝯ eũ rogassent: destitisse ab eius laudibus: de q/bus prius instituisset dicere: & addidisset Ci. q̃ta fuis/set expectatio sua de orone Metel. multi senatores i/cœperũt ridere. qđ Ci. tam grauiter ferret se caruisse testimonio: & laudibus Met. qđ cũ nũciatũ eẽt Mar/existimauit illũ risum secutũ fuisse pter se: nõ aũt p/pter Ci. iõ dixit. ¶ Ludibrio. derisione. ¶ Doleret. q a inuidebãt glorię meæ: q̃ ex ea re mihi pauerãm. ¶ Pro cõsanguineos. ¶ Impetrasse. obtinuisse. ¶ Vt re. ut nõ diceres. ¶ Sta. decreuisses: & proposuisses. ¶ Q d. q̃ rẽ. s. tuos impetrasse: ut ea taceres: q̃ de mea laude statuisses dicere. ¶ Adiixi. addidi. ¶ Dispar/titũ diuisum. ¶ Ab in te. ciuili: q̃ ĩtra urbẽ eẽt. ¶ Tu ab armatis ho. q a: ut ostẽdit Salu. in Cati. historia: tẽ/pore cõiurationis erat. Qu. Metellus Celer i agro pi/ceno prætor: cui permissum erat: ut p tempore & peri/culo exercitũ compararet. ¶ Atq; hãc so. pclara mu. i. cõiunctionẽ pclari officii erga repu. cũ tu ab armatis hostibus Italiam: ego uero a domesticis insidiis: & ab intestino scelere urbẽ defendi. ¶ Labefactã. cõmotã:

M. T. C. Metello Quin. filio Celeri. S. D.

SI tu exercitusq; ualetis bñ est. Scribis ad me te existimasse p mutuo iter nos aío, & p re cõciliata gr̃a nũq̃ te a me ludibrio læsum iri. Q d̃ cuiusmodi sit, satis itelligere nó possũ Sed tñ suspicor ad te eẽ allatũ me in senatu cũ dispu tarẽ, pmultos esse, q rẽp. a me cõseruatã dolerent, di/xisse a te propinquos tuos, quibus negare nó potuis/ses impetrasse, ut ea q̃ statuisses tibi in senatu de mea laude eẽ dicẽda, reticeres. Q d̃ cũ dicerẽ, illud adiũ xi, mihi tecum dispartitum officium fuisse in reip. sa lute retinenda, ut ego urbẽ a domesticis ĩsidiis, & ab intestino scelere, tu Italiam, & ab armatis hostibus, & ab occulta cõiuratione defenderes. Atq; hanc no/stram tanti, & tam pclari muneris societatẽ a tuis p/pinquis labefactã, qui cũ tu a me rebus amplissimis atq; honorificẽtissimis ornatus esses, timuissent, ne/qua mihi pars abs te uoluntatis mutuæ tribueretur. Hoc in ſmone cũ a me exponeretur, quæ mea expe/ctatio fuisset orationis tuæ, quãtoq; in mœrore uersa tus essem, uisa est orõ nó iniucũda, & mediocris qdã est risus cõsecutus, nó in te sed magis i mœrorẽ meũ

pturbatã: & subaudi adiixi: uel addixi. ¶ Quicq;. i. qui timeret ne fortasse tu redderes mihi aliq̃ uicẽ: & partẽ mutuæ Labe/
uoluntatis in me laudãdo: cũ te honorificẽtissimis rebus ornassem. ¶ Mutuæ. similis amicitiæ: sicut mea fuerat erga te. factus
¶ Hoc ser. quẽ supra dixi. ¶ Quæ. q̃ta. ¶ Expectatio. desyderiũ. ¶ Tuæ orõ. de laudibus meis. i. q̃tũ expectassem: ut me tua oratione laudares. ¶ In q̃to mœ. uer. es. i. cũ a me exponeretꝰ in quãto mœrore: & tristitia fuissem: quia tu impul/sus pcibus tuorꝫ propinquorꝫ tacuisses ea: quæ de me fuisses dicturus. ¶ Oratio mea. q̃ iudicabã me cupidũ laudatio/nũ de me tuarꝫ. ¶ Est uisa. senatoribus audientibus. ¶ Nõ iniu. i. faceta: & digna risu: q a ostendebã me tantope doluis/se q; caruissem testimõio tuarꝫ laudationũ. ¶ Et me ri. est con. & omnes mœdiocriter cœperũt ridere. ¶ Non in te. non ppter te: quem dixeram impulsum fuisse: precibus propinquorum: ut de me taceres: quæ dicenda statuisses. ¶ Sed in mœ. m. sed propter tristitiam meam in qua dixissem me uersatum: quia de me tacuisses.

SI tu &c. Respondet particulatim epistolæ superiori: refellitq; singula fere eius dicta: probãs: nec animũ: nec ASC.
amorẽ Metelli fuisse mutuũ: nec se habuisse ipsum ludibrio: nec gratiam recõciliatã: nec se fratrem eius ob di/ctũ capite oppugnasse: sed se aduersus eum defendisse cum dictaret ea pœna Ciceronẽ affici debere: qua ip/se ciues romanos affecisset: uidelicet Catilinã: Lentulum: Cæthegum: & cæteros coniuratos. At cõtra signifi/cat se uisum erga fratrem Metelli: omni humanitate: & clæmẽtia: seq; Metelli amicitiã conseruaturꝫ: rogans: ut simili in se sit aio. ¶ Ordo est. Si tu: & exercitus ualetis bñ est. i. recte se res habet. ¶ Scribis ad me te existimasse: pro mutuo inter nos animo: & p reconciliata gratia: te nunq̃ læsum iri. i. lædendũ fuisse: a me ludibrio. i. contumeliosa irriso/ne: præsertim in facto: cũ iocus sit in uerbis: quod. s. scriptum: aut dictum tuum: cuiusmodi sit: non possum intelligere sa/tis: sed tamen suspicor esse allatum ad te. i. tibi denunciatum: me dixisse in senatu: cum disputarem. i. disputando assere/rẽ: per multos esse: q dolerẽt rempu. seruatã sup. esse a me: ppinquos tuos: q bus nõ posses. s. decẽter negare: hoc est fra/trem tuum: impetrasse a te: ut taceres ea: q̃ statuisses dicẽda sup. esse: tibi. i. a te: in senatu de laude mea: hoc est eos impe/diuisse: ne a te laudarer. ¶ Quod cũ dicerẽ: adiunxi illud officium fuisse mihi: in retinenda salute reip. dispartitũ. i. diui/sum tecũ: ut ego sup. defenderẽ urbem. s. Romã ab insidiis: & ab scelere itestino: idest quod a ciuibus oriri possit: ut pote ab incendio ædium: ac cæde bonorꝫ: tu defenderes Italiam: & ab hostibus armatis. s. auctore Catilina sub Mallio quo/dã. Nam. Quin. Metellus Celer ad quem hæc scribuntur: tpe belli Catilinarii prætor erat in agro piceno: cui pmissum erat exercitum comparare: ut scribit Salustius: & ab occulta coniuratione. i. ne aliæ ciuitates conspirarent: atq; sup. adiun/xi hanc societatem nostram tanti. i. tam magni: & tam præclari muneris: utpote conseruationis reipu Romanæ. labefa/ctã. i. debilitatam: & dissolutam a propinquis tuis: fratrem ubiq; tangit: qui: cũ tu ornatus esses a me rebus amplissimis: atq; honorificentissimis: quia prætura: & auctoritate exercitus diligendi: timuissent ne q̃ pars uolũtatis. i. beniuolentiæ mutuæ: tribueretꝰ mihi abs. i. a te. ¶ Cũ in hoc sermone exponeretur a me: quæ. i. qualis aut q̃ta expectatio mea orõnis tuæ eẽt. i. q̃tope expectassem orõnẽ tuã de laude mea. ¶ Et in q̃to mœrore uersatus essem: orõ sup. mea: uisa est scilicet Medio/
audientibus: non iniucũda: & risus qdam non mediocris consecutus est: nõ in te: sed magis in mœrorem meum. cris

VBB. ¶ET qd.i.pp simplicitatē aut ābitionē meā:qa apte:& sincere cōsitebar me cupisse laudari abs te. ¶ A pte dare sine simulatiōe:& inuuatiōe uerbo͞r:ut mlti faciūt. ¶ Inge.liberali:sincere. ¶ Iā.dicit hāc suā ofonē nō potuisse sine honore:& laude Met.eē. ¶ Nō ho.sin̄ honore. ¶ In te.p te:ul de te. ¶ Hoc.s. ¶ Me ta.no.i.q̄uis mea scā eēnt:& clara:& magna:ita:ut nō egerēt testimonio:me tn̄ desyderasse hr̄e testimoniū tuę ofonis. ¶ Q d rn̄sio ad aliā eius epl̄ę ptē. ¶ Nescio.qa:cū dicis p mutuo inter nos aio:uideris bn̄ intelligere:qd dicat mutuū:cū aius tuus nō fuerit mutuus:ut tu scribis. ¶ Eqdē.ponit iudiciū suū:& diffinitionē huius dictionis mutui:q̄tū ptinet ad amicitiā. ¶ Paruo.ut ab eo ameris:quem ames:ab eo tibi bn̄fiat:cui bn̄facias. ¶ Ego.idpli di sputat̄ parē uolūtatē nō eē redditā. ¶ Prætermisisse cū ea hr̄e possem. ¶ Leuior.stultior. ¶ Meæ rō.utilitas:& res meæ. ¶ Ita tu.ita postulauerūt:ut ea p̄termitterē maxime tua cā. ¶ Eius eō.eius deliberatiōis & ppositi mei:q̄ tua cā p̄termisissem puinciā. ¶ In dies sin.p quolibet dies. ¶ Illud.q.d.uerissimū:& certissimū. ¶ Vt pri.cūprimū. ¶ Deposueri.recusaueri. ¶ In cō.i cōuētu:& cōgregatiōe ppli.De ɔciōe dcm̄ est alibi plene q̄ signāta hēat. ¶ Traderē.ad te deferrē. ¶ Nihil di.occupatio color rhetoricus:qa maxie dixit:qd̄ se dictu͞r negat. ¶ De sor.de diuisiōe puinciaȝ:q̄ fiebat p sortes:ut in penul.epl̄a.i.libri patet. ¶ Suspicari .putare. ¶ Per collegā me.C.A nto.qui mecū ɔsul fuerat. ¶ Me insci.sed potius oia esse facta me sciēte:cōsentiēte:& hortāte. ¶ Coegeri.cōgregauerim. ¶ De te.in laudē tuā. ¶ Honorificā i te.i.fuisse i honorē tuū. ¶ Sed ēt cō.cōuitiosā:plenā iniuriis. ¶ In col.tuos.contra alios p̄tores.tm̄.n.te extuli:ut alii uiderent uitupati. ¶ Senatuscōsultū.decretū senatus de puincia tibi decernenda. ¶ Pręscriptione. titulo. ¶ Vt dū.i.donec. ¶ Extabit.durabit qd̄ erit diu ꝑuabātur diligētissime senatuscō ¶ Offm̄ meū in te.id qd̄ p te amicissimo aio feci. ¶ Obscuꝶ incognitū:qa illa p̄scriptio senatuscō.qd̄ egerim iudicabit.puto.n.fuisse scriptū.M.C.opa:& cā datā fuisse puinciā Metel. ¶ Postea ue.cōmemorat alia bn̄ficia:q̄ in eū cōtulit:postq̄ pfectus est in puinciā. ¶ Profectus es.discesisti in puinciā. ¶ Cōcionibus.ɔuētibus populi. ¶ Quas.q̄les:& q̄ liberales. ¶ Quę oia.a me in te collata. ¶ Cū col.cū diligēter consideraueris:& in unā cogitationē reduxeris. ¶ Tu ipse iu.tumet sis iudex. ¶ Ne an. ¶ Rn̄disse.satisfecisse:cōuēisse. ¶ Mutuo:æq̄liter:qa iudicabis tuū aduētū pximū nō respōdisse his:q̄ p te feci. ¶ Imminuta.fracta:& imutata. recōciliat̄.n.q̄ semel ē mutatū. ¶ Q d̄ scri.rn̄det pluribus uerbis huic parti:pp quā uidebat Metel.multū eē cōmotū. ¶ Illū ani.i.talē aiūm:q multū doleat iniuria fraterna.Probari.laudari ¶ Mihi.a me. ¶ Fraternā uoluntatē.quæ debet esse in mutuo amore.

Apte
Inge-
nue

Contu-
melio-
sus
Sena-
tuscōsul
tum
Præscri
ptio

& q̄ me abs te cupisse laudari aperte,atq̄ īgenue cōfitebar.Iam hoc non pōt in re nō honorifice esse dictū,me in clarissimis meis atq̄ amplissimis rebus,tn̄ aliqd̄ testimonium tuæ uocis hēre uoluissem. Quod aūt ita scribis pro mutuo īter nos aio,qd tu existimes esse in amicitia mutuū nescio . Eqdem hoc arbitror, cū par uolūtas accipit̄ & reddit̄.Ego si hoc dicā me tua cā p̄termisisse puiciam,tibi ipse leuior uidear eē. Meæ enim rōnes ita tulerūt,atq̄ eius mei ɔsilii maiorē in dies singulos fructū uoluptatēq̄ capio. Illud, dico me ut primū in cōcione puinciā deposueri,statī quēadmodū eā tibi traderē cogitare cœpisse. Nihil dico de sortitione uſa,tm̄ te suspicari uolo, nihil in ea te p collegā meū me insciēte eē factū.Recordare cætera,q̄ cito senatū illa die facta sortitione coegerim,q̄ multa de te uerba fecerim,cū tu ipse dixisti mihi ofonē meā nō solū in te honorificā,sed ēt ī collegas tuos ɔtumeliosam fuisse.Iā illud senatuscō.qd̄ eo die scm̄ est,ea p̄scriptione est,ut dū illud extabit, offm̄ meū in te obscuꝶ eē nō possit.Postea uero q̄ pfectus es,ueli recordere,q̄ ego de te in senatu egeri, quæ in ɔcionib' dixeri,q̄s ad te lr̄as miseri : q̄ cū oia collegeris,tu ipse ueli iudices,satis ne uideat̄ his oibus rebus tuus aduētus,cum pxime romā uenisti mutuo rn̄disse.Q d̄ scribis de recōciliata nr̄a gr̄a,nō intelligo,cur recōciliatā eē dicas,q̄ nunq̄ iminuta est. Q d̄ scribis nō oportuisse Met.frēm tuū ob dictū a me oppugnari,p̄mū hoc ueli existies,aium mihi istū tuū uehemēter pbari,& fraternā plenā hūanitatis ac pietatis uolūtatē.Deide si q̄ ego i te frī tuo reip.cā

ASC. ¶ET q̄ confitebar apte atq̄ ingenue.i.simpliciter:& sine dissimulatione:ut īgeniū decet:me cupisse laudari abs te:pp quē risū forte Metellus se ludibrio habitū scripserat:in quo errauit:un̄ addit. ¶ Iam hoc nō pōt eē dictū in re:nō honorifice me uoluisse hēre aliqd̄ testimoniū uocis.i.ofonis tuę:tn̄.i.tametsi:in clarissimis:atq̄ amplissimis rebus meis.q.d.q̄ laudis nō egerēt. ¶ Q d̄ aūt ita scribis: p mutuo īter nos aio: nescio qd tu existimas mutuo eē in amicitia. ¶ Eqdē.i.ego qdē:arbitror hoc.i.mutuū esse in amicitia:cū par.i.silis:& æq̄lis uolūtas accipitur:& redditur: ¶ Ego si dicam hoc uidelicet me p̄termisisse puinciam.s. Hispaniā:tua causa:ut.s.tu eam obtineres:ipse.i.ego:uidear tibi esse leuior.i.nimis leuis:& incōstans in amicitia:ut iactātior in dicto. ¶ Rationes.n.meæ.i.dispositiones:& ɔdictiones status mei:tulerūt.i.exigeruntita.s.ut tibi puinciā permitterē:atq̄ capio in dies singulos maiorem fructū:& uoluptatem:eius consilii mei. ¶ Ego dico.i.affirmo illud me:ut primū deposuerim in concione.i.recusauerim puinciā:cœpisse statim cogitare:quemadmodū ego traderem eam tibi. ¶ Ego nihil dico de sorti iōe uestra.i.tua:& collegæ:ego tm̄ i.dūtaxat:uolo te suspicari nihil eē factū ea re p collegā meū.s.Caium A ntoniū:q mecū cōsul fuit:me insciēte:& ita nō minus p me:q̄ per collegā puinciā sortitus es. ¶ Recordare i.reduc ad memoriā cætera:q̄cito coegeri.i.ɔgregari feceri:senatū illo die:sortitione.s.puinciaꝶ facta:q̄:multa uerba fecerim de te:cū tu ipse dixisti mihi ofonē meā fuisse:nō solū honorificā i te:sed ēt ɔtumeliosā in collegas tuos.i.cōpetitores. ¶ Iā ɔtinuatiua est ptīcula illud senatuscōsultū:qd̄ scm̄ ē eo die est ea p̄scriptione:i.hēt eā p̄scriptionē.i.titulū:ut dū.i.donec id.s.senatuscōsultū:extabit.s.scriptū in publicis actis:offm̄ meū nō possit eē obscuꝶ in te ¶ Vero.i.sed uelim recorderes:q̄ ego egerā i senatu de te.posteaq̄ pfectus es:q̄ ego dixerim de te:in cōcionibus.i.q̄tū amicabiles ego miserim litteras ad te. ¶ Quę cum collegeris.i.ad memoriā reduxeris oia:uelim sup.ut tu ipse iudices: ne.i.an:tuus aduētus cū aduenisti pxime.i.breuissime post Romā:uideat̄ rn̄disse mutuo:satis oibus his rebus.i.officiis meis in te.q.d.scio q̄ nequaq̄. ¶ Nō intelligo sup.id qd̄ scribis de gr̄a nr̄a recōciliata.cur dicas sup.gr̄am nr̄am recōciliatā:q̄ nunq̄ iminuta est ¶ Q d̄ scribis nō oportuisse Metel.fratrē tuū oppugnari a me ob dictū:ego uelim existimes p̄mū hoc:istū animū tuū.s.i.i fratrē tam piū:& uoluntatē fraternā plenā humanitatis:ac pietatis:pbari.i.cōprobari:& placere mihi uehementer. ¶ Deinde sup.uelim:q̄ a superiore repetiū:alii addiderunt pero.

¶ Restiterim

¶ RESstiterim fratri tuo.repulerim fratrem tuũ:& ei aduersatus sim. ¶ Causa reip.q̃ uidebaẽ offendere Metellum: cum iniuste necatos diceret eos:qui eam opprimere uoluissent:q eius cõsensu fuissent necati. ¶ Ignoscas.parcas. ¶ Quã q ma.s.est amicus.i.tam amo rempu.q̃ ille qui plurimũ amat. ¶ Si uero.incipit tueri causam suam:& ostendere se potius fuisse oppugnatũ:q̃ oppugnasse eius fratrem. ¶ Salutẽ.uitam. ¶ Impetum defẽ.furorem:quo in me sæuiebat. ¶ Satis habeas.sufficit tibi. ¶ De iniuria fratris.in me collocata. ¶ Quem.fratrem tuũ. ¶ Omnẽ co.omnes uires:quicquid poterat. ¶ Sui tri.erat.n.tribunus:cum oppugnaret Ci. ¶ In meam per.in meum interitum:perditionem. ¶ Parare.rebus. VBE.

restiterim,peto ut mihi ignoscas. Tá.n.sum amicus reip.q̃ q maxime.Si uero meam salutem cõtra illius impetũ in me crudelissimum defenderim,satis habeas,nihil me etiam tecum de tui fratris iniuria cóqueri.Quem ego cum comperissem,omnẽ sui tribunatus conatum in meã pniciem pare atq; meditari.Egi cum Clodia uxore tua, & cum uestra sorore Mutia (Cuius erga me studiũ pró Cn.Pópeii necessitudine multis in reb⁹ pspexerá)ut eum ab illa iniuria deterrerẽt,atq; ille(qđ te audisse credo)pridie calẽ.Ianu. q̃ iniuria nemo unq̃ in aliquo magꝭatu íprobissimus ciuis affectus est,ea me cósulem affecit, cũ rẽp.conseruassem,atq; abeũtẽ magꝭatu ɔcionis hñdæ ptáte priuauit,cuius iniuria mihi tñ honori sũmo fuit. Ná cum ille nihil nisi ut iurarem pmitteret,magna uoce iuraui uerissimũ pulcherrimumq; iusiurádum, quod populus idem magna uoce me uere iurasse iurauit. Hic accepta tá insigni iniuria,tñ illo ipo die misi ad Metel .cões aícos q agerẽt cũ eo,ut ab illa mẽte desisteret,qb⁹ille rñdit sibi nó eẽ itegrũ,eteni pauloañ in ɔcione dixerat ei,q in alios aĩaduertisset í dicta cá ad dicẽdũ ipsi ptátẽ fieri nó oporteẽ. Hoiem grauẽ & ciuẽ egregiũ,q q̃ poena senat⁹ɔsensu bonoꝝ oium eos affecerat,q urbẽ incendere,magꝭatus, ac senatũ

¶ Meditari animo cogitare. ¶ Egi cũ Clo.i.rogaui Clodiã uxorẽ tuam. ¶ Cuius.s.Muriæ sororis uestræ hæc aũt Mutia erat nurus Pom. ¶ Studiũ.amorem. Mutia
¶ Necessitudie.amicitia:& coniunctione:q̃ erat mihi cũ Põ. ¶ Deterrerẽt:dehortarenẽ:remouerẽt. ¶ Ab illa iniuria.q̃ i me inferebat. ¶ Ille.frater tuus. ¶ In aliquo.ne in minimo quidẽ. ¶ Improbissimus:cui iure:& merito potuisset inferri iniuria. ¶ Me consulem: qui est maximus magistratus. ¶ Abeuntẽ magistratu.discedendo a magistratu:deponẽte cõsulatum:nã calen.Ianu.deponebanẽ magistratus:& fiebãt noui. Ouidi i.fastoꝝ.Ecce noui præ eũt fasces:noua purpura fulget.Et noua cõspicuum põdera sentit ebur. ¶ Priuauit po.ha.cõ.eripuit mihi ptãtẽ habẽdæ orõnis in fine magistratus mei:sicut erat mos. ¶ Cuius.fratris tui. ¶ Iniuria.q me priuaret ptãte habẽdæ orõnis. ¶ Nã.dicit q̃re fuerit sibi summo honori:nã Metel.tri.ple.noluit q Cice.aliud diceret:q̃:ut iuraret:q̃cunq; fecisset:se fecisse reipu.causa:sperans populum idem approbaturum:qđ cum iurasset Cice.populus magna uoce iuramento affirmauit eum uere iurasse. Detertere
¶ Iusiurandum.iuramentum. ¶ Quod.iusiurandũ. ¶ Iurauit.iureiurãdo affirmauit. ¶ Magna uo.ut oẽs audirẽt. ¶ Insigni.notabili:q̃ nulli unq̃ ciui iprobissimo fcã fuerat. ¶ Comes ami.q essent:& illius:& mei amici: ¶ Agerẽt cũ eo:eũ rogarẽt. ¶ Desisteret.cessaret. ¶ Ab illa men.ab illo proposito psequendi me. Iusiurandum. Insignis Desiste re
¶ Quibus amicis. ¶ Nõ eẽ inte.s.nõ eẽ in ptãte sua: dicebat.n.nõ licere sibi pseq ea:q̃ iniuste fecisset:imo subdit. ¶ Eteni.&c. dixerat.n.Metel.fr̃ tuus nõ debere dari facultatẽ dicẽdi aliqd ei:q Ci.Ro.sine defẽsiõe causæ sine necasset:sicut ergo fecerã. ¶ Aiaduisse i alios puniuisset. ¶ Cã i dicta.i.nõ dcã:non dato termio se defendẽdi:i carceẽ.n.st necati mĩti:ut ostendit Salu. ¶ Hominẽ gra.ironice.q.d.leuissimum:& iprobissimũ hoiem:& pessimũ ciuẽ:frẽm tuũ. ¶ Qui.frater tuus. ¶ Iudicaret.sensus est:& ordo:q iudicaret eũ:q liberasset curiá cæde:urbem incẽdiis:Italiã bello:esse dignũ eadẽ poena:q̃ senatus oium cõsensu affecerat:& punierat eos:q uoluissent incendere urbẽ.& trucidare magistratus:& senatũ:& conflare maximũ bellũ. ¶ Senatus affecerat.nõ aũt ego sicut ille dicebat.Nã post orõnẽ Ca.in qua censuerat de cõfessis:sicuti de manifestis reꝝ capitaliũ more maioꝝ suppliciũ sumẽdũ:oẽs cõsulares:itẽq; senatus magna pars sniam eius laudauerũt.Senatus decretũ factum est:sicut ille cẽsuerat. ¶ Vrbem incen.qa Catilina Cæthego:Lentu.cæterisq; quoꝝ promptã audaciã nouerat:mãdauerat:quibus rebus possent opes factionis confirmarẽt:insidias consuli maturarent:cædem incendia:aliaq; belli facinora pararent:& reliqua:quæ plenius Salu.prosequitur.

¶ Si ego restiterim fratri tuo:in q̃.i.aliqua re:cã reip.ut ignoscas mihi:ego.n.sum tã.i.tantopere amicus reip.q̃.i.q̃tope sup.is est q max le est amicus eius. ¶ Si uero defenderim salutẽ meã contra impetũ eius crudelissimũ in me: habeas satis.s.eẽ:me nihil conq̃ri tecũ:ẽi de fratris tui iniuria:quẽ.s.fratrẽ tuũ:cũ ego cõperissem parare:atq; meditari.i.nõ exercere:oẽm conatũ tribunatus sui in pniciẽ meã:egi cũ Claudia:seu Clodia:uxore tua:& cũ Mutia sorore uestra:cuius studium i.fauorẽ:erga me:ego pspexeram.i.cognouerã in multis rebus p necessitudine Cnæi Põpeii.i.quæ erat nobis cum Põpeio:ut deterrerẽt eũ ab illa iniuria.s.mihi iferẽda. ¶ Atq; illa.s.frater tuus:qđ credo te audiuisse:affecit pridie.i.die pcedẽte:kalẽ.Ianuarias:hoc est ultimo Decẽb.me consulẽ ea iniuria:qua nemo ciuis improbissimus.i.licet esset improbissimus affectus est:unq̃ in aliquo magistratu i.dũ gereret aliquẽ magistratũ:licet infimũ:affecit inquã me iniuria:cum conseruassem rempu.atq; priuauit me abeũtẽ magistratu.s consulari.potestate cõcionis.i.orationis ad populũ conuocatũ habẽdæ:cuius iniuria fuit:tñ.i.nihilominus:sup.mihi summo honori. ¶ Nam cum ille.s.frater tuus:nihil permitteret mihi.s.agere:aut dicere:nisi:ut iurarem.s.iusta contra coniuratos processisse:ego iuraui magna uoce:ut oẽs audirẽt iusiurandum.i.iuramentum uerissimum:atq; pulcherrimum:idest honestissimũ:quod populus idem:scilicet cui coactus sum iurare:aut quod idem populus iurauit magna uoce me iurasse uere. ¶ Hic.i.hoc tempore:& loco:ego tam isigni iniuria accepta.i.postq̃ tam insignem iniuriam acceperam : tamen.i.nihilominus:misi illo ipso die ad Metellum.s.fratrẽ tuũ: amicos comunis.s.nobis:q agerent cũ illo.i.rogarent:& monerent illum:ut desisteret ab illa mẽte.i.uoluntate tam iniq̃ in me:quibus ille respondit non esse integrum sibi.i.se nõ habere amplius integram potestatẽ.s.desistẽdi. ¶ Et enim.i.quia:ipse dixerat pauloante in concione.i.oratione:ad populum habita:nõ oportere potestatem ad dicendũ:fieri ei ipsi: qui animaduertisset in alios:idest acriter puniuisset alios.s.coniuratos:cã in dicta:idest non purgata:hoc est nõ dato reis ad se purgandum loco. ¶ Hominem.ironia est:quæ:ut non uideatur ex ira nasci:non adiecit particulam o.i.o hoiem grauem:& ciuem egregium:uidelicet Metellum fratrem.Est n. dixi ironia:qui iudicat et dignum eadem poena:qua senatus affecerat consensu omnium bonorum eos:qui uoluissent incendere urbem. ASC.

VBE. ℂTRVcidare.cædere:interficere:ſicut narrat Salu.eos ↄſtituiſſe. ⁋ Cõflare.cõcitare:facere:metaphora ſumpta a metallis:q̃ cõflãdo ↄficiunt.Iuue.An dubitet totũ ſolitus cõflare Tonãtẽ. ⁋ Curiã.ſenatores:cõtinẽs ꝓ cõtẽto metõymia. ⁋ Itaq;.qa ille ſic locutus erat de me. ⁋ Reſtiti.obſtiti:a reſiſto. ⁋ Præſenti.q adterat.cũ ei rñdi. ⁋ Diſputaui.cõtẽdi:ſed uerba. ⁋ Sẽtiret cognoſceret. ⁋ Cũ ui.ſ.cũ uiro intrepido:& maxi ai ⁋ Ad.iii.nonas.i.tertio die añ nonas idusiue:hoc

Quiſq; eſt die.iii.Ianua. ⁋ Agere.dicere orare. ⁋ Tertio quoq; uerbo.quolibet tertio uerbo:qſq;.n ut alio loco plenius dixius ſuplatiuis iungit:& noibus ordinalibus:ut qſq; ſapiẽtiſſimus:& qntus qſq; locus. ⁋ Appellabat.noiabat me:ↄuertebat in me ſermonem. ⁋ Nec qcq̃.ſenſus:nihil erat:ꝙ magis deliberaſſet:q̃ euertere me quacunq; uia poſſet. ⁋ Nõ iudicio.facit q̃dã exceptionem:qa iudicio:& diſceptatioe poſſumus euertere aliquẽ:dicit ꝙ neq; iudicio:neq; diſceptatione deliberauerat eũ euertere: qa iudiciũ fit uiſa:& cognita cã.qua Ci.fuiſſet ſupior: ergo nõ. ⁋ Iudicio.i.ſnia lata a iudicibus:uel a ſenatu. ⁋ Neq; diſceptatione.i.cõtẽtione:& diſputatione: qa nõ hĩebat.ꝙ diceret ꝓ tuenda pte ſua. ⁋ Sed ui.i.uiolentia. ⁋ Impſſione.i.oppſſione:impetu:qd̃ qdẽ eſt beluarũ.Nã:ut inqt Cic.i.offi.duo gña ſunt decertãdi.unum ꝑ diſceptationẽ:alterũ per uim:quorũ il

Diſceptatio lud eſt hois:hoc beluarũ. ⁋ Euertere.deiicere:pſternere:tractũ ab ędeficiis:q̃ cũ diruũt dñr ũti.Vir.A ui

Euertere qd̃ I euerſa uidi crudelius urbe.Itẽ Ci.i.offi.De diri pẽtib⁹ aũt euertẽdiſq; urbib⁹ &c̃. ⁋ Temeritati.ſtultę audacię. ⁋ Virtute.atq;.a.i.fortitudine ai. ⁋ Fortẽ I cõſulatu:cũ nõ timui iſidias cõiuratorũ:& nullũ piculũ ſugi ꝓ rep.defendẽda. ⁋ Caſu.fortũa q̃dã:qa nihil mihi euẽniſſet aduerſi in quo poſſet probari aius me⁹. ⁋ Quã cõ.i.q̃ ꝛ̃one:& ſapia. ⁋ Te celatũ fuiſ

Celo te hãc rem ſe d̃ ma.reb⁹.eũ nõ cõicaſſe tecũ res maxias:qa ẽt cõicaſſet hãc rẽ ut ſupra notauim⁹:dicim⁹ celo te hãc rẽ. Oui.i hero.Hoc te celauim⁹ unũ:& iũgiſ ablto:ut hic ⁋ Impriuit.ꝑticipauit:cõicauit. ⁋ Conſilii ſui.de me

Lenis pſequẽdo. ⁋ Lenis.mitis:benign⁹. ⁋ Expoſtulẽ.cõqrar. ⁋ De his ipſis re.q̃s ꝯtra me fecit:de qbus poſſes ẽt tu iure accuſari:ſi eas tibi impriuit:cũ tu eas non curaueris ꝓhibere. ⁋ Et ſi.ꝓbat ſe nõ eẽ cõmotũ in Metellũ ob dictũ.ut celer ſcripſerat:ſed ob inimiciſſimũ eius i ſe aium. ⁋ Cõſilio.deliberatione peſſima: ut me euerteret. ⁋ Cõmotũ.iratũ. ⁋ Hũanitatẽ.conſuetudinẽ. ⁋ Si hũanitas appellãda ẽ:qa remiſſio ai accepta acerbiſſima iniuria potius eſt appellanda uel ſtultitia:uel ſimplicitas quædã:q̃ hũanitas. ⁋ Remiſſio ai mollificatio:pacatio. ⁋ Diſſolutio.plus eſt:q̃ re

Diſſolutio miſſio:eſt.n.libera relaxatio ai:& negligẽtia q̃dam. ⁋ Acerbiſſima iniuria.q̃ nõ ſolũ fieret in fortũas meas:ſed ẽt in ſalutẽ. ⁋ Nulla ꝓbat remiſſionem ai ſui. ⁋ Aſſenſi iis.i.ſecutus ſum im̃ ſniam eorũ:qui mitius cõtra fratrẽ ſentire uidebanť. ⁋ Leniſſime.mitiſſime. ⁋ Addã ẽt.

Leniſſime plus dicã:& adiũgã. ⁋ Id qd̃ nõ debui curare.qa nõ tenemur defendere inimicos:quos ſibi uolumus oppugnare:nõ tenemur tñ curare:ut ſubleuenť:ꝙ Ci.de metello ſe feciſſe dicit. ⁋ Nõ mo.tu.nõ dolui:ꝙ frater tu⁹ ſubleuareť ſenatuſcõ. ⁋ Atq; etiam adiuui.ꝙ eſt pro mea parte plus:quantum ego poſſem:& ualerent ſuffragia mea. ⁋ Subleuaretur.fauorem haberet:fortaſſe accuſatus fuerat de adminiſtratiõe tribunatus ſui:aut aliquid petiuerat:quod Cice.adiuuit:ut optineret. ⁋ Quia erat tuus frater.non alia cauſa eum adiuui:niſi tua:quia erat frater tuus.

trucidare,bellum maximum conflare uoluiſſent, eaſdem dignum iudicaret eum,qui curiam cæde,urbem incendiis,Italiam bello liberaſſet.Itaq; ego Metello fratri tuo præſenti reſtiti.Nam in ſenatu calẽ.Ianua. ſic cum eo de repu.diſputaui,ut ſentiret ſibi cum uiro forti & conſtanti eſſe pugnandum. Ad.iii.quoq; no.Ianua.cum agere cœpiſſet.iii.quoq; uerbo orationis ſuæ me appellabat,mihi minabatur. Neq; illi quicq̃ deliberatius fuit q̃ me quacũq; ratione poſſet non iudicio,neq; diſceptatione,ſed ui atq; impreſſione euertere. Huius ego temeritati ſi uirtute atq; aio nõ reſtitiſſem,qs eẽt q me in cõſulatu nõ caſu potius exiſtimaret,q̃ cõſilio fortẽ fuiſſe. Hæc ſi tu Metellũ cogitare de me neſciſti,debes exiſtimare te maximis de rebus a fr̃e eſſe celatũ.Sin autẽ aliqd impriuit tibi ſui conſilii lenis,& facilis a te exiſtiari debeo,q nihil tecũ de his ipis rebus expoſtulẽ.Et ſi itelligis nõ me dcõ Metelli,ut ſcribis:ſed ↄſilio ei⁹ aioq; i me inimiciſſimo eẽ cõmotũ.Cognoſce nũc hũanitatẽ meá:ſi humanitas appellãda ẽ in acerbiſſima iniuria remiſſio ai:ac diſſolutio.Nulla ẽ a me unq̃ ſnia dcã in fratrẽ tuũ:quotiẽſcũq; aliqd ẽ actũ ſedens his aſſenſi:q mihi leniſſime ſentire uiſi ſunt. Addã & illud ẽt:qd̃ ego iam curare nõ debui:ſed tñ fieri nõ moleſte tuli, atq; ẽt ut ita fieret ꝓ mea parte adiuui:ut ſenatuſcõſulto meus inimicus:qa tuus frater erat ſubleuareť.

ASC. ℂTRVcidare.i.truculẽter occidere magiſtratus.ſ.annuos:& ſenatũ.i.patres cõſcriptos:& uoluiſſent cõflare.i.cõſtruere bellũ maximũ:eũ:q liberaſſet curiã.ſ.patrũ ↄſcriptorũ cæde:& liberaſſet urbẽ incẽdiis:& Italiã bello. ⁋ Itaq; ego reſtiti Metello fratri tuo præſenti. ⁋ Nã ego diſputaui in ſenatu Kalendis Ianuariis: de rep.ſic ut ſentiret pugnandũ eſſe ſibi:cũ uiro forti:& cõſtanti:qd̃ idem eſt:ac ſi dicat Cicero mecũ. ⁋ Cum.ſ.Metel.frater tuus:agere.i.diſceptare:cœpiſſet ad tertiũ nonas Ianua.appellabat me tertio quoq; uerbo.i.de tribus uerbis orationis ſuæ:ſemp uno:& minabať mihi. ⁋ Neq; quicq̃ fuit deliberatius ei.i.magis deliberate cõſtitutũ ab eo.ſ. fratre tuo:q̃ euertere me:quacunq; rõne poſſet: nõ iudicio:neq; diſceptatione:ſed ui:atq; impreſſione.i.uiolẽto impetu. ⁋ Si ego nõ reſtitiſſem uirtute:atq; aio temeritati huius.i.huiuſmodi inimici:qs eſſet q nõ exiſtimaret me fuiſſe fortẽ in cõſulatu.ſ.meo:potius caſu:q̃ cõſilio.i.ꝓpoſito deliberato.q.d.nullus. ⁋ Si tu neſciſti:Metellũ.ſ.fratrem tuũ:cogitare hæc de me:tu debes exiſtimare te eſſe celatũ.i.occultationẽ tibi factã a fratre.ſ.tuo:de rebus.ſ.maximis. ⁋ Sin autẽ.i.ſed ſi:ſup.frater:impartiuit tibi.i.cõunicauit:tecũ aliquid cõſilii ſui:ego debeo exiſtimari a te leuis:& facilis.i.incõſtans:& minime ſtrenuus:q nõ expoſtulẽ tecũ.i.agã tecum iniuriarũ de ipſis rebus.i.propter ipſas res. ⁋ Et ſi intelligis me non eſſe cõmotum dicto.i.ſolo uerbo:Metelli.ſ.fratris tui:ut ſcribis:ſed conſilio eius:& animo inimiciſſimo in me:cognoſce nunc humanitatem meam:ſi remiſſio.ac diſſolutio.i.fractio animi:in iniuria acerbiſſima eſt appellanda humanitas.q.d.potius appellabitur ignauia:aut inertia ſeu puſilanimitas:nulla ſententia eſt dicta unq̃ a me:in:ideſt contra fratrem tuum:quotienſcunq; aliquid eſt actum.ſ.in fratrẽ tuum:ego ſedens:& ita parum intẽtus:aſſenſi iis:qui uiſi ſunt mihi:ſentire leuiſſime:ideſt facilime:& minimum grauiter in fratrem tuum. ⁋ Ego addam etiam illud:quod ego non debui iam.ſ.animo eius cognito:curare:ſed tamẽ tuli fieri.i.ut fieret non moleſte.i.non grauate:atq; etiam adiuui pro mea parte:ut fieret:uidelicet:ut inimicus meus:quia erat frater tuus:ſubleuaretur:ideſt ab accuſatione liberaretur:ſenatuſconſulto:ideſt decreto totius ſenatus.

⁋ Quare.

¶ QVAre.cōcludit se nō oppugnasse Metellum:ut eius frater scripserat:sed repugnasse:nā oppugnare est cōtra pugnare nocēdi cā.repugnare uero est ɔtra pugnare defendēdi cā. ¶ Repugnaui.restiti. ¶ Mobili.mutabili:nā scripsit Metel. in epistola superiore:ēt mobili i me meosq; aio nō fore sperabā:rñdet igit Ci.huic parti dicēs:se nō fuisse aio mobili: sed potius ita stabili:ut ēt desertus ab officiis eius q debuerat eū defendere ɔtra fratrē:a quo iuste oppugnabaf:tñ pmaneret in pristina uolūtate erga eū. ¶ Ab officiis tuis.q debueras me tueri. ¶ Minitanti.frequētatiua uerbi est participiū: minitāti.i.prædicenti:& pnunciāti mihi mala:quia scripserat:non erit mirandū si nos pœnitebit. ¶ Ignosco. quia ex fraterno affectu puenit. ¶ Sūmā laudem tribuo. uehementer laudo:qa facis qđ debet frater pro fratre. ¶ Me⁹ sensus.meus affectus:& motus animi naturalis. ¶ Quāta uis fraterni amoris : quantum ualeat amor fratris: ideo ignosco tibi:immo etiam laudo:q tantopere cōmouearis pro periculo fratris. ¶ A te peto.& est fere sensus:sicut ignosco tibi:q pro iniuria fraterna doleas:ita peto a te ut æq; etiam:& iuste iudices de dolore meo:nec uelis iudicare:aut existimare me temere motum esse contra fratrem tuum. ¶ Dolori meo. quem accepi de acerbissima iniuria a fratre tuo mihi illata. ¶ Si acer.sententia est:peto a te ut iudices non solū licuisse mihi defendere me:uerū ēt me fuisse defendendū tuo auxilio:& exercitus tui in tali causa: ubi agebatur de salute mea:quia acerbe:crudeliter : & sine cā sum oppugnatus a fratre tuo. Si affirmatiue ponitur:nō dubitatiue. ¶ Acerbe. aspere:crudeliter ad persecutionem uitæ. ¶ Sine causa. quia nec ipse fuerat unq̄ a me offensus:nec quicq̄ ēt feceram cōtra rem pu.sed potius pro rep. ¶ Statuas.iudices : existimes. ¶ Non ce.mi.fratri tuo.idest nō repugnādū ei: nā cedere alicui oppugnāti est ei nō repugnare. ¶ Tuendū.defendendū:& a te:& ab exercitu tuo. ¶ Laboraui curaui:dedi operā. ¶ Maneo.perseuero. ¶ In uo. ut sim tibi amicissimus. ¶ Quoad.quāuis:q̄diu. ¶ Citius. q̄uis odiū meū in fratre tuo iustū sit:tñ citius cā & amore tuo eum desinam hr̄e odio:q̄ ppter odiū illius quicq̄ diminuatur de nostro amore. ¶ Detraham.diminuam.

VBE. Oppugnare Repugnare

Quare nō ego oppugnaui fratrem tuum : sed fratri tuo repugnaui. Nec in te(ut scribis)animo fui mobili:sed ita stabili:ut i mea erga te uolūtate etiā desertus ab officiis tuis pmanerē. Atq; hoc ipso tempore tibi pene minitāti nobis per litteras hoc rescribo atq; rñdeo. Ego dolori tuo non solum ignosco: sed sūmam etiam laudem tribuo. Meus enī me sensus quāta uis frñi sit amoris admonet. A te peto ut tu quoq; æquum te iudicem dolori meo præbeas: si acerbe: si crudeliter: si sine causa sum a tuis oppugnatus : ut statuas mihi non modo non cedendū: sed etiam tuo atq; exercitus tui auxilio in eiusmodi causa tuendum fuisse. Ego te mihi semper amicum esse uolui me : & ut tibi esse amicissimum intelligeres laboraui. Maneo in uoluntate: & quoad uoles tu permanebo : citiusq; amore tui fratrem tuum odisse desinam: q̄ illius odio quicq̄ de nr̄a beniuolētia detrahaf. Vale.

Si Acerbe Quoad

¶ QVAre ego nō oppugnaui fratrem tuū:sed repugnaui fratri tuo. Oppugnat enim ille:qui prior inuadit:& aggredif. Repugnat uero ille:qui oppugnāti resistit. Expugnat autē qui quos oppugnat uincit:& capit. ¶ Nec fui I te:ut scribis:aio mobili.i.uariabili hoc ē nō habui animū mobilē:sed fui aio ita stabili:ut ego desertus ab officiis tuis permanerem in mea uoluntate.i.beneuolentia erga te:atq; rescribo:atq; rñdeo hoc ipso tpe tibi pene minitāti nobis per literas. Rescribo iquā q̄ sequunf. ¶ Ego non solum ignosco dolori tuo:quē de fratris aduersitate cœpisti:sed tribuo: sup.ei : ēt summā laudem. ¶ Enim.i.qa:sensus meus.i.pprīū ingeniū & ppria natura:admonet me:quanta.i.q̄ magna sit uis.i.ptās: amoris frñi. Expertus enim erat in Quintū fratrē suū:peto.i.qđ dñi regro:quoq; a te:ut præbeas te iudicem æquum dolori meo: si ego sum oppugnatus a tuis:acerbe:si crudeliter:si sine cā:ut statuas.i.in aio tuo iudices:nō modo nō cedēdum:sup.fuisse mihi:sed ēt sup.me fuisse tuendum.i.protegēdum in eiusmodi cā.s.pro rep.auxilio tuo atq; exercitus tui. ¶ Ego uolui te eē semp amicū mihi:& laboraui ut intelligeres me eē amicissimū tibi:maneo in uoluntate:& permanebo quoad.i. donec uoles:& ego desinā citius amore tui.i.pp amorem meū in te:odisse fratrē tuum:q̄ quicquā detrahaf de beniuolentia nostra:odio illius. Notum est odisse:licet præteritæ sit uocis:etiam præsenti eē significationis:a uerbo odi:nā odio in usu plurium non est:nisi forte odias semel apud Ciceronem pro oderis scriptum uelis.

ASC.

Quin.Metellus nepos.M.T.C.S.D.

HOminis importunissimi ɔtumeliæ : quib' crebris conciōibus me onerat:tuis erga me officiis leniuntur:& ut sunt leues homines eiusmodi a me despiciuntur: libenterq; commutata persona te mihi fratris loco esse duco. De illo meminisse quidem nolo:tametsi bis eum inuitum seruaui. De me meisq; rebus:ne uobis multitudine literarum molestior essem:ad Lælium perscripsi de rationibus prouinciæ: quid uellem fieri:ut is uos doceret & commonefaceret. Si poteris uelim pristinam tuā erga me uoluntatem conserues. Vale.

HOminis.L.Metell⁹.Quin.Metelli fr̄: de quo in superioribus epistolis uidimus: nō solum Romæ oppugnabat Cicero. uerū etiam crebro ad fratrem suum scribebat literas contumeliosas de Cice.qui tamē nūquam desistebat ab officio erga Quin. Metellum:sed quanto magis eius frater Quin.Metellus contra Ciceronem irritare uidebatur:tanto magis Cicero permanebat in uoluntate:& quotidie plura faciebat pro Quinto Metello: qui tandem cognita iniquitate fratris scribit ad Ciceronem : se paruifacere q̄relas fratris hominis importunissimi:& leuissimi:uelleq; eum habere loco fratris. Postremo dicit quare non scripserit de rebus prouinciæ:nisi ad Læliū. ¶ Hominis.fratris mei. ¶ Importunissimi. infestissimi: tediosissimi: qui nulla habita ratiōe tui:qui fueras laudād⁹: ubiq; damnat:aut mei:qui gero bellum: quotidie scribit ad me cōtumeliose de te. ¶ Contumeliæ.iniuriæ de te. ¶ Onerat.fastidit:obtundit:implet. ¶ Conciōib⁹ crebris.i.crebris literis prolixis:quales sunt conciones:nam concio:ut supra diximus:sigñat suggestum unde uerba fiūt: & congregationem populi:& orationem quæ habetur ad populū:ideo nunc appellauit literas Metelli fratris conciones propter prolixitatem:ut supra alio loco literas longi subselli: ut noster Pompeius dicere solebat: idest conciones. ¶ Tuis officiis. his quæ quotidie pro me humanissime facis. ¶ Leniuntur . mitigantur minoris a me fiunt: minus me mouent. ¶ Leues. contemptibiles nullius æstimationis. ¶ Commutata persona: posito te loco fratris mei.

VBE. Importunissimi Concio Leniri Leuis

¶ Duco.pono:puto: ¶ Meminisse.quia possum meminisse eius sine molestia:cum uideo eum:ita leuem. ¶ Bis fortasse enim bis fuerat oppugnatus:non solum a Ci.sed ab alio. ¶ Seruaui.tutatus sum:ne dānaretur. ¶ Meis re.quas in prouincia gessi. ¶ Multitudine literarum.scribendo ad singulos. ¶ Doceret uos.redderet uos certiores:ut uulgo dicim⁹ informaret uos. ¶ Si pote.hoc dicit propter iniuriam:quam acceperat ab eius fratre.

ASC. Hominis &c.Hoc epistolio Metelius recōciliata gr̄a forsitan ep̄la superiore:ēt contempto fratre:cōmēdat Ciceroni rem suam:quā ad Læliū perscripserat:dicens. ¶ Cōtumeliæ.i.contumeliosæ de te quereiæ:hoīa importunissimi:uidelicet fratris mei:qui eum tecū in gratia esse:mihi & gratū:& iucundum sit:discordiā interserere nititur:qbus onerat.i.usq; ad fastidiū me fatigat:crebris cōcionibus.i.literis tam prolixis:& accurate scriptis:quasi ad populū cōtra te oraret:leniūtur.i. mitigant: tuis officiis.i.officiosis dictis:& factis erga me:& huiusmodi homines tam frater q̄ alii:ut sunt leues.i.faciles & inconstantes:despiciuntur a me:& libenter duco.i.reputo:te eē mihi loco fratris:persona.s.fratris commutata.s.in tuam:ut tu sis mihi fratris loco:& ille quia leuis:& iniurius in te:sit mihi pro hoste habēdus:ut te immeritō habueram. ¶ Ego nequidem.i.nō saltem uolo meminisse.i.mentionem amplius facere de illo:tametsi seruaui eum bis inuitum.i.nolentem seruari:sed sese periculo cōmittere gestientem:siue in foro: siue in bello ignotum est. ¶ Ego perscripsi ad Lælium de me:& rebus meis:ne eēm molestior.i.plus q̄ decet molestus:uobis: hoc est tibi & cæteris amicis: multitudine literarum:ut his doceret uos:& cōmone faceret quid uelim fieri de rationibus prouinciæ. ¶ Velim si poteris:sup.id facere:ut sup.conserues pristinam uoluntatem tuam erga me. Vale.

M.T.C.Qu.Metello Celeri Procō.S.D.

Litteræ Qu.fratris,&.T.Pomponii necessarii mei tantum spei dederant, ut in te non minus auxilii,q̄ in tuo collega mihi constitutū fuerit.Itaq; lr̄as ad te statim misi,p q̄s, ut fortūa postulabat,& gratias tibi egi,& de reliquo tempore auxilium petii.Postea mihi non tam meoꝝ litteræ,q̄ sermones eorum,qui hac iter faciebant,animum tuū imutatum significabant, quæ res fecit, ut tibi litteris obstrepere nō auderē. Nūc mihi Quītus frater meus tuam mitissimam orationem,quā in senatu habuisses perscripsit,qua inductus ad te scribere sum coactus.Et abs te tua quātū fert uoluntas peto:quæsoq; ut tuos mecū serues potius:q̄ propter arrogantem crudelitatē tuoꝝ me oppugnes. Tu tuas inimicitias:ut reip.donares te uicisti:alienas:ut contra rēp.cōfirmes adduceris.Quōd si mihi tua clæmentia opem tuleris:oībus in rebus me fore in tua ptāte tibi cōfirmo.Si mihi neq; magistratū:neq; senatum neq; populū auxiliari pp eā uim:q̄ me cū repu.uicit:licuerit:uide ne cū uelis reuocare tp̄s oīum reseruandoꝝ:cum qui seruetur nō erit:non possis. Vale.

VBE. Literæ.Scribit Ci.ad Quin.Metellū celerē se primū posuisse maximam spē de restitutione:& salute sua in eo pp literas:quas a Qu.Cicerone fratre suo:& a Tito Pomponio acceperat de optima mente ipsius Metelli:Sed postea intellexisse eum mutasse animū: destitisseq; ipsum tueri.Itaq; eum rogat ut uelit eum seruare dū pōt:ne eum uelit postea reseruare cū non poterit.Videt autem hæc epistola scripta:cū Cice.eiectus fuisset in exilium per Clodium & Clodianos: ¶ Quin.fratris.s.mei.appellabatur.n.Qu.Ci.fr̄ Ci.

T.Pōponius ¶ T.Pomponii.is est q atticus cognominatus est: q̄ ab Athenis singularē sapientiā reportarit:ut ostēdit in procemio Catōis maioris de senectute. ¶ Necessarii amici familiaritate cōiuncti. ¶ Cōstitutū. positū:firmatū. ¶ Quā in col.alii Pansam dicunt:ego lentulum sentio:q cōsul cū Metello fauit plurimū Ci.ut restitueretur in p̄riam: ut in primo li.uisum est. ¶ Minus au. in meis miseriis:& malis. ¶ Itaq;.qa tm̄ spei in te constituerā. ¶ Gr̄as egi.dixi tibi gr̄as de eo:q̄ fecisses p me. ¶ Vt for.postula.ut exigebat fortūa mis̄i & exulis:q̄ postulabat:ut essem submissus: & ei gr̄as agerē qui mihi benefecisset. ¶ De reli.tē.de futuro ut mihi nō deesses.Nō tam eoꝝ.excipit suos:ne faciat eos suspectos aut inuisos Metello. ¶ Eoꝝ.Romanorum. ¶ Hac.per hanc regionem:existimant quidā eū tunc fuisse Dyrachii. ¶ Immutatū.ↄtra me ualde mutatū. ut amplius mihi non faueres. ¶ Obstrepere lit.lr̄is tibi aliqd dicere:& aurib⁹ tuis isonare. ¶ Nō au.qa intelligerē te imutatū:& factū mihi inimicum. ¶ Nunc. nup. ¶ Mitissimā:humanissimā. ¶ Qua.orōne tua

Coact⁹ mitissima. ¶ Inductus.mot⁹:psuasus. ¶ Coact⁹.cōpulsus:qa aliter uisus fuissem ingratus. ¶ Quantum

Arrogans tua uo.fe.i.quantum uis. ¶ Tuos.amicos & propinquos:qui non potuerunt esse satis tuti me pereunte. ¶ Arrogātem. superbam:temerariam. ¶ Tuorum.intelligit.Metellum eius fratrem:de quo in p̄cedentibus epistolis uidimus:& Clodium qui tribu.plebis Ci.eiecerat in exiliū:ut alibi diximus plenius. ¶ Me op.mihi noceas:mihi sis inimicus. ¶ Tu.argumentum a maiore ad minus:& est sensus.tu inquit proprias inimicitias reip.cā deposuisti:& oblitus es:& poteris fas̄i nere:& confirmare alienas contra rempu.quasi dicat non facies. ¶ Donares reipu.i.reipu.cā deposuisti. ¶ Vicisti te.superasti animum tuum:qui te ad uindictam trahebat. ¶ Alienas.fratris tui & aliorum. ¶ Cōtra rēpu.qui me oppugnāt: faciunt contra rēpu.quā ego semper defendi:cuius sum p̄r:& patronus. ¶ Adduceris moueberis.q.d.non. ¶ Quod si. ostēdit q̄ grato aīo sit accepturus eius beneficiū. ¶ Opem tule.auxiliatus fueris. ¶ Cōfirmo.certissime ꝑmitto. ¶ Fore in tua ptāte.facturū quicquid iusseris. ¶ Magistratus. prætores:cōsules:& alios qui honores:& officia habēt:ordo ē:si neq; licuerit magistratus:neq; senatū:neq; populū auxiliari mihi pp eā uim:q̄ uicit me cum rep.uide ne cū uelis te reuocare tēpus oīum seruandorum non possis:cum non erit qui seruetur. ¶ Si neq; magistrat⁹ licuerit auxiliari:si magistratus.n.poterunt mihi auxiliari. ¶ Cum repu.quia contra uoluntatem reipu.illata est mihi uis & iniuria.

ASC. Literæ &c.Verū est:qd̄ Comicus dicit rerū esse uicissitudinē:i superiori epistola:cū Cicero adhuc in senatu staret:& Metellus in Hispaniis agerer:eguit Metellus opera Ciceronis:quā illi:qua erat humanitate & prudētia præditus non grauate impensam:nūc cū factione Clodii ob cædem ciuiū exularet Dyrachii:reperit dicens se maximam spem de restitutione sui in Metello posuisse ob lr̄as quas acceperat:se itellexisse illū mutasse animū: & se uelle deserere:quod ne faciat rogat:& ut accuret interea dū pōt. ¶ Ordo est.Literæ Quinti fratris.s.mei & Titi Pōponii necessarii mei:dederunt mihi tm̄ spei:ut nō min⁹ auxiliū fuerit cōstitutū.i.aīo cōceptum:mihi in te:q̄ i collega tuo.s.Lentulo.de quo in prima primi libri ep̄la dictum est. ¶ Itaq;.i.& ita ego misi statim lr̄as ad te:per quas:ut fortuna postulabat:qa ut dicit̄ in hecyra Terentiana.Profecto ut puto hoc sic est omnibus nobis:ut res dant sese ita magni atq; humiles sumus:& idest simul:egi tibi gratias:& idest simul:petii auxilium:scilicet tuum: de.i. pro reliquo tempore.

¶ Post ea

¶ Postea non tam literæ meorum: q̃ sermones eorum: qui faciebant iter hac:id est per hunc locum ubi sum: hoc est ut plures uolunt per dyrachium: significabant mihi animum tuũ immutatũ: quæ res fecit: ut non auderẽ obstrepere. i. iniuste auditu(ro) strepitũ facere: literis meis. ¶ Nunc Quintus frater meus: scripsit mihi orationẽ tuã mitissimã. i. placatissimi animi indicẽ: quã habuisses ĩ senatu: qua oratione. i. cuius orationis fiducia: ego inductus: sum coactus. i. cõpulsus: ne præter officium facerẽ: scribere ad te: peto abs te: q̃tũ uoluntas tua fert. i. patitur. s. rogaris & quæso. i. oro: ut serues potius tuos. s. necessarios: ut fratrem & Clodium mecum: q̃ oppugnes me propter arrogantiã. i. superbã crudelitatem tuorũ. ¶ Tu uicisti teipsum. i. iram tuam: ut donares resp. i. ob amorem: & utilitatem resp. inimicitias tuas. s. quas concepisti in me: & adduceris. i. finis aut fines te adduc: ut confirmes alienas. s. inimicitias: ut Clodianas: contra rẽp. ¶ Quod si tuleris mihi opẽ: clæmẽtia tua. i. pp clæmentiã tuã: ego confirmo. i. firmiter pmitto: me fore in ptãte tua in oĩbus rebus. ¶ Si neq̃ licuerit: s. licitũ fuerit: magistratũ. i. eos qui publicũ gerũt honorẽ: neq̃ senatũ. i. ordinẽ patrũ cõscriptorũ: auxiliari mihi pp eã uim. i. uiolentiã: quæ uicit me cũ repu. hoc est tribunitiam uim: quã Clodius exercuit: uide ne cum uelis renouare tempus omnium reseruandorum. i. iterum seruandorũ: quod uulgo dicitur saluandorũ: non possis: sup. reuocare cum is qui seruetur non erit. q. d. cum Clodius effecerit: quod Catilina conatus fuerat.

M.T.C. Caio Antonio. M.F.S.D.

Et si statueram nullas ad te literas mittere nisi commendatitias, non q̃ eas intelligerem satis apud te ualere: sed ne his qui me rogarent aliquid de nostra coniunctione imminutum esse ostenderetur. Tamen cum Titus Pomponius homo omnium meorum in te studiorum: atq̃ officiorum maxime conscius, tui cupidus, nostri amantissimus ad te proficisceretur, aliquid tibi scribendum putaui, præsertim cum aliter ipsi Pomponio satisfacere non possem. Ego si abs te summa officia

Et si. Caius Antonius collega fuit Ci. quo tpe cõiurauit Catilina contra patriã: quẽ cũ Ci. pactiõe ꝓuinciæ: ut Salu. scribit: i agrũ pistoriẽsem aduersus Catilinã cũ exercitu misisset: q̃ ei diffidebat ne ĩ defẽdẽda rep. & opprimenda cõiuratione ab eo dissentiret: ille cum cognouisset id a Ci. hac cã esse factũ: alienatus est aliquantulũ ab eo: & dicebat se cõperisse Ci. multa in se & dixisse & fecisse indigna amicitia sua. Itaq̃ his de rebus Ci. eũ corripit: & ondit longe contra eẽ: q̃ asserit. C. Antonium multis officiis: quibus ille nullam gratiam reddidit: suorũ autem in eum officiorũ testem esse Senatum & Populũ Roma. in quibus dicit se constanter perseueraturũ: si modo ille non fuerit penitus ingratus. Postremo commẽdat ei. T. Pom. cuius cã dicit se scripsisse ea: q̃ scripsit præter cõmẽdationẽ: quia fuisset cõscius eorũ quæ Cic. contulit in. C. Antoniũ. ¶ Statueram. decreuerã. ¶ Nisi cõmendatitias. nisi ĩ quibus aliquẽ tibi cõmendarẽ coactus & cõpulsus nõ mea spõte: quia literas cõmendatitias: ut plurimũ scribimus rogati & coacti ab amicis. ¶ Satis ualere. multũ põdus hr̃e: & pdesse his quos cõmẽdarẽ. ¶ Sed ne. sed ne per me intelligerem aliqd eẽ diminutũ de nr̃a amicitia: qd qdem fieret: si his q me rogarẽt: recusarẽ scribere q̃a dicerẽt me id facere q̃a essem a te alienatus. ¶ Cõiunctione. amicitia: q̃ ex cõiunctione cõsulatus inter nos fuit. ¶ Tamẽ. licet statuissem scribere ad te nullas lr̃as: nisi cõmẽdatitias. ¶ Studiorũ. beniuolentiæ. ¶ Et officiorũ. eorũ quæ pro te fecerim. ¶ Maxime cõscius. maxime gnarus. i. q maxie scit. ¶ Tui cu. q tibi bñ uult: ut ondat eum eẽ cõem amicũ: & iõ magis credẽda: q̃ ei dicet. ¶ Præsertim. licet putauerit credẽdũ aliquid: tamen dicit præcipuã cãm fuisse Pomponium: qui instabat ut scriberet. ¶ Satisfacere. facere q̃ uellet. ¶ Aliter. nisi ad te scriberẽ. ¶ Ego. si incipit exponere mẽtem suã: & est sensus: nemo debet mirari: si ego a te desydero maxima officia: quia ego pro te feci: quæ ad honorem: & commodum tuum pertinebant. ¶ Dẽat. pro debet uel debebit. ¶ Uideri mirum ne. i. nemo debet mirari. VBE.

Et si statueram. Cum inumerabilia in. C. Antoniũ. M. F. Ci. bñficia contulisset: sane q̃ pro eis ac nõ debebat ĩgratũ eẽ cognouit. Quare ad eum has literas dedit: quasi in exprobrationẽ quãdam imemoris bñficii: & p eo quid egerit: qd ẽt acturus sit: si nõ ingratũ eẽ senserit: breui orone demonstrat. Testẽ uero suorũ in eũ officiorũ dicit eẽ senatũ: & Populũ Ro. & in calce literarũ. T. Põ. familiarẽ suũ illi magnopere cõmẽdauit. Item ille. Antoniũ q in cõsulatu quo Ci. Catilinã in pr̃iam cõiurantẽ oppressit: collega eius fuit: & cum Ci. aliquãtulum ueretur: ne in opprimẽdis cõiuratorib⁹ ab eo dissentiret: & ex hoc saluã reddere rep. nõ posset: in sortiẽdo ꝓuincias in agrũ pistoriẽsem cõtra Cati. ut inquit Salu. cum eũ exercitu mittendũ curauit: qd cũ intellexisset Antonius hac rõne factũ: grauiter: & moleste tulit: & ab eius amicitia se disiunxit: ac de Ci. nõ mediocriter conquestus aiebat: multa in se: & dcã: & facta a Ci. fuisse indigna graui uiro: & amico. Ex hoc aũt Ci. has ad eũ literas misit: quibus eũ uehemẽter increpat: ostẽdit q lõge alr̃ eẽ q̃ senserat: q̃ eũ plurimis maximisq̃ bñficiis semp affecerat: & ab eo nunq̃ ipse aliqd officiorũ accepat. Legatus is ẽt postea Cæ. fuit: de quo Sueto. sic. Nullã cladẽ passus eit oĩbus bellis ciuilibus p̃ter per legatos suos: quorũ. C. Curio in Africa periit. C. Antonius in Illyrico i aduersariorũ deuẽit ptãtẽ. ¶ Cõmẽdatitias. qbus aliqd tibi cõmẽdarẽ. Sed quare tantũ cõmẽdatitias: qm̃ has nõ sponte nr̃a: sed rogati ab amicis scribere solemus: uult enim his uerbis referre q ad eum nõ scriberet: nisi ut aliis ostẽderet se nõ eẽ factũ ab Antonio alienũ: quẽ sibi iratũ esse uidebat ĩmerito. ¶ Ualere: multi ponderis eẽ apud te. ¶ Satis. satis finem amplectitur. Multũ finem nõ habet. ¶ Coniunctiõe: amicitia: & cõsuetudine. ¶ Conscius: qui in primis sciret: articulus est. ¶ Aliquid. p̃ter cõmẽdatitias. ¶ Satisfacere. nisi scribendo ad te ĩ signũ beniuolẽtiæ. ¶ Sed ego. expositio est animi & mẽtis suæ ĩ Antoniũ: & ait ne cui debet mirũ uideri: si ego abs te non mõ desyderẽ: sed reputẽ beneficia. Multa enim pro te gessi quæ honori tuo & utilitati conduxerunt. PHI.

Multũ Satis

Et si statueram. Diximus supra eplas Ci. nõ eẽ collectas pro rõne tpis: sed personarũ: nam huius eplæ argumentum cõtigit longe ante superiores a Metello: & ad Metellũ epistolas: quia quo tpe Cicero adhuc cõsulatum gessit. Unde Caius Antonius Ciceronis in cõsulatu collega: cũ Ciceronis persuasione rem extra urbẽ in agro pistoriẽsi gereret: eo cõsilio ut minus periculi ab eo cũ foris eẽt resp. immineret: & ut melius cõiuratos opprimeret: primũ id æquo animo tulit: arbitrans & huberiorẽ: & nõ minus honorificã eam eẽ conditionem: sed ubi cõsiliũ Ciceronis resciuit: ægerrime tulit: scripsitq̃ Ciceronẽ in se multa iniqua dixisse atq̃ fecisse: quæ Cicero ptim purgat: partim negat. ¶ Ordo est. Et si. i. q̃q̃ statueram nullas. i. nõ nllas: nõ mittere ad te ullas literas: nisi cõmendatitias. i. quibus tibi aliquem cõmendarem: nõ q̃ intelligerẽ eas ualere satis apud te: sed ne ostenderẽ. s. renuendo: iis qui rogarẽt me. s. ut se cõmendarem tibi: aliquid esse iminutum de coniunctione nostra. i. uinculo amicitiæ nostræ: tamẽ cum Titus Pomponius homo maxime cõscius oĩum studiorum & officiorũ meorũ in te: & cupidus tui: & amantissimus nostri proficisceretur ad me: putaui aliquid scribendũ mihi: præsertim cũ nõ potuissem satisfacere aliter ipsi Pomponio. ASC.

desyderem:mirũ nemini uideri debeat:oĩa .n. a me i te pfecta sũt:q̃ ad tuũ cõmodũ:quæ ad honorẽ: quæ ad dignitatẽ ptinerẽt. Pro his rebus: nullã mihi abs te relatam esse gratiam:tu es optimus testis. Contra etiam eẽ aliquid abs te profectum ex multis audiui. Nam cõperisse me non audeo dicere:ne forte idipsum uerbũ ponã qđ abs te aiũt falso in me solere conferri. Sed ea quæ ad me delata sunt. malo te ex Pomponio:cui non minus molesta fuerunt. q̃ ex meis literis cognoscere. Meus i te aĩs q̃ singulari officio fuerit & senatus & Pop. Ro. testis est. Tu q̃ gratus erga me fueris ipse existimare potes:quantũ mihi debeas cæteri existiment. Ego quæ tua causa antea feci:uolũtate sum adductus:posteaq; constantia. Sed reliqua (mihi crede) multo maius meũ studiũ:maiorẽq; grauitatẽ:& laborẽ desyderãt. Quæ si nõ profundere ac perdere uidebor:oĩbus meis sustinebo uiribus. Sin autẽ ingrata esse sentiam:non cõmittam: ut tibi ipse

VBE. ¶ DEsyderem. expetã:tanq̃ q̃ minime præstes:nã desyderamus q̃ absunt. ¶ Oĩa.n.rõ quare desyderet ab eo summa officia. ¶ Profecta:sunt a me in te. collata sunt:peruenerunt. ¶ Ad dignitatẽ. ad amplitudinem:& existimationem tuam. ¶ Pro his. quæ a me in te pfecta sunt. ¶ Nullam gra. red. nullã uicẽ officii redditam:quia reddere gratiam est facto beneficium acceptum referre:agere uerbis:habere aĩo. ¶ Tu es optimus testis. tu ipse scis. ¶ Aliquid cõtra. p cõtrariũ aliter q̃ debuisses facere. ¶ Profectũ. pcessisse cõtra me. ¶ Cõperisse. cognouisse: pbasse. Salustius. Cõpertũ habeo cõsilium ẽ &c. i. cognitũ. ¶ Ipsum uer. ipm uocabulũ. s. cõperisse. ¶ Quod. uerbũ. ¶ Conferri i me. ascribi mihi. ¶ Falso. cõtra ueritatem:quia aiunt te dicere cõperisse me fecisse quiddã cõtra te. Ego aũt nolo dicere me cõperisse: sed audiuisse. ¶ Ex mul. quia unus facilius posset fingere & mẽtiri q̃ multi:nã in ore duoꝶ uel triũ constat omne uerbũ testimonii. Sed qa non dixit q̃ sunt illa q̃ audiuit:dicit se uelle eũ potius intelligere ex uerbis. T. Põponii: quia corã narrabit:q̃ ex lr̃is suis. ¶ Malo. potius uolo. ¶ Nõ molesta. q̃ mihi:q nõ min⁹ ægre tulit & doluit q̃ ego:q ea de me falso diceres:cum ille sciat aliter eẽ. ¶ In te. erga te:pro te. ¶ Singulari. egregio:q p multis aliis nõ fecissem. ¶ Ipse. tumet. q.d. do tibi optimos & amplissimos testes:q̃ singulare fuerit offm̃ meũ in te:de tua aũt relatione gr̃æ de tãto beneficio te solũ uolo testẽ:tu.n. potes existimare: q scis in nulla re retulisse mihi gr̃am. ¶ Cæteri existiment q̃tũ debeas mihi:cæteri q sciũt q̃tũ p te egerim: existiment q̃tũ mihi sis obligatus. Ergo ne uideat͂ Ci. quæ fecit temer͂ fecisse:dicit se iudicio ea fecisse:& perseueraturũ in uolũtate si Antonius gratus fuerit. ¶ Adductus uoluntate. i. certo iudicio:& mea sponte motus: nõ aũt temeritate quadã:neq; tuis in me bñficiis adductus:q̃ nulla fuerãt ¶ Antea. superiori tpe. ¶ Posteaq; cõstantia. & postea perseuerantia & stabilitate subaudi sum adductus:ne uiderer eẽ instabilis i si te deseruissem:pro quo multa antea fecerã. ¶ Reliqua. cõtra:q pro te facienda a me sunt. ¶ Maius studium. maiorem dilĩgentiam q̃ alia:quæ ante feci. ¶ Desyderant. exposcunt. ¶ Quæ. studium: grauitatem:& laborem. ¶ Profundere. abiicere:tractũ ab aqua quæ pfundit͂ ex uasis. ¶ Perdere. amittere. ¶ Sustinebo. tuebor:efficiã. ¶ Omnibus meis uiribus:quantũ per me fieri poterit. ¶ Sentiam. aduertam:cognoscam. ¶ Ingrata tibi. nõ grata neq; accepta ea quæ faciã. ¶ Non cõmittam. non faciam:non patiar.

Desydero

Reddere gratiam

Agere gratiã

Habere gratiã

PHI. ¶ Desyderem. apto uerbo est usus ad ea quæ dicit quasi non habiturus sit ea:apud Liuium legim⁹: desyderata sunt decem milia hoĩum. ¶ Omnia.n.rõ cur ab eo desyderet summa beneficia. ¶ In te pfecta sunt. ornatissimus loquendi modus nascitur ex hoc uerbo in diuersam significationem:ut profecta sunt:hoc est feci. Sic alibi:omnia quæ a me profecta sunt:& in te tibi accidisse grauissima. ¶ Quæ ad tuum. repetitio. ¶ His rebus. pro beneficiis maleficia retulisti. ¶ Idipsum uerbũ. s. comperisse te a me aliquid contra te factum esse. ¶ Malo. uolo potius a. T. Pomponio intelligas q̃ ex meis literis:ipse tibi omnia poterit explicare:quæ ad me delata sunt te egisse ac dixisse:& tu nõ ignoras. ¶ Contra. scilicet honorem meum:aut per contrarium:& aliter q̃ facere debuisses. ¶ Nam comperisse me non audeo dicere. ¶ Noluit enim dicere comperi:sed audiui a multis:q est minus suspectum:in quo uocabulo. s. comperisse:accusat Antoniũ: qui dicebat se comperisse Ciceronem contra Antonium fecisse:unde nunc Cicero dicit. Ego nolo dicere sicut tu me comperisse: sed audiuisse a multis te cõtra me aliquid fecisse:ex multis:ut uerisimilius uideatur nõ ex uno:qui nõ facile probat:qđ uult apud iudicem. ¶ Ego. ne id quod egit in Antonium temere egisse uideretur:ait se uoluntate & ex animo id egisse atq; in postremum esse facturum:si eum non ingratum esse senserit. ¶ Posteaq; constantia. supple sum motus:ne instabilis eẽ iudicarer:si te relinquerem. ¶ Reliqua. quæ a me pro te ipso facienda sunt. ¶ Tua causa. differt a tui causa. Tunc enim tua causa dicimus quando ad tuam:ut ita loquar:petitionem:& respectum aliquid alteri contulero:uel boni:uel malũue rum tui causa quando aliquid tibi præstitero cum quo loquor:unde hic tui causa potius q̃ tua causa legẽdum puto. ¶ Posteaq; constantia. primo uoluntate ductus multa pro te feci:inde ut in sententia:& constantia permanerẽ:in te beneficia conferre non destiti. ¶ Mihi crede. hmõi interpositiones sniarum:quę parenthesis appellantur:plurimum uenustatis afferunt:& leporis si raro in oratione fuerint collocatæ. ¶ Desyderant. exposcũt. ¶ Profundere. ab aqua quæ profundit͂ ex uasis:methaphora. ¶ Ac perdere. est quasi expositio præcedẽtis. Nã in pfundo est inanis iactura:& perditio.

Tua cã

Tui cã

ASC. ¶ SI ego desyderem abs:idest a te:summa officia:sup. id nemini debeat uideri mirum:omnia enim quæ pertinerẽt ad cõmodum tuum:quæ ad honorem tuum:quæ ad dignitatem tuã:pfecta sunt a me in te:& sup. tu es optimus testis nullam gratiam esse relatam mihi abs te. ¶ Audiui etiã ex multis:aliquid esse profectum abs te:contra. i. incõtrariũ. ¶ Nã non audeo dicere me comperisse:ne forte ponam idipsum uerbum:quod aiunt solere conferri falso abs te in me:dicẽtes: s. q dicere soles te comperisse multa mala a me in te profecta:quod uere dicere non potes. ¶ Sed malo:idest magis uolo:te cognoscere ex Pomponio:cui fuerunt non minus molesta:scilicet q̃ mihi:q̃ ex literis meis:ea quæ delata sunt ad me. ¶ Et. idest simul: Senatus & populus Romanus testis est:q̃:idest quantũ:singulari officio anim⁹ meus fuerit in te. ¶ Tu potes existimare i. iudicare:ipse. i. per teipsum:q̃. i. quãtũ:gratus fueris erga me:cæteri existimẽt. i. iudicent: quantũ debeas mihi. ¶ Ego sum adductus:sup. ad ea facienda: quæ feci antea. s. q̃ te ingratum offenderẽ:cã. i. i cã tua:uoluntate. i. beniuolentia mea in te:& postea. i. quæ postea feci:sup. sum adductus:constantia. s. mea:ne arguar inconstantiæ. ¶ Sed crede mihi:reliqua. i. ea quæ restant tibi peragenda:desyderant. i. expetunt:studium meum multo maius. s. q̃:quod hactenus impendi:& grauitatem:& laborem:sup. multo maiorem:quæ. s. studium:& grauitatem:laborem:si non uidebor profundere ac perdere:ego sustinebo:idest faciam:ut persistant erga te:oĩbus uiribus meis. ¶ Sin autẽ. i. sed si: ego sentiam esse ingrata. s. tibi:ego non committam. i. non efficiam id:ut ipse. i. egomet.

¶ Insanire.

¶ INsanire uidear. quia insanus uidetur: qui in inuitum cofert beneficium. Salustius in proœmio Iugurthinæ historiæ. VBE
Frustra autem eniti: ac nihil aliud, ꝙ odium quærere: extremæ dementiæ est. ¶ Ea. quæ desyderant maius meũ studiũ &c. ¶ Cuiusmodi. qualia. ¶ Ipsum. ex quo poteris ea intelligere: ordo est: atq; cõmẽdo tibi ipsum Pomponium: ut tamẽ abs te petam ut si aliquid &c. ¶ Quamquam. quasi quædam interpositio. ¶ Confido. sum certissimus. ¶ Causa ip. qa ẽ uir. ut dixi: tui cupidus & bonus: q omnem fauorem meretur. ¶ Residet. remanet. fixum est: si qd me amas. ¶ Id om/ne. i. amoris. ¶ Negocio. causa: in qua egebit auxilio tuo. ¶ Hoc. hac re. Resi/det.

insanire uidear. Ea quæ sint & cuiusmodi: poteris ex Pomponio cognoscere: atque ipsum tibi Pomponium ita commendo: ut quamquam ipsius causa confido te esse facturum omnia: tamen abs te peto: ut si quid amoris in te residet erga me: id omne in Pomponii negocio ostendas. Hoc mihi nihil gratius facere potes. Vale.

¶ INsanire. si ingrato bñfacere conaretur: apud Minos legitur: beneficium dando accepit q digno dedit. & econtrario: beneficium dando perdit: qui indigno dedit: & Salusti. in Iugurth. Frustra autẽ eniti a nihil aliud ꝙ odium quærere: extrema demẽtia ẽ. ¶ Ea. reliqua: q pro te fieri oporteret: ac poscunt studiũ meũ. ¶ Atq; ip. cõmendatio admodũ gratiosa. ¶ Si quid amo. re. hoc est si quid me amas. PHI.

¶ VIDear tibi insanire: ut faciunt qui in inuitos grata conferunt beneficia: siquidem ipsorum grata & nõ dei potius id ꝑcipientis: aut cõsulentis faciunt. ¶ Tu poteris cognoscere ex Pomponio scilicet Tito: quæ & cuiusmodi sint ea scilicet quæ restant. ¶ Atq; ego cõ/mẽdo tibi ipsum Pomponium: ita ut quãquã ego confido te esse facturum omnia causa ipsius: tamẽ ego petam abs te hoc ut si quid amoris erga me residet: idest reliquum manet in te: ostendas id omne in negocio Pomponii. ¶ Tu nihil potes facere mihi gratius hoc: idest ꝙ sit hoc. Vale. ASC.

M. T. C. P. L. P. fi. Proconsuli. S. D.

CVm ad me Decius librarius uenisset: egisset que mecum ut operam darem: ne tibi hoc tẽpore succederetur: quamquam illum hominem frugi: & tibi amicum existimabam: tamen quod memoria tenebam cuiusmodi ad me literas antea misisses: non satis credidi homini prudenti tam ualde esse mutatam uoluntatem tuam. Sed posteaquam & Cornelia tua Terentiam conuenit: & ego cum Quinto Cornelio locutus sum: adhibui diligentiam quotienscunq; senatus fuit: ut adessem: plurimumq; in eo negocii habui: atq; Quin. Fusium tri. plebis & cæteros: ad quos tu scripseras: cogerem potius mihi credere: ꝙ tuis literis. Omnino res tota in mensem Ianuarium reiecta erat sed facile obtinebatur.

CVm ad me. Hæc epistola nescio quomodo in hunc librum traducta est: cum scribatur ad eundem Publium Lentulum: ad quem sunt multæ in primo libro: sed: ut alibi diximus: constat nõ recte seruatum ordinem in multis aliis epistolis. Sed ita dispositas & redactas in uolumẽ a Tirone Liberto Ciceronis pro ut ei ad manus ueniebant. Erat igitur: ut in primo libro ostendimus: Publius Lentulus proconsul Ciliciæ: & Cypri. & quamuis primo scripsisset ad Ciceronem: ut daret operam in senatu ne ei succederetur: tamen Decius librarius eius amicus eum rogauerat nomine Lentuli: ut daret operam: ut ei succederetur: quod idem posteaꝙ intellexit etiam a Cornelia eius uxore: quæ cũ Terentia Ciceronis locuta erat: dicit Cicero se diligẽter ad id operam dedisse. Deinde scribit quemadmodum ex eius gratulatione emeret domum a Marco Crasso: deinde iocatur cum Lẽtulo de difficultate pecuniæ pro satisfactione eius domus. ¶ Librarius. ꝓprie dicitur ex scriptor librorum: interdum ponitur ꝓ bibliopola: idest uenditore librorum: sed hic puto eẽ cognomen familiç. ¶ Egisset mecum. me rogasset nomine tuo. ¶ Ne succederetur tibi. daretur tibi successor in prouincia. ¶ Frugi. Donatus dicit frugi utilem & necessarium significare: sicut fruges necessariæ sunt humano generi. Cicero uero in Tusculanis dicit frugalitatem tris uirtutes complecti: fortitudinem prudentiam: & iustitiam: ergo frugi hominem bonum & uirtute præditum intelligemus. ¶ Amicum tibi. qui non dixisset: nisi ei ita mandasses. ¶ Tamẽ. licet Decius mecum egisset ut dixi. ¶ Quod. qa. ¶ Tenebam memoria. memineram. ¶ Cuiusmodi. quales: cuius sententiæ. ¶ Antea. superiori tempore: priusquam Decius ad me uenisset. ¶ Non satis credidi. non facile habui fidem. ¶ Homini prudenti. Decio frugi & prudenti uiro. ¶ Mutatam. ut nunc uelles succedi tibi: cum antea scripsisses ut darem operam: ne tibi succederetur. ¶ Cornelia tua. scilicet uxor. ¶ Terentiam. uxorem meam. ¶ Conuenit. allocuta est: de hac re: ut curarẽ tibi succedi. ¶ Quinto Cornelio. affine tuo: fratre uxoris tuæ. ¶ Vt ad. quotienscunq; senatus fuit. i. quotienscunq; senatus habitus: & congregatus est: ut adessem in ipso senatu. ¶ Plurimum. ne plurimum laboris: idest multum laboraui. ¶ Vt cogerem credere. idest facerẽ potius eos credere meis uerbis: ꝙ nolles tibi succedi: ꝙ literis tuis: quas ad eos scripseras: ut darent operam ne tibi succederetur. ¶ Tota res. de eligendo successore. ¶ Reiecta. dilata: remissa. ¶ In mensem Ianuarium. tunc enim: ut alio loco supradiximus fiebant noui magistratus: & deponebantur ueteres. ¶ Facile obtinebatur. facile impetrabatur: & omnes assentiebantur: ut daretur tibi successor. VBE. Libra/rius Frugi

CVm ad me &c. Hæc epistola secundum Vbertinum: & uetusta quædam exemplaria ad Lentulum proconsu/lem scripta est: habens in superscriptione. P. Lentulo: ubi Aldinũ exemplar habet. P. Sextio: quod cur potius sequamur in fine huius particulæ dicam. Docet autem quid egerit pro Sextio ĩ senatu: dicitq; se emisse domũ Crassi: ob quam se ære alieno oppressum ioco dicit. ¶ Ordo est. Cum Decius librarius: scilicet tuus: idest scriptor librorum tuorum: uenisset ad me: & egisset mecum: idest rogasset: aut monuisset me: ut darem operam idest diligenter curarem: ne succederetur tibi: scilicet in prouinciam: hoc tempore: quamquam existimabam illum: scilicet Decium hominem frugi: idest non uanum: sed sedulum: & amicum tibi: tamen ꝙ: idest quia: tenebam memoria: cuiusmodi literas misisses antea ad me: quia petentes: ut illi succedatur. ¶ Ego non satis credidi: uoluntatem esse mutatam: tam ualde homini prudenti: uidelicet tibi: cui non est committendum: ut dicat non putabam &c. ¶ Sed posteaquam & Cornelia tua scilicet uxor: conuenit Terentiam: scilicet uxorem meam: & ego locutus sum cum Quinto Cornelio: adhibui diligentiam: ut adessem quotienscunq; senatus fuit: & habui in eo plurimum negocii: idest difficultatis: & ut cogerem ASC.

c

Quintum Fusium tribunum plebis & cæteros ad quos tu scripseras: credere potius mihi quam literis tuis. ¶ Res tibi reiecta est.i.dilata omnino nõ tñ mensem Ianuariũ:sed obtinebatur facile.s.ut tibi nõ succederetur. ¶ Quia uero Lentulo successit Appius:& Appio Cicero:non puto Lentulo:sed Sextio scriptam. Vbertinus tamen nescio quomodo exponit obtinebatur:ut tibi daretur successor:qui tamen legit prius ne succederetur.i.ne daretur inquit tibi successor:cum legẽdum esset:ut succideretur secundum illius sententiam. Sed uide sequentia.

Ego tua gratulatione commotus : quod ad me pridem scripseras uelle te bene uenire:q̃ de Crasso domum emissem: emi eam ipsam domum milibus nummorum.xxxv.aliquanto post tuam gratulationem. Itaque nunc me scito tantũ habere æris alieni: ut cupiam coniurare si quis me recipiat : sed partim odio inducti me excludũt:& aperte uindicem coniurationis oderunt:partim non credunt:& a me insidias metuunt. Nec putant ei nummos deesse posse:qui ex obsidione fœneratores exemerit. Homini semissi huius magna copia est. Ego autem meis rebus gestis hoc sum assecut⁹:ut bonum nomẽ existimer adeptus. Domum tuam atq̃ ædificatiõem omnem perspexi & uehementer probaui. Antonium & si in me eius officia omnes desyderant:tamen in senatu grauissime ac diligentissime defendi : senatumq̃ uehementer oratione mea atq̃ auctoritate comoui. Tu ad me uelim literas crebrius mittas. Vale.

VBB. ¶ EGO.hic dicit de emptione domus a Mar.Crasso. ¶ Tua gratulatione.priusquam Cicero emisset illam domum iam sparsus erat rumor eum emisse. Itaq̃ Publi⁹ Lentulus ex Cilicia per literas suas ei gratulatus fuerat de ea emptione.optaueratq̃ eam rem ei feliciter euenire:qua re Cicero inductus huiuscemodi gratulatione:q̃ miseras ad me de emptione domus antequam ego emissem. ¶ Commotus. adductus. ¶ Pridem. ante. ¶ Te uelle.te optare. ¶ Bene uenire.bene succedere mihi. ¶ De Marco Crasso.i.a Marco Crasso ab eo:qui a parthis est interemptus. ¶ Eam.ipsam: de qua gratulatus fueras mihi. ¶ Sestertiis. sesterti⁹
Sestertius dicitur:& sestertium.& scribitur per S cõtinet autem duas libras & semis. Dicitur enim sestertius quasi semis a tertia:de hoc alio loco plura diximus. ¶ Itaq̃. iocatur nunc Cicero:ut quemadmodum erat gloriosus:ita habeat occasionem commemorandi laudes suas:& maxime de oppressa coniuratione:qua tantum gloriabatur:& multis locis id dixerit:& in libris de tẽporibus suis non dubitauerit exclamare. O fortunatam natam me consule Romam. ¶ Me habere tantum æris alieni.idest me tãtum pecuniæ debere: me oppressum esse tanto debito. ¶ Vt cupiam coniurare:ecce q̃ optime fecit commemorationem de coniuratione in laudem suam:nam inter alias causas coniurationis Catilinæ dixit Salusti.fuisse:q̃ ingens æs alienum per omnes terras persoluendum erat: allusit igitur Cicero ad cõiurationem Catilinæ: quæ maxime causa æris alieni facta ẽ. ¶ Si quis me recipiat.in coniurationẽ. ¶ Odio inducti:maliuolẽtia incitati in me. ¶ Excludũt.expellunt me a coniuratione. ¶ Vindicem.ultorem. ¶ Non credunt.non habent fidem. ¶ Insidias.dolos. quia non credunt me habere causam coniurandi. ¶ Ei.mihi Cicero. ¶ Fœneratores.qui exercent fœnus & nũmos ad usuram mutuant. ¶ Exemerit.liberauerit. ¶ Ex ob coniuratorum:qui decreuerãt diripere pecuniam fœneratorum: dicit ergo q̃ coniurati non credunt Ciceronẽ egere pecuniæ:quia habet fœneratores amicos:qui nõ paterẽtur egere. Fœnus autem (auctore Nonio) dictum est:quod pecuniam pariat:crescente tempore:quasi fœtus:& fœtura: græce enim fœnus τοκος dicitur α τοτου τικτιν:idest a parere. ¶ Sum assecutus hoc.idest hoc feci. ¶ Meis rebus gestis.propter ea
Fœnus quæ in consulatu meo gessi. ¶ Bonũ nomen.idest nomẽ uiri boni & fidelis : & amatoris reipublicæ: & ideo coniuratores non credunt mihi:& ita Cicero hactenus iocatus est:tamen cum laude sua. ¶ Domum iusserat Lentulus fieri domũ magnificam Romæ:quo tempore erat in Cilicia:quã Cicero dicit se uidisse:& sibi placuisse. ¶ Antonium. collegã meũ in consulatu:ad quem præcedentem epistolam scripsit. ¶ Omnes desyderant.i.omnes uident deesse mihi:neq̃ præstari ut debent:desyderantur enim quæ nõ fiunt:& fieri debent. ¶ Grauissime.cum summa auctoritate. ¶ Commoui.induxi:ut ei fauerent. ¶ Oratione mea.meis uerbis:quibus eum defendi.

ASC. ¶ EGO tua gratulatione &c. Hoc manifeste arguit ad Lentulum non scriptam esse hanc epistolam. Nam enim emit domum Crassi:cum Lentulus esset in prouincia:sed antequam in exilium abiisset: Lentulo autem scripsit ab exilio reuocatus:scribitur ergo ad Sextium. ¶ Ordo est. Ego commotus gratulatione tua: q̃ scripseras pridem ad me te uelle bñ uenire:idest pspere succedere:q̃ emissem domum de Crasso:ditissimo illo ciue:qui in parthis postea periit:emi eã ipsam domum aliquanto post tuam gratulationem:trigintaquinq̃ milibus nummum:pro nummo ñ. Vbertinus legit sestertiis: sunt qui nummorum scribant:sed cum nomine numerali apta est syncope. ¶ Itaq̃ scito me habere nunc tantũ æris alieni.i.tantum debiti contraxisse:ut cupiam coniurare:idest facere coniurationem:cũ aliis debitoribus multi æris in omnes diuites:ut fecerat Catilina cum Lentulo & Cæthego aliisq̃ pcipue:ut Salustius asserit ob æs alienum subleuandũ. Loquitur autem Cicero ironicos:immo satis dicaciter:& insolenter quibusdam uidetur quæsisse occasionem taxandæ coniurationis a se oppressæ:si quisquam:scilicet perditorum hominum:recipiat me:scilicet in societatem cõiuratorũ:sed sup. tales homines excludunt me:scilicet a coniuratione facienda:aut a societate sua:partim.i.pro parte:inducti odio : scilicet in me sumpto:eo q̃ coniuratos persecutus sum:& oderunt aperte:sup.me uindicem:idest ultorem coniurationis:partim: idest pro parte:non credunt:scilicet me cupere coniurare:& metuunt insidias a me:quasi uelim eos iudicare:nec putãt nũmos posse deesse ei:qui exemerit:hoc est mihi qui exemerim:idest ex obsidione:idest coniuratorum:qui iam animo diuitum domos obsidebant:fœneratores.i.ad fœnus & usuram dare solitos:& qui dederãt Catilinę ac sociis eius. ¶ Magna copia:idest potestas huius.s.coniurationis faciendæ:aut huiusmodi:scilicet recipientium cupientem coniurare: ẽ homini semissi:idest qui nihil emit aut molit:quod pluris sit semissi:idest dimidio assis. ¶ Ego autẽ assecut⁹ sum meis reb⁹ gestis:ut existimer adeptus bonum nomen:scilicet hominis iusti & potentis. ¶ Ego perspexi domum tuam atq̃ omnem ædificationem:quia locauerat eam ædificandam:& probaui:idest commendaui:eam uehementer. ¶ Ego defendi Antonium:scilicet Caium:collegam meum:in senatu grauissime:& diligentissime:& si:idest quamquam:omnes desyderãt
Desyderãda idest omnes:dicit nõ extare officia eius in me. Desyderamus enim quæ absunt:& nõ extant. Vnde in bello legimus tot sunt desyderata militum milia:idest occisa esse:& periisse:& commoui:scilicet ad faciendum:quod orabam senatum uehementer oratione mea. ¶ Ego uelim sup.ut tu mittas ad me literas crebrius:quod etiam Lentulo non conuenit:qui satis crebro scripserat. Vale.

¶ Si tu

SI tu. Quo tempore Ci. rēp. a cōiuratione Catilinæ liberauit. Cn. Pō. ut scribit Salu. in extremis terris bellū gerebat: qđ alii interpretantur in hispania: ego uero auctoritate Plutarchi & Ci. puto eū gessisse bella aduersus Mithridatē: quo uicto de liberis eius: & Tigrāe: & Tigranis filio: auctore Liuio li. c. & Plutarcho in uita Pō. tertiū & ultimū reportauit triumphūq; & Ci. oñdit. i. officiorǝ his uerbi. Mihi qdē certe uir abundās bellicis laudib⁹. C. Pom. multis audiētibus hoc tribuit: ut diceret frustra a se triūphū tertiū deportatū fuisse: nisi meo in rēp. beneficio ubi triūpharet eēt habiturus. Preterea Liuius li. xcyii. dicit Cn. Pom. cū Mithridatē sequeret in ultimas ignotasq; gētes penetrauit: hiberos: albanos: qui trāsitū nō dabāt ꝓlio uicit: uř igiř Pō. gessisse illđ bellū: quo tpe Catilina cōiurauit cōtra patriā: ad qđ bellū fuerat electus maxīe hortāte Ci. egregia oföne: q̄ hodie ēt extat: cū igiř scripsisset Pōpeius ad senatū populūq; Ro. q̄ egisset: & se facturǝ putaret: dicit Cic. se ex ei⁹ literis maximā spē pacis accepisse: accusat tñ eū latenter ingratitudinis: qđ cū maiori significatiōe beniuolētiæ ad eum nō scripserit: uoluisset. n. Ci. ꝙ pō. ei gratulatus fuisset de his q̄ egisset Romæ i opprimēda coniuratione: excusat tñ eū: quare putet id nō fecisse: ne fortasse offenderet aium aliquorǝ: qui dolerent gloria Ci. extollit añt ipse factū suū: ut oñdat necesse esse se nō minus ab eo amatū iri: q̄ Lælius olim a P. Scipione amatus est. ⸿ Publice. ad oēs: ad senatū populūq; Ro. ⸿ Vna. simul. ⸿ Incredibilē. maximā. ⸿ Ocii. pacis & quietis: profugato Mithridate: & expulso ultra Colchos & Ethicos. ⸿ Quātam. spem. ⸿ Pollicebar. quia in oratiōe pro lege manlia de eligēdo imperatore Pompeio: ostendit Cicero eum solum eē: qui posset illum tantum bellum conficere. ⸿ Fretus te uno. te solo confixus. ⸿ Sed scito. sed scias. ⸿ Hostes ueteres. Lucullū & Crassū notat: quos ex inimicis Pōpeius sibi reconciliauerat amicos: qui nūc audita fama auctoriæ Pompeii perculsi sunt: dolueruntq; eum esse uictorem. erant enim eo tempore simultates intra eos. VBE.

M. T. C. Cnæo Pompeio Impa. S. D.

SI tu exercitusq; ualeris, bene est. Ex literis tuis quas publice misisti: cœpi una cū omnibus incredibilem uoluptatem. Tantam enim spem ocii ostendisti: quantam ego semper omnibus te uno fretus pollicebar. Sed hoc scito tuos ueteres hostes: nouos amicos uehementer literis perculsos: atque ex magna spe deturbatos

SI tu. Ante bellū ciuile Pō. ex toto ferme terrarū orbe uictorias reportauit: in primis Syllā secutus est. Tres duces Carinā Cæliū & Brutū cōtra seipsum sentiētes ita deuicit: ut & ciuitates oēs Pō. cesserint. Carbonē in Sicilia persecutus cœpit: & spectāte se iussit. In celtiberia: quā illi puīciā Metellus tradidit: ꝑclarissimas res gessit. Siciliā a Pō. gestā: Perpēnate occupatā recipit. Inde Mominio suæ sororis uiro: i custodia Siciliæ dimisso: i Africam ad superandū Dominiū missus est: & cū illuc appulisset: septē milia hostiū ad Pom. defecerūt. & ibi Dominus cū eius ualliū a Pōpeianis oppugnareř interiit: Arabas rex captus q cū Domitio sentiebat: & Hiensali regnum datū est. Numidiā paucis post diebus subegit. omne belli Africani tempus: & uictoriæ. xl. dierǝ fuit. xxyi. annos natus triumphum egit. In hispania Sertoriū superauit. Mox intra quadragesimū diē pyratas mare: & terrā uastātes subegit. Tygranem in deditionē accepit. Mithridatē ponti regē ita attriuit: ut ad necē ueneno asciscendam cōpulerit: de quo Lu. Prælia barbarico uix consumata ueneno. In oriente parthos: iudæos: arabas. In septentrione Caspios: Colchos: Hiberos: Albanos terrore affecit. Inde cū Cæ. bellū ciuile cōseruit: quo superatus: & in ægyptū fugiens a Photino iussu Ptolomæi occisus est: ex quadam igitur istarum rerum gestarǝ uictoria literas ad senatum miserat: quibus Ci. nūc se dixit maxima uoluptate affectū: & illi plurimū cōgratulař. Sed ipse coniicio ex illa cōgratulari uictoria: quā deuicto Mithridate reportauit. Quo enim tpe Ci. nefariā cōiurationē Catilinæ detexit: & saluā remp. reddidit. Tunc Cn. Pom. aduersus Mithridatem bella gerebat: ad quod maxime hortante Tullio: & pro eo orante in senatu electus est: & hāc sniam i primis plutarchus in uita Pō. secutus eē uř: id ꝑterea nobis qđ sentimus facit eē ꝓbabile Ci. li. de officiis primo: ait. n. Mihi qdē certe uir abundās bellicis laudibus Cn. Pō. multis audiētibus hoc tribuit: ut diceret frustra se triūphū tertiū deportaturum fuisse: nisi meo in rēp. beneficio ubi triūpharet eēt habiturus. Quod añt Sal. dicat Pom. eo tempore quo Ci. rē iam a coniuratione Catilinaria liberauit: bellū in extremis terris gerere: & multi hispaniā intelligunt. Ego uero Mithridatis regnū intelligo. Quod & plutarchus ostēdit: & Liuius sic ait. Cn. Pom. cū Mithridatē persequereř in ultimas: ignotasq; gentes penetrauit. Inde tacite quodāmō cōquerř: & afficit hoīem ingratitudinis nota: qđ nō idē ipse Pō. egerit: ex rebus quas Ci. pro rep. gesserat. rem. n. gratissimā Ci. Pō. fecisset: si ita ei cōgratulatus fuisset ex liberata ab eo rep. ut ipse nūc pom. de adepta uictoria cōtra Mithridatē & liberos eius Ci. gratulař. In calce tñ literarǝ excusat hoiem: dicitq; se arbitrari id nō fecisse: ne aliquorǝ aios offenderet: q Ci. gloriæ inuidebāt. ⸿ Si uale. be. ē. Valere & bñ eē ita discrepāt: qđ ualere ē sanitatem hře. At bñ eē quasi placere est: & rē ipsam bñ se hře. ⸿ Ex. ab: de: a: e ꝑpositiones eiusdē & significatiōis & cōstructionis sunt: sed differunt iunctura uerborum. Nam e & a nunq̄ uocali sequēte ponuntur. Ex uero & ab uocalib⁹ anteponi possunt: & consonantibus: si nulla uetabit uocis asperitas. Ex uero & e sunt ut plurimum tēporalia: ut ex quo Deucalion: & Virg. ex illo fluere. Sic & apud græcos Homerus De autem idem est quod apud græcos. ⸿ Publice. quasi ad. S. P. Q. R. & oēs Romanos. ⸿ Vna. idē est ꝙ simul: plerūq; in oratiōe geminař: idē q significat ꝙ tum: & tamen. Vir. Sic memorat: simul Æneā in regia ducit Tecta: simul diuū templis indicit honorem. ⸿ Ocii. pacis: deuicto Mithridate: quem cū Pōpeius persequeretur: ut inquit Liuius: in ultimas ignotasq; terras penetrauit: hiberos: albanos qui transitum nō dabant prælio uicit. ⸿ Pollicebar oibus. de ea meminit oföne quā habuit de laudibus pompeii: quę inscribit de lege Manilia: & eam nos inter. xy. alias exposuimus. ⸿ Veteres hostes nouos amicos. q nup facti erāt amici: cū antea fuissent inimici: & intelligit Crassum & Lucullū: qui tñ ersi oñderent se recōciliatos eē pom. maximū tñ erat inter eos odiū & maliuolētiam: & tūc audita pō. uictoria grauiter dolebāt: & perculsi erant. ⸿ Perculsos. quia intellexerunt istā te consecutum esse uictoriam. perculsum aio. percussum corpore dicimus. PHI.

Valere
Bñ esse
A
E
Ex
Ab

Pecul sus
percul sus

SI tu &c. Quo tēpore coniurationē repressit Romæ Cicero: Cnæus pōpeius Mithridatē ponti regē deuicit: unde literas ad senatū dederat: e quibus nunc Cicero dicit se sperare ociū a bellis externis. Deinde qa in literis ad se datis pōpeius parum honorifice meminit de re bene gesta ab ipso Cicerone: significat se in ea re desyderare gratulationem eius: iucundas tamen fuisse literas: præsertim cum putet gratulatiōem omissam ne offendat maleuolos. ⸿ Ordo est. Si tu & exercitus tu⁹ ualetis: bñ est. ⸿ Ego cœpi una cū oibus. s. aliis incredibilē uoluptatē ex lřis tuis: q̄s misisti publice. i. ad senatū publice legēdas. ⸿ Tu. n. oñdisti tātā spē ocii. s. ab externis belli futuri: q̄tā ego pollicebar sp oib⁹ fretus. i. ɔfisus & audit⁹: te uno. i. solo. ⸿ Sed scito hoc: hostes tuos ueteres: amicos nouos. i. q fortunā sequētes sequēte se tādudū amicos simulāt: pculsos. i. attonitos & stupefactos uehemēter lřis. s. tuis. ASC.

VBE. ¶ IAcere.prostratos esse. ¶ Deturbatos.deiectos:ut Vir.puppi deturbat ab alta. ¶ Magna spe.quam habebant:si fortuna tibi aduersa fuisset. ¶ Ad me.quia Pompeius scripserat ad Ciceronē priuatim & seorsum a senatu:nūc Cicero ostēdit eas literas sibi iucūdas fuisse:quāuis nō significarent illum amorem erga se:quē significare debuerant ¶ Exiguā paruam. ¶ Significationem.demonstrationem. ¶ Tuæ uoluntatis.parum enim significabas tuum erga me animum:cū nō gratulabaris mihi de his quæ egissem Romæ:& maxima & utilissima reip. ¶ Nulla enim.reddit rationem quare fuerit sibi iucundæ:etiam sine significatione eius uoluntatis:& est sensus:nulla res solet mihi afferre maiorem lætitiā: q̄ cū sum mihi conscius me bene fecisse:ꝙ si fortasse non reddatur gratia beneficiis meis:tamen libenter sum contentus potius uincere alios officiis:q̄ uinci ab aliis. ¶ Cōscientia meorum officiorum.i.cum scio me cōtulisse officia. ¶ Quibus.officiis meis. ¶ Si non respondetur mutuo.i.si non redditur par uoluntas & gratia. ¶ Patior facillime.contentus sum:non ægre fero. ¶ Plus officii residere in me.i.eē in me plus officii erga alios:q̄ reddatur mihi ab aliis:& ita arguit latenter Pomp. ingrati animi:qui non mutue responderit officiis eius erga se. ¶ Illud.commendat Cicero factum suum:& dicit ꝙ si Pompeius non amat eū prompter ea officia:quæ in eum contulit:nō dubitat quin sit eū amaturus propter beneficia nuper in rempub.collata:qa cum sit bonus ciuis:& amet rempubli.amabit etiam eum:qui pro republi.maxima fecerit. ¶ Studia.fauores:beniuolentia & officia. ¶ Conciliatura.factura amicos. ¶ Ac ne.dicit Cice.quid ex eius literis desyderauerit.s.gratulationem de oppressa coniuratiōe. ¶ Ne ignores.ut scias. ¶ Quid de.in tu.lit.qd defuerit literis tuis:uel qd in literis eē optauerim. ¶ Aperte.sine circuitione uerborum. ¶ Mea natura.quæ nō solet eē simulata. ¶ Nostra amicitia.in qua omnia debent esse aperta. ¶ Res eas.res tales:& exponit quid desyderauerit in eius literis. ¶ Aliquam gratulationem.aliquam significationem:ꝙ eis rebus gauderes. ¶ Causa nostræ necessitudinis.idest amicitiæ:quæ postulabat:ut mihi gratulareris. ¶ Reipu.quam si amas debueras eius causa mihi gratulari:ꝙ tantum ab ea periculum reppulissem. ¶ Expectaui.desyderaui:ut expectate uenis. ¶ Quam.gratulationem. ¶ Prætermissam.omissam in literis tuis. ¶ Verebare.timebas. ¶ Cuius.alicuius ex his qui mihi inuiderent. ¶ Offenderes.displiceres:faceres quod nollet. ¶ Sed scito.quasi dicat hoc non fuit timendum:quia totus orbis terræ ea comprobat:& laudat:quę pro salute reipub.gessi. ¶ Cū ueneris.redieris in patriam.

iacere. Ad me autem literas quas misisti q̄q̄ exiguā significationem tuæ erga me uoluntatis habebant:tamen mihi scito iucundas fuisse. Nulla enim re tā lætari soleo, q̄ meorum officiorum conscientia, quibus si quando non mutuo respondetur:apud me plus officii residere facillime patior. Illud non dubito: quin si te mea summa erga te studia parum mihi adiunxerunt, respubli. nos inter nos conciliatura coniunctura{q;} sit. Ac ne ignores, quid ego in tuis literis desyderarim, aperte scribam, sicut & mea natura & nostra amicitia postulat. Res eas gessi, quarū aliquā in tuis literis, & nostræ necessitudinis: & reip. causa gratulationē, expectaui: quā ego abs te prætermissam esse arbitror: qđ uerebare ne cuius animū offenderes. Sed scito ea q nos pro salute patriæ gessimus, orbis terræ iudicio ac testimonio comprobari. Quæ cum ueneris

PHI. Iacere ¶ IAcere.ita animum amisisse:ut quasi mortui uideantur:est id uerbum profusæ significationis. Interdum enim mortuum eē significat. Ouidius:iacet ecce Tibullus:aliquando in longū porrigere. Vt Vir. Terras{q;} iacentes. ¶ Plerū{q;} sordere:ut sine Cicerone lingua latina iaceret:in sua propria significatione notum est omnibus. Vir. Sylenum pueri somno uidere iacentem. ¶ Magna spe.quia sperabāt te uinci a Mithridate:& te nunq̄ rediturų. ¶ Deturbatos.deiectos. ¶ Exiguam.quia parum significabas uoluntatem bonam erga me tuā:nō gratulando mihi de rebus gestis in republi.liberata sicut gratulari debebas. ¶ Nulla enim.ratio est:quare iucundæ fuerint eius literę:tametsi paruam eius uoluntatis significationem tulissent. ¶ Conscientia.cognoscere me bene fecisse & male esse:ut Socrates aiebat:quem uideri & bñficia cōtulisse. ¶ Quibus.i.officiis meis. ¶ Facile patior.quia uideo superare amicos meos in benefaciendo. ¶ Respōdet.satisfit. ¶ Illud non dubito.commendat rem suam Cicero.& est sensus. Quod si non amat eum Pompeius ex bñficiis in eū collatis:amabit ex meritis in rempubli.conseruatam. ¶ Studia.beneficia:quæ in te contuli. ¶ Conciliatura.nos amicos factura. ¶ Respubli.quam ego liberaui. ¶ Quid desyderarim.nolebat.n. Cicero:quod Pōpeius cōgratulatus ei fuisset rebus gestis ipsis:quæ profecto non minores esse uidebantur:q̄ illæ:quas ipse Pompeius gesserat:& hoc defuit in literis Pompeii. ¶ Natura & amicitia.tribuit id quod dicturus est naturæ & necessitudini:ne uideretur arrogāter dictū:ut suis rebus gestis congratulandum peteret. ¶ Natura.quæ est simplex & apta. ¶ Amicitia.in qua nihil ficti:nihil simulati eē debet. ¶ Eas.tales:tam magnificas:& est expositio desyderii sui. ¶ Reipubli.debueras.n.ob amorem in rempub.mihi cōgratulari:qđo eam tanto periculo liberassem. ¶ Abs te prætermissam.hoc addit in excusationē Pompe. ¶ Verebaris arbi.ne tali congratulatione animum alicuius offenderes:qui res meas gestas non libenter audiret. ¶ Sed scito.confirmatio argumenti:& ait hoc non fuisse timendum:cum ea quæ pro republi.gessit ab omnibus laudarent. ¶ Testimonio orbis.hoc genus testimonii cæcum diceretur:ut ante diximus.

ASC. ¶ ATq; iacere deturbatos.i.cum turbatione deiectos:ex magna spe:quam conceperant de interitu tuo. ¶ Autē.i.sed scito has literas quas misisti ad me:quamquam habebant exiguam.i.exilem & modicam significationem.idest notificationem:uoluntatis tuæ:scilicet bonæ erga me:tamen fuisse mihi iucundas. ¶ Enim:idest quia: ego nulla:idest non ulla:non soleo lætari ulla re:tam idest tantopere:quam:idest quantopere:conscientia meorum officioꝶ:idest decenter factorum:quibus:scilicet officiis meis:si quando:idest aliquando:non respondetur mutuo:idest non satisfit:ab iis quibus ea impendi:patior facillime:idest æquissimo animo:plus officii residere:idest quasi ociosum esse apud me. ¶ Ego non dubito illud:quin si summa studia mea erga te:adiunxerunt parum mihi te:respublica sit nos conciliatura: & coniunctura inter nos. ¶ Ac ne ignores:quid ego desyderarim.s.non inuenerim:inuenisse tum uoluerim:in literis tuis:scribā aperte: sicut & natura mea:quæ nihil simulare nouit:& amicitia nostra:quas omnia manifesta eē uult:postulat. ¶ Ego gessi eas.i.tam insignes res:scilicet in oppressione coniuratorum:quarum ego expectaui in tuis literis aliquam gratulationem:causa: & idest simul:necessitudinis nostræ:& idest simul:reipubli.quam:scilicet gratulationem:ego arbitror eē prætermissam a te ꝙ uerebare:idest timebas:ne offenderes:idest læderes:cuius:idest alicuius animum:sed scito ea quæ nos gessimus pro salute patriæ:comprobari iudicio & testimonio orbis terrarum. ¶ Quæ.scilicet gesta mea cum ueneris:scilicet Romam:tu cognosces eē gesta a me.

¶ Consilio

¶ CONsilio. prudētia: detegēdo cōiurationē: & occurrendo insidiis & periculis: quæ mihi & p̄riæ parabant. Sic ipse in primo officio℞. Neq;. n. in rep. periculum fuit grauius unq̄: nec maius odium. Itaq; consilio diligentiaq; n̄ra de manib⁹ audacissimo℞ ciuium delapsa arma ipsa deciderunt. ¶ Et ma. animi: in contēnendis inimicis pro repu. & puniendis sceleratis. ¶ Tibi mul. ma. q̄ Afri. fuit. i. tibi qui gloria re℞ gesta℞ & bellica℞ Scipionē Africanū antecellis: me in administratiōe reip. nō multo inferiorē Lælio: libenter amicū accipies. Anteponit aūt Pom. Scipioni in reb⁹ bellicis: se aūt cōparat Lælio: q̄a negocium suum in opprimēda ꝯiuratiōe magis urbanū & domesticū fuit: q̄ bellicū & militare: ut ipse ondit in. i. offio℞. Læliū āt glia magis domi q̄ militiç claruit. Fuit āt par amico℞ singlare scipiōis Africāi & Lelii. VBE.

tanto cōsilio: tātaq; animi magnitudine a me gesta esse cognosces, ut tibi multo maiori q̄ Africanus fuit me non multo minorem q̄ Læliū, facile & in repu. & in amicitia adiunctum esse patiare. Vale.

¶ TANto cōsilio. spīa qua tunc plurimū usus est in defendēda & liberāda p̄ria a tot insidiis: a tā magno incēdio: a ppetua seruitute: a tā maximis periculis: de quibus ēt meminit ī libro de officiis primo his uerbis. Neq;. n. in rep. periculū fuit grauius: nec maius odiū. Itaq; consiliis diligentiaq; n̄ra de manibus audacissimo℞ ciuium delapsa arma ipsa deciderunt. ¶ Vt tibi. cōparat Pōpeiū Scipioni Africano: & seipsum Lælio: qđ ut olim illi & amici & socii in repu. fuerint. Sic Pōpeius & Ci. & audet Scipioni anteferre Pōpeiū in rebus gestis: & seipm dicere in administratione repub. & iure amicitiæ non multo minorē esse quā Læliū. Scimus utriusq; res gestas. & duos Scipiones Africanos: duos item Lælios fuisse. Et in repu. & in amicitia: ut Lælii Scipionibus fuere. Cum q̄tuor apud ueteres amico℞ paria memorent: de quo meminit in libro de amicitia Tullius. ut uix tria aut quatuor paria: & intellexit ut arbitror Theseū & Pyrithoū. Achillem & Patroclū. Nisum & Eurialū. Damona & Pythiam: sed possum his addere Pyladē & Horestē. Herculē & Philotetē. Quintū par esse uoluerūt Scipiones & lælios: de quibus in eo libro nō pauca diximus. Sed Lælius magis domi claruit quā militiæ. HPI.

¶ TANto cōsilio & tanta magnitudine animi: ut patiare facile: me nō multo minorem. i. inferioris uirtutis q̄ Lælius: nobilissimus amicus Scipionis: sup. fuit adiūctum esse tibi multo maiori q̄ Africanus. s. Scipio: ab africa deuicta sic dictus: fuit & in rep. & in amicitia. Modeste se Lælio nō multo minorē dicit: sed tn̄ satis iactanter gesta sua cōmemorat. Vale. ASC.

M. T. C. M. Licinio. P. fi. Crasso. S. D.

QVantum meum studium extiterit dignitatis tuæ, uel tuendæ uel etiam augendæ, non dubito quin ad te omnes tui perscripserit. Non. n. fuit aut mediocre: aut obscurū: aut eiusmodi quod silentio possit præteriri. Nam & cum cōsulibus: & cum multis consularibus tanta contētione decertaui: quanta nunq̄ antea ulla in cā. Suscepiq; mihi ppetuam ppugnationē pro oibus ornamentis tuis. Veteriq; n̄ræ necessitudini iam diu debitū: sed multa uarietate temporum interruptum officium cumulate reddidi. Neq; me hercule unquā mihi tui colendi aut ornandi uoluntas defuit. Sed quædā pestes hoīum laude aliena dolentiū: & te nōnunq̄ a me alienauerunt: & me aliquando immutauerunt tibi.

QVantū. Inter Ci. & M. Crassum ex magna gr̄a incidit simultas: imo & dissensio & odiū pp defensionē Gabinii: quā Crassus susceperat cōtra Cic. cū eū añ oppugnasset: ut latius edeclaratum in primo libro in ep̄la longa: tandē instantibus Pompeio & Cæsare: recōciliata est iter eos gr̄a: ita ut pene a larib⁹ Ci. Crassus in puinciā aduersus parthos pfectus sit: ad quem gerētē bella in puincia Ci. nūc scribit: se ita p eius honore & dignitate cōtendisse in senatu: ut oēs intellexerint suum erga eum studiū. ondit q; ea quæ de se ad eū delata fuerant ex inuidia & maliuolentia quorūdā fuisse delata: cū semper oibus declarauerit se esse erga eū optio aio. Pollicetur q; ita opam & studiū suū Crasso: ut ne filius qui dē eius successu℞ dicat: & libēter se oia factu℞: quæ admonitus fuerit ptinere ad eius amplitudinē. Itaq; rogat ipm ut nō solū de reb⁹ magnis: sed ēt de minimis ad se scribat tanq̄ ad amicissimū. ¶ Studiū. uolūtas & diligētia. ¶ Extiterit. apparuerit: fuerit. ¶ Aut mediocre: sed maximum. ¶ Aut obscurum. occultū. ¶ Aut eiusmodi. tale ut puta uile aut tenue. ¶ Silentio præteriri. nam res maximæ & pclarissimæ silētio pteriri nō pñt. ¶ Decertaui. contendi uerbis. ¶ Contentione. ui uerborum & uehemēti ofone. ¶ Antea. superiori tpe. ¶ Nunq̄. s. decertaui. ¶ Suscepi. aggressus sum. ¶ Propugnationē. defensionē. ¶ Perpetuā. quā semp seruabo. ¶ Veteri. antique. q̄a ut dixi in argumēto: fuerat inter eos antea gr̄a. ¶ Debitū. quia amicis semp debemus offm̄. ¶ Interruptū. intermissum. ¶ Varietate tpm. i. mutatione tpm: q̄bus ēt si uoluissem nō potuissem reddere offm̄ debitū. ¶ Cumulate. ample: ita ut nihil. ¶ Neq; de. uo. i. licet nō potuerim antea reddere offm̄ debitū: tn̄ nūq̄ defuit uoluntas & amādi & honorandi si cōtigisset. ¶ Pestes. pestē appellat detractores & inuidos: q̄a sunt pestis. i. destructio & calamitas amicitia℞. ¶ Dolentium. nam proprie inuidia est dolor alienæ fœlicitatis. ¶ Alienarunt te a me. te ab amicitia mea remouerūt. ¶ Immutauerunt. modestius dixit se non alienatum: sed aliquantulum immutatum. VBE. Studiū Decertare Cumulare Pestis

QVantum. Inter Ci. & Crassum post amicitiā magnā īciderat simultas magna: pſertim ob defensionē Gabinii: tā dē p intercessionē Cæsaris & Pōpeii sic facti sunt amici: ut Crassus in Parthicū bellū fere ex hortis Crassipedis gn̄ri Ci. sit pgressus: ad quē nūc Ci. scribit: se ita p eo ī senatu cōtēdisse: ut oēs itellexerit suū erga Crassū studiū: onditq; q̄ Crassus audierat nō eē uera: pollicēs se illi cōstātē seruatu℞ uolūtatē: rogāsq; ut talē erga se seruet: scribatq; de reb⁹ suis oibus. ¶ Ordo ē. Ego nō dubito qn oēs tui scripserit ad te: q̄tū studiū meū extiterit. i. eminuerit aut fuerit dignitatis tuæ: uel tuēdæ. i. ptegēdæ: uel ēt augēdæ. ¶ Enī. i. q̄a: sup. studiū meū nō fuit aut mediocre sed igēs: aut obscurū. i. occultum: aut eiusmodi. i. tale: qđ possit præteriri. i. aboleri silētio. ¶ Nam ego decertaui. s. pro te: & . i. simul cū cōsulibus & cum multis consularibus. i. qui prius consulatum gesserant: tanta contentione: quanta nunq̄. s. decertaui antea in ulla causa: & suscepi mihi. i. ad placitum meum: perpetuam propugnationem. i. decertationem pro omnibus ornamētis tuis: & reddidi cumulate. i. abundanter officium debitum ueteri necessitudini nostræ. i. coniūctioni quasi necessariæ animorum: & interruptum multa uarietate temporum q. d. non culpa nostra sed temporum. ¶ Neq; me hercule uoluntas tui aut colendi: aut ornandi. i. honorandi defuit mihi unq̄: sed quædā pestes hominum. i. quidam homines postiferi qui non merentur homines dici: dolentium laude aliena: &. i. simul alienarunt. i. alienum fecerunt: nōnunq̄. i. interdū te a me: & immutarunt me aliquando tibi. i. ut alius tibi uiderer. ASC.

VBB. ¶ EXtitit. fuit. ¶ Optatū. quia assidue optabam dari mihi opportunitatē: ut posses & nr̄æ uolūtatis pristinæ memoriā & amicitiæ fidem perspicere: quæ qdē opportunitas tandē data est. ¶ Magis q̄. s. qa licet ita optarem: tñ te tñ ab inuidis & detractoribus meis alienatū a me uidebā: ut non sperarē posse euenire illud tp̄s. ¶ Sum cō. re ipsa effeci ¶ Tua do. tua familia. ¶ Cuncta ci. oēs ciues nr̄i. ¶ Crassi tu. subaudi filii. s. Mar. &. P. Crassi. ¶ Eximia. p̄cipua: egregia. ¶ Pietate. amore in te. ¶ Virtute. s. eximia. ¶ Et gr̄a. apud pplm̄. i. ualde grati oibus. ¶ Nitunt̄. utunt & fidūt. ¶ Monitis. qb⁹ dico qd uitēt & nō agāt. ¶ Cōsiliis. qd agat. ¶ Studiis. fauorib⁹. ¶ Actiōibus. negociis & defensiōib⁹ meis. ¶ Domesticoꝝ. familiariū tuoꝝ. ¶ Existimes. iudices & opionē habeas. ¶ Persuadeas. certissime credas. ¶ Incidisse. deuenisse. ¶ Amplectēdā. suscipiēdā: defendēdā. ¶ Repentina uoluntate aut fortuito. duo posuit q̄ minuūt merita b̄n̄ficioꝝ: cū p̄simus fortuito nō putātes p̄desse: uel cū repentino quodā motu sine consideratione & iudicio: tūc. n. nō h̄n̄da est magna gr̄a beneficii. Ci. officioꝝ lib. i. Multi. n. faciūt multa temeritate quadā sine iudicio uel mō repētino quodam quasi uenti impetu animi incitati: quæ beneficia æque magna nō sunt h̄n̄da. His igit̄ duabus de causis dicit se nō incidisse in defensionē amplitudinis ipsius Crassi sed ɔsideratiōe diligenti quā declarat cū dicit. ¶ Sed ut primū. i. cū primū. ¶ Attigerim fo. pro attigi forum i. cū primū forēses cās agere cœpi. ¶ Spectasse. habuisse animū. ¶ Quo ex tpe. post qd̄ tp̄s: quo foꝝ attigi. ¶ Obseruantiam. reuerentiā: & honorē erga te. ¶ Si qua. hortatur Ci. Cras. ut ea quæ postea euenerūt inter ipsos: magis suspitione q̄ re aliqua mandent̄ obliuioni. ¶ Intercederūt. interuenerunt. ¶ Re. effectu. ¶ Quā suspitione. quæ ēt plerūq; res optimas & sctissimas in malā partē accipit. ¶ Falsa. nō uera. ¶ Inania. uana: sine fundamentis rōnis. ¶ Sint euulsa pro euellentur: & oīno amoueant̄. ¶ Memoria utraq; nostra. i. ex memoria uitæ: ut nunq̄ ampli⁹ recordemur: aut de eis uerba faciam⁹. ¶ Is. talis. ¶ Incidimus. deuenim⁹. ¶ Sperē fore laudi utriq; nr̄m. sperē utriq; nr̄m cōparaturū esse laudē ex cōiunctiōe & amicitia nr̄a. ¶ Singulare. p̄cipuum. ¶ In omni genere officii in omni quod pro te efficere potero. ¶ Spectet. pertineat. ¶ Oēs. qui tibi officiū p̄stabūt. ¶ Contēderit. certauerint mecū: ut plus faciant pro te q̄ ego. ¶ Superabo. oēs uincam. ¶ Cū oibus iudicibus: idest & iudicio omnium. ¶ Tum. maxime. ¶ Crassis tuis iudicibus. i. etiam iudicio filiorum tuorum.

Sed extitit tp̄s optatū mihi magis q̄ sp̄atū. Vt florētissimis tuis reb⁹ p̄spici mea posset & memoria nr̄æ uoluntatis: & amicitiæ fides. Sum. n. cōsecutus non modo ut domus tua tota: sed ut cūcta ciuitas me tibi amicissimū eē cognosceret. Itaq; & p̄stātissima oium fœminaꝝ uxor tua: & eximia pietate, uirtute, gr̄a tui Crassi meis cōsiliis: monitis: studiis: actionibusq; nitunt̄. Et. S. P. Q. R. intelligit tibi abs̄nti nihil esse tā p̄mptū aut tam paratū q̄ in oibus rebus, q̄ ad te pertineant opam, curā, diligentiā, auctoritatē meā. Q̄ sint acta, quæq; agam, domesticoꝝ tibi l̄ris declarari puto. De me sic existimes ac tibi p̄suadeas uehementer uelim, nō me repentina aliq̄ uoluntate ac fortuito ad tuā amplitudinē meis officiis amplectendā īcidisse. Sed ut primū foꝝ attigerī; spectasse semp ut tibi possem q̄ maxime esse cōiūctus. Quo qdē ex tpe memoria teneo: neq; meā tibi obseruātiā: neq; tuā sūmā beniuolentiā ac liberalitatē defuisse. Si q̄ interciderūt nō tā re q̄ suspitiōe uioléta, cū fuerint & falsa & inania: sint euulsa ex oī memoria uitaq; nr̄a. Is. n. tu uires & me eum esse cupio. Vt qm̄ in eadē reip. tp̄a īcidimus: cōiūctionē amicitiāq; nostrā utriq; nr̄m laudi sperem fore. Quāobrē tu quātū iudicio tribuendū nobis eē putes, statues ipse: & ut spero statues ex nostra dignitate. Ego uero tibi p̄fiteor ac polliceor eximium & singulare studiū meum in oi genere officii, qd̄ ad honestatē & gloriam tuam spectet: in quo ēt si multi mecū cōtendent: tñ cū reliqs oibus, tū Crassis tuis iudicibus oēs facile sup̄abo, quos qdem ambos

ASC. ¶ Sed tēpus optatum mihi magis q̄ speratū: non. n. sperare poterat: cum nō haberet præsentia ad hoc merita: nec euidentes uideret causas: optabat tamen qa bonū quodlibet optabile est: extitit: idest emersit & exortum est: ut rebus tuis florentissimis. i. in sūma fœlicitate tua: &: idest simul: memoria mea nostræ uolūtatis: idest beniuolentiæ pristinæ: & fides amicitiæ. i. in amicitia conseruanda: posset percipi: idest clare uideri & agnosci. ¶ Sum enim consecutus. i. obtinui ut non modo. i. nō solum domus tua tota: sed supple etiam: ut cuncta: idest uniuersa ciuitas: scilicet Romana: cognosceret me esse amicissimum tibi: ¶ Itaq; &: idest simul: uxor tua præstantissima: idest q̄ est præstantissima omniū fœminarū: & Crassi: scilicet filii tui: eximia pietate: uirtute: gr̄a. i. qui habent eximiā pietatem: scilicet in te eximiam uirtutem & gratiam in oculis omniū: nitūtur. i. suffulciūtur cōsiliis: monitis: studiis & actionibus meis: & idest simul: senatus & populus Romanus intelligit: nihil esse tam promptum aut tam paratum tibi absenti: q̄ operam: curam: diligentiam: auctoritatem meam: in omnibus rebus quæ pertineant ad te. ¶ Ego puto declarari tibi literis domesticis: quæ sint acta & quæ agam: scilicet pro te. ¶ Ego uelim uehementer supple ut existimes. i. iudices de me: ac persuadeas tibi: me non incidisse aliqua uoluntate repentina. i. subitanea aut fortuito. s. casu: ad amplectendam: idest prosequendam amplitudinem tuam: officiis meis: sed ut primum attigerim forum: scilicet iudiciale spectasse: idest tetendisse ad hoc semper: ut possem esse q̄ maxime coniunctus tibi. ¶ Quo quidem tempore teneo memoria: neq; obseruantiam meam: idest meam uenerationem & cautionem ne te lædam: defuisse tibi: neq; summam beneuolentiam ac liberalitatem tuam defuisse mihi. ¶ Si qua. i. aliqua: scilicet discordiæ semina interciderunt nō tam re: q̄ suspitione uiolenta: ea cum fuerint & falsa & inania: sint euulsa ex omni: idest tota memoria & uita nostra. ¶ Tu enim es is. i. talis: uir & ego cupio eum esse: idest talem: ut quoniam incidimus in eadem tempora reipu. ut simul rempu. tractemus: ego sperē coniunctionem & amicitiam nostram: fore: idest futuram esse: utriq; nostrum laudi: idest ad laudem: quia honestum est bonos inter se amare: & iuuare. ¶ Quamobrem tu ipse statues: idest constitues in animo tuo: quantum putes: idest putare debeas: tribuendum nobis: iudicio tuo: idest s̄m iudicium tuum: & ut spero: tu statues supple illud: ex dignitate nostra idest s̄m dignitatem nr̄am. ¶ Ego uero profiteor tibi atq; polliceor eximium & singulare studium meū in omni genere officii: quod spectet ad honestatem & gloriam tuam. ¶ In quo etiam si multi contendent mecum: tamen superabo facile omneis: idest contēdentes mecum: cum: scilicet fit: q̄ superabo reliquis omnibus iudicibus: idest ita iudicantibus: tū: idest multo euidentius: Crassis tuis: scilicet filiis: iudicibus: quos ambos: scilicet liberos tuos.

¶ Vnice.

VBE. ¶ VNice. singulariter. ¶ In. M. Crasso filio tuo. ¶ Beniuolentia impari. non æquali amore: subaudi sum. i. non est æque amo atque publiu. ¶ Hoc ma. affert rõnẽ quare magis. P. amet: qa & hoc tpe & alio tpe semp ab eo maxime est amat⁹ & obseruatus. ¶ Alterum. scdm post te. ¶ Has lras. Ci. ita affirmat se factuꝝ ea quæ pmisit Crasso: ut uelit has suas lras hre uim & pondus fœderis & solẽnis obligationis: nõ eplæ solũ. ¶ Fœderis. qd qdẽ ita solẽniter feriebat apd antiquos ut liceret illd iuiolare. ¶ Vim. põdus & effectũ. ¶ Recipio. plus est q̃ pmitto: q̃si suscipio faciẽda: & cũ obligatiõe pmitto. ¶ Sãctissime: inuiolate: integerrime: & ɔstãtissime. ¶ Quæ a me. dicit Ci. se pseueraturꝝ in defensiõe dignitatis eius.

ego unice diligo, sed in Marco beniuolentia impari: hoc sum magis Publio deditus: quod me q̃q̃ a pueritia sua semper, tamẽ hoc tempore maxie sicut alterũ parentẽ & obseruat & diligit. Has literas uelim existimes fœderis esse habituras uim nõ epistolæ. Meq; ea quæ tibi promitto ac recipio sanctissime esse obseruaturũ, diligẽtissimeq; facturũ. Quæ a me solũ suscepta defensio est te abñte dignitatis tuæ: in ea iam ego nõ solũ amicitiæ nostræ: sed ẽt cõstãtiæ meæ causa permanebo. Quãobrẽ satis esse hoc tẽpore arbitratus sum hæc ad te scribere, me si qd ipse itelligerẽ aut ad uol ũtatẽ, aut ad cõmodũ, aut ad amplitudinẽ tuã pertinere mea sponte id esse facturum. Sin autẽ quippiam aut a te esses admonitus, aut a tuis effectũ rum: ut itelligeres nihil neq; te scripsisse, neq; quẽq̃ tuorũ frustra ad me detulisse. Quãobrem uelim ita & ipse ad me scribas de omnibus minimis, maximis, mediocribusq; rebus: aut ad hominẽ amicissimũ. Et tuis præcipias, ut opera, cõsilio, auctoritate, gratia mea sic utãtur in omnibus publicis, priuatis, forẽsibus, domesticis tuis: amicorũ hospitũ: clientũ tuorũ negociis: ut quoad eius fieri possit pstanciæ tuæ desyderiũ meo labore minuatur. Vale.

nõ solũ pp amicitiã: sed ẽt pp ɔstãtiã: ne uideat leuis. ¶ Permanebo. pseuerabo. ¶ Intelligerẽ. p meipꝫ cognoscerẽ. ¶ Mea spõte. mea uolũtate: a nullo rogatũ. ¶ Admonitus. edoct⁹: factus certior. ¶ Quippiã. aliqd. ¶ Nihil te scripsi. s. frustra. ¶ Detulisse ad me. nũciasse aut dixisse de rebus tuis. ¶ Vt ad ho. amicissi. i. tanq̃ ad eũ a quo scias te plurimũ amari: cui possis oia mandare. Nã nisi q̃spiã sit nobis amicissimus: si sit uir alicuius auctoritatis: non audem⁹ ei mãdare: ut aliqd paruũ p nobis faciat: ne uideamur illũ puifacere: neq; de rebus maximis: ne uideamur ipudẽtes: aut temerarii: imponentes ei tm̃ oneris. Petit igit Ci. a Crasso: ut se talẽ amicũ existimet: cui putet oia posse mãdari: & minima maxia & mediocria. ¶ Et pcipias. mãdes: iubeas. ¶ Tuis. ppinqs & amicis: q Romæ res tuas agũt: ut in oibus negociis utant opa & consilio meo. ¶ Publicis. discurrit p genera negocioꝝ: qb⁹ uult exigi opam suam. ¶ Pub. quæ ptinebant ad rẽp. ¶ Priuatis. ad rẽ familiarẽ tuã: uel aliquoꝝ tuoꝝ. ¶ Forensibus. ciuilibus: q̃ agent i foro. ¶ Domesticis. q̃ ad domũ tuã spectabũt. ¶ Tuis. quę tua intererũt. ¶ Amicoꝝ tuoꝝ. ¶ Clientũ. quos tu pĩocinio tuo hr̃e ɔsueuisti: nã cliens & pron⁹ noia sũt ad aliqd dcã. ¶ Opa. labore: agẽdo i supradictis negociis. ¶ Auctoritate. existimatiõe: q̃ est mihi apud senatũ & ppl̃m: quę plurimum pdest negociis amicoꝝ. ¶ Consilio. monẽdo & cõsulendo qd agere debeãt. ¶ Vt quoad eius. sensus est: ita utant cõsilio & opa: ut quãtũ p me fieri poterit: minus pigeat eos absẽtiæ tuæ: cũ me uideãt uicẽ tuã gerere: & ita facere: ut si tu adesses. ¶ Quoad ei⁹. i. in quantũ. ¶ Fieri pos. qa scio qd penit⁹ fieri nõ posset: ut ab eis nõ desyderareris. ¶ Desyderiũ præstãt. i. sollicitudo quã capiunt pro desyderio pstantiæ tuę. i. desyderãtes ut adsis in urbe. ¶ Minuat. fiat leuior. ¶ Meo la. quem eis pro te præstabo.

Quippiam

Cliens Patronus

Quoad

ASC. ¶ EGO diligo unice. i. ut unicos filios diligerem: sed bñiuolentia ipari: idest minore in Marco: scilicet filio tuo: ego sum deditus. i. addictus magis Publio. i. filio tuo: q̃ Marco: hoc: idest pter hoc: q q̃q̃: supple obseruauit & dilexit me semp a pueritia. s. sua: tñ obseruat & diligit me maxie hoc tpe: sicut alteꝝ parẽtem. i. patrẽ. ¶ Has &c. Velim sup. ut existimes has literas habituras eẽ uim. i. ptãtem fœderis. s. tecũ icti: nõ eplæ. s. dũtaxat: & me obseruaturꝝ eẽ sanctissime & diligẽtissime: ea quæ pmitto: ac pro. i. recipio tibi. Recipere. n. interdum est pmittere: interdũ reseruare. interdum seruare: ũ carere receptui: interdum accipere debita. ¶ Ego permanebo nõ solum cũ amicitiæ nrę: sed ẽt cũ cõstantiæ meæ. i. ut cõstans sim & uidear: in ea sup. defensione dignitatis tuæ: quæ defensio dignitatis tuæ: suscepta sup. est a me: te absente. ¶ Quãobrẽ ego arbitratus sum: satis esse hoc tpe: scribere ad te: hoc. s. sequentia: si ipse. i. ego: intelligerẽ qd. i. aliqd ptinere: aut ad uolũtatẽ sup. tuam: aut ad cõmodũ sup. tuum: aut ad amplitudinẽ tuam: me facturũ esse id sponte mea. i. quod dicit pprio instinctu. ¶ Sin aũt. i. sed si: essem admonitus: aut a te: aut a tuis: sup. me effecturum: ut itelligeres: nihil neq; te scripsisse: neq; quẽquã tuoꝝ detulisse. i. denũciasse ad me frustra. ¶ Quãobrẽ uelim sup. ut &. i. simul: ipse. i. tute: scribas ad me de omnibus rebus minimis: maximis: & mediocrib⁹: ut. i. tanq̃ ad hoiem amicissimũ: &. i. sil: pcipias tuis. s. necessariis & amicis: ut utãtur sic opera: cõsilio: auctoritate: gratia mea: in oibus negociis tuis publicis: quæ magistratũ concernunt & tempu. priuatis: quæ ad rem priuatam spectant: forensibus: quæ in foro iudiciali aguntur: domesticis. i. familiaribus tuis: & sup. amicorum hospitum: clientum tuorũ: ut desyderiũ præsentiæ tuæ minuatur: quoad eius. i. quatenus id possit fieri: labore meo. i. per laborem meum: cum faciam fere quæ tu si adsis. Vale.

Recipere

Quoad eius

Publius Vatinius Impator. M. T. C. S. D.

SI uales bene est: ego ualeo. Si tuam consuetudinem in patrociniis tuendis seruas.

VBE. SI uales. Cũ gereret bellũ Vatinius in Illyriis: & ob res bñ gestas optaret sibi decerni supplicationes: quidã maliuoli & inuidi impugnabãt eũ: & honori eius detrahebant. Quare in hac epla rogat Ci. ut quẽadmodũ añ i piculo capitis eũ defendit ita nũc defẽdat in honore. Deinde pollicet se daturũ opam: ut Diony. Ci. seruus fugitiuus aliquo mõ inuenitur: pfugerat. n. in eas regiones. ¶ Consuetudinẽ. Ci. libẽter in defensionibus amicoꝝ uersari cõsueuit. ¶ Pĩocinis. defensionibus: aduocationibus: nam patronus defensor cãꝝ dr̃. i. aduocatus: patrocinium defensio.

ASC. SI uales &c. Vatinius Ciceronem rogat: ut pro rebus bene in Illyria gestis supplicationem sibi decernendam procuret: polliceturq; se curaturum ut fugitiuus Ciceronis comprehendatur: dicens. ¶ Si uales o Cicero: bene est: ego ualeo: scilicet bene. ¶ Si tu seruas consuetudinem tuam in tuendis: idest protegendis patrociniis: idest clientibus: patrocinio tuo commissis.

VBB. ¶ P. Vatini. ego Vatinius loquitur enim de se tanq̃ de tertia persona. ¶ Cliens. defensiõe egens: ē enim qui patronum colit: & sequitur: ut ab eo defendatur. ¶ Cãm dicier. causam agi & defendi: dicier p dici. ¶ Repudiabis. respues. ¶ In periculo: scilicet salutis cum oppugnabar capite: & a te sum defensus. ¶ Ego. ondit quã fiduciã in Ci. hře debeat. ¶ Adoptem. eligam patronũ meum. ¶ Quam illum. scilicet te. ¶ Didici uincere. obtinui uictoriam contra aduersarios meos. ¶ An uerear. an dubitem: quasi dicat non: ordo est: an uerear ne is non prosternat: atq; obterat obtrectationes pusillorum & maliuolorum hominum: qui pro mea salute neglexerit conspirationem potentissimorum hominum. ¶ Conspirationem. coniurationem: consensum contra me. ¶ Neglexerit. contempserit: neq; ea territus sit. ¶ Pro mea salute: ut salutem & uitam meam defenderet. ¶ Pusillorum. impotentium & paruæ auctoritatis: contra id quod dixit potentissimorum. ¶ Obtrectationes. maledicentias. ¶ Inuidias. artificiose ostendit se innocentem esse: & iniuste oppugnari: ideoq; defendendum eẽ. ¶ Prosternat. deiiciat. ¶ Obterat. cõculcet: pessundet: nam si maius fecisti: facies etiam quod est minus. ¶ Suscipe. in patrocinium tuum accipe. ¶ Muneris. officii: quod tibi impono. ¶ Scis. captat commiserationem Va. cum dicit fortunas suas expositas esse inuidiæ & detractionibus maliuolorum: sine culpa sua cũ sit inocẽs. ¶ Obtrectatores. maledicos. ¶ Nescio quo quasi dicat quodam fato & infortunio: meo. ¶ Non meo me. non mea culpa: nam meritum de malo & bono dicitur. ¶ Sed quãti id re. quid interest: quasi dicat nihil: cum nihilominus habeam inimicos innocentes. ¶ Nescio quo fa. nescio qua tristi fortuna mea & quasi malo sydere. ¶ Liberalitatem. naturæ benignitatem: quæ maxime in præstãda opera amicis perspicitur. ¶ Quo exemp. qbus uerbis: qua copia. ¶ Anagnostes. non propriũ est nomẽ: sed officii: αναγινωσκω lego significat: idẽ αναγνωστης lector dicitur: habebant enim Romani seruos: qui cœnantibus aliqd legebant: & plerũq; percurrebant quæ essent ad omnes scripta: & interdum corrigebant. ¶ Fugitiuus. q fugit a te. ¶ De quo. seruo tuo. ¶ Nihil mandasti mihi. ut quærerem ipsum. ¶ Vardaci. populi sunt in illyriis. ¶ Terra mariq;: puerbialiter: quasi dicat ubiq;. ¶ Tibi. datiuus hic in gratiam Ci. positus est. ¶ Dalmatiam. quæ est pars illyriæ: quam parabat Vati. expugnare: cum primum data esset temporis commoditas. ¶ Eruã. abstraham. ¶ Illinc. ex Dalmatia. ¶ Aliquando. tandem.

Patrocinia. Pronus Dicier Obterat Meritũ Vardaci Dalmatia Eruere Aliqñ

Publius Vatinius cliens ad te uenit, qui pro se causam dicier uult: non puto repudiabis in honore: quẽ in periculo recepisti. Ego autem quem potius adoptem aut inuocem: quam illum: quo defendente uincere didici? An uerear ne qui potentissimorum hominum conspirationem neglexerit pro mea salute: is pro honore meo pusillorum atq; maliuolorum obtrectationes & inuidias non prosternat, atq; obterat? Quare si me (sicut soles) amas, suscipe me totum, atq; hoc, quicquid est oneris ac muneris, pro mea dignitate tibi tuendum ac sustinendum puta. Scis meam fortunam, nescio quomodo facile obtrectatores inuenire, non meo quidem me hercule merito: sed quanti id refert, si tamen fato nescio quo accidit? Siquis forte fuerit, qui nostræ dignitati obesse uelit, peto a te ut tuam consuetudinem & liberalitatem in me absente defendendo mihi præstes. Literas ad senatum de nostris rebus gestis: quo exẽplo miseram infra tibi perscripsi. Dicitur mihi tuus seruus Anagnostes fugitiuus Vardaci esse: de quo tu mihi nihil mandasti. Ego tñ terra mariq; ut cõquiratur præmandaui, & profecto tibi illũ reperiã: nisi in Dalmatiã aufugerit: & illinc tamen eũ aliquando eruam. Tu nos fac ames. Vale.

Ad. iii. idus quintilis ex castris Narona.

ASC. ¶ PVBLius Vatinius cliens: scilicet tuus idest te aduocatum & patronum suum colens: uenit ad te: honestius dicit q̃ si dicat: ego. P. &c. uenio: qui uult causam dicier: pro dici: pro se: idest pro supplicatione sibi impetranda: ego non puto: supple q; repudiabis in honore: scilicet obtinendo aut in re honesta: quem recipisti: scilicet defendendum: in periculo: scilicet capitis. ¶ Autem idest sed: quem ego adoptem aut inuocem potius q̃ illum: quo defendente didici uincere: quasi dicat nullum. ¶ An uerear ne: scilicet Cicero: qui neglexerit: idest paruifecerit: conspirationem hominum potentissimorum: scilicet mihi aduersantiũ pro salute mea: idest ut me saluum faciat: is non prosternat atq; obterat: obtrectationes & inuidias pusillorum ac maleuolorum: pro honore meo: scilicet augendo: quasi dicat nequaquam. ¶ Quare si amas me: sicut soles: suscipe me totum: atq; puta: idest existima: hoc quicquid est oneris ac muneris: idest officii: tuendum ac sustinendum: supple esse tibi: pro dignitate mea. ¶ Scis fortunam meam inuenire facile: nescio quomodo: obtrectatores idest maledicos: quidem: idest certe: me hercle: scilicet ita iudicante: non merito: idest peccato meo: sed quanti refert: idest interest: id: scilicet an merito an immerito fiat: si tamen: idest nihilominus: accidit nescio quo fato: idest infortunio mihi ex astrorum aut deorum dispositione impendente: permittit enim deus etiam bonis aduersa contingere: ut inde meliores euadant: sed malum culpæ a fato non dependet: sed arbitrio nostro. ¶ Si forte quis: idest aliquis fuerit qui uelit obesse: idest nocere & obsistere dignitati nostræ: peto a te: ut præstes mihi tuam consuetudinem & liberalitatem in me absente defendendo. ¶ Ego perscripsi tibi infra: idest in inferiore parte tabellæ: literas supple meas: eo exemplo: quo exemplo: idest qua forma: miseram ad senatum: aut perscripsi tibi quo exemplo & cætera: superior expositio plus placet. priore enim de modo dyplomæ idest, quod duplum dicunt & exemplum literarum suarum scripserit: posteriore tantum formã qua scriptæ eẽnt. ¶ Seruus tuus fugitiuus: scilicet Dionysius nomine: Anagnostes: idest lector tuus: aut in mensa aut in lectica: non est ergo proprium sed officii nomen: a uerbo αναγινωσκω quod est lego: unde αναγνωσις Anagnosis lectio: dicitur esse Vardad. i. in eo oppido in illyriis: de quo tu mandasti mihi: scilicet ut curem comprehendendum: ego tamen præmandaui: idest antequam eo perfugeret: ut conquireretur terra mariq;: & profecto ego reperiam tibi: idest ad utilitatem tuã: illum: nisi aufugerit in Dalmatiam seu delmatiam: quæ est pars illyriæ: & tamen: idest licet: eo fugerit: ego eruam: idest auellã eum aliquando: idest tandem inde: idest ab eo loco. ¶ Tu fac supple ut ames nos. ¶ Vale. Ex castris Narona idest in eo loco: ad tertium Idus quintileis. i. Iulias.

¶ Si uales

SI uales. Primũ scribit Vatinius ad Ci. se nihil adhuc certi hr̃e de eius seruo fugitiuo noĩe Dionysio. Spare tñ se aliqñ eruituꝝ illũ ex Dalmatia. Deinde qa Ci. & Seruilius depcati fuerant ipm pro quodã Catilio pyrata: quem ille bello acceperat: adducit multas cãa quare nõ debeat ei pcere: rogatq; Ci. ut eũ defendat Romæ: qa potuissent supplicationes sibi decerni pro rebus Dalmaticis bene gestis. Sed Cæsar q debebat pponere in senatu de ea re nondum pposuerat: ob quã rem ondit sibi fieri iniuriã: & cõmemorat quædã a se in Dalmatia gesta: deinde se totum Ci. tradit: ut ab eo defendatur. ⁋ Dionysio. ita. n. uocabatur seruus fugitiuus Ciceronis: erat aũt nomen accõmodatũ seruis: sicut Syrus: Dauus &c. Hora. Tu ne Syri Daue: aut Dio. filius andes deiicere ex saxo. ⁋ Extrico. explico: expedio: libero extrico. n. penultima pducta: libero: soluo & expedio significat. Hora. i car. Seu puguet densis extricata cerua plagis. Vi. & iextricabilis error. Dicit igit se nihil extricare. i. certũ hr̃e. ⁋ Eo mi. subaudi extrico. ⁋ Dalmaticũ. est. n. regio satis frigida. ⁋ Eiecit. expulit. ⁋ Illinc. ex Dalmatia: nã Vatinius coact⁹ fuerat discedere pp frigus. ⁋ Refrige. fecit frigus. ⁋ Nõ desi. uõ cessabo. ⁋ Dura. difficilia: non pp Dio. seruũ hoc dixit: sed pp Catiliũ. ⁋ Nescio. q. d. nõ satis honeste & iuste: ita. n. solemus dicer̃ icõtẽptũ: dixisti nescio qd uerboꝝ: nescio qd depcatiõis &c. ⁋ Apagete. familiariter: corripiẽda est. q. d. abi in bonã rẽ. ⁋ Cũ nostro Ser. q ẽt idem a me petit ꝙ tu: ut hunc dimittam. ⁋ Vos. hẽt emphasim. q. d. qui habemini uiri boni: & non deberetis defendere nisi bonos. ⁋ Hmõi. tales ita sceleratos: sicut fuit hic Catilius. ⁋ Cãs hmõi. ita I iustas & inhõestas. ⁋ Hoiem. subaudi recipitis. ⁋ Ingenuas. liberas: unde maior est iniuria: ingenuas aũt dixit: qa & mr̃esfamiliæ libertinæ esse pñt: ut paulo Infra ex uerbis iuriscõsulti declarabit. ⁋ Mr̃esfamilias. honestissimas mulieres: nã mr̃fa. ut scribit Au. G. dr̃ ea sola q in mariti manu mãcipioq; sit: qñ nõ i mr̃imo mõ tm̃: sed i familiã quoq; mariti: & in sui hr̃dis locũ uenisset: & Festus dicit: matrẽfa. nõ añdict: ꝗ uir eius pr̃fa. appellaret: nec multæ in una domo eẽ pñt: nec uidua hoc noie appellari põt: quæ sine filiis est. Item iurisců. ff. de uerbo. signi. melius ondit: quæ mr̃fa. his uerbis. ⁋ Matrẽfa. accipere debemus eã quæ nõ inhoneste uixit. Mr̃em. n. familias a cæteris fœminis mores discernũt: atq; sepant: pinde nihil intererit nupta an uidua sit. ingenua: an libertina: nam neq; nuptiæ: neq; natales faciunt mr̃essa: sed boni mores. uidetur ergo male diffiniuisse Festus: cũ dixit uiduam eo noie appellari nõ posse: familias aũt gtõs est ad imitationẽ græcoꝝ: q fœmininoꝝ in a purã desinentiũ gtõs in as mittunt: dici nus tñ & mr̃sfamiliæ: & mr̃familiaꝝ. ⁋ Arripuit. captiuos fecit. ⁋ Semissis. qdã distinguunt sic: uastauit semissis: ut sit accusatiui casus. i. fecit monetã adulterinã: qa semissis genus ẽ & mensuræ & monetæ: sed nõ pbandus est ille intellectus: qa uiolentus est: melius ergo intelligit sic. ⁋ Simul. deinde. ⁋ Vero. expletiua est cõiunctio: neq; legẽdũ est non. ⁋ Semissis hõ. i. hõ uilis: & quasi semihõ: sicut semissem: semiassem dicimus. ⁋ Bello. cui⁹ iure licet ipm punire. sed tñ signat se eã Ci. cupe ei indulgere uitã: sed uõ licere: cũ ille fuerit sceleratissimus & multos læserit: nũc ab eo pœnas exigũt. ⁋ Quid. p. f. q. d. nihil: nisi eũ condẽnare: si modo iustitiã ipsam sequi uelim. ⁋ Oia. c. subaudi facere. ⁋ Quæ. t. im. f. ut eũ dimittã incolumẽ. ⁋ Sup. pœnã. ⁋ Aiaduer. punitionẽ: pp offensionem. ⁋ Remit. dimitto tibi. ⁋ Quid illis. dixit se ɔdonare quæ ad se pertinẽt: quæ uero ad alios spectãt: qui iniuriã acceperunt: dicit se condonare nõ posse: inqt ergo. ⁋ Quid respondere possum. q. d. nihil quod habeat honestatem aut æquitatem.

VBE.

Publius Vatinius. M. T. C. S. D.

SI uales bene est, ego qdem ualeo. De Dionysio tuo adhuc nihil extrico: & eo minus ꝙ me frigus dalmaticum: quod illinc eiecit: etiam hic refrigerauit, sed tamen non desistam quin illum aliquando eruam. Sed tamen omnia mihi dura imperas. De Catilio nescio quid ad me scripsisti deprecationis diligẽtissime. Apagete cũ nostro. Sexto Seruilio: nam me hercule ego quoq; illũ amo. Sed uos hmõi cliẽtis: hmõi causas recipitis? Hoiem unũ oium crudelissimũ: q tot igenuas matresfamilias stuprauit: tot ciues romanos occidit, arripuit, disperdidit, regiões uastauit. Simul uero semissis homo ɔtra me arma tulit, & eum bello cœpi. Sed tamen mi Ci. quid facere possum? Omnia me hercule quidem cupio, quæ tu mihi imperas. Meam animaduersionẽ & supplieiũ quo usurus erã in eũ quẽ cœpissem, remitto tibi & condono: qd illis rñdere possum, q sua bona

Extrico

Apagete

Matresfa.

Familias

Semissis

Aiaduersio

ASC.

SI uales. Idem Vatinius ex eadẽ puincia hanc ad Ci. dedit epl̃am in qua primum scribit se nihil certi adhuc hr̃e de Dionysio seruo fugitiuo: sperare tñ posse eũ aliqñ eruere e dalmatia. Deinde qa Cicero & Seruilius deprecati fuerant pro quodã Pyrata Catilio noie: quẽ Vatinius bello cœperat: adducit multas cãs quare ei nõ debeat parcer̃: rogatq; Ciceronẽ ut cãm suam defendat Romæ: qa potuissent supplicationes sibi decerni pro rebus in dalmatia bene gestis. Sed Cæsar qui debebat referre de ea re nihil adhuc retulerat: quod iniquũ cẽset: cõmemorans quædam præclare gesta. Deinde se totum Ciceroni ab eo defendẽdũ tradit. ⁋ Ordo est. Si uales bene est: ego quidem ualeo. ⁋ Ego nihil adhuc extrico. i. expedio: & extricis & inolueris eruo: de Dionysio tuo. s. suo fugitiuo. i. nihil adhuc certi afferre possũ & eo. i. tanto minus sup. extrico aliquid: ꝙ frigus dalmaticum quod eiecit sup. me: illinc. i. e dalmatica: refrigerauit. i. iterum frigus generauit ẽt hic. s. ubi nunc sum. i. in hac parte Illyriæ. q. d. pp frigus nihil hactenus potui agere: unde ẽt pigrũ a Virgilio dicitur: quia pigros facit: sed nõ desistam quin eruam. i. extraham: quasi feram e latebris: illum. s. seruũ tuũ aliquando. i. tandem. ⁋ Sed tamen tu imperas mihi omnia dura. i. difficilia factu. ⁋ Scripsisti nescio quid deprecatiõis diligentissime: idest ꝗ diligẽtissime precatus es ne aiaduertam in Catilium: de Catilio. s. pyrata a me capto. ⁋ Apagete: comicus & Plauto familiaris sermo: quo more supra dixit dicier pro dici. Videtur aũt græcũ uerbum ab apo & ago compositum. Nam & ago græce dicitur: ut sit apagete. i. amouete: procul agite: ut sup. cum Sexto Seruilio nostro: nam me hercule ego amo quoq; illum. s. Seruilium: quare dixerat nostro Seruilio: sed recipitis uos. s. tam sancti & prudentes uiri: cãs huiusmodi clientis. i. rei. s. pyratæ. q. d. id non decere. ⁋ Suscipitis in quam defendendum: hoiem unum. i. solũ crudelissimum oium: qui stuprauit tot ingenuas. i. nulla seruitute sua: aut maiorũ suorum notatas matresfamilias: & sup. q occidit tot ciues Romanos: q arripuit: disperdidit. s. tot ciues romanos: & sup. q uastauit regiones. ⁋ Simul uero homo semissis. i. uix asse & dimidio eius æstimandus: unde prius homini semissi legendũ dixi: tulit arma ɔtra me: & cœpi eum bello. s. iusto. ⁋ Sed tamẽ mi Cicero quid possum facere. s. in hac re: quidem. i. certe: ego cupio sup. facere omnia: me hercle: quæ tu imperas mihi. ⁋ Ego remitto tibi. i. ad placitum tuum condono: meam aiaduersionem. i. iustam punitionem Catilii & supplicium: quo erã usurus in eum quem cœpissem: quid possum respondere illis qui actores. i. cum sint actores & accusato: es: expostulant: idest iuste & manifeste postulant.

Semissis

VBE. ¶ DIrepta. in prædam conuersa. ¶ Expugnatas. ui & prælio uictas. ¶ Occisos. qđ peius est: q̃si arrepti fuissent ¶ Auctores. mouentes cām & litem. ¶ Expostulāt. queruntur de damnis & iniuriis sibi a Catilio illatis. ¶ Appium: qui ut supra uidimus: potens erat & superbus uir: qui nō satis curaret: qđ de se hoies loquerent. ¶ Cuius. Appii. ¶ Suffect⁹. sub-

Suffectus

stitutus: uidet. n. fuisse prius impator in ea ꝓuincia Appius. ¶ Sustinere. tueri fuisse recte fcm̄ si hrem Appiū defensorē meū. ¶ Hoc qđ est dimitterē impune ꝓp quos offendit. ¶ Quid ergo ē. s. qđ uelim ꝑ te facer de Catilio. ¶ Ea res. ea defensio tui Qui. Volusii: discipuli tui. ¶ Fugare. deterrer. ¶ Aduersarios. ne eū ꝓsequant̄ ampli⁹. ¶ In eo. i ea re. ¶ Istic. ro. ¶ Cæsar. conquerit̄ de Cæ. qđ eius culpa (q̄a noluerit referre i senatu) nō fiant ei supplicatōes. ¶ Ad-

Adhuc

huc. hucusq̧. ¶ Nō re. non ponit in senatu. ¶ Quasi. tanq̃. ¶ Vero. ironice dcm̄. ¶ Res iustis. tri. i. res quæ mereant̄ iustissimū triūphū. ¶ Nam si. hoc dicit cōtra sniam Cæ. qui dicebat nō esse ei dandas supplicationes: donec totā Dalmatiam cœpisset: qđ qdē dicit eē difficillimū: q̄a. xx. oppida Dalmatiæ plusq̃ sexagita alia oppida sibi adiūxerūt: quæ oia necesse est uincere: ut totū bellū cōficeret. ¶ Si expectādū est. ut mihi

Dum

decernant̄ supplicatiōes. ¶ Dū. donec. ¶ Cōficiam. finiā. ¶ Asciuerūt. adiunxerunt. ¶ Expugno. uinco.

Longe

¶ Longe. ualde: Salu. Longe mihi aliena mēs. P. cō. ¶ Alia. aduersa. ¶ Quā cæteri. quibus decretæ sunt supplicationes: cū etiam multum belli supressēt.

direpta, naues expugnatas, fratres, liberos, parentes occisos, auctores expostulant? si me hercule Appium haberem, i cuius locum suffectus sum, tamen hoc sustinere non possem. Quid ergo est? Faciā omnia sedulo, quæ te sciam uelle. Defenditur a Quinto Volusio tuo discipulo si forte ea res poterit aduersarios fugare, in eo maxie spes est. Nos si quid erit istic opus defendes. Cæsar adhuc mihi iniuriam facit, de meis supplicationibus, & rebus gestis Dalmaticis adhuc non refert, Quasi uero non iustissimi triomphi in dalmatia res gesserim. Nam si hoc expectandum sit: dū totum bellum conficiá. Viginti oppida sunt dalmatiæ antiqua q̃ ipsi sibi asciuerūt ampli⁹ sexagiuta. Hæc nisi omnia expugno mihi supplicationes nō decernuntur. Longe alia conditione ego sum ac cæteri Imperatores. Vale.

ASC. ¶ BOna sua direpta. s. a Catilio: naues expugnatas captas & uictas ab eo: fratres: liberos: parētes occisos s. ab eodem: q. d. nihil possum honeste rńdere si eum absoluo. ¶ Me hercle: si hrem Appium. s. pulchrum: hominem cauillosum & cautum sup. adiutorem aut defensorem: in cuius locū ego sum suffectus. i. substitutus: tn̄ non possem sustinere hoc. i. hanc iniq̄ssimā absolutionem: aut expostulationē tam iustā in Catiliū agentium. ¶ Ergo sup. inq̄s qđ est. s. reliquū. ¶ Ego faciā sedulo. i. seorsum a dolo: diligenter oia quæ sciā te uelle. ¶ Sup. Catilius defendit̄ contra actores: a Quinto Volusio discipulo tuo: si forte ea res. i. fama patrōi: poterit fugare aduersarios. s. eius: spes est maxime in eo. ¶ Tu defendes nos istic. i. ubi tu es: hoc est Romæ: si quid erit opus. ¶ Cæsar facit mihi adhuc iniuriam de supplicationibus meis: & non refert adhuc. i. non affert in consultationē senatus: de rebus gestis. s. a me: dalmaticis. i. in dalmatia: quasi uero non gesserim in dalmatia res iustissimi triumphi. i. triūpho dignissimas. ¶ Nam si hoc. s. referre de rebus meis sit expectandum: dum. i. donec conficiam. i. finiam: totū bellum: uiginti oppida sunt dalmatiæ antiqua: quæ asciuerūt. i. attraxerunt sibi amplius sexaginta sup. oppidis: quæ dicunt̄ dalmatia noua: nisi ego expugno. i. capio: hæc oia: supplicationes non decernuntur mihi: q. d. id iniquū esse. ¶ Ego sum. si hoc sit longe alia quia deterior: conditione: ac. i. q̃: cæteri imperatores. Vale.

Publius Vatinius. M. T. C. S. D.

EGo post supplicatiōes mihi decretas i dalmatiam profectus sum, sex oppida ui oppugnando cœpi. Vnū hoc quod erat maximū quater a me iá captū. Quatuor etenim turres & quatuor muros cœpi: & arcē eorū totá, ex qua me niues, frigora, imbres detruserūt. Indigneq̧ mi Cicero oppidū captū & iá bellū confectum relinquere sum coactus. Quare te rogo si opus erit, apud Cæsaré meá causam agas, meq̧ tibi in omnes partes defendendū putes: hoc existimans neminem me tui amantiorem fore. Vale.

VBE. ECo post. Hoc uidet̄ esse cōtrarium eius qđ supra dixit: nam questus est: q̧ non decernantur sibi supplicationes: nunc dicit fuisse decretæ: ad quod alii rńdent eū petiisse multas supplicationes: & aliquas obtinuisse: quod non placet: quia non multæ supplicationes petebantur: alii dicunt interscribendū epl̄am accepisse supplicatiōes sibi fuisse decretas: quod iđ non uidet̄ uerisimile: q̄a dicit post decretas supplicationes se ꝓfectū in Dalmatiam: & multa oppida expugnasse: quod nō potuit fieri eo tpe solo: quo scripsit epl̄am. Ego puto esse principiū breuis epistolæ: aut potius chirographi alicui⁹ subito scripti: quo breuiter cōmemorat quid egerit in Dalmatia post decretas supplicationes. ¶ Oppugnando. contra bellando. ¶ Vi. per uim. ¶ Vnum hoc. quod nūc oppugno. ¶ Quater captum. q̄a quatuor turres & quatuor muros cœpit: ideo dixit se quater cœpisse. Vir. ter uincēdum esse dixit eum q tris animas hēbat. Cui tris aias Feronia mater Horrendū dictu dederat: terna arma mouenda. Ter leto sternendus erat. ¶ Arcem. ακρο πολιν: locū eminentiorem & munitiorē in urbe. ¶ Detruserunt. ui expulerūt: & ammouerūt. ¶ Captū. quod iam cœperam: quia expugnaueram loca munitiora. ¶ Confectum. finitum: quia uicto illo oppido: quod erat omniū maximum: ut dixit: uidebatur sibi confecisse bellum. ¶ Agas cām meā: dicas: ut tuearis partes meas. ¶ Apud Cæsarem. is enim aliquantulum obstabat honori Vatinii: neq̧ erat Cæ. tunc in Gallia: ut quidā uolunt: dicentes eū oppugnasse Vatiniū per alios: qđ si esset: non diceret nūc apud Cæ. ¶ In oēs partes. i. per oia. ¶ Neminē amantiorem tui. neminem qui te magis amet.

ASC. EGo. Principiū est nouæ epl̄æ. ¶ Ego sum ꝓfectus in Dalmatiā post supplicatōes decretas mihi. s. a senatu. ego cœpi sex oppida oppugnādo sup. ea: ui. ¶ Vnū sup. oppidū qđ erat maximū: captū sup. est a me iā quater: cœpi. n. q̃tuor turres & quatuor muros: & totā arcē. i. qđ dicunt fortelitiū eorum: ex qua. s. arce: niues: frigora: imbres: detruserunt me: & o mi Cicero coactus sum indigne. i. quod indigne ferēdum est: relinquere oppidū captum: & iam cōfectum. ¶ Quare rogo te: agas cām meam: ad. i. apud Cæsarem: si sit opus: & putes me defendendum tibi in omnes partes: existimans hoc: te neminem habere amantiorem tui. Vale. &c.

¶ Grata.

VBE.

GRata. Scripserat Vatinius: se intellexisse quæ Cicero pro se fecisset Romæ: & de eis egerat grãm: quare Ci. uehemẽter laudat eius gratulatiõẽ: & pollicet se pseueratur in eadẽ uoluntate erga eũ: in qua ante fuit. Deinde qa Vatinius ei cõmendauerat uxorẽ suã Pompeiã: scribit Cicero se diligẽter dedisse opam: ut illa intelligeret se oia factur: quæ illi opus essent: & ita hortatur Vatinium: ut ad eam scribat: deinde de Dionysio seruo rogat: ut quacunq; ratione poterit eum adducat. ¶ Gratissimum oium. super oẽs ualde gratum: & ideo nõ est mirũ q grata habeas: quæ pro te feci. ¶ Id: te esse gratissimum oium. ¶ Nunq̃ desisti p̃dicare. nunq̃ cessaui publice & apte dicere. ¶ Mõ. tmmõ. ¶ Habuisti grãs. i. gratũ habuisti offm meũ: qa ut añ sæpius diximus: agimus grãs uerbis: habemus aio: referimus re. ¶ Cumulatissime. plenissime. ¶ Retulisti: reddidisti: qa gratitudo ai apud me extimat plena satisfactio. ¶ Reliqs: in qbus erit opus offõ & opa mea. ¶ Pari. sili: sicut añ feci. ¶ Studio. diligẽtia & fauor. ¶ Primariã. pncipẽ: egregiã. ¶ Surra. pprĩũ nomẽ unius ex domesticis Vatinii. ¶ Nro. cõi amico. ¶ Meis uer. meo nomie: mea parte. ¶ Denunciaret. signaret: notificaret. ¶ Ea scilicet uxor tua. ¶ Itaq;. i. q ita faciam: duæ partes sunt. ¶ Ipse. egomet. ¶ Couenĩã. alloquar. ¶ Difficilis. refert ad magnam. quia res magnæ difficiles esse solẽt. ¶ Aut parum me digna: ad paruã retulit: qa plerũq; non audemus hoibus alicuius auctoritatis committere res paruas: qa uideantur eis indigne. Cicero añt nunc non uult eũ respectũ de se habere. Sic supra ad. M. Crassum. Quamobrẽ uelim ita ad me scribas de oibus minimis: maximis: mediocribus rebus: ut ad hoiem amicissimũ. ¶ Nõ laboriosa. i. facilia quãtum ad res magnas: ¶ Et honesta. i. me digna: & cũ honore meo facta: quãtum ad res paruas. ¶ Si me amas. modus est adiurãdi. ¶ Cõfice. exequere: & effice qđ pmisisti.

M. T. C. P. Vatinio Impera. S. D.

GRata tibi esse officia mea non miror, cognoui enim te gratissimum omnium, idq; nunquam destiti prædicare. Nec enim tu mihi gratiam modo habuisti, uerũ etiam cumulatissime retulisti. Quamobrem reliquis tuis rebus omnibus pari me studio erga te, & eadem uoluntate cognosces. Quod mihi fœminam primariam Pompeiam uxorem tuam cõmendas, cum Surra nostro statim tuis literis lectis locut' sum, ut ei meis uerbis diceret, ut quicquid opus esset, mihi denunciaret, & me omnia quæ ea uellet, sumo studio curaque facturum. Itaque faciam, eamque si opus esse uidebitur, ipse cõueniam. Tu tamen ei uelim scribas, ut nullam rem neq; tam magnã, neq; tam paruam putet, quæ mihi aut difficilis, aut parum me digna uideatur. Omnia quæ in tuis rebus agam, non laboriosa mihi sed honesta uidebuntur. De Dionysio (si me amas) confice

Primarius
Meis uerbis
Denunciare
Cõficere
PHI.

GRata. Cũ qspiam. est de aliquo benemeritus & accipiẽtis qđ facit gratũ esse cognoscit. Lætaĩ qd & magis atq; magis accendiĩ ad alia cõferenda. Ci. Vatiniũ laudat a gratitudine cũ multa i eũ bñficia ɔtulisset: illi grã extitisset cognouit uel maxime qđ ad Ci. scripserat: & de bñficiis in se collatis suaues ei gratias egerat. Itaq; & lætatur plurimũ officia sua bene collocasse & illi atq; uxori Põpeiæ: quam Ci. p litteras cõmendarat: ac oibus suis nũq̃ defuturũ esse pollicetur. Est tota hæc epla amoris plena: suauitatis: & grãæ. P. uero Vatinius ciuis Romanus tũc aduersus Dalmatas: erat imperator exercitus: & ibi pclara multa gesserat: de quo in epla ad Ci. Vatinius sic ait Cæsar adhuc mihi iniuriam facit de meis supplicationibus & reb' gestis Dalmaticis adhuc nõ refert: q̃ si uero non iustissimi triumphi in Dalmatia res gesserim: is est ille Vatinius: quem olim Ci. a periculo capitis defenderat: qđ & ipse Vatinius meminit in eplis suis. Vt si tuã consuetudinem i pfociniis tuendis seruas. P. Vatinius cliens aduenit: q per se cĩm dicere uult: non puto repudiabis in honore: quẽ in periculo recepisti: & quem potius adoptem q̃ illum quo defendente uincere didici. ¶ Prædicare. publice dicere. ¶ Reddidisti: nã reddere & referre grãm idem est. sed qñ Vatinius grãm tunc retulit Ciceroni p relatione grãæ Cicero gratitudinẽ ai eius accepit: quã ẽt pluris fecit: q̃ alterã satisfationẽ offorũ. ¶ Quãobrẽ. ex quo mea officia tibi grata esse intelligo. ¶ Reliqs. in qbus erit opus opa mea. ¶ Studio. diligẽtia & cura. ¶ Primariã: quasi principẽ. ¶ Fœmina. a fœmine. i. femore: fœminæ sunt appellatę: crassioribus. n. sunt fœminibus mulieres q̃ uiri. ¶ Vxorẽ. quasi oxores sunt uxores appellatę: ab ungẽdis maritorũ postibus lanaq; figẽda: qđ nubẽtes puellæ faciebãt. ¶ Surra. utriq; familiaris erat. ¶ Statim: quasi uno statu appellatũ: unde Plautus. ita statim quasi stant ignari: ut illico quasi in loco: e uestigio ex pmo motu pedũ. ¶ Itaq;. & ita: diuisim legẽdũ. ¶ Neq; tam paruã. ut in epla ad. M. Crassum. Velim ita ad me scribas de oibus minimis: maximis: mediocribusq; rebus: ut ad hoiem amicissimũ. ¶ Couenĩã. ibo: & alloquar. ¶ Difficilis ad magnam ¶ Parũ di. ad paruã rẽ quæ hoibus summæ auctoritatis cõmitti nõ solẽt uñ & in illa epla legimus: hoiem occidat oportet q uestra opa uti uelit. ¶ Laboriosa. ad magnã referas. ¶ Honesta. ad paruã. ¶ Cõfice qđ p lr̃as tuas pmisisti. ¶ De Dionysio. is erat qdam seruus Ciceronis fugitiuus Anagnostes: de quo Vatini' ad Ci. sic ait. Dr̃ mihi tuus seruus Anagnostes Vardaci esse: de quo tu nihil mãdasti. Ego tñ mari terraq; ut conqreret mãdaui: & pfecto illũ tibi reperiã: nisi in Dalmatiã aufugerit: & inde eũ aliqñ eruam: idem in alia eum epistola. de Dionysio tuo adhuc nihil extrico: & eo minus quod me frigus Dalmaticum: quod illinc eiecit etiam hic refrigerauit: sed tamen non desistam quin illum aliquando eruam, de quo Cicero nunc illi respondet. ¶ Si me amas. quasi aduerbialiter dictum: ut amabo.

Prædicare
Reddere gratiam
Referre gratiam
Fœmina
Vxores

GRata &c: Non rñdet superiori eplæ: sed alteri: qua Vatinius egerat Ciceroni grãs p impensis bñficiis: pollicetur igitur se in officio & uoluntate pmansurum: monetq; ut uxori scribat eam sibi cõmendatissimam esse: & demum monet ut fugitiuum psequatur Dionysium uidelicet. ¶ Ordo est. Ego non miror officia mea esse grata. i. accepta tibi: cognoui enim te gratissimũ sup. esse oium. s. hoium: & ego nunq̃ destiti pdicare id: aliter tñ Appio scribit. ¶ Enim. i. quia: tu nec modo. i. non solum: habuisti. s. in aio: grãm mihi: uerum etiam retulisti. i. reddidisti re ipsa. sup. gratiam: cumulatissime: quamobrem tu cognosces pari studio & eadem uoluntate erga te: sup. in reliquis rebus tuis omnibus. ¶ Quod. i. qa: tu cõmendas mihi fœminam primariam: Pompeiã. s. noie: uxorẽ tuam: ego locutus sum statĩ lectis lr̃is tuis. i. postq̃ legerã lr̃as tuas: cũ Surra nr̃o. s. familiari: ut diceret ei. i. uxori tuæ: uerbis meis. i. noie aut ex mãdato meo: ut sup. ipsa denũciaret mihi qcqd opus esset sup. illi: & me facturũ sup. esse: oia q̃ ea uellet: summo studio & cura sup. summa: & si uidebiĩ opus. i. ope p̃ciũ esse: ego ipse. i. egomet: cõueniã eã i. ibo ad eã. ¶ Tñ ego uelim sup. ut tu scribas ei: ut nullã rẽ putet neq; tã magnã neq; tã paruã: q̃ uideatur mihi aut difficilis: si sit sane magna: aut parũ digna me. s. opa mea: si sit nimiũ parua & facilis. ¶ Oia q̃ agam in tuis rebus. uidebuntur mihi: & non laboriosa. i. non difficilia: nec multi laboris: & honesta. ¶ Confice. i. consuma: & finem facde Dionysio. s. seruo fugitiuo: ut redeat: si amas me.

ASC.

VBE. ¶ QVácunq;.sensus:qcqd ei pmiseris id efficiã. ⁋ Præstabo.re efficiã:& fuabo. ⁋ Quácúq; fidẽ dederis ei. quácúq; pmissioné ei feceris data fide. ⁋ Improbus.pfidus:ut cũ pmiserit sub fide sua se redire postea nolit. ⁋ In triũpho.cũ triũphabis:ducebantur.n.captiui in triũpho post currũ impatoris. ⁋ Dalmatis.in gřam Vatinii execrat nũc Cic.Dalmatas:q ei magnũ negociũ & laborẽ darẽt:laborabat.n.multũ in uincẽdo eos. ⁋ Dii malefaciat dalmatis.dii pdant Dalmatas populos illyricos. ⁋ Molesti sunt.i.q afferunt tibi magnã molestiã & laborem. ⁋ Illustrabunt.clariores facient:nã quanto est difficilior uictoria:tãto est illustrior. ⁋ Habiti.existimati. ⁋ Bellicosi.apti bello:iõ erit tibi gloriosus eos uincere.

Improbus. Illustrare.

PHI. ¶ QVAMcunq; fidẽ ei dederis.hoc est qdcũq; ei pmiseris ego efficiam. Varius est.n. in hoc uerbo significãdi modus:dicimus.n.dare fidẽ p quippiam spondere:aut iurare:aut confirmare. Vñ Terẽti. Traso. Do fidẽ futurum. At adhibere & hẽre fidẽ est credere alicui. Teren. Nam prope modũ habeo iam tibi fidẽ: in quorũ uerborũ usu atq; signatione audio multos errare:cũ dicant dare fidem:idem esse q hẽre fidẽ. Do uero cũ aliis dictionibus coniunctũ alias signationes amplectit:ut dare uerba est decipere:dare ueniã est ignoscere:& interdũ q̃si cõcedere. Dare ptãtẽ est cõmittere alicuius arbitrio:& lõge differt ab eo qd dr facere ptãtẽ:cũ dicamus:feci ptãtem tibi meorũ liberorũ:feci copiã meaũ pecuniarũ tibi. Non aũt dedi ptãtẽ aut copiã. ⁋ Præstabo.quasi obseruabo:& (ut ita dicã) ratũ habebo:uel efficiã. ⁋ Improbus.ut nolit redire. ⁋ Dalmatis.dalmatiæ populis:Plinii.iii.naturalis historiæ. Quæ pars ad mare adriaticũ spectat:appellaẽ dalmatia:& illyricũ ad septẽtriones pãnonia uergit:finit inde Danubio:idẽ Liburniæ finis:& initium Dalmatiæ Scardona:mediam uero Dalmatiã (ut ait Strabo) mons diuidit Adrius:hinc ad mare:hinc ad terrã reliquam. ⁋ Qui tibi molesti sunt.qm in eos superãdo maximam molestiã & laborẽ capiebat. ⁋ Malefaciant.pdant. ⁋ Semper.n.habiti sunt bellicosi:bellũ gesserunt p multos ãnos cũ Romanis:ex quo ait Strabo. Ea gens ãnos cõplures aduersus Romanos bella gessit. Vbi Vatinius sex oppida ui expugnãdo cepisse cõmemorat. Et in eadẽ inquit epři. Nã si hoc expectandũ sit:dũ totũ bellũ cõficiam. Viginti oppida sunt Dalmatiæ antiqua:q̃ ipsi sibi asciuerũt amplius sexaginta. ⁋ Bellicosi.bello dediti.& ideo gřa tua erit maior atq; prestãtior.

Dare fidem. Adhibere fidem. Hẽre fidem. Dare uerba. Dare ueniam. Dare ptãtem.

quácúq; fidem ei dederis, præstabo. Si uero improbus fuerit, ut est, eum captiuum duces in triumpho. Dalmatis dii malefaciant, qui tibi molesti sunt. Sed (ut scribis) breui capient & illustrabunt res tuas gestas. Semper enim habiti sunt bellicosi. Vale.

ASC. ¶ QVAMcũq; fidẽ dederis.i.qcqd ei pmiseris de.me:utpote q eũ nõ cædeat:nec minus amet:aut ppterea uitupet & similia. ⁋ Ego pstabo.i.exhibeo & seruabo sup.eã. ⁋ Si uero fuerit improbus.i.improbãdus & incorrigibilis:ut est: duces eũ captiuũ in triũpho. ⁋ Dii malefaciãt Dalmatis:q sunt molesti tibi:sed ut scribis:ipsi capient breui. Ridicula est & assentoria iprecatio in hostes:ppterea q nõ sinunt se capi ad uoluntatẽ hostilis imparoris cupiẽtis de his triũphare:& illustrabũt.i.illustriores & clariores faciẽt:res tuas gestas:qa quãto uictoria fuerit difficilior:& quãto hostis fortior & animosior:tãto corona ac triũphus cõtinget gloriosior:uñ addit. ⁋ Enim.i.qa:ipsi.s.Dalmatæ:habiti.i.existimati & reputati:aut inuẽti sunt semp bellicosi. Et eã ob rẽ dicũt Alexandrũ regẽ noluisse cũ Amazonibus cõfligere:cũ uictoria parũ honoris:utpote de mulierculis hẽret:& fuga æternũ dedecus. Blandit ergo Ci. Vatinio. Imitãda tñ est alioqui epistola.

VBE. COram. L. Luceius uir dicẽdi peritissimus Italici ciuilisq; belli historiã conficiebat:in qua se factorũ mẽtionẽ de Ci.& eius rebus gestis nõnunq̃ significauerat:uerũ cũ Ci. auidissimus esset gloriæ:& uideret Luceiũ hãc rẽ differre:nõ ausus præ pudore ei corã dicere:hac epřa apte ab eo petit:ut suarũ rerũ gestarũ cõmẽtarios cõficiat: & breuiter oñdit quæ ab eo scribi uelit. præcipue de cõiuratione Catilinæ oppssa:& de přia ab eo liberata:& de exilio suo:qd per iniuriã & inuidiam passus est:& denique de glorioso eius reditu in přiam:qui oium bonorũ cõsensu restitutus sit:& pene totius Italiæ humeris reportatus:laudat aũt uehementer & ingeniũ:& genus scribendi Luceii:quo se magna cupiditate incitatum scribit:ut res suæ gestæ monumentis literarũ ab eo mãdent:qd si ille facere noluerit:oñdit Ci.semet de rebus suis scripturũ:licet arrogantia habeat res suas cõmẽdare & laudare se tñ factũ exemplo aliorũ uirorum clarorum. Postremo pter excellẽtiam ingenii Luceii:quo se inflamatum dicit:subdit aliam causam quare tãtope festinet:ut donec uiuus est:uideat res suas scriptas & illustratas & diuulgatas:& sic uiuus possit ex gloria sua uoluptatẽ cape. ⁋ Corã.in pñtia:& ut dicimus ad faciem:& hoc loco aduerbii nim habet:& ad psonas tñ referẽ palã ad oia:est ẽt sensus:cũ uellẽ corã:& in pñtia tibi eadẽ hæc dicere q̃ nũc scribã audaci⁹:phibitus sum a pudore timiditatis pleno:& nõ satis rõnabili. ⁋ Agere tecũ.te rogare:uerba tecũ facere. ⁋ Conantẽ.tentãtẽ:Virg. Ter conata loqui: ⁋ Pene subrusticus.pene alienus a uiro ciuili:qui nõ debet uereri in te honesta:qualem a te petiturus sum. Rusticitas aũt p inepta & timida uerecũdia accipiẽ:Ouidius in arte. Et si rusticitas non uetat ipsa rogari. ⁋ Quidã.q.d.nõ satis cũ rõne. ⁋ Deterruit.phibuit. ⁋ Expromã.pferã:enarrabo. ⁋ Nũc cũ scribo. Audacius minus timide q̃ corã egissem. ⁋ Epřa.quæ ad absentes loquiẽ. ⁋ Non erubescit.nõ habet pudorẽ:qa nõ uidet eũ ad quẽ loqtur:neq; hẽt sensum. Et iõ audacius loqtur. Oui.in epistolis Phedræ. Dicere q̃ puduit:scribere iussit amor. ⁋ Ardeo.icipit expromere qd̃ uelit a Luceio. ⁋ Ardeo.inflãmatus sum. ⁋ Incredibili.maiori q̃ qspiã credere possit. ⁋ Neq; rephendẽ. hoc dixit Ci.qa meminit in.i.offoũ dixisse. Cauẽda est ẽt gřiæ cupiditas:eripit.n.libertatẽ p qua magnanimis uiris ois debet esse cõtẽtio:iõ dicit hãc suam cupiditatẽ gřiæ nõ esse rephendẽdã:q̃ ex recte factis requirit: in officiis aũt intellexit nõ ueræ sed inanis gloriæ cupiditatem & eam nimiam. ⁋ Illustreẽ.fiat illustre & omnibus notum.

Coram. Palam. Agere tecum. Conari. Rusticitas. Expromere. Ardeo.

M.T.C. Lucio Luccio. S.D.

COram me tecum eadem hæc agere sæpe conantem, deterruit pudor quidam pene subrusticus, quæ nunc expromam absens audacius. Epistola enim nó erubescit. Ardeo cupidita te incredibili, neq; (ut ego arbitror) reprehendenda, nomen ut nostrum scriptis illustretur, &

ASC. COram &c. L. Luceius uir dicẽdi ꝑitissimus Italici ciuilisq; belli historiam scribebat:in qua se factorũ mẽtionẽ gestorum a Cicerone signauerat:uerũ cum Cicero auidissimus esset gloriæ:uideretq; Luceium rẽ differre stimulat eum:monetq;:quæ & qua forma de se scribi uelit:quæ si Luceius recusauerit:ipse de se scripturus sit:magnorum uirorum exemplo. ⁋ Ordo est. Pudor qdam:pene.i.quasi:subrusticus.i.aliquãtum rusticus & agrestis:rustici aũt uerenẽ sæpe ubi uereri nõ debeant:eo q nesciunt qñ bene faciant:deterruit me conantem sæpe hæc eadẽ agere.i.tractare tecũ:corã.i in pñtia:q̃ ego absens expomã.i.declarabo nũc audacius. ⁋ Enim.i.qa:epistola nõ erubescit & ita lõge audemus plura scripto:q̃ uerbo petere. ⁋ Ego ardeo.i.uror cupiditate incredibili:neq; reprehendenda:ut ego arbitror:quia de te honesta uidelicet ut nomen nostrum illustretur.i.nobilitetur:& clarius fiat.

¶ CElebretur.diuulgetur:& laudetur. ¶ Quod:ut celebres nomē meū. ¶ Oſtendis.pmiſſionibus tuis. ¶ Feſtinatiōi.acceleratiōi meæ:qui tibi inſtem:neq̃ expectē ut tu ſponte facias. ¶ Genus.artificioſe transfert cām huius feſtinatiōis i laudē Lucei. ¶ Expectatū.deſyderatū. ¶ Vicit opinionē meā.i. maius & pſtantius eſt:q̃ opinatus ſum. ¶ Cœpit.allexit:allegauit me. ¶ Vel incēdit.inflāmauit:qđ plus eſt. ¶ Rumores nřos.famā q̃ eſt de me:& meis rebus geſtis. ¶ Monumentis tuis.tuis hiſtoriis q̃ ſunt futuræ monumenta rex. ¶ Neq̃.adducit aliquot cā pp quas oñdit ſe optari laudari a Luceio. ¶ Cōmemoratio poſteritatis.i.laudatio:quæ eſt futura de me apud poſteros:ſi de meis rebus ſcripſeris. ¶ Spē

VBE. Celebrare

celebretur tuis. Quod & ſi mihi ſæpe oſtendis te eſſe facturū, tamē ignoſcas uelim huic feſtinationi meæ: Genus.n.ſcriptorū tuorū & ſi erat ſemp a me uehemēter expectatū:tñ uicit opinionē meā. Neq̃ ita uel cœpit uel incēdit,ut cuperem q̃ celeriter rumores nřos monumentis cōmēdari tuis. Non enim me ſolū commemoratio poſteritatis ad ſpē quādā imortalitatis rapit: ſed ēt illa cupiditas:ut uel auctoritate teſtimonii tui:uel indicio beniuolētiæ:uel ſuauitate ingenii uiui perfruamur. Neq̃ tamē hæc cum ſcribebam:erā neſcius quantis oneribus premereris ſuſceptarum rerum, & iam inſtitutarum. Sed quia uidebam Italici belli, & ciuilis hiſtoriam iam pene a te eſſe perfectam:dixeras autē mihi te reliquas res ordiri: deeſſe mihi nolui, quin te admonerem,ut cogitares coniuncte,ne males cum reliquis rebus noſtra contexere,an ut multi græci fecerūt: Caliſthenes Troicū bellum, Thimæus Pyrrhi, Polybius Numantinum. q oēs

immortalitatis.ad ſpem æternæ memoriæ: nā p ſcripta clarorū uirorū nō aūt p picturas & ſtatuas nōis immortalitatis cōpař. ¶ Illa.q ſeqtur:q̃ſi maxia.i. ¶ Vel au.i.fide:exiſtimatiōe:plus.n.credim⁹ hoib⁹ doctis & claris q̃ imperitis. ¶ Indicio be.capiā .n. uolu ptatē te ſignificaſſe tuū erga me amorē. ¶ Suauitate.facilitate & pmptitudine elegāter exprimēdi q̃ uelis. ¶ Perfruamur.capiam⁹ fructū & uolupatē. ¶ Neq̃ tñ.oñdit Ci.nō arrogantia.ſed opportunitate tpis ſe adductū eē:ut hāc rem hoc potiſſimū tpe a Luceio peteret. ¶ Oneribus.moleſtiis & laboribus. ¶ Inſtitutarum.inceptarum. ¶ Italici.qđ in Italia geſtū eſt: dictū ſociale cōtra Latinos:Ethruſcos:Marſos:& Sānites.I quo bello Cato Ethruſcos domuit:Sabinus Marſos: Carbo Latinos:Sylla ſamnites.Strabo uero.Pōpei⁹ oīa flāmis & ferro populatus nō prius cædiū finē fec: q̃ Aſculi euerſione. ¶ Ciuilis bel.nō Pomp.& Cæſ. bellū qđ fuit poſt oppſſam ɔiurationem:ſed Syllæ & Marii. ¶ Ordiri.inchoare. ¶ Reliq̃s.q̃ poſt bellū Italicū & ciuile fuerūt. ¶ Nolui deeſſe mihi.nolui culpa mea omittere & eſſe negligēs. ¶ Quin.ut nō. ¶ Malles.potius uelles. ¶ Cōtexere.cōiungere:tractū a tela:ſicut & ordiri. ¶ An ut.m. oñdit artificioſe ex eo qđ dicit alios hiſtoriographos feciſſe: Luceiū quoq̃ facere debere:ut ciuilē coniurationē a Ci.oppſſam a reliq̃s bellis ſupet: ordo eſt:ut cogitares an males cōtexere nřa cū reliq̃s:an tu quoq̃ malles ſeiūgeř ciuilē ɔiurationē ab hoſtilib⁹ & externis bellis:ut multi græci fecerunt:Caliſthenes troicū bellū. Thimæus Pyrrhi &c. ¶ Caliſthenes.ſubaudi ſeiunxit bellū troicū a reliq̃s bellis.

Suauitas Perfruī Quin.

¶ Troicū.troianū:geſtū aduerſus græcos.x.annos:q Helenā a Paride raptā repetebāt:nota eſt fabula. ¶ Caliſthenes.phs fuit & ſcriptor hiſtoriarū:Ariſtotelis diſcipulus:nō ſolū ingenio:ſed ēt eloquentia pſtanti:quē ut ſcribit Iuſti.lib.xv. cū Alex.macedo.pp ſalutatiōis Perſicæ interpellatū morē inſidiarū:q̃ ſibi paratæ fuerant:conſcium fuiſſe:iratus finxiſſet: truncatis crudeliter mēbris:abſciſſiſq̃ auribus ac naſo & labiis:deformē:ac miſerādū ſpectaculū reddidit. Cū uero cū cane clauſum cauea ad metum cæterorū circūferret:Lyſimachus eius diſcipulus miſeratus tāti uiri:nō culpæ ſed libertatis pœnas pendentis:uenenum ei in remedium calamitatum dedit. Ante uero q̃ Alexandro ſuſpectus fuiſſet:cum eo militās ſcripſit bella:quæ Alexan.geſſiſſet:& item aliorum:ſeparauit aūt bellum troianū a reliquis utpote quod magnū & memorabile pter aliqua fuiſſet. ¶ Thimæus.philo.locrēſis pria amiciſſimus Platonis. ¶ Pyrrhi.ſ.bellum:Pyrrhum autē intelligit non Achillis filium:ſed epirotarū regē:qui multa bella aduerſus Romanos geſſit:tandem a.M.Curio.Dētato ex Italia pulſus:& in græciam reuerſus:dum argos oppugnaret:ictu tegulæ interfectus eſt. ¶ Polybius.is licet græcus:ſtudioſiſſimus nōis Scipionis Africani:eius qui numantiam Hiſpaniæ urbem deleuit:cum hiſtoriam ſcriberet multorū bellorum:Numantinum bellum ſeparato uolumine ſcripſit.

Caliſthenes Thimæus Pyrrh⁹ Polybius

¶ ET celebreť.i.celebre fiat:ſcriptis tuis. ¶ Qđ.i.quā rē:& ſi.i.quāquā:oñdis mihi ſæpe te eē facturū:tñ uelim:ſup.ut ignoſcas huic feſtinationi meæ. ¶ Enim.i.ga:genus ſcriptorū tuorū:&.i.quāquā erat ſemp ſpectatū:&.i.optatū a me:uehemēter:tñ uicit.i.ſupauit:opionē meā.i.elegantius & melius eſt q̃ opinabar:& uel cœpit.i.affecit quaſi captiuum:uel incēdit.i.inflāmauit: me ita:ut cuperem rumores nřos.i.ſermones:incertorū authorū:qui habenť de rebus a me geſtis:cōmendari.i.laudari:aut cōmitti:monumentis tuis.i.teſtimoniis ſcriptorū tuorū:quæ legentem moneant rerū a me geſtarū q̃pro perq̃ celeriter. Rarū genus locutionis: pſertim apud Ciceronē:in quo q̃ pro ualde ponatur cū poſitiuo:nā ſm Vallam dicendum eēt q̃ celerrime:niſi fortaſſis dicas:q̃ ideſt o quātum celeriter:ſicut i andria Terentii. Reiecit ſe in eā flēs q̃ familiariter:ideſt o quantum familiariter:ut exponit Valla:cum poſſit dici q̃ pro perquam poſitū:ut hoc loco. ¶ Nō.n. ſolum cōmemoratio poſteritatis.i.eorū qui poſt nřam ætatem futuri ſunt:rapit me ad quādam ſpem immortalitatis.ſ.famæ:& nōis:ſed ēt illa cupiditas:ut uiui perfruamur auctoritate teſtimonii tui:uel iudicio beneuolentiæ.ſ.tuæ in me: uel ſuauitate ingenii.ſ.tui:in contexendis hiſtoriis:uiui inquam.i.tantiſper dum uiuamus. Nam non dubitat qn ceſſante inuidia:ut poſt obitum uiuiſq̃ fieri ſolet:uirtus defuncto in honore ſit. ¶ Neq̃ tñ cum ſcribebā hæc.i.has lřas: eram neſcius.i.non ignorabam:quantis oneribus rerū ſuſceptarū.ſ.a te:ut eas perſcribas:& in debitam formam hiſtoriæ digeras & inſtitutarum:ideſt inceptarū iam:unde inſtituere eſt quaſi a primordiis rerū erudire quē q̃:& inde inſtitutū dicit̃ q̃ſi propoſitum & inceptum:inſtituta uero mores a principio alicuius ciuitatis inſtituti. Inſtitutiōes aūt enim ſunt formæ & rationes inſtituendi ac præceptiones:ut Valla obſeruauit:tu premittere.i.quaſi obruereris:hoc eſt quātæ molis ſit rē talem perficere. ¶ Sed quia uidebam hiſtoriam belli italici:ideſt ſocialis:quod cum Italis a Romanis geſtum eſt:& ciuilis quod inter ciues Romanos geſtum eſt:de quo Appianus ſcripſit:eſſe iam pene.i.quaſi:perfectam a te:dixeras autē mihi te uelle ordiri.i.ex ordine aggredi:aut incipere:reliquas res:nolui deeſſe mihi:ideſt honori meo:quin admonerē te ut cogitares:ne:ideſt an:malles:ideſt magis uelles:cōtexere:ideſt ſub uno filo & ductu orationis per modum raſpodiæ cōſcribere:noſtra:ideſt res a nobis geſtas:cū cæteris rebus:an ut multi græci fecerunt:ut pote Caliſthenes:ſupple fecit ſeorſum bellum troicum. ¶ Thimæus ſupple bellum Pyrrhi epirotarū regis cum Tarentinis cōtra Romanos bellum gerētis. ¶ Polybius numantinū ſupple bellum:q omnes ſeparauerunt ea quæ dixi bella.

ASC. Quam cum poſitiuo Inſtitutiōes Inſtituta

VBE. ❡PER petuis.cōtinuis. Cui.i.meta. A d mea ppetuū deducite tpa carmen. ¶ Tu.q.ficut fupradictū. ¶ Ciuilē cōiuratiōnē. Catilinæ & Cætegi & alioꝝ quorūdā cōiurationē dicit: quā Ci.īugēti aī magnitudine opp̄ssit: quā uellet a reliq̄ fere historiæ ita separi a Luceio: q̄ li memorabile & maximū facinus: ficut a p̄dictis auctorib⁹ p̄dicta bella fepata funt a reliqs bellis. ¶ Hostilibus.q̄ cōtra hostes geffim⁹: cū hæc cōiuratio fuerit īter ciues: neq; bñ cōueniat cū bellis hostilib⁹. ¶ Externis.pegrinis: ficuti cōtra parthos: Carthaginēses: & alioꝝ q extra Italiā funt. ¶ Seiungere.fepare. ¶ Eqdē.dicit fe ualde optare ut acceleret fcribere has fuas res geftas: añ q̄ ueniat ad locū illius historiæ. ¶ Nō mul.iter.nō eē magni momēti & pōderis: q̄a tāta erit laus mea fi fcripferis cū ordo historiæ poftulabit ficut fi p̄ueneris: fed expectādo locū ordinis nō fatiffacies cupiditati meæ: q̄a (ut añ dixi) uel lē id q̄primū uideꝛ. ¶ Quiddā.aliqd. ¶ A d expe.ad defyderiū & cupiditatē meā. ¶ Ad lo.ad obferuatiōnē ordinis: ut prius fcribas: q̄ gefta funt añ cōiuratiōnē & cōfulatū meū: deide fcribas de cōiuratiōe. ¶ Illā cau.

Arripe te illū tractatū cōiuratiōis. ¶ A rripe.celeriter rape: & p̄ occupaꝛ. ¶ Et fimul.alia rō q̄re cupiat res fuas geftas ab aliis fperari a Luceio: q̄a fi ingeniū Luceii uerfabiꝛ folū in una mā multo uberius & elegātius eā fcriberet q̄ fi in aduerfis materiis & generib⁹ historiaꝝ uerfeꝛ. ¶ Vno arg.una & fimplici mā cōiuratiōis. ¶ In.u.per mea cōmēdāda. ¶ Cer.a p̄uideo & cognofco. ¶ Vbe.copiofiora. ¶ Q uā ipu.q̄ audacter & fine uerecūdia. ¶ Tm̄ one.tm̄ laboris: ut totā historiā de meis rebus fcribas. Duo dicit fe facere īpudēter: primū q̄ tm̄ laboris Luceio īponat: deinde q̄ petat ut ab eo laudetur. ¶ De ne.ut fufcipias tm̄ oneris p̄ me. ¶ Deide.

Deide fecūdo loco. ¶ Ornes.laudes: & illuftres me tuis fcriptis. ¶ Q uid.f.dicā. ¶ Illa.q̄ ego geffi: & te laudari & ornari poftulo. ¶ Sed tñ.rñfio ad hāc obiectiōnē: ē aūt fniæ exornatio: & ē fenfus: q femel uerecūdiæ terminos trāfiuit: neceffe ē eū ualde ipudētē eē: neq; poftea facile erubefcere: fic Iu.in fa. Exēplo qdcūq; malo inquit. Q ñ recepit electū femel attrita de fonte ruborē.

Bene Bonus ¶ Bñ.ualde: quātitatē.n.nōc q̄litatē fignat: nā bonus magnū & multū interdū fignat. Hoꝛ. At bona pa hominū decepta cupidine falfo.

Bona pars ¶ Bona ps.i.magna: fic ēt Perfi. A t bona ps pceꝝ tacita libabit acerra. ¶ Na

Nauiter uiter.diligēter: audacter: magno aīo. ¶ Itaq.igiꝛ: q̄a femel terminos uerecūdiæ tranfiui. ¶ Plane.aperte.

Etiam atq; ēt ¶ Etiā atq; ēt.uehemētiffime. ¶ Quā fen.i.q̄ iudicas eē laudāda. ¶ In eo.in ea re: in laudādis meis geftis. ¶ Leges.cōditiones. ¶ Hiftoriæ.q̄ tm̄ res ueras fcribit: uolo.n.ut de me ēt plura fcribas q̄ gefferim: illud.n.eft negligere leges hiftoriæ: fcribere ēt q̄ nō funt uera. ¶ Grāmq;.quodā pœmio Luceius fcripferat fe nunq̄ flexuꝝ aīum a ueritate pp gratiam aut amicitiā alicuius: ficuti nec Hercules pp uoluptatē deflexus eft a uia uirtutis: ut fcri. Xenophon au.græcus: nōc igitur petit Ci.a Luceio: ne afpernetur hāc grām: fed eam potius fequatur: & ppter eā uelit eū ēt uehemētius cōmēdare: q̄ ueritas exigat: ordo pendet a fuperioribus: ppter copulā q; fic & rogo ne afpernere grām: de qua in quodā pœmio fuauiffime fcripfifti: a qua demonftras te nō magis potuiffe affici q̄ illū Herc. Xenophōtiū a uoluptate: fubaudi affici potuiffe fcribis. ¶ Grām.amicitiæ & beniuolentiæ refpectū. ¶ A ffici.potuiffe capi & delectari. ¶ Xenophō.de quo Xeno.fcripfit qui Her.cū exiffet in folitudinē: ut inqt Cic.in.i.of.& ambas uias uidiffet: alterā uoluptatis: alterā uirtutis: diu multūq; fecū dubitauit utram melius effet ingredi. ¶ Tādē tñ nō potuit allici a uoluptate: ut a uia uirtutis difcederet. ¶ Illum.q.

Plufculum d.ab oībus celebratū. ¶ Ea.f.grā. ¶ Si me tl.cō.fi uidebitur hortari te: ut p me aliquatulū a ueritate: & a lege hiftoriæ difcedas. ¶ Ne afpernere.ne refpuas. ¶ Largiare.condones indulgeas. ¶ Plufculum.aliquanto plus.

a perpetuis fuis iftoriis ea q̄ dixi bella feparauerunt. Tu quoq; item ciuilē cōiurationē ab hoftilibus externifq; bellis feiungere. Equidem ad noftrā laudem nō multū uideo intereffe: fed ad expectatiōem meá quiddá itereft nō te expectare: dū ad locū uenias: ac ftatim caufam illam totam & tempus arripere. Et fimul fi uno in argumēto: unaq; in pfona mens tua tota uerfabitur, cerno iam animo quanto oia uberiora atq; ornatiora futura fint. Neq; tamē ignoro q̄ ipudenter faciá, qui primum tibi tantū oneris imponá, poteft enim mihi denegare occupatio tua, deinde ēt, ut ornes me poftulē. Q uid fi illa tibi non tātopere uidentur ornanda? Sed tamen qui femel uerecūdiæ fines trāfierit, eū bene & nauiter oportet eē ipudentē. Itaq; te plane etiam atq; etiam rogo: ut & ornes ea uehemētius: q̄ fortaffe fentis: & in eo leges hiftoriæ negligas, gratiáq; illá de q̄ fuauiffime quodá i prooemio fcripfifti: & a qua te affici nō magis potuiffe demonftras, q̄ Herculē Xenophontiū illū a uoluptate, ea fi me tibi uehemētius cōmendabit, ne afpernere, amoriq; nfo plufculū ēt q̄ concedit ueritas largiare.

ASC. ❡A perpetuis.i.cōtinuatis hiftoriis fuis: hoc eft ea bella feorfum fcripferūt: & in Rapfodia alioꝝ nō pofuerūt: ut nf is tpibus Ant. Sabellicus p̄ter Rapfodiā ab ordie mūdi: fcripfit feorfū res uenetoꝝ: tu quoq;.i.ēt item.i.fiℓr: feiūgeres.i.fegregares: cōiurationē ciuilē.f.Catilinæ & fociorū: ab hoftib⁹ & a bellis externis: egdē.f.ego qdē: uideo itereffe.i.referre nō multū ad laudē nrām.i.quātū fit ad laudē nrām: fed qddā.i.qdā certa [illegible] ad pperatiōē meā: nō expectare donec.f.fcribēdo cætera: uenias ad locū ubi cōiuratiōis bella eēnt fcribēda: & arripe ftatim cām illā totā.f.fufcepti ac opp̄ffi belli

Cerno ciuilis: & tp̄s.i.qbus cōfulibus opp̄ffum fit. ¶ Et fimul.i.p̄ter pperatiōnē meā: cui fic facilius fatiffiat ego cerno iā aīo. Cernere.n.pprie ad exteriora ptinet: unde adiecit aīo: quāto oia futura fint: uberiora atq; ornatiora: fi mens tua uerfabiꝛ tota in uno argumēto.i.i una materia: & in una pfona: fignāt pfonā fuā: q̄a uero collega nihil egerit. ¶ Neq; tñ ignoro q̄ hoc qd tñ ipudenter faciā: q primū iponā tibi tantū oneris: occupatio.n.tua pōt mihi denegare.f.qd peto: deide q poftulē ēt ut ornes me.i.honorifice de me fcribas. ¶ Q uid fup.dicēdū fit: fi illa.f.q̄ peto: non uideātur tibi ornanda.i.laudibus decorāda: tātope.f.ut ego poftulē.q.d.obmutefcēdū fit: fed tñ oportet eū q trāfierit femel fines uerecūdiæ.i.q femel īuerecūde egerit: aut petierit: eē īpudētē bñ.i.multū: & nauiter.i.ftrenue: alioq rubor fuffunderet. ¶ Itaq.q.d.q̄a femel uerecūdiæ fines trāfiui: ego rogo te plane.i.manifefte: ēt atq; ēt: ut &.i.fimul ornes ea.f.q̄a me gefta funt: uehemētius q̄ fentis fortaffe.f.ornāda eē: & negligas in eo leges hiftoriæ: quaꝝ prima eft: oia uere & nihil ad grām alicui⁹ dicer: & ne afpernere.i.ne cōtēnas: grām illam: de qua fcripfifti fuauiffime i quodā pœmio.f.q multos fubuertat: & a uero deflectat: a q̄

Herculis ad uoluptatem uerba demonftras te nō potuiffe affici.i.moueri a uero: magifq̄ Herculem illum.f.nobiliffimū: Xenophontium.i.de quo fcribit Xenophon. Q ño.f.ut narraꝛ in primo offi.ꝗ. Hercules in defertū adduct⁹: uidit duas uias: alterā uoluptatis: quæ amœniffima erat: fed mortē habebat in exitu. alterā uirtutis: q̄ afpera & ardua in principio īmortalitatē pmittebat i exitu: grauibus uerbis uoluptatē īcrepitā: uirtutē eft cōplexus potuiffe.f.affici a uoluptate: q nullo mō affici potuit: fi ea.f.grā: cōmēdabit me uehementius.f.q̄ deceat: & largiare.i.indulgeas: amori nfo plufculū.i.aliquāto plus: etiā q̄ ueritas cōcedat.

❡Quod

VBE.

¶ Quod. quam rem. ¶ Adducemus. psuadebimus tibi: laudat materiã rerũ suarũ: quas dicit esse dignas facultate & eloquentia Lucei. ¶ Facultate. ingenio & doctrina. ¶ Copia. eloquẽtia: quæ copia uerborũ maxime cõstat. ¶ A prin. artificiose pponit Luceio mõm quẽdã & ordinẽ scribẽdæ historiæ suæ. ¶ A prin. coniu. quo tpe necessitate designatus sum cõsul: ppter maximũ periculũ reip. ¶ Ad re. ab exilio. ¶ Corpus. uolumẽ: trãslatiue dixit corpus. ¶ Modicũ. nõ paruũ: sed mediocre: paulo. n. post oppssam cõiurationẽ eiectus est Ci. i exiliũ: a quo post mẽses. xvi. restitutus est in patriã. ¶ Illa. sci. . s. mea. i. mea cognitiõe & inuestigatione: qua usus sum in cognoscẽdis cõsiliis cõiuratorũ: ¶ Vel in ex. i. aperiẽdis: & declarat qbus apparuerit eius scia. ¶ In re. incõ. i. in puidẽdo periculis postq̃ cognoui cãs. ¶ Duces. existimabis. ¶ Cõprobabis. collaudabis. ¶ Agẽdũ lib. loquendũ liberius & aperti⁹. ¶ Vt cõsueuisti. ut es solitus: & hoc dicit Ci. ut magis incitet Luceiũ ad loquẽdũ libere: & scribẽdũ qđ ipse uult. ¶ Perfidiã. iprobitatẽ. ¶ Insidias. q̃ paratæ sunt mihi a cõiuratis: cũ statuissent me interficere: hæc oia optime notauit Salu. ¶ Casus nostri. nostræ fortunæ: qa cũ patriã liberassẽ functus amplissimo magistratu: & pater patriæ appellatus essem. Postea in exiliũ actus sum: & inde reuocatus totius senatus & oium bonorũ magno consensu. ¶ Suppeditabũt. suggerẽt: subministrabũt: & dabũt. ¶ Varietatẽ. qa mõ fœlix mõ miser uisus sum. ¶ Cuiusdã. certæ. ¶ Voluptatis. qa lectores uoluptatẽ capiũt ex uarietate rerũ. ¶ Vicissitudines. pmutatiões: q̃ sunt uicissitudines fortunæ. ¶ Optabi. i experiẽdo: qa nemo uellet q unq̃ fortuna secũda experiri eius uicissitudinẽ. ¶ Secura. sine metu: sine periculo: uñ illđ Vir. Forsan & hæc olim meminisse iuuabit: & Sene. Quod fuit durũ pati: dulce ẽ meminisse. ¶ Cæte. sensus est: & iunctus superiori fortunæ: uicissitudines ẽt si in experiẽdo nõ fuerũt optabiles: tñ in legẽdo sunt iucũdæ: cæteris uero q̃ nullã pprĩã molestiã habuerũt sed alienos casus sine ullo dolore intuenf: ẽt ipsa misericordia est iucũda. ¶ Perfunctis nul. pro. m. i. q nullã molestiã aut periculũ ppriũ habuerũt. ¶ Intuen. cõsiderãtib⁹ legẽdo. ¶ Alienos ca. q aliis acciderũt. ¶ Iucũda. qa nõ meminim⁹ exilii Ci. & aliorũ incõmodorũ eius: qa ad nos ea nihil pertinẽt: ĩõ ipa misericordia nobis est iucũda. i. delectat nos misereri. ¶ Quẽ no. q. d. quẽlibet: pbat qđ dixit misericordiã in alienis casibus iucund. ẽ. ¶ Ille. uir celeberrimus: q melior fuerit iperator an phs incertũ ẽ: Thebanus patria: aduersus lacedæmonios pugnãs acerrime in pñlio uulneratus: postq̃ est in castra relatus: semiaius uocẽ spiratũq collegit: & id unũ a circũstantibus requisiuit. Nũ cadẽti sibi scutũ ademisset hostis: q ut seruatũ audiuit: allatum uelut laborũ gloriæq sociũ osculatus ẽ. Iterũ q̃siuit utri uicissent: ut audiuit Thebanos: bñ hẽre se rẽ dixit: atq uelut gratulabundus patriæ expirauit. De hoc Epaminunda: uide plenius apud Iustinum in fine libri sexti.

Suppeditare

Quod si te adducemus, ut hoc suscipias (erit ut mihi persuadeo) materies digna facultate & copia tua. A principio enĩ coniurationis usq ad reditũ nostrũ uidetur mihi modicũ quoddã corpus confici posse. In quo & illa poteris uti ciuiliũ sententia coniurationũ: uel in explicãdis causis rerũ nouarũ: uel in remediis incõmodorũ: cũ & reprehendes ea quæ uituperanda duces, & quæ placebũt exponendis ratiõibus cõprobabis. Et si liberius, ut consueuisti, agendũ putabis, multorũ in nos perfidiã, insidias, proditionem notabis. Multã etiã casus nostri uarietatẽ tibi in scribendo suppeditabunt, plenã cuiusdã uoluptatis, quæ uehementer animos hominũ in legẽdo scripto retinere possit. Nihil est enĩ aptius ad delectationẽ lectoris q̃ tẽporũ uarietates fortunæq uicissitudines, quæ & si nobis optabiles in experiendo non fuerunt, in legendo tñ erunt iucundæ. Habet enim præteriti doloris secura recordatio delectationẽ. Cæteris uero nulla perfunctis propria molestia, casus aũt alienos sine ullo dolore intuentibus etiã ipsa misericordia est iucũda. Quem enĩ nostrũ ille moriens apud Mantiniam Epaminundas non cũ quadã miseratione delectat? Qui tñ deniq sibi auelli iubet spiculũ, postea q̃ ei percõtãti dictũ est clypeũ esse saluũ, ut ẽt in uuleris dolore æquo animo cum laude moreret.

ASC.

¶ QVod si adducemus te. i. persuadebimus tibi: ut suscipias hoc. s. bellum catilinariũ perscribendum: erit ut persuadeo mihi materies digna facultate. i. facili potestate & copia. i. abũdantia tua. s. in scribendo. ¶ Enim. i. qa: quoddam corpus modicũ. i. quoddam uolumen: aut quidam tractatus per se: uidetur mihi posse confici. i. cõpleri a principio cõiurationis: usq ad reditũ nostrum. s. ab exilio in quo. s. corpore poteris uti: &. i. etiam: illa sententia ciuiliũ coniurationum. i. quæ lata est in coniurationes ciuiles: sunt qui legant scientia. i. cognitione: uel in explicandis causis rerum nouarum. i. eurres (?) quæ factæ sunt a cõiuratis. s. ob æs alienum: uel in remediis incõmodorum: quæ. s. secuta fuissent: repete explicandis: cũ &. i. simul: reprehendas ea quæ duces. i. existimabis uituperanda: & sup. dum cõprobabis: explicandis rationibus. i. explicandorõnes: sup. eorum: quæ placebunt. ¶ Et si putabis agendum liberius: ut consueuisti sup. agere in descriptione rerum: tu notabis perfidiam: insidias: proditionem multorum in nos. ¶ Casus etiam nostri. i. uaria euenta: aut erumnæ: suppeditabunt. i. subministrabunt: tibi in scribendo uarietatem plenam cuiusdam uoluptatis: quæ. s. uoluptas possit retinere uehementer animos hominum in legendo scripto. i. eo quod scriptum est. ¶ Nihil enim est aptius ad delectationẽ lectoris: q̃ uarietates temporum: & uicissitudines fortunæ: quæ. s. uicissitudines: & si. i. quãquam: non fuerũt optabiles nobis experiendo. i. dum eas experiemur: erunt tamen iucũdæ in legẽdo. i. dũ a nobis legentur. ¶ Enim. i. qa: recordatio secura. i. sine timore & cura: doloris præteriti: habet delectationem ¶ Vero pro sed: etiam ipsa misericordia est iucunda cæteris: nulla. i. non ulla: nõ perfunctis ulla ppria molestia: intuentibus. i. dum uidẽt: casus alienos sine ullo dolore. ¶ Quem n. &c. Probat iucundam esse lectionem alienæ cladis: qui misericordia prosequamur exemplo Epaminundæ thebani imperatoris fortissimi & philosophi acutissimi: qui contra lacedæmonios uiriliter pugnans letale uulnus accepit: relatusq in castra quæsiuit: num scutum ademisset hostis: quod ut saluum audiuit: osculatus est ipsum tanq̃ sociũ laboris: deinde sciscitando audiens suos uicisse iubens expirauit. ¶ Ordo est. Enim. i. quia: Epaminundas ille. s. nobilissimus iperator thebanorũ moriẽs apud Mantiniã: ut Strabo scribit: Mantineam. Est autẽ locus ubi prælium cum lacædemoniis commisit: quem nostrum nõ delectat cum quadam miseratione. q. d. nullum nõ: & ita unũquẽq delectat: ¶ Qui iubet. s. ut narratur in historiis: quæ rem quasi præsentem oculis legentium exhibent: unde præsenti utitur tẽpore: tum deniq. i. tunc primũ: spiculum. i. telum acutum: auelli. s. e corpore suo postea q̃ dictum est ei percontanti. i. disquirenti: num clypeus ablatus sit: clypeum esse saluum: ita sup. auelli spiculum ut ẽt moreretur in dolore uulneris æquo aio cum laude.

Epaminũdas

Cuius studium in legendo non ereptū Themistoclis fuga redituq; retinetur. Etiā ordo ipse annaliū mediocriter nos retinet: quasi enumeratione fastorum. At uiri sæpe excellentis ancipites, uariiq; casus habent admirationem: expectationem, lætitiam, molestiam, spem, timorem. Si uero exitu notabili concludantur, iucūdissime animus expletur lectionis uoluptate. Quod mihi acciderit optatius, si in hac sententia fueris, ut a continentibus tuis scriptis, in quibus perpetuam rerum gestarum historiam complecteris secernas hanc quasi fabulam rerum, euentorumq; nostrorum. Habet enim uarios actus multasq; actiões: & consiliorum & temporum. Ac non uereor ne assentatiūcula quadam aucupari tuam gratiam uidear: cū hoc demonstrem me a te potissimum ornari celebrariq; uelle. Neque enim tu is es: qui sis nescius: & q eos magis qui te non admirentur inuidos: quam eos qui laudent assentatores arbitrere. Neq; autem ego sum ita demés: ut me sempiternæ gloriæ per eū commendari uelim, qui non ipse quoq; in me commendando propriam ingenii gloriam consequatur.

VBB. ¶ CVius.q.d.cuiuslibet. ¶ Themistoclis.ducis atheniensiū:cuius adolescentis prima glia & futuræ ipatoriæ uirtutis
Themistocles pria idoles appuit eo ꝑlio:quo duce Melciade psæ sub Dario rege uicti fusiq; sunt. Deide dux belli aduersus Xerxē nō
solū pfiā sed uniuersā græciā a barbaroꝝ piculo & suitute liberauit:ut apud Iustinū lib.ii.scriptū ē. Is postea per iuidiā a
Ordo suis ciuib⁹ in exiliū actus:& deinde cū magna oium lætitia reuocat⁹ est. ¶ Ordo.series:obseruatio. ¶ Annaliū:libroꝝ:q
Annales tantūmō:q quoquo anno gestū sit demōstrāt:de d'ria ānaliū:historiaꝝ:& diarii. Au.G.scribēs dicit. Annales tm̄mō ee
cū res pluriū annoꝝ obseruato cuiusq; anni ordie cōponunt. Cū uero nō p annos sed p dies singulos res gestæ scribunt:
Diariū diariū est. Historiā uero aiūt reꝝ gestaꝝ eē uel expo
Historia sitionē:uel demōstrationē:uel quoquo alio mō dicendū est. Deniq; historia tanq̄ genus est. Annales tanq̄
Fasti dies spēs:nā oēs annales historiæ sunt:sed nō ɔtra. Taceo qđ dicit Ser.in.i.æneí.qa a nullo uiro docto pbatur:
Fasti libri qđ de ea d'ria sentit. Fasti dies dicebant:qb⁹ sine piculo ꝑtoribus licebat certa uerba fari.i.do:dico: abdi
Fastus co:dicti ut uoluit priscia.a fando. Fasti uero libri:teste Festo:in qbus toti⁹ anni fit descriptio. Nā fasti dies festi sunt:& est scdæ declinatiōis:licet Lu. dixerit. Nec me⁹ eudoxi uincet fastib⁹ ann⁹:p supbia uero & elatiōe:q̄rtæ ē declinatiōis semp. ¶ Ancipites.dubi: pleni piculis. ¶ Varii.mō ꝓsperi mō aduersi. ¶ Admirationē.audientiū:& legētiū. ¶ Expectationē.spē:ut cū legim⁹ Ci.in exiliū actū speremus pp eius excellētiā eū reuocatū iri. ¶ Lætitiā. lætamur.n.cū uidem⁹ uirtuti dari ꝑmia. ¶ Molestiā.de isortuniis excellētiū uiroꝝ. ¶ Exitū.finē:ut uiri boni uita exitū hēat ul' fœlicē:uel plenū miseratiōis:ut de Pō.de Ci.ipsos cuius caput & manus amputata est. ¶ Q d.ut expleat aius iucūdissima uoluptate. ¶ Secernas.seiūgas: separes.
Euētus ¶ Quasi fa.tanq̄ fabulā quādā & comœdiā. ¶ Euē,
Euēta toꝝ.casuū:successuū.euēta aūt scdæ:& euēt⁹ q̄rtæ de dinatōis dr. ¶ Hēt.n.dicit historiā suā posse i ptes diuidi:sicut & comœdiā: ptes aūt pricipales fabulę dn̄r actus:q̄ neq; plures neq; pauciores qnq; esse debent.
Actus Hora.in arte poeti. Neue mi.qn.nec sit pductior actu
Actio Fabulaq; posci uult & spectata reponi. Actus aūt un⁹ interdū multas scænas habet:actio uero est ps secundaria:q̄ qualibet scæna cōtinet:utputa partus Glyceríi. ¶ Cōsilioꝝ.meoꝝ: q fuerūt uaria p necessitate rerum. ¶ Ac nō.oñdit Ci.se uero iudicio nō assentatione aliqua cupe se laudari potissimū a Lu.neq; se uereri:ut Lu.eū hēat suspectū assentatiōis:cū ille seipm optie cognoscat & potius eos iuidos existimet:q eū nō admirent:& laudēt:q̄ eos assentatores a qbus laudet. ¶ Aucu.arte q̄rere:tractū ab his q auibus isidiant:& q arte utunt. ¶ Qui sis ne.q sis ignar⁹:& nō cognoscas teipm. ¶ Admi.plus ē q̄ laudēt. ¶ In
Assentator ui.inuidere tibi:cū cognoscas doctrinam tuam merere admirationem. ¶ Assentato.blāditores:adulatores. ¶ Neq;.alia ratio ex persona sua:& est sensus:nō sum ita demens:ut nisi cognoscerem te eum per quem possem uere laudari: laudes tuas appeterem:nō potest autem alium ueris & sempiternis laudibus celebrare:qui ipse propriam gloriam ingenii non assequatur:quia cito pereunt eius scripta:cuius ingenium & doctrina non putatur excellens.

ASC. ¶ CVius studiū nō tenet erectū.i.uigilās & attentū:in legēdo.i.dū legit historiā: Themistodis ducis atheniē. fortissimi cuius adulescētiæ pria glia & futuræ impatoriæ uirtutis pria idoles apparuit eo ꝑlio:quo duce Melciade Persæ sub Dario rege uicti fusiq; sunt. Deinde dux belli aduersus Xerxem factus:nō solū pfiā:sed uniuersam græciā a barbaroꝝ seruitute liberauit:ut scribit Iustinus li.ii. Is postea p iuidiā a suis ciuib⁹ in exiliū actus:deinde cū magna oium lætitia reuocatus est. ¶ Cuius inquā studiū nō tenet erectū i legēdo:fuga.i.p fugā:& reditu.i.p reditū honorificū Themistoclis.q.d.nullius nō retinet:& ita uniuscuiusq; retinet:& ē aptū exēplū p fuga redituq; Ci. ¶ Etiā ordo ipse.s.series: annaliū.i.libroꝝ:qbus singuloꝝ annos magr̄atus & gesta p seriem scribunt. Hoc.n.exigit ordo historiæ:ut primū gesta pria scribātur:Poeseos sæpe ɔtra:uñ Flac⁹ Ordinis hæc uirtus ē & uenus:aut ego fallor. Vt iā nūc dicat iā nūc debētia dici:Pleraq; differat & p̄ns in tp̄s omittat.i.ut aliqua quo ordine gesta sunt dicat poeta:aliqua longe postea.i.inuento loco breuitet narrādi:retinet nos in legēdo mediocriter quasi enumeratione fastoꝝ.i.libroꝝ:in qbus totius āni p ordinē festa cū ciis eoꝝ scribunt. Talia.n.p cuiusq; affectiōe:& ut dicit deuotiōe libēter legunt. ¶ At casus ancipites.i.dubii:& uarii:uiri excellētis hn̄t sæpe admirationē:lętitiā molestiā:qa affecti illis dolem⁹ aduersis legēdis:spem:timorem. ¶ Vero.i.sed:si sup.tales casus ɔcludunt exitu notabili.i.insigni.ut de suo exitu ꝑtendit Ci.sed finalē exitū nō uidebat hæc scribēs aius expletus uoluptate lectiōis iucūdissimæ. ¶ Q d accid erit mihi.i.in historia mea optati⁹:si fueris in hac sniasi decernas.i.separes a scriptis tuis cōtinētibus.i.ɔtinuatis:& ꝑpetuo filo currentibus: in qbus cōplecteris ꝑpetuā.i.nō interruptā historiā reꝝ gestaꝝ:hanc quasi fabulā.i.ut fabulosam narrationē:q̄ a poetis solet interseri ad uoluptatē legētiū:reꝝ & euen
Euēta. toꝝ.i.eoꝝ q̄ euenerūt nobis. Vt Valla notat in singulari dr̄ hic euētus tus tui. in plurali hæc euēta toꝝ:sed ēt euētus legimus:& euenta sunt sæpe q̄ euenerunt:euentus est modus eueniendi. ¶ Enim.i.qa:sup.hæc historia nr̄a:hēt uarios act⁹ sicut in comœdiis qnq; solent esse actus:q tūc finiunt:dum ꝓscæniū derelinqtur uacuū:& multas actiones.s.in foro habitas: ɔsilioꝝ & tp̄oꝝ.i.p uarietate tp̄oꝝ:& qa uarios actus hēt:bn̄ quasi fabulā dixit. ¶ Ac nō uereor ne uidear aucupari.i.captare:quo aucupes captāt & inescant aues:suaui aliquo bolo ꝓposito:quadā assentatiūcula.i.leui assentatiōe:gr̄am tuam:cum demonstrem hoc:uidelicet me uelle ornari & celebrari potissimum a te. ¶ Neq; tu es is.i.talis:qui.i.ut: sis ne-
Neq; autem scius:& qui non arbitrere magis inuidos eos: qui non admirētur te:q̄ assentatores eos qui laudent te. ¶ Neq; aūt: Valla diceret neq; uero: ego sum ita demens:ut uelim me cōmendari sempiternæ gloriæ:per eum qui nō cōsequatur quoq;.i.etiam propriam gloriam ingenii in me:commendando.i.laudando:aut cōmendando gloriæ sempiternæ.

¶ Neq;.quod

VBE.

¶ NEq;.quod non fuerit desyderaturus a Lu.sempiternæ gloriæ monumenta:nisi nosceret eum ppriam ingenii gloriam ɔsecutum:pbat Ci.exemplo sumpto ex facto Alex.magni:qui ut ēt inquit Hora.in epist. Edictū fecit ne qs se pter Apelles pingeret:aut alius Lysippo duceret ære.i.ne quisq̄ faceret ei⁹ picturā pter Apellē: aut statuā pter Lysippū:nō assentatiōne aliqua:sed q̄ itelligebat artē eoꝝ fore sempiternæ gloriæ & ipsis artificibus:& pcipue sibi:q esset a tam celebrib⁹ artificibus pictus aut fictus. Apelles aūt pstā cous pictor eximius fuit:a Quīti.li.xii.& a Pli.li.xxxv.& a multis aliis scriptoribus celebratus:de quo uide apud pdictos auctores. Lysippus quoq; statuarius optimus:& arte scultoria clarissim⁹: de quo est etiā uidere apud pdictos auctores. Martia.quoq; eius meminit. Nobile Lysippi munus opus q; uides. ¶ Atq;.ōndit Ci.multo pluris facienda eē monimenta scriptorum:q̄ picturarum aut statuarum idq; probat exēplis uiroꝝ clarorum:qui tātummodo monimentis lraꝝ sine pictura & statuis magnam gloriam adepti sunt. ¶ Illi arti.i.pictores & fictores siue statuarii:scilicet Apelles: & Lysippus. ¶ Simulachra effigies. ¶ Corporis.nō aūt animi:sicut scriptores: q nō corpris solum:sed ēt animi dotes exprimunt. Hora. Neq;.n.melius p ænea signa:q̄ per uatis op⁹ mores animiq; uiroꝝ Clarorum apparēt. ¶ Quæ.simulachra. ¶ Vel.i.etiā. ¶ Spartiates.lacedæmonius:a Sparta urbe laconiæ. ¶ Agesilaus. rex lacedæmoniorꝝ: q ab eis dux ɔstitutus est aduersus Conōa atheniensium pro Artaxerse rege Persaꝝ bellū gerente:q multas & pclaras uictorias in Asia adeptus est:& patriæ plurimū gloriæ peperit. De quo scripsit Iustinus lib.vi. ¶ Nō minus perhibēdus.nō minus laudādus & cōmemorandus. ¶ Fictam.sculptam. ¶ Laborarunt.magnā curam posuerunt. ¶ In eo genere.ut pingerent aut fingerent. ¶ Vnus .solus:& est rō quare non minus sit phibendus sine pictura aut fictura:qa plus ualuit in eo laudando solus libellus Xenophontis:quē de eo scripsit:q̄ potuissent ualere oēs imagines uel pictæ uel fictæ. ¶ Atq;.hoc dicit quare magis sit habiturus gratum:q̄ scribaſ de se a Luceio:q̄ ab aliis:qa est habiturus:ab eo non solū fructū pstantis ingenii & eloquētiæ:sed ēt testimonium auctoritatis uiri clarissimi:& in maximis reb⁹ reip.pbati:cuius laudatio est futura multo amplior & grauior. ¶ In cæterorum.subaudi scripta si peruenero. ¶ Suppeditatum.subministratū:datū. ¶ Timoleonti a Timeo.subaudi suppeditatū est solū ingeniū. Timoleō uir corynthius iudicio omniū clarissimus.ut.n.ait Cornelius nepos:huic uni ɔtigit q̄ nescio an ulli alii:ut pɾiam in qua erat natus a tyrāno oppssā liberaret:& a Syracusanis:qbus auxilio missus erat:seruitutē depelleret:totāq; Siciliā diu bello uexatā:a barbarisq; oppressam suo aduētu in pristinū restituerit:de eo scripsit Corneli⁹ nepos:& plenius Plutarchus:ei⁹ ēt res gestas scripserat Timeus historiographus græcus:de quo supra. ¶ Herodoto.historiographo clarissimo:qa Quinti.ēt cū laude cōmemorat:q & facta Themistoclis scripsit:sed isti duo auctores potuerūt his de qbus scripserūt solū suppeditare igeniū: Lucei⁹ uero Ci.nō solū ingeniū poterit suppeditare:sed ēt auctem nois:qa uersatus ē multū in rep. ¶ Spectatissimi.pbatissimi. ¶ Isp.pcipue & an alia. ¶ Probati.bonis moribus. ¶ Præconiū.cōmēdatio:laudatio magna & apta. ¶ Sigæū.pmontoriū apud troiā:ubi erat sepulchrū Achillis:ad qd cū uenisset Alexāder magnus:dixisse ferṫ. O fœlix Achilles cui magni Homeri diuino ingenio & ore cani contigit. Præconiū ergo dixit cōmendationē ingenii. ¶ Impartitum.cōicatum & dstum:laus enim quæ nobis offerṫ a uiris bonis testimonium est uirtutis nostræ.

Apelles

Lysippus

Agesilaus

Thymoleō

Herodotus

Præconium

Sigæū

Neq; enim Alexāder ille gratiæ causa ab Apelle potissimum pingi:& a Lysippo fingi uolebat: sed quod illorum artem cum ipsis: tum etiam sibi gloriæ fore putabat. Atq; illi artifices corporis simulachra ignotis nota faciebāt. Quæ uel si nulla sint, nihilo sunt tñ obscuriores clari uiri. Nec minus enim est Spartiates Agesilaus ille perhibendus, qui neq; pictā: neq; fictam imaginem suam passus est esse: q̄ qui in eo genere laborarunt. Vnus enim Xenophontis libellus in eo genere laudādo facile omnes imagines hominum, statuasq; superauit. Atq; hoc præstātius mihi fuerit:& ad lætitiā animi:& ad memoriæ dignitatem si in tua scripta peruenero: q̄ si in cæterorū: qd non ingenium mihi solum suppeditatum fuerit tuū: sicut Timoleonti a Timeo: aut ab Herodoto Themistocli: sed etiā auctoritas clarissimi & spectatissimi: & in repu. maximis grauissimisq; causis cogniti: atq; in primis probati uiri, ut mihi non solū præconium: quod cum in Sigæum uenisset Alexander ab Homero Achilli tributum esse dixit, sed etiam graue testimonium impertitū clari hominis: magniq; uideatur.

ASC.

¶ Neq; enim Alexander ille.s.nobilissimus Macedonū rex:uolebat pingi.s.colorib⁹ in tabella aut peplo seu muro:potissimū.i.pcipue:imo s̄m quosdā:solū ab Apelle nobilissimo & artificiosissimo pictore:cā grǣ.i.beneuolentiæ:qua psequebaṫ Apellē:& fingi.i.sculpi aut fundi seu cōflari:& ad uiuū in imagine exprimi:a Lysippo optimo plaste & statuario repete cā grǣ:sed q̄ putabat artē illoꝝ fore glīæ.i.ad gloriā:cū.s.ita fuerit q̄ ipsis:tum ēt sibi:unde Flaccus in epsis. Edictum fecit ne quis se præter Apellem Pingeret:aut alius Lysippo duceret ære. ¶ Atq; illi artifices faciebāt simulachra i.effigies corporis nota:ignotis.i.externis & ignorātibus:q̄.i.simulachra si uel.i.ēt:nulla sint:tñ clari uiri nihilo.i.in nullo sunt obscuriores. ¶ Nec enim Agesilaus ille.i.notissimus:spartiates.i.Lacedæmoniorum rex:Spartæ genitus:nam lacedæmon & Sparta seu sparte una est ciuitas:perhibendus.i.cōmemorandus:est minus:qui neq; passus est imaginē suam esse pictā neq; fictam:q̄ supple ii:qui laborarunt multum in eo genere.i.qui se fingi & pingi anxie curauerunt. ¶ Enim s.quia unus libellus Xenophontis supauit in eo rege laudādo facile oēs imagines & statuas hoium:qd poematis tribuit Horatius dicens. Neq;.n.per ahenea signa. Quā per uatis opus mores animiq; uiroꝝ Claroꝝ apparēt. ¶ Atq; hoc fuerit mihi pstātius.i.efficacius:& ad lætitiā animi:& ad dignitatem memoriæ:si peruenero in tua scripta.i.si a te script⁹ fuero:q̄ si sup.peruenero in cæteroꝝ sup.scripta:q̄ nō solū ingenium tuum fuerit suppeditatum.i.administratum & impensum mihi:sicut ingenium suppeditatum est Timoleonti a Timeo:qui Timoleontem Corynthium uirum longe clarissimū:ut q patriā tyrannide & Siciliam seruitute liberauerit:descripsit. Aut Themistocli ab Herodoto:qui Themistoclem descripsit:uult dicere q̄ nō solū historia sua clarior & nobilior erit:q̄ a tali igenio pscripta sit:ut historiæ Themistoclis & Timoleontis clariores sunt pp ingenia describentiū:sed ēt auctoritas uiri clarissimi & spectatissimi & cogniti in repu.causis maximis & grauissimis:atq; in primis pbati:sup.erit mihi suppeditata:ut nō solū pconiū.i.buccinatio:qd.i.quale:alexander.s.magnus:cū uenisset in Sigæū.i.Sigæi maris pmontoriū:ubi erat sepulchrū achillis: dixit esse tributum achilli ab Homero: dixit enim: o fœlix achilles cui magni Homeri diuino ingenio & ore cani cōtigit:sed ēt graue testimoniū clari & magni hois:uideatur impertitum.i.impensum mihi:quod pulchrum esse docet dicens.

VBB. ¶ NEuianus. de quo Neuius poeta scripsit: & induxit eum dicentem non cupere solũ se laudari: sed laudari a laudato uiro. ¶ Nõ impetro. non obtineo. ¶ Hoc est. astute Ci. subdit causam: quæ possit impedire Lucciũ: quominus de se scribat si fuerit occupatus. quod cum non sit: uult inferre omnino eum debere suscipere hoc negocium. ¶ Multi re. damnauerunt: immo & ipse Ci. in officiis suis dicit. Turpe est etiam de se prædicare. ¶ Exemplo. immitatione: unde non uidebor ita reprehendendus cum faciam quod fecerunt multi alii uiri clari. ¶ Quod te non fu. qd nõ ignoras: quod optime scis. ¶ In. h. g. scribendi de seipso. ¶ Verecundius. modestius & parcius. ¶ Prætereant. omittant: taceant. ¶ Si quid re. si quod uitium est in nobis. nemo enim nisi admodũ excors seipsum uituperat: aut uitia cõmemorat. ¶ Minor fi. sit. minus credatur quod de nobis metipsis dicimus: quia nulli testi de se ipso creditur. ¶ Auctoritas. existimatio: quia putatur leuis: qui de seipso scribit.

Gymnici

¶ Præcones. tubicines. ¶ Gymnicorũ. palæstritarum: & athletarum. ¶ Magna. alta: ut ab omnibus audiri possint: erat enim mos ut declararetur nomen uictoris per præconẽ: & daretur corona: ut ostendit Virgi. in. v. æneid. Victorem magna præconis uoce Cloanthũ Declarat: uiridiq; aduelant tempora lauro. ¶ Eorũ. uictorum. ¶ Ipsi. præcones. ¶ Coronentur. i. accipiant & ipsi coronã: quia bene pronunciauerunt noia uictorum. ¶ Ante. m. i. anteq̃ dimittantur ludi: & finiantur. ¶ Alium præ. a quo ipsi præcones laudent bene pronunciasse. ¶ Victores. in pronunciatione & declaratione: non autem in pugna. ¶ Prædicẽt. quod eẽt turpe. ¶ Hæc. uitia supradicta. ¶ Causam. negocium nostrum: ut de me scribas. ¶ Ac ne for. eas cãs quas in principio dixit: cur tantopere festinet: atq; instet: id quod Lucceius se facturum ostenderat: quã causam dicit præcipue: ut uiuus uolitet per ora uirorum: & possit perfrui gloria sua: q̃ quidem non frueretur: si de eo scriberet postq̃ esset mortuus. ¶ Alacres. arrecti: & ualde læti. ¶ Animo. spe animi. ¶ Commentarios. breuem collectionem. ¶ Rerum omnium. quas gessi: ut possis inde sumere materiam. Dicimus autẽ commentarium in neutro genere in singulari: in plurali melius in masculino. ¶ Perpolies. elimabis: exornabis. ¶ Instituta. incepta.

Cõmentarium
Cõmentarii
Perpolire

Placet enim Hector ille Neuianus mihi: qui non tantum laudari se lætatur, sed addit etiam a laudato uiro. Quod si a te nõ impetro, hoc ẽ si qua te res impedierit. Neq; enim fas eẽ arbitror quicq̃ me rogantẽ abs te non impetrare, cogar fortasse facere, qd nonnulli sæpe reprehendunt, scribam ipse de me multorum tamen exemplo, & clarorum uirorum. Sed quod te non fugit, hæc sunt in hoc genere uitia: & uerecũdius ipsi de se scribant necesse est, si quid est laudandum: & prætereant, si quid reprehendendum est. Accidit etiam quod minor sit fides: minor auctoritas: multi reprehendant deniq; & dicant uerecundiores esse præcones ludorum gymnicorum: qui cũ cæteris coronas imposuerunt uictoribus: eorumq; nomina magna uoce pronunciauerunt: cum ipsi ante ludorum missionem corona donentur, alium præconem adhibeant, ne sua uoce ipsi se uictores eẽ prædicent. Hæc nos uitare cupimus: & si recipis causam nostrã uitabimus: idq; ut facias rogamus. Ac ne forte mirere: cur cum mihi sæpe ostenderis te accusatissime nostrorum temporum consilia, atq; euentus literis mandaturum: a te id nunc tantopere & tam multis uerbis petamus. Illa nos cupiditas incendit, de qua initio scripsi festinationis: quod alacres animo sumus: ut & cæteri uiuentibus nobis ex libris tuis nos cognoscant: & nosmetipsi uiui gloria nostra perfruamur. His de rebus quod acturus sis si tibi non est molestũ: scribas mihi uelim. Si enim suscipis causam: conficiã commentarios rerum omnium. Sin autẽ differs me in tempus aliud: corã tecum loquar. Tu interea non cessabis: & ea quæ habes instituta perpolies: nosq; diliges. Vale.

ASC. ¶ PLAcet enim mihi Hector ille Neuianus. i. qui a Neuio in fabula inducitur: qui non tantum lætatur se laudari: sed addit etiam a laudato uiro. Valla tamen in epistola nũcupatoria elegantiarũ dicit: ut ille apud Accium inquit. Gaudeo abs te laudari pater laudato uiro. unde oportet aut idem ab Accio dictum eẽ: aut memoriam Vallæ lapsam: cum Accium pro Neuio dicet. ¶ Quod: scilicet abs te laudari: si non impetro: hoc est si qua: idest aliqua res ipedierit te. ¶ Neq; enim arbitror fas esse me rogantem nõ impetrare q̃quam abs: idest a te: cogar fortasse facere id quod nõnulli reprehendunt sæpe: hoc est ipse scribam de me: tamen supple id faciam exemplo multorum & clarorum uirorum. ¶ Sed quod te nõ fugit: idest quod bene scis: hæc uitia sunt in eo genere: scilicet se scribentium: ꝙ scilicet necesse est: supple ut ipsi scribant uerecundius de se: siquid est laudãdum: & prætereãt siquid est reprehendendum. ¶ Accidit etiam ut minor sit fides: & supple minor auctoritas: & supple deniq;: ut multi reprehendant & dicant præcones: idest commendatores & tubicines publicos ludorum gymnicorum: idest palæstritarum: qui nudi se exercent: esse uerecundiores: scilicet q̃ rerum suarum descriptores: qui: scilicet præcones gymnici: cum: idest postquam imposuerunt cæteris uictoribus coronas: & pronunciauerunt nomina eorum magna uoce: cum ipsi: scilicet præcones donentur: scilicet si bene functi fuerint officio: corona: ante missionem: idest dimissionem & consummationem ludorum: adhibeant alium præconem: ne ipsi prædicent sua uoce: se esse uictores: scilicet suo officio præconum. ¶ Nos cupimus uitare hæc: scilicet uitia seipsos describendo: & uitabimus si recipis causam nostram: idest aggrederis onus describẽdi res nostras: & rogamus ut facias id. ¶ Ac ne mirere forte: cur petamus a te id nunc tantopere & tam multis uerbis: cum ostenderis mihi sæpe te mandaturum literis: idest descripturum accuratissime consilia temporum nostrorum: atq; euentus. i. exitus fortuitos: unde patet apud Ci. quoq; euentus dici. Responsio. ¶ Illa cupiditas incẽdit nos: de qua scripsi initio. s. epistolæ: uidelicet festinationis: ꝙ sumus alacres. i. arrecti & læti animo: & ut idest simul: cæteri cognoscant nos ex libris tuis: nobis uiuẽtibus. i. dum adhuc uiuemus: & nosmetipsi uiui. i. adhuc uiuentes perfruamur gloria nostra. i. fructũ ultimũ & uoluptatem capiamus ex gloria nr̃a. ¶ Velim supple ut rescribas mihi: qd acturus sis de his rebus: si non est molestum tibi. s. rescribere. ¶ Si enim suscipis causam. i. negocium hoc perscribendum: ego conficiam cõmentarios. i. breuiaria & summaria: oium rerum. s. a me gestarum. ¶ Sin autẽ. i. sed si differs me. i. uolũtatem meam aut res meas in aliud tempus: ego loquar tecum coram. i. facie ad faciem: quod nunc se dixit erubuisse: tu non cessabis. i. nõ eris ociosus interea: & perpolies. i. ad summam politionem perduces: ea quæ habes instituta. i. incepta: & diliges nos. Vale.

Hector Neuianus
Euẽtus

¶ Quãq̃

Q Vũquã. Bellis ciuilibus & Cæsaris tyrannide rep. afflicta: cũ Ci. uehementer mœreret: & ut supra ad Seruiũ Sulpitium scripsit in uillas suas se recepisse: ne uideret reipu. oppressionem & iniurias. Luceius ad eũ lr̃as consolatorias miserat: ostenderatq; q̃ fortiter ipse ferret cões miserias. Itaq; nunc rñdens Cic. Luceio idem se ex eius lr̃is maximũ fructũ accepisse: uelleq; ita facere: ut ille pcepit: psertim cũ ut ille scripserat: cõscius sit: nullũ offm̃ suũ reipu. defuisse. Postremo dicit Ci. uelle se transferre ad studia lr̃aꝝ: sicut Luceius monebat: futurũq; cum eo quãtũ licebit. ¶ Beniuolẽtia cõ. pa. pru. duo dicit quæ in oĩ ↄsolatione exigimus: beniuolentiã & prudẽtiã. ¶ Fructũ. utilitatẽ. ¶ Q & le. alioꝝ. n. exempla & maxime eoꝝ q ad nos scribũt plurimum ualẽt ad nos ↄsolandos. q. n. uult aliũ ↄsolari nõ dẽt ipse mœrore confici: unde apud Maronẽ Aeneas. Spem uultu simulat: pmit altũ corde dolorẽ. Dicit quoq; Ci. se maximã utilitatẽ cœpisse ex cõsolatione Luceii: q̃ a uiro forti & optimis rõnibus: contra fortunã armato pfecta sit. ¶ Maximã. ẽm Peripateticos: q maxime uirtutẽ expetendã dñt: non aũt ẽm stoicos q in sola uirtute & laudẽ & summũ bonũ ponunt. ¶ Statuo. iudico. ¶ Pendere aliũ. ex alia re expectare psidiũ: utputã ex bonis corporis aut fortũæ: sed ex bonis aĩ. ¶ Extrinsecus. exterius. i. in bonis externis: q̃ maxime appellant bona fortũæ: q a extra nos. i. extra ptãtem nr̃am sunt. ¶ Suspẽsas. incertas: ad casum accommodatas: sed firmas & rõne constitutas. ¶ Quæ co. ut nõ pẽderem aliunde q̃ ex meoipso: nec suspẽsas hreꝫ uiuẽdi rõnes. ¶ Excidisset. ex aio meo oĩno eẽt elapsa. ¶ Insederat. inhæserat aĩo: & locata erat. ¶ Vi. impetu & uiolentia. ¶ Tempestatũ. infœlicium tpm. ¶ Cõcursu. agmine: & multitudĩe: q a multæ calamitates simul mihi acciderũt: amisi. n. filiã: amisi pr̃iam: amisi libertatẽ: honestatem: dignitatem &c. ¶ Labefacta: cõmota. ¶ Cõuulsa. uiolẽter extirpata. ¶ Cui. cogitationi. ¶ Opitulari. subuenire: opẽ ferre tuis sapientissimis cõsolationibus. ¶ Id. te opitulatũ esse. ¶ Proximis. quas a te nuperrime accepi. ¶ Profecisse. psuisse: & maximũ fructũ attulisse. ¶ Declarandum. clare & apte demonstrandũ: q plus est q̃ significare. ¶ Ad cõ. dicit nũc Ci. q q̃uis maximũ fructũ accepit ex rõnibus quas elegantissime & copiose Luceius ad consolaudũ adduxerat: tñ multo plus pfecit exemplũ fortitudinis aĩ eius: quã existimat sibi turpe esse non imitari. ¶ Hoc. hac re. ¶ Præceptorẽ for. q mihi das pcepta fortitudinis. ¶ Nõnullam spẽ. i. quãdã spẽ: & ideo hẽs cãm fortitudinis. ¶ Casus. n. scribebat Luceius se spare res aliqñ fore meliores: adducebat casus gladiatorũ: qui modo fugiunt: mõ insequunt: mõ cadunt: modo surgunt: & modo cedunt: modo uincũt: adducebatq; alias similitudines & rõnes: quibus ostendebat sperandum aliqñ fore melius. ¶ Casus gla. qui interdũ cũ uicti putent: tñ ẽt uincunt. ¶ Similitudines. cõparationes. ¶ Diffidere reipu. i. relinquere fiduciam reipu. eam aliqñ fore meliorem. ¶ Alterum. unum. ¶ Te esse for. non eum mirandum q sis fortior me: quia habes aliquã spem. VBE.

M.T.C.L. Luceio. S.D.

Q Vãq̃ ipsa lr̃aꝝ tuaꝝ ↄsolatio mihi gratissima ẽ: declarat. n. sũmã beniuolentiã cõiunctã pari prudẽtia, tñ illũ fructũ ex tuis lr̃is uel maximũ cœpi, qđ te pclare res hũanas ↄtẽnentẽ: & optime cõtra fortunã patũ, armatũq; cõgnoui. Quã eqdem laudẽ sapiæ, statuo esse maximã: nõ aliũde pẽdere, nec extrinsecus: aut bene: aut male uiuendi suspensas hr̃e rõnes. Quæ cogitatio cum mihi nõ oĩno excidisset: etenim penitus insederat, ui tñ tẽpestatũ & concursu calamitatũ erat aliquantulũ labefacta, atq; conuulsa. Cui te opitulari & uideo: & id fecisse ẽt pximis lr̃is: multũq; pfecisse sentio. Itaq; hoc sæpius dicendũ ubiq; nõ significãdũ solũ: sed ẽt declarandũ arbitror, nihil mihi esse potuisse tuis lr̃is gratius. Ad cõsolandũ aũt cũ illa ualent, quæ eleganter copioseq; collegisti, tñ nihil plus q̃ qđ firmitudinẽ grauitatẽq; aĩ tui pspexi, quã nõ imitari turpissimũ existimo. Itaq; ẽt hoc fortiorẽ me puto, q̃ teipm pceptorẽ fortitudinis, q tu mihi uidere spẽ nõnullã hr̃e hæc aliqñ futura meliora. Casus. n. gladiatoꝝ similitudinesq; hæ, tum rõnes ĩ ea disputatiõe a te collectæ uetabãt me reipu. penitus diffidere. Itaq; alteꝝ minus mirum fortiorem te esse: cum aliquid speres

Q Vãquã &c. Bellis ciuilibus & Cæsaris tyrannide repu. afflicta: cum Cicero mœstissimus se in agrum ne talia uideret abstulisset: scripsit ad eum Luceius consolatorias literas: quibus nunc Cicero respõdens ait se magnũ fructũ ex illis cœpisse: & uelle acquiescere: & se ad literarum studia transferre: sicut Luceius monuerat. ¶ Ordo ẽ. Quãquã ipsa consolatio literarum tuarum est gratissima mihi: declarat enim summam beneuolentiam coniunctã pari prudẽtia: ubi gratia præpositionis ablatiuus regitur: tamen ego cœpi ex literis tuis illum fructum uel: idest etiam maximũ: q cognoui te cõtemnentem præclare res humanas: & paratum atq; armatum optime contra fortunam. ¶ Quam laudem sapientiæ quidem statuo maximam: scilicet non pendere: idest nõ esse suspẽsum ad salutem habendam aliunde: scilicet quam a se: nec habere rationes uiuendi bene aut male suspensas extrinsecus: unde illud Persianum: nec te quæsiueris extra. ¶ Quæ cogitatio cum nõ excidisset mihi omnino: idest cum adhuc in memoria aliquatenus esset: & enim idest quia certe: ista insederat: idest sedẽ occupauerat: penitus: idest penes interiora: scilicet cordis: tñ erat labefacta atq; conuulsa aliquantulum: ui: idest uiolentia: tempestatum: idest malorum temporum & concursu: idest subita accumulatione calamitatum. ¶ Cui: scilicet cogitationi: ego uideo te opitulari: & sentio te fecisse etiam proximis literis profecisse multum. ¶ Itaq;: idest & ita ego arbitror: hoc: scilicet quod sequitur: dicendum sup. esse sæpius ubiq;: non solum significandum: idest signis indicandum: sed etiam declarandum: idest manifeste exprimẽdum: nihil potuisse eẽ gratius mihi tuis literis. ¶ Autem: idest sed cum: scilicet ita sit: q illa quæ collegisti: idest citasti & adduxisti seu allegasti elegãter & copiose: ualent ad consolandum: scilicet me & quemlibet alium: tum supple uerius est: q nihil plus supple ualet: ad cõsolandam me: q̃ q perspexi firmitudinem & grauitatem animi tui: quam scilicet firmitudinem animi tui nõ imitari: ego existimo supple esse turpissimum. ¶ Itaq;: idest & ita: ego puto me fortiorem q̃ te ipsum præceptorem fortitudinis: hoc. i. in hoc aut pter hoc: q tu uidere. i. uideris mihi habere nõnullam. i. aliquam spem: hæc futura: idest ut sint futura: aliquando: idest aliquo tempore futuro: meliora scilicet quã nunc sint. ¶ Enim: idest quia: casus gladiatorum: idest quod adduxisti mihi de casibus gladiatorum: quorum nunc hi nunc illi superiores fiunt: & hæ similitudines: tum: idest multomagis: rationes collectæ. idest allegatæ: a te in ea disputatione: scilicet de mutatione statuum etiam reip. uetabant me diffidere penitus reip. idest restitutioni eius. ¶ Itaq; alterum: scilicet duorum quæ dicet: est supple minus mirũ te fortiorem esse supple tunc: cum aliquid speres. ASC.

VBE. ¶ ALterum.aliud. ¶ Mirũ spe ul.te.i.mirũ est ꝙ hẽas aliq̃ spẽ. ¶ Quid est.n.ponit rõnẽ quare nõ deberet hr̃e aliquã spẽ:qa oia reip.mẽbra sunt oino quassata. ¶ Affectũ.dispositũ. ¶ Mẽbra.ptea:translatio a corpore qđ hẽt mẽbra sua:& ita respu.Mẽbra aũt reipu.sunt cõsulatus:ꝑtura:ædilitas:& cæteri magr̃atus. ¶ Persequerer.exponerẽ. ¶ Tuis mo.qa ita mones & ꝑcipis. ¶ Domestica.mea incõmoda priuata. ¶ Vt cẽ.ut existimas esse ferenda:in desperatione oium:cum nihil oino speramus. ¶ Das.addis.ru.Da nunc & uolucrẽ sceptro q̃ surgit eburno. ¶ Consciæ nr̃æ.bonæ:q̃ semp recte sensit de repu.ualet aũt conscia bona plurimũ ad consolandum:q̃ ſm stoicos ẽt sine alia remuneratione satis præmii per se habet:unde illud Virgilianum.Dii tibi si qua pios respectãt numina:si quid Vsq̃ iustitiæ est:& mẽs sibi cõscia recti Præmia digna ferant. ¶ Te au.te suadẽte & cõsulente. ¶ præstitimus.benefecimus. ¶ Aio. cogitatione:idest plus q̃ qsq̃ potuisset cogitare. ¶ Aut cõ.prudentia.i.plus q̃ quisq; scivisset dicere eẽ ꝑstãdum. ¶ Prædicanti.laudanti. ¶ Quarũ.n.sensus est. Mea facta quæ suades mihi ut cogitem ad leuãdam ægritudinem meam:me non solum delectat cogitare sed etiam commemorare. ¶ Lenimur.demulcemur: delectamur. ¶ Angoribus.sollicitudinibus:quæ animũ angunt. ¶ Abducam.remouebo. ¶ Ad ea.idest ad studia literarum. ¶ Quibus.sunt enim studia literarum diuitibus & utentibus fortuna prospera ornamento:infelicioribus uero etiam adiumẽto. ¶ Aetas utri.iam senilis:quæ non ita patitur consuetudinem crebram & conuersationem:sicut iuuenilis. ¶ Valitudo.ambo enim propter ætatem interdum mala ualitudine laborabant. ¶ Coniunctiõe ami.animi enim interuallo locorum disiuncti:cogitatione & beniuolentia facile coniungi possunt. ¶ Nonnunquam.interdum & sæpe.

alterum magis mirũ spe ulla teneri. Quid est enim non ita affectum,ut id nõ deletum:extinctũq; omne esse fateare? Circumspice omnia membra reipu. quæ notissima sunt tibi:nullum reperies ꝑfecto:quod nõ fractum debilitatũq; sit. Quæ prosequerer, si aut melius ea uiderem q̃ tu uides, aut commemorare possem sine dolore, quãq̃ tuis monitis:præceptisq; omnis est abiiciẽdus dolor. Ergo & domestica feremus ut censes, & publica paulo etiã fortius fortasse, q̃ tu ipse qui præcipis. Te.n.aliqua spes cõsolatur ut scribis, nos erimus etiam in omni desperatiõe fortes, ut tu tamen idem & hortaris & præcipis. ¶ Das enim mihi iucundas recordationes conscientiæ nostræ rerumq; earũ quas te in primis auctore gessimus. Præstitimus enim patriæ non minus certe q̃ debuimus: plus profecto q̃ est ab animo cuiusquam:aut consilio hominis postulatum. Ignosces mihi de me ipso aliqđ predicanti. Quarum enim tu rerum cogitatione nos leuare ægritudine uoluisti:earum etiam commẽdatione lenimur. Itaq;(ut mones) quantumcunq; potero me ab omnibus molestiis & angoribus abducã, transferãq; animum ad ea, quibus secundæ res ornantur:aduersæ adiuuantur. Tecũq; & ero tantũ quantũ patietur utriusq; ætas & ualitudo. Et si esse una minus poterimus q̃ uolumus:animorum tamen coniunctione iisdem studiis ita fruemur:ut nunquã non una esse uideamur. Vale.

ASC. ¶ ALterum supple est magis mirum:uidelicet te teneri ulla spe.dico te fortiorem tunc non fortiorem me quia prius contrarium dixit Cicero:uidelicet se fortiorem esse q̃ Lucceium preceptorẽ fortitudinis:eo ꝙ ipse nihil:ille aliquid speret:quo circa possit hic subaudiri me:ut sit:alterum minus mirum est uidelicet me fortiorem esse:cum scilicet ita sit:ꝙ tu aliquid speras:ego nihil & hanc expositionẽ credam esse de mente Ciceronis:ut infra dicam.Ratio tamẽ superioris dicti subobscura est.Non fortior est qui aliquid audet sine spe sed potius temerarius:sed intelligemus ꝑpterea Ciceronem censere se fortiorem sine spe:non ꝙ aliquid tẽptet aut moliatur:sed ꝙ decreuit in fractum animum tenere:& in phiam:eo ꝙ attentius incũbere:ꝙ a foro sine spe reuertendi exclusus sibi uideatur. Probat mirũ esse Lucceium aliqđ adhuc sperare:dicẽs. ¶ Quid enim est non ita affectum:idest cõcussum & saucium ut nõ fateař id oẽ deletũ & extinctũ:quasi dicat nihil. ¶ Circũspice oĩa membra reipub. q̃ notissima sunt tibi:idest omnes fauentes reipu.& libertati communi ciuium:ut profecto nullum:scilicet membrum inuenies qđ nõ sit fractum & debilitatum. Videtur non debito ordine id quod alterum includit præponere:nam dices si fractum ergo debilitatum:sed notimus fractum dici quod est concussum & debilitatum etiam si non sit ruptum:ut ænei.secũdo.Fracti animo satisq; repulsi ductores danaũ: fractum ergo:idest cõcussum:& pro:idest debilitatum. ¶ Quæ:scilicet membra: aut quæ detrimenta reipu.ergo prosequerer:si aut uiderem ea melius q̃ tu uides ea:aut si possem cõmemorare ea supple sine dolore:quãquã omnis dolor est obiiciendus tuis præceptis & monitis:idest ſm præcepta & monita tua. ¶ Ergo nos feremus:idest tolerabimus & patiemur:&:idest simul domestica:scilicet incommoda:ut cẽses:idest iudicas ea ferẽda: & idest simul feremus publica:scilicet incõmoda aut mala:fortasse etiam fortius quã tu ipse qui præcipis: scilicet ea ferẽda. ¶ Enim:idest quia:aliqua spes cõsolatur te:ut scribis:nos erimus fortes etiam in omni desperatione:tamẽ sic erimus fortes:ut tu hortaris & præcipis. Hinc patet exponendum illud fortiorem te esse:sic.me esse fortiorem te: idest q̃ tu sis &c. ¶ Tu enim das mihi iucundas recordationes conscientiæ nostræ:& earum rei si quas gessimus te auctore in primis.i.præcipuo. ¶ Nos enim præstitimus patriæ:scilicet conseruandæ in libertate:certe.i.indubitate:non minus quam debuimus:& supple profecto plus quã est postulatũ animo aut cõsilio cuiusq̃ hominis. ¶ Tuo Lucei ignosces mihi prædicanti aliqđ de meipso. ¶ Enim:idest quia:nos lenimur:idest demulcemur & consolamur:cõmemoratione:idest narratione & recitatione etiam earum rerum:quarum rerum cogitatione tu uoluisti leuare:idest liberare aut deonerare nos ægritudine:scilicet animi:hoc est ideo dabis ueniam prædicanti de me aliquid:quia sicut monuisti ut recordarer a me præclare gesta pro repu.ad leuandam ægritudinem animi:sic eorum prædicatio & cõmemoratio leuit dolorem aut animũ meũ. ¶ Itaq;:ut mones:abducã me quantum potero ab oibus molestiis & angoribus:& trãsferã:idest traducã animũ.s.meũ ad ea quibus secũdæ:idest prosperæ res ornãtur:& aduersæ supple res addiuuantur:nõ ut maiores fiant:sed ut tolerẽtur aut minuanř:hoc est ad philosophiam moralẽ:& ero tecum quantum ætas utriusq;:scilicet nostrũ:& ualetudo patietur quia & senes & ualetudinarii ambo esse cœperãt. Dicitur autem ualetudo quia secũda producitur q̃si a ualendo:nã a ualidus fieret ualitudo:& si.i.quãquã:poterimus minus esse una.i.simul:q̃ uolumus:tñ fruemur iisdẽ studiis coniunctiõe animorum ita:ut nunq̃ non.i.semper uideamur esse una. Vale.

Nonnũ quam

¶ Si uales.

SI uales. Quia ut supra diximus Ci. rep. oppressa receperat se rus: Luceius hac ep̄la dicit se laudare eius consilium: si hoc fecit: ut aliqd eorum agat: quæ consueuit legendo & scribendo aliqd: qd sit aliis pfuturum. Sin uero dedit se lachrymis & tristitiæ reprehēdit eū & accusat: q̄ ita moleste ferat casum reipu. quasi id qd accidit fuerit ei improuisum: & ostendit eū nō debere mœrore luctuq; uacare: cū nihil pficere possit lugendo. ¶ Sicut so. s. ualere: solebat. n. Luceius laborare interdū podagra. ¶ Reqsiuit te. hoc i loco repetitionē uel augmētum actus signat uel requisiui pro quesiui. ¶ Miratus sum. te non fuisse romæ postea q̄ a me discessisti. ¶ Maxime. pcipue: preter aliam causam. ¶ Hinc. Roma. VBE.

Maxime

Sollitudo

Lucius Luceius M.T.C.S.D.

SI uales bene est, ego ualeo sicut soleo: paulo etiam deterius q̄ soleo. Te requisiui sæpius ut niderem Romæ: quia postea nō fuisti: q̄ a me discesceras miratus sum: quod item nunc miror. Non habeo certum quæ te res hinc maxime retrahat. Si solitudine delectare: cū scribas & aliqd agas eorum quorum consueuisti: gaudeo: neq; reprehendo tuum consilium. Nam nihil isto potest esse iucundius: non modo miseris his tēporibus & luctuosis: sed etiam trāquillis: & optatis: præsertim uel animo defatigāto tuo: qui nūc requiem quærit magnis occupationibus: uel erudito: qui semper aliquid ex se promat: quod alios delectet: te ipsum laudibus illustret. Si autem sicut hic dum eras & lachrymis & tristitiæ te tradidisti: doleo quia doles & angere: nō possum te: si concedis quod sentimus, ut liberius dicamus: non accusare. Quid enim tu solus aperta non uidebas: qui propter acumē occultissima perspicis? Tu nō intelliges te querelis quotidianis nihil proficere. Nō intelliges duplicari sollicitudines: quas eleuare tua te prudentia postulat. Quod si non possumus aliquid proficere suadendo: gratia contendimus: & rogando si quid nostra causa uis: ut istis te molestiis laxes: & ad conuictum nostrum redeas,

¶ Solitudine. loco non frequentato: ubi non sit multitudo hominū. ¶ Scribas. componas. ¶ Quæ consueuisti. s. agere. ¶ Consilium. deliberationem habitādi potius rus q̄ urbem: uel istic scribendi & agendi aliqd eorum quæ consueuisti. ¶ Isto. consilio tuo. ¶ Optatis. quia bona tempora optata dicuntur. ¶ Defatigatio curis reip. qui nūc huiusmodi studiis potest recreari. ¶ Requiem. cessationem: ocium. ¶ Ex ma. oc. post magnas occupationes. ¶ Vel erud. s. animo tuo. nihil potest esse lucidius. ¶ Promat. emittat: pferat. ¶ Illustret. clarum faciat: ex scriptis. n. quæ ex ingenio nostro pmuntur: clariores efficiuntur. ¶ Si autē. laudauit Luceius quod Cice. se rus receperit: si ea fuit cā: ut aliquid scriberet: & ex ingenio suo pmeret: quod & alios delectaret: & ipsum illustraret. Nunc dicit: q̄ si ē ruri ea causa ut doleat: & lachrymis indulgeat: uehementer est reprehendendus & accusandus. ¶ Sicut. uel post q̄: uel ueluti discesseras. i. cū desperatiōe rerum. ¶ Lachrymis ac tri. i. ad lachrymandum & dolendū post q̄ hinc discessisti. ¶ Angere. pro angeris: idest cruciaris. ¶ Non pos. n. ac. i. non possum facere quin te accusem. ¶ Si cō. ut lib. di. i. si pateris & permittis ut libere & sine respectu dicā qd sentio. ¶ Quid. modus interrogādi. ¶ Tu so. nō ui. i. in tāto numero hoium qui hæc puidebant futura quæ acciderūt ut solus nō uidebas: interrogatiue. q. d. imo uidebas. ¶ Aperta. manifesta: oībus nota. ¶ Occultissima. ēt secretissima: ergo multo magis apta uidebas. ¶ Acumen. i. subtilitatem. s. ingenii. ¶ Non in. q. d. imo debes itelligere. ¶ Nihil pro. quo. que. i. licet quotidie queraris: nihil tn̄ ualere querelas tuas. ¶ Duplicare. augeri. Vir. in buc. Et sol crescentis decedēs duplicat umbras. ¶ Postulat. exigit: quasi rem debitam: quia prudentem decet sollicitudines sibi minuere & tollere. ¶ Quod si. sensus est: si non possum suadendo efficere: & tibi persuadere ut omittas sollicitudines: saltem peto a te hoc gratia. ¶ Contendimus. plus est q̄ petimus. ¶ Rogādo. precibus. ¶ Nostra causa. propter me. ¶ Laxes. liberes. ¶ Conuictum. sodalitatem: uel societatem uiuendi. Contēdere Conuictus.

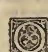
SI uales &c. Hac epistola dicit Luceius se approbare consilium Ciceronis: si eo se animo in rus abduxerit ut legendo & scribendo alios in re litteraria iuuet: sin ut se lachrymis dedat damnare: q̄ ita lugeat casum reipu. quasi non præuiderit futurum. Præterea docet inutile esse: cum res immutari nequeant. ¶ Ordo est. Si uales bene est. ¶ Ego ualeo sicut soleo: & etiam paulo. i. modico: deterius: idest minus bene q̄ soleo. ¶ Ego requisiui sæpius ut uiderem te. ¶ Ego miratus sum quod item. i. similiter miror nunc: te non fuisse Romæ posteaq̄ discesseras a me. ¶ Non habeo certum. i. exploratum aut perspectum: quæ res. i. quæ occasio retrahat te maxime. idest præcipue hinc. idest ab urbe. ¶ Si delectare. id est delectaris solitudine: cum scribas & agas aliquid eorum quæ consueuisti. s. agere: plurimi tamen textus habent quorum consueuisti supple. aliquid agere: sed Vber. legit quæ: gaudeo: neq; reprehendo consilium tuum. ¶ Nā nihil potest esse iucundius isto scilicet genere uitæ cum literis: & musis: non modo his temporibus miseris & luctuosis: sed etiam tranquillis & optatis: præsertim uel animo tuo delugere & in mœrore esse fatigato: qui quærit nunc magnis occupationibus requiem: uel erudito: qui semper promat aliquid ex se: quod delectet alios: & sup. illustret te ipsum laudibus. ¶ Si autem: idest sed si tradidisti te & lachrymis & tristiciæ: sicut dum eras hic. i. Romæ: doleo quia tu doles: & angere idest angeris: hoc est afficeris angore animi. ¶ Si tu concedis idest permittis: ut dicam liberius quod sentimus scilicet ego & reliqui amici tui: alioqui numerum mutaret. Sed dicunt grammatici licitum esse in prima persona de uno: modo singulari: modo plurali: modo utroq; numero loqui: uerūtn̄ aptior est sermo dum numerus obseruatur idem: quocirca multi legunt dica... us: sed potest: ut dixi: de se dicere dicam: & de se ac aliis sentimus: præsertim cum scribatur etiam ab illis qui dicamus legunt: possum non possumus: non possum non accusare te. i. quin accusem te. ¶ Quid enim principium accusandi sumptum a particula indignatiua: tu solus non uidebas aperta. i. manifestaria & euidēter futura: qui perspicis occultissima. i. abditissima: propter acumen. s. oculorum tuorum mentalium: non enim de exteriore loquitur perspectione. ¶ Et sup. tu tam prudens homo: non intelliges. i. permittetur q̄ non intelliges te nihil. i. in nullo proficere: cōmodum facere aut remedium mali inuenire: querelis quotidianis. q. d. id non esse uero simile. ¶ Tu non intelliges sollicitudines duplicari: idest geminari: quas tua prudentia postulat te eleuare: idest imminere tracta metaphora a bilāce: in qua res minoris ponderis eleuatur: unde quia minoris quoq; æstimatur: solet eleuare pro diminuere: de laude ac precio alicuius usurpari. ¶ Quod si nos non possumus proficere suadendo. s. tibi: ut a lugendo desistas: nos contendimus. i. instamus gratia. s. qua apud te ualemus: & rogando si uis sup. facere: quid. i. aliquid: causa nostra: ut laxes te istis molestiis: & redeas ad conuictum nostrum. i. ad communionem uitæ: seu ad conuersationem nostram. ASC. Valetudo

VBB. ¶ Conſuetudinē.conuerſationē. ¶ Vel.c.q̄ uterq; nr̄m utebaṫ indulgendo ſtudio lr̄aꝝ. ¶ Tui ſo.ad pro.i.ad cōſuetu-
Cōſue dinē tuā ſolā:q nō es ſolitus īdulgere lachrymis:ſed ſcribere & facere aliqd dignū uiro plus q̄ cæteri.q.d.ad eā ſaltē ↄſue
tudo tudinē:quā tu ſolus ſeruare ↄſueuiſti. ¶ Cupio nō ob.ſi n̄.i.cupio nō eē tibi moleſtus meis uerbis:ſi nō delectaris meis
Obtū tionibus meis.obtūdere aūt tractū ab incude:q̄ ſæpe malleis tundiṫ:ita obtūdere eſt aliquē uerbis lædere:& quodamō
dere ferire. ¶ Studio.meis ſcriptis:q̄ ex ſtudio & amore puenīſt. ¶ Cupio de.nellē remouere te ab hoc pposito. ¶ Ne p. ne
pſeueres. ¶ In in.i triſtitia & lachrymis. ¶ Dnę.r.c.nā nolle obtūdere aliquē:& nelle deterrere ab īcœpto cōtraria ſunt:

& ad conſuetudinem uel noſtram cōmunem: uel tu-
am ſolius: ac propriam. Cupio non obtundere te: ſi
nō delectare noſtro ſtudio. Cupio deterrere: ne per
maneas in incœpto: cum duæ res iſtæ contrariæ me
conturbent: ex quibus aut in altera mihi uelim ſi po-
tes obtemperes: aut in altera non offendas. Vale.

qa nō poſſum⁹ deterrere qn obtūdam⁹:qa id multis
Obtē nerbis fieri neceſſe eſt. ¶ Cōturbent.incertū faciant.
pero ¶ Ex q duabus rebus. ¶ Oiēpes.morē geras:obſeq̄
ris:& facias qđ uolo. ¶ In al.i.ne pmaneas ī icœpto
¶ In altera.ut obtūdaris uerbis meis. ¶ Nō offēdas
q.n.amīce & beniuole nō accipit admōitiones amico
rū:ſed eis obtūdiṫ:offendit:& iē ingratā amicis facit.
ASC. ¶ ET ad cōſuetudinē.i.conſuetā rōnē uiuendi:uel
noſtrā cōem.i.qua ſimul uti ſolem⁹:uel ſup.ad cōſue
tudinē tuā ſolius.i.unius:ac ppriam.i. peculiarē tibi.
Notū eſt quia in ſignificatione actiua poſſeſſiua genitiui mei:tui:ſui:noſtri:& ueſtri:q tn̄ paſſiue ſigñant conſtruī nō pñt:
pro illis poſſeſſiua pnoīa poni:cū qbus uel continue uel cōiunctionis interuētu cætera quæ recte in gtō regi pñt cōſtruū
tur:ut mea unius opa:tua ſolius cura &c. ¶ Ego cupio nō obtūdere.i.nō hebetare te.i.auditū tuū mentalē.i.te nō onera
re multis uerbis. ¶ Si tu nō delectare.i.delectaris ſtudio nr̄o.i.quo nos delectamur. ¶ Ego cupio deterrere te:ne pma
neas in incœpto.i.pposito:lugendi pcul ab urbe. ¶ Cū iſtæ duæ res contrariæ.ſ.nolle obtūdere & uelle eum deterrere
ab incœpto:conturbent me:ex quibus.ſ.duabus rebus:ego uelim ſuppleꝫ nt aut obtēperes mihi ſi potes in altera.i. non
manendo in propoſito:aut non offendaris in altera.ſ.dum a nobis obtunderes.

M.T.C.Lucio Lucceio.Q.n.Fi.S.D.

Mnis amor tuus ex omnibus partibus ſe
oſtēdit in his literis: quas a te proxime ac
cepi. Non ille quidem mihi ignotus: ſed
tamē gratus & optatus: dicerem iucūdus: niſi id uer-
bum in omne tempus perdidiſſem. Neque ob eam
unam cauſam: quā tu ſuſpicaris: & in qua leuiſſimis
me & amantiſſimis uerbis utēs te grauiter accuſas:
ſed q illius tāti uulneris quæ remedia eſſe debebāt:
ea nulla ſunt. Quid enim? ad amicos ne confugiam?
q̄ multi ſunt? Habuimus enim fere cōmunes, quorū
alii occiderunt: alii neſcio quo pacto obduruerunt.

VBE.
Mnis.Cū uerſareṫ Ci.i maximis mœro
rib⁹& luctib⁹pp reſp.calamitates.L.Lu
ceus nō ſolū pcedēti epla eū conſolatus ē:
ſed ēt multis aliis: quæ in hoc uolumine
nō repiunṫ:neq; hodie extant: ſed id ex
uerbis Ci.intelligimus. Dicebat aūt Luceius ſe mira-
ri:ut uiſum eſt in pcedēti epla:q ab urbe abeſſet:ſe tn̄
id laudare:ſi ea cā faceret ut ſcriberet.& faceret aliqd
eoꝝ quæ conſueuit:ſin aūt pp mœrorē & lachrymas
ſe uehemēter reprehēdere & accuſare: hortabaṫq; ut
in urbem rediret ad coniunctā & ſolitā conſuetudinē
utriuſq;. Itaq; Ci.rñdēs dicit ſe cognouiſſe amorē Lu
ceii erga ſe:ſed eū non intelligere cām doloris ſui:dicit
enim ſe non tantopere angi pp dāna: quæ reipu. eue
nerunt:ſed q eoꝝ nullū uideat remediū: in qbus qui
dem miſeris dicit ſolū lr̄aꝝ ſtudiū eſſe ſibi relictū:a q
bus non medicinam perpetuam maloꝝ capiṫ:ſed ali-
q̄ obliuionē:itaq; dicit ſe eis dare opam: qđ quidem
ſi feciſſent ante ambo:dicit q potuiſſent eſſe una om-
ni tempore:fuiſſentq; lr̄æ lenimento ualitudinis Luceii:& mœroris ipſius Ci. ¶ Ex ol. pti.nulla.n. clauſula uel potius
nullū uerbū eſt in epla tua:uñ nō percipiam magnum erga me amorē. ¶ Ille.amor tuus. ¶ Nō igno.imo multo ante per
ſectus. ¶ Iucūdus.delectabilis:plenus uoluptatis:& tn̄ latēter oñdit fuiſſe iucundus. ¶ Id.u.iucūdus. ¶ Perdidi:tūga cū
q̄ amplius potero dicere aliquid eſſe mihi iucūdum:propter maximas calamitates:quæ mihi acciderunt. ¶ Eam.u.cam
ſolam. ¶ Suſpicaris.arbitraris:exiſtimabat.n.Luceius eum tantopere mœrore propter amiſſam filiam: propter quam
amice & familiariter probat non eſſe tantopere dolendū. ¶ Re.effectu ipſo:quia q̄uis uerba nō uiderentur acerba:re tn̄
ipſa me grauiter accuſabas. ¶ Vulneris dāni & doloris: Vir. Æternū ſeruās ſub pectore uuln⁹. ¶ Ea.remedia. ¶ Quid
Vuln⁹ .n.pbat nulla eſſe remedia:quæ eſſe debebant:remedia aūt maloꝝ nroꝝ & doloꝝ ſunt amici ad quos poſſumus cōn
gere cōſolationis cā:ſibi aūt dicit pcipuum remedium potuiſſe eſſe Luceium:ſed nō potuiſſe cum eo eē. Supereſſe igitur
ſolas lr̄as:in quibus poſſit hr̄e pfugiū:ſed eas quoq; nō poſſe oino eū cōſolari. ¶ Quam mul.ſunt.q.d. pauciſſimi: ut tu
noſti. ¶ Fere oēs.nam qui erant mei amici etiam erant tui. ¶ Occiderunt perierunt in bellis ciuilibus. ¶ Obduruerunt.
Obdu facti ſunt duri contra me:ut non amplius miſereantur mei:reliquerunt.n.me propter mutationem fortunæ: quia ut ingt
ruerūt Oui. Tempore fœlici multos numerabis amicos. Tempora ſi fuerint nubila ſolus eris.
ASC.
Mnis amor &c. Quia multis uerbis cōſolatoriis dānarat Lucei⁹ mœrorē Ci.dicit Ci.ſe agnoſcere amorē Lu
ceii in ſe:ſed eum nō capere cām mœroris:quæ erat q nullū uiderat remediū. ¶ Ordo eſt. Ois.i.tot⁹: amor
tuus oñdit ſe ex oibus pribus in iis lr̄is:quas accepi pxime a te:nō qdē ille.ſ.amor tuus ignotus mihi: ſed tn̄
gratus & optatus:dicerē iucūdus:niſi pdidiſſem id uerbū.ſ.iucūdus:qđ nō niſi rei lætæ cōpetit. Ex hoc aūt
loco accepit Valla dr̄iam:quā ponit inter iucūdus & gratus:allegans hæc Ci.uerba:ut Gratum ſit nnle & ac
ceptum:licet non habeat delectationem annexam:iucundum tn̄ uoluptuoſum. Præterea ſignandum q ois pars oſonis
uerbum dicaṫ:nam iucūdus qđ nomē eſt hic uerbū dr̄:in oē tp̄s.ſ.futuꝝ. ¶ Neq; ſup.perdidi illud uerbum ob eam unā
cām:quam tu ſuſpicaris ſ.q reſp.amiſſa ſit. Vber.exponit q filia mortua ſit:ſed de filia nihil memini in ſupiori epiſtola
Luceius:& in qua.ſ.cā:tu utens uerbis leuiſſimis & amantiſſimis:accuſas me grauiter re.i.in ſnia ipſa. Nā turpe eſt uiro
forti lugere:quæ neq; uitare potuit priuſq̄ euenirent:neq; emēdare ubi euenerint:qualia erāt incōmoda reipu.ſed q ea
quæ debebant eſſe remedia illius tanti uulneris.i.alti doloris:ſunt nulla.i.nō extāt. ¶ Quid enim.i.nā qd faciā? ¶ Cō
fugiam ne ad amicos:q̄:ideſt quanti:multi ſunt ſup.amici?q.d.nimirum pauciſſimi. Et ſi quærat Luceius cur id a ſe po
tat Ci.addit: ideo peto enim.i.quia: nos habuimus fere.ſ.oēs ſup.amicos cōes:& ita ſi ſcis q̄ pauci ſint tibi amici reliqui
facile etiam ſcias q̄ pauci ſunt mihi. ¶ Quorū.ſ.amicorum communium:alii.i.aliqui:occiderunt.i.mortui ſunt: ab occido
pe.breui:alii neſcio quo pacto.i.modo:obduruerunt.i.duriſſimi facti ſunt:ut nō miſereanṫ mei.& ita me dereliquerunt.

¶ T Ecum

¶ TEcū. dicit q̄ cū ex multis amicis qui partim obduruerūt: ptim pierunt. Luc. pmāserit in fide & beniuolētia: superest ut cū eo uiuere posset & uellet: latenter tñ accusat Lu. q̄ eius culpa nō simul uiuant: qa cū essent ambo in tusculano & puteolano uicini: nō tñ una fuerunt: ex quo innuit eos: multo minus fore simul nunc: cū locoꝝ interuallo sunt disiūcti. ¶ Vel le. optarē. ¶ Vetustus amor. antiquus & iam multis annis inceptus: in quo magna est uis: ut ipse ōndit in Lælio de amicitia. ¶ Paria. siīa: qa ambo uersati sumus: & uersamur in studiis lrāꝝ. ¶ Q̄d uincu. est. i. quæ studia paria sunt uinculū nr̄æ cōiūctiōis: qa nihil est qd̄ magis alliqat atq; attrahat ad amicitiā q̄ moꝝ similitudo & paritas studioꝝ. ¶ Quid Ipe. VBE.

Tecum uiuere possem eqdem & maxime uellem: uetustus est amor: consuetudo: studia paria, qd̄ uinculū: quæ res deest nr̄æ cōiūctioni? Possumus ne ergo esse una? nec me hercule ītelligo qd īpediat. Sed certe adhuc nō fuimus cū essemus uicini in Tusculano: in Puteolano. Nam quid dicam ī urbe: in qua cū forum sit cōe: uicinitas non requiritur. Sed casu nescio quo ī ea tpa nr̄a ætas incidit: ut cū maxime florere nos oporteret: tum uiuere etiam puderet? Quid. n. mihi poterat esse profugium spoliato & forensibus: ac domesticis ornamentis: atq; solatiis? literæ credo: quibus assidue utor? Quid enim aliud facere possum? Sed nescio quo modo ipsæ illæ excludere me a portu & profugio uidentur: & quasi exprobrare quod in ea uita maneam: in qua nihil insit: nisi propagatio miserrimi temporis. Hic tu ēa me abesse urbe miraris: in qua domus nil delectare possit: summum sit odium: temporum hominum: fori: curiæ? Itaq; sic literis utor, ut quibus consumo omne tempus: non ut ab his medicinā perpetuam: sed ut exiguam doloris obliuionē petā. Quod si id egissemus ego atq; tu: quod ne in mētem quidem nobis ueniebat: propter quotidianos metus, omne tempus una fuissemus: neq; me ualitudo tua offenderet: neq; te mœror meus. Quod quantum fieri poterit: consequamur. Quid enim utriq; nostrum aptius? Propediem te igitur uidebo. Vale.

qd phibeat: quominus una esse possum⁹. ¶ Nō fui. s. una. ¶ Vicini. ppinqui habitatiōe: ex quo facili⁹ una esse poteram⁹. ¶ Puteolano. rus erat Ci. apud puteolos in cāpania: & sic tusculanū. ¶ In urbe. subaudi cū essem⁹: qd̄ plus ē. ¶ Vicinitas nō re. qa ex diuersis ptib⁹ urbis oēs ad foꝝ conueniūt: ita ut illud habeat p uicinitate: foꝝ aūt causaꝝ intelligit. ¶ Casu īfortunio. ¶ Oporteret deceret. ¶ Florere. eē ī fortuna secūda. ¶ Prudenter ēt ui. qa amisimus dignitatē & libertatē & deniq; rēpu. sine qbus uir magni aī uitā optare nō debet. ¶ Quid. n. iterrogatio. ¶ Domesticis or. pp filiā: pp rē familiarē a Terentia male administrata: q̄ deniq; ab eo discessit: & Salustiū secuta est. ¶ Forensibus. quia ut supra dixit: nihil in foro agere debebat. &c. ¶ Lfæ. subiectio: & rñsio ad interrogationem: & subaudi poterāt esse pfugiū mihi. ¶ Aliud. q̄ uti lr̄is. ¶ Nescio quo mō. q. d. pter naturā suā: cū soleant fœlicibus tpibus ornamēto: & miseris solatio esse. ¶ Excludere phibeř expellere. ¶ A portu. a qete: a recreatione: translatio sumpta a nauibus: quæ in portu qetē hñt. Oui. Tu citi uentas port⁹ & aura tuis. ¶ Exprobrare. i. cū pbro & cōtumelia obiicere. ¶ In qua uita. ¶ Propagatio. dilatio: nā quanto diutius uiuā: tanto plēs miſias expecto: qd̄ qdē lr̄æ: hoc ē phiæ pcepta: dissuadent: quæ iubēt potius moriēdū in libertate & honestate: q̄ uiuēdū in seruitute. ¶ Hinc. nūc. ¶ Domus: qa amisi ornamēta domestica: ut ante dixi. ¶ Sūmū odi. tē. subaudi in q̄ urbe sit summū odiū tpmi. sūmū fastidiū & molestiū & eaꝝ: quæ his tpibus fiunt. ¶ Hoīum. s. sit sūmū odiū: qa nihil eoꝝ agunt pro repu. quæ debēt. ¶ Fori. in quo nihil agere libet pp̄ter opp̄ssa iudicia & leges. ¶ Curiæ. in qua nō licet cuiq̄ dicē: qd̄ sentiat. ¶ Medicinā. remediū & medicamē maloꝝ meoꝝ: trāslatio sumpta ab ægrotāntibus: qb⁹ daī medicina ad tollendū morbū. ¶ Perpetuā. ad oē tps. ¶ Exiguā obli. ut interdū obliuiscar doloris mei: nā saltē dū lego: nō recordor maloꝝ meoꝝ. ¶ Q̄d. q̄ rē. ¶ Egissem⁹. ut eēm⁹ usi lr̄is. ¶ Q̄d ñ ue. i. mē. qd Hic

nō cogitabam⁹. ¶ Mot⁹ quot. turbatōes & mutatiōes: q̄ quotidie fiebāt ī rep. ¶ Valitud. s. mala. ¶ Mœror. quē ex miseriis & dōesticis & publicis capio. ¶ Q̄d. ut neq; tua ualitudo me offendat: nec te mœror meus. ¶ Cōsequamur. efficiam⁹. s. utēdo literis: & simul uiuēdo. ¶ Aptius. q̄ literis uti una esse quantū fieri poterat. ¶ Propediē. quāprimū: cito. Prope. diem.

¶ EQuidē. i. ego qdē: possem uiuere tecū. Respicit id qd̄ Lucelus rogauerat: ut ad cōuictum suum redeat: & uellem maxime. s. uiuere tecū. ¶ Nā sup. amor noster est uetustus: consuetudo sup. est uetusta: studia sup. nr̄a sunt paria. i. consimilia: & ita qd̄ uinculū: quæ res deest cōiunctioni nr̄æ? q. d. certe nullū & nulla. ¶ Ergo possumus ne esse una. i. in uno loco? ¶ Nec me hercule: sup. ita iudicante ut ueꝝ dico: intelligo. i. non pspicio: qd īpediat. s. nos una esse: sed certe. i. qd̄ cui deter scio: nos nō fuimus adhuc. s. una: cū essemus uicini in tusculano. s. agro: ubi Cicero erat: & tusculanas scripsit qōnes: & sup. in puteolano sup. agro: ubi Lucelus erat. ¶ Nam qd dicamus in urbe. i. cum ambo essemus in urbe. s. roma: ī qua cū foꝝ sit cōe: in qd̄ oēs cōueniant pṡertim causidici: nam de foro iudiciali intelligit: uicinitas nō reqrit: & nō erant simul qa nullus erat bonis uiris in foro locus. ¶ Sed nr̄a ætas incidit nescio quo casu in ea tpa: ut eū oporteret. i. deceret & iustū esset: nos florere maxime. s. in curia & foro: cū oibus pfuncti essent honoribus: puderet tū. i. tunc ēt uiuere: cū sine dignitate uiuant. ¶ Quod. n. profugium: quod dicunt refugium: poterat esse mihi spoliato. i. uiolenter exacto & priuato: & . i. similiter ornamentis domesticis. i. qbus ornabar domi meæ: & forensibus. i. qbus ornabar prius in foro: & solatiis. s. domesticis: & forensibus. q. d. nullū: qd p locū a maiore declarat. ¶ Credo sup. q̄ lr̄æ. i. poterant mihi esse pfugium: quibus. s. lr̄is: ego utor assidue: qd. n. possum facere aliud. s. q̄ lr̄is incūbere. q. d. nihil: sed nescio qūo illæ ipsæ. s. lr̄æ. uideni excludere me a porto & profugio. i. a reqe & securitate: & quasi exprobrare. i. probro dare q̄ maneā in ea uita: in qua nihil insit: nisi propagatio. i. extensio: tēporis miserrimi. ¶ Tu miraris hic. i. in hac cōditione uitæ & temporum: me abesse ea urbe: in qua domus. s. propria nihil possit delectare: & in qua sup. sit summum odium: temporum: hominum: fori. s. iudicialis: curiç. s. senatus? ¶ Itaq; quia in urbe esse non licet: ego utor literis sicut quibus consumo oē tps: non ut petam ab iis. s. literis: medicinam perpetuam: sed ut sup. petam exiguam. i. modicam obliuionem doloris. ¶ Quod. s. ita uti lr̄is: si ego atq; tu egissemus: qd. s. agere ne quidē. i. non saltem: ueniebat nobis in mentem: propter quotidianos metus: qui usum rōnis impediebant: nos fuissemus omne tēpus una. i. simul. Dixi signandum Ciceronē libenter uti accusatiuo tēporis cōtinui: tam cum nota continuationis: ut hic oē: q̄ sine ea ut alibi sæpe. ¶ Neq; ualetudo tua. s. uaria & nō bona: offederet. i. læderet me: neq; mœror meus sup. offenderet te. ¶ Quod consequamur. i. obtineamus: quantum poterit fieri: quid. n. aptius sup. est utriq; nostrum? q. d. nihil. ¶ Igitur ego uidebo te propediem. i. mox: ita ut prope sit dies. ASC.

VBE. ET si unus. Cũ uehementer doleret Titius ciuis Romanus amissis liberis:eo tpe quo respu.erat i ptãte Cæ. Ci. hac epistola eũ cõsolatus est:adductis multis rõnibus:& a lege naturæ:& a q̃litate tpm:nõ esse lugẽdã mortẽ puerorũ:aut adolescentũ:q uidenẽ miseriis erepti. Deniq; arguit a tenore uitæ ipsius Titii:& a reliquis rõnibus qbus usus ẽ ẽt Seruius Sulpitius ad Ci.li.iiii.epla qnta. ¶ Vnus.ego solus. ¶ Accõmodatus.aptus:idoneus. ¶ Quod quia:& est rõ quare nõ sit accõmodatus ad cõsolandũ. ¶ Molestiis.angoribus:sollicitudinibus. ¶ Longius q̃.i.qa ppius te attigit casus tuus q̃ meus. ¶ Acerbitate.uehementia:asperitate.i.cũ meus luctus esset minus acerbus q̃ tuus. ¶ Statui.iudicaui. ¶ Modicã.mediocrẽ. ¶ Leuare.leuẽ & minorẽ facere. ¶ Si minus potui.sana.i.penitus amouere. ¶ Peruulgata.q̃ fere oẽs utunt. ¶ In ore.ut eum semp dicamus. ¶ In aio.in cogitatiõe & recordatiõe. ¶ Hoies.mortalea. ¶ Telis.ictibus.translatio ab hostibus:tela ãt fortunæ sunt:paupertas:repulsa:priuatio honoꝝ & magr̃atuũ:amissio amicoꝝ & liberoꝝ & ppinquoꝝ & cęteroꝝ hmõi. ¶ Qua na.su.ut subiacea mus oibus telis fortunæ. ¶ Nullo cõ.nulla prudẽtia: qa multi casus sunt:quos ẽt uir prudẽs uitare nõ põt. ¶ Euẽtis ca.nã si cogitamus qd aliis eueniat: ĩtelligemus nihil noui nobis accidere. ¶ Hæc cõ.quas nũc tibi affero. ¶ Vsurpatæ.a sapientissimis. qbus frequẽter usi sunt uiri. ¶ Statꝰ.cõditio. ¶ Perditoꝝ.miserrimorũ:de qbus nulls fere est spes. ¶ Beatissimi. qa nullũ oino dolorẽ ex filiis susceperũt:& nesciũt qd sit amittere filios:nec prosperis nec aduersis tpibus. ¶ Minus.mi.fecit duos gradus eoꝝ:q nõ sunt hũdi ĩfœlices talibus temporibus:primũ eoꝝ q nunq̃ susceperũt liberos:quos ẽt beatissimos dixit. Dẽiq; eoꝝ q potꝰ amiserunt eos tpibus miseris q̃ fœlicibus. ¶ Bona.fcda. ¶ Autali.i.aut saltem non penitus delata.

Acerbitas

M.T.C.Titio.S.D.

ET si unus ex omnibus sum ad te consolandum minime accommodatus: q tantum ex tuis molestiis doloris cœpitur consolatione ipse egerẽ: tñ cũ longius a summi luctus acerbitate meus abesset dolor q̃ tuus:statui necessitudinis nr̃æ esse:meæq; in te beniuolentiæ: non tacere tanto in tuo mœrore tandiu:sed adhibere aliq̃ modicam consolationem: quæ leuare dolorem tuũ posset:si minus sanare potuisset. Est autem consolatio peruulgata qdẽ illa maxime: q̃ semp in ore atq; in aio hr̃e debemus. Hoies nos ut eẽ meminerimus:ea lege natos: ut oibus telis fortunæ proposita sit uita nr̃a. Neq; esse recusandũ: quominus ea qua nati sumus conditione uiuamus:ne ue tam grauiter eos casus feramus:quos nullo cõsilio uitare possumus:euentisq; aliorum memoria repetendis: nihil accidisse nobis noui cogitemus. Neq; hæ neq; cæteræ consolationes:quæ sunt a sapientissimis usurpatæ uiris:memoriæq; & lr̃is prodita:tñ uidenẽ proficere debere:q̃tũ status ipse nr̃æ ciuitatis:& hæc perturbatio tpm pditoꝝ:cum beatissimi sint q liberos nõ susceperunt:minus aũt miseri q his tpibus amiserunt:q̃ si eosdem bona: aut deniq; aliqua republi. pdidissent.

PHI. ET si amiserat liberos Titius ciuis Ro. & Ci. amicus.amissa repu.& quo eoꝝ morte plusq̃ deceret grauẽ & sapientẽ uiꝝ dolere uideret: has ad eũ Ci.lr̃as dedit:eiusdẽ sniæ cuius illa Sulpitii ad Ci.de obitu filiæ. ¶ Accõmodatus: aptꝰ & idoneus. ¶ Quod.rõ est qd aptus nõ sim ad te cõsolãdũ. ¶ Lõgius.qm magis te tagit & pturbat q̃ me ipm casus tuus. ¶ Acerbitate.aspitate. Trãslatio quę plurimũ splẽdoris affert i orõne pce detorta. ¶ Modicã.mediocrẽ. ¶ Leuare.mollẽ & leuẽ efficẽ. ¶ Homines. hæc est illa puulgata snia & diffusa & gñalis cõsolatio:q̃ dicit:& ẽ argumẽtũ a lege naturæ. Sed interfit ne aliqd inter hoies & mortales Fronto Gellianꝰ audiẽdus ẽ.(Ego inq̃)sic existimo lõge itaq; eẽ ãpliꝰ plixius fusius in signãnda totiꝰ ppe multitudine ciuitatis mortales q̃ hoies:nãq; multoꝝ hoium appellatio iter modicũ ppe numerũ cohiberi atq; includi põt. Multi ãt mortales nescio quo pacto & quodã sensu inerrabili oẽ fere genus: qd in ciuitate ẽ: & ordinẽ & ætatẽ & sexus cõprehẽdũt:& ex eo hæc disputatio ẽ orta:qd apud Clodiũ Quadrigariũ sic legerãt: cõcione dimissa. Marcel.in capitoliũ uenit cũ multis mortalibꝰ:inde cũ domũ pficisceret tota ciuitas eũ reduxit. ¶ Ea lege: cõsilõ ne fatoꝝ & sydeꝝ. ¶ Telis fortunæ metaphora a re militari. Sunt.n.tela fortunæ:oia incõmoda:& oia mala q̃ hoibus pñt accidere. ¶ Proposita.tanq̃ signũ sagittandi:qd græci σκοπὸν dicunt. ¶ Nullo cõsilio.tria in hoie spectare possumꝰ cõsiliũ.fcm:& successum:q̃ sunt ai:corpis:& fortunæ:& multi sunt casus:q nullis his rõnibꝰ uitari pñt. ¶ Euẽtis. multi nõ intelligentes corrũpũt hũc locũ:& p euentis legũt euentibus:putãtes tã in singulari q̃ in plurali quartæ inflexionis nomẽ. Sed in singulari est quartæ & masculini gñis. In plurali uero fcdæ:& ut plurimũ generis neutri. Ci.ad Atticũ:sp.n.ciæ euẽtoꝝ magis mouẽt:q ipsa euẽta. ¶ Vsurpatæ.in frequẽti usu habitæ tã dictis q̃ factis. Ci.in paradoxis:pdicai e.n.hoc est usurpatũ a doctissimis. ¶ Memoriæ pditæ.hoc est scriptæ. Nã scribere multis modis apertissime dr̃:ut exarare: lr̃is cõmendare:memoriæ pdere:lr̃is dare:scriptis mandare:lr̃is cõmittere:lr̃aꝝ monumentis tradere. ¶ Status ipse ciuitatis.cũ põdere suo:dixit ipse:q est infœlicissimus:& tãta calamitate oppssus:ut oino nõ sit amplius aliquis status ciuitatis adeo q ut ait. Oẽa illi beatissimi atq; fortunatissimi hũdi sunt:q his tpibus pditis liberos nõ habuerũt:& illos minus miseros dicit esse:qui cũ liberos habuissent illos amiserunt:q̃ si eosdẽ liberos in florente repu.perdidissent.

Leuare

Hic euẽtus,his tis. Hæc euẽtatorum

Scribere

ASC. ET si unus. Cõsolat Titiũ ciuẽ Romanũ dolentẽ sup morte liberoꝝ suoꝝ:quos sub dñatu Cæ. amiserat: docens id pperã ab eo fieri. ¶ Ordo est. Etsi.i.q̃q̃ ego sum unus ex oibus:minime accõmodatus.i.aptus ad cõsolãdũ te:q.i.qa:ego cœpi tñ doloris ex mœstitiis tuis:ut ipse.i.egomet:egerẽ cõsolatiõe:tñ cũ dolor meus abesset longius ab acerbitate sũmi.i.maximi luctus:q̃ tuus:statui.i.putaui:eẽ necessitudis nr̃ę & bñuolẽtiæ meę i te.i.ptinere ad necessitudinẽ nr̃am & bñuolẽtiã meã i te:nõ tacere tãdiu i tãto.i.tã uehemẽti dolore tuo:sed adhibere aliq̃ cõsolationem meã:q̃ posset leuare.i.iminere:dolorẽ tuũ:si minus.i.nõ satis:potuisset sanare.i.penitus abolere:dolorẽ tuũ:dũ.n.ægritudo sanai perit:dũ hõ cõualet. ¶ Est aũt cõsolatio puulgata.maxie qdẽ illa:q̃ debemus hr̃e sp i ore:atq; i aio:ut meminerimus nos eẽ hoies natos ea lege:ut uita nr̃a sit pposita oibus telis fortunæ. ¶ Neq; id eẽ recusandũ:quominus.i.ut nõ uiuamus ea cõditione q̃ sumus nati:ue.i.uel ne feramus tã grauiter eos casus:quos nullo consilio possumus uitare: & cogitemus repetendis memoria euentis.i.dum repetimus memoria euenta alioꝝ:nihil noui accidisse nobis. ¶ Neq; hæ.i.hmõi:neq; cæteræ.s.tales:cõsolatiões:q̃ sũt usurpatæ.i.in usũ adductæ:& pditę.i.mãdatæ memoriæ:& lr̃is.i.scriptis:a uiris sapiẽtibus:uidenẽ debere pficere.i.pfectũ facere:tñ quãtũ:statꝰ ipse ciuitatis nr̃æ:& hęc pturbatio tpm pditoꝝ:cũ illi qui liberos nõ susceperũt.i.sustulerũt:aut genuerunt:sint beatissimi. ¶ Aũt.i.sed:illi sup.qui amiserũt liberos suos his temporibus:sint minus miseri:q̃ si perdidissent eosdem:repu.supplente bona:aut deniq;.i.saltem:aliqua:cũ iã sit nulla.

¶ Quod

¶Quod si. facit Ci. dilēma qddā .i. argumētū diuisū: dicit. n. Tiliū moueri & dolere uel ppria cā: uel cā eoꝝ quos amisit. Q d si dolet ppria cā: dicit ei facile nō posse adhiberi ꝯsolationē. Sin uero dolet cā eoꝝ quos amisit: qa existimet eos eē miseros: & aliqd mali passos eē: dicit nihil mali eē i morte: itaqꝫ nihil mali ei accidere potuisse. ¶ Preterea ondit ea imīnere & futura eē: q q reliqrit: nō uideat̄ deceptus neqꝫ miser: sed potiꝰ btūs. ¶ Tuū de .i. ppriū desyderiū & amor tui ipsius: desyderiū. n. p uehemēti amore ponit̄: sic apd Iuuena. Cur desyderio Bibulę Sertoriꝰ ardet: itē dū p abñtia rei grāe & optatæ: & p morte. Ci. in Lælio. Ego si Scipiōis desyderio me moueri negē: q̄ id recte faciā: uiderint sapiētes. ¶ Mouet p. dolore afficit. ¶ Exhauriri. euacuari: pēiꝰ auferri. — VBE. Dilemma Desyderiū Exhauriri

Quod si tuum te desiderium mouet: aut si tuarum rerum cogitatione mœres: nō facile exhauriri tibi istū dolorē posse uniuersum puto. Si illa te res excruciat: quæ magis amoris est: ut eorum qui occiderunt miserias lugeas: ut ea nō dicā quæ sæpissime & legi, & audiui: nihil mali esse in morte: i qua si residcat sensus: Immortalitas illa potius q̄ mors dicenda est. Sin sit amissus nulla uideri miseria debeat: quæ non sentiatur. Hoc tamen non dubitans confirmare possum ea misceri: parari: impēdere reipu. quæ: qui reliq̄rit nullo modo mihi quidem deceptus esse uideatur. Quid est enim iā non modo pudori: probitati: uirtuti: rectis studiis: bonis artibus: sed omnino libertate ac saluti loci? Non me hercule quenq̄ audiui: hoc grauissimo & pestilentissimo anno adolescentulum aut puerum mortuū: qui mihi non a diis immortalibus ereptus ex his miseriis: atqꝫ iniquissima conditiōe uitæ uideretur. Quæ si tibi unum hoc detrahi potest: ne quid his quos amasti mali putes contigisse: permultum erit ex mœrore tuo diminutū. Relinquetur. eni

¶ Vniuersum. totū: qn aliqua pticula reliquat̄ quotiescūqꝫ cogitabis de rebꝰ tuis. ¶ Istū. tuū. ¶ Illa res. q̄ seq̄t̄. s. ut eoꝝ q occiderūt &c. ¶ Occiderūt. perierūt. ¶ Legi. apd phos. ¶ Audiui. a uiris sapiēntissimis & pceptoribꝰ. ¶ Nihil ma. huiuscemodi disputationē tractat Ci. i Lælio: & pleniꝰ i li. i. Tuscu. q̄onū. ¶ Resideat. remāeat. ¶ Sensus. ut aia oino nō deleat̄: qd ē ueꝝ. ¶ Immortalitas. æternitas q̄dā uiuēdi. ¶ Amissus. s. sensus. ¶ Debeat. p debebit. ¶ Sētiat̄. sensu aliquo pcipiat̄: nā nēo pōt eē miser: q nihil sentiat: sic Ci. i Lælio. Sin āt illa uereor: ut idē iteritꝰ sit aioꝝ & corpoꝝ: nec ullus sensus māeat: ut nihil bōi ē i morte: sic certe nihil mali: sensu. n. amisso sit hō q̄si natꝰ non eēt oio. ¶ Tñ. licet ēt nihil mali sit i morte. ¶ Nō dubitās sine dubio. ¶ Misceri. cōfundi: sine rōne & pturbate fieri. Vir. Interea magno misceri &c. & alibi. Miscet agēs telis nemora &c. ¶ Impēdē. iminere: futura eē. ¶ Reliq̄t. s. morte. ¶ Nullo mō de. i. nullo uideat̄ male sibi cōsultū eē: sed potiꝰ sibi bñ euenisse: decepti. n. dñr qbꝰ aliter euēit: q̄ putabāt. ¶ Quid ē. n. pbat ea uel misceri uel iminere. ¶ Quę q reli. nō uideat̄ eē deceptꝰ. ¶ Quid lo. i. qs locꝰ. ¶ Pudor. uerecūdiæ: timōris infamiæ: & ignominiæ: ē. n. uirtꝰ pudor. ¶ Rectis. pbis. ¶ Bonis ar. qa sunt ēt malę. ¶ Libertati. q̄ oppssa ē. ¶ Ereptus. liberatus. ¶ Iniquissima. sordidissima & fœdidissima. ¶ A diis imor. q recte sciunt consulere homini: ut testat̄ Iu. Charior ē illis hō q̄ sibi. ¶ Hoc unū. hoc pcipuū: & quasi solū. ¶ Detrahi. amoueri ex aio. ¶ Contigisse. euenisse: & notādum contigere de malo dictum: sicut & apud Ci. accidere de bono dicto notauimus. ¶ Relinquetur. supererit: restabit. — Impendere Deceptus Cōtingere

¶Quod si tuū te desyderiū mouet. mordet: & sollicitat: ut non pp filiū q sit extinctus: sed pp teipsum q careas utilitate & dulcedine filii doleas. Id aūt desyderiū si te mouet: nō puto oino tolli posse. Et facit argumētū qd dr̄ dilēma siue diuisio: qd fit ex duabus cōtrariis solis hoc mō: aut doles pp teipm & ppriā utilitatē: aut pp liberos. Si qdē teipm doles: nō facile cōsolari possem. Si uero pp liberos doles: quo eos existimes esse miseros pp mortē: dico tibi in morte nihil mali & miseriæ: & illis ex hoc qd mortui sunt: nihil mali accidere potuisse: ex quo tibi cōcludo nō esse dolendū. ¶ Desyderiū. amor: alias pro abñtia rei optatæ. ¶ Exhauriri. penitus auelli. ¶ Quæ magis amoris est. ut lugeas filiū nō pp te: sed pp teipsum. Quod aūt si mortuus: lætari magis debes: q̄ dolere: cū nihil mali sit in morte: & nihil boni sit in uita. ¶ Legi & audiui. addere & tertium poterat: scripsi. Nā primo Tusculanaꝝ hæc oia uberrima ōrōne tractauit. Legit ēt apud phos: & audiuit a suis pceptoribus. ¶ Si resideat sensus. ut aia nō moriat̄ cū corpe. Et ē argumentū a necessario: ut aut remaneat sensus: aut oino pareat: nō est aliqua futura miseria ex morte. Vñ ēt nec morte alicuius dolendū est. Prima tusculanaꝝ hæc oia disputant̄. ¶ Occiderunt. a cado mortui sunt. ¶ Sentiat̄. nā si nō sentit̄: nō pōt dici miseria: qs. n. negatꝰ Et hoc in Lælio: ut Sin aūt illa uereor: ut idē interitus sit [illegible] & corpoꝝ: nec ullus sensus maneat: ut nihil boni est in morte. Sic certe nihil mali. ¶ Misceri. cōmoueri & perturba[illegible] ¶ Impendere. instare & uentura esse. ¶ Articulus. & ea intelligit futura & pñtia reipu. detrimēta: q̄ qs morte reliq̄rit: nō pessime cū illo esse actum uideatur. ¶ Reliq̄rit. euitauerit. s. morte. ¶ Deceptus. male egisse cū fortuna: sed bñ sibi cōtigisse: q sit mortuus: & ille dr̄ deceptus cui aliter accidit q̄ putabat: ut Vir. deceptam morte fefellit. ¶ Quid loci. qm Cæ. inuascerat oia: & est rō superioris sñiæ. ¶ Pudori. articulus. ¶ Non hercule eoꝝ fœlicitatē ōndit: q mortui sunt: & a contrario eoꝝ infœlicitatē qui uiuunt. ¶ A diis imor. sm Stoicos. qui dicunt deos hr̄e curam reꝝ humanaꝝ: & oibus posse recte consulere: de quo Satyrus noster Charior est illis hō: q̄ sibi. Dñtqꝫ unum deum esse: sed pro qualitate officioꝝ mutari noia: & esse participem utriusqꝫ sexus. — PHI. Desyderiū Deceptus

¶Quod si desyderiū tuū. s. i filios tuos: mouet. i. afficit te: aut si mœres. i. i mœrore es: cogitatiōe reꝝ tuaꝝ: ego puto istū dolorē non posse exhauriri tibi facile uniuersum. i. simul oēm. ¶ Sin. i. sed si: illa cruciat te: q̄ ē magis amoris: ut lugeas miserias eoꝝ qui occiderunt. i. liberoꝝ tuoꝝ: ut non dicam ea quæ legi & audiui sæpe: nihil mali esse in morte. i. in eo quod est esse mortuū: in qua. i. morte: si sensus. i. pceptio & sensio resideat. i. pmaneat: illa. s. res: quæ dr̄ mors: dicēda sit potiꝰ imortalitas q̄ mors. ¶ Sin. i. ſ3 si: sup. sensus sit amissus: nulla miseria debeat uideri: q̄ nō sentiat̄. Recte cōcludit aīos aut aīas nō mori aut nō pati si moriatur: sed nō conuincit quin noxioꝝ aiæ crucient̄: non. n. sequitur immortalitatē: habet ergo beatitudinem. ¶ Hoc tñ. Tñ ego non dubitans possum confirmare hoc. s. ea: sup. mala: aut incommoda misceri. i. conflari: parari: impendere pe. longa. i. iminere resp. quæ. s. mala: is qui reliquerit. s. moriēdo: uideatur mihi qdem nullo modo esse deceptus: idest defraudatus: conditione uitæ: cum meliorem adierit: q̄ hæc esse possit: aut saltem malam euaserit. ¶ Enim. i. quia: quid loci est iam non modo. i. non solū: pudori: pbitati: uirtuti: rectis studiis: bonis artibus: sed oino libertati ac saluti: q. d. nihil. ¶ Me hercule ego non audiui queq̄ adulescētulū aut pueꝝ mortuum hoc anno grauissimo & pestilentissimo: q nō uideret̄ mihi ereptus a diis imortalibus ex his miseriis: atqꝫ iniq̄ssima cōditiōe uitæ: in qua unus dñat̄ oibus: nec locū pbitati relinquit. ¶ Quare si hoc unum pōt detrahi tibi: neqd. i. ut nihil mali putes cōtigisse iis quos amasti. s. liberis tuis: pmultū erit diminutū. i. detractū ex mœrore tuo. ¶ Enim. i. quia: iam. i. tunc: cura doloris tui relinquet̄. — ASC.

simplex illa iam cura doloris tui: quæ non cum illis cõmunicabitur: sed ad te ipm pprie referetur: in qua non est iã grauitatis & sapientiæ tuæ: quæ tu a puero præstitisti ferre imoderatius casum tuorum incómodorum: qui sit ab eorum quos dilexeris miseria maloq; seiunctus. Et enim cum tu semper re & priuatis in rebus & publicis præstitisti: tuenda tibi ur sit grauitas: & constantiæ seruiendũ. Nam quod allatura ẽ ipsa diuturnitas: quæ maximos luctus uetustare tollit id nos præripere consilio prudentiaq; debemus. Etenim si nulla fuit unq̃ i liberis amissis tam imbecillo mulier animo: quæ non aliquando lugendi modum fecerit: certe nos quod est dies allatura: id consilio anteferre debemus: neq; expectare temporis medicinam: quam representare ratiõe possimus. His ego literis si quid profecissem: existimabam optandum quiddã me esse assecutum. Sin minus forte ualuissent tamen officio esse functum beniuolẽtissimi atq; amicissimi: quem me tibi & fuisse semper existimes uelim: & futurum esse confidas. Vale.

VBE, ℭ SIMplex.unica. ⸿ Non co.cum il.non erit communis cum illis: si enim existimabis eis nihil mali accidisse: nullã curã doloris de eis capies. ⸿ Referetur.retorquebitur. ⸿ Ad te ipsum.cuius cã solum dolebis. ⸿ In qua.scilicet cura doloris
ppter teipsum. ⸿ Grauitatis.auctoritatis:& constãtiæ. ⸿ Præstitisti.exhibuisti:ostendisti. ⸿ Immoderatius.uehementi⸗
Scilicet? nus:sine moderatione. ⸿ Qui.casus. ⸿ Seiunctus.separatus:semotus. ⸿ Eum.talem. ⸿ Tuenda.seruanda:turpissimũ
enim non respondere pristinis uirtutibus. ⸿ Seruiendum.obsequendum. ⸿ Constantiæ. ut perseueres eodem teno⸗
re uitæ: quæ ante prestitisti. ⸿ Diuturnitas est alla.idest φ longinquitas temporum est factura: ut obliuiscamur dolorẽ:
id debemus consilio sapientiaq; anticipare. Sic supra
Seruius ad Ciceronem. Nullus dolor est quem tem⸗
poris longinquitas non minuat ac molliat: hoc te ex⸗
pectare tempus tibi turpe est: ac non ei rei sapientia
tua te occurrere. ⸿ Etenim. facit argumentum a mi⸗
nori ad maius dicens: φ si mulieres quæ sunt animi
imbecilliores: amissis filiis aliquando lugendi finem
faciunt: multo magis debentur uiri consilio & prudẽ⸗
tia anticipare id quod necessitate temporis aliquan⸗
Aliqñ do fit. ⸿ Imbecillo.infirmo ⸿ Aliquando. tandem.
⸿ Lugendi. mœrendi. ⸿ Representare. ad præ⸗
sens afferre. ⸿ Profecissem. profuissem tibi: idest si
persuasissem tibi ut dolorem deponeres. ⸿ Quidam
idest aliquid assecutum effecisse. ⸿ Valuissent.scilicet
literæ meæ ad te consolandum. ⸿ Functurum esse.
subaudi existimabam. ⸿ Quem.idest qualem: scilicet
beniuolentissimum & amicissimum.
PHI. ℭ SIMplex.ut solũ doleas propter te ipsum. ⸿ Ad
te ipsum cuius causa solũ doleas. ⸿ Referet. reuolue⸗
tur. ⸿ In q̃.demonstrat hunc etiam proprium dolorẽ
eiiciendum esse. ⸿ Qui sit se.semotus & disiunct⁹ ca⸗
sus tuorum incommodo℞. ⸿ Miseria.qua illi mortui
liberati sunt: & tu doles eos esse ista miseria liberatos:
idest mortuos: quoniam qui mortui sunt: omni sunt
miseria liberati & malo: & illuc pfecti ubi æuo sempi
terno fruãtur. ⸿ Eum.talem. ⸿ Priuatis ac Pu. Tres
Partes sunt æthicæ partes: Monastica: Oeconomica: Politica:
ethicæ duas ex his nunc tãgit. Oeconomicam quæ in guber
nanda re familiari uersatur: & optimas de seruis: de li
beris: de uxoribus: de uniuersa domorũ familia leges
ostendit: & politicam quæ reipubli. administratione
amplectitur: & quo pacto quis cum summa laude in ea se habere possit: plane demonstrat: de quo Pla. multa cõscripsit.
⸿ Priua.ad Oeconomicam. ⸿ Publicis.ad Politicam. ⸿ Tuenda tibi.conseruanda: quoniam pristinis non respondere
uirtutibus turpissimum esse uideretur. ⸿ Ipsa diu.hanc Sulpitius longinquitatem dixit: & eandem sententiam posuit:
ut nullus dolor est: quem non longinquitas temporis minuat ac molliat. Sed hoc te expectare tempus tibi turpe est: ac
non ei rei sapientia tua te occurrere: quod extremum Cice.sic ait. Id uero percipere consilio: prudentiaq; debemus: quæ
duo sapientiæ membra sunt. ⸿ Etenim.a minore ad maius argumentum. Quod si fœmina amissis liberis lugendi finem
Dies facit: multo magis debent uiri: nec expectare tempus ut adimat: sed illũ a se consilio & prudẽtia amouere: ⸿ Dies allatu⸗
ra.longinquitas temporis: fœminino autem genere dies: ut plurimũ pro tempore sunt usi. ⸿ Neq; expectare temporis
medicinã.ut Sulpitius. Hoc te expectare tempus tibi turpe est. ⸿ Profecissem.hoc est tibi persuasissem: ut dolorem istũ
Fũgor abiiceres. ⸿ Quiddam.quid maximum. ⸿ Valuissent: scilicet literæ meæ: ad te consolandum potuissent. ⸿ Officio fun⸗
Vtor ctum.fungimur officio uel officium. Teren. Tu illorum officia fungeris. Vtimur consilio & huiusmodi: & abutimur: qđ
Abutor est male utimur: accusatiuum etiam antiquitus petebant. Teren.abusum meretricem dixit. Potimur: in nostra potestate
Potior habemus. Virg. Connubio æacide Pyrrhi sceptrisq; potitum. Frui ad omnem animi delectationem accommodamus.
Fruor Nec illi hoc audiendi sunt: qui dicunt frui tantũmodo ad res diuinas pertinere: cum etiam ad humanas referri possit. Na
Vescor so. Est aliqua ingrato merito exprobare uoluptas. Hac frui: hac de te gaudia sola feram. Vescimur cibis: unde antiquitas
uesci pro comedere posuit. Virg. Vescitur Æneas simul & troiana iuuentus. Sed alibi pro uti accepisse uidetur: ut. Quod
si fata uirum seruant: si uescitur aura. ⸿ Beniuolentissimi & amicissimi.bona iunctura uerborum: ut primo beniuolum:
inde amicum dicamus. Beniuoli enim esse possumus: & non amici. Sed amici esse non possumus. nisi etiam beniuoli fu⸗
mus: & crescit oratio.
ASC. ℭ SIMplex: idest sine respectu liberorum: utpote quæ non communicabitur cum illis: scilicet defunctis: sed referetur p
prie: idest peculiariter & unice ad te. ⸿ In qua: scilicet cura: iam non est grauitatis ac sapientiæ tuæ: qua prestitisti: idest
exhibuisti a puerili ætate: ferre immoderatius casum incommodorum tuorum: qui sit seiunctus: idest separatus a miseria
& malo eorum quos dilexeras. ⸿ Etenim tu prestitisti: idest exhibuisti semper te eum: idest talem: in priuatis & in publi
cis rebus: ut grauitas sit tuenda tibi: & seruiendum sit tibi constantiæ ut eam teneas. ⸿ Nam nos debemus præripere cõ
silio & prudentia.id quod ipsa diuturnitas: quæ maximos luctus tollit: uetustate est allatura. ⸿ Etenim si nulla mulier
sit iam imbecillo: idest debili animo: amissis liberis: quæ non fecerit aliquando: idest tandem modum: idest finem lugen⸗
di: certe nos debemus anteferre id consilio: quod dies: idest diuturnitas est allatura: neq; expectare medicinam tempo
ris: quam possimus representare: idest in præsens exhibere: ratione: idest per rationem. ⸿ Si ego profecissem quid: idest
in aliquo: his literis: ego existimabam me esse assecutum: quiddã optãdum. ⸿ Sin: idest sed si: forte hæ literæ ualuissent
minus: idest non satis: tamen existimabam me esse functum officio: scilicet hominis beniuolentissimi atq; amicissimi: quẽ
uelim ut existimes me & fuisse semper: & confidas esse futurum. Vale.

ℭ Non obliuione.

NOn obliuione.P.Sextius Ci.amicissimus:cum Clodius Ci.insequeretur:& rogatione sua ex urbe eiiciendum iudicasset:pro eo acerrime una cum Milone aduersus Clodium & Clodianos pugnauit:adeo ut etiam grauiter uulneratus in templo Castoris pro occiso relictus sit.Deinde accusatus q̄ homines emisset:coegisset: parasset cū id pro salute Ci.fecisset:Ci.post reditum suum elegantissima oratione defendit:q̄ adhuc extat tandē tñ iniquitate iudicii damnatus in exilium eiectus est:quem Ci.hac ep̄la cōsolat:excusans intermissionem lrāx ad eum suarum: ostē dens non fuisse pp obliuionem ueteris amicitiæ:sed cum pp calamitates reipu.tum pp acerbissima incommoda ipsius Sexti:quē semp & amasse & tutatū fuisse fatet:horta turq; ut forti magnoq; animo ferat hūc casum: memor alus etiam uiris clarissimus & R.n.& alus ciuitatibus si miles casus euenisse.Deinde laudat pietatē eius filii erga prēm:ex quo dicit eum debere magnā consola tionē accipere:q̄ talem hēat filium:magnā ēt ex ami cis:quos hēt fidissimos.Postremo Ci.pollicetur oēm operam & offīm suū ipsi Sextio.¶ Intermissiōe cō.i. cessatione meæ cōsuetudinis scribendi libēter ad ami cos.¶ Priora.cum eram in exilio.¶ Ruinis.cladibus translatio sumpta ab ædificiis.¶ Iacuerunt.prstrata fuerunt.¶ Posteriora.quæ secuta sunt reditum meū. ¶ Retardarunt.retinuerunt:fecerunt ut differrem ad te scribere.¶ Interuallum.spacium:distantia tēporis. ¶ Mecū.intra me:in animo meo.¶ Alienū instit m. contrariū esse meæ consuetudini & uolūtati.¶ Ego lon.repetit & beniuolētiam & offīm suū erga Sextiū. ¶ In inui.i.in odiū.¶ In cri.in cām in iudiciū.¶ Tui fa.puto intelligi Milo.cū quo Sexti.senserat contra. Clo.¶ Periculo cō.quia si dānatus fuisset Milo:neces se erat ut Sexti.in eodē esset periculo.¶ Accuratissi me.diligentissime.¶ Proxime.nuperrime.¶ Recen ti.nouo.¶ Institutam.dispositam.¶ Offendissem.in uenissem.¶ Ac.q̄ ¶ Inuidia annonæ. quam contra xeras ex liberalitate annonæ:quam populo distribu endam curaueras.¶ Inimici.Clod.& cæteri q Clo. fauebāt.¶ Iniquitas to.iu.q̄a omnes iniq; iudicarūt. ¶ Multa ui.multo defectus:ut pote mali magr̄atus & similia.¶ P.tuo.subaudi filio.¶ Testimonio. testan do te fecisse cā reipu. quæ fecisses.¶ Sancte. sincere & constanter.¶ Hoiem.q.d.subiectū telis fortunæ. ¶ Virum.i.fortem:& munitum ad ferenda aduersa. ¶ Idest.declarat Cice.quid per hominem & uirū in telligat.¶ Cōmunē incer.id enim hominis est.

M.T.C.P.Sextio.S.D.

NOn obliuione amicitiæ nostræ:neq; intermissione cōsuetudinis meæ : superioribus temporibus ad te literas misi nullas:sed q̄ priora tempora in ruinis reip.nostrisq; iacuerūt.Posteriora autē me a scribēdo iniustissimis atq; acerbissimis incōmodis retardarunt.Cum uero & interuallum iam satis longum fuisset:& tuam uirtutē animiq; magnitudinem diligētius essem mecum recordatus:non putaui esse alienū instituitis meis hæc ad te scribere.Ego te.P.Sexti & primis temporibus illis:quibus in inuidiam absens: & in crimen uocabare:defendi:& cum in tui familiarissimi iudicio:& periculo tuum crimen coniungeretur:ut potui:accuratissime te:tuamq; causam tutatus sum:& proxime recenti aduentu meo:cum rem aliter institutam offendissem:ac mihi placuisset si affuissem : tamen nulla re saluti tuæ defui.Cumq; eo tempore inuidia annonæ inimici non solum tui:uerum etiam amicorū tuorum iniquitas totius iudicii:multaq; alia reipu.uitia plusq̄ causa ipsa ueritasq; ualuissent: Publio tuo neq; opera: neq; cōsilio:neq; labore:neq; gratia : neq; testimonio defui.Quāobrem omnibus officiis amicitiæ diligenter a me sancteque seruatis: ne hoc qdē prætermittēdum esse duxi:te ut hortarer rogaremque ut & hoiem te & uirum esse meminisses:idest ut communem incertūque casum quem neque uitare quisq̄ nostrū:neque pstare ullo pacto pōt:sapiēter ferres:

NOn obliuione. Quo tpe Clodius Ciceronē acerrime persequebat:eiiciendūq; urbe satagebat.P.Sextius Ciceroni una cū Milone aduersus Clodium & Clodianos astitit : non uerbis modo sed armis:ita ut grauiter uulneratus in ęde Castoris pro occiso derelictus sit. Deinde accusatus factionis:eleganti oratione quæ adhuc extat a Cice. defensus est:postmodo tamen in exilium missus:quo ad eum nunc scribit Cicero consolans eum:& primo se purgat:q̄ non sæpius scripserit:deinde filii ipsius Sexti pietatem laudat:& operam suam Sextio pollicetur:hortaturq; demum forti ac constanti sit animo.¶ Ordo est. Ego nullas : idest non ullas:non dedi ad te ullas literas temporibus superioribus:non obliuione:idest non propter obliuionem amicitiæ nostræ:neq; intermissione:idest per tempus interruptione:consuetudinis meæ:qua consueui ad amicos scribere : sed q̄ Priora tempora:scilicet postq̄ prætermisi scribere ad te:iacuerunt in ruinis reipu.& nostris:posteriora autem:scilicet tempora retardarunt me a scribendo: iniustissimis atq; acerbissimis incommodis.¶ Cum uero &: idest simul interuallum iā satis longum fuisset:& recordatus essem mecum diligentius uirtutem tuam & magnitudinem animi:non putaui esse alienum institutis : idest a moribus meis: scribere ad te hæc:scilicet quæ sequūtur.¶ Ego o Publi Sexti defendi te: &: idest simul: primis illis temporibus quibus absens:scilicet ab urbe:uocabare:scilicet ab inimicis tuis:in inuidiam:idest odium: & in crimen:idest criminationem & accusationem de crimine:&:idest simul : cum tuum crimen coniungeretur in iudicio ac periculo familiarissimi tui: scilicet Milonis : qui in simili causa si fuisset conuictus:etiam Sextius conuictus fuisset: quia de similibus debet idem esse iudicium:tutatus sum te & causam tuam:ut:idest quantum:potui accuratissime : & proxime recenti aduentu meo:scilicet cum offendissem:idest præter spem inuenissem:rem: idest litem tuam. institutam aliter ac:idest q̄:placuisset si affuissem:tamen nulla re:idest in nullo auxilio defui saluti tuæ : idest in omni re affui & auxilio fui.¶ Cumq; idest.& cum:scilicet ita fuerit:q̄ inuidia annonæ:idest quam contraxisti ex liberali largitione annonæ: non solum inimici tui: scilicet Clodii:uerumetiam amicorum tuorum:& supple iniquitas iudicii : quo condemnatus es: & multa alia uitia reipu.idest eorum qui rempu.tractabant:ualuissent plusquam causa ipsa & ueritas: nunquam defui Publio tuo : scilicet filio:neq; opera.i.diligentia:neq; consilio:neq; labore : neq; gratia qua apud alios ualebam: neq; testimonio quod de illo perhibebam.¶ Quamobrem omnibus officiis amicitiæ seruatis diligenter & sancte: idest inuiolabiliter a me: ne quidem : idest non saltem : aut non etiam : duxi : idest æstimaui hoc: scilicet quod modo faciam : esse prætermittendum:ut hortarer & rogarem te:ut meminisses te esse hominem & uirum idest ut ferres sapienter casum communem & incertum:quem quisquam nostrum:neq; potest uitare:neq; præstare ullo pacto.i.modo: hoc est uim fortunę in quam non habemus potestatem.

VBE. ¶ ET do. for. Id ad uirtutē ptinet. ¶ Præstare. supare. ¶ In nr̃a ci. i. Ro. ¶ Multis for. ut Furio Camillo: Africano supiori Africão posteriori: & aliis mltis: quos Vale. li. v. ca. iii. cōmeōrat: & Ci. i orone p. P. Sextio. ¶ In cæ. s. ciuitatib⁹. ¶ Quæ potitę sūt reŗ. i. q̄ ipauerūt: sicut apd̄ athenīēses accidit Aristidi. Thēistocli: Theseo: Alcibiadi: & Phociōi. apud lacedæmōios Lycurgo: apd̄ Carthaginēses Annibali: lege Vale. libro p̄dicto: & orone Ci. p hoc Sextio. ¶ Vtinā. dic Ci. rēpu. Romanā talē nūc eē: ut nō debeat Sexti⁹ multū dolere: q̄ ab ea absit: cū i ea nihil sit qd̄ possit quēpiā hoiēʒ prudētē delectare. ¶ Vtinā ne scriberē. i. utinā nō posse hoc uere scribere. ¶ Debitū te. i. uereor ne nō uidear testari ei⁹ uirtutes: sicut

Refricare. debeo. ¶ Refricē. renouē: tractū a uulneř: qd̄ plerūq; fricādo renouař. ¶ Tua eē te. i. apd te hře. ¶ Aio. cogitatiōe. ¶ Intuemur. cernim⁹. ¶ Amor i te. i. quo te psequř. ¶ Nā Ci. I orone p̄dcā sic iqt. Neq; hic unq̄ puerq̄ his lachrimis: q̄ sit pietate d̄clarat: amisso p̄re suo pp me: meipm icolumē uidebit. ¶ Et nos. s. debem⁹ eē magnę ɔsolatiōi. ¶ Pēdemus. pōderamus: æstimamus. ¶ Nō ex fortūa. nō ex reb⁹ externis. ¶ Ex uir. q̄ cū ēt exul retineas: nō minoris æstimamus te exulē: q̄ si eēs ĩ pr̃ia. ¶ Merito. iuste. sed ob inuidiā & iniquū iudiciū inimicoꝝ tuoꝝ. ¶ Adiū. ad ɔsolationē tuam. ¶ Turpi. flagitio aliquo. i. cū aliq̄ turpitudine dephēsi sunt.

Cōmoueri ¶ Nō ca. q ut dem ēuitari nō pōt. ¶ Delicto suo. si qd peccasset. ¶ Iniuria ali. q̄ ab aliis iferř. ¶ Cōmoueri. angi: & cruciari. pturbari. ¶ Mōit⁹ me. ue. a. i. quē uet⁹ amicitia nr̃a faciet memorē tui. ¶ Obser. s.

Frustra t. i. reuerētia q̄ me psequiř. ¶ Leui. iuuād ū. ¶ Proficiā. re ipsa faciā. ¶ Frustra. sine effectu: incassum.

& dolori fortiter ac fortunæ resisteres: cogitaresq; & ĩ nr̃a ciuitate, & i cæteris: q̄ reꝝ potitæ sūt multis fortissimis atq; optimis uiris: iniustis iudiciis tales casus icidisse. Illd̄ āt utiná ne uerē scriberē ea te rep. carere: ĩ q̄ nēinē prudētē hoiem res ulla delectaret. De tuo āt filio uereor ne si nihil ad te scripserim, debitū ei⁹ uirtuti uidear testimoniū nō cœpisse. Sin āt oia, q̄, sentio pscripserim: ne refricē meis lr̃is desyderiū ac dolorē tuū. Sed tñ prudētissime facies: si illius pietatē: uirtutē: industriā: ubicūq; eris tuā eē tecū duces. Nec enĩ minus nr̃a sūt: q̄ aio cōplectimur: q̄ q̄ oculis itue-mur. Quāobrē & illius eximia uirtus: summusq; in te amor magnæ tibi cōsolatiōis debēt esse:, & nos cæteriq; te non ex fortuna: sed ex uirtute tua pendimus: sempq; pēdemus: & maxie amici tuæ cōsciæ: cū tibi nihil merito accidisse reputabis: & illud adiunges: hoĩes sapiētes turpitudie: nō casu: & delicto suo: nō alioꝝ iniuria cōmoueri. Ego mēoria nr̃æ ueteris amicitiæ & uirtute: atq; obseruātia filii tui monit⁹ nullo loco deero: neq; ad consolandum: neq; ad leuandum fortunam tuam. Tu si quid ad me forte scripseris: perficiam, ne te frustra scripsisse arbitrere. Vale.

ASC. ¶ ET resisteres fortitor dolori ac fortūę: et cogitares tales casus ut exilia: icidisse iniustis iudiciis. i. p iniusta iudicia: multis fortissimis atq; optimus uiris: & i nr̃a ciuitate: ut Furio Camillo: utriq; Africano: Ci. &c. & i cęteris. s. ciuitatibus: q̄ potitæ sunt reꝝ. s. ipso: ut Themistocli: Aristidi: Theseo: & Alcibiadi apud Athenien. apud Lacedæmonios Lycurgo: apud Carthagi. Hānibali. ¶ Illud aūt utinā ne scriberē uere: te carere ea rep. I qua ulla res nemīnē prudētē hoiem possit delectare. ¶ Aūt. i. sed: ego uereor ne si nihil scripserim ad te de filio tuo: ego uidear nō cœpisse testimonium debitū. i. nō exhibuisse cōueniēs testimonium uirtuti eius. ¶ Sin āt. i. sed si: ego pscripserim oia q̄ sentio: uereor sup. ut refricē. i. renouē meis lr̃is desyderiū ac dolorē tuū: qa graue eēt tā excellētis filii præsentia carere. ¶ Sed tñ facies prudentissime: si ubicūq; eris: duces. i. reputabis: pietatē: uirtutem: industriam illius esse tuam tecum. ¶ Nec. n. minus nr̃a sunt quæ complectimur aio. i. q̄ cōtēplamur: q̄ q̄ intuemur oculis. s. exterioribus. Ergo intueor dr̄ inspicere. ¶ Quāobrē & i. simul: eximia uirt⁹ illi⁹. s. filii tui: & sūmus amor i te debēt eē tibi magnæ cōsolatiōi. i. ad magnā cōsolationē: & nos cæteriq; q pēdimus. i. æstimauimus: & pēdemus. i. æstimabim⁹: semp te nō ex fortuna tua sed ex uirtute tua: & maxime amici cōsciæ tuæ sup. debemus eē tibi cōsolatiōi: cū reputabis nihil accidisse tibi merito. i. iuste & ob pctm̄ tuū: adiūges &. i. ēt illud: hoies sapiētes cōmoueri turpitudine. i. si aliqd turpe admiserint: nō casu: & cōmoueri delicto suo: nō iniuria alioꝝ. ¶ Ego monitus memoria ueteris amicitiæ nr̃æ: & uirtute atq; obseruātia. i. reuerētia: erga me filii tui: nullo loco deero: neq; ad consolandum: neq; ad leuandum fortunam tuam: idest infortunium tuum. ¶ Tu si forte scripseris quid: idest aliquid ad me: perficiam ne arbitrere te scripsisse frustra. Vale.

VBE. ET si. T. Fabi. uir nou⁹ alioqn magno igēio sua uirtute atq; idustria & magnas fortūas & amplas dignitates assecut⁹ fuerat: sed postea occupata rep. a Cæ. priuatus dignitatibus oibus i exilio uiuebat i summo mœrore. Itaq; Ci. eū hac epl. cōsolař: hortaturq; ut forti aio ferat icōmoda sua: cum ea amiserit: q̄ multi alii uiri nobilissimi: & pręterea pp oditionē tpm: qb⁹ pñt existimari fœlices: q nō grauiori pœna mulctarenř: q̄ mulctatus eēt ipse Fabi. deinde qa adhuc remāsissent ei fortunæ suæ & liberi & amici: cū qbus aliq̄n, sit habiturus facultatē uiuendi: & cum omnes bene de eo iudicent: uno excepto: cuius tñ sn̄ia reprehendatur. ¶ Consolandus sum. consolatione egeo.

M. T. C. Tito Fabio. S. D.

ET si egomet: qui te consolari cupio: consolandus ipse sum, propterea q̄ nullam rem grauius iamdiu tuli: q̄ incōmodum tuum, tñ te magnopere ñ hortor solū: sed ēt p amorē nr̃o rogo atq; oro te

PHI. ET si ego. Fabi. ciuis ro. sed hō ingenuus: Ci. amicus: cū grādes diuitias & āplissimū p̄rimōiū sua uirtute cōparasset magnas ēt dignitates cōsecut⁹ fuisset: & occupata rep. oib⁹ dignitatib⁹ a Cæ. priuat⁹: i exilio maxia cū molestia uagareř: eū hac epl̃a Ci. cōsolādū putauit: & eo utiř scribēdi mō: quo in hmōi cōsolatōibus uti cōsueuit. Nā pricipio illius icōmodo se dolere oñdit. Inde mœroris adhibet medicinā: multasq; iducat cās & rōnes: qbus illā ai molestiā oīo deponēdā eē cognoscat: & eū uehemēter hortař: oēm aduersam fortunā paūēter ferat: cū ea q̄ sibi multis acciderit mala: sit ipse præterea res suas liberos & amicos ad cōmoditatē uiuendi p conditione temporum habiturus.

ASC. ET si egomet. Cōsolař Titū Fabiū: hoiem qdē nouū: sed q p̄stāti uirtute & industria ad summos honores añ Cæ. tyrānidē euect⁹ fuerat: sed Cæsare regnāte i exilio degebat i mœrore. Hortař ergo ut forti aio ferat cōia dāna: cū sint q grauiora patianř. Nā fortūas & liberos atq; amicos adhuc icolumes hēbat: & pp Cæ. potētiā nō ob peccatū aliqd exulabat. ¶ Ordo ē. Et si egomet q cupio cōsolari te: ipse: uideř uacare aut met aut ipse: sed ademphasim utrūq; ponit: consolādus sum. s. ab aliis: propterea q̄ nullam rem tuli. i. passus sum: iam diu grauius. i. molestius: q̄ icommodū tuum: tamen ego non solum hortor te magnopere: sed etiam rogo pro amore nostro atq; oro sup.

Non obliuione.P.Sextius Ci.amicissimus:cum Clodius Ci.insequeretur:& rogatione sua ex urbe eiiciendum iudicasset:pro eo acerrime una cum Milone aduersus Clodium & Clodianos pugnauit:adeo ut etiam grauiter uulneratus in templo Castoris pro occiso relictus sit.Deinde accusatus q homines emisset:coegisset:parasset cũ id pro salute Ci.fecisset:Ci.post reditum suum elegantissima orõne defendit:q̃ adhuc extat tandẽ tñ iniquitate iudicũ damnatus in exilium eiectus est:quem Ci.hac epl'a cõsolat̃:excusans intermissionem l̃raҙ ad eum suaҙ:ostẽdens non fuisse pp obliuionem ueteris amicitiæ:sed cum pp calamitates reipu.tum pp acerbissima incommoda ipsius Sexti:quẽ semp & amasse & tutatũ fuisse fatet:hortatur q; ut forti magnoq; animo ferat hũc casum:memor alius etiam uiris clarissimis & Ro.& aliis ciuitatibus similes casus euenisse.Deinde laudat pietatẽ eius filii erga p̃rem:ex quo dicit eum debere magnã consolationẽ accipere:q talem hẽat filium:magnã ẽt ex amicis:quos hẽt fidissimos.Postremo Ci.pollicetur oẽm operam & offim suũ ipsi Sextio. ¶ Intermissiõe cõ.i.cessatione meæ cõsuetudinis scribendi libẽter ad amicos. ¶ Priora.cum eram in exilio. ¶ Ruinis.cladibus translatio sumpta ab ædificiis. ¶ Iacuerunt.p̃strata fuerunt. ¶ Posteriora.quæ secuta sunt reditum meũ. ¶ Retardarunt.retinuerunt:fecerunt ut differrem ad te scribere. ¶ Interuallum.spacium:distantia tẽporis. ¶ Mecũ.intra me:in animo meo. ¶ Alienũ insti m.contrariũ esse meæ consuetudini & uolũtati. ¶ Ego son.repetit & beniuolẽtiam & offim suũ erga Sextiũ. ¶ In inui.i.in odiũ. ¶ In cri.in c̃im in iudiciũ. ¶ Tui fa.puto intelligi Milo.cũ quo Sexti.senserat contra.Clo. ¶ Periculo cõ.quia si dãnatus fuisset Milo:necesse erat ut Sexti.in eodẽ esset periculo. ¶ Accuratissime.diligentissime. ¶ Proxime.nuperrime. ¶ Recenti.nouo. ¶ Institutam.dispositam. ¶ Offendissem.inuenissem. ¶ Ac.q̃ ¶ Inuidia annonæ.quam contraxeras ex liberalitate annonæ:quam populo distribuendam curaueras. ¶ Inimici.Clod.& cæteri q Clo.fauebãt. ¶ Iniquitas to.iu.q a omnes iniq; iudicarũt. ¶ Multa ui.multi defectus:ut pote mali magr̃atus & similia. ¶ P.tuo.subaudi filio. ¶ Testimonio.testando te fecisse cã reipu.quæ fecisses. ¶ Sancte.sincere & constanter. ¶ Hoiem.q.d.subiectũ telis fortunæ. ¶ Virum.i.fortem:& munitum ad ferenda aduersa. ¶ Idest.declarat Cice.quid per hominem & uirũ intelligat. ¶ Cõmunẽ incer.id enim hominis est. VBE.

M.T.C.P.Sextio.S.D.

Non obliuione amicitiæ nostræ:neq; intermissione cõsuetudinis meæ i superioribus temporibus ad te literas misi nullas:sed q priora tempora in ruinis reip.nostrisq; iacuerũt.Posteriora autẽ me a scribẽdo iniustissimis atq; acerbissimis incõmodis retardarunt.Cum uero & interuallum iam satis longum fuisset:& tuam uirtutẽ animiq; magnitudinem diligẽtius essem mecum recordatus:non putaui esse alienũ institutis meis hæc ad te scribere.Ego te.P.Sexti & primis temporibus illis quibus in inuidiam absens i & in crimen uocabare:defendi:& cum in tui familiarissimi iudicio:& periculo tuum crimen coniungeretur:ut potui:accuratissime te:tuamq; causam tutatus sum:& proxime recenti aduentu meo:cum rem aliter institutam offendissem:ac mihi placuisset si affuissem i tamen nulla re saluti tuæ defui.Cumq; eo tempore inuidia annonæ inimici non solum tui:uerum etiam amicorũ tuorum iniquitas totius iudicii:multaq; alia reipu.uitia plusq̃ causa ipsa:ueritasq; ualuissent:Publio tuo neq; opera:neq; cõsilio:neq; labore:neq; gratia:neq; testimonio defui.Quãobrem omnibus officiis amicitiæ diligenter a me sanctẽque seruatis:ne hoc q̃dẽ prætermittẽdum esse duxi:te ut hortarer rogarẽque ut & hoĩem te & uirum esse meminisses:idest ut communem incertũque casum quem neque uitare quisq̃ nostrũ:neque p̃stare ullo pacto põt:sapiẽter ferres:

Non obliuione. Quo tpe Clodius Ciceronẽ acerrime persequebat̃:eiiciendũq; urbe satagebat.P.Sextius Ciceroni una cũ Milone aduersus Clodium & Clodianos astitit:non uerbis modo sed armis:ita ut grauiter uulneratus in ẽde Castoris pro occiso derelictus sit.Deinde accusatus factionis:eleganti oratione quæ adhuc extat a Cice.defensus est:postmodo tamen in exilium missus:quo ad eum nunc scribit Cicero consolans eum:& primo se purgat:q non sæpius scripserit:deinde filii ipsius Sexti pietatem laudat:& operam suam Sextio pollicetur:hortaturq; demum forti ac constanti sit animo. ¶ Ordo est. Ego nullas:idest non ullas:non dedi ad te ullas literas temporibus superioribus:non obliuione:idest non propter obliuionem amicitiæ nostræ:neq; intermissione:idest per tempus interruptione:consuetudinis meæ:qua consueui ad amicos scribere:sed q Priora tempora:scilicet postq̃ prætermisi scribere ad te:iacuerunt in ruinis reipu.& nostris:posteriora autem:scilicet tempora retardarunt me a scribendo:iniustissimis atq; acerbissimis incommodis. ¶ Cum uero &:idest simul interuallum iã satis longum fuisset:& recordatus essem mecum diligentius uirtutem tuam & magnitudinem animi:non putaui esse alienum institutis:idest a moribus meis:scribere ad te hæc:scilicet quæ sequũtur. ¶ Ego o Publi Sexti defendi te:&:idest simul:primis illis temporibus quibus absens:scilicet ab urbe:uocabare:scilicet ab inimicis tuis:in inuidiam:idest odium:& in crimen:idest criminationem & accusationem de crimine:&:idest simul:cum tuum crimen coniungeretur in iudicio ac periculo familiarissimi tui:scilicet Milonis:qui in simili causa si fuisset conuictus:etiam Sextius conuictus fuisset:quia de similibus debet idem esse iudicium:tutatus sum te & causam tuam:ut:idest quantum:potui accuratissime:& proxime recenti aduentu meo:scilicet cum offendissem:idest præter spem inuenissem:rem:idest litem tuam.institutam aliter ac:idest q̃:placuisset si affuissem:tamen nulla re:idest in nullo auxilio defui saluti tuæ:idest in omni re affui & auxilio fui. ¶ Cumq; idest.& cum:scilicet ita fuerit:q inuidia annonæ:idest quam contraxisti ex liberali largitione annonæ:non solum inimici tui:scilicet Clodii:uerumetiam amicorum tuorum:& supple iniquitas iudicii:quo condemnatus es:& multa alia uitia reipu.idest eorum qui rempu.tractabant:ualuissent plusquam causa ipsa & ueritas:nunquam defui Publio tuo:scilicet filio:neq; opera.i.diligentia:neq; consilio:neq; labore:neq; gratia qua apud alios ualebam:neq; testimonio quod de illo perhibebam. ¶ Quamobrem omnibus officiis amicitiæ seruatis diligenter & sancte:idest inuiolabiliter a me:ne quidem:idest non saltem:aut non etiam:duxi:idest æstimaui hoc:scilicet quod modo faciam:esse prætermittendum:ut hortarer & rogarem te:ut meminisses te esse hominem & uirum idest ut ferres sapienter casum communem & incertum:quem quisquam nostrum:neq; potest uitare:neq; præstare ullo pacto.i.modo:hoc est uim fortunæ in quam non habemus potestatem. ASC.

VBE. ¶ ET do.for.id ad uitā ptinet. ¶ Præstare.supare. ¶ In nr̄a ci.i.Ro. ¶ Multis for.ut Furio Camillo: Africano superiori Africāo posteriori:& aliis mltis: quos Vale.li.v.ca.iii.cōmēorat:& Ci.i orōne p.P.Sextio. ¶ In cæ.s.ciuitatib⁹. ¶ Quæ potitę sūt rerę.i.q̄ ipauerūt:sicut apd̄ athenīēses accidit Aristidi. Thēistocli: Theseo: Alcibiadi:& Phociōi.apud lacedæmōios Lycurgo:apd Carthaginēses Annibali:lege Vale.libro pdicto:& orōnē Ci.p hoc Sextio. ¶ Vtinā.dic Ci.rēpu. Romanā talē nūc eē:ut nō debeat Sext⁹ multū dolere:q ab ea absit:cū i ea nihil sit:qd̄ possit quēpiā hoiē3 prudētē delectare. ¶ Vtinā ne scriberē.i.utinā nō possē hoc uere scribere. ¶ Debitū te.i.uereor ne nō uidear testari ei⁹ uirtutes: sicut

& dolori fortiter ac fortunæ resisteres:cogitaresq; & i nr̄a ciuitate,& i cæteris:q̄ rerę potitæ sūt multis fortissimis atq; optimis uiris:iniustis iudiciis tales casus icidisse.Illd̄ āt utinā ne uerē scriberē ea te rep.carere: i q̄ nēinē prudētē hoiem res ulla delectaret. De meo āt filio uereor ne si nihil ad te scripserim: debitū ei⁹ uirtuti uidear testimoniū nō cœpisse.Sin āt oia,q̄,sentiō pscripserim:ne refricē meis lr̄is desyderiū ac dolorē tuū.Sed tū prudētissime facies:si illius pietatē: uirtutē:industriā:ubicūq; eris tuā eē tecū duces.Nec enī minus nr̄a sūt:q̄ aīo cōplectimur:q̄ q̄ oculis intuemur.Quāobrē & illius eximia uirtus: summusq; in te amor magnæ tibi cōsolatiōis debēt esse:,& nos cæterisq; te non ex fortuna:sed ex uirtute tua pendimus: semperq; pēdemus:& maxie amici tuæ cōsciæ: cū tibi nihil merito accidisse reputabis: & illud adiunges: hoies sapiētes turpitudie:nō casu:& delicto suo: nō aliorę iniuria cōmoueri. Ego mēoria nr̄æ ueteris amicitiæ & uirtute:atq; obseruātia filii tui monit⁹ nullo loco deero:neq; ad consolandum:neq; ad leuandum fortunam tuam. Tu si quid ad me forte scripseris: perficiam, ne te frustra scripsisse arbitrere. Vale.

Refricare. debeo. ¶ Refricē.renouē:tractū a uulnerē:qd plerūq; fricādo renouat. ¶ Tua eē te.i.apd te hr̄e. ¶ Aio.cogitatiōe. ¶ Intuemur.cernim⁹. ¶ Amor i te.i.quo te psequt. ¶ Nā Ci.i orōne pdicā sic lqt.Neq; hic unq̄ puer:q his lachrimis:q̄ sua pietate dedarat:amisso pr̄e suo pp meme ipm icolumē uidebit. ¶ Et nos.s.debem⁹ eē magnę ɔsolatiōi. ¶ Pēdemus.pōderamus:æstimamus. ¶ Nō ex fortūa.nō ex reb⁹ externis. ¶ Ex uir. q̄ cū ēt exul retineas:nō minoris æstimamus te exulē: q̄ si eēs i pr̄ia. ¶ Merito.iuste.sed ob iuidiā & iniquū iudiciū inimicorę tuorę. ¶ Adiū.ad ɔsolationē tuam. ¶ Turpi.flagitio aliquo.i.cū aliq̄ turpitudine dephēsi sunt.

Cōmoueri ¶ Nō ca.q ut dcm̄ ē:uitari nō pōt. ¶ Delicto suo.si qd peccasset. ¶ Iniuria ali.q̄ ab aliis iferē. ¶ Cō

Frustra moueri.angi:& cruciari.pturbari. ¶ Mōit⁹ me. ue.a .i.quē uet⁹ amicitia nr̄a faciet memorē tui. ¶ Obser.s. t.i.reuerētia q̄ me psequit. ¶ Leuā.iuuād ū. ¶ Proficiā.re ipsa faciā. ¶ Frustra.sine effectu:incassum.

ASC. ¶ ET resisteres fortiter dolori ac fortūę:et cogitares tales casus ut exilii:icidisse iniustis iudiciis.i.p iniusta iudicia:multis fortissimis atq; optimus uiris:& i nr̄a ciuitate:ut Furio Camillo:utriq; Africano:Ci.&c. & i cęteris.s.ciuitatibus:q̄ potitæ sunt rerę.s.Ipso: ut Themistocli: Aristidi: Theseo:& Alcibiadi apud Athenien.apud Lacedæmonios Lycurgo: apud Carthagi. Hānibali. ¶ Illud aūt utinā ne scriberē uere:te carere ea rep.i qua ulla res neminē prudētē hoiem possit delectare. ¶ Aūt.i.sed:ego uereor ne si nihil scripserim ad te de filio tuo:ego uidear nō cœpisse testimonium debitū.i.nō exhibuisse couenies testimonium uirtuti eius. ¶ Sin āt.i.sed si:ego pscripserim oia q̄ sentio: uereor sup.ut refricē.i.renouē meis lr̄is desyderiū ac dolorē tuū:qa graue eēt tā excellētis filii præsentia carere. ¶ Sed tu facies prudentissime:si ubicūq; eris:duces.i.reputabis:pietatē:uirtutem:industriam illius esse tuam tecum. ¶ Nec.n.minus nr̄a sunt quæ complectimur aio.i.q̄ cōtēplamur:q̄ q̄ intuemur oculis.s.exterioribus. Ergo intueor dī in spicere. ¶ Quāobrē &.i.simul:eximia uirt⁹ illi⁹.s.filii tui:& summus amor i te debēt eē tibi magnæ cōsolatiōi.i. ad magnā cōsolationē:& nos cæteriq; q pēdimus.i.æstimauimus:& pēdemus.i.æstimabim⁹:semp te nō ex fortuna tua sed ex uirtute tua:& maxime amici cōsciæ tuæ sup.debemus eē tibi cōsolatiōi:cū reputabis nihil accidisse tibi merito.i.iuste & ob pctm̄ tuū:adiūges &.i.ēt illud. hoies sapiētes cōmoueri turpitudine.i.si aliqd turpe admiserint:nō casu:& cōmoueri delicto suo:nō iniuria aliorę. ¶ Ego monitus memoria ueteris amicitiæ nr̄æ:& uirtute atq; obseruātia.i.reuerētia:erga me filii tui:nullo loco deero:neq; ad consolandum:neq; ad leuandum fortunam tuam:idest infortunium tuum. ¶ Tu si forte scripseris quid:idest aliquid ad me:perficiam ne arbitrere te scripsisse frustra. Vale.

M.T.C.Tito Fabio.S.D.

ET si egomet: qui te consolari cupio: consolandus ipse sum, propterea q nullam rem grauius iamdiu tuli: q̄ incōmodum tuum, tū te magnopere nō hortor solū:sed ēt p amorē nr̄o rogo atq; oro te

VBE. ET si. T.Fabi.uir nou⁹ alioqn magno igēio sua uirtute atq; idustria & magnas fortūas & amplas dignitates assecut⁹ fuerat:sed postea occupata rep.a Cæ.priuatus dignitatibus oibus i exilio uiuebat i summo mœrore. Itaq; Ci.eū hac epl. cōsolat:hortaturq; ut forti aīo ferat icōmoda sua:cum ea amiserit,q̄ multi alii uiri nobilissimi:& pręterea pp ɔditionē tpm:q qb⁹ pn̄t existimari fœlices:q nō grauiori pœna mulctarent:q̄ mulctatus eēt ipse Fabi.deinde qa adhuc remansissent ei fortunæ suæ & liberi & amici:cū qbus aliqn̄ sit habiturus facultatē uiuendi:& cum omnes bene de eo iudicent:uno excepto:cuius tn̄ sn̄ia reprehendatur. ¶ Consolandus sum.consolatione egeo.

PHI. ET si ego.Fabi.ciuis ro.sed hō inglmus:Ci.amicus:cū grādes diuitias & āplissimō pr̄imōiū sua uirtute cōparasset magnas ēt dignitates cōsecut⁹ fuisset:& occupata rep.oib⁹ dignitatib⁹ a Cæ.priuat⁹:i exilio maxia cū molestia uegaret:eū hac epl̄a Ci.cōsolādū putauit:& eo uti scribēdi mō:quo in hmōi cōsolatōibus uti cōsueuit. Nā pricipio illius icōmodo se dolere oñdit. Inde mœroris adhibet medicinā:multa sq; iducit cās & rōnes: qbus illū ai molestiā oīo deponēdā eē cognoscat:& eū uehemēter hortat:oēm aduersam fortunā patiēter ferat:cū ea q̄ sibi multis acciderit mala:sit ipse præterea res suas liberos & amicos ad cōmoditatē uiuendi p conditione temporum habiturus.

ASC. ET si egomet. Cōsolat Titū Fabiū:hoiem qdē nouū:sed q pstāti uirtute & industria ad summos honores añ Cæ. tyrānidē euect⁹ fuerat:sed Cæsare regnāte i exilio degebat i mœrore. Hortat ergo ut forti aīo ferat cōia dāna:cū sint q graniora patiant. Nā fortūas & liberos atq; amicos adhuc icolumes hēbat:& pp Cæ.potētiā nō ob peccatū aliqd exulabat. ¶ Ordo ē. Et si egomet q cupio cōsolari te:ipse:uidet uacare aut met aut ipe:sed adempha sum ut q ponit:consolādus sum.s.ab aliis:propterea q nullam rem tuli.i.passus sum:iam diu grauius.i.molestius:q̄ icommodū tuum:tamen ego non solum hortor te magnopere:sed etiam rogo pro amore nostro atq; oro sup.

¶ COLligas te.te diligētius cōsideres. ¶ Virum.fortem. Teren. Fac te uirum prębeas. ¶ Qua cō.quia nati sumus:ut subiaceamus oibus telis fortunæ:ut sæpius diximus. ¶ Quibus.qa malis & miseris tpibus nati sum⁹. ¶ Dedit.acqsiuit ¶ Fortuna ab.qa uirtute adept⁹es laudē & gloriā:fortuna uero abstulit tantūmodo p̄riam & dignitatē. ¶ Nō.m.pauci. ¶ Noui.nō illustrati a maioribus suis. ¶ Nobi.qa ut in p̄cedenti ep̄la uidimus:huiuscemodi casus multis uiris clarissimis acciderūt. ¶ Ea.talis. ¶ Quā le.minima & nō ualde graui.acerba. ¶ For.res tuas. ¶ Facultatē.cōmoditatē. ¶ Nobiscū.q̄sumus tibi beniuolētia coniuncti. ¶ Et tā.m.s.iudicūs alioꝝ. ¶ Vnū.solū.s.Cæ. ¶ Q d reprehēdaꝭ.q solus de te male iudicat:ꝙ iuste mulcteris exilio:cū alii aliter sentiant. ¶ Vt.sicut:tanq̄. ¶ Q d.iudiciū. ¶ Vna sen.snia uni⁹ ¶ Dub.incerta. ¶ Alicuius.nō noiat:sed innuit Cæ. ¶ Istam mo.tuum dolorem. ¶ Quem.qualem. VBE.

colligas:uirūq; p̄beas:& q̄ cōditiōe oēs hoīes:& qb⁹ tpib⁹nati sum⁹cogites. Plus tibi uirt⁹tua dedit q̄ fortūa abstulit:p̄ptea ꝙ adept⁹es qđ n̄ multi hoīes noui amisisti qđ plurimi hoīes nobilissimi. Ea deniq; uideꝭ cōditio ip̄edere legū iudicioꝝ:tp̄m:ut optie actū cū eo uideaꝭ eē:q̄ q̄ leuissima pœna ab hac Rep.discesserit. Tu uero q & fortūas & liberos hēas,& nos:cæterosq; necessitudie & beniuolētia tecū cōiūctissimos:q̄q; magnā facultatē sis habiturus nobiscū: & cū oib⁹ nris uiuēdi:& cū unū sit iudiciū ex tā multis:qđ rep̄hendaꝭ:idq; una snia:eaq; dubia potētia alicuius cōdonatū existimeꝭ. Oibus his de causis debes istā molestiam q̄ leuissime ferre. Me⁹ aius erit i te:i liberosq; tuos semp quē tu esse uis:& qui esse debet. Vale.

¶ COLligas.cōpescas dolorē tuū: & ne te abiicias atq; p̄sternas. ¶ Vi̊r.emphaticos:itelligit.n.fortē & reꝝ humanaꝝ contēptorem. ¶ Qua cō.hac.s.ut oib⁹ telis fortunæ p̄posita sit uita nr̄a: & oēs res nr̄æ:q̄ modo huc:mō illuc transportanꝭ. ¶ Quibus tpibus. malis & p̄ditis. ¶ Hoies no.inglīos accipimus. Sed p̄prie nouum dicimus ꝙ nunq̄ fuit. Itē recens:i mirū & magnū:ut Pollio & ipse facit noua car. ¶ Non multi. pauci adepti sunt:qđ tu.s.uirtutē & amplas fortūas & dignitates. ¶ Quæ.s.amiserūt:puto dignitates & honores i repu. ¶ Ea.talis. ¶ Nobilis.p̄ritos dicit. ¶ Legū.articulus:erant hæc oīa unius uoluntati subiecta:q̄ uoluntas pro rōne ualeat. ¶ Vt optime actū. ut illud est Sulpitii:nō pessime cū his eē actū. ¶ Fortunas diuitias:& res tuas. ¶ Facultatē uiuendi.cōmoditatē & opportunitatē:remanserant.n.Fabio fortunæ: liberi: & amici:cū qbus uiuendi facultatē hr̄e poterat. Id aūt uerbū in omnes res honestissime diffundi potest:ut facultatem dicendi eloquentiā dicamus:facultatem agricolendi agriculturam:& huiusmodi. ¶ Reprehēdatur.ꝙ solus Cęsar te male iudicat exilio.s.puniendum esse te:plus est corrigere q̄ reprehendere. Nam qui reprehendit non statim corrigit. Et est in hoc sensus:ꝙ oēs de Fabio bene dicent præter unum scilicet Cæsarem:cuius tamen sententia reprehendatur. ¶ Vnum iudicium.unius Cæsaris:qui te iudicat exilio puniendum. ¶ Ex tam multis.aliorum iudicīis: qui bene de te sentiunt. ¶ Vt.tanq̄. ¶ Alicuius.Cæsa.intelligit. PHI. Nouus Facultas Corrigere Reprehēdere

¶ VT colligas te.i.uires animi tui:metaphora tracta a merce facta:sic ut fragmenta nullius sint momenti & ita p̄strata iaceant:ut nullus colligere uelit:& p̄beas.i.exhibeas sup.te uirū:& cogites qua conditiōe:qa ea ut aliqn̄ moriamur:& multa si diu uiuimus patiamur:& qbus tpibus nati sumus:qa pessimis:i qbus oibus nobis necesse ē pati plurima: uirtus tua dedit tibi plus.s.ueri boni & honoris q̄ fortuna abstulit:p̄pterea ꝙ adept⁹es:sup.id qđ nō multi hoīes noui.i.q primi in familia sua ad eū honorē p̄uenerunt:sup.adepti sunt:hoc est sūmos quosq; magr̄atus:amisisti sup.id qđ multi nobilissimi uidelicet administratione reipu. ¶ Deniq.i.ut:qđ sūmū ē dici:ea.i.talis:qa pessima cōditio legū:iudicioꝝ:tp̄m:uideꝭ impēdere.i.iminere:ut uideaꝭ actū esse optime cū eo.i.optime cōtigisse ei:q discesserit ab hac:s.tam misera repu. pœna leuissima:quale est exilium. ¶ Tu uero q habes & fortunas.i.diuitias:& liberos:& nos & cæteros cōiunctissimos: tecum necessitudine & beniuolentiæ: & qui sis habiturus magnā facultatē.i.cōmoditatē uiuendi nobiscū:& cū oibus tuis: & cū unum sit iudiciū ex tam multis qđ reprehendaꝭ.s.de exilio tuo:cū de oibus electis in exiliū tu unus iniuste eiectus iudiceris:id potius dicā q̄ ꝙ unius Cæsaris iudicio exules: sed tū p̄p Cæsarē id p̄nunciatū innuit dicens:& id.s.iudiciū existimetur condonatū.i.indulgēter datū:una snia.s. Cæsaris:cui contradicere non audebant: & ea.s.snia dubia.i. non satis euidente:potentia.i.p̄p potentiā alicuius:uidelicet Cæsaris: Valla dixisset cuiusdā:tu debes de his oibus causis.i.ob has oēs cās:ferre.i.tolerare:q̄ leuissime.i.facillime:istam iniuriā.s.exilii tibi illatā. ¶ Animus meus erit in.i.erga te & liberos tuos semp:sup.talis:quē.i.qualē:tu uis sup.eum esse:& qui.i.qualis:debet esse.q.d.beneuolentissimus. Vale. ASC. Alicui⁹

M.T.C.Ruffo.S.D.

ET si mihi:nunq̄ dubium fuit:quin tibi essem charissimus:i tamen quotidie magis id perspicio:extatq; id:quod mihi ostenderas quibusdam līteris:hoc te studiosiorē in me colēdo fore:q̄ in p̄uincia fuisses:& si meo iudicio nihil ad tuum p̄uinciale offm̄ addi pōt:quo liberius iudiciū eē posset tuū. Itaq; me & superiores lr̄æ tuæ admodum delectauerunt

ET si mihi. Titus Ruffus Ci. q̄stor fuerat in Cilicia añ Caiū Cæliū.quē Ci.discedēs q̄storē reliq̄rat:ut lib.ii.ad Cæliū. Ruffum scriptum uidimus:& ultima eiusdē libri ep̄la. Cō igit:ut multis i locis diximus:Ci.ex p̄uincia Romā reuersus icidisset in discordias ciuiles:& dissensionē Cęsaris:& Pō.studiosus reip hortatus fuerat hūc. T.Ruffum:ut adhæreret partibus Pōpeii:& reip, qđ idē latēter hac ep̄la facit:oñdēs id eē uiri boni & fortis:neq; eū aliŕ facere debere:qđ si istituerit facere hortaꝭ ut ad se ueniat. ¶ Quin.ut nō. ¶ Extat.appet.eminet. ¶ Studiosiorē.diligētiorē. ¶ Quā i p̄uincia.i Cilicia ubi fueras q̄stor me⁹. ¶ Ad offm̄ p̄uinciale.i.ad id qđ i p̄uicia mihi tribuisti sicut debebas. ¶ Nihil ad.qa offō tuo erga me cumulatissime satisfecisti. ¶ Quo. p̄p qđ. ¶ Liberi⁹.largi⁹ & apti⁹.i.lz nihil possz ad. ad id qđ fecisti erga me i p̄uicia:ut iudiciū tuū et bōa uolūtas i me posset eē clarior et māifestior. VBE. Quin Extat Quo

ET si mihi &c. Titū Ruffū q Ci.q̄stor.i.publici æris q̄situr & receptor fuerat añ.C.Cæliū:quē discedēs quæstorē reliq̄rat:cohortaꝭ ut Pōpeianis p̄tibus adhęreat. Reuersus.n.e p̄uicia Ci.offēdit ciuiles discordias īter Cæ.& Pōpeiū. Simul q; docet uiri fortis & ciuis boni ptiū eē souere pias cās & reipu.fauētes:dicitq; si eo sit alo ad se ueniat. ¶ Ordo ē. Et si.i.q̄ q̄:nūq̄ fuit dubiū mihi qn essem charissimus tibi:tū ego p̄spicio id quotidie magis: & id qđ oñderas mihi qbusdā lr̄is:uidelicet te fore hic.i.in urbe mecū:studiosiorē.i.diligētiore in me colēdo:q̄ fuisses in p̄uincia:extat.i.apparet & eminet:ut res quæ extāt.i.extra sunt:& nō intus latēt:& si meo iudicio nihil p̄t addi ad offm̄ tuū p̄uiciale.i.qđ i p̄uicia mihi ip̄edisti:quo.i.p qđ:aut p̄p qđ:iudiciū tuū.s.de me colēdo possit eē liberi⁹.i.apti⁹ & largius. ¶ Itaq; &.i.simul: lr̄æ tuę supiores.i.q̄s prius misisti:& qbus significasti te hic studiosiorē mei fore:delectarūt admodum.i.ualde me. ASC. Extat

VBE. ¶ Expectatum.desyderatū ⸿ Amanter.cū amore.⸿ Cecidisset.pro accidisset.⸿ Ac.q̄.⸿ Cōsilio.qd dedissem tibi.

Amanter ⸿ Iudicii.opinionis certæ & ꝑposili cuiusdā.⸿ Officii.debiti.⸿ Iudicii.declarat utriꝗ̄ꝗ & ex iudicio & ex offō eiꝰ magnū fructū accepit.⸿ Fortes.magni animi.⸿ Boni.iusti:qa iustitia ipsa est: ex qua uiri boni dn̄r.⸿ Rectū.honestū: & cū uirtute:id.n.solū a uiro bono debet existimari utile.⸿ Officii.subaudi magnū fructū accepi.⸿ Quod.qa.⸿ Polliceris fore.i.qa ꝑmittis te futurꝫ mecū qcqd deliberassem facere.⸿ Quo.q̄ re:ꝙ sis futurus mecū.⸿ Tibi ho.qa laudaberis eē secutꝰ id qd ego deliberauero:neqꝫ dissensisse a cōsilio meo.⸿ Mihi.dicit Ci.se iā diu accepisse cōsiliū suū:& deliberasse qd sit agēdū:de quo dicit se huc̄usqꝫ nihil scripsisse ad T.Ruffum:nō qd eū celare uoluerit consiliū suū: sed ne cōicando uideret eū uel potius petere & efflagitare:ut idem ille faceret:& Ci.decreuisset facere: nā cū alicui amico dicimus qd constituerimus facere: uidemur quodāmodo eum admonere: uel petere: ut idē ipse faciat.⸿ Cōicatio.ꝑticipatio tecū.⸿ Tali tpe.ita misero:q̄o nō possumꝰ sine labore & periculo aliqd deliberare:ut ōndit epl̄a.ii.lib.iiii.ad Sulpitiū. Cino cū miserior res nunq̄ accidit: tū ne deliberatio qdem difficilior:nihil.n. constitui pōt qd nō incurrat in magnā aliquā difficultatē.⸿ Quasi quædā.i.quodāmodo tacita.⸿ Admonitio.signatio.⸿ Coeundā.cōiūgendā.⸿ Cum uero.dixit Ci.se antea uoluisse ad eū scribere de consilio suo:ne uideret eum petere in societatē laboris & periculi.Nunc uero dicit: ꝙ cū ex eius lr̄is cognouerit eius uolūtatē & beniuolentiā ꝓmptā erga se:qa scripserat Ruffus se eē facturꝫ qcqd Ciceꝛ placuisset:libēter eius talē aium amplectit: & hortat ut ita faciat:qd si fecerit:dic se habiturꝫ magnā grām.

Amplector ⸿ Ea uolūtas.ea dispō animi:ut sis futurꝰ mecū qcqd cōsiliū cœperi.⸿ Amplector.accipio & gratū habeo.⸿ Talem ani.talem dispōnē animi tui.⸿ Sed ita cū hac conditione:subaudi amplector talē aium.⸿ Non enim.parenthesis est.⸿ Non dimittā pu.nō ipudenter a te petā:sed modeste.⸿ Habebo gr.debebo:ero obligatus.⸿ Ignoscā.dabo ueniā.⸿ Alterꝫ.s. si feceris.⸿ Timori.s.nō potuisse negare.⸿ Alterꝫ.i. si feceris.⸿ Res ma q̄ constitui facere.⸿ Quod re.sit ap. sic supra ad Seruium Sulpitiū: si qd rectissimū sit q̄rimus.perspicuum est:si qd maxime expediat obscurꝫ: sin hi sumus:qui eē debemus:ut nihil arbitremur expedire:nisi qd rectū honestūqꝫ sit:nō pōt esse dubiū: quid nobis faciendū sit. Eundē igr̄ sensum hoc loco Ci.ꝑsequitur.⸿ Quæ.consilia mea.⸿ Eodē modo.

Continuo quo.s.mihi placet.⸿ Cōtinuo.statim.⸿ Poteris.s.uenire ad me.⸿ Quicqd sta.i.qcqd deliberaueris.s.uel sequi cōsiliū meū:uel nō sequi.⸿ Sin id quod opto.subaudi statueris: ut sequaris cōsilium meum.

(quibus & expectatum meum aduētum abs te amanter uidebā:& cum aliter res cecidisset ac putasses:te meo consilio magnopere esse lætatum)& his proximis literis magnum cœpi fructum & iudicii & officii tui.Iudicii quod intelligo te id quod omnes fortes ac boni uiri facere debent:nihil putare utile esse nisi quod rectum honestumqꝫ sit. Officii ꝙ te mecū quodcūqꝫ cœpissem consilii:polliceris fore. Quo neqꝫ mihi gratius:neqꝫ(ut ego arbitror)tibi honestius esse quicq̄ potest.Mihi consilium captum iamdiu ē:de quo ad te non quo celādus esses: nihil scripsi antea:sed quia cōmunicatio cōsilii tali tempore quasi quædā admonitio uidetur esse officii:uel potius efflagitatio ad coeundam societatem:uel periculi: uel laboris. Cum uero ea tua sit uolūtas:humanitas: beniuolētia erga me:libenter amplector talem animū: sed ita(non enim dimittam pudorem in rogādo meum)si feceris id quod ostendis:magnā habeo gratiam:si non feceris ignoscam: & alterum timori: alterum mihi te negare non potuisse arbitrabor. Est enim res profecto maxima. Quod rectū sit apparet: quid expediat obscurum est. Ita tamen: ut si nos hi sumus qui eē debemus: idest studio digni:ac literis nostris dubitare non possumus,quin ea maxime conducant quæ sunt rectissima.Quod tibi si simul placebit:statim ad me uenies:sin idem placebit:atqꝫ eodem modo: nec continuo poteris: omnia tibi ut nota sint faciam Quicquid statueris:te mihi amicū:sin id quod opto: etiam amicissimum iudicabo. Vale.

ASC. ¶ Quibus &.i.tum:uidebā aduentū meū: expectatū amāter.i. ut sit ab amāte:abs te: & cū res cecidisset .i.accidisset alr̄:ac.i.q̄ putassea: uidebā te lætatū magnope cōsilio meo: &.i. simul:cœpi magnū fructū.i. uoluptatem: & iudicii & officii tui:his lr̄ia ꝓximis.i.ultimo missis.⸿ Iudicii inquam fructum capio:ꝙ.i.quia ego intelligo te sup.facere id quod oēs fortes & boni ciues facere debent:uidelicet putare nihil esse utile:nisi quod sit rectū.i. iustū & honestū.⸿ Officii sup.fructū capio:ꝙ tu polliceris te fore mecū:qd:cūqꝫ.i.qcqd:cōsilii cœpissem. Quia qcqd : e solunt in quodcūqꝫ:& nō in quidcūqꝫ: id.n.nō dr̄:nō quodcūqꝫ dū ponit ꝓ quicquid grm̄ regit tanq̄ substantiuū ut hoc loco:dū pro quodqd adiectiue cōstruit:ut si dicat qdcūqꝫ cōsiliū &c.⸿ Quo.s.offō aut fcō:qcq̄ neqꝫ pōt esse gratius mihi: neqꝫ ut ego arbitror:honestius tibi.⸿ Cōsiliū est captū.i.initū mihi iādudū.i.a plusculo tpe:decreui.n.partes Pōpeianas seqꝫ: de quo.s.cōsilio meo:nihil scripsi ad te antea:nō qd.i.de quo:aut lege nō ꝙ:celandus.i.occultandus esses. Noue id dicit

Celandus uidet:nā potius dicendū fuit:nō qd celandum te:aut tibi cēt:sed quia cōicatio cōsilii tali tp e uidet esse q̄dā admonitio officii:uel potius efflagitatio.i.aspera expostulatio ad coeūdā.i.cōciliandā societatē:uel periculi uel laboris.⸿ Vero.i.sed cum uoluntas:humanitas:beniuolentia tua sit ea.i.talis erga me:ego amplector.i. accipio libenter talem aium.i. se ultro offerentem:sed ita:non.n.dimittā pudorē meū.i.uerecundiam meam in rogādo:hoc est non rogabo te impudēter: si feceris id quod ostendis.s.te facturꝫ:habeo sup.tibi magnā grām:si nō feceris ignoscā.i.ueniā dabo: & arbitrabor te nō potuisse negare alterꝫ.s.nō facere quod ostendis:hoc est nō sequi partes Pōpeianas mecū:timori.s.quē de Cæsaris potētia cōceperis: & alterꝫ.s.si feceris arbitrabor te nō potuisse negare mihi.⸿ Enim.i.quia res est profecto.i.reuera:maxima.i. maximi momenti.⸿ Apparet.i.euidens est:quid sit rectum.i.decens & honestū:qd expediat.i.utile sit: & tutū est obscurū:quia licet Cæsar uideret pōtētior:quia tū inigorē habebat:cū icertū erat an uictor euasurus esset: tū ita est.s. obscurum ut si nos sumus ii qui debemus esse.i.digni studio.s.ph̄ico: & lr̄is nr̄is:nō possimus dubitare:quin ea conducant.i. utilia sint: maximeq̄ sunt rectissima.i.æquissima & decentissima.⸿ Quod si placebit simul.i.pariter tibi.⸿ Alii legūt.Quare tu &c.uenias statim ad me.⸿ Sin.s.sed si:idem placebit:atqꝫ eodem modo.s.quo mihi:nec poteris sup.facere aut sequi continuo.i.statim:faciam ut oīa sint nota tibi.⸿ Quicquid statueris.s.facere:siue timori siue amori cedere: ego iudicabo te amicū mihi.⸿ Sin.i.sed si:sup.statueris id quod opto.i.sequi partes Pōpeianas:iudicabo te ēē amicissimū mihi. Accurate inuitat hoiem ad partes suas:ut si eas sectatus non sit amicus tamen maneat: & se deserere erubescat.

¶ Quomodo

¶ COLligas te.te diligētius cōsideres. ¶ Virum.fortem. Teren. Fac te uirum prębeas. ¶ Qua cō.quia nati sumus:ut subiaceamus oibus telis fortunæ:ut sæpius diximus. ¶ Quibus.qa malis & miseris tpibus nati sum⁹. ¶ Dedit.acqsiuit ¶ Fortuna ab.qa uirtute adept⁹es laudē & gloriā:fortuna uero abstulit tantūmodo p̄riam & dignitatē. ¶ Nō.m.pauci. ¶ Noui.nō illustrati a maioribus suis. ¶ Nobi.qa ut in p̄cedenti ep̄la uidimus:huiuscemodi casus multis uiris clarissimis acciderūt. ¶ Ea.talis. ¶ Quā le.minima & nō ualde graui:acerba. ¶ For.res tuas. ¶ Facultatē.cōmoditatē. ¶ Nobiscū. q sumus tibi beniuolētia coniuncti. ¶ Et tā.m.s.iudicijs alioꝝ. ¶ Vnū.solū.s.Cæ. ¶ Q d reprehēdat.q solus de te male iudicat:q iuste mulcteris exilio:cū alij aliter sentiant. ¶ Vt.sicut:tanq̄. ¶ Q d.iudiciū. ¶ Vna sen.sn̄ia uni⁹ ¶ Dub.incerta. ¶ Alicuius.nō noiat:sed innuit Cæ. ¶ Istam mo.tuum dolorem. ¶ Quem.qualem. VBE.

colligas:uirūq; p̄beas:& q̄ cōditiōe oēs hoies:& qb⁹ tpib⁹nati sum⁹cogites.Plus tibi uirt⁹tua dedit q̄ fortūa abstulit:p̄pea q adept⁹es qd̄ n̄ multi hoies noui amisisti qd̄ plurimi hoies nobilissimi.Ea dēiq; uidet̄ cōditio ipēdere legū:iudicioꝝ:tpm:ut optie actū cū eo uideat̄ eē:q̄ q̄ leuissima pœna ab hac Rep.discesserit. Tu uero q & fortūas & liberos hēas,& nos:cæterosq; necessitudie & beniuolētia tecū cōiūctissimos:qq; magnā facultatē sis habiturus nobiscū: & cū oib⁹ tuis uiuēdi:& cū unū sit iudiciū ex tā multis,: qd̄ rep̄hendat̄ :idq; una sn̄ia:eaq; dubia potētia alicuius cō donatū existimet̄.Oibus his de causis debes istā molestiam q̄ leuissime ferre.Me⁹ aīus erit ī te: liberosq; tuos semp quē tu esse uis:& qui esse debet. Vale.

¶ COLligas.cōpescas dolorē tuū : & ne te abijcias atq; psternas. ¶ Vir.emphaticos:itelligit.n. fortē & reꝝ humanaꝝ contēptorem. ¶ Qua cō.hac.s.ut oib⁹ telis fortunæ p̄posita sit uita n̄ra: & oēs res n̄ræ:q̄ modo huc mō illuc transportant̄. ¶ Quibus tpibus. malis & pditis. ¶ Hoies no.ingl̄nos accipimus.,Sed p̄prie nouum dicimus q nunq̄ fuit. Itē recens : mirū & magnū:ut Pollio & ipse facit noua car. ¶ Non multi. pauci adepti sunt:qd̄ tu.s.uirtutē & amplas fortūas & dignitates. ¶ Quæ.s.amiserūt:puto dignitates & honores i repu. ¶ Ea.talis. ¶ Nobiliss.p̄ritios dicit. ¶ Legū.articulus:erant hæc oīa unius uoluntati subiecta:q uoluntas pro rōne ualeat. ¶ Vt optime actū. ut illud est Sulpitij:nō pessime cū his eē actū. ¶ Fortunas diuitias:& res tuas. ¶ Facultatē uiuendi.cōmoditatē & opportunitatē:remanserant.n.Fabio fortunæ: liberi: & amici:cū qbus uiuendi facultatē h̄re poterat. Id aūt uerbū in omnes res honestissime diffundi potest:ut facultatem dicendi eloquentiā dicamus:facultatem agricolendi agriculturam:& huiusmodi. ¶ Reprehēdatur.q solus Cæsar te male iudicat exilio.s.puniendum esse te:plus est corrigere q̄ reprehendere.Nam qui reprehendit non statim corrigit.Et est in hoc sensus:q oēs de Fabio bene dicent præter unum scilicet Cæsarem:cuius tamen sententia reprehendatur. ¶ Vnum iudicium.unius Cæsaris:qui te iudicat exilio puniendum. ¶ Ex tam multis.aliorum iudicijs: qui bene de te sentiunt. ¶ Vt.tanq̄. ¶ Alicuius.Cæsa.intelligit.

PHI. Nouus Facultas Corrigere Reprehēdere

CVT colligas te.i.uires animi tui:metaphora tracta a merce facta:sic ut fragmenta nullius sint momenti & ita p̄strata iacent:ut nullus colligere uelit:& p̄beas.i.exhibeas sup.te uirū:& cogites qua conditiōe:qa ea ut aliqn̄ moriamur:& multa si diu uiuimus patiamur:& qbus tpibus nati sumus:qa pessimis:i qbus oibus nobis necesse ē pati plurima : uirtus tua dedit tibi plus.s.ueri boni & honoris q̄ fortuna abstulit:p̄pterea q adept⁹es:sup.id qd̄ nō multi hoies noui.i.q primi in familia sua ad eū honorē puenerunt:sup.adepti sunt:hoc est s̄mos quoq; magr̄atus:amisisti sup.id qd̄ multi nobilissimi uidelicet administrationē reipu. ¶ Dēiq.i.ut:qd̄ s̄mū ē dicit:ea.i.talis:qa pessima cōditio legū:iudicioꝝ:tpm:uidet̄ impēdere.i.iminere:ut uideat̄ actū esse optime cū eo.i.optime cōtigisse ei q discesserit ab hac.s.tam misera repu. pœna leuissima:quale est exilium. ¶ Tu uero q hābes & fortunas.i.diuitias:& liberos:& nos & cæteros cōiūcti ssimos:tecum necessitudine & beniuolentiæ:& qui sis habiturus magnā facultatē.i.cōmoditatē uiuendi nobiscū:& cū oibus tuis: & cū unum sit iudiciū ex tam multis qd̄ reprehendat̄.s.de exilio tuo:cū de oibus electis in exiliū tu unus iniuste eiectus iudiceris:id potius dicā q̄ q unius Cæsaris iudicio exulet:sed tn̄ pp Cæsarē id p̄nunciatū innuit dicens:& id.s.iudiciū existimetur condonatū.i.indulgēter datū:una sn̄ia.s. Cæsaris:cui contradicere non audebant : & ea.s.sn̄ia dubia.i. non satis euidente:potentia.i.pp potentiā alicuius:uidelicet Cæsaris: Valla dixisset cuiusdā:tu debes de his oibus causis.i.ob has oēs cās:ferre.i.tolerare:q̄ leuissime.i.facillime:istam iniuriā.s.exilij tibi illatā. ¶ Animus meus erit in.i.erga te & liberos tuos semp:sup.talis:quē.i.qualē:tu uis sup.eum esse:& qui.i.qualis:debet esse.q.d.beneuolentissimus. Vale.

ASC. Alicui⁹

M.T.C.Ruffo.S.D.

ET si mihi nunq̄ dubium fuit:quin tibi essem charissimus : tamen quotidie magis id perspicio: extatq; id:quod mihi ostenderas quibusdam literis:hoe te studiosioré in me colēdo fore:q̄ in p̄uincia fuisses:& si meo iudicio nihil ad tuum p̄uinciale offm̄ addi pōt:quo liberius iudiciū eē posset tuū.Itaq; me & superiores lr̄æ tuæ admodum delectauerunt

ET si mihi. Titus Ruffus Ci. q̄stor fuerat in Cilicia añ Caiū Cæliū.quē Ci.discedēs q̄storē reliqrat:ut lib.ii.ad Cæliū.Ruffum scriptum uidimus:& ultima eiusdē libri ep̄la. Cū igit̄:ut multis i locis diximus:Ci.ex p̄uincia Romā reuersus icidisset in discordias ciuiles:& dissensionē Cęsaris:& Pō.studiosus reip. hortatus fuerat hūc. T.Ruffum:ut adhæreret partibus Pōpeij:& reip. qd̄ idē latēter hac ep̄la facit:ōndēs id eē uiri boni & fortis:neq; eū alr̄ facere debere:qd̄ si istituerit facere hortat̄ ut ad se ueniat. ¶ Quin.ut nō. ¶ Extat.appet.eminet. ¶ Studiosiorē.diligētiorē. ¶ Quā i p̄uincia.i Cilicia ubi fueras q̄stor me⁹. ¶ Ad offm̄ p̄uinciale.i.ad id qd̄ i p̄uicia mihi tribuisti sicut debebas. ¶ Nihil ad.qa offō tuo erga me cumulatissime satisfecisti. ¶ Quo. pp qd̄. ¶ Liberi⁹.largi⁹ & apti⁹.i.lȝ nihil possȝ ad. ad id qd̄ fecisti erga me i p̄uicia:ut iudiciū tuū et bōa uolūtas i me posset eē clarior et māifestior.

VBE. Quin Extat Quo

ET si mihi &c. Titū Ruffū q Ci.q̄stor.i.publici æris q̄sitor & receptor fuerat:añ. C.Cæliū:quē discedēs quæstorē reliqrat:cohortat̄ ut Pōpeianis ptibus adhęreat. Reuersus.n.e p̄uicia Ci.offēdit ciuiles discordias īter Cæ.& Pōpeiū. Simulq; docet uiri fortis & ciuis boni ptiū eē fouere pias cās & reipu.fauētes:dicitq; si eo sit alo ad se ueniat. ¶ Ordo ē. Et si.i.q̄q̄:nūq̄ fuit dubiū mihi qn essem charissimus tibi:tn̄ ego p̄spicio id quotidie magis : & id qd̄ oñderas mihi qbusdā lr̄is:uidelicet te fore hic.i.in urbe mecū:studiosiorē.i.diligētiorē in me colēdo:q̄ fuisses in p̄uincia:extat.i.apparet & eminet:ut res quæ extāt.i.extra sunt:& nō ītus latēt:& si meo iudicio nihil p̄t addi ad offm̄ tuū p̄uciale.i.qd̄ i p̄uīa mihi ipēdisti:quo.i.p qd̄:aut pp qd̄:iudiciū tuū.s.de me colēdo possit eē liberi⁹.i.apti⁹ & largius. ¶ Itaq; &.i.simul: lr̄æ tuę supiores.i.q̄s prius misisti:& qbus significasti te hic studiosiorē mei fore:delectarūt admodum.i.ualde me.

ASC. Extat

(quibus & expectatum meum aduētum abs te aman-
ter uidebā: & cum aliter res cecidisset ac putasses: te
meo consilio magnopere esse lætatum) & his proxi-
mis literis magnum cœpi fructum & iudicii & offi-
cii tui. Iudicii quod intelligo te id quod omnes for-
tes ac boni uiri facere debent: nihil putare utile esse
nisi quod rectum honestumq; sit. Officii q te mecū
quodcūq; cœpissem consilii: polliceris fore. Quo ne
q; mihi gratius: neq; (ut ego arbitror) tibi honestius
esse quicq̄ potest. Mihi consilium captum iamdiu ē
de quo ad te non quo celādus esses: nihil scripsi an-
tea: sed quia cōmunicatio cōsilii tali tempore quasi
quædā admonitio uidetur esse officii: uel potius ef-
flagitatio ad coeundam societatem: uel periculi: uel
laboris. Cum uero ea tua sit uolūtas: humanitas: be-
niuolētia erga me: libenter amplector talem animū:
sed ita (non enim dimittam pudorem in rogādo me
um) si feceris id quod ostendis: magnā habeo grati-
am: si non feceris ignoscam: & alterum timori: alte-
rum mihi te negare non potuisse arbitrabor. Est eni
res profecto maxima. Quod rectū sit apparet: quid
expediat obscurum est. Ita tamen: ut si nos hi sumus
qui eē debemus: idest studio digni: ac literis nostris
dubitare nōn possumus, quin ea maxime conducant
quæ sunt rectissima. Quod tibi si simul placebit: stati
ad me uenies: sin idem placebit: atq; eodem modo.
nec continuo poteris: omnia tibi ut nota sint faciam
Quicquid statueris: te mihi amicū: sin id quod opto:
etiam amicissimum iudicabo. Vale.

VBE. ℭ Expectatum. desyderatū. ꝑ Amanter. cū amore. ꝑ Cecidisset. pro accidisset. ꝑ Ac. q̄. ꝑ Cōsilio. qđ dedissem tibi.
Amanter ꝑ Iudicii. opinionis certæ & ꝑpositi cuiusdā. ꝑ Officii. debiti. ꝑ Iudicii. declarat utrūq;: cū & ex iudicio & ex offō ei⁹ ma
gnū fructū accepit. ꝑ Fortes. magni animi. ꝑ Boni. iusti: qa iustitia ipsa est: ex qua uiri boni dñr. ꝑ Rectū. honestū: & cū
uirtute: id. n. solū a uiro bono debet existimari utile. ꝑ Officii. subaudi magnū fructū accepi. ꝑ Quod. qa. ꝑ Polliceris fo
re. i. qa pmittis te futurū mecū qcqd deliberassem facere. ꝑ Quo. q̄ te: q sis futurus mecū. ꝑ Tibi ho. qa laudaberis eē
secut⁹ id qđ ego deliberauero: neq; dissensisse a cōsilio meo. ꝑ Mihi. dicit Ci. se iā diu accepisse cōsiliū suū: & deliberasse
qđ sit agēdū: de quo dicit se huc usq; nihil scripsisse ad T. Ruffum: nō qđ eū celare uoluerit consiliū suū: sed ne cōicando uideret eū uel potius petere & efflagitare: ut idem ille faceret: & Ci. decreuisset facere: nā cū alicui amico dicimus qđ constituerimus facere: uidemur quodāmodo eum admonere: uel petere: ut idē ipse faciat. ꝑ Cōicatio. pticipatio tecū. ꝑ Tali tpe. ita misero: q̄uo nō possum⁹ sine labore & periculo aliqđ deliberare: ut ondit epl'a. ii. lib. iiii. ad Sulpitiū. Oino cū miserior res nunq̄ accidit: tū ne deliberatio qdem difficilior: nihil. n. constitui pōt qđ nō incurrat in magnā aliquā difficultatē. ꝑ Quasi quædā. i. quodāmodo tacita. ꝑ Admonitio. signatio. ꝑ Coeundā. cōiūgendā. ꝑ Cum uero. dixit Ci. se antea uoluisse ad eū scribere de consilio suo: ne uideret eum petere in societatē laboris & periculi. Nunc uero dicit: q cū ex eius lr̄is cognouerit eius uolūtatē & beniuolentiā pmptā erga se: qa scripserat Ruffus se eē factur̄ qcqđ Cice. placuisset: libēter eius talē aium amplectit: & hortat ut ita faciat: qđ si fecerit: dic se habitur̄ magnā grām. ꝑ Ea uolūtas. ea dispō animi: ut sis futur⁹ mecū qcqđ
Amplector cōsiliū cœperi. ꝑ Amplector. accipio & gratū habeo. ꝑ Talem ani. talem dispōnē animi tui. ꝑ Sed ita cū hac conditione: subaudi amplector talē aium. ꝑ Non enim. parenthesis est. ꝑ Non dimittā pu. nō ipudenter a te petā: sed modeste. ꝑ Habebo gr. debebo: ero obligatus. ꝑ Ignoscā. dabo ueniā. ꝑ Alter̄. s. si feceris. ꝑ Timori. s. nō potuisse negare. ꝑ Alter̄. i. si feceris. ꝑ Res ma q̄ constitui facere. ꝑ Quod re. sit ap. sic supra ad Seruium Sulpitiū: si qđ rectissimū sit q̄rimus. perspicuum est: si qđ maxime expediat obscur̄: sin hi sumus: qui eē debemus: ut nihil arbitremur expedire: nisi qđ rectū honestūq; sit: nō pōt esse dubiū: quid nobis faciendū sit. Eundē igit sensum hoc loco Ci. psequitur. ꝑ Quæ. consilia mea. ꝑ Eodē modo.
Continuo quo. s. mihi placet. ꝑ Cōtinuo. statim. ꝑ Poteris. s. uenire ad me. ꝑ Quicqđ sta. i. qcqđ deliberaueris. s. uel sequi cōsiliū meū: uel nō sequi. ꝑ Sin id quod opto. subaudi statueris: ut sequaris cōsilium meum.

ASC. ℭ Quibus & i. tum: uidebā aduentū meū: expectatū amāter. i. ut sit ab amāte: abs te: & cū res cecidisset. i. accidisset alr̄: ac. i. q̄ putasses: uidebā te lætatū magnopere cōsilio meo: & i. simul: cœpi magnū fructū. i. uoluptatem: & iudicii & officii tui: his lr̄is pximis. i. ultimo missis. ꝑ Iudicii inquam fructum capio: q. i. quia ego intelligo te sup. facere id quod oēs fortes & boni ciues facere debent: uidelicet putare nihil esse utile: nisi quod sit rectū. i. iustū & honestū. ꝑ Officii sup. fructū capio: q tu polliceris te fore mecū: qđ. ūq;. i. qcqđ: cōsilii cœpissem. Quia qcqđ resoluit in quodcūq; & nō in quidcūq;: id. n. nō dr̄: iō quodcūq; dū ponit p quicquid gr̄m regit tanq̄ substantiuū ut hoc loco: dū pro quod qđ adiectiue cōstruit: ut si dicat qđcūq; cōsiliū &c. ꝑ Quo. s. offo aut scō: qcq̄ neq; pōt esse gratius mihi: neq; ut ego arbitror: honestius tibi. ꝑ Cōsiliū est captū. i. initū mihi iādudū. i. a plusculo tpe: decreui. n. partes Pōpeianas seq: de quo. s. cōsilio meo: nihil scripsi ad te antea: nō qđ. i. de quo: aut lege nō q: celandus. i. occultandus esses. Noue id dictū
Celandus uidet: nā potius dicendū fuit: nō qđ celandum te: aut tibi eēt: sed quia cōicatio cōsilii tali tpe uidet esse q̄dā admonitio officii: uel potius efflagitatio. i. aspera expostulatio ad coeūdā. i. cōciliandā societatē: uel periculi uel laboris. ꝑ Vero. i. sed cum uoluntas: humanitas: beniuolentia tua sit ea. i. talis erga me: ego amplector. i. accipio libenter talem aium. i. se ultro offerentem: sed ita: non. n. dimittā pudorē meū. i. uerecundiam meam in rogādo: hoc est non rogabo te impudēter: si feceris id quod ostendis. s. te factur̄: habeo sup. tibi magnā grām: si nō feceris ignoscā. i. ueniā dabo: & arbitrabor te nō potuisse negare alter̄. s. nō facere quod ostendis: hoc est nō sequi partes Pōpeianas mecū: timori. s. quē de Cæsaris potētia cōceperis: & alter̄. s. si feceris arbitrabor te nō potuisse negare mihi. ꝑ Enim. i. quia res est profecto. i. reuera: maxima. i. maximi momenti. ꝑ Apparet. i. euidens est: quid sit rectum. i. decens & honestū: qđ expediat. i. utile sit: & tutū est obscurū: quia licet Cæsar uideret pōtētior: quia in uigore habebat: cū icertū erat an uictor euasurus esset: tū ita est. s. obscur̄: ut si nos sumus ii qui debemus esse. i. digni studio. s. phico: & lr̄is nr̄is: nō possimus dubitare: quin ea conducant. i. utilia fiant: maxime q̄ sunt rectissima. i. æquissima & decentissima. ꝑ Quod si placebit simul. i. pariter tibi. ꝑ Alii legūt. Quare tu &c. uenias statim ad me. ꝑ Sin. s. sed si: idem placebit: atq; eodem modo. s. quo mihi: nec poteris sup. facere aut seq continuo. i. statim: faciam ut oia sint nota tibi. ꝑ Quicquid statueris. s. facere: siue timori siue amori cedere: ego iudicabo te amicū mihi. ꝑ Sin. i. sed si: sup. statueris id quod opto. i. sequi partes Pōpeianas: iudicabo te ēt amicissimū mihi. A coetate inuitat hoiem ad partes suas: ut si eas sectatus non sit amicus tamen maneat: & se deferre erubescat.

ℭ Quomodo

Quomodo. Vt in ꝑcedenti ep̃la diximus: Ruffus fuerat q̃stor Ci. in puīcia: cū esset facienda rō pecuniaꝝ puīncialiū inter q̃storē & ꝓconsulē uel impatorē Ciceronē: Ci. reliquerat id negociū seruo scribæ & cancellario suo: & ipsi Ruffo: sed postea scripserat se Ruffus fuisse deceptū in rōnibus: & sc̃m eē ɔtra utilitatē & auctoritatē suā: itaq; Ci. hac ep̃la se excusat: qđ Ruffus neq; a se. neq; a seruo suo sciēter sit deceptus. Deīde rn̄det ad q̃dā alia: q̃ ad hanc pecuniā ptinebāt. Hæc ep̃la q̄uis sit iuoluta satis & obscura: & a multis ꝑmitti soleat: q̄a paꝝ hēt suauitatis: tñ dabo opam: ut q̄ optime fieri poterit: declareť. ¶ Quō. quacūq; rōne. i. ēt si cū maximo incōmodo meo fuissem id facturus: & ut uulgo dicimus: si quatuor pedib⁹ ad te uenire necesse fuisset. ¶ Cōstitueras. decreueras: ɔstitueras. n. se uētuꝝ ī quēdā locū ad Ci. neq; uenit. ¶ Cōmouere. esse mihi ipedimēto & ꝑturbatiōi: si uenisses nā scripserat Ruffus se nō uenisse: ne esset incōmod⁹ Ci. Ci. aūt dicit: q̄ si uenisset: ꝑposuisset eius uoluntatē oī cōmodo suo. ¶ Antelatū. ꝑpositū. ¶ Scriba. i. cācellarius: nomen est officii. ¶ Exploratū. certū: hoc dicit se certo scire scribā suū nihil fecisse cōtra Ruffum in rōnibus referendis. Nā de cæteris dicit se nō audere affirmare. ¶ Rōnibus. calculatiōibus: pecuniā puīcialiū. ¶ Dūtaxat. solūmō. ¶ Referēdis. reddēdis: cōputādis. ¶ De cæteris affirmare nō possum. parēthesis ē. ¶ Scientē. q̄ sciret: nisi fortasse fecerit p ignorantiā. ¶ Rē. utilitatē. ¶ Existimationē. auctoritatē: reputationē. ¶ Dein. p deinde: dicit Ci. q̄ si seruareť ius & uet⁹ mos antiqu⁹ referēdaꝝ rōnū: nūq̄ retulisset rōnes cū Ruffo: nisi fecisset gr̃a cōiūctiōis & amicitię: q̄a ueteri more nō tenebať impator aut ꝑses puīcię referre rōnē cū q̃store: sed postea lege Iulia id cautū ē: ut relinq̄reнť rōnes ī puīcia ī aliq̄ ex primis urbib⁹ puīcię: ut apparet li. ii. ad Caniniū Salustiū ī ep̃la q̄ īcipit Lr̃as a te r. sed copia ipsaꝝ rōnū q̄ relinquebanť in puīncia: deferebať ro. & referebať ad ærariū roma. ita ut unū exēplū eēt ī puīcia: alteꝝ Romæ ī ęrario: ut paulo īfra uidebiť. ¶ Dein p deinde: & subaudi scito uel possū scribere me nō fuisse relatuꝝ rōnes. ¶ Cōtulisse. simul calculassem & tractassem. ¶ Quid igiť. pōit obiectiōnē sibiipsi & eā soluit. ¶ Ad urbē ī urbe & ē solutio obiectiōis. i. cū fuissem in urbe: si cōsuetudo pristina māeret: fecissem rōnē cū q̃store urbano: nō āt cū meo puīciali. ¶ Q n̄. i. qm̄: & ē ordo: feci id in puīcia qn̄ lege Iulia necesse erat relinq̄re rōnes in puīcia: & referre easdē totidē uerbis ad ærariū: ubi seruabať publica pecunia & thesaurus romanoꝝ: nā ab ære dr̃ ęrariū. ¶ Totidē uerbis. ut nihil additū: nihil ue iminutū esset: ut solet fieri in exēplaribus. quæ fideliter extrahunť uerbū de uerbo. ¶ Ita. ea cā. ¶ Adducerē. traherē. ¶ Ad meū arbitriū. ad id quod ego uellē. ¶ Tribui. tm̄ auctoritatis dedi. ¶ Totū: ut tu uteris eo sicut tibi placeret. ¶ Adiūxisti. dedisti sociū: ut ipsi duo cōponerēt rationes. ¶ Adhibui. apposui. ¶ Præter le. quia solum eas legi nihil aliud addidi. ¶ Ita. nulla re addita: sicut frater tuus ostēderat mihi librum rationum: ita ostenderat mihi seruus meus scriba: nulla re addita: aut imminuta.

VBE.

M. T. C. Ruffo. S. D.

Quomodo potuissē te cōuēissem: si eo quo constitueras uenire uoluisses. Quare & si mei cōmodi cā cōmouere me noluisti: tñ ită existimes uelim: me antelaturum fuisse: si ad me uenisses: uolūtatem tuam cōmodo meo. Ad ea quæ scripsisti: cōmodius equidē possem de singulis ad te rebus scribere: si mihi Tullius scriba meus adesset: a quo mihi exploratū est in rōnibus dūtaxat referendis. De cæteris rebus affirmare non possum nihil eū fecisse scientē: qđ esset contra aut rem: aut existimationem tuam. Dein si rationū referendarū ius uetus & mos antiquus maneret: me relaturū rōnes: nisi tecū pro cōiunctione nr̃æ necessitudinis cōtulissem: cōfecissemq;: nō fuisse. Quid igiť fecissem ad urbem: si cōsuetudo pristina maneret: id qn̄ lege Iulia. s. relinquere rōnes in puincia: necesse erat: easdemq; totidē uerbis referre ad ærariū: feci in puincia. Neq; ita feci: ut te ad meum arbitriū adducerē: sed tribui tibi tātum quantum me tribuisse nunq̄ pœnitebit. Totū. n. scribam meum: quem tibi uideo nunc esse suspectum tibi tradidi, tu ei. M. Mindium fratrem tuum adiunxisti: rationes cōfectæ me absente sunt tecū: ad quas ego nihil adhibui præter lectionē: ita accepi librum a meo seruo scriba: ut eundē acceperim a fratre tuo.

Scriba

Dūtaxat

Dein

Quādo

Ærariū

Quomodo potuissem &c. Cū facienda eēt rō pecuniaꝝ puīncialiū iter quæstorē Ruffū & ipatorē Cice. Ci. id muneris relinq̄rat seruo scribæ: & cācellario: ut aiūt: suo: & ipsi Ruffo: aut poti⁹: ut hic dicet fr̃i ei⁹: obeūdū qđ cū obiissent: scripsit Ruffus se ī ea rōne læsum. Ci. ergo hac ep̃la purgat se & seruū dicēs: neutri⁹ culpa læsum. Deinde rn̄det ad q̃dā alia a Ruffo in eadē ep̃la obiecta: ꝑsertim de cētū sestertiis ꝑtermissis. Est āt ep̃la sub obscura: q̄ res nota erat Ruffo: nec scriptā plurib⁹ opus erat fuisse: nec opæpretiū erat: ut aliis inotescat: q̄ nētiā Ci. scindēdā & annihilādā cēset: uī sunt q ab ei⁹ lectiōe sup. sedeāt: aliis negata placent. ¶ Ordo ē. Ego cōuenissem te. i. uenissem ad te: q̄dō potuissem: si uoluisses uenire eo quo cōstitueras. s. uēire. ¶ Quare & si. i. q̄q̄: noluisti me cōmouere. i. disturbare cām cōmodi mei: alii legūt cā ut si noluisti cōmouere. i. ipedire me: cā cōmodi mei. i. pp cōmodū meū tñ uelim existimes. i. iudices de ea re sic me antelatuꝝ. i. ꝑlatuꝝ fuisse: cōmodo meo uoluntatē tuam si uenisses ad me. ¶ Ad ea. i. quātū ad ea: q̄ scripsisti: eq̄dē. i. ego q̄dē: possem scribere cōmodius ad te de singulis rebus: si Tullius scriba. i. cancellarius & rōnū scriptor meus adesset. i. pn̄s eēt mihi: a quo. s. Tullio scriba meo exploratum est mihi. i. certū & euidēs: dūtaxat. i. solūmō: in rōnibus referendis. i. in reddendis & recognoscendis supputatiōibus: nō possum affirmare de cæteris rebus: quia in aliis nō erat scrutatus curā eius: exploratū inquā est mihi: eū nihil fecisse scientē. i. qđ scierit: qđ esset cōtra aut rem. i. utilitatē: aut existimationē. i. auctoritatē tuā. ¶ Deinde. i. insup: si uetus ius rōnū referēdarū. i. discutiēdaꝝ: & mos antiquus maneret: me nō fuisse relaturū rōnes. i. qđ dicūt: datuꝝ cōputū: nisi contulissem. i. cōicassem & fecissem tecum pro coniunctione necessitudinis nr̃æ. ¶ Igitur feci id qđ ego fecisse m ad urbē. in urbe: cum quæstore urbano: si cōsuetudo pristina. i. prisca & antiqua maneret: sed inquam in puin. ¶ Q n̄. i. qn̄ q̄dē: necesse erat. s. lege Iulia: relinquere rōnes in puincia: & referre easdem. s. rōnes ad ærariū. i. fiscum Romanum: totidem uerbis. i. ut nihil additū: nihilq; detractū sit. ¶ Neq; feci ita ut adducerem te ad arbitrium meum. i. coram te redderem: tales ratiōes quales uellem: sed tribui tibi tantum. s. obseruantiæ: quantum nunq̄ pœnitebit me tribuisse. ¶ Tradidi enim tibi. s. discutiendum totū scribā meum. s. Tullium: quem uideo esse suspectum nunc tibi: tu adiunxisti ei. s. scribæ meo. Marcum Mindium fratrē tuum: & rationes sunt confectæ. s. consummatæ: tecum me absente: ad quas ego nihil adhibui præter lectionem: ita enim accepi librum a seruo meo scriba: ut acceperim eundem a fratre tuo: nullo. s. immutato.

ASC.

VBE. ℭSI honos.nunc Ci.ostēdit se fecisse quod debuerit facere in sp̄m Ruffum. ⸿ Tullio.scribę:qui fuerat sp meū in puincia:& nouerat optime oia. ⸿ Confectas:conclusas. ⸿ Consolatione.calculatiōe hinc inde cōfirmatas:alii codices hñt cōsultas,.i.cōsiderate deliberatas. ⸿ Deponeremus.relinqueremus sub fide:uñ & depositū dr̄ quod sub fide alicui tradit

Depo nere: unde supra ad Caniniū Salustiū ep̄la p̄dicta:rōnes mei q̄stus nec uerę fuit me tibi mittere:nec iñ erāt cōfectę: eas nos

Deposi tum: apameę deponere cogitabamus:de apamęa & Laodicęa dem̄ ē eadē ep̄la. ⸿ Necesse erat.pp legē Iuliā:q̄ ita cogebat. ⸿ Deferre,romā, ⸿ Pro latis.i.tanq̄ si fuissent lata in ęrariū.Nā posteaq̄ deposuerat eas Apameę:nihil poterat imutari. Et idē erāt quasi fuissent delatę i ęrariū.Itaq; frustra expectasset Ruffum. ⸿ Quāobrē. scripserat quantū conicim⁹ Ruffus:q̄ cū Valeri⁹ fuisset pręs: & fideiussor pecunię Ci.itellexerat Vale.a Volusio qddā reuelatū fuisse fideiussiōe:q̄ Ci.negat eē uerę: qa dicit se itellexisse a uiris pitis & p̄cipue a Camillo quodā & perito & sibi amicissimo:obligationē nō posse trāsferri a Valerio ad Volusiū:sed Valeriū & Valerianos fideiussores teneri:& esse obligatos. ⸿ Docuerūt. demōstrauerūt mihi. ⸿ In his.s.peritis.i.iter eos. ⸿ No

Nomē: mē obligationē:debitū pprie:sicut & Ci.in topicis:&

Prędes: Suetonius usus est:& Asconius iterp̄tat̄. ⸿ Prędes.fi

Manceps: deiussores: de hoc noie diximus li.ii.in ep̄l. q̄ incipit: Ifas a te:& eodē loco d Sestertio. ⸿ Noie.cā. ⸿ Mācipis.māceps(ut scribit Festus)dr̄ qui qcq̄ a pplo emit: conducitur q;:qa manu sublata sig̃at se auctorē emptionis eē &c.Mācipes ēt sunt publicanorū principes qui quęstus sui cā decimas redimūt. ⸿ Laboro.curo. ⸿ Liberalitatis.subaudi fructu p̄uas. ⸿ Legatū.puto Volusiū itelligi. ⸿ Pręfectū.i.fabrorū: ut uisum ē supra i epistolis ad Appiū. ⸿ Leuatos.maxīa calamitate.i.magnis icōmodis eē releuatos. ⸿ Id āt.attribuebat Ruffus potius scribę Ci. q̄ ipsi Ci. Docuerat.n. Ci.obligationē pecunię nō potuisse a Valerio ad eos transferri. ⸿ Diligētię.subaudi ēi fructu priuas. Dicebat.n.offm̄ qd fuerat a Ci.ad supradictos collatū: insciēter ab eo esse collatū:cū id fecisset eius scriba:Ci. nihil sciēte. ⸿ Tāto piculo.qa agebat̄ de pecunia publica:p q̄ fuissem obligatus p eis:nisi iure eos leuasse:

Multa: ⸿ Scribā re.subaudi existimas. ⸿ Prudētię.subaudi fructu priuas: & sic r̄ndit oibus p̄ib⁹: quas supra p. posuit. ⸿ Inita est rō.iuuentus modus. ⸿ Mulcta.i. pœna:condēnatio. ⸿ Depelleret̄.admoueret̄: ne dānarent̄.Hi eni ambo fideiusserāt:& erant obligati p ea pecunia. ⸿ Probant.animo & consensu.

Si honos is fuit:maiorem tibi gerere non potui: si fides maiorem tibi habui q̄ pene ipsi mihi. Si prouidēdum fuit:ne quid aliter ac tibi & honestum & utile esset referretur:non habui cui potius id negocii darem q̄ Tullio scribæ. Illud quidem certe factum est: quod lex iubebat:ut apud duas ciuitates Laodicensem & Apamēsem:quæ maxime uidebantur: quoniá ita necesse erat:rationes cōfectas,cōsolidatas & solutas deponeremus.Itaq; huic loco primum respondeo:me(q̄q̄ iustis de causis ratiōes deferre properarim)tamen te expectaturum fuisse: nisi in prouincia relictas rationes pro latis haberem.Quamobrem de Volusio quod scribis nō est id rationum : docuerunt enim me periti homines:in his cū omnium peritissimus:tum mihi amicissimus. C.Camillus ad Volusium transferri nomen a Valerio non potuisse,prædes ualerianos teneri:neq; id erat sestertiis. xxx. ut scribis,sed.xix.Erat eni cura nobis pecunia Valerii mácipis nomine:ex qua reliquum quod erat in rationibus retuli.Sed sic me & liberalitatis fructu priuas & diligentiæ : & (q̄ minime tamen laboro) mediocris etiam prudentiæ. Liberalitatis : quod mauis scribæ mei beneficio q̄ meo:legatum meum : p̄fectūq; meum Q uintum Lepram maxima calamitate leuatos: cum præsertim non deberent esse obligati.Diligentiæ,quod existimas de tanto officio meo : tanto etiá periculo:nec scisse me quicq̄:nec cogitasse. Scribam quicquid uoluisset:cum id mihi ne recitauisset quidē retulisse.Prudentiæ:cū rem a me nō insipienter actá nec cogitatá quidem putes.Ná & Volusii liberandi meum fuit consilium:& ut mulcta tá grauis Valerianis prædibus,ipsiq; Tito Mario depelleretur : a me inita ratio est:quá qdem omnes nō solum probant.

ASC. ℭSI is fuit honos:ego nō potui hr̄e tibi maiorē.s. honorē:si fides.i.crudelitas:& bōa æstimatio de te sup. fuit:ego habui tibi maiorē.s.fidē.i.pl⁹ tibi credidi:pene.i.quasi:q̄ mihi ipsi. ⸿ Si fuit puidendū neqd referret.i.recēseret̄:cōputaret̄ aliī:ac.i.q̄:honestum & utile eē tibi:nō habui sup.aliquē cui darē poti⁹ id negocii:q̄ Tullio scribæ.s.meo. ⸿ Quidē.i.ut cætera omittā:certe illud fcm̄ est:qd lex.s.Iulia iubebat : ut deponeremus.i.custodiæ dereliqueremus:qm̄ ita erat necesse: apud duas ciuitates.s. Laodicēsem & Apamēsem p Apamęcēsem:q̄ uidebant̄ maxime puincię illius rōnes cōfectas & cōsolidatas.i. cōfirmatas. ⸿ Itaq; rñdeo primū huic loco me:q̄q̄ pperarim.i.festinauerim iustis de cāis.i.ob iustas cās:deferre.s.romā rōnes:tñ fuisse expectaturū te:nisi hr̄em.i.existimarē rōnes relictas in prouincia p latis.i.tāq̄ latas. ⸿ Quāobrē qd scribis de Volusio:nō est rōnū.i.nō pertinet ad rōnes. ⸿ Eni.i.qa : hoies periti:& in his Caius Camillus:cū.s.ita sit & est peritissimus oium:tū.s.multo magis ē amicissimus:mihi docuerunt nomē.i. debitū:nō potuisse transferri a Valerio ad Volusium:& ita prædes.i.iussores Valerianos:teneri.i.obligatos adhuc esse:

Sextertium: neq; id erat.i.nō tenebant̄ ut scribis:sestertiis trigita.i.lxxv.libris:sed nouēdecim sup.sestertiis.i.xlvii.lib.cū semis:nam sestertius aut sestertiū dr̄ quasi semitertiū.i.duo cū dimidio tertii:ut duo sestertia fini qnq; libræ. ⸿ Eni.i. quia pecunia erat curata.i.cū cura aceruata:noie Valerii mancipis.i.qui eam rem a pplo manū leuatā tenente redemerat:ex qua pecunia quod erat reliquum.i.non debitum:Valerio:retuli in rōnibus.i.ut dicunt cōputis. ⸿ Sed tu priuas me sic.s.sentiendo aut censendo de me:fructu liberalitatis & diligentiæ:& quod licet sup.dico:tñ minime laboro.i.nequāq̄ curo:etiam mediocris prudentiæ. ⸿ Liberalitatis inquā fructu me priuas:q̄ mauis.s.dicere legatum meum : & Quintum Leptam p̄fectum meum:leuatos.i.liberatos:maxima calamitate:beneficio scribæ mei.i. Tullii q̄ meo:præsertim cum ipsi non deberent esse obligati. ⸿ Diligentiæ:q̄ existimas me nec scisse nec cogitasse qcq̄ de tanto officio meo:& etiam de tāto periculo. ⸿ Prudentiæ repete fructu me priuas:cum putes rem ne cogitatam quidem a me non insipienter: aut lege actam: si cum putes rem actam a me non insipienter:ne cogitatam quidem. ⸿ Nam & consilium liberandi Volusii fuit meum: & ut mulcta.i.pœna:tam grauis depelleretur prædibus:idest fideiussoribus Valerianis:& ipsi Tito Mario:ratio: idest uia est inita.i.inuenta a me:quam quidem.s.rationem omnes non solum probant.

Laudant

¶ LAVdant uerbis: & uoce ipsa. ¶ Verum scire. hoc dicit Cicero quasi rem secretā. ¶ Populum seruaret. idest non noceret pplo. ¶ De Luceio. hic ēt ut conijcimus tractabat hanc pecuniā. ¶ Auctore suasore. ¶ In fano. i. in templo: illic enī seruabaŕ pecunia. ¶ Meo iussu. nō āt solūmodo iussu scribæ mei sicut tu dicis. ¶ Sextius. subaudi est usus. ¶ Ascriberē, scriptura mea attestarer. ¶ Grauissimis. maximis: quæ non facile pñt corrumpi: nā fuerāt multi testes: erant & alia signa qbus cognoscebaŕ: qđ iussu Ci. illa pecunia fuerat a Ruffo posita in fano: sed uoluisset Ruffus qđ Ci. ascriberet ita esse. ¶ Testata. quodā quasi testimōio cōprobata. ¶ Cui data. subandi fuerit. i. cui fuerit credita & cōmissa. ¶ Quibus. tuis: quia ambo scripsimus: ut Sextio dareŕ. ¶ Vestigiis. signis. ¶ Impssa. notata. signata. ¶ Discrepabūt. different. ¶ Si cā esset. i. si ēt hrē cām negādi: nō negarē si tu nolles q̄ negarē. ¶ Nōgentis. nouem centum: ex integro & corrupto cōpositū: & qm̄ nō pcedit. c. cōmutatur in. g. ut qngenti pro qnq; cētum. ¶ Frater tuus. Mindius: quē adhibuisti cū scriba meo ad rōnes cōficiēdas. ¶ Qñ. qm̄: causatiuū est. ¶ De logeo: qdā uolunt nomen esse uiri pprium. Alii putant nō absurde locū esse: ubi de rōnibus esset tractatū: nā λογος cum alia multa: tū uero rōnē signat: inde λογειον rōnariū: ut ita dixerim. ¶ Corrigere. emēdare: si qd aliqb9 nō pbaŕ. ¶ Te certe. Cicero familiariter repħendit Ruffum: q noluerit tū corrigere in referēdis rōnibus: qđ nō decuit. ¶ Nisi qd me fallit. nisi aliq̄ re fallor. ¶ Peritiores. scilicet te. ¶ Interesse tua. ad te ptiere. ¶ Qđ scribis. solebāt imperatores denunciare: qui se pclare gessissent in bellis: ut postea a pplo meritis muneribus uel certis pmiis donarentur: quod cum faciebat impator: dicebatur beneficium facere: itaq; Ci. dicit se fecisse tantūmodo de qbusdam ex suis. Et dicit sibi molestum esse: q non reliquerit illud beneficium Ruffo: ut istos deferret. ¶ Deferri. denūciari: referri senatui & popu. Ro. Alias accusare significat: & alias pro loco. ¶ Tribunos. diximus supra de tribunis.

¶ SED ēt laudant qđ plus est. ¶ Et si uis scire uerū: ego itellexi hoc nō placere nimiū: uni. i. soli scribę meo cui, tñ Ruffus iam accepta tulerat: dicēs ab eo nō a Cicerone acta. ¶ Sed ego putaui eē uiri boni. i. ptinere ad uirū bonū: cū seruaret ppl'm suū: cōsulere. i. pspicere: debito cōsilio & puidētia: fortunis & facultatibus tot amicoꝝ uel ciuiū. ¶ Nā actū ē de Luceio: ita ut auctore Cnæo Pōpeio: ista pecunia. s. quā mihi obiicis: poneret in fano. i. æde scā: in qua publica asseruabaŕ pecunia. ¶ Ego agnoui id oē factū iussu meo: qua pecunia Pōpeius est usus: ut tua. i. tāq̄ a te deposita: quā tñ Sextius deposuerat. ¶ Sed ego itelligo hæc nihil ptinere ad te. ¶ Ego ferrē illud moleste: uidelicet me nō aiaduertisse: ut ascriberē. s. ad rōnes cōsolidatas: te deposuisse iussu meo pecuniā in fano: nisi ista pecunia esset testata. i. corroborata & munita grauissimis & certissimis monumentis. i. testimoniis: cui data eēt: quo senatusconsulto: qbus lr̄is tuis & qbus lr̄is meis: esset tradita Publio Sextio. ¶ Quæ. s. oia cū uiderem ipressa tot uestigiis. i. tot sigillis signata: quæ iptimendo signant: ut nō possit errari. i. error fieri in his: non ascripsi id. s. te iussu meo deposuisse eā pecuniā: qd nihil referebat. i. intererat tua: ego tñ mallē ascripsisse: qñ. i. qm̄: uideo te desyderare id. ¶ Sicut scribis id eē referendū. i. reddēdū & cōputādū contra: deputatis: ut dicūt: tibi. i. a te: ipse. i. ego: sentio idem: neq; rōnes sup. tuæ: discrepabunt qcq̄. i. in aliquo: a rōnibus meis. ¶ Tu. n. addes. s. ad scripta de rōnibus nr̄is meo iussu. s. te deposuisse aut fecisse: qđ ego nunq̄ addidi: nec cā ē cur negē. s. addi posse: nec si cā esset: & tu nolles. s. eā cām eē: negarē. ¶ Nā de nōgētis. i. nouies centū milibus: sestertiū: sunt q sestertiis scribāt: sed puto Ciceronē sester. dūtaxat scripsisse: aut aliis fortasse eā sūmā expssisse. Verūtñ qa numeralia petūt gtm̄ syncopatū: & neutra hñtia singularē i um: nolūt syncopari: iō fere legimus expēsum quadragies sestertiū: ut sit singularis numeri: legi tñ pōt sestertiū p syncopā hoc loco: qa & sestertius dr̄. certe relatū est. i. scriptū in lib. rōnū ita: ut tu sup. uoluisti: siue ut frater tuus referri uoluit. ¶ Sed si quid est: qñ. i. qm̄: parꝝ gratiosum. i. plausibile: est de Logeo. i. quod scribis de logeo. i. rōnatorio. λογειον. n. rōnatoriū seu locus referendarum rōnū dr̄: λογος rō: qđ ego possum corrigere ēt nunc: in rōnibus referendis: de eo nō sum usus mihi. i. ad placitū aut commodū meū: senatuscōsulto. i. decreto senatus: sunt q legāt uisurus: sed oia sunt obscura: cōsiderādū ē qd liceat p leges: certe qcqd leges aut senatuscōsulto pmittāt: nō oportuit efferre. i. extollere te: ita. i. tātopere: i pecunia exacta ex meis rōnib9 relatis. i. iā redditis: nisi qd. i. aliqd iuris fallit me: sunt. n. peritiores in legali sciētia: sup. q̄ ego. ¶ Caue dubites illud. s. qđ sequitur q̄ ego faciā oia. s. q̄ restāt adhuc: q̄ existimē. i. iudicē: interesse. i. in re & utilitate esse tua: aut ēt te uelle: si possim facere ullo modo. ¶ Quod scribis. i. quātū ad id qđ scribis: de bñficiis. s. delatis nō p te. Solebāt. n. impatores pacta puin

sed ēt laudant: & si uerū scire uis: hoc uni scribæ meo intellexi non nimiū placere. Sed ego putaui esse uiri boni: cū ppl'm suū seruaret: cōsulere fortunis tot amicoꝝ uel ciuiū. Nam de Luceio est ita actū: ut auctore Cn. Pōpeio ista pecunia i fano pōeretur: id ego agnoui meo iussu eē factū: q pecunia Pōpeius ē usus: ut tuā: quā tñ deposuerat Sextius: sed hæc ad te nihil intelligo ptinere. Illud me nō aiaduertisse moleste ferrē: ut ascriberē te in fano pecuniā iussu meo deposuisse: nisi ista pecunia grauissimis eēt certissimisq; monumētis testata: cui data: quo senatuscōsulto: qbus tuis: qbus meis literis. Pu. Sextio tradita esset. Quæ cū uiderem tot uestigiis impressa: ut in his errari nō posset: non ascripsi id quod tua nihil referebat. Ego tamen ascripsisse mallem: quando id te uideo desyderare. Si ut scribis tibi id esse referendum: idem ipse sentio: neq; in eo quicq; a meis ratiōibus: discrepabunt tuæ. Addes enim tu meo iussu: quod ego nunquam addidi: nec causa est cur negem: nec si causa esset: & tu nolles negarem. Nam de sestertiis nongentis milibus certe ita relatū est, ut tu: siue frater tuus referri uoluit. Sed si quid est (quando de Logeo parum gratiosum est) q ego in rationibus referendis etiam nunc corrigere possum: de quo mihi senatusconsulto non sum usus: quid per leges liceat considerandum est: te certe in pecunia exacta ita efferre ex meis rationibus relatis non oportuit: nisi quid me fallit: sunt enim alii peritiores. Illud caue dubites: quin ego omnia faciam: quæ interesse tua aut etiam uelle te existimem: si ullo modo facere possim. Quod scribis de beneficiis: scito a me: & tribunos militares & præfectos & contubernales dumtaxat meos: delatos esse. In quo quidem me ratio fefellit. Liberum enim mihi tempus ad eos deferendos existimabam dari. postea certior sum factus: triginta diebus deferri necesse esse:

VBE.

Testata

Nōgēti

Quīgēti

Deferri

ASC.

Logeō

eia denunciare:qui se præclare gessissent in bellis:ut a senatu populoq; Romano præmiis donarētur:quod cum faciebat Imperator dicebatur beneficium facere:ne ad hoc obligatus putetur:id autē uoluisset Ruffus per se factum fuisse: unde dicit Cicero:scito tribuno:militares & præfectos:& contubernales. dūtaxat meos:esse delatos. idest denunciatos a me: in quo quidem ratio:idest supputatio fefellit me:quia debuissem etiam Ruffum & alios denunciasse:aut ratio: idest opinio:existimabam enim liberum tempus:ad deferendos:idest denunciandos eos:dari mihi:postea sum factus certior:necesse esse deferri triginta diebus:idest intra triginta dies.

quibus ratiōes retulissem. Sane moleste tuli non illa beneficia tuæ potius ambitiōi reseruata esse q̃ meæ: qui ambitione nihil uterer. De cēturionibus tamē & de tribunorum militarium contubernalibus res est in integro. Genus enim horum beneficiorum diffinitū lege non erat. Reliquum est de sestertiis centum milibus: de quib⁹ memini mihi a te Smyrna literas esse allatas, non mei errati sed tui: in quo peccatum uidebatur esse: si modo erat fratris tui & Tullii. Sed cum id corrigi non posset: quod iam depositis rationibus ex prouincia decessimus: credo me equidem tibi pro animi mei uoluntate, proq; ea spe facultatum quam tum habebamus: q̃ humanissime potuerim rescripsisse. Sed neq; me in humanitate literarum mearum obligatum puto: neq; me tuam hodie epistolam de sestertiis centum sic accepisse: ut ii accipiunt, quibus epistolæ per hæc tempora molestæ sunt. Simul illud cogitare debes: me omnem pecuniā: quæ ad me saluis legibus peruenisset: Ephesi apud publicanos deposuisse: id fuisse sestertiis.xxii. eam oēm pecuniā Pompeiū abstulisse: qđ ego siue æquo animo: siue iniquo fero: tu de sestert.c. æquo animo ferre debes: & existimare eo minus ad te uel de tuis cibariis: uel de mea liberalitate peruenisse: qđ si mihi expensa ista sester.c. tulisses: tamē quæ tua est suauitas: quiq; in me amor: nolles a me hoc tēpore æstimationē accipere. Nam numeratum si cupere non erat: sed hæc iocatū me putato, ut ego te existimo. Ego tamen cum Tullius rure redierit: mittam eum ad te: si quid ad rem putabis pertinere. Hanc epistolam cur nō scindi uelim: causa nulla est. Vale.

VBE. ¶ QVIbus. scilicet diebus triginta. ¶ Contubernales qui in castris in eodem erāt tabernaculo: qui simul erant. ¶ Ambitiōi tuæ. tibi qui es ambitiosus: qui uoluisses deferre istos. ¶ In integro. in potestate: ut adhuc possit & fieri & omitti. ¶ Diffinitum: determinatum: ut possent scire quid eis dari posset. ¶ Smyrna. urbe: de qua supra diximus. ¶ Errati. fraudis: erroris. ¶ Fratris tui & Tu. quando ambo confecerunt rationes. ¶ Depositis. sub fide relictis: ut supra uidimus apud Apamæam & Laodiceam. ¶ Quam. spē facultatem. ¶ Tum. eo tempore cum redii ex Cilicia erant enim tenues: quia fuerant dissipatæ facultates meæ a Terētia: ut alio loco pleni⁹ notauim⁹. ¶ Obligatum. quia licet rescripserim humanissime: non tamē me tibi obligatum puto. ¶ Sic accepisse. cum molestia. ¶ Ad me. tanq̃ ad imperatorem: præter illam q̃ perueniebat ad popu. roma. ¶ Publicanos. publicani sunt qui publica conducunt: quos datiarios uulgo dñt. ¶ Abstulisse. rapuisse: ut uteret: ut paulo supra uisum est. ¶ Eo minus. q Pom. abstulit: & non potuit tibi uel subministrare cibaria tua: uel præstare liberalitatem meā: sicut oportuisset & uoluisset. ¶ Quod nunc Ci. dicit q si etiam Ruffus tulisset illa centum sestertia expensa fuisse a Cicer. tamen confiteri pro eius suauitate & amore in se: q nunc nollet ab eo æstimationem: idest ut Ci. nunc redderet illa centum sestertia. ¶ Quę tua est sua. idest pro ea suauitate: quæ tua est: ut supra Seruius ad Cice. qui illius in te amor fuit: hoc te certe illa facere non uult: est frequens & elegans dicendi modus. ¶ Si nu. uel. idest si uellē numerare ipsam pecuniam: quę tu diceres a me expressam fuisse. ¶ Non erat. idest non habebam quod numerarem. ¶ Ad rem. ad honorē nostrum ¶ Scindi. dilacerari. ¶ Causa nul. est. quia neq; elegantiam habet & erit testimonium dissensionum nostrarum.

Contubernalis

Diffinitum

Erratū

Publicano

ASC. ¶ QVIbus. i. post quos retulissem rōnes. ¶ Tuli sane. i. ualde moleste: illa bñficia. s. denunciādi: nō eē reseruata potius ambitioni. i. cupiditati honoris: tuæ: q̃ meæ: qui. s. ego: nihil uterer ambitione. ¶ Tamē res est in integro. i. adhuc sui iuris sine præscriptione temporis: de centurionibus & cōtubernalibus. i. cohabitatoribus tribunorum militarium. ¶ Genus enim horū beneficiorum non erat diffinitum. i. limitatum: lege. ¶ Reliquum. s. querelæ tuæ: est de centū milibus sextertium: aut de sextertiis centies mille: legunt tamen quidam de sextertiis centum millibus: forte signis delusi: cum scriptum fuerit. C.M. Vallæ enim non uideretur constare ratio congruitatis: ut dicatur millibus sestertiis: cum mille declinatum sit substantiuum genitiuum exigēs. Visi tamē sunt Liuius & quidam alii non multum differenter loqui ab eo quod est in euangelio: duodecim millia signati: de quibus memini literas esse allatas mihi a te Smyrna. i. ex eo oppido in quo tunc eras: literas dico errati: non mei sed tui: in quo uidebatur esse peccatum: si modo erat. s. peccatum fratris tui & Tulli: qui inter se rationes supputauerāt: sed quomodo erit erratum Ruffi. s. fratris & Tulli: nempe & Ruffus cui non debebat Ciceroni imputabat. Alii legunt erat; ut sit non erat mei sed tui: in quo &c. sed Cicero diceret meum & tuum &c. ¶ Sed cum id: scilicet erratum: non posset corrigi: q. d. quia decessimus ex prouincia rationibus depositis iam: scilicet apud Laodiceam & Apamæam: credo quidem rescripsisse tibi q̃: idest quantum: potui humanissime: pro uoluntate: idest beniuolentia animi mei: & pro ea spe facultatum idest diuitiarum: quam habebamus tum: idest tunc: in propriis diuitiis: quas Terentia paulopost dissipauit. Scripsisse autem uidetur si quid erratum fuerit in publicis rationibus: id se de proprio repositurum. ¶ Sed puta: idest existima: te obligatum: idest deuictum non fuisse: tum: idest tunc: humanitate literarum mearum: neq; me accepisse hodie epistolam: scilicet tuam: de centum sestertiis non relatis: sicut ii quibus epistolæ sunt molestæ: per hæc tempora: scilicet periculosa: accipiunt: scilicet epistolas: hoc est in deteriorem partē: simul debes cogitare illud me deposuisse Ephesi apud publicanos: idest publicorum uectigalium redemptores: omnem pecuniam: quæ peruenisset ad me: idest ad possessionem meam saluis legibus: & debes cogitare id: scilicet pecuniæ fuisse uigintiduo millia sestertium: aut: & uides mille sestertia. Sunt qui legant solummodo uigintiduo sestertia: sed quomodo diceret eam omnem pecuniam: & Ruffum debere de centum sestertiis: æquo animo ferre: quasi de longe minori summa: aut quomodo ad Imperatorem non: nisi uigintiduo sestertia pertinerent: & Pompeium abstulisse omnem eam pecuniam: quod siue ego fero æquo animo siue

mo siue iniquo:tu debes ferre æquo animo:de sestertiis centum per errorem non adductis:& existimare eo minus:quia ablata erat tota pecunia:peruenisse ad te:uel de cibariis tuis:idest tibi ab Imperatore debitis:uel de liberalitate mea:quã tibi impendissem:quod si tulisses expensa mihi ista centum sestertia.i.si cõputasses ea tanq̃ expensa & a me recepta: hoc est si ea pro mea exposuisses:& in rationem retulisses:tamen quæ.i.ea:est suauitatis tua:quiq;:idest & qui:hoc est & is ẽ amor.s.tuus in me tu nolles accipere æstimationem.i.ualorem:centum sextertium:a me hoc tpe.s.tam calamitoso mihi: nam si cuperẽ numeratum sup.reddere:non erat. Sed putato me iocatum.i.per ioci scripsisse hæc: ut ego existimo te scilicet iocatum. Ego tamen cum Tullius:scilicet scriba:redierit rure:mittam eum ad te:si quid putabis pertinere ad rẽ idest cõmodum tuum. Nulla causa est cur non uelim hanc epistolam scindi.i.lacerati. Vale.

M.T.C.T.Messino.S.D.

GRatæ mihi tuæ literæ fuerunt: ex quibus intellexi: q̃ etiam sine literis arbitrabar: te summa cupiditate affectum esse uidẽdi mei: quod ego ita libenter accipio ut tamen tibi non concedam. Nam tecũ esse ita mihi cõmunia omnia quæ opto contingant:ut uehementer uelim. Vt enim tũ esset maior & uirorum & ciuium bonorum & iucundorum hominum & amantium mei copia: tamen erat nemo qui cum essem libentius: quam tecum: & pauci:quibus cũ essem æq̃ libẽter: hoc uero tpe cum alii interierint: alii absint: alii mutati uoluntate sint. Vnũ mediusfidius diẽ tecũ libẽtius posuerim:q̃ hoc omne tps cũ plerisq̃ eorũ quibuscũ uiuo necessario.

VBE.

GRatæ. In tumultu belloꝝ ciuilium: cũ exercitus esset in Africa:rebus in ptãtẽ Cæ.Ro. redactis. T.Messinus mœrore oppssæ libertatis secesserat rus:ut careret molestiis urbanis tali tpe. Scripserat aũt ad Cic.se cupidũ esse eũ uidẽdi. Itaq; rescribens Ci.dicit se ita arbitrari: q̃ Messinus fuerit cupidus eũ uidendi ẽt si nihil scripsisset:q̃a & ipse esset cupidissimus eum uidendi. Nam si semp libentissime cũ eo fuit:cũ hr̃et maiorẽ copiã amicoꝝ: multo magis nunc cũ multos amiserit:dicit se desiderare eius cõsuetudinẽ: q̃a i urbe dicit Ci. se nihil hr̃e quo delectetur:pter lr̃as ad quas retulit: & pter conscientiã suoꝝ recte factoꝝ:& cõsilioꝝ quæ semp spectauerũt ad pacẽ & utilitatẽ reipu. Deinde consolatur ipsum Messinũ:ut forti aĩo ferat fortunã aduersã. Postremo suadet ut fruat̃ ocio secessionis:neq; ueniat ad urbẽ. Sine lit.s.tuis.i.ẽt te nihil scribente:q̃a de tuo in me aĩo nũq̃ dubitabat̃. Accipio.admitto:credo. Nõ cõ.ti. nõ uincar a te:q̃a nõ min⁹ cupio te uidere q̃ tu me. Nam te.sensus ẽ:ita oĩa quæ opto eueniãt mihi cõĩa:ut uehemẽter uelim esse tecũ. Vt.n. facit Ci.argumẽtũ ualidissimũ:q̃ cũ Messino esse cupiat:q̃a si libentius cũ eo q̃ cũ cæteris oĩbus esse consueuit:cum erat maior copia bonoꝝ uiroꝝ & amicoꝝ suoꝝ:nunc cũ plerosq; amiserit:dicit se libentius consumpturũ cũ eo unũ diem:q̃ totũ illud tps cũ eis:q̃bus conuiuere cogit̃. Æq; libenter.tam libenter.s.q̃ tecũ. Absint.a pr̃ia:uel uoluntario uel necessario exilio. Mutati uo.q̃a desiterunt mihi esse amici:& mutauerũt uoluntatẽ postq̃ fortunã mutat uiderunt. Mediusfidius.iurantis est. Significat aũt per iouis filium. Necessario.necessitate coactus non aũt uoluntate. Posuerim.pponã.

Accipio

Mediusfidius

PHI.

GRatæ. Acceperat Tul a.T.Messino due Ro.lr̃as:q̃bus certior fact⁹ quãta ille uidẽdi Ci.cupiditate fuisset affectus:his eũ alloq̃t:q̃bus talẽ erga se aĩum sibi uehementer gratũ esse signat:dicitq; nõ minori desiderio se teneri uidendi eius. Et q̃m quæ acciderunt reipu.nõ nisi moleste ferre poterat:non nihil ẽt de his miseris tpibus querelarũ adiungit. Et reꝝ africanaꝝ exitũ expectare. Il uc.n.se cõtulerat exercitus Pom.occupata rep. Et ob hanc tẽ solũ Ro.detineri se dicit. Et ibi nihil aliud se hr̃e cõmemorat:quo delectet̃:q̃ lr̃as & conscientiã mẽtis suæ ad pacem spectantis & utilitatem reipu. Hortatur inde amicum ocio fruatur suo & quiete uiuat ruri ne Romam ueniat: & ipse si uidebitur recte fieri posse:ad illũ se iturum pollicetur. Secesserat.n.ab urbe Messinus:& ruri se tenebat:ne ea uideret quæ in urbe oppressaq; repu.gerebant̃. Accipio.admitto:intelligo. Nõ cõcedã.nõ abs te uincar:ut magis tu me uidere cupias q̃ ego te. Nam tecum.ordo est:nam ita omnia quæ opto cõtingant mihi cõia:ut uehementer uelim esse tecũ. Vt enim argumentũ a cõparatione alioꝝ:q̃ demonstrat libentius cũ eo esse uelle:q̃ cũ oĩbus aliis. Nã cũ esset ei maxima amicorum copia:iucũdius erat ei cũ Messino uiuere:q̃ cũ quouis alio. Nunc uero in tanta paucitate amicoꝝ multo magis & libentius se consumpturũ dicit unũ diem cũ Messino:q̃ oẽ tps cũ plerisq; eoꝝ:q̃buscũq; necessario uiuere cogebat̃. Quã te.pponit ipsius consuetudinẽ oĩbus aliis. Æq;.sic uel tam. Alii.repetitio. Interierit.maior pars periit in bello ciuili. Alii absint.in Hispania & Lybia:uel alibi in exilio. Mutati uo.quod recesserunt ab amicitia:& se mutauerunt cũ fortuna. Voluntatis autem effectus est ipsa rõ. Nec uoluntas dici põt sine rõne:& uolũtas pro fauore sæpe ponitur. Ter. uoluntas nostra si ad poetã accesserit date operam. At uoluptas cũ.p.scriptum nomen quo græci ἡδονή uocant: tã in bonam quam in malam partem accipimus:cuius genera sunt tria. Vnum naturale & necessarium. Alteꝝ naturale & nõ necessariũ. Tertiũ neq; naturale neq; necessariũ:q̃ neq; a natura data sunt:& sine illis uitã q̃sq; posset uiuere. Mediusfidius.iurãtis aduerbiũ:& cõpositũ uidet̃ μα qd est apud græcos p:ut μαδίος κοίϱος & δίος cuius noĩatiuus est ζευς & fidius:quod antiq p filius dicebãt. Nã loco.s.lr̃as.d.ponebant. Vñ mediusfidius signãt p iouis filiũ:& intelligimus herculẽ:plerique tñ intelligunt p diui fidẽ:nõnulli p diuini tpis fidẽ:cuius opinionis est Pom. Plerisq;.antiqui plerus ra.rũ. dicebant. Iuniores uero q; cõiunctionẽ adiunxerunt significatione nominis non mutata:ut plerusq; pleraq; plerũq;.

Accipio

Æq;

Voluntas

Voluptas

Mediusfidius

ASC.

GRatæ &c. In tumultu bellorum ciuilium cum exercitus esset in Africa:reb⁹ in potestatẽ Cæsaris romæ redactis Lucius Messinus mœrore oppressæ libertatis secesserat rus:ut interea molestiis urbanis leuaretur:scripserat aũt se Ciceronẽ uidere uelle:ad quod Cicero amice rescribit dicens. Literæ tuæ fuerunt mihi gratæ:ex quibus intellexi:quod etiam arbitrabar sine literis te affectum esse summa cupiditate uidendi mei quod ego accipio libenter:ita tamen ut non concedam tibi.i.non uincar a te in consimili cupiditate:utpote tui uidendi. Nam ita contingant mihi omnia cõmunia quæ opto.i.quæ ad rempu.spectant:quibus nihil gratius Ciceroni esset:uel omnia quæ opto: eueniant mihi ita cõmunia.i.mediocria:nisi commoda legendum putemus:aut priorem rationem amplectẽdam: ut uelim uehementer esse tecum. Vt enim.i.nam:uidetur enim una particula:nam ut aliter uacare uideretur:cum.i.quãuis: esset maior copia & uirorum & ciuium bonorum: & hominum iucundorum:& amantium mei:idest qui me amabant: tamen nemo erat:qui cum.i.cum quo:ego essem libentius q̃ tecum:& pauci sup.erant:quibuscũ:idest cum quibus essem æque libenter sup.ac tecum. Vero.i.sed:hoc tempore:cum alii.s.ex amicis interierint:alii absint mutati uoluntate:quia fortunam secuti:mediusfidius.i.ita me Hercules Iouis filius iudicet:aut mediante fide mea:ego posuerim libentius: idest cũ uoluptate maiore tecum unum diem:q̃ hoc omne tempus cum plerisq; eorum:quibuscũ.i. cum quibus uiuo necessario: quia tempori inseruiendum erat:aut quia alios non habebat.

Nolim enim existimare te, mihi nõ solitudiné iucundiorem esse, qua tamen ipsa uti nõ licet, q̃ sermones eorũ qui frequentant domum meã: excepto uno, aut ad summum altero. Itaq; utor eodem profugio: quo tibi utendum censeo, literulis nostris præterea etiã conscientia consiliorum meorum. Ego enim is sum: quemadmodum potes facillime existimare, qui nihil unq̃ mea potiusq̃ meorum ciuium causa fecerim: cui nisi inuidisset is: quem tu nunq̃ amasti (me enim amabas) & ipse beatus esset & omnes boni. Ego sum qui nullius uim plus ualere uolui q̃ honestum ocium. Idemq; cum illa ipsa arma: quæ semper timueram plus posse sensi: quã illum consensum bonorum: quẽ ego idem effeceram: quãuis tota conditione pacem accipere malui: q̃ uiribus cum ualentiore pugnare. Sed hæc & multa alia coram breui tempore licebit. Neq; me tamen ulla res alia Romæ tenet: nisi expectatio rerum africanarũ. Videtur enim mihi res in propinquũ adducta discrimen. Puto aũt mea non nihil interesse: q̃q̃ ad idipsũ qđ intersit nõ sane itelligo.

VBE. ¶ SOlitudiné. loci deserti. ¶ Quã ser. q nõ multũ hñt qđ me delectet. ¶ Profugio. s. ¶ Literulis. i. studio lraꝝ. ¶ Cõscientia cõsilioꝝ meoꝝ. subaudi utor. ¶ Quã meoꝝ ciuiũ. id. n. pprĩũ est eius q reipu. præsit: ut oĩa: quæ faciat ad utilitaté publicã & suoꝝ ciuiũ referat: oblitus cõmodoꝝ suoꝝ. ¶ Is. Cæ. signat potius q̃ Clodiũ: uel. M. Antoniũ. ¶ Ipse bea. esset alii codices hñt eẽs: ꝙ magis pbo: ni sit: & tu ipse & oẽs alii bõi bti essetis. ¶ Vim uioletiã. ¶ Ociũ. pacẽ. ¶ Honestũ qđ eẽt cũ honore nr̃o. ¶ Idẽ. i. ego. ¶ Illa ar. ciuilia q̃ Cæ. mouit. ¶ Il. cõ. bo. i. iudiciũ & uolũtaté bonoꝝ ciuiũ. ¶ Quẽ. cõsensũ. ¶ Effecerã. q3 meis psuasiõibus oẽs uiri bõi ad defensionẽ pr̃iæ cõsentiebãt. ¶ Quãuis pacẽ. quãlibet ẽt saus honestã nobis. ¶ Totã cõ. i. oĩ cõditione. ¶ Cũ ualẽ. cũ potẽtiore. ¶ Licebit. i. dabit facultas. ¶ Hęc. subaudi dicere. ¶ Expectatio reꝝ afri. ut intelligã q finis sit illaꝝ reꝝ. erãt. n. tũc exercit⁹ romani in africa. ¶ Tenet ro. facit nõe me esse in urbe. ¶ Propinquũ di. in ppinquũ periculum: q3 breui alter uincet. ¶ Interesse mea. ad me pertinere. ¶ Quãquã. correctio quædã.

PHI. ¶ SOlitudinẽ iucũdiorẽ: iucũdius esset mihi esse soli q̃ cũ istis uersari: q frequentant domum meam: & eos uitare non possum: illos intelligebat: qui cum Cæ. uictores fuerũt. ¶ Literulis no. studiis lraꝝ: hæc erant profugia molestiæ Ciceronis: & solamen mali. ¶ Cõscientia consiliorum. quæ semper fuerunt salubria reipu. Recordatio autem multorum benefactorum iucũdissima est. ¶ Mei cã. ꝙ fecisset potius pro salute cõi: q̃ pro seipso: hmõi institutio esse debet regentis rẽpu. ut oĩa ad rempu. & utilitatem cõem pertinentia suis propriis commodis perferenda existimet: ut Ci. facere consueuit: & Brutus patriæ libertatem filiis non pepercit. ¶ Quẽ tu nunq̃ ama. Cęsarẽ dicit. ¶ Ipse beatus esset. Cæsarẽ intelligit: nam & ipse quoq; fuisset beatus in rep. non oppressa: & oẽs homines boni publica libertate contenti. Multi legunt esses: ut sit sensus: ꝙ tu & oẽs boni beatiq; essetis. ¶ Vim. uiolẽtiã. ¶ Ociũ. pacẽ. ¶ Honestũ. p dignitate senat⁹. ¶ Aut uim. potentiã. ¶ Et ho. ociũ. lraꝝ studium: quod pluris faciebat: q̃ Cæ. potẽtiam: sed melior sensus prior. ¶ Arma. Cæ. & bella ciuilia. ¶ Bonorum. senatoꝝ. ¶ Effeceram. cõsilio. n. Ci. effectũ fuit: ut omnes boni uiri ad defendendã pr̃iam sentirẽt. ¶ Quãuis pa. quãlibet pacẽ honestam: aut inhonestã pro uolũtate uictoris. ¶ Tota pro omni. ¶ Quã ui. cum ua. pu. rectũ: & sacrum consilium: sed non auditũ a Pom. Melius. n. erat quacũq; conditione pacẽ accipere q̃ pugnare: & uinci. ¶ Licebit hæc. poterimus hæc alias dicere. ¶ Reꝝ afri. illuc enim Scipio: Iuba: Cato: ut renouarẽt bellũ accessere. ¶ Discrimen. nunc periculum: alias dr̃ia signat. Vnde discretum diuisum dicimus. In quo caue ne erres: & hoiem discretũ dicas pro modesto: ut multi inepti in epistolis dicunt: ut Paulo discreto uiro salutẽ. ¶ Quãquã. correctio est. ¶ Id ip. expectare reꝝ africanarũ euentũ. ¶ Non sa. non ualde intelligo: qñ si illi in Africa uicissent: non tamen ex eorum uictoria libertas in repu. seruaretur ex uitio uictoriæ. ¶ Quod. subiungit tñ inter uictorias non multũ interfuturum putem. ¶ Quãq̃: correctio est.

Discrimen
Discretus.

ASC. ¶ EGO enim nolim te existimare solitudiné non esse iucundiorem mihi: qua tamen ipsa non licet uti q̃ sermones eorũ qui frequentant domum meam: excepto uno aut ad summũ altero: idest secundo. ¶ Itaq;: idest & ita: quia nõ lubet uersari cum iis hominibus qui Romæ sunt: ego utor eodem profugio: idest lenimine curarum: ad quod profugio: quo censeo idest iudico: utendum tibi: uidelicet literulis nostris: idest studiis philosophiæ potissimum: quæ literulas uocat: aut modestiæ gratia: aut ꝙ illis temporibus modica esse permittebantur: aut ꝙ plus literarum censeat in causis forensibus expediendum si liceat. ¶ Præterea: idest præter literulas nostras: utor etiam: scilicet ad sedandam animi molestiam: conscientia consiliorum meorum. i. eo ꝙ mihi conscius sum: nihil cuiq̃ consuluisse unde respu. iacturam fecerit. ¶ Et econuerso multa multis quæ si seq uoluissent respu. adhuc staret. ¶ Ego enim sum is: quẽadmodũ tu potes existimare. i. iudicare facillime: qui nihil fecerim unquam potius causa mea. i. proprii cõmodi gratia: q̃ causa ciuium meorum: quod dicit quia consul & Imperator iam tum fuerat: aut quia usitatum est ciuium meorum pro concium dici. ¶ Cui: scilicet mihi: nisi is: scilicet Clodius: ut opinor potius q̃ Cæsar: quem tu nunq̃ amasti: amabas enim me: inuidisset: & procurasset: scilicet mittendum in exilium: & idest simul: ipse esset beatus. & omnes boni. Alii legũt beatus esses eo ꝙ de Cæsare intelligũt: qui tũc beatus uidebatur: & ita nõ diceret beatus esset sed esses: uerum de Cæsare non intelligi manifestum est: nunquã enim Cicero apertas inimicitias cum Cæsare habuit: quocirca potuit quis: ut etiã plures supra uidimus: utrosq; amasse: cum iam dictum sit ideo Messinum nunquam amasse illum ꝙ Ciceronem amabat. ¶ Ego sum supple is qui nullius: idest non ullius: non uolui uim: idest potentiam aut uiolentiam ullius ualere plus q̃ ocium honestum: ut est literaꝝ: idemq;. i. ego idẽ cum sensi illa ipsa arma. s. Cæsaris: quæ timueram semper: posse plus q̃ illum cõsensum bonorum: scilicet ciuium: quem: scilicet consensum: ego idem effeceram: conuocatis enim senatoribus Cicero ea fundamenta pacis iecerat: quæ nunquam interrumpi posse uidebantur: malui accipere pacem conditione: quãuis: idest quantũuis torta: idest uiolenta & iniqua: q̃ pugnare uiribus cum ualentiore: idest potentiore uiribus. Sunt qui legant tota: ut sit quamuis tota conditione pacis: idest nihilo detracto de conditionibus pacis: quas Cæsar proposuerit. Sunt etiam qui tum legunt ibi: idemq; tum illa &c. sed plures cum legunt. ¶ Sed licebit: supple nobis dicere aut disputare coram: idest in presentia mutua: breui tempore: idest intra breue tempus: hæc: scilicet iam dicta & multa alia. ¶ Neq; tamen ulla alia res tenet me Romæ: nisi expectatio rerum africanaꝝ: idest quid Cato & cæteri Põpeiani in Africa cõtra Cæsarẽ fecerint. ¶ Enim: idest quia: res uidetur mihi adducta in discrimen: idest periculum propinquum: ita ut paucis diebus de summa reꝝ in Africa cõcertandũ sit. ¶ Autem: idest sed ego puto non nihil: idest aliquantulum interesse: idest referre mea: scilicet utra pars uictoriam habitura sit q̃q̃ non intelligo sane: idest multum: quid idipsum: scilicet utra pars uicerit: intersit. i. discriminis habeat.

¶ Illinc

CIllinc.ex africa. Abesse dis.subaudi itelligo. Cās.bellorū. Multū inter.qa altera.s.Pō.est honesta:utpote pro repu.altera.s.Cę.turpis est ɔtra pĩiam suā. Inter ui.qa uterq; uicerit:uideo uictoriā fore crudelē. Despatis.s.reb⁹. VBE.
Cōfirmatus.qa despatio plerūq; addit fortitudinē. Quē.aium meū. Iuuit me.placuit mihi:gauisus sum. Lras tuas.qa didicisti.i.doctrinā tuarū lrarū. Profuisse tibi.ad te cōsolādū.Scripserat ad eū Mes.se accepisse magnū fructū ex studio lrarū suarū q̄ eū multū cōsolatæ fuerāt. Verū.n.scri.nō assentabor tibi:sed dicā tibi uerū. Teneriore.p tenero.i.molli:& ibecillo ad resistēdū dolorib⁹. Ingenua.libera:molestius.n.ferunt seruitutē:q nati sunt īgenui:& duxerūt uitā ingenuā. Beata.opulēta:q̄ aliis imperabat. Funditus

Verum tamen quicquid illinc nunciatū sit, non longe abesse uelim a cōsiliis amicorū. Est enim res iā in eū locū adducta: ut q̄q̄ multū intersit inter eorū causas q dimicant, tñ inter uictorias nō multum interfuturum putē. Sed plane animus: qui dubiis rebus forsitā fuerit infirmior: desperatis cōfirmatꝰ est multū: quem etiam tuæ superiores literæ cōfirmarunt: quibus intellexi: q̄ fortiter iniuriam ferres: iuuitq; me tibi cum summā humanitatem: tum etiam literas tuas profuisse. Verum enim scribā: teneriore mihi aīo uidebare: sicut omnes fere qui uita ingenua in beata & libera ciuitate uiximus. Sed ut illa secunda moderate tulimus: sic hanc non solum aduersam sed ēt fundi tus euersam fortūam fortiter ferre debemus: ut hoc saltem in maxis rebus malis boni ɔsequamur: ut mortē quā ēt beati cōtēnere debebamꝰ. Propterea q nullū sensum eēt hitura: nūc sic affecti nō mō cōtēnere debeamus: sed etiā optare. Tu: si me diligis: fruere isto ocio: tibi q; psuade prer. culpā: ac pctm: q sp caruisti: & carebis: hoi accidere nihil posse: qd sit horribile: aut primiscēdū. Ego si uidebiṫ recte fieri posse: ad te ūtiā breui: si qd acciderit: ut mutādū ɔsiliū sit: te certiorē faciā stati. Tu ita fac cupidus mei uidēdi sis: ut istinc te ne moueas tā isirma ualitudie: nisi ex me prius q̄sieris p lrās qd te ueli facere. Me uelis: ut facis: diligas: ualitudiniq; tuæ & trāqllitati aī seruias. Vale.

Fōditus.penitus:radicitus. Euersam.deiectam. Hoc bonū.i.hoc bonū:& hoc cōmodū. Cōtēnere.pusifacere:nō timere. Nullū.s.q post mortē nihil mali sentire possumus. Sic affecti.sic dispositi:sic infoelices. Sed ēt ob.eligere uel ēt desyderare:ita.n.uſ suadere phia:ut supra dixit in mltis locis. Fruere.delectare:fructū cape. Isto oci.quē hēs dū abes ab urbe. Tibi psu.sic est illd supra ad.P.Sexti.& illd adiūges hoies sapiētes turpitudie:nō casu:& delicto suo:nō aliorū iniuria commoueri. Preter cul.& pec.i.nisi qd deliqrit:& peccauerit. Nihil.neq; amissionē fortūarū:neq; exiliū:neq; mortē:neq; cætera similia. Mutādū cō.mutāda deliberatio.i.ueniēdi a te. Tu.i.s.ɔcludit eplaʒ ex snia pncipii:qa supra dixerat Messinus se esse cupidum uidēdi Ci.scribit Ci.ut ita sit cupidus eū uidēdi:tñ nō discedat ex loco ubi erat præcipue:quia nō bene habebat. Infirma.ibecilla. Quæsieris.interrogaueris. Per li.scribēdo ad me. Seruias.indulgeas:sis intentus. Trāquilitati ai.ut careas molestiis:& sis aio tranquillo. Fruere

CILic.ex afri. Abesse.dissentire:& sup.itelligo. PHL.
Intersit.dfīa sit. Cā.qm Pō.honesta:Cę.ihonesta. Despatis.Vna salus uictis:nullā spare salutē.Despatio.n.cōfirmare:& fortes reddeř uictos solet. Iniuria ma.& par.Cōtumelia uero sp magna:iniurię sunt:ut ingt Ci.q̄ aut pulsatiōe corpus:aut cōuicio aures:aut aliq turpitudie uitā cuiuspiā uiolat. Iuuit q me.delectauit me. Prof.ti.utiles fuisse ad ɔsolādū.Nā messinus Cice.scripserat.q ex studio lrarū magnā ipe ɔsolationē capiebat i ferēda iniq fortūa: Literas.i.doctrinā dicit:q̄ fortiter iniuriā pferēdā didicit. Verū.uide ueritatē. Teneriore.q̄si molli:& effœminato ad pferēda aduersa. Ingenua.grauiꝰ.n.ferūt seruitutē:q nati sunt liberi:q̄ q sui sunt. Illa se.ut Sulpi.Vidimus aliquotiēs secūdaʒ pulchrrie te ferre fortuna:fac aliq̄ñ itelligamꝰ aduāsaʒ quoq; te æq; ferre posse. Aduersam euer.Agnoiatio est:cōmutatio literarū. Hoc bonū.hoc bonū.s.ut mortē optemꝰ:cū Agnominatio
mors sit oīum malorū finis: Quā ēt.debēt cōtēnere nō solū miseri & infœlices:ut nos sumus. Saltē & salti differūt. Maxia pfecto inest utilitas in cognoscēdis uocabulorū differētiis:ut p uerborū q̄litate eloq possit.Saltē a captiuorū uoce sumptū est:q cū salutē petere uolebāt:ex festināria ſmonis saltē dicebāt.Salti uero a saltu noiatū est. Nullū sen.ut Epicureis:sētiūtqbus cū morte oia extiguunť:nec remanēt sensus. Sic af.infœlices:& dispositi:ut oia in rep.ornamēta sint nobis extincta. Perti.Nihil pōt ingt hoi ptimescēdū accidere nisi culpa:& pctm:sed hoc tu timere nō potes:in quo nulla unq̄ fuit culpa:nec futura est:eadē fere snia est ad Sextiū:hoies sapiētes turpitudie nō casu:& delicto suo nō aliorū iniuria cōmoueri. Mutādū cō.ueniēdi ad te. Tu ita.s.admonet:qd p sua ualitudine faciēdū sit.Nāq; eū nō recte ualere senserat:& qa dixerat se teneri cupiditate uidēdi.Ci.admonet ne discedat prius:q̄ ab eo factus sit certior. Saltem Salim

CVErūtñ:qcqd nūciatū sit illic.s.ex Africa:ego ueli nō abesse ɔsiliis amicorū. Res.n.est adducta in eum locū:ut q̄q̄ multū itersit.i.dfīę sit:iter cās eorūq; dimicāt:qa melior est Pōpeianorū fuisse uictoriā. Sed plane.i.oino:aius.s.meꝰ:q fuerit.i.pmittamus:ut fuerit:forsan īfirmior:rebus dubiis.i.cū res essent dubię:cōfirmatus est mihi:rebꝰ despatis:quē sup.aium:lrę tuę supiores cōfirmarūt ēt:qbus.s.lrīs itellexi:q̄.i.q̄tū fortiter ferres iniuriā:& iuuit.i.delectauit me:cū.s.ita sīnqd iuuit me sūmā hūanitatē tuā pfuisse.i.utilē fuisse tibi:tū ēt sup.iuuit me:lrās tuas pfuisse tibi. Scribā.n.uerū. Tu uidebaŕ mihi fuisse aio teneriore.i.mihi tenero:aut teneriore:q̄ decuit:sic fere nos oēs sup.uidebamur fuisse:q uiximꝰ uita igenua.i.nulla seruitute notata:i ciuitate beata.i.opulēta:ac fœlici:& libera. Sed ut tulimꝰ.i.portauimꝰ:moderate.i.tēperāter:illa secūda.i.pspera:& lęta sic debemus ferre fortiter hāc fortunā nō solū aduersam:sed ēt euersam funditus.i.a primis fundamētis:q̄tū ad libertatē:ut cōseq̄mur in maximis malis:saltē hoc boni:ut debemus:nunc affecti sic.i.despatione salutis:aut libertatis:nō mō.i.nō solū cōtemnere:sed ēt optare mortē:quā.s.mortē:nos debebamus cōtēnere ēt beati.i.cū essemus beati:ppterea:qd ipsa nullū sensum eēt hitura:qd dicit ſm Epicureos:quos tñ alibi repheudit:nisi forte putemus p pea dicere:q beati tāta fuerit letitia:ut tormēta mortis nō sentiāt.Vñ nō dic se i morte:aut post mortē nullū sensum hituros fuisse:sed mortē ipsam. Tu:si diligis me:fruere isto ocio.i.cape fructū:& uoluptatē ex isto ocio:qd nactus es:& psuade tibi nihil posse accidere:aut accedere.i.addi hoi:qd sit horribile:aut ptimiscēdū:pter culpā ac pctm:q̄.s.culpa:tu caruisti.i.uacuꝰ fuisti:& carebis sp. Ego ueniā breui.s.tpe:ad te:si uidebiť posse fieri recte:si qd acciderit:ut.i.ita:ut ɔsiliū sit mutādū:ego faciā stati te certiorē. Tu fac sup.ut sis cupidus mei uidēdi ita:ut ne.i.nō:moueas te istinc.i.ab isto loco:ualetudie sup.tua:ēte tā infirma:nisi q̄sieris prius ex me p lrās:qd uelim te facere.i.ut tu facias. Velim:ut facis:sup.ut diligas me:& seruias.i.inseruias ualitudini tuæ:& tranqlitati animi.s.tui. Vale. ASC.

VBE. T si ea. Torq̄toꝝ gētē in urbe nō obscurā: egregiā q̄dā glīa: & nois titulo illustrauit p̄mus. T. Mālius: ob detractū aureū torque Gallo cuidā puocatori: Torq̄tus cognomiatus: ex ea gēte lōga oɾdis serie fuit hic. A. Torq̄tus ad quē nūc Ci. scribit: nā cū fuisset Pō. deuicto Pō. bello Pharsalico: & ob potētiā tyrānidēq̄ Cæ. deductis rebus in magnā despatiōnē: cū adhuc p Pō. & Cę. assidue pugnaret: cōtulerat se athenas: ubi deflebat cōmunes miserias: & ualde angebat: cū de rebus suis: tū uero de rep. Itaq̄ Ci. hac epl̄a eū consolaṛ uidē uero rōnibus: q̄bus supra cōsolatus est. Ser. Sul. Fuerāt. n. ambo in eadē cā: ābo socii in bello: & ābo p ea tpa erāt Athenis: lʒ hac
Torq̄ti epl̄a significet Ci. se itellexisse Ser. pauloañ ab Athenis discessisse: q̄d dicit se dolere Torq̄. cā: q̄ ex eiꝰ cōsuetudie maximū fructū pcipe potuisset. Sēsus totius epl̄æ erit darior ispiciēti epl̄am quā supra dixius scriptā ad Seruiū: q̄ incipit. uehemēter te eē solitū: & nos erimus minꝰ uerbosi i explanatiōe: qa q̄ i m̄ltis supioribꝰ epl̄is dixius. supuacaneū uideret̄ sępiꝰ cōmemoraṛ. ⸿ Et si. sensus ē: licet oīa ita sint ptur bata: ut cuiq̄ displiceat fortūa: & ɔditio sua: & nemo sit ɔtētus loco ubi ē: sed ponꝰ cupiat eē i quolibet alio loco: q̄ i eo ubi sit: tñ nō dubito qn h̄ tpē ita misero sit miserrimū uiro bono eē Ro. ⸿ Cium re. & publicaꝝ: & priuatarum. ⸿ For. suę. suę ɔditiōis. ⸿ Pœniteat. pigeat. ⸿ Qui. q nō. ⸿ Vbiuis. i quocūq̄ loco. ⸿ Bo. ui cui iniq̄ displi
Quia
Vbiuis cēt: & maxie calamitas reip. ⸿ Nāetsi. rō ē quare uiro bono miserrimū sit eē Rōæ. Nā licet qisq̄ quocūq̄ loco sit hēat eūdē dolorē ex amissiōe reꝝ pu. tñ acerbius ē uideṛ: q̄ audiṛ. ⸿ Acerbi. āgor: dolor. ⸿ Idē similis. ⸿ Oculi. i. sensus oculoꝝ: qa certior aure arbiter ē ocu
Auertere lus. ⸿ Intueri. aspicere. ⸿ Auertere. declīare: amouē. ⸿ Multaꝝ re. sicut est uidē tuos frui fortūis tuis: frui
Cōfici solita dignitate: uidere rēp. in statu suo: & similiū reꝝ. ⸿ Cōfici. affligi. ⸿ Q d ro. dolebat. n. ꝑapue Torq̄. q Ro. nō eēt: q̄d q̄dē dicit Ci. ei nō eē dolēdū. ⸿ Tuos. ppiquos: & amicos. ⸿ Illa. s. tui: & tua. ⸿ Ten. retinēt: & cōseruāt. ⸿ Adeēs. Ro. ⸿ Pro. ꝑapuo. i quo alii nō sint. ⸿ Post. exigere. ⸿ Pręcipuā. s. q̄ aliis nō accidat. ⸿ Cōem. q̄ oibꝰ accidat. ⸿ Recu. spnere. ⸿ De te ip. iā demōstrauit Ci. q̄re Torq̄. āgi nō debeat pp suos: aut sua. Nūc oñdit q̄o dēat de seipo cogitare: & qualē aium de seipso hr̄e debeat: dicit. n. eū nō debē:
Agitaṛ aut desparē: aut timere: & adducit rōnes. ⸿ Agi. uersare: cogitare. ⸿ Non adh. de. i. ne ita cogites de te ipso: ut spem admittas. ⸿ Nec. n. rō q̄re nō sit adhibēda despatio: qa Cę. q fuit iniustus in ipsum Torq̄. dedit magna signa ai sui mitigati erga Torq̄. & qa ipse Cę. nō est certus salutis suę. ⸿ Is. Cæ. ⸿ Ad. hactenus. ⸿ Iniu. qa adhuc nō reuocauit te in patriā. ⸿ Nec tñ. q. d. cū alii ab eo petāt salutē: & uitā: posset fortasse interire: itaq̄ nō est desperādū. ⸿ Exploratā. certā: non dū enim finis bellorum ciuilium.

M.T.C. EPISTOLARVM FAMILIARIVM LIBER SEXTVS INCIPIT.

M.T.C. Aulo Torquato. S.D.

ET si ea ptur batio est oium rerum, ut suæ quęq̄ fortūæ maxie pœniteat, nemoq̄ sit qn ubiuis q̄ ibi ubi est eē malit. Tñ mihi dubiū nō est qn hoc tpe bono uiro Ro. eē miserrimū sit. Nā & si quocūq̄ in loco qsq̄ est idē est ei sensus & eadē acerbitas ex interitu reꝝ & publicaꝝ & suaꝝ, tñ oculi augēt dolorē, q ea q̄ cæteri audiūt intueri coguṇt, nec auertere a miseriis cogitationē sinūt. Quare & si multaꝝ reꝝ desyderio te āgi necesse est, tñ illo dolore, quo maxie te confici audio, q̄ Ro. nō sis, animum tuū libera. Et si enim cū magna molestia tuos tuaq̄ desyderas, tamē illa qdē q̄ regris, suū statum tenent, nec melius si adesses tenerent, nec sunt ullo in pprio piculo. Nec debes tu cum de tuis cogitas, aut ꝑcipuam aliquam fortunam postulare: aut cōmunē recusare. De te autem ipso Torq̄te est tuū sic agitare aio ut nō adhibeas in cōsilium cogitationū tuarū despationem aut timorem. Nec. n. is, qui in te adhuc iniustior q̄ dignitas tua postulabat fuit, nō magna signa dedit ai erga te mitigati: Nec tañ is ipse a quo salus petitur hēt explicatā, aut exploratā rōnē salutis suæ

ASC. T si &c. Aulus Torq̄. post pharsalicam cladē se Athenas cōtulit: ut plerīq̄ alii. interea dū bella adhuc sæuirēt iter Cę. & Pōpeia. Eū ergo a mœrore auocat hac epl̄a Cic. dicēs. ⸿ Et si ea ptur batio est oium rerum: ut quęq̄ pœniteat maxię fortūę suę: ut nēo sit qn mallet eē ubiuis. i. ubilibet: q̄ ibi ubi ē: tñ nō ē dubiū mihi qn miserrimū sit bono uiro eē hoc tpe rōę. ⸿ Nāetsi quocūq̄ i loco qsq̄ ē: idē sensus ē ei: & eadē acerbitas ex īteritu reꝝ: & publicaꝝ: & suaꝝ. s. ꝑuatā: tñ oculi. i. uisus: augēt dolorē: qa cogūt. s. nos īntueri. i. ispicere: ea q̄ cęteri audiūt. nec. s. oculi sinūt. i. pmittūt: sup. nos auertere cogitationē a miseriis. ⸿ Quaṛ. i. q̄obrē: & si. i. q̄q̄ necesse ē te āgi. i. ꝑmi: & affici uehementer: desyderio mltaꝝ reꝝ: tñ libera. i. solue: aium tuū illo doloṛ: quo audio te ɔfici maxie. s. q̄ nō sis Romę. ⸿ Eni. i. qa: & si desyderas cū magna molestia. i. magna molestia ai cōcomitāte: tuos. s. amicos: & necessarios: & tua. s. bona tamen illa q̄dem: & q̄ regris. i. exigis: tenēt statū suū. i. sibi debitū: nec tenerēt meliꝰ si tu adesses: nec sunt i ullo piculo ꝑ ꝑo. ⸿ Nec tu debes: cū cogitas de tuis. s. amicis: & rebꝰ: aut postulaṛ. s. adeo fortunā aliquā ꝑcipuā. i. excellētē: aut recusaṛ cōeʒ. s. fortunā. ⸿ A ūt. i. sed: o torq̄te tuū ē. i. officii tui: agitaṛ aio sic de te ipo: ut nō adhibeas i ɔsiliū cogitationū tuaꝝ despationē. s. melioris fortūę aliq̄n habēdę: aut timorē. s. de peioṛ. ⸿ Nec. n. is uʒ Cę. q fuit adhuc iniustior i te q̄ dignitas tua postulabat: non dedit: hoc ē dedit: nā necnon affirmatiua uox est: magna signa. i. idicia: animi. s. sui mitigati erga te. ⸿ Nec tamē is ipse uidelicet Cæ. a quo salus petitur: habet rationē. i. uiā: & modum salutis suæ explicatā. i. prōptam: aut exploratā. i. euidentē: q̄d paulopost patuit in senatu tribus &. xx. uulneribus interemptus est.

⸿ Cumq̄

¶ Cū ꝗ. posuit rōnes: q̄re nō debeat desp̄are. nūc uero declarat q̄re nō dēat timere: qa uītra ps uicerit uel Pō. uel Cæsar. dicit Torq̄tū nō debere sibi timere. ¶ Ab al. Cesa. Seiūctū. separatū. ¶ Ab ite. oium. a cæde: & calamitate: imo p̄ui de oium: ita nihil accidet tibi: qd̄ nō accidat oibus. ¶ Ab altera. Pōpeia. ¶ Nūq̄ tibi. qa sp ei fauisti. ¶ Reliquū ē: pbauit Ci. ꝙ Torq̄tus: neq; pp suos: neq; pp res suas: neq; pp seipm: debet ueheméter dolere: nūc remouet ēt ei dolore ex p̄te reip. de q̄ Torq̄tus ueheméter āgebat. ¶ Id ip. q. d. ut ex eo tu captas dolorē: & crucieris: qd̄ ego pono loco ɔsolatōis: ná Torq̄tꝰ excruciabat: qd̄ piculū reip. cōe eēt: Ci. uero ex ea re ɔsolationē capiebat: qa qd̄ sæpiꝰ dixit. & dicet i ep̄la se. VBE.

Cunque omnium bellorum exitus incerti sint, ab altera uictoria tibi periculum nullum esse perspicio, qd̄ quidem seiunctum sit ab omnium interitu, ab altera teipsum nunquam timuisse certo scio. Reliquum est ut teipsum (quod ego quasi cōsolationis loco pono) maxime excruciet, commune periculum reip. Cuius tanti mali, quamuis docti uiri multa dicant, tamen uereor, ne cōsolatio ulla possit uera reperiri, praeter illam quae tāta est, quātum in cuiusque animo roboris est atque neruorum. Si enim bñ sentire recteque facere satis est ad bene beateque uiuendum. Nō uereor, ne eū qui se optimorum consiliorum cōscientia sustentare possit, miserum esse nefas sit dicere. Nec enim nos arbitror uictoriae praemiis ductos, patriam olim & liberos & fortunas reliquisse, sed quoddam nobis officium iustum & pium, & debitum reip. nostraeque dignitati uidebatur, qui nec cum id faciebamus, tam eramus amentes, ut explorata nobis esset uictoria. Quare si id euenit, quod ingredientibus nobis in causam, propositum fuit accidere posse, non debemus ita cadere animis, quasi aliquid euenerit, quod fieri posse nunquam putaremus. Sumus igitur ea mente, quam ratio & ueritas praescribit, ut nihil in uita a nobis p̄standum praeter culpam putemus, eaque cum careamus, omnia humana placate & moderate feramus.

q̄ntū: nō debemus recusare id piculū: qd̄ est nobis cōe cū multis. ¶ Tāti ma. qd̄ piculū reip: illi cōe. ¶ Docti. u. phi. ¶ Vera. q̄ possit oino tollere dolorē. ¶ Præter il. i. accepta illa ɔsolatione: quā q̄sq; sibiipsi p̄stare p̄t ex fortitudīe: & magnitudīe pp̄ii ai. ¶ Quātū ro. q̄. tū fortitudis. ¶ Neruoꝝ. ɔstātię. ¶ Si. n. snia ē stoicorū: q dūi rectā cōsciam: & actione bonoꝝ: ēt sine aliis adiumētis ē ad bñ btēq; uiuēdū: & ip̄am uirtutem eē unicuiq; p p̄mio: qa uirtꝰ pp se ip̄am expectāda ē: hāc āt sniam Ci. freq̄nter usurpat: & Vir. i. æne. Dii tibi si q̄ pios respectāt numīa: si qd̄ Vsq̄ iustitię est: & mēs sibi cōscia recti: p̄mia digna ferat. ¶ Bñ. i. rectā habere sniam: neq; p̄cio: neq; metu: neq; alia re corrūpi: nec a ueritate deflecti. ¶ Recte. fa. qa s̄m Ci. l. i. of. Virtutis oia laus in actione ɔsistit. ¶ Nō ue. ne sit ne. i. non dubito qn sit nefas. ¶ Sustētare. sustinere: defendere. ¶ Nefas. iniquū: & idignū. ¶ Miseꝝ. qa eēt cōtra id: qd̄ dixit: satis eē ad bñ btēq; uiuēdū. ¶ Victoriæ p̄. ut p ip̄sā uictoriā efficeremur ditiores: & potētiores. ¶ Reliq̄sse pa. tūc cū discessimꝰ: ut bello itere ssemꝰ cū Pō. ¶ Oli. cū uideremꝰ uires Cę. metuēdas. ¶ Videbat no. of. actꝰ nobis ɔgruꝰ: & cōueniēs: nā: ut Ci. l. i. offi. sæpe oñdit. Pria officia debent diis imortalibus: scda p̄trię: tertia parētibꝰ &c. Dicit ergo uidebat eē q̄si q̄ddā oblō: q̄ hr̄emꝰ erga p̄triam. ¶ Q d. q. d. p̄scriptū: & qd̄ nō liceret effugere: aut p̄termittere sine rep̄hensione: qd̄ declat p adiūcta: cū dicit iustū: piū. nam: q̄ iusta: & pia sunt sine nefario scelere p̄termitti non pñt. ¶ Cū fa. id. cū relinq̄bamꝰ p̄triā: liberos &c. ¶ Amentes. i. incōsiderati. ¶ Explorata certa: & indubitata. Amēs. n. est: q cū bellū ingrediat: cōfidat: & indubitāte speret uictoriā: qm̄: ut supra dixit: oium belloꝝ exitus sunt incerti. ¶ Id qd̄ fuit. p id: qd̄ cogitauimus. s. ut ita possemus uinci sicut uicere. ¶ Ingrediētibꝰ i cau. cū inciperemus resistere Cę. rēp. oppugnāti. ¶ In cau. s. defensionis p̄trię. ¶ Ita ca. ais. i. deficere: & aios dimittere. ¶ Quasi tāq̄. ¶ Posse fieri. posse accidere. ¶ Nūq̄ pu. p nūq̄ putassemꝰ q̄. n. p̄ter opinionē euenit: solet molestius ferri: q̄ ea: q̄ existimata sunt posse euenire. ¶ Sumus. hortat Ci. Torquatū: ut sit eo aiorut existimet nihil eē p̄cipue dolēdū: nisi qd̄ delicto: & culpa sua euenerit. ¶ Sumus. impatiui est modi. ¶ Præscribit. designat: pponit. ¶ Nihil p̄stā. p̄. culp. sic supra ad. P. Sextiū Cū tibi nihil merito accidisse reputabis: & illud. adiūges hoies sapiētes turpitudine nō casu: & delicto suo: nō alioꝝ iniuria cōmoueri. Itē ad. T. Messiū ep̄la p̄cedēti. Tibiq; p̄suade p̄ter culpā: ac peccatū quo semp caruisti: & carebis hoi accidere nihil posse: ꝙ sit horribile: aut ptimescēdū. ¶ Præstandū. debendū. Amēs

ASC. ¶ CV. Nq. i. & cū: exitus oium bellorū sint incerti: quia nondum finitum erat bellū ciuile. h. d. ego perspicio. i. intelligo clare: nullum periculum esse tibi ab altera uictoria. s. Cæsaris: qui tibi placato est animo: quidem. i. certe: quod periculū sit seiunctum: idest separatum ab interitu. s. libertatis omnium: & certo scio te nunq̄ timuisse ab altera. s. uictoria: utpote Pompeianorum. ¶ Reliquum est: idest restat: ut commune periculum reipu. excruciet maxime teipsum: quod scilicet solum a communi periculo: cruciari: ego pono quasi loco consolationis. ¶ Cuius tanti mali: quamuis: idest licet docti uiri: uidelicet philosophi: aut docti ciues: dicant multa: scilicet remedia: aut legamus multas: ut sit: quamuis dicant multas supple consolationes ab eo: quod sequitur: tamen uereor: ut ulla consolatio uera possit reperiri: hoc est uereor nullam ueram posse reperiri: i. Idem enim efficit uerbum uereor cum negatione: & sine ea: praeter illam: scilicet consolationem: quae est tāta: quantum roboris: idest fortitudinis: atque neruorum: idest uirium firmarum: est in animo cuiusque. ¶ Si enim sentire bene: & facere recte est satis ad uiuendum bene: & beate: secundum stoicos: qui in uirtute beatitudinem ponunt: non uereor ne nefas sit dicere eum esse miserum: qui possit sustentare sese conscientia: idest eo: quod sibi conscius est optimorum consiliorum. ¶ Nec enim arbitror nos ductos: idest inductos: praemiis uictoriae: idest quae uictoria talis afferre solet: reliquisse olim scilicet dū Pompeium secuti sumus: patriam: & liberos: & fortunas: idest diuitias: sed uidebat nobis: quoddam officium iustum: & pium: & debitum reip. & dignitati nostrae: qui nec cum faciebamus id: idest cum derelinquebamus nostros: & nostra: eramus tam amentes: idest insani: ut uictoria esset: idest reputaretur nobis explorata: idest certa: ¶ Quare si id: quod propositum fuit posse accidere nobis ingredientibus causam: idest quod uidebamus ante oculos: hoc est Caesarem uictorem fore euenit: nos non debemus cadere animis ita: quasi aliqd euenerit: quod putaremus nunq̄ posse fieri. ¶ Igitur sumus ea mente. i. habeamus eam mentē: quā rō: & ueritas praescribit. i. statuit nobis: ut putemus idest existimemus nihil p̄standū. i. emendādū a nobis: in uita. s. ista. i. eoꝝ: q̄ cōtingunt uita nostra durante: p̄ter culpā. s. nostram: & cū careamus ea. s. culpa. ¶ Ergo caremus etiam iis: q̄ habere nolimus: feramus omnia humana: idest quae oī homini accidere possunt incommoda: placate: & moderate.

VBE. ¶ EO.ad id. ¶ Vt pdi.f.ut ẽt itelligas:ꝙ amissis oĩbus rebus:tñ ipsa uirtus seipsam sustentare põt. ¶ Perditis.amissis: despatis. ¶ Sed si.dixi ꝙ ẽt rebus despatis ipsa uirtus se sustẽtare põt:sed si est aliqua spes in rebus cõibus:tu nõ debes ea carere. ¶ Quicũq sta.est fu.siue impent Cęsariani:siue Põpeiani. ¶ Atq occurrit obiectioni Torq̃ti:cogitabã inqt C.L.o Torquate:cũ hæc ad te scriberẽ:& conarer cõsolari tanq̃ hẽrem aliq̃ spẽ te solitũ esse dicere me unũ olim fuisse:q in

Excitaf his bellis desparẽ:& nostris rebus diffiderẽ. ¶ Cũctãtẽ.tardãtẽ ingredi in hoc bellũ. ¶ Excitare.cõmouere:& quasi stimulare:& subaudi solitus esse. ¶ Auctoritate tua.existimatione:quã nõ seq mihi turpe existimabã. ¶ Nõ impro.nõ reprehẽdebã. ¶ Cãm.q̃ erat hõesta p defensiõe reip.

¶ Cõsiliũ.f.malũ gerẽdi belli:qa rogari cõtra armatos pugnabamus:ut supra ad.M.Mar.Sed idem ẽt illa uidi.neq te cõsiliũ ciuilis belli ita gerẽdi:neq copias.C.Põ.nec genus exercitus pbare:sempq summe diffidere:& paulopost.Nõ his rebus pugnabam⁹ qbus ualere poteramus cõsilio:auctoritate:cã:q̃ erãt nobis supiora:sed lris:& uiribus:qbus pes nõ eramus. ¶ His ar.Cę ¶ Cõfirmata per nos.Põpeia.qa ei fauimus intercedẽte ẽt Põ.ut ei progaret puincia in aliũ qnqniũ:quo tpe assumpsit tm̃ uiriũ:ut postea difficile fuerit ei obsisterẽ. ¶ Neq.e.di.pdicebã ex certa scia q̃si deus. ¶ Sed dicit se ex prudẽtia:nõ aũt ex diuinatione hęc pdixisse fore:q̃ euenerunt. ¶ Posse fie.

Exitio sum cũ eẽt in potẽtia:ut fierẽt:dicebã fore. ¶ Exitiosũ.pernitiosũ:& calamitosum. ¶ Alterutrũ.utrũ essemus futuri uictores:an uicti. ¶ Id qđ euenit.ut Cæs.uinceret. ¶ Exploratius.certius. ¶ His.n.re.ut diximus supra scriptũ ad Mar. ¶ Vsu.expientia. ¶ Robore mi.li.i.robustis militib⁹. ¶ Sed tu il.anim.sensus est:utere nũc i mœrore tuo ea aĩ fortitudĩe:q̃ hortabaris me:ut uterer cũ eẽm in despatiõe:& dñia reip:q̃ paulo añ dixi. ¶ Adhibe.assume:ad cõsolãdũ te. ¶ Cẽsebas.

Censef iudicabas:hortabaris. ¶ Philargyrus.nomẽ liberti:interptat sit φιλάργυρος auarus:uel amator argẽti. ¶ Requirẽti.f.mihi. ¶ Qđ.quã rẽ.f.eẽ sollicitũ. ¶ Aliq.i.nõ oĩo pdita:retinẽte aliq̃ partẽ status sui. ¶ Qui eẽ de. scilicet ex pmis nrę ciuitatis:& q retineas dignitatẽ tuam. ¶ Aut p.i.oĩo deleta.f.rep. ¶ Afflictiore.mistiore:debiliore:subaudi sis futurus. ¶ Exaiati.cõsternati metu. ¶ Suspẽsi.solliciti. ¶ Ea ur.Athenis. ¶ Alita.nutrita:ab alẽdo:qa dicunt oẽs artes liberales Athenis:& natæ & perfectæ fuisse.

Atq eo hæc pertinet oratio,ut perditis rebus omnibus,tñ ipsa uirtus se sustẽtare posse uideatur. Sed si ẽ spes aliqua rebus cõmunibus,ea tu quicunq status futurus est,carere non debes. Atq hæc mihi scribẽti ueniebat in mẽtem,me eum esse cuius tu de desperatione accusare solitus esses,quemq auctoritate tua cunctantem,diffidentem excitare:Quo quidem tempore non ego causam nostrã:sed consilium improbabã. Sero enim nos his armis aduersari uidebã,quæ multo ante confirmata per nosmetipsos erant,dolebãq pilis,& gladiis,non consiliis,neq auctoritatibus nostris de iure publico disceptari. Neq ego ea,quæ facta sunt fore,cum dicebam,diuinabam futura,sed ꝙ,& fieri posse,& exitiosum fore,si euenisset uidebam. Id ne accideret timebam,præsertim,cum si mihi alterutrum de euentu,atque exitu rerum pmittendum esset. Id futurum, quod euenit exploratius possem promittere. His enim rebus præstabamus, quæ non prodeunt in aciem:usu autem armorum: & militum robore iferiores eramus, Sed tu illum nunc animum adhibe quæso: quo me tunc esse censebas oportere. Hæc eo scripsi:quod mihi Philargyrus tuus omnia de re requirenti fidelissimo animo:ut mihi quidem uisus est:narrauit te interdum sollicitum solere esse uehementius:quod facere non deberes: nec dubitare:quin aut aliqua republica sis futurus:qui esse debes:aut perdita non afflictiore conditione i q̃ cæteri. Hoc uero tempus:quo exanimati omnes:& suspẽsi sumus:hoc moderatiore animo ferre debes:ꝙ ea in urbe es:ubi nata:& alita ẽ rõ:ac moderatio uitæ,

ASC. ¶ ATq hi oro.f.mea: ptinet eo.i.ad id:ut pditis oĩbus reb⁹.i.licet oẽs res sint pditæ:tñ ipsa uirt⁹ uideat posse sustẽtare sese. ¶ Sed si aliq̃ spes est rebus.i.de rebus:cõibus:tu nõ debes carere ea.f.spe:qcunq status est futurus. ¶ Atq ueniebat mihi scribẽti hæc:in mentẽ.i.cogitationẽ:me eẽ eũ cuius despatione tu solitus esses accusare:quẽq.i.& quẽ.Sũt.n.duę partes tu solitus esses excitare tua auctoritate:cunctantẽ.i.hæsitantẽ:& diffidentẽ.i.quasi desperantẽ de repu. ¶ Quo quidẽ tempore.f.quo tu me accusabas sic:& excitabas:ego nõ improbarẽ causam nostrã:q̃ semper iusta uisa est:sed cõsiliũ sup. nostrũ:qa dixi nos male consultos esse:q tantæ Cæsaris potentiæ obseruaremur:cum tamẽ iustissima esset ratio belli contra eũ:unde addit dictũ sui rationem:dicens. ¶ Enim:idest quia:ego uidebam:idest intelligebam:nos aduersari sero:idest minus tarde:iis armis:quæ erant confirmata per nosmetipsos multo ante:quia tũc cum Cæsari decretum est imperium in gallia:& dolebam disceptari de iure publico.idest de pricipatu Romano: pilis:idest telis longis:Romanorum propriis:& gladiis:nõ consiliis:neq auctoritatibus nostris. ¶ Neq ego:cum dicebam ea fore:idest futura esse:& dimittere:quæ facta sunt:uidelicet nunc:diuinabam:idest quasi diuino inflatus spiritu prædicebam futura:sed timebam ne id accideret:quod uidebam:&:idest simul:posse fieri:& fore exitiosum:idest perniciosum:si euenisset præsertim cum si promittendum esset mihi alterutrum:idest alterum duorum:de euentu:atq exitu rerum:possem promittere exploratius:idest certius id:quod euenit:uidelicet Cæsarem uicturum in conflictu Pharsalico:aut similiter:si cõtigisset cõfligere cum Pompeianis. ¶ Nos enim:qui Pompeium secuti sumus:præstabamus:idest meliores eramus his:idest huiusmodi rebus:quæ non prodeunt in aciem:idest contra armatam manum hostium. ¶ Aũt:idest sed:nos eramus iferiores usu armorum:& robore militum. ¶ Sed quæso tu adhibe nunc illum animũ:quo cẽsebas me oportere eẽ tunc. ¶ Ego scripsi hæc eo:idest propterea:ꝙ Philargyrus:nomen est liberti ipsius Torquati:quãdo autem appellatur est:dicitur amator argenti:hoc est auarus:tuus.f.libertus:narrauit mihi requirenti oia de te:narrauit dico animo fidelissimo:ut quidem uisus est mihi.f.narrare:quia fraus interdũ occultitur:te solere esse interdũ sollicitũ uehementius.i.uehementer:aut uehementius:quã deceat:quod non deberes facere:nec dubitare:quin sis futurus supplexs:qui debes esse aliqua repu.f.futura:aut rep.sup.perdita:idest si sit perdita:futurus sis conditione:idest statu uita:nõ afflictiore:q̃ sunt cæteri. ¶ Vero:idest sed:tu debes ferre hoc tempus:quo nos omnes sumus exanimati:idest priuati animo:& suspensi:idest stupefacti:animo moderatiore:scilicet q̃ reliqui:hoc:idest propter hoc:ꝙ idest quia:tu es.i.simul in ea urbe:scilicet atheniensi:ubi ratio & moderatio uitæ:est nata:& alita:idest nutrita.

¶ SERuiū Sul.q:ut uisum est li.iiii.& ipse Athenis erat. ¶ Sapia.erat.i.uir sapiētissimus. ¶ Cui⁹.Seruii. ¶ Togati. VBE.
sine bello:nā cōsilia Seruii spectauerūt ad pacē:& ɔcordiā:ut Ci.supra ad ipm Seruiū:ut cognorā.n.absis te hæc mala
multo añ ꝓuidēte defensoris pacis:& i ɔsulatu tuo:& post cōsulatū. ¶ Maiora.maioris momēti:& pōderis. ¶ Casus.i.
calamitas belli ciuilis. ¶ Eripuit:q̃a plerīq̃ iterierūt:plerīq̃ me defuerūt. ¶ Qui sim.q̃a sum puæ auctoritatis:& pauꝫ
possū. ¶ Sꝫ q̃a.sola ē exornatio rhetorica:& ē sensus:sed q̃a nemo ē tā afflict⁹:q si uni rei tm̄mō itēdat:nō possit aliqd ꝑ
staꝛ:& efficeꝛ:uelī existies:q:qd ɔsilio:opa:& studio efficeꝛ possiꝫ:id eē d̄bitū:& obligatū tibi:& tuis. ¶ Nihil ali.nisi id:

& habes Seruiū Sulpiciū,quē semper unice dilexisti, qui te ꝑfecto,& beniuolētia,& sapiētia cōsolatur,cuius si essemus,& auctoritatē,& consiliū secuti,togati potius potētiā,q̃ armati uictoriā subissem⁹.Sed h lōgiora fortasse fuerunt,q̃ necesse fuit.Illa,quæ maiora sunt,breui⁹ exponam.Ego habeo,cui plusq̃ tibi debeam neminem,q̃bus tm̄ debeam,quantū tu intelligis,eos mihi huius belli casus eripuit.Qui sim aūt hoc tēpore intelligo.Sed q̃a nemo est tā afflictus,q si nihil aliud studeat,nisi id,qd̄ agit,nō possit nauaꝛ aliqd,& efficere.Oē meum cōsilium,operam,studiū certe uelim existimes tibi tuisq̃ liberis esse debitū. Vale.

qd̄ agit.i.n̄ itēdat nisi ei rei:quā agat. ¶ Nauaꝛ: diligēter ꝑstaꝛ. ¶ Debitū.obligatū:& iō nullo mō d̄futuꝝ. Nauare
¶ ET.i.simul:hēs Seruiū Sulpitiū:quē dilexisti ſp unice:q ꝑfecto cōsolaꝛ te:& beneuolētia:& sapientia: ASC.
cuius si nos essemus secuti auctoritatē:& cōsiliū:non subissemus potius togati.i.in pace:potentiā:q̃ armati uictoriā. ¶ Sed hæc.s.cōsolatoria uerba:fuerūt fortasse lōgiora:q̃ fuit necesse:ego exponā breuius illa:quæ sunt maiora. ¶ Ego neminē habeo:cui debeā plus:q̃ tibi:& casus belli eripuit mihi eos:quibus debeā.s.si uiuant tm̄:quātum tu intelligis. ¶ Autē.i.sed:ego intelligo:q.i.q̃lis:& q̃ miser sim hoc tpe:sed q̃a nemo est tā afflictus:q si nihil studeat aliud:q̃ id:quod agit:nbi studeo cū actō cōstruitur:non possit:& ita q̃libet possit nauare:& efficere aliqd.s.aduersus Cæsarē. ¶ Ego uelim sup.ut existimes:oē consiliū meū:opam.s.meā oēm:certe:idest haud dubie:studium sup.meū omne esse debitum tibi:& liberis tuis. Vale.

M.T.C. Aulo Torquato.S.D.

PEto a te ne me putes obliuiōe tui rarius ad te scribere,q̃ solebā,sed aut grauitate ualitudinis,qua tamē iā uideor leuari,aut q ab sim ab urbe,ut qui ad te proficiscantur scire non possim.Quare uelim ita statutum habeas:me tui memoriam summa cum beniuolentia tenere:tuasq̃ omnes res non minori curæ:q̃ meas esse:quod maiore in uarietate uersata est adhuc tua causa:q̃ homies:aut uolebant:aut opinabant:mihi crede:non est pro malis temporum q moleste feras.Necesse est enim:aut armis urgeri rēp.sempiternis:aut his positis recreari aliquando:aut funditus interire.Si arma ualebūt:nec eos a q̃bus recesseris uereri debes:nec eos quos adiuuisti.Si armis:aut cōditione positis:aut defatigatione abiectis:aut uictoria detractis ciuitas respirauerit:& dignitate tua frui tibi:& fortūis licebit.

PEto a te.Eodē fere argumento scripta est hæc epla:quo & superior:adducit.n.Ci.multas rōnes:q̃bus ꝓbat nihil esse:quod Torqua.moleste ferat:q adhuc nō sit cō.secutus:quod uolebat:& q cā sua uersata sit in maiore uarietate:q̃ q̃sq̃ opinatus eēt.In pricipio tñ eplæ excusat se Ci.de raritate lr̄aꝝ suaꝝ ad Torqua. ¶ Peto a te.q.d.iure amicitiæ n̄ræ:hoc a te exigo. ¶ Obliuione.i.q̃a sum oblitus tui:aut amicitiæ nostræ. ¶ Sed aut.duas ponit cās:quare rarius scribat. ¶ Aut gra.i.magnitudie. ¶ Valitudinis.s.malæ:& aduersæ:& est pria cā:aut scđa cā. ¶ Quipꝑ.q uētant cū nō sim in urbe:mihi me iscīēte discedūt. ¶ Quare.concludit Ci.se nulla obliōne ꝑtermisisse scribere. VBE.
¶ Statutū.iudicatū:& certū. ¶ Q d̄.icipit nūc ɔsolari Torquatū. ¶ Varietate.diuersitate fortunæ:q̃a fuisti uarie exagitatus. ¶ Volebāt.cupiebāt. ¶ Aut.o.i.existimabāt:q̃a nemo nunq̃ opinatus fuisset cām tuā:ita uarie uersatū iri. ¶ Pro ma.tē.i.fm mala tēporū:q̃a qñ tpa gñalit er sunt mala:minus moleste solemus ferre incōmoda:q̃ nobis accidūt:q̃ tpib⁹ bonis. ¶ Nō est.nō hēs. ¶ Necesse est.facit Ci.diuisionē triptitā:& singulis ptibus ꝓbat nihil esse qd̄ Torq̃t.moleste ferat. Statutū
¶ Vrgeri ꝑmi. ¶ Sēpiternis ꝑpetuis:ita ut nunq̃ amplius emergat:ut libertatē recupet:& est prīa ps. ¶ Positis.ꝑ depositis:aphæresis. ¶ Recreari.resumere uires:& respirare. ¶ Aliqñ.tandē:est aūt scđa pars. ¶ Aut fun.radicitus. ¶ Interire.deleri:ita ut ne uestigia quidē reip remaneāt:est aūt tertia.& ultima pars. ¶ Si ar.respōdet priæ pti:& dicit:q si resp.armis fuerit oppressa:nō erit q Torq̃tus timeat:uel a Cæsarianis uel a Pōpe. ¶ Eos.Cæsarianos. ¶ A q̃bus re.quos nō sis secutus. ¶ Nec eos.q.ad.nec Pōpeianos:q̃bus ꝑstitisti auxiliū. ¶ Si ar.respōdet secundæ parti dicens:q si aliqua rōne depositis armis resp.recreata fuerit:ipse:Torquatus poterit retinere dignitatem:& fortunas suas. ¶ Conditione.aliqua cōuentione. ¶ Defatigatione tædio:cū utraq̃ pars ita erit defatigata:ut cogat deponere arma:qd̄ sæpe solet accidere.cum diu durante bello neutra pars potest uincere:sed æquo ꝓlio se sustinent. ¶ Detractis.ablatis amotis:nā uictores sæpe solēt detrahere arma uictis:ne postea possint amplius insurgere. ¶ Respirauerit.recreata fuerit:& est translatio sumpta a corpore femininmo. ¶ Licebit tibi.permittetur tibi ab omnibus. ¶ Frui dignitate tua.habere & possidere dignitatem tuam. Recreari

PEto.Argumētū est:q̃le superioris eplæ.Adducit.n.Cicero multas rōnes:q̃bus ꝓbat nihil esse qd̄ Torquatus merito moleste ferat:q nō sit adhuc cōsecutus id qd̄ uolebat:& q cā eius sit obūata in maiore uarietate:q̃ quiuis opinatus esset.Purgat aūt in principio:q raro ad eū scripserat dicēs. ¶ Peto a te.ne putes me scribere a te rarius:q̃ soleā:obliuione.i.ꝑpter obliuionē tui:sed aut grauitate ualetudinis.i.ægritudinis:qua tñ:ego uideor leuari.i.liberari:iā paulū.i.modicū:aut modicule:aut sup.iō q absum ab urbe:ut nō possim scire:q ꝓficiscanꝛ ad te.s.Athenas. ¶ Quare ego uelim:ut sup.hēas statutū.i.cōstitutū:& firmatū me tenere memoriā tui:cū beniuolētia summa.i.maxima:& oēs res tuas eē mihi nō inferiori curæ:q̃ meas.s.res:qđ.s.ut scribis:cā tua uersata est adhuc in maiore uarietate:q̃ hoies:aut uolebāt:aut opinabanꝛ:crede mihi nō est sup.aliqd tibi ꝑ malis.i.fm mala tpoꝝ:qđ feras.i.ferre debeas moleste. ¶ Necesse ē.n.aut rēp.urgeri armis sempiternis:aut rēp.recreari aliqñ:his.s.armis:positis.i.depositis:aut sup.eā interiꝛ fūdit⁹.i.a fūdo:uł ad fūdū usq̃. ¶ Si arma ualebūt:nec debes uererieos.s.Cæ.& Cesarianos:a q̃b⁹ recesseris:nec eos:quos adiuuisti:uideliꝫ Pōpeiāos:si aut armis positis.i.depositis:ɔditiōe.i.pactiōe:aut abiectis defatigatiōe:aut detractis uictoria.s.alteri⁹ ptis:ciuitas.s.Rōana.respirauit:licebit tibi frui:& dignitate tua:& fortūis tuis. ASC.

VBE. ¶ SI.tertia pars:quā ꝓposuerat. ¶ Interierint.deleta fuerint. ¶ Exitus.finis. ¶ M. An.auus M. Antonii:inimici Cice. orator sūmus:& ciuis optimus:& sapientissimus. ¶ Iā:tūc tēporibus suis. ¶ Cū ma.cū dissēsionibus Marii:& Syllæ ꝓui debat malos regnaturos:dicebat bella ciuilia nō habitura finē:donec resp.penitus esset euersa:& deleta. ¶ Suspicabat.f. putabat. ¶ Instare.imminere: prope esse. ¶ Illa q cō.s.nihil esse dolendū:pcipue.qd oibus accidat. ¶ Est mi.infoelix:& q solet extremis rebus dari:nā malū aliorū nihil nobis ꝓdesse uī ad cōsolationē. ¶ Necessaria.qa aīr nō ferremus mala no stra:nisi uideremus alios:uel eisdē:uel maioribus malis uersari. Sic Iune.cōsolaī Clauinū his uerbis. Intercepta decē q. teris sestertia fraude Sacrilega:qd si bisceniū pdidit.

Mar. Antonius

Instare

alter. ¶ Hoc archana mō:maiore tertius ille Sūmā:q̄ patulę uix coepat āgulus arce:& idē. Te nūc diuitias extra cōmunia cēses Ponēdū:qa tu gallinę filius albæ &c. ¶ Quę.i.q̄ta. ¶ Vis.ptās:& soia. ¶ Insit.inclu daī.i.q̄tū pōdus hēant hęc pauca uerba. ¶ Plura.n. parethesis ē. ¶ Attēdes.diligēter cōsiderabis. ¶ Qd fa. quia certe attēdis:qd significēt:hæc pauca uerba. ¶ Etiā si.meis lit.ēt me nihil scribēte. ¶ Nihil.subau di itelligeres te hīe. ¶ Hoc sta,tali:q̄lis nūc ē. ¶ Aut ali.ut nō oino deleto:sȝ ex aliq̄ pte pmanēte. ¶ Oia si.sensus est:si oia interierint:itelliges fortunā:in q̄ nō sit culpa tua ferendā eē æquo aio:cū nō uelis uiuere: ēt si possis repu.amissa:ordo est:itelliges fortunā esse ferēdā:pserum:q abfit a culpa:cū ne uelis te esse super stitē reip. si liceat oia iterierint. ¶ Supstitē reip.i.uiue re post tēp.qa bono ciui:& magnanimo qualē te sem per pstitisti:ingrata oino debet esse uita:amissa repu. ¶ Si liceat.i.possis:si pmittatur tibi. ¶ Fortunā feren dā esse.subaudi intelliges. ¶ Hæc hacten⁹.subaudi dicta sint. ¶ Vbi futurus sis.supra uidimus eū fuisse Athenis:sed fortasse decreuerat discedere. ¶ Quo scribā.ad quē locū debeā mittere literas tuas. ¶ Aut quo ueniam.si uelim te uidere:& conuenire.

Si omnino interierint omnia, fueritq; is exitus quem uir prudentissimus. M. Antonius iam tum timebat, cum tantum instare malorum suspicabatur. Misera est illa quidem consolatio, tali præsertim ciui & uiro sed tamen necessaria, nihil esse præcipue cuiquam dolendum in eo quod accidat uniuersis. Quæ uis insit in his paucis uerbis (plura enim committenda epistolæ non erant) Si attendes quod facis, profecto etiam sine meis literis intelliges, te aliquid habere, quod speres. Nihil quod aut hoc, aut aliquo reipubl. statu timeas. Omnia si iterierint, cum superstitem te esse reipu. ne si liceat quidē uelis, ferendā esse fortunā, præserti quæ absit a culpa. Sed hæc hactenus. Tu uelim scribas ad me quid agas, & ubi futurus sis, ut aut quo scribam, aut quo ueniam scire possim. Vale.

ASC. ¶ SI omnia.s.reip.iura interierint oino.i.ex omni parte:& his exitus.s.bellorū fuerit:quē Marcus Antonius orator insi gnis:qui fuit auus illius Marci Antonii:q tribuit Ciceronē postea pscribēdū curauit:& pscriptū cōprehēdendū:ac truci dādū:pcipue ob Philippicas orationes in eū scriptas:uir prudentissimus:timebat iā tū.i.tūc:cū suspicabaī tm malorū ista re. ¶ Cōsolatio illa est:quidē misera:psertim tali ciui:& uiro:sed tñ necessaria:uidelicet nihil esse dolendū:cuiquā præ cipue.i. singulariter:aut peculiariter in eo:qd accidit uniuersis. ¶ Quæ uis &c. Si tu attēdes:qd facis:q̄ uis sit in his pau cis.s.proximo loco iam habitis:pauca aūt ideo scripsit. ¶ Enim.i.quia:plura nō erant cōmittenda eplæ:q̄ breuitate gau det:tu pfecto intelliges ēt sine literis meis:te hře aliqd:quod speres.i.sperare possis:& nihil sup.hře:qd timeas.i.timeī debeas:aut hoc:aut aliquo statu reip.sup.extāte. ¶ Si oia interierint:cum ne uelis quidē:si liceat te esse superstitē.i.su per uictuꝝ reip.intelliges sup.fortunā esse ferēdā:psertim:q abfit a culpa. ¶ Sed hęc sup.scripta sint hacten⁹. ¶ Velim sup.ut tu scribas ad me:qd agas:& ubi sis futurus:ut possim scire:aut quo scribā:aut quo ueniam. Vale.

VBE. SVperioribus literis. Hæc epla uī iure op timo ꝓponēda superiori:qa uideī esse scri pta post primā:in q̄ plura:ut uisum est:ad duxit ad cōsolandū ipsum Torquatū:ꝓ pter q̄ dicit se nūc debere esse breuiorem: cōsolaī tñ eū hac epla q̄tum pōt:licet dicat eū esse i ea urbe:ubi uel ipsi parietes ornatiora loqui possint: q̄ ipse Cice.quod dicit ad laudē Athenarum:in qua urbe maxime florebant studia Philosophiæ. ¶ Superioribus.quas ante scripsi:puto aūt eas esse:quæ incipiunt:& si ea p turbatio. ¶ Quam ꝙ res ita postularet.q̄ ꝙ essent opus apud te ita facere:& multis uerbis loq:ut te consolarer. ¶ Neq enim ratio:quia res non postularet:ut esset longior. ¶ Virtus.fortitudo animi tui.

M.T.C. Aulo Torquato. S.D.

SVperioribus literis beniuolentia magis adduct⁹, q̄ ꝙ res ita postularet, fui longior. Neq;.n.ꝯfirmatiōe nr̄a egebat uirtus tua,

PHI. MVlta supius dixi in ea epla:cuius initiū est:& si ea perturbatio:qbus. A. Torquatū cōsolatus est:& maxime cōfirmauit ad omnia æquo aio toleranda:quæ accidisse detrimenta reip.uidebaī:idem in hac tractat epla: fitq; breuior in dicendo:cuius breuitatis cās ostendit:& qualis belli finis futurus sit:se uidere cōmemorat:il liusq; calamitatem sola morte uitari posse:simul & in tali rerū pturbatione uiuere dicit eē miserrimū:& mori esse miserū:sed qd foelix:& beatū. Est is. A. Torquatus ex illa illustri familia longo post tēpore oriūdus. T. Manlii:qui ob torquem cuidam Gallo ad pugnam prouocāti singulari certamine abreptum. Torquati cognomen acce pit:a quo postea omnes ex familia Torquati appellati sunt:cuius historiam. P. Qu. Claudius scripsit:nec obscurata gēs est Torquatorum hoc homine:sed cum doctrina:tum etiam cæterarum eius uirtutum præstantia:& rebus gestis est ad modum illustrata:& bello ciuili Pompeianas partes secutus:acerrimum se reipu.defensorem ostendit. Deuicto tandem eorum duce Pompeio:oppressaq; libertate. R.P. a Cæsare: Athenas se contulit:ubi miserias reipubli.deplorabat. Con solatur autem ipsum nunc Ci.ut diximus:tametsi eū dicat Athenis esse:cuius ciuitatis uel ipsi parietes magis sapere ui deātur:q̄ Ci. ¶ Superioribus.in illis q̄ incipiūt. Et si ea perturbatio. ¶ Neq;.n.ratio est:quare nō esset opus lōgior esse. ¶ Virtus tua.magnitudo animi:atq; despicientia rerum humanarum.

Torquatus

ASC. SVperioribus literis &c. Hæc epla inqt Vbertinus:uideī ꝓponēda superiori:qa scripta uī post primā:in qua Cicero multa adduxit ad consolandum Torquatum:propter quę dicit se nunc breuiorem debere esse. Cō solatur tamen eum etiam hac epistola:quantū potest:licet dicat Torquatū esse in ea urbe: utpote Atheni en.ubi uel ipsi parietes ornatius:q̄ Cicero ipse loqui possint. ¶ Ordo est. Ego fui lōgior.s.quam decuit:aut aliquantulum longus superioribus literis:quarum initium est. Et si ea perturbatio &c adductus:scilicet ad hoc magis beniuolentia:q̄ ꝙ res.i.necessitas:postularet ita. ¶ Neq;.n.uirtus tua egebat cōfirmatione nostra.

¶ Ea talis

¶EA.talis.¶ Cui imp.s.mihi.¶ Siue.n.quodā dilēmate.i.duplici diuisiōe pbat Ci.se hoc tpe debere esse breuiorē: VBE.
dicit.n.q siue tunc:cum scripsit illā longiorem epistolā:non fuit opus uti multis uerbis:nihilo magis:etiam nūc debet uti:
si aūt tunc opus fuit:satis debet esse id:quod semel fecit:praesertim cum nihil noui additum sit ad id:quod supra scripsit.
¶ Nihilomagis nunc.non magis nunc:subaudi est opus tam multis uerbis.¶ Accesserit.additū sit.¶ Nam & si diluit ob
iectionē:quā posset facere Torquatus:q non accesserit:dicit.n.qd q̄uis aliquid quotidie audiat:tn̄ idem est in sūma:qd
auditum est superius.¶ Summa ea.est.ad idem reddit:eadē est conclusio:ut puta si heri audiui rempu.oppressam esse:

neq̧ erat in ea mea causa atq̧ fortuna, ut cui ipsi omnia deessent alterum confirmarem. Hoc item tempore breuior esse debeo. Siue enim tum nihil opus fuit tam multis uerbis, nihilo magis nunc opus est, siue tum opus fuit, illud satis est, ꝑsertim cum accesserit nihil noui. Nam & si quotidie aliquid audimus earū rerum, quas ad te perferri existimo, summa tamē eadem est & idem exitus, quem ego tam uideo animo, q̄ ea quae oculis cernimus. Nec uero quicq̄ uideo, quod non idem te uidere certo scio. Nam & si quem exitum acies habitura sit, nemo diuinare potest, tamen & belli exitum uideo, & si id minus hoc quidem certe, cum sit necesse alterutrum uincere, qualis sit futura, uel haec uel illa uictoria. Idq̧ cū optime perspexi, talē uideo, nihil ut mali uideatur esse futurum, si id uel ante ceciderit, quod uel maxime ad timorem pponitur. Ita enim uiuere ut tum sit uiuendum miserrimum est, mori autem nemo sapiens miserum dixit,

& odie uideatur nouum:idem tn̄ est in summa:quod fuerat id.qd heri auditum est.¶ Idē exitus.quem añ praedixi.¶ Video.cognosco.¶ Aio.animi quadā prudētia.¶ Nec uero.sensus est:nec ego quicq̄ uideo aut cognosco futuꝝ:qd idē non certo sciā te uidere.¶ Nemo potest di.quia:ut supra dixit:omnium belloꝝ exitus incerti sunt.¶ Video.quadā rōne:& prudētia cognosco.¶ Et si.duę partes sunt.¶ Minus.nō subaudi uideo.¶ Id.eam rem.s.exitum belli.¶ Certe saltē. Certe
¶ Hoc qdem.subaudi uideo:quod sequit.s.¶ Qualis fu.sit &c.Ordo est:& si minus id uideo:certe hoc qdem uideo:qualis futura sit:uel haec:uel illa uictoria:cum necesse sit alterutrum uincere.¶ Haec.uel si.uel Pompeiana:uel Caesariana.¶ Id.s.qualis futura sit:uel hęc:uel illa uictoria.¶ Video ta.cognosco tale qdā esse.¶ Si.quāuis.¶ Ceciderit.acciderit:euenerit. Si
¶ Vel.i.etiā:ut Vel Priamo miserāda manus.¶ Id.qd proponit ad timorē.i.etiā si euenerit mors:q ppo. Vel
nitur nobis a nostris inimicis:ut uehemēter timeamus:
¶ Ita.n.ostēdit Ci.uitā:quae nō sit certa:& tuta:miseram esse.¶ Vt sit ui.tum.ut tunc tm̄modo possis uiuere:tunc cum sis in timore malorum:& bellorum ciuilium:neq̧ postea expectatur uita libera.¶ Miserrimū infoelicissimum:pessime cōditionis.¶ Mori aūt.dicit a sapientibus mortē non existimari miseram.
¶EA.talis:& pspera siue cāsiue fortuna:ut alios cōsolari possem:qūo mihi oia desint:& aliorū cōsolatione indigeā.¶ Cui ipsi.s.mihi.¶ Alterū.te Torqtū. PHI.

¶ Breuior:q̄ fuimus in supioribus lrīs.breuis:& itē lōgius:tū ad oratorē:q̄ ad orōnē referri psit.Flaccus.Breuis eē laboro obscurius fio:& qcqd pceperis esto breuis Ci.ad Herenniū.Nūc ne nimiū lōga nr̄a sumat orō:de re dicere incipiem⁹. Breuis
Id ē ut breui orōne cōplectar.Qualia sint de breuitate pcepta:Ci.& Quin.ondūt.¶ Siue.dilēma est:qd duplici ratiōe
colligit.¶ Nā & si.cōfutatio obiectionis:quā facere potuisset Torquatus.¶ Tū.ordinis est:tūc uero tpis:& est sensus:si Tum
nō fuit opus multis tūc uerbis scribere:minime est nunc opus his paucis scribere:aut si tunc opus fuit longis uerbis scribere:non amplius est opus scribere:cū illud satis sit:quod scripsimus.¶ Nihil no.cum maius malum euenire nō posset:q̄ qd Tunc
uenit:& id quotidie ad te perferri existimo.Vnde satis est:quod superius id scripsi.¶ Summa ea.conclusio eadē:& idē
finis.¶ Earum re.calamitatum:& miseriarum.¶ Video animo.oculis cernimus.Videre proprie animorum est:cernere Video
oculorum Vir.Misceturq̧ uiris:neq̧ cernitur ulli.Et nati coram me cernere letum fecisti.¶ Certo scio.melius q̄ certe scio. Cerno
¶ Et si mi.sup.uideo:& belli finem intelligit.¶ Hoc qui.cer.supple uideo hoc uidelicet:qualis futura sit uictoria:q̄ nobis
omnino futura est misera:ut in alia ad Torquatum.Si inter causas armorum aliquantulum interfit:tamen inter uictoriae:non multum interfuturum:alteros prope modum iam sumus experti:de altero nemo est:quin cogitet:cum sit metuendus iratus uictor armatus.¶ Haec.Pompeii.¶ Illa.Caesaris.¶ Idq̧.refert se tandem ad mortē:quae sola posset eos miseriis liberare.¶ Ante acciderit.ut moriamur:& dicit.¶ Id.s.qualis futura sit uictoria:uel hęc:uel illa.¶ Video.si quid tale futurum.¶ Si id quod pro.ad ti.scilicet mors:haec enim sola nobis proponitur ab inimicis nostris ad perterrefaciendum nos.¶ Ita enim uiuere mi.est.hoc est uita omnium hominum est miserrima:quādo non tuta:& libera:& in timore malorum esse.¶ Vt tum sit uiuendum.cum in timore malorum fueris:neq̧ expectatur libere posse uiuere:& quando omnia nobis patriae ornamenta defuerint.

¶NEq̧ ea.i.talis:erat causa mea:atq̧ fortūa:ut cui ipsi omnia deessent:confirmarem alterum.¶ Debeo item:idest simi ASC.
liter:esse breuior hoc tempore:enim:idest quia:siue nihil opus fuit:cum:idest tunc:tam multis uerbis.nihilo:idest in nullo est nunc magis opus scilicet tam multis uerbis:tum:idest tunc:illud scilicet:quod tunc scripsit satis est:praesertim:cū nihil noui acciderit:¶ Nam etsi:idest q̄q̄:nos audimus quotidie:idest singulis diebus:aliquid earum rerum:quas ego existimo perferri.i.complete nunciari ad te:tamen summa.i.finalis sententia:& cōclusio de statu reip.est eadem:& exitus est idem.i.ad eundem finem oia tendunt:quem.s.exitum:ego uideo animo:tam.i.tam perfecte:& euidenter:hoc est pspicio futurum:q̄.i.quantū perfecte sup.uideo aut uidem⁹ ea quę cernimus oculis.s.exterioribus.Ex hoc loco traxerūt quādā differentiā,inter cerno:& uideo:dicentes cernere ad oculos exteriores:uidere etiā ad īteriores ptinere.¶ Nec uero uideo qcquā:qd nō scio certo.i.pro certo:te uidere idem.¶ Nam etsi nemo pōt diuinare:quē exitum acies.i.cōflict⁹: Cerno
duarum acieꝝ sit habitura.s.i Philippis:campo Pharsaliae:tn̄ uideo:&.i.simul exitum belli.i.id qd bellū sequet:utpote Video
oppressionē reip.&,si sup.uideo minus.i.nō satis clare:id.s.qd dictū est:hoc exitū belli:certe uideo:quidē.i.saltē:hoc.s.q cum sit necesse alterutrum.i.unū duoꝝ:aut Caesarē:aut Pompeianos:uincere:uideo sup.q̄lis uictoria:uel haec.s.Pompeianorū:uel illa.s.Caesaris:sit futura.q.d.cū amissione libertatis:cum utriq̧ uelint opprimere aduersarios suos.¶ Et cum idest postq̄:pspexi id.s.qualis futura sit uictoria:optime.i.perfectissime:ego uideo sup.ipsum tale:ut nihil.i non aliquid ut aliquid mali non uideatur futurum.si uel.i.etiā id:quod proponit.s.nobis ab inimicis:uel.i.etiā maxime ad timorē:idest ad incutiendū nobis tiborem:hoc est mori:aut occidi:ceciderit ante.s.perfectā alterutrius uictoriā.¶ Enim.i.quia:uiuere ita.i.in seruitute quadā publica:ut.i.qualiter:uiuēdum sit nūc.s.post alterutrius uictoriam:est miserrimum.¶ Aūt idest sed:nemo sapiēs dixit:aut duxit mori miserum.Vnde Maro:Vsq̧ adeo ne mori miserum est.

VBB. ¶ Ne bea.q.i.nec ēt:q ſedā fortuna utaf:multo ergo minus miſerū erit hoi ifœlici mori. ¶ In eā ur.erudita:& docta:& itelligit Athenas. ¶ Vel plu.i.ēt plura. ¶ Parietes ipſi.ipſi.muri:puerbialis hypbole. ¶ Leuis.pua:ut in pcedenti epla. Miſera eſt illa qdē cōſolatio:tali pſertim:& ciui:& uiro:ſed tñ neceſſaria:nihil eē pcipue dolēdū cuiq̄ in eo:q̄d accidit uniuerſis. ¶ Alteri di.q ſunt cū Cę. ¶ Alteri timent uictorē.q diſceſſerūt a bello:timēt ne Cę.ſit uictor. ¶ Grauior.maior. ¶ Illa q̄ ſe quif. ¶ Nec.n.hæc eſt illa cōſolatio hoiem nō debere uehemēter angi ulla re.niſi culpa:& delicto ſuo:utif aūt ſæpe Ci.hac cōſolatione rectæ cōſciētiæ. ¶ Angar.excruciabor. ¶ Dū ero.dū uiuā. ¶ Cū uacē.cū careā. ¶ Oi culpa:q nihil ſenſi:aut feci unq̄ cōtra rēp.ſed ſp ei optie cōſului. ¶ Si nō ero.i.ſi nō uiuā. ¶ Oino carebo ſenſu.nō ſentiā hæc mala. ¶ Sed rurſus.qa ſupra dixit.Sed in tali es urbe:in qua hæc:uel plura ornatiora ipſi parietes loqui poſſe uideāt:& poſtea rurſus reuerſus ē ad cōſolandum Torquat.ideo nunc dicit:ſed rurſus. ¶ γλαυκασ εισ αθηνασ.i.noctuas ad Athenas:ſubaudi porto.

Prouerbium

Erat aūt puerbiū:quali ſolemus uti:cū deferimus aliquas res ad locum ubi ea res abundet:ut dicamus aquam mari addis. Abundat.n.attica regio noctuis:un finxerunt Poetæ noctuam eſſe in tutela Mineruę:q̄ maxime colif Athenis.

Noctua

Dicit ergo nunc Cic. noctuas Athenas porto.ſ.præcepta philoſophica ad te ſcribo:q es I urbe:ubi uel ipſi muri ea ſciūt γλαυκοσ ſignificat noctuā. ¶ Qui ſ.ego. ¶ Ad te.ſubaudi ſeribā. ¶ Mihi.concludit eplam dicēs:& ipſum Torqua. & oia ſua eē ſibi maxię curæ:foreq̄ dū uiuet.

ne beato qdem. Sed in eā es urbe, in qua hæc uel plura & ornatiora parietes ipſi loqui poſſe uideanf. Ego tibi hoc confirmo, & ſi leuis eſt conſolatio ex miſeriis aliorum nihilo te nunc maiore in diſcrimine eſſe, q̄ quemuis, aut eorum qui diſceſſerūt, aut eorum qui remāſerunt, alteri dimicāt, alteri uictoré timét. Sed hæc cōſolatio leuis eſt, illa grauior, q̄ te uti ſpo, ego certe utor. Nec enim dum ero, angar ulla re, cū omni uacem culpa, & ſi nō ero, ſenſu omnino carebo. Sed rurſus γλαυκασ εισ αθηνασ q ad te hæc. Mihi tu tui omnia tua maximæ curæ ſunt, & dum uiuā erūt. Vale.

PHI. ¶ NE beato qdem.nō mō infœlici:ſed ne beato quidē miſerum eſt mori.

Beatus

Beatus uero ille dr̄ pprie:q multa poſſidet bona ab būdo eſt appellatus. ¶ Sed in ea es urbe.qm iſta:q ad cōſolationē eius de morte tollerāda in aduerſa fortūa dicebat:magis philoſophica uidebanf:q̄ ciuilia:dicit illum eē Athenis:ubi parietes iſta ſape:& loq uidebanf.Multis in locis hāc laude Athenis attribuit. ¶ Nihilo ma[illegible]. Cōfirmo iuq tibi hoc aulete nō eſſe in maiori pīculo:q̄ quēuis illorū:q in caſtris remāſerūt:aut illoꝝ:q receſſerūt. [illegible] aue dicas

Caſtrū Caſtellum Vicus

caſtrū p loco:ī quo tētoria ſunt militū:ab eo diminuuū dices caſtellū p uico muris ancto:ſine muris uero uicū dices. ¶ Lenis.ut alibi.i.Nihil eſt pcipue dolēdū cuiq̄ in eo:q̄d accidit uniuerſis. ¶ Illa gra.maior:q̄ ſequif uidelicet. ¶ Dum ero.quo aduixero. ¶ Angar ulla re.cōmonebor aliquo dolore. ¶ Cū oi uacē culpa. De hoc pluribus in locis mētionē facit:q̄d in ſuſcipiendo bello ciuili nullā culpā cōmiſerit:uel in alia ad Torq̄.epla. Cōſciētiā rectæ uolūtatis maximā cōſolationē eē reꝝ incōmodaꝝ:nec eē ullū magnū malū pter culpā:a q̄ qm̄ tm̄ abſum⁹:ut ēt optie ſenſerim⁹:euētuſq̄ magis nī i ɔſilii:q̄ cōſiliū rephēdaf:& qm̄ pſtitim⁹:q̄d debuim⁹:moderate q̄d euenit feramus. ¶ Nō ero.mortu⁹ fuero. ¶ Sēſu carebo.nō ſentiā aplius aliqd:uel mali:uł bōi. ¶ γλαυκασ εισ αθηνασ.id puerbiū i eos dici ſolet:q ſapiētiorib⁹ daf ɔſiliū uolūt. Sonāt eni uerba latino ſmone:noctuā ad athenas:& ſupplēdū eſt uerbū porto:& ſic dicēdū:porto noctuā ad Athenas:hoc eſt phica pcepta ad te uirū ſapiētiſſimū mitto:q es athenis ubi ē ſtudiū ſapiæ:& i eos ēt tale puebiū dici ptq res uenales aliquo deferūt nihil ſibi fruct⁹ allaturas:tāq̄ ſi noctuas athēas ducāt ad uēdēdū:q̄d tm̄ nō multū facit ad rē:γλαυκοσ aūt noctuā ſigñat:q̄ plurimū abūdare dñr athenę:hic datus ē loc⁹ huius puerbii:& fabulę:ut noctua i tutela Mineruę:q̄ athenis colif eē dicaf:ut coru⁹ i tutela ē Apollinis:& pauo Iunōis:ciconia Cōcordię. Et tale puerbiū ē illd:q̄d ut ait Cleāder i.ii. puerbioꝝ:Hercules Adonis ſtatuā cōſpicat⁹ dixit qp poſtea i eos dici cœpit:q potētiorib⁹:& ſapiētiorib⁹ adulari uolūt. Q̄d Theocritus poſuit i æpolico:ut quē nos latinū fecimus:& hūc uerſum ita traduximus. Cecropiā cōtra ſus eſt:tēditq̄ Mineruā:ē & aliud:ut dr̄:Sus Mineruā dicet. Et itē aliū ab Hercule tractū:q̄d idē Theocritus ſcripſit:ut Ia.n.cū i Macedonia Diō urbē itraſſet:uidit multos ex quodā ſacello pdeūtes:& uolēs ipſe ēt igredi.cui nā dicatū eēt interrogauit:cūq̄ audiuiſſet Adonii[illegible] hoc ē nihil ſacrū : q̄d ē nulla re dignū:delectaf græci hmōi puerbiis multū:ut ē illd. Ad Scolū nec ipſe uades:nec alteri comes ſis. Eſt.n. Scolus i ora Aſopia Pagus ſub Citherone locus iniucūdus:& aſper. Itē q crotoniataꝝ poſtrem⁹ ē:is reliquoꝝ grecoꝝ prius. Itē Crotone ſalubri⁹ aſſerit:& aduerſus icredulos. Tale puerbiū, id eſt hoc re apud Sagrā geſta uer⁹ eſt. Itē hero eſt Themeſe higriū ſibi dicat nemo:item in eos:q diſſimulāt ſcire:q̄d ſciunt. Cretes neſcit pelagus. ¶ Tu. Articulus:& ait Torquatū:& oia eius ſibi fore:quod uixerit maximę curæ.

ASC. ¶ NE qdē.i.nō ſaltē:beato:hoc eſt cū:ut Flaccus dicit:mors ultia linea reꝝ ſit:& ita finis maloꝝ ſaltē huius mūdi:ita uſ mors miſeris optanda beatis fugiēda:uñ Boetius mortē cēſet fœlicē:q̄ ſe nec dulcī ānis Inſerit:& mœſtis ſæpe uocata uenit:tñ ſapiētes ne btō qdē miſerū putēt mortē interuenire:cū ſit ineuitabilis:& citra culpā nr̄am:ob culpā tñ primi parētis accidere poſſit:uerū Chriſtianis placet:q̄d dr̄:pcioſa i cōſpectu dñi mors ſanctoꝝ eius. Et beati q in dño moriunf:& cōtra. Mors pctōrū peſſima:ſed reuertamur ad ordinē. ¶ Sȝ tu es I ea urbe.ſ.Athenīēſi:in q̄ ipſi pietes uideanf poſſe:pp frequētē lectionē phiæ:uñ Iuue.ſiſi hypbole utif ſatyra pma. Frōtonis Platani cōuulſaq̄ marmora clamāt:Semp & aſſiduo ropte lectoꝛ colūnę:loq hęc uel plura:& ornatiora. ¶ Ego cōfirmo tibi hoc:& ſi.i.q̄q̄:ɔſolatio ex miſeriis alioꝝ ē leuis.i.modici pōderis & momēti.qa lȝ Solatiū ē miſeris ſociū hr̄e i pœnis:tñ nō minus cruciant:q cū mltis cruciant:q̄ ſi ſoli eēnt:te nihilo.i.nullo mō:eē nūc i diſcrimie.i.pīculo:maiore:q̄ quēuis:aut eoꝝ:q diſceſſerūt.ſ.ab urbe:aut eoꝝ:q remāſerūt. ¶ Alteri.ſ.q receſſerūt ab urbe ſecuti alterutrū ducē:dimicāt.i.certātp uictoria:& ita i pīculo uitę ſt:alteri.ſ.q remāſerūt tāq̄ neutri⁹ factionē approbātes:timēt uictorē.ſ.tā Cę.q̄ Pōp. ¶ Sȝ:ut iā dictū ē:hęc.i.hmōi:ɔſolatio:ē leuis.i.modici momēti:illa.ſ.quā dicet:eſt ſup.grauior.i.maioris pōderis:q̄.ſ.ɔſolatiōe:ego ſpo te uti:ego certe utor ſup.ea. ¶ Nec enim angar ulla re:dū.i.donec:aut quādiu ero.ſ.in hac uita:cū uacē.i.uacu⁹:& purus ſim:oi culpa:etſi non ero.ſ.in hoc mūdo carebo oino ſenſu.i.pceptione eaꝝ reꝝ:q̄ hic gerenf. Eſt ergo magni momēti cōſolatio:q̄ dilēmate quodā cōuicit uirū bonū:& ſapiētē nō deberi angi p rebus:q̄ hic accidāt. Nam aut interierit malis huius uitæ:aut nō:ſi interierit nō angef eis:q̄ citra culpā ſuā cōtigerūt:ut mala belli ciuilis:cuius Cicero ne utri fuerat autctor:aut nō interierit:& ita nō ſentiet:ſaltē cū dolore:cū ſine culpa ſua cōtigerinuf tñ Epicurice innuere:nullū manere poſt mortē in hoie ſenſum:cuius contrariū alibi docet. ¶ Sed rurſus ſup.mitto γλαυκασ.i.noctuas:εισ.i.ad:αθηνασ.i.athenas:ubi maxia uis noctuarum eſt:hoc eſt prudētiorē me doceo:quaſi ſus mineruā:q.ſ.ſcribo hæc ad te.ſ.hoiem tā doctū.tu:tui:& tua oia ſunt mihi curę:& erūt dū.i.q̄diu.uiuam. Eſt aūt zeugma ab inferiore:nam per conceptionē diceret eſtis & erits.

¶ Noui

VBE.

NOui quod. Huius epistolæ argumentũ parũ distat a superioribus: ostẽdit. n. Cice. magnum impendere periculum ex bellis ciuilibus: utercunq; sit futurus uictor: postea uero consolatur Torquatum fere iisdem rationibus quibus cõsolatus est in aliis epistolis: & maxime in prima huius libri. ¶ Si quid esset. s. noui. ¶ Difficile. quia futurum: nulla est scientia. ¶ Possis. pro possit aliquis. ¶ Accedere propius. s. non omnino diuinarẽ: uerũtamen non longe aberrare. ¶ Coniectura. collatione multarum rerum: nam conijcere est simul iacere: inde coniectura dr̃ quotiens multa cõcurrunt ad demonstrationem alicuius rei: uide Ci. prio li. rheto. ad Herenniũ: ubi tractat de partibus cõiecturalis cõstitutionis. ¶ Eiusmodi. talis naturæ: & cõditiõis. ¶ Exitus. finis: multa. n. sunt quorũ exitus nõ põt cõiecturis deprehẽdi: multa quoq; põt. ¶ Prouideri. pspici: multo ante aduerti. ¶ Nõ diuturnũ. i. longum: scilicet fore. ¶ Secus. aliter: qui putãt fore diuturnũ. ¶ Mars communis. subaudi sit. ¶ Vtrinq;. ex utraq; parte: & Pompeianorum & Cæsarianorum. ¶ Vtercunq;. uel Cæsar: uel Pompeius: quãuis multi sentiant eum iã interiisse: & Qu. Pompeium suscepisse bellũ post mortẽ patris: nam in epistola sequẽti dicit Ci. Postremo is uir interiit &c. ¶ Non sit mirũ. quia utercunq; habet maximas copias. ¶ Inter uictorias. quia utercunq; uicerit opinant homines uictoriã fore crudelem. ¶ Alteros. Pompeianos. ¶ Sum⁹ experti. re ipsa cognouimus: q̃ sint insolentes. ¶ Iratus. quia negatus ei ẽ triumphus. ¶ Victor. quia etiam si sit bonus: necesse est quodãmodo: ut fiat insolens & ĩmoderatus. ¶ Armat⁹. & ob id erit crudelior: oia. n. emphasim habẽt. ¶ Hoc loco. cũ debeat Ci. cõsolari Torquatum: & hæc dicat quæ dolorẽ afferant: excusat se: quare id faciat: & affert cõsolationẽ: quam diximus ab eo usurpari de conscientia rectæ uoluntatis. ¶ A qua. culpa. ¶ Absumus. sumus remoti. ¶ Euentus. quia quamuis bonum consilium cœperimus: tamen nobis male euenit.

Collige re

Conie/ctura

M.T.C.A. Torquato. S.D.

NOui quod ad te scriberem nihil erat: & tamen siquid esset: sciebam te a tuis certiorẽ fieri solere. De futuris autẽ rebus: & si semper difficile est dicere: tamen interdum coniectura possis propius accedere, cũ. n. res est eiusmodi cuius exitus prouideri possit. Nunc tantum uidemur intelligere nõ diuturnũ bellũ: & si idipsum nõnullis uideatur secus. Equidem cũ hæc scribebam aliquid iã actũ putabam: non quo ego certe sciam: sed q̃ difficilis erat cõiectura. Nam cũ omnis belli Mars cõis: & cũ semper incerti exitus præliorum sint: tamen hoc tempore ita magnæ utriq; copiæ: ita paratæ ad pugnandum esse dicuntur: ut utercũq; uicerit nõ sit mirũ futurum. Illa ĩ dies singulos magis: magisq; opinio hominum confirmatur: etiam si inter causas armorũ aliquantulum interfit: tamen inter uictorias non multũ interfuturũ. Alteros propemodum iam sumus experti. De altero nemo est quin cogitet: cum sit metuendus iratus uictor armatus. Hoc loco si uideor augere dolorẽ tuum: quem cõsolando leuare debebam: fateor me communium malorum consolationem nullam inuenire: præter illã, quæ tamen si possis eam suscipe maxima est: quaq; ego quotidie magis utor, Conscientiam rectæ uoluntatis maximam consolationem esse rerum incõmodarũ, nec esse ullũ magnũ malum pter culpã, a q̃ quãdo tãtũ absumus: ut ẽt optime senserimus: euẽtusq; magis nr̃i cõsilii, q̃ cõsiliũ rephẽdatur,

ASC.

NOui qđ ad te scriberem &c. Consimili fere argumẽto cũ supioribus ostẽdit Cicero magnũ ĩpendere periculũ ex bellis ciuilibus: siue Põpeius siue Cæsar uictor futurus sit. Deinde cõsolat Torquatũ fere iisdẽ rationibus: quibus in superioribus: & præcipue in pria epistola. ¶ Ordo est. Nihil noui erat: sup. mihi: quod scriberẽ ad te: & tñ si qđ: sup. noui esset sciebam te solere fieri certiorem. i. te edoceri a tuis. s. familiaribus: & necessariis. ¶ Aũt. i. sed: etsi. i. q̃q̃: dicere de rebus futuris est semp difficile: præsertim de cõtingentib⁹: q̃lis ẽ exitus belli ad quẽ fortuna multũ põt: tñ tu possis. i. q̃libet possit: accedere. s. ad uerã cognitionẽ: propius. i. aliquãtũ: aut multũ prope: coniectura. i. per cõiecturã. tunc: sup. cũ. i. qñ: res est eiusmodi: cuius. i. ut eius exitus possit prouideri. ¶ Nos uidemur nũc itelligere tñ bellum nõ diuturnũ: sup. futurũ: etsi. i. licet: idipsum. s. bellum nõ futurũ diuturnũ uideat nõnullis. i. aliquibus: aut quibusdã: secus. i. aliter: hoc est: etsi uideatur qbusdã diuturnum fore: ubi etsi cõstruit cũ subiunctiuo uerbo. ¶ Equidẽ. i. ego qdem: cũ. i. quãdo: scribebã hæc: putabã iã aliquid. s. de bello finiẽdo: actũ: nõ sup. id scribo: quo. i. q̃: sciam: aut quo. i. per quod: sciã certo: sed q̃. i. qa: cõiectura erat haud. i. nõ difficilis: hoc est qa facile poterã p cõiecturã cõsequi: qđ sequẽtibus pbat: unde nõ subscribam tollentibus negationẽ: nã cum ois Mars. i. auctor uictoriæ belli: sup. sit cõis. i. neutri parti adiuratus: & cũ exitus præliorũ sint semper incerti: tamen magnæ: copiæ dicunt esse hoc tpe paratæ utrinq;. i. ab utraq; parte: ad pugnandum: ita ut utercunq;. s. exercitus uicerit: non sit futurũ mirum. i. mirandum: utercunq;. i. quicunq; duorũ uicerit: quia uterq; exercitus optime instructus erat: illa opinio optima: quã dicturus est: cõfirmatur. i. augeť: & roborať in singulos dies magis: & magis opinio aũt est: ẽt si. i. q̃uis interfit. i. differentiæ sit aliquantum inter causas armorum: qa Pompeiani iustiorem cãm: eo q̃ a rep. stabant: habebant tñ non multum interfuturum. i. differentiæ futurũ: inter uictorias: eo q̃ utraq; ps uictoria insolenter usura uidebať. ¶ Nos sumus expti ppemodum. i. quasi: alteros. s. Pompeianos. ¶ Nemo est quin cogitet de altero. s. Cæsare. s. quin insolenter sit usurus uictoria: cũ sit metuendus iratus: eo q̃ est iratus: ob negatum triumphum: & imperii progationem: uictor. i. si fuerit uictor: eo q̃ uictoria insolentiores facere solent: armatus. i. cum sit uicturus ui armorum præditus. ¶ Si ego uideor augere dolorem tuum hoc loco. i. dicto huius loci: quem. s. dolorem debebam: aut debeam: leuare. i. minuere, fateor me nullã. i. nõ ullam: nõ inuenire ullam consolationem malorum cõmunium. i. reip. præter illam quã dicet: quæ tñ est maxima: si possis suscipere. i. in usum tuum cõuertere eã: & qua ego utor quotidie magis: uidelicet conscientiam uoluntatis rectæ: esse maximam consolationem rerum incommodarũ. i. nociuarũ: hoc est: si quis sibi conscius sit: q̃ ad mala quæ euenerunt nõ præbuerit consensum: nec ullum malũ esse magnũ præter culpam. i. si non adsit culpa: de qua. s. culpa: qñ. i. qm̃: nos absumus tantum: ut ẽt senserimus optime: quia pacem qualemcũq; potius q̃ bellum suscipiendũ: & euentus consilii nostri: quo ducimus Cæsari resistendum: reprehendatur magis q̃ consilium. s. nr̃m: quia licet male euenit: bene tñ cõsuluimus: unde Sappho Ouidiana ægre ferens consilium suum dãnari ab illis: qui dicunt. Exitus acta pbat: addit: careat successibus opto. Quisquis ab euentu facta notanda putat.

Etsi

VBE. ¶ PRæstitimus.effecimus.s.patriæ:& ciuibus nris. ¶ Nō sumo.nō assumo:nec capio. ¶ Maioris ingēii.q̄ sit meū: qa
dixit ad Marcellum:sin tanta mala reipubli.te frangunt:nō ita abundo ingenio:ut te consoler. ¶ Virtutis. fortitudinis.
Snia ¶ Cuiuis.cuilibet ēt:q nō sit ualde doctus. ¶ Docere.probare:ostēdere rationibus. ¶ Eius.Cæsa. ¶ Sentētia. iudiciū
uel deliberatio. ¶ Nō ē dubia.quia nō dubito:quin sentiat de omnino restituēdum in patriam. ¶ De illis. Pompeianis.
¶ Non arbitror te expectare.quia tu ipse scis:quid sentiam. ¶ Reliquum est.cum nō debeas desperare de salute tua:re-
liquum est:ut nihil debeat te cruciare:nisi ꝙ absis a tuis:& pcipue a filiis tuis:qui sunt iucundissimi pueri. ¶ Ab his pue-
ris.filiis suis. ¶ Festiuius.iucundius:lætius. ¶ Vt scri
psi antea.in prima epistola. ¶ Videre q̄ audire. quia
ut supra dixit:oculi augent dolorē. ¶ Obiecti.suppo-
siti. ¶ Literę.studium literarum:ut sæpe supra dixit.
¶ Longinquitas tēporis.quia:ut supra scripsit Seruiꝰ
Sulpitius.Nullus est dolor:quē longinquitas tēporis
nō minuat atq; molliat. ¶ Me uidisse.s.mala reipub.
futura. ¶ Quauis.quamlibet. ¶ In qua cōditione. ēt
cum aliquo damno nostro. ¶ Casu non diuinatione
mea.nō enim ita euenit:quia diuinauerim: sed casu.s.
quia ita fortuna tulit. ¶ Inani laude.quo dicat añ ali-
os præuidisse:hæc futura. ¶ Deinde.alia cōsolatio:q̄
ad utrunq; pertinet:dicit Ci.ꝙ si eēt moriturus nō ui
det rempub.ita florentem ut pigeat eam relinquere:
magis enim inuiti deserimus res prosperas: & quib⁹
delectamur q̄ aduersas.Hora.si qd mirabere pones
inuitus. ¶ Cōe tecum.quia hæc consolatio:ita pertiet
ad me sicut ad te. ¶ Ad exitum uitę.ad mortē. ¶ Nō
auellar.nō abstrahar:nō separabor. ¶ Ab ea.a tali.
¶ Qua doleā eē carendū.qa est miserrima:& nullus
est dolor carere rebus miseris. ¶ Sine ullo sensu:qa ut
in pcedēti epl'a dixit. ¶ Si nō ero.sensu oīno carebo.
¶ Ætas senilis.quæ magis contēnit mortē:ut Anchi-
ses apud Virgi. Acta cursu naturali functa. ¶ Cursu
suo.est.n.uita hoīs:quasi cursus qdam:ut paulus apo
stolus.Oēs qdē currimus:sed unus accipit brauium.
¶ Vim.uiolētiā.s.mortis. ¶ In eo.in ea re:in senecta
ut ipse in Catone maiore inqt.Nihil est tam naturale
q̄ senibus mori. ¶ Is uir.Pompeius.

& quādo præstitimus quod debuimus: moderate qđ
euenit feramus.Sed hoc mihi tamen non sumo,ut te
consoler,de communibus miseriis:quæ ad consolan-
dum maioris ingenii:& ad ferēdum singularis uirtu-
tis indigēt. Illud cuiuis facile est docere:cur præci-
pue tu dolere nihil debeas. Eius enim qui tardior in
te leuando fuit, q̄ fore putaremus,nō est mihi dubia
de tua salute sentētia,de illis autem nō arbitror te ex-
pectare quid sentiam.Reliquum ē ut te angat ꝙ ab-
sis a tuis tādiu,res molesta: ab his præsertim pueris,
quibus potest esse nihil festinius. Sed ut antea ad te
scripsi,tempus est huiusmodi,ut suam quisq; condi-
tionem miserrimam putet,& ubi quisq; sit,ibi eē mi-
nime uelit.Equidē nos ꝙ Romæ sumus miserrimū
eē duco:nō solum ꝙ in omnibus malis acerbius ē ui-
dere q̄ audire:sed etiam ꝙ ad omnes casus subitorū
periculorum magis obiecti sumus,q̄ si abessemus.Et
si me ipsum consolatorem tuum,non tātum literæ, q
bus semper studui:quātum longinqtas temporis mi
tigauit:quanto fuerim dolore meministi.In quo pri-
ma illa cōsolatio ē:me uidisse priusquā cæteri : cum
cupiebām(quātis iniqua conditione)pacem.Quod
etsi casu non diuinatione mea factum est,tamen hac
inani prudentiæ laude delector. Deinde ꝙ mihi ad
consolationem cōmune tecū est: si iam uocer ad exi-
tum uitæ:nō ab ea republi.auellar:qua carēdum esse
doleam.Præsertim cum id sine ullo sensu futurū sit.
Adiuuat me ætas:& acta iam uita:quæ cum cursu suo
bene ɔfecto delectat̄:tū uetat in eo uim timere: quo
nos iā natura ipsa pene perduxerit.Postremo is uir,

ASC. ¶ ET qū.i.qm:præstitimus.i.exhibuimus:& effeci
mus:qđ debuimus:feramꝰ.i.patiamur: moderate.i.
tēperato aīo id:sup.quod euenit:licet malū sit. ¶ Sed
tñ ego nō sumo.i. non attribuo:& arrogo mihi: uñ re-
Sumere sibi ctius dicat̄ uir sibi multa sumens:q̄ uir psumptuosus:
ut uulgo dicunt:hoc ut cōsoler te de miseriis cōibꝰ: q̄
s.miseriæ cōes indigent maioris ingenii:sup. q̄ meum
sit:ad cōsolandum.i.ut cōsolentur:passiue:hoc est: ut
de eis consolemur:& indigēt singularis uirtutis ad fe-
rendū.i.ut ferantur. ¶ Facile est cuiuis.i.cuilibet: do-
cere illud cur tu nihil debeas dolere præcipue.i. pter
cæteros. ¶ Enim.i.quia:snia de tua salute:eius.s.Cę
saris:qui fuit tardior in leuādo te.s.ab exilio:aut timo
re:q̄ putaremus fore.i.futuꝝ esse:nō est dubia mihi:
hoc est:mihi perspecta:scio.n.ꝙ te saluum esse cupit.
¶ Ast.i.sed non arbitror te expectare:qd sentiā de illis.s.Pōpeianis:si forte uicerint:qa oēs sciūt te Pōpeio semp fauisse.
¶ Reliquum est.i.id solū restat:ut ꝙ absis tādiu a tuis:angat.i.cruciet:& torqueat te:appositorie res molesta.i. qđ ē res
molesta:psertim:sup.abesse:ab iis pueris.i.filiis:qbus nihil pōt eē festiuius.i.lætius:& lepidius. ¶ Sed:ut scripsi antea ad
te:tps est hmōi.i.tale:ut qsq; putet cōditionē suā.i.statū uitæ suæ:miserrimā:& ut qsq; minime.i.nequaq̄:uelit eē ibi:ubi
sit. ¶ Equidē.i.ego qdē:hoc ē certe:duco.i.existimo:miserrimū.i.rē miserrimā eē:ꝙ sumus Romæ:nō solū ꝙ.i.qa:in oī-
bus malis acerbius est uidere:sup.ea q̄ audire:sed ēt ꝙ nos q Romæ sumus:sumus magis obiecti ad oēa casus piculorū
subitoꝝ q̄ si abessemus. ¶ Etsi lrę.i.sciæ phicæ lrīs cōmēdatæ:qbus studui.i.operā diligētē dedi semp:nō sup. mitiga-
Me q̄ cæteri. uerūt tm.i.in tm aut tātope:meipm cōsolatorē tuū. Valla diceret tui:nisi quodāmō possessio iportet:q̄tū lōginquitas.i.p
lixitas tpis mitigauit meipm &c.tu meministi.i.mēoria tenes:sup.in q̄to dolore fuerim:in quo.s. dolore:illa ē pria conso-
latio:me uidisse prius q̄ cæteri:sup.uiderint. Aliter diceret q̄ cæteros:cū cupiebā pacē conditiōe q̄uis.i.quātiuis:iniquā:
sup.id qđ etsi.i.q̄q̄:factū ē casu.i.alea belli:nō diuinatiōe mea:hoc est Cæsarē uictorē fore:tñ ego delector hac inani.i.
friuola laude prudentiæ.i.puidentiæ:ꝙ ita fore puidebā̄t. ¶ Deinde.sup.cōsolat̄ me:aut mihi cōsolatiōi est:id qđ ē mi
hi cōe tecū ad cōsolationē:uidelicet ꝙ si ego uocer iā ad exitū uitæ.i.ad mortem:ego non auellar.i.abstrahar inuitus ab ea
idest eiusmodi rep.qua:idest cuiusmodi doleam carēdum eē:idest ꝙ carere debeam:psertim cum id sit futurum sine ullo
sensu. Videt̄ iterū Epicurice loqui:forte ꝙ Torquatus eius sectæ erat. Epicurei eni dictitabāt oēm sensum hoīs in morte
Epicurei paradoxa perire.Nam Epicurus impie iactitabat se genus humanum liberasse duobus maximis malis:timore.s.deoꝝ in uita:cum
doceret deos non curare mortalia:& cruciatu post hāc uitam:cū doceret animos cū corporibus interituros more pecuino.
¶ Ætas.s.senilis adiuuat me:& uita iā acta.i.consumata fere:q̄.s.uita cū.s.ita sit:ꝙ delectatur:cursu suo cōfecto.i.ɔsuma
to: bn̄.i. decēter:tam.i.multomagis:uetat timere uim in eo.i.in morte:quo.i.ad quā:ipsa natura perduxerit iā pene nos.
¶ Postremo.i.ultimo loco:me consolatur:ꝙ is:sup.s.Pompeius occidit.i.occubuit.

¶ Vel si uiri.

¶VEL ii uiri.correctio est:qa alii multi interierāt:nō q Pō.in pugna sit interēptus:sed qd̄ mortu⁹ ē tpe belli in aegypto a Ptolomaeo iussus iterfici:belli aūt p toto tpe quo pugnaī:& gerunī ꝑlia accipit:ut bellū troianū fuit decē ānoꝶ. Praeliū uero est ipse cōflictus. ¶ Impudētia:temeritas. ¶ Recusare.nō accipere. ¶ Propono mihi.aio cogito. ¶ Impēdere.imminere. ¶ Desino.s.metuere. ¶ Id ipendeat.id imineat:id sit futuꝶ.s.mors. ¶ In quo.i qua morte. ¶ Finis doloris.qa ut dicit Hora.Mors ultima linea reꝶ est. ¶ Plura q̄ fuit ne.qa scio te eē ai fortissimi:& es in ea urbe:ubi haec optie traduntī. ¶ Loquacitas.naturalis loquēdi abundātia. ¶ Beniuolētia.q̄ te cōplector:ex abūdātia.n.cordis os loqī. ¶ Seruiū. Sul. VBE. bellū Praeliū

uel etiam ii uiri hoc bello occiderūt:ut impudētia uideatur eādem fortunā,si res cogat,recusare. Eqdem mihi oīa ꝓpono:nec ullū est tantū malū:qd̄ nō putem impēdere.Sed cum plus in metuēdo mali sit:q̄ in ipso illo qd̄ timet,desino,ꝓsertim cum id impēdeat:in quo nō modo dolor nullus:ueꝶ finis:ēt doloris futurus sit.Sed haec satis multa,uel plura potius q̄ necesse fuit,facit āt nō loquacitas mea:sed beniuolētia longiores epistolas.Seruiū discessisse Athenis moleste tuli.Nō.n.dubito:qn magnae tibi leuatiōi sit solit⁹ eē quotidian⁹ ꝯgressus & sermo:tū familiarissimi hominis:tū optimi & prudētissimi uiri..Tu uelim te ut debes:& ut soles tua uirtute sustētes.Ego q te uelle,q̄q ad te:& ad tuos ptineī abitrabor,oīa studiose diligēterq curabo,q cū faciā beniuolētiā tuā erga me imitabor,merita non assequar. Vale.

¶ Leuatiōi.diminutiōi curaꝶ:& recreatiōi. ¶ Congressus.ꝯsuetudo:ꝯuersatio. ¶ Tū.i.&. ¶ Sustētes.forte ꝑbeas:nō sinas te cadere aio.Quae cū fa.ut studiose &,diligēter curem oīa quae ad te ptineāt. ¶ Imitabor be.tuā er.me.i.ostēdā me beniuolū i te:sicut tu fuisti i me. ¶ Nō assequar.nō aequabo.s.studio:& diligētia mea. ¶ Merita.officia mihi ꝓstita.i.nunq̄ potero facere tantum quantum tu de me meritus es. Cógressus

¶ VEL etiā ii.i.tales uiri:occiderūt.i.caesi & mortui sūt:hoc bello.s.ciuili:ut ipudētia uideaī:uł ut uideaī i.pudētiae recusare eādē fortunā:quā illi passi sūt:si res cogat. ¶ Eqdē.i.ego quidē:propono mihi oīa.s.mala obeūda:nec ullū malū est:qd̄ nō putē ipendere.i.i ꝑniciē meā iminere:sed cū plus mali sit in metuēdo.s.in metu mortis:q̄ in illo ipso qd̄ timet:hoc est q̄ i morte ipsa:desino:sup.metuere:ꝓsertim.i.ꝑcipue:cū id ipendeat.i.imineat:uidelicet iteritus:in quo nō mō.i.non solū:nullus dolor sit futur⁹:ueꝶ ēt.i.isup:finis doloris sit futurus: ¶ Sed haec:sup.sunt satis multa:uel fortasse plura q̄ fuit:necesse. ¶ Aūt.i.sed:ñ loq̄citas mea i.auiditas loquēdi:sed bñuolētia mea:faē epl'as lōgiores.s.q̄ alioq eēnt. ¶ Ego tuli moleste:Seruiū.s. Sul.discessisse Athēis:nō.n.dubito qn solit⁹ sit eē tibi magnae leuatiōi.s.de miseris ai:ꝯgressus & ſmo quotidianus:tū.i.sił:hoīs familiarissimi.s.tibi:tū.i.sił:uiri optimi & prudētissimi. ¶ Veli:sup.ut tu sustētes te tua uirtute:ut debes:& ut soles. ¶ Ego curabo studiose:q.p.i.&:diligēter oīa q̄ arbitrabor:te uelle:quae q.i.& q̄ arbitrabor:ptinere ad te:& ad tuos:q.s.oīa cū faciā imitabor bñuolentiā tuam erga me:nō assequar.i.nō equiparabo:merita.s.tua:erga me ꝯferendo.s.parta in te:qa id nō potero. Vale. ASC.

M.T.C.Aulo Caecinnae.S.D.

QVotienscunq filium tuū uideo (uideo autē fere quotidie) polliceor ei studiū qdē meū & operam sine ulla exceptione aut laboris aut occupationis aut tpis. Gratiam aūt atq auctoritatem cū hac exceptione quantū ualeā, quantūq possim.Liber tuus & lectus est:& legitur a me diligēter,& custoditur diligentissime.Res & fortunae tuae mihi maxiae curae sunt.Quae qdē quotidie faciliores mihi & meliores uidenī,multisq uideo magnae eē curae quoꝶ de studio,& d̄ sua spe filiū ad te ꝑscripsisse certe scio.His āt de reb⁹,q̄s ꝯiectura ꝯseq possumus:nō mihi sumo ut mihi plus ipse ꝑspiciā:q̄ te uidere & intelligere mihi ꝑsuaserim. Sed tamen qa fieri pōt:ut tu ea perturbatiore animo cogites,puto esse meum,

QVotiēscūq. A.Caecina uir ꝓstātissimi igenii Pōpeianoꝶ ptiū studiosissim⁹:scripserat q̄ suis tpib⁹ eēnt gesta & laudauerat multos ciues:q reip.studiosi fuissent:multos q eā oppugnassēt notauerat:dānauerat:& ꝑcipue Cę.q ꝯtra eā arma mouisset:& oppugnasset.Quaobrē Cę.interdixerat ei pr̄iā:sicut & multis aliis.Cū igiī uehemēter angereī:& cruciareī Cęcina desyderio pr̄iae & suoꝶ Ci.hac epl'a eū ꝯsolaī fere eisdē rōnib⁹:qbus ꝯsolat⁹ est Torquatū:ostēdēs eū nō posse eē diut⁹ i his malis postrēo polliceī oīa sua ipsi Caecinae & ei⁹ filiis. ¶ Video.a.s.q.parēthesis ē:qa potuisset diceī Caecinna filiū suū raro uideri a Cic.& iō raro pmitti studiū suū. ¶ Studiū.diligētiā:& uolūtatē. ¶ Sine exc.i.nō excipiēdo laborē:aut occupationē aliq̄ meā:aut tp̄s aliqd̄:qa nolo q hēat respectū alicui⁹ rei. ¶ Grām.q̄ ē mihi apd̄ Caesarē & alios:subaudi polliceor. ¶ Cū hac exce.i.nō absolute ei pmitto:sed solū inq̄tū possum:qa i minuta ē aliq̄tulū auctoritas mea. ¶ Liber tu⁹.quem misisti mihi uidēdū. ¶ Custodiī.seruaī:ne exeat i manus alicui⁹. ¶ Meliores.i.melioris ꝯditiōis. ¶ Videom.eē cu.s.res & fortūas tuas. ¶ De stu.quo.s.multoꝶ qb⁹ res tuae sūt curae. ¶ Filiū.tuū. ¶ Fieri pōt.i.ē possibile. ¶ Ea.eas res tuas. ¶ Perturbatiore.s.q̄ ego. VBE.

QVotiēscūq. A.Caecinna Pōpeianae factiōis uir isignis:scribēdo tpis sui gesta laudauerat Pōpeianos:& carpserat Caesarē:q̄obrē Caes.ei urbē iterdixerat:cuius cū desyderio angereī:cōsolaī eū Ci.dicēs. ¶ Quotienscunq uideo filiū tuū:uideo aūt fere.i.q̄si quotidie:sup.toties polliceor ei [illegible].i.certe:studiū meū:& operā sine ulla exceptione:aut laboris:aut occupatiōis:aut tpis. ¶ Aūt.i.sed:ego polliceor ei grām atq auctoritatem sup.meā:apud Caes.s.cū hac exceptione.i.cū hac clausula exceptiua:aut restrictiua:q̄tum ualeam:q̄tūq.i.& quātū possim. ¶ Liber tuus.s.de gestis tui tpis:&.i.simul:lectus est:& legiī a me diligēter:& custodiī diligentissime. ¶ Res.i.negocia:& fortūae.i.diuitiae tuae:sunt mihi maximae curae:q.s.res:& fortunae:qdē.i.certe:uidenī mihi quotidie faciliores:& meliores:faciliores qdē res.i.negocia:meliores aūt fortunae.& ego uideo.i.aiaduerto:sup.res & fortūas tuas esse multis magnae curae. ¶ De quoꝶ studio.scio certo filiū.s.tuū:ꝑscripsisse.i.cōplete scripsisse ad te:& de spe sua.s.quā hit de restitōne tui. ¶ Aūt.i.sed:ego nō sumo.i.attribuo:aut arrogo mihi ut ipse.i.ego ꝑspiciā plus de his rebus:quas possumus consequi.i.intelligere futuras:cōiectura.i.p cōiecturā:plus inquā:q̄ ꝑsuaseri mihi te uidere atq itelligere. ¶ Sed tamen:quia fieri pōt:ut tu cogites ea:aio perturbatiore.s.quā ego:puto esse meum.i.mei officii. ASC.

VBE. ¶ QVID sentiam. quid indicem: quid i animo habeā. ¶ Cursus. dispositio. ¶ Is. talis. ¶ Ista. mala: & aduersa. ¶ Et cæ. q sunt exules sicut tu. ¶ Hærere. permanere: fixa eē. ¶ Tā acerba. ut priuet te pria: & aspectu tuoꝝ. ¶ Extra ordinem. i. præter ordinem: & numeꝝ aliorum. ¶ Accedunt. adiungū. ¶ Hæc enim ornamenta. s. dignitas: & uirtus: est haū parenthesis. ¶ Præcipua tua: quæ sunt tua peculiaria: & nō cōia cum aliis. ¶ Ingenium. uim innatam ad omnia percipiē da. ¶ Virtutem. hic accipit uirtutem pro animi fortitudine: ut sæpe supra uidimus: est autem ordo: quare tua præcipua p pter eximium ingenium atq; uirtutem accedunt ad eam spem quam habemus &c. ¶ Cui. ingenio & uirtuti: nam supra ad Mar. dixit. Sed mihi crede etiā is qui omnia tenet fauet ingeniis. ¶ Hic. Cæ. ¶ Tribuit. præbet aucto. & ho. ¶ Punctū. momentū: punctus enim: & pūctū: utrunq; enim dicitur: res est minima: itaq; ponitur p momento: & particulis tēporis uel horæ. Hor. in epi. Nihil proprium cuiquam pūcto quod mobilis horæ. Nunc prece nunc precio: nunc ui: nunc mo. su. Per. do. &c. ¶ Bono tuo. ingenio. ¶ Se uiolatū. se offensum: quia scripsisti cōtra eum. ¶ Quod ipsum. quæ ipsa. s. q putet se uiolatū a te. ¶ Leniter. mitigatur: quia quotidie æquiori animo fert: quod in eū scripsisti. ¶ Opinionem. in quā habet ingenio tuo. ¶ Ita natus. ex tali genere ortus. ¶ Educatus. nutritus. ¶ Eas cās. i. naturā reꝝ: cursum tēpoꝝ: & opinionē: quā Cæ. hēt de ingenio tuo. ¶ Vetustas. antiqtas: quæ maiorem debet hēre uim: q nouitas amoris: ponit autē tria: quibus ostendit e id facere debere: uetustatē amoris sui i ipsum Cæ. consuetudinē suam i oēs amicos: quib? semper solitus est libenter esse paratus: & postremo beneficioꝝ sibi acceptoꝝ a Cæci.

Pūctus: Punctū

ASC. ¶ EXponere. i. declarare tibi: quid sētiam. ¶ Ea natura reꝝ: & is cursus tēpoꝝ est: ut ista. s. aduersa fortuna: nō possit eē diuturna: aut tibi: aut cæteris: neq; tā acerba iniuria: ut est exulare a patria: sup. possit hærere. i. firmiter inesse: i tā bona cā: & i tam bonis ciuib?. ¶ Quare tua: sup. ornamēta præcipua. i. peculiaria: p pter eximiū ingēium summamq; uirtutē: sup. tuā: cui me hercule. s. ita iudicāte: ut ex aio loquor: hic. s. Cæsar: in cui? potestate nos sumus: tribuit multū: accedūt i. addunt: ad eam spem: quam habemus de te ipo: extra ordinem. i. singulariter: nō solū. i. nedū propter dignitatē: & uirtutem tuam: hæc enim ornamenta. s. dignitas: & uirtus: sunt tibi cōia ēt cū multis. ¶ Itaq. i. & ita: qa Cæ. tibi tm̄ tribuit: fuisses ne quidē. i. nō saltē pūctū. i. minimā ptē tpis i ista. s. aduersa fortuna: nisi. s. Cæ. putasset se uiolatū eo ipo bono tuo. s. eximio igenio i scribēda historia: quo delectat: qd. s. se uiolatū putare ingenio tuo: lenit. i. minuit quotidie: & significat nobis ab iis: q uiuūt simul cū eo. s. Cæsare: hāc ipsā opinionē igenii pfuturā sup. tibi plurimū apd ipm. s. Cæsarē. ¶ Quapp fac primū: sup. ut sis aio forti atq; magno. ¶ Enim. i. qa: tu es natus ita: educat? ita doct? ita: & cognitus etiam ita: ut id sit faciendū tibi. i. ut te deceat ita facere: hoc est forti: & magno aio eē. ¶ Deinde: sup. fac ut habeas quoq;. i. etiam: spem firmissimam: pp eas causas: quas scripsi. ¶ Vero. i. sed: ant pro uero: uelim: sup. ut confidas oia paratissima eē tibi: & liberis tuis a me. ¶ Enim. i. qa: &. i. simul: uetustas amoris nři: & ɔsuetudo mea: in. i. erga meos & multa officia tuas erga me: postulāt id. s. ut mea oia sint tibi tuisq; liberis parssima. Vale.

quid sentiam exponere. Ea natura rerum est, & is cursus temporum: ut non possit ista aut tibi: aut cæteris fortuna eē diuturna: neq; hærere in tam bona causa: & in tam bonis ciuibus tā acerba iniuria. Quare ad eam spem: quam extra ordinē de te ipso hēmus: non solum propter dignitatem: & uirtutē tuā (hæc enim ornamēto sunt tibi etiam cū aliis cōia) Accedunt tua præcipua propter eximium ingeniū, summāq; uirtutem: cui me hercule hic cuius i potestate sumus: multum tribuit. Itaq; ne punctum quidem tēporis in ipsa fortuna fuisses: nisi eo ipso bono tuo quo delectatur se uiolatū putasset, quod ipsum lenit quotidie: signi turq; nobis ab his q simul cum eo uiuūt, tibi hāc ipsā opinionē ingenii apud ipsum plurimum pfuturam. Quapropter primum fac animo forti atq; magno sis Ita enim natus: ita educatus: ita doctus es: ita etiam cognit? ut tibi id faciēdū sit. Deinde spem quoq; habeas firmissimam, propter eas causas quas scripsi. A me uero tibi omnia liberisq; tuis paratissima esse cōfidas uelim, id enī, & uetustas nostri amoris, & mea consuetudo in meos: & tua multa erga me officia postulant. Vale.

VEreor. Cum Ci. iamdiu intermisisset literas suas ad. A. Cæcinā: spans quotidie se ei gratulaturum fore restitutione & reditu eius in patriam: postea q̄ uidit rem longius q̄ putabat protrahi: eum hac epist. uel consolari: uel cōfirmare statuit: diuinans eum breui rediturum in patriam: acceptis auguriis suis: & a natura tēporum: & a natura Cæ. quæ est clementissima: & prona ad indulgēdum: dicit autem Cæsa. hactenus distulisse eius restitutionem: propter alios: quibus cum esset iratus nō potuisset eis denegare reditum in patriam: si concessisset Cæci. a quo magis fuerat offensus. Postremo consolatur eum a conscientia rectorum consiliorum: & factorum: & pollicetur Cæcin. & eius filio omne studium: & operam suam apud Cæ. & familiaris Cæ. a quibus dicit se quotidie magis amari. ¶ Desyderes. requiras: tanquam desit tibi. ¶ Meritorum. beneficiorum: quæ mutua inter nos fuerunt. ¶ Pro coniunctione. respectu coniunctionis. ¶ Studiorum. uoluntatum. ¶ Partium. Pompeianarum & reipubli. quia ambo studuimus iisdem partibus.

M.T.C. Aulo Cæcinnæ. S.D.

Ereor ne desyderes officium meum, quod tibi pro nřa & meritoꝝ multoꝝ & studioꝝ & partium cōiunctione deesse non debet.

VEreor &c. Purgat prio loco: q ad Aulū Cæcinā diu nō scripserat: q sparat ob reditū Cæcinnæ ei gratulatorias potius q̄ cōsolatorias ppediē scripturꝫ. Deinde pmisso ex augurali sciētia cito reditu: cur recōciliatio ei? tm̄ dilata sit: docet: uidelicet: q Cæsar nollet una cū Cæcina reliqs Pompeianis: a qbus magis offensus erat: tā cito ignoscere: qd tm̄ fieri decuisse: ut pote in pari fere cā. Tū cōsolat Cæcinnā cōscientia rectoꝝ cōsilioꝝ: pollicetur q; de mū Cæcinnæ: & eius filio oēm quā possit operā. ¶ Ordo est. Vereor ne: idem esset si diceret ut: desyderes officiū meū: hoc est ne ducas me nō functum eē officio meo in te: aut confirmādo: aut iuuādo: desyderamus. n. q̄ nō adsunt: qd. s. officium: nō debet deesse tibi: pro cōiunctione nostra. i. pp coniunctionē nostrā: & studiorum. s. literarioꝝ: præsertim auguralis sciētiæ: & partium. s. bellicarum: quia uterq; Pompeium secutus fuerat.

¶ Sed tamen

VBE.

¶ SEd tamen.licet nõ debeat tibi deeſſe pp ſupradictas cauſas. ¶ Officiũ lit.ut ſcribã ad te ſæpius:ſicut ẽ officiũ amici. ¶ Melius.ſ.aliquid de rebus tuis. ¶ Cõplecti.cõprehẽdere. ¶ Gratulationẽ.lætitiã q̃dã de rebus tuis melioribꝰ. ¶ Argumẽtũ epl.materiã epl.gratulatoriæ. ¶ His pſen.quas nũc ad te ſcribo. ¶ Minime ĩbe.nõ ĩfirmũ & debilẽ:ſed fortẽ:& cõſtantẽ. ¶ Et ſi nõ ſapientiſſimi.ſ.mei:qui nõ ſum ſapiẽtiſſimus. ¶ At.i.certe:ul ſaltẽ. ¶ Nec is. n.ſubaudi puto confirmandũ. ¶ Vt.tanq̃. ¶ Afflictũ.deiectũ:& proſtratũ mœrore. ¶ Orbatũ.priuatũ. ¶ Oi ſpe.qa adhuc multæ:& magnæ ſpes tibi ſuperſunt. ¶ De mea.ſ.icolumitate.i.ſalute:tunc cũ ego ẽt erã in exilio:ſicut tu nũc es. ¶ Li.Clodiꝰ & alii ſcelerati:qui ei fauebant. ¶ Qui nõ putarũt.i.cupidi euertẽdæ reip.putauerũt eã nõ poſſe cadere:ſi ego eſſem incolumis. ¶ Meſtãte.me icolumi. ¶ Cadere.ruere:euerti. ¶ Hoſpitibus.pegrinis. ¶ In qua tu eras. illis n.tpibꝰ qbus Cic. exulauit Cæcina erat i Aſia:ex q̃ multi hoſpites qui ad Ci.ueniebãt:dicebãt ipm Cæ. nihil dubitare d eiꝰ ſalute:& de glorioſo:& celeri eius reditu in prĩam:qđ idẽ dicit nũc ſe facere de Cæcina affirmat. n.fore:ut celeriter redeat in prĩam. ¶ Diſciplinæ.ſciæ auguralis. ¶ Vetuſtę.antiq:q̃ ab ethruſis habuit originẽ:ubi & tuſci peritiſſimi fuerũt:quoq; libris:& cerimoniæ deoꝝ:& oia dubia explicabantur: auctor eſt Vale.Ma.li.i.c.i.& Lu.Hæc pp placuit tuſcus de more uetuſto Acciri uates.Oui.ii.Fa. Augur erat:nomen longis intercidit annis.Nup ab ethruſcis uenerat exul humo. ¶ A patre.tuo:q fuit pitiſſimꝰ augur. ¶ Accepas.didiceras. ¶ Nõ feſe. ſed certiſſimã tribuit tibi cognitionẽ meæ ſalutis:feſelliſ aũt dixit: qa multi fortaſſe nõ bñ periti artis fallebanſ: unde Vir. Ni fruſtra augurũ uani docueſ parẽtes. ¶ Diuinatio no.quã facimus de ſalute tua:& de celeri reditu tuo in patriã:diuinationẽ non ſum cõſecutus per diſciplinam auguralem ſicut tu:ſed:p libros ſapientiſſimorũ hoium:qui ſcripſerũt de uarietate & mutatiõe temporũ:rerũ: & fortunæ:& cõſecutus ſum magna experiẽtia tractandæ reip. & deniq; ex magna uarietate nroꝝ tpoꝝ. ¶ Cũ.partim. ¶ Monimẽtis.ſcriptis. ¶ Tũ partim & pcipue:nã plus ſignificat q̃ cũ. ¶ Vſu.expiẽtia. ¶ Tractãdæ.gubernãdæ. ¶ Nroꝝ.meoꝝ: qbꝰ interdũ florui:interdum fui in ſumma fœlicitate &c. ¶ Cõfidimus.credimus:& damus maiorem fidem. ¶ Obſcuris.difficilibus iudicatu:de exitu belloꝝ Cæſa.& Põpeii. ¶ Ex euẽtis.ex his q̃ euenerũt:non aũt qa ita puiderim eſſe futura:qa.n.poſt factũ dicit ſe aliquid puidiſſe:credit fingere magis qa euenerit: q̃ qa ita eueniſſe puiderit. ¶ Seiungeret.ſepararet.

Sed tamen uereor:ne literaꝝ a me officium requiras quas tibi etiã pridẽ Eſedi miſiſſem:niſi quotidie melius expectãs gratulationem q̃ confirmationem animi tui cõplecti literis maluiſſem.Nũc,ut ſpero, breui gratulabimur.Itaq; in aliud tẽpus argumentũ epiſtolæ differeſ. His aũt literis aium tuũ,quẽ minime ĩbecillẽ eẽ:& audio,& ſpero,& ſi nõ ſapientiſſimi at amiciſſimi hois auctoritate:ↄfirmãdũ etiam:atq; ẽt puto.Nec iis quidẽ uerbis:qbus te cõſoler ut afflictũ & iam omni ſpe ſalutis orbatũ,ſed ut eũ de cuius incolumitate nõ plus dubitẽ, q̃ te memini dubitare de mea. Nam cũ me ex repu. expuliſſent ii,q illã cadere ſtante me poſſe non putarunt,memini me ex multis hoſpitibus q ad me ex Aſia,in qua tu eras ueneráts audire te glorioſo:& celeri reditu meo cõfirmare. Si te tũ quædã uetuſtæ diſciplinæ,quã a patre nobiliſſimo atq; optimo uiro acceperas, nõ feſellit:nec nos qdẽ ſua diuinatio fallet,quã tũ ſapiẽtiſſimoꝝ uiroꝝ mõimentis atq; præceptis,plurimoq;: ut tu ſcis: doctriæ ſtudio, tũ magno etiã uſu tractãdæ reip.magnaq; noſtroꝝ tẽpoꝝ uarietate conſecuti ſumus. Cui qdẽ diuinationi hoc plus cõfidimus:quod ea nos nihil in his tam obſcuris rebus:tanque perturbatis omnino unquam fefellit. Dicerem quæ antea futura dixiſſem:ni uererer ne ex euentis fingere uiderer. Sed tamẽ plurimi ſunt teſtes:me & initio ne ↄiungeret ſe cũ Cæ. monuiſſe Põp. & poſtea ne ſeiungeret coniũctionẽ.

ASC.

¶ SED tamẽ uereor ne regras.i.exigas a me:officiũ literaꝝ.i. epiſtolaꝝ ad te miſſarũ:quas.ſ.literas: ego miſiſſem tibi pridẽ:ẽt Eſedi. Sic q̃ uidi exẽplaria habent oĩa:ſe cõmentarii nihil expondũt:uidetur aũt loci nomen:cuius tñ Strabo:& plerique alii nõ meminerũt:neq; ſi maxime locus eẽt recte dici uidereſ.nã ſi quo mittanſ lr̃æ ſignificaret:diceret Eſedum:ſi nõ Eſedo:niſi ſit Eſio legendũ:qđ oppidũ Italiæ eſt:unde ſunt qui eſſedis.i.uehiculis legẽdũ putẽt:aut e ſede:ſicut e ueſtigio.i.ſtatim:ut ſedens ſcripſerim lr̃as:locus certe obſcurus eſt:ſi certius qd inuenero in tabula dicẽ in uocabulo Eſedũ:niſi ego expectans quotidie melius.ſ.quiddã de te:maluiſſem cõplecti lr̃is.i.ſcribere: gratulationẽ.ſ.de reditu tibi cõceſſo:q̃ cõfirmationẽ.i.corroborationẽ ai tui:cõtra dolorẽ de exilio cõtractum:nunc:ut ſpero gratulabimur.ſ.tibi breui.i.inter paucos dies. ¶ Itaq.i.& ita:argumentũ.i.materia eplæ.ſ.gratulatoriæ:differeſ i aliud tẽpus. ¶ Autẽ.i.ſed:ego puto aium tuũ:quẽ & audio:& ſpero eſſe minime.i.nequaquã imbecillẽ.i.fragilẽ:aut infirmũ: confirmãdũ eſſe his literis:etiã atq; etiã:auctoritate hois:& ſi.i.q̃q̃:non ſapientiſſimi:at.i.tñ:aut certe:amiciſſimi.q.d.auctoritate mea:ſed modeſtius de ſe tanq̃ de alio loquiſ. ¶ Nec qdẽ.ſ.puto aium tuũ ↄfirmãdũ:iis.i.eiuſmodi uerbis qbus cõſoler te:ut afflictũ:& orbatũ iã oi ſpe ſalutis:talis.n.nõ erat:ſed ut eũ:de cuius incolumitate.i.ſalute:nõ dubitẽ.i.nõ debeã dubitare plus quã memini te dubitare.i.cũ dubitares de mea:Valla diceret dubitaſſe. ¶ Nã cũ ii expuliſſent me ex rep.i.adminiſtratione eius:q putarant.i.putauerãt illã.ſ.rẽp.nõ poſſe cadeſ:me ſtante.i. tantiſper dũ ego ſtarẽ in ea:me minime audire:iterum cũ præſenti ponit memini iuxta regulam Agretianam:ex multis hoſpitibꝰ qui uenerãt ad me ex Aſia:in qua tu eras:te confirmare,i.ꝙ tu cõfirmares:& aſſereres firmiter:de reditu meo.ſ.in urbem ab exilio glorioſo:& celeri. ¶ Si tũ quædam diſciplinæ uetuſtæ.i.diu obſeruatæ:uidelicet auguralis:apud ethruſcos repte. Vnde lucanus. Hæc ppter placuit tuſcos de more uetuſto Acciri uates. Et Ouidius. Augur erat:nomẽ longis intercidit annis. Nuper ab ethruſca uenerat exul humo &c.quã acceperas a patre.ſup.tuo uiro nobiliſſimo:atq; optimo:nõ feſellit.cũ diceres me cito rediturum: nec quidẽ noſtra diuinatio fallet nos.ſ.de reditu tuo:quã.ſ.diuinationẽ:hoc eſt diuinandi peritiã:nos conſecuti ſumus.i.obtinuimus:tum.i.partim.monimẽtis:atq; pro.i.præceptis:uiroꝝ ſapientiſſimoꝝ:& plurimo ſtudio doctrinæ.ſ.auguralis:ut tu ſcis:tũ.i.ptim:magna uarietate tpoꝝ nroꝝ:in qua multa experiri licuit. ¶ Cui quidẽ diuinationi nos confidimus plus:hoc.i. pp hoc:ꝙ es:nihil fefellit oino nos unq̃ in his rebus tam obſcuris:tanq;.i.& tam perturbatis. ¶ Dicerẽ.i.recitarẽ tibi:q̃ dixiſſem antea futura:ne.i.niſi:uererer ne uiderer fingeſ:ſup.ea:ex euẽtis.i.iis quæ euenerunt. ¶ Sed tñ plurimi ſunt teſtes:me &.i.ſimul:cõmonuiſſe initio.i.ab initio belli Pompeiũ ne coniungeret ſe.ſ.per affinitatẽ cũ Cæſare:& poſtea ne ſeiungeret.i.ſepararet ſe a Cæſare:qa ſup.uidebam opes ſenatus. Meminí

VE.B ¶ FRangi.imminui:quia si ipsi duo cōiuncti essent:& cōsueuissent:obtinuissent multū cōtra senatū:ita q potestas senatus multū fuisset imminuta. ¶ Ciuile bellū.sicut excitatū. ¶ Salutare.quia ambos hortabar ad pacem. ¶ Hūc.Cę. ¶ In toga.inter togatos. ¶ In pa.sine bello. ¶ Tantas opes:tantas uires:quia oia solus pōt. ¶ Eundū in hispaniā.ut Pō.iret in His.quæ prouincia erat ei decreta:quod si Pom.fecisset:dicebat Cæ.se uenturū ad urbē sine exercitu. ¶ Rationē.respectū. ¶ Absentis.Cæ.ut ei decerneret cōsulatus sequētis anni. ¶ Licet ab.hoc.n.ipse p amicos suos petiuerat. ¶ Velleret.ut permitteretur & concederetur etiam cōtra ɔsuetudinē. ¶ Ipso consu.Paulo Aemi.quē Cæ.mille & quingētis sestertiis facile corruperat:& in partes suas taxerat:cum ante aduersaretur ei. ¶ Anteferrē.pponerē.i.cū mallē etiā pacē cū incōmō nro:q̄ gerere bel. ¶ Iustissimum sic su.ad.T.Mes.q̄uis tota cōditiōe pacē accipere malui:q̄ uiribus cū ualētiore pugnare. ¶ Mouebatur.meis monitis.i.assentiebat̄ meis suasionibus. ¶ Putabāt ui.il.i.putabant q si Pomp.fuisset uictor potuissent ipsi augere rē familiarē suā:& cōsequi oia q̄ cupiebāt. ¶ Quiescente me.i.nihil agēte:nec faciente uerba de hoc bello. ¶ Manēte.remanente. ¶ Domi.cū nō exirem ad illud bel.ut su.ad.M.Mar.epist.quæ incipit. Et si itaq; neq; tu multū interfuisti:& ego id semp egi ne itereſſem. ¶ Pudor.uerecūdia:pudebat.n.me nō sequi.Pom.& eius salutē non tueri:q meæ saluti non defuisset:cū me in exiliū eiectū restituendū curauit. ¶ Aliquando.aliquo tempore. ¶ Itaq;.dicit Cic.se honestis & excusabilibus causis motū pfectum fuisse ad illud bellum:sciens:& cognoscēs omnes Pompeianos succubituros:& comparat se Amphiarao uati filio Oeclei:unde & Oeclides dr̄ ab Ouid.& a Statio. Hic cū sciret se esse periturū in bello thebano latebris se occuluerat:id nemine sciēte præter Eriphylē uxorē:q̄ corrupta a Polinice monili aureo Argiæ uxoris suæ:indicauit maritū:qui cōpulsus pfectus est ad bellū Thebanum:licet sciret se esse periturū:& ibi hiatu terræ absorptus ē:ut late scribit Sta. Dicit ergo Cice. se imitatū fuisse Amphiarañ. quia licet uideret exitū belli:& sibi & Pōpeianis aduersum:tñ ad id pfectus est. ¶ Prudēs.per me intelligens. ¶ Sciēs.per alios. ¶ Pestē.cladē. ¶ Prædictis.superioribus diuinatiōibus:quas feci ante hæc bella. ¶ Constitui.collocaui. ¶ Augures.qui ex garritu auium futura prædicebāt hæc scientia nunc omnino interiit.

Frangi senatus opes disiunctione:ciuile bellum excitari uidebam. Atq; utebar familiarissime Cæ. Pompeium faciebam plurimi. Sed erat meum cōsilium cum fidele Pompeio, tum salutare utriq;. Quæ præterea prouiderim prætereo. Nolo enim hūc de me optime meritum existimare ea me suasisse Pompeio, quibus ille si paruisset: esset hic quidē clarus in toga & princeps, sed tantas opes quantas nunc habet non haberet. Eundum in hispaniam censui, q si fecisset: ciuile bellum omnino nullum fuisset. Rationem haberi absentis non tam pugnaui, ut liceret, q̄ ut quando ipso consule pugnante populus iusserat haberetur. Causa orta est belli. Quid ego prætermisi: aut monitorum aut querelarum: cum uel iniquissimam pacem iustissimo bello anteferrem. Victa est auctoritas mea: non tam a Pompe. nam is mouebatur: q̄ ab his q duce Pōpe. freti peropportunam:& rebus domesticis:& cupiditatibus suis illius belli uictoriam fore putabant. Susceptū est bellū quiescente me, depulsum ex Italia manēte me quoad potui: sed ualuit apud me plus pudor meus: q̄ timor, ueritus sum deesse Pom. saluti, cū ille aliquādo non defuisset meæ. Itaq; uel officio: uel fama bonorum: uel pudore uictus: ut in fabulis Amphiaraus, sic ego prudens, & sciens ad pestē ante oculos positā sum profectus. Quo in bello nihil aduersi accidit non prædicente me. Quare q̄m: ut augures:

ASC. ¶ FRangi coniunctione.s.duoꝝ principū uiroꝝ: & bellū ciuile excitari:disiunctione.i.dissensiōe eorum. ¶ Atq.i.sed:q̄m:ego utebar Cæsare familiarissime: & faciebam Pōpeiū plurimi. ¶ Sed meū cōsiliū erat tū.i.simul:fidele Pompeio:tū.i.simul:salutare utriq;: s.tam Pompeio quā Cæsari:ego prætereo q̄ uiderim: idest prænouerim:præterea.i.præter iam dicta. ¶ Enim.i.quia:ego nolo:hunc:scilicet Cæsarem:meritū optime de me: existimare me suasisse Pompeio ea:quibus si ille:scilicet Pompeius paruisset.i.obediuisset:hic:idest Cæsar:esset quidem clarus in toga:idest in senatu pacifico:sed non haberet tātas opes quantas nunc hēt. ¶ Ego censui:dicit quæ negauit se dicturum Pompeio:eundum:sup.fuisse in Hispaniam:quod si fecisset:idest si iuisset in Hispaniam:bellum ciuile nullū fuisset. ¶ Ego non tam.i.tantopere:pugnaui.i.quasi pugnando asserui:ut liceret rationē:idest respectum beneuolum in cōsulatu conferendo:absentis.s.Cæsaris:quia Cæsar absens petiit consulatum sibi deferri:quod illi lege negatum est:quā sup.pugnauit:ut haberetur:scilicet ratio absentis postquam licuit:quando ipse populus iusserat:ipso consule:scilicet Paulo Aemylio:pugnante.i.acriter decertante pro eo:quia Cæsar eum pecunia in sententiam suam taxerat. ¶ Causa belli orta est:eo q cōsulatus:& prorogatio imperii Cæsari negata. ¶ Quid aut monitorum aut querelarū ego prætermisi. q.d. nihil:cum anteferrem bello iustissimo: pacem uel:idest etiam iniquissimam. ¶ Auctoritas mea est uicta:idest oppressa non tam a Pompeio:nam is mouebatur.s.auctoritate mea:q̄ ab iis qui freti duce Pompeio:ut Cato:Marcellus: Seruius & c putabant uictoriam belli fore peropportunam:idest ualde accommodatam:& idest simul:rebus domesticis suis: & idest simul:cupiditatibus suis. ¶ Bellum est susceptum.s.contra Cæsarem:me quiescente:bellum:sup.est depulsum ex Italia:quia in Epirum:& deinde in Pharsaliā translatum:me manente.s.in Italia:quoad.i.q̄diu potui:sed pudor meus ualuit apud me plus q̄ timor:hoc est plus feci pp pudorē:qui ne deessem Pompeio me traxit ad bellum:q̄ timor quem de infœlici exitu conceperam:retraxit:nam sup.ueritus sum deesse saluti Pompeii:cum ille:scilicet Pōpeius:nō defuisset aliquando meæ.s.saluti:quia eo rogante reductus sum. ¶ Itaq; ego uictus:alii legūt inuitus:uel officio.s.Pompeio debito uel fama bonorum.s.uiroꝝ:qui Pōpeium sequebantur:del pudore: ego ut Amphiaraus.aut Amphiareus:sup. profectus est ad bellū thebanū cum argiuis:ut in fabulis.i.sicut habetur in fabulis:q coactus est ire ad id bellū unde præuiderat se nō rediturū. Cū.n. Amphiaraus Oeclei filius eēt diuinādi peritissimus:& uidisset si ad id bellū quod Argiui thebanis inferebant iret se nō rediturū:occuluit se:sola uxore Eryphile noie conscia:q̄ corrupta a Polinice monili aureo Argiæ uxoris eius:indicauit maritū:atq; ita cōpulsus ad bellū pfectus est:in quo puiderat se periturū:periitq;:nā ut Ouidius tāgit:& ad longum in Thebaide Statius narrat:hiatu terræ ibi absorptus est:pfectus sum sic prudens:& sciens ad pestē: i.perniciem:ante oculos.s.mentales positā:in quo bello nihil aduersi accidit me nō prædicente,i.quod nō fuerit a me pdictum. ¶ Quare q̄m.i.q̄m quidē:aut q̄m.i.quoniam:ut augures.

¶ Astrologi

¶ ASTrologi.q̃ ex cursu motuq;: & natura astrorum plerũq; futura deprehendũt: sed interdũ etiã fallunt: dicit ergo Ci. VBE.
¶ Non igitur.i.non facio tibi diuinationẽ meã rebus tuis ex uolatu uel garritu auium: uel ex aliis rebus quas obseruãt au
gures. ¶ Sed habeo alia signa multo certiora.s.naturã: & mores Cæ.& naturã tẽporũ ciuiliũ. ¶ Ex uolatu alitis. Virg. &
præpetis omnia pennæ. ¶ Oscinis. uolucris: quæ uoce: & ore dat augurium. Nam uolucres ex quibus capiũ augurium: aut dr̃r Oscines
oscines: quod ore canant: aut præpetes.i.uolantes: q̃ uolatu dent augurium. ¶ Disciplina.scientia augurali. ¶ Ex tripudiis. aues
ex saltationibus quibusdã: quæ quadã obseruatione in sacris fiebãt: unde cũ in dedicatione capitolii: ut scribit Liuius: nũ Præpetes

& astrologi solent: ego quoq; augur publicis ex me-
is superioribus prædictis, constitui apud te auctoritatẽ
augurii & diuinationis meæ: debet habere fidem no
stra prædictio. Non igitur ex alitis uolatu: nec ex cã
tu sinistro oscinis: ut in nostra disciplina ẽ: nec ex tri
pudiis solistimis: aut somniis tibi auguror: sed habeo
alia signa quæ obseruẽ. Quæ & si non sunt certiora
illis: minus tamen habent uel obscuritatis uel erro-
ris. Notantur autem mihi ad diuinãdum signa dupli
ci quadam uia: quarũ alterã duco a Cæsare ipso: alte
ram a temporum ciuilium natura atq; ratione. In Cæ
sare hæc sunt: mitis: clæmensq; natura, qualis expri
mitur præclare illo libro q̃relarum tuarum. Accedit
quod mirifice ingeniis excellentibus: quale est tuum
delectatur. Præterea cedit multorũ iustis & officio i
census, non inanibus, aut ambitiosis uoluntatibus. In
quo uehementer eum consentiens Ethruria mouе-
bit. Cur hæc igitur adhuc parum profecerũt: quia nõ
putat sustinere se causas multorum posse: si tibi cui in
stius uidetur irasci posse concesserit. Quæ est igitur
inq̃s spes ab irato. Eodem fõte se haustũ intelligit
laudes suas: e quo sit leuiter ãspsus. Postremo homo
ualde est acutus & multum prouidẽs, itelligit te ho
minem in parte Italiæ minime contẽnẽda facile om-
nium nobilissimum: & in cõi repub. cuiuis summorũ
tuæ ætatis uel ingenio: uel gr̃a: uel fama populi Ro.
parem non posse prohibere a repub. diutius. Nollet
hoc temporis potius esse aliqñ beneficiũ: q̃ iam suũ,

ciato aduentu hostiũ: cæteri oẽs acceptis armis: relicto tes
sacrificio eis occurrissent: solus senex inuentus est sal-
tans: quæ res effecit ut piaculum admissum nõ eẽt: unñ
natum est puerbiũ: salua res ẽ saltat senex. Tripudiũ Tripu-
aũt dr̃: q̃si tritio pedũ. ¶ Solistimis. terrenis: a solo: q̃ dium
in solo fierẽt hmõi tripudia: alii dicũt locũ eẽ ubi aues Solisti-
uersanẽ: quod nõ satis probo. Solistimus aũt dr̃: sicut mus
legitim⁹: ubi additio nihil significat. ¶ Sõniis. q̃ ut scri
bit Vale. i. li. certis interdũ imaginib⁹ uelata sunt: sicut
probat exẽplis: de generibus eorũ quæ uidimus i sõ-
nis: scribit abunde Macro. ¶ Obseruem. inspiciã. ¶ Il
lis. s. signis: q̃ ex cãtu: uel ex uolatu auiũ capiunẽ: & ex
cæteris: quæ supra dixit. ¶ Via. rõne. ¶ Hæc sunt. s. si
gna. ¶ Clæmẽs. dr̃ q̃ etiã remittit de eo quod posset
persequi iure. ¶ Querelarum tuarũ: nã Cæcina que- Clæ-
rebatur: illo libro: quod cũ Cæsar esset tã mitis: & clæ mens
mentis ingenii: inductus eẽt ad occupãdam rempu.
¶ Delectaẽ. Cæ. ¶ Cedit: idulget: obtẽperat. ¶ In-
census officio: quæ ex officio: & debito proueniunt: si-
cut sunt: quæ pro te a me & cæteris amicis tuis fiũt ex
officio: quia ita tenemur. ¶ Non inanibus. uanis: sine
cã. ¶ Ambitiosis: quæ ex ambitione proueniunt: non
autem ex officio. ¶ Ethruria. thuscia. unde est tuæ gẽ
tis origo. ¶ Consentiens. petens nobiscũ ut tu restitua
ris. ¶ Mouebit. flectet ipsum Cæsarem. ¶ Cur hæc.
ponit obiectionem: quam posset facere Cæcina: qua-
re his rationibus: quas supradixit adhuc non sit reuo
catus. ¶ Profecerunt. ualuerunt. ¶ Quia. respõsio ob
iectionis. ¶ Iustius. quia non solum fauisti Pompeio
contra eũ: sed ẽt scripsisti in eum. ¶ Quæ spes ab ira-
to. quid ergo sperare ab eo posses: si mihi iratus est.
¶ Eodẽ. responsio obiectionis: & dicit cur spes sit ha-
benda: quia Cæsa. sperat se posse laudari aliquando
ab eo: a quo notatus fuerat: & uituperatus: & idem in
genium ei aliquando profuturũ: a quo ante sit læsum.
¶ Acutus. subtilis ad intelligendum. ¶ Parte Italiæ
minime contemnenda: idest ethruria egregia regiõe:
& industria hominum præstãti: erat enim Cæcina
ethruscus gente. ¶ Parem. cuiuis summorũ tuæ æta-
tis: idest qui sis par cuilibet eorum: q̃ in ætate tua sunt
summi. ¶ Nollet. sensus est: cum Cæsa. intelligat se nõ
posse diutius prohibere te patria: & necesse esse ut te aliquando restituat: nollet: ne uideatur magis facere ex necessitate tẽ
poris: q̃ ex beneficio suo.

¶ ET astrologi solent: ego quoq;.i.etiã: augur publicus: q̃a in augurũ collegio sacerdos: cõstitui apud te ex pdictis meis ASC.
superioribus: q̃.s.uera cõperta sunt: auctoritatẽ augurii.i.scientiæ auguralis: & diuinationis meæ: prædictio.i.prophetia
nr̃a debet hr̃e fidem.i.credulitatẽ passiue. ¶ Igitur ego nõ auguror tibi ex uolatu alitis.i.auis: nec ex cantu sinistro.i.a si
nistra pte: aut aduerso: oscinis.i.ore canẽtis auis. ¶ Vt est in disciplina nostra.s.augurali: nec ex tripudiis solistimis.i. solo
tenus: aut super solũ factis: aut ex somniis: sed hẽo alia signa q̃ obseruẽ. ¶ Quæ.s.signa: & si.i.q̃q̃ nõ sunt certiora illis.s.
auguralibus: q̃d dicit q̃a ille scientiæ turatus erat: hñt tñ minus: uel obscuritatis: uel erroris: hoc quoq; astrologi ptendeẽ so
li scientiã uidelicet esse certissimã: sed multos p errorẽ pp obscuritatẽ labi: & cũ uix quisq̃ sit q non erret: deũ excusant: q
astri imperet. ¶ Aũt.i.sed signa notantur mihi ad diuinãdũ quadã uia duplici: quarũ.s.uiarum: ego duco alterã a Cæsa
re ipso.s.capite rei: alteram a natura: & rõne temporũ ciuiliũ. ¶ Hæc.s.signa reconciliationis tuæ sunt in Cæsare: natura
mitis & clæmens: qualis exprimitur pclare illo libro querelarũ tuarũ: accedit.i.addr̃: q̃ Cæsar delectaẽ mirifice: ingeniis
excellentibus: quale est tuũ. ¶ Præterea Cæsar cedit uoluntatibus multorũ iustis: & incensis officio: nõ inanibus: aut am
bitiosis. ¶ In quo.s.proposito ethruria.s.patria tua: cõsentiens.s.reductioni tuæ: mouebit: sup. eum uehemẽter. ¶ Igitur
sup. dices: cur hæc.s.signa quæ in Cæsare sunt: pfecerũt adhuc parum.s.ad te restituẽdũ. Respõsio. ¶ Quia Cæsar pu
tat se nõ posse sustinere cãs multorũ: si cõcessent tibi cui ur̃ posse irasci iustius.s.q̃ illis: cum tamen minus irascaẽ. ¶ Igiẽ in
quies: quæ spes est ab irato.s.Cæsare: R̃nsio. ¶ Cæsar itelligit se haustũ laudes suas eodẽ fonte.s.ingenii tui: e quo sit
aspersus.i.sparsim notatus: leuiter.i.modice. ¶ Postremo homo.s.Cæsar: est acut⁹ ualde: & puidẽs multũ intelligit: sup.
se nõ posse prohibere diutius a rep. te hoiem facile nobilissimũ oium: in parte Italiæ contemnenda minime: uidelicet in
ethruria: & intelligit te in rep. cõi: scilicet Romanis: & ethruscis municipibus: hoc est Romana. Alii leguntin cõi rep. te pa
rem cuiuis.i.cuilibet: summorum: scilicet uirorum ætatis tuæ uel ingẽio uel gratia. uel fama Populi Romani: & uolet hoc:
scilicet restitutum esse reip. esse aliquandoidest tandem: potius beneficium temporis: quia phibere diutius nõ posset: q̃
suum: si cum posset prohibere uoluerit.

VBS. ¶ Dixi de Cæ.i.de signis quæ ex Cæ.capiebā. ¶ Melius aiatus q̄ patus.i.maiori aio & uoluntate defendendæ reip. q̄ apparatu armoꝝ & militū. ¶ Qui audeat dicere nos malos ciues.qui audeat dicer̄ male fecisse:& eē ciues malos:q̄uis .n.fortuna nobis male responderit:tñ nemo audet reprehendere id quod fecimus licet:sit inimicus causæ Pompeianæ. ¶ Admirari.cū quadā admiratione laudare. ¶ Appellat.nomiat. ¶ Nisi honorificētissime.i.cum summo honore:quod quidem signū magnæ est grauitatis:nā fere omnes solent de inimicis suis maledicere. ¶ At.obiectio.q.d.quid prodest quod eū honorificētissime appellet:si in eius personā multa acerba fecit:quia eum oppugnauit:& persecutus est ad mortem. ¶ Armorum.diluit obiectionē:dicens Cæsa.ea fecisse contra Pōpe.nō natura sua:sed natura belloꝝ & uictoriæ:q̄ faciunt:ut interdum insolentiores sim⁹: q̄ deceat. ¶ Ista sunt armorū.i.ista ex armis pueniūt. ¶ Nos.me Ci.& alios:q fuimus sibi aduersari. ¶ Legauit sibi.legatū suum fecit:licet fuisset pompeianus. ¶ Brutum.M.Brutum. ¶ Præfecit Galliæ.i.fecit p̄fectum & prætorem Galliæ:nam ei a Cæsa. magna fides habebatur:qui hanc p̄turā assecutus erat quartum in annum consul futurus competitori Cassio prælatus:auctor Plutarchus i uita Cæsaris. ¶ Marcellū.M.de quo supra libro quarto. ¶ Restituit.cōcessit reditum in patriam:ut supra libro quarto ad seruiū Sulpitium epistola quæ incipit. Accipio excusationem: & epistola Seruii quæ incipit. Et non iucundissimum. ¶ Quo.quorsum:ad quid. ¶ Spectant. pertinent. ¶ Hæc.quæ dixi. ¶ Nec manens. permanens in eodem statu. ¶ Nec muta.nec tacens:sed loquens pro te. ¶ Feret.patiet̄. ¶ Vt nō in causa pari. idest ut cum Brutus:Marcellus:Cassius & Seruius fuerint in eadem causa:& Cæsar eis placatus sit:in eadem causa non placetur:& mitigetur etiam tibi:& eandem habeas fortunam:quam ipsi habuerunt. ¶ Deinde.subaudi non faceret ratio. ¶ Notati.infecti. ¶ Nulla ignominia.nulla infamia:qui nihil mali admiserunt. ¶ In quam.ciuitatem. ¶ Tot condemnati scelerū.i.tot homicidæ:& alii scelerati uiri. ¶ Quo nō uterer.i.quod nō dicerem tibi:si de eo haberem aliquod dubiū:sed potius cōsolarer te ex cōscientia tuoꝝ consiliorum: & factorum. ¶ Explorata.certa:non dubia. ¶ Non nimis laudandum:quia non est magni aī offerre se tantum his rebus:de quibus nullum oīno uidet esse periculum:sed obiicere se periculis cum ratione utilitatis. ¶ Posse accidere ut uince.i.possibile:ut ita possemus uinci:sicut uincere. ¶ Non debere.subaudi uterer ea consolatione:scilicet te non debere esse paratum &c.

Dixi de Cæsare, nunc dicā de tempoꝝ rerūq; natura. Nemo est tam inimicus ei causæ q̄ Pompeius animatus melius q̄ paratus susceperat:qui nos malos ciues dicere, aut homines improbos audeat. In quo admirari soleo grauitatem:& iustitiam Cæsaris. Nunquā nisi honorificentissime Pompeium appellat. At in eius personam multa fecit ásperius, armorum ista, & uictoriæ sunt facta non Cæsaris. At nos quemadmodum est complexus, Cassium sibi legauit, Brutū Galliæ præfecit, Sulpitium græciæ, Marcellum cui maxime succensebat cum summa illius dignitate restituit. Quo igitur hæc spectant. Rerum hæc natura, & ciuilium temporum non patietur, nec manens, nec muta ratio feret. Primum ut non in causa pari eadem sit:& conditio:& fortuna omnium est. Deinde ut in eam ciuitaté boni uiri:& boni ciues, nulla ignominia notati non reuertantur:in quam tot nefariorum scelerū condemnati reuerterunt. Habes augurium meum: in quo si quid addubitarem, non potius uterer: q̄ illa cōsolatione qua facile fortem uirum sustentarem te, si explorata uictoria arma sumpsisses pro rep. Ita.n.tū putabas non nimis esse laudandum. Sin propter incertos exitus, euentusq; bellorum posse accidere:ut uinceremur, putasses non debere te ad secundam fortunam bene paratū fuisse, aduersam ferre nullo modo posse. Disputarem etiam quāto solatio tibi cōsciētia tui facti, quantæue delectationi in rebus aduersis literæ eē deberent. Commemorarem nō solū ueterum,

ASC. ¶ Literæ. idest studia literarum.

¶ Dixi de Cæsare:dicam nūc de natura temporum & reꝝ:duas enim has diuinādi uias p̄scripsit. ¶ Nemo est tā inimicus ei causæ quā Pōpeius susceperat.s. tutandam:eius:sup.aiatus melius:q̄ paratus.i. instructus:qui audeat dicere nos.s.Pompeianos:ciues malos:aut hoies improbos:in quo.s.uerecundiæ genere:ego soleo admirari grauitatem:& iustitiam:& sapientiam Cæsaris:qui:sup.nunquam appellat.i.nominat pompeium nisi honorificētissime. ¶ At.i.sed:dices:sup.q Cæsar fecit in.i.aduersus personam eius.s.pompeii:multa asperius.i.ualde: aut nimis aspere. Responsio. ¶ Ista.s.quæ duriora sunt:sunt facta armorum:& uictoriæ:nō Cæsaris. ¶ At.i.sed:ecōtrario: quēadmodū est cōplexus nos.s.pompeianos.q.d.humanissime:q legauit.i.legatum cōstituit sibi Cassium:p̄fecit galliæ brutum:a quibus duobus potissimū postea occisus est:præfecit:sup.græciæ Sulpitium.s.Seruium:restituit Marcellū cui maxime succensebat.i.irascebatur:cum summa dignitate illius.s.Marcelli:qui tamen patriam uidere non potuit a familiari suo athenis interfectus. ¶ Igitur quo.i.ad qd:spectant hæc? ¶ Natura reꝝ & tēpoꝝ ciuiliū.s.belloꝝ:quæ tandē sedari debent:nō patietur:nec rō manens.s.in pectoribus hoīum:nec muta.i.quæ non est scripta:sed in aio locata:feret.i.patietur:primū.i.id primū nō patiet̄:nec feret:ut non sit eadē & cōditio:& fortuna oīum in cā pari.deinde:ut uiri boni: & nulla ignominia notati:nō reuertantur in eā ciuitatē:in quā reuerterūt. Ergo utrunq; dr̄:& reuertor:& reuerto: sed reuertit quis:quasi se hoc sponte sua.reuertit̄ quodāmodo ab alio:sed ut ex hoc loco patet confundunt:tot.s.ciues cōdēnati: sup. crimine scelerꝝ nefarioꝝ:hoc est in ciuitatē Romanā. ¶ Tu habes.i.intelligis auguriū meū:quo.s.augurio:nō uterer potius si addubitarē qd.i.aliqd:q̄ illa consolatione:q̄ sustētarē:ne labaꝝ aio:facile uirum fortē. ¶ Cōsolatio autem est:te nō esse nimis laudandum:si sumpsisses arma:uictoria parta pro repu. tu enim putabas tunc.s. cum arma sumeres ita.s.pro rep.arma te sumere:& a rep.uictoriā statutam. ¶ Sin.i.sed si:putasses posse accidere:ut uinceremur:pp incertos exitus: & euentus belloꝝ:te nō debere fuisse paratum bene:idest decenter:aut multum:ad fortunam secundam.i. prosperā:& sup.nullo.i.nō ullo:non posse ferre ullo modo aduersam:scilicet fortunam. ¶ Etiā si quid addubitarē de augurio meo: disputarem.i.disputando adducerem contra te:quāto solatio conscientia:scilicet rectæ:facti tui:sup.deberet eē tibi: ue p uel:quantæ delectationi:literæ.i.scientiæ:& doctrinæ tuæ:deberent esse tibi in rebus aduersis:quia maximæ. Turpe enim est homini docto id nō posse facere:quod faciendum ex philosophiæ p̄ceptis didicerit:ac aliis faciendū eē subinde præceperit:præsertim in moralibus:quæ non discimus:ut sciamus:sed ut boni efficiamur. ¶ Commemorarem sup. etiā grauissimos ca ̕us non solum ueterum:scilicet ducum.

Reuertor & reuerto

¶ Recentium.

crescentiū, nouorum. ¶ Externos. peregrinos: utputa græcos: Carthaginēses: Athenienses: Thebanos: quibus pessimi. & infœlicissimi casus euenerūt: sicut Hanibali: Themistocli: Cimoni: Epaminūdæ: & aliis quāplurimis. ¶ Quasi. tanquā: & quodāmodo. ¶ Cōmunis. generalis oibus: cum uidemus neminem esse immunem casuum fortunæ. ¶ Turba. turbatione. ¶ Hic Ro. ¶ Perdita. amissa. ¶ Quā bona. q̄ prospera: q̄ si esset in flore. ¶ Hoc genere. s. consolationis. ¶ Huic. filio: habebat. n. filium Romæ: cui Ci. dicit se pollicitum esse oēm operā. ¶ Animi. quantū ad cōsilia: & cogitationes. ¶ Corporis. eūdo in senatū, ad, Cæsarē: & ad alios pro eo: & agendo reliqua: quę opus essent. ¶ Detuli. pstiti. ¶ Hoc amplius. tanto magis: subaudi polliceor. ¶ Amplectitur: fou et: capit in numerū suorū. ¶ Familiares eius. subaudi amplectunt me. ¶ Sicuti neminē. i. ita: ut neminem aliū sic amplectātur. ¶ Apud quē. s. Cæ. ¶ Quicqd ualebo. qcqd potero. ¶ Ti. p te: in fauorē tuū. ¶ Cū fortitudie. cōstātia: & fortitudīe. ¶ Spe optia. q̄ solet maxime sustinē hoīes. ¶ Sustētes. tuearis: te fortem pstes. VBE.

sed horum etiam recētium uel ducum uel comitum morum grauissimos casus, etiam externos multos claros uiros nominarem. Leuat enim dolorem cōis quasi legis & humanæ conditionis recordatio. Exponerē etiā quēadmodū hic & quāta in turba, quā taq; in confusione rerū oīum uiueremus. Necesse est enim minore desyderio perdita rep. carere q̄ bona. Sed hoc genere nihil opus est, incolumē te cito, ut spero, uel potius, ut pspicio uidebimus. Interea tibi absenti, & huic q adest imagini ai & corporis tui constātissimo, atq; optio filio tuo, studiū, officiū, operā, laborē meū, iāpridē & pollicitus sum & detuli. Nūc hoc ampli⁹, q me amicissime quotidie magis Cæsar amplectit͛, familiares quidē eius sicuti neminē, apud quem quicquid ualebo, uel auctoritate, uel gratia ualebo tibi. Tu cura ut cum fortitudine animi tui, tum etiam spe optima te sustentes Vale.

¶ SED etiam horum recentium: uel ducū: uel comitū suorū: etiā nominarem mltos claros uiros externos ut Lacedæmonios: Thebanos: Athenienses. ¶ Eni. i. quia recordatio quasi cōmunis legis: & cōditiōis humanæ: leuat. i. minuit: aut mitigat dolorē. ¶ Etiam exponerem tibi quēadmodū uiueremus: hic scilicet Romæ: & in quanta turba: & in quāta confusione rerum omniū. ¶ Enim. i. quia: necesse est: caref sup. cum minore desyderio: repu. perdita: q̄ bona. i. salua: & locuplete: sed nihil opus est sup. tibi hoc genere. s. ɔsolationis: nos uidebimus: ut spero: uel potius: ut pspicio: te cito. i. ppediem icolumem. ¶ Interea ego iampridē. i. iā a plusculis diebus: & pollicit⁹ sum: & detuli. i. exhibui: tibi absenti: & huic imagini animi tui: & corporis tui. s. filio tuo cōstātissimo. s. in paterna pietate: aut uirtute: & optimo: qui adest. i. præsens est nobis studiū: offiū: operā: laborē meum. ¶ Nunc sup. deferā: uel est hoc amplius: q Cæ. amplectit͛ me amicissime quotidie magis: quidem. i. certe: familiares eius. s. Cæsaris sup. amplectunt͛ me: sicuti neminem i. ita: ut neminem tantopere: apud quem. s. Cæsarē: qcquid ualebo: uel auctoritate: uel gratia: ego ualebo tibi. i. ad utilitatem tuam. ¶ Tu cura ut sustentes te: cum. s. ita fit: q sustentes te fortitudine animi tuum. i. tunc magis decet: q sustentes te spe optima: scilicet de reditu habenda. Vale. ASC.

Aulus Cæcinna. M. T. C. S. D.

QVod tibi tam celeriter liber nō est redditus, ignosce timori nostro, & miserere tēporis. Filius (ut audio) pertimuit, neq; iniuria, si liber exisset, quando non tam interest quo aīo scribat͛, q̄ quo accipiatur, ne ea res inepte mihi noceret, cū præsertim adhuc stili pœnas dem, qua quidem in re singulari sum fato. Nam cum mēdū scripturæ litura tolatur stulticia fama mulctetur. Meus error exilio corrigit͛. Cuius summa crimis est,

QVod tibi. Eiectus fuerat in exiliū Cęcina: ut supra diximus: qa nō solū secutus fuerat partes Pōpeianas: sed ēt qa scripserat contra Cęsarē: petiuerat aūt Cicero sæpe eū librū a Cęcina. Itaq; Cęcina se excusat: q tardius hic liber redditus sit Ci. qa eius filius ad quē miserat: nō ausus fuerat eū edere: ne fortasse noceret pri: si in alicuius ex inimicis suis manus puenisset. Postea uero ōdit: q̄ difficile genus scribēdi aggressus sit & pcipue: eū nō ausus sit laudare: qđ debuerat: neq; ēt rephēdere: q̄ rephēdēda fuerāt. Postrēo orat Ci. ut ei⁹ defēsionē suscipiat: neq; respiciat filiū suū: qm̄ ē adolescēs: & Iperit⁹ rerū: neq; expectet dū roget. sȝ spōte faciat qcquid putabit iteresse ipsius Cęcinę. ¶ Tam celeriter: tā cito ut uolebas. ¶ Miserere tēporis. indulge cōditioni tēporis. ¶ Filius. meus: ad quē miserā librum. ¶ Pertimuit. sensus: & ordo est: filius meus timuit ne ea res noceret mihi inepte: si liber exisset ex manibus suis. ¶ Inepte. stulte. ¶ Ea res: scilicet dare librū. ¶ Q ñ. qm̄. ¶ Non tā iterest. non tam refert. ¶ Quo aio. multa. n. bono aio simpliciter scribuntur: quæ interdum ut malā partem accipiuntur. ¶ Dem pœnas. patiar pœnas. ¶ Stili. scripturę. ¶ In qua re. s. q dem pœnas stili. ¶ Sum fato singulari. sum infortunio præcipuo. & quod nulli alii euenit: nisi mihi. ¶ Mendum. uitiū: dicitur. n. & hoc mendum: & hæc menda fœminini generis. ¶ Tollatur litura. nam quotiens aliqua scriptura habet mendam: solet tolli menda linendo: & fœdando ipsam scripturam. ¶ Stultitia. subaudi cum stultitia mulctetur fama. i. patiatur pœnas fama: quia de stulto omnes libere loquutur. ¶ Fama. i. infamia: maledicendo in ea. ¶ Meus error quē admisi scribendo male de Cæsare. ¶ Corrigitur. mulctatur. ¶ Exilio. quia eiectus sum e patria. ¶ Cuius. erroris. ¶ Summa est: idest uniuersa causa & omnium rationum collectio. VBE. Mēdū Mēda

QVod tibi &c. Excusat q libros a Cicerone expetitos ei nondum exhibuerat: eo q filius eos edere non ausus fuerat: ostēditq; q̄ difficile genus scribēdi aggressus sit: ac demū Ciceronis patrocinū implorat. ¶ Ordo est. Ignosce timori nostro: q liber scilicet de historiis belli ciuilis: nō est redditus tibi tam cito. s. ut uolueras: & miserere temporis: scilicet calamitosi: & suspecti: ut audio filius pertimuit: idest multum timuit: si liber exisset. s. in manū Cæsaris: neq; iniuria qm̄: idest quādo quidē: nō interest: idest refert: tā. i. tantopere: quo aio scribat͛: idest descriptio rerū fiat: q̄ i. quātopere interest quo. s. aio accipiat͛: si ab iis de quibus scriptū est: pertimuit inquam: nec ea res. i. editio libri: noceret mihi inepte: qa potuissem cauere: pſertim cū dem adhuc pœnas stili. i. patiar adhuc icommoda: & adiam ma' e: ob stili imaturitatē: in qua quidē re: ego sum fato. i. infortunio singulari: nā cū mendū. i. uitiū: aut erratum scripturæ tollatur: litura. i. deletione eius: quod male scriptū est: & cum stultitia. s. scribētis: mulctet͛. i. puniat͛: fama. i. p infamiam: error meus: quo dicor non bene scripsisse: corrigitur exilio: cuius criminis summa. i. principalis ratio est. ASC.

¶ QVID.q.d.nihil. ¶ Dignū auribus.dignū auditu. ¶ Probabile.qd pbari:& placere possit. ¶ Veni ad nomē Cæsa VBE.
ris.i.cū fuit mihi nominādus Cæsar. ¶ Cōtremisco.ppter timorē. ¶ Nō illius.dicit se nō tremere ppter timorē pœnæ:
qui expectat a Cæsare:sed pp timorē eius iudicii:de quo uoluntate:& pposito scriptorū:ne fortasse in aliā partē accipi
at:q̄ scripserit Cæcina:& iudicet aliter:q̄ ipse senserit. ¶ Pœnæ.punitionis. ¶ Totū Cęsarē.i.totū aium Cæsaris. ¶ Lo
quet secū.dicet intra se ea:q̄ de eo scripsi. ¶ Hoc pbabit:aliud dicet bñ scriptū eē. ¶ Suspitiosum est.quia pōt trahi ad ui
tuperium suum. ¶ Quid si.ratiocinatur secū Cęcina:& dicit se non posse non timere iudicium Cæsaris:quia si eū mu
tet id:qd est suspitiosum:ueretur ne peius sit. ¶ Age laudo.s.Cæsarem:uel laudo aliquē.i.scribo de laudi
bus alicuius. ¶ Non offendo.s.cū laudo aliquē. ¶ Cū offendā.i.q̄uis offendā. ¶ Quid si.rō est q̄re offēdat
cū tñ nō offendat:qa fortasse nō uult Cę.Cęcinā ali
quē laudare. ¶ Armati.i.mei:q adhuc gero bellū cū
eo. ¶ Victi s.mei.i.qd faciet:cū ero uictus. ¶ Auges timorē.facis me magis timere. ¶ In oratore.in libro
quē de orator scripsisti. ¶ Caues.puides tibi. ¶ Per Brutū.quē facis loq de Cæsare:times ne tu uidearis
de eo locutus esse. ¶ Sociū:nā qd multis peccat:mul
tū est:q̄ris ergo sociū Brutū:ne uidearis solus eum of
fendisse. ¶ Vbi.sensus est:si tu pronus:& defensor
oium times loq de Cęsare:qd op3 me facere:q nulli
us sum pronus:sed uetus clīes tuus:& a te sępe defen
sus. ¶ Sētire.existimare:iudicaf.q.d.oportet me mł
to magis timere. ¶ Calūnia.uexatione:calūniari.n.i. Calum
terdū significat per fraudem:& rōnem subdolosam niari
uincendi cā litibus alium uexare. ¶ Tormēto.crucia
tu. ¶ Cæcæ.occultæ. ¶ Ad coniecturā.ad existima
tionem. ¶ Alieni sen.alienæ interptationis:& intelle
ctus. ¶ Euadere.effugere:ne quemq̄ offendā:& pe
riculū incurrē. ¶ Minus.n. ¶ Sētimus. cognoscimus
cū damno.nostro. ¶ Auferret.a te postq̄ legisses:reci
peres:& pmitteres:& susciperes onus corrigēdi. ¶ Hoc
est.declarat quā correctionem uellet fieri libro suo a
Ci.scilicet ut totus fieret nouus. ¶ De itinere asiatico:
habebat Cæcina q̄dam negocia in Asia:ut in sequen
ti epla uidebimus:ad q̄ perficienda cupiebat pficisci:
quo qdē itinere dicit se supersedisse:quia Cicero ita
iusserat. ¶ Feci ut imperasti.i.supsedi eo itinere sicut
tu uoluisti. ¶ Quid horter.q.d.nihil:qa scio non esse
opus. ¶ Tempus.i.ita infœlix. ¶ Cōstitui.cœpi cō
siliū & deliberationē aliquā. ¶ Nec expe.filiū meū.i.
ne respicias filiū:& speres:ut ipse p me agat. ¶ Cla.
dicit filiū suū uariis rebus impediri:quominus possit
oia cogitare:q̄ debet p pre. ¶ Ætate qa puer est:& i
peritꝰ rerū. ¶ Studio literaꝝ:quo ēst occupat. ¶ Te
nes.itelligis. ¶ Capiat.delectet:& maxie innescet.
Hora.i Pmo.Te cōiūx aliēa capit meretricula Dauū.

quid dignum auribus aut pbabile potest afferre. Cū uero ad ipsius Cæsaris nomen ueni, toto corpore cōtremisco, non pœnæ metu, sed illius iudicio. Totum enim Cæsarem non noui. Quem putas animum esse ubi secum loquetur. Hoc probabit, hoc uerbū suspitiosum est, quid si hoc muto? at uereor: ne peius sit. Age uero laudo aliquem? num offendo? cum porro offendam quid si non uult? Armati stilum psequitur uicti & nondum restituti: quid faciet? Auges etiam tu mihi timorem: qui in oratore tuo caues tibi p Brutum: & ad excusationem socium quæris: ubi hoc omnium patronus facis: quid me ueterem tuū: nunc omnium clientem sentire oportet? In hac igitur calumnia timoris & cæcæ suspitionis tormēto: cū plurima ad alieni sensus coniecturam: non ad suū iudiciū scribantur: q̄ difficile sit euadere: si minus expertus es. Quod te ad omnia summum atq̄ excellens armauit ingenium: nos sentimus: Sed tamen ego filio dixeram librum tibi legeret & auferret: aut ea cōditione daret si reciperes te correcturum: hoc est si totum alium faceres. De Asiatico itinere: q̄q̄ summa necessitas premebat: ut imperasti feci. Te pro me quid horter: uides tempus uenisse: quo necesse sit de nobis cōstitui: Nihil enim est mi Cicero q̄ filiū meum expectes: adolescens est. Omnia excogitari uel studio uel ætate: uel metu non potest. Totum negocium tu sustineas oportet: in te mihi ois spes est. Tu p tua prudētia: qbus rebus gaudeat: qbus capiat Cæsar tenes.

¶ QVID pōt afferre dignū auribus:aut pbabile q̄si ASC.
dicat nimirū nihil. ¶ Vero.i.sed:cū ueni ad nomen ip
sius Cæsaris: ego cōtremisco:plus est:q̄ si dicat ego cōtremui.q.d.adhuc timorē pseuerare:toto corpore:nō metu pœ
næ.s.inferēdę a Cæsare:sed iudicio:aut metu iudicii ipsius.i.ppter iudiciū faciendū de ipso Cęsare:non.n.noui totum
Cęsarē.i.aium eius:aut ppter iudiciū:qd de scriptis meis facturus sit Cęsar. ¶ Nā quē aium putas esse sup.scriptori:ubi
loquet secū:dicēs:sup.Cę.pbabit hoc uerbū:hoc uerbū est suspitiosum.i.qd in malā partē interptari possit:qd sup.erit
si ego muto hoc.s.uerbū:aut uereor ne sit peius.s.qd in illius locū inferet. ¶ Age uero:est in deliberādo adhortātis:& di
sputātis cōtra remorsum cōsciētię:si ego laudo aliquē:nō.i.nōquid:offendo.q.d.nō:alii textus habēt nō:& in idē redit.
¶ Vero.i.sed:cū.i.quāuis:offendā:qd sup.fiet:si nō uult.i.nō admittit genus scribēdi. ¶ Ipse persequit stilū armati.s.
adhuc cōtra se:& ita publici hostis:qd faciet sup.de stilo uicti:& nōdū restituti.q.d.multo magis persequet. ¶ Tu etiā o
Cic.auges mihi timorē:q caues.i.pspicis ubi in oratore tuo.i.in libro de oratore p Brutū:& q̄ris sociū ad excusationē.s.
scripti tui:ubi tu pronus.i.defensor hoium.i.reoꝝ:facis hoc.i.q̄ris sociū ad excusationē:qd oportet me ueterē cliētē tuū:
nūc clientē oium:qa oium egentē patrocinio sentire? ¶ Igit cū plurima scribant in hac calūnia timoris:& in tormēto suspi
tionis cæcæ.i.occultæ:ad cōiecturā sensus alieni:nō ad iudiciū suū.i.ppriū:q̄.i.q̄tū:difficile sit euadere.s.culpā:si ei mi
nus.i.nō satis expertus.q.d.difficilimū:sed nos sentimus:q ingeniū sūmū & excellēs:armauit.i.muniuit:te ad oia.s.q̄
uelis scribēda:& obeūda. ¶ Sed tñ ego dixerā filio sup.ut legeret tibi librū:& auferret.s.lectū:aut daret.s.tibi:ea cōditio
ne si reciperes.i.pmitteres te correcturū:hoc est si faceres totū aliū:hoc p modestiā dicit. ¶ Ego feci de itinere Asiatico.i.
qd in Asiā mihi assignasti:ut.i.quēadmodū:imperasti:q̄q̄.i.tāetsi:summa necessitas.i.penuria rerū pmebat me. ¶ Quid
horter te:sup.facere p me.tu uides tps uenisse:quo sit necesse cōstitui de nobis:aut reducēdo:aut ppetuo exilio dānādo.
¶ O Ci.nihil ē qd.i.pp qd:expectes filiū meū.i.officiū filii mei:ipse est adulescēs:nō oia pōt excogitare:uel studio:aut
qa aliis rebus adhuc studet:aut qa nōdū satis studuit:uel ætate:qa p ætatē nō licuit:Senibus.n.maior est rerū experien
tia.uł metu.i.qa metuit Cæs.ut quē pri iratū scit:oportet sup.ut tu sustineas totū negociū sup.meū:aut de me restituēdo.
¶ Ois spes est mihi in te:tu tenes.i.intelligis p tua prudētia.i.pp prudentiā tuā:qbus rebus Cęsar gaudeat:& qbus ca
piatur:id est afficiatur:oblectetur uehementer:ita ut captus uideatur:necesse est sup.ut oia.s.quæ pro me fiant.

VBE. ¶PROficiscant. exeant & initiū capiāt. ¶ Per te. opera tua: est aūt sensus: oportet ut oīa incipias: & finias. ¶ Tui mu. tui officii. ¶ Vt facias rogatus. ut facias p̄cibus: uel meis: uel filii mei. nā ut ipse Ci. in Lælio: certandū est beneficiis nec expectandū rogemur. ¶ Magnum. s. q̄ rogatus facias: de d̄ria magni: & ampli diximus li. primo epistola tertia ad. P. Lentu. ¶ Sed totū tuū onus. subaudi p̄suaseris: est aūt ordo: p̄ficies. s. oia de me: si p̄suaseris tibi nō esse tuū munus: ut facias: si fueris rogatus: id quāq̄ &c. sed persuaseris tibi totum onus esse tuū &c. ¶ Nisi forte. modestissimus est excusationis modus. ¶ Stulte. insipienter. ¶ In miseria. q̄ facit hominē minus consideratū. ¶ Aut impudēter in amicitia. i. nimis audacter fretus amicitia n̄ra. ¶ Vtriq̄ rei. s. stultitiæ in miseria: & impudētiæ in amicitia. ¶ Cōsuetudo tuæ uitæ. i. uita tua: q̄ cōsueuit esse humanissima. ¶ Laborare p̄ amicis. suscipere negocia: & cās: amicoꝝ causa. ¶ Nō iam sic sperant. i. nō hn̄t spem amici tui: ut eos defendas: sed q̄d plus est: imperāt tibi. ¶ Ne exeat. ille liber e manibus tuis. ¶ Aut. subaudi si uis: q̄ exeat. ¶ Ita corrigas. ita amoueas oia errata. ¶ Ne noceat mihi: etiam si uenerit in manus inimicorum.

A te omnia proficiscantur, & per te ad exitum p̄ducantur, necesse est. apud ipsum multū, apud eius amicos plurimum potes. Vnum tibi si p̄suaseris non hoc esse tui mūeris, si quid rogatus fueris, ut facias, q̄q̄ id magnū, & amplū est, sed totum tuum esse oē onus p̄ficies, nisi forte aut in miseria nimis stulte, aut in amicitia nimis impudenter tibi onus impono. Sed utriq̄ rei excusationem tuæ uitæ consuetudo dat. Nā q̄d ita consueuisti pro amicis laborare, non iam sic sperant abs te, sed etiam sic imperant tibi familiares. Quod ad librum attinet, quem tibi filius dabit, peto a te, ne exeat, aut ita corrigas ne mihi noceat. Vale.

ASC. ¶PROficiscantur. i. originē capiāt: & ueniāt: & perducanī ad exitū. i. optatum finem per te. ¶ Tu potes multū apud ipsum. i. Cæsarē: & potes plurimū apud amicos eius: quod Cicero ipse scripserat epistola superiore his uerbis. Nūc hoc āplius: q̄ me amicissime quotidie magis Cesar amplectitur: familiares quidē eius sicuti neminē. ¶ Si persuaseris tibi unū. s. hoc quod sequitur: hoc non eē muneris tui. i. nō pertinere ad munificētiā tuā: ut facias si fueris rogatus: qd. i. aliqd: & sup. aliter non: quāquā id. i. facere q̄d rogatus fueris: est magnum & amplum: sed persuaseris tibi: omne onus esse tuum tu perficies. s. uotum meum de reditu: nisi forte ego impono tibi onus nimis stulte in miseria. i. eo q̄ sum miser: & miseris uicina est stultitia. i. nimia affectio fœlicioris status: aut nimis impudenter. i. inuerecunde in amicitia. i. eo quod sum tibi coniunctus uetere amicitia: licet autem amicorum deberent omnia esse communia: impudentis tamen esset omnia expostulare. ¶ Sed consuetudo tuæ uitæ: qui facilis: & beneficus in omnes esse soles: dat utriq̄ rei. s. & stultitiæ: & impudentiæ: excusationem. ¶ Nam q̄. i. quia: tu consueuisti laborare pro amicis ita. i. tam attente: & accurate: ut omnia pro ipsis audeas: ut patuit de Milone: & aliis multis: quos in causa difficillima defēdit: & absolutos reddidit: familiares: scilicet tui: non sperant: iam sic: scilicet te: p̄ se facturum: quod tamen magnum esset: nam non speramus nisi de quibus spes sit: sed imperant etiam tibi: sic. i. & stulte & impudenter. & tamen fœliciter: quia quæ imperant impetrant. Est ergo epistola immitatione digna: & ideo a Cicerone Ciceronis libro cum Ciceronianis collecta: & perpetuitati donata. Nam non est dubium longe plures: aut responsiuas: aut a Cicerone scriptas fuisse: sed eas dumtaxat conseruatas in rebus: aut dicendi maior est uenustas: aut ad eas: quæ conseruatę sunt intelligendas maior oportunitas. ¶ Quod attinet ad librum: scilicet historiarum bellorum ciuilium: quem filius dabit tibi peto ne exeat a te: aut ut corrigas ita ne noceat mihi. Prius autem dictum est; Sed tamen ego filio dixeram librum tibi legeret: & auferret: aut ea cōditione daret si redperes te correcturum: hoc est si totum aliud faceres. Modestius ergo in sua persona de libro statuit in filii: nam non auferendum: sed sic dumtaxat corrigendum: ut non noceat: monet.

VBE. CVm esset. Cæcinna: ut supra diximus: urbe p̄hibitus edicto Cęsaris erat in Sicilia: consuluerat aūt Ci. censeret ne ei diutius cōmorandum in ipsa Sicilia: an in Asia proficiscendū quasi permitteretur ei esse in ipsa Sicilia si uellet: cum per edictum Cæsa. modo liceret esse ultra calen. Ianuarias. Id enim tempus præfinitum ei fuerat a Cæsare. Ci. q̄ interrogauerat Balbū: & Oppium intimos Cæsaris: qui eius mentem nossent: & exequerentur: scribit quid ei liceat facere: quantum audiuit ab istis. Deinde dat consilium suum: ut commoretur in Sicilia potius: q̄ eat in Asiam: & adducit rationes huius consilii. Postremo pollicetur se commendaturum eum. T. Furfano: & cæteris familiaribus suis: cumprimum Mutina redierint: dicit ex petitione amicorum Cæcinnæ scripsisse litteras cōmendatitias ad Furfanum pro ipso Cæcinna: quorum exemplum infra scribit.

M.T.C.A.Cæcinnæ.S.D.

CVm esset mecum Largus homo tui studiosus locutus cal. Ianuarias, præfinitas esse, q̄ omnibus in rebus perspexerā: quæ Balbus: & Oppius absente Cæsare egissent: ea solere illi rata esse: egi uehementer cū his: ut hoc mihi darēt tibi in Sicilia quoad uellemus esse: uti liceret. Qui mihi cōsueuissent: aut libenter polliceri: si quid eēt eiusmodi: quod eorū aīos nō offenderet: aut ēt negare:

¶ Studiosus. tui amator. ¶ Præfinitas. assignatas: determinatas. ¶ Quod. quia. ¶ Rata. firma: stabilita. ¶ Illi. Cæsari: idest Cæsarem approbare omnia: quæ illi egissent. ¶ Egi cum his: rogaui eos. ¶ Darent. concederent: facerent mihi hanc gratiam. ¶ Liceret tibi. permitteretur tibi: daretur tibi licentia. ¶ Esse. commorari. ¶ Quoad. quousq̄. quamdiu. ¶ Qui mihi. subaudi ipsi. ¶ Non offenderet: idest qui non consueuissent mihi promittere: & concedere libenter si quid esset. q̄ nō displiceret eis.

ASC. CVm esset mecum &c. Cæcinna urbe prohibitus: & in Sicilia ad calendas usq̄ Ianuar. manere permissus consuluerat Ciceronem an contra prohibitionem Cęsaris in Sicilia amplius maneret: an in Asiam proficiscatur: Cicero itaq̄ cum amicis Cęsaris se egisse signat: ut illic manere possit: licet nō bene impetrarit: consulit m̄: ut potius immoretur: pollicetur q̄ se cōmendaturū Cęcinnā familiaribus Cęsaris: & p̄ eo ad ipsos scripturū. ¶ Ordo est. Cum largus homo studiosus tui. i. studens multū saluti. & utilitati tuæ: esset locutus mecū: calendas Ianuarias esse p̄finitas. i. limitatas: & p̄fixas tibi: ne amplius esses in Sicilia: q̄. i. quia: ego perspexerā. i. cognouerā ea: q̄ Balbus: & Oppius egissent Cęsare absente: solere eē rata. i. firma: & approbata illi. s. Cæsari: ego egi uehementer cum iis: ut darent. i. cōcederēt tibi hoc: uti liceret tibi eē i Sicilia: quoad. i. quādiu uellemus. ¶ Qui. s. Balbus: & Oppius: cum consueuissent: aut polliceri mihi libenter si quid esset eiusmodi: quod non offenderet animos eorum: aut etiam negare.

¶ Et afferre

¶ ET Afferre rationem: quod signum grauium uirorum: & amicorum. ¶ Huic rogationi: quam de te fecerā: ut liceret tibi esse in Sicilia. ¶ Non continuo. non statim: ut solebant: petiuerunt esse: enim spacium ad respondendum. ¶ Tamen. licet non continuo respondissent. ¶ Eodem die. quo de te rogauerā. ¶ Dederunt. uel dixerunt: ut Virgi. Sed tamē iste deus qui sit da Tytire nobis: idest dic: uel permiserunt: & concesserunt: nam supra dixit: ut darent hoc mihi. ¶ Præstaturos. effecturos. ¶ Nihil offensionis habiturum. i. qđ nemo te offendet. ¶ Ex eo. scilicet quod moreris in Gallia: quādiu uoles. ¶ Quando. quoniam. ¶ Oportere. decere. ¶ Quid placeat mihi. quid censeam tibi esse faciendum. ¶ Actis his rebus. impetrata a Balbo: & Oppio cōmoratione tua in Gallia. ¶ A te. nomine tuo. ¶ Sum auctor tibi. consulam tibi: & dicit suꝫ tibi auctor huius rei: & huic rei. Ter. in adel. His rebus quis auctor. ¶ Subsidas: remaneas. ¶ Virgil. Ima galea subsedit Acestes: licet eo loco alii sensus afferātur. ¶ Reliquias: idest ad ea: quæ ex negociatione: quam habes in Africa tibi restant agenda: ut epistola superiori de Asiatico itinere &c. ¶ Deliberatio. utrum remaneas in Sicilia: an proficiscare in Asiam. ¶ Conuenire. concordare. consentire: ut illud Ouidianū. Non bene conueniunt: nec in una sede morātur Maiestas & amor. ¶ Ille. Largus locut⁹ est mecum: tanq̄ non permitteretur tibi remanere in Sicilia: tu uero petis consilium: quasi sit in tua potestate remanere: uel nō. ¶ Siue hoc. ꝙ sit tibi cōcessum. ¶ Siue illud. quod non liceret tibi diutius commorari: ut locutus est mecū Largus. ¶ Censeo. iudico: cōsulo. ¶ Propinquitas. ratio quare censeat commorandum in Sicilia: & est duplex: quia propter propiquitatem crebriores literas: & nuncios mittere poteris ad impetrandū reditum: deinde: quia impetrato celerius poteris Romam redire ex Sicilia: q̄ ex Asia. ¶ Impetrandum. obtinendum: scilicet reditum tuum a Cæsare. ¶ T. Furfano. is erat ea tempestate prætor in Sicilia. ¶ Legatis. qui dabantur prætoribus. consulibus proconsulibus. & imperatoribus ¶ Mutinæ. quæ urbs est Italiæ non longe regione Lepidi. ¶ Similium tui. idest doctorum: & bonorum. ¶ Studiosi. amatores. ¶ Venient in mentē. cogitabo. ¶ Mea sponte. p meipsum. ¶ De eo: scilicet ꝙ ignorabo. ¶ Admonitus. factus certior: uel a te: uel ab aliis. ¶ Vicā studia oīum. i. ero oīum studiosissimus: & diligentissimus p te. ¶ Corā. uerbis: & : ut ita dixerim: præsentialiter. ¶ Ita. ut nihil sit opus literis meis: idest & si ita diligenter de te ei dicam: non sit necesse me scribere ad eum literas cōmēdatitias de te: tamen: ut tuis morem gererem: scripsi literas: quas ei redderes. ¶ Earum. literarum mearū. ¶ Exemplum. copia: exemplum autē posterius: exēplar prius: unde exemplum sumitur.

VBB.

Dederunt

Auctor

Subsidas

Coram

Exemplum Exemplar

& afferre rationem, cur negarent. Huic meæ rogationi potius non continuo responderunt, eodem die tamen ad me reuerterunt. Mihi hoc dederunt, ut esses in gallia, quoad uelles, sepstaturos nihil ex eo te offensionis habiturum. Quando quid tibi permittatur cognouisti, quid mihi placeat puto te scire oportere. Actis his rebus literæ a te mihi sunt redditæ, quibus a me cōsiliū petis, ꝙ sum tibi auctor in Sicilia ne subsidas, an ut ad reliquas asiaticæ negociatiōis proficiscare. Hæc tua deliberatio non mihi cōuenire uisa est cum oratione Largi. Ille enim mecum, quasi tibi non liceret in Sicilia diutius commorari, ita locutus erat, tu autem quasi concessum sit ita deliberas. Sed ego siue hoc, siue illud est, in Sicilia censeo commorandū. Propinquitas locorum, uel ad impetrandum adiuuat crebris literis & nunciis, uel ad reditus celeritatem, re aut impetrata, aut quod spero aliqua ratione cōfecta. Quamobrem censeo magnopere commorandū Tito Furfano Posthumio familiari meo, legatisque eius, item meis familiaribus diligentissime te commendabo, cum uenerint. Erant enim omnes Mutinæ, uiri sunt optimi, & tui similiū studiosi, & mei necessarii. Quæ mihi uenient in mentem, quæ ad te pertinere arbitrabor, ea mea sponte faciam. Si quid ignorabo de eo admonitus omnium studia uincam. Ego & si corā de te cum Furfano ita loquar, ut tibi litteris meis ad eum nihil opus sit, tñ quoniam tuis placuit, te habere meas literas, quas ei redderes, morem his gessi. Earum literarum exemplum infrascriptum est.

Vale.

ASC.

¶ ET afferre rationem cur negarent: potius: idest libentius: non responderunt huic rationi meæ: ipsi tñ reuerterunt eodem die ad me: & supple dederunt. i. permiserunt: aut concesserūt mihi hoc: ut esses in Gallia quod uelles: & sup. se præstaturos: dicit ergo utrū ꝙ præstaturus: & præstiturus; te nihil offensionis habiturum sup. esse: ex ea re. ¶ Quando: idest quoniam: tu cognouisti: quid permittatur tibi: puto oportere te scire quid p aceat mihi: his rebus actis: idest postquam hæ res essent actæ: litteræ sunt redditæ mihi a te: idest quæ missæ erant a te: quibus petis consilium a me: ꝙ sim tibi auctor: idest approbator: & consultor: ne. i. an: subsidas: idest locum manendi capias in Sicilia prouincia: an ut proficiscare ad reliqas negociationis Asiaticæ: idest q̄ in Asia obeunda susceperas. ¶ Hæc deliberatio tua non est uisa mihi conuenire cum oratione: idest sermone Largi. ¶ Ille enim locutus erat mecum ita: quasi non liceret tibi commorari diutius in Sicilia: tu autem deliberas ita: quasi concessum sit tibi. ¶ Sed siue hoc: scilicet quod tu innuisti: siue illud quod Largus dixit est: ego censeo commorandum tibi in Sicilia. ¶ Nam supple propinquitas locorum adiuuat: uel ad impetrandum scilicet reditum: crebris litteris: & nunciis: uel ad celeritatem reditus: re aut impetrata: aut confecta: idest transacta: quod spero: aliqua ratione ¶ Quā obrem censeo magnopere commorandum: supple esse: in sicilia. ¶ Ego commendabo te diligentissime Tito Furfano Posthumio familiari meo: & legatis eius: item: idest similiter: familiaribus meis: cum uenerint: scilicet in urbem. ¶ Erant enim: scilicet cum hæc scriberem: omnes Mutinæ: idest in ea urbe Italiæ non longe a Bononia: uiri sunt optimi: & studiosi similium tibi: ingeniosi: & necessarii mei: idest mihi necessitate coniuncti. ¶ Ego faciam mea sponte: idest etiam non rogatus a te: ea quæ arbitrabor pertinere ad te. ¶ Si ego ignorabo quid: idest aliquid: scilicet pertinens ad te: ego admonitus: idest cum fuero admonitus: uincam: idest superabo: studia omnium. ¶ Ego & si loquar cum Tito Furfano: scilicet Posthumio de te: coram: idest in præsentia eius: ut nihil opus sit tibi litteris meis ad eum: tamen quoniam placuit tuis: scilicet necessariis: & amicis: habere litteras meas: quas redderes ei: ego gessi ita his: scilicet tuis morem: idest illis obsecutus sum: exemplum earum litterarum est scriptum infra: idest id quod sequitur.

Præstaturus

VBE. CVm Aulo. Hac epl'a Ci. cōmendat. T. Furfano Cæcinam: ostendens causam eē sibi iustissimæ cōmendationis & ex amicitia: quæ sibi fuit cū eius patre uiro claro: & ex consuetudine: & familiaritate. quā cū eo habuerit usq; a puentia: & postremo rōne cōmuniō studiorum. Itaq; rogat Ci. T. Furfanum: ut ad id: qd' sua spōte esset facturus erga Cæcinnā: tantus cumulus accedat eius cōmendatione: quāti scit se fieri ab ipso Furfano: id esse fore sibi gratissimum. ⸿ Consuetudo. conuersatio. ⸿ Et spem. rhetorice de puero spem dixit: non autem facta. ⸿ Eloquentiæ. in eo futuræ. ⸿ Probitatis. uirtutis. ⸿ Studiis communibus. literarum: quibus ambo operam damus. ⸿ Attinet. opus est. ⸿ Necesse est. pro amicitia: quæ mihi cum eo ē. ⸿ Salutem. uitam: incolumitatē eius Cæcinnæ. ⸿ Fortunas. res: pr̄i: monū. ⸿ Tueri. defendere. ⸿ Reliquū est. restat. ⸿ Bonorum. ciuium. ⸿ Fortuna. statu: conditione. ⸿ Sentires: iudicares: quia cognoui te existimare indignum eē bonos uiros aduersa fortuna uexari. ⸿ Voluntatem. beneficiendi Cæcinnæ. ⸿ Cumulus. augmētū. ⸿ Accedat. adiūgat. ⸿ Quāti. i. quāti me facis: & quātum me amas: tanto plus cā mea augeas uoluntatē: quā per teipsum. ⸿ Habiturus eēs. erga ipsum bene dispositum.

M.T.C.T. Furfano procōsuli. S.D.

CVm Aulo Cæcina tanta mihi familiaritas cōsuetudoq; semp fuit, ut nulla maior esse possit. Nam & patre eius claro homine, & forti uiro plurimū usi sumus, & hūc a puero, q & spē magnā mihi afferebat summæ probitatis, summæq; eloquentiæ, & uiuebat mecū cōiunctissime, nō solum officiis amicitiæ: sed etiam studiis cōibus: sic semper dilexi, ut nullo cū homine cōiunctius uiuerem. Nihil attinet me plura scribere: q mihi necesse est: eius salutē: & fortunas quibuscūq; rebus possim tueri: ut uides. Reliquū est, ut cum cognorim pluribus reb⁹: qd tu, & de bonoȝ fortūa, & de reipublicæ calamitatib⁹. sentires, nihil a te petam, nisi ut ad eam uoluntatem, quā tua sponte erga Cæcinnam habiturus esses: tantus cumulus accedat commēdatione mea, quanti me a te fieri intelligo. Hoc mihi facere gratius nihil potes. Vale.

ASC CVm. A. &c. Commendatio est: quā in fine superioris epistolæ promisit. ⸿ Ordo est. Tanta familiaritas: & cōsuetudo fuit mihi semper cum Aulo Cæcinna: ut nulla possit eē maior. ⸿ Nam nos usi sumus plurimum patre eius homine claro: & uiro forti: & semp dilexi a puero: hunc. s. Aulum: q. i. quia: &. i. simul: afferebat mihi spē summæ probitatis: & summæ eloquentiæ: &. i. simul: uiuebat mecum coniunctissime: non solū officiis amicitiæ: sed etiam studiis communibus. s. eloquētiæ: & postea auguralis scientiæ: sic inquam dilexi: ut cum nullo homine uiuerem cōiunctius. ⸿ Nihil attinet. s. ad rem: me scribere plura: q necesse est mihi tueri. i. ꝓtegere: salutē: & fortunas eius: quibuscūq; reb⁹ possim: ut uides. ⸿ Reliquum est: ut cū. i. postq: cognori. i. cognouerim pluribus rebus: qd tu sentires de fortuna bonorum. s. uirorū: & de calamitatibus reipu. nihil petam a te: nisi ut tantus cumulus accedat cōmendatione mea ad eā uoluntatē: quā habiturus es tua spōte erga Cæcinā: quāti ego intelligo me fieri: idest æstimari a te: quasi dicat quicquid pro me facturus sis ꝓ illo facias. ⸿ Nihil gratius potes facere mihi: q hoc. i. habere Cæcinnam tibi q commendatissimum.

VBE. EGo. Trebati⁹ ciuis romanus eadē cā: qua Marcellus: Sulpitius: Figulus: & plerīq; alii: & p̄ria: & fortunis suis carebat: ꝓhibebat aūt eo magis a Cæsare redire in patriā: qa non statim discessera a bello Pō. sed diutiꝰ ꝑseuerauerat: licet semper maluisset pacem: q bellū. Itaq; Ci. declarat q cupidꝰ sit satisfacere: & eius liberis quacūq; re possit. Deinde dicit: qd' si posset tm̄ gr̄a: & auctoritate: quantum deberet posse in ea p̄ria: de qua est optime meritus: non passus eēt Trebatium diutius carere p̄ria: & fortunis suis: pollicet aūt: qcquid pōt apud Cæsarē: & eius familiares. Postremo excusat quare antea ad eum non scripserit qd' neq; putabat eū cōsolandū: q fortiter: & sapienter ferret fortunā: neq; erat qd' polliceret: quod nūc se hr̄e dicit. ⸿ Sū testis mihi. i. scio. ⸿ Quāti faciā. qui existimem. ⸿ Vel casus potius. correctio. q. d. quodā casu: & infortunio potius cōmoratus es in bellis ciuilibus: q cōsilio: qd' dolui. ⸿ Euentus. hæc mala fortuna. ⸿ Quod. quia: & est declaratio huius euentus. ⸿ Æquū. iustū: & debitū. ⸿ Recipes. recuperares. ⸿ Minori curæ. minori molestiæ. ⸿ Quā fuerit casus mei tibi. i. q fuerit tibi īfortunia mea: cū iniuste eiectus sum e p̄ria. ⸿ Posthumulēto & Sextio. hi oēs amici erāt Trebatio: qb⁹ Ci. apuit: quo aīo eēt in ipm Trebatiū. ⸿ Proxime. nuprime. ⸿ Patefeci. me totū idicaui: oēm aīum meū apui: ut ita dixeri: pectus meū. ⸿ Singulis. oibus: ad unū: oibus separatim. ⸿ Satisfacere. officium meum p̄stare: facere qd' a me expectas.

M.T.C. Trebatio. S.D.

EGo quāti te faciā, sempq; fecerim, q̄ti me a te fieri itellexeri sum mihi ipse testis. Nam & cōsiliū tuū, uel casus potius diutius in armis ciuilibus commorandi: semper mihi magno dolori fuit. Et hic euentus q tardius: q̄ est æquum, & q̄ ego uellem: reciperes fortunam, & dignitatem tuā: mihi non minori curæ est, q̄ tibi semper fuerint casus mei. Itaq; & posthumulento: & Sextio: & sæpissime Attico nostro, proxime Theudæ liberto tuo me totum patefeci: & hæc his singulis sæpe dixi: quacunq; re possem me tibi: & liberis tuis satisfacere cuperes

ASC. EGo q̄ti &c. Trebatius ciuis Roman⁹ egregi⁹: ob eādē cām: ob quā Marcel. Sulpi. Figulus: Cæcina: & plerīq; alii patria: & fortunis suis carebāt: urbe, exulabat: a qua ꝓhibebat eo magis: q uicto Pōpeio eius cām non deseuerat. Hūc Ci. docet: q̄ti cupidus sit: & satisfaciēdi: & eius liberis subueniēdi: pollicetq; se ꝑ eo iter cessurū: purgās q non prius scripserit. ⸿ Ordo ē. Ego ipe sum mihi testis: q̄ti faciā te: & sp feceri: & q̄ti itellexeri me fieri a te. ⸿ Nā & cōsilium tuū: uel potius casus manēdi sp. s. post uictū Pō. i armis: fuit mihi magno dolori: & hic euētus. i. inopiatus exitus: q recepis fortunā: & dignitatē tuā tardius: q̄ æquū. i. iustū est: & q̄ ego uellē: est mihi non minori curæ. q̄ casus mei. i. ærumnæ meæ fuerint tibi sp. ⸿ Itaq. i. & ita: ego patefeci me totum. i. aperui penitus animum meū: Postumulento: & Sextio: & sæpissime Attico nostro. s. intimo amico: & ꝓxime. i. diebus proxime p̄teritis: Theudæ liberto tuo. i. a te libertate donato: & dixi sæpe his singulis hæc me cupere satisfacere tibi: & liberis tuis: quacunq; re possem.

¶ ID.s. me cupere satisfacere tibi: & tuis liberis: quacūq; re possim. ¶ Hæc. scilicet quæ sequunť: operā: fidē: &c. ¶ Quę VBB.
in potestate mea sunt. quæ possum pęstare. ¶ Parata. elegāter per neutrū genus adiectiuum respondeť pluribus substā
tiuis unius uel diuersi generis: ut hic: & Salusti⁹ i Iugurthio. Plerosq; uelocitas: & regio hostib⁹ ignara tutata sunt: & mul
tis aliis locis inuenitur similis constructio. ¶ Ita meritus sum. propter immortalia mea in ea beneficia. ¶ Is. talis. ¶ Q al.
qualis. ¶ Cum. &c. ¶ Tum. maxime. ¶ Ordinis. senatorii. ¶ Princeps. primus. ¶ Eadem cā. defendēdæ prīæ. ¶ Ce
cidit. ex gradu dignitatis suæ delapsus est. ¶ Illa. quæ supra scripsi: operam: consilium: rem: fidē. ¶ Ex aliqua parte. nō

idq; tu ad tuos uelim scribas. Hæc quidē certe: quæ in potestate mea sunt, ut operam, studium, consilium rem, fidem meam: sibi ad omnes casus parata putēt. Si auctoritate: & gratia tantum possem: quantum in ea republica: de qua ita meritus sum posse deberem: tu quoq; is esses: qui fuisti cum omni gradu amplissimo dignissimus: tum facile ordīs tui certe priceps. Sed quoniam eodem tempore: eademq; de causa nostrorum uterq; cecidit: tibi & illa polliceor: quæ supra scripsi, quæ sunt adhuc mea: & ea, quæ præter ea uideor mihi ex aliqua parte retinere: tanq; ex reliqis pristinæ dignitatis. Neq; enim ipse Cæsar: ut multis rebus intelligere potui, est alienus a nobis: & omnes fere familiarissimi eius casu deuincti magnis meis ueteribus officiis, me diligenter obseruant & colūt. Itaq; si quis erit mihi aditus de tuis fortunis: id est de tua incolumitate, in qua sunt omnia agenda: quod quidem quotidie magis ex eorum sermonibus adducor: ut sperem, agam per me ipse: & moliar. Singula persequi non est necesse. Vniuersum studium meum & beniuolentiam ad te defero. Sed magni mea interest, hoc tuos omnes scire: quod tuis literis fieri pōt, ut intelliganr oia Cicerōis patere Trebatio. Hoc eo pertinet: ut nihil existimēt eē tam difficile, quod nō pro te mihi susceptū iucundum sit futurū. Antea misissem ad te literas, si genus scribēdi inenirē. Tali. n. tēpore, aut cōsolari amicorū est, aut polliceri. cōsolatione nō utebar, qđ ex multis audiebā, q̄ fortiter sapienterq; ferres iniuriā temporum: q̄q; te ueheméter cōsolaretur cōscietia factorū & cōsilioꝝ tuorū. Qyod quidē si facis, magnū fructū studiorum optimorum

integre neq; plene i potestate mea. ¶ Ex reliquiis pristinæ dignitatis. i. ex his: quæ mihi de pristina dignitate sunt relicta. ¶ Pristinæ: prioris: solitę. ¶ Neq;. n. arguit a persona Cæ. a qua dicit nō esse a se alienum. ¶ Deuincti. astricti: obligati. ¶ Casu. quia eis præstiteram bñficia nulla tali intentiōe & cā. ¶ Obseruant. respiciunt: reuerētur. ¶ Si quis aditus erit. si potero ipsum adire: & alloq. ¶ Incolumitate. salute: ut restituať tibi & patria: & pristina dignitas. ¶ Quod. quā rem: ut pro tua incolumitate agā. ¶ Adducor. persuadeor. ¶ Per me. mea sponte. ¶ Et moliar. i. eniter & oībus uiribus utar: ordo est: itaq; si quis aditus erit mihi ipse agam per me: & moliar de tuis fortunis. i. de tua incolumitate: in qua sunt oia agenda: qđ quidem: ut sperē adducor magis ex sermonibus eorū. ¶ Persequi. dicere. ¶ Singula. pro te facturus sum. ¶ Vniuersū stu. totam diligētiā: & fauorem meum. Defero ad te. tibi attribuo. ¶ Interest. n. magni. est momenti: multum ad me attinet. ¶ Quod. s. omnes tuos scire. ¶ Pōt fi. literis tuis. si tu ad eos scripseris. ¶ Patere. exposita eē parata. ¶ Eo. i. ad id. ¶ Tam dif. tam graue: & laboriosum. ¶ Pro te. cā tui. ¶ Antea. excusat se Ci. q; antea nō scripserit. ¶ Genus. argumentum: materiam. ¶ Inuenirem. pro inuenissem. ¶ Tali tempore: tam misero: eadē snia Ci. lib. iiii. ad. P. Nigidiū epistola: q̄ incipit. Quærēti mihi. ¶ Polliceri. pmittere aliqđ auxiliū. ¶ Iniuriā temporū. fortunā aduersam: quā fers his tpibus: quibus Cæ. plurimū pōt: & oia sub potestate sua tenet: q̄. n. uel bene uel male fiunt: iterdū tpibus ascribuntur. ¶ Conscientia. usitatissima cōsolatio Ci. ad oēs amicos: ad quos scribit in calamitatibus positos. ¶ Quod si facis. ut cōscientia tuorum: & factoꝝ & consiliorum te consoletur.

¶ ET uelim sup. ut tu scribas id ad tuos: ut putēt quidem. i. saltem: hæc certe. i. indubitāter: quæ sunt i potestate mea: utpote: operam: studium: consilium: rē. i. diuitias: fidem meā: esse supple paratā sibi ad omnes res. ¶ Si ego possem auctoritate: & gratia tātum: quātum deberem posse in ea republi. scilicet Romana: de qua sum meritus: ita: idest tam egregie: tu quoq; esses is: qui: idest talis qualis fuisti: cum scilicet ita esset: q; esses: aut q; es: dignissimus omni gradu amplissimo: tū certe supple esses: aut dignissimus es: qui esses facile princeps tui ordinis: scilicet senatorii: aut potius iurisperitoruꝫ. ¶ Sed quoniam: aut quādo: idest quoniā: uterq; nostrum cecidit eodem tempore: & eadem de causa: ego polliceor tibi: & illa quæ scripsi supra: operam: studium: consilium: rem: fidem: quæ sunt adhuc mea. i. mihi non erepta: & ea: quæ uideor præter ea retinere ex aliqua parte: tanquā ex reliquiis dignitatis pristinæ. ¶ Neq; enim ipse Cæsar: ut potui intelligere multis rebus: est alienus a nobis: & oēs fere familiarissimi eius: ubi rursus omnis cū superlatiuo: quasi deuincti: idest obligati: magnis meis officiis ueteribus: ubi duo adiectiua: sine coniunctione media: obseruant: scilicet ne offendant: & colunt diligenter me. ¶ Itaq; si quis aditus erit mihi: scilicet ad Cæsarē: ipse agam: & moliar: idest cum difficultate nitar: per me: idest sine intercessore: & precatore: de fortunis tuis: idest de incolumitate: idest salute tua: in qua: scilicet incolumitate tua: omnia sunt agēda. ¶ Nō est necesse persequi singula: ego defero ad te: idest in potestatem: aut utilitatem tuam: uniuersum studium meum: & beniuolentiam: scilicet meam. ¶ Sed magni interest mea: idest i te mea est: omnes tuos: scilicet familiares: & amicos: scilicet hoc scilicet quod: omnia defero ad te: quod: idest quæ res: potest fieri tuis literis: ut intelligant omnia: idest omnes facultates Ciceronis patere Trebatio. ¶ Hoc scilicet dictum: pertinet eo: idest ad id: ut supple tui nihil existiment esse: tam difficile: quod non sit futurum iucundum mihi susceptum: idest si fuerit pro te. ¶ Ego misissem antea literas ad te: si inuenirem genus scribendi. ¶ Enim: idest quia: aut consolari est amicorum: idest pertinet ad amicos. tali tempore: scilicet tam calamitoso: aut polliceri: scilicet opem: aut operam: & gratiam. ¶ Ego non utebar consolatione: scilicet tui: hoc est non sum te consolatus: q; audiebam ex multis: q̄: idest quantum fortiter: & sapienter ferres: idest portares: & patereris iniuriam temporum: quamque: idest & quam uehementer: conscientia factorum: & consiliorum tuorum: scilicet rectorum consolaretur te. ¶ Quod quidem si facis: idest cōsolationem rectorum consiliorum. & factorum recipis.

Omnia
Nota

VBE. ¶ CApis fructũ.colligis & accipis magnũ fructũ ex studiis literarũ:quibus operã dedisti:quæ nihil aliud pcipiũt: q̃ res aduersas fortiter sapiẽterq; ferre. ¶ Etiã atq; ẽt.uehemẽter. ¶ Vt facias id:ut cõsolationẽ capias ex bona cõscia tua. ¶ Simul.ẽt & pterea:& est sensus:pterea hõi doctissimo:& rerũ:& exẽplorũ:ego:q nõ sum oĩno rudis:sed fortasse mĩ * uersat⁹ ĩ eis:q̃ uellẽ:polliceor & affirmo istã acerbitatẽ:& iuiuriã:quã nũc pateris nõ fore diuturnã. ¶ Rerũ.q̃s uidisti. ¶ Exẽplorũ.quæ maxime sunt demonstratiua rerũ:& plurimũ ualẽt ad imitationẽ:sic ad Sulpitiũ:cuius epistola:in li.iiii. nec.n. clarorũ:quorũ similes esse debemus exẽpla:neq; doctissimorũ:quos sp coluisti:pcepta fugiũt. ¶ Ipse. Cæ. ¶ Delabi.descẽdere. ¶ Ad naturã rerũ.q̃ tpe ipo maturant & quotidie meliores fiũt. ¶ Ipsa cã.quã secuti sum⁹. ¶ Reuiuiscat.resuscitet:quasi iã mortua:ẽ aũt trãslatio sũpta ab aĩalibus. ¶ Leuius.mitius. ¶ Quã timeba.i.q̃ id:qd timebamus. ¶ Paruis iclinatiõibus tporũ:paruis mutationibus tporũ:qa breui tpe hõ mutaẽ. ¶ Momẽta.puncta Persius:Momento tpis exit Seruus Dama. ¶ Obseruabimus.i.diligẽter inspiciemus:qd in singulas horas muteẽ:& fiat. ¶ Leuãdi.minuẽdi tibi labores. ¶ Locũ.occasionẽ:opportũitatẽ. ¶ Illud al.s. pollicẽdi aliquid. ¶ Proclinius.pnius:magis aptũ: qa cũ hæc sit natura Cæ.quã dixit:& rerũ quotidie:ut spero:magis potero polliceri. ¶ Id.s.quid possũ polliceri. ¶ Re.effectu. ¶ Quã uer.i.libentius faciã: q̃ dicã. ¶ Tu uelim.hortat ipm Trebatiũ: ut sibi psuadeat se pluris amicos hr̃e:q̃ alios oẽs:q sunt uel fuerit i tali casu. Est aũt mos ita dicẽdi eis:quos uolumus cõsolari:ẽt si ita nõ sit. ¶ Quãtũ.p inquãtũ. ¶ Et me cõce.s.uelim existimes iter tot amicos:me neminẽ eorũ eẽ iferiorẽ. ¶ Quod.s.hr̃e aium fortẽ:& magnũ. ¶ Est i te uno.ẽ positũ in te solo:qa ẽ ex bonis aĩ. ¶ Quæ sũt in for.q̃ sunt ex bonis externis:utputa:qd restituaris:& recipias dignitatẽ tuã. ¶ Tẽporibus.q̃ solent mitigare res oẽs. ¶ Cõsiliis nr̃is.quibus utemur:ut reb⁹ tuis prouideamus.

Reuiuiscit

capis, ĩ qbus te scio semp eẽ uersatũ. Idq; ut facias ẽt atq; ẽt hortor. Simul & illud tibi hoĩ peritissimo rerũ & exẽplorũ:& oĩs uetustatis, ne ipse qdẽ rudis, sed in studio minus fortasse q̃ uellẽ:& i reb⁹ atq; usu plus ẽt q̃ uellẽ uersat⁹, spõdeo tibi acerbitatẽ istã & iniuriã nõ diuturnã fore. Nã & ipse q plurimũ põt quotidie mihi delabi ad æqtatẽ:& ad rerũ naturã uĩ:& ipsa cã ea est:ut iã simul cũ repu.quæ in perpetuũ iacere nõ põt necessario reuiuiscat, atq; recreetur, quotidieq; aliqd fit leuius & liberalius q̃ timebamus. Quæ qm̃ ĩ tporũ inclinationibus sæpe paruis posita sunt oĩa momẽta obseruabimus:neq; ullũ prætermittemus tui iuuãdi & leuãdi locũ. Itaq; illud alterũ qd dixi literarũ genus quotidie mihi:ut spero, fiet pclinius, ut etiam polliceri possim. Id re:q̃ uerbis faciã libẽtius. Tu uelim existimes, & plures te amicos habere, q̃ qui i isto casu sint ac fuerit, quãtũ qdẽ ego intelligere potueri & me concedere eorũ nemini. Fortẽ fac animũ hẽas & magnũ:qd est in uno te, q sunt in fortuna temporibus regẽtur, & cõsiliis nostris prouidebũtur. Vale.

ASC. ¶ TV capis magnũ fructũ.i. utilitatẽ studiorũ optiorũ:qbus ita faciũdum didicisti:i qb⁹.s.optimis studiis ego scio te eẽ uersatũ semp:idq;.i.& id:& hortor te ẽt atq; ẽt:ut facias id.i.magnũ fructum sic capias. ¶ Simul ipse neqdem.i.nõ ẽt:rudis.i.minus exercit⁹: sed eruditus.& satis tritus:sed minus.i. rarius in studio: fortasse q̃ uellem:& uersatus in rebus:atq; usu:fortasse ẽt plus:q̃ uellem:spõdeo tibi homini pitissimo rerũ: & exẽplorũ: & oĩs uetustatis:istã acerbitatẽ:& iniuriã nõ fore diuturnam:nam & ipse Cæ. q põt plurimũ:uĩ mihi delabi quotidie ad æquitatẽ:& ad naturã rerum:quæ bonis bene eẽ uult:& ipsa cã.s. exilii est ea.i.talis:ut reuiuiscat:atq; recreetur necessario iã cũ rep.quæ nõ põt iacere in perpetuum:& aliquid fit quotidie leuius:& liberalius:q̃ timebamus.s.a Cæsare faciẽdum eẽ. ¶ Quæ.s.leuia:& liberalia:qm̃ posita sunt:sæpe in paruis inclinatiõibus.i.ut dicitur:in influẽtiis tporum. Vñ Iuuena. Plus etenim fati ualet hora benigni: Quã si te Veneris cõmendet epistola Marti. Ad hoc aũt tẽpestiuos Cæsaris aditus putaẽ alluisse Vir.in.iiii. Æneí.cũ ad Annã dicit Dido de Ænea: Sola uiri molles aditus:& tẽpora noras:nos obseruabimus oĩa momẽta:neq; ptermittemus ullũ locũ.i.opportunitatẽ:iuuãdi:& leuãdi te. ¶ Itaq; illud alterũ genus lrarũ:quod dixi.s.quo polliceamur auxiliũ:duo enim pposuit: alterũ:quo cõsolamur:alterũ quo pollicemur opẽ i fiet mihi ut spero quotidie pclinius .i.facilius: ut possim ẽt polliceri. ¶ Sed sup.ego faciã:id qd.s.qñ in eo genere:hoc est auxilia bor libentius re: q̃ uerbis. ¶ Velim sup.ut tu existimes:&.i.simul: te hr̃e plures amicos:q̃ qui sint ac fuerit in isto casu.s.i quo tu es:hoc est in exilio:aut metu pp fauorẽ Põpeio præstitũ:qdem.i.certe:q̃tum ego potuerim itelligere:& existimes me concedere.i.locum dare tanq̃ uictum:hoc est succumbere nemini eorũ. ¶ Fac sup. ut habeam animũ fortẽ:& magnũ; qd.s.habere animum fortem:& magnũ:est in te uno .i.in potestate tua solius:ea quæ sunt in fortuna.i.potestate fortunæ regentur temporibus:& prouidebuntur consiliis nostris. Vale.

VBE. DOlobellã. Cũ fauoř:& itercessiõe Dolobellæ apd Cæ. Trebati⁹ obtinuisset reditũ i patriã Ci.ita sibi hãc rẽ gratã eẽ õndit:ut se ẽi Dolobel.obligatũ dicat:cuius opa id impetrauerit. Deide ei gratulaẽ:& hortaẽ:ut obliuiscaẽ eorũ:q amisit. Postrẽo dicit se gaudere ea eẽ grata Treba.q̃ p eo fecit. ¶ Obligatus.qa nullũ i me bñficium cõtulerat. ¶ Nec.n.hoc subiũxit Ci.ne uidereẽ nõ eẽ obligatus Dolobel.ei⁹ culpa:sed qd nõ acciderat Ci.ut op⁹ eẽt ei⁹ opa.& offõ. ¶ Opus eẽ.s. eius. ¶ Bñficio. in me. ¶ Debebat.erat obligat⁹. ¶ Ei⁹ picu.cũ eũ defendi bis:ut li.iii.epi.q̃ icipit. Cũ ẽ ad nos allatũ.illd uero pmirũ accidit tã tã temeritatẽ fuisse in eo adolescẽte:cuius ego salutem duobus captis iudiciis summa cõtentione defendi:licet eo loco alii alium intelligant. ¶ Deuinctus.astrictus. ¶ Tanto.tam magno.

M.T.C.Trebatio.S.D.

DOlobellam antea tantummodo diligebam, obligatus ei nihil erã. Nec enim acciderat mihi opus eẽ:& ille mihi debebat: q nõ defuerã eius piculis. Nũc tãto sũ deuictus eius bñficio,

ASC. DOlobellã &c. Cũ p intercessionẽ Dolobel. q iuito Ci. ptes. Cæ. secut⁹ fuerat: Trebati⁹ reditũ i urbẽ obtinuisset: dicit Ci. sibi gratũ eẽ:gratulaẽq; Treba. monẽs eũ:ut amissorũ obliuiscat: ac demũ dicit se gaudere qd grata eẽnt Treba.q̃ p eo fecerat. ¶ Ordo ẽ. Ego diligebã tñmõ.i. dũtaxat:qd minus ẽ q̃ amasse Dolobe.s. generũ Ci.qd i.qa nihil erã obligat⁹ ei:nec.n. acciderat mihi eẽ opus.s. auxilio illi⁹:& ille.s.Dolobel. debebat mihi:qd.i.qa nõ defuerã:immo auxilio aderam:periculis eius. ¶ Nunc sum deuictus.i.obligatus tanto beneficio eius.

¶ Quod.quia

¶ QVOD. qa: & est cū obligationis: qa & alias in re: & nūc in salute Trebatii fecit ipse Dolobella: qd' Ci. optauit. ¶ Satisfecit mihi. rndit uolūtati meæ. ¶ Cumulatissime: plenissime: ita ut nihil desit. ¶ Vt. subaudi ita ut. ¶ Gratulor. gaudeo cū tua. ¶ Malim. potius uelim. ¶ Alterū non desydero. s. te agere gratias mihi. ¶ Alterū facere potes. s. gratulari mihi. ¶ Quod reliquū est. qd' restat. ¶ Dignitas & uirtus. i. qm̄ pp uirtutē & dignitatē tuā est concessus tibi reditus ad tuos. ¶ Qn. quoniā. ¶ Est tuæ sapientiæ. pertinet ad sapientiā tuā. ¶ Quid recuperaris: qa plus recuperasti q̄ amisisti. ¶ Viues. ecce qd' recuperauit. ¶ Quæ. dignitas. ¶ Si resp. eēt ulla. i. si haberet aliquē statū. ¶ Nestorius. pprīū uiri. ¶ Agere gr̄as. q in rebus tuis fuerim diligētissimus. ¶ Prædicatio tua: cōmēdatio tua de me: quod p̄dices & apte fatearis me fuisse in rebus tuis pmptissimū. ¶ Facile patior. permitto libēter &: ut ita dicā: sum contentus. ¶ Syronē. hic fuit epicureæ sectæ philosophus: præceptor ¶ Virgilii: ut ondit Seruius in Bucco. ¶ Maxime pbata esse. maxime placere & laudari. VBE.

quod & antea in re: & in hoc tempore i salute tua cumulatissime mihi satisfecit: ut nemini plus debeam. Qua in te gratulor tibi ita uehemēter: ut te quoq; mihi gratulari q̄ gratias agere malim: alterum non omnino desydero: alterū uero facere poteris. Quod reliquum est: quando tibi uirtus & dignitas tua reditum ad tuos aperuit: est tuæ sapiētiæ magnitudinisq; animi: quid amiseris obliuisci: quid recuperaris cogitare. Viues cum tuis, uiues nobiscum, plus acquisisti dignitatis q̄ amisisti rei familiaris: quæ ipsa tum esset iucundior, si ulla res esset publi. Nestorius noster familiaris ad me scripsit te maximas gr̄as agere. Hæc p̄dicatio tua mihi ualde gratia est, eaq; te uti facile patior, cum apud alios, tum me Hecule apud Syronem nostrum amicum. Quæ enim facimus, cuiq; prudentissimo maxime probata esse uolumus. Te cupio uidere quamprimum. Vale.

¶ QVod. i. qa: ipse satisfecit mihi cumulatissime: & . i. simul: antea in re. s. tua seruāda: & hoc tpe i salute tua sup. ita ut nemini debeā plus. s. q̄ ipsi dēo: licet aliis ēt debeā. ¶ In qua re. s. in salutis tuæ receptiōe: ego gratulor tibi ita uehementer: ut malim te quoq; gratulari mihi ob rē lætam: quæ mihi in salute tua ɔtigit: q̄ agere gratias: q per generū meū contigit: qa nō desydero oīno alterū. s. te agere gratias mihi: & tu possis facere uere alterum. s. gratulari mihi ob uerum gaudium quod cōtigit. ¶ Quod reliquum est. i. quantum: ad hoc quod adhuc restat: qn̄. i. quādo quidē: uirtus & dignitas tua: aperuit tibi reditū ad tuos: est sapientiæ tuæ: & magnitudinis animi. i. pertinet ad sapientiam tuam & magnitudinē animi: obliuisci quid amiseris: & cogitare quid recupaueris. ¶ Tu uiues cū tuis: uiues nobiscum: tu acquisiuisti plus dignitatis: q̄ amisisti rei familiaris: q̄ ipsa res. s. familiaris: eēt m̄ iucūdior si ulla resp. esset. ¶ Nestorius familiaris noster scripsit ad me: te agere mihi maximas gratias. ¶ Hæc p̄dicatio tua. s. de meritis meis in te: est mihi ualde grata: & patior facile. i. libēter fero uti ea. i. eiusmodi re: cū. s. ita fit: q apud alios: tū me hercule: apud Syronē amicū nostrū. ¶ Enim. i. qa: nos uolumus ea q̄ facimus esse probata. i. approbata maxime cuiq; prudētissimo. i. omni ualde prudenti. ¶ Ego cupio uidere te quamprimum. ASC.

M. T. C. Appio Balbo. S. D.

GRatulor tibi mi Balbe, uereq; gratulor, nec sum tam stultus, ut te usura falsi gaudii frui uelim, deinde frangi repente, atq; ita cadere: ut nulla res te ad æquitatē animi postea possit extollere. Egi tuam causam apertius q̄ tempora ferebant. Vincebatur enim fortuna ipsa debilitate gratiæ nostræ: tui charitate: & meo ppetuo erga te amore culto a te diligentissime. Oia promissa cōfirmata,

GRatulor. Balb⁹ hic ad quē nūc Ci. scribit: alius est ab eo de quo ultima epistola ad Cæcinā mentionē facit: ille enim amicissimus Cæs. & eius uices in multis rebus gerebat. hic autem cum Pompeianas partes secutus iam diu exulasset, a patria: tandem reditum a Cæsare impetrauit: intercedentibus Pāsa: Hircio: Oppio: & Balbo: & quibusdā aliis familiaribus Cæsaris: simul cum Cicerone: licet nondum esset impetratæ literæ restitutionis in patriā. Itaq; Cicero ei gratulatur primū: deinde ostendit: q̄ aperte egerit eius causam contra temporum conditionem. Postea uero dicit quare Cæsar non statim concesserit literas restitutiōis: quas quidem affirmasse dicit Pansa se celeriter allaturū. Deinde astendit eū semper fuisse magni animi: ut significet ita ēt nūc eē oportere: licet subdat ea tali consolatione potius alio tpe opus fuisse q̄ nunc. ¶ Vere. i. ex uera causa: propter impetratam pmissionē Cæsaris de restitutione tua. ¶ Stultus. insipiens. ¶ Vt te usura. i. ut te uelim in falsum gaudiū cōiicere. Falsum enim gaudiū dr̄: cū sine iusta causa gaudemus. ¶ Frui. fructum: & uoluptatē capere. ¶ Vsura. usu. ¶ Deinde. postq̄ usus fueris falso gaudio. ¶ Frangi. rumpi: ubi cognoueris gaudium esse falsum. ¶ Cadere. prosterni. ¶ Vt nulla res possit extollere ad æquitatē. qa qui cognoscit se semel falso gauisum esse: non facile potest postea erigi: ut æquo aīo ferat quæ accidunt. ¶ Extollere. erigere. ¶ Æquitatē. moderationē. ¶ Apertius. promptius. ¶ Mea tempora. quæ non erāt satis fœlicia: quia carebant dignitate: gratia: & auctoritate solita. ¶ Ferebant. exigebant. ¶ Tuā cām. restitutionis tuæ. ¶ Vincebat. ratio quare apertius egerit eius cām q̄ sua tēpora ferebāt: & est sensus: fortuna debilis gratiæ meæ uincebat a charitate tua: & beniuolentia mea erga te: ita ut plus cogeret facere q̄ posset. ¶ Fortuna. s. mala. ¶ Gratiæ debilitate. i. iminutæ. ¶ Caritate tui. i. beniuolentia tua in me. ¶ Culto. obseruato. ¶ Promissa. a Cæsare. VBE. Falsum gaudiū

GRatulor &c. Scribit ad Balbū: nō quidē eum de quo ultima in epistola ad Cæcinnā meminit: utpote: q Cæsaris ptes secutus fuerat: sed ad alteꝝ alienū a Cæsare: exulantē prius: nūc aūt restitutū pr̄iæ: q̄q̄ literas restitutionis nondū haberet. Gratulaturq; ei de restōne: docēs qūo contra tēporis qualitatē pro eo orauerit. & cur literæ restitutiōis dilatæ sint. ¶ Ordo est. O mi Balbe: ego gratulor tibi: & gratulor uere. i. ob uerā cām: nec sum tā stultus: ut uelim te frui usura. i. fructu imodico: falsi gaudii: deinde. i. postq̄ perceperis te deceptū: te frāgi repēte: atq; cadere ita: ut nulla res possit extollere te postea ad æquitatē animi. ¶ Ego egi cām tuam apertius q̄ tempora. s. periculosa: ferebant idest expōscebant aut patiebantur. ¶ Enim. i. quia: ipsa fortuna uincebatur debilitate gratiæ nostræ. Alii legunt debilitatæ: ut sit participium genitiui casus sic. fortuna gratiæ nostræ debilitate uincebatur charitate tui. i. quāquā debilis erat mihi gratia: tamen propter charitatē tui ipsa resumpsit uires: & amore meo ppetuo erga te: culto diligētissime a te. ¶ Oia quæ pertineant ad reditum & salutem tuam sunt promissa: confirmata. ASC.

VBE. ℭ CERta.indubitata.⸿ Rata.firma:stabilita.⸿ Reditũ.in p̃triam.⸿ Salutẽ.incolumitatẽ.⸿ Cognoui.itellexi:ẽ ãt ar
ticulus.⸿ Opportũe.cõmode.⸿ Implicatos.alligatos:astrictos.⸿ Cũ ab illo discesserint.modus est dicendi.i.post illũ:
utitur autẽ interdũ Ci.ẽt alio loco,hoc genere dicẽdi.⸿ Ab illo.s.Cæ.⸿ Proximũ.i.me ament post Cæ.nullo alĩ me po
Proximus sito:pximus.n.dr̃:cui nullus iterponit.⸿ Pansa:Hircius.hi oẽs quos enumerat in textu erant familiarissimi Cæ.& apd
eũ plurimũ poterãt:a qbus Ci.dicit se uehemẽter amari.⸿ Ita faciunt ut me &c.i.me unice diligũt. Est ẽt genus dicendi
ornate:ego faciã:ut te plurimum amem.i.plurimũ amabo:faciã:ut tibi pmisi.i.pdero.⸿ Quod.dicit Ci.se tñ fecisse pro
Balbo:q̃ si pro salute sua efficiendũ fuisset:nõ uidere
tur sibi parũ ita fecisse:sicut fecit p Balbo.⸿ Nõ pœ.
niteret.nõ pa℞ uideret. Teren.q̃tũ hi operis fiat me
Pœnitet pœnitet. Virg. Nec te pœniteat calamo triuisse label
lũ.⸿ Pro rõne tporũ.i.secũdũ cõsiderationẽ:& cõdi
tionẽ tẽpo℞.⸿ Esse molitũ.i.fecisse:nã moliri iter cæ
Moliri tera facere significat. Vir. Molirique morã.⸿ Nihil est
inseruitũ.nullũ cõmodũ tibi factũ: nulla opera tibi p̃,
stita.⸿ Necessitudines.amicitiæ:cõiunctiones.⸿ In
tercedũt.sunt.⸿ Cum his oĩbus.Pansa:Hircio:& cæ
teris supra memoratis.⸿ Agere de te.tuam cãm tra
Cymbri ctare.⸿ Cymber.alias est nomẽ gentis.Sũt.n.Cym
bri populi Galliæ:quos Marius apud aquas sextinas
uicit.Idẽ auctore Appiano in libro qui Illyrius inscri
Celtæ Galatę bitur:Celtæ dicti sũt a Celto filio Polyphemi:& Ga
latæ:alii tñ malũt a claritudine dictos:hic autẽ Cym
ber pprium est uiri.⸿ Satisfecit.functus ẽ officio suo:fe
citq̃ q̃ ab eo expectabã.⸿ Valent tñ.hoc dicit Cæsa
rẽ moueri magis iustis p̃cibus amico℞:& ppinquo℞
alicuius:q̃ ambitiosis:& inanibus:sicut supra. A.Cæ
cina. Præterea cedit multo℞ illis & officio incẽsis:nõ
inanibus:aut ambitiosis uolũtatibus.⸿ Necessariæ.q̃
ex officio perueniunt.⸿ Quas.necessarias rogatões.
⸿ Quia Cymber habuit.erat enim ppinqu⁹ Balbi.
Diploma ⸿ Plus ualuit.p te.⸿ Diploma.pro literis restitutio,
nis ponit hic diploma:licet generaliter significet oẽs li
teras:a uerbo græco διπλόω.i. duplico: ũñ δίπλω
μα.duplicatio literæ:eo q̃ duplicent.⸿ Nõ est datũ.
nobis a Cæ.⸿ Mirifica.maxima.⸿ Veniam dari ti
bi.tibi indulgeri:tibi cõcedi reditũ.⸿ Quẽ.te.⸿ Ap
pellãt tubam.idest dicunt incitatorẽ belli ciuilis: nam
Tubæ usus tubæ usus incendẽdo℞ militũ gr̃a repertus creditur.
⸿ Quasi.tanq̃.⸿ Nõ gaudeant.cũ te uehemẽter læti
sint.⸿ Id bellũ.ciuile.⸿ Incidisse.euenisse.⸿ Quare
q̃obrẽ:quia multi erant qui moleste tulissent: si tibi p
literas concessus esset reditus.⸿ Occultius.secretius:
ne oẽs itelligerẽt de reditu tuo tibi pmisso.⸿ Diuul
gandũ.publica fama spargẽdũ.⸿ Esse perfectũ de te.i.iã esse ipetratum:quod de te uoluissemus.⸿ Id.ut diuulget̃ de
te esse perfectum.⸿ Perbreui.s.tẽpore:sed absolutũ est per se:ut perbreui ad te ueniã:subauditur tempore:quod tñ iter
dum additur a Ci.& ab aliis.⸿ Legente te.i.cũ habueris has literas in manibus & eas leges.⸿ Certus.fidelis:cui uere
est credendum.⸿ Recepit.promisit:suscepto hoc onere in se.

certa & rata sunt:quæ ad reditũ:& ad salutẽ tuã pertinẽt. Vidi,cognoui:interfui. Etenim oẽs Cæs. familiares satis opportune habeo implicitos consuetudine & beniuolẽtia:sic ut cũ ab illo discesserint,me proximum habeant. Hoc Pansa:Hircius,Balbus,Oppius,Marius,Posthumius plane ita faciunt,ut me unice diligant. Quod si mihi per me efficiẽdũ fuisset:nõ me pœniteret pro rõne tẽpo℞ ita esse molitũ. Sed nihil est a me inseruitũ tẽporis cã. Veteres mihi necessitudines cũ his oĩbus intercedũt:quibuscũ ego agere de te nõ destiti. Principẽ tñ habuimus Pansam tui studiosissimũ:mei cupidũ:qui ualet apud illũ nõ minus auctoritate q̃ gr̃a. Cymber aũt Tullius mihi plane satisfecit. Valent tñ apd̃ Cæsarẽ nõ tã ambitiosæ rogatiões q̃ necessariæ:quas quia Cymber habebat: plus ualuit:q̃ pro ullo alio ualet̃ potuisset. Diploma statim non est datũ:qđ mirifica est ĩprobitas in quibusdam:q tulissent acerbius ueniã tibi dari:quem illi appellant tubam belli ciuilis. Multaq̃ ita dñt,quasi nõ gaudeant id bellũ incidisse. Quare uisum est occultius agẽdũ,neq̃ ullo mõ diuulgandũ de re iam eẽ perfectũ. Sed id erit perbreui. Nec dubito qn legẽte te has literas confecta iam res futura sit. Pansa quidẽ mihi gratus hõ:& certus,non solum cõfirmauit, uerum etiã recepit perceleriter se ablatu℞ diploma.

ASC. ℭ CERta & rata.⸿ Ego uidi:cognoui:interfui.s.dũ tibi reditus cõcederetur.⸿ Etenim ego habeo satis opportũe: oẽs
familiares Cæsaris implicitos cõsuetudine.i.familiaritate:& beneuolẽtia sic ut cũ discesserint ab illo.s.Cæsare:habeant
me proximum.i.coniunctissimũ sibi.⸿ Pansa.Hircius:Balbus:Oppius:Marius:Posthumus:qui oẽs sunt Cæsaris ami
ci:faciunt hoc ita:ut diligant me unice.i.singulariter.⸿ Quod.i.factũ Pansæ:Hircii:Balbi:& cætero℞ pro te:si efficiẽdũ
fuisset mihi per me:idest quod dicunt in ppria persona. Vbertinus exponit pro me.i.pro salute mea:sed ueri textus ha
bent per me:nõ pœniteret me.i.non uideretur mihi parum esse molitum.i.q̃ essem molitus ita pro rõne temporum: q̃a
illis temporibus nõ erat opportunitas instandi:etiam siquis uelit urgentius anniti:sensus autem est:ita amicos illos pro
Nota Appio balbo intercessisse:ut si ipse Cicero ita fecisset cõtentus esse potuisset.⸿ Sed nihil est inseruitum a me tibi imper
sonale ablatiuum habet loco suppositum.i.nihil inseruiui:nec cuiquam supplex fui cã temporis:nam cõsuetudines uete
res:uidelicet ante ciuile bellum contractæ:intercedunt:idest sunt conciliatæ mihi cũ his oĩbus: quibuscũ.i.cum quibus
ego non dedisti agere de te:tamen nos habuimus Pansam principem.i.præcipuum:utpote studiosissimum tui:cupidum
mei:qui.s.Pansa ualet apud illum:uidelicet Cæsarem:non minus auctoritate q̃ gratia.⸿ Autem.i.sed:Cymber:uir ille
Tullius cognomento:satisfecit mihi plane.i.omnino.⸿ Tamen.i.nihilominus quis urgenter illi intercesserint: rogatio
nes ambitiosæ.i.ambitiose factæ:nõ ualẽt tã.i.tantũ:apud Cæsarẽ:q̃.i.quantũ :ualent rogationes necessariæ:quas.s.ro
gationes:q̃a Cymber habebat:ipse ualuit.s.pro te:plus q̃ potuisset ualere pro ullo alio.⸿ Diploma.i.duplũ acto℞:non
est datũ statim.s.post q̃ reditus tibi cõcessus est:q̃.i.q̃a:mira iprobitas est in quibusdam:qui tulissent acerbius.i. nimis
acerbe ueniã dari tibi:quẽ illi appellant tubam.i.buccinatorẽ & prouocatorẽ summũ belli ciuilis:& dicunt multa ita.i. in
detestationẽ belli ciuilis:quasi nõ gaudeant id bellum incidisse:cũ tñ in tanto honore non essent.⸿ Quare uisum ẽ : sup.
nobis tibi fauentibus:agendũ sup.eẽ occultius:neq̃ diuulgandũ esse ullo modo:sup.negociũ de te.i.de reditu tuo: eẽ iã
perfectũ:sed id.s.q̃ non diuulgabit:aut q̃ diuulgabit:utrunq̃.n.in idem reddit:erit perbreui:sup.tpe:nec dubito quin
te legente.i.cũ legebas has literas:res sit futura iam cõfecta.i.penitus trãsacta.⸿ Quidẽ.i.certe:Pansa hõ gratus mihi:
& certus:nõ solum confirmauit:uer℞ etiã recepit.i.promisit:& ad se onus accepit:se ablaturum.s.e manibus inuido℞
diploma.i.ut dixi:duplum instrumenti:quo continet̃ ueniam tibi datam esse: perceleriter.i.ualde cito.

ℭ Tamen:

TAmen. licet res adhuc oculte agat: & nõdũ allatũ sit diploma. Epulīæ. uxoris tuæ: cũ qua locutus sum. Minus firmũ. in ferenda iniuria & exilio isto. Quã lĩæ tuæ declarabant. i. q̃ scripseras ad nos. Appiæ. filiæ tuæ. Cũ a te abessent. i. eis remotis a te: multo maiori sollicitudine futuræ cũ illis p̃sentibus eẽs in magna. Leuãdi. minuẽdi. P̃ certis. quæ essent certa. i. ut sint certa: ita certa ad te p̃scribẽda putaui. Exploratam. certã: qui antea nõ habebã certã spem salutis tuæ sicuti nũc: sed ita scribebã: ut cõsolarer te. Nisi eam. s. spẽ salutis. Hic ardor. hoc incẽdiũ belli ciuilis. Eẽt extinctus. eẽt deletus: q̃a amoto bello uidebã sperare rẽp. allaturã salutẽ: & tibi & aliis bonis ciuibus. Recordare. redige memoriã. Animũ ma. quẽ nũc nõ seruare eũdẽ tibi turpe est. Quod. i. te habere talẽ aium. A primis tpibus. nã ut Macro. inquit: adeo a teneris cõsuescere multũ est. In discrimina. i. pericula: q̃bus es assuefactus ad labores ferendos. In hoc bellũ. ciuile. Victor beatus. i. ut nõ solum esses fortunatus uictor. Sed sapiens uictus. i. etiã uictus sapiẽter ferres fortunã: & in hoc oñderes sapiẽtiã tuã. Prodẽdis. tradẽdis. Mẽoriæ posteroꝝ. i. cũ scribas facta uirorũ fortiũ. Cõmittẽdũ. efficiẽdũ. Quãobrẽ. pp qd. Quos laudas. in tuis scriptis. Similẽ. fortẽ. sicut ipsi fuerũt. Quæ effugisti. quæ præteriet sũt: quibus indigebas cõfirmatione. Hæc ferenda. q̃ resp. nostra iacet: & oppressa sit. Vnũ. solũ. s. doctrina & literæ. i. doctrina lĩaꝝ. Modo. tantũmõ. Nunc. his tẽporibus aduersis. Etiã salutẽ. quia sine eis nõ possemus uiuere. Caue dubites. uide ne dubites. Caue enim negationẽ i se habet: ut Caue facias: idest uide ne facias. Potest etiam addi ne. Vale. VBE. Caue

Mihi tñ placuit hæc ad te p̃scribi. Minus. n. te firmũ sermo Epuliæ tuæ, lachrymæq; Appiæ declarabãt, q̃ significãt tuæ literæ. Atq; illæ arbitrant̃: cũ a te abessent ipsæ, multo i graujore cura te futurũ. Quare magnopere putaui angoris & doloris tui causa leuãdi p certis ad te ea quæ essent certa p̃scribi oportere. Scis me antea sic solitũ esse scribere ad te, magis ut cõsolarer forte & sapiẽtẽ uirũ: q̃ ut exploratã spẽ salutis ostẽderẽ, nisi eã quã ab ipsa repu. cũ hic ardor extinctus esset, sperari oportere cẽserem. Recordare tuas lĩas: q̃bus & magnũ aium mihi semp ostẽdisti: & ad oẽs casus ferendos cõstantẽ ac paratũ. Quod ego nõ mirabar, cũ recordarer te & a primis tpibus ætatis in rep. esse uersatũ: & tuos magr̃atus in ipsa discrimina incidisse salutis, fortunarumq; cõium: & in hoc ipm bellũ incidisse, nõ solũ uti uictor beat⁹: sed et ut si ita accidisset: uictus & sapiẽs esses. Deinde cum studium tuum cõsumas in uiroꝝ fortiũ factis memoriæ prodẽdis, cõsiderare debes, nihil tibi esse cõmittendum. Quamobrẽ eorum quos laudas: te nõ similem præbeas. Sed hæc oratio magis esset apta ad illa tempora: quæ iã effugisti. Nunc uero te tm̃ para ad hæc nobiscum ferẽda, quibus ego si quam medicinam inueni rem, tibi quoq; eandem traderẽ. Sed est unum profugium doctrinæ: & literæ: quibus semper usi fuimus. Quæ secundis rebus delectationem modo habere uidebãtur: nũc uero etiam salutem. Sed ut ad initiũ reuertar: caue dubites: qui omnia d̃ salute ac reditu tuo profecta sint. Vale.

TAmẽ placuit mihi hæc p̃perscribi ad te. Enim. i. q̃a: sermo Epuleiæ: alii legũt Epuliæ: tuæ. s. uxoris: & lachrymæ Appiæ. s. filiæ tuæ: declarabant te: sup. eẽ minus. i. nõ tã firmũ. i. forti aĩo ad ferendũ longum exiliũ: q̃. i. q̃rum: firmũ lĩæ tuæ sigñabant te eẽ: atq; illæ. s. uxor & filia: arbitrãtur: cũ ipsæ abessent a te: te futurũ i cura multo grauiore. Quare ego putaui magnopere oportere ea quæ essent certa prescribi ad te p certis. i. tanq̃ certa: cã angoris. i. angustiæ animi: & doloris tui leuãdi. i. minuẽdi. Tu scis me solitũ eẽ scribere antea ad te sicut magis cõsolarer uirũ fortẽ atq; sapientẽ: q̃ ut ostenderem spem salutis. s. tuæ: exploratã. i. certã: & cõpertam mihi: eã. s. spem: quã censerẽ oportere sperari ab ipsa rep. cum hic ardor. s. belli ciuilis: & irarum inde contractarũ esset extinctus. Recordare. i. reduc ad memoriam: literas tuas: q̃bus oñdisti mihi semper: &. i. simul: magnũ aium: &. i. simul cõstantẽ atq; paratũ ad oẽs casus ferẽdos: quod ego nõ mirabar cũ recordarer te: &. i. simul: esse uersatum a primis temporibus: ætatis. s. tuæ: in repu. &. i. simul magistratus tuos incidisse in ipsa discrimina. i. pericula: salutis: & fortunaꝝ cõmuniũ: & esse ingressum in hoc ipm bellũ: nõ solũ uti. i. ut: esses uictor beat⁹: sed etiam ut: si accidisset ita: esses uictus: &. hẽt: sapiẽs. i. sapiẽter laturus aduersitatẽ. Deinde cũ cõsumas studium tuum in factis uiroꝝ fortiũ prodendis memoriæ. i. in scribendis gestis uiroꝝ fortiũ: ut debes cõsiderare nihil eẽ cõmittendum tibi. quãobrem. i. ob quod non præbeas te: similẽ eoꝝ quos laudas. Hoc est fortium uiroꝝ. Sed hæc oratio esset magis apta ad illa tẽpora. s. ante recõciliationẽ: quæ effugisti. i. euasisti. & trãsegisti sine incõmodo. Vero. i. sed: para te: tunc tm̃ ad ferẽda. i. tolerãda nobiscũ hæc. s. incõmoda reip. oppressæ: quibus si ego inuenirẽ. i. inuenire possem: quã. i. aliquã: medicinã. i. aliquod remediũ: ego traderem: quoq;. i. etiam: tibi eandem. sed unum est profugium. s. a præsentibus miseriis doctrina ac literæ: q̃bus fuimus semper usi: q̃ uidebantur habere modo. i. solũmodo: delectationem: rebus secũdis. i. cũ res eẽnt prosperæ: uero. i. sed: uidenĩ nũc habere etiam salutẽ. Sed ut ego reuertar ad initiũ. i. ad id: quod in initio dixi: aut dicere institui: caue dubites quin omnia sint perfecta. i. plene trãsacta: & compromissa de salute ac reditu tuo. s. in urbem. Vale. ASC. Pro

M.T.C. Quin. Ligario. S.D.

ET si tali tuo tpe me, aut cõsolandi, aut iuuãdi tui causa scribere aliquid ad te pro amicitia nr̃a oportebat: tamẽ adhuc id nõ feci,

ET si tali. Quintum Ligarium ante bellorum ciuilium initia: eum. C. Confidio consule legat⁹ in Africam profectus est. Deinde Cõfidio ex prouincia discedente. Ligarius prouinciæ præfuit. Postea uero inter Cæsarem: & Pompeium ciuilibus discordiis: & bellis: Ligarius nullo negocio se implicuit: sed arrepto imperio prouinciæ a Publio Varo. prætore: Ligarius in ipsa prouincia ex necessitate permansit: ad quam cum. L. Tubero iusto sibi imperio a senatu dato uenisset: prohibitus est a Quin. Ligario: ut ipse Tubero asserebat: qui postea ad Pompeium in Macedo. se contulit: sed postea restituto. L. Tuberone in patriam. Qu. T. L. filius apud Cæsa. Liga. accusauit: q̃ contra eum in Africa fuisset: ob quam causam Ligari. exilio mulctabatur: eius tamẽ fratribus Romæ manentibus: ita Cice. hac epistola excusat tarditatem suarum ad eum literarum: quam ideo fuisse di- VBE.

eit: non uidebat quo pacto posset lenire eius dolorem. Sed postea q̃ cœpta est haberi spes eius incolumitatis dicit se pa rasse aliquid ad eũ scribẽdum. Scribit igitur se perspicere Cæ. non futurum in eum diutius durum: aut acerbum: idq; ar guit ex eius natura: quam mitem esse dicit: & ex tempore ostendit se cum fratribus Ligarii ita fecisse apud Cæsarem: ut nihil sit q eum tributurum non speret: adducitq; rationes: quare tardius hoc fecerit: pollicetur autem omnem operã suã fratribus Ligarii pro eo. Postremo hortatur eum ut forti animo sit: & eum consolatur maxime & conscientia recte factorũ pro hoc Qu. Ligario extat orõ egregia Ci. qua eum defendit apud Cæsarem. ¶ Tali tempore. tam misero quo exulas a patria & a tuis. ¶ Non sed. i. non scripsi.

ASC. ET si tali &c. Scribit ad Quintũ Ligariũ: qui ante bella ciuilia cum Cõsidio cõsule in Africa legatus eius præfectus fuerat: & post consulis abitum prouinciæ præfectus fuerat: post bella exilio damnatus: fratribus eius in urbe ma nentibus. Eum itaq; docet cur tardius scripserit: pollicetur q; Cæsarem placatiorem futurum: & se intercessurum eidem: monens: ut forti sit aio. Extat autem Ciceronis pro hoc Ligario oratio. ¶ Ordo est. Etsi. i. q̃q̃ oportebat p nostra amicitia: idest propter nostram amicitiam: me scribere aliquid ad te tali tempore tuo: scilicet tam calamitoso: causa tui: aut consolandi: aut iuuandi: tamen ego non feci id adhuc.

VBE. ¶ QVIA. ratio quare nõ scripserit. ¶ Lenire. mitigare. ¶ Orõne. meis uerbis. ¶ Fore. futurũ eẽ. ¶ Haberemus. in patriã reciperemus. ¶ Sniam. opinionẽ: iudiciũ. ¶ Dies. tps. ¶ Opinio hoiũm. quã uidet erga se bonã. ¶ Mitiorẽ. molliorẽ: benigniorem. ¶ Quibus. familiarissimis eius. ¶ Ex eo tẽpore. post id tempus. ¶ Quorũ. fratrum tuorum. ¶ Virtute. fortitudine animi. ¶ Pietatem. incredibili in te affectu. ¶ Tantum profecit. tantum ualuit.

ASC. ¶ Quia neq; uidebar posse lenire: neq; leuare dolorẽ tuũ orõne. s. mea. ¶ Vero. i. sed: postea q̃ cœpi hře magnã spẽ: fore. i. futurũ esse: ut hẽremus te incolumẽ breui tpe: nõ potui facere qn declararẽ tibi & sniam: & uolũtatẽ meã. ¶ Igit ego scribã primũ qđ itelligo: & perspicio. i. deprehẽdo: Cæsarẽ nõ fo. i. nõ futurũ duriorẽ. s. q̃ est: aut multũ durum in te: nã & res. i. utilitas: & status reip: & dies. i. tpis plixitas: & opinio hominũ: qui cẽsent itã remittẽdã: & ut uidet mihi ẽi natura sua facit eũ. s. Cæsarẽ: mitiorẽ quotidie: & cum. s. ita sit: q sentio id: de reliquis. s. exulib⁹: tũ. i. multomagis est: q etiã audio ex familiarissimis eius. s. Cæsaris de te: qbus. s. familiarissimis eius: ego nõ destiti supplicare una cũ fratribus tuis: ex eo tẽpore. i. statim post illđ tps: quo nũcius. s. tuus: uenit primũ ex Africa: quorũ s. familiarissimorũ eius: quidẽ. i. certe: & uirtute: & pietate: & amor singularis i te: & assidua & perpetua. i. nõ itermissa cura salutis tuæ: pfecit tñ: ut nihil sit: qđ nõ existimẽ ipm Cæ. tributurũ: sup. eẽ tibi: & si. i. q̃uis q̃: sit tardius q̃ uolumus: quia: sup. magnis occupationib⁹. i. pp magnas occupatiões ei⁹. s. Cæsaris: a quo oia petũtur: aditus ad eũ fuerũt difficiliores: & simul: sup. fuit iratior. s. q̃ cæteris: cãæ africanæ. i. iis qui deuicto Põpeio bellũ in Africa reparauerũt: uiđ uelle habere solicitos diutius eos: a qbus putat se esse cõflictatũ molestiis diuturnioribus. ¶ Sed nos intelligim⁹ ipsum ferre hoc quotidie remissius: & placatius: q̃re: crede mihi: & manda memoriæ: me affirmasse tibi id. s. te nõ futurũ diutius. i. multũ diu: i istis molestiis. s. i qbus nũc es. ¶ Quãdo. i. qñ qdẽ: ego exposui qđ sentirẽ: declarabo potius re: q̃ orõne. i. q̃ uerbis: qđ uellẽ cã tua. i. pro utilitate tua. ¶ Etsi ego possem tm q̃tum debeã posse: ut tu existimas: i ea rep. de qua sum meritus ita. i. tã bene: ut parens patriæ primus meruerit appellari: ne quidẽ. i. nõ saltẽ: aut nõ ẽt tu eẽs in istis incõmodis. ¶ Enim. i. qa: eadẽ causa. s. fauor in rẽpubli. fregit opes meas: quæ adduxit salutẽ tuam in discrimẽ. i. in periculum. ¶ Sed tñ quicquid imago: q̃si dicat: aliud non restare: ueteris. i. pristinæ dignitatis meæ: & quicqd gratiæ reliquæ. i. quæ restant: adhuc ualebant: studium: consilium: opera: gratia: fides mea nullo loco deerit fratribus tuis optimis: scilicet in causa tua. ¶ Tu fac: sup. ut habeas fortem animum quẽ habuisti semper: primum ob eas causas quas scripsi: deinde q: idest quia tu uoluisti & sensisti semper de republi. ea: idest eiusmodi res: ut debeas non modo: idest non solum sperare secunda: idest prospera: sed etiam si omnia essent aduersa: tñ deberes ferre aio fortissimo: & maximo quæcunq; acciderent: conscientia: idest propter cõscientiam: & idest pariter: factorum & consiliorum tuorum. Vale.

quia neq; lenire uidebar oratione: neq; leuare posse dolorem tuum. Postea uero quam magnam spem habere cœpi, fore, ut te breui tempore incolumem haberemus: facere non potui, quin tibi: & sententiam & uoluntatẽ declararem meam. Primum igitur scribam quod intelligo: & perspicio non fore in te Cæsarem duriorem. Nam & res eũ quotidie, & dies: & opinio hominũ: & ut mihi uidetur: ẽt sua natura mitiorẽ facit. Idq; cum de reliquis sentio: tum de te etiã audio ex familiarissimis eius: quibus ex eo tẽpore: quo primum ex africa nuntius uenit supplicare una cum fratribus tuis nõ destiti. Quorum quidem & uirtute: & pietate: & amor in te singularis: & assidua & perpetua salutis tuæ cura tñ profecit, ut nihil sit, qđ nõ ipsum Cæsarem tributurum existimẽ: & si tardius fit q̃ uolumus: magnis occupationibus eius: a quo omnia petũtur: aditus ad eum difficiliores fuerunt, & si simul Africanæ causæ iratior, diuti⁹ uelle uidetur eos habere solicitos: a quibus se putat diuturnioribus eẽ molestiis conflictatum. Sed hoc ipsum intelligimus eum quotidie remissius & placatius ferre. Quare mihi crede & memoriæ mãda: me tibi id affirmasse te i istis molestiis diutius non futurum. Quãdo quid sentirem exposui: qd uellẽ tu a cã re potius declarabo q̃ oratione. Et si tantum possem quantum in ea rep. de qua ita meritus sum, ut tu existimas: posse debeã. ne tu quidẽ in istis incõmodis esses. Eadẽ. n. cã opes fregit meas: quæ tuã salutem in discrimen adduxit. Sed tamen quicquid imago ueteris meæ dignitatis: quicquid reliquæ grãæ ualebunt: studiũ, consiliũ, opa, grã, fides mea: nullo loco deerit tuis optimis frĩbus. Tu fac hẽas fortẽ aium, quẽ semp habuisti. Primũ ob eas cãs quas scripsi, deinde: q ea de rep. semp uoluisti atq; sensisti: ut nõ mõ secũda sperare debeas: sed ẽt si oia aduersa eẽnt: tñ conscientia & factorũ & consiliorũ tuorum quæcunq; acciderent: fortissimo: & maximo animo ferre deberes. Vale.

¶ Me scito

ME scito. Ostẽdit Ci. se diligẽter laborare p salute Ligarii: idq facet ex sua i eũ ueteri beniuolẽtia: & i eius fres. a qbus assidue dicit se rogari p eius salute. Deide declarat: q̃ spẽ & fiduciã de ei' reditu & icolumitate acceperit: ñ solũ ex uerbis Cæ. sed ẽt ex uultu: & multis aliis signis: & hortat: ut eũdẽ aium pstet reb' redactis i trãqlliorẽ locũ: quẽ aium pstitit reb' turbidissimis. ¶ Me scito. q. d. noli dubitare. ¶ Cõsumere. ponere. ¶ In tua salute. ut incolumis restituaris i priam. ¶ Cũ. copulatiua ẽ pticula: ut supra diximus: signat ãt &: sed minus signat q̃ id: & tõgit id i catiuo. ¶ Æq. tã. ¶ Atq. q̃. ¶ Patit. sinit: qa assidue me monet: ut oia p te agã q̃ debeo. ¶ Munus. onus. ¶ Malo. potius uolo. Honesti'. n. puto offm meũ ab aliis laudari: q̃ a meipso. ¶ Cõfidã. certũ habeã: & credã. ¶ Exploratũ. cognitũ. ¶ Nã si. ne uideat Ci. temet hęc spare de Ligario: dicit se eẽ timidũ in rebus magnis & piculosis: & sp magis timere aduersa q̃ spare scda: sed cũ audiuisset cæ. se cognouisse ex ei' uerbis: & multis aliis signis nihil eẽ dubitãdũ de salute ligarii. ¶ Aduersos. ifœlices. ¶ Exit'. fines. ¶ Is. s. timidus: & magis metuẽs aduersos exit' q̃ sperãs scdos. ¶ Hoc ti. i magnis rebus &c. ¶ Est ui. qa uit eẽ cõtra fortitudinem: q̃ a se amouet oẽm desperationẽ. ¶ Ego idẽ. qa sum timid' &c. ¶ Calẽ. interca. de rõne itercalationis Macro. i Satur. abũde scribit. Itaq nõ puto h̃ eẽ opus tã multa referre. Appellabat ãt mẽsis itercalari' siue itercalaris utrũq. n. dr: quo iterferebant dies: q deerãt ad cõplẽdũ annũ: diuersis qdẽ rõnib' diuerso tpe: ut idẽ Macro. oñdit. Is aũt mẽsis erat Februari': qm erat ultim' mẽsis anni: nõ tñ itercalabant i fine mẽsis: sed post uigesimũ & tertiũ terminalibus iã pactis: deide reliquos Februarii mẽsis dies q erãt qnq post itercalationem subiũgebãt uetere legationis suæ more: ut Februarium oino Marti' sequeret. Intercalares igit calẽdæ dñr calẽdæ mẽsis itercalaris. i. Februarii. Alii itelligũt ẽt appellatas calẽ. itercalares: calẽdas Martias: nõ q eo mẽse itercalarent dies. sed q eẽnt pxie dieb' itercalaris i. q statim seqrent itercalationẽ: qnq tñ diebus iterpositis: ut dixim'. Intercalariũ ãt mẽsem dr februariũ & Macro. ut oñdimus declarat: & Ascõius Pedianus his uerbis: Põ. iterrogatus a Seruio Sul. qnto calẽdas Martias itercalario mẽse cõsul creat' ẽistariq cõsulatũ fuit. ¶ Indignitatẽ. qa nõ habita ẽ maior rõ mei q̃ si fuissem minimus ciuis. ¶ Et mole. qa difficillimũ habui ad eũ aditũ. ¶ Iacerẽt. pstrati eẽnt: ut est mos supplicãtiũ: sic uisũ ẽ supra Seruiũ Sulp. de restõne Marcelli: & cũ Mar. se ad Cę. pedes abiecisset: &c. ¶ Tũ tps. cõditiõi tpis. ¶ Mollis. nõ acerba. ¶ Liberalis. benigna: & quæ ueniç se prõptã oñderet. ¶ Oculis. uel in qbus sæpe cognoscimus ai qlitatẽ: & irã uel placabilitatẽ. Iuue. Deprehendas ai tormẽta latẽtis i ęgro corpe: Dephendas & gaudia: sumit utrũq. Inde hitũ facies. ¶ Quã scri. qa nõ facile ẽ scribere oia signa uultus: & oculorũ. ¶ Opinionẽ spem. ¶ Et si. duæ ptes sunt. ¶ Turbidissima ifœlicissima: plena pturbationis. ¶ Trãqlliora læte feras. i. ut antea sapiẽt aio tulisti aduersa: ita nũc psperioribus lætare. ¶ Adero. fauebo: subuenĩã. ¶ Vt diffi. i. tãq̃ difficillimis: hoc est licet res tuæ factæ sint tranquilliores: nõ tñ minori cura & diligẽtia in eis utar: q̃ si eẽnt difficillimæ. VBE.

M.T.C.Q.Ligario.S.D.

ME scito oẽm meũ laborẽ, oẽm operã, studiũ curã, i tua salute cõsumere. Nã cũ te sp maxime dilexi: tũ fratrũ tuorũ quos æq atq te sũma beniuolentia sum cõplexus: singularis pietas amorq frñ' nullũ me patit' officii erga te: studiiq mun' aut tps prætermittet. Sed q faciã: fecerimq p te: ex illorũ te lris, q̃ ex meis malo cognoscere. Quid ãt sperẽ, aut cõfidã, & exploratũ hẽam de salute tua: id tibi a me declarari uolo. Nã si qsq ẽ timid' i magnis, piculosisq reb': spq magis aduersos rerũ exit' metuẽs q̃ spãs scdos, is ego sũ: & si hoc uitiũ ẽ, eo me ñ caret cõfiteor. Ego idẽ tñ cũ ad. ii. calẽ. itercalares põres: rogatu fratrũ tuorũ uenissem mane ad cæsa. atq oẽm adeũdi & cõueniẽdi illi' idignitatẽ, & molestiã ptulisse, cũ fres, & ppinq tui iacerẽt ad pedes, & ego esse locut', q̃ cã, q tps tũ postulabat, nõ solũ ex orone cæs. q̃ sane mollis & liberalis fuit: sed ẽt ex oculis & uultu: & mutis pterea signis: q̃ facilius potui perspicere, q̃ scribẽ, hãc i opinione discessi: ut mihi tua salus dubia nõ esset. Quãobrem fac aĩo magno fortiq sis: & si turbidissima sapienter ferebas: trãquilliora læte feras. Ego tñ tuis rebus sic adero, ut difficillimis: neq cæsa. solũ: sed ẽt amicis ei' oibus: quos mihi amicissimos eẽ cognoui p te, sicut adhuc feci: libẽtissime supplicabo. Vale.

Intercalaris mẽsis

ASC.

ME scito &c. Rursus oñdit se totis uirib' cõtẽdere p salute Ligarii: deide spei suæ cãs apit: ac demũ: ut fortior sit monet. ¶ Ordo ẽ. Scito me cõsumere oẽm laborẽ meũ: oẽm operã: curã: studiũ: sup. oẽ: i salute tua. s. pcurãda. ¶ Nã cũ. s. ita sit: q dilexi sp maxie te: tũ. s. magis: uerũ ẽ: q singlaris pietas: & amor frnus. s. i te: fratrũ tuorũ quos sum cõplexus sũma bñuolẽtia: æq. i. æqualr: atq. i. ac te: nullũ. i. nõ ullũ: nõ patit me ptermittere ullũ mun' officii & studii erga te: aut ullũ tps. ¶ Sed malo te cognoscere ex lris illorũ. s. fratrũ tuorũ q̃ ex meis: qd faciã. s. mõ: & qd feceri p te: ãt. i. sed qd sperẽ aut cõfidã & habeã exploratũ. i. cõptũ de salute tua: uolo id declarari tibi a me. ¶ Nã si qsq̃ ẽ timid' in rebus magnis & piculosis: & sp metuẽs magis exitus rerũ aduersos: q̃ sperãs scdos. i. psperos: ego sum is. i. talis: & si h̃ ẽ uitiũ. s. meticulositatis: aut pusillanimitatis: ego cõfiteor me nõ caret eo. Ergo: ut alibi notaui: caremus ẽt iis q̃ hr̃e nolimus. ¶ Ego tñ idẽ. s. q ppensior ad timorẽ sũ: cũ uenissẽ ad p̃m kal. itercalares. i. bissextiles: põres. i. i Februa. Loc' uit nõ satis iteger: nã scdo kal. negãt dicẽdũ: eo q p illo dicius pridie: uerũ illd facile purgat: nã licet aptius dixeris pridie kal. q̃ scdo: nõ q ut dñt kalẽdæ pcedũt: & scds a sequẽdo dr: nã licet scds dies kalẽdas pcedat: seqt tñ tertiũ: sed q magis pprũ est uocabulũ. tñ p eo: qd ẽ ad scdm kalẽ. nõ recte dixeris pridie kalẽdas: sic. n. ad p̃m dicitur: cum iuxta secundum sit: siue ipo scdo siue tertio: pridie aũt dũtaxat de die immediate pcedẽte. Præterea cum intercalatio. un' diei: q bissext' dr iterpositi: dũtaxat i Februario fiat: uit nõ recte addi põres: pserti cũ Kalẽdæ Februarii sint pter primũ diẽ i Ianuario uñ uit iõ additũ priores: ut kalẽdas pcedẽtes itercallationẽ itelligam': & ita de penultio Martii: cuius sũt priores itercalares Kalẽdæ: licet i Feb. sint pter pmũ diẽ: & posteriores sint Aprilis: sed i Martio: ad Cę. mãe: rogatu. i. ex rogatiõe & reqsitiõe fratrũ tuorũ: atq ptulisse oẽm idignitatẽ. i. hũilitationẽ cõtra dignitatẽ meã: & molestiã illi'. s. Cæ. adeundi & cõueniẽdi. i. colloquẽdi: & cũ eo agẽdi: gr̃a uisitãdi: cũ fres & ppinq tui iacerẽt ad pedes: & ego eẽm locut': sup. ea: q̃ cã & tps postulabat: tũ. i. tũc: ego discessi: nõ solũ ex orone Cæsaris: q̃ fuit sane. i. ualde mollis: & liberalis: sed ẽt ex oculis & uultu & pterea ex signis mutis. i. tacitis: q̃ potui. s. tũc perspicere. i. agnoscere facilius: q̃ scribere. s. nũc: discessi: inqt: in hãc opinione: ut salus tua nõ eẽt mihi dubia. ¶ Quãobrẽ fac: sup. ut sis aio magno & forti: & si tu ferebas sapienter turbidissima: feras læte trãquilliora. ¶ Ego tñ adero. i. auxilio ero: reb' tuis sicut difficillimis. q. d. uigilãtissime: neq. i. & nõ: & supplicabo p te: nõ solũ Cæ. sed ẽt amicis eius: quos ego cognoui amicissimos mihi: sicut feci adhuc libentissime. Vale.

VBE. Ibi gratulor. Basilius ciuis Romanus debuerat aliquid præclari in aliqua esset prouincia cui pfecisse. Vnde Cicero ei nunc gratulatur.

ASC. Ibi &c. Breuis est gratulatio: & admonitio de re scribēti & lecturo dumtaxat nota. ┌ Ordo autē est. Gratulor tibi. s. pro re fœliciter gesta: aut quæ fœliciter euenit: gaudeo mihi: idest pro cōmodo meo: eo φ tua bona mea sunt: ego amo te: tueor. i. protego tua: uolo amari a te: & fieri certior: quid agas: & quid agatur. s. ab aliis qui istic sunt. Vale. Ex hoc loco trahi pōt nota differentia inter gratulor: & gaudeo: quia gratulamur alienis commodis: gaudemus nostris.

VBE. SI mihi. Cum abesset Bithynius ab urbe: rogauit Cicero. hac epistola: ut absentem quibuscūq; rebus posset tueretur: idq; eum facere debere ostēdit ex amicitia nō solum parentum ipsorum: sed multo magis ex amicitia utriusq; ipsorum: multis: & iustis causis confirmata. ┌ Si non. idest nisi. ┌ Et iustç. honestæ utputa causæ uirtutis & morum & similitudinis studiorum. ┌ Repeterem. reuocarem: resumerē. ┌ Ex parentibus nostris. qui inter se fuerunt amicissimi. ┌ Quod. quam rem: scilicet ut repetantur initia amicitiæ a parentibus. ┌ Sunt prosecuti nullis officiis. idest qui paternæ amicitiæ nulla propria & sua officia addiderunt: sicut nos addidimus per ipsā amicitiam paternam: multis officiis psecuti sumus. ┌ Nostra ipsorum. idest nostrorum met ipsorum: neq; nunc per amicitiam paternam aliquid a te petā. ┌ Cuius. scilicet amicitiæ nostræ ipsorum. ┌ Fiducia. bona est: confidentia mala: licet Virg. fiduciam pro confidentia posuerit: Tāta ne uos generis tēuit fiducia uestri. ┌ Officium. beneficium: quod in me [illegible] collatū. ┌ Intermoriturum. periturum: tanquam conferatur in ingratum.

Fiducia Confidentia

M.T.C.Basilio.S.D.

Ibi gratulor, mihi gaudeo, te amo, tua tueor, a te amari & quid agas, qdq; agatur: certior fieri uolo. Vale.

Bithynius Ciceroni.S.D.

Imihi nō tecum & multæ & iustæ causæ amicitiæ priuatim essent, repeterē initia amicitiæ ex parentibus nostris, qđ faciendum his existimo, q pſnam amicitiam nullis ipsi officiis psecuti sunt. Itaq; contentus ero nostra ipsorum amicitia. Cuius fiducia peto a te, ut absentem me: quibuscunq; in rebus opus fuerit tueare: si nullum officium tuum apud me inter moriturum existimas. Vale.

ASC. SI mihi &c. Commendat se & sua Bithynius Ciceroni: lepide quidem ac docte: dicens. ┌ Si causæ amicitiæ: & multæ & iustæ: non essent mihi tecum: repeterem initia amicitiæ ex parentibus: idest progenitoribus nostris: quod. i. petere initia amicitiæ ex parentibus: idest pro genitoribus nostris: ego existimo faciendū iis: qui ipsi. i. in propriis personis: aut per se: nullis officiis prosecuti sunt. i. cōtinuauerunt amicitiam paternam. ┌ Itaq;. i. & ita: qa aliter iter nos est: ego contentus ero amicitia nostra ipsorum: idest quæ nobis est propria. Sic dicimus nostra omnium: mea unius &c. cuius scilicet amicitiæ nostræ: ipsorum fiducia: idest per cuius fiduciam: ego peto a te ut tueare: idest protegas me absentem: in quibuscunq; rebus opus fuerit: si existimas nullum officium tuum intermoriturum: idest periturum & obliuioni perpetuæ dandum apud me. Vale.

Nostra ipsorū

VBE. CVm cæterarū. Scripserat Bithynius ad Ci. se cupere cū eo uiuere: aliqn̄ resp. q̄ diu agitabat cōstitueret. Itaq; Ci. rescribit se uehemēter cupere: ut resp. tandē cōstituat: & in bonū statū reducat: & aliarū cā: & hac pcipue: ut possit exigere a Bithynio pmissum: ut secū uiuat. Deinde dicit Ci. eē aliquos: qui qa plurimū potuerint sint cōiūctiores Bithynio magnitudine officiorū q̄ ipse Ci. necessitudine uero & beniuolētia neminē eē coniunctiorē. ┌ Cæterarū. aliarū multarū. ┌ Cōstitutā. firmatā: in statu suo collatam. ┌ Aliquādo. tandem: aliquo tēpore. ┌ Tū præcipue. ┌ Accedere. adiungi ad illas cæteras res. ┌ Id. quod sequitur. s. ┌ Quo. i. ut. ┌ Expetam. exigam a te. ┌ Quo. s. pmisso. ┌ Si ita sit. s. Vt respublica sit constituta. ┌ Tua uo. uiuendi mecum. ┌ Alienū ne. no. i. nihil facis contra necessitudinem nostram. i. nihil facis: φ sit contra amicitiam nostram cum petis mecum uiuere. ┌ Nam sic. sensus ē: crede eos qui habuerunt gr̄am: aut auctoritatem: his tpibus: cōtulisse in te maiora beneficia: q̄ ego qui nō ualui: sed necessitudine: & beniuolentia neminem esse tibi coniunctiorem. ┌ Necessitudine neminem. subaudi coniunctiorē esse: ┌ Eius coniunctionis. ┌ Augēdæ uoluntas. i. cupio iam augere.

M.T.C.M.Bithynio.S.D.

Vm cæterarū rerū causa cupio esse aliqn̄ rēp. constitutam: tum uelim mihi credas accedere id etiam, quo magis expetam promissum tuum quo in literis tuis uteris. Scribis eni si ita sit: te mecum esse uictur᷒. Gratissima mihi tua uoluntas est, facisq; nihil alienū a necessitudine nr̄a, iudiciisq; patris tui de me summi uiri. Nā sic habeto beneficiorū magnitudine eos qui tpibus ualuerunt, aut ualeant coniunctiores esse tecū q̄ me i necessitudine neminē. Quamobrē grata mihi est & memoria tua nostræ cōiunctionis & eius ēt augendæ uoluntas. Vale.

ASC. CVm cæterarū &c. Respondet epistolç Bithynii: nō quidem superiori: sed alteri: quæ nō extat: significans gratam sibi cū eo consuetudinē: si respu. uigeret: fore. ┌ Ordo est. Cum. s. ita sit: quod cupio cā cæterarū rerū rempu. cōstitutam: sup. esse: aliquando. i. tandē: tum. i. multomagis: uelim credas mihi. id etiā accedere. i. addi: aut accedere. i. contingere: ut respu. sit constituta. i. stabilita: quo. i. ideo: ut expetam. i. exigam a te magis promissum tuum: quo. s. promisso: uteris in literis tuis: nō tamē: ut dixi in superioribus. ┌ Scribis enim si sit ita: te eē uicturum mecū. ┌ Voluntas tua est gratissima mihi: & facis nihil alienū. i. diuersum a necessitudine nr̄a: & iudiciis patris tui uiri summi: de me i. q̄ habuit de me. ┌ Nā habeto sic. i. teneto id ratissimū: eos qui ualuerūt tpibus. i. qbus tpa fuerūt secūda. aut q ualeant s. mō tpibus: eē cōiunctiores tecum magnitudie bn̄ficiorū q̄ me: qa cū illis tpa eēnt psp̄era potuerūt facile in te cōferre bn̄ficia q̄ ego: sed: sup. neminē sup. eē cōiunctiorē tecū q̄ me. necessitudine. i. uinculo necessariæ cōiunctionis ex parentib᷒ cōtractæ. ┌ Quāobrē. i. simul: memoria tua. s. actiua: cōiunctionis nostræ: passiua. i. q̄ habes de cōiunctiōe nr̄a: est grata mihi: & uoluntas eius. s. coniunctionis nr̄æ ēt augēdæ est mihi. i. habeo eā. Sæpe Ci. uni substātiuo potissimū uerbali adiūgit: aut duos genitiuos: & loco alterius pnomen possessiuū: quorū alter passiue: alter siue alterum actiue aut possiue significat: ut studium Seruii iuris ciuilis: prior genitiuus actiue: posterior passiue accipitur.

¶ Simulac.

VBE.

S Imulac. Interrogauerat Lepta Ci. utrũ p̃cones: & haruspices possent per leges fieri decuriões municipiorũ. de quo. Ci. scribit se cõsuluisse Balbũ iurisconsultũ: exponitq; eius sniam: deide facit eũ certiorẽ qd audierit de reb⁹ hispanis: erant. n. eo tpe in hispania exercitus Cæ. & Pom. deinde qa Lepta laudauerat opus Ci. de oratore: dicit Ci. uehemẽter gaudere: dicitq; se cupere: ut Leptæ filius Lepta eo delectet. & postremo hortat eũ ut filiũ ad ediscẽdũ Hesiodũ inducat: & præcipue quatuor eius carmina q̃ i fine epistolæ subdit. ¶ Simulac posteaq̃: cõ primũ. ¶ Quæsiui. interrogaui. ¶ E Bal. p ex Balbo: iurisco. q nouit qd leges statuẽt. ¶ Codicillos. breues lras: ut li. iiii. in epla Sulpitii de morte Marcelli. Puer Acydini obuiã mihi uenit cũ codicillis: ẽ. n. diminutiuũ a diminutiuo: codex. n. facit codiculus: ĩde codicillus. Iuriscõsulti p genere quodã testimoniorũ accipiunt. ¶ Quid eẽt in lege. i. qd lex statuerit de eo qd̃ petisti. ¶ Qui facerẽt præconiũ. q nũc essent p̃cones in municipiis: p̃cões ãt q publice aliqd ore & uerbis denũciãt: ut apd Vir. i. v. æneid. Victorẽ Æneas p̃conis uoce Cloantũ declarat: idẽ tubicines: & cornicines dñr: q sonitu tubæ pplm ad se dicẽt. Iuue. Quõdã hi cornices: & municipalis arenę ppetui comites: notæq; p oppida buccæ: dñr ãt a prę & cano: q ãñ canãt: & denũciẽt qd̃ est faciẽdũ: hi aũt uiles erãt: uñ nũc dicit rescriptum eẽ a Balbo: q exercerẽt p̃coniũ: uetari p leges eẽ i decurionibus: decuriones aũt: auctoribus Festo: & Nonio: a numero militiæ cui præerant dicti sunt: q denis eqtibus p̃essent: sicut cẽturiões. Erant tñ decuriões alii urbani: alii municipales. Vrbanus decurio turmæ p̃erat q̃ duobus & triginta eqtibus cõstabat: neq; uero belli solũ sed domi quoq;. Decurio dr̃ nomẽ quoddã p̃positurę turmæ sigñans: ut Sueto. i Domitiani uita. Saturius Decurio cubiculariorũ. In municipiis aũt Decurio idẽ credit̃ qui & senator: nã qui in senatu: & cõciliis reip. municipalis interesse poterãt: Decuriones erant: ut Ci. in oróne pro. P. Sextio. Recita quæso Sexti qd decreuerint Capuæ Decuriões. Romanũ aũt & municipalẽ decurionẽ differre declarat Pli. iunior epistola quadã li. i. puto aũt uerius dictos Decuriões: ut sensit Põponi⁹ iurisco. de uerborũ signi. q initio cũ deducerent̃ Coloniæ cõsilii publici grã decima deductorũ cõscribi solita sit. Decuriones igit̃ in hoc loco nõ p eqtib⁹: aut q p̃essent decẽ eqtib⁹ accipiunt̃: sed pro hĩs q i senatu & cõciliis reip. municipali ĩteressent: ut declarat Ci. ipse hac epla: decurias aũt nobiliorũ: cẽturias inferiorũ dici Pedianus uoluit: ergo. ¶ Esse in Decurionibus. i. eẽ in senatoribus municipalibus. ¶ Qui fecissent. subaudi p̃coniũ: nã quidã frustra: & falso addunt: qui haruspicinã fecissent: cũ haruspicina superfluũ eẽ cõstet: hoc. n. sentit Ci. rescripsisse Balbũ eos q nũc facerẽt præconiũ prohiberi esse in decurionib⁹: q uero alias fecissent & nunc nõ facerẽt nõ prohiberi. ¶ Familia. amicos: pp quos fortasse quæsiuerat hoc Lepta a Ci. ¶ Neq;. n. arguit a minori ad maius: q si illi qui in p̃senti faciũt haruspicinã: possunt eligi senatores in urbe Roma: multo magis poterit eligi Decuriões: q in municipiis p̃coniũ fecissent: & in præsenti nõ faciant: cũ minus sit esse Decurionẽ in municipiis: q̃ senatorem Romanũ. ¶ Haruspicinã facerent. i. qui essent haruspices. Haruspicina erat diuinãdi disciplina per inspectionem extorũ & uiscerũ aialũ: q̃ nõ satis honesta putabat̃: ergo dicit: nõ erat tolerãdũ cũ illi eligerent̃ in Senatu Ro. qui facerẽt hoc tpe haruspicinã: q illi nõ possent eẽ Decuriones in municipiis: qa antea fecissent p̃coniũ. ¶ Legerent̃. eligerẽtur. ¶ In senatu Ro. ut possent eẽ Ro. senatores. ¶ Aliquãdo. aliquo tpe nõ nũc. ¶ Nõ li. uetari p leges. ¶ Esse decu. i municipiis: q min⁹ ẽ q̃ eligi i senatu Ro. ¶ Cõstat. apparet. manifestũ est. ¶ Illas. s. legiões Põ. ¶ Inspectãte exer. cõspectu totius exercitus. ¶ Cõsensisset. cõiurasset. ¶ Nescio qd̃. ita solemus dicere cũ ignoramus nomẽ ¶ Cã rei fru. i. cã puisiõis frumenti. ¶ Cõprehendere. capere: ligare. ¶ Quo. nescio. ¶ Es spon. p Pom. i. quo pro Põpeio fideiusisti: fideiusserat. n. Lepta simul cũ Galba quoddã Pro Pom. de re pecu. & quærebat se liberari illa fideius. scripseratq; ad Cice. ut id cõicaret cũ Galba: quod se facturum dicit. ¶ Consponsor. simul sponsor.

Simulac

Codicilli

Codiculus

Præcones

Tubicines

Cornicines

Decuriones

Decuriæ

Centuriæ

Haruspicina

M.T.C. Leptæ. S.D.

S Imulac accepi a Seleuco tuo literas, statim quæsiui e Balbo per codicillos, quid esset in lege. Rescripsit eos qui facerent præconium uetari esse in decurionibus: qui fecissent nõ uetari. Quare bono animo sint & tui & mei familiares. Neq; enim erat ferẽdum: cum qui hodie haruspicinam facerent in senatu Ro. legerentur, eos qui aliquãdo p̃conium fecissent: in municipiis decuriones esse nõ licere. De hispanis nihil noui. Magnum tñ exercitum Põpe. habere cõstat. Nam Cæsar ipse ad nos misit exẽplum Patiatii literarũ, in quo erat, illas undecim eẽ legiones. Scripserat eni Messala. Q. Salassũ P. Curtiũ fratrem eius iussu Põpei inspectãte exercitu interfectum, q consensisset cum hispanis qbusdã: si in oppidum nescio qd̃ Põpeius rei frumentariæ cã uenisset eũ cõprehendere, ad Cæsaremq; deducere. De negocio tuo quod spõsor es pro Pompeio, si Galba cõsponsor tuus redierit, homo in re familiari non imparum diligens, non desinam cum illo cõmunicare,

ASC.

S Imul ut &c. Interrogauerat Lepta Ciceronẽ utrũ præcones possent p leges fieri Decuriones municipiorũ. De quo dicit se cõsuluisse Balbũ iurecõsultũ: exponitq; eius sniam: deinde scribit qd audierit de rebus Cæsaris & Põpeii in Hispania: & hortat̃ ut filius Leptæ ediscat librũ de oratore: & carmia illa Hesiodica. q̃ ponit. ¶ Ordo aũt est. Simul ut accepi literas tuas a Seleuco: statim q̃siui e Balbo. s. Iuriscõsulto: per codicillos. i. per literulas: qd esset in lege. s. qd iuris esset: de eo qd quæsiuisti. ¶ Rescripsit eos. qui facerẽt præconiũ. i. præcones publicos adhuc officiũ exercentes: uetari esse in Decurionibus. i. in numero Decurionũ: eos: sup. qui fecissent. s. præconium & nõ amplius facerent: nõ uetari. ¶ Quare & tui & mei familiares sint bono animo. ¶ Neq; enim erat ferendũ. i. tolerãdum: eo q eẽt iniquum: cum sup. ii qui facerẽt hodie haruspicinam. i. qui essent haruspices. i. inspectores oblatorũ: legerẽtur Romæ in senatu. i. ut sint in numero senatorũ: & nõ licere eos q fecissent aliqñ præconiũ eẽ Decuriones in municipiis i. urbibus Italiæ: quorũ ciues essent munerũ Romanorũ capaces. ¶ Nihil noui: sup. est: de Hispanis: cõstat tamẽ Põpeiũ hre magnũ exercitũ. ¶ Nã Cæsar ipe misit ad nos exẽplũ. i. diploma: aut duplũ: lrarũ Patiatii. i. quas Patiatius ex Hispania miserat: in quo. s. exẽplo erat: illas legiones. s. quas Pompeius in Hispania habebat eẽ undecim. ¶ Enim. i. qa: Messala scripserat Quinto Salasso. P. Curtiũ fratrẽ eius interfectũ iussu Põpeii: exercitu inspectante: q. i. quia: ipse interfectus cõsensisset cũ quibusdã Hispanis: si Põpeius uenisset cã rei frumentariæ. i. ad obtinendum frumẽtum: in nescio quod oppidum. i. in oppidũ: cuius nomen ignoro: comprehendere eum. s. Pompeium: & deducere ad Cæsarẽ: q inimicus ei⁹ erat quod. i. quia: sponsor es pro Põpeio: si Galba compõsor tuus. i. qui tecum sponsor p eodẽ ẽ: hõ nõ parũ. i. multũ diligẽs in re familiari: non desinam communicare cum illo de negocio tuo.

VBE. ¶ EXpediri. explicari & liberari. ¶ Oratorẽ. alii uolunt esse oratorem quem ad Bru. scripsit: ego sentio eẽ libros de oratore: de quibus facit mentionem epistola penultima primi libri: quos dialogo scripsisse dixit: & magnopere cõmẽdauit: sicut etiam hic: utrunq; tamen opus elegantissimum. ¶ A te probari. tibi placere. ¶ De dicendo. de arte dicendi. ¶ Cõtulisse. posuisse. ¶ Aliquando sum. i. alicuius precii. Detrahatur. diminuatur. ¶ Leptã. filium tuum. ¶ Etsi. quãquam. ¶ Maturitas ætatis. quia iudicium potest eẽ maturum adolescentibus: propterea quod per ætatem nõ sunt multa experti. ¶ Abest. deest ei. ¶ Personare huiusmodi uoci. i. audire assidue huiusmodi uoces. Nã quod semel est ĩbutarecens seruabit odorem Testa diu. Partus. quia nuper peperit: nec propter id licuit mihi honeste discedere. ¶ Satis firma. satis ualida. ¶ Teneor. ipedior uenire. ¶ Procuratoribus Dolobellæ. qui gerunt negocia Dolobellæ: aberat enim eo tempoe Dolobella: & mandauerat Ciceroni: ut a procuratoribus suis exigeret primã pensionem rerum suarum: pensio autem a pendẽdo

Pensio dicitur: quæ datur pro usu alicuius rei: ut agri: aut domus. ¶ Et me hercule. alia causa: quare morat᷒ sit diutius Romæ: dicit enim Cicero se nõ ita delectari peragrare loca multa: & ire peregre: sicut ante delectatus est: ẽ enim magis iuuenum: q̃ senum. ¶ Ædificia mea me delectant. i. delector eẽ domi meæ. ¶ Ociũ domus: quies domestica. ¶ Quæ. domus. ¶ Cedat. idest sit inferior: quia non minus ocium ẽ mihi domi meæ: q̃ in meis uillis. ¶ Maius omni regione desertissima. i. ocium maius: q̃ ubi fere nulli habitant: loca. n. minus habitata plus habent ocii. ¶ Interpellatiõe. intermissione temporis. i. assidue. ¶ Quare. cõcludit Cicero ex superadictis causis: quod potius ueniet Lepta Romam: q̃ Cicero eat ad eum. ¶ Ediscat. nõ solũ co-

Ediscere gnoscet: sed & memoriæ mandet: id. n. significat ediscere. ¶ Hesiodum. poetam: quem quidã uolunt an-

Hesiodus tiquiorem fuisse Homero: scripsit autem de agricultura apud græcos: quem noster Virgilius ĩ georgicis: cũ magna laude imitatus creditur superasse. Fuit autem ex Ascra uico Boetiæ admodũ paruo & aspo: ut scribit Strabo: unde & Maro noster: Ascræumque cano Romana per oppida carmen: & alibi. Ascræo quos ante seni. ¶ Habeat in ore. idest assidue memoret: & pronunciet carmina quæ sequuntur: quia maxime hortãtur ad amplectendas uirtutes. τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηαι, ῥηιδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα. Horum autem carminum: ut fere uerbum de uerbo interpretemur hic ẽ sensus. Virtutis sudorem dii imortales anteposuerunt: longa autem est & ardua uia ad ipsam: & aspera primum: ubi enim in cacumen uentum est: facilis est: quæ dura: & aspera extiterat: ea carmina multi uarie traducunt uerbus: sed non interpretantur uerum sensum poetæ: nos igitur ita traduximus. Virtutem posuere dei sudore parãdã. Arduus est ad eam: longusq; per ardua callis. Asper & est primum: sed ubi alta cacumina tanges. Fit facilis quæ dura prius fuit indyta uirtus.

Si quid expediri possit, quod uidebatur mihi ille confidere. Oratorem meum tantopere a te probari uehementer gaudeo, mihi quidem sic persuadeo, me quicquid habuerim iudicii de dicendo: in illũ librum contulisse. Qui si est talis, qualem tibi uideri scribis, ego quoq; aliquid sum. Sin autẽ aliud nõ recuso: quin q̃tũ de illo libro, tantundem de mei iudicii fama detrahatur. Leptã nostrum cupio delectari iam talibus scriptis: & si abest maturitas ætatis: iam tamen psonare aures eius huiusmodi uocibus nõ est inutile. Me Romæ tenuit omnino Tulliæ meæ part᷒. Sed cũ ea (quẽadmodum spero) satis firma sit, teneor tamen dum a Dolobellæ procuratoribus exigam primam pensionẽ. Et me hercule non tam sum peregrinator iã q̃ solebã. Ædificia mea me delectant, & ocium domus est quæ nulli uillarum mearũ cedat. Ocium omni desertissima regione maius. Itaq; ne literæ quidem meæ impediuntur, in quibus sine ulla interpellatiõe uersor. Quare (ut arbitror) prius hic te nos, q̃ istic tu nos uidebis. Lepta suauissimus ediscat Hesiodum: & habeat in ore τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν ἀθάνατοι. Vale.

ASC. ¶ Si quid possit expediri: idest trãsigi: & absolui: quod ille. s. Galba uidebatur mihi: cõfidere. s. q aliquid possit expediri. ¶ Ego gaudeo uehementer: oratorem meum: idest opus de oratore: siue quod ad Brutum scripsit: siue potius alteri: sic probari: idest approbari: tantopere a te: quidem: idest certe: ego persuadeo mihi sic: me contulisse i illum librum quicquid habuerim iudicii de dicendo: idest de arte loquendi: qui scilicet liber: si ẽ talis: qualem tu scribis: sup. eum uideri tibi: ego quoq; sum aliquid. ¶ Sin autem. i. sed si: aliud: sup. est: idest si non est talis: ego non recuso quin quantum detrahatur de illo libro: idest de laude illius libri: tantundem detrahatur de fama iudicii mei. ¶ Ego cupio Leptam nostrum: scilicet filium: tibi per naturam: mihi per curam: & amorem: delectari iam talibus scriptis: etsi. i. quamquã: maturitas ætatis abest scilicet ab illo: tamen nõ est inutile aures eius personare huiusmodi uocibus. Vnde errant qui barbaris & ineptis uocib᷒ utentes rhetoricem: aut poeticem: aut etiam grammaticem doceant. ¶ Partus Tulliæ meæ. s. filiæ: tenuit omnino Romæ. ¶ Sed cũ ea sit satis firma. quẽadmodum spero: tamen ego teneor: scilicet Romæ: dum: idest donec ego exigam a procuratoribus Dolobellæ mariti eius: primam pensionem: idest precium pro usu rerum eius: quod a pendendo dum reponitur pensio dicitur. ¶ Et me hercule: ego iam non sum tam: idest tantopere: peregrinator: quam: idest quãtopere: aut quãtum solebam: ædificia mea delectant me: & ocium domus: quæ nulli uillarum mearum cedat: quæ nulla inferior sit: est ocium maius omni regione desertissima. ¶ Itaq. idest & ita ne quidem: idest non saltem: literæ meæ impediantur: scilicet strepitu: aut uulgo: in quibus: scilicet literis: ego uersor sine ullo interpellatore: idest obturbatore. Interpellator enim est qui in medio opere aliquem compellit ac turbat. ¶ Quare ut arbitror: nos: sup. uidebimus te hic: idest Romæ ubi nos sumus: prius quam tu uidebis nos istic: scilicet ubi tu es. Vbi inuenitur differentia: quam ponit Valla inter hic: & istic &c. ¶ Lepta suauissimus: scilicet filius tuus: ediscat: idest memoriter discat: Hesiodũ: scilicet poetam græcum: qui opera: & dies & deorum generationem scripsit: & habeat in ore: sup. illud carmen Hesiodicum: quod de uerbo ad uerbum translatum subiecit: conferat qui uelit latina græcis: sed græcorum penitus ignarus sciat τῆς esse articulum quo latini carent: στε significare autem: sed sequẽte uocali colliditur: & dicitur pro daretes δ' ἀρετῆς: uertitur ergo. Tis daretis: aut daretes: uirtutis autem: idiota sudorem: thei. idest dei: & ita consequenter. Carmine autem sic uertit Vber. Virtutem posuere dei sudore parandã. Arduus est ad eam: longusq; per ardua callis. Asper & est primum: sed ubi alta cacumina tãges. Fit facilis: quæ dura prius fuit indyta uirtus.

¶ Maculam

MAculam. Macula quidam ciuis Romanus inuitauerat Leptam: & Ci. ad uillam suam: itaq; Cicer. eam laudat: erat autem in falerno campaniæ loco optimi uini feracissimo: deinde: quia Læpta cupiebat esse in familiaribus Cæ. & ob eam causam parauerat munera: & Cæ. & cæteris: qui apud eum plurimum poterant: hortatur Cice. Læptam: ut neq; curet esse apud Cæsa. nec faciat ea munera: & adducit rationes: pollicetur tamen: si quid fuerit in quo sit spes: se tentaturum: & facturum: qd' poterit. ¶ Functum officio. non finxisse officium quoddam: quod gesserat: ut quidam male interpretantur: sed fecisse officium: & debitum suum. ¶ Falernum eius. ubi habet uillam: inter sex enim loca: quæ scribit. M. Varro præcipuis quibusdã rebus abundare: affirmat Falernũ uini feracissimum esse: quæ ut facilius memoriæ mandētur: infrascripto epigrammate meo placuit cõplecti: qd' iam multis annis scripserã ad Octauianum uicomercatum: uirũ iurisconsultorum Mediolanensiũ decus: & ornamentum maximum: quem mihi discipulũ fuisse: & meorũ elegantia lrarum doctrina facit: ut me nõ pœniteat. Sex cognosce suis insignes fructibus agros: Carminib' uates: quos celebrasse leges. Dat Cererẽ cãpanus ager: dat uina falernus: Cassinas oleæ dicitur eẽ ferax. At de tusculeo molles tibi sumes fic': Deq; Tarẽtio dulcia mella potes. Præcipuos Tyberina dabunt tibi flumina pisces. Has tibi: quẽ malis: uai lupus inter aq̃s. Pisce lupo melius multi nil esse probarunt: Inter si põtes uixerit ille natãs. ¶ Diuersorio. i. iucundo: & grato hospitio: diuersoriũ enim locus qlibet dicit: quo homines de uia quiescendi: aut reficiendi corporis cã ad tẽpus diuertere solẽt: nam diuortia: & diuerticula alia dicunt: ut supra alio loco diximus. ¶ Si mõ satis tecti est. i. si habet tm̃ tecti: q̃tũ sufficit ad recipiẽdos comites nr̃os: quos nobiscũ ducemus. ¶ Cætera. i. p cætera: uel secũdũ cætera. Vir. Cætera graius. Hora. i epistolis. Hæc ego dictabam post tẽplũ putræ uacunæ. ¶ Petrinũ. nomen uillæ apud Sinuesam. Hora. i epi. Sinuesanũq; petrinũ. ¶ Nam & uilla Iulia. comparat hic uillam Iuliam falerno: & petrio: quas uillas dixit esse aptas diuersario: Iuliæ autem uillę amœnitatem non diuersorium solum esse: sed & cõmorationis. i. habitationis: & permansionis. ¶ Regiorum. quæ Cæ. paras: sed inuidiose dicit regiorum: quoniam & illud nomen erat inuisum Romanis. ¶ Curatione. improprie dixit: quia proprie: ut uoluit Donatus: Curatio ẽ medicorum: cura reliquorum. ¶ Tantis. tam magnis. ¶ De tota re. i. neq; de dandis muneribus: neq; de quærendo locum apud ipsum Cæsarem. ¶ Tanta est multitudo intimorum. idest tam multos habet apud se intimos: & familiarissimos. ¶ Effluat. eliciatur ab ipso Cæsare. ¶ Aditus. subaudi ad ipsum Cæsarem. ¶ Qui. scilicet nouus. ¶ Nihil afferat. nihil præstet Cæsari. ¶ In qua. opera. ¶ Non accepisse. scilicet operam tuam: qui putabit te sibi obligatum: si nõ accepit operam tuam: quam ei allaturus esses: est enim hæc natura potentum: & diuitum uirorum: ut ostendit Cicero libro secundo officio. ¶ Videbimus. experiemur. ¶ In quo sit spes. in quo speremus posse aliquid tibi prodesse. ¶ Aliter. si nõ sit spes: ¶ Sed etiam fugiendum. quia turpius est repelli: q̃ non tentasse. ¶ Asturæ. oppidum est non lõge a terracina: & eius cognomine fluuius. ¶ Quoad. i. quousq;. ¶ Ille. Cæsar.

VBE.

Falernum

Diuersorium

Diuortia

Diuerticula

Petrinũ

Curatio

Cura

Astura

M.T.C. Læptæ. S.D.

MAculam officio functum eẽ gaudeo. Eius falernum mihi semper idoneum uisum est diuersorio si modo tecti satis ẽ ad comitatum nostrum recipiendũ. Cæterum is quidẽ mihi locus nõ displicet: nec ea re Petrinum tuum deserã. Nam & uilla & amœnitas illa cõmorationis est: nõ diuersorii. De curatione aliqua munerum regiorum cum Oppio locutus sum: nam Balbum postea q̃ tu es profectus, nõ uidi. Tantis pedum doloribus afficit', ut se conueniri nolit. Omnino de tota re: ut mihi uidetur: sapiẽtius faceres: si nõ curares. Quod enim eo labore assequi uis nullo modo assequere. tanta est. n. intimorum multitudo: q ex iis potius aliquis effluat q̃ nouo sit aditus: præsertim qui nihil afferat præter operam, in qua ille se dedisse beneficium putabit: si modo ipsum sciet non accepisse. Sed tamen aliquid uidebimus in quo sit spes: aliter quidem non modo non appetendum: sed etiam fugiẽdam puto. Ego me Asturæ diutius arbitror commoraturum: quoad ille quandoq; ueniat. Vale.

MAculam &c. Macula ciuis Romanus inuitauerat Læptam: & Ciceronem in uillam suam. Itaq; Cicero eum laudat. Dehortatur autem Læptam ne se insinuet in amicitiam Cæsaris: & Cæsarianorum per munera. ¶ Ordo est. Ego gaudeo Maculam: proprium est ciuis Romani: esse functum officio: idest fecisse: ut dicunt debitũ suum falernum eius: idest hospitium: quod habet in falerno agro uicino campaniæ: optimi uini feracissimo: uisum est semper mihi idoneum diuersorio: idest ut sit nobis diuersorium: modo: idest dummodo: satis tecti. i. ædificii est: supple in eo ad recipiendum comitatum nostrum. ¶ Cæterum: idest sed: quidem: idest certe: locus non displicet mihi: nec deserã ea re: idest propter eam rem: Petrinum tuum: scilicet hospitium: apud Sinuessam: unde Horatius in epistolis Sinuessanumque Petrinum. ¶ Nam & uilla: idest domus in agro: & amœnitas illa: scilicet quæ est præcipua in falerno Maculæ est commorationis: idest ad commorandum apta: non diuersorii: idest ad tempus illic agendi: ut in diuersorio solem': & ita Petrinum non deseret: pro uocabulo illa legit Vbertinus Iulia: sed non recipitur. ¶ Ego locutus sum cũ Oppio amico Cæsaris: de curatione munerum regiorum: quæ Cæsari pa-asti: tanquam regi donanda. ¶ Nam non uidi Balbũ posteaquam: tu es profectus: idest discessisti hinc: & ita non potui cum eo loqui: supple Balbus afficitur tantis doloribus pedum: ut nolit se conueniri: idest uisitari. ¶ Tu faceres omnino de tota re sapientius: ut uidetur mihi: si non curares: & ita nihil faceres. ¶ Tu enim nullo modo assequere: idest obtinebis: id supple quod uis assequi eo labore: idest ut sis de familiaribus Cæsaris. ¶ Enim: idest quia. multitudo intimorum: scilicet amicorũ Cæsaris est tanta: q aliquis effluat: idest dematur: ut liquor e uase nimis pleno: potius ex iis: scilicet qui sunt: q̃ aditus: idest accessus sit nouo: præsertim qui nihil afferat præter operam: idest laborem: & industriam suam: in qua ille scilicet Cæsar: putabit se dedisse beneficium: si modo sciet se non accepisse ipsum: scilicet beneficium operæ tuæ. ¶ Sed tamen nos uidebimus: idest experiemur aliquid: in quo sit spes: aliter quidem puto: non modo non appetendum: sed etiam fugiendum. ¶ Ego arbitror me commoraturum diutius Asturæ: idest in eo oppido non longe a Terracina: quoad: idest donec ille scilicet Cæsar ueniat: quandoq;: idest aliquando. Vale.

ASC.

Petrinũ

VBE. DEderam. Toranus eandem causam secutus: quã Cæcinna: & plerique alii: cum exilio mulctaretur: essetque: ut puto in Sicilia: sicut & Cæcinna: decreuerat inde discedere: quod Cicero suadet ne faciat propter opportunitatẽ loci: ex quo facile poterit intelligere quicquid de restitutione sua actum fuerit: & subito discedere. Deinde quia Cæsari ex Hispania redeunti uolebat Toranus se offerre: idque Cicero ei dissuadet. Deinde consolatur eum: ut forti animo ferat communem casum. ¶ Triduo. ante tribus diebus superioribus. ¶ Pueris. seruis. ¶ Eo. propter id: quia dedi literas pueris Planci ad te deferendas. ¶ Vt sicut. ¶ Antea. superiori tempore. ¶ Monebo. dabo consilium. ¶ Ibidem. idest tibi: scilicet ubi tu es. ¶ Opperiri. expectare: ut Virgilius: Reginam opperiens: scribitur autem gemino. p. & est deponens: nam operio actiuum simplici. p. scriptum tegere significat. ¶ Præter periculũ. excepto periculo. ¶ Hyemalis. tẽpestuosæ. ¶ Minime portuosæ: quæ non habet multos: & idoneos portus. Incommodissimum est enim nauigare per ea loca: ubi non reperiuntur portus. ¶ Quod. periculum. ¶ Vitaueris. si expectaueris ibidem. ¶ Ne illud quidem non negligendum. non contemnendum: est aũt liptote. i. illud quoque plurimi faciendum. ¶ Quamuis subito. i. ualde subito: ponitur enim pro quãtumuis. ¶ Proficisci. discedere istic. ¶ Aduenientibus. Cæsarianis. ¶ Gestias. uehementer cupias. Est enim gestire motu quodam corporis lætitiam animi significare: Virgili. Incassum uideas studio gestire lauandi. ¶ Offerre te. obuiam dare: occurrere. ¶ Nostro. familiari: & amico. ¶ Opportuniore. commodiore rebus tuis. ¶ Quocunque. aduerbium est: in quemcunque locum. ¶ Opus erit. scilicet te conferre. ¶ Ille. Cæsar. ¶ Recipiet se. redierit. s. in patriam. ¶ Omnia. quæ de te agentur: & ad te pertinebunt. ¶ Hoc. scilicet quod sis tibi. ¶ Prorsus. omnino. ¶ In hac causa. quam secutus est simul cum Pompeio: & multis aliis. ¶ Communẽ. cuius nemo est expers: aut immunis. ¶ Ita uiximus. cum ea honestate: & rectitudine: est autem consolatio a conscientia. qua Cicero sæpe utitur. Id ætatis sumus. idest in ea ætate sumus: ẽ autem ornatus quidam dicendi modus: quasi dicat: ita sumus iam senes: ut fortem animum omnibus rebus præstare debeamus: quæ nostra culpa non acciderunt: senes enim magis debent contemnere mortem: quã iuuenes: propterea quod parum uitæ superest eis: qui uiuere possint. ¶ Hic. Romæ.

Oppe rior
Operio
Gestif
Quodcunque

M.T.C.Torano.S.D.

DEderam triduo ante pueris Cnæi Plancii literas ad te. Eo nunc ero breuior: teque ut antea consolabar: hoc tempore monebo. Nihil puto tibi esse utilius: q̃ ibidẽ opperiri: quoad scire possis: quid tibi agendum sit. Nã præter nauigationis longæ: & hyemalis: & minime portuosæ periculum: quod uitaueris: ne illud quidẽ non negligendum: quamuis subito cum certi aliqd audieris: te istinc posse proficisci. Nihil est præterea cur aduenientibus te offerre gestias. Multa præterea metuo: quæque cum Milone nostro communicaui. Quid multa? Loco opportuniore in his malis nullo esse potuisti: ex quo te quocunque opus erit facillime & expeditissime conferas. Quo si recipiet ille se ad tempus aderis: sin quoniam multa accidere possunt aliqua res uel eum impediet uel morabitur. Tu ibi eris ubi omnia scire possis. Hoc mihi prorsus ualde placet. De reliquo: ut te sæpe per literas hortatus sum ita uelim tibi persuadeas: te ĩ hac causa nihil habere, quod tibi timendum sit: præter communem casum ciuitatis. Qui & si est grauissimus: tamen ita uiximus: & id ætatis iam sumus: ut omnia: quæ non nostra culpa nobis accident, fortiter ferre debeamus. Hic tui omnes ualent: summaque pietate te desyderãt, & colunt: & diligunt. Tu & cura ut ualeas: & te istinc ne temere commoueas. Vale.

ASC. DEderam &c. Toranus eandem cum Cæcinna causam secutus: & cum eo in Sicilia exulans decreuerat inde discedere: a quo Cicero eum dehortatur: suadensque ne Cæsari ex Hispania redeunti obuius fiat: fortitudinis eum admonet. ¶ Ordo est. Dederam triduo ante: scilicet q̃ hæc scriberet pueris: idest seruis Cnæi Plancii: literas ad te: eo: idest eam ob rem: ego ero nũc breuior: & ut consolabar te antea: scilicet in dictis epistolis: ita supple monebo te hoc tpe. ¶ Ego nihil puto esse utilius tibi: q̃ opperiri: idest expectare ibidẽ: scilicet ubi nunc es: quoad. i. donec: possis scire: quid sit agendum tibi: nam præter periculum nauigationis longæ: & hyemalis: & minime portuosæ: idest ubi paucissimi sunt portus: quod scilicet periculum tu uitaris: idest uitaueris opperiendo: & manẽdo in Sicilia: ne quidem: idest non etiam: aut non saltem illud: scilicet quod dicam: est negligendum te posse proficisci: idest discedere istinc: idest ab isto loco ubi es: quamuis idest quantumuis cito: cum audieris aliquid certi ¶ Præterea nihil est: idest nulla est causa: cur gestias: idest nimium cupias. Ita ut gesta cupiditatem iudices: offerre te aduenientibus: scilicet Cæsarianis ex Hispania. ¶ Præterea ego metuo multa: quæ communicaui cum Milone nostro scilicet amico. ¶ Quid supple scribam ubi multa. ¶ Tu nullo loco opportuniore potuisti esse: in his malis: idest durantibus his malis: q̃ supple ubi es: tu conferas: idest traducas te facilime: & expeditissime ex eo: scilicet loco quocunque erit opus: idest utile: aut expediens: quo: idest ad quem locum: si ille scilicet quem metuis: hoc est Cæsar: recipiet: idest tanquam in locum tutiorem cõuertet se: tu aderis ad tempus. ¶ Sin: idest sed si: quoniam multa scilicet impedimenta possunt accidere: aliqua res impediet eum uel morabitur: idest retinebit: cum tu eris ibi: ubi possis scire omnia. ¶ Hoc scilicet consilium placet mihi prorsus: idest omnino ualde. ¶ De reliquo: ut sum hortatus te sæpe per literas: uelim supple ut persuadeas tibi ita: te nihil habere in hac causa: quod sit timendum. præter communem casum ciuitatis: scilicet Romanæ: qui scilicet casus communis: etsi est grauissimus: tamen nos uiximus ita: & sumus iam id ætatis: idest in ea ætate: ut debeamus ferre fortiter omnia: q̃ non accident culpa nostra. ¶ Omnes tui: scilicet necessarii: & amici: ualent hic scilicet Romæ: & desyderãt te summa pietate: idest charitate cum obseruantia quam debent inferiores maioribus: ut liberi parẽtibus: & nos omnes deo: & diligũt & colunt te. ¶ Tu cura: & idest simul: ut ualeas: & idest simul: ne commoueas te istinc: idest a loco ubi nunc es: temere: idest inconsulte. Vale.

ET si cum. Cõsolatur Ci. hac ep̃la Toranum: ut forti animo ferat ea: quę acciderunt: præsertim cum ipsi soli prædixerint quid esset futurũ: siue Pompe. siue Cæ. uicturus foret: ostenditq; fuisse timẽdũ: cum aliquid caueri potuit. Nunc uero cum nulla spes rebus euersis supersit: omnia ferenda moderate: p̃cipue cum mors sit omniũ extremũ: & finis laborũ: & miseriarum. Postremo addit consolationẽ sibi assuetam rectæ conscientiæ. Calamitosissimi. perniciosissimi. Belli. Africani: nam mortuo Pom. Cato in Africã se cõtulit ad Iubam: cõtra quẽ postea pugnauit. Cæ. Confectum. finitum. Cõmemorabam. referebam: dicebam. Assensorem. quia idem dicebas: quod ego. Nos solos. duos: me & te. In eo bello. ciuili: quod gerebatur inter Cæ. & Pomp. Exclusa. eiecta: quia nulla erat spes pacis. Ipsa uictoria. utriuscunq; futura esset: siue Cæ. siue Põ. Interitũ. maximam cladẽ: & perniciem ciuium. Domitiũ. Cn. Domitiũ dicit & Lentulum: qui Ci. timidũ appellant: quia bellũ timeret: dicit autem Ci. se nõ timuisse bellũ: sed euentum belli: & ne ea acciderent: quæ acciderunt. Erã plane. s. timid'. Idem ego. Ad omnẽ euentũ. i. ad omnia: quæ euenerint. Caueri. uitari: aut prouidere. Dolebã negligi. dolebam: q̃ nõ prouideretur aliquid: & q̃d non curaret. Euersis. p̃stratis: tractis ab ædificiis. Consilio. prudentia: q̃a nullus ẽ adeo sapiens: qui amplius possit prouidere. Vna rõ. una uia: unus modus. Ferre moderate. q̃cquid erit: tale illud Maro. Quicq̃d erit superãda ois fortuna ferẽda est. Extremũ. Hora. Mors ultĩa linea reꝝ. Mihi sum cõscius. scio. Quod licuerit. q̃tũ potueri. Cõsuluisse. prouidisse. Hac amissa. dignitate reipu. oppressa: & perdita. Eadem cogitares. eandem cõsolationẽ acciperes. Recordare. i. recordaris: & i memoriam redigis. Etiam si acciderit se. i. etiã si aliter euenerit: q̃ uolebas: & sentiebas. Conferre sollicitudines n̄ras: ut. n. Ci. superius dixit ad Luceiũ. Habet præteriti doloris secura recordatio delectationẽ: Vir. Forsan & hæc olim meminisse iuuabit: idẽ: Iuuat euasisse tot urbes Argolicas: mediosq; fugã tenuisse per hostes. Conferre. simul colloqui. Tum. eo tpe. Præter interitũ uniuersæ. i. p̃ter id: q̃d oibus accidit: & p̃ter cõem calamitatem: & p̃niciem reip. Futurum p̃sto. idest paratum: & promptum.

.M.T.C.Torano.S.D.

ET si cum hæc ad te scribebã, aut appropinquare exit' huius calamitosissimi belli, aut iam aliquid actum & confectum uidebatur, tamen quotidie commemorabam te unum in tãto exercitu mihi fuisse assensorem: & me tibi: solosq; nos uidisse, quantum esset in eo bello mali, in quo spe pacis exclusa: ipsa uictoria futura eēt acerbissima, quæ aut interitũ allatura esset: si uictus esses, aut si uicisses, seruitutem. Itaq; ego, quem tum fortes illi uiri, & sapiẽtes domitii & Lentuli timidum esse dicebãt, erã plane: timebã enim ne euenirent, ea quæ acciderunt: idẽ nunc nihil timeo & ad omnem euentum paratus sũ. Cum aliquid uideatur caueri posse, tum id negligi dolebam. Nunc uero euersis omnibus rebus cum consilio profici nihil possit. Vna ratio uidetur quicquid euenerit: ferre moderate, præsertim cum omnium rerũ mors sit extremum: & mihi sim conscius me quoad licuerit dignitati reipu. consuluisse, & hac amissa salutem retinere uoluisse. Hæc scripsi: non ut de me ipse dicerem: sed ut tu: qui coniũctissima fuisti mecum & sententia & uoluntate, eadem cogitares. Magna .n. consolatio est, cum recordare etiam si secus acciderit, te tamẽ recte uereq; sensisse. Atq; utinam liceat aliquando aliquo reipublicæ statu nos frui, interq; nos conferre sollicitudines nostras: quas pertulim', tum cum timidi putabamur, quia dicebamus ea futura quæ facta sunt. De tuis rebus nihil esse quid timeas præter uniuersæ reipu. interitum tibi confirmo. De me aũt sic uelim iudices: quãtum ego possim me tibi saluti tuæ: liberisq; tuis: summo cum studio p̃sto semper futurum. Vale.

ASC. ET si &c. Consolatur eundem Toranũ fere cõsueto modo consolandi: dicẽs. Et si. i. quãq̃: cũ ego scribã hæc ad te: aut exit' huius belli calamitosissimi: q̃a ciuilis: & in perniciẽ reip. uergentis: uidebatur appropinquare: aut aliq̃d uidebat tam actum: & confectum .s. de bello. Tamen ego cõmemorabam. i. memoria reuoluebam: quotidie te unum fuisse in tanto exercitu assensorem mihi: & me tibi: quia ambo sentiebant potius pacis iniquæ conditiones suscipiendas: q̃ bellum obeũdum: & nos solos uidisse. i. cõsiderasse: q̃tũ mali eēt: i eo bello: i quo spe pacis exclusa: ipsa uictoria utriusq;. s. partis: eēt futura acerbissima: quæ aut esset allatura tibi interitum si esses uictus: aut seruitutẽ sub dominatione Põpeianoꝝ si uicisses: aut accipiatur generaliter secunda persona pro quacunq;: nam utriusq; partis uicti interitũ passuri erant: & uictores seruitutem: cum alteruter uictor uidebatur rempu. oppressurus. Itaq; ego: quem illi uiri. s. nobilissimi: Domitii: & Lentuli: fortes: & sapiẽtes tum: idest ut nunc uidebantur: dicebant esse timidũ: eram plane. s. timidus. Timebam enim ne ea: q̃ acciderunt euenirent. Loq̃tur ergo de bello Africano: aut alio post Pharsalicũ cõflictũ gesto: idẽ nunc nihil timeo: & sum paratus ad oẽm euentum. Cãm affert cur tunc timuerit: & nunc nõ timeat. Cũ. i. q̃diu: aliquid uidebatur posse caueri tũ. i. tũc: dolebã. i. ægre ferebam: illud negligi: nũc uero oibus rebus euersis: cum nihil possit p̃fici. i. nullus possit fieri p̃fectus: consilio: una. i. sola ratio uidetur. s. amplectenda: utpote ferre moderate: quicquid euenerit: præsertim cum mors sit extremũ oĩum rerum: unde Flaccus in epistolis. Mors ultima linea rerum est: & sup. cũ sim conscius mihi me consuluisse reip. q̃d licuerit: & uoluisse retinere salutẽ: hac. s. rep. amissa. Ego scripsi hæc: non ut ipse dicerem de me: sed ut tu: q fuisti: & sn̄ia: & uoluntate cõiunctissima mecum: cogitares eadem. Magna enim cõsolatio est: cũ recordare. i. recorderis: etiã si acciderit secus: idest aliter: te tñ sensisse recte: & uere. i. iuste: atq; utinã liceat aliq̃n nos frui aliquo statu reip. & cõferre inter nos sollicitudines nostras: quas pertulimus. Id enim iucundũ esse innuit Æneas apud Maronem sic Forsan: & hæc olim meminisse iuuabit: tunc cum putabamur timidi: sup. ideo: q̃a dicebamus futura ea: q̃ facta sunt. Ego cõfirmo. i. firmiter assero tibi nihil esse: quod timeas: idest timere debeas: de rebus tuis: præter interitum uniuersæ reipubl. q. d. non esse specialiter notatum: aut inuisum cuiq̃. Autem. i. sed: ego uelim sup. ut iudices de me sic: me futurum semper præsto. i. paratũ auxilio tibi: saluti tuæ: & liberis tuis: cum summo studio. i. summo studio cõcomitante: si enim pro instrumento acciperet nõ adderet præpositionem. Vale.

VBE. NOn ea. Post cladē pharsalicā:cum hic Domitius in Italiam se recepisset:neq; Cicero ad eum quicq̄ scripsisset: hac epistola se excusat:ostendens eam solam fuisse causam:q̄ in tantis malis nullam haberet consolationem:q̄ ut ad eum scriberet:cum ipse consolatione indigeret:nunc tamen eum consolatur:q̄ hoc bellum ingressus sit ea intētione:ut reipu. prodesset q̄tum potest:q̄ si secus accideret statuisse sibi finem propositi sui:quem ortum ab ipsa dedisset:hortatur deinde eum:ut curet diligenter salutem:& incolumitatem suam. Postremo pollicetur ei Cicero:quicquid pro eo efficere poterit. ¶ Non ea res. hoc dicit Cicero se non prætermisisse scribere ad ipsum Domitium ob eam causam quia nullas ab eo accepisset literas. ¶ Deterruit. detinuit:remouit. ¶ Quominus. ut non. ¶ Suaderem. cōsulerem. ¶ Hæc. scilicet tempora: uel conditiones horum temporum. ¶ Nihilo meliora. erāt ante. ¶ Etiā atq; etiam. multo desperatiora sine comparatiōe magis sine spe:& in deteriori conditione: & ut apertius declarem:quod uulgo dicimus:centies millies magis sine spe. ¶ Inanes. uacuas: sine eo pondere: uel pollicitationum:uel suasionum:uel consolatiōum:quas uoluissem posse afferre. ¶ Quam nullas. q̄ nihil scribere. ¶ Ego. adducit rōnes ualidissimas:quare debeat ferre ea:quæ acciderunt:præsertim cum secutus sit illud bellum ea mente:ut sibi constitueret eum finem: quem fortuna uoluisset. ¶ Conatū. tentauisse. ¶ Muneris. honoris. ¶ Præstare. efficere. ¶ Terminum finem. ¶ Nostrarum contentionum. nostrarum discordiarum:& bellorum. ¶ Qui pendent ex te. qui sine te non possunt esse incolumes:quia eorum incolumitas est ex te. ¶ Quæ didicisti. hortatur ut utatur his precibus:quæ ex philosophia didicit. ¶ Si non æquo si non quieto & contento. ¶ At. certe:saltem. ¶ Forti. constanti & magno:qui uincant perturbationes omnes ¶ Vel potius. correctio. ¶ Conducere. utilia eē: ¶ Detuli. significaui. ¶ Minus scripseris. non scripseris aliquid.

M.T.C.Domitio.S.D.

NOn ea me res deterruit: quo minus post eā quam in Italiam uenisti: literas ad te mitterem: q̄ tu nullas ad me miseras. Sed quia nec quid tibi pollicerer ipse egens rebus omnibus:nec quid suaderem:cum mihi metipsi consiliū deesset:nec quid consolationis afferrem:in tātis malis reperiebā. Hæc quamquā nihil meliora sunt:nūc etiam atq; etiam multo desperatiora:tamen inanes meas esse literas:quā nullas malui. Ego si te intelligerem plus conatum esse suscipere Reipublicæ causa muneris:q̄ quantum præstare potuisses,tamen quibuscunq; rebus possem, ad eam conditionem te uiuendi, quæ daretur, quæq; esset hortarer. Sed cum cōsilii tui bene fortiterq; suscepti, eum tibi finem statueris, quem ipsa fortuna terminum nostrarum contentionum esse uoluisset, oro obtestorq; te pro uetere nostra coniunctione, ac necessitudine, proq; summa mea in te beniuolentia:& tua in me pariter, te ut nobis parenti:coniugi, tuisq; omnibus quibus es:fuistiq; semper charissimus:saluum conserues:incolumitati tuæ:tuorumque:qui pendent ex te consulas. Quæ didicisti: quæque ab adolescentia pulcherrime a sapientissimis uiris tradita memoria: & scientia comprehendisti: his hoc tempore utare. Quos coniunctos summa beniuolentia: plurimisque officiis amasti, eorum desyderium si non æquo animo:at forti feras. Ego quid possim nescio, uel poti⁹ me parum posse sentio. Illud tamen tibi polliceor, me quæcunque saluti dignitatique tuæ cōducere arbitrabor tanto studio esse facturum, quanto semper tu, & studio, & officio i meis rebus fuisti. Hāc meam uoluntatē ad matrem tuam optimam fœminam, tuique amātissimam detuli. Si qd ad me scripseris, ita faciam:ut te uelle itellexero. Sin aūt tu minime scripseris: ego tamē oīa:quæ tibi eē utilia arbitrabor:sūmo studio diligenterq; curabo. Vale.

ASC. NOn ea res, &c. Cum Domitius post cladem Pharsalicam in Italiam se recepisset:neq; Cicero quicquā ad eum scripsisset:hac se epistola excusat.& operam suam illi pollicetur: dicens. ¶ Ea res q̄ tu nullas literas miseras ad me postea quam uenisti in Italiam:non deterruit me:quominus miterem literas ad te:hoc est non ideo misi ad te postea literas. ¶ Sed quia nec reperiebam quid pollicerer tibi:ipse egens rebus omnibus:nec quid suaderem tibi:cum cōsilium deesset mihi metipsi: nec quid consolationis afferrem in tantis malis. ¶ Hæc scilicet omnia iam dicta:quamquā nihilo.i. in nullo sunt meliora nunc:& supple sunt etiam:atq; etiā: idest cumulate:desperatiora multo:tamen malui meas literas eē inanes:idest friuolas:& inefficaces:q̄ nullas. ¶ Ego si intelligerem te conatum esse suscipere causa reipublicæ:plus muneris:idest obsequii:& laboris:q̄ quātum potuisses:scilicet uerisimiliter:præstare:idest exhibere:tamen:idest nihilominus:ego hortarer te: quibuscunq; rebus possem ad eam conditionem uiuendi: q̄ daretur:idest concederetur tibi:& quæ esset:sed cum tu statueris tibi eum finem cōsilii tui suscepti bene:id. est decenter & fortiter:quem ipsa fortuna uoluisset esse terminum:idest exitum contentionum nostrarum. ¶ Ego oro:& obtestor te pro nostra uetere coniūctione:ac necessitudine:& pro summa beniuolentia mea in te:& pariter tua: scilicet beniuolentia in me:ut conserues te saluum nobis:parenti: coniugi: & omnibus tuis:quibus es:& fuisti semper charissimus: & supple ut consulas:idest consilio tuo:auxilio sis:& prospicias incolumitati tuæ:& tuorum:qui pendent:idest quorum salus pēdet ex te:& supple ut utare hoc tempore iis:quæ didicisti:& comprehendisti memoria:& scientia pulcherrime ab adulescentia:scilicet tua:traditis:scilicet tibi:a uiris sapiētissimis:hoc est:feras desyderium:idest mortem:& absentiam eorum: quos coniunctos:scilicet tibi summa beneuolentia:& plurimis officiis amasti:feras inquam:si non æquo animo:at:idest saltem forti:scilicet animo. ¶ Ego nescio quid possim:uel potius sentio me posse parum:tamen ego polliceor tibi illud me esse facturum:quæcunq; arbitrabor conducere:idest utilia fore saluti:& dignitati tuæ:tanto studio:quanto studio:& officio:tu fuisti semper in rebus meis. ¶ Ego detuli:idest denunciaui:hanc uoluntatem meam:ad matrem tuam:fœminā optimā & amantissimam tui. ¶ Si scripseris quid:idest aliquid ad me:ego faciam ita:ut itellexero te uelle. ¶ Sin autem:idest sed si tu minime:idest nequaq̄ scripseris:ego tamen:idest nihilominus:curabo summo studio:& diligenter omnia:quæ arbitrabor esse utilia tibi. Vale.

VBE.

SI te dolor. M. Marius ciuis amplissimus: cũ podagra laboraret: receperat se rus: uerũ cum intellexisset interea Ro. celebratos esse magnificentissimos ludos: scripserat ad Cicero. ut aliquid ad se scriberet: quo minus eos ludos praeter misisset: neq; eis interfuisse poeniteret. Itaq; Ci. hac epistola attenuat uoluptatẽ illorum ludorum quãtum potest nõ tñ q neget eos magnificẽtissimos fuisse: sed qđ uiris grauibus: q & aliis studiis grauioribus delectari solent: di, et potius fuisse allaturos molestiam. q̃ uoluptatem: esseq; animi magni: & excelsi ea contemnere: quae caeteri admirant. Laudat aũt ocium ipsius Marii: sicut modo id transtulit in literarum & lectiones rerum egregiarum. Describit antẽ fere totũ apparatum: & magnificentiam ipsorum ludorũ. Postremo dicit se cupere ita leuari quibusdam negociis: quibus impeditur: ut possit cum eo in uilla uictare. ¶ Si te. facit argumentum in duas partes diuisum est aũt sensus: si non uenisti ad ludos: quia per ualitudinem malam tibi non licuerit: non attribuo id sapiẽtiae: tuae: sed fortunae potius: quae te infirmitate detinuit: si aũt non uenisti: quia ea contẽnenda: & paruifacienda putaueris: quae caeteri admirantur: & si pp̃ter hãc cãm: q ea cõtẽnas nõ uenisti: cũ nõ ĩpediente ualitudine uenire posses: duplici cã laetor: & q sine dolore corporis fueris: & q magnũ animũ habueris ad haec contẽnenda. ¶ Infirmitas. debilitas: qa põt etiã esse bona ualitudo. ¶ Fortunae. casui ¶ Quã sa. tuae. quia si impeditus mala ualitudine pp̃ter eam p̃termisisti uenire: non aũt quia: ut sapiẽs non curaueris: non consilio sed fortuna hoc fecisse uideris. ¶ Sin. alia ps. ¶ Caeteri. q̃ uulgares. ¶ Duxisti. existimasti. ¶ Per ua. ualitudine permittente: & non impediẽte. ¶ Tamen. q̃uis posses. ¶ Vtrunq;. i. utraq; cã. ¶ Et si do. prima cã. ¶ Et aio ua. i. habuisse animũ magnum nec uictum ab huiusmodi inanibus cupiditatibus: & ẽ secunda cã. ¶ Sine causa. qa sunt res uanae: neq; admiratione dignae. ¶ Neglexeris. non curaueris. ¶ Modo. ut pro dũmodo: uel sic distinguendum: cum neglexeris ea: quae alii mirantur: modo pro dũmodo. s. neglexeris. s. ita. ¶ Vt fructus. ut utilitas. ¶ Constiterit. pro extiterit: uel appar uerit: uel suppetierit. ¶ Quo. ocio ¶ Licuit tibi. permissum est tibi: potuisti. ¶ In ista. in ea ubi tu es. ¶ Neq;. hoc dicit Cice. q quãuis Marius parasset sibi uillas ad amoenitatẽ aptas: non tamen dubitat: quin consumpserit tempora matutina in lectiunculis aliquibus. ¶ Cubiculo. locus ubi cubatur: & dormitur: cubiculum dicitur. ¶ Stabianum & Scyanum: nomina sunt uillarũ. ¶ Perforasti. fecerat enim fenestra: ut ex cubiculo longe posset prospicere. ¶ Patefecisti. aperuisti: defecto aliquo modo. ¶ Lectiunculis. usus est diminutiuo: ut ostendat eum uel aliquid legere debuisse. ¶ Interea. dũ tu legebas. ¶ Illi amici tui. ¶ Istic. ruri. ¶ Semisomni. cũ enim spectamus aliquid quo non delectamur: obrepit nobis somnus. ¶ Cões. uulgares: quotidianos. ¶ Mimos. histriones: gesticulatores scaenicos. ¶ Reliquas par. praeter matutina tempora. ¶ Ad arbitrium. ut uolebas. ¶ Compararas. constitueras.

Cubiculum

Stabianum

Scyanum

M.T.C. EPISTOLARVM FAMILIARIVM LIBER SEPTIMVS.

M.T.C.M.Mario.S.D.

SI te dolor aliquis corporis: aut infirmitas ualitudinis tuae tenuit: quominus ad ludos uenires: fortũae magis tribuo, q̃ sapiẽtiae tuae. Si haec quae caeteri mirantur: contẽnẽda eẽ duxisti: & cum per ualitudinẽ posses uenire tñ noluisti: utrũq; laetor, & sine dolore corporis te fuisse: ac aĩo ualuisse. Cũ ea quae sine cã mirãtur alii neglexeris: mõ ut tibi cõstiterit fructus ocii tui: quo quidem tibi pfrui mirifice licuit, cũ esses in ista amoenitate pene solus relictus. Neq; tñ dubito: quin tu ex illo cubiculo tuo, ex quo mihi Stabianũ pforasti, & patefecisti Scyanum, per eos dies matutina tpa lectiũculis cõsumpseris, cũ illi interea, qui istic reliquerũt, spectarent cões mimos semisomni. Reliquas uero partes diei tu cõsumebas his delectationibus. quas tibi ipsi ad arbitriũ tuũ cõpararas.

ASC.

SI dolor &c. M. Marius ciuis amplissimus podagra laborãs ruri agebat: quo circa: cum audisset Romae celebratos esse ludos magnificẽtissimos: absentiã suã aegre ferẽs scripserat ad Ciceronẽ: ut de eis ad se scriberet. Cui nunc respondẽs Cicero extenuat illorum magnificentiã: laudatq; ociũ Marii: describitq; fere totum apparatum ludorum superuacuũ. Et postremo dicit se uelle expeditis negociis cum eo in uilla ocio uacare. ¶ Ordo est. Si aliq̃s dolor corporis: aut infirmitas. i. debilitas: ualetudinis. i. sanitatis tuae tenuit te: quominus. i. ut nõ uenires ad ludos. s. Romae exhibitos: ego tribuo magis fortunae tuae: q̃ noluit te frustra acciri Romã: q̃ sapiẽtiae tuae quia per ipsam nõ steteris: q nõ uenisti. ¶ Sin. i. sed si: tu duxisti. i. existimasti haec. s. ludrica: q̃ caeteri: utpote plebeii: mirant: esse contẽnenda: ego laetor utrũq;. s. & simul te fuisse sine dolore corporis: &. i. simul: te ualuisse aio: cũ neglexeris ea q̃ alii mirent sine cã: eo: q nõ sunt admiratiõe digna: mõ ut. i. dũmodo ita sit: ut fructus. i. utilitas ocii tui: cõstiterit. i. not² fuerit tibi: qa nõ oẽs: q beati eẽ pñt cõtinuo beati sunt: eo qđ nesciũt: unñ Maro. O fortunatos nimiũ bona si sua norit Agricolae: quo. s. ocio: licuit tibi pfrui. i. ad plenũ frui: mirifice cũ esses relictus pene. i. q̃si solus ĩ ista amoenitate. s. rurali. ¶ Neq; tñ dubito qn cõsumpseris p eos dies tpa matutina lectiũculis. i. legẽdo subinde libros aliquos: ex illo cubiculo tuo: ex quo pforasti mihi. i. ad uotũ meũ. alii tñ habẽt tibi: Stabianũ: ptẽ uillae sic uolatã: & patefecisti Scyanũ: alterũ locũ uillae: forte a σκιά scia. i. umbra dictũ: uñ patefecit eum faciẽdo fenestras: cũ ante esset umbrosus: cũ illi: q reliq̃runt te istic. i. ruri: aut in uilla tua: spectarẽt iterea cões. i. uulgares: mimmos. i. histriones: & actores ludoꝝ gesta corporꝝ: entes: supple semisomni. i. q non nisi ad dimidium satis dormierant: aut pp̃ter lẽtam actionem somno oppressi.

Nobis autem erant ea perpetienda: quæ scilicet. Pō. Metius probauisset. Omnino si quæris, ludi apparatissimi: sed nō tui stomachi, coniecturam enim facio de meo. Nam primum honoris causa in scænam redierant hi: quos ego honoris causa de scæna discessisse arbitrabar. Delitiæ uero tuæ noster Aesopus eiusmodi fuit: ut ei desinere per omnes homines liceret. Is iurare cum cœpisset: uox eum defecit, in loco illo. Si sciens fallo. Quid tibi ego alia narrem? Nosti.n. reliquos ludos. Quid ne id quidem leporis habuerunt, quod solent mediocres ludi? Apparatus enim spectatio tollebat omnem hilaritatem. Quo quidem apparatu non dubito, quin animo æquissimo carueris. Quid enim delectationis habent sexcēti muli in Clytēnestra: aut in equo Troiano craterarum tria milia, aut armatura uaria peditatus & equitatus i. aliqua pugna? Quæ popularē admirationem habuerūt delectatiōem tibi nullam attulissent. Quod si tu per eos dies opam dedisti Protogēi tuo: dummodo is tibi quiduis poti⁹ q̄ oratiōes meas legerit: ne tu haud paulo plus q̄ q̄squam nostrū delectationis habuisti.

VBE. ¶ NObis. qui eramus Ro. & spectabamus ludos. ¶ Perpetienda. cum magna molestia ferēda. ¶ Scilicet. ironice dicit. & indignationē: & stomachationem animi ostendit. ¶ P. Metius. is erat prætor: qui & histriones: & cantores. & alios huiusmodi cōducebat ad ludos celebrādos. Iuue. Nullius fibula durat uocem uendentis prætoribus. ¶ Si quæris. modus est dicendi pro si scire uis. ¶ Tui stomachi. i. appetitus animi tui. i. qui tibi potuissent placere: est aūt translatio a corpor. ¶ Cōiecturā. e. fa. idest coniicio ex stomacho meo: cui nō placuerūt ista: q nō placuissent etiā tuo. ¶ De meo. stomacho. ¶ Nā primū. ostēdit quare hæc non placuerīt: dicit. n. q quidā: qui discesserāt ex scæna: & putabantur discessisse: & esse amoti honoris cā: ne essent dedecori: redierūt postea in scænam: ut honestarent ludos. ¶ Discessisse cā ho. idest discessisse ne dehōestarēt ludos. ¶ Delitiæ tuæ. quem habes charissimū. ¶ Æsopus. mimi & actoris scænici nomen est hoc loco: nā alius fuit fabulator in Phrygia: de quo scribit Gellius: cuius extāt suauissimi apologi. ¶ Eiusmodi fuit. ita se gessit. ¶ Vt liceret ei p oēs homines desinere. i. ut omnes essent ɔtenti: q desineret a recitatione: quia male se gessit. ¶ Is. declarat quare oēs æquo animo ferrēt: ut desineret. ¶ Cū cœpisset iurare. erat locus in tragœdia: quā pronūciabat ubi erat aliquod iuramentum: q cum ille incœpisset: statim uox eum defecit. i. dereliquit: ita q nō potuit pnūciare. ¶ In eo loco. dicit qui fuerit loc⁹ tragœdiæ. ¶ Si sciens fallo. hic erat locus in quo incipiebat iurare: cū uox eum defecit. ¶ Reliquos ludos. in quibus nō recitabantur comœdiæ: sed fiebāt: aut gladiatorum certamina: aut uenationes aliquæ. ¶ Leporis. suauitatis. ¶ Apparatus enim. dicit tantum fuisse rerum apparatum: quod ludi ipsi spectari cum delectatione non poterant. ¶ Animo æquissimo. i. ualde libenter: sine dolore aliquo. ¶ Quid. n. iam describit apparatum. ¶ Clytēnestra. Clytēnestra uxor Agamēnonis maritum interfecit: de qua tragœdia facta ē & ab ea appellata: quam nunc intelligit: dicit igit̄ repræsentatione huius tragœdiæ fuisse apparatum sexcentorum mulorum: sicut uisum est Mediolani sæpe in oblationibus portarū: ubi uel currus: uel equi multi: & muli etiā onerati auro & argento: & uestibus sericis ducūtur. ¶ In equo Troiano. alia tragœdia: quæ continebat proditionē: quā fecerūt græci Troianis p equum æreum: siue ligneum: sicut scribit Virgi. lib. ii. æneidos. ¶ Craterarum. paterarum: uidi etiam Mediolani: q̄ plurimas crateras ferri ad pompā: cum fiunt oblationes. ¶ Varia. diuersi generis. ¶ Popularem admirationem habuerunt. idest quæ populus tantum admiratus est. ¶ Tibi. uiro grauissimo. ¶ Protogeni. nomen est liberti: Anagnostæ Marii. i. qui Mario legebat. ¶ Quid uis. q̄libet. ¶ Potius q̄. notat arrogantiam. ¶ Dedisti operam. intendisti. ¶ Ne. hic nō ponitur pro certe: ut quidam putant: quia sensus nō patitur sed sic. ¶ Ne haud paulo plus. i. paulo plus: nam duæ negationes affirmant.

Æsop⁹

Clytē nestra

ASC. ¶ VEro. i. sed: tu cōsumebas reliquas partes diei. i. pter matutina tpa: his delectatiōibus: q̄s ipse. i. tute: cōpararas. i. cōqsiueras: ad arbitriū tuū. ¶ Ea aūt: q. s. Spurius Metius: ptor Vrbanus: Prætor. n. ludos celebrādos cōducebat: luu. Nullus fibula durat uocē uendētis ptoribus: iterdū tñ ædiles curules ludos curabāt: ut patet de comœdiis. Terētianis. Sūt q p Spurio Publiū legāt. ¶ Scilicet aūt per indignationē ponit. q. d. si diis placet: pbauisset: erāt nobis perpetiēda: cū q̄ doctis placēt sint doctis cruciatui. ¶ Si quæris oino. s. scire q̄les fuerint ludi: ludi sup. fuerūt apparatissimi. i. maximo sumptu: & apparatu instructi: sed nō sup. fuerūt stomachi tui. i. qui tibi saperent ac placerent: facio. n. cōiectură de meo. s. stomacho: cui nō sapuerūt. ¶ Nā primū ii: quos ego arbitrabar decessisse de scæna. i. de pscænio: hoc ē loco in quo agebātur ludi: ei honoris: ne. s. præsentia sua ludos dehonestārēt: cū essent inhonesti: redierūt in scænā cā honoris. i. ut ludos honorificēt. ¶ Vero. i. sed: Æsopus noster. s. Histrio nobilissimus: appositorie delitiæ tuæ. i. in quo tātopere oblectaris: fuit eiusmodi. i. talis in agēdo: ut liceret ei per oēs hoies. i. nullo reclamante: cū oēs satiati eēnt ante finē ludoꝝ: desinere. s. ab agēdo: is cū cœpisset iurare: ut fit in fabulis: uox defecit. i. deseruit eū: in illo loco. i. cū diceret illa uerba. Si sciēs fallo. ¶ Quid. i. ad quid: ego narrē tibi alia. ¶ Tu. n. nosti reliquos ludos: in qbus. s. parū decoris eē solet. ¶ Quid? sup. dico reliquos hi sup. ne quidē. i. nō saltē: habuerūt id decoris: q ludi mediocres solēt. s. habere. ¶ Enim. i. qa: spectatio. i. freques inspectio apparatus: tollebat oēm hilaritatē. ¶ Quo quidē apparatu nō dubito quin carueris ęqssimo aio. ¶ Eni. i. qa: qd delectationis habēt sexcēti muli in Clytemnestra. s. per popam deducenda in fabula: aut tria millia craterarum. i. id genus poculorū. Dicit hic crater: in accusatiuo hūc cratera: unde fit nominatiuus hæc cratera. Huiusmodi autē crateræ ostētabātur pro inclusis in equo ad usum potādi: nisi sit legendū cratium: qbus equus intrinsecus itexebatur. Certum est q Clytēnestra est nomē fabulæ: sicut equus troianus: q̄ denoiantur a re pcipua in eis acta. Clytēnestra aūt erat uxor Agamēnonis principis exercitus græcorū: quæ cū Ægistho adulteriū cōmisit absente marito: & reuersum eius ɔsilio iterfecit: tū ab Creste filio interfecta est. Cū ergo ageret imperatricē sexcētis mulis in fabula usa fingebatur. In equo aūt Troiano q̄ plurimi græcoꝝ fuerāt inclusi: uñ ad pōpā illis tria millia craterarū in fabula assignabant: & armatura uaria peditatus & eqtatus in aliq̄ pugna: qd delectatiōis habet. q. d. nihil. ¶ Quæ. s. supradicta in apparatu supfluo ɔsistētia: aut ea: q̄ habuerūt admirationē popularē: nullā delectationē attulissent tibi: q si tu opā dedisti p eos dies. s. qb⁹ ludi tales exhibebant: Protogeni. s. liberto: & Anagnostæ. i. lectori tuo: sonat aūt Protogenes id: q primus generis: dūmō is. s. Protogenes Anagnostes tuus: legerit tibi potius qduis. i. quancūq: aliam rem: q̄ orationes meas: ne. i. certe: tu habuisti haud. i. nō: paulo plus: immo multo plus: delectatiōis: q̄ quisquam nostrū. Modeste autem dicit q̄ oratiōes meas: quasi uero in illis: aut operam perdidisset: aut minus delectationis habuisset.

¶ Non enim

¶ NON.n.occurrit obiectioni:ne fortasse diceret Marius se desyderasse alios fortasse ludos:ut puta græcos:& oscos:tñ det Ci.se ñ credē eũ tales ludos desyderaſ:& adducit rõnes cũ ioco:aut ẽt scõmate quodã:dicit.n.Ci.q ñ credit Mariũ desyderasse ludos:uel oscos:uel græcos:qa oscos nõ mõ ĩ theatro:sed ẽt in senatu ipso spectare possit:tāgit āt quosdā senatores:q fœde:& obscœne loquerent:quos dicit quodāmõ repsentare ludos oscos scænicos.Nā oscos:q & capuēses dicunt:appellati sunt auctore Festo ab oris fœditate.Dicit ergo Ci.credo te nõ desyderasse ludos oscos:qa eos spectaſ potes ĩ sẽatu nr̃o:ubi sũt q osce loquunt.i.fœde.Addit pterea eũ ñ desyderare græcos ludos:qa ita oderat Mari⁹ græcos: ut cũ eẽt uia:q̃ ad uillā eius ducebat:q̃ græca appellabaſ:pp odiũ græcorũ nollet ire p eā uiā.Romāi āt ludorũ morē ex diuersis gẽtibus:& patriis acceperunt. VBE. Osci Osce

Nõ.n.te puto græcos:aut oscos ludos desyderasse,pſertim cũ oscos ludos uel ĩ senatu nr̃o spectaſ possis. Grecos uero ita ames:ut ne ad uillā qdē tuā uia græca ire soleas.Nā qd ego te Athlætas putē desyderare,qui gladiatores cõtempseris:in qbus ipse Põpei⁹ confiteſ se & operā & oleũ perdidisse.Reliquæ sũt uenatiões:binæ per dies quinq; magnificæ,nemo negat.Sed quæ potest esse homini politico delectatio,cum aut homo imbecillis a ualentissima bestia laniatur,aut præclara bestia uenabulo trāsuerberaſ.Quæ tamē si uidēda sint,sæpe uidisti,neq; nos,qui hæc spectauimus quicquam uidimus noui. Extremus elephantorum dies fuit,in quo admiratio magna uulgi,atq; turbæ,delectatio nulla extitit.quinetiā misericordia quædam consecuta est:atq; opinio eiusmodi esse quādam illi beluæ cũ genere humano societatē. His ego tamen diebus ludis scænicis,ne forte uidear tibi non modo beatus:sed liber oĩno fuisse,dirupi me pene ĩ iudicio Galli Canini familiaris tui. Quod si tam facilē populũ haberē q̃ Aesopus habuit:libenter mehercule artē desinerē,tecũq; & cũ similib⁹ nr̃i uiuerē.

¶ Athlætas.certatores:pugiles:luctatores. ¶ Qui cõ.gla.q paruifeceris spectare gladiatores:ĩ qb⁹ poterat eē maior delectatio:q̃ ĩ athlætis. ¶ Operā & oleũ puerbiũ ē:q Macro.scribit:quēdā docuisse picā pferre.Est aũt tractũ:uel a palæstritis:qb⁹ dabaſ oleũ:ut ungerent:uel ab his:q multũ:& frustra uigilātes oleũ ɔsumũt.uñ ē in puerbio studiosorũ:plus olei:q̃ uini cõsumpsi:uñ Iuue.de historiographis.Vester porro labor fœcũdior historiarũ scriptores:parit h plus tpis:atq olei pl⁹. ¶ Binæ.duæ:qd ĩ usu:& apud Ci.& apud Qui.& Liuiũ inueniẽt cũ his:q̃ declinanſ ĩ singulari. ¶ Mgnificæ.s.fuerũt. ¶ Sed q.quis fuerit magnificę dicit tñ eas hoi ciuili nõ fuisse allaturas delectationē. ¶ Politico.ciuili:nā πόλις ciuitatē sigñat. ¶ Valētissima.ut leõe:aut urso:q sæpe ĩ eiusmodi spectacula ducebanſ.Hora.ĩ epl̃is.Ducunt aut ursũ:aut pugiles:nā plebecula gaudet. ¶ Transuerberatur.transfigitur. ¶ Vidēda.digna:ut uideanſ. ¶ Sæpe.alio tpe:itaq nũc debes min⁹ ea desyderare. ¶ Quicqd noui.i.aliqd qđ nõ uiderim⁹ alio tpe. ¶ Extrem⁹ dies.spectaculorũ. ¶ Fuit elephā.fuit quo elephanti exhibiti sunt. ¶ In quo.ĩ qua re.i.q elephāti exhibiti sunt ĩ spectacula. ¶ Vulgi.qđ oĩa ẽt minima solet admirari:& stupere. ¶ Quĩetiā:insuper:imo. ¶ Misericordia.cõmotio qdā al. ¶ Eiusmodi.talis. ¶ Quādā societatem.i.quandā cõuenientiam. ¶ Cũ genere hu.i.cũ hoĩbus: De elephātibus Solinus sic scribit.Elephāti iuxta sensum humanũ itellectus hñt:memoria pollent:siderũ seruāt disciplinā:& post multa de eis miranda:rursus sic inqt:ppter fœminas nunq̃ dimicāt:nulla.n.nouerũt adulteria:inest in illis clæmētiæ bonũ.Quippe si p deserta uagabũdũ hoiem forte uiderit:ductus adusq; notas uias pbẽt:uel si ɔfertis pecorib⁹ occursitẽt:itiera sibi blāda:& placida manu faciũt:neq; animal interimũt ɔflictu fortuito.Si qñ pugnatur nõ mediocrem habẽt curā sauciorũ:nā fessos uulneratos q in mediũ receptant:cũ captiuitate uenerint in manus hoĩum:māsuescũt ordei succo:maria trāsmeaturi naues nõ prius subeũt:q̃ de reditu illis sacramentum iuaſ.Dicit ergo nũc Ci.q in illa uenatiõe ubi exhibiti sunt elephāti:cognitũ ē:q elephāti uiderētur habere quādā ɔueniētiā cũ hoĩbus:de elephātis ẽt multa scribit Pli. ¶ His ego.dicit nũc se his dieb⁹:quibus ludi scænici acti sunt:nõ tñ caruisse molestia:qa necesse fuit:ut defenderet cām Caninii cuiusdā. ¶ Scænicis.theatralibus:non scæna para est theatri. ¶ Sed liber.quia fui in officio alieno:& nõ in arbitrio meo. ¶ Dirupi.nimia contentione dicendi uexaui. ¶ Iudicio.cā iudiciali. ¶ Tam fa.q̃.Aeso.i.si ita mihi pmitteref a populo desinere ab agēdis causis:sicut permittitur Æsopo desinere ab actione histrionica:profecto libenter desinerem. ¶ Artem.s.dicendi:& agendi causas. ¶ Desinerem.i.omitterem. ¶ Similibus no.i.uiris doctis:& literarum studiosis. Prouerbium Quinetiam Elephanti Scæna

¶ NON.n.puto te desyderasse ludos græcos:aut oscos.i.aut apud græcos ĩuetos:ut sunt fere comœdiæ:& tragœdiæ:aut apud oscos:ut sunt athelanæ fabulæ:sed p iocũ rõnes affert:cur tales nõ dẽat desyderaſ:pſertim:cum possis spectaſ ludos oscos.i.ab obscœnitate oris denoiandos:uel.i.ẽt:ĩ sẽatu nr̃o.i.Romão:ĩ quo utergi erat.q.d.illic eẽ q obscœnitate loqndi oscos repsentẽt:uero.i.sed:cũ tu ames græcos ita.i.tāto odio pseqũris:ut neqdē.i.nõ saltē:soleas ire ad uillā tuā uia græca. ¶ Nā qd.i.ad qd:ego putē te desyderare athlętas.i.pugiles:& luctatores:q cõtẽpseris gladiatores:quorũ tñ spectaculum uſ delectabili⁹:cum sit piculosius:& artificiosius:in qbus.s.gladiatorib⁹:ipe Põ.q eis plurimũ oblectari solebat:ɔfiteſ se pdidisse:& opam:& oleũ.i.ipẽsam & laborē. ¶ Reliq sunt.i.pter dictos appat⁹ sunt uẽatiões p dies qnq; binæ.i.singlis e qnq; dieb⁹ duę:& ita.x.magnificę.q.d.dices forte ex aliorũ relatu:q fuerit magnificæ:nẽo negat.s.magnificas fuisse. ¶ Sed q̃ delectatio pt eē hoi politico.i.ciuili:cũ aut hõ ibecillis laniaſ a bestia ualẽtissima:aut bestia pclara trāsuerberaſ uẽabulo.i.cuspide uẽatoria.q.d.nulla:talia āt fiebāt ĩ uẽatõib⁹ ĩ harena exhibitis:nā ad bestias dānati obiiciebanſ bestiis:aut ad h exercitati sese locarunt ad trāsfigēdas feras. ¶ Quæ.s.spectacula:tñ.i.nihilomin⁹ si sint uidēda:tu uidisti sæpe. ¶ Neq; nos:q spectauim⁹ h:uidim⁹ qcq̃ noui. ¶ Extrem⁹.i.ultim⁹ dies ludorũ:fuit elephātorũ.s.exhibitorũ spectaculo ĩ quo.s.die:magna admiratio uulgi:atq; turbę extitit:nulla delectatio extitit.i.emersit:qnẽt qdā misericordia ē ɔsecuta:atq; ooio eiusmõi:uz qdā societatē eē illi beluæ.i.elephāto:cũ gñe hũano:qa cũ potuissẽt sæuire ĩ hoĩes uictos noluerũt.uñ Soli.Elephāti iuxta sensũ hũanũ itellect⁹ hñt:mẽoria pollẽt:sydera seruāt disciplinā:ĩest illis clæmẽtię bonũ:qppe si p desta uagabũdũ hoiem forte uiderit:duct⁹ ad notas usq; uias pbẽt:uel si ɔfertis pecorib⁹ occursitẽt:itinera sibi blāda:& placida manufaciũt:neq; aial iterimũt ɔflictu fortuito.Si qñ pugnaſ nõ mediocrē hñt curā sauciorũ:nam fessos uulneratosq; ĩ mediũ receptant:&c. ¶ Tñ ne uidear tibi fuisse his dieb⁹:nõ mõ.i.ñ solũ btūs ludis scænicis.i.pp ludos scænicos:sed oĩno liber.s.ab oĩ cura:ego dirupi pene me:ĩ iudicio Galli Caninii familiaris tui:quē defendi ne cõtra eũ iudiciũ fieret:qđ si haberē populũ tā facilē:q̃.i.q̃tum:facile hũit Æsopus:q ob malā actionē statim dimissus est:mehercule:ego libenter desinerem artem.s.causidicorũ:& uiuerem tecum:& cũ similibus nostri.i.uiris studiosis. Elephanti

VBS. ¶ NAM cum. pbat ꝙ libēter desineret artē: si liceret ei per populū: dicit. n. ꝙ eū tēderet eū añ agere cās: cū erat iuuenis: & ambitiosus: & cū nō cogebaẛ defendere: quē nolebat: nunc multo magis tedet eū: quia & multū fructum capit ex his: quos defendit: & sæpe cogiẛ defendeẛ inimicos suos rogatu amicoꝝ. ⁋ Licebat nō de. i. poterā nō defendere. ⁋ Tū ue. multo magis. ⁋ Hoc tpe. quo ætas ē maturior: & minus ambitiosa: & uiuo ad arbitriū multoꝝ. ⁋ Vita nulla est. i. ingrata: & insuauis. ⁋ Peto. capio. ⁋ Nō optime. i. pessime. ⁋ Rogatu. pcibus. ⁋ Qui beneme. s. de me: q mihi beneficiū pstite rūt: qbus nō liceret ullo pacto negare. ⁋ Arbitratu meo. i. ut uolo: meo mō. ⁋ Rōnem. ppositum. ⁋ Laudo, & pbo. laudamus uerbis. pbamus ēt re. ⁋ Interuisis. interdū uisitas. ⁋ Lepoẛ. suauitate: & facetiis. ⁋ Neq li. qa uter q sum⁹ occupatissimi. ⁋ Molestissimas. grauissimas. ⁋ Relaxaro. leuauero: & iminut⁹ fuero. ⁋ Exoluam pla. i. liberē penitus. ⁋ Nō po. qa scio: ꝙ nō possem. ⁋ Cōmentor: exerceo: cogito: meditor. ⁋ Hūaniter. more hominū. ⁋ Imbecilitatē. ifirmitatē. ⁋ Obiẛ. adire. ⁋ Cōcursare. cōuenire: frequētare. ⁋ Nō ocii abūdātia. i. nō ꝙ supsit mihi tps: quo careā negociis. ⁋ Sȝ amoris. s. abūdātiā. ⁋ Subinuitaras. latēter iuitaras: signaras. ⁋ Si assecutus sum. si effeci: ut nō pœniteat te ptermisisse ludos. ⁋ Sin mi. s. assecutus sū. ⁋ Neq relinques spē. i. uenies ad uidēdos ludos: neq expectabis: ut ego meis lr̄is tibi afferā delectatiōe: sed eā quæres ueniendo ad ipsos ludos uidendos.

Nam me cum antea tædebat, cum & ætas: & ambitio me hortabantur, & licebat deniq̧, quem nolebā non defendere, tum uero hoc tempore uita nulla ē. Neq̧ enim fructū ullū laboris ex his peto: & cogor nōnūq̄ hoies nō optie de me meritos rogatu coꝝ: qui bene meriti sunt, defendere. Itaq̧ q̄ro cās omnes aliqū uiuendi arbitratu meo. Teq̧ & istā rōnem ocii tui: & laudo uehemēter: & probo. Quodq̧ nos minus interuisis: hoc fero aio æqore. ꝙ si Romæ eēs: tñ neq̧ nos lepore tuo: neq̧ te, siqs est in me, meo frui liceret, pp molestissimas occupatiōes meas, qb⁹ si me relaxaro (nā ut plane exoluā nō postulo: & ipm: & multos qdē ānos nihil aliud cōmētor) te docebo pfecto, qd sit hūaniter uiuere. Tu mō istā imbecilitatē ualitudinis tuæ sustētā: & tueẛ: ut facis: ut nr̄as uillas obire, & mecū sil lecticula cōcursare possis. Hæc ad te scripsi pluribus uerbis, q̄ soleo: nō ocii abūdātia: sed amoris erga te, quo me quadā ep̄la subinuitaras, si memoria tenes: ut ad te scriberē aliqd eiusmodi, quo minus te ptermisisse ludos pœniteret. Qd̄ si assecutus sū, gaudeo, sin minus hoc me tñ ꝯsolabor: qa post hac ad ludos uenies: nosq̧ uises, neq̧ i epistolis reliques meis spem aliquā delectationis tuæ. Vale.

ASC. ¶ NAM cum. s. ita sit: ꝙ tędebat me antea. s. sollicitudinis in causis dicēdis: cū. i. qū: & ætas. s. ualida: & iuuenilis & ambitio. i. cupiditas: perueniēdi ad magnos honores: hortabanẛ me. s. tali offō: p qd emergere possem incūbere: & licebat deniq̧ nō defendere: quē nolebam. s. defendere: qa nulli erat obnoxius. ⁋ Tū uero. i. tūc ita est p uero: ꝙ uita ē mihi nulla hoc tpe: hoc est: ꝙ sic crucier agēdo tot cās iuite: ut uidear mihi nō uiuere. ⁋ Neq̧ enim peto ex his ullū fructū laboris: & cogor nōnunq̄. i. interdū: defendere hoies nō optime: imo nequaquā meritos de me: rogatu. i. pp p̄ces eoꝝ: q benemeriti sunt. s. de me. ⁋ Itaq̧. i. & ita: q̄ro aut q̄so. s. a diis: oēs cās. i. uias: uiuēdi aliqn̄. i. tandē: arbitratu meo: & laudo uehemēter: & pbo. i. approbo te: & istā rōnē ocii tui. ꝙ q. i. & ꝙ: min⁹. i. nō interuisis. i. interdū uisitas nos: fero hoc aio æqore: ꝙ. i. qa: si tu eēs Romæ: tñ nō liceret nos frui lepore. i. uenusto sermone tuo: neq̧ te meo: si qs. s. lepor: est i me: pp occupationes meas molestissimas: quibus. s. occupatiōib⁹: si relaxaro. i. leuauero me: nā nō postulo: ut exoluam idest liberē me: plane. i. oino: & quidē. i. certe: cōmētor. i. aio agito: multos ānos ipm. s. ut absolui possim: nihil aliud. Alii legūt sic: & ipm qdem: & multos annos nihil aliud cōmētor: docebo te pfecto &c. sed nō placet: ut dicat se talē uirū docere uelle: psertim id: qd̄ nō ipse faciat: docebo pfecto. i. reuera: qd sit uiuere hūaniter. i. benigne: & ut hoie dignū ē. ⁋ Tu mō. i. solūmō: aut nō: sustēta: & tuere. i. ptegere ne qd deterius patiaẛ: istā. i. tuā: ibecillitatē. i. infirmitatē ualetudinis ut facis: ut possis obire. i. circūire nr̄as uillas. i. domos in agro positas: & cōcursare mecū simul lecticula. in q̄ senes: & potentes portabanẛ a seruis. ⁋ Ego scripsi hæc ad te pluribus uerbis: q̄ soleo: nō abūdātia ocii: sed amoris erga te: quo. i. p quē amorē: tu subinuitaras. i. occulte iuitaueras me: quadā ep̄la: si tenes memoria. i. si nō es oblitus: ut scriberē ad te aliqd huiusmodi: quo. i. p qd̄: minus. i. non: aut non tantope pœniteret te ptermisisse ludos. s. Romæ celebratos. ⁋ Quod. s. scripsisse: quo te minus pœniteret: si sum assecutus. i. si obtinui: & effeci: gaudeo: sin minus. i. si nō sum assecutus: tamen ego consolabor me: hoc. i. hac re: ꝙ uenies post hac ad ludos: & uises nos: neq̧ relinques aliquam spem delectatiōis tuæ i epistolis. i. quā capies ex eis: cū hæ nō delectēt. Vale.

M.T.C.M.Mario .S.D.

MAndatum tuum curabo diligenter: sed homo acutus ei mandasti potissimum, cui expediret illud uænire quamplurimo.

VBE. MAndatū tuū. Scriptus fuerat Ci. testō cuiusdā pdii hæres: cū quibusdā aliis cohęredib⁹ hoc pdiū cū Marius emere cupet: mandarat Ci. ut illud emeret. Præfinieratq̧ ei. p̄cium: qd̄ non pteriret: uel qd̄ ipenderet p eo pdio. Quare Ci. iocās eū carpit iprudētiæ: ꝙ mandasset id negociū ipsi Ci. cuius interesset illud pdiū uendi q̄plurimo serio tñ postea dicit se curaturū diligēter eius negociū. Deinde scribit se uicisse i iudicio Bursam quēdā: de quo dicit se scire Mariū uehemēter lætari: qa conatus fuerat oi ui oppugnare Ci. ⁋ Mādatū tuū. id qd̄ mihi mandasti: & cōmisisti: ut pte facerē. ⁋ Sed hō acu. subaudi es: ironice dixit. ⁋ Potissimū. p̄cipue: pter cæteros: qa maximā hēo in eo partē: & minus debueras mihi mādare: q̄ aliis: qa erat in pte res mea. ⁋ Expediret. utile eēt. ⁋ Vænire. uēdi: ē. n. infinitiu⁹ a uæneo, uęnis. ⁋ Quāplurimo. quāto maxio p̄cio posset. ⁋ Illud. uł pdiū: uel absolute illd̄: illa res: nā noluit declarare quid fuerit.

Vęnire

ASC. MAndatum tuum &c. Cicero acceperat ex testō prædium: de quo Marius scripserat: ut sibi ematur a Cicerone q̄ minimo queat: unde iocans Cicero: dicit sua interesse: ut q̄ maximo uendatur: dicit tñ se curaturum eius negocium: ac demum dicit se uicisse aduersarium suum nomine Bursam: de quo sperat Marium gausurū. ⁋ Credo est. Ego curabo diligenter mandatum tuum: scilicet ut prædium tibi ematur: sed tu homo acutus: qd̄ iocose dicit: tu mandasti. s. prædium tibi emi: q̄ minimo: potissimum. i. maxime ei cui expediret. idest utile esset: illud. s. prædium uænire: idest uendi: quāplurimo: idest maximo prædio: hoc est mihi: eius ex testamento possessori.

¶ Sed eo

VBE.

¶ SED eo. quia dixit eum errasse in hoc q mandasset negociū ei: cuius interesset illud uendi q̄ maximo precio posset: dicit tamē q in hoc fuit cautus: quia praefiniuit ei preciū: qd' nō praeteriret: in quo tñ irridet ipsum: quia si permisisset ipsum precium in p̄tāte Ci. dicit: q tam emisset. ¶ Eo. p̄pter id: uel in eo. ¶ Vidisti multū. fuisti multū cautus: & prudens. ¶ Praefinisti. praescripsisti: determiasti: ut tñ impenderē: q̄tum scripsisses: nō plus. ¶ Quo. ut. ¶ Ne. nō. ¶ Pluris. q̄ scripsisses. ¶ Permisisses. reliquisses in p̄tāte mea. ¶ Confecissem cū cohaeredibus. i. cōdulxissem cū aliis: qui sunt instituti heredes mecum: quod tibi reliquissent ipm praediū. ¶ Qui meus amor est in te. i. per eum amorē: qui meus amor est in te: ē adt constructio usitata apud Ci. ut saepe ostendimus.

Sed eo uidisti multū, q p̄finisti: quo ne pluris emerē. Quod si mihi p̄misisses, qui me' amor in te ē: cō fecissem cū cohaeredibus. Nūc quoniā tuum p̄cium noui in licitatiotem potius ponam, q̄ illud minoris ueneat, sed de ioco satis ē. Tuum negociū agā sicuti debeo diligēter. De Bursa te gaudere certe scio: sed nimis uerecūde mihi gratularis. Putas. n. ut scribis p̄pter hominis sordes minus me magnā illam laetitiā putare. Credas mihi uelim magis me iudicio hoc: q̄ morte inimici laetatū. Primū. n. iudicio malo q̄ gladio: deinde gloria potius amici q̄ calamitate. In primisq; me delectauit tantum studium bonoꝝ in me extitisse contra incredibilem contentionem clarissimi ac potētissimi uiri. Postremo (quod uix uerisimile uideā fortasse) oderam multo peius hunc, q̄ illū ipsum Clodium. Illum enim oppugnaram, hunc defenderā. Et ille cum omnis respublica in meo capite discrimē esset habitura: magnū quiddā spectauit, nec quidem sua sponte, sed eorum auxilio, qui me stante stare nō poterant. Hic Simiolus amicum causa mei in quem inueheretur delegerat persuaseratq; nonnullis inuidis meis se in me emissarium semper fore. Quamobrem ualde iubeo gaudere te. Magna res gesta est. Nanq̄ ulli fortiores ciues fuerunt q̄ qui ausi sunt eū contra tantas opes eius a quo ipsi lecti iudices erant condēnare. Quod fecissent nunq̄ nisi his dolori fuisset meus dolor. Nos hic multitudine & celebritate iudiciorum. & nouis legibus ita detinemur, ut quotidie uota faciamus, ne intercaletur: ut q̄primū te uidere possimus. Vale.

¶ Nūc. adhuc iocat' Ci. & dicit: qd' nūc cum intelligat precium Marii: quod uult ipendere p̄ eo praedio: potius adhibebit licitatorē. i. aestimatorem: q̄ quod uendatur minoris. ¶ Tuū preciū. summā tui p̄cii: qd' uis impendere. ¶ Licitatorē. aestimatorem: qui preciū facit: a liceor uerbo: quod significat aestimare: preciū deferre: inde licitator: Ci. iii. offi. Non licitatorem uenditor: nec contra sequi liceatur emptor apponet. ¶ Veneat. uendat'. ¶ Minoris. q̄. s. praefinisti mihi. ¶ Sed de ioco. hoc subdit Ci. ne uideat' serio dixisse: & uelle id carius emere: q̄a p̄finitū esset sibi p̄ciū. ¶ Tuū negocium: emendi: qd' mādasti mihi. ¶ De Bursa. quē superaui i iudicio. ¶ Nimis uerecūde. nimis parce & modice. ¶ Vt scribis. scribebat Marius se putare Cic. nō multū gaudere: q uicisset Bursam: q̄a erat hō uilis: & sordidus: laus autem uictoriae pendet ex precio hominis. ¶ Hoc iudicio. quo uici Bursam. ¶ Inimici. uel Clodii: ut quidam uolunt: uel ipsius Bursae: ut sit sensus: magis laetatus sum uicisse inimicū meū iudicio q̄ si esset mortuus. ¶ Primum. una ex multis rationibus. ¶ Malo. s. uincere. ¶ Gloria amici. quis fuerit hi amicus nō satis constat: sed intelligimus aliquem esse oppugnatū ab illo Bursa. ¶ Studium. fauorē. ¶ Contentionē. orationē aduersariū. ¶ Clarissimi uiri. M. Crassum significat: qui hunc Bursam tuebatur. ¶ Postremo. ultima rō: quare uehementer laetatus sit hoc iudicio. ¶ Multo peius. multo magis: multo uehemētius. Ouidius. Quae uenit exacto tēpore peius amat. ¶ Illum ipsum. q. d. inimicissimū meum. ¶ Illū. Clodiū. ¶ Hunc. Bursam. ¶ Habitura discrimen. habitura periculum: & cladē. ¶ In capite meo. i. in uita mea: si ego perissem. ¶ Spectauit. superauit: considerauit. ¶ Quiddam magnū. quandam rem magnā. ¶ Sua sponte. per seipsum. ¶ Illorum. inimicoꝝ meorū: & reipubli. ¶ Auxiliorum. idest fauore illorum. ¶ Qui stare non poterāt me stante. qui non potuissent obtinere statum suū me incolumi: & obtinere statū meū. ¶ Hic Simiolus. scilicet Bursa: per contemptū autem appellauit eum Simiolum. ¶ Delegerat amicū. acceperat sibi Clodium amicum. ¶ Causa mei. quia sciebat eum inimicum meū. ¶ In quem. s. me. ¶ Inueheretur. i. quem insequeretur: & criminationibus laceraret. ¶ Emissarium. promptum: & paratum ad hoc: nā emissarii dicuntur equi: qui seruantur ad procreandā sobolem: & emittuntur ad equas: inde translatiue emissarii in aliquos dicuntur: qui sunt parati inuehi in aliquos. ¶ Iubeo. uolo. ¶ Gesta est. cum uictus est hic Bursa. ¶ Fortiores. maioris animi. ¶ Eius. Crassi: qui elegerat iudices: & tñ illum condemnauerunt contra fauorem Crassi. ¶ Nisi meus dolor fuisset dolori his. nisi doluissent meo dolore. i. nisi doluissent: quia ego dolebam. ¶ Multitudine & celebritate. idest multis: & celebribus: hoc est claris iudiciis: quia semper uidimus. ¶ Detinemur. sumus occupati. ¶ Intercaletur. fiat intermissio: nam intercalare est interserere: siue interponere siue interuocare: ut supra declarauimus plenius. Vale.

Licitator

Peius p̄ magis

Emissarii

Intercalare

ASC.

¶ SED tu uidisti. i. p̄spexisti multum eo q p̄finisti ne emerem pluris. s. q̄ scripserat: quod si scripsisset: eme q̄ minimo poteris sine quibus paulo: aut quāti quibus: potuisset Cicero maximo uendidisse precio: ipse tamen per iocum dicit sese cōtra fuisse facturum: addens: q si permisisses mihi. i. arbitrio meo: & non p̄finiuisses mihi precium: qui meus amor est in te: idest secundum amorem quo te prosequor: ego fecissem: scilicet emptionem cum cohaeredibus: quia ipse non erat solus haeres: nunc quoniam ego qui sum in parte haeres: noui precium tuum. i. quāti tibi sit: ego ponam potius in licitationē: idest uenditionem: quae cedat plus caeteris offerenti: q̄ illud. s. praedium: ueneat. i. uendatur minoris. s. q̄ praefiniuisti: sed satis est de ioco. ¶ Ego agam negocium tuum diligenter sicut debeo. q. d. propter partem meam nō curabo: ut pluris ueneat q̄ par sit. ¶ Ego certo scio te gaudere de Bursa. i. q Bursam uicerim: sed tu gratularis mihi nimis uerecunde. ¶ Putas enim: ut scribis: me putare illam laetitiam minus magnam propter sordes hominis. s. uicti. ¶ Velim: sup. ut credas mihi: me magis laetatū hoc iudicio: quod contra Bursam latum est: q̄ morte inimici. ¶ Enim. i. quia: primum malo scilicet uictum esse iudicio q̄ gladio: deinde gloria. i. cum gloria amici: pro quo Cicero contra eum egit: q̄ua calamitate: quae secuta fuisset: si gladio uindictam sumpsisset. ¶ Et in primis delectauit me tantū studium bonorum extitisse in me contra incredibilem contentionem uiri clarissimi: & potentissimi Crassi: qui pro Bursa steterat. ¶ Postremo: quod uidetur fortasse

incredibile:ego oderam multo peius.i.grauius:& cū maiore execratione:& mali in illum optione:hunc.s.inimicū:q̄ illū ipsum Clodiū.s.singularē inimicū:& huius amicū. ¶ Enim.i.qa:ego oppugnarā.s.prius illū.s.Clodiū:& ita merito inimicus fuit:& defenderam hūc.s.Bursam:qui postea factus est inimicus. ¶ Et ille.s.Clodius:cū oīs resp.eēt habitura discrimen.i.periculū:in meo capite.i.si ego in periculo essem:spectauit.i.prætendit:qddam magnū.i.quoddā emolumentū singulare:nec quidē sua sponte.i.ꝓprio ingenio:aut naturali industria:sed auxilio eoꝝ qui nō poterāt stare me stāte.i.si ego mansissem in statu meo. ¶ Hic.s.Bursa:Simiolus.i.turpis imitator Clodii:delegerat cā ai.i.ut satisfaceret malitiæ ai sui:me in quē inueherē:& persuaserat nōnullis inuidis meis se fore semp emissarium in me.i.qui iueherē in me:& semper proprius esset:ut emittatur in me. ¶ Quāobrem ego iubeo.i.uolo:sed tamen aliquātulū īperiose:quod ex gaudio dicit:Seruiꝰ aūt ad illud Æneī.Infandū regina iubes:dicit.i.uis:sed tū Æneas modeste potuit diceř Reginā iubeř te gaudere ualde:qa sup.magna res est gesta:nūnq̄ fuerūt ulli ciues fortiores:q̄ qui ausi sunt cōdēnare eū.s.Bursam:ɔtra iātas opes eius.s.Crassi:a quo ipsi erāt lecti iudices:qd ipsi nūquā fecissent:nisi dolor meꝰ fuisset iis dolori. ¶ Nos detinemur hic multitudine:& celebritate iudicioꝝ:& nouis legibus:ita ut faciamus quotidie uota:ne itercaleř.i.ne fiat intermissio:& suspensio iudicioꝝ:& possimus uidere te quāprimū:quod nō liceret:nisi iudiciis absolutis. Vale.

M.T.C.M.Mario.S.D.

Ersæpe mihi cogitanti de cōmunibus miseriis:in quibus tot annos uersamur: & (ut uideo) uersabimur: solet in mētem uenire illiꝰ tēporis recordatio:quo proxime fuissemus una, quin etiam ipsum diem memoria teneo. Nam ad tertiū idus Maii, Lētulo & Marcello cōsulibus, cū i Pōpeianum uesperi uenissem, tu mihi sollicito aīo fuisti ꝑsto. Sollicitū aūt te hēbat cogitatio tū officii:tū ēt periculi mei. Si manerē i Italia, uerebare ne officio deessem. Si ꝓficiscerer ad bellū: piculū te meū commouebat. Quo tēpore uidisti ꝑfecto ita me quoq; ꝑturbatū:ut nō explicarē quid eēt optimū factu. Pudori tamē malui famæq; cedere, q̄ salutis meæ rōnē ducere. Cuius mei facti pœnituit, nō tā pp periculū meū, q̄ ꝓpter uitia multa:quæ ibi offendi quo ueneram. Primum neq; magnas copias: neq; bellicosas, deinde extra ducem: paucosq; præterea

VBE. PErsæpe. Quo tēpoř Cæ.ab illo uniuersæ Galliæ bello reuersus est:creati erāt ɔsules.L.Lē.&.M.Marcellus:infesti & aduersi eius dignitati:qui cū in Italiā profectus intellexisset duas legiones ad se remissas:quæ ex senatusconsul.ad parthicū bellū duci deberent.per.M.Mar.Cn.Pōpeio traditas:atq; in Italia retētas eē:posteaquā aliquātulū passus est:tū multis acerrimis in se Pompe.& aliorū sententiis:tū infamia duaꝝ legionū:quas diximus a Pompe.in Italia retētas:rē ad arma deduci studebat. Itaq; data sibi opportunitate:& discessu fuga tribunorū:qui se ad eum Rauennā contulerant:incensis orōne sua militū animis:tandē occupato Arimino bellū incœpit:qd' postea extra Italiam trāslatum ē in Thessaliam:ubi Pō.superatus est:cui bello dicit Ci.se iterfuisse magis officio q̄ uoluntate:discessisse aūt postea q̄ uidit nullam eē spem uictoriæ: elegisse ex multis conditionibus potissimum esse Ro.quāuis id quoq; miserum sit:ostendit aūt se maximā consolationē capeř ex conscientia rectoꝝ cōsilioꝝ suoꝝ:habereq; duas res:quibus maxime in his aduersitatibus se sustentet:sciētiā liberaliū:& optimarū artiū:& gloriā rerū gestarū. ¶ Tot an.postq̄ Cæ.reuersus e Gallia incœpit eē cōtra patriā. Versabimur.qa uicto Pompe.Cato ad Iubam confugit:ubi reparabat exercitū:itaq; nōdū erat finis belloꝝ ciuilium. ¶ Proxime.non nuperrime:nā

Proximum

iam multum tēpus erat quo non fuerant una:sed proxime postq̄ non conuenimus:nec simul fuimus: nam proximum dř quod etiam longe positum est:lōge interueniēte:unde si duobus annis præteritis a tē literas acceperim:post quas nihil postea scripseris:recte dicam ꝓximas literas tuas:quia re uera sunt ꝓximæ si nullas alias postea misisti. ¶ Quin etiā.immo:insuper. ¶ Lētulo & Mar.cō. Hi enim ut diximus initio bellorum ciuiliū consules erant. ¶ In Pompeia.in Pom.uillam meam. ¶ Præsto fuisti. statim uenisti:obtulisti te mihi. ¶ Sollicito.anxio. ¶ Sollicitum.dicit Ci.Mariū fuisse anxium duplici de cā:& pp periculum Ci.si profectus fuisset ad bellum:& propter eius officiū:quod uidebatur negare Pōpe.& patria si in Italia māsisset:neq; ad bellum iuisset. ¶ Tum officii.i.& officii mei.i.eius:quod deberē facere. ¶ Tū.maxime:& ꝓcipue. ¶ Ne officio deessem ut facerem:quod deberē:& erga pr̄iam:& erga Pō. ¶ Nō exp.nō discernerē ne cognoscerē. ¶ Pudori.uerecūdię: honestati:quia pudebat me:& deesse a quo in salute fuissem adiutus. ¶ Et fa.quia fuissem dictus malus ciuis:nisi saluti reip.subuenissem. ¶ Cedere.obsequi:obtemperare. ¶ Cuius fa.qd' ꝓposuerim pudorē:& famam meæ saluti. ¶ Vitia mul.multas cās uitiosas. ¶ Offendi.inueni. ¶ Ibi.in castris Pō. ¶ Primū.enūerat uitia quæ inuenit i castris Pompe. ¶ Neq; bel.neq; fortes in bello:ut scribit Ap. ¶ Extra ducem.idest excepto duce:scilicet Pompe. ¶ Paucosq;.scilicet extra paucos.i.exceptis paucis:est autem ornatum dicendi genus apud Ci.ut si sic dixero:extra Home.nullus poeta græcus Virgilio anteferř.i.excepto Homero. ¶ Præterea.præter eū.s.ducem.

ASC. PErsæpe &c. Cōmemorat quo cōsilio aduersus Cæsarē in bellū Pharsalicū abiuerat:& se post uictoriā Cæsaris in urbē receperat:docēs miserū eē illic uersari:sed alibi lōge miserius:maximā tū se ɔsolationē capere ex ɔscientia rectoꝝ ɔsiliorū:habereq; qbus se cōfirmet sciam bonaꝝ artium:& gloriā reꝝ gestaꝝ:qbus argumētis in oībus fere epłis semp cōsimili re cōsolatoriis utiř. ¶ Ordo est. Solet uenire mihi cogitāti psæpe de miseriis cōībus:in qbꝰ uersamur tot annos:& uersabimur:ut uideo.i.quātū perspicio:in mentē.i.mentionē:& mēoriā illius tpis:quo fuimus ꝓxime.i.ꝓxime elapsis diebus:una.i.sil:& in uno loco:q̄n etiā teneo.i.cōplector memoria ipm diem. ¶ Nā ad.i.circiter tertiū.s.diem Idus.i.q est inter idus:aut añ idus maias:& ita est.xi.dies Maii:Lētu.& Marcello ɔsulibus:cū uenissem uespi:i Pōpeianū.s.agrū:tu fuisti mihi ꝑsto.i.affuisti mihi: aio sollicito.i.hñs aium sollicitū: dicerē hñti aium sollicitū: nisi seqreř. ¶ Aūt.i.sed cogitatio tū officii: tū ēt piculi mei hēbat te sollicitū. ¶ Nā sup.tu uerebare ne deessē.i.nō satisfacerē offō:si mānerē i Italia:& piculū meū cōmouebat.i.anxietate afficiebat te:si ꝓficiscerer ad bellū.s.Pharsalicū cū Pō. ¶ Quo tpe tu uidisti ꝑfecto.i.reuera:me quoq;.i.ēt cōturbatū:ut nō explicarē.i.diiudicarē:qd esset optimū factu:uř optimū de duobꝰ dicere.Nam duo erant:aut eundū in bellū:aut manendū in urbe:malui tū cedere.i.succūbere pudori.& famæ.i.facere qd pudor & fama exigebant:quā ducere rōnem.i.hře respectū salutis meæ:cuius facti mei pœnituit me nō tam ꝓpter periculū meum:quā ꝓpter multa uitia:quæ offendi:idest ꝑter spem repi:ibi quo uenerā. ¶ Primū:sup.offendi copias neq; magnas:neq; bellicosas:deinde reliqui extra.i.præter:ducem:& præterea.i.præter eum: paucos.

¶ De principibus

¶DE principibus. de primis: & optiatibus. ¶ Rapaces. auari pdatores. ¶ Crudeles in ora. minabant. n. multis Cæs. cædẽ. ¶ Horrerẽ. uehemẽter timerẽ. ¶ Aes alienũ. pecunia q̃ aliis debet: nã æs alienũ dr qd' nõ nr̃m est: cũ alus dem ob cãm. ¶ Quid q̃ris. q. d. ut paucis ɔcludã. ¶ Nihil boni. subaudi erat in castris. ¶ Præter cãm. excepta cã: quæ est hõe stissima p defensiõe patriæ. ¶ Auctor. suasor. ¶ Abhorreret. alienus eẽt: neq; ullo pacto uellet ei assentiri. ¶ Duceret. protraheret: ne descẽderet: ad pugnã cum Cæ. ¶ Ex quadam pugna. qua uisus est habere fortunã fauẽtem. ¶ Vir ille. Põpe. ¶ Summus. tot uictoriis: & triumphis insignis. ¶ Nullus fuit. i. amisit quicquid antefecerat. ¶ Contulit signa. cõgressus est: conseruit manum. ¶ Tyrone. pro tyronibus. i. nouis militibus: & inexercitatis. ¶ Collectitio. undiq; cõtracto: ex omni genere hoĩum. ¶ Cũ legionibus. s. Cæ. q̃ erant exercitatæ decẽnali bello in Gallia: & robustissimæ. ¶ Turpissime. cũ magno dedecore. ¶ Amissis castris. qa nõ potuit ẽi tutari locũ ubi erãt milites. ¶ Solus fugit. usq; ad tẽpe thessalica: ut scribit Plu. & Lu. deinde per tẽpe ad mare delatus est &c. ¶ Hũc finẽ. cũ Põpe. ẽ superatus. ¶ Hæc pu. sensus est cũ nõ potuissemus eẽ pares Cæsarianis: q̃n eramus integri & nõdum clade affecti: putaui nõ eẽ possibile: ut essemus superiores postq̃ essemus fracti: & diminuti. Itaq; putaui bello discedẽdum. ¶ Supiores. uictores. ¶ Aut in acie cadẽdũ. i. moriẽdũ pugnãdo. Cõmemorat aũt multas conditiones malas: quæ fuerant necessariæ: nisi discessisset ab eo bello. ¶ In manus uictoris. in captiuitatem. Iubã. regẽ numidiæ amicissimum Po. Ro. ¶ Capiendus. eligendus a me: sponte mea. ¶ Tanq̃ exilio. i. tanq̃ missus sim in exilium. ¶ Cõsciscenda. tribuẽda: capiẽda. ¶ Nihil fuit p̃terea. i. nihil fuit ultra p̃dictas conditiões. ¶ Si te. ponit unam conditionẽ: quæ poterat esse cũ reliqua: sed ostendit eam neq; tutã neq; honestam fuisse. ¶ Nolles. pro nollet aliquis: more suo ponit secundã personam pro tertia. ¶ Innocenti. i. ei qui in nulla esset culpa. ¶ Vbi. uel q̃n: uel in quo inocẽti. ¶ Addo. i. accedit & alia cã: quod exiliũ sit tollerabilius: qa si exul sis nihil sit quare debeas carere urbe Ro. in qua oĩa sint misera. ¶ Si quicq̃ correctio. ¶ Cuiusq̃. qa nemo potest dicere quicq̃ esse suũ. ¶ Duxi. existimaui. ¶ Optima. fœlicissima: qua sciebã cãm mihi esse non posse. ¶ Tanq̃ in patria. q̃ si in patria: qa Ci. nõ audet amplius uere noiare Romã patriam: sed tanq̃ patriam. ¶ Si nulla. subaudi esset forma reip. ¶ Tanq̃ in exilio. i. tanq̃ fuissem exul: & extra patriam. ¶ Nõ uisa ẽ causa. s. idonea: ut meipsum interficerẽ. ¶ Optarẽ. cuperem. ¶ Multæ. quia amiseram ea p̃pter quę maxime iuuabat me uiuere.

VBB. Æs alienum

(de principibus loquor) reliqui, primum in ipso bello rapaces, deinde in oratiõe ita crudeles: ut ipam uictoriã horrerẽ. Maximũ aũt æs alienũ amplissimorũ uirorũ. Quid q̃ris? Nihil boni p̃ter cãm. Quæ cũ uidissem desperans uictoriã primũ cœpi suadere pacẽ cuius fuerã semp auctor: deinde cũ ab ea sñia Põpeius ualde abhorreret, suadere institui, ut bellũ duceret. Hoc interdũ pbabat: & in ea sentẽtia uidebat̃ fore, & fuisset fortasse: nisi q̃dã ex pugna cœpisset suis militibus cõfidere. Ex eo tẽpore uir ille summus nullus Imperator fuit. Signa Tyrõe & collectitio exercitu cũ legiõibus robustissimis contulit. Victus turpissime amissis ẽt castris, solus fugit. Tunc ego belli mihi finẽ feci, nec putaui cũ integri pares nõ fuissemus: fractos superiores fore. Discessi ab eo bello, in quo aut in acie cadẽdũ fuit: aut in aliquas insidias incidẽdũ: aut deueniẽdũ in uictoris manus: aut ad Iubã cõfugiẽdũ: aut capiẽd' tãq exilio loc', aut cõsciscẽda mors uolũtaria. Certe mihi fuit p̃terea: si te uictori nolles: aut nõ auderes cõmittere. Ex oĩbus aũt iis (quæ dixi) incõmodis: nihil tollerabilius exilio: præsertim innocenti, ubi nulla adiũcta est turpitudo, addo etiã cũ ea urbe careas, in qua nihil sit qd' uidere possis sine dolore. Ego cũ meis si qcq̃ nũc cuiusq̃ est: etiã i meis esse malui. Quæ acciderũt, omnia duxi futura. Veni domum, nõ q optima uiuẽdi cõdicio esset: sed tamen si esset aliqua forma Reipub. tanq̃ i patria ut essem, si nulla: tanquam in exilio. Mortem mihi cur consciscerem causa non uisa est: cur optarem multæ causæ.

ASC.

¶LOquor de principibus. i. ut dicit nũc: de capitaneis: sup. fuerũt primum rapaces in ipso bello: deinde ita crudeles in oratione: ut horrerẽ ipsam uictoriã: qa si uictores euasissent multo crudeliores futuri uidebãtur. ¶ Aũt. i. sed: sup. offendi: aut ibi fuit: maximũ æs alienum. i. debitum: uirorum amplissimorum. s. ante bellum. ¶ Quid quæris. s. plura? ¶ Nihil boni: sup. fuit illic præter cãm q̃ contra Cæsarẽ iusta erat. ¶ Quæ cũ uidissem: ego desperans uictoriam: cœpi primum suadere pacẽ: cuius fueram semper auctor. i. approbator. ¶ Deinde cũ Põpei' abhorreret. i. alienus esset & dissentiret ualde ab ea sñia. s. pacis componendæ: institui. i. cœpi suadere: ut duceret. i. pduceret: & extenderet bellũ: donec meliorẽ haberet exercitũ. ¶ Põpeius probabat interdum hoc. s. bellum producendũ & uidebatur fore in ea sñia: & fuisset fortasse: nisi cœpisset cõfidere suis militibus: ex quadam pugna. s. prospere ɔtra Cæsarianos gesta. ¶ Ex eo tpe. i. post illud tp̃s: uir ille summus. s. Põpeius: fuit nullus. i. nullius ualoris Imperator: cõtulit signa. s. militaria. i. uexilla ad cõmittẽdũ prælium: exercitu Tyrone. i. nouitio: & collectitio. i. ex uariis collecto: cũ legionibus robustissimis: quia ueteranorũ & ex gallica gente bellicosissima: & ipse uictus turpissime: ẽt castris amissis: fugit sol': ut Lucanus cecinit: ad Regẽ ægypti: cuius assensu obtruncatus est. ¶ Tũc ego feci mihi finẽ belli: nec putaui: sup. nos fractos fore. i. futuros superiores: cũ nõ fuissemus pares itegri. ¶ Ego discessi ab eo bello: in quo aut fuit cadendũ. i. moriendũ cadendo in acie: aut incidẽdũ in aliquas insidias: aut deueniẽdũ in manus uictoris: aut confugiendũ ad Iubã. s. Regẽ in Africam: aut locus. s. aliqs erat capiẽdus. i. eligẽdus tanq̃ exilio: aut mors uoluntaria. i. propria manu: aut iussu illata: cõsciẽda. i. peragenda sup. erat certe: nihil fuit præterea. i. præter dictas conditiones belli: si nolles aut nõ auderes committere uictori. s. Cæsari te. ¶ Aũt. i. sed nihil est tolerabilius: ex omnibus his incommodis: quæ dixi: exilio: idest q̃ exilium: præsertim innocenti: ubi nulla turpitudo: scilicet proprii peccati est adiũcta: addo ẽt cũ careas ea urbe. s. Roma: in q̃ nihil sit: quod possis uidere sine dolore. ¶ Ego malui esse cũ meis. s. necessariis: & si quicquam nũc est cuiusquam: malui esse etiam in meis. s. rebus. ¶ Ego dixi omnia futura quæ acciderunt. ¶ Veni domum: non q optima conditio uiuendi esset. s. domi: sed tamen si eẽt aliqua forma reipu. ut eẽm tanq̃ in patria: si nulla. s. forma reipu. eẽt: essem tanquam in exilio. ¶ Cã. . iusta: non est uisa. s. mihi cur consciscerem. i. accelerarem & concitarem: mihi mortem: multæ causæ sup. uisæ sunt: cur optarem: scilicet mortem honestam.

VBB. ¶ Vetus est enim. subaudi dictum uel prouerbium: & est ratio quare essent multę causæ cur optaret sibi mortē: quia qñ homo desinet esse is qui consueuit: non est quare multum debeat appetere uitam. ¶ Vbi. quando. ¶ Qui fueris is qualis esse consueueris. ¶ Cur uelis uiuere. cur optes uitam: quia uiuimus propter honores & dignitates: quibus amissis deficit cā optandæ uitæ. ¶ Vacare. carere. ¶ Altera ne eri. ut. s. scientia optimarum artium: quia remanet: & hominia uitā nunq̄ deserit: quoctq; ierit: sola enim morte aufertur. ¶ Altera ne mortuo quidem. quia gloria rerum gestarum est æterna & immortalis. ¶ Verbosius. pluribus uerbis. ¶ Plus quem q̄ posse. idest me uoluisse: ꝙ aliquis tātū posset: ut ipa respu. non retineret statum: & dignitatem suam. i. plus amaui rempublicam: q̄ quēquam alium. ¶ Vnᵒ. Cę. quia omnia solus poterat. ¶ Alicuius. non dicit q fuerit. sed innuit ipsum Pompe. qui antea tātum studuerat partibᵒ Cæ. ꝙ postea cognouit se male fecisse: eiᵒ enim causa fuerat Cæ. confirmata prouincia in alterū quinquēnium. ¶ Eo duce. Pom. ¶ In quo uno. i quo solo. ¶ Voluisse. est ordo: uolui: ut scires me etiā uoluisse fecisse finē belli mihi ipsi. ¶ Postq̄ nō potuerī reliqs oibus. s. fecisse finē belli: idest postq̄ non potui facere: ut reliqui omnes discederent a bello: uolui ego ipse discedere: hæc omnia declarantur in uita Ciceronis scripta a plutarcho. ¶ Ciuē eē me. subaudi uolui ut scires me uoluisse esse ciuem &c. ¶ Si nō. s. hæc ciuitas. ¶ Exulem. etiā Romæ. ¶ Mitylenas. lesbum: de Rhodo: & Mitylenis diximus abunde alio loco. ¶ Malueram. subaudi loqui. ¶ Fiebat longiᵒ. i. trahebatur in longum: ut tecum corā loqui possem. ¶ Eadem. s. dicere: quæ dicturus fuerā corā. ¶ Nihil pfu. nullā utilitatem allaturus: imo potius nocituruᵒ. ¶ Loco cri. i. putent me peccare: quia uellent ꝙ potius me interimerem q̄ uincerem. ¶ Satis multos. quia uellēt & alios perire. ¶ Quāuis iniquam. quia iniqua pax ē ubi qui meliorē habet cauſam subdit conditiones eiᵒ: qui iniustam causam souet. ¶ Nisi longiorem remiseris. nam si tu quoq; ad me multa rescribes: intelligam meam epistolam non uisam fuisse tibi nimium uerbosam. Vale.

Vetus est enim ubi nō sis qui fueris: nō esse cur uelis uiuere. Sed tñ uacare culpa magnū est solatiū. Præsertim cū habeā duas res quibus me sustentē: optimarꝫ artiū sciētiā, & maxiarꝫ rerꝫ gloriā. Quarꝫ altera mihi uiuo nūq̄ eripiet, altera ne mortuo quidē. Hæc ad te scripsi uerbosius: & tibi molestus fui: ꝙ te tū meis: tum reipu. cognoui amantissimū. Notū tibi oē ɔsiliū meū eē uolui, ut primū scires me nunq̄ uoluisse plus quemq̄ posse q̄ uniuersam rēpu. Postea aūt q̄ alicuiᵒ culpa tm̄ ualeret unus: ut obsisti nō posset, me uoluisse pacē amisso exercitu, & eo duce: in quo spes fuerat uno, me uoluisse etiā reliquis oibus postq̄ nō potuerim mihi ipse fecisse finē belli. Nūc āt si hæc ciuitas ē, ciuē me eē: si nō exulem eē, nō incōmodiore loco, q̄ si Rhodū, aut Mitylenas ɔtulissem. Hæc tecū corā maluerā: sed qa lōgius fiebat, uolui p literas eadē, ut haberes qd diceres: si qñ in uituperatores meos incidisses. Sunt. n. q cū meus iteritus nihil fuerit reip. profuturus criminis loco putāt esse, ꝙ uiuā. Quibus ego certo scio nō uideri satis multos periisse: qui si me audissent, q̄uis iniqua pace, honeste tñ uiuerēt. Armis eñi inferiores nō cā fuissent. Habes eplam uerbosiorē fortasse q̄ uelles, qđ tibi ita uideri putabo: nisi mihi longiorē remiseris. Ego si q uolo expediero, breui tempore te (ut spero) uidebo. Vale.

ASC. ¶ EST enim uetus. s. dictū: ubi. i. postq̄: non sis qui fueris. i. in ea dignitate in qua fueris non esse. s. cām: cur uelis uiuere: aut ibi: aut simpliciter. ¶ Sed tamē licet triste est amisisse dignitatem: tamen magnum solatium est: uacare. i. uacuū: & purū eē culpa: præsertim cum habeam duas res quibus sustentem me. s. ne in desperationē: aut summam miseriam cadā: uidelicet scientiam optimarum artiū: ut legalis: auguralis: oratoriæ: philosophicæ: & gloriā maxiarꝫ rerū. s. gestarꝫ in cōsulatu in quo i toga nō minus gloriæ nactᵒē: q̄ quis Imperatorꝫ in armis: prætterea Ciciliā prouinciā gloriose rexerat. ¶ Quarꝫ. s. duarꝫ rerꝫ: altera. s. optimarꝫ artiū sciā: nunq̄ eripiet mihi uiuo: quinetiā bonæ sciæ: quibus hic deum ueneramur: ne mortuis qdem eripiunt: unde Hierony. noster. Discamus sciam in terris: q̄ nobiscū manebit & in coelis. Casu tñ ut uulnere capitis: aut morbo potest labi memoria: & perire scientia in terris: altera. s. maximarꝫ rerꝫ gloria: nunq̄ eripiet mihi. ne quidem. i. non saltē mortuo: imo mortuis auget gloria: quā quiuis detraxerat liuor. ¶ Hæc &c. Ego scripsi hæc. s. supradicta uerbosiᵒ. i. nimis uerbose ad te: & fui molestus tibi. s. multitudine uerborꝫ: sed scripsi ideo ꝙ cognoui te amātissimū. i. maximū amatorē: tum. i. pariter reipub. ¶ Ego uolui omne consilium meū esse notū tibi: ut scires primū me nūq̄ uoluisse quemquā neq; Pōpeium neq; alterum posse plus quā uniuersam remp. licet in rep. uoluerit unum plus posse quā alium. ¶ Autē. i. sed: posteaquā unus. s. Cæsar ualeret culpa. i. pp culpā alicuius. q. d. unius quisquis ille fuerit certū tñ est: ꝙ de Pōpeio loquať: cuius primū fauore in Cæsarē: Cæsari cōfirmata erat prouincia in alterum quinquennium: deinde eius culpa ut uidimus: male pugnatum fuerat: maluit tamen alicuius quā cuiusdā dicere: ne de certo uideatur loqui: ut non posset obsisti. s. illi: scires me uoluisse pacē: exercitu amisso: & eo duce. s. Pompeio amisso: in quo uno spes. s. uictoriæ fuerat: scires etiam me uoluisse fecisse ciuem belli: mihi ipse: postquā nō potuerim. s. fecisse pacem reliquis oibus. ¶ Nūc aūt si hæc ciuitas est: repete scires me eē ciuē: si nō sup. est ciuitas: scires me esse exulem loco non incōmodiore. i. nō magis incōmodo: sed æque commodo: quā si contulissem me Rhodum: aut Mitylenas: Mitylenæ in lesbo sunt insulæ: Rhodus aūt & urbis: & insulæ nomen totum. ¶ Ego malueram. i. magis uolueram: sup. agere: aut narrare tecū hæc corā. s. te: hoc est in præsentia tua: sed quia. s. coram agere: fiebat longius. i. differebať nimis: uolui. s. agere: aut cōmunicare eadē per literas: ut haberes: quid aut quod diceres: siquando incidisses in uituperatores meos: Valla diceret mei: idest qui me ꝑpterea uituperant: ꝙ post pharsalicum cōflictum me Romam cōtulerim. ¶ Sunt enim: qui cum. i. quāuis: iteritus meus nihil fuerit profuturus reip. putant esse loco criminis. i. pro crimine habendū ꝙ uiuam. ¶ Quibus ego certo scio uideri nō satis multos periisse: qui. s. extincti: aut iter empti: si audiuissent me. i. obediuissent mihi. Non enim semp audio pro obedio datiuo iungitur: sed audiens participiū frequētius: quāuis uiuerent pace iniqua. i iniquis cōditionibus cōparata. uiuerent tñ. i. nihilominus honeste: fuissent. n. inferiores armis non causa. Si dicas non modo fuissent: sed & nunc fue: unt tres: quia pro iusta causa perierunt dicam: ut fuerunt ita fuisse si audissent Ciceronem: sed honeste uixissent: ꝙ cum uincere nequirent pacem accepissent. ¶ Habea epistolam fortasse uerbosiorem quam uelles: quod ego putabo uideri tibi ita: idest quod uerbosior sit hæc epistola: nisi miseris mihi longiorem. ¶ Ego uidebo te breui tempore: ut spero: si expediero: sup. ea quæ uolo: scilicet prius expedire idest trāsigere: & consumare. Vale.

Mors

Audio

¶ Ad nonum

VBE. AD.ix.cal. locatur Ci. cum Mario qui laborabat podagra:nā cum dicat se ad eum iturum:hortatur: ut constituat cum podagra: ut per id tempus eum non uexet. Tuo. amico uel propinquo. Cogito. s. uenire. Ante. q̄ ueniam. Cum semper. & semper: & omni tempore. Dum sumus hic. i cumano. Quāto post. quasi dicat nō multo: idest q̄ cito. Quare. nunc locatur cum eo: ut si habet constitutionem aliquam cum podagra differat eam constitutionem in aliud tempus: constituere autem est locum uel tempus determinare. Biduo aut triduo. intra duos: aut tres dies. Vale.

Cōstituere

M.T.C.M. Mario. S.D.

AD nonum calendas Iulias in Cumanum ueni cum Libone tuo uel nostro potius, in Pōpeianum statim cogito. Sed faciam ante te certiorem. Te cum semper ualere cupio, tū certe dū hic sumus. Vides enim quanto post una futuri sum?. Quare siquid cōsti tutum cum podagra habes: fac ut i alium dié differas. Cura igitur ut ualeas: & me hoc biduo, aut triduo expecta. Vale.

ASC. AD nonum. &c. Scribit ex agro ad Marium ad quem se pfecturum pollicetur: monēs ut cum podagra pacificatur: ne ab ea dū adierit uexet. Sane quia nondum erant Kalendæ Iuliæ: sed sextiles: aut certe etiam Cæsare uiuente Iuliæ cœperant appellari sunt: qui Iunias legant. Ordo ē. Ego ueni cum Libone tuo uel potius nostro. i. cōi amico: i cumanum. s. agrum ubi Cicero uillā habebat: ad nonum Kalendas Iulias: aut Iunias: cogito: sup. ire aut p ficisci statim i Pompeianum: ubi Mario erat uilla: sed faciam te certiorem ante. s. q̄ uenero. Cū. s. ita sit: q cupio te ualere semper: tū. i. tūc maxime ita est q: dū i. q̄ diu: nos sumus hic. i. in agro. Tu. n. uides quāto. s. tpe post. s. hoc tps: nos sumus futuri una: idest pariter: in unis ædibus. Quare si habes qd cōstitutū cum podagra. i. si habes aliquod commercium transigendum cum ea: hoc est cum dolore pedum tuorum: & ita constitueris ei diem: fac differas in alium diem. Igitur hoc est ut aperte dicam: cura ut ualeas: & expecta me hoc biduo: aut triduo: idest itra biduum: aut triduum proximum. Vale.

M.T.C. Cæsari Imperatori. S.D.

VIde q̄ mihi persuaserim te me eē: alterū, nō modo in his rebus quæ ad meipsum, sed ēt in his, quæ ad meos pertinēt. C. Trebatiū cogitaram, quocūq; exirem mecū ducere: ut eū meis oibus studiis beneficiisq;, ornatissimū domum: reducerē. Sed posteaq̄ & Pompeii cōmoratio diuturnior erat q̄ putarā: & mea quædam tibi non ignota dubitatio, aut impedire profectionem meam uidebatur aut certe tardare, uide qd mihi sumpserim. Cœpi uelle ea Treba. expectare a te q̄ expectasset a me. Neq; me hercule minus plixe ei promisi de tua uolūtate: q̄ erā solitus de mea polliceri. Casus uero mirificus quidā interuenit: quasi uel testis opinionis meæ: uel spōsor hūanitatis tuæ. Nā cū d hoc ipō Trebatio cū Balbo nr̄o loquerer accuratius: domi meæ lfæ dant mihi a te, quibus i extremis scriptū erat. M. Rufum qué mihi cōmēdas, uel hunc regem Galliæ faciā, uel Leptæ legatū. Si uis tu ad me alium mitte qué orné.

VBE. VIde. Cæsar semp magnifecit Ci. Itaq; cupiēs ei gratificari: humanissime scripserat tibi esse uehemēter gratū. M. Myrtium quēdam: quē Ci. ad eum miserat: qd si haberet aliū aliquē amicum ad se mitteret: se. n. ornaturū eum. Inuitatus igitur Ci. hac humanitate Cæ. commēdat ei hac epi. C. Trebatiū iurisc̄ōsultū. Vtiturq; singulari quodam genere cōmendationis. Persuaserim mi. ɔfisus sim. Te esse al. me. i. esse mihi uere amicissimum: nam uerus amicus dicitur alter ego. Quocunq; exi. quocunq; mitterer extra urbē. Mecum du. occulta quædā cōmēdatio hominis. Studiis. fauoribus. Beneficiis. cōmodis. Domū. Romam. Cōmoratio tardatio. Nō ignota tibi. quā tu optime nr̄i. Profectionem. discessum ab urbe in prouinciam. Aut certe. correctio. Quid sum. quid attribuerim mihi: quid de te mihi sumpserim. Expectare a te quæ a me. i. speraret te ei facturū eadem quæ ego ei fecissē: si eum mecum duxissem. Prolixe. large: nam prolixus largum significat. Terentius i Eunucho. Accipit nemo melius neq; prolixius. Casus. opportunitas fortuita. Opinionis. spei: quā de te habebā. Quibus in extremis. pro quarum in extremo: elegāter dictum: idest i fine quarum. Vel regem Galliæ: erat in potestate Cæ. tanquam imperatoris Romani facere regem Galliæ. Quem ornem. cui dem aliquam dignitatem.

ASC. VIde &c. Cæsar: ut Ciceroni gratificaretur ante bellum ciuile scripserat sibi. M. Myrtiū aut potius. M. Ruffum a Cicerone missum gratū esse: monueratq; si alium amicū hēret quē ad se mitteret se eūdē ornaturū: q̄ bn̄uolentia erectus Ci. cōmendat eidem. C. Trebatiū iurisc̄ōsultū: utiturq; exqsito cōmēdationis gn̄e: ppea: q doctus ad doctū: & de hoie docto scribit. Ordo ē. Vide. i. cōsidera: agnosce o Cæsar: q̄. i. q̄tū: persuaserim mihi: te eē alterū me. i. ut uere amicū: unū uelle & nolle mecū: nō mō. i. nō solū in iis rebus: q̄ pertinent ad meipsum: sed ēt in iis q̄ pertinēt ad meos. s. amicos: & necessarios. Cogitarā ducere mecū quocūq; irē: tanq̄ fidelissimū & iucundissimū hoiem: unde ut dixi: callide est cōmendatus. C. Trebatiū: ut reducerem: eum domum. s. suā: ornatissimū oibus studiis: & bn̄ficiis meis. Sed posteaq̄: &. i. simul: cōmoratio. i. tardatio: Pōpeii: q tunc adhuc amicus cōis erat: erat diuturnior: q̄ putarā. s. futurā: & quædā dubitatio forte de uolūtate Pōpeii: nō ignota tibi. i. quā bn̄ nosti: uidebat: aut ipedire pfectionē meā: aut certe. i. saltē: tardare. i. differre: uide qd. i. q̄tū: sumpserim. i. arrogauerī mihi: cœpi uelle Trebatiū expectare ea. s. bn̄ficia: & ornamēta a te: quæ expectasset a me: si. s. mecum profectus fuisset. Neq; me hercule promisi ei minus prolixe. i. ampliter de uoluntate tua. s. erga eū: q̄ erā solitus polliceri de mea. s. uoluntate. Videtur cū res sit eadē p eodē accipere pmittere & polliceri. Nisi forte rogat? a Trebatio pmiserit quæ sponte de se pollicitus fuerat. Casus uero quidā mirificus interuenit. s. inter supradictas cogitatiões: quasi uel testis opiniōis meæ: q̄ opinabar te esse alterū me: & facturū pro me Trebatio quantū facturus fuissem: uel sponsor. i. quodāmō obses humanitatis tuæ. Nā cū loquerer accuratius. i. diligentius cū Balbo nr̄o. s. cōi amico: de hoc ipso Trebatio. s. de quo nūc mētio est: lfæ dantur mihi domi. i. cum essem domi: a te. s. missæ: quibus. s. literis: scriptū erat in extremis. s. partibus. M. Rufum &c. uerba sunt Cæ. usq; ad eum locum.

VBE. ¶ SVstulimus.eleuauimus ad coelum:quasi agentes gratias diis:qui nobis tam optatum casum attulissent mittendi ad te Trebatium:quia petebas mitteretur ad te alius quem ornares. ¶ Non uideretur.nõ putaretur a nobis. ¶ Fortuitum a casu & a fortuna datũ. ¶ Sed diuinum.sed ex diuina quadam institutione. ¶ Mitto igitur.optime pra parato & lento animo Cæ.Ci.ei cõmendat Trebatium. ¶ Inuitatu.inuitatiõe & petitiõe. ¶ Comitate.humanitate:facilitate. ¶ Cõplectare.suscipias. ¶ Per me.cã mea. ¶ Adduci.moueri:incitari. ¶ In hunc unũ.in hũc solum quæ pro omnibus meis amicis faceres:uelim pro hoc solo facias. ¶ Spondeo.promitto:& quasi fideiubeo. ¶ Verbo.snia ¶ Lusisti.derisisti me.

Sustilimus manus & ego & Balbus:tãta fuit opportunitas:ut illud nescio quid non fortuitum:sed diuinum uideretur. Mitto igitur ad tẽ Trebatiũ:atq; ita mitto, ut initio mea sponte, post autem inuitatu tuo mittendum duxerim. Hunc mi Cæsar sic uelim omni tua comitate complectare, ut omnia quæ per me posses adduci:ut in meos conferre uelis:in unum hũc cõferas. De quo tibi homine hæc spondeo, non illo uetere uerbo meo:quod cum ad te de Milone scripsissem iure lusisti, sed more Romano quomodo homines non inepti loquuntur: probiorem hominem:meliorem uirum, prudentiorem esse neminem. Accedit etiam quod familiam ducit in iure ciuili singulari memoria, summa sciẽtia. Huic ego neq; tribunatũ, neq; pfecturã, neq; ulli⁹ officii certũ nomẽ peto, beniuolẽtiã tuã, & liberalitatẽ peto. Neq; ĩpedio quomin⁹ (si tibi ita placuerit) ẽt hisce eum ornes gloriæ ĩsignib⁹. Totũ deniq; hoiem tibi trado de manu (ut aiũt) in manũ tuã istã, & uictoria, & fide pstãtẽ. Sumus.n.pudẽtiusculi:q̃ per te uix licet. Verũ ut uideo licebit. Cura ut ualeas:& me ut amas, ama. Vale.

¶ Iure.scripserat enim Ci.Milonem eẽ uirum bonũ:& fortem:præterq̃ Cæs.eum iuuaret. Cæsar aũt rescripsit hãc cõmendationẽ esse uulgarẽ:quæ simplici ter amicum laudaret. Itaq; nũc laudat Trebatium cõparatiue:& ostendit eo neminem esse uel meliorẽ:uel prudẽtiorem. ¶ Accedit.addit ad illas uirtutes eius. ¶ Ducit fa.i.ducit gen⁹:neq; placet:ut dicaĩ:ducit i. nutrit:qa hẽt familiã pauperẽ q̃ nã ipsi nutriet:qa ẽ in septa snia:neq; significatio uerbi id patit. ¶ Singulari me.fuerant.n.multi ex ea familia iurisconsulti. ¶ Huic ego.hac modestia petitiõis:qua se nihil certũ peteẽ dicit:plus obligat Cæ.ad præstãdũ:quasi diceret quid ab eo uellet. ¶ Neq; ipe.significat Ci.se cõtentũ esse: ut Trebatius ornetur a Cæs. Tribunatu uel præfectura:licet dixerit se nihil certi petere. ¶ Insignibus: ornamentis. ¶ De ma.in manum.prouerbialiter dictum. ¶ Istam.tuã. ¶ Victoria.quam cõsecutus ea in isto bello gallico. ¶ Et fide.qua plurimũ polles. ¶ Sumus.n.quia tantopere extulit Cæ.subdidit. ¶ Sum⁹ pu.hic loc⁹ ni plurimũ ita legit̃ & exponit̃. ¶ Putidiusculi.i.fastidiosi:& auribus tristiores:insuaues: austeri:rancidi:sicut scribit No.Mar.uerum hic sensus non uidetur cõuenire:melius ergo legit̃ pudẽtiusculi:ut sit a pudẽdus pudẽtiusculus.i.uerecũdiusculus: puto aũt factũ errorẽ in transmutatione literarũ. ¶ Quã li.p.te.i.q̃ postulet facilitas & humanitas tua. ¶ Verũ li.significat.n.se aduertere quo spectaret Cæsa.

Putidiu sculus

ASC. ¶ SVstulimus manus &c. ¶ Ordo ẽ. Ego facĩ inqt Cæsar Marcum Ruffum quẽ cõmẽdas mihi: uel regem Galliæ:qui Gallos regat noie Imperatoris Romani:ut reges eos suo noie regere solebant:uel legatũ Leptæ:quem in Galliã imperatorem mittere constituerat. ¶ Si tu uis.mitte aliũ ad me:quẽ ornẽ.s.honoribus:& magistratibus. ¶ Nos hoc est:& ego & Balbus:q tunc aderat:sustulimus.i.sursum:hoc est ad coelos extulimus manus:ut faciunt qui deo g̃ras agunt:tanta opportunitas fuit.s.munificentiæ oblatæ:ut illud nescio quid.i.incertum oblatum tuum:quia de quocũq; uellem:uideretur non fortuitũ.i.a fortuna cecidisse:sed diuinum.i.diuina prouidentia datum. Nam dei proprium est prouidere:unde interdum prouidentia pro deo ponit̃.& deus græce dicitur theos a theoro quod ẽ ĩspicio:quia omnia uidet:dicit̃. ¶ Igitur qa ita polliceris. ¶ Mitto ad te Trebatium:atq; mitto ita: ut dixerim:idest indicauerim:initio mittendũ sponte mea:idest proprio:ut dicunt instictu:ãt.i.sed:post.i.postq̃:legi literas tuas:tuo inuitatu.i.qa ad hoc me inuitasti. ¶ O mi Cæsar:ego uelĩ:sup.ut cõplectare hũc oi comitate.i.benigna affabilitate tua:hunc.i.Trebatiũ sic:ut cõferes in hũc unũ oĩa q̃ ui uelis conferre i meos posses adduci.i.psuaderi p me. ¶ De quo hoie.s.Trebatio ego spõdeo hæc:nõ illo uetere.i.consueto uerbo meo:quod cũ scripsissem ad te de Milõe:tu lusisti.i.ludẽdo risisti iure.i.merito:sed more Romano:q̃Ꝯ hoies nõ inepti loquunt:uidelicet neminẽ esse hoiem pbiorẽ:uirũ meliorẽ.prudentiorẽ.s.q̃ Trebatium. ¶ Accedit.i.addit ẽt ad eius cõmendatiõem singularis memoria in iure ciuili:& sũma sciẽtia:qd.i.q̃ res:inducit familiaritatẽ:qa ex tali hoie q̃si ex prõptuario quodã possis quælibet haurire. ¶ Ego neq; peto huic tribunatũ:neq; præfecturã:neq; certũ nomẽ.i.isigne ullius officii:peto beneuolentiã:& liberalitatẽ tuã. ¶ Neq; ĩpedio.i.obsto:quo minus.i.ut nõ:ornes eũ etiam hisce.i.huiuscemodi ĩsignib⁹ gloriæ:ut sunt tribunatus:& præfectura:si placuerit tibi ita. ¶ Deniq;.i.ut uno uerbo cõcludã:ego trado tibi totũ hoiem de manu:aut (ut aiunt) in manũ tuã istã præstãtẽ.i.q̃ manus tua præstat:& uictoria & fide. ¶ Sum⁹.n.pudẽtiusculi.i.aliquãto plus pudẽtes:& uerecũdi:q̃ uix licet per te:uerũ licebit:ut uideo.i.cõsidero. Locus uidet̃ mihi obscur⁹. Nã pp illũ uerũ licebit:putẽ legẽdũ:ĩpudẽtiusculi.i.aliquãto plus ĩpudẽtes: q̃ uix licet p te uerũ licebit aliq̃si:prioris tñ clausulæ bonus est sensus legẽdo pudẽtiusculi:ut sit qa oĩa obtulisti:ut licet nobis eẽ pudẽtibus:sed q̃Ꝯ licebit: nisi ad aliud referas. ¶ Cura ut ualeas:& me ama ut amas. Vale.

Proui dẽtia Deus

M.T.C.Trebatio.S.D.

IN oibus meis ep̃lis:q̃s ad Cæ.aut ad Balbũ mitto:legitia est q̃dã accessio cõmẽdatõis tuæ,nec ea uulgaris: sed cũ aliquo insignis

VBE. IN oibus. Pœnituerat Trebatiũ pfectũ fuisse in Galliam:scripserat se cupere reuerti Ro.qd cum Ci.displiceret:a quo fuerat missus: hortatur eũ: ut deponat h̃mõi cupiditates & ineptias redeundi Ro.& quo aio pfectus est:eo uelit perseuerare:laudabiliusq; esse ostendit:rem bene foris agere:q̃ male domi. ¶ Ad Balbum.q plurimũ põt apd Cæ. ¶ Legitima.iusta. ¶ Accessio.adiunctio:nã pterea q̃ de aliis rebus ad eos scribo:addo ẽt cõmẽdationes de te.

ASC. IN oibus. Pœnituerat Trebatium profectionis in Galliã:quod Cic. dãnat:docens honestius esse rem bene curare foris q̃ domi male. ¶ Ordo est. Accessio:idest augmentatio quædam legitima.i.iusta:commendationis tuæ: est in omnibus epistolis meis:quas mitto ad Cæsarem:aut ad Balbum: nec ea:scilicet accessio ẽ uulgaris:sed cum aliquo insigni.idest sigulari.

¶ Indicio

¶ INdicio.declaratiōe. ¶ Ineptias.stultitias. ¶ Vrbanitatis.ciuilitatis:cōmorādi in ciuitate. ¶ Prosequere.pfice. ¶ Id.cōsiliū. ¶ Profect⁹ es.discessisti Ro.i Galliā:hoc ut quo ɔsilio discessisti id pficias. ¶ Ignoscem⁹.cōcedem⁹. ¶ Medeę.adducit fabulā. Medea.n.cū a pře fugisset:interēpto frē secuta Iasonē:& ab eo deīde ēēt expulsa:corinthū puenit:ubi admirātibus mulierib⁹ corithiis:ꝙ mulier regia domo abesset:& p alienas urbes uagaret:illa eis psuasit sese recte facer:ꝙ patria abesset. ¶ Medeæ.filiæ Oetæ regis Colchoꝝ. ¶ Matronæ:mulieres. ¶ Hēbāt.habitabāt. ¶ Corīthū.urbē achaiæ in Isthmo sitā:ut alio loco dixim⁹. ¶ Altā arcē:quā & acrocorithon appellauerūt:est aūt corinthus locupletissima Isthmo iminēs: ut scri. Stra.ei⁹ ascensus ad stadia. xxx. i acutū terminat cacumē:acrocorinthon aūt eā noiant:cui⁹ quidē pars in aqlonē uersa maxie in arduū recta ɔsurgit. ¶ Opulētæ.diuites. ¶ Manib⁹ gyp. notāda ē distinctio:nō.n.dicēdū ē psuasit manib⁹ gypsatissimis: sed illa manib⁹.i.habēs manus gypsatissimas.i.cādidissimas:gypsus.n.genus est cretæ:inde Tibull⁹. Nota loquor:regnū ipse tenet: quē sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pedes. Alii malūt itelligi gypsatissimis rapacissimis:nā γυψ o ulturem significat:sed magis pbo priorē sensum. ¶ Ne uerterēt.ne uitio darēt. ¶ Nā multi.snia est ad ɔfirmationē allata. ¶ Propterea.ppter id:ea cā. ¶ Improbati.uituperati. ¶ In quo numero.eoꝝ qui domi ætatē agētes iprobantur ¶ Extruxissemus.eiecissemus:& quasi inuitū emisissemus extra domū. ¶ Cauere.uerbū est legale.i.dare cautiōes in iure. ¶ In Britānia.tūc enim Cæ.erat i ea prouīcia. ¶ Essedariis.carrucariis.i.ab his q esseda uehunt aut ducūt.est enim essedū genus uehiculi gallici. Hora. Essedus dicunt pilenta petorita naues. Inde essedarii dīr:sicut & carrucarii q carrucas ducunt. ¶ Cœpi agere Medeā.i.cœpi facere mentionem de Medea. ¶ Qui ipse.snia ē exornatio:sensus aūt est:q sapiens sibi non prodest frustra sapiēs est:ut ostendit Cicero:sapientis esse primū sibi prodesse pcipue: deinde aliis: hoc autem prouerbium sic græce dicitur: μισῶ σοφιστὴν ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός.

VBE.

Medea

Acrocorinthus

Corinthus

Gyps⁹

Cauet

Essedū

Essedarius

Carrucarius

indicio meæ erga te beniuolentiæ. Tu modo ieptias istas:& desyderia urbis & urbāitatis depone: & quo consilio profectus es:id assiduitate & uirtute consequere. Hoc tibi tā ignoscemus nos amici:q̄ ignouerunt Medeæ:quæ corinthū arcē altā habebāt matronæ opulētæ:optimates. Quibus illa manibus gypsatissimis psuasit, ne sibi uitio illæ uerterent:quod abesset a patria. Nam multi suam rem bene gessere & publicam a patria procul. Multi qui domi ætatem agerent, propterea sunt improbati. Quo i numero tu certe fuisses, nisi te extrusissemus. Sed plura scribemus alias. Tu qui ceteris cauere didicisti in Británia, ne ab essedariis decipiaris: caueto: & quādo cœpi agere Medeam illud semper memento, qui ipse sibi sapiens pdesse neq̄t, nequicq̄ sapit. Cura ut ualeas.

¶ INdicio.i.significatione beneuolentiæ meæ erga te. ¶ Tu mō.i.solummodo:depone istas.s.tuas ineptias:& desyderia urbis.s.Romæ:& urbanitatis.i.urbanæ ciuilitatis Romanæ:& cōsequere assiduitate:& uirtute id quo.i.quod:profectus es cōsilio.s.tuo. ¶ Nos amici.s.tui:ignoscemus tibi:hoc scilicet:ꝙ rem bene geras foris:tam.i.tātum:q̄.i.quantū:matronæ opulentæ.i.diuites:optimates.i.inter optimas habitæ:quæ habebant.i.habitabant corinthum urbem Achaiæ in isthmo:altam. Vnde Acrocorinthus ea pars dicitur:ignouerunt Medeæ.s.ꝙ extra patriam ageret:prodito enim thesauro paterno seu aureo uellere:& interfecto fratre Iasonem secuta est:qui Creusam Corinthi regis superduxit filiā: quib⁹:scilicet matronis illa.s.Medea:manibus gypsatissimis.i.maxime indicātibus eam esse ɔseruam uenalem:eo qd tali amatori inseruiret:nam serui dum uenundabantur habebant pedes gypsatos:unde Tibullus. Nota loquor:regnum ipse tenet quem sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pedes. Ingenui autem ligulam nigræ alutæ intexebāt:ancillæ uero uidentur ne inhonestum sit pedes ostentare manus habuisse gypsatas:aut gypsatas intelligemus ex opere assiduo: persuasit:idest ad hoc induxit:ne illæ:scilicet matronæ uerterēt sibi uitio:ꝙ abesset a patria:docuit enim qui mores hominū multorum uiderint & urbes:meliores euadere. ¶ Nam multi bene gessere rem suam:idest propriam:& publicam: procula patria:multi qui agerent ætatem domi sunt improbati propterea. ¶ In quo numero:scilicet improbatorum: tu certe fuisses:nisi extrusissemus te:idest ui quadam exire cogissemus. ¶ Sed nos scribemus alias plura. ¶ Tu qui didicisti cauere cæteris:eo quod sit iurisperitus:in Britannia:ubi tūc Cæsar agebat:nunc dicitur Anglia:caueto ne decipiaris ab essedariis.i.carrucariis:hoc est qui esseda : idest uehicula:quibus homines in Anglia uehuntur de oppido in oppidū: qd genus hominum ubiq̧ cauillosum esse solet:nedum in Anglia. ¶ Et quando:idest quoniam:cœpi agere Medeam:idest citare: quæ in fabula Medeæ habentur: memento semp illud: ¶ Qui sapiens nequit ipse prodesse sibi:sapit nequicquā idest nullo modo sapiens. ¶ Cura ut ualeas.

ASC.

M.T.C. Trebatio. S.D.

EGo te commendare non desisto. Sed quid proficiam ex te scire cupio. Spem maximā habeo in Balbo: ad quem de te diligentissime & sæpissime scribo. Illud soleo mirari nō me toties accipe tuas lr̃as, quoties a Q.u.frē mihi afferunt. In Británia nihil eē audio:neq̧ auri neq̧ argēti. Id si ita est, essedū aliqd suadeo capias: & ad nos q̄primū

EGo te. Exponit Cicero diligentiam suam in commendando Trebatio. Deinde cū eo iocatur: petitq̧ ab eo:ut studeat quam plurimum Cæsa.commendatus esse: qd facile posse facere probat. ¶ Quid proficiam.scilicet commendationibus meis:idest quid ualeant meæ commendationes. ¶ A Quin.fratre. is enim erat legatus Cæsa.& in Britannia:sicut Trebatius:dicit igitur:ꝙ miratur: ꝙ Trebatius non scribat ad se totiens quotiens Quin.frater suus. ¶ In Britannia.iocatur Cice.quia sciebat Trebatium auidiusculum pecuniæ. ¶ Si id ita est.quod non sit aurum: aut argentum. ¶ Capias.celeriter accipias. ¶ Essedum.uehiculum.

VBE.

EGo te commendare. Declarat diligentiam suam in cōmendando Trebatio:iocaturq̧ cū eo:ut legēdo patere poterit. ¶ Ordo est. Ego non desisto commendare te:scilicet Cæsari:sed cupio scire ex te quid proficiam:idest quantū cōmendatus sum Cæsari.ego scribo sæpissime spem maximam.s.de te conceptā. ¶ Soleo mirari illud uidelicet: me non accipere toties literas tuas:quoties afferūtur mihi:sup.literæ nō tuæ sed illius:a Quinto fratre. ¶ Ego audio nihil esse i Britannia neq̧ auri neq̧ argenti:quasi dicat per iocum te illic nihil lucrari:id si est ita:idest si nihil est auri & argenti:suadeo:sup.ut capias aliquod essedum:idest pilentum aut uehiculum.

ASC.

VBE. ¶ REcurras.reuertaris. ¶ Id qđ uolumus.ut diceris. ¶ In eo.sis in familiaribus Cæsaris. ¶ Frater meus.q est legat͂ Cæsaris: & apud eum plurimũ põt. ¶ Pudor & labor plurimum.i.multo magis proderit tibi:si & honeste uixeris:& laboraueris multũ. ¶ Pudor.honestas. ¶ Imperatorẽ.ostẽdit Ci.oĩa ita eẽ Trebatio opportũa:ut debeat timere ne ipse solus sibi defuisse uideat͂. ¶ Imperatorẽ.Cæsarẽ:per quẽ poteris oĩa maxima cõsequi. ¶ Ætatem.iuuenilẽ & aptã laboribus. ¶ Cõmendationẽ.meã:quã de te apud eũ feci:& quotidie facio. ¶ Singularẽ.egregiã & nõ uulgarẽ. ¶ Vnũ.una sola. ¶ Ipse.tu met:quia reliqua oĩa habes opportũissima:ita qđ si nõ cõsecutus fuerit Cæ.gratiam & fortunam boni: uidebitur fuisse cul pa tua. Vale.

recurras. Si autẽ sine Britannia: tamen assequi id qđ uolumus:possumus. Perfice:ut sis in familiarib' Cæsaris:multũ enim te in eo frater adiuuabit me':multũ Balbus:sed mihi crede tuus pudor:& labor plurimũ. Impatorẽ liberalissimũ,ætatẽ opportũissimã,cõmẽdationẽ certe singularẽ habes:ut tibi unũ timendum sit,ne ipse tibi defuisse uideare. Vale.

ASC. ¶ ET recurras ad nos ꝗprimũ.i.ualde cito. ¶ Sin aũt.i.sed si:tamẽ.i.nihilominus:nos possumus asseq qđ uolumus.i.te per Cæsarẽ ad gloriã:& honorẽ ꝓmoueri. ¶ Perfice:ut sis in familiarib'.i.in numero familiariũ Cæsaris. ¶ Enim.i.qa:frater meus.s.Quint' adiuuabit te multũ in eo.s.ut sis in familiaribus Cæsaris:Balbus adiuuabit te multũ:sed crede mihi:pudor i.uerecundi mores:& labor tuus:sup.iuuabũt te plurimũ in eo. ¶ Tu habes imperatorẽ.s.Cæsarẽ: liberalissimũ:ætatem.s.tuã iuuenilem opportunissimã.s.ad laborem:habes certe.i.haud dubitanter:cõmẽdationem singularem:scilicet a me:ut unum sit timendum tibi:uidelicet ne ipse:idest tute uideare pro uidearis:defuisse tibi.i.utilitati tuæ. Vale.

M.T.C. Trebatio Salutem dicit.

SCripsit ad me Cæsar perhumaniter:nõdũ se tibi satis esse familiarẽ,propter occupationes suas,sed certe fore. Cui quidẽ ego rescripsi,ꝗ mihi gratum esset futurum,si quam plurimum in te studii,officii,liberalitatis suæ contulisset. Sed ex tuis literis cognoui præproperam quandam festinationem tuã,& simul sum admiratus,cur tribunatus cõmoda,dempto præsertim labore militiæ:cõtẽpseris. Querar cũ Vacerta,& Mãilio. Nã Cornelio nihil audeo dicere,cui' cũ ꝑiculo stult' es,qñ te ab eo sape didicisse ꝓfiteris. Qui tu urges istã occasionẽ & facultatẽ,qua melior nũꝗ reperiet͂. Q đ scribis de illo ꝑtiano iurecõsulto ego te ei nõ desino ꝯmẽdar͂. Scribit ẽt ipse mihi te sibi grãs agere dẽre. De eo qđ sit cura:ut sciã. Ego uẽas Britãnicas lĩas expecto.

V.BE. SCripsit. Accusat Ci.latenter Trebatium quod nondũ insinuauerit se Cæ. Cui dicit se cõmẽdasse:deinde eundẽ reprehẽdit:qđ tribunatũ a Cæsare sibi oblatũ spreuisset:ꝑsertim cũ posset habere ipsius tribunatus cõmoda sine labore:in quo locat' ostẽdit eũ stulte fecisse. ¶ Sed certe fore.s.te ei familiarem scripsit. ¶ Studii.amoris:& fauoris. ¶ Officii.beneficii. ¶ Præproperã.i.nimis ꝓperã & subitã. ¶ Festinationẽ.quia nõ potes expectare tpa. ¶ Tribunatus.cõmoda:utilitates:& stipẽdia: ꝗ dant͂ Tribuno. Potuerat.n.Trebatius fieri Tribunus militũ:habere q͂ cõmoda ipsius magistratus sine labor͂:sed spreuit. ¶ Vacerta.& Ma.erãt enim amici:aut ꝓpinqui ipsi' Trebatii. ¶ Querar.de stultitia tua:q spreueris magistratũ sine onere. ¶ Cuius.Cornelii. ¶ Periculo. experiẽtia:cõsilio. ¶ Stultus es.qa tibi ꝯsuluit ut eũ magistratũ sperneres. ¶ Quãdo.qm. ¶ Sapere di.i.didicisse sapiẽtiã:cũ nullã habeas. ¶ Quin.hortat͂ eũ Ci. ut oĩno accipiat hũc magistratũ:neq omittat hanc opportunitatẽ:qa fortasse nõ poterit eũ cõsequi alias ita facile cũ uoluerit. ¶ Quin.cur nõ. ¶ Vrges.arripis:sequaris. ¶ Occasionẽ.opportunitatẽ hñdi nũc tribunatus. ¶ Prætiano.aut nomẽ ꝓpriũ:aut deriuatũ a loco: ¶ Britãnicas.de rebus Britannicis.

ASC. SCripsit &c. Argumẽtũ patet. ¶ Ordo est. Cæsar scripsit ad me ꝑhumaniter:se nondũ esse satis familiarẽ tibi ꝓpter occupationes suas:sed fore.i.futurũ:certe.i.infallibiliter. ¶ Cui quidẽ ego rescripsi:ꝗ.i.quãtum:gratum esset futurum mihi:si contulisset in te.i.si tibi benefice tribuisset:quãplurimũ.i.ualde multũ studii:officii:sup.& liberalitatis suæ. ¶ Sed ego cognoui ex literis tuis quandã festinationẽ tuam præproperam.i.nimis properantẽ: & admiratus sum simul:cur cõtempseris cõmoda tribunatus:præsertim labore militiæ dempto. Hoc per iocũ dicit:qui uero Trebatius tribunatum affectauerat priusquã meruerit:aliis serio dictũ placet. ¶ Querar cum Vacerra & Manilio.s.cõmunibus amicis:quibus te commendasti.s.ꝙ te permittunt ita desipere. ¶ Nam nihil audeo dicere Cornelio:cuius cũ periculo tu stultus es:quando.i.quãdoquidẽ:tu ꝓfiteris te didicisse sapere ab eo:& ita si tu erras etiã ille errat:unde cũ periculo eius stultus es .siue eo consultore tribunatum oblatum spreueris:siue immeritum affectaueris. ¶ Quin.i.cur non:cur tu non urges.i.instanter persequeris:istam occasionem & facultatem.s.obtinendi tribunatus:qua nunquã reperiet͂ melior. ¶ Qđ scribis de illo Prætiano:aut propriũ est nomen:aut a loco:aut a precio deductum:notum Trebatio:qui petiit se ei cõmendari iureconsulto:ego non desino commendare ei te. ¶ Ipse etiam scribit mihi te debere agere gratias sibi:eo ꝙ de te bemeritus sit. ¶ Cura:ut sciam de eo quid sit. ¶ Ego expecto literas uestras Britãnicas.i.e Britãnia:& de rebus Britannicis:a te & a fratre scriptas. Vale.

M.T.C. Trebatio.S.D.

TAmdiu ignoro:qđ agas: nihil enim scribis: neq; ego ad te his duobus mensibus scripseram:quia cum Quin. fratre meo non eras: quo mitterem: aut cui darem: nesciebam. Copio scire quid agas, & ubi sis hyematurus. Equidem uelim

VBE. TAmdiu:Hortatur etiam Cice. Trebatium ne festinet Romam redire: primum tamen dicit se exoptare eius literas. ¶ Non eras.cũ Quin. fratre meo:ad quem cum sæpe scriberem, misissem etiam aliquas ad te literas. ¶ Quod.ad quẽ locum:quia nesciebam ubi esses. ¶ Hyematurus.futurus in hybernis:moraturus in hyeme.

ASC. TAmdiu ignoro quid agas. ¶ Nihil enim scribis:neq; ego scripseram ad te his duobus mẽsibus:quia nõ eras cum Quinto fratre meo:nesciebam quo.i.ad quem locum:mitterem:aut cui darem:cupio scire:quid agas:& ubi sis hyematur'.i.hyberna tempora transacturus. ¶ Equidem.i.ego quidem:uelim:sup.ut sis hyematurus.

Cum Cæ.

¶ CVM Cæ.f.te hyemare ¶ Noli deesse tibi.noli esse negligẽs & amitter opportũitates:quas habes amplificãdæ for tunæ tuæ. Serius.tardius. ¶ Ad nos.subaudi reuertere. ¶ Dũ.dõmodo. ¶ Plenior.ditior & magis pecuniosus. ¶ Qđ pp qđ. ¶ Balte:a.in eo fortasse plurimũ cõfidebat:& spabat Trebatius. ¶ Quid cõ.uenire an remanere in prouincia cũ Cæ. ¶ Cn.Octauius.ita debet eẽ solũ:nã supfluo additũ est. An Cn.Corneli⁹. ¶ Terræ fi.alii legũt Lerræ:ut sit nomẽ pprĩũ:puto tñ ironice & iocose dcm̃ eẽ sũmo genere natũ:qa eẽt ignobilis:deinde additũ Terræ fili⁹:ut ostẽdat nouus & ignobilis eẽ:nam terræ filii dñt:quorũ fere parentes ignorant:& qui nullis maioribus claris nati sunt:alii uolunt terræ filios ¦dici:quorũ origo maiorũ ignorat pp longã seriem psapiæ.Persi.Satyra ultima.Præsto est mihi Mani⁹ hæres ꝓgenies terræ.Et paulopost. Adde ẽt unum, unum etiam terræ est filius. VBB. Terræ filii

Cum Cæsare:sed ad eũ ꝓpter eius occupatiões nihil sum ausus scribere:ad Balbũ tñ scripsi. tu tibi deesse noli:serius potius ad nos dũ plenior. Quid huc ꝓperes?nihil est presertí Baltera mortuo. Sed tibi ꝯsiliũ nó deest. Quid cõstitueris cupio scire. Cn. Octaui⁹: an. Cñ. Cornelius: quidẽ tuus familiaris, summo genere natus. Terræ filius is me qa scit tuum familiarẽ esse crebro ad cœná inuitat adhuc non potuit perducere.sed mihi tñ gratum est. Vale.

¶ CVM Cæsar:sed nihil ausus sũ scribere ad eũ pp occupatões eius:scripsi tñ ad Balbũ. ¶ Noli tu deesse tibi.i.utilitati tuæ. ¶ Redi sup.ad nos: poti⁹ serius.i. tardius:q̃ sup.citius:dũ.i.dõmõ:sup.redeas plenior: s.rebus & honorib⁹. ¶ Nihil ẽ qđ.i.pp qđ: aut qđ.i. cur ꝓperes.i.festines:huc.i.Romã:pserti Baltera:q ti bi ꝓdesse poterat:mortuo. ¶ Sed cõsiliũ nõ deest tibi. ¶ Cupio scire qđ ꝯstitueris sup.facer. Cn. Octauius aut Cnæus Corneli⁹ sup.icertũ est. ¶ Quidẽ.i. certe:familiaris tuus natus sũmo gñe:qa fili⁹ terræ.i. hõ minie gñosus:q nescit an se Octauiorũ:an Corneliorũ familiæ mentiat:cũ ꝓximiorẽ nesciat citar ꝓpinquitatẽ:q̃ ꝙ sit filius terræ:filii aũt terræ habebunt:q originẽ suã nesciuerũt ignobilissimi:ut gigãtes q cũ uasto essent corpore filii terræ dicebant:ad qđ alludẽs Iuuenalis dicit. Vñ fit ut malim frater cuius eẽ gigantũ .i.ignobilissimus:q̃ ob nobilitatẽ pdicari. ¶ Is.s.hõ nanus:qa scit me esse familiarẽ tuũ:inuitat me crebro ad cœnã:sed sup.nõ potuit adhuc pducere.s.me ad cœnã suam. ¶ Sed tamẽ gratum est mihi ꝙ eo.s. animo sit. Multa autem ad Trebatium sic scribit Cicero:ut nescias ioco ne an serio loquatur. ASC.

M.T.C. Trebatio .S.D.

LEgi tuas literas:ex quibus intellexi te Cæsari nostro ualde iuriscõsultũ uideri. Est qđ gaudeas te in ista loca uenisse: ubi aliquid sapere uideare. Quod si in Britanniã quoq; profectus esses:profecto nemo in illa tãta insula peritior te fuisset. Verumtamẽ rideamus licet:sum enĩ a te inuitatus. Subinuideo tibi: ultro te etiam accersitum ab eo: ad quem cæteri: non propter eius superbiam: sed propter occupationem aspirare non possunt. Sed tu ĩ ista epistola mihi nihil scripsisti de tuis rebus: q̃ me hercule mihi nõ minori curæ sũt q̃ meæ. Valde metuo ne frigeas in hybernis: quamobrẽ camino luculento utendum censeo. Idem & Mutio & Manilio placebat: præsertim qui sagis non abundares: quamq̃ uos nunc istic satis calere audio. Quo quidem nuncio ualde me hercule de te timueram:

LEgi tuas. Scripserat Trebatius magnã eẽ de se apud Cæ.opinionẽ:seq; existimari ab eo ĩ iure ciuili pitissimũ:in quo Ci.locat cũ Trebatio:& cũ familiariter irridet de multis reb⁹. Deiñ qa sæpius cõmẽdauerat eũ: Cæsar dicit se cupe intelligere qđ ꝓfecerint eius cõmẽdationes. Postremo dicit se ferre æquo aio eius absẽtiã: si est ei emolumẽto & utilitati. Sin minus: suadet ut Romã reuertat. ¶ Valde iu ualde sapiẽtẽ ĩ n iure ciuili. ¶ Quod.pp qđ. ¶ In ista lo.galliæ:tũc.n.nõdũ inerat ĩ Britanniã:qđ aũt superius dixit:expecto uestras lr̃as britannicas: nõ est mirũ:qa nõ sunt eplæ positæ eo ordine quo sunt scriptæ:nã ex his q̃ sunt in hoc uolumine: alias in galliã: alias in britãniã missas cõstat. ¶ Insula.i.Britãnia:est n.insula. ¶ Peritior.s.iuris. ¶ Rideam⁹ li. signãt Ci. se locaturũ cũ Trebatio. ¶ Sum inui.a te.dedisti mihi cãm:ut riderẽ. ¶ Subinuideo.aliquantulum inuideo. ¶ Accersitum.uocatũ:admissum. ¶ A b eo.Cæ. ¶ Non propter su.nam est humanissimus. ¶ Aspirare.accedere. ¶ Ne frige.iocatur Ci.quia sciebat Trebatium esse auarũ. ¶ Camino lucu.i.magno foco & splendido igni:nam caminus dicit fornax ubi ignis fit:alii legunt camino:ut sit nomen proprium:sed male. ¶ Sagis.uestimentis:est enim sagum uestis militaris. ¶ Satis cal.uel propter timorem belli:uel pp auaritiã:qđ magis placet. ¶ De te.pp te:qa scio te eẽ auidũ & rapacẽ:& isti ppli capitales sunt: ut infra dicet. VBE. Sagum

LEgi lr̃as &c. Scripserat Trebatius magnã eẽ de se apud Cæsarẽ opionẽ de peritia iuris ciuilis:in quo Cicero locatur nunc cũ Trebatio:& eũ familiariter ridet:multis de rebus:deinde dicit se uelle scire quãtũ ꝓfecerint cõmẽdationes suæ:ac deinde consulit ut utilitati suæ consulat:aut manẽdo diutius cũ Cæsare:aut redeũdo ꝗprimũ. ¶ Ordo est. Legi lr̃as tuas ex qbus intellexi te uideri Cæsari nr̃o.s.cõi amico & ꝑfono:ualde iurecõsultũ.i.consultum in iure dicendo aut cõsultũ.i.peritũ iuris. ¶ Est qđ.i.pp qđ:gaudeas.i.gaudere possis:te uenisse in ista loca:ubi uideare sapere aliqđ.q.d.per iocũ:cũ si Romæ esses nihil sapere uidereris. ¶ Quod si ꝓfectus esses quoq;.i.ẽt in Britanniã:profecto nemo fuisset peritior te in illa tanta insula:quæ reuera maxima & potentissima est. ¶ Verũtñ licet.i.licitũ est:sup. ut rideamus.i.ioco loquamur:sum.n.inuitatus.s.ad ridendũ:a te.s.per lr̃as tuas ridiculas. ¶ Subinuideo.i.latenter aut aliquãtulũ inuideo tibi:te esse accersitũ.i.aduocatũ & assumptũ in familiaritatẽ ab eo.s. Cæsare:ad quẽ cæteri nõ pñt aspirare.i.spem perueniẽdi hr̃e:nõ ꝓpter superbiã eius:sed ꝓpter occupationẽ eius. ¶ Sed tu nihil scripsisti mihi de tuis rebus in ista epl'a.s.tua:quæ.s.res tuæ sunt mihi:me Hercule nõ minori curæ q̃ meæ.s.res. ¶ Ego metuo ualde ne frigeas i.torpeas potius ocio q̃ frigore:in hybernis.i.locis ubi hyemabis:quãobrẽ censeo utendũ.s.tibi:camino.i.igni:luculẽto.i. claro:allegoricos:ut reor:aut adhortatorẽ ad uirtutẽ intelligit:aut igniculũ gloriæ. Est autẽ caminus ignis ipse in foco:non fumariũ:quod uulgus caminũ uocat. ¶ Idem.s.ut camino utaris:placebat Mutio & Manilio cõibus amicis meis:præsertim sup.tibi:qui nõ abũdares sagis.i.tegminib⁹ militaribus:quæ uillosa sunt:q̃q̃ ego audio uos satis calere istic.s.ubi estis calore quidẽ auaritiæ:aut potius metu nauigationis & belli:quo licet præcordia frigeãt:facies tamẽ sudare solet. ¶ Quo nuncio.s.de metu belli ineundi:ego me hercule timueram ualde de te. ASC.

VBB. ❡SED tu. quasi diceret non est opus timere: quia cum sis cau tus in aduocationibus & cōsultationibus causarum: es tā cautior in re militari: & hoc ironice dcm̄. ⁋ Natare. exercebant. n. iuuenes ad natandū: ut aptiores essent militiæ. Hora. in primo carminū. Cur timet flauum tyberim tangere: & ēt milites interdum natabant: q ēt erāt periti natādi: dicit aūt nunc Trebatiū noluisse natare: qd' aliq uolūt allegorice intelligi. i. noluisse summere res magnas: sed placet melius ut intelligamus simpliciter eū noluisse natare: neq; expectare essedarios exercētes certamen currendi: ut signe eū timidū neq; aptū rei militari. ⁋ Quē. te. ⁋ Ne Andabatā qdē. apud solū scm̄ Hierony. memini legē hoc nomē: q signat andabatas quosdā

Andabatæ fuisse fortasse populos: q oculis clausis pugnarent: sic n. ingt epi. prima cōtra Iouinianū. Melius est qd' dr oculis clausis andabatarū more pugnar: q̄ directa spicula clypeo nō repellere ueritans: dicit ergo: quem ne claudentē qdem oculos decipere poteramus: quanto ergo apertē oculos & tibi cauēs fraudari poteris: alii dicūt a Pli. mentionē fieri de his populis: sed non memini. ⁋ Quā sæpe. s. scripserim. ⁋ Ego. s. scio. ⁋ Intermiserā. i. minus rare scribere icœperā. ⁋ Diffidere. si ei fuissem molestus multitudine lrarū. ⁋ Cōmouendū. reuocandū in memoria tui. ⁋ Vnū. solū. ⁋ Quare. i. propter quod solatiū. ⁋ Iu. s. te esse sine nobis. ⁋ Emolumēto. utilitati. ⁋ Nō est. s. emolumēto. ⁋ Nihil. uo. duo. ē stul. i. nos duo stultissimi sum⁹. ⁋ Me. s. nihil ē stultius. ⁋ Qui. ego. ⁋ Te. nihil est stultius. ⁋ Aduoles huc. celeriter huc uenias: si nō est tibi utile abesse. ⁋ Vna. dicit Ci. quāti faciēda sit ipsorū cōsuetudo. ⁋ Congressio. collocutio: cōuersatio. ⁋ Non mō ho. quos magnifacis posse superari. ⁋ Hedui. po

Hedui puli Galliæ: de quibus Cornelius Tacit⁹ li. xi. sic inquit. Hedui primi senatorū ius in urbe adepti sunt: datum id fœderi antiquo: & quia soli gallorum fraternitatis nomen cum Po. Ro. usurpant: & Plu. i uita. Cæ. deinde receptis in fidem: quos facti pigeret haud destitit: quo ad heduorum gētem: qui aduersus bellum susceperant: deuicit: hi superiore tempore fratres se Ro. prædicantes: magnificentissimis habebantur honoribus &c. ⁋ Aut con. si quid fuerit quod doleas. ⁋ Aut con. si quid agendum deliberabis. ⁋ Aut re. idest opera: si quid minus per te efficere poteris. ⁋ Iuuero. pro iuuabo.

sed tu in re militari multo es cautior, q̄ in aduocationibus, qui neq; in oceano natare uolueris studiosissimus homo natandi: neq; expectare essedarios quem antea ne Andabatā quidem defraudare poteramus. Sed iā satis iocati sumus. Ego de te ad Cæ. q̄ diligenter scripserim tute scis q̄ sæpe ego. Sed me hercule iā intermiserā, ne uiderer liberalissimi hominis meiq; amantissimi uoluntati erga me diffidere. Sed tamen his literis quas proxime dedi, putaui hominem eē cōmonēdum. Id feci quid pfecerim facias me uelim certiorē: & simul de toto statu tuo, consiliisq; omnibus. Scire enim cupio quid agas: quid expectes: q̄ lōgum istum tuū discessum a nobis futurum putes. Sic enim tibi persuadeas uelim, unum mihi solatium esse: quare facilius possum pati te esse sine nobis si tibi id esse emolumento sciam. Sin autem id nō est nihil duobus nobis est stultius me qui te non Romam attraham: te qui nō huc aduoles. Vna me hercule nostra, uel sæuera, uel iocosa cōgressio pluris erit: q̄ nō modo hostes: sed etiam fratres nostri Hedui. Quare omnibus de rebus fac ut quamprimum sciam: aut consolando, aut cōsilio, aut re iuuero. Vale.

ASC. ❡SED tu es multo cautior in re militari: quam in aduocationibus. Quia in re militari non commisit se periculo aut labori: in aduocationibus præstandis sæpe operam perdiderat: quia melius aliis quam sibi prospexit: unde addit Cicero: quid neq; uolueris natare in oceano: homo: idest cum sis homo studiosissimus natandi: sed in tyberi: oceano aūt natare non solent: nisi qui naufragium fecerint: unde sensus mihi uidetur: Trebatium non esse ingressum oceanum neq; in Britanniam profectum timore naufragii: unde prius dixerat. Quod si in Britanniam quoq; profectus esses &c. ⁋ Neq; uolueris expectare Essedarios: idest gubernatores curruum: qui cōtumeliosi & iniurii fere sunt: quē nos antea ne quidem: idest nō saltem: andabatam: idest more andabatarū: qui (auctore diuo Hieronymo in prima epistola ad Iouinianum) oculis clausis pugnant: clausos oculos habentem: poteramus defraudare: cum esses callidissimus: unde nunc cautior factus uidetur: eo q ne uidens quidem ausus sit expectare Essedarios Britānicos: ridet ergo q non sit pfectus in Angliam: aut propter periculum maris: aut propter petulantiam Essedariorum: qui sunt in Britānia. ⁋ Sed nos sum⁹ iam satis iocati: idest per iocum locuti. ⁋ Tute: idest tuipse scis: q̄. idest quantum: diligenter ego scripserim de te ad Cæsarem: quasi dicat tu scis quantum id tibi profuit: quod si multum profuit: etiam me multum diligenter scripsisse scis: aut iudicas. ⁋ Ego scio q̄: idest quantum: sæpe: supple scripserim: quasi dicat sæpissime. ⁋ Sed me hercule ego iā intermiseram: idest ad tempus omiseram ad Cæsarem de te scribere: ne uiderer diffidere uolūtati erga me: hominis liberalissimi & amantissimi mei: scilicet Cæsaris. ⁋ Sed tamen putaui hominem esse commonendum his literis quas dedi: scilicet ad eum proxime: idest nuperrime: & feci: idest cōmonui eum. ⁋ Velim supple ut facias me certiorem: quid pfecerim: idest utilitatis tibi fecerim: mittendo ad eum literas commonitorias: & simul supple facias me certiorē de toto statu tuo: & consiliis omnibus. ⁋ Cupio enim scire quid agas: qd expectes: idest quid boni speres tibi futurum: quam longum putes futurū istū discessum tuum a nobis. ⁋ Velim enim supple ut persuadeas tibi: idest firmiter credas sic: unum solatium eē mihi: idest me habere unum solatium de absentia tua: quare: idest ob quod: possum pati facilius: idest minus moleste: te eē sine nobis: si uidelicet sciam id: uidelicet te sine nobis esse: esse tibi emolumento: idest lucro & commodo. ⁋ Sin autem. i. sed si: id non est: idest nullum est tibi emolumētum ex absentia: nihil est stultius nobis duobus me: scilicet nihil est stulti⁹: qui nō attraham te Romam: & te qui non aduolea: idest q̄ celerrime uenias Romam. ⁋ Me hercule una congressio nostra uel sæuera uel iocosa: erit pluris idest maioris pretii ac ualoris seu æstimationis: propter uoluptatem: quā ex ea caperemus: quam supple sint non modo: idest non solum hostes: scilicet Britanni: quorū congressio si uicti fuerint plurimi eēt facienda: sed ridet Trebatium: qui uisus est eorum congressum uitauisse: sed etiam Hedui populi in Brugundia fr̄es nostri: idest populi Romani: antiquo iure: unde grata deberet esse Trebatio cōgressio hospitalis cum illis. aut sensus ē: pluris faciendum Ciceronis & Trebatii congressum: q̄ illius & hostium aut sociorum populi Romani: cum hostis timendis parum charus aut clarus sit. Sane ut Cor. Tacitus lib. xi. scribit: Hedui primi senatorū ius in urbe adepti sunt: datum id fœderi antiquo: & quia soli Gallorum fraternitatis nomen cū populo Ro. usurpant: quod etiam Plutarchus in uita Cæsaris attestatur. ⁋ Quare fac ut sciam quāprimum: idest ua'de cito: de rebus tuis: nam supple iuuero te aut cōsolando: aut consilio: aut re: idest auxilio & ope. Vale.

❡NIſi

VBB.

Nisi Hortatur Ci. Trebatium hac ep̃la sicut & superiori:ut libẽter absit ab urbe:p̃sertim tot seditionibus & tumultibus ciuilibus:deinde latenter innuit:ut agat diligenter rem suam. ¶ Profectus es.i.discessisses. ¶ Antea.& alias superiori tpe. ¶ Quis de.q.d.nullus. ¶ Tot inter.tot seditionibus:q̃ fiunt interregno℞ cã. Interreges aũt dicti sunt pprie apud maiores centũ p̃res:q mortuo rege Romulo:donec alius rex crearet:rẽpu.gubernabãt ex iis.n.unus:auctore Fenestella:decernebat:cuius q̃q; die℞ spatio finiret impium:& ita per totũ annũ oẽs finiebant impium apud minores uero Romano℞:cũ reip.cã abessent cõsules:neq; cõitiis interesse possent:q initio creati cõsules eẽnt:si dictatorẽ comitio℞ cã dici nõ potuisset:res ad iterregnũ deducebat:ac p interregẽ consularia cõitia habebant haec igit interregna nunc intelligit Ci.in q̃bus cũ eẽnt discordiae:dicit nõ desyderatos iuriscõsultos:qa eo℞ dictis & r̃nsis nõ paret. ¶ Vñ.a q̃bus: aduerbium p noie:ut genus uñ latinũ. ¶ Dederi.p dabo. ¶ A sin. quoniã cũ multi eligerent:singuli tñ impabant: & ius reddebãt. ¶ Binas.locat:cũ uix una p q̃q; dies posset peti. ¶ Satis.qa fortasse hoc nõ poterat p leges fieri. ¶ Sed he.iam incipit familiarius agere:& iocari cũ Treb.scripserat.n.quẽadmodũ ei magna fides a Cę. hr̃et. ¶ Haec si.qd uideo te iocari. ¶ Meliora q̃ i meo tusculão.ubi eras tristior:& ñ poteras iocari. ¶ Quid f.q̃ ita ioceris. ¶ Cõsuli.de iure:unde iuriscon.dñr & iuriscõsulto℞ r̃nsa:qa interrogabantur & r̃ndebãt. ¶ Consuli ab il.allusit ad uerbũ:qd duo sig̃nat: interrogari & cõsiliũ dare siue puidere:sed in postremo sig̃t datiuo:hoc aũt dicit:malẽ qd Cae.cõsuleret tibi q̃ cõsulere.i.puideret tibi q̃ interrogaret te: facete autẽ iocamur per hmõi uerba homonyma: tale est i Neronẽ distichõ. Quis negat Æneae magna de stirpe Neronẽ. Sustulit hic m̃rem:sustulit ille p̃rem:nã sustulit & portauit & interfecit sig̃nat. ¶ Qd.quae res:ut tibi cõsulat. ¶ Perfer.tolera. ¶ Istam mi.istũ laborẽ militiae:& cõmorãdi in castris. ¶ Ego.n.talis fuit in supiore ep̃la sua. Sic.n.tibi p̃suadeas uelim unũ mihi esse solatiũ:quare facilius possim pati te eẽ sine nobis: si tibi eẽ id emolumento sciã. ¶ Desyderiũ.abñtiã tuam. ¶ Ista sunt ina.i.sine emolumẽtis. ¶ Recipe te.reuertere. ¶ Aut erit hic ali.i.aut hĩ aliqd cõmodũ cõsequeris. ¶ Aliqñ.tandẽ:aliquo tpe. ¶ Aut sími.f.erit aliquid emolumẽti. ¶ Samarobrinae.i.q̃si oẽs urbes talis qualis est Samarobrina:si multae eẽnt Samarobrinae est.n.Samarobrina urbs Britãniae. ¶ Retuleris. receperis in p̃riam. ¶ Sermo nul.erit.nemo de te loquetur:omnibus linguam auelles. ¶ Diutius.per lõgum tempus. ¶ Frustra.quin aliqd emolumentũ cõsequaris. ¶ Non modo La.equitem Romanum uirũ magnae:libertatis in loquẽdo:qui neq; Caesari pepercit:acerrimis uerbis in eum inuectus:cum iam admodum senex iussus esset a Caesare agere mimmos:ut scribit Macro.in saturna. ¶ Sed etiam Vale.qui licet sit molestior in loquẽdo:tamẽ si diu abfueris:quin aliquid agas:te maledictis lacerabit. ¶ Mira enim.hoc dicit sicut representantur personae ex comoediis ad iocum & delectationẽ:ita sument personam tuam ad ridendum.q.d.poterunt facere de te comoediam: & abducere personam:tuam quasi pro persona comica:qua rideant. ¶ Britannici iurisconsul.i.tui:q in britãnia fuisti. ¶ Sed de re seuerissima.i.de re grauissima:& nõ negligẽtia. ¶ Remoto io.i.sine ioco.i.ut serio loquar. ¶ Praecipio.nõ iubeo:sed potius admoneo te:do tibi hoc praeceptum. ¶ Mea cõmendatione.quia Caes.ppter cõmendationẽ meã te charũ habeat. ¶ Praeferas de.no.aequo animo feras nobis caref. ¶ Honestatẽ.honorẽ & dignitatẽ. ¶ Facultatẽ.utilitatẽ. ¶ Ista. dignitas & facultas. ¶ Frigebũt.cessabũt:deerũt tibi. Teren.nimirũ hi hoies frigent. ¶ Omnia quae uis.i.quaecũq; cupis etiã maxima & difficillima. ¶ Studio.amore:& fauore:qui nõ desistemus te commendari Cęsari.

Interreges

Vnde

Cõsuli Iuriscõsultus

Sustulit

Samarobria

Laberius

M.T.C.Trebatio.S.D.

Nisi ante Roma profectus esses: nũc eã certe relinqueres. Quis.n. tot interregnis iuriscõsultũ desyderat? Ego oĩbus unde petitur hoc cõsilii dederim:ut a singulis interregibus binas aduocatiões postulẽt. Satis ne tibi uideor abs te ius ciuile didicisse? Sed heus tu quid agis, hecquid fit? Video.n.te iocari iã p literas. Haec signa meliora sũt q̃ in meo Tusculano. Sed quid sit scire cupio. Cõsuli quidẽ te a Caesare scribis:sed ego tibi ab illo consuli mallẽ. Quod si aut fit:aut futurũ putas, pfer istã militiã, & permane, ego .n. desyderiũ tui spe tuo℞ commodo℞ cõsolabor. Sin autem ista sunt inaniora, recipe te ad nos. Nã aut erit hoc aliqd aliqñ, aut si min᷒ una me Hercule collocutio nr̃a pluris erit: q̃ oẽs Samarobriae. Deniq; si te cito retuleris:sermo null᷑ erit. Si frustra diuti᷒ affueris, nõ mõ Laberiũ:sed ẽt sodalẽ nr̃m Valeriũ ptimesco. Mira.n.p̃sona induci põt Britãnici iurisconsulti. Haec ego non rideo: q̃uis tu rideas. Sed d̃ re seuerissima, tecũ (ut soleo) iocor. Remoto ioco tibi haec amicissimo aĩo p̃cipio, ut si istic mea cõmendatiõe tuã dignitatẽ obtinebis praeferas nr̃i desyderiũ: hõestatẽ & facultatẽ augeas. Si ãt ista frigebũt: recipias te ad nos. Oĩa tñ quis & tua uirtute pfecto, & nr̃o sũmo erga te studio cõseq̃re. Vale.

ASC.

Nisi. Hortatur Trebatium ut libenter absit ab urbe: quia si adesset cuperet abesse: propter seditiones ciuiles moneta; ut res suas diligenter curet. ¶ Ordo est. Nisi profectus esses.i.discessisses: Roma: tu certe relinqueres nũc eam. ¶ Quis enim desyderat iurisconsultũ tot interregnis.i.uacationibus regnorum:cũ omnes in senatu regnare uelint:& nulli ab aliis admittantur:aut uacationibus in consulatu:cum qui consules dicerent interreges: inter se concordari non possint. ¶ Ego dederim.i.uelim dedisse oĩbus:unde.i.a quibus petitur sup.consilium:sup.hoc cõsiliũ: ut postulent binas aduocationes.i.p̃ocinia aduocato℞:aut iura aduocãdi:a singulis iterregibus.i.mag̃ratibus:ad quos consulatu & olim regno uacante ius consulis ac regis ptinebat:ideo aũt binas:qa cum toties mutarentur per seditionem singulae nõ suffecissent:& tñ dicit ut dicit Vber.uix una p q̃q; dieb᷒ aduocatio peti posset:uñ iocãdo addit. ¶ Videor me tibi didicisse satis ius ciuile abs te:hoc ẽ dederim ne tale cõsilium satis ex sola iuriscõsulto℞. ¶ Sed heus tu:qd agis: hecqd fit.f.a te. ¶ Video.n. te iã iocari p lr̃as. ¶ Haec signa.i.indicia animi tui:sunt meliora q̃ sup.erãt i Tusculano meo f.agro cũ uilla:ubi tristis Trebatius longe aberat a iocis ¶ Sed cupio scire qd sit.i.q̃ ita aĩum mutasti. ¶ Scribis qdem te consuli.i consilium peti a Cae.sed ego mallem:consuli.i.p̃spici & puideri:ac rem utilem fieri tibi a Cae. ¶ Quod Caesarem tibi consuli.si aut fit:aut putas futurũ:perfer.i.ad finem usq; fer istam militiã:& permane.f.apud Caesarẽ usq; ad finem belli. ¶ Ego.n.cõsolabor.i.quasi per consolationẽ medicabo & sustinebo:desyderium tui.i.qd habeo ex absentia tua:spe tuorum cõmodum.i.quam habuere de cõmodis tuis. ¶ Sin aũt.i.sed si:ista.f.quae sperem sint inaniora.i. nimis inania:recipe.i.reduc quasi in locum tutiorem te ad nos:nã aut aliqd.f.cõmodi erit hic.f.Romae aliqñ:aut si minus.f.si.

non sup. erit hic aliqd: me hercule una collocutio nr̃a erit pluris.i.maioris emolumenti & uoluptatis:q̃ oẽs Samarobrinę.i.ciues eius urbis in Britãnia:si fuerint a te capti aut cæsi. ¶ Deniq; si retuleris.s.e Britannia te cito:fermo.i.de te ac constantia tua:erit nullus:qa oẽs putabunt te remissum a Cæ.aut noluisse suscipe cõditiões ab illo oblatas:si abfueris diutius

Laberius frustra.i.nihil cõsequẽdo a Cæ.ego ptimesco non mõ Laberiũ egtẽ Romanũ in loquendo & mordendo liberrimũ:qui ne Cæsari qdẽ ppercit acerrimis uerbis i eũ inuectus:cũ iam admodũ senex iussus eẽt a Cæ.mimos agere:ut auctor est Macrobi.in saturnalibus:sed ẽt Valeriũ sodalem.i.cõuictorẽ nr̃m:qa mira.i.multũ ridicula psona iuriscõsulti Britãnici

VBE. hoc est tui:põt induci.s.in fabulam de te factã. ¶ Ego nõ rideo.i.nõ ridendo puto:aut nõ dico ioco:q̃uis tu rideas:sed io cor tecũ ut soleo de re seuerissima.q.d.illud Horatianũ.Quãquã ridẽtẽ dicere uerũ.Quid uetat. ¶ Ego pcipio tibi hæc sio amicissimo:ioco remoto.s.cũ remitto:ut si obtinebis.s.apud Cæ.ubi nũces:tuã dignitatẽ.i.locũ honoris te dignũ: cõmendatione mea.i.p cõmendationẽ meam:perferas.i.ad finem usq; feras:desyderium nr̃i:& sup.augeas honestatẽ & facultates. ¶ Sin aũt.i.sed si:ista.s.dignitas & facultates:frigebũt.i.frigide obuient tibi recipias te ad nos. ¶ Tu.n.cõsequere.i.obtinebis.s.Romæ:omnia quæ uis:pfecto:&.i.simul:uirtute tua:& studio nr̃o summo.i.maxio:erga te. Vale.

M.T.C.Trebatio.S.D.

Mirabar quid esset:q̃ tu mihi mittere lr̃as intermisisses. Indicauit mihi Pansa me⁹ Epicureũ te esse fcm̃. O castra præclara. Quid tu fecisses,si te Tarentũ & nõ Samarobrinã misissem?Iã iũ mihi nõ placebas,cũ idẽ ituebare, quod Ethicius familiaris meus. Sed quonãmõ ius ciuile defendes:cum omnia tua cã facias nõ ciuiũ?Vbi porro erit illa formula fiduciæ: ut inter bonos bene agier oportet?Quis.n.est qui facit nihil nisi sua cã. Quod ius statues cõi diuidũdo,cũ cõe nihil possit eẽ apud eos,qui oĩa sua uoluptate metiuntur. Quomodo aũt tibi placebit Iouem lapidẽ iurare,cũ scias iratum esse Iouem nemini posse.Quid porro fiet populo Vlubrano,si tu statueris πολιτευεσθαι non oportere?Quare si plane a nobis deficis moleste fero. Sin Pansæ assentari cõmodũ est ignosco,mõ scribas aliquando ad nos quid agas:& a nobis qd agi:quid fieri:aut curari uelis. Vale.

Mirabar. Intellexerat Ci.Trebatiũ effectum epicureum:qd qdem oñdit esse turpissimũ: pſertim iuriscõsulto:què æquũ eẽ decet: qd esse non poterit:si oĩa sua utilitate metiet: sicut faciunt epicurei:& licet simulet se iocari:tñ serio lo

Tarẽtũ quitur. ¶ Epicureum.& hæc erat cã quare lr̃as intermiserat:quia ista secta nullũ oĩno uult laborẽ. ¶ O castra pclara.ironice.q.d.ubi cũ deberes eẽ factus laboriosus tradidisti te delitiis:& uoluptatib⁹. ¶ Quid tu fecisses.q.d.multo mollior & delicatior factus esses. ¶ Si te tarentũ misissem.q̃ ciuitas ẽ Calabriæ:primũ a Tara filio Neptuni condita & noiata:ut uoluit Seruius:deinde a Phalanto octauo ab Hercule expulsis ueteribus icolis occupata & habitata.Inde Vir. Hinc sinus Herculei:si uera est fama Tarenti Cernit:sunt aũt ciues ei⁹ urbis admodũ delitiosi.Inde Iuue.dixit Atq; coronatũ & petulãs madidũq; Tarẽtũ. ¶ Nõ samarobrinã:quæ ẽ magis barbara & rustica:& quæ minus inuitat ad uoluptates. ¶ Idẽ ituebare.idẽ spectabas:habebas eandẽ sniam. ¶ Quod Ethicius.hic n.sentiebat uoluptatẽ esse appetẽdam. ¶ Quonãmõ q.d.nullo modo. ¶ Tua cã.epicurei.n.dicũt fugiendas esse multas amicitias:qm̃ nõ possint eẽ sine laboribus:& eẽ cõsulendũ ocio & utilitati ppriæ. ¶ Nõ ciuium.s.cã:cũ decet oĩa referri ad utilitatem ciuium:&

Formula obliuisci commodum nr̃og; si uolumus uiri boni & iusti esse:ut ipse Ci.in primo officiog;. ¶ Porro.deide. ¶ Illa formula fiduciæ.i.lex fiduciaria. ¶ Inter bonos bene agier.i.ut inter bonos seruet æquitas & iustitia:uidetur iniuria:formula aũt pro lege & institutione ponitur:Ci.in tertio offĩog;.Nõdũ.n. Aqlius ptulerat de dolo malo formulas. ¶ Inter bonos bene agier.uerba sunt iuris:ut idem Ci.oñdit loco supradicto i tertio officiog;:ubi tractatur plenius hæc materia. ¶ Quis est?pro qualis est:quasi diceret simillimus pecoribus:q̃ natura prona & uentri obediẽtia finxit:non.n.interrogat de substãtia:sed de qualitate:ergo nõ est qs:quasi diceret nullus:sicut quidã male interpretãtur:nã multi sunt. ¶ Cõi diuidundo.diuisioni reg; cõtum:quæ quo iure diuidebant:tractant iuriscõsul.titulo de reg; di

Iouem Lapidẽ Vlubrę uisione. ¶ Quoduis.quasi diceret pessimum:& iniqssimũ. ¶ Nihil cõe.sed potius oĩa ppria. ¶ Iouẽ lapidẽ:lapidem silicẽ tenebant iuraturi per iouẽ:hæc uerba dicentes.Si sciens fallam:me deispiter saluа urbe arceq; bonis eiiciat:ut ego hũc lapidẽ:auctor Festus põpeius:dicit ergo nunc iouem lapidẽ.i.q repsitat iouẽ. ¶ Iouẽ esse iratũ nemini posse.qa epicurei tenẽt:& arcte defendunt:deos non curare mortalia:ut Nec curare deũ credis mortalia:nec p̃cibus aut ira moueri. ¶ Vlubrano.est.n.ulubræ ciuitas italiæ:ubi fortasse hẽbat Trebatius agros & res suas:de ea Iuue.Vacuis edilis Vlubris. Hora.Est ulubris aius:si te nõ deficit æquus. ¶ Quid fiet.s.a te.q.d.pessime & iniustissime.πολιτευεσθαι.i.administrare rẽp.uersari in rebus ciuilibus. ¶ Si deficis a nobis.tractũ est a subditis:qui dicitur a dominis deficere:cum discedũt ab eorum gubernatione & imperio. ¶ Plane.oĩno.Sin est cõmodum.si tibi est utile. ¶ Assentari Pansæ.blandiri Pãsæ:& ei dicere q̃ sis factus epicureus:cum nõ sis:ut ei complaceas:quoniam & ipse gaudet uoluptate:uel si Pansæ est cõmodum assentari.s.mihi:sed nunc posteriorem sensum minus probo. ¶ Modo.dummodo.

ASC. Mirabar.&c.Intellexerat Ci.Trebatium effectum Epicureum:quod detestatur:dicens. ¶ Mirabar quid eẽt: q̃ tu intermisisses mittere literas mihi.Pansa meus.s.amicus uetus:indicauit mihi te factum esse Epicureum.i.uoluptati studentem:& omnia ad cõmoda propria referentẽ. ¶ O castra præclara:Ironia est.q.d.o præclare tecũ in castris actum:cum ad tantam dementiam deueneris:quid fecisses:si misissem te tarentum.i.in eam ciuitatem Calabriæ:ubi uoluptuose uiuitur:unde Iuuenalis. Atq; coronatum & petulans madidumq; tarentum:non Samarobrinam.i.in eam urbem Britanniæ regionis frigidæ & bellicosæ. ¶ Tu non placebas mihi tantum.i.ab eo statim tempore:cum intuebare.i.inspectabas inhiando:quod &.i.Titius:alii legunt Ethitius:familiaris meus.i.ad lucrum aut uoluptatem:ut ille. ¶ Sed quonãmodo defendes ius ciuile.s.quod profiteris:cũ facias omnia causa tua.i.proprii cõmodi non ciuium:cum ius ciuile dictum sit:eo q̃ ciuium utilitati consulat. ¶ Porro.i.sed profecto:ubi erat illa formula fiduciæ.i.illa lex & regula iuris:e qua fiduciam habeam⁹:uidelicet inter bonos &c. Quidã textus habent ut inter &c. sed uidetur particula ut redundare:nisi sit oportet agier.i.bene:ut.i.ueluti:inter bonos.i.perinde ac decet inter bonos agi: formula autem est ut dixi lex aut regula:ut libro.iii.off.Nõdum enim Aquilius protulerat de dolo malo formulas. ¶ Quis enim est supple bonus:qui nihil facit nisi causa sua.q.d.nullus:& ita formulæ illi non esset locus:aut quis:idest qualis est q.d.inhumanus & auarus est &c. ¶ Quod ius statues supple de cõmuni diuidundo:cum nihil possit esse cõmune apud

eos: qui

eos:qui metiunt oia.s.bona sua uoluptate.i.qui nihil ducit bonū nisi unde singulariter captet uoluptatem.q.d.nullum: Iouem
Aūt.i.sed:qūo placebit tibi.s.ex iure Romāo:iurare Iouē lapidē.i.repñtatū p lapidē:quē iurās in manu tenebat. Si Lapidē
cut.n.nūc qdā iurāt Bracchiū sci Antonii aut ignē sacrū:ita olim Iouē lapidē:tenētes.s.lapidē ac dicētes:ut Festus Pōpei⁹
dicit. Si sciēs fallā me deispiter salua urbe arceq; bonis eiiciat:ut ego hunc lapidē:quo dicto:lapidē eiiciebāt:cū scias.s.ex
paradoxo Epicuri:q dicebat deū nō curare mortalia: & q deus:ut dicit Luc. Nec bñ p meritis capit:nec tāgit ira: Iouem
nemini posse eē iratū. Porro qd fiet pplo ulubrano.i.colēti ulubras:oppidū italiae satis desertū:de quo Hora. Est ulubris aius si te nō deficit aequus:si tu statueris nō oportere πολιτεύεσθαι:politeuesthe.i.administrare rēp.q.d.ab oi populo deserent. Quare sero moleste si deficis.i.discīscis:plane a nobis.s.stoicis:fin.i.sed cōmodū ē.s.tibi:assentari Pāsae s.Epicureo:ignosco mō.i.dūmodo scribas aliqñ:qd agas: & quid uelis agi:quid fieri:aut curari a nobis. Vale.

M.T.C.Trebatio.S.D.

A Deo ne iniustū me eē existimasti:ut tibi irascerer: q parum mihi constans: & nimium cupidus decedendi uiderere. Ob eāq; causam me arbitrarere literas ad te iā diu non misisse? Mihi perturbatio animi tui:quam primis literis pspiciebā molestiā attulit. Neq; alia fuit ulla cā intermissiōis literarum:nisi q ubi esses plane nesciebā. Hic tu me etiam insimulas:nec satisfactionē meā accipis. Audi mi Testa utrū superbiorē pecūia te faciat an q te Imperator osulit:moriar ni:quae tua gloria est:puto te malle a Cae.cōsuli q inaurari. Si uero utrūq; est:qs te feret praeter me: q omnia ferre possum? Sed ut ad rē redeā:te istic inuitū non esse uehemēter gaudeo: & ut illud erat molestū, sic hoc iucundū. Tātum metuo ne artificiū tuū tibi parū psit. Nā ut audio:istic nō ex iure manu cōsertū:sed magis ferro rem repetūt, & tu soles ad uim faciūdiam adhibere. Neq; est q illā exceptionē in īterdicto pertimescas, q tu prior in oibus armatus non ueneris. Scio enim te nō esse procacem in lacessendo: Sed ut ego quoq; te aliquid de nostris cautionibus admoneam: treuiros uites cēseo:audio capitales esse, mallē auro argēto aere essent:sed alias iocabimur. Tu ad me de istis rebus omnibus scribas uelim q diligētissime Ad iii.nonas martias. Vale.

A Deo ne.qa rephenderat Ci.Trebatiū q eēt tam cupidus redeundi Romā: & postea intermiserat diu ad eū lras. Existimauit Trebati⁹ eū sibi iratū fuisse: & ppea intermisisse ad eū scribere:qd quidē oñdit Ci.nō fuisse cām suae intermissionis lrarū:sed qd ignorabat ubi eēt. Deinde eū eo iocat:appellās eū supbum. Postremo hortat ut caueat illos populos: & pcipue treuiros:quos audit esse feros. Parū cōstans.i.aliquātulum instabilis. Perturbatio ai tui.quē poenitebat in ista loca pfectū esse. Hic.nūc uel in hoc. Insimulas.accusas. Satisfactionē.excusationē. Audi mi. Testa. blandit ei ut aequius ferat q supbus appelletur. Testa appellabat.n. Tre. Testa:ut infra: ego tñ Scaeuolę & Testę assentior. Vtrū.i.es ne magis supbus:qa factus es diues:an qa Caesar te osulit.i.interrogat: & a te consilium capit. Pecunia facit supbiorē.sic Teren. Quia paulū tibi accessit pecuniae:elati sunt ai. Moriar. dicit Ci.se cognoscere Treba.ita esse gloriosum:ut maluit osuli a Cae.q ditari. Moriar.mos ē dicēdi cum nolumus aliqd affirmare ita esse. Inaurari.auro impleri:uel ditari. Si uero.u.est.s.& te consulat: & te iauret. Quis te feret.qs te tollerabit.q.d.nullus: qa efficeris supbissimus. Q ui po.f.o.qa sum patientissimus. Nō in.i.libēter:scripserat.n. postea Trebatius se libenter esse foris:cū initio longe alr scripsisset. Vt il.s.q esses aio pturbato & inuito. Sic hoc.q nūc nō sis inuitus. Tantū.solū. Artificium.industria uel scia legū. Tuū.ius ciuile. Istic.in istis regionibus.ubi tu es. Nō ex iu m.cō.i.non ex legitimis actiōibus: & ex iure ipso. Ex iure manu consertū inqt. A.G.li.ul.noctiū atticarū:uerba sūt ex antiquis actionibus &c.q uult uidere cām & originē horū uerborū uideat ipm Gelliū libro pdicto:a quo multis uerbis declarant. Sz.m.poti⁹. Ferro.armis. Adhibere fa.ad uim:quae nō hēt locū:ut Enni⁹. Pellitur e medio sapia:ui gerit res. Spernit orator bonus:horridus miles amat. Haud doctis dictis certantes nec maledictis. Miscent inter se inimicitiam agitantes. VBB. Inaurari

Nō ex iu.ma.con.sed magis ferro rem repetunt regnū petūt:uadunt solida ui:a qbusdam legit: & tu soles ad uim faciēdam adhiberi:quod minus pbo:neq;.n.est consentaneum iurīcōsultū ad uim inferendā adhiberi:sed potius. Facundiam.eloquentiam:ornatū & grauitatē uerborum:quae nō psunt inter arma:ut ex uerbis ennii declarat: & Ci. Silent.n. leges inter arma. Neq; est.i.nō oportet. Exceptiōes.sunt.n.exceptiōes qdā ptoriae:ut iurīcōsulti declarāt. Interdicto.interdicta dicebant formae & cōceptiones uerborū:quibus ptor aut iubebat aliqd fieri:aut phibebat: & dr iterdū phibitio a possessionis turbatiōe. Prior.añq puocareris:nā grauius puniendus est q incipit cōtentionem aliquā: q qui superuenit iā inceptae. Procacē.impudentē. In la.in puocando & irritādo alios. De nris cautio.qa cautiones pprie dicunt legales:ideo nūc Ci.dixit de nris.q.d.q nō sunt legales:sed tm oratoriae. Treuiros.ineptias quorūdam: qui hoc loco exposuerūt treuiros quosdā fuisse q auctoritatē iudicādi nō hñent:nisi tres simul essent. & praeerant reb⁹ capitalibus: o supremā ignorantiā:hi triūuiri nō treuiri dicebant:nam treuiri de qb⁹ nūc Ci.dicit.ppli sunt Galliae trāsalpinae. Lucan. Te quoq; laetatus uenissem in plia treuir: & de his Caesar in cōmentariis. Capitales.i.manu pmptas ad caedem:id.n.significat interdū capitalis:interdū aūt dignū puniri capite. Mallem auro.nō est intelligendum: mallem esse capitales auro contenderent uel carerent. Alias.alio tempore. Facundia Exceptiones Interdicta Cautiones Treuiri Capitales

A Deo ne. Dicit se intermisisse dare lras ad Trebatiū:non qa irascebat illi:sed q nesciebat ubi nam ille esset:iocat, q uocat eū supbū:monetq;:ut treuiros psertim puocare timeat. Ordo est. Ne.i.an:existimasti.i.iudicasti me eē adeo iniustū:ut irascerer tibi q uiderere.i.uidereris mihi parū cōstans & nimiū cupidus decedendi: & arbitrare te me nō misisse iamdiu lras ad te ob eā cām.s. q tibi irascerer. Perturbatio animi tui:quam perspiciebam primis literis tuis attulit mihi molestiam:neq; ulla alia cā intermissionis lrarū fuit:nisi q nesciebam plane.i.oino ubi esses. Tu insimulas.i.occulte arguis & accusas ēt hic.i.in hac purgatione mea:nec accipis satisfactionē meam.i. purgationē: qua tibi conor satisfacere. O mi:blandiēdi uox: Testa.i.tu Trebati:qui & Testa appellaris:appellatur.n. Trebatius Testa:sed affectanter Testam nunc uocat:quasi durum & fragilem: & ita inaniter de iuribus supbientem:audi:sup.qd quaero: & dic utrū.i.qd duorū facit te supbiorem: pecunia:an q Caesar consulit te.i.petit consiliū a te. Moriar ni.i.nisi ASC.

Puto te malle consuli:idest consilium peti:a Cæ. q̃ inaurari.i.totus aureus fieri:hoc est locupletari:ita ut auro tegaris:aut inaurari:idest honore portã di aurei ornamenti decorari:q.i.quia:ita magna est gloria.i.cupiditas gloriæ tuæ. ¶ Si uero utrũq3 est.s.qđ & pecunia:& qđ Cæsar te ↄsulit:te superbum facit:quis feret.i.tolerabit te præter me:qui possum ferre omnia.i. etiam superbissimos mores tuos.q.d.nemo. ¶ Sed ut redeam ad rem:ego gaudeo uehementer te nõ esse istic inuitum:& ut.i.quẽad modum:illud.s.te superbum factum esse erat molestum:sic hoc sup.est iucundũ. ¶ Ego tñ.i.dñra xai:metuo:ne artificium tuum.i. peritia iuris prosit tibi parum. ¶ Nã ut audio:nõ manu consertum ex iure supple ẽ istic i.in Anglia:hoc est nõ uindicatur res legitimẽ ex iniectione manus per legitimas actiões:more ciuili:sed repetunt rẽ.s. ablatam aut debitum alioqui:magis.i.frequentius:ferro.i.ut armorũ:& tu soles adhibere facũdiam.i.naturalem eloquẽtiam tuam:ad uim .i.uiolentiam:hoc est tu soles uim aliorum reprimere eloquẽtia tua. ¶ Neq3 est sup.causa aut legitima ratio:hoc est non oportet:ꝙ tu pertimescas.s.agendo in Britannia:illam exceptionem.i. prohibitionem quæ nota est in actionibus Romanis:ꝙ tu nõ ueneris prior in omnibus armatis.i.ut non occupes rem ui armata:sed ex iure ꝓcedas:qa ut illic oia aguntur. ¶ Scio.n.te nõ esse procacem in lacessendo.i.prouocando:hoc est petulantem & nimis molestum ꝓuocatorem ad iram. ¶ Sed ut ego quoq3 maneam te:aliqd de cautionibus.i.ut dicunt:cautelis nr̃is:censeo sup.ut uites Treuiros.i.pp̃los illos Germaniæ trans rhenũ:qa audio sup.eos esse capitales.s.hostes hoc ẽ caput potius q̃ rẽ bello ꝑetentes. ¶ Mallem sup.eos esse capitales.i.perniciosos in auferẽdo:nõ capite:sed auro:argento:ære:aut mallẽ eos esse ex auro:argento:ære.i.materia unde fierẽt(quas amas)pecuniæ:tunc enim facilius & libentius eos inuaderes. ¶ Sed nos iocabimur alias.i.alio tempore. ¶ Velim supple ut tu scribas ad me:de omnibus rebus istis q̃ diligentissime. ¶ Scripsi sup. ¶ Romæ:ad tertium Nonas Martias. Vale.

VBE. CHrysippus. Ostendit se cõqueri Ci.iocose & familiariter de Trebatio:ꝙ nihil ad eum scriberet:sed tñ re uera serio eum accusat. ¶ Architecti.pricipis fabroꝝ. ¶ Tuis uerbis. tuo noie. ¶ Valde iam lautus es.i.ualde delicatus:& irridet eum Ci.& latẽter accusat. ¶ Qui grauare. quem pigeat. ¶ Quod si.hoc dicit Ci.si oino oblitus es scribere ita ut amplius nescias:non eris amplius aduocatus:& pauci ꝑdent litem te aduocato:sin aũt es oblit⁹ tãtũmodo scribere ad me:ueniam ad te anteq̃ excidã penitus ex memoria tua. ¶ Minus multi.non multi: pauci. ¶ Cadent cã.amittent litem:quod facilit q nõ recte egerint. ¶ Te ad. te litem ꝑgẽte. ¶ Nostri. mei Ci. ¶ Effluo.excido. ¶ Si æsti.cõfutat aliã cãm quã posset afferre Trebatius. ¶ Timor æstiuorũ.timor commorandi in æstiuis. ¶ Excogita:inueni: meditare. ¶ Vt fecisti de Britannia.in qua ne morareris causas inuenisti. ¶ Mallem ex tuis lr̃is.s.q̃ ex uerbis aliorum. ¶ Cognoscerem.deest ut cognoscerẽ. ¶ Id qđ erat æqui.i.id quod magis decebat:nã debueras tu potius scribere de rebus tuis. ¶ Iura beniuolentiæ q̃ litium.i.si ita uoluisses studere q̃o seruetur beniuolentia:sicut didicisti q̃o agantur lites.

M.T.C.Trebatio.S.D.

CHrysippus Vectius Cyri architecti libertus fecit:ut te nõ immemorẽ putarem mei: salutẽ enim mihi tuis uerbis nũciauit. Valde iã lautus es:qui grauare lr̃as ad me dare, hoi ꝑsertim ꝑpe domestico. Quod si scribere oblitus es:minus multi iam te aduocato cã cadent. Si nr̃i oblitus es, dabo operã,ut istuc ueniã:anteq̃ plane ex aĩo tuo effluo. Sin æstiuoꝝ timor te debilitat, aliqd excogita ut fecisti de Britannia. Illud qdem ꝑlibẽter audiui ex eodẽ Chrysippo,te esse Cæsaris familiarem. Sed me hercule mallẽ id qđ erat æqus de tuis rebus ex tuis lr̃is q̃ sæpissime cognoscerẽ. Qđ certe ita fieret, si tu maluisses beniuolẽtiæ q̃ litium iura perdiscer̃. Sed hæc iocati sumus: & tuo more & nõ nihil etiam nostro. Te ualde amamus,nosq3 a te amari tum uolumus,tũ etiam confidimus. Vale.

ASC. CHrysipp⁹ &c. Cõquerit:ut uidetur:ioco: sed tñ serio:ꝙ Trebatius nihil scripserat:dicens. ¶ Chrysippus Vectius libertus Cyri architecti.i.principis ædificatoꝝ:fecit ut non putarem te immemorem mei:nunciauit.n.mihi uerbis tuis salutem. ¶ Tu es si ualde lautus:idest delicatus:qui grauare.i.grauaris:dare lr̃as ad me:præsertim hoi prope.i.quasi domestico: uidelicet Chrysippo. ¶ Quod si oblitus es scribere:minus multi cadent:sup.a cã sup.sua.i.amittent rem in lite:te aduocato: cum aduocati soleant defensiones scribere. ¶ Si tu es oblitus nostri:dabo operam ut ueniam istuc.s.ubi tu es:anteq̃ effluo.i. celeriter elabor:plane.i.oino:ex aio tuo. ¶ Sin.i.sed si:timor æstiuoꝝ.i.belloꝝ:quæ ꝓxima æstate gerenda sint:debilitat te:excogita aliqd.i.aliquã occasionem non ꝓficiscendi ad locum prælii:ut fecisti de Britannia:iam enim in Germaniã res translata erat. ¶ Audiui qdem illud libenter ex eodem Chrysippo:te esse familiarem Cæsaris:sed me hercule mallẽ id quod erat æquius.i.iusti⁹:uidelicet: me cognoscere quã sæpissime ex tuis literis:q̃ ex relatu alioꝝ: de rebus tuis: qđ certe fieret ita:qđ tu faceres:si maluisses perdiscere iura beneuolentiæ:.s.in amicos:q̃ litium.i.si tam legem amicitiæ:q̃ iuridicam calleres. ¶ Sed nos iocati sumus hæc:& tuo more qui libenter iocaris:& non nihil etiam nostro.s.more. ¶ Nos amamus ualde te:& tum.i.simul uolumus:tum.i.simul confidimus etiam nos amari a te. Vale.

VBE.
Vam sint. Primum moleste tulerat Ci. ut uisum est supius:ꝙ Trebatius inuit⁹ eẽt in Gallia:nunc autem sibi ẽt molestum eẽ dicit:ꝙ scripserit se libẽter eẽ: quæ quidẽ uidentur eẽ cõtraria:sed hoc ex amore fieri asserit. ¶ Quã.quantũ. ¶ Morosi. uariis moribus mutabiles. ¶ Qui ama.q prosequunt̃ aliquẽ amore. ¶ Vel.i. maxime. ¶ Pungit.offendit:displicet mihi.

M.T.C.Trebatio. D.S.

Vã sint morosi q amãt,uel ex hoc ĩtelligi ꝑt:qđ moleste ferebã añ̃a te inuitũ istic eẽ, pũgit me rursus ꝙ scribis te eẽ istic libẽter

ASC.
Vam sint &c. Iocando dicit se moleste ferre id quod prius placuit: Galliã uidelicet placere Trebatio,deinde laudat & cõmendat familiaritatem eius cũ Caio Mario:quem:ut ex superioribus epistolis patet: Cicero ipse magnopere obseruabat. Morosus a moribus:prima longa dicit̃:qui difficilis est:& uarius in moribus:ut eius mores alii ferre nõ possunt:utpote cui nũc hoc:nũc illud placet:& utrũq3 sine comitate. ¶ Sed ordo est. Põt intelligi:utrũq3 impsonaliter capitur:q̃.i.quantũ morosi.i.anxii & urioꝝ & difficilium morũ sint:sup.ii. qui amant:uel.i.ẽt.ex hoc.i.ex hac re:quã dicturus est. ¶ Ego ferebam.s.antea moleste te esse istic.i.in Gallia:aut apd Cæ. inuitũ:pungit.i.dolore afficit me rursus.i.econtrario:ꝙ scribis te esse istic libenter. Probat utrũq3:addens.

Morosus

¶ Neq.n.

¶NEq; enim.ratio primæ partis:quare moleste ferret:ꝙ inuitus esset cum Cæsare. ¶Non dele.cõ.mea.i.non habere cõmendationẽ meam gratam:quod ita esse uidebatur:quando uolebas ea uti. ¶Et nũc.ratio secũdæ partis. ¶Sine me.i.me absente:uellem enim ut essemus una. ¶Malo.potius uolo. ¶Hoc desyde.absentiæ. ¶Quæ spero.honorẽ & facultates. ¶Venisti in fami.iudicio tuo nõ casu fecisti eum tibi amicũ & es familiaris. ¶Qui. Ma ius. ¶Quod iucundi⁹ sit.s.ut diligaris ab ipso Mario tali uiro. Vale. VBE.

¶NEq; enim patiebar facile te nõ delectari cõmendatiõe mea.s.qua te cõmendabã Cæsari:hoc aũt iõ fiebat qa inuit⁹ apud illum erat:qđ Cic.tunc moleste ferebat:& ego angor nunc:quicq̃ esse iucũdũ tibi sine me. ¶Sed tñ ego malo.i.magis uolo:nos ferre.i.pati: hoc desyderium.s.tui absentis:q̃ te non conseq.i.obtinere a Cæ. ea quæ spero.s.te cõsecuturum. ¶Vero pro sed: non potest dici:q̃.i.quantum:ualde gaudeam:quia uenisti i familiaritatẽ Caii Marii hois suauissimi:& doctissimi:qui .s.Marius:fac ut diligat te quam maxime.Satis consueto more ponitur:qui.sed non construitur cũ uerbo fac:sed cum diligat.Consuetius diceretur: sed non elegantius:fac igit ut is te q̃maxime diligat &c. ¶Crede mihi:tu nihil potes portare ex ista prouincia.s.in qua apud Cæ.militas: quod sit iucundius.s. q̃ diligi a tali uiro. ¶Cura ut ualeas. ASC.

Neq; .n.mea cõmẽdatione te nõ delectari facile patiebar:& nũc angor:quicq̃ tibi sine me esse iucundũ. Sed tñ hoc malo ferre nos desyderium:q̃ te non ea q̃ spero consequi. Quod uero in.C. Martii suauissimi doctissimiq; hominis familiaritatem uenisti:nõ dici potest q̃ ualde gaudeam:qui fac:ut te q̃ maxie diligat. Mihi crede nihil ex ista puìncia potes:quod iucundius sit,deportare.Cura ut ualeas.

M.T.C.Trebatio.S.D.

IN equo troiano scis esse in extremo:sero sapiũt. Tu tñ mi Vetule nõ sero primas illas rabiosulas sat fatuas dedisti.Deide ꝙ i Britãniam nõ minus q̃ philotectem te præbuisti:plane non reprehẽdo.Nũc uero in hybernis iniectus mihi uideris.Itaq; te cõmouere non curas:usq; quaque sapere oportet:id erit telum accerrimum.

IN equo troiano.Cupiebat Trebatius cito conse qui aliquẽ magratũ:qđ cũ fieret serius q̃ uolebat questus fuerat de Cic.qui eum misisset in puinciam ubi tantopere nihil adhuc egisset:ad quod Ci.rñdet satisfacere.Deinde petit ut scribat qñ in Italiam uenturus sit.Postremo dicit se intellexisse a Balbo eũ futurũ diuitẽ:sed cupere intelligere qũo intelligat diuitẽ:an opione phica:an opione cõi & maxime Romanoꝝ. ¶In equo tro.nomẽ est tragœdiæ:ut diximus supra epla prima huius lib.vii. ¶In extre.i fine. ¶Sero sa.i.hoies sero cognoscũt quid utile sit:cũ non pñt puidere:est aũt snia in oẽs quos facti minus consideratí pœnitet:sicut troianis accidit:qui sero cognouerunt non fuisse fidẽdum equo & hostibus:hanc sententiam græci sic dicunt ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω.i.passus stultus cognouit. ¶Tu tamen.accommodat sententiam Trebatio per contrarium.Pigebat.n.eum expectare opportunitatem temporis:quo sibi Cæ.puideret:quare dicit eum non sero sapere:quia cito uellet rebus suis cõsulere. ¶Nõ se.subaudi sapis: deest.n. uerbum. ¶Primas illas.i.Istas tuas. ¶Rabiosulas.asperas:mordaces:& pro me cõquerentes uæhementius. ¶Fatuas. insipidas:neq;.n.erat iusta cã querelæ:dñr.n.fatui multũ loquentes:& qui nec quod ipsi:nec quod alii fantur intelligũt. Deinde scripserat Trebatius se fuisse Cæsari in Britannia fidelissimum:sicut olim fuerat Philoctetes Herculi:qui fuerat amicissimus:nota est fabula. ¶Non mi.q̃ Philo.i.non minus fidelem:& sociũ Cæ.q̃ Philoctetes Herculi. ¶Non repre. idest laudo:liptote. ¶Iniectus.impositus:inclusus. ¶Vsq; quaq;.assidue:semper. ¶Telum.translatio est:telum enim pro defensione ponitur & tutamine. ¶Accerrimum. ualidissimum. VBE. Vsq; quaq;

IN equo troiano &c.Questus fuerat Trebatius ꝙ nondum magratum assecutus erat cui rñdet Ci.hac epistola: iocãdo:disputatq; qũo intelligat Trebatiũ futurũ diuitem.Sane controuersia est inter doctos de lectione huius eplæ. Angelus.n.Politianus :hõ anxie doctus nõ philoctetẽ:sed philocteoꝝ legẽdũ eẽ cõtendit:quod eius imitatori Petro Crinito non placet:q li.iii.ca.xii.disciplinæ honestæ ita scribit.M.Ci.locus exponendus est in epla ad Trebatium iure consultum:quo loco de Philoctete agitur:cui silem dicit Trebatiũ in locis uariis peragendis:deinde in Britannia inquit non minus q̃ Philoctetẽ te præbuisti plane non reprehendo.Quibus uerbis Ci.signat Trebatiũ ipsum paꝝ certo loco consistere:sed peregre uagari:& spectacula cõplura quæritare ad exemplũ Philoctetis:ut ex græcis quoq; fabulis colligimus:in qbus Philoctetes inducit post acceptã iniuriam per uarias urbes ac regiones deferri.Sed eiusdẽ Ci. uerba repetenda sunt ex epistola ad Quintum fratrem:ut apertius intelligamus q̃ sit absurda hoc loco mentio de Philotheoꝝ.De rep.inquit nimium te laborare doleo:& meliorem ciuem esse:q̃ Philoctetẽ:qui accepta iniuria illa spectacula quærebat:quæ tibi accerba eẽ uideo.Ex his autẽ uerbis nemo est qui nõ uideat Philoctetem esse legẽdum nõ philocteorum:quando & ueteres quoq; codices huic sententiæ astipulantur.Quod ego cum Politiano retulissem:igenue quidẽ & amice professus est:non fines modo se hac in re:sed ipsam quoq; possessionem concedere.Hæc ille:quibus astipulandum censeo. ¶Ordo autem est.Tu o Trebati:scis esse in equo troiano.i.in ea fabula:quæ ab equo troiano nomẽ sumpsit:in extremo.i.in extrema parte fabulæ. ¶Sero sapiunt sup.Phryges:quod in prouerbium abiit:de iis qui post rem prudentes fiunt cum serum est.Vnde nascitur in similẽ sniam alteꝝ adagium:passus stultus cognouit:hoc est accepto uulnere:aut icõmodo cognouit primũ se male agere:prudentis aũt est:ut Ci.alibi docet:nõ cõmittere:ut dicendum sit non putaram.Sed ordinem psequamur. ¶Tamen tu mi uetule.i.aliquãtulum ueterane & experte:nõ sero sup.supplisti:primũ sup.ꝙ dedisti illas &c.aut nõ sero.i.nõ minus tarde dedisti:illas primas.s.literas tuas rabiosulas.i.mordaces & litigiosas:unde tales homines more canino mordaces Rabulas uocãt:sat.i.satis:fatuas.i.insulsas:& sine ratione mordẽtes. ¶Deinde nõ reprehẽdo plane:ꝙ prebuisti te in Britannia non minus q̃ Philoctetem:idest solertem comitem Cæsaris: ut Philoctetes erat Herculis:& indagatorem locoꝝ minoꝝ:& uarioꝝ spectaculoꝝ:ut ex uerbis a Crinito citatis iã clare patuit. ¶Vero.i.sed:tu uideris mihi nunc hybernis.i.cum sis in hybernis.i.locis tutis:ubi milites hyemare solẽt:dũ per tempestatẽ rem gerere non licet:iniectus.i.torpẽs & immobilis:ut iniectus aut in saccum:aut gelis in atrum suum tẽpore hyemali quod dormittendo absumit. ¶Itaq;.i.& ita:cũ sis quasi iniectus securus & torpens:tu non curas te cõmouere:quod laudabile non est:quia oportet sapere usq;quaq;.i.omni loco & tempore:id telum.i.id uerbum reprehẽsorum erit accerrimum.s.cui resistere nequeas:cũ non possis inficias ire quin uerum sit:& si uerũ est:null⁹ erit locus: nullũq; tẽpus inertiæ & ignauiæ.Nunc redit ad aliam partem epistolæ Trebatianæ:scripserat enim Trebatius gratum sibi fore: si Cicero familiaritatem cum Cnæo Octauio contraheret:ad quod Cicero more suo iocans dicit. ASC. Rabulæ

VBE. ¶ Foris. apud alios: extra domum meã. ¶ Nõ defuissem. in cœna. i. ei obtẽperassem. ¶ Cui. Cn. Octauio. ¶ Aliquo ties. sæpiuscule. ¶ Oro te. interrogantis est. ¶ Quis tu es. s. qui uelis hrĩ in cœna apud te talẽ: qualis ego sum. ¶ Sed me her. ut uitet arrogãtiã osidit Ci. se potius ea uerba iocoq̃ serio dixisse. ¶ Extra io. i. sine ioco. ¶ Bellus. nõ pulcher intelligi tur: sed bon⁹: est. n. bellus diminutiuũ a bono. ¶ Ecquid. i. an: uel ne: uel nunqd. Donatus in Eunucho. ¶ Romão more. Romani. n. qui pecuniis abũdãt eos diuites dicũt. ¶ Bene nũmatũ. bene pecuniosum. Hora. At bene nũmatũ decorat suadela Venusq̃. ¶ Frui cœlo & terra. i. uita. Vir. Quem si fata uirum seruãt: si uescitur aura Ætherea. ¶ Percõctãtib⁹. interrogãtibus: sic supra ad. L. Valer. Qui istinc ueniũt partim te supbũ dicũt: φ nihil rndeas. ¶ Sed tñ est. deridet eũ Ci. nulla. n. aut parua laus ẽ iter impi tos pitissimũ iudicari. ¶ Samarobriæ. ubi nullus ẽ q iuris cognitionẽ hẽat. ¶ Iurisperitiorem. i. qui melius intelligat ius ciuile: is. n. dr̃ iurisperitus. Hora. Agricolam laudat Legum iurisq̃ peritus.

Bellus
Ecqd

Iurispe ritus

ASC. ¶ Si ego cœnitarem. i. essem eius ɔsuetudinis: ut cœnarẽ frequẽter foris. i. extra domũ meam: nõ defuissem. s. i cœna: Cnæo. Octauio familiari tuo: cui tñ dixi. s. satis supbe & cõtumeliose: cum iuitaret me. s. ad cœnam: aliquoties. i. aliquantulum frequenter: oro te. i. quæso: dic mihi: quis es tu: scilicet ut apud te cœnẽ. ¶ Sed me hercule extra iocũ supple loquor: aut dem pto ioco: quo uti nescit: ipse est hõ bellus. i. aliquãtulũ bonus & lepidus: uellem adduxisses eum tecum. s. in expeditionẽ: ut te oblectet. q. d. mihi. n. uoluptatẽ afferre nequit. ¶ Fac sciam plane. i. oĩno: qd agatis. s. uos oẽs Cæsar: tu & reliquus exercit⁹: & ecqd. i. ãne: uenturi sitis hac hyeme in Italiã. ¶ Balbus cõfirmauit mihi. i. firmiter asseruit: te futurum diuitem: ego uidero. i. disquiri uero: hoc est disquiram: ut pmitte ut disquiram postea: utrũ. s. Balbus locutus sit te diuitẽ futurũ more Romano. i. quo Romani aliquẽ diuitẽ censent: utpote te futurũ bene. i. multum: nũmatum. i. nũmis abundantem: an quo modo Stoici dicunt oẽs esse diuites: qui pñt frui cœlo & terra. i. hac uita: i qua uescimur & aura ætherea: & terra: & cælestibus: aut quæ cõtingunt & in hac uita: quæ per terram significatur: & futura quæ p cœlũ: ut modo dixero: Stoicos cognouisse uitam hoium in cœlo futurã. ¶ Sup. hoies aut nõcũt: qui ueniunt istinc. i. e Gallia: ubi tu es: accusant. i. arguunt & reprehendũt superbiam tuam: φ negẽt te rñdere. i. qa dicunt te nõ rñdere pcunctãtibus. i. te sciendi cã aliqd interrogãtibus. ¶ Sed tñ est qd. i. pp qd gaudeas. ¶ Enim. i. qa: constat. i. sine controuersia tenetur: inter omnes: neminem eẽ peritiorem iuris te uno. i. solo: Samarobrinæ. i. in ea urbe Britanniæ: per quam totam insulam intelligit. Vale.

Ego si foris cœnitarẽ, Cn. Octauio familiari tuo nõ defuissem, cui tamen dixi, cum me aliquoties inuitaret, oro te quis tu es? Sed me hercule extra iocum homo bellus est. Vellem eum tecum adduxisses. Quid agatis: & ecqd in Italiã uenturi sitis hac hyeme, fac plane sciam. Balbus mihi confirmauit te diuitem futurũ. Id utrũ Romano more locutus sit, bene nũmatũ te futurũ, an quo Stoici dicunt: omnes esse diuites, q cœlo & terra frui possunt, postea uidero. Qui istinc ueniũt, supbiã tuã accusant, φ negẽt te pcunctãtibus respõdere, sed tamẽ est φ gaudeas. Cõstat. n. iter oẽs neminẽ te uno Samarobrinæ iuris pitiorẽ eẽ. Vale.

Fm stoi cum di ues

VBE. Ex tuis. Opa. Qu. fris Ci. Trebati⁹ q antea in uitus fuerat in Gallia: mutauerat aium: & scripserat se libenter esse: de quo dicit Ci. se egisse grãs. Qu. fr̃i suo: & laudare ipsum Trebatiũ: qui cõstãtis aĩ esse cœpit. Deinde dicit se ferre ei⁹ desyderiũ pp eius utilitatẽ: & cõmemorat q̃ diligẽter eũ cõmẽdauerit Cæsari: & quãti fecerit Cæsar cõmẽdationes suas. Itaq̃ eũ hortat ut fruat cõmoditate & hominis: tpis: & loci. ¶ Ex tuis lrĩs. pp tuas lras: gh⁹ ad me scripsisti te ab eo adiutũ fuisse. ¶ Aliqñ. tandem. ¶ Cõstitisse. fecisse ɔstãtiã: ɔfirmatũ esse. ¶ Primoꝝ mẽsiũ. qbus i pucĩã pfectus fueras. ¶ Cõmouebar. idignabar. ¶ Pace tua di. hõestus rephẽdi mos: prius captata uenia. ¶ Pace tua. i. tua uenia: te nõ irascente. ¶ Leuis. mutabilis. ¶ Vrbanitatis. uitæ ciuilis uiuẽdi in urbe. ¶ Impiger. pmptus. ¶ Timid⁹. ecce leuitas q̃ a q̃ ipigrũ se iterdũ oñdebat: iterdũ timidus uidebatur. ¶ Sæpe ẽt. subaudi cõmouebar. ¶ Alienissim⁹ a te. i. extra te & fere sine rõne: neq̃ is q ẽ ɔsueueras. ¶ Sub ipudẽs. i. aliquãtulũ sine uerecũdia. ¶ Tanq̃ n. pbat φ uideret subimpudẽs: qa uoluisset stati ditari a Cæ. tanq̃ attulisset ad eũ cedulã & scriptũ aliqd de accipiendis pecũis: & nõ lras cõmẽdatitias. ¶ Syngraphã. scriptũ de capiẽda pecunia faciẽs fidem. ¶ Ablata: quasi arrepta & subito accepta. ¶ Nec ueniebat in mentẽ. i. nec cogitabas. ¶ Alexandriam. ubi scripti fuerant milites.

M. T. C. Trebatio. S. D.

Ex tuis literis, & Q. fratri gratias egi, & te aliquando collaudare possum: φ iam uideris certa in sententia constitisse. Nã primorũ mensium lrĩs uahementer cõmouebar, φ mihi interdũ (pace tua dixeri) leuis i urbis, urbanitatisq̃ desyderio, interdũ ipiger, iterdũ timid⁹ i labore militari. sæpe aũt etiã qd a te alienissimũ est, subipudẽs uidebare. Tanq̃. n. syngraphã ad imptorẽ: nõ epistolã attulisses: sic pecunia ablata domũ redire pperabas. Nec tibi in mẽtem ueniebat eos ipsos, qui cũ syngraphis uenissent Alexandriam: nullũ adhuc nũmum auferre potuisse.

Syngra pha

ASC. Ex tuis lrĩs &c. Laudat Ci. φ Trebati⁹ ex ɔsilio Q. u. fr̃is sui Gallis placeat: monet q̃ ut utilitati suæ cõsulat: & uta tur cõmoditate tpis: & Cæ. cui eũ diligẽter cõmẽdat. ¶ Ordo aũt ẽt. Ego &. i. simul: egi ex lrĩs tuis. i. postq̃ legi literas tuas: ex lrĩs q̃ in lrĩs tuis erãt: grãs Quinto fr̃i. s. meo: et. n. Ci. fr̃: & possũ collaudare te aliqñ. i. tãdẽ: φ uideris iam ɔstitisse in sñia certa. i. pposito firmo. ¶ Nã ego cõmouebar uahemẽter: lrĩs primoꝝ mẽsiũ. i. qs primis mẽsibus postq̃ hic pfect⁹ eras ad nos dedisti: φ uidebaꝛ mihi iterdũ: dixeri. i. liceat mihi tã dixisse: pace tua. i. salua: leuis. i. mobilis & icõstãs: i desyderio ut bis. s. Romæ: & urbanitatis. i. urbanæ uitæ & politiæ Romæ: & uidebare iterdũ impiger. i. acer & strenu⁹: iterdũ timid⁹ i labore militari: & ita icõstãs ac leuis fuitãt. i. sed: uidebaꝛ ẽt sæpe subipudẽs. i. aliquãtulũ licet nõ plãe ipudẽs: qa ea q̃ nõ dẽbat petebat: ut supra patuit: tribuũ ar⁹ cõmoda sine labore militiæ qd. s. eẽ impudẽs: ẽ alienissimũ a te. i. a ɔsuetis morib⁹ tuis. Probat ipudẽtẽ fuisse. ¶ Enĩ. i. qa: tu pperabas pecũa. s. ex stipẽdio assignata: ablata pperare domũ sic tanq̃ attulisses ad imptorẽ. s. Cæsarẽ: syngraphã. i. cedulã: ex pectãtiõe cõscriptã: in qua obligat⁹ eẽt Cæsar sibi eã afferẽti stati pecuniã numerare: & nõ sup. attulisses eplam. s. cõmẽdatitiã: q̃ te illi cõmẽdauerat: ut in militia te hũaniter tractaret: nõ ut recepta pecunia statim abires. ¶ Nec ueniebat tibi in mentẽ eos ipsos qui uenissent Alexãdriã. i. eã urbẽ: ubi scripti fuerãt milites: cũ syngraphis. i. scriptis obligatoriis: nullũ potuisse adhuc auferre nũmũ.

¶ Ego. oñdit

¶NEq; enim.ratio primæ partis:quare moleste ferret:q; inuitus esset cum Cæsare. ¶Non dele.cō.mea i.non habere cōmendationē meam gratam:quod ita esse uidebatur:quando uolebas ea uti. ¶Et nūc.ratio secūdæ partis. ¶Sine me i.me absente:uellem enim ut essemus una. ¶Malo.potius uolo. ¶Hoc desyde.absentiæ. ¶Quæ spero.honorē & facultates. ¶Venisti in fami.iudicio tuo nō casu fecisti eum tibi amicū & es familiaris. ¶Qui. Ma ius. ¶Quod iucundi⁹ sit.s.ut diligaris ab ipso Mario tali uiro. Vale. VBE.

¶NEq; enim patiebar facile te nō delectari cōmendatiōe mea.s.qua te cōmendabā Cæsari:hoc aūt iō fiebat qa inuit⁹ ASC.

Neq; .n.mea cōmēdatione te nō delectari facile patiebar:& nūc angor:quicq̄ tibi sine me esse iucundū. Sed tñ hoc malo ferre nos desyderium:q̄ te non ea q̄ spero consequi. Quod uero in.C. Martii suauissimi doctissimiq; hominis familiaritatem uenisti:nō dici potest q̄ ualde gaudeam:qui facit te q̄ maxie diligat. Mihi crede nihil ex ista puīncia potes:quod iucundius sit, deportare. Cura ut ualeas.

M.T.C.Trebatio.S.D.

IN equo troiano scis esse in extremo:sero sapiūt. Tu tñ mi Vetule nō sero primas illas rabiosulas sat fatuas dedisti. Deīde q; i Britāniam nō minus q̄ philotectem te præbuisti:plane non reprehēdo. Nūc uero in hybernis iniectus mihi uideris. Itaq; te cōmouere non curas: usq; quaque sapere oportet: id erit telum accerrimum.

apud illum erat:qd' Cic.tunc moleste ferebat:& ego angor nunc quicq̄ esse iucūdū tibi sine me. ¶Sed tñ ego malo.i.magis uolo:nos ferre.i.pati: hoc desyderium.s.tui absentis:q̄ te non conseq.i.obtinere a Cæ. ea quæ spero.s.te cōsecuturum. ¶Vero pro sed: non potest dici:q̄.i.quantum:ualde gaudeam: quia uenisti i familiaritatē Caii Marii hois suauissimi & doctissimi:qui .s.Matius:fac ut diligat te quam maxime. Satis consueto more ponitur:qui.sed non construitur cū uerbo fac:sed cum diligat. Consuetius diceretur: sed non elegantius:fac igit̄ ut is te q̄maxime diligat &c. ¶Crede mihi:tu nihil potes portare ex illa prouincia.s.in qua apud Cæ.militas: quod sit iucundius.s. q̄ diligi a tali uiro. ¶Cura ut ualeas.

IN equo troiano. Cupiebat Trebatius cito consequi aliquē magsratū:qd' cū fieret serius q̄ uolebat questus fuerat de Cic.qui eum misisset in puinciam ubi tantopere nihil adhuc egisset:ad quod Ci.rñdet satisfacere. Deinde petit ut scribat qñ in Italiam uenturus sit. Postremo dicit se intellexisse a Balbo eū futurū diuitē:sed cupere intelligere qūo intelligat diuitē:an opīone philica:an opīone cōi & maxime Romanorum. ¶In equo tro.nomē est tragœdiæ:ut diximus supra epla prima huius lib.vii. ¶In extre.i fine. ¶Sero sa.i.hoies sero cognoscūt quid utile sit: cū non pñt puidere:est aūt sñia in oēs quos facti minus considerati pœnitet:sicut troianis accidit:qui sero cognouerunt non fuisse fidendum equo & hostibus:hanc sententiam græci sic dicunt [illegible] .i.passus stultus cognouit. ¶Tu tamen.accommodat sententiam Trebatio per contrarium. Pigebat.n.eum expectare opportunitatem temporis:quo sibi Cæ.puideret:quare dicit eum non sero sapere:quia cito uellet rebus suis cōsulere. ¶Nō se.subaudi sapis: deest.n.uerbum. ¶Primas illas.i.lras tuas. ¶Rabiosulas.asperas:mordaces:& pro me cōquerentes uæhementius. ¶Fatuas.insipidas:neq;.n.erat iusta cā querelæ:dñr.n.fatui multū loquentes:& qui nec quod ipsi:nec quod alii fantur intelligūt. Deinde scripserat Trebatius se fuisse Cæsari in Britannia fidelissimum:sicut olim fuerat Philoctetes Herculi:qui fuerat amicissimus:nota est fabula. ¶Non mi.q̄ Philo.i.non minus fidelem:& sociū Cæ.q̄ Philoctetes Herculi. ¶Non repre.idest laudo:liptote. ¶Iniectus.impositus:inclusus. ¶Vsq; quaq;.assidue:semper. ¶Telum.translatio est:telum enim pro defensione ponitur & tutamine. ¶Accerrimum. ualidissimum. VBE. Vsq; quaq;

IN equo troiano &c. Questus fuerat Trebatius q; nondum magsratum assecutus erat cui rñdet Ci.hac epistola: iocādo:disputatq; qūo intelligat Trebatiū futurū diuitem. Sane controuersia est inter doctos de lectione huius eplæ. Angelus.n.Politianus hō anxie doctus nō philoctetē:sed philocteorum legēdū eē cōtendit:quod eius imitatori Petro Crinito non placet:q li.iii.ca.xii.disciplinæ honestæ ita scribit. M.Ci.locus exponendus est in epla ad Trebatium iure consultum:quo loco de Philoctete agitur:cui silem dicit Trebatiū in locis uariis peragendis:deinde in Britannia inquit non minus q̄ Philoctetē te præbuisti plane non reprehendo. Quibus uerbis Ci.signat Trebatiū ipsum pauco certo loco consistere:sed peregre uagari:& spectacula cōplura quæritare ad exemplū Philoctetis:ut ex græcis quoq; fabulis colligimus:in qbus Philoctetes induci post acceptā iniuriam per uarias urbes ac regiones deferri. Sed eiusdē Ci.uerba repetenda sunt ex epistola ad Quintum fratrem:ut apertius intelligamus q̄ sit absurda hoc loco mentio de Philoctheorum. De rep.inquit nimium te laborare doleo:& meliorem ciuem esse:q̄ Philoctetē:qui accepta iniuria illa spectacula quærebat:quæ tibi accerba eē uideo. Ex his autē uerbis nemo est qui nō uideat Philoctetem esse legēdum nō philocteorum:quando & ueteres quoq; codices huic sententiæ astipulantur. Quod ego cum Politiano retulissem:ingenue quidē & amice professus est:non fines modo se hac in re:sed ipsam quoq; possessionem concedere. Hæc ille:quibus astipulandum censeo. ¶Ordo autem est. Tu o Trebati:scis esse in equo troiano.i.in ea fabula:quæ ab equo troiano nomē sumpsit:in extremo.i.in extrema parte fabulæ. ¶Sero sapiunt sup. Phryges:quod in prouerbium abiit:de iis qui post rem prudentes fiunt cum serum est. Vnde nascitur in similē sniam alterum adagium:passus stultus cognouit:hoc est accepto uulnere:aut icōmodo cognouit primū se male agere:prudentis aūt est:ut Ci.alibi docet:nō cōmittere:ut dicendum sit non putaram. Sed ordinem psequamur. ¶Tamen tu mi uetule.i.aliquātulum ueterane & experte:nō sero sup.sapuisti:pri-mū sup.q; dedisti illas &c. aut nō sero.i.nō minus tarde dedisti:illas primas.s.literas tuas rabiosulas.i.mordaces & litigiosas:unde tales homines more canino mordaces Rabulas uocāt:sat.i.satis:fatuas.i.insulsas:& sine ratione mordētes. ¶Deinde nō reprehēdo plane:q; prebuisti te in Britannia non minus q̄ Philoctetem:idest solertem comitem Cæsaris: ut Philoctetes erat Herculis:& indagatorem locorum minorum:& uariorum spectaculorum:ut ex uerbis a Crinito citatis iā clare patuit. ¶Vero.i.sed:tu uideris mihi nunc hybernis.i.cum sis in hybernis.i.locis tutis:ubi milites hyemare solēt:dū per tempestatē rem gerere non licet:iniectus.i.torpēs & immobilis:ut iniectus aut in saccum:aut gelis in atrum suum tēpore hyemali quod dormittendo absumit. ¶Itaq;.i.& ita:cū sis quasi iniectus securus & torpens:tu non curas te cōmouere:quod laudabile non est:quia oportet sapere usq;quaq;.i.omni loco & tempore:id telum.i.id uerbum reprehēsorium erit accerrimum.s.cui resistere nequeas:cū non possis inficias ire quin uerum sit:& si uerū est:null⁹ erit locus: nullūq; tēpus inertiæ & ignauiæ. Nunc redit ad aliam partem epistolæ Trebatianæ:scripserat enim Trebatius gratum sibi fore si Cicero familiaritatem cum Cnæo Octauio contraheret:ad quod Cicero more suo iocans dicit. ASC. Rabulæ

VBE. ℭ Foris.apud alios:extra domum meã.¶ Nõ defuissem.in cœna.i.ei obtempassem.¶ Cui.Cn.Octauio.¶ Aliquoties.sæpiuscule.¶ Oro te interrogantis est.¶ Quis tu es.s.qui uelis hr̃i in cœna apud te talẽ:qualis ego sum.¶ Sed me
Bellus hercule ut uitet arrogãtiã ondit Ci.se potius ea uerba ioco q̃ serio dixisse.¶ Extra io.i.sine ioco.¶ Bellus.nõ pulcher itelligi
Ecqd tur:sed bon⁹:est.n.bellus diminutiuũ a bono.¶ Ecquid.i.an:uel ne:uel nunqd.Donatus in Eunucho.¶ Romão mor.
Romani.n.qui pecuniis abũdãt:eos diuites dicũt.¶ Bene nũmatũ.bene pecuniosum.Hora. At bene nũmatũ decorat suadela Venusq.¶ Frui cœlo & terra.i.uita.Vir.Quem si fata uirum seruãt:si uescitur aura Ætherea.¶ Percõctãtib⁹.
interrogãtibus:sic supra ad.L.Valer. Qui istinc ueniũt partim te supbũ dicũt:ꝙ nihil rñdeas.¶ Sed tñ est.derideteñ Ci.nulla.n.aut parua laus ẽ iter impitos pitissimũ iudicari.¶ Samarobriæ.ubi nullus ẽ q iuris cognitionẽ hẽat.¶ Iurisperitiorem.i.qui melius
Iurisperitus intelligat ius ciuile:is.n.dr̃ iurisperitus.Hora. A gricolam laudat Legum iurisq peritus.

Ego si foris cœnitarẽ, Cn. Octauio familiari tuo nõ defuissem, cui tamen dixi, cum me aliquoties inuitaret, oro te quis tu es? Sed me hercule extra iocum homo bellus est. Vellem eum tecum adduxisses. Quid agatis:& ecqd in Italiã uenturi sitis hac hyeme, fac plane sciam. Balbus mihi confirmauit te diuitem futurũ. Id utrũ Romano more locutus sit, bene nũmatũ te futurũ, an quõ Stoici dicunt:omnes esse diuites, q cœlo & terra frui possunt, postea uidero. Qui istic ueniũt, supbiã tuã accusant, ꝙ negẽt te pcunctãtibus respõdere, sed tamẽ est ꝙ gaudeas. Cõstat. n. iter oẽs neminẽ te uno Samarobrinæ iuris pitiorẽ eẽ. Vale.

ASC. ℭ Si ego cœnitarem.i.essem eius ɔsuetudinis:ut cœnarẽ frequẽter foris.i.extra domũ meam: nõ defuissem.s.i cœna:Cnæo.Octauio familiari tuo:cui tñ dixi.s.satis supbe & cõtumeliose:cum iuitaret me.s.ad cœnam:aliquoties.i.aliquantulum frequenter:oro te i.quæso:dic mihi:quis es tu:?scilicet ut apud te cœnẽ.¶ Sed me hercule extra iocũ supple loquor:aut demto ioco:quo uti nescit:ipse est hõ bellus.i. aliquãtulũ bonus & lepidus: uellem adduxisses eum tecum.s. in expeditionẽ:ut te oblectet.q.d. mihi.n. uoluptatẽ afferre nequit.¶ Fac sciam plane.i.cito:qd agatis.s. uos oẽs Cæsar:tu & reliquus exercit⁹:& ecqd.i.ãne: uenturi sitis hac hyeme in Italiã.¶ Balbus cõfirmauit mihi.i.firmiter asseruit:te futurum diuitem:ego uidero.i.disquiuero:hoc est disquiram:aut pmitte ut disquiram postea:utrũ.s.Balbus locutus sit te diuitẽ futurũ more Romano.i.quo Romani aliquẽ diuitẽ censent:utpote te futurũ bene.i.multum:nũmatum.i.nũmis abundantem:an quo modo Stoici di
Fm Stoicos diues cunt oẽs esse diuites :qui pñt frui cœlo & terra.i.hac uita:i qua uescimur & aura æthera:& terra crescẽtibus:aut quęcũ ꝙ cõtingunt & in hac uita:quæ per terram significatur:& futura quæ p cœlũ:si modo dixero:Stoicos cognouisse uitam hoium in cœlo futurã.¶ Sup.hoies aut uẽiẽ:qui ueniunt istinc.i.e Gallia:ubi tu es:accusant.i.arguunt & reprehendũt superbiam tuam: ꝙ negẽt te rñdere.i.qa dicunt te nõ rñdere pcunctantibus.i.te sciendi cã aliqd interrogãtibus.¶ Sed tñ est qd.i.pp qd gaudeas.¶ Enim.i.qa:constat.i.sine controuersia tenetur:inter omneis:neminem eẽ peritiorem iuris te uno.i.solo:Samarobrinæ.i.in ea urbe Britanniæ: per quam totam insulam intelligit. Vale.

M.T. C.Trebatio.S.D.

Ex tuis literis, & Q.fratri gratias egi, & te aliquando collaudare possum: ꝙ iam uideris certa in sentẽtia constitisse. Nã primorũ mensium lr̃is uæhementer cõmouebar, ꝙ mihi interdũ (pace tua dixeri) leuis ĩ urbis, urbanitatisq desyderio, interdũ ĩpiger, iterdũ timid⁹ ĩ labore militari. sæpe aũt ẽtiã qđ a te alienissimũ est, subĩpudẽs uidebare. Tanq̃.n. syngraphã ad imptorẽ: nõ epistolã attulisses:sic pecunia ablata domũ redire pperabas. Nec tibi in mẽtem ueniebat:eos ipsos, qui cũ syngraphis uenissent Alexandriam :nullũ adhuc nũmum auferre potuisse.

VBE. Ex tuis.Cpa.Qu.frĩs Ci.Trebati⁹ q antea inuitus fuerat in Gallia:mutauerat aium:& scripserat se libenter esse:de quo dicit Ci.se egisse grãs.Qu.frĩ suo: & laudare ipsum Trebatiũ: qui constãtis ai esse cœpit.Deinde dicit se ferre ei⁹ desyderiũ pp eius utilitatẽ:& cõmemorat q̃ diligẽter eũ cõmẽdauerit Cæsari:& quãti fecerit Cæsar cõmẽdationes suas.Itaq eũ hortat ut fruat cõmoditate & hominis:tpis: & loci.¶ Ex tuis lr̃is.pp tuas lr̃as:qb⁹ ad me scripsisti te ab eo adiutũ fuisse.¶ Aliqñ.tandem.¶ Cõstitisse.fecisse ɔstãtiã:ɔfirmatũ esse.¶ Primorũ mẽsiũ.qbus ĩ puĩciã pfectus fueras.¶ Cõmouebar.ĩdignabar.¶ Pace tua di.hõestius repħẽdi mos:prius captata uenia.¶ Pace tua.i.tua uenia:te nõ irascente.¶ Leuis.mutabilis.¶ Vrbanitatis.uitę ciuilis uiuẽdi in urbe.¶ Impiger.pmptus.¶ Timid⁹.ecce leuitas qa q ipigrũ se iterdũ oñdebat:iterdũ timidus uidebatur.¶ Sæpe ẽt.subaudi cõmouebar.¶ Alienissim⁹ a te.i.extra te & fere sine rõne:neq is q eẽ ɔsueueras.¶ Sub ĩpudẽs.i.aliquãtulũ sine uerecũdia.¶ Tanq̃ n.pbat ꝙ uideret subimpudẽs:qa uoluisset stati ditari a Cæ.tanq̃ attulisset ad eũ cedulã & scriptũ aliqđ de accipiendis
Singrapha pecũiis:& nõ lr̃as cõmẽdatitias.¶ Singraphã.scriptũ de capiẽda pecunia faciẽs fidem.¶ Ablata:quasi arrepta & subito accepta.¶ Nec ueniebat in mentẽ.i.nec cogitabas.¶ Alexandriam.ubi scripti fuerant milites.
ASC. Ex tuis lr̃is &c.Laudat Ci.ꝙ Trebati⁹ ex ɔsilio Q u.frĩs sui Gallis placeat: monetq ut utilitati suæ cõsulat:& utatur cõmoditate tpis:& Cæ.cui eũ diligẽter cõmẽdat.¶ Ordo aũt est.Ego &.i.simul:egi ex lr̃is tuis.i.postq̃ legi literas tuas:ex iis q̃ in lr̃is tuis erãt:grãs Quito frĩ.i.s.meo:est.n.Ci.frĩ:& possũ collaudare te aliqñ.i.tãdẽ:ꝙ uideris iam ɔstitisse in sñia certa.i.pposito firmo.¶ Nã ego cõmouebar uæhemẽter:lr̃is primorũ mẽsiũ.i.q̃s primis mẽsibus postq̃ hic pfect⁹ eras ad nos dedisti : ꝙ uidebaŕ mihi iterdũ:dixeri.i.liceat mihi id dixisse:pace tua.i.salua:leuis.i.mobilis & iconstãs:i desyderio urbis.s.Romæ:& urbanitatis.i.urbanæ uitæ & politiæ Romãæ:& uidebare iterdũ impiger.i.acer & strenu⁹:iterdũ timid⁹ i labore militari:& ita icõstãs ac leuis fuit:ãt.i.sed:uidebaŕ ẽt sæpe subipudẽs.i.aliquãtulũ licet nõ plãe ĩpudẽs:qa ea q̃ nõ dẽbat petebat:ut supra patuit:tribunat⁹ cõmoda sine labore militiæ qđ.s.eẽ impudẽtẽ:ẽ alienissimũ a te.i.a ɔsuetis morib⁹ tuis.Probat ipudẽtẽ fuisse.¶ Eñi.i.qa:tu ppabas pecũia.s.ex stipẽdio assignata:ablata pperare domũ sic tanq̃ attulisses ad impatorẽ.s.Cæsarẽ:syngraphã.i.cedulã:expectatiõe cõscriptã:in qua obligat⁹ eẽt Cæsari eã afferẽti stati pecuniã numerare:& nõ sup.attulisses epl̃am.s.cõmẽdatitiã:q̃ te illi cõmẽdaueram:ut in militia te hũaniter tractaret:nõ ut recepta pecunia statim abires.¶ Nec ueniebat tibi in mentẽ eos ipsos qui uenissent Alexãdriã.i.i eã urbẽ:ubi scripti fuerãt milites:cũ syngraphis.i.scriptis obligatoriis:nullũ potuisse adhuc auferre nũmũ.

ℭ Ego.oñdit

¶ Ego: oñdit Ci. se ferre desyderiū Trebatii pp ei⁹ utilitaē: nā si suā respiceret: dēret magis optare eius pñtiā. ¶ Docerē rōnē mei cōmodi. i. si respicerē & æstimarē cōmodū meū. ¶ Mecū. apud me. ¶ Ex cōsuetudine. ex cōuersatione: & cōsilio: qd̄ mihi dabas utilissimū. ¶ Opa. auxilio: qd̄ mihi pstabas. ¶ Cōtulisses te. dedisses te. ¶ Tuēdū. defēdēdū. ¶ Ornādū dignitatib⁹ decorādū. ¶ Ex quo. s. tpe. ¶ Id opinat⁹ sum. existimaui. ¶ In puinciā: q̄ erat mihi decreta. ¶ Exitu rū. pfectuꝝ Roma. ¶ Rō. institutio. ¶ Est eō. qa decreui nō exire in puinciā. ¶ Tradidi. eius fidei credidi. Vir. nuper mihi tradidit ægon. Hora. i eplis. s. ut tibi se laudare & tradere coner: & ipse supra ad Cę. ¶ Totū denigꝫ hoīem tibi trado. ¶ Grauissime. honorificentissime. ¶ Quod. quā rē. s. q̄ ei recōmendauerim & tradiderim. ¶ Accepit chaꝝ habuit. ¶ Verbis. dicēdo tibi. ¶ Et re. i. effectu qa te multum subleuauit. ¶ Hūc. talē. Vir. Hunc ego te Euryale aspicio. ¶ Nact⁹. q̄ inuenisti. ¶ Ne dimiseris. pro ne dimittas. i. ne relinquas. ¶ Et si. duæ partes sunt. ¶ Offenderit te. displicuerit tibi: affecerit te molestia. ¶ Occupatiōe. cū erit intentus maiorib⁹ negociis. ¶ Aut dif. cū erit durior in te admittēdo: & cū non ita tibi assequetur ut uelles. ¶ Perferto. tolerato. ¶ Vltima. finē. Est aūt optimū pceptū ad eos: q apud magnos uiros uiuūt: ut tolerent: si qua in principio minus pspera euenīūt: & expectēt finē: qa mō bñ agas: qd̄ differt: nō aufert: cū agas apud uiros liberales: q̄lis erat Cæsar. ¶ Iucūda & honesta. i. & læta & plena honoris. ¶ Præstabo. efficiā. ¶ Tm̄. solummodo. ¶ Moneo te. dico tibi. ¶ Vberioris. ditioris. ¶ Neqꝫ æta. qa nūq̄ eris aptior laboribus q̄ nūc. ¶ Vt uos. iurisconsulti. ¶ In ue. li. legalib⁹: ubi soletis ita dicere: hoc Scæuolæ placet: & affirmatis snas ures aucte aliorꝫ. ¶ Idē ui. Qu. Cor. i. idē existimabat Qu. Cor. s. ut tu expectares ultima & finē reꝝ: quē tibi lætū & honestū reddā. ¶ Te nō esse pfectū. nō iuisse: scripserat. n. Trebatius se noluisse ire in Britāniā: sed remāsisse in Gallia. ¶ Qd̄ &c. dicit duas cās eē: quare gaudeat Trebatiū nō iuisse in britanniā: qa Trebatius labore caruit: q fuisset ferēdus i britānia: & ipse Ci. nō audit Trebatiū q̄rentem de illis rebus Britānicis. ¶ De rebus illis. asperis & piculosis. ¶ Hyematurus. mansurus hac hyeme. ¶ Quæ spe. s. melioris uel deterioris fortunæ. ¶ Conditione. præsenti statu. VBB.

Trade

Ego si mei cōmodi rationē ducerē, te mecū eē maxime uellē. Non enim mediocri afficiebar uel uoluptate ex cōsuetudine nostra: uel utilitate ex cōsilio atq; opera tua. Sed cū te ex adolescentia tua in amicitiā & fidē meā contulisses, semp te nō mō tuendū mihi, sed etiā augēdū atq; ornādū putaui. Itaq; quo ad opinatus sum me in prouinciam exiturū: quæ ad te ultro attulerim meminisse te credo. Posteaq̄ mea mutata ratio est: cū uiderē me a Cæsar honorificētissime tractari: & unice diligi, hominisq; liberalitatē incredibilē, & singularē fidē nossem, sic eni te commēdaui: & tradidi, ut grauissime diligentissimeq; potui. Quod ille ita & accepit, & mihi sæpe lris significauit, & tibi uerbis & re ostēdit: mea cōmendatione sese ualde eē cōmotū. Hunc tu uirū nactus si me aut sapere aliquid: aut uelle tua causa putas, ne dimiseris, & si q̄ te forte res aliquando offenderit: cū ille aut occupatiōe: aut difficultate: tardior tibi erit uisus, perferto: & ultia expectato: q̄ ego tibi & iucūda & honesta præstabo. Pluribus te hortari non debeo. Tantū moneo: neq; amicitiæ confirmādæ clarissimi, ac liberalissimi uiri, neq; uberioris puinciæ, neq; ætatis magis idoneū tēpus hoc, si amiseris, te eē nullū unquā reperturū. Hoc quēadmodū uos scribere soletis in uestris libris, idē Q. Cornelio uidebat. In Britāniā te non esse profectū: ualde gaudeo, q̄ & laboꝛ caruisti: & ego te de rebus illis nō audiā. Vbi sis hyematurus: & qua spe aut cōditione pscribas ad me uelim. Vale.

¶ Ego si ducerē rōnē. i. hērem respectū: cōmodi mei: uellē max le te eē mecū: nō. n. afficiebar mediocri uel uoluptate: ex cōsuetudine. i. cōuersatiōe & cōione nra uel utilitate ex cōsilio. s. tuo: & opa tua. i. labore & industria. ¶ Sed cū cōtulisses te ex. i. ab: adolescētia tua: in amicitiā & fidē meā: ego putaui te semp: nō mō tuendū. i. ptegēdū mihi. i. a me: sed ēt augēdū atqꝫ ornādū. s. honorib⁹ & diuitiis. ¶ Itaq. i. & ita: quoad. i. q̄ diu: opinatus sum me exituꝝ i puinciā: credo te meminisse q̄ attulerim ultro. i. nō rogatus: ad te. q. d. p misi te mihi legatū aut quæstorē fore. ¶ Posteaq̄ mea rō. i. cōditio est imutata: qa puincia nō erat mihi cōmissa: cū uiderē me tractari honorificētissime a Cæ. & diligi unice. i. singulr: ut pentes unicū diligūt filiū: & nossem. i. cognoscerem: liberalitatē hois. i. Cæsaris & incredibilē & singularē fidē. i. fidelitatem: in amicitia cōseruāda: aut pollicitis exequēdis. ¶ Ego cōmēdaui & tradidi. i. fidei cōmisi: ei. s. Cæsari te sic: ut potui: grauissime & diligētissime: qd. i. quā cōmēdationē meā ille. s. Cæsar: &. i. simul: accepit ita. s. grauissime & diligētissime a me factā: & signauit. i. indicauit mihi sæpe lris. s. suis: & oñdit tibi uerbis & re: sese eē ualde cōmotū. i. affectū erga te: cōmēdatione mea. ¶ Tu nact⁹. i. adept⁹ hūc. i. talē uiꝝ: ne dimiseris. i. caue dimittas: si tu putas me aut sapere aliqd: aut uelle aliqd cā tua. i. p utilitate tua: Vr hoc loco aut copulatiue debere accipi nā alteꝝ nō sufficeret. Si. n. maxime saperet Cicero: & nō bñ uellet Trebatio: stult⁹ eēt si illi acquiesceret: & cōtra: si optie uellet nec q̄q̄ sapet: nō esset illius cōsilio standū. ¶ Et si qua. i. aliqua res: offenderit. i. læserit & displicentia affecerit forte aliqū te. i. apd Cæ. cū ille. s. Cæsar erit uisus tibi tardior. s. ad uota tua pficiēda: aut occupatiōe. s. sua: aut difficultate. s. rei quā petieris: pferto. i. ad finē usqꝫ ferto: & expectato ultia. i. exitū reꝝ: quæ. s. ultima: ego pstabo. i. efficiā aut exhibebo: tibi iucūda & honesta. ¶ Ego nō dēo hortari te: plurib⁹. s. uerbis: tantū. i. dūtaxat: moneo. i. te: tps sup. nullū esse aut fore magis idoneū. i. aptū. neqꝫ amicitiæ uiri clarissimi ac liberalissimi: uidelꝫ Cæsaris: cōfirmādæ. i. stabiliendæ: neqꝫ puinciæ uberioris. i. pinguioris: in qua tibi posset cōsulere: neqꝫ ætatis: cū sis in ea ætate: in qua & labores obire: & grām pmereri facillime possis. ¶ Si tu amiseris hoc. s. tps. i. hanc opportunitatē & occasionē: qa frōte capillata posthac occasio calua est: sup. moneo te: te nullū repturū esse unq̄. s. aliud tps tantæ cōmoditatis. ¶ Hoc idem. s. qd̄ te moneo uidebat Quinto Cornelio: uiro prudēti & tibi amico: qd sup. per eius auctē cōfirmo: quēadmodū uos. s. iurisconsulti: soletis scribere in libris. i. instris uestris: dū opiones ufas cōfirmatis opionibus alioꝝ iurisconsultoꝝ subscribentium uobis. ¶ Ego gaudeo uehemēter: & tñ prius risit: te nō eē pfectū in Britanniā: superius tñ iocando dixit eū Philoctete m: ob talem deambulationē: q: &. i. simul: caruisti labore. ¶ Et ego si illic esses: non audiam te de rebus illis: quas illic agas. ¶ Velim sup. ut perscribas. i. ad perfectū & plene scribas: ad me ubi sis hyematurus. i. hyemē: in hybernis trāsactu rus: & qua spe aut conditione. i. quam conditionem tibi Cæsar obtulerit de qua speres. Vale. ASC.

VBE. Accepi. Cũ antea Trebatius inuitus eẽt in prouincia: & Ci. ad quẽ scripserat de hac re molestiam attulisset. Postea
multis ep̃lis eodẽ exẽplo scriptis: ut saltẽ una redderet̃: ei significauit se iã forti aĩo ferre labores militiæ: & libenter
esse cũ Cæ. qđ qdẽ rescribit Ci. sibi esse gratũ: & sæpe ẽt ab eo desyderasse: nõ q̃ æstimaret eũ eẽ aĩo imbecilli:
sed fortasse: q̃a nimio amore ipsius Ci. abesse nõ posset. Itaq; eũ hortat̃: ut pseueret in proposito: se. n. denuo eũ op⁹
fuerit cõmẽdaturũ eũ Cæ. postea uero iocat̃ cũ ipso Treba. q rasẽrat quãdã chartã: ut in ea rursus scriberet. Postremo q̃
dam de seipso, cũ laude dicit: simulãs iocari. ¶ Aliquot. multas. ¶ Cætera. pẽdet sensus usq; ad eũ locũ: sed ut ad ep̃lam
&c. ¶ Signabãt. ostendebãt lr̃æ meæ. ¶ Forte. intolerã
da militia. ¶ Cõstantẽ. in pseuerãdo proposito. ¶ Pau
lisp. aliquãtulum. ¶ Desyderaui a te. optaui te facere.
¶ Nõ in. excusat trebatiũ: ne uideat̃ eũ accusare leui
tatis. Dicit. n. se ab eo ita desyderasse: nõ pp imbecilli
tatẽ eius aĩ: sed qđ putaret eũ uæhemẽter incẽsum eẽ
eius amore: ita ut nõ facile posset abesse. ¶ Vt. p. i. qđ
putarẽ. ¶ Æstuare. ardere: incẽdi. ¶ Vt cœ. ferre istã
militiã: & seruare cõstãtiã. ¶ Assequere. adipisceris: com
parabis. ¶ Renouabo cõ. i. rursum & denuo te cõmẽ
dabo Cæ. ¶ Sed. t. subaudi renouabo cõmẽdationẽ
i. eũ uidebo eẽ opus. ¶ Fructuosissimus. utilissimus.
¶ Quã mi. s. est curæ. ¶ Itaq;. dicit se manu ppria scri
psisse græce cautionẽ quãdã ad ipm Treba. q̃a uide
bat eius cautiões legales nõ multũ ualere ad cõsequẽ
Cautio da ea: q̃ cupiebat. ¶ Cautiões. sc̃dæ legales. ¶ Cau
Chyro tionẽ g. i. pceptũ & istõnẽ græce scriptã. ¶ Chyrogra
graphũ phi. scripti mãus meæ: nã χείρ manũ significat γράφω scri
bo. ¶ De rõne gal. bel. i. quo gerat̃ illud bellũ i Gal
lia. ¶ Cætera. illđ ẽ: supra dixit: cætera me delectarũt.
¶ Belle. i. satis bñ: ẽ aũt edypsis: deest. n. scripsisti uel
Palimse fecisti. ¶ Plures. s. lr̃as uł ep̃las. ¶ Nã qđ in palisesto.
stus qdã habiti nõ eruditi exposuerũt palimsestũ librũ eẽ:
in quo Trebatius de parsimõia scripsisset. Quidã aũt
uir doctrina & fide grauis: mihiq; familiaris: & lr̃is no
tauit: & mihi dixit: atq; affirmauit se uidisse scriptum
manu Guarrini Veronẽsis uiri eruditissimi: quodam
suo codice ep̃larũ. ψι. genus ciboꝝ: quos cõfortinos ap
pellãt. Palisesta aũt cõfortinos recoctos: qđ qdẽ miror
dcm̃ eẽ a tali uiro: q̃a nulla est hui⁹ sensus rõ: & tñ ut
ab eo dcm̃ credã: faciat auctas eius q retulit: & codici
suo ab illi⁹ manu iseruit: q̃si delphici Apollinis rñsũ.
Sed nõ oĩa possumus oẽs: & q̃nq; bon⁹ dormitat Ho
Psestũ mer. Verus igit̃ ẽ hic sensus. Psestũ tabulã dici siue chartã: q̃ raditur post q̃ est scripta: nã ψαω rado significat: inde ψηστὸς ta
bella rasa: q̃lis solet eẽ tabella abaci: palimsestus aũt tabella iterũ rasa: nã παλιν iterũ significat: cõiicimus igit̃ Trebatiuz ra
sisse chartã: q̃ semel fuerat rasa. Latẽter aũt Ci. notat eũ auaritiæ. ¶ Qđ i palimsesto. subaudi. scripsisti. i. i charta iterũ ra
sa. ¶ Parsimoniã. pcitatẽ: diligẽtiã tuã in cõseruãdis reb⁹: nã parsimonia est uirt⁹ diligenter res suas seruãs: est aũt mediũ
inter auaritiã & pdigalitatẽ: ironice tñ locutus est. ¶ Delere. tollere: abradere. ¶ Nisi forte. iocat̃ Ci. dicit se credere ep̃i
Repo stolas suas deleri a Trebatio: ut in illis chartis reponat Treba. nõ ep̃las suas: sed formulas legales. i. capita uel titulos le
no gũ. ¶ Reponas. scribas: iterum ponas. ¶ Tuas. s. epistolas: ubi erant meæ.

M.T.C. Trebatio. S.D.

Accepi a te aliquot epistolas uno tempore
quas tu diuersis temporibus dederas: in q̃
bus me cætera delectarũt. Significabãt. n.
te istam militiam iam firmo animo ferre,
& esse fortem uirum & constantem. Quæ ego pauli
sper a te ita desyderaui: nõ ut ibecilitate animi tui:
sed magis ut desyderio nr̃i te æstuare putarem. Qua
re pge ut cœpisti: forti animo istam tolera militiam.
Multa crede mihi assequere. Ego. n. renouabo cõmẽ
datiõnẽ: sed tpe. Sic habeto nõ tibi maiori esse curæ,
ut iste tuus a me discessus tã fructuosissimus tibi sit q̃
mihi. Itaq; quando uestræ cautiões infirmæ sũt: græ
culam tibi misi cautionem chyrographi mei. Tu me
uelim de ratione Gallici belli certiorem facias. Ego
enim ignauissimo cuiq; maximam fidem habeo. Sed
ut ad epistolas tuas redeã, cætera belle. Illud miror:
quis solet eodem exemplo plures dare, qui sua manu
scribit. Nã q̃ i palimpsesto: laudo eqdem parsimoni
am: sed miror, quid in illa chartula fuerit: qđ delere
malueris: q̃ huc scribere: nisi forte tuas formulas: nõ
enim puto te meas epistolas delere: ut reponas tuas.

ASC. Accepi a te &c. Ægre tulerat Ci. q̃ Trebatius significarat se inuitũ esse in prouincia: qđ cũ accepisset: scripsit multas
ep̃las Ci. significans se fortit̃ militiã ferre: & libẽter cũ Cæ. eẽ. Qđ Ci. nũc sibi placere: dicit iocose tñ more suo cũ eo
agens. ¶ Ordo ẽ. Ego accepi a te: uno tpe aliquot ep̃las: q̃s tu dederas. i. miseras ad me: aut dederas tabellariis
diuersis tpibus: in q̃bus cætera. i. pter q̃: q̃ nõ eẽnt suo tpe platæ: placebãt mihi. ¶ Significabãt enim te ferre iã aĩo
firmo istam militiam. s. sub Cæsare: & eẽ uirũ forte & cõstantẽ: quæ. i. duo iam dicta. ¶ Ego desyderaui paulisper. i. per
parũ tpis: ita: ut nõ putarẽ te æstuare imbecillitate animi tui. i. pusyllanimitate: sed magis putarẽ te æstuar̃. i. ardere: desy
derio nostri. ¶ Quare perge. i. pcede: & perage incœptũ ut cœpisti: & sup. tolera istã militiã aĩo forti: tu crede mihi: asse
quere multa. s. cõmoda p eam: ego. n. renouabo cõmẽdationẽ. s. tui apud Cæ. sed tpe. i. tẽpestiue. ¶ Habeto sic. i. firmi
ter tibi persuade nõ esse tibi maiori curæ: q̃ mihi: ut iste discessus tuus a me sit tibi fructuosissimus. i. utilissimus. ¶ Itaq;
q̃ñ. i. q̃ñ qdẽ: cautiões ur̃æ. i. q̃s uos milites facitis ipatori ur̃o de militia pferẽda: sunt infirmæ. i. parũ creditæ apud im
peratorẽ: misi tibi: quã Cæsari dares: cautionẽ græculã. i. more græco: nõ lr̃is: ut Vbertinus interpretatur scriptã: hoc est
qua pro te me & mea obligo. Nam græci nulli solent adhibere fidem: nec quicq̃ uendere nisi pñti pecunia: qua qui quid
emunt dicunt se apud Comicos: græca fide mercari: chyrographi mei. i. obligatorii manu mea scripti. ¶ Ego uelim sup.
ut tu facias me certiorẽ: de rõne. i. forma & conditione belli gallici. ¶ Ego. n. habeo fidem maximã. i. maxie credo: cuiq;
ignauissimo. i. nihil ualẽti ad rem bellicã. ¶ Sed ut redeam ad ep̃las tuas: cætera sup. scripsisti aut scripta sunt: belle. i. be
ne & decenter: illud miror. s. q̃ plures uno exemplo scriptas ad me dedisti lr̃as. ¶ Quis. n. qui scribit sua manu: & nõ di
ctat: quæ alii excipiant & scribãt: solet dare plures. i. ep̃las aut lr̃as: eodem exemplo. s. eisdem uerbis & forma scriptas
q. d. nemo: accidit tñ aliqñ dum tabellarii incerti sunt. ¶ Nam sup. q̃ scripsisti: in palimsesto. i. in iterũ raso: siue tabella
siue chartula aut membranula: ¶ Equidem. i. ego certe: laudo parsimoniã tuam: qui noluisti tabellas nouas perdere dã
do eas ad me: & ita tacite notat Trebatiũ auaritiæ. Sane. ψαω pso rado significat: ide ψηστὸς: res ut tabella aut alia rasa:
& παλιν iterum significat. Vnde palimpsestos res iterũ rasa. ¶ Sed miror quid fuit i illis chartulis: scilicet rasa: quod ma
lueris delere q̃ scribere huc. idest ad nos: nisi forte malueris delere formulas tuas: idest regulas iuris aut formas instrum
conficiendorum. ¶ Non enim puto te delere epistolas meas radẽdo scilicet mẽbranas: in quibus scribo, ut reponas: idest
iterum in eisdem scribas tuas scilicet epistolas.

¶ AN hoc

℄ Ego:oñdit Ci.se ferre desyderiū Trebatii pp eiꝰ utilitaté:nā si suā respiceret:déret magis optare eius pñtiā. ꝑ Docerē rōnē mei cōmodi.i.si respicerē & æstimarē cōmodū meū. ꝑ Mecū.apud me. ꝑ Ex cōsuetudie.ex cōuersatione:& cōsilio:qd mihi dabas utilissimū. ꝑ Opa.auxilio:qd mihi pstabas. ꝑ Cōtulisses te.dedisses te. ꝑ Tuēdū.defēdēdū. ꝑ Ornādū dignitatibꝰ decorādū. ꝑ Ex quo.s.tpe. ꝑ Id opinatꝰ sum.existimaui. ꝑ In puinciā:q erat mihi decreta. ꝑ Exiturū.pfectuꝝ Roma. ꝑ Rō.institutio. ꝑ Est cō.qa decreui nō exire in puinciā. ꝑ Tradidi.eius fidei credidi. Vir. nuper mihi tradidit ægon. Hora.i eplis.s.ut tibi se laudare & tradere coner:& ipse supra ad Cę. ꝑ Totū denigꝫ hoiem tibi trado. VBB. Trade

Ego si mei cómodi rationé ducerē, te mecū eé maxime uellē. Non enim mediocri afficiebar uel uoluptate ex cósuetudine nostra: uel utilitate ex cósilio atq; opera tua. Sed cū te ex adolescentia tua in amicitiā & fidē meā contulisses, semp te nó mó tuendū mihi, sed etiā augendū atq; ornādū putaui. Itaq; quo ad opinatus sum me in prouinciam exiturū: quæ ad te ultro attulerim meminisse te credo. Posteaq; mea mutata ratio est: cū uiderē me a Cæsar honorificētissime tractari: & unice diligi, hominisq; liberalitatē incredibilē, & singularē fidē nossem, sic ení te commēdaui: & tradidi, ut grauissime diligentissimeq; potui. Quod ille ita & accepit, & mihi sæpe lris significauit, & tibi uerbis & re ostēdit: mea cōmendatione sese ualde eē cōmotū. Hunc tu uirū nactus si me aut sapere aliquid: aut uelle tua causa putas, ne dimiseris, & si q̃ te forte res aliquando offenderit: cū ille aut occupatióe: aut difficultate: tardior tibi erit uisus, perferto: & ultima expectato: q̃ ego tibi & iucūda & honesta præstabo. Pluribus te hortari non debeo. Tantū moneo: neq; amicitiæ confirmādæ clarissimi, ac liberalissimi uiri, neq; uberioris puinciæ, neq; ætatis magis idoneū tēpus hoc, si amiseris, te eē nullū unquā repertutū. Hoc queādmodū uos scribere soletis in uestris libris, idē Q. n. Cornelio uidebat. In Britāniā te non esse profectū: ualde gaudeo, q̃ & labor caruisti: & ego te de rebus illis nō audiā. Vbi sis hyematurus: & qua spe: aut cōditione pscribas ad me uelim. Vale.

ꝑ Grauissime.honorificentissime. ꝑ Quod.quārē.s.q̃ ei recōmendauerim & tradiderim. ꝑ Accepit.charꝫ habuit. ꝑ Verbis.dicēdo tibi. ꝑ Etre.i.effectu qa te multum subleuauit. ꝑ Hūc.talē. Vir. Hunc ego te Euryale aspicio. ꝑ Nactꝰ.q inuenisti. ꝑ Ne dimiseris.pro ne dimittas.i.ne relinquas. ꝑ Et si. duæ partes sunt. ꝑ Offenderit te.displicuerit tibi: affecerit te molestia. ꝑ Occupatiōe.cū erit intentus maioribꝰ negociis. ꝑ Aut dif.cū erit durior in te admittēdo:& cū non ita tibi assequetur ut uelles. ꝑ Perferto.tolerato. ꝑ Vltima.finē. Est aūt optimū pceptū ad eos:q apud magnos uiros uiuūt:ut tolerent:si qua in principio minus psperа euenisset:& expectēt finē:qa mō bñ agas:qd differt:nō aufert:cū agas apud uiros liberales: q̃lis erat Cæsar. ꝑ Iucūda & honesta.i.& læta & plena honoris. ꝑ Præstabo.efficiā. ꝑ Tm̄.solummodo. ꝑ Moneo te.dico tibi. ꝑ Vberioris.ditioris. ꝑ Negꝫ ætatis.qa nūq̃ eris aptior laboribus q̃ nūc. ꝑ Vt uos.iuriscōsulti. ꝑ In ue.li.legalibꝰ:ubi soletis ita dicere: hoc Scæuolæ placet:& affirmatis sniās urās aucte alioꝝ. ꝑ Idē ui.Qu.Cor.i.idē existimabat Qu.Cor.s.ut tu expectares ultima & finē reꝝ:quē tibi lætū & honestū reddā. ꝑ Te nō esse pfectū.nō iuisse: scripserat.n. Trebatius se noluisse ire in Britāniā:sed remāsisse in Gallia. ꝑ Q ð &. dicit duas cās eē:quare gaudeat Trebatiū nō iuisse in britanniā:qa Trebatius labore caruit:q fuisset ferēdus i britānia:& ipse Ci.nō audit Trebatiū q̃rentem de illis rebus Britānicis. ꝑ De rebus illis.asperis & piculosis. ꝑ Hyematurus.mansurus hac hyeme. ꝑ Quæ spe.s.melioris uel deterioris fortunæ. ꝑ Conditione.præsenti statu.

℄ Ego si ducerē rōnē.i.hrēm respectū:cōmodi mei:uellē maxie te eē mecū:nō.n.afficiebar mediocri uel uoluptate:ex cōsuetudine.i.cōuersatiōe & cōione nr̃a uel utilitate ex cōsilio.s.tuo:& opa tua.i.labore & industria. ꝑ Sed cū cōtulisses te ex.i.ab:adolescētia tua:in amicitiā & fidē meā:ego putaui te semp:nō mō tuendū.i.ptegēdū mihi.i.a me:sed ēt augēdū atqꝫ ornādū s.honoribꝰ & diuitiis. ꝑ Itaqꝫ.i.& ita:quoad.i.q̃diu:opinatus sum me exituꝝ i puīciā:credo te meminisse q̃ attulerim ultro.i.nō rogatus:ad te.q.d.p̱misi te mihi legatū aut quæstorē fore. ꝑ Posteaq̃ mea rō.i.cōditio est imutata:qa puīcia nō erat mihi cōmissa:cū uiderē me tractari honorificētissime a Cæ.& diligi unice.i.singulr̃:ut pentes unicū diligūt filiū:& nossem.i.cognoscerem:liberalitatē hois.i.Cæsaris & incredibilē & singularē fidē.i.fidelitatem:in amicitia cōseruāda:aut pollicitis exequēdis. ꝑ Ego cōmēdaui & tradidi.i.fidei cōmisi:ei.s.Cæsari te sic:ut potui:grauissime & diligētissime:qd.i.quā cōmēdationē meā:ille.s.Cæsar:&.i.simul:accepit ita.s.grauissime & diligētissime a me factā: & signauit.i.indicauit mihi sæpe lr̃is.s.suis:& oñdit tibi uerbis & re:sese eē ualde cōmotū.i.affectū erga te:cōmēdatione mea. ꝑ Tu nactꝰ.i.adeptꝰ hūc.i.talē uirꝫ:ne dimiseris.i.caue dimittas:si tu putas me aut sapere aliqd:aut uelle aliqd cā tua.i.p utilitate tua: Vr̃ hoc loco aut copulatiue debere accipi nā alteꝝ nō sufficeret. Si.n.maxime saperet Cicero:& nō bñ uellet Trebatio:stultꝰ eēt si illi acquiesceret:& cōtra:si optie uellet nec qcq̃ saperet:nō esset illius cōsilio stādū. ꝑ Et siqua.i.aliqua res:offenderit.i.læserit & displicentia affecerit forte aliqñ te.i.apd Cæ.cū ille.s.Cæsar erit uisus tibi tardior.s.ad uota tua pficiēda:aut occupatiōe.s.sua:aut difficultate.s.rei quā petieris:pferto.i.ad finē usqꝫ ferto:& expectato ultia.i.exitū reꝝ: quæ.s.ultima: ego pstabo.i.efficiā aut exhibebo:tibi iucūda & honesta. ꝑ Ego nō dēo hortari te:pluribꝰ.s.uerbis:tantū.i.dūtaxat: moneo te:tps sup.nullū esse aut fore magis idoneū.i.aptū.negꝫ amicitiæ uiri clarissimi ac liberalissimi:uidelꝫ Cæsaris:cōfirmādæ.i.stabiliendæ:negꝫ puīciæ uberioris.i.pinguioris:in qua tibi posset cōsulere:negꝫ ætatis cū sis in ea ætate:in qua & labores obire:& grām pmereri facillime possis. ꝑ Si tu amiseris hoc.s.tps.i.hanc opportunitatē & occasionē qa Frōte capillata posthac occasio calua est:sup.moneo te:te nullū repturū esse unq̃.s.aliud tps tantæ cōmoditatis. ꝑ Hoc idem.s.qd te moneo uidebat Quinto Cornelio:uiro prudēti & tibi amico:qd sup.per eius auctē cōfirmo:queādmodū uos.s.iuriscōsulti:soletis scribere in libris.i. instris uestris:dū opiones ur̃as cōfirmatis opionibus alioꝝ iuriscōsultoꝝ subscribentium uobis. ꝑ Ego gaudeo uehemēter:& tñ prius risit:te nō eē pfectū in Britanniā:superius tñ iocando dixit eū Philoctetem:ob talem deambulationē:q:&.i.simul:caruisti labore. ꝑ Et ego si illic esses non audiam te de rebus illis:quas illic agas. ꝑ Velim sup.ut perscribas.i.ad perfectū & plene scribas:ad me ubi sis hyematurus.i.hyemē:in hybernis trāsacturus:& qua spe aut conditione.i.quam conditionem tibi Cæsar obtulerit de qua speres. Vale. ASC.

VBE. Accepi. Cū antea Trebatius inuitus eēt in puincia: & Ci. ad quē scripserat de hac re molestiam attulisset. Postea multis eplis eodē exēplo scriptis: ut saltē una redderet: ei significauit se iā forti aīo ferre labores militiæ: & libenter esse cū Cæ. qd̄ qdē rescribit Ci. sibi esse gratū: & sæpe ēt ab eo desyderasse: nō q̄ æstimaret eū eē aīo imbecillē sed fortasse: qa nimio amore ipsius Ci. abesse nō posset. Itaq̄ eū hortat: ut pseueret in pposito: se. n. denuo eū opē fuerit cōmēdaturū eū Cæ. postea uero iocat cū ipso Treba. q raserat quādā chartā: ut in ea rursus scriberet. Postremo q̄dam de seipso, cū laude dicit: simulās iocari. ⁋ Aliquot. multas. ⁋ Cætera. pēdet sensus usq̄ ad eū locū: sed ut ad eplam &c. ⁋ Signabāt. ondebāt lr̄æ meæ. ⁋ Fortē. intolerāda militia. ⁋ Cōstantē. in pseuerādo pposito. ⁋ Paulisp. aliquātulum. ⁋ Desydraui a te, optaui te facere. ⁋ Nō in. excusat trebatiū: ne uideat eū accusare teuitatis. Dicit. n. se ab eo ita dsyderasse: nō pp imbecillitatē eius aī: sed qd̄ putaret eū uæhemēter incēsum eē eius amore: ita ut nō facile posset abesse. ⁋ Vt. p. i. qd̄ putarē. ⁋ Æstuare. ardere: incēdi. ⁋ Vt cœ. ferre istā militiā: & seruare ɔstātiā. ⁋ Asseqre. adipisceris: comparabis. ⁋ Renouabo cō. i. rursum & denuo te cōmēdabo Cæ. ⁋ Sed. t. subaudi renouabo cōmēdationē i. cū uidebo eē opus. ⁋ Fructuosissimus. utilissimus. ⁋ Quā mi. s. est curæ. ⁋ Itaq̄. dicit se manu ppria scripsisse græce cautionē quādā ad ipm Treba. qa uidebat eius cautiōes legales nō multū ualere ad ɔsequēda ea: q̄ cupiebat. ⁋ Cautiōes. sciæ legales. ⁋ Cautionē g. i. pceptū & istōnē græce scriptā. ⁋ Chyrographi. scripti māus meæ: nā χὶρ manū signat γράφω scribo. ⁋ De rōne gal. bel. i. quo gerat istud bellū i Gallia. ⁋ Cętera. illd̄ ē: supra dixit: cætera me dlectarūt. ⁋ Belle. i. satis bn̄: ē aūt eclypsis: deest. n. scripsisti uel fecisti. ⁋ Plures. s. lr̄as ul̄ eplas. ⁋ Nā qd̄ in palīsesto. qdā habiti nō eruditi exposuerūt palimsestū librū eē: in quo Trebatius de parsimōia scripsisset. Quidā āt uir doctria & fide grauis: mihiq̄ familiaris: & lr̄is notauit: & mihi dixit: atq̄ affirmauit se uidisse scriptum manu Guarrini Veronēsis uiri eruditissimi: quodam suo codice eplarū. yl. genus ciboꝝ: quos ɔfortinos appellāt. Palīsesta aūt ɔfortinos recoctos: qd̄ qdē miror dcm̄ eē a tali uiro: qa nulla est hui⁹ sensus rō: & tn̄ ut ab eo dcm̄ credā: faciat auctas eius q retulit: & codici suo ab illi⁹ manu īseruit: q̄si delphici Apollinis rn̄sū. Sed nō oia possumus oēs: & qnq̄ bon⁹ dormitat Homer. Verus igit̄ ē hic sensus. Psestū tabulā dici siue chartā: q̄ radit̄ post q̄ est scripta: nā ψάω rado signat: inde ψήστης tabella rasa: q̄lis solet eē tabella abaci: palimsestus aūt tabella iteꝝ rasa: nā πάλιν iteꝝ signat: colligimus igit̄ Trebatiu3 rasisse chartā: q̄ semel fuerat rasa. Latēter aūt Ci. notat eū auaritiæ. ⁋ Qd̄ i palimsesto. subaudi. scripsisti. i. i charta iteꝝ rasa. ⁋ Parsimoniā. pcitatē: diligētiā tuā in ɔseruādis reb⁹: nā parsimonia est uirt⁹ diligenter res suas seruās: est aūt media inter auaritiā & pdigalitatē: ironice tn̄ locutus est. ⁋ Delere. tollere. abradere. ⁋ Nisi forte. iocat Ci. dicit se credere epistolas suas deleri a Trebatio: ut in illis chartis reponat Treba. nō eplas suas: sed formulas legales. i. capita uel titulos legū. ⁋ Reponas. scribas: iterum ponas. ⁋ Tuas. s. epistolas: ubi erant meæ.

Cautio

Chyrographū

Palimsestus

Psestū

Reponō

M.T.C. Trebatio. S.D.

Accepi a te aliquot epistolas uno tempore quas tu diuersis temporibus dederas: in quibus me cætera delectarūt. Significabāt. n. te istam militiam iam firmo animo ferre, & esse fortem uirum & constantem. Quæ ego paulisper a te ita desyderaui: nō ut ibecilitate animi tui: sed magis ut desyderio nr̄i te æstuare putarem. Quare pge ut cœpisti: forti animo istam tolera militiam. Multa crede mihi assequere. Ego. n. renouabo cōmēdationē: sed tpe. Sic habeto nō tibi maiori esse curæ, ut iste tuus a me discessus tā fructuosissimus tibi sit q̄ mihi. Itaq̄ quando uestræ cautiōes infirmæ sūt: græculam tibi misi cautionem chyrographi mei. Tu me uelim de ratione Gallici belli certiorem facias. Ego enim ignauissimo cuiq̄ maximam fidem habeo. Sed ut ad epistolas tuas redeā, cætera belle. Illud miror: quis solet eodem exemplo plures dare, qui sua manu scribit. Nā q̄ i palimpsesto: laudo equidem parsimoniam: sed miror, quid in illa chartula fuerit: qd̄ delere malueris: q̄ hæc scribere: nisi forte tuas formulas: nō enim puto te meas epistolas delere: ut reponas tuas.

ASC. Accepi a te &c. Ægre tulerat Ci. q̄ Trebatius significarat se inuitū esse in prouincia: qd̄ cū accepisset: scripsit multas eplas Ci. significans se fortiꝰ militiā ferre: & libēter cū Cæ. eē. Qd̄ Ci. nūc sibi placere: dicit iocose tn̄ more suo cū eo agens. ⁋ Ordo ē. Ego accepi a te: uno tpe aliquot eplas: q̄s tu dederas. i. miseras ad me: aut dederas tabellariis diuersis tpibus: in qbus cætera. i. pter q̄: q̄ nō eēnt suo tpe platæ: placebāt mihi. ⁋ Signabāt enim te ferre iā aio firmo istam militiam. s. sub Cæsare: & eē uirū fortē & ɔstantē: quæ. s. duo iam dicta. ⁋ Ego desyderaui paulisper. i. per parū tpis: ita: ut nō putarē te æstuare imbecilitate animi tui. i. pusyllanimitate: sed magis putarē te æstuar̄. i. ardere: desyderio nostri. ⁋ Quare perge. i. pcede: & perage inceptū ut cœpisti: & sup. tolera istā militiā aio forti: tu crede mihi: assequere multa. s. cōmoda p eam: ego. n. renouabo cōmēdationē. s. tui apud Cæ. sed tpe. i. tēpestiue. ⁋ Habeto sic. i. firmiter tibi persuade nō esse tibi maiori curæ: q̄ mihi: ut iste discessus tuus a me sit tibi fructuosissimus. i. utilissimus. ⁋ Itaq̄ qn̄. i. qn̄ qdē: cautiōes nr̄æ. i. q̄s uos milites facitis ipatori nr̄o de militia pserēda: sunt infirmæ. i. parū creditæ apud imperatorē: misi tibi: quā Cæsari dares: cautionē græculā i. more græco: nō lr̄is: ut Vbertinus interpretatur scriptā: hoc est qua pro te me & mea obligo. Nam græci nulli solent adhibere fidem: nec qnicq̄ uendere nisi pn̄ti pecunia: qua qui quid emunt dicunt se apud Comicos: græca fide mercari: chyrographi mei. i. obligatorii manu mea scripti. ⁋ Ego uelim sup. ut tu facias me certiorē: de rōne. i. forma & conditione belli gallici. ⁋ Ego. n. habeo fidem maximā. i. maxie credo: cuiq̄ ignauissimo. i. nihil ualēti ad rem bellicā. ⁋ Sed ut redeam ad eplas tuas: cætera sup. scripsisti aut scripta sunt: belle. i. bene &, decenter: illud miror. s. q̄ plures uno exemplo scriptas ad me dedisti lr̄as. ⁋ Quis. n. qui scribit sua manu: & nō dictat: quæ alii excipiant & scribāt: solet dare plures. i. eplas aut lr̄as: eodem exemplo. i. eisdem uerbis & forma scriptas q. d. nemo: accidit tn̄ aliqn̄ dum tabellarii incerti sunt. ⁋ Nam sup. q̄ scripsisti: in palimsesto. i. in iteꝝ raso: siue tabella siue chartula aut membranula: ⁋ Equidem. i. ego certe: laudo parsimoniā tuam: qui noluisti tabellas nouas perdere dādo eas ad me: & ita tacite notat Trebatiū auaritiæ. Sane. ψάω pro rado significat: īde ψήστης: res ut tabella aut alia rasa: & πάλιν iterum significat. Vnde palimpsestos res iterū rasa. ⁋ Sed miror quid fuit i illa chartula: scilicet rasa: quod malueris delere q̄ scribere huc. idest ad nos: nisi forte malueris delere formulas tuas: idest regulas iuris aut formas instrumentorum conficiendorum. ⁋ Non enim puto te delere epistolas meas radēdo scilicet mēbranas: in quibus scribo, ut reponas: idest iterum in eisdem scribas tuas scilicet epistolas.

⁋ AN hoc

VBB. ¶ An hoc dicit Ci. fortasse hoc fieri a Tre. ut significet se nihil facere & nihil lucrari in puincia: q si ita est: dicit hoc fieri ex eius uerecūdia: q nō audeat petere a Cæ. ¶ An signas hoc. an fortasse uis hoc mihi signare & ondere. ¶ Nihil fieri. a te. ¶ Frigere te. te cessar: te ociosum eē. ¶ Terēti. Nimiq; n hoīes frigēt. ¶ Ne chartā qdē. ergo mlto min⁹ maiora. ¶ Suppeditare. subaudi te suppeditare tibi. s. suggerere: sufficere: subministrare. ¶ Tua cul. qd mihi facias. ¶ Extuleris. exportaueris. ¶ Verecūdiā. pudorē & timorē quedā i petēdo. ¶ More Ro. i. diligētissime: sicut ēt supra dixit. ¶ Tu. petit excusationē tarditatis & dilatiōis suaꝝ ad eū lraꝝ: ordo est. ¶ Tu ne sis admiratus. p ne admireris si iteruallū meaꝝ lraꝝ erit longius. ¶ Affuturus. i. discessur⁹ ab urbe. ¶ In Pontino. rus in sinu cumano: ubi & pontina pal⁹ erat: de qua Iuuena. Et pontina palus & Gallinaria pin⁹. Illuc. n. se cōtulerat ad uillā amici ut ipse dixit. ¶ Diuertissem. grā recreatiōis iuisse. ¶ Metrilii phi. nomē ppriū uiri. ¶ Ex q. uilla Metrilii. ¶ Cliētū meoꝝ. q moleste ferrēt discessum meū. ¶ Quos ɔciliasti mihi. quos tu mihi coniūxisti añ discessum tuū in Galliam. ¶ Vlubris. oppido cāpaniæ: ut supra diximus. ¶ Vi. i. copiā. ¶ Ranūculoꝝ. locat Ci. uocat. n. p iocū ranūculos ulubrēses: q de Ci. loqrent: eo q clamarēt tanq̄ ranæ: q̄ pprie dicunt coaxare. ¶ Cōstabat. māifestū erat. ¶ Cōmosse. p cōmouisse: a rana aūt cū diminutiuū dēret eē ranula: usurpatū ē ranūculus: q neq; formationem: neq; genus seruat.

An hoc significas nihil fieri, frigere te, ne chartā quidem tibi suppeditare? Iam ista culpa tua est: qui uerecūdiā tecū extuleris, & nō hic nobiscū reliqris. Ego te Balbo cū ad nos pficiscetur, more Romano commendabo. Tu si interuallum longius erit meatū literarum, ne sis admiratus, eram enim affuturus mense Aprili. Has literas scripsi in Pōtino, cum ad uillam Metrilii Philomenis diuertissem: ex qua iā audieram fremitum clientum meorū, quos quidē tu mihi cōciliasti. Nā ulubris honoris mei cā uim maximā ranūculoꝝ se cōmosse cōstabat. Cura ut ualeas. Sexto idus Aprilis de Pontino.

ASC. ¶ AN signas hoc: nihil fieri. s. lucrosuz tibi i exercitu: te frigere. i. ociosū eē: nec qdē. i. & nō saltē: suppeditari. i. submistrare tibi chartā: aut si est suppeditari: lege: ne qdē. i. nō saltē chartā soppeditari. i. submistrari tibi ad scribēdū. ¶ Iā ista culpa. s. q̄ te tā pudēter taxo: ē tua: q extuleris. i. extra urbē tuleris tecū: & nō reliqris hic nobiscū uerecūdiā. ¶ Ego cōmēdabo te Balbo more Romāo. i. igenue & fideli: ut Romanū decet: cū. i. qn: sup. Balbus pficiscet. i. isthinc discedet ad nos. ¶ Tu si iteruallū. i. itercapedo & itermissio lraꝝ meaꝝ: erit lōgius. i. diuturnior: ne sis admirat⁹: erā. n. absfuturus. s. domo: mēse Aprili. ¶ Ego scripsi has lras i pōtino. i. agro illo i sinu cumano: cū diuertissē. i. cā hospitii a uia me uertissem ad uillā. i. domū i agro sitā: Metrilii Philomenis: uiri sic dicti: & utriq; noti: ex q. s. uilla: ego audierā iā strepitū cliētū meoꝝ. i. hoim liberoꝝ me colētiū: ut illis pīocinū pstarē: quos qdē cliētes tu cōciliasti. i. cōparasti mihi: eo q pro eis Ci. Trebatiū ɔsulere solebat. ¶ Nā ɔstabat. i. manifestū & i cōfesso erat: maximā uim. i. multitudinē: ranūculoꝝ. i. paruuloꝝ hoium. rustice simul loqnnū: in morē ranaꝝ: cōmosse. i. cōmouisse: se Vlubris. i. in eo oppidulo inculto: cā honoris mei. i. ut me honorifice accipent. ¶ Cura ut ualeas. Scriptū sup. de pontino. i. de eo loco. Sexto Idus Aprilis.

M.T.C.Trebatio.S.D.

Epistolā tuā quā accepi ab. L. Arūtio conscidi inocēter. Nihil. n. habebat qd ñ uel i cōcione recte legi posset. Sed & Aruntius ita te mādasse aiebat: & tu ascripseras. Verū illud esto, nihil te ad me postea scripsisse demiror: pręsertim tam nouis rebus. Vale.

VBE. Ranūculus. Epistolā. Mādat Trebatius eplam quandā: quā Ci. scripserat lacerari: qd Ci. se fecisse scribit: licet nihil hrēt pp q deberet lacerari. ¶ Conscidi. laceraui. ¶ Innocēter. sine culpa: nō merētē lacerari: qa in ea nihil erat male scriptum. ¶ Vel. i. ēt. ¶ In cōcione. in medio pplo: palā. ¶ Mandasse. ei dixisse. ¶ Ita. ut laceraretur. ¶ Illud esto. concedentis est. q. d. factum sit non curemus.

ASC. Epistolam &c. Mādarat Trebatius eplam quādā quā ad Ci. scripserat ab eo lacerari: quod se Ci. fecisse dicit: cū nullā agnosceret cām cur rescindi deberet: suspicās forte aliā misisse q̄ad se non sit plata. ¶ Ordo est. Ego cōscidi. i. dilaceraui: innocēter. i. fine culpa mea ac eplæ: nisi sit legēdū innocentem. i. rē sic meritā. ¶ Ipsa. n. nihil hēbat. i. scriptū cōtinebat. qd nō posset legi recte. i. decēter & impune: uel. i. ēt: in concione. i. cōcilio & cœtu totius populi. ¶ Sed &. i. etiam: Aruntius qui eam attulit: aiebat te mādasse ita. i. ut ita facerem: & tu ascripseras. i. ad cætera mandata tua in fine eplæ scripseras: sup. ita. ¶ Veꝝ esto illud. s. q mandaras: illam a me rescindi fine cā & non potius aliam quam non uiderim: demiror. i. multū miror. Nam de nunc auget: nunc diminuit: nunc contrarium indicat: te nihil scripsisse postea ad me: præsertim rebus tam nouis. i. cum res tam nouæ contigerint.

M.T.C.Trebatio.S.D.

Vide quanti apud me sis: & si iure id quidem: non. n. te amore uinco. Verumtamen quod præsenti tibi prope subnegatē nō tribuere:

VBE. Vide. Dicit Ci. q id qd fere negaret uel certe nō retribueret Trebatio si pñs eēt: tribuit absenti: nā cū Velia i quo oppido Tre. uehemēter diligebaf: discederet Ci. recordatus Trebatii pp illud oppidū: transtulit illud opus in latinū: q quidem uehementer commendat: dicitq; eū nō debere mirari: si aliqua uidebūtur obscuriora. qa in qualibet arte necesse est hre interpretes. Ondit tñ eū posse multa per se cōsequi: si modo uoluerit se exercere. ¶ Quanti apud me sis. i. quanti te faciam. ¶ Id qdem. s. est. ¶ Iur. merito. ¶ Non uinco te amore. qa par est amor noster. ¶ Prope. fere. ¶ Subnegarem. aliquomodo negarem.

ASC. Vide &c. Dicit Cicero q id quod fere negaret: uel certe non tribueret Trebatio: si præsens eēt: tribuit absenti. Nā cum uelia in quo oppido Trebatius uehemēter diligebatur discederet Cicero: recordatus Trebatii propter illud oppidum: transtulit topica Aristotelis in latinum: quod opus ad Trebatium missum uehementer cōmendat: dicitq; eum non debere mirari si aliqua uidebuntur obscuriora: cum in qualibet arte opus sit interprete & doctore ostendit tamen trebatium posse multa consequi per se: si mō uoluerit se exercere. ¶ Ordo est. Vide: idest considera: quāti: idest q̄ magnæ æstimatiōis tu sis apud me: & si: idest quamquam: id quidem supple fit iure: idest merito tuo: nō enim uinco te amore: idest non plus te amo q̄ amer a te. ¶ Verumtamen quod prope: idest quasi: subnegarem: idest aliquantulum negarem tibi præsenti.

VBE. ¶ CERte.s.altem. ¶ Nõ tribuerem nõ concederem:non facerē. ¶ Non potui nõ debere tibi absenti.i. nõ potui facere qn absenti tibi deberem & tribuerem. Alii codices hñt solā negationē & delere: ut sit non potui delere.i.tollere tibi: sed melius placet prior sensus. ¶ Velia.ex uelia:ē aūt oppidū Lucaniæ. ¶ Institui. decreui:pposui. ¶ Cõmonitus.i memoriā tui adductus. ¶ Eū librū:librū topicoꝝ:α ποτοy τα ποy:idest a locis de qbus in eo opere tractaꝑ:nõ tñ itelligēdū est de locis terraꝝ:sed logicis:& ad phos ptinētib⁹. ¶ Rhegio.ex Rhegio oppido Siciliæ:nā aliud ē rhegium Lepidi in Italia nõ longe a Mutina. ¶ Quā plenissime.q̄ aptissime. ¶ Illa res.quæ natura sui est obscura & difficilis. ¶ Obscuriora.aliquātulū obscura. ¶ Sine interpte. quātū ptinet ad artes liberales. ¶ Sine exercitatiõe.tā ad liberales q̄ ad mechanicas:qm̄ utræq; exercitatiõe indigent. ¶ Percipi.intelligi. ¶ Nõ longe abieris.nõ lõge discedas.q d.exēpla petanꝑ. ¶ Num.an. ¶ Ex libris.s. solis:sine interprete.q.d.nõ pōt intelligi. ¶ Desyderāt s.libri iuris ciuilis. ¶ Doctorem.q uiua uoce declaret ¶ Lumē.expositionē aliquā & cõmentationē: q̄ aperiat mētē iuriscõsultoꝝ:quasi lumē quoddā. ¶ Si attēte.si sæpius:duo dix it:quæ necessaria sunt discere uolenti:ut studiose attenteq; legat & sæpe:neq;. n. satis est oculo pcurrere:sed mente respiceꝑ:neq; semel sed sæpius. ¶ Per te.sine doctore & lumine aliquo. ¶ Ipsi loci.tractaꝑ in eo libro de locis artis:ut supra notauimus. ¶ Occurrant.sint obuii & pmpti. ¶ Exercitatione.q uincit oia pcepta magistroꝝ. ¶ In q̄.exercitatione. ¶ Cõtinebim⁹ te.qa iterdū de his reb⁹ tecū agā. ¶ Redierimus.romā. ¶ Ista.res romanas. ¶ Salua.integra:in statu suo. ¶ Offenderimus . inuenerimus.

certe id absenti nó debere nó potui. Itaq; ut primum Velia nauigare cœpi: istitui topica Aristotelica cóscribere: ab ipsa urbe cómonitus amátissima tui. Eū librū tibi misi Rhegii scriptum q̄ plenissime res illa scribi potuit. Sin q̄dá uidebūtur obscuriora: cogitaꝑ debebis: nullá arté literis sine interprete: & sine aliq̄ exercitatiõe percipi posse. Nó lõge abieris. Nū ius ciuile nostꝝ ex libris cognosci pót. Qui q̄q̄ plurimi sunt: doctoré tñ lumēq; desyderát: q̄q̄ si tu attéte leges: si sæpius p te: oia cósequere: ut certe itelligas: ut uero ēt ipsi tibi loci ppposita q̄stione occurrát: exercitatiõe ɔsequere. In qua quidem nos te cótinebimus: si & salui redierimus, & salua ista offenderimus. Vale. Quinto Cal. Sextiles Rhegio.

ASC. ¶ CERte.i.saltē aut qđ certū est: nõ tribuerē.i. non sponte offerrem: tibi pnti: nõ potui sup. negare: aut: ut aliqui hñt nõ delere. Alii tñ hñt non debere: sed non placet: tibi absenti id. ¶ Itaq; ut primū.i.cū primū: aut ubi primū.i.statim postq̄: cœpi nauigare.i.discedere nauigando: uelia.i.ab eo oppido in quo Trebatius: ut dictū ē: multū diligebaꝑ: institui cõscribere.s.latino sermone: topica Aristotelica.i.libros Aristotelis phi nobilissimi de topis locis argumētationū: cõmonitus ab ipsa urbe amātissima tui. ¶ Ego misi tibi eū librū.s.topicoꝝ a me tralatoꝝ: scriptū Rhegii.i.in eo oppido: q̄.i.quātū: potuit illa res scribi plenissime. ¶ Sin.i.sed si: q̄dā uidebunꝑ sup. in eo obscuriora.s.ad intelligendū prima lectiõe: tu debebis cogitare: nullā artē posse pcipi lrīs.i. ex scripto sine iterprete & sine aliq̄ exercitatiõe. ¶ Nõ abieris longe.s.a pfessione tua: ad cõfirmandū qđ dixi exemplo. ¶ Num.i.nunqd ius ciuile uestrū.i.qđ uos iuriscõsulti pfitemini: pōt cognosci.i.pfecte disci ex libris.q.d.scio ꝙ nequaquā: unde addit: qui.s.libri: q̄q̄ sunt plurimi: tñ desyderant doctorē & lumē.i.elucidationē. ¶ Quāquā.i. tametsi: tu si leges.s.librū topicoꝝ attente.i.cū accuratione & diligētia: & sup. si leges sæpius: qa qđ prima lectione capere non possumus: iterata lectiõe: non raro consequimur: tu consequere i.obtinebis per te.i.sine interprete aut doctore: certe: ut intelligas oia: qa pspicacissimo erat ingenio & ex legali sciētia ad topica uiam muniuerat. ¶ Vero.i.sed: ut ēt quæstione pposita.s.postq̄ q̄stio ac materia aliqua fuerit tibi pposita: ipsi loci occurrant tibi: sic ut eis statim uti possis: consequere sup. id exercitatione.s.sola: in qua quidē.s.exercitatione: nos continebimus te: qa qñ aderis: quotidie te exercebimus: & quæstiones tibi pponemus ad quos locos congruos applices: si & .i. simul: redierimus.i.Romam: salui: & offenderimus.i.quasi præter spem inuenerimus: ista.s.quæ sunt ubi nunc es.i.res urbanas: salua.i.non corrupta nec occupata bello ciuili: qđ iam tunc instare formidabat. Iam .n. Trebatius a Gallia redierat: & Romæ agebat: ut sequentes etiam epistolæ indicabunt. ¶ Vale Rhegio.i.ex eo oppido. Scribit autē Cicero se te locū e quo: non in quo & ita in oblatiuo: quinto calen. Sextiles.

VBE. AMabilior. Laudat Cic. Veliam: ut Trebatio magis psuadeat: ne uendat ea quæ Veliæ habebat: quēadmodum illum facturꝰ sese intellexisse dicit. Deinde more suo iocās dicit se uidisse librum quēdā Niconis de uoracitate: seq; eo delectatum: cum longe aliter sit: quia Ci. semper fuit cibi percissimus. ¶ Velia.urbs Lucaniæ. ut supra dictum est. ¶ Amabi.magis amore digna. ¶ Sed qd di.t.s.amari. ¶ Quem.te. ¶ Quis non.a.q.d. quilibet. ¶ Ruffus.uel ut alii codices hñt Ruffius. ¶ Traduxeris.transmiseris. ¶ Ad ædificationē. quā facis: cuiuis eū pesse. ¶ Vilior.abiectior. ¶ Quā lupercal. locus Romæ sub monte palatino: de cuius nõis rõne & deriuatione: uide Quintilianum: Varronē: & Seruium in.yii. Ænei. In eo loco fortasse edificabat domum Tre. ¶ Istuc.uel pronomen sit pro istud.s.lupercal: uel aduerbium: & subaudiatur uenire. ¶ Quam hæc omnia.quæ habeo Veliæ.

Amabilior

Lupercal

M.T.C. Trebatio.S.D.

AMabilior mihi Velia fuit: ꝙ te ab ea sensi amari. Sed quid ego dicam te: quem quis nó amat. Ruffius mediusfidius tuus ita desyderabatur: ut si esset unus e nobis. Sed ego te non reph̄endo: qui illum ad ædificationem tuam traduxeris. Quamquam enim Velia non est uilior quam Lupercal, tamen istuc malo quam omnia:

ASC. AMabilior &c. Laudat Veliam urbem Lucaniæ: in qua Trebatius domū amœnam habebat: eo ut uideꝑ aio: ne Trebatius eam uendat. ¶ Ordo est. Velia.s.urbs & portus. Vnde Ænei.yi. Portusq; require uelinos: fuit mihi amabilior.i.magis amabilis: ꝙ sensi te amari ab ea.i.ab eius incolis. ¶ Sed qd ego dicā te.s.amari ab ea: quē qs nõ amat:q.d. nemo: & ita nõ eē mirꝰ si ab ea amaꝑ. ¶ Busius: aut: ut alii legūt: Ruffius: tuus mediusfidius.i. ita me hercules Iouis filius amet: aut deus fidei: ut uerum dico: desyderabatur ita ut si eēt unus e nobis.s.q illic possessiones habemus. ¶ Sed ego non reprehēdo te: qui traduxeris illū.s.Busium aut Ruffium: ad ædificationē tuā. ¶ Enim.i.quia quāquam uelia non est uilior q̄ lupercal.i.locus ille Romæ sub palatino monte: tamen ego malo istuc.s.istud ipsum lupercal: q̄ hæc omnia.s.q̄ ueliæ sunt: & ita non reprehendit ꝙ ad illius ædificationem traduxerit Busium.

¶ Tu, hoc

VBB.

CTV. hoc pronomē in principio huius clausulæ: hēt hāc uim: ut ita intelligat Ci. hz malim supercal ḡ hæc oīa: tñ tu cōsilio meo nō uēdas has possessiōes: q̄s pr tu⁹ tibi uelīæ reliqt. ¶ Si me audies. si parebis cōsiliis meis. ¶ Verebant. tīebāt. ¶ Nescio qd. de uēditiōe tuaꝝ possessionū: alii codices hñt. ¶ Nescio q. i. qdā uelīēses. ¶ Haletē. fluuiū Lucaniæ: iuxta quē erāt possessiōes Trebatii. ¶ Papyrianā. q̄ oli fuit Papyrii: & adhuc retinebat nomē. ¶ Quē. locū. ¶ Excideris. pate feceris: uel ut ego puto iocās Ci. et bñ cōsulis. Dicit. n. si excideris. i. si deieceris uel dirueris: ab eō qd est excido: ut illud ¶ Virg. Et negat excisam uitā pducere Troia. ¶ Multū pspexeris. usus est uerbo ābiguo: nā signat & uidere: & puidere: reuera aūt itelligit multū puideris. i. magnū tibi cōmodū feceris: qa dixit aduenas ab eo loco teneri. i. eo loco delectari: q erāt ei magnæ īpensæ: iō p locū cōsulit ut eū diruat ad cōmodū suū. ¶ Præsertim his temporib⁹. i. talibus tpibus: qbus multa tristitia uī imminere. ¶ Tuā do. ī q̄ sine respectu possis eē: si aliqd accidat. ¶ Salubri. sano. ¶ Interesse mea. ut possim iter dū tecū eē: si opus fuerit: & istis cōmodis frui. ¶ Diis iuuātibus. diis cōcedētibus & fauētib⁹. ¶ Abstuli. extorsi: & cum difficultate habui. ¶ νίκωνος. Niconis. ¶ περὶ πολυφαγίας. uoracitate: & multa comestione. ¶ O medicū su. i. facetū & iucūdū: q pcepit uoracitatē. ¶ Docilē. attētū. ¶ Celauit me. nihil mihi dixit: eū sciret iā eē scriptū. ¶ Te nō uī. s. celasse. ¶ Vētus increbrescit. i. fœlix ē: & me uocat: erat. n. Ci. scripta epla nauigatur⁹ ex uelia: iō dixit uētus īcrebrescit: q̄si dicat si nauigaturus sum Vir. Crebrescit optatæ auræ.

Hale/tes

Tu si me audies quē soles, has paternas possessiones tenebis. Nescio quid enim uelienses uerebant: neq; Haletem nobilē amnē relinques, neq; Papyrianā domū deseres, q̄q̄ illa quidem habet locum, a quo etiā aduenæ teneri solēt. Quē tamen si excideris: multum prospexeris. Sed in primis opportunū uidetur: his præsertim tēporibus habere pfugiū: primū eorū urbem: quibus charus sis: deinde etiam tuā domum: tuosq; agros: eaq; remoto salubri & amœno loco. Id q; etiam mea interesse mi Trebati arbitror. Sed ualebis, meaq; negocia uidebis: meq; diis iuuantibus ante brumā expectabis. Ego a Sexto Fabio Niconis discipulo librū abstuli, νίκωνος περὶ πολυφαγίας. Omedicum suauem, meq; docilem ad hanc disciplinam. Sed Bassus noster de hoc me libro celauit. Te. quidē nō uidetur. Vētus increbrescit: cura ut ualeas. xiii. calē. Sextilis. Velia. Vale.

ASC.

CTV si audies me. i. si obedies mihi: quē soles. s. audire: tenebis. i. ñ uēdes has possessiōes pīnas. i. a patre obtētas: qd sup. scribo. ¶ Enim. i. qa. Veliēses uerebant nescio qd. s. qd audierint te uelle alienare: neq; relinques alecē ab alex alecis: ut Strabo legit: aut Haletem ab hales: ut Theocritus: amnē nobilē iuxta domū tuā: nec deseres domū Papyrianā. i. q̄ oli Papyrii fuit: q̄q̄ illa. s. domus qdē. i. certe: hēt locū: a quo aduenæ solēt teneri. i. īmorari delectatiōe capti: aut insidiis: quē. s. locū: aut piculosum aut delectabilē: si excideris. i. dirueris: pspexeris. i. porro inspexeris e domo tua multum: aut cōsulueris utilitati tuæ: si piculū dēpseris. ¶ Sed uī opportunū in primis. i. pcipue: pserti his tpibus piculosis: aut pp seditiōes aut pp pestes: hēre pfugiū. i. locū ad quē cōfugias: primū urbē eoꝝ qbus sis charus: deinde ēt domū tuā: & agros tuos: hēre ea: loco remoto. s. a strepitu pplari aut ab urbe: salubri & amœno: & arbitror o mi Trebati id. s. te tenerē eas possessiōes: iteresse. s. ī te & utilitate eē: ēt mea: ut. s. tecū habeā cōfugiū. ¶ Sed tu ualebis: & uidebis mea negocia: & expectabis me anī brumā. i. solstitiū hyemale: quo dies sunt breuissimi: diis iuuātib⁹. s. me: sine quo adiecto qcq̄ de se polliceri turpe sit xpiano hoi. cū ethnic⁹ id adiiciat. ¶ Ego abstuli a Sexto Fabio discipulo Niconis librū Niconos. i. Niconis: peri. i. de polyphagias. i. multa comestiōe. ¶ O medicū. s. Niconē suauē: & me docilē ad hāc disciplinā. s. multæ comestiōis: quo dicto potius Trebatium taxat q̄ se. ¶ Sed Bassus noster. s. amicus celauit me de hoc libro. i. nullā mihi mentionē fecit: quidem: idest certe: non uidetur supple celasse te: de hoc libro: quasi dicat tu eius disciplinam egregie calles. ¶ Ventus: scilicet auster aut alius: uentri cibis onusto perniciosus: increbrescit: idest fit crebrior: cura ut Valeas. Velia: idest ex ea urbe. xiii. Calendas Sextilis: idest quæ nunc Augusti sunt.

M.T.C.Trebatio.S.D.

Silii cām te docui. Is postea fuit apud me, cū ei dicerē tibi uideri sponsionē illā sine periculo nos facere posse, si bonorū Turpiliæ possesionē Cæpio prætor ex edicto suo mihi dedit. Negare aiebat Seruium tabulas testamēti eē eas: q̄s instimisset is: qui factionem testamēti nō habuerit: hoc idē Offiliū dicere, tecū se locutū negabat: meq; rogauit: ut se cāmq; suā tibi cōmēdarē. Nec uir melior mi Testa, nec mihi amicior. P. Silio quisq̄ est, te tū excepto. Gratissimū igit mihi feceris, si ad eū ultro ueneris, eiq; pollicit⁹ fueris. Sed si me amas q̄primū. Hoc te uehemēter ēt atq; ēt rogo. Vale.

VBB.

Silii. Silius qdā amicus Ci. habebat litem de hæreditate quadā: eū Ci. hac epla cōmendat Trebatio: rogatq; ut ad eum ultro ueniat: eiq; polliceat opam suā. ¶ Docui. plane aperui. ¶ Sponsionem. obligatoriam pmissionē. ¶ Videri tibi. te existimare: tuam eē sniam. ¶ Si bonoꝝ. ponit uerba de quibus erat lis: & erat futura sponsio. ¶ Prætor. ad p torē. n. ptinebat dare & bonorū possessionem: & possessionē bonoꝝ. Hæc. n. inter se & s̄m iurisconsultos differūt: quia bonoꝝ possessio est iuris. Possessio uero bonoꝝ est facti. ¶ Ex edicto. i. ex constituto ptorio. ¶ Negare aiebat. sensus est. aiebat Silius q; Seruius Sulpitius dicebat illud testamentū esse nullum: q; eēt factū ab eo q non habuisset factionē testamenti. i. qui iure nō potuisset facere testamentū. Tredecim autē sunt casus s̄m iurisconsultos: qbus nō licet facere testamentū quos qui uelit uidere: legat instituta in titulo qbus nō est permissum facere testamētū: & ī glosa Accursii eiusdē tituli. ¶ Eas esse tabulas testamēti. i. eas tabulas habere uim testamenti. ¶ Factionem. potestatem faciendi. ¶ Vltro. non rogatus ab eo. ¶ Pollicitus eris. operam & consilium tuum. ¶ Cum primum. subito.

Bonorum possessio

Possessio bonorum

ASC.

Silii causam &c. Commendat Silii amici communis causam Trebatio: dicens. ¶ Ego docui te cām Silii. i. quid iuris haberet. ¶ Is. s. Silius fuit postea apud me: cū dicerem ei: uideri tibi. i. q; uidereī tibi nos posse facere illam sponsionem. s. quam uolebat facere: sine periculo: si Cæpio prætor dedit mihi ex edicto suo bonorum possessionem: quæ iuris est: cum possessio bonorum sit facti: unde præposuit genitiuum bonoꝝ: Turpiliæ: scilicet mulieris testantis.

aiebat.s. Silius: Seruium.s. Sulpitiũ iurisperitissimum:negare eas tabulas esse testamenti.i.hẽre uim legitimæ legationis: quas is instituisset:qui non habuerit factionem.i.ius faciendi testamenti:& aiebat.s. Offilium.i.iurisperitum :dicere hoc negabat se locutum sup. est esse tecum:& rogauit me:ut commẽdarem tibi se & causam suam. ¶ Nec o mi Testa.s. Trebati:quisq̃ est melior uir nec amicior mihi Silio:te tamen excepto. ¶ Feceris igit mihi gratissimũ:si ueneris ultro.i.nõ requisitus ab eo ad eum:& pollicitus fueris ei:sup. operam aut consilium tuum:sed q̃primũ.i.statim:si amas me : ego rogo uehementer ẽt atq; etiam hoc. Vale.

M.T.C.Trebatio.S.D.

ILluseras heri inter scyphos:q̃ dixerã cõtrouersiam esse:posset ne hæres quod furtum antea factum esset:recte furti agere. Itaq; & si domũ bene potus seroq; redieram:tamẽ id caput ubi hæc controuersia est notaui:& descriptum tibi misi:ut scires id, quod tu neminẽ sensisse dicebas. Sextum Helium, Marcũ, Maniliũ, Marcũ Brutũ sensisse. Ego tñ Scæuolæ:& Testæ assentior. Vale.

VBE. ILluseras. Cũ cœnasset Ci. apud Trebatiũ: proposuerat hoc dubiũ:utrũ q eẽt institut⁹ hæres ab aliquo:hr̃et actionẽ furti:qđ fuisset fcm̃:anteq̃ ipse eẽt institutus hæres:negauerat Trebati⁹: & dixerat neminẽ id sentire:cõtra cuius opionem affert Ci. snias quorũdã iuriscõsultoꝝ. ¶ Illuseras. derisẽras:cõtẽpseras:quasi uel ignaꝝ iuris uel ebriũ. ¶ Inter scyphos. inter cyatos.i.in cõuiuio. ¶ Factũ antea. de bonis eius:a quo esset institut⁹ hæres. ¶ Bene potus. uino plenus. ¶ Id caput. eẽ titulũ:id capitulum. ¶ Notaui. signaui. ¶ Neminẽ sen. neminẽ snia sua & opione sua tenuisse. ¶ Sextũ Helium. M. Maniliũ. hæc oia sunt noia iuriscõsultoꝝ. ¶ Scæuo. q tenet sententiam tuam. ¶ Testæ.i.tibi:nam Treba. etiã Testa dicebatur:ut præcedenti epistola patet:& superioribus epistolis alio loco.

ASC. ILluseras &c. Cũ cœnasset Ci apud Trebatiũ: pposuerat ei hoc dubiũ:utrũ qui eẽt institut⁹ hr̃s ab aliquo haberet actionẽ furti:qđ fuisset factũ ãteq̃ ipse eẽt institutus hr̃s:ad qđ Trebatius negatiue r̃ndit:addiditq; neminẽ iuriscõsultoꝝ id sentire:cõtra cuius opionẽ affert nũc Cicero snias quorũdã iuriscõsultoꝝ. ¶ Ordo est. Illuseras.i.irriseras heri inter scyphos.i. pocula:hoc est inter potandũ:q̃ dixeram eẽ controuersiam.i. rem dubiã: & ad utrãq; partẽ p babilẽ:ne.i.an hæres posset agere recte furti.i.aliquẽ furti accusare in iudicio:qđ furtũ esset fcm̃ antea.s.q̃ heres institutus esset. ¶ Itaq; & si redierã domũ bene.i.multũ potus.i.potu oppletus:& sero.i. tarde:qñ notaui id caput ubi hæc cõtrouersia.i.disputatio:& misi tibi descriptũ:ut scires Sextũ Helium. M. Maniliũ. M. Brutum sensisse id qđ tu dicebas neminẽ sensisse. ¶ Ego tñ assentior Scæuolæ & Testæ.i. Trebatio:quia contra sentiunt. Vale.

M.T.C.Fabio Gallo.S.D.

TAntũ ex Arpinati uenerã:cũ mihi a te literæ redditæ sunt: ab eodemq; accepi Auiani literas:in quibus hoc inerat liberalissimũ: noia se facturũ:cum uenisset:qua ego uellẽ die. Fac quæso qui ego sum esse te:est ne aut tui pudoris: aut nostri primum rogare de die:deinde plus annua postulare. Sed essent mi Galle omnia facilia:si & ea mercatus esses: quæ ego desyderabam: & ad eam summam quam uolueram. Attamen ista ipsa quæ te emisse scribis:ñ solũ rata mihi erũt:sed ẽt grata. Plane.n. intelligo te nõ modo studio:sed ẽt amore usum quæ te delectant hominem:ut ego semper iudicaui in omni iudicio elegantissimũ:quæq; me digna putaris coemisse. Sed uelim maneat Damasippus in sententia. Prorsus.n. ex istis emptiõibus nullã desydero:

VBE. TAntũ. Cũ instituisset Cic. ornare bybliothecã suã aliqbus imaginibus:mãdarat Fabio Gallo amico:ut eas sibi emeret:ille uero emit bacchas hoc ẽ bacchaꝝ imagines:q̃s Ci. oñdit pfessiõi suæ nõ cõuẽire:qa potius cõueniãt iis:q uino & ebrietate delectant:deide dicit se cupe exornar ẽt porticũ quãdã picturis:qb⁹ maxie fatet se delectari. Postrẽo qa gallus erat empturus domũ iuxta Ci. ædes:oñdit quãtã opam dederit:ut fieret:deide q̃ gratũ sibi futurũ sit:q̃ eã domũ habeat. ¶ Ex arpiati.i.ex agro arpinati absolute posuit & substãtiue:ut si dicam ueni ex

Arpinũ Mediolanẽsi:subaudit agro. Arpinũ aũt Volscoꝝ oppidũ:unde Ci. oriũd⁹ fuit. ¶ Tm̃. solũmõ:pxime:tunc. ¶ Ab eo.s.q reddidit mihi lr̃as tuas. ¶ Liberalissimũ. plenũ liberalitatis. ¶ Se fa. no.i.debita:nã nomẽ

Nomẽ ut supra alio loco diximus sigñat & debitũ & debitorẽ:de qb⁹ aũt reb⁹ eẽnt hæc noia:utrũ de signis an de aliis reb⁹ ãbiguũ ẽ:puto tñ de signis q̃tũ ex hoc textu cõiicim⁹. ¶ Fac te eẽ q sum e.i.finge te eẽ me:pone te loco mei. ¶ Est ne.t.p.tuæ modestiæ & uerecundiæ q.d.nõ. ¶ Rogare de die.i.rogare ut det nobis spaciũ:aut terminus aliqs ad soluẽdũ. ¶ Plus ãnua.s.die.i.postulare terminũ ultra annũ. ¶ Ad eã sũmã.ad eã quãtitatẽ. ¶ Rata. firma:accepta. ¶ Studio. diligẽtia. ¶ Coemisse. intelligo. ¶ Damasippus. ut cõiicio fecerat ea signa:& se acceturũ honesto pretio:aut recepturũ signa sua p miserat. ¶ In sen. in pposito aut accipiendi honesti pretii:aut recipiendi signa sua.

ASC. TAntũ &c. Cũ instituisset Ci. ornar bybliothecã suã imaginib⁹:mãdarat Fabio Gallo amico suo:ut eas sibi emeret ille uero emit bacchas:hoc ẽ bacchaꝝ bacchi sacerdotulaꝝ imagies:q̃s Ci. oñdit pfessiõi suæ nõ cõuenire:qa potius cõueniãt iis:q uino & ebrietate oblectant. Deide dicit se uelle exornare porticũ picturis. Postrẽo qa Gall⁹ erat empturus domũ iuxta Ci. ædes:oñdit q̃tã operã dederit ut id fieret:deinde q̃gratũ si futurũ sit q̃ eã domũ Gall⁹ habeat. ¶ Ordo ẽ. Ego tm̃.i.solũmõ uenerã ex arpiati.s.agro:cũ lr̃æ redditæ sunt mihi a te.s.missæ:& accepi ab eodẽ.s.tabellario lr̃as Auianas:i qb⁹ hoc erat liberalissimũ se facturũ noia.i.debitores iscriptis noib⁹ eoꝝ i libro debitoꝝ:aut debita:hoc ẽ se crediturũ mihi pecuniã:cũ.i.postq̃ uenisset:q̃ die ego uellẽ. ¶ Quæso fac.i.finge:te eẽ sup. eũ q ego sum: est ne pudoris tui aut nr̃i primũ rogare de die.i.ut credat nobis usq; ad certũ diẽ. ¶ Deide postulare sup. diẽ.i.dilationem: plus.i.lõgiorẽ:ãnua.s.die.i.q̃ post ãnũ ueniret. ¶ Sed o mi Galle oia eẽnt facilia:si &.i.si:mercat⁹ eẽs ea.s.signa: q̃ ego desyderabã:& ad eã sũmã quã uoluerã.q.d.se eã posse pñti pecũia soluere. ¶ Attñ.i.licet:alia q̃ desyderabã emeris:tñ ista ipsa: q̃ scribis te emisse:erũt mihi nõ solũ rata.i.approbata. q.d. noli rescidere qđ p te factũ ẽ:sed ẽt grata.i.utilia & accepta. ¶ Intelligo.n.plane te usũ nõ mõ.i.nõ solũ:studio.i.diligẽti mihi obseq̃nti conatu: sed ẽt amore: emisse q̃ delectãt te:hoiem:ut ego iudicaui sp:elegãtissimũ.i.curiosissimũ & politissimũ in oi iudicio:q̃q;.i.& q̃:putaris p putaueris: digna me.i.statu meo & dignitate mea. ¶ Sed ueli sup. ut Damasipp⁹ q eadẽ signa redimere aut recipe si Ci. nõ placerẽt: pmisit:mãeat i snia.i.pposito. ¶ Ego.n.nullã prius.i.oino:desydero ex oib⁹ istis emptiõibus.i.ex oibus q̃ emisti mihi.

¶ Instituti.

¶ Instituti.uolūtatis:ppositi. ¶ Sumpsisti.emisti. ¶ Genus om.signo.i.signa & statuas cuiuslibet gñis. ¶ Bacchas.scripserat Gallus ista signa bacchaꝝ:quæ emerat:nō min⁹ eē pulchra q̄ musaꝝ signa:q̄ emerat Metellus. Itaq; Ci.dicit nullam esse cōparatione:neq; signa bacchaꝝ suæ bybliothecæ cōuenire. ¶ Quid si.q.d.nihil tanti quanti ɔstiterūt bacchæ. ¶ Approbannbus.affirmanubus'sniam meā. ¶ Sed tñ erit aptū bybliothecæ.s.hē musas quæ cōueniunt pfessoribus litaꝝ. ¶ Vbi est locus apud me.q.d.nusq̄:cū bacchis cōueniant ebriosis:& ego sim modestissimus & parcissim⁹ uini: hoc aūt Ci.cū quadā stomachatiōe dixit. ¶ At pulchellæ.s.suntē obiectio ex pte Galli. ¶ Noui.scio.s.esse pulchellas. ¶ Nominatim.p nola. ¶ Ad silitudinē gynasiorū.sicut in gymnasiis solet fieri:ubi ponunt signa sm pfessionē exercitii.Iuuenalis.Quā q̄ plēa oia gypso Chrysippi inuenias:nā pfectissimus hoꝝ est.Sigs Aristotelē similē uł Pittacō emit:&c. ¶ In palæstra.i bybliotheca trāslatiue posuit. ¶ Martis.scripserat Gallus se noluisse emere signū Martis:qd̄ qdē Ci.dicit sibi nō ɔuenire:qa Mars de⁹ ē belli:ipe uero auctor pacis. ¶ Quo mihi.subaudi cōuenit.q.d.nullo moō.Saturnis ē.n.tristis deus & dānosus.Persius.Saturnūq; grauem nro Ioue frangimus una:Iuuena.Hæc tñ ignorat qd̄ sid⁹ triste minet Saturni:& Maro noster.Frigida Saturni sese quo stella receptet. ¶ Hæc duo signa.& Martis & Satur. ¶ Attulisse mihi æs alienū.i.attulisse mihi debitū pecūiæ. ¶ Aliqd̄.signū. ¶ Mercurii.q̄ ē de⁹ lucroꝝ.Ouidius quto Fastoꝝ.Te qcūq; suas pfitet uendere merces.Thure dato tribuas:ut sibi lucra rogat:& post aliquot uersus.Da mō lucra mihi:da fctō gaudia lucro:& cætera.Idē ēt sentit Hora.in sermonibus. ¶ Cū Auiano.de noibus quæ se facturū dixit. ¶ Transigere.cōuenire:concordare:quia darē ei pecunias:neq; peterē terminū ad soluēdū. ¶ Trapezephoron.alii exponunt mensiseꝝ a deriuatione græca sed quid sit:neq; intelligunt:neq; aliis declarant:alii dicūt esse uas:qd̄ cacabum siue caldare appellant:re aūt uera signū erat sacerdotis cuiusdam huius nois:q cū alio Cosmo noīe oia sacra Mineruæ admistrabat:auctor Suidas. ¶ Ne.i.certe. ¶ Terraciæ.apud terracinā:aduerbialiter ponitur:est aūt urbs Circæo pxima ante trachina.i.aspera uocata. ¶ Hospitii.apud quem sæpius diuerto. ¶ Molestus.grauis:odiosus. ¶ Esse culpā.ꝙ nōdū emerim diuersoriū terracinæ. ¶ Item Iunii.i.culpā esse uideo. ¶ Exedra.sedile:codex quidem uetustissimus habebat ex hedria:quod sic intelligemus:uideo eē culpā Iunii familiaris Auiani ex hedria.i.qui esset hedriatic⁹:sed magis pbo superiorem sniam. ¶ Instituta.ichoata. ¶ Tabulis.pictis. ¶ Istiusmodi gñis.i.tale:utputa pictura uel scriptura. ¶ Ista talia.s.tabellæ pictæ.

VBE.

tu aūt ignarus instituti mei quāti ego genus oino signoꝝ oium nō æstimo, tāti ista.iiii.aut quinq; sumpsisti.Bacchas istas cū musis Metelli cōparas. Quid simile?primū ipsas ego musas nūq̄ tāti putassem:atq; id fecissē musis oibus approbātib⁹. Sed tū erit aptū bybliothecæ,studiisq; nr̄is cōgruēs:bacchis uero ubi est apud me loc⁹. At pulchellæ sunt noui optie & sæpe uidi:noiatim tibi signa mihi nota mādassē si pbassē.Ea.n.signa ego emere soleo:q̄ ad silitudinē gymnasioꝝ exornēt mihi i palæstra locū.Martis uero signū q̄uo mihi pacis auctori. Gaudeo nullū Saturni signū fuisse.Hæc.n.duo signa putarē mihi æs alienū attulisse.Mercurii mallē aliquod fuisset, fœlicius puto cū Auiano trāsigere possemus.Quod tibi destinaras trapezephorō, si delectat habebis.Si aūt sententiā mutasti,ego habebo.s.ista qdē sūma, ne ego multo liberius emeri diuersoriū Terracinæ ne sp hospiti molestus sim:oino liberti mei uideo esse culpā:cui plane res certas mādarā.Itēq; Iunii:quē puto tibi notū esse Auiani familiarē.Exhedra quædā mihi noua sunt istituta i porticula Tusculani:ea uolebā tabellis ornaf.Eteni si qd gñis istiusmōi me delectat.Sed tū si ista mihi sūt hñda,certiorē ueli me facias,ubi sint,

Mars Saturnus

Trapezephoron

Trachina

Exedra

ASC.

¶ TV aūt ignarus instituti.i.moris & ppositi mei:quia tu sumpsisti.i.accepisti:mihi psoluēda certa die:ista quatuor aut quinq; sup signa:tanti.i.tā caro ꝑtio:quanti.i.q̄ magno ꝑtio:ego non æstimo.i.appretior oino:genus oium signoꝝ. ¶ Tu cōparas istas.s.q̄s emisti:Bacchas.i.imagines:Bacchi sacerdotū:& cōparas sup.eas musis Metelli.i.imagines:aut signa musaꝝ:quæ Metellus cōparauerat sibi. ¶ Quid sile sup.ē inter ipsas.q.d.nihil:qd̄ & seqntib⁹ pbat. ¶ Primū ergo nūq̄ putassem ipsas musas.i.musaꝝ imagines.s.quāti emisti Bacchas longe uiliores:atq; fecissem id:oibus musis approbantibus:cū.s.ueꝝ sit:sed tñ sup.hē musas:erat aptum bybliothecæ:& ɔgruēs studiis nr̄is. ¶ Vero p sed:ubi est locus Bacchis.i.sacerdotibus Bacchi apud me.q.d.nusq̄. ¶ At.i.sed:sup.Bacchæ sunt pulchellæ.i.aliquātulū pulchræ. ¶ Ego noui optime:& uidi sup.eas sæpe:si pbassem.s.emptionē:mandassem tibi noiati.i.p ppria noia signa nota mihi. ¶ Ego.n.soleo emere ea signa:q̄ exornēt mihi locū in palæstra.i.exercitorio meo:hoc est in bybliotheca mea:ad silitudinē gymnasioꝝ.i.locoꝝ exercitationis publicæ:siue lr̄ariæ:siue alterius. ¶ Vero.i.sed:quo.i.ad qd:aut ad quē usū:signū Martis sup.est:aut sit mihi auctori pacis.i.cū Mars sit de⁹ belli:ego aūt semp amator pacis. ¶ Gaudeo nullū signū Saturni sup.fuisse inter ea q̄ emisti. ¶ Ego.n.putarē hęc duo signa.s.Martis & Saturni:attulisse æs alienū.s.debitū:aut qa Martis & Saturni planetaꝝ ea uisē:aut ꝙ p bellū cui Mars pēst pecūiæ sæpe exhauriunt:& Saturn⁹ tāq̄ senex & auar⁹ ærarium publicū i æde sua ɔseruet. ¶ Mallē aliqd̄ sup.signū Mercurii.s.dei mercationū:recōciliationū:facūdiæ:factoꝝ &c.fuisse:puto sup.ꝙ pp Mercuriū possemus trāsigere.i.pacisci cū Auiano fœlicius.i.cū minore dāno. ¶ Tu hēbis Trapezephoron.i.signū cuiusdā sacerdotis:q cū alio sacerdote noīe Cosmo oia sacra Mineruæ admistrabat:auctore Suida:dr̄ āt q̄si mēsifer.i.mēsā nūmularioꝝ feres:qd̄.s.signū tibi destinaras.i.aīo adiudicaueras tibi. ¶ Sinaūt.i.sed si:mutasti sniam.i.si nō āplius petis:ego hēbo sup.ip̄m. ¶ Scilicet.i.ut scire licet:ista qdē sūma sup.ē.i.pcipua snia:ne.i.certe:ego emeri liberius multo diuersoriū.i.hospitiū aut ædes ad q̄s ab itinere me diuertā:terracinæ.i.apud terracinā urbē iuxta Circæū ne sim semp molestus hospiti.s.meo:ad quē frequēter accedere solebat iure hospitalitatis nō mercede apud eū uictur⁹.Nā tūc paucæ erāt cauponæ murenariæ aut diuersoria oibus ꝑtio patentia. ¶ Ego uideo culpā sup.aliquā eē oino liberti mei:cui mādarā plane.i.apte res certas:hoc ē ut haud cūctāter domū emeret:aut res certas quas tu mihi emeres:itēq;.i.& ɔsimilr̄ uideo culpā eē Iunii:quē familiarē Auiani.i.cū sit familiaris Auiani:ego puto eē notū tibi. ¶ Quædā noua sūt instituta.i.icepta mihi exhedra.i.in sedili:aut loco ad sedēdū:in porticula.i.parua porticu:Tusculani.i.uillæ Tusculanæ:dici posset q̄dā exhedra:nisi exhedra fœmininū sit:ego uolebā ornaf tabellis.s.depictis:ea:uidelicet noua. ¶ Eteni si quid istiusmodi generis:quod ad ornatū pertinet:delectat sup.me:pictura delectat. ¶ Sed tñ si ista.s.signa quæ emisti:sunt habenda mihi:idest si debebo ea habere:uelim supple facias me certiorem ubi sint,

VBB. ¶ QVANdo ac.qñ trahanť & ducanť ad me. ¶ Quo ge. uecturæ.qua ɔditiõe.s.an naui:an curru:an aliquo iumēto.
Pseudo ¶ Damasippus. de quo supra ēt mētionē fecit. ¶ Pseudo.fallacē:est āt nomē cõe triũ genex:& inuariabile p mutationes
casuũ. ¶ Cũ iactura.cũ dãno meo. ¶ De do.quã es empturus h. ¶ Proficiscēs.discedes Roma ¶ Mãdabã.dabã nego
ciũ. ¶ Meæ Tul.filiæ meæ. ¶ Quæsiui.iterrogaui. ¶ De mea Tullia.i.a mea Tullia. ¶ Egisse p Liciniũ.i.se usũ eē Li
Cassiũ cinio ad hãerẽ:& p eũ tractasse. ¶ Cassiũ.is fr̃ erat uxoris ei⁹:q erat uẽditur⁹ domũ: neq.n.pbo:qdã dñt Cassiũ nomẽ
ppriũ mulieris declinatũ sicut Glyceriũ. ¶ Eã.sororẽ. ¶ Illo.Cassio. ¶ Primũ.duas adducit cãs:qbus oñdit plurio æsti
matã ɔsuetudinẽ eius uitæ a Fabio Gallo. ¶ Sed pl.
m.qa ita ẽ ɔtigua domui meæ:qđ nõ mõ erimus uici
ni sed pene in eadẽ domo. ¶ Deinde.scđa cã. ¶ Mi
grañ.discedere: ut ad hãc domũ uenias. ¶ Sed ne ui.
i.moriar:ẽ aũt iurãtis. ¶ Experiar.tẽtabo: ut hẽas hãc
domũ. ¶ Quid itersit m.&c.quãtũ utilitatis: & mihi
& utriq; nostrum hæc res sit allatura.

quãdo accersantur:quo gñe uecturæ.Si eni Damasip
pus in sentẽtia nõ manebit,aliquẽ pseudo Damasip
pũ:uel cũ iactura reperiemus.Qđ ad me de domo
scribis iter̃,iã id ego pficiscẽs mãdabã meæ Tulliæ.
Ea.n.ipsa hora acceperã tuas lr̃as,i egeram ẽt cũ tuo
Nicia,q͂ is utiť:ut scis:familiariter Cassio. Vt redii
aũt,priusq̃ tuas legi has pxias lr̃as,q̃siui de mea Tul
lia,qd egisset,p Liciniũ se egisse dicebat.Sed,opinor
Cassiũ uti nõ ita multũ sorore,eã porro negare se au
dere,cũ uir abesset(ẽ.n. pfectus in Hispaniã Decius)
illo & absente & insciẽte migrare.Est mihi gratissi
mũ tãti a te æstimatã ɔsuetudinẽ uitæ uictusq; nr̃i,pri
mũ ut eã domũ sumeres, ut nõ mõ ppe me:sed pla
ne mecũ habitare posses.Deĩde ut migrare tantope
festines:sed ne uiuã,si tibi cõcedo:ut eius rei tu cupi
dior sis q̃ ego sum.Itaq; oĩa experiar,uideo enim qd
mea intersit,qd utriusq; nostrũ,si qd egero,faciam ut
scias. Tu & ad oĩa rescribes,& qñ te expectẽ facies
me,si tibi uidebitur,certiorem. Vale.

ASC. ¶ QVando accersanť.i.afferanť:& quo gñe uectuť.
¶ Si.n.Damasippus nõ manebit in snia: qa dicebat
se ea uelle retinere:nos repiemus aliqñẽ pseudo.i.fal
sum.Damasippũ.i.q ea signa recipiet:uľ.i.ẽt:cũ iactu
ra.i.dãno rei nr̃æ:qa minoris illi uẽdemus q̃ nobis cõ
stent. ¶ Qđ scribis iter̃ ad me de domo.s. ubi emẽ
da:aut potius cõducẽda:ego iam pficiscẽs:mandabã
id Tulliæ meæ.s.filiæ. ¶ Ego.n. acceperã lr̃as tuas
ea ipa hora.s.q̃ pficiscebať. ¶ Egerã ẽt cũ Nicia tuo.s.
liberto aut amico:q͂.i.qa:is.s.Nicia:utitur familiariter
Cassio:ut scis. ¶ Aũt.i.sed:ut.i.postq̃ redii:pri⁹ q̃ le
gi has lr̃as tuas pximas:q̃siui de tullia mea.s.filia: qd
egisset.s.de negocio tuo:dicebat se egisse per Liciniũ.
¶ Sed opinor Cassiũ.s.familiarẽ Niciæ:ñ uti ita mul
tũ sorore.s.sua:aut tua:Res iter eos nota:nobis ppea
obscurior ẽ. ¶ Porro.i.sed:ea.s.soror:negare.i. nega
bat:audere secũ uir abesset. ¶ Deci⁹ .n. uir.i. mariť
ei⁹ pfect⁹ ẽ i Hispaniã:migrare.i.mutare hitationẽ:il
lo.s.uiro:& abñte & isciẽte. ¶ Gratissimũ ẽ mihi ɔsue
tudinẽ uitæ uictusq; nr̃i:æstimatã sup.esse:a te tanti:
¶ Primũ ut sumeres eã domũ.i.tã uicinã domui meæ:
ut non mõ posses habitare ppe me:sed plane .i. oĩo
mecũ:qa frequẽter una simus futuri:deiñ ut festines tã
tope migrare.i.mutare hitationẽ: & imigrare in eã domũ:sed ne uiuã.i.nolim ut uiuã:si ɔcedo tibi:ut tu sis cupidior eius
rei.s.ut mecũ aut ppe me habites:q̃ ego sum. ¶ Itaq; ego experiar.i.tẽtabo:oĩa.i.q̃ ad hoc ɔducere poterũt. ¶ Eni.i. qa
ego uideo.i.cognosco:qd intersit mea.i. quãtũ sit mihi utile:& qd itersit utriusq; nr̃m.i.qd utilitatis utriq; afferat. ¶ Ego
si quid egero:scilicet de ea re:faciam ut scias. ¶ Tu &:idest pariter:rescribes ad omnia:& facies me certiorem:si uidebit:
scilicet utile futurum:quando expectem:idest expectare debeam te. Vale.

M.T.C.Fabio Gallo.S.D.

Moris qdẽ tui quoquo me uerti uestigia:
uel pxime de Tigellio pspexi. Sẽsi.n. ex
lr̃is tuis ualde te laborasse. Amo igiť uolũ
tatẽ.Sed pauca đ re citi⁹ opior:oli nõ oi
bus dormio. Sic ego nõ oib⁹ mi Galle seruio. Et si qẽ
hæc seruit⁹;oli cũ regnaŕ existiabar,ñ tã ab ull'q̃ hoc
tpe obseruor a familiarissimis Cæsaris oib⁹ pter istũ.

VBE. AMoris. Cõqueriť Ci.đ leuitate Tigellii sardi
cãtoris & musici: de quo Hora.in s̃mo.mẽtio
nẽ fecit. Is.n.cõmotus fuerat i Ci.q͂ quo die
eius opam exegisset in iudicio:dixisset Ci.se
prestare nõ posse:qa necesse fuisset ei ire i ɔsiliũ p.P.
Seruio:quocũq; aũt alio die uoluisset se pstaturũ: q̃re
Tigel.discessit a Ci.iratissimus.Deinde in fine eplæ
petit Ci.a Gallo librũ quẽdã: quẽ ipe Gall⁹ de catõe
scripserat. ¶ Vestigia.signa:subaudi uideo. ¶ Quo
quo me uerti.i.quacũq; pte me uerti.quocũq; aspexi.
¶ Vel.ẽt. ¶ Proxime.nuprime. ¶ De Ti.i.in cã Ti
gel.s.uidi uestigia amoris tui. ¶ Pauca.s.dicã. ¶ Ci
tius op.deest uel dicendum fuit:uel aliqd tale. ¶ Nõ
dormio ol.i.nõ nego oibus opam meam. ¶ Non' ser.
omnibus.i.nõ expono me oium arbitrio. ¶ Quæ est hæc.s.q.d.paruа aut nulla. ¶ Olim.libera ciuitate: & rep. nondũ
a Cæ.oppressa. ¶ Regnare.obtinere principatum. ¶ Non tam ab ullis.s.obseruabat:quem obseruor.i.honoror. ¶ Præ
ter istum.excepto isto Tigellio Sardo. Istum aũt ad contemptum dictum est. Fuit aũt ut scribit Acron gratissimus Cæ.

ASC. AMoris &c. Conqueriť de leuitate Tigellii Sadi cantoris & musici:de quo Hora.li.i.sermonũ. Cibus hoc uitium
cantoribus:inter amicos:Vt nunq̃ inducant aĩos cantare rogati. Iniussi nunq̃ desistant:Sardus hẽbat ille Tigel
lius hoc &c. petit deinde librũ quẽ Gallus de Catone scripserat. ¶ Ordo est. Ego pspexi quoquo.i.quocũq; uerti
me:qdẽ.i.certe:uestigia amoris tui:uel.i.ẽt: pxime de Tigellio.i. in eo qđ egisti p me de Tigellio. ¶ Sensi.n.ex
lr̃is tuis te laborasse ualde. ¶ Igiť amo uolũtatẽ.s.tuã:licet par̃ effecisti:sed sup.loquar pauca de re.i.de negocio:qđ mi
hi cũ illo est:opinor citius sup.q̃ credat cogẽdũ qđ iustũ est facere. ¶ Olim nõ oibus dormio:aliis placet eẽ uerbũ Ci. ut
subaudiať pticula ut sic.ut mi Galle ego olim.i.iam a multo tpe:nõ dormio oibus.i.nõ nego oibus opam meã.sic nõ ser
uio oibus:qa Tigellio si opa mea eguerit nõ seruiero:aliis uideñť ut ẽt mihi:uerba supba Tigellii.dicẽtis:cũ illi exprob
tũ eẽt a Ci.q͂ ad cœnã inuitatus loco cãtus dormiebat:olim nõ oibus dormio ut fit:sicut dixit sup. Tigellius:ego olim nõ
oibus dormio: sic ego o mi Galle nõ oibus seruio. ¶ Etsi.i.tametsi:q̃.i.qualis:ẽ hæc seruitus.s.mea i pĩncipio pstãdo.q.
d.nulla:qa ego nõ obseruabar olim:cũ existimabar regnare:eo q͂ ex snia mea oĩa fiebãt:tã.i.tã uehemẽter ab ullis.s.ciẽ
tibus aut ciuibus:q̃.i.quãtũ:ego obseruor.i.color & honoror:nũc ab oib⁹ familiarissimis Cæsaris:pter istũ.s. Tigellium.

Id in lu.

VBE.

Sardinia

¶ ID in lu. pono. i. existimo mihi eē magnū lucrū hr̄e inimicū hūc Tigelliū maledicū & pestilentē: sicut p̄ria sua. Sardinia aūt a Sardo herculis filio dcā ē: auctore Solino: duab⁹ rebus maxie pestilens. Soli fuga serpēte perexiguo: & herba Sardonia: q̄ in defluis fontāis p̄uenit: lagius isto: ea si edulio fuerit nesciētibus neruos ɔtrahit. Diducit ora rictu: ut q mortē oppetunt intereāt facie ridentiū: uñ in p̄uerbio extat risus. Sardonius: ut in sequēti ep̄la uidebimus. ¶ Nō ferre. nō tolerare: non hr̄e amicū: sed dixit ferre: quasi cū molestia & tędio. ¶ Eū. Tigelliū. ¶ Addictū. astrictū: destinatū. ¶ Calui Li. hūc cōiicimus fuisse hoīem mordacē & maledicū. ¶ Præconio. publicæ detractiōi. ¶ Hypponacteo. i. asprimū: quali utebaf Hipponax poeta lābographus. Stra. li. xiiii. & Pli. li. xxxyi. auctoribus. Ephesius p̄ria fuit notabili uultus foeditate: q in statuarios Bubalū & athenidē q statuas ipsius deformosissimas in ei⁹ ɔtumeliā affixerant: acerrime innectus est: & q imaginē eius lasciuia iocoꝝ p̄posuerat ridētiū circulis: eos Hypponax indignatus tāta amaritudine carminū distrinxit: ut credaf aliquos ad laqueū cōpulisse: q̄ falsum ē: & Ioānes cognomēto Cæcus auctor græcus: in Hesiodū scripsit: q in catalogo oium poetaꝝ cū lābographoꝝ mētionē faceret ingt. αμβοσφαφους γλωττοτοξο ταςγοιι ποεληταςχιλοςοναισχρουςγ λογοιο χαιδινογιτ πογαχ ται κέας πλεογ: lābographos lingua ferientes: uide Parium & Archilocū turpē in uerbis & granē Hipponacta amaritudinis plenū. ¶ Vide. intellige. ¶ Quid. cur: ob q̄ cām. ¶ Succenseat. irascatur mihi. ¶ Receperā. susceperā defendendā. ¶ Dare o. cura tuꝝ auditū. ¶ De. P. Seu. i. pp. P. Seutiū. ¶ Iri. a me ¶ Quē u. quē cuperet p eo facere. ¶ Me non def. ei. me futuꝝ ei patū. ¶ Sumpsisset. elegisset. ¶ Aliū. d. p̄ter illū. ¶ Ille a. p ɔtēptū hoc dicit. q. d. uide qd fecisset: si habuisset aliquos ex suis magnos: cū ita eēt superbus: qui hr̄et suos uilissimos. s. tibicines & unctores.

Hypponax

Id ego ī lucris pono nō ferre hominem pestilētiorē patria sua: eumq; additum iam tum puto esse Calui Licinii hypponacteo præcōio. At uide qd succēseat. Phameæ causam susceperam: ipsius qdem causa (erat enim mihi sane familiaris) is ad me uenit: dixitq; iudicem sibi operam dare, cōstituisse eo ipso die, quo de. P. Seutio in cōsilium iri necesse erat: respōdi nullo modo me facere posse: quē uellet alium diē si sumpsisset, me ei nō defuturum. Ille autem q sciret se nepotem bellum tibicinem habere. & sat bonum unctorem: discessit a me: ut mihi uidebatur: iratior. Habes Sardos uenales alium alio neqorem. Cognosti meā causam: & istius Salacōis inigrarem. Catonem tuū mihi mitte. cupio. n. legere: me adhuc nō legisse turpe utriq; nostrum est. Vale.

Vnctor

Aliptes

Salacō

Salacones

Salaconia

¶ Bellū. ironice. ¶ Tibicinē. peritum tibiæ. ¶ Bonū u. unctor dicebatur: qui in gymnasio palæstritas ungebat. Mar. Nec rapit immeritas sordidus unctor opes: græce dr̄ aliptes. Erant aūt inter uilis officii hoies. ¶ Discessit ita. quia non ipetrauit: ut uellem dimittere cām. P. Seutii: p qua necesse erat iri in cōsiliū: ut agerē cām Phameæ: p qua ipse me adiuuerat. ¶ Hēs. cognoscis: intelligis. ¶ Venalis. q. d. seruilis ɔditōis. ¶ Aliū alio neqo. q. d. oēs pessimos. ¶ Iniqtatē. iniustitiā in suscipiendis inimicitiis contra me ob hāc cām. ¶ Salaconis. i. arrogātis supbi. Salacon. n. uir fuit: q cū pauper eēt: se diuitē simulabat: unde Salacones supbi: & salaconia supbia dicta est: auctor Suida. ¶ Catonē. librum quem de Catone scripsisti. ¶ Turpe utriq; nostrum. quia tu uideris negligere amicitiam meam: cui nondum ostenderis: ego esse negligens: qui nondum curauerim uidere.

ASC.

¶ Ego pono id i lucris: aut in lucrū: nō ferre. i. q̄ nō fero: aut nō cogor ferre. i. tolerare: cū nulla sit mihi familiaritas cū eo: hoiem pestilentiorē p̄ria sua. i. q sit pestilentior q̄ Sardinia p̄ria sua: q̄ tñ pestilēa est p̄cipue duab⁹ rebus. Soli fuga serpēte pexiguo: & hærba Sardonia: q̄ si edulio admisceaf neruos uescenub⁹ ɔtrahit: & diducit ora rictu: sic morientes ridere uideant: uñ est risus Sardonicus in adagio. Præterea in ea ē uis taxi: uñ mel inficit. ¶ Et puto eū addictū. i. destinatū iam tū. i. iā ab eo tpe: quo mihi inimicari cœpit: p̄conio. Hypponacteo. i. carmini iābico graui & mordaci: q̄li Hypponax usus est: Calui Licinii. i. quo Caluus Licinius Hypponactis imitator eū p̄scidet. ¶ At. i. sed: uide. i. aīaduerte aut ignosce: qd i. pp qd: succēseat. i. irascaf mihi. ¶ Ego receperā: aut susceperā. s. p̄tegēdā cām Phameæ: qdē. i. certe: cā ipsius. s. phameæ erat. n. mihi familiaris: sane. i. ualde. ¶ Is. s. Phamea uenit ad me: dixitq; iudicē cōstituisse dare opā: sibi: eo ipso die: quo s. die necesse erat iri ī ɔsiliū de publio Seutio. i. pp negociū Publii Seutii: r̄ndi me nullo mō posse facere. i. agere cām ipsi⁹ & r̄ndi si sumpsisset aliū diē: quē uellet me nō defutuꝝ ei. ¶ Ille aūt q. i. utpote q. sciret te hr̄e tibicinē. i. canentē in tibiis: bellū. i. aliquātulū bonū: & unctorē. s. palæstritaꝝ: hocē aliptē: qd̄ uile & sordidū erat offm: sat. i. satis bonū. i. pitū: utpote Tigelliū: nepotē. i. q sibi nepos eēt: discessit a me iratior. i. aliquātulū irat⁹: q̄si q minitaref se expostulatuꝝ eā iniuriā coꝝ nepote suo: ut uidebaf mihi. s. ex uultu ei⁹. ¶ Hēs Sardos. s. duos: Phameā & Tigelliū: uænales. i. facili p̄cio corruptibiles: & q̄si fuslis cōditōis: aliū neqorē alio. Valla diceret alteꝝ altero: nisi plures sint q duo. ¶ Tuo Galle cognouisti cām meā: & iniqtatē istius Salaconis. i. arrogātis & inaniter supbiētis: utpote de p̄pinqtate Tigellii. Salacon. n. uir fuit: q cū paup eēt se diuitē simulabat: uñ Salacones inaniter supbi: & Salaconia supbia dr̄: auctore Suida. ¶ Mitte mihi Catonē tuū. i. librū quē de Catone scripsisti: cupio. n. legere sup. eū: quē sup. me nō legisse adhuc est turpe utriq; nostrū. Vale.

Salacones

VBE.

M.T.C. Fabio Gallo. S.D.

QVod epistolam conscissā doles: noli laborare: salua est dōi: petes cū libebit. Q. đ antē

QVod. Mādarat Gallus Ci. ut q̄dā suā ad eū ep̄lam laceraret. Deinde pœnituerat: & scripserat se dolere illā ep̄lam laceratā. Itaq; ad huc Ci. oñdit ep̄lam integrā eē apud se: & nō dū scissam: deinde q̄dā dicef uf de Cæ. nouo quodā amore & sibi insitato ne ab ullo p̄terq̄ ab ipso Gallo intelligaf: & re uera obscura est hæc ep̄la. ¶ Noli labo. noli angi noli cruciari. ¶ Salua. itegra. ¶ Petes. s. eam: cum libebit.

ASC.

QVod epistolā &c. Mandarat Gallus Ciceroni quandam epistolā lacerare: deinde petierat id eum nō facere: uñ scribit se eam integram hr̄e. Deinde quædam obscura quæ erant in illa epistola sic tangit: ut præter eos uix q̄sq̄ intelligere possit: nec mirum cum secretum id haberi uelint. Verūtamē illud quod Vber. penitus incognitum eē fet: ne in Catonium &c. Beroaldus explicare uidetur: dicit enim Catonium Laberianum esse uocabulum: hoc est quo Laberius usus est pro inferno: in illo uersu. Tollet bona fide uos orcus nudas in Catonium. i. infernum. Et legit non Catonios: sed Cato nos: ut sit uereor ne Cato nos sup. deducat in Catonium. i. quasi ad orcum aut mortem. Si quis tamen Catonios malit legere non absurdus fuerit sensus: ut cum ordine aperiam. ¶ Ordo. antem est. Quod doles epistolam. s. quam iusseras conscindendam: conscissam supple esse: noli laborare. i. propterea dolore affici. ipsa sup. est domi scilicet meæ: salua. i. adhuc integra: petes supple eam a me: cum. i. quando lubebit.

Catonium

VBE. ¶ ME mones. quātum possumus conicere monebat eum Ci. ut uideret quomodo loquereť de Cæ. ¶ Vereri mi. metuā uereri & timere. ¶ Istum. qdā intelligunt Cæ. ¶ Rideamus γελωτα σαρδονιον: idest rideamus risum Sardoniū: quē aliqui dicūt eos tenere usq; ad mortē: quos tarantella animal momorderit: puto tn̄ intelligi risum Sardoniū ꝑpter herbam Sardoniam: quā qui insciens comederit: mortē obit facie ridentis: ut in ꝑcedenti epl̄a diximus. ¶ Sed heus. nō tam uocātis q̄ monentis est. ¶ Manū. s. aufer. ¶ De tab. s. ne scribas contra eum. ¶ Magister. Cæsarem intelligit: quē magistrum appellat: qa eū timeant tanq̄ discipuli magr̄m. ¶ In Ca. Ca. ita scriptū erat in codice uetustissimo: qdā hoc loco somniāt Catonios intelligi sæueros: ut sit: uereor ne Catōios in Catonium. s. Cæ. sæuerū. subaudi uideamus aut moueamus: ego aūt nihil adhuc iueni: aut audiui aut excogitaui: qd̄ mihi satisfaciat: puto. n. Ci ita de industria locutū eē ne intelligereť: sunt tn̄ qui ita legunt: uereor ne in Catonē Cato in nos: quæ lectio est tolerabilior: sed ut dixi fateor me nō satis itelligere qd Ci. sentiat. ¶ Quicq̄ me. s. eē. ¶ Ab eo lo. in eo loco: & in ea pte epl̄æ: q̄ icipit. ¶ Cætera la. hæc. n. uerba erāt in epl̄a Galli. ¶ Hoc. qd dixi: nihil eē melius q̄ partē epl̄æ tuæ ab eo loco. Cætera labuntur. ¶ præter nos duo. duo ꝑ duos dixit in actō more græco: sic Hora. Duo si discordia uexet inertis: & Virg. Si duo pterea tales Idæa tulisset Terra uiros. ¶ Isto modo. ita obscuro. ¶ Ne. an. ¶ Quicqd. i. scilicet quod loquimur isto modo. ¶ Nostrum est. nr̄æ inuentionis est. ¶ Vrgeo: scilicet me: alii intelligunt urge: qd̄ minus placet. ¶ Transuersum unguem. s. moueam: & est translatio a marmorariis: qui lapidum cōmissuram & æqualitatem digito experiuntur: unde hoies ad unguem facti dicunť ad pfectionē. Hora. Fonteis ad unguem factus homo. ¶ Quod aiunt. quod est in puerbio. ¶ Is. Cæsarem significat: ut diximus. ¶ Opifex. artifex: magr̄. ¶ A sumo aliquātulū noctis. i. ēt multū uigilo in nocte: qa uideo quo eū hoie mihi sit res: aliq uolūt allegorice intelligi. ¶ Aliquātulū noctis. i. aliquātū obscuritatis. i. obscure loquor ꝑpter hoc: placet tn̄ melius. Aliquātū noctis. i. aliquātulū uigiliaꝝ: ne negligentiæ ab eo notetur: qui est dicendi artifex.

me mones, ualde gratum est: idq; ut semper facias rogo. Videris enim mihi uereri, nisi istum habuerimus rideamus γελωτα σαρδονιον. Sed heus tu manum de tabula, magister adest citius, quā putaramus. uereor ne in Catonium Cato nos. Mi Galle caue putes quicq̄ melius, q̄ epistolæ tuæ partem, ab eo loco cætera labunť. Secreto hoc audi, tecū habeto. ne Appellæ quidem liberto tuo dixeris, præter duo nos, loquitur isto modo nemo. bene, male ne uidero: sed quicquid ē nostrū est. Vrgeo igitur ne transuersum unguē (q͞ aiūt) a stilo: is enim est dicendi opifex, atq; equidē aliq̄tū iam etiam noctis assumo. Vale.

ASC. ¶ VALde gratum est sup. mihi: q͞ mones me. s. cauere aut pspicere mihi: & rogo ut facias id semp. ¶ Tu. n. uideris mihi uereri: nisi habuerimus istū. s. defensorē: aut aliū quē ipune ridere possemus: rideamus. i. q͞ redeamus: τον γελωτα. i. risum σαρδονιον. i. pniciosum: qualē rident qui herbam Sardoniam comederūt: & facie ridentibus simili moriunť spore. ¶ Sed heus tu: reuocantis est uox: & adhortantis: sup. retrahe manum de tabula. s. lusoria: aut ut qdam opinant. i. noli iocari: eū lupus sit in fabula: aut de tabula in qua qcq̄ in Cæsarē scribas: magister. i. quē ut magr̄m timere dēamus: Cæsar: adest citius q̄ putaueramus. s. affuturum: uereor ne Cato. s. cuius nos imitatores sumus: trahat aut ducat aut ꝑcipitet in Catoniū. i. orcū aut baratrū inferni: hoc est ne eius imitatio sit nobis cā mortis. Si legať Catonios pro Catonianos sensus est: uereor ne sup. Cæsar mittat Catonios. i. Catonis partes sequentes: aut facta pbātes: ut Gallus qui in Catōis laudē librū cōposuerat: ut in fine supioris epl̄æ: & Cicero: ob quē anticatones scripserat Cæsar. Alludit ergo ad uocabulū Catoniū: uocans Catonios Catonis amicos: id aūt potius dixero: q̄ Cato nos: iā. n. mortuus fuerat: sed tn̄ Cato. i. laus quæ de eo scribebať & studiū eius: poterat mittere in Catoniū: qd̄ uocabulū non est a Catone deductum: qn̄ infernum signat. ¶ C mi Galle caue putes qcq̄ melius: q̄ ptem epl̄æ tuæ: ab eo loco cætera labūtur. ¶ Audi hoc secreto: & hēto tecū: ne qdem. i. nō saltē: dixeris Appellæ liberto tuo. ¶ Nemo loqtur isto mō: præter nos duo. i. duos: antiquus est actūs: auctore Prisciano: quo & Virg. utiť in æneı. Si duo pterea tales Idæa tulisset Terra uiros. Et Hora. in ser. Duo si discordia uexet inertes &c. ¶ Videro. i. pmitte ut uideā: ne. i. an: sup. nos sic loquamur: bene an male. ¶ Sed qcqd est. i. siue rectū siue prauum genus loquendi: sup. ipm est nostꝝ. i. nobis peculiare. ¶ Vrgeo igiť ne sup. quidē: unguē transuersum a stilo. i. nō exorbito a stilo in transuersum ad latitudinem unguis: quod est in prouerbio: hoc est: ego sino stilum libere fluere: & nō cogo eū ullius metu. ¶ Is enim. s. stilus: est opifex. s. optimus: qd̄ etiā Fabius ait: dicendi: atq; equidē assumo iam etiam aliquantum noctis. i. aut noctu scribo: aut obscure.

VBE. CVm iam. Scribit Ci. se petiuisse Tusculanum rus suum: qa cum iam decem dies laborasset ex fluxu uentris: & febre tamen caruisset: nō poterat persuadere iis: qui suam operam exigebant se eē ægrotum: quia careret febre: exponit aūt quēadmodum in quadam cœna augurali contraxit hunc morbum: holusculis quibusdam auidius comestis. Postremo dicit se commoraturum in Tusculano: donec se refecerit: quia erat admodum debilitatus eo morbo. ¶ Ex inte. i. ex morbo intestinorum: idest ex fluxu uentris. ¶ Neq; pro. i. neq; ostenderem & persuaderem. ¶ Non ualere. idest me non esse sanū. ¶ Quia febrim non haberē. multi enim putant eum qui non habeat febrem: non esse ægrotum: cum tamen multæ ægritudines sint sine febribus. ¶ Ne aquam quidem. quæ maxime solet ægrotantibus concedi: & maxime cocta. ¶ Confectus. debilitatus. ¶ Languore. ægritudine.

Cicero Gallo. S. D.

CVm decimum iam diem grauiter ex intestinis laborarem, neq; iis, qui mea opera uti nolebant, probarem me nō ualere, quia febrim non haberem, fugi in Tusculanum, cum quidem biduum ita ieiunus fuissem, ut ne aquam quidem gustarem. Itaq; confectus languore

ASC. CVm decimum &c. Dicit se petiisse Tusculanum suum: quia iam decem dies laborauerat ex fluxu uentris: quem in cœna augurali cōtraxerat: docetq; se inde non abiturum donec conualeat. ¶ Ordo est. Cum ego laborarē grauiter ex intestinis. i. dolore & profluuio alui: iam decimum diem: neq; probarem: idest persuaderem: iis qui uolebant uti opera mea: me non ualere. i. non esse sanum & ualidum: quia nō haberem febrim: non. n. putabāt morbū alui sine febre satis grauem: ut causis dicendis abstineat: fugi. s. a frequentia populi in Tusculanum. s. agrū & uillam eū qdem fuissem iam ita ieiunus: ut ne quidē gustarē aquā. ¶ Itaq. i. & ita: ego confectus. i. fere consumptus languore.

¶ Et fame

¶ Et fa. media: qa per duos dies nihil penitus gustaueră. ¶ Tuũ of. ut tu ad me scriberes: uel ut ad me uisendũ uenires. ¶ Quã meũ re. a te. qa in tali casu debueras existimare me nõ posse pstare offm: & iõ non putaui illud a te reqri. ¶ Ego ađt. dicit Ci. se timere oẽs morbos: sed pcipue duos. s. dysuriã. i. difficultatẽ urinæ: uel (ut alii uolũt) excoriationẽ uesicæ: & dysenteriã. i. itestinoꝝ morbũ: uel uẽtris fluxũ: qa stoici ascribũt hos duos morbos duabus turpissimis cãis: alterũ intẽpantiç: alteꝝ edacitati. ¶ Male acci. reprehẽdũt: notãt. ¶ Tuũ. latẽter accusat Gallũ uoluptatis. ¶ Dicãt stoici δυσουρικα δυσ in cõpositiõe apud græcos malũ semp aliqd signat: οὐρέω urino: inde δυσουρία. i. grauitas siue difficultas urinandi: uel (ut diximꝰ) excoriatio uesicæ: eadẽ rõne δυσεντερία morbus intestinoꝝ: nã εντερον intestinũ signat: παθη. i. passiõe: dysurica & dysenterica adiectiua sũt. i. passiões urinales & intestinales: ut ita dixeri. ¶ Alterũ eda. s. dysenteriã. i. crapulç & nimiæ comestiõis: qa ex nimia repletione plerũqꝫ puenit fluxꝰ uentris. ¶ Intẽp. tur. i. libidinis & actus Venerei: ex quo puenit excoriatio uesicæ. ¶ Iã se. qa minuit tpe morbus: sicut hõ. ¶ Remissio: i minutio. ¶ Ne mi. cũ dixeri hęc ex duabꝰ rebꝰ turpissimis puenire: qbus scis me non delectari. ¶ Cõmiserim. peccaueri. ¶ Lex sum. i. de sumptu q̃ moderabat sumptũ cõuiuioꝝ & uictꝰ: & numeꝝ cõuiuaꝝ pscribebat: fuit añt pria lex Orchia: deinde Fania: & postea aliæ multæ: ut scri. Mac. i satur. ¶ λιτοτητα. frugalitate: λιτοτης: frugalitatẽ significat. ¶ Isti. l. i. isti q laute & splẽdide uiuunt. ¶ Ter. n. in ea q̃ ex terra nata sunt q̃lia sunt ea q̃ subdit. s. fungos &c. ¶ Quæ ex. sũt le. q̃ nõ continent in lege sumptuaria: qa p eã nõ phibemur eis uesci. ¶ Heluellas. heluellæ (aucto. Festo) dñr olera minuta. ¶ Herbasqꝫ oẽs. post spẽm transiuit ad genus: ne singula cõmemoraret. ¶ Cõdiunt. cõficiũt: sapide cõponũt. ¶ In. c. au. aut q̃ fiebat iter augures: aut q̃ fiebat cã noui auguris. ¶ διαῤῥοια. fluxus: effusio uẽtris. ¶ Hodie. p. tñ hodie: nã supiorībꝰ decẽ diebus coactus sum iacere. ¶ Ostreis & m. cibis delicatiorībꝰ: ostreæ. n. i magno luxu & exprobatõe apud ãtiquos fuerũt. Sergiꝰ Orata: ut scri. Pli. i balano ostreaꝝ uiuaria instituit: primũ q docuit optimũ saporẽ eẽ Lucris. Murenæ uero anguillis siles: olim in delitiis fuerũt: pcipue ex freto siculo missæ: illic. n. saginabant: ut i sũmo pelagi emergerent & fluitarẽt: inde a græcis plotæ: a πλεω. i. nauigo: a nr̃is flutę a fluẽdo dicũtur: nã torrefacta pelle sole mergi iterũ nõ pñt: & manu capiunt. ¶ Mar. Quæ natat in siculo grãdis murena pfundo, Nõ ualet exutã mergere sole cutẽ. Murenaꝝ añt uiuaria primus (au. Pli.) excogitauit Curiꝰ: q triũphalibꝰ cœnis Cæ. dictatoris septẽ milia murenaꝝ appendit.

VBE.
Dysuria
Dysenteria

& fame magis officiũ tuũ desyderaui, q̃ abs te requiri putaui meum. Ego aũt cũ oẽs morbos te formido, tum q Epicurũ tuũ Stoici male accipiunt: quia dicãt δυσουρικα καὶ δυσεντερικα παθη molesta esse: quoꝝ alteꝝ morbũ edacitatis esse putant: alterũ etiam turpioris itẽperãtiæ. Sane δυσεντερίαν ptimueram. Sed uisa est mihi uel loci mutatio: uel animi ẽt relaxatio: uel etiã fortassis iam senescẽtis morbi remissio pfuisse. Attñ ne mirere: unde hoc acciderit: quomodoue cõmiserim: lex sumptuaria: q̃ uidet λιτοτητα attulisse: ea mihi fraudi fuit. Nam dum isti lauti uolunt terra nata: quæ lege excepta sunt: in honorẽ adducere fũgos: heluellas: herbasqꝫ omnes: ita cõdiunt: ut nihil possit esse suauius. In eas cum incidissem in cœna augurali apud Lentulum: tanta mẽ διαῤῥοια. i. fluxus: arripuit: ut hodie primum uidear cœpisse consistere. Itaqꝫ ego qui me ostreis & murenis facile abstinebã: a beta etiam & malua deceptus sum. Post hac igitur erimus cautiores. Tu tamẽ cum audisses ab Anitio (uidit. n. me nauseãtẽ) nõ mõ mittẽdi cãm iustã habuisti: sed ẽt uisendi. Ego hic cogito cõmorari: quoad me reficiã: nã & uires & corpus amisi. Sed si morbũ depulero: facile (ut spero) illa reuocabo. Vale.

Heluellæ
Ostreæ
Murẽæ
Plotæ
Flutæ

¶ Beta & m. herbæ sunt uiles & qbuslibet hortis familiares. ¶ Deceptus sum: qa comessem auidius: eo q nõ uiderent esse gulositatis: mouerũt fluxũ uentris. ¶ Cautio. neqꝫ credemus facile qbuslibet cibis. ¶ Nauseantẽ. nausea dr̃ ex graui odore pturbatio stomachi ad uomitũ: dcã a naui: ex cuius sñia mouent uomitus: inde nauseat stomacho pturbari: & ad uomitũ moueri dr̃: Iu. Ergo maritꝰ nauseat. ¶ Mittẽ. aliquẽ ad me. ¶ Hic. i tusculão. ¶ Quoad. quousqꝫ: donec. ¶ Et. u. & c. uires corpis. ¶ Mor. hũc fluxũ uẽ. ¶ Re. recipiã: resumã. ¶ Il. uires & corpus.

Beta
Malua
Nauseare

¶ Et fame: desyderaui magis offm tuũ: ut. s. me sustẽtes: q̃ putaui offm meũ requiri aba te. ¶ Ego aũt cũ. s. ita sit: q reformido oẽs morbos: tũ q. i. qa stoici male accipiũt. i. tractãt: hoc ẽ carpũt & arguũt Epicuꝝ tuũ. i. cuiꝰ sectã seqris: qa dicãt s. stoici: παθη pathe. i. passiões & morbos: δυσουρικα. i. male urinãdi aut mingẽdi: cũ grauitate & excoriatiõe uesicç: και i. &: δυσεντερικα. i. itestinoꝝ male se hñtiũ: eẽ molesta: pp uitia: unde pcedãt. Sane pticula δυς græcis in cõpositiõe malũ notat: sicut iterdũ p nobis: ut puersus: pfidus &c. Vñ δυσουρία dysuria. i. mala aut difficilis urinatio & mictio: cũ uesicæ excoriatõe: adiectiue aũt dr̃ dysuricꝰ. Vñ qa pathos neutri ẽ gñis: & i pl̃ali dr̃ pathe: dixit dysurica pathe molesta: siliter etera dicunt itestina: uñ dysenteria itestinoꝝ morbꝰ: & adiectiue dysenterica pathe: aut ut gręci pnũciãt pathi: quoꝝ. s. dcoꝝ. ipsi putãt alteꝝ. s. dysentericũ pathos: eẽ morbũ edacitatis. i. auidæ ac nimiæ comestiõis: alteꝝ. s. dysuricũ pathos: intẽpantiæ ẽt turpioris: utpote uenereæ: q̃ nimiã potationẽ seqt. ¶ Sane ego ptimueram dysenteriã. i. malã itestinoꝝ dispõnẽ & alui p fluuiũ: sed uisa ẽ mihi pfuisse uel mutatio loci: uel relaxatio ẽt ai: uel ẽt fortassis remissio morbi iã senescẽtis. i. debilitati p diuturnitatẽ. ¶ Attñ ne mirere. i. mireris: uñ hoc. s. genꝰ morbi aut pathos acciderit: ue p uel: qũo cõmiserim lex sũptuaria. i. lata de sũptibꝰ in cõuiuiis iminuẽdis: q̃. s. lex uĩ attulisse λιτοτητα litoteta: pferũt tñ græcis litotyta. i. frugalitatẽ: nã λιτοτης litotes litotetos &c. frugalitas est: ea fuit mihi fraudi. i. detrimẽto sospitatis. i. iposuit mihi. ¶ Nã dũ isti laut. i. elegãtes & exqsiti cõuiuioꝝ istructores uolũt adducere i honorẽ nata terra. i. fruges: herbas & filia: q̃ sũt excepta lege: qa de eoꝝ sũptu lex nõ loqt: ipsi cõdiũt fũgos: heluellas. i. minuta holera: anctore Festo: & herbas oẽs: ita ut nihil possit eẽ suauiꝰ. ¶ Cũ icidisse i eas. s. herbas dcãs: aut i ea. s. terra nata: i cœna augurali. i. q̃ auguꝝ collegio erat apposita apd Lẽtulũ: tãta diarroia. i. effusio aut pfusio alui: arripuit me: ut uideat cœpisse primũ hodie cõsistere. i. fluxu repressisse & stare fecisse. ¶ Itaqꝫ. i. & ita: ego q abstinebã me ostreis. i. delicatis illis & lubricis conchiliis: & murẽis. i. delicatis piscibꝰ qꝫ Lãpdas qdã: alii flutas: græci plotas uocant: deceptus sum ẽt a beta & malua: herbis notis & uulgaribꝰ. ¶ Igit nos erimus posthac. i. deinceps cautiores. ¶ Tu tñ cũ audisti. s. morbũ meũ ab Anitio. ¶ E ni. i. qa: Anitiꝰ uidit me nauseantẽ. s. e languore. habuisti cãm iustã: nõ modo mittẽdi. s. aliquẽ ad me: sed ẽt uisendi. i. ueniẽdi uisum. q. d. quoꝝ neutrũ fecisti. ¶ Ego cogito cõmorari hic. i. in Tusculano: quoad. i. donec reficiam me. ¶ Nam amisi & uires & corpus. i. corpulentiã: sed reuocabo. i. recuperabo facile illa. s. uires & corpus: ut spero: si depulero morbum: uidelicet fluxum alui. Vale.

A.SC.

M.T.Cicero.M.Fabio Gallo.S.D.

Miror cur me accuses: cũ tibi id facere nõ liceat, q̃ si liceret, tñ nõ debebas. Ego.n. te in cõsulatu obseruarã: & ais fore, ut te Cæ. restituat, multa tu qdẽ dicis: sed tibi nemo credit. Tribũatũ plæbis dicis te mea cã petisse, utinã semp esses tribunus, itercessorẽ nõ q̃res. Negas me audere: q̃ sentiã, dicere: q̃si tibi cũ paꝝ puderet me rogares: parũ fortiter rñderi. Hæc tibi scripsi: ut isto ipso i gñe: in quo aliqd posse uis: te nihil eẽ cognosceres. q̃ si hũaniter mecũ q̃stus eẽs, libẽter tibi me & facile purgassẽ. nõ.n. mihi ingrata sunt: q̃ fecisti, sed q̃ scripsisti molesta. Me ãt, pp quẽ cæteri liberi sũt, tibi libeꝝ nõ uisum demiror. Nã si falsa fuerũt, quæ tu ad me, ut ais, detulisti, quid ego tibi debeo? sin uera, tu es optimus testis: qd mihi ppl̃s Romanus debeat. Vale.

VBE. Miror. M. Gallus cũ eẽt i exilio: qa Põ. ptibus fauisset: acerbius q̃stus fuerat de Ci. accusaueratq; grauiter i gobiẽ Ci. ei rescribit ẽt acerbi⁹: & huius acerbitatis cãm i eũ trãsfert: a quo fuerit lacessit⁹. Nõ.l.t. nõ deceat te. Obseruarã. honorauerã. Et ais. sensus ẽ: dicis q̃ Cæ. te restituet i p̃riã. Intercessorẽ. apud Cæ. ut ipse te restituat. Quasi rñderi pa. for.i. tãq̃ nõ rñderi tibi magno aio: cũ tu sine uerecũdia me rogares. Purgas. excusassem. Quæ fe. cõtra me. Molesta. grauia. Quæ. scri. acerbius de me cõquerẽdo. Propter quẽ Cæ. qa liberaui p̃riam & uniuersos ciues a cõiuratoribus. Nõ ui. nõ existimatum. Liberũ. liberi animi: qui non audeã dicere q̃ sentiã: sicut tu scribis. Quæ de. ad m e.i. q̃ mihi attribuisti: nam Gall⁹ multas laudes attribuebas Ci. & p̃seru de liberatione p̃riæ: deinde dicebat se admirari talẽ hoiem esse ita timidũ: ut non auderet sniam suã dicere. Dicit ergo Ci. qđ si ea sunt falsa: q̃ ei attribuit Gall⁹: nihil ei dẽt. Sin aũt sunt uera nõ dẽt ignorare quid ei debeat populus Ro. qđ aũt exponat. Detulisti. denũciasti: nõ satis pbo: qa nõ uideo qua ratione. Tu es opt. te. tu optime scis. Quid. quantum.

ASC. Miror &c. Reiicit culpam acerbitatis ep̃læ scriptæ i Gallũ sic meritũ: dicẽs. Miror cur accuses me: cũ nõ liceat tibi facere id.i. accusare me: qa i me culpa nõ est: qđ si liceret tñ non debebas.s. accusare me. Ego.n. obseruauerã.i. honorauerã: te i cõsulatu: & ais fore.i. futuꝝ: ut Cæsar restituat te.s. p̃riæ: aut pristinæ dignitati. Tu qdẽ dicis multa: sed nemo credit tibi. Tu dicis te petisse mea cã tribunatũ utinã tu eẽs semp tribun⁹: qa sup. ñ q̃reres itercessorẽ. Negas me audere dicere qđ sentiã: q̃si rñderi tibi paꝝ fortiter: cũ rogares me paꝝ prudẽter. Ego scripsi tibi hæc.i. has acerbas l̃ras: ut cognosceres te nihil eẽ.i. nihil posse aut ualẽ: i isto tpo gñe .s. accusãdi & maledicẽdi, aut minitãdi: i quo uis posse aliqd: q̃si q̃st⁹ eẽs mecũ.i. đ me: sꝫ mecũ .i. scribẽdo ad me: humãniter.i. mãsuete & bẽigne: ego purgasse me tibi libẽter & facile. Nõ.n. ea q̃ fecisti sũt igrata mihi: sed ea molesta sũt q̃ scripsisti. A ũt.i. sed: ego demiror: me nõ uisũ tibi libeꝝ: sed more seruili sub Cæsare degere: pp quẽ.i. cu⁹ i cõsulatu uigilãtiã cæteri liberi sũt. Nã si falsa fuerũt ea.s. pcõia: q̃ tu detulisti ad me: ut ais: qd dẽo ego tibi? q.d. nihil boni: sin uera sup. fuerũt: tu es optim⁹ testis: qd ppl̃s Romanus debeat mihi: qa dixisti q̃ plurimũ cũ p me saluus sit. Vale.

M.T.C.Curioni.S.D.

Memini q̃ mihi desipe uidebare: q̃ istic potius uiueres q̃ nobiscũ. Erat eni multo domiciliũ huius urbis: cũ quidẽ hæc urbs aptius humanitati & suauitati tuæ, q̃ tota Pelopónesus, nedũ p̃ræ. Nũc cõtra & uidisse mihi multũ uideris: cũ p pe desperatis his reb⁹, te in græciã cõtulisti: & hoc tpe nõ solũ sapiẽs, q̃ hic absis: sꝫ ẽt btũs: q̃q̃ q̃s: q aliqd sapiat: nũc btũs eẽ põt. Sed qđ tu: cui licebat pedib⁹ es cõsecutus: ut ibi eẽs, ubi nec pelopidaꝝ, nosti cætera.

VBE. Memini. Curi⁹: Cæ. reꝝ potitore: se i græciã cõtulerat: neq; curabat ro. reuerti: qđ ppositũ iã scri. Ci. se prius improbasse & existimasse Curiũ demẽtẽ: q mallet uiuere i aliena p̃ria q̃ in sua. Nũc aũt dicit se laudare: qa nõ uideat multa: q̃ Ro. crudeliter fiũt. Ostẽdit aũt Ci. se omissis negociis publicis dare opam studiis literaꝝ: qbus dicit curas suas uæhemẽter leuari: dicit.n. se scribere multa: qb⁹ ostẽdit aium suũ magnũ & fortem in rebus aduersis. Desipe.i. parum sapiẽs eẽ: insanire. Istuc. in græcia. Domiciliũ. hitatio. Hũanitati. doctrinæ.

Pelopõnesus

Peloponesus. isula est a Pelope q i ea regnauit dcã: de ea Pli. iiii. & Stra. scribũt.

Nedũ Patræ

Nedũ. multo minus: & ut loco supra notauimus: & docet Lau. Valla sp postponitur. P̃ræ nomẽ est urbis peloponẽsi. Nedũ.p.s. sunt aptæ tuæ hũnitati. Nũc co.i. ecõtrario: al̃r atq; prio. Vidisse. puidisse: prospexisse. Prope. fere. Nõ solũ sapiẽs.s. uideris. Btũs. fœlix: Quãq̃. corrigit qđ dixit eũ eẽ btũ: dic.n. neminẽ q aliqđ sapiat posse eẽ btũ amissa rep. sua. Sed.s. uideris mihi btũs. Q đ.i. qa. Cui li. q poterit: cui erat pmissum.s. discedere. Es cõ. pe.i.

Pelopidę

pfectiõe & discessu tuo ab urbe ro. hoc effecisti: ut eẽs ubi nec pelopidarũ &c. Pelopidarũ. uel subaudi mores: aut scelera: aut nomẽ: & itelligemus pelopidarũ.i. sceleratissimorũ hoium: q̃les fuerũt Atreus & Thyestes f̃res: q cũ i discessiõe sibi nocere nõ possent: simulata g̃ra sceleratissime egerũt: nã Thyestes Atrei f̃ris uxorẽ Aeropẽ noie turpiter amauit: & cũ ea cõcubuit. Atreus aũt filios f̃ri comedẽdos apposuit: quã rẽ cũ uidisset sol: dr̃ fugisse: ut scri. Sene. i Thyeste. & Vir. Nec tã auersus equos tyria sol iũgit ab urbe. Oui. hi. iii. tri. Si. nõ Aeropẽ f̃r sceleratus amasset. Auersos solis nõ legeremus equos: uel ut alii uolũt pelopidarũ.s. aios & cãm: nã pelopidas uir Thebanus fuit: q p̃ria pulsus: ut scrip. Plu. eam

Pelopidas

ope quorũdã aliorũ exulũ liberauit: sed prior sensus magis cõuenit: & est uerus: ut scđa sequẽti epistola uidebimus.

ASC. Memini &c. Dicit se laudare abitũ Curii pp acerba q̃ Romæ cõtingebãt: licet prius eã cõdẽnauerat: dicitq; se ad l̃ras cõtulisse. Ordo ẽ. Memini.i. memoria teneo: q̃ uidebare.i. uidebaris: mihi desipe.i. male sape: q̃ uiueres potius istic.s. i græcia: ubi nũc es: q̃ nobiscũ: hoc ẽ romæ. Eni.i. qa: domiciliũ.i. hitatio huius urbis.s. romæ: quidẽ.i. certe: cũ.i. qñ: hæc sup. erat urbs: & ñ spelũca latronũ: ut regũ: dñorũ: aut qđ sibi ẽ itelligit: aptius hũanitati & suauitati tuæ: q̃ tota Pelopõnesus.i. isula a Pelope dcã: nedũ.i. nõ solũ: sup. q̃ Patræ: q̃ sunt i ea urbe una. Nunc cõtra.i. ecõtrario tu uideris mihi: &.i. simul: uidisse.i. pspexisse multũ: cũ cõtulisti te i græciã his rebus.s. urbanis: ppe.i. q̃si: desperatis: &.i. sil̃: uideris hoc tpe ñ solũ sapiẽs: q.i. q̃ absis: hic.i. ab his malis: sed ẽt btũs: q̃q̃ q̃s: q sapiat aliquid: põt nũc esse btũs. q.d. nemo: insipiẽtes aũt qui nesciũt quãtũ amiserint rep. oppressa: sibi beati frustra uident. Sed qđ tu cui licebat.s. abire: cõsecutus es pedibus.i. abeũdo: hoc est ociũ securũ: ut eẽs ibi: ubi nec Pelopis: qui insulam a se denoĩauit: datum est.s. secure uitam agere: aut quid simile: nosti cætera.s. quæ ad historiam Pelopis pertinent.

Propemodu m.

Propemodũ.fere. Cõsequimur.efficimus. Idẽ.f.qđ tu:ut nõ audiamus nomẽ aut feã pelopidarũ. Alia ra.alia uia.alio mõ:rn.n. hæc ɔsecutus es discedẽdo Roma:nos aũt manẽdo Ro.sed latẽdo in bybliotheca nr̃a. Dedim⁹ nos exhibuimus nos. Amicorũ.salutantiũ:& uisentiũ nos. Quasi auẽ al.uel pbabilr̃ dixit rarissimũ tanq̃ coruũ albũ: ut Lu. Fœlix ille tñ coruo quoq; rarior albo:uel certe. Quasi auẽ al.i.tanq̃ auẽ fœlicissimi augurii:qualis solet eẽ Cygnus de quo scriptũ legimus. Cygnus in augurijs nautis gratissimus ales. Hũc optãt sp:qa nunq̃ mergit undis.q.d.uidenĩ ui dere rẽ egregiã & uenerãdã:cũ uidẽt ciuẽ bonũ. Ciuẽ bñ sen.i.ciuẽ bñ affectũ erga rẽp.qa fere null⁹ repit. Abdo. VBE.
occulto:recipio. In bybliothecã.in pluteũ meum: ubi sũt libri mei:nã βιβλος librũ signat:θηκη repositionẽ. Tãta.iã magna:ut ipse i pḣemio.ii.off. Nos aũt q nõ tñ laboris habemus:ut cogitatiõe tacita a sollicitudine abstrahamur:ad hãc scribẽdi opam oẽ studiũ curãq; cõuertimus.itaq; plura breui tpe euersa: quã multis annis stãte rep.scripsimus. Ex ser.quodã tuo.ex qbusdã uerbis q̃ de me habuisti. Cũ ac. rephẽderes. Desperationẽ. meã:q̃ hñem de amissa rep. Te desy. aium me.ex.me.li.i.te cupere: ut talis eẽt aius meus:qualẽ eũ oñderẽ in meis libris: in qbus semp laudarẽ fortitudinẽ:& aĩ magnitudinem in rebus aduersis. Tũ.cũ tu accusares meã mœstitiã. Rõ. prudẽtia. Dies.tps. Mederi stul.quo ergo multo magis sapiẽtibus. Dilapsam.dissipatã. Aliqñ fo.me.i.ei rei cõi:&.p.i.ut nulla sit spes: qđ unq̃ sit habitura melius. In eo.Cæ. Idipm.s. ut ois eẽnt in eius ptãte:qa ipse solus nõ debuit sibi sub mittere tot ciues. Casu.fortũa:q̃ multũ in rebus humanis dñaĩ. Nr̃a cul.q tarde pvidimus reb⁹ nr̃is: neq; obstitimus potẽtiæ Cæ.añq̃ tãtas assumeret uires. Reliquã spẽ.i.reliquũ & i futurũ. Ad.p.ad ea q̃ dixi circa initiũ eplæ.s.nunc ɔtra: & uidisse mihi multũ uideris &c. Sapiẽter. cũ magna sapia. Si rõ.s.reliqsti.i.si cõsideratiõe diligẽti prius fcã. Fœliciter.s.reliqsti. Si ca.si fortuito:sine alia cõsideratione.i.fuisti sapiẽs:si cõsiderasti ista relinquẽda: sin autẽ nõ ɔsiderasti & casu quodam reliquisti: fuisti fœlix:quia tibi bene euenit. Vale.

nos idẽ ppemodũ consegmur alia rõne. Cum enim solutationi nos dedimus amicorũ, quæ fit hoc ẽt frequentius q̃ solebat, q̃ quasi auem albã uidentur bene sentiẽtem ciuem uidere:abdome inbybliothecã. Itaq; opera efficio tãta:quãta fortasse tu senties. Intellexi.n. ex tuo sermone quodã:cũ mœstitiã meã, & desperationem accusares, domi tuæ dicere te ex meis libris animũ meũ desyderaĩ. Sed me hercule & tũ rẽp. lugebam, quæ nõ solum suis erga me, sed etiam meis erga se beneficiis erat mihi charior, & hoc tempore q̃q̃ me non rõ solum cõsolatur, quæ plurimum debet ualere, sed ẽt dies quæ stultis quoq; mederi solet tamẽ doleo ita cõmunem rem esse dilapsam, ut ne spes qdem melius aliquando fore relinquatur. Nec uero nunc qdem culpa in eo est, in cuius potestate omnia sunt, nisi forte idipsum esse non debuit, sed alia casu: alia etiam nostra culpa sic acciderunt:ut de præteritis non sit querendum. Reliquam spem nullã uideo, quare ad prima redeo:sapienter hæc reliquisti:si cõsilio:fœliciter si casu. Vale.

Nos cõsegmur idẽ ppemodũ.i.quasi alia rõne.s. quã pedibus. Enim.i.qa:cũ.i.postq̃:dedimus.i.adhibuimus:nos salutatiõi amicorũ:quæ prima diei hora fiebat:q̃ salutatio amicorũ fit ẽt frequẽtius:quã solebat:hoc.i.pp hoc:q.s.diuites amici quos saluto:uidenĩ uidere ciuẽ bñ sentientem s.de repu.quasi auẽ albã.i.auspicatissimã:ut est Cignus nautis:q nunq̃ mergiĩ:aut rarissimã:ut est Coruus albus:abdo i.abscondo:& includo me in bybliothecã:quã librariã dicũt. Itaq; efficio tanta opa:quãta tu senties.i.pcipies fortasse: qa missurus erat ea ad Curium. Intellexi.n.quodam sermõe tuo:cũ accusares mœstitiam meam & desperationẽ.s.de salute reip. te diere.i.q tu diceres:domi tuæ.i.inter familiares tuos:te desyderare aium meum ex libris meis.i.ut talem aium hñem qualem scribẽdo oñderẽ:aut potius ut aium meũ scribendo indicarem. Sed me hercule:ego lugebã: &.i. simul:tum.i.tunc rẽp.quæ erat mihi charior.s.quã reliqs nõ solũ beneficiis suis erga me:qa p eã consulatum obtinuerat:sed ẽt meis erga se:qui in consulatu eam ab iniuria cõiuratorum defenderat:res aũt qbus multa impendimus nobis chariores sunt:&.i.simul:sup.lugeo:hoc tẽpore:q̃q̃ nõ solũ rõ.i.prudẽtia:q̃ debet ualere plurimũ:sed ẽt dies.i.diuturnitas:q̃ solet mederi quoq;.i.ẽt:stultis:consolaĩ me:tñ doleo rem cõem.i.publicã:ita dilapsam:ut ne spes quidẽ relinquatur fore.i.futurum esse:sup.aliquid melius. Nec uero culpa est nũc in eo:in cuius ptãte sunt oia:hoc est in Cęsare:nisi forte idipm.s.ut oia in eius ptãte sint.nõ debuit esse:sed alia acciderunt casu:alia etiã culpa nostra:sic ut nõ sit querendum de præteritis. Ego nullam spem uideo reliq̃.i.relictam:q̃re ego redeo ad prima.i. quæ in principio epistolæ tibi cõmendaui:& in te laudaui. Tu reliqsti hæc.s.urbana:sapienter:si reliquisti ea consilio:& fœliciter si casu. Vale. ASC.

M.Curius.M.Ciceroni.S.D.

SI uales bñ est.Sũ.n. χρησει μεν tuus κτησει δε. Attici nr̃i. Ergo fruct⁹ ẽ tuus:mãcipiũ illi⁹:

SI uales. Curius cũ eẽt i græcia: ut supra diximus cupiebat ĩpetrare a Ci.lr̃as cõmẽdatitias ad eũ q erat successurus Seruio Sul. q p̃fuerat ipsi græciæ:ut supra in epistolis ad eum scriptis uidimus: q̃re ablandiĩ Ci.& oñdit quã se illi obligatum putet deinde ab ęo petit lr̃as cõmendatitias ad ipsum successorẽ Sulpitii:postremo iocans cũ Ci.dicit ne ostendat has literas Attico:ne intelligat se deceptũ:qa credebat se magis amari a Curio:q̃ aliũ quẽlibet qđ cognosceret:nõ ita esse ex hac epistola:in quã Curius fateĩ se debere Ci.qcquid sit. Sum.n.hic non male locatur:quia non est principiũ epistolæ sed iungitur cũ superiori clausula sic. Si ua.bñ est.Sum.n.&c.sicut diximus ultia epistola.i.li. χρησει usura: χρωμαι i.utor:μεν qdẽ κτησει δε possionẽ aũt. Fructus ẽ tuus.i.tu es fructuarius:qa hẽs me ad usũ tuũ. Mãcipiũ.seruit⁹:obligatio:pprietas. Illius.i. Attici:qa hẽt possessionẽ tñ iuris:nõ ẽt facti:diĩ aũt mãcipium:quod manu capitur. VBE.

SI uales &c.M. Curius Ci.blãdiẽs dicit se totũ eẽ ipsius & Attici:petitq; lr̃as cõmẽdatitias:iocãs i fine. Pricipiũ aũt epistolę exponit uir doctissimus Guillel. Budeus i ãnotatiõib⁹ i pãdectas legales argute dicẽs. Mãcipiũ & κτημα signãt.i.ανδραποδον & αιχμαλωτον:hoc ẽ hoiem in bello captũ & fuitui mãcipatũ:& κτησιν.i.dñi cõpationẽ possidẽdiq; ius:atq; ẽt δεσποτειαν.i.dñiũ:& χειρωσιν.i.mãcipationẽ. Mãcipiũ latie dici dẽt id q Sęsinã ligua uernacule dici.& mãcipare Sæsine:cũ.s.aliquẽ rei sibi titulo iusto q̃sitæ possessorẽ efficeĩ uolum⁹&c. Ordo ẽ. Si uales bñ ẽ.q.d.oẽs uale. Sũ.n.μεν.i.qdẽ:χρησει chresi.i.usufruc.tu⁹:qa tu ueteris me qñ uales:δε de.i.ãt κτησει.i.mãcipio:hẽ dñio & iur possiõis Attici nr̃i.s.cõis amici. Ergo.s.i.usufructus ẽ tuus,mãcipiũ.i.ius possidẽdi & dñiũ meũ:illius.s.Attici ẽ. ASC.

VBE. ¶ QVod. mancipium. ⸿ Si inter nos: uidi in quodam codice nõ infideli scriptum: qui inter uos. ⸿ Qui proscri. ꝓposuerit: subhastauerit. ꝓscribebanť. n. bona uęnalia: ut ét nũc. ⸿ Concionales. qui delectamini cõcionibus: in codice uetustissimo scriptum erat cõpertionales: sed nõ placet: nisi intelligamus: qui ambo ptem habetis de mea: alter in usu: alter in possessione. ⸿ Nõ ege. mul. quia sum parui precii: neq; multum poterit de me lucrari. ⸿ Quanti est. q. d. plurimi facienda. ⸿ Perseuera. ut cœpisti. ⸿ De me. no. de meliori scriptura: & ut dicitur de meliori attramento: nam nota pro literis ponit. Oui. Inspicit acceptas hostis ab hoste notas. ⸿ Obtemperare. obsequi: obedire. ⸿ Ad ur. pro in urbe. ⸿ Desigere. collocare: firmare. ⸿ Tuto. sine periculo. ⸿ Sed ami. iocatur Curius. ⸿ Nõ uis er. eẽ I errore. ⸿ Et pu. subaudi uis. ⸿ Nec so. prouerbialiter dixit. q. d. si uis eũ putare me nõ solere eũdẽ amorem duobus ꝓmittere: sicut qđ uno colore duos muros dealbat. ⸿ Fidelia. Fidelia genus est uasis. Persi. Disce nec inuideas: qđ multa fidelia putet. ⸿ In lo. pe. hic ponit ꝑ uase ubi tenẽtur colores ad pingendum. ⸿ Tironem. libertũ tuũ. ⸿ Nostris. u. meo nomine: mea parte. Vale.

ASC. ¶ QVod. i. dominium & ius possidẽdi: quidẽ. i. certe is qui ꝓscripserat uænale inter uos cõcionales. i. q frequẽtatis cõciones & præcõia: scitisq; quæ uænalia sunt: egerit non multũ: quia neuter uestrum uelit me emisisse. ⸿ At quãti est. i. æstimatur a te illa ꝑdicatio i. confessio nr̃a? q. d. merito plurimi: prædicatio autẽ est: nos φ simus in rerum natura: φ habeamus. s. aliqđ φ existimemur homines hr̃e id oẽ abs te. ⸿ Quare o mi Cicero perseuera cõstãter nos cõseruare: & cõmẽda nos de meliore nota. i. qua uinũ optimum signari solet. i. uerbo ex animo prolato: Sulpitio successori. s. tuo: quo. i. ut possimus facilius obtẽperare pręceptis tuis: & uidere te libenter ad. i. ꝓpe uer: alii urbem legunt: & desigere. i. trãsmutare & deportare tuto nostra. i. res nostras. i. ad alium dominium trãsire. ⸿ Sed o magne amice: noli ostendere Attico hanc epistolam: sine. i. permitte: eum errare: & putare me esse uirum bonum: nec solere dealbare de eadem fidelia. i. testa: qua colores continentur: duos parietes. i. duobus inseruire. ⸿ Ergo o patrone mi bene uale: & saluta tyronem libertum tuũ uerbis nostris &c.

quod qdem: q inter nos senes cõcionales uænale proscripserit, egerit nõ multum. At illa nostra prædicatio quãti est? nos φ simus: φ habeamus: φ hoies existimemur. id omne abs te habere. Quare Cicero mi perseuera cõstãter nos cõseruare: & Sulpitio successori nos de meliore nota commẽda: quo facilius tuis præceptis obtemperare possimus: teq; ad uer lubenter uidere, & nostra desigere: deportareq; tuto possimus. Sed amice magne noli hãc epistolã Attico ostẽdere: sine eũ errare, & putare me uirũ bonũ eẽ nec solere duos parietes de eadẽ fidelia dealbare. Ergo patrõe mi bene uale: Tironẽq; meam saluta nostris uerbis. Dat. ad. iiii. Calẽ. Nouem.

VBE. EGo ue: Sicut alia epi. tit. ab hac: Ci. laudat ꝓpositum Curii: qui in desperatiõe reip. malit abesse Roma: q̃ uidere multa: q̃ inique fiunt: cum etiam dicat se cupidum abeundi: ne ea uideat. Deinde narrat quædam ridicula facta in cãpo Mar. in comitiis quæstoriis: dicitq; se in tantis perturbationibus contulisse a portu phię: hñeq; socium studiorum Atticum uirum doctissimum. Postremo scribit se eũ commendasse diligenter Atilio: qui proficiscebatur in græciam cum exercitu. ⸿ Iam ue. ho. sicut antea feci cum mirabar: & accusabam te qđ abesses. ⸿ Quin. i. imo. ⸿ Euolare. celeriter discedere. ⸿ Hinc. roma. ⸿ Pelopidarũ. diximus supra in epi. ante ꝑcedẽtem. ⸿ Quam tur. i. contra dignitatem & honorem meũ. ⸿ His rebus. quæ romæ inique & inhoneste fiunt. ⸿ Ne. certe. ⸿ Quid impenderet. qđ immineret: qđ mali futurum eẽt. ⸿ Audire tolerabilius. sniæ pro locis uariantur: hic. n. dicit tolerabilius audire q̃ uidere: qa uult ꝑsuadere Curio: ut absit. Supra uero li. quarto ad. M. Marcellũ: cui uolebat ꝑsuadere: ut reuerteret in pr̃iam: dixit. Sed cũ leuiora nõ multo eẽnt: quę audirentur: q̃ quæ uiderentur. Idem alio loco ad eundẽ. Non est porro tuum uno oculorum sensu moueri: cũ illud idẽ auribus ꝑcipias &c. ⸿ In cam. s. martio: ubi congregabatur populus ad comitia. ⸿ Institutis co. quæsto. i. patis comitiis quæstorum cã. ⸿ Sella. sedes. ⸿ Sublata. remota. ⸿ Qui esset an. qui cœpisset auspicia.

Cicero Curio. S. D.

EGo uero iam te, nec hortor, nec rogo, ut domũ redeas, qui hinc ipse euolare cupio, & aliquo peruenire, ubi nec Pelopidarũ nomen: nec facta audiam. Incredibile est: q̃ turpiter mihi facere uidear: qui his rebus intersim. Ne tu uideris multo ante prouidisse: quid impẽderet tum: cũ hinc profugisti: q̃q̃ hæc etiam auditu acerba sunt: tamen audire tolerabilius est: q̃ uidere. In campo certe non fuisti, cum hora secunda comitiis quæstoriis institutis sella Q. u. Maximi: quem illi cõsulem esse dicebãt posita esset: quo mortuo nũciato sella sublata est. Ille autem qui comitiis tribunitiis eẽ auspicatus

ASC. EGo uero &c. Laudat iterum φ Curius tanta mala quanta Romæ contingebant nõ uideat: recitatq; ridiculum facinus in comitiis euenisse: & se ad phiæ portum collatũ. ⸿ Ordo est. Ego uero. i. pro uero & certo: nec cohortor iam te: nec rogo: ut redeas domum. i. in urbem: quin. i. qnimo: ipse. i. egomet: cupio euolare. i. celeriter discedere hinc. i. ab urbe ubi sum: & peruenire aliquo: ubi nec audiam nomen pelopidarum. i. nepotũ Pelopis Thiestis & Atrei: de quibus frequens in pelopõneso fit mentio: nec facta: eo φ turpissimo inter se odio: inter se certarunt: cũ essent fratres: nam Thiestes Æropem Atrei coniugẽ incœsto polluit: & Atreus Thiesti ꝓprios filios epulandos apposuit. Simile autẽ quiddam inter Cæsarem socerum: & Pompeium generum eius contigit: & quotidie tunc inter Cæsarianos & Pompeianos contingebat. ⸿ Incredibile est: q̃. i. quãtum: turpiter uidear mihi facere: q intersim his rebus. s. pene tragicis. ⸿ Ne. i. certe: tu uideris ꝓuidisse multo ante: qđ. s. mali: impẽderet. i. immineret: ab impendo: unde media est longa: tracta metaphora a gladio in caput familiaris Dionysii Tyranni siracusani impẽdente: tũ. i. tunc: cũ. i. qñ. ꝓfugisti hic: q̃q̃ hæc. s. q romæ fiunt: licet ea nõ uideas: sunt ẽt acerba auditu. i. dum audiunť: uel ad audiendũ: tñ tolerabilius ẽ audire sup. ea: q̃ uidere. ⸿ Certe licet forte audiuisti qđ actũ sit: tu non fuisti in cãpo. s. martio ꝑ comitiorum: cũ. i. qñ: cõmitiis quæstoriis. i. cõuocationibus populi ad eligendos quæstores: sella Quinti Maximi: quẽ illi. s. fautores eius dicebant esse cõsulem: esset posita hora secũda: quo. s. Qui. Maxio: nũciato mortuo: sella. i. sedes illi posita: est sublata. i. clausula ablata. ⸿ Au. i. sed ille q eẽt auspicatus. i. per auspicia initiatus: & habilis factus: comitiis tribunitiis. i. ad comitia tribunitia habenda.

¶ Centuriata

centuria ta habuit, cósulé hora septima renúciauit: q usq; ad calé. Ianuarias esset: quæ erant futuræ mane postridie. Ita Caninio cósule scito neminé prádisse: nihil tñ eo ɔsule mali factú est: fuit. n. mirifica uigiláctia: q suo toto ɔsulatu somnú nó uiderit. Hæc tibi ridicula uidétur: nó. n. ades, q̃ si uideres: lachrymas nó teneres. Quid si cætera scribá? sunt. n. innumerabilia gñis eiusdem, quæ qdem ego nó ferré: nisi me in philosophiæ portú cótulissem: & nisi haberé socium studioꝝ meoꝝ Atticú nostrú. cuius qñ ꝑpriú te esse scribis mácipio & nexu: meú aút usu: & fructu: côtentus altero sum. id. n. cuiusq; est ꝑpriú, quo qsq; fruit̃, atq; utit̃. Sed hæc alias pluribus. Attilius q in græciá cú legionib⁹ missus é: maxio meo bñficio affectus é: bis. n. est a me iudicio capitis rebus salnis defensus: & est hó nó ingratus, meq; uehemẽter obseruat. Ad eú de te diligẽtissime scripsi: eamq; epistolá cú hac coniúxi, quá ille quádo acceperit: ecqd tibi pollicit⁹ sit, uelim ad me scribas. Vale.

VBE. ¶ CENturiata. s. comitia: de qbus diximus abúde li. i. ¶ Cõsulẽ. s. Caniniũ. ¶ Renũciauit. declarauit. ¶ Qui eẽt. s. futurus. ¶ Quç. calẽdæ. ¶ Mane po. i. mane sequẽtis diei. ¶ Scito neminẽ prãdisse Caninio ɔsule. qa fuit tm mõ ɔsul p unã noctẽ: quo tpe nullũ est prãdiũ. ¶ Nihil tn. ma. iocat̃ Ci. fuit. n. uigilãtia mirifica. i. ualde uigil: ẽ aũt scõma in hũc Caniniũ p tã breui tpe ɔsul fuit: ut nũq̃ in ɔsulatu suo dormierit: hmõi. n. scõmatibus & Plu. & Macro scribũt Ci. ꝓmptissimũ fuisse. ¶ Ridicula. digna risu. ¶ Nõ te. la. nõ putares ridicula: sed lachrymabilia: qa ondunt ciuitatẽ male gubernari. ¶ Generis ei⁹. i. talia. ¶ Portũ. quasi ꝑfugiũ quoddã & locũ quietis: qualis solet eẽ portus nauibus. ¶ Cuius Attici. ¶ Qñ. qm. ¶ Scribis. ut i ꝑcedẽti epla uisum est. ¶ Nexo uel nexu. utrũq;. n. dr̃ in oõne Ci. p Murena. Q ď si i his repetũdis: q̃ mãcipi sunt: is piculũ iudicii ꝑstare debet q se nexu obligabit &c. ¶ Cõtẽtus istoꝝ. ex sequẽti clausula: q̃ nõ recte huic coniungit: uidet̃ hic aliqd deeẽ: siue. n. cõtentus siue cõtẽptus legas: nõ põt ꝑfect⁹ elici sensus. ¶ Iudicio ca. i pœna capitali. ¶ Reb⁹ sal. i. sine diminutiõe: aut amissiõe reꝝ suaꝝ. ¶ De te. ꝑpter te: ad cõmẽdationẽ tui. ¶ Cõiũxi. alligaui: posui in eodẽ fasciculo. ¶ Quid pol. sit. quod ꝓmiserit se ꝑ te facturum propter meam commendationem.

ASC. ¶ HAbuit cẽturiata. s. comitia. i. p cẽturias plebe uocata ad cõsules legẽdos: renũciauit. i. ex suffragiis declarauit ɔsulẽ. s. Caniniũ hora septia. s. diei. Renũciat̃ dr̃: q qď ab aliis accepit: aliis nũciat: q. s. ɔsul: eẽt futurus usq; ad calẽ. Ianuarias. i. primũ Ianuarii diẽ: quæ s. calẽdæ erãt futuræ postridie. i. die sequẽte diem electiõis: mane. i. prima luce: & ita paulo una nocte plus consul futurus erat. ¶ Itaq; scito neminẽ prandisse. i. prandiũ fecisse: Caninio cõsule: qa post prandiũ erat creatus: & añ prãdiũ sequẽs obrogatus. Prima. n. hora in ortu solis erat: & ita ad qntã ea tempestate meridies erat: tñ nihil mali fcm̃ est eo ɔsule: qď difficile eẽt ꝓbare. ¶ Eni. i. qa: mirifica uigilãtia fuit. s. Caninii: q curis districtus: nõ uiderit. i. pceperit somnũ, toto cõsulatu suo. ¶ Hæc uident̃ tibi ridicula. i. digna risu: non. n. ades: q si uideres: ñ teneres. i. ɔtineres: lachrymas. ¶ Quid sup. faceres si scribã cætera? ¶ Sũt. n. innumerabilia eiusdẽ gñis: q̃ ego qdẽ nõ ferre. i. tolerarẽ: nisi contulissem me in portũ phiæ. i. studiũ eius: & nisi haberẽ Atticũ nr̃m sociũ studioꝝ meoꝝ: cuius qñ. i. qm̃: tu scribis te eẽ ꝑpriũ mancipio. i. dñio: & nexu. i. deuinctiõe: meũ aũt usu & fructu: id. n. est cuiusq; ꝑpriũ: quo qsq; fruit̃. ¶ Sed sup. scribã hæc alias plurib⁹. s. uerbis. ¶ Attilius q missus est in græciã cũ legionibus: affectus est maxio bñficio meo. ¶ Enim. i. qa: defensus ẽ bis a me iudicio capitis. i. in uitæ piculo: rebus saluis: & est hõ nõ igratus: & obseruat. i. ueneratur me. ¶ Scripsi ad eũ diligẽtissime de te: & ɔiũxi eã eplam cũ hac quã uelim scribas ad me: qñ ille accepit: & qd sit pollicitus tibi: aut qñ accepit: ecqd. i. qd sit pollicitus tibi &c.

Cicero Curio. S. D.

FAcile ꝑspexi ex tuis lr̃is, qď semp studui: & me a te plurimi fieri: & te itelligere: q̃ mihi charus eẽs. Quď qñ uterq; nr̃m cõsecutus ẽ, reliquũ est: ut certemus officiis inter nos, qbus æquo aio ul̃ uincã te: ul̃ uicar abs te. Ad Attiliũ nõ fuisse necesse meas dari lr̃as facile patior. Sulpitii tibi opã itelligo ex tuis lr̃is nõ multũ op⁹ fuisse, pp res tuas ita contractas, ut queadmodũ scribis: nec caput: nec pedes: eqdẽ uellẽ uti pedes hr̃ent: ut aliqñ redires. Vides. n. exaruisse iã ueterẽ urbanitatẽ. Vt Põponi⁹ nr̃ suo iur̃ possit dicere, nisi nos pauci retineam⁹ gloriã antiq̃ atticã. ergo is tibi, nos ei succedim⁹. Veni igit̃ qso: ne tm̃ semẽ urbanitatis una cũ rep. itereat. Val.

VBE. FAcile. Testatus fuerat Curius suis lr̃is suã erga Ci. beniuolentiã: admonueratq; eũ se oia fuisse obtẽtuꝝ ab Attilio: q̃ uoluisset ẽt sine literis Ci. quibus oĩbus rñdet Cic. se gaudere. Deinde cũ eo iocatur: hortaturq;: ut domum redeat: ne oino illa urbanitas & Attica dicẽdi gr̃a: qua se Curium & Atticum ꝑcipue ualere dicit: amittatur. ¶ Studui. optaui. s. ¶ Et me. &c. ¶ Quod. quã rem. s. ut ego intelligerem me a te plurimum fieri: & tu intelligeres: q̃ mihi charus esses. ¶ Est cõ. effecit. ¶ Officiis. bñficiis. ¶ Certemus. amice cõtẽdamus: & uideam⁹ uter nrm possit plura ꝑstare. ¶ Quibus. officiis: declarat autẽ qũo sit certandum. ¶ Facile pa. ualde cõtentus sum. ¶ Meas lr̃as. de te cõmendatitias: quas in ꝑcedenti epla uidimus eẽ scriptas. ¶ Nõ fuisse opus. nõ fuisse necessariũ. ¶ Opam. fauorẽ laborẽ. ¶ Cõtractas. implicatas. ¶ Nec ca. nec pe. s. hñent: ꝓuerbialr̃ dixit. i. nullũ ordinẽ nec principiũ nec finẽ. ¶ Eqdẽ. iocat̃ Ci. ¶ Hñent pe. ut eis posses uti ad redeũdũ. ¶ Exaruisse. exicasse: & exhaustã eẽ: & defecisse: metaphora ab aquis. ¶ Põponius. q cognomiatus ẽ Atticus. ¶ Suo iur. merito quodã & quadã ꝑrogatiua. ¶ Atticã. s. tersam: quali utunt̃ Attici: qui cæteris oĩbus græcis cultiores habẽtur: unde & eloquentia Attica. κατ' ἐξοχὴν dr̃. i. p excellẽtiam. ¶ Ergo is. s. Atticus. ¶ Tibi. s. succedit: quia tu es primus in urbanitate. ¶ Nos ei At. suc. erimus post ipm. ¶ Semen. materia: copia. ¶ Tantum. quantum. s. est in te. ¶ Intereat. pereat: & penitus amittatur.

ASC. FAcile ꝑspexi: ex lr̃is tuis sup. id: qď studui. s. asseq semp: uidelicet &. i. sił: me fieri plurimi a te: & te intelligere q̃. i. quãtũ charus esses mihi. ¶ Quod qñ. i. qm̃: uterq; nr̃m est assecutus: reliquũ est. i. id restat: ut certemus officiis iter nos. i. mutuis: qbus ego uel uincã te: uel uincar a te: æquo aio. i. inoffenso. ¶ Facile patior non fuisse necesse dari literas meas ad Attilium. ¶ Intelligo ex literis tuis: nõ fuisse tibi opus multũ opa. i. labore & industria Sulpitii: pp res

tuas contractas ita:idest attractas:ut nec hn̄ent caput nec pedes:idest nec principiū nec finem:queadmodum:scilicet Sulpitius scribit. ¶ Equidem:idest ego quidem:uellem uti:idest ut haberent pedes:ut redires aliquādo:idest tandē. ¶ Tu uides enim ueterem urbanitatem:idest leporem & sales urbis exaruisse iā:ut Pōponius noster:scilicet Atticus: possit dicere iure suo:idest auctoritate sibi debita:quod aliquando dixisse uidetur. ¶ Nisi nos paucī retineamus gloriā antiquā atticam.i.athenien. ¶ Ergo is:scilicet Atticus succedit tibi:scilicet in urbanitate:nos succedimus ei.s. Attico. ¶ Veni igitur quæso ne tantum semen urbanitatis intereat una cum repu. Vale.

M.T.C.Volumnio.S.D.

Quod sine pnomiie familiariter (ut debebas) ad me epistolā misisti, primū addubitaui nū a Volumnio senatore esset, quo cū mihi est magnus usus, deinde ευτραπελια literarū fecit, ut intelligerem tuas esse. Quibus in literis omnia mihi periucunda fuerunt, præter illud: qđ parū diligenter possessio siluarum mearum a te procuratore defendit. Ais enim, ut ego discesserim omnia omnium dicta in his etiam sextiana in me conferri. Quid tu id pateris? nonne defendis? nonne resistis? Equidem sperabam ita notata me reliquisse genera dictorum meorum, ut cognosci sua sponte possent: sed quādo tanta fex est in urbe, ut nihil sit tam ακυρον qđ nō alicui uenustū eē uideat. pugna si me amas, nisi acuta αμφιβολια, nisi elegās υπερβολη, nisi παραγραμμα, nisi bellū, nisi ridiculū παρα προσδοκιαν, nisi cætera, q sunt a me ī scđo libro de orator p Antonii psonā disputata, de ridiculis εντεχνα & arguta apparebunt.

VBE.

Quod sine. Laudat Ci. Volumnium facetiarū præstantia:cum enim duo essent Volumnii alter senator:& hic q scripserat epistolam de Ci.sine pnomine:dicit Ci.se cognouisse eius epistolam tantūmodo ex facetiis:deinde cōmēdat et Ci.facetias suas:quas ostēdit esse non ineptas sed artificiosas:& quales.ii.li.de oratore dicit esse oportere quas dicit se uelle a Volumnio defendi quem cæteris omnibus anteponit. Postremo petit ab eo sæpe ad se scribat:sibi.n.gratissimas dicit eē eius literas. ¶ Sine præno.sine appositione prænominis tui:quod ad differentiam ponitur:sunt enim proprium nominum species quatuor.

Nomē Prænomen Agnomen Cognomen

Nomen quod unicuiq: est necessariū prænomen quod ponitur differentiæ cā: ut puta filii Cn.Pomp.magni:cum proprio nomine decernerent ambo Pom.ut discerneretur prænominis alter: alteri fuit prænomen Cn.alteri sextio. Reliquæ duæ spēs cognomen & agnomen:quorum primum est familiæ alterum fortunæ: licet interdum abutantur auctores:& pcipue poetæ. Vir. Cui nunc cognomen Iulo. ¶ Vrde. quia scribebas ad amicissimum. ¶ Esset.s. epistola missa:uel data. ¶ Vsus.cōsuetudo:conuersatio. ¶ Deide. post hāc dubitatiōem. ¶ ευτραπελια: urbāitas uel festiuitas:uel faceta comitas. ¶ Tuas eē. quem sciebam natura facetissimum.

Possessio Salina

¶ Possessio.proprietas:trāslatio a rebus:de quibus proprie possessio dicitur. ¶ Salinarū.salina pprie dicitur locus ubi sal fit:sed quoniam sal pro facetiis ponit Ci.intelligit salinas translatiue apothegmata & facetias suas. ¶ Te pcuratore.i.a te quem reliqui quasi pcuratorem meaꝝ facetiarum ¶ Vt.postq̄. ¶ Oia oium dicta.i.oia apothegmata cuiusq:.s.scōmata & facetias oium mihi attribui: cū mea dicta possint ab aliis facile discerni:pp quādam elegantiam. ¶ Etiam sextiana.idest etiam dicta Sexti:quæ nullam habent comparationem cum eis. ¶ Quid.cur. ¶ Pateris id.ut omnia omnium dicta attribuantur mihi:& præcipue Sextiana:quæ maxime sunt inepta. ¶ Resistis.iis qui ea in me cōferunt:& negas esse mea. ¶ Innotata.ita signata. ¶ Sua spō.per se ipsa:ut qui ea uideret aut audiret etiam sine inscriptione mei nominis posset nosse & dicere:hæc sunt Ci. ¶ Tanta fex.tantā uilitas & sordes. ¶ Tam ακυρον.hæc est cōmunis lectio:sed qđ significet ακυρον nec ex libris nec ex uiris græcis:satis mihi cognosci potuit:puto aūt melius legi:uel ακυρον:idest abrogatum:& nō autenticum:improprium: absonum:uel ακιαρτον:idest sordidum impurum inmundum. ¶ Pugna enitere.ordo est:pugna ut contendas sacramento non esse mea:scilicet dicta nisi acuta &c. ¶ αμφιβολια.ambiguitas. ¶ Acuta.ingeniosa:qualis fuit in eum cuius matrē cum uellet significare impudicam:& quesitum esset quis fuisset ei pater:respondit Ci.responsionem hanc difficiliorē effecit mater tua. ¶ Elegans.non uulgaris. ¶ υπερβολη.superlatio. ¶ παραγραμμα.idest inscriptio. ¶ Ridiculum. res ridicula:ut in eū:qui tres filias deformosissimas habebat:de quo cum sibi obuius esset ita submissa uoce apud quosdā dixit:hic aut oriente sole liberos genuit. ¶ παρα προσδοκιαν.pter expectatiōnē. ¶ Per Antonii psonā.i.introducto Antonio:q in eo libro de his disputat. ¶ εντεχνα.artificiosa. ¶ Arguta.subtilia:callida:quodā certo iudicio probata.

ASC.

Quod &c. Laudat Volumnium ob facetiarum præstantiam:cum enim duo essent Volumnii: dicit se cognouisse cuius eēt epistola ex solis facetiis:quas commēdans innuit libros suos de oratore uelle defendi a Volumnio monetq: ut ad se scribat. ¶ Ordo est. Quod misisti ad me epistolam familiariter:ut debeas: sine prænomine: quo eiusdem nominis homines discerni solebant:primum addubitaui num:idest nunquid:sup. epistola esset a Volumnio senatore:cum quo est mihi magnus usus:idest magna consuetudo uiuendi. ¶ Deinde ευτραπελια:idest faceta urbanitas & comitas literarum:fecit ut intelligerem esse tuas. ¶ In quibus literis omnia fuerunt mihi periucunda:præter id qđ possessio:idest ius possidendi:siluarū meaꝝ aut siluaꝝ.i.locorum ī qbus sal fiebat:sed malim siluarū legere:& p uariarum rerum congerie in unum codicem potius q̄ pro siluis arboreis:defendit parū diligenter a te pcuratore. ¶ Ais enim omnia dicta:idest apothegmata & scommata omniū:conferri in me:ut.i.postq̄:ego discesserim:& ais in his: scilicet dictis:etiam Sextiana:scilicet dicta conferri:idest iacularī in:idest contra me. ¶ Quid? modus interrogandi ex indignatione:tu pateris id?.q.d.non deberes pati:nonne defendis? nonne resistis? ¶ Equidē:idest ego quidem:sperabā me reliquisse genera dictorum:scilicet urbanorum:ita notata:idest signata:ut possent cognosci sua nō te:idest per se sine defensore:cuius essent possessoris:hoc est ut possent agnosci mea:unde de syluis dictorum prius locutus est. ¶ Sed quando.i.quoniam:tanta fex:idest coruptio & infectio linguæ Romanæ:est in urbe:scilicet Roma:ut nihil sit ακυρον akiron.i.abrogatum:aut ακτιστον aktiston.i.fabricatum:aut ακρετον akreton.i.imperfectum:quod nō uideatur alicui esse uenustum:pugna.s.acriter insta:si amas me:nisi sup.in dictis meis sit amphibolia.i.dubia locutio:aut ambiguitas sententiæ acuta.i.subtilis:& nisi sit hyperbole.i.superlatio sententiæ:seu locutio per hyperbolem:elegans.i.apta & culta nisi paragramma.i.inscriptio uenusta:nisi bellum:nisi ridiculum.i.risum excitans:paraprosdokian.i.pter expectationē:nisi cætera quæ sunt disputata a me in secūdo libro de oratore per personā Antonii.s.Oratoris clarissimi:de ridiculis.s.dictis:apparebunt entechna:idest artificiosa & arguta:idest subtilia & callida.

VBE.

SAcramēto.iureiurādo. Cōtēdas.asseras. Nā de iudiciis.dicit se his urbanis dictis delectari:iudiciis uero:hoc ē causis iudicialibus nō multū. Amabo.blandiētis est. Quibusuis interdictis.tractū a iure:quo qdem solēt fieri iterdicta ad ꝓhibēdā turbationē possessionū:unde dicit facēda esse interdicta:ne qspiam usurpet urbanitatem suā. In qua. urbanitate. Te unū.te solū:ne a te uincar. Cōtēno.paruifacio. Cæteros.quos nō uideo multū ualere. Deride-ri.qa dico te solū a me metui. Extra iocū.sine ioco.i.ut serio loquar. Illa quis ridicula.scripserat ut ɔiicimus de aliquo qd̄ leuissime aliqd egisset:de quo Ci.dicit se nō risisse:licet uideret fuisse ridendū. Illū amicū.ignotū:de quo dicat rei pu.s.cū:cui⁹ iterest hēe uiros graues & opēos. Quā rēp. Ingrata.qa nō cognoscit:& quātū ei pfuerim:& pdesse possim. Sermo tuaꝝ lraꝝ.i.qd̄ mecū colloquaris per lr̄as. Cohortare.ut in amore meo perseueret. Redde.effice. Quicquā desit. quomin⁹ sit meus. Laborare.curare. Vale.

ut sacramento cōtendas mea non esse. Nam de iudiciis,quod quereris:multo laboro minus:trahanť per me pedibus omnes rei,uel Selius tam eloquēs:ut possit ꝓbare se liberum,nō laboro. Vrbanitatis possessionem amabo, quibusuis interdictis defendamus, in qua te unū metuo, ɔtēno cæteros. Derideri te putas? nūc demū itelligo te sapere:sed me hercule extra iocū ualde mihi tuæ lr̄æ facetæ:elegātesq; uisæ sunt. Illa quis ridicula eēnt,sicut erāt,mihi tū risum nō mouerūt. Cupio eni illū nostrū amicū in tribunatu q̄plurimū habere grauitatis:id cū ipsius cā(ē eni mihi ut scis, i maioribus)tū me hercule ēt reip.quā quidē,q̄uis i me igrata sit,tū amaᵹ nō desinā. Tu mi Volūni quādo & istituisti,& mihi uides esse gratū:scribe ad me q̄sæpissime de reb⁹ urbanis,de repu. Iucūdus ē mihi sermo literarū tuarū. Præterea Dolobellā:quem ego pspicio:& uideo cupidissimū eē,atq; amātissimū mei,cohortare & cōfirma:& red'de plane meum:nō me hercule quo quicq̄ desit:sed quia ualde cupio:nō uideor nimium laborare. Vale.

ASC.

VT cōtendas sacro.i.affirmes iuramēto non esse mea. Nā qd̄ q̄reris de iudiciis.i.ꝙ in eis dicar dormitasse:laboro multo minus:nō laboro trahanť.i.ēt si trahanť oēs rei.i.accusati p me.i.quātū ē de iudiciis p me traditis:pedibus.s.anterioriб⁹ iniecto uncorū.s.ēt Selius tā eloquēs:ut possit ꝓbare sicut iactat se liberū sup.eē. Amabo:blādiētis uox:o Volumni defendamus possessionē urbanitatis.i. ut nr̄a dicaᵹ propria:qbusuis interdictis:in qua.s.possessiōe:metuo te unū.s.ne eripias eā mihi:cōtēno cæteros. Putas te derideri:q.d.ēt. Vñ dicit. Ego intelligo nūc demū te sapere:sed me hercule sup.loquor extra iocū:tuæ literæ uisæ sunt mihi ualde facetæ & elegātes. Illa.s.alia in epl'a tua scripta:q̄uis eēnt ridicula:sicut erāt:tū nō mouerūt mihi risum:cupio.n.illū amicū nr̄m hēe q̄plurimū grauitatis in tribunatu:cū.s.ita sit:ꝙ uelim id:cā ipsi⁹:est.n.mihi ut scis in maioribus.s.amicis:tū me hercule:ēt reip.s.cā:quā.s.rēpu.q̄uis sit ingrata in me:tū nō desinā amare. Tu o Volumni:qñ.i.qm̄:&.i.simul:instituisti.i.icepisti:& uides eē gratū mihi scribe ad me quā sæpissime de rebus urbanis:de rep. Sermo literaꝝ tuaꝝ est iucūdus mihi. Præterea cohortaᵹ & ɔfirma & redde plane meū Dolobellā.s.generū meū:quē ego uideo eē cupidissimū atq; amātissimū mei. Me hercule:nō supple id peto:quo legā ꝙ quicq̄.s.amoris eius in me desit:sed quia cupio ualde:non uideor laborare nimium. Vale.

M.T.C. Volumnio S.D.

QVod declamationibus nostris cares damni nihil facis,Quod Hircio inuideres:nisi eū amares:nō erat cā iuidēdi:nisi forte ipsius eloquētiæ magis:q̄ ꝙ me audiret:iuideres. Nos.n. plane mi suauissime Volumni aut nihil sumus:aut nobis qdem ipsis displicemus:gregalibus illis:qbus te plaudēte uigebamus amissis:ut etiam si quando aliqd dignū nr̄o noīe emisimus.igemiscamus:ꝙ hæc pēnigero:nō armigero i cope tela exerceāť:ut ait Philoctetes apd̄ Acciū abiecta gl'ia. Sed tū oia mihi erūt:si tu ueneris:hilariora:q̄q̄ uenies:ut ipe itelligis i maxīa:q̄si cōcursum occupationum:q̄s si ut uolumus:

VBE.

Vod declamatiōibus. Scripserat Volumnius ad Ci.se cupidū eius declamationū. Deinde qd̄ nisi eēt amicus Hircii:ei inuideret:qa eēt auditor Ci.itaq; Ci.rescribit declamationes suas nō eē tales:ut dānū sit Volūnio eis carere:& nullā esse cām quare inuideat Hircio:qd̄ sit auditor su⁹:qa nō sit ipse Ci.pceptor inuidiosus:sed potius fortunam suam talem dicit:ut sibi ipse displiceat:maxime amissis sodalibus & æqualibus suis:quoꝝ cōsuetudine frui solebat. Deinde dicit se desyderare aduentū Volūnii:seq; hēe adiutores ēt Cassium & Dolobellā:qbus ipe Volūnius suo polito iudicio plurimū pdesse possit. Postremo oñdit se cupidū relinquēdi tādē cās & negocia ciuilia:& tradendi se totū lr̄is. Declamationibus.declamatiões dicunť exercitatiões ad dicendum in ficto themate:sumunť aūt interdū ex fabulis:nōnūq̄ ēt ex historia:ut de Iasone & Medea. De Hānibale:ut oñdit Iuue.i nunc & sæuas curre p alpes:Vt pueris placeas:& declamatio fias. Damni nihil facis.nullum est tibi dānum:qa non sunt tantæ utilitatis. Inuidēdi.ei qd̄ me audiret. Displicemus no.nō sumus cōtenti sorte nr̄a. Gregalibus.sodalibus æqualib⁹ ex eodē grege. Te plau.te gaudēte & gratulāte nobis. Vigebamus.stabamus in statu nr̄o. Emisimus.edidimus:diuulgauimus. Pœnigero.pleno pœnis & cruciatibus:qdā legunt penigeo.i.apto pennę.i.calamo:hoc est ad scribendū sed priorē sensum uerū puto. Philoctetes.is fuit Pœantis filius Herculis socius:& eius sagittaꝝ hæres:quaꝝ una lapsa in pedē lernæo ueneno:quo erat infecta corrupit:ut odor ferri nō posset:ob quā cām a græcis in lēno relictus est:ut oñdit Oui.lib.xiii.meta.eū aūt in tragœdia q̄dā inducit Actius poeta:dicētē tela exerceri in corpore suo pēnigero:nō autē armigero. Abiectū.s.nos. Cōcursum.cōgregationem:multitudinem:quia undiq; ad te concurrent.

Declamatões

Pœnigero

Philoctetes

ASC.

QVod decla.&c. Scripserat Volūnius se cupidū esse declamationū Ciceronis:& ꝙ nisi esset amicus Hircii ei inuideret ꝙ esset auditor Ci.Rñdet igitur Ci.se & sua non eē tanti. Ordo est,Q̄ d̄ cares declamatiōib⁹ nostris:nihil facis dānū:ꝙ inuideres Hircio nisi amares eū:nō erat cā inuidendi.nisi forte inuideres magis eloquētiæ ipsi⁹:ꝙ audiret me. Sūt aūt declamatiões orōnes in scholis rhetoꝝ habitæ:qb⁹ oratorie studētes ad utrāq; ptē argumentātes se exercēt in fictis causis:ut ad ueras hiles fiāt. Se aūt extenuat dicēs. Eni.i.qa

O mi suauissime Volumni: nos aut nihil sumus.i.nullius artificii: aut displicemus nobisipsis: & hoc Gregalib⁹.i.sodalib⁹ illis gregatim nos frequẽtare solitis: qbus uigebamus te plaudẽte.i.applaudente: amissis.i.postq̃ eos amisimus: ut ingemiscamus ẽt si qñ.i.aliqñ: emisimus aliquid dignũ nomine nostro: quod tũc celebre erat: & nũc celeberrimum est: ingemiscamus in quam: ꝙ hæc tela: Allegoricos loquitur: alludẽs ad uerba Acciani in Philoctetis: unde dupliciter exponãs primo ut ſm historiam accipienda sunt: deinde ut ſm Allegoriam. Secundum historiam igitur: sic: scilicet fatalia ad euersionem troiæ destinata execrantur: ut ait Philoctetes apud Accium poetam tragicum: in corpore pennigero: idest in auibus sagitta petendis: non in corpore armigero: idest uiri belligeri: gloria abiecta: quia auem deiecisse parum est gloriæ: uirum bellicosum multum. Alii in corpore pœnigero legunt: quia in suo corpore ærumnoso exercuit. Secundum Allegoriam autem sic: ꝙ hæc tela: idest uerba acuta & oratoria: exerceantur in corpore pennigero: idest in auditorio molli & indocto: & non in corpore belligero: idest auditorio acri: & ad oratoriam apto: gloria amissa: ut ait: licet in alio sensu Philoctetes comes Herculis apud Accium in fabul. ¶ Sed tamen omnia erunt mihi hilariora: idest lætiora q̃ nũc sint: si tu ueneris: quamquam uenies: ut idest quemadmodum: ipse: idest tute intelligis: quasi in concursum maximarum occupationũ: quas: scilicet occupationes.

exceperimus, ego uero multam salutem & foro dicã & curiæ, uiuamq; tecum multum: & cum omnibus nostris amatoribus. Nã & Cassius tuus & Dolobella noster: uel potius uterq; noster: studiis hisdem tenẽtur & me æquissimis utuntur auribus. Opus est huic limatulo & polito tuo iudicio: & illi interioribus literis meis: quibus sæpe uerecundiorem me in loquendo facis. Mihi enim iudicatũ ẽ (si modo hoc Cæsar aut patietur aut uolet) deponere illam iam personã: in qua me sæpe illi ipsi probaui, ac me totũ in literis abdere: tecumq; & cum cæteris earum studiosis honestissimo ocio perfrui. Tu uellem ne ueritus esses, ne pluribus legerem tuas literas: si mihi quemadmodũ scribis: longiores forte misisses: ac uelim post hac sic statuas tuas mihi literas lõgissimas quasq;, gratissimas fore. Vale.

VBE. ¶ Exceperimus. superauerimus: ut excipit icautum. ¶ Dicam salutem. salutabo: idest dicam curiæ & foro ualete. ¶ Hisdẽ studiis. quibus ego quoq; delector. ¶ Vtuntur me æquissimis auribus. idest me libentissime audiunt: & sine ulla molestia. ¶ Limatulo. terso

Lima/tulus & subtili. blandimenti gratia usus est diminutiuo. ¶ Quibus sæpe me uerecondiorem. quia eas tantum laudas: ut plerunq; erubescam loqui. ¶ Iudicatum. decretum. ¶ Personam. oratoriam. ¶ Probaui. cum laude: honeste. ¶ Ocio sit. quo nullum potest esse honestius. ¶ Te uelim. dicit literas Volumnii nõ posse sibi uideri nimis longas: sed quanto fuerunt longiores: tanto gratiores fore. Hoc autem dixit: quia scripserat Volu. se uereri: ut Cice. fastidio quodam non legeret epistolas suas: si forent longiores: ideoq; se breuiores scribere.

ASC. ¶ SI exceperimus.i.superauerimus: aut apud Vir. Excipit incautũ: aut expleuerim⁹: ut uolumus. ¶ Ego dicam uero: idest ex animo: & pro uero: multam salutem & foro: scilicet iudiciali: & curiæ: idest senatui: coram illis enim orandum est: & in concione: & uiuam tecum: & cum omnibus amatoribus: idest quos possidemus: aut nostri: idest qui nos amãt. ¶ Nam & Cassius tuus: scilicet amicus: & Dolobella noster: uel potius uterq; noster: tenentur hisdẽ: idest hisipsis studiis: & utuntur me auribus æquissimis: idest libentissime audiunt me. ¶ Opus est huic: uidelicet Dolobellæ: iudicio tuo limatulo: idest belle limato & terso: & pro: idest polito: qa non est tanto iudicio ut tuo: & illi scilicet Cassio opus est literis meis interioribus: idest secretis & arcanis: quas non omnibus communico: aut quas non omnes imitari possunt: quibus scilicet: literis: facis me sæpe uerecondiorem in loquendo: ut ꝙ ea sic imiteris: ut me superes: aut ꝙ me incõmode ob eas extollas. ¶ Enim: idest quia iudicatum: idest penitus decretum: est mihi: si modo: idest dummodo Cæsar aut patietur: aut uolet hoc deponere iam: idest deinceps illam personam: scilicet oratoriam & causidicam: in qua: scilicet persona: ego probaui.i.cõmendatum feci me sæpe illi ipsi: scilicet Cæsari: ac iudicatum est mihi: abdere: idest abscondere: me totum in literis.s.ocio literario: & perfrui honestissimo ocio tecum: & cum cæteris studiosis earum: scilicet literarũ: pcipue ethicarũ. ¶ Vellem ne: idest ut non esses ueritus: ne idest ꝙ non legerẽ literas tuas: pluribus supple uerbis scriptas: si forte misisses mihi longiores: quemadmodum scribis: aut pluribus supple uicibus: & non semel: ac uelim statuas: idest cõstimas & persuadeas tibi posthac sic literas tuas longissimas quasq;: idest ut quæq; erunt longissimæ: fore mihi gratissimas: idest ita futuras mihi gratissimas. Vale.

NOn minore equidem aliorum utilitate: q̃ labore meo Bone Accursi mihi doctissime atq; optime: puto me septem M.C. epistolarum familiarium libros explicasse: ut te & nosse & prædicare audio: in quo non tam mea q̃ cõmunis omnium causa tibi gratias ago. Non enim tam nostra causa: q̃ te multum uelle scio: q̃ communi omnium utilitate studium laboremq; nostrum a te probari intelligo: ꝙ uides me adolescentibus nostris: qui prius fragili inermiq; quadam cymba fluitabant: nunc remigium: & tutam firmamq; nauem ædificasse: atq; dedisse: q̃ per hoc ingens & dubium epistolarum pelagus non modo nauigare: uerum etiam adoptatum portum peruenire possit: ex quo non tam mihi gratiam haberi opto: q̃ ne inuidia magis q̃ merito meo in detractores incurram: ut si opus hoc minime laudandum putabitur: certe studium uoluntasq; mea non improbetur: quæ profecto tantum negocii non suscepisset: nisi magis pub. quã priuatæ utilitatis causa suasisset atq; impulisset. ¶ Quamobrem: qui meam causam aduersus inuidos obtrectatores ꝙ meos non tuebitur: is communis utilitatis se nõ amicum esse arguet: qui nõ magis fauore digna existimabit: si quibus locis defecimus: quam reprehensione. Nam cuiusuis hominis castigationem æquissimo animo me accepturum polliceor: si modo liuore caruerit: si existimauerit quanto plura bona q̃ mala in hoc tempore sint: si quæ alii scripserunt: ita cum nostris compararet: ut ad iudicandum non hominum: sed rerum ratio habeatur: sunt enim qui magis auctoritate quorundam q̃ rerum ueritate ducantur: qui ut sine ratione mouentur: ita & contemnendi sunt: itaq; eos omittas: atq; ad reliqua pergamus: in quibus uelut obex quidam se nobis offert octauus hic liber epistolarum non Cice. sed Cælii: qui & rerum plurimarum obscuritate: & uitio librariorum ita difficilis atq; confragosus est: ut iter nostrum: cuius celeritatem exigis non impediturus: sed certe aliquantulum tardaturus uideatur. Accelerabimus tamen quantum fieri poterit: & quoniam utilitati consulimus: non quolibet scopulo immorabimur: sed altum petemus: & remis ueliſq; (ut spero) plenis: ad portum properabimus: ut qui studiis nostris fauent: eis aliquando & frui: & gaudere possint: qui uere dolent ueram dolendi causam habeant: inuidia rumpantur: ut ilia Codro. Tu interea uale: & nos ama: nos ad instituta pergemus.

Quod tibi.

Vod tibi. Hic eſt Cælius ad quem Ci. multas epiſtolas ſcripſit lib. ii. cui cũ Ci. mandaſſet: ut ad ſe diligẽter VBE. pſcriberet quæ cũq; in urbe fierẽt: hac ep̃la ſcribit Cælius ſe uſum oĩ diligẽtia: ut cũ ipſe manu ppria ſcribe re nõ poſſet per quoſdã oĩa ẽt minutiſſima ad ipſũ Ci. pſcriberent: dicit tñ ſe ad eũ miſiſſe uolumẽ quoddã: in quo oĩa cõplexus ſit: qd' ſi minus ei placuerit: rogat ſe fieri certiorẽ. ⁋ Deinde ſcribit q rumores ſint in ur be de Pomp. & Cæ. & poſtremo ubi ſit Plãcus: quẽ Ci. plurimũ diligebat. ⁋ Decedẽs. a te. ⁋ Data o. adhi bito ſtudio. ⁋ Perſequeret. tractaret ⁋ Sedulitas. diligẽtia. ⁋ Arguta. ſtudioſa: callida. ⁋ Curioſus. diligens inueſtiga tor reꝝ. ⁋ Peregrinãtibus. abẽtibus a pr̃ia. ⁋ Arro gãtiæ. ſupbiæ: elatiõis. ⁋ Delegaui. mãdaui: tradidi. ⁋ Excuſat me. qa teſtat: q ego nõ dedignor ad te ſcri bere. ⁋ Neſcio cuiꝰ oc. eſ. q. d. nullius: aut certe pauco rũ. i. neſcio cui poſſet eẽ tm̃ ocium. ⁋ Ibi. in uolumine meo ad te miſſo. ⁋ Oĩa ſe. q̃cq̃d ſenatus cõſultauit & decreuit. ⁋ Fabulç. ſermones uulgi: a fando. Iuue. It noua nec triſtis pcũctas fabula cœnas. ⁋ Rumores. Rumor rumor fama eſt ſine certo auctore. ⁋ Quod exe. q̃ co pia uoluminis mei. ⁋ Moleſtiã. i. tædiũ. ⁋ Exhibeã. pbeã. ⁋ Cũ. m. im. pſũdẽdũ laborẽ & chartã. ⁋ Iſti. ope. iſti qbus dedi negociũ: ut ad te ſcribãt: & q a me ſunt ↄducti ad hãc opam. ⁋ Exiſtimatio. opio. ⁋ De eo. qd' erit actũ magis in repu. ⁋ Tranſpadanorũ. i. eorũ qui colunt tranſpadanum. ⁋ Caluerunt. ſerue runt: frequentati & celebres fuerunt.

M.T.C. EPISTOLARVM FAMILIARIVM LIBER. VIII.

M.Cælius. M.Ciceroni. S.D

Vod tibi decedens pollicitus ſum me omnes res urbanas diligẽtiſſime tibi pſcripturũ data opera parauiq ſic oĩa pſeq̃ref: ut uerear, ne tibi arguta nimiũ hæc ſedulitas uideaf. Tamẽſi tu ſcio q̃ ſis curioſus: & q̃ oĩbus pegrinantibus gratũ ſit minimaꝝ quoq; reꝝ: q̃ domi gerãtur fieri certiores, tñ in hoc te depcor: ne meũ hoc offm̃ arrogãtiæ ↄdẽnes, qd' hũc laborẽ alteri d̃legaui. Nõ qn mihi ſuauiſſimũ ſit, & occupato, & ad lr̃as ſcribẽdas: ut tu noſti, pigerrimo, tuæ memoriæ dare opam. Sed ip̃m uolumẽ qd' tibi miſi: facile (ut ego arbitror) me excuſat. Neſcio cuius ociũ eẽt nõ modo pſcribere hæc, ſed oĩno aĩaduertere. Oĩa. n. ſunt ibi. Senatuſcõſul. dictæ fabulæ: rumores. Q d' exẽplum ſi forte minus te delectarit: ne moleſtiã tibi cũ ĩpenſa mea exhibeam: fac me certiorẽ. Si qd in repu. maius actũ erit, qd' iſti oparii minus cõmode pſeq poſſint, & quẽadmodũ actũ ſit: & q̃ exiſtimatio conſecuta: quaq; deo ſpes eſt diligenter tibi pſcribemus. Vt nũc eſt, nulla magnope expectatio ẽ. Nam & illi rumores de comitiis trãſpadanoꝝ

Vod tibi decedẽs &c. Totus hic Octauꝰ ASC. liber ẽ Marci Cælii. Eiꝰ uidelicet ad quẽ libro ſecũdo: a Cicerone ſcriptæ ſunt cõplures ep̃læ: ueꝝ qa ad Ci. ſcriptę ſũt: & ad Ciceronianũ ſtilũ accedũt: int' Ciceronianas cõputanf. Huius aũt argumentũ eſt huiuſcemodi. Cũ Cicero manens in puĩcia mandaſſet Cælio pficiſcenti Romã: ut ad ſe diligẽter ſcriberet q̃cũq; in urbe fieret: ſcribit ſe paraſſe: qui oĩa ẽt minima q̃q; ſcriberet: quam diligentiam: ſi Cicero nõ pbaret: monet: ut reſcribat. Deinde quæ ab illo ꝑtermiſſa putat: ſcribit q rumores ſint in urbe de Põpeio & Cæſare: & poſtremo ubi ſit Plancus: quẽ Cicero plurimum diligebat. ⁋ Ordo eſt. Quod. i. qa: ego decedẽs. ſ. a te ĩ urbẽ: pollicitꝰ ſum me pſcripturũ tibi diligẽtiſſime oẽs res urbanas. i. quæ in urbe fierent: paraui. i. cõparaui & diſpoſui: opera data. i. ex cõpoſito & deliberato ppoſito: ſup. ſcribã: qui pſequeretur. i. plene pſcriberet hæc oĩa: ſic ut uerear: ne hęc ſedulitas. i. diligẽtia mea & fidelitas in ſeruãdis pmiſſis: dr̃. n. quaſi ſeorſum a dolo: uideaf tibi nimium arguta. i. callide interpretata mãdatum tuum. ⁋ Tametſi ſcio quam. i. quãtum: tu ſis curioſus: ſcilicet reꝝ nouaꝝ: & quã. i. quantum: gratum ſit oĩbus peregrinãtibus. i. in externis regionibus agentibus: ſup. eos fieri certiores: quoq;. i. etiã: minimarum rerum: quæ gerãtur domi in ſua cuiuſq; patria. ⁋ Tamen ego deprecor te in hoc: ne condemnes hoc officium meum arrogantiæ. ſ. uitio: q delegaui. i. cõmiſi alteri: hũc laborẽ. ſ. ad te ſcribẽdi: q̃ hic geranf. ⁋ Nõ ſup. delegaui alteri hoc offm̃: qn. i. q non ſit ſuauiſſimũ mihi: &. i. ſimul: aut licet occupato: & pigerrimo ad lr̃as ſcribẽdas: ut noſti. ſ. p experiẽtiã: dare opam tuæ memoriæ. ſ. excitãdæ. ⁋ Sed ip̃m uolumen. ſ. reꝝ urbanaꝝ: qd' miſi tibi: excuſat me facile: ut ego arbitror. q. d. talia ſcripta in eo eſſe: ut Ci. nou ceſcat ea a Cælio fuiſſe ſcribẽda. ⁋ Nã neſcio cuiꝰ ocii eſſet. i. qs tãto ocio redũdaret: ut uacet: nõ mõ. i. nõ ſolum: pſcribere hæc. i. hmõi nugas: & res nullius momẽti: ſed oĩno aĩaduertere. i. aĩo cõplecti: & conſiderare. ⁋ Oĩa. n. ſunt tibi. i. in eo uolumĩe: utpote Senatuſcõſulta. i. decreta: fabulæ dictæ. ſ. in ſenatu: rumores. ſ. incerto auctore plati. ⁋ Quod exẽplũ. i. q̃ forma ſcribendi res urbanas ẽt minimas: ſi nõ delectant te. fac me certiorem: ne exhibeam tibi moleſtiam. i. tedium: cũ impenſa mea. i. pecunia: quã his rebus ſcribendis impendi & impendã. ⁋ Siqd. i. aliqd: maius. i. maioris momenti erit actũ in repu. quod iſti operarii. i. ſcriptores reꝝ leuium: poſſint pſequi minus. i. nõ ſatis: cõmodi: &. i. ſimul: quẽadmodũ ſit actũ: & quæ exiſtimatio. i. opinio ſit ↄſecuta. i. actionẽ talẽ: & q̃ ſpes eſt de eo. ſ. qd' inceptũ eſt: nos pſcribemus tibi ſup. hæc oĩa diligẽter. ⁋ Vt nũc eſt. i. ſm q res nunc ſe hñt: nulla expectatio. ſ. magnæ rei eſt magnope. ⁋ Nã & illi rumores. i. ſermões ab incerto auctore orti de comitiis trãſpadanorum. i. eorũ qui tranſpadum incolũt: hñdis. ſ. an deberent in ciuitatem recipi: aut ad bellum mitti: aut qd' ſile: caluerũt. i. increpuerũt.

VBE. ¶ Cumarū te.i.usq; cumas. ¶ Tenus adū gtō ſſixit more græco:ſic Vir.iii.geor.Et crurę tenus:a mēto paleaɾia pēdēt. ¶ Te tenuiſſe audi.i.audiuiſſe. ¶ Marcellus.ſ.M.Mar.q ɔſuluerat. ¶ Retulit.ꝓpoſuit ī ſenatu. ¶ De ſuc.gal.i.gs ſuc ceſſor mitteret̃ i gallias:qb⁹ iā multos ānos ꝑfuerat Cæ. ¶ Exꝑſſit.apuit:declauit. ¶ Offēdiſti.iueniſti. ¶ Qui. qualis. ¶ Alid ſem. & lo.i.aliud hr̄e i aio:& aliud dicere. ¶ Valere tm̄ i ge.i.eē ita igenioſū. ¶ Vt non ap.gd cu.ut nō detegat et⁹ uolūtas:multi.n.ſolēt ſimulare ita ut nō appeat qd cupiāt:qđ Pōpeiū nō poſſe facere dicit. ¶ Q đ ad Cæ.ſ. attinet. ¶ Nō belli.nō boni. ¶ Suſurratores.murmuratores:q nō audēt apte dicere:nā ſuſurrus dr̃ puū & ſubmiſſū murmur. ¶ Dūtaxat.tm̄mō. ¶ Ali⁹.ſ.ſuſurrator:ſubaudi dic. ¶ Vapulaſſe.cęſā & pcuſſam eē ab hoſtib⁹. ¶ Beluacos.pp̄los galliæ i Belgis.auctor Stra. ¶ Circūſederi obſideri. ¶ Neq; iactāt uulgo.i.neq; paſſim:& ubiq; dūt & ſpgunt. ¶ Inter pa.inimicos Cę.q uellent ita eē. ¶ Secreto.occulte:nō multis pñtib⁹. ¶ At Do.cū manus.irridet hūc Domitiū:cui⁹ erat mos cū loq̄ret man⁹ ad os oppōere. ¶ At Domiti⁹.deeſt uerbū.q.d.qđ iactat. ¶ Subroſtrarii q erāt ifra ſenatores:hoc ē q ſub roſtris ſedebāt. ¶ Diſſiparāt.diuulgauerāt:diſpſerāt famā. ¶ Q đ.q res.ſ.ut pateāt. ¶ Sit.accidat. ¶ Capiti.uitæ.Vir.Q đ dii prius omē i ſpm ɔuertāt. ¶ Illoꝝ.ſubroſtrarioꝝ:roſtra.n.erāt ſedes añ curiā:ubi ɔcionabātur:a roſtris nauiū captaꝝ:de qbus prio fixæ ſunt:auctor Varrōe. ¶ Pōpeiū.Qu.Pō. ¶ Bauli.i.loc⁹ apud baias dict⁹:qſi boauli:qđ illic Hercules boū ſtabulū fecit:quas Gerioni abſtulit. ¶ Schœnobaticā fa.artē.i.q ſcirē eū:pp pauptatē factū ſchœnobatē.i.funabulū:nā ſchœnobates dr̃ q pfunes gradit̃ nā σχοῖνος funē ſignat:βαίνω gradior. ¶ Vſq; eo.ad eo:intm̄. ¶ Eſuriei.iediæ:famis. ¶ Et h.mē.i.ēt hoc mēdacio. ¶ Impēderēt.imminerēt. ¶ In de fu.alii codices hñt:ut defūgeremur optaui. ¶ Defugeremur.nō moreremur:ut qdā iterp̄tant̃:ſed poti⁹ liberaremur:ut apđ Vir.O tādē magnis pelagi defūcte piclis:& Te. Defunctus iā ſum. ¶ Rauēnæ:q urbs ē italiæ a theſſalis ɔdita:auctore Stra. ¶ Cōgiario.ɔgiariū pprie dr̃ munus pricipū ſiue impatoꝝ:ut ſæpe apud Trāqllū in uitis Cæ.Macro.in ſatur. ¶ Auguſtus cū ab eo Pacuuius Taurus ɔgiariū peteret:diceretq; iā hoc hoies uulgo loq nō puā ſibi ab illo pecuniā datā:ſed in inqt noli credere. ¶ Nec be.ſ.illo ɔgiario. ¶ Nec be.iſtru.qa pñbus eget. ¶ Politici.de rep.quos ſcripſiſti:nam πόλις ciuitatē ſignat:inde libri politici dicunt̃ q de ciuitate & admiſtratiōe reip. tractāt. ¶ Vigens. puto melius legēdū eē uigēt:ut ſit tui li.politici uigēt oib⁹. Ne mireris lector:ſicubi uariat hic & itē deiceps epl'arū ſeries:aut uerborum:ab exemplaribus cęteris:cauſam uero intelliges:ac probabis arbitror.Si.xxv. Capit.primæ Centuriæ miſcellaneorum Politiani legeris.

Tenus

Suſurrator

Suſurrus

Beluaci

Subroſtrarii

Roſtra

Bauli

Schœnobates

Rauenna

Cōgiarium

Politici libri

Camarum tenus caluerunt. Romam cum ueniſſem: ne tenuem qdē auditionē de ea re accepi. Præterea Marcell⁹ qdē adhuc nihil retulit de ſucceſſiōe puinciaꝝ Galliaꝝ:& i Calē.Iun.ut mihi ipſe dixit: eā diſtulit relationē:q ſane meos ſermōes exꝑſſit:q de eo tū fuerāt,cū Romæ nos eſſem⁹. Tu ſi pōpeiū ut nolebas:offendiſti,q tibi uiſus ſit: & q̄ orōnē hūerit tecū quāq; oñderit uolūtatē(Solet.n.aliud ſentire: & loq. Neq; tm̄ ualet̃ igenio:ut ñ appeat:qd cupiat) fac mihi pſcribas. Q đ ad Cæſarē crebri & nō belli de eo rumores,ſed ſuſurratōes dūtaxat ueniūt, alius eqtē pdidiſſe:quod opinor certe fcm̄ eē:ali⁹ ſeptimā legionē uapulaſſe,ipm apud Beluacos circūſederi itercluſum ab reliquo exercitu:neq; adhuc certi qcq̄ eſt: neq; hæc incerta:tñ uulgo iactant̃. Sed inter paucos: quos tu noſti plane ſecreto narrant̃. At Domitius,cū manus ad os appoſuit:te ad.ix.calē.Iun.ſubroſtrarii q illoꝝ capiti ſit:diſſipatāt periiſſe: ita ut in urbe: ac foro toto maxim⁹ rumor fuerit:atq; Pōpeiū in itinere occiſum,ego q ſcirē Qu. Pōpeiū Bauli ſcœnobaticam facere: & uſq; eo, ut ego miſererer eius eſuriei: nō ſum cōmotus: & hoc mēdacio:ſi q picula tibi ipēderēt,ut defūgeremur optaui. Plācus qdē tuus Rauēnæ ē: & magno cōgiario donatus a Cæſare: nec btūs nec bñ iſtructus ē:tui politici libri oib⁹ uigēt. Vale.

ASC. ¶ Cumarū tenus.i.uſq; ad cumas:q urbs eſt in littore maris tyrrheni. ¶ Cū ego ueniſſem romā:ne qdē.i. nō ſaltē: accepi auditionē tenuē.i.quātūuis exilē de ea re. ¶ Præterea Marcellus qdē nihil retulit.ſ.ad ſenatū.i.nihil egit adhuc in ſenatu:de ſucceſſiōe puinciaꝝ galliaꝝ:& diſtulit eā relationē:ut ipſe dixit mihi:i.i.uſq; ad calē. Iunii ſ.mēſis: q.ſ. Marcellus exꝑſſit.i.explicauit:ſane.i.oino:ſmōes meos:q fuerāt de eo:tū.i.tūc:cū.i.qñ:nos eſſem⁹ Rōæ. ¶ Tu ſi offendiſti.i.ɔtiſti obuiā hītū Pōpeiū:ut uolebas:fac pſcribas mihi:q.i.q̄lis:ſit tibi uiſus:& q̄ orōnē.i.q̄lē ſmonē hūerit tecū: & quā.i.q̄lē:uolūtatē.ſ.ſuā:oñderit.ſ.uultu & aliis idiciis iter loqndū. ¶ Solet.n.aliud ſentire & loq:neq; ualere igenio tm̄.ſ.tā multū.i.nō eē tā callid⁹ & cautus:ut nō appeat qd cupiat:qđ.ſ.attinet aut ſpectat ad Cæſarē:crebri & nō belli.i.nō boni ſmōes:ſed dūtaxat ſuſurratōes.i.q i aures dicunt̃:ueniūt.i.afferunt̃:ad nos de eo:alius ſup.dicit Cæ.pdidiſſe eqtē.i.eq tatū:qđ opinor certe fcm̄ eē:ali⁹ ſup.dicit aut ſuſtinet ſeptimā legionē uapulaſſe.i.cæſam aut pcuſſā eē:& ſup.ipm circūſederi.ſ.a gallis itercluſum ab reliquo exercitu apud beluacos pp̄los galliæ oli iā bellicoſos:quoꝝ fama & nomē adhuc durat:neq; qcq̄ certi ē adhuc:neq; tm̄ hæc icerta iactant̃ uulgo:ſup.narrant̃ ſecreto iter paucos:quos tu noſti plane.q.d. Cę. inimicos. ¶ At.i.ſed:Domiti⁹ ſup.talia narrat:fingēs ſe nolle aut nō audere talia dicere:cū appoſuit manū ad os.i.cū digito cōpeſcuit labellū:ne qcq̄ pperā dicat. ¶ Subroſtrarii.i.q ſubroſtris ſedēt nouaꝝ reꝝ captatores:nā e roſtris oia Ro. edicabant̃ diſſiparāt.i.i uulgū diſſemiauerāt te periiſſe ad nonū calē. Iunii:qđ.ſ.periiſſe:ſit.i.eueniat capiti.i.i caput eoꝝ: ut Æñ.ii. Q đ dii prius omē i ſpm Cōuertāt:ita ſup.diſſiparāt:ut maxius rumor fuerit i urbe ac foro toto:atq; ſup.diſſiparāt:Pōpeiū.ſ.Qu.nō Cnæū:occiſū i itinere. ¶ Ego q ſcirē.Qu.Pōpeiū facere Bauli.i.i eo loco apđ Baias:ubi Hercules Boum ſtabulū fecit:uñ Bauli q̄ſi Boauli.i.boū aula.i.caul a dictu ſūt:facere ſchœnobaticā.i.artē funabuloꝝ.i.ābulātiū ac gradiētiū ſup funē extētū:σχοῖνος ſchœnos.n.dr̃ funis:βαίνω bono gradior:ābulo:q talia facit græce ſchœnobates:latie funabul⁹ dr̃: & ſcirē eū facere ſchœnobaticā uſq; eo.i.intm̄ artificii:qđ nullū illi erat:ut ego miſererer eſuriei.i.famis ei⁹: nō ſum cōmotus.ſ.ex tali rumor̃: & optaui ſup.ut nos defūgeremur hoc mēdacio.i.liberaremur: & abſolueremur:ut apđ Maronē.O tādē magnis pelagi defūcte piclis.i.illis trāſactis liberate. Credebāt aūt miſeri gētiles malū qđ dii pararent alio malo poſſe deuitari:ut mēdacio ꝑmo:qđ ipēderet malū:ſup.periculis:ſiqua pericula ipēderēt tibi. ¶ Plācus tuus qdē.i.certe.q.d.qđ ſine mēdacio dr̃:eſt Rauēnæ:in ea urbe Italiæ a theſſalis ɔdita: & donatus a Cæſare magno cōgiario.i.munere:ut a principe & imperatore in eū collato:nec beatus eſt nec bñ inſtinctus:libri tui politici.i.quos de rep. & politia ſcripſiſti:uigēt omnibus.i.omnibus eos legentibus ſunt in uigore:hoc eſt placent & tractantur. Vale.

Bauli

Schœnobatica.

Schœnobates

¶ Certe

VBE.

CErte. Scribit primo quẽdã absolutũ esse ꝓter oium opionẽ:ex q̃ re oñdit Hortẽ.oratorẽ:q eius cãm suscepat mul tũ exsibilatũ. Deinde qa petebat ædilitatẽ dicit quẽ cõpetitorẽ hẽat:& rogat Ci.ut cũ primũ intellexerit cũ desi gnatũ ædilẽ:qrat pantheras:de qbus ad eũ scripserat:ut patet li.ii.epla q̃ incipit. Putares ne unq̃. Dicit.n.Ci. de pãtheris p eos qui uenari solẽt:agit mãdato meo diligenter. Postremo quia Ci.ad eũ scripserat:ut se certiorẽ faceret de re bus urbanis:dicit se fecisse cõmentarios rerũ urbanarũ:dedisseq; primũ. L. Castrinio ſm uero ei qui attulit has lras ad ipm Ci. ¶ Certe inq̃.q.d.admiratiue affirmat absolutũ quẽdã: quẽ nõ noiat, põt tñ itelligi Messala:de quo dicit in epla quæ icipit:iuideo tibi. ¶ Prõnũciatũ ẽ.de eius absolu tiõe. ¶ Oibus or.s.iudicũ:uel ordinibus senatorio:eq̃stri & plebeio:licet iudices eligerent maxie ex ordine eq̃stri. ¶ Singulis.nõ.n.snia fuit uniuersalis ꝓnuncia ta ab oibus ordinibus:sed singulę snię ab uno quoq; ordine dictę sunt. ¶ Vide mõ.inueni hũc locũ ita mẽ dosum & uarie scriptũ:ut nõ putẽ eẽ frustra laboran dũ ad iterꝑtãdũ. ¶ Præparassem ad do. instituissem fortiter pati dolorẽ:q͂ putarẽ illũ nõ posse ipetrare:qd̃ uellet:ꝑparassem aũt dixit:qa leuius dolet: cũ ita est oino institutũ:unde Dido apud Virg. Dũ mea me uictã doceat fortũa dolere. ¶ Obstupui.fui quodãmõ alie nus a me ipso. ¶ Quid ali.pu.fecisse:cũ ego qui ei fa uebã p amicitia ita obstupuerĩ. ¶ Scilz.certe. ¶ Cor ripuerũt.accusauerũt:reꝑhenderũt. ¶ Iudices.qui eũ absoluissent. ¶ Esse qd̃.f.n.p.i.nõ tolerabile qd̃ egis sent. ¶ Lege li.nescio an fortasse si q̃reret ius ciuitatis romanæ.i.fieret ciuis ro.id qd̃ ꝓhibebat̃ p legẽ quã Licinius Crassus tulerat. ¶ Hortẽsius.orator:q ege rat cãm eius qui fuerat absolutus. ¶ Suũ.g.gaudium ad æmulationẽ. Terẽ.qui i andria sic inquit. Nã hũc scio mea solide solũ gauisurum gaudia. ¶ Hic. tunc. ¶ Strepitus.dicit multos infremuisse & sibilasse uiso Hortẽsio:qd̃ quidẽ aiaduersum est maxie:quia Hor tẽsius nũq̃ antea tota uita sua fuerat exibilat⁹. ¶ To nitruũ.i.q̃si tõitruũ.i.magna uoce clamabãt. ¶ Et ru. uel ẽ ꝑticipiũ: & sigñat asinorũ more rudentium.i.cla mantiũ.nã rudere asinorũ est. Persius: Findor ut arca diæ pecuaria rudere dicas:qd̃ magis ꝓbo substãtiuũ est:& exponit rudentũ.i.funiũ:ut quasi stridor funiũ. Vir.i.æn. Insequit̃ clamorq; uirũ stridorq; rudẽtum. ¶ Sibilus.exibilatio:sibilo.n.maxie cõtẽnebant̃ ho mines:unde exibilari dicebant̃ histriões aut actores im periti:cũ e scæna p cõtẽptũ expellebant̃:& Hora. i.i. sermonũ. Ppls me sibilat At mihi plaudo ipe domi:si mulac nũmos cõtẽplor in archa. ¶ Aiaduersum.cogni tũ. ¶ Intactus a sibilo.i.nunq̃ exibilatus & sibilo deri sus. ¶ Sed tot bñ. ¶ & mẽdosus & obscurus textus. ¶ Pœniteret uicisse.i.obtinuisse cãm illius qui fuerat absolutus:quia pp hoc exibilabat̃:uel uixisse:quia ui debat se in senectute exibilari:quod nunq̃ ei ante ac ciderat. ¶ Resederũt.quieuerunt:ut omnisq; repente resedit flatus. ¶ Non tuer.non qa ei desit aius. ¶ Cõsilio.pruden tia. ¶ Existimatio.opio nascitur.n.qui sint futura. ¶ Competitorem.qui simul ædilitatem mecum petii. ¶ Egẽtem. alii codices hñt agentem. ¶ Comitiorũ.i.quæ fient causa nostræ ædilitatis. ¶ Simulac.ut primum: postq̃. ¶ Designatũ.s. ædilem curulem. ¶ Ad pantheras.quas a te petiui mihi mitti. ¶ Syngrapham.bulletam:notam. ¶ Cõmentarium.di cit misisse duos cõmentarios rerum urbanarum:& primum dedisse Castrinio. ¶ Secundum.s.cõmentarium.

Rudet

Sibilus Exsibilo

Simulac

Syngrapha

M.Cælius Ciceroni.S.D.

CErte inquã absolutus est,me repñtãte ꝓnũciarũ est: & qdẽ oibus ordinibus:sed & singulis i uno quoq; gñe sniis. Vide mõ ings. Nõ me hercule,nihil.n.unq̃ tã ꝓter opionẽ,tũ q͂ uideret̃ oibus idignũ accidit. Quin ego cũ p amicitia ualidissime fauerẽ ei, & me iã ad dolẽdũ ꝑparassem, postq̃ fcm̃ est,obstupui: & mihi uisus sum captus eẽ. Quid alios putas? clamorib⁹ maximis iudices corripuerũt & oñderũt plane eẽ,qd̃ ferri nõ posset. Itaq; relictus lege Licinia maiore eẽ piculo uidet̃. Accessit huc:q͂ postridie eius absolutiõis in theatrũ Curionis Hortensius introiit:puto ut suũ gaudiũ gauderemus. Hic tibi strepitus:fremitus:clamor tonitruũ: & rudentũ sibilus. hoc magis aiaduersum est q͂ itactus a sibilo ꝑuenerat Hortẽsius ad senectutẽ. Sed tot bñ:ut in totã uitã. quãuis satis esset:& pœniteret eũ iam uicisse. De repu. q͂ tibi scribã,nihil habeo. Marcelli impetus resederũt, nõ inertia:sed(ut mihi uidebat̃) cõsilio. De comitiis cõsularibus incertissima est existimatio. Ego icidi in cõpetitorẽ nobilẽ: & ignobilẽ egentẽ. Nã. M. Octauius Cn. filius:&. C. Hirrus me cũ petit. Hoc iõ scripsi:q͂ scio te acriter pp Hirrũ nũciũ nrõꝝ comitioꝝ expectatuꝝ. Tñ tñ simulac me designatũ audieris:ut tibi curæ sit,qd̃ ad Pantheras attinet:Syngraphã Sictianã tibi cõmendo. Cõmẽtariũ rerum urbanarum primum dedi L. Castrinio Pæto: secundum ei qui has literas tibi reddet. Vale.

ASC.

CErte inq̃. Scripserat Ci.se mirari quẽdã utriq; notũ absolutũ:unde cõfirmãs id:dicit Cælius. ¶ Certe inq̃ absolut⁹ ẽ ꝓnunciatũ est.s.iudiciũ de eius absolutiõe:me ꝑntante.i.exsiteute reũ:aut supplicationẽ:& quidẽ sup. absolutus est:oibus ordinibus.i.ab iudicibus ois ordinis:sed &.i.etiã singulis sententiis in unoquoq; gñe.s. iudicũ. ¶ Vide mõ ings.s.an ne qd utrũ uerũ addas: aut qd simile. Rñsio. ¶ Non me hercule sup.qcq̃ addo aut mẽtior: nihil.n.accidit unq̃ tã ꝓter opionem & qd̃ uideret̃ oibus tã indignũ. Hæc ẽ uera lectio:quã nõ intelligẽtes:credebãt deesse uerba:q̃ alii supposuerũt sic:uide mõ ings mihi lris:oñdens me isto missuꝝ alios:alii sic:uide mõ ings &c.hñtq; añ hanc eplas octo: quas alii postponũt. ¶ Quin.i.quinẽt: ego cũ fauerẽ ei ualidissime p amicitia.s.nrã:& ꝑparassem me ad dolendũ.s. de cõdẽnatione eius:obstupui.s.de eius absolutione:& uisus sum mihi eẽ captus.i.priuatus sensu: aut intellectu ꝑ stupore. ¶ Quid putas alios sup.fecisse? Rñsio:alii sup.corripuerunt.i.reprehẽderunt iudices maximis clamoribus:& oñderunt plane esse.s.iudicatum:aut iudicium:aut facinus:quod nõ posset ferri.i.tolerari æq; ais. ¶ Itaq; sup.absolutus illo iudicio:relictus.s.a iudicibus uidet̃ eẽ maiore periculo:lege Licinia p quã cõtra sniam ppli absoluti iterũ i iudiciũ uocabãtur. ¶ Accessit huc.i.ad hãc rẽ:q͂ Hortẽsius.s.orator insignis:q absolutũ defenderat:introiit postridie eius absolutiõis.i.die qui pxie absolutionẽ eius secutus est:in theatrũ Curiõis:puto sup.introiisse ut gauderem⁹ gaudiũ suũ.i.ut sibi gratularemur. Sic & comicus in andria locutus ẽ. Nullũ ẽ.n.uerbũ q͂ nõ regat actiũ ꝓportionabilis sigñatiõis:ut gaudeo gaudiũ: eo iter:curro cursum:uiuo uitã miserã &c. ¶ Hic sup.fact⁹ & fcm̃ ẽ tibi:uacat tibi:qd̃ tñ ex more loquẽdi apte additũ est: quo dicimus: si mihi semp dormit &c.strepit⁹.s.pedũ:fremitus.s.oris:clamor tonitruũ.i.tãtus sonus ex reflexiõe uocũ in theatro.ut tonitruũ putet̃:& sibilus rudẽtium.i.more asinoꝝ obstrepentium. ¶ Hoc aiaduersum.i.annotatum est a populo:magis q͂ Hortẽsius ꝑuenerat ad senectutẽ.i.senex factus erat:intact⁹ a sibilo .i.nũq̃ adhuc explosus:exsibilat⁹:aut irrisus ob turpẽ aut iniquam actionem. ¶ Sed supple egerat tot bene:idest decenter:ut satis esset scilicet ei laudis: in to.

tam uitã: ĝuis.s.quãtũuis sup.longã:& pœniteret eũ uicisse tam.s.in cũ illius rei iniquæ absoluti:qa nisi uicisset sibi ñ pas sus nõ eẽt. ¶ Nihil habeo de rep.qd̃ scribã tibi. Aut si est qd legi sit. Quid scribã tibi de rep.nihil hẽo. ¶ Impetus Mar celli resederũt.i.sedati sunt:nõ inertia.s.Marcelli:sed cõsilio:ut uidebat mihi. ¶ Existimatio.i.diiudicatio de comitiis cõ sularib⁹.s.hõdis est incertissima. ¶ Ego incidi in cõpetitorẽ.s.ædilitatis meũ:nobilẽ & ignobilẽ:qa egẽtẽ:alii legũt & no bilẽ agentẽ.i.præ se ferentẽ. ¶ Nã Marcus Octauius filius Cnæi:& Caius Hirrus:petit meũ.s.ædilitatẽ. ¶ Ego scripsi hoc iõ:q scio te expectatuꝶ acriter pp Hirrũ:nũciũ comitioꝶ nr̃oꝶ.s.ędilitioꝶ. ¶ Tn tñ simulac.i.eodẽ tpe:quo:aut sta tim postq̃ audieris me designatũ.s.ædilẽ.fac sup.alii hñt rogo:sed sic diceret te:nisi græco more quẽ comici sequunt pxi mo dederit qd̃ sequẽtis est:dicũt.n.me scis qd uelim:p eo qd̃ ẽ:scio qd ego uelim. Hoc aũt loco:qa Cælius multa subau dire solet:credã uerbũ omissum:ut curæ sit tibi sup.id qd̃ attinet ad Pantheras.s.in Cilicia capiendas & ad ædilitatis Põ pã Cælio mittẽdas:de qbus li.ii.sæpe meminit Ci. ¶ Ego cõmẽdo tibi:ut.s.absoluas syngraphã Sictianã.i.quã Sicti⁹ ad te afferet:petiturus pecuniã:uulgus bulletã aut cedulã obligatoriã uocat:ut li.vii.in eplis ad Trebatiũ patuit. ¶ Ego dedi primũ cõmentarium reꝶ urbanaꝶ Lucio Castrinio Pæto. ¶ Scdm sup.dedi ei q reddet tibi has literas. Vale.

VBE. E St ne:ᵃ Primũ Cælius scri. se eo diligentius ad Ci.scribere:qd̃ nihil aliđ hẽt quo ociũ suũ dele ctet:accusatq; seipm:qd̃ cũ eẽt apđ eũ ñ usus sit frequẽtius ei⁹ cõsuetudine deinde scribit de cõ petitiõe Hirri:& post q̃dã alia eũ hortat:ut aliqd scri bat:qd testificet eoꝶ amicitiã. ¶ Est ne:ᵃ cũ discederet Ci.ab urbe dixerat Cæliũ nõ curatuꝶ ad se scribere & dixerat securaturũ:& intelligimus eos q̃si spõsionẽ de hac re fecisse:unde cũ Cælius nũc ad eũ scriberet: quasi cõuincat Ci.mẽdacii dic. ¶ Est ne.i.ut tu dixe ras:qd̃ ego non curarẽ ad te scribere. Vici.sum uictor sponsionis quã fecimus. ¶ Quod.quã rẽ.i.mittere li teras: ¶ Curatuꝶ.s.me. ¶ Et si quidẽ.p si. ¶ Tu.or do est:cũ tu eras Romæ hoc negociũ erat certũ ac iu cundissimũ mihi uaganti.s.cõsumere tecũ id tps ocii: puto tñ melius legi uacãti.i.ocioso. ¶ Id.s.consumere tecũ tps ocii. ¶ Et mihi.sensus est:nõ solũ uĩ mihi me eẽ solũ:sed te absente solitudo uĩ eẽ fcã Romæ.i.Ro ma uĩ esse deserta. ¶ Te pfecto.i.te digresso roma. ¶ Postq̃ es pfectus.i.discessisti. ¶ Quæ mea neglige tia.i.ea negligẽtia.i.pp eã negligentiã:q̃ negligẽtia est mea.i.ea erat negligẽtia mea:qd̃ ad te nõ accedebã: cũ eras hic. ¶ Discrutior.ualde crutior. ¶ Te nõ esse s.hic. ¶ Auguratus tuũ cõpetitorẽ.i.fingẽs esse cõpe titorẽ tuũ. ¶ Quo pu.do.i.quo dolorĩ eũ effici putas. ¶ Et dissimu.se icer.i.magis icertũ de eo qđ itelligit se nõ posse obtinere. ¶ Quẽ optas.q̃lẽ desyderas: ut ille hẽat repulsã:& ego designer ædilis. ¶ Nã mea si fio.sic ẽ legẽdũ. ¶ Nã mea.s.cã. ¶ Si fio.s.ædilis: nã quidam codices mẽdose hñt:nã me a si fio. ¶ Forsitã. &c.ex his uerbis ñ uideo posse elici sẽsũ:q mihi satisfaciat. ¶ Vsq; eo.itm̃. ¶ Qđ si tã.s.ẽ ut possum⁹ ridẽ tota uita nr̃a.

M.Cælius Ciceroni.S.D.

ESt ne:ᵃ uici, & tibi sæpe:quod negaras discedẽs curaturum, literas mitto. est, si quidem perferuntur quas do. Atq; hoc eo diligentius facio:q cum ociosus sum, plane ubi delectẽ ocium meum nõ habeo. Tu cum Romæ eras, hoc mihi certum ac iucundissimum uacanti negocium erat, te cum id ocii tempus consumere:idq; nõ mediocriter desydero, ut nõ modo mihi solus esse: sed Romæ te profecto solitudo uideatur facta:& qui (quæ mea negligẽtia est) multos sæpe dies ad te, cum hic eras: nõ accedebam, nũc quotidie non esse te, ad quem cursitem, discrutior. Maxime uero, ut te dies noctesq; quæram, competitor Hirrus curat. Quomodo illum putas auguratus tuum competitorem dolore: & dissimulare me certiorem, q̃ se Candidatum, de quo: ut quem optas, q̃primũ nũcium accipias: tua mediusfidius magis q̃ mea cã cupio. Nã mea: si fio: forsitã cũ locupletior referã. Sed hoc usq; eo suaue ẽ: qđ si acciderit tota uita risus nobis deesse nõ poterit, sed tãti.

ASC. E St ne:ᵃ Cælius gestit & pene exultat ex uoto suo ut cõstituerat euenisse & se uicisse. Ci.n.abiens dixerat & q̃si spon sionẽ fecerat & deposuerat nõ nihil: Cæliũ ad se abeũtẽ nõ datuꝶ lr̃as:qđ cũ Cælius curasset faciẽdũ:se uicisse ge stit:& cãm affert cur diligẽtius scribat:uidelicet q aliud nõ hẽat quo ociũ suũ oblectet. Nã cũ Ci.romę eẽt iterdum negligebat uti eius cõsuetudine:qua nũc uti uelit:demũ nõ nihil de competitore Hirri locutus:monet Ci. ut ad se scribat. ¶ Ordo est. Est ne:ᵃ idest euenit ne ut dixerã:hoc est scribo ne ad te.q.d.planissime:unde addit:uici:& p.i. mit to lr̃as tibi:quod tu discedẽs negaras sup.me curatuꝶ.rñdet aũt ipse ad interrogatũ illud:ẽ ne:ᵃ dicẽs. ¶ Est.i. euenit:ut dixerã:qdẽ.i.certe:si sup.lr̃æ quas do.i.mitto ad te:pferunt. ¶ Atq; facio hoc.i.curo ad te lr̃as dandas:eo.i.ppterea li bentius:q cũ.i.qñ:sum ociosus:nõ habeo plane.i.oino:ubi delectẽ.i.cũ delectatiõe trãsigã ociũ meũ. ¶ Cũ.i.qñ:tu eras romæ:hoc negociũ erat mihi uacãti.s.a cęteris negociis:certũ ac iucũdissimũ:uidelicet cõsumere tecũ id ips ocii.i.uacatiõis a publico pserti m negocio:& desydero nõ mediocriter:imo uehemẽter:id uidelicet cõsumere ociũ tecũ:ita sup. ut nõ mõ: i.nõ solũ sup.uidear mihi eẽ solus:sed solitudo uideaĩ esse fcã Romæ:te pfecto.i.postq̃ tu es pfect⁹:& discessisti Romæ q.d.qa tecũ nõ sum:solus mihi eẽ uideor:& est adamãter dcm̃. ¶ Et q:q̃ negligẽtia mea est:nõ accedebã ad te:sepæ mul tos dies.i.p spatiũ multoꝶ dieꝶ:cũ eras hic.i.ubi nũc sum:hoc est Romę:discrucior in uariis tormẽtis animi & q̃si crucia tibus qbusdã torqueor:nũc quotidie:te nõ esse.s.romę.i.nõ adesse:ad quẽ cursitẽ.i.frequẽter currã. Id aũt frequẽter usu uenit:ut dũ copiã reꝶ hẽmus eas cõtẽnemus.quas eis carẽtes desyderamus postea. ¶ Vero.i.sed:Hirr⁹ cõpetitor.s.ædi litatis meũ:curat.i.efficit ẽtsi nõ curet:maxime.i.pcipue:ut querã te dies & noctes. ¶ Quo putas illũ.s.temerariũ & in sanũ cõpetitorẽ tuũ auguratus.i.q ausus est tecũ petere auguratũ:uidelicet Hirrũ:dolere:& dissimulaĩ.q.d.ægerrime:li cet plurimũ conetĩ me cãdidatũ.i.designatũ futuꝶ ędilitatis cõpetitorẽ:accepto cãdido habitu:quẽ accipiebat pcipue dua bus de causis altera ut cãdido aio:& repu.petere indicarẽt:altera ut nõ ex meritis suis:q̃ in uestib⁹ insignibus cõspici po terãt:sed ex mero ppli dono spera re pfiterent. ¶ De quo.s.Hirro:ut accipias nũciũ sup.eũ.i.talẽ:quẽ.i.q̃lẽ:optas:hoc ẽ eũ esse a me uictũ:ego cupio mediusfidius magis tua cã q̃ mea.q.d.scio te magis gauisuꝶ:q̃ me ipm. ¶ Nã:affert cãm dicti supioris q̃ sane obscura est:dicẽs:si forsitan fio.s.ædilis:mea.s.cã.i.quãtũ ex ea re utilitatis capiã:ego ferã.s.utilitatẽ cum re locupletiore.i.abũdantiore utilitate:aut si referã una est dictio sic.referã.i.recẽsebo & cõmemorabo forsitã cũ locuple tiore.i.tecũ:qui plus cõmodi ex ea recapies: q̃ ego:eo q ultus fueris ẽt inimicũ tuũ in petitiõe auguratus. ¶ Sed hoc.s.ui cisse Hirrũ:est suaue.i.delectabile:usq; eo.i.ualde:qđ si acciderit:risus.i.occasio ridẽdi:nõ poterit deesse nobis:tota uita i.per totã uitam. Alii legũt possit:& q sic usq; eo.i.in tantum:q si acciderit scilicet Hirrum uinci:risus nõ possit deesse no bis tota uita:sed tanti sup.fuerit risus:idest tanti momenti ut semper ridere uelimus.

¶ Sed me.

¶SED me hercule. iurantis est. ¶ M. Octauius. hoc dicit: q M. Octauius: qui et erat cōpetitor: multū subleuat: & sustinet odia eorum: q pmebāt Hirrū. ¶ Offm. debitū erga Milonē. ¶ Existimatio auctas. ¶ Illud. nūc petit a Ci. si erit ociosus ut aliqd scribat: ut itelligat se & curæ eē. ¶ Aliqd syn. aliq̄ ordinationē rerum: nā συνταγμα ordio: cōstituo ide συνταγμα. i. ordo cōstitō. ¶ Quid ti. obiectio. q. d. qūo hoc cogitasti: qa es hō nō inept⁹. ¶ Aliqd ex tā. q̄si rñsio obiectiōis. ¶ Tuis monumētis. tuis scriptis. ¶ Prodat. tradat. ¶ Cuiusmodi uelim. i. posses fortasse q̄rere cuiusmodi & quale monumētum uelim a te pdi in memoriā amicitiæ nr̄æ. ¶ Tu citius. dicit Cæli⁹ Ci. melius posse cognoscere quo gn̄e scriptorum debeat uti: q optime nouerit oēm disciplinā. ¶ Gn̄e. i. in gn̄ali. ¶ Hēat qđ ptineat ad nos. qđ sit accōmodatū nobis. ¶ Didascaliā. doctrinā: διδασκω. n. doceo signat inde διδασκαλος. i. doctor magr̄: & διδασκα doctrina. ¶ Vt uersef iter manus. i. ut multi delectētur habere in manibus: & frequenter legere. Vale. VBE. Syntagma Didascalia

Sed me hercule nō multū. M. Octauius eorū odiaq Hirrū premunti quæ p multa sunt, subleuat. Quod ad philotimi liberti officiū, & bona Milonis attinetide dimus operá, ut & philotimus quā honestissime Miloni absenti, eiusq necessariis satisfaceret: & secūdū eius fidem & sedulitatē existimatio tua oseruaretur. Illud nūc a te peto si eris, ut spo: ociosus, aliquod ad nos, ut intelligamus nos tibi curæ eē, syntagma scribas. Qui tibi istuc īquis in mētē uenit hoi nō iepto, aliqđ ex tam multis tuis monumētis extare, qđ nr̄æ amicitiæ memoriā posteris quoq pdat. Cuiusmodi uelim puto q̄ris. Tu apti⁹ omnē nosti disciplinā, q maxime conuenit excogitabis. Genere tamen quod ad nos pertineat, & διδασκαλιαν quandam, ut uersetur inter manus, habeat. Vale.

¶Sed me hercule. M. Octauius: q et cōpetitor erat: & ita odio hn̄d⁹: tn̄ nō multū subleuat. i. iminuit odia eorum: q p̄munt. i. opprimūt Hirrū: q̄. s. odia sunt pmulta. & tn̄ minus solet eē odiū in aliquē si sociū habuerit culpæ: q̄ si solus peccauerit: parcit. n. sæpe multitudini. ¶ Qđ attinet ad offm̄. i. debitū obsequiū: Philotimi liberti. s. tui: & ad bō a Milōis. s. amici tui: qđ cōtra Clodiū defenderat Ci. nos dedimus opam. i. curauimus: ut &. i. simul: Philotim⁹ satisfaceret quā honestissime. i. decētissime: Miloni abn̄ti & necessariis ei⁹ &. i. simul existiatio tua. i. auctoritas & reputatio: oseruaret scđm fidē. i. fidelitatē & sedulitatē eius. s. Philotimi: hoc ē: ut fides quidē eius & sedulitas agnosceret: sed tn̄ totū offm̄ tibi acceptū ferret. ¶ Ego peto nūc illud a te: si eris: ut spo: ociosus: ut scribas: ad nos aliqđ syntagma. i. aliq̄ ordinationē rerum: & aliqđ opus p̄ceptoriū: ut itelligamus nos eē tibi curæ. ¶ Inquis. i. scio q mō dicis: qui. i. qūo istuc. i. ista res: ut istđ petas: uenit in mētē tibi hoi nō inepto. Rn̄det Cælius: uenit sup in mentē: aliquid ex tā multis monumētis tuis. s. l faris: hoc ē scriptis tuis: extare. i. ut aliquid extet. qđ pdat. i. manifestet: quoq. i. ēt: posteris. i. post nos uēturis hoibus: memoriā amicitiæ nr̄æ. ¶ Puto sup. q tu nūc q̄ris: cuiusmodi uelim sup. scriptū aut syntagma. Rn̄sio: tu qui nosti oēm disciplinā: excogitabis aptius sup. id qđ ouenit maxime sup. nobis: tn̄ sup. id hēat gn̄e. i. in gn̄ali: aut si i eo gn̄e scribēdi: ut hēat sup. illđ āt aliquid: qđ &. i. simul: pertineat ad nos. ¶ Et. i. simul: hēat q̄dā didascaliā. i. doctrinā: ut uersef inter mao⁹. i. sit nobis tāq̄ enchiridion. ¶ Nā libri in quibus bonæ doctrinæ cōtinent debent nobis assidui eē in māibus. Sane διδασκω didasco di doceo: διδασκαλος magister doctor: hypodidascalus submagister: hoc est sub alio docens. Didascalia doctrina. διδασκαλικος didascalicus præceptoris doctrinalis: didascalice liber doctrinam tradens &c. Vale. ASC. Dida scalia διδασκαλικος

Cælius Ciceroni, S.D.

INuidio tibi q multa quotidie: quæ mireris istoc perferuntur. primum illud absolutum Messalam deinde eūdem condemnatum. C. Marcellum cōsulé factū. M. Claudiū a repulsa postulatū a Gallis duobus. P. Dolobellam quindecimuirū factum. Hoc tibi non inuideo: caruisse te pulcherrimo spectaculo: & Lentuli Suræ repulsi uultum non uidisse. At qua spe? quam certa opinione descēderat? quam ipso diffidēte dolobella? & hercule nisi nostri quæ acutius uidissent, pene

INuideo tibi. Scripserat Ci. ad se multa deferri facta esse in urbe: quę qdē enumerauerat. Itaq Cælius scribit se ei inuidere tam multa ad eū deferri: quæ ipse miretur: & dicit q̄ sint ea: deinde multa narrat q̄ romæ agant: & de rebus Cæ. & Pō. Postremo ab eo petiit pantheras ad se mitti: & se certiorē fieri: qūo hēat se ægyptus post mortē ptolomæi: quē dicit se audiuisse esse mortuum. ¶ Inuideo ti. placet mihi sors tua. ¶ Quod. quia. ¶ Istoc. p istuc. ¶ A repu. post repulsa. ¶ Quindecimuirū. nomē magistratus: sicut. n. dicim⁹ triūuirū & decēuirū: ita & quindecimuirum: iō qđ in eo magistratu. xv. essent. ¶ Caruisse te i. quod carueris. ¶ Et nō ui. uul. quia erat tristissim⁹: uidebat. n. lachrymari pp repulsam. ¶ At qua spe. q. d. certissima: non. n. dubitauerat quin impetraret. ¶ Diffidente. nō semp ante se ipetraturum quindecimuiratū. ¶ Descenderat. ad petendū quindecimuiratum contra Dolobellā. ¶ Nostri a. qui fauebant Dolobel. VBE.

¶ Quam. a. codex uetustus habebat quæ acutius: ut sit sensus: nisi nostri uidissent quæ. i. aliqua.

INuideo &c. Scripserat Cicero multa ad se afferri: q̄ fcā erāt in urbe: quapropter nūc scribit Cælius se inuidere Ciceroni: q tanta ad eum deferrent: narratq multa: quæ Romæ aut agebantur: aut iam acta erant: & nō nihil de rebus Cæsaris & Pompeii. Et postremo petit a Cicerone: ut Pantheras e prouincia sibi mittat: & se certiorem faciat: quid Aegyptii post mortē Ptolomæi regis agāt. ¶ Ordo est. Inuideo tibi: hoc ē puto te nimis fortunatū: q multa quæ mireris: sunt qui legunt mirer: pferuntur quotidie istoc pro istuc. i. in Ciliciam ubi tu es. ¶ Primū illud sup. pferf aut platū ē: Messalā absolutū. s. in iudicio: deinde eundē cōdēnatum: Caium Marcellum fcm̄ sup. esse: cōsulem. M. Claudiū seu Clodiū: postulatū. i. in ius uocatū: a duobus Gallis. s. cognomento: a repulsa. i. post repulsam. ¶ Dolobellā factū quindecimuirū. i. unū in magistratu quindecimuirorum: ut erāt: quibus libri sibyllini curæ erāt. ¶ Ego nō inuideo tibi hoc. i. in ea re fuisti minus fœlix: quia fœlicibus inuidemus & nō miseris: te caruisse spectaculo pulcherrimo: & nō uidisse uultū Lētuli Suræ repulsi. s. a quindecimuiratu. ¶ At. i. attn̄: qua. i. o quali spe: quam. i. o quantum: certa opinione: descenderat sup. ipse i campū Martium: locum comitiorum & disceptationis cum Dolobella? q. d. cum euidentissima spe: & certissima opinione uictoriæ: quam. i. quantū: ipso Dolobella diffidente? q. d. plurimū. ¶ Et hercule nisi nostri. s. amici: uidissent qua. i. aliqua. s. parte acutius: Lentulus sup. superasset: pene. i. quasi: aduersario. s. Dolobella. ASC.

VBB. ¶ CONcedēte ad. nō repugnante Dolobella eius aduersario. ¶ Seruiū. nomen ꝓpriū: alibi scriptū ē Seruæū. ¶ Cu. Seruii. ¶ Locū. ut designaret tribun⁹ p eo. ¶ Quā ma. m. incu. i. q̄ magnū timorē inicit. ¶ Faci'itatē. mãsuetudinē. ¶ Vt fert ipse. ut ait: siue ut se gerit. ¶ Bonos. i. mallet: melius aūt legit̃ bonos q̄ bono: sic: sed ut spero: & uolo: & ut fert ipse bonos & senat⁹ mallet. ¶ Totus sca. tractū a fontibus: q aquā scaturire. i. abūde effundere dicitur. ¶ Vt nunc est. i. p tpe. ¶ Infirmoꝝ. nā Cæ. semp q̄siuit cōciliari sibi plebē. ¶ His cō. i. ɔsiliis eoꝝ. ¶ Intēderāt. apposuerāt. ¶ In ei. tri. ɔtra tribunatū eius: i quo dixit eū fuisse cōdēnatū. ¶ Lælios & Antonios. uocat q intenderāt se aduersarios tribunat̃ Cu. ¶ Valētis. p ualentes. i. potētes. ¶ Maiore int. lōgiore spacio. ¶ Spectare ex. uidere q finis eēt futur⁹. ¶ Cōfectis oi. q in comitiis fuissēt acta. ¶ Sextiles. augustas. ¶ Prætoriis mo. sic ē scribēdū & itelligēdū sic. ¶ Quędā mo. i. q̄dā dilatiōes. ¶ Inciderūt. inuenerūt. ¶ Prętoriis. subaudi comitiis. ¶ Mea. q̄ pp meā ædilitatē sunt futura. ¶ Q d. quātū. ¶ Deiecit. pstrauit. ¶ Ad non fa. ut non faceret. De il. Hirro: eum esse uictum. ¶ De nobis. quod obtinuerimus ædilitatem.

concedēte aduersario superasset. Illud te nō arbitror miratū. Seruium tribunū pleb. designatum cōdemnatum: cuius locū. C. Curio petiit. Saneq̄ multis incusstit, qui eum, facilitatemq; eius nō norunt: magnum metum. Sed, ut spero: & uolo: & ut se fert ipse bonos: & senatus mallet totus: ut nunc est, hoc scaturit. Huius autem uoluntatis initium & causa est: ꝙ eum nō mediocriter Cæsar, qui solet infirmorum hominū amicitias sibi qualibet impēsa adiungere, ualde cōtempsit. Qua in re mihi uidetur illud perq̄ uenuste cecidisse, quod a reliqs quoq; eo usq; est animaduersum, ut curio: qui nihil consilio facit, ratione & insidiis usus uideretur in euitandis eorum cōsiliis, qui se intenderant aduersarios in eius tribunatum, Lælios & Antonios: & id genus Valēteis dico. Has ego tibi literas eo maiore misi interuallo: ꝙ comitiorū dilationes occupatiorem me habebant: & expectare in dies exitum cogebant, ut ɔfectis oībus te facerē certiorē. Ad Calē. Sextil. usq; expectaui: prætoriis morę quędam inciderūt. Mea porro comitia: quę euētū sint habitura nescio, opinionē quidē: quod ad Hirrū attinet: incredibilem ad pleb. comitiis nacta sūt. Nam. M. Cælium uicinianum mētio illa fatua: quā deriseramus olim: & promulgatio de dictatore subito deiecit, & deiectū magno clamore insecuta ē. Inde Hirrum cūcti ad nō faciēdum flagitare. Spero te celeriter & de nobis: qđ sꝑasti, & de illo: qđ uix sꝑare ausus es, auditurū. De rep. iā noui q̄cq̄ expectare desideram⁹. Sed cū senatus habit⁹ eēt ad Apollinis, ad xi. Calē. sex. & referret̃ de stipēdio Cn. Pōpeii: mētio facta est de legiōe ea: quā expēsam tulit C. Cæsari Pompeius: quo numero esset: quo appeteret̃: cū ex Gallia coactus esset dicere pompeius: se legiōem

ASC. ¶ CONcedēte. i. locū dāte. ¶ Ego arbitror te nō miratū illud. Ergo in principio legēdū est mireris nō mirer: uidelicet Seruiū designatū. i. declaratū a ppl̃o tribunū: cōdēnatū. s. a Cæ. ut uerosile ē. ¶ Cu⁹. i. Seruii ɔdēnati locū Caius Curio petiit. ¶ Et sup. Curio qui orator fuit: & cæsari primū aduersarius: deide sic amic⁹: pŝertim pecunia corruptus: ut p eo occisus fit: incutit sane quā multis. i. ualde multis: quā suplatiuo cōstrui uult: seū p̄cedētib⁹: oppido: sane: p posituo: q nō norūt. i. nouerūt: eū & facilitatē. s. ad ueniā dandā. i. benignitatē ei⁹: magnū metū. ¶ Sed ut spero & uolo: & ut. i. simul: ipse. s. Curio fert. i. gerit se: bono. i. i bono aut ad bonū: & sup. senatus totus mallet: hoc scaturit. i. pupullat: in aures oīum: & diligat: ut nūc est. Vb. legit bonos: quo mō nō est legendū sc: sed ut ipse fert bonos: utcūq; legat̃ obscura est locutio: sensus aūt uf. Licet multi metuerit tribunatū Curiōis: tñ sicut pfert & senatus mallet eū esse ita fama diuulgat̃ ipm fore. ¶ Aūt. i. sed: initiū & cā uoluntatis huius. s. nouæ a Curione acceptæ est: ꝙ Cæsar qui solet adiūgere ualde sibi qualibet. i. quātalibet impensa: amicitias hominū infirmoꝝ. i. minus potentiū: cōtēpsit eū. s. Curionem: nō mediocriter. i. uæhemēter. ¶ Qua i re. i. in qua re iā dicta: illud uf mihi cecidisse. i. accidisse: perq̄. i. ualde: uenuste. i. pulchre: qđ aiaduersum. i. consideratū est: quoq;. i. ēt: eo usq;. i. cōsumate a reliqs. s. ciuib⁹: ut Curio q nihil facit cōsilio. s. alioꝝ: uideretur usus rōne. i. consideratione ꝓpria: & insidiis. s. alioꝝ: hoc est conuertisse insidias alioꝝ in utilitatē suā: nā cū senserit sibi insidias tendi attentior factus est: in euitandis cōsiliis eoꝝ: q intenderāt se. i. aꝑtiter exhibuerāt aduersarios in tribunatum eius. s. Curionis: dico Lælios & Antonios & Valētes. s. uiros: id gen⁹. i. eius gn̄is: hoc est nobiles & egregios. ¶ Ego misi tibi has literas maiore interuallo. i. dilatiōe post rē gestā: eo. i. ꝑpterea: ꝙ dilationes comitiorū. i. tpoꝝ: qbus noui eligerētur magistratus. q. d. electionum: habebāt me occupatiorem. s. in sollicitandis rebus meis: quos galli brigas uocant: & cogebāt me expectare exitū. s. comitiorum. i. declarationē eoꝝ q electi eēnt: ut oibus cōfectis. i. plene factis & electis: ego facerē te certiorē. s. de electis. ¶ Ego expectaui. s. exitū reꝝ usq; ad calen. Sextilis. i. primū diem Augusti: q̄dam moræ. i. dilatiōes: inciderūt ꝑtoriis. s. comitiis. i. hn̄dis de ꝑtore eligendo. ¶ Porro. i. sed: nescio quē. i. q̄lē euentū. i. exitū fortuitū: cū sit in uoluntate plebis: comitia mea. i. ædilitia: in qbus cōpetitor ero: sint habitura. ¶ Quidē. i. certe: sup. comitia mea nacta sunt comitiis ad Plebē. s. habitis: anteq̄ electio fieret: opionē incredibilē. i. difficilē credituq đ. i. quātū: attinet ad Hirrū: q̄a oēs opinant̃ eū cū derisiōe exibilādū & explodēdū. ¶ Nā illa fatua mētio. i. cōmemoratio rei quā tacuisse melius fuisset: quā nos deriseramus olim: & ꝑmulgatio de dictatore. s. creādo: deiecit. s. ab spe & petitione. M. Cæliū Vicinianū: q alioq cōpetitor fuisset: & insecuta. i. ꝑsecuta ē: magno clamore. s. ppl̃i explodētis: deiectū. s. M. Cæliū. ¶ Inde. i. deinde: hoc uiso: aut inde. i. ex ea re: cūcti flagitare sup. cœperūt: aut flagitare. i. flagitabant: Hirrū ad nō faciēdū. i. ut nō faceret. i. non peteret mecum ædilitatem. ¶ Spero sup. itaq; in te auditurū celeriter: & . i. simul: de nobis: quod sperasti. i. non ædiles designatos: & de illo. s. Hirro: quod uix ausus es sperare: uidelicet aut explotum cū ignominia: aut etiam damnatum. ¶ Nos desyderamus: aut potius desyderamus: iā expectare quicquā noui de rep. ¶ Sed cum senatus habitus esset: ad Apollinis. s. ædem: ad. i. iuxta: undecimum calē. Sextilis. i. Augusti: & referretur: idest cōsultaretur de stipendio Cnęi Pompeii: mentio facta est de ea legione. s. militum: quam Pompeius tulit expensam. i. tanq̄ esset expensa: Caio Cæsari: quo numero esset: scilicet legio illa: quo. s. numero appeteretur. i. exigeretur eē: aut quo. i. ad quid appeteretur: cum Pompeius coactus est dicere.

¶ Abducturum.

VBE. ¶ ABductrum.a Cæsare. ¶ Conuicium.contumeliã in Cæs. ¶ De qua.successione. ¶ Hoc est.declarat:quæ sit hæc successio. ¶ Transigeretur.pficeret. Intercederetur.fieret intercessio:& phibitio aliqua:ut supra in primo li. Cui Cato: & Caninius intercesserunt. ¶ Coniecit.obtulit:emisit. ¶ Audientes.obediẽtes. ¶ Sic.i.ita. ¶ Nihil tñ expecto.q̃ Paulũ designatũ cõsulẽ. ¶ Dicentem sententiam.sciebat enim Cælius illum animatum esse contra Cæsarẽ. ¶ Syngrapha Sictiana.de qua in secunda epistola huius octaui libri diximus. ¶ Cybiratas.i.ex Cybira:quæ ẽ urbs asię australis:ut scribit Strabo li.iiii.& Hora.i episto.Ne Cybiraticia:neue Bithynia negocia perdas. ¶ Regem Alexãdrinũ.i.Ptolomæũ regem ægypti:erat enim Alexandria regia regum ægypti:ut uidimus in.i.li. ¶ Mihi sua.puto legendum eẽ si audeas:ut sit sensus:& ordo. Perscribas mihi diligẽter si audeas:quomodo illud regnum:& habeat se:& quis procuret.i.tueatur nomine regis.

abductrurum:sed nõn statim sub mentionem:& conuicium obtrectatorum. Inde interrogatus de successione. C. Cæsaris, de qua:hoc est de prouinciis: placitum est, ut cum primum ad urbem reuerteretur Cn. Pompeius: coram eo de successione prouinciarũ ageretur. Nam ariminum ad exercitum Pompeius erat iturus:&.S.C.puto Idi.Sex.de eã re factum iri. Profecto aut trãsigetur aliquid: aut turpiter intercedetur. Nam disputando coniecit illam uocem Cn. Pompeius: omnes oportere senatus dicto audiẽtes esse. Ego tamen sic nihil expecto, quomodo Paulum cõsulẽ designatũ primũ sñiam dicẽtem. Sæpius te admõeo de Syngrapha Sictiana. Cupio.n.te itelligere eã rẽ ad me ualde pertinere. itẽ de Pãtheris:ut Cybiratas accersas:curesq; ut mihi uehãtur. præterea nũciatũ est nobis: & p certo iã habetur regẽ Alexãdrinum mortuũ:qd mihi suadeas:quo modo regnũ illud se hẽat: quis p curet:diligẽter mihi pscribas. Quarto Calen. Sextiles. Vale.

ASC. ¶ SE abductrurum legiõem ex Gallia:sed nõ statim supple coactus est dicere: aut dixit id:sub: idest post: mẽtionẽ:& cõuicium obtrectatorũ.s.Cæsaris:inde.s. deinde:Põpeius interrogatus supple est de successione Cæsaris:idest an Cæsari succederetur:de qua scilicet successione:hoc est de prouinciis oĩbus placitũ est: scilicet senatui:ut cum primum Cnæus Pompeius reuerteretur ad urbem:ageretur corã eo de successione prouinciarum. ¶ Nam Pompeius erat iturus Ariminum ad exercitum:scilicet Romanum.ut puto illic locatum:ne Cæsar Rubiconem armatus trãsiret:& puto.S.C.idest senatusconsultum factum iri:idest faciẽdum eẽ de ea re:Idibus sextilis:idest Augusti. ¶ Profecto:idest reuera:supple tunc:aut aliquid trãsigetur: aut intercedetur:idest opponetur ab aliquibus:turpiter:idest inhoneste. ¶ Nam Cnæus Põpeius cõiecit: idest cum aliis uerbis in mediũ iecit disputando:idest consultando de republi.illam uocẽ:oportere oẽs.ergo etiam Cæsarem: esse audientes:idest obedientes:dicto:idest decreto:& mandato senatus:scilicet Romani. ¶ Ego tamen nihil expecto sic:idest eo modo:quomodo:scilicet expecto Paulum:scilicet Æmilium: designatum:idest declaratum cõsulem:dicẽtem primũ: idest ut dicunt prima uice:sñam: scilicet suã de re super qua consultabitur. Deinde ad priuata ngocia rediens dicit. ¶ Ego admoneo te sæpius de syngrapha:idest cedula obligatoria conscripta a duobus:Sictiana.i.per quã Sictius a te pecuniam postulauit:cupio enim te intelligere:eam rem:scilicet ut Sictius pecuniam recipiat: ptinere ualde ad me. ¶ Itẽ admoneo te sæpius de pantheris:scilicet pro ædilitatis pompa mittẽdis:ut accersas:idest ad te uenire facias: Cybiratas:idest ex Cybira urbe Asiæ australis (auctore Strabone lib.iiii.)& cures:ut.s.pantheræ uehanẽ mihi. ¶ Præterea nũciatum est nobis:& habetur:idest tenetur iam pro certo:Regem Alexandrinum:idest Ptolomæũ regem ægypti cuius regia erat Alexandriæ:mortuum supple esse:perscribas supple igitur mihi diligenter: quid suadeas mihi:scilicet tẽ tandem propter mortem eius:quomodo regnum illud habeat se:scilicet post mortẽ regis. ¶ Quis procuret:scilicet regnũ illud:& ita quæsiuit,quid sibi suaderet Cicero:an uidelicet eius procurationem sibi deposcat:Quarto calendas sextiles: idest Augusti. Vale.

Cælius Ciceroni. S.D.

QVa tu cura sis:quod ad pacem prouinciæ tuæ finitimarumq; regionũ attinet: nescio. Ego quidem uæhementer animi pendeo. Nã si hoc more moderari possemus: & pro uirib' copiarũ tuarũ belli quoq; existeret magnitudo & quãtũ gloriæ:triũphoq; opus esset:assequeremur: periculosam & graue illam dimicationem euitaremus:

VBE. QVa tu cura. Cum dubitaretur de bello parthico:& alii pacem conficiẽdam putarẽt: alii prelio decertandum:scribit Cælius se uæhementer eẽ de hac re sollicitum:& latẽter monet Ciceronem.ut fugiat dimicationem. Ostendit eni ei' exercitum paruũ esse ad tantum bellum: neq; expectandum auxilium a successoribus:quos negat futuros propter controuersiam:quæ erat in senatu de gallis.postremo dicit:q si haberet:quę scriberet de republica:scriberet diligentissime:sicut solitus est: tantum dicit:q agat Mar.de prouinciis. ¶ Qua cura.qua sollicitudine. ¶ Pẽdeo animi.idest animo pẽdeo:& sollicitus sum:figurate autẽ dixit pendeo animi:sicut præstans animi:& discrutior animi. ¶ Hoc more.hoc modo:hac uia. ¶ Et pro uiri.&c.sensus est:si solum esset tantum bellum:quantũ copiarum habes. ¶ Copiarum.exercitus. ¶ Assequeremur.efficeremus.haberemus. ¶ Illam dimicationem.aduersus parthos:quam etiam Cicero libenter cupiebat euitare:ut libro secundo. Magni belli timor impẽdet:quod uidemur effugere:si ad diem statutam discedemus.

ASC. QVa tu cura &c. Cum dubitaretur de Bello parthico:scribit Cælius se uæhementer de eo sollicitum.monetq; Ciceronem:ut dimicare tam paruis copiis fretus caueat. ¶ Ordo est. Nescio qua cura tu sis:idest quam curam habeas:quod:idest quantum attinet ad pacem puinciæ tuæ:scilicet Ciliciæ:& regionum finitimarum:ut Anthiochiæ Ægypti &c. ¶ Ego quidẽ pendeo animi:supple cura:sicut discrutior ai apud comicũ uæhementer. ¶ Nam si possemus moderari hoc more:idest hoc mõ:aut hoc:idest hanc rem:mora:idest dilatione:& magnitudo belli existeret pro uiribus:idest secundum uires copiarum tuarum:& supple non amplius:& assequeremur supple tãtum quantũ opus esset gloriæ:& triumpho:idest ad impetrationem gloriæ & triumphi.

Pẽdeo animi

VBE. ℭ Tam op.q̃.s.ut euitaremus ipsam dimicationem. ¶ Nõ me.sed maximã: ¶ Vnũ.s.q̃ ad saltus tuẽdos solent oppo militꝭ contra hostes. ¶ Hãc ra.ꝙ tuus exercitus uix possit tueri unũ saltum pp paucitatẽ. Saltus autẽ ſm Ser. Cõpis(?) spaciũ: & locus siluæ ẽ: Vi.geor.iii. Saltubus i uacuis pascunt plena ſm flumina: a saltẽdo aũt dictũ: ꝙ ibi arbores saltãt.i.crescant: unde saltarius camporum custos. ¶ Desyderant.expectantũ. ¶ Ab eo.s.exercitu tuo. ¶ Tanq̃ nihil desit ei.i.tanq̃ oia possit. ¶ Publico ne.i cura: & cõseruatione reip. ¶ Huc.ad hoc. ¶ Futurã tibi cõtrouersiã gal.quæ est de successione galliarũ. ¶ Te habere cõ.i.iam decreuisse. ¶ Maturi⁹.prudẽtius: & grauius. ¶ Hũc euẽtũ.ꝙ nemo sit tibi successurus.

Saltus
Saltarius

¶ Trãslatitia.fictitia: ad rẽ nõ pertinentia. ¶ De gallis.hæc omnia: quæ narrat: sunt q̃ trãslatitia eẽ dicit. ¶ Qui s.alius. ¶ Impediat reliq̃s.successiones: si quis quã intercesserit gallicis successionib⁹. ¶ Nisi libere se. idest nisi plena libertas permittat senatui. ¶ Luder. frustra cõteret tp̃s perlius: nbi ludit. ¶ Atq; ita diu.s. ludet. ¶ Vt mo.stet: conterat. ¶ Plus biennium s. ultra duos annos. ¶ In his tri.i his inolutiõibus: & impedimentis. Nam (auctore Nonio) tricæ dicunt impedimẽta: & intricatiões: & intricare: ipedire: morari: & p cõtrariũ expedire: explicare: uide apud Noniũ plura. ¶ Vsus essem mea consuetudine. fecissem: ut soleo. ¶ Vt diligẽter. hanc dicit suã consuetudinem. ¶ Oia adhæserũt i Cilicia. oia sunt redacta i Ciliciã. ¶ Tã quã ui quadã. quasi molestia quadã Propter periculũ belli parthici. ¶ Illud idem. quod antea retulit: ut detur successor Cæ. ¶ Hoc si puto legendũ hoc sit: ut sit sensus: Curio tri. hoc sic.s. ægit. ¶ Et eadẽ actio.i. eadem mentio: & relatio. ¶ Introiit. facta ẽ. ¶ Vt. ordo est: ut te nõ fallat: q̃ facile nũc sit ipedire oia: & q̃ superet Cæsari: qui nõ curet rẽpublicam sua cã. ¶ Superet. superi sit Cæsari: scilicet impedire omnia.

Tricæ
Intricare

ASC. ℭ Nihil eẽt optandũ tã.i. tantopere. ¶ Nunc.s.ubi tibi tam paruæ sunt copiæ: si parthus.i. populus parthicus mouet aliquid.s.belli: scio contentionẽ.i.concertationẽ: fore.i.futurã nõ mediocrem.i.uæhementẽ: porro.i.sed: tuus exercit⁹ uix põt tueri.i.defendere a trãsitu parthorum: unũ saltum.i.locum siluosum: & spatiosum: ubi feræ: & pecora saltãt. ¶ Autẽ.i.sed: nemo s.senatorꝫ: aut po.Ro.dicit hanc rõnem.i.habet hanc considerationẽ de paucitate exercitus tui: sed oia desyderãtur.i.expetunt ab eo: qui præpositus esset negocio publico: hoc est ab imperatore in puincia agẽte q.d.a te: tanq̃ nihil sit denegatũ ei: quominus.i.ut nõ eẽt q̃ paratissim⁹.i.ualde patus ad oẽm casum: & ad oẽm uim hostilẽ repellendã. ¶ Accedit.i. addit: huc

nihil tã esset optãdũ. Nũc si parthus mouet aliquid scio nõ mediocrẽ fore cõtẽtionẽ. Tuus porro exercitus uix unũ saltũ tueri potest. Hãc aũt nemo ducit rationẽ: sed oĩa desyderãtur ab eo tãq̃ nihil denegatũ sit ei: quominus q̃ paratissimus esset: q publico negocio præpositus esset. Accedit huc ꝙ successionẽ futurã ppter galliarũ cõtrouersiã nõ uideo: tametsi hac de re puto a te cõstitutũ quid facturus eẽs, habere tñ quo maturius cõstitueres: cum hũc euẽtum prouidebam, uisum est ut te facerem certiorem. Nosti enim hæc trãslatitia de galliis cõstituetur. Erit qui intercedat: deinde alius existet: q nisi libere liceat de oĩbus prouinciis decernere senatui: reliquas impediat. Sic multũ ac diu ludet, atq; ita diu: ut plus biẽnium i his tricis moretur. Si qd noui de repu. quod tibi scriberem haberam: usus essem mea cõsuetudine: ut diligẽter & quid actum esset: & quid ex eo futurum sperarem: perscriberem. Sane tãquam ui q̃dam in Cilicia omnia adhæserunt. Marcellus idem illud de prouinciis urget: sed neq; adhuc frequẽtem senatũ is afficere potuit. Hoc si præterito ãno Curio tribunus: & eadem actio de prouiciis introiit, ut q̃ facile nũc sit omnia impedire: & q̃ hoc Cæsari: q sua cã remp. non curet: superet, te nõ fallit. Vale.

i.ad hãc difficultatẽ prouinciæ: quã obiuisti: ꝙ nõ uideo successionẽ futuram.s.tibi: propter controuersiam.i.dissensionẽ Galliarũ: quas Cæsar amplius regere uolebat: uetante id Pompeio cum bona parte senatus: tametsi ego puto constitutũ i.decretum a te de hac re: qd facturus esses.i.an tibi succedi uelis necne: tñ uisum est.s.operæpreciũ: ut facerẽ te certiorẽ quo.i.ideo: ut cõstitueres maturius.i.citius: sed cum maturitate. cum prouidebam.i.prospiciebam futurum: hoc euentũ.i. exitum rerũ gallicarum. ¶ Tu enim nosti hæc trãslatitia.i.de una re ad aliam accõmodatitia: Vber.dicit fictitia: qd mihi non placet. ¶ Cõstituetur.s.in senatu de Gallis: ut.s.successio illic fiat: erit supple aliquis nomine Cæsaris: qui intercedat.i.obsistat: deinde alius existet.i.emerget: & exorietur: qui impediat reliquas.i.reliquarũ prouinciarꝫ successiões: nisi liceat senatui decernere libere de oĩbus puinciis. ¶ Sic.i.hoc mõ: ludet.i.frustra certabit: multũ: ac diu: atq; ita diu: ut moret.i.mora fiat in his tricis.i.difficultatibus: & nexibus puinciarũ inextricabilibus plus biennio.i.q̃ bienniũ. ¶ Si haberẽ qd.i.aliqd: noui de repu. qđ scriberẽ.i.scribere possem tibi: usus essem cõsuetudine mea: ut pscriberem diligẽter: & quid actum esset: & quid sperarem futurum ex eo.s.qđ actũ esset. ¶ Sane oia adhæserunt in Cilicia.i.firma manserunt: & immutata tanq̃ ui quadã. ¶ Marcellus urget.i.urgenter pcurat illud idẽ.s.qđ antea urgebat de prouinciis, s.successoribus decernẽdis: sed neq; potuit efficere adhuc senatum frequentẽ: ut.s.de eã re senatusconsultum fiat. ¶ Hoc.s.factũ fuisset si Curio sup. fuisset tribunus anno pterito: & sup. nõ isto: & eadẽ actio de puinciis introiit.s.in curiã: ut nõ fallat.i.lateat te: q̃.i.quãtum: facile sit nũc impedire: oia.i.omnium puinciarũ successionẽ: & q̃.i.qñ: hoc superet.i.suppeditet Cæsari: q non curet rempu. sua causa idest proprium commodum. Vale.

VBE. NOn dubito. quẽadmodũ patet li.iii. eplã: q̃ incipit. Cũ ẽ ad nos allatũ &c. & in aliis duab⁹ seq̃ntibus pdictã: accusatus fuerat Appius a Dolo. & a quibusdã fautoribus Dolo. ambitus & maiestatis: ex quo cũ triũphũ de rebus gestis in Cilicia esset petiturus: amiserat eius hñdi spẽ: quã rẽ hac epla Cælius indicat Ci. ostẽditq; eũ plurimũ pdesse posse App. sed monet eum: ut ita ei psit: ut uideatur oĩno deposuisse oẽs inimicitias: & simultates: quas aũ habuit cũ ipso Appio dicit aũt põ. ei plurimum fauere: & p eius cã laborare. Narrat pterea q̃dã: quæ erit Curio in fauorẽ Cæ. postremo rogat Ci. Cælius: ut eũ in gr̃a Appii ponat: & rursus ab eo pantheras græcas petit. ¶ Factum re. accusatum ambitus: & maiestatis. ¶ Nõ ea. nõ tanta. ¶ Inuidia. maliuolentia.

Cælius. M. T. C. S. D.

On dubito: quin perlatum ad te sit: Appium a Dolobella reum factum: sanequa non ea: quam existimaueram: inuidia.

ℭ Non dubito

ASC.

Non dubito. Visum est lib. iii. Accusatus fuerat Appius pulcher ambitus a Dolobella: & fautoribus eius: q̄re triumphum amisit: quod nunc Caelius scribit: monens Ciceronem: ut deposita simultate appio recōcilietur. ¶ Ordo est. Non dubito quin perlatum sit ad te: appium: scilicet pulchrum: qui ante Ciceronem Ciliciā ceperat: factum reum: scilicet ambitus: & maiestatis a Dolobella: qui postea gener Ciceroni fiet: sane non eas: idest tanta inuidia: quam: idest quantam: existimaueram: scilicet appio futuram.

VBE.

NEq; enim stulte. scilicet fecit. ¶ Simulatq;. cumprimum: statim. ¶ Ad tribunal. ubi sedebant iudices: apud quos eū accusauit. ¶ Abiecerat. deposuerat. ¶ Triumphi. de rebus in Cilicia gestis: cui praefuerat ante Cicero: ut lib. tertio uisum est. ¶ Accusator. Dolobella. ¶ Is. appius. ¶ Eum. Appium. ¶ In tua manu. idest in potestate. ¶ Quā. i. quātum. ¶ Velis eum obligare. adiuuando eum cōtra Dolobellam. ¶ Liberius. magis in ptāte tua: ut etiam nō faueret ei si nolles: quia nemo diceret te fauere hoc odio. ¶ Nunc. dicit omnino ei eē fauendum: ne uideatur aliqd retinuisse de ueteribus inimicitiis. ¶ Ius le. iustum ius reconciliationis. ¶ Parum si. i. parum sincere. ¶ Et parū cā. i. parū benigne: & pure. Hora. Albi nostrorum sermonum cādide lector. ¶ Tutum. sine periculo: & ifamia tua. ¶ Deterritum ab offi. i. praetermisisse officium tuum erga appium. ¶ Necessitudine. quae est tibi cum Dolobella. ¶ Occurrit. in mentem uenit. ¶ Discessit a Dolo. reliquit Dolobellam: fecit cum eo diuortiū. ¶ Quid mā. m. nō dicit quid sit: sed intelligimus ei mandatū fuisse a Ci. ut si quis inueniretur aptus: cuius matrimonio Tullia locaretur: se certiorem faceret: uel daret operā: ut etiam non admonito patre locaret: sicut ipse Ci. lib. iii. ad appium scribens testatus est. Vnde nunc Caeli⁹ significat Dolobellā esse sine uxore: & se memorē e⁹ mandati. ¶ Quid scri. coniicimus eū scripsisse multa de Dolobella. ¶ Hoc tē. nunc ex hac cā: quā habet cū Appio. ¶ Quēadmodum. an cū honore: an turpiter. ¶ Inuidiosum. charū. ¶ Emanarit. effluxerit. ¶ Porro. deinde. ¶ Significatio. demonstratio tuae uoluntatis: ¶ Clarius. manifestius. Quā deceat: aut q̄ expediat. neq; decet: neq; expedit res matrimoniales multis sciri: priusq̄ conficiant. ¶ Ille. ¶ Dolobella. ¶ Tā op. accōmodata: utilis. ¶ Cū is sit. i. talis nāe. ¶ Vix se cō. quin loqueret. ¶ Alterutrū. alterū. ¶ De filiis. s. suis uel Sextum Pō. uel Cn. Pom.

Neq; enim stulte Appius, qui simulatq; Dolobella accessit ad tribunal, itroierat i urbem, triūphiq; postulatioñe abiecerat: quo facto retulit sermones: paratiorq; uisus est q̄ sperauerat accusator. Is nūc i te maximā spem habet. Scio tibi eum non esse odio, q̄ uellis eū obligare i tua manu est: cum quo simultates si tibi nō fuissent: liberius tibi de tota re esset. Nunc si ad illam summā ueritatem, legitimū ius exegeris: cauendum tibi erit: ne parum simpliciter: & parum candide posuisse inimicitias uidearis. In hanc partē porro tutum tibi erit: si qd uolueris, gratificari. Nemo enī necessitudine: & amicitia te deterritum ab officio dicet. Illud mihi occurrit: q̄ iter postulationem: & noīs delationē uxor a Dolobella discessit. Quid mihi discedens mandaris: memini: qd ego tibi scripserim: te nō arbitror oblitum: non est iam tēps plura narrādi. Vnum illud monere te possum: si res tibi non displicebit: tñ hoc tēpore nihil de tua uolūtate ostendas: & expectes quēadmodū exeat ex hac causa. Deniq; inidiosum tibi sit: si emanarit. Porro signātio ulla si intercesserit, clarius q̄ deceat: aut expediat fiat. Neque ille tacere eam rem poterit: quae suae spei tam opportuna acciderit: quaeque in negocio conficiendo tanto illustrior erit: cum praesertim is sit: qui si perniciosum sciret esse loqui de hac re: uix tamen se contineret. Pompeius dicitur ualde pro Appio laborare, ut ēt putent alterutrū de filiis ad te missurū.

ASC.

NEq; .n. appius stulte sup. egit: q̄ simulatq;. i. statī: postq̄ Dolobella accessit ad tribunal. s. accusatur⁹ appiū: introierat i urbē: & abiecerat postulationē triūphi: quā q̄ sperabat foris manebat: donec decretū senatus fieret: quo facto appius retulit sermones. i. respondit: & uisus est paratior. s. ad se purgādū: quā accusator. s. Dolobella sperauerat. ¶ Is. s. Appius: habet nunc maximam spem in te. ¶ Scio eum. s. Appiū: non esse tibi odio: est i manu. i. in potestate tua: obligare eū. s. tibi: q̄. i. quātum uelis: cū quo. s. Appio: si simultates nō fuissent tibi. s. prius: esset tibi liberius. s. agere de tota re: quia posses eum iuuare: & deserere: ut uelles. ¶ Nūc si exegeris legitimū ius. i. rigorē iuris: ad illam summam ueritatē. i. iustitiam: sicut uerum pro iusto saepe ponit: cauendum erit tibi ne uidearis posuisse. i. deposuisse inimicias parum simpliciter. i. sine dolo: & parū candide. i. sine liuore. ¶ In hāc &c. Ordo est. Porro. i. sed: tutū erit tibi si quid uolueris gratificari. i. gratū facere: appio in hāc partē. s. mitiorē. ¶ Nemo enim dicet te deterritū ab officio: necessitudine: & amicitia: quae. s. tibi est cū Dolobella: uidet tamen nondū: cū haec scriberent: Cicerōi gener factus: quia id post Appii liberationem purgauit lib. iii. qd̓ etiā sequens clausula cōprobat: unde intelligā ideo id neminē dicturū: eo q̄ tūc nulla fuerat Ciceroni cū Dolobella necessitudo: aut amicitia. ¶ Illud. s. qd̓ sequit: occurrit mihi: q̄ uxor. s. Dolobellae: discessisset. s. per diuortiū: a Dolobella: inter postulationē. i. uocationē i ius: & delationē noīs. s. rei. ¶ Memini. i. memoria teneo. qd tu discedens. s. in prouinciam: mandaris: p mādaueris mihi. q. d. q̄ Tulliā tuā idoneo marito locarē: etiā te incōsulto. ¶ Et arbitror te nō oblitū: qd ego scripserim tibi. s. de Dolobella: q̄ eēt idoneus gener futurus. ¶ Tēpus narrādi plura nō est iā. ¶ Ego possum monere te illud unum: si res nō displicebit tibi: sup. cū Dolobella posse matrimoniū cōtrahi: tñ nihil ostēdas de uoluntate tua hoc tēpore. s. lite pendēte: & expectes quēadmodū. s. Dolobella accusator: exeat ex hac cā. s. accusatione Appii. ¶ Deniq; si emanarit. i. diuulgatū fuerit: filiā tuā nubere Dolobellae: Appii accusatori: id sup. sit tibi inuidiosum. ¶ Porro. i. sed: si ulla significatio. s. uolūtatis tuae: itercesserit. i. iteruenerit: id sup. fiat clarius. i. manifestius: q̄ deceat aut expediat. i. utile sit: & ita monet: ut occultissimū hēat. ¶ Neq; ille. s. Dolobella: poterit tacere eā rē. i. tua uolūtate filiā tuā sibi despōsatā: q̄. s. res: acciderit tā opportuna spei suae. s. de cōdēnatione Appii: quaeq;. i. & quae. s. res: erit tāto illustrior. i. clarior: & magis pspicua: in negocio conficiendo. i. perficiēdo: praesertim cū. s. Dolobella: sit is. i. talis: qui si. i. & si sciret perniciosum esse loqui: de hac re. s. quā inter nos agimus: hoc est de matrimonio filiae tuae. ¶ Tamen. i. nihilominus uix. i. cum summa difficultate: cōtineret se. i. abstineret a loquēdo. ¶ Pompeius dicitur ualde laborare pro Appio. i. ut Appius absoluat: qd̓ ēt contigit: ut etiam putent s. homines Pōpeium sup. missurū ad te alterutrum de filiis. s. suis: uel Sextum: uel Cnaeū: ideo asit missurus putabat: ut Cicero: qui tunc erat in prouincia: ubi Appius crimen cōmisisse accusabatur: facta qōne: & ut dicit: informatione: beneuole rem interpretetur: & ad senatum rescribit.

Hic nos omnes absoluimus, & hercule concepta omnia: fœda & inhonesta sunt. Consules autẽ habemus summa diligentia: adhuc senatusconsultum nisi de feriis latinis nullum facere potuerunt. Curioni nostro tribunatus conglaciat. Sed dici non potest: quomodo hic omnia iaceãt. Nisi ego cũ tabernariis & aquariis pugnarem: ueternus ciuitatẽ occupasset. Si parthi nos nihil afficiũt: nos nihil frigore frigescimus. Tamẽ quoquomodo hic oĩa iaceant, potuit sine parthis. Bibulus i amano nescio qd cohorticularum amisit. Hoc sic nunciatum est. Quod tibi supra scripsi Curionem ualde frigere, iam calet. Nam feruentissime concerpitur. Leuissime enim quia intercalando non obtinuerat: transfugit ad populum: & pro Cæsare loqui cœpit: legẽq; uiariam non dissimilem agrariæ Rulli: & alimentariã: quas iubet ædiles metiri iactauit. hoc nondum fecerat: cum priorem partẽ epistolæ scripsi. Amabo te: si qd quod opus fuerit Appio facies. Ponito me i grãm. De Dolobella integrũ tibi serues: suadeo. Et huic rei: de qua loquor: & dignitati tuæ æquitatis, quod opinio est: hoc ita facere expedit. Turpe enim erit tibi Pantheras græcas meñ habere. Vale.

VBE. ¶HIC. Romæ. ¶Nos oẽs. cõsules puinciarum. ¶Concepta. facta: instituta. ¶Et. i. etiã. ¶Sũma di. ironice. q. d. negligentissimos. ¶Feriis la. latinæ feriæ: ut scribit Var. dicebatur dies conceptiuus: dictus a latinis populis: qbus ex albo
Feriæ latinæ monte ex sacris carnem petere fuit ius cum romanis: a quibus latinis latinæ dictę sunt. ¶Conglaciat. friget. ¶Iaceant. sint prostrata: & delecta. ¶Nisi ego. significat Ci. iocose hoies deditos esse pigritiæ: ita ut ea marcescant. ¶Aquariis. iis qui uendunt aquam: Iu. Veniat cõductus aquarius. ¶Et ta. i. cauponibus: qui uinum uendunt. ¶Pugnarem. resisterẽ ne facerent copiam aquæ: & uini. ¶Veternus (auctore Seruio) morbus est intercus. i. hydrops: q hoies efficit pigros: uñ
Veternus & p pigritia ponit̃ apud Vir. i geor. Nec torpe diu passus sua regna ueterno: bibit autẽ multũ ueternosus: ut ondit Hora. Crescit indulgẽs sibi dir⁹ hydrops: Nec sitim pellit nisi cã morbi fugerit uenis: & aquosus albo corpore languor: & Cato ait: ueternosus q̃ plurimũ bibit: tam'plurimũ sitit. ¶Occupasset. inuasisset. i. oẽs iam essent ueternosi. ¶Parthi affi. nos ni. i. nihil curamus: in quo codice scriptũ erat: sed parthi uos calefaciunt. ¶Potuit sine parthis. s. esse: ut omnia iacerent.
Cohorticula ¶Bibulus. qui pẽrat Syriæ. ¶In ama. mõte: de quo diximus i. iii. li. ¶Cohorticularũ. i. paruarũ cohortũ. ¶Sic. s. eũ amisisse. ¶Quod su. ɔstat hãc epistolã scriptam esse quodam interuallo tpis: quia ergo supra dixerat: q tribunatus glaciat Curioni: nũc se corrigit: & dicit multum calere. ¶Concerpit. dilaceraẽ. ¶Leuissime. stultissime. ¶Viariam. de uiis: quæ quid cõtineret: nõ facile scitur. ¶Alimẽtariam. legem de alimentis. ¶Agrariæ Rulli. i. legi: quã Rullus de agris diuidũdis tulerat. ¶Iactauit. publice noiauit. ¶Quas leges. uiariã: & alimentariam. ¶Iubet ædiles metiri. falso dicere esse probatas. ¶Hoc. q iactasset has leges. ¶Ponito me in gratiã. dicito ei persuasum a me: ut ita faceres. ¶Integrũ. ut mihi ei oñdas de uoluntate tua collocandæ filiæ: ¶Huic rei. matrimonio filiæ. ¶Dignitati æqtatis tuæ. q̃tum spectat ad Appium.
ASC. ¶NOS oẽs absoluimus. s. quodam præiudicio hic. i. Romæ: supple Appiũ: hoc est opinamur eũ absoluendum: & Hercule: idest per Herculem: omnia cõcepta scilicet crimina: de Appio: idest quæ in eius accusationem libello continẽtur: supple sunt fœda: & molesta. ¶Autem: idest sed: nos habemus cõsules summa diligentia: scilicet præditos: quod (ut Vbertino placet) p ironiam dicit: nam addit: ipsi supple nullum: idest nõ ullum: non potuerunt facere adhuc ullum senatuscõsultum: idest decretum ex senatus sententia factum: nisi de feriis latinis: scilicet celebrandis. ¶Tribunatus conglaciat. i. friget plurimum: hoc est aboletur: Curioni nostro: sed nõ põtest dici: quomodo omnia iaceant: idest neglecta sint: & torpeant hic: idest Romæ: nisi ego pugnarem cum tabernariis: & aquariis: idest uendentibus uinum: aut portantibus aquã precio: Iuuenalis: Veniat conductus aquarius: ueternus: idest torpor ex morbo intercute: & hydropisi: occupasset ciuitatem: scilicet Romanam: hoc est iuuentutem militarem: aut ex nimio potu: quo circa dicit se pugnare cum tabernariis: idest
Veternus cauponibus: & aquariis: ne: scilicet istam uim potus uenditent: aut ex torpore. Vnde Philippus Beroaldus ex hoc loco argumentantur lib. ii. in epistola: cuius principium est. Ratas tuas quidẽ &c. ubi uulgo legitur. Erat in eadem epistola ueteranus ciuitatis: legendum esse ueternus ciuitatis. Hic enim inquit Pompeium appellat: quo legionum Romanarũ præfecto nullum exercitamentum populo Romano dabatur. Hæc ex illo. Verumtamen non uidetur dicta epistola huic respondere: propterea: q dicit in eadem epistola scriptũ esse manu Cælii: Ciceronem non defendi a Curio. sed potuit illa pars seorsum scripta deleta esse. Verumtamen minus placet: q dicat Pompeium ueternum dici: cũ dicat se gaudere q amicus in ocio sit: intelligam ergo de ocio totius ciuitatis: aut de intercute: ut dixi: aut nimia potatione: melius tamẽ de torpore: eo: q præmisit: quomodo hic omnia iaceant. q. d. nullam litem agitari: cum nisi cũ tabernariis: & aquariis pugnaret. s. in foro iudiciali: accusando hos pluris iusto precio operam suam: aut aquam uendere: illos res corruptas. ¶Si parthi nihil afficiũt nos: aut uos. i. si nullum incutiunt timorem: nos nihil frigescimus: idest frigidi simus: aut simus: frigore
Frigus idest metu: eo q metus frigus inducit: usq; adeo: ut frigus pro metu ponatur: æneí. i. Ex tẽplo Æneæ soluuntur frigore mẽbra: tamen quoquomodo: idest quomodocũq; omnia iaceant hic: potuit: scilicet ueternus eẽ: sine parthis. i. nisi parthi nos sollicitos facerent. ¶Bibulus: q Anthiochiam curabat: amisit nescio quid cohorticularum in Amano, s. monte in cõfinio Ciliciæ: hoc est nunciatum. s. senatui nunc sic: quod. i. quamquã: scripsi tibi supra: Curionem frigere. i. in ocio eẽ: ipse calet iam. s. rubore: nam concerpitur. i. a multis carpitur feruentissime. ¶Enim. i. quia: ipse non obtinuerat intercalando i. remittẽdo: ipse transfugit leuissime. i. incõstantissime: ad populum: & cœpit loqui p Cæsare: & iactauit legem uiariã. i. de uiis faciendis: nõ dissimilẽ agrariæ. s. legi: Rulli: idest quam Rullus tulit. & iactauit legem alimentariam: idest de alimentis faciendis: quas: scilicet leges: ipse iubet ædiles metiri: idest metiendo exercere: & in usum adducere: Vbertinus legit mentiri: quod non placet. ¶Cum ego scripsi priorem partem epistolæ: scilicet huius. Nam prius unã partẽ scripserat deinde post aliquot dies eam absoluit: non deletis prius scriptis: supple Curio: nondum fecerat hoc: idest nõdũ iactauerat. ¶Amabo te: blandiẽter dictum: si facies quid. i. aliquid: quod fuerit opus: idest utile Appio: ponito me in gratiam. s. Appii: suadeo supple: ut serues tibi: supple negocium de Dolobella integrum: ita ut eũ: & suscipere generum & refutare libere possis. ¶Expedit enim: & huic rei de qua loquor. i. matrimonio filiæ tuæ: aut gratiæ Appii conseruãdæ: & dignitati æquitatis tuæ: facere hoc ita. quod opinio est. ¶Me non habere. i. si non habuero cum munera ædilitia dabo: pantheras græcas: erit turpe tibi: quia culpaberis defuisse amico. Vale.

¶Quam cito.

VBE.

QVam cito. Cælius primum se cuperet dicit: ut Ci. ex prouincia discedat: & sua: & ipsius Ci. cā: deinde quædam iocosa: & risu digna scribit: & præcipue Ocellam reptū in adulterio: sed nō dicit cum qua muliere: uult enim Cicero: id ab alio perquirat. Hæc epistola satis faceta: & facilis est. Istinc. ex Cilicia. Ego magis. s. cupio: ut discedas. Quod. quanto. Aliquis metus. de isto bello: & periculo parthico tui causa. Hunc risum meū. de his rebus: quæ rideodæ acciderunt. Pridie. heri. Quæ cer. uis. s. scribi tibi. Despōdit sibi filium. nō intelligo: q̄d fecerit filium sponsum suum: sed quod fecerit eum sponsum: ut si dicam: ego feci mihi sponsum filium meū: non intelligo: q̄ sit sponsus meus: sed q̄ in gratiam meam & leticiā sit factus spōsus. Diuortium. discessionē: separationem a marito. Triarii. nomē propriū. Sine causa. quia multæ erant causæ diuortii: ut exponunt iurisconsul. digestis de diuortiis. Nondum retulerat. ad seipsum dicit. q. nondum dixerat hoc. In hoc genere. talia qualia hæc sunt. Ocella. hic est ille: de quo Ci. libro secundo ad Cælium scribens dicit: de Ocella parum ad me scripseras: & in actis non erat. Nemini persuasisset. nemini fecisset credibile. Triduo in tribus diebus. Deprehensus. in adulterio: & proprie deprehendi dicuntur nautæ: & adulteri. De nautis. Virgilius. v. æne. Hunc ego si getulis agerē si syrtibus exul. Argolicoue mari deprehensus: & urbe mycenæ. De adulteriis Horatius in sermonibus. Deprehēsi nō bella ē fama Treboni. Quæres. uoles scire. Vbi. in qua domo: uel in qua muliere. Minime uellem. s. esse deprehensum: ubi deprehēsus ē: erat. n. fortasse deprehensus apud amicum. Relinquo tibi. scilicet hoc. Imperatorē. sicut es tu. Percunctari. interrogare. Singulos. qui Roma istuc ueniunt. Cum qua. muliere: nam hoc pacto aliquis tādem tibi dicit.

Dephēsus

M. Cælius Ciceroni Salutem dicit.

QVam cito tu istinc decedere cupies nescio ego quidem eo magis, quo adhuc fœlicius res gessistī. dum istic eris de belli parthici periculo cruciabor, ne hunc risum meū me tus aliquis perturbet. Breuiores has literas properāti publicanoꝝ tabellario subito dedi. tuo liberto pluribus uerbis scriptas pridie dederam. Res autem nouæ nullæ sane acciderunt, nisi hæc uis tibi scribi, quæ certe uis. Cornificius adulescens Orestillæ filiā sibi despondit. Paula Valeria soror Triarii diuortiū sine causa: quo die uir e prouincia uenturus erat fecit: nuptura est D. Bruto, nōdum retulerat. Multa ī hoc genere icredibilia te absente acciderūt. Seruius Ocella nemini persuasisset se mœchū eē, nisi triduo bis deprehēsus eēt. Quæres ubi: tubi hercule ego minime uellē. Relinquo tibi: q̄d ab aliis quæras, neq͂ eni displicet mihi īperatorē singulos percunctari, cū qua sit aliqs deprehensus. Vale.

ASC.

QVam cito &c. Dicit se cupere: ut Cicero ex prouincia discedat: affertq͂ iocosa quędam utpote Ocellam deprehēsum in adulterio: nec tñ dicit cum qua: uolens Ciceronem id ex alio inquirere. Ordo est. Nescio q̄: idest quātum cito tu cupies discedere istinc. i. ex prouincia ubi nūc es: ego quidem cruciabor de periculo: idest propter periculū belli parthici: dum. i. donec eris illic: idest in Cilicia: eo. i. tanto magis: quo: idest quanto: fœlicius gessisti adhuc res: quia fortuna solet mutari: nec cuiquā esse perpetuo bona. Vnde Philippus macedo: cum tres lætos nuncios uno die accepisset: deos precatus est: ut modicum supplicii pro tantis bonis reponēt: ne aliquis metus perturbet hunc: idest quem hic habeo risum meum. Ego dedi tabellario: idest ad tabellarium: hoc est literarum perferēdarum ministro publicanorum: idest qui publica conduxerunt: properanti. i. festinanti subito: has literas breuiores: dederam pridie: idest die præcedenti hæc tuo liberto literas supple scriptas pluribus uerbis. Autem: idest sed res sane: idest multum: nouæ nullæ acciderūt: nisi hæc: idest huiusmodi res scribi tibi: quæ certe uis: quia ridicula putat. Cornificius adulescens despondit sibi filiam Orestillæ. Paula Valeria soror Triarii: fecit diuortium: idest dissolutionem matrimonii: & separationem a uiro: sine cā: supple eo die: quo die uir: idest maritus: uenturus erat e prouincia: unde Cicero reuersus etiam repudium facturus erat: ea supple nuptura est Decio Bruto: ipsa nondum retulerat: idest ad senatum tulerat: an senatui placeret. Multa incredibilia in hoc gñe: scilicet matrimoniali: acciderunt te absente. Seruius Ocella nemini persuasisset se esse mœcum: nisi deprehensus esset: scilicet in adulterio: bis triduo: idest intra tris dies. Quæres ubi: scilicet deprehensus sit: idest in cuius domo: & cum cuius uxore: Hercule supple illic: ubi ego minime uellem. Relinquo tibi: quod q̄ras ab aliis. Neq͂ enim displicet mihi imperatorem: scilicet te percunctari: idest interrogare singulos: cum qua aliqs sit deprehensum. q. d. & Ciceronem quoq͂ uxoris suæ culpam nosciturum. Vale.

M. Cælius Ciceroni. S. D.

ET si de rep. quæ tibi scribam: habeo: tamen nihil quo magis gauisurum te putem habeo: q̄ hoc. Scito Ca. Sempronium Ruffum, mel ac delicias tuas calumniam maximo plausu tulisse. Quæris quā causa Marc. Tutium accusatorem suum post ludos romanos reum lege plotia de ui fecit, hoc consilio: q̄ uidebat, si extraordinarius nemo reus accessisset, sibi hoc anno causam esse dicendam. Dubium porro illi non erat.

VBE.

ET si de repub. &c. Dicit Sempronium calumnias cum plausu tulisse: affertq͂ multa de rep. de senatuscōsulto: & q scribæ fuerint in eo: quæ cum sint ipsis dūtaxat nota: obscuriora uisa sūt Vberti. q̄ ut a se explanentur. Nobis tamen breuiter explicanda uidentur: si non plane: at qualiter potuimus. Ordo itaq͂ est. Et si: idest quamquam: habeo quæ scribam: idest scribere possim tibi de republi. tamen nihil habeo: quo putem te gauisurum magis: quam hoc scilicet quod sequitur. Scito Caium Sempronium Ruffum: mel: idest dulcedinem: ac delitias tuas tulisse: idest accepisse calumniam: idest contumeliam: maximo plausu: non suo: sed populi eam libenter uidentis. Quæris qua causa: scilicet affectus sit calūnia. Ea supple est: q̄ fecit Marcum Tutium accusatorem suum: idest unde prius accusat⁹ fuerat: reū post ludos Romanos lege plotia de ui: scilicet illata: hoc consilio: q̄ uidebat si nemo accessisset reus extraordinarius: causam esse dicendam sibi: idest se esse defendendū hoc anno. Nā causam dicit: qui se purgat: & defendit: sententiā dicit: qui iudicat. Porro. Lautē supple id non erat dubiū illi.

ASC. ¶ NEmini.i.nõ alicui:nõ maluit.i.nõ magis uoluit deferre.i.p̃sentarẽ.hoc munusculũ.s.ut reus extraordinarius fieret:ulli aut alicui: q̃ accusatori suo.s. Marco Tutio:p amarã aũt irrisionẽ uocat talẽ delationem:& accusatione in munusculũ. ¶ Itaq.i.& ita:Sẽpronius descendit.s.in forum circum ad litem fouendã:sine ullo subscriptore.i.assensore: aut astipulatore: qui secũ sentiret. Volent enim idẽ sentiẽtes nomina sua subscribere:unde tractũ:ut subscriptores sint superioris scripti approbatores:& subscribere superius scripta probare:& fecit Tutium reũ. ¶ Atq ego simulatq.i.eodem tẽpore quo:aut statim postq̃ audiui.s.Tutium a Sẽpronio reũ factũ:accurro inuocatus.i.licet nõ eẽm uocatus:ad subsellia rei.i.ubi reus sedebat causam dicturus:surgo ut more aduocati causam dicturus:neq uerbum facio de re.i.cã:Tutii:aut lege de reo.s. Tutio. ¶ Ego perago.i.conuinco.Peragere enim ẽ:ad finem usq agere:tunc aũt peractum est:quãdo quis uictus:& condẽnatus est.Sempronium totũ.i.ex omni parte usq eo.i.intantum:ut interponam quoq.i.etiã Nestorium.i.calumniam Sempronii in Nestorium:& narrem.i.recitem:illam fabulam: queadmodum dederit tibi p beneficio.i.loco beneficii:si quid eẽt iniuriis suis:quo Nestori⁹ teneret.i.afficeret. ¶ Hæc quoq magna ɔtentio tenet.i.occupat:nũc forũ.s.iudiciale Mar.Seruilios.s.Sẽpronius:incepat.s. agere:turbarat sup.eũ in oĩbus rebus:neq reliq̃rat qcq̃:qd̃ nõ uẽderet:ut dixi:obscure loquiẽ:neq operæpreciũ eẽt mentem eius idagasse. ¶ Maxime.i.& sup.Seruilius: aut potius Sẽpronius:erat traditus maxĩe.i.p̃cipue nobis inuidiæ.i.inuidiã.i.molestiã illi excitandã.neq Laterẽsis:pprĩũ est nomen:Pausania postulante.i.cũ Pausanias postularet p̃torẽ nobis patronis.sup.entib⁹:alii legunt Laterense prætore:Pausania postulante nobis patronis:noluit recipere.i.approbare:quo ea pecunia peruenisset. ¶ Quod Pilius necessarius Attici nostri s.cõis amici postulauit eum reũ de repetundis.i.pecuniis: mala arte prouincialibus ablatis:& ita iure repetendis ¶ Magna fama surrexit illico: & ceptum ẽ loqui feruenter:de damnatione.s.Sempronii. ¶ Quo uento:idest qua obiectione: Appius minor:p̃icitẽ.i.obruitur:ut implicet.i.innuat de pecunia ex bonis patris:peruenisse ad Seruilium:& diceret causam præuaricationis.i.quare fecerit præuaricationem: Sestertium semel & octogies esse depositũ.Dixi alibi: quia sestertium etiam neutri est generis & genitiui noium neutri gñis hñtium singularẽ nõ solẽt syncopari:ne cũ singularibus casibus cocidant:cũ tñ uenusta sit cũ nũeralibus syncope:decẽtius dici semel:& octogies sestertium:q̃ octogintaunũ sestertia: aut sestertiorũ. Scribitur autem sestertium.II.s.i.duæ lib. cũ semis'. ¶ Tu admiraris dementiam: immo actiones stultissimas. ¶ Quid sup. faceres aut diceres: si audisses nefarias cõfessiões p̃ris.s.Appii. ¶ Ipse mittit I ɔsiliũ illos eosdẽ iudices:qui æstimarãt litis pro lites:cũ sentẽtiæ fuissent æquo.i.æquali numero.i.tot absoluentium:quot condẽnantium:& econuerso. ¶ Laterensis ignorans leges:pronunciauit:quid singuli ordines iudicassent: & ad postremũ nõ redigant.i.s.iudices sententias uarias ad unam certã:& ut solẽt.s.redigere:postq̃.s. Laterensis discessit:& Seruilius ceptus est haberi p absoluto: & legit unum:aut primũ:& centesimũ caput legis:in quo scilicet capite erat ita:scilicet scriptum. ¶ Id quod maior pars eorum iudicum iudicarit:esto ius:& ratũ.i.certum:& approbatum. ¶ Laterẽsis supple nõ retulit absolutum in tabulas: idest instrumenta publicorum actorum:perscripsit iudicia ordinum: & Appio postulante: idest in ius uocante rursus: transegit cum Lucio Lolio: & dixit supple se relaturum scilicet ad senatum:aut ad iudices. ¶ Sic Seruilius:nũc

Subscriptor

Nemini hoc deferre munusculum maluit: q̃ suo accusatori.Itaq sine ullo subscriptore descẽdit: & Tutiũ reum fecit. Atq ego simulatq audiui : inuocatus ad subsellia rei accurro:surgo:neq uerbum de re facio. Totum Sempronium usq eo perago: ut Nestorium quoq interponam:& illam fabulam narrem: quemadmodum tibi pro beneficio dederit:si qd iniuriis suis esset:quo Nestorius teneret: hæc quoq magna nũc contẽtio forum tenet.M.Seruilius postquam inceperat : omnibus in rebus turbarat: neq quod non uẽderet quicquam reliquerat.Maximeq nobis traditus erat inuidiæ:neq Laterẽsis prætorem postulante Pausania nobis patronis:quo ea pecunia peruenisset:recipere noluit. Quod Pylius necessarius Attici nostri de repetũdis eũ postulauit:magna illico fama surrexit: & de damnatione feruenter loq est ceptũ. Quo uento proĩcitẽ Appi⁹ minor:ut implicet de pecunia ex bonis patris peruenisse ad Seruiliũ, præuaricatiõisq causam diceret, depositũ:II.s.lxxxi. admiraris amẽtiam; imo actiões stultissimas:qd si nefarias patris cõfessiões audisses? Mittit in consiliũ eosdem illos qui litis æstimarant iudices:cum æquo numero sentẽtiæ fuissent.Laterẽsis leges ignorás pronũciauit quid singuli ordines iudicassent : & ad extremũ ut solent, nõ redigant. postquam discessit: & pro absoluto Seruilius haberi ceptus:legisq unum & centesimum caput legit:in quo ita erat, quod eorum iudicum maior pars iudicarit id ius ratumq esto. In tabulas absolutum nõ retulit, ordinum iudicia perscripsit:postulante rursus Appio, cum Lucio Lolio transegit: & relaturum dixit.Sic nũc, neq absolutus:neq damnatus Seruilius de repetũdis Seruio Pylio tradetur.Nam de diuinatione Appius, cum calumniam iurasset:contendere ausus nõ est, Pylioq cessit:& ipse de pecuniis repetundis a Seruiliis est postulatus : & præterea de iure usuum quodam suo emissario reus factus:recte hoc par habet. Quod ad temp.pertinet omnino multis diebus expectatiõe Galliarum actum nihil est. Aliquãdo tamen sæpe redilata: & grauiter acta:& plane perspecta, Cn. Pompeii uoluntate in eam partem:ut cum decedere post calẽ.Martias placeret. Senatusconsultum : quod tibi misi factum est: auctoritatesque p̃scriptæ. S.C. auctoritas pridie Calen. Octobris i æde Apollinis. Scribæ affuere Lucius Domitius Cnæi filius Ænobarbus. Q. Cælius. Q. Fabius frater. Metellus Pius : Scipio. Lu. Iulius. Lu. fili. Publii Annalis. Caius Septimius Titi filius Quirina. Caius Lu. Caii filius. Pupbireus, Caius Scribonius Caii filius. Publius. Curio. Lucius Atteius Lucii filius: An. capito. Vale.

neq absolutus

neq absolutus: neq damnatus de repetũdis tradetur Seruio Pylio scilicet discutiendus: sunt q legãt tradetur saucius .i. læsus in fama: sed ut dixi omnia obscura sunt. ⁋ Nã cum Appius iurasset de calumnia: idest calumniam factam: de diuinatione non est ausus contendere: scilicet ultra: & cessit: idest traditus est: aut locum dedit Pylio: & ipse postulatus est a Seruiis de pecuniis repetundis: & pterea reus factus est de iure usuum: de quodam emissario suo: scilicet equo cuius usum alter sibi uendicarat: hoc par scilicet contendentium habet se recte: quia uterq cautelosus & litium amãs est. ⁋ Quod .i. quantum: pertinet ad remp. nihil actum est omnino multis diebus: expectatione: idest propter expectationem: galliaq: idest sententiæ dandæ de galliis: aut successori committendis: aut Cæsari prorogandis: tamen re dilata sæpe & acta grauiter & uoluntate Cnæi Pompeii perspecta aliquando: idest tandem in eam partem: ut placeret eum decedere: scilicet in galliam ad succedendum Cæsari post Calendas Martias. ⁋ Senatusconsultũ quod misi tibi ẽ factum: & auctoritates perscriptæ supple sunt: idest: qui eius rei authores fuerunt. ⁋ Auctoritas. S. C. idest senatuscõsulti: supple scripta ẽ pridie Kalendas Octobris in æde Apollinis. ⁋ Scribæ .i. ut dicunt notarii: aut subscriptores affuere sequẽtes. Luci⁹ Domiti⁹: &c.

Vod Marcus. Hæc quoq eplã pꝑter rerũ: de quibus loquit̃ ignorationẽ: intacta dereliq solet a cõmẽtatus: quo circa: cum uix labore sensum ex ea colligere possimus: parumq utilitatis assequamur: etiam si collegerimus præter argumentum nihil dicere constituimus. Exponitur itaq in ea obscure iis: qui negocia de quibus agitur ignorãt: qd in senatu: & comitiis actũ sit: q interfuerunt senatusconsulto: & qd de prouinciis decretũ sit: & quid Pompeius in Cæsarem Senatui non parentẽ dixerit: ex quibus dictis in Cæsarẽ populus intellexit Põpeio neq ociũ cum Cæsare futurum: demum de Curione: & rebus familiaribus loquitur: ut legenti constare poterit. ASC.

Marcus Cælius Marco Tulio Ciceroni Salutem Dicit.

Vod Marcus Marcel. cõsul Nõ. F. de pꝛinciis cõsularibus. D. E. R. I. C. uti. C. Paul⁹. C. Marcel. cõsules: cũ magistratũ inissent ad .x. cal. Mar. q̃ in suo magñatu futura eẽnt de cõsularibus pꝛinciis ad senatũ referrẽt: neq qd prius ex cal. Mar. ad senatũ referrent: neq qd cõiunctim de ea referret̃ a Cõs. utiq eius rei cã per dies comitiales senatũ haberent. Sane tum uterq consul faceret: & cum de ea re ad senatũ referretur a Cõs. eorum: qui in .ccc. iudicibus essent ses adducere liceret. si quid ea re ad populũ: uel ad plebem opus esset: ut Seruius Sulpitius: Marcus Marcel. Cõsul. Prætores. Tri. q pleb. Quibus eorũ uidetetur ad populũ plebẽue referrent: qd ii ñ tulissent: utiq qcũq deinceps essent ad po. ple. ue ne ferrẽt. S. A. D. P. R. cal. Octob. in æde Apollinis scripti affuerũt. L. D. Cn. F. Aenobarbus. Quin. Mar. Q. Filius. Pius Scipio. L. Iulius. L. filius Pob. Annalis. C. Septimus, T. filius. Quirina. C. Scribo. C. filius. Pob. Curio. L. Atteius. L. fili. Anapiro. M. Oppius. M. fili. Terẽtia: Qd. M. Marc. cõs. ut de pꝛinciis. D. E. R. I. C. senatũ existiate neminẽ eorũ: qui ptãtem habent intercedẽdi. impediendi morã afferre oportere. Quominus de repu. Q. P. ad senatũ referre: senatusq cõsulto fieri posse: q impedierit: eum senatũ existimate contra rẽpu. fecisse. Si quis huic senatuscon. intercesserit: Senatui placere auctoritatẽ perscribi: & d ea re ad senatũ: populũq referre: huic senatuscõ. intercessit. G. Cælius. L. Vati. P. Corne. C. Iulius Pãsa. Itẽ Senatui placere auctoritatẽ pscribi de militibus: q in exercitu. C. Cæsaris sunt. q eorũ stipendia, merita: cãs: qbus de causis missi fieri debeãt: habeãt ad hunc ordinẽ referre: ut eorũ ratio habeatur: causæq cognoscant̃. Si qs huic senatuscõsulto itercessisset: senatui placere auctoritatẽ pscribi: & de ea re ad hũc ordinẽ referri. Huic senatuscõsulto itercessit Cælius. C. Pãsa Tri. ple. Itẽq senatui placere in Ciliciã pꝛinciã: & in .viii. reliqs pꝛincias: qs ꝑtorii p ꝑtore obtinerẽt: eos: q ꝑtores fuerũt: neq in pꝛincia cũ iperio fuerũt: quos eoꝝ ex senatuscõsulto: cũ impio in pꝛincias pro prætore mitti oporteret: eos sortito in pꝛincias mitti placere: si ex numero: quos. S. C. in pꝛincias ire oporteret ad numerum non essent: qui in eas prouincias proficiscerẽtur: tum uti quodq collegium primum P. R. fuisset: neq in prouincias profecti essent: ita forte in prouincias proficiscerentur. Sed ad numerũ non essent: tũc deinceps pximi: cuiusq collegii: qui prætores fuissent: neq in pꝛincias pfecti essent, in sortẽ cõiicerẽtur quoad is nũerus effectus esset, quẽ ad numeꝝ in pꝛincias mitti oporteret Si qs huic senatuscõsulto intercessisset: auctoritas pscriberetur Huic senatuscõsulto intercessit. C. Cælius C. Pansa Tribunus plebis. Illa præterea Cnæi Pompei sunt animaduersa, quæ maxime confidentiam attulerunt hominibus: ut diceret se ante calen. Mar. non posse sine iniuria de prouinciis Cæsaris statuere Post calendas Mar. se non dubitaturum. cum interrogaretur: si quintũ intercederent. dixit hoc nihil interesse: utrum Cæsar senatus dicto audiens futurus nõ esset: an para ret: qui senatum decernere non pateretur. Quid si inquit alius: & consul esse: & exercitum habere uolet? At ille q̃ clæmenter: quid si filius meus fustem mihi impingere uolet? His uocibus: ut existimarent homines Pompeio cum Cæsare esse negocium, effecit. Itaq iam ut uideo alterutram ad cõditionem descendere uult Cæsar: ut aut maneat neq hoc anno sui ratio habeatur aut si designari poterit, decedat. Curio se cõtra eum totum parat quid assequi possit nescio. Illud uideo bene sentientem & si nihil effecerit cadere non posse, me tractat liberaliter Curio. & mihi suo munere negociũ

ASC. ¶Quia e postrema parte huius epistolæ facile est excerpere sententiam:& non illepida est locutio: possimus ordinẽ sic cõtexere. ⸿Cũ.s.Pompeius interrogaretur siqui intercederent.s.pro Cæsare:tum.i.tunc:dixit non interesse.i. nullum esse discrimen:aut nihil referre:utrum Cæsar non esset futurus audiens.i.obediens:dicto.i.mandato:& decreto senat⁹: an pararet sup.aliquẽ q non pateretur.s.per intercessionem suã. Senatum decernere.s.quod uellet. ⸿Quid sup.dices:i quit alius. Si sup. Cæsar uolet simul:& consul esse:& habere exercitum. ⸿At ille q̃.i.q̃ũ:clæmenter sup.rñdit. ⸿Quid sup.dicendum:aut faciendũ esset:si filius meus uolet ĩpingere.i.incutere:mihi fustem.i.colaphum. ⸿Popeius sup.effidit his.i.huiusmodi uocibus:ut homines existimarẽt negocium.i.dissidium:& certamen. eẽ.s.futurũ Põpeio cũ Cæsare. ⸿Itaq.i.& ita:ut uideo:Cæsar uult dscẽdere iam ad alterutrã.i.unam: aut alteram conditionẽ:ut aut moneat.s.in prouincia. Cætera notoria sũt.

imposuit. Nam si mihi non dedisset eas:q̃ ad ludos ei aduectæ erant Africanæ:potuit supersedere. Nunc cum dare necesse est:ueli tibi curæ sit:quod a te semper petii,ut aliquid istic bestiarum habeamus. Sittia namq; syngrapham tibi ɔmendo. Libertum Philonẽ istuc misit & Diogenem græcum:quibus mandata: & literas ad te dedi:eos tibi & rem de q̃ misi ueli curæ habeas.nam q̃ uæhementer ad me pertineat: in iis quas tibi illi reddent,literis perscripsi. Vale.

M.Cælius Ciceroni.S.D.

Ic tu inquis Hirrũ tractasti? imo si scias q̃ facile:q̃q; ne contentionis quidẽ minimæ fuerit,pudeat te ausum illũ unq̃ esse incedere tanq̃ tuũ ɔpetiorẽ. Post repulsam uero risus facit: ciuem bonum ludit:& contra Cæsarem sententias dicit:expectationẽ corripit:Curionẽ prorsus non mediocriter obiurgatus:hac repulsa se mutauit: præterea q nunquam in foro apparuerit non multum in iudiciis uersatus sit:agit cãm liberaliter:sed raro post meridiem. De prouinciis quod tibi scripseram Idib⁹ Sextil. actum iri:interpellat iudicium Marcelli cons. designati in cal.reiectum:ne frequentiam quidẽ efficere potuerit. Has litteras ad.iiii.No.Septẽ.dedi,cũ ad eam diẽ ne ꝓfligatum quidẽ quicq̃ eẽt. Ut uideo cã hæc itegra in ꝓximũ annũ trãsferretur:& q̃ũ diui no:relinquẽdus tibi erit:q prouinciã obtineat.nã nõ expedit successio:quãdo Galliæ:q̃ habẽnt intercessorẽ in eandẽ cõditionẽ:quã cæteræ ꝓuinciæ uocãtur. hoc mihi nõ est dubium: quo tibi magis scripsi:ut ad hũc euẽtũ te parares. Fere literis oĩbus tibi de Pãtheris scripsi:turpe tibi erit Patiscũ Curioni decẽ pãtheras misisse:te non multis partibus plures: quas ipsas Curio mihi:& alias Africanas decẽ donauit.

VBE. Ic tu. In duab⁹ superioribus epistolis:cũ lõge plus difficultatis uideã:q̃ utilitatis: non putaui frustra e laborãdum:præsertim cum multa sint:quæ nullo pacto itelligi posse puto:hac autem epistola: quæ etiam quibusdã locis est mendosa:edocet Cælius Ciceronem multa:quæ Romæ agantur:& instanter ab eo petit rursus pãtheras: quas dicit ei facillimum esse parare. Deinde cõmendat ei Marcum Fetidium eq/tatẽ Romanũ. ⸿Sic ut eum uiceris in contentione:& cõpetitione ædilitatis. ⸿Quã facile. scilicet tractauerim. ⸿Ne minime qdẽ.i.nullius. ⸿Post repulsã. postq̃ nõ obtinuit ædilitatẽ. ⸿Corripit. accusat. ⸿Obiurgatus.hic actiuæ est significationis. ⸿Profligatũ.i.cõfectum:nã id præcipue significat: ut profligatum est bellũ:idest confectũ. ⸿Interea.sine deliberatione,

Diuino ⸿Diuino.idest præuideo:præcognosco:uel prænuncio:est enim uerbũ. ⸿Obtineat.administret loco tui. ⸿Vocanĩ.trahunĩ. ⸿Te non plures.s.mittere.

ASC. Ic tu inquis &c. Hac epistola etiã sub obscura docet Cælius quid Romæ agebatur:instat de pantheris captandis.& commendat Ciceroni.M. Fetidiũ. ⸿Ordo est. Tu inquis.s.in epistola:quæ ñ extat ⸿Tu o Cæli tractasti Hirrum sic:idest superasti eũ cũ explosione. ⸿Immo supple id dicas:aut mireris:si scias q̃:idest q̃ũ facile supple tractauerim sic Hirrũ:q̃q:idest & quantum fuerit nequidem:idest non saltẽ: minimæ contentionis:idest laboris:ac difficultatis:pudeat te illum:scilicet Hirrum ausum eẽ unquam incedere:scilicet pompose:tanquam competitorem tuum: hoc est:q eũ non sic uicisti:ut non ausus sit se amplius tecum conferre. ⸿Vero:idest sed:Hirrus supple facit nobis risus:idest præbet materiã risus:post repulsam: ludit:idest ad ludũ nobis faciendũ agit bõum ciuem: idest reipu.fauentem:& dicit sententias cõtra Cæsarem:& corripit expectationem:idest dilationẽ executionis sniarum cõtra Cæsarem laturum : obiurgatus: deponent aliter ponit cum ẽt actiue dicatur obiurgo: prorsus:idest in omnem partem: Curionem:non mediocriter:idest uehementer:q scilicet lentius in Cęsarem agat. Nam in superiore epistola dictũ est. Curio se contra eũ:uidelicet Cæsarem:totũ parat:sed tñ idẽ postea corruptus pecunia Cæsaris:totus a Cęsare fit:unde Luca. Venalis Curio linguæ. ⸿Hirrus sup.mutauit se.i.mores suos:hac repulsa.s.I ædilitatis petitiõe accepta ⸿Præterea ipe:q nunq̃ apparuerit in foro:nõ uersatus multum in iudiciis:agit cãm liberaliter.q.d. sine exactione mercedis pecuniæ:qa si eã exigeret: nullã cãm agendã haberet:sed raro agit post meridiem:aut qa uentris cã agit: & ita prandens nihil facit:aut qa potius agere nihil põt:aut quia hora nona claudebaĩ forum:uñ meretrix tunc ꝓstrare ꝓmissa nonaria dicta est. ⸿Q d scripserã tibi actũ iri.i.q agaĩ de prouinciis: Idibus Sextilis:aut sextilibus.i. Augusti mẽsis: iudicium Marcelli cõsulis designati relectũ in Cal.F.eiusdẽ mẽsis:iterpellat.i.ipedit:ne qdẽ.i.ut nõ saltẽ:potuerit efficere frequẽtiã.s.senat⁹. ⸿Ego dedi.i.misi tibi has lr̃as ad.iiii.nonas Septẽbris:cũ ne qdẽ.i.ñ saltẽ:qcq̃ eẽt ꝓfligatũ.i.cõfectũ ad eã diẽ.i.usq; ad.iiii.nonas Septẽbris. ⸿Vt.i.q̃ũ uideo:hæc cã trãsferreĩ integra.i.intacta in ꝓximũ annũ:ut q̃ũ diuino.i.futurũ autumo:sup.aliqs locũ tuũ tẽturus:erit relinquẽdus tibi:q obtineat ꝓuinciã.i.regat eã:donec successor mittaĩ: nã successio nõ expedit.i.nõ fit mature.qñ.i.qm̃:Galliæ:q̃ habent intercessorem.i.oppositorẽ:& ĩpeditorẽ successionis: uidelicet Cæsare:uocanĩ in eãdẽ cõditionẽ:in quã cæteræ ꝓuinciæ:& ita si Gallis nõ deĩ successor:nec aliis dabiĩ. ⸿Hoc nõ est mihi dubium:quo.i.quo circa:aut q̃to magis scripsi tibi:ut parares te ad hunc euẽtũ. ⸿Ego scripsi tibi fere oĩbus literis de pãtheris.s.capiendis:& mittẽdis ad ædilitatis pompam exhibendã. ⸿Turpe erit tibi Patiscũ.s.minus potentẽ amicũ:misisse Curioni decem pantheras.te non sup. misisse:aut mittere plures.s.q̃ decem:multis partibus.i.e multis locis prouinciæ tuæ. ⸿Quas ipsas.s.decẽ Pantheras: Curio donauit mihi:& alias decem Africanas.

¶Ne putes.

¶ Ne putes. locatur: qa fortasse Curio donauerat aliquod præmiũ. ¶ Et cybiratas. s. pantheras. s. ex cybira urbe Asiæ: VBE.
supradiximus. ¶ Pãphiliã. quæ est finitima Ciliciæ. ¶ Plures. Pãtheras. ¶ Laboro. curo. ¶ Seorsum. separati. ¶ A ma Ama
bo. blandientis est. ¶ Impera tibi. idest uelis hoc facere. ¶ Nulla cura. nullus labor. ¶ Mandandi. dandi mãdata. ¶ Si bo
mulatq;. statim: ut postquam. ¶ Deportent. aduehant. ¶ Ad sictianam syngrapham. i. propter sictianam syngrapã: d Simu
qua iam bis fecit mentionem superius: fortasse erat hæc syngrapha de pecuniis aliquibus. ¶ Mar. Fetidiũ. alia pars epi latq;
stolæ: in qua cõmendat ei M. Fetidium amicũ. ¶ Strenuũ. fortẽ. ¶ Istoc. istuc. ¶ Ad suũ negociũ. ut agat negociũ suum:

ne putes illum tantum prædia rustica dare scire. tu si modo memoria tenueris, & Cybiratas accersieris: itẽ q; in Pamphiliam literas miseris: nam ibi plures capi aiunt: qđ uoles efficies. Hoc uehementius laboro nunc: q; seorsum a collega puto mihi omnia parãda. amabo te: impera tibi, hoc cura, soles libenter: ut ego maiorem partem: nihil curare. In hoc negocio nulla tua nisi loquendi cura est: hoc est imperandi & mandandi. Nam simulatq; erunt captæ: q alant eas: & deportent habes eos: quos ad Sictianam syngrapham misi. Puto etiam si nullam spem: ut in tecto uicii: cætera mihi probabuntur. Marcum Fetidiũ equitẽ Romanum amici mei filium: bonum & strenuum adulescentem: qui ad suum negocium istuc uenit: tibi commendo: & te rogo: ut eum i tuorum numero habeas: agros q uos fructuarios habent ciuitates: uult tuo beneficio: q; tibi facile & honestum factu est: immunes esse: gratos & bonos uiros tibi obligaris. Nolo te putare fauonium a columnariis præteritum esse: optimus quisq; eum non fecit. Pompeius tuus aperte Cæsarem: & prouinciam tenere cum exercitu: & consulatum: ipse tamen hanc sniam dixit, nullũ hoc tempore senatusconsultum faciendũ. Scipio hanc: ut Kal. Martiis de prouinciis Gallicis: neu quid cõiunctum referretur. Contristauit hæc sententia Balbum Cornelium: & scio eum conquestum esse cum Scipione. Callidi⁹ in defensione sua fuit disertissimus: in accusatione satis frigidus. Vale.

¶ Immunis. sine onere: sine tributo. ¶ Obligaris. p obligaueris. ¶ Fauolum. nomen propriũ. ¶ Præteritũ. omissum. ¶ Columnarius. licet a colũna colũnari⁹ descendat: obscurum tñ est: quid Cice. itelligat. ¶ Põpeius tu⁹. hæc clausula ita claudicat: puto defectu aliquorũ uerboꝝ: ut nihil pfecti sensus afferat. ¶ Hanc s. sniam dixit. ¶ Coniunctim. simul: sed separatim de gallis solũ. ¶ Cõtristauit. tristẽ reddidit: perturbauit. ¶ Disertissim⁹. facũdissim⁹. ¶ Frigid⁹. negligẽs. Vale. ASC.
¶ Ne putes illũ. s. Curionem. scire dare tantũ prędia rustica: quę uidetur Curio i detrimẽtũ suũ dedisse: unde tacite ridet eũ. ¶ Tu: si mõ tenueris memoria: accersieris. i. aduocaris: & . i. etiam: Cybiratas. s. uenatores ex Cybira urbe Asiæ: aut ut Vber. uult: accersieris. i. adduci feceris: & . i. Cybiratas. s. pãtheras: iuxta Cybirã captas: itẽq; miseris lrãs in Pamphiliã: quæ nõ procul a Cilicia est. ¶ Nã aiunt. s. q illinc ueniunt: plures capi ibi: tu efficies: qđ uoles. ¶ Ego laboro. i. curo hoc nunc uehementius: q; puto oĩa paranda mihi seorsũ a collega. i. coædili. ¶ Amabo te: blandientis uox: impera tibi: cura. i. ut cures hoc: tu soles libenter nihil curare: ut ego maiorem partem: sup. curare soleo: & non totũ negociũ: aut ut ego nihil curare soleo maiorẽ ptẽ. ¶ Nulla cura tua est in hoc negocio. s. mittendi pãtheras: nisi loquendi. i. mandandi. ¶ Nã simulatq;. i. statim postq̃ coeptæ erãt: habes eos q alant: & deportẽt eas: quos misi ad Syngrapham Sictianam. i. ex pecunia ex illius obligatione recipienda impensas faciant. ¶ Puto ẽt si nullã spem. s. in syngrapha haberẽ. sup. te pecuniã expensurũ: aut quid simile more suo inuoluit: deinde obscurius addit: ut in tecto uitii. sup. nihil ẽsi: cætera pbabunt: mihi. i. mihi placebũt. ¶ Marcũ &c. Aggreditr secũdã partẽ epistolæ: dicens. ¶ Commendo tibi Marcũ Fetidiũ: aut Fetidiũ: equitẽ Romanũ: filiũ amici mei: adulescentẽ bonũ & strenuũ: q uenit istuc. i. ad te ad negocium suum. s. curandũ. ¶ Et rogo te. ut habeas eũ in numero tuoꝝ: uult agros. s. suos: quos ciuitates. s. Ciliciæ habẽt fructuarios. i. fructum pẽdere obligatos: esse imunes. i. liberos: ab ea pensione: tuo bñficio. i. per beneficiũ tuũ: qđ ẽ tibi facile: & hõestũ factu. i. ut fiat: uŕ tñ hic accipiũt facias.

¶ Tu. sup. si id feceris: obligaris p obligaueris tibi uiros. s. patrẽ: & filiũ gratos: & bonos. ¶ Nolo te putare Fauoniũ: aut ut alii legũt Fauolũ. esse præteritũ. i. neglectũ a columnariis. i. aut ad columnas scribentibus: aut opus colũnaꝝ curantibus: optimus quisq; non fecit eũ. s. obnoxiũ: aut tanti. ¶ Põpeius tuus: aperte: sup. pronunciauit Cæsarẽ: &. i. simul: tenere puinciã cũ exercitu: & cõsulatũ: ipse tñ dixit hanc sniam: uidelicet nullũ senatusconsultũ faciendũ hoc rpe. ¶ Scipio: sup. tulit: hanc. s. sniam: ut referret. i. cõsultaret Kalẽdis Martiis: de prouinciis Gallicis. neu. i. neue. quid referretur coniunctĩ. s. de aliis prouinciis: hoc est q̃uis in Galliã nõ mitteret successor: non ideo in alias prouincias non esse mittendũ. ¶ Hæc snia. s. Scipionis contristauit Balbum Corneliũ: & scio eum conquestum esse cum Scipione. s. eius sniæ auctore. ¶ Callidius fuit disertissimus. i. facundissimus in defensione sua. i. in se defendendo: & fuit satis frigidus. i. negligens in accusatione. i. aduersarii sui. Omnia aũt obscure dicit: quia de rebus Ciceroni facile notis loquitur. Vale.

M. Cælius: M. C. Salutem dicit.

SAneq̃ literis Caii Cassii: & Deiotari sumus commoti. Nam Cassius cis Euphratem copias Parthorum esse scripsit,

SAneq̃. Scribit Cælius se commotum esse uehementer nuncio: quẽ acceperat de Parthis: qui ferebantur transisse Euphratẽ: idq; maxima causa Cice. quem sciebat non esse paratum idoneo exercitu aduersus tantũ bellũ. Exponit deinde q sermones essent in urbe pp huiusmodi nuncios de transitu parthoꝝ. Itaq; rogat Ci. ut scribat diligẽter. quõ se habeat in prouincia. Deinde dicit quid putet deliberatum iri Romæ. Postremo quia scripserat Ci. ad Cælium: ut daret operã: ut sibi succederet: pollicet se esse facturũ diligenter. ¶ Quã cõmoti. ualde cõmoti. ¶ Cis. citra. ¶ Euphratẽ. fluuiũ Armeniæ maioris: ut scribit Solinus: cui⁹ ort⁹ est supra Zizamam sub radicibus montis: quẽ Catonem accolæ uocant: scythis proximũ. Hic receptis in se aliquot omnib⁹ cõualescit: & stipatus cõuentis aquis: luctat cũ montis tauri obiectu: quẽ apud Elegeã scindit: licet resistat. xii. miliũ passuum latitudine longisq; excursibus: dextra Cõmagenem, Arabiam læua relinquit. Deinde prælabẽs plurimas gentes Babyloniam quondam Chaldęorum caput diuidit &c. VBE.

ASC. SAne q̄ &c. Scribit Cælius se commotum esse uehementer ob nuncium: quem acceperat de parthis: qui ferebantur transisse Euphratem: idq; causa Ciceronis: quem sciebat non habere exercitum idoneum ad tantum hostem repellendum. Deinde exponit: qui sermones essent in urbe super huiusmodi terrore. Rogatq; Ciceroné: ut ad se scribat diligēter: quō sese res habeat: pollicetur q; se curaturum: ut ipsi succedatur. ⸿ Ordo est. Nos sumus sane q̄. i. ualde: commoti: literis Caii Cassii: & Deiotari. s. regis Armeniæ. ⸿ Nā Cassius scripsit

VRB. copias: idest exercitus copiosos Parthorum: esse cis Euphratem. i. transisse Euphratē Romanam prouinciam uersus.

Cōmagena ℂ Deiotarus. s. scripsit: is fuit rex Armeniæ: ut scribit Cæsar lib. iiii. Alexandrini belli. ⸿ Commagena. ps ē Syriæ. ⸿ Quod. i. quia. ⸿ Quam paratus. sciebat

Tumultus se male paratum: ut supra. Tuus porro exercitus uix unū saltum tueri potest. ⸿ Quod. aliquid. ⸿ Tumultus. proprie dixit de subito: & repentino bello. ⸿ Dignitati. honori: si esses fusus: aut fugat⁹. ⸿ De uita. ne fortasse obiiceres te nimium periculis: si haberes maiorem exercitū. ⸿ Exiguitas. paucitas. ⸿ Præsagiebat. prædiuinabat. ⸿ Potius recessum: q̄ di. idest potius: quod esses discessurus: q̄ dimicatur⁹. ⸿ Quomodo. in quam partem existimarent: ne id a te consilio an timore fieri. ⸿ Necessitas tua. discedendi potius quam dimicandi. ⸿ Sed de parthorum: dicit quæ sentētiæ fuerint Romæ de prouidendo huic bello. ⸿ Alius cōsules. scilicet mittendos censet. ⸿ Priuatos. s. cēset mit

Paludamenta tendo. ⸿ Paludati. idest paludamento ornati. Nā paludamenta insignia sunt: ac ornamēta militaria ex croco: & purpura: quibus imperatores induebantur. Iuue. Cumq; paludatis ducibus præsente marito Ausa loqui: ideo ad bellum: cum exit imperator ac lictores mutarunt uestem: & signa induuerunt: paludatur dicitur proficisci: quæ propterea: quod conspiciuntur: qui ea habent ac fiunt palam: paludamenta sunt dcā: ergo consules timentes ne paludati exirent: qui mitterentur: nolebant q; senatus haberetur: ordo est: consules autem uolunt senatum haberi: quia uerentur: ne fiat illud senatusconsultum: ut paludati &c. ⸿ Ad aliū. prç. eos. idest ad alium q̄ ad ipsos: uoluissent enim ipsi

Vsq; eo si mitti. ⸿ Vsq; eo. intantum. s. uolunt senatum haberi. ⸿ Ille me. ne exeant paludati: qui mittātur. ⸿ Existimatione. opinione: prçtextu. ⸿ Nolle pro. idest qd non uideantur curare uelle prouinciam. ⸿ Diripuis-

Arabes set. depopulasset: prçdatus esset. ⸿ Arabas. populos finitimos Ciliciæ. ⸿ Eos ar. quos immisisset in prouinciam: ⸿ Renunciasse. significasse. ⸿ Velificatus. idest

Velificor nauigasse. Velificor enim nauigare significat: interdū passiue accipitur: ut apud Iuue. Creditur olim uelificat⁹ Athos. in quibusdam codicibus erat bellificatus, quod ita intelligetur: ne dicaris bellificatus idest: fecisse bellum & pugnasse.

Deiotarus profectas per Comagenem in prouinciā nostram. Ego quidem præcipuum metum: quod ad te attinebat habui, qui scirem q̄ paratus ab exercitu esses: ne quod hic tumultus dignitati tuæ periculum afferret. Nam de uita, si paratior ab exercitu esses, timuissem. Nunc exiguitas copiarum recessum non dimicationem mihi tuam præsagiebat: Hæc quomodo acciperent homines: quam probabilis necessitas futura esset, uereor etiam nunc, neq; prius desinam formidare, q̄ tetigisse te Italiam audiero. Sed de Parthorum transitu nuncii uarios sermones excitarunt. Alius enim Pompeium mittendum, alius ab urbe non remouendum: alius Cæsarem cum suo exercitu, alius cōsules: nemo tamen ex senatusconsulto priuatos. Consules autem, quia uerentur ne illud senatusconsultum fiat: ut paludati exeant: & contumeliose, præter eos ad aliū res transferatur: omnino senatū haberi nolunt. Vsq; eo: ut parum diligentes in repu. uideantur. Sed honeste, siue negligentia, siue inertia est: siue ille, quē ꝓposui: metus, latet sub hac tēperantiæ existimatiōe nolle ꝓuinciam. A te lfæ non uenerunt: & nisi Deiotari subsecutæ essent in eam opinionem Cassius uenerat: quæ diripuisset ipse: ut uiderentur ab hoste uastata: finxisse bellū: & Arabas in prouinciam immisisse: eosq; Parthos esse senatui renūciasse. Quare tibi suadeo: quicunq; ē istic status rerum: diligenter: & caute ꝑscribas: ne aut uelificatus alicui dicaris: aut aliquid

ASC. ℂ Deiotarus. sup. scripsit profectas. s. copias Parthoꝝ: in prouinciam nostram. i. Romanam: per comagenē. s. partē illam Syriæ: ego qdem habui præcipuum metum: quod. i. quantū attinebat ad te. i. spectaret ad periculum tuū: qui scirem: q̄. i. quantū: hoc est quantum parum paratus esses ab exercitu. i. q̄tum ab exercitu auxilii sperares: ne hic tumult⁹ afferret dignitati tuæ: quod. i. aliquod: periculum. s. aut uitæ: aut famæ. ⸿ Nam si esses paratior ab exercitu. i. si haberes exercitū satis instructum: & copiosum: timuissem de uita. s. tua: quia sciebā te pugnā nō detrectaturū. ⸿ Nūc exiguitas copiaꝝ præsagiebat. i. quodam præsagio futuꝝ denunciabat: recessum. s. tuum: non dimicationem tuam. ⸿ Vereor etiam nunc quomodo hoies acciperent. i. interpretarentur hæc. s. te: ob paucitatem copiarum recessisse: si forte recesseris: & q̄. i. q̄tum: probabilis necessitas. s. recedendi futura esset. ⸿ Neq; desinam formidare priusquā audiero te tetigisse Italiam. ⸿ Sed nuncii excitarunt sermones uarios: & ita minus constantes: de transitu Parthorum. ⸿ Enim pro quia: alius sup. censet: aut dicit Pōpeium mittendum. s. cōtra Parthos: alius: sup. censet Pompeiū non remouendum ab urbe: alius: sup. censet Cæsaré: sup. mittendū: cum suo exercitu. s. quem hēt in prouincia: alius: sup. censet consules mittendos: nemo tñ ex senatusconsulto censet: sup. priuatos. i. non fungentes magistratu. sup. mittendos. ⸿ Cōsules aūt nolūt oino senatū hēri. i. consultationē de ea re fieri: quia uerentur ne illud senatusconsultum. i. decretum senatus fiat. s. ut cōsules exeant in bellū paludati. i. ueste iperiali: ut ad publicos hostes proficiscentes insigniti: & uel aut uerent: ne res transferatur ad alium. s. ipatoré præter eos: contumeliose. i. quod in contumeliā eoꝝ cederet: si senatus plus spei in alio poneret: usq; eo. i. intantū: sup. nolunt senatū haberi: ut uideant paꝝ diligentes in rep. ⸿ Sed siue negligētia est: siue inertia: siue ille metus quē proposui. i. mō dixi: sup. ea: aut is latet. i. occultat honeste: sub hac existimatione. i. opiniōe tēperantiæ: nolle. i. q; ipsi nollēt obire: aut eripere tibi prouinciam. ⸿ Literæ non uenerunt. i. nō sunt missæ ad senatum a te: & nisi lfæ: sup. Deiotari. i. regis essent subsecutæ. s. lfas Cassii: Cassius uenerat. i. uenisset in eā opinionem: finxisse: idest q; finxisset bellū: ut ea quæ ipse rapuisset uiderent uastata ab hoste: & immisisse Arabas in prouinciam. Cicero autem cōfirmauit Arabas fuisse in habitu Parthico: & renunciasse: idest significasse senatui eos eē Parthos. ⸿ Quare ego suadeo tibi: quicunq; iste status rerum est: sup. ut perscribas diligenter: & caute: ne uidearis alicui aut uelificatus: idest uelo tect⁹ delituisse: sicut apud Maronem. Velificatus athos: per uelum autem tentorium intelligo. Vberti. nauigasse exponit: aut reticuisse aliquid.

ℂ Quod referret.

¶ QVOD referret.quod interesset:quod utile esset. ¶ Exitus.finis. ¶ Posse agi.de successoribus mittẽdis. ¶ Tardus neglig̃es. ¶ Parũ efficax.parũ uehemẽs in agẽdo. ¶ Seruiꝰ. Sulpitius:is.n.erat collega Marcelli. ¶ Cũctator.morator: dubius. ¶ Cuiusmodi.quale. ¶ Aut qui.i.quo:& est sensus:quo putas eos posse cõficere:id quod nolit.i.quod fiat contra eoꝝ uoluntatẽ:cũ ea quæ cupiunt ita frigide ab eis agant:ut nos existimemus eos nolle ea fieri. ¶ Occupabit primos menses magistratibus.i.detinebit primos menses anni in magistratibus deligendis. ¶ Successores.qui mittuntur in prouincias loco uestro. ¶ Sustinere.tueri:defendere. ¶ Additis.adiunctis ad uestras. ¶ Iactaturum.exercitaturũ. ¶ Adimat.auferat:minuat. ¶ Quoduis munusculũ. quodlibet paruum munus. ¶ Quãlibet.i.quãtũlibet. ¶ Nõ humane.acerbe. ¶ Occursurus.oppositurus impedimẽtum. ¶ Plures.s.occursuros cupiditati Pauli: pter Furnium. ¶ Noui.scio. ¶ Certo.manifeste. ¶ Multa snia est exornatio:& est sensus:scio te pspicere:qđ tp̃a multa afferi noua:multa q̃ iã sũt pparata mutat. ¶ Intra hos fines.i.uel ita:ut dixi:uel nõ pcul ab his:quæ dixi. ¶ De agro cãp.quem ut ostendimus lib.i. curabat Cæ.diuidendũ. ¶ Vacuus.nõ occupatus. ¶ Prorogeť.differeť. ¶ Tui cõsilii.i.tuæ deliberationis: & est ordo:tui cõsilii est: uelisne perseuerare si tempus:si senatus coget &c. ¶ Qua obtestatione.quibus precibus:qua rogatione:& quodãmodo adiuratiõe. ¶ Ne paterer.ne sinerem. ¶ Fieri.s.ut perseuerares ultra tẽpus tibi decretum. Vale. VBE.

quod referret scite:reticuisse. Nũc exitus est anni:nã ego has literas ad.xiiii.Cal.Decẽbris scripsi:plane nihil uideo añ Cal.Ianuarias agi posse. Nosti Marcellũ q̃ tardus:& parũ efficax sit,itẽq; Seruiꝰ q̃ cũctator. Cuiusmodi putas hos esse? aut qui id quod nolint conficere posse,qui quæ cupiunt:ita frigide agũt:ut nolle existimentur? Nouis magistratibus autẽ:si Parthicum bellum erit,hæc causa primos menses occupabit:si autem aut nõ erit istic bellum aut tum erit:ut uos aut successores paruis additis copiis sustinere possint. Curionem uideo se dupliciter iactaturũ:primum ut aliquid Cæsari adimat:inde ut aliquod Põpeio tribuat:quoduis:q̃libet tenue munusculum. paulus porro non humane de prouincia loquitur:huius cupiditati occursurus est Furnius noster:plures suspicari non possum. Hæc noui,alia quæ possunt accidere nõ cerno. Multa tempus afferre:& præparata multa esse scio. Sed intra fines hos quæcunq; acciderint uertẽtur. Illud addo ad actiões. C. Curionis de agro Campano:de quo negãt Cæsarem laborare:sed Põpeium ualde nolle:ne uacuus aduenienti Cæsari pateat. Quod ad tuum decessum attinet,illud tibi non possum polliceri me curaturum:ut tibi succedatur. Illud certe præstabo:ne amplius prorogeť. Tui consilii est:si tempus,si senatus coget:si honeste a nobis recusari non poterit:uelis ne perseuerare:mei officii est meminisse q̃ obtestatiõe decedẽs mihi ne paterer fieri mandaris. Vale.

¶ Quod referret.i.expediret scire. ¶ Exitus anni.s.tui in puincia.est.i.appropinquat nũc. ¶ Nã ego scripsi has literas ad.xiiii. kalẽdas Decẽbris: & plane.i.omnino nihil uideo posse agi ante kalẽ.Ianuarias: in quibus est noui anni principiũ. ¶ Tu nosti Marcellũ quam.i.quantum tardus sit:& q̃ parum efficax.s.ad procurãdum tibi successorẽ:itẽq;.i.& similiter:nosti:q̃ i.q̃tũ:Seruius.s.Sulpitius sit cũctator.i. immorator. ¶ Cuiusmodi putat hos esse:aut q.i.quo:putas eos sup.posse conficere.i.perficere:id quod nolint.s.confici:q agũt ita frigide ea quæ cupiũt:ut existimenť nolle. ¶ Autẽ.i.sed:si bellũ Parthicũ erit hæc causa occupabit nouis magistratibus primos mẽses. ¶ Sin aũt.i.sed si:aut non erit istic bellum: aut tum.i.tunc,post nouos magistratus erit:ut successores:scilicet uestri: possint sustinere.i.defendere contra parthos uos paruis copiis additis. ¶ Ego uideo.i.considero:Curionẽ iactaturum.i.periculo obiecturũ se dupliciter: primum ut adimat.i.auferat aliquid Cæsari:cui tunc aduersabitur inde.i.deinde: ut tribuat Põpeio aliqđ munusculũ:quoduis.i quodlibet:& quamlibet.i. quantũlibet:tenue.i.exile:& modicũ. ¶ Porro.i.sed paulus.s.Æmylius:loquiť de puincia non humane. ¶ Furniꝰ noster.i.cõis amicꝰ:occursurus ẽ.i.obstabit cupiditati huius.s.pauli:ego nõ possum suspicari plures.s.occursuros. ¶ Ego noui hæc:& nõ cerno.s.aio:alia q̃ psit accidere. ¶ Scio tp̃s.s.noui anni:afferre multa.s.noua:& multa eẽ p̃parata.s.ut fiant:sed q̃cũq; acciderint uerteń intra hos fines.s.p̃ntis anni. ¶ Illud addo ad actiões. C. Curiõis de agro Cãpano.s.ad uoluntatẽ Cæsaris: diuidẽdo:de quo.s.agro negãt.s.plerįq; Cæ.laborare.i.sollicitũ eẽ:s₃ pompeiũ ualde nolle.s.ut diuidať:ne pateat Cæsari uenięti.s.ex Gallis uacuus.s.Romano milite. ¶ Quod.i.q̃tum:attinet ad decessum tuum.s.ex puincia:ego nõ possum polliceri me curaturũ illud:ut succedať tibi certe.i.haud dubie:p̃stabo.i.exibebo:illud ne.s.puincia progeť.i.extẽdať tibi amplius. ¶ Est tui consilii.i. pertinet ad cõsiliũ tuũ:si tẽpus coget: & si senatus coget: & si non poterit recusari a nobis.s.qui pro te p̃camur:honeste:ne.i.an:uelis pseuerare.s.in puincia. ¶ Mei officii est meminisse:q̃ obtestatiõe tu decedens mãdaris p mãdaueris mihi:ne paterer fieri.s.progationem imperii. Vale. ASC.

M.Cælius.M.Ciceroni.S.D.

Ondiu:sed acriter nos tuæ supplicationes torserũt:i̇̃ciderãmus.n.i difficilẽ nodũ. Nã Curio tui cupidissimus:cui oĩbus rõnibus

Non diu. Rebus bene gestis a Cice.in Ciliciã ut li.ii.uisum est:rogauerat Ci.Cæl.ut daret operã supplicationes sibi decerni:scripserat q; idem ad alios quosdã amicos suos. Itaq; Cælius ostendit qd quisq;:aut dixerit:aut fecerit pro Ci.exponitq; cõtentiones:quæ in senatu fuerũt:maxime q; dicit quid Curio p Cæ.egerit. ¶ Nõdiu.quia cito expeditæ sunt:ut ipse Ci.li.ii. Non potuit accuratius agi:nec prudẽtius:q̃ est actum a te cũ Curione de supplicatione:& Hercule confecta res mea ex sententia est:tum celeritate:quod tum is &c. ¶ Torserunt.cruciarunt. ¶ Nodum.difficultatem:impedimentum. VBE.

Non diu. Rebus bene gestis in Cilicia:ut uisum est libro.ii. Rogauerat Cicero Cælium:ut sibi curaret:sibi supplicationes decerni:id q; alios itidem rogauerat non ignorante Cælio:qui nũc scribit quid quisq;:aut dixerit:aut fecerit pro Cicerone. Exponitq; contentiones:quæ in senatu factæ erãt:& quid pro Cæsare Curio fecerat. ¶ Ordo est. Supplicationes tuæ.i.quas petisti tibi decerni:torserunt.s.angore:nos nõ diu sed acriter. ¶ Enim.i.quia: nos incideramus in nodum difficilem.i.in rem cuius difficilis erat exitus. ¶ Nam Curio cupidissimus tui. ASC.

comitiales eripiebantur: negabat se ullo modo pati posse decerni supplicationes: ne siquid fauore Pauli adeptus esset boni: sua culpa uideretur amisisse: & p̄uaricator causæ publicæ existimaret̃. Itaq; ad pactionem descendimus: & confirmarunt cõsules se his supplicationibus in hũc annum nõ usuros. Plane quod utrisq; cõsulibus gratias agas est. Paulo magis certe: Nam Marcellus sic respondit ei: spem in istis supplicationibus nõ habere. Paulus se omnino in hunc annum nõ dicturum. Renunciatum nobis erat Hirrum diutius dicturum: prehendimus eum: nõ modo nõ fecit: sed cum de hostibus ageretur: & posset rem impedire: si ut numerarẽtur: postularet: tacuit: tantum Catoni assensus est: qui & locutus honorifice nõ decreuerat supplicatiões. Tertius ad hos Fauonius accessit. Quare pro cuiusq; natura: & ĩstituto gratiæ sunt agẽdæ. His q̃ tãtum uolũtatem ostenderũt: pro sententia: cum impedire possent, nõ pugnarũt. Curioni uero, q̃ de suarum actionum cursu tua causa deflexit. Nam Furnius, & Lentulus, ut debuerũt: quasi commres esset: una nobiscum circumierũt: & laborarunt. Balbi quoq; Cornelii operam, & sedulitatem laudare possum. Nam cum Curione uehementer locutus est. Et eum: si aliter fecisset: iniuriam Cæsari facturum dixit: tum eius fidem in suspitiõem adduxit. Nõ deerant quidem, qui inique transigi uolebãt: Domitii: Scipiones, quibus hãc rem ad ĩtercessionẽ euocãdã ĩterpellãtibus uenustissime Curio respõdit: se eo libẽtius nõ ĩtercedere: q̃ quosdã, q decernerẽt, uideret ↄfici nolle. Quod ad rẽp. attinet ĩ unã cãm ois cõtẽtio cõiecta est, de prouinciis ĩ quã adhuc incubuisse cũ senatu Põpeius uidet̃, ut Cæsar ante Idus Nouembres decedat. Curio oĩa potius subire cõstituit q̃ id pati cæteras suas adiecit actiões. Nostri porro.

VBB. ℂ COMmitiales. dies: q̃ uolebãt. quod propter eiusmodi res fierẽt comitia. ⸿ Præuaricator. desertor: nã p̄uaricatores eos diximus: qui aduersariis suis cãm donant: & ex parte actoris in partem rei concedunt: auaricari autem dicit̃ præuaricari. Varicari uero a uaricibus: quæ (auctore Nonio) dicuntur uenæ in suris inflexæ. & obtortæ. ⸿ Est quod agas gr. i. debes agere gr̃as. ⸿ Paulo magis. s. est q̃ agas gratias. ⸿ Respõdit ei. s. Paulo. ⸿ Dicturũ. s. dicit de supplicationibus tuis. ⸿ Diutius. longius q̃ in hunc annum. ⸿ Non fecit. non dixit diutius. ⸿ Prehẽdimus. familiariter allocuti sumus. ⸿ Cũ age. de ho. i. cum fieret mentio de hostibus a te fictis. ⸿ Ut nu. nam cum supplicationes præcederent triumphũ: lege cautum erat ut cõstaret de numero hostium. & neq; triumpharet: nisi qui quinq; milia hostiũ in acie cæcidisset: de his moribus: & institutis uide Valerium Maximũ li. ii. cap. ui. de iure triumphandi. ⸿ Tacuit. nõ postulauit: ut numerarentur. ⸿ Honorifice. de te. ⸿ Accessit. additus est. ⸿ Nõ pugnauerũt. i. nõ cõtẽderunt ut ĩpedirẽt. ⸿ Curioni uero. s. agẽdæ sunt gr̃æ. ⸿ Deflexit de cur. su. a. i. prætermisit actiões suas. ⸿ Tua causa. ut ageretur de supplicationibus tuis. ⸿ Circũ ierunt. i. hunc & illum ambierunt: & allocuti sunt pro te. ⸿ Sedulitatem. diligentiam. ⸿ Interpellantibus. ĩpediẽtibus: interrumpẽtibus. ⸿ Venustissime. facetissime. ⸿ Nõ inter. nõ prohibere ⸿ In quã cãm. ⸿ Incubuisse. dedisse operam: intendisse: dicimus autẽ incumbo huic rei: & in hanc rem. ⸿ Decedat. ex gallia. ⸿ Quã pati id. ut Cæ. discedat ante idus Nouẽbris. ⸿ Abiecit. deposuit.

Incũbo huic rei Incũbo hanc rẽ

ASC. ℂ CVI comitiales. s. dies eripiebantur: q̃ differebãtur: aut absumebantur omnibus rõnibus: negabat se posse pati ullo mõ supplicatiões decerni. ⸿ Ne si adeptus eẽt quid: idest aliquid boni: fauore. i. per fauorẽ pauli. s. Æmilii: uideretur amisisse: sup. illud sua culpa: & existimaret̃: idest iudicaret̃ præuaricator: idest desertor causæ publicæ: idest ad temp. spectantis. ⸿ Itaq;: idest & ita: nos descendimus. i. deuenimus ad pactionem: idest ut dicunt compositionem: & consules confirmarunt pro cõfirmauerunt: sup. se nõ usuros in hunc annũ de his supplicationibus. ⸿ Plane. i. omnino est: quod: idest p̄pter quod: agas gr̃as utrisq; consulibus: certe magis Paulo. ⸿ Nam Marcellus respondit ei sic: supple se nõ habere spem in istis supplicationibus. ⸿ Paulus: sup. respondit se: non dicturũ: scilicet sententiam de supplicationibus omnino in hũc annum. ⸿ Renunciatum erat nobis Hirrum dicturũ diutius: idest q̃ uellet diutius dicere: q̃ in hunc annũ. ⸿ Nos prehendimus eum. i. obuiam factum complexi sumus: deprecantes ne id faceret: & ipse non modo. i. non solum: nõ fecit. s. quod renunciatum erat eũ facturum: sed cum ageretur de hostibus. s. a te deuictis: & posset impedire rem. s. quam petis: hoc est supplicationem: si postularet: ut sup. hostes numerarent̃: tacuit. i. noluit hoc postulando impedire: tantum. i. solummodo: assensus est Catoni: qui etsi locutus honorifice. s. de te: non decreuerat. sup. tñ supplicationes. ⸿ Fauonius accessit ad hos. s. duos: Hirrũ & Catonẽ tertius. i. eiusdem eẽ eis sententiæ. ⸿ Quare gratiæ sunt agẽdæ: sup. a te: p natura: & instituto. i. moribus uniuscuiusq;. ⸿ His. s. posterius uoiatis: sunt agendæ gratiæ: q̃ tantum. i. dumtaxat: ostẽderunt uoluntatẽ. s. suam: & sup. non pugnarunt. i. nõ acriter contenderunt: pro sententia. s. sua stabilienda: cum possent impedire. s. supplicationem ⸿ Curioni uero: sup. agendæ sunt gratiæ: q̃ deflexit: sup. se: causa tua. i. propter te: de cursu suarum actionum: quæ differebant̃. eo q̃ de rebus tuis referebatur. ⸿ Nam Furnius & Lentulus circuierunt & laborarũt pro laborauerunt: una. i. pariter nobiscum: ut debuerunt. quia tibi obnoxii erant: quasi esset ius. i. negocium eorũ. ⸿ Ego possum quoq; laudare operam: & sedulitatem Balbi Cornelii: nam ipse locutus est uehementer cum Curione. i. pro te: & dixit eum facturum iniuriam Cæsari: si fecisset aliter: scilicet q̃ dictum est. ⸿ Tum. i. insuper: adduxit fidẽ: eius. s. Curionis: in suspitionem: ut si nocere uoluisset non potuisset. ⸿ Quidem. i. certe: non deerant qui uolebant rem transigi iniquam: utpote Domitii: & Scipiones: quibus interpellantibus. i. inter agendum asserentibus hanc rem euocandam: sup. esse: ad intercessionem. i. impeditionem: Curio respondit uenustissime: se non intercedere. i. impedimentum facere: eo libentius: q̃ uideret quosdam: qui decernerent. i. adiudicarent tibi supplicationem: nolle: sup. eam confici. i. executioni mãdari. ⸿ Quod. i. quantum: attinet ad remp. ois contentio. s. Cæsaris: & Pompeii: coniecta est. i. redacta: in unam cãm. i. actionem: de prouinciis. s. nõ prorogandis: in quam. s. cãm: Pompeius uidetur adhuc incubuisse. i. inclinatus esse: cum senatu. i. ut sentit senatus. s. ut Cæsar decedat. s. de prouincia: ante Idus Nouẽbres. ⸿ Curio constituit potius subire ois q̃ pati id: & adiecit cæteras actiones suas: quas supra dixit dilatas. ⸿ Porro. i. sed: nostri. s. amici.

ℂ Quos

VBE.

¶ QVos tu bene nosti.non uult eos nominare. ¶ Scæna.actio:& est translatio:quia actiones fabularum in scænis fiebãt. ¶ Tradiderit.deposuerit hanc materiã:uide apud Appia.lib.i.& apud Plutar.in uita Cæsa.& Põ. ¶ Accipit.tractat. ¶ Exagitat.uexatur:impugnatur. ¶ Quod ui.quam rẽ.s.intercessorẽ uident reformidare. ¶ Quoad.quãdiu:quousq;. ¶ Manebit.in puincia. ¶ Cõmẽtario.registro. ¶ Equo.i.ex quo.s.cõmẽtario. ¶ Selige.secerne:excipe. ¶ Trãsi.omitte. ¶ Explosiões.explodere ẽ eiicere:uituperare: Hora. Explosa arbuscula dixit. Ci.i.offi. Aristonis:Pyronis:& Herili: ĩ pridẽ explosa snia est: facti.n.fuerãt ludi a multis improbati. ¶ Et funerum.explosiões:funerũ autem:idest funebriũ pomparum. ¶ Ineptiarum cæterarum.i. cæterorum quæ inepte sunt acta:& in ipso cõmentario rerũ urbanarum scripta. ¶ Habet.s. commentarium. ¶ Plura uti.s.q̃ inutilia:uel q̃ ea q̃ dixi de ludis & de funerib⁹ &c. ¶ Quæ nõ desyderes.i.quæ non curea audire. ¶ Quod opus est.ꝙ utile ẽ. ¶ De negocio sictiano. de quo supra dixit sictianã syngraphã. ¶ Minus certa fide.i.nõ satis fideles. ¶ Tanquã ꝓcurator. tanq̃ gestor alieni negocii. Vale.

Quoad

Explodere

quos tu bene nosti ad extremũ certamẽ rẽ deducere nõ audent. Summa rei totius hæc. Põpeius tanq̃ Cesarẽ nõ ĩpugnet, sed qđ illi æquũ puter: cõstituat, ait Curionẽ quærere discordias. Valde aũt non uult: & plane timet Cæsarẽ ↄsulẽ designarũ prius:q̃ exercitũ & puinciã tradiderit. Accipit satis male a Curione & totus eius secũdus cõsulatus exagitat. Hoc tibi dico, si oĩbus rebus premẽt Curionẽ, Cæsar defendet: intercessorẽ: si qđ uident: reformidarint, Cæsar quo ad uolet manebit. Quã quisq; sententiã dixerit. in cõmentario est rerum urbanarũ; equo tu quæ digna sũt selige multa trãsi:in primis ludorũ explosiones & funerũ: & cæterarum ineptiarũ: plura habet utilia. Denique malo in hãc partem errare:ut quæ nõ desyderes audias: q̃ quicq̃: quod opus sit: prætermittatur. Tibi curæ fuisse de Sictiano negocio: gaudeo: sed quando suspicaris minus certa fide eos tibi uisos: tanq̃ procurator sic agas: rogo. Vale.

ASC.

¶ QVos tu nosti bene:non audent deducere rẽ ad extremum certamẽ.s.cum Cæsare futurum. ¶ Summa.i.finalis snia totius rei:sup.est hæc: Põpeius tanq̃ non impugnet Cæsarem: sed constituat: quod putet ęquum illi: ait Curionem quærere discordias.s.negãdo Cæsarem debere decedere. ¶ Autẽ.i.sed: Põpeius nõ uult ualde. & timet plane.i.manifeste: Cæsarẽ designatũ:sup.iri:consulẽ prius: q̃ tradiderit exercitũ & prouinciam. ¶ Sup.Pompeius:accipit.i.tractat satis male a Curione: & totus secundus cõsulatus eius s.Põpeii: exagitat.i.ab eo turpiter depellit. ¶ Ego dico.i.denuncio tanquã certum:tibi hoc:si.s. Pompeius & senatus:prement Curionem omnibus rebus: Cæsar defendet.s.a prouinciæ continuatione: si reformidarint intercessorem.s.Curionẽ:quod uident.s.facturi. ¶ Cæsar manebit.s.in prouincia.quoad.i.quãdiu uolet. ¶ Est.i.habet:in cõmentario rerum urbanarum ad Ciceronẽ tũc missoiquã sniam quisq; dixerit:equo.s. cõmentario:tu selige.i.seorsum ab aliis elige:q̃ sunt digna.s.lectione:transi multa in primis explosiões:idest cõtumeliosas exagitationes:ludorum:aut ludiorum.i.actorum & fabularum: & supple narrationes funerũ: & cæterarũ ineptiarum:sup.cõmentarium:aut cõmentarius:habet plura.i.multa utilia. ¶ Deniq; ego malo.i.magis uolo:errare in hanc partem,s.nimis multa scribendo: ut audias ea quæ non desyderes: quã supple ut quicquam:quod sit opus:scilicet scito:prætermittatur. ¶ Gaudeo fuisse tibi curæ de negocio Sictiano:ut Syngrapha Sictiana persoluatur. ¶ Sed quando.i.quoniã:suspicaris eos.s.qui attulerunt uisos tibi fide minus:idest non satis certa:rogo agas sic tanquam procurator scilicet eorum:non iudex. Vale.

M. Cælius Ciceroni. S.D.

PVdet me tibi cõfiteri;& queri de Appii hominis ingratissimi iniuriis:q; me odisse (qa magna mihi debebat beneficia) cœpit. Et cum homo auarus:ut ea solueret:sibi impetare nõ posset:occultũ bellũ mihi idixit; ita occultum tñ,ut multi renunciarent, & ipse facile animaduerterẽ male eum de me cogitare. Posteaq̃ uero cõperi eũ collegiũ tentasse:deinde aperte cũ qbusdã locurũ, cũ L. Domitio:ut nũc est, mihi inimicissimo homine deliberare uelle hoc munusculum deferre.

VBB.

PVdet. Primum Cælius exponit magnã Appii erga se ingratitudinẽ: qui cum ei plurimum deberet:cœpit eum odisse: & bellũ exponit quomodo id fecerit. Deinde narrat quemadmodum Appius subornauit: qui eum accusaret: contra quem dicit se defensum esse retorquendo accusationem in eum cum magna eius infamia. ¶ Cõfiteri.dicere. ¶ Impetrare si.se adducere. ¶ Indixit. denũciauit:uel mouit. ¶ Et ip.ego. ¶ Male co.de me.i. malã habere de me opinionem.male effectũ esse erga me. Ouid. Non tñ Æneam q̃uis male cogitet odi. ¶ Tentasse.solicitasse cõtra me. ¶ Vt n.est.s.inimicissimus. ¶ Def.hoc munusculum.

ASC.

PVdet me &c. Cælius primo loco huius epistolæ exponit magnam Appii cognomento pulchri erga se ingratitudinem: qui cum plurimũ deberet gratię:cœperat odisse. Deinde narrat quemadmodum idem appius subornauerat quẽdã: qui ipsum Cælium accusaret:contra quem dicit se defensum esse:retorquendo accusationem eandem actionis in eũ:qui accusarat eum insigni eius infamia. Erat autem appius:ut ex superioribus patet:homo superbo: & mobili ingenio: Ciceroni magis propter nobilitatem: & potentiam: quam ob uirtutem obseruatus. ¶ Ordo est. pudet me confiteri tibi:scilicet rei ueritatem: & queri:idest conqueri:de iniuriis appii:scilicet pulchri hominis ingratissimi:qui cœpit odisse me: quia debebat mihi beneficia maxima:scilicet a me recepta: qui enim accepit beneficium etiam gratis collatum:obligatur si potest saltem paria referre. ¶ Et cum homo auarus:scilicet ipse appius:nõ posset imperare sibi:idest adducere animum summa auaritia captum ad hoc:ut solueret ea:scilicet debita beneficia:indixit mihi bellum occultum.i.simultates latẽtes. ¶ Tamen.idest nihilominus:ita occultum:ut multi renunciarent mihi: & ipse:idest egomet:animaduerterem facile eum cogitare male de me:idest:ut faciat mihi malum. ¶ Vero:idest sed:posteaquam comperi eum tentasse:idest sollicitasse cõtra me collegium:ut opinor augurum:nam ipse augur fuit:ut prius uisum est:deinde locutum aperte cum quibusdam:idest. etiam mihi notis: & animaduerterem deliberare cũ:Lucio Domitio homine inimicissimo mihi:ut nunc est:quia non semper ita fuit:uelle deferre.

dere quãprimũ.i.ualde cito:qa iam expleta fuerat Ciceroni prouincia. ꝩ Peto a te ut doleas.i.dolenter & cũ dolore feras iniurias meas.i.mihi illatas ab Appio:ut existimas.i.iudicas & censes ac opinaris me solere:& dolere:& ulcisci tuas:scilicet iniurias:idest tibi illatas. Notum est doleo cum datiuo & cũ accusatiuo cõstrui posse: sed cũ datiuo: quasi absolute positum: unde dicimus:dolet mihi aduersus casus tuus:idest dolori est:& ita uerbum ipsum adiungitur rei dolorem inferenti:interdum etiam parti dolorem patienti:ut dolet mihi caput:dolent tibi ilia &c.quod nõ dicemus poetice doleo caput:doles ilia &c. Cum accusatiuo autem additur rei accipienti dolorem:ut doleo iniurias tuas &c. Vale.

M.Cælius.M.Ciceroni.S.D.

GRatulor tibi affinitate uiri mediusfidius optimi. Nã ego hoc de illo existimo. Cætera porro:qb' adhuc ille sibi parũ utilis fuit & ætate iã sunt decursa:& cõsuetudine:atq; authoritate tua:pudore Tulliæ:si qua restabũt:cõfido celeriter sublatũ iri. Nõ est enim pugnax uitiis, neq; habes ad id:quod melius sit ĩtelligẽdum. Deinde quod maximũ est ego illũ ualde amo. Velles Cicero Curionẽ nostrũ lautũ intercessiõis de prouinciis exitũ habuisse. Nã cum de intercessiõe referretur: quæ relatio fiebat ex senatuscõsulto:primaq;.M.Marcelli sñia pronũciata esset:qui agendum cũ tribunis plebis cẽsebat freques senatus in alia oia iit. Stomacho est scilicet Pompeius magnus nũc ita languẽti, ut uix id q sibi placeat reperiat. Trãsierat illuc:ut ne rõ esset ei' habenda, q neq; exercitũ:neq; prouincias traderet: quẽadmodũ hoc Põpeius laturus sit cũ cognoscebat: qd nã reip. futurũ sit:aut nõ possit:aut nõ curet:uos senes diuites uideritis. Qu. Hortensius cũ has literas scripsi:animam agebat. Vale.

VBE. GRatulor. Cũ Cice. præesset Ciliciæ:eius filia Tullia Dolobellæ matrimonio cõiuncta est:opa amicoꝝ quibus id mandauerat quẽadmodũ ipse supra ad Appium scripsit. Itaq; in hac epla Cælius gratulatur:laudatq; Dolobellam:& ostendit a se amari. Deinde scribit de Curione: quid egerit de puinciis:& de Cn.pompe. ꝩ Mediusfidi'. per Iouis filiũ:iurãtis est. ꝩ Existimo hoc. habeo hãc de eo opinionẽ.s.q sit optimus. ꝩ Cætera.alia quædã uitia. ꝩ Ætate.per ætatẽ:quia erat iuuenis:& pene adolescens. ꝩ Decursa.participium sine uerbi origine. ꝩ Pudore.uerecundia:prudentia: sic lib.ii. Nã ea quæ speras Tulliæ meæ prudentia tẽperari posse scio:est.n.illa epistola quæ incipit. Nõ diu sed acriter. ꝩ Sublatum.remouenda ab eo. ꝩ Non est.n.laudat Dolobellã. ꝩ Pugnax.cõtumax:perseuerans. ꝩ Neq; he.tardus:obtusus. ꝩ Maximum.præcipuum. ꝩ Intercessiones.puto melius legendũ intercessionis:ut sit sensus. Vides o Ci.nrm Curionem lautum: habuisse exitum intercessionis de prouinciis:ironice dixit qa cum intercessisset non ei bene cessit. ꝩ Intercessiõe.i. de intercessione. ꝩ In alia omnia.idest hãc sententiã penitus aspernatus est. ꝩ Stomacho. translatio est. ꝩ Languenti.debilitato. ꝩ Trãsierat.tri.ple. ꝩ Ei'. Cæsaris. ꝩ Quẽadmodũ.quo aio ꝙ patior.q.d. male. ꝩ Vos senes diui.q.d.qui & ætate debetis plus sapere:& multũ habetis quod possitis amittere. ꝩ Qu. Hortẽsius.orator fuit clarissimus. ꝩ Agebat animã. eflabat uitam:expirabat. Vale.

ASC. GRatulor &c. Cum Cicero præesset Ciliciæ Tullia filia eius post mortẽ Crassipedis nupsit Dolobellæ:opera amicorum:quibus id oneris abiens dederat:ut etiam se iurisconsulto filiam locarent:si uirum illa dignum inuenerint:ut Cicero ipse supra ad Appium scripsit:purgans:q Dolobellæ Appii inimico nupserit. Itaq; Cælius Appii inimicus:ut proxima epistola uisum est:gratulatur id ei: laudatq; Dolobellam & ostendit se ab eo amari:deinde scribit de Curione quid egerit de prouinciis:& addit nonnulla de Cn.põpeio. ꝩ Ordo est. Gratulor tibi.i.fœlicitatẽ tuam mihi gratã prædico:affinitate.i.pp affinitatẽ:aut de affinitate:uiri: mediusfidi'.i.ita me deus fidei:aut Iouis filius Hercules iuuet ut uerꝰ dico:optimi.s.Dolobellę. ꝩ Nã ego existimo.i. iudico hoc de illo.s.q sit uir optim'. ꝩ Porro.i.sed:cætera.s.instituta eius:q̃ ad rem domesticã pertinẽt:aut ad bona fortunæ augẽda: quibus ille fuit adhuc paꝝ utilis sibi sunt decursa.i.trãsacta:& abolita iam:&.i.simul:ætate:quia nõ est amplius adulescẽs: adulescentibus aũt raro est animus ad rem auidior:& cõsuetudine.i.cõuersatione cũ maturis uiris:atq; si q̃.i.aliqua restabunt:ego cõfido:sup.ea sublatũ iri.i.abolẽda celeriter:auctoritate tua:quia uerebitur sub tali socero luxuriose aut prodigaliter uiuere:& pudore Tulliæ.s.filiæ tuæ prudẽtissimæ:in cuius p̃sentia nõ audebit post hac peccare. ꝩ Eni.i.qa:ipse nõ ẽ pugnax.i.pertinaciter addictus:uitiis:aut pugnax.i.cõtumax in uitiis:neq; est hebes.i.tardus:& obtusus ad itelligẽdũ id qd' sit melius:deinde qd' maximũ est:qa quos amamus nõ sinimus faciliter corrũpi:& optimos iudicamus: ego amo illũ ualde. ꝩ O Cicero tu uelles Curionẽ nrm:ironice dicit:qa cõtra sentiebat:habuisse exitũ intercessiõis.i.obstaculi de puinciis:lautũ.i.pulchꝝ. ꝩ Nã cũ referret.i.cõsultaret:de intercessiõe:q̃ relatio fiebat ex senatuscõsulto:& sñia.M. Marcelli eẽt pnũciata prima:q cẽsebat agẽdũ cũ tri.ple.senatus iit freques in alia oia.i.aliter cẽsuit. ꝩ Scilicet.i.scire licet quid uiderint:põpeius magnus.s.prius habitus:ẽ nũc stomacho.i.aio:ita languẽti:ut uix reperiat:qd' placet sibi. ꝩ Trãsierat.i.cõfugerat illuc: ut ne rõ eẽt habẽda illius.s.Cæsaris:qui neq; traderet exercitũ neq; prouincias. ꝩ Vos senes diuites uideritis:quẽadmodũ.i.quomõ:Pompeius laturus sit hoc:cum cognoscat quid nã futurum sit reip. si aut nõ possit aut nõ curet.s.iuuare eam. ꝩ Quintus Hortẽsius agebat animam.i.expirabat:cum scripsi has.s.literas. Vale.

M.Cælius Ciceroni.S.D.

TAnti nõ fuit Arsacẽ capere:& Seleuciam expugnare:ut eaꝝ rerũ:quæ hic gestæ sunt,

VBE. TAnti non fuit. Exponit Cælius q̃ iucundũ spectaculũ præbuerit Domitius:q ægerrime tulit repulsam de quodã magistratu:optatq; Ciceronem interfuisse:deinde dicit quẽadmodũ nõ solum suspicatur:sed etiam aperte quodammodo uidet bellum futurum inter Cæsarem & Pompe. & dicit quid putet futurum in hoc bello. ꝩ Arsacem. Regem Persarum.unde omnes reges Persarum Arsacidæ dicti sunt. ꝩ Seleuciam.urbẽ Syriæ. ꝩ Expugnare.pugnãdo uincere. ꝩ Non fuit tanti.i.tantæ gloriæ. Arsacidæ

ASC. TAnti &c. Narrat risum quem Domitius repulsa accepta præbuerat:denunciatq; bellum futurum inter Cæsarem & Pompeium. ꝩ Ordo est. Capere Arsacem regem persarum:& expugnare:idest pugnando superare: Seleuciã non fuit tanti:idest tanto precio æstimandum:ut careres.i.deberes uelle carere.

VBE. Repulsa. ¶SPEctaculo care.i.ut nō uideres ea:q̄ hic gesta sunt. ¶Rupulsa.dr̄ quotiēs qs a magr̄atu uel honore quē petit repellit. ¶Illa comitia.q̄bus Domitio data ē repulsa. ¶Magna.p̄clara. ¶Ex se.ex aio:ex uolūtate. ¶Partiū.factionū: ¶Secuti necessitudinē.i.ualde pauci hn̄tes respectū necessitudinis suæ cū Domitio fecerūt:qd̄ debuerūt. ¶Quemq̄ fa.quem cognouit nō habuisse rōnē necessitudinis. ¶Ereptū.s.magistratū quē sp̄abat hr̄e. ¶Cuius.erepti magistratus. ¶Ego fue.au.i.cā ut ipse putat. ¶Nūc fu.isanit:ipatiēter dolet. ¶Hoies tāga. suū do.i.ipatiēter fert: q̄ hoies ita gauisi sint:q̄a uiderit eū dolere. ¶Vnūq̄ mouet.huius p̄iculæ uerba intelligi q̄dem uix p̄nt:sensus aūt minime. ¶Inest in bona spe.scilicet Saturninus:ut absoluat̄:q̄a Sex.Peduceus de eadē cā absolutus est. ¶Annū.i.p annū. ¶Nō ui.nō sperare. ¶Id peri.belli futuri & p̄turbationis reipu. ¶Qui.po.re.q̄ obtinēt sūmā imperii. ¶Nō pa. nō p̄mittere. ¶Aliter.alia c̄ditione. ¶Prouincias.gallias. ¶Saluū.incolumem:& integra dignitate. ¶Fert.parit. ¶Ambo.ipse Cæ.& Pō. ¶Illi amores.q̄ erāt inter Cæ. ¶Pōp. ¶Cōiunctio.affinitas: q̄a Iulia filia Cæ.uxor erat Pōpeii. ¶Occultā obtrectationē.i. ad simultatē:ad occultā maliuolētiam. ¶Erumpit.exit. ¶His oib⁹.Cæsar & Pō. ¶Et gr̄a & necessitudo.s.est. ¶Tū.p̄terea. ¶Odi cāz.q̄ mouent ad discordiā. ¶Nō hoies.s.odi.i.nō odi ip̄os:sed cām. ¶Illd̄.nūc quodāmō dat cōsiliū Ciceroī.qd̄ ei sit agēdū. ¶Domestica.ciuili. ¶Sie armis.tm̄ uerbis & sniis. ¶Hōestiorē.iustiorē. ¶Firmiorē.i.fortiorē.s.p̄tē debeāt sequi. ¶Statuere.iudicare. ¶Melius. honestius: & ita innuit:ut potius sequat̄ Cæsarē:q̄ Pōpe. ¶Senatum senatores. ¶Ad.Cæ.s.uideo: ¶Accessuros. ituros. ¶Cōferēdū.cōparandū:q̄a robustior erit exercitus Cæ.q̄ Pō. ¶Sat spatii sit.i.satis spatiū dat̄ nobis ad cōsiderādū exercitū utriusq̄:& ad eligendū eum:qui uidebitur posse nos magis defendere.

spectaculo careres.Nūq̄ tibi oculi doluissent:si i repulsa Domitii uultū uidisses:magna illa comitia fuerūt,& plane studia ex p̄tium sensu appuerūt:p̄pauci necessitudinē secuti offm̄ p̄stiterūt.Itaq̄ mihi est Domitius inimicissimus:ut ne familiarē q̄dem suū quēq̄ tā oderit q̄ me.Atq̄ eo magis:q̄ p iniuriā sibi putat ereptū:cui⁹ ego auctor fuerim.Nūc furit tam gauisos hoies suū dolorē:unūq̄ me ut studiosiorē Antonii.Nā Cn.Saturninū adolescētē ipse Cn.Domitius reū fecit.Sane q̄ supior ei uita iuidiosa:q̄ iudiciū nūc est in expectatiōe.Inest ēt in bona spe post Sexti Peducei absolutionē.De sūma reip.sæpe tibi scripsi,me annū pacē nō uidere.Et quo p̄pius ea cōtētio:q̄ fieri necesse ē accedit:eo clarius id periculum apparet.Propositū hoc est de quo,qui rerum potiūtur sunt dimicaturi:q̄ Cn.Pō.cōstituit nō pati.C.Cæsarē cōsulem aliter fieri,nisi exercitum,& prouincias tradiderit,Cæsari aūt p̄suasum est:se saluum esse nō posse:si ab exercitu recesserit.Fert illā tn̄ cōditionē,ut ambo exercitus tradāt.Sic illi amores.& iuidiosa cōiūctio nō ad occultā recedit obtrectationē,sed ad bellū se erūpit.Neq̄ meaꝝ reꝝ qd c̄silii capiā reperio:quod ne dubito:q̄n te quoq̄ hæc deliberatio sic p̄turbarit.Nā mihi cū oib⁹ his & gr̄a:& necessitudo est,tū cām illā:nō hoies odi.Illud te nō arbitror fugere quin homines in dissensione domestica debeant:quādiu ciuiliter sine armis certet̄,honestiorem sequi partē:ubi ad bellū & castra uētum sit,firmiorē:& id melius statuere qd̄ tutius sit.In hac discordia uideo.Cn.Pompeium,Senatū:quiq̄ res iudicāt secum habituꝝ.Ad Cæsarem oēs qui in timore:aut mala spe uiuāt accessuros.Exercitū cōferēdum nō eē:modo sat spatii sit ad cōsiderādas utriusq̄ copias,& eligendam partē.

ASC. ¶SPEctaculo earum rerū q̄ gestę sunt hic.i. Romę. ¶Oculi nūq̄ doluissent tibi:sed semp excitasset te ad risum si uidisses uultū Domitii in repulsa.s.magr̄atu petito. ¶Illa comitia q̄bus populus couenerat ad creādos magistratus:fuerūt magna:q̄a multi conuenerāt:& studia.i.fauores apparuerūt plane.i.oīno:aut euidēter ex sensu.i.snia partiū.s.cōpetitoꝝ:p pauci secuti necessitudinē.i.eo q̄ essent necessarii p̄stiterunt officiū. Triplex ē sensus:aut q̄ pauci præstiterunt officiū alicui:q̄a plurimi secuti erāt necessitudinē:aut q̄ pauci p̄stiterūt officiū Domitio: utpote soli secuti necessitudinē:aut q̄ per pauci secuti necessitudinē.i.ēt de necessariis Domitii:p̄stiterūt offm̄ Domitio:q̄ sensus c̄gruit ei qd̄ seqtur. ¶Itaq̄ Domitius ē inimicissimus mihi: ut ne q̄dē.i.nō saltē oderit quēq̄ familiarē suū:tā.i.tm̄ q̄.i.q̄tū me.Nō autē odit familiares:q̄ licet eēnt necessarii:nō tn̄ p̄stiterūt offm̄ Domitio. ¶Atq̄ Domitius odit eo magis me:q̄ putat.s.magr̄atū:ereptū sibi p iniuriā:cui⁹.s.iniuriæ:ego fuerī auctor. ¶Nūc Domiti⁹ furit hoies:tā.i.tm̄ gauisos:dolorē suū.i.pp dolorem suū:q̄a sicut dicimus gaudeo gaudiū tuū:ita & dolorē tuū.i.cū gaudio uideo:sup.furit me unū.s.gauisū dolorem suū ut studiosiorē Antonii .i.magis fauentem Antonio. ¶Nam ipse Cn.Do.fecit Cn.Saturninum adulescentem:reū.i.accusauit eū. ¶Vita:sup.erit ei iuidiosa:sane q̄.i.multo magis:q̄ superior:qd̄ iudiciū.s.de Saturnino:est nūc in expectatione:sup.Saturninus inest ēt in bona spe.s.absoluēdi:post absolutionē Sexti Pedocei:scripsi ubi sæpe de summa reip.me nō uidere pacē annū.i.q̄ duret annū:aut intra hūc annū. ¶Et quo i.q̄to:ea c̄tētio.s.Cæ.& Pōpeii:accedit p̄pius:q̄ necesse est fieri.eo.i.tanto:id periculum apparet clarius.i.euidentius. ¶Propositū de quo sunt dimicaturi:qui potiunt̄ reꝝ ē hoc.i.hmōi:q̄ Cn.Pō.cōstituit nō pati.C.Cæsarē consulē fieri aliter:nisi tradiderit exercitū & p̄uincias:Cæsari aūt persuasum est:se nō posse eē saluū si recesserit ab exercitu:tn̄ ipse fert.i.offert illā cōditionē:ut ambo tam ipse q̄ Pōpeius tradāt exercitus.s.senatui. ¶Sic.i.in tm̄:illi amores.s.Soceri & generi:& cōiunctio.s.affinitatis inuidiosa.i.cui plurimi inuiderūt:non recedit ad obtrectationē occultā:sed erūpit.i.extendit se ad bellū. ¶Neq̄ reperio qd consilii meaꝝ reꝝ capiam:quod.i.pp quod:ne sup.q̄dē dubito:quin hæc liberatio p̄turbarit quoq̄ te sic.s.ut me. ¶Nā & gratia & necessitudo est mihi cū his oibus.i.q̄ bellū acceptant. ¶Tum.i.insuper:ego odi cām illā.s.certaminis:nō hoies:scilicet ipsos. ¶Ego nō arbitror illud fugere te.i.nō dubito te scire:quin homines debeant:sequi partē hone[illegible] in dissensione domestica.i.ciuili:quādiu certet̄ ciuiliter sine armis:ubi.i.post q̄:uentū sit ad bellū:& castra:sup.[illegible] firmiorē.i.fortiorē:& statuere.i.æstimare id melius:quod sit tutius. ¶Ego uideo Gnæum Pōpeium hab[illegible] hac discordia:senatum.i.oēs senatores.& qui iudicāt res.i.iudices:& omnes qui uiuant in tim[illegible]re:aut [illegible] accessuros ad Cæsarem ¶Exercitum:sup.eoꝝ nō esse cōferendum.i.cōparandū[illegible] [illegible]us:aut cōferendum ad dimicandum:modo:idest dummodo sat:idest satis spatii [illegible] & ad partem eligendam.

¶Prope

VBE. ¶PROpe.fere. ¶Ostēta.pdigia:mōstra. ¶De si. & ta.i.de imaginib⁹:& tabulis pictis:qb⁹ ita Romani delectabant: ut eas magna pecunia cōpararēt:hāc aūt impēsam uolebat moderari Appius creatus cēsor. ¶De ære alieno. de debito pecuniæ:ut remitteret debitorib⁹,quēadmodū scribit ipse Ci.li.ii.offi.eē factū:cū esset consul:cui ordinationi testatur se restitisse:q̄a erat iniqua:qd' alii eriperetur:qd' alii daret. ¶Loramētum.i.rē quādam mollē:quā posset flectere in q̄cūq; partē uelit. a loro.n.dicit loramētum. ¶Aut uitrū.i.fragilem:ut uitrū. ¶Nam.textus hic erat mēdosus: debet aūt ita legi. nam sordescit uere uultu:& uenas sibi omnes:& uiscera aperit:metaphorice aūt ita intelligit:detegit istis malis actionibus malos & corruptos animi sui sensus:ita ut ex exterioribus iudicetur:quid habeat interius. ¶Per deos atq; hoies.subaudi oro:ul' obtestor. ¶Risum.ad ridēdum. ¶Ad summam.deniq;:in conclusione. ¶Eog; s.Cæsaris:& pompe. ¶Impendere.iminere. ¶Vindicabit.ulciscetur:finiet. ¶Iucundū si pos.fi.s.pe.q̄a cū sit futurū cū periculo:nemini uiro bono poterit esse iucundū. ¶Spectaculum.res digna spectari. ¶Fortuna.quia nō uincet:qui iustiorem habebit cām: sed quem fortuna uolet. ¶Parabit.dabit. Lora mentū

Prope oblitus sum: quod maxime fuit scribendum. Scis Appium cēsorem hic ostēta facere de signis: & tabulis:de agris modo,de ære alieno accerrime agere. Persuasum ē ei cēsuram:loramētum:aut uitrū eē errare mihi uidetur. Nam sordescit uere uultu:& uenas sibi oēs:& uiscera aperit. Curre p deos:atq; homines: & q̄primum hæc risum ueni. legis Scantiniæ iudiciū apud Drusum fieri. Appium de tabulis: & signis agere:crede mihi est pperādum. Curio noster sapiēter id:quod remisit de stipēdio Pompeii fecisse existimatur. Ad summam quæris, quid putem futurū, si alteruter eorū ad parthicū bellū nō eat:uideo magnas impēdere discordias:quas ferrum:& uis uindicabit:uterq;:& animo:& copiis est paratus. si sine periculo fieri posset:magnū, & iucūdum tibi fortuna spectaculum parabit. Vale.

ASC. ¶EGO prope.i.quasi:oblitus sum:quod erat maxime scribēdū. ¶Scis Appiū Cēsorē facere hic ostenta.i.monstra in cēsendo:& agere acerrime de signis.i.effigiebus rerum:de tabulis.s.pictis:de agris modo:idest interdum:de ære alieno:idest debito. ¶Persuasum est ei censuram esse loramentum.i.extendi posse ut loramenta:aut uitrum:idest frangi posse: ut uitrū. ¶Nam.s.Appius:sordescit.i.fit sordidus uere uultu:& aperit sibi uenas oēs:& uiscera.i.intima animi sui manifesta. ¶Curre.s.admonitus:per deos: atq; homines:& ueni risum hæc q̄plurimum. ¶Iudicium legis scantiniæ.i.de turpi libidine:fieri apud Drusū.s.turpissimū. ¶Appiū.s.censorē agere de signis:& tabulis.s.nō possidendis. ¶Crede mihi pperandū.s.est tibi. ¶Curio noster existimatur fecisse sapienter id:quod remisit:idest detraxit,de stipendio Pōpeii. ¶Ad summam.i.finaliter quæris:quid putem futurū:si alteruter.s.aut Cæsar:aut Pompeius:nō eat ad bellum parthicum:uideo impendere.i.imminere magnas discordias:quas ferrū:& uis.i.uiolētia:uindicabit.i.ulciscet. ¶Vterq; est paratus:& aio:& copiis:si possit fieri sine periculo.s.reip.fortuna parabit tibi spectaculum magnū:& iucūdum:qui enim in arena dimicantes spectant:extra periculū sunt. Vale.

M.Cælius.M.T.C.S.D.

ECquādo tu hominem ineptiorem: q̄ tuum Cn.pompeium uidisti? qui tantas turbas:q tam nugax esset, commorit. Ecquem antē Cæsare nostro acriorem in rebus gerēdis: eodē ī uictoria tēperatiorē:aut legisti:aut audiuisti? Quid est? nunc tibi nostri milites: qui durissimis: & frigidissimis locis teterrima hyeme bellum ambulādo confecerunt: malis orbiculatis esse pasti uidentur? Quid iam inquis? gloriose omnia: si scias quā sollicitus sum:cum hanc meam gloriam; quæ ad me nihil pertinet: derideas. Quæ tibi exponere nisi coram non possum: idq; celeriter fore spero. Nam me:cum expulisset ex Italia pompeium, constituit ad urbem uocare: idque iam existimo confectum: nisi maluit pompeium Brundusii circumsedere.

VBE. ECquando. Laudat Cælius Cæsarem:& uituperat Pomp. qui populum Romanū ad arma excitauerit. Deinde scribit se ualde sollicitū eē: optareq; aduentum subitū Ci. ut cum eo possit oia secreta cōferre. Postea dicit accidisse:ut sibi sit eundū transalpis ppter tumultus quosdā motos in gallia propter quēdam Domitium gallicū uirum nobilē interfectū. ¶Ecqū.i.nūquā do:nā hæc particula adiuncta dictionibus incipientibus a. q. interrogatiue posi tis: significat an:uel nū:ut ecquis.i.nunq;:ut dicit Dona.ergo ecqū.i.ao aliqū & aliquo ipe. ¶Ineptiorē.i.stultiorē. ¶Tuum.quē tu tāti facis. ¶Turbas.turbatiōes. ¶Acriorē.sapientiorē. ¶Cōfecerūt.finirunt. ¶Teterrima.pessima. ¶Malis.pomis. ¶Orbiculatis.rotundis:uel sunt gña pomoꝝ.q̄ orbiculata dnr: significat aūt eos macileotos esse. ¶Inquis. obiectio. ¶Quid iā.s.q̄reris. ¶Gloriose oia.s.euēfūt. ¶Quæ.quales res. ¶Fore.futuꝝ:ut tibi corā exponā. ¶Expulisset.eiecisset. ¶Circūsedere.i.obsidere: & detinere scilicet me. Ecqū Ecquis

ASC. ECquando. Laudando Cæsarem uituperat pōpeium:qui excitauerit populū Romanū ad arma:dicit se optare aduentum Ciceronis:& q̄ritur sibi transalpes proficiscēdum esse. ¶Ordo est. Ecquando:idest nunquid aliquādo:uidisti hominem ineptiorem:q̄ Cn.eum Pompeium tuum:qui cōmorit:pro cōmouerit:tantas turbas.i.turbationes reꝝ:q esset tam nugax.i.uanus. & futilis.q.d.nō. ¶Ecquē nōqd aliquē:aut legisti:aut audiuisti acriorem Cæsare nostro:in rebus gerēdis.s.fortiter:& tēperatiorē eodem in uictoria q.d.scio:q nullū. ¶Quid est:hoc est q̄ris cur sic gestū:Milites nostri.i.Cæsariani:q ambulando locis durissimis:& frigidissimis:hyeme teterrima.i.asprima:cōfecerūt.i.finierunt:nūc tibi: ad nullā personā spectat illud tibi:bellū:uident esse pasti malis orbiculatis.i.pomis rotūdis:sunt q allegorice mūdū intelligere dicant.q.d.mūdi imperiū obtinuisse:alii e pomoꝝ pastu macilētes factos. ¶Quid inqs iā sumpsit. Rñdet:oia gloriose.si scias q̄.i.q̄tū:sollicitus sum:cū derideas hāc gloriā meā:q̄ nihil ptinet ad me. ¶Quæ.i.quales res:ego nō possum exponere tibi:nisi corā.i.in psentia:& spero:id.s.q possim corā exponere fore celeriter. ¶Nā cū Cæsar expulisset ex Italia Pompeium:constituit uocare me ad urbē.s.Romam:& existimo id esse cōfectum.i.perfectum,mō:nisi maluit,sup.me circumsedere.i.obsidere:Pompeium Brundusii.

Discu pio Hui Verna Vsque. quaq;

VBB. ¶PEReā.moriar:optātis est. ⌈ Isto.istuc:est.n.aduerbiū. ⌈ Discupio.ualde cupio. ⌈ Intima.secreta. ⌈ Quā multa.s. quæ tecū ɔferre cupiā. ⌈ Hui.quasi timētis est interiectio. ⌈ Quod solet fieri.nā cū parauim⁹ nos dicturos multa alicui: accidit plerūq;:ut cū sumus in eius pſentia obliuiscamur multa. ⌈ Q uoddā ob scelus.i.ppter quoddā scelus: & flagitiū. ⌈ Adeo.ualde. ⌈ Intimidi.audaces. Sunt populi trāsalpini:alii uolunt intimidos nomē esse ipsorū populorū: ut sit. Intimidi sunt in armis.i.sumpserunt arma. ⌈ De.ppter. ⌈ Bellienus.nomē pprīū. ⌈ Verna.significat seruū:sed hic puto eē cognomē. ⌈ Ibi.trāsalpis. ⌈ Cū pſidio.cum militibus positis ad tutelā loci. ⌈ Quēdam,ne putetur esse Domitius romanus. ⌈ Hospitē. A micū:apud quē Cæ.solebat hospitari. ⌈ Factione.parte. ⌈ Ad arma.s.surrexit:uł mota est:est.n.eclypsis. ⌈ Vsquequaq;.semp. ⌈ Domitii malim.q̄a de altero Domitio dixit supi⁹:q̄ Cn.Saturninū adolescētem accusauit. ⌈ Propugnaturus. pugnādo defensurus. ⌈ In nostro. ⌈ Romano. ⌈ Cathenādus.ligādus. ⌈ In hoc.Domitio Gallico. ⌈ Ipse.Bellienus:uel Demetrius. Vale.

pereā si minima causa est:properandum isto mihi; quod te uidere, & omnia intima cōferre discupio. Habeo autem q̄ multa:hui uereor (quod solet fieri) ne cū te uidero:oia obliuiscar. Sed tum quoddā ob scelus iter mihi necessariū retro ad alpes uersus īcidit:adeo qđ intermelii in armis sunt:neq; de magna cā. Bellienus Verna Demetrii, qui ibi cum præsidio:erat; Domitium quēdam nobilem illic Cæsaris hospitē a cōtraria factiōe nummi acceptis comprehēdit:& strāgulauit. Ciuitas ad arma iit:eo cum quatuor cohortibus: mihi per niues eūdum est: Vsquequaque inq; Sed Domitii mali dant. Vellem quidem Verna propugnaturus tātum animi habuisset in nostro Domitio, quantum ipse cathenatus in hoc habuit Cicerone.F.F.D. Vale.

ASC. ¶PEream:si est cā minima. ⌈ Properandū est mihi isto.i.ad istum locū ubi tu es:q̄.i.quia: discupio.i. anxie cupio:uidere te:& conferre.s.tecū omnia intima. ⌈ Habeo aūt q̄.i.o quātum multa.hui uereor ne obliuiscar oia:cū uidero te:q̄d solet fieri. ⌈ Sed tū.i.insuper iter necessariū incidit mihi ob quoddā scelus retro.i. retrorsum ad alios uersus:adeo.i.necessariū:q̄ iterme lii populi transalpini sunt in armis. ⌈ Neq; de magna cā.i.ob magnā cām. ⌈ Bellienus Verna.i. seru⁹ Demetrii:q̄ erat ibi cū pſidio:cōprehendit: & strangulauit illic Domitiū quēdam nobilē hospitē Cæsaris:nūmis acceptis.i.eo:q̄d nummos acceperat:a factiōe cōtraria. ⌈ Ciuitas iit.i.cōfluxit:ad arma:eundū est mihi.i.debeo ire:eo.i.ad eum locum:cū quatuor cohortibus p niues:q̄a hyemali. ⌈ Inquis.i.tu forte mō dicis. ⌈ Vsquequaq;.i.an semp tibi laborādū erit.q.d. uellē quidē aliter eē:sed Domitii mali.i.perniciosi dāt.s.id mali:aut negocii. ⌈ Vellem quidē:sup.ut Verna.s. Bellienus propugnaturus.habuisset tantū animi in Domitio nostro.s.Romano:aut hospite:& amico:quantū ipse cathenatus:alii legunt cathenandus:habuit in hoc Cicerone fratris filio: Vale.

Cælius.M.T.Cice.S.D.

EXanimatus sum tuis literis: quibus te nihil nisi triste cogitare ostēdisti: neque id: quid esset perscripsisti.nō enim quale esset: quod cogitares:aperuisti.Has ad te illico literas scripsi. Per fortunas tuas Cicero:per liberos oro:obsecro ne quid grauius de salute, & icolumitate tua cōsulas. Nā deos, hominesque, amicitiamque nostram testificor:me neque temere prædixisse: neq; temere monuisse. Sed postquā Cæsarem cōuenerim:sententiamq; eius:qualis futura esset:parta uictoria cognouerim:te certiorem fecisse. Si existimas eādem rationem fore Cæsari i dimittēdis aduersariis: & cōditiōibus ferēdis:erras. Nihil nisi atrox:& sæuum cogitat, atq; etiam loquitur, iratus Senatui exiit:his itercessiōibus plane īcitatus est:nō erit deprecatiōi locus.

VBB. EXaiat⁹. Cū uersaret̄ resp. i magnis piculis pp discordias Cæ.& Pō.q̄stus fuerat Ci.de miseria ipsorū:dixeratq; sibi īcertū eē:& difficile:q̄ cōsiliū suis rebus caperet.ītaq; suspicatus ē Cælius Ci. aliqd mali cogitar̄:& maxime ne se trāsferret ad Pō.q̄d ne faciat niuit multis causis dissuadere: ne euertat:& se:& oēs suos:si ad desperatos accesserit:cēset aūt Cælius potius ei eligendū esse aliquē locū solū & uacuum:quo se conferat:donec bellū cōfectū fuerit huic epłæ Ci.rńdit li.ii.epła:q̄ incipit Magno dolore me affecissent lræ tuæ &c. ⌈ Exanimatus. territus:pturbatus. ⌈ A peruisti.declarasti. ⌈ Illico.stati. ⌈ per fortunas.adiurat Cælius Cicero.ne aliquid faciat cōtra salutem suā. ⌈ Per liberos.per filios. ⌈ Cōsulas. deliberes:cōsiliū capias. ⌈ Prædixisse.quæ essent futura:& maxime de uictoria Cæsa. ⌈ Cōuenerim. allocut⁹ sim. ⌈ Fecisse te certiorē.i.testificor deos & homines. ⌈ Dimittēdis ad.i.in dimittēdis his:q̄ eū psecuti fuerint. ⌈ Atrox.crudele. ⌈ Senatui.q̄a assentitur Pom.magis:q̄ sibi. ⌈ His inter.q̄ facta sunt:ne decernat̄ ɔsul:nisi tradat exercitū:& p̄uincias. ⌈ Nō de p̄.lo.nullius p̄cib⁹ flectet̄:neminē dep̄cātē exaudiet.

ASC. EXanimatus &c. Cū uersaret̄ resp.in magnis piculis pp discordias Cæ.& Pom.idq; quęstus esset Ci.suspicatus Cælius ipm a Cæ.ad Pōpeium defectur̄:monet ne id faciat. Huic aūt epłæ rńdet illa li.ii. Magno dolore &c. ⌈ Ordo est. Ego sum exaiatus.i.factus expers ai:tuis literis.i.per lr̄as tuas:q̄b⁹ ostēdisti te nihil cogitare nisi triste:neq; scripsisti:qd id eēt:nō enim aperuisti quale eēt:q̄d cogitares. ⌈ Scripsi illico has lr̄as ad te:q̄bus:sup.o Cicero oro te:& obsecro p fortunas.i.facultates tuas:& per liberos tuos:ut ne consulas.i.per deliberationem incipias:ac facias:quid.i.aliquid: grauius de salute:& incolumitate tua:hoc est ne: aut tibi p desperationem manū inferas:aut ea incipias:unde saluti tuæ timendū eēt. ⌈ Nā ego testificor.i.testes facio:deos:& hoies:& amicitiā nostram:me neq; temere p̄dixisse.s.quicq̄:neq; monuisse. ⌈ Sed postq̄ cōuenerim.i.allocutus fuerim:Cæsarē:& cognouerim sniam eius qualis esset futura:parta uictoria.i.si obtinuerit uictoriā:testificor sup.me fecisse te certiorē.i.tibi eam significasse. ⌈ Si existimas eandem rōnem fore Cæsari in dimittendis aduersariis.i.iis:q̄ eū persecuti fuerint:& sup. in ferendis.i. offerendis:ɔditionibus.s.cōcordiæ:erras:quia si uictor fuit in eos nihil cogitat:nisi atrox:& sæuum: atq; etiā nihil loquit̄:ipse iratus senatui exiit.i.se pripit e senatu:ipse est plane.i.oīno:incitatus.i. ad irā:his intercessiōibus.i. obstaculis a senatu factis. ⌈ Locus non erit dep̄cationi.i.purgationi culpæ:aut petitioni ueniæ si uicerit.

¶Quare

¶ QVAre. concludit ex utilitate oīum suorū: ne a Cæ. discedat ad pompeiū. ¶ Eā cām. s. Cæsarianā. ¶ Sequere adiuua partibus: & fauoribus tuis. ¶ Odisse. s. te. ¶ Aut relin. s. si tu fueris pompeianus: cū nos simus Cæsariani. ¶ Aut habemus ipsam cupiditatē cōtra salutem tuam. i. aut optemus mortē tuam: qd' est impiū: qa te paterno amore prosequi debeo. ¶ Cunctatione. mora: cū nondū essent aperta bella alias legit concitatione. i. pturbatione: sed magis probo priorem lectionem. ¶ Quid offensæ. q̄ iniuria: quæ læsio. ¶ Nunc. cum res est non in cūctatione: sed discrimine pōpeianorum. ¶ Victorē. Cæ. ¶ Noluisti lædere. qa Ci. in principio bellorum dubiū neutrū seq̄bat. ¶ Dubiis. cū nulla spes est de uictoria pōpeii. ¶ Fugatos. pompeianos: iā uictos a Cæs. ¶ parū adoptatum. i. nō electū. s. a Cæsare. ¶ Expecta. priusq̄ sequaris pōpeiū. ¶ De hispaniis. ubi erat exercitus Cæsaris ɔtra Petreiū: & Affrānium duces pompeianos. ¶ Quas. hispanias. ¶ Nūcio. certifico. ¶ Fore. futuras. ¶ Nras. i. Cæsarianas: qa Cæli⁹ Cæsarianus erat. ¶ Isti. pōpeiani: sed p cōtēptū dixit isti. ¶ Porro. certe uel deīde. ¶ Q d. tale q̄le. q. d. nisi stultū. ¶ Desperatos. p qbus nulla ē spes: trāslatio ē sumpta ab ægrotis: q in extremis laborātes: & iā morituri desperati dnr. ¶ Hoc. te secuturū pōpeianos. ¶ Audierat. ab aliis. ¶ Simulatque. cūprimū. ¶ Negaui me scire. dixi me nō itelligere: qd esses factur⁹. ¶ Quib⁹ lrīs Cæ. ¶ Cōmoueri. psuaderi: icitari. ¶ Ad remanēdū: ne accederet ad pōpeianos: id aūt diximus alio loco scīm fuisse a Cæ. q hortatus ē Ci. ne exiret ad bellū: & neutrū oino seq̄ret: cui Ci. maximo aīo rñdit: ut scribit Plu. i ei⁹ uita. ¶ Nisi ita faceret. nisi duceret me Cæsar secū in hispaniā. ¶ Cōtēdissem. uehemētissime postulassem. ¶ Oi ui. oi uiolētia. i. ɔtra uoluntatē tuā. ¶ Etiā atque ēt. repetit Cæli⁹ admonitionē suā: ne Ci. sequat pom. ¶ Funditus. penitus: tractū ab ædificiis. ¶ Sciēs. a me admonitus. ¶ Prudēs. per teipsum intelligēs. ¶ Demittas. comittas. ¶ Eo. ad id. ¶ Vñ. ex quo. ¶ Nullū exi. i. uñ uides te nō posse exire: cū ingressus fueris: ē. n. cā pōpe. quasi labyrintus qdam: uñ nō est regressurus. ¶ Voces. sermones: exhortationes. ¶ Optimatū. i. pricipū in ciuitate: & ē confutatio cōtra id qd' posset dicere Ci. qd' nō pōt sustinere uocē optimatū increpātiū ipm: q ipse solus dissentiat ab uniuerso senatu: dicit Cælius ad fugiēdas has uoces: eligēdū eē aliquē locū uacuū. ¶ Insolētiā. superbiam. ¶ Vacuū a bello. qd' nō sit Cæsarianū: aut pompeianū. ¶ Decernunt. bello determinant. ¶ Quæ tua e. q̄ ad te ptinebūt: in codice scriptū legi: q̄ cū erūt cōfecta. ¶ Et te sa. i. & iudicaberis sapiēs: si nihil feceris cōtra Cæ. qd' eum offenderit: quia dummō nō seq̄ris pōp. non curat: ut ei faueas: aut eum sequaris. VBE.

Quare si tibi tu: si filius unicus: si domus, si spes tuæ reliquæ tibi curæ sunt: si aliqd apud te nos: si uir optimus gener tuus ualet: eorum fortūas nō debes uelle cōturbare: ne eam causam, in cuius uictoria salus nostra est: aut odisse, aut relinquere cogamur, aut impiā cupiditatē cōtra salutem tuam habeamus. Denique illud cogita: qd offensæ fuerit in ista cūctatiōe re pri⁹ subiisse, nūc te cōtra uictorem facere: quē dubiis rebus lædere noluisti: & ad eos fugatos accedere quos resistētes sequi nolueris summæ stultitiæ est. Vide ne dum pudet te parū optimatem esse parum diligēter, quod optimum sit, eligas. Quod si totum tibi persuadere nō possum, saltem dum quid de hispaniis agamus: scitur expecta quas tibi nūcio aduētu Cæsaris fore nostras. Quam isti spem habeant, amissis hispaniis nescio. Quod porro tuum cōsilium sit ad desperatos accedere, nō mediusfidi⁹ reperio. Hoc quod tu nō dicēdo mihi significasti: Cæsar audierat: ac simulatque hæc mihi dixit statim quid de te audisset exposuit, negaui me scire, sed tamen ab eo petii, ut ad te lrās mitteret: qbus maxime ad remanēdum commoueri posses. Me secum in hispaniam ducit, nā nisi ita faceret: ego priusq̄ ad urbem accederem: ubicunque esses ad te percurrissem: & hoc a te præsens cōtēdissem: atque omni ui te retinuissem. Etiam atque etiā Cicero cogita: ne te tuosque oēs funditus euertas: ne te sciēs prudēsque eo demittas: unde exitum uides nullū esse. Quod si te, aut uoces optimatum commouent, aut nōnullorum hominum insolentiam: & iactationem ferre non potes, eligas censeo aliquod oppidū uacuū a bello, dū hæc decernūtur, quæ cū erūt cōfecta & ego te sapienter fecisse indicabo, & Cæsarem non offendes. Vale.

Funditus

¶ QVAre si tu: sup. es curæ tibi: si fili⁹ unic⁹. s. Marcus Cicero: si domus. i. si familia: & si reliq̄ spes tuæ sunt tibi curæ: si nos sup. ualemus: & si gener tuus. s. Dolobella amicus Cæsaris: uir optimus: nō talis tñ oibus uisus. ualet aliqd apud te. i. habem⁹ aliqd auctoritatis: tu nō debes uelle cōturbare fortunas eorum. s. tibi charissimorum: & maxime necessariorum: ne cogamur: aut odisse: aut relinquere eā cām Cæsaris: in cuius uictoria salus nr̄a est: aut ne habeamus impiam cupiditatem contra salutē tuā. s. adhærēdo Cæsari: & inimicis eius oibus exitū optādo. ¶ Denique cogita illud: uidelicet quid offensæ. i. lesionis: Cæsari fuerit in ista. s. tua: cūctatione. i. mora: te subiisse. i. puisse prius: & sup. facere nunc cōtra uictorē: quē noluisti lædere rebus dubiis. i. cū adhuc dubius eēt belli exitus: & accedere ad eos. s. pōpeianos: fugatos. s. a Cæsare: quos nolueris sequi resistētes. i. cū adhuc resisterēt: est summæ stultitię. ¶ Vide. i. attēde: & pspice: ne dū pudet te esse parū. i. nō satis: optimatē. i. haberi in numero optimatū: & primorū ciuitatis: eligas parū diligēter sup. id qd' sit optimū: qa melius eēt in media dignitate secure uiuere: q̄ ad summā pperantē interfici. ¶ Quod si nō possum psuadere tibi totū. i. ut oino Cæsari recōciliēris: expecta saltē dū. i. donec sciā qd agamus de hispaniis: quas. s. hispanias: ego nūcio. i. indico tibi: fore nr̄as. i. nostrarū partium: aduentu Cæsaris. s. in eas: qd' ēt euenit. ¶ Nescio quam spē isti. s. temerarii Pōpeiū sequētes: hēant. i. habere possint: hispaniis amissis. ¶ Porro. i. sed: mediusfidius nō reperio. i. nō possum cogitare qd'. i. q̄le: ɔsiliū tuū sit accedere ad desperatos. s. de salute tuēda. ¶ Cæsar audierat hoc: q̄ tu significasti mihi nō dicēdo. i. uehemētē dolorē tuū pp Pōpeii aduersitatē: aut debilitatē: quā nō es ausus mihi scribere: sed solūmō signis ostēdere: ac simulatque dixit mihi hæc: exposuit statim qd audisset de te: negaui me scire: sed tñ petii ab eo: ut mitteret literas ad te: quibus. s. literis: posses cōmoueri maxime ad remanēdum. s. in prouincia: donec res cum pompeio transigat. ¶ Cæsar ducit me in hispaniā secū: nam nisi faceret ita: ego pcurrissem ad te: prius q̄ accederem ad urbem: ubicunque eēs: & ego pñs. i. corā: contendissem. i. diligenter impetrare studuissem hoc a te: atque retinuissem te oi ui. ¶ O Cicero cogita: ēt atque ēt. i. sæpe: & diligenter: ne euertas funditus te: & tuos oēs: ne tu sciens: & prodens. i. puidens periculum: demittas te eo. i. ad id ASC.

periculi:unde uides nullũ exitũ esse. ¶ Quod si:aut uoces optimatũ te ad Põpeiũ inuitãtiũ:cõmouent te:aut nõ potes fer
re.i.tolerare:insolẽtiam.i.superbiã:& iactãtionẽ nonnullorũ.i.quorũdã hominũ Cæsari adulantiũ: censeo sup.ut eligas
aliquod opidũ uacuum.i.imune a bello:dum.i.donec:& quãdiu hæc.s.negocia bellica decernuntur.s. utri cedant : q̃ d:
idest postq̃:aut quando:erunt confecta.i.expleta:& idest pariter:ego iudicabo te fecisse sapienter:& nõ offẽdes.i.nõ læ
des Cæsarem:qui permittet te neutrius partes sequi. Vale.

Cælius.M.T.Ciceroni.S.D.

Ergo ne potius proficisci in Hispaniá fuisset, q̃ Formiis esse:antequá tu profectus es ad Pompeium? quod utinam aut Appius Claudius in ista parte prohibuisset, aut.C.Curio, cuius amicitia me paulatim in hanc partem causæ imposuit. Nam mihi sentio bonam mentem iracundiæ tumore ablatam. Tum tu porro:cum ad te proficiscés noctu Ariminum uenissem:dum mihi pacis mãdata das ad Cæsaré:& mirificũ ciué agis:amici officiũ neglexisti,neq; mihi cõsuluisti:neq; hoc dico:q̃ diffidam huic causæ. Sed crede mihi perire satius é: q̃ hos uidere. Quod si timor uestræ crudelitatis nó éét:eiecti iápridem hinc essemus. Nam hic nũc præter fœneratores paucos,nec homo:nec ordo quisq̃ é nisi pompeianus. Egdem iam effeci,ut maxime ptes, & qui antea noster fuit populus:uester esset. Cur hoc inquis?immo reliqui expectát. Vos inuitos uincere coegero:irritaui in me Catonem. Vos dormitis:nec hæc adhuc mihi uidemini intelligere:q̃ nos pateam⁹: & q̃ simus ibecilli: atq; hoc nullius præmii spe faciá: sed quod apud me plurimũ solet ualere doloris:atq; indignitatis causa. Quid istic facitis?prælium expectatis:quod firmissimum est? Vestras copias nó noui:nostri ualde depugnare:& facile algere:& esurire cõsueuerunt. Vale.

VBE. Ergo ne. Cælius:cũ scripsisset supiore epl'a se ducẽ a Cç.i hispania:nõ iuerat:sed remãserat Formiis:mãdato Cæ.
Ci.aũt:qui se iam ad Põp.cõtulerat: scripserat:
q̃ melius fecisset Cælius ire in hispaniam: q̃ re
manere Formiis:ad qđ cũ quadã indignatiõe
Cælius rñdet. Deinde 9querit de Ci.q̃ cũ an fuisset
in pposito paris:nõ petiuerit ab eo cõsiliũ:qđ eẽt agẽ
dum. Deinde signat se penitere:q̃ secutus fuerit Cç.
& dedisse operã:ut multi:q erãt Cæsariani efficerent
põpeiani:postremo se optat ut põpeiani sint uictores
nõ spe alicuius pmii:sed pp indignitaté causæ:& inci
tat Põpeianos aduersus Cæsarianos. ¶ Ergo.nõ est
Ergo hoc loco illatiua cõllectio:sed inceptiua maxie conue
niens indignationi. Iuue. Impune ergo mihi recitaue
Formiç rit ille togatas. ¶ Fuisset p.i.melius. ¶ Formiis.qđ é
oppidũ cãpaniæ. ¶ Profect. discessisti. ¶ Pro hi.s. te
pficisci ad Põ.uel melius.s.me eẽ Formiis. ¶ Cuius.
Curionis. ¶ Impo.deduxit:Cur.n.ut supra diximᵘˢ
in eplis ad Cu.& Cæ.in ptes suas tractus fuerat : cũ
antea ei eẽt inimicissimus: hic Cur. postea traxit ẽi in
ptes Cæ.Cæliũ. ¶ Paulatim.multis suasiõib⁹. ¶ Bo
nã mẽ.bonã dispõnem ai:& iã dãnat cãm Cç. ¶ Tu
Tumor more.ira:ira.n.facit hoiem tumidũ. ¶ Tu porro.accu
sat nũc Cælius Ci.q̃ ab eo cõsiliũ nõ petiuerit:cũ spe
ad eũ uenisset Ariminũ:& Ci.dixisset ei:ut cõsuleret
Cæs.q̃ potius sequeret pacẽ:q̃ bellũ. ¶ Offm amici.
qa uoluisti cõicare res tuas mecũ. ¶ Neq; me cõ.i.nõ
petiuisti a me 9silium: & é declaratio neglecti officii.
¶ Huic cãæ. Cæ. ¶ Satius.melius. ¶ Hos. Cæ.pœ
nitebat.n.se secutũ Cæ.qđ declarauit:cũ dixit : mihi
sentio bonã mẽtẽ iracũdiæ tumore ablatã:sed timore
crudelitatis Põ.nõ audebat discedere:& hoc é: q̃ di
cit. ¶ Quod si ti.&c. ¶ Vrç.Põpeiãorũ. ¶ Hic a Cç.
¶ Electi eẽm.discessissemus. ¶ Hic.i pte Cç. ¶ Nec
or.qsq̃.i.nullus ingratus:nã supradixit:in hac discor
dia uideo ad Cn.Põ.senatũ:q̃q; res iudicãt se cũ obi
turos:ad Cæ. aũt oẽs:q cũ timore:aut mala spe uiuãt
accessuros. ¶ Nisi é põ.i.nisi fauet põ. ¶ Nr.Cæsaria
nus. ¶ Eẽt ur.fieret põpeianus. ¶ Cur hoc ings.ob
iectio:q̃ posset fieri sic:qr hoc fecisti:ut q erãt Cæsaria
ni fierẽt p te Põp. ¶ Relig.q adhuc sũt cũ Cæ. ¶ Vel
re.q̃ sunt apđ Cæ. ¶ Inuitos.ẽt 9tra uolũtatẽ nram. ¶ Corrficãos.puto mẽdosum eẽ textũ:alibi scriptũ erat irritaui.M.
Cato. ¶ Vos.põ. ¶ Dormitis.estis negligẽtes. ¶ Nos. Cæ. ¶ Quã pa.i.q̃ tim⁹ expositi:ut a uobis uincamur. ¶ Imbe
cilli.debiles. ¶ Atq; h fa ut uos sitis uictores. ¶ Nõ spe p.nõ expectatiõe alicuius remuneratiõis:id.n.mihi turpe puta
rẽ. ¶ Doloris.q̃ uideã rẽp.opprimi. ¶ Indignitatis.iniustitiæ. ¶ Quid fa.uos Põpe.excitat.n.eos ad pliũ. ¶ Q đ fir.ẽ
i.qđ est certissimũ. ¶ Nostri. Cæsariani. ¶ Algere.pati frigus. ¶ Esurire.tolerare famem. Vale.

ASC. Ergo'ne &c. Scripserat Cælius se cũ Cæsare abducẽdũ in hispania:quo tñ abductus nõ erat:sed formiis mãserat:
qđ Ci.iprobarat:tñ Cælius nũc dure ad eũ scribit incusans eũ neglectę amicitiæ:se tñ põpeianũ effectũ dicit:sed
ut risisse putari possit. ¶ Ordo é. Ergo ne fuisset poti⁹ pficisci i hispaniã:q̃ eẽ Formiis q.d.sic:licet Cicero alitercõ
suluerat:anteq̃ tu p fectus es ad põpeiũ:tñ nõ erat pfectus ad eũ:qđ uinã:aut Appius Claudius phibuisset in ista pte:
aut Caius Curio:cuius amicitia iposuit me paulatĩ in hãc ptẽ causæ.s.Põpeianæ. ¶ Nã sentio mẽtẽ bonã ablatã mihi tu
more.i.inflatiõe iracũdiæ.Na ipedit ira aium. ¶ Tũ.i.insup:tu porro:cũ pficiscẽs ad te uenissem noctu Ariminũ:dum
das mihi mãdata pacis.i.ut te pacificũ nũciarẽ:ad Cç.& agis ciuẽ mirificũ.irõia é. neglexisti offm amici:neq;.i.qa ñ 9sul
uisti.i. 9silio pspexisti mihi. ¶ Neq; dico h:q̃ diffidã huic cãæ.s.Cæ. ¶ Sed(crede mihi)satius.i.melius é perire:q̃ uide
re hos.i.nros milites:& fautores tã insolẽtes. ¶ Quod si timor crudelitatis uræ.i.quã exercetis in uictos:ut Cicero ipse
nõ semel futurũ fuisse testatus est:nõ eẽt:nos essemus iãpridẽ.i.a pluribus diebus electi hinc.i.ex urbe: aut p superbiã
Cæsarianorũ:aut spõte:sed iuidiose electos fuisse dicit. ¶ Nã nec hõ:nec ordo qsq̃ é nũc hic pter paucos fœneratores:nisi
põpeianus. ¶ Eqdẽ.i.ego qdẽ: effici iã maxie:ut ptes:sup.sint uestræ:& ut ppls:q fuit antea nr eẽt uester. ¶ Cur inqs:
imo reliq expectãt sup.scire:cur hoc.s.efficeri. ¶ Ego coegero uos iuitos uincere.i.nos:uos inquã Corrficanũ&.M.Ca
tonẽ i me:ut exprgiscat. ¶ Vos dormitis nec uidemini mihi itelligere adhuc:q̃.i.q̃tũ:nos pateam⁹.s.iniuriæ:& q̃.i.q̃tũ si
mus ibecilli.i.debiles. ¶ Atq; faciã hoc.i.cogã uos iuitos uincere:nullius.i.nõ alicui⁹:nõ spe alicui⁹ pmii:sed q.i.qa aut
q.s.i.q̃ res solẽt ualere plurimũ apud me cã doloris:atq; indignitatis.i.indignatiõis. ¶ Quid facitis istic. ¶ Expectatis p
liũ:qđ est firmissimũ.i.certissimũ futurũ. ¶ Ego nõ noui copias uras:nr.s.milites:uidelicet Cæsariani: cõsueuerũt ual
de depugnare.i.detractare pugnã:aut finire pugnã fugiendo:ut innuit:sed sic tamẽ:ut nescias utri parti faueat:pptera
q̃ alea belli incerta erat: & consueuerũt algere:& esurire.i. pati frigus:& inediam:quod etiam duplicem habet sensum:
aut per inertiam:aut per fortitudinem:quia assueti sint malo:& ita ad militiam aptiores. Vale.

¶ Ex his

EX his lris. M. Varro uir doctissimus fuit: q de ligua latina libros ad Ci. scripsit: is studiosissimus reip: secutus fuerat Pō ptes: sicut & multi alii boni ciues. Cū igit abeēt ab urbe scri. Ci. se ex eius lris sibi ab Attico redditis: itellexisse ubi eēt: sed nō qñ uēturus eēt: optat aūt eius aduētū fore sibi solatio in tātis malis: & miseriis reip. q̄ iā tenebat̄ oppssa a Cæ. supatis Pōpeianis: deide dicit quēadmodū retulit se ad libros: quos aliquātulū intermiserat: ex quibus dicit se sperare magnū adiumētū ad ferēda aduersa: psertim si ipse Var. uenerit: & ostēdit: quo maxie uelit eū uenire. ꝑ Atticus. Pōponius: q pp singularē doctrinā lrag graecag: qbus Athenis operā dedit: Atticus cognominatus est: ut testat̄ Ci. in pœmio Catōis maioris. ꝑ Suspicari. cōiicere: putare. ꝑ Appropinqre. pp̄inquū eē. ꝑ Qui. aduēt⁹ tuus. ꝑ Quisq nō stul. i. qsq: q aliqd sapiat. ꝑ Alleuatioē. recreatioē: sȝ dixit alleuatioē: qa dixit. ꝑ Vrgemur. i. p̄mimur. ꝑ Aut e. s. possum. ꝑ Idest cum libris. declarat: qui sūt ueteres amici: hoc ē libri. ꝑ Succenserē iis. esse eis iratus. ꝑ Subpudebat. aliquātulū pudebat. ꝑ Præce. ill. qui me monebat: ne qd temere facerē: ex libris enim philosophorum discimus: qd nobis sit agendū. ꝑ Sociis: propter socios. ꝑ Ignoscūt dant ueniam: loquitur autē Ci. qui dat libris quasi sensum quendam. ꝑ In con. quæ mihi fuerat cum eis. ꝑ In ea con. qa non intermisisti eos sicut ego. ꝑ Quādo. quoniam. ꝑ His. libris. ꝑ Placatis. factis amicis: quia ei do operā: sicut ante consueueram. ꝑ Transiturum: superaturum: euasurum. ꝑ Quæ p. q̄ nunc fecimus. ꝑ Quæ impē. quæ immineant: & futura sint nobis mala. ꝑ Cumano & Tu. in his enim habebat Cicero prædia sua. ꝑ Quod minime uelim: quod non ualde placet. ꝑ Simul si. idest dummodo conueniamus. ꝑ Vt. idest sicut: est enim hoc loco aduerbiū: nō autem coniunctio. VBE. Atticus Subpudere

M.T.C. EPISTOLARVM FAMILIARIVM LIBER NONVS.

M. T. C. M. Terētio Varrōi. S. D.

EX his literis: q̄s atticus a te missas mihi legit: quid ageres: & ubi eēs: cognoui: quādo autē te uisuri essemus: nihil sane ex iisdem literis potui suspicari: in spem tamen uenio appropinquare tuum aduētum: qui mihi utinam solatio sit. Et si tot: tātisq; rebus urgemur: ut nullam alleuationem quisquam nō stultissimus sperare debeat: sed tamen aut tu potes me: aut ego te fortasse aliqua re iuuare. Scito enim me: posteaquam in urbem uenerim: rediisse cum ueteribus amicis: idest cum libris nostris in gratiam: & si non iccirco eorum usum dimiseram: quod iis succēserem sed q eo me subpudebat. Videbar enim mihi: cum me in res turbulētissimas infidelissimis sociis demisissem: præceptis illorum nō satis paruisse. Ignoscūt mihi: & reuocāt in cōsuetudinē pristinam, teq; quod in ea permanseris: sapientiorem quam me dicunt fuisse. Quamobrem quādo placatis his utor: uideor sperare debere: si te uiderim: & ea quæ premāt: & ea quæ impēdeāt: me facile transiturum. Quamobrem siue in Tusculano: siue in Cumano adire te placebit: siue: quod minime uelim: romæ, dummodo simul simus: perficiā profecto, ut id utriq; nostrū cōmodissimū esse uideatur. Vale.

EX his &c. Mar. Terētius Var. uir doctissimus: q de lingua latina libros ad Ci. scripserat: cum eēt studiosissimus reip. secutus erat ptes pōpeianas: ut plurimi alii. Cū igit abesset ab urbe: scripsit Cicero se ex eius lris ab Attico acceptis intellexisse ubi eēt: sed nō qñ uēturus eēt. Optat aūt ei⁹ sibi aduētū solatio fore in tātis reipub. malis. Deinde se cōtulisse ad lrag studia: docetq; quo eū uenire uelit. ꝑ Ordo ē Ego cognoui ex his lris: q̄s missas a te Atticus legit mihi: qd ageres: & ubi eēs. ꝑ Aūt. i. sed: nihil sane. i. nullo mō: potui suspicari ex iisdē lris: qñ essemus uisuri te: tñ uenio in spē. i. icipio sperare: aduētū tuū appropinqre: q. s. aduētus tuus: utinā sit solatio i. ad solatiū. i. ubi tam psper: ut mihi solatium afferat. ꝑ Etsi. i. q̄q̄: urgemur. i. pmimur: tot: & tātis rebus. s. aduersis: ut qsq nō. i. q nō sit stultissimus: nullā. i. non ullā: nō debeat sperare possit tñ optare: ullam alleuatioē. i. diminutionē mali: & recreationē ai: sed tñ: aut tu potes iuuare me: aut ego fortasse sup. possum: iuuare te aliq̄ re. ꝑ Scito. n. me postq̄ ueneri i urbē: rediisse cū ueteribus amicis. i. cū libris nris: in grām. i. cū eis cōsuetudinē inouasse. ꝑ Etsi. i. q̄q̄: nō dimiserā usum eog icirco: qd succēserem. i. subiratus eēm iis. s. libris nris: sed qd subpudebat. i. aliq̄tulū pudebat me: eog i. q ex eis pudorē ɔtraxeri: sicut solemus ab iis: quos offendimus: nō q nobis dedecori sint: q pbat dicēs. ꝑ Videbar. n. mihi: cū demisissē me in res turbulētissimas. i. in bellū cōtra Cæ. sociis ifidelissimis: aut q temere rēp. piculo obiecerūt: aut q eā defendere nō potuerūt: nō pauisse. i. non obediuisse satis p̄ceptis illog s. librorū nrog: uetātiū nil temere agere. ꝑ Libri sup. ignoscūt mihi: & reuocāt su. me: in ɔsuetudinē pristinā hoc est libēter mecū ɔuersant: hoc est: ego cū illis libēter uersor: & dicūt te fuisse sapiētiorē: q̄ me: q pmāseris in, ea. s. ɔsuetudine cū libris. ꝑ Quāobrē qñ. i. qm ego utor iis. s. libris: placatis. i. pacificatis: ego uideor debere sperare: si uiderim te: me facile trāsiturū: & ea s. mala: quæ premant: ide p̄sentia nos urgeāt: & ea: q̄ impendeant. i. imineant. ꝑ Quāobrē siue placebit te adire sup. me: siue in Cūano sup. agro: ubi uillā hēbat Ci. siue in Tusculano: ubi alterā habuit: & Tusculanas q̄ōnes scripsit: siue: q minime uelim: Romæ: dūmodo. i. si mō simus: simul: perficiam profecto: ut id uideatur cōmodissimum eē utriq; nostrorum. Vale. ASC.

m

VBB. Aninius.Primum Ci.excusat se de epla ad Varro.missa:quæ iam multis diebus antea fuerat scripta.Deinde ei consulit:ut oppressa rep.conferat se in aliquē locū:ubi non uideat a suis inimicis:quēadmodum dicit se eū facere decreuisse.Reddit aūt rōnes quare adhuc non discesserit Roma:deinde hortat eum: ut stet in proposi to uiuēdi simul cum ipso Ci.ostendit.n.q̄tum sint profutura studia ipsa literarum:si his dederint operā:ut con sueuerunt.⸿ Idē tu.& idem nr.i.& tuus:& nr:ornate:& significanter dictum.Vir.Rex Anius:rex idē homi nū Phœbiq; sacerdos.⸿ Vespi.aduerbaliter ponit .i.circa noctē.⸿ Postridie.sequti die daturū aliqd:qd ad te deferret.

Vesperi ⸿ Rogaui.ipsum.⸿ Vt pete.a me.⸿ Oblitū s.ad me redif.⸿ Exiturū.discessurū.⸿ Etsi erat το λοι ouana: inanis.⸿ Præserti.oñdit quare eēt illa epla inanis: qa postq̄ fuerat scriptam:multa erāt nouata.⸿ Lucubrationē meam.uigilias meas.i.meā eplam: quā lucubra uerā.i.noctu scripserā.⸿ Pertulisse ad te.nūciasse ti bi.⸿ Q d.ōsiliū.⸿ Mihi me.s.do.⸿ Vitemus.o.h. fugiamus cōspectū hominū:ne ab eis uideanī.⸿ Si: mi.lin.pos.s.uitare:si nihil possumus facere qn de no bis loquanī.⸿ Efferūt se.supbiūt.⸿ Nros. Pompeia nos.⸿ Dolēt nos ui.uellent nos eē mortuos.⸿ Quę res:facit obiectionē:& ei rñdet.⸿ Lynce⁹.acutis ocu

Lynx lis.Lynx.n.aial acutissimo uisu eē perhibeī.⸿ Nihil of.i.nihil cespitet.⸿ Incurrat.n.i.q in nullū malū non incidat.⸿ Venit in mē.cogitaui.⸿ Bellū.e.i.bonū & utile.⸿ Aliquo.i aliquē locū.⸿ Hic. Ro.⸿ Calūnia

Calumnia bar.accusabar:repħēdebar.⸿ Vt.c.cō.eēt:sicut cuiq; uisum fuisse aliū alio mō:& aliū alio.⸿ Hic.Cicero.

M.T.C.Varroni.S.D.

Caninius tuus, & idem noster, cum ad me nu per uesperi uenisset: & se postridie mane ad te iturum esse dixisset, dixi ei me daturū aliquid litterarum mane, & ut peteret rogaui. Conscripsi epistolam noctu, nec ille ad me rediit, oblitū credidi: attamen eam ipsam epistolam misissem per meos, nisi audissem ex eodem, postridie te mane e Tusculano exiturum. At tibi repente paucis post diebus: cum minime expectarem uenit ad me Caninius mane: proficisci ad te statim dixit: & si erat ἕωλος illa epistola: præsertim tantis postea nouis rebus allatis: tamen perire meam lucubrationem nolui: & eam Caninio dedi. Sed cum eo & homine docto & amantissimo tui: locutus ea sum: quæ pertulisse illum ad te existimo. Tibi autem me hercule idem consilii do: quod mihimetipsi: ut uitemus oculos hominum: si linguas minus facile possumus. Qui enim uictoria se efferunt: quasi uictos nos intuentur: qui autem uictos esse nostros moleste ferunt: nos dolent uiuere. Quæres fortasse: cur cum hæc in urbe sint: non absim: quemadmodum tu? Tu enim ipse: qui & me: & alios prudentia uincis: omnia credo uidisti: nihil omnino te fefellit. Quis est tam lynceus: qui in tantis tenebris nihil offendat? nusquam incurrat? Ac mihi quidem iampridem uenit in mentem: bellum esse aliquo exire: ut ea quæ agebantur hic: quæq; dicebantur nec uiderem nec audirem Sed calumniabar ipse: putabam qui obuiam mihi uenisset: ut cuiq; commodum esset suspicaturum: aut dicturum etiam si non suspicaretur: hic aut metuit: & ea re fugit: aut aliqd cogitat:

ASC. Aninius tuus &c.Excusat se ď epistola tardius ad Varronem missa: deinde consulit Varroni:ut oppressa rep. conferat se in aliquem locum:ubi non uideatur a suis inimicis.Quod se facturuz dicit.Reddit ad hoc rōnes:quare adhuc nō discesserat Roma:& demum monet:ut psistat in proposito uiuendi secum in literarum studiis:quæ cōmēdat.⸿ Ordo ē.Caninius tuus s.amicus:& idem noster:cum uēisset nup.i.paulo an. te hac ad me:uesperi.i.tēpore uespertino: & dixisset se esse iturum ad te postridie.i.die pxie sequēte:mane:dixi me daturum ei aliquid literarū: & rogaui: ut peteret.s.eas a me.⸿ Cōscripsi epistolā noctu:nec ille.s.Caninius rediit ad me:ego credidi oblitum.s.pmissi:aut ad me redire:attamen misissem eam ipsam. i.eandem eplam per meos:nisi audissem ex eodem te exiturum postridie.i. die proxime subsequente: e Tusculano.s.agro cum uilla.⸿ At.i.sed:tibi:uacat illud tibi:cum ad nullum referatur:sed tantum ex modo loquendi additū sit:non oēs tm̄ textus ipsum hn̄t. ⸿ Caninius uenit ad me repente.i. celeriter: paucis diebus post:cum expectarem minime:dixit se proficisci statim ad te:& si illa epistola.s.quā noctu scripserā.erat ἕωλος colos.i.antiqua nō recens: & marcida: & ita uana:præserti tantis rebus nouis allatis postea. i.cū essent tantæ res nouæ allatæ postea:tamen nolui meam lucubrationem.i.operationem: quasi ad lucernam:perire.i.perditum ire:si nulla uiui esset illa epistola:& dedi Caninio eam. Eam tamen his insertam nō puto forte: q: fuit raptim scripta:& de rebus nōt scitu dignis.⸿ Sed locutus sum cum eo.s Caninio: &.i.simul:homine docto:&.i.simul:amantissimo tui.i.q te maxime amat:ea quæ existimo illum pertulisse ad te.i denunciasse tibi: quasi dicat se sō nōc breuiorem esse:q: illius uerbis multa Varroni nunciata putet. Affert tamē consilii sui rationem contingens.⸿ Tibi &c. Autem.i.sed:ego do me Hercule.s.ita conseruante:ut uerum dico:tibi cōsilii:quod mihimetipsi: uidelicet:ut uitemus.i. fugiamus:oculos hominum:si minus.i.non satis facile possumus.s.uitare linguas hoium.⸿ Enim.i.qa: supp.ii qui efferunt.i.extollunt se:uictoria.i.propter uictoriā Cæsaris:intueni.i.inspiciunt nos:quasi uictos:& ita despiciūt nos.⸿ Autem.i.sed:ii qui moleste ferunt nostros.i.Pompeianos:esse uictos:dolent.i.ægre ferunt:nos uiuere: aut qa nos in culpa putant:aut quia indignos uita censent.q: cum aliis non perimus. ⸿ Tu forte q̄res:cū hæc.s.mala sint in urbe.s.Roma: cur non absim.s.ab urbe:quēadmodum tu sup.abes.⸿ Tu enim ipse:qui uīcis:& me:& alios prudētia uidisti credo omnia:nihil omnino fefellit te.i fugit prudentiā tuā.⸿ Quis est tā Lynceus.i.tam acute uidens:tracta metaphora suis lo ce animali acutissimi uisus:aut a Lynceo uiro:qui in portu Carthaginēsi stans naues e Sicilia pficiscētes cernebat: unde Horatius in epistolis.Non poteris oculis quātū cōtendere.Lynceus &c.qui nihil offendat.i.peccet:aut erret i tantis tenebris.i.ignoratione rerum futurarum:& qui nusquam incurrat.s.damnum.q.d.nullus ⸿ Ac qdem.i certe:in mentē uenit iampridem mihi.i.cogitaui:esse bellum.i.aliquantulū bonū:exire.s.urbe:aliquo.i.in aliquē locū:ut nec uiderem ea quæ agebanī hic:nec audirem:quæ dicebantur hic.⸿ Ipse.i.egomet calumniabar.i.per modū cauillātis:licet me scirem recte sentire:arguebam tamen meipsum:qa putabam eum:qui uenisset obuiam mihi.s.egrediēti urbem: suspicaturum: aut dicturum etiam si non suspicaretur:ut cuiq; esset commodum.i.oportunum uisum:hic.s. Cicero ex urbe fugient:aut metuit:& fugit ea re.i.ob eam causam:aut cogitat aliquid.s.mali in Cæsarem.

¶ NAVē pa. q̄ discedat ex Italia. ¶ Qui su. ie. i. q mi⁹ male de me opīaret. ¶ Oculi mei ñ possent ferre quosdā. i. q nō possent quosdā uidere. ¶ Hęc. q̄ de me pñt: aut dici: aut putari. ¶ λαλιθοτωσ. i. latēter. ¶ Obduxit. supiposuit. ¶ Callū. quādā duricię: ut nihil fastidiā: ē trāslatio sūpta a corpe: qd' ex exercitatiōe crebra callū. i. duricię carnis fac. ¶ Tātisp. tandiu. ¶ Effeuescit. refrigerat: cessat. Gratulatio. Cæ. ¶ Cōfectū. finitū. ¶ Q ui: q̄lis. ¶ Q uo cō. du. i. qd cōiectura assequi fu turū eē. ¶ Rūor. famaq̄ ē de iis: q secuti sūt hoc bellū. ¶ Rauc⁹. defessus: nā ex assiduo clāore rauci efficimur: dicit ergo: nisi cū ipse rūor iā defecerit. ¶ Hic. R ōa. ¶ In il. lo. i. Baias. ¶ Quā na. qa baiæ erāt i litore loca amœna pp mare: & bal — VBE. Tantisp Effer. uescit Raucus

& habet nauem paratam. Denicp leuissime qui suspicaretur: & qui fortasse me nouisset optime: putaret me iccirco discedere: quosdam homines oculi mei ferre non possent. Hæc ego suspicans adhuc Romæ maneo: & tamē λαλιθοτωσ cōsuetudo diuturna callum iam obduxit stomacho meo. Habes rationem mei cōsilii. Tibi igitur hæc censeo latendum tantisper ibidem: dum efferuescit hæc gratulatio: & simul dum audiamus: quemadmodum negocium confectum sit: cōfectum enim esse existimo. Magni autem intererit: q fuerit uictoris animus: qui exitus rerum: quanquam quo me coniectura ducat: habeo, sed expecto tamen. Te uero nolo: nisi ipse rumor iam raucus erit factus: ad Baias uenire. Erit enim nobis honestius etiam: cū hinc decesserimus: uideri uenisse in illa loca ploratū poti⁹: q̄ natatum. Sed hæc tu melius, modo nobis ista pensanda sunt. stet illud: una uiuere in studiis nostris: a quibus antea delectationem: modo solacium capiebamus: nunc uero etiam salutem deesse non arbitramur. Si quis adhibere uolet non modo: ut architectos: uerū etiam: ut fabros ad edificandam rēpu. poterim⁹ & nos, libēter accurrere. Sin nemo utet: opera: tñ & scribere & legere πολιτειασ & si minus in curia: atq; in foro: at in lfis: & libris: ut doctissimi ueteres fecerūt: nauare reip. & de morib⁹ ac legibus q̄rere. Mihi hæc uident: tu qd sis acturus: & qd tibi placeat. pergratū erit, si ad me scripseris. Vale.

neas: qb⁹ abūdat: dicit ergo Ci. erit hōesti⁹ uēisse illuc cū deflēdæ miseriæ reip. q̄ cā uoluptatis. ¶ Tu me. s. iudicas: uel nosti. ¶ Mō sic. no. dūmō cōstet: & pmaneat nobis hoc firmū. ¶ Mō ca. i. tūmō capiebamus delectationē: cū res erāt psperiores: ut supra ad Oppiū albū. Sed unū ē pfugiū doctrina: ac lr̄e: qbus sp usi fuimus: q̄ in secūdis reb⁹ delectationē mō hēre ui debant: nūc uero ēt salutē. ¶ Nō mō: ut ar. nō mō: ut ōsiliarios in rep. sed translatione usus est. Architecti. n. dicuntur q fabricandi artē hñt. Fabri uero: qui ipsi manu aliquid faciūt in ædificiis: alteri igit ingenio: alteri opa ualēt. ¶ Vtet opa. s. nr̄a. ¶ Politias: ciuilitates: nā πολισ ciuitatē significat. ¶ Si. mi. in cu. in gñe deliberatiuo. ¶ Atq; in fo. i. forēsib⁹ causis: & in gñe iudiciali. ¶ At certe. saltē. ¶ Nauare. diligēter agere: & tractare rēp. ¶ Hæc uidentur mihi. s. facienda. — Architecti Fabri At

¶ ET habet nauem paratam. s. qua ad hostes trāsfugiat. ¶ Deiq; itaq suspicaret leuissime. i. de leuissima culpa: & q fortasse nouisset me optime: putaret me discedere iccirco: q oculi mei nō possent ferre. i. pati: quosdā hoies. s. insolētes pp uictoriā. ¶ Ego suspicās hęc fide me suspicanda: maneo adhuc Romæ: & tamē cōsuetudo diuturna obduxit. i. opprimēdo iposuit. λαλιθοτωσ. i. latenter: iam stomacho meo callum. i. pellem induratā ex frequētia maloꝝ. ¶ Tu hēs rōnem ōsilii mei. ¶ Igitur sup. scribo: aut cōsulo tibi hæc: alii dicūt: cēseo tibi hoc: cēseo. i. iudico: latēdū sup. eē tibi tantisp ibidē. s. ubi es: tātisp. i. tādiu: dū. i. donec hæc gratulatio. s. q̄ fit Cæsari: & Cæsarianis de uictoria: efferuescit. i. feruenter fit: aut donec feruorē amittit: & refrigerat: & dū. i. donec audiam⁹ quēadmodū. i. q̄liter negociū sit: ōfectū. i. absolutū: existio. n. eē ōfectū. ¶ Autē. i. sed: itererit magni. i. multū referet: q. i. q̄lis: fuerit aius uictoris. s. Cęs. q. i. q̄lis: exit⁹ reꝝ. s. belli: quāq q̄q̄ habeo: quo cōiectura ducat me. i. q p ōiecturā de exitu iudicē: sꝫ tñ. i. attñ: expecto s. exitū reꝝ. ¶ Vero p sꝫ: nolo te uēire ad Baias. i. locū illū amœnissimū: unū Satyric⁹ Ianua Baiaꝝ & gratū litt⁹: amœni Secessus &c. nisi ipe rumor. s. de uictoria: erit iā fact⁹ raucus. i. defessus: nīo clamore: ita ut ñ āpli⁹ diuulget. ¶ Eni. i. qa: hōesti⁹ erit nobis: cū decesserimus hinc. i. ab urbe: uideri uenisse i illa loca. s. amœna: poti⁹ ploratū. s. calamitatē reip. q̄ natatū. i. balneatū. ¶ Sed tu melius sup. ōsiderabis: aut iudicabis hęc. ¶ Ista sūt pēsanda nobis: mō. i. in hoc reꝝ statu. ¶ Illd. i. firmū sit ppositū: & stet: placeat: ac ōstitutū sit: nos uiuere una. i. piter: i studiis nr̄is: a qb⁹. s. studiis nos petebam⁹: aut ut plerūq; hūit: capiebam⁹ añ. i. dū respu. floreret: & nos i ea delectationē: & mō. i. paulo añ solatiū. i. malorū. ¶ Vero p sed: a qb⁹ nos arbitramur ēt nūc salutē ñ deesse. ¶ Si qs uolet adhibere. s. literatos: ñ mō. i. ñ solū: ut architectos. i. magistros ædificioꝝ: & pricipes i ædificādo: uerꝝ ēt: ut fabros. i. oparios: ad rēp. ædificādā: poterim⁹: & i. ēt: nos accurrere libēter. ¶ Sin. i. sed si nēo utet opa. s. nr̄a: tñ sup. poterim⁹ & leger: & scriber politias. i. gubernatōes ciuitatū: & si min⁹. i. ñ poterim⁹: id facere i curia. i. corā senatu: atq; i foro. i. corā iudicib⁹: at. i. saltē: poterim⁹ i lr̄is: & libris: ut ueteres doctissimi. s. Plato: Aristoteles: & alii phi fecerūt: nauat. i. dat opā reip. & q̄rit. i. disq̄rit: & disputat d morib⁹: ac legib⁹ ¶ Hęc uidēt mihi. s. uerisimilia: aut faciēda. ¶ Pergratū erit si tu pscripseris ad me qd sis actur⁹: & qd placeat tibi. Val. — politias

M.T.C. Varroni. S.D.

ETsi quid scriberem: non habebam: tamen amico ad te eunti. non potui nihil dare. Quid ergo potissimum scribam? Quod uelle te puto cito me ad te esse uenturum. Etsi uide quæso satis ne rectū sit nos hoc tāto incēdio ciuitatis in istis locis esse

ETsi. Pollicet Ci. se celeriter uētuꝝ ad Var. ōsidit tñ sibi nō placere: ut sint in his locis ubi tūc erat Var. & adducit huius suę sniæ rōnes: postremo oñdit se cape magnū fructū ex studiis lr̄aꝝ. ¶ Quid igit. iterrogatiue. ¶ Potissimū. pcipue. ¶ Q d puto te uelle. i. desyderat. s. scribā. ¶ Cito. i. cito: q putat eū uelle. ¶ Incēdio. ut dixim⁹ sępi⁹: cōpat mīrias ciuitatis: aut tēpestatib⁹: aut icēdio. — VBE.

e Tsi pollicet se celeriter uētuꝝ ad Var. significat tñ locū ubi tūc erat Var. sibi displicere: & demū dicit se magnū fructū ex lr̄is cape. ¶ Ordo ē. Etsi. i. q̄q: nō habebā qd scriberē: tñ nō potui nihil. s. lr̄arum dare amico eunti ad te. ¶ Quid ergo scribā potissimū: Scribā sup. i. q puto uelle: uidelicet me uenturū esse cito. ¶ Etsi. i. tamē: si: quæso uide: idest considera: ne: idest: an sit rectū. i. non erroneum: nos esse in istis locis: scilicet tam notis: aut deliciosis tanto incendio: idest ardore irarum: & persecutionum ciuitatis: scilicet Romanæ. — ASC.

ASC. ¶Quia e postrema parte huius epistolæ facile est excerpere sententiam:& non illepida est locutio: possimus ordiné sic cõtexere. ¶ Cũ.s.Pompeius interrogaretur siqui intercederent.s.pro Cæsare:tum.i.tunc dixit non interesse.i. nullum esse discrimen:aut nihil referre:utrum Cæsar non esset futurus audiens.i.obediens:dicto.i.mandato:& decreto senat⁹: an pararet sup.aliquẽ q non pateretur.s.per intercessionem suã.Senatum decernere.s.quod uellet. ¶ Quid sup.dices:i quit alius.Si sup.Cæsar uolet simul:& consul esse:& habere exercitum. ¶ At ille q̃.i.quã:clæmenter sup.rñdit. ¶ Quid sup.dicendum:aut faciendũ esset:si filius meus uolet ĩpingere.i.incutere:mihi fustem.i.colaphum. ¶ Põpeius sup.efficit bus.i.huiusmodi uocibus:ut homines existimarẽt negocium.i.dissidium:& certamen. eẽ.s.futurũ Põpeio cũ Cæsare. ¶ Itaq.i.& ita:ut uideo:Cæsar uult dscẽdere iam ad alterutrã.i.unam: aut alteram conditionẽ:ut aut maneat.s.in prouincia. Cætera notoria sũt.

VBE. Sic tu.In duab⁹ superioribus epistolis:cũ lõge plus difficultatis uideã:q̃ utilitatis: non putaui frustra elaborãdum:præsertim cum multa sint:quæ nullo pacto intelligi posse puto:hac autem epistola: quæ etiam quibusdã locis est mendosa:edocet Cælius Ciceronem multa:quæ Romæ agantur:& instanter ab eo petit rursus pãtheras: quas dicit ei facillimum esse parare. Deinde cõmendat ei Marcum Fetidium eq̃tatẽ Romanũ. ¶ Sic.ut eum uiceris in contentione:& cõpetitione ædilitatis. ¶ Quã facile. scilicet tractaueri. ¶ Ne minime qdẽ.i.nullius. ¶ Post repulsã. postq̃ nõ obtinuit ædilitatẽ. ¶ Corripit. accusat. ¶ Obiurgatus.hic actiuæ est significationis. ¶ Profligatũ.i.cõfectum:nã id præcipue significat: ut profligatum est bellũ:idest confectũ. ¶ Interea.sine deliberatione.

Diuino ¶ Diuino.idest præuideo:præcognosco:uel prænũcio:est enim uerbũ. ¶ Obtineat.administret loco tui. ¶ Vocant.trahunt. ¶ Te non plures.s.mittere.

ASC. Sic tu inquis &c. Hac epistola etiã sub obscura docet Cælius quid Romæ agebatur:instat de pantheris captandis.& commendat Ciceroni.M.Fetidiũ. ¶ Ordo est. Tu inquis.s.in epistola:quæ ñ extat ¶ Tu o Cæli tractasti Hirrum sic:idest superasti eũ explosione. ¶ Immo supple id dicas:aut mireris:si scias q̃:idest q̃tũ facile supple tractauerim sic Hirrũ:q̃ q:idest & quantum fuerit nequidem:idest non saltẽ: minimæ contentionis:idest laboris:ac difficultatis:pudeat te illum:scilicet Hirrum ausum eẽ unquam incedere:scilicet pompose:tanquam competitorem tuum: hoc est:q eũ non sic uicisti:ut non ausus sit se amplius secum conferre. ¶ Vero:idest sed:Hirrus supple facit nobis risus:idest præbet materiã risus:post repulsam: ludit:idest ad ludũ nobis faciendũ agit bonum ciuem: idest respu.fauentem:& dicit sententias cõtra Cæsarem:& corripit expectationem:idest dilationẽ executionis sniatum cõtra Cæsarem laturum : obiurgatus: deponent aliter ponit cum ẽ actiue dicatur obiurgo: prorsus:idest in omnem partem:Curionem:non mediocriter:idest uehementer:q scilicet lentius in Cęsarem agat.Nam in superiore epistola dictũ est. Curio se contra eũ:uidelicet Cæsarem:totũ parat:sed tñ idẽ postea corruptus pecunia Cæsaris:totus a Cęsare ste

imposuit. Nam si mihi non dedisset eas:q̃ ad ludos ci aduectæ erant Africanæ:potuit supersedere. Nunc cum dare necesse est:ueli tibi curæ sit:quod a te semper petii,ut aliquid istic bestiarum habeamus. Sitiã namq; syngrapham tibi ↄmendo. Libertum Philonẽ istuc misi:& Diogenem græcum:quibus mandatã & literas ad te dedi:eos tibi & rem de q̃ misi ueli curæ habeas.nam q̃ uehementer ad me pertineat: in iis: quas tibi illi reddent,literis perscripsi. Vale.

M.Cælius Ciceroni.S.D.

Sic tu inquis Hirrũ tractasti? imo si scias q̃ facile:q̃q; ne contentionis quidẽ minimæ fuerit,pudeat te ausum illũ unq̃ esse incedere tanq̃ tuũ ↄpetitorẽ.Post repulsam uero risus facit: ciuem bonum ludit:& contra Cæsarem sententias dicit:expectationẽ corripit:Curionẽ prorsus non mediocriter obiurgatus:hac repulsa se mutauit: præter ea q unquam in foro apparuerit non multum in iudiciis uersatus sit:agit cãm liberaliter:sed raro post meridiem. De prouinciis quod tibi scripseram Idib⁹ Sextil.actum iri:interpellat iudicium Marcelli cons. designati in cal.reiectum:ne frequentiam quidẽ efficere potuerit. Has litteras ad.iiii.No.Septẽ.dedi,cũ ad eam diẽ ne ꝓfligatum quidẽ quicq̃ eẽt. Vt uideo cã hæc itegra in ꝓximũ annũ trãsferretur:& q̃tũ diuino:relinquẽdus tibi erit:q prouinciã obtineat.nã nõ expedit successio:quãdo Galliæ:q̃ habent intercessorẽ in eandẽ cõditionẽ:quã cæteræ ꝓuinciæ uocãtur. hoc mihi nõ est dubium: quo tibi magis scripsi:ut ad hũc euẽtũ te parares. Fere literis oĩbus tibi de Pãtheris scripsi:turpe tibi erit Patiscũ Curioni decẽ pãtheras misisse:te non multis partibus plures:quas ipsas Curio mihi:& alias Africanas decẽ donauit.

tit:unde Luca. Venalis Curio linguæ. ¶ Hirrus sup.mutauit se.i.mores suos:hac repulsa.s.i ædilitatis petitiõe accepta ¶ Præterea ipse:q nunq̃ apparuerit in foro:nõ uersatus multum in iudiciis:agit cãm liberaliter.q.d. sine exactione mercedis pecuniæ:qa si eã exigeret:nullã cãm agendã haberet:sed raro agit post meridiem:aut qa uentris cã agit: & ita prãsus nihil facit:aut qa potius agere nihil põt:aut quia hora nona claudebat forum:uñ meretrix tunc ꝓstrare ꝓmissa nonaria dicta est. ¶ Qđ scripserã tibi actũ iri.i.q agat de prouinciis: Idibus Sextilis:aut sextilibus.i.Augusti mẽsis: iudiciũ Marcelli cõsulis designati reiectũ in Cal.F.eiusdẽ mẽsis:iterpellat.i.ipedit:ne qdẽ.i.ut nõ saltẽ:potuerit efficere frequẽtiã.s.senat⁹. ¶ Ego dedi.i.misi tibi has lr̃as ad.iiii.nonas Septẽbris:cũ ne qdẽ.i.ñ saltẽ qcq̃ eẽt ꝓfligatũ.i.cõfectũ ad eã diẽ.i.usq; ad.iiii.nonas Septẽbris. ¶ Vt.i.q̃tũ uideo:hæc cã trãsferret integra.i.intacta in ꝓximũ annũ:ut q̃tũ diuino.i.futurũ autumo:sup.aliqs locũ tuũ tẽiturus:erit relinquẽdus tibi:q obtineat ꝓuinciã.i.regat eã:donec successor mittat: nã successio nõ expedit.i.nõ fit mature.qñ.i.qm:Galliæ:q̃ habent intercessorem.i.oppositorẽ:& ĩpeditorẽ successionis: uidelicet Cæsarẽ:uocant in eãdẽ cõditionẽ:in quã cæteræ ꝓuinciæ:& ita si Gallis nõ det successor:nec aliis dabit. ¶ Hoc nõ est mihi dubium:quo.i.quo circa:aut q̃to magis scripsi tibi:ut parares te ad hunc euẽtũ. ¶ Ego scripsi tibi fere oĩbus literis de pãtheris.s.capiendis:& mittẽdis ad ædilitatis pompam exhibendã. ¶ Turpe erit tibi Patiscũ.s.minus potentẽ amicũ:misisse Curioni decem pantheras.te non sup.misisse:aut mittere plures.s.q̃ decem:multis partibus.i.e multis locis prouinciæ tuæ. ¶ Quas ipsas.s.decẽ Pantheras:Curio donauit mihi:& alias decem Africanas.

¶ Ne putes.

¶ Ne putes. locatur: q̃a fortasse Curio donauerat aliquod præmiũ. ¶ Et cybiratas. s. pantheras. s. ex cybira urbe Asiæ: supradiximus. ¶ Pãphiliã. quæ est finitima Ciliciæ. ¶ Plures. Pãtheras. ¶ Laboro. curo. ¶ Seorsum. separati. ¶ Amabo. blandientis est. ¶ Impera tibi. id est uelis hoc facere. ¶ Nulla cura. nullus labor. ¶ Mandandi. dandi mãdata. ¶ Simulatq; statim: ut postquam. ¶ Deportent. aduehant. ¶ Ad sictianam syngrapham. i. propter sictianam syngrap: hã: d̃ qua iam bis fecit mentionem superius: fortasse erat hæc syngrapha de pecuniis aliquibus. ¶ Mar. Fetidiũ. alia pars epistolæ: in qua cõmendat ei M. Fetidium amicũ. ¶ Strenuũ. forte. ¶ Istoc. istuc. ¶ Ad suũ negociũ. ut agat negociũ suum: VBE. Amabo Simulatq;

ne putes illum tantum prædia rustica dare scire. tu si modo memoria tenueris, & Cybiratas accersieris: itẽ q̃ in Pamphiliam literas miseris: nam ibi plures capi aiunt: q̃d uoles efficies. Hoc uehementius laboro nunc: q̃ seorsum a collega puto mihi omnia paráda. amabo te: impera tibi, hoc cura, soles libenter: ut ego maiorem partem: nihil curare. In hoc negocio nulla tua nisi loquendi cura est: hoc est imperandi & mandandi. Nam simulatq; erunt captæ: q̃ alant eas: & deportent habes eos: quos ad Sictianam syngrapham misi. Puto etiam si nullam spem: ut in tecto uicii: cætera mihi probabuntur. Marcum Fetidiũ equitẽ Romanum amici mei filium: bonum & strenuum adulescentem: qui ad suum negocium istuc uenit: tibi commendo: & te rogo: ut eum i tuorum numero habeas: agros q̃ uos fructuarios habent ciuitates: uult tuo beneficio: q̃ tibi facile & honestum factu est: immunes esse: gratos & bonos uiros tibi obligaris. Nolo te putare fauonium a columnariis præteritum esse: optimus quisq; eum non fecit. Pompeius tuus aperte Cæsarem: & prouinciam tenere cum exercitu: & consulatum: ipse tamen hanc sñiam dixit, nullũ hoc tempore senatusconsultum faciendũ. Scipio hanc: ut Cal. Martiis de prouinciis Gallicis: neu quid cõiunctum referretur. Contristauit hæc sententia Balbum Corneliũ: & scio eum conquestum esse cum Scipione. Callidi⁹ in defensione sua fuit disertissimus: in accusatione satis frigidus. Vale.

¶ Immunis. sine onere: sine tributo. ¶ Obligaris. p obligaueris. ¶ Fauolum. nomen propriũ. ¶ Præteritũ. omissum. ¶ Columnarius. licet a colũna colũnari⁹ descendat: obscurum tñ est: quid Cic. itelligat. ¶ Põpeius tu⁹. hæc clausula ita claudicat: puto defectu aliquorũ uerborũ: ut nihil pfecti sensus afferat. ¶ Hanc s. sñiam dixit. ¶ Coniunctim. simul: sed separatim de gallis solũ. ¶ Cõtristauit. tristẽ reddidit: perturbauit. ¶ Disertissim⁹. facũdissim⁹. ¶ Frigid⁹. negligẽs. Vale. ASC.

¶ Ne putes illũ. s. Curionem. scire dare tantũ prędia rustica: quę uidetur Curio i detrimẽtũ suũ dedisse: uñ tacite ridet eũ. ¶ Tu: si mõ tenueris memoria: accersieris. i. aduocaris: &. i. etiam: Cybiratas. s. uenatores ex Cybira urbe Asiæ: aut ut Vber. uult: accersieris. i. adduci feceris: &. i. Cybiratas. s. pãtheras: iuxta Cybirã captas: itẽq; miseris lrãs in Pamphiliã: quæ nõ procul a Cilicia est. ¶ Nã aiunt. s. q̃ illinc ueniunt: plures capi ibi: tu efficies: q̃d uoles. ¶ Ego laboro. i. curo hoc nunc uehementius: q̃ puto oĩa paranda mihi seorsũ a collega. i. coædili. ¶ Amabo te: blandientis uox: impera tibi: cura. i. ut cures hoc: ut soles libenter nihil curare: ut ego maiorem partem: sup. curare soleo: & non totũ negociũ: aut ut ego nihil curare soleo maiorẽ ptẽ. ¶ Nulla cura tua est in hoc negocio. s. mittendi pãtheras: nisi loquendi. i. mandandi. ¶ Nã simulatq;. i. statim postq̃ cœptæ erãt: habes eos q alant: & deportẽt eas: quos misi ad Syngrapham Sictianam. i. ex pecunia ex illius obligatione recipienda impensas faciant. ¶ Puto ẽt si nullã spem. s. in syngrapha haberẽ. sup. te pecuniã expensurũ: aut quid simile more suo inuoluit: deinde obscurius addit: ut in tecto uitii. sup. nihil est: cætera pbabunt: mihi. i. mihi placebũt. ¶ Marcũ &c. Aggredit secũdã partẽ epistolæ: dicens. ¶ Commẽdo tibi Marcũ Fetidiũ: aut Fetidiũ: equitẽ Romanũ: filiũ amici mei: adulescentẽ bonũ & strenuũ: q uenit istuc. i. ad te ad negocium suum. s. curandũ. ¶ Et rogo te. ut habeas eũ in numero tuorũ: uult agros. s. suos: quos ciuitates. s. Ciliciæ habẽt fructuarios. i. fructum pẽdere obligatos: esse imunes. i. liberos: ab ea pensione: tuo bñficio. i. per beneficiũ tuũ: q̃d ẽ tibi facile: & hõestũ factu. i. ut fiat: uñ tñ hic accipi: ut facias. ¶ Tu. sup. si id feceris: obligaris p obligaueris tibi uiros. s. patrẽ: & filiũ gratos: & bonos. ¶ Nolo te putare Fauoniũ: aut ut alii legũt Fauolũ. esse præteritũ. i. neglectũ a columnariis. i. aut ad columnas scribentibus: aut opus colũnarũ curantibus: optimus quisq; non fecit eũ. s. obnoxiũ: aut tanti. ¶ Põpeius tuus: aperte: sup. pnunciauit Cæsarẽ: &. i. simul: tenere puinciã cũ exercitu: & cõsulatũ: ipse tñ dixit hanc sñiam: uidelicet nullũ senatusconsultũ faciendũ hoc tpe. ¶ Scipio: sup. tulit: hanc. s. sñiam: ut referret. i. cõsultaret Kalẽdis Martiis: de prouinciis Gallicis. neu. i. neue. quid referretur coniunctĩ. s. de aliis prouinciis: hoc est q̃uis in Galliã nõ mitteret successor: non ideo in alias prouincias non esse mittendũ. ¶ Hæc sñia. s. Scipionis contristauit Balbum Corneliũ: & scio eum conquestum esse cum Scipione. s. eius sñiæ auctore. ¶ Callidius fuit disertissimus. i. facundissimus in defensione sua. i. in se defendendo: & fuit satis frigidus. i. negligens in accusatione. i. aduersarii sui. Omnia aũt obscure dicit: quia de rebus Ciceroni facile notis loquitur. Vale.

M. Cælius. M. C. Salutem dicit.

SAne q̃ literis Caii Cassii: & Deiotari sumus commoti. Nam Cassius cis Euphratem copias Parthorum esse scripsit.

SAne q̃. Scribit Cælius se commotum esse uehementer nuncio: quẽ acceperat de Parthis: qui ferebantur transisse Euphratẽ: idq; maxima causa Cic. quem sciebat non esse paratum idoneo exercitu aduersus tantũ bellũ. Exponit deinde q sermones essent in urbe p p huiusmodi nuncios de transitu parthorũ. Itaq; rogat Ci. ut scribat diligẽter. q̃o se habeat in prouincia. Deinde dicit quid putet deliberatum iri Romæ. Postremo quia scripserat Ci. ad Cælium: ut daret operã: ut sibi succederet: pollicet se esse facturũ diligenter. ¶ Quã cõmoti. ualde cõmoti. ¶ Cis. citra. ¶ Euphratẽ. fluuiũ Armeniæ maioris: ut scribit Solinus: cu⁹ ort⁹ est supra Ziramam sub radicibus montis: quẽ Catonem accolæ noiant: scythis proximũ. Hic receptis in se aliquot omnib⁹ cõualescit: & stipatus cõuentis aquis: luctat cũ montis tauri obiectu: quẽ apud Elegeã scindit: licet resistat. xii. miliũ passuum latitudine longisq; excursibus: dextra Cõmagenem, Arabiam læua relinquit. Deinde prælabẽs plurimas gentes Babyloniam quondam Chaldęorum caput diuidit &c. VBE.

ASC. SAne q̄ &c. Scribit Cælius se commotum esse uehementer ob nuncium: quem acceperat de parthis: qui fere
bantur transisse Euphratem: idq; causa Ciceronis: quem sciebat non habere exercitum idoneum ad tantum
hostem repellendum. Deinde exponit: qui sermones essent in urbe super huiusmodi terrore. Rogatq; Cice
ronē: ut ad se scribat diligēter: q̄uo sese res habeat: pollicetur q; se curaturum: ut ipsi succedat nr. ⸿ Ordo est.
Nos sumus sane q̄. i. ualde: commoti: literis Caii Cassii: & Deiotari. s. regis Armeniæ. ⸿ Nā Cassius scripsit

VBE. copias: idest exercitus copiosos Parthorum: esse cis Euphratem. i. transisse Euphratē Romanam prouinciam uersus.

Cōmagena ⸿ Deiotarus. s. scripsit: is fuit rex Armeniæ: ut scribit
Cæsar lib. iiii. Alexandrini belli. ⸿ Commagena. ps
ē Syriæ. ⸿ Quod. i. quia. ⸿ Quam paratus. sciebat
Tumultus se male paratum: ut supra. Tuus porro exercitus uix
unū saltum tueri potest. ⸿ Quod. aliquid. ⸿ Tumul
tus. proprie dixit de subito: & repentino bello. ⸿ Di
gnitati. honori: si esses fusus: aut fugat⁹. ⸿ De uita. ne
fortasse obiiceres te nimium periculis: si haberes maio
rem exercitū. ⸿ Exiguitas. paucitas. ⸿ Præsagiebat.
prædiuinabat. ⸿ Potius recessum: q̄ di. idest potius:
quod esses discessurus: q̄ dimicatur⁹. ⸿ Quomodo.
in quam partem existimarent: ne id a te consilio an ti
more fieri. ⸿ Necessitas tua. discedendi potius quam
dimicandi. ⸿ Sed de parthorum: dicit quæ sentētiæ
fuerint Romæ de prouidendo huic bello. ⸿ Alius cō
sules. scilicet mittendos censet. ⸿ Priuatos. s. cēset mit
Paludamenta tendo. ⸿ Paludati. idest paludamento ornati. Nā pa
ludamenta insignia sunt: ac ornamēta militaria ex cro
co: & purpura: quibus imperatores induebantur. Iu
ue. Cumq; paludatis ducibus præsente marito Ausa
loqui: ideo ad bellum: cum exit imperator ac lictores
mutarunt uestem: & signa induuerunt: paludatur
dicitur proficisci: quæ propterea: quod conspiciuntur
qui ea habent ac fiunt palam: paludamenta sunt dcā:
ergo consules timentes ne paludati exirent: qui mitte
rentur: nolebant q; senatus haberetur: ordo est: consu
les autem uolunt senatum haberi: quia uerentur: ne
fiat illud senatusconsultum: ut paludati &c. ⸿ Ad ali.
prę. eos. idest ad alium q̄ ad ipsos: uoluissent enim ip
Vsq; eo si mitti. ⸿ Vsq; eo. intantum. s. uolunt senatum habe
ri. ⸿ Ille me. ne exeant paludati: qui mittātur. ⸿ Exi
stimatione. opinione: prętextu. ⸿ Nolle pro. idest qd
non uideantur curare uelle prouinciam. ⸿ Diripuis
Arabes set. depopulasset: prędatus esset. ⸿ Arabas. populos
finitimos Ciliciæ. ⸿ Eos at. quos immisisset in proui
ciam: ⸿ Renunciasse. significasse. ⸿ Velificatus. idest
Velificor nauigasse. Velificor enim nauigare significat: interdū
passiue accipitur: ut apud Iuue. Creditur olim uelifi
cat⁹ Athos. in quibusdam codicibus erat bellificatus,
quod ita intelligetur: ne dicaris bellificatus idest: fe
cisse bellum & pugnasse.

Deiotarus profectas per Comagenem in prouinciā nostram. Ego quidem præcipuum metum: quod ad te attinebat habui, qui scirem q̄ paratus ab exercitu esses: ne quod hic tumultus dignitati tuæ periculum afferret. Nam de uita, si paratior ab exercitu esses, ti muissem. Nunc exiguitas copiarum recessum non di micationem mihi tuam præsagiebat: Hæc quomodo acciperent homines: quam probabilis necessitas fu tura esset, uereor etiam nunc, neq; prius desinam for midare, q̄ tetigisse te Italiam audiero. Sed de Partho rum transitu nuncii uarios sermones excitarunt. Ali us enim Pompeium mittendum, alius ab urbe non re mouendum: alius Cæsarem cum suo exercitu, alius cō sules: nemo tamen ex senatusconsulto priuatos. Con sules autem, quia uerentur ne illud senatusconsultum fiat: ut paludati exeant: & contumeliose, præter eos ad aliū res transferat: omnino senatū haberi nolunt. Vsq; eo: ut parum diligentes in repu. uideantur. Sed honeste, siue negligentia, siue inertia est: siue ille, quē pposui metus, latet sub hac tēperantiæ existimatiōe nolle puinciam. A te lfæ non uenerunt: & nisi Deio tari subsecutæ essent in eam opinionem Cassius uene rat: quæ diripuisset ipse: ut uiderentur ab hoste uasta ta: finxisse bellū: & Arabas in prouinciam immisisse eosq; Parthos esse senatui renūciasse. Quare tibi sua deo: qcunq; ē istic status rerum: diligenter: & caute p scribas: ne aut uelificatus alicui dicaris: aut aliquid

ASC. ⸿ Deiotarus. sup. scripsit profectas. s. copias Parthoꝝ: in prouinciam nostram. i. Romanam: per comagenē. s. partē illam
Syriæ: ego qdem habui præcipuum metum: quod. i. quantū attinebat ad te. i. spectaret ad periculum tuū: qui scirem: q̄. i.
quantū: hoc est quantum parum paratus esses ab exercitu. i. q̄tum ab exercitu auxilii sperares: ne hic tumult⁹ afferret di
gnitati tuæ: quod. i. aliquod: periculum. s. aut uitæ: aut famæ. ⸿ Nam si esses paratior ab exercitu. i. si haberes exercitū sa
tis instructum: & copiosum: timuissem de uita. s. tua: quia sciebā te pugnā nō detrectaturū. ⸿ Nūc exiguitas copiaꝝ pręsa
giebat. i. quodam præsagio futuꝝ denunciabat: recessum. s. tuum: non dimicationem tuam. ⸿ Vereor etiam nunc quo
modo hoīes acciperent. i. interpretarentur hæc. s. te: ob paucitatem copiarum recessisse: si forte recesseris: & q̄. i. q̄tum: pro
babilis necessitas. s. recedendi futura esset. ⸿ Neq; desinam formidare priusquā audiero te tetigisse Italiam. ⸿ Sed nun
cii excitarunt sermones uarios: & ita minus constantes: de transitu Parthorum. ⸿ Enim pro quia: alius sup. censet: aut di
cit Pōpeium mittendum. s. cōtra Parthos: alius: sup. censet Pompeiū non remouendum ab urbe: alius: sup. censet Cæsa
rē: sup. mittendū: cum suo exercitu. s. quem hēt in prouincia: alius: sup. censet consules mittendos: nemo tñ ex senatuscon
sulto censet: sup. priuatos. i. non fungentes magistratu. sup. mittendos. ⸿ Cōsules aūt nolūt oīno senatū hēri. i. consulta
tionē de ea re fieri: quia uerentur ne illud senatusconsultum. i. decretum senatus fiat. s. ut cōsules exeant in bellū paluda
ti. i. ueste iperiali: ut ad publicos hostes proficiscentes insigniti: & uel aut uerent: ne res transferatur ad alium. s. ipatorē
præter eos: contumeliose. i. quod in contumeliā eoꝝ cederet: si senatus plus spei in alio reponeret: usq; eo. i. intantū: sup.
nolunt senatū haberi: ut uideant paꝝ diligentes in rep. ⸿ Sed siue negligētia est: siue inertia: siue ille metus quē propo
sui. i. mō dixi: sup. ea: aut is latet. i. occultat honeste: sub hac existimatione. i. opiniōe tēperantiæ: nolle. i. q; ipsi nollēt obi
re: aut eripere tibi prouinciam. ⸿ Literæ non uenerunt. i. nō sunt missæ ad senatum a te: & nisi lfæ: sup. Deiotari. i. regis
essent subsecutæ. s. lfas Cassii: Cassius uenerat. i. uenisset in eā opinionem: finxisse: idest q; finxisset bellū: ut ea quæ ipse
rapuisset uiderent uastata ab hoste: & immisisse Arabas in prouinciam. Cicero autem cōfirmauit Arabas fuisse in habi
tu Parthico: & renunciasse: idest significasse senatui eos eē Parthos. ⸿ Quare ego suadeo tibi: quicunq; iste status rerum
est: sup. ut pscribas diligenter: & caute: ne uidearis alicui aut uelificatus: idest uelo tect⁹ delituisse: sicut apud Maronem.
Velificatus athos: per uelum autem tentorium intelligo. Vberti. nauigasse exposuit: aut reticuisse aliquid.

⸿ Quod referret,

VBE.

¶ QVOD referret.quod interesset:quod utile esset. Exitus.finis. Posse agi.de successoribus mittedis. Tardus negligés. Parũ efficax.parũ uehemés in agẽdo. Seruiꝰ.Sulpitius:is.n.erat collega Marcelli. Cũctator.morator: dubius. Cuiusmodi.quale. Aut qui.i.quo:& est sensus:quo putas eos posse cõficere:id quod nolit.i.quod fiat contra eorũ uoluntatẽ:cũ ea quæ cupiunt ita frigide ab eis agant:ut nos existimemus eos nolle ea fieri. Occupabit primos menses magistratibus.i.detinebit primos menses anni in magistratibus deligendis. Successores.qui mittuntur in prouincias loco uestro. Sustinere.tueri:defendere. Additis.adiunctis ad uestras. Iactaturum.exercitaturũ. Adimat.auferat:minuat. Quoduis munusculũ.quodlibet paruum munus. Quãlibet.i.quãtũlibet. Nõ humane.acerbe. Occursurus.oppositurus impedimẽtum. Plures.s.occursuros cupiditati Pauli:ꝑter Furnium. Noui.scio. Certo.manifeste. Multa sñia est exornatio:& est sensus:scio te ꝑspicere:qđ tp̃a multa affert noua:multa q̃ iã sũt ꝑparata mutat. Intra hos fines.i.uel ita:ut dixi:uel nõ ꝓcul ab his:quæ dixi. De agro cãp.quem ut ostendimus lib.i.curabat Cæ.diuidendũ. Vacuus.nõ occupatus. Prorogef.differef. Tui cõsilii.i.tuæ deliberationis:& est ordo:tui cõsilii est:uelisne perseuerare si tempus:si senatus coget &c. Qua obtestatione.quibus precibus:qua rogatione:& quodãmodo adiuratiõe. Ne paterer.ne finerem. Fieri.s.ut perseuerares ultra tẽpus tibi decretum. Vale.

quod referret scire:reticuisse. Nũc exitus est anni:nã ego has literas ad.xiiii. Cal.Decẽbris scripsi:plane nihil uideo añ Cal.Ianuarias agi posse. Nosti Marcellũ q̃ tardus:& parũ efficax sit,itẽq; Seruiꝰ q̃ cũctator.Cuiusmodi putas hos esse?aut qui id quod nolint conficere posse,qui quæ cupiunt:ita frigide agũt:ut nolle existimentur?Nouis magistratibus autẽ:si Parthicum bellum erit,hæc causa primos menses occupabit:si autem aut nõ erit istic bellum aut tum erit:ut uos aut successores paruis additis copiis sustinere possint.Curionem uideo se dupliciter iactaturũ:primum ut aliquid Cæsari adimat:inde:ut aliquod Põpeio tribuat:quoduis:q̃libet tenue munusculum.paulus porro non humane de prouincia loquitur:huius cupiditati occursurus est Furnius noster:plures suspicari non possum.Hæc noui,alia quæ possunt accidere nõ cerno.Multa tempus afferre:& præparata mutari esse scio.Sed intra fines hos quæcunq; acciderint uertẽtur.Illud addo ad actiões.C.Curionis de agro Campano:de quo negãt Cæsarem laborare:sed Põpeium ualde nolle:ne uacuus aduenienti Cæsari pateat.Quod ad tuum decessum attinet,illud tibi non possum polliceri me curaturum:ut tibi succedatur. Illud certe præstabo:ne amplius prorogef. Tui consilii est:si tempus,si senatus coget:si honeste a nobis recusari non poterit:uelis ne perseuerare:mei officii est meminisse q̃ obtestatiõe decedẽs mihi ne paterer fieri mandaris. Vale.

ASC.

¶ Quod referret.i.expediret scire. Exitus anni.s.tui in ꝓuincia.est.i.appropinquat nũc. Nã ego scripsi has literas ad.xiiii. kalẽdas Decẽbris:& plane.i.omnino nihil uideo posse agi ante kalẽ.Ianuarias:in quibus est noui anni principiũ. Tu nosti Marcellũ quam.i.quantum tardus sit:& q̃ parum efficax.s.ad procurãdum tibi successorẽ:itẽq;.i.& similiter:nosti q̃ i.q̃tũ:Seruius.s.Sulpitius sit cũctator.i.immorator. Cuiusmodi putas hos esse:aut q.i.quo:putas eos:sup.posse conficere.i.perficere:id quod uelint.s.confici:q̃ agũt ita frigide ea quæ cupiũt:ut existimenf nolle. Autẽ.i.sed:si bellũ Parthicũ erit hæc causa occupabit nouis magistratibus primos mẽses. Sin aũt.i.sed si:aut non erit istic bellum:aut tum.i.tunc,post nouos magistratus erit:ut successores:scilicet uestri:possint sustinere.i.defendere contra parthos uos paruis copiis additis. Ego uideo.i.considero:Curionẽ iactaturum.i.periculo obiecturũ se dupliciter:primum ut adimat.i.auferat aliquid Cæsari:cui tunc aduersabitur inde.i.deinde:ut tribuat Põpeio aliqđ munusculũ:quoduis.i.quodlibet:& quamlibet.i.quantũlibet:tenue.i.exile:& modicũ. Porro.i.sed paulus.s.Æmylius:loquif de ꝓuincia non humane. Furniꝰ noster.i.cõis amicꝰ:occursurus ẽ.i.obstabit cupiditati huius.s.pauli:ego nõ possum suspicari plures.s.occursuros. Ego noui hæc:& nõ cerno.s.aio:alia q̃ pñt accidere. Scio tp̃s.s.noui anni:afferre multa.s.noua:& multa eẽ ꝑparata.s.ut fiant:sed q̃cũq; acciderint uertenf intra hos fines.s.pñtis anni. Illud addo ad actiões.C.Curiõis de agro Cãpano.s.ad uoluntatẽ Cæsaris:diuidẽdo:de quo.s.agro negãt.s.plerĩq; Cæ.laborare.i.sollicitũ eẽ:sꝫ pompeiũ ualde nolle.s.ut diuidaf:ne pateat Cæsari uenienti.s.ex Galliis uacuus.s.Romano milite. Quod.i.q̃tum:attinet ad decessum tuum.s.ex ꝓuincia:ego nõ possum polliceri me curaturũ illud:ut succedaf tibi certe.i.haud dubie:ꝑstabo.s.exibebo:illđ ne.s.ꝓuincia progef.i.extẽdaf tibi amplius. Est tui consilii.i.pertinet ad cõsiliũ tuũ:si tẽpus coget:& si senatus coget:& si non poterit recusari a nobis.s.qui pro te ꝑcamur:honeste:ne.i.an:uelis ꝑseuerare.s.in ꝓuincia. Mei officii est meminisse:q̃ obtestatiõe tu decedens mãdaris ꝑ mãdaueris mihi:ne paterer fieri.s.progationem imperii. Vale.

M.Cælius.M.Ciceroni.S.D.

NOndiu:sed acriter nos tuæ supplicationes torserũt:icideramus.n.i difficilẽ nodũ.Nã Curio tui cupidissimus:cui oĩbus rõnibus

VBE.

NOn diu.Rebus bene gestis a Cice.in Ciliciã ut li.ii.uisum est:rogauerat Ci.Cæl.ut daret operã supplicationes sibi decerni:scripserat q; idem ad alios quosdã amicos suos.Itaq; Cælius ostendit qđ quisq;:aut dixerit:aut fecerit pro Ci.exponitq; cõtentiones:quæ in senatu fuerũt:maxime q; dicit quid Curio ꝓ Cæ.egerit. Nõdiu.quia cito expeditæ sunt:ut ipse Ci.li.ii.Non potuit accuratius agi:nec prudẽtius:q̃ est actum a te cũ Curione de supplicatione:& Hercule confecta res mea ex sententia est:tum celeritate:quod tum is &c. Torserunt.cruciarunt. Nodum.difficultatem:impedimentum.

ASC.

NOn diu.Rebus bene gestis in Cilicia:ut uisum est libro.ii.Rogauerat Cicero Cælium:ut sibi curaret:sibi supplicationes decerni:idq; alios itidem rogauerat non ignorante Cælio:qui nũc scribit quid quisq;:aut dixerit:aut fecerit pro Cicerone.Exponitq; contentiones:quæ in senatu factæ erãt:& quid pro Cæsare Curio fecerat. Ordo est.Supplicationes tuæ.i.quas petisti tibi decerni:torserunt.s.angore:nos nõ diu sed acriter. Enim.i.quia:nos incideramus in nodum difficilem.i.in rem cuius difficilis erat exitus. Nam Curio cupidissimus tui.

VBB. COMmitiales.dies:qa nolebāt.quod propter eiusmodi res fierēt comitia. Præuaricator.desertor:nā præuaricatores eos diximus:qui aduersariis suis cām donant:& ex parte actoris in partem rei concedunt: a uaricari autem dicit præuari-
Præuaricator Varicari
cari. Varicari uero a uaricibus:quæ(auctore Nonio)dicuntur uenæ in suris inflexæ.& obtortæ. Est quod agas gr.i.debes agere gr̄as. Paulo magis.s.est q̄ agas gratias. Respōdit ei.s.Paulo. Dicturū.s.dicit de supplicationibus tuis. Diutius.longius q̄ in hunc annum. Non fecit.non dixit diutius. Prehēdimus.familiariter allocuti sumus. Cū age.de ho.i.cum fieret mentio de hostibus a te fictis. Ut nu.nam cum supplicationes præcederent triumphū:lege cautum erat ut cōstaret de numero hostium.& neq3 triumpharet:nisi qui quinq3 milia hostiū in acie cecidisset:de his moribus:& institutis uide Valerium Maximū li.ii.cap.iii.de iure triumphandi. Tacuit.nō postulauit:ut numerarentur. Honorifice.de te. Accessit.additus est. Nō pugnauerūt.i.nō cōtēderunt ut īpedirēt. Curioni uero.s.agēdæ sunt gr̄æ. Deflexit de cur.su.a.i.prætermisit actiōes suas. Tua causa.ut ageretur de supplicationibus tuis. Circūierunt.i.hunc & illum ambierunt:& allocuti sunt pro te. Sedulitatem.diligentiam. Interpellantibus.ipedientibus:interrumpētibus. Venustissime.facetissime. Nō inter.nō prohibere In quā cām. Incubuisse.dedisse operam:intendisse:dicimus autē incumbo huic rei:& in hanc rem. Decedat.ex gallia. Quā pati id.ut Cæ.discedat ante idus Nouēbris. Abiecit.deposuit.

Incubo huic rei
Incubo hancrē

comitiales eripiebantur:negabat se ullo modo pati posse decerni supplicationes:ne siquid fauore Pauli adeptus esset boni:sua culpa uideretur amisisse:& præuaricator causæ publicæ existimaret̄.Itaq3 ad pactionem descendimus:& confirmarunt cōsules se his supplicationibus in hūc annum nō usuros. Plane quod utrisq3 cōsulibus gratias agas est. Paulo magis certe: Nam Marcellus sic respondit ei:spem in istis supplicationibus nō habere. Paulus se omnino in hunc annum nō dicturum. Renunciatum nobis erat Hirrum diutius dicturum:prehendimus eum:nō modo nō fecit:sed cum de hostibus ageretur:& posset rem impedire:si ut numerarētur:postularet:tacuit:tantum Catoni assensus est:qui & locutus honorifice nō decreuerat supplicatiōes. Tertius ad hos Fauonius accessit. Quare pro cuiusq3 natura:& īstituto gratiæ sunt agēdæ. His q̄ tātum uolūtatem ostenderūt:pro sententia:cum impedire possent,nō pugnarūt. Curioni uero,q̄ de suarum actionum cursu tua causa deflexit. Nam Furnius,& Lentulus,ut debuerūt:quasi eorum res esset:una nobiscum circumierūt:& laborarunt. Balbi quoq3 Cornelii operam,& sedulitatem laudare possum. Nam cum Curione uehementer locutus est.Et eum:si aliter fecisset:iniuriam Cæsari facturum dixit:tum eius fidem in suspitiōem adduxit. Nō deerant quidem,qui inique transigi nolebāt: Domitii:Scipiones,quibus hāc rem ad itercessionē euocādā iterpellātibus uenustissime Curio respōdit:se eo libētius nō itercedere:q̄ quosdā,q decernerēt,uideret ↄfici nolle.Quod ad tēp.attinet i unā cām ois cōtētio cōiecta est,de prouinciis i quā adhuc incubuisse cū senatu Pōpeius uidet̄,ut Cæsar ante Idus Nouembres decedat. Curio oia potius subire cōstituit q̄ id pati cæteras suas adiecit actiōes. Nostri porro.

ASC. CVI comitiales.s.dies eripiebantur:qa differebātur:aut absumebantur omnibus rōnibus:negabat se posse pati ullo mō supplicatiōes decerni. Ne si adeptus esset quid:idest aliquid boni:fauore.i.per fauorē pauli.s.Æmilii:uideretur amisisse:sup.illud sua culpa:& existimaret̄:idest iudicaret̄ præuaricator :idest desertor causæ publicæ:idest ad temp.spectantis. Itaq3:idest & ita:nos descendimus.i.deuenimus ad pactionem:idest ut dicunt compositionem:& consules confirmarunt pro cōfirmauerunt:sup.se nō usuros in hunc annū de his supplicationibus. Plane.i.omnino est:quod:idest ꝑpter quod:agas gr̄as utrisq3 consulibus:certe magis Paulo. Nam Marcellus respondit ei sic:supple se nō habere spem in istis supplicationibus. Paulus:sup.respondit se:non dicturū:scilicet sententiam de supplicationibus omnino in hūc annum. Renunciatum erat nobis Hirrum dicturū diutius:idest q̄ uellet diutius dicere:q̄ in hunc annū. Nos prehendimus eum.i.obuiam factum complexi sumus:deprecantes ne id faceret:& ipse non modo.i.non solum:nō fecit.s.quod renunciatum erat eū facturum:sed cum ageretur de hostibus.s.a te deuictis:& posset impedire rem.s.quam petis:hoc est supplicationem:si postularet:ut sup.hostes numerarent̄:tacuit.i.noluit hoc postulando impedire:tantum.i.solummodo:assensus est Catoni:qui etsi locutus honorifice.s.de te:non decreuerat.sup.tn̄ supplicationes. Fauonius accessit ad hos.s.duos:Hirrū & Catonē tertius.i.eiusdem cū eis sententiæ. Quare gratiæ sunt agēdæ:sup.a te:ꝑ natura:& instituto.i.moribus uniuscuiusq3. His.s.posterius noiatis:sunt agendæ gratiæ:q̄ tantum.i.dumtaxat:ostēderunt uoluntatē s.suam:& sup.non pugnarunt.i.nō acriter contenderunt:pro sententia.s.sua stabilienda:cum possent impedire.s.supplicationem Curioni uero:sup.agendæ sunt gratiæ:q̄ deflexit:sup.se:causa tua.i.propter te:de cursu suarum actionum:quæ differebant̄.eo q̄ de rebus tuis referebatur. Nam Furnius & Lentulus circūierunt & laborarūt pro laborauerunt:una.i.pariter nobiscum:ut debuerunt.quia tibi obnoxii erant:quasi esset ius.i.negocium eorū. Ego possum quoq3 laudare operam:& sedulitatem Balbi Cornelii:nam ipse locutus est uehementer cum Curione.s.pro te:& dixit eum facturum iniuriam Cæsari:si fecisset aliter:scilicet q̄ dictum est. Tum.i.insuper:adduxit fidē:eius.s. Curionis:in suspitionem:ut si nocere uoluisset non potuisset. Quidem.i.certe:non deerant qui uolebant rem transigi inique:utpote Domitii:& Scipiones:quibus interpellantibus.i.inter agendum asserentibus hanc rem euocandam:sup.esse:ad intercessionem.i.impeditionem:Curio respondit uenustissime:se non intercedere.i.impedimentum facere:eo libentius:q̄ uideret quosdam:qui decernerent.i.adiudicarent tibi supplicationem:uolle:sup.eam confici.i.executioni mādari. Quod.i.quantum:attinet ad temp.ois contentio.s.Cæsaris:& Pompeii:coniecta est.i.redacta:in unam cām.i.actionem:de prouinciis.s.nō prorogandis:in quam.s.cām:Pompeius uidetur adhuc incubuisse.i.inclinatus esse:cum senatu.i.ut sentit senatus.s.ut Cæsar decedat.s.de prouincia:ante Idus Nouēbres. Curio constituit potius subire ois q̄ pati id:& adiecit cæteras actiones suas:quas supra dixit dilatas. Porro.i.sed:nostri.s.amici.

Quos

CQ Vos tu bene nosti.non uult eos nominare. ꝑ Scæna.actio:& est translatio:quia actiones fabularꝫ in scenis fiebãt. VBE.
ꝑ Tradiderit.deposuerit hanc materiã:uide apud Appia.lib.i.& apud Plutar.in uita Cæsa.& Põ. ꝑ Accipit.tractat.
ꝑ Exagitat.uexatur:impugnatur. ꝑ Quod ui.quam rẽ.s.intercessorẽ uident reformidare. ꝑ Quoad.quãdiu:quousq;. Quoad
ꝑ Manebit.in puincia. ꝑ Cõmẽtario.registro. ꝑ Equo.i.ex quo.s.cõmẽtario. ꝑ Selige.secerne:excipe. ꝑ Trãsi.omit
te. ꝑ Explosiões.explodere ẽ eiicere:uituperare:Hora.Explosa arbuscula dixit.Ci.i.offi.Aristonis:Pyronis:& Herili: Explodere
iã pridẽ explosa sñia est:facti.n.fuerãt ludi a multis improbati. ꝑ Et funerum.explosiões:funerũ autem:idest funebriũ pomparum. ꝑ Ineptiarum cæterarum.i. cæterorum quæ inepte sunt acta:& in ipso cõmentario rerũ urbanarum scripta. ꝑ Habet.s. commentarium. ꝑ Plura uti.i.ꝙ inutilia:uel ꝙ ea ꝗ dixi de ludis & de funerib⁹ &c. ꝑ Quæ nõ desyderes.i.quæ non cures audire. ꝑ Quod opus est.ꝙ utile ẽ. ꝑ De negocio sictiano. de quo supra dixit sictianã syngraphã. ꝑ Minus certa fide.i.nõ satis fideles. ꝑ Tanquã pcurator. tanꝙ gestor alieni negocii. Vale.

quos tu bene nosti ad extremũ certamẽ rẽ deducere nõ audent.Summa rei totius hæc.Põpeius tanꝙ Cesarẽ nõ ipugnet,sed qđ illi æquũ puter:cõstituat,ait Curionẽ quærere discordias.Valde aũt non uult: & plane timet Cæsarẽ ꝯsulẽ designatũ prius:ꝙ exercitũ & puinciã tradiderit.Accipit satis male a Curione & totus eius secũdus cõsulatus exagitat.Hoc tibi dico,si oĩbus rebus premẽt Curionẽ,Cæsar defendet:intercessorẽ:si qđ uident:reformidarint,Cæsar quoad uolet manebit.Quã quisq; sententiã dixerit.in cõmentario est rerum urbanarũ:equo tu quæ digna sũt selige multa:trãsi:in primis ludorũ explosiones & funerũ:& cæterarum ineptiarũ:plura habet utilia.Deniq; malo in hãc partem errare:ut quæ nõ desyderes audias:ꝙ quicꝗ:quod opus sit:prætermittatur.Tibi curæ fuisse de Sictiano negocio:gaudeo:sed quando suspicaris minus certa fide eos tibi uisos:tanꝙ procurator sic agas:rogo. Vale.

CQ Vos tu nosti bene:non audent deducere rẽ ad extremum certamẽ.s.cum Cæsare futurum. ꝑ Summa.i.finalis sñia totius rei:sup.est hæc:Põpeius tanꝙ non impugnet Cæsarem:sed constituat:quod putet equum illi:ait Curionem quærere discordias.s.negãdo Cæsarem debere decedere. ꝑ Autẽ.i.sed:Põpeius nõ uult ualde.& timet plane.i.manifeste:Cæsarẽ designatũ:sup.iri:consulẽ prius:ꝙ tradiderit exercitũ & prouinciam. ꝑ Accip.Pompeius:accipit.i.tractat satis male a Curione:& totus secundus cõsulatus eius s.Põpeii:exagitat.i.ab eo turpiter depellit. ꝑ Ego dico.i.denuncio tanquã certum:tibi hoc:si.s. Pompeius & senatus:prement Curionem omnibus rebus:Cæsar defendet.s.a prouinciæ continuatione:si reformidarint intercessorem.s.Curionẽ:quod uident.s.facturi. ꝑ Cæsar manebit.s.in prouincia.quoad.i.quãdiu uolet. ꝑ Est.i.habet:in cõmentario rerꝫ urbanarꝫ ad Ciceronẽ tũc misso:quã sñiam quisq; dixerit:equo.s.cõmentario:tu selige.i.seorsum ab aliis elige:ꝗ sunt digna.s.lectione:transi multa in primis explosiões:idest cõtumeliosas exagitationes:ludorꝫ:aut ludiorꝫ.i.actorꝫ & fabularum:& supple narrationes funerũ:& cæterarũ ineptiarꝫ:sup.cõmentarium:aut cõmentarius:habet plura.i.multa utilia. ꝑ Deniq; ego malo.i.magis uolo:errare in hanc partem,s.nimis multa scribendo:ut audias ea quæ non desyderes:quã supple ut quicquam:quod sit opus:scilicet scito:prætermittatur. ꝑ Gaudeo fuisse tibi curæ de negocio Sictiano:ut Syngrapha Sictiana persoluatur. ꝑ Sed quando.i.quoniã:suspicaris eos.s.qui attulerunt uisos tibi fide minus:idest non satis certa:rogo agas sic tanquam procurator scilicet eorum:non iudex. Vale.

M.Cælius Ciceroni.S.D.

PVdet me tibi cõfiteri:& queri de Appii hominis ingratissimi iniuriis:ꝗ me odisse (qa magna mihi debebat beneficia) cœpit. Et cum homo auarus:ut ea solueret:sibi impetrare nõ posset:occultũ bellũ mihi idixit:ita occultum tñ,ut multi mihi renunciarent,& ipse facile animaduerterẽ male eum de me cogitare.Posteaꝙ uero cõperi eũ collegiũ tentasse:deinde aperte cũ qbusdã locutũ,cũ L. Domitio:ut nũc est,mihi inimicissimo homine deliberare uelle hoc munusculum deferre.

PVdet.Primum Cælius exponit magnã Appii erga se ingratitudinẽ:qui cum ei plurimum deberet:cœpit eum odisse:& bellũ exponit quomodo id fecerit. Deinde narrat quemadmodum Appius subornauit:qui eum accusaret:contra quem dicit se defensum esse retorquendo accusationem in eum cum magna eius infamia. ꝑ Cõfiteri.dicere. ꝑ Impetrare.s.se adducere. ꝑ Indixit.denũciauit:uel mouit. ꝑ Et ip.ego. ꝑ Male co.de me.i.malã habere de me opinionem.male effectũ esse erga me.Ouid.Non tñ Æneam ꝗuis male cogitet odi. ꝑ Tentasse.solicitasse cõtra me. ꝑ Vt.n.est.s.inimicissimus. ꝑ Def.hoc munusculum. VBB.

PVdet me &c.Cælius primo loco huius epistolæ exponit magnam Appii cognomento pulchri erga se ingratitudinem:qui cum plurimũ deberet gratiã:cœperat odisse.Deinde narrat quemadmodum idem appius subornauerat quẽdã:qui ipsum Cælium accusaret:contra quem dicit se defensum esse:retorquendo accusationem eandem actionis in eũ:quã accusarat eum insigni eius infamia.Erat autem appius:ut ex superioribus patet:homo superbo:& mobili ingenio:Ciceroni magis propter nobilitatem:& potentiam:quam ob uirtutem obseruatus. ꝑ Ordo est.pudet me confiteri tibi:scilicet tei ueritatem:& queri:idest conqueri:de iniuriis appii:scilicet pulchri hominis ingratissimi:qui cœpit odisse me:quia debebat mihi beneficia maxima:scilicet a me recepta:qui enim accepit beneficium etiam gratis collatum:obligatur si potest saltem paria referre. ꝑ Et cum homo auarus:scilicet ipse appius:nõ posset imperare sibi:idest adducere animum summa auaritia captum ad hoc:ut solueret ea:scilicet debita beneficia:indixit mihi bellum occultum.i.simultates latẽtes. ꝑ Tamen.idest nihilominus:ita occultum:ut multi renunciarent mihi:& ipse:idest egomet:animaduetterem facile eum cogitare male de me:idest:ut faciat mihi malum. ꝑ Vero:idest sed:posteaquam comperi eum tentasse:idest sollicitasse cõtra me collegium:ut opinor augurum:nam ipse augur fuit:ut prius uisum est:deinde locutum aperte cum quibusdam:idest etiam mihi notis:& animaduerterem deliberare cũ Lucio Domitio homine inimicissimo mihi:ut nunc est:quia non semper ita fuit:uelle deferre. ASC.

dere quãprimũ.i.ualde cito:qa iam expleta fuerat Ciceroni prouincia. ¶ Peto a te ut doleas.i.dolenter & cũ dolore feras iniurias meas.i.mihi illatas ab Appio:ut existimas.i.iudicas & censes ac opinaris me solere:& dolere:& ulcisci tuas: scilicet iniurias:idest tibi illatas. Notum est doleo cum datiuo & cũ accusatiuo cõstrui posse: sed cũ datiuo: quasi absolute positum:unde dicimus:dolet mihi aduersus casus tuus:idest dolori est:& ita uerbum ipsum adiungitur rei dolorem inferenti:interdum etiam parti dolorem patienti:ut dolet mihi caput:dolent tibi illa &c.quod nõ dicemus poetice doleo caput:doles illa &c. Cum accusatiuo autem additur rei accipienti dolorem:ut doleo iniurias tuas &c. Vale.

M.Cælius. M.Ciceroni.S.D.

GRatulor tibi affinitatẽ uiri medius fidius optimi. Nã ego hoc de illo existimo. Cætera porro:qbꝰ adhuc ille sibi parũ utilis fuit & ætate iã sunt decursa & cõsuetudine:atq; authoritate ma:pudore Tulliæ:tfi qua restabũt:cõfido celeriter sublatũ iri. Nõ est enim pugnax uitiis, neq; habes ad idt quod melius sit itelligẽdum. Deinde quod maximũ est ego illũ ualde amo. Velles Cicero Curionẽ nostrũ lautũ intercessiõis de prouinciis exitũ habuisse. Nã cum de intercessiõe referretur: quæ relatio fiebat ex senatuscõsulto: primaq; M. Marcelli sñia pronũciata esset:qui agendum cũ tribunis plebis cẽsebat frequẽs senatus in alia oia iit. Stomacho est scilicet Pompeius magnus nũc ita languẽti, ut uix id q̃ sibi placeat reperiat. Trãsierat illuc:ut ne rõ esset eiꝰ habenda, q neq; exercitũ neq; prouincias traderet: quẽadmodũ hoc Põpeius laturus sit cũ cognoscebat: qd nã reip. futurũ sit:aut nõ possit:aut nõ curet:uos senes diuites uideritis. Qu. Hortensius cũ has literas scripsi:animam agebat. Vale.

GRatulor. Cũ Cice. præesset Ciliciæ:eius filia Tullia Dolobellæ matrimonio cõiuncta est: opa amicoꝝ quibus id mandauerat quẽadmodũ ipse supra ad Appium scripsit. Itaq; et hac epl'a Cælius gratulatur:laudatq; Dolobellam:& ostendit a se amari. Deinde scribit de Curione: quid egerit de pñinciis:& de Cn. pompe. ¶ Mediusfidiꝰ. per Iouis filiũ:iurãtis est. ¶ Existimo hoc. habeo hãc de eo opinionẽ.s. q̃ sit optimus. ¶ Cætera. alia quædã uitia. ¶ Ætate. per ætatẽ:quia erat iuuenis:& pene adolescens. ¶ Decursa. participium sine uerbi origine. ¶ Pudore. uerecundia:prudentia: sic lib. ii. Nã ea quæ speras Tulliæ meæ prudentia tẽperari posse scio:est.n.illa epistola quæ incipit. Nõ diu sed acriter. ¶ Sublatum. remouenda ab eo. ¶ Non est.n.laudat Dolobellã. ¶ Pugnax. cõtumax:perseuerans. ¶ Neq; he. tardus:obtusus. ¶ Maximum. præcipuum. ¶ In tercessiones. puto melius legendũ intercessionis:ut sit sensus. Vides o Ci. nr̃m Curionem lautum: habuisse exitum intercessionis de prouinciis:ironice dixit qa cum intercessisset non ei bene cessit. ¶ Intercessiõe.i. de intercessione. ¶ In alia omnia. idest hãc sententiã penitus aspernatus est. ¶ Stomacho. translatio est. ¶ Languenti. debilitato. ¶ Trãsierat. tri. ple. ¶ Eiꝰ. Cæsaris. ¶ Quẽadmodũ. quo alo q̃ patior. q.d. male. ¶ Vos senes diui. q.d. qui & ætate debetis plus sapere:& multũ habetis quod possitis amittere. ¶ Qu. Hortẽsius. orator fuit clarissimus. ¶ Agebat animã. efflabat uitam:expirabat. Vale.

GRatulor &c. Cum Cicero præesset Ciliciæ Tullia filia eius post mortẽ Crassipedis nupsit Dolobellæ:opera amicorum: quibus id oneris abiens dederat:ut etiam se iurisconsulto filiam locarent: si uirum illa dignum inuenerint:ut Cicero ipse supra ad Appium scripsit: purgans:q̃ Dolobellæ Appii inimico nupserit. Itaq; Cælius Appii inimicus:ut proxima epistola uisum est: gratulatur id ei: laudatq; Dolobellam & ostendit se ab eo amari: deinde scribit de Curione quid egerit de prouinciis:& addit nonnulla de Cn. põpeio. ¶ Ordo est. Gratulor tibi.i.fœlicitatẽ tuam mihi gratã prædico:affinitate.i.pp affinitatẽ:aut de affinitate:uiri: mediusfidiꝰ.i.ita me deus fidei:aut Iouis filius Hercules iuuet ut uere dico:optimi.i.Dolobellę. ¶ Nã ego existimo.i. iudico hoc de illo.s. q̃ sit uir optimꝰ. ¶ Porro.i. sed:cætera.s. instituta eius:q̃ ad rem domesticã pertinẽt:aut ad bona fortunæ augẽda: qbus ille fuit adhuc parũ utilis sibi sunt decursa.i.trãsacta:& abolita iam:&.i.simul:ætate:quia nõ est amplius adulescẽs: adulescentibus aũt raro est animus ad rem auidior:& cõsuetudine.i.cõuersatione cũ maturis uiris:atq; siq̃.i.aliqua restabunt:ego cõfido:sup.ea sublatũ iri.i.abolẽda celeriter:auctoritate tua: quia uerebitur sub tali socero luxuriose aut prodigaliter uiuere:& pudore Tulliæ.s.filiæ tuæ prudẽtissimæ:in cuius p̃sentia nõ audebit post hac peccare. ¶ Eni.i.qa:ipse nõ ẽ pugnax.i.pertinaciter addictus uitiis:aut pugnax.i.cõtumax in uitiis:neq; est hebes.i.tardus:& obtusus ad itelligẽdũ id qđ sit melius:deinde qđ maximũ est:qa quos amamus nõ sinimus faciliter corrũpi:& optimos iudicamus: ego amo illũ ualde. ¶ O Cicero tu uelles Curionẽ nr̃m:ironice dicit:qa cõtra sentiebat:habuisse exitũ intercessiõis.i.obstaculi de pñinciis:lautũ.i.pulchrũ. ¶ Nã cũ referret.i.cõsultaret:de intercessiõe:q̃ relatio fiebat ex senatuscõsulto:& sñia. M. Marcelli eẽt pñũciata prima:q cẽsebat agẽdũ cũ tri. ple. senatus iit frequẽs in alia oia.i.aliter cẽsuit. ¶ Scilicet.i.scire licet qd uiderint:põpeius magnus.s.prius habitus:ẽ nũc stomacho.i.aio:ita languẽti:ut uix reperiat:qđ placet sibi. ¶ Trãsierat.i.cõfugerat illuc:ut ne rõ eẽt habẽda illius.s.Cæsaris:qui neq; traderet exercitũ neq; prouincias. ¶ Vos senes diuites uideritis:quẽadmodũ.i.quomõ:Pompeius laturus sit hoc:cum cognoscat quidnã futurum sit reip. si aut nõ possit aut nõ curet.s.iuuare eam. ¶ Quintus Hortẽsius agebat animam.i.expirabat:cum scripsi has.s.literas. Vale.

M.Cælius Ciceroni.S.D.

TAnti nõ fuit Arsacẽ capere & Seleuciam expugnare:ut eaꝝ rerũ:quæ hic gestæ sunt,

TAnti non fuit. Exponit Cælius q̃ iucundũ spectaculũ præbuerit Domitius:q ægerrime tulit repulsam de quodã magistratu:optatq; Ciceronem interfuisse:deinde dicit quẽadmodũ nõ solum suspicatur:sed etiam aperte quodammodo uidet bellum futurum inter Cæsarem & Pompe. & dicit quid putet futurum in hoc bello. ¶ Arsacem. Regem Persarum. unde omnes reges Persarum Arsacidæ dicti sunt. ¶ Seleuciam. urbẽ Syriæ. ¶ Expugnare. pugnãdo uincere. ¶ Non fuit tanti.i.tantæ gloriæ.

TAnti &c. Narrat risum quem Domitius repulsa accepta præbuerat:denunciatq; bellum futurum inter Cæsarem & Pompeium. ¶ Ordo est. Capere Arsacem regem persarum:& expugnare:idest pugnando superare: Seleuciã non fuit tanti:idest tanto precio æstimandum:ut careres.i.deberes uelle carere.

spectaculo careres. Nūq̄ tibi oculi doluissent: si i repulsa Domitii uultū uidisses: magna illa comitia fuerūt, & plane studia ex ptium sensu appuerūt: ppauci necessitudinē secuti offm̄ p̄stiterūt. Itaq; mihi est Domitius inimicissimus: ut ne familiarē qdem suū quēq̄ tā oderit q̄ me. Atq; eo magis: q̄ p iniuriā sibi putat ereptū: cui⁹ ego auctor fuerim. Nūc furit tam gauisos hoies suū dolorē: unūq; me ut studiosiorē Antonii. Nā Cn. Saturninū adolescētē ipse Cn. Domitius reū fecit. Sane q̄ superior ei uita iuidiosa: q̄ iudiciū nūc est in expectatiōe. Inest ēt in bona spe post Sexti Peducei absolutionē. De sūma reip. sæpe tibi scripsi, me annū pacē nō uidere. Et quo ppius ea cōtētio: q̄ fieri necesse ē accedit: eo clarius id periculum apparet. Propositū hoc est de quo, qui rerum potiūtur sunt dimicaturi: q̄ Cn. Pō. cōstituit nō pati. C. Cæsarē cōsulem aliter fieri, nisi exercitum, & prouincias tradiderit, Cæsari aūt psuasum est: se saluum esse nō posse: si ab exercitu recesserit. Fert illā tñ cōditionē, ut ambo exercitus tradāt. Sic illi amores. & iuidiosa cōiūctio nō ad occultā recedit obtrectationē, sed ad bellū se erūpit. Neq; meaz rez qd ɔsilii capiā reperio: quod ne dubito: qn te quoq; hæc deliberatio sic ptubarit. Nā mihi cū oib⁹ his & gr̄a: & necessitudo est, tū cām illā: nō hoies odi. Illud te nō arbitror fugere quin homines in dissensione domestica debeant: quādiu ciuiliter sine armis certet, honestiorem sequi partē: ubi ad bellū & castra uētum sit, firmiorē: & id melius statuere qd tutius sit. In hac discordia uideo. Cn. Pompeium, Senatū: quiq; res iudicāt secum habituz. Ad Cæsarem oēs qui in timore: aut mala spe uiuāt accessuros. Exercitū cōferēdum nō eē: modo sat spatii sit ad cōsiderādas utrinsq; copias, & eligendam partē.

VBE. Repulsa. ¶ SPEctaculo care. i. ut nō uideres ea: q̄ hic gesta sunt. ¶ Repulsa. dr̄ quotiēs qs a magr̄atu uel honore quē petit repellit. ¶ Illa comitia. qbus Domitio data ē repulsa. ¶ Magna. p̄clara. ¶ Ex se. ex aio: ex uolūtate. ¶ Partiū. factionū: ¶ Secuti necessitudinē. i. ualde pauci hn̄tes respectū necessitudinis suæ cū Domitio fecerūt qd̄ debuerūt. ¶ Quemq̄ fa. quem cognouit nō habuisse rōnē necessitudinis. ¶ Ereptū. s. magr̄atū quē spabat hr̄e. ¶ Cuius. erepti magistratus. ¶ Ego fue. au. i. cā ut ipse putat. ¶ Nūc fu. isanit: ipatiēter dolet. ¶ Hoies tāga. suū do. i. ipatiēter fert: q̄ hoies ita gauisi sunt: qa uiderit eū dolere. ¶ Vnūq; mouet. huius pticulæ uerba intelligi qdem uix pñt: sensus aūt minime. ¶ Inest in bona spe. scilicet Saturninus: ut absoluat: qa Sex. Peduceus de eadē cā absolutus est. ¶ Annū. i. p annū. ¶ Nō ui. nō sperare. ¶ Id peri. belli futuri & pturbationis reipu. ¶ Qui. po. re. q obtinēt sūmā imperii. ¶ Nō pa. nō pmittere. ¶ Aliter. alia ɔditione. ¶ Prouincias. gallias. ¶ Saluū. incolumem: & integra dignitate. ¶ Fert. paſtit. ¶ Ambo. ipse Cæ. & Pō. ¶ Illi amores. q erāt inter Cæ. ¶ Pōp. ¶ Cōiunctio. affinitas: qa Iulia filia Cæ. uxor erat Pōpeii. ¶ Occultā obtrectationē. i. ad simultatē: ad occultā maliuolētiam. ¶ Erumpit. exit. ¶ His oib⁹. Cæsarē & Pō. ¶ Et gr̄a & necessitudo. s. est. ¶ Tū. pterea. ¶ Odi cāz. q̄ mouent ad discordiā. ¶ Nō hoies. s. odi. i. nō odi ipos: sed cām. ¶ Illud. nūc quodāmō dat cōsiliū Cicero. i. qd ei sit agēdū. ¶ Domestica. ciuili. ¶ Sie armis. tñ uerbis & sniis. ¶ Hōestiorē. iustiorē. ¶ Firmiorē. i. fortiorē. s. ptē debeāt sequi. ¶ Statuere. iudicare. ¶ Melius. honestius: & ita innuit: ut potius sequat Cæsarē: q̄ Pōpe. ¶ Senatum senatores. ¶ Ad. Cæ. s. uideo. ¶ Accessuros. ituros. ¶ Cōferēdū. cōparandū: qa robustior erit exercitus Cæ. q̄ Pō. ¶ Sat spatii sit. i. satis spatiū daī nobis ad cōsiderādū exercitū utriusq;: & ad eligendū eum: qui uidebitur posse nos magis defendere.

ASC. ¶ SPEctaculo earum rerū q̄ gestę sunt hic. i. Romę. ¶ Oculi nūq̄ doluissent tibi: sed semp excitasset te ad risum si uidisses uultū Domitii in repulsa. s. magr̄atu petito. ¶ Illa comitia qbus populus cōuenerat ad creādos magistratus: fuerūt magna: qa multi conuenerāt: & studia. i. fauores apparuerūt plane. i. oīno: aut euidēter ex sensu. i. snia partiū. s. cōpetitoz: p pauci secuti necessitudinē. i. eo q̄ essent necessarii p̄stiterunt officiū. Triplex ē sensus: aut q̄ pauci præstiterunt officiū alicui: qa plurimi secuti erāt necessitudinē: aut q̄ pauci p̄stiterūt officiū Domitio: utpote soli secuti necessitudinē: aut q̄ per pauci secuti necessitudinē. i. ēt de necessariis Domitii: p̄stiterūt offm̄ Domitio: q sensus ɔgruit ei qd sequtur. ¶ Itaq; Domitius ē inimicissimus mihi: ut ne qdē. i. nō saltē oderit quēq̄ familiarē suū: tā. i. tm̄ q̄. i. q̄tū me. Iō autē odit familiares: q̄ licet eēnt necessarii: nō tñ p̄stiterūt offm̄ Domitio. ¶ Atq; Domitius odit eo magis me: q̄ putat. s. magr̄atū: ereptū sibi p iniuriā: cui⁹. s. iniuriæ: ego fueri auctor. ¶ Nūc Domiti⁹ furit hoies: tā. i. tm̄ gauisos: dolorē suū. i. pp dolorem suū: qa sicut dicimus gaudeo gaudiū tuū: ita & dolorē tuū. i. cū gaudio uideo: sup. furit me unū. s. gauisū dolorem suū ut studiosiorē Antonii. i. magis fauentem Antonio. ¶ Nam ipse Cn. Do. fecit Cn. Saturninum adulescentem: reū. i. accusauit eū. ¶ Vita: sup. erit ei iuidiosa: sane q̄. i. multo magis: q̄ superior: qd̄ iudiciū. s. de Saturnino: est nūc in expectatione: sup. Saturninus inest ēt in bona spe. s. absoluēdi: post absolutionē Sexti Pedocei: scripsi tibi sæpe de summa reip. me nō uidere pacē annū. i. q̄ duret annū: aut intra hūc annū. ¶ Et quo i. q̄to: ea ɔtētio. s. Cæ. & Pōpeii: accedit prius: q̄ necesse est fieri. eo. i. tanto: id periculum apparet clarius. i. euidentius. ¶ Propositū de quo sunt dimicaturi: qui potiunt rez ē hoc. i. hmōi: q̄ Cn. Pō. cōstituit nō pati. C. Cæsarē consulē fieri aliter: nisi tradiderit exercitū & puincias: Cæsari aūt persuasum est: se nō posse eē saluū si recesserit ab exercitu: tñ ipse fert. i. offert illā cōditionē: ut ambo tam ipse q̄ Pōpeius tradāt exercitus. s. senatui. ¶ Sic. i. ita tñ: illi amores. s. Soceri & generi: & cōiunctio. s. affinitatis inuidiosa. i. cui plurimi inuiderūt: non recedit ad obtrectationē occultā: sed erūpit. i. extendit se ad bellū. ¶ Neq; reperio qd consilii meaz rez capiam: quod. i. pp quod: ne sup. qdē dubito: quin hæc liberatio pturbarit quoq; te sic. s. ut me. ¶ Nā & gratia & necessitudo est mihi cū his oibus. i. q bellū acceptant. ¶ Tum. i. insuper: ego odi cām illā. s. certaminis: nō hoies: scilicet ipsos. ¶ Ego nō arbitror illud fugere te. i. nō dubito te scire: quin homines debeant: sequi partē honestiorē in dissensione domestica. i. ciuili: quādiu certet̄ ciuiliter sine armis: ubi. i. postq̄: uentū sit ad bellū: & castra: sup. sequi partē firmiorē. i. fortiorē: & statuere. i. æstimare id melius: quod sit tutius. ¶ Ego uideo Gnæum Pōpeium habituz secum in hac discordia: senatum. i. oēs senatores. & qui iudicāt res. i. iudices: & omnes qui uiuant in timore: aut mala. i. dubia spe: accessuros ad Cæsarem ¶ Exercitum: sup. eoz nō esse cōferendum. i. cōparandū oino: cū longe melior sit Cæsarianus: aut cōferendum ad dimicandum: modo: idest dummodo sat: idest satis spatii sit ad considerandas copias utriusq;: & ad partem eligendam.

¶ Prope

¶PROpe.fere. ¶Ostēta.pdigia:mōstra. ¶De si.& ta.i.de imaginib⁹:& tabulis pictis:qb⁹ ita Romani delectabant: ut eas magna pecunia cōpararēt:hāc aūt impēsam uolebat moderari Appius creatus cēsor. ¶De ære alieno. de debito pecuniæ:ut remitteret debitorib⁹.quēadmodū scribit ipse Ci.li.ii.offi.eē factū:cū esset consul:cui ordinationi testatur se restitisse:q̄a erat iniqua:qđ alii eriperetur:qđ aliī daret. ¶Loramētum.i.rē quādam mollē:quā posset flectere in q̄cūq̄ partē uelit.a loro.n.dicit loramētum. ¶Aut uitrū.i.fragilem:ut uitrū. ¶Nam.textus hic erat mēdosus: debet aūt ita legi. nam sordescit uere uultu:& uenas sibi omnes:& uiscera aperit:metaphorice aūt ita intelligit:detegit istis malis actionibus malos & corruptos animi sui sensus:ita ut ex exterorib⁹ iudicetur:quid habeat interius. ¶Per deos atq̄ hoies.subaudi oro:ul' obtestor. ¶Risum.ad ridēdum. ¶Ad summam.deniq̄:in conclusione. ¶Eoꝝ s.Cæsaris:& pompe. ¶Impendere.iminere. ¶Vindicabit.ulciscetur:finiet. ¶Iucundū si pos.fi.si.pe.q̄a cū sit futurū cū periculo:nemini uiro bono poterit esse iucundū. ¶Spectaculum.res digna spectari. ¶Fortuna.quia nō uincet:qui iustiorem habebit cām:sed quem fortuna uolet. ¶Parabit.dabit. VBE. Loramentū

Prope oblitus sum: quod maxime fuit scribendum. Scis Appium cēsorem hic ostēta facere de signis: & tabulis:de agris modo,de ære alieno accerrime agere. Persuasum ē ei cēsuram:loramētum:aut uitrū eēs errare mihi uidetur. Nam sordescit uere uultu:& uenas sibi oēs:& uiscera aperit. Curre p deos:atq̄ homines: & q̄primum hæc risum ueni. legis Scantiniæ iudiciū apud Drusum fieri, Appium de tabulis: & signis agere:crede mihi est pperādum. Curio noster sapiēter id:quod remisit de stipēdio Pompeii fecisse existimatur. Ad summam quæris, quid putem futurū, si alteruter eorū ad parthicū bellū nō eat:uideo magnas impēdere discordias:quas ferrum:& uis uindicabit:uterq̄:& animo:& copiis est paratus. si sine periculo fieri posset:magnū, & iucūdum tibi fortuna spectaculum parabit. Vale.

¶EGO prope.i.quasi:oblitus sum:quod erat maxime scribēdū. ¶Scis Appiū Cēsorē facere hic ostenta.i.monstra in cēsendo:& agere acerrime de signis.i.effigiebus rerum:de tabulis.s.pictis:de agris modo:idest interdum:de ære alieno:idest debito ¶Persuasum est ei censuram esse loramentum.i.extendi posse ut loramenta:aut uitrum:idest frangi posse: ut uitrū. ¶Nam.s.Appius:sordescit.i.fit sordidus uere uultu:& aperit sibi uenas oēs:& uiscera.i.intima animi sui manifesta. ¶Curre.s.admonitu:per deos: atq̄ homines:& ueni risum hæc q̄plurimum. ¶Iudicium legis scantiniæ.i.de turpi libidine:fieri apud Drusū.s.turpissimū. ¶Appiū.s.censorē agere de signis:& tabulis.s.nō possidendis. ¶Crede mihi pperandū.s.est tibi. ¶Curio noster existimatur fecisse sapienter id:quod remisit:idest detraxit.de stipendio Pōpeii. ¶Ad summam.i.finaliter quæris:quid putem futurū:si alteruter.s.aut Cæsar:aut Pompeius:nō eat ad bellum parthicum:uideo impendere.i.imminere magnas discordias:quas ferrū:& uis.i.uiolētia:uindicabit.i.ulciscet. ¶Vterq̄ est paratus:& aio:& copiis:si possit fieri sine periculo.s.reip.fortuna parabit tibi spectaculum magnū:& iucūdum:qui enim in arena dimicantes spectant:extra periculū sunt. Vale. ASC.

M.Cælius.M.T.C.S.D.

ECquādo tu hominem ineptiorem: q̄ tuum Cn.pompeium uidisti?qui tantas turbas:q̄ tam nugax esset,commorit. Ecquem antē Cæsare nostro acriorem in rebus gerēdis: eodē in uictoria tēperatiorem:aut legisti:aut audiuisti? Quid est?nunc tibi nostri milites: qui durissimis: & frigidissimis locis teterrima hyeme bellum ambulādo confecerunt: malis orbiculatis esse pasti uidentur? Quid iam inquis? gloriose omnia? si scias quā sollicitus sum:cum hanc meam gloriam: quæ ad me nihil pertinet: derideas. Quæ tibi exponere nisi coram non possum: idq̄ celeriter fore spero. Nam me:cum expulisset ex Italia pompeium, constituit ad urbem uocare: idque iam existimo confectum: nisi maluit pompeium Brundusii circumsedere.

ECquando. Laudat Cælius Cæsarem:& uituperat Pomp. qui populum Romanū ad arma excitauerit. Deinde scribit se ualde sollicitū eē: optareq̄ aduentum subitū Ci.ut cum eo possit oia secreta cōferre. Postea dicit accidisse:ut sibi sit eundū transalpis pp̄ter tumultus quosdā motos in gallia propter quēdam Domitium gallicū uirum nobilē interfectū. ¶Ecqū.i.nūquādo:nā hæc particula adiuncta dictionibus incipientibus a. q.interrogatiue posita: significat an:uel nū:ut ecquis.i.nunq̄s:ut dicit Dona.ergo ecqū.i.an aliq̄n & aliquo tpe. ¶Ineptiorē.i.stultiorē. ¶Tuum.quē tu tāti facis. ¶Turbas.turbatiōes. ¶Acriorē.sapientiorē. ¶Cōfecerūt.finirunt. ¶Teterrima.pessima. ¶Malis.pomis. ¶Orbiculatis.rotundis:uel sunt gña pomoꝝ.q̄ orbiculata dr̄: significat aūt eos macilentos esse. ¶Inquis. obiectio. ¶Quid iā.s.q̄reris. ¶Gloriose oia.s.eueniūt. ¶Quæ.quales res. ¶Fore.futuꝝ:ut tibi corā exponā. ¶Expulisset.eiecisset. ¶Circūsedere.i.obsidere: & detinere scilicet me. VBE. Ecqū: Ecquis

ECquando. Laudando Cæsarem uituperat pōpeium:qui excitauerit populū Romanū ad arma:dicit se optare aduentum Ciceronis:& q̄ritur sibi transalpes proficiscēdum esse. ¶Ordo est. Ecquando:idest nunquid aliquādo:uidisti hominem ineptiorem:q̄ Cnæum Pompeium tuum:qui cōmorit:pro cōmouerit:tantas turbas.i.turbationes reꝝ:q̄ esset tam nugax.i.uanus:& futilis.q.d.nō. ¶Ecquē nūqd aliquē:aut legisti:aut audiuisti acriorem Cæsare nostro:in rebus gerēdis.s.fortiter:& tēperatiorē eodem in uictoria q.d.scio:q̄ nullū. ¶Quid est:'hoc est q̄ris cur sic gestū: Milites nostri.i.Cæsariani:q̄ ambulando locis durissimis:& frigidissimis:hyeme teterrima.i.asprima:cōfecerūt.i.finierunt:nūc tibi: ad nullā personā spectat illud tibi:bellū:uident esse pasti malis orbiculatis.i.pomis rotūdis:sunt q̄ allegorice mūdū intelligere dicant.q.d.mūdi imperiū obtinuisse:alii e pomoꝝ pastu macilētes factos. ¶Quid iā q̄s iā sumpsit. Rñdet:oia gloriose:si scias q̄.i.q̄tū:sollicitus sum:cū derideas hāc gloriā meā:q̄ nihil ptinet ad me. ¶Quæ.i.quales res:ego nō possum exponere tibi:nisi corā.i.in p̄sentia:& spero:id.s.q̄ possim corā exponere fore celeriter. ¶Nā cū Cæsar expulisset ex Italia Pompeium:constituit uocare me ad urbē.s.Romam:& existimo id esse cōfectum.i.perfectum,mō:nisi maluit sup.me circumsedere.i.obsidere:Pompeium Brundusii. ASC.

VBB. ¶PER eã.moriar:optãtis est. ¶ Isto.istuc:est.n.aduerbiũ. ¶ Discupio.ualde cupio. ¶ Intima.secreta. ¶ Quã multa.s. quæ tecũ ɔferre cupiã. ¶ Hui.quasi timẽtis est interiectio. ¶ Quod solet fieri.nã cũ parauim⁹ nos dicturos multa alicui: accidit plerũq: ut cũ sumus in eius pñentia obliuiscamur multa. ¶ Q uoddã ob scelus.i.pp̃ter quoddã scelus: & flagitiũ. ¶ A deo.ualde. ¶ Intimidi.audaces. Sunt populi trãsalpini:alii uolunt intimidos nomẽ esse ipsorũ populorũ: ut sit. Intimidi sunt in armis.i.sumpserunt arma. ¶ De.pp̃ter. ¶ Bellienus.nomẽ pp̃riũ. ¶ Verna.significat seruũ:sed hic puto eẽ cognomẽ. ¶ Ibi.trãsalpis. ¶ Cũ p̃sidio.cum militibus positis ad tutelã loci. ¶ Quẽdam,ne putetur esse Domitius romanus. ¶ Hospitẽ. A micũ:apud quẽ Cæ.solebat hospitari. ¶ Factione.parte. ¶ A d arma.s.surrexit:uł mota est:est.n.eclypsis. ¶ Vsquequaq.semp. ¶ Domitii malim.qa de altero Domitio dixit sup̃i⁹:q Cn.Saturninũ adolescẽtem accusauit. ¶ Propugnaturus. pugnãdo defensurus. ¶ In nostro. ¶ Romano. ¶ Cathenãdus.ligãdus. ¶ In hoc.Domitio Gallico. ¶ Ipse.Bellienus:uel Demetrius. Vale.

Discupio. Hui. Verna. Vsquequaq.

ASC. ¶PEream:si est cã minima. ¶ Properandũ est mihi isto.i.ad istum locũ ubi tu es: q̃.i.quia: discupio.i. anxie cupio:uidere te: & conferre.s.tecũ omnia intima. ¶ Habeo aũt q̃.i.o quãtum multa.hui uereor ne obliuiscar oĩa:cũ uidero te:qđ solet fieri. ¶ Sed tñ.i.suptter necessariũ incidit mihi ob quoddã scelus retro.i. retrorsum ad alios uersus:adeo.i.necessarii:q̃ iter me lii populi transalpini sunt in armis. ¶ Neq̃ de magna cã.i.ob magnã cãm. ¶ Bellienus Verna.i.seru⁹ Demetrii:q erat ibi cũ p̃sidio:cõprehendit: & strangulauit illic Domitiũ quẽdam nobilẽ hospitẽ Cæsaris:nũmis acceptis.i.eo:qđ nummos acceperat:a factiõe cõtraria. ¶ Ciuitas iit.i.cõfluxit:ad arma:eundũ est mihi.i.debeo ire:eo.i.ad eum locum:cũ quatuor cohortibus p niues:qa hyemali. ¶ Inquis.i.tu forte mõ dicis. ¶ Vsquequaq.i.an semp tibi laborãdũ erit.q.d. uelle quidẽ aliter eẽ:sed Domitii mali.i.perniciosũ dãt.s.id mali:aut negocii. ¶ Vellem quidẽ:sup.ut Verna.s. Bellienus propugnaturus.habuisset tantũ animi in Domitio nostro.s.Romano:aut hospite:& amico:quantũ ipse cathenatus:alii legunt cathenandus:habuit in hoc Cicerone fratris filio: Vale.

pereã si minima causa est:properandum isto mihi; quod te uidere, & omnia intima cõferre discupio.Habeo autem q̃ multa:hui uereor(quod solet fieri)ne cũ te uidero:oĩa obliuiscar. Sed tum quoddã ob scelus iter mihi necessariũ retro ad alpes uersus ĩcidit:adeo qđ intermelii in armis sunt:neq; de magna cã. Bellienus Verna Demetrii, qui ibi cum præsidio:erat: Domitium quẽdam nobilem illic Cæsaris hospitẽ a cõtraria factiõe nummi acceptis comprehẽdit:& strãgulauit. Ciuitas ad arma iit:eo cum quatuor cohortibus: mihi per niues eũdum est : Vsquequaque inqs: Sed Domitii mali dant. Vellem quidem Verna propugnaturus tãtum animi habuisset in nostro Domitio, quantum ipse cathenatus in hoc habuit Cicerone.F.F.D. Vale.

Cælius.M.T.Cice.S.D.

EXanimatus sum tuis literis: quibus te nihil nisi triste cogitare ostẽdisti : neque id : quid esset perscripsisti.nõ enim quale esset : quod cogitares:aperuisti.Has ad te illico literas scripsi. Per fortunas tuas Cicero:per liberos oro:ob secro ne quid grauius de salute, & icolumitate tua cõsulas. Nã deos, hominesque, amicitiamque nostram testificor:me neque temere prædixisse: neq; temere monuisse.Sed postquã Cæsarem cõuenerim:sententiamq; eius:qualis futura esset:parta uictoria cognouerim:te certiorem fecisse. Si existimas eãdem rationem fore Cæsari ĩ dimittẽdis aduersariis:& cõditiõibus ferẽdis:erras. Nihil nisi atrox:& sæuum cogitat, atq; etiam loquitur, iratus Senatui exiit:his ĩtercessiõibus plane ĩcitatus est:nõ erit deprecatiõi locus.

VBB. EXaiat⁹.Cũ uersaret resp. ĩ magnis piculis pp discordias Cæ.& Põ.q̃ttus fuerat Ci.de miseria ipsorũ:dixeratq; sibi icertũ eẽ:& difficile:q̃ cõsiliũ suis rebus caperet:itaq; suspicatus ẽ Cælius Ci.aliqd mali cogitat: & maxime ne se trãsferret ad Põ.qđ ne faciat nitit multis causis dissuadere: ne euertat:& se:& oẽs suos:si ad desperatos accesserit:cẽset aũt Cælius potius ei eligendũ esse aliquẽ locũ solũ & uacuum:quo se conferat:donec bellũ cõfectũ fuerit huic epłæ Ci.rñdit li.ii.epła:q̃ incipit Magno dolore me affecissent lr̃æ tuæ &c. ¶ Exanimatus.territus:pturbatus. ¶ A peruisti.declarasti. ¶ Illico.stati. ¶ per fortunas.adiurat Cælius Cicero.ne aliquid faciat cõtra salutem suã. ¶ Per liberos.per filios. ¶ Cõsulas. deliberes:cõsiliũ capias. ¶ Prædixisse.quæ essent futura:& maxime de uictoria Cæsa. ¶ Cõuenerim. allocut⁹ sim. ¶ Fecisse te certiorẽ.i.testificor deos & homines. ¶ Dimittẽdis ad.i.in dimittẽdis his:q eũ psecuti fuerint. ¶ A trox.crudele. ¶ Senatui.qa assentitur Pom.magis:q̃ sibi. ¶ His inter.q̃ facta sunt:ne decernat ɔsul:nisi tradat exercitũ:& p̃uincias. ¶ Nõ dep̃.lo.nullius p̃cib⁹ flectet:neminẽ dep̃cãtẽ exaudiet.

ASC. EXanimatus &c. Cũ uersaret resp.in magnis piculis pp discordias Cæ.& Pom.idq; q̃estus esset Ci.suspicatus Cælius ip̃m a Cæ.ad Põpeium defectuꝝ:monet ne id faciat. Huic aũt epłæ rñdet illa li.ii. Magno dolore &c. ¶ Ordo est. Ego sum exaiatus.i.factus expers ai:tuis literis.i.per lr̃as tuas:q̃b⁹ ostẽdisti te nihil cogitare nisi triste:neq; scripsisti:qd id eẽt:nõ enim aperuisti quale eẽt:qđ cogitares. ¶ Scripsi illico has lr̃as ad te:q̃bus:sup.o Cicero oro te:& obsecro p fortunas.i.facultates tuas:& per liberos tuos:ut ne consulas.i.per deliberationem incipias:ac facias:quid.i.aliquid: grauius de salute:& incolumitate tua:hoc est ne: aut tibi p desperationem manũ inferas:aut ea incipias:unde saluti tuæ timendũ eẽt. ¶ Nã ego testificor.i.testes facio:deos:& hoies:& amicitiã uestram:me neq; temere p̃dixisse.s.quicq̃:neq; monuisse. ¶ Sed postq̃ cõuenerim.i.allocutus fuerim: Cæsarẽ:& cognouerim sniam eius qualis esset futura:parta uictoria.i.si obtinuerit uictoriã:testificor sup.me fecisse te certiorẽ.i.tibi eam significasse. ¶ Si existimas eandem rõnem fore Cæsari in dimittendis aduersariis.i.iis:q eũ persecuti fuerint:& sup. in ferendis.i. offerendis:ɔditionibus.s.cõcordiæ:erras:quia si uictor fuit in eos nihil cogitat:nisi atrox:& sæuum: atq; etiã nihil loquit:ipse iratus senatui exiit.i.se pripit e senatu:ipse est plane.i.oĩno:incitatus.s. ad irã:his intercessiõibus.i. obstaculis a senatu factis. ¶ Locus non erit dep̃cationi.i.purgationi culpæ:aut petitioni ueniæ si uicerit.

¶Quare

¶ QVAre.concludit:ex utilitate oium suorũ:ne a Cæ.discedat ad pompeiũ. ¶ Eã cãm.s.Cæsarianã. ¶ Sequere adiu ta partibus:& fauori bus tuis. ¶ Odisse.s.te. ¶ Aut relin.s.si tu fueris pompeianus:cũ nos simus Cæsariani. ¶ Aut habemus ipsam cupiditatẽ cõtra salutem tuam.i.aut optemus mortẽ tuam:qđ est impiũ:qa te paterno amore prosequi debeo. ¶ Cunctatione.mora:cũ nondũ essent aperta bella alias legit concitatione.i.pturbatione:sed magis probo priorem lectionem. ¶ Quid offensæ.q̃ iniuria:quæ læsio. ¶ Nunc.cum res est non in cũctatione: sed discrimine põpeianorum. ¶ Victorẽ.Cæ. ¶ Noluisti lædere.qa Ci.in principio bellorũ duliũ neutrũ seq̃bat. ¶ Dubiis.cũ nulla spes est de uictoria põpeii. ¶ Fugatos.pompeianos:iã uictos a Cæs. VBE.

Qvare si tibi tuus filius unicus: si domus, si spes tuæ reliquæ tibi curæ sunt:si aliqd apud te nos:si uir optimus gener tuus ualet:eorum fortũas nó debes uelle cóturbare:ne eam causam, in cuius uictoria salus nostra est:aut odisse, aut relinquerẽ cogamur, aut impiá cupiditaté cótra salutem tuam habeamus. Deniq; illud cogita:qd offensæ fuerit in ista cũctatióe te pri⁹ subiisse, nũc te cótra uictorem facere:quẽ dubiis rebus lædere noluisti:& ad eos fugatos accedere quos resistétes sequi nolueris summæ stultitiæ est. Vide ne dum pudet te parũ optimatem esse parum diligéter, quod optimum sit, eligas. Quod si totum tibi persuadere nó possum, saltem dum quid de hispaniis agamus:scitur expecta quas tibi núcio aduétu Cæsaris fore nostras. Quam isti spem habeant, amissis hispaniis nescio. Quod porro tuum cósilium sit ad desperatos accedere, nó medius fidi⁹ reperio. Hoc quod tu nó dicédo mihi significasti:Cæsar audierat:ac simulatq; hæc mihi dixit statim quid de te audisset exposuit. negaui me scire, sed tamen ab eo petii, ut ad te lras mitteret:qbus maxime ad remanédum commoueri posses. Me secum in hispaniam ducit, ná nisi ita faceret:ego prius:q̃ ad urbem accederem: ubicunq; esses:ad te percurrissem:& hoc a te præsens cótédissem:atq; omni ui te retinuissem. Etiam:atq; etiá Cicero cogita:ne te tuosq; oẽs funditus euertas: ne te sciés:prudésq; eo demittas:unde exitum uides nullũ esse. Quod si te, aut uoces optimatum commouent, aut nónullorum hominum insolentiam: & iactationem ferre non potes, eligas censeo aliquod oppidũ uacuũ a bello, dũ hæc decernũtur, quæ cũ erũt cófecta & ego te sapienter fecisse indicabo, & Cæsarem non offendes. Vale.

¶ parũ adoptatum.i.nõ electũ.s.a Cæsare. ¶ Expecta.priusq̃ sequaris põpeiũ. ¶ De hispaniis. ubi erat exercitus Cæsaris ɔtra Petreiũ:& Affranium duces pompeianos. ¶ Quas.hispanias. ¶ Núcio. certifico. ¶ Fore.futuras. ¶ Nras.i.Cæsarianas:qa Cæli⁹ Cæsarianus erat. ¶ Isti.põpeiani:sed p cõtẽptũ dixit isti. ¶ Porro.certe uel deinde. ¶ Q d.tale q̃le.q.d.nisi stultũ. ¶ Desperatos.p qbus nulla ẽ spes:trãslatio ẽ sumpta ab ægrotis:q in extremis laborãtes:& iã morituri desperati dñr. ¶ Hoc.te secuturũ põpeianos. ¶ Audierat.ab aliis. ¶ Simulatq;.cũ primũ. ¶ Negaui me scire.dixi me nõ itelligere:qd esses factur⁹. ¶ Quib⁹ lris Cæ. ¶ Cõmoueri.psuaderi:icitari. ¶ Ad remanẽdũ:ne accederet ad põpeianos:id aũt dixim⁹ alio loco fcm fuisse a Cæ.q hortatus ẽ Ci.ne exiret ad bellũ:& neutrũ oino seq̃ref:cui Ci.maximo aio rñdit: ut scribit Plu.i ei⁹ uita. ¶ Nisi ita faceret. nisi duceret me Cæsar secũ in hispaniã. ¶ Cõtẽdissem.uehemẽtissime postulassem. ¶ Oi ui.oi uiolẽtia.i.ɔtra uoluntatẽ tuã. ¶ Etiã atq; ẽt.repetit Cæli⁹ admonitionẽ suã:ne Ci.sequat pom. ¶ Funditus.penitus:tractũ ab ædificiis. ¶ Sciẽs.a me admonitus. ¶ Prudẽs. per teipsm intelligẽs. ¶ Demittas.comittas. ¶ Eo.ad id. ¶ Vñ. ex quo. ¶ Nullũ exi.i.uñ uides te nõ posse exire: cũ ingressus fueris:ẽ.n.cã põpe.quasi labyrintus qdam: uñ nõ est regressurus. ¶ Voces.sermones:exhortationes. ¶ Optimatũ.i.pricipũ in ciuitate:& ẽ confutatio cõtra id qđ posset dicere Ci.qđ nõ põt sustinere uocẽ optimatũ increpãtiũ ipm:q ipse solus dissentiat ab uniuerso senatu:dicit Cælius ad fugiẽdas has uoces: eligẽdũ eẽ aliquẽ locũ uacuũ. ¶ Insolẽtiã.superbiam. ¶ Vacuũ a bello.qđ nõ sit Cæsarianũ :aut pompeianũ. ¶ Decernunt.bello determinant. ¶ Quæ tua e.q̃ ad te ptinebũt:in codice scriptũ legi:q̃ cũ erũt cõfecta. ¶ Et te sa.i.& iudicaberis sapiẽs:si nihil feceris cõtra Cæ.qđ eum offenderit:quia dummõ nõ seq̃ris põp. non curat:ut ei faueas:aut eum sequaris. Fundi-tus

¶ QVAre si tu:sup.es curæ tibi:si fili⁹ unic⁹.s.Marcus Cicero:si domus.i.si familia : & si reliq̃ spes tuæ sunt tibi curæ:si nos sup. ualemus : & si gener tuus.s. Dolobella amicus Cæsaris:uir optimus:nõ talis tñ oibus uisus. ualet aliqd apud te.i.habem⁹ aliqd auctoritatis:tu nõ debes uelle cõturbare fortunas eorũ.s.tibi charissimorũ:& maxime necessariorũ:ne cogamur: aut odisse:aut relinquere eã cãm Cæsaris:in cuius uictoria salus nr̃a est:aut ne habeamus impiam cupiditatem contra salutẽ tuã.s.adhærẽdo Cæsari:& inimicis eius oibus exitũ optãdo. ¶ Deniq; cogita illud:uidelicet quid offensæ.i.lesionis:Cæsari fuerit in ista.s.tua:cũctatione.i.mora:te subiisse.i.puisse prius:& sup.facere nunc cõtra uictorẽ:quẽ noluisti lædere rebus dubiis.i.cũ adhuc dubius eẽt belli exitus:& accedere ad eos.s.põpeianos:fugatos.s.a Cæsare:quos nolueris sequi resistẽtes.i.cũ adhuc resisterẽt:est summæ stultitiæ. ¶ Vide.i.attẽde:& pspice:ne dũ pudet te esse parũ.i.nõ satis:optimatẽ.i.haberi in numero optimatũ:& primorũ ciuitatis:eligas parũ diligẽter sup.id qđ sit optimũ:qa melius eẽt in media dignitate secure uiuere:q̃ ad summã pperantẽ interfici. ¶ Quod si nõ possum psuadere tibi totũ.i.ut oino Cæsari recõcilieris:expecta saltẽ dũ.i.donec:sciũ qd agamus de hispaniis:quas.s.hispanias:ego nũcio.i.indico tibi:fore nr̃as.i.nostrarũ partium:aduentu Cæsaris.s.in eas:qđ ẽt euenit. ¶ Nescio quam spẽ isti.s.temerarii Põpeiũ sequẽtes:hẽant.i.habere possint:hispaniis amissis. ¶ Porro.i.sed:mediusfidius nõ reperio.i.nõ possum cogitare qđ.i.q̃le:ɔsiliũ tuũ sit:accedere ad desperatos.s.de salute tuẽda. ¶ Cæsar audierat hoc:q̃ tu signasti mihi nõ dicẽdo.i.uehemẽtẽ dolorẽ tuũ pp Põpeii aduersitatẽ:aut debilitatẽ:quã nõ es ausus mihi scribere:sed solũmõ signis ostẽdere:ac simulatq; dixit mihi hæc:exposuit statim qd audisset de te:negaui me scire:sed tñ petii ab eo:ut mitteret literas ad te:quibus.s.literis:posses cõmoueri maxime ad remanẽdum.s.in prouincia:donec res cum pompeio transigat. ¶ Cæsar ducit me in hispaniã secũ:nam nisi faceret ita:ego pcurrissem ad te:prius q̃ accederem ad urbem: ubicũq; eẽs:& ego pñs.i.corã:contendissem.i.diligenter impetrare studuissem hoc a te:atq; retinuissem te oi ui. ¶ O Cicero cogita:ẽt atq; ẽt.i.sæpe:& diligenter:ne euertas funditus te:& tuos oẽs:ne tu sciens:& prodens.i.puidens periculum:demittas te eo.i.ad id ASC.

periculi:unde uides nullũ exitũ esse. ⸿ Quod si:aut uoces optimatũ te ad Põpeiũ inuitãtiũ:cõmouent te:aut nõ potes ferre.i.tolerare:insolẽtiam.i.superbiã:& iactationẽ nonnulloꝝ.i.quorũdã hominũ Cæsari adulantiũ: censeo sup.ut eligas aliquod opidũ uacuum.i.imune a bello:dum:i.donec:& quãdiu hæc.s.negocia bellica decernuntur.s. utri cedant : q̃ cũ: idest postq̃:aut quando:erunt confecta.i.expleta:& idest pariter:ego iudicabo te fecisse sapienter:& nõ offẽdes.i.nõ lædes Cæsarem:qui permittet te neutrius partes sequi. Vale.

Cælius.M.T.Ciceroni.S.D.

ERgo ne potius proficisci in Hispaniã fuisset, q̃ Formiis esse:antequã tu profectus es ad Pompeium? quod utinam aut Appius Claudius in ista parte prohibuisset, aut.C.Curio, cuius amicitia me paulatim in hanc partem causæ imposuit. Nam mihi sentio bonam mentem iracundiæ tumore ablatam. Tum tu porro:cum ad te proficiscẽs noctu Ariminum uenissem:dum mihi pacis mãdata das ad Cæsarẽ:& mirificũ ciuẽ agis:amici officiũ neglexisti,neq; mihi cõsuluisti:neq; hoc dico : q diffidam huic causæ. Sed crede mihi perire satius ẽ: q̃ hos uidere. Quod si timor uestræ crudelitatis nõ eẽt:eiecti iãpridem hinc essemus. Nam hic nũc præter fœneratores paucos,nec homo:nec ordo quisq̃ ẽ nisi pompeianus. Eqdem iam effeci,ut maxime ptes, & qui antea noster fuit populus:uester esset. Cur hoc inquis?immo reliqui expectãt. Vos inuitos uincere coegero:irritaui in me Catonem. Vos dormitis:nec hæc adhuc mihi uidemini itelligere:q̃ nos pateam⁹: & q̃ simus ibecilli:atq; hoc nullius præmii spe faciã: sed quod apud me plurimũ solet ualere doloris:atq; indignitatis causa. Quid istic facitis?prælium expectatis:quod firmissimum est? Vestras copias nõ noui:nostri ualde depugnare:& facile algere:& esurire cõsueuerunt. Vale.

VBB. ERgo ne. Cælius:cũ scripsisset supiore epl'a se duci a Cę.i hispania:nõ iuerat:sed remãserat Formiis:mãdato Cæ. Ci.autẽ:qui se iam ad Põp.cõtulerat: scripserat: q melius fecisset Cælius ire in hispaniam: q̃ remanere Formiis:ad qđ cũ quadã indignatiõe Cælius rñdet. Deinde ↄqueritũ de Ci.q cũ ait fuisset in ↄposito partis: nõ petiuerit ab eo cõsiliũ:qđ eẽt agẽdum. Deinde signat se penitere:q secutus fuerit Cę. & dedisse operã:ut multi:q erãt Cæsariani efficerentũ põpeiani:postremo se optat ut põpeiani sint uictores nõ spe alicuius pmii:sed pp indignitatẽ causæ:& incitat Põpeianos aduersus Cæsarianos.
Ergo ⸿ Ergo.nõ est hoc loco illatiua cõiũctio:sed inceptiua maxie conueniens indignationi. Iuue. Impune ergo mihi recitauerit ille togatas.
Formiæ ⸿ Fuisset p.i.melius. ⸿ Formiis.qđ ẽ oppidũ cãpaniæ. ⸿ Profect. discessisti. ⸿ Pro hi.s. te pficisci ad Põ.uel melius.s.me eẽ Formiis. ⸿ Cuius. Curionis. ⸿ Impo.deduxit:Cur.n.ut supra dixim⁹ in eplis ad Cu.& Cæ.in ptes suas tractus fuerat : cũ antea ei eẽt inimicissimus: hic Cur. postea traxit ẽt in ptes Cæ.Celiũ. ⸿ Paulatim.multis suasiõib⁹. ⸿ Bonã mẽ.bonã dispõnem ai:& iã dãnat cãm Cę. ⸿ Tu
Tumor more.ira:ira.n.facit hoiem tumidũ. ⸿ Tu porro.accusat nũc Cælius Ci.q ab eo cõsiliũ nõ petiuerit:cũ ipse ad eũ uenisset Arimiuũ:& Ci.dixisset ei:ut cõsuleret Cæs.q potius sequereť pacẽ:q̃ bellũ. ⸿ Offm amici. qa uoluisti cõicare res tuas mecũ. ⸿ Neq; me cõ.i.nõ petiuisti a me ↄsilium: & ẽ declaratio neglecti officii. ⸿ Huic cãæ.Cæ. ⸿ Satius.melius. ⸿ Hos.Cæ.pœnitebat.n.se secutũ Cæ.qđ declarauit:cũ dixit: mihi sentio bonã mẽtẽ iracũdiæ tumore ablatã:sed timore crudelitatis Põ nõ audebat discedere:& hoc ẽ: q dicit. ⸿ Quod si ti.&c. ⸿ Vrę.Põpeiaoꝝ. ⸿ Hie a Cę. ⸿ Eiecti eẽm.discessissemus. ⸿ Hic.i pte Cę. ⸿ Nec or.qsq̃.i.nullus ingratus:nã supradixit:in hac discordia uideo ad Cn.Põ.senatũ:qq; res iudicãt se cũ obituros:ad Cæ. aũt oẽs:q cũ timore:aut mala spe uiuãt accessuros. ⸿ Nisi ẽ põ.i.nisi fauet põ. ⸿ Nr.Cæsarianus. ⸿ Eẽt uř.fieret põpeianus. ⸿ Cur hoc inqs.obiectio:q̃ posset fieri sic:qř hoc fecisti:ut q erãt Cæsariani fierẽt p te Põp. ⸿ Reliq.q adhuc sũt cũ Cæ. ⸿ Velre.q̃ sunt apđ Cæ. ⸿ Inuitos.ẽt ↄtra uolũtatẽ nram. ⸿ Corrũcãoi.puto mẽdosum eẽ textũ:alibi scriptũ erat irritaui.M. Cato. ⸿ Vos.põ. ⸿ Dormitis.estis negligẽtes. ⸿ Nos.Cæ. ⸿ Quã pa.i.q̃ sim⁹ expositi:ut a uobis uincamur. ⸿ Imbecilli.debiles. ⸿ Atq; hi fa ut uos sitis uictores. ⸿ Nõ spe p.uõ expectatiõe alicuius remuneratiõis:id.n.mihi turpe putarẽ. ⸿ Doloris.q uideã rẽp.opprimi. ⸿ Indignitatis.iniustitiæ. ⸿ Quid fa.uos Põpe.excitat.n.eos ad pliũ. ⸿ Qđ fir.ẽ i.qđ est certissimũ. ⸿ Nostri.Cæsariani. ⸿ Algere.pati frigus. ⸿ Esurire.tolerare famem. Vale.

ASC. ERgo ne &c. Scripserat Cælius se cũ Cæsare abducẽdũ in hispania:quo tñ abductus nõ erat:sed formiis mãserat: qđ Ci.iprobarat:unñ Cælius nũc dure ad eũ scribit incusans eũ neglectę amicitiæ:se tñ põpeianũ effectũ dicit:sed ut risisse putari possit. ⸿ Ordo ẽ.Ergo ne fuisset poti⁹ pficisci hispaniã:q̃ eẽ Formiis q.d.scilicet Cicero altercõ fuluerat:anteq̃ tu pfectus es ad põpeiũ:tñ nõ erat pfectus ad eũ:qđ utinã:aut Appius Claudius phibuisset in ista pte: aut Caius Curio:cuius amicitia iposuit me paulatĩ in hãc pte causæ.s.Põpeianæ. ⸿ Nã sentio mẽtẽ bonã ablatã mihi tumore.i.inflatiõe iracũdiæ.Na ipedit ira aium. ⸿ Tũ.i.insup:tu porro:cũ pficiscẽs ad te uenissem noctu Ariminũ:dum das mihi mãdata pacis.i.ut te pacificũ nũciarẽ:ad Cę.& agis ciuẽ mirificũ.irõia ẽ.neglexisti offm amici:neq;.i.qa ñ ↄsuluisti.i. ↄsilio pspexisti mihi. ⸿ Neq; dico hr q diffidã huic cãæ.s.Cæ. ⸿ Sed(crede mihi)satius.i.melius ẽ perire: q̃ uidere hos.i.nros milites:& fautores iã insolẽtes. ⸿ Quod si timor crudelitatis uræ.i.quã exercetis in uictos:ut Cicero ipse nõ semel futurũ fuisse testatus est:nõ eẽt:nos essemus iãpridẽ.i.a pluribus diebus eiecti hinc.i.ex urbe: aut p superbiã Cæsarianoꝝ:aut spõte:sed inuidiose eiectos fuisse dicit. ⸿ Nã nec hõ:nec ordo qsq̃ ẽ nũc hic pter paucos fœneratores:nisi põpeianus. ⸿ Eqdẽ.i.ego qdẽ:effici iã maxie:ut ptes:sup.sint uestræ:& ut ppls:q fuit antea nr eẽt uester. ⸿ Cur inqs: imo reliq expectãt sup.scire:cur hoc.s.effeceri. ⸿ Ego coegero uos iuitos uincere.i.nos:uos inquã Corrũcauũ &.M.Catonẽ i me:ut expgiscat. ⸿ Vos dormitis nec uidemini mihi itelligere adhuc:q̃.i.q̃tũ:nos pateam⁹.s.iniuriæ:& q̃.i.q̃tũ:simus ibecilli.i.debiles. ⸿ Atq; faciã hoc.i.cogã uos iuitos uincere:nullius.i.nõ alicui⁹:nõ spe alicui⁹ pmii:sed q.i.qa aut q.s.i.q̃ res solẽt ualere plurimũ apud me cã doloris:atq; indignitatis.i.indignatiõis. ⸿ Quid facitis istic. ⸿ Expectatis pliũ:qđ est firmissimũ.i.certissimũ futurũ. ⸿ Ego nõ noui copias uras:nři.s.milites:uidelicet Cæsariani: cõsueuerũt ualde depugnare.i.detractare pugnã:aut finire pugnã fugiendo:ut innuit:sed sic tamẽ:ut nescias utri parti faueat: ppterea q alea belli incerta erat: & consueuerũt algere:& esurire.i. pati frigus:& inediam:quod etiam duplicem habet sensum aut per inertiam:aut per fortitudinem:quia assueti sint malo:& ita ad militiam aptiores. Vale.

Ex his

VBE.

EX his lr̃is. M. Varro uir doctissimus fuit:q de ligua latina libros ad Ci.scripsit:is studiosissimus reip: secutus fuerat Pō ptes:sicut & multi alii boni ciues. Cū igit abeēt ab urbe scri. Ci.se ex eius lr̃is sibi ab Attico redditis:itellexisse ubi eēt:sed nō qñ uēturus eēt:optat aūt eius aduētū fore sibi solatio in tātis malis:& miseriis reip.q iā tenebaē oppssa a Cæ.supatis Pōpeianis:deide dicit queadmodū retulit se ad libros: quos aliquātulū intermiserat:ex quibus dicit se sperare magnū adiumētū ad ferēda aduersa:pſertim si ipse Var.uenerit:& ostēdit:quo maxie uelit eū uenire. ⸿ Atticus. Pōponius:q pp singularē doctrinā lr̃aꝝ græcaꝝ:qbus Athenis operā dedit: Atticus cognominatus est : ut testaē Ci.in pœmio Catōis maioris. ⸿ Suspicari.cōicere:putare. ⸿ Appropinq̄re. ꝓpinquū eē. ⸿ Qui.aduētus tuus. ⸿ Q uisq̄ nō stul.i.q̄sq̄:q aliqd sapiat. ⸿ Alleuatioñē.recreationē:s3 dixit alleuationē:qa dixit. ⸿ Vrgemur.i.ꝓmimur. ⸿ Aut e.s.possum. ⸿ Idest cum libris.declarat:qui sīt ueteres amici:hoc ē libri. ⸿ Succensere iis.esse eis iratus. ⸿ Subpudebat .aliquātulū pudebat. ⸿ Præce.ſſ.qui me monebant:ne qd temere facerē:ex libris enim philosophorum discimus : qd nobis sit agendū. ⸿ Sociis:propter socios. ⸿ Ignoscūt dant ueniam:locatur autē Ci.qui dat libris quasi sensum quendam. ⸿ In con.quæ mihi fuerat cum eis. ⸿ In ea con.qa non intermisisti eos sicut ego. ⸿ Quādo.quoniam. ⸿ His.libris. ⸿ Placatis. factis amicis:quia ei do operā:sicut ante consueueram. ⸿ Transiturum:superaturum:euasurum. ⸿ Quæ p̃.q̄ nunc fecimus. ⸿ Quæ impē.quæ immineant:& futura sint nobis mala. ⸿ Cumano & Tu.in his enim habebat Cicero prædia sua. ⸿ Q uod minime uelim:quod non ualde placet. ⸿ Simul si.idest dummodo conueniamus. ⸿ Vt.idest sicut:est enim hoc loco aduerbiū:nō autem coniunctio.

Atticus

Subpudere

M.T.C.EPISTOLARVM FAMILIARIVM LIBER NONVS.

M.T.C.M.Terētio Varrōi.S.D.

EX his literis:q̄s atticus a te missas mihi legit:quid ageres:& ubi eēs:cognoui:quādo autē te uisuri essemus:nihil sane ex iisdem literis potui suspicari:in spem tamen uenio appropinquare tuum aduētum:qui mihi utinam solatio sit. Et si tot:tātisq; rebus urgemur:ut nullam alleuationem quisquam nō stultissimus sperare debeat:sed tamen aut tu potes me : aut ego te fortasse aliqua re iuuare. Scito enim me:posteaquam in urbem uenerim:rediisse cum ueteribus amicis: idest cum libris nostris in gratiam: & si non icciroo eorum usum dimiseram:quod iis succēserem sed ꝙ eoꝝ me subpudebat. Videbar enim mihi: cum me in res turbulētissimas infidelissimis sociis demisissem:præceptis illorum nō satis paruisse. Ignoscūt mihi: & reuocāt in cōsuetudinē pristinam, teq; quod in ea permanseris : sapientiorem quam me dicunt fuisse. Quamobrem quādo placatis his utor:uideor sperare debere:si te uiderim:& ea quæ premāt:& ea quæ impēdeāt:me facile transiturum. Quamobrem siue in Tusculano:siue in Cumano adire te placebit: siue:quod minime uelim:romæ, dummodo simul simus:perficiā profecto,ut id utriq; nostrū cōmodissimū esse uideatur. Vale.

ASC.

EX his &c. Mar. Terētius Var.uir doctissimus: q de lingua latina libros ad Ci.scripserat: cum eēt studiosissimus reip.secutus erat ptes pōpeianas:ut plurimi alii. Cū igit abesset ab urbe: scripsit Cicero se ex eius lr̃is ab Attico acceptis intellexisse ubi eēt:sed nō qñ uēturus eēt. Optat aūt eiꝰ sibi aduētū solatio fore in tātis reipub. malis. Deinde se cōtulisse ad lr̃aꝝ studia:docetq;: quo eū uenire uelit. ⸿ Ordo ē Ego cognoui ex his lr̃is:q̄s missas a te Atticus legit mihi:qd ageres:& ubi eēs. ⸿ Aūt.i.sed:nihil sane.i.nullo mō:potui suspicari ex iisdē lr̃is: qñ essemus uisuri te:tñ uenio in spē.i.icipio sperare: aduētū tuū appropinq̄re:q.s. aduētus tuus:utinā sit solatio i.ad solatiū.i.sibi tam ꝓsper:ut mihi solatium afferat. ⸿ Etsi.i.q̄q̄:urgemur.i.ꝓmimur:tot:& tātis rebus.s. aduersis:ut q̄sq̄ nō.i.q nō sit stultissimus:nullā.i.non ullā:nō debeat sperare possit tñ optare:ullam alleuationē.i.diminutionē mali:& recreationē al:sed tñ:aut tu potes iuuare me:aut ego fortasse sup.possum: iuuare te aliq̄ re. ⸿ Scito.n.me postq̄ ueneri i urbē: rediisse cū ueteribus amicis.i.cū libris nr̃is:in grām.i.cū eis cōsuetudinē inouasse. ⸿ Etsi.i.q̄q̄:nō dimiserā usum eoꝝ icciroo:qd̄ succēserem.i.subiratus eēm iis.s.libris nr̃is:sed qd̄ subpudebat.i.aliq̄tulū pudebat me:eoꝝ i.ꝙ ex eis pudorē ɔtraxeri:sicut solemus ab iis:quos offendimus:nō q nobis dedecori sint:ꝙ ꝓbat dicēs. ⸿ Videbar.n.mihi:cū demisisse me in res turbulētissimas.i.in bellū cōtra Cæ.sociis ifidelissimis:aut q temere rēp.piculo obiecerūt:aut q eā defendere nō potuerūt:nō pauisse.i.non obediuisse satis p̄ceptis illoꝝ s.librorū nr̃oꝝ:uetātiū nil temere agere. ⸿ Libri sup. ignoscūt mihi:& reuocāt su.me:in ɔsuetudinē pristinā hoc est libēter mecū ɔuersant:hoc est: ego cū illis libēter uersor:& dicūt te fuisse sapiētiorē:q̄ me:ꝙ ꝑmāseris in ea.s.ɔsuetudine cū libris. ⸿ Quāobrē qñ.i. qm̄ ego utor iis.s.libris:placatis.i. pacificatis: ego uideor debere sperare:si uiderim te:me facile trāsiturū:& ea s.mala:quæ premant:ide p̄sentia nos urgeāt:& ea : q̄ impendeant.i.immineant. ⸿ Q uāobrē siue placebit te adire sup.me: siue in Cūano sup.agro:ubi uillā hēbat Ci.siue in Tusculano:ubi alterā habuit:& Tusculanas qōnes scripsit:siue:ꝙ minime uelim:Romæ:dūmodo.i.si mō simus:simul:perficiam profecto:ut id uideatur cōmodissimum eē utriq; nostrorum. Vale.

VBB. Aninius. Primum Ci. excusat se de ep̃la ad Varro. missa: quæ tam multis diebus antea fuerat scripta. Deinde ei consulit: ut oppressa rep. conferat se in aliquẽ locũ: ubi non uideat a suis inimicis: queadmodum dicit se esse facere decreuisse. Reddit aũt rõnes quare adhuc non discesserit Roma: deinde hortaẽ eum: ut stet in proposi- c to uiuẽdi simul cum ipso Ci. ostendit. n. q̃tum sint profutura studia ipsa litteraꝝ um: si his dederint operã: ut con sueuerunt. ꝩ Idẽ tu. & idem nr̃. i. & tuus: & nr̃: ornate: & significanter dictum. Vir. Rex Anius: rex idẽ homi num Phœbiq; sacerdos. ꝩ Vespi. aduerbaliter ponit i. circa noctẽ. ꝩ Postridie. seq̃nti die daturũ aliqd: qđ ad te deferret. Vesperi ꝩ Rogaui. ipsum. ꝩ Vt pete. a me. ꝩ Oblitũ s. ad me redis. ꝩ Exiturũ. discessurũ. ꝩ Etsi erat τωλοσ: uana: inanis. ꝩ Præserti. oñdit quare eẽt illa ep̃la inanis: qa postq̃ fuerat scriptam: multa erãt nouata. ꝩ Lucubrationẽ meam. uigilias meas. i. meã ep̃lam: quã lucubratiũ. i. noctu scripserã. ꝩ Pertulisse ad te. nũciasse tibi. ꝩ Q đ. ɔsiliũ. ꝩ Mihi me. s. do. ꝩ Vitemus. o. h. fugiamus cõspectũ hominũ: ne ab eis uideanẽ. ꝩ Si mi. lin. pos. s. uitare: si nihil possumus facere qn de nobis loquanẽ. ꝩ Efferũt se. supbiũt. ꝩ Nr̃os. Pompeianos. ꝩ Dolẽt nos ui. uellent nos eẽ mortuos. ꝩ Quæres: facit obiectionẽ: & ei rñdet. ꝩ Lynce⁹. acutis ocu- Lynx lis. Lynx. n. aial acutissimo uisu eẽ perhibeẽ. ꝩ Nihil of. i. nihil cespitet. ꝩ Incurrat. n. i. q in nullũ malũ non incidat. ꝩ Venit in mẽ. cogitaui. ꝩ Bellũ. e. i. bonũ & Calumnia utile. ꝩ Aliquo. i aliquẽ locũ. ꝩ Hic. Ro. ꝩ Calũniabar. accusabar: reph̃edebar. ꝩ Vt. e. cõ. eẽt: sicut cuiq; uisum fuisse aliũ alio mõ: & aliũ alio. ꝩ Hic. Cicero.

M. T. C. Varroni. S. D.

[C]Aninius tuus, & idem noster, cum ad me nuper uesperi uenisset: & se postridie mane ad te iturum esse dixisset, dixi ei me daturũ aliquid litterarum mane, & ut peteret rogaui. Conscripsi epistolam noctu, nec ille ad me rediit, oblitũ credidi: attamen eam ipsam epistolam misissem per meos, nisi audissem ex eodem, postridie te mane e Tusculano exiturum. At tibi repente paucis post diebus: cum minime expectarem: uenit ad me Caninius mane: proficisci ad te statim dixit: & si erat τωλοσ illa epistola: præsertim tantis postea nouis rebus allatis: tamen perire meam lucubrationem nolui: & eam Caninio dedi. Sed cum eo & homine docto & amantissimo tui: locutus ea sum: quæ pertulisse illum ad te existimo. Tibi autem me hercule idem consilii do: quod mihimetipsi: ut uitemus oculos hominum: si linguas minus facile possumus. Qui enim uictoria se efferunt: quasi uictos nos intuentur: qui autem uictos esse nostros moleste ferunt: nos dolent uiuere. Quæres fortasse: cur cum hæc in urbe sint: non absim: quemadmodum tu? Tu enim ipse: qui & me: & alios prudentia uincis: omnia credo uidisti: nihil omnino te fefellit. Quis est tam lynceus: qui in tantis tenebris nihil offendat? nusquam incurrat? Ac mihi quidem iampridem uenit in mentem: bellum esse aliquo exire: ut ea quæ agebantur hic: quæq; dicebantur nec uiderem nec audirem. Sed calumniabar ipse: putabam qui obuiam mihi uenisset: ut cuiq; commodum esset suspicaturum: aut dicturum etiam si non suspicaretur: hic aut metuit: & ea re fugit: aut aliqd cogitat:

ASC. Aninius tuus &c. Excusat se đ epistola tardius ad Varronem missa: deinde consulit c Varroni: ut oppressa rep. conferat se in aliquem locum: ubi non uideatur a suis inimicis. Quod se facturuꝫ dicit. Reddit ad hoc rõnes: quare adhuc nõ discesserat Roma: & demum monet: ut pſistat in proposito uiuendi secum in literatum studiis: quæ cõmẽdat. ꝩ Ordo ẽ. Caninius tuus s. amicus: & idem noster: cum uẽisset nup. i. paulo ante hac ad me: uesperi. i. tẽpore uespertino: & dixisset se esse iturum ad te postridie. i. die ꝓxie sequẽte: mane: dixi me daturum ei aliquid literarũ: & rogaui: ut peteret. s. eas a me. ꝩ Cõscripsi epistolã noctu: nec il le. s. Caninius rediit ad me: ego credidi oblitum. s. ꝓmissi: aut ad me redire: attamen misissem eam ipsam. i. eandem ep̃lam per meos: nisi audissem ex eodem te exiturum postridie. i. die proxime subsequente: e Tusculano. s. agro cum uilla. ꝩ At. i. sed: tibi: uacat illud tibi: cum ad nullum referatur: sed tantum ex modo loquendi additũ sit: non oẽs tñ textus ipsum hñt. ꝩ Caninius uenit ad me repente. i. celeriter: paucis diebus post: cum expectarem minime: dixit se proficisci statim ad te: & si illa epistola. s. quã noctu scripseram. erat τωλοσ colos. i. antiqua nõ recens: & marcida: & ita uana: præserti tantis rebus nouis allatis postea. i. cũ essent tantæ res nouæ allatæ postea: tamen nolui meam lucubrationem. i. operationem quasi ad lucernam: perire. i. perditum ire: si nulla usui esset illa epistola: & dedi Caninio eam. Eam tamen his insertam nõ puto forte: ꝙ fuit raptim scripta: & de rebus aũt scitu dignis. ꝩ Sed locutus sum cum eo. s. Caninio: & i. simul: homine docto: & i. simul: amantissimo tui. i. q te maxime amat: ea quæ existimo illum pertulisse ad te. i denunciasse tibi: quasi dicat se iõ nõc breuiorem esse: ꝙ illius uerbis multa Varroni nunciata putet. Affert tamẽ consilii sui rationem coniungens. ꝩ Tibi &c. Autem. i. sed: ego do me Hercule. s. ita conseruante: ut uerum dico: tibi cõsiliũ: quod mihimetipsi: uidelicet: ut uitemus. i. fugiamus: oculos hominum: si minus. i. non satis facile possumus. s. uitare linguas hominum. ꝩ Enim. i. qa: supp. ii qui efferunt. i. extollunt se: uictoria. i. propter uictoriã Cæsaris: intuenẽ. i. inspiciunt nos: quasi uictos: & ita despiciũt nos. ꝩ Autem. i. sed: ii qui moleste ferunt nostros. i. Pompeianos: esse uictos: dolent. i. ægre ferunt: nos uiuere: aut qa nos in culpa putant: aut quia indignos uita censent. ꝙ cum aliis non perimus. ꝩ Tu forte q̃res: cũ hæc. s. mala sint in urbe. s. Roma: cur non absim. s. ab urbe: queadmodum tu sup. abes. ꝩ Tu enim ipse: qui uicis: & me: & alios prudẽtia uidisti credo omnia: nihil omnino fefellit te. i fugit prudentiã tuã. ꝩ Quis est tã Lynceus. i. tam acute uidens: tracta metaphora aut a lince animali acutissimi uisus: aut a Lynceo uiro: qui in portu Carthaginẽsi stans naues e Sicilia ꝓficiscẽtes cernebat: unde Horatius in epistolis. Non poteris oculis quãtũ cõtendere. Lynceus &c. qui nihil offendat. i. peccet: aut erret i tantis tenebris. i. ignoratione rerum futurarum: & qui nusquam incurrat. s. dampnum. q. d. nullus. ꝩ Ac qdem. i certe: in mentẽ uenit iampridem mihi. i. cogitaui: esse bellum. i. aliquantulũ bonũ: exire. s. urbe: aliquo. i. in aliquẽ locũ: ut nec uiderem ea quæ agebanẽ hic: nec audirem: quæ dicebantur hic. ꝩ Ipse. i. egomet calumniabar. i. per modũ cauillãtis: licet me scirem recte sentire: arguebam tamen meipsum: qa putabam eum: qui uenisset obuiam mihi. s. egrediẽti urbem: suspicaturum: aut dicturum etiam si non suspicaretur: ut cuiq; esset commodum. i. oportunum uisum: hic. s. Cicero ex urbe fugiens: aut metuit: & fugit ea re. i. ob eam causam: aut cogitat aliquid. s. mali in Cæsarem.

CNAVē pa. q̄ discedat ex Italia. Qui fu. le. i. q min⁹ male de me opīaret. Oculi mei ñ possent ferre quosdā. i. q nō possent quos dāuidere. Hęc. q̄ de me pūt: aut dici: aut putari. [illegible]. i. latēter. Obduxit. supiposuit. Callū. qdā duriciē: ut nihil fastidiā: ē trāslatio sūpta a corpe: qd exercitatiōe crebra callū. i. duriciē carnis fac. Tātisp. tandiu. Effer. ueſcit. refrigerat: cessat. Gratulatio. Cæ. Cōfectū. finitū. Qui: q̄lis. Q uo cō. du. i. qd cōiectura asseq̄r futurū eē. Rūor. fama: q̄ ē de iis: q secuti sūt hoc bellū. Rauc⁹. defessus: nā ex assiduo clāore rauci efficimur: dicit ergo: nisi cū ipe rūor iā defecerit. Hic. Rōa. In il. lo. i. Baias. Quā na. qa baiæ erāt i littore loca amoena pp mare: & balneas: qb⁹ abūdat: dicit ergo Ci. erit hōesti⁹ uēisse illuc eū deflēdæ miserię reip. q̄ cā uoluptatis. VBE.

Tātisp
Effer. ueſcit
Raucus

& habet nauem paratam. Deniq; leuissime qui suspicaretur: & qui fortasse me nouisset optime: putaret me iccirco discedere: q quosdam homines oculi mei ferre non possent. Hæc ego suspicans adhuc Romæ maneo: & tamē [illegible] cōsuetudo diuturna callum iam obduxit stomacho meo. Habes rationem mei cōsilii. Tibi igitur hæc censeo latendum tantisper ibidem: dum efferuescit hæc gratulatio: & simul dum audiamus: quemadmodum negocium confectum sit: cōfectum enim esse existimo. Magni autem intererit: qui fuerit uictoris animus: qui exitus rerum: quamquam quo me coniectura ducat, habeo, sed expecto tamen. Te uero nolo: nisi ipse rumor iam raucus erit factus: ad Baias uenire. Erit enim nobis honestius etiam: cū hinc decesserimus. uideri uenisse in illa loca ploratū potius: q̄ natatum. Sed hæc tu melius, modo nobis ista pensanda sunt. stet illud: una uiuere in studiis nostris: a quibus antea delectationem: modo solacium capiebamus: nunc uero etiam salutem deesse non arbitramur. Si quis adhibere uolet non modo: ut architectos: uerū etiam: ut fabros ad edificandam rēpu. poterim⁹ & nos, libēter accurrere. Sin nemo utet: opera: tñ & scribere & legere [illegible]: & si minus in curia atq; in foro: at in lfis: & libris: ut doctissimi ueteres fecerūt: nauare reip. & de morib⁹ ac legibus q̄rere. Mihi hæc uident: tu qd sis acturus: & qd tibi placeat. pergratū erit. si ad me scripseris. Vale.

Tu me. s. iudicas: uel nosti. Mō ste. no. dūmō cōstet: & pmaneat nobis hoc firmū. Mō ca. i. tūmō capiebamus delectationē: cū res erāt psperiores: ut supra ad Oppiū [illegible] albū. Sed unū ē pfugiū doctrina: ac lrę: qbus spoliati fuimus: q̄ in secūdis reb⁹ delectationē mō hēre uidebant: nūc uero ēt salutē. Nō mō: ut ar. nō mō: ut cōsiliarios in rep. sed translatione usus est. Architecti. n. dicuntur q fabricandi artē hñt. Fabri uero: qui ipsi manu aliquid faciūt in ædificiis: alteri igit ingenio: alteri opa ualēt. Vtet opa. s. nr̄a. Politias: ciuilitates: nā [illegible] ciuitatē significat. Si mi. in cu. in gñe deliberatiuo. Atq; in fo. i. forēsib⁹ causis: & in gñe iudiciali. At certe. saltē. Nauare. diligēter agere: & tractare rēp. Hæc uidentur mihi. s. facienda.

Archi tecti
Fabri
At

ET habet nauem paratam. s. qua ad hostes trāsfugiat. Dēiq; si q suspicaret leuissime. i. de leuissima culpa: & q fortasse nouisset me optie: putaret me discedere iccirco: q oculi mei nō possent ferre. i. pati: quosdā hoies. s. insolētes pp uictoriā. Ego suspicās hęc. s. de me suspicanda: maneo adhuc Romę: & tamē cōsuetudo diuturna obduxit. i. opprimēdo iposuit. [illegible]. i. latenter: iam stomacho meo callum. i. pēnduratā ex frequētia maloꝝ. Tu hēs rōnem cōsilii mei. Igitur sup. scribo: aut cōsulo tibi hæc: alii dicūt: cēseo tibi hoc: cēseo. i. iudico: latēdū sup. eē tibi tantisp ibidē. s. ubi es: tātisp. i. tādiu: dū. i. donec hæc gratulatio. s. q̄ fit Cæsari: & Cæsarianis de uictoria: efferuescit. i. feruenter fit: aut donec feruorē amittit: & refrigerat: & dū. i. donec: audiam⁹ quēadmodū. i. q̄liter negociū sit: cōfectū. i. absolutū: existio. n. eē cōfectū. Autē. i. sed: itererit magni. i. multū referet: q. i. q̄lis: fuerit aīus uictoris. s. Cēs. q. i. q̄lis: exit⁹ reꝝ. s. bellicaꝝ: q̄q̄ habeo: quo cōiectura ducat me. i. q p cōiecturā de exitu iudicē: sz tñ. i. attñ: expecto. s. exitū reꝝ. Vero p sz: nolo te uētre ad Baias. i. locū illū amœnissimū: uñ Satyric⁹ Ianua Baiaꝝ & gratū litt⁹: amœni Secessus &c. nisi ipe rumor. s. de uictoria: erit iā fact⁹ raucus. i. defessus: mlto clamore: ita ut ñ āpli⁹ diuulget. ASC.

Eni. i. qa: hōestius erit nob: cū decesserimus hinc. i. ab urbe: uideri uenisse I illa loca. s. amœna: poti⁹ ploratū. s. calamitatē reip. q natatū. i. balneatū. Sed tu melius sup. cōsiderabis: aut iudicabis hęc. Ista sūt pēsanda nobis: mō. i. in hoc reꝝ statu. Illd. i. firmū sit ppositū: & stet: placeat: ac cōstitutū sit: nos uiuere una. i. pariter: i studiis nr̄is: a qb⁹. s. studiis nos petebam⁹: aut ut plerēq; hñt: capiebam⁹ añ. i. dū respu. floreret: & nos i ea delectationē: & mō. i. pauloañ solatiū. i. malorū. Vero p sed: a qb⁹ nos arbitramur ēt nūc salutē ñ deesse. Si qs uolet adhibere. s. lfatos: ñ mō. i. ñ solū: ut architectos. i. magistros ædificioꝝ: & pricipes i ædificādo: uerꝝ ēt: ut fabros. i. oparios: ad rēp. ædificādā: poterim⁹: & . i. ēt: nos accurrere libēter. Sin. i. sed si nēo utet opa. s. nr̄a: tñ sup. poterim⁹ & legere: & scribere politias. i. gubernatōes ciuitatū: & si min⁹. i. ñ poterim⁹: id facere I curia. i. corā senatu: atq; i foro. i. corā iudicib⁹: at. i. saltē: poterim⁹ i lfis: & libris: ut ueteres doctissimi. i. Plato: Aristoteles: & alii phi fecerūt: nauare. i. dare opā reip. & q̄rere. i. disq̄rere: & disputare d morib⁹: ac legib⁹. Hęc uidēt mihi. s. uerisimilia: aut facīēda. Pergratū erit si tu pscripseris ad me qd sis actur⁹: & qd placeat tibi. Val.

politias

·M.T.C. Varroni. S.D.

ETsi quid scriberem: non habebam: tamen amico ad te eunti. non potui nihil dare. Quid ergo potissimum scribam? Quod uelle te puto cito me ad te esse uenturum. Etsi uide quæso satis ne rectū sit nos hoc tāto incēdio ciuitatis in istis locis esse

ETsi. Pollicet Ci. se celeriter uēturū ad Var. ostēdit tñ sibi nō placere: ut sint in his locis ubi tūc erat Var. & adducit huius suę snię rōnes: postremo oñdit se cape magnū fructū ex studiis lfarū. Quid igit. iterrogatiue. Potissimū. pcipue. Q d puto te uelle. i. desyderat. s. scribā. Cito. s. e: q putat eū uelle. Incēdio. ut diximus sępi⁹: cōspatur misias ciuitatis: aut tēpestatib⁹: aut icēdio. VBE.

e Tsi pollicet se celeriter uēturū ad Var. significat tñ locū ubi tūc erat Var. sibi displicere: & demū dicit se magnū fructū ex lfis cape. Ordo ē. Etsi. i. q̄q̄: nō habebā qd scriberē: tñ nō potui nihil. s. lfarum dare amico eunti ad te. Quid ergo scribā potissimū: Scribā sup. i. q puto uelle: uidelicet me uenturū esse cito. Etsi. i. tamet si: quæso uide: idest considera: ne: idest: an sit rectū. i. non erroneum: nos esse in istis locis: scilicet tam nobis: aut deliciosis tanto incendio: idest ardore irarum: & persecutionum ciuitatis: scilicet Romanæ. ASC.

VBE. ℂ D Abimus ser. dabimus cām loquendi de nobis. ¶ Cultū. obseruationē uitæ. ¶ Q uid re. quid īteresl: qd hoc pdesl: qd. idē sit nobis cultus: & uictus ubicūq; simus. ¶ Tā ē īc. in ser. i. nihilominus loquent de nobis. ¶ Laborandū. curan dū. ¶ Volutent. uer sent: sed uolutari pprie dicimur in sordibus: & rebus turpibus. ide uolutabra dicunt loca: ubi sues uo

Voluta ri

lutant. ¶ Nobiscū. per nos solos. ¶ A ut int. nos. inter te: & me. ¶ Inscitia. ignorātia. ¶ Barbarorū. inuidorū nostrorum: qui indocti sunt: & quasi barbari. ¶ Quæ sunt mi. q̄ nō possent esse miseriora. ¶ Artes nræ. liberales. ¶ Nes. q̄uo. q. d. occulta q̄dā rōne. ¶ Vberi. maiores: fertiliores. ¶ Siue. ponit rōnes q̄re fertiliores fruct⁹ afferāt artes suæ: q̄ añ. ¶ Gra

Voluta bra

uior. p quā intelligit maximā miseriā: & calamitatem ciuitatis. ¶ Cui⁹. medicinæ. ¶ Vim. uirtutē: ptātē: qa nō facile appet in sano qd possit medicina. ¶ Hæcp cepta. phica. ¶ Cui⁹ domi nascunt. apud quē abundāt: & q aliis dare ɔsueuisti. ¶ γλαυκας. noctuas: eis in: αθηνας Athēas: puerbiū erat: qm attica regio abūdat noctuis: iō prouerbialr dixit: porto noctuas athenas. q. d. aquā mari addo: q tibi hæc dico: q melius me nosti. ¶ Scilicet. certe. ¶ Nihil⁹. s. fuit scribēdū ad te. ¶ Sic. ut rescribens aliquid me expectes. Vale.

Dabim⁹ sermoné iis: q nesciūt nobis quocūq; i loco sumus eūdē cultū: eundē uictū eē, qd refert? tñ in sermoné incidem⁹. Valde id (credo) laborādū ē, ne cum oés in oi genere & scelerū & flagitiorū uolutent, nūa nobiscum: aut inter nos cessatio uituperetur. Ego uero neglecta barbarorū inscitia te persequar: quamuis eni hæc sint misera, quæ sunt miserrima, tamen artes nostræ nescio q̄uo nunc uberiores fructus ferre uidētur, q̄ olim ferebant, siue qa nulla nūc in re alia adquiescimus: siue q grauitas morbi fecit: ut medicina egeamus: eaq; nunc appareat: cuius uim non sentiebamus, cum ualebamus. Sed quid ego hæc ad te, cuius domi nascuntur γλαυκαι εις αθηνας? Nihil scilicet nisi ut rescribés aliqd me, expectares: sic igit facies. Val.

ASC. ℂ NOS dabimus sermonem. i. occasioné ď nobis loquendi: iis q nesciunt eundē cultum: & eūdē uictum esse nobis i quocūq; loco sumus: hoc est philosophiæ uacare: & putabūt nos ɔtra se cōsilia agere. ¶ Q uid refert sup. inquies: qd de te loquantur homines: dum modo tu bonus sis: tamen. i. nihilominus: incidemus in sermonem: quem bonū eēt deuitare: qa cura habēda est de nomine bono: & ideo liceat ēt nostra asserere. diuus pr̄ A ugustinus dicit bonā uitā nrām nobis esse necessariam: bonā famam nrām proximo. Est tñ ēt aliena expositio sic. ¶ Q uid refert. s. an una simus necne: tamē. i. nihilominus: incidemus i sermonem. s. hominum: de nobis. ¶ Ego credo: inquit Cicero: id laborandum. i. annitendum: est nobis ualde: ne cum oēs. s. alii: uolutentur. i. frequēter inuoluantur: in oi genere: & scelerum: & flagitiorum: cessatio nostra uituperetur nobis: aut inter nos. ¶ Vero pro sed: ego persequar. i. donec te conuenero sequar te: inscitia barbarorum. i. ineptorum hoīum: neglecta. i. contempta. ¶ Enim. i. qa: q̄uis hæc quæ sunt miserrima: quia remp. pessundederunt: sunt misera. i. nobis: tum artes nrę. s. liberales & philosophicæ uidentur nunc nescio q̄uo ferre fructus. i. utilitates uberiores: q̄ ferebant olim: siue quia nunc in nulla alia re acquiescimus: siue q grauitas morbi facit: ut egeamus medicinæ: & ea. s. medicina: appareat nunc: cuius uim i. potentiam: non sentiebamus: cum ualebamus. idest sani eramus. ¶ Sed qd: idest ad quid: ego supple scribo hæc ad te cuius domi: idest in cuius domo nascuntur. ¶ Glauca is athenas: idest an: ut feram: γλαυκα, glauca: idest noctuā: eis: idest in athenas: ubi plurimæ sunt noctuæ: quasi dicat frustra laborem: sicut qui noctuā inferat athenas: aut aquam in mare. ¶ Nihil: scilicet ad nullum commodum id facio: nisi ut tu rescribés aliqd expectares me. ¶ Facies igit sic: idest me expectans aliquid rescribes. Vale.

M. T. C. Varroni. S. D.

PEρι δυνατων me scito κατα διοδωρον κρινειν. Qua propter si uenturus es: scito necesse eé te uenire. Si autem non. των αδυνατων est te uenire: nunc uide utra te κρισις magis delectet: Chrysippias hæc an quā noster Diodorus nō concoquebat. Sed de hiis ēt rebus ociosi cum erimus: loquar. hoc etiā é κατα χρυσιππον αδυνατον, De costio mihi gratum est: nam id etiā Attico mandarā. Tu si min⁹ ad nos: nos accurremus ad te: si hortum in bybliotheca habes: nihil deerit. Vale.

VBE. Περὶ δυνατων. locatur Cicero cū Varro. de eius aduentu introducitq; duas snias de possibilitate: & necessitate. ¶ περὶ. de: δυνατων possibilibus: κατα secundum: διοδωρον Diodorū philosophū: κρινειν iudicare: dicebat enim Diodorus: q quicquid erat uenturum: necesse erat. i. nō poterat aliter esse. Chrysippus uero dicebat nō esse necesse: qd esset euenturum: licet esset possibile. ¶ Sin aūt. s. non esset uenturus. ¶ Non ē των αδυνατων. i. nō est possibilium. s. te uenire. ¶ Chrysippias. sententias Chrysippi. ¶ Non concoquebat. i. nō admittebat: tractum a stomacho: quia non concoquit: hoc est nō digerit ea: quæ aspernatur. ¶ κατα χρυσιππον αδυνατον s̄m Chrysippum impossibile. ¶ De Costi. quod egisti. ¶ Si mi. si nō. ¶ Ad nos. subaudi accurre. ¶ Hortū. delectationem: amœnitatem.

ASC. PEρι. &c. Iocose ad Varronem scribit de eius aduentu: inducens duas sententias de futuris contingentibus: ut cum ordine aperiam. ¶ Ordo autem est. Scito me κρινειν crinin: idest iudicare: περι peri. i. de: δυνατων. i. possibilibus: aut ɔtingentibus: κατα cata. i. secundum: διοδωρον Diodorum: qui dicit: quicquid uenturum est. necesse esse euenire. ¶ Quapropter si es uenturus scito necesse esse te uenire: ¶ Si autem: idest sed si: non scilicet es uenturus: est των αδυνατων. i. contingentium te uenire. ¶ Nūc uide. idest considera utra crisis: idest iudicatio: & sententia delectet magis te: an hæc scilicet posterior: qua etiam si non sit uenturus contra gentium: esset te uenire Chrysippias: idest a Chrysippo edita. Est autem Chrysippias forma patronymici fœminini pro nomine possessiuo positū: quasi sit. Chrysippea: aut Chrysippica: an scilicet prior: quam Diodorus noster: idest præceptor in philosophia: non concoquebat: idest non satis digerebat: & ad uerum enucleabat. ¶ Sed nos loquemur etiam de his rebus: cum erimus ociosi. ¶ Hoc. i. nos locuturos esse de his rebus: ē etiam κατα χρυσιππον: idest secundū Chrysippum αδυνατον: idest contingens: ut dicunt ad utrumlibet: supple quod scripsisti te fecisse de Costio: ut opinor: unguento ex Costio: est mihi gratum: nam ego mandaram etiam id Attico: scilicet ut emat: aut transfigat si de negocio cum Costio transfigendo loquitur. ¶ Si tu minus: idest non supple accurres ad nos: nos accurremus ad te. ¶ Si habes hortum: idest locum amœnum: aut deambulatorium: in bybliotheca. idest loco bybliothecæ uicino. nihil deerit scilicet ad uoluptatem. Vale.

iiii X

ℂ Mihi uero

Mihi uero. Cōstituerat Var. cū Ci. se uenturū ad nonas mensis: quē nō noīat. Itaq; Ci. pbat eū diē: deinde excu sat Ci. factū utriusq;: qđ secuti essent Pō. partes: & mortuo Pō. deposuissent arma. Vero. expletiua ꝑticula: q̄ ad ornatū tm̄ ponit. Bñ ma. bene in tpe tēpestiuū: nā ut alio loco ex auctoritate. A. G. diximus: maturū dr̄ qđ nec tardius: nec citius fit q̄ dēt. Tps āni. itelligim⁹. n. fuisse satis cōmodū ad ueniēdū. Pro. affirmo: lau do. Eundē. diē nonaꝝ. Nisi nō pœ. i. nisi nō rephēderet ab his: q nō sunt secuti illud: q́a ēt qui ñ facerent: qđ nos: di cunt tamen nos non male fecisse. Nō spē. uictoriæ aut prædæ. Sed offm̄. quo cogebamur defendere pr̄ia: si boni ci

VBE.
Vero
Maturum

M.T.C. Varroni S.D.

Mihi uero ad No. bene maturum uidetur fore: neq; solum propter reip. sed etiam propter āni tempus: quare diem istum probo. Itaq; eundē ipse sequar. Consilii nr̄i: nisi eos quidem: qui id secuti nō sunt: nō pœniteret: nobis pœnitēdū putarē. Secuti. n. sumus non spem: sed offm̄. Reliquimus autē nō offm̄: sed desperationē. Itaq; uerecūdiores fuimus: q̄ qui se domo non cōmouerūt: saniores, q̄ qui amissis opibus domum non reuerterunt. Sed nihil minus fero q̄ seueritatem ociosorum, & quoquo modo res se haberent: magis illos uereor: qui in bello occiderunt: q̄ hos curo: quibus non satisfacimus: quia uiuimus. Mihi si spatium fuerit i Tusculanum ante No. ueniēdi: istic te uidebo. Si min⁹: persequar in Cumanum: & ante te certiorem faciam: ut lauatio parata sit. Vale.

ues eē uolebamus. Relinquimus: cū discessim⁹ ab armis. Desperationē. i. defendēdæ pr̄iæ: unū illud Virg. Sat patriæ Priamoq; datū: ut honestus uideat discessus amissa spe subueniēdi pr̄iæ. Verecundiores. modestiores: q́a puduit nos seq offm̄ pr̄iæ. Saniores. sapiētiores. Nō re. do. sed ɔtulerūt se ad Catonē: & Iubā: & bellum renouare conati sunt. Nihil mi. fe. i. nihil est: mihi molestius. Seueritatē. derisiue dixit. Ociosoꝝ: hoꝝ q nihil hñt: qđ curēt: qui đ nobis loquunt: cauendū ne legat ociosoꝝ. Occiderunt. perierunt. Quibus nō sa. q́a uiuimus. i. qui ñ pñt bñ sentire de nobis: quia uiuimus amissa repu. Istic. i tusculano. Lauatio. balneū: ē aūt formatū ab antiquo participio lauatus lauati. Vale.

Lauatio
ASC.

Mihi uero &c. Cōstituerat Varro Ciceronem conuenire ad nonas cuiusdā mensis: quem non nominat: unde rñdet se diē illū ꝑbare. Deide purgat factum utriusq;: q̄ secuti eēnt Pompeianas partes: & q̄ eo occiso arma deseruissēt: in quibus non erat salus. Ordo est. Vero. i. pro certo: quicqd tibi uidet: uidet mihi bñ. i. multū maturum i. tēpestiuū: neq; citius neq; serius: sup. te. uēire ad nonas. s. mēsis p Varronē significati: neq; solū: sup. uidetur: id pp tēpus. s. opportunitatē reip. sed ēt pp tempus āni: quare. i. quāobrē: ego probo. i. approbo istū diem: itaq;. i. & ita: ego sequar eundē. s. diē Nonarum. Ego putarē pœnitendū esse idest pœnitudinē habendam esse nobis consilii nostri: nisi nō pœniteret eos: qui non sunt secuti id: quia ēt illi: qui se qui noluerunt uel ausi non sunt: dicūt sequēdum fuisse. Nos enim secuti sumus nō spem: quia maior spes erat de uictoria Cæsaris: sed officiū. s. debitū reip. Autē. i. sed: nos reliqmus nō officiū: q́a nemo ultra: q̄ potest tenet: sed desperationē: qua alii ultima audebāt. Itaq; nos fuimus uerecundiores. s. erga remp. q̄ qui non cōmouerūt se domo. i. ab urbe: & fuimus saniores idest prudētiores: quam qui non reuerterunt domum opibus: idest facultatibus belli amissis. Sed nihil fero minus: scilicet patienter: q̄ seueritatē ociosoꝝ. i. qui nihil egerunt. & tamen alios taxant. & quoquo. i. quocunq; modo: res haberent se: ego magis uereor tanquam iustiores censores: illos qui occiderunt in bello: q̄ curo hos quibus non satisfacimus: quia uiuim⁹. Si spatium fuerit mihi ueniendi in tusculanum ante Nonas: uidebo te: si minus. i. si non: persequar te in Cumanū: & faciam certiorem antea: ut lauatio sit parata. Et ita de Costio unguento locutus uidetur. Vale.

M.T.C. Varroni S.D.

Caninius noster me tuis uerbis admonuit: ut scriberem ad te: si quid esset: quod putarē te scire oportere. Est igitur aduēt⁹ Cæsaris i expectatiōe: neq; tu id ignoras: Sed tñ cū ille scripsisset (ut opinor) se in Alsiense uēturū scripserūt ad eū sui: ne id faceret: in expectatiōe eē ad uētū, multos ei molestos fore: ipsūq; m̄ltis. In pōtinū uideri ɔmodi⁹ eū exire posse. Id ego ñ itelligebā: q̄d intereēt. Sed tñ Hirci⁹ mihi dixit: & se ad eū & Balbū & oppiū scripsisse: ut ita faceret hoies (ut cognoui)

Caninius. Diuerterat Var. in tusculanū ubi cū ageret: miserat ad Ci. p Caniniū amicū ɔmunem: ut aliqd ad se scriberet: q̄ putaret ei: eū scire oportere. Quamobrē scribit Ci. aduentū Cæs. ex gallia expectari: sed dicit non placere quibusdam eius amicis: ut in alsiensem agrum: sicut ille constituerat: ueniret: deinde dicit quare utatur familiariter Cæsarianis. Postea uero dicit: q̄ q̄uis uiuat in ꝑturbata rep. tñ ęquus fert: quia parauit se ad oēm statum uitæ: laudatq; consilium Var. qui in Tuscu. daret opam lr̄is: nō aūt uoluptatibus: sicut quidā ociosi cuius uitæ dicit se esse cupidissimū. Admonuit. in memoriam adduxit. Alsiense. absolute dixit pro i alsiensem agrum: uel in alsiense solū: sicut supra. tātū ex arpinan uenera. s. agro: est aūt Alsia nomē loci in Italia. Ne face. id. i. ueniret i alsiēse. In ex. eē ad. s. scripserunt. i. qđ eius aduentus expectat Romæ. Quid inter. utꝝ ueniret in alsiense: an Romam.

VBE.
ASC.
Alsia

Caninius. Admonitus per Caniniū Cicero a Varrone: qui in Tusculano erat: desyderare siquid noui acceperit uelle certiorē fieri: scribit aduentum Cæsaris ex belli reliquis expectari: doceiq; Cæsarianis utatur: & q̄ in re turbata consolationem capiat: ex eo: q̄ se ad oēm statum ꝑparauerat: laudatq; Varronem: q̄ ociose dediderit. Ordo est. Caninius noster admonuit me urbis. i. ex mādatis tuis: ut scriberē ad te: si quid esset: quod putarē oportere te scire. Igitur: hoc est: ut aliquid eiusmodi scribā: aduentus Cæsaris ē in expectatiōe. s. multoꝝ: neq; tu ignoras id. Sed tñ cū ille. s. Cæsar: scripsisset: ut opinor: se uenturū in alsiēse. s. solū: aut in Alsiensem agrū i aliæ: sui. s. amici & necessarii: scripserūt ad eū: ne. i. ut nō: faceret id: hoc ē ne diuerteret se ad Alsiensem agrū: scripserūt enim: aut dixerūt: aduentum eius esse in expectatione: & multos fore molestos ei: & ipm fore molestū: sup. multis: & scripserunt eum posse exire cōmodius in pontinū. s. agrū: unū nō placet: qđ Vber. dicit ea Gallia expectari Cæsarē. Ego nō intelligebā: quid interesset. s. i Alsiēsem agrū: an i pontinū exiret. s. e naui. Sed tñ Hircius dixit mihi: & dixit se scripsisse ad eū: hoc est ad Cæsarē. & Balbū: & Oppiū: qui cū Cæsare erāt: ut faceret ita: Balbū inquā: & Oppiū hoies: ut cognoui.

VBS. CAMANtes tui.i.qui te diligunt. Hoc.s.scriptũ eẽ ad Cæ.ne in alsiense ueniat. Vel po.utriq.correctio:qa dixe rat tibi:iõ subdit:uel potius utriq.s.tibi:& mihi. Ille. Cæ. Ostẽtaui.iactaui:dixi. Istis.Cæsariãis. Quod.quã rẽ.s.esse familiarẽ istis. Nõ est.rõ quare liceat ei eẽ familiarẽ Cæsarianis:qa illud ẽ ferre:q̃ ẽ ferẽdũ:& pba:e:qđ nõ est probandum:q a alteꝝ uiri sapientis & fortis:alteꝝ nõ boni ciuis. Dicit ergo Ci.nõ ẽ idẽ &c.qa licet ferat: qđ est ferẽ dũ: nõ tñ probat:qđ nõ est pbandũ. Q uid nõ pbẽ.qa dixerat:qđ licet ferat:qđ ferẽdũ est:tñ nõ probat si qd nõ est pbandũ:ne uideat aliquid fieri:qđ non sit probandũ:dicit qd nõ probẽ.i.qd est qđ nõ debeã pbare. Q uid.n.scio. s.de rebus Cæsarianis. Hæc initia.potuimus.n. nõ ingredi bellũ. Nã tu abe.Roma:& est parenthesis. Nostros.Põpeianos. Hũc.Cæsarẽ. Hæc.ini tia. Cõsilii.deliberationis:quia potuimus desyde rare faciẽda:an nõ faciẽda eẽnt. Reliqua. quæ po stea sunt cõsecuta. Necessaria.qa postq̃ ingressi fui mus:necesse fuit sequi. A ut hos:aut illos.aut Pom peiãos: aut Cæsarianos. Interitũ:amissionẽ. Al terutri⁹.Cæsa.& Põ. Illoꝝ.s.uictoriã. Ociosis. qui nõ immiscerant se bello. Nri Pompeiani. Es sent potiti.i.obtinuissent uictoriã. In temperantes. incontinentes in ipsa uictoria:& crudeles. Q uod. idẽ.s.qđ esset decretũ de nostra salute. Nõ cẽsuisse mus illis.non fuisset ẽt decretũ pro eis. Eos.q Pom pe.secuti fuerant. Bestiarũ.elephãtorum pp Iubã Regem A fricæ:qui elephãtis in bello utebat: ad quẽ mortuo Põpeio Pompeiani se contulerunt. Vel ui uere.i.uel quasi utilius fuerit uiuere cũ spe &c. Cũ spe.quia saltẽ aliqua erat nobis proposita spes. At. obiectio:quod ducam uitã i repub.perturbata:& op pressa. Sed hoc uiderint.s.quod republi.perturba ta uiuant. Qui para.nul.sub.i.qui nõ ita se institue runt:ut tam aduersa:q̃ prospera ferre possent: quod faciunt tantũmodo sapiẽtes. Nã cõsciẽtia rectorum cõ siliorum:& factoꝝ & studium ac doctrina bonorum ar tium dicunt subsidia.i.præparationes:& munitiones quædã cõtra res aduersas. Hora.in carminibus. Spe ret infestis:metuit secundis Alteram sortẽ bene præ paratum pectus:significat ergo Cice.quod si uiuit p turbata repu.hẽt tñ quomodo erat hanc reip: pertur batiõnẽ:sicut sæpe antea scripsit. Fluxit.descendit. Vt uenirẽ huc,ut tangerẽ hanc sniam. Magnũ. excellentem:& dignũ laude. In portu.in tranquilli tate:in tuto:tractum a nauigantibus:qui portũ habẽt salutis locũ. Qui ma.sunt quia:ut supra uidimus in prosperis rebus affuerunt tantũmodo delectationẽ:i aduersis autem etiam salutem ϛεαυματι: excogi tas intentus es.

amantes tui. Hoc ego iccirco nosse te uolui, ut scires hospitium tibi ubi pares, uel potius utriq. Q uid enim ille facturus sit: incertum est: & simul ostentaui me istis esse familiarem: & consiliis eorum interesse. Quod ego cur nolim: nihil uideo. Nõ enim est idem ferre: si quid ferendum est: & probare: si quid probandum non est: & si quid non probem? quid enim iã scio præter initia rerum? nam hæc in uolũtate fuerũt. Vidi enim (nam tu aberas) nostros amicos cupere bellum, hũc autem nõ tam cupe, q̃ non timere. Ergo hæc consilii fuerũt, reliqua necessaria. Vincere aũt aut hos: aut illos necesse est. Scio te semp mecũ in lu ctu fuisse: cum uideremus q̃ illud ingẽs malum alteri trius exercitus ex ducũ interitu. Tum uero extremum malorũ omnium esse ciuilis belli uictoriã: quã quidẽ ego etiã illorum timebã: ad quos ueneramus. Crude liter enim ociosis minabantur: eratq; iis & tua inuisa uoluntas: & mea oratio. Nũc uero si essent nostri po titi: ualde intemperantes fuissent. erant enim nobis perirati: q̃si qcq̃ de nostra salute decreuissemus: qđ non idem illis cẽsuissemus: ut q̃si utilius reip. fuerit, eos etiã ad bestiarũ auxilium confugere: q̃ uel mori: uel cũ spe si non optima: at aliqua tamẽ uiuere. At in perturbata repu. uiuimus. quis negat? sed hæc uiderint ii: qui nulla subsidia ad omnes uitæ status parauerũt. huc enim ut uenirem superior longius q̃ uolui: fluxit oro. Cũ.n. te semp magnũ hoiem duxitũ his tẽpesta tibus q̃ es ppe solus in portu. fructusq; doctrinæ pci pis: eos q maximi sunt: ut ea consideres: eaq; tractes:

ASC. CAMANtes tui.i.q te amant. Ego uolui te nosse hoc iccirco:ut scires ubi parares tibi hospitiũ.s. procul a Cæsaris itinere:uel potius:sup. ut parares hospitiũ utriq.s.nfm. Incertũ eni est:quid ille sit factur⁹:& simul ostẽtaui me eẽ familiarẽ istis.s.Cæsarianis:& i teresse cõsiliis eoꝝ. Quod.s.eẽ illis familiarẽ:nihil uideo cur nolim. Nõ enim idẽ ẽ ferre.i.tolerare:& pati:si qd ẽ ferẽ dũ.i.necesse:ut ferel:& pbare.i.approbare:siqd.i.aliqd:nõ est pbãdũ. Etsi.i.tametsi:qd ñ pbẽ.i.qd ẽ:qđ dicere pos sim me nõ pbare.q.d.nescio. E nim.i.qa:qd scio sĩ p̃ter initia reꝝ.q.d.nihil:& đ initiis nihil est qđ recte dãnare pos sit in Cæsare. Nã hæc.s.initia:fuerũt in uoluntate.i.libera electiõe. Vidi eni:nã tu aberas.q.d.dixissem nos uidisse. sed nõ dico te uidisse quia aberas:amicos nostros.s.Põpeianos cupere bellũ. A ũt.i.sed:hũc.s.Cæsarẽ: nõ tã.i.tantũ cupere.s.bellũ:q̃ non timore:si necesse eẽt gerere. Ergo hæc.s.initia fuerũt cõsilii.i.deliberationis liberæ:reliqua.i.quæ secuta sunt:sup.fuerũt necessaria. A utẽ.i.sed:ubi duo pugnãt necesse ẽ:aut hos aut illos uincere:aut applicem⁹ noīs: aut hos.s.Põpeianos:aut illos.s.Cæsarianos. Scio te sp fuisse mecũ in luctu:cũ uiderem⁹.q̃.i.q̃tũ:igens:sup.foret illũ malũ exercitus alterius ex interitu ducũ. Vero.i.sed:nos uidimus:tũ.i.præcipue:sup.uidim⁹:extremũ.i.maximũ oium maloꝝ esse uictoriã belli ciuilis.quã.s.uictoriã:ego qdẽ timebã ẽt illoꝝ.i.si cõtigisset illis ad quos ueneramus.i. Pompe ianis. Ipsi eni minabant crudeliter ociosis.i.nõ gerentibus secũ bella aduersus Cæsarẽ:& tua uoluntas:& oro mea.i. cohortãtis ad pacẽ:erat inuisa iis.s.cupiẽtibus bellũ. Nũc uero si nri.i.Põpeiani:eẽnt potiti.s.uictoria:aut imperio:ipsi fuissent ualde intẽperãtes.i.in ultione faciẽda. Ipsi eni erãt perirati nobis:quasi dcreuissemus quicq̃ de salute nostra: quod nõ idem censuissemus.i.adiudicassemus illis.s.bella gerentibus:ut quasi fuerit utilius reipu.eos cõfugere etiam ad auxilium bestiaꝝ.s.elephantoꝝ regis Iubæ:qui rex erat in A frica:aut etiã serpentũ Africæ:per quos Cato trãsiuit bel lum cũ Cæsarianis gesturus:quam uel mori:uel uiuere cum spe:si non optima attamen aliqua. A t.i.sed: nos uiuim⁹ scilicet nunc ut illi dicũt in repu.perturbata:qs negat:sup.illud.q.d.nemo. Sed ii uiderint hæc.s.mala reip. q nulla idest non ulla:non parauerunt:sup.sibi:ulla subsidia.i.subterfugia:aut substẽtacula:ad oĩs casus uitæ:hoc est q in solo fo ro uitã tutari poterant. Oratio superior fluxit.i.deducta est longius q̃ uolui: ut uenirem huc.i.ad hoc dicẽdũ. Cum enim ita sit:q̃ duxi.i.æstimaui semper te hominẽ magnum:tum sup.uerum est:q̃ te duco magnum hominem his tempe statibus:q̃ es ppe.i.quasi solus in portu:& pcipis eos fructus doctrinæ:qui maximi sunt:ut cõsideres ea:& tractes ea.

CVsus.

VBB. ¶ VSVS.utilitas. ¶ Istorum.qui malunt sequi bellũ. ¶ Dices tu.quos agis in tusculano. ¶ Instar uitæ.i. posse pprie ui tam dici. ¶ Concesserim.pro concedam:ut oẽs alii sint diuites:dummodo possim ita uiuere:sicut in studiis literarũ. ¶ In terpellante impediente:prohibente. ¶ Imitamur.sequimur. ¶ Nõ dederit.nõ cõcesserit. ¶ Ad eam uitã:cõtemplatiuã: & quietam:quæ uertitur in studiis literarum. ¶ Multi docti.Plato & alii Academici. ¶ Fortasse nõ recte:ut ipse in prio officio.disputat his uerbis.Ita p uidendũ est:ne non satis sit id quod apud Platonẽ est in philosophos dictum: quod inne stigatione uersentur:quodq; ea quæ plerig; uehementer expectant:de quibus inter se de gladiare hoies soleant contem nat:& pro nihilo putent propterea iustos esse:nam cũ alterum iustitiæ genus assequũtur in inferẽda ne cui noceat iniuria:in alterum incidunt:dicendi eni studio impediti:quos tueri debent deserũt.Itaq; ne ad tẽp. quidem accessuros putat nisi coactos: æquius autem erat id uoluntate fieri &c. ¶ Vacationem. cessationẽ: Vacatio intermissionem. ¶ Eadem.puto melius legendũ esse tandem:ut sit sensus:cur nõ abutamur republi.conce dente his studiis:quç studia tandem habẽt uacatio nem publici muneris sentẽtia magnorum hominum: ostẽdit enim Cicero:in primo offici. ut diximus:fuisse sentẽtiam Platonis:ut liceret deserere rempubli.& tra dere se studiis literarum.& philosophiæ. ¶ Muneris publici.idest administrationis reipublicæ. ¶ Abuta mur.i.utamur præter cõsuetudinẽ nostrã. ¶ Rogarat. scilicet ut scriberem. ¶ Tua.i.ad te pertinere. Vale.

quorum & usus & delectatio est omnibus istorum & actis & uoluptatibus anteponenda. E quidẽ hos tuos Tusculanenses dies instar esse uitæ puto: libenterq; omnibus omnes opes concesserim: ut mihi liceat:ui nulla interpellante isto modo uiuere. Quod nos quo q; imitamur:ut possumus:& in nostris studiis liben tissime conquiescimus. Quis enim hoc nõ dederit no bis:ut cum opera nostra patria siue non possit:ut siue nolit:ad eam uitam reuertamur: quam multi do cti homines:fortasse nõ recte:sed tamen multi etiam reip. præponendam putauerunt? Quæ igitur studia magnorum hominum sentẽtia uacationem habent, eadem publici muneris,iis concedente repo. cur non abutamur? Sed plus facio, quam Caninius mandauit. Is enim si quid ego scirem,rogarat, quod tu nescires, ego ea tibi narro, quæ tu melius scis, quam ipse qui narro. Faciam ergo illud, quod rogatus sum, ut eorũ quæ temporis huius sint, quæ tua esse audiero, ne qd ignores. Vale.

ASC. ¶ QVOrum:& usus: & delectatio est anteponẽda oibus.& actis.q; uoluptatibus istorũ.s. contemnẽdo rum:cum se beatos putant. ¶ Equidem.i.ego qdem: puto hos dies tuos Tusculanenses.i.quos i Tuscula no cum literis ducis:esse instar.i.ad statum:& æqua lentiam uitæ:& ego concesserim libenter oibus:quasi dicat etiã inimicis:omnes opes.i. facultates meas: ut liceat mihi uiuere:isto modo.i. in ocio literario: nulla ui.i.uiolentia:interpellante.i.ipediente:qđ:idest:quã rẽ:nos quoq; imitamur:ut possumus:& cõquiescimus libenter in studiis nostris. ¶ Quis enim nõ dederit.i. permiserit:& cõcesserit nobis:hoc:ut cũ patria siue nõ possit:siue nolit uti opera nostra:scilicet in respu.admi nistratione:nos reuertamur ad eam uitam:scilicet philosophicam:quam multi homines docti:ut Plato:& alii fortasse nõ recte:idest non decenter:ut disputat in libris offi. ¶ Sed tamen multi putauerunt præponendam etiam respu. idest ad. ministrationi eius:quasi dicat nullus iustus iudex non dederit:sed omnes dederint. ¶ Igitur quæ studia habẽt uacatio nem:idest cessationem:& intermissionem:sententia:idest secundum sententiam magnorum hominum: scilicet Platonis: & aliorum:cur non abutamur eadem:scilicet uacatione muneris publici:reipubli.concedente iis:scilicet studiis:scilicet ua cationem:hoc est cum philosophi plurimi dicant ab republi.cessandum:interdum propter ueri inquisitionem:quare non possimus cessare ab eadem:eadem cõcedente:cũ nolit:aut non possit uti opera nostra? ¶ Sed ego facio plus q̃ Caninius mandauit. ¶ Is enim rogarat:sup.ut scriberem ad te:si ego scirem:quid.i.aliquid:quod tu nescires. ¶ Ego autẽ narro tibi ea quç tu scis melius:quã ipse.i. egomet:qui narro.s.ea. ¶ Faciam ergo illud quo rogatus sum.ut nequid.i. nõ aliquid: non ignores aliquid eorum:quæ sint huius temporis.i.tempestatis:quæ audiero tua.s.interesse. Vale:

M.T.C. Varroni.S.D.

COenabam apud Seiũ, cum utriq; nostrum redditæ sunt a te literæ: Mihi uero iã matu rum uidetur, nã quod antea te calumniatus sum, indicabo maliciã meam. uolebam prope alicubi esse si quid bonæ salutis συν τε δύ᾽ ἐρχομένω: nũc quãdo

VBB. Coenabam. Scripserat Cice.ad Varronem nondum esse tempus ueniendi ad eum:ac cusaueratq; eũ:quod tanto tẽpore accelera ret. Itaq; nunc scribit id fecisse:ut uideret:si interea aliquid salutis accidisset: utputa p mortem Cç.de cuius aduentu scribit se ignorare per quæ loca sit futurus. ¶ Vtriq;.mihi & Seio. ¶ Matu rum.tempestiuum s.uenire. ¶ Calumniatus sum. te accusaui. ¶ Indicabo malitiã meam: dicam qua cau sa & astutia id fecerim. ¶ Prope.non longe ab urbe. ¶ Si quid bonæ salutis.s.euenisset nobis .q.d. si in terea dii uoluissent nobis prouidere per mortem Cæsa. ¶ συν τε δύ᾽ ἐρχομένω.idest duobus simul euntibus: & est the mesis.συν τε ἐρχομένω simul euntibus δύω duobus:est autem apud Home.sensus perfectus: quẽ Cicero abscisum p tulit:quia loquebatur apud eum:qui optime tenebat Homerus:ut si apud aliquẽ Virgil.familiarẽ dicã. Si qua fata sinãt intelliget:quid præcedet:& sequat̃ ex decimo Iliados Homeri:sunt aũt uerba Vlyxis renuentis ire exploratũ res Troia nor. nisi habeat sociũ & comitẽ: est aũt dualis numerus:& noiatiuus pro gtõ:q apud eos ponit̃ eo loco: quo nos ponim? ablatiu absolute:uel in cõsequẽtia: uoluit ergo dicere Cic.simus sil:quia tutiores erimus duo q̃ unus.

ASC. Coenabam &c. Dicit se non probasse properationem Varronis in urbem propter speratam necem Cæsaris: quem dicit uenturum:sed nescire quãdo. ¶ Ordo est. Ego cœnabam apud Seium:cum litteræ redditæ sunt a te:scilicet missæ:utrique nostrum:hoc est:& Seio:& mihi. ¶ Vero pro sed:aut certe:supple te uenire in urbẽ: uidetur mihi iam maturum:idest tempestiuum: nãq; calumniatus sum:idest iniuste arguerim te antea:indica bo maliciam meam. ¶ Ego uolebam esse alicubi prope:scilicet te:si quid bonæ salutis: supple contingere pos sit:syntedyercomeno:idest duobus simul euntibus:aut dum duo simul eunt: ut apud Homerum inquit Vlysses: nunc quoniam omnia sunt confecta:idest sopita:bella:non est dubitandum quin:scilicet aliquid bonæ salutis sit uiris æquis: idest iustis:& integris:quasi dicat tibi & mihi:aut non est dubitandum quin omnia sint.

VBE. ¶ CONfecta sunt omnia. datus finis belli. ⁋ A equis amicis. s. Cæsarianis: & subaudi utamur: & tñ ironice dicit. ⁋ De filio. L. Cæ. quomõ eũ tractauerit Cæ. ⁋ Mecũ ipse. dixi uel cogitaui. ⁋ Quid mi. fa. pa. uerba sunt Simonis apud Terentiũ in andria: de filio familiariter flentis nomen Chrysidis: quæ nũc Ci. accomodat proposito suo. q. d. si tractauit ita L. Cæsaris filium: qd faceret mihi. q. d. multo peius: est. n. sensus hic contrarius. Terẽtiano sensui. ⁋ Coenitare. frequẽter cœnare: ut eos retineã mihi amicos. ⁋ Istos. Cæsarianos. ⁋ Quid faciã. q. d. necesse est ita facere: qđ declarat dicẽs. ⁋ Seruiẽdũ. obsequẽdũ. ⁋ Missa fa. i. dimittam⁹. ⁋ Africa terrib. uersus ẽ Ennii: quẽ Ci. ponit ad ꝓbãdũ: qđ nihil sit ridendũ: qa tumultus bellicus oia pturbauerit. ⁋ Nullũ α προηγμένον: ita inueni scriptũ multis codicib⁹: & declaratũ reiectũ: nã ἡγοῦμαι præcedo significat præcedor προηγμένον. inde α προηγμένον. i. nõ ppositũ. ergo reiectũ: reiecta. n. a philosophis dicunt bona externa. ⁋ Qđ nõ uerear. qđ nõ timeã. ⁋ Q ñ. s. sit uenturus Cæ. ⁋ Qua. per quã regionẽ. ⁋ Quo. ad quẽ locũ. ⁋ Illud prediũ suũ. hoc dicit Ci. qa Cæ. possidebat totã Sardiniã: tñ appellauit eã prædiũ Cæs. ⁋ Deteri⁹. qa supra dixit Sardos eẽ pessimos. ⁋ Nõ ɔtẽnit. i. diligit. ⁋ Per Siciliã. uenturũ. ⁋ Vel. ẽt. ⁋ Iã. i. mox: statim. ⁋ Dolobella. qui erat ex intimis Cæsa. ⁋ Magistrũ fore. qui instruat Cæsarẽ q̃ sit uenturus. ⁋ πολλοί. multi: μαθηταί discipuli: κρείττονες meliores ꝓstantiores: διδασκάλου magistri. ⁋ Quid cõstitueris. qđ decreueris facere. ⁋ Accõmodabo. optabo. ⁋ Ad tuũ ɔsiliũ. i. faciã qđ m ɔsulueris. Vale.

Rele/cta

Iam

ASC. ¶ CONfecta uiris bonis: & integris. i. p bonos &c. ⁋ Nam ut. i. postq̃: ego audiui de filio Lucii Cæsaris i. quomodo benigne tractauerit aliquem ex hostibus ipse. i. egometisup. aiebam mecum: qđ Simo Terentianus in andria ait: de pamphilo filio suo: qui nimis familiariter cõplexus fuerat Glycerium: quam Simo nõ putauit illi notam: nisi ꝓpter familiaritatem eorũ: qui Chrysidem amabant. ⁋ Quid hic. s. tam pius in hostes faciet mihi patri. i. pris loco: post reconciliationem habẽdo. ⁋ Itaq; nõ desino cœnitare apud istos: qui dominantur nunc. Fingit autẽ per imaginationẽ id Varronẽ reprehendere: unde addit. ⁋ Quid faciam? Seruiendum. i. inseruiendum est tempori. ⁋ Sed faciamus missa. i. omittamus ridicula: præsertim cũ nihil sit quod rideamus. i. recte ridere possimus: ergo superiora per risum dixit: nam ut cecinit Ennius prius de bello: quod Scipio in Africa gessit. Africa terra horrida tremit terribili tumultu. ⁋ Itaq. i. & ita: nullũ est: apoproegmenon. i. nõ propositũ sed reiectũ: quod nõ uerear. ⁋ Sed q̃ quæris qñ: qua: quo. s. Cæsar ueniet: nihil scimus adhuc. ⁋ Istud ipsum. s. qđ dicis te audiuisse de Baiis: nõnulli dubitãt an ueniat p Sardiniã. ⁋ Ipse. n. nõ inspexit adhuc illud prædiũ suũ. s. quod in Sardinia per uictoriã acquisiuit: nec hẽt ullum deterius: quia terra ueneniferax ẽ: sed tamẽ nõ contẽnit. ⁋ Ego arbitror omnino. s. magis uẽturũ per Siciliam uel. i. ẽtiã sciemus. ⁋ Enim. i. qa: Dolobella. s. gener meus: aduentat. i. appropinquat. ⁋ Ego puto eũ fore magistrũ. s. itineris: polli. i. multi: mathetæ. i. discipuli: creissões i. meliores: didascalon. i. magistris: sup. sunt. Apud græcos cõparatiua genitiuos regunt: apud nos ablatiuum cõparatione posita: itaq; genitiuũ in ablatiuũ conuerti. ⁋ Sed tamen si sciam: quid tu constitueris: ego accommodabo consilium meũ potissimum ad tuum: quare expecto literas tuas. Vale.

confecta sunt omnia: dubitãdum non est: quin æquis uiris. Nam ut audiui de Lucii Cæsaris filio: mecũ ipse. Quid hic mihi faciet patri? Itaq; nõ desino apud istos: qui nũc dominãtur: cœnitare. Quid faciam? tẽpori seruiẽdum est. Sed ridicula missa faciamus: præsertim cũ sit nihil: quod rideamus. Africa terribili tremit horrida terra tumultu. Itaq; nullũ est ἀπροηγμένον: quod nõ uerear. Sed qđ quæris quãdo, qua quõ nihil adhuc scimus. Istuc ipm de Baiis: nõnulli dubitãt: an p Sardiniã ueniat. Illud enim adhuc prædium suum nõ inspexit: nec ullum habet deterius. Sed tamen nõ cõtemnit. Ego omnino magis arbitror per Siciliam: uel iam sciemus: adũẽtat enim Dolobella: eum puto magistrum fore: πολλοὶ μαθηταὶ κρείττονες διδασκάλου. Sed tamẽ si sciam quid tu cõstitueris: meum cõsilium potissimum accõmodabo ad tuum: quare expecto tuas literas. Vale.

VBE. Etsi munus. Quia. M. Varro pmiserat se scripturum aliquid: quod ad Ci. mitteret: idq; distulerat. Ideo Ci. nũc exigit pmissum: quod iõ magis dicit esse debitũ: qa ad eũ miserat li. iiii. Academicoꝝ: quos dicit esse tanq̃ admonitores obligationis Varronis: oñdit igit̃ illud opus Academicorũ factũ eẽ per dialogũ: quia itroductæ sunt personæ loquentes. polliceturq; se scripturũ alias plura: & præsertim quia eũ alio tẽpore possit fortasse hr̃e honestas aliquas curas uel actiones: nũc dicit se sine lr̃is nullo mõ uiuere posse. ⁋ Et si. ponit similitudinẽ: cuius contrariũ dicit se esse facturũ: est aũt sensus: licet populus nõ audeat populare munus aliquod ludorum ẽt ab aliquo propositum & pmissum: nisi aliquis incitauerit ipm populũ ut flagitet: tñ spe muneris ipsius Varronis se ita moueri scribit: ut audeat eũ nõ flagitare: sed admonere ut pstet promissum. ⁋ Munus. intelligimus nõ pecuniarum: sed ludoꝝ: qui populo exhibebantur ut diximus lib. ii. ea epistola quæ incipit. Nempe nõ defuit studium declarandoꝝ munerũ. ⁋ Flagitare. exigere: instãter petere. ⁋ Nisi com. nisi compulsus persuasione tribunorũ: aut alicuius uiri grauis. ⁋ Quis. aliquis. ⁋ Ostenderet. declararet: proponeret se esse exhibiturum. ⁋ Expectatione. spe. ⁋ Moneor. adducor. ⁋ Admoneam. faciam te memorem. ⁋ Quatuor admonitores. intelligit. iiii. libros Academicorum. quos ad Varronẽ scripsit.

Flagitare

ASC. Etsi &c. Quia Marcus Varro pmiserat se scripturum aliquid: quod ad Ciceronem mitteret: idq; distulerat. Cicero nũc exigit promissum: quod ideo magis dicit eẽ debitum: q̃ ad eum miserat libros quatuor academicorũ: quos dicit esse tanquam admonitores obligationis Varronianæ. Ostendit aũt opus academicoꝝ factũ eẽ per dialogũ: quia introductæ sunt personæ loquentes: pollicetur se scripturum plura alias. ⁋ Ordo est. Etsi: id est quamquam: ne populus quidẽ: tamen inuerecundior eẽ uidet: q̃ uiri graues: solet flagitare. i. instanter: & urgẽter exigere: munus. s. publicũ: ut ludorum scænicorum: & gladiatorum: aut circensiũ: quamuis: quis ostenderit: scilicet ludos: paratos: aut munus paratum: nisi sup. sit cõcitatus. s. ad flagitandum: aut a tribunis: aut ab rei spectabilitate: tamen ego moueor expectatione promissi tui. s. de libris ad me scribendis: ut admoneam te: non ut flagitẽ. ⁋ Misi autem ad te quatuor admonitores: uidelicet quatuor libros Academicarum disputationum.

M. T. C. Varroni. S. D.

Etsi munus flagitare: quamuis quis oñderit ne pp̃ls qdẽ solet: nisi ɔcitatus: tñ ego expectatiõe promissi tui moueor: ut admoneam te, nõ ut flagitẽ. Misi aũt ad te quatuor admõitores

¶ Non nimis

¶NON nimis uere. aliquantum audaces in petendo. ¶ Nosti enim hos. scilicet libros uel admõitores: in alio codice scri VBE.
ptum eratos sine aspiratione: quod mihi non displicet: ut sit sensus: nosti os: idest audaciam loquendi. ¶ Adulescentio
ris: idest iunioris: quia uetustior: cuius fuit auctor Plato: erat uerecũdior: mediam ferunt fuisse Archesilai: ultimam Car
neadis. ¶ Ex ea. adulescentiore. ¶ Excitatos. cõmotos. ¶ Media. s. Academia. i. misi eos libros ex adulescentiore Aca
demia: sed excitatos ex media: idest capientes audaciam ex media academia: quæ est etiã liberior ueteri. ¶ Qui. scilicet
monitores. ¶ Ne flagitẽt. astute Cicero ostẽdit obligationem Varro. cum dicit uereri ne libri sui eum flagitent: quia acce

nõ nimis uerecũdos. Nosti enim profecto os adulescẽtioris Academiæ. Ex ea igitur media excitatos mi si qui metuo ne te forte flagitẽt: ego autem mãdaui ut rogarẽt. Expectabam omnino iam diu, me que sustinebam, ne ad te prius ipse quid scriberem quã aliquid accepissem, ut possem te remunerari q̃ simillimo munere. sed cum tu tardius faceres: idest: ut ego interpretor: diligentius. teneri nõ potui: quin coniũctionem studiorum: amorisq; nostri quo possem literarum genere declararem. Feci igitur sermonẽ inter nos habitum in Cumano: cum esset una Pomponius: tibi dedi parteis Antiochianas quas a te probari intellexisse mihi uidebar: mihi sumpsi Philõis. puto fore: ut cum legeris mirere id nos locutos esse inter nos: quod nunquam locuti sumus. Sed nosti morem dialogorum. Post hæc autem mi Varro quam plurima: si uidebitur: & de nobis inter nos sero fortasse: sed superiorum temporum fortuna rei publicæ causam sustineat. hæc ipsi præstare debemus: atq; uti nam quieris temporibus: atq; aliquo si nõ bono: at saltem certo statu ciuitatis hæc inter nos studia exercere possemus. Quãq̃ tum quidem uel aliæ quæpiam rationes honestas nobis & curas: & actiones darẽt: nũc autem quid est sine his cur uiuere uelimus? Mihi uero cum his ipsis uix: his autem detractis, nec uix q̃dem. Sed hæc coram & sæpius. Migratiõem & emptionem fœliciter euenire uolo tuũq; in ea re cõsiliũ probo. cura ut ualeas.

ptis iis libris intelligat obligationem suam. ¶ Sustine
ba m me. reprimebã: ne scriberẽ aliquid ad te. ¶ Re
munerari. actiua significatione dixit: idest redonare: Remunerari
ut ita dicam. ¶ Tardius faceres. idest cum differres
in longum: sed ne uideatur eum accusare negligentiæ
quæ differt promissa: statim correxit dicens. ¶ Idest
diligentius. nam plerunq; differrimus aliquid: eo q̃
diligentius uolumus id facere. ¶ Teneri. prohiberi.
¶ Feci. finxi. ¶ Pomponi⁹. Atticus. ¶ Partes Antio
chianas. i. ut tu defenderes: quod Antiochus sentie
bat. ¶ Quas. partes. ¶ Probari a te. quia intelligebã
tibi placere eius sententias. ¶ Philonis. is enim doct⁹
uir fuit. ¶ Nos locu. eẽ. scilicet in ipsis libris. ¶ Quod
nunquam sumus locuti. cum essemus in tusculano: q̃a
multa finxit nos locutos: & addidit: quæ tamen nõ lo
cuti sumus. ¶ Dialogorum. idest quibus multa addũ
tur: præter ea: quæ antedicta sunt. ¶ Quamplurima
scilicet dicemus: ul' colloquemur. ¶ Fortasse se. nimis
in longum. ¶ Sustineat. defendat: tueatur. ¶ Præsta
re. efficere. ¶ Certo stabili: non ita dubio: ut nũc est.
Tñ. si status reip. esset: uel bonus: uel certus. ¶ Quæ
piã. aliq̃. ¶ Rationes. uiæ: modi. ¶ Curas. cogitatio
nes. ¶ Actiones. negocia: operatiões. ¶ Nũc. his mi
seris tẽporibus. ¶ Quidẽ. quasi dicat nihil. ¶ Vix. sci
licet est cur uelim uiuere. ¶ Cum his. studiis. ¶ De
tractis. remotis: idest si non essent hæc studia. ¶ Nec
uix qui. scilicet uiuerem: sed prorsus nullo mõ. ¶ Mi
grationẽ. discessum tuũ ex tusculano. ¶ Emptionem.
emerat enim uillam: ad quam se conferebat. ¶ Volo.
opto. ¶ Tuum consilium. i. iudicium. Vale.
¶NON nimis uerecundos: quasi dicat: satis audaces ASC.
exactores promissi: quia qui munus accipit se ad refe
rendũ obligat. ¶ Tu enim profecto nosti os: idest im
pudentiam academiæ adulescentioris: idest recentio
ris. ¶ Igitur ego misi: scilicet quatuor admonitores ex
citatos ex ea media. s. recẽtiore academia: qui metuo
ne forte flagitent te: ego autem mandaui: ut rogarent
te: quod modestius est. ¶ Expectabam omnino iam
diu: scilicet ut per te promissum exhiberes: & sustine
bam me: idest repressi auiditatem meam: ne ipse scri
berem: quid: idest aliquid: prius ad te: q̃ñ accepissẽ
aliquid: scilicet a te: ut possem remunerari: idest redo
nare te: munere: quam simillimo: idest perquam simili. quia etiam literario: & philosophico: sed cum tu faceres tardius:
scilicet promissum: idest ut ego interpretor: cum faceres diligentius: non potui teneri: idest contineri: quin declararem cõ
iunctionem studiorum: & amoris nostri: supple eo genere literarum: quo possem. ¶ Feci igitur sermonem habitum inter
nos: in cumano: idest uilla nostra cumani agri: cum pomponius: scilicet Atticus esset una. scilicet nobiscum: ego dedi: idest
assignaui: ut tibi: scilicet in disputando: partes antiochianas: idest munus defendendi ea: quæ ab antiocho dicta afferren
tur: quas: scilicet partes: ego uidebar intellexisse probari a te: quia uisus est: tibi bene locutus: ego sumpsi mihi: sup. partes
philonis: scilicet defendendas. ¶ Puto fore: idest futurum esse: ut mirere cum legeris nos locutos esse: idest introductos
esse: tanquam loquentes id quod nunquam locuti sumus. ¶ Sed tu nosti morem dialogorum. idest uariorum sermonũ:
& disputationum fictarum. ¶ Autem idest sed: o mi Varro: supple ego scribam ad te: aut nos colloquemur: quod uerbũ
quidam adiecerunt: alii maluerunt intelligere: eo q̃ uerba ad loquellam spectantia sæpe subaudiantur: post hæc quam
plurima: scilicet alia: si uidebitur: scilicet cõgruum: aut opportunum: & colloquemur: supple: aut cõmentabimur inter nos
de nobis: idest de rebus nostris: & calamitatibus temporum nostrorum: fortasse sero: idest nimis tarde: sed fortuna supe
riorum temporum: scilicet tristissimorum: sustineat causam reipublicæ: idest faciat: ut reipublicæ satisfiat de iactura acce
pta: ipsi: idest nos: debemus præstare: hæc scilicet nostra: hoc est: ut scribendo sustineamus commoda nostra. ¶ Atq; uti
nam nos possemus exercere inter nos hæc studia: idest literaria temporibus quietis: atq; aliquo statu ciuitatis: scilicet Ro
manæ. si non bono. ¶ At idest sed: saltem certo: ut possit quis licet misere securus tamen uiuere. ¶ Quamquam: idest ta
metsi: uel idest etiam: aliæ quæpiam rationes: darẽt nobis: tum idest tunc: cũ certus esset reipublicæ status: honestas cu
ras: & actiones. ¶ Autem: idest sed: quid est nunc cur uelimus uiuere: sine his: scilicet curis: & actiõibus literariis. q. d. ni
hil. ¶ Vero. i. pro certo: uix est mihi cur uelim uiuere: cũ his ipsis. s. literis. ¶ Autẽ. i. sed his detractis: nec quidẽ uix: sed
nullo modo quod enim uix fit: fit quidem licet cum difficultate: quod quasi sit non sit. ¶ Sed su. dicam hæc coram. s. ter
& sæpius. ¶ Ego uolo. i. opto: migrationẽ. i. mutationẽ habitationis: & emptionem: scilicet nouæ domus: euenire fœlici
ter ubi: & probo consilium tuum in ea re. ¶ Cura ut ualeas.

VBE. SI uales.postquã Pom.aliquot cladibus bellicis perculsus est:expulsusq; est Italia:amissisq; hispaniis:superatis ducibus suis.Dolobella gener Ci.hac epistola conatus est persuadere Ci.qui erat in castris Põ.ut discedat ab ipso Põ.in quo iam nullam uideret esse spem:transferretq; se uel Athenas:uel in aliquem alium locum uacuum bello:pollicetur autem se impetraturum omnia a Cæ.quæ ad Ciceronis dignitatem pertineant:& de iis rebus petit sibi rescribi p eundem tabellarium. Minus belle.non satis bene. Iam conualuisse.tam bene habere:& facta bñ ualente:& sana. Apud te.domi tuę:in rebus tuis. Et si hoc dicit:quãuis Ci.nunquã debuerit suspicari Dolobellam suadere ei:ut eêt potius cũ Cæ.q̃ cũ Põ.magis:qa ipse Dolo.eêt Cęsarianus:q̃ q eius utilitatis cupidus esset:nũc tamen dicit se multo magis eandem habere opiõnẽ:cũ uideat uictoriam inclinatam erga Cæ. Causa partium.i.causa Cæsaris.i.quia sequar ptes ipsius Cæ. Quã tua.s.cã. Nobiscũ.mecũ. Certe.saltẽ:si nolles te coniungere Cæsari. In ocium.in pacẽ:non sequere ris castra. Inclinata.pendere. Pie.ex pietate:qa sumus affinitate coniuncti:& eam pietatẽ tibi debeo.q̃ patri. Siue pro.i.siue placebunt. Ab optimo animo ab optima intentiõe. Animaduertis.tã enumerat causas:quibus suadeat discedendum a pomp. Gloria.rerum gestarum. Quæ est iam imminuta.ut nullus iam multum eum admiretur. Clientelis.amicitiis:obsequiis. Ostẽtare.iactare. Cuiq; infimo.cuiq; etiam minimo uiro. Honeste.quia sine maxima infamia fugere non potest. Veterano optimo:laboribus militiæ exercitato. Circũ.obsesso a Cæsa.Brundusii. Sic animo.& tuam & illius spem. Hoc periculum.præsentis obsidionis. Abdide.artificiose dixit non cõtulerit:sed abdiderit quasi fugiens:& timens occultauerit. Consulas.prouideas:consilium capias. Aliquando.tãdem. Cuius.cuilibet:etiam iis qui non curant salutem tuam. Satisfactum.occurrit obiectioni:quia sciebat se loqui cum uiro forti:& amico reip.sic illud ad Æneam apud Virgil.Sat patriæ Priamoq; datum. Officio.quo eras astrictus erga pompe.propter beneficia ab eo in te collata.

Dolobella Ciceroni.S.D.

SI uales gandeo:equidem ualeo:& Tullia nostra recte ualet:& Cicero.Terentia minus belle habuit:sed certum scio iam cõualuisse eã pterea rectissime sunt apd̃ te omnia.Et si nullo tpe in suspitionẽ tibi debui uenire partium causa:poti⁹ q̃ tua:tibi suaderem:ut te:aut cũ Cæsare nobiscum cõiũgeres:aut certe in ocium referres præcipue nũc iam inclinata uictoria:ne possim quidem in ullam aliã incidere opinionẽ:nisi in eã:in q̃.scilicet tibi suadere uidear:quod pie tacere non possum.Tu autẽ mi Cicero:sic hæc accipies:ut siue pbabuntur tibi:siue nõ probabũtur:ab optimo certe aio ac deditissimo tibi:& cogitata:& scripta eẽ indices. Animaduertis Cn.Põpeiũ nec nois sui:nec rerũ gestarum gloria:nec etiam regum ac nationum cliẽtelis:quas ostentare crebro solebat:esse tutum:& hoc etiã qđ infimo cuiq; cõtigit:illi nõ posse cõtingere,ut honeste effugere possit.Pulso Italia:amissis hispaniis:capto exercitu ueterão:circũuallato nũc deniq; qđ nescio an ulli unq̃ nr̃o acciderit Imperatori.Quã obrẽ quid:aut ille sperare possit:aut tu aium aduerte p tua prudẽtia:sic enim facillime:qđ tibi utilissimũ erit:cõsilii capies.Illud autẽ a te peto:ut si iã ille euitauerit hoc periculũ:& se abdiderit i classem:tu tuis rebus consulas:& aliquando tibi potius:quam cuiuis sis amicus. Satisfactum est iam a te:uel officio,

ASC. SI uales &c.Vbi res Cæsaris crescere:& pompeii decrescere cœperunt.Dolobella Ciceronis:qui in castris Pompeianis erat:gener:cohortatur hac epistola eum:ut discedat illinc:ubi nullam spem salutis uideat:trãsferatq; se Athenas:uel in aliquem alium locum bello uacuum:polliceturq; se impetraturum omnia a Cæsare:quæ ad Ciceronis dignitatem pertineant:petitq;:ut Cicero respondeat.Videtur autem hæc epistola scripta ante pugnam pharsalicam:sed Pompeio iam obsesso. Ordo est.O Cicero gaudeo si uales.s.bene:equidem:idest ego quidem:ualeo:& Tullia nostra:quia filia tua:& coniunx mea:& Cicero:scilicet filius tuus ualet. Terentia:scilicet uxor tua:& socrus mea:habuit:sup.se minus belle.i.bene:quia ualetudinaria fuit aut finxit:turpiter enim uixit:sed scio certum:sup.eẽ eam conualuisse iam. Præterea.i.præter ualetudinem Terẽtiæ:omnia sunt rectissime apud te.i.in domo tua. Etsi idest q̃q;:ego nullo tempore debui uenire tibi in suspitionem.i.ut suspiceris me:suadere tibi potius causa partiũ.i.ut partii Cæsarianæ prosim:q̃ causa tua.i.ut tibi consulam:ut coniungeres te:aut cũ Cæsare nobiscum:aut certe referre.s.te in ocium.s.istarum:& uacationem a bello. Ego ne quidem.i.non saltem possum:præcipue nunc iam uictoria inclinata:scilicet ad Cæsarem:incidere in ullam aliam opinionem:nisi in eam in quam ego uidear:scilicet suadere tibi:sup.id qđ non possum tacere pie:idest salua pietate in te socerum meum. Tu autem o mi Cicero:accipies hæc sic:idest in eã partem:ut siue probabuntur:idest placebunt tibi:siue non probabuntur:iudices certe:idest nihilominus esse:& cogitata:& scripta ab animo optimo:& deditissimo tibi. Tu animaduertis:idest bene consideras:Cneum Pompeium non esse tutum:nec gloria nominis sui:quæ tanta est:ut magnus ab omnibus nominetur:nec gloria rerum gestarum:quæ etiam incomparabilis erat:nec etiam clientelis:idest obseruantiis:& cultibus tãquam patrono debitis:regum:& nationum:quas solebat ostentare:idest iactanter ostendere:crebro:idest frequenter:dum Romæ floreret:& animaduertis hoc etiã:qđ contigit infimo cuiq;:non posse contingere illi:uidelicet:ut possit honeste effugere:illi in quam pulso:idest expulso:Italia scilicet patria sua:ad quã non auderet se recipere:Hispaniis:quas prius tenuerat:amissis:quia Cæsar Pompeianos ante bellum pharsalicum illinc expulerat:& Hispaniam totam in deditionem receperat:& illi capto:quia ueterano exercitu circumuallato:idest obsesso nunc deniq;:idest tãdem:ut Vberti.sentit:circa Brundusium:quod:scilicet capi cum exercitu ueterão:idest eum obsideri:& circumuallari:nescio an acciderit unquam ulli imperatori:quia ueterani milites ea erãt animi præstantia:ut mori maluerint:quam obsideri. Quamobrem aduerte animum.i.considera:pro tua prudentia.i.secundum prudentiam tuam:quid aut ille.s.Pompeius possit sperare:aut tu:tu enim capies facillime sic:sup.id consilii:qđ erit utilissimum tibi. Autem.i.sed:ego peto a te illud:ut si ille.s.Pompeius:euitauerit hoc periculum:idest ab obsidione liberatus fuerit:& abdiderit se in classem.i.per mare aufugerit meticulosus:tu consulas.i.prospicias tuis rebus:& sis aliquãdo.i.tandem:potius amicus tibi.i.plus facias pro salute tua:quam cuiuis.s.alteri.i.quam facias pro amicitia alterius. Satisfactum est iam a te:uel officio:si fuisti obnoxius pompeio.

Familiaritati.

¶ Familiaritati. erga Põpeium. ¶ Partibus. qa ostẽdisti te male defendere eã partẽ: q̃ esset iustior. ¶ Vbi est resp. quia est cũ uictore. ¶ Illã ueterem. quæ olim esse cõsueuerat. ¶ Simus in nulla. amittamus & ueterẽ & nouã. ¶ Mi iucũdissime Cicero. blanditur ei. ¶ Quã uis. quãlibet: potius q̃ sis cũ pompeio. ¶ Quod. ut recipias te Athenas: uel in aliã quem uis locũ quietũ. ¶ Aduolem. celeriter accurram: & ueniam. ¶ Imperatore. Cæsare. ¶ Qua est humanitate. idest pro ea humanitate qua est. ¶ Tibiipsi. idest tibi sine alterius auxilio. ¶ Et meis. pollicetur se tamen precaturum Cæsa. pro eo: ¶ Tabellarius. qui fert literas. ¶ Referat. reportet. Vale. VBE. Tabellarius

uel familiaritati: satisfactum etiam partibus, & ei rei publi. quam tu probabas. reliquũ est ubi nũc est resp. ibi simus potius, quam dum illam ueterem sequamur simus in nulla. Quare uelim mi iucũdissime Cicero si forte Pompeius pulsus his quoq; locis: rursus alias regiões petere cogatur: ut tu te uel Athenas: uel ĩ quã uis quietã recipias ciuitatẽ. Q d̃ si eris facturus: uelĩ mihi scribas, ut ego si ullo mõ potero, ad te aduolẽ. Quæcũq; de tua dignitate ab iperatore erũt impetrãda: qua est humanitate Cæsar facillimũ erit ab eo tibiipsi impetrare: & meas tamẽ preces apud eum nõ minimũ auctoritatis habituras puto. Erit tuæ quoq; fidei: & humanitatis curare, ut is tabellarius quem ad te misi reuerti possit ad me: & a te mihi literas referat. Vale.

¶ VEL familiaritati: si nihil debes præter ɔsuetudinis ulcẽ: satisfactũ ẽt est. s. a te partibus: & ei resp. quã tu probabas. i. pro qua põpeius se dicit militare: reliquũ est. i. id restat: ut nos simus ibi. i. in illis partibus: ubi. i. in cuius potestate resp. est nũc: hoc est simus cũ Cæsare potius: quã dum sequamur illam ueterem. s. remp. i. collegium illorũ: qui iam diu remp. tenuerũt: simus in nulla. s. rep. quia uetus periit: & nouæ expertes simus. ¶ Quare uelim o mi Cicero iucundissime: si forte põpeius pulsus his quoq;. i. ẽt: locis: quia aliis multis: ut Hispaniis totis: & Italia iam pulsus fuerat: cogatur rursus petere alias regiones: ut tu recipias te uel Athenas: uel in quã uis. i. quãlibet aliã sup. ciuitatem quietam. s. ab hoc bello. ¶ Q d̃ si eris facturus: uelim scribas mihi: ut ego aduolẽ ad te si potero ullo modo. ¶ Facillimum erit impetrare tibiipsi: quæcũq; erunt impetrãda ab imperatore de tua dignitate: qua humanitate Cæsar est. i. tã magna est Cæsar humanitate: ab eo. s. Imperatore Cæsare: quod relatiuũ post posui: ut habeat quo referatur. ¶ Et tamen. i. licet: facillimum fuerit impetrare tibiipsi. i. per teipsum: oĩa a Cæsare: quia tibi bñ uelit: si pompeium deserueris: tñ ego puto preces meas habituras apud eũ nõ minimũ immo plurimũ auctoritatis. ¶ Erit quoq;. i. etiam fidei: & humanitatis tuæ. i. pertinebat ad fidem: & ad humãitatẽ tuã: ut is tabellarius. i. nuncius qui tabellas: hoc est literas: quia olim in tabellis scriptitabant perferendas suscepit: quem ego misi ad te: possit reuerti ad me: quia periculum erat ne detineretur captus: eo q̃ ab aduersæ partis hoĩe missus uenerat. ¶ Et referat mihi literas a te. Vale. ASC.

M. T. Cicero Dolobellæ. S. D.

NOn sum ausus Saluio nostro nihil literarum dare. Nec me hercule habebam quid scriberẽ nisi te a me mirabiliter amari de quo etiam nihil scribente me te non dubitare certo scio. Omnino mihi literæ magis sunt ex pectandæ a te q̃ a me tibi. nihil enim Rome geritur qđ te putẽ scire curare: nisi forte scire uis me iter Niciã nostrũ & Vidiũ iudicẽ eẽ. pfert alter opior duob' uersiculis expẽsũ Niciæ alter Aristarch' hos ὀβελίζει

NOn sum. Cũ nõ haberet Ci. aliqd graue: qđ ad Dolobellã scriberet: & tñ Saluio ad eũ pficiscenti nõ auderet negare lfas: scribit rẽ facetam: se delectum iudicem inter Nitiã & quẽdam Vidiũ: de quadam cõtrouersia pecuniaria: quã alter duobus uersiculis pbare uolebat: alter negabat: significatq; cãm esse pro Vidio: idq; se iudicaturũ: licet a Nitia aliquando cœna fungorũ fuerit acceptus: dicit tamen se ita damnaturum Nitiam ut nõ ferat magnũ damnũ: hæc autem cũ ioco quodam dicit: deinde ostẽdit se breuius scribere: quia incertum habet: an Dolobella læto an sollicito sit animo. Postremo dicit eũ accepit popu. Roma. mortem P. Syllæ. ¶ Mirabiliter. uæhemẽtissime. ¶ Nihil scribere me. idest etiã si ego nihil scriberem. ¶ Romæ, ubi ego sum. ¶ Nisi forte. q. d. quod est dignum risu. ¶ Nostrum. amicum & familiarem. ¶ Duobus uersiculis. i. breui scripto: quasi uersiculis quibusdam. ¶ Expensum pro. i. scribit: & scripto ostendit se pecuniam dedisse: id enim (auctore Asconio) significat expensum ferre. ¶ Alter. Nitia. ¶ Aristarchus. i. tanquã Aristarchus. ¶ Ὀβελίζει. i. negat: obliterat. Aristarchus enim: ut diximus li. iii. ad Appium: interpretatus est Homerum: & quoniam multi uersus putantur additi Homero: qui ab eo facti non sunt: quos minime probabat Homeri eẽ: negligebat sic Ci. Vt enim Aristarchus Homeri uersum negat quem non probat. Sic tu: libet. n. iocari: q̃ directũ nõ erit: ne putaris meum: ὀβελὸς autem ueru significat uel hastã: ὀβελίζω uero iugulo: sed hoc loco significat oblitero: deleo: reprobo: nam antiqui corrigentes codices: q̃ improbabant signo obelo notabant in modum hastæ: idq; appellabant obelum: idest ueru a similitudine: q̃ uero probabant signo paruæ stellæ: quod appellabant asteriscum: ut ostendit Diuus Hieronymus in epistola ad Desyderium: ergo nunc dicit Cice. sicut Aristarchus uersus Homeri quos non probat obelo notabat: sic alter Nitia improbans uersiculos Vidii de expẽso ὀβελίζει: idest notat obelo: & obliterat. VBE. Expẽsũ fero Aristarchus Obeliscus Asteriscus

NOn sum ausus &c. Cum nihil scribere non audeat t. rem ridiculam scribit: sed ideo breuiter: quod nesciat quo animo sit Dolobella. ¶ Ordo est. Non sum ausus nihil literarũ dare Saluio: scilicet uenienti ad te. ¶ Nec me hercule habebam: quid scriberem: nisi te amari mirabiliter a me: de quo scio certo: te non dubitare etiam me nihil scribẽte. ¶ Literæ sunt omnino mihi magis ex pectandæ a te: quam tibi a me. ¶ Nihil enim geritur Romæ: quod putem te curare scire: idest ut scias: nisi forte scire uis me esse iudicem inter Niciam nostrum: & Vidium. ¶ Opinor alter: scilicet Vidius: profert: idest in libello postulatorio: expensum Niciæ: idest pecuniam in rem eius expositam: & ita sibi debitam: alter: scilicet Nicias: Aristarchus: idest tanquam esset Aristarchus: sicut Horatius dicit de eo qui carmina non placentia uenlant stellis: hoc est obelisco: aut asteriscis notaret: fieret Aristarchus: idest Aristarchi similis: obelixi: idest ueru trãsfigit hos: scilicet uersiculos: hoc est negat debitum: & dicit delendum: obelus dicitur ueru uel hasta: obelizo iugulo: hoc est ueru transfigo. ASC. Obelizo

VRE. ❡CRIticus iudicatu. nam critici proprie dicebantur: qui iudicabant de poematibus. Horati. Ennius & sapiens: & fortis
Critici & alter Homerus. Vt critici dicũt leuiter curare uidet. ⸿ Quo promissa cadunt: & somnia pythorea. ⸿ Του ποιητου. i.
poeta: sicut Aristarchus iudicabat utrũ essent Homeri. ⸿ An παρεμβεβλημενοι. idest interpositi: & inserti: cum nõ sint
poetæ. ⸿ Puto nũc. quia Nicia dederat cœnam Ci. ideo dicit: posset fortasse mihi dicere: oblitus ne es fungorũ: quos de
dit Nitias: ut uelis cõtra eum iudicare. ⸿ Quos apud Nitiam. s. edisti. ⸿ Et ingẽtium culinarum. idest plenissimarum cu
linarum: alii codices habent coclearum: est autẽ coclea testudo: quam limacam appellant. ⸿ Cum Sophia Septimæ. s.
Coclea filia: sunt autem Sophia: & Septima nomina propria.
Erat autẽ Sophia uel uxor uel ꝓpinqua Nitiæ: apud
quẽ cicero cœnauerat: & comederat cocleas. ⸿ Quid
ergo. respondet Cicero: credis ne me ita allectum his
cibis: & cœnis: ut non seruem grauitatem meam iudi
cando: corrumpebantur enim iudices carminum cœ
nis: & aliis muneribus. Persius: Calidum scis ponere
sumen. Scis comitem horridulum trita donare lacer
na. Horatius in epistolis. Non ego uentosæ plebis suf
fragia uenor. Impensis cœnarum: & tritæ munere ue
stis. ⸿ Quid ergo. s. dicis. ⸿ Excussam. eiectã: amis
sam. ⸿ Sæueritatem. grauitatem. ⸿ Pristinæ frontis.
quæ solebat esse grauis: neq; mutari huiusmodi ille
cebris cœnarum. ⸿ Vt non appareãt. ut non ostendã
me eundem: eẽ qui erã. ⸿ Sed tamen. licet uelim reti
nere pristinam sæueritatem. ⸿ συμβιωτην. conuiuã:
scilicet Nitiam: apud quẽ comedimus fungos. ⸿ Præ
Integellus stabo. reddam. ⸿ Integellum. idest indemnem: dimi
nutiuum enim est: ab integro. ⸿ Nec committam. non
sinam. ⸿ Tu restituas. tu facias eum indemnẽ. ⸿ Ne
habeat. scilicet non immittam ne. ⸿ Plancus Bursa.
nomen proprium: alio codice erat Bursæ: & tunc in
telligitur filius. ⸿ Apud quem. iocatur Cicero: erat
enim ut cõiicimus Nitia præceptor Planci imperitus.
⸿ Sed quid ago. corripit seipsum: q scribat iocosa ad
Dolobellam: quem ignorat quo animo sit. ⸿ In ali
qua cura maiuscula. in aliqua grandiuscula sollicitu
dine: & tristitia. ⸿ Vt in bello. scilicet solet fieri: in quo
Labor nunquam possumus esse sine cura. ⸿ Labor. defluo:
descendo: scilicet scribendo: & loquẽdo: est enim uer
bum labor. ⸿ Exploratum. certum. ⸿ Risurum. te eẽ
animo tranquillo: ut ridere possis. ⸿ Publii Syllæ. hic erat de genere Lucii Syllæ. ⸿ Scierit certum. scilicet eum esse
mortuum. ⸿ Desierunt. omiserunt: cessarunt: est autem synthesis: populus desierunt: quia cum significat non cum uo
ce concordat uerbum. ⸿ Quod sciunt. scilicet esse mortuum. ⸿ Vnum. tantum solum. ⸿ Vereor. timeo. ⸿ Ne hasta Cæ
saris refrixerit. idest quam adhuc seruat Cæsar: non adhuc refrixerit: idest cessauerit: incertum autem utrum intelligat ha
stam Cæsaris de bello: an de subhastatiõe bonorum proscriptorũ: quam fecit Cæ. Cicero secundo officiorũ. Sic par ẽ age
re cũ ciuibus: nõ ut iam bis uidimus hastam in foro ponere: & bona ciuiũ subiacere præconis. Vale.

Ego tãq̃ criticus antiquus iudicaturus sum: utrũ sint του ποιητου an παρεμβεβλημενοι. Puto nũc dicere: oblitus ne es igitur fungorũ illorũ: quos apud Niciam? & ingentium coclearum cũ Sophia Septimæ? Quid ergo? tu adeo mihi excussam sæueritatẽ ueterem putas: ut ne in foro reliquiæ pristinæ frontis appareãt? Sed tamen suauissimum συμβιωτην nostrum præstabo integellum: nec committam, ut si ego eum condemnaro: tu restituas: ne habeat Bursa Plancus: apud quem literas discat. Sed quid ego (cum mihi sit incertum tranquillo ne sis animo, an ut in bello in aliqua maiuscula cura: negocioue uersere) labor longius? Cum igitur mihi erit exploratum: te libenter esse risurum: scribam ad te pluribus. Te tamẽ hoc scire uolo: uehemẽter populum sollicitũ fuisse de Publii Syllæ morte: antequam certũ scierit: nũc quærere desierũt quomodo perierit, satis putãt se scire: quod sciũt. Ego cætera, qui animo æquo fero: unũ uereor, ne hasta Cæsaris refrixerit. Vale.

ASC. ❡EGO iudicaturus sum tanq̃ criticus. i. iudex literarum antiquus: utrum. s. uersiculi illi: quibus Vidius sibi Niciam ob
ligatum dixit sint του ποιητου. s. poetæ: hoc ẽ Homeri. Nã Aristarchus acceperat uersus Homeri recognoscẽdos: erant
enim plurimi Homero ascripti: qui eius non erant: ea lege: ut additios transfigat: & deleat: hoc ẽ an sit Niciæ seuere ob
ligantis: an parem beblimeni. i. interpositi: & ab alio inserti. i. nõ scripti a Nicea: sed a Vidio: aut altero eius nomine. ⸿ Pu
to: sup. te nunc dicere o Cice. es ne igitur: quia te sæuere dicis iudicaturum: oblitus fungorum illorum. s. tam delicatorũ:
sunt autem fungi boleti: quos. s. cœnasti: aut comedisti apud Niciam: & ingentium Coclearum. i. limacum: sup. comest aṗ
cũ Sophia. s. matre Septimæ: quæ erat uxor Niciæ: Sunt qui legant culinarum. i. coquinarum: sed aptius laudantur ingẽ
tes cocleæ q̃ culinæ. ⸿ Quid ergo o Dolobella: tu putas ueterem sæueritatem. i. obseruationem: & sequelam ueri: & æq
esse excussam mihi adeo. i. intantum: ut ne. i. non saltem: in foro. s. iudiciali appareant reliquiæ frontis. i. sæueritatis pri
stinæ? ⸿ Sed tamen. i. licet: nolim ob cœnas perperam iudicare: ego præstabo. i. exhibebo iudicando: Symbioten. i. cõ
uiuam nostrum. s. Niciam: suauissimum. i. iucundissimum: integellum. i. in modica illa re indẽnem. q. d. iudicabo scriptũ
illud esse adulterinum: nec committam: ut si ego condẽnaro eũ: tu restituas. i. facias eum indẽnem: ne Plancus Bursa aut
Bursæ. s. filius: habeat. s. Niciam: apud quem discat literas. q. d. p risum inuidere Planco talem ꝑceptorẽ: & tamen nõ du
bito quin si litem amiserit: ad te cõfugiturus sit: & ita ad Plancum: ut ab illo iterum audiatur accessurus: unde uidet Plan
cus uir multo dictior: aliquãdo Niciã præceptorem habuisse: aut constituisse habere: quod Cicero nũc ridet. ⸿ Sed quid
ego: alii habent ago: sed opinor legendum ego: ut per parenthesim multa sint incerta: & ordo sit: labor. i. dicendo progre
dior longius: cũ incertũ sit mihi: ne. i. an sis animo tranquillo: an uerseris: ut in bello: in aliqua cura maiuscula. i. aliquantu
lum magna: ue pro uel: in negocio. ⸿ Igitur cũ erit exploratum mihi te risurum esse libenter: scribam ad te plurib⁹. ⸿ Ta
men uolo te scire hoc populum fuisse sollicitum uehemẽter de morte Publii Syllæ: qui erat de genere Lucii Syllæ: ante
quam sciuerit certum: nunc scilicet postquam sciunt mortuum esse: desierunt quærere quomodo perierit: satis putãt se sci
re quod sciunt. i. mortuum esse: und e uidentur solliciti fuisse: quia timerent: q nõ esset mortuus. ⸿ Ego qui fero cætera
æquo animo: uereor unum: ne. i. ut nõ: ut hasta Cæsaris: sub qua ipse proscriptorũ bona uendebat: non refrixerit: sed ad
huc ferueat. i. feruenter exerceat. Sane quia idem dicimus cum uerbo uereor: cum negatione: & sine negatione: dubius
est sensus. Nam si dicit se uereri: q refrixerit ironia est: certum enim est q malit refrixisse: & ideo exposui sicut negatio
in particula ne referatur ad uerbum refrixerit: ut sic: uereor q nõ refrixerit. Mutauit autem supra numerũ dicens scierit:
& statim post desierunt: eo q duplex est numerus in uocabulo populus: & similibus collectiuis: singularis in uoce: unde
dixit scierit: & pluralis in re: unde per synthesin addidit desierunt. Vale.

❡Vel meo

VEl meo. Tū ut alio loco diximus:amauit Tulliā filiam uxorē Dolobel.ut qdā ēt de eo falso turpissime suspicati fint:eius.n.mortē:ut ipse supra ad Sulpiti.scri.molestissime tulit:qđ idem hac epla ōndit. Dicit.n.ꝙ mallet Dolobel.accipe lras de interitu suo:q̄ de obitu filiæ suæ:cui⁹ casu dicit se grauissime affectū:ōndit aūt se desyderare aduētū Dol.Postremo:qa Dolo. scripserat se sustinere multa bella:ut defenderet Ci. aduersus obtrectatores:dicit Ci.se.gaudere ñ tā:ꝙ Dolobel.refutet:si qd falso ascribit sibi:q̄ ꝙ cognoscit se ab eo amari. ¶ Vel.et. ¶ Meo ipsi.meo ꝓprio. ¶ Interitu.morte. ¶ Eo.c.s.de morte Tulliæ filiæ meæ:uxoris tuæ. ¶ Afflict⁹.pculsus. ¶ Moderatius.æquius:modesti⁹. ¶ Si te ha.i.si adesses. ¶ Multū le.s.de dolore. ¶ Offēdas.iuenies. ¶ Ita af.ita dispositū:ita dolore cōmotū. ¶ Hominē.q.d.subiectū oibus telis:fortunæ:& legibus naturæ. ¶ Succū.for.uicendū a fortuna. ¶ Hilaritas.iucūditas:quę mihi aspectu Tulliæ offerebat.& su.pp elegātissimos mores:& mirabilē facūdiā:ut ipse supra ad Sulpi. ¶ Hebā quæ cō.ubi cōquiescerē:cuius i sermōe:& suauitate oēs curas:doloresq̄ dponerē. ¶ Firmitatē.cōstantiā:fortitudinē:in ferēdo hoc casu:sic ēt ad Ser.Sul. Turpe.n.eē existimo me ñ ita ferre hūc casum meū:ut tuli sapiētia pditus ferēdū putas sed opprimor iterdū:& uix resisto dolo.i. ¶ Eādē quā re.i.talē qualē reliqsti. ¶ Prælia.cōtētiones cū multis:qui mihi detrahūt. ¶ Mea cā.qa amas me. ¶ Laboro.curo. ¶ Refutent.cōuincat. ¶ Obtrectāt.detrahūt male dicunt. ¶ Intelligat me.a te amari. ¶ Vna simul. ¶ Cōfir.pp dolore:quē accepi de obitu filie meæ. VBE.

M.T.C.Dolobellæ.S.D.

VEl meo ipsius iteritu mallem litteras meas desyderares:quam eo casu:quo sum grauissime afflictus: quem ferrem certe moderatius: si te haberem. Nam & oratio tua prudens:& amor erga me singularis multum leuaret. Sed quoniam breui tempore:ut opinio nostra est:te sum uisurus: itaq̄ me affectum offendes:ut multum a te possim iuuari? non quod ita sim fractus:ut aut hominem me esse oblitus sim: aut fortunæ succumbendum putem. Sed tamē hilaritas illa nostra & suauitas:quæ te præter cæteros delectabat:erepta mihi omnis est: firmitatem tū & ɔstantiā si modo fuit aliquando in nobis:eandē cognosces:quā reliquisti:quod scribis prælia te mea causa sustinere? non tam id laboro: ut si qui mihi obtrectent:a te refutentur:quā intelligi cupio: ꝙ certe intelligit:me a te amari. Quod ut facias te etiā atq̄ etiā rogo:ignoscasq̄ breuitati mearū litterarum: nā & celeriter una futuros nos arbitror: & nondum satis confirmatus sum ad scribendum. Vale.

VEl meo &c. Ostendit mortē Tullię filiæ suæ sibi maxio eē dolori:usq̄ adeo:ut ad scribēdū inutilis sit gratū præterea sibi esse:ꝙ a Dolobella cōtra detractores defendit: nā tā:ꝙ maleuoli refutent: q̄ ꝙ p hoc se a Dolobella amari itelligat. ¶ Ordo ē. Ac si dicat Cicero scio o Dolobel.ꝙ syderas lras meas: qa multis dieb⁹ ad te nō scripsi:uegt. ¶ Mallē sup.ut desyderares lras meas:uel.i.ēt:iteritu meo ipsi⁹.i.pp iteritū ꝓpriū:qa si interiisset āplius scribere non posset q̄ eo casu.i.pp eū casum.s.mortis filiæ:quo sum afflictus grauissime.q.d. ꝙ ad te ñ scripsi plusculis dieb⁹ est:pp mortē filiæ meæ. Velim āt si potius pp mortē meā. ¶ Quē.s.casum de morte filiæ meæ:ferrē certe moderatius.i.tēperāti⁹:si haberē te.i.si mecū eēs. ¶ Nā & oro tua prudēs & amor.s.tuus singularis erga me:leuaret dolorē multū sup.dolorē meū. ¶ Sed qm̄ ego sum uisur⁹ te breui tpe ut opinio ura est:tu offendes.i.inuenies me affectū.s.dolore:ita ut possim iuuari multū a te:nō:ꝙ sim fractus:ita ut aut sim oblitus me eē hoiem:aut ut putē succūbēdū sup.eē.i.necesse eē succūbere fortunæ. ¶ Sed tū illa hilaritas ura:& sua uitas.i.comitas:& affabilitas morū:q̄ delectabat te pter cæteros est mihi oīa.i.tota erepta:tū tu cognosces i nobis eandē firmitatē:& cōstantiā:quā reliquisti:si mō.i.mō demus:ꝙ ita sit:ꝙ firmitas:& cōstātia fuit aliqū in nobis:qđ scribis te sustinere pɫia.i.certamia:mea cā.i.p me ab obtrectatorib⁹ defendēdo:ego si tā laboro id:ut si q obtrectēt mihi.i delaudent ob iuidiā detractent:refutent a te.q.d.nō sum appetēs uindictæ:aut nō tāti eos facio:ut magni faciā eoꝝ refutatio nē:q̄.i.q̄tum cupio intelligi.s.ab oībus.q.d.ego enim certo scio:sup.id.qđ certe itelligit:me amari a te. ¶ Qđ ut facias.i.ut me ames:ego rogo ēt atq̄ ēt:& sup.ut ignoscas breuitati literam. ¶ Nam &:idest simul:arbitror nos:futuros celeriter idest breuiter una:idest pariter:& nōdum sum satis cōfirmatus ad scribendū:ppter dolorē de morte filiæ. ASC.

M.T.C.Dolobellæ.S.D.

GRatulor Baiis nostris:si quidē(ut scribis)salubres repēte factæ sunt:nisi forte te amāt. & tibi assentantur: & tamdiu: dum tu ades sunt oblitæ sui:qđ quidē si ita est:minime miror. cœlū etiā:& terras ui suā:si tibi ita couenit:dimittere.

GRatulator. Contulerat se Dol. baias ad balnea sed cū āña fuisset ilłic aliq̄tulum morbosus:& molestus:scripserat Dol.factū eē salubrē. Itaq̄ hac epla Ci.ei gratulat:& ei assētat:cū dicit se nō mirari aerē & terras mutare naturā suā ad ɔmodum ipsius Dol. Deinde qa petiuerat Dol.orōnem:quā Ci.hūerat p Deiotaro rege. Rñderatq̄ Ci.se ñ hre eā:hac epla dicit se hūisse apud se:sed ñ sciuisse:extenuatq̄ Ci. orōnem illā:ut uitet arrogātiā. ¶ Si qdē qm̄. ¶ Salu:sanę:salutiferę. ¶ Nisi.s.ac si dicat nisi id fiat in gratiam tuam. ¶ Assentantur.blādiunt. ¶ Obli.sui.i.nisi reliqrūt naturā suā ꝓpter te. Vir. Oblitus ne sui ita est Itachus. ¶ Cœlum:aera. ¶ Vim.potestatem. ¶ Dimittere.non exercere. ¶ Si ita eē.i.si ita tibi conducat:& utile sit. VBE.

GRatulor &c. Gratulat Ci.Dolo.ꝙ apđ Baias pstinā receperit sospitatē:deide dicto orōnē p Deiotaro rege a se habitā:quā secū hēre ñ putarat se ad eū mittet:sed ñ plurimi faciēdā. Vñ modeste suā exteuat: ¶ Ordo aūt ē. Gratulor bais nris.i.nobis:aut familiarib⁹:qdē.i.certe:si ut scribis:scē sūt sup.tibi:repēte.i.statī:ubi i balnea eas tē imiseris:salubres.i.salutē.& sospitatē afferētes:nisi forte sup.baię.aut balneę apđ Baias:amāt te.i.captæ sūt amore tui.& sūt oblitę sui.i.naturę suę:tātūsp.i.tādiu:dū.i.dōec:tu ades. Latēter aūt:q̄tū pspicere possumus h.d.baias qdē corpib⁹ solere sospitatē afferre:sed cū delitias imoditas afferāt:aios eneruare. Grauior āt ē aioꝝ:q̄ corporum morb⁹. Vñ si plenā sospitatē attulerūt. Dolob. dicit eas mutasse nāʒ suā. Aut poti⁹:nā sic Dolob.nisi māifeste carpet.dolob.eo gñe morbi laborasset:q apđ baias poti⁹ augeri:q̄ leuari soleret. Vñ si leuat⁹ ē baię naturā suā mutauerāt. ¶ Qđ qdē.i. eas oblitas sui:si ē ita:ego miror minime cœlū ēt:& terras dimittere ui suā:si couenīat ita tibi.i.si tibi utile sit. ASC.

VBE. ¶ OR A tiūculā: uſus eſt diminutiuo arrogātiæ uitādę grā. ¶ Pro Deio. quā hūi p Deiotaro rege Armeniæ: q accuſat⁹ fuerat a nepote ſuo apud Cæ. qđ ei paſſet inſidias: & q dixiſſet. Cæ. plauſū nō eē: ſcīn a po. Ro. tāq̄ tyrāno. ¶ Req. ex gebas. ¶ Q đ. habeř eā mecū. ¶ Tenuē. puā ñ multū locupletē copia ořonis. ¶ Nec di. ſcri. nec ualde dignā: cui⁹ exēplū accipias eā trāſcribēdo. ¶ Hoſpiti. Deiotaro: q eſt uet⁹ hoſpes: & amic⁹ meus. ¶ Munuſculū. ut hērei hāc ořenē q̄lecūq; pro munuſculo meo. ¶ Leuidēſæ. leuidēſa genus ueſtis eſt auctore Seruio: ita dictæ: qm̄ filo admodū raro: & leuiter deſata: & texta ſit: & plenuis: ordo eſt. Sed ego uolo mittere ueteri hoſpiti: & amico munuſculū leuidēſæ. i. hāc ořonem ta n

Leuidēſę.

quā munuſculū leuidēſæ. i. uilis ueſtis: tranſlatiue itel ligit ořonem craſſo filo ſermonis cōtextā: nō q ita ſit: ſed qa nō uult extollere res ſuas. ¶ Ipſius. Deiotari: qa & ipſe dabat munera parua. ¶ Infamet aliorū iniu. i. faciat. ut qui tibi iniuriam faciunt infames ſint: faciat dedecus aliorum iniuriæ.

Orat:unculam pro Deiotaro, quam riquirebas habebam mecum, quod non putaram. Itaque eam tibi miſi: quam uelim ſic legas: ut cauſam tenuem: & inopem: nec ſcriptione magnopere dignam: ſed ego hoſpiti ueteri: & amico munuſculum mittere uolui leuidenſæ Craſſo filio cuiuſmodi ipſius ſolent eſſe munera. Tu uelim animo ſapienti: fortique ſis: ut tua moderatio: & grauitas aliorum infamet iniuriá. Vale.

ASC. ¶ EGO habebā mecū oratiūculā. i. paruā ořonē pro Deiotaro: pe. breui: rege Armeniæ habitā: quā reqrebas. i. exigebas a me: qđ ñ putaram. ¶ Itaq. i. & tota miſi tibi eā: q̄. ſ. oratiūculā uelī ſup: ut legas ſic: ui cām tenuē. i. exilē: & inopē. i. ñ argumētoſā: de q̄ difficile ſit copioſe diceř: nec dignā magnope ſcriptione. i. ut ſcribat. ¶ Sed ego uolui mitteř hoſpiti ueteri: & amico. ſ. Deiotaro: munuſculū leuidēſæ. i. habēs formā leuidēſem. i. ueſtis leuiter denſatæ craſſo filo: hoc eſt orationem leuiter eō textā: & rōnibus parū acutis: cuiuſmodi munera ipſius. ſ. Deiotari ſolēt eſſe: hoc eſt modici ualoris: & parū elegātem. Leuidenſa genus eſt ueſtis: auctore Seruio: ita dictę q leuiter denſata: & texta ſit. ¶ Ego uelim ſup. ut tu ſis aīo ſapienti. & forti: ut moderatio: & grauitas tua infamet. i. infamia afficiat iniuriam aliorum. ſ. qui de te male loquuntur. Vale.

VBR. SVberinus. Cū plurimū poſſet Dolobel. apđ Cę. mendat ei. Ci. C. Suberium. & M. Plancum ñ ſolū familiares ſuos: ſed ēt Læptæ: quē Ci. plurimum diligebat. Cū igiř poſt deuictū Afranium hi cōfugiſſent in Hiſpaniam tanq̄ in locum tutū: & ibi repētino bello fuiſſent oppreſſi: rogat Cice. Dolobel. ut eos cōmendatos hēat: & qm̄ phibebanř pr̄ia qa ſe cuti erāt Pō. ptes. rogat ēt ut & ſua: & Læptæ eandem operam cū Cę. ut reſtituanř in pr̄iam: pſertim cū non ſint diuites: ut Cę. poſſit eis multū adimere. ¶ Calenus. ex caleno. q̄ ē: ut ſcribit Stra. urbs cāpaniæ adiuncta Caſſilino utroq; ex latinę latere dextrorſū. ¶ Nři utriuſq; amiciſſimi. ¶ Perne. magna neceſſitudīe cōſtrictus. ¶ M. Var. i. ad quem Ci. ſupra ſcripſit ep̄las. ¶ In ea p. Hiſpania. ¶ Afraniū. ducē Pō. ¶ Supatū uictū ſimul cū Petreio ab exercitu Cæ. ¶ Putarat: qa exiſtimabam⁹ illā puinciā ſupatis illis duob⁹ fore uacuā bello. ¶ In ea ip. m. in bella. ¶ Vitauerat: uitare curauerat. ¶ Oppſ. circūuētus. ¶ Cō. excitatū. ¶ A ſcapula. is un⁹ ex Pō. factiōis ducib⁹ fuit: q bellum in Hiſpaniā excitauit: qđ poſtea Sext⁹ Pō. fili⁹ Cō. con firmauit: & ſecut⁹ ē: ſupat⁹ poſt ea apđ Mūdā. ¶ Nulla rōne. nulla uia: nullo mō. ¶ Eripe. liberare. ¶ Ab illa miſeria: ifœlicitate belloꝝ. ¶ Eadē cā. i. ſilis: qa & ipe pfect⁹ ē i Hiſpaniā: ut ēt uitaret bellū: i qđ icidit. ¶ Hřdis puto eē cognomē. ¶ Idē ēt. ſicut Suberin⁹. ¶ Studio. amore. ¶ Hos am. Suberinū: & Planium. ¶ Volo cupio. ¶ Ipoꝝ cā. i. eoꝝ reſpectū. ſ. ut ſint tibi comēdati: ut uolo ipoꝝ cā. i. ipſis bū cupio. ¶ In eo. ut ipoꝝ cā ueli. ¶ Amicitia. q̄ ē mihi cū eis. ¶ Et hu. qa hoīs ē: hoī pdeē. ¶ Lępta ue. addit: & aliā cāz. qa uidet hāc rē magnæ curę eē Lępte. ¶ Cū Lęp. ita la. i. ita curet: & ita ſit ſolliti⁹ p eis. ¶ Ei⁹ for. res ei⁹. ¶ In diſcri. i piculū. i. ita ut uideař agi de piculo reꝝ ſuaꝝ. ¶ Proxie atq; il. i. paulo minus: aut æquę. i. tm̄: & æq̄liter. ¶ Laborař. angi. curare.

M.T.C.Dolobellæ.S.D.

Aius Suberinus Calenus: & meus eſt familiaris: & Læptæ nři familiariſſimi pnoceſſarius. Is cum uicandi belli cā pfectus eſſet in Hiſpaniam cū Marco Varrōe ante bellū: ut in ea prouincia eſſet: in qua nemo noſtrum poſt Afraniū ſuperatū bellū ullū fore putarat: incidit in ea ipſa mala: quæ ſummo ſtudio uitauerat. Oppreſſus eſt enim bello repentino: quod bellum cómotum a Scapula: ita poſtea confirmatum eſt a Pōpeio: ut nulla ratione ſe ab illa miſeria eripere poſſet. Eadē cauſa fere eſt. M. Planii Hæredis: qui eſt item Calenus Læptæ noſtri familiariſſimus. Hoſce igitur ambos ſic tibi cōmendo: ut maiore cura, ſtudio, ſolicitudine animi comendare non poſſim. Volo ipſorū cauſa, meq; in eo uehementer: & amicitia mouet: & humanitas: Læpta uero: cū ita laboret: ut eius fortunæ uideanř in diſcrimen uenire: nō poſſum ego nō: aut proxime: atq; ille: aut ēt æque laborare. Quapropter: & ſi ſæpe expertus ſū q̄tum me amares: tamen ſic uelim tibi perſuadeas:

ASC. CAius Suberin⁹ &c. cū apđ Cęſarē plurimū poſſet Dolobella: cōmēdat ei. Ci. C. Suberinū: & M. Planiū tā ſuos q̄ Lęptę familiares: rogatq;: ut Hiſpania cōmēdatos hēat: & apud Cæſarē p eis reſtituēdis pr̄iæ diligēter agat. ¶ Ordo ē. C. Suberinus Calen⁹. i. ex Caleno urbe Cāpaniæ Italiæ ē. i. & ſimul familiaris meus: & p neceſſari⁹. i. ualde neceſſari⁹ Læptæ familiariſſimi nři. ¶ Is. ſ. Suberinus cū pfectus eēt i Hiſpaniā cū. M. Var. cā uitandi belli añ bellū: ut in ea puīcia: in q̄ nēo poſt Afraniū nřm. i. Romanū Impatorē ſupatū: putarat ullū bellū fore. i. futurum eē: icidit in ea ipa mala. ſ. belli: q̄ uitauerat ſūmo ſtudio. ¶ Ipſe. n. oppſſus ē bello repētino: qđ bellū cōmotū. i. excitatū a Scapula. ſ. duce a Pōpeio miſſo: cōfirmatū ē poſtea: a Pōpeio. ſ. Sexto Cnæi filio: ita ut nulla rōne poſſet eripere ſe ab illa miſeria. ¶ Eadē cā eſt fere Marci Planii Heredis. ſ. cognaminati. Niſi ſit legēdū Plāci Hęredis. i. q ē hęres Plāci: ſed ſi id eēt. Cicero eū potius pter Planiū: q̄ Lęptā cōmedaſſet: q eſt itē. i. ſimiliter Calenus familiariſſim⁹ Lępte nři. ¶ Igitur ego cōmēdo tibi hos: aut hoſce ambos ſic: ut non poſſim cōmēdare ſup. eos maiore cura: ſtudio. ſollicitudine animi. ¶ Volo. ſ. eos tibi cōmendatos eſſe cā ipſorum: qa ita de me meriti ſunt: & amicitia: & humanitas mouet me uehementer. ſ. ut uelim cā ipſorū etiā: ſi nō eſſent familiares Lęptę. ¶ Lępta uero cū laboret. ſ. p eis ita: ut fortunæ. i. diuitiæ eius uideanř uenire in diſcrimen. i. periculū: ego nō poſſum: nō laborare: aut pxime ſup. tm̄: atq;. i. ſicut ille: aut ēt æque. i. æqualiter. ¶ Quapropter: & ſi. i. q̄q̄ expertus ſępe q̄tum amares me: tamen ego uelim perſuadeas tibi ſic.

¶ Id quod

¶ ID: quod me. multũ ames. ¶ In hanc re. si habueris cõmendatos hos duos. ¶ Vel: correctio. ¶ Si pate: qa amic⁹ nõ debei pati se orari. ¶ Cala. infœlices: infortunatos. ¶ Nemo ui. po. qa oes sumus subiecti fortunæ: & ita excusat eos ne uideat incidisse in calamitatẽ cpl'a sua: qa si ita eẽt: essent minus digni fauore & auxilio. ¶ Velisq;: oñdit Ci. hoc bñficio nõ solũ illos duos in quos cõferet: sed ẽt totũ oppidũ calenũ: & maxie Læptã obligatũ iri: eẽt igit ordo: & peto ut uelis me dare hoc muneris pte. ¶ Cum. i. & ¶ Ipsis amicis: suberino & planio. ¶ Municipio: oppido. ¶ Tum: maxie & pcipue. ¶ Læptæ: cui hi duo sunt familiarissimi: ¶ Nihilo: nihil nocet. ¶ Res fa. patrimonium. ¶ Exigua: tenus parua. ¶ Vix eq̃stris. i. est res familiaris. i. uix tãta q̃ta exigit cẽsus eq̃stris: quẽ oportebat esse quadringetoꝝ miliũ sestercium ¶ Vita quã po. eis eri. qa fuerãt eis hostes: & secuti fuerãt Põ. ¶ Sua lib. laudat eũ Ci. ut ab eo ipetret: ut qui donauit uitã donet ẽt qđ est minus. s. reditũ in patriã. ¶ Admi: eripi. ¶ Cõfice ipetra. ¶ In quo. re. ditu. ¶ Quã. s. uiã longam. ¶ Non fu. qa potuisset dicere Dolobella: quare ergo uolunt redire si uia est longa: dicit eos hoc curare tm̃ ut uiuãt cum suis. ¶ Et moriant domi: quod solet esse magnũ solatium uiuere: & mori apud suos. ¶ Perficias. re ipsa facias posse enim: parenthesis per quam occurrit obiectioni. VBE.

id me in hac re maxime iudicaturum. Peto igitur a te uel si pateris oro. ut hoies miseros & fortunæ quam uitare nemo potest: magis q̃ culpa calamitosos cõserues incolumes: uelisq; per te me hoc muneris cũ ipsis amicis hoibus: cũ municipio Calenoq; cum mihi magna necessitudo est: tũ Leptæ quem oibus antepono dare. Quod dicturus sum puto eq̃dẽ nã ualde ad rem ptinere: sed tñ nihil obest dicere. Res fãiliaris alteri eoꝝ ualde exigua ẽ: alteri uix eq̃stris. Quapp qñ his Cæsar uitã suam liberalitate concessit: nec ex qiis p̃terea magnopere possit admitte ãicuti si me tm̃ amas quantũ certe amas hoibus cõfice. In quo nihil ẽ p̃ter uiã longam: quã iccirco nõ fugiũt, ut & uiuãt cũ suis & moriantur domi. Quod ut enitare contendasq; uel potius ut perficias (posse enim te mihi persuasi) uehementer te etiam atq; etiam rogo: Vale.

¶ ME iudicaturũ id. s. quantum me ames: maxime in hac re. i. in susceptione huius cõmẽdationis. ¶ Igit peto a te: uel oro si pateris. s. te a me orari ut cõserues inculumes. i. saluos & illæsos hoiea miseros & calamitosos. i. ærũnosos: magis fortũa. s. aduersa quã nẽo potest uitare: quam culpa. s. sua. ¶ Et uelis me dare. i. ut ego dẽ. i. p̃ tercessionẽ: tuã hoc muneris. i. bñficii: cum s. ita sit q̃ ipsis hoibus amicis. s. Suberino & Planio: tũ. i. multo magis Caleno mũicipio: quicũ. i. cũ quo: hoc est cum cuius ciuibus est mihi magna necessitudo. i. obligatio mutui officii. ¶ Tum. i. adhuc magis uelis medare hoc muneris Læptæ quẽ añpono oĩbus equidem: idest ego certe puto sup. id q̃d sum dicturus nõ pertinere ualde ad rem: sed tñ nihil obest. i. nocet dicere. ¶ Res familiaris est alteri eorum ualde exigua. i. modica: & ẽ alteri. i. reliquo uix equestris. i. quæ satis sit ad censum equestrẽ: hoc est. quadringẽtorũ miliũ sestertiũ. ¶ Quapropter quando. i. qm̃ Cæsar concessit his uitam liberalitate sua: nec est quod possit preterea. i. preter uitam: adimi. i. auferri iis magnopere. i. magni æstimandũ: cõfice. i. plene impetra hominibus reditum. s. in patriam suã: uidelicet Calenum: si tu amas me tãtũ: quãtũ certe amas. In quo scilicet reditu nihil est: scilicet difficile: aut potius ipsis optinendũ: quia in patria parum aut nihil habent præter uiam longam: scilicet ex Hispanis Calenum usq; quam. s. uiam longam: ipsi nõ refugiũt iccirco ut uiuant cum suis: & moriantur domi: quod ut enitare & cõtendas: uel potius perficias: persuasi. n. mihi te posse scilicet perficere. rogo te ut uehemẽter etiam: atq; etiam: idest iterum atq; iterum. Vale. ASC.

M. T. C. Dolobellæ. S. D.

ETsi contentus etiam mi Dolobella tua gloria: satisque ex ea magnam lætitiam uoluptatemque capiebam: tamen non possum nõ ɔfiteri cumulari me maxio gaudio: quod uulgo hominũ opinio sociũ me ascribat tuis laudib⁹. Neminẽ cõueni (cõuenio aũt quotidie plurimos: sunt. n. pmulti optimi uiri: q ualetudinis cã in hæc loca conueniat p̃terea ex municipiis frequentes necessarii mei) quin oẽs cũ te summis laudibus ad cœlum extulerint mihi

ETsi. Iulio Cæ. in senatu interfecto. cũ qdã ei arã & magnos honores decernerẽt dolobella consul singulari animi magnitudine ei restitit: & puniendos curauit: q̃ tãta iustitia ab omnib⁹ fcm̃ existimatũ est ut uæhementer a toto pplo pbaret: in quo Ci. nũc uæhemẽter gratulat ipsi Dolobel. ostñdẽs laudẽ & gloriã eius sapiẽtiæ sibi a multis ex magna parte attribui: qui existimabãt Dolo. talẽ esse: quia ita fuisset institutus præceptis & monitis Ci. l3 ipse Dolobella ea faceret spõte sua & pprio iudicio. Itaq; Ci. dicit multũ additũ eẽ ad morẽ: quo aña pseq̃bat eũ: sicut ẽt erga Brutũ postq̃ Cæ. iterfecit: hortat aũt eũ ut pgat queadmodum icepit & imitet seipsum: deiñ ut nõ solũ tueat iterfectores Cæ. q fuerũt auctores libertatis sed ẽt ornet: & honoribus aplificet: postrẽo eũ mõet ut salutẽ diligẽter custodiat cũ reipu. cõseruatio ex eo pẽdeat. ¶ Aduertẽdũ ẽ tñ Ci. seipm latenter laudare: l3 dissimulet. ¶ Tua. s. sola & propria. ¶ Nõ possum nõ cõ. nõ possũ negar: nõ possũ facer qn apte dicã. ¶ Comulari ipleri: tractũ a mẽsuris qb⁹ nihil p̃t addi. ¶ Sociũ pticipẽ. ¶ Cõuenio aũt parẽthesis. ¶ Valitudinis cã. s. curãdæ q ueniũt huc tãq̃ ad loca salubria ut curẽt ualitudinẽ: aut ut bñ ualeãt. ¶ Municipiis: ex ciuitatibus: quibus ab urbe roma tantũmodo muneris partem non etiam magistratum licebat accipere: diximus alio loco plura ex auctoritate Festi & A. Gel. ¶ Quin: qui non. VBE. Quin Non.

ETsi contentus. Cęsare in senatu interfecto cum qdã eidẽ aras & diuinos honores decernerẽt Dolobella cõsul singulari animi magnitudine eis restitit: & puniẽdos curauit: quod factũ summa æquitate popolus cẽsuit unde nunc eidem Cicero uehementer gratulatur, docetq; eius laudem quodammodo in se conuerti: atq; ita se multum adiecisse ad amorem suum in eum. ¶ Ordo est. ¶ Etsi. idest quamquam o mi Dolobella: ego contentus: eram: gloria tua. & capiebam ex ea satis magnam uoluptatem & lætitiam: tñ ego nõ possum nõ cõfiteri. i. quin cõfitear: me cumulari. i. augeri maxio gaudio: q̃ opinio hoium ascribat me uulgo. i. passim q̃si p totũ uulgus: sociũ tuis laudibus. i. participem esse debere in laudibus tuis tanq̃ socium & adiutorẽ p̃clari facti. ¶ Ego neminẽ cõueni. i. colloquẽdi gr̃a adii. ¶ Cõuenio autẽ quotidie plurimos. ¶ Sunt enim permulti uiri optimi: q cã ualetudinis. s. macę. i. ægritudinis: conueniant in hęc loca. s. ubi sum: uidet autem Baiis tunc fuisse: aut in Cumano: seu Tusculano: p̃terea necessarii mei cõueniunt frequẽtes ex municipiis. s. pximis: quin oẽs cũ. i. postq̃ extulerũt te summis laudibus ad cœlum. ASC.

VBE. CONtinuo.statim. Obtemperans:parens:auscultans. Te spon.per te.ipsum.scilicet ne monitis meis. Tuo iu dicio.tuo cõsilio. Neq3 assen.eis:qđ me præceptis obtemperans te præbiturus sis singularem cõsulem. Omnis:tota sit laus tua. Profecta:deducta processisse. Neq3 ne.neq3 recuso. Etiam quam:scilicet est:id est etiã aliquãto plus q̃ deceat. Est ta.probat Cice.exemplo quod nõ modo Dolobella non debeat indignari si Ci.cõsilio multa recte facere dicitur & putetur:uer ßetiam potius debeat gaudere. Non ali.a di.i.non contra honorem. Quod ipsi:argumentum a maiori ad minus. Ipsi:emphasim habet. Regũ re.sic Oui.in heroi. Tantalida omnes ipsumq3 regebat Achillem: His pars militiæ:duxerat ille ducum. Aliquẽ ne.i. aliquẽ silem. Nestori q sæpe dabat cõsilia Agamen noni:ex cuius Nestoris ligua:ut ait Hora.Dulcior me. le fluebat oro & dux ille græciæ nunq̃ optauit ut Aia. cis similes hẽret:at ut Nestoris: qđ sibi si accideret nõ dubitabat quin breui esset Troia pitura. Mihi ue ro.q.d.nec tibi est turpe: & mihi est magnæ gloriæ. Quasi alũnũ disciplinæ meæ.i.tanq̃ mea disciplina istitutũ. L.Cæ.auunculus.M.Antonii. Tm ua les:tm potes:tm hẽs auctoritatis. Apud. Apud fili um sor.apud.M.An.natũ ex sorore mea. Vere.i. reipsa multi cõsules sunt solo noie.q tñ reipsa nõ cõsu lunt.reipu.sicut tu fecisti & nũc Dolo. De facto:de eo q egisti in puniẽdis iis q uidebant̃ ɔtra libertatem Romanã sentire & facere. Salutarius.utili⁹. Vna uox oium.i.oẽs uno ore ita dñt. Atq3 nunc Ci.petit admitti ĩ ptẽ glĩæ ipsi⁹ Dolobellæ. Hãc fal.hære.i. lz nõ merear:nec debeã esse pticeps glĩæ tuæ: tamen patiaris me esse hęredẽ huius tuæ glĩæ. Quãq̃:nũc Ci.artificiose se corrigit:dicẽs se pon⁹ daturũ oẽs lau des suas si q̃s hẽt ipsi Dolobel.q̃ diminuturũ aliqd de illi⁹ laudib⁹. Transfuderim:p trãsfundã:& trãsmit tam:uel trãsfunderẽ. Exhauserĩz:attulerim: amoue rim. His:qua gessisti i consulatu tuo. Nihil fuerit ar.in amo.i.nihil magis fuerit incensum amore: q̃ ego sum incensus amore tuo. Nihil est:enim ostẽdit.Ci. amorem suũ excitatũ esse erga Dolobellam ppter so lam uirtutẽ. Amabilius:q magis mereatur amari.

ASC. AGAnt.mihi cõtinuo maximas gratias. Negãt eni.i.oẽs:se dubitare qn tu obtẽperãs p̃ceptis & cõsi liis meis p̃beas.i.exibeas te ciuẽ p̃stãtissimũ & cõsula rem singularẽ.i. egregie excellẽtẽ. Quib⁹ ego quã quẽ possũ rñdere uerissime te facere ea q̃ facias iudicio tuo & spõte tua:qđ dicit pprio instinctu: nec agere cõ silio cuiusq̃ tñ neq3 plane.i oino & apte assentior: ne imimuã laudẽ tuã:qa ut docuit Hesidorus prim⁹ uir tu tis grad⁹ ẽ p se bñ agere. Secũdus cõsilio alteri⁹.si ois .s.laus tua uideat̃ pfecta.i.orta a cõsiliis meis:neq3 ne go ualde. Sũ.n.adiutor gloriæ ẽt quã satis ẽ. Est tñ nõ alienũ est dignitate tua hẽre aliquẽ Nestorẽ.i.se nẽ prudẽtẽ ut Nestor erat q iã tertiã uiuebat ætatẽ:i ca piẽdis cõsiliis:qđ.s.hẽre Nestorẽ:fuit honestum.i.pul chrũ & honor̃ dignũ Agamẽnoni regi regũ.i. summo impatori Græcorũ i quorũ exercitu multi erãt reges.

continuo maximas gratias agũt.Negant enim se du bitare:quin tu meis preceptis & consiliis obtempe rans prestantissimum te ciuẽ & singularẽ cõsulẽ p̃be as.Quibus ego quamq̃ uerissime possum respondere te:quæ facias:tuo iudicio:& tua sponte facere:nec cu iusq̃ egere consilio:tamẽ neq3 plane assentior:ne im minuam laudem tuã:si omnis a meis consiliis pfecta uideatur,neque ualde nego. Sum enim auidiore iam quã satis est gloriæ.Est tñ nõ alienũ a dignitate tua: quod ipsi Agamennoni regi regum fuit honestũ:ha bere aliquẽ i cõsiliis capiũdis.Nestori Mihi uero glo riosum te iuuenem cõsulẽ florere laudibus quasi alum num disciplinæ meæ.L.qdem Cæs.cum ad eũ ægrotũ Neapolim uenissem:q̃q̃ erat oppressus totius corpo ris doloribus:tñ añq̃ me plane salutaret:it:o mi Cice ro.ingt gratulor tibi:cũ tm̃ ualeas apud Dolobellam: q̃tum si ego apud sororis filiũ ualerem:salui esse pos semus Dolobellæ uero tuo & gratulor & gratias ago quẽ qdẽ post te cõsulẽ solũ possumus uere consulẽ di cere.Deiñ multa de facto:ac de re gesta:tũ nihil ma gnificẽti⁹ nihil p̃clari⁹ actũ nihil reip. salutaris.Atq3 hæc una uox oium est.A te aũt peto:ut me hanc quasi falsam hæreditatẽ alienæ gloriæ sinas cernere:meq3 aliq̃ ex pte in societatẽ tuarũ laudũ uenire patiare.q̃q̃ mi Dolobel.hæc.n.iocat⁹ sũ:libentius oẽs meas si mõ sũt aliq̃ meæ laudes:ad te trãsfuderim:q̃ aliq̃ ptẽ exhau serim ex tuis. Nã cũ te sp tm̃ dilexerim q̃tũ tu intelligere potuisti:tũ his tuis factis sic incẽsus sum:ut nihil unq̃ in amore mihi fuerit ardentius. Nihil est enim (mihi crede) uirtute formosi⁹,nihil pulchri⁹:nihil amabili⁹.

Vero ꝑ sed.gloriosum ẽ mihi te iuuenẽ cõsulẽ floreꝛ laudib⁹ q̃si alũnũ disciplinæ meæ. Luci⁹ Cæsar auũcul⁹.M.An. qdẽ.i.certe.q.d.ut de aliis taceã:cũ uenissem Neapolim ad eũ ægrotũ:q̃q̃ eẽt oppressus dolorib⁹ totius corporis:tñ añq̃ me salutauerit plane.i.plene:ingt o mi Cicero:ego gratulor tibi:cũ.i.qm tm ualeas apud Dolobellã:quãtũ si ego ualerem apud filiũ sororis.s.meæ:hoc est apud Marcũ Antoniũ:qui Cæsarẽ occisum mirifice extulit:nos possemus esse salui:qa respu.reciperet pristinas uires. Vero.i.sed aut ad uerũ:ego gratulor & ago gratias Dolobellæ tuo.s. quõdam genero & adhuc necessario. Quẽ qdem.i Dolobellã:nos possumus dicere.i.appellare uere consulem solũ post te consulẽ:q̃a omnes intermedii non fuerint ueri consules:quia non consuluerint reipu.sed nocuerint. Deinde supple adiecit aut lo cutus est multa:ut de facto.s.tuo ac de re gesta: tum supple adiecit nihil actum supple esse magnificentius:nihil præclari⁹ nihil salutarius reipu. Atq3 hæc una uox omnium idest quod Lucius Cæsar de te preiudicauit omnes prædicãt. Au tem:idest sed.ego peto a te ut sinas:idest permittas me cernere hanc quasi falsam hereditatem gloriæ alienæ:hoc est glo riæ a te pãtre me succedere tanquã hæredem cum non sim uerus hæres non enim a me nata est:& ita nõ debeat ad me reuerti:& p idest patiare me ex aliqua parte:in societatem tuarum.laudum:quamquã o mi Dolobella. Sum enim io catus:idest per iocum locutus:hæc:scilicet superiora ego transfuderim:idest quasi de uase in uas fundendo addixerim li bentius ad te:omnes laudes meas si modo aliquę sunt laudes meæ quã exhauserim aliquam partem ex tuis: scilicet lau dibus. Nam cum ego dilexerim te semper tantum:quantum tu potuisti itelligere Valla dicit Cum & tum sic posita so lo indicatiuo congruere:unde hic legendũ putaret dilexitum idest multum agis incensus sum his factis tuis. Si queras a Valla quomodo his dicat & tuis:dicet his de quibus loquor:& tuis quę fecisti:sicut nihil fuerit mihi unquam ardentius in amore. Enim:idest quia.crede mihi nihil est formosius uirtute:quæ ut ex sola Platonis inquit in officio si oculis cerni posset admirabiles excitaret amores sui. Nihil est pulchrius:nihil amabilius uirtute:idest animi fortitudine quæ a uiribus proprie uirtus dicitur.

¶ Semp amaui: pbat quod nihil ſit uirtute amabilius: q̃ pp eã dicit Brutum a ſe plurimum amari & pcipue poſtq̃ interfecit Cæſarẽ: quia eo die oñdit uirtutẽ ſuam cum pr̃ia a tyrannide liberauit. ¶ Idibus Mar. xv. die Martii cũ Cæſarem interfecit. ¶ Acceſſit. additũ ẽ. ¶ Augẽdi amorẽ. ¶ Cumulatũ: pleniſſimũ: qd nullũ augmẽtũ accipe poſſe uideret. ¶ Quis e ſicut dixit auctũ fuiſſe amorem ſuum erga Brutum pp mortẽ Cæ. ita dicit auctũ amorẽ: q uidebatur cumulatiſſimus erga Dolobellam. ¶ Nunc amare ponit aptiſſimã dñiam inter amare & diligere. qm̃ amare maiorẽ uim hẽt. ¶ Seruias. *VBE.* *Amare*
obtemperes .i. facias id quod & dignitas & gloria tua exigit. Proponas: ſubaudiendum ẽ: q̃ eſt qd horter te: ut pponas

Semp amaui, ut tu ſcis Mar. Brutũ pp ei⁹ ſummũ ingeniũ ſuauiſſimos mores, ſingularẽ pbitatem, atq; conſtãtiá, tñ i dib⁹ Martiis tm̃ acceſſit ad amorẽ ut mirarer locũ fuiſſe augẽdi i eo, qd mihi iápridẽ cumulatũ etiá uidebat̃. Quis erat q putaret ad eũ amorẽ, quem erga te habebam, poſſe aliquid accedere? tãtum tamẽ acceſſit ut mihi nunc deniq; amare te uidear, antea dilexiſſe. Quare quid eſt qd ego te horter, ut dignitati & gloriæ ſeruias: pponas tibi claros uiros: qd facere ſolent: qui hortantur. Neminem habeo clariorẽ quá teipſum: te imitere oportet: te cũ ipſe certes nó licet quidem tibi iam tantis rebus geſtis non tui ſimilẽ eſſe. Quod cum ita ſit: hortatio non eſt neceſſaria: gratulatione magis utendum eſt. Contigit enim tibi: quod haud ſcio an nemini: ut ſumma ſeueritas animaduerſionis nó modo nó inuidioſa: ſed etiá popularis eſſet: & cum bonis omnibus. tum infimo cuiq; gratiſſima. Hoc ſi tibi fortuna quadam cótigiſſet: gratularer fœlicitati tuæ: ſed contigit magitudine tum animi: tum etiam ingenii atq; conſilii. Legi eni cócioné tá: nihil illa ſapiẽtius: ita pedetẽtim & gradati tũ acceſſus ad te ad cauſã facti: tũ receſſus: ut res ipſa maturitãtem tibi animaduertẽdi oium cóceſſu daret. Liberaſti igitur & urbẽ piculo & ciuitatẽ metu: neq; ſolum ad tps maximã utilitatẽ attuliſti: ſed etiá ad exẽplũ facti: intelligere debes in te repoſitã eſſe rẽpu. tibiq; nó modo tuẽdos: ſed etiã ornandos eſſe illos uiros: a quibus initiũ libertatis pfectũ eſt. Sed his de rebus corá plura ppediẽ: ut ſpero. Tu qñ rep. noſq;. cóſeruas: fac ut diligẽtiſſime teipſum mi Dolobella cuſtodias. Vale.

tibi &c. ¶ Q d. ſ. pponere claros uiros. Te cũ. c. ſ. ui. reipu: & quotidie aliquid melius facere. ¶ Nõ li. n. e. t. ſi. i. nõ potes nõ eſſe is: qui es. i. clariſſim⁹. ¶ Hortatio: ad dignitatẽ & gloriam comparãdum. ¶ Magis: potiꝰ q̃ hortatione. ¶ An ne. ſ. cótigerit: ¶ Seueritas: aſperitas. Aduerſionis: punitionis in eos q arã & columnã & reliquos honores Cæ. decreuiſſent: uel in eos q contra libertatem p̃riæ ſentirẽt. ¶ Non in. i. ñ odio *Inuidia*
ſa: nam inuidia ut alio loco diximus: interdũ p odio ponitur. ¶ Popularis: grata populo fauoribus plena: ¶ Infimo. i. ẽt plebeis. ¶ Cõſiliis. ſapiæ. ¶ Cõtẽtionẽ: orõnẽ licet alia ẽt iterdũ ſignificet: ut alio loco diximus. ¶ Acceſſus: ingreſſus exordiũ. ¶ Receſſus: concluſio. ¶ Pedetẽtĩ: paulatim. ¶ Res. i. rei. honeſtas. *Acceſſus* *Pedetenti*
¶ Cõſenſu. o. i. oĩbus ꝯcedentibus & pbãtib⁹. ¶ Vrbe: ædificia ipſa. ¶ Ciuitatẽ: ciues. ¶ Ad. t. ſ. aliqd. i. ad pñs. ¶ Repoſitã in te. i. in te hẽ magnũ pſidium. & eſſe ſub tutela tua. ¶ Illos ui: Brutum & Caſſium. ¶ Profectum eſt: proceſſit factum eſt. ¶ Plura: ſcilicet dicam. ¶ Qñ: quoniam. ¶ Nos: ciues romanos. *ASC.*
¶ Ego amaui ſp: tu ut ſcis Marcũ Brutũ iterſectorẽ Cæſaris. pp ſummũ igẽium eius ſuauiſſimos mores: ſingularẽ pbitatẽ: atq; cõſtantiã eius: tñ tantũ acceſſit ad amorẽ. ſ. eius: idibus Martiis qbus cum Caſſio & aliis cõiuratis Cæſarẽ interemit: ut miraret locũ augẽdi. i. ut augeatur fuiſſe in eo. i. in ea re: hoc tñ in uehemẽtiſſimo amore: qd uidebatur mihi iã pridẽ idest a pluribus diebus ẽt cumulatũ idest ſic refertum & plenũ ut nihil poſſet ſuperaddi: metaphora eſt a mẽſura referta & cumulo dſup aucta. ¶ Quis erat q putaret aliquid poſſe accedere. i. addi: ad eũ amorẽ quẽ habebã erga te: q. d. nullus tñ: idest attñ: tãtum acceſſit ut uidear mihi nunc deniq; idest tãdẽ amare. ſ. te: quod longe plus eſt quã diligere: nã diligere. i. ſeorſum quẽuis legere ut eũ ſit dignus ſi dignum ſit amemus: & ſupple uidear dilexiſſe ſupple te: antea idest añ hoc tps. ¶ Quare quid eſt. ſ. cauſæ aut rõnis: quod idest pp quod: ego horter te ut ſeruias idest inſeruias dignitati & gloriæ: & ſupple ppõas tibi tanq̃ exẽplar: claros uiros: quod ſolent facere ſup. ii qui hortãtur q̃ſi dicat nihil eſt cauſæ: q̃a. ¶ Neminem habeo clariorem quã teipm oportet ſupple. ut imitere te ſcilicet ipm: & ſupple ut ipſe certes tecum: quidem: idest certe: licet tibi tãtis rebus geſtis idest poſtquam tantas res geſſiſti: ñ eſſe ſimilem tui idest degenerare deinceps a præclaris inceptis tuis: Sæpe admonui cũ de moribus loquimur nomen ſimile aptius genitiuo iũgi: uñ hic ſimilem tui dixit: cum de corpis ſimilitudine datiuo. ¶ Quod. i. quæ res: cũ ſit ita. ſ. ut dictũ ẽ: hortatio. ſ. cui nõ eſt neceſſaria ſed ſupple utendũ eſt magis gratulationi. ſ. ob pclara incepta a qbus degenerare ñ liceat. ¶ Cõtingit eni tibi: quod aut ſcio idest neſcio an memini. ſ. alteri cõtigerit: uidet̃ dicendũ an alicui: ſ. alteri: ſed utrũq; neſciſſe & dubitaſſe põt Cicero: an. ſ. alicui alteri cõtingerit & an memini: ſupple alteri: q̃a duarũ cõtradictoriarũ ueritas ẽ æque incerta: nota eni ueritate uni⁹ ſtati ſcitur falſitas alterius: Et ita quiũq; neſcit an alicui: etiam neſcit an memini: nam altero ſcito alterum ignorari non potes. Conſuetior tamen modus loquendi eſſet an alicui ſed interdum duæ negationes non plus efficiunt q̃ una: Contigit autẽ ut ſumma ſeueritas idest ſummus rigor animaduerſionis idest iuſtæ punitionis in eos qui Cæſari diuinos honores decreuerant: non modo idest non ſolum non eſſet inuidioſa: ſed eẽt ẽt popularis. i. plauſibilis & placens populo: & ita ſit q̃ eſſet gratiſſima omnibus bonis tum idest multo magis fuit gratiſſima infimo cuiq;: idest maxime plebeio. ¶ Si contigiſſet hoc tibi quadam fortuna idest fœlici euentu: ego gratularer fœlicitati tuæ: ſed cõtigit magnitudine idest propter magnitudinem tum animi: ſcilicet tui: tum, etiam ingenii atq; conſilii. ¶ Ego enim legi contionem tuam: idest orationẽ quã habuiſti ad populum: nihil ſupple fuit aut legi ſapientius illa: ſcilicet contentione tua: Ergo etiam ſapientia dici poſſunt ita idest uſq; adeo pedetentim idest quaſi tenendo ingreſſum pede: hoc eſt ita gradatim ſupple factus eſt: tum acceſſus a te ad cauſam facti: tum receſſus: ſcilicet facti ad te: ut ipſa res: idest caſus qui euenerat: daret tibi maturitatem: idest celeritatem animaduertendi: idest puniendi: conceſſu: idest permiſſione ſeu: ut alii legunt conſenſu omnium. Notum eſt ex præceptis rhetoricis: quando cauſa turpis eſt a cauſa ad perſonam tranſeundum eſſe: & ruſus quando perſona inuidioſa ad neceſſitatem facti: itaq; Dolobellæ non acceſſus a cauſa ad ſe fuit: nunc receſſus a ſe ad cauſam facti: ut perſuaderet maturandum fuiſſe. ¶ Igitur hoc faciendo: tu liberaſti & urbem periculis ſcilicet pereundi & ciuitatem: idest populũ

metu:neq;:idest & non:& attulisti non solum ad tẽpus:idest pro temporis parte maximam utilitatem:sed etiam debes i telligere rem publicam:idest salutem reipu. esse repositam:idest collocatam in te ad exemplum facti:scilicet tui:quia tuo ostendisti alius quid facere debeant:& debes etiam intelligere illos uiros:scilicet Brutum Cassium & reliquos cõiuratos:a quibus initium libertatis.i.a tyrannide. Cæsaris est profectum idest ortum:non solũ tuẽdos.i. ptegẽdos esse ti bi:sed ẽt ornandos.s.dignitatibus & honoribus publicis: ¶ Sed sup. nos loquemur ppediem de his rebus plura ut spo. ¶ Tu om Dolo. qñ.i. qñ qdẽ cõseruas rẽp. & nos:fac ut custodias.i. ab isidiis Antonii & Augusti diligẽter. teipm. Val.

M. Cicero Papirio Pæto: S.D.

Duabus tuis epistolis respõdeo:uni quam triduo ante acceperá a zeto:alteri:quam attulerat Phileros tabellarius. Ex priorib' tuis literis itellexi pgratam tibi sñiam meã & 'aium meũ pspectũ circa curã ualetudinis tuæ quá tibi esse gaudeo. Sed mihi crede non perinde ut est re:ab iis literis perspicere potuisti. Nam cum a satis multis (non eni possum aliter dicere) & coli me uideá: & diligi: nemo est illorum omniũ mihi te iucũdior. Ná q me amas q id etiá pridẽ, & constáter facis, est id quidem magnũ atq; haud scio, an maximum sed tibi cõe cum multis. quod tu ipse tá amãdus es, tanq; dulcis, tanq; in omni genere iucundus, id est pprie tuũ Accedunt non attici, sed salsiores, q̃ illi atticorũ Romani ueteres atq; urbani sales. Ego aũt (existimes licet quidlibet) mirifice capior faceriis maxie nostratibus, pserti cum eas uideá primũ oblitas latio, tũ cũ in urbẽ nostram est ifusa pegrinitas, nũc uero etiá Brachatis, &

VBB. Duabus. Vna epla scripserat Pætus ad Cic. gratũ esse eius erga se aium:quem eius literis pspexisset pcipue qđ ei esset magnæ cu ræ ualitudo sua:q̃re rñdens Ci. dicit maiorẽ eẽ re ipa. q̃ ille abñs lr̃is pspicere potuisset:deide eũ uæhemẽter laudat qđ tm̃ dign⁹ eẽt amari, cõmẽdatq; plurimũ ei⁹ sales & facetias:ita ut eũ cõ, pet clarissimis oratorib⁹ ex quo merito dicit se perturbatũ esse qđ itelligisset talẽ uirũ male hr̃e qđ papyri⁹ scripserat se admirari. Altera aũt epla excusauerat se Pet⁹ q ñ dissuasisset ci. ut emeret domũ neapoli:sicut istituerat:sed exhortauit ut ↄseruaret q̃ rõne hẽret ad q̃ oia scripsit Ci. & oñdit nullã cãm eẽ q̃re nũc debeat notare eẽ ro. q̃uis. oñdat se i magna eẽ existimatiõe rõne. Postremo petit se reddi certiorem de Syllana domo q̃lis sit. erat. n. Ci. eá empturus. ¶ Qua. t. an. s. q̃ scriberẽ ad te. i. q̃ttuor dieb⁹ prætcritis. ¶ A zelo:nomẽ pprĩũ. Pileruta. cui⁹ offm̃ est ferre tabellas. i. lr̃as. ¶ Ex priorib⁹: icipit rñdere prio priorib⁹ lr̃is:hic textus repit uariatus:inueni. n. codicẽ in quo ita scriptũ erat. ¶ Ex prio. l. t. it. tibi pgratã eẽ curã meã ualitudis tuæ q̃ tibi pspectã eẽ gaudeo:alii codices hñt aliter sed mihi magis pbat ea lectio: q̃ notaui:nã Ci. scripserat sibi magoæ curæ eẽ ualitudinẽ Pæti q ẽt Patebit iferius. ¶ Perlde ut. e. r. i. ita ut ẽ i effectu. ¶ Pro spi. lit. cognoscere meis scriptis:qa maiorem q̃ possim exprimere lr̃is. A sa. mul. i. a ualde multis. ¶ Nomẽ: parenthesis q̃ oñdit ita esse qđ itelligat se a mltis amari. ¶ Illorũ om. quibus uideo me diligi. ¶ Nam. q. pbat quod nemo sit ei iucũdior ipo Pæto:non tm̃ qa ab eo ametur:quia etiam id hẽt ab aliis:sed quod ipse sit dignus amari. ¶ Pridẽ diu. i. iam multo tempore. ¶ Cõstanter perseueranter. ¶ Sed. t. cõ. cũ. m. i. q multi alii faciunt sicut tu. ¶ Quod. t. i. nunc dicit:id quod ẽ proprium ipsi⁹ pæti. ¶ Sales: facetiæ. ¶ Salsiores:suasiores:sapidiores:pponit aũt sales romanos salibus atticis. ¶ Vrbani:ciuiles:ornati. ¶ Licet exi. quid li. i. licet putes de me quid uelis. ¶ Capior:delector:Nostratibus:romanis:nostræ gentis & patriæ. ¶ Oblitas la. i. latiis moribus refertas ab oblinor pticipio. i. cũ uideã eas esse uetustissimas: & sape latinũ. i. tales quales erãt tunc cũ primũ pegrini imissi sunt in Italiam:nã postea supueniẽte copia gallorum & cęterorum barbarorum incepit pire grã uetustatis facetiarum. ¶ Peregrinitas. i. pegrini qui in urbem ueniunt. ¶ Infusa:immissa. ¶ Bracatis. n. i. gallicis a bracis longioribus quibus utebantur:dicit autem nunc corruptas esse ueteres facetias romanas in mixtione trãsalpinarũ & barbarorum:ita ut uestigia ueteris leporis in nullo remaneant:aut, nisi in solo Pæto.

Tabellarius

ASC. Duabus &c. Respondens Cicero duabus epistolis Papirii:primo dicit incolumitatẽ sibi curæ eẽ deinde laudat eũ & eius sales ac leporẽ i dicẽdo:demũ:qa cõsuluerat ne uẽdita domo quam Romæ hñerat Neapoli migret rñdet nullã cãm esse cur Romæ eẽ uelit. ¶ Ordo ẽ. Ego rñdebo. scilicet hac una epistola:duab⁹ eplis tuis:uni scilicet epistolæ:quã acceperã a Zeto triduo añ. s. quã secũda eẽt allata:alteri quã Phileros tabellari⁹ & tabellarũ hoc lr̃arũ portator. attulerat. ¶ Ego itellexi ex priorib⁹ lr̃is tuis sñiam meã eẽ pgratã tibi: & aim meũ pspectũ supp. eẽ. i. plane cognitũ circa curã ualetudis tuæ quã. s. ualetudinẽ. s. bonã:ego gaudeo eẽ tibi. ¶ Sed crede mihi tu abñs ñ potuisti pspicer̃. i. pfecte uidere & cognoscere lr̃is pide. i. ita ut ẽ re. s. ipsa hoc ẽ, q̃tũ de ualetudine tua sollicitus fuerim. ¶ Nã cũ uideã me & coli & diligi a satis multis:nõ. n. possum dicere aliter. q. d. nõ possum dicere ab oibus:tamẽ sup. i. nemo oim illorũ. s. q me colũt & diligũt ẽ iucũdior mihi te. i. quã tu sis. ¶ Nã q tu amas me: & q facis. i. q amas me ẽt pridẽ. i. a pluribus diebus. & cõstãter. i. pseuerãter est qdẽ. i. certe magnũ:atq; haud. i. nõ scio an. s. sit maximũ:sed ẽ tibi cõe cũ multis qa multi me & colũt & amãt. ¶ Sed qđ tu ipse es tã amãdus. i. amabilis:tanq. i. & tã dulcis tãq. i. & tã iucũdus i eũ gñe. i. Dotiũ & Charitatũ. i. ppe. i. peculiariter tuũ. ¶ Accedũt. s. ad mores tuos iucũdissimos:sales. i. lepores dicẽdi:hoc ẽ s̃mones bñ conditi lepore & acrimonia:non attici. i. Athenien. sed ueteres Romani atque urbani idest i urbe Romana. ti. falsiores: idest aptius ↄditi quã illi. i. nobilissimi sales attici. ¶ Ego aũt:licet existimes : idest ut iudices qdlibet idest qcqd lubet:capior:idest afficior delectatione mirifice facetus maxie nostratibus:idest Romanis : præsertim cũ uideã eas oblitas. i. obliuioni traditas latio:idest in latio:uber aũt exponit oblitas latio:idest latiis moribus refertas ab oblinior participio:idest cũ uideas eas esse uetustissimas & sapere latiũ:idest tales:inquit quales erant tunc cum primum peregrini immissi sunt in Italiam &c. Quæ expositio mihi non placet primum q non diceret oblitas media breui de facetiis quibus nihil tam alienum quam esse oblitum:deinde q manifeste dicat paulatim abolitas & demum q aptior est sentẽtia si obliuioni traditas quam si illitas latiis moribus dicas. Nam pœnuria. iterum solet earum excitare caritatem:nec q possent esse urbanæ:si nõ essent latinis moribus congruæ. Accipietur ergo ab obliuiscor passiue:sicut in buco. Verg. Nunc oblita mihi tot carmina. ¶ Tum:idest tunc primum:cum peregrinitas:idest ratio loquendi externa præsertim græcanica:est infusa in nostram urbem:scilicet Romam:nunc uero uideam eas oblitas nationibus etiam braccatis:idest braccis:hoc est longioribus tunicis utentibus a quibus dicta est Gallia braccata.

¶ Et trã.

ET trã.i.oĩno barbaris:& subauditur uideo eẽ obitas. ⁋ Vestigiũ. signũ: reliquias: tractũ a pedibus quorum saltem apparent signa. ⁋ Oẽs gr̃a. Sempronium: Gracchũ: & Tyberiũ: & Caiũ: Gracchos uiros eruditissimos & facetos. ⁋ Vere ut di. cras.i. crassum oratorem intelligit de quo ipse in.i.of. erat in. L. Crasso in. L. Philippo multus lepos. ⁋ Et lae. pro pter. C. Leliũ de quo eodem li. de of. At iisdem tpibus in. M. Scauro & in. M. Druso adolescẽte singularis seueritas. In. C. Laelio multa hylaritas: comparat igitur Paetum Ci. his claris oratoribus. ⁋ Moriar. iurannis est. ⁋ Vernaculae: domesticae: tractum a seruis: q in domo nascuntur qui uernae appellãtur: inde uernacula lingua dr̃: q̃ alii uulgarem appellant.

VBE. Vestigium Vernaculae Verne Vernacula lingua

Transalpinis nationibus: ut nullum ueteris leporis uestigium: appareat. Itaq; te cũ uideo: omneis mihi Gracchos, omneis, Lucilios, uere ut dicam? Crassos quoq; & laelios uidere uideor. Moriar, si ppter te quẽ quã reliquũ habeo in quo possim imaginem antiq; & uernacula festiuitatis agnoscere. Ad hos lepores cum amor erga me tantus accedat: miraris me tanta pturbatione ualetudinis tuae tam grauiter examinatũ fuisse? quod autem altera epistola purgas te non dissuasorem mihi emptionis Neapolitanae fuisse sed authorem moderationis urbanae: neq; ego aliter accepi. Intellexi tñ idem quod his intelligo literis nõ extimasse te mihi licere id quod ego arbitrabar: res has non omnino qdem, sed magnã partẽ relinquere. Catulum mihi narras & illa tẽpora qd simile? ne mihi quidem ipsi tũc placebat diutius abesse ab reip. custodiã. Sedebamus enim in puppi. clauumq; tenebamus, nunc autem uix est sentina locus. An minus multa senatusconsulta futura putas, si ego sim Neapoli? Romae cum sum & urgeo forum, senatusconsulta scribuntur apud amatorem tui familiarem meum. Equidem cum in mentem uenit ponor ad scribendum, & aute audio senatusconsultum in Armeniam & Syriam esse platum q in meã sniam factũ esse dicat. q̃ omnino mentionem ullam de ea re esse factam. Atque hoc nolim me iocari putes, nam mihi scito iam a regibus ultimis allatas esse literas quibus mihi gratias agant.

⁋ Ad hos.i.i. ad tales facetias. ⁋ Accedat. addatur. ⁋ Tanta psupra dixit curã.i. sollicitudinẽ. ⁋ Exiatũ: atonitũ pculsum. ⁋ Quod aũt: rñdet. secundae eplae. ⁋ Purgas: excusas. ⁋ Emptiõis nea.i. ei⁹: qd Neapo lierã emptur⁹. ⁋ Auctorẽ: suasorẽ: cõsultorẽ. ⁋ Aliter in aliã ptẽ. s. q̃ tu dixisti. ⁋ Non li. mi. nõ me posse facere id. ⁋ Quod ar. s. me facturũ. ⁋ Has res. s. q̃s hẽo rõae. ⁋ Nõ oi. nõ i totũ. ⁋ Catulũ: cõfutat rõnẽ: q̃ Paetus cõfirmauerat exẽplo catuli: q nũq̃ cẽsuit uẽdendũ eẽ Romę: ut emeret alibi: dic̃ ergo q illa tpa alia erãt q̃ nũc: illis. n. tpibus dicit talẽ fuisse statũ reipu. q nec ipsi placebat abesse diuti⁹ ab urbe: quẽadmodũ nec catullo. ⁋ Sed: i pu. i loco honoratiõe nauis. q.d. eramus tũc magistri & gubernatores nauis. p q̃ itelligit rẽpu. ⁋ Clauũ. gubernaculũ: Temonẽ: quẽ tenet gubernator. Vir. y. aenei. Tali di. da. clauũq; affix⁹ & haerent Nusq̃ amittebar. Idẽ lib. yi. Nãq; gubernaculũ multa ui forte repulsum. Cui datũ hr̃ nã custos. ⁋ Nũc. hoc i tpe. ⁋ In sen. i loco uilissimo nauis: ẽ. n. snia para in fũdo nauis: quo sordes defluũt dcã qr̃ grauiter fetiat ei⁹ odor. L. Tũc sentina grauis: itelligit aũt Ci. se uix hrẽ locũ iter infimos ciuitatis. ⁋ Min⁹. m. i. pauciora: hic aũt dixit qa eo abs̃nte multa senatuscõ. fiebant: q̃ ei ascribebant cũ eẽt oĩno eorũ ignar⁹. ⁋ Vr. frequento. ⁋ Ama. t. ridicule dixit amatorẽ quẽ nõ nominauit. ⁋ Cũ in. m. u. cũ cogito. ⁋ Ponor: adhibeor. ⁋ Ad sc. senatuscõ. ⁋ In ar. & sy. has duas posuit p oib⁹ regionib⁹ remotis. ⁋ In. m. se. i. p mea snia: s̃m sniam meã nã at i alio loco exẽplis pbauim⁹: & p & cõtra significat. ⁋ Eẽ. s. s. audiã celeri⁹: audio senatuscõ. sniae meae ante esse delatum in remotas regiones: q̃ facta sit aliqua mentio: ita oĩa mihi ascribunt etiam quę nõ facta sunt. ⁋ Iocari: ex ioco dicere. ⁋ Vltimis remotissimis.

Sẽtina

⁋ ET pro. i. nationibus transalpinis: unde uidentur sicut nũc clerus ita tũc totus populus Romanus Gallicanus Romanam linguam accepisse: quae in eã quae nunc est degenerauerit: ita ut nullum uestigium ueteris leporis appareat. s. alibi. Itaq;: idest & ita: cum. i. quando: ego uideo te: ego uideor mihi uidere omnes Gracchos: omnes Lucilios: & ut dicam uere. i. syncere & non ficte: ego uideor mihi uidere: omnes Crassos quoque & laelios. i. omnes priscos Romanos facũdia & lepore dicendi nobilitatos: quales fuerũt Graechi lucilii Crassi & Laelii. ⁋ Moriar. i. permitto ut moriar: si habeo quemq̃ reliquum preter te: in quo ego possim agnoscere imaginẽ. i. imitatricẽ specẽ festiuitatis. i. ut dicunt solẽnitatis loquẽdi antiq. i. prisca. & uernaculae. i. natiuae & domesticae: nõ peregrinae: sed quasi inter uernas. i. natos domi nostrę ex ancillis nostris. ⁋ Cũ tãtus amor. s. tuus: erga me accedat. i. addatur ad hos lepores. i. sales & festiuitates dicẽdi miraris me fuisse exaiatũ. i. aĩo priuatũ tã grauiter: tanta perturbatiõe. i. ob tãtam perturbatiõem ualetudinis tuae. q.d. nõ debeas mirari: deinde trãsiens ad alterã eplam dicit quod aũt purgas. i. excusas te: altera eplã: te nõ fuisse mihi dissuasorẽ. i. dehortatorẽ emptionis. Neapolis tantae. i. nouae domus Neapoli habendae: sed author ẽ. i. approbatorẽ moderationis urbanae. i. quae esset in urbe Roma. ⁋ Neq; ego accepi. i. iterpretat⁹ sum aliter. s. q̃ tu dicis intelligẽdum: intellexi tñ idẽ quod intelligo his literis. s. ultimo datis: te non extimasse. i. iudicasse licere mihi id quod ego arbitrabar: uidelicet non licere relinquere has res scilicet urbanas omnino idest penitus: sed magnam partem scilicet earum. ⁋ Tu narras: idest adducis mihi in exemplum Catulum: qui nunquam noluit penitus rem suam urbanam distrahere & alienare. ⁋ Quid simile supple. est de Catulo & de me quasi dicat nihil: quia: ne qdem idest non etiam aut non saltem placebat mihi ipsi tunc cum essem exilio damnatus: abesse diutius ab custodia reipu. ⁋ Nos enim sedebamus scilicet tunc in puppi: & tenebamus clauum idest gubernaculum nauis idest regebamus ad nutum rempub. ut Naucletus seu patronus nauem nunc autem uix locus est: scilicet nobis: in sentina idest infimo & uilissimo loco nauis: quo omnes sordes defluunt. ⁋ An putas minus multa senatusconsulta futura scilicet Romę si ego sim Neapoli quasi dicat non esse putãdum: cum nulla sint per eum futura siue Romę siue alibi futurus sit. ⁋ Cum ego sum Romae: & urgeo idest cogo forum: idest iudices senatusconsulta scribuntur apud amatorem tui familiarem meum quasi dicat quem bene nosti & sunt qui ironicos locutum uelint. ⁋ Equidem idest ego quidem cum uenit in mentẽ: idest cum cogito: poni idest adhibeor ad scribendum: scilicet sententiam: & audio ante senatusconsultum eẽ perlatum in Armeniã & Syriam: quod scilicet senatusconsultum dicatur esse factum in: idest secundum sententiam meam: quam omnino ullam mẽtionem esse factam de ea re. ⁋ Atq; nolim sup ut putes me iocari: idest per iocum dicere hoc. ⁋ Nam scio literas esse allatas mihi iã ab ultimis: idest ultimarum regionum regibus quibus agunt gratias mihi.

ASC.

VBE. ℭ APPellaueri se appellauerim eos ages. ⁋ Nescie.na.i.quos nesciebã eē ĩ mõdo. ⁋ Præfect⁹:ꝓposit⁹ morib⁹.i. cēsor & magr̃ morũ quē ĩtelligas nõ satis colicim⁹. ⁋ Probo au.tue: faciã ut tu cõsules: alii codices hñt ꝓbo auctoritatē tuã: sed: meli⁹ placet prior lectio. ⁋ Tuos: qb⁹ delectaris: & quos soles mihi apponere: ⁋ Cõfe.i.d.di.i.impendã in decē dies tñ q̃tum lux sumptuaria decernit in singulos dies. ⁋ Lux.s.q̃ sumpt.b⁹ modũ ꝓscribebat latæ sunt aũt leges sũptuariæ ut docet Ma.i.satur. prima Crchia a.C.Orchio tri.ple.inq̃ ꝓscribebaĩ numer⁹ ↄuiuarũ. ⁋ Scda.i.f.q̃ nõ ut prima cohibebat numerũ cõuiuarũ: sed sumptib⁹ modũ fecit cētũ assib⁹: huic successit lex dicta: deide licinia: & multæ aliæ de qb⁹ uide plane apud Macro. qa nimis lõgũ esset hic censere. ⁋ Minus.i.non. ⁋ Nihil gra. q̃ habitare apud te. ⁋ Desperabã: nõ sperabã me posse asseq. ⁋ Nõ ob.ñ deposui ex aio qn eam cupiã. ⁋ Fabris.i.murariis & lignariis. ⁋ Nihil ui. nihil defectus: utputa qđ sit male materiata: uitiũ ãt ēt ad alia trãsfertĩ q̃ ad hoies: ut hic de domo dixit uitiũ: ut Oui. đ domo Pirami & Thysbæ quæ rimosa erat: dixit. ⁋ Id uitiũ: nulli per sæcula longa notatũ: ⁋ Mihi probabunĩ: placebũt mihi.

ASC. ℭ QVod appellauerim se reges mea snia.i. ꝓnũciãdo sniam meã: quos ego nesciebã nõ mõ reges appellatos. sed oino natos. ⁋ Ergo qd est.i q̃ris qd decreuerim faceĩ: tñ.i. nihilomin⁹ quis triste sit Romæ eē: quãdiu hic nr̃ ꝑfect⁹ morib⁹.i. cēsor quē nosti: erat hic.s. Romæ ego parebo authoritati tuæ.i. migrabo nec discedã ab urbe. ⁋ Vero.i sed: cũ.i. qñ ipse aberit: ↄferã me fũgos tuos.i. boletos optie cõditos: hoc ē ueniã ad te. ⁋ Si ego habebo.i. Neapoli domũ: ego ↄferã singulos dies legis sũptuariæ.i. scriptæ de sumptib⁹ moderãdis: i dies denos.i. tã parc⁹ ero: ut quæ lex sũptuaria pmittit expēdere in singulos dies expēdã tñ ĩ denos. ⁋ Si aũt.i. sed si min⁹.i. nõ iuenero qđ placeat.i. domũ quæ placeat: ego decreui habitare apud te. ⁋ Scio.n. me nihil posse facere grati⁹ tibi. ⁋ Ego desperabã.i. nullo mõ sperabã iam ut scripsi tibi ꝓxime domũ Syllanã. sed tñ nõ abieci eã.i. si præter spem mihi offerrẽ acceptare eam. ⁋ Ego ueli sup. ut tu ꝓspicias eã cũ fabris.s. iuratis: ut scribis.s. te facturũ. ⁋ Si.n. nihil uitii.i. corruptionis est in parietibus aut in tecto: cætera ꝓbabuntur: idest placebunt mihi. Vale.

ꝙ se mea sententia reges appellauerim quos ego nõ modo reges appellatos, sed omnio natos nesciebam. Quid ergo est? tñ q̃diu hic erit noster hic ꝑfectus moribus parebo auctoritati tuæ, cum uero aberit ad fũgos me tuos conferam Domum si habebo? in denos dies singulos sumptuariæ legis dies conferam sinautem minus inuenero quod placeat decreui habitare apud te. Scio enim me nihil gratius tibi facere posse: Demum Syllanã desperabã iã, ut tibi proxime scripsi sed tñ non abieci. Tu uelim ut scribis? cum fabris eam perspiceas, si enim nihil est in parietibus? aut in tecto uitii: cætera mihi probabuntur. Vale.

M.T.C. Papirio Pæto. S.D.

DElectauerunt me lr̃æ tuæ: in quibus primum amaui amorem tuũ: q te ad scribendũ incitauit uerentem ne Silius suo nuncio aliquid mihi solicitudinis attulisset: de quo & tu mihi antea scripseras bis quidem eodem exemplo: facile ut intelligerem te esse cõmotum & ego tibi accurate rescripseram: ut quoquo mõ in tali re atq tēpore aut liberalem te ista cura: aut certe leuarem. Sed quoniam proximis quoq literis ostendis quantæ curæ tibi sit ea res, sic mi pæte habeo quidquid arte fieri poterit. (non enim iam satis est consilio pugnare. artificium quoddã excogitam dũ est (Sed tamen qcqd ac laborari ãt effici poterit ad istorum beniuolẽtiã cõciliãdam & coligendã summo studio me consecutum esse

VBE. DElectauerũt. Quum nosset Pætus libertatem Ci. in loquēdo & dicēdo sniam suam uerebaĩ ne fortasse aliqd diceret qđ ainm Cæ. aut ei⁹ amicorũ offēderet: qa tũc rerũ potiebaĩ Cæ. qui multis Pompeiaĩs male erat amicus. Itaq cũ de ea re locutus eēt cũ Sellicio timēs ne Sillicius ei aliqd solicitudinis afferret: si ei hoc nũciasset scripserat ad Ci. binas lr̃as eodē exēplo: ut saltē unæ redderenĩ: literæ amisse fuisset: qb⁹ cõsulebar qd eēt agēdũ ad quas primũ Ci. dixit se rescripsisse diligēter. Deinde narrat quo artificio & moderatione utaĩ in uiuēdo cũ Cæ. & Cæsarianis s qb⁹ dicit se & coli & amari: qm nihil dicat qđ merito eorũ amicos offendat: q̃ si fortasse aliqua sua dcã acuta & faceta: q̃ uideanĩ hr̃e aliquid aculei ad Cæ. referanĩ: dicit.n. nõ eapere in malã ꝑtē: & facile se cernere dicta Ci. a dictis aliorũ deinde dicit a qbus rebus cõsolationē capiat his tpib⁹. Postremo iocaĩ multum cum ipso Pæto de uictu & cibariis utriusq. ⁋ Amaui.a.tu.i. fuit mihi gratus iucũdus & amor tuus. ⁋ Bis. q.s. scripseras ⁋ Eodē ex eadē ut ita dicã copia. ⁋ Cõmotum pp me: ne qd sollicitudinis mihi nũciarētur. ⁋ Quo: qũo: q̃licunq rõe. ⁋ Liberarē penit⁹ tollerē. ⁋ Leuarē minuerē: alleuiarē. ⁋ Ista.c. quam de me habebas. ⁋ Sic hē. sic tibi ꝑsuade. ⁋ Nõ.n. parenthesis usq ad eũ locũ: sed tamē. ⁋ Consilio: prudentia. ⁋ Artificiũ: industria: ⁋ Excogitandum: inueniendũ cogitatiõe. ⁋ Elaborari: summo labore curari. ⁋ Istorum: cæsarianorũ. ⁋ Me eō.e. ordo est. ⁋ Sic mi pæ.h. me cõsecutũ esse summo studio quicqd arte fieri poterit. quicqd elaborari aut effici poterit ad cõciliãdã & colligendã beniuolentiã istorũ: reliqua dicta sunt per parēthesin: sed qm̃ pp parenthesin clausula uidebaĩ longior: repetiuit dicēs: sed tñ quod sæpe rē apud alios idoneos inuenit.

ASC. DElectauerũt &c. Veritus erat Papirius Pætus ne Ci. libertate nimia in loquēdo efferreĩ: contra Cæsarē aut amicos eius. Itaq cũ de eo locutus eēt cũ Silio: timēs ne Silius aliqd sollicitudinis afferret si ei hoc renũciasset: scripserat ad Ciceronē binas lr̃as eodē exēplo: ut saltē alteræ redderenĩ. Ad quas Cicero primũ dicit se rescripsisse diligenter: deinde narrat q̃ arte utaĩ in uiuēdo cũ Cæsare & Cæsarianis: ita ut libere dcã nõ accipiunĩ in malã partem. Demũ declarat uñ illis tpib⁹ cõsolationē accipiat iocãs cũ ꝑso Pæto & uictũ utriusq. ⁋ Ordo est. Lr̃æ tuæ delectauerunt me in qbus primũ amaui amorē tuũ q incitauit ad scribēdũ: uerētē.i. timētē: ne Silius attulisset mihi aliqd sollicitudinis.i. negocii suo nũcio.i. denũciatiõe: de quo & tu scripseras mihi añ a his qdē eodē exēplo.i. iisdē uerbis & rõnib⁹: ut itelligerē facile te eē cõmotũ.s. timorē. ⁋ Et ego rescripserã tibi accurate.i. adhibita cura: ut aut liberarē te ista cura.i. sollicitudie quoquo.i. quocũq mõ: i tali re atq tpe: aut certe.i. saltē: si liberarē nõ posse: aut nollē: leuarē te.i. deonerarē te.s. ista cura. ⁋ Sed qm̃ tu ondis quoq.i. ēt: ꝓximis lr̃is.s. tuis: q̃tæ curæ ea res sit tibi o mi Pæte hēto sic.i. tenero ꝓ certo: qcqd potuerit fieri arte: nã est iã satis pugnare cõsilio: qa quoddã artificiũ ē excogitãdũ.i. cogitãdo inueniēdũ. ⁋ Sed tñ.i. nihil ominus potuerit elaborari aut effici: me consecutum esse: idest obtinuisse summo studio ad conciliandam: idest de nouo acquirendam & colligendam: scilicet ex occasionibus quantumlibet paruis beneuolentiam istorum scilicet Cæsarianorũ

ℭ NEC frut.

¶NEc fru.ſum conſecutus.¶ Nam & ſi.ſententiæ eſt p ſimilitudinē. Sic Oui.li.i.q inſcribit triſtiũ. Scilicet ut fuluũ ſpectat in ignib⁹ aurũ. Tempore ſicut duro eſt inſpiciēda fides.¶ Periculo:experiētia. Teren.fac piculũ in lr̃is.¶ Cætera. pter tp̃s aliqđ malũ.& aduerſũ.¶ Signa cō.q oēs.pñt oñdere q̃ ñ hñt multũ certitudis.¶ Sed.i.tñ.¶ Argumēto: ſigno pbatiōe.¶ Quãobrē:pp qđ argumētũ.¶ Vere nō ficte.¶ Ea.talis:qa ſimulaƭ amor ab iis q ſunt i aduerſa uel tenui fortuna erga eos q utũtur reb⁹ ſecũdis.Itaq; ex hoc cognoſco eorũ amorē erga me uerũ eſſe:qa nec ego utor reb⁹ ſecũdis:& magnis:nec ipſi ſunt in humili fortuna:ut debeãt ſimulare.¶ Penes.q.apud quē:intelligit aũt Cæſarē.¶ Præſari puide

VBE. piculũ prẹfari

•Nec fruſtra,ut arbitror. Sic enim color, ſic obſeruor ab omnibus iis,quia Cæſare diliguntur,ut ab his me amari putem. Nã & ſi non facile diiudicatur amor uerus & fictus,niſi aliqd incidat eiuſmodi tp̃s ut q̃ſi aurum igne ſic beneuolētia fidelis piculo aliquo pſpici poſſit,cætera ſunt ſigna cõia. Sed ego uno utor argumēto?quáobrē me exãimo,uere q; arbitror diligi,qa & noſtra fortuna ea eſt,& illorũ,ut ſiãndi cã non ſit De illo aũt,quē penes ē omnis ptãs nihil uideo qđ timeã,niſi q; omnia ſunt certa cũ a iure diſceſſũ eſt nec pſtari quicq̃ poteſt quale futurum ſit qđ poſitũ eſt in alterius uoluntate,ne dicam libidine. Sed tamē eius ipſius nulla re a me offenſus eſt animus. Eſt enim adhibita in ea re ipſa ſumma a nobis moderatio. Vt.n, olim arbitrabar eſſe meum libere loqui, cuius opera eſſet in ciuitate libertas,ſic ea nũc amiſſa,nihil loqui,quod offendat,aut illius:aut eorum:qui ab illo diligentur uoluntatem. Effugere autem ſi uelim non nullorum acute:aut facete dictorum offenſionem fama ingenii mihi eſt abiicienda quod ſi id poſſem:nō recuſarem?ſed tũ ipſe Cæſar habet peracre iudicium & ut Seruius frater tuus quem literatiſſimum fuiſſe iudico:facile diceret hic uerſus plautus non eſt:hic eſt q; tritas haberet aureis notandis generibus poetarũ & conſuetudine legendi ſic audio Cæſarem cum uolumina iá cófecerim ἀποφθεγμάτων ſi quid afferatur ad eum p meo:qđ meũ nó ſit:reiicere ſolet.Quđ eo nũc magis faciat:qa uiuũt mecũ fere quotidie illi⁹ familiares.Incidunt aũt in ſermóe uario multa:q̃ fortaſſe illis cum dixi:nec illiterata nec inſulſa eſſe uideantur

ri:præcognoſci.¶ Ne dicam li.occupatio:ex ornatio: libidine:appetitu:ſine rōne.¶ Eius ipſius Cæ.¶ In ea reipſa:ne offenderē aium eius.¶ Olim. alias ſuperiori tpe.¶ Cui⁹.ſ.mei.¶ Opa.i.cã & bñficio.¶ Eēt li.n.q fециſſem opprimēdã coniurationē ſcelaratiſſimorũ hoium:ui ciuitas nr̃a eēt libera:Iuue.Roma patrē pr̃iæ Ci.libera dixit.¶ Ea:libertate.¶ Nihilo. ſubaudi eē meũ arbitror.¶ Illius Cæ.¶ Effugere ãt occurrit obiectiōi:qđ uteret qbuſdã ſcōmatib⁹& apophthegamatis:q̃ fortaſſe offendãt:dicit.n. ſe nō poſſe aliter facere:niſi abiiciat famã ingenii pmpti ad talia dicta qđ eſt impoſſibile.¶ Effugere of. di.i. ſi uelim fugere & uitare.ne q̃dã mea dicta acuta.aut faceta offendãt faciēdũ eēt:ne dicat eē ingenioſus.& doctus qđ fieri ñ pōt.¶ Peracre.ſeuerũ:uel uelox:& prōptũ & itelligēs.¶ Et ut.habuit Pætus Seruiũ frēm lratiſſimũ:& ita aſſuetũ i lectiōe poetarũ & maxie plau.ut ſi qs uerſ⁹ allat⁹ fuiſſet p uerſu plau.q̃ ñ fuiſſet plau. ſtati iudicaret:& negaret eē plauti:cōparat igiƭ igeniũ eē i iudicãdis apophthegamatis igēio & doctriẹ ſer.i iudicãdis uerſib⁹:dicit.n.ſicut frater tuus Seruius pter magnã cōſuetudinē legēdi dicere:hic uerſus non ē plauti ita Cæſar cũ audit aliqd dictũ aut apophthegma:qđ mihi aſcribaƭ:qđ nō ſit meũ ſtati ſolet reiiceƭ & cognoſcere nō eē meũ.¶ Tritas.i.uſitatas:tractã a rebus q̃ uſu terunƭ:unde & ueſtis trita dicƭ longo:ſere uſu ɔſumpta ¶ Notãdis.iudicãdis·iſpiciēdis:ſic adaptat ſimilitudinē Cæ.ad ſeruiũ.¶ Cōfecerit.cōpoſuit.¶ ἀποφθεγμα ſnia breuis·acutũ dictũ:ali⁹ codex hēbat ἀσυνετώτερον ideſt obſcurius.nã ἀσύνετος ſignificat ſine intellectu.¶ Reiicere.reſpuere familiares illius q teſtificanƭ ei de facetiis:& acumine meorũ dictorũ.¶ Incidũt:caſu dicuntur.¶ Vario ſer.inter loquendũ uariis de rebus.¶ Nec inſul.inſipida aut infaceta.¶ Nec il.non illiterati hominis.

ĊNEC ſup.cōſecut⁹ ſum fruſtra:ut arbitror.¶ Ego enim color.paſſiuum uerbum color coleris.i.ueneror & obſeruor i.timeor lædi:ſic ab omnibus:iis qui diliguntur a Cæſare:ut.putem me amari ab his.¶ Nam & ſi ideſt quamquam amor:uerus & fictus:non diiudicatur:ideſt dicernitƭ facile niſi aliquod tempus eiuſmodi incidat:ut quaſi ideſt pinde:atq; aurum poteſt perſpici:ideſt probari igne:ſic beneuolētia fidelis poſſit perſpici:ideſt perfecte noſci periculo aliquo.¶ Cętera.ſ.extra periculũ ſunt ſigna cōmunia.ſ.tam uero.quã ficto amico.¶ Sed ergo utor uno argumēto:quamobrem ergo arbitror me diligi ex animo & uere.¶ Quia & noſtra fortuna eſt ea:& illorum:ut nō ſit cauſa ſimulandi.i.cur ſimulēt.ſ. me amare ſi non amarent:autem.i.ſed ego nihil uideo.quod timeam de illo penes quē.i.in cuius manib⁹ eſt omnis poteſtas hoc eſt de Cæſare:niſi q; omnia ſunt incerta cum diſceſſum eſt a iure:ideſt cum quis regit rempub.non ſecundum leges:ſed pro arbitrio ſuo:nec quicq̃ poteſt præſtari:ideſt firmiter polliceri cautiōe data.quale ſit futurũ: quod poſitum eſt in uoluntate ne dicam libidine alterius. Sed tñ animus eius ipſius eius:uidelicet Cæſaris:nulla re eſt offenſus a me. ¶ Enim pro quia:ut ideſt quemadmodum ego arbitrabar olim meum eſſe loqui libere:cuius:ſcilicet mea opera:ideſt diligentia & labore libertas eſſet in ciuitate.ſcilicet Roma quæ aliter periiſſet:ſic ſupple meũ eſt:ea.ſ.libertate ciuitatis amiſſa.nunc nihil loqui quod offendat uoluntatem:aut illius:ſcilicet Cæſaris aut eorum qui diliguntur ab illo.¶ Autē·ideſt ſed:ſi ego uelim auffugere offenſionem non nullorum dictorum acute aut facete.fama ingenii eſt abiicienda mihi quod ſ.abiicere famã ingenii ſi ego poſſē id ego non recuſarē.¶ Sed tamē ipſe Cæſar habet peracre iudiciũ:& tu Seruius frater tuus:quem iudico fuiſſe literatiſſimum diceret facile:hic uerſus non eſt Plauti.q; ſcilicet Seruius haberet aures tritas ideſt aſſuetas notandis generibus:ideſt notando genera poetarum:& conſuetudine legendi:ſic audio Cæſarem cũ iam confecerit.i.ex diuerſis collegerit:uolumina.ideſt libellos apophthegmaton:ideſt acute & ſententioſe ac mordaciter dictorum:ſolere ideſt q; ipſe Cæſar ſoleat:reiicere:ideſt abiicere & non recipere:ſi quid:ideſt ſi aliquod dictum afferatur ad eum præ me quod non ſit mecum.ideſt a me dictum & excogitatum:¶ Quod ideſt quam rem.ipſe facit nũc eo ideſt tanto magis:quia fere.ſcilicet omnes familiares eius uiuunt mecum quotidie.¶ Autem.ideſt ſed multa incidũt in ſermone.i.in loquendo aut dum loquimur de uariis rebus:non dicit in ſermonem quia de uno eodemq; ſermone loquimur citra tranſitionem.in alium quæ fortaſſe cum dixi illis.ſcilicet familiaribus Cæſaris:uideantur nec illiterata nec inſulſa: immo ſapere literaturam:& ſales.

Opera

Trita

ASC.

VBE. ℂ CVM reliquis actis.s.publicis:quę uult ad se deferri. ¶ Præterea.q̄ sint nec insulsa nec illiterata. ¶ Nō pu.au. nō delectaret audire. ¶ Oenomao tuo oenomaus:nomen est tragędiæ:sicut & Orestes.fuit aūt martis filius rex elidis & pisæ: Hippodamiæ pr:quē Accius poeta in tragędia introducit de inuidia cōquerentē:de qua dicit Ci.nō eē sibi q̄rendū:qa nihil habebat:qđ sibi inuidendū sit. ¶ Posuisti loco.i.notasti. ¶ Quid pōt inuideri.qđ est qđ sit mihi inuidēdū.q.d.nihil. ¶ Fac.pone.finge. ¶ Iis.stoicos intelligit. ¶ Vim uirtutis.qa ualeat uirtus. ¶ Nihil p̄.nihil esse ad qđ sit obligatus. ¶ Quā culpa. ¶ Dupliciter:duplici rōne. ¶ Et qđ prima rō. ¶ Senserim:iudicauerim. ¶ Et qđ cū secūda rō. ¶ Ad obtinēda ea.i.ad sustinēda ea:q̄ essent rectissima. ¶ In of.bōi ciuis in eo qđ debet facere bonus ciuis. ¶ Temere.inconsiderate. ¶ Potētes Cæsarē:& cæsarianos ¶ Cætera ue.hęc sunt q̄ sequunt. ¶ Quo.in q̄ ptem ¶ Præstare nō pos.i.nō est in ptāte mea. ¶ Cōscientia.qa rectissime sensi. ¶ Moderatione modestissimo regimine quo utor. ¶ Illā similitudinē.Actii.s.de inuidia q̄ adducis. ¶ Nō mō:nō solū. ¶ Leuē & ībe.i.tanq̄ leuem:& ībecillē. ¶ Tanq̄ fluctum a sa.non scopuli repellunt & retūdūt fluctus ita:ut eos frangant: ita fortis aīus debet retūdere & frāgere fortunā. ¶ Mo-
Monumenta numenta:scripta historiæ. ¶ Tulerit regna:passi sint reges & tyrānos. ¶ Athenis:ubi aliq̄n fuerūt etiā tyrāni. ¶ Siracusis:q urbs est siciliæ dionysii tyrannide nota. ¶ Ipsi uiri sapiētissimi. ¶ Liberi.in libertate:qa cōtemnebant fortunā. ¶ Suis Ci.F.i.cum suæ ciuitates essent in seruitute:ipsi tn̄ erāt quodāmodo liberi. ¶ Nō pu.q.dicat immo putabo. ¶ Tueri:cōseruare.
Attellane comoediæ ¶ Nec fran.nec minuam. ¶ Nunc enim incipit Cice. agere iocis cum pæto. ¶ Quando qm̄. ¶ Vt so.o.ut olim fieri solebat. ¶ Attellanū:ab oppido attellāo comoediæ attellanę appellatæ sunt.

Hæc ad illū cū reliquis actis perferuntur,ita enim ipse mādauit. Sic fit:ut si qd præterea de me audiat:non audiēdum putet:quāobrē Oenomao tuo nihil utor: & si posuisti loco uersus: Actianos. Sed q̄ est inuidia: aut quid nunc mihi inuideri potest? Verum fac esse omnia. Sic uideo philosophis placuisse iis:qui mihi soli uidentur uim uirtutis tenere: nihil esse sapientis prestare nisi culpam:qua uideor mihi dupliciter carere:& q̄ ea senserim:quæ rectissima fuerunt:& q̄ cū uiderem præsidii non satis esse ad ea optinenda: uiribus certandum cum ualentioribus non putarim. ergo in officio boni ciuis certe non sum reprehendendus. Reliquū ē ne qd stulte:ne qd temere dicā:faciam ue cōtra potētes. Is quoq; puto eē sapiētis:cætera uero qd quisq; me dixisse dicat:aut quō ille accipiat: aut qua fide mecū uiuantii q me assidue colunt:& obseruāt p̄stare nō possum. Ita fit:ut cōsiliorū superiorū cōsciētia:& p̄ntis tpis moderatiōe me cōsolet:& illam. Actii siltudinem nō mōiā nō ad inuidiā:sed ad fortunā trāsferā:quā existimo leuem:& imbecillem ab aio firmo.& graui tanq̄ fluctum a saxo frangi oportere: Etenī cū plena sint monimenta græcorum,quēadmodū sapientissimi uiri regna tulerūt uel Athenis uel Syracusis,cum seruientibus suis ciuitatibus fuerint ipsi. quodāmō liberi. Ego me non putē tueri meū statū sic posse.ut neq; offendam animum cuiusq̄,nec frangam dignitatem meam. Nunc uenio ad iocationes tuas: qn̄ tu secundum Oenomaum Actii .non.ut olim solebat Attellanum.sed ut nunc fit Mimum introduxisti.

ASC. ℂ Hæc.s.dicta mea perferent ad illū uidelicet Cæsarem cū reliqs actis publicis meis dictis & iam in acta relatis.ipse .n.mādauit.s.suis:ita sup.facere. Sic fit:ut si Cę.audiat p̄terea.i.p̄ter ea q̄ a suis afferūtur qd.i.aliquid de me:ipse putet nō audiendū sup.esse. Quā obrem ego nihil utor Oenomao tuo.i.tragoedia tua scripta de Oenomao martis filio rege elidis & Pisæ & patre hippodamię quem Actius in tragoedia inducit de inuidia cōquerentē de qua dicit Cicero non esse sibi querendum cum nihil habeat cui inuidendum sit etsi.i.quamquā posuisti idest inseruisti uersus Actianos idest Actii poetæ tragici. Sed quę est inuidia:aut quid potest inuideri nūc mihi.q.d.nulla & nihil. Verum fac esse idest esto ut fiat omnia idest uideat mihi immerito: Ego uideo sic placuisse iis philosophis uidelicet stoicis qui soli uident mihi tenere uim idest potestatem uirtutis:idest cognoscere quātum ualeat & qd sit uirtus:nihil esse sapientis pertinere ad sapientem: prestare idest persoluere:& quod dicunt facere:bonū est enim p̄stare quod ab alio aut a se peccatū est emendare & reparare:nisi culpam.i.sapiētem nulli rei esse obnoxiū quæ p̄ter culpā suā euenit.q̄.s.culpa ego uideor mihi carere dupliciter.&.i.simul q̄ senserim ea.s.de bello ciuili fugiēdo:quę fuerūt rectissima:& q̄ eum uiderē nō satis pręsidii.i.roboris militaris ad obtinēda ea.s.sensi obtinēda putari p putauerim nō sup.esse certādū cū uiribus ualētioribus quales erāt Cæsaris. Ergo cum.s.ita sit ego nō sum certe repræhendēdus in officio.i.facto ciuis boni. Reliquū est.i.restat cū nihil male fecerim in rempu.neqd dicā stulte: neqd dicam temere:ut p uel neqd faciā stulte & temere cōtra potētes:quales sunt. Cæsariani:& ego puto id quoq;.s.nihil dicere aut facere temere eē sapientis:uero p sed non possum præstare.i.exhibere cætera:utpote qd quisq; dicat me dixisse:aut quomodo ille.s.Cæsar accipiat aut qua fide uiuāt mecū.i.q colunt & obseruant.i.uenerātur me assidue. Ita.i.& sic fit: ut ego consoler me & idest simul conscientia consiliorum superiorum idest superioris tēporis quæ recta fuerunt:& moderatione.i.temperatione in dictis & factis tēporis p̄sentis:& transferā illā similitudinem: Actii.i.quam adduxisti ex troegedia Actii:non modo non ad inuidiam:idest non imputabo factum meam inuidiæ:sed transferā ad fortunā idest imputabo fortunæ:quam scilicet fortunā:ego existimo leuem & imbecillem idest debilem:oportere frangi ab animo firmo & graui tā q̄ fluctum a saxo idest a scopulo in mari posito. Etenim.idest nō certe.cū plena sint monimēta.i.scripta ad memoriā rerum:græcorum scilicet authorum:quemadmodum uiri sapientissimi tulerūt regna idest dominia & tyrannides uel athenis uel syracusis cum ipsi scilicet sapientissimi uiri:fuerint quemadmodū liberi:quia animus eorum non seruiebat cū liberaliter quæ impetrarentur facerent:ciuitatibus suis idest reliquis ciuibus quibus præsidere debebāt:seruientibus:qa inuite imperata obedītibus. Ego non putē sup.me posse tueri statum meū sicut neq; offendam.i.lædā & ad successionē prouocem animum cuiusquā:nec frangam.i.& non imminuam dignitatem meam. Quia necesse est sub tyrāno alterum facere:aut illum offendere seruando dignitatem:aut illi obsequendo dignitatem diminuere. Nunc uenio ad iocationes tuas. Quādo idest quando quidem tu introduxisti secundum Oenomaum idest fabulam illam ab Oenamo ut iamdudum denominatam. Actii scilicet poetæ:non Attellanam scilicet actorem uerbis rudibus & icomposito gestu:ut solebat olim scilicet introduci:sed ut nunc fit:mimum idest gesticulatorem qui gestu uerba & mors eorum quos agit immitatur.

ℂ Quētu

¶ QVEM tu. hoc genus locationis magis intelligebaſ ab iis inter quos agebaſ: q̄ exprimereſ. ¶ Quā tyro. pa. ſ. narras: Tyrotarichū: Alii dicunt genus eſſe falſamēti: alii placentam: ſiue ut uulgus ait atrocęam: deriuatio autem uidetur ſignificare genus eſſe caſei ſalſi. nam τυρὸς caſeus dicitur: ταριχίον. ſalſo & ταριχος. ſalſus: poterat tamen eſſe cōdimentū ali. quod ex caſeo ſalſo: qđ non erat ualde ſumptuoſum. ¶ Fœlicitate mea iſta fe. i. cū eſſem ditior: & res mihi eſſent meliores iſta ferebanſ. i. talia cibaria. Alii legunt facilitate mea: quod magis probo. ¶ Mutata. r. quia non ſunt in eo ſtatu i quo ſolebam. ¶ Hircium & Do. hi duo adoleſcentes erant nobiliſſimi Cæſ. gratiſſimi. ¶ Dicēdi di. iocatur Ci. dicit. n. hos duos ſibi diſcipulos in arte dicēdi: in arte aūt cœnādi eē magiſtros. ¶ Eiures. affirmes iurādo. ¶ Bonā co. aut p bonā copiā dcā: aut bonā copiā. ſ. ee tibi conuictus Ci. fuiſſe inuitatū a pæto. ¶ Cū rem ha. cū eras ditior. Nūc oñdit Pætū male agē rē ſuā. ¶ Tā æquo. tā ſine ſollicitudie: & cura. ¶ Tā. i. nō ſis eo cōſilio: ñ hoc credas nō tibi hoc pſuadeas. ¶ Vt cō. i. ut putes augere reputationē ſuā ſi accipias me hoſpitio: & des mihi cœnas. uult. n. cice. ſignificare ſe excipiēdū familiariter ſine ābitione: & ipēſa pæti ab amico: q erat ſpōte & nō iuitatus. ¶ Quā a de. i. q̄ ab eo: q ex debitor erat. ¶ Eas. tales: ¶ Fiāt ma. re. i. ut multa ſupſint: ut ſolet fieri in magnis cōuiuiis. ¶ Et. i. ēt. ¶ Lautū. mūdū. ¶ Fiat tē. i. tēpati⁹: q̄. ſ. cœnaphaniæ. i. minor ipēſa uel meli⁹. ¶ Tēperius. i. magis i tpe uel cit⁹. Qui. liii. meta. Mō ſurgis eo tēperi⁹ celo. i. cit⁹. ¶ Cœna ma. i. quā itelligimus eē ſumptuoſum. ¶ Ferā. iocaſ, q. d. ueniā ad eā. ¶ Videre. expiri. ¶ Audeat: q̄ſi in ſe magnū. ¶ Polypū. gen⁹ ē piſcis a multitudie pedū ſic dci. ¶ Miniāi io. ſi ex aliq̄ comœdia ē hic loc⁹ ubi fortaſſe polypus Ioui appoſit⁹ ſcribebaſ aut q̄lis polypus: q appoſit⁹ ē in cœna Iouis Mimiani: quē mimus aliqs ſcripſit: aut repūtauit: alii: legūt minuā: ut ſit ſenſus minuā. i. ɔſumā. ¶ Nō au. ſ. iuitare ad cœnā mēſis. ¶ De. m. no. lau. nūciaſ tibi: q ſim nimiū laut⁹. ¶ Eā. lauticiā. ¶ Promulſiæ. genus ē liq̄minis. ut qdā uolūt ex mulſo. ¶ Suſtuli: amoui: qa nō amplius delector. ¶ Oleis: q̄ & ſale ɔditis. ¶ Lucanicis. lucanica gen⁹ ē farcimis ex porcinis carnib⁹ a lucanis populis: unde primū fuit iuēta ſic dcā. ¶ Abſtergere. penit⁹ āmouere antiquū: quo ſolebā delectari. i. paratyrotarichum erat. n. cib⁹ pauci ſūpt⁹: quē pri⁹ dixit Ci. ſe tā faſtidiſe cū aña ferret: nūc adū dicit pæto: ut illud ſibi paret. ¶ Vnū. pcipuū. ¶ More no. ut ɔſueuim⁹. i. moderate. ¶ Illa ſu. cū diximus nō eē lautos. ¶ Luſimus. ex ioco dixim⁹. ¶ Præter miſſuꝝ. i. uillā felicianā. ¶ Satis. facetiaꝝ. ¶ Sanionū. Saniōes: q ſunt i dcis fatuis & morib⁹: obſcenis Ci. lib. ii. de ora. qd porro tā ridiculū q̄ Sāio: hoc græci appellāt βωμολόχους quorſum āt ſubdiderit. Sa. n. ſalis ē. Sani. parū: ñ facile pt itelligi.

quem tu mihi Pompilium: quem danariū narras quā Tyrotarichi patinam fœlicitate mea iſta ferebantur antea. Nunc mutata eſt res. Hirciū ego: & Dolobellā dicendi diſcipulos habeo: cœnandi magiſtros. Puto .n. te audiſſe: ſi forte ad uos oīa pferuntur: illos apud me declamitare: me apud eos cœnitare. Tu autem q mihi bonā copiā eiures: nihil eſt: tum eni cū rē habebas: queſtiūculis te faciebā attētiorē: nūc cū tā æquo aīo bona pdas: nō eo ſis cōſilio: ut cū me hoſpitio recipias: exiſtimationē te aliq̄ putes accipere. Etiā hæc leuior ē plaga ab amico. q̄ a debitore. Nec tñ eas cœnas q̄ro: ut magnæ reliquiæ fiāt: q erit magnificum ſit & lautum. Nēini te mihi phaniæ cœnā narrare: itēperius fiat: cætera: eodem mō. Quod ſi pſeueras me ad mſis tuæ cœnā uocare: ferā id quoq;: uolo eni uidere aium, q mihi audeat iſta: q̄ ſcribis appōere: aut ēt polypū Miniāi Iouis. ſimilē? crede mihi non audebis. Ante meū aduētū fama ad te de mea lautia ueniente eā extimeſces. Neq; ē: q i promulſide ſpei ponas aliqd q̄ totā ſuſtuli. Solebā. e. ātea delectari oleis lucanicis tuis: Sed qd hæc loqmur: liceat mō iſto uenire. Tu uero: uolo. n. abſtergere animi tui metū ad Tyrotarichū antiquū redi: Ego tibi unū ſūptū afferā q balneū calefacias oportebit: cætera more nřo: ſuperiora illa luſim⁹. De uilla Seliciana & curaſti diligenter & ſcripſiſti facetiſſime: Itaq; puto me prætermiſſurū ſalis enim ſatis eſt. Sanionum. parū. Vale.

¶ Quem Pompilium narras tu mihi: quem Denariū ſup. narras tu mihi locus obſcurus eſt quia deſyderanſ Actiū tragœdiæ: qb⁹ notus loc⁹ erat apntiſſim⁹: ſicut q diceret Catonē Terētii plane agis & pūi eunuc⁹ Terētii plane obſcurus eēt loc⁹ nūc clariſſimus. dubiū ē an denariū p hoīe an potius p nūmo accipiat & dicat Ciceronē morē Pōpilii emiſſe denario patinā Tyrotarchi. i. caſei ſalſi & uetuſti: uñ ais quā patinā Tyrotarchi ſup. narras mihi. ¶ Iſta. ſ. ſcōmata amara ferebātur facilitate. i. leuitate mea. nūc res ē mutata. ¶ Ego hēo Hirciū & dolobellā diſcipulos dicēdi: & ſup. magr̃os cœnādi: qa ſūptus faciūt aut coquēdi pitiores ſunt. ¶ Puto. n. audiſſe te: ſi forte oia. ſ. q̄ Romæ fiāt pferunſ ad uos: illos declamitare. i. frequēter ſe exercere i dicēdo p cās fictas apđ me & me cœnitare. i. frequēter cœnare apđ eos. ¶ Aūt. i. ſed: nihil eſt q tu eiures. i. iurādo eripias & extorqueas mihi bonā copiā. ſ. obſonioꝝ. Vberti. itelligit eiures. i. exp̄ſſe iures p bonam copiā dcā. ¶ Ego. n. faciebā te attētiorē q̄ſtiūculis. i. puis q̄ōnibus tūc cū hēbas rē. i. diuitias: hoc ē te exercebā ut hoiem q mihi curæ eēt: nūc cū pdas bona. ſ. tua tā æquo. i. in utrāq; fortē parato aio: ñ ſis eo ɔſilio. i. ne hoc tibi pſuadeas ut cū recipias me hoſpitio putes te accipe aliquā exiſtimationē aut pot⁹ ęſtimationē. ſ. obſonioꝝ tuoꝝ. ¶ Etiā. i. præter hoc q bona tua mihi facis: hæc plaga. i. pœna & multa: ē leuior ab amico quā a debitore: qa leuius eē nihil ab. amico quā a debitore recipere. Nec tñ quæro. i. exigo eas cœnas ul magnę reliqæ fiāt. ¶ In qđ erit ſit magnū & lautū: oīa accipi debent ioco dcā: ¶ Memini te narrare mihi cœnā phāniæ. ſ. lautā & lmēſam: ſup. cœna tua ſit tēpatius. i. nō ſit tā magna: cætera ſup. fiāt eodē mō. i. æq laute. ¶ Qđ ſi pſeueras uocare me ad cœnā mēſis. ſ. tuæ: ego ferā. i. patiar quoq;. i. ēt id: uolo. n. uideſ aium ſup. ei⁹ q audeat apponere mihi iſta q̄ ſcribis: aut ēt Polypū. ſ. piſcē multoꝝ pedū: ſimilē iouis mimiani. i. rubicūdi q̄ ſi minio tincti: aut Mimiani. a Mimo itroducti fabulā: crede mihi nō audebis ſup. talē apponere. ¶ Fama de mea lautitia ueniet ad te añ aduētū meū tu extimiſces eā. ¶ Neq; ē q ponas aliqd ſpei i pmulſide. i. dulciario illo: aut liquamie ex mulſo: ñ ē q putes me pmulſide' ɔtētū fore: quā. ſ. pmulſidē ego ſuſtuli. i. depoſui de cœna mea totā. Ego. n. ſolebā delectari aña oleis & lucanicis. ſ. hillis: tuis ſalſis ex carne ſuilla rubēte. ¶ Sed qđ. i. ad qđ loqmur hæc: liceat mō uenire iſto. i. ad illū locū ubi tu es. ¶ Tu uero: redi ad Tyrotarchū. i. caſeū ſalſū antiquū. uolo. n. abſtergeſ metū al tui. ¶ Ego afferā tibi unū ſūptū: qa oportebit q calefacias balneū: cætera ſup. facias & pares: more nřo: ñ luſim⁹. i. p iocū dixim⁹ illa ſuperiora. ¶ Tu & curaſti diligēter & ſcripſiſti facetiſſime de uilla Seliciana. ¶ Itaq; ego puto me pternuſſurū idest demiſſurū eā: Salis enim ſatis idest facetiarū eſt paruū ſup. eū Sanionum idest fatuorum obſcœnioꝝ quos græci bomolochos uocāt.

VBE.

Tyrotarichū

Eiures

Et

Polip⁹

promulſiç

Lucanica

Saniōnea

ASC.

VBB. On tu:Romani moris fuit militibus ueteranis post confectammilitiam agros aliquos dare:quorũ prouenti bus possent senectutem suam & familiam sustentare: ut ostendit Iu. Tandem pro multis uix iugera bia da bantur Vulneribus:& Luc.li.idest pharsaliæ.Quæ sedes erit emeritis:quæ iura dabuntur.Que noster ue teranus aret.Id igitur quũ Cæ.facturus diceretur:petiuerat Pætus a Ci.qd putaret eẽ facturũ de iis agris: Itaq̃ Cice.rescribens oñdit eũ melius scire debere q̃ balbũ Cæ.intimũ & familiarẽ apud se hũerit:a quo po tuit oĩa multa melius intelligere.Itaq̃ ab pæto petit qd putet non de agris.sed de seipsis esse futurum Cæsare tenente omnia:deinde tñ dicit Ci.quid intelligat de diuisiõe agrorũ & licet ager suus tusculanus pp uicinitatem im mineat piculo diuisionis:dicit tñ se non timere:sed ut uirum fortẽ & phũm existimat satis sibi eẽ qd uiuat: seq̃ amare Cæ.cui⁹ bñficio hẽat uitã:Postrema dicit nõ solũ sibi:sed ẽt ipsi Cæ.q oĩa regit incertũ eẽ qd sit futurũ:qa res ipse p tpibus mutant. ¶ Nõ tu:iterroga tiue legẽdũ eẽ:non ne hõ es dignus uideri.q.d.sim plex. ¶ Balbus:qui Cæsaris cõsilia nouit: ¶ Munici

Munici pis

piis:oppidis q̃ assignabant ad hitationẽ militũ.Luca. an meli⁹ fiẽt pyratæ magnę coloni.Et agris:diuidun dis. ¶ Iste:Balb⁹. ¶ Ex isto:qa qcqd de factis Cæ saris scio:Balbus mihi:immo petit a pæto quid putet futurũ de seipsis. ¶ Si me.a.adiuratio. ¶ Habuisti: Balbũ. ¶ Vel ebrio:qa bñ poti facilius reuelant secre ta.Hora.Quid nõ ebrietas designat:operta recludit. uult aũt intelligere:habuisti eũ apud te qui uel delibe rata mẽte qd faciũt sobrii:uel ex casu & temere.ut fa ciũt ebrii:tibi dixit quid sit Cæsar factur⁹. ¶ Ista.i.ta lia. ¶ De lucro.i.ultra q̃ spabamus & optamus. Ter. Quicqd pter spẽ euenerit.id i lucrũ dputato. ¶ Qua driẽniũ:q̃ttuor annos pterítos. ¶ Si aũt quasi correctio qa dixit lucrũ eẽ qd uiuat. ¶ Aut ut.si uita põt appel lari uiuere post rẽpu.amissam.q.d.q̃ potius ẽ mors. ¶ Deinde.s.ñ quæro ista. ¶ Quod.i.qa. ¶ Videor sci.cõsido quodammodo quid sit futurũ. ¶ Fiet:enim: idest quod uidetur scire quod omnia regentur arbi trio eorum qui habebunt potentiam. ¶ Valebunt. poterunt. ¶ Valebunt.a.significat quod magis regẽ tur res ui quadam q̃ iustitia. ¶ Quicquid con. qua si dicat sola uita etiam sub imperio. Cæ. quando ui uendo aliter facere nõ possimus. ¶ Hoc.sic ostendit Catonẽ non sine causa periisse:ne ueniret I hanc seruitutẽ. ¶ Si quis significat Catonẽ:qui seipsum uticæ interemit:ne Cæsaris tyrãnidẽ uideret. ¶ Veientẽ.a.agrũ ueiorũ.qui populi fuit

Capẽa portan

finitimi Romanis. ¶ Capenatem.a capena oppido:uñ & porta:quæ illuc ducebat capena appellata ẽ.Iu. Substitit ad ueteres arcus madidãq̃ capenam. ¶ Metiunt.mensurant:ut diuidant.s.Cæsariani. ¶ Hoc.sc3 qd metiunt illos agros.

Fruor

¶ Non ab.lon.a.t.quia propinquũ eẽ imminet periculo tusculanũ propter uicinitatem.Vir. Mantua ue misere nimium uicia cremonæ. ¶ Fruor capio uoluptatem:& fructum ex eo agro. ¶ Dũ licet.dum permittitur mihi:dũ possum. ¶ Sẽ per li.s.frui. ¶ Id.ut fruat meo agro. ¶ Minus.non.quãdo.qm. ¶ Vir.s.bene amatus contra oĩa aduersa. ¶ Duxi.exis

Minus pñ

maui. ¶ pulcherrimum:ut:uitam esse pulcherrimam omniũ:quæ nobis cõtingunt pro locis mutat Cice.sn ias:alibi.n.o dit uitam amissa dignitate:& honestate nullo pacto esse appetẽdam. ¶ Eũ.Cæsarem.bñficio:liberalitate: quia poterat mihi eripere si uoluisset. ¶ Id.i.uiuere. ¶ Qui.excusat Cæsa.quod licet:bonam habeat uoluntatem.necesse.,tñ sit eum multa facere ad arbitrium aliorum:quos habet sibi coniunctos & amicos.

M.C.Lucio Papirio Pæto.S.D.

NOn tu hõ ridiculus es,qui cum Balbus noster apud te fuerit,ex me q̃ras,quid de istis mũicipiis & agris futurum putem,Quasi aut ego quicquã sciã,quod nesciat,aut si qd aliqñ scio,nõ ex isto soleã scire.Immo uero si me amas,tu fac ut sciã,quid de no bis futurũ sit.Habuisti enim in tua potestate,ex quo uel ex sobrio,uel certe ex ebrio scire posses.Sed ego ista mi Pæte non quero primũ qa de lucro prope iam quadriẽniũ uiuimus,si aut hoc lucrũ est,aut hæc uita superstitem reip.uiuere:Deinde q̃ scire mihi quoque uideor quid futurum sit,fiet.n.quodcunq̃ uolent,q̃ ualebunt,ualebũt aũt semper arma.Satis igitur nobis esse debet,qcqd cõcedit hos si qs pati ñ potuit, mori decuit.Veiẽtẽ qdẽ agrũ & capenatẽ metiũt:hic non lõge abest a Tusculano Nihil tñ timeo.fruor dũ licet opto ut sp liceat.Si id minus contigerit:tñ qñ ego uir fortis:idẽq̃ phs uiuere pulcherrimũ duxi:nõ possũ eũ nõ diligẽ:cui⁹bñficio id cõsecutus:sũ.q si cupiat esse remp. q̃lẽ fortasse & ille uult:& oẽs oprare debem⁹:

VBR. On tu homo &c. Mors erat Romani:ut ueteranis militibus aliquot agros ad uitæ sustentationem darent:qd & Cæsar se facturũ decreuerat:quod.cum Pætus a Cicerone doceri uoluit.Scribit eũ melius debere scire:qui Balbum consulere potuerit:aperit tamen quid sentiat:& quo animo quod euenerit ferendũ sit edocet. ¶ Cre do est.Non.i.nonne tu o Pæte es homo ridiculus.i.risum excitans & ridendus:qui cum Balbus noster fuerit apud te:quæras ex me quid putem facturum de istis municipiis.i.oppidis mũicipalib⁹:& agris.s.illis adiacẽ tibus:quos rumor erat Cæsarem uelle Veteranis suis distribuere:quasi aut ego sciam quicq̃ qd iste.s.Balbus nesciat aut si ego scio quid:idest aliquid aliquando:ego non soleam scire:sup.illud est isto:scilicet qui apud te fuit hoc est ex Balbo. ¶ Immo uero:idest econtrario:si tu amas me fac tu:ut sciam quid sit futurum de nobis:idest de agris: nostris. ¶ Tu eñi habuisti in tua potestate:scilicet Balbum ex quo tu posses scire:uel ex sobrio:uel certe ex ebrio:quia Ebrius:insipiẽs: pue ri dicent tibi uerum. ¶ Sed o mi Pæte ego non quæro ista:idest non sum sollicitus de istis rebus.Primum qa uiuimus iã prope:idest quasi quadriennium:de lucro:idest ultra q̃ putauimus nos uiuere posse.si aut hoc est lucrum:aut hæc ẽ uita uidelicet uiuere superstitem reipu.idest post interitum reipu. ¶ Deinde non quæro:supple q̃ idest eo quod ego uideor mihi scire:quoq̃:idest etiam quid sit futurũ. ¶ Enim:idest qa id supple fiet quodcunq̃ uolent:qui uolebunt: idest plus poterunt:autem:idest sed:arma:idest in armis præstantiores:ut Cæsariani uolebunt semper.Igitur satis debet eẽ nobis qdqd conceditur. ¶ Siquis non potuit pati hoc:idest ut habeat satis ex eo quod sibi cõceditur:ipse debuit mori. ¶ Qui dem:idest certe supple Cæsariani:metiuntur:idest metiendo inter se diuidunt agrum Veientem & capenatẽ:idest iuxta Veios & Capenas iacentem hic:scilicet ager non abest longe a tusculano:scilicet agro.ubi Ciceronis erat possessio. ¶ Ta men.i.nihilominus ego nihil timeo:scilicet de ablatione agri mei. ¶ Ego fruor:idest ex eo fructũ capio dum:idest quam diu licet:ẽpto ut liceat semper. ¶ Si id:idest semper licere frui meis.minus:idest nõ cõtigerit:idest datum sit tamen qui do:idest quoniam:ego uir fortis:scilicet habitus:aut haberi cupidus:& idest philosophus:duxi:idest existimaui:uiuere esse pulcherrimum:non possum non diligere eum:scilicet Cæsarem cuius beneficio ego consecutus sum:id:scilicet:ut uiuã. ¶ Qui si cupiat rempu.esse qualem & idest etiam ille uult fortasse:& nos omnes debemus optare.

¶ Quid facias

QVID fa.i.aliqd qđ possit facer̃:ut uult. ¶ Colligauit.q.d.iplicauit. ¶ Lõgius p plura dico.q̃ opus erat. ¶ Ipsum prin.ipm Cæ.q ē priceps cõsiliorũ. ¶ Nos.n.rõ q̃re Cę.nesciat futura. ¶ Ipe tẽ.s.seruit. ¶ Tpa.quę assidue mutantur. ¶ Ille.Cę. ¶ Cogitet.hẽat i aio:qa cogitatiões alienis cordis nobis sunt ignotę. ¶ Nõ re.cũ a me petisses. ¶ A nea.oli. ¶ Cessator piger. ¶ Nihil ex.nihil certi. ¶ Nec.duplicẽ assignat rõnẽ q̃re citius nõ rescripserit:qa cũ nihil hẽret explorati:noluit expõere rẽ i dubio:ne ex dubitatiõe daret ei solicitudinẽ:nec uoluit ẽt affirmare:qđ erat incertũ:ne ex affirmatiõe daret spẽ uanã. ¶ A scribã subiũgã.q̃si post oia scribã. ¶ De isto pi.qđ tu times imminere nobis. ¶ Tu tamen.cõsilium sapiẽtis:ut optemus ab eis semp optima.& tñ cogitemus potius mala posse euenire:q̃ bona:quia si ita cogitabimus minus nos opprimẽt:qua precogitata euenient:etiã si erunt mala. Si autẽ euenient bona.id erit in lucro:quia cum cogitatio nostra eẽt de malis superuenerint. ¶ Quęcunq.s.e.siue bona siue mala.Virgi Quicquid erit superanda omnis fortuna ferendo est. VBE.

qđ faciat nõ hẽt,ita secũ mltos colligauit,sed longius pgredior.scribo.n.ad te.hoc tñ scito si mõ meq cõsiliis ñ itersũ,sed ne ipm qdẽ pricipẽ qđ futuɋ̃ sit. Nos n.illi suim⁹,ipe tpib⁹.ita nec ille qđ tpa postulatura sint,nec nos qđ ille cogitet scire possumus.Hæc tibi añã nõ rescripsi,nõ quo cessator eẽ solerẽ.Præsertim in lr̃is,sed cũ explorati nihil hẽrẽ,nec tibi sollicitudinẽ ex dubitatiõe mea,nec spẽ ex affirmatione afferre uolui.Illud tñ ascribã qđ ẽ uerissimum,me his tpibus adhuc de isto periculo nihil audisse,tu tñ pro tua sapientia debebis optare optima: cogitare difficillima ferre quæcunq erũt. Vale.

TAMen nõ habet qđ faciat:qa nõ posset ẽt si uellet rẽpu.restituere pristinę libertati:ita.s.usq adeo colligauit.i.deuinxit se cũ multis:q.s.si respu.uigeret de põdĩ eẽnt. ¶ Sed ego pgredior lõgius.s.quã necesse ẽ. ¶ Scribo enim ad te:cui.s.pauca sufficerent cũ sis uir prudẽs:& psp icaci ingenio. ¶ Tñ scito hoc nõ mõ me:q nõ itersum cõsiliis:nõ scire qđ futurũ sit:sed ne qdẽ.i.nõ ẽt ipm principẽ.s.Cęsare scire qđ sit futurũ. Vbi est nõ mõ:nõ:me legi posset nõ mõ m::ut illa negatio ne utriq piculę seruiret. ¶ Nos seruimus illi.s.Cę.ipse sup.seruit.i.iseruit tpib⁹.i.reb⁹ se p tpe habẽtibus. ¶ Ita nec ille sup.scire potest quid ipa sint postulatura: nec nos possimus scire qđ ille cogitet. ¶ Ego nõ scripsi hęc antea:non q melius ouã quo:solerẽ eẽ cessator.i.pigritans presertim in lr̃is.s.scribendis:sed cũ nihil haberẽ exploratu.i.certu:nec nolui afferre tibi solicitudinẽ ex dubitatione mea:nec spem ex affirmatione.s.de re dubia. ¶ Ego tamen ascribam.i.scribẽdo addam illud:quod est uerissimum:me nihil audisse adhuc his temporibus de periculo isto.s.qđ times de agris nobis eripiendis:tu tamen debebis optare optima pro sapiẽtia tua.i.sm quod exigit sapiẽtia tua:& debebis cogitare difficillima.s.explicata posse euenire:& debebis ferre q̃cũq erunt:siue difficillima:siue mediocria. Vale. ASC.

M.T.C.Pæto Salutem.D.

Vm eẽm ociosus in Tusculano:ppterea q discipulos obuiã miseram:ut iidẽ me:q̃ maxime cõciliarent:familiari suo:accepi tuas lr̃as plenissimas suauitatis:ex quib⁹ itellexi pbari tibi meum cõsiliũ:q ut Dionysius tyrãnus cum Syracusis expulsus eẽt.Corithi dicit̃ ludũ appuisse:sic ego sublatis iudiciis:amisso regno forẽsi ludũ q̃si habere cœperi.Quid q̃ris?me quoq delectat cõsilium

Vm essem.Occupata repu.a Cę.cũ Ci.arti nullus eẽt locus in curia:aut in foro:ut ipse multis locis cõquestus est:se totũ abdidit in studia lr̃aŭ:ut ex eis aliq̃ medicinã miseriarum acciperet:& quosdã adulescẽtes nobilissimos in arte dicẽdi docẽdos acceperit: nõ tñ multos ut multi suspicãtur:qui credũt eũ apuisse ludum oĩbus uenire uolẽtibus habebat.n.paucos:ut Balbũ Hirciũ:& Dolobellã:licet ipse gratia ioci dicat se aperuisse ludum:itaq hac epistola iocat̃ cũ Pęto:& ostẽdit se sapiẽtius fecisse:qui secut⁹ sit tpa:q̃ eos qui seipsos interemerunt:Cõmemorat cõmoditates:quas ex hoc exercitio cõsequitur. Postremo irridet Pętum:qui bona sua paulatim consumeret:significat.n.cum aliquando deuenturum ad eundem exitum ad quem ipse peruenit:ut aperiat ludum lr̃arum:sed minore tamẽ auctoritate. VBE.

¶ Ociosus.sine occupatiõe. ¶ Discipulos.hirciũ & Dolobellam:quos supra dixit se hr̃e dicẽdi discipulos:& cœnãdi magistros. ¶ Familiari.Cęsari cui miserat eos obuiã.cũ intelligeret eũ uenire Romã:ut cõciliarẽt ipsum alienatũ pp partes Põpeianas:quas secutus fuerat. ¶ Probari.laudari. ¶ Cõsiliũ.meũ id quod institui facere. ¶ Q đ.ga. ¶ Vt Dionysius honestat Ci.factum sui illustri exemplo a rege sumpto:& simul pertransitũ ostendit principibus:& regib⁹ pdesse interdum etiã sciam & literarum cognitionẽ. ¶ Diony.filius prioris Dionysii:de quo Ci.mentionẽ facit lib.iii.Tusculanarũ quæstionum:quod ludum:apparuerit corinthi cum syracusis expulsus fuisset:& Oui.lib.iiii.de ponto.Illa syracusia mõ formidatus in urbe.Vix humili duram reppulit arte famem. ¶ Corinthi.in corintho aduerbialiter posuit:est autẽ urbs achaię:de qua supra alio loco plura memoranda diximus. ¶ Ludum.sch·lam·ponitur enim ludus pro loco ubi exercet̃ aliqua ars.unde diximus ludum palestrę:ludum literarum. ¶ Sublatis.ammotis. ¶ Iudiciis.causis iudicialib⁹:quas solebam agere. ¶ Regno forẽsi.ad laudem suam dixit:quia ita obtinebat principatum inter oratores Cicero.ut diceretur regnare in causis. ¶ Quasi.ut ostenderet se non penitus esse magistrum dicendi. ¶ Quid quæ.genus dicendi cum uolumus breuiter aliquid concludere quasi dicat non est opus pluribus:sic Horat⁹ i epistolis.Quid quęris uiuo:& regno simul ista.reliqui.Quę uos ad cœlum fertis rumore secundo. Diony. Corith⁹ Ludus.

Vm essem. Amissa repu.se i dicit ad literarum studia conuersum Balbo Hircio:Dolobellæ ludũ aperuisse:eo quod illos in arte dicendi exercuit:non tamen post cõsulatum mercede precepit. ¶ Ordo est.cum essem ociosus in tusculano:scilicet agro cum domo propterea q miseram discipulos:scilicet meos obuiã:scilicet officii gratia:ut opinor Cæsari:ut iidem:scilicet discipuli mei Balbus:Hircius:& dolobella:conciliarent.i.amicitia cõiũgerẽt me:q̃ maxime familiari suo:scilicet Cæsari:accepi literas tuas plenissimas suauitatis ¶ Ex quibus intellexi consilium meum probari:idest approbari tibi:idest a te.q ut:idest quemadmodum dionysius tyrannus cum esset expulsus Syracusis:urbe Siciliæ ubi tyrãnidem exercuerat:dicit aperuisse:idest omnibus patefecisse:ludum:scilicet litterarium:hoc est scholas publicas:sic ego iudiciis:scilicet fori sublatis & regno forensi:idest actiõe causarum in qua Cicero nuper regnauerat:amisso cœperim habere quasi locum:idest locum exercitationis in arte dicendi. ¶ Quid quæris:idest quid uis:ut amplius dicam:consilium:sup.hoc delectat quoq:idest etiam me. ASC.

VBE. ¶ MVLta.s.cõmodat. ¶ Munio.facio me fortẽ. ¶ Ad hæc.s.cõtra cõditionẽ horũ tẽpoꝝ:q̃ est pessima. ¶ Cuiusmodi. q̃le. ¶ Id s.quod sequoi l̃ras. ¶ Me añpono.i.plus laudo ɔsiliũ meũ:q̃ alioꝝ quicq̃d alii faciunt. ¶ Nisi for.occurrit obiectioni. ¶ In le.fa.i.si mortuus eẽm in lecto meo:ut dicit solet febri uel alio morbo cõsũptus:fateor q̃d melius fuit mori. ¶ Sed nõ ac.fortũa noluit:ut in lecto morerer. ¶ In acie.i.in bello:quia poterat ẽt obiici:q̃re nõ potius uoluisti pire in bello pugnãdo p libertate:q̃ fuisset ubi summæ laudi:ut pulchrũq; mori succurrit i armis:r̃ndet se nõ fuisse i bello. ¶ Lẽ
Fœde. tulus af.isti fuer uni duces Põ. ¶ Põ.s.magnus. ¶ Fœde. crudeli: uel certe turpiter & ignaue. ¶ Mors Põ.a plutar.& Appiano:& ab aliis ita scribit ut hic nõ sit memoranda:uide ẽt Lu. ¶ Scipio:pr̃ Corneliæ uxoris Põ.cũ.n.eẽt Cæ.post mortẽ Catonis:q̃ seipm uticæ itereme rat ex trecẽtis:q̃ senat⁹ formã pferebãt quosq̃; repe riret:mortui traderet.L.Scipio:q̃ eo in bello iperator erat hyemẽ:in mari agẽs hostib⁹ nauibus casu obuius pagraile gessit:donec fortuna aduersante eius naue supata seipsum interemit:spoteq;:in mare pcipitẽ se dedit. ¶ At Ca.pa.s.piti.i.cum magna laude:q̃m maluit mor.liber:q̃ uiuere seru⁹. ¶ Istuc.scilicet pire. ¶ Licebit.n.cũ uo.erit sp in ptãte nr̃a quotiẽscũq; placebit. ¶ Demus operã.curem⁹. ¶ Illi Ca.i.ne ita sit nobis necessitas nõ iterficiẽdi sicut illi fuit. ¶ Id ne sit nobis necesse. ¶ Primũ.q̃d diximus munire nos ad hæc tpa. ¶ Illũ:q̃d mox dicã. ¶ Melior.s.melius habeo:& uulgarius dicã meli⁹ sto. ¶ Valitudine bõa.s.fio melior.i.q̃tũ ad sanitatẽ. ¶ Exercitatõib⁹:q̃ plurimũ ɔferũt ad ɔseruationẽ humãt corpis:ut infra ipse scribet ad Ti. ¶ Deide:alia ratio:q̃d nisi dedisset se exercitatiõe:amisisset oẽm facultatẽ dicẽdi:q̃ hẽbat. ¶ Audiat.n.de li.imo:& ociosa iuuẽtus q̃ satis putat semel i ãno scribere ep̃lam aut carmẽ:& posse retinere dicẽdi facultatẽ cũ fons eloquẽtiæ uetet:ne pua intermissiõe exaresceret. ¶ Exaruisset:esiccata eẽt:tractũ ab aq̃s. ¶ Extremũ:ultimũ:& icipit iocari. ¶ Primũ.i.pcipuũ & añ ponẽdũ oĩbus aliis ɔmodis. ¶ Pa
Pauões uones:q̃ ita erãt i delitiis:ut põtificalt cœne apponerẽtur. Prim⁹ aũt posuisse dr̃ Hortẽ.cũ augur eẽt:ut scri. Ply.apud quẽ uide pl̃a de pauõib⁹. ¶ Cõfeci cõsũpsi:q̃ mihi sunt donati a discipulis meis. ¶ Pullos co. q̃ sunt uiliores. ¶ Atteriano:q̃dã somniauit atteriũ & hirtiũ fuisse coquos q̃ bñ fercula cõdirẽt:re ãt uera Atteri⁹ familiariaris erat Pæti:Hirtio uero Ci.ut supra dixi;dicit ergo Ci.uelere tu iure:q̃d dabit tibi atteri⁹ tu⁹:ergo ãt iuſ q̃ dabit mihi hir.me⁹. ¶ Dele.fruitor. ¶ Iure:brodio a q̃ cõditæ & pigui. ¶ προλεγόμενας:προλεγ ο pdico significat. Intelligit aũt Ci.ppões.i.sntias q̃s Hir.& Bal.pponebat:ad q̃s audiẽdas inuitat Pæ.sed ne eũ ad idignationẽ moueret:subdit. ¶ Et si sus Mi.Licet ego iperitus doctissimũ uelĩ docere. ¶ Sus.i.ego iperitus tanq̃ sus erat aũt puerbiũ. ¶ Qñ:q̃m. ¶ Aestimatões:q̃dã diuinã significare:q̃ uulgo pcipue Mediolani appellãt libella uel augmẽta fcã sup bonis ãphiteoticis:ego ãt Sus.n.ad Miner.deã sapiæ nullã hẽt cõparationẽ. puto Ci.itelligere p æstimatiões cẽsum oẽm:quẽ p iocũ dicit Pætũ nõ posse uedere:q̃a ille cõsumpserat fere oĩa bona:ut paulopost aptius dicet. ¶ Nõ po.ne.q̃a nullæ tã tibi relictæ sunt. ¶ Ollã:uñã. ¶ Remigrãdũ:reuertẽdũ. ¶ Hic. Ro
Crud⁹ mæ.s.laborare uel pire. ¶ Cruditate:igurgitatiõe & replctiõe ciboꝝ:nã crudus dr̃:q̃ tm̃ comedit:ut nõ facile cõcoq̃t. Inde. Et crudũ pauonẽ i balnea portas.pauonẽ.n.dici crudũ nõ durẽ digestiõis:ut q̃dã putãt:cũ sit cib⁹ delicatissim⁹.sed pp repletionẽ:sic hora. Crudi tumidiq; lauemur.

Multa enim consequor primũ, id quod maxime nunc opus est, mũio me ad hæc tpa. Id cuiusmodi sit nescio tm̃ uideo, nullius adhuc consilia me huic anteponere, nisi forte mori melius fuit in lectulo fateor, sed nõ accidit, in acie nõ fui: cæteri q̃dẽ Põpeius. Lẽtulus tuus Scipio. Afranius fœde perierũt. At Cato pclare: iam istuc quidem cũ uolumus licebit: demus modo operam. ne tam necesse nobis sit q̃ illi fuit: id quod agimus. Ergo hoc primum sequitur illud ipse melior fio primum ualetudine: quam intermissis exercitationibus amiseram: deinde ipsa illa: si qua fuit in me facultas orationis: nisi me ad has exercitationes retulissem: exaruisset. Extremum illud est: q̃ tu nescio: an primum putes plures iam pauones cõfeci: quã tu pullos colũbinos: tu istic te atteriano iure delectato: ego me hic hircião. Vẽi igit̃ si uires: & disce προλεγομένας quas quæris: & si sus Mineruã. Sed quãdo: ut uideo: æstimatiões tuas uendere no potes. neq; ollam denariorum implere: Romã tibi remigrandum est. Satius est hic cruditate: q̃ istic: fame. Video te bõa pdidisse

ASC. ¶ EGO enim ɔsequor.i.obtineo multa. ¶ Primũ munio me ad hæc tpa:uitã tuẽdo & amicos ɔparãdo:q̃d ẽ maxĩe op⁹ nũc. Id cuiusmodi &c. ¶ Ordo ẽ. Nescio cuiusmodi.i.quale sit id.s.se munire ad tpa tm̃.i.dũtaxat uideo.i.cognosco me nulli⁹ cõsilia ãtepõere.i.pferre adhuc huic.s.cõsilio meo nisi forte meli⁹ fuit mori in lectulo.i.nõ uiolẽtia morte fateor.s.melius fuisse si accidisset:sed nõ accidit:& nõ fuit in acie.s.ut uiolẽta morte perirẽ. ¶ Cæteri q̃dẽ sup.nobiles uiri:ut Põpeius:Lentulus tuus Scipio:Afranius:pierunt fœde.i.ignominiose:aũt.i.sed:Cato supp.dices:q̃ Cato periit pclare:q̃a Vticæ ne in ptãtẽ Cæsaris ueniret sibi manũ intulit. Alii aũt aut fugã meditantes:aut:nõ fortiter bellantes pierunt. Augustinus tñ sanctus in libro de ciuitate dei.docet Catonẽ:neq; fortiter:neq; prudẽter neq; iuste:egisse inferẽdo sibi manũ. ¶ Iã q̃dẽ istuc.i.sic præclare perire:ut Cato uticẽ.periit:licebit.i.ɔcedet sup.nobis cũ uolemus:mõ.i.solũmõ dem⁹ operã.i.efficiamus ne sit tã necesse nobis.s.sit perire:quã fuit illi.s.Catoni:q̃ ppetuũ tenorẽ uitæ suæ ɔseruare nõ potuisset nisi mortẽ sibi cõsciuisset id quod.i.quã rẽ agimus.i.curamus. ¶ Ergo hoc.s.quod dixi me munire ad hæc tpa ẽ sup.primũ:illud.s.manũ inferre in summa necessitate sequit̃.i.est secundariũ. ¶ Ipse.i.ego fio melior:primũ ualetudine:quia sanior fio:quã.s.ualitudinẽ amiserã exercitationibus.s.in dicendi arte:amissis:deinde illa ipsa facultas.i.facilitas & ptãs orõnis:si qua fuit in me:exaruisset.i.extincta fuisset nisi retulissem me ad has exercitationes.s.dicendi:declarandi:scribendi. ¶ Illud.s.q̃d iã dicam:est extremũ:q̃d nescio an tu putes primũ.i.primo eligendũ:ego iam ɔfeci.i.absumpsi:& deuoraui iã plures pauones:quã tu sup.cõfecisti pullos columbinos. ¶ Delectato tu istic.s.ubi es tuture.i.succo seu brodio:hoc est aqua:in aqua carnes sunt decotæ:Atteriano.i.quod atterius tibi apponit. ¶ Ego sup.delectabo me hic sup.iure hirciano.i.quod Hircius familiaris meus:& Cæsaris amicus mihi apponet. ¶ Igit̃ ueni si es uir.i.uirilis animi:& disce prologomenas.i.prædicationes:& declamationes putas:quas q̃ris. ¶ Etsi.i.quãq̃ ego hoc faciendo:fecere q̃d sus.i.iperitissimũ aĩal:sup.faceret docẽdo:mineruã.i.deã scientiæ:& artificii oĩs inuentricẽ. ¶ Sed qñ.i.q̃m:ut uideo i.cognosco:ĩn nõ potes uendere æstimationes tuas.i.pretia rerũ tuarum:neq; implere ollam.i.fidelam hoc est uas terreũ in tertam defediendum denariorum.i.nummis:remigrandum sup.est tibi.Romam. ¶ Satius est:sup.perire hic.i.Romæ cruditate.i.cibo in digesto pp crapulam:quã istic.i.ubi es fame. ¶ Ego uideo.i.intelligo te perdidisse bona.

¶ Et spero

VBE. Spero Căterius

¶ SPERo. pro timeo: est autem a cyrologia: ut Hūc ego si tm̄ potui sperare dolorē. ¶ Factū de te. i. actum ď te. i. nulla spes est de te. & rebus tuis. ¶ Prouehi. portari. ¶ Mulo isto. iocatur Ci. quia Pætus uentus uendiderat equū: & scripsera: reseruasse sibi tantum malum. ¶ Canterium. equū cui testiculi amputati sunt: qui ideo fit mansuetior: distat autē ab equo: ꝙ Maialis a uerre: capus a Gallo: ueruex ab ariete. ¶ Reliquū. relictū: supfuisse tibi. ¶ Comedisti. facete: quā pecuniā ex canterio uendito cōtraxerat: in uētre cōsumpserat: sic Iu. Quis. n. te deficiente crumena. Et crescēte gula manet exitus ære paterno. Ac reb⁹ mersis in uētre fœnoris atq; Argēti grauis: & pecoꝝ agrorūq; capacē. ¶ Sella. icipit iā eū ď

Spero idem istuc, familiareis tuos: Actum igitur de te est, nisi prouides. Potes mulo isto, quem tibi reliquum dicis esse, quando canterium comedisti Romā prouehi. Sella tibi erit in ludo tanquam hypodidascalo proxima, eam puluinus sequetur. Vale.

ridere: quia dixit se aparuisse ludum significat. Cice. qď ēt cogeř Pætus idē facere. Dicitur ergo. Sella cathedra a sedendo. ¶ Hypodidascalo. scďo magistro: qui cum primo & generali magistro subest: dici ut hypodidascal⁹ ab υπο: sub & διδάσκαλος: magister uulgo appellāt repetitorē. ¶ Proxia. post me. ¶ Puluinus. totus: quasi plu minus: solet autem suppōi cathedris: ut mollior sit sessio. Vale.

Hypodidasca lo Puluinus

ASC.

¶ ET spero istos familiares tuos idē. s. fecisse. ¶ Igiť factū est de te. i. tu peristi: nisi prouideas. Omnia iocose sunt dicta: non tamē sine notatiōe Pæti. ¶ Tu poteris prouehi. Romam isto mulo: quem dicis relictum fuisse: tibi: qn̄. i. qm̄: comedisti. i. p̄tia in obsoniis absumpsisti: canteriū. i. equum castratum: & molliter ingredientē: ideo autē castratum ne inter equas petulantior sit. ¶ Sella. i. sedes erit tibi in ludo. s. literario: hoc est i scholis meis: proxima. s. mihi præceptori: tanq̄ hypodidascalo. i. submonitore seu submagistro. ¶ Puluinus. i. plumis oppletū sedis fulcimentū sequeř eam. s. sellam: hoc est habebis super sellam puluinum. Vale.

M. T. C. Papirio Pæto. S. D.

TAmen a malitia non discedis, tenuiculo apparatu significas Balbum fuisse contentum, hoc uideris dicere, cum reges sint continentes, ultimo magis consulareis esse opportere. Nescis me ab illo omnia expiscatum recta enim a porta domum meam uenisse. neque hoc admiror, ꝙ nō ad tuā potius. Sed illud, ꝙ nec ad suam. Ego autem tribus primis uerbis, quid noster Pætus? at ille adiurās nusquam libentius. Hoc si uerbis assecutus es, aureis ad te adferam non minus eleganteis. Sin autem obsonio, peto a te, ne plureis eē Balbos, q̄ disertos putes. Me quotidie aliud ex alio impedit. Sed si expidiero, ut in ista loca uenire possim non committam ut te sero a me certiorem factū putes. Vale.

VBB. Tamē

TAmē scripserat Pætus ad Ci. Balbum a se conuiuio modico: & tenui acceptū contētū fuisse: sed quoniā ipse Cice. i turus erat ad Pætū: dicit eū hoc astute: & maliciose scripsisse: ut significarēt q̄ď sibi Balb⁹. qui erat uir magnæ auctoritatis apud Cæs. fuerat cōtentus tenui apparatu. multo minori deberet esse contentus ipse Cicer. dicit aūt se locutū eē cum Balbo: & oino ab eo cognouisse: q multū laudauit Pætū: unde nō uidetur esse uerū: qď apparatus fuerit tenuis. Petit autē ab eo ne eū minoris æstiment q̄ Bal. hæc aūt oia ex ioco dcā sunt: ¶ Tn̄. inceptiua ē particula: sicut ēt sæpe hæc dictio ergo. ¶ Nō di. a. M. pgis in malitia: & astutia tua ¶ Tenuiculo. modico: paruulo. ¶ Hoc ui. di. das mihi hoc intelligendū. ¶ Reges. diuites: ut ē Bal. nā rex p diuite ponebař. ¶ Cōtinentes. moderati: frugales in uictu. ¶ Cōsulares. sicut ego sum: sunt. n. consulares minores regibus. ¶ Expiscatū. i. diligēter iuestigatū: tractū a piscatorib⁹: q arte pisces ingrūt & capiūt. ¶ Venisse. s. nescis. ¶ Recta. s. uia: sed magis itelligiř q̄ apponiř. ¶ A porta ur. illinc. n. accepit inter domū meā. ¶ At. i. s. uenerit. ¶ Quid. s. facit ¶ Adiurās. s. dixit. ¶ Vsquam. apď aliquā. ¶ Libēti⁹ fuisse ¶ Hoc si. iocař Ci. & hoc dicit: ꝙ Bal, tm̄ te laudet: aut uerbis blādis: & dulcibus: q̄ ei dixisti: hoc assecutus es: aut obsoniis. i. delicata cœna: si assecutus es: ego ēt p̄stabo tibi aures nō minus ad audiēdū elegātes: q̄ ipse: si aūt fuerūt obsonia: qbus eū: ita ceperis: noli me minoris facere: q̄ ipm. ¶ Balbos q̄ di. i. ipm q̄ me. q. d. si ipse ē Bal. ego sum Ci. iocat⁹ ē aūt in nomē proprīū illius: trahens ad appellatiuū. Bal. n. dř q nō bn̄ exprimit uerba: disertus aūt: q eleganter: & expedite dicit dici: ita aūt plerunq; solemus iocari: ut puta si q̄spiā longioris corporis dicař de eo: q proprio noie uoceř picininus: noli pluris facere picininos: q̄ magnos. i. q̄ me: qui sum magnus. & ita Ci. q̄ disertos. i. q̄ me. q sum disertus. ¶ Aliud. ex alio. i. innumerabilia negocia. i. aliud post aliud. Sic Vir. Nos alia ex aliis in fata uocamur. ¶ Nō cō. n̄ factā: sed quasi de malo dixit committam. ¶ Sero. ne possis postea te excusare: quod melius parasses: si citius esses factus certior: Vale.

Rex Cōtinētes. Expiscatum

Balbus Disert⁹

ASC.

TAmen a malicia &c. Scripserat Pætus Balbū a se tenui mēsa acceptū: & cōtentū fuisse. Sed qm̄ Cicero iturus erat ad Pætū ipm dicit eū: hoc fecisse astute: ut Cicero q minor Balbo erat: cogař minore sumptu cōtentus esse. Verū qa Balbo laudata ē cœna: petit se nō minoris a Pæto fieri q̄ Balbū fecerit. Oia aūt per iocū scripta putē. ¶ Ordo est. Tn̄. i. tametsi te sæpe admonui: ut simplicibus: & benignius mecū agas: tu nō discedis a malitia. i. mala fraude & uersutia tua. ¶ Tu significas Bal. fuisse cōtētū appatutenículo aliq̄tulū tenui: & hoc dicendo uideris dicere: hoc eū reges. i. opulētissimi uiri: & magnificē cœnaꝝ datores: aut regis: hoc ē Cæ familiares: sint cōtinētes. i. modici sumptus: oportere cōsulares: sup. uiros: q̄lis erat Cicero multo magis: sup. cōtinētes eē. ¶ Tu nescis me expiscatū. i. quasi p inescationē qua pisces capiunř oia subtiliter extorsisse: ab illo. s. Hirco. ¶ Enim. i. quia: nescis: sup. eū uenisse domū meā: recta: idest in nullā partē exorbitādo: a porta. s. urbis. ¶ Neq; admiror: hoc ꝙ nō potius: sup. uenerit ad tuā s. domū. Sed illud: sup. admiror: ꝙ nec sup. uenerit prius ad suā: sup. domū q̄ ad meam. ¶ Ego autem. supp. allocutus sum: aut pcunctatus tribus primis uerbis. ¶ Quid noster Pætus. sup. egit te recipiendo: at ille: scilicet Balbus: adiurans: sup. dixit nusquā libentius: scilicet se cœnaturum: aut cœnatum fuisse. ¶ Si tu assecut⁹ es hoc: idest tale testimoniū Balbi: aut talē prædicationē Balbi: uerbis: idest: sermonibus: ego adferam ad te non minus elegantes aures: scilicet q̄ Balbus. ¶ Sinautē: idest sed si: sup. assecutus es: obsonio: idest genere cibi: ego peto: idest exigo a te: ne putes Balbos. q. d. balbutientes: alludit enim ad uocabulū: cū Balbus minime balbutiret. quā disertos. q. d. quā me diserte loquentē. ¶ Aliud. s. ipedimentū: sup. ortū ex alio. i. unū natū ex alio: impedit quotidie me: sed si expediero me. i. liberauero his ipedimētis: ita: sup. ut possim uenire in ista loca: scilicet ubi tu es: non committam. i. nō faciā: aut nō dabo occasionē: ut putes. i. putare possis te factū certiorem a me. s. de aduentu meo: sero. i. nimis tarde: ne scilicet excusandus sit si nihil parauerit. Vale.

VBE. DVpliciter. locatus fuerat liberius cum Ci. pætus: & cũ aliquantulũ: ut conijcimus ex hac epistola: tetigerat: quod Ci. non sibi molestum fuit significat: deinde quia promiserat se iturũ ad Pætum: dicit se debere non posse ire: & cum eo iocatur de se faceta quædam narrans. Postremo scribit quæ uita sit sua. i. qd agat in miseriis patriæ qui dicit se plus luxisse: q̃ magister soleat lugere filium mortuum. ⸿ Dupliciter. duabus de causis. ⸿ Vt scur. tanq̃
Velitatio mimum. ⸿ Velitẽ. iocularibus uerbis expositũ: nã uelitatio (teste Festo) dicta est ultro citroq; probrorum obiectatio: ab exemplo uelitaris pugnæ. Velites. n. erant milites ad pugnam agiles: qui præliũ lacessebant & inchoabant. Naso i Ibin.
Velites Vtq; petit primo plenum flauentis arenæ. Nondũ calefacti uelitis hasta solum. Ide uelitari: agiliter pugna
Velitari re: & cõtendere significat. ⸿ Malis. maledictis: probris. ⸿ In ista. ubi tu es. ⸿ Non hospi. i. nõ cõmemoratus essem apud te paucos dies: ut hospes: sed multos: ut contubernalis: qui ideo dictus est: quod iisdem tabernis utatur. Dicuntur autẽ tabernæ (auctore Vlpiano iurisconsulto) omne utile ad habitandũ ædificiũ:
Tabernæ ex eo: qđ taberna tabulis claudebatur. ⸿ Constitueram. tecum pepigeram. ⸿ At quẽ uirũ. s. habuisses.
promulsis ⸿ Promulside. diximus supra esse genus liquaminis: uel salsamenti. ⸿ Cõficere. saturare: implere. ⸿ Inte
Vitelli° grã. totam. ⸿ Vitellus. oui pars rubra. Hora. in ser. Quatenus ima petit uolens aliena Vitellus. Idẽ. Nã q; marem cohibẽt callosa Vitellũ. ⸿ Opera. mea: edẽdi. ⸿ Illa mea. dicit nunc Ci. se amplius non habere: quæ solebant in se laudari a Pæto: quę cõmemorat. s. ⸿ O hominem facilem. solebat. n. ita dicere Pætus đ Ci. ⸿ Non grauem. lętũ: & facetum: deposita oi seueritate cũ es apud me: ita dicebat Pætus. ⸿ Nunc habuerũt. uerba Ci. nunc non sunt amplius in me ista. ⸿ Cõmentationem. i. mentionẽ: & sermonẽ. ⸿ Abiecimus. deposuimus. ⸿ In castra Epicuri. facti sumus milites Epicuri: qui antea erat aduersarius noster: factus sum transfuga: de quo accusauit superius Trebatium. ⸿ Nec tamẽ. ordo male intellectus & distinctus facit textũ obscurum: puto autẽ sic ordinandum: nec tñ proinde te para ad hanc insolentiã. s. Epicuri: sed ad illam tuam lautitiã: deinde correxit dicens: ueterẽ dico. s. lautitiam: non autem qua nunc uteris: si enim ad hanc insolentiam subaudis dico: quæ erit hæc insolentia cum nullam nominauerit: & hic pronomen sit demonstratiuum. ⸿ Cum mecum sumptus habebas. i. cũ certabas mecum cõuiuiis. ⸿ Et si nunq̃. i. licet nunq̃ feceris plures sumpt9 q̃ nunc. ⸿ Plura prælia. i. plures impensas: translatiue dicit. ⸿ Cum homine edaci. i. comedone: uorace: & multi cibi. ⸿ Qui aliquid intelligit. qui nouit differentiam ciborum: & scit qui sint delicati: & qui uiles: quẽ non facile possis fallere. ⸿ Insolentes. arrogãtes. ⸿ Dediscẽdæ. obliuiscẽdæ. ⸿ Sportellæ. cõuiuiola tua. diminutiuũ. n. est a sportula: de qua &
Sportella Iuue. mentionẽ facit: & Trãqllus dixit Neronẽ cœnas ad sportulas reuocasse: & Domitianũ sportulas ad rectas cœnas.
Attolaganus. ⸿ Artologani. genus cibi: ab αρτο. i. panis: & λαγανοι: quod græce dr̃ sut exponit Hesychius auctor græcus: genus placentę ex simula in oleo coactę in patella: est etiam eodem auctore genus panis oleo aspersi.

M.T.C. Papirio Pæto. S.D.

Vpliciter delectatus sum tuis litteris: & q ipse risi: & q te intellexi iam posse ridere. Me autẽ a te: ut scurrã uelitẽ: malis oneratum esse: non moleste tuli. Illud doleo in ista loca uenire me, ut constituerã non potuisse. Habuisse enim non hospitem, sed contubernalem. At quem uirum? non eum: quem tu es solitus promulside conficere. Integram famem ad ouum adfero: ita usq; ad assum uitellinum opera perducitur. Illa mea quæ solebas antea laudare. o hominem facilẽ: o hospitẽ: non grauẽ hunc abierunt. Nam oẽm nostram de rep. curã: cogitationem de dicenda in senatu sententia: commentationem causarum abiecimus. in Epicuri nos aduersarii nostri castra coniecimus. Nec tñ ad hãc insolẽtiã sed ad illam tuã lautitiã uetere dico, cũ me cum sumptus habeas, & si nunquam plura pđia habuisti. Proinde te para, cũ homine edaci tibi res est, & qui iam aliqd intelligat οψιμαθεῖς autem homine scis q̃ isolẽtes sint, dediscẽdæ tibi sũt sportellæ, & artolagini tui.

ASC. DVpliciter &c. Locutus fuerat Pætus liberius in Ciceronẽ: & eũ quodãmodo momorderat: quod sibi minime molestũ fuisse: nũc scribens Cicero uicissim in eum iocatur. ⸿ Ordo est. Ego sum delectatus litteris tuis dupliciter & q ipse. i. egomet risi: & q intellexi te posse iã ridere. ⸿ Autẽ. i. sed: ego tuli nõ moleste: me oneratũ eẽ a te malis. i. maledictis: pbris: & cõuiciis: ut scurrã uelitẽ. i. uelitari solitũ: hoc est leuiter referre: & ita cõtemptibilem. Leuis enim armaturæ milites uelites dñr: per metaphorã: ergo dicit se uelitem æstimatum: ut qui non nisi leuia cõuicia referre ualeat. ⸿ Ego doleo illud: me non potuisse uenire in ista loca. s. ubi tu es: ut cõstituerã. s. uenire. ⸿ Habuisses enim non hospitẽ. i. amicũ hospicio susceptũ: & cito recessurum: sed contubernalẽ. i. cohabitatorẽ assiduũ eiusdem contubernii. ⸿ At. i. sed: quem. i. qualẽ uirum: sup. habuisses: non eum quẽ tu solitus es cõficere. i. ex saturare promulside. i. liquamine: aut alio cibo dulciario: & usu. Manet autẽ in metaphora a uelite incepta: nã uelites uulneribus cõfici solẽt: ubi autem fames sedata est: uident̃ mãducones cõfectũ: & quasi enecti. ⸿ Ego adfero: hoc est attulissem famẽ integrã: ad ouũ. i. ad primũ ferculũ. Nã ab ouo cœnas incipere solebant: & finire pomis: ut attestat̃ Horatius prĩo sermonũ: & ita opa. s. edendi: perduciť usq; ad assum uitellinũ: credã esse nouissimũ genus obsonii: qđ ex carne uitellini: q̃ facilis digestiõis ẽ: appõebat. Vber. aũt de Vitello oui intelligit: sed modica esset opera: q̃ ab ouo ad Vitellũ perduceret. ⸿ Illa mea. s. sobrietatis pconia: quæ solebas laudare. s. dicendo de me: o hoiem facilẽ: o hospitẽ nõ grauẽ. i. nõ molestũ: abierũt. i. recesserũt nũc. s. a me. ⸿ Nã nos abiecimus oẽm curã nostrã de rep. & oẽm cogitationẽ de snia dicenda in senatu: & oẽm ɔmẽtationem inuentionẽ dicẽdaꝝ. s. causaꝝ. Sniam dicit iudex: cãm reus: aut eius sor. ⸿ Nos ɔiecimus. i. intrusimus nos i castra Epicuri aduersarii nři. hoc est militamus nũc sub Epicuro: summũ bonũ in uoluptate ponẽte: cuius sniæ maxie refragrantur nři hoc est Stoici: in uirtute: & honestate summum bonũ locantes. ⸿ Nec tamẽ: sup. coniecimus nos ad hãc insolẽtiam. s. ad hunc immodicũ sumptũ: quẽ nuper cœpi facere: sed ad illam. i. nobilẽ lautitiam tuã: dico ueterẽ non recentẽ cũ habebas prædia in sumptus. i. quæ satis essent sumptibus faciendis. ⸿ Etsi. i. quãquã: nunquã habuisti plura prædia. s. quã nunc habes. Innuit ergo: q animus non copia rerum diuitem faciat: nam quæ olim in sumptus sufficiebant Pæto pđia: nunc non sufficiunt. ⸿ Proinde. i. ideoq; parate: res. i. negocium est: tibi cũ homine edaci. i. assidue: & multum edente: & q intelligat iam aliquid. s. de lautitiis cœnarum: licet tarde inceperit discere. ⸿ Autẽ. i. sed: tu scis: q̃. i. quãtum: isolẽtes. i. iportuni: & poterui sint homines opsimates. i. qui iam grandes natu discunt. Aliter legitur ab Vber. a quo i multis dissedo sciens: & forte non insdenter. ⸿ Sportellæ. i. minutæ portiones pecuniariæ: quæ salutatoribus dabant̃ a diuitibus: sunt dediscendæ. i. abolendæ tibi: & Artolagani tui. i. cibi ex pane: & placentis: sup. sunt dediscendi tibi.

¶NOS locat Ci. & dicit se tātos habere reditus ex areis suis: ut audeat inuitare lautissimos & elegātissimos homines Verium & Camillum. ¶ Qua mū. magis admiratiue q̄ iterrogatiue dictū est quasi dicat maxia: quia aspernantur cibos nisi delicatissimos & elegantissimos. ¶ Ex areis: areæ proprie loca in urbe pura: ab arendo: quod ardore solis arescant: Serui. quoq; dicit Aream locum esse in urbe sine ædificio: qui rure ager appellatur. & Festus scribit ex areis aūt locatis magni potius capiebant: ut ondit Ci. ultimo paradoxo his uerbis. Et.n. isti callidi rerū æstimatores prata & areas quādam magni æstimāt. q; ei gñi quasi nocere nihil pōt quāti æstimanda est uirtus: q̄ neq; naufragio: neq; incendio amittitur: dicunt tñ et areæ in agris ubi frumenta arescūt & teruntur: de quibus Vir. i geor. & Varro de re rustica: quidā corrupit hūc locum: & pro areis facit arcis: ut esset ablatiuus ab area nō intelligens areas fuisse i summa æstimatiōe: ut probauim' ex loia Ci. ¶ Sed meæ au. s. meā. q. d. maius ēt feci q dedi cœnā Hyrcio sine pauone cū eo libenter uelcerer. ¶ Ius: cōdimētū ē ex aqua adipata. ¶ Feruēs: calidū. Nihil potuit imi. nil potuit facere ex iis quibus libēter solet uesci Hyrci. pter ius calidū. ¶ Hæc talis q̄le mox dicā. ¶ Māe salu. id. n. solebat fieri pria & secūda Hora. Martia. Prima salutāte atq; altera cōtiet hora. Virg. Māe salutatū totis uomit ædibus undā. ¶ Sed tristes. pp ter oppressā rep. & qa fuerūt uicti. ¶ Hos lætos. s. Cæsarianos. ¶ Perofficiose. uald humāe. ¶ Vbi: postq̄. ¶ Defluxit: pterit. ¶ Lrīs me. i. tardo me totū lris. Hora. i ser. Aut ego lecto aut scripto qd̄ me tacitū iuuet. ¶ Paulo do. q̄ ipsi quia sco aliq̄to plus q̄ ipsi: audiūt me tā q̄ doctū. ¶ Inde: ultra hæc. ¶ Corpi: ualitudi uel uoluptati: sic Hora. V ngor oliuo: & circa finem eius smonis ondit quas corpi tribuat. ¶ Luxi sicut tanq̄ mortuā: nā luct' de mortuis pprie dicit tñ & de cæteris reb' nobis carissimis. ¶ Vlla mr cui' fletus nō pōt cohiberi. Oui. Quis matrē nisi mētis inops i funere nati flere uetet. ¶ Vnicū. cui' magis dolet amisso. Vir. de Pallāte: Mea sola & sera uoluptas. ¶ Vnicū filium. luxerit. ¶ Nec ego. i. ne ego cōsumā comededo bōa tua: dū tu iacebis: & eris ægrotus. ¶ Sta. n. dicit. n. decreui etiam si tu ægrotaueris nullam habere rōnem ægritudinis: quominus etiā te ægrotāte comededa bona tua.

Area. | Ius | Perofficiose | Luctus | Elusi

Nos iam ex areis tātū habem' ut Veriū tuū & Camillū? qua mūdicia hoīnes? q̄ elegātia nocat sæpi' audeamus. Sed uide audaciā. Etiā hircio cœnā dedi sine pauone: tn̄ i ea cœna coc' me' ipteri' feruēs nihil potuit imitari. Hæc igit est nūc uita nr̄a. Mane salutam' domi: & bonos uiros multos: sed tristeis & hos lætos uictores: q me qdē pofficiose: & pamanter obseruāt ubi salutatio defluxit: Lrīs me inoluo aut scribo aut lego. Veniūt ēt q me audiūt q̄si doctū hoiēs: qa paulo sum q̄ ipsi doctior. inde corpori oē tps dat: patriā eluxi iā & grauī' & diutius: q̄ ulla mater unicū filium: Sed cura: si me amas: ut ualeas: nec ego te iacēte bōa tua comedam' Statui. n. tibi ne ægroto qdē parcere. Vale.

¶NOS habemus iam tantū. s. uectigalis aut pensiōis: ex areis. i. structura quæ fit i areis: ut audeamus sæpius uocare. s. ad cœnā. Veriū tuū & Camillum: qua. i. o qua. i. quasi mundītia homines qua elegantia. i. eleganti mōdo. ¶ Sed uide. i. animaduerte: audaciā. s. meā. ¶ Ego dedi etiā Hircio. q. d. delicatissimo homini cœnā sine pauone. ¶ Tamē cocus me' nihil potuit imitari in ea cœna præter ius feruens. ¶ Igitur q̄a ius epicuro addiximus hæc. i. huiusmodi est nunc uita nostra. ¶ Nos salutamus mane domi. s. nostræ: & . i. simul bonos uiros multos. sed tristes: & sup. salutamus hos uictores lætos: qui obseruant quidem me. i. uenerātes cauent me offendere ac lædere perofficiose. i. ualde officiose & peramāter. i. ualde amanter. ¶ Vbi. i. post q̄ salutatio. i. officiosum salutandi: de quo Martialis. Prima salutātes atq; altera suscipit horā. Exercet raucos tertia causidicos: defluxit. i. transit: inuoluo. i. occupo me litteris: aut scribo aut lego sup. aliqd. Veniunt etiā qui audiūt me. s. docentem: quasi hominem doctum: quia paulo. i. modico doctior sum quam ipsi. ¶ Inde. i. deinde omne tempus datur. i. impenditur: corpori. s. curando & fouendo. ¶ Ego eluxi. i. usq; ad finem luxi iam patriā. i. interitum reip. & . i. simul grauius & diutius: q̄ ulla mr sup. luxit filiū. s. suum unicum. ¶ Sed cura idest diligenter operandā: si amas me ut ualeas. i. saluus sis: ne ego comedam bona tua te iacente idest decumbente propter ægritudinē. ¶ Enim. i. quia statui. i. constitui ne quidem. i. non etiam ægroto parcere ubi idest bonis tuis.

ASC.

M. C. Papirio Pæto. S. D.

Ain tādē: isanire tibi uideris: q; imiteř uerborū meorū ut scribis. fulmia. Tu insanires si: cōsequi nō posses. cū uero ēt uicas: me prius irrideas: q̄ te oporteret. Quare nihil tibi opus est illud a Trabea sed poti' ... meum. Verumtn̄ quid tibi ego in ep̄lis uideor. nōne plæbeio sermone agere tecum?

Ain tandem: scripserat pæto Cice. uti tanta ui & uæhementia dicēdi ut ipse insan' uideretur dū uellet eū imitari: cui rñdens Ci. ei adulatur dicēs q̄ d isaniret si nō posset asseq & æq̄re eius orōnē: sed cū lōge superet: dicit se poti' irridēdum q talis gñe orōnis utat q̄ ipm pætū: ondit tñ ep̄las suas ñ hře flumia & uehementia orōnis: ut dicebat pæt' sed poti' eē i hūili gñe dicēdi: & quotidiānis uerbis cōtextas: deide qa Papyri' Pætus dicebat nullū ex papirius unq̄ fuisse nisi plebeiū: id cōfutat Ci. & recēset familiā papyriorū: cuius originē lōgius repetes sum ita. L. Papyrio mugilano usq; ad ipa sua. ¶ Ain. tandē. i. ais uere: aūt mos qdā rephēdēdi: & inuehendi in aliquē cum ita. dicim'. est ... comicū quo utit Terē. ¶ Q d imiteris: qd̄ uelis seq. ¶ Flumia: ui uæhemētiā: trāslatio ē: hoc. n. uocabulo usus fuerit Pætus uř aūt dictū eē q̄si ad iniuriā Ci. iō dixit sicut tu scribis nō & ita sit. ¶ Cōseq. æquare. ¶ Vincas me. q uehemētiores idicēdo q̄ ego. ¶ Irrideas me: q tibi cedā. ¶ Quař. cōcludit qd̄ nō isaniēdū ei sit pp flumē ei' orōnis. ¶ Illud a trabea gen' uestis q primū usi sūt reges deide & cōsules: hic aūt uř eē nomē uiri siue poetæ oratoris: lz de eo ñ meminerim apud aliquē factā eē mētionē. illud aūt a trabea p illud trabeæ dīsticum dicimus a uobis est p trester: & uerbū a Ci. pro uerbo tum Ci. ... i. non assecutionem. i. ut nō assequaris me ... n. assequor: cum ... negationē significat. ¶ Verūtamē. dicit se nullo flumine. & uæhementia orationis uti in epistolis. ¶ Agere. loqui. ¶ Plæbeo. uulgari.

VBE. | ASA | Trabea | A uobis ē p uester | ASC.

Ain tandē: Scripserat pætus se imitādo uæhementiā dicēdi Ci. uisum sibi isanire ad qd̄ rñdet Ci. simulq; redarguit q; dixerat papyrios oēs plæbeios fuisse. ¶ Ordo sic ... aisne tandē: tu uideris tibi isanire q; imitere. ut scribis fulmina. i. uæhemētiā ipsū uerborū meorū: tu isanires tū ... si nō posses sup. uelles cōseqi. i. obtinere uimeā dicēdi: uero p sed: cū. s. tu sit qa uincas. i. supes me: oporteret: supp. ... irrideas prius me q̄ te. ¶ Quare cū sis in dicendo acrior: q̄ ego nihil opus est tibi illud a trabea. i. sumptum ab orōne habita in trabea. i. in ueste regali: & augurali & ita tranquillum & sedatum sed potius apophthegma. i. acre dictum meum & sententiosum. ¶ Verumtamen quid uideor ego tibi. agere in epistolis: nōne ... agere tecum ... idest uulgari.

VBE. ¶ Nec semp eodē modo.s.ago. ¶ Quid ha.si iu.i.in quo hēt cōparationē cū gñe iudicali. ¶ Aut cō. demōstratiuo:& liberatiuo generi:qd in cōtionib⁹ habebat. ¶ Ipsa iu.ipsas cās iudiciales:q̄ magis desiderāt graue genus ¶ Et priuatas priuatorū hominū. ¶ Eas te.i.tenuis:eas.n.a Ci.ad ornatū addit.ut supra alio loco diximus plenius. ¶ Tenuis.i.nō magnas:neq; ualde piculosas. ¶ Capitis.s.cās. ¶ Ornatius agi.cū maiori elegātia uerborū & sciētiarū. ¶ Texere.cōpōere tractū a telis unde & filiū ofonis dicim⁹. Sed tū trāsit ad aliā ptē epistolæ:in q̄ repetit originē Papyriorū. ¶ Quid ue ne.i mētē:qd cogitaueris. ¶ Queq̄ pa.i.aliquē ex familia Papyriorū. ¶ Nisi plæ.de ordine plæbeio. ¶ Patritii: nobiles

Texere

Patritii quorum maiores patres appellati sunt. ¶ De gē.m.qa erāt & de gēte maiorū a Romulo istituta. ¶ Cū eo Sē pronio ¶ Tū eo tpe.xiii.s.fuerūt. ¶ Sella curuli.s.decorati.i.fuerūt ædiles curules. Qu.L.Papyrius Crassus. ¶ Est desit⁹ uocari Papyri⁹.i.fuit ultim⁹ q uocat⁹ ē Papyrius: ¶ Dictator cui sūma ptās fuit:& nō creabat nisi cū aliq̄ uir maior oborto de improuiso īgētem urbi cladē minari uf:de quo uide plura apd Fenestellā & de officio magistri eqtū:cui ita i oēs milites ius fuit:sicut dictator ī populū. Cū.C.Duillo:is fuit q primus Carthagienses bello nauali supauit.cui pmissū ē primū & tibicine & funali uti. ¶ Aedilitius:ædilitate dignitatis. ¶ Insequunt sūt post hos. ¶ Cōtēnas:par uifacias. ¶ Rep.i.de repu. hoc est amicus reip. ¶ Is. Gn.Carbone & eius fratre scurra adducit in cōtēptū familiā papyriorū:quorū q fuerūt plæbeii:ondēs eos fuisse & uiles & improbos. ¶ De hoc amico: ironice: nō erat amicus:sed ita est mos dicendi cū aliquē uolumus nominare p indignatione: ¶ Rubriæ:nomē mulieris. ¶ Tres.cōmemorat tres carbōes improbos:& malo exitu assumptos. ¶ Cātaridas: uermes qdā sūt terreni:quorū succus in uenas ingressus ut uenenū interimit hoc gñe mortis interiit Magnetes fili⁹ Gelonis: & nereidos filiæ Pirrichi:ut Oui.in ibin: Vtq; nepos dicti nr̄o mō carmie:regis Cātaridū succos date parte bibas:a matre,n.pp negatū ei incestū dato populo cātaridū intereptus est. ¶ Vim attu. existimat is eē q Scipionē Africanū nocte necauit. ¶ Lilybei:pmōtoriū est Siciliæ:sed hic p oppido eiusdē regiōis ponit. ¶ Sutorio atramēto.q.d.uado iudicio:sutoriū atramētū appellauit tincturā:qua sutores hoc est calceari pelles & calceos tingūt:& aūt pessimi coloris:hortat uocē Ci.Patū ut malit eē de papyriis patritiis:q̄ de plebeis:q fuerūt pessimi. ¶ Ad patres:ad patricios. ¶ Importūi maxi iprobi ide erat ī man⁹ ipressoris:exēplar quoddā meū mēdosum:ubi erat circa principiū hui⁹ epistolæ locus male exposit⁹:cū aduetn nō esse datū exemplū fidū. Itaq; statim reuocaui & correxi.ante q̄ omnes chartæ fuissent impressæ eū locū declarandū putaui sic aliter:ne qspiā ex ignorātia factū esse putaret sit ne ad quos puenit priores ipressiōes fallant. Loc⁹ ubi αποθεγμα erat scriptū debuerat.n. αποθεγμα.i.assecutio uti ita dicā: qd illa uerba græca q̄ suppositim⁹ declarabāt.s.μη τυγχανειν hoc ē ñ asseq.i. me uel qd magis placet op⁹ ē tibi αποτευγμα me. um.i.opus ē tibi inassecutio & qdāmō ipossibilitas mea qa si assequor illum ia flumia q̄ scribit deriuat.n. uerbo αποτυγχανω qd significat ipos sū ñ assequor

C.Duillius

Cantaridas

Lilybeus

Sutorium atramentum

Nec enim semp eo modo. Quid.n.simile habet epistola aut iudicio:aut cōcioni? Quin ipsa iudicia nō solemus omnia tractare uno modo: priuatas cās:& eas tenueis agimus subtili⁹:capitis aut famæ. scilicet ornatius Epistolas uero quotidianis uerbis texere solemus. Sed tū mi pæte quid tibi uenit in mentē negare Papyriū queq̄ unq̄ nisi plebeiū fuisse? Fuerūt enim patricii minorū gentiū:quorum princeps. Lucius papitius Mugilanus qui consul cum Lucio Sempronio Atracino fuit:cū antea censor cum eodē fuisset ānis post Romā conditam trecentis.xii.sed tū Papisii dicebamini. Post hunc.xiii.fuerunt Sella curuli an Lucium Papyriū Crassū:q primus Papyrius est uocari desitus. Is dictator con lucio Papyrio cursore magistro equitum factus est annis post Romam conditam quadrig.quid.& quadriennio post consul cū.C. Duellio Hunc secutus est cursor hō ualde honoratus. deinde. Lucius Masso ædilici⁹.inde multi massones: quorum uqdē omnium pficiorū imagines hēas uolo. Deinde Carbones & Turdi insequunt. Hi plæbi fuerūt quos cōtemnas cēseo. Nā pter hūc. Cn. Carbonē:quē Damasippus occidit:ciuis e rep. Carbonum nemo fuit, Cognonim⁹. Cn. Carbonem & eius fratrē. Scurram Quid his improbi⁹? De hoc amico meo Rubriæ filio nihil dico. tres illi fratres fuere. P.C.M. Carbones Publius Flacco accusante condēnatus fuit Marcus ex Sicilia. Caius accusante lucio Crasso cantaridas sumpsisse dr. is trib. plæ. sediriosus & .P. Aphricano uim attulisse existimat⁹ ē. hoc uero q Lilybei a Pōpeio nr̄o interfectus est improbior nēo:meo iudicio? Fuit iā pater eius accusatus a.M.Antonio sutorio atramēto absolutus putatur:q̄re ad patres censeo reuocare plæbeii:quā fuerit importuni uides. Vale.

ASC. ¶ NEC enim:sup.decet loq semp eodē modo. ¶ Enim.i.qa:qd simile habet epistola aut iudicio aut cōcione.q.d.nihil & ita nihil & ita licet fumus i iudicio aut cōcōe acuti & uehemētes nō cōtinuo tales erim⁹ in epl̄is. ¶ Quin.i.qa etiam nos nō solemus tractare ipsa iudicio uno modo etiam omnia quia nos agim⁹ causas priuatas & esses tenuens.i. modici momenti subtilius.i.deductius & magis tenuiter.s.idest scire licet cur id faciamus:quia agimus causas uitæ aut famæ idest ubi aut uita aut fama in periculo est ornatius uero idest:sed nos solemus texere componere epistolas uerbis quotidianis. ¶ Sed tamen o mi Pæte quid.i.ad quid aut legamus qui.i.quomodo:uenit tibi in mentem negat te quemquā Papyrium fuisse unquam nisi plæbeium idest humilem & Ignobilem fuerūt enim sæpe Papirii:patricii idest de genere patrum conscriptorum seu senatorum gentium minorum idest posteriorum non ab illis centum quos Romulus patres legerat orti quorum Lucius Papyrius Mugilanus sup.fuit princeps idest principium capiens & primus:qui fuit consul cum Lucio.Sempronio Atracino:cum fuisset antea censor cū eodem scilicet Sempronio:annis trecentis duodecim sed uos qui estis de genere Papyriorum dicebamini tum idest tunc papyrii. Sic Valerii dicebantur:qui postea Valerii: & fusii qui fuerint: Tredecim.s.magistratus de genere Papyriorum fuerunt sella curuli idest qui ædiles facti eo qd nobiles sella curuli gaudebant post hunc scilicet. Sempronium:ante Lucium Papyriū Crassum:qui prim⁹ est desitus.i. debuit uocari Papyrius:quia sumpsit cognomentū Crassi. ¶ Is.Papyrius factus est dictator cum Lucio Papyrio cursore magistro equitum quadrigentis seu trecentis quindecim post Romam cōditam:& factus est cōsul cum Caio Duello quadriēnio.i.spatio quotuor annorū post Cursor.s.alter de gñe Papyriorum:hō ualde honoratus secut⁹ ē.s.in magistratu.hūc.s.

Lucium papyrium

Lucii Papirii. ¶ Deinde sup. secutis ē Lucio Masso ædilitius.i.ædilitiæ dignitatis:inde sup. secuti sunt multi mansiones quoqꝫ qdē omniū:ego nolo sup. ut tu hēas imagines.s.cæreas in stēmate tuo quia oēs sunt de ꝓgenie tua. ¶ Deinde in sequunt.i.in locū Papirioꝝ:Carbones & Turdi.i.sic cognominati:hi.s.Carbones & Turdi:fuerunt Plæbeii quos cēseo sup. ut cōtēnas.i.uilipendas. Nā nemo Carbonū fuit ciuis ē reip.ꝓ publicū magistratū gesserit:ꝑter hunc Cnæū Carbonē quē Damasippus occidit. ¶ Nos cognouim⁹ Cnæū Carbonē & et⁹ frēm scurrā.i.infami uita & fmōe uictū qritantē. ¶ Quid sup. fuit iprobius iis.q.d.nihil. ¶ Ego nihil dico d hoc.s.Carbone amico meo:filio Rubriæ. ¶ Tres fratres fuerūt illi.Publius:Caius:Marcus Carbones.Publius cōdēnatus Flacco accusatore.i.accusante:fugit.i.ab urbe. Marc⁹ sup. fugit ex Sicilia. Caius Lucio. Crasso accusante.i.cū ab illo accusaret:dr sumpsisse cātaridas.i.uermiculos uenenatos in fo lis lterdū nascētes:quoqꝫ succo hoies cito enecant. ¶ Is.s.Caius sup. erat tribunus plæbis seditiosus.& existimat⁹ ē attulisse ui i.necē Publio Aphricāo.qui domi suæ inuētus ē extinctus. ¶ Vero ꝑ sed:nemo fuit meo iudicio idest ꝙtum ego iudico iprobior hoc.s.Marco Carbone.qui interfectus ē Lilybæi cū fugā pararet:a Pōpeio nr̄o.s.amico. ¶ Iā.i.deinde pr̄ eius accusatus a Marco aotonio putat absolutus atramēto sutorio.i.cū nota infamiæ:sicut improbi sutorio atramēto.i.quo sutores pelles denigrāt:suggillari solēt ꝗre ego cēseo sup. ut reuertare ad patres.i.ad primos illos Papirios:qui patricii ac uiri boni fuerunt:hoc est te de illorum genere etiam moribus asseras:ga tu uides ꝗ.i.quātum importuni fuerint plæbeii. scilicet Papirii:idest qui e plæbe in familiam papiriorum asciti sunt.

Vale.

M.T.C.Papirio Pæto.S.D.

AMo uerecundiam uel potius libertatem loquēdi atqui zenōi hoc placuit(homini me hercule acuto,etsi Academiæ nostræ cū eo magna rixa est sed ut dico:placet Stoicis) suo quāqꝫ rē nomine appellar:si.n.differūt:nihil eē obscœnū:nihil turpe dictu:nā si qd̄ sit in obscœnitate flagitiū id aut in re eē aut in uerbo:nihil esse tertiū. In re nō est:Itaqꝫ nō mō in comœdiis res ipsa narratur:ut ille in trinūmo uirgo mō,forte nosti cāticum: meministi Roscium ita me destituit nudum:totus ē sermo uerbis tectus re impudentior(sed etiam in tragœdiis:qd est enim illud:ꝗ mulier una?qd inquā est?

AMo uerecundiam:sicut de rebus & snis magna fuit inter diuersaꝝ sectarū p̄hos dissensio:ita ēt d uerbis. Academici.n.& ꝑipatetici existimauerūt multa esse:ꝗ licet essent re honesta.tn̄ suis uocabulis nō essent appellāda cōtra stoici nihil esse re honestū:qd̄ suo uocabulo nō esset appellādū:idqꝫ ꝓbāt argumēto sumpto a cōtrario:nā si res turpes ut adulteriū & furtū & homicidiū & similia ꝓprio uocabulo nō inhoneste dicuntur ꝗto honestius erit suo uocabulo appellare rē honestā. Quæ fuerat igit Pætus Ci.ultra snīa uideretur honestior:& scripserat ad eū ꝗdā obscœna suis noibus. Itaqꝫ Ci.primū excusat in ꝗbusdā snīam stoicoꝝ. Dicit tn̄ se malle imitari scolā & opinionē Academicoꝝ:qui sunt uerecundiores:est aūt tota faceta hæc ep̄la. ¶ Vel poti⁹:correctio. ¶ Zenōi:hic.n.stoicæ sectæ princeps & magr̄ fuit ex cypro. ¶ Acuto:īgēioso:subtili. ¶ Nostræ:ꝗ nos imitamur:nā Ci.interdū fuit stoicus: i multis ēt Academicus:ut ipse i proœmio primi offi. quoniā utriqꝫ Socratici & platonici eē uolumus. ¶ Rixa. cōtentio. ¶ Stoici:hoc idem & cynicis:ga stoicis tantū uestibus distabāt:qm̄ nullis utebant̄ lnue. Dolia nudi nō ardēt cynici. Idē. Et q nec cynicos nec stoica dogmata legit. A cynicis tn̄ca distātia Cic.i.offi. Quæ.n.natura occultauit oēs q sana mēte sunt remouēt ab oculis:ipsi ꝙ necessitati dāt opam:ut ꝗ occultissime peāt:ꝗrūqꝫ ptiū corpis usus sunt necessarii:eas neqꝫ ptes neqꝫ eaꝝ usus suis noībꝰ appellant qdqꝫ facere ñ turpe:mō occulte:id dicet̄ obscœnū. Itaqꝫ nec actio reꝝ illaꝝ apta petulātia uacat:nec orōnis obscœnitas. Nec uero audiēdi sunt cynici q rep̄hēdūt:& irridēt qd̄ ea ꝗ turpia nō sīt uerbis flagitiosa dicamus. Illa aūt ꝗ turpia sūt:nominib⁹ appellemus suis &c. Nā si utit̄ argumēto ꝙ dilēma appellāt qd̄ ex utraqꝫ pte concludit:obscœnitatē.n.oēm dicit eē aut i re aut i uerbis nihil eē tertiū:sed neqꝫ i re neqꝫ i uerbis ꝓbat eē obscœnitatē ergo nulla ē:idqꝫ exēplis ꝓbat ut patebit. ¶ Itaqꝫ.ꝓbat qd̄ in re ñ sit obscœnitas:ga nō solū i comœdiis narrat̄ res ipsa:uerū ēt i tragœdiis quæ sīt seueriores. ¶ Trinūmo:nomē ē comœdię. ¶ Forte nosti cā.i.forte scis o Pæte carmē illud. ¶ Meministi:ga aderas cū egit illā comœdiā. ¶ Rosciū:comœdū de quo diximus lib.vii. ¶ Ita me:hæc sīt comœdiæ uerba ꝗ Roscius pnūciauit. ¶ Nudū:erat.n. aliqs itroduct⁹ i comœdia ꝗ dicebat ita me destituit nudū ꝗ uerba ex añcedētibꝰ & sequētib⁹ si inuenires comœdia facilꝰ itelligeret̄:hn̄t.n.nescio quā turpitudinē:ꝗ uerbis tegit̄:sic apd̄ Terē.i eunucho. Quid tū fatue:& apd̄ Virg. Fuit aut ibi qcꝗ dulce meū:& itē Speluncā Dido dux & troian⁹ eādē. Deueniūt:subticuit.n.qd̄ uidebat̄ obscœnū dictu. ¶ Re:ga aliud itelligit̄ ꝗ destitutū eē nudū. ¶ Sed ēt itra.ꝗ sunt seueriores. ¶ Quid est.n.ꝗle est.q.d.satis obscœnū. ¶ Quæ mu. una.i.cōcubuit:uel aliud ēt turpi⁹ itelligit̄:ē.n.eclypsis. ¶ Quid i ꝗ:repetit Ci.iterrogationē ex admiratiōe obscœnitatis. VBE.

AMo uerecundiā:&c. Sicut de rebus ita de uerbis erat inter p̄hos cōtrouersia. Academici.n.& Peripatetici existimauerunt multas esse res nō inhonestas cū sint.naturales:& necessariæ:ꝗ tn̄ nō sint propriis uocabulis appellandæ. Cōtra sentiebant Stoici:ga si turpia:ut sunt adulteriū.icessus.homicidiū:parricidiū.furtū sacrilegiū & simi ia inhoneste suis uocabulis exprimunt̄:quæ turpia nō sunt inhoneste explicari nō pn̄t si suis explicent̄. De quibus sententiis cū pætus ꝗsiuisset:utra placeret Cic. Cice.excusatis uō nihil Stoicis dicit se i academicoꝝ potius iturū snīam.q uerecūdiores ꝗ Cynici sūt. ¶ Ordo ē. Ego amo uerecūdiā loquēdi:quā academici cōmendant: uel potius libertatem ꝗ Stoici. Alii legunt:uel potius libertatem.idest ꝗ libertatem:quia Cicero alibi significat uerecūdiā sibi potius placere ꝗ libertatem loquendi. ¶ Atqui:obiectio est:sed quomodo hæc.scilicet rem quoqꝫ appellar suo:idest proprio nomine placuit Zenoni.scilicet principi stoicæ sectæ:homini:me hercule:acuto:idest subtili &:si:idest quamquā magna rixa:idest lis & controuersia est academia nostræ:idest quam frequentius imitamur cum eo.scilicet Zenone: sed ut dico placet stoicis.quia Zenoni placuit:ipsi enim stoici differunt:idest argumentantur sic. ¶ Nihil esse obscœnum: nihil esse turpe dictu:idest dum dicitur aut ad dicendum. ¶ Nam si quod.idest aliquod flagitium:idest peccatum magnū sit in obscœnitate:ipsi supple.differunt:id esse aut in re aut in uerbo:nihil esse tertium: scilicet præter rem aut uerbum: quod possit esse obscœnum. Sup.obscœnus non est in re. ¶ Itaqꝫ:idest & ita:res ipsa narratur non modo:idest non solū i comœdiis:ut ille su.iducit dicere i trinūmo.i.comœdia illa a ꝗ Plaut⁹ titulū trinūmi mutuatꝰ est. ¶ Virgo.i. puella mō.i. paulo añ:destituit.i.fugiēs derelīqt me nudū. ¶ Tu forte nosti cāticū.i.carmē poetę i comœdia & meministi Rosc.i.cū Rosci⁹ illud recitaret agēdo psonā iuuenis id dicētis. ¶ Sermo tot⁹ ē tectꝰ uerb:sed sup.ē ip::dētior te ga significando se nudū a uirgine nuda destitutum innuit se prius rem cū ea habuisse:sed ēt in tragœdiis sup.narratur res ipsa:eo ꝙ turpis non. ¶ Quid enim est illud quod dicit in tragœdia. ¶ Qua mulier una.i.cum sit una:quid.inquam est? ASC.

usurpato duplex cubile: quid illud Pharei hic cubile inire est? ausus: quid est? uirginem me quondam inuitam per uim uiolat: Iuppiter bone uiolat. Atqui idē significat: sed alterum nemo tulisset. Vides igitur cum eadem res sit: quia uerba non sint: nihil uideri turpe ergo in re nō ē: multo minus in uerbis. Si enim quod uerbo significatur: id turpe nō est uerbum quod significat turpe esse non potest. Anum appellas alieno nomine: cur non suo potius? Si turpe est: ne alieno quidem si non est: suo potius. Caudam antiqui penem uocabant: ex quo est propter similitudinem penicillus At hodie penis est in obscœnis. At uero piso ille frugi in ānalib⁹ suis querit adulescētes peni deditos eē. Quod tu in ep̄la appellas suo nomine: ille tectius penem: sed iam militis factū est tā obscœnū: q̄ id uerbū quo tu usus es. Quid quod uulgo dicitur: Qui nos te uoluimus conuenire non obscœnū? est Memini in senatu disertū cōsolarem ita eloqui. Hāc culpam maiorē an illā dicā: potui obscœnius: nō inquis. Nō.n.ita sensit. Non ergo in uerbo est: docui aūt in re nō esse?

VBB. ¶ Vsurpato. duplex cubile est: ne aliud dicere q̄ obsequi duobus uiris uel si de uiro itelligimus: duobus ꝯcubito mulierib⁹. ¶ Quid il. phe. quos hacten⁹ audiui: & quos scripta ad man⁹ meas peruenerūt affirmauerūt Phareū nomē eē poetæ: de quo nusquā legi. ego uero affirmo nō temere sed magna auctoritate usus: ita distiguēdū esse. ¶ Quid il. i. q̄le illud **Pharei** l. dictū erat ēt alicuius cōicis q̄m eo tpe erat tritus & familiaris: nō noiat a Ci. erat aūt hoc dictū qd sequtur. s. ¶ Pharei hic cubile inire ausus ē: h̄.n. uerba lz uideant hōesta significāt pharei uxorē uitiatā fuisse. inire.n cubile alicui⁹ uiri significat ui ei⁹ uxori afferre: de h̄ aūt phęreo q alexāder appellat⁹ ē: Ci. li. of. ita iquit. ¶ Quid Alexādrū phęreū: quo aio uixisse arbitramur: q ut scriptū legimus cū uxorē thebe. ri admodū diligeret: tn̄ ad eā ex epulis i cubiculū ueniēs barbaꝝ & eū qdē ut scriptū est: compūctū notis threicis districto gladio iubebant anteire: p̄mittebat q̄ de stipatoribus q scrutarent arculas muliebres: & ne qd i uestimentis telū occultaret: exgrerētro miseꝝ q fideliorē & barbaꝝ & stigmaticū putaret: q̄ cōiugē nec eū fefellit opinio ab ea: est.n. ipse pp pellicatus suspitiōe iterēpt⁹: ut ēt Oui. in ibin testat. iug tuo thalamo iuguleris more phęrei. Q ui datus est læto ꝯiugis ense suæ. possumus tn̄ itelligere qd illud pharei. i. q phare⁹ i tragœdia dicit ut qreat phareus: q aliqs cubile suū inire ausus sit. ¶ Quid ē uir: me. aliud exēplū. ¶ Iupiter bo. exclamatio. ¶ Verba nō sint. s. turpia. ¶ Ergo: cōclusio huius partis. ¶ Si.n. rō q̄re turpido nō sit i uerbo. ¶ Vnum. podicē. ¶ Cur n̄ suo pprio: utputa culū. ¶ Ne ali. q. d. quia ēt alieno. uocabulo n̄ poterit uitari obscœnitas: q̄ ē. ¶ Si n̄ ē. s. turpe. ¶ Suo pprio. s. appellādum est: qa si res nō est turpis. ne uocabulū quidē erit turpe. ¶ Penem caudā uo. i. ab antiquis cauda appellabatur penis: inde & peniculos dicimus: quibus calciomenta texunt. quæ de caudarū extremitate fiūt: & inde ēt peniculi spōgiæ longæ pp similitudinē caudaꝝ appellatę: Vñ Terē. in eunucho. Quid ignaue peniculū pugnat q istuc huc portes cogitas. ¶ Hodie: tpe nr̄o. ¶ In obscæ. qa significat mēbrū uirile. Salu. in catilinario. Nā quicunqꝫ impudic⁹ adulter ganeo: manu: uentre: alea pene bōa patria lacerauerat. ¶ Piso. non gener Ciceronis: sed alius uir doctus q scripsit ānales. ¶ Peni. idest libidini: coitui. ¶ Tectius: quia penis significat caudam: & trāslatiuæ: nō autē ppter: intelligit membrū sicut ēt cauda hodie interdum ponit pro mēbro. Hora. in ser. Quæcūqꝫ excepit patēter uerbera caudæ. idē. Quin etiā illud acidit: ut quidam testes caudamqꝫ salacē. demeteret ferro. ¶ Verbū: uocabulum: quod aūt uocabulum sit neqꝫ dicit neqꝫ possumus: itelligere. ¶ Cū nos: fit enim cacephatō pronunciatione haꝝ duarum dictionū. ¶ Non obi. est. q. d. non tn̄ uī obscœnum: quia uidemur dicere cūnos. ¶ **Cūnus** Cūnus enim est mulierum rima. Hora. nam fuit ante Helenam cunnus teterrima belli causa. ¶ Memini: probat ab auctoritate uterīs quod non sit obscœnum. quia uir grauis: & disertus in senatu ubi erant uiri grauissimi dixit cum &c. quod non fecisset in eo si existimasses obscœnum. illam. ¶ Illam culpam. illius uiris consularis: qui ita elocutus est. ¶ An: an tua qui in ep̄la. tua obscœno uerbo usus est. ¶ Potui: obscœnius: scilicet dici. ¶ Nō rōnio & excuno: q̄ nulla sit obscœnitas. ¶ Non enim ita sen: idest non putabat se dicere cum nos.

ASC. ¶ Vsurpato. i. i usū ꝯuertito duplex cubile. q. d. uī qdē res turpis: & tn̄ nō ē secū dū stoicis: qa tā i comœdiis q̄ i tragediis satis exprimit. nā dicēdo. q̄ mulier: cū sit una itelligit aut a duobus simul stuprū passa: aut duobus uiris succubuisse: cum duplex usurpet cubile: q̄li d̄ cubili mariti dormiētis ad cubile mœchi se trāstulerit. ¶ itaqꝫ poterit unū eē exēplū: & duo: si unū sensus ē q mulier cū sit una duplex cubile usurpet. i. duos uiros appetat: si duorsē sus ē prioris: q mulier una duob⁹ sil' opam turpē nauarit: posterioris: q mulier una duplex cubile frequētarit. ¶ Q uid illd̄. s. i alia tragœdia. h̄ aus⁹ ē inire cubile pherei. s. tyrāni & Zelotipi: q nūq̄ ad uxorē igressus eē ferī nisi stipat⁹ armatis: & excusa mulierē & toto cubili ... lū aut fequ aliqd̄ lateret: & tn̄ ab ea iterfect⁹ ē. Alii legūt: ut iducat pheræ⁹ dicere i tragœdia. Hoc mō: qd illd̄ phęrei. i. q dicit Pherę⁹ i tragœdia. s. h̄ ausus ē inire cubile. q. d. certū ē q significat cōiugē ei⁹ uiolatā. ¶ Q uid ē sup. illd̄ i tragœdia: Violat p uim: me quondā uirginē: Iuppiter bone uolat. A tq. i. sed: qūo idē significat. s. qd̄ sic uerbis tectis: & apus sed nemo tulisset. i. passus fuisset: alterū. s. uerbū qd̄ pprīū ē: forte: honor sit auris⁹: futuit: aut qd simile. ¶ Tu igit̄ uides cum res sit eadē: qui uerba nō sint. s. turpia nihil uideri tui p: ergo sup. turpitudo aut obscœnitas nō est in re: quia res satis idicatur. & multo minus est in uerbis. ¶ Si.n. id quod significatur uerbo. i. res significata nō est turpe: uerbum quod significat sup. illud nō potest esse turpe. ¶ Tu appellas anum. i. podicem aut culum: alio nomine. s. circumlocutio: ut posteriora aut clunes &c. cur non appellas sup. eum potius suo. i. proprio nomine. Si turpe est. s. quod dicitur. ne quidē: idest nō saltem sup. dici aut nominari debeat alieno. s. nomine: si non est sup. turpe dici aut uocari debet potius suo. s. nomine. Antiqui. s. Romani: uocabant caudam penem: ex quo est penicillus quo pictores utuntur propter similitudinem. s. cū cauda. ¶ At penis est: idest cōnumeratur: hodie in obscœnis. s. uocabulis quia accipitur pro cauda salaci: hoc est pro mentula. ¶ At idest sed Piso ille frugi. i. parcus & ad frugem intentus: queritur. i. cōqueritur in annalibus suis: adulescentes eē deditos peni. i. libidini & uirgæ salaci. ¶ Id quod tu appellas in epistola nomine suo. i. proprio utpote mentulā: ille: scilicet Piso sup. appellat tectius: idest coopertius. penem sed sup. nomē penis: factum est iam multis tam obscœnum: quā illud uerbum. s. mentula: quo tu usus es. ¶ Quid sup. dices de illo quod dicitur uulgo: nos uoluimus cōuenire te: nō. i. nō quid obscœnum est. q. qa memini in consularem. s. uirum disertum eloqui in senatu ita. s. conuenire te uoluimus: & tn̄ conuenire uulgo accipitur sicut a nobis coire. unde sunt qui putent hic legēdum coire: pro conuenire. ¶ Dicam. ¶ Hanc culpam maiore quā illam: potuit. s. dicere obscœnius: nō inquis. ¶ Non sensit ita. ¶ Ergo sup. obscœnitas est in uerbo: qa idem uerbum significat rem honestam & inhonestā aūt p sed docui sup. obscœnitatem non esse in re.

¶ Nusquam

VBE.

NVSquam igi? conclusio & consequens bonum: si enim obscœnitas non est in re: neq; in uerbo: nusquã ẽ: quia nihil ẽ tertium in alio esse non potest. Liberis dare ope. hoc eodem exẽplo utitur Ci. li. i. offi. contra quam hic liberis iquit da re opam re honestum est noie obscœnum liberis. n. dare operam est mulierem subagitare liberoq; creandoq; cã. Nomen eius ope: qua: scilicet susceperunt filios. Non audent: qui opera suscipiendorum liberorũ est mulierem futuere: q; non audent dicere: quia putant turpe. Socratem: aliud exemplum quod quædam uideantur turpia dictũ q̃ non sunt. Docuit. s. subauditur canere. i. docuit eũ canere cithara: nam fidis pro cithara sæpe ponitur: unde & fidicen. i. citharedus.

nusq̃ igitur est; Liberis dare operã, ẽt patres rogãt filios eius operæ nomẽ nõ audent dicere. Socratẽ fidibus docuit nobilissimus fidicẽ: is Connus uocitat' est: nũ id obscœnũ putas. Cũ loquimur terni nihil flagitii dicimus: at cum bini obscœnum est: græcis quidem inquies: nihil est ergo in uerbo quando: & ego græce scio: & tamen tibi dico bini: idq; tu facis: quasi ego græce n̄ latine dixerim. Ruta & mẽta recte utrũq; uolo mẽtam pusillã ita appellare: ut rutolam: non licet: Cella tectoriola: dic ergo ẽt pauimẽta isto modo: nõ potes: Vides igit' nihil eẽ nisi ineptias: turpitudinem nec in uerbo esse: nec in re, ita nusq̃ esse. Ergo in uerbis honestis obscena ponimus. Quid enim: non honestum uerbum est diuisio? At inest obscenũ: cui respondet intercapedo: num hæc ergo obscena sunt? Nos autem ridicule: si dicimus ille patrem strangulauit: honorem non præfamur. Sin de Aurelia aliquid aut Lollia honos prefandus est. Et quidem iam non etiam obscena uerba pro obscenis sunt.

Fidea Fidicen

ut nũc intelligitur hic. Is: fidicen. Vocitatus cõnus: pprio noĩe appellabat. Cõnus. Nũ an. q. d. minie. Cũ lo. hoc exemplũ satis est obscuq; ignorãtib' grę citatẽ: licet qdam conati sint interptari contra mentem Ci. ut oñdem' iquiunt. n. Cũ lo. ter. i. tres. Nihil fla. nihil obscœnitatis & turpitudinis. At cũ bini. s. loquimur qa p bios itelligimus testiculos: q duo sũt: q; si quis hz tris ut qdẽ dicunt hr̃ e tredidulus ẽ hic sesus. præcipue cũ subdat: græcis qdẽ iquies: nã bini cũ duo significat non est græcũ puto aũt sic itelligi: q̃dã uerba uidentur hr̃e obscœnitatẽ uoce ipsa q̃dã non hẽt: ut cũ loqmur terni. i. cũ dixim' hãc dictionẽ terni: nullã facimus obscœnitatẽ: at cũ bini: cũ dicimus bini obscœnũ est: βινῶ significat futuo: βινεῖ tertia psõa uidet dicer: bini & significat futuit uel futue: põt. n. eẽ ẽt prima psõa ipatiui p synæresin: & iõ dicit. Græcis. s. obscœnũ: qa apud eos significat futuit uel futue: non aũt latinis qa significat duos. In uer. i. uocabulo, sed i significato. Scio græ. i. græcitatis cognitionẽ hẽo. Ruta & m. pgit oñdet i aliis uerbis nullã esse obscœnitatẽ: in aliis esse cũ tñ sint eiusdẽ formæ: ruta & mẽta nomia herbaq; honeste dñr primitiua: at i diminutiuis rutula hõeste dr̃: mẽtula uẽ obscœnitatẽ hr̃e qa aliud uẽ significare. s. mẽbrũ uirile. Martia. Metula cũ doleat puero tibi Neuolleculus: Non sũ diuinus sed scio qd facias. Nõ licet. nõ debet. Bella te. sesus est tectoriola bella. i. honesta sunt noĩe: sed pauimentũ nõ ita honeste dici põt: licet sẽ idẽ significet. dñr. n. tectoria illinimẽta q̃dã & quasi pauimẽta parietis atq; icrustationes. Iuue. Tectoria prima repõit: tectoriũ a tegẽdo dr̃: pauimentũ a pauiẽdo. i. feriẽdo: qd' licet significet icrustationẽ: tñ qa a feriẽdo dr̃: poterit tñ uideri hr̃e significationẽ minus honestã: qa partes muliebres actu uenereo feriunt: ut ex uersu Horatiano supra adducto oñdit. Quæcũq; ex pti patienter uerbera caudæ: id significat Iuuæ. Antiquũ & uetus est alienũ post hũc lectũ Cõcutere. Ineptias: stultitias: qa putam' ea turpia q̃ nõ sunt. Nõ honestũ: probat Ci. q; in uerbis honestis obscœna ponant. Nõ est. q. d. imo est. Diuisio: qd. n. habet turpitudinis. Cui res: cui æqualet. Intercapedo: significat intersticiũ: iteruallũ: & denique idẽ qd' diuisio Ci. filius ad Tyronẽ li. ulti. itaq; me iã non pœnitebat intercapedinẽ scribendi fecisse. Inest ob: quia uidet significare rimã scissuram muliebrem. Nos aũt: oñdit Ci. ineptias esse nostras: qui præbeamus honorem turpibus: & honesta turpia putemus: ordo est nos ridicule nõ præfamur honorem: si dicimus ille strangulauit patrem: quod quidem re turpe est. Sin dicimus aliquid de Aurelia & Lollia honor præfandus est præfari honorem ẽ quod dicim' loqui cum reuerentia eius qui audit. aurelia & Lollia nomina impudicarum mulierum.

Tectoria. paumẽtum Intercapedo præfari honorẽ

ASC.

IGitur nusq̃ ẽ p locũ ab inductione sufficiẽti: qa nõ est dabile tertiũ. Etiã patres rogãt filios dar. i. ut dent opam liberis: & tñ dare opam liberis: est generare: & nõ audẽt dicere nomẽ eius opæ. s. q̃ rogãt ut filii dẽt hoc ẽ habẽdi rẽ cũ muliere. Nobilissim' fidicẽ docuit Socratẽ fidib'. s. canere. Is. s. fidicẽ: uocitatus ẽ cõnus: aut: ut alii scribũt: cũnus: qd mẽbri muliebris nomẽ ẽ: sed græci ut nõ hñt ueq; eodẽ fere mõ pferũ licet p ut scribat mẽbrũ illũ: nũ. i. nunqd id sup. ẽ obscœnũ. q. d. nequaq̃: qa pprũ ẽ uiri nomẽ: Cũ nos loqmur. i. loquẽdo pferimus terni. i. illud nomẽ nihil dicim' flagitii. i. turpi flagitio digni: at cũ sup. loqmur bini. i. dicẽdo illud uerbũ: qd' græci scribit βινεῖ. i. futui aut futue. i. agit aut age rẽ ueneriã: inqes obscœnũ est qdẽ græcis: licet nõ latinis. Ergo nihil ẽ. i. obscœni i uerbo qñ & i. ẽt ego scio græce. i. loq & tñ dico tibi bini: & tu facis id: quasi ego dixerim græce nõ latine Ruta. & menta utrũq; dicit recte. i. honeste: ego uolo idest de. m' ut ueli mẽtã pusillã. i. p diminutionẽ appellar ita ut rutulã. s. pusillã appello: ñ lz. qa mẽtula obscœnũ ẽ uocabulũ Volo sup. appellare tectoriola. i. parua tectoria hocẽ icrustationes & coopertimẽta: bella. i. bona & uenusta: dic ergo ẽt pauimẽta isto mõ. i. p diminutionẽ uidelicet pauimẽtula: nõ potes qa sic neq; pferũ mẽtula: nomẽ obscœnũ. Tu igit uides nihil eẽ. s. i uitanda tali turpitudine. nisi ineptias: qa licet dicendo pauimentula finet in fine id qd turpe putat: tñ nõ illud significat: uides igit turpitudinem nec in uerbo esse: nec in re: & ita nusq̃ esse: quod pro Stoicis cõcludit. Ergo nos qui dicimus in uerbis obscœnitatẽ esse ponimus obscœna. i. res obscœnas in uerbis honestis. i. dicimus per uerba honesta significari. Quid enim. i. quomodo nõ ponamus: diuisio nõ. i. nõne est uerbum. i. uocabulũ honeste. q. d. ẽt. At. i. at tamẽ obscœnũ inest scilicet in eo: aut quia capitur per circumlocutionem pro rima & fissura muliebri: ut sentit Vber. aut quia scilicet dure ut a græcis profertur prolata: diuisio sonat ut diuisio idest in diuersis uitio & corrumpo: quod nimirum obscœnum est: cui. s. uocabulo: respondet: est synonymum idest intercapedo. i. distantia spacium aut loci aut temporis intermedii: nunquid: hæc quoq;. s. intercapedo obscœna sup. est sicut diuisio. q. d. minime: & tamen idem sunt. Autẽ: idest sed: si nos dicimus ridicule idest ad excitandum risum: ille strãgulauit patrem: non præfamur: idest fando nõ premittim' honorem: idest honor sit aurib' uestris aut tuis: aut saluo honore ita loquar cum tamen turpissimum sit: quia immanissimum peccatum: strangulare patrem suũ. Sin: idest sed sup. nõs dicim' aliquid scilicet libidinosum de Aurelia aut. Lollia: idest meretriculis illis famosis sed minus flagitii admittentibus: honos est præfãdus: idest ne aures audientũ lædant' premittendus. Et quidem uerba non obscœna: sunt idest habentur iam pro obscœnis.

VBE. ℭ INQ uit: academicus uel quispiã. ⁋ Batuit: uerberauit: quia sub agitando uerberantur nates: ut supra diximꝰ. ⁋ De præssit: calcauit. ⁋ Multo impudentius. s. dr. ⁋ Atqui: certe. ⁋ Neutrũ: nec batuit: nec depssit. ⁋ Stultorũ: qa omnia per uertunt. Simile est illud. Iuue. Non unus mentes agitat furor. ⁋ Testes: pbat quod dixit uerba non obscœnis iã eẽ p ob scœnis: si. n. iudicio nominemꝰ: testes itelligimꝰ eos q dictũ suũ ad alicuius rei pbatiõe deponunt: si n uero extra iudiciũ nõ uidet honestũ qa uidemur coleos siue testiculos: ut diximꝰ eẽ apud Hora. Accidit ut qdã testes caudãq; salacẽ Deme teret ferro. ⁋ At honesti: sm ea tempora κολεος uaginam significat. colei etiã uel colis dicunt testiculi. ⁋ Lanuini. cliterni ni: ita enim tunc hõeste uocabant testiculi. lanuini autẽ a lana: eo q lana hoc est pilis circundent. ⁋ Cliterni ni: uero a κλείω. i. claudo: aut quasi clitellini: nam clitel la significat sarcinam: aut quasi cliternini. nã κλίντρα lectum significat: q eis maxime in lecto utamur cõcu bitus gratia. ⁋ Non honesti: sicut nũc cacius pro pene in obscœnis est: licet latine docti nõ utantur. ⁋ Modo honesta: per se enim nullam habet turpitudinẽ sicut gladius neq; bonus neq; malus ẽ sed sicut quis eo uti tur ita est. sic etiam & hæc sũt supra nominata. ⁋ Sup pellit: uerbum erat obscœnum compositum ex sub & pello: suppellit capiebatur: supponit: uel inferiori par te sursum agit. ⁋ Non repræhendes. qa ex consuetudi ne uidetur hoc licere. ⁋ Habes cognoscis. ⁋ Scholã stoicam. i. sententiæ sectæ stoicæ: quę suis uerbis om nia putat appellãda σοφος ευθυρρημονεῖν.. i. sapiẽs rectiloquus eris. i. si fueris sapiẽs: scies recte loq. i. co gnosces quid deceat & quid nõ deceat. Quam mul. ex. u. uer. tuo. s. sunt a me scripta: qa scripsisti unũ uer bum quod uidebatur obscœnũ: & pertulisti qd senserẽ tã multa postea scripsi. ⁋ Audere: audenter scribere. ⁋ Gratũ ẽ: sic etiam supra me autem ut scurrã uel itẽ malis onerati esse non moleste tuli. ⁋ Tectis: oculis. ⁋ Sed illi. q. d. sunt inuerecũdi. ⁋ Crepitus: scilicet uentris. ⁋ Atq; liberos. i. dicere & licere sicut ructus qui ore emittentur: propter frigiditatem & repletionẽ stomachi. Iuue. Si bene ructauit rectũ si minxit amicus. ⁋ Honorẽ igit: qdã exposuit q quãdo emittimꝰ crepitus uẽtris: aut ructus dicimꝰ ad honorẽ calẽdarũ martii: ego nunq̃ sũ solitus ita dicere: nec audiui quenquam ita dicentem: itaq; sic ẽ distinguendũ. ⁋ Honorem igitur: sci licet seruemus uel præferemur: deinde calen. martiis: scilicet scripta est: uel data hæc epistola.

Colei / Lanuini / Cliternini / Clitella / Suppellit / Silua gallinaria

batuit inquit impudẽter: depressit multo impuden tius. At qui neutrũ est obscœnũ, Stultorum plena sũt oia. Testes uerbũ honestissimũ i iudicio, alio loco nõ nimis, at honesti colei lanuini: cliternini nõ honesti, Quid ipsa res mõ honesta, nõ turpis. Suppendit fla gitiũ ẽ. iã erat nudꝰ in balneo, nõ repħẽdes. Hẽs scho lã Stoicã σοφος ευθυρρημονεῖν quod multa ex uno uerbo tuo te aduersus me oia audere gratũ est. Ego seruio & suabo (sic. n. assueui Platõis uerecũdiã. Itaq; tectis uerbis ea ad te scripsi, q̃ apertissimis agũt Stoici. Sed il li ẽt crepitus aiũt æq liberos ac ructus eẽ oportere! honor ẽ igit Kal. mar. tu me diliges & ualebis. uale

ASC. ℭ INQ uit. s. cõicus quidã aut tragicus. batuit. i. percussit: ut opinor: Salacis uerberæ caudæ: qa addit impudẽter: & sup pressit. i. subagitauit nudio impudẽtiꝰ. ⁋ Atqui. i. sed: quo mõ pro obscœnis habent: neutrũ. i. nec batuere: qd est potest nec supprimere est obscœnũ. s. ex pp̃ria significatiõe. ⁋ Sed omnia sunt plena stultorum. i. turpitudinẽ cẽsentiũ ubi nul la est. Testes est uerbũ. i. uocabulũ honestissimũ in iudicio ubi citant & audiunt testes: alio loco. i. extra illã significatiõe est sup. uerbum non nimis: scilicet honestum: quia testes & testiculi sunt uirilitatis indicia: & quasi testes: uidelicet colei. ⁋ At. i. sed: colei sup. sunt honesti: idest honeste nominatur: aut quia κολεος. coleos græce uaginã significat aut quia in cõsuetudine loquẽtium nõ in honeste nominabant etiã p testibus seu testiculis. ⁋ Lanuini. i. colei lanugine. i. pubetecti: & cliternini. i. colei sic alio noie dicti: sup. sunt nõ honesti. ⁋ Quid sup. dices: ipsa res est mõ honesta mõ turpis. i. se cundũ æstimationẽ hoium. ⁋ Suppendit est flagitiũ. i. g dicit hoc uocabulum suppendit autut alii legũt: suppellit quasi flagitium cõmittit tam obscœnũ est dictu sonat. n. idẽ qd subagitar & quasi pellem subigit aut q desup pepẽdit. ⁋ Iam erat nudus in balneo. i. siquis hoc dixerit: tu nõ reprehẽdes: qa nõ uidetur obscœnũ: cum tñ nudum esse homini pudori sit taceo si quid turpius celat nam pro eodẽ suppellere aut suppẽdere & esse nudũ in balneo accipit: cũ dicat eandẽ rem mõ honestã mõ turpẽ. ⁋ Tu habes scolam Stoicam. o articulus & sicut gallice le: & theuthonice de: sophos. i. sapiens eu thirrimon. i. rectiloquus es. i. eris. hoc est ex Stoicorum scola poteris rectiloquus euadere. ⁋ Quã. i. o quãtũ multa sup. attulimus uerba: ex uno uerbo tuo. s. quo usus est obscœne putans q in uerbis nõ sit obscœnitas. gratũ est. i. acceptũ. mi hi: te audere oia aduersus me. i. ausum esse obscœnis uerbis uti. ⁋ Ego seruo & seruabo uerecũdiã Platonis. s. in loquen do ego. n assueui sic. s. facere. ⁋ Itaq; ego scripsi ad te uerbis tectis. i. coopertis ea sup. q̃ Stoici agũt apertissimis sup. uer bis. ⁋ Sed illi. s. Stoici aiunt crepitus. s. partum aut culi: hoc est pedẽdi sonitus oportere esse ęque liberos ac ructus. s. ore Igitur honor est Kalẽdis Martiis: qbus rei uxoriæ opam dabãt. unde Flaccus Martius celebs qd agã Calẽdis. q. d. leg obscœni & de re uenerea est apud Stoicos honestum cum nullum censeant uerbum turpe cui res sit licita. ⁋ Tu diliges me & ualebis. Non ergo semper ponitur in fine Vale. nec solę sunt uoces uale & ualete.

VBE. HEri. Laborabat pætus pedibus. itaq; Ci. cũ eo iocãs dicit se nihilominus ad eũ iterũ: qa li cet ipse laboret podagra: nõ tñ credit eũ ha bere coquum laborantem eodem morbo ut possit parare cœnas. ⁋ Ad te. s. ueniam. ⁋ Faciam certum ita enim permisit supra. Sed si me expediero ut in ista loca uenire possim. non comittam: ut te sero a me certiorẽ factũ putes. ⁋ In silua gallinaria. ⁋ Quidam exposuerũt siluam esse non longe ab urbe olim latronibus refertam eam uidelicet quæ erat ad nonũ urbe lapidẽ in uilla: quæ Cæsarum dicebatur: sed nõ aduertunt q illic pp locũ celebrem latrones eẽ nõ po terant est ergo hæc gallinaria silua in sinu cumano: ut scribit Strabo. lib. v. his uerbis. In hoc sinu est quo fru cticosis uirgultis frequens & arboribꝰ silua est multis porrecta stadiis aquarũ indigna: cęterũ fabulosa quã gallinariam uocant siluam. hic Sexti Pompeii. classis

M. C. Papirio Peto. S. D.

HEri ueni in Cũanum: cras ad te fortasse. Sed cum certũ sciã: faciã te pauloañ certiorẽ. Et si Marcus Ceparius: cum mihi in sylua galli naria obuia uenisset: quęsissemq; quid ageres: dixit te in lecto esse q ex pedibus laborares tuli: scilicet moleste: ut debui: sed tñ cõstitui ad te ueñire: ut & uide rẽ te: & uiserẽ & cœnarẽ ẽt. Nõ enim arbitror coquũ etiã te Arthricũ habere. Expectata igit hospitẽ minime edacem: et tñ inimicum cœnis sumptuosis. Vale.

Præfecti pyratica struxere nauigia:qua tempestate Sicilia ab romano desciſſere fecit imperio,de qua suue. Et pontina palus.& gallinaria pinus. ⸿ Laborares ex pedibus:ideſt ægrotares morbo pedum:ideſt podagra. ⸿ Viderem: & uiſeſem uidere eſt naturæ,uiſere eſt officii. ⸿ Non enim iocatur. ⸿ Artichũ:ideſt articulari morbo laborantem:intelligit aut em uel chiragram uel podagram nam utraque articulos ſolet uexar̃.a Perſius. Sed cum:lapidoſa chiragra Fregerit articulos ueteris ramalia fagi.ἄρθρον enim græce articulum ſignificat. ⸿ Minime edacem:ideſt non multi cibi. ⸿ Sũptuoſis: in quibus multum expenditur.

Videre Viſere

HEri.&c.Laborabat Pætus ut Cicero audiuerat pedibus:ipſe tamen more ſuo iocans dicit:ſe nihilominus ad eũ iturum:quia credit coquum eius nõ laborare eodem morbo nec lecto teneri quo minus ualeat cœnam parare. ⸿ Ordo eſt. Ego ueni heri in Cumanum:ideſt in poſſeſſionem meam apud Cumas. ⸿ Cras ſup.ueniã fortaſſe ad te. ⸿ Sed cum ſciam certum.i.ut rem certam:ego faciam te certiorem:ideſt ſignificabo tibi pauloante.i. quam uenturus ſim. ⸿ Etſi Marcus Ceparius cum ueniſſet mihi obuiam:in ſylua gallinaria:& quæſiſſem ꝑ quæſiuiſſem ſup.ab eo:quid ageres:dixit te eſſe in lecto:ꝙ laborares ex pedibus ideſt dolore pedum. ⸿ Scilicet:ideſt ſcire licet quid fecerim eo audito:quia tuli.i.portaui ut dicunt:ſeu paſſus ſum:moleſte:ut debui.i.portauĩ morbum amici:ſed tamẽ ideſt nihilominus cõſtitui uenire ad te:ut &.i.ſimul:uiderem te:tanq̃ amicum:cuius uidendi eſſem cupidus.& uiſerem .ſ.tanq̃ ægrotum:& cœnarem etiam tanq̃ apud bonum conuiuiorum inſtructorem. ⸿ Non enim arbitror te habere etiã coquum arthicum:ideſt articulari morbo laborantem:Nam ἄρθρον arthoron dicitur articulus. ⸿ Igitur expecta hominem minime:ideſt nequaquam edacem:ideſt multum comedentem tum:ideſt inſuper inimicum cœnis ſũptuoſis:ideſt magnorum ſumptuum in quibus.ſ.multæ maneãt reliquiæ:nam ut alibi iocoſe dixit tales cœnas odit:innuens ſe potius gaudere cibo delicato & modico:quam multo & uulgari. Nam licet pluris bos quã turdus conſtet:delicatus tamen mallit ad turdum inuitari q̃ ad bouem.

ASC.

M.T.C.Impe.pæto.S.D.

RVffum iſtum amicum tuum de quo iterum iam ad me ſcribis adiuuarem quantũ poſſem etiam ſi ab eo læſus eſſem cum te tan topere uiderẽ eius iã laborare. Cũ uero ex tuis literis.& illius ad me miſſis intelligam & iudicem magnæ curæ ei,ſalutem meam fuiſſe non poſſum ei non amicus eſſe,neq; ſolum tua cõmendatione, quæ apud me,ut debet ualet plurimum,ſed etiam uoluntate ac iudicio meo. Volo enim te ſcire mi Pæte initium mihi ſuſpicionis & cautionis,& diligentiæ fuiſſe literas tuas,quibus congruentes fuerunt aliæ poſtea multorum,nam & aqui & frabateriæ conſilia ſunt inita de me, quæ te uideo etiam audiſſem & quaſi diuinarent,quam his moleſtus eſſem futurus. Nihil aliud egerunt niſi me ut opprimerent, Quod ego non ſuſpicians incautior fuiſſem,niſi a te admonitus eſſem. Quamobrem iſte tuus amicus apud me commendatione non eget. Vtinam ea fortuna reipu. ſit ut ille me q̃ grauiſſimum poſſit cognoſcere. Sed hæc hactenus. Te ad cœnas ire rediiſſe:moleſte fero: magna enim te delectatione.& uoluptate priuaſti, deinde ẽt uereor. Licet.n.uerũ dicere ne neſcio qd' illd̃ qd̃ ſolebas dediſcas: & obliuiſcare cœnulas facere,

RVffum:ſcribit Cicero. quã iuſtis cauſis debeat hẽre cõmẽdatũ Ruffũ:quẽ pæt⁹ ſuis literis cõmẽdauerat:deinde :q̃a ſcripſerat pętus ſe omiſiſſe ire ad cœnas amicorũ Ci. iocãdo nitit eũ reuocare ad morẽ ſolitũ cœnarũ: idq; dicit faciẽdũ eẽ nõ tã cã cibi q̃ cõuictus & conſuetudinis & collocationis amicorum. poſtremo dicit ſe non abiecisse curam:reipu.licet iocet. ⸿ Iterum: ſecundo. ⸿ Silęſus eſſem ab eo:ſi accepiſſem ab eo iniuriam. ⸿ Cum te.i.cum uiderem ꝙ tãtã curã de eo ſuſciperes. ⸿ Eius.ſ.Ruffus. ⸿ Iudicio: ꝓpria diſpoſitione. ⸿ Initium:principium. ⸿ Cautiõis:ut cauerem mihi nã ut ipſe ſcribit equinates & frabaterni cõſilia cœperant de opprimẽdo Ci.qđ cũ intellexiſſet Pætus ſcribit ad eũ ut ſibi caueret:qđ idẽ poſtea multi alii ſcripſerũt:dicĩ ergo initio ſuæ cautionis ꝓfectũ eſſe ex lr̃is ipſius Pæti q̃bus eſt admonitus de inſidiis :q̃ ſibi parabant. ⸿ Opprimerẽt:iterimerẽt. Aquinũ & Frabateria urbes Italię. Frabateria aũt teſte Priſciano frabaternus facit poſſeſſiuum. ⸿ Nõ ſuſpicans:nõ putans. ⸿ Incautior fuiſſem:nõ ꝓuidiſſem mihi. Fortuna cõditio:ſtatus. ⸿ Ire deſiiſſe:ire omiſiſſe. ⸿ Illud neſcio quid quod ſolebas.q.d.nihil parum eſſet.

VBE.

Aquĩ Fraba, teria Fraba, ternus

RVffum iſtum &c. Scribit quã iuſtis de cauſis debeat hẽre Ruffum:cõmẽdatũ:quẽ Pętus cõmẽdauerat. Deinde q̃a ſcripſerat ſe, prętermiſiſſe ire ad cœnas amicorũ: cũ ioco reuocat & inuitat eũ ad priſtinã cõſuetudinẽ: quã approbat nõ tam cã cibi quam cõuictus dicit ꝙ ſe reip. curam non abieciſſe. ⸿ Ordo eſt. Ego adiuuarẽ quãtum poſſem Ruffum iſtum amicum tuũ: de quo ſcribis iam iterum ad me:etiam ſi eſſem læſus ab illo: cũ ideſt quando qdem ego uiderẽ te laborare tãtopę.i. tam diligẽter & operoſe:cã eius.i ut eũ cõmendatum haberem. ⸿ Vero pro ſed:cum ego intelligam.i.cum ita ſit ꝙ intelligam.& inducẽ.i.cẽſeam:&.i. ſimul literis tuis & illius.ſ.Ruffi:miſſis ad me: ſalutẽ meam.ſ. dũ eſſem in exilio.fuiſſe ei magnæ curę:nõ poſſum non eſſe.i.nõ poſſum quin ſim amicus ei.neq; ſolũ cõmẽdatiõe tua.i. ꝑp cõmendationẽ tuã:quę ualet plurimum apud me:ut debet.ſ.ualere.ſed etiã uoluntate.i.propria inclinatione & ſpõte mea:ac iudicio meo.i.quo digoũ amori iudicio. ⸿ Enim.i.q̃a:o mi Pęte ego:uolo te ſcire:literas tuas fuiſſe mihi initiũ ſuſpitionis:& cautionis.i.cautelæ:& cuſtodię:& diligentię:q̃bus:ſcilicet literis tuis multæ aliæ.ſ.lr̃æ multorũ:fuerũt poſtmodum congruentes:ideſt concordes & conſonæ: ⸿ Nã conſilia ſunt inita de me.ſ.opprimẽdo aut capiendo:&.i. ſimul Aquini.i.in eo oppido Italiæ per.ſ.Thomã nobilitato:& Frabaterię etiã oppido Italię quæ.ſ.cõſilia ego uideo.i.intelligo etiã te audiſſe:& quaſi diuinarent q̃.i.q̃tum moleſtus eſſem futurus his:nihil legetur aliud niſi ut opprimerent me. ⸿ Quod.i.quam rem:ego non ſuſpicans:fuiſſem incautior niſi eſſem admonitus a te. ⸿ Quamobrẽ iſte animus tuus.i. tam beneuolus & fauorabilis mihi non eget cõmẽdatione apud me. ⸿ Vtinam ea.i.talis ſit fortuna reip.ut ille.ſ.Ruffus quem mihi cõmendaſti:poſſit cognoſcere me q̃ grauiſſimum.i.ualde gratum. Sed hæc hactenus ſup.de Ruffi comẽdatione dicta ſint. Fero moleſte deſiiſſe ire ad cœnas. ⸿ Tu.n.priuaſti te magna delectatione & uoluptate. ⸿ Deinde.i. inſuper etiam uereor licet enim dicere uerum:ne deducas illud neſcio quid quod ſolebas hoc eſt laute inſtruere cœnam & obliuiſcare.i.obliuiſcaris facere cenulas.ſ.modicas. Vnde diminutiuo utitur quaſi per contemptum.

ASC.

VBB. ¶ NAM si: sensus est si non faciebas cœnas multũ lautas. cum hēbas quos posses imitari: quid putē te nūc facturũ qui desieris ire ad cœnas. ⸿ Non multũ pficiebas: nō tñ multũ laudabaris ĩ cœnis faciẽdis: q̃a eras peus. ⸿ Quid putē. q.d. multo peius. ⸿ Spurina: aruspex fuit: q Cæsari diē mortis pdixit: ut scribit Tranquill⁹. ⸿ Superiorē. ex āte acta eni uia
Spuria pōt iudicari aliqd de futuris. ⸿ Fauonius: uentus q tpe ueris maxime flat. ⸿ Fieri posse: dēonstrabat Spurina ut reuerte
Fauōi⁹ res ad priscā cōsuetudiem cœnaꝝ. ⸿ Aptius uitæ: quia homo natura ē aīal sociale. ⸿ Ad uoluptatem: cibi & potius qd eēt fere beluaꝝ. ⸿ Remissionē: relationē. ⸿ Quæ: rcissio amicoꝝ. ⸿ Dulcissimus plus. n. sapit q̃ oia gña ferculoꝝ: onde Macro. i satur. & ipse Ci. in Catōe maiore his uerbis Neq. n. cōuiuiorũ delectationē uoluptatibus corpis magis q̃ cœtu amicorũ & sermōides metiebar. ⸿ Bñ. n. maiores accubationē epularē amicorũ q̃a uitæ cōiũctionē hēret cōuiuiũ nomiauerũt melius q̃ græci: qui hoc idē id cōcœnationē cōpotationē uocãt ut qd in eo gñe minimũ est id maxie pbare uideant. Ego pp sermões delectationē tēpestiuis quoq; cōuiuiis delector: nūc igr̃ eādē fere sniam exequit Ci. qd latini sapiēti⁹ appellauerint accubatiões epulares quā græci nr̃i. n. couiuia dixerũt: qd uitæ cōiunctionē hēbāt: græci uero συμ...: i. cōcœnationes: uel συμποσια cōpotaõēs. ⸿ Phando: afferēdo rōnes phicas. ⸿ Reuocare: reducere. ⸿ Foris: apud amicos. ⸿ Id: ut ualeas. ⸿ Sed caue: remouet a se suspitionē neglectæ reipu. q̃ posset hēri de eo q̃a scribit iocose. ⸿ Q d q̃a. ⸿ Abiecisse: omisisset. ⸿ Vita sit po. si sit. i. mihi bñ euenisse.

nā si tum cum hēbas quos imitarere, nō multũ proficiebas quod nunc te facturum putem. Spurina quidem cum ei rem demostrassem, & uitam tuam superiorem exposuissem: magnū periculum reipu. demóstrabat nisi ad inferiorem consuetudinē, tū cum fauonius flaret reuertisses hoc tpe fieri posse si forte tu frigus ferre nó posses; sed me hercule mi Pæte extra iocum moneo re: qd pertinere ad beate uiuendum arbitror ut cum uiris bonis iucundis amantibus tui uiuas. Nihil. n. aptius uitæ nihil ad beate uiuendũ accomodatius: nec id ad uoluptatē refero: sed ad comitatē uitæ: atq; uitus remissionēq; aíorum: q̃ maxime sermóe efficit familiari: qui est in cóuiuiis dulcissimus: ut sapientius nr̃i: qui græci συμποσια aut συμ... i. cópotationes: aut concœnationes: nos conuiuia: quod tum maxime simul uiuitur. Vides: ut te philosophando reuocare coner ad cœnas? Cura ut ualeas: id foris cœnitando facillime consequere. Sed caue. si me amas existimes me: quod iocosius scribam: abiecisse curam reipublice. Sic tibi mi Pæte persuade: me dies & noctes nihil aliud agere nihil curare: nisi ut mei ciues salui liberiq; sint: nullum locum prætermitto monendi: agendi: prouidendi: Hoc deniq; animo sum: ut si in hac cura: atque administratione uita mihi ponenda sit: præclare actum mecum putem: etiam atq; etiam. Vale.

ASC. ¶ NAM si nō pficiebas multũ: tũ. i. tūc cũ. i. qñ habebas quos imitare. i. posses imitari. i. frequentãdo corũ cœnas: sed modicas pro opiparis reponendo: qd putē te facturũ nunc. s. cum non amplius aliorũ cœnas frequentes. q. d. nihil aliud q̃ obliuisci cōuiuandi rōnem. ⸿ Quidē. i. certe. Spurina. s. medicus & aruspex peritissim⁹ cũ demōstrassem ei & exposuissem. i. declarassem uitā tuā superiorē: demōstrabat magnũ periculũ summæ rei. i. uitæ tuæ impendere: nisi reuertisses ad supiorē. i. priorē cōsuetudinē. s. conuiuandi. ⸿ Tũ. i. tūc: cũ Fauonius. i. uentus ille a fauendo aut fouendo dictus ab occidente tpe uerno flās: flaret qd ita dixi in ueris principio fieri solet: & sup. demōstrabat quod nūc facis. i. nō ire ad cœnas aliorũ: posse fieri hoc tpe. si tu non posses ferre frigus. ⸿ Sed o mi Pæte me hercule modus est iurãdi sæpe: a nobis: sæpe a nobis expositus: ego moneo te extra iocũ: ut uiuas cũ uiris bōis iucũdis & sup. amantibus tui. ⸿ Nihil. n. sup. est apti⁹ uitæ: nihil est accōmodatius ad uiuẽdũ beate. s. i hac uita: nec ego refero i. reduco id ad uoluptatē: sed ad comitatē. i. affabilitatē & mansuetudinem uitæ atq; uictus: & ad remissionē. i. relaxationem animorũ: quæ. s. remissio fit maxi ne idest præcipue sermone familiari: q. s. sermo familiaris est dulcissimis ĩ conuiuiis: ut nr̃i. i. Romāi aut latini sapiētius supple uocauerunt q̃ græci: nam illi sup. uocauerũt Sympofia. i. cōpotationes: aut syndipna. i. concœnationes: nos supple uocamus conuiuia: q uiuitur simul maxime tum. s. dum comeditur: aut compotatur. ⸿ Tu uides. i. intelligis: ut. i. qualiter ego philosophando coner reuocare te ad cœnas. s. solito more frequentandas ⸿ Cura ut ualeas: tu consequere. i. obtinebis facillime id. s. ut ualeas: cœnitando. i. frequenter cœnando foris: quod quidē uerum si sobrie. Sed si tu amas me caue sup. ut aut ne existimes me abiecisse curam reipu. eo q scribam iocosius. ⸿ O mi pæte psuade tibi sic. i. fac ut sic credas: me nihil aliud agere dies & noctes: Admonui sæpe contra Vallę opinionē: ubi rps est continuatum: frequẽtiorem esse per actum temporis locutionē etiã in apud Ciceronē: ut hoc loco cui simile est illud sexti ęneidos: Noctes atq; dies patet atri ianua ditis: nihil curarẽ sup. aliud nisi ut ciues mei. i. quoꝝ iā ōsul sui: sint salui & liberi. ⸿ Ego nullũ. i. nō ullum nō prætermitto illũ locum mouẽdi: agendi: prouidẽdi. s. ut salus & libertas ciuium seruetur. ⸿ Deniq. i. ut uno uerbo concludam: ego sum hoc aio. i. habeo hūc. i. hmōi aium: ut si uita sit ponenda mihi. i. deponenda. in hac cura atq; administratiōe. s. reip. ⸿ Et reuera non multo post pro repu. extinguebat: sed iā expressa. primũ a Cæsare & deinde a triumuiris & potissimum ab Antonio ego putē. i. existimē & eē fcā ēt atq; ēt. i. frequẽter & accumulate actum mecũ præclare. i. præclare mihi contingisse: quia dulce & decoꝝ est p patria mori. Nō opus est admonito qd sępe ubi dixi. Romanos gaudere suo. i. ablatiuo: quo græci carent casu: quo circa dixit hoc deniq; sum aio. i. huius sum animi: quod etiam dicere liceat: sed minus Romanę: magis tñ fortassis grãmaticæ: si quid Seruio credimus. Notum præterea puto esse quēuis apte dicer: ut ciues mei. & c. cũ ipse ē eoꝝ priceps: alr̃ diceret conciues mei & c.

VBB.
Vmmũ. Qua Pætus scripserat ad Cice. multa præcepta de re militari. Cic. cũ eo iocans scripsit se multum adiutum de lr̃is in quibus scripserat illa præcepta. Postea uero cōmendat ei. M. Fab. quēdā amicũ suũ qui habebat controuersiam cũ fratre de agro quodā. ⸿ Redidderunt me sum. du. i. ita erudierũt me: ut sim iam summus imperator rei militaris. ⸿ Reddiderunt: effecerunt. ⸿ Plane: profecto: iocatur Ci.

M.T.C.Impe.Pæto.S.D.

Vmmum me ducem literæ tuæ reddiderũt Pláce nesciebá: tā pariũ esse rei familiaris

Summũ me ducẽ. Quia Pętus scripserat ad Ciceronẽ multa pręcepta de re militari: q̃ ñ exercuerat Cicero locans scribit se multũ adiutũ illius pceptis q̃ ex alicuius magni ducis ut Pyrrhi & Cyneæ libris eũ excerpsisse autũat: inouens plane experimẽto ea nõ didicisse. Deide cõmẽdat ei. M. Fabiũ quẽdã amicũ suũ q habebat ɔtrouersiã de agro: rogatq ut eũ adiutet: Eũ aũt nõ uulgaris cõmẽdatio. sed digna q̃ ab legẽtib⁹ mẽoriæ mãdet. ¶ Ordo. aũt ẽ. Lræ tuę qb⁹ pluria pcepta rei militaris scripsisti reddiderũt. i. effecerũt: Tracta metaphora a ludi magistro q eũ puerũ erudiẽdũ acceperit: reddit erudite: hic aũt Ci. e lris Pæti lectitãdis dederat: uñ reddiderũt ipm sibi me sũmũ: quia peritissimũ ducem. s. exercitus. ¶ Ego plane. i. omnino nesciebam te esse tã peritum rei militaris. ASC.

Pyrrhi te libros: & Cineæ uideo lectitasse. Itaq; optẽperare cogito præceptis tuis. Hoc amplius nauicularum hr̃e aliquid ĩ ora maritima: cõtra equitẽ parthũ negant ullã armaturã meliorẽ inueniri posse. Sed qd ludimus? nescis quo cũ imperatore tibi negocium sit κύρου παιδείαν quam contriueram legendo totã ĩ hoc imperio explicaui. Sed iocabimur alias coram, ut spero breui. Nunc ades ad imperandũ, uel ad parendum potius. Sic enim antiqui loquebantur. Cũ. M. Fabio, quod scire te arbitror: mihi summus est usus: ualdeq; eũ diligo: tum propter probitatẽ eius ac singularem modestiã: tũ q in his cõtrouersiis quas habeo cũ tuis conbibonibus Epicureis, optima opa eius uti soleo. Is cũ ad me laodiceã uenisset mecũq; eũ ego eẽ uellẽ repẽte percussus est atrocissimis lr̃is, in qbus scriptũ erat fundũ herculanẽsem a Q. n. Fa. fr̃e pscriptũ eẽ,

¶ PYRRHI. regis epirotarũ q uĩ scripsisse de re militari: eum. n. optimũ imperatorẽ fuisse cõstat: eũ. n. ut scri. Liui. li. iiii. belli macedonici: Hãnibal a Scipione africa. legato ephesum ad Anthiochũ misso interrogatus esset quẽ primũ impatorẽ crederet: r̃ndit. Alexandrum Macedonum regẽ qd parua manu innumerabiles exercitus fudisset quodq; ultimas oras quas uisere supra spem humanã esset peragrasset quærẽti: deinde quẽ secundũ poneret. pyrrhũ inqt castrametari primũ docuisse: ab hoc neminẽ loca elegãtius cœpisse psidia disposuisse. Vnde & apud Terẽ. Gnato gloriosi militi adulatus ait. Sic olim Pyrrhus factitauit quo locus nõ fuit fortasse a multis ante hac itellectus. ¶ Cyneæ. hic thessalus fuit ut scribit Ci. in catone maiore q ut ait Solinus tanta ui memoriæ fuit quod pyrrhi legatus Romã missus postero die q̃ ingressus Romam fuerat: & equestrem ordinẽ: & senatum ppriis noib⁹ salutauit: fuit uir doctus. & sapiens qui de re militari sicut & Pyrrhus libros scripsit. ¶ Hoc amplius. s. cogito facere scilicet. ¶ Habere aliquid nauicularũ. i. quallis nauiculas. ¶ In ora maritima: in regione uicina: & iocatur Ci. nam cum parthi pugnent tãtũmodo terrestri prælio naues paratę potius eẽnt ad fugã q̃ pugnã. ¶ Meliorẽ. ironice. ¶ Parthi maxime equis pugnãt: & sagittis: cõtra q̃ oia nihil ualent naues. Virgi. Fidentemq; fugam parthum: uersisq;. Item. Ocior: & missa parthi post terga sagitta. ¶ Ludimus iocamur. ¶ Quo cum. i. cum quali. q. d. peritissimo: hoc de se dicit. ¶ παιδείαν κύρου. i. pediam Cyri: quam Xenophon scripsit græce: quæ hodie latina facta est a uiro ætatis nostræ doctissimo Francisco Philelpho παιδεία aũt eruditionem significat: descripsit. n. qualis in omni genere uitæ: & præsertim in admiratione imperii: & rei militaris fuerit Cyrus rex persarum non tamen quod omnino talis fuerit: qualem scripsit. sed quod talem oportere esse optimum regum uoluerit significare. ¶ Contriueram contriueram assidua lectione. Ita ut pene contritam reddidissem. ¶ Explicaui: aperui. ostendi: & ut ita dicam experientia ipse declaraui: hoc imperio quod in Cilicia nunc gero. ¶ Ades ueni. ¶ Vel potius. correctio. ¶ Cum. Mar. Fabio: altera para epist. in qua commendat Fabium. ¶ Summus usus. maxima consuetudo. ¶ Propter summam probitatem: laudat personam amici: ut probet eũ dignũ cõmendatione sua. ¶ Combibonibus. compotorib⁹ quos græci συμπότας dicunt: ostendit autem & Pætum epicureum fuisse. ¶ Vellem eum esse mecum. cum uellem eum habere apud me ¶ Percussus perturbatus. ¶ Atrocissimis: acerbissimis literis. ¶ Fundum herculanensem ita enim appellabatur ille fundus fortasse ab aliquo templo Herculis illi uicino aut a loco. ¶ Proscriptum. expositum uenalem: quia quæ erant uendenda scribebantur publice ut etiam hodie solet. VBE. Combibonib⁹

¶ EGO uideo te lectitasse. i. frequenter legisse libros Pyrrhi. s. regis epirotarum: quæ Annibal secundũ ĩ prestãtia rei militaris censuit eo q castrametari primus docuisset: ũde de ea re aut libros scripsisse aut scribere potuisse uero simile ẽ. ¶ Præterea optie disposuisse præsidia indicat illius. Gnathonis Terentiani in Eunucho. ¶ Sic olim Pyrrus factitauit. i. sic disposuit & instruxit aciem: ut tuo Thraso nunc fecisti: & Cyneæ qui Pyrrhum uidetur docuisse: & de re militari scripsisse: Fuit auctore Cicerone in de senectute Thessalus: uir ut ait Solinus tanta memoriæ ut peditus: ut Pyrrhi legat⁹ Romam missus: postero q̃ ingressus erat die & senatorum & equestrum ordinem totũ propriis nominibus salutauerit. ¶ Itaq: idest & ita: quia in præceptis tuis optimos præceptores secutum arbitror: cogito obtemperare idest obedire præceptis tuis: & supple cogitato: quod redicule dicit hoc amplius scilicet quam præcepisti: habere aliquid nauicularum ĩ ora maritima: idest iuxta: littora: quia: scilicet eius rei periti: negant ullam armaturam posse inueniri meliorem contra equitem parthum non enim equis in nauiculis quibus aufugitur pugnatur. Vnde non resistendo sed fugiendo parthum uicerit. ¶ Sed quid: idest ad quid ludimus. i. ioco tecum agimus. ¶ Tu nescis cum quo: idest quali imperatore negociũ sit tibi. i. qualis ego sim imperator: ego explicaui. i. exercui in hoc ĩperio pædiã Cyri. i. librũ Xenophontis de eruditiõe Cyri regis persarum: quæ adhuc extat. & his diebus cũ ab aliis: tũ a Francisco Philelpho translata est. Est aũt παιδεία pædia cum diphthongo: in media disciplina & eruditio præsertim puerorũ: nã παιδεία pædia sine diphthongo i media dicitur ĩsaotia & παῖς pæs pedes: putet. In eo ãt libro Xenophon nõ tã qualis Cyrus fuit q̃ qualẽ esse decuit descripsit: quam. s. pedian ego cõtriueram. i. frequentia tractu absumpseram totã legẽdo. i. eũ eam legerem. ¶ Sed nos iocabimur alias. i. alio tempore: coram. i. in mutua præsentia quasi facie ad faciẽ: ut spero breui. ¶ Nunc ades. i. adsis: adueni ad imperandum. s. mecum uel potius ad parendum. i. obediendum sic enim antiqui loquebant: libere. s. loquẽtes. & se cũ aliis imperarent: aliis utpote senatui & legibus parere dictitantes. ¶ Sũmus usus. i. summa cõsuetudo uitæ: est mihi cũ Marco Fabio: quod. i. quam rem ego arbitror te scire: & diligo eũ ualde. ¶ Tum. i. simul pp̃ter p̃bitatẽ ac singularem modestiam eius tum q soleo uti optima opera eius in his cõtrouersiis. i. cõtentionibus quas habeo cum Epicureis. i. hominib⁹ gulę & uoluptati deditis: cõbibonib⁹. i. cõpotorib⁹ tuis: hoc ẽ q potens est potator uini & equalis haustus quos ipse expectare nõ possum pro me ebibit: ¶ Omnia aũt ioco dicit. ¶ Is cũ uenisset Laodiceam. i. ad eam urbẽ ĩ prouincia Ciliciana: ad me & uellem eum esse mecum: ipse percussus est. i. attonitus factus repẽte literis atrocissimis: hoc est inimicissimis: quibus scriptum erat: fundum herculanensem esse pro scriptum. i. uenalem inscriptum a Quinto Fabio fratre. s. suo.

VBE. ¶ COMunis.nondum diuisus. ¶ Non sapientem.stultum. ¶ Eo ad id:ut proscriberet quod esset etiam ei cõmune cũ fratre. ¶ Inimicorum:qui uellent discordiam inter duos fratres esse. ¶ Auctoritate: qua suadeas q̃ uelint emere me id faciant. ¶ Cõsilio.quomodo possit explicari hæc res. ¶ Gratia.quã habes maximã apud oẽs. ¶ Turpibus. nihil.n.est turpius quã quos natura cõiunxit eos cupiditate & stultitia duellis:& inter se cõtendere. ¶ Cõflictari.cõtendere. ¶ Mathonem & pollionem.nomina oratorũ siue causidicorũ. ¶ Non tam præscribere possum idest nõ tam possum explicare scribẽdo quã erit mihi re ipsa gratum si feceris ut Fabius non litiget. ¶ Ociosum.sine lite. ¶ Esse positum in te, idest esse in potestate tua ut non litiget. Vale.

Confli ctari

ASC. ¶ QVI fundus est communis:scilicet Marco Fabio cum eo.s.Quinto.Fabio.M.Fabius tulit id pergrauiter & existimauit fratrẽ suũ hominem nõ sapientẽ progressum esse eo:idest ad eam impudentiã & iniquitatem impulsu inimicorum suorum. ¶ Nunc o mi Pæte si amas me suscipe.idest ad te cape:totum negociũ: scilicet Marci:& libera Fabium:scilicet Marcũ molestia: scilicet litis aut contra uenditorem aut contra emptores accipienda. ¶ Opus est nobis auctoritate tua: & consilio & etiam gratia. ¶ Noli pati fratres litigare: & conflictari turpibus iudiciis Fabius: scilicet Marcus: habet Mathonem & Pollionem:scilicet aduocatos inimicos. ¶ Quid multa supple scribam de eo ad te. ¶ Me hercule.Ego nõ possum perscribere: tam idest tam diligenter:aut tam plene:quam: idest quantum gratum feceris:scilicet mihi:si reddideris: idest effeceris Fabium ociosum:idest absolutum omni negocio si le:scilicet Fabius putat & persuadet mihi id positum esse in te:idest in tua potestate. Vale.

qui fundus cum eo communis esset.Id.M.Fabius pergrauiter tulit,existimauitq; fratrem suum hominem non sapientem impulsu inimicorum suorum, ea progressum esse.Nũc si me amas mi Pæte negocium totũ suscipe & molestia Fa.libera.Autoritate tua nobis opus est,& consilio,& etiá gratia. Noli pati litigare fratres,& iudiciis turpibus conflictari, Mathoné & Pollionem inimicos habet Fab quid multa?non mehercule tam perscribere possum,quam mihi gratum feceris,si ociosum.Fá.reddideris,id ille in te positũ esse putat mihiq; persuadet. Vale.

VBE. Accubueram.locatur Cicero.cũ Pæto scribẽs se acceptum fuisse ab eutrapelo i cœna admodum iocosa:in qua interfuerunt & familiares eius Atticus & Verrius & Cytheris meretrix in qua cœna dicit se præstitisse miram fortitudinem: & continentiam quia ad nullam turpitudinem aut libidinem potuit commoueri ab ea meretrice postremo quædam faceta commemorat de Pæto. ¶ Accubueram:idest eram in conuiuio: cubabant enim antiqui uescentes & cœnantes.Virgi.iu das epulis accũbere diuum Valerium de insti.ann.Fœminæ cum uiris cubantibus sedentibus cœnitabant. ¶ Hora nona.tunc enim incipiebant cœnare Mar.Incipit extructos frangere nona toros.Hora.post cœnam uentes. ¶ Exarau.scripsi. ¶ Codicillis tabellis. ¶ Vbi.scilicet accubueram. ¶ Eutrapelum:alias significat facetum hic est nomen propium :de quo etiam Hora. Eutrapelus cuicunq; nocere uolebat uestimẽta dabat pręciosa. ¶ Supra.describit ordinem discumbentium sic Hora.in ultimo sermone. Summus ego & prope me fuscus Turinus:& infra si memini Varius cũ Seruilio balatrõe ubidius:quos mœcenas adduxerat umbras Momẽtanus erat super ipsum portius infra Odiculus totas semel absorbere placentes. ¶ Tam exhilaratam.tam in hilaritatem & lætitiam effusam. & Seruitutem.uitam meam ita seruam & subiectam. ¶ Quid assequar.scilicet si excrucia uero me idest quid proficiam:quid lucrabor:ad quem finem:idest ad quid licet enim angi quotiens ex angore nostro:aut honoris aliquid potest peruenire. ¶ Viuas responsio quam posset facere Pætus aliud q̃ uenire literis. ¶ Non satietas. non fastidium. ¶ Sed mo.mensura moderatio. ¶ A quibus:quasi dicat quas literas cum aliquantulum reliqui. ¶ Et si minimum.idest licet in cœna haberem minimam quæstionem quam tu proposuisti Dioni philosopho.tamen uellem ipsas literas sequi quia non reperio quod potius faciam priusquam eam dormitum:significant autem quæstionem Pæti propositam Dioni fuisse paruam & nugatoriam.

Eutrapelus

M.T.C.Papirio Pæto.S.D.

Accubueram hora nõa cum ad te literarum exemplum in codicillis exaraui.dices ubi? apud Volumnium Eutrapelum:& quidem supra me Atticus:infra Verrius: fãiliares tui.Miraris tam exhilaratam eẽ seruitutẽ nostram? Quid ergo faciam?te consulo:qui philosophum audis.Angar excruciem ne me? Quid assequar Deinde quem ad finem? Viuas inquis literis. An quicquam me aliud agere censes?haud possem uiuere:nisi i lris uiuerem.Sed ẽ eaŗ ẽt nõ satietas:sed quidã modus: a quibus cũ discessi:& si minimũ mihi esset in cœna,

ASC. Accubueram &c.locatur rursus Cicero cum pæto scribens se acceptum fuisse ab Eutrapelo in cœna ad modũ iocosa:in qua interfuerunt familiares eius Atticus & Verrius:& Cytheris meritricula.In qua cœna dicit se pręstitisse meam fortitudinem ac continentiam:addens nonnulla faceta de Pæto. ¶ Ordo est. Ego accubueram idest in conuiuio fueram:nam ueteres accubabant comedentes:hora nona quæ conuiuiis addicta erat unde Martialis.Imperat extructos frangere nona toros:cum exaraui:idest scripsi stilo proscindendo cœnam:ut aratro sulcamus terram in codicillis:idest tabellis ceratis exemplum literarum ad te scilicet mittendarũ. ¶ Dices idest quæris:ubi scilicet accubueram:supple Accubueram apud.Volumnium Eutrapelum:& quidem Atticus sup. accubabat supra me idest in parte superiori: & Verrius infra:scilicet me:idest in parte inferiori:familiares tui.i.qui duo sunt familiares tui. ¶ Miraris seruitutem nostram:quia nunc quodammodo seruiebãt Romani:esse tam idest in tantũ exhilaratã.i.lętificatam. ¶ Ergo si non licet læte uiuere:consulo te:idest pæto consilium a te: qui audis philosophum scilicet in ea re hoc est Epicureum:quid faciam:idest quid consulis ut faciam:angar:idest dolore constringar:excruciem ne me. ¶ Quid assequar idest quid lucrer. ¶ Deinde ad quem finem sup.faciam id. ¶ Tu inquis:idest respondere potes:uiuas in literis. ¶ An censes me agere quicquam aliud. ¶ Ego haud:idest non possem uiuere nisi uiuerem in literis.i.in studio literario. ¶ Sed etiam non satietas sed modus quidam:idest mensura certa:earum:scilicet literarum:a quibus.s. literis & libris cum discessi. ¶ Et si:idest quamquam minimum:idest minima pars esset mihi in cœna

¶ stiµa

¶ ζητημα.quæstionem ζητεω significat quæro. ¶ Vnũ solum. ¶ Priusq̃ cõferam me dormitũ.i. priusq̃ dormiã quod est ociosorum & ignauorum Hora. Ni melius dormire putem quam scribere uersus. ¶ Reliqua.quia nondum dexit ipse rat totum ordinem conuiuarum. ¶ Citheris.tres uno tempore notissimæ meretrices fuerunt hæc Citheris quam Virgi. ægloga ultima Lycorim appellauit Origo:de qua Hora.ut quondam Marseus amator Originis ille: & arbuscula:de qua idem Hora. Explosa arbuscula dixit. ¶ In eo.quia dixit ei conuiuio interfuisse meretricem: ne uideatur ipse fecisse contra diuinitatẽ suã laudat suam continentiam. ¶ Inquis:o pæte. ¶ Ille quasi dicat tam celebris. ¶ In eo.i tali ubi esse

VBE.

Citheris

quod tu quod ζητημα Diõi philosopho posuisti. Tamen quid potius faciam priusq̃ me dormitum conferam.non reperio. Audi reliqua: Infra Eutrapelum Citheris accubuit. In eo igitur inquis conuiuio Cicero ille quem expectabam:cuius,ob os grai ora obuertebant sua? Non me hercule suspicatus sum illam affore,sed tamen Aristippus quidem ille socraticus non erubuit:cum esset obiectum habere eum Laida. Habeo inquit:non habeor a Laide. Græce hoc melius:tu si uoles interpretabere Me uero nihil istorum ne iuuenem quidem mouit unquam:ne nunc senem: conuiuio delector:ibi loquor aliquid quod in solum ut dicitur,& gemitum & risus maximos trãsfero. An tu id melius,qui etiam philosophũ irrisetis. Cum ille si quis quid quæret dixisset, cœnam te quærere a me dixeris.ille uero te putabat quæsiturum unde unum cœlum esset an innumerabilia: quid ad te? at hercule cœna nunquid ad te? Tibi præsertim. sic igitur uiuitur, quotidie aliquid legitur aut scribitur. Deinde ne amicis nihil tribuamus: epulamur una non modo nõ contra legem si ulla nũc lex est: sed etiam intra legẽ: & quidem aliquanto: quare nihil est quod aduẽtum nostrum extimescas: Non multi cibi hospitem accipies: sed multi ioci. Vale.

meretrix.s.interfuit. ¶ Quem.s.a quẽ græci aspiciebant præ admiratione:dicitur Cice. tantũ profecisse: non solum cognitione literarum græcarum cum esset athenis sed etiam imitatione uocis & gestus:ut græcis ipsis eẽt admirationi. ¶ Ob os.ob oris & uultus aptissimos motus:& elegantissimã pronunciationẽ. ¶ Obuertebant.quia dolebant aspicientes. ¶ Non her. prima excusatio per iusiurandum:quod non crediditip sam Citheridam interfuturam ei conuiuio. ¶ Sed tamen.alia excusatio cum laude sua exemplo Aristippi philosophi socratici:qui uixit apud Dionysium Syracusanum. ¶ Non eru.nõ ueritus est:neq; existimauit sibi turpe. ¶ Obiectũ.uitio datũ. ¶ Here eum la.est ambigue hoc dicatur utrum eũ habere laida: an laida habere eum intelligamus:ille oppressit his uerbis:habeo laida:non habeor a laide.i.non sum in potestate mea:quia nõ potest me peruertere:fuit autẽ Lais scortum corinthium notissimum. Ouid.in.i.amorũ. Qualiter i thalamos formosa semiramis isse dicitur. & multis lais amata uiris: græce hoc melius sic enim dicitur. ελομε την μαιδ α ουχ την μαιδ ... εχομαι ¶ Istorum.taliũ sicut est uersari cũ mulieribus. ¶ Ne iu.qui.cum magis calebam sanguine & debuerã esse ad talia pronior. ¶ In gemitus & risus: quia & doleo incõmodis reipublicæ & irrideo qui stulte agunt cum se sapiẽtes putent possumus tamen legere & in gemitus & in risus.i.quod faciat me & ridere & flere:ideo interposuit ut dicitur:quia ita solemus.plærunq; dicere:loquor quod faciat mihi & fletum & risum:& hanc lectionem magis probo. ¶ Id melius.s.fecisti. ¶ Philosophum.quidam intelligũt Dionem de quo supra. ¶ Dixisset si quis quæ.i.dixisset si qs quærere:ut.s.q̃reret se.n.responsurum. ¶ Quæreret cœnam a me.i. dixeris te quærere an:ego cœnam darem: alii legunt amœne:ut sit iucunde & facete dixeris te quærere cœnam. ¶ Ille uero.utpote qui erat philosophus credebat te quæsiturum ab eo res philosophicas: non autem cœnam. ¶ Vnũ Cæ. an Innumerabilia:hac enim quæstio ad philosophum pertinet. Aduertendum est autem cœlum neutri generis in plurali:cum dixit innumerabilia :ubi subaudiendum est cœla:nisi uelimus credere Seruio:qui dicit in subauditione ea poni:quę dici non possunt:ut apud Vir. in Buco. Bisq; die numerant,ambo pecus alter & hædos:ubi uult alter de nouerca intelligendum est apud idoneos:tamen in plurali raro reperitur. ¶ Quid ad te.s.pertinebat quærere esset ne unũ cœlum an plura. ¶ At cœna nunquid a te .s.pertinebat quærere. ¶ Tibi.pro te.q.d.immo pertinebat. ¶ Sic igitur.redit ad conclusionem suæ uitæ. ¶ Sic.ut dixi in conuiuis amicorum : uel sic:ut iam dicam. ¶ Me nihil tribuamus amicis:ut etiam obsequamur amicis:& ne uideamur eos omnino negligere. ¶ Epulamur.faciamus conuiuia. ¶ Non contra le.i.non solũ:non plusquam concedat lex sumptuaria de conuiuiis. ¶ Sed etiam intra le.idest frugalissime & parcissime. ¶ Si ulla nunc lex est:quia ut alio loco supra diximus ex auctoritate Macro.non multæ leges sumptuariæ latæ essent:ita tamen obsoluerant propter luxuriam gulæ illius sæculi:ut ferę abrogatæ uiderentur. ¶ Aduentum nostrum promiserat enim se iterum ut eum uiseret. ¶ Non multi cibi. qđ dicit I alio loco nõ edacẽ. ¶ Sed multi ioci idest facetũ & iocosum.i. habetis hoiem ualde facetũ:nõ aũt ualde edacẽ.

¶ QVOD ζητημα.i.quam quæstionẽ:unum.i.solum:tu posuisti.i.proposuisti: Dioni philosopho:hoc est si minimũ eẽt in cœna:quid faciendum sit tamen.i.licet minimum sit: non reperio quid faciam prius q̃ cõferam me dormitũ.s. qđ melius sit q̃ cœnare ut cũq; si nõ lautissime. ¶ Audi reliqua: Citheris mereticula famosissima:accubuit infra Eutrapelũ.s. Voluminũ:qđ uocabulũ significat facetũ. ¶ Igitur:inquis: Cicero ille.s. nobilissim⁹ orator:quẽ expectabam.i.de quo quidam in eius laudem ut tunc notum erat retulit:ꝙ eũ unum expectabat.i. ex omnibus utrum aspiciebat & ob cuius os.i. oris facundiã & uultus eloquentiam:grai.i.græci obuertebant ora sua:dolebãt.s.se etiam eloquẽtia ab Romanis: uinci sup.accubuit aut fuit in eo cõuiuio:in quo.s.meretricula aderat. ¶ Me hercule:inquit Cicero:ego nõ sum suspicatus illã affore:sed tamen.i.nihilominus:sup.non fuit tanto.dedecori mihi:nam Aristippus quidem ille.s.notissimus: Socratic⁹.i.Socraticæ disciplinæ:non tñ uitæ sectator:quia Socrates summopere cõtinentiã laudabat:unde in eos q uerbo & nõ facto eum imitabantur dicit Iuuenalis. Cum sis inter Socraticos notissima fossa cynedos:nõ erubuit cum esset obiectũ eum habere Laida: meretricẽ Corinthiam superbissimam:quia inquit:habeo Laida nõ habeor a laide:qa nõ cœpit me hoc sup. dicitur melius.i.elegãtius græce:tu iterpretabere.s.latine si uoles:me uero nihil horum mouit.i affecit unquã: ne qdẽ.i.nõ etiam iuuenẽ.i.cum essem iuuenis. ne.i.nedũ nũc senẽ. ¶ Ego delector nõ meretrice:sed conuiuio. ¶ Ego loquor ibi aliqd:quod.s.dictum in solum ut dicitur.i.quod nullius testimonio possit redargui cum unius testimoniũ nullum sit:solent autem qui liberius loquuntur in mappam se inuoluere sicq; dicta sua prefari. & transfero.s.in cœnam:& gemitus & risus maximos.i.oĩa tam tristia quã læta. ¶ An sup.fecisti melius:q &c. Reliqua aperta sunt.

Laida

ASC.

VBE. ET absfui. Quoniam huius libri ex sequētis epistolarū oium argumēta ex historia sumunt: ne in q̄libet epl. idē nar-
rare opus sit historiæ ferē paulo altius repetēdā putaui quo facilius oium eplarū argumēta pateāt: q̄ multa aut in
cognita sunt aut falso exposita pp ignorantiā historiæ: q̄ breuissime igit̄ fieri pōt enarrem⁹: maxime Appianū se-
cuti occiso. C. Iulio Cæ. i senatu cū uarii motus amicorū essent: & alii laudaret interfectores: a qbus uideret inmū
libertatis pfectū eē alii irritati orōne. M. An. q explicata ueste Cæ. cruēta & ensibus pforata: de tāti uiri crudeli cæde cō
questus erat ortę sunt magnæ seditiones: & deinde & īter ipsos bella ciuilia: de puinciis. n. cōtēdebāt. Siqdē. M. Anto.
D. Bruto diffidēs Celtas ei eripere conatus est ac p
eis Macedoniā tradere ut ipse testat⁹ est i orōne: quā
habuit ad populū. Factæ igit̄ sunt uariæ ptes: nā An.
bellicosissimorū uirorū legiōes q̄ttuor adhęserāt. Lepid⁹
uero q̄ttuor i Iberia legiōes hēbat. Asinius pollio du
as. Plācus i altera Celtarū puicia tres. q Antōii ptes
ut scribit Appian⁹ electuri uidebant: Cæ. aūt Octa-
uianū duæ legiōes delectorū sequebant: q̄ ab An. ad
ipm trāsierāt. Tironū itē una. Duæ ex primis cum eo
militātibus: nec hæ numero pfectæ ut armis istructæ
oēs. Sed ex nouit dilectis supplete fuerāt. M. āt An. i

C. M. T. C. Epistolarum familiarum Liber. Decimus.

M. T. C. Planco. S. D.

ET absfui pficiscēs i græciā: & postea
q̄ d meo cursu reip. sū uoce reuocat⁹

Celtas pfectus cum Decio persuadere neqsset: ut i Macedoniam transiret: ubi eum supauit. ad ciuitates ire properauit
a qbus cum esset accedēs ueritus est Decius: ne ab oīum phiberetur introitu. itaq fictis lr̄is sibi a senatu reditis: a quo cū
exercit⁹ ppe Romā euocaret: eo mō i Italiā ire pegerit. Recipientib⁹ illū cūctis ueluti redeūtē usq Mutinā pgressus
est ubi stati portas occludi iussit: & mutinēsiū oia ad uictū necessaria imediū afferre: & eo mō An. expectauit otra quē
An. ira delatus. Mutinæ urbē muro: fossaq; pcinxit sic ut Decius: obsidiōe p̄meret. Qua re Ci. p Decio agēte: ut Anto.
hostis iudicaret cū Pisone Anto. ptes defendēte: id ipetrari potuisset: pmissum ē tñ Ci. ut legatis mādata tradēda pscri-
beret: q ita dr̄ scripsisse: ut An. cōfestim Mutina discederet Celtica puicia Decio ocederet: q̄ itra rubicōnē amnē: q Italiā
Celtis diffinit: sita ē: his mādatis An. traditis an. uæhemēti ira cōcit⁹ multa i senatū: multa ēt i Ci. acerbissime dixit: & cum
mandatis pere noluisset: senat⁹ eū stati hostē iudicauit: & oēm exercitū q cū eo erat ubi: stati ab eo discederet. Verū̄ di-
scedēte An. ab obsidiōe idināte iā hyeme De. fame laborat. Itaq Hirci⁹ & Cæ. ppi⁹ Mutinā castra mouēt: ne deficiēte
PHI. De. exercitū An. sibi uidicaret. Liberato itaq De. mutinēsi obsidiōe a Cæ. senat⁹ nō satis grat⁹ in eū fuit: q decreto ho
Plācus nore triūphi Cæ. militūq ei⁹: mētionē nō satis gratā habuit: ob q̄ Cæ. recōciliata p. M. Lepidū cū. M. An. grā rōam cū
platus exercitu uēit: & pculsua aduētu ei⁹ iis q i eū iniq erāt: cū. xyiii. ānos hēret cōsul creat⁹: q stati tulit legē d qōne hnda i eos
plautus quorū opa pr̄ occisus ē postulatq; ea lege. M. Bru. C. Cas. D. Brut⁹ absētes dānati sunt: cū. M. An. & Asinius Pollio: &
Sym Mūatius Plācus cū exercitib⁹ suis cōiūcti uires ampliassent. D. Bru. cui senat⁹: ut seqret An mādauerat: relict⁹ a legioni
phorū b⁹ suis cū pfugisset iussu An. in cui⁹ ptātē uenerat cæsus a Capeno Sequanæ iterfect⁹ ē: reliq̄ q̄ sequunt sunt de triumuirat
Cossus cæ. An. & Lep. q̄ qa nō multū ptinēt ad hūc locū & ad has eplas silētio pteribo. Quæ āt hoc loco narrata sūt: ptim ad de
Agrip- cimi: & ptim ad. xi. li. argumēta ptiebūt alia q̄ pa uni eplæ ptinet alia alii cū igit̄ i his tātis piculis reip. uereret Ci. ne Plā.
pa cōiūgeret se cū. M. An. neqz id apte auderet dicer. M. An. i odiū adducēa hortat Plācū: ut i rēp. tuēdā & oseruādā icum
pansa bat: pcipue cū spararet habituz cōsulatū i ānū sequētē se āt pollicer habituz eū carū tū eius cā tū ēt cā reip. Postremo ostēdit
Flaccus ea sibi gratissima eē q̄ Plā. i Furniū cōferat. At absfui. qd̄ ā dicit Ci. tædio discordiaz urbanaz se i Græciā cōsilio cea
Lentuli tulisse: sed hoc cōstat eē falsum: nā legat⁹ in Græciā pfect⁹ est: ut ipse ad Atticū scribit ea epla q̄ icipit. Mi attice uereor ne
Pisones .n. inqt pficiscor: ut cōstituerā: legat⁹ in Græciā credis. ipendētis piculi nō nihil uitare uideor sed casur⁹ in aliq uitupera
Fabii tionē: q reip. defuerim: tam graui tpe &c. Ergo Proficiscēs. i. abiens. s. legat⁹ nō aūt dixit profectus: qa ante q̄ fungeret
Maxi- legatione: coactus est redire in remp. prodesset: ideo dixit nō hominum sed reipu. se uoce reuocatum.
mus ET si absfui. igit̄ de insolētia atq; crudelitate. M. Antonii: queadmodū tūc cōsul oēs leges: iudicia: & sanctos ciuita-
Cicero tis mores ita pessundabat: ut ne uestigiū qdē ullū ciuitatis relinqret: & sic eū adducit i odiū ueritus ne Plācus cum
Naso M. An. cōiūgeret aduersus rēp. agit inde de expectatiōe cōsulatus plāci in annū seqntē: & q̄topæ osulē ipm uide
Nero re cupet: ut reip. subueīret: quā. M. An. occupare conabat. Postremo Furniū familiarē suū illi ualde cōmendat: &
Cato dicit eē sibi grata q̄ in illū cōtulerat Cn. Plācus ciuis romanus fuit & q Ci. in Macedonia exulātem hospitio suo benigne
Scipio suscepit. Sed qm̄ ficta quædā romanoz noīa: & audiuimus sæpe & legim⁹ ut plancus plotus: eorū originē nosse non iu
Tudi- cundū puto Plācus qd̄ planis sit pedibus est appellatus. Planca. n. planæ cuiusdam tabulæ significationem capit Plotus
des q spaciosis est plātis & amplis. Vt illa Virgilii spaciosa pdiga planta. Vn̄ plantus est dictus quasi plotus: ut plaustrū plo-
Cecilii strum. Vn̄ symphoriū calciamēti genus: quo uenatores utunt: utriq pede aptum. Cossus q rugosus esset. Sunt. n. Cossi
Cecilia uermes quidā rugosi: q in codice resideēt. Agrippa q ante pedibus q̄ capite ex utero matris oritur quē partū difficilem: &
Serpēa periculosum esse cōmemorāt: quod ęgre nascitur. Pansa a propenso uentre. Flaccus a flaccidis: & languidis auribus. Itē
Lucii a leguminum gn̄ibus ille sunt inuēta uirorū noīa. Lentuli: Pisonis: Fabii. At Plutar. in uita Fabii maxi. dicit quēdā tradē
Lucani se ab agrorū fossione fodios olim appellatos fuisse. Postea duabus lr̄is cōmutatis. Fabios dictos. Itē maximū appellatū
Manii dicit illum qui nobis cūctando restituit rē a maximo Ryalo: a quo Fabiorū genus descēdit Ci. nero dictus q uesdo qd
Sixti in speciē ciceris in extrema pte nasi ortū si illi: qui primus ex illa familia Ci. noiat⁹ est: a quo oēs deinde Cicerones appel
Quinti- lati. Nasoni Ouidio nomen indidit nasi magnitudo. Sabini uiros fortes Neronis noie appellabāt: & sapientes Catōis ap
liani pellatione dicebātur. Scipioni nomen dederūt græci: qui baculū scipi. dicūt: & is Cornelium patrem luminibus captum
Titi tanq̄ baculus regebat. Tudiani a capitis forma nomē acceperunt. Antiquitus. n. Mallei Tudides dicebant: & i mallei
Tulii similitudinē caput illius familiæ primus hēret uisus est: a cecutientib⁹ oculis Cecilii. Vn̄ serpēs sine oculis Cecilia noiat.
Cæla- Lucii & lucani a luce. Manii a mane. Sexti Quinti Decii a numero appellant: & a Quintilio Quintiliani ipsi Luperci: in
rea qbus perat Quintilius. Titi a titia auibus: q a tutando patriam Titii sunt appellati: ut persius. Ingentes trepidare Ti-
Messa- tos. Lege Festum. Tulii ab aquaz riuis: qui Tulii noncupantur. Cæsarea qui & Cæsones a cæso uentre matris appel-
næ lantur. Messanis messana urbs Siciliæ nobilissima: quā Valerius Maximus cœpit nomē adiunxit: ut Scipionib⁹ Aphri
Aphri- canis deuictam Carthago in Aphrica Metello Numidico Numidia. Item Asia auri pondus in forum deferens dedit
canus Cornelius cognomentum. Quid quod etiam uiro insigni Tremellio Scropha: quam famuli sui occiderant cognomen-
Numi- tum fecit. Lege Macrobium huius nominis appellationem inuenies & factum Caii a gaudio parentum dicti. Hæc au-
dius tem nomina quæ diximus: ferme omnium in epistolis Ciceronis leguntur: ideo hinc apponenda putaui: & quod pro-
Caii misimus a principio huius opis seruaremus. Sed redeamus ad inceptum. Absfui agnominatio. In græciā. qm̄ uide

Antonium

Antonium consulē post mortē Cæsaris mutasse uoluntatē & rē rursus ad seruitutē spectare Cassiūq; & Brutū Cæsaris interfectores tuto Romæ eē nō posse:& ipse hoc uidēs in græciā pficisci cōstituit cū legatus fuisset a senatu elect⁹:ut iret in græciā:cuius legationis in epistola ad Atticū meminit his uerbis. Mi Attice pficiscor:ut constituerā legat⁹ in Græciam ipendentis periculi nō nihil uitare uideor:sed casurus in aliquā uituperationē:q reipu. defuerim tā graui tpe & in Leucopetram tūc uento asportatus Romā redire decreuit. Immo a senatu reuocatus est in urbē. ut psidio esset labāti reipub. & sic nondum functus legatione reuersus est:ut inquit:nō hoium uoce. sed reip. reuotus:uerū nō melior inuenit q̄ discedens reliquerat. Tūc.n. An. sibi nō obscure dñatū parabat:& reditū Ciceronis molestissime ferēs multa minatus ē. Accessit in senatū Ci. & de an. Cōquestus ē ac de rep. rettulit lōga qdā orōne a morte repetēs Cæ. usq; ad illū diē:& mutatam ant. uolūtatē nō trepide accusauit:& sniam suā de rep. oibus patefecit:q̄ orone antonius uehementer accēsus inectiuā in Ciceronē per. xviii. dies meditatus in curia recitauit:postea in scriptis edidit:nec amplius a maliuolentia destitit.

ET absfui. Si argumēta huius libri & undecimi agnoscere uis: Vbertinū legito:q plura narrat. Igit̄ de insolentia atq; crudelitate. M. Ant. quēadmodū tūc cōsul oēs leges iudicia & sanctos mores ita pessundabat:ut ne uestigiū quidē ullū ciuitatis relinqueret̄ & sic adductus in odiū ueritus ne Plancus cū. M. An. cōiungeret̄ aduersus rēp. deinde de expectatione cōsulatus planci:in annū sequētē & quātopere eū cōsulē uidere cuperet ut rep. subueniret:quam. M. An. occupare conabat̄. Postrēo Furniū familiarē suū illi cōmēdat. Cn. Plācus ciuis Romāus:q Ci. i Macedōia exulātē hospitio suo suscepit. Plācus āt ut īqt cōmētarius:a planis pedibus cognomē sūptū nō planca ē tabula. ¶ Ordo ē. Et abfui. i. utrunq; uerū ē:& q absfui. s. Roma pficiscens in græciā ut uero sile est athenas:& q postea quam reuocatus sum de meo cursu. i. icepto itinere:uoce reip. nō q resp. uocē habeat sed q presentiā suā reip. necessariā & ab ea experti nosset. ASC.

nūq̄ p. M. An. qetus fui. cuius tāta ē insolētia, nam id qdē uulgare uitiū ē:sed imanitas nō mō:ut uocē:sed ne uultū qdē liberū possit ferre cuiusq̄. Itaq; mihi maxie curæ ē nō de mea qdē uita:cui satisfeci uel ætate: uel factis. uel (si qd ēt hoc ad rē ptinet) gloria sed me pria sollicitat in primisq; mi Plance expectatio cōsulatus tui:q̄ ita lōga ē:ut opt ādū sit:ut possim⁹ ad id tēpus reip. spiritū ducere. Quæ pōt.n. spes esse in ea rep. in q̄ hominis inprudētissimi atq; intēperātissimi armis oppssa st oia? & in q̄ nec senat⁹:nec ppls ul hēt ullā? Nec leges ullæ st:nec iudicia. nec oino simulachrū aliqd ac uestigiū ciuitatis. Sed qn acta oia mitti ad te arbitrabar:nihil erat:q singulis de reb⁹ scriberē. Illud āt erat amoris mei quē a tua pueritia susceptū nō seruaui solū:sed ēt auxi. mōer te:atq; hortari. ut in remp. oī cogitatione:curaq; incumberes quæ si

¶ Nunquā per. M. Antoniū qetus fui. i. nūq̄. M. An. reliquit me quietū:sed assidue uexauit. ¶ Insolentia: arrogantia. temeritas. ¶ Vt nō mō. i. nō solum n̄ possim pati:q quisq̄ libere loquat̄:sed nec etiam q quisq̄ uultu ipso ostendat hilaritatem & constantiam aliquā:uellet.n. oēs esse mutos & examiatos. ¶ Vel ętate. quia iam sum senex. ¶ Vel factis. quia qñcūq; morī contingerit:non moriar sine gloria & laude rerū gestarū:mors autem terribilis ē iis quorū cū uita omnia extinguunt̄:nō his quorū laus emori nō potest. ¶ Patria. amori patriæ. ¶ Expectatio. spes ita lōga est:ad effectū.n. hoc dixit. erat.n. futura in sequētem annū. ¶ Spiritū ducere. uiuere proferre uitam. ¶ Hominis. M. Anto. significat. ¶ Vllam uim:ullā ptātē. ¶ Simulachrū. imago. ¶ Vestigiū signū. ¶ Ciuitatis. ciuitas.n. est hoium cœtus congregatus ad iure uiuendū. hic āt nullo iure uiuitur. ¶ Acta omnia: gesta quæ scripta sunt:appellabant̄.n. acta. tunc. Cupient & i acta referri. ¶ Susceptum. inchoatū. ¶ Incūberes. i remp. ¶ Eniteris. pro repub. VBE. Insolentia Ciuitas Acta

¶ Per. M. Antoniū:q me nunq̄ quietū esse permisit. PHI. ¶ De meo cursu. usq; adeo a Leucopetra. ¶ Voce reip. quā ↄsequētē & me reuocantē audiui. ¶ Fui. ab fui & fui:aguomiatio. ¶ Insolētia. arrogātia. supbia. ¶ Vulgare. oibus notum q fit insolens & superbus. ¶ Immanitas. ab in & in mano qd antiqui dicebāt bonū. ¶ Ferre. uellet.n. ut oēs eēnt muti:& q̄si mortui. ¶ Velle ætate. qm̄ sum iā senex satisfeci igt uitæ meæ:his tribus ætate factis & gloria qd diu uixi multa feci & maximā gloriā cōsecutus sum. ¶ Vel factis. rebus gestis:q̄ imortalitatis gloriā pollicent̄. ¶ Sollicitat. mordet me pria:quā uideo i seruitutē cadere. ¶ Lōga in futurū proxime annū:sed longa uidebatur expectanti. ¶ Spiritū ducere. uiuere usq; ad diē consulatus tui. ¶ Hois. M. Antonii. ¶ Nec senatus. Repetitio. Sic in paradoxis. ¶ Vim. ptātē. ¶ Ciuitatis. quia ciuitas nō est nisi iure uiuentiū. ¶ De singulis reb⁹:particulatim. Nihil erat īquit quod particulatim ad te scriberem:cū oia generaliter acta ad te mitti arbitrabar. Verū ad me pertinebat:ut te mouerem. ¶ Incūberes. pro statu reipub. studeres.

NVNquam fui quietus per Marcum Antonium:idest propter molestiam. M. Antonii: Cuius. scilicet. M. Antonii tāta ē insolentia:scilicet dicenda:nam id quidem. s. insolentiæ uitium:ē uitiū uulgare:sed tanta est immanitas. i. ferocitas esse tanta:ut non modo non possit ferre. i. pati uocem. i. loquelam cuiusq; sup. liberam:sed ne qdem:idest nō saltem uultum liberum. i. libertatis animi iudicē. q. d. lætum & ingenuum. ¶ Ita. i. & ita maxime curæ ē mihi:non quidē de uita mea cui satisfeci:hoc est quam cōsumaui. uel ætate uel factis:uel gloria:si etiam hoc. s. gloriam assecutum eē pertinet: quod :idest aliquid: aut in reliquo:ad rem non dicit quid sibi curæ sit:sed intelligimus Antonii imanitatem frangere aut rēpu. liberari ab ea:aut quid simile:quod ad alia trāsiens neglexit dicere. Sed patria sollicitat me:& iprimis:idest præcipue o mi plāce:expectatio est ita longa ut sit optandum:idest ut habeamus optare possimus ducere. i. protrahere spiritum. s. uitalē. i. producere uitam:supple usq; ad in tempus:scilicet quo consuleris: quod paulopost euenit Docet autem cur eius consulatum tantopere desyderet dicens. ¶ Enim idest quia:quæ spes:scilicet libertatis potest esse in ea repu. in qua omnia sunt oppressa armis hominis imprudentissimi atq; itemperatissimi:scilicet Marci Antonii. q. d. nulla. ¶ Et i qua. i. repub. nec senatus nec populus habet ullam uim:idest potestatem:cum tamen per senatum senatusconsulta:& per populū plæbiscita soleant & debeant fieri. ¶ Et in qua sup nec ullæ leges sunt:sup. quæ seruētur:nec iudicia. s. iusta & libere ac legitime prolata:nec omnino simulachrum:idest imago:ac uestigium aliquod ciuitatis. i. cōmunitatis ciuium sub unis mœnibus legibus uiuentium. ¶ Sed quando:idest qm ego arbitrabar omnia: acta scilicet in repu. hoc est in publica instrumenta: & scripta actorum mitti ad te:scilicet per amicos & familiares tuos:nihil erat q scriberem:idest scribere deberem de reb⁹ singulis idest seorsum. de unaquaq; re. ¶ Transit autem ad alteram partem epistolæ quæ est amoris confirmatiua dicens. ¶ Illud aūt. s. qd sequit̄:erat amoris mei. s. in te:quem. s. amorem susceptum. i. pie & beniuole receptum a pueritia. s. tua:nam Plancus longe iunior erat:non solum seruaui:sed etiam auxi:illud inquā:uidelicet monere atq; hortari te:ut incūberes. i. innitaris in remp. oī cogitatione & cura:quæ. s. resp. si producitur. i. manet in uigore & libertate sua. ASC.

VBE. ¶ TVVM tempus.i.ad tps tui cõsulatus. ¶ Facilis gu.est:quia sapiens & bonus ciuis. ¶ Vt perducatur aũt:sensus ẽ si poterit respu.perduci ad consulatum tuum:optime gubernabitur:sed opus est magna diligentia nostra :& etiam fauore fortuna ut perducatur:ut ne ante opprimatur penitus. ¶ Aliquanto.anteq̃ geras consulatum. ¶ Habebimus.s. Romæ. ¶ Et præterq̃.i.& licet propter tempu.cui es profuturus debeam curare dignitatem tuam tamẽ etiam propter te hoc fa cio:quia ita & reipu.satisfaciam & amicitiæ nostræ. ¶ Humanitas.uel mansuetudo:uel doctrina. ¶ Ne miror:quia noui sapientissimum. ¶ Iudicii.bene de eo sentiendo. ¶ Officii:bene faciendo. ¶ Ita.in eam partem.

ad tuũ tẽpus producitur:facilis gubernatio est;ut p ducatᷣ aũt magnæ cũ diligentiæ ẽ:tũ etiã fortũæ. Sed te aliquanto ante:ut spero:habebimus & præter q̃ ꝙ reip.consulere debemus,tamen tuæ dignitati ita fa uemus,ut omne nostrũ consiliũ,studiũ,officiũ operã laborem diligentiam ad amplitudinem tuam confe ramus. Ita facillime & reipu.quæ mihi charissima est & amiciciæ nostræ,quã sanctissime nobis colendã pu to:me intelligo satisfactutũ. Furniũ nostrũ tanti a te fieri quãtũ ipsius humanitas & dignitas postulat nec miror,& gaudeo,teq; hoc existimare uolo quicquid in eum iudicii,officiiq; contuleris,id ita me accipere ut in meipsum te putem cõtulisse. Vale.

PHI. ¶ Ad tuũ tps.ad cõsulatũ tuũ. ¶ An.s.q̃ ueniat tps ꝯsulatus. ¶ Vt pducatᷣ:hoc opus hic labor est:ut ꝗdu ci possit ad cõsulatũ tuũ:qđ si poterit optime guberna bitur. ¶ Prçterq̃:hoc est tametsi pro rep.debeã oia fa cere:tñ dignitas tua.in primis me mouet:ut hoc faciã: & sictã reip. quã tibi me satisfacturũ itelligo. Cõsiliũ. articulus. ¶ Sanctissime.sine corruptõe. ¶ Colẽdã. amandã. Terẽ.Quippe forma impulsi nr̃a nos ama tores colũt. ¶ Furniũ.gratiosa ꝯmẽdatio. ¶ Iudicii:ꝗ eo bñ iudicãdo. ¶ Officii:magna i eũ bñficia ꝯferẽdo.

ASC. ¶ Ad tps tuũ.i.donec cõsuleris gubernatio ẽ facilis: i.deinceps futura. ¶ Autẽ.i.sed:est magnæ tũ.i. pari ter diligẽtiæ:tũ.i.pariter fortunæ.i. psperi euent⁹:qa nõ oia quæ diligẽter conamur assequimur: refragãte fortuna:ut.s.resp.perducatᷣ usq; ad tẽpus tuũ. ¶ Sed & habebimus te aliqñ ante.s.quã cõsul fias:ut spero: & præterq̃ qđ debemus cõsulere.i.pdesse & pspice re reip. ¶ Tñ aut eũ.i.insup.fauemus dignitati tuæ: ita ut conferamus omne consiliũ:studiũ:officiũ nostrũ & sup.oẽm operã:laborẽ:diligẽtiã:ad amplitudinem tuã.s.fouendã. ¶ Ita.i.& sic intelligo facillime me sa tisfacturũ:&.i.simul:reipu.quæ est charissima mihi:& amicitiæ nostræ quã puto colendã.nobis sanctissime.i.inuiolatissi me. ¶ Ego nec miror & gaudeo.s.insuper Furniũ nostrũ.s.cõem amicũ:fieri a te tanti: q̃tũ humanitas & dignitas ipsius postulat:& uolo te existimare.i.opinari hoc:quicquid iudicii.i.bonæ æstimationis & officii: idest beneficii contuleris in eum:me accipere id ita ut putem te contulisse in meipsum.i.benefice impendisse mihiipsi. Vale.

M.C.Cn.Planco Imp.Cons.Desi.S.D.

Eum studiũ honori tuo nõ defuisset pro ne cessitudine nr̃a,si aut tuto insenatũ,aut hone ste uenire potuissem. Sed nec sine piculo q̃sq̃ libere de rep.sentiẽs uersari põt in sũma impunitate gladioꝶ,nec nr̃æ dignitatis uidetᷣ eẽ tibi sentẽtiã de repu.dicere,ubi me & melius & ꝓprius audiãt arma ti.q̃ senatores. Quapp in priuatis reb⁹:nullũ neq; of ficiũ neq; studiũ meũ desyderabis:nec i publicis qdẽ, siqd erit in quo me interesse necesse sit unq̃ dero nec cũ piculo qdẽ dignitati tuæ. In his aũt reb⁹:q nihilo minus ut ego absim,cõfici possunt.peto a te ut me rõ nẽ hẽre uelis,& salutis & dignitatis meæ. Vale.

VBE. Eum studiũ. Scripserat Plãcus ad Ci.se i tellexisse honorẽ suũ nõ fuisse ab eo ꝺsen sum sicut pmiserat. ¶ Itaq; Ci.hac ep̃la se purgat:& dicit nulla alia cã id ꝓtermissũ:esse nisi qa non licuisset ei tuto in senatũ ire: aut libere sñiam dicere pp.M. An.q armatos in sena tũ introducebat:cõtra quẽ si qspiã dixisset uidebat sibi manifestissimũ piculũ uitæ. In iis ãt i qbus & cũ hono re & sine periculo uitæ possint ei pdesse pollicetᷣ oẽm operã suã &-ẽt cũ periculo: si fuerit necesse eũ iteresse. In iis adt qbus nõ fuerit necesse eũ interesse : petit ut habeatᷣ excusatus habeaturq; respectus eius honoris & dignitatis. ¶ Studiũ fauor:diligẽtia. ¶ Tuto. sine periculo pp armatos:q ipune interficiebãt aduersan tes.M. Ant. ¶ Honeste.qa cõtra dignitatẽ ẽ eo ueni re:ubi sñia tua ꝯdemnatᷣ. ¶ Sed.pbatio utriusq; cau sæ. ¶ Impunitate.licentia:temeritate sine punitione. ¶ In priuatis.tuis domesticis ppter quas ñ sit op⁹ ue nire i senatum. ¶ Desiderabis.deerit tibi id enim dsi deratur a nobis quod nobis deest. ¶ Ne in publicis. qa fortasse posset ille dicere se in priuatis non egere. ¶ Necesse.si ñ poterit fieri sine me. ¶ Ne eũ periculo quidem.scilicet desiderabis officium meum si tales erunt res in quibus necesse sit me interesse. ¶ Vt.quamuis. ¶ Nihilomin⁹.idest quæ possint fieri non minus in absentia mea q̃ si essent præsens. ¶ Ratiõem.respectum. ¶ Et salutis & dignitatis:idest ut us lis me nihil facere contra salutem aut dignitatem meam.

PHI. Eum studium. Cõmendauerat Ciceroni dignitatem suam Plancus:ut in Senatu laudarentur: quæ ipse pro repub.faciebat. Imperator enim erat exercitus in Gallia. At Cicero cum Antonius consul esset:& ipsius ac li bertatis inimicus: nullam habebat i curia potestatem. ¶ Qua pro te Planco seipsum excusat. Tantũq; illi pol licetur quantum potest:sed parum se posse demonstrat Antonio consule:quem ipse latrocinii ducẽ appellat:a quo & armatos in Senatum duci conspiciebat:inde eum rogat tantum sibi oneris imponat:quantũ pro eius dignitate moliri poterit:& suæ saluti atq; dignitati consulat. ¶ Honori.famæ & dignitati. ¶ Tuto. Ideo quoniã tenebã omnia Antoniani obsessa armis. Conuocauerat enim undiq; per Italiã Antonii ueteranos milites. ¶ In Senatũ.eo die potissimum:quo Antonii inuectiuam egit contra Ciceronem:in senatum ire uoluit:sed amici noluerunt:quoniam Anto nius cum magna armatoꝝ copia in senatum ascenderat. ¶ Armati.contra morẽ ciuitatis. In Senatũ enim armati prodi re non poterant. Sed utriusq; causæ probatio. ¶ Desyderabis.non deerit tibi:id enim desiderari dicitur quod deesse.

Deside rari ¶ In priuatis.ob quas uenire in Senatum necesse non erat. ¶ In publicis.qm dicere potuisset in publicis egeo opa tua: non in priuatis quasi obiectioni responsio. ¶ Ne in periculo quidẽ.i.deero tuæ dignitati. ¶ Nunquam deero: Pollicetur se nunq̃ defuturum dignitati ipsius planci:uel si necesse fuerit mortem adire. Sed unum orat:uelit Ciceronem suæ salu ti cõsulere: nolitq; eum illis interesse negociis:quæ uel absente ipso Cicerone consequi poterit. Timebat enim arma An tonii non parum. ¶ Vt ego absim:tanquam absens sim:nihilominus hæc omnia confici possunt.

¶ Meum studium

MEum studiū &c. Scripserat Plancus ad Ciceronē se intellexisse honorē suū nō fuisse: ab eo defensū. Quo circa se purgat hac epl'a Cicero: & dicit nulla alia cā id prętermissum a se nisi q nō habuisset sibi toto i senatū tre: aut libere sniam dicere: pp. M. Antoniū: pollicet adū operā suā. ⁋ Ordo est. Studiū meū. i. diligēs fauor & cōcertatio: nō defuisset honori tuo. s. ptegēdo si potuissem uenire i senatū aut tuto. i. sine periculo. aut honeste. tuto adū non potuit iā usper dū Antonio obstitit honeste uero nō potuisset si astipulatus fuisset. Sed nec qsq̄ sentiēs libere. i. ut liberum hominē decet de repu. pōt uersari. s. senatu sine piculo. i. uisq; in sūma ipunitate. i. ubi sūma est ipunitas gladiorū. i. uiolētiæ armis illatæ: nec uf eē nrę dignitatis. i. ptinere ad nostrā dignitatē: dicere ibi sniam de rep. ubi armati audiāt & meliꝰ & pprius. i. de minore distātia me quā senatores. ⁋ Quapropter tu nullū. i. nō ullū: nō desiderabis: qa p̄sens erit tibi: desideramus adū absentia. aut nō extantia: ullū neq; officiū neq; studiū meū: in rebꝰ pituatis. i. nō ptinētibus ad rēpu. quæ in senatu agant nec qdē. i. nō etiā decero nnq̄ dignitati tuę in publicis: siqd erit in quo necesse sit me interesse: nec qdē. i. nō etiā cū periculo meo. ⁋ Sunt qui legāt nunq̄: qd si legēdū est: ita distinguā. ⁋ Nec in publicis qdē si qd sit in quo necesse sit me interesse: qa nunq̄ decero dignitati tuæ: nec quidem cū periculo meo. ⁋ A st. i. sed: ego peto a te ut uelis habere rationem idest beneuolum respectum & curā & salutis & dignitatis meæ: in his idest hmōi rebus: quę possunt confici. i. complecte fieri: nihilominus ut scilicet demus q ego absim idest licet absim. ASC.

Vale.

M. T. C. Cn. planco Imp. Cons. Des. S. D.

CVm ipsum Furnium per se libentissime uidi tum hoc, libentius: q illum audiens te uidebar audire. Nam & in re militari uirtutem & in administranda pꝛouincia iustitiā & in omni genere prudentiā mihi tuam exposuit: & preter ea mihi non ignotam: in consuetudine & familiaritate suauitatem tuam adiunxit. Praeterea summā erga se liberalitatem: quæ omnia mihi iucunda:

CVm. quū eēt Plācus i Celtis cū tribꝰ legiōibus ut diximꝰ: neq; Ci. satis ei fideret: neq; nō auderet apte dicef nisi cū occulte retinef i amore reip. primū igit̄ dicit se libēter uidisse Furniū: tū p seipm: tū qa narrauerat iucūdissime de Plan. & i re militari & administratiōe puīciæ: postea uero ex bēiuolētia q̄ sibi uetustissimā fuisset dicit cū Plā. eē hortatur ut icumbat diligēter ituēdā & oseruādā patriā ex q̄ re dicit eū sūmā & dignitatē & gloriā adeptū iri: postremo ne uf ex diffidētia scripsisse: dicit se amore cōpulsum eē hæc scribere. ⁋ Furniū: is erat i exercitu cū Plāco eius legatꝰ: ut infra uidebimus. ⁋ Per se. i. sui ipsius cā. ⁋ Hoc. pp hoc. ⁋ Prouincia Gallia Celtica. ⁋ Nō ig. mi. qa sum iā exptus. ⁋ Suauitatē. s. exposuit. i. exposuit mihi q̄ suauis & iucūda sit consuetudo & familiaritas tua. ⁋ Summā li. er. se. i. q̄ fueris in eo tractando liberalis & benignus. ⁋ Quæ oia. i. de uirtute tua in re militari de i ustitia & prudētia: in administranda puīcia: & de suauitate consuetudinis tuæ. VBE.

CVm ipsum Furniū: clarissimas in primis Planci uirtutes oñdit ex eo quod a Furnio audiuit. postea uetustā amicitiam: q̄ Ci. cū parente ipsius inierat. Inde cū eo ipso ab ineunte pueritia confirmauerat: & hoiem ad capessendam reip. defensionē uehementer hortaf: & item ille deniciat se designatū eē cōsulē atq; oñdit amplissimā uiā nō mō sempiternæ laudis & glię cōsequēdę sed imortalitatis. Postremo hoc oia amore coactus ad eū scripsisse demonstrat: & seipm oia p honore ipsius studiose facturū eē pollicef. Verebat aliq̄tulū Ci. ne Plancus a repu. deficeret. & M. Anto. adhereret. Quū qnq; Plācus legiones apud Celtas hēret. Erāt. n. tūc in armis multæ Roma. legiōes: q̄n quinq; Plācus. q̄tuor Lepidus i hispania: q̄tuor. M. An. i Italiā: & duas Asinius polio. Itē qnq; Octauius: duas qdē Veteranorum Cæ. militū: q ab Antonio ad ipm se cōtulerāt tāq̄ Iulii Cę. uiuētē. Hmōi adū uariæ factiōes post Cæ. mortē secutę sunt ex quo. M. An. explicata Cæsaris ueste cruēta de nefaria cęde illius cōquestus est Bella deinde ciuilia inter eos nata sunt. Cœpit in primis. M. An. uelle. D. Bruto Cælias eripe: & eorū loco Macedoniā tradere qd' quū psuadere neq. uisset ad eū pfectis uicit. Fugiens Brutus Mutinæ se recepit: & ibi ab Antonio obsessus: & uix fauēte Ci. p Hyrcium & Octauiū liberatus est & Antonꝰ cū exercitu hostis a Senatu iudicatus: qūo senatui parere noluisset. ide. fugere coactus est. Ob qd bñficiū in remp. collatū a Cæ. Octauio haud satis gratus in eū Senatus uisus ē cū de triūpho Cæ. & militum eius iam decreto mētionē fecisset nō benigne auditus est & ex eo iratꝰ Cæsar cū. M. An. &. M. Lepido societatē iniuit: & Romā cū exercitu reuersus nō plures q̄ decē & octo annos natus cōsul creatus est: & q̄primum de qōne hñda cōtra Cæ. pris eius iterfectores legē tulit. Qua lege. D. Brutus. C. Cassius &. M. Brutus absens postulati & damnati sunt: & qūo Senatus. D. Bruto iussisset ut insequeref antoniū: a legionibus relictis fugere coactus est: & Antonii iussu quū i eius ptātē deuenisset. a Capeno Sequanæ occisus est. Inde triū iuratus dñatio secuta. est Antonii. Cæ. & Lepidi: de qua loco suo aliqua dicturi sumus: nūc ad plācū redeamus. ⁋ Furnium. Legatū planci. ⁋ Per se. gratia sui ipsius. ⁋ Libentius. aduerte aium: q quō primū dixerit libentissime addidit inde libētius: sit adū hoc licēter: ut cōparatiuū trāscendat aliquādo superlatiuum. ⁋ Virtutē fortitudinē: q̄ illis uerbis oñdit: qbus est usus in epla ad Senatū. Vt ipse ita sum animo paratus uel puīcia tuerkuel ire quo resp. uocet: uel tradere exercitū: auxilia puīciāq;: ut uel oēm impetū belli in me conuertere nō recusem: aut cōfirmare pr̄iæ salutē: aut periculū possem morari in re militari: erat. n. tunc imperator exercitꝰ in Gallia Celtica: & in Castris qnq; legiones hēbat. Legiones inquit habeo qnq; sub signis & sua fide: uirtuteq; reipublicæ coniunctissimas. ⁋ In admi. prouin. iu. unicuiq; tribuendo qd suū erat. Vnde paratissimi prouinciales erāt ad oia obeunda pro rep. Romana. Ex quo illud est in eius epistola ad Senatū. Prouinciam: oium ciuitatū cōsensu paratissimā habeo: & summa cōtentione ad officia certantē. ⁋ Liberalitatem. qua nō solum Furnium obligauerat: sed totam prouinciam: quod ipse in eadem epistola de se dicit. Et nostra liberalitate nobis obsequentes. PHI.

CVm ipm &c. Cū eēt Plācus in Celtis cū tribus legiōibus: neq; Ci. & satis sideret neq; tñ auderet id apte dicefi nisi cū occulte retinere in amore. Primū itaq; dicit se libēter uidisse Furniū narrātē iucūda de Plāco i qd ex arte facit qua pcipimur ea quę ab aliquo desideramus aut optinere uolumus: significare penes illum esse: uñ q misericordiā petūt a misericordia laudare solēt sicut etiā in psalmo. Miserere mei deus secundū magnā misericordiā tuā. Quinetiā quē immitē putatus si opus sit ab eo misericordiā implorare: misericordē fingimꝰ. Quia ergo Plācū i fide & studio erga rēp. maximopere manere cupit: dicit se bene de eo sperare. monetq;: qd' ex amore se facere dicitur patriam tueaf. ⁋ Ordo est. Cū. s. ita fit q uidi Furniū libētissime per se. i. sua ipsius cā: tum. s. multomagis est q uidi cū libentius: hoc idest pp hoc q ego audiens illum: uidebar. s. mihi audire te. ⁋ Nā ipse exposuit. i. expresse narrauit mihi: &. i. simul uirtutē tuā in re militari & iustitiā tuā in puīcia administranda: & prudētiā tuā i oi genere. Pulchre assignat rebꝰ qualitates congruas. ⁋ Nam in re militari maxime utilis est uirtus: idest fortitudo: quæ proprie uirtus: a uiribus dicitur: in prouincia administranda: ut in alia omni administratione publica: maxime opus est iustitia: prudentia autem ASC.

ad omnem rem gerendam utilis est. Nam fortitudo sine prudentia: temeritas est: iustitia autem sine prudentia esse nō pōt non enim potest ius suum cuiq; reddere qui nesciat quid suum cuiusq; sit. Sicut & fortitudo quę uirtus est sine iustitia nō est: immo uirtutes illę quatuor principales fortitudo: prudentia: iustitia & temperantia sic se habent ut alia sine aliis nulli plene coniungat. Et praeterea: idest praeter dictas uirtutes tuas: ipse adiunxit scilicet narrando mihi: suauitatem tuam in consuetudine & familiaritate: non ignotā: immo notissimam mihi. Praeterea idest praeter hęc omnia adiunxit summā liberalitatem: scilicet tuam erga se: quę omnia sup. fuerunt iucunda mihi: quia attulerunt uoluptatem.

hoc extremū etiam gratū fuit. Ego Plāce necessitudinem cōstitutā habui cū domo uestra, ante aliquanto, quā tu es natus. Amorē autē erga te ab ineunte pueritia tua, cōfirmata iam aetate familiaritatē, tū studio meo, tum iudicio tuo constitutā. His de causis mirabiliter faueo dignitati tuae quā mihi tecū statuo habere cōmunem. Omnia summa consecutus es uirtute duce, comite fortuna atq; es adeptus adulescēs multis inuidentibus, quos ingenio, industriaq; fregisti. Nūc me amantissimū tui nemini concedentē, qui tibi uetustate necessitudinis potior possit esse, si audies, omnem tibi reliquae uitae dignitatē ex optimo reipu. statu adquires. Scis pfecto (nihil. n. te fugere potuit) fuisse quoddā tēpus, cum homines existimarent te nimis seruire tēporibus, qd ego quoq; existimarem si te ea quae patiebare pbare etiā arbitrarer. Sed cū intelligerē quid sentires: te arbitrabar uidere qd posses. Nūc alia ratio est omniū rerū suum iudicium est idq; liberum: consul es designatus optima aetate: summa eloquētia: maxima orbitate reip. uirorum talium

VBE. ¶ Hoc extremū. de liberalitate tua in eū. ¶ Ego: artificiose allicit Plā. ad iniam suā lōgius repetēs initiū amicitię. ¶ Domo. familia. ¶ Ab in. pue. i. ab initio pueritiae coepi amare te. ¶ Familiaritate. s. huius. ¶ Aetate cō. i. postq factus es adultus: hoc āt dixit ut ondat eam maxie debere durare: & eē ppetuā: nā & ipse in Lel. sic papit. Omno amicitiae corroboratis iam cōfirmatisq; ingeniis aetatibus iudicādae sūt. ¶ Cōstitutā. cōfirmatā. ¶ Studio meo. qa diligēter eam colui. ¶ Iudicio tuo. qa existimasti me dignū familiaritate tua. ¶ Cōsecutus. adeptus. ¶ Duce. q̄si pcipua cā. ¶ Cōite fa. qa fortuna cū uirtute coniuncta multū ualet. ¶ Adolescēs. qū adhuc esses iuuenis. ¶ Multis. i. cū inuidia multorū. ¶ Fregisti: uicisti: deiecisti. ¶ Ingēio & i pclare te gerēdo: non autē uidicta. ¶ Nemini cōcedētē q. i. qui nō sī iferior amore erga te aliquo: q possit eē uetustior necessitudine tibi cōiūctus. ¶ Reliquae. i. futurae. ¶ Fugere te. latere te: tibi esse ignotū. ¶ Te ni. ser. tē. te nimium seq tpa: & respectu quorūdā q plurimū poterāt te nō audere facere: qd dcebat uirū bonū. ¶ Quod. i. te nimiū seruisse tpib. ¶ Ego quoq; sicut qdā alii. ¶ Si ea. i. si existimarē ea placuisse tibi: q ferebas. ¶ Probare. tibi placere. ¶ Ea q pa. seruitutē ciuiū & oppssionē legū & iudicio. ¶ Quid se. qd iudicares: & i aio hr̄es: q bn̄ sentiebas d rep. licet taceres & uidēris nimis seq tpa. ¶ Alia: qa petiit Caesar. ¶ Tuū iu. ut facias qd̄ seus. ¶ Et id liberū. qa nullū habemus dn̄m. ¶ Designat. in annū sequētē. Dicebāt. n. designati cōsules q erāt electi in futurū. ¶ Opia aetate iuuēta iā matura. ¶ Maxia orbitate. quo ipe resp. est orbata: & priuata talibus uiris: scilicet bonis & sapientibus: qualis tu es. ¶ Orbitate. trāslatio sumpta a parentibus qui proprie filiis orbari dicunt. Commode igitur transtulit ad patriam: quae omnium parens est.

Designati cōsules

PHI. ¶ HOC ex. qd esses tā liberalis in Furniū. ¶ Necessitudinē. amicitiā uetustā repetit. In hoc illud Isocratis dici pōt. Qd non solū patrimonii se amicitiae p̄nae haeredes eē debem: cuius uerba sunt haec. ¶ Amorē. Duo dicit sibi fuisse plāco. Amorē a teneris annis & familiaritatē iā aetate puecta. Amor sine amicitia eē pōt. Amicitia uero sine amore esse nō pōt. ¶ Cōfirmata iā aeta. ut demōstrat iā fore ppetuā: ut ait in Laelio: oino amicitiae corroboratis iā cōfirmatisq; ingeniis & aetatib iudicādae sunt. ¶ Studio meo. eā me colere diligēter iudicio tuo: te maxie iudicāte me dignū amicitia tua. ¶ Comite for. ita ut uirtus pcederet: fortūa sequeret. ¶ Nūc si me audies. cōsiliū meū sequi uoles. ¶ Cōcedētē me. ut in te amando uincat ab aliquo. ¶ Et incipit hortari ad capessendā reip. defensionē: quā M. Antonius occupare conabat. ¶ Seruire tēporibus: ut quocūq; tpa sese haberēt te nō curare: & labi sine re sine animi cui pturbatiōe. Nūc uero alia rō est ibidē: ut nullo pacto patiaris ista tpa hoc pacto sese hr̄e: q Antonius occuparet rēp. ¶ Patiebare. s. oppssionē legū & iudicioꝝ atq; seruitutē ciuiū tpe Caii Caesaris. ¶ Quid sentires: qm bn̄ de rep. sentiebas: licet tacēdo nimis seq tēporū cōditionē uiderēris. ¶ Te pbare. nō arbitror te nūc laudare: q olī patiebaris mala: insurges. n. cōtra latronū ducē: hoc est. M. Antoniū libertatis occupatorē. ¶ Quid posses. arbitrabar etiā te uidere qd facere posses. ¶ Alia rō. quoniam Caesar nō extat amplius. ¶ Omnium rerū. publicarū rei sū: nō sub tuo iudicio iacet. ¶ Talium. qualē & esse cognoscimus. ¶ Optima aetate. adulta iuuenta. ¶ Orbitate. quā priuata sit talibus uiris qualis es tu: & est apta metaphora a parentibus ad patriam.

Amor amicitia

ASC. ¶ HOC extremū. s. q liberalis in amicū fuisti: fuit etiā gratū: qa attulit utilitatē. ¶ Ego o Plance habui necessitudinem. i. necessariā coniunctionē amicitiae cōstitutā. i. cōi cōsensu statutā cū domo. i. familia uestra. i. maiorū tuorū: aliquanto anteq tu natus es. ¶ Aūt. i. sed: habui sup. cōstitutū amorē erga te: ab pueritia tua ineunte: idest ab eo tempore quo puer eē incipiebas trālacta infantia: & sup. habui familiaritatē aetate. s. tua: iam confirmata. i. stabilita: cōstituta: tum idest simul studio meo: tum idest simul iudicio tuo. s. quo studium meū comprobasti. ¶ Ego faueo de his causis. i. ob has causas: mirabiliter dignitati tuę: quā. s. dignitatē: ego statuo. i. cōstituo & ppono hr̄e cōem mihi tecū. ¶ Tu cōsecutus es oia summa: ita uerius legit: cū sint qui legāt nia sum consecutus: sed de se nō loquit Cicero. uerū de Planco: q iā consulatū adeptus erat. Notādū aūt oia iterdū cū superlatiuo cōgruere: uirtute sup. ente tibi duce: & fortuna comite: & ita quasi inseruiente: & tu adeptus es ea. s. summa: adulescens. i. adhuc in adulescentia: multis inuidētibus: quos fregisti ingenio & idustria. ¶ Nec si audies me amantissimū tui & nemini cedētē q posset esse tibi potior uetustate necessitudinis tu adquires tibi omnē dignitatem uitae reliquae ex optimo statu reip. ¶ Tu profecto scis. ¶ Nihil enim potuit fugere. i. latere te quoddam tēpus fuisse: cum homines existimarent. i. iudicarent te nimis seruire. i. obseq temporibus. i. depositioni tempori: hoc est hominibus tūc plurimū potentibus: quod ego quoq; existimarē. i. iudicarē te fecisse. si ego arbitrarer te etiā probare. i. approbare & ex iudicio tuo facere: quae patiebare. i. patiebaris. i. coactus faciebas. ¶ Sed cum ego intelligerem quid sentires. i. faciēdum: ego arbitrabar te uidere. i. cognoscere quid posses. q. d. cum plura potuisse q putaret: quia aliter nō fecisses quae fecit. ¶ Nūc alia est rō oium rerū iudicium est suum: & id iudicium est liberū. i. tu potes libere ex sententia tua iudicare & facere: tu es designatus. i. declaratus consul aetate optima: quia adhuc fere adulescens: eloquentia summa: & maxima orbitate. i. spoliatione aut carentia reip. i. quam passa est aut accepit respu. talium: uidelicet fortium uirum.

¶ I Nec umbe

¶ Incumbe. iã incipit eũ hortari. Per deos: adiuratio. ¶ Vnus cur. i. sola uia ẽ ad gl'iam ɔparandã hoc tpe rẽp. bñ gerere ¶ Hæc remouet Ci. a se suspitionẽ diffidentiæ. ¶ Ex iisdẽ fontibus. s. ph'iæ. ¶ Haurire. sumere. ¶ Modũ: finẽ. ¶ Signifi cãdũ: ineundũ. ¶ Ostentare. iactare. ¶ Prudentiã: dando & monita & pcepta & bene gerenda rep. ut uiderer prudens. ¶ Interea: donec ad nos ueneris. ¶ Ex sermone Furnii. i. pp ea quæ Furnius de me locut⁹ est tecum. ¶ Excusationem quod nihil ad te scripserim. ¶ Profectum abiisse. scilicet in græciam. ¶ Nec mi. q. multominus: ergo maximum. ¶ Præte rire: omittere. ¶ In quo: officio. ¶ Tuendo: seruando. ¶ Paterne: quam habuisti cum patre meo: ut ipse supra scripsit. VBE.

Incũbe p deos imortales in eã curã: & cogitationẽ: q tibi sũmã dignitatẽ: & gl'iã afferat. Vn⁹ aũt ẽ hoc p̃ serti tpe p tot ãnos rep. deiecta reip. bñ gerẽdæ cur sus ad gl'iã. Hæc amore magis impulsus scribẽda ad te putaui: q̃ q arbitrarer te mõitis: & pceptis egere. Sciebã. n. ex iisdẽ te h̃ haurir fõtib⁹ ex qb⁹ ipe hauserã. q̃ modũ faciã nũc tñ significãdum putaui: ut potius amorẽ tibi oñderẽ meũ: q̃ oñderẽ pru. iterea: q̃ ad di gni. tuã ptief arbitrabor: stud. diligẽterq; curabo. V.

¶ Obseruãtiæ: honoris reuerẽtia erga te. ¶ Mutui: q̃ fẽ tibi psto. ¶ Mea & tua ætas. qa ego sũ iuuenis & tu senex: uñ debeo hẽre te loco pr̃is. ¶ Patriã: paternã.

PHI. ¶ Incumbe. non modo hortantis est: sed impellẽtis. ¶ In eã curam: in defendendam pr̃iam ɔtra latronũ ducẽ: in quo summã gloriã consequeris. ¶ Cursus ad gloriã: a facilitate gloriæ comparandæ: & dicit unã eẽ uiã ad gloriam comparandam hoc tpe. s. bene gerere rempu. Hæc conclusio est: q̃ remouet suspitiõem: quã forte hẽbat Cicero: ne a rep. ad Antonium dficeret. ¶ Ex iisdẽ fon. doctrina uirtutis amore & desiderio immortalitatis. ¶ Modũ: finem scribendi. ¶ Ostenta rẽ: pru. demostrarẽ me aliqd sapef & de his publicis itelligere qd faciendũ sit. Oñtare. n. sp est ad inanem quandã gloriã atq; iactãtiã. Terẽ. Cicatrices suas oñ tet. ¶ Interea dum ista tractabuntur: & ad nos te cõtuleris. Superiorem eni & inferiorem ipis conditionem amplectiẽ ut Virgilius. interea mediũ æneas iam classe tenebat: Certus iter: & interea loci & interim dicĩ. ¶ Animaduerti: aduor tuel aduerti aium etiam dicimus pro cognoui. intellexi uidi. Cice. aduorti hercle animũ: & animaduerti Brutum. Quã do uerõ cum. præpositione in accusatiuũ damus punire significat: ut animaduerto in te: hoc ẽ punio. ¶ Excusationẽ: q ni hil ad te scripserim. ¶ Profectum: ut abstui pficiscens in græciam. ¶ Sine culpa: prætermitterem ego maximũ scelus: si quid officii præterirem: quod tibi præstare possem. ¶ Vel pr̃næ amicitiæ ad illud retulit: qd inquit ipse necessitudinẽ ɔstitutã habuit cũ domo ufa. ¶ A pueritia: ad illud quod inquit Ci. amorem erga te ab ineunte pueritia tua. ¶ Obseruãtiæ: pie tatis: reuerentiæ ac uenerationis. Nã obseruare interdum significat colere uenerari. Ci. sic ut aliquo honore aut imperio affectos obseruare & colere debem⁹. Vñ nasciẽ obseruãtia: alias est recognoscere. Virg. Vestigia retro obseruata sequor. Plerũq; uero diligẽter aspicef atq; custodire. Plaut⁹ oculos ego tibi istos effodiã: iprobe ne me obseruare possis. Quid re ligetã. Vñ df obseruatio. q̃ oĩno differt ab obseruãtia. ¶ Mi Cicero: hẽi talis uocatiuus gr̃am ɔciliandæ beniuolentiæ.

Oñtare

Aduerti aium anima duerto cum in

Obser uare Obser uantia

ASC. ¶ Incumbe. i. toto pectore & conatu intende: p deos immortales. s. rogatus: in eã curã & cogitationẽ: quæ afferat tibi sũ mã dignitatẽ & gloriã. ¶ Aũt. i. sed: unus cursus ẽ ad gloriã præsertim hoc tpe repub. deiecta. i. pessundata. i. eo q fuit p tot annos. s. cursus reip. gerendæ bene: hoc est p solam reip. rectã administrationẽ põt nunc quispiã celeriter ad gloriã puenire. ¶ Ego putaui hæc scribenda sup. esse ad te: magis impulsus. i. eo q essem impulsus amore. s. tuo: q̃ q arbitrarer te egere præceptis & monitis. s. cuiuspiã. ¶ Ego enim sciebam te haurire hæc ex iisdẽ fontibus: ex quibus ego hauserã: s. ex libris philog. & ex cõsyderatione reip. Romanæ: quare. i. quamobrẽ ego faciã modũ. i. finã. ¶ Ego putaui nũc tñ. i. dumtaxat significandũ. s. quid sentirem: ut ostenderẽ tibi potius amorẽ meũ: q̃ ostẽtarẽ. i. iactanter demõstrarẽ prudẽ tiã. s. meã. ¶ Ego curabo interea studiose & diligenter ea quæ arbitrabor pertinere ad dignitatẽ tuam. Vale.

Cn. Plan. Impe. M. T. C. S. P. D.

Gratissimæ mihi tuæ l'ræ fuerũt: q̃s ex furnii ser mone te scripsisse animaduerti ego aũt p̃teri ti tpis excusationẽ affero q te pfectum audierã: nec mlto añ rediisse sciui: q̃ ex ep'la tua cognoui. Nullũ. n. in te offm nec minimũ qdẽ sine maxia culpa uideor posse p̃terire. in quo tuẽdo hẽo cãs pl'rias: ł pr̃næ ne cessitudis uel meæ a pueritia obseruãtiæ: tui erga me mutui amoris. q̃r mi Ci. q mea tuaq; patiẽ ætas: psua de tibi te unũ eẽ i quo ego colẽdo pr̃iã mihi ɔstituerit

VBE. Gratissimæ: hæc ep'la rñsiua est ad superiorem: in q̃ scripserat Ci. se itellexisse ex furnio uir tute plãci i re militari: & iustitiã in administran da puĩcia. ¶ Deinde eũ hortat⁹ fuerat ad cu rã & defensionẽ pr̃iæ. Itaq; rescribẽs plã. dicit ea sibi fuisse gratissia: q̃ Ci. ex uerbis furnii ad se scripserat. Q d aũt ipse ante nõ scripsisset: dicit se hñdũ excusatũ pp qd intellexerat Ci. profectũ in græciã: ne prius co gnouit eũ rediisse: q̃ Ci. ad eũ scripsit postrẽo pollicef se i omnibus obtemperaturũ pceptis ipsius Ci. Oñdit q optimas & iustissimas causas eẽ quare id facere de beat: se tñ dicit eẽ sollicitũ & de rebus urbanis & d ip sa prouincia pp discordiã q̃ erat interipsos romanos.

PHI. Gratissime: nõ minori eloquẽtia: & uerborum atq; sniagx grauitate l'ras plãci q̃ Ci. esse iudi co. Aduerti te q̃ro aium parum p q̃ta suaui tate dicendi: q̃ta prudentia rerũ oĩm i his ad Ci. l'ris ẽ usus. Rñdit. n. oĩbus illis ptibus. q̃s Ci. supiore ep'la dixerat: excusans se ẽt: qd nõ añ ad eũ scripserat cũ audi uerit in græciã fuisse pfectũ. Et plurimas i eo colendo rationes eẽ demonstrat Ci. cõsilia uæhementer extollit: & se illa secuturũ: atq; pro repu. facturũ eẽ pollicef. Postremo i maxia regiõ oĩum expectatiõe se dicit eẽ. ut qd in Gallia Cisalpina. gdue in u: be agaẽ: intelligat: & se præterea sperare non parum Cice. & omnibus bonis satisfacturum.

ASC. Gratissimæ &c. Rñdet Plancus supiori ep'æ oñdẽs gratã sibi eẽ admonitorẽ Ci. & se libẽter & pariturũ: dicens. ¶ L'ræ tuæ fuerãt mihi gratissime: q̃s. s. l'ras ego aiaduerti te scripsisse ex s̃mõe. i. ut dicũt relatiõe Furnii. ¶ Ego aũt affero excusationẽ: tpis p̃teriti. i. q p̃termiserim hacten⁹ rñdere: & ita multũ tpis sit p̃teritũ: q audieram profe ctum. i. discessisse: nec sciui multo ante q̃ cognoui ex ep'la tua. s. post reditũ ad me scripta. te rediisse. ¶ Enim. i. ga nullũ. i. nõ ullũ ego non uideor posse p̃terire sine maxima culpa ullũ officiũ i te: nec qdẽ. i. nõ saltẽ aũt non ẽt minimũ: i quo. s. offõ in te tuendo. i. cõseruãdo: ego hẽo cãs plurimas: uel. s. cãm necessitudinis pr̃næ. i. q̃ cũ pr̃e meo contraxisti: uel obseruãtiæ meæ. i. q̃re obseruaui & uenerat⁹ sũ a pueritia. uel mutui amoris tui erga me: uidef redundare erga me: aut p ticula mutui: nam erga unum nõ est mutuus amor: sed utriusq; duorũ erga alterum. ¶ Quare o mi Ci. quod mea & tua ætas patiatur: persuade tibi: te unum esse in quo colendo ego constituerim: idest uelim constituisse.

VBB. ¶ Sanctitatẽ. pietatẽ uenerationẽ. ¶ Quam fidelitatem. ¶ Metior ex. m. c. i. q̃ puto ita esse: qa scio me semper meruisse:
Metior ut mihi fideliter consuleres: quia te semper colui. ¶ Metior. æstimo. ¶ Aliter. s. q̃ sentio & tu suades. i. si essem male affe
ctus erga rẽp. ¶ Reprimere: retrahere a mala snia. ¶ Impellere mouere: incitare. ¶ Quid ẽ. q̃si diceret nihil. ¶ Fortũç.
b. a. m. i. p. qa ipse dixerat oia summa adeptus es uirtute duce: cõiter fortuna. ¶ Carius quia a te dicuntur esse summa.
¶ Vel. i. ẽt. ¶ Inimicissimi. M. An. ¶ Quare. õclusio. ¶ Viribus: corpis. ¶ Cõclusio. prudẽtia. ¶ Sensus. snia: cogitatio.
Neq; si. hoc ẽ si te possem hẽre pñtẽ sicut opto: nunq̃ discederẽ a consiliis tuis. Discreparẽ: dissentirem: facerẽ aliter q̃ tu cõ
suleres. ¶ Nec nũc: cum absũ a te. ¶ Vrbe. Ro. ¶ Mẽ
se ian. quo solebãt noui magistratus creari: ut alio loco
plenius dictum est. ¶ Hæ gentes celticæ in quibus
sum. ¶ Nostra mala: nostras discordias.

PHI. ¶ Sanctitatẽ. obseruantiã q̃dã: & pietatẽ tanq̃ in pa
trẽ meũ. ¶ Oia cõsilia tua. q̃ literis tuis accepi in defẽ
denda libertate & in capessenda mihi gloria. Cõmẽ
dat ipsa cõsilia & prudentia: atq; fidelitate. ¶ Ex mea
cõscientia. cum ego te semper loco patris colueri: scio
me dignũ fuisse: ut fideliter consuleres. ¶ Metior: pu
to. ¶ Aliter. s. q̃ sentio: & tu me admones. ¶ Repri
mere. admouere a mea snia. ¶ Quæcunq; in me bo
na sunt. ad illud rñdit: qđ Ci. dixit. Nã & in te milita
ri uirtutẽ: & in administranda puincia iustitiã: & in ol
gñe prudentiã mihi tuã exposcit. ¶ Bñficio fortunæ:
ad illud retulit: qđ dixit Ci. uidelicet oia adeptus es
uirtute duce comite fortuna. ¶ Inimicissimi. s. M. An
tonii. ¶ Quare. Conclusio. & qđ ipse facere pollicet
ostẽdit. ¶ Gallia ci. Cisalphinã dicit: ubi Brut⁹ erat su
us collega. ¶ Neq; si fa. sensus est. Si te pñtẽ hẽre pos
sem. nunq̃ a cõsiliis dissentirẽ. ¶ Nec nũc a te sũ abns.
¶ Hic ultra Rhodanũ. ubi hẽbat exercitũ: ut cũ Rho
danũ copia traiecissem. ¶ Mense ianuario: hoc. n. mẽ
se magistratus noui creari solebant. ¶ Nra mala: dis
scordias dicit. ¶ Occasionẽ: opportunitatẽ faciendi q̃
uolunt nobis dissentientibus perinde significat: ideo
q̃ñ ex se ponit ut Tranquillus in Galba. aduent⁹ ei⁹
Peride non pinde gratus fuit. Q̃ñ aũt iungitur cum ac si uel
Subin- atq; ut: tunc significat tanq̃ ut perinde ac si eunuchus fo
de ret. Subide uero significat crebro & sępe: quo frequẽ
ter utitur. Martia. alias uero statim post Horatii. sic
dicet: Recte primum gaudere subinde perceptum au
riculis hoc instillare memento. ¶ Successerit: prospere
euenerit. Terẽ. Hac ñ successit: alia aggrediamur uia.

sanctitatẽ. Oia igit̃ tua cõsilia mihi nõ magis prudẽ
tiæ plena: quæ summa ẽ uident̃ q̃ fidelitatis quã ego
ex mea cõsciẽtia metior, Quare aut si aliter sentirẽ:
certe admõitio tua me reprimeret: aut si dubitarẽ hor
tatio ipellere posset ut id sequerer, qđ tu optimũ pu
tares. Nũc uero qđ ẽ, q̃ me i aliã ptẽ trahere possit?
Quæcũq; in me bona sunt, aut fortunæ bñficio tribu
ta, aut meo labore parta, & si a te pp̃ter amorẽ cari
sunt æstimata: tñ uł inimicissimi iudicio tãta sũt ut p̃
ter bonã famã nihil desyderare uideant̃ Quare hoc
unũ tibi psuade quãtũ uiribus eniti: cõsilio puidere:
auctoritate mouere potuero: hoc oẽ reipu. semp futu
rũ. Nõ est ignot⁹ mihi sensus tuus: neq; si facultas op
tabilis mihi qdem tui pñtis esset, unquã a tuis cõsiliis
discreparẽ. Nec nũc cõmittã, ut ullũ meũ factũ rep
hẽdere iure possis. Sũ in expectatione omniũ rex, qđ
in Gallia citeriore, qđ in urbe mẽse Ianuario gerat̃,
ut sciã. Interim maximã hic sollicitudinẽ: curãq; susti
neo ne inter aliẽa uitia agẽtes ñra mala suã putẽt oc
casionẽ. Q̃d si. perinde ut ipse mereor mihi successe
rint: certe & tibi: cui maxime cupio: & omnibus uiris
bonis satisfaciã. Fac ualeas me mutuo diligas. Vale.

ASC. ¶ Sanctitatẽ patriã. i. pri debitã. ¶ Igit̃ oia cõsilia tua uident̃ mihi nõ magis plena prudẽtiæ q̃ sũma ẽ: q̃ si fidelitatis: q̃.
s. fidelitatẽ seruatã pri i me: ego metior ex mea cõsciẽtia. i. tantã magnã iudico quã tã uolo tibi seruare. ¶ Quare. i. quam
obrẽ: si aut sentirẽ aliter. i. quã tu iudicas sentiendũ pferũ de rep. certe admonitio tua posset me reprimere: ne. s. qđ senti
rẽ executiõi mãdarẽ aut si dubitarẽ. i. deciperẽ & dubi⁹ eẽm utrã partẽ debeã seq: adhortatio tua posset ipellere me ut se
querer id qđ tu putares optimũ. s. ex oibus. Honesta est locutio: & amoris plena: si forma dicendi cõspiciat̃. ¶ Nunc ue
ro. s. cũ neq; aliter sentiam neq; dubitem: quid ẽ qđ possit trahere me in aliam partem? q. d. nihil: quia. Quæcũq; bona
sunt in me: aut tributa. s. mihi beneficio fortunæ cui Romani semp plurimum tribuebant ut docet Plutarchus in libello d
fortuna Romanoꝝ & uirtute Alexandri: aut parta meo labore: debet loco fortunæ patrẽ luminũ ponere a quo oẽ datũ
optimum & omne donũ pfectum: sed uanum erat illi ante lucem surgere. ¶ Et si. i. q̃q̃ sup. bona mea sunt æstimata. i. ap
preciata a te carius. i. plures quã sint: pp amorẽ. s. tuũ in me tamen tanta sunt: iudicio uel. i. ẽt inimicissimi: ut nihil uideam
tur desyderare. i. putare sibi deesse pręter bonã famã. ¶ Quare persuade tibi hoc unum: quantum potuero alii legũt po
tero. i. datum fuerit eniti uiribus: prouidere cõsilio. tua mouere auctoritate. s. mea: hoc omne futurum supple. esse sp reip.
i. ad utilitatem reip. ¶ Sensus tuus non est ignotus. i. perspectus est mihi: neq; discreparẽ unquam a consiliis tuis si facul
tas optabilis mihi quidẽ licet forte non omnibus: tui pręsentis esset mihi. ¶ Nec commitam idest & non patiar nũc scilicet
cum absẽ o: ut possis repræhendere iure ullũ factum meum. ¶ Ego sum in expectatione oĩum rerum. ut sciam quid gera
tur in Gallia citeriore. i. cis alpes italiam uersus: ubi sunt Ligures & insubres & ubi tũc Brutus erat. quid geratur i urbe.
s. Roma. ianuario mense. i. proxime futuro in quo comitia haberi solebant. ¶ Ego sustineo interim hic. i. i Gallia ulterio
re: maximam sollicitudinẽ & curam: ne agẽtes. s. Romę inter aliena uitia: idest qui in hoc bello neutris fauent: putẽt mala
nostra: scilicet quæ ob discurdiam patimur coacti abesse urbe: esse occasionẽ suam: scilicet petendi consulatus nobis debi
ti. quod si successerit mihi perinde: idest ita ut mereor: ego certe satisfaciam: & tibi cui maxime me cupio. s. satisfacere: & oi
bus uiris bonis. s. aliis: nam Ciceronem quoq; uirum bonum putat. Fac ualeas & diligas me mutuo. s. ut te diligo.

VBE. Blnas: R fidet nũc Ci. lr̃is q̃s illi plãcus miserat
demõstrat. n. i primis q̃tũ & lætitiæ & fruct⁹
& ex illis accepat: cũ intelligeret quo aio i eum
& i rẽp. fuisset affect⁹. ¶ Inde ad repu. defen
dẽdã: imortalẽq; sibi gloriã cõparandã uæhementer
hortat: Postrẽo de odio i. M. an. q̃ spe i plãcũ: q̃ singu
larẽt expectatiõe ipsi⁹ apud exercitũ certiorẽ facit: &
Exem- ne captãdæ glĩæ tps omittat: uęhemẽter rogat. ¶ Eo
plum. dem exem. eiusdẽ furmæ: atq; sententię. Est eni exẽ

M. T. C. Cn. Planco. Im. con. des. S. P. D.

Binas a te accepi litteras eodẽ exẽplo q̃ id
sũ argumento mihi fuit diligẽtiæ tuæ. Intel
lexi. n. te laborare, ut ad me inde expectatil
simæ literæ pferentur, Ex q̃bus cœpi fructũ duplicem

plum quod

plum qđ cōtinet: exēplar uero qđ cōtinet: uel Pagina sit exēplar. Snia sit exēplū. Itaq; dicimus. Multa epistolarū exēpla ita fecim⁹ eodē exēplo: hoc est multas epl'as eiusdē sniæ. Sed apđ auctores idifferēter ista poni compim⁹. Itē exēplariū p exēplari apud Pli. legim⁹. Q đ aūt græci Nf: ut ingt Quin. fere similitudinē uocare maluerūt qđ. n. nos pro priē uocamus exemplū est rei gestæ aut nō gestæ utilis ad psuadēdū id qđ intenderis cōmemoratio. Festū tñ ingt exē plū esse qđ sequamur: aut uitemus exemplar quo simile aliqđ faciamus. Illud aio extimat: hoc oculis cōspicit. ¶ Q đ ipsum. s. binas te lr̄as scripsisse eodē exemplo. ¶ Argumēto: ad intelligētiam. ¶ Diligentia accurati laboris est. Sed hæc distant cura: opera: diligentia: quod cura ad animū: opera ad corpus: diligētia: ad utrūq; refertur.

Exemplar

Pagina

Snia

Exēplatium

Cura. Opera Diligētia

PHI. Binas supiori epistolæ ut Ci. rñdere: oñdens q̄ gratus sibi sit amor quē Plan. erga eū se habere ostēdit: deinde ēt erga rempu. postea uero iterum eū hortat̄ sicut & alia epistolā: ut tota mente totisq; uiribus incumbat in remp. ex qua affirmat eum consecuturum maximā gloriā. ¶ Quod ipsum. s. scripsisse binas literas eodem exemplo. ¶ Laborare: uehementer curare: dare operam. ¶ Expectatissime: desideratissime.

ASC. Binas &c. Rñdens Ci. lr̄is a Plāco receptis dicit se ex illis plurimū gauisum ob illius beniuolentiā in se: deinde ad rēp. defendēdā & ad Imortalē gl'iam cōparādā cohortat̄: & postremo: de odio in. M. Anto. & de spe atq; expectatiōe Plāci agit: dicēs. ¶ Ego accepi a te binas lr̄as. i. duas epl'as eodē exēplo. i. ea forma & iisdē uerbis scriptas qđ ipm fuit mihi argumēto. i. approbatiōi diligentiæ tuæ. ¶ Intellexi. n. te laborare. i. affectāter curare: ut lr̄ę expectatissimæ pferent̄ ad me ide. i. de eo loco aut đ ea te uñ scriptę sunt. ¶ Ex qbus. s. lr̄is cepi duplicem fructum.

mihi in comparatiōe difficilē ad iudicādū: amorem ne erga me tuū an animū in rēp. pluris æstimādū putarē. Est omnino patriæ charitas meo qdem iudicio maxima: sed amor uolūtatisq; coniunctio plus certe hēt suauitatis. Itaq; cōmemoratio tua paternæ necessitudinis beneuolentiæq; eius quā erga me a pueritia contulisses: cæterarūq; rerum: quæ ad eam sentētiam pertinebāt incredibilē mihi lætitiā attulerūt. Rurs⁹ declaratio animi tui: quē haberes de rep. quemq; habiturus esses: mihi erat iucundissima: eoq; maior erat hæc lætitia: quo ad illa superiora accedebat. Itaq; te non hortor solum mi Plāce: sed plane etiam oro: qđ feci his literis: quibus tu humanissime respondisti: ut tota mente. omniq; animi impetu in remp. incūbas, Nihil est qđ tibi maioris fructus: gloriæq; esse possit nec quicquā ex omnibus rebus humanis est præclarius aut pstantius: quam de rep. bene mereri. Adhuc enim patitur tua summa humanitas, & sapientia. me qđ sentiam: libere dicere. fortūa suffragante uideris res maximas cōsecutus: quod quāquam sine uirtute non potuisses: tamen ex maxima pte ea quæ es adeptus fortunæ. temporibusq; tribuūtur: his tēporibus difficillimis reipu. quicqd subueneris. id erit totum: & proprium tuū. Incredibile est omnium ciuium latronib⁹ exceptis odiū in Antoniū. Magna spes in te: & in tuo exercitu: magna expectatio. Cuius p deos: gfæ gloriæq; caue tp̄s amittas. Sic moneo. ut filiū: sic faueo: ut mihi. Sic hortor, ut pprīū & amicissimū. V.

¶ IN com. difficilē quod sit mihi difficile iudicat̄ pluris ne amor in me tuus: an animus i rēp. existimādus sit. ¶ Est oino: aperit iudiciū quod dicit esse difficile: & ait charitatē pr̄iæ esse pfecto maximā. ¶ Sed amicitiā plus oino suauitatis habere. ¶ Amor: uolūtatis cōiunctio. Circuitio ē amicitię. ¶ Cōmemoratio tua repetit paucis: quæ Plācus scripserat. ¶ Nihil ē q̄tū inde utilitatis: & gloriæ cape posset paucis oñdit: quo attentū & diligētem facit. ¶ De repu. bñ mereri: in remp. bñficia cōferre: ut si bñ qd de te merui. ¶ Suffragāte: auxiliante. ¶ Libere dicere: excusatio uerecunda: cū in eo quod dicturus erat aliq̄tulū uirtuti detraher̄ uidebat̄: attribuens tpibus: & fortunæ gloriā potius q̄ uirtuti cū Plācus uirtute magis q̄ fortuna fuerat gloriam cōsecutus. Sed intelligēdū sane de pteritis tpib⁹ & fortuna: q̄ ad cōparādā gloriā mollissima fuerūt. Sed hæc ciuilis belli tpa dicit ee asperrima: & in his qcqd egerit sibi totū & propriū nō fortunæ & tpibus tribuēdū putet. ¶ Latronibus: istoq; ducē Antonium dicit esse: ut idem ait in paradoxis. ¶ Magna spes. Sunt enim ista duo sit iungenda. ¶ Magna spes: magna expectatio est in te: & in tuo exercitu. Speramus incerta: expectamus certa. Speramus longinqua. expectamus propinqua. ¶ Tp̄s: opportunitatē. q̄ in opprimendo. M. A o. habere poteris: & tibi ex eo maximā gloriā comparare. ¶ Sic. repetitio. ¶ Filiū. quasi φιλον charū & amatum. ¶ Proprium: quod est unicuiq; suum Virg. Hūc mihi da proprium uirgo sata nocte laborē: alias perpetuum. Teren. Ego uitam pptera deorū sempiternā arbitror: qđ uoluptates eorum propriæ sint.

VBE.

Expectamus

Propriū

PHI. ¶ DIFficilem in comparationem ad iudicādū. i. q si ponat̄ in comparatione: difficilis sit iudicatu. ¶ Amor mihi a te pstitus. ¶ Patriæ necessitudinis cæterarūq;: hæc. n. oia i epl'a plā. cōmemorata sunt. ¶ Declaratio demōstratio: quia scripserat plene se oia reipu. pstiturum, q̄ uiribus: cōsilio & auctoritate posset. ¶ Accedebat: adiungebat. ¶ A dil. fu. q̄ erant erga me. ¶ Imp. motu: impulsu. ¶ Fructus. utilitatis. ¶ Prēclarius: pulchrius. ¶ Bene mereri de rep. bñ facere reip. ¶ Patiē quia nō dedignaris: neq; moleste fers. q̄ oia tibi libere dicā ut filio. ¶ Suffragante: fauente ¶ Tēporibus conditionibus temporū. ¶ Id erit totum pprīū & tuū de quo fortuna nullā partem habebit: se totū uendicabit sibi uirtus tua. ¶ Incredibile est: sensus est nō posses satis credi. quātum omnes oderint. M. An. exceptis latronibus q ei fauent quoniam & ipse est tanq̄ latro: & oē simile appetit sui simile. ¶ Cuius gratiæ & glorię. i. cōparandæ. ¶ Tempus opportunitatem: quia facillime poteris eam comparare. si. M. An. oppresseris. ¶ Moneo: consulo. ¶ Proprium: si esses meus.

ASC. ¶ DIFficilem mihi ad iudicandū in comparatione. i. ad discernendum interfuerit maior: si est ne pro an: putarē amorem tuū erga me: an animum tuū in rēp. æstimādum. i. appciandum eē pluris. ¶ Charitas prīę est oino meo qdē iudicio: maxima sed amor & cōiūctio uolūtatis habet certe plus suauitatis. i. honestæ delectatiōis. ¶ Itaq; cōmemoratio tua necessitudinis prnæ. i. q̄ fuit cū prē tuo & bñuolētiæ eius quā tu contulisses erga me: a pueritia. i. tua. & sup. cōmemoratio cæterarū rerū q̄ ptinebāt ad eādē sniam: attulerūt mihi incredibilē lætitiā. ¶ Rursus. i. ex altera pte: declaratio aī tui quē hēres de rep. & quē eēs habiturus si. s. p meritis tibi successerit: erat mihi iucūdissima: & hæc lætitia erat eo maior: q aut quo. i. q̄to sup. magis accedebat ad illa supiora. s. de necessitudine patris tui & obseruantia tua in me. Itaq; o mi Plance ego non solum hortor te: sed plane etiam oro. quod. i. quam rem feci his literis quibus respondisti humanissime: ut incūbas in rēpu. i. sis pclinis ad eā seruādā tota mente & oī ipetu aī tui. ¶ Nihil est qđ possit eē tibi maioris fruct⁹. i. utilitatis

& gliæ: nec q̃cq̃ ex oib⁹ rebus humanis est p̃clarius aut p̃stantius quã bene mereri de rep. ¶ Enim.i.qa: summa humani tas & sapiẽtia tua: pauẽ adhuc dicere libere q̃d sentiam: tu uideris cõsecutus maximas res fortuna suffragãte.i.aspirãte & fauẽte tibi: qd̃.s.maximas res cõsequi.q̃q̃ nõ potuisses sine uirtute: tñ ea quæ adeptus es: tribuunẽ fortunæ & tpib⁹: sed sup.quicq̃d subueneris reip.his tpib⁹ difficillimis.i.p̃iculosissimis reip.qa alii cã defendere alii inuadeẽ moliunt: id erit to tũ tuũ & p̃prium. ¶ Odiũ in Antonium oium ciuiũ exceptis latronibus ẽ icredibile: magna sp̃es est in te & magna expe ctatio i exercitu tuo. ¶ Cuius grãç & gloriæ tempus: caue p deos: scilicet rogatus: ne amittas. ¶ Ego moneo sup.te: sic ut filium: & ego faueo sup.tibi ut mihi: ego hortor suo.te ut proprium & amicissimum. Vale.

M.C.Cn.Planco Impe.consl.des.S.D.

QVæ locutus est Furnius noster de aĩo tuo in rempu.ea gratissima, fuerunt .S.P.q.R.p batissima. Quæ autem recitatæ sunt literæ in senatu nequaq̃ cõsentire cũ Furnii oratio ne uisæ sunt. Pacis enim author eras: cum collega tu us uir clarissimus a fœdissimis latronibus obsideretẽ. Quia aut positis armis pacẽ petere debent: aut si pu gnantes eam postulant uictoria pax non pactiõe pa rienda est. Sed de pace literæ uel Lepidi uel tuæ, q̃ in partẽ acceptæ sint, ex uiro optimo fratẽ tuo & ex.C. Furnio poterit cognosceẽ. Me aũt impulit tui chari tas. ut q̃q̃ nec tibi ipsi cõsiliũ deẽẽt & fratris Furniiq̃ bñuolentia, fidelisq̃ prudẽtia tibi presto eẽt futura,

VBE. QVç locutus sum: cũ furnius retulisset Rõæ Plãcũ esse paratissimo aio ad oia p̃icula p de fensiõe reip. supuenerũt postea lr̃æ Plãci: q̃ b⁹ dicebat se suadeẽ: ut fieret pax cũ.M. An. q Deciũ Brutũ Mutinæ obsederat. Itaq̃ ueritus Cic. ne Plãc⁹ se cũ.M. An cõiũgeret: qd̃ semp timuerat ei dissuadet hãc pacẽ faciẽdã: & societatẽ ieundã cũ.M. An. q̃ dic̃ fore turpissimã & iniq̃ssimã: qa sit futura cõ tra salutẽ reip. neq̃ eẽ faciẽda ullo mõ pacẽ donec res pu. i eo sit statu ut nullo seruitutis metu p̃mat: alr̃ oẽs honores quos añ adeptus sit fore ei sũmç turpitudini. ¶ Probatissima: acceptissima: q̃ ualde ei placuerunt. ¶ Lr̃æ.tuæ. ¶ Neq̃q̃: mĩme. ¶ Cõsentire: cõuenire: cõcordare. Auctor: suasor.s.i lr̃is tuis. ¶ Collega.D. Bru.q fuerat designat⁹ cõsul: cũ plãco. ¶ Fœdissimis crudelissimis. ¶ Latrõib⁹: Antonio & Antonianis mi litib⁹. ¶ Obsideret: Mutinæ. ¶ Quia.s. Antonius: p. bat aũt pacẽ nõ fuisse ei cõcedẽdã p̃m eius uolũtatem nã dicit eũ aut debuisse deponere arma. aut fuisse uin cẽdũ. Vel.i.etiam. ¶ Lepidi uel tuæ: utriq̃.n. scripse rat. ¶ Charitas: amor. ¶ Præsto: prompta: parata.

❡ Vocabula: nomina tantummodo.

PHI. QVæ locut⁹.M. An. Mutinæ. D. Brutũ eo tpe tenebat obsessum: quo Furnius Romã reuersus retulit plã.oia p rep. facturũ: ul uitç p̃iculũ aditurũ: ut saluã rẽp. redderet: allatæ postea sunt lr̃æ: q̃ pacẽ cũ.M. An. faciendã senatui suaderẽt: & plã. hui⁹ pacis auctorẽ pollicerent: quo Ci. ptuibat⁹ ẽ nõ paxq̃: uerit⁹ q̃dẽ ne plã.M. An. seipm cũ copiis suis adiũgerẽt. Quare hæc ad eũ ep̃la hmõi pace magnope fugiẽdã eẽ demõstrat. Cũ pp salu tẽ reip. cui & turpissimũ sit facere: & piculosissimũ eẽ putaẽ ei pp honores planci: q hmõi pace pollui uidebat: uel maxie q̃ eius collega. D. Bru. ab An. obsideret. Dat i de plãco p̃cepiũ: & qd in hac sibi & tãta reg̃ pturbatiõe fieri oporteret: hoc ad argumẽtũ. Sed ut facilius qd̃ scribit: itelligas aliq̃tulũ ex historia repetẽdũ ẽ Ci. singulari odio.M. An. p̃sequẽs iussus senat⁹ ad eũ lr̃as dedit: ut a mutinẽsi obsessiõe cessaret. & Celticã puĩciã Decio cederet. qd̃ cũ facere noi luisset: hostis iudicatus: dedit & ad Bru. lr̃as ut puĩciã p repu. retineret Antonioq̃: tametsi cõsul eẽt armis oĩno resiste ret nec Senatus sniam expectaret. q̃ oia Bru. effecit: & cũ pp lõgã obsidionẽ iã fame laboraret Hirci⁹ & Cæ. Cæsar⁹ cũ copiis suis accesseret timẽtes ne sibi An. deficiẽtẽ Bruti exercitũ uẽdicaret: & sic Brutũ obsidionẽ liberarunt. Sed nõ dũ intellecta uictoria cũ ad subueniẽdũ tres illuc legiões mitteiẽtur in itinere hostes fusos audiuerũt. Ex quo frater inqt. Cũ iter ad mutinã dirigere i itinere de p̃lio fcõ Brutũq̃ & Mutina obsidione liberatos audiui. Et in alia ad eũ ep̃la Ci. sic habet: Bis gratã famã: biduo añ uictoriã de subsidio tuo: de studio: de celeritate: de copiis atq̃ etiã iuliis hostib⁹ nobis inouit. Spes ois i te ẽ. Fugisse.n. p̃lio Mutinẽsi dñr notissimi latronũ duces. In quo tñ p̃lio pãsa & Hyrcius õsules cecide re An. cũ oibus copiis p̃ter eq̃tatũ i fugã se dedit: Apẽninũ trãsgressus ad uada se recepit: cũ uero copias trãsalpes ducturum se dixisset: oẽs negauerũt seq̃ uelle tã Bru. cũ ẽxercitu appropinquabat. Sic.n. ad Ci. scripserat se facturũ. Ego.n. inqt ne cõsistere possit in Italia anto. dabo opam sequar eũ cõfestim An. despatis rebus ad.M. Lepi. mutata ueste cõfugit eũ q̃ orauit: ut a persecutiõibus defenderet. In castris ab eo recept⁹ ab itegro bellũ cũ Lepido repararunt: de quo idẽ. Bru. dubitãs ad Ci. sic ait. In primis rogo te ad hoiem uẽtosissimũ Lepi. mittas ne bellũ nobis re integrare possit anto. sibi co niunctio multæ & bonæ & firmæ sunt legiões Lepi. & asinii. Idẽ Persuasissimũ ẽ inqt Lepidũ recte facturũ nũq̃: & tunc Octauius ad dñatus adipiscẽdi opportunitatẽ aspiciẽs sniam mutauit: cõiũctisq̃ õtra senatũ & rẽp. conuenit intra cũ.M. An. & M. Lepi. ad delendã libertatẽ: & sibi tyrãnidẽ uendicandã societatẽ i agro Bononiẽsi cõuenerũt. atq̃ facta ciuiũ p̃scriptiõe remp. occuparũt. ¶ Furnius: legatus tuus. ¶ Probatissima: acceptissima & q̃ multũ senatus cõmẽdaret: cum ab eo accepissent mentẽ planci non esse dispositam ad pacẽ cũ.M. Anto. ¶ Auctor: suasor pacis eras in tuis literis. ¶ Latro nibus: Antonio & suis ut supra. ¶ Positis armis. Rõ quare nõ esset cũ eo pax faciẽda. ¶ Collega: Decius Bru. q designa tus erat cõsul cum plan. ¶ Vel Lepi. nõdum enim Lepidus antonium in castris acceperat: nec adhuc olno contra rempu sentiebat de quo in alia epistola sic habet. Sperabam etiam Lepidum temporibus admonitum tecum & reipu. satis esse facturum & plan. Namq̃ assiduis internuntiis cum Lepi. egit: ut omissa omni contentione: reconciliataq̃ uolũtate nostra cõmuni cõsilio reipu. succurret. Vterq̃.n. ad Senatum scripserat.

ASC. QVç locut⁹. &c. Cũ Furnius retulisset Romæ Plancum esse paratissimũ ad oia pro rep. defensione sustinẽda superuenerũt literæ Plãci suadentis: ut pax cũ antonio fiat quã pacẽ Ci. ne Plancus adhçreat Antonio sic improbat adducẽs antoniũ in odiũ. ¶ Ordo est. Ea q̃ Furnius locutus est de aio tuo i rẽp. fuerũt gratissima sup. mihi: & p̃batissima senatui populoq̃ Romano. ¶ Aũt.i. sed lr̃æ.s. tuæ sed caute supprimit p nomẽ: q̃ fuerũt recitatæ i senatu neq̃q̃ uisç sunt cõsentiẽ cũ orõne Furnii. ¶ Eras.n.s. i illis lr̃is auctor.i. approbator pacis.s. cũ An. cũ collega tuus uir clarissimus.s. Decius Brutus tecũ cõsul designatus obsideret.s. Mutinæ: a latronib⁹ fœ dissimis.s. Antonianis: q.s. latrões debẽt aut petere pacẽ: armis depositis.s. prius: aut si postulãt eã.s. pacẽ pugnãtes: pax est parienda.i. acq̃rẽda eis: uictoria.i. p uictoriã: ñ pactiõe.i. ñ ex cõditiõibus pacis an uictoriã oblatis. ¶ Sed tu poteris cognoscere ex uiro optimo fratre tuo & ex Caio Furnio in quã partẽ lr̃æ uel lepidi uel tuæ de pace sint. acceptæ. q.d. in pessimã. ¶ Aũt.i. sed charitas tui.i. q̃ est mihi in te impulit me: ut quaquam nec cõsiliũ deesset tibi: ĩ fit quia potes tibi ipsi cõsulere. & beneuolentia & fidelis prudentia fratris & Furnii esset futura tibi præsto.i. parata auxilio.

❡ Meæ auctoritatis

¶ Meæ auctoritatis .i. me: cui plurimū tribuit. ⸿ Crede: repetit qn̄ in alis epistolis superioribꝰ dixit ut eū incitet ad tuē dā rēp. ⸿ Auctoritate. graui sñia & iudicio. ⸿ Seiūge .i. sepa. ⸿ Ab his: significat Antonianos. & oēs q fuerāt Cæsaria ni. ⸿ Tp̄a: necessitas temporū: qa cū ipsi oia possent: uidebaē ita eē faciēdū. ⸿ Nō tuū iudiciū: nō qa iudicauerūt eos di gnos tua cōiunctiōe. ⸿ Cōsularis: dignus ɔsulatu. ⸿ Implorū: ipugnātiū patriā suā. ⸿ Dissimillimoꝝ tui: scelestissimoꝝ cū tu sis bonus. ⸿ Ducē: ut nō solū sequaris ipm senatū: sed ēt regas tāq̄ duxi. ⸿ Abiecto metu seruitu .i. rep. in eo statu collocata: ut pr̄ia nullā seruitutē timeat: hoc est remotis tyrānis & oppugnatoribus reip. ⸿ Honorū: cōsulatus. ⸿ Deformitas: turpitudo & infamia. ⸿ Seuerius: istantius: & grauius. ⸿ Quç te di. est: q̄ te decet. s. recte faciēdo: & agendo quç scripsit. VBE.

uellem tamen meæ quoq; auctoritatis pro plurimis nostris necessitudinibus præceptum ad te aliquod peruenire. Crede igitur mi Plance: omnes quos adhuc gradus dignitatis consecutus sis (es autem adeptus amplissimos) eos honorum uocabula habituros non dignitatis insignia: nisi te cum libertate P.R. & cum senatus auctoritate coniunxeris. Seiūge te quæso aliquando ab iis: cum quibus te nō tuum iudiciū sed temporum uincula cōiunxerunt. Cōplures in cōturbatione reip. consules dicti: quorum nemo consularis habitus nisi qui animo extiterit in remp. consulari. Talē igitur te eē oportet: qui primū te ab impio rum ciuium tui dissimillimoꝝ societatē seiungas: deinde & senatui: bonisq; omnibus auctorē: principem ducem præbeas: Postremo ut pacem esse iudices non in armis positis: sed in abiecto armorum & seruitutis metu. Hæc si ages: & senties tum eris nō modo cōsul & consularis: sed magnus etiam consul & consularis. Sin aliter tua in istis amplissimis noibus honorū nō modo dignitas nulla erit: sed erit sūma deformitas. Hæc impulsus beneuolentia scripsi paulo seuerius q̄ tu experiendo in ea ratione: quæ te digna est: uera eē cognosces. Datum. xiii. kal. Aprilis. Vale.

¶ VEllē. uult dare ɔsiliū plāco qd ī tali re sibi faciū dū eē uideret. ⸿ Eos: honorū uocabula habituros: es inqt amplissimos dignitatis gradꝰ cōsecutꝰ. Sed sic habeto nisi cū auctoritate senatꝰ. te cōiunxeris: dūtaxat uocabula honoris: nō aūt īsignia: & effectū dignitatis ipsius hēbis: hoc aūt iō dicebat: ut eorū cōsuetudinem atq; ɔiūctionē fugeret: q dubii ī repu. eē uidebanē Inter quos Lep. sentiebat quē incōstātē & ancipitē eē cognoscebat: de cuius uolūtate multa ī aliis ep̄lis scripta sunt. ⸿ Honoꝝ uo. noīa tm̄mō: nō effectꝰ: de uero aūt honore sic ait. Honos mihi uideri solet: q nō pp spem futuri bn̄ficii: sed pp magna merita claris uiris afferē & daē. Quare sit mō aliq̄ res. i q̄ honos eluceē possit: oibus mihi crede amplissimis honoribꝰ abūdabis. Iā aūt q uere honos appellari pōt nō inuitamētū ad tp̄a sed ppetuæ uirtutis est præmiū. ⸿ Ab his. s. Antonianis. ⸿ Iudiciū: ut tu iudicares illos eē dignos cōiūctione tua. ⸿ Nemo cō. q bn̄ cōsuleret: nō ad dignitatem nūc referē. sed ad cōsiliū. ⸿ Aio cō. q bn̄ de rep. senserit. Talē: ut aio sis ī repu. cōsularis: & te ipm ab his seiūgas q nō sunt ī rep. ⸿ Cōsulares. sed impii inimici. ⸿ Auctorē: articulꝰ. ⸿ Consul: i magistratu. ⸿ Cōsularis: i bn̄ sentiēdo de rep. ⸿ Ducē tāq̄ q regat senatū: & rēp. & hēat resp. quē sequaē. ⸿ Seueriꝰ: q̄si uelit dicere: hoc ego nō scripsissem ad te nisi me ipm beniuolētia coegisset: & cura honoris tui. ⸿ Abiecto me: ser. in tuto rep. collocata: ut respu. nullā seruitutē timeat a tyrānis. ⸿ Deformitas: turpitudo ignominia. ⸿ Te. di. bene agendo quæ scripsimus. PHI.

¶ TAmē uellē p pluribꝰ necessitudinis n̄ris: aliqd̄ p̄ceptū quoq; .i. ēt n̄rç auctoritatis pueīre ad te. igiē o mi Plā. crede oēs gradꝰ dignitatis quos ɔsecutꝰ sis adhuc .i. ad hāc usq; diē. ⸿ Tu āt adeptꝰ es q̄ amplissimos .i. ī primis amplos. s. gradꝰ: eos habituros uocabula honoꝝ: n̄ insignia dignitatis: hoc est magistratꝰ qdē & honores uocabūē: sed nihil ex eis tibi dignitatis accedet: nisi cōiūxeris te cū libertate ppli Romāi: & cū auctoritate senatꝰ. ⸿ Quæso .i. exigo & regro a te seiūge .i. separa te aliqn̄ .i. tādē: ab iis. s. fautoribus Antonii & Cæsaris iterēpti: cū qbꝰ nō iudiciū tuū sup. ɔiūxit te: sed uincula .i. necessitates tēpoꝝ cōiūxerūt te. ⸿ Cōplures dicti sup. sunt cōsules ī cōturbatiōe reip. quoꝝ nemo habituꝰ sup. ē .i. reputatꝰ: cōsularis .i. cōsulari ptāte dignus nisi q extiterit .i. emerserit aio cōsulari .i. cōsule digno. in .i. erga rēpu. ⸿ Igiē oportet te eē talē q seiūgas .i. sepāres primum te ab societate ciuiū implorū dissimillimoꝝ tui. s. in moribꝰ. deide q sup. p̄beas .i. exhibeas sup. te. & senatui & oibꝰ bonis auctorē: pricipē: ducē. ⸿ Postrēo ut iudices pacē eē n̄ ī armis positis .i. depositis & dimissis: sed ī metu armoꝝ & seruitutis abiecto n̄ ē ī abiectiōe talis metꝰ. ⸿ Si tu ages & sēties .i. iudicabis sup. agēda hæc: tu eris tū .i. tūc n̄ mō ɔsul & cōsularis sed ēt magnꝰ cōsul & cōsularis. ⸿ Sin .i. sed si sup. ages & senties: alr̄ nō mō nulla erit dignitas tua in illis amplissimis nominibus honoꝝ: ut sunt noīa Impatoris & cōsulis: sed ēt sūma deformitas. Quia ut dicit Iuuenalis. Oē ai uitiū tāto cōspectius in se Crimen habet quāto maior qui peccat habeē. ⸿ Ego scripsi hæc: impulsus .i. instigatus bn̄uolētia. paulo .i. modico seuerius .i. nimis seuere: quæ tu cognosces eē uera: expetiēdo in ea rōne .i. forma quæ digna est te datum &c. ASC.

Cn. Plan. Impe. con. des. M. T. C. S. P. D.

PLura tibi de meis cōsiliis scriberem rōnēq; oium reꝝ redderē uerbosius, quomagis iudicares omnia me reip. cā p̄stitisse: q̄ & tua exhortatione excepi: & mea affirmatione

PLura. Admonitus Plancus: & stimulatus exhortatione Cicero. ad rempu. tuendam: dicit se fuisse scripturum pluribus uerbis quid esset acturus: nisi & scripsisset publice: & dedisset mandata. M. Varisidio cuidam Breuiter tamen dicit se ita esse dispositum ut speret se ita esse facturum: ut & homines in prçsentia perspiciant eius uoluntatem: & in futurum meminerint: postremo petit a Ci. ut dignitas sua ab eo defendatur. VBE.

PLura ti. Excusat breuē ep̄sm. & duas breuitatis cās fuisse comēorat. Vnā qd̄ publicis līis ad Sēatū oia scripserat q̄ Cicero: adhortatiōe susceperat p repu. Alterā q. M. Varisidiū ad eū miserat: a quo oia cognoscere poterat: dicit tn̄ se eo aio eē affectū ī rep. ut spet se cōsecuturū. qd̄ tā hodierni q̄ posteri iudicabūt se maxīo p̄sidio reipu. fuisse p̄terea dicit se nō parum dolere: q alii laudes eius occupare uidebanē. Demū dignitatē & honorē suū Ci. cōmēdat ut ab eo defendaē. ⸿ Plura: antiq & plurima dicebāt: ī quo qdē grāmaticus apud Gelliū derideē: dicimus & complura: sed uim comparatiuam amittit. ite plura de duobus & pluribus etiam q̄ duobus. Cōplura uero nūq̄ de duobꝰ dici pōt. ⸿ Excepi. capio multa cōponit inter q̄ numeratur excipio diffusæ significationis uerbū. ⸿ Nam est aliquādo insidius op. PHI. plura Com. plura Excipe re

primere Vir. Exceptũ Triõ ſi credere dignũ ẽ. Inter ſaxo uirũ ſpumoſa imerſerat unda & ſubſeq:ni tũc ſi excepit regia Iuno. Et ſuſcipere:ut qs te caſus delectam cõiuge tanto excipit:& remouere. Cicero. Platonẽ ſemper excipio.

ASC. PLura tibi. &c. Admonitus plãcus & ſtimulatus adhortatione Ciceronis ad rẽpu. tuẽdã dicit ſe ſcripturũ fuiſſe pluribus uerbis qd eſſe facturus niſi & ſcripſiſſet publice & dediſſet mãdata Varſidio: paucis tñ dicit ſe ita facturum ut hoies perſpiciant beneuolentiam ſuã in rẽp. rogatq; ut dignitatẽ ſuã defendat. ⸿ Ordo eſt. Ego ſcriberem tibi plura de cõſiliis meis:& redderẽ uerboſius. i. pluribus uerbis: rõnem oium reg:quo ideſt ut iudicares magis me pſtitiſſe. i. exhibuiſſe: cã reipu: oĩa q & . i. ſimul excipi. i. ex multis intellexi pcipue facienda: exhortatiõe tua.

VBE. ⸿ Recepi: pmiſi. ⸿ A te p. a te laudari: ubi re ipa placere. ⸿ Perſecut⁹: tractaui:& expediui. ⸿ Trãſire: uenire. ⸿ Occu. iuadere. uſurpare. ⸿ Laudis: quæ mihi debebatur. ⸿ Temperaui mi. ſuſtinui me. ⸿ Eo: ad id. ⸿ Veſtra ex. quam de me conceperatis. ⸿ Sẽ. iudicent: cognoſcant. ⸿ Alacriorem: promptorem.

tibi recepi. Nõ .n. minus a te pbari: q̃ diligi ſp uolui nec te magis in culpa defenſorẽ mihi paraui: q̃ prædicatarẽ meritorũ meo℞ eſſe inuolui. Sed breuiorẽ me duæ res faciũt. una q publicis literis omnia ſũ pſecutus: altera q M. Varſidiũ equitẽ Romanũ familiarẽ meũ ipſũ ad te trãſire iuſſi: ex quo omnia cognoſcere poſſes. Non mediuſfidius mediocri dolore afficiebar, cum alii occupare poſſeſſionẽ laudis uiderentur: ſed uſq; mihi tempaui: dũ pducerẽ eo rẽ ut dignũ aliquid & cõſulatu meo:& ueſtra expectatiõe efficerẽ: Q d ſpero: ſi me fortuna non feſellit: me conſecutu rum ut maximo preſidio reip. nos fuiſſe & nunc ſentiant homines:& in poſterum memoria teneãt. A te peto ut dignitati meæ ſuffrageris:& quarum rerum ſpe ad laudẽ me uocaſti harum fructu in reliquum facias alacriorem. Nõ minus poſſe te quã uelle exploratum mihi eſt: fac ut ualeas meq; mutuo diligas.

PHI. ⸿ Tibi recepi: hoc eſt pmiſi. ⸿ Publicis lrĩs: ad Senatum: quarũ initiũ eſt. Si cui foro: uideor. ⸿ Perſecutus lrĩs: hoc eſt ſcripſi: ut perſecutus cõuitio. i. uituperaui. Eodẽ mõ dicimus I pſequor te laudibus ſignificaui. Proſequor te amore te amo. Et multũ hñt ue nuſtatis i dicẽdo. ⸿ Eqdẽ ro. ad ordinẽ eqſtrẽ: & ad militarẽ diſciplinã referri põt. Nã eques is ẽ q equo militat:& q ordine equeſtri nobilitatus eſt. Nec tu militẽ p eo dices q ordie eqſtri eſt. Sũt .n. milites oẽs q militant a milleario nũero appellati. Sed pprie q pedib⁹ militãt. milites appellãt: ſed iſta cõfundũt. ⸿ Iuſſi. uo. Iubeo chremetẽ ſaluere. & ẽt hortari. Virg. Sed uotis pcibuſq; iubẽt expoſcere pacẽ. & Infandũ regia iubeas reno: dolorẽ: aĩs decerner. Liui. Ratũ hẽretis ſi pplius iuberet. in pria uero ſignificatiõe ẽ ipar. Sed altqtulũ plus ẽ ĩpare q̃ iubere. Ter. iubes ne iubeo imo cogo atq; impo: differũt ẽt cõſtructiõe. Nã impo mihi ubiſi bi rẽ hãc dicim⁹ Quintili. ipauit ſibi ne qs: admitteret ampli⁹ pces. Sed iubeo mihi nõ dicim⁹. ⸿ Præſidio: auxilio: ſed pprie ẽ cuſtodia militum alicui oppido:& hmõi loco impoſitũ pſidio appellatũ. Sicut auxiliũ ab augẽdo dictũ & q i auxiliũ ſuccedũt. Subſidiũ appellãtur. Tẽperaui: ſuſtinui meipm. ⸿ Eo: ad id. ⸿ Expectationem: q̃ de me hẽbatis. ⸿ Sentiãt: cognoſcãt:& indicẽt. ⸿ Alacriorẽ priorẽ. ⸿ Exploratũ: diligẽter obſeruatũ & cognitũ:& inuentum. Cicero hac ui nõ mutatur: niſi exploratum quidem habeat: id oĩno neminem unq̃ ſuſpicaturum. Et idem eſt: quod exploraui ut compertum eſt mihi & comperi idẽ ſunt. Sed explorare proprie eſt diligẽter inquirere. Vnde exploratores nominantur in caſtris.

pſecut⁹ lrĩs pro ſequor te amore Eques miles iubeo impero Præſidium auxiliũ Subſidium Exploratum Explorare Exploratores

ASC. ⸿ ET recepi. i. pmiſi tibi. ſ. pficiẽda: affirmatiõe. i. p affirmationem meã: non .n. uolui minus pbari. i. approbari & cõmendari a te. ſ. in hoc facto: quam diligi ſemp. ⸿ Nec paraui magis mihi te defenſorem in culpa. i. ſi admiſiſſem culpam: quam uolui eſſe pdicatorẽ. i. buccinatorem merito℞ meo℞. ⸿ Sed duæ res faciunt me breuiorem. ſ. i ſcribẽdo una. ſ. ret facit me breuiorem q ſum pſecutus oĩa lrĩs publicis. i. publice ad ſenatum miſſis: altera q iuſſi Marcũ Varſidium equitem Romanum familiarem meum: tranſire ipſum. i. in propria (ut dicunt) pſona: ad: ex quo poſſes cognoſcere omnia. ⸿ Ego mediuſfidius afficiebar dolore non mediocri: ſed ingẽti: cum alii uiderentur occupare. i. tanquam uacuam ſibi uindicare poſſeſionem laudis: ſed ego temperaui mihi. i. conſpecui impetum meum. uſq; dum per aducerẽ rem eo. i. ad id: ut efficerem aliqd dignum & conſulatu meo & expectatione ura: qd ſpero me cõſecutum ſi fortuna nõ feſellerit. i. deceperit me ut hoies & . i. pariter ſentiãt & nũc:& teneãt in memoria in poſte℞. i. ĩps aduenies: nos fuiſſe reip. maxĩo præſidio. i. protectatiõi ab ingruẽtibus occupatorib⁹. ⸿ Ego peto a te ut ſuffrageris. i. auxilio & fauorẽ pbeas dignitati meæ:& quarum rerum ſpe tu uocaſti me ad laudẽ: facias me alacriorem in reliquum. i. ĩps fructu harum. ſ. rerum. ⸿ Exploratum eſt ſcilicet mihi ideſt certo ſcio: te non minus poſſe quam uelle. Fac ut ualeas:& diligas me mutuo.

CN. Pl. Impe. conſu. Deſi. S. P. D. Conſ. Præ. Tri. pl. Sen. Popu. plebiq; Romanæ.

SI cui forte uideor diutius & hominũ expectationẽ:& ſpẽ reip. d mea uolũtate tenuiſſe ſuſpenſã, huic pri⁹ excuſãdũ me eẽ arbitror

VBE. SI cui forte: Plãcus abſens conſul deſignat⁹ cũ diu poſt deſignationẽ cõſulat⁹ tacuiſſet: neq; qcq̃ ad ſenatũ populũq; Ro. ſcripſiſſet de aio ſuo erga rẽpu. qlẽ deceret cõſulẽ pſtarẽ: hac epĩa excuſat tarditatẽ ſuar lrar & pmiſſiõis ai ſui erga rẽp. oñdens optima cũ eẽ dilatas: ut añ cõfirmarent ciuitates: q ſuperiorib⁹ ãnis fuerãt ab aduerſariis ſpe pmiorũ ſollicitatæ & allicerent ai pfectorũ: puinciar finitimar: ut potius ſecũ & cũ rep. ſentirẽt & cõiungerent: q pauciſ latrõib⁹ pterea ut ſeipm mõſtret aucto exercitu & multiplicatis auxiliis: q oĩa poſtq̃ nũc ſe feciſſe dicit: pollicet oẽm boni ſpẽ & certiſſimũ indiciũ de aio ſuo i rep. hñdũ eẽ. Declarat .n. qualẽ & quãtũ exercitũ ſibi cõpauerit. poſtrẽo petit a Ro. ut æque iudices ſint eius cõſilio℞ & ai optime affecti:& ut eos habeãt cõmendatos: q nulla re moti a repu. defecerunt. ⸿ Suſpenſam: dubiam pendentem. ⸿ Huic. ſ. cui uiſus ſum tenuiſſe ſuſpenſam expectationem & ſpem reip.

ASC. SI cui forte. Plãcus abſens cõſul deſignatus cum diu poſt deſignationem conſulatus tacuiſſet: neq; quicquam ad ſenatum populumq; Romanum ſcripſiſſet de animo ſuo erga rempublicam: qualem deceret conſuli pſtare: hac epiſtola excuſat tarditatem epiſtolarum ſuarum callide indicans eam. in rem com ſuam tum reip. fuiſſe. Indicat præterea qualem exercitum habeat & quid pro repu. decreuerit. Salutatio ſic igitur Cnæus Plãcus imperator conſul deſignatus Salutẽ dicit Conſulibus. Prætori Tribuni plebis Senatui Populo plebiq; Romanæ. ⸿ Ordo eſt. ſi ego uideor forte cui. i. alicui tenuiſſe ſuſpẽſam & ideſt ſimul expectationẽ hominũ & ſpem reip. de uoluntate mea. ſ. erga ſe. ego arbitror me excuſandum eſſe huic prius.

⸿ In ſe futuro

¶IN se futuro. ¶ Redēisse: emēdasse. ille. n. dr̄ rdimeř culpā ṗteritā: q aliquo egregio facto eā emēdat: & ɔpēsat. ¶ Maturo: tēpestiuo. apto neq̄ nimis accellerato neq̄ nimis tardo. ¶ Cogitata: cogitatiōes & cōsilia: ¶ Nō ṗte. me: nō ignorabā. ¶ Fructuosissimā: utilissimā: ea q eā faceret. ¶ Professione: pmissionē expōtionē. ¶ Sed: ōndit se pp utilitatē reip. distulisse pfessionē suæ uolūtatis: q̄a se celeriter pmisisset: uidebat magna ipedimēta sibi opponi p osse: tunc si distulisset se hituꝝ maiorē opportūitatē ad auxiliādū reip. Itaq̄ maluit cōsuleř reip. q̄ honori suo. ¶ Proficiēdū: iuuādū & dādū utilitatē. ¶ Tēperauisse mi. i. cōtinuisse me. ¶ In eo: ne celeriter policeret. ¶ Expeditius pati⁹. ¶ Inter uiā rōnē. ¶ Quę me. VBE. Maturo

q̄ de insequēti officio qcq̄ ulli policēdū. Nō enim ṗteritā culpā uideri uolo redēisse, sed optimæ mentis cogitata iāpridē maturo tēpoř enūciare. Nō me ṗteribat i tāta sollicitudine hominū, & tā ṗturbato statu ciuitatis fructuosissimā eē professionē bōæ uolūtatis magnosq̄ honores ex ea ſe cōplures cōsecutos uidebam. Sed cum in eum casum me fortuna demisisset: ut aut celeriter pollicendo magna in se ad proficiendum impedimenta opponerem: aut si in eo mihi temperauissem, maiores occasiones ad opitulandum haberem expeditius iter communis salutis: q̄ meæ laudis esse uolui. Nam quis in ea fortuna: quæ mea est, & ab ea uita quam in me cognitam omnib⁹ arbitror: & cum ea spe quā in manibus habeo, aut sordidū quicq̄ pati, aut perniciosum cōcupiscere potest? Sed aliquā tum nobis temporis & magni laboris: & multæ inpēsæ opus fuit ut quæ reip. bonisq̄ omnibus pollicemur exitu ṗstaremus. Neq̄ ad auxilium patriæ nudi cū bona uoluntate, sed cū facultate accederemus. Confirmādus erat exercitus nobis magnis sæpe præmiis sollicitatus: ut ab repu. potius moderata: q̄ ab uno infinita speraret: confirmandæ cōplures ciuitatesq̄ superiore anno largitionibus: cōcessionibusq̄ præmiorū erant obligatæ: ut & illa uana putarent: & eadē a meliorībus auctoribus petenda existimarent. Eliciendæ ēt uolūtates reliquoꝝ q̄ finitis ṗuiciis: exercitibusq̄ ṗfuerūt, ut poti⁹ cū plurib⁹ societatē defendēdæ libertatis iniremus: quā cū pauciorib⁹ funestā orbi terraꝝ uictoriā pateremur. Muniēdi uero nosmetipsi fuimus aucto exercitu auxiliisq̄ multiplicatis: ut cū ṗferrem⁹ sensus aperte tū ēt inuitis qbusdā sciri qd defensuri essemus nō eēt piculosum. Itaq̄ nunq̄ diffitebor multa me ut ad effectū horū consiliorū peruenirem

est. i. q̄lis est mea. ¶ Vita: sp ṗbata: & rēota ab oi auaritia: et turpitudie. ¶ Quā spe. ¶ Habeo i ma. q̄a oia sē mihi pata ad o ptimā rē ṗ. ¶ Sordidū: turpe: hoc āt dixit: ne puteř qcq̄ eē factur⁹ pp auaritiā: utputa qd magno aliquo ṗmio a. M. A. corruperet: ut cū eo cōiūgeret. ¶ Pernitiosū, dānosū reip. ¶ Aliq̄tū tē: ad cogitandū. ¶ Et ali. mu. im. s. fuit nobis op⁹. ¶ Exitu: fine effectu. ¶ Nudi: fine ɔsilio: fine reb⁹. ¶ Facultatib⁹: exercitu & cæteris rebus simul cū uolūtate: q̄ p se n̄ sufficit. ¶ Cōfirmād⁹: enī erat eā q̄ fuerūt faciēda anq̄ polliceret uolūtatē suā. ¶ Sollicitatus: scis dubius: & tetat⁹ a. M. A. ¶ Mode. hōesta: q̄lia solebat dare remp. Ro. ¶ Infi. inūerabilia maria mōtes: ut aiūt sic ṗmittit an. g. n. p mittit moderata: facile credēdus ē eē ṗstatur⁹: q uero inūerabilia & ifinita nō nr̄ ṗstatur⁹. ¶ Largitiōib⁹ tributis dōatiōib⁹. ¶ Illa: ṗmia & largitiones: quę accepissent ab Antōio uel a Cę. & Cęsarianis aña. ¶ A meli. au. hoc a senatu & po. ro. a qb⁹ iustitiori iure dari deberēt. ¶ Eliciēdæ: attrahēdę adducēdę. ¶ Finitimis: uicinis huic galliæ. ¶ Cūplu. cū toto po. ro. ¶ Societatē: fœd⁹ aut. ɔiūctionē. ¶ Pauciorib⁹: q seq̄rent. An. ¶ Funestā: calamitosā. ¶ Muniēdi: corroborādi. ¶ Auxiliis subsidiis. q̄ ab amicis & sociis mittunt. ¶ Perferrem⁹ oñderem⁹. ¶ Sēs⁹: uolūtatē nr̄aꝝ: ordo ē. ¶ Nosmet ēt fu. m. exer. nr̄o au. & auxi. mlti cū ṗferrem⁹: sēsus ēt apte: tū ēt n̄ eēt piculosū sciri: qd essem⁹ defensuri inuitis qbusq̄. ¶ Nō eēt peri. nō possēt nos impediř: bn̄ patis oib⁹ q dixi. ¶ Diffitebor: negabo. ASC.

¶ Q Vam pollicēdū qcq̄ ulli de offō isequēti. i. qd deinceps ipēdeř decreui. ¶ Nō. n. uolo uideri redimisse i. recōpēsasse aliquo merito: culpā ṗteritā: q̄a uult nullā i se culpā fuisse: sed sup. uolo uideri enūciař ipe maturo. i. oportūo neq̄ nimis tardato neq̄ nimis festiato cogitata iāpridē. i. a mlto tpe mētis optiæ. i. bn̄uolētissimæ i rēp. ¶ Nō ṗteribat me. i. bn̄ sciebā pfessionem bonæ uolūtatis eē fructuosissimā. i. utilissimā: i tāta sollicitudie hominū & tā pturbato statu ciuitatis: & uidebā ɔplures ɔsecutos sup. eē magnos honores ex ea re. s. pfessi fuerāt & declarauerāt uoluntates suas: sed cū fortūa demisisset me in eū casum ut aut opponerē ipedimēta ad pficiēdū i magna spe: pollicēdo celerit. aut si tēperauisse mihi. i. opportūitatē tpis seruassem in eo. i. in ea re: hērē maiores occasiōes ad opitulādū. i. opē ferēdā reip. uolui hēri expeditius. i. facili⁹ & paratius iter. i. igressum salutis cōis q̄ meæ laudis: hoc ē malui tardādo faceř uñ reip. pdessem: q̄ cito pollicēdo mihi laudē cōseq. Nā qs ṗt aut pati sordidū aut ɔcupiscere pnicīosum. s. i rēpu. i ea fortuna q̄ mea ē: hoc est q imperiū. Po. Ro. adeptus sit & ab ea uita quā ego arbitror cognitā oibus in me. q. d. honestissima & innocentissima: & cū ea spe quā habeo in manib⁹. q̄a uideor posse cōstituere aut euertere rēp. ¶ Sed opus fuit nobis: aliquantulū tpis & magni laboris & multæ impensę: ubi opus cū genitiuo cōstruit & cū ntō aut actō: nisi aliq̄tulū aduerbiū sit: sic. n. cum gtō locutus fuerit: nam non possumus diceř opus est aliquātulū magni laboris &c. ut ṗstaremus exitu. i. in fine: ea q̄ pollicemur. s. nūc reip. & oibus bonis. s. ciuib⁹: ne q accederem⁹ nudi cū bōa uolūtate ad auxiliū pr̄iæ: sed cū facultate. s. auxiliādi. Ad hāt. Exercit⁹ q̄a dubiæ fidei erat cōfirmādus: sollicitatus sæpe nobis. i. a nobis magnis ṗmiis: ut speraret potius ab rep. moderata. s. munera: q̄ infinita ab uno. s. tyrāno Antonio. Cōplures ciuitates q̄ erant obligatæ. s. Antonio superioř āno largitionibus & cōcessiōibus ṗmioꝝ: sup. erāt cōfirmādæ: ut putarēt: & illa. s. pmissa uana: & existimarēt eadē petēda a meliorib⁹ auctoribus: q̄a reip. fautorib⁹. ¶ Etiā uolūtates reliquoꝝ q ṗfuerūt puīciis finitimis. i. ad finib⁹ & exercitib⁹ sup. erāt eliciēdæ. i. ex hoib⁹ iā antonio addictis alliciēdæ ut sup. nos oēs hoc est nos sil' cū illis iniremus. i. cōtraherem⁹ & faceremus potius societatē libertatis defendēdæ. i. ad defendendā libertatē populi Ro. hoc est nr̄am: quā pateremur cū pauciorībus. s. An. Lepi. Augusto: & eoꝝ fautoribus: uictoriā funestē. i. pniciosam orbi terraꝝ. ¶ Muniēdi Prosequiř reliq̄ q̄ necessaria uisa erāt priusq̄ aium suū in rempu. apireř: dicēs. ¶ Vero. i. sed nosmetipsi fuimus muniēdi. s. ab inimicorum incursione: exercitu aucto: & auxiliis multiplicatis ut cū proferremus. i. publicaremus apte sensus. i. sententias nostras. tūc nō esse periculosum sciri qd essemus defensuri etiam sup. a quibusdā inuitis. i. inuite audientibus nos a rep. stare & reip. fauere. ¶ Itaq̄ quia hoc consilio mentem celaui: unquam diffitebor. i. negabo me. Opus

& simulasse in uitium, & dissimulasse cum dolore. q
præmatura denunciatio boni ciuis imparati, quam
periculosa esset ex casu collegæ uidebam. Quo nomi
ne etiá. C. Furnio legato uiro forti, atq; strenuo plu
ra etiam uerbo: quam scriptura mandata dedimus: ut
& tecti' ad uos perferrentur. & nos essemus tutiores
quibusq; rebus: & communem salutem muniri, & nos
armari cóueniret: præcepimus. Ex quo itelligi potest
curam reipu. summæ defendédæ iá pridem apud nos
excubare. Nunc cum deum benignitate ab omni re si
mus patiores, non solum bñ sperare de nobis homi
nes, sed explorate iudicare uolumus. Legióes habeo
quinq; sub signis: & sua fide uirtuteq; reipu. cóiũctis
simas, & nfa liberalitate nobis obseqétes. Prouin
ciá omnium ciuitatum cósensu paratissimam: & sum
ma contentione ad officia certáté, equitatus: auxilio
rumq; tantas copias, quantas hæ gentes ad defenden
dam suá salutem libertatéq; cóficere possunt. Ipse ita
sũ animo paratus, uel puinciá tueri: uel ire quo resp.
uocet: uel tradere exercitũ auxilia prouinciáq;: ut uel
omnem impetũ belli in me conuertere nó recusem: si
modo meo casu aut cófirmare patriæ salutem: aut pi
culũ possem morari. Hæc si iá expeditis omnib' rebus
tranquilloq; statu ciuitatis polliceor in damno meæ
laudis reip. commodo lætabor. Sin ad societatem in
tegerrimũ & maximorú periculorum accedam: consi
lia mea æqs iudicibus ab obtrectatione inuidorum de
fendéda cómédo. Mihi qdé ipi fruct' meritoq; meoq
in reip. incolũitate satis magn' é parat': Eos uero q
meá auctoritaté: & multo magis uestrá fidem secuti
nec ulla spe décipi nec ullo metu terreri potuerũt: ut
commendatos uobis habeatis petendũ uidet. Vale.

VBB. Pręmatura — ℭ SIMulasse: oñdisse me facere. ⸿ Et dissimulasse. i. occultasse. ⸿ Vt peruenirẽ ad ef. ho. cõ. i. ut possẽ hæc mea cõsilia & has meas deliberatiões ad effectũ pducere. ⸿ Q d: qa. ⸿ Præmatura: accelerata. Iuue. nõ pmaturi cineres: nec fun' acer bũ luxuriæ: sed morte magis metuéda senect'. ⸿ Denũciatio: declaratio & pmissio. ⸿ Boni ci. im. i. ciuis hñtis bonã uo lũtatẽ sed nõ parati reb' necessariis. ⸿ Ex. c. ex infortunio. ⸿ Collegæ. D. Bru. q mutinę obsessus ẽ: qa apte oñdit se eẽ defensurũ rẽp. añq parasset q̃ erãt necessaria ad resistẽdũ hostib'. ⸿ Quo no. i. q̃ cã: ob q̃ re. ⸿ T ecti' i secreti' q̃ p lras q̃ pñt itercepi. ⸿ Muniri: corroborari. ⸿ Ex quo: ex q̃ re. ⸿ Excubaᷓ: uigilare assidue eẽ. ⸿ Nũc tã: dicit tps eẽ declarãdi uo lũtatẽ suã quã oñdit eẽ parissimã erga rẽp. qñ qd oia hẽt parata. Deũ: deoꝝ. Explorate: idubitate. ⸿ Legio. nes: exponit apparatũ suũ. ⸿ Sub si. i. i castris: sub ue xillis. Vexilla. n. nõ tollebanᷓ: nisi cũ iã erat deueniẽ dũ ad manus. Luca. Tollite iã pridẽ uictricia tollite si gna obseqẽtes: obedientes: promptos ad mea iussa. ⸿ Prouinciã: Galliã. ⸿ Ciuium ci. cõ. oẽs. n. ciuitates p uinciæ cõuẽiũt: & cõsentiũt ad faciẽdũ oia q̃ uelī. ⸿ Cer tãtẽ ad offi. i. cõitẽtẽ ut faciat qd' dẽt erga me: & popu lũ ro. qa certãt oẽs ciuitates iter se q̃ magis possit pstaᷓ offĩm suũ. ⸿ Hæ gen. gallicę. ⸿ Cõficeᷓ: simul pōere. ⸿ Resp. i. cã reip. ⸿ Vocet ita. & egeat opam meam. ⸿ Vel. i. et. Cõuertere i me. i. sup me: ut ita dicã susci pere. & ut audeã ego sol' resistere oib' hostib' cũ pi culo uitæ meæ. ⸿ Morari differᷓ i lõgi' duceᷓ. ⸿ Pe riculũ: qd ẽ i rep. euẽtuꝝ. ⸿ In. d. m. l. qa nimiũ tarda uerim declarationẽ huius meæ uolũtatis. ⸿ Lętabor cõ. reip. gaudebo pfuisse reipu. licet ergo nullã laudẽ assecut' sim. ⸿ Accedã: adiũgar. ⸿ Integerrimoꝝ: op timoꝝ ciuiũ: q oĩno rẽpu. defendere uelint. ⸿ Cõme do, m. c. & c. uelim ut de meis cõsiliis æquũ iudicium afferatis. ⸿ Mihi qdẽ: sensus ẽ: ego satis magnos fru ctus p meritis meis me adeptũ putabo: si resp. fuerit icolumis. ⸿ Vlla spe: pmissoꝝ quæ faciebat. M. An. ⸿ Vllo. m. amittendarũ fortunarũ suarum: nisi seque rentur Antonium: ut ille eis minabatur.

ASC. ℭ ET. i. simulasse multa. s. q̃ nõ eẽnt eẽ iuitũ. i. cõtra uolũtatẽ meã: & dissimulasse. i. finxisse nõ eẽ q̃ erãt cũ dolore: qa doluit nõ audere apte fauorẽ suũ i rẽp. oñ dere: ut peruenirẽ ad effectũ horũ cõsilioꝝ. s. pxime di ctoꝝ: hoc ẽ ut iterea sic se muniret & istrueret ut uel i uitis hostibus rẽpu. defenderᷓ posset. ⸿ Iõ ãt dissimu laui: inqt: q. i. qa ego uidebã. i. cognoscebã ex casu col legæ. s. D. Bruti: q̃. i. q̃tũ piculosa eẽt pmatura. i. acce lerata & añ maturitatẽ ostẽsa. denũciatio. i. declaratio ciuis bõi: qa reip. studiosi: Iperati. s. ad resistẽdũ inimi cis. ⸿ Quo noie. i. sub quo ptextu aut cuius rõne: nos dedim' et Caio Fur. legato uiro forti atq; strẽuo plu ra mãdata uerbo: q̃ scriptura scripto publicanda: ut. s. ea mãdata: & . i. sic pferrenᷓ rectius qa tuti' ad uos & nos essem' tutiores qa minus suspecti: sed lræ fuissẽt deprehẽsæ. ⸿ Et nos pcepimus. s. Furnio: ut diceret qbus rebus cõueniret. i. utile esset & . i. simul: salutem cõem muniri: & nos armari. i. ptegi. ⸿ Ex quo. i. ex qua re. põt intelligi. s. ab oibus: curã reip. defendẽdæ sũme. i. sũmope excubare. i. uigilare iã pridẽ. i. iã pluri bus diebus apud nos. ⸿ Nũc cũ benignitate deũ. i. de' ꝝ nos sumus paratiores. i. istructiores ad bellũ ab oi re. i. ex omi ni pte: & re necessaria uolum': hoies ñ solũ bñ spare de nobis. i. de uictoria nostra: sed iudicare explorate. i. certe: tãq̃ de re explorata. ⸿ Ego hẽo quinq; legiões sub signis. s. militaribus cõiunctissimas reip. & fide & uirtute sua & obseqẽtes i. obediẽtes & inseruientes nobis nostra liberalitate. ⸿ Et hẽmus prouinciam paratissimam consensu oĩum ciuitatum & certantem contentione summa ad officia: scilicet præstanda: hoc est quę prima aut maxima prestare possit: & habemus tantas copias equitatus & auxilioꝝ: idest, auxiliariorum multum quantas: scilicet copias hæ gentes: scilicet in prouincia gallicana possunt: cõficere: idest simul facere & prestare: ad salutem & libertatem suam defendendam. ⸿ Ipse: idest ego met: ita sum paratus animo uel tueri prouinciam: scilicet contra Antonianos: uel ire sup. eo quo respu. uocet uel tradere scilicet successori a senatu misso: exercitum: auxilia: & prouinciam ut non recusem conuertere in me: uel. i. etiam omnem impetum belli: si modo: idest dummodo: possem aut confirmare salutẽ patrię: aut morari. i. in mora tenere periculum. s. patrię casu. i. interitu meo. ⸿ Si ego polliceor hęc iam oibus rebus expeditis: & statu ciuitatis: tranquillo. i. si forte sit de bellatum est aut pactum cũ Antonio: ego lętabor cõmodo reip. in damno laudis meæ: quia adhuc nihil præclari egerat sed se dumtaxat accinxerat & instruxerat. ⸿ Sin. i. sed si accedam ad societatem integerrimoꝝ: idest nulla parte immi nutorum & maximorum periculorum ego cõmendo mea consilia defendenda æquis iudicibus ab obtrectatiõe inuido rum. ⸿ Quidem. i. certe fructus satis magnus est paratus mihi ipsi in incolumitate. i. prospero statu reip. ⸿ Vero pro sed uideᷓ petendum sup. esse. i. oportere peti ut habeatis cõmendatos uobis eos qui sequuti meam auctoritatem & multo magis fidem uestram: nec potuerunt decipi ulla spe. s. remunerationis ab aduersariis pollicitæ: nec terreri ullo metu. s. ab iisdem illato: quales erant Furnius & frater eius ac Laterensis. Vale.

⸿ Nihil me.

Nihil me. primum ostendit Plancus Cic. debere hic certissimum amoris sui testimonium: quod ei prius indicauit cõsilia sua q̃ aliis: quibus se lætari dicit quod non fuerint a Cic. temere promissa aliis postea uero dicit se quotidie magis auctorẽ esse merita sua erga rep. Postrẽo scribit ubi habebat exercitũ. ¶ Temere: i. cõsulto: i. prouide: q̃ prius q̃ scripserit planc⁹: ut uisum est in pcedenti epla. diligẽter oia consultauit & prouidit. textus aũt ita legendus est. ¶ Nihil me tibi temere scripsisse: aut cæteris de me frustra recepisse lætor. ¶ Recepisse. promisisse. ¶ Maturius. celerius. ¶ Meritoꝝ. beneficioꝝ erga rẽp. ¶ Accessiones. augmẽta. ¶ Recipio. pmitto: affirmo. ¶ Cogni. i. futuꝝ: quã uideris hactenus. ¶ Ita respu. est q̃da adiuratio. i. sic auxilio meo hat libera resp. luta: aũt Plã. se ita existimare imortalia pmia q̃ a senatu & a Po. Ro. cõferant ut tñ sine his nihil sit imminuturus de studio & perseuerãtia sua erga rẽp. & nolle ullã dignitatẽ eo & fauore tibi dari: nisi opa sua appeat singularis erga rẽp. inter uiros optimos. ¶ Immi. accessurus. ¶ Suspicio. miror: magnifacio. ¶ Remissurus: diminuturus. ¶ Impe. effectus. ¶ Opa: factũ. ¶ Acce. adiungi: addi. ¶ Mihi. sed reip. ¶ Cõtra q̃d. i. ne cõcupiscã mihi. ¶ Pugno resisto: q̃ oia facio p rep. & pugno: ne cupiditas meorũ cõmodoꝝ me uicat. ¶ Modera. tpis & rei q disponas & tps &. res meas: ut q̃n uoles &. q̃d uoles. facias p me iudicio tuo. ¶ Nihil aut sñia est. ¶ Sero. tarde. ¶ Aut exigue min⁹ q̃ deb: q̃ q̃cq̃ tribuat pr̃a: aut quodcũq tribuat: debet uideri bono ciui & satis: & cito tributũ. ¶ Traieci rho. mili ultra rhodanũ fluuiũ: qui è Galliæ Narbonẽsis ex alpib⁹ ꝓpriatus p Heleutios tuens inter Europæ maximos fluuios nõiatus: dñ aũt surgere nõ longe ab Histri, rhenique fontibus & Lẽano lacu acceptus tenet imperium: seq per medium itegerageres q̃tus uenit egressũ: d quo plura uide apud cosmographos. ¶ Vienã: urbs est in allobrogib⁹: ut scribit Pom. ¶ Cel. quia cito aliqd egi egit faciã. ¶ Oppo. ut me impediat. ¶ At. tpto ipe. ¶ Copi. exercitũ. ¶ Si quia. affirmantis. n. non dubitandis est. VBE. Temere Rhodanus Vienna

Cn. Plã. Imp. Cõs. Des. M. T. C. S. P. D.

Nihil me tibi temere scripsisse: aut te cæteris de me frustra recepisse lætor. Certe hoc maius habes testimonium amoris mei quo maturi⁹ tibi, q̃ cæteris cõsilia mea uolui esse nota. In dies uero meritoꝝ meoꝝ fieri accessiões prævidere spero: cognituꝝ magnis recipio. Quod ad me attinet mi Cicero ita ab iminentibus malis respu. me adiuuãte liberet: sic honores premiaq; uſa suspicio cõferẽda certe cũ immortalitate ut sine his nihil de meo studio pseuerãtiaq; sim remissurus. Nisi in multitudine optimoꝝ ciuiũ impetus animi mei fuerit singularis: & opera præcipua nihil ad meam dignitatẽ accedere uolo suffragatione uestra. Concupisco autem nihil mihi contra quæ quidẽ ipse pugno sed & tẽporis & rei moderatorẽ te facile patior eẽ: Nihil aũt sero aut exigue a patria ciui tributũ pôt uideri. Exercitũ ad. vi. Kal. Maias rhodanũ traieci magnis itineribus Viẽnã equites mille uia breuiore pmisi: ipse: si a Læpido nõ impediar: celeritate satisfaciã: si aũt in itinere meo se opposuerit ad tps cõsiliũ capiã. Copias adduco & genere & nũero & fidelitate firmissimas. Te ut diligas me si mutuo te factuꝝ scis rogo. Vale.

Nihil &c. Primo ostẽdit Plãcus amoris sui certitudinem & cõsilii apertiõne deinde pollicet se in dies magis de repu. meriturũ: & deinde scribit ubi nam habeat exercitũ. ¶ Ordo est. Ego lætor me nihil scripsisse tibi temere: idest inconsiderate ac uane: aut te recepisse: idest promisisse de me frustra: hoc est sic euenisse ut lego tibi & tu aliis promisisti. ¶ Certe tu habes hoc: idest tanto maius testimonium amoris mei: quo. i. quanto maturius. i. citius uolui cõsilia mea esse nota tibi quã cæteris. ¶ Vero. i. sed: spero te preuidere accessiones. i. incrementa meoꝝ meritoꝝ. i. in rep. fieri in dies. i. singulos: &. recipio. i. polliceor te cognituꝝ. s. adhuc magis. ¶ Quod. i. quãtũ attinet ad me: o mi Cicero ita sup. opto ut resp. libe: et ab malis iminẽtibus me adiuuãte: sic suspicio. i. cũ ueneratione tanq̃ supra me posita aspicio uestra præmia cõferenda certe cũ imortalitate: nã cuicumq cõsulatus ob merita in remp. decretus fuit immortali honore donatus uideretur. ut nihil sim cẽssurus de studio meo iuuandæ reip. & perseuerantia mea i fide: sine his. s. premiis: hoc est etiam si nulla premia contuleris. ¶ Nisi ipetus animi mei fuerit singularis: & opa mea præcipua: in multitudine optimoꝝ ciuium: ego nihil. i. non aliquid. non uolo aliquid accedere. i. addi ad dignitatẽ meã: suffragatiõe uestra: i. uro fauore & suffragio. ¶ Autẽ. i. sed: cõcupisco nihil mihi sup. eoꝝ cõtra quæ quidẽ ipse pugno. q. d. nõ uolo per uim quicquam præmia extorquere aut honores assequi: quia cõtra eos qui talia uolunt pugno: sed ego patior facile te esse moderatorẽ & tẽporis & rei. i. te discernere & q̃n quid mihi cõferẽdæ sit. ¶ Autẽ. i. sed: nihil potest uideri tributũ ciui a patria aut sero. i. nimis tarde quo ad tẽpus: aut exigue. i. nimis modice quo ad rẽ. ¶ Ego traieci. i. traduxi. Rhodanũ: i. ad alterã partẽ Rhodani: exercitũ. s. meum ad sextum Kalendas maias: hoc est ad. xxv. diẽ Aprilis: magnis itineribus. s. ut dicunt dietis. ¶ Ego præmisi uia: breuiore. i. per uiã: breuiorẽ Viẽnam. i. ad eam urbem super Rhodanum sitam: mille equites ipse: idest ego satisfaciã celeritate. i. longiorem uiam celeritate superabo: si non impediar a Læpido: si autem Læpidus opposuerit se in itinere meo. ¶ Ego capiam cõsiliũ ad tempus. i. pro qualitate temporis & rei. ¶ Ego adduco copias firmissimas & genere quia ueterãos aut gallos: & numero quia copiosas: & fidelitate: quia liberalitate deuinctas. ¶ Ego te ut diligas me: si scis. i. confidis te facturum mutuo. i. in eum a quo tantũdem amaris. Vale. ASC. VBE.

M. T. C. Cn. Plã. Imp. Cõs. Des. S. D.

Etsi satis ex furnio nõ cognoueram: quæ tua uoluntas qd̃ cõsiliũ de rep. eẽt: tñ tuis lectis literis

Etsi. s. Cum post Furnii relationẽ de uoluntate Plan. erga rẽp. ipse & Plan. scripsisset sensus: & cõsilia sua Ci. eum summopere laudat oñditq; eum non cariturum meritis premiis si modo sit aliqua respubli. Itaq; hortatur ut pergat subuenire patriæ & opitulari. Deci. Bru. qui erat obsessus Mutinæ ab Anto. Se aũt pollicet Ci. fore fautorẽ dignitatis Planci: & amicissimũ in oĩbus: textus satis est planus. VBE.

Etsi &c. Cũ post Furnii legati relationem de uoluntate Planci erga rempu. ipse Plancus scripsisset sua cõsilia Ciceroni: ipse Cicero eum hac epistola summopere laudat: ostenditq; eum non cariturum meritis premiis si mõ aliq̃ sit resp. futura quod tunc merito uereri poterat: cum paulopost sit a triumuiris occupata. & Cicero ipse proscriptus & mox deprehensus cap. explexus. ¶ Ordo est. Etsi. i. q̃q ego cognoueram satis ex Furnio nostro: i. communi amico: quæ uoluntas tua: & quod consilium. s. tuum esset de rep. tamen literis tuis lectis. i. postq̃ legerã literas tuas. ASC.

VBE. ¶ Liquidius.darius. ¶ In uno prælio:si uincaf An. ¶ Disceptat.periclitaf certat. Decretū.i.tibi:nā senatuscō. mādatum est Plāco:ut psequeref.M.An. ¶ Percre.notius fuit & uulgatū. ¶ Si habuis.cons.q aberat:hoc cu⁹ pūna nō licuit declarari de apparatu tuo. ¶ Cuius. cōsolatur ipm qd nōdū fuerit declaratū de eius apparatu.qa diē tps nō solū adhuc non pteriisse:sed neq ēt adhuc esse maturū declarandi:q Plā. p rep.apparasset. ¶ Is de.snia ē exornatio:est aūt sensus: is uē mihi uere honor:q nō daf pp spem bnficii:qd aliqs sit facturus:sed pp bnficiū iā acceptū:q̄la erit honor: q tibi conferef pp bnficia iā in rēp.pstita. ¶ Mō.dūmō. ¶ Inui.incitamētū. ¶ Ad.t.i.certū. ¶ Incū.subueni: dissolutū est exornatum.

Inuita- mētum ¶ Opitulare.auxiliare:opē fer. ¶ Cōsensu & cōspira tionē.i.cōiectā uolūtatē oium gentiū ad defendendā rēpu.Roma. ¶ Anteferrem.præponerem.

ASC. ¶ IVDicaui liquidius.i.darius & defecatus:de toto sensu:tuo.i.snia de rep. ¶ Quāobrē qq ois fortūa rei pu.disceptat.i.uersat in ambiguo:ut q̄ i iudicio discep tāt añ sniaȝ latā i uno plio.s.ad mutinā cōmittēdo:qd qdē.s.pliū ego arbitrabar.s.cū hæc scriberē fore.i.futu rū iā decretū.i.alteri parti adiudicatū & ita pfligatum & finitū. Vber.i telligit a senatu p decretū mādatū Plā co:qd nō placet:si.n.senat⁹ mādasset: frustra Cicero idicasset:pterea decernif armis utri⁹ partis res sit: aut utra uiuat:uñ illud maronis inter se coisse uiros & de cernere ferro:licet Seneca cernere p decernef legat: uult ergo dicere q ppediē futuȝ ēet pliū cū Antonia nis.in quo decernat utrū resp.an tyrāni regę potiuri sint decretū ergo.i.pfligatū & finitū:iā cū leges hęc.i. has lfas:tū tu es cōsecut⁹ magnā laudē ipsa fama.i.p ipsam famā q pcrebuit.i.multū diuulgata est de uolū tate tua.s.pclara in rēp. ¶ Itaq si ego habuissem romę cōsulē:declaratū esset a senatu.i.publico decreto cū au ctoritate consulis:cū magnis honoribus tuis:q.i.q̄tum gratus esset conatus & apparatus tuus.s.pro iuuanda rep.quia ut uisum est scripserat se collegisse maximas & fidissimas copias. ¶ Cuius rei.i.faciendæ:tps non modo.i.nō solum:nō pteriit:sed ne quidem.i.nō fuit matuȝ.i.tempestiuū ēt nūc iudicio meo qa melius fie ret rep.stabilita qd propediem futuȝ sperauit Cice. nunq̄ tñ uidit. ¶ Enim.i.quia. Is deniq honos uideri mihi.s.uerus qui defertur & datur claris uiris non pp spem futuri bnficii:cū nihil adhuc pclari fecerint. sed pp magna merita:q.d.expectādū eē donec qd pat erat facere fecerit. ¶ Quare modo. idest dummodo aliqua resp.sit:in qua honos possit cludere.i.resplendere.crede mihi tu abundabis oibus amplissimis.i.sūmis honoribus. Vbi ois cum superlatiuo nō inepte iungitur:quod uallam non notasse mireris. ¶ Autē.i.sed:is.s.honos q pōt appellari uere honos.i.honor:idē enim sunt:non est inuitamentum.i.prouocamentum ad tps.s.duraturum.sed primum uirtutis perpetuæ. ¶ Quamobrē o mi Plance incumbe toto pectore ad laudem. ¶ Subueni patriæ. ¶ Opitulare.i.opē fer collegæ.s.tuo tam obsesso:adiuua cōsensum oium gentium bene de repu.sentientium:& cōspirationum incredibile oium gentium:ubi cōspiratio dr de cōmuni studio in rēp.& ita i bonam partem accipif. ¶ Tu cognosces me adiutorē cōsilioȝ tuorum:fautorē dignitatis tuæ & amicissimū & fidelissimū tibi in oibus rebus:intelligi si toto pectorē ad uerā laudē incubueris. Causam huiusmodi fauoris affert subdēs. ¶ Enim.i.quia: Charitas patriæ.i.q simul habemus in patriā accessit.i.addita est & aduenit ad eas cās qbus sumus cō ūcti iter nos amore.s.mutuo:officiis:beneficiis ex debito mutuo:& uetustate.s.amoris & necessitudinis:nā ut supra uisum est pater Planci erat Ciceroni maxie necessarius:& Plācus ipse a puero charissimus. ¶ Et ea.s.charitas patriæ effecit ut ante ferrā.i.præponerē tuā uitā meæ.s.uitæ:qd difficile ē creditu:& difficilius factu:facile tamen dictu:uerūtamen quia non pauci Romanorum uitam suam pro patria exposuerunt:& uitam Planci Cicero putat magis:patriæ necessariam quam suam:non est omnino incredibile. Sup.scriptū aut datum estquod tamen non putem a Cicerone additum.iiii.kalen.Aprilis.

liquidius de toto sensu tuo iudicaui. Quāobrē q̄q̄ in uno prœlio omnis fortūa reip.disceprat:quod quidē cū hæc leges iā decretū arbitrabar fore,tñ ipsa fama, quæ de tua uolūtate percrebuit:magnā es laudem cō secutus.Itaq si cōsulē Romæ habuissem:declaratum esset a senatu cū tuis magnis honoribus:q̄ gratus ēēt conatus & apparatus tuus:Cuius rei non modo præ teriit tps,sed ne matuȝ quidē etiā nūc meo qdē iudicio fuit.Is enim deniq honos mihi uideri solet: qui nō pp spem futuri beneficii:sed pp magna merita cla ris uiris defert & datur.Quare sit modo aliqua resp.in qua honos elucere possit:tu omnibus mihi crede amplissimis honoribus abondabis.Is aūt quere ap pellari pōt honos:nō inuitamētū ad tps sed ppetuæ uirtutis ē præmiū.Quāobrē mi Plance incumbe toto pectore ad laudē subueni patriæ.Opitulare collegæ omniū gētiū cōsensū & incredibilē cōspirationē adiuua.me tuoȝ cōsiliorū adiutorem dignitatis fautorē omnib⁹in reb⁹tibi amicissimū fidelissimūq cognosces.Ad eas.n.cās qb⁹ inter nos amor sum⁹officiis uetustate coniuncti patriæ charitas accessit eaq effecit ut tuā uitā anteferrē meæ.iiii.Kal.Aprilis. Vale.

VBE. TMmortalis.scripserat Ci. ad Plā. se diligenter oia fecisse pro tuenda eius dignitate:dixisse.n. sententias multas in senatu pro eo suscepisse iurgia cum eius obtrectatoribus:quę oia scri.Plan.eē sibi notissima:neq posse referre dignas gratias: incūbere autē sibi magnū onus tuendæ reip.propter laudes ipsius:Cice.admonet præterea Cice.quid speret se facturum aduersus Anto.quibus in rebus dicit se habere adiutores & interpretes Laterensem & Furnium. ¶ Immortalis.æternus. ¶ Ago.dico. ¶ Relaturū.redditurum re ipsa. Alio loco diximus de hac differentia. ¶ Respondere.satisfacere uel par referre.

Cn.Plā.Imp.Cōs.Des.M.T.C.S.D.

IMmortales ago grās tibi.agāq dū uiuā nā relaturū me ad firmare nō possum. Tantis enim tuis officiis nō uideor mihi rñdere posse,nisi forte ut tu grauissime: disertissimeq scripsisti

ASC. IMmortales &c. Scripserat Cicero ad Plancum se omnia diligenter fecisse pro tuenda eius dignitate: & pro eo fortiter certasse:de quo Plancus gratias agit dicitq sibi remp.eo maiori curę futuram:simulq docet quid speret se facturum aduersus Antonium adiuuātibus Laterense & Furnio. ¶ Ordo est. Ego ago tibi.s. uerbis aut scriptis:gratias immortales.i.non inter morituras nec e memoria abolendas:& agam dum.i.donec uiuam:nō possum adfirmare me relaturum.i.reipsa parta beneficia redditurum. ¶ Ego enim non uideor mihi posse respōdere.i. satisfacere:tantis officiis:tuis:nisi forte ut tu scripsisti grauissime & disertissime.

¶ Censeturus

¶ CEnsurus: iudicaturus. ¶ Primæ. i. sniæ: quas pro me dixisti. ¶ Posteriores. s. sniæ. Cōpositæ: accōmodatæ. ¶ Arbitriū. uolūtatē ut ipsi uoluerīt. ¶ Oratio. q̄ semp habuisti de me honorificētissima. ¶ Iurgia. cōtētiōes: lites. ¶ Obtrectatoribus. inuidis maledicis meis. ¶ Præstem. exhibeā. reddā. ¶ Memorē. tuorū bñficiorū erga me subaudi pstē. ¶ Tuere. serua. ¶ Munus. offm̄. ¶ Quod reliquū est. i. in eo ꝙ restat p me agēdū. ¶ Quē. qualē. ¶ Defende eū exi. i. defendendo fac ut habeāt eum exitū. ¶ Cum. r. dicit qñ factus sit certior de liberatione Decii Bruti ex obsidione Mutinensi. ¶ Præmisissem. s. Viennā ut supra uisum est. ¶ Ad mutinā: ut succurrerē. ¶ De bruto. Liberatis ope Octa. Cæ. ut diximus in argumētū eplæ. ¶ Receptū. redactū. ¶ Reliquias. paucos illos milites q ei relicti eēnt. ¶ Partibus gallliæ ubi sum. ¶ Exercitus. nr̄i romani. ¶ Quædā pars. q olim militauerat sub Cæ. quā appellat furiosā: q erga rēp. male eēt affecta. ¶ Equitatū. quē pmiseram. ¶ Reuocaui. iussi redire. ¶ Cōstiti. cōmoratus sum. ¶ In allobrogib⁹: ii ppli sunt Galliç: qui olim: ut scribit Stra. militandi studio multis mortaliū milib⁹ tenebant: hac aūt ætate rei rusticæ dediti cāpos & alpinas ualles arant. Viennā metropolim habētes: hæc aūt urbs sita est ad Rhodanū: a qua urbe non longe abest Lugdunū hęc Strabo. ¶ Proinde. ita. ¶ Ac res me moneret: ut uiderē esse utile. ¶ Nudus. sine exercit⁹ multitudine. ¶ Per me. i. sine aliorū auxiliis: aut coniunctione alterius. ¶ Lępidi. de quo dubitabat ne cū Antonio ɔiungeret. ¶ Copiarū: exercit⁹. ¶ Veterana: q ex ueteranis militibus. ¶ Reuocata: ne trāsiret ad Antoniū. ¶ Ad eundē. s. ut eñā nunc si contra rempu. sicut fuit uiuente Cæ. ¶ Detrimenti. damni. ¶ Fiat respu. p transitum decimæ legiōis ad. M. Antoniū. ¶ Traiiciantur: transmittant ultra alpes. ¶ Istinc ex italia. ¶ Residuam. reliquā esse: remanere. ¶ Nec cedā patientiæ. i. nemo uincet me patientia.

VBE.

Iurgia

ita censurus es, ut me referre grām putes, cū memoria tenebo. Si de filii tu dignitate eēt actū amabilius certe nihil facere potuisses. Primæ tuæ sniæ infinitis cū mūerib⁹ posteriores ad tps arbitriūq; amicorū meorū cōpositæ oratio assidua & ppetua iurgia cū obtrectatorib⁹ pp me notissima sunt. Quare non mediocris adhibēda mihi cura est reip. me ciuē dignū tuis laudibus pstē in amicitia tua memorē atq; gratū. Quod reliquū est tuū munus tuere, & me si quē esse uoluisti, cū exitū rebus cognosces, defende, ac suscipe. Cū Rhodanū copias traiecissē, fratrēq; cū trib⁹ millib⁹ equitū pmisissem ipse iter ad Mutinā dirigerē, in itinere d̄ plio facto, Brutoq; & Mutina obsidione liberatis audiui. Animaduerti nullū aliū receptū Antoniū reliquiasq;, q̄ cū eo eēt hře, nisi in his partibus. Duasq; ei spes eē propositas, unā Lępidi, ipsius alterā exercitus. ꝙ quædā ps exercitus nō min⁹ furiosa est quā qui cū Antonio fuerūt equitatū reuocaui. Ipse in Allobrogibus cōstiti, pinde ad omnia parat⁹ essem, ac res me moneret, si nudus huc se Antonius conferret. Facile mihi uideor per me suscipere posse, rēq; pub. ex nostra sentētia administrarī: q̄uis ab exercitu Lępidi recipiatr̄. Si uero copiarū aliquid secū adduceret & si decima legio ueterana: quæ nostra reuocata cū reliquis est: ad eundē furorē redierit: tamē ne quid detrimenti fiat: dabitur opera a me: idq; me præstaturum spero: dū istinc copiæ traiiciantur: coniunctæq; nobiscū facilius perditos opprimat. Hoc tibi spōdeo mi Cicero: neq; animoi neq; diligentiā mihi defuturā: cupio me hercule nullā rñiduā sollicitudinē eē. Sed si fuerit nec aimo: nec beneuolētiæ nec patiētiæ cuiusq̄ pro nobis cedam. Do quidem ego operā: ut etiam Lępidum ad huius rei societatem incitem:

Allobroges

Vienna

Proide

¶ TV censurus es. i. iudicatur⁹: ita ut putes me referre grām. i. re ipsa satisfacere: cū. i. qñ tenebo mēoria. s. bñficia i me collata: hoc est qñ habebo grās: ut memorē esse sit instar relationis beneficii. ¶ Si actum. i. trāsactū & ɔstitutū de dignitate filii tui: tu nihil potuisses facere amabilius sup. mihi. ¶ Primæ sniæ tuæ sup. de me: cōpositæ sunt. i. cōstitutæ cū muneribus. i. officiis infinitis. i. plurimis in me liberaliter collatis: posteriores. s. sniæ tuæ cōpositæ sunt ad tps. i. p rōne tpis & ad arbitriū amicorū meorū. ¶ Oratio. s. tua assidua. i. sermo quotidianus: & iurgia. s. tua ppetua. i. continua cū obtrectatoribus sup. meis: pp me. s. habita: sunt mihi notissima. ¶ Quare nō mediocris cura adhibēda est mihi ut sup. pstē. i. exhibeā reip. me ciuē dignū laudibus: & sup. memorē atq;. i. gratum in amicitia tua. ¶ Quod reliquū est tuere. i. defendere munus tuū. i. ptes & offm̄: & defende ac suscipe me si cognosces. i. cognoscere uoles eum exitū rebus quem uoluisti esse. ¶ Cū traiecissem copias Rhodanū q fluuius ē Galliç Lugdunē. & pręmisissem frēm cū tribus millib⁹ equitū: & ipse. i. ego dirigerē iter ad Mutinā ubi. D. Brutus obsidebat: Notandū aūt proprio nomini ciuitatis licere prepositionē addere: audiui itinere de prœlio fcō & de Bruto & Mutia liberatis obsidiōe ¶ Animaduerti nullū. i. non ullū: Antoniū & reliquias. s. copiarū quæ essent cū eo nō habere ullū aliū receptū. i. locū refugii: nisi in his partibus. s. in quib⁹ essē. ¶ Et duas spes esse propositas ei. s. Antonio: unam Lępidi: scilicet ad se trahendi: alteram exercitus ipsius quod quædam pars exercitus nonminus furiosa est: idest mala. sentiens de rep. quam qui fuerunt cum Antonio reuocaui equitatū: idest equitum exercitū: ipse: idest egomet idest mansi stans in allobrogibus: idest gallis circa Viennam & Lugdunum: ut essem paratus ad oia proinde: idest perinde ac. i. sic ut res: idest utilitas rei moneret me: si Antonius conferret se huc: idest ad hunc locum ubi essem: nudus: idest inermis. ¶ Ego uideor posse suscipere. s. negocium capiendi aut debellandi Antonii facile per me. i. sine adiutorio: & administrare rem. ex sententia: idest uoluntate nostra quamuis sup. Antonius recipiantur ab exercitu Lępidi. ¶ Si uero adducet secum aliquid copiarum: & si decia legio ueterana: idest ueteranorum militū quæ pręcipue fortitudinis habebatur: quæ reuocata est cum reliquis: scilicet legionibus: opera: idest diligentia nostra: quia uolebat ad Antonium transire: redierit ad eundem furorem: idest transeundi ad Antonium. ¶ Tamen idest nihilominus: opera dabitur a me ne quid detrimenti: idest damni. fiat. i. reip. & spero me præstaturum. i. exhibiturum & effecturū id: dūmodo copiæ. s. nouæ traiiciantur istinc. i. ex Italia trans alpes: & coniunctç nobiscum opprimant facilius perditos. s. milites: quia remp. perdentes. ¶ O mi Cicero ego spondeo tibi hoc: neq; animū neq; diligentiā defuturā mihi: cupio me hercule: nullam sollicitudinē esse residuam. i. reliquā: hoc est uolo penitus extirpare inimicos reip. ¶ Sed si fuerit. s. aliqua sollicitudo residua: ego nec cedam animo nec beneuolentiæ: nec patientiæ. i. perseuerantiæ cuiusquam pro uobis. i. de relictis uobis. ¶ Ego quidem do operam: ut incitem etiam Lępidum ad societatem huius rei. s. opprimendi Antonii.

ASC.

VBE. ℭ OBSEquia.i.me facturũ quicquid uoluerit Laterẽsis hunc Appia.appellat Laterensem uirum clarũ. ¶ Priuatæ.q mihi factæ sunt in rebus meis priuatis. ¶ Etiam cum inimicissimo.uel generaliter cũ quolibet qui sit mihi inimicissimus. uel cum Læpido. ¶ Si nihil profecero.si non potuero trahere Læpidum in hanc societatem. ¶ Cũ.m.ma.gloria.si fue-ro solus quam si habuero alios socios:qui uolunt partem gloriæ meæ:si quod præclari fecero.

ASC. ℭ ET polliceor ei omnia obsequia:si modo uolet respicere.s.misericorditer & fauenter:remp. ¶ Ego utor i hac re fratre meo:& Laterense nostro & Furnio nostro.s.cõmunibus amicis:adiutoribus & interpretibus .i. quasi intercessoribus & significatoribus uoluntatis meæ ¶ Offensiones priuatæ.i.lesiões priuatorum hominum aut quas priuatim fecero:non impedient me quominus sentiam pro salute reip.etiam cum inimicissimo. ¶ Quod si nihil profecero.i.sic enitẽdo pro rep.nihilominus ego sum maximo animo:& satisfaciam uobis.i.uestræ cupiditati fortasse maiore animo:cũ gloria mea:hoc est si uicere nõ potero:& alios in sñiam meã attrahere: paratus sũ p rep.fortiter pugnãdo si sors dabit cadere:qd̃ gloriosi⁹ erit q̃ uerbis uicisse. ¶ Fac sup.ut ualeas & diligas me mutuo.i.quod mutuo facturus es.

omniaq; ei obsequia polliceor:si modo rẽp.respicere uolet. Vtor in hac re adiutoribus: interpretibusq; fratre meo & Laterense,& Furnio nostro.Nõ me impediẽt priuatæ offẽsiones quominus pro reip.salute etiam cũ inimicissimo cõsentiã,q̃ si nihil pfecero: nihilomin⁹ maxio sũ animo:& maioř fortasse cũ mea glĩa uobis satisfaciã.Fac ualeas meq; mutuo diligas.

M.T.C.Cn.Planco Impe.Cõs.Desi.S.

ETsi reipu. cã maxime gaudere debeo tñ ei te psidii,tñ opis attulisse extremis pene tẽporibus,tamẽ ita te uictorẽ cõplectar rep. recuperata, ut magnã partẽ mihi lætitiæ tua dignitas adferat q̃ & eẽ iam & futurã amplissimã intelligo. Caue enim putet ullas literas unquã grauiores,quam tuas in senatu esse recitatas.Idq; contingit tum meritorum tuorum in remp.eximia quadam magnitudine tũ uerborum,sentẽtiarumq; grauitate. Quod mihi quidẽ minime nouũ,qui & te nossem:& tuarum literarũ ad me missarũ pmissa meminissem, & haberẽ a Furnio nostro tua penitus consilia cognita,sed senatui maiora uisa sunt,q̃ erant expectata:nõ q̃ unq̃ de tua uoluntate dubitasset sed nec q̃tũ facere posses nec quo pgredi uelles exploratum satis habebat.Itaq; cum.viii.idus Apriles mane mihi tuas lr̃as Marcus Varisidius reddidisset easq; legissem incredibili gaudio sũ elatus.Cũq; magna multitudo optimorũ uirorũ & ciuiũ me de domo deduceret:feci cõtinuo oẽs pricipes meæ uoluptatis.Interim ad me uenit Munati⁹ noster ut cõsueuerat:ac ego ei lr̃as tuas dedi,nihil dũ.n.sciebar.Nã ad me primũ Varisidius idq; sibi a te mãdatũ eẽ dicebat.Paulopost idẽ mihi Munatius eas literas legẽdas dedit quas ipsi miseras

VBE. ETsi reip. cum scripsisset Plan.primum ad Cice.de uoluntate sua erga remp. Deide ad Se.Po.q.Ro.ostẽdit Ci. quãti fecerit illas literas ad se scriptas:deide quãti etiã senatus eas quas publice scripserat : unde hortatur eum ut pergat ita facere sicut instituit:& existimet ueram gloriã in uirtute positam.postremo declarat Manutii incredibilem erga eum beniuolentiã. ¶ Præsi.tutelæ.ad terendũ hostes. ¶ Opis.a.ad eos frangendum:qui rẽp.oppugnarent. ¶ Pe.ex.tẽ. cum uideretur eum in sũma desperatione. ¶ Ita cõ.ita carum habeo. ¶ Amplissimã.maximam. ¶ Caue pu.i. nobili putare. ¶ Magnitudinem tu.me.quia cõtulisti maxima beneficia i remplubi.ex quo omnia tua uidẽtur maioris grauitatis. ¶ Promissa tu.lit.i.ea quæ mihi i tuis literis promiseras. ¶ A Furnio.cui tua cõsilia mihi expõenda mãdaueras:ut supra uisum est. ¶ Expectata.sperata. ¶ Quo:quousq;. ¶ Elatus.subleuatus:ẽ autẽ mos ita dicẽdi. ¶ Deduceret: comitaretur. ¶ Feci.p.o.omnibus ostendi literas tuas ex quib⁹ iã tum uoluptatis capiebã. ¶ Nihil sci.te ad me scripsisse. ¶ Primum.antequam ad Munatium.

ASC. ETsi reip. Cum scripsisset Plancus ad Ciceronem & senatum de uoluntate sua in rempub. ostendit Cicero quanti literas illas fecerit: hortaturq; ut pergat ueram gloriam uirtute asseq:doceatq; Manutii erga ipsum beniuolentiã. ¶ Cido est.Etsi.i.quamquam:ego debeo maxime gaudere causa reip.te attulisse ei pene idest quasi extrẽis.i. ultimis temporibus tẽporis idest quibus prouincia habenda est:tunc autem cum sentirent ad successorem perfecte rei peruenturam raro magna inceptare solebant:tãtum præsidii:idest & protectionis honorificæ & custodiæ & tantum opis:idest auxilii:tamen ita idest sic:& idest comprecatiua locutio:complectar te:idest precor ut detur mihi te complecti repub. recurata ut tua dignitas:scilicet quam ex ea uictoria cõsequeris adferat mihi magnã partẽ letitiæ:quam scilicet dignitatem tuam ego intelligo & esse iã & futuram amplissimam. ¶ Enim idest quia:caue supple ut aut ne putes ullas literas:unquam grauiores eẽ recitatas in senatu quam tuas. ¶ Et id:scilicet q grauissimæ æstimatæ sunt contigit tum:idest simul:eximia quadam magnitudine meritorum tuorum in rempu.tum idest simul:grauitate uerborum & sententiarum: quod minime nouum sup.fuit quidẽ.i.certe aut saltem ut de aliis taceam mihi qui &.i.simul nossem:te & meminissem.i.memoria tenerẽ:pmissa literarum tuarum missarum ad me:& haberem a Furnio nostro consilia tua penitus cognita. ¶ Sed sup. quę scripsisti erãt uisa senatui maiora.quam erant expectata.non quod.s.senatus dubitasset unquam de uoluntate tua:sed sup.quod nec habebat satis exploratum id.cognitum quantum posses facere:nec quo.i.usq; ad quantum laboris & periculi uelles pgredi.s.pro rep. Scripserat.n. quod ad mortem usq; pro ea certare uellet. ¶ Itaquod Varisidius reddidisset mihi literas tuas ad octauum idus hoc est ad sextum diem Aprilis:& ego legissem eas:ego sum elatus.i.supra me raptus incredibili gaudio. ¶ Cumq;.i.& cũ magna multitudo optimorum uirorum & ciuium deduceret me.s.in senatum aut forum de domo.s.priuata:ego feci continuo omnes participes uoluptatis meæ:idest indicaui omnibus tuam uoluntatem in republi.de qua æque gauisi sunt ac ego.Interim munatius noster uenit ad me:ut consueuerat:ac ego dedi ei literas tuas:nihil enim sciebat dum:idest tunc adhuc. ¶ Nam Varisidius:sup.uenerat primum ad me:& dicebat id:scilicet ut primum ad me ueniret esse mandatum sibi a te.Idem Munatius dedit mihi paulopost legendas eas literas quas tu miseras ipsi.

ℭ Quas pu.

t

¶ QVAS s. tu. s. miseras. ¶ Cornutum præ. is fuit q postea: ut scribit Appianus: seipsum interemit. ¶ Cõsulare mun⁹: on⁹ offin cõsulũ. ¶ Cõsules: Hyrcius & Pãsa q Mutinã uersus ierãt. frequẽs. oĩs. ¶ Famã. q̃ iã erat de lr̃is tuis. ¶ Expecta/ tionẽ: de aliqb⁹ reb⁹ nouis. ¶ Oblata. ob iecta. ¶ Religio. ne eo die recitarẽt ut lr̃æ tuæ: qa eẽt cõtra auspicia: sicut pullari admonuerãt: erãt autẽ pullarii auspices: qui pullis ex qbus auspicia captabant: p̃erant pullis adit in auspiciis: ut scribit Fe/ stus. potissimũ dabat plus. ¶ Nõ dedisse operã auspiciis. i. nõ recte captasse auspicia. ¶ Collegio: augurũ iter quos Ci. erat. ¶ Gr̃a fecisset. i. gr̃a obtinuisset ¶ Assentiret. approbaret eã. ¶ Intercessit. ipediuit. d quo uerbo diximus satis multa ĩ primo lib. ¶ In tẽplo. qa eram⁹ i Capitolio: qđ ẽ con secratũ Ioui. ¶ Fregerim. uicerim: deiecerim. ¶ Interces sorẽ. impeditorẽ sniæ meæ: ut supra Titius itercessit. ¶ Ex me. s. uolo te cognoscer. ¶ Tũ. eo die. ¶ Omni um geneꝝ. nobiliũ: & plebeioꝝ. ¶ Ordinũ: senatorũ equestriũ &c. ¶ Cõspirauit: consensit. ¶ Speciẽ appa rentiam: nõ eni sunt uera bona sed optimatiua. ¶ Ina nibus. uanis ¶ Verũ de. sententia exornatio. ¶ Maxi/ me. præcipue. licet & aliis rebus. ¶ Id cũ. idest existi/ mo me esse obligatũ ita pro te facere: tum causa reip. cuius defensor: tũ pp necessitudinẽ quæ inter nos est.

VBE.

Pullarii

ASC.

¶ ET eas quas miseras publice. s. recitãdas in senatu. Placuit nobis ut deferremus statim literas ad Cornutũ prætorem urbis. i. Romæ: qui. s. Cornu⁹ Sustinebat munus consulare. i. fungebatur officio consulari: eo q̧ consules aberãt: more maioꝝ. i. sicut apud maiores & priscos Romanos: prætor urbanus fungebatur officio consulum absentium. Senatus est continuo cõuocatus & cõuenit frequẽs pp famã atq; expectationẽ lr̃aꝝ tua rũ. ¶ Lr̃is. s. tuis recitatis. i. postq̃ erãt recitatę: religio. i. met⁹ de nõ seruato auspicio: ẽ oblat⁹. i. obiect⁹ Cor nuto: admonitu pullarioꝝ. i. eoꝝ q pullos ad auguria & auspicia nutritos obseruabãt eũ nõ dedisse: satis dili gẽter operã dedisse: est cõprobatũ sup. a collegio nr̃o: uidelicet augurali. ¶ Itaq;. i. & ita res est dilata ĩ poste rum. i. in diem sequentem. ¶ Autem. i. sed magna cõ tentio sup. fuit mihi: eo die. s. postero: cũ Seruilio. p di gnitate tua. i. uenda: qui scilicet Seruilius cũ effecisset gr̃a. i. fauore quorundam: ut sententia sua pronun/ ciaretur prima: frequens senat⁹: idest plurima pars se/ nat⁹: reliqu i eum. idest nõ est secutus aut secuta sentẽ tiam eius: & discessit in alia omnia. i. probasset potius alia oĩa quã quæ a Seruilio dicebantur: & cũ frequẽs senatus assentiret meæ sniæ quę pronunciata erat se/ cunda. Publius Tytius intercessit. i. se apposuit. roga/ tu. i. ob preces Seruilii ¶ Res est dilata ĩ posterum. i. diem rursus sequentem. ¶ Seruilius uenit paratus: sci licet ad resistẽdũ sniæ Ciceronis: iniquus ipsi Ioui. s. au ctori reipu. Romanæ: in cuius. exemplo res agebat. ¶ Ego malo. i. magis uolo te cognoscere ex literis alio rum sup. q̃ ex meis: quẽadmodũ ego fregerim hũc. i. impetum huius. i. Seruilii. & quanta cõtentione abie cerim Tytium intercessorẽ. i. repugnatorẽ sniæ meæ. ¶ Volo sup. te cognoscere: aut cognosce hoc unum ex meis sup. literis: ¶ Senatus non potuit esse grauior: cõ stantior: amicior tuis laudibus quam fuit tum. id tũc. ¶ Nec uero senat⁹ sup. est amicior. i. fauẽtior tibi: quã tota ciuitas. ¶ Eni. i. qa. Populus Romãus uniuersus & consensus oium geneꝝ & ordinũ conspirauit. i. con sensit mirabiliter ad liberãdũ rẽp. Perge. i. pcede pro grediere & perfice inceptum: igitur ut ais: & cõmẽda nomẽ tuũ imortalitati: qa cõstitueras Plãcus aut rẽp. cũ solicitudine liberaf aut p ea mori. ¶ Atq; cõtẽnẽ hęc oia q̃ hñt speciẽ. i. similitudinẽ glīæ: sed nõ uerã gloriam: utpote collecta insignibus inanib⁹. i. friuolis splẽdoris. i. magr̃atus clari: hoc ẽ ex honoribus sine uirtute acqsitis: & extima breuia: qa diu durare nõ pñt: cũ breuis sit hoĩs uita: fugacia: qa ẽt si uita perduceret hoiem destituere solent: & cito ad alium transfugerent: & caduca: quia p naturã suam sũt instabilia: splendor. n. ille q in pricipio magistratuũ ẽ cito languescit. ¶ Verum. i. solidũ & perpetuum decus est positũ in uirtute: quę. s. uictus illustratur maxime magnis meritis in remp. ¶ Tu hẽs eã facultatẽ. s. cõferẽdi magna merita i rẽp. maximã q̃. s. facultatẽ. qñ. i. qm cõplex⁹. i. aggressus es: tene & pfi cere ut ne. i. ñ min⁹ resp. dẽat tibi q̃ tu dẽas reip. ¶ Tu cognosces me nõ mõ. i. ñ solũ fautorẽ: sed ẽt ãplificatorẽ dignitatis tuę. Ego iudico me dẽre id. s. ut sim ãplificator dignitatis tuæ: tũ. i. sil. reip. q̃ ẽ mihi charior uita mea: tũ. i. sil. necessitudini nr̃ę. s. a p̃re tuo þmũ cõtractæ. ¶ Atq; ego cœpi magnã uoluptatẽ i his curis q̃s cõtuli ad dignitatẽ tuã. q̧ pspexi prudẽ tiã & fidẽ Titi mũati cognitã mihi bñ. i. mltũ: ẽt magis. i. ãpli⁹ q̃ pri⁹: icredibili bñuolẽtia & diligẽtia ei⁹ erga te Datũ &c.

eas quas publice placuit nobis ut statim ad Cornutũ prætorẽ urbis literas deferemus: qui q̧ consules aberant consulare munus sustinebat more maiorum. Senatus est continuo conuocatus, frequensq; conuenit propter famam, atq; expectationem tuarum literaꝝ. Recitatis literis oblata religio Cornuto ẽ pullarioꝝ admonitu: non satis diligenter eũ auspiciis operã dedisse. Idq; nostro collegio comprobatũ est. Itaq; res dilata est in posterum. Eo autẽ die magna mihi pro tua dignitate contentio cum Seruilio qui cum gratia effecisset. ut sua sententia prima pronunciaretur frequẽs eũ senat⁹ reliqt: & in alia omnia didicisset; meæq; sniæ quæ secũda pronũciata erat: cũ frequens assentire/ tur senat⁹ rogatu Seruilii. P. Tytius intercessit. Res in posteꝝ dilata est. Venit paratus Seruilius Ioui ipsi iniquus cuius in tẽplo res agebat. Hũc quẽadmodũ fregerim, quãta contentione Tytiũ intercessorẽ abie cerim, ex alioꝝ te lr̃is malo cognoscere. Vnũ hoc ex meis, Senatus grauior. constantior, amicior tuis lau/ dibus esse non potuit, q̃tum fuit: Nec uero tibi sena/ tus amicior q̃ cuncta ciuitas. Mirabiliter enim. P. R. uniuersus & omnium generum ordinũq; consensus ad liberandũ remp. conspirauit. Perge igit ut agis nomenq; tuum commenda immortalitati. Atq; hæc omnia: quæ habẽt speciẽ gloriæ. collecta inanib⁹ splẽ doris insignibus cõtemne: breuia: fugacia: & caduca existima Veꝝ dec⁹ in uirtute positũ est quæ maxime illustrat magnis in remp. meritis. Eam facultatẽ ha/ bes maximã quã quando complexus es tene perfice ut ne minus resp. tibi q̃ tu reip. debeas. Me tuæ digni tatis nõ modo fautorẽ sed etiã amplificatorẽ cogno sces. Id cũ reip. quæ mihi est mea uita charior tũ nr̃æ necessitudini debere me iudico. Atq; in his curis: q̃s cõtuli ad dignitatẽ tuã. cœpi magnã uoluptatẽ q̧ be ne cognitam mihi. T. Munatii prudentiã & fidẽ ma gis etiã perspexi in eius incredibili erga te beneuolẽ tia & diligentia. Datum. iiii. Idus Aprilis. Vale.

VBE. VT primũ. Scribit Ci. satis cognosci posse ex senatuscõsulto quod de Plãco praescriptũ est: quanta diligẽtia usus sit in agẽda eius dignitate. Postremo eũ hortatur, ut cõficiat bellũ inceptũ: hoc est ut. M. An. opprimat: si uelit summam gloriam assequi. Ornando. cõmendando. Terentius. munus nostrum ornato uerbis. Senatuscon sulto: quod de tua dignitate factum est prescriptũ: notatum cũ cõsensu totius senatus. Vt a me di. est sen. sicut ego sensi & dixi. Iudicio. b. quod boni uiri de te recte sentiant. Insignibus. ornamentis sunt laudes senatorũ statuę & similia ornamenta. Oppresserit. deuicerit: subegerit. Confecerit. finierit. Itaq; Ho. ostendit summã gloriam esse in fine rerum: non in principio. Aiacem & A. licet fuerint fortissimi πτολιπορθον urbis expugnator q finẽ dedit bello πέρθω enim pugno significat πολις urbs poetae interdum addunt πτολεμος pro. πολεμος: & ita πτολις pro πολις dicitur etiam πτολιπορτος sumpsit ex hora. colorem. Ouidi. lib. xii. me ta. ut introduceret Vlyxem iactantem se his uerbis. Iã labor in fine est obstãtia fata remoui. Altaq; posse capi faciendo pergama coepi.

M. T. C. Cn. Plã. Impe. cons. des. S. P. D.

VT primum mihi potestas data est augẽdae dignitatis tuae, nihil praetermisi in te ornãdo, q positum esset aut in praemio uirtutis aut ĩ honore uerborũ id ex ipso senatuscõsulto poteris cognoscere. Ita enĩ ẽ per scriptũ ut a me de scripto dicta sententia est, quam senatus frequens secutus est summo studio magnoq; consensu. Ego q̃q̃ ex tuis literis quas mihi misisti perspexerã te magis iudicio bonorum q̃ insignibus gloriae delectari, tamẽ considerandum nobis existimaui: etiã si tu nihil postulares quantum tibi a repub. deberetur. Tu contexes, extrema cum primis. Qui enim. M. Antonium oppresserit: is bellum confecerit. Itaq; Homerus nõ Aiacem: nec Achillem sed Vlixem appellauit πτολιπορθον. Vale.

ASC. VT primum &c. Dicit Plancum ex senatuscon sulto perspicere posse quantum ipse Cic. pro eius dignitate contenderit. Hortaturq; ut bellum cum Antonio conficiat. Ordo est Vt. i. ubi primum: potestas augendae dignitatis tuae est data. i. cõcessa & facta mihi: nihil praetermisi in te ornãdo: quod positum esset aut in praemio uirtutis aut in honore uerborũ. Tu poteris cognoscere id. i. q ita fecerim ex ipso senatuscõsulto: qd missum erat ad Plãcum & de Planco augendo. Ita enim sup. senatuscõsultum est perscriptũ: ut sñia dicta est a me de scripto. i. de eo scribendo: quam. i. sententiã meã senatus frequens. i. plurima pars senatorum: secutus est summo studio & magno consensu. Ego q̃q̃ perspexerã ex literis tuis quas misisti: te magis delectari iudicio bonorum: ut sunt reip. fautores q̃ isignibus gloriae: tamẽ existimandum considerandum sup. esse nobis: etiam si tu nihil postules: quantum deberetur tibi a repu. Tu contexes. i. conferes extrema. i. praemia & gloriam: cum primis. i. cum sudore & labore ac periculis. Labor autem erit in opprimẽdo Antonio. Praemiũ summus in rep. locus. Qui enim oppresserit. M. Antonium: is confecerit. i. finierit bellum. Itaq; Homerus non Aiacem nec Achillem: appellauit πτολιπορθον. i. urbis populatorem & expugnatorem: q̃uis uterq; esset fortissimus bellator: sed Vlyxem: qui callido consilio plus ualuit q̃ illi uiribus. Quasi dicat consilio potius q̃ uiribus cõtra Antonium contendendum. πτολιπορτος & procedem πτολεοπερτο: dicitur a nomine πτολεγον: quod ẽ oppidum seu urbs: & uerbo πορθεω: quod est populo. i. oppugno.

VBE. Ratam. sicut Plan. suprascripsit, ad Cice. dixerat inter Mutinam uersus: ut succurret Bru. obsesso cũ in itinere factus sit certior. M. Antonii: fusum: & Bru. liberatũ Cice. igitur ita laudat eius propositũ & uoluntatem succurendi Bru. ut prae laetitia exclamet: ostendit autẽ quãta spes sit in eo & in eius exercitu: hortaturq; ut ita incumbat in curam reip. ut nullae reliquae belli restent. O gratam famam. exclamatio prae laetitia. Victoriam cõtra Mar. Anto. apud Mutinã. De celeritate. ueniendi ut Bru. subuenires. Hostib⁹ fusis a te in Gallia. Latro. qui contra rempu. pugnat. Dele. tolere. Extre. finẽ. Cum scilicet expectabam literas tuas. Tẽporibus: cum uideret. M. Anto. male successisse. Scintilla. particula: bellũ. n. comparatur igni siue incendio particula igitur belli recte comparata est scintillae: quae est particula ignis.

M. T. C. Cn. plã. Impe. cõsu. des. S. P. D.

O Gratam famam biduo ante uictoriam de subsidio tuo: de studio: de celeritate de copiis: atq; etiam hostibus fusis. Spes omnis in te ẽ. Fugisse enim ex praelio Mutinensi dicuntur notissimi latronũ duces. Est autẽ nõ minus gratũ extrema delere q̃ prima depellere. Equidẽ expectabam iam tuas literas: idq; cũ multis. Sperabãq; etiam Lepidum temporibus admonitum: tecum & reipubli. satis esse facturum. In illam igitur curam incumbe mi Plance: ut nequa scintilla teterrimi belli relinquatur. Quod si erit factum & rempub. diuino beneficio affeceris: & ipse aeternam gloriam consequere. Datum. iiii. idus Maii. Vale.

ASC. O Gratam. Gratulatur Planco q bonam famã consecutus sit sine dispendio: nam bellũ ad quod operam suam pollicitus erat confectũ erat biduo post. Hortatur tamẽ ad reliquias delendas: dicẽs. O famam gratam sup. sparsam biduo ante uictoriam de subsidio tuo: de studio: in rempu. de celeritate: de copiis: atq; etiam de hostib⁹ fusis. s. a te i Gallia. Spes omnis est in te. Enim. i. quia: notissimi duces latronum. i. Antonianorum dicuntur fuisse ex proelio Mutinẽsi idest apud Mutinam cõmisso. Autẽ. i. sed: non minus gratum. i. utile & acceptũ est: delere extrema. s. belli quam depellere prima. Equidẽ. i. ego quidẽ expectabam iam literas tuas: idq;. i. & id sup. feci cũ multis: quia etiam alii multi eas expectabant. Et sperabam etiam Lepidum admonitum temporibus: quia res Antoniana coeperat labi. esse sup. tecum: & satisfacturum reip. Igitur o mi Plance incumbe in illam curam ut nequa. i. nõ aliqua scintilla. i. particula uel minima quae ut scintilla magnum posset incendium excitare. Bellum autem nunc diluuio nunc incendio confici solet belli teterrimi. i. execrandi eo q contra rempu. coepti reliquatur. Quod si erit factum. i. p te in affeceris. i. affides rẽp. u. beneficio diuino. i. aeterno aut diuino comparabili: & ipse cõsequere. i. optinebis gloriam aeternam. Datum. &c.

His literis

His literis scrip. q̃cq̃ꝗ́d alii dicãt ego ita sentio hãc ep̃lam ponẽdã fuisse statim post illã: q̃ incipit imortalis ago ti bi gr̃as: hĩq; utriusq; ep̃læ materia facile declarat: imo uř hoc potius fuisse finis: & ps illius ep̃læ q̃ ep̃la separa ta. Nã cũ illic scripsisset se daturũ opam: ut traheret Lępi. in societatẽ suã ad tuendũ rẽp. depositurũq; oẽs priua tas offensiones pro reip. salute: in hac pte scribit se id effecisse: se. n. cũ Lępi. cõiunctũ eẽ qd̃ cur fecerit: reddit rõnẽ: dicit qd egerit & acturus sit ut. M. Ant. opprimat. ⸿ His. itelligit eas q̃s diximus: post quas ẽt anteq̃ mi sisset: subiunxerat hanc partẽ de cõiunctione sua cũ Lępi. ⸿ Internũciis. mediatoribus. s. Laterense & Furnio. ⸿ Oi cõ: quã mecũ hẽbat. ⸿ Liberos. cũ qbus male eẽt actũ si resp. periisset. ⸿ Vnũ lat. anto. ⸿ Abuteret. i. & bñ & male uteret: dũmõ reip. succurreret. ⸿ Prouincia. hyi beria: ut scribit ap. ⸿ Firmos ab e. i. munitus eqtibus: firmus p eqtes. Est aũt ornatus dicẽdi mos ut Ci. fuit dar' ab eloquẽtia. i. p eloquẽtiã. ⸿ Ne mediocrẽ q. i. ẽt nimium. ⸿ Ex paucitate. i. ex paucis quo habebat. ⸿ Decẽ. eqtes. ⸿ Nõ sum. non feci morã. ⸿ In cur. b. c. in expediẽdis bonis consiliis. ⸿ Eã pertẽ. exercitus Læpi. q̃ ẽ corrupta: qũã. n. ex militibus Læ. male sen tiebãt de repu. quos uidebas se posse corrigere: & ad rẽp. reducere: si ad Læpi. uenisset. ⸿ Forũ iulii. urbs gal. Octauianoꝶ colonia nõ lõge ab antipoli: quæ al pis tãgit: neq; ut quidã exposuit: est quã nũc uulgo ap pellãt ẽriuolũ cũ longissie a Gallia distet: ubi nũc erat Plancus. ⸿ Occurreret ei: opponeret se ei. ⸿ Maxi. iti neri. i. celerrimis: õfectis multis miliaribus i uno die. ⸿ Legionibus. peditum. ⸿ Mõ. tãtũmõ. ⸿ Perdito. sceleratoꝶ: q rẽp. oppugnant. ⸿ Latro. antonius. quẽ ubiq; per cõtumeliã appellat latronẽ. ⸿ Rursus. sicut fecerat. Cũ ex gallia secutus fuerat Bru. cũ eũ obsedit Mutinæ. ⸿ Aium. audaciam. ⸿ Q ui se. s. ipm Anto niũ. ⸿ A uasta. a populatione quã facturus esset An to. si rursus in italiam se recepisset. VBE.

Plancus Præ. M. T. C. S. P. D.

His literis scriptis, q̃ postea accidissent scire te ad rẽp. putaui ptinere. Sedulitas mea ut spero: & mihi & reip. tulit fructũ. Nãq; assi duis internũciis cũ Lępido egi: ut omissa oi cõtentio ne: reccõciliataq; uolũtate nostra cõi cõsilio reip. suc curreret: & liberos: urbẽq; pluris quã unũ pditũ abie ctũq; latronẽ putaret: obsequioq; meo: si ita faceret: ad oẽs res abuteretur. Profecti itaq; per Laterensem internunciũ: fidẽ mihi dedit se Antoniũ si prohibere sua prouincia ñ potuisset: bello persecutũ. Me ut ue nirẽ copiasq; cõiungerem: rogauit: eoq; magis ꝙ & Antonius ab eqtatu firmus eẽ dicebať. Et Lępidus ne mediocrẽ qdẽ equitatũ habebat. Nã etiã ex pauci tate eius: nõ multis ante diebus decẽ: qui optimi fue rant: ad me trãsierũt. Quibus rebus ego cognitis. cũ ctatus nõ sum i cursu bonoꝶ cõsilioꝶ Lępidũ adiuuã dũ putaui. Aduentus meus qd pfecturus eẽt uidi: uel ꝙ eqtatu meo pseq atq; opprimere eqtatũ eius pos sem: uel ꝙ exercitus Lepidi eã ptẽ q̃ corrupta ẽ & ab rep. alienata & corrigeř & coercere pñentia mei exer citus possem. Itaq; in Hisara flumie maximo: quod in finibus est Allobrogũ põte uno die facto exercitũ. ad iiii. Idus Maii traduxi. Cũ uero mihi nunciatũ eẽt Lu cũ Antoniũ pmissum cũ equitibus: & cohortib': ad forũ iulii uenisse fratrẽ cũ eqtũ quatuor milib' ut oc curreret ei: misi ad. ii. Idus maii. Ipe maximis itineri. b' cũ qtuor legionib' expeditis: & reliquo eqtatu sub seqr. Si nos mediocris mõ fortuna reip. adiuuerit: & audaciæ pditoꝶ: & nr̃æ sollicitudinis hic finẽ rẽpiem' qd si latro pcognito nr̃o aduẽtu, rursus in italiã se re cipere cœperit: Bruti erit offm occurrere ei: cui scio nec cõsiliũ nec aĩum defuturũ. Ego tñ si id acciderit fratrẽ cũ eqtatu mittã: qui sequať: Italiã a uastatione defendat. Fac ualeas: meq; mutuo diligas. Vale.

His lr̃is &c. Dicit se fecisse qd pollicitus erat in ea ep̃la cuius pricipiũ ẽ. Imortales &c. unde uř post illã ponẽda. ⸿ Ordo ẽ. Ego putaui p tinere ad rẽp. te scire ea q̃ accidissent his. s. su perioribus lr̃is imortales &c. scriptis. Sedulitas mea tulit. i. attulit: ut spero fructũ. i. utilitatẽ & mihi & rei pu. ⸿ Nãq; egi cũ Læpido assiduis inter nunciis: ut oĩ cõtentione omissa: & uolũtate nostra. i. beniuolentia i ter nos reconciliata ipse succurreret reip. cõsilio cõi. & putaret. i. æstimaret pluris se. s. ipm: liberos. s. suos: & urbẽ. s. totã: quã unũ latronẽ pditũ & abiectũ uidelí cet antonium: & sup. dixi agendo cum eo: ꝙ abutere tur. i. ad uoluntatẽ suã nõ parcẽdo uteret: nã abuti est absumere res utendo eis: ut abutimur uino: oleo &c. utimur uestibus domo &c. neq; capiř hic in malũ par tẽ: sed i liberã: obsequio meo ad oẽs res sit faceret ita. ⸿ Itaq; ego profeci per Laterensem inter nunciũ: nã sup. dedit mihi fidẽ. i. sancte promisit se psecuturum bello Antonium si nõ posset prohibere. i. arcere pro uincia sua. Rogauit me ut uenirẽ & õiungerẽ copias. s. meas cum suis: & eo magis sup. rogauit: ꝙ & anto nius dicebaĩ esse firmus. i. firmiter munitus ab eqta tu & Lępidus neqdem. i. nõ saltẽ mediocrem hẽbat equitatũ. ⸿ Nã ẽt decẽ. s. equites q fuerant optimi trã sierũt ad me ex paucitate eius. i. quã ipse habebat: ñ multis diebus ante. s. q̃ me rogaret. ⸿ Quibus rebus cognitis ego non sum cunctatus. i. immoratus: puta ui Lępidũ adiuuandũ in cursu. i. tãtisper dũ esset i cursu bonoꝶ cõsilioꝶ. Vidi. i. aiaduerti: qd aduentus meus esset pfe cturus. i. utilitatis facturus: uel ꝙ possem psequi atq; opprimere equitatum eius eqtatu meo: uel ꝙ possem & corrigere & coercere pñtia. i. p pñtiã exercitus mei cũ parte exercitus Lępidi quæ est corrupta. i. donis aut pollicitationibus antonia nis & alienata ab rep. ⸿ Itaq; poote facto uno die in Isara flumine maximo quod ẽ in finibus Allobrogũ: est tñ minus Rhodano: sed rhodanus secat Allobrogas ab Gallis. traduxi exercitũ ad quartum Idus Maii: Cũ uero nunciatũ eẽt mi hi Luciũ Antoniũ fratrẽ Marci pmissum cũ eqtibus & cohortibus uenisse ad forũ Iulii urbẽ Galliæ nõ lõge ab alpibus. misi fratrẽ sup. meũ cũ quatuor milibus equitũ ad secũ Idus Maii: ut occurreret & ei subsisteret ei. s. Lucio. Antonio. ⸿ Ip se. i. ego subsequar maximis itineribus cũ quatuor legionibus expeditis & reliquo equitatu. ⸿ Si mõ: idest dũmõ medio cris fortuna reip. adiuuerit nos: nos reperiemus hic idest in hoc cõflictu finẽ & . i. simul audaciæ perditorũ: scilicet homi nũ. sollicitudinis nr̃æ: quod si altero: scilicet Antonius cœperit recipere se. i. redire tanquã i locũ tutiorẽ i italiam: rursus. i. iterum cognito aduentu nostro: erit officium Bruti occurreř ei cui. i. Bruto: scio nec consilium: nec animũ defuturũ. ⸿ Ego tamen si id acciderit idest si redierit in Italiam: mittam fratrem sup. meum cũ equitatu: qui sequatur supple eum: & defen dat italiam a uastatiõe quam antonius esset facturus. Fac ualeas & diligas me mutuo. Vale. ASC.

VBE. Ihil. hæc epistola eiusdē fere est argumēti. cuius illa q̄ incipit: & si reip. cū ostēdit. n. q̄ gratæ fuerint Plāci lfæ in senatu: qbus declarauerat aium suū & uoluntatē erga remp. hortaē aūt ut pgat neq̧ petat cōsiliū a senatu qd sit facturus: qa quicqd fecerit affirmat approbatū iri a senatu tanq̄ & fideliter & sapiēter gestū. ¶ Cornuto. p tori q ut supra uidimus gerebat uices consulū absentiū. ¶ Frigidas. nō multum graues: uel certe in quibus non declarabaē prōptus aius Lepidi. ¶ Subeas. s. lfas frigidas Lepidi. ¶ Clamoribus. fremitib⁹ ex lætidę plausibus. ¶ Studiis. qa ostēdebas uolūtatē tuam pmptissimā. ¶ Referret. pponeret. ¶ Ad. u. i. oēs nemiem excepto: sic Virg. Iuppiter oipotēs: si nondū exosus ad unū Troianos. ¶ Et senatuscōsul. q est perscriptum. ¶ Reiicias. huc remittas huc ro. ut nō remittas ad senatum ro. qd aliquid eris facturus: ut ipse deliberet. ¶ Angustiis. pui tpis. ¶ Ipse tibi tu senatus. i. cape cōsiliū a te ipso loco senatus. ¶ Ratio. utilitas. ¶ Non modo ut fi. &c. i. p misso senatū cōprobaturum quicquid feceris non solum quid feceris fideliter: sed etiam quid feceris sapiēter. ¶ Comprobaturum: confirmaturum.

M.T.C. Co. Planco. S.P.D.

Ihil post hominū memoriā gloriosi⁹ nihil gratius: ne tēpore quidē ipso oportunius accidere uidi, quā tuas Plance literas. Redditæ sūt eni frequēti Sēatu Cornuto: cū is frigidas sane, & incōstātes recitasset literas Lepidi: subeas statim recitatæ sūt tuæ, nō sine magnis quidē clamoribus. Cum rebus enim ipsis essent & studiis beneficiisq̧ in rēp. gratissimæ, tum erant grauissimis uerbis ac sentētiis plenæ, flagitaē Sēat⁹ instituit Cornutū, ut referret statim de tuis lfis. Ille se considerare ait uelle. Cū ei magnū cōuiciū fieret a cūcto Senatu; quinq̧ tribuni pl. rettulerunt. Seruilius rogatus rē distulit. Ego eā sniam dixi: cui sunt assensi ad unū. Ea q̄ fuerit ex senatuscōsulto cognosces. Tu q̄q̄ cōsilio nō eges, uel abūdas poti⁹: tū hoc animo eē debes: ut nihil huc reiicias: ne ue in reb⁹ tā subitis: tā q̧ āgustis a senatu cōsiliū petēdū putes. ipse tibi Senatus, quocunq̧ te rō reip. ducet seqre. Cures: ut aū factū aliqd a te egregiū audiamus: q̄ futuꝝ putaremus. Illud tibi pmitto: qcqd a te erit factū id senatū nō mō ut fideliter: sed etiā ut sapiēter factum cōprobaturum. Vale.

ASC. Ihil. Eiusdem est fere argumēti cū illa Etsi reip. cū ōndit enim q̄ gratæ fuerīt senatui Planci literę: hortaē ut pergat hostes persequi: neq̧ differat donec consiliū a senatu acceperit. ¶ Ordo ē. Nihil uidi accidere gloriosius: nihil gratius: ne quidē. i. & nō ē tpe ipso oportunius post memoriā hoium. i. post tm̄ tpis q̄tum hō posset memoria cōplecti: q̄ o Plance lfas tuas. ¶ Sūt. n. redditæ: senatu sup. ente frequēti: cornuto. i. a Cornuto prætore urbis & cōsulis officio fungente. ¶ Cū is. s. Cornutus recitasset lfas Lepidi frigidas sane. i. ualde frigidę operā suā pollicētis: & incōstantes quia ambigue scriptas: tuæ. s. literæ recitatę sunt statī: sub. i. post eas qdē. i. certe nō sine magnis clamoribus. i. acclamationib⁹. ¶ Cū enim literę tuæ: eēnt gratissimæ: rebus ipsis & studiis & beneficiis in rēp. tum. i. multo magis erant plenę grauissimis uerbis ac sentētiis: ubi

Plenus plenæ cū genitiuo contra Vallę opinionē. ¶ Senatus instituit. i. cœpit flagitare Cornutū: ut referret. i. cōsultationē faceret statim de literis tuis. ¶ Ille ait. i. rūdit se uelle cōsiderare: & cū magnū cōuiciū fieret ei cūcto. i. simul toto senatu: qnq̧ tribuni plebis rettulerunt. i. i cōsultationē attulerunt qd de literis tuis sentiendū esset Seruili⁹ quia aduersarius rogatus. s. sniam distulit rem. i. noluit tunc dicere. ¶ Ego dixi eā sniam cui assensi sunt. s. senatores ad unū. i. uno dūtaxat Seruilio excepto. Tu cognosces ex senatusconsulto. s. ad te misso: q̄ fuerit ea. s. snia mea. ¶ Tu q̄q̄ nō eges uel poti⁹ abūdas consilio: tamē debes esse hoc aio: ut nihil reiicias. i. ex literis tuis excussum trāsferas huc. i. ad nos: neue putes cōsiliū petendū a senatu ī reb⁹ tā subitis. i. subito faciendis: & tā angustis. i. tā modicū tpa ad deliberationē habētibus. ¶ Ipse. i. tute sis tibi senat⁹: seque te te. i. cōsiliū tuū. quocūq̧ rō reip. ducet te. ¶ Cures ut audiamus aliqd factū egregie a te anq̄ putarem⁹ futuꝝ. ¶ Ego pmitto tibi illud: qcqd factū erit a te id senatū cōprobatuꝝ nō mō ut factū fideliter sed ēt ut factum sapienter.

VBE. Ntonius postq̄ Anto. apud Mutinā superatus ē celeri cursu ad alpes se pripuit: sperās fore Vētidius ei amicissimus ex Piceno ubi erat cū trib⁹ legionib⁹ ad se ueniret: & Lepidus & Plā. secū ɔiūgerent: finaūt pgeret moram circa Mutinā. sicut qdā eius amici ei consulebant fore ut cōtinerēē a Lepido: & a Plāco. Scriptū. n. fuera: a senatu a Lepi. Plā. & Asiniū pollionē: ut cū Antonio pximi forēt illo depugnarēt. Lepi. igiē scribit ad Ci. ubi sit Antonius: & ubi sit Lepi. & quēadmodum spat se oia ɔfectuꝝ ad utilitatē: reip. Deinde qa miserat frēꝫ suū Ro. dicit q̄re miserit qd si gspā iproperet id sem dicit se nō frem suū accusandū. ¶ Idus maias. puto: deesse ad: ut sit ad idus maias. ¶ Primis. electis uel qa Ventidius erat postea uenturus ex piceno cū tribus legionibus: ut scribit Appianus. ¶ Vētidius. is primū fuerat mulio: deinde militauerat sub. Cæ. eratq̧ amicissimus. M. anto. is fuit q postea de parthis triūphauit: de quo Iuue. Vētidius qd. n. quid Tullius an ne aliud q̄ Sidus & occulti mirāda potētia fati. ¶ Spacio bi. i. ītrā duob⁹ diebus possit ad eū accedere. ¶ Ad forū. i. apud: ut Pria qd ad troiā pro caris gesserat argis. Est autem forū Voconii: ut hic docet Cicero oppidū trans alpis. ¶ Integra. sine aliquo impedimento: uel ita ut ego deliberaui: ut nihil aliud innouetur. ¶ Ipse Le. ut non mutet sniam.

Plancus. M.T.C.S.P.D.

Ntonius Idibus Maiis ad forū Iulii cum primis copiis uēit. Ventidius bidui spatio abest ab eo lepidus ad foꝝ Voconii castra hēt qui locus a foro iulii q̄tuor &. xx. millia passuum abest, ibiq̧ me expectaē cōstituit quēadmodū ipe mihi scripsit, qd si oia mihi itegra & ipse & fortūa seruauerit,

ASC. Ntonius &c. Postq̄ antonius apud Mutinā superatus ē: celeri cursu ad alpes se pripuit sperās Vētidiū ad se uentuꝝ ex Piceno cū tribus legionib⁹: & Lepidū ac Plācū sibi ɔiūgēdos. Scribit ergo ad Ci. Plancus ubi sit antoni⁹ & ubi lepidū: & qd speret se p rep. factuꝝ. deinde docet cur frem Romā miserit. ¶ Ordo ē. antoni⁹ uēit ad forū iulii. i. urbē illā galliæ cisalpinæ italiæ. idibus Maiis: cū primis. i. expeditissimis copiis. ¶ Vētidius abest ab eo spatio bidui idest itineris duoꝝ dieꝝ. ¶ Lepidus hēt castra ad Forū uoconii: oppidū trans alpes: qui locus abest a Forouli: quatuor & uiginti millia passuum & constituit expectare me ubi: quēadmodum ipse scripsit mihi: quod si oē ipse scilicet Lepidus & fortuna seruauerit mihi omnia integra idest non impedita nec uiolata aliqua perfidia.

¶ Recipio.

Recipio.pmitto. Ex Snia ut uolum⁹. Cõcursa.iteratiõib⁹eĩdo mõ huc mõ illuc. Cõfectũ:debilitatũ. Gra VBE.
uiter se ha.i.uæhemẽter & periculose ægrotasse. Ingredi:incidere: Sibi pp se. Princeps pri.ut primus añ oẽs dẽ
som palinur⁹ agebat agmen.isto.i.istuc.s.Ro.ubi tu es. Cõficere:debilitare. Consu.Hircii & Pansæ. Tali:q̃lis
est frater meus:q posset esse optimus ptor deficiẽtibus cõsulib⁹. Quod.s.fratrẽ meũ esse missum Romã. Mihi pru.
i.ascribat iprudẽtię meæ:nõ aũt fidelitati illius erga p̃triã. Appel.nomẽ pprũ fortasse legati Lepidi:uel alicui⁹ ei cha
rissimi. Obside:idẽ apud me manẽte loco obsidis dũr.n.obsides q dant in tutelã fidei. Illius:Lepidi. Studiũ:uo Obsi/
lũtatẽ. Q uo gellio. Interprete:nũcio. Sũ te. q dea
sit amicus reip. Q uin bñ.m.de rep.idẽ q ei benefa
ciunt. Singulari:maxima:precipua.

recipio uobis celeriter me negociũ ex snia confectu rum.Fratrẽ meum assiduis laboribus : concursationibusq; confectũ grauiter se habuisse antea tibi scripsi. Sed tñ cũ primum posse ingredi cœpit:nó magis sibi q̃ reip.conualuisse se existimans ad oĩa picula princeps esse non recusabat.Sed ego eũ nó solũ hortatus sum,uerũ etiam coegi isto proficisci, q & illa ualetudine magis conficere se,quam me tueri posset in castris,& q acerbissimo interitu consulum rẽp. nudatá tali ciue pretore in urbanis officiis indigere existimabam.Q d si quis uestrum nó probabit. mihi prudentiam in consilio defuisse sciat,nó illi erga patriá fidelitatem.Lepidus tñ,quod ego desyderabam . fecit,ut Appellam ad me mitteret.Q uo obside fide illius & societate in repu.administráda uterer. Studiũ in re ea mihi suũ.L.Gellius de tribus fratribus Segauiano probauit quo ego interprete nouissime ad lepidum sum usus,amicum eum reip.cognoscere uideor,libenterq; ei sum testimonio & omnibus ero qui bene merentur.Fac ualeas.meque mutuo diligas dignitatẽq; meá si mereor tueatis,sicut adhuc singulari cum beniuolentia fecisti. Vale.

Plancus Ciceroni Salutem Plurimam.D.

QVid i aío habuerim cũ Leernus. Neruaq; discesserunt a me,& ex literis, q̃s eis dedi, & ex ipsis cognoscere potuisti,qui omnib⁹ rebus cõsiliisq; me interfuerũt.Accidit mihi qđ hoí pudẽti & cupido satisfaciendi reip. bóisq; omnib⁹q; accider solet,ut cõsiliũ sequere piculosum magis dũ me pbaré q̃ tutũ q hẽre obtrectationẽ.Ita q post discessũ legatorũ cũ binis cótinuis literis & lepidus me ut uenirẽ,rogaret, & Laterẽsis multo etiam magis prope plorans obtestaretur, nullam rem aliá extimescens q̃ eandem,quæ mihi quoq; facit timorẽ

Recipio.i.polliceor uobis me cófectur celeriter ne ASC.
gociũ.i.totũ bellũ ex snia.i.ãbitio nrõ. Ego scripsi tibi antea:ex lrã lĩæ nõ extant fratrẽ meũ ɔfectũ.i.debilitatũ:defatigatũ assiduis laboribus & ɔcursationibus: præmiserat enim eum ut uidimus:habuisse se grauiter .i.multum ægrotasse.sed tamen cum primũ cœpit posse igredi:existimãs se cõualuisse nõ magis sibi.i.ad utilitatẽ suam:quam reipu.i.ad utilitatem reip.nõ recusabat esse princeps ad omnia pericula. Sed ego nõ solum hortatus sum eum:uerũmetiã coegi proficisci isto.i.istuc:hoc est ad uos Romã:q ipse &.i.simul:posset magis conficere.i.interimere se illa ualetudine.s.tã aduersa:quã tueri me in castris:& q existimabã rẽp.nudatam.i.orbatam & spoliatã:acerbissimo interitu consulum.s.Hircii & Pansæ qui in conflictu cũ Antoniãis ceciderant:ut Appian⁹ late recitat: idigere i officiis urbãis:tali.i.tã fideli & prudẽti ciue ptore. Q d.s.cõsiliũ meũ & factum fratris:si quis uestrum nõ pbabit.i.nõ approbabit:sciat prudẽtiam defuisse mihi i cõsilio:nõ fidelitatẽ illi s.fratri meo:erga patriã:Lepid⁹ tamẽ fecit quod ego desiderabam:ut mitteret. Appellã legatũ suũ ad me:quo obside sup.ente aut habito.ego uterer fide illius & societate ĩ rep.administrãda: Lucius Gellius pbauit.i.ostẽdit mihi ĩ ea re studiũ suũ.s.i rempu. Segauiano.s.uno de tribus fratribus:hæc est ut intelligo:Segauiãno mihi obside dato:quo.s.Gellio interprete i.iternuncio:ego sum usus nouissime.i.ultime ad Lepidũ. Ego uideor cognoscer eũ s.Gelliũ amicũ reipu.& libẽter sũ ei testimonio.i. fidelitatis: & ero oib⁹ q bñ merent.Fac ualeas & diligas me mutuo & tuearis dignitatẽ meã si mereor sic fecisti adhuc.i.in hũc usq; diem cũ singulari beneuolentia.i.ea cõstante.

Vid i aio:cũ rogat⁹ fuisset plãcus a Lepi. VBE.
ut ad se uẽiret:secũq; cõiũgeret.ut.M.A.
posset occurrer:licet Plancus ei diffideret
suspicaretq; aliqd fraudis subesse.tñ ne
postea sibi iputaret:si Lepidus qa multis
credebat bñ fecit aliqd detrimẽti accepisset:dĩc se maluisse seq cõsiliũ sibi piculosũ dũmõ reip. pbaret fidẽ suã & aium q̃ tutũ de quo posset ab aliquo accusari: qđ autẽ esset periculosum & tutũ declarat. Itaq; dicit se cõiunctũ iri cũ Lepido:q sperat fore octo diebus post has lrãs scriptas ei⁹ fere argumẽtũ ẽ supior illa epla q̃ icipit:his lrĩs scriptis ubi narrat fere idẽ cõsiliũ. Leern⁹.&.N.quos ad uos misi cũ lrĩs meis & mãdatis. Pudẽti.i.uerecũdo:timẽti dedec⁹. Dũ p.me:dũ oñderẽ me uirũ bonũ. Obtrec. rephẽsionẽ.

Continuis lit.post alteras statim missis. Implo.cum misericordia petẽs. Obtesta.adiuuaret.

QVid i aio.&c.Rogatus fuerat a lepido Plãcus ut se cũ eo adiũgeret aduersus Antoniũ qđ cõsiliũ licet suspectũ ASC.
haberet Plãcus:dicit se maluisse seq quã accusari detrimẽto fuisse reip.si p se stetisset quominus Antoniũ lepidus persecutus fuisset:dicit ergo se cõiunctũ iri cũ Lepido octo diebus postq̃ has dederat. Ordo est. Tu potuisti cognoscere qđ habuerim i aio:cũ Leernus & Nerua discesserunt a me:&.i simul ex lrĩs q̃s dedi eis sup. ad te:& ex ipsis.i.ex eorũ relatiõe:q iterfuerũt oibus rebus & cõsiliis meis. Accidit mihi.i.deinde sup.id qđ solet accidere hoi pudẽti.i.uerecũdo:& cupido satis faciẽdi reip.& oibus bonis:ut seq̃rer magis cõsiliũ piculosum: dũ.i. dũmõ pbarẽ.i.pbatũ aut pbum facerẽ & oñderẽ me:q̃.s.cõsiliũ tuũ.i sine piculo:qđ posset habere obtrectationẽ.Cõsilium autem aperui in argumento & statim explanabitur. Itaq; post discessum legatorum:uidelicet Leerni & Neruæ : cum scilicet.ita esset:quod & Lepidus rogaret me binis literis continuis:idest alteris super alteras missis:& Lateren. multo magis etiam prope idest quasi plorans obtestaretur idest deos & fidem meam in testes adducens rogaret ut uenirem: scilicet ad Lepidum:obtestaretur inquam Lateren.nullam aliam rem extimescens quã eandem:quæ mihi quoq; facit timorem:Multi textus habent iplorans pro plorãs:& nõnullã p nullã:sed minus probantur:quia si nonnullam:idest aliq̃ aliam extimuisset Laterensis:non tam excusabilis esset Plancus:quod inquam eandem quæ &c.

VBE. ¶ VArietatē hæc est illa res: q̄ & laterēsi & ipsi Plāco timorē faciebat. qđ exercit⁹ Lepidi erat uarius & īfidelis. ¶ Cōi & lepidi & meo. ¶ Scie. iā icipit exponere tutū cōsiliū. ¶ Trāsi. transmitteret exercitū suum huc ex Italia. ¶ Brutus decius. ¶ Col. decio. ¶ Si. mi. fa. i. armis itentis: & animis arrectis ut est mox militū. ¶ Assi. i. assignādū: est. n. futurū ifinitiui passiui. ¶ Peri. ob. ꝙ nō uoluissem succurreř. ¶ Aut. i. quod timuissem. ¶ Si au. h. o. hæc est rō ptinaciæ. ¶ Aut. i. a certamine: rō timoris. ¶ Peri. experiri: inde periculū experimentū: ut fac periculū in lr̄is: unde aūt dr̄: ga rerū est experimentū sine periculo. ¶ Melio. q ut supra dixi erat corruptus: & a rep. alienatus. ¶ Nimis. c. nimis astutus oñdens me uidere oia pericula q̄ iminebāt. ¶ Sollicitiorē. s. q̄ me: est aūt sensus nō q̄ puto fuisse hoiem q maiorē caperat sollicitudinē ubi nihil admisit q̄ ego facio: uel qui magis sit sollicitus suis cōtractis. i. suis rebus nō cōgregatis non cōpositis. Et hic ē fortasse melior sensus q̄ dicere cōtractis. ¶ Admis. i. pecatis. ¶ Casum fortunā: momētū. ¶ Nō cō. h. s. Anto. i. nō potuisset p unā horā se sustiere cōtra me & exercitū meū qui fuisset uictus. ¶ Mihi meis cōsiliis: q̄ aduersus eū pparaui. ¶ Illius: Antonii. ¶ Perculsas: iā terrore cōcussas: qa fuerūt uictæ apud Mutinā. ¶ Vētidii mu. ad cōtēptū dixit: fuerat. n. mulio. nō aūt tūc erat. ¶ Despicio: pulsacio. ¶ Si qd in. e. i. si qd est occultū & latet: tractū a morbis: qa itra cutē latens sunt periculosiores: uñ illud Persii. Ego te intus & in cute noui. ¶ Subest: latet. ¶ Quod uuln⁹. ¶ Nocere: utputa si putrescat: & ut uulgo dicūt chirurgi: si infistulet. ¶ Perditi. h. antoniani. ¶ Accessionē. icremētum. i. auxissent res suas. ¶ Quas: aliq̄s. ¶ Quæ. q. r. ne q bñ de rep. sentiūt: piculū adeūt: & ne hostes ufi augeant abstractis aliqbus copiis a Lepid. ¶ Excitauit cōmouit. ¶ Ab hisara fluuio: quē supra dixit eē in finib⁹ allobrogū. ¶ Pōte: supra. n. dixit. Itaq̄ ī flūine hisara qđ ī finib⁹ ē allobrogū pōte uno die fcō exercitū ad. iiii. id⁹ Maii traduxi. ¶ Castellis: turrib⁹ ppugnaculis: psidia: milites ad custodiā illi⁹ pōtis. ¶ Trāsitus eēt pa. ut posset trāsiř nullo ipediēte. ¶ Octo die. ad octo dies. ¶ Quib⁹. i. ex q. s. die. ¶ Copiis: exercitui.

ASC. ¶ HOC est q̄ uarietatē. i. uariabilitatē. Nam uarium quoq̄ dř qđ est uariabile: ut æne. iii. Variū & mutabile semp fœmina: uñ uarietas mutabilitas: atq̄ infidelitatē exercitus eius. i. Lepidi: q pollicitatiōibus Antonii fere corruptus erat: nō putaui dubitādū: qn. i. quominus: succurrerē. s. Lepido quē fidē uterq̄ existimabat: & offerrē me piculo cōi. s. mihi & Lepido. si non possent iducere exercitū in sniam suā: nihil aūt de Lepido tūc timebat. Sciebā. n. & illud ɔsiliū erat cauti⁹. i. hois magis caute agētis: me expectare ad. i. iuxta Hisarā aut hisarā flumē: dū. i. donec Brut⁹. s. Decius traiiceret exercitū. s. trāsalpes & ire obuiā hostibus cū collega. s. Bruto: cōsentiente sicut milites faciūt. s. dum pari cōsensu in hostē inferūtur: tum. i. tūc uidebā si Lepid⁹ bñ sentiēs. s. đ rep. ut putabař cœpisset qđ. i. aliqđ detrimēti: hoc oē assignatū iri. i. q̄ assigneř: aut ptinaciæ meæ aut timori. s. meo: ptinaciæ si aut nō subleuassem. i. adiuuissem in onere belli portādo: hoīem offensum. i. inuisum mihi cōiunctū cū reip. i. licet eēt cōiunctus cū rep. noluerit iuuare eo ꝙ eēt inuisus mihi aut sup. timori: si remouissē me a certamine belli tā necessarii.

uarietatē atq̄ infidelitatē exercitus eius nō dubirandum putaui quin succurrerē: meq̄ cōi periculo offerrē. Sciebā enim & cautius illud erat cōsiliū expectare me ad Hisarā, dū Brut⁹ traiiceret exercitū, & cū collega cōsentiente, sicut milites faciūt, hostibus obuiā ire. Tamen si quid Lepidus bene sētiens detrimēti cœpisset, hoc oē assignatū iri aut ptinaciæ meæ, aut timori uidebā, si aut hoiem offensum mihi, ɔiunctum cum rep. nō subleuassem aut ipse a certamine belli tā necessarii me remouissem, Itaq̄ potius piclitari uolui, si posset mea præsentia & lepidū tueri: & exercitū facere meliorē: q̄ nimis cautus uideri. Sollicitiorem certe hominē nō suis contractis neminē puto fuisse. Nā q̄ res nullā hēbat dubitationē: si exercitus Lepidi abesset: ea nūc magnā affert sollicitudinē, magnūq̄ hēt casū. mihi eni si cōtigisset: ut prior occurrerē Antonio: nō mehercule horā constitisset: tātum ego & mihi confido & sic perculsas illius copias: Vētidiiq̄ Mulionis castra despicio. Sed nō possum non exhorrescere: si quid intra cutē subest uulneris: qđ prius nocere pōt: q̄ sciri curariq̄ possit. Sed certe nisi uno loco me tenerē magnum periculum ipse lepidus: magnū ea pars exercitus adiret: qua bene de rep. sentiret. Magnam etiam perditi hostes accessionē sibi fecissent: si quas copias a Lepido abstraxissent: q̄ si aduentus meus repressserit: agam gratias fortunæ: cōstantiaq̄ meæ: quæ ad hanc experientiam excitauit itaq̄ ad. xii. kalen. iunias ab Hisara castra moui pontem tamē quem in Hisara, facerem: castellis duobus ad capita positis reliqui: præsidiaq̄ ibi firma posui: ut uenienti Bruto: exercituiq̄ eius sine mora transitus esset paratus. ipse ut spero: diebus octo: quibus has lr̄as dabam: cum Lepidi copiis me coniungam Vale.

¶ Itaq̄ ego uolui poti⁹ piclitari. i. expiri. si. i. an: mea p̄sentia posset &. i. simul: tueri. i. ptegere Lepidū: & facere exercitū sup. eius meliorē: quā uideri nimis cautus: si. i. nollē aut nō auderē me Lepido cōiūgere. ¶ Ego puto certe neminē fuisse hoiem sollicitiorē. i. magis sollicitū sup. qua me: nō suis cōtractis. i. ob res q̄s ipse nō cōtraxit. ¶ Nā ea res q̄ nullā dubitatione hēbat si exercit⁹ Lepidi abesť. s. lōge a puincia: qa tūc certū fuisset ꝙ Bruto cōiungi deberet: aut Antoniū oppugnare affert tūc magnā sollicitudinē: & hēt magnū casum: qa incertū est an Lepid⁹ Antonio iūgi uelit: qđ si faciat: nō tutū sit utriusq̄ exercitui occurrere: sicut solius Antonii. ¶ Enim. i. qa. si cōtigisset mihi ut occurrerē prior Antonio. s. anq̄ ille cū lepido cōiungereř: me hercule: sup. An. nō cōstituisset. i. māsisset stans: horā. i. p spaciū uni⁹ horæ: tm̄. i. tā multū: &. i. simul: ɔfido mihi. i. uirib⁹ meis: & despicio. i. cōtēno & uilipēdo: copias illi⁹. i. An. pculsas. s. ex clade apud Mutinā acceptā & Castra. i. exercit⁹: q̄ i castris sūt Vētidii Muliōis. i. q aut. Mulio fuerat. i. agitator mulorū sui sic cognominat⁹: aut p cōtēptū dict⁹ ꝙ nihil militare sciret quā mulos Clitellarios agere: ¶ Sed nō possum exhorrescere: qa qđ latet timere negamus: uerū idipm exhorrescere possumus hoc est ne qđ lateat uñ legēdū putē pp piculū aduerlatiuā sed ñ exhorrescere negauit. n. se aut An. aut Vētidiū timeř. ¶ Sed igt. ñ possū ñ exhorresceř. i. qn exhorrescā. i. cū horreř quodā formidēe qđ uulneris subest itra cutē. i. latet ī Lep. uolūtate: qđ noceř pl pri⁹ q̄ possit curari. qa ñ pt sciri nisi cū sūmo piculo. ¶ Sed certe nisi tenerē me uno loco. s. cū Lep. ipe Lep. adiret magnū piculū. s. ab An. & ea ps exercit⁹. i. Lep. q̄ bñ sentit đ rep. adiret magnū piculū qa ab An. cū aliis nō bñ sentiētibus oppugnaret. ¶ Et hostes perditi. i. in qb⁹ nihil ē boni: fecissent

¶ Etiam sibi

etiam: sibi magnam accessionem.i.magnū incremētū. si abstraxissent a Lepido quas.i.aliquas copias. Abstructuri adti sunt: sed oēs cū Lepido attracturi: q.i.dictura: hoc piculum bonoꝝ & accessionē maloꝝ. si aduētus meus represserit. agā grās fortunæ & cōsilio uæ meæ: q̄ excitauit me ad hāc expientiā.s.faciēdā. ⸿ itaq.i. Et ita: in hoc pposito: ego moui castra ab Isara ad duodecimū Kalēdas Iunias: tn̄ reliq pōtē quē fecerā in Isara: duobus castellis.i.ut dicūt fortelictis: positis ad capita.i.extremas ptes pōtis: & posui ibi psidia firma ut transitus eēt paratus sine mora Bruto & exercitui eius. ⸿ Ipse.i. egomet ut spero cōiūgam me cū copiis Lepidi: octo diebus.sup.post illos: quibus dabam has literas. Vale.

M.Tul.Cicer,Planco.S.D.

Vāq̄ gratiarū actionē a te nō desyderabā cū te re ipa, atq; aio scirē eē gratissimū tn̄, (fatēdū est. n.)fuit mihi piocūda. Sic.n.ui di q̄si ea q̄ oculis cernūt me a te amari. Dices qd an tea? Sp qdē: sed nūq̄ illustrius. Lr̄æ tuæ mirabiliter gratæ sunt senatui: cū rebus ipis q̄ erāt gratissimæ, & maxiæ fortissimi ai sūmiq; osilii tū ēt grauitate sentē tiaꝝ atq; uerboꝝ: Sed mi Plācei incūbe in belli extre ma pficias: in hoc erit sūma & grat & gloria. Cupio omnia reip. cā. Sed me hercule in ea cōseruāda iā de fatigat⁹ n̄ multo plus faueo pr̄iæ quā tuæ gloriæ cui⁹ maximā facultatē tibi dii immortales ut sperō dede re: quā cōplectere obsecro. Q ui.n. Anto. oppsserit is: h̄ teterrimū bellū piculosissimūq; osecerit. Vale.

Vanq̄ grāꝝ. Quia Plancus egerat grās Ci. p lr̄as de iis q̄ pro eius dignitate egerat. Scribit Ci. q licet ab eo n̄ expectaret grāꝝ actionē: qa sciebat eū re ipsa & aio esse gratū. tn̄ sibi fuit iucūda illa actio grāꝝ: Deide dicit q̄ gratæ fue rint eius lr̄æ senatui: postrēo hortať ut icūbat dare finē huic bello. ⸿ Re effectu sine uerbis. ⸿ Aio uolun tate. ⸿ Quasi.tāq̄. ⸿ Quid antea.s.n̄ uidisti te a me amari. ⸿ Semp.q.rn̄sio.subaudi uidi me a te amari. ⸿ Extrema: fiņē. ⸿ In.h.ut extrema pficias: ⸿ Defa tigat⁹ .fessus assidue p ea laborādo. ⸿ Nō multo pl⁹ seosus ē licet oia cupiā reip. cā tn̄. n̄ multo pl⁹ cupio eī⁹ cā q̄ta: ut gloriā assequaris: ⸿ Cui⁹.i.glæ. ⸿ Quā: fa cultatē. ⸿ Cōplectere: accipe. ⸿ Confice. finiuerit. VBE.

Vamq̄. Dicit se nō expectasse a Plāco grarū actiones: gratos tn̄ fuisse: cohortaturq; eū ad reip. defensionē dicēs. ⸿ Quāq̄ non desyde rabā a te actionē grāꝝ cū scirē te esse gratissi mū re ipsa: & aio: tn̄.i. grarū actio fuit.n. p iucūda: q sup. dico fatēdū ē.o. qa ueꝝ ē. ⸿ Ego.n. uidi sic q̄si ea q̄ cernunť oculis.s.exterioribꝰ: me amari a te. ⸿ Dices qd antea sup. tibi uisum ē. Sp qdē sup. idē uisū ē sed nūq̄ illustri⁹.i.clarius. ⸿ Lr̄æ tuæ sunt gratæ senatui mirabiliter: cū.s. ita fit q fuerāt gratæ rebus ipsis.i. pp res ipsas q̄ erant grauissimæ & maximæ: & fortissimi animi & sum mi consilii: tū ēt grauitate uerboꝝ & sniaꝝ. ⸿ Sed o mi Plā. icūbe.i. enitere ut pficias extrema belli sūma & grā & gloria erit in h.i.i hac re. ⸿ Ego cupio oia.i. psperα: cā reip. sed me hercule ego tā defat gatus.i. usq; ad extremū fatigatus i ea.i. rep. conseruāda n̄ faueo multo plus pr̄iæ q̄ gloriæ tuæ: cuius.s. gloriæ dii imortales dedere tibi ut spo: maximā faculta tē: q̄ cōplectere obsecro. ⸿ Qui.n. oppsserit. An. is cōfecerit.i. finierit h̄ bellū teterri.i. execrabilis. & piculosissimum. ASC.

M.T.Cicero.Cn.Planco.S.P.D.

Ita erāt omnia quæ istinc afferebanť incer ta ut quid ad te scriberem: non occurreret. Modo enim quæ uellemus de Lepido: mō contra nunciabantur: de te tamen constans fama nec decipi posse: nec uinci: quorum alterius fortuna par tem habet quandā: alterum proprium est prudentiæ tuæ. Sed accepi litteras a collega tuo datas idibus Maiis in quibus erat te scripsisse a Lepido nō recipi Antoniū. Q uod erit certi⁹, si tu ad nos idem scripse ris: sed minus audes fortasse propter inanem lætitiā literarum supiorum. Verū ut errarem id Plāce uolui sti: Quis eni id effugerit? Sic decipi te potuisset quis nō uiderit? Nūc uero ēt iam erroris causa sublata est.

Ta erāt: binis lr̄is declarauerat Plācus se oiūctū iri cū Lepido idq; fore pp utilitatē reip. M. an. facilius opprimereť. q̄ re itellecta uæhemēter læ tat⁹ fuerat senat⁹: sed postea nūciatū ē Lep. cum. M. an. cōiūctū eē: q̄ cū diu fuissent incerta. quia uario mō nūciabātur: Scribit Ci. scriptū fuisse a Bruto col lega plāci nō esse ueꝝ. qd Lepi. esset cōiuoct⁹ cū. M. an. n.n. tibi a plāco scriptū fuisse: q̄re Ci. ab eo petit ut si ita ē: suis lr̄is po. ro. & Sēatū certiorē reddat. Dei de hortať: ut incūbat finire hoc bellū: Istinc ex Gallia ubi tu es. ⸿ Incerta: uaria. ⸿ Q uæ uelle: q̄ optarem⁹ s. qd tecū cōiūgereť. ⸿ Mō: iterdū. ⸿ Contra. alr̄.s.q̄ uellemus. ⸿ Cōstās: firma: certa. ⸿ Alterius.f. idest quoꝝ alteꝝ ē magna ex pte i fortuna.s. ut nō uicaris. ⸿ Alteꝝ.e.p.p.s. te non posse decipi. ⸿ A col. Decio Bruto. ⸿ Nō recipi.s. i societatē suā uel in prouinciā. ⸿ A scripsisse: annotasse tuis lr̄is.i. te ad eū scripsisse. ⸿ Q d.s. Antoniū nō recipi a Lepido. ⸿ Idē: qd scri psit Brut⁹. ⸿ Minus.i. nō. Inanē læ. superiorū lr̄aꝝ. i. quia superioribus tuis literis fecisti nos frustra læta ri: cū scripsisti te cōiunctū cū Lepido: cū postea ille mu tauerit ppositū. ⸿ Veꝝ ex plā. qd sponte decept⁹ sit nō p iprudentiā: & q uoluerit & ipsum Ci. errare. ⸿ Q uis eni id effugerit: ut interdū non erraret: quasi diceret: nemo. Sic: scilicet ut uelles me errare credēdo tibi. ⸿ Quis non ui. quasi dicat quilibet. ⸿ Sublata: remota. VBE. Minus pro nō

Ta erāt &c. Binis literis declarauerat Plancus se cōiungeodum breui cum Lepido: sed intellexisse Lepidum. ad An. trāsisse: qd Ci. nūc scribit nō ita esse. Monet ergo ut bellū cōficiat: dicēs. ⸿ Oia quæ afferebātur istic.i.a te & ab exercitu tuo erāt: ita icerta ut nō occurreret qd scriberē.i. scribere deberē ad te. n.i. qa mō.i. iterdū ea nūciabantur de Lepido q̄ uellemus mō.i. iterdū cōtra.i. cōtraria: utpote q̄ nollemus tn̄ cōstās fama ē de te.s. te nec posse decipi. i. capi p isidias: nec uinci.i. p ui apertā quoꝝ.s. duoꝝ fortūa hēt ptē q̄dā alteri⁹.s. ei⁹ qd ē uici nō posse alteꝝ.s. decipi non posse ē pprium prudētiæ tuæ. ⸿ Sed accepi lr̄as datas a Collega tuo.s. D.B. idib⁹ maiis i qbus erat te scripsisse An. nō re cipi a Lepido: qd erit certi⁹ si tu scripseris idē ad nos. sed fortasse min⁹.i. nō: audes: pp inanē lætitiā lr̄aꝝ supioꝝ: i qbus scripserat se ppediē oiūgēdū cū Lep. ⸿ Veꝝ o plāce tu uoluisti id.s. ut errarē: uel ut errarē id.i. i ea re. ⸿ Q uis.n. effuge rit id.s. aliqn̄ errare: aut poti⁹ id q scriptū erat i lr̄is tuis nobis qa eas nō hēmus ignotū. ⸿ Q uis nō uiderit te potuisse de cipi sic.s. p tātā fraudē cū hēres obsides & Laterensem iterptē & auctorē. sed qa pri⁹ dixit famam cōstātem esse ipsum n̄ posse decipi. Legunt hic qdā nō potuisse. Verum quia dicit sic stare potest ipsum non plane deceptum: sed sic: idest ex p te. ⸿ Nunc uero etiam cā erroris est sublata iam: hoc est crudelitas quæ nulla esse debet de homine semel fidefrago. ASC.

VBB. ¶ILLA cul.s.errãdi. ¶ Est rephẽ.bis uul. p.s.ut semel deceptus: nõ credat. fo: nisi uelit haberi ĩprudẽs: qa fo fallit ul tiũ ẽ. ẽm illud qd uulgo dr: semel falli humanũ esse: so incõsideratũ: tertio uel demẽtissimi uel obstinati. ¶ Ad collegam: Deciũ Brutũ. ¶ Ita se hẽt: qd Anto. nõ recipiat a Lepido. ¶ Nec tñ erit s. liberati. ¶ Reliqas: qa fuerat iã fusus An. apd Mutinã. ¶ Cõfectorẽ: finitorẽ. ¶ Quem. s. confectorem belli. ¶ Confido: indubitanter credo. Studia: rñdet nũc pũcu læ epistolæ Planci q scripserat officia Ci. erga se sibi gratissima qd Ci. scripsit se non admirari: uæhementer autẽ lætari. ¶ Quæ: studia mea erga te. ¶ Si recte istic erit: si recte egeris res in ista prouincia: ubi tu es.

ASC. ¶CVLpa. n. illa: bis ad eũdẽ. s. scopulũ nauẽ ĩpigere: aut ad eũdẽ indiqʒ locũ inscidere: aut ad eũdem cãm erroris reĩcere. ẽ rephensa puerbio uulgari. s. dictãti ñ dãdã ueniã excusantibus eũdẽ errorẽ. ¶ Si. i. sed si: sup. pri⁹ nõ errasti: sed res hẽt se ita ut scripsisti ad collegã. s. B. nos sum⁹ liberati oĩ cura: nec tñ erim⁹ s. securi: aut certiores ꝑusq̃ tu feceris nos certiores ita eẽ. ¶ Sña mea qdẽ ẽ hec: ut scripsi sæpi⁹ ad te: q oppsserit reliqas hui⁹ belli. s. cũ Ant. eũ fore cõfectorẽ. i. finitorẽ toti⁹ belli: quẽ. s. cõfectorẽ toti⁹ belli ego & opto & cõfido te futuꝝ eẽ. ¶ Ego mi. miror & uehemẽter lætor: studia mea erga te qb⁹ certe nulla potuerũt eẽ maiora: eẽ tibi tã grata: q̃. i. q̃tũ ego putaui fore. i. futura eẽ. ¶ Quæ qdẽ. s. studia mea erga te: tu cognosces maiora & grauiora: si recte erit istic. i. tecum & cũ exercitu tuo. Quarto. Kalẽdas iunias. Vale.

Culpa enim illa bis eundem uulgari reprehensa prouerbio est. Sin ut scripsisti ad collegam: ita se res habet omni cura liberati sumus nec tamen erimus priusquam ita esse tu nos feceris certiores. Mea quidẽ ut ad te sæpius scripsi: hæc sententia est. Qui reliquias huius belli oppresserit: eum totius belli confectorem fore: quem te & opto esse & confido futurum. Studia mea erga te: quib⁹ certe nulla esse maiora potuerunt tibi tam grata esse: q̃ ego Putaui fore minime miror: uæhemẽterqʒ lætor. q̃ qdem tu si recte istic erit: maiora & grauiora cognosces. iiii. kal. Iũias. V.

Cn. Plan. M. T. C. S. P. D.

PVderet me inconstantiæ mearum litterarum si non ex aliena leuitate penderet. Omnia feci quare Lepido coniuncto ad rẽp. dẽfendendã minore sollicitudine uestra perditis resisterẽ. Omnia ei & petẽti recepi: & ultro pollicit⁹ sum scripsiqʒ tibi biduo ante confidere me bono Lepido esse usurum: communiqʒ consilio bellum administraturum. Credidi chirographis eius: affirmationi præfectis Laterensis qui tum apud me erat reconciliaremqʒ me Lepido fidemqʒ haberem orabat. Non licuit diutius bene de eo sperarẽ. Illud certe caui: & cauebo: ne mea credulitate reip. summa fallatur. Cum Hisaram flumen uno die ponte effecto. exercitum traduxissem p magnitudine rei celeritatem adhibens. q petierat per literas ipse: ut maturarem uẽire. presto mihi fuit stator eius cum literis. qbus ne uẽirem denunciabat.

VBB. PVderet me. Quia ut supra diximus: scripserat plãcus se spare hẽre lepidũ & cõiũctũ & fidũ ad rẽp. defẽdedã. cũ iuenisset se ab eo deceptum: hac epl'a se excusauit: oẽmqʒ culpã trãstulit ĩ leuitatẽ & pfidiã Lep. a quo dicit sibi oĩa demonstrata fuisse qbus facile potuisset credere. Narrat aũt quo deꝑhẽderit ei⁹ pfidiã: tũ ex ei⁹ statore: tũ ex lr̃is Laterẽsis. Deĩde exponit quo aĩo eẽnt qdã ex militib⁹ lepidi: uixqʒ se cõtinuisse qn ad eũ uenerit. s; uidisse esse sũmæ demẽtiæ obiiceret se & exercitũ suũ tãtis piculis. si lepi. cũ an. cõiũctu fuisset: pollicet tñ se defẽsuꝝ puĩciã q̃tũ poterit: seruaturũqʒ oĩa ĩtegra dõec ad eũ trãsmittat exercit⁹ qa erat ĩ italia q ut q̃primũ fiat: rogat Ci. postrẽo excusat frẽm suũ q ñ citi⁹ uenerit: qa laborauerat febri quẽ: oñdit eẽ patũ ad oĩa cõmoda reip. petitqʒ a Ci. ut eũ cõmẽdatũ hẽat: & si poterit substituat eũ ĩ locũ Hyrci cõsulis q pierat in bello Mutinensi.

Incõstãtiæ ¶ Incõstãtiæ: ĩstabilitatis: uarietatis: qa cũ scripserĩ p. mũ lepidũ cõiũctũ eẽ mecũ: postea scribã ñ ita eẽ. ¶ Pẽderẽt: pcederẽt. ¶ Aliẽa. s. Lepidi. ¶ Quæ: ob q̃ rẽ. ¶ Pñtis: sceleratis. ¶ Recipi: pmisi cũ obĩone. ¶ Pollicit⁹ sũ: obtuli. ¶ Bono: fido amico reip. ¶ Cõi & suo: & meo. ¶ Chirographis: scriptis mãu ei⁹. ¶ Affirmatiõi attestatiõi: q dicebat eũ oĩo ita eẽ facturꝫ. ¶ Recõciliarẽ: ut redirẽ in grãm. ¶ Fidẽ ha. i. ut crederẽ lepido. ¶ Nõ li. ñ potui. qa stati mutauit ppositũ. ¶ Sũma re. i. stat⁹ ipse rei. ¶ Cũ hisa. nũc plãc. dicit q̃õ mutationẽ lepidi itellexerit: qa cũ iret ad ei⁹ auxiliũ: sicut ab eo rogat⁹ fuerat stati admõit⁹ ẽ ab ei⁹ nũcio ne iret: sed eũ ad hisarã expectaret. ¶ Qd pe. p litte. qa ipse ad me scripserat: ut q̃primũ ad eum uenirẽ. ¶ Præsto fuit: obtulit se mihi: occurrit.

Stator Stator: cubiculari⁹ ẽ. n. nomẽ officii dr aũt stator: ut supra plen⁹ diximus. q apud ĩpatorẽ uel ꝓtorẽ assidue stat: q̃les sũt cubicularii.

ASC. PVderet &c. Quia scripserat plãcus se spar ut hẽret Lepidũ & cõiũctũ & fidũ ad rẽp. defendendã. tũ cũ inuenisset se ab eo deceptũ: hac ep'la se excusauit: oẽmqʒ culpã trãstulit ĩ leuitatẽ & pfidiã lep. quã q̃õ deꝑhẽderit ẽt scribit & se uix cõtinere potuisse qn ad eũ iuerit: sed uidisse fore sũmæ demẽtiæ obiicere se & suos tãtis piculis. Purgatqʒ frẽm q nõ citius uenerit: cõmẽdatqʒ eũ rogatqʒ ut ipsemet ĩ Hircii locũ substituat. ¶ Ordo est Puderet me ĩcõstãtiæ lr̃aꝝ meaꝝ: si sup. lr̃æ meæ: nõ pẽderẽt ex leuitate. i. ĩcõstãtia aliena. s. Lep. ¶ Malẽ tñ legere pẽderet ut sit si incõstãtia lr̃aꝝ meaꝝ nõ pẽderet ex leuitate aliẽa. Feci oĩa q̃re. i. quãobrẽ lepido cõiũcto. s. mihi ad defendendã rẽp. ego resisterẽ pditis. s. ciuibus An. & eius fautoribus sup. cũ minore sollicitudĩe ur̃a. ¶ Ego &. i. simul recepi: promisi: oĩa sup. Lep. petẽti: & scripsi tibi biduo ante: me cõfidere me esse usuꝝ Lep. bono. i. amico & fauorabili: & admistratuꝝ bellũ cõsilio cõi. cõicato cũ Lepido. ¶ Credidi. i. fidẽ adhibui: Chirographis. i. scriptis manu eius. s. Lepidi credidi affirmationi Laterẽ. q erat tũ. i. tunc apud me: & orabat: sup. ut reconciliarẽ. i. amicitiã cõiungerem me Lepido & haberem fidem. i. confiderem. ¶ Non licuit. i. nõ est datũ: aut cõcessum: sperare bñ de eo. s. Lepido diutius. i. multũ diu. ¶ Ego certe caui. i. cauendo insidias effeci: & cauebo. s. deinceps: ne summa. i. suprema salus reip. fallatur idest decipiatur: & fraudetur. crudelitate mea. i. per credulitatem meã hoc est facilitatẽ credendi. Cũ traduxissem exercitum Hisaram aut Isaram idest duxissem trans Isarã flumen in delphinatu ponte effecto uno die: in quo cõmendat celeritatem: mirũ est tñ quod alibi dicit duobus castellis & multo præsidio capita põtis munita reliquisse: si uno die pontem fecerit adhibens celeritatem pro magnitudine rei q̃ scilicet id exigebat: utpote accessio Lepidi & exercitus eius ad rẽp. un sperabat: q idest quia: ipse: scilicet Lepidus caput rei petierat per literas ut maturarem uenire. Stator: idest minister publicus dictus a stando q stet paratus ad eundum. quo mittatur: fuit præsto: idest præsens cum literis eius: qbus denũciabat: idest contrariæ sententiæ factus significabat: ne uenirem scilicet ad ipsum.

¶Sepoſſe.

¶SE posse.s.scribebat. ¶ Per se.sine auxilio meo.Perficere ne resistere.M.A.& sustinere oium ipetu belli. ¶ Indicabo fatebor. ¶ Nihil omin⁹ :licet scripsisset ne irē. ¶ Sociū.g.ppter gliæ.i.existimās qd ipse solus uellet habere gloriā de su perato.M.An. ¶ Deliberare.degustare sumere. ¶ Ieiunii:insatiabilis:quia oia sibi aperit sicut ieiunii: ¶ Subesse.latere esse:scilicet putabā. ¶ Durius:aspius.i.si aliquid periculosiusei imineret: ¶ Non malus hō.i.bonæ intētionis. ¶ Suo chi. propria māu scriptas. ¶ Desperās :spē amittens. ¶ Destituiū:deceptū:derelictū a Lepido. Ne fa.a lepido. ¶ Suā fi.so. esse:suā fidē q̄ mihi dederat eū affirmaret de lepido eē fractā:qa nō posset eā præstare:quia lepidus eū decepisset:supra VBE.

se posse cōficere p se negocium,interea ad Hisaram expectarem Indicabo temerarium meū consiliū tibi, mihi, nihilominus ire decreueram existimans eum sociū gl'iæ uitare.putabā posse me nec de laude ieiuni hominis delibare quicq̄,& subesse tñ ppinquis locis,ut si duri⁹aliquid eēt succurrere celeriter possem. Ego nō mal⁹hō hoc suspicabar.At laterēsis uir sanctissimus suo chirographo mittit mihi lras, meisq̄ desperans de se,de exercitu de Lepidi fide q̄rensq̄ se destitutū.In qbus aperte denunciat uideā ne fallar, suam fidē solutam esse reip.ne desim:Exēplar ei⁹chirographi tytio misi.ipsa chirographa oīa et quibus credidi & ea qbus fidē nō habendā putaui, Leuocispio dabo pferenda, qui oībus his interfuit rebus.Accessit eo,ut milites eius cū Lepidus concionaretur. improbi per se corrupti etiam per eos q̄ præsunt.Canidios,Rufrenosq̄. & cæteros quos cum opus erit scietis,cō clamarunt uiri boni pacē se uelle, neq̄ esse cū ullis pugnaturos duobus iā consulibus singularibus occisis,tot ciuibus pro patria amissis:hostibus deniq̄ oībus iudicatis:bonisq̄ publicatis, neq̄ hoc aut uindicarat Lepid⁹,aut sanarat.Huc me ueniſ: & duobus exercitibus cōiūctis obiicere exercitum fidelissimum,maxima auxilia principes Galliæ: prouinciam cunctam summæ dementiæ:& temeritatis eē uidi mihiq̄:si ita oppressus essem:rēq̄ pub. pdidissem mortuo nō modo meum honorē:sed misericordiam quoque defuturam .Ita rediturus sum:nec tanta munera perditis hominibus dari posse sinā.Exercitū locis habebo oportunis:prouinciā tuear:etiam si ille exercitus descierit omniaq̄ integra seruem dabo operam

.n.dixit credidi chirographis eius affirmatiōi psentis laterensis. ¶ Leuo.c.legato meo:de quo supra i epl'a quæ icipit.Quid i aio habueri. ¶ Præ ferēda:ad uos. ¶ Cōcionaret:orōnē haberet pro cōcōe. ¶ Inprobi per se.i.sua natura mali corrupti facti mali. ¶ Per eos qui psunt.i.ab iis q eis psūt & declarat q sint. ¶ Cādios & rufrenos:plurale posuit p singulari inuidiose. Nā canidius & rufrenus mali uiri tribuni corrūperant milites:& eos rep.alienauerāt. ¶ Quos cæteros:Viri boni ironice. ¶ Duob⁹ cōsulib⁹ hircio & pāsa. ¶ Occisis :in bello Mutinēsi. ¶ A missis:mortuis. ¶ Indicatis:a senatu.Hoc qd dixerāt milites se nolle pugnare aduersus aliquē p rep.pp cās supradictas. ¶ Vidicarat:punierat: ¶ Aut sanarat:mitigauerat aliq̄ exhortatiōe:uñ & ip̄se ur assentiri uoluntati militū ne pugnēt cōtra An. ¶ Huc:p illuc.s.ad Lepidū. ¶ Duob⁹ Lepidi & antonii. ¶ Obiicere:tanq̄ uilē. ¶ Maxia au.s. obiicere.i.eos q uenissent i auxiliū meū. ¶ Principes gal.q fauebāt mihi: ¶ Ita s.obiiciēdo temere duobus exercitib⁹ cōiūctis. ¶ Oppssi⁹:fus⁹ delet⁹ cū exercitu. ¶ Perdidissē deleuissē.Nō mō honorē mortuo:qa iis q p rep.mortui fuissēt magnificētissima fūera fiebāt: qui uero eā perdidissent nulla ōrō. ¶ Misericordiam def.i.sor ut nemo misereī mei:sȝ poti⁹diceret memetito piisse. ¶ Rediturus:reuersurus:ut nullo pacto eā ad ipsum lepidū. ¶ Tāta mu.tantas occassiones.s.ut obiicerē eis exercitū meā puinciā & pricipes Galliæ & Cæsa.quæ ipsi munera existimarent. ¶ Perditis: sceleratis. ¶ Opportunis: commodis. ¶ Ille exercitus .s.lepidi. ¶ Descierit:defecerit : rebellauerit . ¶ Integra:sine detrimēto.in eo statu in quo nunc sunt.

¶ET denūciabat se posse cōficeī idest absolueī negociū idest expugnationē Antōii:& liberationē reip. p se:& sup.ut expectarē sup.eā ad Isarā. ¶ Indicabo tibi:o Cicero:consilium meū temerariū:ego decreuerā ire.s.ad Lepidū nihilominus.i. q̄uis denunciasset mihi irē existimās eū uitare:idest fugere sociū gloriæ: hoc ē uelle se solū habeī laudē deuicti Antonii. ¶ Putabam:idest secūdo loco:me nec delibare idest degustare quicq̄ de laude hominis ieiūi.i.sic auidi ad laudē:ut ieiūus ē ad cibū:& putabā tñ subesse.i.clā iesse locis propinquis:ut si aliqd esset.i.accederet durius: hoc est si forte succumberet Lepidus:posse succurrere celeriter. ¶ Ego hō non malus.i. minime astutus:suspicabar hoc:at Laterēsis uir sāctissimus.i.itegerrimæ ASC.

fidei:mittit mihi literas suo chirographo.i.scripto manu suæ:& desperans meis scilicet copiis:de se.de exercitu de fide Lepidi:& querens se destitutum:derelictū solū in fide. ¶ In qb⁹ scilicet literis:ipse denūciat aperte sup.ut uideam:idest prospiciā:ne fallar:fidē suam esse solutam:aut a se aut a Lepido si a se sensus eū fidē suam nō esse obligatam ad prestāda quæ non posset:cum denunciaret se amplius non posse:si a lepido:dic solutam idest uiolatam & interruptam:ne desim .i.ut consulam reip. ¶ Ego misi Tyrio:exemplar.i.ut dicūt duplū chirographi.i.māu scripti ei⁹. ¶ Ego dabo Leuocispio perferenda.s.ad senatū:oia chirographa.i.scripta manibus Lepidi laterensis:& aliorum ex qb⁹ credidi.s promissis eorū & ea quibus putaui fidē non habendam.i.nō credendum esse:qui.s.Leuocispius interfuit omnibus his rebus. ¶ Accessit i.additū ēeo.i.ad eam infidelitatē Lepidi ut cū Lepid⁹ ɔcionaret.i.orationē hēret ad milites suos: milites ei⁹ iprobi per se.i.propria natura & corrupti etiam per eos qui presunt utpote per Canidios:Rufrenos & cæteros: quos scietis cū opus fuerit conclamarunt sup.tanquam uiri boni se uelle parem neq̄ esse pugnaturos cū ullis & hoc duobus consulibus singularib⁹.s.Hircio & Pansa iā occisis:tot ciuib⁹ amissis p patria. ¶ Deniq̄ oib⁹.s.Antoniāis iudicatis.s.a senatu hostib⁹: & bonis.s.eorū publicatis neq̄ Lepid⁹ aut uidicarat hoc aut sanarat:idest ad sanum consilium converterat. ¶ Ego uidi: idest considerani: me uenire huc.i.ad talē exercitū & obiicere.s.trucidandū duobus exercitibus coniunctis.s.Antonii & Lepidi:exercitū fidelissimū:& ita diligendum:& maxima auxilia galliæ :& cunctam prouinciam:esse summæ demētiæ & temeritatis:& uidi,si oppressus essem ita:& perdidissem remp.meū:nō modo honorē. ¶ Sed quoq̄.i.etiā:misericordiā defuturam mihi mortuo. ¶ Itaq̄ rediturus sum.s.in prouinciam:nec sinā.i.patiar:tāta munera.i.tā fidelem & bene instructum exercitū posse dare.i.obiici:hominibus pditis. ¶ Ego habebo exercitum locis oportunis:tuear.i.protegam prouinciam:et si ille.s.Lepidi exercitus desciuerit.i.defecerit a repu.ad Antonium:& dabo operam ut serue omnia itegra .i.neq̄ fracta neq̄ imminuta.

VBE. Quoad ℂ Quoad.quousq;. ⁋ Submittatis:celeriter mittatis. ⁋ Exercitatis:Bru.& Cæ.Octauiāi. ⁋ Pari.sic uidicastis apd mutinā. ⁋ Nec depugnaf:pollicef plā.se paratissimū eē p rep.ad oia ad mortē usq;:nec cuiq cessurū. ⁋ Traiciēdū:trāsmittēdū. ⁋ Corroborent.cōfirmarent:capiāt uires nobis qelcēub⁹. ⁋ Perturbarēt:uidētes q nō mittanf auxilia. ⁋ In quo in qua re.s.ut traiciant exercit⁹. ⁋ In possessiōe:qa iā hūerat unā uictoriā apd Mutinā. ⁋ Fratrē me.Plācū. ⁋ In febriculā sic supra:fratrē meū assiduis laboribus cōuersauōib⁹ ɔfectū grauiter se hūisse aña tibi scripsi. ⁋ Istuc:istuc. ⁋ Cōcupiscere.i.mihi optaf. ⁋ Habeo te.i.reliquo iudicio tuo:q me plurimū amas:ut q̄tū tu uelis:& qn tu uelis mihi ɔferaf: sic supra Cōcupisco aūt mihi nihil cōtra qd ipse pugno: sed & tpis & rei moderatorē te facile patior eē. ⁋ Subdas: substituas. ⁋ Hircii cōsulis:qui in bello interiit.

quo ad exercitus huc sumi tātis pariq; felicitate rēp. uindicetis. Nec depugnare, si occasio tulerit, nec obsideri si necesse fuerit: nec mori: si casus iciderit pro bis paratior fuerit quisquam. quare hortor te mi Cicero exercitū huc traiciendum quamprimum cures & matures priusquam hostes magis corroborentur: & nostri perturbentur. In quo si celeritas erit adhibita resp. in possessiōe uictoriæ deletis sceleratis pmanebit. Fac ualeas: meq; diligas. Fratrē meū tibi fortissimū ciuem: & ad omnia paratissimum excuses literis qui ex labore in febricolam incidit assiduam: & satis molestam: Cum primum poterit istuc recurret. non dubitabit: ne quo loco reip. desit. Meam dignitatē cōmēdatam habeas: rogo. Concupiscere me nihil oportet: Habeo te & amātissimū mei: & quod optani: summæ auctoritatis. Tu uideris quantū & quando tuum munus apud me uelis esse. Tantum te rogo in Hircii locum me subdas: & ad tuū amorem & ad meam obseruantiam. Vale.

ASC. ℂ QVO ad.i.donec mittatis huc exercitū:& uidicetis.i.libertati restituatis rēp.pari fœlicitate q̄.s. apud Mutinā. ⁋ Nec qsq̄ fuerit parator.s.q̄ ego depugnaf.i.excidionalē pugnā obire:si occasio tulerit.i.dederit nec obsideri si necesse fuerit:nec mori p uobis si casus iciderit. ⁋ Quare o mi Ci.ego hortor te sup. ut cures exercitū traiciēdū.i.trās alpes mittēdū huc.i.ad nos: q̄primū.i ualde cito & matures.i.acceleres priusq̄ hostes corroborent nā & nrī q pauciores: & debiliores sunt ptrubent. ⁋ In quo.i.in qua re: hoc est i exercit⁹ traiectiōe:si celeritas erit adhibita.resp.manebit i possessiōe uictoriæ.s.apud Mutinā initę:& hoc sceleratis.s.reliqs deletis. Fac sup. ut ualeas & diligas me. Hic uidet finis supioris eplę:ut sequētia nouam cōstituāt: aut saltē seorsū scripta cēseant. Sūt.n.alterius argumēti & q̄ sic scripta uident:ut a solo Ci.legāt: cū supiora ab oīb⁹ legi possint. ⁋ Ordo aūt est Excuses lr̄is.s.mittēdis ad senatū fratrē meū ciuē fortissimū tibi & paratissimū ad oia.s.mādata obeūda:q.s. frater incidit ex laborare.i.fatigatiōe:i febriculā assiduā & satis molestā. ⁋ C ū primū poterit nō dubitauit recurrere istuc.i.ad uos:ne quo.i.aliquo loco desit reip. ⁋ Ego rogo sup. ut habeas dignitatē meā cōmēdatā.s.tibi: hoc est suscipias eā ptegēdā ab obtrectatoribus. ⁋ Sed sup. nihil oporteret me cōcupiscere:nā sup. habeo te &.i. simul:amantissimū mei:& qd optaui:sūmæ auctoritatis.q.d.q uelis cū sis amantissimus mei:& possis me defendere cum sis summæ auctoritatis. ⁋ Tu uideris.i.tuū fuerit uidere & iudicare:quātū.i.q̄ magnum:& qn̄.i.quo tempore:uelis tuum munus esse apud me.i.me tibi eē obnoxium: aut tuum munus esse apud me:idest me obire munus & partes tuas quasi dicat fuero semp & in oibus paratus:ut sit mile illi postea ab æolo apd. Ver.ad iunonē dcō: Tu⁹o regia qd optes Explorarf labor:mihi iussa capesserē fas ē. ⁋ Ego rogo te tm̄.i.dūtaxat sup. ut subdas.i.sufficias & substituas me i locū hircii.i.ut sim p hircio ɔsul.&.i.sil ad amorē tuū.i.augēdū i me:& ad obsuāuā meā.s.augēdā i te obsuādo.q.d.cū id & amor tu⁹ i me:& obsuātia mea in te exigat. Vale.

M.T.C.Cn.Pl.Præ.Desi.S.P.D.

IN te: & in collega ois spes ē: diis approbātib⁹. Cōcordia urā: q̄ senatui declarata literis urīs ē: mirifice & senat⁹ & cuncta ciuitas delectata ē. qd ad me scripseras de re agraria si cōsult⁹ senat⁹ eēt: ut qsq; de te honorificentissimā sententiā dixisset: eā secutus eēm: q̄ certe ego fuisse. Sʒ pp tarditatē sniaꝝ: moráq; reꝝ cū ea: q̄ cōsulebāf ad exitū nō pueirent: cōmodissimū mihi Plācoq; fratri uisū ē: uti eo qd ne nr̄o arbitratu cōponeref: qs fuerit ipedimēto: arbitror te ex Plāci lr̄is cognouisse: Sʒ siue in senatusconsulto: siue in cæteris reb⁹ desyderas aliqd: sic tibi psuade: tātā esse apd omnes bonos tui charitatē: ut nullum gēus amplissimæ dignitatis excogitari possit: qd tibi nō paratū sit. Lr̄as tuas uehementer expecto. Et q dē tales: quales maxie opto. Vale.

VBE. IN te & i collega:cū.B.recepisse se i gallia ad Plācū:scripserat plāc⁹ magnā eē iter se cōcordiā ad defēdēdā patriā:q̄ re dicit Ci.& senatū & totā ciuitatē uehemēter delectā eē. Deide qa rogauerat plāc⁹ Ci.ut si senat⁹ fuisset iterrogat⁹ de re agraria assentiret ipse Ci.iis q honorifice dixisset p plāco:q hāc curabat magis pp milites suos q̄ pp se:ut ifra alio loco dicet:rñdet.Ci.se fuisse paratissimū:sed cū nihil cōcludet i senatu pp tarditatē eorū:q dicebāt snia uisū fuisse & sibi & plāco plāci fratri ut facerēt id qd nō potuit cōponi arbitratu ipoꝝ quodā ipediēte:de quo dicit se putare eē ad eū scriptū a plāco ei⁹ frē. Postrēo dicit eū nō dēre dubitare tātā eē ei charitatē apud oēs bonos ut nō possit oia obtinere. ⁋ Collega.D.Bru. ⁋ Oia spes cōficiēdi belli. ⁋ Diis approbātib⁹:diis fauētib⁹ Cōcordia urā:tua & collegæ Bru. ⁋ De re agraria:q̄rebat.n.Planc⁹ ut i distributiōe agrorū q erāt uiritim diuidēdi iter bonos ciues ipse eēt cōmēdat⁹. ⁋ Cōsulat⁹:interrogat⁹:ut diximⁱ i primo libro ⁋ Vt sicut. ⁋ Honorificētissima:cū laude & cōmendatione tua. ⁋ Eā secut⁹ eēm.i.eā approbassem. ⁋ Qui fuissem.i.q fuissem ille q dixisset sniam honorificētissimā p te: & nō solū eēm locut⁹ sniam aliorū. ⁋ Sed dicit Ci.q̄re.nō potuerit dicere snia p plāco. ⁋ Quæ cō.q inter rogabāf senatu uel q̄ deliberāf. ⁋ Frī:tuo. ⁋ Vti eo.i.id cape. ⁋ Q d ne.i.qd qdā de quo ad te puto frem tuū scripsisse:ipediuit nos ne fieret.ut ualebam⁹. Eū āt ordo:uisū ē mihi & plāco frī uti eo:qd ut ne cōponeref arbitratu nr̄o nō arbitror te cognouisse ex lr̄is plāci frīs:q fuerit ipedimēto ipediti.n fuerāt a quodā quē nō noiat:ne illa res agraria cōponeref:ut uolebāt ipsi Ci.& plā.ff. ⁋ In senatuscō.i.i his q a senatu deliberāda sunt. ⁋ Charitatē tui:amorē erga te. ⁋ Talis.s.quæ declarent mihi Antonium oppressum.

ℂ In te &c.

IN te &c. Cum Bru. recepisset se in Galliam ad Plancum scripserat Plancus secum eo ad patriae defensionem coire. de quo re nunc dicit Ci. senatum populumque Ro. mirifice laetatum. Deinde quod de agraria lege rogatus erat. dicit se ad id paratum fuisse: sed oportunitatem defuisse. itaque inflammat hominem ad reip. protectionem: & ad literarum scriptionem. ⁋ Ordo est. Omnis spes. s. reip. aut salutis est in te o Plance: & in collega. s. tuo: Bru. diis approbantibus. i. nota nostra & uestra secundantibus. ⁋ Et. i. simul senatus & cuncta ciuitas. s. Romana. delectata est mirifice: concordia uestra. i. propter uestram concordiam quae declarata est. i. clare significata senatui literis uestris. ⁋ Quod tu scripseras ad me de re agraria. i. agris diuidendis militibus tuis: ut bene de repu. meritis. si senatus esset consultus. i. rogatus sententias: ut quisque dixisset sententiam honoratissimam. s. ubi secutus essem eam: quo. s. sententia honoratissima tibi aut de te: ego certe fuissem. sed cum ea quae consulebant. i. de quibus fiebat consulatio non peruenirent ad exitum. i. ad decretionem: usum est mihi & fratri. i. tuo Planco: commodissimum uti eo. s. quo ut scis usi sumus: quod. s. decretum quo usi sumus. ego arbitror: te cognouisse ex literis Planci. s. fratris tui: quis fuerit impedimento. i. quis impediuerit: ne componeretur. i. fieret & absolueretur: arbitratu nostro. i. secundum arbitratum & uoluntatem nostram: hoc est Planci & meam. Sicut in multis aliis epistolis: quia res erat nota scribenti & ei ad quem scribit: nobis mansit ignota. ⁋ Quis. n. diuinauerit quid fuerit quo usi sint: aut quis impediuerit quominus senatusconsultum ex sententia utriusque sum fuerit. ⁋ Sed siue tu desyderas aliquid in senatusconsulto siue in caeteris rebus: persuade tibi sic charitatem tui. i. sic te esse tantum apud omnes bonos: utpote reip. amatores: ut nullum genus dignitatis amplissime: possit excogitare. s. a te: quod non sit paratum tibi. ⁋ Plus est quod dicit excogitari. quam si diceret posci: facilius. n. est aliquid excogitari quam posceret. Plus est quod dicit: quod tibi paratum sit: quam si diceret quod tibi non desit: quia quod paratum est: expectat habiturum etsi non petierit. ⁋ Ego expecto uehementer literas tuas. ⁋ Et quidem tales quales maxime opto: hoc est quibus significas te hostes deleuisse aut quid simile. Vale. | ASC.

Cn. Plancus. M. T. C. S. P. D.

NVnquam me hercule mi Cicero me poenitebit maxima pericula pro patria subire: dum si quid acciderit mihi a reprehensione temeritatis absim: Confiterer imprudentia me lapsum si unquam Lepido ex animo credidissem. Credulitas enim error est magis quam culpa: & quidem in optimi cuiusque mentem facillime irrepit. Sed ego non hoc uitio sum pene decept⁹, Lepidum uero pulchre noram. Quid ergo est pudor mes qui in bello maxime est periculosus: hunc casum coegit subire. Nam si uno loco essem uerebar ne cui obtrectatorum uiderer: & nimium pertinaciter Lepido infensus: & mea patientia etiam alere bellum. Itaque copias prope in conspectum Lepidi: Antoniique adduxi. Quadraginta quinque milium passuum spatio relicto consedi de consilio: ut uel celeriter accedere uel cum salute recipere me possem.

VBB. NVnquam cum Plancus putaret se coniunctum esse cum Lepido: fuerat ab eo decept⁹: hac epla primum se excusat: ne uideatur per imprudentiam fuisse decept⁹. Deinde scribit quemadmodum & sibi & exercitui suo prouiderit: postea quam cognouit perfidiam Lepidi: & excusat Laterensem, qui affirmauerat de Lepido non malitiose ut deciperet Plancum: sed propter nimiam indulgentiam suam erga Lepidum: a quo postea quam uidit se deceptum dicit est tantum dolore accepisse: ut uoluerit seipsum interficere: incertumque adhuc sibi esse utrum sit uicturus. Narrat quantum doluerint Lepidus & M. Anto. quod non potuerit intercipere ipsum Plancum: & exponit aliquas causas odii Lepidi erga se. Hortatur postremo Ciceronem ut det operam Caesarem Octauianum ad se mitti cum exercitu: aut saltem eius exercitum: dicit. n. quod si id ita recte gererint res Romae ipse bonum tuebitur prouinciam. ⁋ Acciderit: male euenerit. ⁋ Absim a reprehensione temeritatis. i. non reprehendat fuisse temerarius: & imprudenter fecisse. ⁋ Lapsum. i. cespitasse. ⁋ Credulitas: facile credere. ⁋ Error. est casu quispiam decipitur & aliud pro alio accipitur: culpa uero est ob negligentiam quispiam peccat. ⁋ Irrepit: ingreditur. ⁋ Cuiusque optimi: ut. n. quisque optim⁹ est: ita facillime credit: quoniam alios ex ingenio suo iudicat: & plerumque errat. ⁋ Pene: hoc uitio non sum deceptus. i. fere non peccaui etiam per errorem credulitatis: quia nunquam credidi lepidum bonum. ⁋ Noram. s. malum & inconstantem. ⁋ Quid. s. est: si non fuit credulitatis error: quid ergo est quod te decepit. ⁋ Pudor: ridelicet sicut supra accidit mihi quod homini pudenti & cupido satisfaciendi reip. accidere solet. ⁋ Vno. i. ne coniungerem me cum lepi. sicut ille orabat. ⁋ Pertinaciter: obstinate: indurate. ⁋ Alere: fouere in longum deducere. ⁋ Offensus: irat⁹: inimic⁹. ⁋ Mea pa. si paterer ipsum esse solum aduersus An. ⁋ Prope. fere. ⁋ Consedi: constiti cum exercitu. ⁋ Eo consilio: ea deliberatione. ⁋ Accedere ad ipsos: uel recipere: retrahere. ⁋ Est sa. & me & exercitu meo incolumi.

Errot / Culpa

Pertinaciter / Alere / ASC.

NVnquam &c. Quum Plancus ab lepido ut uidimus deceptus erat: hac epistola se purgat ne putetur per imprudentiam suam fuisse deceptus. ⁋ Deinde scribit quemadmodum sibi & suis prospexerit postquam perfidiam lepidi cognouerat: purgatque Laterensem qui lepidum commendarat non malitiose quo plancum deciperet: sed propter nimiam indulgentiam suam erga lepidum. Dicit. autem ex ea fraude se tantum doluisse ut parum abfuerit quin sibi mortem inferret. Narrat etiam quam aegre tulerint. Lepidus & Antonius quod se: idest. Plancum: non circumuenerint. Hortaturque ut Caesarem octauium ad se mittat. ⁋ Ordo est: unde unquam mi Cicero: non penitebit unquam me hercule me subire maxima pericula pro patria: dum: idest dummodo: siquid: scilicet aduersitatis acciderit mihi: ego absim. i. immunis sim a reprahensione temeritatis: idest si non ueter temeritatis argui si praeter opinionem quicquam acciderit. ⁋ Ego confiterer me lapsum imprudentia: si unquam credidissem ex animo. i. syncere & plene. Lepido: dico supple me lapsum fuisse non peccasse. ⁋ Enim. i. quia credulitas. i. facilitas in credendo: est magis error quam culpa: & quidem. i. certe ipsa irrepit. idest tacite illabitur: facillime in mentem optimi cuiusque. ⁋ Quod perquam uerum est. Nam mali cum credant omnes sui similes non facile decipiuntur. ⁋ Sed ego sum pene. i. quasi deceptus non hoc uitio. s. credulitatis. dices sup. ergo quid est. s. quod errasti. Responsio. ⁋ Pudor qui est maxime periculosus in bello: quia audacem fortuna iuuat: coegit me hunc casum. ⁋ Nam si essem uno loco. i. si manerem in prouincia mea: uerebar ne uiderer cui. i. alicui obtrectatorum: idest inuidorum famae meae detrahentium: infensus: idest iratus Lepido nimis pertinaciter: si scilicet pro communi salute nolle me illi coniungere: & uideter etiam alere bellum: mea patientia: idest longanimitate aut tarditate: quod paterer hostem tam diu uiuere quos coniunctus cum Lepido possem statim opprimere. ⁋ Itaque adduxi copias sup. meas propeidest quasi in conspectum Lepidi & Antonii. ⁋ Consedi: idest locum quietis cepi: a consido: quod sic accipitur aenei. idest Vultis & his mecum pariter considere regnis: unde uerum est sido quoque sedi habere in preterito quod docet Valla spatio quadraginta quinque millium passuum relicto: scilicet a castris Lepidi: eo consilio ut possem uel accedere celeriter: scilicet ad Lepidum si fuisset in ea sententia in qua esse debebat: uel posset recipere me: idest a conflictu eripere. cum salute: scilicet mea & exercitus.

VBE. ¶ Adiūxi: pgit pbare se oī prudētia usū eē ne caperet īsidiis a Lepido. ¶ Oppositum: a lepido. ¶ Mora: aliq̄ dilatio: ne
Vocōii tā cito posset trāsire. ¶ Vt eēnt: subaudi adiūxi h̄: uel puidi ut eēnt. ¶ Vocōii: ppli Galliæ: sup q̄ros n̄ lōge a Durētia flu
uio. De q̄bus Strabo li. iiii. ¶ Sub manu: puerbialr dixit. i. apd: ppe. ¶ Pateret: esset a ptē. & facile sine cuiusq̄ ipedimē
to. ¶ Fideliter sine īsidiis cuiusq̄. ¶ Captabat: īsidiose quærebat. ¶ Res: qd̄ erāt cōiūcti: & q̄ mouerent castra ɔtra me.
Impe ¶ Deū: deoq̄. ¶ Reciperē. retraherē ī locū tutū. ¶ Nihil ū. fu. i. ne uideter fugere: timore eoq̄. ¶ Impedimētoq̄. sarcina
dimēta rū: dicunt. n. īpedimēta onera militaria. ¶ Interrupi: fregi: dissoci. ¶ Colligēdū se: intra urbes suas priusq̄ opprīerent repē
no aduēctu hostiū. ¶ Fatebor: dicā & præstabor: lz dce
pt⁹ fit a Lepido. ¶ Indulgētiā: obsequiū. ¶ Min⁹ saga
cē: minus acutū: & diligēte. ¶ Iust. honestr⁹. ¶ In Le.
q̄ fuit pfid⁹ ɔtra eū. ¶ Affer. m. inīcere man⁹. i. uio
lēter se manib⁹ ppriis iterficere. ¶ Cona. ē: tentauit.
¶ Interp. īpedit⁹. ¶ De h̄. qd̄ sit uicturus. ¶ Parrid
darū. pditoꝝ. dicunt. n. quasi parricidæ & iterfecto
res parētū & pfīæ pditores. q̄ pfīa parēs ē uniuscu
iusq̄. ¶ Cū dolore: dolēt. n. q̄ nō opeꝛ: qd̄ nō potuerit
me excipe & opprimere. ¶ His eīn. s. pricipis. ¶ Re
cētes: nouas: expōit adt cāa iracūdiaꝝ. ¶ Castigare:
obiurgare: rephēdere. ¶ Extigueret: sopiret penitus
tolleret. ¶ Improbabā: accusabā. ¶ Colloq̄a: ipsi⁹ Le
pidi. cū an. secreta ɔtra rēpu. Fide Le. data eis fide a
lepido. ¶ Vestinū: ex uestinis pplis q̄ st italiæ ultra pi
cenū finitimi. amiternis: ut scribit stra. ¶ Petiuerūt me
Petitio īsidias ī me itēderūt: nā petitiones pprie gladiatorū
nes dr̄: & petere ē insidiose aut uiolēter aggredi: ut apud
Petere Vir. reginā petit. Ci. p Qu. Ligario. Quid. n. tubero
tu⁹ ille destrict⁹ ī acie pharsalica gladi⁹ agebat: cuius
lat⁹ ille mucro petebat. ¶ Frustratio inanis cōatus eo
rū. ¶ Neruose. fortiter. ¶ Subornes adiuues istruas.

Adiunxi hæc in loco eligendo flumē oppositū ut hē-
rē in quo mora transitus esset. Voconii sub manu ut
essent per quoꝝ loca mihi fideliter pateret iter. Lepi
dus desperato aduentu meo, quē nō mediocriter ca
ptabat, se cū Antonio cōiunxit ad. iiii. Kal. Iunias eo
demq̄ die ad me castra mouerunt, uiginti millia pas-
suū, cum abessent, res mihi nūciata est. Dedi opam
deū benignitate, & ut celeriter me reciperem: & hic
discessus nihil fugæ simile haberet. non milles ullus
nō eques: non qcq̄ impedimentorum amitteret, aut
ab illis feruētibus latronibus interciperet. Itaq̄ pri-
die nonas Iunias oēs copias Hisarā traieci. pōtesq̄,
quos fecerā, interrupi, ut spatiū & ad se colligēdū ho
mines haberēt, & ego me iterea cū collega cōiūgerē
quem triduo cum has dabā literas, expectabam. La-
terēsis nostri & fidē, & animū singulare in remp. sem
per fatebor. Sed certe nimia eius indulgentia in Le-
pidū ad hæc pericula perspicienda fecit eū minus sa
gacē. Qui q̄dem cū in fraudē se deductū uideret ma
nus quas iusti⁹ in Lepidi perniciē armasset, sibi affer
re conatus est in quo casu tamē interpellatus adhuc
uiuit, & dicitur uicturus. Sed tamē de hoc mihi parū
certum est, & magno cum dolore parricidarum ela
psus sum his. Veniebāt enim eodē furore in me, quo
in patriam incitati. Iracūdias autem harum rerum re
centes habebant, q̄ Lepidum castigare non destite
ram, ut extingueret bellum q̄ colloquia facta impro
babam, q̄ legatos fide Lepidi dimissos ad me in con
spectum uenire uetueram q̄. C. Catinium Vestinum tri
bu. missum ab Antonio ad me, interceperam. In quo
hanc capio uoluptatem quod certe quo magis me pe
tiuerūt, tāto maiorem his frustatio dolorem attulit.
Tu mi Cicero, quod adhuc fecisti, idem præsta ut ui-
gilanter neruoseq̄ nos qui stamus in acie subornes.

ASC. ¶ Ego adiūxi. i. addidi: hęc. i. has res q̄s res q̄s dicā ī
loco. i. cōsidēdi eligēdi eligēdo. ut hērē flumē opposi
tū. i. exercitui Lepidi: ī quo. s. flumie: eēt mora trāsit⁹.
i. in quo trāsēudo morā traheret Lepidi exercitus. &
sup. adiunxi: hoc ē effeci: ut Voconii: alii legūt Vocon-
tii populi in illis ptibus galliæ: essent sub manu. i. ptā
te mea: p quoꝝ loca iter pateret mihi fideliter. ¶ Le-
pidus aduentu meo quē captabat nō mediocriter. im
mo ardēter desparo: cōiūxit se cū An. ad quartū Ka-
lēdas Iunias: & s. ipsi cōiuncti mouerūt castra. s. suas
ad me. s. pcedēdo: res est nunciata mihi cum abessent
uiginti millia passuū. ¶ Ego dedi opam benignitate
deū. i. deoꝝ: q̄ eā mēte dderāt ut &. i. simul reciperē. i.
ī loca tuta retraherē me celeriter: & hic discessus nihil
hēret simile fugæ: & ullus miles: nō amitteret: æques
ullus n̄ amitteret: q̄dq̄d ipedimētorū. i. itineris: hoc ē
machinaꝝ & sarcinaꝝ bellicarū non amitteret: aut in
terciperet. i. in medio itinere p īsidias caperet ab illis
latronibus feruentib⁹. i. ardētib⁹ ad prædā. Itaq̄ ego
traieci pridie nōas Iunias. i. die pcedēte nōas Iunias rē
q̄ito die Iunii. copias meas Hisarā. s. flumē galliæ in
delphinatu: & iterrupi Pōtes: quos fecerā: aut hoies.
i. milites mei hērēt spatiū ad colligēdū se. i. ad resumē
dū aīum & ad cōponendas res turbatas ex celeri pro
fectiōe. ¶ Et ego cōiūgerē me inter ea. s. cū hostes pō
tes reficerēt: cū collega. s. Bruto. quē ego expectabam
triduo. i. intra triduū affuturum: cū ego dabā. s. ad te:
has lras. ¶ Ego fatebor. i. ptestabor sp & fidē & ani
mū singularē in. i. erga rēp. Laterēsis nři. s. cōis amici. ¶ Sed certe nimia indulgētia. i. immoderatus amor eius. in Lepi
dū: fecit eū minus sagacē. i. prouidentē ad hæc pericula perspicienda. ¶ Qui. s. Laterensis. quidē. i. certe: cū uideret se de
ductū ī fraudē. i. deceptū a. Lepido conaturē afferre sibi manus. i. seipm iterficere inferēdo sibi man⁹: q̄s armasset iusti⁹
in pniciē. i. cædē & interitū Lepidi: ī quo tñ casu ipse interpellatus. i. īpeditus uiuit adhuc: & dr̄ uicturus: q̄a n̄ adegerat
adhuc uulnus satis altū. ¶ Sed tñ parꝝ certū est mihi de hoc. s. an uictur⁹ & cōualiturus sit. & ego elapsus sum his. s. ma
lis & insidiis. cū magno dolore pricidaꝝ. s. Antonii & Lepidi patriā psequētiū & eius defensores trucidātiū. ¶ Ipsi. n. ue
niebāt incitati in me eodē furore quo in patriā. i. ut me penitus opprimerēt. ¶ Aūt. i. sed. ipsi hēbant iracūdias haꝝ rerū
i. ob has res recētes q̄ nō destiterā. i. desinerā aut ptermiserā: castigare. i. obiurgādo monere Lepidū ut extinqueret bel
lū: q̄ iprobabā colloq̄a facta. i. inter ipm & missos ab An. aut potius an. ipm q̄ uetuerā legatos dimissos. i. a diuersis mis
sos. ad me fide Lepidi. i. data eis fide a Lepido: nihil molestie a me passuris: uenire in conspectū. s. meum: & q̄ intercepe
ram. i. in medio itinere ceperā Caiū Catinium uestinum. i. ex uestinis populis italiæ ultra picenū iuxta Amiternos mis
sum ad me ab An. ¶ In quo. s. fcō: aut in q̄ re ego capio hanc uoluptatē q̄ certe quo. i. quāto magis petiuerūt me. s. cape
aut occidere: tāto maiorē dolorē frustatio. i. irritus conatus attulit iis. ¶ Tu o mi Cicero: pſta sup. mihi id sup. q̄ fecisti ad
huc: ut subornes. i. p subsidia: adiuues uigilāter & neruose. i. firmiter & solide: nos q̄ stam⁹ ī acie. i. p patria cōtra hostes.

¶ Cæsar

¶ CÆ. Octauian⁹ adolescēs. ¶ Cui⁹ ipsi⁹: uel Cæ. uel exercit⁹ ei⁹: sed meli⁹ Cæ. q̄a fuderat an. apd̄ mutinā. ¶ A git: ē ipēdet. ¶ Quicqd. sēsus ē qcqd necessariū fuit sceleratis & pditis contra p̄triā: oē parū ē: ita ut nihil desit. ¶ Nos āt p̄ d̄ fēdēda salute cui n̄ pōam⁹ oēs facultates n̄ras: q̄s hēm⁹. ¶ perditoꝝ prædaꝝ. ¶ d. o. id totū ꝯuēit. i. ꝯcordauit: ꝯgrega tū & ꝯpositū ē. ¶ Istic Rōæ. ¶ Indies. p singlos dies. i. dieti. ¶ Merita. bñficia. ¶ Exacuūt. icitāt legit tñ & excutiūt: ut sit sensus: tua merita quotidie magis amouēt mihi sollicitudies. i. āxietates meas: si āt legit exacuūt itelligem⁹ sollicitudines. i. curas bñ administrādę reip. & hic sensus ē uerior: ut declarāt sequētia cū dicit q̄ sint sollicitudies. s. ne pdat aliqd de amo re: aut de opiōne Ci. erga se. ¶ Iudicio. t. s. de me: q̄a scio te bñ de me sentir. ¶ Pñti pi. i. pñti ai affectiōe. n. opto facere ut cū uideas nūc meā pietatē erga te & erga patriā iucundus tibi sit in me bñficia contulisse. VBB. Indies

Veniat Cæsar cū copiis quas habet firmissimas. Aut si ipsum aliqua res impedit exercitus mittatur, cuius ipsius magnum periculum agitur. Quicquid aliquando futurum fuit in castris perditorum contra patriā, hoc omne iam conuenit. Pro urbis uero salute cur nō oibus facultatibus quas habemus utamur? Quod si uos istic non defueritis, profecto quod ad me attinet omnib⁹ rebus abundæ reipu. satisfaciam. Te quidem mi Cicero in dies me hercule habeo chariorē, sollitudinesq; meas quotidie magis tua merita exacuūt, ne quid ex amore: aut ex iudicio tuo perdā. Opto ut mihi liceat iam præsenti pietate meorum officiorū tua beneficia tibi facere iucundiora. viii. Idus Iunias Cicerone ex finibus Allobrogum. Vale.

ASC. ¶ Veniat Cæ. s. Octaui⁹ adulescēs tūc adhuc & ab rep. stare uisus: sed mox cū ant. & Læpido ꝯspiratur⁹ cū copiis q̄s hēt firmissimas aut si aliq̄ res ipedit eum: quomō⁹ possit uenire. mittat exercit⁹. s. ei⁹. ¶ Cui⁹ ipsi⁹. s. Cæ. magnū piculū agit. i. ipendet: fuderat. n. An. copia apd̄ Mutinā: & ita putauit Plā. q̄ n̄ eēt cū il lo i grām reditur⁹: & hostes oēs uires suas collegerāt. Vn̄ addit. ¶ Quicqd futuꝝ fuit aliqñ. i. quouis tpe: i castris pditoꝝ ꝯtra patriā: h̄ oē ꝯuēit iā. i. ꝯgregatū ē. ¶ Vero. i. sed ecōtrario cur n̄ utamur oib⁹ facultatib⁹ i. copiis & opib⁹ q̄s hēm⁹: p salute urbis. q. d. nullā est se rōnē tacite tñ saluti suæ ꝯsulē uī. ¶ Qd si uos n̄ d fueritis. s. reip. istic. i. Rōæ: aut istic. i. in ista re: pfecto ego satisfaciā abūde reip. i oib⁹ reb⁹ q. i. q̄tū attiet ad me ¶ Quidē. i. certe: o mi Ci. ego hēo te in dies chariorē. i. te diligo p singlos dies cū quodā icremēto: & merito tua. s. i me exacuūt. i. uegetāt & istigant quotidie magis sollicitudines meas: neqd pdā aut ex amore tuo. s. i me: aut ex iudicio tuo. s. de me. ¶ Opto ut liceat mihi facē bñficia tua i me iucūdiora. s. tibi: & ēt mihi: pietate. i. pia exhibitione meoꝝ offoꝝ iā pñti: q̄ nunc est futura: iucundū āūt est in gratos bñficiū conferre: & gratos referre.

Cn. Plan. M. T. C. S. P. D.

FAcere non possum: quin in singulas res meritaq; tua tibi gratias agam. Sed me hercule facio cum pudore: Neq; enim tanta necessitudo: quantam mihi tecum esse uoluisti: desyderare uidetur gratiarum actionem. Neq; ego libenter pro maximis tuis beneficiis tam uili munere defungor orationis. & malo præsens obseruantia: indulgentia: assiduitate memorem me tibi probare: quod si mihi in uita contigerit: omnes gratas amicitias: atque etiam pias propinquitates in tua obseruantia. indulgentia: assiduitate uincam. Amor enim tuus: ac iudicium de me utrum mihi plus dignitatis in perpetuū an uolupeatis quotidie sit allatur⁹ nō facile dixerim:

VBB. FAcere. cū egisset Ci. oia diligēter p dignitate Plā ci: & maxie de re agraria: de q̄ alia epla mentio fcā est. Plā. artificioso quodāmō se erga Ci. memorē & gratū oñdit. Nā dū signat, nō eē ei satisfaciēdū actiōe grāꝝ: agit qdē: & hēt maxias grās: postea uero oñdit q̄ diffidat copiis suis: i qb⁹ maxia pars fit tyronum: dicitq; Cæ. Octauiaū eām esse quare. M. An. & Lepidus nōdū sint oppressi signāt. n. latenter se intelligere cū consentire cū An. dicit āūt se misisse ad ipsum Cæ. Furnium cū mādatis suis. ¶ In sin. i. p singul. ¶ Neq; n. rō q̄re faciat cū pudore: q̄a amicitia magna q̄ta erit iter eos nō patitur gratiarū actio nē. præterea q̄a dicit se nolle maximis beneficiis uerbis satisfacere. ¶ Ego. q̄ sum & magno & grato. aio. ¶ Vili. m. est. n. utile munus orationis & uerborū pro bñficiis acceptis: q̄a non sunt reddēda uerba p reb⁹. ¶ Probare. cū laude oñdere. ¶ Defūgor. utor. ¶ Et. m. sensus ē: pon⁹ uolo cū ero Ro. i pñtia tua tibi cōtēperādo i oibus q̄ a me uoles: & honorando te oñdere me eē memorē bñficioꝝ tuoꝝ: q̄ nunc satisfacere uerbis. ¶ Obseruātia. honore reuerētia erga te. ¶ Indulgentia. obseqo. ¶ Quod si. sensus est si deus concesserit mihi uitā: pstabo tibi maiorē obseruātiā: indulgētiā & assiduitatē: q̄ oēs grati amici amicis suis aut pii propiqui ppinqs suis unq̄ ostēderint. ¶ Amor ac iudiciū: q̄ duo dixit superius afferre sibi magnas sollicitudines: ne imminuantur. Defungor

ASC. FAcere &c. Cū egisset. Ci. oia diligēter p dignitate: Plāci & potissimū de re agraria: Plācus se artificio arguto memorē oñdit. Nā significās nō eē satisfaciendū Ciceroī actiōe grāꝝ: grās agit & se hre idicat maxias: deide oñdit q̄ diffidat copiis suis in qbus plurimi erāt tyrones. Dicitq; Cæsarē Octauiū eē cām quare Antonius & Læpidus nōdū sint oppressi: significat. n. cū latēter cōsentire cū An. Dicit āt se misisse ad Cæsarē cū mandatis suis. ¶ Ordo ē. Ego nō possum facere qn agā grās tibi i. i. ob singulas res & merita tua. ¶ Sed me hercule: facio sup. illud cū pudore. ¶ Neq. n. tāta necessitudo. i. necessaria cōciliatio amicitiæ: q̄tā tu uoluisti eē mecū uī desiderare. i. poscere actionē gratiarum ¶ Neq; ego defūgor libēter tā uili mūere orōnis. i. uerborū: p maximis bñficiis tuis. i. agēdo p bñficiis grās quas referre. dērē. & malo. i. magis uolo pbare. i. oñdere me tibi memorē. s. bñficioꝝ. i. gratū: pñs. i. qñ ero pñs: obseruātia. i. ueneratiōe & cultu: qb⁹ sic obseruamus aliquē: ut caueam⁹ qcq̄ aut dicere aut facere qd̄ illud offendat: idulgētia. i. cōcessiōe obseqēt ultra q̄ oporteat. assiduitate. s. obseqorū. ¶ Qd. s. pñtē eē: si cōtigerit mihi i uita ¶ Ego uincā. i. supabo. oēs amicitias gratas: A lii legūt oēs grās: amicitias &c. utrūq; placet: sed q̄a ad ppinqtates addidit pias: puto: ad amicitias ēt gratas addidisse. atq; ēt oēs ppinqtates. i. ꝯsanguinitates & cōiūctiōes sanguinis: pias. i. pietate obseqosas i maiores suos: uincā in q̄l obsuātia tua. Valla diceret tui: sed tua quā tibi ipēsam a me possidebis: i idulgētia & assiduitate: qb⁹ se me memorē pbare iā dixit. ¶ P. ni. i. q̄a: ego n̄ dixero. i. diiudicauero facile utrū amor tu⁹ ac iudiciū. s. tuū de me sit allaturus. nouæ figuræ locutio: nā p zeugma diceret allaturū: & p syllepsim allaturi aut q̄a res sunt inanimę allatura. s. amor uñ pcedit iudiciū: mihi plus dignitatis in perpetuū. i. q̄ sit in perpetuū duratura: an uoluptatis: quotidie. i. q̄ quotidie innouabitur.

VBB. ¶ Commodis.i.q̃ supra dixit d̃ re agraria. Curabat Plã. ut militib⁹ suis darent: id ob remunerationẽ pristinoꝝ laboꝝ tum uero ut magis excitarent in futurũ ad defendẽdã remp. ¶ Ornati.honorati muneribus agrariis eis datis. ¶ Cã.p. meæ:ut uiderer esse potentior. ¶ Nihil.n.parenthesis est.est aũt sensus nihil cogito qd cogito q̃ ñ sit reip. ¶ Ita me.s.mi lites meos. ¶ Cõiũctiores: magis astrictos pp maxia p̃mia accepta. ¶ Nouissime.i.postremo:hoc est finalicã. ¶ Aduer sos amotos ¶ Ab oi.solli.q̃ faciebat assidue.M.An.q sollicitabat eos assidue p̃mittẽdo maxia:quæ uidebã eos eẽ asper naturos:ni a senatu fuissent nunc ornati:eos aũt sollicitatos fuisse ab An.supra ostẽdit his uerbis cõfirmandus erat exerci tus nobis magnis ĩpe p̃mus sollicitat⁹ut a rep.mode

Prestat rata pollicitã ab uno infinita speraret. ¶ Præstare.red dere:ostẽdere. ¶ Tales.i.ptõptos manu pro rep.& fi dos. ¶ Adhuc hucusq. ¶ Sustinuim⁹:tutati sumus.

Adhuc ¶ Qd cõ.qd sustinuerim oia integra potius sapiẽter defendendo:q̃ piculose cũ hoste dimicãdo. ¶ Scio p. a uo.scio uobis placere.scio a uobis laudari. licet aliq ita sint auidi hui⁹ uictoriæ:q nollẽt me ãplius sustine re:sed iam dare finẽ. ¶ Nõ.n.dicit quare pot⁹ hacte nus sustinuerit q̃ extremo p̃lio expert' sit fortuna.qa si male ei cõuenisset.nõ uidebat rep.hře alia subsidia parata q̃ possent resistere ipetui Antonii & lepidi: & iõ dicit noluisse se exponere periculo. ¶ Si quid esset offensũ:i.si qd nobis male accidisset. ¶ In.h.exer.nr̃is quib⁹ ego p̃sum. ¶ Subsidia.auxilia ad succurrẽdũ. ¶ Expedita.parata. ¶ Notas:q̃les sint. ¶ Veteranæ:

Lucule tus ueteranorũ militũ.licet eẽnt cogitãç. Ci.tñ dicit q̃s co pias hẽat. ¶ Tyronũ:nouitioꝝ militũ. ¶ Luculentissi ma splẽdidissima.Nã luculẽtus a luce dr̃:lutulẽtus ue

Lutule tus ro a luto.i.cœno:& significat immũdũ fœdatũ. ¶ Bi ma.duoꝝ ãnoꝝ.i.q̃ duos annos tm̃ militauit.& exer cuit se. ¶ Firmitate.fortitudĩe. ¶ Exiguus.qa ex ma xima pte sunt tyrones. Cõtra e illud Virg.Exiguus nu mero sed bello uiuida uirtus. ¶ Nimiũ qa cum laude nr̃a. ¶ Ad.h.r.i.ad has uires quas hẽmus:maxie pp paucos ueteranos. ¶ Accessisset.adiunct⁹eẽt. ¶ Afri canus.qui fuerat in Africa. ¶ Aliquãto aũt.sensus ẽ. Videbam⁹sub.Cç.eẽ nobis ppiũ q̃ africanũ. ¶ Qd atti.ad Cç.s.ut nobis succurrat. ¶ Siue Cçsa i.Octa ui. ¶ Aequo aio.nõ magna cura aut timore. ¶ In dis crimẽ.in periculũ:qa minus dubitaremus suscipere p̃ liũ aduersus hostes. ¶ Eũ.s.Cæ.Octa. ¶ Intermisit. destitit:cessauit. ¶ Aduersũ.admotũ. ¶ Ab hac cogi tatione.ueniendi ad me. ¶ Ad alia cõsilia.ut ante.cõ sentiret. ¶ Proficere.persuadere ei.

De militum commodis fuit tibi curæ:quos ego non potentiæ meæ causa. Nihil enim me non salutariter cogitare scio, ornari uolui a Senatu. Sed primum q̃d ita meritos indicabam:deinde q̃ ad omnes casus cõiunctiores reip.esse uolebam:nouissimæ ut ab oĩ omnium sollicitatione auerso:i eos tales nobis præstare possem.quam adhuc fuerunt. Nos adhuc hic omnia integra sustinuimus:quod consilium nostrum:& si quãta auiditas hominum ñ sine causa talis uictoriæ scio, tamen uobis probari spero. Non enim si quid in his exercitibus sit offensum magna subsidia resp. habet expedita:quibus subito impetui:ac latrocinio parricidarum resistat. Copias uero nostras notas tibi esse arbitror. In castris meis legiões sunt ueteranæ tres. Tyronum uel luculentissima ex omnibus una. In castris Bruti una ueterana legio:altera bima octo Tyronũ: Itaq; uniuersus exercitus numero amplissimus est firmitate exiguus. Quantum autem in acie Tyroni sit committendum nimium sæpe expertum habemus. Ad hoc robur nostrorum exercituum, siue Affricanus exercitus qui est ueteranus:siue Cæsaris accessisset:æquo animo summam reip. in discrimen deduceremus. Aliquanto autem propius esse: quod ad Cæsarem attinet:uidebamus:nihil d̃stiti eum literis hortari:neq; ille intermisit affirmare se sine mora uenire cum interim: auersum illum ab hac cogitatione ad alia consilia uideo te contulisse. Ego tñ ad eũ Furniũ nr̃m cũ mãdatis lr̃isq; misi si qd forte p̃ficere posset.

ASC. ¶ FVIT tibi curæ.i.habuisti curã de cõmodis mili tũ. Rogauerat eni Plancus ut p Ciceronẽ militibus di uiderent agri:quos.i.milites ego uolui ornari a sena tu nõ cã potentiæ meæ.i.ut potentior essem. ¶ Scio. n.me nihil cogitare nõ salutariter.i.quod non sit cum salute reip.cõiunctũ. ¶ Sed sup.uolui eos ornari pri mum q̃ iudicabam eos meritos esse:& deinde q̃ uolebam eos esse coniunctiores reip.ad oẽs casus nouissime.i.postremo loco:ut possem prestare,i.exhibere nobis:eos auersos.i.abhorrẽtes ab oĩ sollicitatione oĩum tales quales fuerunt ad huc.i.reip.fideles. Nos sustinuimus hic.i.in p̃uincia adhuc oĩa integra.i.salua & nulla imminuta:qd̃ consiliũ nostrũ.s.su stinẽdo oia integra. ¶ Etsi.i.q̃q̃.scio quãta sit auiditas hoĩum talis uictoriæ.s.habendæ non sine cã:quia in ea tota salus reip.pendebat tñ spero p̃bari.i.approbari:uobis.i.a uobis. ¶ Nõ.n.&c. Affert rõnẽ quare p̃babile putet consilium suũ q̃ nõdũ cõmiserit pugnã dicens. ¶ Enim.i.qa:si quid sit offensum.i.peccatũ & erratũ in his exercitibus.s. quos hẽmus hoc est si male eẽt a nobis pugnatũ. Mitioribus tñ id uerbis ad uitandũ malũ omẽ p̃sequit resp.non hẽt magna subsidia.i.magnas copias subsidio uenturas expedita.i.parata:quibus.s.subsidiis ipsa resistat.i.resistere possit ad latrocinia parricidarũ:ipetu subito:alii legunt ac latrociniorũ sit:quibus resistat subito impetu,pro impetui declinatione antiqua:ac latrocinio pricidaꝝ.s.Antonii Læpidi & alioꝝ patriã p̃sequẽtiũ. ¶ Vero pro sed.ego arbitror copias nr̃as eẽ notas tibi. ¶ In castris meis sunt legiones ueteranæ tres Tyronũ.i.nouitioꝝ militũ una.s.legio:uel.i.etiã.luculentissima.i.clarissima ex oibus. ¶ In castris Bruti est sup.una legio ueterana.i.ueteranoꝝ militũ.i.qui multos annos in militia exegerunt:altera.i.adhuc una bima.i.duoꝝ ãnoꝝ.i.eoꝝ q Bienniũ militauerũt:octo sup.legiones Tyronũ sup.sunt. ¶ Itaq; uniuersus exercitus est amplissimus numero.exiguus firmitate:qa plurima ps Tyronũ est. ¶ Autẽ.i.sed nos hẽmus nimiũ expertũ.i.cõpertũ cũ malo nr̃o:quãtum sit cõmittẽdũ Tyroni.i.nouo militi in acie. ¶ Siue exercit⁹ Affricanus.i.ex Affrica reductus:q est ueteranus:siue exercitus Cæsaris.s.Octauii:accessisset.i.additus fuisset:ad hoc robur exercituũ nr̃oꝝ:nos deduceremus in discrimẽ.i.periculũ:summã reip.hoc est salutẽ eius:æquo aio.i.libenter ɔgressi essemus cũ hostib⁹ cõflictu pernicioso. ¶ Aũt.i.sed nos uidebamus.i.cõsiderabamus id qd̃ attinet.i.spectat ad Cçsarẽ:eẽ aliquãto p̃pius.i.cõiunctius saluti rei. ¶ Et ita ego nihil.i.nulla re:aut nullo mõ.destiti.i.prætermisi seu intermisi:hortari eũ lr̃is:neq; ille.i.Cçsar:loquitur ut notũ est de Octauio:q postea Augustus dictus est:intermisit.i.interdũ omisit:affirmare se uenire sine mora:hoc est ad singulas lr̃as meas r̃ndit se uenire:cũ ego uideo illũ.s.Cæsarem:auersum.i.alienatum interim.i.interea tẽporis:ab hac cogitatione.s.fauendæ reip.cõtulisse se ad alia cõsilia. ¶ Ego Tamen misi ad eum Furnium nostrũ scilicet amicum:& uxoris inor legatum:cum mandatis & literis supple nostris:si forte possit proficere quid:id est in aliquo.

¶ Scis remoue.

Scis tu mi Cicero:quod ad Cæsaris amorem attinet: societatē mihi esse tecū uel q in familiaritate Cæsaris uiuo illo:ā tueri eū:& diligeᷣ mihi fuit necesse. Vel q ipse quo ad ego nosse potui:moderatissimi ac q humanissimi fuit sēsus Vel q ex tam insigni amicitia mea:atq Cæsaris hunc filii loco:& illius & nostro iudicio substitutum non perinde habere mihi turpe uidetur. Sed quicquid tibi scribo:dolenter me hercule magis quam inimice facio. Quod uiuit Antonius hodie:q Lepidus una est, q exercitus habēt nō cōtēnendos:q sperāt, q audent id omne Cæsari acceptū referre possunt. Neq ego supiora repetā. Sed ex eo tēpe:quo ipse mihi pfessus ē se uenire si uenire noluisset:aut oppssum iā bellū eēt:aut i aduersissimā illi Hispaniā cū detrimēto eor maximo extrusū: Quæ mēs eū:aut quor cōsilia a tāta gloria sibi uero:ēt necessaria, ac salutari :auocarint, & ad cogitationē cōsulatus bimestris summo cū terrore hominū:& insulsa cū efflagitatione trāstulerint:exputare nō possū. Multū in hac re mihi uidenᷣ necessarii eius & reip. & ipsius cā pficere posse plurimū:ut puto:tu quoq:cuius illa tāta merita habet:quanta nemo præter me. Nunquam enim obliuiscar maxima ac plurima me tibi debere. De his rebus ut exigeret cum eo Furnio mandaui. Quod si quātam debeo:habuero apud eū auctoritatē

VBE. ¶ SCis.remoue.Plau.a se suspitionē odii erga Octaui.ne uideaᷣ hæc ex maliuolētia diceᷣ. Societatē eē mihi te.i.me eē cōiūctū tecū ad eū amādū. ¶ Cę.s.Iulu. ¶ Viuo illo.i.cū uiueret Iulius Cæ. ¶ Q d.i.inqͥu. ¶ Loco si.qa Cæsar adoptauerat Octauianū i filiū iudicio & sñia senat⁹. ¶ Dolēter magisq inimice.i.magis cū dolore q̄ cū odio & inimicitus.i.ut hæc dicā magis mouet me dolor quē capio p rep. q̄ odiū aut inimicitiæ:q mihi sint cū Cæsare. ¶ Q d rep̄etuo e: hæc āt oīa q̄ hñt hostea:dicit ascribēda eē Octauiāo:qa si uoluisset iā fuissēt opp̄ssi. ¶ Q d.u.qd hēt uitā:qa potuisset eū iterfice re. ¶ Est una,i.cōiūct⁹ cū An. ¶ Nō cō.i.fortissimos. ¶ Q d spe.de uictoria & de opprimenda pria. ¶ Q d au.qd hēt aios & nō fugiūt. ¶ Id oē Cæ acceptū re. pos.i. possunt id oē attribuere Cæ.a quo acceperūt.i.possūt dicere se accepisse id oē a Cæ.Octa. ¶ Neq repetā.i. neq recēsebo ¶ Supiora.q̄ antea fecit. ¶ Professus: pollicitus. ¶ Opp̄ssum.extinctū. ¶ Aut in aduersissimam.inimicissimā subaudi fugissent uel eēnt expulsi & rursū sensus:& ēt nō possū satis putare q̄ mēte sua: aut quorū cōsiliis sit adduct⁹:ut efflagitet cōsulatū tm̄ mō duorū mēsiū q supant ad finiēdū cōsulatū pāsę & Hyr.q pierāt in bello Mutinēsi:i horū aūi locū subst tui petiuerat Plā.ut supra uisum ē:& ut scribit Appian⁹ petiuerat ēt.D.Bru.& Indē petiuerat Cæsar adolescēs ñ ad senatū:sed ad Ci.priuatim mittēs. ¶ Auocarint.auerterint:amouerint. ¶ A tāta gta erat cōparatur⁹ si prexisset ut cœperat. ¶ Salutari.utili. ¶ Cū summo terrore hoium ut scribit Appianus :pcussorū cognati & amici ueriti ne Cæsar cōsul effectus supplicīū de illis sumeret:dilationibus in creatiōe factis uariis de causis ex lege rē pertrahebāt. ¶ Insulsa:uel qa ad solū Ci.scribebat:uel certe qa p ætatē non licebat ei gerere cōsulatū:qa adhuc erat adolescēs. ¶ Exputare.diligenter putare excogitare. ¶ Quorum ai q tur marū eius duces ad senatū uenerūt Cæ. cōsulatū petens & senatu eius ætatē accusante:illi q edocti fuerāt exponūt Coruinū iāpridē ętate iuniorē gessisse cōsulatum. Dehic Scipiones primū ac fm: eū adhuc uterq adolescēs eēt:multa p̄us adeptos esse. Ad recētiora deinde pgressi Pōpeium magnū & Dolobellā p̄iule re:ipsi etiā Cæsari per decēniū añ tp̄s cōcessum eē ut cōsulatum peteret. Hæc Appianus. ¶ In hac re.ne p̄sistet in efflagitatiōe cōsulatus. ¶ Eius Cæsaris. ¶ Necessarii:amici. ¶ Proficere.retrahēdo eū. ¶ Tu quoq o Ci.plurimū.s.poteris pficere:qa multū tuis cōsilus parebit qm̄ ubi plurimū debet: cui autem plurimum debemus:ei plurimum credimus. ¶ Merita: præstita beneficia. ¶ Exigeret.tractaret.

Expu

ASC. ¶ SCIS tu o mi Cicero: quod.i. quaten⁹ aut quæ res attinet ad morem Cæsaris:scilicet Octauii:societatem esse mihi tecum.idest me habere in ea re te sociū:uel q idest quia:in familiaritate Cæsaris:scilicet Iulii sup.fuerim: uiuo illo:idest dum ille uiuit: et:necesse fuit mihi:si uidelicet uir bonus & fidelis amicus uelim haberi:tueri & diligere eū scilicet post cædem eius:eum uel q:idest quia ipse:scilicet Cæsar :quo ad idest quatenus potui nosse.i.nouisse fuit sensus moderatissimi atq humanissimi:quia nō superbe nec immaniter dominatus est:immo fuit usq ad poenitudinē clemēs uel q turpe uidetur mihi ex tam insigni amicitia mea:idest post tam insignem amicitiam meā atq Cæsaris:scilicet Iulii: non habere:idest æstimare:& amplecti:hunc scilicet Octauium Cæsarem substitutū:scilicet testamento Iulii: Cæsaris:loco filii:iudicio & illius:scilicet Cæsaris cæsi:perinde:idest ita ut substitutus est hoc est ut filium Cæsaris nobis dū uiueret amicissimi. ¶ Sed quicquid scribo tibi:ego facio me hercule magis dolenter:idest quia dolet mihi Cæsarē nō recte sentire de rep. q̄ inimice:idest quasi sim inimicus Cæsaris. ¶ Quod Antonius uiuit hodie.i. adhuc:& Lepidus ē una:idest simul cum Antonio quod habent exercitus non contemnendos:q sperant:scilicet uictoriam:q audēt.i.nos lacesseᷣ.possunt referre acceptū.i.agnoscere se debere ut a quo acceperit id oē Cæsari.s.Octauio. ¶ Acceptū ferre est fatere se accepisse etiam siquis non acceperit. Pulchre autem cum dan uo dicitur:quando uolumus innuere beneficio alterius nos aliquid habere ut hoc loco. ¶ Neq ego repetam superiora:idest quę multum præcesserunt:sed ex eo tempore quo ipse:scilicet Cæsar professus est mihi se uenire.si uoluisset uenire:aut bellum esset tam oppressum:idest opitum:aut extensum: idest ut eiectum ex Italia cum maximo detrimento eorum:scilicet Antonii.& Lepidi.in Hispaniam aduersissimā illi.s. bello gerendo. ¶ Ego non possum exputare idest excogitare aut comminisci quæ mens:aut quorum consilia auocarint eum a tanta gloria scilicet libertate patrię necessaria etiam ac salutari sibi:& transtulerint eam cogitationē consulatus bimestris:idest duos tantum menses duraturi per mortem consulum optinendi:cum summo terrore hominum:scilicet qui uerebantur ne cōsul effectus percussores Iulii Cęsaris persequeretur:quod etiam euenit eisq deletis monarchiam inuasit:& cum efflagitatione insulsa:idest insipienti. ¶ Necessarii idest coniunctissimi amici & cōsanguinei eius uidetur posse proficere:idest profectum facere multū in hac re:scilicet ut a consulatu desistat & Antonio non adhereat: & idest simul causa reipu.& ipsius.scilicet Octauii:& ut puto tu quoq sup.uideris posse proficere plurimū:cuius ille.s. Octauius habet tanta merita.quanta nemo sup.habet:præter me:sup.quod dico. ¶ Enim idest quia ego nūquam obliuiscar me debere tibi maxima ac plurima.i.a te suscepta beneficia. ¶ Ego mandaui Furnio.s.legato meo:ut exigeret:idest postularet & quasi quęreretur cum eo.s.Octauio de his rebus scilicet ut ad saniorem mētem redeat. ¶ Quod si habuero apud eum tantam auctoritatem quantam debeo:scilicet habere idest meritus sum de eo ut habeam.

VBE. ¶ IVVERO ipsum. si potero eũ retrahere ab hac sola: q̃ est cõtra eius & honorẽ & salutẽ. ¶ Duriore. asperiore. ¶ Q̃d neq. i. qa nõ putamus nos esse expeditos: & aptos ad dimicandũ: neq; tamen uolumus fugere: ne respu. ex fuga nostra maius detrimẽtũ accipiat. ¶ Respexerit. i. habuerit respectũ sui ut nihil agat: nisi quod est se dignũ. ¶ Affricanæ legiões exercitus qui est in Affrica: de quo supra. ¶ Securos. ut nihil timeatis. ¶ Instituisti. i. incepisti. ¶ Propriæ tuũ. idest omnino & iure tuum tanquam res. quarum proprietas sit tua.

ASC. ¶ EGO iuuero ipm plurimũ: qa ad saniora cõsilia reduxero. ¶ Nos sustinem⁹ iñterea. s. dũ Furni⁹ cũ eo aget bellũ cõditiõe duriore. i. multũ aspera q̧ neq; putamus dimicationẽ. i. pliationem expeditissimã. i. maxime utilẽ fore neq; tñ cõmissuri. i. passuri sum⁹ refugiẽdo. s. dimicationem: ut respu. possit accipere maius detrimentum. ¶ Quod si aut Cæsar. s. Octauius respexerit. i. miseratus rempu. aspexerit: aut lege resipuerit: aut legiões Affricanæ. i. q̃ i Affrica nũc sunt uenerit celeriter: nos reddem⁹ uos securos ab hac parte. s. quã tuẽdã recepimus. ¶ Rogo supp. ut tu diligas me: ut instituisti. i. data opera cœpisti: & persuadeas sup. me eẽ tuũ: proprie. i. peculiariter sic ut nõ alterius. Quinto &c.

plurimũ ipsum iuuero: Nos interea duriori cõditiõe bellũ sustinemus. q̧ neq; expeditissimã dimicationẽ putamus tamen refugiẽdo commissuri sumus: ut maius detrimentum resp. accipere possit. Quod si aut Cæsar se respexerit: aut Aphricãæ legiones celeriter uenerint: securos uos ab hac parte reddem⁹. Tu ut instituisti me diligas: rogo: propriecq; tuũq; eẽ tibi persuadeas: quinto Kal. Sextiles ex castris. Vale.

M. T. C. Cn. Furnio. S. P. D.

SI interest: id qđ hoies arbitrant: reipu. te ut istituisti atq; fecisti: nauaſ opam: rebusq; maximis quæ ad extinguẽdas reliquias belli pertinẽt interesse: nihil uideris melius neq; laudabilius: neq; honestius facer̃ posse. Istamq; opã tuã & nauitatẽ animũ in rẽp. celeritati p̃turæ ãte põendã censeo. Nolo. n. te ignoraſ q̃tã laudẽ cõsecutus sis: mihi crede p̃ximã Plãco: idq; ipsius Plãci testimonio: p̃tereaq; fama sciẽtiaq; omniũ. Quãobrẽ si qd opis tibi etiã nũc restat. id maximopere cẽsco p̃sequẽdũ. Quid enim hõestius ẽ? aut qd hõesto antepo nendũ? Sin autẽ satisfactũ reip. putas celeriter ad comitia: quũ mature futura sunt: ueniendũ censeo. Dummodo nequid hæc ambitiosa festinatio aliquid imminuat eius gloriæ: quã consecuti sumus. Multi clarissimi uiri cũ reip. darent operam, annum petitionis suæ non obierunt. Quod eo facilius nobis est, q̧ non est annus hic tibi destinatus, ut si ædilis fuisses: post biennium tuus annus esset. Nunc nihil prætermittere uidebere usitati & quasi legitimi temporis ad petẽdũ.

VBE. SI interest. Furni⁹ Plãci legat⁹: de quo supra sæpe mẽtio facta ẽ: diligẽtissime se p rep. gesserat: & i gallia Narbonẽsi multa prælia egerat: itaq; cũ appropinquãtib⁹ comitiis cuperet petere p̃turã: uelletq; relicto negocio p̃uinciæ Romã ad comitia uẽire Ci. hac ep̃la ei dissuadet: ne ueniat oñdens fore cõtra honorẽ & dignitatẽ ei⁹: si omiserit rẽ magnæ gloriæ p cupiditate p̃turæ: fore aũt: ut cũ maiore honore suo petat p̃turã: cũ Plãcus fuerit cõsul: qđ erat futurũ breui idẽ aũt dicit sentire. ¶ Qu. fratrẽ suũ Cæcinã: & Caluisiũ eius amicissimos. ¶ Si interest. si utile est. ¶ Id quod. i. quod. ¶ Nauare: diligẽter & studiose p̃stare. ¶ Interesse. præsentẽ esse. ¶ Reliquas p̃iculas q̃ restant i bello. ¶ Nauitatẽ: idustriã tractũ a naui. ¶ Anteponẽdã ce. p̃. i. pluris faciẽdã q̃ qđ celeriter asseq̃ris p̃turã. ¶ Cẽseo. iudicio. ¶ Proximã plã. i secũdam post Plã. ¶ Fama. sermõe. ¶ Snia. iudicio. ¶ Operta negocii. ¶ Persequẽdũ. ad exitũ deducẽdũ. ¶ Satisfactũ. p̃stitũ a te qđ debuerat. ¶ Qñ. qm. ¶ Mature. cito. ¶ Comitia: de qbus satis multa diximus lib. i. Hic aũt itelligit comitia: q̃ erãt futura p̃torũ creandorũ cã. ¶ Quid aliqd. ¶ Cõsecuti. adepti. psonã ãt suã tanq̃ amicissimi inserit laudib⁹ Furnii. qm amicorũ oia sũt cõia. ¶ Cũ da. o. reip. i. cũ agerẽt negocia reip. & pro ea laborẽt. ¶ Nõ ob. nõ audierũt: nã antiq̃ iterdũ ob p ad põebãt uñ obire mortẽ ẽ ad mortẽ ire uñ & apđ Vir. Hectora circũ. Et lituo pugnas insignis obibat & hasta: & Ci. i Lelio. Qui illũ diẽ & illud mun⁹ semp solit⁹ es obire. ¶ Annũ pe. suæ. i. annũ sibi destinatũ: & deputatũ ad petẽdũ magistratũ suũ. ¶ Destinatu a deputatus: ut putas nunc præturam. Ordo est. Hic annus non est destinatus tibi ut esset tuus annus post biẽniũ. i. duobus ãnis post ædilitatẽ admĩistrãdã posses petere p̃turã. ¶ Si. i. q̃uis fuisses ædilis: hoc uult dicer̃: qđ q̃uis post ædilitatẽ seq̃ret præturã: tñ nõ erat hic annus ei destinatus. ut post biẽniũ peteret præturam: licet gessisset ædilitatẽ. ¶ Nihil usitati. i. nihil cõsueti: sed id quod & alii soliti sunt p̃termittere: ut post ædilitatem nõ petant præturam.

ASC. SI interest &c. Furnius Plãci legatus diligẽtissime se p rep. gesserat p̃sertim i Gallia Narbonẽsi. itaq; cũ p̃ximis comitiis p̃turã eẽt petiturus: uelletq; ob id relicta p̃uincia i urbẽ uenire: Ci. hac ep̃la suadet ne id faciat: cum honori non sit futurũ: & facilius assequatur sub cõsulatu plãci p̃ximo. ¶ Ordo est. Si id qđ hoies arbitrãtur: interest. i. refert & in utilitate est reipu. te ut instituisti. i. cœpisti aut p̃posuisti: atq; fecisti. s. hactenus nauare. i. abũde dare operã: & interesse rebus maximis q̃ pertinẽt ad extiguẽdas belli. s. contra Antoniũ sumpti: tu nihil uideris posse facere: neq; laudabilius: neq; honesti⁹. s. q̃ hoc. ¶ Et ego cẽseo istã operã tuã grauitatẽ. i. strenuitatẽ opæ & aium. i. studiũ in rẽp. anponẽdũ i. ñdei priori celeritati p̃turæ. ¶ Nolo. n. te ignorare. q̃tã laudẽ cõsecutus ea laudẽ: p̃ximã Plãco. i. Plãci laudi: idq;. i. & id testimonio ipsius Plãci p̃terea. i. insup fama & scientia oium. ¶ Quãobrẽ si qd opis restat tibi etiã: nũc. i. adhuc ego cẽseo magno per id p̃sequẽdũ. i. p̃ficiẽdũ tibi. ¶ Quid. n. est honestius: aut qd est anteponẽdũ honesto. q. d. nihil. ¶ Sin aũt. i. sed si tu putas satisfactũ sup. esse reip. ego cẽseo. i. iudico ueniẽdũ: sup. esse tibi ad comitia. i. cõgregationes & cõtiones populi ad magistrat⁹ eligendos: celeriter qñ. i. qm futura sunt mature. i. cito. ¶ Dũmõ hæc festinatio ambitiosa. i. plena ambitionis & suspecta de ambitione neqd. i. aliqd: nõ iminuat aliqd eius gloriæ quã: sumus ↄsecuti. ¶ Multi uiri clarissimi cũ darẽt operã reip. i. cũ essent militiæ aut in legatione aut alio officio publico nõ obierunt. i. nõ aduerũt seu iniuerũt annum petitiõis suæ. i. quo poterant legitime petere magistratũ. ¶ Nã per ordinem fere quasi gradatim ad summos honores ascendebãt quod. s. nõ ob re annum petitionis: uestræ est uobis. s. qui in castris agitis: q̧ hic me. i. p̃sens annus non est destinatus. i. adiudicatus & addictus tibi o Furni: ut. i. quemadmodũ annus tuus esset post biẽnium si fuisses ædilis sed quia non fuisti ædilis biẽnio ante: nõ est nunc annus petitionis tuæ. ¶ Nunc idest quando nõ est annus tuus: tu nihil idest non aliquid: non uidebere prætermittere aliquid usitati & temporis quasi legitimi ad petendum.

¶ Video autem

VIDEO aũt. hortať ut differat petitionẽ pturæ usq; ad cõsulatũ plãci: q̃ licet hẽet Furnius optimas rõnes petẽdi pturã sine plã. tñ dicit eius petitionẽ fore splẽdidiorẽ sub eius ɔsulatu: q̃ poterit eẽ testis uirtutũ ipsius Furnii: & eorũ q̃ p rep. gessit. Ista. q̃ agitis in Gallia cõtra hostes. Cõfecta. finita. Cũ tuũ tu. & cõ. sit tm̃. i. cũ ita sis sapiens: & hẽas iã magnũ iudiciũ de rebus oibus. Cui⁹. sniæ meæ. Hæc ẽ sũma. hæc cõclusio. Metiri. diffinire: cõsiderare. Dignitate mali q̃. i. magis: respicere qd̃ sit te dignũ q̃ qd̃ tu cupias. Fructũ. uoluptatẽ: uel lucrũ. In ppetuitate laudis. i. i ppetua laude: q̃ cõpabis si feceris q̃ instituisti p rep. Quã in celeritate. p̃. i. q̃ in obtinẽda ptura potius hoc anno sequẽti. VBB.

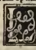
Video autẽ Plãco cõsule, & si etiã sine cũ rõnes expeditas haberes, tñ splendidiorẽ petitionẽ tuã, si modo ista ex sentẽtia cõfecta essent. Omnino me plura scribere, cum tuũ tantum consiliũ, iudiciumq; sit, non ita necesse arbitrabar: sed tñ sniam meã tibi ignotã esse nolebam. Cui⁹ est hæc summa: ut omnia te metiri dignitate malim: q̃ ambitiõe maiorẽq; fructum ponere in perpetuitate laudis: quã in celeritate pturæ. Hæc eadẽ locutus sum domi meæ adhibito. Q. u. fre meo. & Cecinna: & Caluisio studiosissimis tui: cũ Dardanus libertus tuus interesset: omnib⁹ uidebatur probari oratio mea: sed tu optime iudicabis. Vale.

Ad hibitis. assumptis in cõicationẽ sermonis mei. Studiosissimis tuis. amãtissimis tui. Dardan⁹. noia seruorũ plerũq; a regionib⁹ sumebanť: ut sæpius diximus: hic aũt factus erat libertus noie Dardanus. Probari oibus. placere oibus. Iudicabis. an recte cõsulã. Optime. scilicet oium. i. melius q̃ cæteri omnes.

AVTEM. i. sed: ego uideo petitionẽ tuã. s. pturæ Plãco cõsule. i. si differres eã donec Plãcus imperator tuus esset cõsul: etsi. i. q̃q̃: hẽres ei sine eo. i. eius auxilio & suffragio: rõnes. i. uias & media ĩpetrãdæ præturæ expeditas. i. a nullo ĩpeditas sed paratas ad manũ. tñ. i. nihilominus splẽdidiorẽ: sup. futurã: q̃a splẽdidũ esset legatũ sic ab imperatore suo cõmendari: ut ut dignus censeať qui magistratũ obtineat: si mõ. i. dũmõ ista. s. quæ nunc p rep. geritis: essent ɔfecta perfecta & absoluta. Ego nõ arbitrabar ita. i. multũ necesse me scribere oĩno plura: cũ sit tm̃. i. dumtaxat cõsiliũ & iudiciũ tuũ: utrũ. s. hoc anno an alio petere malis: sed tñ nolebã sniam meã esse ignotã tibi. Cuius. s. sniæ meæ. i. iudicii de petitione tua: hæc est summa. i. breuis. expressio caput cõsilii cõplectẽs: ut malim. i. magis uelim te metiri. i. æstimare dignitate. i. sm̃ dignitatem: q̃ ambitione. i. sm̃ ambitionẽ. i. te iudicare id maxime utile & expediẽdũ tibi q̃ ex dignitate tua sit nõ: quod ambitionẽ tuã expleat. & te ponere maiorem fructum in perpetuitate laudis q̃ in celeritate præturæ. Ego locutus sum hæc eadem. s. quæ scribo domi meæ adhibito. s. ɔsilio meo: & Cecinna & Caluisio studiosissimis tui: idest tibi summæ fauentibus: cum Dardanus libertus tuus interesset. Oratio mea. i. snia: uidebatur pbari omnibus: idest ab omnibus: sed tu iudicabis optime: quia potuisti rem optime nosse. Vale. ASC.

M. T. C. Cn. Furnio. S. P. D.

Lectis tuis literis qbus declarabas aut dimittendos Narbonẽses: aut cũ periculo dimicandum. Illud magis timui: quod uitatum non moleste fero. Quod de Planci: & Bruti concordia scribis in eo uel maximam spem pono uictoriæ: De Gallorum studio nos aliquando cognoscemus: ut scribis cuius id sit opera maxime excitatum. Sed iam mihi crede cognouimus. Itaq; iucundissimis tuis literis stomach⁹ sum in extremo scribis enim si in sextilẽ comitia: cito te: si iã confecta citius: ne diuti⁹ cũ periculo fatu⁹ sis. O mi Furni q̃ tu cãm tuã ñ nostim: qui alienas tã facile discas. Tu nũc cãdidatũ te putas

Lectis. hac epĺa sicut & supiori deterret. Ci. Fur. a petitiõe pturæ: hortaturq; ut potius expediat q̃ p rep. istituerat: ex eo. n. maiorẽ laudẽ eũ cõsecuturum. Et qm̃ scripserat Fur. q̃ si nõ posset assequi pturã uolebat se cõferre domũ: ubi in ocio uiueret Cic. se nõ credet eũ esse hoc aĩo: licet ita dicat: deterretq; eũ ab hoc pposito: oñditq; nõ ptinere ad eius laudẽ utrũ hoc anno ptor: an i sequẽti: iter esse aũt plurimũ: ut ita mereatur de rep. ut nõ solũ honore pturæ: sed ẽt oĩ honore dignissimus iudicetur. Dicit tñ se dare operam ei⁹ cã: ut comitia in mense ianua. differanť. Narbonẽses. gallos. Narbonẽsis. n. Gallia ea dť: quę stati post Italiã ab ea Varro flumina diuisa est: ut scribit Stra. Cognominata a Narbone ciuitate eius prouĩciæ. Cũ. p. cãdis tuæ & exercitus. Illud. s. q̃ cũ periculo eẽt dimicãdũ. Nõ moleste. f. i. gaudeo. In ea re. q̃ sint iter se cõcordes. Studio. uolũtate: fauore erga an. Cuius opa. i. e. sit. i. qs fuerit ille: q̃ eos excitauit ad ptes an. Itaq;. sensus est: cũ lr̃æ tuæ fuerit mihi iucũdissimæ: in fine fecerũt mihi idignationem. In sextilẽ. i. in augustũ mẽsem subandi differanť. Cito te. s. uẽturũ ad ipsa comitia. Si iã cõ. s. sint. Citi⁹. s. ẽt celeri⁹ te uẽturũ q̃ si differenť in augustũ. Ne sis fatuus cũ. p. i. ne sis stultus dimittẽdo petitionẽ pturæ & pugnãdo cum piculo tuo. O mi Furni. familiaris reprahẽsio. Quam. idest quantũ. Alienas. causas. Candidatum. idest paratũ ad petendũ præturam. Nam qui magistratus petebant candidis uestibus induti candidati dicebantur. VBE. Gallia Narbonensis. Candidati

Lectis &c. Rursus deterret Furniũ a petitiõe pturę. Hortaturq; eũ ut potius & prius expediat q̃ pro rep. instituerat: ex eo enim dicit eũ maiorẽ laudẽ assecuturũ. Hortaturq; ne domũ te nõdũ ɔfecta redeat: cũ nõ minus honorifice alias prætor fieri possit. Pollicet aũt se daturũ operã ut comitia in ianuariũ differanť. Ordo ẽ. Literis tuis lectis. i. postq̃ lectę sunt litteræ tuæ: qbus declarabas aut Narbonenses. s. Gallos dimittẽdos: aut dimicandũ sup. esse cum periculo: ego magis timui illud. s. pugnari cũ periculo: qd̃ ego fero nõ moleste uitatum sup. esse. Ego pono uel idest etiã maximã spem uictoriæ: in eo quod scribis de concordia Plãci & Bruti. Nos cognoscemus. i. discq. tremus aliqñ de studio Gallorũ: quos Furnius ad defectionem spectare scripserat: & iõ ab exercitu amouendos cognoscemus inquam cuius opa id. s. studium Gallorũ in Antonium maxime excitatum. Sed crede mihi nos iam cognouimus. Quasi dicat propter ambitionem tuam ab æmulo tuo ad hoc sunt incitati. Itaq; stomachatus: idest indignatus: & ira cõmotus sum literis tuis iucũdissimis: in extremo. i. calce earũ. Scribis enim si comitia. s. sint differenda in sextilem. s. mensem hoc est: qui nunc Augustus dicitur: te cito. s. affuturum: si sup. comitia sup. sint iã confecta: te sup. rediturum citius ne sis diutius fatuus cum periculo. scilicet tuo: quia fatuus uidetur. sed fatuis: qui neglecto proprio bono cõmuni inseruit: cũ cõmune quodãmõ proprium sit. O mi Furni: q̃. i. o quantum: tu nosti causam tuam: qui discas tam facile: alienas. s. causas. Tu putas te nunc candidatum. i. candida ueste ad petitionem præturæ indutum: ASC.

VBE. ℂET id cogitas.repræhendit cogitationem Furnii:qui putaret aut se celeriter uenturum ad comitia: ut præturam obti neret:aut si comitia iam essent confecta se mansurum domi suæ. ⸿ Domi tuæ.scilicet maneas. Ita sentire.idest hēre eum animum quē dicis. ⸿ Impetus.motus animi. ⸿ Meum iudicium.qui semper de te recte iudicaueri in te eē hoiem magis cupidū laudis q̄ ambitiōis. ⸿ Te adipiscendi.argumētū ab honesto.est aūt sensus si tu uelis adipisci hūc magistratū le uissimū:& uulgarissimū eo modo quo multi alii:ista festinatio ita pperat abducet:& abstrahet te a tātis laudib⁹ qbus oēs te iure extollebant. ⸿ Scilicet id igit̃.ironia est.q.d.n̄ agit̃. Vir. Scilicet his supbis labor est. Idē. Scilicet id magnū speras fore munus amanti. ⸿ Quā alte.i.quātā estimationē apud populū & senatū deueneris. ⸿ An putes.i.p.n. an id nihil ipediis:q in tāta sis existimatiōe. ⸿ Nos su mus in culpa:q̄ tibi nō dclarauimus:q̄ alte ascēderis. ⸿ Tibi ulla.cū interrogatione legēdū ē sic sin itelligis q̄ alte ascēderis:debet ne ulla ptura eē tibi dulcior & carior officio & debito tuo erga rēp. ⸿ Quod pauci as sequuntur.i.pauci quærunt & pstāt. ⸿ Vel debet ne esse dulcior gloria:q̄ oēs assequunt̃.i.qrunt: nam oēs trahimur cupiditate gloriæ. ⸿ Q ñ.qm. ⸿ Pendes ex his:ea expectas:& propterea sollicitus es. ⸿ Quod. qa. ⸿ Conducere.utile eē. ⸿ Protrudimus.reiicim⁹: differenda mittimus.

Protrudimus

ADC. ℂET cogitas:idest solum id animo habes i.s.ut aut curras ad comitia:aut ut sis domi tuæ:si comitia sup. sint iam confecta.i.Ironie apta uox:ne sis stultissim⁹ ut scribis cum maximo periculo: quia in bello piculo sissimo ⸿ Ego non arbitror te sentire ita. ⸿ Ego eni noui omnes impetus tuos ad laudē. ⸿ Quod si se is ita ut scribis:ego non magis reprehendo te: quam iu dicium meum de te:quo.s.te bonum ducem & prudē tem uirum existimo. ⸿ Festinatio præpopera.i.ante tēpus properata.adipiscendi magistratus leuissimi & diuulgatissimi:adipiscari.i.optineas sup.eū:ut pleriq scilicet per importunas præces aut per ambitū aliquē occultum:abducet te a tātis laudibus: quibus omnes fuerūt te in coelum iure & uere:quia per ipsum pręci pue Planeus in fide manserat. ⸿ Scilicet: iterum indi gnantet & ironicos loquentis uox.q.d.scio cur ita pro peres:qa.s.id agit̃.i.in eo oīs uis iacet:utrū fias pretor hac petitione.s.quæ nunc fiet.an proxima.i.i proximis comitiis:& nō sup.id a t:ut ita mereare de rep.ut iudicere.i.iudiceris dignissimus oi honore. ⸿ Vtrū nescis q̄ alte ascēderis.: an pu tas .i reputas id p nihilo: ⸿ Si nescis.s.q̄ alte ascēderis:ego ignosco tibi:nos sumus in culpa:qa tibi ñ significauim⁹. ⸿ Si intelligis:est ulla ptura dulcior tibi:uel officio qd̄ pauci assequuni uel gloria:quā omnes assequunt̃.i.ad optinendum se quunt̃.q.d.certe nulla esse debet:quia melius est officiū fecisse aut gloriā meruisse sine præctura:quā præturam sine illis. ⸿ Et ego & Caluisius homo magni iudicii & amantissimus tui:accusamus te quotidie de hac re.i.ob hāc rem. ⸿ Nos ta men protrudimus aut protendimus comitia in mensem Ianuariū:quātū possumus facere:quod arbitramur conducere. i.utile esse reip.multis de causis:idest ob multas causas:quod sup.dico aut facio:quando.i.quando quidem:tu pendes.i. suspensus es ex his.s.comitiis. ⸿ Igitur uince scilicet & ambitionem tuam & hostes:& Vale.

& id cogitas ut aut ad comitia curras:aut si iam con fectā:domi tuæ sis.s.ne cū maximo piculo: ut scribis stultissimus sis. Nō arbitror te ita sentire. Oēs.n.tuos ad laudē ipetus noui:q si ut scribis:ita sentis: nō ma gis te:quā de te iudiciū reprehēdo meū. Te adipiscē di magistratus leuissimi & diuulgatissimi:si ita adipi scare:ut pleriq per properam festinatio abducet a tan tis laudibus quibus te oēs in coelū iure: & uere ferūt. Scilicet id agitur utrū hac petitione:an prima ptor fias:non ut ita de rep. mereare:oī honore ut dignis simus iudicere. Vtrū nescis quā alte ascēderis:an p nihilo id putas. Si nescis:tibi ignosco:nos i culpa su mus. Sin intelligis ulla tibi est ptura:uel officio: qd̄ pauci uel gloria quā oēs assequunt̃ dulcior? Hac de re & ego & Caluisius homo magni iudicii:tuiq amā tissimus te accusamus:quotidie. Comitia tamē(quā do ex eis pendes)quātū facere possumus:quod mul tis de causis reip. arbitramur cōducere:in Ianuarium mensem protendimus: Vince igitur & Vale.

VBE. QVod mihi. Læpido a senatu mādatū erat:ut Antoniū oppugnaret:ille uero aio corrupt⁹: & male reip.affectus cū iam decreuisset se cū Antonio coniūgere priusq̄ id faceret: scripse rat Romā se cupidū eē conciliandæ pacis inter ciues ro.facturusq ut Ant.desisteret a bello. Itaq Cic.qui intelligebat quorsum intenderet intētio Læpidi: qui Anto.fauebat & eū sustinet̃ cupiebat rescribit aliquā to acerbius primū accusans Læpidū:q nō egerit gra tias senatui:a quo eēt ornatus:cū erat factus impator aduersus An. Deīde dicit se lætari q uelit eē auctor pacis:si mō illa pax non afferat periculum seruitutis po.Ro.q si est futura in rē.M.Anto. contra po.Ro. hortat̃ ut eā amittat:neq se tali paci imisceat:qa sapiē tius faciet. ⸿ Quod mihi.sensus est qa ualde curo & laboro:ut tu sis in magna dignitate:ideo dolui q nō egeris gratias senatui:a quo ordine ornat⁹ es:& acce pisti dignitatē. ⸿ Maximis ho.qa præces exercitibus Ro.conciliandæ:cōponēdæ. ⸿ Si se iūgis eā pacē a. I.si facis q p eā pacē nō redigamur in seruitute Ant. ⸿ Cōsules.puidebis:facies:q & reip.& tibi sit utile. ⸿ Perditū.sceleratū Anto. ⸿ Impotentissimi. incōtinē tissimi:superbissimi:nā ipotētes dicūtur q ab appetiti bus uincūtur. ⸿ Dominatus.tyrannidis & uiolēti imperii. ⸿ Restitutura.repositura. ⸿ Sanos.sane mētis:bene sentiētes ⸿ Vt mortem.idest ut malit mori:q̄ se effici seruus. ⸿ Interponeres:itermitteres. ⸿ Istam.talē. ⸿ Probat̃.placet. ⸿ Ex. aliis:q̄ ex me. ⸿ Literis.quia ad te scribet̃ ab aliis sicut ego nunc dico.

M.T.C.M.Læpido.S.P.D.

QVod mihi p mea erga te beneuolētia ma gnæ curæ ē ut quam amplissima dignitate sis:moleste tuli,te Sēatui gratias ñ egisse cū esses ab eo ordine ornat⁹ summis hono ribus. Pacis inter ciues cōciliādæ te cupidū eē lætor; Pacē eā si a seruitute se iūgis:cōsules & reip. & digni tati tuæ. Sin ista pax perditū hominē in possessionē impotentissimi dominatus restitutura ē hoc animo sciro omnes sanos:ut mortem seruituti anteponant. Itaq sapientius meo quidē iudicio facies si te in istā pacificationem non interpones quæ neq Senatui neq populo.neq cuiquam bono probatur. Sed hæc audies ex aliis aut certior fies litteris. Tu p tua pru dentia quid optimum factu sit uidebis. Vale.

Q Vod mihi &c. Lepido a senatu mãda:ũ erat ut Antoniũ oppugnaret: ille uero corrupto aio & in rẽp. male affecto se cũ Antonio cõiũcturũ decreuit: scripsit aũt se uelle Romã uenire cõciliandae pacis inter ciues grã: quã Necnã cũ itellexisset Ci. acerbe acusat Lepidũ igratitudinis: & pacẽ laudat mõ bona sit. ¶ Ordo ẽ Quod.i.q̃a summae curae ẽ mihi: ut sis quã amplissima dignitate.i. habeas amplissimã dignitatẽ: p sũma beneuolẽtia mea erga te: sup. ideo: tuli moleste te nõ egisse senatui grãs: cũ esses ornatꝰ ab eo ordine.i. senatorio sũmis honoribꝰ. ¶ Ego laetor te ẽẽ cupidũ pacis cõciliãdae.i. cõponẽdç inter ciues: si tu seiungis.i. separas eã pacẽ a seruitute: hoc est si uis: ut illi cum pace rẽp. tractẽt q eã liberã ẽẽ uelit: tu cõsules.i. pderis & reip. dignitati tuae. ¶ Sin.n.i. sed: si ista pax.s. quã cõciliare uis: est restitutura hoiem pditũ.s. Anto. in possessionẽ dominatꝰ.i. tyrãnidis ipotẽtissime.i. supbissime: scito oes sanos hoc aio sup. ẽẽ: ut anponãt seruituti mortẽ.i. potius moriant quã illi seruiãt. ¶ Itaq; tu facias: meo qdẽ iudicio: sapiẽtꝰ: si nõ iterpões te i ista pacificatiõe: q̃ neq; pbat.i. bona uĩ senatui neq; pplo: neq; cuiq bono. ¶ Sed tu audies haec ex aliis: aut fies certi. or.i. p lĩras. ¶ Tu uidebis.i. cõsiderabis p prudẽtia tua.i. scdm prudẽtiã tuã: qd sit optimũ factu.i. ut fiat. Vale. ASC.

M.T.C.C.Trebatio.S.D.

Q Vam uellem ad illas pulcherrimas epulas me Idibus Martiis inuitasses, reliquiarum nihil haberemus. At nunc cũ his tm̃ negocii est, ut uestrũ illud diuinũ in remp. beneficiũ nõnullã habeat querelã. Quod uero a te uiro optimo seductus est tuoq; beneficio adhuc uiuit haec pestis, interdum: quod mihi uix fas est tibi subirascor. Mihi enim negocii plus reliquisti uni, quã praeter me omnibus. Vt enim primum post Antonii foedissimũ discessum senatus haberi libere potuit, ad illum animũ meum reuerti pristinum: quẽ tu cum ciue accerrimo patre tuo in ore: & amore semper habuisti. Nam cũ senatum ad.xiii.Kalen.Ianuarias tribuni ple.uocauissent, deq; alia re referent: totam rempu.sum complexus: egiq; accerrime. Senatumq; iam languentem & defessum ad pristinã uirtutẽ cõsuetudinẽq; reuocaui: magis animi q̃ ingenii uiribus: hic dies: meaq; cõtẽtio atq; actio spẽ primũ Po.Ro. attulit libertatis recuperãdae. Nec uero ipse postea tẽpus ullũ intermisi de repu.nõ cogitandi solũ sed etiam agendi. Quod nisi res urbanas actaq; omnia ad te perferri arbitrarer, ipse perscriberẽ: q̃q̃ eram maximis occupationibus impeditꝰ. Sed illa cognosces ex aliis. A me pauca

VBE.

Q Vã uellẽ. Cũ uideret Ci. q̃tũ M. Anto. uexaret rẽp. post mortẽ Cae. conquerit de Trebonio: q eũ detinuerat an fores senatus: donec Cae. iterficeret: q & illũ nõ iterfecissẽt: ne sup essẽt aliq̃ reliquae tyrãnidis q̃s dic nõ fuisse sup futuras: si ipse Ci. iter fuisset illi cõiuratiõi: q̃ appellat epulas & q̃si cõuiuiũ quoddã. Deide dicit q̃ fortiter dixerit in senatu p rep. pcipue aduersus Anto. Enumerat aũt quosdã: q̃les sint erga rip. iter quos pcipue laudat Bru. & Cae. iuniorẽ. ¶ Inuitasses. uocasses: ẽ ãt uerba epulis & cõuiuio aptũ. ¶ Idibꝰ mar. eo.n. die: ut Trãquil. & plut. & Ap. scribũt iterẽptꝰ ẽ Cae. ¶ Nihil. re. pseuerauit i nãllatiõe. Reliqas.n. de epulis dicit: epulas ãt itelligit cçdẽ Caeſa. reliqas uero. M. Anto. q̃a & ipse fuerat Caesarianus: eodẽ aũt argumẽto eplam uide li. xii. ad Cassiũ q̃ icipit. ¶ Vellẽ idibus martiis. me ad coenã iuitasses: reliquiarũ nihil fuisset: & caetera. ¶ Cũ his.s. reliqis.i. cũ Antonio & caeteris amicis Cae. ¶ Tantũ negocii.tm̃ laboris. ¶ Bñficiũ. liberatio a seruitute & tyrãnide. ¶ Nõnullã. quãdã: ut possit ex aliq̃ parte accusari. ¶ Seductus. seorsũ ab aliis ductꝰ. q̃a ut scribit Appia. relictus fuerat Trebõtius: q An.ãn fores senatꝰ detineret. donec Cae. interficeret. ¶ Tuoq; bñficio. q̃a si fuisset igressus: uoluisset fortasse defẽdere Cç. & fuisset cũ eo trucidatus. ¶ Quod uix possum: aut uix fas est quod uix decet: q̃a sum tibi amicus: & tu p salute patriae hoc fecisti. ¶ Praeter me: me excepto.i. plus infestat me An. q̃ oẽs alii. ¶ Reliqsti.i. seruãdo ipsum a morte. ¶ Illũ aium. pristinũ amatorẽ & defensorem libertatis. ¶ Habuisti in ore.i. laudasti & extulisti semper uerbis. ¶ Habuisti in.a.i. amasti. ¶ Vocauissent cõgregassẽt. ¶ De alia reiq̃ de libertate tuẽda. ¶ Cõplexꝰ. suscepi defendẽdã. ¶ Egi. dixi. ¶ Accerrime: aiosissime. ¶ Languẽtẽ. quasi debilitatã. ¶ Virtutem fortitudinẽ. ¶ Cõsuetudine. tuẽdç libertatis q̃ ppria est po.ro. ¶ Al ui. quam ostendebã inflãmatum & promptissimũ erga remp. ¶ Quam uir. ing. eloquẽtia & ui dicendi.

Seductus

ASC.

Q Vã uellem &c. Cum uideret Cicero quatum Antonius uexaret remp. post morte Caesaris: conquritur de Trebonio qui eum detinuerat ante fores senatus donec Caesar interficeretur: per hoc enim factum est quo minus ille quoq; occideretur & respu. me liberaretur: quod factum uelit: scribitq; quam fortiter in Antoniũ in senatu dixerit: laudans bonos. ¶ Ordo est. ¶ Quod idest o quantum uellem sup. ut inuitasses me. Idibꝰ Martiis quibus Caesar a coniuratis disceptus est ad illas pulcherrimas epulas: scilicet quibus Caesarem absumpserunt coniurati: nos nihil haberemus reliquiarum: quia etiam Antonium delendum curasset. Satis autẽ crudeliter Caesaris caedem epulis comparat. ¶ At idest sed tantum idest tam multum negocii est nunc cum his: scilicet reliquiis: ut illud diuinum beneficium uestrum in rempub. habeat nõnullam idest quandam querelam: scilicet non consumationis. ¶ Quod uero: scilicet Antonius seductus est: idest ab oculis coniuratorum abductus capitur enim bonum: a te uiro optimo idest de repu. optime sentiente: & q; haec pestis uiuit adhuc beneficio tuo: ego subirascor tibi interdum: quod uix est mihi fas: idest licitum & permissum. ¶ Tu enim reliquisti mihi plus negocii idest curae & laboris: quã omnibus praeter me. ¶ Enim: idest quia: ut idest postquã senatus potuit haberi libere primum post discessum foedissimũ Antonii scilicet Marci: ego reuerti: idest iterum conuerti: pristinum animum meum ad illum: scilicet senatum: quem scilicet senatum tu habuisti semper in ore & amore: cum patre tuo ciue accerrimo: idest maxime strenuo. ¶ Nam cũ tribuni plebis: uocauissent senatum ad decimumtertium kalendas Ianuarias: & si tribuni referent: idest cõsulerent senatum de alia re: ego sum cõplexus totam rempu. & egi accerrime: scilicet pro repu. contra Antonium: & reuocaui senatũ iam languentẽ: & defessum idest extreme fessum: ad uirtutem & consuetudinem pristinam: magis uiribus animi: idest affectionis: quam uiribus ingenii. ¶ Hic dies & contentio mea: scilicet in Antonium: attulit populo Romano spem libertatis temperandç. ¶ Nec uero ipse: idest ego: prçtermisi postea: idest deinceps ullum tempus: nõ solum cogitandi: sed etiam agendi: scilicet in senatu: de republica: idest de eius libertate tuenda. ¶ Quod nisi arbitrarer res urbanas & omnia acta: scilicet in senatu: & iudicio preferri scilicet scripto ad te: ipse egomet perscriberem: quamquã eram impeditus scilicet cum haec scriberem: occupationibus maximis. ¶ Sed tu cognosces illa ex aliis. ¶ Sup. cognosces pauca a me aute me.

VBE. ¶ SVmmatim. breuiter. ¶ For. magno & prompto aio. ¶ Timi. q nõ audẽt defendere: qđ est defendẽdũ. ¶ Ma. sen. male affectos erga rẽp. ¶ In ser. Sul. is. n. optime de rep. sentiebat & ex labore nimio: cũ ad. M. An. missus fuisset legatus. interiit. ¶ Auũ. s. Cæ. erat. n. frater matris. ¶ Egregii optimi. ¶ Puer Cæ. Octauianus: qui adhuc erat pene puer. ¶ De quo Cæ. ¶ Spero te. i. quod etiam in futurũ egregius: & opprimet An. ¶ Conscripsisset stipendio conduxisset. ¶ Is terror. s. Cæ. ita instructi. ¶ Præteritui um. omissurum. ¶ Nota ex sermone & ex literis aliorum.

ASC. ¶ ET ea sup. cognosces summati. i. p summas nõ p singulas particulas. ¶ Nos hẽmus senatũ fortẽ: & hẽmus cõsulares. i. qui aliqñ cõsules fuerũt ptim timidos: ptim sentiẽtes male: qa cõtra bonũ publicũ. ¶ Magnũ dãnũ factũ est in Seruio. i. Seruii morte. ¶ Lucius Cæ. sentit optie: sed qđ. i. qa: ipse est auũcul⁹. s. M. An. ipse nõ dicit sñias accerrimas. ¶ Cõsules sup. sũt egregii. s. Hirci⁹: & Pãsa Deci⁹ Bru. sup. ẽ pclarus: Cæsar. s. Octaui⁹ ẽ puer ægregi⁹: de quo. s. Cæsare: eqdẽ. i. ego qdẽ: spero reliqua hoc ẽ qđ pseuerabit i amore resp. q tñ solũ dominaturus ẽ: sed clẽmenter. ¶ Vero p sed: habeto hoc certũ: nisi ille. s. Cæ. õscripsisset celeriter ueteranos. s. milites: & nisi duæ legiões de exercitu Antonii cõtulissent se ad auctoritatẽ eius: atq; is. s. Cæsar eẽt oppositus terror Antonio: Antoniũ nihil sceleris & nihil crudelitatis fuisse pteritũ. i. prætermissurũ. ¶ Ego & si arbitrabar hæc esse audita tibi: tñ uolui eẽ notiora tibi. ¶ Ego scribã plus si habuero plus ocii. Vale.

& ea summatim. Habemus fortem Senatũ, cõsulares partim timidos, partim male sentiẽtes. Magnũ damnũ factũ est in seruio. Lucius Cæsar optime sẽtit: sed q auunculus est nõ accerrimus dicit sentẽtias. Cõsules ægregii præclarus. D. Brutus ægregius puer Cæsar, de quo spero equidẽ reliqua. Hoc uero certũ habeto nisi ille ueteranos celeriter cõscripsisset: legiones neq; duæ de exercitu Antonii ad eius se auctoritatẽ cõtulissẽt: atq; is oppositus esset terror Antonio; nihil Antoniũ sceleris: Nihil crudelitatis præteriturũ fuisse, hæc tibi & si audita esse arbitrabar, uolui tamẽ notiora esse. Plus scribam, si plus ocii habuero. Vale.

VBE. DE meo. ad eundẽ Appiũ puto Ci. scribere: ad quẽ scripsisti lib. iii. Sed nescio quo pacto hęc epła i hũc librũ relecta est nisi qđ illæ de reb⁹ puinciæ tractãt: i hanc aũt cũ ageret de salute & incolumitate appii: qa p̃sa aberat Ci. scribit studiũ in defendẽda eius salute: seq; iã iecisse optima fundamẽta: nec defuturum post hac. ¶ Salute. uita. ¶ Incolumitate. tui corporis & fortunarũ tuarũ qbusdam placet hãc epłam scriptã fuisse: quo tpe resp. opprimebat a Cę. ¶ Satis. qa nõ põt plus exigere a me q̃ pstiti. iis. s. tuis ppinqs. ¶ Concedo. amicor ab eis. ¶ Possim prode. qa maior est mea auctoritas: q̃ ipsorum. ¶ Feci. s. i. feci optima initia: tractuz ab ędificiis quorum prius fundamenta iaciuntur.

M.T.C.Appio.S.P.D.

DE meo studio erga salutẽ & incolumitatem tuã credo te cognoscere ex lr̃is tuorum qb⁹ me cumulatissime satisfecisse certo scio nec iis cõcedo, q̃q̃ sũt singulari in te beneuolentia; ut te saluũ malint: quã ego. Illud mihi necesse est cõcedãt: ut tibi plus: quã ipsi hoc tpe; pdesse possim qđ qdẽ nec dstiti facerẽ nec desistã & iã in maxima re feci: & fundamenta ieci salutis tuæ. Tu fac bono aio magnoq; sis: neq; tibi nulla re defuturum esse confidas. Pridie nonas quintiles. Vale.

ASC. DE meo &c. Ad eundem appium uidetur scribere ad quem scripsi lib. iii. agens de rebus puincię sic aũt de salute ei⁹ scribẽs dicit se pea iecisse optima fundamẽta: nec cessaturum deinceps. ¶ Ordo est. Ego credo te cognoscere de studio meo erga salutẽ & incolumitatẽ tuã ex lr̃is tuorũ: qb⁹ ego scio certe me satisfecisse cũ latissime. i. abundantissime: nec cõcedo iis. scilicet. i. nõ fateor me ab eis uinci. q̃q̃ sunt singulari beneuolentia in te: ut malint. i. magnis uelint te sup. eẽ quã ego. ¶ Necesse est sup. ut cõcedant. i. attribuant mihi illud. s. ut. i. q possim prodesse tibi hoc tempore plus q̃ ipsi. ¶ Quod scilicet tibi pdesse quidem. i. certe: ego nec destiti facere: nec desistam: & feci iam in maxima re. i. pro maxima parte: & ieci fundamenta: idest posui initia salutis tuæ: tracta metaphora a fundamentis ædificiorũ quæ q in imo fiunt desuper iaci solent. ¶ Tu fac sup. ut sis animo bono & magno & cõfidas me nulla re defuturum tibi. Pridie. Nonas. Quintilea: idest quæ postea Iuliæ dictæ sunt. Vale.

VBE. DEcimoseptimo: Galba unus fuit ex iis qui in Cæ. coniurauerant cui post eius mortẽ: cum An. desciuisset a uolũtate senatus: commissæ fuerãt qdã legiões aduersus eum q Mutinæ Brutũ obsidebat. Narrat igit̃ Galba quẽadmodũ eo die: quo pãsa & Hircius cõsules erãt futuri in castris contra An. Antonius existimãs eos habere tantũmodo. iiii. legiones Tyronũ eoa aggressus est exponitq; uires Antonii: & suas & conflictũ inter se accerrimũ: ex quo dicit an. superatũ cũ magna iactura: & amissione suarũ copiarũ ueteranarũ recepisse se in castra sua ad Mutinam. ¶ Nam ei. parenthesis. ¶ Processerim pgressus eram. ¶ Venire. s. in castra in qbus ego erã ante q̃ ipse. ¶ Secũdam & quintã: ita erãt apud Romanos noia legionũ. ¶ Syllani. is erat ex eius ducibus. ¶ Partem. i. quę legio Syllani erat pars euocatorum: q aũt dicerent milites euocati: supra diximus.

Seruius Galba. M.T.C.S.P.D.

DEcimo septimo kal: Maii quo die Pansa in castris: & Hircius erat futurus: cũ quo ego eram: nã ei obuiam processeram milia passuũ cẽtũ quo maturius ueniret. Antonius legiões eduxit duas: secũdã; & trigesimãqntã: & cohortes ptorias duas: unã suã: alterã Syllãi: euocatorũ partẽ. Ita obuiam uenit nobis. quod nos quatuor legiões Tironũ hẽre solũ arbitrabat̃. Sed noctu quo tuti⁹ uenire i castra possem⁹; legionẽ martiã cui ego pesse solebã: & duas cohortes ptorias miserat Hirci⁹ nõis.

ASC. DEcimoseptimo &c. Galba unus fuit ex his qb⁹ i Cæsarẽ cõiurauerãt: cui post eius mortẽ cũ Antoni⁹ desciuisset a uolũtate senatus cõmissæ sunt qdã legiões aduersus eundẽ Antonium: q Mutinæ obsidebat Brutum. Narrat autẽ hac epła quẽadmodũ eo die de quo pansa & Hircius cõsules erant futuri in castris Antonius eoa aggressus sit & qd in eo cõflictu effectũ. ¶ Ordo est Antonius eduxit legiones duas decimoseptimo Kalendas Maii. hoc est in Aprili septemdecim diebus ante primum diem Maii: quo die Pansa erat futurus in castris: & sup. etiã Hircius qui cõsules erãt cũ quo. s. Pansa ego eram. Nã pcesserã ei obuiã. s. officii & honoris gr̃a: centũ millia passuũ: quo. i. ut ipse ueniret maturius

uenıret maturius: idest citius. sed tamen in tempore oportuno. ⁋ Antonius inquam eduxit legiones duas: scilicet secundã & trigesimã quintam: & duas cohortes prætorias: unam scilicet cohortem suã: alteram Syllani idest cui præerat Syllanus appositorie partem euocatorum. ⁋ Ita quia bene instructus uenit obuiam. nobis: q idest quia arbitrabat nos habere tantum: idest dumtaxat quattuor legiones Tironum idest nouitiorum militum. ⁋ Sed Hircius miserat nobis noctu idest tempore nocturno quo: idest ideo ut: possemus uenire tutius in castra: legionem martiam quæ præstantissima habebatur & duas cohortes prætorias: quæ ueteranorum erant.

Cum equites Anto. apparuissent contineri i neq̃ legio Martia: neq̃ cohortes prætoriæ potuerunt: quas sequi cœpimus coacti: quando eas retinere non poteramus. Antonius ad forum gallorum suas copias continebat: neq̃ sciri uolebat se legiones habere tantum equitatum: & leuem armaturam ostendebat. Posteaq̃ uidit se inuito legionem ire. Pansa sequi se. ii. legiones iussit tyronum. Posteaq̃ angustias paludis: & syluarum trãsimus: acies est instructa a nobis duodecim cohortum. nondum uenerant legiones duæ repente. Antonius in aciẽ suas copias de uico produxit: & sine mora cucurrit. Primo ita pugnatum est: ut acrius non posset: ex utraq̃ parte pugnari. Et si dexterius cornu in quo ego eram cum martiæ legiõis cohortibus. viii. Impetu primo fugauerat legiõem trigesimam quintam Antonii: ut amplius passus ultra aciem quo loco steterat processerint. Itaq̃ cum equites nostrum cornu circuire uellent: recipere me cœpi & leuem armaturam opponere Maurorum equitibus: ne auersos nostros aggrederentur. Interim uideo me esse inter Antonianos: Antoniũq̃: post me eẽ: aliquã to repente cum immisi ad eam legionem tyronum: quæ ueniebat ex castris scuto reiecto. Antoniani me insequi: nostri p la conicere uellẽt. Ita nescio quo fato sum seruatus: q sum cito a nostris cognitus. In ipsa æmilia ubi cohors Cæsaris prætoria erat. diu pugnatum est: Cornu sinisterius: quod erat ĩfirmius ubi Mar. legionis. ii. cohortes erãt: & cohors prætoria pedem referre cœperunt, q ab equitatu circuibantur, quo uel plurimum ualet Antonius, cum omnes recepissent nostri ordines, recipere me nouissimus cœpi ad castra. Antonius tanq̃ uictor castra putauit, se posse capere, quo cum uenit complures ibi amisit nec egit quidq̃. Audita re Hircius cũ cohortibus. xx. ueteranis redeunti Antoni. in sua castra occurrit copiasq̃ omnes ei' deleuit, fugauitq̃ eodẽ loco ubi erat

VBE. ⁋ Apparuissent: de improuiso se ostẽdissent. ⁋ Cõtineri: a nobĩ q̃n irrueret i hostes. ⁋ Cõtinebat: Fusabat. ⁋ Sciri: a nobis. ⁋ Foꝝ galloꝝ: nomẽ ẽ oppidi i Italia ita dicti q̃m a gallis fuit cõditũ. Appianus appellat celtaꝝ forum seu uillam ⁋ Leuem armaturam. i. milites leuis armaturæ: q p̃mittebantur: ut essent agiliores ad incipiẽdũ prælium. ⁋ Tm: solũmõ. ⁋ Angustias: difficultates: loca angusta & difficilia: sic. n. sunt ubi cõmissum ẽ p̃lium: ut declarat Appia. his uerbis de hoc ipso p̃lio loquẽs Antonius angustias locoꝝ non multi faci ns quasi nihil amplius quã ab accessu eos esset p̃hibiturus: & pugnæ duct' desiderio: cũ eqtatu añiret p cãpũ plaustrũ & fossis ĩpeditũ duas ex p̃stãtioribus legiões in occulto collocat uersus iter. qd̃ angustum & manu factũ utraq̃ ex parte harũdinib' circũseptũ adherat. ⁋ Duæ legiones: quas pansa iusserat se sequi. ⁋ De uico: de foro galloꝝ. Martiæ: ita appellabatur fortasse q̃si bellicosa. ⁋ Cornu: diuiditur. n. exercitus in duo cornua dextrum & sinistrũ. Luc. Corn' ubi cura sinistri Lẽtule. ⁋ Processerit: pgressũ sit. s. cornu dextrũ. ⁋ Circũuenire: insidiis circũualere. ⁋ Recipe: retraheř. ⁋ Eqtib' mauroꝝ: quos hẽbat M. An. ⁋ Ad uersos: a tergo: q̃a se recipiebãt: ut tulerã. ⁋ Reiecto: post terga posito: ne feriretur a sequẽtib' hostib'. ⁋ Pila: p̃prie sunt tela ro. ut & pila minãtia pilis. ⁋ Velle: uolebãt. ⁋ Cõiicere in me: quẽ credebãt eẽ hostẽ. q̃a uiderãt me i medio antonianoꝝ. ⁋ Nescio quo fa. nescio q̃ fortuna: ita diis uolẽtibus. ⁋ Referre pe. retrahere se sese retro. ⁋ Eqtatu: eqtib' antõianis. ⁋ Quo: eqtatu. ⁋ Nostri or. nr̃ç acies. ⁋ Nouissim': ultissim' oiuꝫ. Pila

ASC. ⁋ CVM. i. postq̃: eqtes Anto. appuissent: neq̃ legio martia neq̃ cohortes p̃toriæ ab hircio missæ: potuerũt cõtineri. s. q̃n i hostes irruerẽt. ⁋ Quas. s. legiões: nos coacti: ne eos turpiter deseram': cœpimus. i. incœpim' seq. ⁋ Docet quo modo coacti: q̃n i. q̃ñqdẽ nos ñ poteramus retinere. s. sub signis & in statione sua eas. ⁋ Antonius optinebat copias suas ad forum galloꝝ: qd̃ galli in ea regione cõdiderãt oppidulũ dictũ Celtaꝝ foram seu uillã ab Appiano: eo q Celtæ cõdiderũt: aut frequẽtare solebãt: neq̃ uolebant sciri. i. ut sciretur. ⁋ Est aũt uerbum impersonale se debere. i. q ipse haberet legiones. id exercitũm pedestrẽ q̃a ostendebat. s. nobis tãtum: idest dumtaxat: aut solũmõ. equitatũ. i. exercitũ equestrem: aut equitatum seue quo merent uni & armaturam leuem: idest uelites. qui equitatum comitabantur: quia cũ leuiter essent armati cum equis: fugere & inuadere poterant: ideo aũt uolui sciri. ut illiceret in insidias. ⁋ posteaq̃ Pãsa uidit legionẽ ire. i. pficisci in Antonium se iniuito: iussit duas legiones Tironũ sequi se. ⁋ Postea quã transiuimus angustias paludis & syluaꝝ. acies duodecim cohortiũ est instructa a nobis. ⁋ Nã sup. duæ legiones: ut opinor: p̃toriæ nondũ uenerãt: Antonius pduxit de uico. s. fori galloꝝ: repẽte copias suas in aciem: & concurrit. s. nobiscum sine mora: idest dilatione facta. ⁋ Pugnatum est primo: scilicet cõcursu: ita ut non posset pugnari ex utraq̃ pte acrius. ⁋ Et si. i. tametsi: cornu dexterius: idest dexterũ: in quo ego erã: inquit Cicero: cũ octo cohortibus legionibus Martiæ: fugauerat trigesimam quintam legionem Antonii: ita sup. ut pcessérit amplius centũ passus ultra aciem: quo loco steterat scilicet prius. Itaq̃ cum equites uellent circũ ire cornu nostrum: qd̃ persequẽdo hostem processerit longius: ego cœpi recipere me: idest retrocedere: ad castra tãquã in loca tutiora: & opponere equitibus Maurorum armaturam leuẽ. i. uelites leuiter armatos: ne aggrederentur aduersus nostros. ⁋ Interim: idest inter id faciendum: uideo. idest agnosco me esse inter Antonianos: & Antonium esse aliquanto post me ego immisi repẽte equum scilicet meum ad eam legionem tironum: quæ ueniebat ex castris scuto reiecto: idest post tergum iacto: ne ferirentur ab insequentibus Antoniani supple cœperunt insequi me: aut insequi pro insequebantur me: nostri: scilicet milites uelle supp. cœperunt aut uelle pro uolebant conicere. i. simul iacere in me pila: idest tela sua oblonga. Ita nescio quo facto sum seruatus quia petitus tam a meis quam ab hostibus: sum autem seruatus: quod idest quia sum cognitus cito a nostris.

VBE. ¶ QVO.ad q̄ castra. ¶ Iactura:amissiõe. ¶ Prætorianaꝝ no.nã ꝑtoria Cæ.cohors itegra ocisa ẽ:& cecidere i prima pugna ad dimidiã fere pte ex utroꝗ exercitu:ex hirci militibus pauci iteriere. ¶ Signa:uexilla. ¶ Relata: reportata.f.a nr̃is. ¶ Bñ.fœliciter. ¶ Gesta:a nr̃is hanc pugnã scribit plenissime A p.li.iii.sed tamen nominat hunc Galbã.

ASC. ¶ PVgnatũ ẽ diu i ipsa Æmilia.s.uia:ubi erat cohors ꝑtoria Cæsaris.s.Octaui. ¶ Cornu sinisterius.i.q erãt cornu sinistro:capit.n.collectiue ꝓ iis q i cornu sunt:uñ cœperũt dicere:qđ.s.cornu erat ifirm⁹.i.q erãt ifirmiores:ubi erãt duæ cohortes legiões martię:& cohors ꝑtoria:cœperũt referre pedẽ.i.retrocedere:qđ.i.ga circuibãt.i.ocludebãt ab eqtatu quo A ntõi⁹ ualet uel.i.ẽt:plurimũ:cũ oẽs ordies nr̃i.i.milites i ordies dispositi:recepissent se.s.i castra:ego nouissim⁹.i.ultim⁹ cœpi recipe me ad castra. ¶ A ntonius añq̃ uictor.s.eẽt:putauit se posse cape castra. ¶ Quo.i.ad q̄ cũ.i.postq̄ uẽit amisit ibi cõplures nec egit gcq̃.i.nihil cœpit. ¶ Hirci⁹ audita re occurrit cũ uiginti cohortibus A n.redeũti,i sua castra:& deleuit oẽs copias ei⁹:fugauitq ab eodẽ loco ubi erat pugnatũ:sup. usq ad foꝝ galloꝝ. ¶ A nto.recepit se cũ eqtib⁹ hora q̃rta noctis.i.i castra sua ad.i.apđ Mutinã. ¶ Hirci⁹ rediit i castra uñ.i.eqb⁹ Pãsa exierat:ubi.s.Pãsa reliq̃rat duas legiões q̄ erãt oppugnatæ ab A n. ¶ Sic A ntonius amisit maiorẽ partẽ copiaꝝ suaꝝ ueteranaꝝ. ¶ Nec tñ id potuit fieri sine aliqua iactura.i.detrimẽto cohortum ꝑtoriaꝝ nr̃aꝝ & legionis martiæ. Duæ aqlę.i.uexilla magna sexaginta signa.s.minora uexilla: A n.sũt relata.s.ex cõflictu. Res ẽ gesta bñ.i.fœliciter. A d. xii. kal. Maii. sup.dedimus has ex castris.

pugnatũ ad Foꝝ galloꝝ Antoni⁹ cũ eqtibus hora noctis quarta se in castra sua ad Mutinã recepit. Hircius in castra rediit, uñ Pãsa exierat ubi duas legiones reliq̃rat: q̄ ab antonio erãt oppugnatæ. Sic partem maiorum suarum copiaꝝ Antonius amisit ueteranũ. nec tamen sine aliqua iactura cohortũm prætorianarum nostraꝝ, & legiõis Martiæ fieri potuit. Aquilæ: duæ signa sexaginta sunt relatã Antonii, Res bene gesta est ad.xii. kalen. Maii ex castris. Vale.

VBE. Inime:Cũ tñ ulius belloꝝ ciuiliũ aduersus. M. A n. post cædẽ Cæs. A sini⁹ pollio esset Cordubæ. q̄ urbs ẽ i Hispania bætica: neq post q̄ illuc iuerat qcq̄ scripsisset Romã:ne hẽretur suspectus:ga fuerat Cæsaranus : hac epl̃a se excusauit trãsferẽs culpã suæ cessationis i latrones:a qb⁹ lr̃æ itercipiebant postq̄ uero cœptũ ẽ nauigari:ita ut.lr̃æ possint naui deferri:dicit se quã creberrime scripturũ: cõquerit aũt de Bal.q̃store suo:de quo sequẽti epl̃a plura dicet : oñditq se cupidissimũ eẽ pacis:& dicit se olim necessitate nõ uolũtate secutũ fuisse partes Cæsaris:q̄s q̃ta moderatiõe seruauerit declarat:ex quo oñdit quẽ animũ nũc hẽat:ne rursus oĩa in ptãte uni⁹ ueniãt. Dicit ãt se ꝓhibitũ a Lepi. ne transiret i Italiã:aut ẽt scriberet: ex hoc ãt testatur fidem suã erga rẽp.qđ cũ tuissent q uellent ei succedere in prouincia peterent dari sibi ab eo legionẽ trigesimã ducendã contra A n.rñdit se nemini traditurũ ꝓuinciã:nisi senatus misisset eũ: neq ẽt traditurũ legionẽ trigesimam: quæ erat pugnacissima:dubitabat enim Pollio de eoꝝ aĩo:& fide erga rẽpu. qui uenirent non missi a senatu: concludit aũt se cupidissimũ pacis & uĩdicandę reipu. in libertatem. Postremo dicit quãtũ cupiat cõsuetudinẽ ipsius Ci.quã q̃ti faciat.oñdit se aliquando pax fuerit petit autem a Cice. fieri certior an utilius sit futurum quod ueniat in Italiam.an qđ remaneat in prouincia. ¶ Itum est ad arma.i.ueni ad bella:ut in hac ꝓuincia obsisterẽ A ntonianis & omnibus hostibus reipu. ¶ Nã sal.ponit cãm quare nõ scripserit:ga apud Castulonẽ oppidum Hispaniæ silua qdã p quã necesse erat transire:ita esset referta latronibus:q intercipiebant tabellarios & literas: ut nemo posset tuto transire: Saltus aũt p silua & loco nemoroso ponitur:ubi solẽt insidiari latrones. Iuuena. quotiẽs tuto custode tenẽtur. De pontina palus & gallinaria pinus. Nam quod saltis legendum sit:& si nomen Icarii:quid apud Castulonẽ latrocinabatur:absurdissimum est : quod & uerba textus declarant quibus ostendit saltum oẽm non uno latrone sed multis latronibus fuisse infectum cũ dicit latrociniis:& dicit aliis etiam in locis dispositos esse multos latrones. ¶ Tenuit:impediuit. ¶ Frequẽtioribus. q̄ solebat. ¶ Infestior:periculosior. ¶ Tãta mora est.s.saltus Castulonensis tm̃ moratur:& detinet nostros tabellarios. ¶ Dispositi collocati.s.latrões. ¶ Scrutantur.inquirũt. ¶ Istic.i Italia.quia nõ potuisset perferri mihi literæ ex Italia.nisi.platæ essent naui. Cupi.libentissime. ¶ Perinde:ita ga maiorem etiam odio hoium dignus est q̄ eum prosequant. Vr̃ aute significare Balbum quæstorem suum pessimo ingenio qui quantum conicimus male dixerat de Pollione.

Saltus

Peride

G. Asinius Pollio: M.T.C.S.P.D.

Inime mirum debet tibi uideri nihil me scripsisse de rep. postea q̄ itũ ẽ ad arma, nã saltus Castuloñẽsis:q semp tenuit nr̃os tabellarios, etsi nũc frequẽtioribus latrociniis infestior factus ẽ, tñ nequaq̄ tãta in mora ẽ quãta q locis oĩbus dispositi ab utraq parte scrutant tabellarios & retinẽt. Itaq nisi naue platæ literæ essent oĩno nescirem: quid istic fieret:nunc uero nactus occasionem posteaquam nauigari cœptum est cupidissime: & quam creberrime potero scribam ad te ne moueare eius sermonibus: quem: tametsi nemo est, q uidere uelit tamen nequaquã perinde ac dignus est oderunt homines,

ASC. Inime &c. Cum in tumultibus belloꝝ ciuilium post cædem cæsaris contra Antonium A sinius Pollio eẽt cordubæ:in hispania.neq qcq̄ a pfectione sua Romam scripsisset. ne haberet suspectus, ga fuerat Cæsarianus m hac epistola se excusat trãsferens culpã cessationis suæ i latrones a qbus literæ intercipiant. Postq̄ uero cœptum nauigari dicit se q̄primum scripsisse Scribit aũt se cupidissimũ pacis & cæsaris partes necessitate secutũ Dicit ẽt se a lepido ne in Italiã trãsiret ꝓhibitum nec cuiq̄ se traditurum ꝓuinciã sine iussu senatus. demum se cupere uehemẽter cõsuetudinẽ Ci.dicit. ¶ Ordo est. Minime mirũ debet uideri tibi me nihil scripsisse de rep. postea quã itũ ẽ:ad arma.s.cõtra A ntoniũ. ¶ Nã saltus castuloneñ.i.locus siluosus & ẽ salutosus in hispania iuxta castulonẽ oppidũ qui tenuit semp.i.in omni tempore:tabellarios nr̃os.i.eos qui ferũt tabellas hoc est lr̃as nostras:& si.i.q̃q̃:factus ẽ nunc infestior. idest maiorem uim inferens frequentioribus is:tamen ipse nequaquam est in tanta mora.i. impedimẽto nostros temorant:quanta sup. sunt:ii qui dispositi omnibus locis scrutantur ab utraq parte aut factionis aut regionis tabellarios & retinẽt. ¶ Itaq nisi literæ essent pltæ:naue.i.nauigio:ego nescirẽ oĩno quid fieret istinc.s.Romæ ubi tu es ¶ Nũc uero nactus occasionẽ:posteaq̄ cœptũ est nauigari:scribam ad te cupidissime & quã.i.quantum potero creberrime:ne moueare sermonibus eius.s.pessimi delatoris.uidelicet ut opinio est. Balbi quæstoris eius quẽ tametsi nemo ẽ q uelit uidere:tamen homines non oderunt perinde ac idest tantum quantum dignus est.

¶ P ericulũ non

¶ PEriculũ nõ est.s.in eo qd ipse de me dicit. ¶ Non acerbũ:graue.i.nihil ẽ:qd nõ uideaᷣ infœlix:qd cũ illo sim gestus. VBE.
¶ Natura aũt:significat Balbũ discordiarꝫ amatorẽ:se uero pacis & cõcordiæ cupidũ:qd pbat ex añ acta uita ẽt tpib⁹ In
ilcæs.& Põ ¶ Defleui.indolui. ¶ Illud i.cũ orta sunt bella ĩter Cæ.& Pom. ¶ Vtrobiq:& apud Cæs. & Põpe. ¶ In
ea.Cæs. ¶ Inimici.s.cuiuslibet inimici mei. ¶ Bo.ad Cæia. ¶ In extre.i.oĩno cõtẽptus. ¶ Nõ du.sine dubio certissime.
¶ Mõ co.i.paulo añ cognitũ.nõ ãt multo añ. ¶ Vetu.quos iã diu cognouerat:& expert⁹erat. ¶ Mea snia i iudicio meo.
¶ Ita:ea moderatiõe. ¶ Proba.afirmarit me bñ fecisse. ¶ Iussus sum:a Cæ. ¶ Ita:eo mõ.ut hões itelligere possent me

Periculum non est, Adeo est inuisus mihi ut nihil non acerbum putem, quod commune cum illo fit. Natura autem mea, & studia trahunt me ad pacis, & libertatis cupiditatem. Itaq; illud initium ciuilis belli sæpe defleui, Cum uero non liceret mihi nullius partis esse? quia utrobiq; magnos inimicos habebam, in ea castra fugi, in quibus plane tutum ab insidiis inimici sciebam non futurum, compulsus eo, quo minime uolebam, ne in extremis essem plane, pericula non dubitanter adii. Cæsarem uero, ꝙ me in tanta fortuna modo cognitum uetustissimorum familiarium loco habuit, dilexi summa cum pietate, & fide. Quæ mea sententia gerere mihi licuit, ita feci, ut optimus quisque maxime probarit. Quod iussus sum eo tempore, id ita fecit, ut appareret inuito imperatum esse. Cui⁹ facti iniustissima inuidia erudire me potuit: quam iucunda libertas: & quam misera sub dominatione uita eẽt, Ita si id agitur ut rursus in potestate omnia unius sint, quicunq; is est, ei me profiteor inimicũ: nec periculũ est ullum. quod pro libertate: aut refugiam. aut deprecer. Sed consules: neq; senatusconsul. neque literis suis ꝑceperant mihi. qd facerẽ. Vnas enim post idus Martias demũ a Pansa literas accepi: in quibus hortatur me: ut senatui scribam me: & exercitum in potestate eius futurum: qd̃ cum Læpidus cõcionaretᷣ: atque omnibus scriberet se consentire cum Antonio: maxime contrarium fuit: nam quibus commeatibus inuito illo per illius prouinciam legiones ducerem: aut si cætera transissem: nunc etiam alpes poteram transuolare: quæ præsidio illius tenẽtur. Adde huc: ꝙ perferri literæ nulla cõditione potuerunt. Sexcentis enim locis excutiuntur: deinde etiam retinẽtur a Læpido tabellarii. Illud me Cordubæ pro cõcione dixisse

nõ gaudere:qd̃ ĩpatũ eẽt mihi. ¶ Cui⁹ fa.s.qd̃ lꝫ iuitus:tñ fecissem q̃ ĩperasset. ¶ Inuidia in.odiũ quo me hões iniustissime pseq̃bantᷣ:qa facerẽ q̃ mihi imperẽtᷣ iniustissimã ãt ĩuidiã dixit qm qd̃ spõte nõ faceret:nõ merebatᷣ odiũ qd̃ lꝫ nõ mereretᷣ:qa ñ potuit effugere: dicit se nũc ĩtelligere ex eo q̃ iucũdũ sit uiuere ĩ libertate:ubi nullius ĩmpio cogaris aliqd̃ facere ꝙ nolis itaq; pfiteᷣ se fore inimicũ ei q̃ rẽp.opprimẽ uoluerit:qcũq; is fuerit. ¶ Eru.docere. ¶ In po.u.ut un⁹ sit oĩuꝫ dñs: sic fuit cę. ¶ Qui.is ẽ.q.d.nullo excepto:ẽt si eẽt mihi fr. ¶ Refugi.uitẽ. ¶ Aut dep.aut recusẽ pcãdo ne mihi ponatᷣ:sicut eqdẽ meruit:nec depcor lgt. ¶ Post id⁹.m.i.postq̃ Cæ.ẽ iterfectus. ¶ Q d̃:dicit ualde sibi nocuisse:qd̃ Lepidus ĩ cõcõe dixit suis militib⁹ pollionẽ eẽ ĩ ptãte senat⁹:& scripsit ẽt ad multos se ꝯsentire cũ An. ¶ Fuit cũ.i.nocuit. ¶ Quib⁹ ĩterrogatiue.q.d.nullis:qa nulli dati eẽnt mihi:cũ ille iã diuulgasset se ꝯsentᷣ cũ An. ¶ Cõmeatibus: cibariis datis exercitui meo: Cõmeatus
¶ Illi⁹.Le. ¶ Cętera:ei⁹ puĩciã & ui milituũ Le. ¶ Nõ. an. ¶ Poterã trãsuolare tãq̃ uolueris.q.d.nõ qa ñ hẽo alas. ¶ Pręsidio:militib⁹. ¶ Illi⁹le.q disposuit militea ad fuãdas alpis.ne qspiã posset trãsirᷣ. ¶ Adde:subiũgit aliã cãm:q̃re ñ potuerit declarare senatui se & exercitũ suũ in ptãte eius futurũ. ¶ Huc.i.adhæc. ¶ Sexcẽtis:nũerus finitus p ĩfinito.i.ĩ plurimis locis Sexcẽtis ãt nõ secẽtis legẽdũ ẽ.qa numerabiles dictiões iter se itegræ cõpositę inumerabiles sũt p casus: ut Hic iã trecẽtũ totos regnabitᷣ annos:sin uero cũ corruptis cõponantᷣ uariantᷣ:ut Vir.x.ænæ. Sexcẽtos illi dederat populonia mᷣ. Exptos.belli iuuenes ast illa trecentos & sic.ducẽtos & bis cẽtũ q̃tercẽtũ & quadrigẽti: & sic de reliq̃s Excutiuntᷣ:uiolẽter ingruntᷣ. ¶ Cordubæ: ĩ cordubã q̃ urbs ẽ Hispaniæ bæticæ ædificiũ Marcelli ho die duorꝫ Senecarꝫ:& Lucani poetæ nomine percelebris. ¶ Pro cõcione:idest in cõcione. Corduba
¶ PERiculũ nõ est.s.si eũ oderiat aut si male de me loquatᷣ.ipse est mihi adeo inuisus.i.in odio habit⁹:ut nihil putẽ ñ acerbũ qd̃ sit cõe cũ illo. ¶ Aũt.i.lꝫ natura mea & studia mea.i.iclinatiões naturales & exercitia mea trahũt me ad cupiditatem pacis & libertatis. ASC.
¶ Itaq; ego defleui sępe illud ĩitiũ belli ciuilis.i.inter. Cæsarẽ & Põpe. ¶ Vero.i.sed:cũ nõ liceret mihi eẽ. nullius.i.neutrius partis qa tales p hostibus a Põpeianis indicabantᷣ:sed hic affert aliã occasionẽ:dicẽs:qa habebã utrobiq;.i.ab utraq; parte:magnos inimicos ego fugi in ea castra.scilicet Cæsaris:ĩ quibus sciebãm me nõ futurum tutũ plãe.i.oĩno.ab ĩsidiis inimici.s.a.Põpeio statis cõpulsus eo quo uolebã minime.i. ad bella ciuilia gerẽda.ne eẽm pla.i.oĩno ĩ extremis.i.deputarerᷣ cũ abiectissimis:& pessimis militibus adii:nõ dubitãter pricula.
¶ Vero ꝙ sed ego dilexi cũ summa pietate & fide Cæsarem.s.iuliũ:ꝙ.i.qa:ipse habuit me cognitũ. ¶ Mõ.i.paulo añ:ĩ tãta fortuna:loco.i.æstimatiõe familiariũ.s.suorꝫ uetustissimorꝫ. ¶ Ego feci ea q̃ licuit mihi gerere snia mea.i. ex arbitrio & iudicio proprio.ita ut optimus qsq; pbarit.i.laudarit maxime. ¶ Ego feci id qd̃ iussus sum sup.facere eo tpe:ita ut appareret impatũ eẽ iuito.q.d.siqd hostile gessi id coactus feci.& ita:frigide feci ut coactus uiderer. ¶ Cuius facti inuidia iniustissima qa qd̃ potuit fecerat:potuit erudire.i.docere me:q̃.i.q̃tũ iucũda sup.eẽt libertas:& q̃.i.q̃tũ misera uita esset sub dñatiõe.i.tyrãnide. ¶ Ita:p itaq;.i.& sic:si id agitᷣ.i.ꝑcẽditᷣ:ut oĩa sint rursus.i.iterꝫ in ptãte uni⁹.ego pfiteor me inimicũ ei qcũq; is ẽ. Sciebat ãt An.eẽ. Verꝫ tñ postea sub Augusto regꝫ dño suauissime uixit. ¶ Nec ullum est periculũ qd̃ aut fugiã aut deprecer.i.ꝑcer ne sit mihi obeũdũ:p libertate.s.publica. ¶ Sed cõsules.s.Pãsa & Hircius:atq; ꝑceperant mihi qd̃ facerẽ senatuscõsultũ.i.mittẽdo ad me senatuscõsultũ.i.decretũ senat⁹:neq; lr̃is suis. ¶ Ego enim accepi demũ post idus Martias unas lr̃as a Pãsa.i.cõsule:in qb⁹ hortaᷣ me ut scribã senatui me & exercitũ.s.meũ:futurꝫ ĩ ptãte ei⁹.s. senat⁹.qd̃.s.signasse me futurꝫ ĩ ptãte senat⁹ fuit maxime cõtrariũ.i.nociuũ cũ Lep.cõcionaretᷣ.i.uerba ad milites suos faceret atq; scriberet oĩb⁹ se ꝯsentire cũ An. ¶ Nã qb⁹ cõmeatib⁹.i.ut dñi uictualib⁹ p itinere necessariis ego ducerẽ.i. ducere possẽ legiões p puĩciã illi⁹.s.Lep.illo iuito.q.d.nullis aut si sup.Lep.uitãs trãsissẽ cætera.s.loca:nũ.i.nũqd poterã trãsuolare ẽt alpes q̃ tenẽtᷣ p̃sidio illi⁹.s.lep.q.minie Adde huc.i.ad hãc rõnẽ.aut excusationẽ:ꝙ lr̃æ nulla cõditiõe docuerũt pferri.Lr̃æ.n.excutiuntᷣ.i.inuestigãtᷣ & legũtᷣ sexcẽtis.i.plurimis locis:deinde.i.insup tabellarii retinẽtᷣ ẽt a lepido.

VBE. ¶ NEmo uocabit i dubiū:idest non dubitabit. ⸿ Prouinciam meā: Hispaniam cui praesum ⸿ Conciones:orationes qui dicebant me nunquam cuiquam traditurum esse. ⸿ Hac legione:trigesima. ⸿ Tradita:alii data. ⸿ Pugnacius: bellicosius. ⸿ Acrius:animosius & socius. ⸿ Deinde:post cupiditatē pacis. Qui.i.eum qui uelim & me & libertatē meam defendere & restituere. ⸿ Familia.me.de quo dicat:non satis intelligitur. ⸿ Quaeres:petes:interrogabis. ⸿ Quanti.ae. quāti faciā:scilicet ambulare & iocari tecū. Si.li.ui.in ocio:si unquam potero id trāquillitate uiuere. ⸿ Experieris.re ipsa cognosces. ⸿ Nullum uestigium:nullum passum:idest nō mouebis pedem sine me. ⸿ Magis prodesse & praestare officiū meū & facere quod illa me exigat. ⸿ Nullo.n.idest nullo labore:hoc est sine difficultate. ⸿ Tutius: qa non ita exponam me periculum bellicorum. ⸿ Et minus.l. quia non ibo per hostes: & per alpis. ⸿ Legionibus: exercitibus:qui subueniant reipu. ⸿ Vt nunc idest secundum conditionem horum tēporum. ⸿ Proficisci: discedere in Italiam. ⸿ Pansae:consuli ad eū enim scripserat Pollio plenius. ⸿ Exemplū.i.eas literas trāscriptas:sic enim appellamus exēplum: quod est ad similitudinem alterius.neq solum factorum:se etiam rerum

Exēplū dicimus exēpla:ut puta si uelim uendere uinū aut frumentum:aut pannum quod damus: & monstram⁹ p similitudine illius appellatur exemplū: qd uulgo appellant monstrationē:ut dabo tibi exēplum pāni quē sum uēditur⁹:idest mōstrabo tibi qualis sit. ⸿ Cordubae:subaudi scripta est haec epistola uel data.

nemo uocabit in dubiū:prouinciā me nulli: nisi q a senatu missus uenisset traditurū. Nam de legione trigesima tradēda quātas habuerim cōciones:qd ego scriba? Qua tradita quāto pro rep.infirmior futurus fuerim quis ignorat? Hac enim legione noli acrius: aut pugnacius quicq̄ putare esse. Quare me eum existima esse:q primū pacis cupidissimus sim (Omnes.n.ciues plane studeo eē saluos). Deide qui & me: & rēp. uindicare in libertatem paratus sim:q familiarē meum tuorū numero habes opinione tua mihi gratius ē. Inuideo illi tamen q ambulat & iocat tecum. Quod qti aestimē si unq̄ licuerit uiuere in ocio experieris. Nullū enim uestigiū abs te discessurus sum. Illud uehementer admiror:nō scripsisse te mihi, manendo in p̄uincia:an ducēdo exercitū in Italiā reip. magis satisfacere possim. Ego qdē & si mihi tutius ac minus laboriosum ē manere:tn̄ qa uideo tali tpe multo magis legionibus eē q̄ p̄uinciis:quae p̄sertim recuperari nullo negocio pñt:cōstitui ut nūc est:cū exercitu proficisci. Deinde ex lr̄is quas Pāsae misi cognosces oia. nā earū tibi exēplar misi. xvii. kal. Aprilis Cordubae.

ASC. ¶ NEmo uocabit illud in dubium:idest nemo poterit asserere illud dubiū:me dixisse Cordubae:quae ciuitas est Hispaniae betice pro conciōe:idest ante omnes ad concionem concitatos:me traditurum nulli prouinciā nisi qui uenisset missus a senatu.s.Romāo. ⸿ Nā qd. i.ad quid scribam quantas cōciones habuerim de legione trigesima tradenda.i.q nollem cuiquā tradere? ⸿ Qua.s. legione tradita.i. si fuisset alteri ut Lepido aut Antonio tradita:quis ignorat quanto infirmior p rep.fuissem futurus.q.d.nemo. ⸿ Enim.i.quia: o Cicero.noli putare quicquam esse acrius aut pugnacius. i.affectatius ad pugnā:hac.s.legiōe trigesima. ⸿ Quare existima.i.iudica me esse eum: primum qui sim cupidissimus pacis. ⸿ Ego enim studeo.i.studiose cupio oēs ciues esse saluos. ⸿ Deinde sup.eum : qui sim paratus uindicare.i.asserere & me:& rempublicam:in libertatem:quod habes familiarem meū opinor de appio loqui :in numero tuorum est mihi gratius opinione tua:idest.quam opinaris. ⸿ Inuideo tamen illi quod ambulat & iocatur tecū hoc est uelim id mihi contingere. ⸿ Quod.scilicet tecum ambulare & iocari quanti aestimem. idest appreciandum iudicem:tu experieris si licuerit sup.nobis:uiuere unq̄ in ocio. ⸿ Ego enim nullum uestigium discessurus sum a te. ⸿ Ego admiror:uehemēter illud te nō scripsisse mihi utrum sup.ego possum magis satisfacere reip.manendo in prouincia hoc est in Hispania:an ducendo exercitum in Italiam. ⸿ Ego quidem:etsi idest quamquā tutius ac minus laboriosum est mihi manere.s.in prouincia.tamen quia uideo multomagis opus esse.s.reip. tali tempore.s.quo disceptatur pro libertate:legionibus.s.quibus defendatur resp.quam prouinciis quibus augeat:praesertim sup.illis p̄uinciis : q̄ possunt recuperari nullo negocio:cōstitui ut nunc est.i.ut res se nunc habent:proficisci.i.discedere hinc in Italiam cū exercitu. ⸿ Deinde.i. insuper:tu cognosces ea.s.quae decreuerim facere ex literis quas misi Pansae.s.cōsului:a quo literas acceperit. Sunt qui legant quas Pansa mihi misit:sed non procedit:nouit enim quae Pansa scripserat etiam prius Cicero. ⸿ Nam misi tibi.exēplar:idest dyploma aut duplum earum Datum sup.aut scriptum Cordubae.xvii.Kalen.Aprilis.

C.Asinius Pollio.M.T.C.S.P.D.

VBE. Albus: cōmemorat Pollio Balbi q̄storis sui fugam ex Hispania: & rapinas.& quasdā crudelitates quas exercuit in qosdam.

b deinde & ineptias i ludis:quas iactabat se fecisse exēplo Cę.Postea uero Pollio exponit se totum arbitrio sēatus & po.ro.dicitq se facturū qcqd ab his cōstitutū fuerit:ostēditq quē exercitū habebat:& quēadmodū eū uix retinuerit aduersus pollicitationes:quas ei faciebat.M.Anto.Postrēo declarat qua moderatione usus sit.& in retinēdo exercitu. & in cōseruāda p̄uincia. ⸿ Quaestor meus:in hāc p̄uinciā. ⸿ Nūerata.sibi. ⸿ Coa.cōgregato:ut Tytire coge pe

Coact⁹ cus. ⸿ De exact.publicis.i. de uectigalib⁹ q̄ fuerant exigenda nomine po. ro. exigere enim est ex debito

Exigere petere:licet & alia pro loco significet. ⸿ Ne stipendio qdem militibus reddito:idest defraudatis etiam militibus suo stipendio.quia eis non dedit: quod debuerat. ⸿ Duxit

Gades mouit. ⸿ A gadibus:gades:ut scribit Strabo libro tertio angusta discreta freto insula distans a turdetāia calpe stadia circiter septīgenta & quinquaginta seu ut alii perhibent octīgenta:est autem eadem turdetania Hispaniae regio quae &

Calpe baetica.Calpe uero mons est circuitu quidem non admodum magnus altitudine uero ingens & arrectus in cuius radicibus sita est urbs calpe uetustum & haud abiectum oppidum. ⸿ Bene pecularis:bene nummatus: pecunia bene munitus. ⸿ His rumoribus:qui ex Italia referuntur de.M.an.superato. ⸿ Referatur:euertatur.

BAlbus quaestor magna numerata pecunia: magno pondere auri:maiore argenti coacto:de publicis exactionibus:ne stipendio quidem militibus reddito, duxit se a Gadibus, & tridnum tempestate retētus ad Calpem kalē. Iuniis traiecit se in regnū Bogudis plane bñ peculiatus. His rumoribus utrū gadis referatur, an Romam (ad singulos enim nuncios turpissime cōsilia mutat)

Balbus &c.

A lbus &c. Cōmemorat Pollio Balbi q̄storis sui fugam ex Hispāia:& rapias:& quasdā crudelitates q̄s:exercuit in quosdā. Deide etiā ineptias ei° i ludis quos iactabat se fecisse exēplo Cæsaris. Postea uero exponit se totū arbitrio senatus ppliq; tomāt: dicitq; se factuz qcqd ab his cōstitutū fuerit ōnditq; quē exercitū hēat:& quēadmodū eē nix retinuerit pp pollicitatiōes quas ei Marcus Antonius fecerat. Et postremo declarat qua moderaōe usus sit & i retinēdo exercitu:& i cōseruāda puīcia:q̄ oia ad sui cōmēdatione & studii sui i rēp. ōstatione facit. Ordo adtest. Balbus q̄stor.i. receptor accumulator pecuniæ publicæ in Hispania:duxit.i.priꝑ uit se a Gadib°.i.ultima parte Hispaniaꝝ:magna pecunia numerata.i.ut dicit mōetata sup.coacta.i.coaceruata:& magno pōdere auri & maiore.s.pōdere argēti coacto de exactionibus publicis. idest quas publico nomine fecerat.nc quidē.i.nō saltem stipēdio.i.mercede militari:reddito militibus:& ipse retentus tempestate.s.aduersa triduum:idest per tres dies: ad Calpem:idest montem illum in finibus Hispaniæ:traiecit se Kalendis Iuniis in Regnū Bogudis:idest in mauritaniā: peculiatus.idest nummatus:aut peculatus:idest depredatus prouinciam plane:idest omnino:bene:idest multum. ASC.

b

nondum scio. Sed præter furta & rapina & uirgis cæsos socios:hæc quoq; fecit(ut ipse gloriari solet)eadem quæ .C. Cæsar ludis quos Gadibus fecit. Herennium Gallum Histrionem summo ludorum die anulo aureo donatum in .xiiii. sessum produxit (tot enim fecerat ordines equestris loci) quatuor uiratū sibi rogauit comitia biēnii biduo habuit: hoc est renunciauit, quos ei uisum est exules reduxit:nō horum temporum sed illorum: quibus a sediciosis Senatus trucidatus aut expulsus est. Sexto Varo proconsule. Illa uero iam ne Cæsaris quidem exemplo:quod ludis prætextam de suo itinere ad .L. Lentulum proconsulem sollicitandum posuit. Et quem cum ageretur fleuit memoria rerum gestarum commotus. Gladiatoribus autem Fadium quendam militem Pompeianum quia cum depressus in ludum bis gratis depugnasset auctorare sese nolebat, & ad populum confugerat: primum Gallos equites immisit in populum(coniecti enim sunt lapides in eum: cum arriperetur Fadius.) Deinde obstractum defodit in ludo: & uiuum combussit. Cum quidem pransus nudis pedibus tunica soluta manibus ad tergum reiectis inambularet: illi misero queritanti ciuis Romanus sum natus responderet:abi nūc:populi fidem iplora.

℄ AD singulos:parēthesis ē. Prēter furta:exceptis furtis:q̄ fecit i puīcia. Furta dnr q̄ occulte fiūt: rapinæ q̄ p ui. VBE. Furta Rapinę
Socios:amicos po.ro.fœdere nobis ōiūctos. Cæsos uirgis. acriter diuerberatos uirgis publice:q̄ solet fieri is:q aliqd sceleris:q aliqd sceleris admiserit. Gloriari:cū sua gl̄ia iactare q̄si potuerit æquari factis suis uirū maximū.C.Cæ. Fecit gadibus:in Hispania:cū in ea fuisset q̄stor. Herēniū gal.i.qd iactabat Balb° se fecisse exēplo Cæ.nā ultimo die quo ludi finiti sunt dōauit Herēniū histrionē annulo aureo & deduxit eū ad sedēdū i quartodecimo gradu: quo solebāt tñmō sedere eqtes rōani:qui quadraginta milia sesteruū possiderēt:Cæ.āt ut scribit Trāquill° edidit spectacula uarii generis:munus gladiatoꝝ. ludos ēt regionatim urbe tota:& qdē p oīuz linguaꝝ histriones:quib° ludis Laberi° eques ro.minimū suū egit. donatusq; ē quīgētis sestertiis & ānulo aureo sessū i.xiiii. scæna p orchestrā trāsiit i quo dicebat Balb° se imitatū Cæ.q idē fecisset Herēnio Gallo histrioni. Quatuor uiratū:magistrat° erat ita dict°:quia quattuor uir. ad eū gerēdū:eligerētur. Prorogauit:plōgauit: i lōgius tps pduxit. Cōicia biēnii biduo habuit.i.duob° diebus fecit comitia:q̄ in duob° annis solebāt fieri. Quatuoruiratum
Renūciauit:p denūciauit se facer comicia. Quos ē uisū ei.s.reducere.i.quos ipse suo iudicio putauit reducendos: reduxit. Non ho. tē.s. exules reduxit. Sed.il.q.d.nō reduxit exules hoꝝ tēpoꝝ:q̄ [illegible] sōtes sunt:sed eos q p seditionē olī aut trucidauerūt senatū aut expulerūt. Illa:dicit q̄dā a Balbo facta q̄ nō pōt iactare se fecisse ad exēplū Cæ.qm tētauit sollicitare.L.Lētulū pficiscētē pcōsulē i Hispaniā: quo mi n° iret. Illa uero ne exēplo qdem Cæ.subaudi fecit. Posuit:exposuit. Prætextā:uestē. Sollicitanda de suo itinere:ut de suo itinere reuocaret. Hāc āt ptextā posuerat in ludis:qa posset sollicitare ipsum Lētulū ab itinere. Agerer.i.cū ludi agerent. Depressus. cōpulsus. Gratis.sine mercede:& aliquo munere. Sese aucto.sese impulsore. Nolebat.scilicet amplius pugnare. Gratis
Immisit.scilicet Balbus. Gallos equites:quos secū habebat. In populū ut ei eriperēt Fadiū. Collecti.s.a populo. In eum:in Balbum. Defodit:demisit in foueam. Viuum:adhuc uiuētē:ut maiorē sentiret pœnā. Cū quidē.i.cū interea dū cōbureret Fadius ipse ambularet circa pyrā bñ pot° & prāsus. Nudis pedibus: sine calceis. Tunica so. ueste recisa:aut more furiosi:aut more sacrificāris:quasi illū imolaret:ut Vir.de Didone. Ipsa mola manibusq; piis altaria iuxta. Vnū exuta pedē uinclis in ueste recincta Testat moritura deos:& alibi. Aut an ora deū piguis spaciat ad aras. Manib° relictis ad ter.qd apud quosdā habet inurbanū:licet is mos sit satis familiaris genuēsibus. Queritāti: conquerēti lamētāti:uel certe meli° legatur quiritāti:nā ut scribit Varro:q̄ritare dicit is:qui quiritū fidē clamās iplorat: ergo quiritāti fidē ppli iuocāti. Ciuis.r.quē nō licet tali suspitiōe afficere. Respōderet:Balbus. Abi nunc.uade nunc & inuoca populi fidem:ut te defendat. Implora:implorare est cum miseratione auxilium petere in rebus malis & aduersis:neq; enim recte diceretur:imploro te ad nuptias. Vero.indignationem quandam indicat. Imploror
℄EGO nondū scio his minoribus sup.diuulgatis utrū referatur Gadis an Romā mutat eni turpissime quia ut uir nullus fidei & constātiæ:consilia ad singulos nuncios:scilicet quos: mittit diuersa nunciantes. Sed sup. Balb° fecit præter furta & rapinas:& socios cæsos uirgis quoq;:idest etiam:hæc eadem quæ Caius Cæsar sup. factitauit: ut ipse solet gloriari.i.iactanter dicere:fecit dico ludos quos fecit Gadibus. Ipse deduxit Herennium Gallum histrionem:donatum: idest pro dono auctum & decoratum anulo aureo:summo:idest ultimo die ludorum:in decimumquartum sessum:idest sedile:aut deduxit sessum:ut sederet in quatuordecim:scilicet gradibus theatri. Enim:idest quia tot:idest. xiiii. erant ordines: idest gradus loci equestris: idest in quibus habentes cēsum equestrem:idest quadragies mille sestertiū: solūmodo sedebāt lege lata ab Othone:unde Iuuenal. Sic libitū uano:qui nos distraxit:Othoni. Reliqui autē in ea cauea sedebāt. Ipse prorogauit sibi.q.d.ppria auctoritate:quatuoruiratū.i.magistratū quem quatuor uiri simul gerūt. Ipse habuit biduo.s.spatio duorum dierum comicia biēnii.i.duorum annorum: hoc est renunciauit:idest significauit saltem se habuisse comicia ipse reduxit exules quos uisum est.i.placitum est ei reducere non horum temporum.s. in quibus etiā boni uiri exulant:sed illoꝝ.s.tēporū quibus senatus:scilicet puincialis est trucidatus aut expulsus a seditiosis: Sexto Va ASC.

ro. pcõsule.i.cõsulari potestate in Hispania fūgēte. Vero p sed.ipse fecit:illa.s.q̃ sequunt:ne qdē.i.nõ ē i exēplo.i.ad exēplū Cæsaris:q̃ posuit.i.exposuit:aut proposuit:ludis.s.futuris:ptextā.i.uestē illā nobilē:ad sollicitādū Lucium Lēn lū pcõsulē de itinere suo.i.ne perferret iter suū donec ludi eēnt peracti.aut posuit de itinere suo.i.qua iter esset facturus ad sollicitādū.i.afficiēdū forte inuidia Luciū. Et qdē.i.certe:ipse cõmotus memoria reℽ gestaℽ.s.ab ipso Cæsare: fle uit cū ageref.i.interagendū. Aūt.i.sed:posuit gladiatoribus.i.inter gladiatores quēdā militē Pōpeianū Fadiū.s. noie qa cū ipse Fadius deprensus.i.ut itrusus in ludū.i.i harenā:depugnasset.i.ad finē usq̃ hoc est ad uictoriā pugnasset bis gratis.i.sine mercede:nolebat.s.amplius pugnare:auctore sese.s.Balbo:&.s.Fadius consugerat ad populum ut ab eo de fenderef ipse Balbus imisit primū in populū gallos equites.s.ad recipiēdū Fabiū:ideo añt imisit gallos. Eni.i.qa: lapi des sunt coniecti.s.a ppso.in eū.s.Balbū:cū.i.qñ:Fadius acciperef.s.ab eo. Deinde ipse Balb⁹ defodit.i.i terra fodit.i. Fadiū abstractū.s.p gallos e ppso:& cõbussit uiuū:in ludo.i.i publico spectaculo:qdē.i.certe:cū ipse Balb⁹ prāsus: & iu po⁹ac ebri⁹:inābularet.s.circa rogū:pinde ac sacrificiū factur⁹ nudis pedib⁹ qa saltē alteℽ nudū habebāt sacrificātes:ut æneid.iiii.de Elyssa dr̄: Vnū exuta pedē uincllis in ueste recincta.i.soluta:ne qd nõ solutū.i.nõ liberaℽ uideref i sacrifi cio uñ addit:tunica soluta i.habēs tunicā solutā:& manibus reiectis ad tergū:ut.s.nullā hostiæ uim iferre putaref: respõ deret illi misero.s.Fadio qritāti.i.inuocādo qritū nomē & opē clamātāti ac dicēti natus sum ciuis Romanus: responderet inquam: abi nunc implora fidem populi.s.ut te a di micando defendant qui non possunt ab igne defendere.

Bestiis uero ciues Romanos, in his circulatorē quen dam auctionum notissimum hominem Hispali.quia deformis erat : obiecit. Cum huiusmodi portēto res mihi fuit, Sed de illo plura coram Nunc : qd prestat, quid me uelitis facere constituite Treis legiones fir mas habeo : quarum unam uigesimamoctauam cum ad se initio belli accessisset Antonius hac pollicitatio ne quo die in castra uenisset : denarios quigentos sin gulis militibus daturum: in uictoria uero eadem pre mia quæ suis legionibus: quorum quis ullam fidē aut modum futurum putauit? incitatissimam retinui ægre hercule nec retinuissem: si uno loco habuissem: utpu tā cū singulæ cohortes quandam seditionem fecerint. Reliquas quoq̃ legiones nõ destitit literis: atque in finitis pollicitacionibus incitare. Nec uero minus Le pidus ursit me & suis & antõii literis.ut legionem tri gesimam mitterem sibi.Itaq̃ quem exercitum neque uēdef ullis pmiis uolui. nec eoℽ periculoℽ metuq̃ ui ctorib⁹ illis portēdebātur diminuere: debetis existiare retētū & cõseruatū reip. eē, atq̃ ita credef qdcūq̃ ipsi setis: facturū fuisse: si qd iussistis feci. Nā & puiciā in ocio: & exercitū i mea ptāte tenui: finib⁹ meæ puiciæ nusq̃ excessi. Militē non mõ legionariū : sed ne auxi liarum quidem ullum quoquam misi. Et si quos equi tes decedentes nactus sum: supplicio affeci. Quarum rerum fructum satis magnum rep. salua tulisse me pu tabo.53.respu. si me nouisset: & maior pars senatus: maiores ex me fructus tulisset. Epistolam quam bal bo cum etiam nunc in prouincia esset scripsi legēdam tibi misi, ēt pretextam si uolēs legere Gallū Corneliū familiarē meū poscito, yi. id⁹ Iunias Cordubæ. Vale.

VBE. BEstiis obiecit & n̄ ē legēdū besti⁹: sicut a qbu sdā
Circulator deprauatur textus. Circulatorē: circūforaneū:hi.n.
circulatores dñr: q circa fora concionari solēt: & multis
Hispalis fabellis & adulatiõibus uictū mēdicare. Hispali: q̃
urbs ē: ut scribit Pō. in bætica Hispania. fuit āt auctor
St.a. olim in signis: & rõana colonia. Q̄ deformis
erat: qa aliquātulū mõstruoso corpe quasi lō nõ esset
hō. Hmõi: talia quo hoies tā crudelr necarentur.
Res mihi fu. cū ho. por.i.mõstro.i.fuit mihi tollerā
dū tale mõstrū potiu⁹ q̃ hō. mõstrū aūt appellat pp se
ritatē. Plura.i dicā. Accessisset: aduocasset: iustas
Denarios set. Singulis mi. unicuiq̃ mil iti. Denarios: dena
rius gen⁹ monetæ: inde dict⁹: ut uoluit Var. quod de
nos æris ualebat. Quingētos: qnq̃ cētū: nā qnqua
ginta dicimus de qnquies decē. Quoℽ qs ullam fi.
quaℽ reℽ ab eo Antonio. pmissaℽ. Modū: mēsu
rā. Incitatissimā inclinatissimā: ualde motā & stimu
latā erga An. Ægre difficile. Vtputa: declarātis
ē uerbū. Sedi. tumultū qd fuisset picuilosius: si fuis
sent oēs uno in loco. Reliqs: pter uigesimā octauā:
de q̄ dixi. Destitit: cessauit.s. An. Vrsit: stumula
uit Protēdebant: denūciabant: itelligebant futura.
Illis ui. si illi hūisent uictoriā: ē.n. ablatiu⁹ casus.
Reip.i.p rep. Credere.s. debetis. Si feci: qa si
Nusq̃ feci. In o.i. pace. Nusq̄: i nullū locū: signat.n. i lo
co & ad locū: ut alio loco pbauim⁹ aliis exēplis. Le
gionariū: q eēt ascript⁹ alicui legioni: q eēt de legione.
Auxiliarii Auxiliariū: ex iis q in auxiliū uenerāt: dñr aūt & au
xiliarii & auxiliares. Quo quā: in aliquē locū. Na
Auxiliare ctus: inueni: dephēdi. Fructū. utilitatē: remunera
tionē. Tulisset: pcepisset. Prætextā: comœdiā ali
Prętextam quā dicit. nā erāt cõœdiæ q ptextatę siue ptextę dice
bātur a ptexta ornamēto nobiliū romanoℽ. Hora. Et
q ptextas: & q docuere togatas. Sūt & alia genera co
mœdiarum: de quibus non est nunc dicendi locus.
ASC. BEstiis uero sup. obiecit ciues Rõanos: & obiecit
in his.i. inter hos ciues Rõanos. Hispali.i. in eo op
pido Hispālæ beticę quēdā circulatorē.i. circūforaneū
excitatorē auctionū.i. uenditionū sub auctione: hoc ē
sectatorē: aut auctionum.i. fabularum ridicularū: ho
minem notissimum: quia erat deformis: quæ cū erat
q notissimus esset: aut q obiectus bestiis deuorādus
ab eis. Cum &c. Ordo ē. Res.i. cõmerciū: fuit mihi
quia Quæstorem eum sortitus erat: cū huiusmodi por
tēto.i. monstro hominis. Sed sup. dicam plura de il
lo coram.i. cum adero. Nunc: quod pstat.i. de quo
utilius est loq: cõstituite quid uelitis me facere. Ego hēo tres legiones firmas: quaℽ unam: uidelicet uigesimāoctauā cū Antonius accersisset.i. allexisset & uocasset ad se i initio belli: hac pollicitatiõe.s. se daturℽ singulis militibus qngētos dena rios: sup. eo die quo.s. legio illa uenisset in castra. Vero p sed: pollicitus est se daturℽ: in uictoria eadē pmia q legionib⁹ suis. Quoℽ.s. militū sic sollicitatoℽ qs putauit ullā fidē aut modū.i. moderamē futurℽ? q.d. nemo: & tamen retinui.in quit: incitatissimam.s. legionem.i. maxime inclinatā ad præmia illa: hercule.i. p herculē: ægre.i. cum difficultate: nec reti nuissem si habuissem.s. omnes legiones uno in loco: utputa cum singulæ cohortes sciunctæ.s. ad cautelā ab aliis fecerint quandam seditionem: sed non perfecerunt timentes alias in fide mansisse & in se immittendas: sed si simul fuissent con spirare ipune potuissent quia Antonius non destitit incitare quoq̃.i. etiam reliquas legiones literis atq̃ ifinitis pollicita tionibus: Nec uero minus. idest & æque lepidus ursit: idest urgenter sollicitauit me: literis & suis & Antonii: ut mit terem sibi

terem sibi legionē trigesimā: quę firmissima erat. ¶ Itaq; uos debetis existimare exercitū: quę neq; uolui uĕdere ullis p̄mtis: nec diminuere metu eorum periculorum quæ portendeba atur illis uictoribus. i. si forte fuerint uictores esse reten. tum. s. a me & conseruatum reip. atq; ita sup. debetis credere sup. me fuisse facturum qdcūq; imperassetis: si feci qđ iussistis. ¶ Nam ego tenui &c. s. simul prouinciam in ocio: scilicet pacis: & exercitum in potestate mea nusquam excessi finibus prouinciæ meæ. ¶ Non modo. i. non solū sup. nō misi quoquā. i. ad quemuis locum. militem legionarium. i. ad legionem pertinentem qui sub sacramento legitime militabant: sed ne quidem: idest non saltem: misi quoquam ullum auxiliarium: idest missum auxilio: & qui cum eius auxilio opus non esset alio mitti posse uidebatur. Sane negatio quæ est in particula ne. debet utriq; particulæ seruire. ¶ Et si nactus sum: idest deprehendi quoq. i. aliquos milites: decedentes. s. de prouincia: ego affeci sup. eos supplicio. ¶ Quarum rerum. i. quorum studiorū in rempu. ego putabo me tulisse. i. reportasse aut accepisse satis magnum fructū. i. utilitatē rep. salua. i. si respu. fuerit salua. ¶ Sed resp. si nouisset me: & maior pars senatus sup. nouisset me. i. aium meum: tulisset ex me maiores fructus. ¶ Ego misi tibi legendam epistolā quam scripsi Balbo cum esset etiam nunc. i. adhuc in prouincia. ¶ Si etiam uoles legere p̄textam. i. comœdiam & fabulā agendā in prætexta quia est de argumēto Romano: præsertim hominis nois: utpote B albi. hoc ē de Balbi isolētia i q̄stura: poscito sup. eā Corneliū Gallū familiarē meū: q. Vergilio: sūme dilect⁹ erat poeta isignis. Scriptū. sup. Cordubæ. yi. id⁹ Iunias. Vale.

Asinius Pollio. M. T. C. S. D,

Vo tardius certior fierem de prælits apud Mutinam factis Lepidus effecit, quid me os tabellarios nouem dies retinuit. Tametsi tantam calamitatem reipu. q̄ tardissime audire optādum est. Sed illis, qui prodesse nihil possunt neque mederi. Atque utinam eodem senatuscon. quo Plancum & Lepidum in italiam accersitis, me quoque iussissetis uenire, p̄fecto non accepisset respu. hoc uulnus. quo si quēm lætantur in præsentia: quia uidētur: & duces: & ueterani milites Cæsarianæ partium interiisse: tamen postmodum necesse est doleant cum uastitatem Italiæ respexerint: nā & robur. & soboles militū īterīit siquidē quæ nunciātur ulla ex parte uera sunt. Neq; ego non uidebā quāto usui reip. essem futurus, si ad Lepidum uenissem omnem enim cūctationē eius discussissem: presertim adiutore Planco. Sed scribenti ad me eiusmodi literas: quas leges: & cōciōib⁹ uidelicet: quas Narbōæ habuisse dr̄ similis [illegible] necesse erat. si uellē cōmeat⁹ p̄ p̄uīciā ei⁹ iter faciēs hēre.

Q Vo tardius: De. M. A nto. apud Mutinā ab Octauiano Ce. & consulibus supato interfectus tn̄ in p̄lio ipsis consulibus Pollio se tardius intellexisse scribit p̄pter Lepidū: q tabellarios ex Italia uenientes nouē dies retinuit. ¶ Dicit āt quæ audierit de illo conflictu. ob quę cum decreuisse ad Lepidum uenire: dicit se a proposito reuocatum: ne obtrectatores sui in aliam partem eius consilium acciperent: ostendit autem acerbissima multa de reip. calamitate ad se delata esse: quibus dicitur ab omnib⁹ qui possunt succurrendum esse. ¶ Quo. i. ut. ¶ Meos tabellarios: qui ex Italia ueniebant. ¶ Quam tardiss. quæq; enim tristissima semper optare debemus: ut tardissime nuncientur: & qua diutissime possunt differantur. ¶ Eodem senatusconsulto: nam per senatusconsultum Lepidus & plancus qui erant in Gallia iussi sunt Italiam uenire ut succurrerēt Bruto obesso. ¶ Vulnus. i. cladem: est autem translatio sumpta a corpore. ¶ Q uo: uulnere. ¶ In præsentia. i. hoc tempore: & est recte dictum male enim quidam dicunt in præsentiarum. ¶ Cæsaris peritum. i. ex iis qui fuerant Cæsariani: significat autem quosdā ex iis: q fuerant pompeiani gauisos fuisse clade romanorum: qui perierant apud Mutinam: qm̄ fuerant uel duces uel milites Cæsariani. ¶ Vastitatem: destructionem: calamitatem. ¶ Robur. idest militum. id est robustissimi milites. ¶ Soboles: successio. dicta est autem a sobolescendo. i. crescendo. ¶ Si quidem: pro si. ¶. Vsui: utilitati. ¶ Cūcta. dubitationem tardationem. discussionem. ¶ Deiecissem amouissem. ¶ Scribenti. Lepido. ¶ Eiusmodi: tales & similes concionibus. i. tales quales fuerunt conciones & oratiōes. quas dicitur habuisse. ¶ Narbonæ: quæ urbs est gal'iæ: quæ aliquando brachata gallia appellata est: nunc a ciuitate. ¶ Narbonæ. Narbonensis dicitur. ¶ Commeatus cibaria uictus. ¶ Per eius: prouinciam per Galliam narbonensem. VBE.

Vo. tardius &c. De Marco A u. apud Mutinā ubi Bru. obsessum tenuerat ab Octauio Cæsare & consulib⁹ superato: interfectis tn̄ in p̄lio ipsis cōsulibus: Pollio se tardius itellexisse rē oēm dicit: pp Lepidū q tabellarios ex Italia uenientes nouē dies retinuerat Dicit aūt quę audierit de illo cōflictu ob q̄ decreuisset ad Lepidū uenire: sed dicit se reuocatū a p̄posito ne obtrectatores sui in aliā partē eius cōsiliū acciperēt. Ondirāt acerbissima de reip. calamitate ad se delata eē qbus sentit succurēdū eē ab oībus: qbus facultas fuerit. ¶ Ordo ē. Lepidus effecit: quo. i. ut fierē certior. i. cognoscerē tardius de prelijs factis apud Mutinā: q. s. Lepidus retinuit tabellarios meos: idest ad me missos: nouē dies tametsi: idest q̄q̄ tn̄ optandū est audire tantam calamitatem reipub. quā tardissime. ¶ Sed nequo mederi illis aut occisis aut perditis hominibus. qui nullo modo possunt prodesse. ¶ A tq; utinam iussissetis me quoq; uenire in Italiam eodem senatusconsulto: quo accersistis: idest aduocastis Plancum & Lepidū in Italiam: scilicet ex Gallia. ¶ Profecto respu. non accepisset hoc uulnus: idest hoc detrimentum: quia innuit se A ntonium aut abstulisse aut reconciliasse reip. si interfuisset: quo scilicet uulnere. idest strage tot ciuium siqui lætantur in præsentia. idest præsenti tempore: quia & duces & ueterani milites partium Cæsaris uidentur interiisse: tamen necesse est sup. ut doleāt postmodum cum respexerint uastitatem. idest desolationem Italiæ. ¶ Nam & robur & soboles idest propagatiua uirtus militum interiit: quidem: idest certe: si illa quæ nunciantur sunt uera ex ulla parte. ¶ Neque ego non uidebam: idest & ego bene cognoscebam quanto usui futurus essem reip. si uenissem ad Lepidum. ¶ Enim: idest quia discussissem idest amouissem omnem cunctationem idest moram aut dubitationem eius: præsertim Planco adiutore. ¶ Sed necesse erat sup. ut simularem planco. s. me in illius sententiam concessurum: scribenti: idest cum Lepidus scriberet ad me eiusmodi literas quas leges: quia eas ad Ciceronem aut missurus aut allaturus erat & concionibus: idest propter cenciones uidelicet dicitur habuisse. ¶ Narbonæ: si uellē habere cōmeatum. idest uiaticū cibū faciens iter per prouinciam eius. Si hæc uera est lectio: illud scribenti meo iudicio positum ab absolute sicut æneı. primo. dicitur: talia iactanti. i. cum talia iactaret: nam si in datiuo cum uerbo simularet posueris. dure poneretur uox concionibus nisi sunt concionibus utenti ubi est uidelicet. Sic tamen qui legant non simularem: sed similis paterem, ut si necesse est paterem scribenti eiusmodi literas quas leges & similes concionibus uidelicet quas &c. ASC.

VBE. ¶ IN Cepta: ut ad Pã. uenissem. ¶ Prælium: Mutinẽse. ¶ Pium: reip. officiosum & patriæ & debitũ. ¶ In con. par. s. atq; ego fecissem. i. dicerẽt me fecisse. i. dicerẽt me fecisse cõtra rẽpu. ¶ Binos: duos notandũ aũt iunctum cum nomine etiam singulari declinato. ¶ In duas: ut si una capta aut detẽta fuissent: saltem altera ad nos ueniret cum tabellario. ¶ Quonã modo: an manendo in prouincia: an ueniendo in Italiam: an alio modo. ¶ Vt in eo. r. i. sicut computo in eo autẽ uerbũ est. legendum est. n. sic: sed ut rationem in eo quo die. &c. ¶ Profectæ fu. discesserũt. ¶ Remot⁹ ab omni. s. nihil omnino suspicãs de ciuili tumultu futuro ĩ Lusitãia: ẽ aũt lusitania pars Hispaniæ: diuidit. n. Hispãia ĩ Bæticã siue Turdetaniã

Lusitania Tarraconẽsem & Lusitaniã: auctor Põponius. ¶ In hybernis: idest ut hyemarent: sunt enim hyberna loca ubi milites tempore hyemis esse solent: dñt tamen

Hyberna etiam abusiue ubicũq; solent esse milites ocii & quietis gratia. ¶ Vterq; s. cõsilũ. i. Hyrcius & Pãsa. ¶ Cõponerẽt finirẽt. ¶ Nihil. n. s. d. c. i. omnia prudentissime: & eo cõsilio quo summ⁹ dux gerere debet. ¶ Gal

Cõcisũ lia Le. s. Narbonẽsi. cui præerat Læpidus. ¶ Concisum: comminutum: ex magna parte trucidatũ. ¶ Hircino prælio: i. prælio quod Hyrcius fecit: qui erat collega pãsæ. ¶ L. Fabatum. C. Peducæum: &c. hæc omnia sunt nomina ductorum: qui erant in castris cõsulũ aduersus antonium. ¶ Omnes antonii. s. legiones.

Peræq ¶ Peræq. i. æqualiter: sicut & quartam legionem nostram. ¶ A quinta legione: antonii. ¶ Dici: subaudi nunciantur. ¶ Quod dii prohibeant: quod dii auertant: ut ita non sit: est autẽ parẽthesis. ¶ Antonium. s. nunciabatur. ¶ Turpiter: cum magno dedecore suo. ¶ Pupilli Bagieni: nomẽ proprium ducis cuiusdam. ¶ Bene. ualde. ¶ Ventidium: de quo diximus supra q fuerat ante mulio. ¶ Si nihil spei sit in Lepido: ut se cum coniungatur: sicut tẽtauerat: & tãdẽ ut supra uidimus: effectum est. ¶ Descensurum ad extrema: idest experturum omnia pericula. ¶ Seruitia. idest seruos. ¶ Parmam. urbem. ¶ Direptã: depopulatam. ¶ Occupasse. inuasisse: & in potestatem suam redegisse.

Præterea uerebar ne si anteq̃ ego incepta perficerem. prælium confectum esset pium meum consilium raperent in contrariam partem obtrectatores mei propter amicitiam quæ mihi cum Anto. nõ maior tamen q̃ Planco fuit. Itaq; a gadibus mense Aprili binos tabellarios in duas naues imposuit: & tibi & consulibus & Octauiano scripsi, ut me faceretis certiorem: quonammodo plurimum possem prodesse reip. Sed ut rationem in eo quo die prælium Pansa commisit eodem a gadibus naues profectæ sunt. Nulla enim post hyemẽ fuit ante eam diem nauigatio: & hercule lõge remotus ab omni suspitione futuri ciuilis tumultus penitus in lusitania legiones ĩ hybernis collocaram. Itaq; porro festinauit uterq; cõfligere tanq̃ nihil peius timerent: q̃ ne sine maximo reip. detrimento bellum componeretur. Sed si properandum fuit nihil non summis ducis consilio gessisse Hyrtium uideo: nam hæc mihi scribuntur ex gallia Lepidi. & nũciantur Pansæ exercitum concisum esse. Pansam ex uulneribus mortuum: eodem prælio martiam legionem interiisse & L. Fabatum & C. Peducæum & D. Carsuleium. Hyrciano autem prælio & quartam legionẽ & omnes peræq; Antonii esse cæsas. Itẽ Hyrcii quartã cum castra quoq; Antonii cœpisset: a quinta legione concissam esse. Ibi Hircium quoq; periisse & Pontium Aquilã, dici etiam Octauianum cecidisse. Quæ si (quod dii prohibeãt) uera sunt. non mediocriter doleo. Antonium turpiter Mutinæ obsessionem reliquisse sed habere equitatum legiões sub signis armatas treis & Pupilli Bagieni unam. iermes bene multos. Ventidium quoque se cum legione septima, octaua nona coniungisse. Si nihil in Lepido spei sit descensurum ad extrema & nõ modo natiões. sed etiam seruitia concitaturum. Parmã direptam. L. Antoniũ alpes occupasse. Quæ si uera sunt, nemini nostrum

ASC. ¶ PRæterea. idest insuper uerebar: ne si præliũ esset confectum anteq̃ ego perficerem incepta: idest ptraherem Lepidum in partes nostras: obtrectatores mei caperent consilium meum pium: scilicet ĩ patriam ĩpartẽ cõtrariã. i. ad impietatem cõtra rẽp. propter amicitiam quæ fuit mihi cum Antonio: non tamen maior q̃ cum Planco. ¶ Itaq; imposui mẽse Aprili binos tabellarios in duas naues. i. singulas duas: a Gadibus. i. discedẽtes a gadibus ultima parte Hispaniaũ. ¶ Scripsi & tibi & cõsulibus: & Octauiano i. Cæsari: qui raro alibi Octauianus sed fere Octauius dicitur Virg. Lusimus octaui &c. ut faceretis me certiorem quoniã modo possem prodesse plurimũ reip. ¶ Sed ut in eo rationem. i. ut coniectura consequor naues profectæ sunt a Gadibus eodem die: quo die Pansa comisit p̃lium. ¶ Nulla enim nauigatio: idest facultas nauigandi fuit post hyemẽ ante eam diem: idest id tempus. ¶ Et hercule. ego remotus longe ab omni suspicione tumultus ciuilis collocaram legiones in Hybernis. i. locis tutis in quibus hyemem transigerent penitus. i. omnino intus: in Lusitania. ¶ Porro. i. sed uterq; s. tã. Pansa quã Antonius: festinauit confligere. i. pugnare ita tanq̃ nihil timerent peius. i. grauius & tanq̃ magis malũ: q̃ ne bellũ cõponerẽt. i. finirẽt: sine maximo detrimento reip. ¶ Sed si fuit properandum. idest necesse properare: ego nihil uideo Hircium gessisse non cõsilio. i. quod non gesserit consilio summi ducis: ¶ Nam hæc scribuntur & nunciantur mihi ex Gallia Læpidi: idest Narbonensi: cui Læpidus præest. Exercitum Pansæ esse concisum: idest simul cæsum: Pansam esse mortuum ex uulneribus: Martiã legionẽ interiisse eodẽ p̃lio: & luciũ Fabatum & Caiũ Peducæum & Decium Carsuleum: sup. interiisse. ¶ Autem. i. sed & quartam legionem & omnes sup. legiones Antonii esse cæsas: peræq. i. consimiliter sup. in p̃lio Hirciano: idest quod Hircius cõmisit: ¶ Itẽ quartã sup. legionem Hircii: ego superior Antonii erat. cum cœpisset quoq. i. etiã castra Antonii esse concisam: idest totam simul cæsam a quinta legione. s. Antonii. ¶ Et sup. scribitur mihi: Hirciũ quoq; periisse ibi: & pontium Aquilam dici etiam: quod tñ uerũ non fuit: Octauianum etiam cecidisse ibi. ¶ Quæ si uera sunt: quod dii prohibeant: doleo non mediocriter. ¶ Et sup. scribitur Antonium reliquisse turpiter obsessionem Mutinæ: sed habere equitatum: & tres legiones armatas sub signis: & unam. s. legionem Pupilli Bagieni. i. quã ille duxerat: & sup. milites inermes: bene. i. ualde multos ¶ Ventidium quoq; se coniunxisse. s. Antonio: cum legione septima: octaua: nona. ¶ Et sup. Antonium discensurum ad extrema. i. ultimam fortunam tentaturum: si nihil spei sit in lepido. s. attrahendo. ¶ Parmam direptam sup. esse. L. Antonium fratrẽ. s. Antonii occupasse alpes ita ut: Antonius per eas liberum habeat transitum. ¶ Quæ si sunt uera nemini nostrum. s. qui reip. fauemus est.

¶ Cessandum

VBE.

CCESSandũ:morãdũ. Nõ frequẽtis.nõ integras:non plenas. Qui superſint poſt prœliũ Mutinẽſe. Cõfluant. undiq̃ cõcurrant. In delectu.que decreuerant facere p Italiã:dr̃ ãt delectus militũ collectio ex uariis locis a diligẽdo: qđ ex quolibet oppido aliquot diligant. Spatiũ.morã. Cõfirmandi ſe.colligẽdi uires ſuas:qđ fortaſſe faciet itere a dũ fiet delectꝰ. Tp̃a:oportũitas:erat.n.æſtas. Proximis.q̃s mox ſcribã poſt has deeſſe ad ſuccurrẽdũ. Supeſſe. ſupſtites eẽ qa ſi ipſa iterierit & ego uolo una iterire. Infeſtu difficili.piculoſo pp hoſtes & latrões:q retinent tabellari os. Aut ultra ẽt.i.etiam poſt quadraginta dies intelligam:quæ iſtic facta ſunt:quæ multo citius deberem intelligere:ſi iter non eſſet ita longum & infeſtum.

Delectus militum

ceſſandũ eſt:nec expectãdũ ẽ:qđ decernat Senatus. Res.n.cogit huic tãto incẽdio ſuccurrere oẽs, q aut iperiũ,aut nomẽ deniq̃ ppl̃i Ro.ſaluũ uolũt eẽ. Brutũ.n.decẽ & ſeptẽ cohortes,& duas nõ frequẽtes Tyronũ legiões,quas cõſcripſerat Antoniꝰ, hr̃e audio. Neq̃ tñ dubito:qn oẽs:qui ſupſint de Hircii exercitu cõfluãt ad eũ.Nã in dilectu no multũ ſpei puto eẽ, pſertim cũ nihil ſi piculoſius quã ſpatiũ cõfirmãdi ſeſe Antóio dari.Anni aũt tp̃s libertatẽ maiorẽ,mihi dat ppterea qa frumẽta,aut i agris aut in uillis ſunt.Itaq̃ pximis lr̃is cõſiliũ meũ expedieť.Nãq̃ deeſſe, neq̃ ſupeẽ reip.uolo.Maxiẽ tñ doleo,adeo & lógo:& infeſto itinere ad me uẽiri,ut die q̃dragesima poſt: aut ultra ẽt quã facta ſunt oĩa,nuncientur. Vale,

ASC.

CCEſſandũ.nec expectandũ eſt qđ ſenatus decernat. Res.n.cogit oẽs qui uolũt aut iperiũ: aut deniq̃ nomẽ ppl̃i Roma.eẽ ſaluũ:ſuccurrere.ſ.ad extinguendũ:huic tãto incẽdio.i.tumultui bellico quo ut ędificia incẽdio:reſp.ſit ſubito peritura Enim.i.qa: ego audio Brutũ hr̃e decẽ & ſeptẽ cohortes:& duas legiões tyronũ.i.nouitioꝝ militũ:nõ frequẽtes.i. non plenas aut militũ nõ ſemp præſentiũ:quas Antonius conſcripſerat ſcilicet ſibi nõ Bruto. Neq̃ tñ dubito qn oẽs qui ſup perſint de exercitu Hircii:cõfluant ad eũ uidelicet Brutũ. Nã nõ mõ puto multũ ſpei eſſe in delectu.i.cõſcriptione nouoꝝ militũ. Præſertim cum nihil ſit periculoſius q̃ dare Antonio ſpatiũ cõfirmãdi.i.corroborãdi ſeſe. Autẽ.i.ſed tẽpus anni dat mihi maiorẽ libertatẽ:ppterea:q.i.qa:frumenta:ut triticũ: ordeũ:auena:ſiligo & ſimilia:ſunt aut in agris.ſ.matura & demeſſa:aut in uillis.i. domibus in agro poſitis. Itaq̃ cõſiliũ meũ expedieť.i.explicabiť pximis litteris. Nã neq̃ uolo deeſſe.i.qđ dicunt deficere reip. neq̃ ſupereſſe.i. ſuperſtes eẽ illa cadente. Significat etiã.ut Gellius docet:ſuperfluũ eẽ:ſed ſit nõ ur̃ hic accipiẽdũ. Doleo tñ maxime:uenire.i.q̃ ueniť ad me.itinere audeo & lõgo & iſeſto.i.ui iferẽte:qa ab latrõibꝰ obſeſſo: ut oĩa nũcienť die q̃dragesimo. Scriptũ reperi q̃dragesima:poſt aut ẽt ultra.i.ſupra quadrageſimũ diẽ:quã facta ſunt.

M.Læpidus Imper.Itẽ Pont.Max. M.T.C.S.P.D.

I uales bene eſt:ego quoq̃ ualeo. Cũ audiſſem Antóiũ cũ ſuis copiis pmiſſo Lucio Antonio cũ pte equitatus in puinciã meã ueni re:cũ exercitu meo a cõfluẽte Rhodano caſtra moui ac cõtra eos uenire inſtitui. Itaq̃ cõtinuis itineribus ad foꝝ Vocontiũ ueni, & ultra caſtra ad flumen Argenteũ cõtra Antonianos. feci.P.Vẽdidius ſuas legiões treis coniunxit cũ eo & ultra me caſtra poſuit.Habebat antea legionem ſecũdam & ex reliquis legionibus magnam multitudinẽ: ſed inermiũ equitatum habet magnũ.Nam omnis ex prœlio

VBE.

Vm audiſſem.qa Anto.apud Mutinã ſuperatus in trãſalpinã Galliã ſe cõuerterat: ſpe cõiũgẽdi ſecũ Lepidus hac ep̃la docet Ci. q̃ egerit in aduẽtu An. & ubi aduerſus eũ caſtra fecerit: & q̃tũ & qualẽ exercitũ hẽat Ant.a quo dicit ad ſe fugiſſe:& multos milites & duos duces Syllanũ & Culleonẽ:qbꝰ tñ dicit ſe nõ fidere:licet eos recepit.Polliceť deide ſe nõ defuturũ reip. Et qm̃ qdã ſuſpicati fuerãt de eius leuitate: qđ eſſet cõiũcturus ſe cũ An.idq̃ rõæ fuerat diuulgatũ: cũ Ci. eũ defendiſſet cõtra obtrectatores Læpidus admonitꝰ a ſuis pcuratoribus qđ a Ci.fuiſſet defenſus: oñdit eiꝰ bñficia ſibi gratiſſima fuiſſe:& i ſe defendẽdo & i credẽdo moderate:q̃ eo dicerent:polliceť aũt ſe nõ minora pſtaturũ q̃ adhuc fecerit.Itaq̃ rogat: ut pgat eũ tueri.L.Ant.fratre ſuo. Prouĩciã meã:galliã Narbonẽſem. Ab cõ.rho.cõfluentes fluuii dñr ubi alii flumĩnibus admiſcenť:uel a cõfluẽte rhodano pro a fluuio rhodani. Ad.fl.ar.argẽteus fluuius ẽ nõ lõge a foro Vocontio:de quo oppido ſupra diximus in epiſtolis Planci figurate autem dixit argenteum flumen:ſicut Hora. Aut flumen rhenum an pluuius deſcribitur arcus:& idem.iiii.carminum:teſtis metaurus flumen.

Cõfluentes

Argenteꝰ flu.

ASC.

I uales &c.Excuſat hac ep̃la q̃ Antoniũ ut potuiſſet nõ cõtriuerit i Gallia ad quã poſt cladẽ.Mutinẽſem fugerat:adducit aũt p excuſatiõe ſe coactũ ab exercitu cõſulere ſaluti tot bonoꝝ ciuiũ:petitq̃ ne puteť cõiũctus cũ Antonianis aut pacificatũ ſcelere aut pfidia cũ id miſericordia fecerit. Ordo ẽ.Si uales bñ eſt.i.bene ſe res hẽt.q.d.gaudeo.ego quoq̃ ualeo:hic ẽ uulgarꝰ modus ſalutãdi:quo utebanť fere quoꝝ amicitia ſuſpecta erat. Poſt ſalutationẽ aũt incipit narrare rẽ quã pugnaturus ẽ:dicẽs. Cũ audiſſem Antoniũ.ſ.Marcũ uẽire cũ ſuis copiis.i.exercitu armato:Lucio Anto.ſ.fr̃e eius pmiſſo cũ pte eq̃tatus:ut.ſ.iter exploraret & quodãmõ uiã muniret:ueni re inquã in puinciã meã:hoc eſt in Galliã:ego moui caſtra cũ exercitu meo a Rhodão cõfluẽte.i. ſimul cũ Arari ad eũ locũ ubi nũc Lugdunũ eſt cõfluẽtẽ faciẽte. Cõfluens enim ẽ quo duo flumina cõuẽiunt. illis aũt tẽporibus dr̃ Plãcus ieciſſe fundamenta urbis Lugduni:ſed in colle:quæ cẽtum annis poſtea (ut auctor eſt Seneca) penitus incẽdio piit.nũc aũt iter flumia duo & in ripis utriuſq̃ inſtaurata eſt:ac inſtitui.i.propoſui uenire cõtra eos.ſ. Antonios & Antonianos. Itaq̃ ueni cõtinuis itineribꝰ ad foꝝ Vocõtiũ qđ circa alpes eſt:& feci caſtra.i.caſtrametatus ſum ultra.i.paulo ulteriꝰ ad Flumen argentũ.ſ.noie:contra Antonianos. Publius Vendidius cõiunxit tres legiões ſuas cũ eo.ſ.Antonio.& poſuit caſtra ultra me.i.adhuc ulterius q̃ ego. Sup. Antonius habebat antea.i.ante aduentũ Ventidii legionẽ ſecundã: nũero enim ſignabantur legiones:ut iam uidere fuit:nam alia dicebatur prima:alia ſecunda &c.alia etiam trigeſima:interdum etiam uirtute ut Martia legio:& nonnullæ dignitates:ut legiones prætorianæ:quæ ad ptoris: hoc eſt Imperatoris cuſtodiam erant addictæ & ſup. Antonius habebat magnam multitudinem:ex reliq̃s legionibus:ſed ſup. habebat multitudinem inermium:ideſt non amatorum:& ſup.habebat equitatum magnũ:quod tamen Plancus aliter ſcripſit:uerum Læpidus Antonii uires oſtentare uidetur:ut uideatur conſuluiſſe ſaluti ſuoꝝ:& ut indicet ſuos forte terrore ad miſericordiam motos. Nam omnis:ſcilicet equitatus Antonii:diſceſſit ex prælio ſcilicet ad Mutinam commiſſo.

Cõfluens

VBE. ¶ INTeger. sine diminutiõe. ¶ Ab iis. syllano & Cullõe. ¶ Læsi. offensi: iniuria affecti: qa a nobis ad ipsum antea trāsierã Necessitudinis: q̃ mihi cũ eis fuerit. ¶ Rõnẽ sa. e. h. i. uoluim⁹ puidere: ut eẽnt salui recipiendo ipsos. ¶ Neq. h. i ca. neq tenem⁹ ipsos in castris: qa nõ fidim⁹ eius. ¶ Præfecimus ꝓposuimus. ¶ Certatim. studiose ¶ Falsis rumorib⁹ falsa fama: falsis nunciis. ¶ Mouerẽt. turbarent. ¶ Moderate. neq cum omni perturbatiõe. neq cum omni securitate. ¶ Temere. incõsiderate: sine rõne. ¶ Procuratorib⁹ meis. ab iis q Rõæ gerũt negocia mea. ¶ Illa su. i. supiorꝫ & ꝑteritorꝫ tẽporꝫ. ¶ Ab tua uo. spõte tua: nemine te rogãte. ¶ Fixa. imobilia. ¶ Spectata. cognita: pbat: notãda est ɔstructio uitã & studiũ spectata: qa ut alibi diximus: diuersorꝫ generũ dictiõib⁹ cõgrue p neutrũ adiectiuũ rñdet. ¶ Paria. æqualia similia. ¶ Ampliora eo pro eis: est aũt ornat⁹ dicẽdi modus sic habes triginta annos: aut eo ampli⁹. ¶ Expectes. spes. ¶ Reliquo. futuro. ¶ Tua auctoritate: q̃ plurimũ polles. ¶ Tuo merito. qa in me multa cõtulisti. ¶ Ex põ. arg. i. ex põte q ẽ sup flumẽ argẽteũ: nã eodẽ noie & pons & flumen uocabantur.

ASC. ¶ INTeger. i. nõ diminutus nec mutilatus: ita ut sint amplius sup. quam triginta millia. Norit grãmaticus: plus ãpli⁹: & similia aduerbia: nõ sp regere rẽ excessã in ablatiuo eo q̃ uidet subaudiri particula quam: ut si dicas: plus decẽ millia desyderata sunt. ¶ Itaq cõplures milites. s. pedestres: cũ tñ sint q pro decurione aut equite aurato militẽ dicãt. Recte ergo Valla dicit militẽ potius peditẽ significare: & equites: transierũt ab eo ad me: & eius copiæ minuunt in dies singulos: qa Syllanus & Culleo discesserunt ab eo. ¶ Nos etsi. i. q̃q̃: eramus læsi. i. offensi. grauiter ab his. s. Syllano & Cullione aut ẽt aliis: q̃ ierãt ad Antoniũ cõtra nostrã uolũtatẽ: tñ habuimus rõnẽ. i. piũ respectũ salutis eorꝫ: cã nr̃æ humanitatis & necessitudinis. s. quã habuimus cũ eis. ¶ Verius tñ ex iis q̃ secuta sunt dicere: potuit: ideo recepisse ut aios cæterorꝫ militũ ad Antonii partes allicerẽt: qđ ne quis suspicetur addit. ¶ Nec tñ utimur opa eorꝫ. i. qui trãsierũt ad nos: neq habemus sup. eos in castris: neq ꝑferimus sup. eos: ulli negocio qđ attinet ad hoc bellũ: nec deerim⁹ senatui nec reip. i. utriq semp auxilio erimus: ego faciã te certiorẽ sup. eorꝫ quæ egerimus postea. Hacten⁹ narrauit: deinceps dolose factum suum purgat: dicens. ¶ Etsi summa studia: sup. & officia mutua: constitere. i. apparuerunt inter nos certatim omni tpe pro nostra familiaritate iter nos & proide. i. adeo aut, sibi similiter cõseruata sunt diligenter ab utroq. s. nostrũ tamen non dubito: quin in tãto. i. iam magno: & tã repentino motu reip. nonnulla de me indigna me. i. fide & integritate mea: sint delata ad te falsis rumoribus ab obtrectatoribus meis quæ mouerent. i. possent mouere: perturbare aium tuũ pro amore tuo idest propter aut iuxta uehemẽtiã amoris tui in rẽp. ¶ Ego factus sum certior. i. intellexi aut accepi a procuratoribus meis: te accepisse ea moderate. i. temperate: neq. i. & nõ: & iudicasse non credendum sup. esse: temere. i. inconsiderate & leuiter: quæ. s. facta tua sunt mihi gratissima ut debent. ¶ Memini enim & illa superiora quæ profecta sunt a uolunta te tua ad augendam & ornandã dignitatem meã quæ manebunt fixa perpetuo animo meo. ¶ O mi Cicero: ego peto magnopere abs te: si habes perspecta. i. cognita diligentissime quæ digna sunt Læpido. s. uitam meã & studiũ in administranda rep. temporibus superioribus: ut sup. expectes paria aut ampliora: tempore reliquo. i. quod deinceps erit. ¶ Et proinde. i. pro tanto existimes me tuendum. i. protegẽdum auctoritate tua: quo. i. quanto: plura debeo merito tuo. Ex ponte Argenteo. i. qui est super argenteum flu. extructus &c.

integer discessit. ita me sint, amplius equitum triginta millia. Itaq ad me cõplures milites: & equites ab eo trãsierũt: & in dies singulos eius copiæ minuũtur. Syllanus. & Culleo ab eo discesserunt. Nos etsi grauiter ab his læsi eramus q̃ cõtra nostrã uolũtatẽ ad Antoniũ ierant. tñ nr̃æ humanitatis & necessitudinis causa eorꝫ salutis rõnẽ habuimus. Nec tñ eorꝫ opa utimur, neq in castris habemus: neq ulli negocio ꝑfecimus qđ ad bellum hoc attinet: nec senatui: nec reipu. deerimus: quæ postea egerimus faciã te certiorẽ: Etsi omni tpe summa studia: officia mutua iter nos certatim constiterunt: pro nr̃a iter nos familiaritate. & ꝓinde diligẽter ab utroq cõseruata sunt: tñ nõ dubito i tãto & tã repẽtino motu reip. quin nõnulla de me falsis rumoribus a meis obtrectatoribus me indigna ad te delata sint: quæ tuũ aium magnopere mouerẽt pro tuo amore in rẽp. Ea te moderate accepisse: neq temere credẽdum iudicasse a meis ꝓcuratoribus certior sum factus quæ mihi ut debent gratissima sunt. Memini. n. & illa superiora: quæ abs tua uoluntate ꝓfecta sunt ad meã dignitatẽ augẽdã & ornãdã: q̃ ꝑpetuo aio meo fixa manebunt. Abs te mi Cicero magnopere peto si meã uitã: & studiũ diligẽtissime superiorib⁹ tẽporib⁹ in rep. administrãda. q̃ Lepido digna sũt ꝑspecta habes. ut paria. aut eo ampliora reliquo tpe expectes, Et proinde tua auctoritate me tuendũ existimes quo tibi plura tuo merito debeo. Vale. xii. kalen. Iunias ex castris ex ponte Argento.

VBE. I ualetis. Cũ. M. An. post Mutinense prælium: ut supra diximus: in Galliã fugisset: ut secũ iũgeret Læpidũ: potuissetq Læpidus eũ oĩno cõtercre: hac eplã excusat se: qđ nõ pugnauerit cõtra. M. Ant. qa exercitus suus coegerit eum consulere incolumitati & saluti tot ciuiũ Romanorꝫ: & uoluerit potius pacem cõponi: quã pugnã fieri cõtra ciues. Ita petit: ut nõ existimet se pacificatũ cũ Antonio & Antõianis magis pfidia scelere aliquo: quã misericordia: qđ nõ putarit in suos sæuiẽdũ eẽ. ¶ Testor: testes adduco: alias iuro. ¶ Quo. quali.

M. Læpidus Impera. Item Ponti. Max. S. Dicit Sena. Po. Plebiq Roma.

I uos, liberiq nr̃i ualetis bñ ẽ. ego quoq ualeo. Deos hoiesq testor pr̃es ɔscripti. q̃ mẽte. & quo aio semp in rẽp. fuerim. & q̃ nihil

Testor

ASC. I uos &c. Quia Antonius superatus apud Mutinam in transalpinã galliã se receperat: spe coniungẽdi secum Læpidum: ipse Læpidus hac epistola docet Ciceronem quid egerit in aduentu Antonii: & ubi aduersus eũ castra fecerit & qualem quantumq exercitũ habeat Antonius: a quo scribit ad se multos perfugisse. ¶ Ordo est. Si uos: Senatus populusq Romanus: ualetis & liberi uestri: aut p syllepsim uos & liberi uestri: ualetis bene est: ego quoq ualeo. ¶ O patres conscripti ego testor: idest testes cito deos & homines: qua mente & quo animo fuerim semper in rempublicam: & q̃ idest quantopere: nihil iudicarim.

¶ Antiquius.

C ANtiquius.carius. Probassem.ośdissem. Fortūa.casus qdā poti⁹ q̄ uolūtas. Extorsisset: p ui eripuisset. Pro VBE.
priū cō.cogitatiōes meas:& ea q̄ decreuerā facere. Nā ex.dicit queadmodū exercit⁹ su' dixit se nolle pugnare aduers' ciues suos:sed malle pacē q̄ bellū: sic supra dixit accidisse Plā.in ep'la q̄ incipit puderet sic.n.ingt. Accessit eo.ut milites eius cū Læpidus cōcionaret̄ iprobi p se: corrupti ēt: p eos:q p̄sunt catudios rufrenosq; & cæteros:quos cū opus erit: scie. tis:cōclamarint uiri boni pacē se uelle:neq; eē cū ullis pugnaturos duob⁹iā cōsulibus singularibus occisis tot ciuibus pro patria amissis &c.cōfert igit̄ nūc Læpidus culpā suæ cōiunctiōis cū A n.in exercitū suū. Cōsuetudinē.s.qa cōsueuit cō seruare ciues:nō aūt pdere. Seditione.s. inter nos duces.i.cū nos discernaremus:& ciuilē seditionē fecis sem⁹. Coegit.s.c.i.coegit me defendere salutē & in columitatē tot ciuiū Ro. In qua re.orat senatū & ut ipse priuatas offensiones omittat reip.cā: significat āt latenter quosdā eē:q nō pp rēp.sed pp odiū quorun dā gauderent hoc bello. Misericordiam: dementiā & benignitatē animi nr̄i:& exercitus mei. Loco.s.i. pro perfidia.i.ne quod misericordia fecimus, appelle tis perfidiam proditionem & scelus.

antiquius cōi salute ac libertate iudicarim: qđ nobis breui ꝑbassem nisi mihi fortūa ꝓpriū cōsiliū extorsis set. Nā exercitus cūctus cōsuetudinē suā i ciuib' cōser uādis: cōiq; pace seditiōe fcā retinuit: me tātæ m̄ltitu dinis ciuiū Rōanoꝝ salutis atq; icolumitatis cām su sciperē uere dicā coegit. In q̄ re ego uos p̄res cōscri pti oro, atq; obsecro ut priuatis offēsiōib' omissis sū mæ reip. ɔsularis: ne ue misericordiā nr̄am: exercitusq; nr̄i i ciuili dissēsiōe sceleris loco pōatis. Q dsi salutis oium ac dignitatis rōnē habueritis: meli' & nobis: & reip. ɔsuletis. da. iiii. kal. apri. a pōte argēteo. Vale.

C ANtiquius.i.charius & obseruabilius salute ac li bertate cōi qđ ꝑbassem.i.effectu demōstrasse uobis: nisi fortūa extorsisset.i.ui eripuisset mihi cōsiliū ꝓpriū .i.qđ meapte natura & ꝓpria spōte secutus fuissem. ASC.
Nā exercit' cūctus retinuit suā cōsuetudinē i ciuib⁹ cōseruādis:& cōi pace.s.cōseruāda: facta seditiōe.i.l3 facta eēt seditio iter ciues tn̄ milites mei cōsueti cōcor diā seruare & saluti ciuiū cōsulere.non potuerūt a me induci ut cōtra cōciues pugnarēt. Et ut dicā uere.i.fatear qđ uerū ē īgenue: exercit' coegit me suscipe cām salutis atq; icolumitatis tātæ multitudinis.i.q̄ eēt tātæ multitudinis ciuiū Rumanoꝝ. In qua re o Patres cōscripti ego oro uos:atq; obsecro.i.ob sacra ꝑcor: ut offensionib⁹ priuatis omissis: hoc est qbus aliqui uestrū ab A ntonio forte offensi sunt: & A nto ni' ab ipsis: cōsulatis.i.ꝓspiciatis & opē feratis summæ.i.maxiæ & supmæ saluti reip. Est qdē sūma hic substātiuū: sed Summa
sicut qn de rōnibus loqmur: summa accipit̄ p ultima q̄ oēs alias cōplectit̄ supputatiōe: ita dū dicim' summā reip. eā rōnē intelligam⁹ in q̄ tota salus eius cōtinet̄. Neue ponatis loco sceleris.i.reputatis uti scelus: misericordiā nostrā & exercit⁹ nostri in dissensione ciuili.i.qua usi sumus nō in hostes externos: sed in conciues licet dissentientes: quod si habueritis ra tionem, id est respectum salutis ac dignitatis omnium nos consuletis melius & uobis & reipub. Data. &c.

Vo in statu. iterfecto. C. Iulio Cæsare: i VBE.
sessaria. D. Bruto & Cassio & cęteris cō iuratis. M. A n. ut Plutar. auctor ē magi stratus insignia deposuit: erat. n. cōsul & mutata ueste se occultauit: deinde ut au diuit illos nemini nocere: sed globo: fcō i capitoliū se recepisse: egressus e latebris quo cōfuge rat filiū suū ad eos misit in capitoliū: ut eū p obside te nerēt:& e capitolio descēderēt: quo fcō ipse. C. Cas siū in cœna apud se eo die hūit: Læpidus uero Bru tū. Postridie freqnti senatu rettulit de obliuiōe discor diaꝝ: deq; puīcis diuidēdis: cui qdē sūmo studio as sensus est: mox uero pricipatus cupiditas ab hac sñia illū deiecerit. Nā cū cæsarē ut mos erat i funere p ro stris laudaret: aiaduertēs m̄ltitudinē orōne sua mira biliter ductā: admiscuit laudib' cōmiseratiōnē: stimu losq; aioꝝ:& iperorādo uestē Cæsaris explicuit san guie fœdatā & m̄ltis i locis gladiis cæsam & laniatā: & q ea patrassent ipsos scelestosq; uocās: qđ Cæ. san ctū re ipsa & colēdū uiꝝ iteremissent: tm̄ furorē m̄lti tudini iniecit: ut corp⁹ Cæ. i foro cremarent subselliis mēsisq; undiq; ad Pyrā raptis:& accēsisq; facibus ad occisoꝝ domos pcurrerēt: qb' reb' Brut⁹ cæteriq; ex urbe migrarūt: ad quos abītes. D. brut⁹ scri. se ex hyr tio itellexisse. M. A n. pessimamēte eē i oēs: q cōiuras sent i cædē Cæ. neq; eos tuto Rōæ eē posse: qa Ant. & militū & plebis aios orōne sua uæhemēter cōcitas set: ut scri. A ppia. Deide dicit qđ i his difficultatibus tētauerit: ośditq; se nō ipatuꝝ eas q̄ petiuit. Itaq; sua det discedēdū ex Italia: qa uidet futuꝝ ut hostes iudi cētur & diē i qb⁹ maxie spē aliquā hr̄e possit. Quo in sta.i q̄ cōditione.q.d. pessima. Cognoscite: itelli gite. Vesperi. dictus est aduerbialr̄ posit⁹. A pđ me. domi meæ. Demonstrauit: exposuit. Qua mē te. in nos. Pessima. culpa nocendi nobis. Infide lissima: qa primū promiserat se acturū de cōmuni cō cordia & pace:& tamen postea irritauit populum. Prouinciam. galliam celticā Italiæ finitimam. Nostrum. percusso rum Cæ. aut qui in eius cædem consensimus. Tuto. sine periculo. Adeo tantum. Concitatos: cōmotos in nos.

M.T.Ciceronis Epistolarum Familiariū Liber.XI.
D.Brutus.M.Bruto &.C.Cassio.S.D.

Vo in statu simus cognoscite Heri ue speri apud me Hircius fuit, qua mēte esset Antonius demōstrauit: i pessima scilicet & infidelissima. Nā se neq; mi hi prouinciam posse aiebat dare, neq; arbitrari tuto i urbe esse quēquam no strū adeo esse militum concitatos animos: & plæbis.

ASC. Vo in statu &c. interfecto Cæsare: & eodē ab Læpido laudato: & honorifice a plebe cōcitata cremato: Brut⁹ q pfugit inde cuius calamitate. D. Brut⁹ n sic cōgnit suadetq: ut cū Cassio Italia abeant: qa Ant. eis aduersat: & futuræ uidet ut hostes iudicent. Aperit ēt ī qb⁹ spē pcipuā habeāt. Propterea āt uī Ciceronianis īserta epła cū sit Decii Bruti: ut argumētū appareat: aut qa Tyro uisa ē satis luculēter scripta. ¶ Ordo āt ē. Cognoscite o Marce Brute &. C. Cassi in quo statu nos. s. pcussores Cæsaris sim⁹ Hirci⁹ q reip. amator paulopost cōsul futur⁹ erat: fuit apud me heri uesperi. cū. i. eēt uesper: & sup. demōstrauit qua mente Antonius. s. Marcus: eat sup. in nos. s. idest scire licet qua mēte: quia pessima & infidelissima. ¶ Nā aiebat se neq: posse dare mihi prouinciam: ut. s. ab oculis militū absim: neq. i. & non: & aiebat se arbitrari quemquam nostrum: qui. s. coniurauimus in Cæsarem & occidimus eum: esse in urbe. s. Roma: tuto. s. sine periculo sup. aiebat animos militum & plebis esse concitatos. i commotos: adeo. i. in tantum.

Quoꝝ utrunq; eē falsum puto uos aīaduertere: atq; illud eē ueꝝ qđ hircius demōstrabat, timere eū: ne si mediocre auxiliuʒ dignitatis nr̄æ habuissem⁹, nullæ ptes is in rep. reliquerēt. Cū in his angustiis uersarer, placitū ē mihi ut postularē legationē liberā mihi reliq̄sq; nr̄is. ut aliq̄ cā pficiendi hōesta quæreret. Hæc se īpetraturꝫ pollicitus ē nec tñ īpetraturꝫ ɔfido. Tāta ē hōminū īsolētia: & nr̄i īsectatio. At si dederim qđ petimus: tñ paulopost futurum puto, ut hostes iudicemur: aut aqua & igni nobis interdicat̄. Quid ergo ē inq̄s tui cōsilii? Dādus ē locus fortūnæ: cedēdū: ex Italia migrādū Rhodū, aut aliquo terraꝝ arbitror, si melior casus fuerit, reuertemur Romā si mediocris, ī exilio uiuemus si possimus, ad nouissima auxilia descendemus. Succurret fortasse hoc loco alicui uestrum, cur nouissimū tp̄s expectemus poti⁹ quā nūc aliqd moliamur? Quia ubi cōsistam⁹, nō habemus p̄ter Sextū Pōpeiū & Bassum Coeliū, q mihi uidet̄ hoc nūcio de Cæsare allato firmiores futuri. Satis tpe ad eos accedemus, ubi qd ualeāt, scierimus. Pro Cassio & te. si qd uelitis me recipere: recipiā. Postulat. n. hoc Hirci⁹, ut faciam Rogo uos q̄primū mihi rescribatis: nā nō dubito: qn de his rebus ante horā quartā Hircius me certiorē sit facturus: quē in locū cōuenire possimus: quo me uelitis uenire: rescribite. Post nouissimū Hircii sermonē placitū eū mihi postulare ut liceret nobis esse Romæ publico præsidio qđ illos nobis nō cōcessuros puto. Magnā enim inuidiā iis faciemus: nihil tñ nō postulādum putaui quod æquum esse statuerem. Valete.

VBE. ¶ VTRVNq. s. & qđ nō possit mihi dare pūciā. qđ nō aī militū & plebis sint ɔcitati cōtra nos. ¶ Aīaduertere. i. itelliget. ¶ Illud eē. u. subaudi puto nos aīaduertere. ¶ Demōstrabat. apte dicebat. ¶ Eū. An. ¶ Timeret. i. puto nos itelligere id eē ueꝝ qđ dicebat Hyrci⁹ qđ. M. A. tiet: ne si nos retineām⁹ mediocre auxiliū nr̄ę dignitatis. ipse & alii q cū tuēt. nullas ptes hēant ī rep. ¶ Nullæ pa. qa oēs nobiscū starēt & tenerēt a nostra. ¶ Iis: Cæsarianis. ¶ Angustiis. molestiis: difficultatib⁹. ¶ Versarer: eēm. ¶ Legationē. missionē in pūciā. i. ut libere mitteret ī pūincia. ¶ Reliq̄s nr̄is: ut Trebonio ī asiā: q̄ circa Ioniā ē; Tullio Cimbro ī Bithiniā &c. ¶ Proficiscēdi. discedēdi. ¶ Honesta. ne uideremur fugere. ¶ Pollicitus ē. pmisit. s. Ant. ¶ Insolētia: temeritas: supbia. ¶ Insectatio. psecutio. ¶ Nr̄i. i. nostrū. i. tm̄ psequunt̄ nos. ¶ Qđ pe. s. liberā legationē. ¶ Hostes. po. Ro. ¶ Aq̄ & igni. i. mittamur in exilium ubi ēt aqua & igni phibeamur: & ut supra alio loco diximus dr̄ īterdico tibi aq̄ & ignē: sꝫ īterdico te aqua & igni meli⁹. ¶ Quid er. īterrogatio. ¶ Inq̄s. p īquies. ¶ Dād⁹ lo. abeūdū ē. ¶ Cedēdū. s. ñ repugnādū ipsi fortūæ: tractū āt a militib⁹ q cedere dn̄r. cum non repugnāt. ¶ Migrāda. discedendū. ¶ Rhodū. urbē Lyciæ sitā ī pmōtorio oriētali. de qua dictū ī. i. iiii. ī epła ad Marcel. ¶ Aliquo ter. i. ī aliq̄ terra: ē āt terraꝝ additio: sicut nusq̄ gētiū: ubiq; locoꝝ. ¶ Melior. qua nūc ē. ¶ Casus. fortūa. ¶ Si me. s. casus. i. nō ualde mal⁹. ¶ Nouissima. ultima. i. nihil relinq̄mus ītētatū. ¶ Succurrere. occurreret ī mētē ueniet. ¶ Veniet. ¶ Alicui ue. uel tibi Bruto: uel Cassio. ¶ Tp̄s no. ultimū. i. ut tm̄ differam⁹ descēdere ad auxilia nouissima. ¶ Moliamur. facim⁹ aggrediamur. ¶ Quia hæc ē rō: qr ea pectet̄ nouissimū tp̄s: poti⁹ q̄ aliqd in p̄ñtia agat̄: qa dicit: qđ nō hēt qb⁹ possit fidere p̄ter Sextū Pōpeiū Pōpeii filiū: q erat ī hispania: & Bassum Coeliū: q erat in Syria. ¶ Firmiores. s. cōstātiores ī tuēda rep. & seruāda cōiunctione nr̄a. ¶ Tēpore. i. tpe & opportune. ¶ Vbi. posteaq̄. ¶ Quid ualeāt. qd possint. ¶ Recipere. spōdere: mea fide pmittet̄. ¶ Vt faciam: ut recipiā p te & Cassio. ¶ Esse Rōæ publico p̄sidio. i. morari Rōæ cū aliqb⁹ nobis a rep. cōcessis. q sint ad tutelam & custodiā nr̄am. ¶ Qđ. ut simus Rome publico p̄sidio. ¶ Illos. An. & alios Cæsarianos: ¶ Inuidiam: dolorem. ¶ Faciemus his Cæsarianis: si erimus Ro. publico præsidio: tñ licet etiā nō sint cōcessuri. ¶ Nihil nō postulādū. i. oē postulādū putaui: qđ esset honestum & iustum.

Interdico.

ASC. ¶ QVOrū utrūq; eē falsum puto uos aīaduertere: atq; illud eē ueꝝ qđ Hirci⁹ demōstrabat: eū. s. Antoniū timere: ne si habuissem⁹. s. ī statu mediocre auxiliū dignitatis nr̄ę. s. habēdę: aut ptegēdę: nullę ptes. i. nulla officia relīq̄rent̄ iis. s. Cęsaris uictorib⁹: ī rep. ¶ Cū ego uersarer ī his. i. hmōi āgustiis placitū ē mihi ut postularē legationē liberā. i. quocūq; ire uellem⁹: aut liberā. i. sine psecutiōe: mihi & reliq̄s nr̄is: ut Trebōio: Tullio Cībro &c. ut aliqua hōesta cā pficiscēdi. i. discedēdi ab urbe q̄reret̄. i. acq̄reret̄ nobis. ¶ Hirci⁹ pollicit⁹ ē se ipetraturꝫ hæc. s. postulata mea: nec tñ cōfido sup. eū ipetraturū sup. eē. ¶ Tāta. i. tā magna ē: īsolētia. i. supbia & imoderata cupiditas ulciscēdi: hoiꝫ. s. Antōii & alioꝝ p Antōiū idtatoꝝ: & īsectatio. i. psecutio nr̄i. ¶ At. i. sed si. s. Antōius & fautores ei⁹ dederint sup. iā qđ petim⁹. i. liberā legationem tñ. i. nihilomin⁹ puto futuꝝ paulopost: ut iudicemur hostes. s. po. ro. aut sup. ut īterdicat̄ nob aqua & igni. i. neq; nobiscū cōiicet aut nob accōmodet uisū aq̄ & ignis sine qb⁹ uita nr̄a ɔstare ñ pōt. ¶ Nā oēs q uiuim⁹ uescimur aura. Et licet artis usum a nemine petim⁹: tñ grau⁹ ē aqua & igni īterdici q̄ hostē iudicari: cū ēt hosti aq̄ & ignē accōmodare soleam⁹. Notū ē elegāter dici īterdico tibi aqua & igni &c. ¶ Quid ergo ē inq̄s: sic puto legēdū: qa seorsum ad frēm nūc loqt̄: cōsilii tui. i. de cōsilio tuo aut qđ ē cōsiliū tuū o Decii: R̄ñsio. ¶ Dādus est loc⁹. s. fortūæ: cedēdū ē fortūæ: migrādū arbitror ex Italia Rhodū aut aliquo. s. alio terraꝝ si casus. i. euētus fuerit melior: nos reuertemur Romā: si casus erit mediocris nos uiuem⁹ in exilio si possimus: nos descēdem⁹ ad nouissima auxilia. s. cōtra sæuitiā inimicoꝝ: hoc ē morituri ī media arma ruem⁹. ¶ Fortassis e hoc loco. i. cū hæc legetis: succurret. i. in mētē uēiet alicui uestrū: cur expectemus tp̄s nouissimū. s. quo nil amplius possimus: potius quā moliamur nūc aliqd. s. ad nos liberādos: R̄ñsio. ¶ Quia nō habem⁹ ubi cōsistam⁹: p̄ter Sextū Pōpeiū Pōpeii filiū q erat in Hispania: & Bassum Coeliū q erat in Syria q uident̄ mihi futuri firmiores. i. fortiores in seruanda rep.

seruāda rep. hoc nūcio de Cæsare.i.de cæde Cæsaris allato. ¶ Nos accedem⁹ad eos satis in tpe:ubi scierim⁹qd ualeāt si uelitis me recipe qd.i.aliqd hoc ē polliceri:& spōdere p cassio & te.s.M.Bruto:ad quē pcipue loquitur recipiā.i.spōdebo. ¶ Hirci⁹.n.postulat ut faciā hoc.i.ut recipiā aliqd p uobis. ¶ Rogo uos sup.ut rescribatis q̄primū.i.ualde cito. ¶ Nā nō dubito qn Hirci⁹factur⁹sit me certiorē de his rebus añ horā quartā.s.diei sequētis:hoc ē post ortū solis. ¶ Rescribite in quē locū possim⁹cōuenire.& quo.i.ad quē locū uelitis me uēire. ¶ Placitū ē mihi postulare.s.ab Hircio post nouissimū sermonē Hircii:hoc ē cū a me discederet:ut liceret nobis eē Rōæ pśidio publico.i.sub custodia & ptectiōe publica:qd puto illos nō cōcessuros nobis. ¶ Nos.n.facerem⁹iis.s.Cæsariāis magnā iuidiā.i.molestiā & dolorē:qa graue fuerit eis uidere publico pśidio mūitos:aut iuidiā.i.odiū:qa q nos libertatis auctores sine pśidio i urbe eē ñ posse uiderēt eos oderit ¶ Tñ ego nihil putaui nō postulādū qd statuerē eē æquū.i.iustū ut ipetrem⁹.Vale:aut pom⁹qa ad duos scribit. Valete.

M.Brutus &.C.Cassi⁹.M.An.cōs.S.P.D.

De tua fide & beneuolētia i nos nisi psuasum eēt nobis nō scripsissem⁹hæc tibi,q pfecto qñ istū aium habes in optimā pτē accipies Scribit̄ nobis magnā ueteranoꝝ multitudinē Romā cōuenisse iā,& ad Kalen.Iunias futurā multo maiorē de te si dubitem⁹aut uereamur sim⁹ nostri dissimiles. Sed certe cū ipsi in tua ptāte fuerimus:tuoq; adducti cōsilio dimiserimus ex municipiis nfos necessarios. Neq; solū edicto,sed ēt a lfis id fecerim⁹ digni sum⁹ quos habeas tui cōsilii pticipes in ea psertim te,q ad nos ptinet. Quare petimus a te,facias nos certiores tuæ uolūtatis in nos.Putes ne nos tutos fore in tāta frequētia militū ueteranoꝝ,quos ēt de reponēda ara cogitare audiuimus:qd uelle te pbare:uix quisq̄ credere posse uidet̄,q nos saluos & honestos uelit. Nos ab initio spectasse ociū,nec qa quam aliud a libertate cōi quesisse exitus declarat.Fallere nemo nos pōt nisi tu,qd certe abest a uirtute tua,& fide,sed alius nemo facultatē hēt decipiēdi nos. Tibi enim credimus & credituri sumus.Maxio timore de nobis afficiuntur amici nfi,qb⁹etsi tua fides explorata ē,tñ illud i mētē uenit multitudinē ueteri posse. Rescribas nobis ad oia i rogam⁹.Nā illud ualde leue ē,ac nugatoriū ea re denunciatū eē ueteranis,ꝙ de cōmodis eoꝝ mēse Iunio laturus esses.Quem.n.impedimēto futuꝝ,putas cū de nobis certū sit nos quieturos?Non debem⁹ cuiquā uideri nimiū uitæ cupidi,cū accidere nobis nihil possit sine pernicie,& cōfusione oium reꝝ, Vale.

VBE.

De tua fide ocitatis a.M.Anto.als militū & plebis:ut supra dictum ē cōtra iterfectores Cæ.Bru.& Ca.ex urbe cesserāt:ut cede ēt iræ:hac igit̄ epla blādiunt̄.M.An.& ostendunt se magnā in eo & spē & fiduciā hfe: ēq; orāt ut reddat eos certiores:an tuto Rōæ eē possint & excusant fcm̄ dicētes:se tm̄ spectasse publicā utilitatē:& significāt se dubitare q̄re illi milites & ueterāi cōgregati sint Romæ. ¶ Cōscripsissemus.i.simul ambo scripsemus de cōi cōsensu. ¶ Istū aium talē aium ut nos ames.& sis nobis fidelis. ¶ Cōuenisse iā:cōgregatā eē usq; ad hūc diē. ¶ Simus nfi dissi.i.faciemus cōtra naturā nfam:nō enim⁹ quales existimamur:& eē debemus. ¶ Ipsi.nos. ¶ In tua ptāte.ut dcm̄ est in argumēto pcedenti eplæ. ¶ Adducti.persuasi moti. ¶ Necessarios.ppinquos:quos cā tutelæ nfæ cōgregaueramus. ¶ Edicto.mādato publice facto. ¶ Lfis tuis:qbus nos hortabaris:ut id faceremus:uel lfis nostris qbus ad eos scripsissemus:ut discederēt. ¶ Quos ha.pti.tui.cō.i.meremur ut nobiscū cōices ea q̄ agere deliberes. ¶ In ea re.in salute nfa:i cōstitutione reip. ¶ Fore tu.futuro sine periculo. ¶ Frequētia.multitudine. ¶ Quos.ueteranos. ¶ Reponēda:reficiēda:instaurāda. ¶ Ara.q̄ fcā fuerat in honorē Cæ.& primū delecta.quāñc dicūt itellexisse ueterāos uelle. ¶ Vix q̄sq̄ ut:pos.cre.i.uix cuiq̄ ē credibile:ꝙ tu uelis eā arā reponi:qa sciūt te curare honorē reip.cōtra quē esset si ara Cæsaris tyrāni poneret̄. ¶ Te pbare.ubi placere. ¶ Qui nos saluos & ho.uelit.i.q salutē & honorē nostrū cupiat. ¶ Nihil aliud a libertate.i.nihil aliud q̄ libertatē nō nostrū sed oium. Honesta añt est elocutio quero nihil aliud ab honore.i.nihil aliud q̄ honorem. ¶ Ab ini.cū cœpimus cōsiliū de interficiēdo Cæsare. ¶ Quod.s.fallere. ¶ Abest.alienū ē:remotū ē. ¶ Tibi enim.cui.n.plurimum credimus:ab eo facile decipi possum⁹. ¶ De nobis.pp nos. ¶ Explorata.cognita. ¶ Impelli.cōmoueri:incitari:s.contra nos. ¶ Ab alio quoli.i.quouis alio:ut puta Cæsariano ¶ Retineri.phiberi:ne nobis uim iferant. ¶ Leue:uanū. ¶ Nugatoriū.ridiculū:fabolosum. ¶ Denūciatū:ut cōuenirēt ad urbem.Fingebāt enim qdā Cæsariani militibus ueteranis denūciatū esse ab Anto.ut conuenirent Romā: qm̄ ipse laturus esset de præmiis eorum:cum te ueteranos congregasset aduersus interfectores Cæ.quod nunc se intelligere significant Bru.& Cassius. ¶ Quieturos.nullū impedimētū facturos. ¶ Videri cuiq̄.existimari a quoq̄. ¶ Nimium ui.i.nimiū curare uitā nfam:q̄ maiū nostrum est futurum cum pernicie & confusione omnium rerum.

ASC.

De tua fide &c.Cōcitatis a.M.Anto.ais militū itefectores Cæsaris:& Bruto ac Cassio urbe egressis:cōsiliū inierūt sollicitādi p lfas humaniores quo in se eēt aio Antoni⁹:itaq; significāt a se summā in eo & i eius fide fiduciā hre rogāt certiores faciat an tuti sint Romæ futuri iter tot ueteranos milites. ¶ Ordo ē.Nos nō cōscripsissem⁹hæc tibi:nisi psuasū eēt nobis:de fide & bñuolētia tua i nos:q̄.s.scripta nf a:tu pfecto:qñ.i.qm̄ hēas istū.i.tā beneuolū aium i nos:accipies in optimā partē. ¶ Scribit̄ nobis magnā multitudinē ueteranoꝝ.i.militū q sub Cæsare meruerāt:cōuenisse iā Romā:& futurā multo maiorē ad.i.circiter Kal.Iunias. ¶ Si nos dubitem⁹:aut ueramur de te nos simul dissimiles nfi.i.faciētes cōtra naturā nostrā:q̄ fidelis ē & olb⁹bōis ofidit. ¶ Sed certe cū ip si.s.nos fuerim⁹in tua ptāte:& nos adducti cōsilio tuo dimiserimus ex municipiis.i.oppidis Italiæ municipalib⁹:necessarios nfos ut familiares:& ppinquos cū seruis & clientibus:neq; solū fecerim⁹id edicto.i.publico mādato:sed ēt lfis.s.tuis priuatis nos sum⁹digni quos hēas pticipes tui cōsilii:psertim in ea re q̄ ptinet ad nos. ¶ Quare petim⁹a te sup.ut facias nos certiores uolūtatis tuæ:in.i.erga nos. ¶ Ne.i.an putes nos fores.i.futuros tutos in tanta frequentia militū ueteranorum: quos audiuimus etiā cogitare de ara reponenda.s.Cæsari:q̄ tñ Dolobella phibuerat:quod.s.reponere arā Cæsari:uix quisq̄ qui uelit nos saluos & honestos sup.uiuere:uidetur posse credere te uelle probare.i.approbare. ¶ Exitus declarat nos spectasse.i.prætendisse & quæsiuisse ab initio.s.coniurationis ociū.i.pacē cōem:aut uitā priuatā in ocio.nec quesisse quicq̄ aliud a libertate cōi.i.quā libertatē cōem: ¶ Nemo pōt fallere nos nisi tu:qa nō alteri cōfidebāt:qd.s.fallere:abest certe a uirtute & fide tua:sed nemo alius habet facultatem decipiendi nos. ¶ Nos enim credimus tibi & sumus credituri,

¶ Amici nostri afficiunt maximo timore de nobis: qbus. s. amicis nostris: & si. i. q̄q̄ fides. i. fidelitas tua ē explorata tñ illud ue nit in mentē: & multitudinē ueteranoꝶ posse ipelli. s. in nos facili' a quolibet alio q̄ retineri a te. ¶ Nos rogam' sup. ut rescribas nobis ad oia. ¶ Nā illud ē ualde leue & nugatoriū: denūciatū eē ueteranis. s. ut ueniāt i urbē: ea re. i. ppterea q latrurus eēs. s. legē aliquā de cōmodis eoꝶ: mense Iunio. s. pximo: qd adeo nugatoriū cēset: ga supuacaneū innuit addens ¶ Quē enim putas futuꝶ ipedimēto: cū sit certū de nobis: nos quieturos sup. esse: ¶ Nos nō debem' uideri cuiq̄ nimiū cupidi uitæ. cum nihil possit accidere nobis. s. pernitiosum: sine pernicie & confusione omnium rerum. Vale.

VBB. Literas tuas. cū Bru. & Cassius territi multitudine ueteranoꝶ ex urbe migrassent: scripsit ad eos Anto. lrās minaces & contumeliósas: qbus appellabat eos homicidas & pditores: obiiciebatq; apte mortē Cæ. p cuius uidicta eis minabaꝶ. Itaq; ei rñdēt aiose si q sint ui ri liberi: & auctores libertatis: nō terreri talib' minis: hortanꝶ aūt eū: ut recte cōsulat rebus suis: & meminerit qd acciderit Cæs. q uoluit uiolēter dñari. ¶ Simillimas edicti. i. tales: q̄le fuit edictum qd in nos fecisti. ¶ Cōtumeliosas. plenas cōtumeliis. ga appellas non parricidas. ¶ Minaces: ga dicis te ulturū morte Cæsaris: ¶ A te: cōsule. ¶ Nobis. ptorib' urbāis. ¶ Lacessimus. puocamus. incitamus. ¶ Ea dignitate. i. tali dignitati: q̄li sum'. i. ptura. ¶ Edicto. p edictū tuū: ut p illud liceret nobis ire quocunq; uellemus. ¶ Id. petere aliqd a te. ¶ Hoc. r. ut doleam'. ¶ Ne. i. nō. ¶ Tribui. s. debet. ¶ Bruto & Cassio. q. d. q ñ solū hoc meremur sed oia maxia: ē. n. uix magna i noibus pprlis multo plus q̄ si dixisset nobis. ¶ Nā. rñsio ad quandā excusationē Anto. q scripserat se nunq̄ q̄stū eē. q Brutus & Cas. fecissent delectus: ipetrassent puincis pecūias parādas Po. Ro. & q exercitus sollicitassent: & q nūcios trās mare misissent: ut admonerēt oēs de eo q fecissent. Dīt āt se mirari: q cū hæc recitauerit: obiecerit ei mortē Cęsaris: sed tñ se nihil eoꝶ scire: ga neq; ipetrauerūt pecuniā: neq; fecerūt aliqd ex iis: de qb' dixerat. M. Antonius se nō eē questū. ¶ Eoꝶ. quæ supradicta sunt: de qb' negas te q̄stū eē. ¶ Obiiceres. iproperares: exprobrares. ¶ Concordiæ. non belli. ¶ Libertatis. qd si futuris. ¶ Per edictū. tuū. ¶ Quorū. armoꝶ. nobis. q p libertate cōtēnimus uitā nostrā. ¶ Neq; ē postulādū. Ant. i. neq; Antoni' debet postulare: aut q̄rere eē dñs eoꝶ: p quos factus est liber: iterfecto tyrāno a quo oēs opprimebanꝶ. ¶ Alia. i. aliæ causæ. ¶ Nihil p. nihil mouerēt nos. ¶ Nulla. n. snia: exornatio: est āt frustra quālibet etiam magnæ auctoritatis minaꝶ hoibus liberis: ga nō terrenꝶ minis. ¶ Impelli. idud. ¶ Quoq̄. in aliq̄ snīam: q̄ sit ōtra libertatē. ¶ Ea re. pp eā cām. ¶ Agis. loq̄ris. ¶ Vt iu. no. i. ut id qd iudicio & certa snia nrā facimus: uideamur facere metu. ¶ Nos. dīt se optare honorē. M. An. dūmō ciuitas sit libera: sed si uelit facere aliqd ōtra libertatē: se pluris facere libertatē q̄ ei' amicitiā. ¶ Hōestū. honoratū. ¶ Vocem'. ut uocemus. i. inuitem' : adducam'. ¶ Sustinere tuere. defēdere. ¶ Neq; q̄diu. pulcherrimū documentū ut itellegaꝶ uiolētū ipiū diuturnū esse non posset. ¶ Quamdiu. quia modicū tēpus & uix triennium. ¶ Salutaria: utilia. ¶ Si minus. s. fuerint salutaria. ¶ Quā minimum: ad modum paruum. ¶ Noceant: ne fortasse accidat tibi: quod Cæsari.

M. Brutus & C. Cassius Præ. M. An. con. S.

Literas tuas legimus similimas edicti tui contumeliosas: minaces: minime dignas q̄ a te nobis mitterenꝶ. Nos Antoni te nulla lacessiuimus iniuria. neque miratuꝶ credidim': si ptores & ea dignitate hoīes aliqd edicto postulassemus a cōsule: qd si idignaris ausos eē id facere concede nobis: ut doleamus ne hoc qdem abs te Bruto & Cassio tribui. Nā de delectibus habitis: & pecuniis iperatis: exercitibus sollicitatis: & nūciis trans mare missis: q te q̄stū eē negas: nos tibi qdē credimus optio aio fecisse: sed tñ neq; agnoscimus quicq̄ eoꝶ: & te miramur: cū hæc reticueris, nō potuisse cōtinere iracūdiā tuam: q nobis de morte Cæsaris obiiceres. Illud uero quemadmodum ferēdū sit tute cogita nō licere ptoribus cōcordiæ: ac libertatis cā: p edictum de suo iure decedere: qn consul arma minet: quoꝶ fiducia nihil ē q nos terreas. Neq; enim decet aut conuenit nobis periculo ulli submittere aiūm nostrū. Neq; ē Antonio postulādū: ut iis imperet: quoꝶ opa liber est. Nos si alia hortarenꝶ: ut bellū ciuile suscitare uellem', lrā tuæ nihil pficerēt. Nulla. n. minātis auctoritas apud liberos eē debet: sꝫ pulchre itelligis non posse nos quoq̄ ipelli: & fortassis ea re minaciter agis: ut iudiciū nr̄m metus uideaꝶ. Nos in hac snia sumus ut te cupiamus ēt i libera repu. magnū atq; hōestū eē. Vocem' te ad nullas inimicitias: sed tñ pluris nostrā libertatē quā tuā amicitiā æstimemus. Tu ét atq; ét uide qd suscipias: qd sustinere possis: neq; q̄diu uixerit Cæsar. sed quādiu non regnauit fac cogites. Deos q̄sumus consilia tua reip. salutaria sint: atq; tibi: si min' ut salua atq; hōesta reip. tibi quā minimū noceant optamus. Pridie nonas Sex. Vale.

ASC. Literas &c. Rñderat Antonius supbe lrīs Bruti & Cassii q nūc ēt aiose rescribūt se uere liberos & libertatis auctores nec cū sint ptores ab eo cōtēnēdos: pcāturq; ei mētē bonā. ¶ Ordo ē. Nos legimus lrās tuas simillimas edicti tui: cōtumeliosas: minaces minime dignas q̄ mitterenꝶ nobis a te. ¶ O Antōi: nos nulla. i. nō ulla lacessiuim'. i. iniuriose puocauim' te ulla iniuria: neq; credidim' sup. te miratuꝶ si nos ptores & hoies ea dignitate qua. s. nos sum': postulassemus aliqd a cōsule edicto. i. publica postulatiōe: qd si idignaris nos ausus eē facē id cōcede nobis ut doleam': ne qdē. i. nō saltē: hoc. s. edicto aliqd postulare: tribui abs te Bruto & Cassio. ¶ Nā q negas te eē q̄stū. i. fecisse q̄relā de delectibus. habitis. s. a nobis. i. de acq̄sitiōe militū: & de pecuniis iperatis. s. ciuib' ad stipēdia militū: & de nūciis missis. s. a nobis trās mare: nos qdā credim' tibi te fecisse optimo aio: uerisimilius tñ ē pessimo aio fecisse: nā q iniuste queq̄ calūniaꝶ solet sic dicere: nō queror aut nihil dico: de delectib' habitis &c. sed tñ neq; agnoscim'. i. fatemur fecisse quicq̄ eoꝶ: & miramur te cū reticueris hæc. i. nihil q̄stus sis de his potuisse cōtinere iracūdiā tuā: q nobiceres nobis de morte. i. cæde Cæsaris. ¶ Vero. i. sꝫ: tute. i. tuipse cogita quēadmodū illd sit ferēdū ñ licere. i. qd dixisti ñ licere ptorib' decedere p edictū/de suo iure cā ōcordiæ ac libertatis qn ōsul minet. i. tu cōsul mineris arma: quoꝶ. s. armorū fiduciā nihil est q terreas nos. ¶ Neq;. n. decet. i. decēs est: aut cōuenit nobis: submittere: idest subiicere animum nostrū ulli periculo. ¶ Neq; est postulādū Antonio. i. Antonius nō debet postulare: ut ipse impet iis: quoꝶ opera liber est. ¶ Si alia hortarenꝶ nos ut uellem' suscitare. i. excitare bellū ciuile: literæ tuæ. s. tā minaces nihil pficerēt. ¶ Eni. i. quia

auctoritas

auctoritas minãtis apud liberos debet eẽ nulla:idest nullius momenti. Sed tu intelligis pulchre:idest euidẽter nos nõ posse impelli quoquam: & fortassis tu agis minaciter ea re:idest propter eam rem:ut iudicium nostrum uideatur metus idest ut quod certo iudicio facimus metu facere uideamur. Nos sumus in hac sñia:ut cupiamus te esse ẽt repub. libera: magnũ atq; honestũ:idest decoratũ honoribus:& sup.ut uocemus:idest prouocemus te ad nullas inimicitias: sed tamen æstimemus pluris libertatem nostram:q̃ amicitiam tuam. Tu uide.i.considera:etiam atq; etiam.i.iterum atq; iterum quid suscipias.s.faciendum:quod possis sustinere.i.ut dicunt portare & efficere: neq; fac cogites quãdiu uixerit Cæsar: sed quã nõ diu.i.q̃ parum regnarit. Nos quæ sumus deos sup.ut cõsilia tua sint salutaria reipublicæ atq; tibi. Sin. minus:idest si non:sup.sint salutaria tibi: nos optamus ut ipsa salua & honesta.i.honorifica reip.noceant tibi quam minimum:idest ualde parum:Pridie Nonas Sextiles:idest eius mensis qui nunc Augustus dicitur. Vale.

D. Brutus Impe. M. T. C. S. P. D.

SI de tua in me uoluntate dubitarem multis a te uerbis peterem, ut dignitatem meam tuere re, sed pfecto est ita: ut mihi persuasi me tibi eẽ curæ. Progressus sum ad transalpinos cũ exercitu, non tam nomen captans imperatorium: quam cupiens militibus satisfacere: firmosq; eos ad tuendas nostras res efficere. Quod mihi uideor consecutus: nam & liberalitatem nostram & animum sunt experti cum omnium bellicosissimis bellum gessi multa castella cœpi, multa uastaui. Non sine causa ad senatum literas misi. Adiuua nos tua sententia: qd cum facies ex magna parte communi commodo inseruieris. Vale.

VBE. SI de tua. D. Brutus:ut in.x.lib.dixim⁹:antequã Mutinæ obsessus sit:in Galliam transalpinam ut ipse nũc scribit:se receperat: ubi cum prospere egisset:breuiter a Cice.petit: ut Romæ dignitatem eius tueatur & sententia sua eum adiuuet cõtra Cæsarianos:qui eũ criminabantur:q Cæ.interfecisset. Transalpinos ad Gallos:qui transalpis incoluot. Captans. quærens nomen imperatorium: idest ut nominaretur imperator. Satisfacere militibus. facere quod uellent milites: q me poscebant imperatorem. Firmos. fortes intrepidos. Quod:ut sint fortes ad tuẽdas res nfas. Videor cõsecutus. uideor effecisse. Bellicosissimis omnium. cum pugnacissimis:& in bello fortissimus. Vastaui. dirupi & euerti Non sine causa: post magnas & præclaras uictorias. Tua sentẽtia. sentiẽdo & bene dicendo de nobis. Inseruieris.i.beneficiũ præstiteris. Cõmuni cõmodo:pro quo ego laboro: adiuuando igit me adiuuabis cõem utilitatẽ.

ASC. SI de &c. Brutus antequam Mutinæ obsidebatur se in Galliam transalpinam ad Italos spectẽs:se contulerat: unde ad Ciceronem scribens petit suam dignitatem ab eo confidit defensum iri. Ordo est. Si dubitarem de uoluntate.i. beneuolentia tua in me.i. erga me ego peterẽ a te multis uerbis ut tuerere:idest defenderes & protegeres dignitatem meam. Sed profecto est.i.res se habet ita:ut idest q persuasi mihi me esse tibi curæ. Ego progressus sum ad transalpinos:scilicet populos cum exercitu non tam captans.i.affectans nomen imperatorium q̃ cupiens satisfacere militibus & efficere eos firmos ad tuendas res nostras. Quod.i.quam rem ego uideor mihi consecutus.i.optinuisse. Nam sup. milites sunt experti idest re ipsa cognouerunt:&.i.simul.libertatem nostram:qua milites multum deuinciuntur imperatori:& animum:idest aut beneuolentiam nostram in se:sed sic consideret cum liberalitate:aut igitur propositum & quo animo bellum susceperim: sed potissimum animum:idest animositatem:quia sequitur:gessi bellum cum populis bellicosissimis omnium: cœpi multa castella uastaui multa:misi literas ad senatum non sine causa. Adiuua nos sententia tua:quod cum facies: inseruieris communi commodo ex idest pro magna parte. Vale.

M. T. C. D. Bruto Impera. S. P. D.

LVpus familiaris noster cum a te uenisset: cumq; Romæ quosdam dies commoraretur ego eram in iis locis: in quibus maxime me tuto esse arbitrabar. Eo factum est, ut ad te Lupus sine meis literis rediret: cum tamen curasset tuas ad me perferendas. Romam autem ueni ad quintum idus Decembris: nec habui quicquam antiquius: quam ut Pansam statim cõuenirem; ex quo ea de te cognoui, quæ maxime optabam. Quare hortatione tu quidẽ nõ egeas, sine in illa quidẽ re: quæ a te gesta ẽ,

VBE. LVpus familiaris Excusat se primum Cice quare non rescripserit Bruto per lupum: q eius ad se literas attulerat. Deide hortatur Brutum: ut iactis tam maximis fundamentis libertatis interfecto tyranno perficiat & reliqua: ut oppresso. M. Anto. liberet rẽpubli. dominatu regio: ut finis factorum suorum respõdeat principio Postremo pollicetur ei omnia: quæ ad eius laudem & gloriam pertineant: quem sibi esse carum dicit & reipub. causa: cuius ille est defensor & q eius uet. & ei⁹ dignitatẽ amplificari cupit. Lupus. nomẽ uiri utriusq; familiaris & amici. Tuto. sine periculo aberat autẽ ab urbe Cice. ut ex sequentibus cognoscitur: cum dicit se uenisse Romam ad quintum idus Decembris. Eo. ppter id: quia aberã ab urbe. Hortabar. s. ut faceres. Sine in illa quidẽ re. arguit a maiori ad minus: est autem sensus. Tu non eges hortatione quia nec in illa re. quæ erat maxima expectasti hortationem: sed sponte tua fecisti. Si. quia: affirmationem enim significat. In illa re. in interficiendo Cæsarem. Eo

ASC. LVpus &c. Excusat se primũ Cicero quare nõ rescripsit Bruto per Lupũ: qui literas eius ad se attulerat: dicẽs se Rome non fuisse. deinde hortat Brutũ ut iactis tã magnis fundamẽtis libertatis reliqua perficiat Antonium opprimendo qui solus libertati obstet: pollicetur q; se oĩa pro ei⁹ dignitate factuꝝ. Ordo ẽ. Lupus familiaris noster cũ uenisset a te. & cũ cõmoraretur Romæ quosdã.i. aliquot certos dies: ego eram in iis locis in q bus arbitrabar me esse maxime.i. præcipue: tuto.i. sine periculo. Eo.i. per id factum est: ut lupus rediret ad te sine literis meis cum tamen curasset tuas scilicet literas perferendas idest ut perferantur ad me. Autem.i. sup. ego ueni Romam ad quintum Idus Decembris. nec habui quicq̃ antiquius.i. charius: eo q antiquissimos habere solemus: q̃ ut cõuenirem.i. colloquendi gra adire statim Pãsam.s. cõsulẽ. ex quo cognoui de te ea: quæ optabã maxime. Quare tu qdẽ nõ eges hortatione sine quidem.i. non saltem desyderasti hortatorem in illa re.s. in cæde tyranni utpote Cæsaris: quæ gesta est a te maximam.

VBE. ¶ POst hominum memoriam post q̃ homines possunt meminisse: quia nullus meminit tantā unq̃ rē factam esse. ¶ Significandum: inueniendum. ¶ Quod. s. meminisse. ¶ Quantā rē. interfecto Cæ. feceris. ¶ Gerendæ. ut & reliq tollantur qui remp. parant opprimere. ¶ Iste inuidiosum pronomen & ad contemptū positum significat autē Anto. ¶ Prouinciā: Galliam Cælticam: q̃ sibi petebat. ¶ Spē nul. reliquā: spē nullam nobis relictā: & in futurum esse. ¶ Exitus. opprimēdo M. Anto. qui apetit tyrannidem. ¶ Principiis. sicut interfectū Cæsarē. ¶ Munus. tuus officiū. ¶ Vel potius. correctio. ¶ Omnes gentes non solum Italiæ sed etiam cuiuscunq; nationis. ¶ Ea. hortatione. ¶ Pluribus. s. uerbis. ¶ Quod meū est. quod ad me pertinet. ¶ Tibi faueā. tui sim studiosus & amator. ¶ Optimis cōsiliis. defendēda libertate: ordo est Quamobrē uelim tibi persuadeas me defuturum nullo loco tuis optimis consiliis amplitudini & gloriæ cum causa reip. tū quod tibi ipsi faueam

post hominum memoriam maxima hortatorem desiderasti. Illud tamen breuiter significandum uidetur: populum Romanum omnia a te expectare: atque in te aliquādo recuperandæ libertatis omnem spem ponere. Tu si dies noctesq; memineris: quod te facere certe scio: quantam rem gesseris: non obliuiscere profecto etiam quantæ tibi nunc gerendæ sint. Si. n. iste prouinciam nactus erit: cui quidem ego semper amicus fui antequam illum intellexi non modo aperte: sed etiam libenter cum rep. bellum genere spem reliquam nullam uideo salutis. Quamobrem te obsecro iisdem precibus quibus senatus po. q; Ro. ut in perpetuum remp. dominatu regio liberes: ut principiis cōsentiant exitus. Tuū est hoc munus: tuæ partes. a te hoc ciuitas uel omnes potius gentes: non expectant solum: sed etiam postulant: quamquam cum hortatione non egeas: ut supra scripsi nō utor eā pluribus uerbis: faciam illud quod meū est: ut tibi omnia mea officia studia curas cogitationes pollicear: quæ ad tuam laudem: & gloriam pertinebunt. Quamobrem uelim tibi persuadeas: me tum reipublicæ causa: quæ mihi uita mea charior est: tū q tibi ipsi faueā: tuamq; dignitatē amplificari uelim: tuis optimis cōsiliis amplitudini gloriæ nullo loco defuturum. Vale.

ASC. ¶ POst memoriam hominum. ¶ Tamen. i. nihilo minus illud uidetur significandum breuiter populū Romanum expectare a te omnia: atq; reponere. i. collocare in te omnē spem libertatis recuperādæ aliquādo. i. tādē. ¶ Si tu memineris dies & noctes. i. p totū tempus continuū: quod scio te facere. quantam rem gesseris profecto: idest reuera: non obliuiscere. i. obliuisceris quantæ. s. res: sint tibi gerendæ etiā nunc. i. adhuc. ¶ Si enim iste. s. Antonius homo cōtēptibilis: cui quidē ego fui semper amicus: antequā intellexi bellū gerere cum rep. i. cōtra rēpu. eam oppugnādo nō modo aperte. i. manifeste sed etiam libēter nactus fuerit prouinciam. s. Gallicanam nullā. i. non ullam: non uideo ullam spem salutis. s. reliquā: idest relictā. ¶ Quāobrem obsecro te iisdem præcibus quibus senatus populusq; Romanus ut liberes remp. in perpetuum dominatu regio: idest tyrānide: ut exitus: idest fines consentiant: idest concordent principiis: quibus. s. unū regem sustulisti. ¶ Hoc est munus tuū: hæ sup. sunt partes tuæ idest officia tibi a rep. assignata ciuitas s. Rōmana uel potius omnes gentes. i. nationes mundi: nō expectant solū. i. dūtaxat hoc a te: sed etiam postulant. i. quasi debitum exigunt. ¶ Quāquā cū nō egeas hortatione: ut scripsi supra idest pauloante hac epistola: non utar ea. s. hortatione pluribus uerbis. ¶ Faciam illud quod est meū: idest officii mei. ¶ Non legi ubi mea dixerit cum uerbo est: ut pollicear tibi oia offi. ia mea. studia. s. omnia: curas omnes: cogitationes sup. oēs: quæ pertinebant ad laudem & ad gloriam tuā. Quamobrem uelim. supple ut persuadeas tibi ita: me nullo loco defuturum: idest omni loco auxilio futurum tuis optimis consiliis & supple amplitudini gloriæ tuæ: tum idest pariter causa reipub. tum. idest pariter q faueam tibi ipsi: & uelim dignitatem tuam amplificari. Vale.

M. T. C. Bruto Imp S. P. Dicit.

LVpus noster cum Romā sexto die mutina uenisset: postridie me mane conuenit tuaq; mihi mādata diligētissime exposuit & lras reddidit. qd mihi tuā dignitatē cōmēdas: eodē tpe existio te mihi meā dignitatē cōmēdare: quā me hercule nō hēo tua chariorē. Quare mihi gratissimū facies: si exploratum hēbis tuis laudibus nullo loco nec cōsiliū nec studiū meū defuturū. Cum tribūi pl. edixissent senat' adeēt ad. xiiii. kal. Ianuarias hērētq; i aio

VBE. LVpus noster. Cū Brutus literis suis p lupū missis cōmendasset dignitatē suā Ciceroni: respondet Ci. se existimare non bruti. Sed suā ppriam dignitatē sibi cōmēdatā fuisse: affirmatq; se eius laudibus nullo loco defuturū. Deinde dicit se eius cā iuisse in senatū citius q̃ p. posuerat: ibiq; defendisse acerrime dignitatem Bruti: male autē ut ab aliis q̃ a seipso intelligat quæ de eo dixerit: hoc aūt affirmat se summo studio defensurū quæcūq; ad eius dignitatē pertinebūt: quod & si cognoscit multos alios facturos: tū dicit se uelle esse primū in ea re. ¶ Sexto die. i. sex diebus postq̃ Mutina discessit. ¶ Postridie. postero die: q̃ uenit. ¶ Mādata quæ uerbis ei commiseras. ¶ Eodem tempore. simul & semel. ¶ Quam. meam. ¶ Exploratum habe. certissimum tenebis. ¶ Edixissent. fecissent edictum & decretum: ut senatus conueniret. ¶ Referre. propōnere.

ASC. LVpus &c. Respondens Bruti epistolæ dicit sibi Bruti dignitatem non minus quam suam esse commendatam ac charam dicitq; eius causa iuisse in senatum & ibi dignitatem eius acerrime defendisse quod ex aliis potius
1 quam ex se illum discere uelit: pollicetur q; se omnia quæ ad eum pertinebunt pro uirili sua defensurū. ¶ Credo est Lupus noster cum uenisset Romam Mutinam. i. ab urbe in Italia non longe a Rhegio. sexto die: idest spatio sex dierū: cōuenit me: idest ad me postridie: idest die qui proxime secutus est: mane: & exposuit mihi diligentissime mandata: tua & reddidit literas: quod: ut erat in literis: tu commendans mihi dignitatem tuam. ¶ Ego existimo te commendare mihi meam dignitatem eodem tempore hoc est quasi eadem opera: quam. s. dignitatem meam non habeo chariore m tua. i. q̃ tuā: me hercule. s. ita prosequente ut uerū dico. ¶ Quare tu facies mihi gratissimū: si habebis exploratū. i. omnino certū nullo loco nec cōsiliū meū nec studiū meū defuturū tuis laudibus. ¶ Cū tribuni plebis. edixissent. i. denunciassent publice sup. ut senatus adesset ad. xiiii. Kalen. Ianuarias: & haberent in animo referre. i. consulere senatū.

De præsidio

VBE. ¶ DE præsidio con. desi. ut liceret consulibus designatis habere præsidiū militū ad tutelam suam: ne interficerent a Cæsarianis: qui eos persequebantur: erant aūt cōs. desi. C. N. Plan. & D. Bru. qui ut uisum est in prima epistola huius. xi. li. postulauerat ut liceret interfectoribus Cæsaris esse romæ cū præsidio. ¶ Edictū. i. de te: uel qd̄ proposuerat de præsidio. ¶ Vt si: ut nemo diceret de immortalibus tuis in rēpub. beneficiis. ¶ Quod fa. es. qa nemo dixit de tuis meritis p̄ter me. ¶ Aut. e. m. n. a. subaudi nefas esse dixi. ¶ Esset an. intellectū me uenisse in senatum. ¶ Frequētissimi: oēs. ¶ Literis ali. ne uidear obiicere tibi officium meū si cōmemorauerim: quæ te dixerim. ¶ Cum multis: qui sunt parati ad idem faciēdū. ¶ Principatū hu⁹ rei. i. tū uelī tibi p̄suadeas me uelle esse in hac re principem. i. primum omniū.

de præsidio cōsulum designatorum referre: q̄q̄ statueram in senatum ante Kalen. Ianuarias: non uenire: tamen cum eo die ipso edictum tuum propositū eēt nefas esse duxi: aut ita haberi Senatū ut de tuis diuinis in remp. meritis sileretur (quod factum esset: nisi ego uenissem) aut etiam si quid honorifice de te diceretur: me non adesse. Itaq; in senatum ueni mane: quod cum esset animaduersum frequentissimi senatores cōuenerunt. Quæ de te in senatu egerim: quæ in concione maxima dixerim: aliorum te literis malo cognoscere. Illud tibi persuadeas uelim: me oia quæ ad tuā dignitatem augendā pertinebunt: quæ est per se amplissima summo semp studio suscepturū & defensurū: q̄ q̄q̄ intelligo me cum multis esse facturum: tamen appetam huius rei principatum. Vale.

M. T. C. Bruto impe. S. dicit.

CVm adhibuisset domi meæ Lupus me: & Libonē, & Seruium consobrinū tuū: quæ mea fuerit sententia cognoscere te ex Cn. Seio arbitror: qui nostro sermoni interfuit. Reliqua q̄q̄ statim Seiū Græceius est, subsequutus tn̄ ex Græceio poteris cognoscere. Caput aūt est hoc q̄ te diligentissime percipere & meminisse uelim: ut ne in libertate & salute ppl'i romani cōseruanda auctoritatē senatus expectes nōdū liberi: ne & tuū factū cōdēnes (nullo. n. pub. cōsilio. rēp. liberasti: quo ēt & res illa maior & clarior: & adulescentem uel potius puerū Cæsarē iudices temere fecisse: q tātā causam publicā priuato consilio susceperit: deniq; hoīes rusticos: sed fortissimos uiros: ciuesq; optimos dementes fuisse iudices: primum milites ueteranos commilitones tuos: deinde legionem Martiam: legionem quartam

ASC. ¶ DE præsidio cōsulū designatorū. i. qd̄ præsidium illis addiceret statuerā: q̄q̄ non uenire in senatū ante Kal. Ianuarias: tū cum edictum tuū esset propositū eo ipso die: duxi. i. existimaui nefas esse: aut senatū haberi ita ut sileret de tuis diuinis meritis in rēp. qd̄ factū esset. i. si ita dicere liceat silitum aut tacitū fuisset de te: nisi ego uenissem: aut etiam me non adesse si qd̄ diceret honorifice de te. ¶ Itaq; ego ueni mane in senatū quod cū esset animaduersum: senatores frequētissimi cōuenerunt. ¶ Sed sup. ego malo te cognoscere literis alioꝝ. s. quam meis: ea quæ egerim de te in senatu: & quæ dixerim in cōcione. i. congregatione hominū maxima. ¶ Ego uelim sup. ut p̄suadeas tibi illud: me suscepturum sup. esse: & defensurum semper summo studio: omnia quæ pertinebunt ad augendam dignitatem tuam. quæ est amplissima per se idest absq; alicuius suffragio. ¶ Quod q̄q̄ intelligo me esse facturū cum multis tamen appetam. i. conabor habere principatum. i. primum locum huius rei. i. in hac re. Vale.

VBE. CVm adhibuisset: cū domi Ci. multi ex amicis Bruti congregati essent ut consultarēt quid a Bruto agendum esset scribit Ci. Brutū posse intelligere sniam suam ex. M. Seio: qui omnibus reb⁹ interfuit illud aūt suadet: ut in conseruanda libertate & salute po. Ro. non expectet auctoritatem & iussa senatus sed ipse faciat quod putabit & iudicabit esse faciendum: quia satis intelligitur senatus iussisse: cum habet uoluntatem: sed non audet ob aliquam metum iubere: postremo ostendit omnino perseuerandū esse Bruto ad defendendā libertatem cum iam bis id incepit: a quo incepto nō potest bonus ciuis sine infamia desistere. ¶ Adhibuisset: adiunxisset: aggregasset. ¶ Sententia: iudicium de eo quid sit agēdum. ¶ Subsecutus est: successit statim: post q̄ Seius discessit. ¶ Caput: summi principium. ¶ Percipere: intelligere. ¶ Vt ne ordo est: ut ne expectes auctoritatē senatus i libertate conseruanda. ¶ Auctoritatem: sententiam senatusconsultū. ¶ Nondum li. s. senatus. i. qui adhuc non est in libertate: ut audeat decernere quid tibi sit agendum. ¶ Ne & tuum: subaudi uelim. ¶ Ne dānes tuū fa. i. pœniteat te & putes me male fecisse quod Cæ. interfeceris. ¶ Nullo pu. sed tuo. ¶ Quo: ob quā rem quia tuo consilio & non publico usus es. ¶ Clarior: illustrior: quia si publico consilio id fecisses: esset tua laus cum multis cōicāda. ¶ Et ado. subaudi uelim: ne iudices Cæsarem adolescentē. ¶ Temere fe. i. imprudenter. ¶ Tātam causam. defendendæ reip. ¶ Priuato suo: non cōmittente ei senatu. ¶ Deniq;: subaudi uelim ne iudices. ¶ Homines ru homines imperitos & timidos: quales solent esse rustici. ¶ Sed ui. for. bū uiros dixit contra homines: quia ad uirtutem refertur. ¶ Fortissimos: maximi animi: contra quod dixit rusticos. ¶ Fuisse de. sed potius sapientes. ¶ Commilitones: qui tecum militauerunt sub Cæsare in Gallia primum: subaudi ne iudices dementes fuisse.

ASC. CVm adhibuisset. &c. Cum multi ex amicis Bruti domi Ciceronis consultarent quid Bruti agendum esset intereat Marcus Seius e quo dicit Brutum posse omnia intelligere. Monet autem ut pergat nec expectet auctoritatē & iussa senatus qui satis iussisse uisus est cum se uelle significaret: licet ob metum palam non auderet. ¶ Ordo ē. Cum Lupus adhibuisset: scilicet ad consultationem aggregasset domi meæ me & Libonem & seruium consobrinum tuum: ego arbitror te cognoscere ex Cnæo Seio qui interfuit sermoni nostro: quæ fuerit sententia mea & tu poteris cognoscere reliqua ex Græceio: quamquam Græceius subsequutus est statim. ¶ Sciū autem: idest sed caput: idest principalis conclusio: est hoc: idest huiusmodi: quod uelim te percipere & meminisse diligentissime: ut ne idest non expectes auctoritatem senatus nondum liberi in libertate & salute populi Romani conseruanda: ne idest simul: condēnes factum tuum: nullo enim consilio publico liberasti rempublicam: quo: idest per quod: res illa: scilicet quam egisti: est sup. etiā maior & clarior: idest illustrior quam si alterius auctoritate eam suscepisses: & iudices Cæsarē. s. Octauium adulescentem uel potius puerum: fecisse temere. i. inconsyderate: qui susceperit tantam causam publicam: scilicet quantam peregerat. ¶ Deniq; tu iudices: scilicet sic: homines rusticos sed uiros fortissimos & ciues optimos: primum milites ueteranos commilitones tuos: deinde legionem Martiam: legionem quartam: quæ iudicauerunt.

VBB. ℭSVVM con. M. Antoniū, qui erat consul. cū Cæ. est interfectus. ⸿ Voluntas: intētio. ⸿ Pro au. p decreto. ⸿ Metu. timore alicuius: ne audeat ea dicere & decernere quæ sentit & uellet fieri: sicut tūc pp Anto. timorem non audeat senatus dicere: quod uolebat. ⸿ Causa: tuendæ reipu. ⸿ Vt non. f. i. ut iam non liceat tibi desistere: si uelis: non sit amplius in ptāte tua omittere causam bis susceptam. ⸿ Primū: suscepta ē tibi causa. ⸿ Idibus mar. quo die Cæ. interfecisti. ⸿ Proxime: nuperrime. ⸿ Exercitu no. a te collecto. ⸿ Animatus: inflāmatus. ⸿ Ita. n. u. n. f. n. i. i. non ita ut nihil facias nisi qđ iusserit senatus: sed ita debes esse animatus. ⸿ Vt ea. g. f. iudicio tuo. ⸿ Cum. su. ad. quia fint & subito & optime facta: talia enim solent esse admirationi.

ASC. ℭSVVM cōsulē. s. Antoniū: hostē. s. po. Ro. & cōtulerūt se ad salutē reip. defendendā: hos in quā oēs iudices fuisse dementes. ⸿ Sed non est ita iudicandū quia Voluntas senatus debet haberi pro auctoritate: cū auctoritas. i. publica adprobatio impeditur metu. ⸿ Postremo. i. qđ ultimo loco dico: causa est suscepta: tibi. i. a te iam bis ut non sit. s. tibi: itegrū. i. mere liberæ utrū pergas an desistas: qa necesse ē pgere. ⸿ Primū sup. suscepta ē tibi: idibus Martiis qbus Cæsarē occidisti: deide pxime: exercitu nouo & copiis cōparatis. ⸿ Quāobrē tu debes esse paratus atq; animatus ad omnia ita: nō ut facias nihil nisi iussus: sed ut geras ea q̃ laudentur ab oībus cū summa admiratiōe. Vale.

VBE. EO tpe. Quo tpe Bru. maximis uiribus Antonium Opprimebat mutinæ: ostendit Ci. Brutū magnæ curæ esse senatui non solum pp̄ter salutē publicā: sed ēt pp dignitatē ipsius Bruti: quem dicit esse omnibus ciuibus carissimū: in quo maximā habeant spem perpetuæ libertatis: monet autem eum quid fiat in Italia: & petit se ab eo certiorē fieri quid & ipse & Hyrtius & Octauius agant. Postremo pollicetur se nulla re defuturū eius dignitati. ⸿ Polla tua. s. uxor. ⸿ Cum. i. quo. s. tpe. ⸿ Suspensa: adhuc incerta & dubia. ⸿ Legatorum. qui missi fuerant ab Anto. ut obsidione desisteret. ⸿ Nihil dum: pro nihil: nā dū

Nihil dum adiecto est sicut ades dum: uel certe nihil dū pro non

Dum dum more græco: nam & μηδέπω & μήπω p nondum dicitur apud græcos. ⸿ Confidunt: certissimum habent sine dubitatione credūt. ⸿ Vt: sicut. ⸿ Rege: Cæ. erat autem regium nomen apud Romanos inuidiosum: unde ad fugiendum inuidiam Cæ. imperator q̃ rex appellari maluit. ⸿ Regno: dominatu quorundā. ⸿ Delectus: qui ut supra diximus ex diuersis locis electis fit: sed qm oēs & nō quidam se offerebāt ad libertatē: ideo correxit dicēs. si hic delectus appellandus. cum potius sit appellanda cōis omnium conspiratio.

Vltro ⸿ Vltro: sponte: nō inuitati ⸿ Tātus ardor: admiratiue. ut Tātæ molis erat Romanā condere gētē. ⸿ Diuturnæ: lōge. ⸿ Hyrti⁹: cōsul: q erat in castris Cæsa. Octa. ⸿ Societate ui. qa simul eritis uictores.

ℭRelictum est: superest.

ASC. EO tempore. &c. Quo tempore eodem Antonius maximis uiribus opprimebat Mutinæ scripsit ad Brutum Cicero dicens eius salutē maxime curæ esse senatui: omniq; populo: cum sponte sua nomina darent & ad malitiam scriberentur pro liberando eodem: & per eum repub. subleuanda a rego ut liberata erat a rege. ⸿ Ordo est. Polla tua: scilicet uxor misit ad me ut si quid literarum uellem sup. dare ad te: darem: Sunt qui legant dare: quo modo subaudiendum esset aliud uerbum quale esset: ut supp. admoneret aut sciret &c. eo tempore: cum: idest quo: non habebam quid scriberem. ⸿ Omnia enim erant suspensa propter expectationem legatorum: qui missi fuerant ad Ant. ut desisteret ab obsidione: qui: scilicet legati quid egissent. s. apud Antonium: nihil dū: idest: nihil adhuc nunciabantur. ⸿ Ego tamen existimaui hæc scribenda: Senatum populumq; Romanum laborare de te non solum causa salutis tuæ: sed etiam dignitatis tuæ. ⸿ Enim idest quia: Charitas quędam nominis tui est admirabilis: & amor omnium: ciuium est in te singularis. ⸿ Ipsi enim sperant atque cōfidunt ita te ut antea: scilicet liberasti remp. rege: idest tyranno: ita te liberaturum sup. esse hoc tempore rempu. regno hoc est nullus deinceps se regem profiteri audeat. ⸿ Delectus: idest conscriptio militum qui de multis legitur habetur Romæ & in tota Italia: si hic: idest huiusmodi conscriptio: est appellandus delectus: cum omnes se offerunt ultro. ⸿ Tantus ardor occupauit: idest inuasit animos hominum desyderio libertatis & odio seruitutis diutinæ. ⸿ Nos debemus expectare a te literas de reliquis rebus: quid scilicet ipse: idest tu agas: quid Hircius noster sup. agat: quid Cæsar meus: scilicet singularis amicus: dicit meus: quia propter interfectum Cæsarem a quo hæres scriptus erat: & filii: loco habitus non audet cum Bruto dicere amicum supp. agat: quos spero breui tempore fore copulatos tecum societate uictoriæ. ⸿ Reliquum est ut scribam id de me: quod ego & spero & malo te cognoscere ex literis tuorum: neque deesse neque defuturum ulla in te dignitati tuæ. Fac ualeas.

quæ suum consulem hostem iudicauerūt: seq; ad salutem reip. defendendam contulerunt. Voluntas senatus pro auctoritate haberi debet: cum auctoritas impeditur metu: postremo suscepta tibi causa iam bis est: ut non sit integrum primum idibus Martiis: deinde proxime exercitu nouo & copiis compararis. Quamobrem ad omnia ita paratus atq; animatus esse debes non ut nihil facias: nisi iussus: sed ut ea geras: quæ ab omnibus summa cum admiratione laudentur. Vale.

M.T.C.D. Bruto Impe. S. dicit.

EO tēpore Polla tua misit ad me: ut ad te, si qđ uellem: darem literarum cum quid scriberem non habebam: Omnia enim erant suspensa propter expectationem legatorum qui quid egissent: nihil dum nuntiabatur: Hæc tamen scribenda existimaui. S.P.Q.R. de te laborare non solum salutis suæ causa: sed etiam dignitatis tuæ. Admirabilis est enim quædam tui nominis charitas: amorque in te singularis omnium ciuium. Ita enim sperant atque confidunt ut antea rege: sic hoc tempore regno te rēpu. liberaturū: Romæ delectus habetur: totaq; in Italia: si hic delectus appellandus est: cum ultro se offerunt omnes. Tantus ardor animos hominum occupauit desyderio libertatis: odioq; diutinæ seruitutis. De reliquis rebus a te iā expectare literas debemus: quid ipse agas: quid noster Hircius: quid Cæsar meus: quos spero breui tempore societate uictoriæ tecū copulatos fore. Reliquum est: ut de me id scribam: quod te ex tuorum literis & spero: & malo cognoscere: me neq; deesse ulla in re: neq; unquam defuturum dignitati tuæ. Fac ualeas.

ℭPansa: Fuso

Ansa:Fuso & supato Ant.apđ Mutinā nō sine clade & uulnere uict. q:qa i eo ꝑlio ꝑter multos milites iter ierūt ēt ɔsules Hyrti⁹ & Pāsa hortaƚ Brut⁹ Ciceronē:ut puideat ne cæde cōsulū hostes uires accipere:possint: dicitq; quod ipse sit facturus:& qđ sentiat de Lepido polliōe & Plāco:nā de planco se bn̄ sperare dicit cū de aliis duobus & ꝓcipue de Lepido dubitet. Amisso:interēpto. ¶ Detrimēti:dāni. ¶ Nō ꝑterit te scis. ¶ Inimici: Antoniani. ¶ Cōsulib⁹:Hyrtio & Pāsa. ¶ Sublatis:iterēptis. ¶ Cōualescere:ualidiores fieri. ¶ Cōfestī Vtrūq;:qđ sequit.s.ne.aut. ¶ Vētidi⁹ elabaƚ.i.effugiat:ut Antenor potuit mediis elapsus achiuis erat.n.Vētidi⁹ An.amicissim⁹. VBE.

D.Brutus.M.T.C.S.P.D.

Pansa amisso quantum detrimēti resp. accoeperit:nō te ꝑterit:nūc auctoritate & prudentia ꝓspicias oportet:ne inimici nostri consulibus sublatis sperent se conualescere posse. Ego ne consistere possit in Italia antoniusidabo operam: sequar eum confestim utrumq; me prestaturum spero:ne aut Ventidius elabaturi aut Antonius in Italia moretur. In primis rogo te ad hominem uentosissimum Lepidum mittas: ne bellum nobis redintegrare possit Antonio sibi coniuncto. Nam de Pollione asinio puto te ꝓspicere quid sit facturus. Multæ & bone & firmæ sunt legiones Lepidi & Asinii. Neq; id circo tibi scribo: ꝙ te non eadem animaduertere sciam: sed ꝙ mihi persuasissimum est Lepidum recte facturum nunquam. Si forte uobis id de hoc dubium est. Plancum quoq; confirmetis oro:quem spero pulso Antonio reipu.non defuturum. Sed si alpes Antonius traiecerit: constitui præsidium in alpibus collocare:& te de omni re facere certiorē. Quarto Kalen. Maias ex castris regii. Vale.

¶ Præstaturq;: effectuq;. ¶ Vētosissimū.uanissimū.mēdacissimū: & leuissimū. ¶ Reintegrare renouare. ¶ Prospicere: puidere: & eū puto cōiūctū iri cū An. ¶ Nunq re.fa.qa uideret inclinari ad An. ¶ Persuasissimū:certissimū. ¶ Cōfirmetis:ni ꝑseueret i tuēda libertate:ut añ cœpit. ¶ Traiecerit: trāsmiserit. ¶ Presidium: milites qui seruant ipsas alpis. ¶ Regii quæ urbs est non procul a Mutina.

Pansa &c. Fuso An.apud mutinā. ¶ Non sine clade eoꝝ q uicerūt qa Hirtius & Pāsa cōsules in eo cōflictu ceciderat hortatur Bru. Ci. ut ꝓspiciat ne ꝑ necē consulū hostis uires augeanƚ. dicitq; qđ ipse sit facturus:& qđ sentiat de Lepido: Polliōe: & Planco. ¶ Ordo ē. Nō ꝑterit te.i. scia tuā nō fugit hoc est bn̄ scis:q̄tū detrimēti resp. accoeperit Pāsa.i. cōsule amisso:qa occiso:nō oportet sup.ut: prospicias auctoritate & prudētia:ne inimici nr̄i sperēt se posse cōualescere.i.fieri ualidiores:cōsulibus.s.Pāsa & Hirtio sublatis.s. de medio uiuētiū. ¶ Ego dabo operam ne An.possit cōsistere.i. sedē figere in Italia: sequar.n. cōfestim:hoc ē cū festinatiōe:ego spero me ꝓstaturq;.i. effecturq; utrūq; ne aut. ¶ Vētidius elabaƚ :aut An.q̄ sit elapsus erat:moreƚ in Italia: neutrū tn̄ ꝓstitit. ¶ In primis rogo te sup.ut mittas ad Lep.hoīem uētosissimū.i.leuissimū & incōstātissimū:ne possit redintegrare nobis bellū: An.cōiūcto sibi id aūt euenit. ¶ Nam ego puto te ꝓspicere de Asinio Polliōe q ꝓconsul in Hispaniis erat:quid sit facturus. ¶ Multę & bone et firmæ sunt legiōes Lep.& asinii. ¶ Neq; scribo id tibi id circo ꝙ sciam te non animaduertere eadem: sed ꝙ persuasissimū est.i.oīno creditū mihi:Lep. nūq̄ facturum recte.i.ꝓ rep. ¶ Si id forte dubiū est uobis de hoc.s.Lep.cōfirmetis oro Plancū:quem spero non defuturum reip. Anto.pulso:ita aūt simulauit se facturum:sed nihil boni effecit. ¶ Sed si anto.traiecerit alpes:ego cōstitui.i.ꝓposui: collocare in alpibus ꝓsidium.i.militum custodiam qui transitum prohibeant:& facere te certiorē de oī re. ¶ Quæ fere tota cōtra constitum bonorum euenit. ¶ Nā Lep.& An.etiā Cæsarē in partes suas traxerunt:& simul triumuiratum inierūt. ¶ Ex castris regiis.i.q̄ sunt Regii.quod oppidum est nō longe a mutina:dictū Regium Lep. Vale. ASC.

D.Brutus.M.T.C.S.D.

Non mihi remp.plus debere arbitror:quam me tibi:gratiorem me esse in te posse: quā isti peruersi sint in me:exploratum habes. autem hoc tempore ab his uideatur dici causa simulationis: mallem me hercule tuum iudicium.quam ex altera parte omnium iustorum. Tu enim a certo sēsu: & uero iudicas de nobis. quod istic ne faciant summa

NOn mihi.M.An.ut sæpe supra dixim⁹: postq̄ supatus ē apđ Mutinā:semp q̄siuit secū Plā. & ꝓcipue cū Lep.cōiungere. Itaq; cū Romæ ageret de dignitate Bru. multiq; ei aduersarent. Primū ōndit Bru.se male defensorē suū solum Ci. q̄ oēs alios. Deinde ōndit in q̄to periculo sit resp. expositq; qđ fecerit Anto.post fugā suā ex Mutina: cui dicit potuisse obsisti:si Cæs.Octa.uoluisset ei parere q̄ oia dicit:ut a Ci.diligenter exponant i senatu. Postrēo dicit ad quā difficilē pecūiæ sit redact⁹. ¶ Rēpu. debere mihi:pp assiduā curā meā erga eā & ꝓpter īmortale bn̄ficiū:qđ ei ꝓstiti:cū meo periculo eā ex tyrannide liberaui. ¶ Quā me tibi.s.arbitror debere. ¶ Peruersi: iniqui:malo animo. ¶ Dici cā.s.mea.i.uideatur esse agendū de me uel. ¶ Si.i.quis. ¶ Mea cōmode.u. dum uideaƚ defendi & agi. ¶ Ab iis.s.peruersis ciuibus:q non sunt in me ualde grati. ¶ Omnium istorum:scilicet iudicium. ¶ Tu.n.ratio. ¶ A certo.s.ex certa & uera sententia & ex cognitione rerum. ¶ Quod.s.iudicare ex certo sensu. VBE.

NOn mihi &c. Dicit se plurimū debere Ciceroni a quo grauissime defensus erat. Ostendit etiam in quanto periculo sit respu per quid moliatur Antonius cuius incœptis facile obsistere potuisset si Cæsarem Octauium adiutorem habuisset:quod & senatui indicari petit:& in quanta sit pecuniæ penuria. ¶ Ordo est. Non arbitror rempub.debere mihi plus q̄ me tibi:tu habes exploratum:idest perspectum & cognitum:me posse eē:uidelicet libere in ciuitate libera uiuere possem:gratiorem.i.magis memorem beneficii in te:quam isti peruersi:qui.s.ob liberatā remp. pro q̄ immortales mihi gratias debent:ut hostem patriæ persequuntur sint in:idest erga me. ¶ Autem.i.sed:si uideatur hoc tempore.s.adhuc dubio & incerto de exitu belli dici.s.sententia honesta de me : ab his .s.peruersis : causa simulationis.i.ut simulent se amicos reip.ego me hercule. ¶ Mallē.i.pluris æstimen.iudicium tuum.s.solius de me : quam sup. iudicia omnium istorum.s.peruersorum ex altera parte.scilicet si iudicium tuum ponatur ex una parte quasi bilancis:& iudicia omnium peruersorum in altera parte:ego pluris faciam iudicium tuum solius q̄ omnium istorum: etiam si causa simulationis pro me iudicent. ¶ Tu enim iudicas de nobis a sensu certo.& uero:idest non ficto nec pro tempore assumpto qđ illi.s.peruersi impediuntur ne faciant.i.impediunt facere non quia illis iusta causa desit:sed summa. ASC.

maleuolētia & liuore īpediunt. Interpellēt me: quominus honoratus sim: dum ne interpellēt quominus resp. a me commode administrari possit. Quæ q̃u ito sit in periculo: quā potero breuissime exponam. Primum omnium quantam perturbationem rerum urbanarum adferat obitus cōsulū: q̃tāq; cupiditatē hoīb' iniiciat nouitas: ñ te fugit satis me multa scripsisse: q̃ lr̃is cōmendari pñt arbitror. Scio .n. cui scribam. Reuertor nunc ad Antonium: qui ex fuga cum paruulam manū militū haberet inermium: ergastula soluendo omneq; genus hominū arripiendo: satis magnum numerum uidetur effecisse: huc accessit manus Ventidii. quæ trans Appennium itinere facto difficillimo: ad uada peruenit: atq; se ibi cum Antonio coniunxit. Est numerus ueteranorum: & armatorū satis frequēs cum Ventidio consilia Antonii hæc sint: necesse est: aut ad Lepidum ut se conferat: si recipitur: aut Apennino: alpibusq; se teneat: & decursiōibus per equites quos habet multos: uastet ea loca: quæ incurrerit: aut rursus se i Hetruria referat: q̃ ea pars Italiæ sine exercitu est. Quod si me Cæsar audisset: atq; in Apēninū transisset: in tantas angustias Antonium compulisset ut inopia potius quam ferro conficeretur. Sed neq; Cæsari īperatori potest: nec Cæsar suo exercitui: qđ utrūq; pessimum est. Cum hæc talia sint quominus: quod ad me pertinebit: homines interpellent ut supra scripsi: nō īpedio. Hæc quemadmodum explicari possint: aut a te cū explicabūtur: ne īpediāt timeo. Alere milites iā non possum. Cum ad rēpu. liberādā accessi: mihi fuit sestertiū quatuor millibus amplius

VBB. ¶ MAleuolētia: odio in me. ¶ Liuore: inuidia. ¶ Interpellent: īpediant. q. d. nihil quæro mea cā: sed oīa cā resp. ¶ Quā potero breuissime. i. quanto breuiori sermone potero. ¶ Obitus: mors Consulū: Hyrcii & pansæ: qui Mutinēsi prælio interierunt. ¶ Vacuitas: locus cōsulum uacuus: quærebant. n. multi substitui in eorum locum: ut supra uidimus de planco & Octauio. ¶ Quæ pos. cō. litte. i. possint scribi quia reliqua poti' sunt tacēda q̃ scribēda. ¶ Cui. q. d. amicissimo & fide-
Erga lissimo. ¶ Ex fuga: post mutinense p̄lium. ¶ Paruula ma. exigua multitudine. ¶ Ergastula: seruus q in ergastulis erāt: po-
stula sunt aūt locū p ipsis seruis. ¶ Soluēdo: liberādo uinculis & seruitute. ¶ Huc: ad supradicta. ¶ Trans appeninū. s. mōtē oēm in longū tēdens italiam in partes duas diuidit: a dextra inferū. i. tuscū mare spectās: a sinistra uero superum: quod hadriaticū uocant: in siculū usq; fretum progredit: capit aūt initiū: ut uoluit Strabo a genua sicut alpes a sabbatiis: inter genuā uero & sabbatios ducēta ac sexaginta stadia intersunt. ¶ Ad uada q̃ Sabbatia Strabone teste nūcupant: quidā dicūt hodie ap-
Sabbatia uada pellari portū uadorū apđ Saonā. ¶ Quę Sabbatia dicta est. ¶ Ad lepidū: qui tenebat Gallia Narbonensem: ut sæpe diximus. ¶ Decursionib': subitis & īprouisis suasiōib'. ¶ Si Cæ. audisset me: si paruisset mihi Cę. Octauia. ¶ Angustias: difficultates. ¶ Cōficeret. cōsumaret. ¶ Exercitui suo. s. pōt imparī. ¶ Ad me: ad honorē & rē meā. ¶ Hæc ordo est. ¶ Timeo quēadmodū: hæc possint explicari. s. ut debent: & ut sunt uera. ¶ Impediant: a pueris & maliuolis uiris. ¶ Alere: uictu sustentare: pascere. ¶ Cū accessi dicit quantū detrimentū rerū suarū fecerit: quia cū incepit liberare rempu habebat supra quadraginta milia sestertiorum: nunc aūt dicit Brutus se nihil liberū habere in re familiari sua: sed etiam accepisse mutuo omnibus amicis suis pro se fideiussione obligatis.
ASC. ¶ MAleuolētia & liuore. s. summo. i. terra inuidētia: q̃ hoīem liuidū facit hoc est plumbei coloris qualis fit ex morsu nō aperta cutæ aut ex congressu uiolēto: unī Tibullus. Tū succos hærbasq; dedi: qs liuor abiret. Quē facit impresso mutua dēte Venus Et Iuuenalis: Vnaq; cōspecta liuorē ducit ab uua. ¶ Interpellēt. i. imo aut concedo ut interpellent. i. disturbent & impediant me: quominus. i. ut nō sim honoratus: dū ne. i. non interpellēt. i. īpediant quomin'. i. ut nō ut resp. nō possit administrari cōmode a me. ¶ Quæ. s. resp. in quanto sit periculo ego exponā. i. declarabo: quā. i. quātū potero breuissime. ¶ Primū oium nō fugit te. i. scientiam tuā: hoc est bene scis: quantā perturbationē oium rerum urbanarum: hoc est urbis Romæ quæ p excellentiam dicitur urbs: obitus. i. interitus & cædes consulū. s. Pansæ & Hircii in bello occisorū: adferat. s. mō: est. n. præsentis coniunctiui nō futuri optatiui: & quantā cupiditatem nouitas. s. statuum & gubernatorum iniiciat. i. quam cupidi & auidi sint homines: ut sp fuerunt inouādarū rerū: iniecta. s. spe per mortem consulum. ¶ Et sup. aut de qua re. ¶ Ego arbitror me scripsisse satis multa quæ possunt commendari. i. tuto credi literis. ¶ Scio enim cui scribam: quia amatori reipu. & homini sapientissimo. ¶ Reuertor nūc ad Antonium: qui cū hēret paruulā manū militum inermiū ex fuga. s. collectorum: uidetur effecisse satis magnū numerum. s. militū: soluēdo. i. aperiendo ergastula. i. carcerem seruorū: aut ergastula. i. seruos ipsos qui in ergastulis ligati tenebant ad faciendum op' dominis suis: & arripiendo oē genus hominum. ut sunt latrones: sicarii: exules: parricidæ: qui solum uerterūt & similes. ¶ Huc. i. adhoc malum: aut ad hanc uim militum: accessit. i. addita est manus. i. exercitus Vētidii: quæ. s. manus itinere difficilimo facto trans Apēninum. s. montē qui Italiam dirimit a Ligustico mari in adriaticū fere protensus: peruenit Vada. s. Sabbatia nunc quidam portum Vadorum ad Saonā dici uolūt: atq; coniunxit se ibi cū Antonio. ¶ Numerus ueteranorū & armatorū. s. militum cum prius paucos armatos habuisset est satis frequens. s. in exercitu Antonii post aduētū Ventidii: ¶ Necesse est ut consilia Antonii cū Vētidio sint hæc. aut ut. s. Antonius conferat se ad Lepidum si recipitur. i. a Lepido. aut teneat se Apennino. s. monte & alpibus: hoc est in Liguria inter Apēninū & alpes: & uastet ea loca quæ incurrerit decursionibus per equites quos habet multos: aut referat se rursus in Hetruriam: quod ea pars Italiæ est sine exercitu: quod idest quam rem si Cæsar scilicet Octauius: audisset me: atq; transisset in Apēninū præclusurus. s. iter Vētidio: ipse compulisset Antonium in tantas angustias: ut conficeretur. i. cōsumaret & periret potius inopia scilicet cōmeatus quam ferro. ¶ Sed neq; potest scilicet a me aut quoquam imperari Cæsari: nec Cæsar supple pōt imperare suo exercitui quod utrunq; est pessimum. ¶ Cū hæc sint talia idest tā periculosa nō impedio. i. nō obsto ut scripsi supra: quo. i. ut homines minus. i. non interpellent. i. disturbēt qđ pertinebit ad me. i. ad honorē meū. ¶ Ego timeo. i. non inuenio: aut timeo pro dubito sicut dubito pro timeo interdū accipitur quēadmodū hæc. s. quæ impendēt mala possint explicari. i. absolui: aut ne impediebant cū. i. qñ explicabuntur a te. ¶ Ego non possum iā alere milites: quia pecuniæ defecerūt. ¶ Cū. i. quando accessi ad rempu. liberandam: fuit mihi amplius quatuor millibus sestertiū p sestertiorū: quod si non dicitur: dicere tamen licet: quia sestertius reperitur sit ordo sestertium fuit mihi amplius quattuor millibus.

¶ Tantum abest.

¶ TANtũ abest.i.tm̃ nõ est uerũ. ¶ Liberũ.sine obligatiõe. ¶ Vt obstrixeri.obligaueri. ¶ Ære alieno.dabitis pecũia mutuo accepta sub eorũ fideiussione. ¶ Septẽnũ numerũ legio.i.septẽ legiões:q̃ cõtinebant supra quadraginta milia mil id. ¶ Varronis:q̃ illis tẽporibus fuerat ditissimus. ¶ Exploratum.certũ:qđ consiliũ ut capturus rebus suis. VBE.

¶ TANtũ abest supple nunc ut quicquam rei meæ familiaris sit liberum.i.non obligatũ ære alieno:ut obstrinx erim:sũ oẽs amicos meos ære alieno.i.debito quo se pro me obligauerũt. ¶ Ego alo numerum septẽnũ egionũ.i. legiones septẽ numero:in quibus sunt ultra quadraginta milia militum. ¶ Arbitrare tu.i.existima:qua difficultate.q.d.nimirum maxi maxima. ¶ Ego nõ possem sustinere sumptus.i.impẽdia:si haberem thesauros Varrõis:hominis ditissimi. ¶ Ego faciã te certiorẽ cum primũ habuero sup.aliqd exploratum de Antonio. ¶ Tu amabis me si sense ris sup.me facere hoc idem in te. Datũ sup.aut scriptũ Derthonæ:alii habent Derthcna subaudiendo e: ex Castris tertio Nonas Maias. Vale. ASC.

Tantum abest:ut meæ rei familiaris liberum sit quicquam:ut meos iam omnes amicos ære alieno obstrixerim. Septẽnum numerum legionum alo: qua difficultare tu arbitrare. Non si Varronis thesauros haberem:sustinere sumptum possem. Cum primum de antonio exploratum habuero:faciam te certiorem. Tu me amabis:si me hoc idem in te facere senseris.iii.nonas ex castris Derthona. Vale.

D.Brut.Imp.& Cõs.Des.M.T.C.S.D.

EOdem exemplo lr̃æ a te mihi redditæ sunt: quo pueri mei attulerunt. Tantum me tibi debere existimo:quantum persoluere difficile est. Scripsi tibi:quæ hic gererentur.in itinere est Antonius:ad Lepidum proficiscitur:ne de Planco q̃dẽ spem adhuc abiecit:ut ex libellis eius animaduerti:qui in me inciderunt. In quibus quos ad Asinium: quos ad Lepidum:quos ad Plancum mitteret scribebat. Ego tamen non habui ambiguum: & statim ad Plancum misi & biduo ab Allobrogib': & totius Galliæ legatos expecto: quos confirmatos domum remittam. Tu quæ istic opus erunt administrari:prospicies:ut ex tua uoluntate reiq̃ pub. commodo fiant. Maleuolentiæ hominum in me si poteris occurres: si non poteris hoc consolabere q̄ me de statu meo nullis contumeliis deterrere possunt. pridie nonas Maii ex castris: finibus Statielensium. Vale.

EOdẽ:cũ Ant.post cladẽ Mutinensem alpis uersus fugisset:scribit Brut' se dubitare de Lep.& Pla.ne cũ eo cõiungant: q̃a miserat Ant.ad eos nuncios occulte:sicut Bru.se cognouisse dicit ex quibusdam scriptis Ant. quæ ad eius manus peruenerunt: dicit tamen se expectare & ex allobrogibus & ex oi gallia legatos: quos sperat remissurum domũ confirmatos. Postremo orat Ciceronem: ut eum Romæ defendet. ¶ Quo.s.exẽplo. ¶ Pueri:serui. ¶ Persoluere: satisfacere. ¶ Ex libellis:codicillis literis. ¶ Eius: Antonii. ¶ Inciderunt in me:casu quodam uenerunt ad manus meas. ¶ In quibus:libellis. ¶ Quos.s.nuncios secretos. ¶ Asinium:Pollionẽ:qui p̄erat hispaniæ:ut supra li.x. ¶ Nõ habui ambiguum: non posui in dubio: sed statim credidi. ¶ Misi.s.nomine meo nuncium. ¶ Biduo:intra duos dies. ¶ Ab allobrogibus: populis qui statim occurrunt superatis alpibus: de quibus lib.x. ¶ Ex totius gal.scilicet legatos. ¶ Confirmatos: bene persuasos ad defendendam libertatem Romanam ne faueant. Ant. ¶ Istic Romæ. ¶ Administrari:geri. ¶ Prospicies:p̄uidebis. ¶ Occurres:resistes. ¶ Hoc hac re. ¶ Consolabere.s. te. ¶ Deterrere:remouere ab cõsilio & defensione libertatis. ¶ Contumeliis:iniuriis. VBE. Biduo

EOdẽ &c. Ex Alpibus scribẽs Brutus dicit se dubitare de Lepido & Planco ne cũ Antonio cõiungantur:q̃a miserat ad eos nuntios occulte: dicit se expectare Allobrogas: & pent a Ci.defendẽdi. ¶ Ordo ẽ. Literæ sunt redditæ mihi a te.s. missæ: eodẽ exẽplo.i. eadẽ forma scribẽdi & eodem argumento quo pueri mei.i.serui:attulerunt.i.annuntiauerũt mihi uerbis: hoc ẽ id quod pueri mihi annuntiauerant de te: perspexi in literis tuis quæ fuerunt consonæ uerbis eorũ: & ideo. ¶ Ego existimo.i.iudico:me debere tibi tantum:quantum difficile sit:persoluere. ¶ Scripsi tibi quæ gerentur hic. ¶ Antonius ẽ in itinere: proficiscitur ad Lepidum: ne quidem.i.non etiam aut saltem abiecit spem de Plãco.s.in partes suas uocãdo:ut animaduerti ex libellis idest epistolis eius:qui inciderunt in me.i.in manus meas aut meorũ. ¶ In quibus:scilicet libellis scribebat:quos scilicet nũtios:aut sollicitatores mitteret ad Asinium.s.Pollionem in Hispaniã:quos mitteret ad Læpidũ: quos ad Plancum. ¶ Ego tamen non habui ambiguum:idest dubium:& misi statim ad Plancũ:& expecto biduo:idest intra biduum:legatos ab Allobrogibus populis Galliæ inter alpes & Rhodanum:& legatos totius Galliæ:quos scilicet legatos:ubi uenerint:ego mittam domum scilicet suam:confirmatos scilicet in fide reip. Romanæ:si p̄spicies: quæ: opus erunt administri istic:idest Romæ:ut fiant ex uoluntate tua:& commodo reipublicæ. ¶ Tu occurres:idest resistes: si poteris maleuolentiæ hominum in me:si non poteris consolabere supple te:hoc:in hac re:q̄ ipsi maleuoli nullis contumeliis possunt deterrere me de statu meo. Vale &c. ASC.

M.T.C.D.Bruto.Imper.S.D.

TRes uno die a te accepi epistolas unam: breuem: quam Flacco uolumnio dederas:

TRes uno die: cum scripsisset Brutus Cicer. & Græceius coram rettulisset: Marc. Antoni.ita fugisse ex prælio Mutinensi:ut aduersus eum non posset sine periculo pugnari: Cicer. qui credebat eum penitus fractum: dicit nunc non uideri sibi eum fugisse: sed potius mutasse locum ad bellum gerendum. Itaque dicit multos queri de Bruto: quod eum statim non persequutus sit antequam permitteret eum uires recipere: quod iam est opinio hominum quod si usus esset celeritate in persequendo: facile potuisset eum opprimere quam quærelam dicit esse ex ingratitudine. Sed tamen hortatur eum: ne det alicui iustam de se querelæ causam. VBE.

TRes &c. Cum intellexisset Cicero quas uires haberet Marcus Antonius dicit eum non fugisse:sed locum mutasse uideri: ita que Brutum.quod eum non sit statim persequutus monet que caueat dare iustam querelæ causam. ¶ Ordo est. Ego accepi a te tres epistolas uno die: unam breuem: quam dederas: scilicet perferendam. Flacco Volumnio. ASC.

VBB. ¶ PLeniores.lōgiores. Restinctū.sopitū:penitus amotū. Inflāmatū.incensum:ut augeaẗ:& bene restinctū & inflāmatum dixit:qa ut sæpius diximus:cōparaẗ bellū incendio. Nactus sit.acceperit. Illa.q tū hac fecisti. Fracto animo.debilitato & sine ulla spe. De.g.i.a græceo:amabāt.n.antiq frequēter ponere de pro a. Cōfligi.certari pugna. Locū.aptiorē sibi cū esset mutinæ. Fracti.s cecíderūt aío. Queruntẗ:de te.& exercitu tuo. Opprimi.Ant. Populi.cuiuslibet gnāliter:unū est prouerbiū. Beneficia:quæ in populū cōferunẗ: in nullū conferunẗ. Hoc:hic mos. Nostri.Romani. Abuti liber.esse nimium liberū & ingratū contra ratione in male dicendo & male faciēdo ei p quē libertatē cōsecutus sit:de multis talibus exemplis lege Valeri.maxi.in capitulo de igratis. Sit:pro erit. Cōfecerit.Quā uim ha.quod pōdus: sic.n. supra scripsit ad Plāc.id probās auctoritate Hora. qui solū Vlyxē euersorē Troiç appellauit. A perti⁹.plurib⁹ uerbis.

duas pleniores:quarum alteram tabellarius.T. Iubii tullit alteram ad me misit Lupus. Ex tuis litteris & ex Græcei oratione non modo non restinctum bellū: sed etiam inflammatum uidetur. Non dubio autem pro tua singulari prudentia.quin inspicias si aliquid firmitatis nactus sit Anto.omnia illa tua preclara: in rempu.merita ad nihilum esse uentura.Ita enim Romam erat nunciatum:ita persuasum omnibus cū paucis inermibus perterritis me tu fracto animo fugisse Antonium. Qui si ita se habet:ut quemadmodum audiebam de Græceio:confligi cum eo sine periculo nō possit non ille mihi fugisse a Murina uidetur sed locū belli gerendi mutasse.Itaq; hoíes alii fracti sunt:non nulli ēt q̄runt:q̄ psecuti nō sitis. Opprimi potuisse si celeritas adhibita eēt existimāt.Oīo est hoc populi: maxíq; nostri i eo potissimū abuti libertate:p quē eā cōsecutus sit. Sed tñ puidēdū sit:ne q̄ iusta q̄rela esse possit Res sic se hēt.Is bellū cōfecerit.q Antoniū oppresserit.Hoc quam habeat uim te existimare malo quam me apertius scribere. Vale.

ASC. ¶ DVas pleniores:idest pleni⁹ rē declarātes: qa plixiores. Quarū.s.duaŗ:tabellari⁹ Titi Iubii attulit alterā:Lupus misit ad me alterā.Bellū uideẗ ex literis tuis.i.ut sonāt literæ tuæ:& oratiōe Græcii.i.scdm q̄ Græceius locutus est:nō mō nō restinctū: sed etiā inflāmatū. Nō dubito āt qn pspicias p singulari prudētia tua:si Antonius nact⁹ sit.i.adqsiuerit aliquid firmitatis:oīa illa p̄clara merita tua in repu.esse uentura ad nihilum:quia nunc uidearis tm̄ peccasse quātū prius demeruisse. Enī.i.qa nūtiatū erat. Romā ita:psuasum erat oībus ita: Antoniū fugisse aio fracto.i.habēs animū fractū:cū paucis.s militibus:inermibus:& sup.perteritis metu. Qui.s. Antoni⁹:si hēt se ita ut nō possit confligi:idest cōflictus fieri:hoc est pugnari cū eo sine piculo:quēadmodū audiebā de idest ex uel a Græceio ille.s. Antonius:non uidetur mihi fugisse de Mutina:sed mutasse locū gerendi belli. Itaq.i. & ita hoīes hoc ē ciues Romāi:alii.i.aliq sūt fracti.s.aío.i. desperātes de uictoria:nōnulli queruntẗ.i.cōqueruntẗ ēt q̄ nō sitis psecuti eos.s.fugiētes:tātū p dū erāt trepidi & inermes: Ipsi sup.existimāt eos potuisse opprimi.i. ui expugnari & occidi:si celeritas scilicet psequendi eos eēt adhibita. Callide quod ipse opinatur ne Brutum lædat dicit alios opinari: uerūtamē fieri potuit ut & alii opinarentur. Hoc.s. quod dicet uidelicet abuti libertate.i.nimis libere loqui:potissimum.i.precipue in eo:uidelicet in te:per quem consecutus sit eā.s. libertatē. Est omnino scilicet proprium populi & maxime nostri idest nobis fauētis. Sed tñ idest tametsi forte populus id inique fecerit tamē puidendum sit:nequa iusta querela possit esse. Res.i.negocium hoc habet sic se:sup. ut is confecerit.idest finierit bellū: qui oppresserit Antonium. Quam uim idest efficaciam habeat hoc scilicet cōsilium aut dictum:malo te existimare.i.iudicare quam me scribere apertius. Vale.

D.Brutus.M.T.C.S.P.D.

IAm non ago tibi gratias. Cui enim re uix referre possum:huic uerbis nō patitur res satisfieri. Attēdere te uolo:quæ in manibus sunt: qua enim prudentia es:nihil te fugiet:si meas literas diligenter legeris: Sequi confestim Antonium his causis Cicero non potueram: sine equitibus sine iumentis. Hircium periisse nesciebam:Cæsari non credebam prius quam conuenissem & collocutus essem

VBB. IAm nō ago:Quia Ci.in p̄cedenti ep̄la familiariter monuerat Bru.ut daret operā ne iustā q̄relæ cām de se daret:qa dixerat quosdā q̄stos eē: qđ nō statim psecutus eēt cū exercitu suo Anto. ex Mutinēsi cōflictu fugiētē:sic enim potuisse facile opprimi primū Bru.oñdit se tantum hr̄e Ci.ut actione gratiarū nō putet:satisfaciēdū cui rei uix satisfieri possit deinde excusat se quare statim non persecutus sit Antonium adducitq; ad excusationē suā multas & iustas rationes:dicit quo se receperit. M. antonius:& quod haberet se facturum aduersus eum:hortaẗ aūt ut oēs bonā spem hr̄ãt de rep.& tamen ut sp sint:parati & exercitu & cæteris rebus aduersus eos:q sub prætextu defendendæ reip.magnas sibi uires coparāt:ut eam opprimāt. Res:hōestas. Attendere:diligēter cōsiderare. In manibus:in ptāte.i.q̄ fieri psit. Nihil te fugiet:nihil te latebit:nihil ignorabis. Qua:idest ea prudētia q̄ es. Seq:incipit se excusare. Sine iumē.q deferrēt ipedimēta & sarcinas militares dicuntur.i.iumēta tantūmodo ea animalia quæ iuuāt humeris ferre onera:ut eq muli asini cameli &c. huius generis non etiam quæ trahunt nisi fortasse improprie ponanẗ.quod rarissimū est. Nō cre.non fiebam.

Iumēta

ASC. IAm &c. Quia in p̄cedenti ep̄la cicero familiariter monuerat Brutū ut daret operā ne iusta habeaẗ de eo quærela Brutus se tantum debere Ciceroni fateẗ ut agēdo gratias non putet se satisfactuŗ.Purgat āt q̄ non statim persecutus sit Antonium adducens uarias rationes & bonam de se spē concitans. Ordo est. Iā nō ago gr̄as tibi.i.iā non est mihi honestum aut satis agere.i.uerbis dicere tibi gr̄as.n.i.qa:res nō patiẗ satisfieri uerbis:huic cui uix possum referre.i.tantumdem ferre atq; acceperim re .s.ipsa reddendo.s.rem aut operam æquiualentem. Ego uolo te attēdere.i. animaduertere:quæ sunt in manibus.i.parata ut proxime fient. Enim idest:quia qua prudentia es idest secūdum eā prudentiam qua polles:nihil fugiet idest preteribit aut latebit te idest rem omnem intelliges: si legeris literas meas diligenter. O Cicero:ego non potueram sequi Antonium confestim.i. cū festinatione statim post cladem apud Mutinā ab eo acceptam his causis.i.propter has causas sine equitibus & sine iumentis idest cum non haberem equites ut ille:& deessent iumenta quæ impedimenta nostra ferrēt. Vna causarum est q̄ nesciebam Hircium.s.consulē periisse. Ego non credebam Cæsari.s.Octauio:priusquam conuenissem sup.eum & locutus essem.s.cum eo.

Hic dies:

¶ Hic dies primus quo fugit Antonius: & q̄a occurrebat quare nō persecutus es sequenti die: adducit ēt causas. ¶ Ad Pansam: alterum cōsulē: q grauiter uulneratus fuerat & Bononia statim delatus. ¶ In itinere: ut ad eū irē. ¶ Copiolas: paruum exercitū. ¶ Extenuatissimae. ualde tenuis & imminutae. ¶ Male ac male tractatae. ¶ Maiora itinera: q̄s plura militaria faciebat ipse fugiēs: q̄ ego psequēs ipm. ¶ Passim: uage: nulla seruata uia. ¶ Ergastula: seruos: sicut supra dictū est. ¶ Ad ua. ad sabbatios: ut supra diximꝰ: ubi sunt uada dicta sabbatia apd̄ Sauonā. ¶ Appēninū: quē supra dicimꝰ auctore Sta. icipe a Genua. ¶ Alpes uero a sabbatiis: in medio sunt sabbatia uada. ¶ Cōcio. oro. ¶ Eius: Antonii: petere exhortādo eos. ¶ Cōueīre sibi. i. se cōcordare & habere ut ita dicā itelligētiā cū Lepido. ¶ Nā su. parēthesis ¶ Habet: antoniꝰ. ¶ Iter face. i. irēt. ¶ Pollētiā: hoc ipe ēt extat oppidū in liguribꝰ loco edito habēs a sinistra Tanaꝛ fluuiū distās circa sexagita stadia ab alba ligustica. possidet āt id oppidū & comitatus titulo & dominatus iure a magnifico & generoso uiro & sapiētissimo iuriscōsulto anto. Romagnano olim ducali sabaudiae scriba secretario nūc Mediolani Ducali senatore grauissimo: cuius singularē aequitatē & sapientiā oēs admirant: laudāt: amāt: errat aūt: q dicit pollētiā esse: quae hodie corrupto uocabulo Valētia uocat̄ in ripa Padi cū & ambo oppida extāt: & multū iter se distēt. ¶ Sustinere: retinere. ¶ Cōtulit. s. pollētiam. ¶ Eo: aduerbium ē loci. i. illuc. s. pollētiā. ¶ Hora an̄ p. me. ue. i. una hora an̄ uenit p̄sidiū meū. ¶ Pollētiā: quā Trebellius dux antonii cū equitibus suis. ¶ Praesidiū. i. milites mei quos ad muniendā Pollētiā cōtra antoniū praemiserā. ¶ Sane quā. i. ualde. ¶ In hoc quod mei citius aduentarunt Pollentiam: q̄ equites antonii: quos ducebat Trebelliꝰ. ¶ Allobroges: quos ego confirmaueram. ¶ Satis arroganter: constanter audacter. ¶ Nostro aduētu: quia praesentia mea fiēt fortiores. ¶ Hisaram: fluuiū i finibus allobrogum ut lib. decimo dictum est. ¶ Iniungant: inferant.

VBE. Copiola

Pollētia

Hic dies hoc modo abiit. Postridie mane a Pāsa sum accersitus Bononiam. Cum in itinere essem; nūtiatū mihi est eum mortuum esse. Recurri ad meas copiolas. sic enim uere eas appellare possum sunt extenuatissime & inopia omnium rerum pessime acceptae: Biduo me Antonius antecessit itinera multo maiora fugiens q̄ ego sequens. Ille enim iit passim: ego ordinatī. Quacūq; iniit ergastula soluit: hoīes arripuit: cōstitit nusq̄ prius: q̄ ad uada uenit. Quē locū uolo tibi esse notum. Iacet inter Appenninū & alpes impeditissimus ad iter faciēdū. Cum abessem ab eo millia passuū triginta: & se iā Ventidio coniunxisset: concio eius ad me est allata: in qua petere coepit a militibꝰ: ut se trans alpes sequerent̄ sibi cū M. Lepido conuenire. succlamatū est: & frequenter a militibus Ventidianis (nā suos ualde quā paucos habet) sibi aut in Italia pereundum esse: aut uicendum: etiam orare coeperunt: ut Pollentiam iter facerent. Cum sustinere eos non posset: in posterum diem iter suum cōtulit. Hac re mihi nuntiata statim quinq; cohortes Pollentiam praemisi: meumq; iter eo contuli. Hora ante praesidium meum Pollentiā uenit: quam Trebellius cum equitibus. Sane q̄ sum gauisus. In hoc enim uictoriam: puto consistere. In spē uenerāt: q neq; Planci quatuor legiones omnibus suis copiis pares arbitrabantur: neq; ex Italia tam celeriter exercitū traiici posse credebant. Quos ipsi adhuc satis arroganter Allobroges: equitatusq; omnis qui eo premissus erat a nobis: sustinebant. nostroq; aduentu sustineri facilius posse cōfidimus. Tamen si quo etiam casu Hisarum se traiecerint: ne quid detrimenti reip. iniungant: summa a nobis dabit̄ opera. Vos magnū animū optimāq; spem

ASC.

¶ Hic dies. s. q tunc erat: abiit. i. trāsactꝰ est hoc mō. s. cū auxilia & cōsilia deesset. ¶ Ego sum accersitꝰ. i. uocatus Bononiā. i. in eā urbē: postridie. s. eiꝰ diei: hoc ē die p̄xime sequēti: mane. i. cū prima luce a Pāsa. s. cōsule. ¶ Cū essem in itinere nūtiatū est mihi sup. Pāsā eē mortuū. s. ex uulnere accepto. ¶ Ego recurri ad copiolas. i. modicas copias meas. i. uires exercitꝰ mei. ¶ Possum apellare eas uere sic. i. p diminutionē copiolas nō copias. ¶ Nā sup. ipse sunt extenuatissimę. i. maxie extenuatę & iminutę: & acceptae. i. affectę pessime. i. icōmodissime: inopia. i. pp inopiā oīum rerꝫ. ¶ Ant. antecessit me biduo. i. spatio duorꝫ dierꝫ. fugiēs. i. fugiēdo faciēs itinera. i. ut dicūt dietas multo maiora: q̄a fugientibꝰ sp comes ē celeritas: Vnde facete Maro: pedibus timor addit alas: q̄ ego sequens. affert rationem. ¶ Eni. i. q̄a: ille. s. Anto. fugiēs iit. i. iter fecit: passim. i. uage quacūq; uiā reperiebat: alii legunt sparsim. i. disperso exercitu ex fuga ego sup. iui aut p̄cessi ordinatim. i. agmine in ordinē instructo. ¶ Quacunq;. i. Per quēcūq; locū: Antonius sup. iuit: soluit ergastula. i. carcerem seruorꝫ ad opus faciendū in ergastulis cathenis uinctorum: arripuit homines. s. prius uīctos: aut alios se sibi iūgentes. ¶ Nusquā constitit. i. mansit stans: priusq̄ uenit ad uada. s. Sabbatia. ¶ Quē locū uolo eē notū tibi iacet iter Apēninū & alpes: eas sup. ipedītissimꝰ ad iter faciēdū. ¶ Cū. i. qn̄: ego abessem ab eo. s. Ant. aut ab loco iā descripto triginta millia passuū: & sup. An. cōiunxisset se iā Vētidio: cōcio. i. oro quam ad milites suos habuit: est allata ad me. s. per occultos exploratores: aut per transfugas: in qua. s. cōciōe Ant. coepit. i. coeperat petere a militibus: ut sequerent̄ se trans alpes: quia sup. dixit: conuenire. i. concordiā esse sibi cū Marco Lep. ¶ Succlamatū. i. statim post cōciōnē clamatū est: &. i. ēt frequēter a militibus Vēdianis. i. quos Ventidius adduxerat: nā hēt ualde quā. i. per quā paucos suos. i. quos ipse ex fuga eduxerat p̄ter eq̄tes: aut pereundū esse sibi. s. militibus in Italia: aut uincendū in Italia. ¶ Etiā sup. milites coeperunt orare ut facerēt iter Pollētiā. i. ad eā urbē Liguriae in loco alto ad Tanaꝛ fluuiū quē a sinistra hēt. ¶ Cū sup. Ant. nō posset sustinere eos. i. impetū eorꝫ: quin irent quo uellent ipse contulit iter suū in diē posterū. i. p̄xime secuturꝫ. ¶ Hac re nuntiata mihi. praetermisi statim quinq; cohortes Pollentiā: & cōtuli iter meū eo. i. ad eā. ¶ Praesidium meū praemissum. s. ad custodiā urbis illius: uenit Pollentiam hora. i. spatio uniꝰ horę: antequā Trebellius sup. uenit cū equitibus. s. Antonianis. ¶ Ego sum sane quam. i. per quā gauisus. ¶ Puto. n. uictoriā cōsistere in hoc. i. in occupatione Pollentiae. ¶ Ipsi sup. uenerāt in spē. s. uictoriae aut p̄uētionis q neq; arbitrabant̄ quatuor legiōes Plācī pares oibus copiis suis neq; credebāt exercitū posse traiici tā celeriter: ut subueniri possit Plāco: ex Italia. ¶ Quos. s. Antonianos: ipsi Allobroges. s. populi Galliae: & ois equitatꝰ q p̄missus erat a nobis sustinebāt adhuc satis arrogāter. i. iactāter nullo mō dimissis aīs: & cōfidimus sup. eos posse sustineri facilius nřo aduētu. i. p aduentū nostrū. ¶ Tn̄ si ipsi. s. hostes: traiecerint se quo. i. aliquo casu ēt in sarā. s. fluuiū iuxta gronopoli. summa opa dabit̄ a nobis: ne iniūgāt aut potiꝰ igerāt aliq̄d: detrimēti reip. ¶ Nos uolumus uos. s. q i urbe estis: hēre magnū aīum: & optimā spem

VBE. ₵DE summa:de statu. ⸿Remittere:diminuere.i.ꝑpter hoc nõ debetis eẽ negligẽtiores. ⸿Cõspiratioñẽ:cõiurationẽ:
Cõspiratio sed qm cõspiratio ẽt in bonnm dicitur:ideo dixit sceleratissimam. ⸿Confligamus:prœliemur. ⸿Simulatione.prætextu
⸿Periculũ:discrimen:quia Ventidius coniunctus erat cum Anto.& de fide Le.dubitatur.
ASC. ₵DE sũma.i.pcipua salute reip.cũ uideatis & nos & exercit⁹ nr̃os cõiũctos singulari cõcordia paratos uobis ad oĩa.s. subeũda. ⸿Sed tñ nihil debetis remittere de diligentia:& sup.debetis dare operã:ut nos confligamus quam paratissimi ab exercitu & reliquis rebus.i.in iis quæ concernunt exercitum & reliquas:res pro salute nostra contra sceleratissimam conspirationem hostium. ⸿Qui.s.hostes: quidem.i. certe:conuerterunt subito ad periculum patriæ eas copias:quas comparabant diu:simulatione: idest per simulationem reip.s.iuuandæ. Vale.

VBE. Mirabiliter: Scripserat Ci. ad Bru. qd sẽtiret de decẽuiris creãdis:uł dignitate ɔcedẽda Cæsari de q̃ i pcessu ep̃ł dicã:eũqꝫ rescripsisset Bru.ea pbari a se q̃ Ci.ɔsuluisset:dicit Ci.se ea re plurimũ gaudere:oñditqꝫ in q̃tã spẽ de Bru.uenerit po.Ro.postq̃ liberatus ẽ obsidione mutinẽsi:& Antonius cũ exercitu suo fusus:deinde petierat Bru.ad se mitti duas legiones & pecuniã: rescribit Ci.qd iis de rebus fieri possit:deide oñdit aliquã spẽ eẽ certæ uictoriæ: si uerũ est qd Lep. nõ ɔiũct⁹ sit cũ An.sicut ipse Bru.scripserat. Postremũ dicit plurimũ uirtutẽ Bru.cõfidere:q̃ sperat se uisuꝝ eũ uirꝝ clarissimũ. ⸿De decẽuiris:uel q creati fuerant ut scribit Appianus ad punitionẽ An.magistrat⁹.ea ãi figura q̃dã erat abolitiõis eoꝝ:q̃ Cæsar decreuisset.nã An.nulla ex se aut parua q̃dã ueꝝ uniuersa ex cõmẽtariis Cæsaris ediderat & cætera:uel certe qa ut idẽ Appianus scribit cũ senatus p legatos sollicitasset duas legiões:q̃ ad Cæsarẽ ab An.recesserãt. edocens ne in uno solo spẽ ponerẽ:sed senatũ q potestatẽ imortalẽ solus hẽret poti⁹ seq̃rent:accederẽtqꝫ ad De.Bru.quo loco pecunias sibi allatas iuenirẽt.Iã.n.dimidiũ mũeris ad eos attulisse:decẽuiros ad distributionẽ creauerunt: quos nũc possum⁹ itelligere:nã decẽuiros electos ad agros diuidẽdos sicut Cæsar istituerat:nõ cõuenit:cũ senatus uellet oĩa aboleri q̃ Cæsa.fecisset. ⸿Adolescente Cæs.Octauio. ⸿Ornãdo:uel cõsulatu: q̃ postulabat in locũ Hyrcii & Pãsæ maximæ fauore Ci. ad quẽ solũ scripserat.ut dicit Appianus:uel Ornãdo ꝑtura nã eodẽ Appiano auctore cũ Cæsare uererent: ne se cũ Anto.cõiũgeret:ꝑtorẽ eũ denuo in Ant.satis idecẽter creare decreuerũt. ⸿Quid refert:qd interest:ornetur an nõ. ⸿Nõ glorioso:nõ iactabũdo. ⸿Frigeo: cesso ociosus sum:hoc dicit ne uideaẽ ualde curare honorẽ

de summa reip.habere uolumus.cum & nos & exercitus nostros singulari concordia coniũctos ad omnia pro uobis uideatis paratos.Sed tamẽ nihil de diligẽtia remittere debetis:dareque operam ut q̃ paratissimi ab exercitu: reliquisque rebus pro nostra salute contra sceleratissimam conspirationem hostium confligamus.Qui quidem eas copias:quas diu simulatione reip.comparabant:subito ad patriæ periculum cõuerterunt. Vale.

M.T.C.D.Bruto.Impera.S.D.

Mirabiliter mi Brute lætor mea cõsilia measqꝫ sñias a te ꝓbari de decẽuiris: de adornando adulescente.Sed quid refert? Mihi crede homini non glorioso:planciam Brute frigeo: organum enim:iam id erat meum senatus dissolutum. Tantam spem attulerat explorata tua uictoria: tua præclara Mutinæ eruptio:fuga Antonii cõciso exercitu:ut omnium animi relaxati sint meæqꝫ illæ uehementes conciones:tanq̃ σκιαμαχίαι esse uideantur. Sed ut ad rem redeam:legionem Martiam:& quartam negant:qui illas norunt ulla conditione ad te perduci. Pecuniæ quam desyderas:rõ potest haberi:eaqꝫ habebitur.De Bru.accersendo:Cæsareqꝫ ad Italiæ ꝑsidium tenẽdo ualde tibi assentior.Sed ut scribis:habes obtrectatores:quos equidem facillime sustineo:sed bellum istic renatum hoies mirantur nihil tam præter spem unq̃.

Cæsa.cũ de eo maxime laboraret. ⸿Opta.dicũt hic aliqd deesse:qđ qdẽ mihi ita uideẽ. ⸿Meũ:ex sñia mea: qđ aũt senatusc̃õsultũ eẽ nõ cõstat:qa nihil ante dixit. ⸿Dissolutũ:irritũ:annihilatũ:nõ hñt locũ. ⸿Explorata:idubitata. ⸿Eruptio:euasio. ⸿Præclara:& fortis & astuta. ⸿Relaxati:recreati:exhilarati:cum antea essent nimia sollicitudine contracti. ⸿Tanquam si iam:αταλαι ita hñt qdã codices.i.tanq̃ si iam quiete sint:nam αταλοσ quietum significat:alius:codex ex uetustissimo trãscriptus habebat tanq̃ si annihilata esse uideantur:q tñ sensus idem erit.i.quasi nõ oporteat me uæhemẽtioribus cõtẽtionibus uti ut solebã. ⸿Ratio:uia modus. ⸿Aeque.i.ratio habebitur. ⸿Bru.M.qui tunc erat in Sardinia
Ratio ut infra patebit. ⸿Quos sustineo:quibus obsisto. ⸿Istuc:istud. ⸿Vnquã.i.fuit. ⸿Mã:ratio quare nihil fuerit tã præter spem:q̃ illud bellum esset renouatum:qꝫ credebant esse omnino extinctum intellecta uictoria ipsius Bruti.eius die statim:ita ut respublica per multos annos crederetur esse liberata.

ASC. Mirabiliter &c. Scripserat consilia sua de decẽuiris creãdis uel dignitate concedenda Cæsari:quæ placuisse Bruto dicit se gaudere:addens quantum de eo speret & quid de libertate publica. ⸿Ordo est.O mi Brute:ego lætor mirabiliter consilia mea & sententias meas de decẽuiris & de adulescente:scilicet Cæsare adornando: probari:idest ad probari a te. ⸿Sed qd refert:idest interest:scilicet sic se res hẽre an aliter Responsio. ⸿O Brute crede mihi homini non glorioso:idest non affectãti gloriam sed quod uerum est simpliciter patenti:ego tam frigeo.i.in ocio sum plane.i.omnino. ⸿Enim.i.quia ad organum meum senatus.i.quo sonabam in senatu excitando: erat iam dissolutum.i.non amplius tensum:quia sicut chordæ tensæ acutius sonant solutæ lenius:ita homo curis agitatus ad concionem acrior est:securus remissior:se autem securiorem factum docet addens. ⸿Victoria tua explorata: idest manifesta:præclara eruptio tua Mutinæ:ubi obsessus obsidentes in fugam uertisti. ⸿Fuga Antonii:exercitu sup. conciso.i.simul cæso:attulerat sup.nobis tãtẽ spem:ut animi omnium sint relaxati:& illę uehementes conciones meæ:uidentur esse tanq̃ σκιαμαχίαι sciamæ.i.umbratiles pugnæ.i.in cubiculo aut scolis excogitatæ:σκια dicitur umbra σκιαμαχεω pugno cum umbra.nam μαχη pugna dicitur. ⸿Sed ut redeam ad rem pro ueniam ad rem:idest principale institutum:negant legionem Martiam & quartam perduci:scilicet posse ad te ulla conditione:negãt inquam qui norunt illas. ⸿Ratio:idest inuentio aut supputatio pecuniæ quam desyderas:& ea habebitur. ⸿Ego assentior tibi ualde: de Bruto.i.Marco accersendo:& de cæsare tenendo ad ꝑsidium.i.custodiam Italiæ. ⸿Sed:ut scribis:tu habes obtrectatores:quos equidem.i. ego quidem sustineo .i.perfero ita qꝫ me defensorem tui non uideant.facillime. ⸿Sed homines mirantur bellũ renatũ istic.i.cũ Antonio. ⸿Nihil sup.accidit:unquam tam præter spem. ⸿Nam uictoria nunciata.i. postquam erat nunciata.

₵Die natali

¶ Die natali.cum enim omniũ Romanorũ natales dies celebrarentur:tñ eorũ maxime qui de rep.benemeriti essent. Iuuenalis. Quale coronati heluidius: Trasea[que] bibebant:Brutorũ & Cassii natalibus. ¶ Retexunt.quidã exponũt manifestauerunt:sed magis placet retexunt.i.remouent & dest[ru]unt:sicut infra in epistola Marii. An nunc ætate præcipua a cõmutem:ac me ipse retextam ut eo loco exponimus plenius. ¶ Iis.f.literis tuis. ¶ Modo.nuper. ¶ Non recipi. in societate ut ferebatur. ¶ Magnum negociũ.magnus labor. ¶ Cuius.negocii. ¶ Tuæ partes sunt:idest ad te pertinent. VBE. Retexunt

¶ DIE tuo natali:qui scilicet celebrabatur ab oibus cũ[que] bene meriti de patria:unde Iuuenalis. Quale coronati Heluidius Trasea[que] bibebãt Brutorum & Cassii natalib⁹ nos uidebam⁹ remp.literatam:multa sæcula:sed sup.timores noui retexũt.i.destruunt superiora.f.gaudia. ¶ Scripsisti ãt ad me iis.f.literis quas dedisti ad me Idibus Maii:te recepisse duẽ.i. paulo añ literas a plãco: Antonium.i.quę dicebant Antonium nõ recipi a Lepido ¶ Si.i.ita:oia sup.e[run]t faciliora:sin idest sed si:aliter sup.sit magnum negocium sup.erit.i. difficile bellum:cuius exitum idest finem ne extimescam sunt tuæ partes:idest ad tuum officiũ pertinet. ¶ Ego non possum plus facere quam feci. ¶ Tamen cupio id qđ spero:scilicet uidere te maximum clarissimum omniũ scilicet mortalium. Vale. ASC.

Nam die tuo natali uictoria nuntiata in multa sæcula uidebamus remp. liberatam. Noui timores retexunt superiora. Scripsisti autem ad me iis quas Idibus Maiis dedisti:modo te accepisse a Planco literas non recipi a Lepido Antoniũ:Id si ita est: omnia[que] faciliora:sin aliter magnum negocium cuius exitum ne extimescam tuæ partes sunt. Ego plus q̃ feci facere non possum. Te tamen id quod spero:omnium maximum & clarissimum uidere cupio. Vale.

M.T.C.D.Bruto Impera.S.D.

ET si mihi tuæ l[itte]ræ iucundissime sunt tñ iucũdius fuit:q[uod] in summa occupatione tua planco collegæ mandasti ut te mihi per literas excusaret:qđ fecit ille diligenter:mihi autem nihil amabilius offõ tuo & diligentia. Coniunctio tua cum collega cõcordia[que] uestra:quæ literis omnibus declarata est. S.P.Q.R.gratissima accidit. Quod superest: perge mi Brute:& iam non cum aliis:sed tecum ipse certa. Plura scribere non debeo præsertim ad te quo magistro breuitatis uti cogito. L[itte]ras tuas uehementer expecto & quidem tales quales maxime opto. Vale.

ET si.Cum nõ potuisset Brutus ad Ci.scribere:mandarat collegæ suo Plãco ut eum apud Cice.excusaret q[uod] cum fecisset scribit Cice.sibi gratissimã fuisse talem diligentiam:deinde q[uonia]m publice scripserãt Brut⁹ & Plancus se optime inter se conuenire dicit Ci. senatũ uehementer gaudere ea concordia. Postremo hortat[ur] ipsum Brutum ut pergat imitari nõ aliũ quã seipsum. ¶ Cũ col.Planco. ¶ Certa te.i.enitere uincere teipsum & quotidie melius facere. ¶ Magistro bre.i.a quo uolo discedere esse breuis sicut tu es:unde inferius appellat eius sermonem laconismon. VBE.

ET si &c. Mãdarat Plãco Brutus ut se apud Ciceronẽ excusaret q[uod] ad eũ nõ scripserat qđ factũ eẽ sibi placere dicit:sicut & cõcordiã Plãci ac Bruti monẽs Brutũ ut te solũ miret[ur]. ¶ Ordo ẽ. Et si.i.q̃q̃ literæ tuæ sunt iucundissimæ mihi:tñ iucũdius fuit q[uod] mãdasti in summa occupatione tua:Planco collegæ.f.tuo ut excusaret mihi te p literas:quod ille.f.Plancus fecit diligenter. ¶ Autem.i.sed:nihil sup.est mihi amabilius officio tuo & diligẽtia.f.in uindicanda libertate reipu. ¶ Coniunctio tua cum collega.i.cũ imperatore Planco:& concordia uestra quæ declarata est omnibus literis.i.per l[itte]ras:accidit Senatui populo[que] Romano gratissima. ¶ Quod superest.i.restat:o mi Brute perge.i.perfice & procede:& certa iam non cũ aliis scilicet quos superasti:sed tecũ. ¶ Ego nõ debeo scribere plura:p[rae]sertim ad te quo cogito.i.ppono uti magistro breuitatis. ¶ Ego expecto uehementer l[itte]ras tuas:& quidem.i.certe tales.f.uictoriæ tuæ indices quales opto maxime. Vale. ASC.

M.T.C.D.Bruto Impera.S.D.

PEr magni interest:quo tibi hæc t[em]pe epistola reddita sit utrum cũ sollicitudinis aliquid haberes an cum ab omni molestia uacuus esses. Itaq[ue] ei præcepi:quem ad te misi:tempore obseruaret epistolæ tibi reddendæ. Nam quemadmodum coram qui ad nos intempestiue adeunt molesti sæpe sunt:sic epistolæ offendunt non loco redditæ. Si autem:ut spero nihil te perturbat:nihil impedit:& ille cui mandaui satis scite:& cõmode tẽpus ad te cœpit adeundi. confido me:quod uelim a te facile impetraturũ. L.Lamia p[rae]turam petit: hoc ego utor uno omnium plurimum.

PEr magni.hęc ep[isto]la inter oẽs cõmẽdatitias paucis uerbis ui maximã obtinet.Cũ.n.Ci.plurimũ deberet.L.Lamię.q qđ olĩ ei fuerat c[ontr]a Clodiũ: fuerat a Gabino c[on]sule relegat⁹ isq[ue].L.Lamia peteret p[rae]turã uellet[que] Cice.beneficii se memorẽ ostẽdere cõmendat diligentissime Bruto absenti hũc Lamiã orat[que] Brutũ ut scribat Romã ad Lupũ familiarissimũ suũ:ut oẽs cẽturias:in q[ui]bus Brutus plurimũ poterat:c[on]greget ad fauẽdũ Lamiæ ut præturã obtineat:cũ nihil sit qđ ei oĩno gra[ti]⁹ facere possit. ¶ Per ma.inte.magni ẽ momẽti. ¶ Obseruaret. diligẽter cõsideret. ¶ Tẽpus. quo esses lætus & uacuus ab oib⁹ molestiis. ¶ Loco.i.t[em]pe. Terẽ.Vẽi i ipso t[em]pe:qđ oium re[rum] ẽ maximũ Hora.in epi. Augusto reddes signata uolũia iuni. Si ualid⁹ si læt⁹ erit:si deniq[ue] poscet.Ne studio nr̃i poscet: odiũ[que] libellis Sedulus iportes:nã plerũ[que] ex importunitate nũcii aut tabellarii odiosior sit q scribit:& minus gratæ literæ. ¶ Offendunt. displicent. ¶ Scite.prudenter. VBE.

PEr magni &c. Hæc epistola commendatitia:paucis uerbis uim amplissimam continet. Commendat autem Lamiam Bruto absenti petens ab eo ut Lupus pro eo centurias conueniat ad p[rae]turã eidẽ impetrãdã. ¶ Ordo est. Interest.i.refert per magni:quo t[em]pe hæc epistola sit reddita tibi:utrum cum haberes aliquid sollicitudinis an cum esses uacuus ab omni molestia. ¶ Itaq[ue] ego p[rae]cepi ei quẽ misi ad te ut obseruaret.i. custodiret t[em]p[u]s.i.oportunitatẽ ep[isto]lę reddẽdę tibi. ¶ Nã queadmodũ q corã.i.cũ sint in p[rae]sẽtia adeũt uos itẽpestiue.i.non suo t[em]pe:sunt sæpe molesti.sic ep[isto]lę offendũt redditæ nõ loco.f.suo.i.nõ oportune. ¶ Aũt.i.sed:si nihil p[er]turbat te ut spero:& sup.nihil i[m]pedit:& ille cui mãdaui cœpit satis cõmode t[em]p[u]s adeũdi ad te ego c[on]fido me facile.i[m]petraturũ quod confido.f.posse i[m]petrare. ¶ Lucius Lamia petit p[rae]turã:ego utor hoc uno.f.uiro plurimũ aduerbiũ est.i.frequentissime omniũ. ASC.

VBE. ℭVEtustas quæ magnã uim habet in amicitia: nam ut ipse in Lælio inquit Veterrima quæq; ut ea uina quæ uetustatẽ ferunt: esse debent suauissima. ⸿ Consuetudo. conuersatio. ⸿ Merito. quod plus est q̃ beneficium: ut alibi sæpe diximꝰ & in sequenti epistola apparebit. ⸿ Clodianis temporibus. s. quibus Clodius me oppugnabat: & ex urbe ẽi eiecit. ⸿ Princeps. ex primis. ⸿ Propugnaret. contenderet me defendendo. ⸿ Relegatus. ex patria eiectus. ⸿ Ante id tẽpus. primus enim fuit qui relegatus sit usq; ad id tempus. ⸿ Meipsum. pro quo ei id contingit: notandũ autem contigit de malo dictũ sicut aliis multis locis & contra accidit de bono sæpe notauimus. ⸿ Me. q. d. non ipsum Lamiam. ⸿ Splendore. nobilitate: nam Lamiarum familia uetustissima fuit & nobilissima. Horatius Heli uetusto nobilis ab amo. ⸿ Sũma gratia. ualde gratus populo. ⸿ Munere magnificentissimo: q a in ædilitate exhibuit splẽdidissimos libros: quod conciliabat magnum fauorem populi: ut alio loco probauimus ex auctoritate Cice. in officiis. ⸿ Tenes. habes. ⸿ Inquis. i. quibus. ⸿ Regnas. habes maximam potestatem. ⸿ Fas centurias. idest ipsos equites ad centuriata comitia nobis congreget. ⸿ In extremo. in conclusione epistolæ.

Meritũ — Relegatus — Cõtigit — Accidit — Lamiarum familia

Magna uetustas: magna cõsuetudo intercedit: quod q; plurimum ualet: nihil mihi eius est familiaritate iucundius. Magno præterea beneficio eius magnoq; merito sum obligatus. Nam clodianis temporibus cum equestris ordinis princeps esset: proq; mea salute acerrime propugnaret a gabinio consule relegatus est: quod ante id tempus cui Romano romæ contigit nemini. Hoc cum Popu. Roma. meminit meipsum nõ meminisse turpissimum est. Quapropter persuade tibi mi Brute: me petere præturam. Quamquã enim Limia summo splendore: summa gratia est magnificentissimo munere ædilitio: tamen ea ita non essent ego suscepi totum negocium. Nunc si me tanti facis: quanti certe facis: quando equitum centurias tenes: in quibus regnas: mitte ad Lupum nostrum: ut is nobis eas centurias conficiat. Non tenebo te pluribus. Ponam in extremo quod sentio. Nihil est Brute. cum omnia a te expectam, quod mihi gratius facere possis. Vale.

ASC. ℭMAgna uetustas. s. amicitiæ: & magna cõsuetudo: idest cõuersatio intercedit. idest inter nos cõmunis ẽ: & quod ualet plurimum. s. ad amorem & gratiam: nihil est mihi iucũdius familiaritate eiꝰ. ⸿ Præterea ego sum obligatus magno bñficio & magno merito eius. ⸿ Nam clodianis temporibus. i. cũ persequeretur me Clodius: cũ. s. Lamia esset princeps ordinis equestris & propugnaret acerrime pro salute mea: relegatus ẽ: idest alienam prouinciã legatus est a Gabinio consule: quod nemini. i. non alicui. non cõtigit alicui ciui Romano ante id tempus. ⸿ Cũ populus Romanus meminit hoc. s. ipsum fecisse & possum esse pro me turpissimum est meipsum non meminisse. ⸿ Quapropter persuade tibi o mi Brute: me petere præturã. i. ac si peterem pro me. ⸿ Enim. i. quia: q̃q̃ Lamia est summo splendore & suprema gratia. i. habens summam gratiam in populo magnificentissimo munere ædilitio. i. propter munus ædilitium ab eo magnificentissime exhibitum: tamen ego suscepi. i. ad me cepi: totum negocium quasi ea. s. tam dicta. hoc est splendor gratia: & minus ædilitiũ præclare exhibitum: non essent ita. ⸿ Nunc si tu facis. i. æstimas me tanti quanti certe facis: quando. i. quoniam tu tenes. i. in potestate habes centurias equitum: in quibus regnas: quia imperator es mitte ad Lupum nostrum: ut is conficiat. i. fauorabiles faciat centurias. ⸿ Ego non tenebo te pluribus: scilicet præcibus occupatum. ⸿ Ego ponam in extremo. i. in fine epistolæ: quod sentio: o Brute cum ego expectem. i. sperem oĩa a te: nihil est quod possis facere mihi gratius. Vale.

VBE. LAmia. Eodem argumento quo & in præcedẽti epistola commendat Cicero Lamiam. D. Bruto: ut eum adiuuet in obtinenda prætura quo nihil sibi gratius fieri posse affirmat. ⸿ Præfunctus munere. ædilitatis. quia ut uidimus supra libro decimo ad Furnium: dabatur prætura post ædilitatem. ⸿ Is ambitus: multorum qui petunt hanc præturam ambientes hunc & illum. ⸿ Sustinendam mihi. tuendam meis humeris suscipiendam ⸿ Operibus. facultatibus: & auxiliis.

M.T.C.D. Bruto Impera. S.D.

LAmia uno omnium familiarissime utor. Magna eius in me non dico officia sed merita eaq; sunt Popu. Roma. notissima. Is magnificentissimo munere ædilitatis perfunctus petit præturam. Omnesq; intelligunt nec dignitatem ei deesse, nec gratiã. Sed his ambitus extare uideť: ut ego omnia pertimescam totamq; petitionem lamiæ mihi sustinendam putem. In ea re quantum me possis adiuuare facile prospicio: nec uero quantum mea causa uelis dubito. Velim igitur mi Brute tibi persuadeas: nihil me maiore studio a te petere: nihil te mihi gratius facere posse: quam si omnibus tuis operibus: omni studio Lamiam in petitione iuueris: quod ut facias uehementer rogo. Vale.

ASC. LAmia &c. Commendat eodem argumẽto eũdem lamiam quẽ in superiori epistola Decio Bruto: ut eum adiuuet in obtinenda prætura qui nihil sibi gratius fieri posse affirmat. ⸿ Ordo est. Ego utor Lamia: scilicet Lucio: uno: idest solo familiarissime omnium: magna sunt eius in me: non dico officia: quæ sunt quasi debita: sed merita. i. beneficia gratis ipensa: & ea sunt notissima populo Romano. ⸿ Is perfectus magnificentissimo munere ædilitatis: petit præturam. ⸿ Omnesq; intelligunt: nec dignitatem ei dedisse nec gratiã. ⸿ Sed is ambitus: idest corruptio suffragiorũ per munera aut preces: uidetur extare. i. eminere: ut ego pertimescã omnia. s. pro amico: & putem totam petitionem Lamiæ sustinendam mihi. i. tanquam meam iuuandam ego facile perspicio quantum possis iuuari me in ea re nec uero: dubito quantum uelis causa mea. ⸿ Velim igitur o mi Brute: sup. ut persuadeas tibi: me nihil petere a te maiore studio te nihil posse facere: mihi gratius: quam si iuueris Lamiam in petitiõe. s. præturæ: oibus: opibus. i. facultatibus tuis: & omni studio. s. tuo. ⸿ Quod ut facias rogo uehementer. Vale. dubitet forsitan quispiam cum de eadẽ prætura eiusdem anni pro eodem amico ab eodem Bruto: petat: cur duabus id faciat epistolis: sed potuit alterum amicis Lamiæ dedisse ad Brutum: aut per suos misisse: alteram ipsi Lamiæ dedisse perferendam: aut forte altera periret duas scripsisse: non eiusdem penitus exempli ut res magis cordi uideretur nec ipse uerborum inops. Vale.

ℭET si p Galbã

ET si per Galbam & Volumnium miserat Brutus ad Senatum se timere: ne Antonius uires recipere præsertim cum timeret ne Læpidus fidem mutaret: & cum eo coniungeretur. ¶ Quamobrem rescribit Cicero molestatum fuisse senatum: q ipse Brutus nunc profligato Marco Antonio se timidum ostendat: cum existimaretur fortissimus & in eo maxima spes esset: cum obsideretur adhuc florente & integro Antonio: ex quo arguit non decere eum timere: p cuius uictoria tantæ gratulationes factæ sint: dicit autem non deesse animum senatui: nec defuturum contra Antonium si forte uires receperit. ¶ Timendum. de Lepido. quem nunquam recte facturum putasti. ¶ Suspicandum. uel de eo, dem Læpido: uel de Octauio: quia postquam Brutus de obsidione Mutinensi liberatus missis caduceatoribus ad Cæsarem per quos rogabat: ut quoniam flumen in medio esset: ad colloquium accedere una uellet: ille consulibus e medio sublatis. Brutum uelut hostem metuens respondit: non Brutum salutaturus huc accessi: Sed Antonium oppugnaturus: cum quo conciliari non impium mihi fuerit: ob hæc igitur uerba eum suspectum habuit Decius. ¶ Fortis. intrepidus. ¶ Incluso. obsesso. ¶ Profligato. fuso. ¶ Nec uero. nunc respondet ad suspitionem de Læpido. ¶ Furiosum. insanum: mente captum. ¶ Pacem uelle: quia ut libro decimo uisum est epistola quæ incipit. ¶ Q & mihi pro summa: uoluerat Læpidus conciliare pacem inter Populum Romanum & Antonium: idem etiam ostêdit epistola ultima eiusdem libri. ¶ Optatissima. qua uehementer optauit. ¶ Ad omnia deorum templa. quia ut scribit Appianus supplicationes quinquaginta dierum anniuersarias Senatus habendas censuit ob res in Antonium gestas: quod nec unquam bello celtico: nec aliis prœliis decreuere Romani: præterea uota publicæ suscepta sunt: si Antonii Decius opprimeret. ¶ Renouatio: quam feceras per mandata ad senatum missa: sed per Galbam & Volumnium. ¶ Velim. cupio. ¶ Consilium prudentiam. ¶ Virtutem. animositatê & fortitudinem. ¶ Te uero. donec uixerit: nam Decio omnem consulum exercitum concesserunt Romani: eumq; solum imperatorem in Antonium decreuere.

M.T.C.D.Bruto Impera.S.D.

ETsi ex mãdatis quæ Galbæ: Volumnioq; ad Senatum dedisti: quid timendum: suspicandumq; putares: suspicabamur tamen timidiora mandara uidebantur: quam erat dignum tua. Populiq; Romani uictoria. Senatus autê mi Brute fortis ê & haber fortes duces. Itaque moleste ferebat: se a te quem omnium quicunq; fuissent fortissimum iudicaret: timidum atque ignauum iudicari. Etenim cum te incluso: spem maximam omnes habuissent in tua uirtute: florente Antonio quis erat qui quicquam timeret: profligato illo te liberato? Nec uero Læpidum timebamus. Quis enim esset qui illum tam furiosum arbitraretur: ut qui in maximo bello pacê uelle se dixisset: is in optatissima pace bellum reipub. indiceret Nec dubito quin tu plus prouideas. Sed tamen tam recenti gratulatione quã tuo nomine ad oĩa deorum têpla fecimus: renouatio doloris magnam molestiam afferebat. Quare uelim equitem id quod spero: ut plane abiectus: & fractus sit Antonius. Sin aliquid uitium forte collegerit: sentiet nec Senatui cõsilium: nec populo romano uirtutem deesse: nec reipub. te uiuo imperatorem. xiiii. Kalen. Iunii. Vale.

T si &c. Scripserat Brutus se timere ne uires colligat Antonius: quod displicere senatui utpote quod profligatum timeret nunc scribit Cicero: cum tantam deo spem conceperit. ¶ Ordo est. Etsi idest qq: nos suspicabamur ex mandatis quæ dedisti Galbæ & Volumnio ad senatum: idest recitanda senatui: nos suspicabamur quid putares timendum & suspicandum pro suspicio habendum: aut ut suspiciosum timendum: tamê mandata uidebantur timidiora: idest magis timida: quam erat dignum uictoria tua & Populi Romani: scilicet habita de Antonio. ¶ Autem: idest sed: O mi Brute senatus est fortis & habet duces fortes. ¶ Itaq. i. & ita ferebat moleste: se iudicari timidum atq; ignauum: a te: quem iudicaret fortissimum omnium quicunq; fuissent. ¶ Etenim cum te incluso. s. Mutinæ: omnes habuissent spem maximam in uirtute tua: florente Antonio: idest cum Antonius floreret quis erat qui timeret quicquam: illo. s. Antonio: profligato. i. decusso & pulso: & te liberato: quasi dicat nullus. ¶ Nec uero: timebamus Læpidum qui enim esset qui arbitraretur illum: scilicet Læpidum tam furiosum ut qui dixisset se uelle parem in. i. durãte maximo bello: is in diceret: idest denuntiaret reip. bellũ: in pace optatissima. q. d. nullus: & tamen secus euenit. ¶ Nec dubito quin tu prouideas plus: idest quam ut hoc non perspicias. ¶ Sed tamen renouatio timoris: adferebat magnam molestiam: sup. in gratulatione tam recenti: idest tam paulo ante habita quam feremus tuo nomine ad omnia têpla deorum per supplicationes. s. indictas quinquaginta dierum. ¶ Quare ego uelim quidê id quod spero: ut Antonius sit plane. i. omnino fractus & abiectus. ¶ Sin. i. sed: ipse colligerit forte aliquid uitium: sentiet nec consilium deesse senatui: nec uirtutem. s. bellicam. i. animositatem & fortitudinem. deesse populo Romano: nec imperatorem deesse reip. te uiuo. i. usque dum tu uiues. Decimoquarto Kalen. Iunii. Vale.

D.Brutus.M.T.C.S.D.

AD senatũ q̃s lr̃as misi: uelim pri⁹ perlegas & siq̃ tibi uidebunt cões. Necessario me scripsisse ipe aĩaduertes. nã cũ putarê q̃rtã & martiã legiões mecũ futuras: ut druso: Pauloq; placuerat

D senatum. Cum scripsisset Decius ad senatum de opinione quam haberet de bello conficiendo: & de suspitione sua de Cæsare & Læpido: & ut mitterentur ad se duæ legiones: misit prius eas literas ad Ciceronem rogatque ipsum ut commutet quicquid uidebitur priusquam recitentur in senatu. ¶ Necessaria. ex necessitate.

AD senatum quas &c. Scripserat ad senatum Brutus literas de belli conficiendi opinione: de Cæsaris & Læpidi coniunctione quas a Cicerone commutari petit. ¶ Ordo est. Ego uelim sup. ut perlegas prius eas literas quas misi ad senatum: supple quam reddantur senatui: & uelim: sup. ut commutes siqua uidebuntur tibi sup. commutanda ipse: idest iute animaduerteres: idest animaduertendo intelliges me scripsisse necessario. ¶ Nam cum putarem quartam & martiam legiones futuras mecum: ut placuerat Druso & Paulo.

VBE. ¶ VObis assentientibus. uobis approbantibus. s. ut illæ duæ legiões a essent. ¶ De reliqs: si min⁹ habuissem reliqua: ut
Vicem Vellē. ¶ Minus laborādū. minus curandū. ¶ Egentissimis. omni facultate militari carentibus. ¶ Vicē periculū: ut Virgi. in quarto. Nec tela: nec ullas uitauisse uices Danaū: significat etiā incommodum & pœnam: ut Horatius primo carminum: Vicesq; superbæ Te maneant ipsum. ¶ Observant. habent in magno honore. ¶ Quam: aliquam. ¶ Iniuriā. iniustitiam. ¶ Vernarum. seruorum. ¶ Optimam. iustissimam. ¶ Genus ad. adducit in odiū eoꝝ aduersarios dicēs seditiosos esse item in cōtēptū: cum dicit eos esse inertissimos. i. sine ulla industria & uirtute. ¶ Vercellis. nomē oppidi: ꝙ Strabo nō lōge eē a Placētia oñdit li. v. his uerbis Supiorib⁹ uero annis opa dabat̃ xcū Vercellæ auri fodinā hērēt & in ictu multoꝝ uico & alio huic uicino uterq; uero Placētiæ finitimus est: sunt & Vercellę supra Nauariā circa x. millia passuū: alia ut puto urbs ab hac.

Vercellæ

ASC. ¶ VObis assentiētibus. ¶ Ego existimaui min⁹ laborandū. i. minus anxie agendum: & curandū: de reliqs rebus. ¶ Nūc uero cū sim cū tyrōibus. i. nouitiis in re militari egentissimis scilicet armorum cōmeatus: & stipendii: necesse ē sup. ut timeā ualde & meā & uestrā uicem. i. sortem aut periculum: qd per uicem obitur dū eam uices alterius obimus eius quoq; pericula obim⁹ unde uices pro periculis quandoq; ponimus: ut æneid. ii. Nec tela nec ullas uitauisse uices danaū &c. ¶ Vicentini. s. populi. de certis tamen ciuibus loquitur: nō de omnibus obseruant. i. colunt: & honorant me: & Marcum Brutum. s. fratrem: peto a te sup. ut: nequaquam patiare iniuriā fieri his in senatu causa uernarum. i. eo qd læserūt uernas. i. seruos ex ancillis alterius familię potētis natos. ¶ Ipsi habēt optimā cām: iudicio. s. Bruti: & habent officium. s. suum summum in. i. erga remp. & habent genus hominum aduersariorum seditiosum & inertissimum. i. minime industrium.

uobis assentientibus minus de rebus reliquis laborandum existimaui: nunc uero cū sim cū Tyronibus egentissimis: ualde & meam & uestram uicem timeam: necesse est. Vicentini me & Marcum Brutum præcipue obseruant. His nequaquam patiare iniuriam fieri in senatu uernarum causa: a te peto. Causam habēt optimam officium in rempub. summum: genus hominum aduersariorum seditiosum: & inertissimum: Duodecimo Kalen. Iunii Vercellis. Vale.

VBE.

Vod pro me. Labeo Segulius quidā homo nequā & discordiis gaudēs finxerat Cæsarē Octauianum domi suæ dixisse Ci. dixisse Cæ. ornādū tollēdū: qđ qdē uerbū cū Cæsar accepisset in aliā partem ac dictū esset: molestissime tulit ꝑterea ueteranos male loq de Ci. qa ꝓhibuisset Cæ. & Deciū in decēuiris esse q electi fuerāt ad pecuniā distribuēdā militibus Itaq; Decius his de reb⁹ Ci. certiorē facit: monetq; ut uitet pericula: faciatq; de Decēuiris: qđ ueterani uelit deinde ut assentiat̃ de agris ueteranis dādis ab ipso Decio & a Cæ. & de legionibus quibus agri erāt assignādi. Postremo dicit qđ agat & qđ actur⁹ sit. petitq; ut si qđ sit secretius eū certiorē faciat. ¶ Amor cogit. sic Ci. i Lælio de amicitia: quā multa. n. q̃ nr̃a cā nūq̃ faceremꝰ: facim⁹ cā amicoꝝ. ¶ Neq; cō. neq; puifactū qa res erat magni pōderis hō sui simillimus. qa a puo ingenio suo nō discedit. ¶ Apud Cę. domi Cęsaris. ¶ Multū sermonē. multa uerba. ¶ Dictum. s. a Cæ. ¶ Ornādū. honorādū. ¶ Tollēdū. hoc uerbum dixerat Ci. ꝓ extollēdū: sed cū sit ambiguū acceperat Cæsar in malā ptē tollēdū. i. interficiēdū. Sic illud de Nerōe. ¶ Quis neget æneę magna de stirpe Neronem. Sustulit hic matrē: sustulit ille patrē. ¶ Cōmissuꝝ per missurū datuꝝ cuipiā facultatē. ¶ Nō platū. s. credo pessime loq. s. ad te. ¶ Instate. iminere. ¶ Habiti. electi. dicit. n. Appia. decē ꝑterea uiros ad distributionē creauerūt: qb⁹ nec Cęsarē undecimū addiderē. ¶ Ad uestrum arbitrium: ut uos uelletis nobis exclusis. ¶ In itinere. ut irem in Galliam transalpinam. ¶ Eos. ueteranos. ¶ Iactatione uerborum: idest iactando & spargendo uerba: quibus: te perterrere faciant.

D. Brutus Impera. M. T. C. S. D.

Q Vod pro me non facio, id pro te facere meus in te amor: tuaq; officia cogunt: ut timeam. Sæpe enim mihi cum esset dictū, neq; a me contemptum: nouissime Labeo Segulius homo sui simillimus narrauit mihi apud Cæsarem se fuisse: multūq; sermonem de te habitum esse. Ipsum Cæsarē nihil sane de te questum: nisi dictum: ꝙ diceret te dixisse laudandum adolescentem: ornandū tollendum se non esse cōmissurum: ut tolli possit. Hoc ego labeonem credo illi retulisse: aut finxisse: dictū nō ab adulescente prolatum. Veteranos uero pessime loqui uolebat Labeo me credere: & tibi ab iis instare periculū maximeq; indignari: ꝙ in decēuiris: neq; Cæsar neq; ego habiti essemus: atq; omnia ad uestrum arbitrium essent collata. Hæc cum audissem & iam in itinere essem: committendum non putaui: prius ut alpes transgrederer: quam quid istic ageretur scirem. Nam de tuo periculo (crede mihi) iactatione uerborum:

ASC. Q Vod ꝑ &c. Audierat Brut⁹ Octauiū Cæsarē ægre ferre ꝙ Cicero dixisset eū tollēdū qđ uerbū i malā partē acceperat: & ꝙ Cæsarē ac Deciū in decēuiris esse prohibuisset: quocirca monet eū amice ut pīcula de uitās de decēuiris: ueteranos sequat̃: & illis ꝑmia assignēt. ¶ Ordo est. Amor meus in te: & tua officia sup. in me & in remp. cogunt me facere id Pro te qđ ego nō facio pro me. uidelicet ut timeā. ¶ Cū. n. dictū esset mihi sæpe: neq; cōtēptū. i. pro nihilo habitū: sed magni æstimatū a me. ¶ Labeo Segulius hō simillim⁹ sui. i. ut uidet̃ ita perfidus: narrauit mihi nouissime. i. ultio tpe: se fuisse apud Cæsarē. s. Octauiū: & multū sermonē eē habitū de te. ¶ Et narrauit ipsum Cæsarē nihil questū sane. i. oino de te: nisi dictū. i. ob dictum ꝙ diceret te dixisse sup. Cæsarē adulescentem laudandū: ornandū: tollendū: quod ultimū potest dupliciter intelligi in bonam partem: ut sit extollendū & augendū sicut prius tollunt̃ dum educantur. unde Comicus. ¶ Quicquid peperisset: decreuerūt: tollere: aut in malā: quasi de medio auferendum: sicut illud in euangelio. Tolle: tolle crucifige eū. Potuit autem fieri: ut Cicero qui petulanti satis fuit ingenio: & se ut in superioribus patuit: nonnunquam iactauit obsales suos: tale quid de Cæsare per ambages dixerit ꝙ ille in peiorem partem acceperit unde Cæsar indignatus responderit: se non esse commissurum: idest passurum: ut possit tolli idest auferri de hoc mundo. ¶ Ego credo Labeonem retulisse: idest narrasse: illa scilicet Cæsari: hoc scilicet a te dictum esse: aut finxisse dictum esse a Cæsare non prolatum ab adulescente scilicet Cæsare. ¶ Vero pro sed. Labeo uolebat me credere. i. ut crederem ueteranos: scilicet milites loqui pessime: scilicet de te: & periculū instare. i. iminere tibi ab iis & sup.

tis & supple eos indignari.idest ægre ferre maxime:idest præcipuæ:q neq Cæsar neq ego essem habiti i decéuiris.i. inter decéuiros creatos ad reipublicæ gubernationem donec cõsules crearentur:atq uolebat eos maxime indignari:q omnia essent collata.idest redacta ad arbitrium uestrũ:scilicet qui decemuiri essetis. Cum ego audissem hæc:& essem iam in itinere.idest proficiscerer:non putaui committendũ.idest q deberem pati:ut transgredere prius alpes:q̃ scirẽ qd ageretur istic.hoc est Romæ. Nam crede mihi:eos scilicet ueteranos sperare te perterrefacto:idest si fueris perterrefactus iactatione uerborum.i.iactando uerba:de tuo periculo.i.quibus iuuante te uersari in magno periculo.

& denuntiatione periculi:sperare eos:te præter refacto:adulescẽte impulso:posse magna consequi præmia & totã istã cantilenã ex hoc pendere:ut quãplurimum lucri faciant. Neq tamen non te cautum esse uolo:& insidias uitãtem. Nihil enim tua uita potest mihi esse iucundius:neq charius. Illud uide:ne timẽdo magis timere cogare. Et quibus rebus põt occurri ueteranis:occurrat. Primum quod desyderant de decemuiris:facias deinde de premiis(si tibi uidetur) agros militũ eorum uni cum Antonio ueterani fuerunt his dandos cẽseas. Ab utrisq nobis de nummis lente ac ratione habita pecuniæ:senatum de ea re cõstituturũ. Quatuor legionibus iis q̃bus agros dandos cẽsuistis:uideo facultatẽ fore ex agris syllãis:& ex agro Cãpano:æqualiter:aut forte agros legióib⁹ assignari puto oportere. Hæc me tibi scribere nõ prudentia mea hortat̃:sed amor in te & cupiditas ocii: quod sine te consistere non potest. Ego:nisi ualde necesse fuerit:ex Italia nõ excedam:legiones armo:paro:spero me non pessimum exercitum habiturum ad omnes casus & impetus hominum. De exercitu quem Pansa habuit:legionem mihi Cæsar nõ remittit. Ad has literas statim mihi rescribe: tuorũ mihi aliquem mitte:si quid reconditum magis erit:meq scire opus esse putaris. Septimo Kalen. Iunias Eporedia. Vale.

ℭET denuntiatione periculi.minando tibi malũ & mortẽ. Impulso.incitato pp uerba tua in eũ dicta. Cantilenã.sermonẽ fabulã quã de te fingũt. Pẽdere ex hoc:inde puenire. Tñ.licet cũ lucri hoc faciãt. Cogare.timere.dãdo.s.causam timoris. Occurri.puideri. De decẽuiris.ut ego & Cęsar i eis simus. De p̃miis.q̃ eis pmissa sunt:ut reddant. His nris.ueteranis. Ab utriusq no.a me & a Cę. Lẽte.s.agas. Ac senatũ cõstitutũ.s. dicas. Cõsueuistis.iudicastis: decreuistis. Facultatẽ. cõmoditatẽ. Ex agris syllanis:quos olĩ Sylla suis militib⁹ distribuerat. Ex agro cãpão.quẽ Cęsar et uiuẽs militib⁹ suis distribuẽdũ curauerat:ut scribit Appianus. Æqualiter.ut tm̃ det uni q̃ alii. Aut forte:p iactũ sortiũ ut nemo possit q̃ri factã sibi fraudẽ aut iniustitiã q̃ uel p æqualẽ diuisionẽ uel p sortẽ fieri non põt:inde Virg. Iustã reginã describens primo æneí.dixit. Operũq laborẽ partib⁹ æquabat iussis aut forte trahebat. Prudẽtia:quia plus uideam q̃ tu. Valde necesse maxima necessitas coegerit. Non pessimum liptote idest optimum. Reconditum.secretum.

ℭET denuntiatione.i.insinuatione periculi.s.i quo uerseris:& adulescente.s. Cæsare ipulso.s. per eos in uos decẽuiros:sperare dico posse cõsequi magna præmia:& crede mihi totã istã cantilenã.i. istã fictionem indignationis Cæsaris pendere.i.eẽ ortã ex hoc ut lucrifaciant.s.ut lucrent̃ quãplurimum. Petierunt enim agros sibi diuidi. Neq tamen uolo te non esse imo uolo esse cautum & uitantẽ insidias. Nihil eni põt esse mihi neq iucũdius neq charius uita tua. Vide idest cõsidera & caue illud:ne cogitare.i.cogaris timere magis timẽdo.i.si pcipiaris timere. Et sup.ut:occurras.i.obsistas:ueteranis sup. oĩbus rebus q̃b⁹ põt occurri sup.eis. Et sup.ut facias primum:qđ desiderant de decemuiris.i.ut ego & Cęsar in eis simus: deinde de præmiis.i qđ attines ad præmia. censeas: si uidetur tibi.s.utile agros eorum militum:qui fuerunt ueterani cum Antonio:dando his.s.ueteranis nostris. Et censendo sup.agi ab nobis utriq.i.me & Cæsare lẽte.i.tarde ac ratione.i.consideratione pecuniæ.s.publicæ quæ minima est habita:de nummis.s.dandis militibus:hoc est licet ueterani & agros & pecunias sibi decerni in præmia petant:nos dumtaxat de agris agimus uobiscum. de nummis autem lente:& censeas aut dicas senatum constitutum de ea re. Ego uideo facultatem forte ex agris syllanis.i.quos olim Sylla suis distribuerat:& ex agro Campano:iis quatuor legionibus q̃b⁹ cõsuistis agros dãdos:aut puto forte oportere agros assignari legionibus æqualiter. Prudentia mea.q.d.quæ magna non est non hortatur me scribere tibi hæc: sed amor in te:& cupiditas ocii:idest cessationis a bello:quod:scilicet ocium non potest consistere:idest firmum & stabile esse sine te. Ego non excedam ex Italia nisi fuerit ualde necesse. Ego armo & paro legiones & spero me habiturum exercitũ non pessimum:idest satis utilem ad omnes casus & impetus hominum. Cæsar non remittit mihi legionem de exercitu quem Pansa habuit:quia reuera iam tum Cæsar sperare cœperat ad defectionem. Rescribe mihi statim ad has literas:& mitte mihi aliquem tuorum:si quid erit magis reconditum:idest occultum & putaris opus esse me scire: idest ut ego sciam. Poredia locus est ubi castra habebat.

Vale.

M.T.C.D.Bruto Impera.S.P.D.

Dii isti Segulio male faciãt hoi neq̃ssimo oium qui sunt q fuerunt q futuri sunt. Quid tu illum

Dii isti.respõdet Cicero supiori epistolæ Decii:ostendens Segulium non solũ locutũ cum Cæsare id quod scripserat Brutus epistola sua:sed etiam cum omnibus quibus cum locutus est: quæ tamen uana & falsa esse ostendit: cum appellat nugas: deinde respondet sigillatim ad reliqua & præcipue quia scripserat ut caueret ne timendo magis timeret:dicit se imitari ipsum Decium in hac re quia nunq̃ fuit timidus:se tamen uitaturum pericula:assentiturq ei de legionibus:& agris:quod scripseras. Dii.legitur & dei est autem execratio & imprecatio.

Dii isti &c. Respondens superiori epistolæ Decii Cicero:ostendit Segulium cum multis uana locutũ: respondẽa deinde ad reliqua quæ scripserat Brutus & ad præcipue q scripserat ut caueret ne timẽdo magis timeret dicẽs se imitari in hac re Decium qui nunquam fuit timidus:uitaturus tamen sit periculum.demum probat quod de legiõibus scripserat. Ordo est. Dii male faciant:isti scilicet contemptibili & pernitioso Segulio:scilicet Labeoni: homini nequissimo:idest minimæ uirtutis:omnium qui sunt qui fuerunt & qui futuri sunt Hyperbolicos dictum: quid sup. putas tu illum sup.locutum solum:idest dumtaxat.

VBE. ℂ T Ecū.subaudi locutū putas. ⸿ Illud nu.istas nugas & ineptias siue uanitates. ⸿ Ne ego eēm.i.ĩ decēuiris:nā Ci.ĩ eis erat. ⸿ De iis erat.i.ab iis.i.cū iudicassem uos q hi ius exercitus oportere dicere sniam ueſtrã:sicut & reliquos decēuiros qdã reclamarūt cõtra meã sniam. ⸿ Qui so.notat aliquos inuidos Decii. ⸿ Excepti.i.exclusi.s.ex decēuiris. ⸿ Me rep. ne exciperemini. ⸿ Res no.allusit ad uocabuli equiuocationẽ:nã res multa significat inter alia negociū & patrimoniū:er.
Res go res nouas.i.noua negocia nouas iuētiões. ⸿ Nõ ꝙ ue.s.rē.i. patrimoniū & substãtiã. ⸿ Nullã rem. signat maiores eiꝰ fuisse paupertimos. ⸿ Deuorauit.indicat fuisse gulosum. ⸿ Libe.me.de.i.noli pp me aliqd timeas. ⸿ Cautionẽ ꝓui sionẽ ut possint caueri. ⸿ A reꝝ natura.i.q̃ neminem facere põt plusq̃ prudẽtẽ:ergo eẽt ĩpudẽtia mea si uel lẽ eẽ plusq̃ sapiẽs. ⸿ Cõstet.notissimū sit. ⸿ Nunq̃ p. qđ officiū ẽ fortitudinis. Accedere ꝓxi. eẽ scdm post te. ⸿ Ligurriret.assueret,gulose uiuẽdo. ⸿ Recõditū. qđ nõ facile ꝓpalet:& in lucẽ ueniat. ⸿ Quo.i.ut.

ASC. ℂ T Ecū.aut cū Cæsare.s.octauio:q neminẽ ꝑtermi sit.quicū.i.cū quo potuerit loq: cui nõ dixerit ista ea dẽ. ⸿ Tñ.i.licet ille futilis & cõtẽnendus sit tñ o Bru te ego amo te sic ut debeo:ꝙ.i. qa tu uoluisti me scire istud qcqd eẽt nugaꝝ. ⸿ Dedisti.n.s.hoc faciẽdo ma gnū signū amoris. ⸿ Nã ꝙ idẽ Seguliꝰ ait ueteranos q̃ri.i.cõqueri:ꝙ tu & Cæsar nõ essetis in decẽuiris.i. nũero decẽuiroꝝ. ⸿ Vtinã ne qdẽ.i.nõ ẽt ego essem. ⸿ Quid.n.sup.est molestius.i. quã cū magistratum nõe gerere.q.d.nihil. ⸿ Sed tñ cū ego sensissem opor tere sniam ferri de iis q haberẽt exercitus quales erãt. Brutus & Cæsar:illi iidẽ q solẽt.i. noti ob murmura tores:reclamarãt. ⸿ Itaq; uos estis excepti.s.e decẽ ui ratu:me ẽt repugnãte uehemẽter. ⸿ Quocirca.i. qua pp:negligamus.i.contẽnamus Seguliū:q quærit res nouas.i.immutationẽ statuū nõ ꝙ comederit.i. absū ꝑserit rẽ.i.substãtiã suã ueterẽ:data opa utitur uocabu lo æquiuoce:nã res nouæ dñr nouæ reꝝ administra tiones:sicut reꝝ potiri est eaꝝ administratiõe aut ĩpe rio fungi. Res aũt singulariter est aut Venus: aut lis: aut substãtia:alludit ergo ad uocabuli æquiuocationẽ nullã eni habuit.s.rẽ ueterẽ: sed deuorauit hãc ipsam scilicet modicã quã habuit recẽtẽ.i.recẽter a patre per mortẽ eius acceptã: & ita nõ ꝑmisit eã fieri ueterem. ⸿ Quod ãt scribis.s.i pricipio epłæ:te facere id ꝓ me qui.i.de te nihil timeas:o Brute uir optime & charissi me mihi:ego libero te oĩ.metu de me.i.nolo:quicquã metuas de me:aut ꝓ me:& est stomachose satis dictū. ⸿ Ego enim nõ fallar in iis quæ poterant prouideri: & ego nõ laboro ita.i.multū ualde:de iis.s.si decipiar in iis qui nõ habebūt cautionẽ.i.q̃ nullo humano con silio caueri poterũt. ⸿ Enim.i.qa:ego sim ĩprudẽs.i. qa ego sim ĩprudens.i.inuerecũdus in petẽdo:si postu le plus quã põt tribui homini a natura reꝝ: quæ uni cuiq; rei limites cõstituit:ita ut minus uideant hoies q̃ dii. ⸿ Quod ꝑcipis mihi ut cauẽã ne timẽdo cogar magis timere:tu præcipis.i.mones: & sapiẽter & ami cissime:sed uelim sup.ut ꝑsuadeas tibi: cū cõstet te ex cellere hoc genere uirtutis:ut nunq̃ extimescas & sup. nunq̃ perturbere:me accedere.i.appropinquare ꝓxi me huic uirtuti tuæ:hoc est me nõ multo minus ĩper territum esse quam te. ⸿ Quamobrem:neq; metuã.i.non timebo:quicq̃ & cauebo oĩa.s.metuenda. ⸿ Sed o mi Brute: uide ne tua culpa futura sit si ego timeã qcq̃. ⸿ Etenim.i.quia:ẽt si essemus timidi.s.a natura:tñ abiiceremus oẽm timorẽ tuis operibus.i.potentiis & consulato tuo.s.freti:præsertĩ cum esset persuasum omnibus & maxime mihi:nos diligi unice a te. ⸿ Ego assentior uehementer consiliis tuis quæ scribis de quatuor legionibus:& de agris assignandis ab utrisq; ue strum.i.te & Cæsare. ⸿ Itaq; cum quidam de collegis nostris.i.de decemuiris ligurrirẽt.i.tã quasi rẽ dulcẽ lingerẽt & de gustarẽt:sperãtes ex ære lucrū aut fauorẽ sese capturos:curationẽ agrariã.i.agroꝝ distribuẽdoꝝ curã:ego disturbaui rẽ: & reseruaui sup.eã uobis totã integrã. ⸿ Si quid erit occultius & ut scribis:recõditū:ego mittã reliquem meorum: quo.i. ut lr̃æ perferantur ad te fidelius Pridie. &c.

tecum solum aut cũ Cæsare:q neminẽ ꝑtermisit: qui cũ loq potuerit cui nõ eadẽ ista dixerit. Te tñ mi Bru te sic amo ut debeo:ꝙ istud qcqd esset nugaꝝ me sci re uoluisti. Signũ.n.magnũ amoris dedisti. Nã ꝙ idẽ Segulius ait ueteranos q̃ri ꝙ tu & Cæsar ꝙ i decẽ ui ris nõ eẽtis:utinã ne ego qdẽ eẽm. Quid.n.molestiꝰ? Sed tñ cũ ego sensissem de iis q exercitus haberẽt sen tẽtiã ferre oportere:iidẽ illi q solẽt reclamarũt. Itaq; excepti ẽt estis me uehemẽter repugnãte. Quo circa Seguliũ negligamus:q res nouas querit:nõ ꝙ ueterẽ comederit:nullã.n.habuit:sed hãc ipsam recẽtem no uã deuorauit. Quod aũt scribis:te,qđ ꝓ teipso nõ fa cias:id pro me facere:ut de me timeas aliqd oĩ te uir optime:mihiq; charissime Brute:de me metu libero. Ego enim q̃ ꝓuideri poterũt:nõ fallar:i iis:q̃ cautio ne non habebunt:de iis non ita ualde laboro. Sim & enim ĩpudẽs:si plus postulẽ quã homini a reꝝ natura tribui põt. Quod mihi ꝑcipis:ut cauẽã ne timẽdo ma gis timere cogar:& sapiẽter & amicissime præcipis. Sed uelim tibi ꝑsuadeas:cũ te cõstet excellere hoc ge nere uirtutis:ut nunq̃ extimescas: nunq̃ perturbere: me huic tuæ uirtuti ꝓxime accedere. Quamobrẽ neq; metuã qcq̃:& cauebo oĩa. Sed uide:ne tua iã mi Bru te culpa futura sit:si ego quicq̃ timeã. Tuis.n. opibꝰ, & cõsulatu tuo ẽt si timidi essemꝰ tñ oẽm timorẽ abii ceremus:ꝑsertim cũ ꝑsuasum oibus eẽt mihiq; maxi me nos a te unice diligi. Consiliis tuis:quæ scribis de quatuor legionibus:deq; agris assignandis ab utrisq; uestrũ uehemẽter assentior. Itaq; ẽ quidã de collegis nr̃is agrariã curationẽ ligurrirẽt:disturbaui rẽ:totãq; uobis integrã reseruaui. Si qd erit occultius: & ut scri bis:recõditũ meoꝝ aliquem mittam:quo fidelius ad te literæ perferantur. Pridie nonas Iunii. Vale.

VBE. CVm Ap.cõmẽdat Ci.diligẽtissime.De. bru. Appiũ quẽdã:quo cũ maximã sibi & iustissi mã necessitudinẽ eẽ dicit. Rogat aũt Decium ut eum contra aduersarios: qui eum uehementer op pugnabãt:& urbe dicere studebant:tueatur: & in ur be retineat cum facillime id facere possit quem eo beneficio dignum esse ostendit.

ASC. CVm Appio &c. Cõmendat diligentissime Decio Bruto Appium quendã q cũ maximã sibi dicit necessitudinẽ rogatq; ut eũ tueatur:cõtra aduersarios qui eũ eiicere urbe cõtẽdebãt dicẽs. ⸿ Sũma necessitudo.i.necessaria cõ iunctio amicitiæ est mihi cũ Appio Claudio filio Caii.s.Claudii instituta.i.inita & cõparata:multis officiis eius.

M.T.C.D.Bru.Imper.S.P.D.

CVm Appio Claudio. C. F. summa mi hi necessitudo est: multis eius officiis:

ℂ Meis mutuis.

¶ MEIS mutuis in eum uicissim collatis. ¶ Constituta. confirmata. ¶ Volo. sensus: uolo quod homines ita existiment te clementissimum sicut existimauerunt fortissimum: quod assequeris si hunc defendes. ¶ Patris. s. sui. ¶ Minus ueram: minus bonã & iustã: debuerat enim quantum coniicimus aliquid mali admisisse. ¶ Pro. pximã uero uerisimilẽ: quod pa trono cuiq; conceditur. ¶ Mitius potes. alius codex satis emendatus habebat nutus tuus potest: quod magis placet: ut sic sensus: solo nutu tuo potes hominem incolumem in patria retinere. VBE.

¶ ET meis mutuis. ¶ Peto a te in maiorem modum: idest obnixe: uel causa humanitatis tuæ. uel mea: ut uelis eũ cõseruatum: idest saluũ eẽ auctoritate tua q̃ ualet plurimũ. ¶ Volo te cum sis cognitus uir fortissimus: existimari idest iudicari etiã clementissimũ. ¶ Erit tibi magno ornamento adulescentem nobilissimum: esse saluum: idest conseruatum beneficio tuo. ¶ Cuius scilicet adulescentis causa debet quidem esse melior: hoc idest pter hoc q; ipse adductus pietate: scilicet in patrem: coniunxit me cũ Antonio: propter restitutionẽ patris scilicet sui. ¶ Quare etsi: idest q̃q̃: habebis causam minus ueram: idest non satis iustam: tñ poteris inducere uel idest saltem aliquam probabilem. ¶ Nutus tuus: idest solum iudicium uoluntatis: potest retinere incolumem in ciuitate: hominem natum summo loco: idest clarissimis natalibus: & summo ingenio: & summa uirtute: præterea: idest pter illas dotes: officiosissimũ. s. in conferendis beneficiis: & gratissimũ in reddendis. ¶ Quod ut facias: idest ut incolumem retineas: ego peto a te ita: ut non possim petere maiore studio: ue p uel magis ex modo idest sententia mea. ASC.

& meis mutuis constituta. Peto a te maiorem in modum uel humanitatis tuæ uel mea causa: ut eum auctoritate tua: quam plurimum ualet conseruatum uelis. Volo te cum fortissimus uir cognitus sis: etiã clementissimum existimari. Magno tibi erit ornamento nobilissimum adulescentem beneficio tuo esse saluum. Cuius quidem cum hoc melior debet esse: quod pietate adductus propter patris restitutionem me cũ Antonio coniunxit. Quare & si minus ueram causam habebis: tamen uel probabilem aliquam poteris inducere. Nutus tuus potest hominem summo loco natum: summo ingenio: summa uirtute officiosissimum præterea & gratissimũ incolumem in ciuitate retinere. Quod ut facias: ita a te peto: ut maiore studio magis ne ex animo petere non possim. Vale.

.D. Brutus. M. T. C. S. D.

NOs hic ualemus recte: & quo melius ualeamus: operam dabimus. Læpidus commode de nobis sentire uidetur: omni timore deposito debemus libere reipub. consulere. Quod si omnia essent aliena: tamen tribus tantis exercitibus propriis reipubli. ualentibus magnum animum habere debebis: quem & semper habuisti: & nunc fortuna adiuuante augere potes. Quæ tibi superioribus literis mea manu scripsi: terrẽdi tui causa homines loquuntur. Si frenum momorderis: peream: si omnes quotquot sunt: conantem loqui ferre poterũt. Ego tibi ut antea scripsi: dum mihi a te literæ ueniant: in Italia morabor. viii. kalen. Iunias Eporedia. Vale.

NOs hic hortatur Decius. Cice. ut bono sit animo: & nihil de republ. timeat. dicit autẽ Læpidũ bene de se sentire: de quo antea suspicatus fuerat ut supra sæpe uisum est: iustam autẽ causam nullius timoris esse ostẽdit: cum habeat tris exercitus ita fortes: præterea quæ supra scripserat dicit homines loqui & diuulgare: ut terreãt ipsum Cice. Hortatur autẽ ut in eos sit fortis. ¶ Commode. bene. ¶ Libere. sine cuiusquam respectu. ¶ Si omnia essent aliena: idest si alia nobis deessent: uel essent: contraria. ¶ Tribus. mei Cæsaris & Planci. ¶ Valentibus. fortibus. ¶ Augere. habere maiorem quam unquam habueris. ¶ Quæ scripsi. scilicet fuisse dicta a Segulio. ¶ Si frenum momorderis idest si eos contempseris translatio sumpta ab equo: qui cum sessorem: uel equitem contemnit: frenum mordet. ¶ Peream: iurantis est. ¶ Quotquot sunt: idest si ẽt essent infiniti. ¶ Conantem. uolentem: tentantem. VBE.

NOs &c. hortatur Decius Ciceronem ut bono sit animo & de rep. bene speret cũ Læpidus tã bene sentiat: & ipse bonas habeat copias. ¶ Ordo est. Nos ualemus hic recte: & dabimus operã quo. i. ut ualeamus melius Læpidus uidet̃ sentire cõmodo. i. bñ & utiliter de nobis: nos debemus consulere reip. libere: q̃a oi timore deposito. ¶ Quod si oĩa essent aliena. s. a nobis tñ tu debebis hr̃e magnum aĩum: tribus tantis exercitibus proprius reipu. ualentibus. i. cum tres tm̃ exercitus reip. pprii sint ualẽtes. s. meus Cæsaris & Planci: quẽ. s. aĩum: tu &. i. sil: habuisti sp: & putes nũc augere fortuna fauente aspirãte. Hoies loquunt̃ cã tui terrẽdi. i. ut te terreãt ea q̃ scripsi tibi mea manu lr̃is superioribus. Propria ãt manu secreta & recõdita scriptitabãt. Scribæ sui manibus uulgatoria. ¶ Si momorderis frenũ. i. pertinaci aĩo cõtra oĩa terricula restiteris tracta metaphora ab equo q dñ eqti obtẽperare nõ uult frenũ mordet: & dẽtibus tenet: per eã si oẽs quotquot sunt: poterunt ferre te conãtẽ loq. Ego ut scripsi tibi antea: morabor in Italia: dũ donec lr̃æ ueniant mihi a te. Octauo &c. ASC.

Cicero. D. Bruto. S. Dicit.

PArum tibi antea subirascebar breuitate tuarum literarum: nunc mihi loquax esse uideor. Te igitur imitabor: quam multa: quam paucis: te recte ualere: operáq; date: ut quotidie melius.

NArro rñdet Ci. superiori ep̃læ breuiter: ut dicit imitatione ipsius Decii: dicit tã oẽm timorẽ si mõ eẽt timidus potuisse sibi penitus ammoueri illa eius ep̃la. ¶ Narro. q. d fateor tibi: legit̃ tñ in alius codicibus parum tibi subirascebar. ¶ Breuitati. quod minus breuiter scriberes. ¶ Loquax. nimiũ uerbosus. ¶ Imitabor te. breuibus scribam: sicut soles. ¶ Quã multa. s. dicam uel scribam. ¶ Paucis. uerbis. ¶ Te re. ua. ordo est si timidus essem. tamen abstersisses mihi omnem metum ista epistola. s. qđ uis nos recte confidere. te recte ualere: idest quod recte ualeas. VBE.

PArum &c. Rñdet breuiter superiori ep̃læ: dicẽs se imitari in breuitate epistolarum ipsum Brutũ: & oẽm timorem si mõ timidus fuisset potuisses: illius epistolæ deposuisses. ¶ Ordo ẽ. Ego subirascebar. i. succẽsebã tibi parũ antea breuitate. i. propter breuitatẽ literarum tuarum & ego uideor mihi nunc eẽ loquax. ¶ Ego igitur imitabor te scilicet breuiter respondendo ad ea quæ breuiter scripsisti. ¶ Quam. i. o quãtũ. multa sup. scripsisti: q̃. i. o q̃: paucis: sup. uerbis. Scripsisti enim te recte ualere: & dare operam. sup. ut ualeas quotidie melius. ASC.

VBE. ¶ LEPidum sentire cōmode: sentiat de te &c. ¶ Frenū momordi. frenū accepi dētibus. ¶ Etenim. ratio a minori ad maius. est autē sensus si audebam spe tui cum eras obsessus: quid nūc putas me facere cū obsidiōe liberatus: potes me multo magis defendere: quasi dicat multo magis audeo. ¶ Vigiliā. custodiā reip. uigilare enim pro diligenter seruare ponit.

Vigiliā

Iuuena. Sed uigilat cōsul. Vt nō desim constātiæ. i. ne uidear facere ex leuitate. ¶ Si p hostē licet. i. si hostes te permittēt morari. ¶ Multa. s. sunt noua. Confici. finiri. ¶ Antiquius. charius. s. q̄ conficere bellum.

ASC. ¶ LEPidum sentire cōmode. i. utiliter pro rep. nos oportere confidere quiduis. i. quodlibet bonum tribus exercitib⁹. s. Bruti. Planci & Lepidi. Si essem timidus tamen tu abstersisses mihi oēm metū ista ep̄la. Sed ut mones: ego momordi frenū. i. cōtra ipetū uires assūpsi sicut equ⁹ recalcitrare uolēs cōtra sessorē: ne freno obediat frenū mordicus tenet. Eteni quid putas sup. nūc facere aut quā spem hr̄e: meq habuerim oēm spem in te incluso & Brute: ego cupio tradere iam tibi uigiliā meā. i. sollicitudinē & curā pro rep. q. d. nō opus ē ut ipse uigilē dū tu p rep. excubabis: sed ita sup. cupio tradere ut ñ desim cōstantiæ meæ. Q d̄ scribis te moratuꝝ in Italia: dū. i. dōec lr̄æ meç ueniāt. i. afferant tibi: ñ erraris p errauerís: si lʒ p hostē. i. hostis quoq; i ira māserit. ¶ Multa. n. sup. dñr & fiūt Rōæ sediuose: aut qd̄ si̾e itelligit. Si bellū pōt ɔfici. i. finiri: in aduētu tuo. i. statī cū ad hostē pueneris: nihil sit antiqus. i. car⁹. Pecūia q̄ erat expeditissima. i. paratissima: ē decreta tibi. Tu hēs Seruiliū amātissimū. s. tui: nos ñ sum⁹ sup. tibi. Vale.

Lepidū cōmode sentire Tribus exercitibus q̄duis nos oportere confidere, si timidus essem: tñ ista ep̄la oēm mihi metū abstersisses. Sed (ut mones) frenū momordi. Etenim: q te incluso oēm spē habuerim in te quid nūc putas? Cupio iā uigiliā meā Brute tibi tradere, sed ita ut nō desim cōstātiæ meæ. Quod scribis in Italia re moratuꝝ: dū tibi lr̄æ meæ ueniāt si p hostē licet nō erraris. Multa. n. Romæ. Si in aduētu tuo bellū cōfici pōt: nihil sit antiqus. Pecūia expeditissima: q̄ erat tibi decreta est. Habes amantissimū Seruiliū: nos nō desumus. Octauo Idus Iunias. Vale.

VBE. Expectāti. Hac ep̄la hortat̄ Ci. Brutū ut diligētissime agat p rep. spē. n. totā eē in eo & i Plāco: deinde dicit. M. Brutū uocari ad hoc bellū italicū: qm̄ si adeēt. min⁹ mali timeret. ¶ Acta. q̄ in urbe fiunt & inscripta rediguntur q̄ acta appellātur. ¶ De Bruto. s. Marco. ¶ Priuatis. meo noīe scriptis nō aūt noīe senatus. ¶ Intestinū. ciuile. ¶ Nō est. mediocri. i. maximū ē: liptote. ¶ Sed quid ago. uidebat Cic. se nimium multa scripsisse ideo repressit λακονισμον. i. breuitatē. Lacones. n. breuiloq eē consueuerūt: uñ laconismos breuiloquiū dicit̄. ¶ Altera. secūda. ¶ Iam pcedit. s. plena iam prima pagella.

Acta

Laconismos

ASC. Expectāti &c. Hortat̄ Cicero Brutū ut diligentissime agat p rep. cum in eo & Planco tota sit spes. dicitq;. M. Brutū uocādū ad id bellū q̄ si adesset minus mali timeret. ¶ Ordo est Lupus noster denūtiauit subito mihi: expectāti quotidie lr̄as tuas: ut scriberē ad te: si quid uellē: ego āt & si nō habebā q̄d scriberē. ¶ Sciebā. n. acta. s. publica mitti ad te. ¶ Autē. i. sed: audiebā sermonē lr̄aꝝ inanē. i. minime necessariū eē iniucundū tibi secutus sum breuitatē te magistro. i. qui id re ipsa docuisti. Scito igit̄ oēm spem esse in te & in collega. s. Planco. ¶ Autē. i. sed: nihil sup. habeo aut audiui adhuc certe de Bruto. s. Marco: quē ego nō desino uocare ad bellū cōe: quēadmodū pcipis: literis. s. meis priuatis. i. mea auctoritate nō pub. scriptis: q utinā adesset iā: nō timeremus minus. s. quā nūc facimus malū urbis itestinū. i. internū q̄d est inter ciues q̄ sunt sub unis mœnibus ut intestina sub una pelle. Sed quid ago. ¶ Ego nō imitor. s. ut cōstituerā: Laconismon. i. formā scribēdi breuitate laconica. ¶ Altera pagella. s. tabellæ procedit. i. occupatur scriptura. Vince. s. hostes: & Vale. Decimoquarto Kalen. Quintiles. i. Iulias.

.M.T.C.D.Bruto.S.P.D.

Expectāti mihi tuas quotidie lr̄as Lupus nr̄ subito denūciauit: ut ad te scriberē si q̄d uellem. Ego aūt & si q̄d scriberē: nō habebam (acta enim ad te mitti sciebā: inanē aūt sermonē lr̄aꝝ tibi iniucūdū eē audiebā: breuitatē secutus sum te magistro.) Scito igit̄ in te: & i collega spem oēm eē. De Bruto aūt nihil adhuc certi quē ego: quēadmodū pcipis: priuatis lr̄is ad bellū cōe uocare nō desino quē utinam iam esset. Intestinum urbis malum quod est nō mediocre minus timeremus. Sed q̄d ago non imitor λακονισμον tuum altera iam pagella pcedit. Vince: & Vale. xii. Kalen. quintiles.

VBE. MAximo. cū sp habuisset Deci⁹ suspectū Lepidū ne se ɔiūgeret cū Ant. molesteq; tulisset qdā ei⁹ timorē: quē antea credebāt eē intrepidū: postq̄ Lep. se cōiūxit: dicit se hac re cōsolari dolorē suū: q hoīes itelligūt eū non sine cā timuisse: dicit aūt q̄ scripserit ad senatū: & ab eo petiuerit: q̄ oia nisi fiāt: ut scripsit: oñdit rēp. in maximo periculo fore: & qm̄ duas legiōes ad se mitti petuerat: rogat ut fidelib⁹ uiris mādet̄ id negociū. ¶ Quæ acci. de cōiunctione Læpidi & An. licet possum⁹ itelligere de mutatione Cę. ¶ Traiiciāt. trāsmittāt. ¶ Brutū. M. ¶ Nec ne an nō. ¶ Quib⁹: q̄libus. ¶ Negociū. curā. ¶ Fide. ut fuit fideles: & celeriter adducant.

Necne

ASC. IN maxio &c. Cū Deci⁹ hūisset Læpidū sp suspectū ne An. se cōiungeret & id meticulosior hr̄et postq̄ Læ. ille cōiūctus erat: hac ep̄la dicit iā patere q nō sine cā timuerit &c. ¶ Ordo ē. Ego utor in maximo dolore meo hoc solatio q hoīes itelligūt me timuisse ista q̄ acciderūt. s. de pfidia Læpidi: nō sine cā Ego misi literas ad senatū ut sup. deliberēt: utrū traiciāt legiōes. i. trāsmittāt i Italiā ex Africa: nec ne. i. an nō: & an accersant. i. uocēt ad se Brutū ex Sardinia nec ne. & supian dēt mihi stipēdiū: an nō decernāt. s. dādū. Crede mihi o Ci. nisi ista oia fiūt ita quēadmodū scribo. i. nisi legiōes accersunt & stipēdiū decernit mihi: nos oēs adituros magnū piculū. Rogo te uidere. i. ut attēdas: q̄b⁹ hoibus detis negociū q adducāt legiōes ad me opus est & fide & celeritate. Tertio &c.

.D.B.Impera.M.T.C.S.P.D.

IN maximo meo dolore hoc solatio utor q intelligunt hoīes nō sine cā me timuisse ista quæ acciderūt. Deliberēt utrū traiiciant legiones ex Africa: nec ne: & ex Sardinia: & Brutū accersant: nec ne: & mihi stipendiū dent: an non decernant: ad senatum literas misi. Crede mihi: nisi ita oia ista fiunt quēadmodū scribo: magnum nos oēs adituros periculū. Rogo te uidere: quibus hoibus negociū detis: q ad me legiones adducant: & fide opus est: & celeritate Tertio Nonas iunias ex castris. Vale.

¶ Magnam

Magnam: Matius ciuis ro. cū apud Cæ. multos annos ī summa grā fuisset plurimūq; apud eū ualuisset & ī gallia: & postea Romæ: nō imemor acceptoꝝ beneficioꝝ: neq; igratus mutuo amore Cæ. semp ꝓsecutus ē: cūq; eo iterfecto uæhementer ageret: & de eius cæde cōqueret: ꝑcussores idignabant obiiciebātq; Matio q̄ fleret mortē Cæ. q̄a doleret rēp. liberatā tyrānide & ob id ei minabant. Itaq; hac epl̄a oñdit se semp fuisse amatorē cōcordię potius q̄ belli ciuilis neq; se secutū Cæ. q̄ gauderet rēpu. opprimi: sed ne amicitiæ offō deesset licere aūt nūc flere eū mortuū: a quo antea tot ciuiū salutem impetrauerit: ī quo accusat superbiā eorū: q̄ eū ab hoc offō hu- VBE.

C. Matius. M. T. C. S. P. dicit.

Magnam uoluptatem ex tuis literis coepi q̄ quam sperabā atq; optarā, hēre te de me opinionem cognoui. De qua & si non dubitabā, tamē q̄a maximi extimabā, ut icorrupta māeret, laborabam. Conscius autem mihi erā nihil a me commissum eē, quod boni cuiusquam offenderet animū. Eo minus credebā plurimis atque optimis artibus ornato tibi temere q̄cq̄ ꝑsuaderi potuisse ꝓsertim in quē mea ꝓpēsa & ꝑpetua fuisset. atq; eēt bñuolētia. Q͞d q͞n, ut uolui, scio esse, rñdebo criminibus, q̄bus tu pro me (ut par erat) tua singulari bonitate, & amicitia nr̄a sæpe restitisti. Nota. n. mihi sūt, q̄ ī me post Cæsaris mortē cōtulerint. Vitio mihi dāt q̄ mortē hōīs necessarii grauiter fero, atq; eum quē dilexi, periisse indignor. Aiunt enim patriā amicitiæ præponendā esse, proinde ac si iam uicerint, obitū eius reip. fuisse utilem. Sed non agam astute. Fateor me ad istum gradum sapientiæ nō ꝑuenisse. Neq; enim Cæsarē in dissēsione ciuili sū secutus sed amicū, quāquā re offendebar, tamen non deserui. Neque bellum unq̄ ciuile, aut ēt causam dissensiōis probaui, q̄ ēt nascentem extingui sūme studi. Itaq; in uictoria hominis necessarii, neq; honoris. neq; pecuniæ dulcedine sum captus: q̄bus ꝓmiis reliq minus apd̄ eū q̄ ego cū possēt immoderate sūt abusi. Atq; ēt res familiaris mea lege Cæsaris diminuta ē: cuius bñficio pleriq; q̄ Cæsaris morte lætant remāserunt in ciuitate. Ciuibus uictis ut parceret æque ac pro mea salute laboraui: Possum igit q̄ omnes uoluerim incolumes eum: a quo id impetratum ē periisse nō indignari cū presertim iidē homines illi & inuidiæ & exitio

manitatis deterrere conant: a quo affirmat nullis terrorib⁹ aut minis se unq̄ deterritū iri. deide excusat ēt seq; excusabat curasse ludos: q̄ facti fuerāt in honorē Cę. Postrēo dicit se eē uicturū: in exilio q͞d reliquū est uitæ suæ. Si nāq; id non licuerit: se ita futurū romæ ut sp bñ cupiat reip. ¶ Incorrupta: inuiolata talis: qualis fuerat ante. ¶ Offenderet: læderet. ¶ Tibi plurimis atq; artib⁹ ornato: tibi doctissimo uiro: q̄ ꝓp multarū reꝝ peritiā & doctrinā nō facile oīa credis. ¶ Temere: sine cā. ¶ Propēsa: magna inclinata. ¶ Atq; eēt: ē ī hoc tpe. ¶ Oīb⁹. s. q̄ mihi obiiciunt. ¶ Vt par erat: ut decebat amicum facere. ¶ Restitisti: refellēdo rñdisti. ¶ Nota ex relatione amicoꝝ: & potissimū Trebatii. ¶ Cōtulerūt ī me: iputauerunt mihi. s. maliuoli & aduersarii mei. ¶ Vitio dāt culpāt. tāq̄ male factū. ¶ Proinde: ac si. tāq̄. ¶ Vicerit. i. rōnib⁹ ipsi obtinuerit & ꝓbauerit. ¶ Nō agā astute: nō simulabo. ¶ Istū gradū sa. eoꝝ q̄ ꝓponāt patriā amicitiæ. ¶ Nō sum se. Cę. s. tāq̄ Cęsarē & oppugnatorē ptię. ¶ Sed amicū. sed ut amicū: cui ñ debuerā deesse ēt ī sūmis ꝑiculis. ¶ Re. oppugnatiōe ptię. ¶ Cām ut ꝓp negatū triūphū deberet cōuerti in patriā suā. ¶ Nascētē. s. cā dissensiōis. ¶ Extingui: deleri: oīno tolli. ¶ Studui: diligēter curaui. ¶ Itaq;: ifert ex his q̄ dixit fecisse: q̄ amicū ñ hoiez sit secut⁹: q̄a nō fecerit id ꝓp honorē & ꝓmia sicut alii q̄ cū minus possent apud Cæ. q̄ ipse: ꝓmiis tñ imoderate abusi sunt & honor. ¶ Sūt abusi: q̄ oīno uoluerūt habere. ¶ Cui⁹ Cæ. ¶ Bñficio: clēmētia & liberalitate. ¶ Acq;: ac pro mea salute: idest tantum quantum pro salute mea propria. ¶ Possum igitur: quasi dicat non possum: interrogatiue legendum est.

Magnā &c. Mati⁹ ciuis Roman⁹ cū apud Cę. multos ānos ī sūma grā fuisset: & mutua bñuolētia eūdē sp ꝓsecut⁹: & eo iterfecto uachemēter cōturbat⁹ & ǭstus fuisset ꝑcussores Cę. obiiciebāt id illi q͞d fleret necē Ce. & reip. liberationē iniquo aīo ferret: quo circa hac epl̄a oñdit se semp fuisse amatorē cōcordiæ: neq; secutū Cæ. ut remp. opprimat: sed ut offō satisfaciat: purgās q̄ ludos in honorē Cæ. faciēdos curauerit: demū dicit se aut in exilio aut Romæ si det uicturū amatorē reip. ¶ Ordo est Ego coepi magnā uoluptatē ex literis tuis: q̄ cognoui te habere de me sup. eā opinionē quā sperabā atq; optarā. ¶ De qua. s. opiniōe: & si nō dubitabā. tñ q̄a maximi estimabā: laborabam ut manerēt īcorruptę. i. integra. ¶ Aūt. i. sed ego erā cōscius mihi: nihil eē cōmissum a me: q͞d offenderet. i. lederet & ad irā ꝓuocaret animū cuiusq̄ boni. ¶ Eo. i. tāto aut ꝓpterea credebā minus: q̄cq̄ potuisset persuaderi temere. i. incōsiderate & sine certa rōne tibi ornato plurimis atq; optimis. artibus ꝓsertim ī quē mea bñuolentia fuisset. s. prius atq; eēt. s. adhuc ꝓpensa. i. pronā & inclinata: & ꝑpetua. i. itermissa. ¶ Quod q͞n. i. q̄m suo eē ut uolui. rñdebo criminibus. i. criminatiōibus q̄bus tu restitisti sæpe ꝓ me: ut par. i. æquū erat: ꝓ tua singulari bonitate & amicitia nr̄a. ¶ Enim. i. q̄a: ea q̄. s. obtrectatores cōtulerit in me. i. obiecerit mihi post mortē Cæsaris: sunt nota. i. manifestaria. Ipsi sup. dāt mihi uitio. i. dicūt mihi: uiciosum eē: q̄ fero grauiter. i. moleste: mortē hois necessarii. s. Cęsaris: atq; sup. q̄ idignor. i. indignāter patior eū quē dilexi. s. Cæsarē ꝑiisse. Ipsi. n. aiūt: Patriā eē ꝓponēda amicitiæ. i. plus diligēdā quā amicū. ¶ Proinde. i. ꝑinde ac si uicerit. i. ꝓbauerint cōtra aliter sententies necessariis argumētis: obitū eius. s. Cæsaris fuisse utilē reip. ¶ Sed nō agā astute: q̄a non ficte nec dissimulāter. ¶ Fateor me nō ꝑuenisse ad istū gradū sapiētiæ. s. ut cognoscā Cæsaris mortē fuisse utilē reip. ¶ Neq;. n. secutus sum Cęsarē in dissensionē ciuili. i. eo aio ut fouerē discordiā ciuilē: sed q̄q̄ offendebar re. i. ipsa discordia: tñ non deserui amicū. ¶ Neq; ꝓbaui. i. nō approbaui neq; laudaui unq̄ bellū ciuile aut cām dissensiōis: q̄. s. dissensionē aut cām ei⁹: ego studui sūme extigui. i. ut extiguerent: ēt nascētē. i. i prīs exordiis. ¶ Itaq; neq; sū captus dulcedine honoris neq; pecuniæ: ī uictoria hois necessarii. s. Cæsaris: q̄bus ꝓmiis. s. honoris & pecūiæ: reliq. i. Cę. assecłę: cū possent minus apd Cæsarē quā ego: tñ sup. abusi sunt īmoderatę. ¶ Atq; ēt. i. insup res mea familiaris est diminuta lege. i. Cæsaris ꝑ Cæsarē lata. Cui⁹ bñficio pleriq; q̄ lætant morte. i. d͞ morte Cę. remāserūt ī urbe. ¶ Ego laboraui æq̄ ac ꝓ mea salute ut parceretur ciuibus uictis. ¶ Possum igitur ego qui uoluerim oēs incolumes sup. esse non indignari: eum a quo. id impetratum idest optentum est. periisse. q. d. merito non possum non indignari: sed cogor indignari: presertim cum idem homines.

Propeā la

Proīde

ASC.

VBE. Retexere Reuello Retego

CFVErint:scilicet ipsi Cæsa. Plecteris:punieris. Factũ nostrũ:Cæsaris cædẽ. Alios:interfectores Cæs. In facinore:in homicidio. Aliis:ut mihi. Hæc quæ se. scilicet timerẽt:gauderẽt &c. Quæ:gaudere:dolore. Extorquere:eripere Periculi:etiã si mortem minentur. Appetendam:ultro quęrendam. Sui facti.interfecisse Cæsarẽ Acerbam:grauem:molestã: At debeo:obiectio quę posset fieri. Id:quidẽ:responsio obiectionis:est autem sensus non quæro probare uerbis me cupere rempu.esse saluam nisi uita mea ante acta & reliqua spes mea satis id probat: etiã me nihil dicentem. Rem:uoluntatem itentionem meam. Expedite:utile esse. Recte fie.bene uiuere. Cõmunionẽ.cõmercũ:cõiũctionẽ. An:sensus an ẽde beo nũc cõmutarẽ ętate iã matura:qđ feci i adolescẽtia cũ potuissẽ excusari si errassẽ.q.d.nõ. Qđ pt.qđ effeci:ut recte uiuerẽ. Ipse me retexã.i.faciam contra naturam.Nam texere contrarium est suo simplici: ut de multis uerbis diximus sicut reuello & retego cõtraria sunt suis simplicibus:est aũt tractũ telis q̃ destruunt:cũ retexunt:uel retexã.i.iterũ texã & rẽouẽ:& ut ita dixerĩ faciã me nouũ hoiem. Grauẽ ca.crudelẽ cædẽ. Sic esset.a.a.i.si haberẽ aliũ animũ. Nunq̃ ne.q.fa.i.apte cõfitere id qđ facerẽ. Ne & i.p.i.ne putaret eẽ audax in male faciẽdo. Et si.in dis.i.nõ audẽdo fateri:qđ facerẽ. Van⁹:mendax. At lu. alia obiectio. Fecit:in honorẽ Cæ.pstis l q̃bus i meridie dr apparuisse stella qua Cæsaris aia credita ẽ in cęlũ trãslata.de ea Vir.Ecce dionei pcessit Cę.astrũ. Ad id.dissoluit obiectionẽ.Est autẽ sensus:qđ curauerim ludos factos in honorẽ Cæ. nihil ptinet ad statũ reip.quia nihil contra eũ feci curãdo illos ludos: sed pertinet tãtũmodo ad priuatũ officiũ meũ. Qđ tñ:dicit se duplici de cã debuisse pstare id offm & pp ipsum Iulium Cæsarẽ:cuius memoriæ & honori debebat:& pp Cæs.Octauiũ hoc petentem: cui negare non potuit. Repetenti.Sæpius petenti. Salutãdi:uisendi pro officio meo.

fuerint Plecteris ergo inquiunt:quando factum nostrum improbare audes: O superbiam inauditam: alios in facinore gloriari,aliis ne dolore quidem impune licere. At hæc ẽt seruis sp libera fuerũt timerẽt: gauderent: dolerent suo potius,q̃ alterius arbitrio. Quæ nunc,ut quidem isti dictitant,libertatis auctores metu nobis extorquere conãtur. Sed nihil agũt. Nullius unq̃ periculi terroribus ab officio aut ab humanitate desistam. Nunq̃ enim honestam mortẽ fugiendam sæpe etiam appetendam putaui:sed quid mihi succẽsent:sed id opto:ut pœniteat eos sui facti? cupio enim Cæsaris mortem omnibus esse acerbã. At debeo pro uirili parte remp.uelle saluam. Id quidem me cupere nisi & acta mea & reliqua mea spes tacente me probat, dicẽdo uincere non postulo. Quare maiorem in modum te rogo,ut rem potiorẽ oróne ducas mihiq; (si sentis expedire) recte fieri credas nullã cõionẽ cum improbis esse posse. An quod adolescens,præstiti,cum etiam errare cum excusatione possem,id nunc ætate præcipitata commutem ac me ipse retexã? Non faciam,neq; quod displiceat: cõmittã,preter quam,q hominis mihi cõiũctissimi. ac uiri amplissimi doleo grauẽ casum. Quod si aliter essem animatus,nunquam quod facerem negarem,& ne in peccando improbus:& in dissimulando timid⁹ ac uan⁹ existimarer. At ludos,quos Cæsaris uictoriæ Cæsar adolescens fecit,curaui. At id ad priuatũ officium.non ad statum reip.pertinet. Quod tamen munus & hominis amicissimi memoriæ:ac honorib⁹ præstare etiam mortuo debui:& optimæ spei adolescẽti, ac dignissimo Cæsari repetenti negare non potui. Veni etiam cons. Antonii sæpe domũ salutandi causa:ad quẽ qui me parum patriæ amantem existimãt

ASC

CFVErint illi.i. Cæsari:& inuidiæ & excidio: id est cã inuidiæ & excidii. Inquiunt ergo tu plecteris.i. punieris:qñ,i.quando quidem audes improbare factũ nostrum. O superbiã.i.insolentiã inauditã: alios gloriari.i.gloriãtes se iactare:in facinore idest facto scelerato & non licere aliis ne qdẽ.i.non saltem dolere impune.i.sine punitione aut pena. At.i.sed: hæc.s.sequentia fuerunt semp seruis libera.i.impune permissa:ut.s.timerent:gauderẽt.dolerẽt potius arbitrió suo quã alterius. Quæ nunc ut quidẽ isti.s.maleuoli dictitant.i.frequẽter dicũt:auctores libertatis conantur extorquerẽ.i.eripe nobis metu.i.p metũ. Sed nihil agũt.i.i uanũ laborãt. Ego nulli⁹.i. nõnulli⁹ ñ desistã unq̃ ab offõ aut hũanitate:terrorib⁹.i.pp terrores ulli⁹ piculi. Ego.n.unq̃ putaui mortẽ honestã fugiẽdã sup.eẽ:& putaui ẽt sæpe appetẽdã .i. expetendam sup.eẽ. Sed qd succensent.i.occulte irascunẽ mihi:si ego opto id:ut pœniteat eos facti sui. Cupio.n. mortẽ Cæsaris esse oĩbus acerbam. At.i. sed: debeo uelle remp.saluam sup.eẽ:p parte ciuili.i.eo q sum pars ciuitatis:& ita particeps reipu.eius. Quidẽ.i. certe ego nõ postulo uincere.i.necessario pbarẽ dicẽdo.i.argumẽtãdo:me cupeẽ:id.s.rẽp.esse saluam: nisi & uita mea acta.i.trãsacta:& spes mea reliqua.i.quæ est de reliqua parte uitæ pbat:id me tacente.i. quamuis tacerem. Quare o Cicero:ego rogo te in maiorem modũ.i. magnopere:ut ducas:idest æstimes rem:idest effectũ: potiorẽ oratiõe:idest uerbis meis & credas si sentis expedite: idest utile esse fieri recte nullã cõmunionem posse esse mihi cum improbis. An ego commutem nunc ætate pręcipitata.i.ad extum accesserantem:id quod præstiti.exibui & effeci:adulescens idest cum essem adhuc adulescens:cum possem errare etiam cum excusatione:quia facilius ignoscitur adulescẽtiæ peccanti:quam uirili ætati:ac retexam: idest dissoluam & destruam:meipsum idest pristinos mores meos. Non faciam. Neq; cõmittam qđ displiceat:pterq̃ q doleo casum grauem hominis coniunctissimi mihi ac uiri amplissimi. Quod si ego essem animatus aliter:ego nũq̃ negarem qđ facerẽ & ne.i.nõ existimarer idest iudicarer iprobus in peccãdo:& timidius ac uanus.i.mẽdax & futulis i dissimulẽdo.i.simulãdo me nõ facere q facerẽ. At.i.sed sup.dicũ aduersarii:ego curaui.s.ut fierẽt decẽter ludos quos Cæ.adulescẽs scilicet Octauius fecit uictoriæ.i.propter uictoriã Cæsaris.s.Iulii a quo adoptat⁹ fuerat. At.i.sed id.s.curare illi⁹ ludos pertinebat ad offm priuatum nõ ad statũ reip: Quod tñ mun⁹.i.ludos funebres debui præstare.i. exibeẽ:&.i.sũ memoriæ ac honoribus hois amicissimi.i.Cæ.etiã mortuo.i.cũ iã esset mortu⁹: Absolutius & aperti⁹ legeret mortui & nõ potui negare Cæsari.s.Octauio adulescenti optiæ spei.i. de quo optime speram⁹:ac dignissimo.s. cui obsequar repetẽti: frequẽter exigẽti. Veni ẽt sæpe domũ.i.ad domũ Antonii consulis:cã salutandi:ad quem.s. Antonium consulem tu reperies sup.eos qui existimant iudicant me parum amantem patriæ:uentitare frequenter:quidem.i.certe causa.

CRogandi.

¶ ROgandi:interrogādi. ⸿ Aut auferēdi:aut eripiēdi aliqd. ⸿ Sed q̄:dicit hoc eē multo arrogātiores:q̄ fuerit Cæsar. quē rege fuisse q̄runt.qd Cç.nūq̄ phibuit:quo minus amaret Matius:quos uellet:cū isti q eripuerūt sibi amicū Ca. uellēt efficerē ne eos diligat quos uelit. ⸿ Carpēdo:repħēdēdo me. ⸿ Modest.moderatio. ⸿ Similes mei:ōstātes:q nulla re possint deterreri ab officiō amicitiæ q̄lē me eē uidēt. ⸿ Quā similes sui:q putant amico mortuo nullā eius memoriā seruādā eē. ⸿ Rhodi:de q̄ dictū ē in iii. epistolis ad Marcellū. ⸿ Degā:uiuā. ⸿ Interpellarit:ipedierit. ⸿ Simplicē:sincerū neq̄:cōtra duplex p fallaci ponitur. Horatius. Aut cursus duplicis per mare Vlyxei:licet qdā aliter exponant. VBE. Siplex duplex

rogādi quidem aliquid, aut referendi causa frequētes uentitare reperies. Sed quæ hæc est arrogantia. q Cæsar nūquam interpellauit:quin quibus uellem: atq̄ etiam quos ipse non diligebar, tamen iis uterer, eos qui mihi amicum eripierunt. carpendo me effi-cere conari, ne quos uelim diligam? Sed nō uereor, ne aut meæ uitæ modestia parum ualitura sit in posterum contra falsos rumores: aut ne etiam ii qui me nō amāt propter meā in Cæsarem constantiā, nō malint mei quā sui similes amicos habere. Mihi qdē si optata contingent: quod reliquum est uitæ in ocio Rhodi degā Sin casus aliquis interpellarit, ita ero Romæ ut recte fieri semper cupiā, Trebatio nostro magnas gratias ago: q tuum erga me animum simplicem: atq̄ amicū aperuit: & q eum quem semp dilexi libenter, quo magis iure colere atq̄ obseruare deberem fecit. Bene uale & me dilige. Vale.

¶ Rogādi aut auferēdi aliqd ab eo. Sed q̄.i. q̄lis est hæc arrogātia.i.supbia q Cç.i.iulius nūq̄ interpellauit.i.impediuit:q uterer qbus uellē:atq̄ etiā iis:tñ.i.nihilominus quos ipse nō diligat:eos q eripiūt mihi amicū conari efficere carpēdo.i.rodēdo & repħēdēdo me ne diligā quos uelim. ⸿ Sed nō uereor ne aut modestia uitæ meæ:sit ualitura parū i posteꝝ ōtra falsos rumores:aut ne ēt ii q nō amāt me pp cōstantiā meā.i. cōstātē amorē meū & fidē in Cæsarē eis inuisum:nō malint hēre amicos similes mei.s.q amicū ēt post mortē amore psequor:q̄ sui.s.q icōstātes sunt. ⸿ Quidē.i.certe:si optata contigent mihi:degā.i.trāsigā Rhodi in ocio.s.uacatione a munere publico & negocio militari:id sup.uitę:qd est reliquū.i.relictū mihi adhuc uiuendū. ⸿ Sin.i.sed si:aliqs casus iterpellarit.i. ipediuerit quominus uiuā Rhodi i ocio:ego ero Romę ita ut ita cupiā sup.oia fieri semper recte: aut ut cupiam recte.i.nihil fieri ut sim illic i ocio Sicuti i Terētio Tū qd illi de recte est.i.nihil ē:q̄re adt recte p nihil dixerit oñ dit subdēs:nā nihil dicere.i.dicere q nihil mihi fit q dem illi:est religio.i.metu mali oīs cauēdū. Putabāt.n.supstitiosi illi mortales si dixissēt sibi nihil eē nil ēt futuꝝ:& si iterrogāti qs me petiit: nullus rñdisset puer se a nullo deiceps expetēdos uñ rñdere solebat:bona fortūa here.i.nullus. ⸿ Ego auo Trebatio nr̄o magnas gr̄as:q aperuit aium tuū simplicē.i.non dolo sum atq̄ amicū erga me.& fecit quo.i.ut deberē iure.i.merito magis colere atq̄ obseruare.i.cauere ne lædam eum quem dilexi semper libenter.i.quantum in me fuit:hoc est te Vale bene:quia ualetudo ēt mala est:& dilige me. Vale ASC.

M.T.C.C.Matio.S.D.

NOndū satis constitui molestiæ ne plus an uolupratis attulerit mihi Trebati⁹ noster, hō tū plenus officii, tū utriusq̄ nostrū amātissim⁹. Nā cū i Tusculanū uesper. uēissē. Postridie ille ad me nōdū satis firmo corpore cū eēt mane uēit. Quē cū obiurgarē q parꝝ ualetudini parceret, tū ille nihil sibi fuisse lōgi⁹:q̄ ut me uidēret. Nū qdnā in q̄ noui. Detulit ad me q̄relā tuā, de q̄ pri⁹ q̄ respōdeā, pauca pponā. Quātū memoria repetere pterita possū nemo ē mihi te amic⁹ antiquor sed uetustas hēt aliqd cōe cū multis amor nō habet. Dilexi te quo die cognoui meq̄ ad te diligi iudicaui. Tuus deinde discessus isq̄ diuturnus ambitio nr̄a, & uitæ

NOndū. Hæc epistola uī pponēda supiori:nā cū Trebati⁹ i Tusculanū ad Ciceronē uenisset:exposuit ei q̄relā Matii de Ci.q Cice.tulisset suffragiū legi:q̄ fcā eēt de efficiēdis oib⁹ q̄ Cç.instituerat cōmētariis suis. Itaq̄ Ci.se excusaturus lōgi⁹ repetit & initiū & cās amicitiæ: q̄ sibi cū Matio fuit:oñdit nō mō eū nō accusasse:sed potius defendisse:& q̄uo defenderit exponit:& pcipue qd ei obiiciebat:ut supra uisum est q Cæ. mortuū diligeret:& amissum doleret. Optat āt Ci.ad eū delatos fuisse sermōes quos de eo hūerit:& pcipue de ei⁹ moderatiōe & initio belloꝝ ciuiliū:& post ipsa bella. ⸿ Cōstitui:iudicaui. ⸿ Firmo ualido:sano. ⸿ Obiurgarē:repħēderē. ⸿ Parceret rōnē hēret. ⸿ Tū ille.s.rñdit. ⸿ Lōgi⁹ desideratū⁹ qd uideret lōgioris moræ. ⸿ Detulit: denūciauit. Cōe cū multis:qa multi pñt uetusti eē. ⸿ Nō hēt.i.aliqd cōe cū multis:qa amo singulariter. ⸿ Diuturnus: lōgi tpis dū eēs i Gallia cū Cęsare p decēniū. VBE.

⸿ Ambitio:honorū petitio. Ambitio

NOn.&c. Hac epl'a uī superiori pponenda. Nā cū Trebatius in Tusculanū ad Ci.uēisset exposuit & q̄rellā Matii de Cicerone. q tulisset ASC.

suffragiū legi de efficiendis oibus quę Cęsar instituerat cōmentariis suis. unde se excusaturus Cicero repetit lōgius cām amiciciç cū Matio:docetq̄ se eū potius defendisse q̄ accusasse:optatq̄ ad eū delatos fuisse sermones quos de eo habuerit.& potissimum de moderatiōe eius circa bella ciuilia. ⸿ Ordo est. Ego nōdum constitui.i.definiui ac decreui satis:ne i.an Trebatius nr̄ attulerit mihi plus molestiæ an uoluptatis. Trebati⁹ inquam homo tum plenus officii: tū amātissim⁹ utriusq̄ nostrū.i.tui & mei. ⸿ Nā cū uenissem uesperi.i.hora uespertina:in Tusculanum.s.predium & uillam meā: ille uenit ad me postridie.i.die p̄xime secuto:cū esset mane.ens sup.corpore nondū satis firmo.i.adhuc aliquātulū infirmo prę ualetudine:ægrotauerat enim. ⸿ Quē eum obiugarē q.pceret parū ualetudini.s.infirmę:tū ille:sup.rñdit mihi nihil fuisse sibi lōgius.i.desideratius:qa quę lōge absunt maiore cruciatu desideramus:quā ut uideret me Inquā.i.aio tūc illi numqd nā noui sup.eēt:aut afferret. ⸿ Et sup.ille tūc. Detulit ad me.i.enarrauit mihi q̄rellā tuā:de q̄ priusq̄ rñdeā.i. me purgē:pponā pauca.s.ad purgationē accōmoda:& fidē factura. ⸿ Quātū ego possum repetere mēoria.i.recordari pteriturū:nēo.i.null⁹ ē mihi amic⁹ antiqor.i.uetustior & charior:nā utrūq̄ significat antiquū:mihi te.i.q̄ tu. ⸿ Sed uetustas habet aliqd cōe cū multis:qa multos æque diu amaui ac te:amor nō hēt.s.qeq̄ cōe cum multis:qa te plus q̄ cęteros amaui. ⸿ Dilexi:q primus gradus amoris est te sup.eo die quo cognoui.s.primū te:& iudicaui me diligi a te. ⸿ Deide discessus tuus.s.a pr̄ia & is diuturnus.i.diu durās:ambitio nostra.i.ęmulatio in optinendis honoribus. q̄s brigas Galli uocant.

dissimilitudo nō ē passa uolūtates nostras consuetudine cōglutinari. Tū tñ erga me animum cognoui multis ānis ante bellū ciuile. Cum Cæsar eēt in Gallia. Quod enim uahementer mibi utile eē putabas, nec inutile ipsi Cæsari, perfecisti, ut ille me diligeret: coleret: haberet in suis. Multa pretereo, quæ temporibus illis iter nos familiarissime dicta, scripta, cōmunicata sunt, grauiora enim sunt cōsecuta, & initio belli ciuilis cū Brūdusium uersus ires ad Cæsarem: uenisti ad me in Formianum primū hoc ipsum quanti, pfertim temporibus illis, Deinde oblitum me putas consilii sermonis humanitatis tuæ. quibus rebus interesse memini Trebatium. Nec uero oblitus sum literarum quas ad me misisti, cum Cæsari obuiam uenissem in agro (ut arbitror) Trebulano. Secutum illud tempus est, cum me ad Pompeium proficisci siue pudor meus coegit, siue officium. siue fortuna, quod officiū tuum, quod studium uel in absentem me uelim præsentes meos defuit, Quem porro omnes mei, & mihi, & sibi te amiciorem iudicauerunt? Veni Brūdusium oblitum ne me putas q̄ celeritate ut primū audieris ad me Tarento aduolaris? quæ tua fuerit assessio oro, cōfirmatio animi mei fracti cōium miseriarū metu. Tandē aliqñ Romæ eē cœpimus quid defuit nostræ familiaritati in maximis rebus quonāmō me gererem aduersus. Cæsarem usus tuo consilio sum. In reliquis officiis cui tu tribuisti excepto Cæsare, præter me, ut domū uentitares: horasq; multas sæpe suauissimo sermone consumeres tum cū ēt si meministi ut hæc φιλοσοφουμενα scriberem. tu me impulisti. post Cæsaris reditum quid tibi maiori curæ fuit. quam ut essem ego. illi quam familiarissimus? quod effeceras. Quorsum igitur hæc oratio longior. quam putaram. Quia sum admiratus te, qui hæc nosse deberes. quicquam a me commissum: quod esset alienum a nostra amicitia. credidisse. Nam præter hæc quæ commoraui, quæ te stata sunt. & illustria. habeo multa

VBE. ¶ DISSimilitudo: qa tu pegrinatione ego ciuitate delectatus: tu re militari ego ocio & ciuilib⁹ officiis. ⁋ Cōglutinari:
Glute3 cōiūgi colligari. Glutē. n. gen⁹ ē collæ tēacissimæ: ut oñdit Virgi. lib. iiii. georgi. ⁋ Grauiora: maiora. i formianū: rus meū
Formię apud formias: qd oppidū est cāpaniæ. ⁋ Hoc ipsū. s. qd ueneris ad me. ⁋ Quāti. s. putas. me fecisse. ⁋ Illius: qb⁹ eras
Trebula i magna auctoritate apd Cæsa. ⁋ Cōsiliis: qd dabas mihi. ⁋ Trebulāo: trebulanæ: ē āt Trebula oppidū cāpāię mediterraneū: ut scribit Ptolæme⁹. nō āt idē fluui⁹ q trebia dr: ut qdā falso opināt. ⁋ Pudor qa pudebat me deesse ei cui multū
Trebia debebā. ⁋ Offm: tuēdę reip. ⁋ Fortuna: fœlicitas mea. ⁋ Qd studiū. q. d. nullū. ⁋ Aduolaris: celeriter ueneris. ⁋ Ta-
Tarentum rēto: q̄ ciuitas ē Calabriæ dcā a Tara filio Neptūi: aucta deide a laconibus: q. duce pallāto illuc aduētātes
Assessio expulsis incolis eā tenuerūt ut iustinus li. iii. ⁋ Assessio: familiaris apud me sedēdo cōmemoratio. Asside-
Assidere re. n. ē iuxta sedeř Hora. iser. ⁋ Hēs q assideat: fomēta pei. ⁋ Aliqñ post lōgū ips: postq̄ Cæ. rex potitus
Aduersus ē. ⁋ Quid defuit. q. d. nihil. ⁋ Aduersus: erga: & nōtādū ē aduers⁹ i bonā ptē dcm eē: sic Terē. i and. Et id gratū fuisse aduersū te hēo gratiā. ⁋ Cui tñ. s. offm q. d. nulli. ⁋ Præterrime: pter mihi φιλοσοφουμενα a phīs tractata a uerbo φιλοσοφοῦμαι καὶ φιλοσοφοῦμαι. est. n. pricipiū passiuū: itelligit aūt utputo offorū libros quos tpib⁹ illis scripsit. ⁋ Reditū. i. in urbē ex bello ciuili. ⁋ Effeceras ut essem illi familiarissimus. ⁋ Quorsum. s. dicta ē a me. i. q̄ ob cā3 ad quem finē. ⁋ Quis: rñsio cāæ. ⁋ Hęc q̄ a me supra cōmemorata
Testatus sunt. ⁋ Testata: manifestata insignificatiōe passiua. sicut notauimus etiam li. ii. ⁋ Illustria clara.
ASC. ¶ ET dissimilitudo uitę quia ego domi: tu foris agere delectabaris: nō est passa uolūtas nr̃as cōglutinari. s. cōsolidari cōsuetudine. i. cōmercio & cōmuniōe uitæ. ⁋ Ego tñ cognoui aium tuū. i. bñuolētiā tuā erga me mlt̄is ānis añ bellū ciuile. s. iter. Cæ. & Pōpeiū cū Cæsar eēt i Gallia. Tu enim pfecisti. s. tūc id qd putabas eē ualde utile mihi: nec inutile ipsi Cæ. s. ut ille diligeret: coleret: hēret i suis. i. iter sibi charissimos me ⁋ Ego ptereo. i. pirāseo multa q̄ dicta: scripta: cōmunicata sunt iter nos illis tpibus: familiarissime. i. ut inter maxime familiares. ⁋ Enim. i. qa grauiora. s. maiora testimonia familiaritatis & amicitiæ sunt cōsecuta & initio belli ciuilis cū ires Brūdusiū uersus ad Cę. uenisti ad me i Formianū. i. agrū & uillā primū quāti sup. putas estimādū: hoc tpm. s. deflectere se de uia ut uisas amicū: psertim tpibus illis. s. tā dubiis & suspectis. q. d. haud dubio maximi. ⁋ Deide putas. q. d. scio q̄ nō putas: aut nō debes putare me oblitū cōsilii: sermonis: humanitatis tuę. ⁋ Quibus reb⁹ memini Trebatiū iteresse Videmus qd Agrecius adnotauit memini sere psenti cōiungi. ⁋ Nec uero oblitus
Memini sum lrãꝝ tuaꝝ quas misisti ad me cū uēissem obuiā Cæsari in agro Trebulano ut arbitror. i. si recte recordor. illud tps est secutū: cū. i. quo tpe: siue pudor me⁹ siue offm: siue fortuna. i. sors iniqua mihi coegit me pficisci ad Pompeiū: nō dicit contra Cæsarē: q̄si nō tā odio Cæsaris q̄ amore Pōpeii i bellū pfectus sit qd officium tuū: & sup. quod studiū tuū: defuit uel in me absentē uel i meos præsentes. q. d. nullū. Porro. i. sed quē oēs mei iudicauerūt amiciorē. i. magis amicum & mihi: & sibi te. i. quā te. q. d. nullū pfecto. ⁋ Ego ueni Brundusium: putasne me oblitū qua celeritate aduolaris pro aduolaueris idest accurreris Tarento. i. Tarentum: est aūt datiuus localis quem octauum casum qdā uocāt: ut. It clamor cælo. i. i cælū: ad me: ut primū audieris. s. me adesse & q̄. i. q̄lis fuerit assessio. i. apud me sessio tua quę sup. oro. s. tua quę: cōfirmatio animi mei fracti. metu cōiū miseriarū. q. d. iucūdissima & amicissima. ⁋ Nos tādē cœpimus eē aliqñ Romæ: qd defuit familiaritati nrę i maximis reb⁹. ⁋ Ego usus sum cōsilio tuo quonā mō gererē me aduersus Cæ. ubi aduersus nō capit i malam partem. ⁋ In reliqs officiis: cui tribuisti pter me. i. pterq̄ mihi: excepto Cæsare: ut uentitares. i. frequēter uenires domū. s. eius: & cōsumeres sæpe multas horas sermone suauissimo: tū. i. tūc quū. i. qñ tu ipulisti me: si meministi. i. si forte tenes memoria: ut scriberē hęc φιλοσοφουμενα. phumhena. i. a phīs tractata aut hos phicos tractatus. ut libro offoꝝ: de amicicia: de senectute. de paradoxis. de q̄stionibus Tusculanis. ⁋ Quid fuit tibi maiori curæ post reditū Cæsaris. s. e pugna Pharsalica a se feliciter pugnata: q̄ ut ego esse3 q̄ familiarissimus illi. s. Cæsari: qd eē ceras. ⁋ Aliter tñ ad Cassium & Brutū scribet Quorsum igit hæc. i. mea oro longior sup. tendat queres sup. rñsio. ⁋ Quia sum admiratus: te qui deberes nosse. i. cognoscere hæc. s. dicta testimonia amoris credidisse quicquam cōmissum esse a me. quod esset alienum ab amicitia nostra. ⁋ Nam ego habeo multa.

¶ Occultiora.

OCcultiora.secretiora. Cõsiliũ.spia. Grauitas:cõstãtia. Lepos:suauitas moꝝ & uerboꝝ. Lrã:cognitio lrã. VBE.
rũ. Qua pp:post lõgã digressionẽ reuertit Ci.ad rñsionẽ q̃relę Matii tulisse suf.dedisse uocẽ tuã:approbasse illã legẽ Lepos
q̃ decernebat ut q̃ Cæ.statuisset efficerent. Nõ cre.id.n.ẽ pprũ uiri sapiẽtis ñ facile credere criminationibus oblatis.
Dignitas fac ut aiaduertat:qa oia fcã eoꝝ q excelso loco sunt obscura eẽ ñ pñt.lu. Cẽ aĩ uitiũ tãto cõspectiᵒ i se Crimẽ hẽt q̃to maior q peccat hẽtur. Maliuolẽtia.s.facit. Duriᵒ:aspius:i peior ẽ pte:qa cũ aliquẽ odimᵓ qcqd fac ẽt si recte sit.sp i deterioẽ pte accipit sicut utilissimi labores mei & uigiliç ab iuidis meis. Ea q: e te pferunt. Alia:q̃ dicaris fecisse. Piæ:ex offõ. Curatiõe ludoꝶ de q̃ ipse matiᵓ i pcedẽti epla mẽtionẽ fec. Sȝ ho.cũ Ci. ppõit duplicẽ opiõnẽ de offõ matii: latẽter inuit utrũ magis sit sua seqndũ. Illa duo.s.q̃ sequũt. Expertẽ.imunẽ. Scilicet te fuisse auctorẽ suasorẽ. Moderandę:ne Cæ.faceret i uictos oia:q̃ iure uictoriæ potuisset. Qui nõ asni.i.q idẽ ñ faterent. Hẽo grãm:obligatus sum. Cãm:qa rettulit mihi q̃relã ex q̃ inductᵓ sum ut ad te scriberẽ. Nisi.c.nisi admiseris eã excusationẽ q̃ affert. Expertẽ.imunẽ. Grauiᵒ:molestius. Alienus a te.i.quod minus ad te ptineat.

occultiora. qui uix uerbis exsequi possum. Oia tuá delectant sed maxime maxima cum fides in amicitia consilium. grauitas constantia:tum lepos:hũanitas, literæ. Quapropter redeo nunc ad querellam. Ego te suffragium tulisse in illa lege primum nõ credidi. Deinde si credidissem nunq̃ id sine aliqua iusta causa existiarẽ te fecisse. Dignitas tua fac ut aiaduertat quicquid facias. Maleuolẽtia aũt facit hoium ut nonnulla durius q̃ a te facta sint pferat: Ea si tu nõ audis, qd dicã nescio. Eqdẽ si qñ audio tã defendo, q̃ me scio a te cõtra iniquos solere defẽdi. Defensio aũt ẽ duplex alia sunt, q̃ aliqñ negare soleam ut de isto ipso suffragio:alia q̃ defendã a te pie fieri:& hũane. ut de curatione ludoꝶ. Sed te hominem doctissimum non fugit: si Cæsar rex fuerit: quod mihi quidem uidetur: in utrãq; partem de tuo officio disputari posse:uel in eã qua ego uti soleo:laudandã esse fidem:& humanitatem tuam:q̃ amicum etiam mortuum diligas: uel in eã qua nonnulli utuntur:libertatem patriæ uitæ amici anponendam. Ex his sermonibus utinã eẽnt delatæ ad te disputationes meæ. Illa uero duo q̃ maxima sũt laudũ tuaꝶ qs aut libẽtius q̃ ego cõmemorat, aut sæpius te & nõ suscipiendi belli ciuilis grauissimum auctorem fuisse & moderãdæ uictoriæ in quo q mihi nõ assentiretur inueni neminẽ. Quare habeo gratiam Trebatio familiari nostro q mihi dedit causam harũ literaꝶ quibus nisi credideris me omnis officii & humanitatis expertem iudicaris quo nec mihi grauius quicquam potest esse nec a te alienius. Vale.

OCcultiora.i.secretiora idicia uerę amicitię q̃ uix possum exseq.i.exprimere uerbis:pter hæc q̃ cõmemoraui:q̃ sunt testata.i.testibᵒ cõprobata & p.i.illustria i.clara & mãifestaria. Oia tua.s.dcã & fcã delectãt me sed maxĩe.i.pcipua maxia cũ.s.ita sit q me delectẽt:fides i amicicia:cõsiliũ grauitas:cõstãtia:tũ sup.uerũ est aptius q me delectẽt:lepos.i.suauitas loquẽdi:hũanitas.i.suauitas uiuẽdi:& lræ.i. eminẽtia doctrinę:q licet maiora nõ sunt q̃ fides cõsiliũ grauitas:constãtia:plus tñ earũdẽ reꝶ studiosos delectare solent. ASC.
Quapropter redeo nũc ad q̃rellã.s.q̃ dicis te d me fecisse. Ego primũ nõ credidi te tulisse suffragiũ.i.assensum & fauorẽ i illa lege.i.q̃ decretũ ẽ ut q̃ Cęsar statuerit rata hẽrent. Deĩde si credidissẽ. ego nũq̃ existimarẽ te fecisse id sine aliq̃ iusta cã. Dignitas tua facit:ut aiaduertat.i.diligẽter cõsideret: qcqd facias:maleuolẽtia aũt hoinm facit ut nõnulla pferant .i.diuulgent durius quã sint facta a te. Si tu nõ audis ea.s.q̃ pferũt duriᵓ quã sint fcã a te: nescio qd dicã.q.d.si auderẽ dicere te surdastrũ. Eqdẽ.i.ego qdẽ:si audio qñ.i.qñq; sup.ea ego tã.i. tãtope defẽdo sup.ea:quã.i.quãtopere.ego scio me solere defendi a te cõtra iniquos.s.de me cẽsores. Aũt.i.sed defẽsio est duplex:qa alia sunt q̃ soleã aliqñ negare: ut d isto ipso suffragio.s.facto in legẽ latã alia sup.sunt:q̃ defẽdã.i.defendẽdo asserã fieri a te pie & humane.ut de curatiõe ludoꝶ.s.funebriũ i honorẽ Cæsaris. Sed nõ fugit te hoiem doctissimũ.i.tu bñ scis cũ scis homo doctissimus:si Gęsar fuerit rex qd qdẽ ut mihi posse disputari de offõ tuo.s.in illũ exhibito:in utranq; ptẽ & bonã & malã:uel in eã sup.partẽ qua ego soleo uti uidelicet fidẽ & humãitatẽ tuã in Cæsarẽ eẽ laudãdã q diligas amicũ etiã mortuũ uel i eã sui partẽ:qua nõnulli utunt;sup.dicẽtes:libertatẽ p̃riæ eẽ anteponẽdã.i. præferẽdã uitæ amici.s.Cæsaris tibi. Vtinã disputationes meæ eẽnt ad te:ex his sermonibus. Vero.i. sed qs cõmemorat aut libẽtius aut sæpius q̃ ego illa duo q̃ sunt maxima.i.pcipua capita laudũ tuaꝶ te fuisse grauissimũ auctorẽ belli ciuilis nõ suscipiẽdi.s.a Cæsare cõtra Põpeiũ:& uictoriæ moderãdæ.i.modeste habẽdæ:in quo.s.iudicio de te:ego neminẽ inueni q nõ assentiret mihi. Quare ego hẽo grãm Trebatio familiari nr̃o:q dedit mihi cãm:haꝶ lraꝶ.s.ad te scribẽdaꝶ qbus nisi credideris:tu iudicaris p iudicaueris:me expertẽ.i.sine participatiõe hoc est habẽtẽ nihil omnis officii & humanitatis:quo.s.iudicio tuo nec qcq̃ potest esse grauius.i.molestius:mihi:nec alienius a te. Vale.

M.T.C.M.Appio.S.D.

DVbitanti mihi (quod scit Atticus noster:de hoc toto consilio profectionis: q in utranque partem in mentem multa ueniebant,

DVbitãti:pfecturus Ci. legatus i græciã: ut in argumẽto eplę primæ li.x.diximᵒ:eẽtq; i dubitatione iret ne an nõ cõsulit Appiũ q & per lras:& p Atticũ qd sentiret de ea pfectione ita apuit ut Ci.sibi faciẽdũ putaret qd ille cõsuluisset qd hac epla fatet:& cõmemorat aliud cõsiliũ: qd olĩ sibi datũ ẽ sapientissime ab eodẽ oppio: simul & q̃ iustis cãis eũ sp dilexerit. Postremo eũ orat.ut & amorem suũ erga se seruet:& oĩa sua tueatur. Quod scit:quã rẽ scit. Cõsilio deliberatiõe. Profectiõis.in græciam:ut supra:& absuit pficiscẽs in græciã. In utrãq;.p.ut uulgo dicitur pro & contra.i.ut irem:ut non irem. VBE.

DVbitanti &c.Profecturus Ci.legatus in græciam:dubitansq; utrũ iret:consuluit per literas Appium de ea re:q & p literas & per atticum quid sentiret ita aperuit ut Cicero sibi faciẽdum putaret:quod ille consuluisset qd hac epistola fatetur cõmemorans & aliud consilium ab oppio datum. Oratq; demũ ut amorem sui conseruet. Ordo est. Iudicium & consilium tuum accessit mihi. ASC.

VBE. ¶ MAgnum pon. magnus effectus magnū mometum. ¶ Ad tol. du. nam cum animus est i dubio paulo momēto huc uel illuc impellit. ¶ Quid ui. t. qd iudicares. ¶ In ca. p. qd̄ temere omnibus non crederes: quod nō facile supplātari pos ses. ¶ Fidē: fidelitatem: quia cōsuleres tm̄ mō quod uideret eē & honestū & utile. ¶ Consuluissem te interrogassem pe tiuissem a te cōsilium. ¶ Cōsulerem di. meæ. i. ut facerem quod dignitas mea exigeret. ¶ Quid sentires: quid iudicares quid i animo haberes. ¶ Nam cum scires non licere mihi nō præstare officium meum: & Pompeio cui plurimum debe bam & reipu. quæ mihi semper charissima fuit: non aperte dixisti ut irem ad pompeium: ne uidereris mihi contra Cæ sarem consulere quo cum tunc eras: sed fidelr̄ ɔsulere cupiens suasisti: ut faciam quod dignitas mea postula ret: qd̄ æq fuit: ac si dixisses ut irē ad Pō. ¶ Religio nem sanctitatē: qa neq̄ cōtra Cę. mihi ɔsuluisti. neq̄ cōtra dignitatē meā. ¶ Quod. i. qa. est añt ꝓbatio re ligionis cōsilii: neq̄ exponēdū est quod ꝑ sed: ut qdā dicit. ¶ Amicissimum cę. ¶ Malle aliud. s. ut ad se irē ¶ Eqdē: cōmemorat Ci. & amicitiam & cās amicitię inter se & Oppium. ¶ In magis piculis: aut tpe bello rum ciuilium: cum eram cum Pompeio: aut tempore exilii mei. ¶ Præsentis: qui erant Romę. ¶ Reditum in patriam. ¶ Senserim: iudicauerim. ¶ Prædicarim publice dixerim. ¶ Animaduerterem: cōsiderarē: at tenderē. ¶ Grauissimū: maximū. i. maxime iudicasti me & fidelē & cōstantem. ¶ Cōprobato: mihi place re & gratū esse ostendero. ¶ Nō putabo me hominē existimabo me alienū ab omni humanitate. ¶ Etsi: q̄ si parenthesis quædā. ¶ Magis more. i. magis ex con suetudine: quia ita mos est scribendi: licet nō sit opus. ¶ Quę. scilicet mea menda a te. ¶ Erimus na. habe bimus. ¶ Vberiores. idest prolixiores & pleniores. ¶ Hoc. quantum des operam bene ualere.

magnū pōdus accessit ad tollendam dubitationē iu dicium: & consiliū tuum. Nam & scripsisti aperte qd tibi uideretur: & Atticus ad me sermonē tuum pertu lit. Semper iudicaui in te: & incapiendo cōsilio pru dentiam summam esse: & in dando fidē. Maximeq̄ sum expertus: cū initio ciuilis belli per literas te con suluissem: quid mihi faciendum esse censeres: eundū ne ad Pōpeium: an manendū in italia. Suasisti ut con sulerem dignitati meæ: ex quo quid sentires intelle xi. Et sum admiratus fidē tuam: & in consilio dando: religionē q̄ cū aliud malle amicissimū tuū putares antiquius tibi officium meum q̄ illius uoluntas fuit. Equidem & ante hoc tp̄s te dilexi: & semper me a te diligi sensi: & cū abessem: & in magnis periculis es sem & me absentem: & meos præsentes a te cultos: & defensos eē memini: Et post meū reditū quā fami liariter mecū uixeris: quæq̄ ego de te & senserim: & predicarim omnes qui solent hæc animaduertere: te stes habemus. Grauissimū uero iudiciū de mea fide: & constantia fecisti: cū post mortē Cæsaris totum te ad amicitiā meam cōtulisti. Quod tuū iudicium nisi mea summa beneuolētia erga te omnibusq̄ meritis cōprobato: ipse me hominē nō reputabo. Tu mi Op pi conseruabis amorē tuum (& si. amore magis hoc quidem scribo. quam quo te admouendum putem) meaq̄ omnia tuebere: quæ tibi ne incognita essent Attico mādaui. A me autem cum paulum ocii nacti erimus uberiores literas expectato. Da operam ut ualeas hoc mihi gratius facere nihil potes.

ASC. ¶ MAGNVM pondus idest momentum ad tollen dam dubitationem mihi dubitanti: quod idest quam rem Atticus noster scit: de hoc toto consilio profectio nis scilicet. i. in græciam: q̄ idest quia multa ueniebāt mihi in mentem in utranq̄ partem idest eundi & nō eundi. Accessit dico magnum pondus omnia & scrip sisti aperte quod uideretur tibi. & Atticus pertulit ad me sermonem tuum. ¶ Ego iudicaui semper summā & idest simul prudentiam esse in te consilio capiēdo: & fidem in dando scilicet consilio & sum maxime ex pertus sup. illud. cum consuluissem te initio belli ciui lis: quod censeres faciēdū esse: ne idest an eundū sup. esset ad Pompeium: an manendum in Italia. Suasisti ut consulerem idest prodessem dignitati meę: ex quo intellexi quid sentires: & sum admiratus fidē tuam & religionē: idest metum deorum. in consilio dando. q̄ cum putares amicissimum tuum. i. Cæsarem: malle. aliud: officiū meum. i. debitum munus: fuit antiqus. i. charius q̄ uolūtas illius. ¶ Equidem idest ego quidē dilexi te: &. i. simul añ hoc tp̄s: & sensi sp̄ me diligi a te: & memini cū abessem: & essem in magnis piculis & idest simul me absentem. & meos præsentes cultos & defensos esse a te. Prudenter commemorat beneficia eius ante acta ut inuitet ad noua: turpe enim uidetur in tam gratos non augere beneficia Et quam idest quantū familiariter uixe ris mecū post reditum meum: & quæ ego & senserim & prædicarim de te habemus testes omnes scilicet homines qui solent animaduertere idest consyderare hæc idest huiusmodi officia hominum inter se. ¶ Vero idest sed: tu fecisti grauissi mum idest maximi momenti & ponderis iudicium de fide & constantia mea: cum contulisti te totum ad amicitiā meam post mortem Cæsaris. ¶ Quod iudicium tuum nisi comprobaro idest comprobauero: summa beneuolentia mea erga te & omnibus meritis: ipse idest egomet: putabo me non esse hominem: sed pecudem sup. ¶ O mi Oppi tu conseruabis amorem tuum scilicet in me. ¶ Etsi idest quamquam: ego scribo hoc quidem magis amore. i. ex uęhementia amoris mei in te: q̄ quo: idest ut: aut lege q̄ idest quia putem te admonendum sup. esse: & tuebere idest proteges omnia mea: quę ne essent incognita tibi mandaui Attico scilicet ut tibi patefaceret. ¶ Aūt. i. sed: expectato a me literas uberiores: cum idest quando nos erimus nacti. paulum idest modicum ocii. Da operam ut ualeas: tu nihil potes facere mihi gratius hoc scilicet quam ut eam operam des scilicet ut ualeas. ¶ Quotiens autem illam aut similem particulam adpositam uide mus: superfluum fuerit addere Vale. ¶ Est āt amantiꝰ dictū Cura aut da operam ut ualeas. quam illud tritum uale. Sa ne in tota hac epistola Cicero id agit ut se in amicitiam Oppii insinuet. Commemorans eius fidem & religionem: & sanctissimam amicitiam: cum potius iudicarit Ciceroni faciendum quod ex officio debuit hoc est Pompeium sequi: cui plurimum deuinctus erat: quam quod nouit amico sibi charissimo hoc est Cæsari magis placiturum fuisse. ¶ In quo fa cto dicit se admiratum eius religionem: hoc est ut Vbertinus interpretatur sanctitatem: ut mihi autem placet metum deo rum: quos amicitiæ inseruiendo ultra id quod uerum & iustum est læderet. Scitum enim est apud. A. Gellium ꝑceptū. Amicis inseruiendum usq̄ ad aras seu deos idest sic ut propter amicitiam iusticia & ueritas non lædantur. Vnde & ipse Cicero in Lelio seu libro de amicitia dicit primam esse legem amicitiæ ne quid inhonestum rogemꝰ ab amico: nec facia mus rogati. ¶ Hæc autem & huiusmodi breuitati studeas iubens prætereo.

¶ Finem. ¶ Ex

FInem. ¶ Ex argumentis primarum epistolarum & .xi. libri facilius cognoscitur sequentium epistolarum argumenta. ¶ Sunt enim ex eadem historia:itaq; breuius referentur:cũ interfectores Cæ. ex urbe ꝓfugissent. & Anto. qui iam animum ad principatum intenderat pro libidine sua omnia in urbe ageret: quẽadmodũ olim egerat Cæsar: Cice. cũ magno dolore ea cõmemorat, & ostendit omnẽ reliquã plenæ libertatis spem esse in. M. Bru. ipso Cassio & Decio Bruto quos ita incendit: ut oñdat eos frustra interfecisse cæ. nisi remp. etiam regno. M. Anto. liberẽt: quem adducit in odium, & inuidiam commemorans eius tum inīq;: tum arrogãter facta. ¶ Facio nul. fi. quia semper te amabo. Idest: maxima laus Bruti & Cassii: de quibus cum se cogitare dicit de tota rep. se cogitare affirmat. quasi resp. in eis cõsistat. VBE.

¶ Præclarissime. cum magna laude: quia totus reddiderat interfectores cũ eo confisi. Cassius &. M. Brut⁹ descendissẽt: uel quia ut scribit. Appia. cum senatu secreto cõsentiebat aduersus antonium: priusquam Syriam ab eo petere persuasus eẽt. ¶ Manabat: fluebat. ¶ Vrbanum malum. seditio quæ erat in urbe: & metus seruitutis. ¶ Corroborabatur: confirmabatur. ¶ Diffiderem: nullam fiduciã aut spẽ haberẽ. ¶ Cõpressa: scilicet ẽ urbs. i. cõposita. ¶ Reliqua q̃ tu⁹ sunt facẽda. ¶ In uobis: te &. M. Bru. &. D. Bru. ¶ Quã quam explicemus: idest q̃q̃ expediamus & dicamus. ¶ Quicque primũ: idest quodcunq; maximum: est autem explicemus imperatiui modi. ¶ Tuemur: seruamus. ¶ Regios nutus: uoluntates, regias. ¶ Id so. scili. nut⁹ regios. ¶ Illæ: Cæsar. ¶ Probam⁹: cõfirmamus. ¶ Ab illo: Cæs. ¶ Tabulę: leges nouæ: hęc asit oia q̃ ab ant. fieri c scit: regiæ sunt uoluntatis & potestatis.

FInem nullum facio &c. Argumenta huius libri consonant argumentis. x. &. xi. librorum. Nam cum interfectores Cæsaris ex urbe profugissent & Antonius qui iam ad imperium animũ adiecerat omnia pro libidine sua in urbe ageret: Cicero ad profugos scribens ea dolenter commemorat: docens omnem libertatis spem esse in Decio & Marco Bruto & Cassio quos etiam ad Antonii cædem incendit. ¶ Ordo est. O Cassi crede mihi: ego nullum finem facio cogitandi de te & de Bruto nostro & de tota repu. Cuius omnis spes est in uobis idest i te & Marco Bruto: & in Decio Bruto. Quam scilicet spem quidem id ẽ certe: ipse idest ego habeo iam meliorem republica gesta idest administrata ꝑclarissime a Dolobella meo scilicet genero qui euertit aras Cæsari extrui & occulte contra Antonium sensit: ¶ Enim idest quia illud malum urbanum idest seditio excitata in urbe per Antonium concitantem ueterãos in ultionem Cæsaris: manabat idest extendebatur & corroborabatur quotidie ita: ut ego quidem diffiderem & urbi. i. saluti urbis: & ocio urbano. i. tranquillitati futuræ in urbe quam nullam: fore fidebam. ¶ Sed sup. urbs. i. commotio incepta fieri in urbe est compressa idest simul sedata & sopita: ita ut uideamur futuri tuti iam ad omne tempus dumtaxat: idest saltem ab illo periculo sordidissimo idest turpissimo: quod imminebat ab Antonio i Cęsaris interfectores. ¶ Eo tamen non erat defunctus nec liberatus Cicero: sed nescia mens hominum fati sortisque futuræ. ¶ Reliqua idest quæ restant ultra ea quæ Dolobella fecit: sunt magna & multa: sed omnia sunt posita in uobis idest in potestate sunt ura: quã quã idest tametsi explicem⁹ idest expediamus primũ quicquam idest quodlibet quod primum expediẽdũ est: ant explicemus. i. declaramus primum quicq̃ idest qđ primũ explicandum occurrerit. ¶ Nam ut quidẽ: idest secundũ quod actũ est adhuc: nos uidemur libertati non regno. quia adhuc respu. libera non est: ea autem potiturus rex futurus fuerit: sed rege: scilicet Cæsare. ¶ Enim idest quia: rege interfecto idest postquam rex est interfectus: nos tuemur idest inspicimus omnes nutus idest gestus magnificos quasi ad nutum cuncta regentium: regios idest quales haberent reges: Adnotãdum dico nec sęculum illum. ¶ Dic tuor inspicio: tueor defendere dico: non sic esse admittendum: ut prouenio inspicio non dicamus etiam tueor: nam hic dixit tuemur non tuimur. ¶ Neque uero supple tuemur idest inspicimus solum hoc idest nutus regios: sed etiam nos probamus idest conprobamus ea quæ ille ipse scilicet Cæsar rex: non faceret si uiueret. comprobam⁹ dicit quasi cogitata idest præmeditata ab illo: nec quidem uideo finem eius rei idest huiusmodi mali eorum qui referunt nutus regios. ¶ Tabulæ idest leges nouæ: aut tabulæ proscriptionis: figuntur. scilicet ad publicas columnas. ASC.

M.T.C. EPISTOLARVM FAMILIARIVM. LIBER XII.

M.T.C. C. Cassio. S.P.D.

FInem nullum facio, mihi crede Cassi de te, & ď Bruto nostro & de tota republica cogitandi, cuius omnis spes in uobis est & in. D. Bruto. Quã quidem iam habeo ipse meliorem. republica a Dolobella meo præclarissime gesta. Manabat enim illud malũ urbanum & ita corroborabatur quotidie, ut ego quidem & urbi & ocio diffiderem urbano. Sed ita compressa est: ut uideamur omne iã ad tẽpus ab illo dumtaxat sordidissimo periculo tuti futuri. Reliqua magna sunt: & multa, sed posita omnia sunt in uobis, quamquam primum quidque explicemus. Nam ut adhuc quidem actũ est, nõ regno sed rege liberati uidemur. Interfecto enim rege regios omnes nutus tuemur. Neque uero id solum: sed etiam: quæ ipse ille si uiueret: nõ faceret: ea nos quasi cogitata ab illo ꝓbamus: nec eius quidem rei finẽ uideo Tabulæ figunt:

immunitates dantur, pecuniæ maximæ distribuũtur: exules reducuntur, senatusconsulta falsa referuntur: ut tantummodo odium illud hominis impuri: & seruitutis dolor depulsus esse uideatur. Respu. iacet in his perturbationibus in quas eam ille coniecit. Hæc omnia a uobis sunt expedienda: nec hoc cogitãdum satis iam habere rempu. a uobis. Habet illa quidem tantum quãtum nunquam mihi in mentem uenit optare. Sed contenta nõ est: & pro magnitudine & animi: & beneficii uestri: a uobis magna desyderat. Adhuc ultra suas iniurias est per uos interitu Tyranni: nihil amplius. Ornaméta uero sua: quæ recuperauit? an quod ei mortuo paret, quem uiuum ferre non poterat? cuius æra refrigere debebamus: eius etiam chirographa defendimus. At enim ita decreuimus fecimus id quidẽ temporib' cedétes, quæ ualent in rep. plurimum Sed immoderate quidam & ingrate nostra facilitate abutuntur. Verum hæc propediem: & multa alia coram. Interim uelim sic tibi persuadeas: mihi tum reipu. quam semper habui charissimá: tum amoris nostri causa, maximæ curæ esse tuam dignitatem. Da operam ut ualeas.

VBB. Immunitates ¶ IMMunitates dã. i. exemptiones & uocationes munerum & onerum publicarũ. ¶ Describunt: assignant. ¶ Falsa: quæ dñr esse cõstituta & decreta a senatu cũ non sint. Sunt autem in supradictis orationibus disiunctum & similiter desinẽs exornationes. ¶ Hominis. Cæsaris. ¶ Iacet: depressa est. ¶ Coniecit: immisit: quia nihil utile reip. post eius mortẽ constitutum est expedienda: expedite faciẽda. ¶ Satis ha. esse a uobis ei satisfactũ. ¶ Pro ma. quia plura & pôt & uult pstare animus uester maximus. ¶ Adhucusq. ¶ Vltra iniu. su. facit tantũmodo uindictam de oppressione sua. ¶ Per uos: opa uestra nihil amplius. s. habuit: q̃ ultionem iniuriarũ suarũ. ¶ Quç or. q. d. nulla est. n. interrogatiue legendum. ¶ An qđ. ℣ p. interrogationem dixit an recuperauit ornamenta sua: cum efficiat decreta cæsaris: quem uiuentem ferre non potuit ¶ Cui': cæsaris. ¶ Aera leges ęre incisas: Oui. prio metamorphoseos. Nec uerba minãtia fixo ære legebant. Refigere ¶ Refigere: auellet: tollet. ¶ Chirographa scripta cõmentarios: in quibus decreta sua manu propria scripserat Chyrographa ¶ An. n. obiectio. q. d. aliqs: cur nõ debem' ita facere: si ita semel decreuim'. ut quęcunq; Cęsar ordiasset: ea efficeremus: & rata haberemus. ¶ Fecim' rñsio ad obiectionem. ¶ Cędẽtes tpib'. i. sequẽtes tpa: quia nunc cum decreuimus facere necesse fuit ita facere nõ nostra uolũtate adducti: quasi innuat Ci. quod necessitate sit promissum aut fcm̃ non esse præstandũ. ¶ Quç tẽpora. ¶ Abutantur: quia plus uolunt fieri q̃ hõestũ sit quia uiderunt nos faciles fuisse in promittendo. ¶ Coram: scilicet dicemus.

ASC. ¶ IMMVnitates dantur. s. militibus Cæsaris mortẽ ulturis: pecuniæ maximæ distribuuntur supple. ipsis: exules reducuntur. s. i urbem: senatusconsulta falsa. i. nunquam a senatu probata: referŕitur. s. ad populum: ut ab eo adprobentur: ita sup. ut tantum modo illud odium hominis impuri. s. cæsaris nihil uerentis remp. per quam ita creuit opprimere: & dolor seruitutis uideatur esse depulsus Resp. iacet in his perturbationibus: in quas ille. s. Cæsar coniecit eam. Hæc omnia sunt expedienda. i. abolenda a uobis: nec congitandũ est. s. uobis hoc: uidelicet rempu. habere iam satis. s. officii a uobis. Illa quidem habet. tm̃ quantum. nunq̃ uenit mihi in mentẽ. i. cogitauerim & ausus fuerim optare: sed non est contenta & desyderat a uobis magna: p magnitudine & animi & beneficii uestri. ¶ Ipsa ulta est adhuc. i. hactenus iniurias suas per uos interitu idest per cędem tyranni: nihil amplius. s. assecuta est: uero pro sed: q̃ ornamenta sua recuperauit. q. d. nulla. An sup. illud ornamẽtũ qđ patet. i. obtẽperat ei mortuo: quẽ nõ poterat ferre. i. tolerare: uiuũ: & sup. q; defendimus etiam chirographa i. manu scripta eius cuius æra. i. leges in era incisas: debebamus refigere: idest euellere ex colũnis aut tabulis. ¶ Etenim. i. sed certe: nos decreuimus ita. i. approbauim' æra. i. leges eius. Rñsio fecimus qdẽ id cedentes tpibus: quæ ualet plurimum in rep. ¶ Sed quidã: ut Antonius & eius sequaces: abutunt facilitate nostra immoderate & ingrate. ¶ Verũ sup. nos dicemus propediem hęc & multa alia coram. i. in mutua pñtia: loquentes alter ad alterum. ¶ Ego uelim sup. ut persuadeas tibi interim sic: tuam dignitatem esse mihi maximę curę: tum. i. pariter cũ reip. quã habui semper charissimam: tum. i. pariter cũ amoris nostri. s mutui aut mei in te. ¶ Da operam ut ualeas.

M. T. C. C. Cassio, S. P. dicit.

VAehemẽter lætor tibi probari sñiam, & orationem meam, qua si sæpius uti liceret, nihil esset negocii. libertatem, & remp. recuperare. Sed homo amẽs, & perditus, multoq; nequior, quá ille ipse: quẽ tu nequissimũ occisum eẽ dixisti cædis initiũ

VBB. VÆhementer: A brutibus Cæsaris percussoribus ab urbe: cũ Ci. assidue eos tueretur & de eorum incolumitate seruanda & cogitaret: & aperte publiceq; ageret. Marcus Antonius nimia ira odioq; in ipsum incendebat: minabaturque ei mortem. meditabatur quotidie quomodo posset eum e medio tollere: quia uidebat suæ uolũtati aduersantem. Hęc igitur Ci. exponit Cassio: & qui sunt consulares uiri qui recte sentiant: & in senatu sentẽtiam suam dicere audeãt: quos cum admodũ paucos rebus ita perditis esse dicat. oñdit omnem spem esse in eo & ambobus Brutis. ¶ Sententiam: quod ea non probem quæ Antonius facit. ¶ Nihil negocii: nihil laboris: quia traherẽ reliquos in sñia meã. ¶ Homo: Anto. ¶ Amens: insanus. ¶ Ille ipse: Cæsar. ¶ Initium cędis quęrit. male expõunt qui dicũt: quærit quis fuerit causa: auctor cædis cęsaris: nam affirmabat Ci. non fuisse: sed ita est intelligendum.

ASC. VÆhementer læ. &c. Quia Cæsaris percussores Cicero defendebat: Antonius in eũ atrociter seuiens: excidium minitabatur: unde ad Cassium scribens: exponit qui sint consulares uiri in tempu. bene animati & qui audeant apte sententiam dicere: addens rursus omnem spem esse in ipso Cassio & duobus Brutis. ¶ Ordo est. Ego lætor uęhementer: sententiam & oratiõem meam probari: idest approbari & laudari: tibi: idest a te: quæ scilicet oratione mea: si liceret uti sæpius: nihil negocii esset: idest facillimum esset recuperare libertatem & remp. ¶ Sed homo amẽs: idest sine mente & ratione: & perditus. i. desperatæ salutis. s. Antonius: & nequior. i. peior multo: q̃ ille ipse: scilicet Cæsar: quem tu dixisti esse occisum nequissimum, idest eo q; esset aut cum esset nequissimus.

¶ Quęrit initium.

¶ QVAERIT initium cædis. scilicet quærit incipere aliquam cædem quam uellet a me inciperecũ criminanſ me fuisse auctorem & suasorem interficiendi Cæsaris: ut Veteranĩ Cæ. odio incitati me interficeãt & dicant aperte contra Antonium: non licet uenire in senatum. ¶ Cædem: gladiator quærit: iniuriose gladiatorem appellat Antoniũ: quia gladiator uilissimæ professionis nomen erat. ¶ Primus inuectus est: primus in eum acerbissimam orationem dixit: licet postea pro Anto. Cice. acerrime dixerit: ut testatur Appianus libro tertio. ¶ Idem feci. acerrime quoq; inuectus sum. ¶ Eius initium. quod supra dixit quærit initium cædis: ¶ Commentatus esset: de ea re cogitasset: & mentionẽ fecisset. ¶ In lustris in luppanaribus. ¶ Sunt enim lustra & loca ferarũ & loca meretricum. ¶ Quæ. idest qualis: quasi dicat fœdissima: & omnino nullius honestatis participes. ¶ In uino. in crapula: in conuiuiis ubi inebriebatur: carpit Antonium & ebrietatis & libidinis inhonestæ. sicut in paradoxis: & multo magis in philippicis. ¶ Vomere. ostendit gestum ebriorum in dicendo: qui ita effundunt uerba cum ructibus: ut potius uomere q̃ dicere uideantur: quod & in philippicis Antonio obiicit. ¶ Vt in tantis malis: idest secundũ quod in tantis malis profici potuit. ¶ Profectum aliquid utilitatis factũ. ¶ Tres. quos supra nominauit: idest se Pisonẽ & Seruilium. ¶ Libere. sine respectu Antonii & cuiusquam alterius pro utilitate reipub. ¶ Pręterea. idest præter nos tris. ¶ Tuus necessarius. credo Lepidũ intelligit: qui erat affinis Cassii: ut infra in aliis epistolis patebit ¶ Noua. q̃ nouam facit cum Antonio. ¶ Ludorũ. trãslatiue dixit pro plausibus. & lætitiis: quæ fiebant de morte Cæsa. ¶ Dirũpitur. dolore frangitur. ¶ Plausu. quem facit frater tuus de liberatione patriæ & cæde tyranni. Nam de ludis non est hic credendũ. quibus repub. tam perturbata nullus erat locus. ¶ Aliter fortasse Paulus Lepidi frater. ¶ Commentariis. non his quibus scripsit historiam bellorum a se gestorum: ut quidam opinantur: sed quibus scripserat testamẽtum suum & omnia quæ se facturum decreuerat. ¶ Nõ ferendum nullo pacto tollerandum: scilicet est. ¶ Qui incertum est de quo dicat. Putant quidam intelligi Philippum uitricum Cæsaris Octauiani: quia suadebat ei petere consulatum loco Hirci & Pansæ: ut supra diximus. ¶ Vestro anno quo uos consules esse debetis. ¶ Ob eam causam. ut filius suus habeat consulatum uestro anno.

quærit. Nullamq; aliam ob causam me auctorem fuisse Cæsaris interficiendi criminatur, nisi ut in me ueterani incitentur. Quod ego periculum non extimesco, modo facti uestri gloriam cum mea laude cõmunicem. Ita nec Pisoni, qui in eum primus inuectus est nullo assentiente, nec mihi qui idẽ trigesimo post die feci, nec publio Seruilio, qui me est consecutus tuto in senatum uenire licet. Cædem enim gladiator quærit, eiusq; initium .xiii. kalendas Octobris a me se facturum putauit, Ad quem paratus uenerat, cum in uilla Metelli complures dies commentatus esset. Quæ autem in lustris & in uino commentatio potuit esse? Itaque omnibus est uisus, ut ad te antea scripsi, suo more uomere non dicere. Quare quod scribis te confidere auctoritate & eloquẽtia nostra aliquid profici posse, non nihil, ut in tantis malis est profectum. Intelligit enim populus Romanus treis esse consulares, qui quia quæ de republi. bene senserint, libere locuti sunt, tuto in senatum uenire non possunt. Nec est præterea quod quicquam expectes. Tuus enim necessarius adfinitate noua delectatur. Itaque iam non est studiosus ludorum, infinitoque fratris tui plausu dirumpitur. Alter item adfinis nouis commentariis Cæsaris delinitus est. Sed hæc tolerabilia, illud non ferendum ꝙ est qui uestro anno consulem filium suũ futurum putat, ob eam cãm se huic

¶ QVÆRIT initium cædis: scilicet faciendæ in me: & nullam: idest non ullam: ipse criminatur me fuisse auctorem Cæsaris interficiendi non ob ullam aliam causam: nisi ut ueterani: scilicet milites Cæsarem sub quo militauerãt adhuc amantes: ¶ Quod periculum ego non extimesco modo. i. dummodo coicem gloriam facti uestri cum mea laude. i. dummodo: ut particeps fuero pœnæ & ultionis subeundæ ita sim particeps gloriæ uestræ de tyrãnicidio: quod tamen me nesciente commisistis. q. d. tam gloriosum est factum uestrum ut uitam uelim pro tali laude paciscĩ. ¶ Ita. i. & sic nec licet Pisoni qui inuectus est primus in eum. s. Antonium aut Cæsarem: nullo assentiente: nec mihi qui feci idem trigesimo die post. idest: qui inuectus sum in Antonium: aut Cæsarem. ¶ Nec Publio Seruilio qui est consecutus me. i. sententiam meam: aut post me idem dixit: licet uenire tuto idest sine periculo in senatum. ¶ Enim. i. quia: gladiator. scilicet: Antonius: quem per contemptum gladiatorem appellat: quærit cædem sup. facere: & putauit se facturum initium eius. scilicet cædis: a me. idest incipiendo a me: ad decimumtertium Kalen. Octobris: ad quem scilicet me: ipse uenerat paratus cum esset commentatus: idest excogitasset modum mei interficiendi: dies complures. i. per plusculos dies in uilla. i. domo rustica. Metelli. ¶ Et si dicas si paratus & commentatus ac præmiditatus uenit: quo modo ergo nõ effecit quod uoluit? ¶ Responsio autem. i. sed quæ cõmentatio. i. subtilis medii excogitatio potuit eẽ in lustris. i. lupanaribus & i uino? q. d. nulla. ¶ Itaq; ut scripsi ad te antea: ipse est uisus oibus nõ dicere sed uomere suo more. ¶ Quare quod scribis te confidere aliquid posse profici auctoritate & eloquentia nostra non nihil. i. aliquid ẽ profectum. i. utilitatis factum: ut. s. fieri potuit in tantis malis. ¶ Enim. i. quia. Populus Romanus intelligit tres. s. uiros in senatorio ordine: scilicet me: Pisonem & Seruilium: esse consulares: idest consulari animo: & dignos qui cõsules fuerint: qui quia locuti sunt libere quæ senserint bene de rep. non possunt uenire tuto. i. sine periculo: in senatum. ¶ Est autem tuto aduerbiũ: sed ne coincidat cum pronomine compositæ figuræ tute frequentius tuto quam tute legimus. ¶ Nec est præterea idest præter nos tres qui sumus quodammodo prohibiti a senatu eo ꝙ liberi locuti ꝙ expectes quicquã. s. pro te fieri aut dici. ¶ Enim idest quia necessarius tuus scilicet Lepid⁹: delectaĩ noua adfinitate scilicet cũ Antonii propinquis. ¶ Itaq. i. & ita: ipse iam non est studiosus ludorum: idest non studet sic iis ludis. i. plausib⁹ qui fiunt ob cædem Cæsaris: ut studuit olim ludis Romanis: aut funebribus in laudem Cæsaris celebratis: & dirumpitur. s. inuidia & dolore ĩfinito plausu. i. propter ĩfinitum plausum & lætitiam fratris tui. ¶ Itẽ alter adfinis scilicet tuus: ut opinor Paulus Lepidi frater est delinitus idest inescatus & oblectatus nouis cõmẽtariis Cæsaris idest tabulis testamẽtariis & de rebus a se si uixisset gerendis: ¶ Sed hæc idest huiusmodi insolentia gaudia & studia: sup. sunt tollerabilia: illud non sup. est ferendum: ꝙ est scilicet quidã: ut uero simile sit Philippus uitricus Octauii Cæsaris qui putet filiũ suum saltem priuignum futurum cõsulem: anno uestro: idest quo uos merito consules sitis: & præse ferat: idest indicet se deseruire huic,

VBE. ¶ LATRONI. Antonio. ┌ Fatali desperatione. quia uidet oia male accidere. ┌ Valitudine. mala ægrotatione. ┌ Exceptis designatis: scilicet Planco & D. Bruto. ┌ Si non numero. i. si non nomino singulatim & numeratim. ┌ Habes. intelligis. ┌ Qui numerus. supradictorum. ┌ Bonis rebus. i. bono statu. in quo non est opus multorum cõsilio. ┌ Quid censes perditus: idest esse quasi diceret si esset exiguus rebus bonis: multomagis exiguus est rebus perditis: quæ indigent plurimum consilio ut seruentur. ┌ Iccirco. ob eam causam. ┌ Ne in uobis quidem. s. est spes si enim abestis: quia timeatis uobis: quomodo saluabitis alios? ┌ Cogitatis. interea dũ abestis. ┌ Velim saluis nobis. i. cupio cum salute nr̃a: scilicet cogitetis. ┌ Sin minus. i. si non. ┌ Id. s. ut saluis nobis cogitetis dignum uestra gloria. ┌ Siue non. s. referent. i. nõ dicent quid eis sit opus. ┌ Præstabitur: ostendet.

latroni deseruire præ se ferat. Nam. L. Cotta familiaris meus fatali quadam desperatione: ut ait minus in Senatum uenit. L. Cæsar optimus & fortissimus ciuis ualetudine impeditur. Seruius Sulpitius: & summa auctoritate: & optime sentiens non adest. Reliquos exceptis designatis (ignosce mihi si non numero) cõsulares: habes auctores consilii publici: qui numerus etiam bonis rebus exiguus esset: quid censes perditis? Quare spes est omnis in uobis: qui si idcirco abestis: ut sitis in toto ne in uobis quidem. Sin aliquid dignũ uestra gloria cogitatis: uelim saluis nobis. Sin id minus res tamen publica per uos breui tempore ius suũ recuperabit. Sed ego tuis neq; desum neq; decero qui siue ad me referrent siue nõ mea tibi tamẽ beneuolẽtia fidesq; præstabitur. Vale.

ASC. ¶ LATroni: scilicet Antonio ob eã cãm. ┌ Nam Lucius Cotta familiaris meus minus. i. non aut frequenter uenit in senatum: quadam desperatione fatali: ut ait: idest quam a fato & astris aut deorum præfinitione dependere putat: ut respu. Romana a tyrãnis occupetur. Lucius Cæsar: auunculus Antonii ciuis optimus & fortissimus: scilicet animo: impeditur: scilicet uenire in senatum: ualetudine: idest ægritudine. Seruius Sulpitius: supple ciuis: & summa auctoritate: & optime sentiens: scilicet de republi. non adest: scilicet in urbe. ┌ Tu habes reliquos consulares: idest qui cõsules aliquando fuerunt: ignosce mihi si nõ numero eos: uidetur hoc ironice præcari: quasi paucissimos aut nullos uere consulares censeat: auctores ad probatores consilii publici: idest quod a maiore numero decernitur: id enim ignari & imperiti rerum sequi solent: exceptis designatis: scilicet consulibus in proximum annum. Dec. Bru. & Ci. Planco: qui numerus: scilicet uere consularium, esset exiguus. i. modicus: etiam bonis rebus: idest i bono statu reipu. quid censes. sup. eum esse: perditis sup. rebus? Quasi dicat aut minimũ aut nullum: & ita non opus esse ut numerentur reliqui consulares. ┌ Quare cum alii nõ sint: omnis spes est in uobis: qui si abestis: scilicet ab urbe iccirco ut sitis in tuto: ne quidem: idest non etiam in uobis sup. spes est. ┌ Sin. i. sed si: uos cogitatis aliquid dignum gloria uestra. s. iam parta uelim sup. id faciatis nobis saluis. i. nondũ per dum salui sumus. ┌ Sin. i. sed si id sup. fiet minus. i. non saluis nobis: tamen respu. recuperabit breui per uos ius suũ. ┌ Sed ego non desum: idest semper auxilio sum tuis. s. necessariis: neq; deero. s. unã quã qui. s. tui: siue referent ad me. i. consultabunt me siue non: tamen. i. nihilominus beniuolentia mea & fides præstabitur tibi. Vale.

VBE. AVget. Adducit Cice. Anto. in maximũ odium Cassii: ostendens quid fecerit in honorem Cæsa. mortui contra dignitatem interfectorum: inter quos dicit se ab An. numerari: quasi dicat eum fuisse auctorẽ illius cædis: cui optat se interfuisse: dicit autem quod si consiliũ istorũ: qui tuentur acta Cæsaris: & ei etiam mortuo fauent: quia nihil aliud cogitant q̃ ulcisci eius mortẽ: cõmemorat iniurias illatas præcipue in ipsum Cassium cuius legato dicit uiaticum quod ad eum mittebatur ab Anto. & eius amicis ereptum quasi ad hostem mitteretur: non ad ciuem. Indignatur Postremo Ci. tantam Anto. arrogantiam ita patienter ferri. ┌ Amicus. ironice. ┌ Auget furorem. in dies fit furiosior. ┌ Statua. Cæ. ┌ Inscripsit. titulum fecit. ┌ Parenti. idest Cæsari patri patriæ. ┌ Optime merito. quia multa beneficia in patriam contulit. ┌ Sicarii. sicca genus est gladii quasi seca a secundo dicta qcũq; igitur gladio hoiem interfecerit sicarius & homicida appellat. Parricida uero: q patrẽ iterfecit: ergo An. significabat p eã inscriptionẽ eos nõ mõ sicarios: q hoiem interfecissent sed ẽt parricidas: qa parẽtẽ p̃riæ cecidissent. ┌ Quid dico. correctio: ut imisceat ẽt p̃sonã suã i numero hoꝝ. ┌ Principẽ. primũ ┌ Nõ eẽt molestus nobis. qa eũ sustulissemus. sicut & Cesarẽ. ┌ Præteriit. nõ est factũ. ┌ Reperio. s. cõsiliũ. ┌ Vim sine ui. uim. n. ui repellere licet. ┌ Illoꝝ sce. inimicoꝝ patriæ. persequantur. ulciscant persequendo: qui eum interfecerunt.

Sicas

Sicarius

Patricida

M. T. C. C. Cassio. S. P. D.

AVget tuus amicus furorem in dies primum in statua, quam posuit in rostris, inscripsit parenti optime merito, ut non modo sicarii, sed etiã paricidæ iudicemini. Quid dico iudicemini? iudicemur potius. Vestri enim pulcherrimi facti, ille furiosus me pricipem dicit fuisse. Vtiná qdé fuissem molestus nobis non esset, sed hoc uestrũ est, quod quãdo præteriit, utinam haberẽ, qd darem uobis consilii. Sed ne mihi quidem ipsi reperio, quid faciendum sit. Quid enim est: quod contra uim sine ui fieri possit? Consilium autem omne hoc est illorum, ut mortẽ Cæsaris prosequantur. Itaq; ante diem sex. no. Octobris productus in concionem a

ASC. AVget &c. Adducit Antonium in maximum odium Cassii: ostendens quid fecerit in honorem Cæsaris & in contumeliam Cassii: unde ægre fert q tantã arrogãtiam sic patiatur. ┌ Ordo est. Amicus tuus: per ironiam. i. summus inimicus: uidelicet Antonius auget in dies furorem: primum in statua. s. Cæsaris quam posuit in rostris: inscripsit. i. titulum posuit: Parenti. s. patriæ: optime merito. s. de patria: ut uos occisores Cæsaris: iudicemini non modo sicarii. i. dolosi homicidæ sica idest pugione usi: sed etiam parricidæ. i. percussores parentis patriæ. Quid dico iudicemini? iudicemur potius. ┌ Enim: idest quia: ille furiosus. s. Antonius dicit me fuisse principem. i. principalem auctorem facti uestri pulcherrimi. ┌ Vtinam quidem fuissem ipse sup. nõ eẽt molestus nobis: qa & ipse interfectus fuisset: sed hoc est uestrũ. i. uestræ negligẽtiæ q nõ abstulistis simul omne malũ e rep. qd̃ qñ. i. qm̃ præteriit. s. oportunitas aut occasio eius utinã haberẽ qd cõsilii darẽ. i. dare possem uobis. ┌ Sed ne qdẽ. i. nõ saltẽ reperio mihi ipsi qd sit faciendũ. Quid. n. est qd̃ possit fieri contra uim siue ui. q. d. nihil. ┌ Autẽ. i. sed: omne consilium illorum. s. qui rempu. oppugnant est ut prosequantur. s. ultione: mortem Cæsaris. ┌ Itaq; sup. Antonius productus a.

¶ Canutio.

CANVTIO. is erat tribun⁹ aduersari⁹ Antōio: ut scribit Appia. Ille. Antō ius. Cōseruatorib⁹. uobis: nā dixit sceleratos fuisse: qui uirum sanctū & de rep. bene meritū iterfecissent. Faceret: cū eū pduceret i cōcionē. Cuiusmo di. qualia. q. d. q̄ pessima & malæ spei. Viaticū. pecuniā quę ad te mittebaſ p ipensę uię & peregrinationis tuæ. Interpretari: itelligeſ & sentire. Scilicet. cū stōacho dixit. Ad hostē. quē te iudicāt: cū sis defēsor patrię. O rē exclama tio ex idignatiōe. Dominū. Cęsarē. Cōseruo. Antonio: q & ipse erat in seruitute Cęsaris: sicut & nos: cōserui enim dicuntur qui simul seruiunt dōino. Fauente. adiuuante non deferente. Residet. remanet. Sed ubi. q. d. nusquā VBE. Viaticū Conseru i

Cantio, turpissie ille quidē discessit. Sed tamen ea dixit de conseruatoribus patriæ quæ dici deberēt de proditoribus. De me quidem nō dubitant quin omnia de meo consilio, & uos fecissetis: & Cantius faceret. Cætera cuiusmodi sint ex hoc iudica q legato tuo uiaticū eripuerunt. Quid eos iterpretari putas, cū hoc faciunt? ad hostē. s. portari. O rem miserā, dominū ferre nō potuimus, cōseruo seruimus, & tū me quidē fauēte magis q̄ sperante, etiā nunc residet spes in uirtute tua. Sed ubi sūt copiæ. De reliquo malo te ipsum loqui tecū q̄ dicta nostra cognoscere. Vale.

CANVTIO. s. tribūo plebis aduersario Antonii auctoſ Appiāo: i cōcionē. i. coetū ppli Ro. congregati ad audiēdā orōnē et⁹ āte diē sextū nōaꝝ Octobris: il le. s. Cantius: equidē certe discessit turpissie. qa debe bat resisteſ: aut pn̄ta sua deterreſ: sed tamē Antoni⁹ sup. dixit ea de cōseruatoribus patrię: q̄ deberēt dici d̄ pditorib⁹. Nō dubitant. s. aduersarii qdē. i. certe d̄ me: qui uos fecissetis & qn Cāti⁹ faceret oia de consilio meo. Iudica ex hoc. s. qd̄ dicā: cuiusmodi. i. qualia sint cętera: q eripuerūt. Legato tuo uiaticū. i. pro uia faciēda sumptū necessariū. Quid putas eos iter pretari. i. innuere cū faciunt hoc. s. i. scire licet qd̄ interpretētur: qa portari. s. uiaticū: ad hostē. O rē miserā: nos nō potuimus ferre dn̄m. i. tyrānū Cęsarē: & seruimus cōseruo. i. Antonio qui nobiscū sub Cęsare seruierat: & tamen me quidem magis fauente. i. optante quam sperante: quia non uero simile hoc malum posse expugnari: spes residet etiam nunc in uirtute tua. Sed ubi sunt copiæ: q̄si dicat nunquā. Ego malo idest magis uolo teipsum loqui de reliquo: idest quod restat: quam cognoscere dicta nostra. Vale. ASC.

M. T. C. C. Cassio. S. P. D.

Vellem Idibus Marciis me ad cœnam inuitasses: reliquiarum nihil fuisset. Nunc me reliquiæ uestræ exercēt: & quidem præter cæteros me: q̄q̄ a gregios cōsules habem⁹, sed turpissimos consulares. Senatum fortē, sed infirmo quemq; honore fortissimū, populo uero nihil fortius, nihil melius. Italiaq; uniuersa. Nihil aūt fœdius Philippo, & Pisone legatis: nihil flagitiosius qui cū essent missi: ut Antonio ex senatus snia certas res nūciarent cū ille eaꝝ reꝝ nulli paruisset, ultro ab illo ad nos intolerabilia postulata retulerūt. Itaq; ad nos cōcurrit factiq; iam in re salutari populares sumus: sed tu quid ageres, quid acturus: ubi deniq; esses nesciebam. Fama nūciabat te eē i Syria, auctor erat nemo. De Bruto quo ppius est: eo firmiora uidentur esse: quæ nūciātur. Dolobella ualde uituperaſ ab hominibus nō insulsis q tibi tam cito succederet: cum te uix dum triginta dies in Syria fuisses. Itaq; constabat eū

Vellē. Dolet Ci. Antoniū nō iterfectū fuisse quo die Cæ. fuit iterēptus: qd̄ qdē dicit futuꝝ fuisse si iterfuisset: ut ēt supra li. x. scribit ad Trebōiū. Deide dicit q̄les sint snię singuloꝝ i his uilib⁹ dissensiōib⁹: i qb⁹ maxime q̄rit de philippo & Pisōe legatis. Postea uero qa Dolobella i Syriā pficiscebatū: dic q rūores de eo sint. Postrēo q̄lis opinio de ipso Cassio & Bru. Vellē. recurre ad li. x: ad ep̄lam q̄ icipit. Q uā uellē. Reliqę. M. an. quē icolumē reliqstis cū fuisset cū Cę. iterficiēd⁹. Exercēt. fatigāt: uexāt. Vir. exerceſ odiis. Pręter cę. pcipue plus q̄ alios. Turpissimos. q male sentit. Infirmo ho. i. q gerūt miores magrat⁹ ędiles q̄stores. Italia nō. q tanq̄ ad extiguēdū eōe iceēdiū cōspirauit. Philippo. is erat uitric⁹ C ę. Octauiāi. Pisōe socero Cę. Legatis. missis ad. M. Anto. ut a mutinēsi obsidione desisteret: & ut faceret q̄ decreuisset seat⁹. Certas. quasdā. Vltro. spōte: cum debuisset ipse mittere proprios legatos: si quid uoluisset postulare. Intollerabilia. inhonesta: min⁹ superba. Postulata. q̄ fecit Anto. pręter responsa ad mandata: quæ scribuntur ab Appia. li. iii. Ad nos. ad me tanq̄ q sol⁹ audeā aduersari Antonio. Facti sumus popu. i. populo accepti. Auctor. scilicet famæ: idest nullus certus nuncius. Bruto. Marco. Propius erat. enim i Sardinia: ut uisum est lib. superiore epistola quæ incipit Maximo meo dolore. Succederet. in Syria quā uolebat obtinere cum fuisset decreta cassio: & in ea paulum admodum esset morat⁹. VBE. Exercere Vltro

Vellē &c. Dolet Ci. q nō iterfect⁹ sit Antōi⁹ cū cesaſ: qd̄ fuisset: si iterfuisset. docetq; q̄les sint sniæ i dissēsionib⁹ ciuilib⁹: & q̄lis d̄ Cassio & Bru. opinio. Ordo ē. Vellē iuitasses me ad cœnā. i. mactationē Cęsa. Idib⁹ Martiis: nihil reliquiaꝝ fuisset: qa ēt Antoniū absūpsissē. i. iterfecissem. Nūc reliquiæ uestræ. i. quos reliquistis peruiuēdos: exercēt. i. persequunſ & cura afficiūt me: & qdē me sup. exercēt. pter cæteros. i. plus q̄ oēs alios: q̄q̄. i. licet habemus egregios cōsules. i. Hirtiū & Pāsā: sed turpissimos cōsulares. i. cōsulatu fūctos habemus senatū fortē: sed quēq̄ ifirmū honore: fortissimū hoc ē ut quisq; infimus est honore: ita fortissim⁹ ē. Vero p sed. nihil supest aut hēmus fortius & nihil melius pplo. s. Romano: & Italia uniuersa. Nihil aūt fœdius Philippo & Pisōe legatis. s. cōcordiæ faciēdæ cā ad Antoniū missis: & nihil flagitiosi⁹. i. scelestius & icrepatiōe dignius. s. legatis: q cū eēnt missi ut nunciarent Antōio res certas. i. specificat ui nō alias: ex snia seatus. cū ille. s. Antōius nulli. i. nō ulli. nō paruisset ulli eaꝝ reꝝ. s. quas nunciabant ex snia senatus: rettulerūt. i. reportauerūt ultro. i. insuper: ab illo. s. Antonio: intolerabilia. s. mādata: ad nos postulātia. i. caput uestrū aut qd simile. Itaq; cōcurriſ. s. ab oib⁹ ad nos: & nos facti sum⁹ populares. i. de secta populi & eius fautores in re salutari. i. quę ad salutē publicā spectat. Sed nesciebā qd tu ageres: qd acturus sup. esses deniq; ubi esses Fama nunciabat te eē i Syria: nemo erat auctor. i. certius assertor. Ea quæ nūciantur de Bruto. s. Marco: uidentur eo: idest tāto: firmiora. i. certiora: quo. i. quāto sup. Brutus est propius. Dolobella uituperatur ualde ab hominibus non insulsis. i. non iprudentibus. q succederet tibi tam cito: quam tu uix dum. i. uix adhuc fuisses triginta dies in Syria. Itaq; constabat, i, constans opinio erat: aut manifestum erat: non oportere eum. ASC.

VBE. ℂRECIPI.a te. ¶ Comparasse.collegisse:nam ut scribit Ap. Brutus preter exercitũ quem antea habebat sex legiões quæ fuerant Caii Antonii mansuetudine sua deuictas sibi adiunxit. Deĩde in Macedoniã transgressus duas alias legiones italoꝝ:more pugnãtes i unũ collegit. ¶ Rẽ:quid agatis. ¶ Causam.cur tantus exercitus tam subito sit comparatus:

ASC. ℂRECIPI in Syriã laus est & tua aut:ut fere textus habẽt:tui.i.de te:& Bruti ꝙ existiamini cõparasse.i.acquiuisse exercitũ:præter spem.s. Summa oium. ¶ Ego scriberem plura:si noscem.i.cognoscere rem & causam.s.rei. ¶ Nunc scribo ea quę scribo ex opinione atq; fama hominum.i.ex priore. ¶ Ego expecto auide literas tuas. Vale.

VBE. Yemem. Primũ Cicero dicit ex cõi rumore & fama nũciari Cassium esse ĩ Syria:q ei decreta fuerat a sẽatu. Deĩd laudat. M. Brutũ:qui. C. Antonium. M. Antonii fratrẽ cũ sex legiõib⁹ ad se sua mãsuetetudiẽ cõuertit:ut ĩ precedẽti eplã dictũ est:magnãq; spẽ esse ostendit in. D. Bruto si ex mutinensi obsidiõe eripiut: cõmemorat quas uires & copiaꝝ:& populoꝝ sibi fauentium haberet Antonius:itẽ quas sẽatus:& qui apparatus fiant cõtra Antoniũ. Postremo quales ĩ senatu sint omnes. ¶ Hyemẽ.qua nauigatio ipedit. Oui. ĩ heroi. Quo fugis, obstat hyems. Virg.li.iiii. Dũ pelago desęuit hyems. ¶ Volebãt.optabant. ¶ Simile uero.pbabile uerisimile. ¶ Brut⁹. Marcus. ¶ Res tãtas gessit. Nã ut scribit Appia.lib.iii. C. Antõius. M. Antõii fratrer cũ Bruto discedẽs bellũ agitabat:legionẽ unã ex ciuibus secum agens:& Brutũ acie inferior obseruat. Brutus:cõtra simulata fuga ĩsidias ille struebat nec congressum hostium euitans quicquam moliebatur:immo suis militibus prçceperat:ut hostes alloquerent & amplecterent:recusationibus hostib⁹ neq; se huiusmodi experimẽto credẽtibus ex insidiis tutos permisit abire cũ nocere posset. Deinde ad alia itinera progressus subito in crepidine quadã emicuit:neq; tamẽ eos est aggressus:sed summa hilaritate suscepit. Illi Brutũ ut ciuibus mansuetissimum:& ea sapiẽtię & charitatis opinione quæ ferebat:præditũ intuentes ui cissimo cõplexi sunt & ad eam se cõuerterunt omnes. Caius etiam se ille trahit:quẽ apud se in magno honore habuit donec cũ exercitũ corrumperet:neq; repręhensus desisteret:tandem interfectus est:hoc igitur ẽ ex quo egregiam laudẽ cõsecutũ dicit Cice. ¶ Per se. sua natura:quia omnis uictoria siue celeris siue tarda grata esse solet. ¶ Celeritatẽ:quia celerius q̃ quisquã opinatus esset:eas affecit. ¶ Tenes:i potestate tua habeas. ¶ Quæ putamus.s.totã Syriam. ¶ Fulta sustentata.

Fultus Iuue. nos urbẽ colimus tẽui tibicie fulta. ¶ Ora. cõfinio termino siue regione. ¶ Discrimen.periculum ¶ Belli reliqui.i.belli remansuri & futuri. ¶ Paruis.c. paruo exercitu Antonii.quia Antonius posuerat magnã partẽ suaꝝ copiaꝝ Bononię pro presidio. ¶ Claternę:ad forum Cornelii.i.foro Cornelii:uel apud forum Cornelii.existimatur autẽ esse urbis:quam nunc dicimus Imolam. ¶ Considerate:cũ magno consilio.

Forum Cornelii

Regiũ Lepidi ¶ Regium Læpidi.ad differentiam rhegii qui est Sicilia.

recipi in Syriam non oportere. Summa laus & tui & Bruti est:ꝙ exercitum præter spem existimamini cõparasse: Scriberem plura, si rẽ causamq; nossem: Nũc quæ scribo, scribo ex opinione hominum atq; fama. Tuas literas auide expecto. Vale.

M.T.C.C.Cassio.S.P.D.

Yemẽ credo adhuc prohibuisse, quominus de re certum haberemus quid ageres: maximeq; ubi esses:loquebantur omnes tamẽ, credo ꝙ uolebãt in Syria te esse,habere copias. Id autem eo facilius credebatur.quia simile uero uidebat. Brutus quidem noster egregiam laudem est consecutus. Res enim tantas gessit,tamq; inopinatas: ut eæ cum per se gratæ essent,tum ornatiores propter celeritatẽ,qđ si tu ea tenes, quæ putamus, magnis subsidiis fulta respu. est. A prima enim ora Græciæ,usq; ad Aegyptum optimoꝝ ciuium imperiis muniti erimus & copiis,quamquam nisi me fallebat,res sic se habebat,ut totius belli omne discrimen in. D. Bruto positum uideret:qui si (ut sperabamus) erupisset Mutina:nihil belli reliqui fore uidebat. Paruis oĩno iam copiis obsidebat:ꝙ magno præsidio Bononiam tenebat Antonius. Erat autẽ Claternæ noster Hircius: ad forum Cornelium Cæsar:uterq; cum firmo exercitu:magnasq; Romæ Pãsa copias ex delectu Italiæ cõpararat. Hyems adhuc rẽ geri phibuerat. Hircius nihil nisi cõsiderate,ut mihi crebris literis:significat actur⁹ uidebat. Præter Bononiam Regium Læpidi Parmamtotam galliam tenebamus studiosissimã reip. Tuos etiã clientes transpadanos mirifice cõiunctos

ASC. HYemem &c. Dicit nunciari Cassium esse in Syria eidẽ ab senatu decreta:laudat Brutũ qui. C. Antoniũ. M. fratrem ad se conuertit: iterũ quales sint in senatu aperiẽs: ¶ Ordo est. Ego credo hyemẽ prohibuisse adhuc:quominus.i.ut non haberemus de te certum quid ageres:& maxime.i. præcipue esses:tñ.i.tametsi nihil certi haberemus:oẽs loquebant credo ꝙ.i.quia uolebãt.i.optabant aut opinabant te esse in Syria & sup.habere copias: idest collegisse exercitũ. ¶ Autem:idest sed:id credebatur eo facilius:quia uidebat simile uero. ¶ Quidẽ.idest certe gequid tu feceris. Brutus noster scilicet Decius consecutus ẽ laudem egregiam gessit enim tantas res & tam inopinatas.ut eæ scilicet res cum essent gratæ:idest utiles & acceptatæ per se tum sup.erant ornatiores propter celeritatẽ:quod si tu tenes ea quæ putamus:respu.est fulta idest sustẽtata & munita magnis pręsidiis idest custodiis & protectionib⁹. ¶ Eni idest quia:nos erimus muniti a prima ora:idest extremitate græciæ usq; ad ægyptum imperiis & copiis optimorum ciuium. q̃q̃ nisi.s.res aut opinio fallebat me:res habebat se sicut omne discrimen:idest periculũ totius belli uideretur positũ in Decio Bruto:qui si eripuisset:idest ut in hostes impetũ fecisset. ¶ Mutina:idest ex ea urbe:ubi obsessus erat ab Antonio:nihil belli reliqui:idest relicti:aut nihil reliquum belli uidebatur fore:idest futurũ. ¶ Ipse obsidebatur iã paruis copiis:ꝙ idest quia Antonius tenebat Bononiam magno pręsidio:idest multitudine militum ad custodiã urbis impositorũ. ¶ Autem.i.sed:Hircius noster.s.consul erat Claternę.i.ĩ eo oppidulo:cui Imloę nũc nomẽ putant: Cæsar.s.Octauius.sup.erat ad foꝝ Cornelii:uterq; sup.erat tam Hircius quã Cęsar cũ firmo exercitu:& Pansa alter cõsul:cõpararat Romæ magnas copias ex delectu Italię. ¶ Hyems prohibuerat rẽ geri adhuc:Hircius nihil uidebatur acturus nisi cõsiderate:ut significat mihi literis crebris. ¶ Nos tenebamus totam Galliã:scilicet cisalpinam:præter Bononiam. ¶ Regiũ Læpidi:nam est etiã ĩ Sicilia Rhegium:sup.& Parmam. ¶ Nec habebamus transpadanos tuos clientes:idest tuo patrocinio dum Romæ agebas utentes & ita tibi addictos:coniunctos mirifice.

ℂCum causa.

¶ Cum cā.cū defensiōe reip.& libertatis. ⸿ Rectus.bn̄ sentiēs. ⸿ Inertes.ignaui nulli⁹ cōsilii. ⸿ Probari bonos hēri laudare. ⸿ Lumē.c.a.p.o.i.aliqd prçclaꝝ a te factū ad nos deferaẽ:allusit aūt ad solē:qui ex oriēte primū lumē emittit. VBE.

¶ CVM cā.f.quā fauem⁹.i.cū defensione reip, ⸿ Senatus erat.f.tūc cū Decius Brutus obsideret:fortissimus.exceptis cōsularibus.i.iis qui cōsulatū gesserant:ex quibus unus.i.solus Lucius Cæsar est firm⁹ & rectus. ⸿ Nos amisim⁹ morte.i.p mortē Seruii Sulpitii magnū psidiū:ptectorē & custodē salutis nostræ. ⸿ Reliqui.f.cōsulares:partim sup.sunt inertes.i.sine arte & industria partim improbi.i.imbrobādiqꝫ p rep.facere quæ sciunt & possunt nolunt nōnulli inuidēt laudi eoꝝ quos uidēt pbari.i.adprobari i rep. ⸿ Vero pro sed:mira consensio est Po.Ro.& totius Italiæ. Hæc erant fere.f.oia quæ uellē [eē nota tibi. Nūc aūt opto.ut lumen uirtutis tuæ eluceat ab istis ptib⁹ oriēns:unde.f.sol oriens totū illuminat hemisphæriū nostrū:pulchre ergo ad solem alludit:cum in Syria parte orientali esset Cassius. Vale. ASC.

cum causa habebamus: Erat firmissimus senatus, exceptis consularibus: ex quibus unus. L. Cæsar firm⁹ est, & rect⁹. Seruii Sulpicii morte magnum præsidiū amisimus. Reliqui partim inertes, partim improbi, nonnulli inuident eorum laudi quos in repub. probari uident. Populi uero Romāi totiusqꝫ Italiæ mira ɔsensio est. Hæc erant fere, quæ tibi nota esse uellem. Nunc autem opto, ut ab istis orientis partibus uirtutis tuæ lumen eluceat. Vale.

M.T.C.C.Cassio.S.P.D.

Vi stat⁹ rerum fuerit tum cum has literas dedi scire poteris ex.C. Tidio Strabone uiro bono & optime de repub.sentiente. Nā qd dicā cupidissimo tui q domo & fortūis relictis ad te potissimū profectus est? Itaqꝫ eum tibi nē commendo quidem aduentus ipsius ad te satis eū commendabit. Tu uelim sic existimes tibiqꝫ persuadeas, omne perfugium bonorum in te, & in Bruto esse positum. Si qꝫ nolim, aduersi quid euenerit. Res cum hæc scribebam: erat in extremum deducta discrimen Brutus enim Mutinæ uix iam sustinebat. Qui si conseruatus erit, uicimus. Sin. quod Dii omen auertant: oppressus ibi erit omnis hominum cursus est ad nos. Proinde fac tantum animum habeas, tantūqꝫ apparatum, quantum opus est ad uniuersam rempu. recuperandam, Vale.

Vi.cōmēdat Ci.Cassio.C.Tidium Strabonē ad eū pficiscentē:ut cū eo esset: dicit aūt posse ex eo intelligere præsentiū rerū statū affirmat:deinde magnā spē & perfugiū esse omniū bonoꝝ in eo &.M.Bruto: nā.D.Brutū scribit eum laborare extremo obsidiōis periculo q si fuerit oppressus cōfugiēs oēs ad Bru.& Cassiū. ⸿ Strabone cognomen est, ⸿ Cupidissimo: amātissimo. ⸿ Domo.familia sua:est autē magnū argumētum beniuolētię relinquere domum & rēs suas propter aliquem. ⸿ Potissimum.pręcipue cum ad alios pficisci posset. ⸿ Aduentus qa uenit ad te. ⸿ Q dꝫ nolim.quod deus auertat. ⸿ Si quid eue. est aposiopesis:taceẽ enim uerba.q.d.actū erit de nobis. ⸿ Sustinebat.qa extrema fama laborat. ⸿ Quod omen: qd̄ augurium malum. ⸿ Proinde.igiẽ. ⸿ Vniuersam totam ū oppressus fuerit Decius. VBE.

Vi status &c.Cōmendat Cassio.C.Tidium Strabonē ad ipsum Cassium pficiscentem ut cum eo esset:dicit autē eum posse ex ipso intelligere p̄sentiū reꝝ statum:deinde dicit magnam spem eē i ipso Cassio &.M. Bruto.Nā Deciū Brutū dicit obsidione teneri:itaqꝫ ad illos perfugiū fore:si Decius uincatur. ⸿ Ordo est. Tu poteris scire ex Caio Tidio Strabone uiro bono & optime sentiente de republica qui:idest qualis. ⸿ Nam sequente.f.sæpe qui pro quis legitur:status rerum fuerit.tum.i. tunc:cū.i. quando:ego dedi has literas.i.ad te dico sup.sentiente op.&c. ⸿ Nam quid.i.ad quid dicam cupidissimo .i.q possis scire ex uno cupidissimo tui qui profectus est potissimum ad te:domo & fortunis.i.diuitiis oib⁹ relictis. ⸿ Itaqꝫ ego ne quidem.i.non etiam cōmēdo eum tibi:quia aduentus eius ad te:cōmendabit satis eum. ⸿ Ego uelim sup.ut tu existimes:& persuadeas tibi sic:omne perfugiū bonorum.i.spem se cōseruandi perfugam: esse positum in te & in Bruto.si quid.i.aliquid aduersi euenerit.f.bonis:hoc est reipu.fautoribus:quod nolim.f.euēire. ⸿ Res.f.bellica:erat cū scribebam hæc:deducta in extremum discrimen.i.summum periculum. Brutus enim uix sustinebat iam Mutinæ.f.uim obsidentiū:qui.f.Brutus:si erit conseruatus uicimus:non dicit uincemus sed propter certitudinem uictorię uicimus. Conseruatus autem fuit nec tamen uicit. ⸿ Sin.i.sed si:ipse erit oppressus ibi:quod omen dii auertant:omnis cursus hominum est ad uos.f.a facie Antonianorū. Ad notandum omnis mali amouendi gratia:quotiens triste quid quod ipenderet dicturi erant solitos p̄mittere:qd̄ nolim:qd̄ dii auertant &c. ⸿ Proinde.i & iō:fac sup.ut habeas tantū animū & tantum apparatum:quantum opus est:scilicet habere:ad recuperandam uniuersam remp. Vale. ASC.

M.T.C.C.Cassio.S.P.D.

Vāto studio dignitatē tuā, & i senatu & ad populū defenderi, ex tuis te malo:q̄ ex me cognoscere. q̄ mea snīa in senatu facile ualuisset nisi Pāsa uæhemēter obstitisset. Ea snīa dicta

Vāto. Cū pugnaret i Asia Cassius contra Dolobellā: Ci.eū uæhemēter laudauerat pmiseratqꝫ eū facturū p se qcqd uideret fore utile reip.nec expectatuꝫ senatus decreta ut liberaret Asiam a Dollobella:qui fuerat iudicatus hostis. Itaqꝫ licet Ci. simulet se nolle dicere q̄ p eo egerit tñ latēter signat.immo quodammodo breuiter cōmemorat:& ab eo petit ut ea p̄stet: quæ ipse Ci.senatui de eo pmisit:& quasi data fide affirmauit. ⸿ Postremo dicit se sperare totam Asiam propediem ab eo liberatam fore. ⸿ Malo.uolo potius. ⸿ Quā ex me.ne uidear iactare officium meum. ⸿ Facile.nullis aduersantibus. ⸿ Pansa.consul. VBE.

Vanto stu.&c. Defenderat Cassium pugnāiē cū Dolobella quod nunc paucis tangit:monēs ut ea præstet senatui q̄ Ci.de eo pmisit cū speret totam Asiā ab eo propediem liberādā. ⸿ Ordo est. Ego malo.i.magis uolo:te cognoscere ex tuis.f.necessariis:quam ex me:quanto studio ego defenderim dignitatem tuam & in senatu & ad populum. ⸿ Quæ sententia mea.f.de te:ualuisset.i.adprobata fuisset facile in senatu: nisi Pansa obstitisset uæhemētel. ⸿ Ea snīa:nō scribit eam:quia scit ab amicis Cassii perscriptam:dicta.i.postquam erat dicta. ASC.

VBE. ¶ PRoductus.i. publicum ductus. ¶ Contentione.uehementi oratione. ¶ Quantum est forum. quantũ totum forum poterat audire.i.tanta uoce:quanta poterat totum forum implere. ¶ Nihil simile quia nunquam populus magis consen sit ad rem aliquam. ¶ Socru.matre uxoris tuæ. ¶ Inuita.nolente. ¶ Offenderet.si te laudassem. ¶ Hęc.q̃ socrus tua & mater dicebant se nolle. ¶ Fauebã & reip.i.faciebam causa reip.& cã tuæ dignitatis. ¶ Liberes fidẽ meã:absoluas me fide quam pro te dedi. ¶ Promisi.enim dixi nunc quę sit ea fides. ¶ Tuo more.ut consueuisti. ¶ Nihil dum.pro nõdũ ¶ Statuebam.iudicabam. ¶ Istis.asiaticis. ¶ Recuperatam.ab inuasione dolo. ¶ Vincas teipsum.faciã et ultra uires.

Nihil dum

ASC. ¶ EGO productus sum in concionem: idest cœtum populi:a Marco Seruilio tribunoplebis. ¶ Dixi de te quę potui:scilicet decenter dicere:tanta contentione: idest uocis extensione & auctione : quantum est forum in quod populus conuenit,tanto clamore & con sensu populi:ut nihil uiderim unquã simile. ¶ Velim sup.ut ignoscas mihi:id uidelicet q fecerim:idest ita cõ tẽ..etum:socru tua:idest matre uxoris tuæ inuita.Mulier timida uerebatur ne animus Pansę qui in senatu obstiterat:offenderetur.Pansa quidem dixit in cõtio ne matrem quoq; tuam & fratrem:noluisse illam sen tentiam dici a me. ¶ Sed hæc scilicet obstacula nõ cõ mouebant me:ego malebã idest magis uolebam alia. ¶ Fauebã & idest simul reipubli.cui faui semper & gloriæ tuæ. ¶ Autẽ.idest sed:ego uelim sup.ut libe res fidẽ meam:idest facias ut pollicitus sum te facturum in eo quod & disserui uerbis pluribus in senatu & dixi in concione. ¶ Promisi enim & prope confir. maui:idest asserui ita fore:te non expectasse nec expe ctaturum esse. ¶ Decreta nostra:sed teipsũ:idest pro prio iudicio & auctoritate defensurũ sup.esse remp. tuo more: idest sicut incepisti Cæsarem occidendo. ¶ Et quamquã nihil dum:idest nihil tunc adhuc audieramus:nec ubi esses:nec quas copias haberes:tamẽ statuebam:idest in animo proponebã sic:omnes opes quæ essent in istis partibus.s.ubi tu es:& copias sup. omnes esse tuas & confidebam Asiam iã esse recuperatam reipubli.per te. ¶ Tu fac sup.ut uicas teipsum idest plus facias quã hacten⁹ fecisti:cũ tamen ea faciẽdo alios superaris:in augẽda gloria.s.tua. Vale.

productus sum in concionem a tribuno ple.M.Seruilio.Dixi de te quæ potui:tanta contentione: quãtum forum est,tanto clamore: consensuq; populi:ut nihil unquã simile:uiderim.Id uelim mihi ignoscas, q inuita socru tua fecerim.Mulier timida uerebatur,ne Pansæ animus offenderetur. In concione quidem Pansa dixit matrem quoq; tuam:& fratrem:illam a me sententiam noluisse dici.Sed me hæc non mouebant. Alia malebam, Fauebam & reipublicæ. cui semper faui & dignitati ac gloriæ tuæ. Quod autem & in senatu pluribus uerbis disserui:& dixi in concione in eo uelim fidem meam liberes. Promisi enim & prope confirmaui te non expectasse:nec expectaturum esse decreta nostra:sed teipsum tuo more rempubli. defensurum: & quamquam nihil dum audieramus:nec ubi esses nec quas copias haberes: tamen sic statuebam:omnes:quæ i istis partibus essent opes:copiasq; tuas esse:per teq; Asiam prouinciam confidebam iam reipub.recuperatam. Tu fac in augenda gloria teipsum uincas. Vale.

M.T.C.C.Cassio.S.P.

Scelus ad finis tui Lępidi:summamq; leuitatem & inconstantiam ex actis: quæ ad te mitti certo scio cognoscere te arbitror. Itaq; nos cõfecto bello:ut arbitrabamur: renouatũ bellũ gerimus spẽq; omnẽ in .D.Bruto: & Plãco habem⁹.Si uerũ quæris in te & in meo Bruto non solum ad præsens perfugium:si quod olim aduersi quid acciderit:sed etiam ad confirmationẽ perpetuæ libertatis:Nos hic de Dolobella audiebamus quæ uellemus sed certos auctores non habebamus. Te quidem magnum hominem:& præsenti iudicio & reliqui temporis expectatione scito esse hoc tibi proposito factu: ad summam contendas. Nihil est tantum:quod non populus Roma.a te pficiatq; optineri posse iudicet. Vale.

VBE.

Scelus:post liberationẽ Bruti ex obsidione Mutinensi Lępid⁹ se cum Antonio cõiunxit:quem dicit ualde nocuisse Populo Romano quia cũ credidissent se finisse bellum superato.M.Ant.apud Mutinã coactus est gerere bellum renouatum per perfidiam Lępidi Antonio coniuncti.Itaq; dicit spẽ esse in.M.Bruto & Cassio:quem non solũ dicit omnẽ credi magnum hominem sed etiam in futurum: nihil enim esse tam magnum quod Popu.Roma. non confidat eum non posse præstare. ¶ Scelus.perfidiam:quia Antoniũ fugum apud Mutinam in societatem & prouinciam suã recepit. ¶ Cõfecto.finito:Decio liberato & Antonio fugato. ¶ Renouatum.per coniunctionem Læpid. ¶ Quæ uellemus.qualia optabimus:scilicet quod eẽt a te oppressus:eũ enĩ Cassius in Laudicea obsederat. ¶ Expectatione.spe bona. ¶ Cõtendas enitaris.

ASC.

Scelus &c. Dicit perfidia Lępidi tam cũ Antonio coniuncti plurimum noceri populo libertatiq; Romãe:unde spem reliquã dicit i Cassio & Mar.Bruto. ¶ Ordo ẽ. Ego arbitror te cognoscere scelus & summã leuitatem:idest mutabilitatem in fide: & Pro idest inconstantiam:adfinis tui Læpidi: ex actis:idest scriptis de rebus in acts relatis & de iis quæ publicæ aguntur:quæ scilicet acta ego scio certo mitti.i.q mittantur in te.Itaq; quia Læpidus in fide non mansit gerimus bellum renouatum:bello confecto:idest postquam bellum erat confectum & finitum ut arbitrabamur & habemus omnem spem in Decio Bruto & planco:& sup.si quæris uerum idest ut quod uerum est dicam:habemus sup.in te & in Bruto meo.s.familiarissimo Marco: Non solum perfugium.i. ad quos fugere poterimus ad præsens.i.ad euitandum instans periculum:aut ad tutelam parum duraturam: siquid aduersi acciderit.s.nobis & reip.quod nolim:sed etiam ad confirmationem.i.stabilitionem perpetuæ libertatis. ¶ Nos audiebamus hic de Dolobella quæ uellemus.uidelicet q a rep.staret:sed nõ habebamus certos auctores. ¶ Scito te qdẽ eẽ magnũ hoĩem:&.i.simul iudicio pręsenti.i.qđ ferẽ tam de te ob res pactas & expectatione tpis reliqui.i.ob ea quę hoĩes sperant te gesturũ. ¶ Hoc.s.præmio pposito tibi:fac sup.ut cõtendas.i.toto cõatu eas ad summã.i.cõsumatio ẽ rei. ¶ Nihil est tantum.i.tam magnũ:quod populus Romanus non iudicet posse perfici atq; optineri a te. Vale.

¶ Breuitas

BReuitas.eodem est argumento hac epistola:quo & superior nisi quod ostendit aduentum Cassii plurimum profuturum reipub in parua spe quæ relicta est. Breuiorem:quia breuiter scripsisti breuiter quoque tibi respondendum duco. Clausa.uel circumsessa:uel muro ut ita dicam circundata:ut nunc uenire non possint. Constantes.eodem tenore non uariato. Sed tamen:ut. Vt.idest quamuis. Interest: refert:utile est. Despondetur. promittitur:deputatur. VBE. Vt Despõdetur

M.T.C.C.Cassio.S.P.D.

BReuitas tuarum literarum me quoq; breuiorẽ in scribendo facit:& uere(ut dicam) nõ satis occurrit, quid scribã. Nostras enim res in actis perferri ad te certo scio:tuas autẽ ignoram⁹. Tanq̃ enim clausa sit Asia:sic nihil pfertur ad nos præter rumores de oppresso Dolobella,satis illos quidem constantes:sed adhuc sine auctore. Nos confectum bellum cum putaremus: repente a Læpido tuo in summam sollicitudinem adducti sumus. Itaq; persuade tibi maximam reip.spem in te:& in tuis copiis eẽ. Firmos omnino exercitus habemus sed tamen ut omnia(ut spero)prospere pcedant multum interest te uenire: Exigua est enim spes reip.(nã nullam non libet dicere)sed quæcunq; est,ea despondetur anno consulatus tui. Vale.

Vale.

BReuitas &c. Eodẽ est argumẽto cũ superiore nisi q ostẽdit aduẽtũ Cassii plurimũ pfuturũ reip.in parua spe q̃ relicta est dicitq; in pricipio cur tã breuis sit. Ordo ẽ breuitas lrãrũ tuarũ facit quoq;.i.etiã me breuem in scribendo. Et ut dicã uere:nõ occurrit satis qd scribã. Scio enim certo res nr̃as pferri ad te in actis.i.instrumentis de actis publicis. A ũt.i.sed:nos ignoram⁹: tuas.s.res. Enim.i.qa:nihil pferĩ ad nos sic:tanquã Asia sit clausa:pter rumores de Dolobella oppsso:quidem.i.certe illos:pter Rumores illos satis cõstantes.i.cõtinuatos:sed adhuc sine auctore.i.certo assertore. Nos cũ putaremus bellũ cõfectũ.i.finitũ eẽ: adducti sumus repente a Læpido tuo.s. adfine in sollicitudinẽ summã.i.maximam. Itaq; persuade tibi maximã spẽ reip.eẽ i te & in copiis tuis. Nos habem⁹ exercitus.s.Bruti & Plãci oĩno firmos.sed tñ ut.i.dem⁹ aut ponamus:ut oĩa pcedant pspere:ut spero.s.ea pcessura tñ multũ interest.i.multę utilitatis est te uenir. Enim.i.qa:spes reip.est exigua nã non libet dicef nullam sup.spem reip.esse:sed quęcunq; est ea despõdet.i.pmittitur futura anno cõsulatus tui. Vale. ASC.

LÆpidus. Certiorẽ reddit Cl.Cassiũ quẽadmodũ Læpidus iudicat⁹ est hostis praescripto tñ ei termino quo possit adhuc redire ad sanitatẽ:hoc est ad societatem populi Ro.dicitq; eius coniunctione cũ Antonio bellũ multũ auctũ esse. Deide quid nũciatũ sit de Dolobella:postea uero ipsum Cassium &.M. Brutũ expectari in Italia pp maximũ incẽdiũ belli renouati pfidia Læpidi:contra quem dicit oppositos esse plãcũ &.D.Brutũ consules designatos:sed maximam spem esse in ipsis Cassio &.M.Bruto. Defecerũt.relique runt fidẽ po.Ro. Sanitatem.qui fuit furor deficere sanitatem autem animi:non corporis intelligimus hoc loco. Sine capite.sine origine:quia nescimus qs fuerit:a quo hic rumor processerit. Rumorum nun.i.tantummodo fama nunciante. Literis tuis. quæ sequuntur inferius incipientes.legi tuas literas :debuerant.n.pcedere hanc epistolam:sed ut sæpe diximus nõ est seruatus rectus ordo harum epistolarum. Illum:Dolobella. Ex sententiæ.ut uolumus. Titubatum.erratum:cespitatum. Niteremur. sustentaremus. Cuius rei.s.ornandi exercitum tuum. Apparatus.uoluntates. VBE: Titubatum

M.T.C.C.Cassio.S.P.D.

LAepidus tuus adfinis meus familiaris pridie Kalen.qntilis sentẽtiis oĩbus hostis a senatu iudicat⁹ ẽ. Cæteriq; q una cũ illo a rep. defecerũt. Quib⁹ tñ ad sãitatẽ redeũdi ãte kalen⁹ Septẽ.potestas facta ẽ. Fortis sane senat⁹:sed maxima spes subsidii tui:bellũ quidẽ cũ hæc scribebam sane magnũ erat scelere & leuitate Læpidi. Nos de Dolobella quotidie:q̃ uolumus audimus: sed adhuc sine capite:sine auctore rumore nuncio. Qđ ita cũ eẽt tñ lr̃is tuis q̃s No.maiis ex castris datas acceptamus ita psuasum erat ciuitati:ut illũ iam oppressũ oẽs arbitrarent̃:tẽ aũt in italiã uenire cũ exercitu:ut si hæc ex sñia cõfecta essent consilio atq; auctoritate tua roborarent̃:sin quid forte titubatũ esset:ut fit in bello:exercitu tuo niteremur. Quem quidẽ ego exercitum quibuscunq; potero rebus ornabo. Cuius rei tũ tẽpus erit:cum qd opis reip.laturus exercitus sit: aut quid iã tulerit:notũ eẽ cœperit. Nã adhuc tñ conatus audiũtur,optimi illi quidem:& præclarissimi,

LÆpidus &c. Certiorẽ facit Cassium quẽadmodũ Læpidus declaratus sit hostis p̃scripto tamen ei termino quo possit adhuc redire ad sanitatẽ mentis:hoc est ad societatẽ populi Romani: dicitq; eius ad Antonii accessiõe bellũ multũ auctũ eẽ deide qd nunciatũ sit de Dolobella:& demũ eũ cum Bruto expectari in Italia scribit. Ordo est. Lępidus adfinis tu⁹ familiaris meus:iudicatus est hostis a senatu oĩbus sententiis.pridie kalen. Quintilis.i.Iulii nũc dicti mẽsis:& cęteri q defecerũt una.i.pariter cum illo a rep.qbus tamẽ potestas redeũdi ad sanitatẽ.i.meliorẽ mentẽ & saniora:cõsilia ante kalẽ. Septẽ. est facta.i.promissa a senatu. Senatus sup.est:sane.i.multũ fortis:sed maxima spes sup.ẽ subsidii tui.i.i subsidio tuo. Bellũ quidẽ erat sane.i.ualde magnũ:cũ scribebam hæc:scelere & leuitate.i.perfidia & inconstantia Læpidi. Nos audimus quotidie quę uolumus de Dolobella.i.eum oppressum esse:sed adhuc rumore nuncio.i.nunciãte:sine capite sine auctore.i.certo assertore:quòd cum idest quãuis esset ita:tamen persuasũ erat ciuitati ex literis quas acceperamus datas Nonis Maiis ex castris:ita ut omnes arbitrarentur illũ iam oppressum:sup.esse:te autem uenire in Italiam cum exercitu:ut si hæc essent confecta.i.absoluta ex sñia.i.uoluntate.roborarentur.i.cõfirmarentur:consilio atq; auctoritate tua:sin.i.sed si:quid.i.aliquid:esse titubatum.i.uacillatũ forte:ut fit.i.fieri solet in bello:nos niteremur.i.corroboraremur & fulciremur tuo exercitu :quẽ quidem exercitũ.s.tuũ:ego ornabo qbuscunq; reb⁹ potero. Cuius rei exercit⁹.s. ornãdi tempus erit:sup.tunc:cũ.i.q̃ñ cœperit eẽ notũ.i.constare qd opis.i.auxilii:exercit⁹ sit allaturus:aut quid attulerit iã reip. Nam conatus tantum & non effectus audiuntur adhuc:illi quidem.s.conatus audiuntur optimi & præclarissimi.

VBB. ¶GEsta. pfecta. ⁋Vos. te &.M.Brutū. Quāto. s.odio. ⁋Ille. Antonius. ⁋Hic. Lępidus. ⁋Cōsules desi. plācū & .D.Brutū. ⁋Iā iāq; .i. celerrime:nōc nūc uenerat.n.i Sardiniā:ut uidimus liber. ix. ⁋Quod si. obiectio:q̄a posset diceř deuictis hostibus qd est opus nos ueni:redicit Ci. auctoritatē eoꝝ posse plurimū erigeř rēp. ⁋Exurget. erigel: cū iaceāt quasi pressa. ⁋Tollerabili. mediocri: si minus optimo. ⁋Medendum. puidendū: trāslatio sūpta a corporibus ægrotis.

Iam

Iamq;

ASC. ¶S E D res gesta expectař. Quā. s. rē gestā: quidē. i. certe: ego cōfido: aut aliq̄ esse iā aut adpropinquare. i. pxime futurū. Nihil est nobilius. i. illustrius & notius uirtute tua & magnitudine animi. Itaq; nos optam᷒ ut uideam᷒ te quāprimū i Italia. ⁋Nos arbitrabimur hr̄e rēp. si hēbim᷒ uos. i. te & Brutū. Nos uiceramus p̄clare: nisi Lępidus Antoniū spoliatū: iermē fugiētē. ⁋Itaq; Antōius nunq̄ fuit ciuitati tāto odio q̄to Lępidus ē. ⁋Eni. bga: ille. s. An. excitauit bellū ex rep. turbulēta: hic. s. Lępid᷒: excitauit bellū ex pace & uictoria. i. ubi pacē habuisset resp. pp uictoriā. ⁋Nos habemus consules designatos. i. Deciū Brutū & Plācū oppositos huic. s. Lępido. cum Antonio: i qb᷒. s. cōsulib᷒ designatis est quidē magna spes: sed cura āceps pp icertos exit᷒ p̄lioꝝ. ⁋Persuad igiř tibi: oīa eē in te & in Bruto. s. Marco: & uos expectari: sz Brutū iā iāq;. i. i singula momēta. q si ueneritis hostib᷒ nr̄is uictis ui spo: tn̄ resp. exurget. i. extolleř auctoritate uestra: & cōsistet. i. stabilieř: aliquo statu tollerabili. ⁋Sūt. n. pmulta qb᷒ erit medēdū. i. qbus erunt remedia adhibēda etiā si resp. uidebiř liberata satis sceleribus hostium. Vale.

sed gesta res expectař. Quā quidē: aut iā esse aliquā aut appropinquare cōfido. Tua uirtute: magnitudie aī nihil est nobilius. Itaq; optamus; ut quāprimū te i Italia uideamus. Rēp. nos hr̄e arbitrabimur: si uos habebimus. Præclare uiceramus: nisi spoliatū inermē fugiētē Læpidus recepisset Antonium: Itaq; nunq̄ tāto odio ciuitati Antonius fuit: quāto est læpidus. Ille. n. ex turbulēta rep. hic ex pace & uictoria bellū excitauit. Huic oppositos cōsules designatos hēmus: i qb᷒ est magna qdē spes: sed anceps cura pp incertos exit᷒ prœlioꝝ. Persuade tibi igiř i te: & in Bruto tuo eē oīa. Vos expectari: Brutū q̄dē iā iāq;: qd̄ si (ut spero) uictis hostib᷒ nr̄is ueneritis: tamē auctoritate uestra resp: exsurget: & aliquo statu tollerabili cōsistet. Sūt enim p multa qbus erit medēdum: etiā si resp. satis eē uidebitur sceleribus hostium liberata. Vale.

VBB. IN syriā. Cassius Ci. certiorē facit se uenisse in syriā deinde qd ibi egerit: firma. n. p̄sidia se hr̄e dicit ad defensionē reip. hortař eū latēter ut eum & remp. tueař. ⁋Crispum. q Bythiniæ præerat. ⁋Marcū. qui & ipse in Syria erat. ⁋Quę gerent. q decretū erat p senatū: ut oēs Bruto Cassio parerent. ⁋Legionē quā Qu. Bassus: hęc olim fuerat Iulii Cę. qcū p syriā pficisceret: eā illic reliquerat iā tum in parthos meditatus bellū huius Cura Cæcilio Basso mādata fuerat. ⁋A. Alienus: hic. n. nuper a Dolobella missus i ægyptū q̄tuor legiōes e puīcia duxerat: q̄s ex pōpeii clade crassiq; dispersas cleopatra sub Cæ. collectas retinuerat: hūc igiř nihil suspicantē Cassius i Palæstina adortus legiōes sibi tradere coegit quatuor legionib᷒ cōtra octo pugnare uetitū. ⁋Firma. ualida habebat. n. duodecim legiōes Cassius. ⁋Aget. loqř. ⁋Taricheis. ad Taricam syrię ciuitatem positus.

C. Cassius Procōsul. M.T.C.S.P.D.

SI uales bene est: ego quoq; ualeo. In Syriam me pfectū eē sciro ad. L. Martiū. &. Q. crispū ipatores. Viri fortes optimiq; ciues postea q̄ audierunt: q̄ romæ gereret: exercit᷒ mihi tradiderūt: ipsiq; mecū una fortissimo aio rēp. administrāt. Item legionē: q̄ Qu. Cæcili᷒ Bass᷒ habuit ad me uenisse scito. Quatuorq; legiōes: q̄s A. Alien᷒ ex Aegypto eduxit: traditas ab eo mihi eē scito. Nūc te cohortatōe nō puto idigere: ut nos abn̄tes: remq; publicā q̄tū op᷒ ē defēdas. Scire te uolo firma p̄sidia nobis: sēatuiq; n̄ dee: ut optia spe: & maxio aio rēp. defendas. Reliqua tecū aget. L. Carteius familiaris me᷒. Vale. data nōis Martiis ex Castris Taricheis.

ASC. SI uales &c. Dicit se Cassius in Syriā uenisse addens qd illic egerit: firma. n. p̄sidia se hr̄e dic: ad defensionē reip. hortař aūt latēter ut rēp tueař: & se nō negligat immo curet defendendū. Breuis aūt est eo q reliqua dici ex Carteio familiari suo accipienda. ⁋Ordo est. Si uales bn̄ est: ego quoq; ualeo. Scito me pfectū eē in Syriā ad Luciū Murcū: & Quintū crispū ipatores. Viri fortes & optimi ciues. s. Murcus & Crispus: postq̄ audierūt q̄ gereret Rōæ: tradiderunt mihi exercitus: & ipsi administrant una mecū remp. aio fortissimo. ⁋Itē scito legionē quā Quintus Cęcilius Bassus habuit uenisse ad me: & scito quatuor legiones q̄s Aulus Alienus eduxit ex ægypto: eē traditas mihi ab eo nō. postq̄ sic reip studem᷒. ⁋Ego nō puto te egere cohortatiōe ut defendas nos absentes & rēp. q̄tū opus. ⁋Est ego uolo te scire firma p̄sidia nō deesse nobis senatuiq;: ut defendas rēp. optima spe & maximo aio. i. hn̄s optimā spem uictoriæ & maximū aīum ad resistēdū in inimicis. L. Carteius familiaris me᷒ aget. i. differet & loqueř aut tractabit tecū cętera. s. q̄ cēnt scribenda: si ille nō diceret ea Vale. Data. s. epl̄a Nonis Martiis: ergo āno ferere uoluto: post Cędē Cę. Ex castris Taricheis. i. ad Tharicā Syriæ ciuitatē positis.

VBB. LEgi. Hæc epl̄a debuit poni in ordine post illā: q̄ superius icipit. Quāto studio: cū. n. Ci. significasset: q̄ pro Cassio egisset: & qd de eo pmisisset senatui: rn̄det tūc Cassius se cognouisse Ci. erga se amorē: & q̄m intelligebat eū de se grauem curam suscepisse & uęhemēter eē sollicitū: dicit se statim reddidisse eū certiorē de rebus puinciarū primū hūit exercit᷒: q erāt in Syria ut i præcedēti epl̄a uisum est: se etiam scripsisse ad senatum. uoluisseq; ut Ci. prius illas literas quæ ad senatum mittebant: inspiceret: q̄ senatui redderenř quæ redditæ non fuerunt: dicit se non dubitare quin interceptæ fuerint a Lępido: deinde dicit quem exercitum habeat: petitq; a Ci. ut eius dignitatē tueatur & Marcum & Crispum imperatorem qui ei exercitū tradiderant cōmendatos habeat: & milites suos: quos dicit esse uehementer Ci. affectos. Postremo dicit se persecuturum Dolobellam in Ciliciam: quæ regio est minoris Asię Syria propinqua facturum q ut Ci. optimum intelligat qd egerit. ⁋Literas tuas: quę ut dixi: incipiunt quanto studio.

C. Cassius. M.T.C.S.P. dicit.

SI uales bn̄ est: ego quidē ualeo. Legi tuas lr̄as in qb᷒ mirificū tuū erga me amorē recognoui. Videbaris. n. nō solū fauere nob᷒ s: id qd̄ & nostra & reip. causa semper fecistit sed et

¶Si uales.

ASC. SI uales. Hæc epistola uidetur ponenda post illam quæ superius incepit quanto studio. Cũ enim Cicero si gnificasset quæ pro Cassio egisset & quid de eo senatui promisisset: respondit Cassius se cognouisse amorẽ eius in se: & statim respondisse: & petiisse ut literas suas ad senatum det: & inspiciat: rogans ut dignitatem in am tueat: & Murcũ cõmẽdatũ habeat: additq; se Dolobellã psecuturũ. ¶ Ordo ẽ. Si uales bñ ẽ: ego qdẽ ua leo. Fa miliaris salutãdi forma. ¶ Ego le. lr̃as tuas i qb⁹ recognoui mirificũ amorẽ tuũ erga me. Videbaris. n. si solũ fauẽ nobis id qđ fecisti. i. q fauisti nob sp & nr̃a cã & reip. cã. i. tã ob bonũ nr̃m priuatũ q̃ ob publicũ s; ẽt suscepisse.

grauem curam suscepisse: uehemẽterq; esse de nobis sollicitus. Itaq; q; te primum existimare putabá nos oppressa rep. quiescere non posse. Deinde cum suspi carere nos moliri: q; te sollicitum esse & de salute no stra & de rerum euentu putabam: simul ac legiones accœpi: quas. A. alienus eduxerat ex ægypto scripsi ad te: ac tabellarios complures Romam misi: Scripsi etiam ad senatum literas: quas reddi uetui prius quã tibi recitatæ essent: si forte mei obtẽperare mihi uo luerunt. Quod si literæ perlatæ non sunt non dubito quin Dolobella qui nefarie Trebonio occiso, Asiam occupauit: tabellarios nostros deprehenderit: literas q; intercœperit: Exercitus omneis: q in Syria fuere te neo. Habui paululum moræ: dũ promissa militibus p soluo. Nunc iam sum expeditus. A te peto: ut dignita tem meam tibi cõmendatam habeas: si me intelligis nullum neq; periculum neq; laborem patriæ denegas se: si contra importunissimos latrones arma cœpi te hortãte: & auctore: si non solũ exercitum ad rẽp. liber tatẽq; defendendam cõparaui: sed ẽt crudelissimis ty rãnis eripui. Quos si occupasset Dolobella non solũ aduentu sed ẽt opiniõe: & expectatione exercitus sui Auto. confirmasset. Quas ob res milites tuere si eos mirifice: de rep. meritos eẽ aiaduertis & effice ne quẽ pœniteat rẽp. q̃ spẽ pdæ & rapinaꝝ seq maluisse, Itẽ Murtii & Crispi iperatoꝝ dignitatẽ: q̃tũ ẽ in te tuere

VBB. ¶ GR Auẽ cu. quia itellexit quãta cõtẽñõe de se uer ba fecisset. ¶ Oppressa. ab Ant. ¶ Suspicarere: puta res. ¶ Moliri: apparatũ facere. ¶ De. i. pp. ¶ Simu lac. cũ primũ. ¶ Ex ægi. ut i pcedẽti epistola declaratũ ẽ. ordo est. Itaq; scripsi ad te: & misi cõplures tabella rios romã q putabãt te existimare nos non posse quie scere: rep. oppssa: deinde qa putabant te sollicitũ esse de nr̃a salute & de reꝝ euẽtu: cũ suspicarere nos moli ri. ¶ Recitatę: lectę: ut si qd uideret cõmutãdũ: cõmu tare: arbitrio tuo. ¶ Trebonio occiso: is. n. Asię pfect⁹ Dolobellã ad se uenientẽ. Pergamo & smyrna nõ ad miserat: sed solũmõ ei commeatũ uelut cõsului extra mœnia parauerat: aggrediẽte eodẽ cũ ira urbes nihil q; perficiente. Trebonius in ephesum recipi mãdauit & ad ephesum eũtẽ quosdã ex interuallo subseq iussit hi nocte ingruẽte Dolobellã recedentẽ intuentes: nec ulterius quicq̃ suspicati paucos ex suis liquere: qui illũ sequerentur. Ipsi uero ad Smyrnã redierũt Dolobel la oẽs qui relicti fuerant per insidias iterficit: & nocte adhuc instãte Smyrnã uersus gressum mouet q̃ in cu stodiã inueniẽs per scalas occupat. Trebonius i lecto a militibus deprehensus: se ad Dolobellã deduci sup plicat: sponte se illos esse secuturũ: huic turmæ: ductor eũ intuens. Ēia tu seqre inqt: caput interim nobis dere linquas: nõ eni te sed caput tuũ afferre nobis manda tum est: quo dicto caput illo subito abscidit. Orta luce Dolobella Trebonii caput prætorio in solio quo iudi care solitus erat: affigi iussit: exercitus ita cõmotus: & supplex turba ois ob necem Cæsaris: cuius trebonius particeps fuisse dicebatur: & quod dũ interficeret. Anto nius ad senatus fores urbis detinuisset: in reliquũ cor pus eius crudeliter sæuiuit: caput i morẽ sperę siue pi læ instrato lapidi cũ risu iniurię diu puolutũ: donec cõ tritũ effusumq; est: & hic primus ex percussoꝝ nũero tales pœnas dedisse dicitur. ¶ Habui paululum mo ræ: paululũ moratus sum antequã pugnarẽ. ¶ Si af firmatiue ponitur p quia. ¶ Importunissimos: infestis simos ¶ Crudelissimis tyrannis: Antonio & aliis: q

rempu. occupare nitebantũ. ¶ Quos: exercitus. ¶ Confirmasset: animosiorem reddidisset si sperasset aduenturũ ei⁹ exer citũ. ¶ Quã spem pdæ & rapinaꝝ: quæ pmittebant eis ab Ant. & Dolobella & aliis hostib⁹ reip. si eos sequi uoluissent Murci & Crispi de quibus in præcedenti epistola uidimus: qui Cassio tradiderant exercitus suos.

ASC. ¶ GR Auem curam: & esse sollicitus uehementer de nobis. ¶ Itaq; q;. i. quia ego putabam te existimare. primum nos non posse quiescere repub. oppressa: idest si respub. sit oppressa: deinde cum suspicarere: idest: suspicaueris: nos moliri. i. aliquid magnum conari: q;. i. quia putabam te esse sollicitum & de salute nostra & de euentu reꝝ: simul ac: idest eodẽ tẽ pore quo: accœpi legiões: scilicet quatuor: quas Aulus alienus eduxerat ex Ægypto: scripsi ad te: ac misi Romã complu res tabellarios: idest nuntios qui tabellas idest lr̃as in tabellis more antiquo scriptas perferrẽt: iõ ãt cõplures ut saltẽ un⁹ ex illis lr̃as perferret. ¶ Scripsi etiam literas ad senatum: quas. s. literas: uetui reddi. i. tardi senatui: priusq̃ essent recitatę tibi: si forte mei. s. tabellarii qui ex meis: utpote: serui aut liberti erant: uoluerunt optẽperare: idest obedire mihi. ¶ Q d si literæ non sunt perlatæ: non dubito quin Dolobella qui occupauit. ¶ Asiam Trebonio occiso nefarie. i. per nefas: de prehenderit idest in itinere comprætenderit: tabellarios nostros & interceperit literas scilicet nostras. Ego teneo omnes exercitus qui fuere in Syria. Ego habui paululum moræ. i. difficultatis aut dilationis dum persoluo militibus promissa: idest quæ promiseram ut in uerba mea reip. iurarent. ¶ Ego sum nunc iam expeditus. ¶ Ego peto a te ut habeas digni tatem meam commendatam tibi: si intelligis me: nullum neq; periculum neq; laborem denegasse patriæ: & sup. si cœpi arma contra iportunissimos latrones. s. Antonius & Dolobella. qui tunc rẽpubl. oppugnare incœperunt: cum ab illis p cipue fuit defendenda: te hortante & auctore: & sup. si non comparaui. i. conquesiui exercitum ad rẽp. & libertatem: de fendendam: sed etiam eripui. s. exercitum tyrannis crudelissimis. s. iam dictis Antonius & dolobellæ: qui tamen ab ini tio pro reip. defensoribus sensit: Duplex autem beneficium facit reip. qui e manibus hostium copias illi allicit: & etiã du pliciter quodammodo auget: nam si utriq; triginta fuerint millia: ablatis decem millibus uni parti: altera erit duplex nu merosior quod non esset si aliunde compar auerit. ¶ Quos. s. milites: prius autem dixit exercitum qui erant in exercitu: si Dolobella occupasset. i. priusquam Cassius sibi assumpsisset confirmasset Antonium non solum aduentu: scilicet suo: sed etiam opinione & expectatione exercitus sui: quia aiosiores sumus dum propediem auxilia affutura speramus. Ob quas res o Cicero. tuere: idest defende & protege: milites: si animaduertis eos esse meritos mirifice & mira faciendo de repu. q̃ spem prædæ & rapinarum. Item tuere. i. protege dignitatem Murci & Crispi imperatorum: qui Cassio statim exercitum tradiderant: quantum est in te. i. quantum fieri potest per te.

VBE. ¶ NAm Bass⁹:is erat I Apamea:cūq; recusaret traderet exercitū Cassio ei⁹milites miserūt legatos ad ip3 Cassiū se oino
.Misere trāsituros ad eū:& ita uel iuit⁹coactus ē tradere. ⁋ Misere noluit.i.ualde noluit:ualde recusauit:nā misere ꝓ ualde sępe ponit. Terē.misere hāc amat:nec legēdus ē mi¹ero ꝓ malo & scelerato uel astuto:ut qdā somniat:cum nusq̄ id significet. ⁋ Quod:quousq;. ⁋ Expugnata:ui capta. ⁋ Cuius.s.tui. ⁋ Sic fœlices simus:sic nobis omnia prospere eueniant.
ASC. ¶ NAm Bassus.q.d.iō eū nō cōmēdo:qa noluit misere.i.misere affectāter resistēdo:tradere mihi legionē.qđ si milites misisset legatos ad me.s.ne recōciliatione ipsoꝝ:eo.s.Basso iuito.i.teneuēre:tenuisset Apameā.s.urbē clausā:quoad.i.do nec eēt expugnata ui qa spōte nō q̄ se aut suos tradidisset. ⁋ Ego peto hęc a te:nō solū noīe reip.q̄ fuit sp charissima tibi sed ēt amicitiæ nr̄ę:q̄.s.amicitiā nr̄am ego ɔfido posse.i.ualere:plurimū apđ te. Crede mihi hūc exercitū quē hēo eē senat⁹atq; optimi cuiusq;.i.ois bōis & maxi me tuū.i. militaruꝫ ꝓ senatu & optio quoq; & maxio ꝓ.te. ⁋ De cui⁹.s.tua uolūtate.i. bñuolētia i se audiendo.s.a te quotidie: diligit te mirifice atq; hēt charꝫ. ⁋ Qui.s.exercitus si itellexerit cōmoda sua eēi ibi curæ putabit se dēre ēt oīa tibi. ⁋ Lr̄is audiui Dolobellā i Ciliciā uenisse cū copiis suis : ego ꝓficiscar in Ciliciā dabo opam ut scias celeriter quid egeri ac uelim sup.ut sim⁹sic fœlices ut meremur.s.bene de rep. Fac ualeas & ames me. Nonis Maiis ex castris.

VBE. CVm reip. Scriptis a Cicerōe mādatis ad An. ut ab obsidiōe Mutinēsi desisteret: denīq; cū id nō faceret eo iudicato hoste cōsilio hortuq; Ci.ita cōiūct⁹ē Octauian⁹ Cæs.cū rep. ut eius auspicis simul cū cōsulib⁹fusus:pulsusq; sit ab An. a Mutina:q̄ uictoriā:ita nūc ascribit Cassi⁹ Cicerōi:ut hoc ei⁹ fcm̄ anteponat opp̄ssiōi cōiuratiōis Catilinæ: dicatq; eū esse cām libertatis romanæ:petit aūt ab eo ut testis sit amoris sui erga rēp.existimetq; ea q̄ fecit ꝓ rep.nō casu aliquo:neq; temere fcā eē:sed magna cōsideratione magnoq; cōsilio:sicut & alia quoq; facere ɔsueuit: dicit āt se ei carissimū eē debere cū ꝑter cæteros sp ei⁹ fuerit studioꝝ maxie æmul⁹:qđ si igeniū min⁹ oñde re potuit ꝓp diutinā seruitutē aium tñ se ꝓbaturꝫ affirmat. Deīde dicit qđ i Asia egerit quo secut⁹ sit Dolobellā & ad quē exitū eū ꝑduxerit:quē dicit hr̄e castra apud Laodiceā:sed penuria reꝝ redactum eē ad magnā famē: puīsū aūt eē ne aliūde possit adduci ad eū frumētū. Itaq; bonā spē de rep. pollicet:& certissimā fiduciā uictoriæ. ⁋ Salute:saluata ē.n. de obsidiōe liberato & An.uicto. ⁋ Instauratiōe: inouatōe. ⁋ Cō
Cōsularis sularia ma.cō.reip.uicisti:sensus:qa nūc cū sis consularis fecisti plura & maiora.q̄ cū eras cōsul: licet illa fuerint maxia:ē aūt cōsularis:ꝓprie q cōsulatū gessit: neq; tñ ampli⁹ē cōsul iterdū ponit ꝓ eo qui dignus ē cōsulatu. ⁋ Fatale diuinū:fato cōstitutū:i bonā partē accipit hoc loco:cū alibi noxiū:& pestiferꝫ significet ut cū fatalis equ⁹saliū sup ardua uenit ꝑgama. ⁋ Id qđ: ꝓ qđ. ⁋ Tua toga.i.tu togat⁹.i.nō gerēs bellū sic ipse d fe. Cædāt arma togæ:cōcedat laurea liguæ. ⁋ Nūc quoq;:sicut & tpibus Catilinæ. ⁋ Eripuit:qa cōsilio Ci. bellū illud gestū fuerat. ⁋ Nūc com.effecisti:cōsecutus es. ⁋ Qđ tenebris reip.s.libertatē:alii legūt cōparasti.i quo tñ erit idē sensus sed melior prior lectio. ⁋ Dū serui essemus:dū eēmus sub tyrānide qa frustra cēs dicturus ubi nēo te audiret. ⁋ Tunc reip.libera sicut nūc ē. ⁋ Illa quæ pollicit⁹es:te dictuꝫ.ordo ē:& nūc nō tanto ꝑe desiderabo illa dici:q̄ sentiri a te i ipso quæ sæpe pollicit⁹es:&c. ⁋ Nō tantopere:sensus:non tñ desidero ut illā dicas:q̄ ut iudices de me quia pluris facio esse cōmendatus digne:ut mereor tuo iudicio:quā iudicio omnium aliorum. ⁋ Commendari:laudari:probari.

Nā Bassus mi⸗e noluit mihi legionē tradeř. qđ si milites inuito eo legatos ad me misissētt clausā Apameā tenuissett quoad ui eēt expugnata. Hæc a te peto:non solū reip.q̄ tibi sp fuit charissima sed ēt amicitiæ nr̄æ noīe:q̄ cōfido apđ te plurimū posse. Crede mihi hūc exercitū quē hēo senat⁹t atq; optimi cuiusq; eē:maxie q; tuū. De cuius uolūtate audiēdo mirifice te diligit charūq; hēt. Qui si intellexerit cōmoda sua curæ tibi eē.debeř ēt se tibi oīa putabit. Lr̄s scriptis audiui Dolobellā Ciliciā uenisse cū suis copiis ꝓficiscar in Ciliciam:quid egerim celeriter ut scias dabo operam. Ac uelim ut meremur de rep.sic fœlices simus. Fac ualeas meq; ames. No.maiis ex castris.

Cassius Qu.S.D.M.T.C.

SI uales bñ ē. Ego qdē ualeo. Cū reip.ul salute uel uictoria gaudem⁹: tū istauratiōe tuaꝝ laudūq; maxim⁹cōsularis maximū cōsulē te ipsum uicisti:& lætamur & mirari nō satis possum⁹ fatale nescio qd tuæ uirtuti datūt idq; iā sæpe experti sum⁹ Est.n.tua toga oīum armis fœlicior:q nunc quoq; nobis pene uictā rēp.ex māibus hostiū eripuit: ac reddidit. Nūc ergo uiuem⁹lib. Nūc te oīum maxie ciuis & mihi carissie:id qđ maxiæ reip.tenebaris cōpasti.nūc te hēbim⁹testē nr̄i:& te & icōiūctissimā tibi rēp.amoris & q̄ sæpe pollicit⁹es:te & taciturꝫ : dū sui eēm⁹& dictuꝫ đ me tūc cū mihi ꝓ futura eēnt:nūc illa ñ ego qdē dici tātope đsyđrabo:q̄ sētiri a teipso.neq;.n.oiū iudicio mali me a te cōmēdari q̄ ipe tuo iudicio digne ac mereor cōmēdat⁹eē ut hæc nouissima nr̄a fcā non

ASC. SI uales.&c. Scriptis a Ci.mādatis ad Ant.ut ab obsidiōe Mutinēsi desisteret:& deīq; cū nō obtēperaret eo iudicato hoste:cōsilio hortaturq; Ci.ita cōiūct⁹ē Octauian⁹ Cæ.cū rep.ut ei⁹auspiciis simul cū ɔsulib⁹fusus ꝑ ulsusq; sit An.a Mutina quā uictoriā ita nūc ascribit Cassius Ci.ut hoc eius fcm̄ anteponat:cōiuratiōis Catilinæ opp̄ssiōi dicatq; eū eē cām libertatis Romanæ:petit āt ab eo ut testis sit amoris sui erga rēp.docēs qđ i Asia egerit:& demū bonā spē de rep.cōcipiendā ꝑdicat. ⁋ Ordo ē. Si uales bñ ē:ego qdē ualeo. Cū.s.ita ut q; gaudem⁹nr̄ salute uel uictoria reip.tū.i.multo magis. ⁋ Lætamur istauratiōe.i.i pristinū statū restitutiōe laudū tuaꝝ: qđ tu maxim⁹ɔsularis.i.qa ɔsulatū gesseris:ɔsulari honore ꝑditus:fecisti teipm cōsulē.i.plus fecisti quā cū eēs cōsul : & nō possum satis mirari nescio qđ fatale.i.a fatis depēdēs:datū.i.cōcessū tuæ uirtuti:& nos experti sum⁹ sæpe id.s.nomini tuo fatale ꝑpriū eē: Toga.n.tua ē fœlicior.i.tu i toga.i.habitu pacis es fœlicior:armis.reb⁹i bello gestis oim:q̄.s.toga tua:eripuit ex manibus hostiū ac reddidit nūc quoq; nobis.i.ad utilitatē nr̄am rēp.pene uictā.i.depssā. ⁋ Nos ergo uiuemus nūc liberi. ⁋ Nūc o ciuis maxie oīum & charissime mihi com.i.cōsecutus es id qđ tenebaris.i.debebas maxime reipu.s.liberatione eius. Nos hēbimus nūc te testē amoris nr̄i:&.i.simul i te & i rēp.cōiūctissimā tibi:& q̄ pollicitus es sæpe:te & taciturꝫ.i.celaturꝫ dū eēmus sui.s.sub Cæs.& dicturꝫ de me tūc cū eēnt ꝓfutura mihi nō desyderabo tātope illa qdē nunc dici q̄ sentiri a teipso. Neq; enim malim me cōmēdari a te iudicio oīum: q̄ ipse.i.egomet sup.malim eē cōmēdatus digne ac.i.sicut mereor iudicio tuo:ut iudices hæc nouissima facta nostra:scilicet de nece Cæsaris non fuisse.

¶ Subita repentina:

VBE. ¶ SVBita repentina: sine consilio. ¶ Inconuenientia. incommoda. ¶ Similia quasi dicat magna & matura consultatione pensata. ¶ Quarum significat cogitationes: quas fecerant de Cæsare interficiendo. ¶ Non minimum: liptote quasi dicat principem & maximum producendum: proponendum. ¶ Sunt. ostendit Cassius q̃ charus esse Ciceroni debeat. ¶ Digni te boni qualis tu es: docet autem Cicero uirtutem & imitationem probitatis paternæ eam esse: quæ liberos parentibus maxime charos efficiat. ¶ Proxime hos: idest post hos: dicimus autem proxime te & proxime tibi. sicut & propius urbem ut propius urbi. ¶ Æmuli: imitatores. ¶ Sed tamen: idest non puto me esse extra numerum eius turbæ: quæ

subita: nec inconuenientia sed similia illis cogitationibus: quarum tu testis es fuisse iudices: meq; ad optimam spem patriæ non minimum tibi ipsi producendum putes. Sunt tibi Marce Tulli liberi: propinquique digni quidem te & merito tibi charissimi esse etiam debent in rep. proxime hos chari: qui studiorum tuorum æmuli: quorum esse cupio tibi copiam: sed tamen non maxima me turba puto excludi: quominus tibi uacet me excipere: & ad omnia quæ uelis & probes: producere. Animum tibi nostrũ fortasse probabimus. Ingeniũ diutina seruitus certe qualecunque est minus tñ quã erat passa est uideri. Nos ex ora maritima Asiæ prouinciæ: & ex insulis quas potuimus naues deduximus. Delectum remigum magna contumacia ciuitatum tamen satis celeriter habuimus. Secuti sumus classem Dolobellæ: cui Lucius præerat: qui spem sæpe transitionis præbendo: neque unquam non decedendo nouissime Coricum se cōtulit: & clauso portu se tenere cœpit. Nos illa relicta: quod & in castra peruenire satius esse putabamus: & sequebatur classis altera: quam anno priore in Bithynia Tullius Cymber compararat: cui Turulius Quæstor præerat, Cyprum petiuimus. Ibi quæ cognouimus scribere ad uos quam celerrime uoluimus. Dolobellam ut Tarsenses pessimi socii: ita Laodiceni multo amētiores ultro accersierũt. Ex quibus utriusq; ciuitatibus græcorum militum numero speciem exercitus effecit

est æmula tuorum studiorum. ¶ Quominus: ut non. ¶ Vacet: liceat. ¶ Excipere. recipere. ¶ Probabim⁹. demonstrabimus. ¶ Diutina. longi temporis: a diu: sicut & diuturnus: nam diuturnus a die deriuatur. ¶ Ora. regione. ut Troiæ qui primus ab oris. ¶ Maritima: mari uicina. ¶ Quas naues potuimus. i. quales & quo potuimus. ¶ Delectum: delectationem. ¶ Remigum: nautarum: neq; legendum est: remigium. ¶ Contumacia: repugnantia. ¶ Transitionis: simulabat enim se discessurum: & transiturum in aliam regionem: cum tamen nunquam discederet: & tãdem transiuit in coricum oppidum: ubi clauso portu ne ab hostibus inuaderetur: se tenet. Coricus aũt oppidum Siliciæ portu saloq; cinctum angusto tergore continẽti adnexum. Circa hoc oppidum croci optimũ plurimumq; nascitur quod omnibus anteponitur: colore: odore: & succo: quod etiam proficit ad medelam: supra specus est coritius: de quorum aliis tum Pompeius & Solinus multa & mirabilia scribunt: quæ qui nosse cupit apud eos legat. ¶ Illa re. s. classe Lucilii præfecti Dolobellæ. ¶ Satiusutilius. ¶ Sequebatur. s. Lucilium. ¶ Classis al nostra. ¶ Cui præ. quã ducebat. ¶ Cimber: hic unus ex percussoribus fuit. ¶ Ibi: ĩ cypro. ¶ Tarsenses: populi Ciliciæ. ¶ De tharso diximus supra libr. iii. in epistolis ad Appiũ: & de Laodicea. ¶ Accersiuerunt ad se uocauerunt. ¶ Vltro: illo non hoc poscẽte. ¶ Ex quibus utriusq;: tharso: & Laodicea. ¶ Speciem. exercitus idest quandam apparentiam & formam exercitus. ¶ Demolitus est: diruit.

Proxime. Quominus. Diuti⁹. Diuturnus. Coric⁹. Coricũ. Crocũ. Coricĩ⁹ specus.

ASC. ¶ SVBita: idest ex inopinato concepta: nec inconuenientia: idest dissona cæteris factis aut cogitatis meis: sed similia illis cogitationibus: quarum tu es testis: & putes me producendum idest proferendum & proponendum tibi ipsi non minimum immo primarium & principem ad optimam spem patriæ. ¶ Aut producendum. idest promouendum non minimum: idest non minimi emolumenti futurum tibi ipsi ad optimã spem patriæ: idest ad id quod optimum speratur de patria. ¶ O marce Tulli: liberi & propinqui digni quidem te. & merito charissimi tibi: sunt tibi: & idest sup. debent etiam esse chari proxime hos: A prope aduerbium quod uirtute positiui unde deducitur accusatiuum regit: scilicet propinquos tuos: qui sunt æmuli. i. imitatores studiorum tuorum: scilicet in rempu. quorum: scilicet æmulorum studiorum tuorum: ego cupio copiam: idest abundantiam esse tibi: sed tamen non puto me excludi maxime turba: idest ob copiam minus uacet: idest libeat: aut sat temporis ac ocii sit tibi excipere: idest ex multis illis recipere me & producere ad omnia quæ uelis & probes. ¶ Nos probabimus: idest demonstrabimus: fortasse tibi animum nostrum: seruitus diutina: scilicet sub Cæsare: minus. idest non erat passa ingenium nostrum certe qualecunq; sit: idest licet fortasse tenue aut rude sit: tamen quale est non passa uideri. ¶ Non enim sub Cæsare fiebant iudiciã nec iuuenum ingenia sese exercitabant ut antea hactenus autem ad sui commendationem locutus est: deinceps res a se gestas prosequitur: dicens. ¶ Nos deduximus ex ora: idest regione maritima. i. ad mare iacente: ubi fere sunt naualia Asiæ prouinciæ: & ex insulis: scilicet uicinis naues quas potuimus. ¶ Nos habuimus delectum: idest ut dicant monstram & electionem remigum: idest eorum qui naues impellerent remis: magna contumacia: idest in contumacia repugnantia ciuitatum: tamen: idest licet repugnarent habuimus satis celeriter. ¶ Nos secuti sumus Classem dolobellæ: cui scilicet Classi Lucilius præerat. qui præbendo sæpe spem transitionis scilicet ad nos: aut ut alii intelligunt ad aliam regionem: neq; unquam non id: st & semper decedendo: hoc est non faciendo copiam pugnæ: contulit nouissime: idest ultimo loco se Coritum: idest ad illud oppidum Ciliciæ ubi magna uis boni croci nascitur: & cœpit se tenere portu clauso ne: scilicet quisquam ingredi posset. ¶ Nos illa: scilicet classe Dolobellæ: elicta sup. ideo: quod & idest simul putabamus esse satius: idest conducibilius peruenire in castra: scilicet nostra & altera classis sequebatur: quam Tullius Cymber compararat: idest construxerat & cura sua parauerat anno priore: idest prime elapso in Bithynia: cui Turulius quæstor præerat: nos petiuimus Cyprum: putantes: scilicet duarũ classium uictores fieri difficile esse. ¶ Nos uoluimus scribere ad uos quam celerrime: idest maxime celeriter: ea quæ cognouimus ibi. ¶ Vt: idest quemadmodum Tarsenses: idest ciues Tarsi pessimi socii: scilicet populi Ro. ita Laodiceni amentiores: idest insensati magis: accersierunt pro accersiuerunt: idest ad se uocauerunt Dolobellam ultro. i. non rogati ab eo. ¶ Ex quibus utrisq; ciuitatibus Tarso & Laodicea: Dolobella effecit speciem: idest imaginem exercitus numero: scilicet iusto: militum græcorum. q. d. contemptibilem: quia ut dicit Ouidius Græcia facundum sed male forte genus. ¶ Et sup. dolobella habet.

VBB. ℭ CAstra:exercitum suũ ορτρα quidã codices hñt sic scriptũ.qđ interpretabimur cũ ualo:nã πετρα significat iaculũ: sed potest poni pro uallo cũ ẽt in quodam codice inuenerim latine scriptũ cũ uallo. ⸿ Sine praelio:sine cõflictu: sperãt.n. se eum oppressurum fame. ⸿ Ternis.tetradrachma:ut li.iii.diximus genus ẽst nũmi:eodẽm mõ tetradrachma. q conti net quattuor drachmas dicit igit. ⸿ Triticum.i.frumentum esse apud Dolobellam sũ in praecio triũ tetradrachmis:quod quidem maximũ & carissimũ praecium. ⸿ Quid.i.aliquid:scilicet frumenti. ⸿ Cassii:fratris mei. ⸿ Praestabunt:efficient prouidebunt:ordo est classis Cassii & tres Classes:quas adduximus ego Curulius & Patiscus facile praestabunt. ne Dolobella possit supportare frumentum. ⸿ Istic:i Italia.

Drachma

Tetradrachma

Castra habet ante oppidum Laodiceã posita:& partem muri demolitus est:& castra oppido coniunxit: Cassius noster cum decem legionibus & cohortibus. xx.auxiliaris: & quatuor milium equitatuta millibus passuũ.xx.castra hẽt posita cũ uallo:& existimat se sine praelio posse uicere. Nã iam ternis tetradrachmis triticũ penes dolobellá ẽ:nisi qđ nauibus Laodicenorum supportarit cito fame pereat: necesse ẽ.Ne supportare possit & cassii classes bñ magna:cui p̃est sextil.rursus: & tres q̃s nos adduximus ego Turulius & Patiscus facile p̃stabunt & uolo uos bñ spare: & rẽp. ut & uos istic expedistis ita pro nostra p̃te celeriter iter nobis expediri posse confidere. Vale. Data idibus Iunii Cypro Acromani.Iacride.

⸿ Pro nr̃a parte.quantũ in nobis erit: sicut & uos in Italia pro uestra parte. ⸿ Expedistis:idest confecistis.

ASC. ℭ CAstra posita ante oppidum Laodiceam.s.'noie Et demolitus est idest deiecit partem muri & ꝯiunxit castra oppido ita ut castra eẽnt oppido p̃sidio:& oppidum Castris:Cassius noster:scilicet amicus & frater. ⸿ Nã tota ep̃la Cassio adscribitur: unde necesse ẽ alterum fuisse Cassiũ de quo loquatur:ut dixi de fratre suo loquitur:habet castra posita cũ uallo: cũ decem legionibus & uiginti cohortibus auxiliaris.idest eorum q auxilio uenerint:& equitatu quatuor milliũ.s. equitũ aut capitum a.s.castris dolobellae uiginti millibus passuũ: & existimat se posse uincere idest expugnare Dolobellam sine praelio.quia fame. ⸿ Nam triticum est.i.estimatur & ueditur penes Dolobellã:ternis tetradrachmis.i.singlos modios.xii.drachmis: nã tetradrachma est nũmus.iiii.dragmas:ter aũt.iiii.xii.sunt Certũ est ualde charũ significare triticum sed de qua mẽsura loquatur incertũ uidetur tamen tunc fere una mensura uẽdi solitum:alio qui enĩ expressisset. ⸿ Necesse ẽ sup.ut pereat cito fame nisi supportarit.i. occulte i nportarit qđ.i.aliqđ.s. tritici aut frumenti alterius: nauibus Laodicenorum. ⸿ Sed sup.& idest simul:classis cassii.s.fratris bñ.i.multũ magna:cui Sexnlius Ruffus praeest.& tres sup.naues quas ego Turulius & Patiscus adduximus prestabunt.i. efficient facile:ne.s.Dolobella:possit supportare.i.dãculum inferre frumentum. ⸿ Et uolo uos bene sperare & rempu.confidere ut & uos expedistis illic.s.ubi uos estis:suppu.omne negodum quod tñ longe secus erat.Ita iter posse expediri uobis celeriter:pro parte nostra:idest quantum ad nos attinet. Vale.

Lentulus Ciceroni.S.P.D.

CVm Brutum nostrum conuenissem: cum eumque tardius in Asiam uenturum animaduerterem: in Asiam redii: ut reliquias mei laboris colligerẽ:& pecuniam quam primum Romam mitterem.Interim cognoui in Lycia esse classem Dolobellae amplius quam centum naues onerarias: in quas exercitus eius in imponi posset. Id dolobellam

VBB. CVm Brutum:haec epistola licet longiuscula sit non multum tamen habet difficultatis: consumitur.n.fere tota in rerum narratione:quemadmodum & sequens.Cum enim praeesset Asiae p quaestor.P.Lentulus narrat quemadmodum cum a Bruto in Asiam reuertisset:ut reliquum pecuniae:quę colligenda fuerat colligeret:& Romam mitteret intellexit Dolobellam esse in Lycia cum magno numero nauium onerarium:contra quem se fuisse dicit cũ paucioribus & minoribus nauibus: facileq̃ fuisse ei ablaturum totam classem:nisi impeditus fuisset a Rhodiis de quorum perfidia uaehementer quaeritur commemorans alias eorum iniurias illatas olim in Pompeiũ & alios clarissimos uiros romanos: quos rhodios dicit omnino esse puniendos:ne impunitate eorum improbitas augeatur.Deinde qui Asia erat decreta hyrtio & Pansae consulibus cum ex Italia non commode discedere possent in prouinciam:rogat Lentulus Cice.ut id agat quod consules ei concedant procurationem prouinciae loco suo. Adducit autem rationes & causas plurimas quare id facere debeant & promissionem consulum.quam ei fecerant & uerbo & scripto:commendat officium suum & commemorat multa beneficia a se collata in rempub.cum iuuit Cassium & pecunia & coniunctione omnium exercituum qui erant in Asia:deinde quia pro rep.suscepit bellum aduersus Dolobellam cuius erat sodalis & familiarissimus:& aduersus Antonios:quibus etiam dicit se sanguine coniunctum: & licet sit perseueraturus semper in eodem studio & amore libertatis & suscepturus omnia pericula pro rep.tñ dicit se multo facilius & alacrius esse facturum:& cum maiori auctoritate si respub. eum aliquibus meritis affecerit.Postremo laudat filium Ci. qui militabat sub Bruto:quem fratris loco se habere dicit:& quia sit eo dignus Brutum qui praeerat Macedoniae: mei laboris mei negocii:est autem labor q̃storis & pro quaestoris colligere pecunias & uectigalia populi. ⸿ Onerarias.mercatorias ad onera ferenda aptas. ⸿ Id.s.ut haberet has naues.

ASC. CVm Brutum &c. Haec epistola fere tota licet longiuscula sit consumitur in rerum narratione:quemadmodum & sequens.Cum enim praeesset Asiae proquaestor.P.Lentulus:narrat quemadmodum cum a Bruto in Asiam reuertisset:ut reliquum pecuniae:quae colligenda fuerat collegeret & Romam mitteret:intellexit Dolobellam esse in Lycia cum magno numero nauium onerariarum:contra quem se iuisse dicit cum paucioribus & minoribus nauibus facileq̃ ablaturum fuisse totam classem nisi impeditus fuisset a Rhodiis:de quibus quaeritur:rogans ut consules sibi concedant procurationem prouinciae addens & alia quae legenti patebunt. ⸿ Ordo est. Cum.i.quando aut postquam conuenissem.i.adiissem colloquendi gratia.Brutum nostrum.s.Marcum:& animaduerterem.i. ex uerbis eius cognoscerẽ: eum uenturum tardius in Asiam:ut collegerem reliquias laboris mei:& ut mitterem quamprimum.i.ualde cito: pecuniam romam cognoui interim classem Dolobellae esse in Lycia:non in cilicia:uidelicet amplius quam centum naues onerarias idest onera negociatorum ferre solitas in quas:scilicet naues:exercitus eius posset imponi: & cognoui Dolobellam comparasse id:idest eam classem.

ℭ Ea men.eo

¶ EA mē.eo ɔsilio & ꝓposito. ¶ Antōiis: Marco & eiꝰ frē. C. An. frustra eēt: eū decepisset: ñ successisset ei. ¶ Cuꝰ rei. s. ne peteret Italiā: & se cū Anto. cōiūgeret. ¶ Tota: ne aliqd faceret ex his q̄ hęret in mente. ¶ Sublata: ex eius ptāte erepta. ¶ Profligata. cōfecta: ita. n. & hic & multis aliis locis significat: alias añt ꝓfligare ē fundere: uincere. ¶ Interpellatꝰ: īpeditus. ¶ Dissipata: dispersa. ¶ Ad unā. i. usq; ad unā: nulla excepta. ¶ Exceptæ: deꝓhēsæ. ¶ Quod. quā rē: ne pueniret in Italiā. ¶ Nec effi. s. possit. ¶ Durius: laboriosius: difficilius ad uincēdū. ¶ Publicæ: q̄ ifra sequunť. ¶ Multo par. multo modestius & minus. ¶ Mira: maxima. ¶ Nec ul. iniu. pri. m. un. subaudi mouerūt. i. nūq̄ motꝰ sū iniuriis in me priuati illatis. ¶ Malus ani. eo. s. ñ fuit ferēdꝰ. ¶ Cupiditas ptiū aliaꝝ. s. nō fuit ferēda. i. qđ nimiū fauerēt ptibꝰ Dolobellę nobis ɔtrariis. ¶ In cōtē. opti. cu. i. eoꝝ ɔtumacia & pseuerātia i cōtēnēdis qbusq; optimis & studiosis reip. ¶ Oēs: rhodios: qa in tāto nūero necesse ē eē aliquos bonos. ¶ Iidē illi: rhodii. i. Pom. fugiētē ex bello pharsalico: & quosdā alios clarissimos romanos nō recœperunt. ¶ Tunc tēporibus belloꝝ ciuilium inter Cæ. & Pō. ¶ Aliquo fato q̄si fataliter sp debeāt nobis esse aduersi. q. d. mala quadā fortuna. aut magistratū gerūt. i. aut ipsi sunt i magistratu ut possint iubere: aut hñt in ptāte eos q sunt i magistratu. ¶ Retūdi: reprimi repcuti & castigari. ¶ Necessariū: qa cū ipunitate & licētia oēs fiant deteriores: nō pōt respu. ɔsistere: ubi nō puniunť peccata. ¶ De nostra. cōmendat nunc Lētulus dignitatē suā Cice. cū omni tēpore & locoꝝ uero ut nunc obtineat Asiam loco consulum: quibus decreta erat illa prouincia post consulatum. ¶ Occasionem: opportunitatem. ¶ Suffragare: faueas: auxilieris. ¶ Permissum est. iis. i. cōcessum est a senatu ut donec ipsi ueniant possint dare negociū administrandæ ꝓuinciæ aliis. ¶ Alteruter: alter aut Hirtius aut Pāsa. ¶ In magistratu. i. dū adhuc sunt ɔsules. Debent enim expectare ut functi sit consulatu.

ea mēte cōparasse: ut si Syriæ spes eū frustrata eēt cōscēderet in naues: & italiā peteret: seq; cū Antoniis: & reliqs latronibus cōiūgeret. Cuius rei tāto i timore fui: ut oībus rebus relictis cū paucioribus: & minoribus nauibus ad illas ire conatus sim. Quæ res: si a Rhodiis nō interpellatus essem: fortasse tota sublata esset: tñ magna ex pte ꝓfligata est. Q ñ qdem classis dissipata ē aduētꝰ nři timore milites ducesq; effugerūt onerariæ oēs ad unā a nobis sunt excœptæ. Certe (ꝙ maxīe timui) uideor cōsecutus: ut nō possit Dolobella ī italiā puenire. nec sociis suis firmatꝰ duriꝰ nobis efficere negociū. Rhodii nos & rēp. q̄ ualde despauerit ex lřis: q̄s publice misi cognosces. Eqdē multo parcius scripsi: mirari noli: mira ē eorum amētia nec me meæ ullæ priuatim iniuriæ mouerunt unq̄: malus aīus eoꝝ ī nřa salute cupiditas partiū aliaꝝ: pseuerātia cōtēptiōe optimi cuiusq; ferēda nihil nō fuit: nectñ oēs pditos eē puto. Sed iidē illi: qui tū fugiētē patrē meū qui. L. Lētulū qui Pōpeiū: qui cæteros uiros clarissimos nō recœperunt: iidem tanq̄ aliquo fato & nunc magistratum gerunt: aut eos qui sunt in magistratu: in sua habent potestate. Itaq; eadē superbia in prauitate utuntur: quorum improbitatem aliqñ retundi & non pati impunitate augeri nō solum utile est reipu. nostræ sed ēt necessariū: De nřa dignitate uel tibi: ut semp curæ sit: & quocunq; tēpore occasionē habueris & in senatu & in cæteris rebꝰ laudi nostræ suffragere. Q ñ consulibus decreta est Asia: & permissum est iis, ut dū ipsi uenirēt: darent negociū. q Asiā optineāt: rogo te petas ab iis: ut hāc dignitatē potissimum nobis tribuāt: & mihi dēt negociū: ut Asiā optineam: dum ipsoꝝ alteruter ueniti: Nā ꝙ huc ꝓperēt in magistratū uenire: aut exercitū mittere cām nō hñt. Dolobella enim Syria ē: & ut diuina tua mēte prospexisti & ꝑdicasti dū isti ueniēt: Cassius eū opprimet. Exclusus eni ab Anthiochia Dolobella. & oppugnando male accœptus nulla alia cōfisus urbe Laodiceam: quæ est in Syria ad mare se contulit. ibi spero celeriter eum

¶ EA mēte: ut si spes Syriæ. s. potiūde eēt frustrata eū: ɔscēderet in naues & peteret Italiā: & ɔiūgeret se cū Antōiis. s. duobꝰ fratribꝰ: & reliqs latrōibꝰ. ¶ Cuius rei ego fui i tāto timore: ut oībꝰ rebꝰ relictis ego conatꝰ sim ire ad illas. s. centū naues onerarias: cū paucioribꝰ & minoribꝰ. s. nauibꝰ. ¶ Quę res si ñ essē īterpellatꝰ. i. īpeditꝰ a Rhodiis. eēt fortasse sublata tota: tñ. i. nihilominꝰ licet Rhodii īterpellarit: ipsa ē ꝓfligata. i. afflicta ex magna pte. ¶ Q ñ qdē classis ē dissipata: & milites ducesq; effugerūt timore aduētꝰ nři: onerariæ sup. naues sūt excœptæ. s. captę a nobis oēs ad unā. i. īclusiue hoc ē nulla excœpta. ¶ Certe ego uideor ɔsecutus qđ timui maxīe ut Dolobella nō possit puenire ī Italiā: nec efficeť uobis negociū. s. bellicū: duriꝰ. i. difficilius sociis. s. Anto. & Lep. firmatis. i. firmioribꝰ factis. ¶ Tu cognosces ex lřis q̄s misi publice. i. ad senatū publice legēda: q̄. i. q̄tū ualde: Rhodii desperauerint nos & rēp. i. salutē nřam & reip. Eqdē. i. ego certe scripsi multo pcius. s. q̄ res se hēt: noli mirari amētia eoꝝ. s. Rhodioꝝ ē mira. ¶ Nec ullę iniurię meę priuati. i. q̄ iferebāť i me noīe priuato: sup. mouerūt unq̄ me: animus eoꝝ malus. i. puersus ī salute nřa: cupiditas. i. nimiū studiū eoꝝ: aliaꝝ ptiū. i. ī aduersas partes pseuerātia. s. eoꝝ. i. cōtumacia ī ɔtēptiōe. i. uilipēsione: optimi cuiusq;. s. ex nřis: nō fuit ferēda. i. toleranda mihi: nectñ puto oēs. s. Rhodios eē pditos. i. puersæ mētis. ¶ Sed illi iidē q nō recœperūt tū. i. tunc uidelicet tpe belli ciuilis cū Cæs. patrē meū fugiētē. s. a pharsalica clade: q nō receperūt Lu. Lētulū: q nō recœperūt Pōpeiū. s. magnū q nō receperunt cęteros uiros clarissimos iidē tāq̄ aliquo fato. s. reip. nřę inimꝰco: & nc̄ gerūt magistratū aut hñt i sua ptāte eos q sūt ī magistratu. Itaq; ipsi utunť eadē supbia ī prauitate. ¶ Quoꝝ iprobitatē retūdi. i. frāgi & repelli: & nō pati sup. eā augeri ipunitate: ñ solū ē utile reip. sed ēt necessariū. ¶ Ego uelī ut tibi sit sp curæ de dignitate nřa: & ut suffragere. i. suffragere. i. suffragiū & fauorē pbeas nřæ laudi & i senatu: & in cæteris rebus: quocunq; tpe hūeris occasionē. ¶ Q ñ. i. qm̄ Asia decreta ē. i. decreto addicta cōsulibus: & pmissū ē iis: ut dū. i. dōec ipsi uenirēt: darēt negociū. i. cōmissionē iis sup. q optineāt Asiā: rogo te petas ab iis: ut tribuāt hāc dignitatē potissimū nobis: & dent mihi negociū: ut optineā Asiā dū. i. donec alteruter eoꝝ uēit. Nā nō hñt cām ꝙ ꝓperēt. i. festinēt uēire huc i magistratū. s. suū: aut ꝙ ꝓperēt mittere exercitū huc. Dolobella. n. i Syria: & ut ꝓspexisti diuina mēte tua: & ꝑdicasti Cassiꝰ opprimet eūdū. i. dōec isti. s. ɔsules uenīet: Dolobella. n. exclusus ab Antiochia: & acceptus. i. tractatꝰ male i oppugnādo. s. Anthiochiā: nulla. i. nō ulla: nō confisus alia urbe. i. ꝙ possit ab alia recœpi: cōtulit se Laodiceam quæ eū in Syria ad mare.

VBE. Profligatus Profligare Retudi ASE.

VBB. ¶ POEnas datug:suæ perfidiæ:quia spero ꝙ Cassius eum omnino uincet. ¶ Ibi:apud Laodiceam. ¶ Acturos gesturos:pfecturos. ¶ Corá:uerbis:cũ istic essem:ne succedatur mihi in consulatu ne quispiã mittatur in prouinciam loco mei donec ipse fuerit consul. ¶ Produci:prorogari:differri. ¶ Lõgius spacium administrandæ prouinciæ. ¶ Cupiditate : qa libenter in ea sim. ¶ Periculi:ppter multos hostes reipu. cõtra quos necesse fuit me pugnare & uerbis & rebus. ¶ Detrimenti:dãni quia multum etiam de meo diminutum est mihi:dum sum in hac prouincia. ¶ Consequar reliquias idest ut efficiam quod restat meæ diligentiæ. Laboro:curo. ¶ Morte Trebo.quem diximus supra in Smyrna fuisse interfectũ. ¶ Non præstite.fidé reipublicæ non seruauerunt qđ

Reficef reipublicæ promiserant. ¶ Reficere:resarcire: instaurare. ¶ Ego ita:commendat Lentulus officia sua: ut sibi non minus deberi dicat & probet: quã uel Cassio. uel ambobus Brutis. ¶ Illius facti:cędis Cæsaris:qa etiam fuit inter coniuratos. ¶ Leges.quas Antonius fingebat de seruandis decretis Cæsa. ¶ Traduxi qa ab eo alienaui & reip.coniunxi. ¶ Coniunxi : auxilio pecuniæ quam ad eũ misi:ut declarat:cũ dicit:nam nisi &c. ¶ Ab Anto.qui Decium oppugnabat. ¶ Atq; hæc oĩa.q.d.quanto magis eram coniunctus:iis: quo tũ postea sum factus hostis cũ reip.tãto maiora beneficia mea uideri debent. ¶ Is : habet emphasim.i.ego is. ¶ Beneficio il.qui fueram causa:ut daretur mihi:cũ nondum fuissent iudicati hostes.

pœnas daturum. Nam neq; quo refugiat: habet neq; diutius ibi poterit tantum exercitũ Cassii sustinere. Spero etiam cõfectum esse iã & oppssum dolobellã. Quare nõ puto Pãsam: & Hirciũ in cõsulatu ppera turos in puincias exire. sed Romæ acturos cõsulatũ. Itaq; si ab iis petieris:ut iterea nobis procurationem Asiæ dẽt spo te posse ipetrare. Præterea mihi pmiserũt Pãsa & Hirci' corã & abséti mihi scripserũt. Verrioq; nr̃o Pãsa affirmauit se datuꝝ operã:ne i suo ɔsulatu mihi succedat. Ego porro nõ mediusfidius cupiditate prouinciæ produci lõgius spaciũ mihi uolo: nã mihi fuit ista prouincia plena laboris:periculi: detriméti:q̃ ego ne frustra subiecerim: neue priusquam reliqas meæ diligẽtiæ cõsequar:decedere cogar:ualde laboro. nã si potuissem : quã exegeram pecuniam uniuersam mittere: postularem. ut mihi succederet. Nunc quod Cassio dedi:qđ Trebonii morte amisim' quod ẽt crudelitate Dolobellæ aut perfidia eorum: q mihi fidem reiq; publicæ nõ pstiterunt: id cõsequi & reficere uolo. Quod aliter non põt fieri:nisi spacium habuero: id ut per te consequar uelim : ut solet : tibi curæ sit. Ego me de rep. ita puto esse meritum ut non prouinciæ istius beneficiũ expectare debeam: sed tãtum quantum Cassius: & Bruti nõ solũ illius facti periculiq; societate:sed etiam huius temporis studio: & uirtute. Primus enim ego leges Antonianas fregi. primus equitatũ dolobellæ ad rẽp. traduxi: Cassioq; tradidi:primus delectus habui pro salute omniũ contra coniurationem sceleratissimam : Solus Cassio & reipu. Syriam: exercitusq;: qui ibi erant :coniunxi. Nã nisi ego tantam pecuniã: tãtaq; psidia, & tam celeriter Cassio dedissem:ne ausus quidem esset ire in Syriã & nunc non minora pericula reipu. a dolobella ĩstarẽt q̃ ab Antonio. Atq; hæc oĩa is feci qui sodalis & familiarissimus. dolobellæ eram coniũctissimus sanguine Antoniis prouinciã quoq; illoꝝ beneficio habebam.

ASC. ¶ Ego spero eum daturum ibi celeriter pœnas.s.perfidiæ suæ in patriam. ¶ Nam neq; habet sup. alium locum quo refugiat:neq; poterit sustinere idest tolerare:resistendo impetui eius:tantum exercitum Cassii: Spero etiam sup. negocium esse confectum iam scilicet cũ hæc legis & Dolobellã esse oppressum. ¶ Quare non puto Pansam & Hircium in consulatu. idest cũ erant consules:properaturos exire scilicet Italia:in prouincia sed acturos cõsulatum Romæ. ¶ Itaq; si petiaris ab iis:ut dent interea nobis procurationem asiæ: spero te posse impetrare.s.ab eis. Præterea idest insuper. Pansa & Hircius promiserunt mihi:& idest simul coram idest cum præsens essem: & scripserũt mihi absenti & Pansa affirmauit. Verrio nostro.s. cõi amico: se dacturum operam ne succedatur mihi.i. ut permanerem in magistratu meo:in suo consulatu: idest durãte consulatu suo. ¶ Ego porro.i.autẽ nõ uolo mediusfidius.i.per herculem Iouis filium: aut ita me iudicet deus fidei perspector spatium:tuendæ:prouinciæ p.duci mihi longius:cupiditate:idest propter cupiditatẽ prouinciæ.s.regendæ nã ista prouincia fuit mihi plena laboris:periculi:& sup.detrimenti quæ.s. dicta labores:pericula detrimenta:ne ego subierim.i. passus sum frustra.i.sine fructu aliquo neue cogar decedere priusq̃ consequar reliquias diligentiæ meæ ego laboro.i.contendo ualde. ¶ Nam si potuissem mittere pecuniam uniuersam quã exegerã.s.a puincialibus:ego postularẽ ut succederet missi nũc uolo.i.paro: cõsequi & reficere idest reparare:id quod dedi Cassio: quod amisimus.s.oẽs qui rẽp.fouemus morte Trebonii: ẽt ꝙ amisimus crudelitate.i. pp crudelitatẽ Dolob.aut pfidia eoꝝ q nõ pstiterunt.i. nõ exhiberũt fidẽ mihi & reip. ¶ Quod si illud cõseq & reficere: nõ põt fieri aliter:nisi hũero spatiũ.s.tpis ego uelim ut tibi curę sit ut solet tibi res mea esse curæ:ut cõsequar.i. ipetrẽ id .s spatiũ. ¶ Ego puto me esse meritũ de rep.ita:ut nõ debeã expectare.s.solum bñficiũ istius puinciæ.s. prorogandæ:sed tantũ.i.tam magnum præmium:quantum Cassius & bruti.s. Marcus & Decius non solum societate illius facti & periculi:quo Cæsarem abstulerunt sed etiam studio & uirtute huius temporis:idest quo utor erga rẽp. hoc tempore periculosissimo. Ego enim primus fregi leges antonianas idest quas Antonius tulit in ultionem interfectorum Cęsaris. ¶ Ego primus traduxi equitatum dolobellæ qui aliter tunc erat consul ad rempub. & tradidi sup. ipsum Cassio. Ego primus habui delectus: idest electionem militum pro salute omnium:scilicet bonorum contra coniurationem sceleratissimam. Ego solus coniunxi Cassio & reipu. Syriam & exercitus qui erant ibi:idest in Syria. ¶ Nam nisi ego dedissem Cassio tantam & pecuniam & tanta præsidia: & tam celeriter:ne quidem:idest non saltem ausus esset ire in Syriã. ¶ Et non minora pericula instarent nunc reipu. a Dolobella : quam ab Antonio scilicet instant : si scilicet Dolobellam non expulissem e Syria. ¶ Atq; ego feci hæc omnia is:idest ens aut:si dicatur in hoc significatu:existens is: qui eram sodalis idest socius dapis hoc est conuictor & familiarissimus Dolobellæ : & qui eram coniunctissimus sanguine idest consanguinitate : Antoniis : habebam quoque.i.etiã beneficio illoꝝ qui tunc consules erant prouinciam.i. Ciliciam.

¶ Sed

CSED φιλῶ ... πατρίδα.i.patriã ἐμοῦ meã:ẽ aũt genitiu⁹.i.patriã meã:qđ apud latinos nõ satis ornate dr̃: sed poti⁹ meã ... magis ... amo.i.plurifacio patriam meam quam omnes uel familiaritates:uel consanguinitates. ⁋ Indixi denunciaui feci. Virgi. Hoc autem æneadis indicere bella latinis More iubebatur. ⁋ Hæc:quæ feci pro repub.i. Fructũ utilitatem. ⁋ Prouocabimur:inuitabimur:incitabimur. ⁋ Mediusfidius:per Iouis filiũ:iurantis est. ⁋ Opiniõe: existimatione & spe. ⁋ Pergę:quæ est Pamphilæ ciuitas. VBB. Indixi Mediusfidius

CSED φιλῶ.i.amo:μᾶλλον.i.magis:πατρίδα.i.patriã:ἐμοῦ.i.meã:Græce ãt primitiuũ ẽ mei aut mis. ⁋ Ego prim⁹ ASC.

sed πατρίδα ἐμοῦ μᾶλλον φιλῶ. Oib⁹ meis bellũ prim⁹ indixi. Hæc etsi adhuc non magnope mihi tulisse fructũ animaduerto:tñ nõ despo. nec defatigabor pmanere nõ solum in studio libertatis:sed in labore & periculis: Attamen si ẽr aliqua gloria iusta & merita prouocabimur. Senatus, & optimi cuiusq̃ officiis maiore cũ auctoritate apud cæteros erim⁹ & eo plus prodesse reipu. poterimus. Filiũ tuũ ad Brutum cum ueni:uidere non potui:ideo q̃ iã in Hyberna cũ equitibus erat profectus. Sed mediusfidius ea esse cum opinione: & tua & ipsius & in primis mea cã gaudeo. fratris enim loco mihi est:qui ex te natus ẽ teq̃ dignus est. Vale. Quarto Kalen. Iunii. Pergæ.

idixi oib⁹ meis.s. necessariis Antonio fauẽtib⁹ bellũ. Etsi.i.q̃q̃:ego animaduerto:hæc.i.hmõi studia mea i rẽp. non attulisse mihi fructũ.i. utilitatẽ: magnope.i. abũde:tñ ego nõ despo:nec defatigabor.i. nõ desistã pfatigatiõe:pmanere nõ solũ i studio libertatis: sed ẽt i labore & piculis.s.p ea obeũdis. ⁋ Attñ.i. licet hoc sim aio:tñ si puocabimur.s.ad talia studia:aliq̃ glia iusta & merita.s.a nobis:officiis.i.debita exhibitione:senat⁹ & optimi cuiusq̃ nos erim⁹ apđ cæteros cũ maiore auctoritate:& poterim⁹ pdesse.reip.eo plus. ⁋ Argutissima forma petẽdi bñficii:cũ illud qđ petim⁹ ad rẽ pferẽtis factuꝝ pbam⁹. de his ãt reb⁹ pulchre locut⁹:trãsit ad cõmẽdationẽ filii Cicerõis nõ min⁹ arguto cõsilio:sciẽs nõ posse melius placere Cicerõi q̃ ut illi bõa de filio denũtiet:dicit igit sic. Cũ.i.qñ:ueni ad Brutũ.s.Marcũ:ñ potui uidere filiũ tuũ.s.Marcũ Ciceronẽ:iõ q̃ erat pfectus iã cũ eqtib⁹ i Hyberna.i. loca tuta ubi hyemẽ trãsigãt cũ eqs suis. Sed mediusfidius .i.ita me fili⁹ Iouis amet aut iudicet:ut ueꝝ dico: uide licet Hercu. ultor pfidoꝝ:aut ita media sit fides: ego gaudeo eũ.s.filiũ tuũ:eẽ ea opiniõe.i.in ea æstimatiõe hoīum:aut i eo pposito iuuãdę reipu.&.i.simul cũ tua.q pater ei⁹ es:& ita illius glia i te redũdat: & ipsius.s.filii tui:qui ex bono studio & bona æstimatiõe fructũ aliqñ cõsequat: & in primis.i.pcipue:qđ amanter dicit:cã mea. ⁋ Enim.i.quia qui natus est ex te:& dignus te.s.patre: est mihi loco fratris: frater aũt dr̃ fere alter quasi inter se coniunctiores sint fratres:q̃ pr̃ & filius. Pergæ quæ ẽ ciuitas Pamphilæ. Frater

P. Len. Pub. Fi. Proquæstor. Po. Ro. Conf. Præt. Tri. plæ. Senatui Plæq̃. Ro. S. D.

SI ualetis:liberiq̃. V. V. B. E. E. V. Scelere Dolobellæ oppressa Asia:i proximã puĩciã Macedoniã:psidiaq̃ reip. q̃. M. Brutus. V. C. tenebat me cõtuli & id egi:ut p quos celerrime posset asia puĩcia:uectigaliaq̃ in uřam ptãtẽ redigerent̃. Qđ cũ ptimuisset Dolobella uastata prouicia:correptis uectigalib⁹:pcipue ciuib⁹ Romanis oibus crudelissime dẽudatis ac diuẽditis: celeriusq̃ asia excessisset: q̃ eo psidiũ adduci potuisset: diuti⁹ morari aut expectare psidiũ nõ necesse hũi:& q̃primum ad meũ officiũ reuertẽdũ mihi esse existimaui ut & reliqua uectigalia exigerẽ, & q̃ deposui pecuniã colligerem:qcqd ex ea correptũ eẽt:aut quoꝝ id culpa accidisset cognoscerẽt q̃primum & uos de oĩ re facerẽ certiores: Interim cũ per insulas in asiã nauiganti mihi nũtiatum esset classem Dolobellæ in Lycia esse: Rhodiosq̃ naueis cõplures instructas & paratas in aqua habere: cũ iis nauibus:quas aut mecũ adduxerã:aut comparauerat Pariscus proquæstor: homo mihi cum familiaritate.

SCelere:eodẽ argumẽto scribit Len. hãc epistolã publice quo supiorẽ ad Cice. nisi qđ cũ Dolobella suasisset Asiã:eãq̃ uastasset:& uectigalia po.ro. corripuisset:& ciues rõanos spoliasset:& uẽdidisset & celerius decessisset ex Asia q̃ psidiũ in eã adduci potuisset: dicit Lẽtu. nõ putasset sibi expectãdũ psidiũ mittẽdũ a Bruto ex Macedõia: Itaq̃ se reuersuꝝ esse ad officiũ suũ perficiẽdũq̃:& cognoscẽdũ q fuissẽt illi psidiũq pecuniã tradidissent Dolobellæ: quã ipse Lẽtulus apud eos deposuerat: itaq̃ rogat ut illi q tradiderũt eã pecuniã puniat̃:ut facilius possit reliqua uectigalia exigere:& prouinciam ab iniuria tueri. ⁋ Postremo se intellexisse ex qbusdã militibus:q fugerant a Dolobella quã plurimos milites ab eo fugisse: cũ ex pulsus & exclusus fuisset ab Antiochia: itaq̃ se spare eũ celerius daturꝝ pœnas quam putauerat. ⁋ Correptis:sublatis. ⁋ Morari:differri reuerti ad exigẽda uectigalia. ⁋ Id accidisset:ut pecunia eẽt correpta. ⁋ Interim:narrat quæ ẽt in supiori epla narrauit. conqueriturq̃ de perfidia & improbitate rhodiorum. VBB. Morari

SI ualetis &c. Scribit eodẽ argumẽto fere hãc epistolã publice quo supiorẽ scripserat ad Ci. nisi q̃ cũ Dolo. suasisset Asiã eãq̃ uastasset & ciues rõanos spoliasset & uẽditis spoliis celerius decessisset ex Asia q̃ psidiũ in eã adduci potuisset: dicit nõ putasse sibi psidiũ mittẽdũ a Bru. oẽm ãt diligentiã facere & fecisse ad ingrẽdũ scelus Dolobellæ. ⁋ Ordo est. Si o patres conscripti & ppli Rõani ualetis & liberi uestri ualent bene est: ego ualeo. ⁋ Asia oppressa.i. cũ Asia esset oppssa scelere dolobellæ:cõtuli me & psidia reipublicæ:q̃. M. Bru. uir clarus tenebat: i puĩciã proximã: uidelicet Macedoniam:& egi.i. effeci id ut asia puĩcia:& uectigalia.s. asiæ:redigerent̃ in ptãtẽ nřãm sup. per eos:per quos possẽt sup. redigi: celerrime. ⁋ Quod cũ dolobella timuisset.s.me facturꝝ puĩcia uastata: uectigalibus.i. pensionibus publicis:correptis.i.simul raptis. omnibus ciuibus pcipue Romanis denudatis ac diuenditis crudelissime q̃ pro & excessisset Asia celerius q̃ psidiũ potuisset adduci eo: non habui necesse morari aut expectare psidiũ diutius: & existimaui.i.iudicaui: reuertẽdũ esse mihi ad offm̃ meũ: q̃ primũ.i. ualde cito. ut &.i. simul exigerẽ reliqua uectigalia: & colligerẽ pecuniã q̃ deposuerã: & sup. ut cognoscerẽ quicqd esset correptũ ex ea.s. pecũia deposita: aut quoꝝ culpa id accidisset: & ut facerẽ uos certiores q̃primũ.i. ualde cito: de oĩ re. Interĩ cũ nũtiatũ esset: mihi nauiganti in asiã: classem Dolob. esse in Lycia & Rhodios hře naues cõplures instructas & paratas in aq̃.i. super aq̃: reuerti Rhodium cum his nauibus quas aut adduxeram mecum: aut Pauscus proquæstor homo coniunctissimus mihi cum.s. ita sit q̃ familiaritate. ASC.

VBB. Statio Cōmeatus amphora Duum Propense

CENſib⁹.uolūtate ſuia. Cū iis:rhodiis. Quos.S.P.Q.Ro.ſ.hēret hoſtes. Abſ.defuit. Sta. habitatiōe:ē.n. ſtatio locus cōmorādi nō perpetuo:ſed ad tēpus. Cōmeatu:alimētis cibariis. Nos ipſi.ego q eſſem magiſtratus po. Ro. Ipſi: habet empaſim. Nauigiolis:paruis nauibus. Indi.opprobriū dedecus. Iuris oſi.i.officii & dignitatis qſtucæ nſæ. Interceptis:ereptis tabellariis Dolo. Nulla mi.erat duū mili.am.i.nulla erat q̄ ad min⁹ nō cōtineret & caperet duo millia amphorarū:magnitudo.n.nauiū ſolet maxime a numero amphorarū deſignari:eſt autē amphora genus uaſis uiuarii:non autē frumentarii:duū uero ſyncopatur tm̄modo in neutro genere. Contractas:collectas. Eſ Dolo. Obſideri.ſ.cognoueramus. Parcitus:com motus. Ad il.uo.cum ipſi uoluerunt. Egi: dixi. Inſtaret:immineret. Latro:Dolo. Ordinū.o. magiſtratuum romanorū. Propenſe:uæhemēter in dinate & cum animi affectione. Patientiā.ſe.ma.i. quod ſenatus poſſet adhuc pati Dolob. & Antonii perfidiam nec quiſq̄ auderet ipſum Dolob.conſu.ro. hoſtē iudicare. Improbi fin.ſ.quod nos ex noſtra uoluntate non ex ſenatuſconſulto perſequeremur ipſum Dolobel. Quam quæ ue.fa.erant. quod ſenatuſcōſulto eſſent iudicati hoſtes An.& Dolo. Qua men.ſubaudi ferunt rhodii.q.d.perfidiſſima etiā ante noſtrum aduētum:& hic eſt uerus ſenſus:quidam aūt hunc locum falſa quadam interpretatione ita peruerterant:ut ne ſe quidem ipſi intelligerent. Binæ leg.probatio:quod peſſima mente eſſent:quia contra leges ſuas miſerant duas legationes ad Dolo. poſtq̄ Trebonius fuerat interfectu iuſſu Dolo. ut diximus quem ex eo debeant cognoſcere eſſe hoſtem po.ro. Nouo:inuſitato.

tum etiam ſenſibus in repu.coniunctiſſimus:rhodum reuerti:confiſus auctoritate ueſtra ſenatuſq; conſulto:quo hoſtem Dolobel.iudicaretis:fœdere quoque q̨ cum his.M.Marcello Seruio Sul. renouatum erat quo iurauerant rhodii eoſdem ſe hoſtes habituros quos.S.P.Q.Ro.quæ res nos uæhementer feſellit. Tantum enim abfuit:ut illorum præſidio noſtram firmaremus claſſem:ut etiam a rhodiis urbæ:portu: ſtatione:quæ extra urbem eſt:commeatu:aqua denique prohiberentur noſtri milites:nos uix ipſi ſingulis cū nauigiolis reciperemur. Quam indignitatem diminutionemque maieſtatis non ſolum iuris noſtri:ſed etiam imperii populique Roma. Iccirco tulimus:qd̄ intercœptis litteris cognoramus Dolob. ſi deſperaſſet de Syria ægyptoque quod neceſſe erat fieri in naues cum omnibus ſuis latronibus:atq; omni pecunia conſcendere eſſe paratū.Italiāq; petere. Iccirco etiā naues onerarias:quarum minor nulla erat duum millia amphorarum contractas in licia a claſſe eius obſideri. Huius rei timore patres conſc.percitus iniurias perpeti:& contumelia etiam noſtra omnia prius experiri malui. Itaq; ad illorū uoluntatē introductus in urbem & in ſenatum eorum quam diligētiſſime potui cauſam reip.egi:periculūque omne qd̄ inſtaret, ſi ille latro cū omnibus ſuis naues cōſcendiſſet:expoſui rhodios autem tanta in prauitate animaduerti:ut omnes firmiores putarent quam bonos:ut hanc concordiam & conſpirationem omnium ordinum ad defendam libertatem propenſe non crederent eſſe factam:ut patientiam ſænatus:& optimi cuiuſque manere etiam nunc conſiderent:nec potuiſſe audere queq̄.Dolo.hoſtem iudicare:ut denique omnia quæ improbi fingebant:magis uera exiſtimarent:quam quæ uere facta erant:& a nobis dicebantur:qua mente etiam ante noſtrum aduentum poſt Trebonii indigniſſimam cædem:cæteraque tot tantaque nefaria facinora binæ profectæ erant ad Dolobel. legationes eorum quidem nouo exemplo contra leges ipſorum prohibentibus iis qui tum magiſtratus gerebant.

ASC. CTVM etiam ſenſibus:ideſt conſenſu in rep.comparauerat:ideſt adquiſiuerat:reuerti inquam Rhodū confiſus auctoritate ueſtra: & ſenatuſconſulto:quo iudicaretis Dolobellam hoſtem:cōfiſus quoq; fœdere quod renouatū erat Marco Marcello & Seruio Sulpicio:cū iis:ſcilicet Rhodiis:quo ſcilicet fœdere Rhodii iurauerant ſe habituros eoſdem hoſtes quos Senatus populuſq; romanus. Quæ res feſellit nos uæhementer. Tantū enim abfuit ut firmaremus claſſem noſtram præſidio eorum:ut etiam milites noſtri prohiberētur a Rhodiis:ideſt urbe:ideſt ingreſſu urbis portu:ſcilicet diuturno:ſtatione:ideſt loco ubi ad tēpus ſtare poſſent in nauibus.cōmeatu:ideſt uictualibus:deniq; aqua.ſ.dulci:aut omni cōione & nos ipſi.ſ.duces:uix reciperemur cum ſingulis nauigiolis.i. paruis nauigiis. Quam indignitatemq; pro:ideſt diminutionem maieſtatis nō ſolum iuris noſtri ſed ēt imperii & populi Romani:nos tulimus.i.tolerauim⁹ Iccirco q̨ cognoramus pro cognoueramus:lr̄is intercœptis.i.per lr̄as a Dolobella miſſas intercœptas a noſtris:Dolobellā ſi deſperaſſet de Syria & ægypto.ſ. retinendis:quod erat neceſſe fieri:qa potētior erat in Syria Caſſius:paratū eſſe conſcendere in naues cum oibus latronib⁹ ſuis:atq; oī pecunia.ſ.ſurrepta:& petere Italiā. Et cognoueramus idcirco ēt naues onerarias:quarū nulla erat minor duū milliū amphorarū.i. q̄ non caperet bis mille amphoras contractas.i.i unū locum tractas:obſideri in Lycia a claſſe eius:o patres conſcripti ego parcitus timore huius rei:ne.ſ.in italia traiiceret.malui perpeti iniurias:& experiri prius omnia.ēt cū cōtumelia nſa. Itaq; ego introductus ad uolūtatē eorū.ſ.Rhodiorū in urbē.ſ.Rhodū.& in ſenatū eorū:egi q̄ potui diligētiſſime cām reip. & expoſui oē periculū qd̄ inſtaret:ſi ille.ſ.latro Dolobel.cōſcēdiſſet naues cū oib⁹ ſuis. Aūt.i.ſed:ego aiaduerti Rhodios in tāta prauitate.i.puerſitate:ut putarent oēs.ſ.alios eē firmiores.ſ.in defendēda cā ſua q̄ bonos.i.reipu. fautores:ut nō crederent hanc cōcordiā & cōſpirationē oium ordinū eſſe factā ꝓpēſe.i.affectāter & ex idinatione aī:ad defendēdam libertatē:ut cōſiderēt patiētiā tolerātiā ſenatus & optimi cuiuſq;.i.ois boni manere ēt nūc.i.in eū uſq; diē:nec quemq̄ potuiſſe audere iudicare Dolobellam hoſtē. Deniq; aiaduerti Rhodios tanta prauitate:ut exiſtimarent oia q̄ improbi fingebant ſup.eſſe magis uera:q̄ q̄ erāt uere facta:& quæ dicebant a nobis. Qua mēte.i.affectione & uolūtate.binæ legatiōes eorū pfectę erāt ad Dolobellā etiā ante aduētū noſtrū.poſt indigniſſimā cædē Trebonii & cætera tot & tā nefanda facinora & qdē.i.certe legatiōes erāt profectæ nouo.i.inſolito exēplo:qa cōtra leges ipſorū prohibentibus iis gerebāt tū.i.tūc magiſtratus.ſ.Rhodios.

Hæc quæ.

¶ HÆC.quæ ab his facta dixm⁹.¶ Siue ti. dicit cās quare illi ea fecisset.s.aut timore aut furore:ipsi autem dicebant se fecisse timore:pp agros quos incōtinēti hēbāt ne a Dolo.uastarent.¶ Incōtinēti.in terra firma:cui cōtrariū & fere correlatiuū ē isula.¶ Viros cla.patrē meū & Pōpeiū &.L.Lē.de qb⁹ supra dictū ē.¶ Et nūc ma.ma.ge.i nos & pcōsules Rōanos cōtumelia affecerūt.¶ Ille par.Dolo.¶ Ipsi mag.rhodioꝝ.¶ Veniebāt i suspi erāt suspecti.¶ Demorati eē.i.tenuisse nos i mora.¶ Res.effect⁹.¶ In qb⁹.onerariis naub⁹.¶ Colligēdis.cōgregādis.¶ Dn̄is.ipsaꝝ.nauiū.i.mercatorib⁹:quoꝝ erāt.¶ Desiuimus.omisimus.qa uidemus nō eē opus timere receptis nauibus onerariis : quas ille habuerat.¶ Sydā.quæ urbs est lyciæ portū habens. ut alibi supra diximus.¶ Disiectis. dissipatis : dispersis.¶ Præstiterunt.seruauerūt noluerunt eā dare Dolo.¶ Scelere.perfidia.¶ Deferētes.ipsi dolo.¶ Inierūt so.cōiuncti sunt cum scelerato Dol.oblatione pecūiæ publicæ.¶ De qui.q̄ detulerāt pecuniā.Dolo.¶ Cōstitueritis.iudicaueritis.¶ Firmaueritis. firmiorē reddideritis approbādo q̄ feceri.¶ Exacta.ne āmittant sicut amissæ sunt reliquiæ.¶ Voluntariū.promptū. VBB. Incontinenti

Hæc siue timore:ut dictitant de agris quos incōtinēti habent:siue furore:siue impotentia paucorum qui & antea pari contumelia uiros clarissimos affecerāt: & nunc maximos magistratus gerentes nullo exemplo neq; uestra ex parte:neq; nr̄a præsentiū. Neq; imminenti Italiæ:urbiq; nostræ periculo si ille parricida cum suis latronibus:nauibus ex Asia Syriaq; expulsus Italiam petisset:mederi:cū facile possent: uoluerunt. Nonnullis etiam ipsi magistratus ueniebant in suspitionem detinuisse nos & demorati esse dum classis Dolobellæ certior fieret de aduentu nr̄o. Quam suspitionē consecutæ res aliquot auxerunt: maxime q; subito ex Lycia. Sex. Martius & C. Titi⁹ legati Dolobellæ a classe discesserunt:nauiq; lōga profugerūt: onerariis relictis in quibus colligendis nō minimū tēporis laborisq; cōsumpserūt. Itaq; cū a Rhodo cū iis quas habueramus nauibus in Lyciā uenissemus:naues onerarias recepimus:dn̄isq; restituim⁹. Idēq; q; maxime uerebamur:ne posset Dolobella cū suis latronibus in Italiā uenire timere desimus:classem fugiente persecuti sumus usque in Sydā:q; extra mare regio est puinciæ meæ. Ibi cognoui partē nauiū Dolobellæ diffugisse:reliquas Syriā:Ægyptūq; petiisse. Quibus disiectis cū scire. C. Cassii singularis ciuis & ducis classem maximā fore. Præsto i Syriā ad meū offm̄ reuerti Daboque operā: ut meū studiū diligētiā uobis. P. C. reique pu. ptæstē. pecuniāq; q̄ maximā: potero: & q̄ celerrime cogā oibusque rōnib⁹ ad uos mittā. Si pcurrero puinciā & cognouero q uobis & reip. fidē præstiterunt: in cōseruāda pecunia a me deposita:quique scelere ultro deferentes pecuniā pub. hoc munere societatē facinoꝝ cū Dolobella inierunt: faciam uos certiores. De quibus si uobis uidebitur ut meriti sūt grauiter cōstitueritis:nosque uestra auctoritate firmaueritis: facili⁹ & reliquā exigere uectigalia: & exacta seruare poterimus. Interea quo commodius uectigalia tueri: prouinciāque iniuria defendere possimus: p̄sidiū necessariū: uoluntariūque cōparaui.

¶ HÆC sup.fecerūt:siue timore ut dictitāt de agris idest pp̄ter agros:quos habent incontinenti: idest terra partim mari septa partim se cū alia terra tenenti:timebant autem ne uastarentur a Dolobella:siue furore:quo correpti nesciunt quid faciant:siue impotentia idest superbia & insolentia paucorum: dicuntur autē impotentes qui iræ & animo suo moderari nequeunt qui affecerant antea pari contumelia qua.s. nunc nos afficiunt:uiros clarissimos.s. patrē Lentuli : pompeiū & Lucium Lentulum:& nunc sup.afficiunt gerentes maximos magistratus:uidelicet nos præ consules Romanos nullo exemplo sumpto scilicet ab aliis:neq; ex parte uestra:q abestis:neq; nostra.s.ex parte præsentium idest:qui præsentes sumus.¶ Neq; uoluerūt cū possent facile mederi idest:remediū facere:piculo imminenti Italiæ & urbi nostræ:si ille parricida s. Dolobella expulsus ex Asia & Syria: petiisset nauibus cū suis latronibus Italiam.¶ Ipsi etiam magistratus.s. Rhodii qui uidebantur in aliis fauere nobis : ueniebant nonnullis in suspitionem detinuisse nos & esse demorati nos.i.donec classis Dolobellæ fieret certior de aduentu nostro.¶ Quam suspitionem res aliquot consecutæ.i.quæ secutæ sunt:auxerūt maxime q; Sextus Martius & Caius Titius:legati Dolobellę: discesserunt subito ex Lycia a classe:& pfugerunt naui longa:onerariis.s.nauibus relictis in quibus.s. nauibus onerariis collegendis ipsi cōsumpserunt:scilicet prius: nō minimū imo plurimū temporis & laboris.¶ Itaq; cū uenissemus a Rhodo in Lyciā:cū iis nauibus quas habueramus:nos recepim⁹ naues onerarias quia derelictas & restituimus dominis a quibus illas abstulerant.¶ Itemq;.i.& similiter non desimus timere qd̄ uerebamur maxime.s.priusquam onerarias recepissemus:ne Dolobella posset uenire in Italiam cum latronibus suis:nos persecuti sumus classem.s. Dolobellæ: fugientem usq; in Sydam quæ regio est: Lyciæ.s.extra mare & prouinciæ meæ. Ibi cognoui partem nauium Dolobellę diffugisse:reliquas petisse.s.consilio Syriam & Ægyptū.¶ Quibus disiectis cum scirem classem Caii Cassii singularis ciuis & ducis maximam fore præsto.i.paratam supple proficiscendi in Syriā: reuerti.i.redii ad officium meum scilicet tutandæ prouinciæ.¶ Et dabo operam o.P.C.i.patres conscripti ut præstem studium meum sup.&:diligentiam uobis & reipu.& cogam:idest congregabo:pecuniam q̄ potero maximam & quam celerrime sup. potero : aut & ualde celeriter.& mittam ad uos omnibus rationibus.i.uiis & me diis. Si percurrero prouinciam:& cognouero:q præstiterunt fidem uobis: & reipu.in conseruanda pecunia deposita a me:quiq;:idest: & qui deferentes : scilicet ad Dolobellam ultro scelere:idest per scelus pecuniam publicam idest reipu. inierunt idest contraxerunt societatem idest participationem facinorum:cum Dolobella hoc munere.i.dono pecuniæ publicæ ¶ De quibus si uidebat̄ uobis.s.utile:si cōstitueritis.i.iudicaueritis aiaduertēdū:grauiter.i.acerbe ut meriti sunt:& firmaueritis.i.corroboraueritis nos auctoritate uestra:nos poterimus facilius:& idest simul:exigere uectigalia reliqua id est nondum recepta: & poterimus seruare exacta nec scilicet alteri dentur quam a rep.misso.¶ Ego comparaui idest acumulaui præsidiū necessarium:quia sacramento astrictum aut stipendio obnoxium:& uoluntarium idest eo qui sponte optulerunt:quo possimus commodius tueri.s.conseruare interea uectigalia scilicet publica:& defendere prouinciam iniuria. ASC.

VBB, ¶HIS literis.cū iā eēt clausurus epistolā addidit hāc particulā:de his:quæ a quibusdā militib⁹. Dolobel. intellexerat. ⁋ Pāphiliā regionē uicinā in Syriæ. ⁋ Relictis ægris.labore cōfectis & uulneratis. ⁋ Discessisse.s. nunciauerunt. ⁋ Illi ut.anthiochiæ. ⁋ Dicebāt.i.illi milites.xxx.q fugerāt a Dolobel.i Pāphiliā. ⁋ Iter qua triduu.i.tm̄ q̄tū trib⁹ dieb⁹ posset ire. ⁋ Celerius opi.citius q̄ putabamus de anthiochia laodicea:sida:amano:& cæteris his locis diximus plene lib.iii.

ASC. ¶HIS literis scriptis.i.postq̄ hæ literæ erant scriptæ:sed nōdū signatæ:milites circiter triginta quos Dolobella ex Asia conscripserat:fugientes e Syria:uenerunt in Pāphiliā. ⁋ Hi.s.milites nūtiauerūt Dolobellā uenisse Anthiochiā:q.s.urbs est in Syria:nō receptū scilicet in eā urbē: conatū esse aliquoties introire ui idest:p uim ac uiolentiā: & sup. repulsum eē sp cū magno detrimēto.i. dāno ac denū tiatione suo:hoc est suarum copiarum:quia sp multos e suis amisit. ⁋ Itaq sup. nuntiarunt eum hoc est do lobellam amissis s.militibus circiter cētum & ægris.s. aliis relictis: p ofugisse noctu Antiochia uersus Lao diceam. ⁋ Et sup.nuntiauerunt fere oēs milites asiati cos discessisse ab eo ea nocte.s. qua aufugit: & octin gentos ex his.s.asiaticis rediisse Antiochiam & tradi disse se sup.iis q relicti a Cassio præerant illi urbi.s. Anthiochiæ aut tradidisse se Cassio: quæ relicti &c. sed id minus placet:non enim uero simile est transfu gis urbē relictam esse ⁋ Et sup. nuntiauerunt: cæte ros.s.Dolobellæ milites descendisse in Ciliciam per amanum .s.mōtem intermedium·ex quo numero.s. cæteroꝝ dicebant se quoq esse. ⁋ Autē.i.sed: nūtia tū est.s.ab aliis. Cassiū abfuisse iter.i. per spatiū itine ris:quatridui.i.qđ quattuor diebus fieri solet: a Lao dicea.s.urbe.cum omnibus copiis suis:sup tūc cū Do lobella tenderet eo.i.ad eā urbē. ⁋ Quāobrē ego ofi do latronē sceleratissimū.s Dolobellā:daturū pœnas .s.sceleꝝ suoꝝ: celerius opinione.i.quā opinari pōt. Datū sup.aut scriptū Pergæ:quarto nonas Iunii.

His literis scriptis milites circiter.xxx.quos Dolobella ex Asia conscripserat e Syria fugientes in pamphiliam uenerunt Hi nunciauerunt Dolobellam Anthiochiam:quæ in Syria est uenisse:non receptum : conatum esse aliquoties ui introire:repulsum semper esse: cum magno suo detrimēto:Itaq centū circiter amissis:ægrisq relictis noctu Antiochia pfugisse Laodiceam uersus. Ex nocte oīs fere Asiaticos milites ab eo discessisse & ex his octingētos Anthiochiā rediisse & se tradidisseq a Cassio relicti urbi illi præerant. Cæteros per amanum in ciliciam discendisse quo ex numero se quoq esse dicebāt. Cassiū āt cū suis oībus copiis nunciatum esse quatridui iter a Laodicea abfuisse cum ieum Dolobella eo tenderet. Quamobrem opinione celerius confido sceleratissimum latronem pœnas daturum. Quarto nonas Iunii Pergæ.

VBE. Athenas.cum occiso Cæ eius percussores i uarias prouincias quæ est senatusconsulto ei decretæ fuerat proficiscerentur. Trebonius Asiam petens cum inter per Athenas faceret:ubi.M.C.Ciceronis filius sub Cratippo philosophorum eius ætatis pricipe philosophiæ operam dabat:scribit ad Ci.se uidisse eius filium quē summopere laudatq & optimis studiis deditus eēt: ut est omnes ualde molestum perdicarent: qua de re ei gratulatur. Deinde dicit:q cum quibusdam coniecturis intellexisset eum cupidum uisendi Asiam: inuitauit eum:& hortatus est ut id faceret interea dum ipse Trebonius ei prouinciæ præesset:se.n.habiturum eum loco filii curaturūq:ut & Cratippus una iret.ne interea tempus amitteret. Deinde dicit se audisse quedam turbulenta fuisse in urbe quæ falsa esse cupit. Postremo dicit se quibusdam uersiculis inscriptis ad Ci. inuectum esse in Cæ.imitatione Lucilli satyrici poetæ:cum ipse habeat multo iustiorem causam inuehendi libere in Cæsarem oppressorem propriæ patriæ q̄ ille in quosdā ciues aliquo scelere pollutos: rogatq ut eum inserat sermonibus suis & scriptis:sicut ei pollicitus est. ⁋ Quod quam rem.s.uidere filium tuum deditum optimis studiis. ⁋ Summa fama:pro summæ famæ:ablatiuus pro genitiuo.i.de quo omnes optime loquuntur esse modestissimum:duo autem dixit in eo fuisse:quæ maxime probantur in adolescente:studium bonarum artium & modestiā. ⁋ Nō modo.p nedū. ⁋ Dare au.tuis.demulcere aures tuas:tibi assentiri. ⁋ Atq.a.n.quasi quædā correctio. ⁋ Nihil.i ō quare dixerit. nostro. ⁋ Seiunctum.separatum·q non sit utriusq:nam amicoꝝ omnia communia.

C.Trebonius.M.T.C.S.P.D.

SI uales bñ est:ego qdē ualeo: Athenas ueni ad.xi.Kal.Iunii:atq ibi quod maxie optabam:uidi filium tuū deditum optimis studiis:summaq modestiæ fama. Qua ex re quātum uoluptatem cœperim scire potes etiam me tacente. Nō enim nescis quāti te faciā:& q̄ pro nostro ueterrimo uerissimoq amore:omnibus tuis etiam minimis commodis non modo tāto bono gaudeā. Noli putare mi Cicero me hoc auribus tuis dare. Nihil adulescente tuo:atq adeo nostro(nihil enim mihi a te pōt eē seiūctum)aut amabilius omnibus iis : qui athenis sunt ē: aut studiosius earum artium: quas tu maxime amas: hoc est optimaꝝ. Itaq tibi: quod uerē facere possum: libēter quoq gratulor:nec minus ēt nobis q eū quē

ASC. SI uales &c. Trebonius post cædem Cæsaris ex decreto Asiam petens uidit Athenis Ciceronē Cicerōis filium philosophantem sub Cratippo ut in principio officioꝝ meminit Cicero. Eum ergo sibi uisum laudat : dicitq inuitasse ad Asiam secum uisendam:tum dicit se audisse turbulenta ad urbē:seq inuectum in Cæsarē. ⁋ Ordo est. Si uales:bene est.ego ueni Athenas ad undecimum Kalen. Iunii:atq quod optabam maxime: uidi ibi filiū tuū.s.Marcū Ciceronē:deditū optimis studiis:& sūma a fama.i.habēt sūmā famā modestiæ.i. moderatæ uitæ. ⁋ Qua ex re tu potes scire:etiam me tacente:quātā uoluptatē ceperim. ⁋ Nō.n.nescis.i. quia bene scis quanti faciam:idest æstimem te:& q̄:idest quantum:gaudeam pro nostro ueterrimo & uerissimo amore . idest propter uetustissimum & uerissimum amorem nostrum. ⁋ Quod nunc dicitur uetus olim dicebatur ueter. quo circa in ablatiuo proprie tantum facit uetere:& in plurali uetera: unde etiam superlatiuum ueterrimus:oībus cōmodis tuis etiā minimis non modo.i.nedum tanto bono quantum est habere filium talem. Vbi notandum nos etiam alienis gaudere bonis præsertim dum ea nostra censemus:o Cicero noli putare me dare hoc auribus tuis.i.tibi blandiri dicendo quod libenter audias. ⁋ Nihil ē aut amabilius oībus iis q sunt Athenis aut studiosius eaꝝ artiū quas amas maxime:hoc ē optimaꝝ adulescente tuo atq adeo.i.oino nr̄o.i.nobis cōi. ⁋ Nihil.n.pōt eē seiūctū.i.diuisum mihi a te qa amicoꝝ oīa sunt cōia:itaq qđ possū facere uere:gratulor quoq.i.ēt libēter tibi nec ēt mi⁹ gratulor nobis.s.ab oībus:q hēm⁹ eū.s.filium tuū quem.

¶Necesse

¶ NEcesse. quia cū te diligā necesse erat res tuas qualescunq; diligere. ¶ Iniecisset. latenter significasset. ¶ In sermone. interloquendū. ¶ Nobis ob. i. dū ego præessem illi prouinciæ. ¶ Tuū. pfuū. ¶ Feriatū ocium. nā ferias antiqui festa uocabant. ¶ Ing essu. quā iā incœpit. ¶ Pleno gra. i. citato gressu: translatio sumpta a uiatoribus uel ab equis. ¶ Procedat lon. progrediatur ulterius ad maiora. ¶ Turbulēta. credo intelligēdū de. M. An. qui eū primū ōndisset se defensorē libertatis. postea concitauit populū contra interfectores: ut sæpius supra diximus. ¶ Ociosa. quieta: pacifica. ¶ Quod. ut fruamur ociosa libertate. ¶ Laxamentu. recreationis. ¶ Cōcinnaui: cōposui: cōfeci: dicitur aūt cōcinnare nō a cano qa nō posset geminare n sed a cō & cino: qd erat potionis genus ex multis liquoribꝰ confecta. ¶ Tibi. ad te ασχημονεστεροσ. i. turpior: petulātior: nā τοασχημο. i. turpiter & inhoneste ago signat: aliꝰ codex hēbat σκαιοτερος qd significat sinisterior. ¶ Non uin. nos excusabit & liberabit a rephēsione. ¶ Et ci. qui cum debeant tueri libertatē patriæ eā opprimūt. ¶ Deide. alia pbatio licentiæ suæ loci ab exēplo. ¶ Qui uñ. qua cā: ut Hor. Qui fit Mœcenas. ¶ In eos. q. I. carmine suo ut Lupū & mutiū & alios: ex primoribus urbis: de quo Persiꝰ. Secuit Lucillius urbē te Lupe te Muti: & genuinum fregit in illis. fuit autem ex aruncis: qui & Ausonii dicti populi Italiæ ut exponit Seruius super illud Virgilii: Aruncæq; manus: & primus scripsit satyram apud latinos: ut ostēdit Hora. in sermonibus & Iuue. Cur tamen hoc potius libeat decurrere campo. Per quē magnus equos aruca flexit alumnus. ¶ Incurreret: inueretur: impetum faceret oratione sua. ¶ Ferre. habere nominando me & immiscendo me ei consilio. ¶ Rei. cædis Cæsaris: cuius fuerim inconscius. VBE. Feriatū Cōcinnare Lucilliꝰ Arunci Ausōii

necesse erat diligere: qualiscunq; esset: talē habemus ut libenter quoq; diligamus. Qui cū mihi sermone iniecisset se uelle Asiam uisere: non modo inuitatꝰ: sed ēt rogatus eūˀa me: ut id nobis potissimū optinentibꝰ prouinciā faceret: Cui nos & charitate & amore tuū officiū præstaturos non debes dubitare. Illud quoq; erit nobis curæ: ut Cratippus una cū eo sit: ne putes ī Asia feriatū illū ab iis studiis: in quæ tua cohortatiōe incitatᷣ futuꝝ. Nam illū paratum ut uideo: & ingressum pleno gradu: cohortari non intermittemus quo indies longius discēdo exercēdoq; se procedat. Vos qd egeritis in repu. cū has literas dabā non sciebam. Audiebam quædā turbulēta: quæ. s. cupio eē falsa: ut aliqñ ociosa libertate fruamur: quod uel minime adhuc mihi cōtigit. Ego tñ nactus in nauigatiōe nostra pusillū laxamēti cōcinnaui tibi munusculū ex instituto meo: & dictū cū magno nostro honore a te dictum conclusi: & tibi infra subscripsi. In qbus uerbiculis si tibi qbusdā uerbis ασχημονεστεροσ uidebor turpitudo personæ eius in quam liberius inuehimur nos uindicabit. Ignosces etiam iracundiæ nostræ quæ iusta est in eiusmodi: & hoies & ciues. Deinde quid magis hoc Lucilio licuerit assumere libertatis: q̄ nobis: cum etiam si odio par fuerit ī eos quos læsit: tñ certe nō magis dignos habuit: in quos tāta libertate uerborum incurreret. Tu sicut mihi pollicitus es adiunges me q̄ primū ad tuos sermones. Nāq; illud nō dubito qn si qd de interitu Cæsaris scribas non patiaris me minimā partē & rei & amoris tui ferre. Vale & matrem meosq; tibi cōmendatos habe. Data. viii. Kalen. Iu. Athenis.

¶ NEcesse erat diligere qualiscunq; esset: habemus dico talē ut diligamus quoq;. s. ēt libenter. ¶ Qui cū iniecisset mihi in sermone. i. interloquendū dixisset se uelle uisere Asiam: non modo inuitatus: sed etiā rogatus est a me ut faceret id potissimū nobis optinētibus prouinciā. s. Asiā. ¶ Cui nō debes dubitare nō pstaturos & charitate: & amore officiū tuū. i. paternū. ¶ Illud quoq; erit nobis curæ: ut Cratippus. s. pceptor eius sit una. i. simul: cū eo: ne putes illū futuꝝ feriatum. i. ociosum in Asia: in iis studiis. in. i. ad quæ: incitatᷣ cohortatione tua. ¶ Nā nos nō intermittemus cohortari illum paratū ut uideo: & ingressum. s. ad dicta studia pleno gressu. i. qui tā multū pcessit aut pfecit. quo. i. ut pcedat in dies lōgius: discēdo & exercēdo se. Ego nō sciebā: qd uos egeritis in rep. cū dabā has literas. ¶ Ego audiebā qdā turbulēta: q. s. cupio eē falsa: ut fruamur aliqñ. i. tandē libertate: ociosa. i. sine negocio belli: qd cōtigit mihi adhuc uel. i. ēt minime. ¶ Ego tñ nactus in nauigatione nra. i. dū eēm ī naui: pusillū. i. modicū. laxamēti. i. recreationis & relaxationis: cōcinnaui. i. cōposui tibi. i. ad honorē tuū: munusculū. i. paruū muniusculū. s. ex instituto. i. more & studeo meo: & cōclusi. i. in fine posui: dictū. i. elegās uerbū: dictū. i. pnūtiatū a te: cū magno honore nro: & subscripsi. i. assensum præbui tibi infra. i. ab inferiori parte: hoc est subsequēter. ¶ In quibus uerbis si uideor tibi ασχημονεστεροσ. i. inuerecūdior aut turpior: nam ασχημον dicitur turpis. ασχημων. i. inuerecundus aut turpis turpitudo personæ in quā inuehimur liberius. i. nimis libere: uindicabit nos scilicet a reprehensione digna. ¶ Tu ignosces etiam iracundiæ nostræ quæ iusta est in eiusmodi & homines & ciues: deinde quid. i. cur: nisi ut legendum qui: licuerit magis Lucilio scilicet satyrico: assumere hoc libertatis: ut aperte uitiosos taxet: cum etiam si idest quamuis fuerit: per idest qualis mihi sup. odio in eos quos læsit: tamen certe non habuit magis dignos in quos incurreret tanta libertate uerborum: sup. quam. ¶ Tu adiunges me quā primū idest ualde cito ad sermones tuos. i. ad scripta tua: sicut pollicitus es mihi. ¶ Nāq; ego non dubito illud: quin si qd scribas de interitu Cæsaris: non patiaris me ferre minimam partem: & rei: idest facti: uidelicet cædis Cæsaris: & amoris tui. Vale. & habe matrem meos: scilicet domesticos cōmendatos tibi. Datus &c. ASC.

M. T. C. Cornificio collegæ. S. D.

GRata mihi est uehemēter memoria nostri tua: quam significasti literis: quam ut conserues:

GRata est. post uictum Pōpeiū cū Cæsar rerū potiref. Cornificius uir doctissimꝰ: & pcipue in poeticis clarus lybiæ pposito fuit cui etiā pfuit post mortē Cæsa. ut quibusdā epistolis infra uidebimus cum igitur scripsisset ad Ci. dicit Cicero sibi gratū esse: quod ex eius lrīs cognouit eū sui memorem esse & se ab eo amari: rogat ētiā eū ut pergat. Deinde cū audiuisset quosdam tumultus fuisse in syria dicit se magis timuisse eius cā quadā sua: oñditq; odiū eē Romæ nō satis honestū Cæsare ois faciēte: nō solū pro libidine sua: ueꝝ ēt ai bitrio eorū quos habuit adiutores suæ uictoriæ. Postea monet eū sese scripsisse librū de optimo gñe dicēdi: cui rogat ut faueat ex aio: pollicetur q; se daturꝝ exēplū ipsius libri domesticis Cornificii: ut illi transcribant. & ad eum mittant. Postremo declarat q̄ opinionem habeat de eius ingenio: studiis optimis & dignitate. ¶ Memoria nostri. quam de nobis habes. VBE.

ASC. GRata &c. Cæsare rerum potito Cornificius uir in poetica clarus Lybiæ præpositus illi etiam post necem Cæsaris præfuit: qui cum scripsisset ad Ciceronem: rescribit Cicero sibi gratum esse ꝙ sui memorem uocat: tumulusse illi tumultum ortum in Syria ocium honestum esse Romæ: seq; scripsisse de optimo genere dicendi quod ut laudet eius ingenium miratur. ¶ Ordo est. Memoria tua nostri .i. quam habes de nobis: est mihi grata uehementer: q̃ scilicet memoriam significasti literis q̃ rogo ut conserues.

VBE. ¶ DE constantia. qua perseueres. ¶ Propria. ꝓpinquiora quia Syria uicinior est lybiæ q̃ romæ: cũ autem ꝑfuisse lybiæ ostendit Appianus: & infra ep̃la q̃ incipit. C. Anii⁹. ¶ Salubre. utile .i. ita ut melius eẽt hr̃e aliquod honestum. & utile negociũ & laborem: q̃ tale ocium ꝙ est contra dignitatẽ nr̃am. ¶ Malis. pro malit aliqñ Secũda persona pro tertia eleganter posita: ut sæpius diximus. ¶ Occasionem. quia nihil aliud habeo quid curem. ¶ De optimo genere dicendi: quod opus inscribitur ad Brutum elegantissimum & utilissimum ut titulus ipse declarat. ¶ A non in .l. a me non indocto uitauit arrogantiam: & tñ modeste de se locutus est: ut neq; doctũ neq; idoctũ se diceret. ¶ Suffragare. faueas. ¶ Causa: gratiæ. quia non fit tibi gratus. neq; placeat. ¶ Rem. opus ipsum. ¶ Quicquid. qualecũq; sit. ¶ Oium mo. quia omnes solent ita facere: etiam si non dubitent de amicis suis. ¶ De spe amplissimæ dignit. quod sis futurus multo maior quam es.

non ꝙ de tua constãtia dubitem: sed quia mos est ita rogandi: rogo. Ex Syria nobis tumultuosiora quædã nuntiata sunt: quæ quia tibi sunt ꝓpiora, q̃ nobis: tua me causa magis mouẽt: q̃ mea. Romæ summum ociũ est: sed ita ut malis salubre aliquod: & honestũ negociũ: ꝙ spero fore, quia uideo id curæ esse Cæsari. Me scito dum tu abses: quasi occasionem quandã: & licentiam nactum scribere audacius: & cætera quidem fortasse: q̃ etiam tu concederes. Sed ꝓxime scripsi de optimo genere dicẽdi in quo sæpe suspicatus sum te a iudicio nr̃o sic scilicet ut doctum hoiem a nõ indocto paululũ dissedere. Huic tu libro maxime uelim ex animo: si minus gratiæ cã suffragere. Dicã tuis ut eũ si uelint describant: ad teq; mittant. Puto enim etiam si rẽ minus probabis: tamen in ista sollicitudine quicquid a me profectum sit iucundũ tibi fore. Quod mihi existimationem tuam dignitatẽq; cõmendas: facis tu quidem oium more. Sed uelim sic existimes me cũ amore quem inter nos mutuũ esse intelligã plurimum tribuam tñ de summo ĩgenio & de optimis tuis studiis: & de spe amplissimæ dignitatis ita iudicare: ut neminẽ tibi anteponã: comparem paucos. Vale.

ASC. ¶ NON ꝙ .i. quia dubitẽ de constantia tua: sed quia mos ẽ rogãdi ita. ¶ Quædã sunt nũtiata uobis ex Syria: tumultuosiora .s. q̃ uelim⁹ aut aliquãtulũ tumultuosa quæ qa sunt ꝓpiora .i. uiciniora tibi quã nobis: mouẽt .i. timore afficiunt: me magis cã tua quã mea. Summũ ociũ est Romæ: sed ita: ut malis .i. magis uelis aliquod negociũ salubre .s. patriæ & honestum: qd spero fore .i. futurum breui: qa uideo .i. cõsidero id esse Cæsari .s. Iulio curæ. ¶ Scito me dũ .i. interea dũ tu absis scilicet ab urbe quasi nactũ occasionẽ quãdã & licẽtiã scribere audacius q̃ .s. si adesses: uñ inuit se eũ uereri: docuerat enim Cornificius publice lr̃as: & sunt q eius putẽt ad herenniũ libros rhetoricorũ q Ciceroni ascribuntur: & quidẽ fortasse: sup. scribere audacius cætera: quæ etiã tu: si publicus censor: concederes: sed scripsi proxime de optimo genere dicẽdi: in quo .s. opere ego suspicatus sum sæpe: te dissidere .i. diuersum esse & dissentire paululũ a iudicio nr̃o: sic ut hominem doctum a non indocto. ¶ Ego uelim sup. ut tu suffragere .i. faueas & aspires: huic libro maxime .i. ꝓcipue ex aio .i. uero iudicio: si minus .i. si nõ sup. possis id facere: cã grã .i. beneuolẽtiæ tuæ in me. ¶ Ego dicã tuis .s. ministris & seruis: ut describãt .i. de meo scribãt si uelit eũ .s. librũ: & mittãt .s. eũ ad te. ¶ Puto .n. etiã si .i. q̃q̃ minus .i. nõ satis ꝓbabis rẽ .i. opus ipm tñ iucundũ fore tibi qdqd ꝓfectũ .i. ortũ sit a me: in ista sollicitudine. ¶ Quod tu cõmẽdas mihi æstimationẽ & dignitatẽ tuã: tu quidẽ facis: sup. id more oium .s. q absunt a patria. ¶ Sed uelim sup. ut existimes sic: me cũ .s. ita sit ꝙ tribuã plurimũ amori quẽ intelligã esse mutuum inter nos: tñ .s. multo magis est: me iudicare de summo ingenio .s. tuo: de optimis studiis tuis & de spe amplissime dignitatis .s. quam cõsecuturum speramus: ita ut neminem anteponam tibi: & comparem .i. cõparandos & similes quodam modo putẽ paucos. Vale.

VBE. QVod extremũ: respõsiua ẽ hæc epistola in qua primũ se excusat Ci. apud Cornificium requirentem eius literas ꝙ nunq̃ ꝑter misisti aliquẽ quẽ sciret ad eũ ituꝝ: cui literas nõ dederint. Deinde dicit ꝙ ex ei⁹ prudẽtia sperat eũ factuꝝ. Postea uero q̃ ẽt in supiori ep̃la fecit: dãnat ociũ: qd erat in urbe Roma: qd sit cõtra dignitatẽ: optatq; ipsum Cornificiũ adesse quo cũ ridere possit: q̃ in urbe fiũt. ¶ Facere hoc. ut mutetis ordinẽ: & rñdeatis primũ iis: q̃ erant extrema i ep̃la amici. ¶ Vos. assentatur ei. Fuit autẽ Cornificius & orator & poeta ut Ouid. memorat. ¶ Ego autem. ordo est: ego autẽ nũquam nõ dedi cũ esset denũciatũ mihi a tuis aliquẽ ad te ire. Quod rñdet ad aliã partẽ ep̃æ Cornificii: q̃ dixerat se fore cautũ: nec qcq̃ temere & icõsiderate factuꝝ ꝙ Cic. se semper sperare dicit fretũ eius prudẽtia. ¶ Quo erũperet. quo euaderet: quorsum conatus suos dirigeret.

M.T.C. Cornificio Collegæ. S.P.D.

QVod extremũ fuit in ea epistola: quam a te ꝓxime accepi: ad id primũ rñdebo. Aiaduerti enim hoc uos magnos oratores facere. Nonnunq̃ epistolas requiris meas. Ego autem nũquam cũ mihi denũtiatũ esset a tuis ire aliquem: non dedi. Quod mihi uideor ex tuis literis intelligere: te nihil commissurum esse temere nec anteq̃ scisses quo

ASC. QVod extremũ &c. Excusat se primo ꝙ Cornificius lr̃as a se nõ acceperit: cũ nullũ q eas ferret ꝑtermiserit: dãnat ociũ urbis ut qd putat cõtra dignitatẽ suã: mallet eni in rep. floreret. Optatq; ipm Cornificiũ adesse: q cũ ridere possit quæ in urbe fiant. ¶ Ordo est. Ego respondebo primũ ad id qd fuit extremũ .i. ultimum. in ea epistola quam accepi proxime a te. ¶ Ego eni animaduerti uos magnos oratores: facere hoc .i. respõdere primum extremo loco dictis aut obiectis. Incipiens autem respondere dicit. ¶ Tu requiris nõnunq̃ idest interdũ epistolas meas hoc ẽ acusas ꝙ nõ scripserim ad te. ¶ Ego aũt nunq̃ nõ dedi .i. semper dedi: cũ denuntiatũ eẽt mihi aliquẽ a tuis .i. tuoꝝ ire .i. ꝓficisci .s. a me ad te. ¶ Quod uideor mihi intelligere ex literis tuis: te nihil commissurũ .i. facturum esse temere .i. inc ōsiderate: nec constituturum quicquam certi .i. firmi propositi antequam scisses .i. sciuisses: quo .i. in quam partem.

¶ Iste nescio

¶ISTE nescio qui.cũ contẽptu dixit.¶ Cecilius bassus.hic erat in Syria:ut supra uisum est:coniicimus aũt eũ aliqd co natũ esse contra Cornificiũ.¶ Et si.nũc dãnat ocium urbis.¶ Digredi.discedere eo tempore cũ discedebas.¶ Im; ẽdẽ tibus.iminentibus:ut arbitrabat:iis q remanserunt in urbe.¶ Contra.aliter atq; arbitratus sum.¶ Istic.declarat quare utrunq; cõtra acciderit.¶ Istic.prouincia tua:quia Sextius qui lybiæ:quæ noua dicitur profectus erat. Cornificium ex ueteri Lybia expellere conabat:ut scribit Appianus lib.iiii.apud quẽ uide plura de his bellis.¶ Ne ipsum.qdẽ Cęsarẽ auctorẽ huius pacis.¶ Obdurui.assuefactus sum:& ut ita dicã callũ feci.¶ T.Planci.hũc intelligimus histrionẽ egisse. VBB. Digredi Obdurui

iste nescio qui:Cæcilius Bassus erumperet quicquam certi constituturum id ego,& speraram prudẽtia tua fretus & ut confiderem fecerunt tuæ gratissimæ mi hi literæ:idque ut facias:sæpissime:ut & quid tu agas: & quid agatur scire possim:& etiam quid acturus sis: ualde te rogo. Et si per iniquo patiebar animo te a me digredi:tamen eo tempore me consolabar:q; & in summum etiam ocium te ire arbitrabar:& impen dentibus magnis negociis discedere, Utrunque contra accidit.Istic enim bellum est exortum:hic pax consecuta:sed tamen huiusmodi pax in qua si adesses: multa te non delectarent:ea tamen quæ ne ipsum Cæsarem quidem delectant. Bellorum enim ciuili um hi semper exitus sunt ut non ea solum fiant:quæ uelit uictor:sed etiam:ut iis mos gerendus sit qui bus adiutoribus parta sit uictoria. Equidem sic iam obdurui:ut ludos Cæsaris nostri æquissimo animo ui derem. Titum Plancum audirem:Laberii & Publii poemata.Nihil mihi tam deesse scito quam qui cum hæc familiariter docte q; rideam. Is tu eris si quã pri mum ueneris.Quod ut facias non mea solum:sed eti am tua interesse arbitror. Vale

¶ Laberii & Publii.hi minographi fuerunt: ut alio loco diximus de Laberio fuit ãt eques Roman⁹.¶ Tã deesse mihi.tã desiderari a me.¶ Docte. sine scurilitate:ingenuis scomãtibus.¶ Is.qui cũ rideam.

¶ISTE nescio qui uulgarius diceretur nescio qs: & ita innuitur contẽnendus.¶ Cæcilius Bassus erũperet.i.diu celatũ ac tecum consiliũ suũ: tandẽ ut reuelaret ego: &.i.simul:sperarã id.i.te ita facturũ: fret⁹.i. cõfisus & adiutus prudẽtia tua:& literæ tuæ gratissimæ mihi fecerunt:ut confiderem.s.te id facturũ.¶ Et ego rogo te ualde ut facias q̃ sæpissimæ.i.frequentissimæ:id ut possim scire:&.i.simul:qd agas:& quid agatur.s.ab aliis:& etiã quid sis acturus.¶ Etsi.i.q̃q̃ patiebar aio per iniquo te digredi a me:tñ ego cõsolabar eo tpe me q; arbitrabar te ire & in summũ ociũ: & discedere magnis negociis ĩpẽdẽtibus.i.imminẽtibus.¶ Utrũq; accidit ɔtra.s.opinionẽ meã.¶ Bellũ.n.est exortũ istic.s.ubi tu es:& pax est consecuta hic: sed tñ pax hmõi in qua si adesses.multa nõ delectarent te.¶ Tñ.i.sed ea:quæ ne quidẽ.i.non saltẽ: delectant Cæsarẽ ipm.s.caput rei. Belloꝝ &c. pbat assumptũ dicẽs.¶ Enim.i.quia:hi.i. huiusmodi sunt semp exitus belloꝝ ciuiliũ:ut non solũ ea quæ uictor uelit fiãt. sed etiam ut mos gerendus sit.i.ut obsequendũ sit:iis quibus adiutoribus uictoria sit parta.i.adqsita.¶ Eqdem.i.ego quidẽ:obdurui.i.in uidendis rebus iniustis sic animum obdurui:ut uiderem sã animo æquissimo ludos Cæsaris nostri.i.quos Cæsar uictor agendos curat:& ut uiderem.s.agentem.¶ Titũ plancum.s.histrionem:aut audirem Titum plancum: scilicet poetã & poemata Laberii & Publii: qui sunt mimographi.¶ Et scito nihil tam deesse mihi quam sup. aliquem: qui cum.i. cum quo: ego rideam hæc familiariter & docte.idest ex indicio arguto.¶ Tu eris is.s.qui cum ridebo:si ueneris quamprimum: idest ualde cito: quod ut facias ego arbitror interesse.i.in re esse:non solum mea sed etiam tua. ASC.

Vale.

M.T.C.Cornificio.S.D.

Libentissime legi tuas literas: in quibus iucun dissimum mihi fuit:q; cognoui meas tibi red ditas esse. Non enim dubitabam: quin eas libenter lecturus esses uerebar ne redderentur.Bel lum quod est in Syria: Syriamque prouinciam ti bi tributam esse a Cæsare ex tuis literis cogno ui. Eandem rem tibi uolo plene:& fœliciter eueni re.Quod ita fore confido fretus & industria:& pru dentia tua.Sed de Parthici belli suspitione quod scri bis:sane me commouit.Quantum copiarũ haberes cũ ipse coniectura consequi poteram:tum ex tuis lite ris cognoui.Itaq; opto ne se illa gens moueat hoc tẽ pore:dũ ad te legiões eæ perducant quas audio duci.

Libentissime:cum Cæsar præfecisset Cornificium Syriæ:in ea quæ timeretur: aut certe iam esset bellum optat Cicero eam rem illi fœliciter euenire:postea uero contra bellum parthicum monet quomodo agere debeat:ostenditq; se cupidum esse scire : quid egerit.¶ Volo. cupio.¶ Quod. ut tibi bene & fœliciter eueniat.¶ Fretus.confisus.¶ De suspitione belli parthici scripserat enim se suspicari parthos moturos esse bellum.¶ Cum.idem & cæ.¶ Illa gens. parthorũ.¶ Dum.donec. VBE.

Libentissime legi tuas literas &c. Cum Cæsar præfecisset Cornificium Syriæ & in ea bellũ timeretur aut iam esset:optat Cicero eam rem illi fœliciter euenire:postea uero cõtra bellum parthicum monet quomodo agere debeat: ostenditq; se cupere scire quid ille hactenus egerit.¶ Ordo est. Ego legi libentissime literas tuas:in quibus fuit mihi iucundissimum q; cognoui meas:scilicet literas eẽ redditas tibi.¶ Non enim dubitabam quin esses lecturus eas libenter:uerebar:idest formidabam ne redderentur: scilicet ibi.¶ Ego cognoui ex literis tuis. Bellum quod est Syria & Syriam prouinciam esse tributam tibi a Cæsare.¶ Ego uolo:idest opto eandem rem:scilicet belli & prouinciæ administrationem euenire tibi bene:& fœliciter.¶ Quid confido fore:idest futurum ita:fretus:idest confisus & industria & prudentia tua.¶ Sed quod scribis de suspitione belli parthici:scilicet quod instare scribis:commouit me sane:idest multum:quia sup.eũ.s.ita sit:q; ipse: idest ego p meipsum: poteram consequi:idest cognoscere:coniectura.i.per coniecturam:tum:idest multo apertius cognoui ex literis tuis.¶ Itaq; opto ne:idest ut non:ut illa gens.scilicet parthica:non moueat se hoc tempore:dum idest donec eæ legiones quas audio duci:idest aut dici:idest diligi perducantur ad te. ASC.

VBE. ¶ Pares. æq̄les pthis. ¶ Vti cō. M. Bib. i. facere sicut fecit Bib. ¶ Oppido. munitissimo. Antiochia cū ꝑfuisset Syriæ: ut Consti uisum ē lib. u. ¶ In pro. in syria: expulit aūt eos Cassius: ut uisum est. ¶ Ex re. ut uidebitis rē indigere consilio. ¶ Cōsti tuere tues. consilium capies. ¶ Vsq. semper assidue. ¶ Idem fa. ut des ad me literas omnibus quibus dare poteris.

ASC. ¶ Quod si nō hēbis copias pares. i. satis magnas ad cōfligēdū nō fugiet te. i. memineris: uti ɔsilio. M. Bibuli: q retinuit se oppido mūitissimo & copiosissimo tādiu q̄diu pthi fuerūt i ꝓuīcia. ¶ Sed tu ɔstitues hoc. i. qd de hoc sit faciēdū meli⁹ ex re. i. ex dispōne negocii: & ex tpe. i. q̄litate tpis. ¶ Quidē. i. certe: qd agas erit mihi curę usq. s. illud tps dū sciero qcqd egeris. Nūq̄ habui cui darē lr̄as ad te: qa dederi. ¶ Peto a te ut facias idem. i. simile. ¶ Et sup. peto in primis ut scribas ad tuos ita: ut sciant me esse tuum. Vale.

Quod si pares copias ad cōfligēdū nō hēbis: non te fugiet uti cōsilio. M. Bibuli: q se oppido munitissimo & copiosissimo tādiu rēuit: q̄diu i ꝓuīcia Parthi ferūt sed hoc melius ex re & ex tpe cōstitues. Mihi qdē usq; curæ erit: qd agas: dū quicqd egeris sciero. Lr̄as ad te nūq̄ habui cui darē: qn dederi: a te: ut idē facias: pero. In primisq; ut ita ad tuos scribas ut me tuū sciāt esse.

VBE. Gratæ. Cū proficisceret Cornificius p cāpaniam noluit diuertere in Sinuessanū uillā Ci. q̄re Ci. iocans dicit uillā suā puā nō passuram hāc iniuriā: nisi recōpēsauerit oia i cumano & pōpeiano. Postrēo rogat cornificiū: ut se lr̄is facessat: se. n. facili⁹ posse rn̄dere q̄ ꝓuocare pp occupatiōes: sed si fuerit ignauus i scribēdo: se ultro eū ꝓuocaturū: ne & ipse iners fiat. ¶ Diuersariolū. hospitiolū. ¶ Sinuessanū. ē aūt Sinuessa ciuitas mediterranea cāpaniæ: uino satis abūdās: qd Sinuessanū dr̄. ¶ Villa pu. s. Sinuessanū. ¶ Cumano & pō. uillis meis de cumano alio loco dixim⁹ plenius. ¶ παντα περι παντον. i. oia de oib⁹: est aūt puerbialiter dictū. i. nisi de oib⁹ & singulis: i quibus defecisti i sinuessano satisfacias: in cumāo & pōpeiano: quo uelis diuertas. ¶ Lacesses. ꝓuocabis ad scribēdū. ¶ Vt es. s. cessator: uel piger. ¶ Inertiā. s. mihi. ¶ Plura. scribā. ¶ Exaraui. scripsi. sed scribere ē ēt ex igēio facere: exarare uero uū figuras lr̄aꝝ facere quasi ergo hæc nō sit ep̄la: dixit exaraui: & nō scripsi.

Diuersariolū
Sinuessanum
Lacessere
Scribere
Exarare

M.T.C.Cornificio collegæ.S.

Gratæ mihi tuæ lr̄æ: nisi ꝙ Sinuessanū diuersariolū cōtēpsisti. Quā qdē cōtumeliā uillā pusilla iniquo aīo feret: nisi i Cumāo: & Pōpeiano reddideris παντα περι παντον. Sic igit̄ facies: meq; amabis: & scripto aliquo lacesses. Ego enim respondere facilius possum quā ꝓuocare. Quod si ut es cessabis: lacessam: nec tua ignauia ēt inertiā adferet: plura ociosus. Hæc cū eēm in senatu exaraui. Vale.

ASC. Gratæ &c. locat̄ ꝙ in uillā suā non diuerterit & ad scribendū inuitat dicēs. ¶ Lr̄æ tuæ fuerunt gratæ mihi nisi ꝙ cōtēpsisti diuersariolū sinuessanū. i. qd habeo Sinuessæ. ¶ Quā qdē contumeliā uilla. i. domus mea iustitiæ pusilla. i. exiguā ferret iniquo aīo alludit ad pauperes q se cōtēni ægre ferūt: nisi reddideris. i. sis redditurus in Cumano & Pōpeiano: sup. diuersoriis meis. παντα. i. oia περι. i. de παντον. i. oibus. ¶ Tu igit̄ facies sic: & amabis me: & lacesses. i. ꝓuocabis aliquo scripto. ¶ Ego enim possum facilius respondere quam prouocare. ¶ Quod si cessabis ut es. s. tardus ad scribendum: ego lacessam. i. prouocabo te nec ignauia tua adferte etiam sup. mihi inertiā. ¶ Plura sup. scribam ociosus: ego exaraui idest scripsi hæc cum essem in senatu. Vale.

VBE. C. Anitius. Cōmēdat Ci. hac ep̄la Cornificio ꝑfecto Affricæ. C. Anitiū familiarē suū ꝓficiscētē legatū i eā ꝓuinciā pp negocia q̄dā sua. Rogat aūt Corni. ut eū oib⁹ reb⁹ adiuuet: ut possit negocia sua cōmodissime cōficere d: Ide cōmēdat ēt ei⁹ dignitatē rogās ut ei lictores det: ꝙ se sua spōte facere cōsuetū eē dicit: cum ꝑfuisset aliq; qa itellexerat summos uiros id fecisse. ¶ Oib⁹. s. uirtutib⁹: doctria: igenio: nobilitate: & cæteris silib⁹. ¶ Libera. larga: qa nō ē ꝑscriptū tm̄ unū negociū agēdū s; qcqd necesse fuerit i ꝓuī. ¶ Nō. r. spōte mea. ¶ Ac. itellexerā. ¶ Fa. hoc ut des ei lictores: de q̄ dictiōe alio loco plene dcm̄ ē.

M.T.C.Cornificio.S.D.

Caius Anitius familiaris meus: uir oibus rebus ornatus: negocioꝝ suoꝝ cā legatus est in Affricā legione libera. Eū uelim reb⁹ oib⁹ adiuues: operāq; des: ut quā cōmodissime sua negocia conficiat. In primisq; qd ei charissimū est dignitatē eius tibi cōmēdo: Idq; a te peto: quod ipse in ꝓuincia facere sum solitus nō rogatus ut oibus senatoribus lictores darē ꝙ idē acceperā: & id cognoueram a summis uiris factitatum. Hoc igitur mi Cornifici facies: cæterisq; rebus oibus eius dignitati reiq;: si me amas: consules: id erit mihi gratissimum. Da operam ut ualeas.

ASC. Caius cōmēdat Cornificio ꝑfecto affricæ. C. Anitiū familiarē suū dicēs. C. Anitius familiaris meus uir ornat⁹ oibus rebus: legat⁹ est in africam legione libera quia cā negocioꝝ suorum non publicorum. Velim adiuues eum rebus oibus: & des operam ut conficiat. i. perficiat negocia sua: q̄ commodissime & in primis commendo tibi dignitatem eius: qd. s. eā esse cōmendatā est ei charissimū. ¶ Et peto a te. Id quod ipse. i. ego solitus sum facere in ꝓuincia nō rogat⁹: ut darē. i. solitus sum dare lictores. i. ministros publicos oibus senatorib⁹. i. senatori ordinis uiris ꝙ. i. qa acceperā idē. s. bn̄ficiū. s. ab aliis & cognouerā id factitatū. i. frequēter factū: a sūmis uiris. ¶ Tu igit̄ o mi Cornifici facies hoc: ꝙ ɔsules. i. ꝓuidebis & ꝓderis: cæteris rebus eius oibus. & dignitati & rei eius si amas me: id erit gratissimū mihi. ¶ Da operā ut ualeas.

VBE. Nos hic. Occiso Cæ. scribit Ci. se hr̄e magnū negociū & bellū cū. C. Antonio. M. An. frē. sed se agere uerbis: illū armis: dicit ēt eū oblocutū esse: de Cornificio: deide ońdit oia oppressa esse deesseq; decēuiris bōis & p̄riæ defensoribus. Brutos .n. & Cassiū & cæteros iterfectores Cæ. abesse a patria: se aūt defensurū rēp. q̄tū in se erit. Deide dicit qd decretū sit a senatu de ꝓuīciis: in quas qdē uolebat nouos successores mitti: qd dicit Ci. nō placuisse senatui te ita sentiēte ne ꝓuīciæ traderent̄: nisi his q ex senatusconsulto missi eēnt ad succedēdū. Superiores oēs ep̄læ ad Cornificiū uident̄ scriptæ fuisse aū mortē Cæsaris: sequētes uero post eius mortē. ¶ Collega nostro: nō in auguratu: ut quidam falso putant sed collega quondā. s. in consulatu meo oppressi. ¶ Catilinam: tunc enim. C. Antonius collega fuit Ciceronis.

M.T.C.S.D.P.Cornificio.

Nos hic cum homine gladiatore omniū nequissimo collega nostro Antonio bellū gerimus: sed nō pari conditione: contra arma

NOs &c. Scribit ſe poſt cædē Cæſaris hr̄e magnū bellū cū Antōio: ſed ſe agere uerbis illū armis. Quæriturq; rēp. deſolatā cū: Brutꝰ & Caſſius abſint. Deinde ſcribit de decreto ſenatus un̄ uideſ hæc ep̄la ſcripta paulo poſt necē Cæſaris: ſuperiores ante eā. Ordo eſt. Nos gerimus hic bellū cū Antonio collega nr̄o. i. conſenatore: hoīe glo diatore. i. uili & gladiatorio aio arma tractanti: utpote nequiſſimo omnium. Sunt qui putent Ciceronem de collega con ſulatus ſui loqui quod minime placet. Sed gerimus bellū cōditione nō pari. i. impari utpote. ASC.

uerbis. At ēt de te cōcionaſ nec īpūeīnā ſentiet quos laceſſierit. Ego aūt acta ad te oīa arbitror pſcribi ab aliis. A me futura debes cognoſcere quoꝝ qdē nō eſt difficilis cōiectura. Oppſſa oīa ſūt, nec hn̄t ducē bōi: nēcp τυραννοκτόνοι lōge gētiū abſūt. Pāſa & ſētit bn̄ & loqſ fortiter. Hircius nr̄ tardius cōualeſcit. Quid futuꝝ ſit plane neſcio. Spes tū eſt una: aliqn̄ pplm Ro. maioꝝ ſilem fore. Ego certe reip. n̄ deero & qcqd acciderit a quo mea culpa abſit: aio forti ferā. Illd̄ pfecto quoad potero tuā famā & dignitatē tuebor. Ad. xiii. kalē. Ianu. Senat' frequēs mihi ē aſſenſus: cū de cæteris reb' magnis & neceſſariis tū de puīciis ab iis qui optinerēt: retinēdis: neq; cuiq; tradēdis: niſi q ex ſenatuſcōſulto ſucceſſiſſet. Hæc ego cū reip. cā cenſui tum me hercule primis retinēdis dignitatæ tuæ. Quāobrē te amoris nr̄i cā rogo reip. cā hortor: ut ne cui qcq̄ iuris tua puīcia eē patiare. Atq; ut oīa referas ad dignitatē: q̄ nihil pōt eē pſtāti'. Vere tecū agā: ut neceſſitudo nr̄a poſtulat. In Sempronio ſi meis lr̄is obtēperaſſes: maximā ab oib' laudē adeptus eēs: ſed illud & pterit & lenius ē. Hæc magna res ē. Fac ut puīciā retineas in ptāte reip. Plura ſcripſiſſem: niſi tui feſtinarēt. Itaq; Chærippo noſtro me uelim excuſes. Vale.

VERbis. ſ. gerim' bellū. Cōtra arma. qa ille te lis mihi minaſ: & ſic ē declaratiōis imparia ōditionis. Cōcionat' ē. orōnē hūit. De te. tibi detrahēdo. Quos q̄les uiros. Quoꝝ. futuroꝝ. Cōiectura. iudiciū ex qbuſdā ſignis. Bōi. deféſoris patriç & libertatis. Tyrānoctōi. iterfectores tyrāni tyrānidç. ſ. Brutus & Caſſius. Lōge gētiū. p lōge: nā gentiū additio ē: ſic nuſq̄ locoꝝ & nuſq̄ gētiū. Cōualeſcit. qa ſolitus ē eē timid' & pſeuerat. Maioꝝ. q ob aī magnitudinē ſeruitutē ferre nō potuerūt. A quo mea culpa abſit. i. in quo nō ſit culpa mea. Retinendis. ī futuꝝ. Retinēdç. t. d. ut nō cogeris diſcedere: & ex magiſtratu fieri priuatus. Quicq̄ iu. aliqd ptātis. Vere. ſincere: ſine ſimulatiōe. In Sēpr. cui ut traderes puīciā ad te ſcripſerā. Illud. quo tradereſ Sēpronio. Magna res ē: qa neſcim' cui ſit habēda fides. Feſtinarēt. accellerarēt uēire. Chçrippo ad quē pp feſtinationē tuoꝝ ſcribere nō potui ia erat amicus a Cic. in Africa cum Cornificio. VBB.

Cōiectura

Tyrannoctōi

VERbis ōtra arma. At. ſ. An. cōcionaſ. i. uerba ad pplm facit: ōtra te: nec ipūe. i. nō ſine punitiōe futura: nā ſentiet quos: laceſſerit hoc dicit ut Cornificiū ad ultionē ſtimulet. Ego āt arbitror oīa acta pſcribi ad te ab aliis. Tu debes cognoſcere a me futura: quoꝝ q dē. ſ. futuroꝝ ōiectura n̄ ē difficilis. Oīa ſūt oppſſa nec bōi hn̄t ducē: & Tyrānoctori. i. tyrānidç nr̄i: abſunt lōge gētiū. ſ. i lōgīnqs regiōib': Pāſa & ſetit bn̄ & loqſ fortiter Hircius nr̄ ōualeſcit. ſ. ex ægritudine tardius. Quid futuꝝ ſit plāe neſcio. Atq; dixerat ſe futura dicturꝰ: ſed ea dūtaxat quoꝝ n̄ difficilis eēt cōiectura. Eſt tū una ſpes: Po. Ro. futuꝝ: aliqn̄. i. tādē ſilem maioꝝ. ſ. ſuoꝝ. i. libertatis uidicē. Ego certe nō deero reip. & ferā. i. patiar aio forti qcqd acciderit a quo culpa mea abſit. Profecto ſup. faciā: illd̄ quoad potero hoc ē tuebor famā tuā & dignitatē. Senat' frequēs eſt aſſenſus mihi ad. xiii. Kalē. Ianu. cū. ſ. ita ſit q̄ ē aſſenſus de cæteris reb' magnis & neceſſariis. tū. i. mlto euidētiꝰ ē aſſenſ' de puīciis ī retinēdis ab iis q optinerēt. ſ. eas: neq; tradēdis cuiq̄ niſi q ſucceſſiſſet ex ſenatuſcō. Ego cē. i. dicēdo ſn̄iam cui ſenatus aſſenſus ē iudicaui: hæc cū cā reip. tū me Hercule i pmis cā dignitatis tuæ retinēdæ. Quāobrē ergo rogo te cā amoris nr̄i: & hortor te cā reip. ut ne patiare cui. i. alicui: qcq̄ iuris i puīcia tua. Atq; & ut referas oīa ad dignitatē nō ad utilitatē q̄. ſ. dignitatē: nihil pōt eē pſtātius. Ego agā tecū uere. i. ex aīo & apte ut neceſſitudo nr̄a poſtulat. Si obtēperaſſes: lr̄is meis ī Sēpronio. i. ī eo: mādaui de ſempronio: tu adeptus eēs ab oībus maximā laudē. Sed illud & pterit & lenius: idest modici momēti ē: hæc res ē magna fac ut retineas puīciā in poteſtate reipub. Ego ſcripſiſſem plura niſi tui feſtinarent. Itaq; uelim excuſes me Chærippo noſtro: ſcilicet q̄ nihil ad eum ſcribo. Vale. ASC.

M.T.C.S.P.D. Cornificio.

OMnē cōditionē perii tui ſtatūq; puinciæ mihi demōſtrauit Tratori'. O mlta intolerabilia locis oībus. Sed quo tua maior dignitas eo q tibi acciderūt minus ferēda. Neq; n. q tu pp magnitudinē: & aī: & īgenii moderate fers: a te non ulciſcēda ſūt ēt ſi nō ſint dolēda. Sed hæc poſteri'. Vale.

OMnē. ſcribit Ci. ſe itellexiſſe ex Tratorio quodā oēm cōditionē puīciæ cornificii i q̄ itellexerat eū oppſſum eē multa digna q̄ licet nō uideanſ ualde dolēda: dicit tū ei eē ulciſcēda: deide licet ſciat Cic. acta reꝝ urbanaꝝ mitti ad Cornificiū: pſcribit tū multa q̄ fiebāt: & ab An. & ab Octa. de quo diſ magnā eē ſpē Aug. aut magno eē odio oīb' quē dicit tētaſſe ſollicitare pecūia legiōes quatuor: q̄ ex Macedōia ueniebāt: ut eas hr̄et ad oppreſſionē ſuæ ciuitatis: hæc āt mala dicit ſe ita ferre: ut ualde ſit obligat' philoſophiæ: quæ eū ab oī ſollicitudine abducit: & arma cōtra ipetus fortunæ cōmēdat poſtremo diligentiā: & prudētiā Tratorii i rebus cornificii. O. exclamātis ē. Sed quo. dicit q̄ licet multis locis multa ſint tollerabilia: tū q̄to maior ſit dignitas Cornificii: eo minus ei ferēda eē quæ acciderūt. Intelligimus aūt alias moleſtias ſibi factas in prouincia quas Ci. Cornificio ulciſcendas eſſe dicit. Propter ma. ani. qa q̄to qſq; ē maioris animi: tāto moderatius fert iniurias & facilis remitti: ut & Ariſtoteles: & Ci ſcribūt: & Oui. i li. quē de triſtibus appellat. Quo quiſq; eſt maior: magis eſt placabilis iræ. Et faciles motus mens generoſa capit: ordo eſt: neq; enim a te ulciſcenda ſunt: qui tu propter magnitudinem animi & ingenii moderate fers. Poſterius: ſcilicet ſcribemus. VBE.

n Mnem &c. Dicit ex Tratorio ſe omnia intellexiſſe quæ intolerabilia: quidem ſunt ſed quæ ſperet ab eo ulciſcenda. Ordo autem eſt. Tratorius tuus: ſcilicet amicus demonſtrauit mihi omnem conditionem imperii tui & ſtatum prouinciæ ſcilicet tuæ. O exclamandi particula: multa intolerabilia omnibus locis &c. Cætera patent. Sed hoc poſterius: ſupple ſcribam &c. Vale. ASC.

VBE. Conatum.i.M. An.in.p.ado.ut usurparet pecuniā Octauiani:q̄ cū Anto. uellet hr̄e dicebat se eā dedisse Dolobellæ p̄fecto syriæ & legatis po.Ro. ¶ Credūt fa.s.q uoluerit opprimere An. ¶ In eo.Octa. ¶ Nr̄ fa.puto iro nice dictū quia esset ab eis alienissimus. ¶ Interfectores.qui credebanť missi ab Octa. ¶ Ad.vii.Kalen. hanc rē uide plenissime apud Appia. ¶ In cer.no.quasi iugū quoddā ipōnere ne possemus ei resistere. ¶ Nullā par.reip. sanæ & saluæ.i.incolumis non diminutæ. ¶ Id.s.sperare. ¶ Abducit.attrahit de laudibus philosophiæ & in officiis suis:& in tusculanis questionibus & supra in multis epistolis multa dicit. ¶ Quicq̄.a quo culpa absit.i.in quo non sit culpa nostra. ¶ Probassem.bonum iudicassem.

M.T.C.Cornificio.S.P.D.

Rerum urbanarū acta tibi mitti certo scio:qđ ni ita putarem: ipse scriberem. In primisq; Cæsaris Octauiani conatum: de quo multitudini fictum ab An·o.crimē uideť, ut in pecuniam adulescētis.imp.etū faceret. Prudētes autem & boni uiri & credunt factū & probant. Quid quæris? magna spes est in eo:nihil est:quod nō existimetur laudis: & gloriæ causa facturus: Antonius autem noster familiaris:tanto se odio esse intelligit ut cum interfectores suos domi comprehenderit rē proferre non audeat. Ad septimum idus Octobris: Brundusium uenerat: profectus obuiam legionibus. Macedonicis.iiii.quas sibi conciliare pecunia cogitabat: easq; ad urbē adducere & in ceruicibus nostris collocare. Habes formā reip. si in castris potest esse resp. In qua tuā uicem sæpe doleo q nullam partem per ætatē sanæ & saluæ.reip.gustare potuisti. Atq; ante hac quidem sperare saltem licebat:nunc etiam illud ereptū est, Quæ enim spes est? cum in concione dicere ausus sit Antonius Cannutium apud eos sibi locum quærere:quibus te saluo locus in ciuitate esse non posset. Equidem & hæc: & omnia q̄ homini accidere possunt:sic fero:ut philosophiæ habeam magnam gratiā:quæ non modo me a sollicitudine abducit:sed etiam contra omnes fortunæ impetus armat:tibiq; idem censeo faciendū:nec a quo culpa absit quicquam in malis numerandum. Sed hæc tu melius. Tratorium nostrum cū semper probassem:tū maxime in tuis rebus summam eius fidem: diligentiā prudentiamq; cognoui. Da operam ut ualeas:hoc mihi gratius facere nihil potes. Vale.

ASC. Rerū &c. Hāc ep̄lam quædā exēplaria habēt superiori annexā. In qua scribit acta rerū urbanarū licet ea puter ad Cornificiū mitti.scribit āt p̄cipue de Antonio & Cæsare Octauiano. ¶ Ordo ē. Ego scio certo.i. ut certū:acta rerū urbanarū mitti tibi:qđ ni.i nisi putarē: Mire subiūgit putarē cū se certo scire p̄misit:ipse .i.egomet scriberē sup.ea & in primis sup.scriberē conatū Cæsaris Octauiani.i.Octauii filiū: de quo uidetur multitudini:crimē fictū ab Antonio: ut faceret impetū in pecuniā adulescētis.i.derelictā ei testamento a Cæsare.nā Antoni⁹ magnā uim sustulit. ¶ Aūt.i.sed:uiri prudētes & boni:& credūt factū.s. a Cæsare ex aīo: & p̄bant.s.cōmendat. ¶ Quid quæris.s.ut multa scribā. Magna spes est in eo.s.Cæsare:nihil est qđ nō existimet esse facturus cā laudis & gloriæ. Antoni⁹ āt nr̄ familiaris: ironia est:intelligit se esse tanto odio:ut cū cōprehēderit interfectores suos.i.ad se interficiēdum a Cæsare missos:domi.s.suæ nō audeat p̄ferre.i.diuulgare rē. Antoni⁹ sup. uenerat ad septimū Idus Octobris Brundusiū p̄fectus.i.egressus obuiā.quatuor legionibus Macedonicis:quas cogitabat conciliare sibi pecunia:& adducere eas in urbē.s. Romā.& locare in ceruicibus nostris ut nobis sint grauamini. Habes.i.intelligis formā reip.si resp. pōt eē i castris. ¶ In qua.s.re:ego doleo sæpe uicē.i.fortē tuā:q nullā.i.nō ullā non potuisti per ætatē:quia cū resp. uigeret nimis iuuenis eras & post quam uir esse cœpisti resp.oppressa fuit:gustare ullā partē reip. sanæ & saluæ. ¶ Atq; licebat quidē an̄ hac.i.ante hoc tp̄s: saltē.i.ad minimū:sperare.i.gustare aliqn̄ partē reip.saluæ & sanæ nūc ēt illud.s.sperare talia:ē ereptū. ¶ Quæ.n. spes est:cū Antonius ausus sit dicere in cōcione.i. sermone ad populū cōuocatū Cannuiū q̄rere sibi locum apud eos.s.perditos hoies:qbus te saluo.i. donec fueris saluus:locus nō posset esse in ciuitate. ¶ Equidē.i. ego qdē fero & hæc:& oīa quæ possunt accidere hoi:sic:ut habeā magnā gratiā philosophiæ:quæ nō mō.i. nō solū abducit me a sollicitudine:sed etiā armat me cōtra oēs impetus fortunæ:& ego cēseo idē faciēdū tibi:nec numerandū quicq̄ in malis idest q̄ uera censenda sunt mala:a quo culpa absit. Id aūt ex Stoicorū dicit dogmate. ¶ Sed tu melius supp. nosti aut diceres hæc. ¶ Cū.s. ita sit q probassem.i.ad probassem semper Tratoriū nostrū.i.cōem amicum:tum cognoui maxime summā fidē:diligentiā & prudentiam eius in rebus tuis Da operam ut ualeas. ¶ Nihil potes facere mihi gratius:hoc.i.quā hoc.s.ut ualeas.id autem amanter dictum est:quo adiro frustra immo inepte adderetur. Vale:nam eius loco ponitur:habetq; quandam uim accurationem.

M.T.C.S.D.P.Cornificio.

Ego nullum locum prætermitto(nec enim debeo) non modo laudandi tui : sed ne ornandi quidem. Sed mea studia erga te : & officia malo tibi ex tuorum literis : quam ex meis esse nota. Te tamē hortor. ut omni cura in rēp. incūbas.

VBE. Ego scripta est hæc epistola quo tp̄e Anto. obsideret Deciū Mutinę. Primū igiť.scribit Ci.se assidue curare & laudes & ornamēta Cornificii:sed male quę pro eo agit ab aliis eū referri:q̄ ad se scribi. Deide hortať eum incūbat in rempublicam. Postea uero ostendit nihil eē certi Romæ:quia nondum redierāt legati qui ab Anto.iuerant denunciaturi ut desisteret ab obsidione: se autem dicit diligentissime suscepisse curam tuendæ libertatis. Postremo cōmendat ei. T. Pinariū quēdā p̄curatorem cuiusdam Dionysii ut amborum causa & Pinarium & negocia oīa:quæ p̄curat cōmendata habeat.

ASC. Ego &c. Scripta ē hæc ep̄la quo tp̄e.M.An.obsidebat Mutinæ.D.Brutū:in qua dicit se tueri dignitatē Cornificii e Hortatur ut in rēp.incūbat:dicit nihil certi eē Romæ:cū legati ad Antoniū missi ut desideret:nōdum redierint:ac demū cōmendat ei.T.Pinariū. ¶ Ordo est. Ego nullū.i.nō ullū: non p̄mitto ullū locū:nec enim debeo nō mō laudandi tui:sed ne quidē qđ magis liceret:ornandi tui. ¶ Sed ego malo mea studio & officia erga te eē nota tibi ex literis tuorū.i.amicorū & familiariū q̄ ex meis. ¶ Tamen ego hortor te:ut incumbas.i.propensius sis oī cura:in rēp.s. iuuādā.

¶ Animi.s.

C ANImi.s.magni:q maxime pbaṫ ex defensiõe reip. Spei:amplificandę dignitatis: qa nihil magis affert dignitatẽ q̃ ptectio reip. Nũcio:mãdato. Paruisset:Ant.ut desisteret ab obsidiõe. Occasio:opportunitatis. More meo.ut sp ɔsueui. Profectus sum:palã obtuli & exposui. Minimũ:pusillũ. Propter studia cõia:qa lr̃is & phiæ dat operã.si cut ego. Procurat.gerit:inde procurator proprie negocioꝝ gestor.quem uulgus factorẽ appellat. Ea negocia. Nõ debeo quia debent tibi commendata sponte tua. Illum:pinarium. Studium:fauorem. VBB. Procurare Procurator

C HOC.s.incũbere in rẽp.ẽ.s.offm ai tui:hoc ẽ igenii tui hoc ẽ eius spei.i.ptinet ad eã spẽ dignitatis tuæ amplificãdę:q̃ debes hr̃e. ASC.

Hoc est animi: hoc est ingenii tui: hoc eius spei q̃ hẽte debes amplificandæ dignitatis tuæ. Sed hac de re alias ad te pluribus cũ enim hæc scribebá: in expectatione erát oĩa. Nondũ legati redierant quos senatus non ad pacem deprecandá sed ad bellum denuntiandum miserat: nisi legatorũ nuntio paruisset. Ego tñ: ut primum occasio dara est meo pristino more rép. defendi: me principé senatui. P.Q.n.Ro. pfecᵗ sum neq; posteaq; suscepi cám libertatis minimũ tempus amisi tuendæ salutis libertatisq; communis. Sed hæc quoq; te ex aliis malo cognoscere. T. Pinariũ familiarissimũ meũ, táto tibi studio cómẽdo ut maiore non possim. Cui cũ ppter omeis uirtutes, tum etiam propter studia communia sum amicissimus. Is procurat rationes negociaq; Dionysii nr̃i quem & tu multum amas, & ego oĩum plurimum. Ea tibi ego non debeo cómendare sed cómẽdo tamen. Facies igitur ut ex Pinarii gratissimi hominis literis tuum, & erga illum: & erga Dionysium studium perspiciamus. Vale.

M. T. C. S. P. D. Cornificio.

Liberalib⁹ literas accepi tuas: quas mibi Cornificius altero uigesimo die, ut dicebat reddidit. Eo die nõ fuit senatus neq; postero. Quiquatribus frequenti senatu cám tuam egi non inuita minerua. Etenim eoipso die senatus decreuit: ut minerua nr̃a: custos urbis: q̃ turbo deiecerat: restitueretur. Pása tuas lr̃as recitauit. Magna senatus approbatio cósecuta est cũ summo gaudio: & offensio ne Minotauri idest clauis: & tauri Factum de te senatuscól. honorificũ. Postulabaṫ át ut ét illi notarenṫ sed pása

Sed sup.scribem⁹ aut loquemur alias.i.alio tpe.plurib⁹.s.uerbis de hac re ad te.n.i. quia oia erãt i expectatõe:& ita nihil certi neq; peractũ:cũ ego scribebã hæc.Legati.s.ad Ant. missi nõdũ redierãt: quos senat⁹ miserat:ñ pacẽ depcãdã.i.pcib⁹ ipetrãdãr sed ad bellũ denũtiãdũ.i.idicẽdũ:nisi.s.Antoni⁹: paruisset nũtio.i.mandato:legatoꝝ. Ego tñ ut pri. occasio data ẽ.s.libere loquẽdi:defẽdi rẽp.mor meo pristino.i.i priore statu ɔsueto:& pfectus sũ me:principẽ senat⁹ ppli Rõani neq; amisi postea q̃ suscepi cãm libertatis.s.tuẽdæ. Sed ego malo te cognoscere:quoq;.i.ẽt hæc:ex aliis. Ego cõmẽdo tibi Titũ Pinariũ familiarissimũ meũ tãto studio i.molimine:ut ñ posũ.s.eũ cõmẽdare:maioṙ.s.studio. Cui ego sũ amicissimus cũ.s.ita sit q pp oẽs artes:tũ ẽt pp studia cõia.s.i rẽp. Is.s.Pinari⁹ pcurat.i.qđ dñi sollicitat:rões & negocia dionysii nr̃i.s.cõis amici:quẽ &.i.sic tu amas multũ & ego amo plurimũ.i.abũdãtissime oium. Ego nõ debeo cõmẽdare tibi ea.i.eiusmodi q̃ mihi tãtope sũt cordi:sed tñ cõmẽdo. Tu igiṫ facies ut pspiciam⁹.i.euidẽter cognoscam⁹ ex lr̃is Pinarii hois gratissimi studiũ.i.fauorẽ diligẽtẽ tuũ:&.i.sic:erga illũ.s.Pinariũ tãq̃ sollicitatorẽ & pcuratorẽ:q si rẽ amici bñ pcurauerit emolumẽtũ ab eo ɔseq̃reṫ:&.i.simul:erga Dionysiũ.s.cõmunẽ amicũ:cuius ratiões & negocia ille agit. Vale.

Liberales.docet Ci.quã diligẽter egerit cãm cornificii:& ut multum Cornificii lr̃æ approbatæ sint:quas pãsa recitauerat. Deinde idẽ dicit eẽ decretũ:de puicus retinẽdis:qđ ẽt dixit supia in alia epl̃a.postea uero admittit excusationẽ q̃ ille de Sẽpronia fecerat:& oñdit desuturũ reip.q̃cũq; fortũa futura sit nec se defatigatũ iri.Postremo cõmẽdat ei quosdã amicos suos:q hẽrãt hr̃ditatẽ in africa:q̃ ei impediebatur a quodã Erote turii testatoris liberto. Liberales:die festo liberis patris sunt q putãt principiũ hui⁹ epl̃æ eẽ. Lr̃as accepi:liberalius ãt finẽ pcedẽtis qđ ego nõ pbo.sed puto liberales esse principium huius epistolę. Altero:uigesimo.i.quadragesimo. Cornificius:filius tuus. Quinqustrib⁹:die festo mineruæ:de hac dictiõe plura diximus alio loco. Nõ iui.m.nõ repugnante natura.i. magna gr̃a & sapientia. Minerua nr̃a:nr̃m ingeniũ. nr̃a cõsuetudo dicẽdi p rep.sed allusit ad Miner.Phidiæ quæ in arce posita erat tãq̃ custos urbis ita dicit suã Miner. custodẽ esse. VBE.

urbis. Turbo:impetus maioꝝ. Deiecerat.opp̃sserat terruerat minis. Restitueret:redẽperet in pristinũ statũ. Pãsa:credo aliũ eẽ quã cõsulẽ:qñ cõsuliã pierat ut isra hac epl̃a. Sũmo gaudio.s.senatus. Offẽsiõe:molestia:displicẽtia. Minotauri:p cõtẽptũ appellauit Ant.minotauꝝ a similitudine feritatis nã qđ sequiṫ.i.clauis & tauri non puto esse textum Ci.alius codex habet clauissii & tauri:quæ puto esse omnia propria:sed non probo.

ASC.

Liberalibus &c. Narrat ut diligenter egerit causam Cornificii & ut literæ eius commendatę fuerint cũ eas pansa recitarit: Deinde dicit decretum esse prouinciis retinendis Admittit excusatiõem de sempronio pollicetur se reipub. non defuturum:ac demum commendat amicos suos qui hereditatem habebant in aphrica. Ordo est.ego accepi lr̃as tuas liberalibus.s.festis.i.die liberaliũ:quas Cornificius tuus.s.filius reddidit:ut dicebat:altero uigesimo die.i.quadragesimo die postq̃ scriptę erãt. Senatus nõ fuit.s.habitus collectus eo die.s.liberaliũ:neq; postero.i.pxime sequẽti. Ego egi cãm tuã frequẽti senatu.i. cum multi adessent senatores: quinquatribus.i.festis mineruæ:quæ quinto quoq; anno celebrabanṫ: non inuita minerua.i.naturali igenio astipulante: alludit aũt ad quinquatria quasi minerua eo die pcipue fauerit. Etenim senatus decreuit eo die:ut minerua nr̃a.i. facunda sapiẽtia custos urbis:ut patuit in detectiõe coniurationis catilinariæ quã turbo.i.tumultus belli ciuilis deiecerat.i.de sede sua expulerat:ut turbo.i.uis uentorum deiecerat prius mineruã Phidiæ opus quæ in arce posita fuerat tanq̃ custos eius: ad eã ergo alludit.Pãsa recitauit lr̃as tuas.Magna approbatio senatus ẽ ɔsecuta cũ sũmo gaudio:& cũ offẽsione Minotauri.i.clauis & tauri:sic ferre textus:hñt nõnullis dicẽtibus nõ eẽ uerba Cicerõis sed adposititia.qđ facilẽ crederẽ.s.minotaurũ i pprio significatu accepisset.sed qa metaphoricos nõ ociosum fuerit rẽ apire minotauri igiṫ.uidelicet Antonii.i clauis & tauri.i.q claue potentiæ rẽp.occludere uult:& cornibus tauri.i.petulãtiæ suæ ipigere:sicut minotaur⁹ labyrintho iclusos opprimebat Senatuscõsultũ honorificũ factũ sup.ẽ de te aũt.i.sed postulabaṫ.s.a me aut ab iis q cãm tuã agebãt:ut ẽt illi.s.quos criminatus es notarentur.s.infamia:sed Pãsa:ut putaṫ iunior non cõsul q iã ceciderat in plio:sup.fuit.

VBE. ¶CLEmentior.s.fuit:quia non sentiebat eos notãdos infamia. ¶ Cũctãtibus:cessantibus. ¶ Mihi est assensus senat⁹: ut supra in epistola q̃ incipit.Nos hic cum hoie. ¶ Labefactare:cõmouere a pposito auertere. ¶ Eum non dicit qs fuerit sed intelligimus aliquẽ fuisse qui noluisset succedere cornificio eo inuito sicut & Sempronius:de quo infra. ¶ Compellatione: sermones repræhensiones. ¶ Deturbatus:deiectus:ut puppi deturbat ab alta. ¶ Conuitio.repræhẽsiõe: quod non diceret eum sibi appetere:quod erat tuum. ¶ Tenuisse:conseruasse. ¶ Purgas:excusas:q nõ tradideris ei puinciã licet ex senatuscõsul.eam peteret:ut penultima epĩa huius li.uidebimus. ¶ Fuit quoddã tp̃s græcũ seruitutis.i.fuit quoddã tp̃s quo cũ essemus in seruitute i græcia mallemus uiuere. ¶ Rapiebar:ferebar:celerrie ibã. ¶ Cũ Ethesiæ: quasi bonos ciues.i.cũ uẽti Ethesiæ tãq̃ hẽret sensum:& eẽnt ciues hoi noluerũt me seq: quia relinq̃bã rẽp.Bõi.n.ciues relinquẽtẽ rẽp. pseq nõ debẽt sicut Ci.in Lælio de amicitia oñdit. De ethesi diximus li. ii.epistola.ad Celiũ ruffũ:quę icipit.Nõ potuit accuratⁱ⁹ agi i fine. ¶ Auster:uẽt⁹meridiõalis:q & not⁹ dr̃. ¶ Aduersus:ɔtrari⁹nauigatiõi meæ ¶ Rettulerunt: reportauerũt:reroduxerũt. ¶ Tribules.i. ad tuos q sunt eiusdẽ trib⁹. ¶ In sũma ser.i.cũ religoẽs eẽnt ser ui ego solus fui liber:q sine ullo timore I Ant.reip. inimicũ uæhemẽtissime iuect⁹ sũ. Sic tãta cõtẽtiõe:& uæhemẽtia ofonis. Vinolẽtũ:qa supra dixit eũ euomuisse i senatu. ¶ Effundere: euomere. ¶ Elicere. trahere. ¶ Ructãtẽ:ructus emittẽtẽ:sũt.n.ructus crepitus uẽtosi:q̃ ore emittunẽ ob crapulã & nimiã 1epletionem. ¶ Nauseãtẽ:nauseã habẽtẽ.i.uomitũ. Dr̃ aũt nausea a nautea q̃ ẽ aq̃ de coriis:uel ueri⁹ fnia:licet põponius uideaẽ dicere nauteã a nausea dictã. ¶ Qui:octauian⁹. ¶ Reditus Antõii a brũdusio fuisset pestis p̃riç.i. Antõius a brũdusio reuersus:quo iuerat.ut supra uisum ẽ:& scribit Ap.ut quattuor legiões ex macedõia redeũtes sollicitare euertisset p̃riã: sed Octauianus ei resistit. ¶ Statui quid.i.aliquid deliberaui.

Labefactare

Conuitium

Auster notus

Effunder

Ruct⁹

Nausea

Nautea

clæmentior. Ego mi Cornifici quo die primum in spe libertatis ingressus sum: & conctantibus cæteris ad. xiii.Kal.Ianua.fundamenta reip.feci eo ipso die prouidi multum:atq; habui rõnem dignitatis tuæ. Mihi enim est assensus senatus de optinendis prouinciis. Nec uero postea destiti labefactare eũ q summa cum tua iniuria:cõtumelia reip. puinciã absens obtinebas Itaq; crebras:uel potius quotidianas compellationes meas nõ tulit:seq; in urbẽ recepit inuitus neq; solum spe:sed certa re iã:& possessione deturbatus est. Meo iustissimo:honestissimoq; conuicio te tuã dignitatẽ sũma tua uirtute tenuisse:prouinciæq; honoribus amplissimis affectũ uæhemẽter gaudeo. Q̃d te mihi de Sẽpronio purgas:accipio excusationẽ. fuit enĩ illud quoddã græcũ tp̃s seruitutis. Ego tuoꝝ consiliorũ auctor:dignitatisq; fautor iratus tp̃ibus in Græciam desperata libertate rapiebar:cũ me Ethesiæ quasi boni ciues relinquẽtẽ rẽp.proseq noluerunt austerq; aduersus maximo flatu me ad tribules tuos Rhegium in retulit:atq; inde uentis remisq; in patriam oi festinatione properaui postridieq; in summa reliquorum seruitute liber unus fui: Sic sum in Antonium inuectus: ut ille nõ ferret omnẽq; suũ uiolẽtũ furorẽ in me unũ effunderet:meq; tũ elicere uellet ad cædis cãm: tũ tẽtare insidiis:quẽ ego ructãtẽ & nauseantem confeci in Cæsaris Octauiani plagas:Puer egregius p̃sidiũ sibi primum & nobis deinde summæ reip. comparauit q nisi fuisset Ant.redit⁹ a Brũdusio pestis p̃riæ fuisset Quæ deinceps acta sũt:scirẽ te arbitror. Sed redeam⁹ unũ diuertimus. Accipio excusationẽ tuã de Sempronio neq;.n.statuti qd tãta perturbatiõe hr̃e potuisti. Nũc hic dies aliã uitã defert:alios mores postulat: ut ait Terẽ. Quãobrẽ mi.Quite cõscẽde nobiscũ:& qdem

ASC. ¶CLEmẽtior.i nimis clẽmẽs. ¶ Ego o mi Cornifici quo die igressus sum primũ in spẽ libertatis.s.publice: & cæteris cunctãtibus.i.hæsitãtibus: & imorãtibus ut dubiis qd agerẽt ieci fundamẽta reip.i. icepi facẽ q̃ ptinebãt ad statũ reip.ad decimũtertiũ Kal. Ianua.aut Ianuarii mensis:eo die puidi pspexi multũ: atq; hũi rõnẽ dignitatis tuæ. ¶ Eni.i.qa:senatus ẽ assensus mihi de puinciis optinẽdis. ¶ Nec uero destiti postea labefactare.i.debilitare & ab istituto amouere eũ.s.quẽ nosti:q absens optinebat puinciã cũ summa iniuria tua:& cõtumelia reip. ¶ Itaq; ipse nõ tulit.i. nõ potuit pferre cõpellatiões.i.molestationes uerbales aut increpatiões meas crebras uel potius quotidianas:& ipse iuitus recepit se i urbẽ. ¶ Neq; solũ deturbat⁹.i.eiectus ẽ spe sed ẽt certa re q p.i. possessiõe.s. puiciæ q̃ iã tenebat. ¶ Ego gaudeo uæhemẽter te tenuisse cõuitio.i.increpatiõe mea iustissimo & honestissimo.s.mihi inferẽti: nã ei cui itulerã:dignitatẽ tuã:uirtute tua.i.per uirtutẽ tuã:& affectũ eẽ amplissimis honoribus puinciæ. Quod idest quia: tu purgas te mihi de Sẽproio accipio.i.approbo excusationẽ.s.tuã. n.i. qa illud tp̃s fuit quoddã tp̃s:græcũ.i.quo uiuẽdũ fuit nobis in græcia seruitutis.i eo q esset tp̃s seruitutis & nõ licebat nobis libere uiuere i p̃ria. ¶ Ego auctor.i.approbator cõsilioꝝ tuoꝝ:& fautor dignitatis tuæ & natus tp̃ibus .i.q̃litati tpm:rapiebar in græciã libertate desperata:cũ Ethesiæ.s.uẽti illi a tergo eũtibus in græcia ab Italia flãtes: quasi boni ciues.i.tãq̃ eẽnt boni ciues noluerũt pseq me relinquẽtẽ rẽp.i.noluerũt a tergo flare:& auster.s.uẽtus aduersus.i.cõtrarius retulit me maximo flatu rhegiũ.i.ad illud oppidũ in ora siciliæ:ad tribules tuos.i.eos q tecũ eiusdẽ sunt tribus at q pperaui ide.i.Rhegio uẽtis & remis oi festinatiõe in patriã:qñ aliqd plena opa & sũma ppetatiõe fecerimus pulchre remis:& uelis nauare dicemur:& ego postridie.i.die sequẽti igressum meũ:ego unus.i.solus fui liber: in summa seruitute alioꝝ. ¶ Ego sic.sum iuectus in Antoniũ.i.tã uehementer criminatus sũ Antoniũ:ut ille nõ ferret:& effũderet: oẽm furorẽ suũ uinolẽtũ.i.cõtractũ ex ebrietate cui sæpissime idulgebat unũ:& uellet tum.i.simul:elicere.i.foras attrahere me ad cãm cædis.i.ut me interficeret:tũ idest simul:tentare.i.circũuenire in urbe:insidiis:quẽ eructantẽ & pro.i.nauseãtem ego cõfeci.i.cõtudi & repssi:i plagas.i.i me rhetia tãq̃ feræ tẽsa:Cæsaris Octauia.i.de domo octauioꝝ Sæpe tñ octauius q̃ octauian⁹ dr̃:aut in plagas.i.uulnera hoc est detrimenta ab Octauiano:illata:Puer eni egregius:postea: tamen mutauit animum:& Ciceronẽ pscribi permisit:cõparauit p̃sidium.i.custodiam militarẽ:primũ sibi & nobis deinde summæ .i.ultimæ saluti reip.q.s.Cæsar nisi fuisset:reditus Ant.Brũdusio fuisset pestis p̃riæ. ¶ Ego arbitror te scire q̃ acta sunt deinceps. ¶ Sed redeamus unũ diuertimus. ¶ Accipio excusationẽ tuã de sempronio neq;.n. potuisti hr̃e qd.i. aliquid statuti.i.firmi ppositi i tãta perturbatiõe. ¶ Nũc ut ait. Terẽ.i. Simo Terẽtia.i Andria.hic dies defert aliam uitã: & postulat alios mores. ¶ Quãobrẽ o mi Quite:gaudent p̃noie molles auriculæ:ut dicit Hor.conscẽde nobiscum & eqdẽ.

VBB. AD pup.i q̄ pte nauis solet stare gubernator.q.d.ñ ĩ prã.ut regeris:sed ĩ puppi:ut regas. Vna na.cōparat:ut sepi⁹ notauim⁹sup.rep.naui. A lie.i cōmō:cũ maxie eēnt necessariũ reip. A misim⁹.fuerãt.n.interfecti in ꝑlio mutinēsi. Expli.qa sunt adhuc:q putenẽ recepturi A n.q ꝑ Lepi.uꝫ dixisse:q̄ ut supra dixim⁹A n.fugiēte recepit. Cn.Minutio is tũc erat ĩ africa:puto ãt eũ eē:quē postea ꝑtore urbis ĩ foro occiderũt:cũ A nto.eēt triũuir:milites A nto. interemerunt. Quit⁹ Turi⁹.ultia ps eplæ:ĩ q̄ cōmēdat hᷓdes. Qu.Tu.amicos suos:& uiros optios. Caput.summa. Ero.nomē ꝑprĩũ liberti:græce ãt significat amorē. A uertere.auferte:eripe. Heredibus.quos Tu.sibi instituit. Quod ut u.s.habere eos commendatissimos.

Erotes

ad puppim. Vna nauis est iam bonoꝝ oĩum:q̄ qdem nos damus opam:ut rectã teneamus: utinã prospero cursu. Sed qcunq; uēti erant:ars nr̃a certe non aberit. Quid.n.pstare aliud uirt⁹pōt. Tu fac ut aio magno sis & excelso cogites:q; oēm dignitatē tuã cũ rep. cōiunctã eē debere. P.Letulũ mihi meũ cōmēdas:quē quibuscũq; reb⁹potero diligēter tuebor:Hirciũ qdem & Pãsã collegas nr̃os hoies inconsulatu reip.salutareis alieno sane tpe amisimus:Rep. Antoniano qdē latrocinio liberata:sed nondũ oĩno explicata:q̄ nos si licebit: more nostro tuebimur:q̄q̄ admodũ sumus iã defatigati. Sed nulla lassitudo impedire offiũ & fidē debet:uerũ hæc hactenus. Ab aliis te de me q̄ a meipso malo cognoscere. De te audiebamus ea: q̄ maxie uellemus de Cn. Minutio quē tu qbusdam lr̃is ad cœlum laudib⁹extulisti:rũores duriores erãt. Id quale sit:oĩnoq; qd istic agaꝫ facias me ueli certiorē. Qu. Turi⁹ qi Aphrica negociatus ē uir bōus, & hōest⁹ hæredes fecit siles sui. C.Saturniũ. Sex. Aufidiũ. Cn. Anneum Qu. Corfidiũ Gallũ. Luciũ Seruiliũ Posthũanũ. C. Rubelliũ:ex eoꝝ ofone itellexi gfaꝝ actione eos magis egere q̄ cōmēdatione, Tanta.n.liberalitate se tua usus pdicabãt ut iis plus a te tributũ itelligerē:q̄ ego auderē te rogare.audebo tñ.Scio enim q̄tũ ponderis mea cōmēdatio sit habitura.Quare a te pero ut ad eã liberalitatē:q̄ sine meis lr̃is usus es:q̄ maxim⁹ bis literis cumulus accedat.Caput aũt ē meæ cōmēdationis: ne pariare Erotē Turiũ. Qu. Turii libertũ ut adhuc fecit hæreditatē Turianã euertere: & cæterisq; omnib⁹ rebus hēas eos a me cōmēdatissimos.Magnam ex eorũ splēdore & obseruantia capies uoluptatē. Quod ut uelis te uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

ASC. AD pup.i.sũma gubernacula. Vna na. ē iã oĩ.bo.q̄ qdē.s.nauē:nos dam⁹opam: ut teneam⁹ rectã. utinã sup.i cursu ꝑspo. Sed qcũq; uē. erãt siue prosperi.siue aduersi:certe ars nr̃a nō aberit. Quid.n.pt uir.ꝑ.aliud.s.q̄ obniti aduersis:& decēter uti ꝑsperis.q.d.nihil. Tu fac ut sis aio ma. & excel. & cogites oēm digni.tuã dēre eē cōiunctã:cũ repu. Tu cōmē.mihi publiũ Lentulũ meũ.s.summũ amicũ quē ego tuebor.i.ptegã:diligēter qbuscunq; reb⁹ potero. Nos qdē amisim⁹:tpe sane.i.multũ:alieo.i.iportũo Hirciũ & Pãsã collegas nr̃os.i. nobiscum senatores & reip.defensores:hoies salutares reip.i cōsulatu.s.suo. A misim⁹ingt:Republica qdē.i.certe liberata latrocinio Antoniano:qa Ant.i fugã uersus erat:sed nōdũ explicata.i.expedita oĩno.s.curis & emulatiōib⁹.q̄.s.repu.nos tuebimur more nr̃o si licebit:q̄q̄ nos sumus admodũ.i.ualde defatigati.i.ad extrema potētiã usq; fatigati:sed nulla lassitudo debet ĩpedire offm̃:& tuē.s.i rēp. Ego malo te cognoscere de me ab aliis q̄ a meipso. Nos audiebamus.s.cũ has scriberē:de te ea q̄ uellemus maxie.i.optima. Rumores erãt duriores .i.nō satis:bōi:de Cnæo Minutio:quē tu extulisti ad cœlũ laudibus.i.laudãdo eũ sup.i qbusdã lr̃is.s.tuis. Veli sup.ut facias me certiorē: q̄le sit id.s. qd Rũores sparserũt de Minutio & oĩno:qd agaꝫ istic.s.ubi tu es. Quintus Turi.uir bon⁹& hōestus q negociat⁹ ē.i.mercaturam agit ĩ Aphrica:fecit heredes siles sui.i.uiros bonos & hōestos:Cnæũ Saturniũ Sextũ Aufidium. Cnæũ Anneiũ. Quitũ Cor.Gallũ Lu.Ser. Posthumanũ: Caium Ru. Ego itellexi ex ofone.i.uerbis eoꝝ eos magis egere actiōe gfaꝝ.s. tibi agendaꝝ qua cōmēdatiōe. Predicabãt.n. se usos tãta liberalitate tua: ut ego ĩtel. plus tri.eē iis a te: q̄ ego auderē rogare.s.a te:tñ audebo.s.rogare. Scio.n. q̄tũ pōderis cōmendatio mea sit habitura. Quare pe.a te:ut q̄ ma.cu.i.summũ icremētũ accedat his lr̃is meis.i.pp has lr̃as meas. Sunt.n.septimi casus nō dti ad eã liberalitatē qua usus es sine lr̃is meis. A ũt.i.sed caput.i.principale ꝑpositũ:cōmēdatiōis meæ ē ne patiare Erotē Turiũ libertũ Quinti Turii euertere.i.a ueris hæredib⁹ad se trabere:hæreditatē Turianã.i.q̄ Quintus Turius reliquit:ut fecit adhuc: & ut hēas eos cōmēdatissimos a me sup. in cæteris rebus oib⁹. Tu capies magnã uoluptatē ex splēdore.i. hōestate uitæ:& ex obseruantia.i. cultu eoꝝ quo te obseruabũt & colet. Quod ut uelis:ego rogo te ēt atq; ēt.i.iterum:atq; iterum uehementer. Vale.

M.T.C.S.P.D.Cornificio.

SExtus Aufidius & obseruãtia q̄ me colit accedit ad pximos:& splēdore eqtis Ro. nemini cedit. Est aũt ita temperatis moderatisq; moribus: ut sũma seueritas:summa cũ humanitate iũgatur. Cuius tibi negocia q̄ sunt in Aphrica:ita commēdo:ut maiore studio:magisue ex aio cōmēdare nō possim. Pergratũ mihi feceris si dederis opam ut is intelligat meas apud te lr̃as maximum pōdus habuisse. Hoc te uehementer mi Cornifici rogo. Vale.

VBE. SExtus Aufidius: cōmēdat Ci.cornificio Sextũ Aufidiũ equitē romanũ ꝑ hereditate Turii obtinēda: ꝑ qua ē tcōmēdauit i fine ꝑcedētis eplæ cũ suis coheredibus. A ccedit ad pximos.i.inter ꝑximos potest enumerari. Est autem: laudat eum a moribus & a uirtutibus animi.

ASC. SExtus &c. Cōmēdat Cornificio Sextũ Aufidium eqtē Romanũ ꝑ hæreditate Turii obtinēda ꝑ qua ē tcōmēdauit eũ i fine ꝑcedētis eplæ cum aliis cohæredib⁹. Ordo ē. Sext⁹aufidius: &.i.pariter accedit ad pxios.i.mihi cōiũctissimos: obseruãtia .i.ueneratiōe qua me colit: & nemini cedit.i.par ē uni cuiq; splēdore eqtis Rõani. Est ãt mo.ita te. & mo. ut summa seueritas.i.grauitatis & rigor:iūgaꝫ cũ summa hũanitate.i.clemētia. Cuius negocia q̄ sunt i africa ego cōmēdo tibi ita ut nō possim cōmēdare sup.ea:maiore studio ue ꝑ uel: magis ex aio. Tu feceris mihi pgratũ si dederis operã:ut is itelligat lr̃as meas hũisse maximũ pondus.i.plurimũ ualuisse apud te. O mi cornifici ego rogo te h̃ uehemēter.

VBE. ASsentior: accepat Cornificius quosdã q lilybæo oppido siciliæ minabant quos eũ debuisset punire ubi acceperat qa erãt rõani: scripserat se maluisse mittere rõanis: qđ factũ Cice. ascribit eius humanitati & clemẽtiæ. Deinde oñdit se recipere eũ libẽter sociũ in conseruanda rep. deinde quia petiuerat cornificius quasdã pecunias a senatu dicit Ci. nihil p se datũ agi posse. hortatur ãt ut sumat mutuũ aliũde: postremo laudat Cic. offm suũ erga rẽp. Lilibeũ

Lilibe? pmõtoriũ est siciliæ & oppidũ eiusdẽ nominis de quo nunc itelligit. Dare pœnas: puniri. Nimis liber: nimis audax nimis dissolutus. Grauis: accerbus. Nimis dignus te: nimis iustus. Q d: respondet alii parti. A pfectuo. Tuo noie: tua cã. Inter nos: amicos. Id agere gratias.

Agere gratias. Agunt. n. grãe iter eos q nõ sunt multum familiares. Appellaret: postularet. Vnq̃: aliqñ. Cogeret: cõgregaret. De sestertiis: q̃ postulaueras. Impandũ tibi. i. a te impiũ & magr̃atũ gerẽdũ. Mutuũ sestertiorũ: qbus opus ẽ tibi. Præ me fero: oñdo aperte declaro. Res: uictoria nr̃a: & bona cõstitutio reipu.

M.T.C.S.P.D. Cornificio.

Dsentior tibi eos: quos scribis Lilybæo minari istic pœnas dare debuisse: sed metuisti: ne animis: ne nimis liber in ulciscendo uidere, Metuisti igitur ne grauis ciuis ne nimis fortis: ne nimis te dignus uiderere. Quod societatem resp. cõseruandæ tibi mecũ a patre acceprá renouas: gratum est quæ societas inter uos semper mi Cornifici manebit. Gratum ẽt illud: ꝙ tuo nomine gratias agẽdas nõ putas: nec enim inter nos facere debemus. Senatus sæpius pro dignitate tua appellaretur si absentibus cõsulibus unq̃ nisi ad rem nouam cogeretur. Itaq; nec de. lis. xx. nec. de. lis x. quicq̃ agi nunc per senatum potest. Tibi autem ex senatuscõsulto imperãdũ: mutuũq; sumendum censeo. In rep. quid agatur: credo te ex eorum literis cognoscere qui ad te acta debent perscribere. Ego sum spe bona. consilio: cura labore non desum: omnibus inimicis reip. esse me acerrimũ hostem præ me fero. Res neq; nunc difficili loco mihi uidetur esse: & fuisset facillima, si culpa a quibusdam abfuisset. Vale.

ASC. ADsentior &c. Cœpat Cornificius quosdã siculos e Lilybæo: quos cũ Rõanos intellexisset eos a Rõanis puniendos misit: qđ factũ eius pusillanimitati adscribit Ci. oñdẽs se eũ libẽter recipe socium i rep. ɔseruãda. De pecuniis ãt quas a Sẽatu petierat dicit se nihil posse cõsulit aũt aliunde mutuo accipiat. Ordo ẽ. Ego adsentior tibi. idest sentio tecũ eos quos. s. tibis minari Lilybæo. s. oppido & promontorio Siciliæ: debuisse dare pœnas istic. s. ubi tu es: sed ut ais: tu metuisti ne uiderere nimis lib. i. asper: in ulciscendo & ergo miserat eos Romã. Igit hoc metuendo: metuisti ne uiderere ciuis grauis: ne uiderere nimis fortis: ne uiderere nimis dignus te. i. q̃ te digna sunt facere. Quod renouas societatẽ reipublicæ conseruandæ mecum acceptam. i. derelictam tibi a patre. s. tuo: est gratũ: q̃ societas o mi Cornifici: manebit sp: Illud ẽt sup. fuit in epistolis tuis gratũ: ꝙ non putas grãs agẽdas tuo noie. i. pro bñficiis abs te acceptis. Nec eni debemus facere id inter nos. i. sic debemus eẽ officiosi alter in alterũ ut nõ sit necesse gratias agere. Senatus appellaret. s. a me. i. cõueniret sæpius ꝓ dignitate tua. i. tuẽda si cogeret. i. congregaret unq̃. i. aliquo tpe: consulibus absentibus. i. tãt sp dũ cõsules absunt nisi ad rẽ nouã. Itaꝙ nec de. lis. i. sestertiis uiginti: nec sestertiis decẽ. s. a te petitis potest nunc quicq̃ agi: per senatum. Ego aũt censeo imperandum tibi. i. a te: sup. prouincialibus tuis: ex senatusconsulto. & sumendum mutuum. s. publico noie. Ego credo te cognoscere quid agatur in rep. ex lr̃is eorum qui debent perscribere ad te acta s. publica. Ego sum spe bona. s. de rep. non desum consilio. cura labore sup. reipu. ego ꝓ me: fero. i. palã oñdo me acerrimum hostem oĩbus inimicis reip. Res. i. negocium quod agitur de libertate publica: neq; uidetur mihi esse nunc loco difficili. i. uidetur facile posse transigi: & fuisset facillima si culpa abfuisset a quibusdam: ut a Lepido & Ventidio. Vale.

VBE. NOn mõ cõmẽdat Ci. Cornificio. L. Lamiam amicissimũ suũ quẽ ẽt ꝓ alia cã cõmẽdauit li. x. Decio. B. Vbi easdẽ cãs amicitiæ exposuit: quas ẽt hic expõit: cõmẽdat aũt nõ solũ: eũ uerũ ẽt negocia procuratores: familiã deniq; oĩum: & diluit q̃dã suspitionẽ quã hñerat Cornificius ꝙ Lamia affuisset cuidã senatuscõsulto describẽdo cõtra eius dignitatẽ: quod Ci. oĩno negat & ẽt addit oĩa senatusconsulta q̃ tunc fiebant fuisse falsa. Spectata: probata cognita. Magno theatro: pleno populo. Ex eo. quod defenderit salutẽ meam. Vetus amor: noster. Consuetudo conuersatio.

M.T.C.S.P.D. Cornificio.

On mõ te cui oĩa nr̃a notissima sunt sed neminem in populo Ro. arbitror esse, cui sit ignota ea familiaritas, quæ mihi cũ. L. Lamia est. Etenim magno theatro spectata est tum, cũ est ab Aulo Gabino cõsule relegatus ꝙ libere & fortiter salutẽ meam defendisset. Nec ex eo amor inter nos natus est, sed ꝙ erat uetus & magnus propterea nullum periculum pro me adire dubitauit. Ad hæc officia uel merita potius iucundissima consuetudo accedit: ut nullo prorsus plus homine delecter. Non puto te iam expectare: quibus cum tibi uerbis commendem. Causam enim tanti amoris intelligis.

ASC. NOn mõ &c. Cõmẽdat Cicero Cornificio. L. Lamiã amicissimũ suũ quẽ ẽt lib. x. cõmendauit. D. Bru. & purgat suspitionem q̃ humerat [sic] Cornificius ꝙ Lamia interfuisset senatuscõsulto contra dignitatẽ suã decreto. Ordo est: Ego arbitror ñ mõ. i. nõ solũ te: cui oĩa nr̃a. s. acta sunt notissima uẽ dicẽdũ nõ mõ te nõ eẽ: sed ut doctissime adnotauit Budeus sæpe altera negationũ cõtẽti sunt auctores pserti m accedẽte negatione q̃ ad plura posset referri ut hoc loco: sed neminẽ arbitror esse in populo Ro. cui ea familiaritas q̃ mihi ẽ cũ Lucio Lamia: sit ignota. Etenim. i. qa certe: ipsa ẽ spectata magno theatro. i. in cõspectu totius ppli tũ. i. tũc: cũ. i. qñ relegatus ẽ. i. i exiliũ missus ab Aulo Gabinio cõsule ꝙ defendisset libere & fortiter salutẽ meã. Nec amor ẽ nat? inter nos ex eo. s. facto eius sed ꝙ amor. s. erat uetus & magnus: ppea nullũ dubitarat adire piculũ ꝓ me. Cõsuetudo iucũdissima: accedit. i. addit ad hæc officia uel potius merita: officia. n. sunt q̃ ex debito fiũt: merita q̃ ex liberalitate: q̃ debitorẽ faciũt: sup. ita: ut nullo. i. nõ ullo: nõ delecter ullo prorsus hoie plus. s. q̃ Lamia. Nõ puto te expectare iã. s. postq̃ docui q̃ charus mihi sit. qbus uerbis cõmẽdẽ eũ. Tu eni intelligis cãm tãti amoris: putato me usum oibus: iis uerbis.

VBB.

QVÆ.u.q.d.ualde métissima. His.o.s.uerbis q̃ desiderat a cũ talis amoris.i.finge & existima me eẽ usum. Peti uisset.pstita eẽt. Quod tuũ est iudiciũ.i.pro eo iudicio quod iudiciũ habes de hoibus. Quãquã:incipit diluere susp i tionem. Nisi forte genus est quoddam negandi factũ fuisse aliquando ab alio:cum ostendimus suspitioné aliquando nobis fuisse de eo:quod actum a nobis non sit:ut hic Semproniano:quod est factum de semproniano ut tibi in prouincia suxederet ut supra uisum est. Nec recenti:idest adhuc noua. Vsui:utilitati.

ASC.

QVÆ uerba desyderet. Tm̃.i.dũtaxat ueli sup.ut existimes:si defenderis negocia: pcuratores:liberos:familiã:q buscũq̃ reb⁹opus erit:sup.id futurũ gratius mihi:quã si ea liberalitas.s.tua puenisset ad ré familiaré meã. Nec dubito qn factur⁹sis oia studiose.i.diligẽter:cũ ipsius Lamiæ:qa.s.uir dignus tibi uidebit: sine cõmé datiõe mea qd.i.q̃le hoc é qa tale:é iudiciũ tuũ de hoi b⁹ut.s.facile iudices.q digni sint auxilio tuo. Quã quã erat dictũ:te existimat Lamiã affuisse alicui sena tuscõsulto:scribendo.i.dũ scriberet:qd fieret cõtra di gnitaté tuã:q.s.Lamia:nunq̃ fuit.i paratus aut psens ad scribendũ.s.aliqd:oino illis consulibus.i.q̃diu illi eẽnt ɔsules sub qbus scriptũ é. Deide.i.secũdo loco oia senatuscõsulta deferebant.i.nũtiabant tũ.i.tũc fal sa aut falso.nisi forte cẽses ẽt me: ut delatũ est affuisse sup.i illo senatuscõ.Sẽpronião.i.qd sub Sẽpronio aut Sẽpronio referẽte scm̃ é:q ne qdẽ.i.non saltẽ fui.s.tũc Rõæ:ut scripsi ad te tũ.i.tũc de eo recẽti.i.recẽti⁹ scõ. Sed hæc hactenus sup.dcã sint. O mi Cornifici ego rogo te ẽt atq̃ ẽt:ut putes oia negocia Lamiæ e sse mea:curesq̃ ut intelligat hãc.s.meã cõmédationẽ fuis se sibi maxio usui.i.sũmæ utilitati. Tu mihi potes facere gratius mihi:hoc.i.quã hoc. Cura ut ualeas.

quæ uerba desyderet:iis me oib⁹ usum putato. Tm̃ ue li existimes:si negocia Lamiæ procuratores. liberos familiã:qbuscũq̃ reb⁹opus erit defẽderis gratius mi bi futurũ:q̃ si ea tua liberalitas peruenisset ad ré familia ré meã. Nec dubito qn sine mea cõmẽdatõe(qd tuũ é iudiciũ)de oibus ipsius Lamiæ cã studiose oia factur⁹ sis. Quãq̃ erat nobis dictum te existimare alicui sena tuscõsulto qd cõtra dignitaté tuã fieret scribendo La miã affuisse:q oino cõsulibus illis nũq̃ fuit adscriben dũ. Deide oia tũ falsa senatuscõsulta deferebãtur. Nisi forte ẽt illo Sẽproniano Senatusconsulto me censes affuisse,q ne Romæ qdẽ fui ut tũ de eo ad te scripsi re centi. Sed hæc hactenus. Te mi Cornifici ẽt:atq̃ ẽt rogo ut oia Lamiæ negocia mea putes esse:curesq̃.ut intelligat hãc cõmẽdationẽ maximo sibi usui fuisse. Hoc mihi gratius facere nihil potes. Cura ut ualeas.

M.T.C.S.P.D.Cornificio.

ITa ne præter litigatores néo ad te meas li teras:multæ istæ qdẽ. Tu.n.pfecisti:ut ne mo sine literis meis tibi se cõmẽdatũ puta ret. Sed qs unq̃ tuorũ mihi dixit esse cui daré:quin de derim. Aut qd mihi iucũdius:q̃ cũ corã tecũ loq non possum:aut ascribere ad te aut tuas legere lras? Illud magis mihi solet esse molestũ:tantis me impediri oc cupationibus:ut ad te scribendi meo arbitratu facul tas nulla detur. Non enim te epistolis:sed uolumini bus lacesserem quibus quidem me a te prouocari oporteret. Quamuis.n.occupatus sis:ocii tamen plus habes. Aut si ne tu quidem uacas noli impudens eẽ: nec mihi molestiam exhibere:& a me literas cre briores cum tu mihi raro mittas flagitare. Nam cũ antea distinebat maximis occupationibus:propte rea q̃ omnibus curis remp.mihi tuendam putabam: tamen hoc tempore multo distineor uehementius.

VBE.

ITa ne Hui⁹eplæ argumẽtũ multiplex ẽ: maxĩe circa finẽ:uariis.n.reb⁹rñdet Ci.q̃ a Cornificio duabus eplis scriptæ fuer ãt Primũ.n.se excusat Ci.q̃ a Cornificio fue rat accusat⁹ nullas ad eũ misisse eplas nisi cõmẽdantias p litigatorib⁹qa ut supra uisũ é cõmẽda uerat oẽs hr̃des.Q.Turii & seorsũ Sex aufidiũ cohẽ dé:cõmẽdauerat ẽt q̃ndã piariũ pcuratoré & gestorũ negociorũ Dionysii sibi amicissimi.postrẽo.L.Lamiã hñté ẽt i ei⁹ puicia negocia plurima. Itaq̃ Ci.oñdit se scripsisse i alio gñe missas eplas:& multo plures q̃ ab eo accepit:cũ potius dederet puocari ad scribẽdũ ab ipso Cornificio:q min⁹ eẽt negociosus: negociorũ suorũ aũt cãs eẽ dicit reuocationẽ bellorũ ciuiliũ culpa & scelere Lepidi q An.apd mutinã uictũ & iermẽ fugiẽtẽ rece pit & cũ eo se cõiũxit. Postea uero accusat Cornificiũ: q̃ eodẽ exemplo ad se lras dedisset: quo ad alios ad quos scripserat cũ ipse Ci. pprias lras ab eo: expecta uerit. Deide dicit ñ posse ei puidere a senatu de pecũia q̃ petiuerat:qa oia sũt turbulẽta pp morté ɔsulũ: & cũ ẽt senat⁹ q̃rat pecũias ut satisfaciat militib⁹: excusat ẽt nescio qd d Dionysio:cui⁹ pcuratoré ei supra cõmen dauerat: Dicit ẽt Luceiũ sibi a Cornificio cõmendatũ: ut uisũ é epla q̃ icipit. Liberalib⁹oportere romã uẽire si uelit negocia sua se recte ɔficere: quẽ a se nõ minus amari dicit q̃ a cornificio. Postrẽo qd sentiat de qbus dã quos exauctorauerat:& ex puincia amouere uole bat & qd legatis suis lectores eripuisset. ita ne.s.di cis:uel ẽ. Nemo ad te.i.fert. Præter liti:quorũ cãs tibi tuẽdas cõmẽdo. Istæ.s.lræ litigatorũ. Multæ pu.fu.ironice dictũ. Voluminib⁹ lib:is magnis scriptis. Opor tebat:decebat. Vacas:ociũ hẽs. Impudes:q cũ sis i culpa me accuses.tales.n.ĩpudẽtes dñr. Destineor:occuperor.

Vacas
Imprudens
ASC.

Ta ne &c.Rñdet potissimũ i fine uariis reb⁹:itaq̃ facili⁹legẽti patebit argumẽtũ q̃ ex huiuscemõi collectiõe ne tñ nihil dicã:primũ se excusat q̃ a Cornificio fuerat accusat⁹ q̃ nullas misisset eplas nisi cõmẽdatitias. docẽs se ẽt alias scripsisse. Ordo é. Ita ne sup.scribis:aut uerũ putas:q̃ néo pter liti.i.q p lite sua cõmẽdari uolũt sup. adferat ad te lras meas:Istæ qdẽ.s.cõmẽdatitiæ litigatorũ sup.sũt multæ. Tu.n.te facile pbẽdo effecisti:ut néo putaret se cõmẽda tũ tibi sine lris meis. Sed qs unq̃ tuo.di.mi.eẽ sup.aliqd:cui darẽ.i.dare possem:qn dederi. Aut qd sup. cõtingere põt mihi iucũdi⁹:q̃:cũ nõ possũ loq tecũ corã.i.i psentia & ut dñt ore ad os aut scribere ad te aut legere lras tuas. q.d.ni hil. Illd solet mihi eẽ magis molestũ me ĩpediri tãtis occupatiõibus:ut nul a facultas det sup.mihi scribẽdi:ad te arbitratu meo. Nõ.n.si facultas det lacesserẽ.i.puocarẽ te ad scribẽdũ eplis:sed uoluminib⁹.i.itegris libris qb⁹.s.uolumib⁹qdẽ.i. certe oporteret.i.deceret me puocari a te. Quãuis.n.sis occupat⁹:tñ hẽs pl⁹ ocii.s.q̃ ego:aut sine tu qdẽ q magis uide ris posse uacare:uacas.i.cessas noli eẽ ĩpudẽs.s.exigẽdo qd pstare neq̃as:nec sup.uelis uã uole aut uoli nõ dr exhibere mihi molestiã.s.exigẽdo lras:& noli flagitare lras crebriores a me cũ tu raro mittas mihi. Nã cũ destinebat añã occupa tiõib⁹maxis:pptерea q putabã rẽp.tuẽdã mihi oib⁹curis:tñ ego distieor.s.occupatiõib⁹ h tpe uehemẽti⁹ multo.s.q̃ añã

VBB. Deinte gro Aptus Ineptus

¶ VT.n. pbatio p similitudinē sūptā ab ægrotātib⁹: quoꝝ piculosior ē morb⁹ si post̄ q̄ leuati eē putāt̄ īciderit. ¶ Deinte gro: d̄nuo. ¶ In eū. morbū. ¶ Sic adaptio silitudinis. ¶ Laboram⁹: negociū hēm⁹: & occupati sum⁹. ¶ Profligato: ꝯfecto ¶ Pene sublato pp An. uictū. ¶ Renouatū: scelere Dolobellę: q An. recepit. ¶ Nō du. s. d̄ amor̄ tuo. ¶ Cherippꝰ ē is ut supra uidim⁹ fuerat i Aphrica cū cornificio cūq; Romā uēisset exposuit Ci. q̄lis esset cornifici⁹ erga eū. ¶ Aptū: modestū facetū ei⁹ ꝯtrariū eē ieptus ¶ Vultus: hilaritate q̄ uultu exhibes: cū d̄ me audis: aut loq̄ris. ¶ Verba: q̄ d̄ me honorifice dicis. ¶ Eodē ex. s. scripseris. ¶ Quo: exēplo. ¶ Proprias: spāles q̄ n̄ eēnt eodē exēplo quo erāt aliæ. ¶ Reqsiui. i. d̄sideraui nō āt te accusaui. ¶ Neq; uęhe. i. neq; cū magna instātia. s. reqsiui. ¶ Orbus. i. q̄si orphanus sicut filii q pr̄es amiserūt. ¶ Angustię: tenuitates: necessitates. ¶ Sine tributo: qn exigat̄ tributū p capita uł possta. ¶ A magistris: ab arbitris eius cāæ. ¶ Cōtēderē. efflagitarē. ¶ Probauerūt: oñderūt ¶ Cū pmisso qd̄ erat scm̄ inter eos ab ipso Luceo & ab aduersariis. ¶ Veniēdū: oportere eū uēire. ¶ Meis lr̄is: qbus iā multo añ eū monui ut ueniret. ¶ Nō fefellisset: nō fuisset ꝯtra opinionē tuam. ¶ Viueret: Pāsa. ¶ De Venuleio latino horatio hos ut cōiicimus ex sequētibus amouerat. Cornifici⁹ ex magistratu uel eis eripuerat lictores: qd̄ Ci. se laudar̄ dicit. ¶ Quo: ut. ¶ Illi: Venuleius & Hora. ferrēt se eē auctoratos: & amatos magistratu. ¶ Ademisse: abstulisse. ¶ Honore: subaudi digni. s. legati. ¶ Cum di. igno. cū Venuleio & Horatio īfamia dignis. ¶ Eos ordo ē: existimo eos cogēdos ex senatuscōsulto ut decedant. s. ex prouincia. ¶ Si non decedunt sponte uel suo iussu. ¶ Hæc: scilicet responsa sunt.

Vt.n. grauius ægrotāt ii q cū leuari morbo uidenť iin cū deintegro inciderunt: sic uæhemētius nos laboramus q profligato bello: ac pene sublato renouatum bellū gerere cōamur: sed hæc hacten⁹. Tu tibi mi Cornifici fac ut psuadeas: nō eē tā ībecillo aīo: ne dicā inhumano: ut a te uinci possim aut officiis: aut amore. Non dubitabā eqdē. Verūtamen multo mihi notiorē amorem tuum effecit Cherippus. O hominē semp illum quidem mihi aptum nunc uero etiā suauē. Vultus me hercule tuos mihi expressit omnis, non solum animū: ac uerba pertulit. Itaq; noli uereri ne tibi succensuerim. ꝙ eodem exemplo ad me: quo ad cæteros. Requisiui equidē proprias ad me unū a te literas: sed neq; uæhementer & amanter. De sūptu quē te in rem militarē facere. & fecisse dicis: nihil sane possum tibi opitulari, propterea ꝙ & orbus senatus consulibus amissis: & incredibiles angustiæ pecuniæ pub. quæ cōquiritur undiq; ut optime meritis militibus promissa soluanť. Quod quidē fieri sine tributo posse nō arbitror. De actio Dionysio nihil puto esse, qm̄ nihil mihi dixit Tratorius. De publio Luceio nihil tibi cōcedo: quo studiosior eius sis q̄ ego sim. Est eni nobis necessarius. Sed a magistris cū cōtēderē de proferēdo die probauerūt mihi sese: quominus id facerent: & compromisso & iureiurando īpediri. Quare ueniendum arbitror Luceio: quāquā si meis lr̄is obtēperauerit cū tu hæc leges: illū Romæ eē oportebit. Cæteris de rebus: maximeq; de pecunia: cū Pāsæ mortē ignorares: scripsisti q̄ per nos ab eo cōseq te posse arbitrarere: q̄ te nō fefellissent: si uiueret: nā te diligebat: post mortē aūt eius quid fieri posset: nō uidebamus. De uenuleio: Latino: Horatio ualde laudo. Illud nō nimium probo: quod scribis. quo illi animo æquiore ferent te tuis ēt legatis lictores ademisse. Honore.n. cū ignominia dignis non erant cōparandi: eos ex senatusconsulto si non decedunt cogendos ut decedant existimo. Hæc fere ad eas literas quas eodem exēplo binas accepi. De reliquo uelim tibi persuadeas non esse mihi meam dignitatem tua chariorem. Vale.

ASC. ¶ VT.n. grauius ęgrotant ii: q cū uidenť leuari morbo: īciderūt in eum deītegro. i. de nouo; sic nos laboramus uęhemēti q bello pfligato. i. oppsso ac pene, sublato: cōamur gerer̄ bellū renouatū. ¶ Sed h̄ hacten⁹. ¶ Tu o mi Cornifici fac sup. ut persuadeas tibi: sup. me: nō eē aīo tā ībecillo. i. debili. ne dicā ihūano. i. duro. ut possim uīci a te: aut officiis aut amor̄. ¶ Eqdē. i. ego certe: nō dubitabā. s. de amore tuo: ueꝝ tñ Cherippꝰ q a te: uēit: effecit amorē tuū multo notiorē mihi. s. q̄ pri⁹ erat. ¶ O hoiem: lętitiæ cā exclamat: illū qdē. s. Cherippū sp aptū mihi nūc uero ēt suauē. ¶ Me hercule ipse exp̄ssit. i. effinxit mihi oēs uult⁹ tuos: ū solū. i. nedū ptulit aīum ac uerba. Itaq; noli uereri succēsuerim. i. subirat⁹ fuerim tibi ꝙ sup. misisti lr̄as ad me eodē exēplo quo ad cęteros. i. eadē forma scriptas. ¶ Reqsiui eqdē lr̄as a te pprias ad me unū. s. datas sed neq; reqsiui sup. uęhemēter sed amāter. i. ut eaꝝ amator si fuissēt: n̄ uęhemēs exactor qa n̄ fuerūt. ¶ Ego nihil sane. i. oīno possū opitulari. i. opis afferre tibi: de sūptu quē dicis te facē & fecisse i rē militarē: ppea ꝙ & senatus orb⁹ sup. ē. i. q̄si sine pr̄e ꝯsulib⁹. s. Pāsa & Hirtio: amissis. i. cęsis & icredibiles sup. sūt āgustię. i. pēuriæ pecūię pub. i. ad rēp. ptinētis: q̄ ꝯq̄rit̄ ūdiq; ut pmissa soluāť militib⁹ optīe meritis. ¶ Qd̄ qdē ego arbitror n̄ posse fieri sine tributo. s. p trib⁹ dato, Ego puto nihil. s. eoꝝ q̄ agebam⁹: eē de Actio Dióysio: qm̄ Tratorius dixit mihi: non tacitur⁹ tñ si aliqd fuisset. ¶ Ego nihil cōcedo tibi de Publio Luceio: quo. i. p qd̄ aut ut sis studiosior ei⁹. i. cōmodi ill⁹ q̄ ego sū. Est. n. necessari⁹ nob. ¶ Sed cū cōtēderē. i. obnoxiæ peterē a magistris. i. arbitris cāæ ei⁹: de die pferēdo. i. plōgādo: pbauerūt. i. satis oñderūt. mihi sese īpediri cōpromisso & iureiurādo quomin⁹. i. nō facerēt id. i. nō pferrēr diem. ¶ Quare ego arbitror Luceio ueniēdum sup: eē q̄q̄ si obtēperauerit lr̄is meis oportebit illū eē Romę: cū tu leges hæc. s. scripta mea. ¶ Tu scripsisti de cæteris rebus & maxime de pecunia. s. tibi mittenda: cū ignorares mortē Pansæ. s. cōsulis & amici tui. sup. ea q̄ tu arbitrarere te posse ꝯseq ab eo p nos. i. p nostrā intercessionē aut sollicitationē q̄ non fefellissent te: si uiueret: nā ipse diligebat: aūt. i. sed: uidebamus qd aut q. i. q̄lo id. s. qd̄ postulasti posset fieri post mortē ei⁹. s. Pāsæ. ¶ Ego ualde laudo sup. q̄ scripsisti de Venuleio Latino & Horatio. ¶ Ego nō pbo. i. laudo nimiū: illud qd̄ scribis te ademisse ēt legatis tuis lictores. i. publicos ministros cū isignibus. quo. i. ut illi. s. tam dci. ferrēt aio æqore. i. minus molesto: se. s. lictoribus carere. n. i. qa sup. digni honore. ul legati a rep. stātes: nō erār cōparādi cū dignis ignominia. s. Venuleio. Latino: Horatio. ¶ Vbi notādū ē de digniore dici ꝙ nō sit cōparād⁹ cū idigniore. ¶ Ego existimo eos. s. iā dictos cogēdos ut decedāt: si nō decedūt ex senatuscōs. i. parētes illi. ¶ Hæc fere sup. sunt responsa ad eas lr̄as quas accepi binas eodē exēplo. ¶ De reliquo uelim psuades tibi: dignitatē meā nō eē mihi chariorē tua. Vale

¶ Etsi. Hi. duo

ET si. Hi duo sequentes libri. q̄ faciles tā utiles mihi eē uidenť: qđ cōmēdationū uarias & elegātes imitationes habent: quibus docemur & ornate dicere & amicorum causas diligenter commendare: idq; cum delectatione maxima quando instruimur nō ut boues eodē mugitu (ut aiūt) sit sp eisdē uerbis uti. Itaq; assidue pueris pponendos censeo: nec minus ēi doctoribus ptractādos: q si minus ornatu uerbo℞ egēt: humanitatis tn: & offici imitatione incendūtur: diligentiores fiūt: amico℞ cōmēdationibus: sed iā ad argumētū eplæ ueniamus. C. Mēmius uir nobilissim⁹ & ciuis rōanus Athenis domū inceperat ædificare iuxta hortos uel ædes Prōnis phi Epicurei amicissimi Ci. qui ad eum scripserat: ut se Mēmio diligenter cōmendaret: ne quendam parietē impediret: q erat ei cōtiguus: qđ Ci. dicit se noluisse ab eo petere: ueritus ne fortasse īpediret ædificationē ipsius Mēmii: sed postq̄ intellexit Mēmium nō eē ædificatu℞: eū rogat, ut uelit morē gerere Prōni epicureo: quē laudat sūmope excusās ei⁹ opinionē epicureā: accēditq; Mēmiū ad obsequēdū Patroni qđ dicit eū esse carissimū Pomponio Attico: a quo dicit se rogatū eē: ut eū cōmēdaret diligentissime. Verū tn sumo artificio eū dicit se nihil īpetrare uelle: qđ inuit⁹ faciat: ut magis eū iuuet facē libēter qđ petit: cū āt fuisset Ci. Athenis: nec uidisset ipm Mēmiū: qui quadā iniuria affectus fuerat. Primū dicit: qđ nō sȝ satis hēat certū: utrū cū maiore molestia ai sui usur⁹ esset: cuius iniuria sūmope doleret an cū maiore uoluptate pp sapientiā ei⁹ q̄ magnā lætitiā se cape dicit qđ p eā fortiter ferat iniuriā: tn mallet eū uidisse: qa nō multo min⁹ molestiæ capit i eius absentia: uoluptas āt uidēdo eū fuisset maior. ⸿ Cōstiterat: certū & manifestū erat. ⸿ Quod i rō molestiæ. ⸿ Sapiētiæ: ratio quare libēter uidisset eū. ⸿ Lætitia. s. afficeret: ē. n. ablatiu⁹ casus. ⸿ Quod mo. ē. i. ea molestia quæ est. ⸿ Interea: ecce q̄ artificio se allicit Mēmium ad uoluntatem suā. ⸿ Sed id: idē facias id quod intelliges ad me pertinere: ad te autē non multum: ordo est: sed id scilicet facias. quod intelliges mea interesse: & in nullam partem interesse tua. ⸿ Cum patrone: exponit causas cōmēdatiōis. ⸿ Dissentio: quia peripateticos & socraticos sequor: ut i pmio primi officiorum ostēdit. ⸿ De su. n. nam affectus fuerat stipendium publicum. VBB. Cōsti terat

M. Tulii Ciceronis. Epistolarum familiariū. Liber decimustertius.

M.T.C.S.P.D.C.Memmio.

ET si non satis mihi constiterat: cum aliqua ne animi mei molestia: an potius libenter te Athenis uisurus essem: q̄ iniuria quam recepisti: dolore me afficeret: sapientia tua: qua fers iniuriam lætitia: tamen uidisse te mallē. Nā quod est molestiæ nō sane multo leuius est: cū te non uideo: quod eē potuit uoluptatis: certe si uidissem te: plus fuisset. Itaq; non dubitabo dare operam: ut te uideam: cum id satis commode facere potero. Interea quod per literas & agi tecum: & (ut arbitror) confici potest: agam. Nunc a te illud primum rogabo nequid inuitus mea causa facias: sed id quod mea intelliges tua nullam in partem multum interesse: ita mihi des: si tibi: ut id libenter facias ante persuaseris. Cum patrone Epicureio mihi omnia communia sunt: nisi quod in philosophia uehementer ab eo dissentio. Sed & initio Romæ cum te quoq; : & tuos omnes obseruabat: me coluit in primis, & nuper cum ea: quæ uoluit de suis commodis & pmiis consecutus est: me habuit suorum defensorū: & amicorum fere principē: & iam

ET si non satis &c. Hi duo sequētes libri ut facillimi ita utilissimi sūt. eo q̄ cōmēdationū uarias & elegantes imitationes hñt: qbus docemur & ornate dicere: & amicorum causas diligenter commendare idq; cum delectatione maxima. In hac aūt prima hoc est argumenti. C. Mēmius uir nobilissim⁹ Athenis domū ceperat ædificare ad ædes. Patronis phi Epicurei amicissimi Ciceronis q ad Ciceronē scripserat ut a Memmio exoraret ne quendam parietem impediret: de quo negocio tota fere hac agitur epistola. ⸿ Ordo est. Et si: idest quamquam non satis constiterat. i. euidens fuerat: mihi: ne. i. an uisurus essem te Athenis eū aliqua molestia animi: an potius libenter: q̄: idest quia quā accepisti. i. passus es. afficeret me dolore: sapientia tua qua fers iniuriam sup. afficeret me lætitia: tamen mallē uidisse te. ⸿ Nā sup. id. molestiæ qđ est. s. ob iniuriam tibi illatam. non est siue multo leuius cum non uideo te id supple uoluptatis quod potuit esse. fuisset certe plus si uidissem te. Itaq; non dubitabo dare operam: ut uideam te: cum potero facere id satis comode. ⸿ Interea agam quod agi potest tecum &: ut arbitror: confici: idest absolui & perfici: per literas. ⸿ Ego rogabo nūc a te illud primū: nequid facias inuitus idest contra placitum tuum mea causa sed des mihi id quod intelliges multum interesse idest interesse mea: hoc est mihi utile esse: & in nullam partē multum interesse tua: ita scilicet des mihi: si persuaseris tibi ante: idest si te ad hoc adduxeris ante: ut facias id libenter. ⸿ Incipiens autem ordiri rem quam ptendebat. dicit Omnia sunt mihi cōia: cum Patrone Epicureo: nisi q̄ dissentio uehementer ab eo in philosophia: quia stoicus potius aut academicus erat Cicero: sed & initio scilicet coniunctionis nostræ cum obseruabat quoq; te & tuos omnes Romæ coluit me in primis: idest pcipue: & nuper. i. nunc parū est tpis, cum consecutus est de cōmodis & premiis suis ea quæ uoluit: habuit me fere principem defensorum & amicorum suorum: & ipse traditus & commendatus est mihi tam: idest his diebus. ASC.

VBB. Parieti nus Offensi uncula ¶ PHÆdro:prio pceptore meo in philosophia. ¶ Vt phi. propter doctrinã. ¶ Illud ne.q.d.attenuat rẽ ut facilius ĩpetret quasi dicat minimũ quiddam. ¶ Parietinarũ:subauditur rerum.i.id quod pertinet ad parietẽ:quidam dicunt esse di minutiuum a pariete:cuius formationem & rationem nusquã inuenio. ¶ Consilium:deliberationem ne propter cõmendationem meam desisteres facere quod instituisses. ¶ Abiecisse:deposuisse:nolle amplius ædificare ¶ Offensiuncula: iniuriola. ¶ Gente il.græcam:scilicet leuem ad iniurias promptam. ¶ Des te ad le.fias mitis & placatus. ¶ Contendat: efflagitet. ¶ Repugnes:neges. ¶ Concedi:scilicet ut repugnes. ¶ Quam il.scilicet potest concedi. ¶ Quãquã pa. enumerat multas causas quibus probat ignoscendũ esse pro ni si eam rem quæ pua uidebatur tanta contentione petit. ¶ Honorem.s.suũ & totius senectæ & in omnibus sequentibus dictionibus subauditur tuẽdũ eẽ dicit. ¶ Ius te.qđ inuiolabile eẽ debet. ¶ Obtestationẽ Obtestatio .i.deprecationẽ maximã pro eo. ¶ Sedẽdo.ẽ quasi inculcatio dictionũ. ¶ Vestigia summorũ hoium.i.imitationes maximorũ hoium. ¶ Totã hois: sensus ẽ licet deridere totã hois uitã & opinionẽ in phia si uolum⁹ rephendere hanc eius petitionem:sed si nõ habemus odio eos:q eadẽ curãt ignoscendum ẽt puto huic si tãtopere petit hanc. ¶ In quo:in qua re petenda. ¶ Laborat:curat. ¶ Ineptiis:simplicitate. ¶ Dicendũ aliqñ .i.etiã addenda est alia maxima cã. ¶ Ex istis:scilicet epicureis. ¶ Politissimus ornatissimus. ¶ Liberali.socratica & Platonica. ¶ Vt ni.unq̃ mag.s. contenderit a me. ¶ Nutu.i.facillime uel solum innuendo tibi.

a Phædro.qui nobis cũ pueri essem⁹: anteq̃ Philonẽ cognouimus:ualde ut philosophus:postea tñ: ut uir bonus & suauis:& officiosus pbabat᷑:traditus mihiq; cõmẽdatus est.Is igit᷑ patro cũ ad me Romã lr̃as misisset:ut te sibi placarẽ:peterẽq; ut nescio qd illđ Epicurei parietinarũ sibi concederes:nihil scripsi ad te ob eã rẽ.q ædificationis tuæ cõsiliũ mea cõmẽdatiõe nolebã ĩpediri.Idẽ ut uẽi Athenas:cũ idẽ ad te scriberẽ: rogasset ob eam cãm impetrauit:q te abiecisse illam ædificationem constabat inter omnes amicos tuos. Quod si ita est: & si iam plane tua nihil interest: uelisi qua offensiuncula facta est animi tui peruersitate aliquorũ:noui.n.gentem illam:des te ad leuitatem: uel propter summam humanitatẽ uel ẽt honoris mei cã. Equidem si qd ipse sentiam:quæris:nec cur illa tantopere contendat uideo nec cur tu repugnes: nisi tamẽ multo minus tibi cõcedi põt:q̃ illi laborare sine causa. Quãq̃ Patronis & orationem,& causam tibi cognitã esse certo scio honorẽ officiumq; testamentorum ius.Epicuri auctoritatẽ:Phædri obtestationẽ sedẽ:domicilium:uestigia summorũ hominũ sibi tuenda esse dicit. Totã hois uitã:rõnemq; quã sequitur in philosophia:derideamus licet si hanc eius cõtentionẽ uolumus reprehendere.Sed me hercule quando illi cæterisq; quos illa delectãt:nõ ualde inimici sumus: nescio an ignoscendum sit huic:si tantopere laborat:in quo etiam si peccat:magis ineptiis quã improbitate peccat.Sed ne plura(dicendum enim aliquando est) Pomponium Atticum sic amo ut alterum fratrem nihil est illo mihi nec carius nec iucundius. Is non q sit ex istis(Est enim omni liberali doctrina politissim⁹) sed ualde diligit Patronem ualde amauit phædrum sic a me hoc cõtendit homo minime ambiciosus minime in rogando molestus ut nihil unquam magis. nec dubitat quin ego a te nutu hoc consequi possem

ASC. ¶ A PHÆdro:qui.s.Phædrus: pbabat᷑.i.laudabatur & placebat nobis cum essemus pueri anteq̃ cognouim⁹ Philonẽ.s.phũm pbabat:inquã:ut phus: postea tñ pbabat ut uir bon⁹ & suauis & officiosus.q.d. pp illius q nobis cõiter est obseruãdus cõmendationẽ debere cõmẽdatiorẽ esse. Is igit Patro cũ misisset Romã lr̃as ad me:ut.i.placarẽ.i.reconciliarẽ & placatũ facerẽ te sibi:& peterem.s.a te:ut sup.cõcederes tibi illud Epicurei.i.qđ ad Epicureũ hoiem ptineret:nescio qđ parietinarũ sup.rerũ.i.ad parietẽ cõem ptinẽtiũ: sic legit & exponit fere.sed lectio parũ placet:expositionẽ aũt meliorẽ cuiq; in ueniendã relinquimus: ego sup. tũc nihil scripsi ad te:ob eã rẽ:q nolebã cõsiliũ ædificatiõis tuç ĩpediri cõmẽdatione mea idẽ.s.Patro cũ rogasset ut.i.postq̃ uẽi Athenas:ut scriberẽ ad te idẽ.i. eãdẽ rẽ.s.ut se tibi placarẽ: & de pietis pie cõcedẽda rogarẽ ĩpetrauit.s.petitũ suũ a me ob eam cãm q cõstabat.i.notũ erat iter oẽs tuos:te abiecisse.i.ut displicentẽ reiecisse & dimisisse illã ædificationẽ. Qđ si ẽ ita:& si.i.q̃q̃ iã nihil ẽ plãe.i.oino tua:ueli siq̃.i.aliq̃ offẽsiũcula.i.læsiũcula ai tui fcã ẽ peruersitate aliquorũ:noui .n.gẽtẽ illã.s.mẽdacẽ & ad discordiã seminandã pclivẽ:des.i.accõmodes te ad leuitatẽ.i.placabilitatẽ:uel pp summã humanitatẽ.s.tuã:uel ẽt cã honoris mei:ne uideat frustra a te petisse. ¶ Egdẽ:si q̃ris qđ ipe.i.ego sentiã:nec uideo cur:ille cõtẽdat.i.istet tãtope nec cur tu repugnes:nisi tñ cõcedi põt multomin⁹ tibi.s. q uir prude .a hẽris:q̃ illi.s.hoi Epicureo laborare sine cã. ¶ Quãquã ego certo:scio & orationẽ & cãm Patronis eẽ cognitã tibi.tñ sup.repetã tibi ipse dicit: honorẽ.s. suũ:eo q phus ẽ:& turpe fuerit alteri de suo iure cedere:& oñm:qa debet pfecte totius honore cõcẽdere:& ius testõrũ:qb⁹ sibi illæ ædes erãt relictæ: auctoritatẽ Epicurei:quẽ imitat᷑:obtestationẽ.i.maximã pcationẽ cum fidei attestatione:Phædri.s. philosophi & cõis amici:sedẽ.s.longã & firmã habitationẽ domiciliũ.i.ppriã habitationẽ:uestigia.i.imitationes summorum hominum:aut q in isdẽ ædibus habitarũt aut q simile factitarũt dicit inquam hæc oia esse tuenda idest protegenda sibi. Licet idest licitũ est sup. ut derideamus totam uitam hominis & rationem quam sequitur:si uolumus reprehendere hanc contentionem idest petitionem eius. ¶ Sed me hercule quando idest quãdoquidẽ seu:quoniam:nos non sumus ualde inimici idest aliquantulum fauemus illi:uidelicet Patroni:& cæteris quos illa scilicet que illi sibi tuenda dicit:delectant:nescio ad ignoscendum sit huic scilicet patroni.si laborat tantopere scilicet tueri dicta:in quo scilicet studio:etiam si peccat scilicet per cupiditatem:tamen peccat potius ineptiis:quia est homo minus culto ingenio .quam improbitate:idest malitia. ¶ Sed ne plura sup.dicam dicendum est enim aliquando:idest tandem finiẽdum est ego amo Pomponium Atticum sic ut alterum fratrem:nihil est illo mihi nec charius nec iucundius. Is:scilicet Põponius non q ut ex istis:scilicet epicureis porcis. ¶ Est enim politissimus omni doctrina liberali:sed sup. q ualde diligit Patronem & amauit Phedrum qui pro eo rogauit ualde:ens sup. aut cum sit:homo minime ambitiosus:& minime molestus in rogando contendit idest instanter petit hoc a me sicut nihil scilicet contendit unquam magis.idest instãtius:nec dubitat quin ego possem consequi hoc a te nutu:scilicet solo.

¶ Etiam si.

ETiam si ergo multo facilius cum non sis ædificaturus. Si.au.Pomp. Negligentē quod noluerim te ꝓ eo rogate:tua uo.te consentiente υπομνηματισμον sic enim græci uocant decretum quasi monitum & cōmentarium. VBE.

ETiam si esses ædificaturus. Nūc uero si audierit te deposuisse ædificationē:neq; tamen me impetrasse a te.s.qd Patro petit:ipse non putabit te illiberalem in me:sed me negligentem in se. Quamobrem peto a te ut scribas ad tuos: decretum illud areopagitarum idest iudicum athenien.in uico martis qui Areopagus dicitur: quem hypomnematismō .i.decretum:illi.s. Athenien.uocant:posse tolli .i.amoueri & abrogari tua uoluntate: idest te uolente: Decretum autem uidetur fuisse ut in fundo suo sine respectu,uicini ad placitum ædificet. Sed redeo ad prima:idest ad illa quæ in principio huius epistolæ scripsi. Ego uelim prius.i.potius ut persuadeas tibi ut facias hoc cā mea libēter:quam ut facias:hoc est uelim quidem te facere sed potius ut libenter:scias quam ut facias etiā si libenter habeto tamen sic si feceris:quod rogo: fore: idest futurum gratissimum mihi. Vale. ASC.

etiā si edificaturus esses. Nunc uero si audierit te ædificationem deposuisse:neq; tamen me a te impetrasse:non te in me liberalem:sed me in se negligentem putabit. Quaobrē peto a te:ut scribas ad tuos posse tua uoluntate decretum illud ariopagitarum quem υπομνηματισμον illi uocant tolli. Sed redeo ad prima. Prius uelim tibi persuadeas ut hoc mea causa libēter facias:q̄ ut facias sic tamē habeo si feceris: quod rogo, fore mihi gratissimum. Vale.

M.T.C.S.D.C.Memmio.

CAio Auiano Euandro qui habitat in tuo sacrario & ipso multum utor:& patrono eius Marco Æmilio familiarissime. Peto igitur a te maiorem in modū:qd sine tua molestia fiat,ut ei de habitatione accommodes. Nam pp opera instituta multa multorū:subitū est ei remigrare kalen.quinctilibus. Impedior:uerecundia:ne te pluribus uerbis rogē. Neq; tamen dubito:quin si tua nihil:aut non multum intersit:eo sis animo:quo ego essem:si quid tu me rogares mihi certe gratissimum feceris. Vale.

CAio Auiano.cōmēdat Ci.Mēmio.C.Auia. quendam statuarium:ut ei cōcedet Mēmius habitationē qd dicit se nō dubitare obtenturum quia id multū aut nihil intersit ipsius Mēmii. Sacrario.i.tēplo loco ubi sacra reponunt. Tuo. per te ædificato. Accōmodes.cōmodū facias. Instituta.incerta: uel ꝓposita ad faciēdū. Subitū ē ei re.i.contingit:uel licet ei subito redire. VBE. Sacrarium

CAio &c. Commendat Memmio.C.Auianū statuarium quendam ut ei concedat Memmius habitationem:quod cum citra iacturā Mēmii fiat facile impetraturum cōfidit. Ordo est. Ego utor multum: & ipso Caio Auiano Euandro qui habitat in sacrario tuo.i.loco ubi conseruantur sacra per te ædificato:& utor familiarissime patrono eius Marco Æmilio. Peto igitur a te in maiorem modum.i. obnixius:ut ei accōmodes de habitatione: quod fiat sine molestia tua. Nam subitum:idest festiuum aut propinquum aut necessarium est ei remigrare.i. redire in pristinam habitationem: propter multa opera multorum:instituta:idest incepta ab eo. Ego impedior uerecūdia ne rogem te pluribus uerbis. Neq; tū dubito:quin si nihil aut non multum intersit tua idest si parū aut nihil detrimenti ex ea re habiturus sis:sis eo aio quo ego essem:si tu rogares me:quid:idest aliquid:certe tu feceris:scilicet hoc faciēdo gratissimum mihi. Vale. ASC.

M.T.C.S.P.D.Memmio.

AVlum Fusiū unum est meis intimis obseruantissimū.studiosissimumq; nostri:eruditum hominē: & summa humanitate tuaq; amicitia dignissimum uelim ita tractes:ut mihi corā recepisti. Id mihi gratū id erit:quā qd gratissimum. Ipsum præterea summo officio: & summa obseruantia tibi in perpetuum deuinxeris. Vale.

AVlū Fusiū. Cōmēdat Cic.Mēmio p lras. A.Fusiū:quē ei corā cōmendauerat:ut eū ita tractet:sicut corā ꝓmisit:fore.n.sibi gratissimum & obligatum sibi hominē perpetuo. Recepisti.promisisti. VBE.

AVlū &c. Cōmēdat Aulū Fusiū p lras:quē ei corā cōmēdauerat:ut eū ita tractet ut ꝓmisit:dicēs. Ego uelim tractes. A.Fusium unū ex intimis meis.s.amicis: obseruantissimum.i.maximū cultorē & studiosissimū nri: hoiem eruditū & dignissimū summa humanitate & amicitia tua:tractes dico ita:ut recepisti.i. ꝓmisisti mihi corā.i. in pñtia tecū agēti: id erit mihi tā gratū q̄ qd sup.erit aut est gratissimum. ꝓterea tu deuinxeris.i. obligaueris ipsum in ꝑpetuum:tibi summo offō & summa obseruantia.i.ad ꝓsequendū te summo offō & summa obseruātia. ASC.

M.T.C.Qu.Va.Q.Orcæ.ñ.Leg.Prop.S.

CVm municipibus Volateranis mihi summa necessitudo est:magno enī meo beneficio affecti cumulatissime mihi grām retulerunt: nam nec in honoribus meis: laboribusq; unq̄ defuerunt. Cum quibus si mihi nulla causa intercederet: tamen q' te uehementissime diligo:qq; mea te pluribus fieri sentio:& monerem te & hortarer:ut corū fortunis

CVm mu. Cū uolaterani uexarent de reb9 suis publicis. Ci.hac epla eos ita diligēter cōmendat. Qu. Valerio ꝓprtori ut diligētius cōmendare non possit: oñdit.n. eos gratos & uiris bonis & maximis acceptissimos: quos oio debeat sibi Vale. suo beneficio obligarē. Volateranis uolatera oppidi:quod est ethruscoꝝ in collis planitie situ: ad quod stadioꝝ.xv.ascensus est. Retulerunt. reddiderūt. VBB. Volaterræ

CVm municipibus &c. Cū uolaterani uexarēt de rebus suis publicis. Ci.hac epla eos diligēter cōmēdat. Qu. Valerio ꝓprætori ut diligētius cōmēdare nō possit. Ostendit enim eos gratos & uiris optimis acceptissimos:quos omnino debeat idē Valerius suo sibi beneficio deuincere. Ordo ē. Summa necessitudo est mihi cū municipibus uolateranis.i.incolis Volaterarū oppidi hetruriæ:ipsi.n.affecti magno bñficio meo:rettulerūt cumulatissime mihi grām:nā nec defuerūt unq̄ in honoribus meis.s.augēdis & in laboribus.s.ferēdis:cū qbus si.i.tāetsi nulla cā intercederet.i.media esset ad cōciliationē amoris:tū q.i.qa ego diligo te uehemētissime:& q sentio me fieri.i.æstimari:plurimi a te:& monerē & hortaret te. ASC.

VBE. ¶ CONsuleres. puideres cū honoris tui. ¶ Pręcipuā. singularē. ¶ Subterfugerūt. euitauerūt. ¶ Tpis. Syllāi acerbitatē qa ex pscriptis a sylla plerįq illic ɔsidētes: p obsidionē pssūt: tādē p īdutias discedētes locū illū relinqtāuc. Stra. ¶ De eoꝝ agris. diuidēdis nr̄is militib⁹. ¶ Promulgassent: pnūciassent: ptulissent: pepcissent qa n̄ potuerāt capi. ¶ Liberauit

Secta qa uoluit eē imunē. ¶ Is. Cæ. Cōseruarit. nūc p nos: ut adiuuem⁹ ipsos uolateranos. ¶ Ei⁹. Cæs. ¶ Seq au. i. facere qd ipse fecit: cū sp secut⁹ sis eū ī cæteris reb⁹. ¶ Sectā. factionē: ptes: tractū a philosophis: q sectas hn̄t. ¶ Illi ite. ut nihil eis Inouet. dōec Cæsar cognouerit eoꝝ cām mūicipiū. opidū. ¶ Sed hæc. auget Ci. cōmedatonē post exhortatōes subiungēdo pces. Certamē. cōtra eos qui illos oppugnarēt.

¶ Q n̄. qm̄. ¶ De uolateranis mereare. i. ita uolaterauis bn̄ficiū pstes. ¶ Eū. s. te. ¶ Apud quē unum. s. te.

ASC. ¶ VT ɔsuleres. i. ɔsilio & ope pdesses fortūis eoꝝ p ferti cū hērēt cām ppe. i. q̄si pcipuā. i. potissimā: ad optinēdū ius. Primū ꝙ subterfugerūt acerbitatē tpis syllani. i. quo sylla tyrānidē exercuit bēignitate deoꝝ immortaliū: qa cū illis pscriptos obsideret & illi factus iudicis abirēt nihil nocuit urbi: qd deoꝝ benignitati adscribit. ut qb⁹ dū fuerit turpe sit hoīem n̄ fauer. ¶ De inde ꝙ defensi sunt a me in consulatu. s. meo: summo studio. i. fauore ppl̄i Ro. cū tribūi ple. pmulgassent legē iniqssimā: de agris eos. s. aliis dispēdis psuasi faciē ppl̄oq Ro. ut uellēt eos ciues eē saluos qbus fortūa prius tn̄ deos dixit eos seruasse: pepcisset. C. Cęsar cōprobauit hāc actionē meā prio ɔsulatu suo ī lege agraria. i. cū ferret legē agrariā: & liberauit agrū & oppidū Volateranū oī piculo in ppetuū. ut nō sit dubiū mihi: qn is q adiūgat nouas necessitudines: uelit uetera bn̄ficia sua cōseruari. ¶ Quāobrē ē prudentiæ tuæ. i. ad prudētiā tuā refert: aut seq auctoritatē eius. s. Cę. cui⁹ sectā. i. partialitatē: atq̧ iperiū tu secutus es cū sūma dignitate tua: aut certe reseruare illi oēm. i. totā cām integrā. i. ita ꝙ de ea nihil adhuc sit p te actū. ¶ Vero. i. sed: tu nō debes dubitare illd qn uelis. i. debeas uelle obligare tibi ī ppetuū sūmo bn̄ficio tuo. illud mūicipium. i. oppidū muneꝝ Romanoꝝ capax tam graue. i. cōstās: tā firmū & tā honestū. ¶ Sed hæc quæ scripta sunt supra. i. in priori pte hui⁹ epl̄æ spectāt. i. tēdūt eo: ut hortet te: & suadeā. s. tibi. ¶ Reliqua. i. q̄ deinceps didicā: sunt quæ deinceps dicā: sunt quæ pertinēt ad rogādū: ut putes me dare tibi cōsiliū: non solū cā. i. pro utilitate tua: sed me petere & rogare a te quod opus sit mihi. ¶ Tu igit̄ feceris mihi gratissimū: si uolueris Volateranos eē itegros. i. sīdēnes & icolumes sup. ī oībus reb⁹. ¶ Ego cōmēdo tuæ fidei iustitiæ & bōitati: domicilia: sedes. i. mansiones pturas aut sepulchra: ut æneï. yi. ¶ Sedibus hūc refer an̄ suis rē. s. quā habent fortunas: quas hēre habēt: quæ cōseruatæ sunt a diis īmortalibus & a præstātissimis ciuib⁹ in nostra. i. Romana rep. uidelicet a Cæsare & ipso Cicerone: summo studio. i. fauore. S. P. q. Ro. ¶ Si res. i. copia reꝝ daret mihi facultatē hoc tpe p pstinis opib⁹ meis. i. iuxta pristinas opes meas: ut posse defēdere uolateranos ita quēadmodū ɔsueui tueri meos. s. cliētes: ego nullū officiū: dēiq. i. ut uno uerbo dicā nullū certamen ptermitterē ī quo possē pdesse illis. ¶ Sed qn̄. i. qñquidē ego cōfido me nihilo. i. in nullo min⁹ ualere apud te hoc tpe: quā uolueri sp apud oēs ego peto ab te: p necessitudie. i. necessaria cōiūctiōe ī amore & amicitia. sūma & pari. i. ęq̄li īter nos & mutua bn̄uolētia: ut mereare de uolaterāis ita ut existimēt eū. s. te: ppositū eē. s. a me: isti negocio. s. de eoꝝ ɔseruatiōe: q̄si diuio consilio: apd quē unū nos ppetui defēsores eoꝝ possem⁹ ualere plimū.

cōsulares: psertim cū ppe præcipuā cām haberēt ad ius optinēdū. Primū: ꝙ syllani tpis acerbitatē deoꝝ immortaliū benignitate subterfugerūt: Deinde ꝙ sūmo studio Po. Ro. a me in consulatu meo defensi sunt cū tri. ple. legē iniqssimā de eoꝝ agris pmulgassent: facile. S. P. Qu. R. psuasi: ut eos ciues: qb⁹ fortuna pepercisset saluos esse uellēt. Hanc actionē meā. C. Cæsar prio suo cōsulatu lege in agraria cōprobauit: agrūq̧ Volateranū & oppidū oī periculo i ppetuū liberauit ut mihi dubiū non sit. quin is: q nouas necessitudines adiūgat: uetera sua bn̄ficia conseruari uelit. Quāobrē est tuæ prudētiæ: aut seq eius auctoritatē: cuius sectā: atq̧ iperiū sūma cū tua dignitate secutus es: aut certe illi itegrā oēm cām reseruare. Illud uero dubitare nō debes: quin tā graue: tā firmū: tā honestū municipiū ibi tuo sūmo bn̄ficio in ppetuum obligari uelis. Sed hæc quæ scripta sunt supra eo spectāt: ut te horter: & suadeam. Reliqua sunt q ptinent ad rogandū ut non solū tua cā tibi cōsiliū me dare putes: sed qd mihi op⁹ sit me a te petere & rogare. Gratissimum igit̄ mihi feceris: si Volateranos oib⁹ reb⁹ integros: incolumesq̧ eē uolueris. Eoꝝ ego domicilia: sedes rem fortunas: quæ a diis īmortalibus & a pstantissimis in nr̄a rep. ciuibus summo. S. P. q. R. studio cōseruatæ sunt tuæ fidei iustitiæ bonitatiq̧: cōmēdo. Si pro meis pristinis opibus facultatē mihi res hoc tpe daret: ut ita defendere possem. Volateranos: quēadmodū cōsueui tueri meos nullum offm̄: nullum deniq̧ certamē: in quo illis pdesse possem ptermitterē: sed qn̄ apd te nihilo minus hoc tpe ualere me cōfido: quā ualuerim semp apud oēs, pro nr̄a summa necessitudine: pariq̧ inter nos, & mutua bn̄uolētia abs te peto ut ita de Volateranis mereare: ut existimēt eum q̄si diuino cōsilio isti negocio ppositum eē apud quē unum nos eoꝝ perpetui defensores plurimum ualere possemus. Vale.

VBE. NOn. pfecerat Cę. Valeriū diuidūdis agris uolateranoꝝ. Itaq̧ cū ī ea regiōe hr̄et agrū. C. Curti⁹: q tpib⁹ syllanis pscript⁹ fuerat: & postea restitut⁹ ī pr̄iā a Cæ. ī senatū fuerat electus. Ci. hac epl̄a nitit̄ psuadere honestissimis rōibus Valerio agrū Curtii nō eē dādū aliis: qa licet illa diuisio agroꝝ fiat iussu Cæ. nō tn̄ deceat eū moueri ex agro suo eius iussu cuius bn̄ficio sit fact⁹ senator: id. n. nō eē uerisimile placere Cæ. sed qm̄ negociū diuidēdi agros a Cæ. ei mādatū fuerat. Ci. ī pricipio epl̄æ oñdit se nihil eē petituꝝ cōtra hoēstatē: aut fidē ipsius Valerii ut ex rōib⁹ in epl̄a positis probat.

M. T. C. Qu. Val. Qu. Orcæ. fi. Propæ. S. D.

NOn moleste fero eā necessitudinem, q mihi tecum est notam esse q̄plurimis, neq̧ tamen

ASC. NOn molestū &c. Prefecerat Cę. Valeriū diuidūdis agris uolaterāoꝝ. Itaq̧ cū ī ea regiōe. C. curti⁹ hr̄et agrū nisi Ci. psuadet hōestissimis rōib⁹ eidē Valerio Agrū illū curtii n̄ eē dādū aliis: qd ī pricipio ptestat̄ æquū & hōestū. ¶ Ordo ē. Ego nō fero moleste. eam necessitudinē q̄ mihi tecū ē. notam esse q̄plurimis: neq̧ tn̄. impedio te.

¶ Ob eam

¶OB eam causam.qd nfa amicitia sit nota multis. ¶ Pro tua fide.fideliter ut debes. ¶ Rem magnam: diuisionem agrorum. ¶ Ambitione.uolens ostendere me plurimum posse apud te. ¶ iniustissima calamitate:quia proscriptus fuit. ¶ Incolumitatis.restitutionis ¶ Volaterano.scilicet in agro. ¶ Reliquias.quicqd potuit ex bello syllano eripere & serua re. ¶ Tanq̃.ex nau.translatio. ¶ Ordinem senatorum. ¶ Tueri.sustentare:quia non potest uiuere ut senator. ¶ Grauissimum.pessimum. ¶ Superior ordi.i.auctus dignitate. ¶ Inferiorem for.pauperiorem:quia aucta dignitate debent etiam augeri fortunæ:ut possit honeste seruari ipsa dignitas. ¶ Minime cõ.non decet nec honestum est. ¶ Moueri remo ueri. ¶ De equitate rei.i.de iustitia : quia uult ut non moueatur ex agro suo. ¶ Ne causa potius. idest ne uidear obtinuisse a te hanc rem potius:quia non potueris aliter facere iustitia ita uolente quam quod uolueris mihi morẽ gerere. ¶ Causa.iusticia causæ. ¶ Gratia.ut mihi gratificeris. ¶ Per me.i.opa mea. VB b.

ob eam causam(quod tu optime existimare potes) te impedito quominus susceptũ negociũ tua fide:& diligentia ex uoluntate Cæsaris:qui tibi rẽ magnã difficilemq; cõmisit:gerere possis. Nã cũ multi a me petũt multa:q; de tua erga me uoluntate non dubitent nõ cõmitto:ut ambitione mea conturbem officium tuũ: Caio Curtio ab ineũte ætate familiarissime sum us'. Eius,& syllãi tpis iniustissima calamitate dolui:& cũ iis qui similem iniuriam acceperant amissis oibus fortunis:reditus tamen in patriam uoluntate omnium cõcedi uideretur:adiutor incolumitatis fui. Is habet in Volaterano possessionem:cum in eam tanq̃ e naufragio reliquias cõtulisset. Hoc autem tempore cum Cæsar in senatum legitique ordinẽ ille ista possessione amissa tueri uix potest. Grauissimum autem est: cũ superior factus sit ordinẽ:inferiorem esse fortuna:minimeq; conuenit ex eo agro:qui Cæsaris iussu diuidatur:eũ moueri:qui Cæsaris beneficio senator sit. Sed mihi minus libet multa de equitate rei scribere:ne cã potius apud te ualuisse uidear:q̃ gratia. Quamobrem te maiorem in modum rogo:ut Caii Curtii rem meã putes esse:quicquid mea causa feceris:ut id.C.Curtii causa cum feceris meum existimes : quod ille per me habuerit:id me habere abs te putato. Hoc te uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

¶OB eam causam.i.propter necessitudinem nostrã qd tu potes existimare.i.iudicare optime quia optime scis:quominus possis gerere negocium susceptum: tua fide & diligentia:ex uoluntate Cæsaris:qui cõmisit tibi rem magnam & difficilem. ¶ Nã cum multi petunt a me multa.q.i.quia non dubitent de uoluntate .i.beneuolentia tua erga me:non cõmitto.i. non patior:ut conturbẽ ambitione.i.oportuna petitione mea: officium tuũ. ¶ Ego sum usus familiarissime ab ineũte ætate Caio Curtio. ¶ Ego &.i.simul dolui iniustissima calamitate eius.s. Curtii: temporis syllani.i.quæ erat tẽpore syllano:& fui adiutor incolumitatis.i. salutis eius:cũ idest quando : reditus in patriam Videret̃ concedi uoluntate oium iis qui acceperãt similem iniuriam:oibus fortunis amissis.i.licet oẽs fortunas amiserunt tamen reditus &c. ¶ Aliter illud tamẽ redũdet. ¶ Is.s.Curtius:habet possessionem in Volaterano.s. agro:cum contulisset in eam.s.possessionẽ reliquias.s.rerum suarũ:tanquã e naufragio.s.receptas. ¶ Autem.i.sed: Cæsar legit eum hoc tempore in senatum: quem ordinem.i.ut dicunt statum ille uix potest tueri .i.seruare inuictu & uestitu:ista possessione amissa.i. si eam amiserit. ¶ Autẽ.i.sed:grauissimũ.i. molestissimũ est.s.curtio:cum factus sit superior.i. altior ordine .i.statu esse inferiorem.i. minorem fortuna.i. rerum possessione:& minime conuenit eũ qui factus sit senator beneficio Cæsaris:moueri.i.pelli ex eo agro.i.ei' agri possessione:qui diuidatur.s.militibus : iussu Cæsaris. ¶ Sed licet mihi scribere minus multa de æquitate rei. s.quã postulo:ne uidear ualuisse potius apud te causa:idest propter æquitatem causæ:quam gratia. ASC.

¶ Quamobrem ego rogo te in maiorem modum.i.egregie:ut potes rem.i.negocium aut possessionem Caii Curtii esse meam ut quidquid tu faceres causa mea:idest si res mea esset:cum feceris id causa Caii Curtii existimes meum: supple esse:& putato me habere abs te:quod ille habuerit per me.

Vale.

M.T.C.Qu.Valerio.Qu.Orcæ.fi.S.P.D.

CRedo te memoria tenere me & coram Publio Cuspio tecum locutum esse: cum te prosequerer paludatum: & item postea pluribus uerbis tecum egisse:ut quoscunq; tibi eius necessarios commendarẽ haberes eos in numero meoꝶ necessarioꝶ. Id tu pro tua summa erga me beneuolentia: perpetuaq; obseruantia mihi liberalissime atq; humanissime recepisti. Cuspius hõ in oẽs suos officiosissimus mirifice quosdã hoies ex ista ꝓuincia tuetur & diligit ꝓpterea q; fuit i Africa bis:cũ maximis societatis negociis præesset. Itaq; hoc eius officiũ qd adhibetur erga

CRedo. Miro quodam artificio utitur Cicero in commendatione. L. Iulii pro Cuspio amico suo ita ut uerbis suis quodammodo cogat Valerium prestare quod petit. Postremo commendat etiam nomine Cuspii:P. Cornelium harum literarum latorem. ¶ Recepisti.promisisti. ¶ Ex prouincia ista ex Africa ubi nunc es propretor. VBE.

CRedo te &c. Miro quodam artificio utitur Cicero in commendatione. L. Iulii pro Publio Cuspio amico suo: ita ut uerbis suis.quodam modo cogat Valerium præstare quod petit. Postremo commendat etiam nomine Cuspii Cornelium harum tabellarium:sed diuersa putatur epistola. ¶ Ordo est. Credo te tenere memoria : idest non oblitum me:& idest simul locutum : esse tecum coram publio Cuspio:cum prosequerer te paludatum : idest ornatum paludamento:idest ueste imperiali proficiscentẽ in bellum comitarer:& idest simul: egisse postea tecũ pluribus uerbis:ut quoscūq; necessarios eius : scilicet. ASC.

P. Cuspii:commendarem tibi:tu haberes eos in numero necessariorum meorum:tu recepisti:idest promisisti mihi id pro summa beneuolentia tua erga me:& perpetua obseruantia. ¶ Cuspius homo officiosissimus in omnes suos tuetur & diligit mirifice quosdam homines ex ista:scilicet tua Africana prouincia:propterea q; fuit bis in Africa:cum præesset maximis negociis societatis:scilicet negociatorum. ¶ Itaq; ego soleo adiuuare quantum possum : mea facultate & gratia hoc officium eius quod adhibetur erga.

VBE. ¶ Illos.homines,istius prouinciæ.¶ Cuspianoꝝ amicoꝝ Cuspii.¶ Notā signū aliquod tātūmodo.¶ Eam.s. notam.
¶ Quæ conuenit mihi tecū:quā habemus inter nos ex cōuētiōe:ut solet fieri de zifris.¶ Deprōptuꝝ.emissuꝝ.¶ Quid
dā.aliqd.¶ Potestate.q̄ est tibi pmissa a Cæsare.¶ Expresseris.declaraueris.¶ Quæ uerba.uultus p amicis.¶ Suspi
cor.puto uel spero utrūqꝫ eni signat.¶ Hoiem.L.Iuliū.¶ Mihi dicit.s.illū Iuliū eē dignū tua amicitia.¶ Sane:hēre testi
moniū Cuspii.¶ Quāta fuerit uis.quantū ualuerint.P.Cornelius subiūgit ēt cōmēdatiōnē pro latore haꝝ lraꝝ.¶ Cu
ius.cām.s.Cuspii.¶ Cognosti me.supra ī epla.¶ Quā sęp̄issime::pp multos ei⁹ amicos a te mea cōmēdatione adiutos.

ASC. ¶ Illos.s.homines istius prouinciæ.¶ Quare ego
putaui causam commendationis solum Cuspianoꝝ.i.
necessarioꝝ Cuspii esse exponendā.i.declarandā ti
bi hac epistola.¶ Ego faciam ut apponā.i.ego appo
nā reliquis epistolis tm̄:eā notā.i.id signū:quæ conue
nit mihi tecū.i.quā ex cōuentione duximus apponen
dā:& significē simul esse de numero amicoꝝ Cuspii.
¶ Sed scito hanc cōmendationē quā uolui consigna
re his literis:ut opinor quædam notæ literarū erāt ap
positæ:quas:cum uideret Valerius sciret intimā esse
cōmendationē:esse gratissimam oium.¶ Nā Publius
cuspius cōtendit a me singulari studio ut cōmendarē
tibi q̄ diligētissime Lucium Iulium.¶ Ergo.:ego uix
uideor mihi posse satisfacere studio.i.fauori ei⁹.s.Cu
spii in Iuliū:si utor iis uerbis quibus solemus uti cum
agimus quid diligentissime ipse postulat quædā no
ua.s.uerba:& putat me tenere idest callere:quondā
artificiū eius generis.s.nouorum uerboꝝ.¶ Ego pol
licitus sum ei:me deprompturum.i.hausturum mirifi
cū genus cōmendatiōis:ex intima arte nostra.¶ Quā
do.i.qm̄:ego non possum assequi.i.attingere.id.s.cō
mendationis genus:uelim tute.i.ut tuipse efficias ut il
li arbitretur:quiddam:idest quid certi:perfectum in
credibili genere literaꝝ meaꝝ:Certe negando se pos
se assequi id mirifice assequitur.¶ Tu facies id:si ex
presseris.i.significaueris:omne gen⁹ liberalitatis:qd̄
poterit proficisci ab humanitate & potestate tua:non
modo.i.non solum re idest effectu ipso:sed ēt uerbis
& deniqꝫ uultu.¶ Quæ.s.uerba & uultus beneuoli:
uelim expertus esses q̄tū ualeant in prouincia.q.d.p
futurum amico si experiri uoluerit.¶ Sed tn̄ suspicor
ipsum hominem.s.Iulium:quē cōmēdo tibi esse perdi
gnū amicitia tua:nō solū credo quia Cuspius dicit:ta
metsi id debeat esse satis:sed quia noui iudiciū eius.s.
Cuspii:in hoībus & amicis delegendis.i.de multis le
gendis.¶ Ego iudicabo propediē:idest statim:ubi Iu
lius:rescripserit:quanta:fuerit uis.i.potentia harū lite
rarum:& agam tibi gratias ut confido.s.te promeritu
rum.¶ Ego curabo omnia studiose & diligenter quę
arbitrabor te uelle & ptinere ad te.¶ Cura ut ualeas.
Publius &c.¶ Hæc pars uidetur superiori annecten
da:quia has dicit seorsum tamen scripta.¶ Ordo ē.
Publius Cornelius qui reddidit tibi has literas:com
mendatus est mihi a Publio Cuspio:cuius:scilicet Cu
spii quantopere cuperem & deberē causam:tu cogno
sti profecto ex me:scilicet per literas superiores. Ego
rogo te uęhementer ut cures:ut cuspius agat mihi q̄
primū.i.ualde cito:q̄ sæpissime.i.ualde frequēter:quā
maximas.i.ualde magnas gratias. Vale.

illos:ego mea facultate & gratia soleo:quantum pos
sum adiuuare. Quare Cuspianorū omnium cómen
dationis causam hac tibi epla exponendam putaui.
Reliquis epistolis tantū faciam ut notá apponá eá:
quæ mihi tecum conuenit:& simul significé de nume
ro esse Cuspii amicoꝝ. Sed hanc cómendationé quá
his literis consignare uolui:scito eē oium gratissimá.
Nam.P.Cuspius singulari studio contendit a me ut
tibi q̄ diligentissime.L.Iuliū commendarem:Eius ar
go studio uix uideor mihi satisfacere posse:si utor uer
bis iis:quibus cú diligentissime quid agimus:uti sole
mus. Noua quædá postulat:& putat me eius generis
artificiū quoddá tenere. Ei ego pollicitus sum me ex
intima nostra arte deprompturū mirificú genus có
mendationis. Id quando assequi non possum tu te ue
lim efficias:ut ille genere mearū literarū incredibile
quiddá perfectū arbitretur. Id facies:si omne genus li
beralitatis:qd̄ & ab humanitate & potestate tua pro
ficisci poterit nó modo re:sed etiam uerbis:uultu de
niqꝫ expresseris:quæ quantū in prouincia ualeant,uel
lé expertus esses. Sed tamen suspicor ipsum hominé:
qué tibi cómédo perdignū esse tua amicitia:non so
lum quia mihi Cuspius dicit:credo(tam etsi id satis
esse debeat)sed quia noui eius iudiciū in hominibus:
& amicis delegendis. Harū literarum uis quanta fue
rit:propediem iudicabo:tibiqꝫ ut confido:gratias
agá. Ego quæ te uelle quæqꝫ ad te pertinere arbitror
omnia studiose diligenterqꝫ curabo. Cura ut ualeas
Publius Cornelius:qui tibi has literas reddidit:ē mi
hi a.P.Cuspio cómendatus,cuius causam quantope
re cuperem:deberemqꝫ:profecto ex me facile cogno
sti. Vehementer te rogo ut cures.ex hanc cómenda
tione mihi Cuspius quam maximas quamprimum q̄
sæpissime agat gratias. Vale.

VBE: Cum. Ager Attellanus uectigalis erat cumqꝫ
exigendis uectigalibus ex oibus municipus
quæ in Gallia Cisalpina erant Cluuius præ
positus.fuisset a Cæ.& Attellani ualde essent oppres
si angustiis rei pecuniariæ cum essent magna necessi
tudine Ciceroni coniuncti:eos Ci.diligentissime cō
mendat Cluuio:ut licet a Cæsare sibi sit præscriptum:quod sit agendum:tamen reseruet rem attellanorum integram
ne exigat ab eis uectigalia:donec a Cæ.ei mandatum fuerit sperare enim se impetraturum a Cæ.ut eis condonet ea ue
ctigalia:quod si impetrarit dicit se maximas gratias habiturum ipsi Cluuio existimaturumqꝫ se eius beneficio id impe
trasse:si Attellanorum rem integram reseruauerit quod tum facere debere probat quod idem regiensibus fecisse dici
tur.¶ In Galliam:Cisalpinam.

M.T.C.Cluuio.S.P.D.

CVm in Galliam proficiscens pro nostra neces
situdine:tuaqꝫ summa in me obseruantia ad me
domum uenisses:locutus sum tecum de agro

ASC. Cum in Galliam. Ager Attellanus uectigalis erat uectigalibus autem omnibus in Gallia cisalpina Cluuius præ
positus a Cæsare erat:unde cū Attellani ualde essent oppressi penuria pecuniæ eos Cicero diligenter cōmendat
dicto Cluuio.¶ Ordo est. Cū tu pficiscēs in galliam uenisses ad me domum meam:pro necessitudine.i.necessa
ria si officio fungi uolumus:in amicitia cōiunctione nr̄a:& summa obseruantia tua in me:locutus sum tecū de agro.

¶ Vectigali

¶ VEctigali:tributario reddẽti uectigalia. ¶ Atellani. Attela urbs ẽ Campaniæ mediterranea:ut scribit Ptolæmeus. VBB. ¶ Profectionẽ.discessum. ¶ Res.utilitas. ¶ Accuratiꝰ diligẽtiꝰ:q̃ locutꝰ eẽm corã. ¶ Negocioꝵ exigẽdi uectigalia. ¶ Nõ Attela iudi.discernẽdi utrũ debeat soluere an nõ. ¶ Facere po.sine offensiõe Cæsaris. ¶ Difficultatibus.ãgustiis rei pecuniariæ. ni ¶ Singulares.pcipuas:maiores q̃ aliis. ¶ Hoies.quos nolo q sunt causalium miseriaꝵ.signat ãt pcipue Cæsarẽ. ¶ Cõ probaturos:demõstraturos honestã & iustã. ¶ Nõ erat cã.qa frustra a te peterẽ si ille nõ eẽt psuasus eos hr̃e iustam cãm. ¶ Integrã.nouã:ut de ea nihil facias. ¶ Regiẽses.municipes regii ciuitatis. ¶ Meis:attelanis. ¶ Pro his.u. pro his solis.

uectigali municipii Attelani:qui esset in gallia quan-
toq; opere eius municipii causa laborarem tibi osten
di. Post tuam aũt profectionem:& cũ maxima res mu
nicipii honestissimi:mihiq; coniunctissimi & summũ
meum officium ageretur:pro tuo animo in me singu
lari existimaui me oportere ad te accuratius scribere
& si nõ sum nescius:& quæ temporꝫ ratio: & quæ po
testas sit:tibiq; negocium datum esse a. C. Cæsar. nõ
iudicium præclare intelligo. Quare a te tãtum peto
quantum & tu facere posse:& libenter mei causa factu
rum esse arbitror. Et primum uelim existimes qđ res
est municipii fortunas omnes in isto uectigali consi-
stere. His autem temporibus hoc municipium maxi-
mis oneribus pressum:summis affectũ esse difficulta
tibus. Hoc & si cõmune uidetur esse cum multis:tamẽ
mihi crede singulares huic municipio calamitates ac
cidisse. quas idcirco non commemoro:ne de miseriis
meorum necessariorum conquerens homines: quos
nolo uidear offendere. Itaq; nisi magnam spem habe
rem. C. Cæsari nos causam municipii probaturos nõ
erat causa cur a te hoc tempore aliqđ cõtenderẽ: sed
quia confido:mihiq; persuasi illum & dignitatis mu-
nicipii:& equitatis & etiam uoluntatis erga se habi-
turum esse rationem ideo a te non dubitaui conten-
deretur hanc causam illi integrã cõseruares. Quod &
si nihilominus a te peterẽ: si nihil audiuissem te tale
fecisse tñ maiorẽ spẽ impetrãdi nactus sum posteaq̃
mihi dictũ est: hoc idẽ a te Rhegienses ipetrauisse: q
etsi te aliqua necessitudine attingunt: tñ tuus amor in
me sperare me cogit: te quod tuis necessariis tribue-
ris: idem esse tributurũ meis: præsertim cum ego pro
his unis petam: habeam autẽ qui simili causa labora
rent cõplures necessarios. Hæc me non sine causa fa-
cere: neq; aliqua leui ambitione commotum a te con
tendere & si te existimare arbitror: tamen mihi affir-
manti credas uelim: me huic municipio debere pluri
mum: nullum unquam fuisse tempus: neq; honorum:
neq; laborum meorum in quo non municipii studium
in me extiterit singulare. Quapropter a te etiã: atq;
etiam pro nostra summa coniunctione: proq; tua in
me perpetua & maxima beneuolentia maiorẽ in mo
dũ peto: atq; cõtendo: ut cũ fortunas agi eius munici
pii intelligas. quod sit mihi necessitudine. officiis be
neuolentia cõiunctissimũ: id mihi des quod erit hu-
iusmodi: ut si a Cæsare qđ speramus: ipetrauerimus:

¶ Cõpluris:pro qbus possem ẽt petere:& tñ nõ peto intelligas hos esse mihi multo coniunctiores. ¶ Agi for. idest in eo consistere fortunas municipii.

¶ Vectigali municipii.i.oppidi mũicipalis: attellãi.i. debẽti uectigal attellãis:q.s.ager eẽt i gallia. & oñdi ti bi q̃topere: laborarẽ.i. sollicitarer & i labore eẽm: cãꝰ eiꝰ municipii. ¶ Aũt.i.sed cũ post tuã pfectionẽ: &.i. si res maxia mũicipii.s.attellani hõestissimi: & cõiun ctissimi mihi & summũ offm̃ meũ ageref.i.uersaref in ambiguo existimaui oportere me scribeř ad te accura tius.i. multũ accurate & diligẽter: p aĩo tuo singulari i me. ¶ Etsi.i.q̃q̃:nõ sum nescius.i.bñ scio:& q̃ rõ: & q̃ ptãs:sit tẽpoꝵ:& itelligo pclař negociũ datũ tibi a. C. Cæsare:nõ iudiciũ.i.libere iudicãdi ptãtẽ. ¶ Quare ego peto a te tm̃ q̃tũ.arbitror te posse facere: & suctũ eẽ libẽter cã mei. ¶ Et pmũ ueli sup.ut existimes sup. id qđ res ẽ.i.sicut ẽ:oẽs fortũas.i.facultates municipii ɔsistere i isto uectigali. ¶ Aũt.i.sꝫ:existimes hoc mũi cipiũ pssum maximis oneribꝰ:affectũ eẽ maximis dif ficultatibꝰ. ¶ Etsi.i.q̃q̃:hoc.s.affectũ sic eẽ uř eẽ cõe. s.attellanis: cũ multis.s. aliis ciuibꝰ tñ crede mihi sin gulares calamitates accidisse huic mũicipio qđ nõ cõ memoro idcirco:ne conq̃rens de miseriis necessarioꝵ meoꝵ uidear offendere hoies quos nolo.s. offende re:hoc ẽ Cesarianos. ¶ Itaq; ni.hẽrẽ ma.spẽ:nos pba turos.i.q̃ sim pbaturi. C. Cesari cãm mũicipii: sup. iustã eẽ:nõ erat cã cur ɔtẽderẽ.i.cũ ɔtẽtiõe peterẽ ali qd a te:hoc tpe.s.turbulẽto. ¶ Sed qa ɔfido:& psuasũ mihi.i.idixi i aĩum ut crederẽ illũ.s. Caiũ Cesa. hitu rũ eẽ rõnẽ.i.respectũ piũ & ɔsiderationẽ. ¶ Et.i.simř dignitatis mũicipii qđ oli floruit:& æq̃tatis.s.causę: & ẽt uolũtatis.i.bñuolẽtię & studii erga se:iõ nõ dubita ui ɔtẽdere.i.aĩose petere a te:ut ɔseruares hãc cãm illi .s. Cæsari itegrã.i.intactã iudicio tuo:q facilꝰ dař ue nia ubi nihil actũ ẽ de cã:q̃ reuocareř qđ a iudice dele gato lꝫ durius sit iudicatũ ẽ:qđ & si peterẽ a te nihilo minꝰ:si audiuissẽ te nihil tale fecisse tñ nactꝰ sũ maio rẽ spẽ ĩpetrãdi posteaq̃ dcm̃ ẽ mihi. ¶ Rhegienses ipe trauisse a te hoc idẽ.s.reseruationẽ cognitiõis causę ad Cæsarẽ:q.s. Rhegiẽses. & si.i.q̃q̃ attigũt te aliq̃ neces situdie tñ amor tuꝰ i me:cogit qđ plus ẽ quã facit: me sperare te tributuꝵ eẽ idem necessariis meis: qđ tri bueris necessariis tuis:psertim cũ ego petã p his unis .i.solis. ¶ Aũt.i.sed.cũ sup. habeã. cõplures.s. alios: necessarios q laborarẽt.i.i piculo diuersarent: simi cã. ¶ Ego & si arbitror te existimare.i.iudicare me faceř hæc ñ sine cã:neq; ɔtẽdere.i.istãter petere a te cõmo tũ aliqua ambitiõe.i.cupiditate glorię leui.i. modica: tñ ueli sup. ut credas mihi affirmãti me debere pluri mũ huic mũicipio: & suo. nullũ tps fuisse unq̃:neq; ho norũ.i.cũ adirẽ honores aut cum accumulareř mihi honores:ut in cõsulatu & reductiõe:neq; laborũ meo rũ.i.cũ afficerẽ laboribus ut ex filii & periculoꝵ i bel lo ciuili:in quo.s.tpe studiũ huius municipii.s. attella ni:nõ extiterit.i.apparuerit singulare.i.egregiũ:quia singularia.i.unica fere egregia sunt in: idest erga me. ¶ Quapropter ego peto atq; cõtẽdo.i. instãter exigo a te i.maiorẽ modũ:etiã atq; etiã.i.iteꝵ atq; iterũ: p summa cõiunctione nr̃a & p ppetua & maxima be neuolẽtia tua in me ut cũ intelligas fortunas eius mũi cipii qđ sit mihi cõiunctissimũ necessitudine: officiis: beneuolẽtia:agi.i.in periculo uersari:tu des.i. ɔcedas mihi id qđ erit hmõi: ut si impetrauerimus a Cæsare quod speramus: nos iudicemus nos consecutos esse

ASC.

VBE. ¶ TVO beneficio.tua gratia. Sin minus.i.si non impetrauerimus. Tamen habeamus id pro eo.i. existimemus id pro impetrata causa tua quia dederis operam ut impetrarem. Deuinxeris obligaueris.

ASC. ¶ ID bñficio tuo. Sin.i.sed si:min⁹.i.nõ ipetrauerimus a Cæ.tñ hẽam⁹.i.reputam⁹ id p eo.i. tãq̃ sit tuo bñficio ipetrãdũ:qñ.i.cũ opa data sit a te ut ipetraremus. Cũ.s.ita sit:q̃ feceris:mihi:hoc gratissimũ:tũ.i.multo magis.deuiceris tibi & tuis i ppetuũ sũmo bñficio.s.tuo:qđ firmissimũ ẽ uinculũ:uiros optimos:hoies honestissimos:& eosdẽ gratissimos & dignissimos tua necessitudine:idest quibuscũq; necessitudinẽ contrahas:hoc est ciues Attelanos. Vale.

VBE. CVm & mihi.Rogatione.P. Sextii Ci. cõmendat.P.Rutilio.C. Albini senatoris cãm de q bus pdiis q̃ oli fuerãt ut in ipsa epla exponit Laberii: rogatq; ut ea pdia nõ attigat diuidẽda. cũ a Cæ.ẽt pposiitus huic negocio diuidendorũ agrorũ exponit ãt cãs gratissimas:& quare ipse dẽat p.P. Sextio laborare:& q̃r.P.Sextius p albino. Petẽdũ eẽt: pp honestatẽ. Facere de.pp ei⁹ i me merita:nã Ci. plurimũ fauit ut ab exilio reuocaret & cõtra Clodiũ. Hęc ãt pleni⁹ exponũt i elegãtissima orõne p.P. Sextio:q̃ icipit. Si qs antea iudices mirabat &c. Cu⁹ ex familia:nã.P.Sexti⁹:p quo extat illa oro:ut Ci.i ea testat hñt uxorẽ filiã Albini:q̃ mortua duxit uxorẽ.C. Scipiõis filiã:& licet mos filiæ soceri nomẽ Albio:ad. emerit charitatẽ:tñ illi⁹ necessitudinis & beniuolẽtiã nõ ademit. In æstima.in solutionem:sm æstimationẽ. De.b.Plo.q̃ oli fuerãt Plotii:cuius bõa Cæsar fisco addixit. Prædia.possessiões. Laberi⁹. æqs Ro.

ASC. CVm &c.Rogatus a.P.Sextio cõmendat.Ci. P.Rutilio cãm.C. Albini de quibusdã pdiis q̃ quõdã fuerant Laberii:rogatq;:ut ea pdia nõ attingat diuidẽda licet diuidũdis agris esset pposiitus. Ordoẽ. Cũ &.i.simul: ego essem cõscius mihi q̃ti facerẽ.i.æstimarẽ te & expertus eẽm beneuolẽtiã tuã erga me:nõ dubitaui.i.nõ sum ueritus petere a te qđ petẽdum esset .i.quod decuit peti:mihi.i.per me. Ipse.i.egomet scio optime.s. hoium qui secreta cordium scrutari nequeant:quanti faciam.i. æstimem Publium Sextium. Autem idest sed: & tu & omnes homines sciunt:quæ locutio zeugmatica est: nam per conceptionem diceret scins:quanti debeam facere.s. eum. Is.s. Sextius. cum cognosceret ex aliis te studiosissimum mei:petiuit a me:ut scriberem ad te quã accuratis⁹ me de te Caii Albini Senatoris:ex cuius familia natus est:Lucius Sextius optimus adulescens filius publii Sextii. Ego scripsi hoc idcirco ut intelligeres me nõ solum debere laborare pro Sextio sed Sextium etiam debere laborare pro albino. Res autẽ scilicet de qua liberandum est: hæc.i. huiusmodi Caius Albinus accepit a Marco Laberio prędia in æstimationem.i.ad persoluendum quanti æstimarentur: quæ prædia Laberius emeras a Cæsare de bõis Plotianis.i.quæ fuerãt Plotii priusq̃ ea Cæsar fisco addiceret:si ego dicã non esse e rep.i.utile reip. ea diuidi. s.militibus Cæsaris quæ semel a Cæsare data sunt: ego uidear docere te non rogare. Sed tu cum Cæsar uelit uenditiones & assignatiões Syllanas.i.quas Sylla perpetuus dictator factus fecerat:esse ratas firmas & approbatas:quo:idest ut suæ:scilicet uenditiones & assignationes:existimentur:idest iudicentur firmiores:si ipsa prædia quæ ipse Cæsar uendidit diuidentur quæ tandem auctoritas poterit esse in uenditionibus eius:quasi dicat nulla. Sed tu considerabis pro prudentia tua:idest secundum prudentiam tuam:quale hoc sit:idest quantæ efficatiæ sit hoc argumentum. Ego rogo te plane:idest omnino:atq; ita sup. rogo:ut nihil possim rogare maiore studio:de causa iustiore:sup.& magis ex animo.ut parcas Albino:ne attingas:scilicet in diuidendo:prædia Laberiana:idest a Laberio empta. Tu affeceris me magna non modo lætitia:sed etiam quodã modo gloria:si Publius Sextius satisfecerit pro me:homini maxime necessario:ut ego debeam plurimũ illi uni. Quod ut facias ego rogo te uehementer etiam atq; etiã. Tu nullũ.i.nõ ullũ: nõ potes dare mihi ullum beneficium maius:& sup.tu intelliges id beneficium esse gratissimum mihi. Vale.

tuo bñficio nos id cõsecutos eẽ iudicemus. Si minus: pro eo tñ id hẽamus:bñ a te data sit opa:ut ipetraremus. Hoc cũ mihi gratissimũ feceris:tũ uiros optimos, homines honestissimos:eosdemq; gratissimos:& tua necessitudine dignissimos:summo beneficio in perpetuum tibi:tuisq; deuinxeris. Vale.

M.T.C.M.Rutilio.S.P.D.

CVm & mihi cõscius eẽm:q̃ti te facerẽ & tuam erga me bñuolẽtiã exptus eẽm: nõ dubitaui a te petere qđ mihi petẽdũ eẽt.P.Sextiũ q̃ti faciã:ipse optie scio:q̃ti aũt facere debeam:& tu & oẽs hoies sciũt.Is cũ ex aliis te mei studiosissimum cognosceret:petiuit a me:ut ad te q̃ accuratissime scriberẽ de te.C.albini senatoris:cui⁹ ex familia nat⁹ ẽ.L. Sextius optim⁹ adulescẽs fili⁹.P.Sextii. Hoc idcirco scripsi:ut itelligeres nõ solũ me p Sex. laborare dẽre.sed Sextiũ ẽt p Albio. Res ãt hæc ẽ:a.M.Laberio.C. Albin⁹ pdia i æstimationẽ accepit: q̃ pdia Laberi⁹ emerat a Cæsare de bõis Plotianis:ea si dicã nõ eẽ a rep. diuidi:docere te uidear:non rogare. Sed tñ cũ Cæsar syllanas uẽditiones:& assignatiões ratas eẽ uelit quo firmiores existiment suæ:si ea pdia diuident: q̃ ipse Cæsar uendidit:q̃ tandẽ in eius uenditionibus auctoritas eẽ poterit? Sed hoc quale sit tu p tua prudentia cõsiderabis. Ego te plane rogo:atq; ita ut maiore studio.iustiore đ cã magis ex aio rogare nihil possim ut Albino pcas:pdia Laberiana ne attigas. Magna me affeceris nõ mõ lætitia:sed ẽt quodãmõ gloria.si.P. Sextius homini maxime necessario satisfecerit p me: ut ego illi uni plurimũ debeam. Quođ ut facias te uehementer etiã atq; ẽt rogo. Maius mihi dare bñficiũ nullũ potes. Id mihi itelliges esse gratissimum. Vale.

VBE. QVanq̃.Publicani exigẽtes uectigalia hẽbãt iter se societates in puinciis cum igit Crassipes:q & Piso dictus est gener Ci. q̃stor eẽt in Bythinia. cõmẽdat ei Ci. societatẽ publicanorum Bithyniæ quã ex magnis & honestis ciuibus Romanis cõstare dicit:in eaq; eẽ multo sibi familiarissimos: pcipue. P.Rupiliũ q i ea societate magister erat. Socios Bithyniæ.i. qui in Bithynia habebant societatẽ.

M.T.C.Crassipedi.S.P.D.

QVamq̃ tibi præsens cõmendaui ut potui diligentissime socios Bithyniæ teq; cum mea commendatione.tum etiam tua sponte intellexi cupere ei societati quibuscunq; rebus posses.

Vamquã &c. Publicani exigẽtes uectigalia habebãt inter se societates in puīncīs. Cũ igitur Crassipes: & Piso dictus est gener Ciceronis: quęstor esset in Bithynia: comendat et Cicero societatẽ publicãoꝝ Bithyniæ docẽs eã constare ex præclaris ciuibus Romanis sibiq; coniunctissimis. ⁋ Ordo est. Quãquã præsens. i. cũ eẽm ꝓsens cõmẽdaui tibi diligẽtissime ut potui: socios Bithyniæ. i. mercaturæ in Bithynia: & intellexi tecum. s. ita sit ꝙ cõmẽdatione mea. i. ꝑpter cõmendationẽ meã: tñ. i. multomagis ẽi tua spõte. i. ꝑpria natura: cupere. ASC.

commodare: tamen cum ii quorum res agitur magni sua interesse arbitrarent̃: me etiam per literas declarare tibi qua essem erga ipsos uolũtate: non dubitaui hoc ad te scribere. Volo enim te existimare: me cum uniuerso ordini publicanoꝝ semper libentissime tribuerim idq; magnis ordinis erga me meritis facere debuerim: tũ in primis amicum esse huic Bithyniæ societati: q̃ societas ordine ipso hominũ genere pars ẽ maxima ciuitatis: constat enim ex cæteris societatibus: & casu permulti sunt in ea societate ualde mihi familiares. In primisq; is: cuius præcipuũ offm̃ agit̃ hoc tpe. P. R. q est magister in ea societate. Quæ cum ita sint maiorẽ in modũ a te peto. Cn. Puppiũ q ẽ in operis eius societatis: omnibus tuis officiis atq; oi liberalitate tueare: curesq; ut ei⁹ operæ: qđ tibi facile factu est q̃ gratissimæ sint sociis remq; & utilitatem socioꝝ cuius rei q̃rã potestatẽ quæstor habeat non sum ignarus per te: q̃ maxime defensam: & auctã uelis. Id cum mihi gratissime feceris: tũ illud tibi expertus ꝑmitto: & spõdeo te socios Bithyniæ: si iis cõmodaris memores esse: & gratos cogniturum. Vale.

⁋ COMmodare. cõmodũ facere. ut sæpius exposuim⁹. ⁋ Ii. publicani. ⁋ Res. neg. utilitas. ⁋ Sua ite. utile sibi esse. ⁋ Ordine: ipso: q ẽ ualde utilis reip. & magnus. ⁋ Hominẽ genere: qa multi sunt claro loco nati. ⁋ Magister. rector: est autẽ nomen officii inter ipsos publicanos: sicut nunc appellant priorem & talibus q busdam uocabulis. ⁋ Inops. ablatiuus est: idest qui gerit negocia ipsius societatis. ⁋ Non sum ig. quia q̃stores: quorum est colligere uectigalia porro possunt multum fauere: & prodesse publicanis. ⁋ Et gratos: allicit eum ad illorum fauorem spe præmii. VBB.

⁋ COMmodare. i. cõmodũ facere & prodesse: ei societati quibuscũq; rebus posses. tñ cũ ii quoꝝ res agitur arbitrarentur interesse. i. in re & utilitate sua esse: magni. i. magnopere: me declarare tibi etiã per literas qua uoluntate essem erga ipsos: non dubitaui scribere ad te hoc. s. qua uolũtate in eos sim. Volo enim te existimare. i. iudicare & sentire: me cum tribuerim idest concesserim & indulserim semper libẽtissime: uniuerso ordini idest statui & ut dicunt collegio publicanoꝝ idest publicorum uectigalium redemptorum: qui simul negociatores erant. nam pecuniam quam in prouinciis acceperant mercibus commutabant pro quibus alteram Romæ recipiebant: & debuerim facere id magnis meritis ordinis. i. totius collegii erga me: quia cum exularet ab illis pecuniã mutuatus erat: tñ uolo te existimare: me esse in primis. i. præcipue amicum huic societati bithyniæ: quæ societas est ipso ordine & genere hominum maxima pars ciuitatis. s. Romanæ: constat. n. ex cæteris societatibus: & casu. i. a casu: multi sũt i ea societate ualde familiares mihi. ⁋ Et in primis publius Rupilius filius publii. qui est magister. i. primarius in ea societate: cuius. s. Rupilii: officium præcipuum agitur hoc tempore. ⁋ Quæ cum ita sint. peto a te in maiorem modum: idest obnixe & non uulgariter: sup. ut tueare omnibus officiis tuis atq; omni liberalitate: Cnæum Puppium: pupplum qui est in operis: idest industriis & laboribus aut famularibus eius societatis. ⁋ Est enim operis ablatiui casus ab opera: operarum &c. & cures ut operæ: idest labores & industriæ eius: quod est tibi facile factu. i. ut fiat a te: sint gratissimæ. i. utilissimæ & acceptissimæ sociis: & uelis rem & utilitatem sociorum: cuius rei quantam potestatem prætor habeat: scilicet in prouincia: non sum ignarus: sup. esse defensam: & auctam per te q̃ maxime. ⁋ Tum scilicet ita sit ꝙ tu feceris id gratissime mihi: tum ego expertus promitto tibi illud: & spondeo: te cogniturum socios Bithyniæ esse, memores & grator: si commodaris: idest commodum feceris iis. i. eis. ASC.

M.T.C.Bruto.S.P.D.

CVm ad te tuus q̃stor ꝓficisceret̃. M. Varro cõmẽdatiõe egere eũ nõ putabã. Satis enim cõmẽdatũ tibi eũ arbitrabor ab ipso more maioꝝ: qui (ut te nõ fugit) hãc quæsturæ cõiunctionem liberoꝝ necessitudini proximam uolũt esse. Sed cum sibi ita persuasisset ipse meas de se accurate scriptas literas: maximũ apud te pondus habituras: ita mecq; cõtenderet: ut q̃ diligẽtissime scriberẽ malui facere: qđ meus familiaris tãti sua interesse arbitraret̃. Vt igitur debere facere me hoc intelligas: cũ primũ.

CVm ad te ꝓfectur⁹. M. Terẽ. Varro ĩ galliã q̃stor Bruti q ei ꝑerat: qa sciebat q̃ti inter esset hr̃e primos aduus fauorabiles apud ꝑ torem curauit hr̃e Ci. cõmẽdationẽ: quẽ apud Bru. multum ualere sciebat. Itaq; Ci. hac ep̃la eũ ita cõmẽdat Bruto: ut expositis multis & maximis causis ꝓbat illud dignũ cõmendatiõe sua & beneuolentia atq; cõiunctione Bruti. ⁋ More. ɔsuetudine: instituto. ⁋ Qui. mos. ⁋ Proximã. i. secundam post coniunctionẽ filioꝝ. i. essent post filios carissimi. ⁋ Vt igitur. exponit causas quibus ad eum cõmendandum impulsus sit. VBE.

CVm ad &c. M. Terẽ. Varro ꝓfectur⁹ in Galliã q̃stor Bruti: qa sciebat q̃ti esset hr̃e primos aditus ad ꝑtorẽ cõmendatos: curauit hr̃e Ci. cõmẽdationẽ quẽ apđ Brutũ plurimũ ualere sciebat. Quocirca eum Ci Bruto hac epistola commendat docens se id nõ ab re facere. ⁋ Ordo est: Cum. M. Varro quæstor. i. conquisitor & receptor pecuniæ in stipẽdium & onera militiæ expẽdendæ: tuus. i. publico nomine tibi assignatus proficisceretur: ad te non putabam eum egere cõmẽdatione: arbitrabar. n. eũ satis cõmẽdatũ tibi: ab ipso more. i. instituto maioꝝ. i. priscoꝝ Romanoꝝ: qui. s. mos antiquoꝝ uoluit: ut nõ fugit te. i. ut bene scis: hãc cõiunctionẽ q̃sturæ. i. ex eo ꝙ quispiam alterius quæstor fuerit. contractam esse proximã necessitudini. i. necessariæ coniunctioni liberoꝝ. i. prolis legitimæ. ⁋ Sed cũ ipse. s. Varro: persuasisset sibi ita meas lr̃as scriptas accurate de se: habituras maximũ põdus. i. plurimũ ualituras ad sui cõmendationem: apud te: & cõtenderet. i. obnixe peteret a me. ut scriberẽ quã diligẽtissime: malui facere sup. id quod necessarius meus. s. Varro: arbitraretur interesse. i. in re esse sua: tanti. i. tantopere ⁋ Igitur ut intelligas me debere facere hoc. s. qđ ille contendit. ASC.

VBB. ¶ M. Terē. sic. n. appellabat. M. Terē. Varro de ei⁹ gñe: q aduersus Annibalē apud Cānas isœliciter dimicauit. ¶ In eo℞. ad agēdas cās. ¶ Vt postq̄. ¶ Corroborauit. s. amicitia. ¶ Studio. lraꝶ & phiç. ¶ Industria. hōesto & solerti labo℞ ¶ Publicano℞: q mihi sunt amicissimi. ¶ Q̄d nol. s. ut se ɔtulisset i ordinē publicano℞. ¶ Vtrisq̄ sub. s. fori & curiæ. uel subsellis fori & publicano℞. i. uersatus i utraq̄ cā: uel i utroq̄ offō: nā pōit iterdū locus: uel sedes p offō: sunt. n. subsellia ut uolunt Ascōius sedes tribuno℞ triūuiro℞: q̄sto℞: & hmōi minora iudicia exercētiū q n̄ i sellis curulib⁹ nec tribunalibus sed i subsellis sedebāt: de subsellis dixius i alio loco. ¶ Renūciādo. q̄ cū Cæ. egisset. ¶ Videor. ordo ē. Videor mihi i ipsa cā exponēda satis dixisse de pbitate ei⁹ & morib⁹: cū fuissem dictur⁹ separatim de pbitate ei⁹ & moribus. Si prius exposuissem tibi cām cur eū tātope diligerē. ¶ Vsui. utilitati. ¶ Nā & modestū. dic̄ eū pditū iis uirtutibus: q̄ maxie solēt magiātus ornare. ¶ Modestū nulli dbitū turpitudini. ¶ Remotissimū ab oi cu. i. nullis auaritię stimulis obnoxiū. Iuue. Pōe irę frēa modū q̄ pōe & auaritię. ¶ Magni la. i. laboriosum. s. cognosces hoiem. ¶ Iudicanda cū bn̄ cognoris. i. iudicanda postq̄ eū exptus fuerit. ¶ Qualis. an grat⁹ & cū fauore. an alr qa raro accidit: ut q prio fueri igrat⁹: postea fiat gratus & ɔtra. ¶ Quasi fores: trāslatio a domo: pricipiū. n. amicitiæ fores appellauit: q̄si dom⁹. Q̄d ut fores amicitiæ tuæ aperiant. M. Varrōi. ¶ Sed tn̄ ni. i. il. h. a. i. illud qd̄ debuerat fecisse necessitudo q̄sturæ: nō est diminutū & factū infirmius addita mea cōmēdatione. ¶ Sentio. i. mihi persuadeo.

M. Terentius in forum uenit: ad amicitiam se meam contulit. Deinde ut se corroborauit: duæ causæ accesserunt: quæ meam in illum beneuolentiam auxerunt: una q̄ uersabatur in hoc studio nostro: quo etiā nunc maxime delectamur: & cum ingenio: ut nosti: nec sine industria: deinde q̄ mature se contulit in societates publicanorum: quod quidem nollem: maximis enim damnis affectus est: sed tamen cōmunis ordinis mihi cōmēdatissimi fecit amicitiam nostram firmiorem. Deinde uersatus in utrisq̄ subsellis optima & fide & fama: iam ante hanc cōmutationem reipu. petitioni sese dedit: honorēq̄ honestissimum existimauit fructum laboris sui. His autem temporibus me Brundusio cum literis & mandatis profectus est ad Cæsarem: qua in re & amorem eius in suscipiendo negocio perspexi: & fidem in conficiendo: ac renuntiando. Videor mihi cum separatim de probitate eius: & moribus dicturus fuissem: si prius causam: cur eum tantopere diligerē: tibi exposuissem: in ipsa causa exponēda satis etiam de probitate dixisse. Sed tamen separatim promitto in meq̄ recipio fore eū tibi & uoluptati: & usui. Nam modestū hoiem cognosces: & prudentem: & a cupiditate omni remotissimum praeterea magni laboris: sūmæq̄: idustriæ. Neq̄ ego hæc polliceri debeo: quæ tibi ipsi cum bene cognoueris: iudicanda sunt: sed tamen in omnibus nouis cōiunctionibus interest: qualis primus aditus sit: & qua commendatione quasi amicitiæ fores aperiantur. Quod ego his literis efficere uolui: & si id ipsa per se necessitudo quæsturæ effecisse debet: sed tamē nihilo infirmius illud hoc addito. Cura igit̄ si me tāti facis, q̄ti & Varro existimat & ipse sentio: ut q̄primū intelligā hanc meam cōmendationem tantū illis utilitatis attulisse quantū & ipse sperarit, nec ego dubitarim. Vale.

ASC. ¶ CVM Marcus Terē. s. Varro: uēit primū i fo℞. s. iudiciale: dicturus cās p altero: ipse cōtulit se ad amicitiā meā: deide ut. i. postq̄ ipse corroborauit. i. confirmauit se p notitiā & expiētiā factus potētior: duæ causæ accesserunt. i. additæ sunt: q̄ auxerūt beneuolētiā meā in illū. ¶ Vna q̄ uersabat̄ in hoc studio nostro. s. phico: quo delectamur maxime ēt nūc. i. adhuc: & . i. ēt cū igenio ut nosti: nec. i. & nō sine industria. i. & cū idustria: hoc est igenio & idustria comitibus deinde q̄. s. Varro cōtulit se mature. i. cito: i societate publicano℞. i. q publica uectigalia redemūt & portatoria cōducūt: qd̄ q̄dē nollē. i. uellē eū nō fecisse ubi negatio nō agit in uerbū: sed in adiectū: est eni affect⁹ maxis dānis: sed tn̄ cōis. i. cū eēt cōis socius: ordinis. s. publicano℞ ɔiūctissimi mihi: mallē tn̄ legere cōio. i. cōmerciū ordis cōiūctissimi mihi fecit amicitiā nostrā firmiorē. ¶ Deide uersatus. s. agens i utrisq̄ subsellis. s. caussidico℞ & publicano℞: optima & fide & fama. i. habens optimā fidē famā & famā de fide. i. fidelitate: ipe dedit. i. addixit se petitioni. i. supplicationibus faciēdis aut requestis ut Galli dn̄t: pro aliis: iā aū hāc cōmutationē reip. i. priusq̄ resp. p re lib- rata esset a tyrānide Cæsaris: & existimauit fructū laboris sui. i. quē ex labore suo assequeret̄. honestissimū sup. eē. ¶ Autē. i. sed: ipse pfectus est his diebus Brūdusio ad Cæsarem. s. Octauium: cum mandatis a me. scilicet accēptis: in qua re ego perspexi. i. euidenter cognoui aut animaduerti: & amorem eius. s. in me: in suscipiendo negocio. i. eo quod suscepit negocium tam libenter: & fidem idest fidelitatem in conficiendo idest transigēdo & expediendo: & renuntiando: idest reportādo responso. ¶ Quia multi libenter suscipere uidentur: sed susceptum negligunt: alii etiam susceptum munus conficiunt diligenter: sed in renuntiando negligentes sunt: ubi sciemus renuntiare proprie esse nutum reportare & significare quod nuntiatum est iis præmissis commendationem ipsam adgreditur præmittens tamen non impertinenter cur superiora prælocutus sit. ¶ Videor mihi cū fuissem dicturus separatim idest diuisum de probitate eius: scilicet Varronis: & de moribus: si exposuissem tibi prius causam cur diligerem eum tātopere: dixisse etiam satis de probitate. s. eius in ipsa causa exponendo causam amoris quæ in probitate eius fundatur sed tamē ego promitto separatim & recipio in me: scilicet onus præstans: hoc est spondeo pro Varrone: eum fore: idest futurum tibi. & uoluptati & usui: idest utilitati. ¶ Nā tu cognosces sup. eum hominem & modestum & prudentem & remotissimum a cupiditate omni: prætetea magni laboris: & summę industriæ: idest grauitatis & solertiæ. ¶ Neq̄ ego debeo polliceri tibi hæc quæ iudicanda sunt tibi ipsi cū. s. ita fit q̄ bene cognoueris: sed tamen interest. i. refert: in omnibus cōiunctiōibus nouis qualis sit primus aditus: & qua commēdatione aperiantur quasi fores amicitiæ. ¶ Quod si aperire fores amicitiæ: ego uolui efficere his literis: & si. i. tametsi: ipsa necessitudo quæsturæ debet effecisse id: ex more maiorum: ut præmisit: sed tamen illud sup. erit nihilo. i. nullo ifirmius: hoc scilicet cōmendationis nostræ addito. ¶ Igitur: cura si tu facis me: tāti: & quāti & Varro existimat: & ego sentio: ut intelligam quamprimū. i. ualde cito: hanc cōmendationem meam attulisse illi: scilicet Varroni: tantum utilitatis. quantum & ipse sperarit: nec ego dubitarim: scilicet illi allaturam fuisse. Vale.

¶ Quia. Arpinum

VBE. Arpinū

Via: Arpinū oppidū ē Volscorum:inde oriundus fuit Ci.eius oppidi municipes uectigalia hēbāt in gallia cisalpina.quibus & sacras ædes & locos cōes tuebaī:cūq̧ difficile exigereñ ea uectigalia illi populo admodum necessaria:essetq̧ Bru.eius puinciæ præfectus:rogat eū Cice.ut uelit fauere arpinatum legatis : quos noiat ut illas uectigales pecunias facillime eius fauore exigere possint:oñditq̧ q̄ gratū id habiturus sit:si fecerit cū multis aliis de cāis:tū uero quia eius filius & fratris filius facti erāt eo anno ædiles illius municipii:quorū honori dicit Bru.posse multū cōsulere si resp.illius municipii p eos bene administrata fuerit diligētia & beneficio ipsius Bru. Meoꝝ: meaꝝ reꝝ. Arpinatis:ex arpino municipio:est adt accusatiuus. Sacra te.i. tecta refecta tractū a uestibus q̄ sarciunt:sunt tñ codices qui hñt sacra tecta. Vectigalibus tri. & ut nunc dicimus datiis. Visenda:cognoscēda. Colonis illius puinciæ. Negocium.exigendi illa uectigalia. Quāprimū: cito:sine dilationibus. Nā cōstituendi i reddit rōnē quare hic annus magis pertineat ad eius curā. Cōstituendi:ante regēdi in bonam formam: ut ita dicam redigēdi. Is magistratꝰ.s. ædilitatis. Nec ullus alius sicut fit Romæ ubi sunt multi ordines magistratuum. Quos: filium meum & filium fratris & Cæsiū. Cohonestaris:honore affeceris. Quam primū

M.T.C.Bruto.S.P.D.

Via semp aiaduerti studiose te operā dare ut ne qd meoꝝ tibi eēt ignotū ppterea nō dubito qn scias nō solū cuius municipii sim sed ēt q̄ diligēter soleā meos mūicipes arpinates tueri. Quorum quidē oīa cōmoda oēsq̧ facultates qbus & sacra cōficere:& sacra tecta ædiū sacraꝝ. locorūq̧ cōmuniū tueri possint:cōsistūt in his uectigalibus: q̄ hñt in puincia Gallia. Ad ea uisenda:pecuniasq̧:quæ a colonis debenī exigēdas totāq̧ rē & cognoscēdā: & administrādā legatos eqtes Ro.misimꝰ.Qu. Suffidiū.Qu.F.M.Fantiū.M.F.Q.Mamertiū.Qu.F.Peto a te maiora in modū p nr̄a necessitudine:ut ea res tibi curæ sit:opamq̧ des ut p te q̄ cōmodissime negociū municipii administreī:q̄primūq̧ cōficiatur : ipsosq̧ quoꝝ noīa scripsi:ut q̄ honorificentissime p tua natura:& q̄ liberalissime tractes.bonos uiros ad tuā necessitudinē adiūxeris:municipiūq̧.gratissimū bñficio tuo deuīxeris.mihi uero ēt gratius feceris q̧ cū sp tueri municipes meos:cōsueui:tū hic annus præcipue ad meā curā officiūq̧ ptinet.Nā cōstituēdi mūicipii cā hoc āno ædilē filiū meū fieri uolui & frīs filium & M.Cæsiū hoīem mihi maxīe:necessariū(Is.n. magistratus in nostro municipio:nec alius ullus creari solet)quos cohonestaris:in primisq̧ me resp. mūicipii.tuo studio:diligētia bñ administrata erit.Quod facias te uæhementer ēt atq̧ ēt rogo. Vale.

ASC.

Via &c. Arpinates cōpatriote Cic. hēbāt in gallia cisalpina quātum.ad italos uectigalia qbꝰ publica sustinebāt negocia: quocirca Brutū rogat ut i eis recipiēdis faueat dicens. Quia ego animaduerti semper te dare opam studiose.ut neqd meoꝝ idest eorūq̧ agerē esset ignotū tibi propterea non dubito quin scias nō solum cuius municipii sim:quia Arpini:sed etiam quā idest quātum diligenter soleam tueri idest protegere Arpinates municipes:uidetur secundum Vallā dicendum cōmunicipes meos:nō enim Cicero princeps eorum erat.Quorum.s. Arpinatū quidē.i. certe : oia cōmoda:& omnes facultates qbus possint & idest simul cōficere idest perficere sacra idest res sacras: ut sacrificia & tēpla:& tueri idest conseruare tecta ædiū : sacrarum idest sacroꝝ. & locorum cōium idest ad ciuitatē cōiter pertinentium : ut sunt fora:mœnia : & similia sacra idest cōcinnata & integra cōsistunt in iis uectigalibus quæ habent in puincia Gallia. Nos misimus Quin. Suffidium filium Quinti Marcū Fantium filium Marci.Quintū Mamertium filium Quinti equites Rōanos legatos:ad uisenda ea.s.uectigalia arpiatū.& ad exigēdas pecunias q̄ debētur a colonis:& ad cognoscendā & administrandā totā rē.i.totū negociū. Ego peto a te in maiorē modū : p necessitudine nostra.idest ppter necessitudinē nostrā: ut ea res sit tibi curæ & des operam:ut negociū municipii administretur per te:idest tuo præsidio:quam commodissime: & ut conficiatur:idest absoluatur & expediatur quamprimum: idest ualde cito:& ut tractes ipsos quorum nomina scripsi quam honorificentissime & quam liberalissime pro natura tua.i.iuxta naturā tuā: tu adiunxeris:scilicet hoc faciendo uiros bonos ad necessitudinem tuam: idest cumulum tuorum necessariorum:& deuinxeris:idest obligaueris beneficio tuo municipium gratissimum:uero:idest sed: tu feceris mihi etiam gratius q̧ cum:scilicet ita sit q̧ consueui semper tueri municipes meos:tum hic idest præsens annus pertinet præcipue ad curam meam & officium:scilicet meū. Nā ego uolui filium meum:scilicet .M. Ciceronem & filium fratris supple mei : & Mar.Cæsium hominem necessarium mihi maxime:fieri hoc anno ædilem:idest curatorem ædium & ædendorū in eo municipio:causa municipii constituendi:idest ad meliora instituta redigendi. Enim:idest quia is magistratus uidelicet ædilitius nec ullus alius solet creari in municipio nostro:quos:scilicet omnes tu cohonestaris idest simul honestaueris:& in primis:idest præcipue me.si respu. municipii erit administrata bene:studio tuo & diligentia tua. Quod ut facias rogo te ut uehementer etiam atque etiam idest iterum atque iterum. Vale.

M.T.C.Bruto Salutem.P.D.

Lia epistola cōmuniter commendaui tibi legatos arpinatum:ut potui:diligētissime.

VBE.

Lia.Q. Suffidius : q legatꝰ pro Arpinatūcā.quæ superiore epistola narrata est : in Galliā missus est tribunus militū : fuerat cū Ci.in Cilicia. Accedebāt & aliæ necessitudinis cāæ: q̄ eū Ci.redderent gratum quas cōmemorat. Itaq̧ licet Ci.superiore epistola cōmuniter cōmendauerit omnes legatos arpinatū:tamen seperatim.& præcipue commendat hunc suffidium Bruto: eius opa & fauore consequatur.Suffidius ab oibus maximā laudē huius legatiōis qđ diligēter egerit id pp qđ missus sit qđ facile eū cōseq posse dicit:si Bru.ei studiū & fauorē suū pstiterit in exigēdis:& cōmode:& subito uectigalibus.

ASC.

Lia epistola &c.Qu.Suffidius pro dicta arpinatum causa ad Brutum legatus fuerat tribunus militum cū Cicero in Cicilia imperaret:quo circa hunc singulariter cōmēdat eidem Bruto rogans ut sic eius legationem sua ope iuuet & inde laudem consequatur Suffidius & ipse gratiam. Ordo ē. Ego cōmēdaui tibi alia epl̄a.legatos arpinatum cōmuniter.i.simul omnes diligentissime ut potui:& cōmēdo tibi diligentius.

VBE. Separatim. SEParatim: seorsum pcipue præter cæteros. De illa cō.cōi. Nā: adducit cās separatæ & diligētis cōmendationis. Munere: offō. Tractauit: gessit. Vt ac. quia bene se gesserat: ex hoc cognoscit quātū psit bñ se gerere aliquo magistratu cū Ci. q dedit magistratū existimet se obligatū ei: qui illū bene gesserat: quia eius honori cōsulerat. Accepisse: cū fecit mihi honorē bene se gerendo in magistratu. Studiis. literis. Non abhorrēs: nō alienus. Auctoritatē meā: suasionem meā. ut iret legatus. Excellat. apparat pter cæteros. Impulimus induximus ut iret legatus. Cuiq; op. na. tri. datū est: ut se laudari cupiat: unde illud Vir. Vincit amor patriæ laudūq; immensa cupido.

hac separatim Q. n. Suffidium: qui cum mihi omnes necessitudines sunt: diligentius commendo: nō ut aliquid de illa commendatione comminuam: sed ut ad hanc addam. Nam & priuignus est. M. Cæsii mei maxime & familiaris: & necessarii: & fuit in Cilicia: mecum tribunus militum: quo in munere ita se tractabat ut accepisse ab eo beneficium uiderer non dedisse. Est præterea (quod apud te ualet plurimum) a nostris studiis non abhorrens. Quare uelim eum q̃ liberalissime complectare: opamq; des: ut in ea legatione quā suscepit contra suum commodū secutus auctoritatem meam q̃ maxime eius excellat industria. Vult enim id quod optimo cuiq; a natura tributū est quam maximā laudē tuā nobis: q cum impulimus: tum a municipio cōseq: qđ ei cōtinget si hac mea cōmendatione tuum erga se studium erit consecutus. Vale.

ASC. SEparatim hac epistola. Quintū Suffidiū: qui cū: idest cū quo: omnes necessitudines. idest necessariæ amoris & amicitiæ coniunctiones sunt mihi. nō ut cominuam: idest detrahā aliquid de commendatione illa: scilicet cōmuni. sed ut addā sup. aliquid ad hāc. Nā ipse Suffidius est & priuignus idest ex uxore ab alio uiro genitus Marci Cęsii mei maxime & familiaris & necessarii: & fuit mecū cum essem imperator in Cilicia tribunus militum: in quo munere idest officio aut magistratu. ipse tractabat idest regebat se ita ut uiderer accepisse beneficium ab eo: non dedisse sup. ei. Præterea quod plurimum ualet apud te: ipse est. non abhorrens idest non alienus a studiis nostris scilicet philosophiæ stoicæ psertim secte. Quare ego uelim sup. ut cōplectare eum quam liberalissime: & des operā ut eius industria excellat. i. pemineat q̃ maxime in ea legatione q̃ suscepit contra suum cōmodum: secutus auctoritatem meam. Vult enim id quod tributum est optimo cuiq; a natura: consequi quam maximam laudem tam a nobis qui impulimus eum tum a municipio. Quod continget ei si consecutus erit studium idest fauorem tuum erga se: hac cōmendatione mea. Vale.

M.T.C. Bruto. S.P. dicit.

LVceius Castronius Pætus longe princeps municipii Lucēsis: est honestus: grauis: plenus officio: bonus plane uir: & tum uirtutibus: tum etiam fortuna: siquid ad rē ptinet ornatus: meus autem est familiarissimus. sic prorsus ut nři ordinis obseruet neminem diligentius. Quare ut & meum amicum: & tua dignū amicitia tibi cōmendo. Cui quibuscūq; rebus cōmodaueris: tibi pfecto iucundum: mihi certe erit gratum. Vale.

VBE. CAstronius: Paucis quidem uerbis: sed tamen satis efficacibus commendat Ci. Bruto Castronium Pætum Lucensem ciuem quem & moribus & uirtutibus ornatum. idem etiam fortuna quæ maxime solet trahere homines ad sui fauorem.

Lucēsis Lucan⁹ Lucensis: ex Luca. ethruscorum mediterranea ciuitate: nam Lucanus lucania regione possessiuū est. Fortuna: diuitiis. Si qui. a. r. at. i. siquid pertinet ad commendationem esse diuitem quia scit multos moueri fortuna: qui non mouētur uirtutibus: inde illud Iuuē. Quo se fortuna eo se fauor hominum inclinat. Nostri ordinis: senatorii. Vt: sicut tanq̃.

ASC. LVceius &c. Paucis sed efficacibus uerbis cōmendat Cicero ipsi Bruto. L. Castroniū Pętū lucensem ciuem: quem & moribus & uirtute & fortuna q̃ multū allicere solet ornatum dicit sic. Luceius Castronius Pætus: longe. i. facile aut eminenter princeps municipii Lucēsis: est uir honestus grauis: plenus offō & plane bonus: & ornatus tū. i. pariter uirtutibus: tum etiam fortuna: idest diuitiis siquid pertinet ad rem: idest ad eius commendationem: autem: idest sed ipse est familiarissimus meus: ita ut neminem ordinis nostri: scilicet senatorii: obseruet. i. colat & offendere metuat: diligentius sup. quam me. Quare ego commendo tibi eum: ut & amicum meum: & dignū amicitia tua quibuscunq; rebus commodaueris. idest commodum feceris erit profecto: idest reuera iucundum tibi: & erit certe: idest haud dubie mihi: gratum: idest utile. Vale.

M.T.C. Bruto. S.P.D.

LVcio Tyrio Strabōe equite Romano ipri mis honesto & ornato familiarissime utor. Omnia mihi cū eo intercedūt iura summæ necessitudinis: Huic in tua prouincia pecuniam debet Publi⁹ Corneli⁹. Ea res a Volcatio: q romæ ius dicit.

VBE. PVpillus Cornelius. quidam debebat pecuniā. L. Titio Strab. Gallia: cui pręerat Brutus: cunque conuenisset. Strabo debitorem suum sub Volcatio prætore urbano: Volcati⁹ causam remiserat in galliam: ubi fuerat factum debitum. ad quod exibendū cum Strabo mitteret libertum suum Ci. eum diligenter commendat Bru. ut illum adiuuet in exigenda illa pecunia. Intercedunt: sunt. Iura: causæ rationes.

ASC. LVcio &c. Cornelius quidam debebat pecuniam. Lucio Tytio Straboni. in Gallia cui præerat Brutus: cunque conuenisset ipse Strabo debitorem suum sub Volcatio prætore urbano: Volcatius causam remiserat in galliam ad debitum recuperandum quo cum Strabo mitteret libertum suum Cicero eum diligenter commendat. Ego utor familiarissime Lucio tytio Strabone equite Romano honesto & ornato inprimis: idest præcipue. Omnia iura summæ necessitudinis: idest coniunctionis necessariæ amoris & amicitiæ: intercedunt: idest communicātur mihi cum eo publi. Cornelius debet huic pecuniam in prouicia tua scilicet Gallia. Ea res: idest cognitio exactionis eius pecuniæ est.

CREIECTA.remissa. ¶ In Galliā cui.tu praees. ¶ Honestius de.a.p.qa si qspiā laboret pro pecūia sua affert suspi tionem auaritiæ sin uero pro amico significat se officiosum & gratū. ¶ Negocium conficiendum:ut pecuniam suam consequatur. ¶ Transfigas:perficias. ¶ Omnia solent esse scilicet curæ. VBE.

¶ REIECTA.in galliam a Volcatio qui dici romæ ius.idest qui iudicis fungitur officio. ¶ Ego peto hoc a te diligentius q̄ si res mea eēt quo.i.q̄to:aut q.i.quia honestius est laborare:idest anxium esse de pecūia amicorum q̄ de sua:idest propria:peto inquam ut cures negocium conficiendū:idest expediendum:aut finiendū:& sup.ipse:idest tu: quod dicūt in propria persona:suscipias:scilicet negocium trāsigas idest absoluas:& des operā:quoad:idest quatenus uidebitur tibi æquum & rectum.ut libertus Strabonis: qui missus est:scilicet ad te in Galliam:eius rei causa cōficiat:idest perficiat aut finiat negociū:conditione commodissima:idest utilissima:& perueniat ad nummos. Id &:idest simul erit gratissimū mihi:& tu ipse cognosces Luciū Tytum gratissimum:& dignissimum amicitia tua. ¶ Quod ut sit tibi curæ ut omnia quæ scis me uelle solent esse:rogo te uehementer etiam atq; etiam idest iterum atq; iterum. Vale. ASC.

reiecta in galliam est. Peto a te hoc diligentius quā si mea res eēt quo est honestius de amicorū pecunia laborare quam de sua ut negocium conficiendum cures ipse suscipias, transfigas operamque des, quoad tibi æquum & rectum uidebitur, quam ut commodissima conditione libertus Strabonis qui eius rei causa missus est negocium conficiat, ad nummos que perueniat. Id & mihi gratissimum erit & tu ipse L. Titionem cognosces amicitia tua dignissimum. Quod ut tibi curæ sit ut omnia solent esse quæ me uelle scis, te uehementer etiā atque etiā rogo. Vale.

M. T. C. Cæsari Imperatori. S. D.

Prætilium tibi commendo unice tui necessarii mei familiarissimi uiri optimi filium: quem cum adolescentem ipsum propter eius modestiam humanitatem animum & amorem erga me singularem mirifice diligo tum patrem eius re doctus intellexi & didici mihi fuisse semper amicissimum. En hic ille est de illis maxime qui irridere atque obiurgare me solitus est, quod me non tecum præsertim cum abs te honorificentissime inuitarer, coniungerē ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν. audiebam.n. proceres nostros clamitantes ἀλκιμος ἔσσο ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ ... ὡς φάτο, τὸν δ' ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα ... πεμάργας ... καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην ... ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι. Sz tñ idē me cōsolatur ēt hoīes perustū & inanē glīa nolūt incēdere. atq; ita loquūtur.

Prætilium: Cæsari imperatori iam rerū potitori post mortem Pompeii commēdat Ci. prætiliū adolescentem quendam nobilissimum: quē: & eius causa & etiam patris optimi uiri:& sibi amicissimi a se amari dicit:ut autem Cæ.cum habeat commendatiorem:dicit fuisse unum ex iis:qui in ciuilibus dissensionibus hortatus est eum:ut se cum Cæsa.coniungeret cum ab ipso Cæ.& literis & nunciis inuitaretur:& etiam coram blandis uerbis:ut primo lib.in epistola longa diximus:se autem excæcatum nunquā adduci potuisse:ut id faceret:cum quidam ex primoribus romanis ei dissuaderent:quæ græce exequitur. ¶ Re: experientia. ¶ En.demonstrantis est cum laude. Inuitaret:promissionibus tuis:& suauissima oratione incitaret ἀλλ' ἐμὸν dicit culpam suam fuisse:cui nūquam potuerit psuaderi:ut se cū Cæ.coniungeret ἀλλ' ἐμὸν pro ἀλλὰ ἐμόν:idest sed meum οὔποτε nunquam θυμὸν animum ἐνὶ στήθεσσιν pectoribus τὸ στῆθος pectus ἔπειθε persuasit:est autē aoristos deuteros nam πείθω persuadeo:horum autem uerborum sensus sed nunq̄ mihi animū inducere potuit. ¶ Nostros pro romanos principes. ¶ Clamitantes. dicentes mihi ἄλκιμος fortis ἔσσο sis uel esto ἵνα ut τίς quis σε te καὶ ὀψιγόνων posterorum sero nascentium nam ὀψὲ sero significat εὖ bene εἴπῃ dicat.i. fortis sis:ut aliquis posterorum te benedicat:idest laudet:ut intrōsum pue ri dicūt eyndtium ...:dicit se his persuasionibus esse & excecatum:ὡς sic. νεφέλη nebula. ἐκάλυψε texit:uelauit:καλύπτω.n.tego:μέλαινα. nigra nebula me texit:ut non uiderem utilitatem meam sequendo te: πεμάργας furis. που forte uel quodāmō δεῖ oportet: γε adiectio ē nihil significās:sicut apd nos huiusce syllaba dic dū p dic: καὶ & ἀκλειῶς i glīe ἀπολοίμην .i.pire ἀλλὰ sz ῥέξας faciēs ῥέζω facio. τι. aliqd: καὶ & ἐσσομένοισι futuris πυθέσθαι psuasum iri.i.credēdū a posteris. VBE.

Prætilium &c. Commendat Cæsari iam rerum potenti Prætilium:a quo se ut cæsarem sequeretur sæpe admonitum frustra fatetur:dicens. ¶ Ego commendo tibi unice:idest singulariter:filium uiri optimi necessarii tui & familiarissimi mei:quem tum:idest pariter:adolescentem ipsum diligo mirifice propter modestiam eius:humanitatem animum idest beneuolentiam:& amorem singularem erga me tum doctus:idest certior factus re:idest effectu ipso intellexi & didici patrem eius fuisse semper amicissimum mihi. ¶ En hic est ille maxime:idest præcipue de illis:qui solitus est irridere atque obiurgare me:q non coniungerem me tecum:præsertim cum inuitarer:scilicet ad talem coniunctionem tecum abs:idest a te:honorificentissime:ἀλλ' ἐμὸν pro ἀλλὰ idest sed. ἐμὸν idest meum. οὔποτε:idest nunq̄ θυμὸν idest animum seu uoluntatem:ἐνὶ στήθεσσιν.pectoribus:ἔπειθεν.i.persuasit. ¶ Est autem:aoristos δ' ἐν τέλος aoristos secundus:nā πείθω dicitur persuadeo. Sensus autem horum uerborum inquit Vber.est. ¶ Sed nunquam mihi animū inducere potuit. ¶ Sunt autem uerba Homeri Cæsari nota quo circa malui græce quam latine rem exprimere: præsertim cum proposito maxime conducunt. ¶ Audiebam enim proceres nostros idest principes Romanos clamitātes ἄλκιμος idest fortis:ἔσσο.i.sis uel esto: ἵνα.i.ut:τίς.idest aliquis σε.idest te: καὶ:idest &:ὀψιγόνων:idest sero nascētium.hoc est posterorum: εὖ. idest bene. εἴπῃ: idest dicat hoc est sis fortis ut aliquis posterorum te benedicat. ὡς: idest sic νεφέλη.i. nebula ἐκάλυψε texit aut uelauit μέλαινα: idest nigra με. idest me.hoc est caligo menti addita fecit ut sanum consilium non uiderem:pemargas:idest furie που:idest quodammodo:δεῖ:idest oportet γε:adiectio est ex modo loquendi sumpta per se nihil significans: καὶ.idest & ἀκλειῶς:idest i gloriæ:& est aduerbium:ἀπολοίμην idest aboleri aut perire. ¶ Sed tamen idem consolatur me:etiam uolunt hominem perustum:idest desiccatum aut qui perfricuit frontem:& inanem.i.uacuum gloria incendere:scilicet ad gloriam atq; loquuntur ita:ἀλλὰ:idest sed ῥέξας:idest facis:τι:idest aliquid καὶ:idest &. ἐσσομένοισι:idest futuris. πυθέσθαι:idest persuasum iri:hoc est quod credendum sit. ASC.

VBE. Magniloquentia ¶SED.m.minus mouent:quæ dicuntur mihi. ¶ Magniloquentia:præstantia dicendi:supradicta enim uerba ex Homero sunt. ¶ Vera uti: ευξυ πιδου Euripidis poetæ:μιςω ponit uerba Euripidis:quorum sensus hic est:odi sapientem qui sibi ipsi non sapiens:scilicet est μιςω:idest odi:dicitur etiam μισι ωσοφιστιν sapientem:οτις ουχ αυτο non sibi.σοφος sapiens.scilicet est:αμα simul:προς αοτε καιο πι retro:αιν semper:αρις πευειν optime agere υπειροχον præstantem summum:εμμεναι existere:αλλον. ¶ Comprahenderis.complexus fueris. ¶ Nouo genere:nouo more & inusitato:qa multa de me inserui:quæ tamen ad Prætilii cōmendationem pertinent.

ASC. ¶SED sup.eiusmodi uerba minus:idest non mouēt tam me ut:uides.Itaq; confero me ab magniloquētia homeri cuius sunt superiora uerba: ad uera præcepta ευξι πιδου.i.euripidis:μιςω:idest odi:dicit & μισεω.σοφιζειν sapientem:οις:idest qui ουκ.non αυτω.i.sibi σοφος.i.sapiēs sup.est hoc est odi sapiētē q sibi nō sapit. ¶ Quē uersum Prætilius senex.s.pr:& ait eūdē posse uidere.αμα.i.simul προσσω.i.ant:και.i.& οπισσω.i.certo:& tñ nihilominus αιει.i.semper αριστευειν.i.optime agere:και.i.& οπειροχον.summū εμμεναι idest existere:αλλον.i.aliorum. ¶ Sed ut redeam ad id:uñ cœpi.s.scribere aut loq. ¶ Tu feceris mihi gratū uæhementer:si cōprehenderis.i.complexus fueris hunc adulescentem.i.Prætilium humanitate tua quæ est singularis:& addideris ad id quod ego arbitrabor te uelle cā prętiliorū ipsorum.hoc est propter amorem ipsorum cumulum.i.magnam accessionem cōmendationis meæ. ¶ Ego sum usus ad te nouo genere literarum ut intelligeres sup.hanc cōmendationem nō uulgarem sup.esse:sed egregiam. Vale.

sed me minus iam mouent ut uides.itaq; ab Homeri magniloquētia confero me ad uera præcepta ευξιπιδου μισω σοφιστην οτις ουχ αυτω σοφος quē uersum senex Prætilius laudat egregie & ait posse eundem:& αμα προσσω και οπισσω uidere:& tamē nihilominus αιεν αριστευειν και υπειροχον εμμεναι αλλων.Sed ut redeā ad id:un cœpi gratum uæhemēter mihi feceris,si hunc adulescentem humanitate tua:quæ est singularis comprahenderis.Et ad id quod ipsorum prætiliorum causa te uelle arbitrabor,addideris cumulum cōmendationis meæ.Genere nouo sum literarum ad te usus:ut intelligeres nō uulgarē esse cōmēdationē. Vale.

M.T.C.C.Cæsari impe.S.plu.dicit.

PVblium Crassum ex omni nobilitate adulescētem dilexi plurimum:& ex eo cum ab ineunte eius ætate bene sperauissem tū p me existimare cœpi ex iis iudiciis:q de eo feceram:cognitis eius libertū Apolloniū iá tum qdē cū ille uiueret:& magnifaciebam & probabam.Erat enim studiosus Crassi:& ad eius optima studia uæhementer aptus.Itaq; ab eo admodum diligebat.Post mortem autem Crassi eo mihi etiam dignior uisus ē quem in fidem atq; amicitiam meam reciperem:q eos a se obseruandos:& colendos putabat:quos ille dilexisset & qbus charus fuisset.Itaq; & ad me in ciliciam uenit:multisq; in rebus mihi magno usui fuit & fides eius & prudentia:& ut opinor:tibi in alexādrino bello quantum studio & fidelitate consequi potuit:non defuit.Quod cum speraret te quoque ita existimare in Hispaniam ad te maxime ille quidem suo consilio sed etiam me auctore est profectus.Cui ego commendationem non sum pollicitus:nó quin eam ualituram apud te arbitrarer:sed neq; mihi egere cómendatione uidebatur:qui & in bello tecum fuisset & propter memoriá Crassi de tuis unus esset & si uti cómédationibus uellet etiam per alios eū uidebam

VBE. PVblium Crassum.Apollonius qdam.P.Crassi libertus cū res gestas Cæ.monimētis litterarū græcarū mādare cuperet:ut id Cæ.gratius accideret:testimonium.Ci.p lrās cōmendatitias ad Cæ.optauit.Itaq; Ci.hac epistola uæhemēter laudat eius ingeniū doctrinā & exercitationē dicendi putatq; idoneū ad scribēdas res gestas Cæ.cui eū uæhemēter cōmēdat.Repetit aūt i principio epistolę cās cōmēdatiōis ab eius patrono Crasso deinde q Cæ.nō defuerit & fide & diligētia in bello Alexandrino:ex eo dicit illum debere esse uęhementer ei cōmēdatum ¶ Ab in.æta.ab adolescētia. ¶ Bñ spe.qa ea ætas solam spē pōt dare. ¶ Existimare.opinione hre iudicaṙ ¶ Ille.Crassus. ¶ Aptus:utilis. ¶ Alexandrino.qd apud.Alexādriā ciuitatē Aegypti gestū est a Cæ.ut ab eo in commentariis plene scribitur. ¶ Cō.efficere. ¶ Nō defuit exibuit se tibi pmptū. ¶ Suo cō.pprio motu. ¶ Au.suasore. ¶ Crassi.quē tu amasti.

ASC. PVblium Crassum &c.Apollonius.P.Crassi libertus cum res gestas Cæsaris monimētis literarum græcarum mādare cuperet.ut id Cæsari gratius accideret per testimonium Ciceronis literas commendatitias ad cæsarem optauit quas nunc exhibet Cicero dicens. ¶ Ego dilexi plurimum ex omni nobilitate.idest inter omnes nobiles.Publiū crassum adulescentē:& cū bene sperauissem ex eo ab ineunte ætate.s.eius.tū.i.multomagis cœpi existiare i.iudicare p me.s.ipm:ex iis iudiciis:quæ fecerā d eo:cognitis.i.exploratis & cōptis. ¶ Ego & faciebā.i.existimabā magni:& pbabā.i.laudabā & approbabam:Apolloniū libertū ei⁹.i.ei⁹ liberalitate libertate donatū qdē.i.certe.iā tū cū ille.s.Crassus uiueret. ¶ Eni.i.qa.sup.Apollonius erat studiosus crassi.i.studiose sa uens & inseruiens Crasso:& erat uæhemēter aptus ad optiā studia eius.s.Crassi adiuuāda.Itaq;.i.& ita ipse Apollonius diligebat admodū.i.pfecte quasi usq; ad iustū modū ab eo:scilicet Crasso. ¶ Autē.i.sed ipse uisus est mihi post mortem Crassi eo:idest propterea dignior quem reciperem in fidem atq; amicitiam meā.q putabat eos obseruandos.i.uerendos:& colendos sup.esse:a se:quos ille.s.Crassus dilexisset:& qbus fuisset charus.Itaq; cum uenit ad me in Ciliciā.s.prouinciam:q.i.& fides eius & prudentia fuit mihi magno usui:idest multum utilis:in multis rebus:& ut opinor:non defuit tibi:idest etiam auxilio fuit in bello alexandrino.i.quod Alexādriæ:quæ regia est ægypti gessisti:quantū potuit cōsequi.i.efficere:studio & fidelitate:quod:idest quam rem:cum speraret te quoq; existimare.i.iudicare ita:ipse est profectus in Hispaniam ad te.quidem.i.certe:ille inquam profectus est:maxime consilio suo sed etiam me auctore.i.approbatore eius consilii. ¶ Cui ego non:sum pollicitus commendationem non quin arbitrarer:eam.s.commēdationem meā ualituram apud te:sed sup.Apollonius neq; uidebatur mihi egere cōmendatione:qui & fuit tecum in bello:& qui esset unus de tuis:scilicet familiaribus aut necessariis:propter memoriam Crassi. ¶ Et uidebam si uellet uti cōmēdatiōibus

¶ID cō.pos.i.habere ab aliis ad te commendationes. ¶ Testimonium iudicii de eo ei dedi libēter.i.uoluit libēter testificari his literis apud te: quod iudiciū de eo habebam. ¶ Magni ęstimabat: multifaciebat. ¶ Erā exp. quia credidisti iudicio meo de aliis. ¶ Studio: amore. ¶ Posse.i.idoneum esse.s.mādare res tuas literis græcis. ¶ Vsum: exercitationem. ¶ In eo ge.scribendi. ¶ Quod ne.s.me commendare eum. ¶ Maiorem immodum.i.uehementissime. VBR.

¶EVM posse consequi id.idest uti cōmendationibus etiam per alios. ¶ Ego dedi ei libenter testimonium meum aut mei iudicii de eo: quod.s.iudicium: & ipse æstimabat magni: & ego eram expertus ualere apud te. ¶ Igitur: ut.s. testimoniū perhibeā.ego cognoui sup.eum hoiem doctū: & deditū optimis studiis: & id a puero. ¶ Nā fuit multū a puero: idest puerili ætate: domi meæ cum Diodoro stoico homine meo iudicio eruditissimo. ¶ Nūc aūt incensus studio rerū tuarum: cupiebat mādare ea literis græcis: ego arbitror sup.eum posse.s.mandare gręcis literis: nam sup.ualet ingenio: habet iampridē.i.a plusculo tpe: usum.i.experientiam & ut dicunt practicā: & uersatur in eo genere studii: & literarum cupit mirabiliter satisfacere.i.sufficientia alimēta præbere: imortalitati laudum tuarū. ¶ Tu habes testimoniū opinionis meæ: sed tu iudicabis hoc multo facilius: pro singulari prudentia tua.i.per singularē prudētiā tuā. ¶ Et tū qd negauerā.s.me facturū ego cōmendo tibi eum. ¶ Quicquid commodaueris: idest commodi feceris ei erit mihi gratum maiorem in modum. ASC.

id consequi posse. Testimonium meum de eo iudicii: quod & ipse magni æstimabat: & ego apud te ualere eram expertus: ei libenter dedi. Doctum igitur hominem cognoui: & studiis optimis deditum: Idq; a puero. Nam domi meæ cū Diodoro stoico homine meo iudicio eruditissimo multū a puero fuit. Nunc autem incēsus studio rerū tuarū: ea literis græcis mandare cupiebat: posse arbitror: ualet ingenio habet usum iampridem. in eo genere studii: literarumq; uersatur: satisfacere immortalitati laudum tuarum mirabiliter cupit. Habes opinionis meæ testimonium: sed tu, hoc facilius multo pro tua singulari prudentia iudicabis. Et tamen quod negaueram cōmendo tibi eum. Quicquid ei commodaueris erit mihi maiorem in modū gratum. Vale.

M.T.C. Seruio Sulpitio. S.P.D.

MArcus Curtius qui patris negociatur: multis & magnis de causis a me diligitur: nam & amicitia peruetus mihi cum eo ē: ut primum in forum ueni instituta & Patris cum aliquoties antea: tum proxime hoc miserrimo bello: domus eius tota mihi patuit. Qua si opus fuisset tam essem usus quam meam. Maximum autem mihi uinculum cum eo est quasi sanctioris cuiusdam necessitudinis: ꝙ est attici nostri familiarissimus: eūq; unum præter cæteros obseruat ac diligit. Quem si tu iam forte cognouisti: puto me hoc quod facio: facere serius: Ea enim est humanitate: & obseruantia ut eum tibi iam ipsum per se commendatum putem. Quod tamen si ita est magnopere a te queso ut ad eam uoluntatem: si quam in illum ante has meas literas contulisti: quam maximus postea cumulus accedat. Sin autem propter uerecundiam suam minus se tibi optulit: aut eum nondum habes satis cognitum: aut quæ causa est: cur maioris commendationis indigeat. sic eum tibi commendo: ut neque maiore studio quemquam neque iustioribus de causis commendare possim: Faciamque id quod debent facere ii: qui

MArcus Curtius. Seruius Sulpiti. græciæ pfuerat. ut lib.iiii. diximus: cumq; patris quæ ē Peloponensi ciuitas in regiōe quæ proprie appellatur Achaia auctore Ptolo. M.curtius multa negocia haberet magna & ueteri amicitia Ci. coniunctus & Attico utriusq; familiarissimo ualde dilectus Ci. hac epistola diligenter eū cōmendat Seruio: ut si pro eo aliquid unquā efficere uoluit accedat ad id maximus sua cōmendatione cumulus: si uero Curtius se uerecundia sua nōdum obtulit seruio nec ei notus est. dicit Cice. eum non minus a se cōmendari: quem affirmat Ci. fore dignum sua tā diligēti cōmēdatiōe & amicitia ipsius serui. ¶ Et patris cum aliquo: patris non est genitiuus ut quidā putant sed ablatiu⁹. ¶ Patris: i pf is ciuitate. ¶ Patuit: fuit mihi exposita. ¶ Sanctioris: firmioris. ¶ Atticus: cui cā me oia debere puto. ¶ Cumulus: augmentum accedat: adiūgat. ¶ Obtulit: ad te uēit. ¶ Satis: bn̄. ¶ Aut quæ cā: idest aut si causa est. s aliqua: quæ indigebat maioris cōmēdatiōis.i.q̄ uehemētius si commēdāda. VBE.

MArcus &c. Seruius Sulpitius græciæ præerat. igitur cum Patris urbe achaiæ in peloponenso. M. Curtius multa negocia haberet commendat eum Seruio ut amicum sibi & attico iucundissimū dicens. Marcus Curtius qui negociatur. idest mercationi incumbit Patris urbe Achaiæ: diligitur a me de causis multis & magnis.i.ob causas multas & magnas: nam & amicitia per uetus: idest ualde uetusta ē mihi cum eo: instituta .i.incepta cum eo: ut primum ueni in forum: scilicet iudiciale & domus eius tota patuit mihi patris: idest in ea urbe: cum: scilicet ita fit ꝙ aliquoties antea tum: idest multo magis: hoc bello miserrimo: scilicet ciuili cuius miserrimus est exitus. ¶ Qua: scilicet domo ego fuissem tā: idest tm̄: q̄: idest quantū mea: si fuisset op⁹. ¶ Autem: idest sed: maximum uinculum quasi necessitudinis cuiusdam sanctioris: idest minime uiolabilis: est mihi cum eo. ꝙ: idest eo ꝙ ipse est familiarissimus attici nostri: scilicet Pomponii: & obseruat: idest offendere timet: ac diligit eum unum præter cæteros. ¶ Quem: scilicet Curtium si tu cognouisti forte iam: scilicet antequā hæc legeris: ego puto me facere hoc quod facio: idest eum commendare serius. idest nimis tarde. ¶ Ipse enim est ea humanitate & obseruantia. idest obseruandi suos studio: ut putem ipsum iam: si enim cognouisti: commendatum tibi per se: idest sine literis meis: quod tamen si est ita: idest si eum nosti & commendatum habes: ego quæso: idest requiro a te magnopere: ut quam maximus cumulus.i. maximum incrementum accedat.i.addatur aut adueniat.ad eā uoluntatē q̄ cōtulisti ante has lr̄as meas in illū: si q̄.i.aliq̄ contulisti. ¶ A sit.i.sed si ipse pp uerecūdiā suā minus.i.non optulit tibi se: aut si nondum habes eum satis cognitum: aut quæ.i.aliqua cā est legerem una dictione: aut quam: cur indigeat maioris commendationis: ego cōmendo eum tibi sicut neq; possim cōmendare quemquā maiore studio.i. affectu: neq; de iustioribus causis idest ob iustiores causas. ¶ Et ego faciam id: quod debent facere ii qui commendant. ASC.

VBB. ¶ RELigiose: pie sincere. ¶ Eos: tales. ¶ Accurata: diligenti studiosa.

ASC. ¶ RELigiose: idest sancte & cũ timore & sine ambitiõe. idest adfectiõe nimia. ¶ Spõdebo. n. tibi uel potius spõdeo. s. iam: & recipio in me. i. polliceor me pstatorẽ: eos esse mores Marci Curtii: & eũ tum probitatem tum etiam humanitatem ut sis existimaturus. i. iudicaturus si sit cognitus tibi. eum dignum & amicitia tua: & tam accurata cõmendatione. s. mea. Certe tu feceris mihi gratissimum si intellexero has literas habuisse apud te tantum pondus. idest tantum ualorem: quã tum scribens idest cum eas scriberem: confidebam scilicet eas habituras. Vale.

VBE. NOn cõcedã. Põponius atticus in Epyro negocia habebat q̃ ps est puinciæ: cui pręerat Seruius. Itaq; cũ Seruius id intelligens ultro scripsisset ad Atticũ nõ rogatus: neq; admõitus ab eo se oino paratũ eẽ ei fauere quibuscũq; rebus posset. C. ostẽdit has tñ liberales lr̃as Seruii nõ minus sibi gratas fuisse q̃ attico: quẽ eius mira quãdã lætitia affectũ atq; elatũ dicit. Quãobrem & ei cõmendat Atticũ: cuius tñ cã se oia facturum pollicitus fuerat: & gratiam agit de tam liberali pollicitatione animi eius erga Atticum. ¶ Non cõ. non sinam non uincet me atticus in hoc. ¶ Prope: fere. ¶ Æq;: æqualiter. ¶ Quasi: tanq̃.

Vltro ¶ Rogat⁹: ab eo. tñ nihil ad te scripsisset. ¶ Vltro: spõte tua sine eius rogatiõe aut admonitiõe. ¶ Agere. s. debeo. ¶ De ho. eẽ: Attico necesse ẽ nihil. n. põt esse iucũdũ qd idẽ ñ si gratũ. ¶ Q ñ: qm̃. ¶ Et. i. ẽt. ¶ Peccare: errare. ¶ Vtrũq; eo℞: declarat q̃ sint eã. ¶ Nam & ad id quod attici causa: hoc. n. negauit se facturum cum dixit supra: de quo nõ modo rogare te: ut eo studiosius mea quoq; cã facias non debeo. ¶ Accessio-

Accessio nis: augmenti. ¶ Nõ: pauloante: nã dixit: sed ne. gratias qdẽ agere debeo. ¶ Epiroticis: quas i epiro habet.

ASC. NOn &c. Pomponius atticus in Epyro negocia habebat Cui Seruius tunc præerat: ita cum Seruius id intelligens ultro scripserat ad Atticum seperatum esse ipsum iuuare quibuscunq; rationibus posset. ostẽdit Cicero has Seruii liberatissimas literas sibi gratissimas esse nec minus Attico: quem tamen ei cõmendatiorem facit: dicens non cõcedam ut literæ tuæ suauissimæ & scriptę humanissime ad atticum fuerint iucundiores attico nostro. s. Pomponio: quem uidi elatum. idest exultãtem lætitia: quã mihi. ¶ Nam & si idest quãquã: literæ tuæ erant prope: idest quasi ęquæ gratæ utriq; nostrũ tamen ego admirabar magis te. scripsisse ad eum ultra & detulisse per literas tuas ei nec opinanti tantam uoluntatem tuam: quasi rogatus: aut certe idest saltem admõitus tñ dixisset liberaliter: Attico idest uotis attici. ¶ De quo non modo. i. non solũ non debeo rogare te, ut facias quoq;. i. ẽt cã mea eo. i. tãto studiosius. i. fauorabilius & diligẽtius. ¶ Nihil enĩ pt fieri cumulatius. i. auctius quã polliceris. s. te sponte factu℞: sed ne quidẽ. i. non saltem sup. debeo agere gratias q tu feceris: aut qđ. i. de eo qđ tu feceris: &. i. simul cã ipsius. s. Põponii Attici: & tua spõte. i. ppria inclinatione at naturali uoluntate. ¶ Ego tñ dico illud: id qđ fecisti mihi esse gratissimũ mihi. ¶ Tale. n. iudiciũ tuũ de eo hoie: quẽ ego diligo unice nõ põt eẽ nõ sũme iucundũ mihi. ¶ Qđ cũ sit ita. necesse ẽ eẽ gratũ. i. utile. ¶ Sed tñ qñ. i. qñq dẽ: licet mihi pro coniunctione nr̃a uel. i. etiã peccare in scribendo: ego faciã utrũq; eo℞ q̃ negaui. i. dixi nõ eẽ faciẽda mihi. i. a me. ¶ Nã ego ueli supp. ut addas ad id qđ oñdisti te factu℞ cã Attici tñ: q̃tũ accessiõis i. incremẽti: fieri põt ex amore meo. i. pp accessiõem amoris mei. ¶ Et qđ uerebar mõ. i. pauloante: uidelicet agere tibi gr̃as: ago plane. i. aio aut mãifeste & uolo te existimare ita: quibuscunq; officiis. i. bñficiis quasi ex debito aut honesto factis: obstrinxeris. i. deuinxeris Atticum i rebus Epyroticis. i. quas curãdas habet in Epyro: & reliquis. s. rebus me fore obligatum tibi iisdem. s. rebus. Vale.

VBB. CVm Lysone: Lyso patrensis ciuis ueteri hospitio & familiaritate officiis & consuetudine quottidiana aucta: Ci. coniunctus erat.

religiose & sine ambitione cómendát. Spondebo eni tibi: uel potius spódeo in meq; recipio: eos eẽ. Mar. Curtii mores: eamq; tum probitaté: tum etiá humanitaté: ut eũ & amicitia tua: & tam accurata cómendatione: si tibi sit cognitus dignum sis existimaturus. Mihi certe gratissimum feceris: si intellexero has literas tantum quantum: scribens confidebá: apud te pondus habuisse. Vale.

M.T.C. Seruio Sulpitio. S.P.D.

NOn concedam ut Attico nostro, quem elatũ lætitia uidi iucundiores tuæ suauissimæ, ad eum humanissime scriptæ literæ fuerint, quam mihi. Nam & si utriq; nostrum prope æquæ gratæ erant, tamen ego admirabar magis te (quasi rogatus, aut certe admonitus liberaliter attico respondisses. Quod tamen dubiũ nobis, quin ita futurũ fuerit, non erat) ultro ad eum scripsisse, eique nec opinanti uoluntaté tuá tantam per literas detulisse. De quo non modo rogare te, ut eo studiosius, mea quoque causa facias, non debeo. (Nihil enim cumulatius fieri potest, quam polliceris) sed ne gratias quidem agere quod tu, & ipsius causa & tua spóte feceris. Illud tamen dicam: mihi id quod fecisti esse gratissimum. Tale enim tuum iudicium de homine eo: quem ego unice diligo: non potest mihi non summe esse iucundum. Quod cum ita sit: esse gratum necesse est. Sed tamen quando mihi pro coniunctione nostra: uel peccare apud te in scribendo licet utrũque eorum quæ negaui mihi facienda esse faciam. Nam & ad id quod Attici causa te ostendisti esse factorum tántum uelim addas: quantum ex meo amore accessionis fieri potest. Et quod modo uerebar tibi gratias agere: nunc plane ago teque ita existimare uolo quibuscunque officiis in Epiroticis reliquisque rebus Atticum obstrinxeris iisdem me tibi obligatum fore. Vale.

M.T.C. Seruio Sulpitio. S.P.D.

CVm lysone Patrensi est mihi quidem hospitium uetus quam ego necessitudinem sancte colendam puto sed ea causa etiam cũ aliis cóplu-ribus familiaritas tanta nullo cũ hospite & ea tum officiis eius multis: tũ etiá consuetudine quotidiana sic ẽ aucta: ut nihil sit familiaritate nostra cóiũctius.

¶ Cum lysone

CVm Lysone &c. Lyso ciuis patrensis ciceroni ueteri hospitio & consuetudine coniunctus.i.dissensione ciuili Põpeianas ptes secutus erat:quo circa licet putet Seruiũ eidẽ facturũ:tñ qa omnia erant in ptãte Ces. aliqñtulũ uerebat:hũc Cicero diligenter cõmendat in psenti epla:dicens: Hospitiũ uetus.i.ius hospitalitatis est quidem mihi cum Lysone Patrensi.i.ciue patrarum in Achaia:quam necessitudinem:scilicet hospitalitatis ego puto colendam sanctæ:idest inuiolabiliter:nam Ioui curæ est unde Dido: Æne. idest. Iuppiter hospitibus nam te dare iura fatentur. ⁋ Sed ea cã.s. necessitudinis: est sup. mihi ẽt cum compluribus aliis:q etiam illius hospites sunt:familiaritas tanta sup. est mihi cum nullo hospite.s.quanta cum ipso:& ea.s.familiaritas aucta est tum officiis multis:tum etiam consuetudine idest cõmunicatione uitæ quotidiana:sic ut nihil sit coniunctus familiaritate nostra. ASC.

Is cum Romæ annum prope ita fuisset:ut mecum uiueret:& si eramus in magna spe re meis literis:commendationeq́ diligentissime facturum id quod fecisti ut eius rem.& fortunas absentis tuerere: tamen,q́ in unius potestate erant omnia:& q́ lyso fuerat in nostra causa:nostrisq́ præsidiis:quotidie aliqd timebamus.Effectũ tamen est:& ipsius splẽdore: & nfo & reliquorũq́ hospitũ studio ut oĩa q̃ uellem⁹ a cæsare ipetrarenť.Quod intelleges ex his literis quas Cæsar ad te dedit.Nunc nõ modo nõ remittimus tibi aliqd ex nostra cõmendatione quasi adepti iam oĩa sed eo uæhementius a te cõtẽdimus:ut Lysonẽ in fidẽ necessitudineq́ tuã recipias.Cuius dubia fortũa timidius tecũ agebamus:uerẽtes ne quid accideret eiusmodi:ut ne tu qdẽ mederi posses explorata uero eius icolumitate oĩa a te studio summo curaq́ peto.Quæ ne singula enumerẽ:totã tibi domũ cõmẽdo.In his adulescentẽ filiũ eius quẽ Caius Mẽmius Gemellus Cliẽs meus cũ calamitate exilii sui Patrẽsis ciuis factus eẽt patrẽsiũ legib⁹ adoptauit:ut eius ipsius hæreditatis ius causamq́ tueare. Caput illud ẽ ut Lysonem quẽ uirũ optimũ: gratissimumq́ cognoui recipias in necessitudinẽ tuã: Quod si feceris non dubito qn in diligendo cæterisq́ cõmẽdando:idẽ quod ego sis iudicii:& uoluntatis habiturus. Quod fieri tũ uæhementer studeo tum etiã illud uereor ne sis minus cumulate uideberis fecisse aliquid eius cã me ille negligenter scripsisse putet nõ te oblitum mei. Quanti.n.me feceris tum ex sermonibus quotidianis meis tũ ex epistolis etiam tuis potuit cognoscere. Vale.

⸿ IS.in dissensione ciuili inter Cę.& Pom.pompeianis partibus maxime studuerat. ⁋ Itaq; licet speraret Cice. Seruium eius causa omnia facturum esset:tantũ quia oĩa erant in potestate Cę.aliquantulũ uerebatur sed postea impetrauit omnia a Cæ. pro ipso Lysone: quare Ci.hac epistola ita eum commendat Seruio:ut licet Cæ.omnia ei concesserit:ipse nihil minus sibi pro eo agendum putet sed impetrata eius incolumitate a Cæ.petit Ci.a seruio.ut omnia eius magis commẽdata habeat:& præcipue faueat eius filio:qui adoptatus fuerat a quodam. C.Memmio gemello: qui patris ex exilio fuerat. ⁋ Sancte con.i.religiose:& imobiliter seruandam:quod fiebat apud antiquos. unde & Iuppiter hospitalis colebatur qui præesset hospitiis. Vir. Iuppiter hospitibus nam te dare iura loquuntur. ⁋ Vnius Cæ. ⁋ In enim causa:in põpeianis partibus. ⁋ Timebamus:ne Cæ.male consuleret eius rebus. ⁋ Splẽdore ipsius quo Cæ.motus ẽ. ⁋ Studio:fauore. ⁋ Quæ .u.incolumitatẽ uitæ & fortunarum suarũ. ⁋ Remittimus:diminuimus:quasi adepti omnia:idest tanquam omnia obtinuerimus a Cæ.& nõ egeam⁹ fauore tuo. ⁋ Eo:propter id:quia a Cæ.obtinuimus : quæ uoluimus. ⁋ Dubia.s.cum nondum sciebamus mẽte Cæ. & an ei esset concessurus incolumitatem. ⁋ Mederi:prouidere. ⁋ Explorata:certa. ⁋ Domum:familiã ut Vir. Dum domus æneæ capitoli immobile saxũ Accolet. ⁋ Adolescentem.s.commendo. ⁋ C.Memmius:is ciuis romanus patres in exilium missus adoptauit in filium Lysonis filiũ. ⁋ Cumulate:plene. ⁋ Me s.i.putet me usum esse negligentia in comẽdando:nõ autem te esse oblitum mei: quem scit a te plurimum diligi. VBB. Cumulate

⸿ IS.s.Lyso cũ fuisset Romæ ppe.i.quasi Annũ: ita ut uiueret mecum:& si eramus ĩ magna spe te facturũ diligẽtissime id qđ fecisti:lr̃is meis & cõmẽdatõe mea idest pp lr̃as meas & cõmendationẽ meã uidelicet:ut tuerere.i. protegeres rẽ & fortũas ei⁹absentis: tñ q́.s. qa oĩa erãt ĩ potestate unius.s.Cæsaris:& q́ Lyso fuerat in cã nostra.i.Põpeianas ptes nobiscum secutus:& in psidiis nr̃is.i.nostrarũ partiũ nos timebamus quotidie aliquid.s.aduersi illi posse contingere. ⁋ Tñ effectũ ẽ:&.i.simul.splẽdore.i.eminenti hõestate uitæ ipsius:& studio nr̃o & reliquorum hospitũ:ut oĩa ipetrarenť a cæsareq̃ uellemus. ⁋ Quod intelliges.s. uerissimũ eẽ ex iis literis quas cæsar dedit ad te. ⁋ Nũc.s.qñ tuto scribere possumus:nõ mõ.i.nõ solũ nõ remittimus.i.relaxamus aut detrahimus tibi aliqd ex cõmendatiõe nostra: quasi adepti sup.simus iã omnia:sed cõtendimus:idest petimus a te eo.i.propter ea uęhementius:ut recipias Lysonem in fidem id est in fidelem tutelam & næcessitudinẽ tuã. ⁋ Cuius fortuna sup.erat te dubia idest tantisper:dubia erat nos agebamus tecum timidius idest magis timide:quã tũc aut aliq̃tulũ timide:quia nunc timide non agit uerentes idest formidantes nequid eiusmodi accideret:ut ne tu quidem:qui maxime posse uideris:posses mederi.i.curare & incolumitati restituere. ⁋ Vero.i.sed:incolumitate.i.salute cum fortunis eius explorata.i.cõperta : ego peto a te oĩa summo studio & cura.s.summa. ⁋ Quæ.s.perita ne enumerẽ singula:ego cõmẽdo tibi totã domũ.i.familiã & rẽ familiarẽ ei⁹:& cõmẽdo in his. ⁋ Nõ dicit in hac:quia ad rẽ respicit:sic domus Aarõ sperauit in dño:adiutor eorũ & protector eorũ est : idest inter hos q sub noie domus cõprahẽdunt:filium eius adulescentẽ:quẽ Caius Mẽmius Gemellus cliẽs meus.i. qui me colit eo q́ patrocinio meo utitur:cũ fact⁹ esset ciuis Patrẽsis.sup.in calamitate exilii sui adoptauit s.i. filiũ assũpsit legib⁹ .i.secundum leges Patrensium.i. ciuiũ ut tueare.i.defendas ius & cãm hæreditatis ipsius.s.filii Lysonis q̃ obueniret illi ex Mẽmio. Illud est caput.i. pcipua ps petitõis meæ.ut recipias in necessitudinẽ tuam.i.inter necessarios tuos aut in uinculũ necessitudinis tuæ:Lysonẽ quẽ ego cognoui uirũ optimũ & gratissimũ. ⁋ Quod si feceris:nõ dubito qn in diligẽdo & cõmẽdando.s.eo:cęteris:si habitur⁹ idẽ iudicii & uolũtatis.s.de eo & i eẽ.qđ ego.s.hẽo. ⁋ Quod fieri.i.ut fiat studeo .i.studio laboro:tũ uęhemẽter:tũ ẽt uereor illud ne si uideberis fecisse aliqd minus cumulate.i.aucte:cã.i.in cã eius: ille putet me scripsisse negligenter non sup.putet te oblitũ mei. ⁋ Eni. i.quia ipse potuit cognoscere q̃ti.i.quam magno feceris:idest æstimaueris me:tum.i.pariter.i.pari mensura ex sermoni bus meis quotidianis:qa quotidie de beneficiis tuis in me aliquid loquor:tum etiam ex epistolis tuis:quibus omnia mihi defers &c. Vale. ASC.

VBE. ASclapõe: Asclaponē patrensem ciuē & medicū cōmendat Ci. Seruio: huius autem medici artē laudat & fidelitatem quorum utrunque dicit se expertum: cum sui ægrotarent: quoniā eos diligenter curauit & fideliter. ⸿ Ars: medendi. ⸿ Scientia: doctrina. ⸿ Valitudine: ægrotatiōe. ⸿ Notandum autem tria in medico, scientiam fidē beniuolentiam, sine quibus non bene satisfacere potest.

ASC. a Sclapone. Commendat Asclaponē medicū bene de suis: ut inquit: meritum: dicēs. ⸿ Ego utor familiariter Asclapone patrensi. i. ex patris oppido achaiæ medico: & tum consuetudo idest conuersatio & communicatio eius: fuit mihi iucunda tum etiam ars: uidetur addendum secū dum Vallæ elegantias grata quā sum expertus in ualitudine: idest mala dispositione meorum. In qua: scilicet ualetudine meorum ipse satisfecit mihi: tum idest pariter ipsa scientia: tum etiā fidelitate & beneuolentia: Igitur cum fuerit talis in meos ego commendo tibi hunc: & peto a te ut des operam: ut intelligat me scripsisse diligenter de se: & commendationē meā fuisse sibi magno usui: idest magnæ utilitati: id erit mihi uehementer gratum. Vale.

VBE.
MArcus Emylius: inscriptio huius epistolæ ut plurimum est Octauio sed puto factum errorem: ut pro Seruio scriptū sit octauio: quod ex epistola quędam inferius posita: quæ icipit licet eodem exemplo: &c. cognosci potest: in qua Ci. non octauio. sed Seruio agit gratias: q̄ hāc commendationē suā diligenter obseruauerit: primum igitur Ci. commemorat causas beniuolentiæ suæ erga Auianum: & antiquas: & iustas. Deinde quia aberat Sicyone urbe ubi erat Seruius sul. commendat eum diligenter seruio & præcipue Hāmonium eius libertum: quem summopere laudat: abe quo se magna officia accepisse dicit tēpore exilii sui. Ita ꝑ Ci. a Seruio ut hunc Hammonium libertum: & in rebus patroni adiuuet: & eius nomine charum habeat & diligat: dignum enim eius amore pollicetur.

Sicyõe ⸿ Sicyone: quæ ciuitas est mediterranea sicyone par
Cybira tis achaiæ: ut scribit Ptolæmeus: alia eum in Laconia. ⸿ Cybira: autem ut alio loco diximus ex auctoritate Strabo. urbs est Asiæ australis. Cuius administratio inter maximas totius asiæ censebatur. Inde Ho. in epistolis. Ne cibyratica: ne bithyna negocia pdas. ⸿ Perficeret: si præsens esset. ⸿ Libertum: quem manumisit: idest ex seruo libertū fecit. ⸿ Abesse. Sicyone. ⸿ Etiam su. no. i. propria: causa ipsius liberti: non modo patroni causa. ⸿ Nam laudat libertum ipsum. ⸿ Probatus mi. i. placet mihi. est mihi gratus. ⸿ Mo-
Præsto lestissimis: aduersissimis quibꝰ erā in exilio. ⸿ Præsto
Pronꝰ paratus. ⸿ Vt si sicut. ⸿ Manumis. s. liberfactꝰ. ⸿ Pa-
Liberꝰ tronus: A maui patrono enim opponitur libertus: sunt
Dñs enim nomina ad aliquid dicta. sicut dominus & ser-
Seruus uus. ⸿ Ipsum: libertū. ⸿ Suo no. propria causa. ⸿ Prudentem: uerecundum & modestum.

ASC. MArcus &c. commendat diligenter & accuratis uerbis. M. Æmilium auianum & domum eius & præcipue Hāmonium libertum eius ob præclara utriusq; merita: dicēs Marcus Æmilius Auianus: obseruauit. i. coluit me cauēdo offendere me adulescentia. s. sua ineunte. i. incipiente. ⸿ Et dilexit me semper: scilicet deinceps: uir: idest qui est uir: tū bonus: tum perhūanus & diligendus omni genere officii. ⸿ Quem si ego arbitrer esse Sicyone: idest in ea Vrbe Achaiæ: & nisi audirē eum cōmorari etiam nunc. idest adhuc Cybiræ. idest in ea urbe Asię australis: ubi ego relinqui eum: scilicet tunc cum essem Imperator Ciliciæ nihil esset necesse me scribere plura de eo: enī: idest quia ipse perficeret profecto suis moribus & sua hūanitate: ut diligenter a te sine commendatione cuiusquam non minus sup. quam diligitur a me: & a cæteris familiaribus suis. ⸿ Sed cum putem: scilicet eum abesse ego commendo tibi in maiorem modum: idest non uulgariter domum: idest familiam eius quę est in Sycione & rē familiarē sup. eius: & maxime Caium Auianum Hammonium libertum eius quē quidem ego commendo tibi etiam suo: idest proprio nomine nedum patroni. ⸿ Nā cum. s. ita sit q̄ est probatus: idest p bus habitus mihi: q̄. i. quia est officio & fide singulari in: idest erga patronum suum: tum etiam contulit magna officia in me ipsum: & fuit mihi præsto idest auxilio Paratus temporibus molestissimis aut exilii: aut post cladē Pharsalicam: ita fideliter & beneuole: ut sup. esset deberet: si esset manumissus a me. ⸿ Itaq; peto a te: ut tueare. s. eum Hammonium & . i. simul negocio patroni eius. s. Marci Æmilii sicut diligas. eius procuratorē: quē cōmendo tibi: & ipsum. scilicet Hāmoniū: suo. i. & proprio nomine: idest respectu: & habeas in numero tuorum: quia sup. tu cognosces eum hominē prudentem & officiosum & dignum & diligatur a te. Vale.

M.T.C.S.Sulpitio.S.P.D.

ASclapõe Patrēsi medico utor familiariter: eiusq; tum consuetudo mihi iucūda fuit tum etiam ars quam sum expertus in ualetudine meorum. In quantum mihi ipsa scientia tum etiam fidelitate beniuolentiaq; satisfecit. Hunc igitur tibi cōmendo: & a te peto ut des operā. ut intelligat diligenter me scripsisse: meamq; cōmendationē usui magno sibi fuisse. Erit id mihi uehementer gratum. Vale.

M.C.Seruio Sulp.S.D.

MArcus Æmilius auianus ab ineunte adolescentia me obseruauit: semperque dilexit uir tum bonus tum perhumanus: omnique genere officii diligendus quē si arbitrarer esse Sicyone & nisi audirem ibi eum etiam nunc: ubi ego reliqui cybire commorate: nihil eēt necesse plura me ad te de eo scribere. Perficeret enim ipse profecto suis moribus suaque humanitate: & sine cuiusquam commendatione diligeretur a te non minus quam & a me & a cæteris suis familiaribus. Sed cum illum abesse putem commendo tibi maiorem in modum domum suam quam est Sicyone: remque familiarem maxime Caium Auianum Hammonium libertum eius quem quidem tibi etiam suo nomine commendo. Nam rum propterea mihi est probatus: q̄ est in patronum suum officio & fide singulari tū etiam in me ipsum magna officia contulit mihique molestissimis temporibus ita fideliter beniuoleque præstofuit: ut si a me manumissus esset itaque peto a te: ut eum Hammonium: & in patroni eius negocio sic tueare: ut eius procuratorem quem tibi comendo: & ipsum suo nomine diligas habeasq; in nūero tuorū: hominem prudentem & officiosum cognosces & dignum qui a te diligatur. Vale.

⸿ Titum Mā.

Itum Mã. Laudat Ci. Mãlii erga se beniuolentiã dicitq̃ eũ ualde carũ eẽ Varroni Murena a quo fuerat cõmẽdatus ipsi Seruio: q̃ Varro licet cõfideret multũ lr̃is suis cõmẽdantiis: tñ existimauit cõmẽdatione Ci. posse aliquid addere. Itaq̃ Ci. uicti & mãlii familiaritate: & Varronis studio cõmotũ eẽ: ut eũ cõmẽdaret diligẽtiss. me firmat. n. fore: ut offm̃ uiro neq̃ ĩgrato neq̃ ĩmemori sit pstatutus. ⸿ Negociat. mercat: hẽt negocia. ⸿ Thespiis. qd̃ ẽ oppidũ Heliconi pximũ qd̃ et singulari nũero Thespia: ut scribit Stra. li. ix. q̃ de eo loco plura dicit. ⸿ Nõ abhor. nõ ẽ alienus. i. studiosissimus: liptote. ⸿ Eo. ad id. ⸿ Cõfideret suis lit. hẽret magnã fiduciã in literis suis. ⸿ Studiũ. amor. ⸿ Quãtũ cui tri. p. i. si e i tãti feceris q̃ ul unq̃ feceris aliquẽ. ⸿ Pro tua di. i. q̃tũ tua dignitas patitur. ⸿ Fructũ. utilitatem & uoluptatem.

VBB.

Nego
ciari
The
spiæ
Fuctus

M.T.C.S.Sulpitio.S.P.D.

TItũ Manliũ: q negociat Tespiis uæhemẽter diligo. Nã & sp̃ me coluit: diligentissimeq̃ obseruauit: & a studiis nr̃is nõ abhorret. Accedit eo qd̃ Varro Murena magnope ei⁹cã uult oĩa: q tñ existimauit: & si suis lr̃is qb⁹tibi Manliũ cõmẽdabat ualde cõfideret: tñ mea cõmẽdatiõe aliqd accessiõis fore. Me qdẽ tũ Mãlii familiaritas: tũ Varronis studiũ cõmouit: ut ad te q̃ accuratissime scriberẽ. Gratissimũ igit̃ mihi feceris: si huic cõmẽdatiõi meæ tm̃ tribueris: q̃tũ cui tribuisti plurimũ. i. si Titũ Mãliũ q̃ maxĩe qbuscũq̃ reb⁹ honeste: ac p tua dignitate poteris iuueris atq̃ ornaris. Ex ipsius pterea gratissimis & humanissimis moribus cõfirmo tibi eũ: quẽ soles fructũ a bonorũ uirorũ officiis expectare eẽ capturũ. Vale.

M.T.C.Sulpitio.S.P.D.

LVcio Cossinio Amico & Tribuli tuo ualde familiariter utor. Nã ĩter nosmetipsos uet⁹ usus ĩtercedit: & Atticus nr̃ maiorẽ ẽt mihi cũ cossinio cõsuetudinẽ fecit. Itaq̃ tota cossinii dom⁹ me diligit. In primisq̃ Libert⁹ ei⁹. L. Cossini⁹ Anchila⁹hõ & pr̃ono: & pr̃oni necessariis (quo ĩ nũero ego sũ) pbatissim⁹. Hũc tibi ita cõmẽdo ut si me⁹ libertus eẽt: eodẽq̃ si apd̃ me loco eẽt quo & ẽ apd̃ pr̃onũ suũ maiore studio cõmẽdare ñ possẽ. Quare pgratũ mihi feceris si eũ ĩ amicitiã tuã recepis: atq̃ eũ (qd̃ sine molestia tua fiat) si q̃ ĩ re op⁹ ei fuerit iuueris. Id & mihi uæhemẽter gratũ erit & postea tibi iucũdũ hoĩem tm̃ summa pbitate: hũanitate: obseruãtiaq̃ cognosces.

M.T.C.Sulpitio.S.P.D.

CVm antea capiebã ex offõ meo uoluptatẽ: q̃ meminerim: q̃ tibi diligẽter Lysonẽ hospitẽ: & familiarem meũ cõmendassem tum uero posteaq̃ ex literis eius cognoui tibi eũ falso suspectum fuisse uæhemẽtissime lætatus sũ: me tã diligẽtẽ in eo cõmẽdãdo fuisse. Itaq̃. n. scripsit ad me sibi meam cõmẽdationẽ maximo adiumẽto fuisse q̃ ad te d̃latũ diceret sese cõtra dignitatẽ tuã Romæ de te loqui solitũ eẽ.

TItũ &c. Vrbs cõmẽdat Titũ Mãliũ q negociaetur Seruio Sulpitio audeo cõis & hoi docto ac pbo: dicẽs. ⸿ Ego diligo uehementer Titũ Manliũ q negociatur. i. mercaturã agit Thespiis. i. in eo oppido iuxta heliconẽ: unde Musæ Thespiades literdu dñt. ⸿ Nam ipse &. i. simul coluit & obseruauit me sp̃ diligentissime: & nõ abhorret. i. nõ est alienus a studiis nostris aut legalis: aut oratoriæ: aut stoicæ disciplinæ. ⸿ Accedit. i. additur eo. i. ad eã cõmẽdationẽ: q̃ Varro Murena uult magnopere oia. s. fieri aut facere cã eius. i. pp eũ: qui. s. Varro tñ & si pro tãetũ: cõfideret ualde lr̃is suis qbus cõmẽdabat tibi Mãlium tñ existimauit aliqd accessiõis. i. augmẽti fore: cõmendatiõe mea. i. p cõmẽdationẽ meã. ⸿ Quidẽ. i. certe: tũ familiaritas Manlii: tũ studiũ Varronis. s. Murenæ: cõmouit me: ut scriberẽ ad te quã accuratissime. ⸿ Igitur: tu feceris mihi gratissimũ. i. rẽ gratissimã si tribueris huic cõmẽdationi: meæ tm̃ q̃tũ sup. illi cui tribuisti plurimũ. Idest si iuueris atq̃ ornaris p ornaueris Titũ Mãliũ: qbuscũq̃ rebus poteris honeste p dignitate tua. i. seruata dignitate tua. ⸿ Ego præterea cõfirmo tibi ex gratissimis & humanissimis moribus eius te capturũ eẽ eũ fructũ. i. eã utilitatẽ: quẽ. s. fructũ soles expectare ab officiis bonorum uirorum. Vale.

ASC.

COssino. Cõmendat Cic. hac ep̃la Seruio. L. Cossiniũ. L. Cossinii amici: & tribulis sui libertum non minus q̃ si esset libertus suus: causas aũt cõmẽdationis sumit tũ a patrono tũ ab ipso liberto. ⸿ Tribuli. ex tribu mea. ⸿ Vsus. cõsuetudo. ⸿ Quo. in. n. s. necessariorum. ⸿ Probatissimus: gratissimus. ⸿ Quod. s. iuuare ipsum: ubi opus fuerit.

VBB.

LVcio: &c. Commẽdat Seruio Sulpitio. L. Cossiniũ Lucii Cossinii amici & tribulis sui. i. eius q eũ de eadẽ tribu erat: libertũ perinde ac si pprius eẽt: dicẽs. ⸿ Ego utor ualde familiariter Lucio Cossinio amico & tribuli tuo. i. uiro tribu tua. ⸿ Nã uetus usus. i. mutuũ obsequium intercedit. i. medium est: inter nos metipsos: & Atticus noster. s. Põponius: fecit mihi etiã maiorẽ consuetudinẽ cũ Cossinio. ⸿ Itaq̃ tota dom⁹ Cossinii diligit me: & in primis. i. pcipue libertus eius. L. Cossini⁹ Anchilaus hõ pbatissimus: &. i. simul patrono. s. suo: & necessariis patrõi. s. sui: ĩ quo nũero ego sum. ⸿ Ego cõmẽdo tibi hunc. s. Libertũ eius: ita ut si esset libertus meus & si eẽt apud me eodẽ loco. i. in eadẽ charitate: quo &. i. etiã est: apud patronũ suũ: ego nõ possem cõmendare eũ maiore studio. ⸿ Quare tu feceris mihi p gratum si receperis eum in amicitiam: atq̃ iuueris eũ: quod fiat sine molestia tua: si opus fuerit ei qua. i. in aliqua re. Id erit. ⸿ Et. i. simul: gratum mihi uehemẽter: & erit postea iucũdum tibi. ⸿ Tu enim cognosces sup. eum esse hominem summa probitate: humanitate & obseruantia. Vale.

ASC.

CVm antea. Seruius suspectũ habuerat Lysonem patrensem ei a Ci. supra cõmendatũ quod ad se delatũ fuerat eum Romæ locutum cõtra dignitatẽ suã qd̃ falsum erat: cũq̃ ille se apud Seruium excusasset. Seruius pp literas Ci. cõmẽdatitias oi offensione deposita Lysonẽ cõmẽdatũ habuit. Quãobrem Ci. hac ep̃la dicit se semper accepisse magnã uoluptatẽ de eo qd̃ scripsisset diligenter de Lysone ad ipsum Seruiũ: sed magis se letatum postea q̃ intellexit eum fuisse falsum suspectum Seruio. nã si negligenter scripsisset: uisus fuisset quodãmodo cõscius huius rei. Itaq̃ primum agit gr̃as Seruio: qui omnem suspitionis offensionem deposuerit propter literas suas commendatitias. Deinde excusat ipsum Lysonem quod non modo nunq̃ dixerit aliquid contra dignitatem serui. Sed semper omnia cũ summa eius laude: quod idem ab omnibus factum dicit. Postremo rursus commendat ei hunc Lysonem.

VBB.

ASC. CVm antea &c. Seruius suspectum habuerat. Lysonem quod audierat contra dignitatem suam Romæ locutum: quam suspitionem pro cõmendatione Ciceronis deposuerat: quod factum sibi gratissimum nunc dicit Cicero. ¶ Ordo est. Cum. s. ita sit quod capiebam antea uoluptatem ex officio meo: ꝙ meminerim quã diligenter commendassem tibi Lysonẽ hospitẽ & familiarẽ meũ. ¶ Tũ uero. i. tunc Multo magis: & q̃si ex uero aut ad ueꝝ: posteaquã cognoui ex Literis eius eum fuisse suspectum tibi falso: lætatus sum uehementissime: me fuisse tam diligentem in eo commendando. ¶ Itaq; enim scripsit ad me meam commendationem fuisse sibi maximo adiumento: ꝙ idest eo ꝙ diceret delatum: sup. fuisse ad te. sese solitum esse loqui Romæ de te contra dignitatem tuam.

VBB. ¶ PVRgatũ. excusatũ. ¶ Offensionẽ. molestiã displicentiã: ut ita dicã. Affirmãti. testificãti: certificãti. ¶ Neminẽ. s. esse. ¶ Nõ solũ. i. nõ solũ: q̃a sciret me libenter audire laudes tuas: sed etiã quia ipse libẽtius de te cũ laude: loquebatur. ¶ Ita: cũ tãta humanitate & liberalitate. ¶ Lr̃is meis: q̃bus cũ antea tibi cõmẽdaui.

ASC. ¶ DE quo etsi. i. q̃q̃ scribit se purgatũ esse tibi ꝓ facilitate & humanitate tua: tñ ego ago primum tibi maximas gratias ut debeo: cũ. i. qñ quidẽ literæ meę potuerunt tm̃. i. tã multũ: ut iis lectis. i. postq̃ eas legeres: deponeres oẽm offensionem suspitionis. i. ortam ex suspitiõe quã habueras de Lysone. ¶ Deinde uelim sup. ut credas mihi adfirmanti me scribere hoc nõ magis pro Lysone. s. purgando: q̃ pro oĩbus. s. Romæ agentibus: hoiem neminem. i. nullũ esse q fecerit unq̃ mẽtionẽ tui siue summa laude tua. ¶ Vero. i. sed: Lyso cum eẽt mecũ ꝓpe. i. fere quotidie: & uiueret una. i. pariter non quia arbitrabat. i. putabat me audire libẽter: sed quia ipse libentius loquebatur: laudabat mihi oĩa facta & dicta tua. ¶ Quapropter & si. i. q̃q̃ tractatur a te ita: ut iam nõ desideret cõmendationẽ meam & is putet se cõsecutum idest optinuisse oĩa. s. quæ uelit literis meis. i. per literas meas: tamen peto a te i modũ maiorem: idest formam non uulgarem. ut cõplectare eum etiam atq; etiam. i. frequenter. tuis officiis: sup. & liberalitate. ¶ Ego scriberem ad te qualis uir esset: ut feceram superiorib⁹: scilicet literis nisi arbitrarer iam esse satis notum tibi per seipsum. Vale.

De quo & si pro tua facilitate & humanitate purgatũ se tibi scribit esse: tamen primũ tibi: ut debeo maxĩas gratias ago: tantũ cũ literæ meæ: potuerunt: ut iis lectis omnẽ offensionem suspitionis q̃ habueras de Lysone deponeres. Deinde credas mihi ad firmanti uelim: me hoc nõ pro Lysone: magis q̃ pro oĩbus scribere: hoiem esse neminẽ: qui unq̃ mentionẽ tui sine tua summa laude fecerit. Lyso uero cũ mecũ prope quotidie esset: unaq; uiueret non solũ quia libenter audire arbitrabatur: sed quia libentius ipse loquebatur: omnia mihi tua: & facta & dicta laudabat: quapropter & si a te ita tractatur: ut iam non desideret cõmendationem meã. Isq; se literis meis oĩa cõsecutum putet: tamẽ a te peto maiorẽ in modũ: ut eũ ẽt atq; ẽt tuis officiis liberalitate cõplectare. Scriberem ad te qualis uir esset: ut superioribus feceram: nisi cum iam per se ipsum tibi satis esse notum arbitrarer. Vale.

VBB. HAsagaretus. Laudat Cic. multũ Hasagareti larissæi gratitudinẽ & beniuolẽtiã erga Sul. Deinde commendat eum Seruio Sul. ¶ Larissæus. ex larissa ciuitate thessaliæ in sinu pelasgico unde & Achilles Larissæus: ut Vir. lib. ii. æneĩ. quẽ non mille rates nec larissæus Achilles.

Larissa

ASC. hAsagaretus &c. Laudat Hasagareti Larissæi gratitudinẽ & beneuolẽtiã atq; ita eum Sulpitio facit cõmendationẽ: dicens Hasagaretus Larissæus i. ex Larissa oppido thesaliæ in sinu pelasgico unde Achilles Larissæus uocatus est: ornatus magnis beneficiis meis in consulatu meo: fuit memor & gratus: & coluit me postea diligentissime. ¶ Ego commendo tibi eum magnopere: ut & hospitem meum & familiarem meum: & sup. ut hominem gratum: & uirum bonum: & principem ciuitatis suæ: & dignissimum necessitudine. i. acta coniunctione tua. ¶ Tu feceris mihi pergratum si dederis operã ut intelligat hanc commendationem meam habuisse apud te magnum pondus. i. momentum in cõmendando. ¶ Oĩa sunt tã aperta ut expositionis non egeant: nec in ordine quisq̃ primas modo lras doctus errare possit: nolui tñ ꝓꝑ facilitatem unius aut alterius epistolæ ab incœpto desistere. Vale.

M.T.C.S.Sulpitio.S.P.D.

HAsagaretus Larissæus magnis meis beneficiis ornatus in cõsulatu meo memor & gratus fuit: meq; postea diligentissime coluit. Eum tibi magnopere cõmendo: ut & hospitem meũ & familiarem meum: & gratum hominem: & uirum bonum & principem ciuitatis suæ: & tua necessitudine dignissimum. Pergratum mihi feceris, si dederis operam ut hic intelligat hanc meam cõmendationẽ magnum apud te pondus habuisse. Vale.

VBB. LVcius Mescinius. M. Mãdius Mescinii quæstoris Cice. frater Helidæ negociatus fuerat: illic periit: quare cũ Mescinius hereditatẽ fratris peteret: quosdam habebat aduersarios in hac causa & ꝓcipue oppiam: q̃ uxor fuerat ipsius Mandii. Itaq; Ci. expositis causis suæ coniunctionis cum Mescinio: commendat eum seruio ut in obtinenda hac hæreditate eũ adiuuet: siq; in omnibus eius rebus quæ in controuersiam uocabantur arbiter & disceptator: deinde si aliqui ex aduersariis fuerint duriores: qui nolunt causam componi sine controuersia: petit a Seruio ut eos Romam remittat ad litigandum si id me præiudicio dignitatis suæ fieri poterit: & ut id libentius facere posset dicit se habuisse literas a. M. Lepido consule: ad ipsum Seruium: non quæ cogant illum aliquid facere quoniam existimasset contra eius dignitatem sed quæ hortentur & commendent Mescinium: pro cuius causa & rebus dicit Cicero se non minus laborare: q̃ eum ipsum. ¶ Gra. magnam.

M.T.C.S.Sulpitio.S.P.D.

LVci⁹ Mescini⁹ ea mecũ necessitudie cõiũct⁹ ẽ: ꝙ mihi q̃stor fuit. Sed hãc cãm, quã ego:

ASC. lVcius Mescinius &c. M. Midus Mescinii quæstoris Ci. frater Helide perierat quocirca cũ. L. Mescinius fratris hæreditatẽ peteret Oppiã uxorẽ Mindii aduersariã habuit: cõtra quã hic Mescinũ cõmendat. Ci. dicẽs. L. Mescinius est coniunctus mecũ ea necessitudine. i. uinculo. amicitiæ ꝙ fuit mihi quæstor. s. in Cilicia: sed fecit uirtute & humanitate sua hanc causam quam ego duxi: idest æstimaui semper grauem. i. magni momenti: & ponderis.

¶ Vt a maioribus

VBE. ℭVT a maioribus accepi.sic enim supra ad Bru.in cōmendatione.M.Var.inquit satis enim tibi cōmēdatū arbitror ab ipso more maiorum qui ut te nō fugit:hanc quæsturæ cōiunctionē liberoꝝ necessitudini proximā uoluit eē. Achaia. puincia tua. Helide regiōe Achaiæ:ut scribit Ptolomæus:in qua est helis ciuitas. Negociatus est.mercaturam exercuit. Explices.liberes. Potestate.proconsulari de iure dicendo in prouincia tua. Consilio. prudētia. Auctoritate qua plerunq; tollunt multæ lites. Præscripsimus.iussimus ordinauim⁹:& quasi legē dedimus. Iis.pcuratoribus. Cōtrouersiam.litē. Vocarent.traherent. Arbitro.mediatore & iudice. Disceptatore.discussore:compositore. Helis Præscribo Discreptator

Alienū.t.di.i.remotū a dignitate tua:hoc ē ɔtrariū tuę dignitati. Difficiliores.duriores & puinaciores. Cōfici.cōponi. Reieceris:remiseris. Q ñ:qm̄. Res est cū senatore.i.qm̄ lis & cōtrouersia est cum Mescinio senatore & ita poteris te hōestate reiiciēdo Romā eos:qui cū senatore litigant:iuberent te.s.facere. Bene positurus. bene collocaturus tanq̄ apud gratum & memorem. Et peterem mihi.s.hoc beneficium.i.pro me.de sua:de propria re sua.

ut a maioribus accepi semper grauem duxi.fecit uirtute & humanitate sua iustiorem.Itaq; eo sic utor : ut neq; familiarius ullo:nec libentius. Is q̄q̄ cōfidere ui debatur:te sua causa:quæ honeste posses : libēter esse facturum:magnum tamē esset sperauit apud te meas literas pōdus habituras.Id cū ipse ita iudicabat:tum pro familiari cōsuetudine sæpe ex me audierat: q̄ suauis esset inter nos & quanta coniunctio.Peto igitur a te tanto scilicet studio:quāto intelligis debere me petere pro hoīe tā mihi necessario:& tā familiari ut ei negocia:quæ sunt in Achaia ex eo q̄ hæres ē.Marco Mindio fratri suo:qui Heli negociatus est : explices: & expeditas tum iure & potestate quā habes : tum ēt auctoritate:& cōsilio tuo.Sic enim præscripsimus iis quibus ea negocia mandauimus ut omnibus in rebus: quæ in aliquam controuersiam uocarentur te arbitro: quod commodo tuo fieri posset te deceptatore uterentur.Id ut honoris mei causa suscipias uehementer te etiam atq; etiam rogo.Illud præterea: si non alienū tua dignitate putabis esse:feceris mihi pergratū si qui difficiliores erunt.ut rē sine cōtrouersia cōfici nolint si eos quādo cū senatore res est.Romā reieceris. Quod quo minore dubitatione facere possis. literas ad te a.M.Lepido cōsule:nō quæ te aliquid iuberēt (Neq;.n.id tuæ dignitatis eē arbitramur)sed quodāmodo q̄si cōmēdatitias sumpsimus. Scriberē q̄ in beneficiū bene apud Mesciniū positurus esses:nisi & te scire cōfiderem:& mihi peterem.Sic enim uelim existimes nō minus me de illius te laborare: q̄ ipsum de sua.Sed tum illum studeo q̄ facillime ad suū perueniret:tum illud laboro:ut non minimum hac mea commendatione se consecutum arbitraretur. Vale.

ASC. ℭVT accepi sup.eam a maioribus.i.præcessoribus nostris:feci dico iustiorē.i.meliorem. Itaq; ego utor eo sicut neq; sup.utar ullo familiari⁹ nec libēti⁹. Is scilicet Lucius:q̄q̄ uidebat cōfidere te facturū eē libēter causa sua idest amore sui:quæ posses.s. facere hōeste:tñ sperauit meas literas habituras sup.esse magnū pōdus apd̄ te. Cū.s.ita sit q̄ ipse iudicabat id sup. eē ita:tum.i.multo magis:audierat sæpe ex me p cōsuetudine familiari.i. pp consuetudinē familiarē quā mecū hēt:audierat i quā: q̄.i.q̄tū suauis.i.dulcis:& q̄ a .i.q̄ magna cōiūctio eēt īter nos.i.īter te & me. Peto igit a te.s.tāto studio q̄to intelligis me debere petere p hoīe tā necessario mihi:& tam familiari:ut explices & expedias.i.oī impedimēto liberes : negocia ei⁹ q̄ sunt sup.ei in Achaia:ex eo q̄ ē hæres.M. Mindio fratri suo qui negociatus ē.i.mercaturā gessit. Heli.i.in eo oppido in Helide regione Achaiæ:sunt qui helide legāt·expedias:inquā tum iure & potestate quā habes.s.illic:tum etiā auctoritate & ɔsilio tuo. Nos enim præscripsimus.i.pcepimus iis q̄bus mādauim⁹ ea negocia.s.sollicitanda & procuranda:ut uterentur in oībus rebus quæ uocarentur in aliquā cōtrouersiā .i.litē aut diuersas assertiōes iuris:te arbitro:& qd.i. quoad possit fieri cōmodo tuo:te deceptatore.i.litigatore & causæ discussore. Ego rogo uehemēter etiā atq; ēt:ut suscipias id.s.oneris eā honoris mei Præterea tu feceris mihi p gratū illud nō putabis esse alienum a dignitate tua siqui erunt difficiliores.s.in hæreditate assignanda ita sup.ut nolint.i.non patiantur rē confici.i.transigi & finiri sine cōtrouersia .i. sine lite si reieceris eos Romā.i.ad forū:Romanum:quando.i. quoniā res idest negocium & lis ē eis cum senatore.s. Mescinio. Quod.i.reiicere litigatores Romā : quo idest:ut possis facere minore dubitatiōe.s.an liceret tibi nos sumpsimus literas ad te a Marco Lepido cōsule:non quæ.i.nō tales quæ iuberent te suo. facere aliquid aliter diceret tibi. Neq; enim arbitramur id.s. iubere aliquid tibi qui in prouincia consularem habes potestatē:esse dignitatis tuæ:sed quodāmodo quasi cōmendatitias.s.negocii. Scriberem q̄ bene positurus.i.locaturus esse id beneficiū apud Mescinium:nisi & confiderem te scire:& peterem mihi.i.reputarem mihi impensum quod Mescinio impēderis. Velim enim existimes.i iudices sic me non minus laborare de re illius:quam ipsum de sua.s.re. Sed tū.i.pariter studeo.i.cupio illū.s.Mescinium.peruenire q̄ facili me ad suū.s.ius:aut bonū hæreditariū:tum laboro.i. contendo:illud ut arbitraretur se consecutum non minimum.i.nō minimam partem hac commendatione mea. Vale.

M.T.C.S.Sulpitio.S.P.D.

Licet eodem exemplo sæpius tibi huius generis literas mittam, cum gratias agam: q̄ meas commendationes tam diligenter

VBE. Licet.agit Cicero gratias Seruio:quod liberalissime & honorificentissime tractasset. Caium Auianum Hammoniū & suo nomine & nomine etiam patroni sui Æmilii Auia.quos supra cōmendauerat:ut uisum est in epistola quā falso inscriptā diximus Octauio p Seruio:ostendit aūt Ci.q̄ sibi id iucundū & gratū fuerit:& rursus eos eorumq; negocia cōmendat.

ASC. Licet &c. Agit Seruio gratias q̄.C.Auianum Hammoniū liberalissime tractarat & suo.i.Ciceronis noie atq; respectu & patroni ipsius Auiani.Ostenditq; q̄tum sibi id gratū & iucundum fuerit:& rursus tam patronum q̄ libertum & utriusq; negocia eidem Seruio Sulpitio commendat: dicens. Licet ego mittam tibi sæpius literas eodem exemplo idest eadem forma scriptas & fere iisdem uerbis : huius generis : cuius sunt hæ cum agam gratias.

VBB. ¶ OBSerues.efficias. ¶ Sed tamen.pro tamẽ utitur interdũ.Ci.his aduersatiuis geminalis pro simplici. ¶ Vos.iurisconsulti. ¶ In formulis.in uestris legibus. ¶ Alio modo.diuerso modo cum tamen res eadem sit. ¶ Absentis.qui supra dixerat eum nõ esse sicyone:sed Cibyre. ¶ Eorũ.& liberti & patroni. ¶ Deuinctus.astrictus. ¶ Quid.m.s.cã faceres. ¶ Te ob.Ac.dum es in achaia proconsul. ¶ Cum tuo ser.filio tuo. ¶ Ingenio.quo plurimum ualet.

ASC. ¶ QVOD obserues.i.perficias tam diligenter cõmendationes meas:quod.i.quã rẽ feci in aliis:scilicet literis meis:& faciã ut uideo sæpius:sed tñ.i.attamẽ non parcã operæ idest labori. ¶ Et ut sup.uos iurisconsulti: soletis in formulis idest instrumentis uestris scilicet scribere de eadem re alio modo:sic ego sup.scribam in epistolis. ¶ Igitur ut rẽ exsequar.Caius Auianus Hammonius homo libertinæ cõditionis egit mihi per literas:gratias incredibiles:& suo nomine & nomine Æmylii Auiani patrõi sui:cum.s.ita sit ꝙ idest mihi iucundum causa eorum quos ego cõmẽdauerã tibi adductus summa necessitudine & summa coniunctione:ꝙ Marcus Æmylius unus ex meis familiarissimis atq; intimis:homo maxime necessarius:& deuictus maximis beneficiis meis & gratissimus prope:idest quasi omnium qui uident debere mihi aliquid:tum sup.est mihi multo iucũdius te esse tali uoluntate in me:ut prosis plus amicis meis q̃ ego præsens.idest si essem præsens prodessem fortasse sup.eis.Cãm addit dicẽs. ¶ Credo:ꝙ.i.ppea ꝙ ego magis dubitarem quid facerem causa illorũ:scilicet meorũ:q̃ tu quid sup.faceres:mea: scilicet causa. ¶ Sed nõ dubito quin existimes hoc: scilicet beneficium tuum esse gratũ mihi. ¶ Ego rogo te illud : ut putes illos quoq; homines gratos:quod esse ita:ego probo.i.approbo atq; confirmo quare uelim sup. ut des operam:sup.ut conficiant:idest absoluant & perficiãt te optinente:idest tantisper dum optinebis Achaiam quidq̃ negocii habent:scilicet in ea ¶ Ego uiuo iucundissime & coniũctissime:cum Seruio tuo:scilicet filio: & capio magnam uoluptatem:tum ex ingenio eius & studio singulari:tum ex uirtute & ꝓbitate. Vale.

VBB. ET si.Exposuerat.L.Mescinius Cicero literas eius pro se commẽdatitias ad Seruiũ:quas ante superiorem uidimus tãtum sibi profuisse ut statim iis lectis Ser.eius procuratoribus omnia pollicitus sit:& etiam multa plura & maiora effeceris q̃ ꝓmiserit.Quare Cicero hac epistola ostendit q̃ gratum sibi fuerit & q̃ recte collocauerit id beneficium.Dein de laudato plurimum Mescinio petita Ser. ut augeat sua erga illum beneficia:& trãsmittat Romam Oppiam:quæ fuerat uxor Mindii : quæ auertebat illam hæreditatem: Postremo commendat ei ciuitatem Lacedæ.rogatu cuiusdam Philippi Lacedæ.ut licet ipse eos diligat& pro iustitia sua sit omnia facturus:tamẽ significet eis se etiam facere aliquid causa Cice. cui intelligit fore gratissimum. ¶ Multo libentius. q̃ peto. ¶ Vt legeris.i.legeris. ¶ Etiam atq; etiam dicẽdũ.i. sæpius repetendum:ut intelligas me esse memorem & gratum beneficii.

ASC. ET si &c. Exposuerat Lucius Mescinius Ciceroni literas eius pro se commẽdatitias: ad Seruium Sulpitium:tantum sibi ꝓfuisse ut statim illis lectis seruius oĩa pollicitus sit & maiora effecerit q̃ pollicitus fuerit quamobrem Cicero gratias agit:petens tamen ut beneficium in eundem augeat. ¶ Ordo est. Etsi.i.q̃q̃.soleo libenter petere a te siquid opus est cupiam:idest alicui meorum : tamen ego ago multo libentius tibi gratias : cum fecisti aliquid commendatione mea idest propter commendationem meam: quod facis semper. ¶ Enim . idest quia incredibile est quas gratias agant mihi commendati a me tibi etiam mediocriter: quæ omnia sunt : sunt grata mihi sed gratissimum sup.est de Lucio Mescinio:idest quod factum audio per te de illo. ¶ Ipse enim locutus est sic te ut.i. postquam legeris literas meas statim pollicitum esse ꝓcuratoribus suis omnia:uero ꝓ sed:fecisse multo plura & maiora. Ridiculum uideretur nisi ex more loquendi sit:ꝙ plura q̃ omnia fecisse dicat:sed intelligamus omnia quæ polliceri debebant pollicitum fecisse autem longe plura. ¶ Igitur ego uelim existimes puto.n.dicendum esse mihi ẽt atq; ẽt.i.frequenter te fecisse mihi id gratissimũ qd.i.quã rẽ egdẽ.i.ego qdẽ:lætor.i.lætitia ꝓsequor:hoc.i.eo uehemẽtius:ꝙ uideo te capturũ magnã uoluptatẽ ex ipso Mescinio. ¶ Enim.i.qa tũ.i.simul:uirtus & ꝓbitas animi ẽ in eo:tñ.i.si sup.sunt in eo illa.

obserues:quod feci in aliis:& faciã:ut uideo: sæpius. sed tamen non peream operæ. Et ut soletis in formulis sic ego in epistolis de eadem re alio modo Caius Auianus igitur Hammonius incredibiles mihi per literas egit gratias & suo & Æmylii Auiani patrõi sui nomine nec liberali nec honorificentius tractare potuisse nec se præsentem nec rem familiarem absentis patroni sui.Id mihi cum iucũdũ est eorum causa quos ego tibi summa necessitudine: & summa coniunctione adductus commendaueram ꝙ Marcus Æmylius unus ex meis familiarissimis:atq; intimis maxime necessarius homo:& magnis meis beneficiis deuinctus & prope omnium:qui mihi aliquid debere uidentur: gratissimus:tum multo iucundius te esse in me tali uoluntate:ut plus prosis amicis meis : quã ego presens fortasse prodessem. Credo ꝙ magis ego dubitarem: quid illorũ causa facerẽ quã tu quid mea. Sed hoc nõ dubito quin existimes mihi esse gratum. Illud te rogo ut illos quoq; gratos homines esse putes : quod ita esse tibi promitto atq; confirmo. Quare uelim quidquid habent negocii,des operam : quod cõmodo tibi fiat:ut te optinente Achaiam conficiant. Ego cũ tuo Seruio iucundissime:coniunctissimeq; uiuo : magnãq; tũ ex ingenio eius:singulariq; studio:tũ ex uirtute:& probitate uoluptatẽ capio. Vale.

M.T.C.Seruio Sulpitio.S.P.D.

ET si libenter petere a te soleo : si quid opus est meorũ cupiã:tamen multo libentius gratias tibi ago:cum fecisti aliquid cõmendatione mea:quod semper facis.Incredibile ẽ enĩ:quas mihi gratias agant etiã mediocriter a me tibi cõmendari quæ omnia mihi grata : sed de Lucio Mescinio gratissimũ: Sic enim est mecũ locutus: te ut meas literas legeris statĩ procuratoribus suis pollicitũ esse omnia.Multo uero plura: & maiora fecisse: Id igitur(Puto.n.etiam,atq; ẽt mihi dicẽdũ eẽ)uelim existimes mihi te fecisse gratissimũ quid equidẽ hoc uehementius lætor:ꝙ ex ipso Mescinio te uideo magnã capturũ uoluptatẽ. Est enĩ in eo tũ animi uirtus & ꝓbitas:& summũ officiũ:summaq; obseruãtia:

¶ Studia

¶STVDIA nostra.s.sunt in Mescinio. ¶ Antea temporibꝰ fœlicibus erant nobis delectationis. ¶ Nunc etiã uiuimꝰ VBE.
nunc sunt nobis saluti:quia nisi nos consolarentur:& a curis abiicerent uiuere nõ possemꝰ. Hanc sniam mulus locis supra dixi litteras temporibus secundis esse ornamento & delectationi:aduersis uero etiam saluti. ¶ Quę erunt digna. quæ nõ erunt contra honorem & dignitatem tuã. ¶ Nominatim:nomine declarando quæ sint. ¶ Satisdandum: fideiubendum. & te ipsa certificandum. ¶ Eo nomine:ea causa eo debito. ¶ Fide mea.i.sub fide mea me pmittente tibi ordo est. Si quid erit satisdandum amplius non peti eo nomine:cures ut satisdetur fide mea oportebat enim Mescinium dare fideiussorem:ꝙ non peteret amplius eo debito.i.ꝙ nõ peteret amplius eo debito & hæreditate.quæ ad se puenīebat.ita enim inter litigantes fieri solet: maxime ab eo qui petit. ¶ Auertit:amouit e domo mariti sustulit:ut faciũt plerũq; uxores mortuis maritis. ¶ Illa mulier. Oppiam. ¶ Benigne:liberaliter.i. præstitisse beneficium. ¶ Maiorum: fuerũt enim clarissimi & imperium gręcię:ut trogus scribit:multos annos tenuerũt. ¶ Iura:quæ habeant specialia:quibus regantur. ¶ Nede.omnia a qua fueram meis aduersissimis temporibus humanissime exceptus. ¶ Nõ ege. qa propria uoluntate es inclinatus ad eorum fauorem. ¶ Pro ptur batione.i.quãtum patitur perturbatio eorum temporum quibus bella ciuilia fuerũt inter Cæsarẽ & Pompeium. ¶ Nostra monumẽta.i.scripta & historias nostras.i.Romanas. ¶ Significes:demõstres:facias eos intelligere. ¶ Officium meum:qui eis debeo.

tũ studia illa nostra, qbus antea delectabamur nunc etiam uiuimus. Quod reliquum est: uelim augeas tua in eum beneficia omnibus rebus quæ te erunt digna. Sed duo quidem te nominatim rogo. Primum ut si quid satisdandum erit amplius eo nomine non peti:cures ut satisdetur fide mea. Deinde cum fere cõsistat hæreditas in iis rebus:quas auertit Oppia. quæ uxor Mindii fuit:adiuues:ineasq; rationem quemadmodum ea mulier Romam perducatur:quod si putarit illa fore:ut opinio nostra est negocium cõficiamus. Hoc ut adsequamur te uehementer etiam atq; etiam rogo. Illud quod supra scripsi:id in me recipio te:ea quæ fecisti Mescinii causa:quæq; feceris:ita bene collocaturum:ut ipse iudices homini te gratissimo iucũdissimo benigne fecisse. Volo enim ad id qđ mea causa fecisti:hoc etiam accedere. Nec Lacedæmonios dubitare arbitror quin ipsi sua maiorumque suorum auctoritate satis commendati sint fidei & iustitiæ tuæ. Et ego qui te optime nouissem non dubitaui:quin tibi notissima & iura:& merita populorum essẽt. Itaq; cum a me peteret Philippus Lacedæmonius, ut tibi ciuitatem commendarem, & si memineram me ei ciuitati omnia debere:tamen respondi cõmendatione Lacedæmonios apud te non egere. Itaq; sic uelim existimes, me omneis Achaiæ ciuitates:arbitrari:pro horum temporum perturbatione fœlices:ꝙ tu iis præsis. Eundemq; me ita iudicare:te:ꝙ unus optime nosses non nostra solum sed etiam Græciæ monimenta omnia. tua sponte amicum Lacedæmoniis & esse & fore. Quare tantum a te peto ut cum ea facies Lacedæmoniorum causa:quæ tua fides amplitudo:iustitia postulat:iis (si tibi uidebitur) significes te non moleste ferre ꝙ intelligas ea quæ facias mihi quoq; grata esse pertinet enim ad officium meum eos existimare curæ mihi eos esse. Hoc te uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

¶STVDia nostra.s.philosophica:qbus delectabamus antea.i.añ occupationem reip. nunc etiã uiuimus quia sine illis uiuere nollemus. Quod idest quãtũ ad id quod reliquum est.i.adhuc restat:ego ueli supp. ut augeas beneficia tua in eum.s.Mescinium:omnibꝰ rebus:quę.s.beneficia erunt digna te.i.quę a te fiãt. Sed rogo te duo quidem nominatim.i.per nominis expressionem. Primum ut si quid erit satisdandum .i.pollicẽdum prestare:non peti amplius.s.quã iustũ est:eo nomie.s.hæreditatis.ut sup.cures sup.ut id:satisdetur.i.compromittatur :fide mea. Videretur omnia diffidere Mescinio si ordo fit:peto ut cures siqd amplius erit satisdandum eo nomine nõ peti ut satisdetur nomie meo.legamus ergo priore meo. Deinde cũ hæreditas cõsistat fere i iis rebus quas Oppia quę fuit uxor Mindii.s.fratris Mescinii:auertit.idest abstulit in suũ usum uertẽdo:adiuues.scilicet procuratores & in eas:idest inuenias:rationem:idest modum & uiam: quemadmodum ea mulier perducatur Romam. ¶ Quod scilicet eam perduci Romam:si illa putarit fore:idest futurũ: nos cõficiamus. idest absoluamus negocium: ut opinio nostra est:quia malit restituere oblata ꝙ Romam proficisci. ¶ Ego rogo te uehementer etiam atq; etiam. ut adsequamur .i. optineamus hoc. ¶ Ego recipio in me idest polliceor me præstare id quod scripsi supra te collocaturũ ea quæ fecisti quæq; idest & quæ feceris idest facturus fueris causa Mescinii:ita bene:ut ipse: idest tute iudices te fecisse bẽigne homini gratissimo. ¶ Volo enim etiam hoc accedere idest addi aut aduenire:ad id quod fecisti causa mea:hoc est ut etiam. Mescinius tibi gratias agat. ¶ Nec arbitror Lacedæmonios dubitare:quin ipsi satis commẽdati sint fidei & iustitiæ tuæ auctoritate sua:& maiorũ suorũ. ¶ Et ego qui nouissem te optime:non dubitaui qui & iura & merita populorum:scilicet Lacedæmoniorũ essent notissima tibi. ¶ Itaq; cũ Phillippus Lacedæmonius ASC.

peteret a me:ut commendarem tibi ciuitatem:scilicet Lacedæmoniam hoc est Lacedæmonem. ¶ Et si memineram me debere ciuitati omnia:tamen respondi Lacædemonios non egere commendatione. ¶ Itaq; ego uelim supple ut existimes sic me arbitrari omnes ciuitates Achaiæ fœlices:supple esse pro perturbatione idest secundum perturbationem:aut secundum ꝙ possunt esse in perturbatione:horum temporum:in qbus:scilicet Cæsar omnia tenet:ꝙ tu presis iis : scilicet ciuitatibus. ¶ Et me eundem iudicare te:aut me iudicare te eundem:ꝙ idest quia:tu unius:idest solus:nosses optime nõ solum omnia monimenta:idest omnis antiquitates & antiqua institutum:nostra:idest Romana:sed etiam Græciæ: esse & fore:idest futurum esse amicum Lacedæmoniis tua sponte:idest propria uoluntate & inclinatione. ¶ Quare ego peto a te tantum:idest dumtaxat:ut cum:idest quando:facias causa Lacedæmoniorum ea quæ fides:amplitudo:iustitia tua postulat:significes iis:scilicet Lacedæmoniis:si uidebitur tibi:scilicet honestum ac utile & ferre non moleste ꝙ intelligas ea quæ facias eẽ grata quoq;:idest etiam mihi. ¶ Enim:idest quia:pertinet ad officium meum eos existimare res suas esse mihi curæ ego rogo te.h.i.uæhementer etiam atq; etiam.

VBE. NOn dubito. Hac epistola cognoscitur q̃ difficile sit aliquid ab eo aperte postulare quē læseris: quod & sic nō n̄ q̃ ut faciendū: & longa & insinuata oratione potius q̃ breui & aperte uti: cum ex huius epistolæ imitatione tum ue re ex præceptis artis ipsius Cice. docemur. Argumentum autē huius epistolæ hoc est. C. Capito institutus fue rat hæres ex dimidia: & tertia parte ab Antistio propinquo suo qui aliquando quæstor Macedoniā obtinuerat. In sextante uero instituerat fiscum publicum: dūmodo id posset sine cuiusq̃ querela fieri: uerum cum hanc hereditatem Capito sine magno fauore Cæsaris imperatore non posse: & Plancus multum ualeret auctoritate & gratia apud Cæsa rem. Cicero. Amicus Planci qui sciret & se & Capito nem aduersus Cæsarem fuisset in bellis ciuilibus: pri mum placat sibi Plancum longare. petitiōe & comme moratiōe ueteris. & magnæ suæ cū eo & eius patre ne cessitudinis. Deide excusat Antistiū ꝓpiquū Capito nis. Primum quod semper desiderauit Capitonē ad Cæsarem reuerti. deinde ꝙ Macedoniam non spon te concesserit Pompeio sed ab eo oppressus: & expōit casum Antistii & eius testamentum. cōmendatq; ip sum Capitonem Planco ut det operam ut Cæsaris be neficio. C. Capito hæreditatē fratris sui obtineat: hoc enim beneficium si impetrauerit: in se collocatum exi stimaturum dicit postea uero Ci. excusat quod fecerit in bello ciuili contra Cæsaris uoluntatem: sed id fecis se nō proprio motu: sed aliorū cōsilio hortatu & aucto ritate. Capitonis adt nullum cōsilium unq̃ fuisse cōtra Cæsarem significat. Postremo affirmat ipsum Capito nem fore gratissimū & memorē tanti bñficii. ¶ Vel. i. etiā: ut uel Priamo miserāda manus. ¶ Speciem appa rentia. ¶ Quā cōsuetudine. ¶ Profectus qui processit ¶ Vt primu. cū primū. ¶ Per ætate firmiorē hęc enim apta est ad amicitiarū iudiciū. Horatius i arte poetica Conuersis studiis ætas animusq; uirilis. Quærit opes: & amicitias. inseruit honori. Commisisse cauet ꝙ mox mutare laboret. ¶ Graue. magnū per se. sua causa eo rum. s. ea arte significat studia humanitatis & artes li berales. Nā & in omnibus studiorū similitudo beniuolen tiam conciliat: ꝑcipue tñ eorū quæ de humanitate: de moribus: de disciplinis tractāt. ¶ Repetita. supra com memorata. ¶ Quo ad quē fine. ¶ Principia, exordia. ¶ C. Attio. incipit exponere causas cōmendationis. ¶ Meorū temporum. mearū fortunarū. quas diuersis temporibus sum passus. ¶ Animus. uoluntas. dispo sitio. ¶ Paruit. obsecuta est inseruiuit. ¶ Reuerti. i. ad Cæsarem. ¶ Attigit. assumpsit.

M.T.C.Cn.Plan.S.P.D.

NOn dubito, quin scias in iis necessariis: qui tibi a patre relicti sunt: me tibi esse uel con iunctissimum. Non iis modo causis: quæ speciem habēt magnæ coniunctiōis sed etiā quæ familiaritate: & cōsuetudie tenēntur: quā scis mi hi iucundissimam cum patre tuo: & summam fuisse. Ab his initiis noster in te amor profectus auxit parer nam necessitudinē: & eo magis ꝙ intellexi ut primū p ætatem iudicium facere potueris: quāti quisq; tibi faciendus esset: me a te in primis cœptum esse obser uari: coli: diligi. Accedebat non mediocre uinculum tum studiorum: quod ipsum est per se graue: tum eo rum studioꝝ earumq; artiū quæ p se ipse eos qui uo luntate eadem sunt: etiam familiaritate deuinciunt. Expectare te arbitror hæc tam longe repetita princi pia quo spectent. Id primum ergo habeto nō sine ma gna, iustaq; causa hāc a me commemorationem esse factā. Caio Atteio Capitōe utor familiarissime. No tæ tibi sunt uarietates meorum temporum. In omni genere, & honorum: & laborum meoꝝ: & animus: & opera: & auctoritas: & gratia: & etiam res familiaris C. Capitonis præsto fuit: & paruit & temporibus & fortunæ meæ. Huius propinquus fuit Titus Antistius qui cum forte quæstor Macedoniam optineret: neq; ei successum esset: Pompeius in eam prouinciā cū ex ercitu uenit: facere Antistius nihil potuit. Nam si po tuisset: nihil ei fuisset antiquius: quam ad Capitoné quē ut parentē diligebat: reuerti: præsertim cū sciret q̃ti is Cæsarē faceret: semperq; fecisset. Sed oppres sus tantū attigit negocii quantū recusare nō potuit.

ASC. NOn dubito &c. Hac epistola docemur q̃ diffi cile sit aliquid ab eo postulare quem læseris in qua postulatione sæpe longa opus est insi nuatiōe qua utitur Ci. quam cām Capitonis in hæreditate adeunda q̃ sine fauore cæsaris impetra re non poterat: Planco Cæsaris familiari cōmēdat: di cens: non dubito: qui nescias me esse tibi uel. i. etiā con iunctissimum in iis necessariis. i. inter eos necessarios: qui relicti sunt tibi a patre: hoc est qui patri necessarii: etiam propterea sunt tibi necessarii habendi. ¶ Nō. s. coniunctissimum esse me tibi: iis de causis idest: ꝑpter eas causas. quæ habent speciem idest imaginem magnæ coniunctionis: sed etiam iis quæ amentur familiaritate: & con suetudine quam: scilicet consuetudinem. scis fuisse mihi cum patre tuo iucundissimam & summam. Amor noster in te ꝓ fectus ab his. i. hmōi initiis: auxit necessitudinem paternā. i. a patre relictam: & eo magis ꝙ intellexi me cœptū esse ob seruari: coli: diligi a te imprimis. i. inter primos. ut primum potueris per ætatem facere iudicium. i. diiudicare quāti qsq; faciendus esset tibi: idest a te. ¶ Non mediocre: idest magnum: uinculum tum: idest pariter studiorum. i. consilium quod ipsum est per se graue. i. magni ponderis ac momenti: tum eorum studiorum. s. humānitatis & earum. i. eiusmodi artium scilicet liberalium: quæ ipse per se. i. ex propria natura deuinciunt. i. ligant eos qui sunt eadem uoluntate. i. qui habēt ide propositum: etiam familiaritate: accedebat. i. addebatur ad ueterem coniunctionem. ¶ Ego arbitror te expectare cū hæc legis quo. i. ad quem finem: spectent hæc principia. i. exordia orationis repetita tam longe. ¶ Ergo ne diutius hæsites, habeto. i. ut certum teneto primū id: uidelicet: hanc cōmemorationē. s. necessitudines nostrę esse factam. s. a me: non sine magna & iusta cā: quid. ¶ Ego utor sua familiarissime Caio Atteio Capitone Varietates. i. mutationes meorū tempoꝝ s. nūc lætorū nūc tristiū sunt notæ tibi. ¶ Et aius & opa: & auctoritas & grā: res familiaris ē Caii Capitonis fuit ꝑsto. i. parata mihi in oi genere & honorū & laborū meorū: & paruit. i. obsecuta est & tpibus & fortunæ meæ. i. inseruiuit: mihi pro conditione mea. Titus Antistius fuit propinquus. i. consanguinitate: coniunctus huius. s. talis amici mei qui scilicet. Antistius cum quęstor optineret forte Macedoniam: neq; successum esset ei: Pōpeius uenit in eā prouinciā cū exercitu. Antistius nihil potuit facere quia potentior erat pōpeius. ¶ Nam si potuisset nihil fuisset ei antiquius. i. charius: q̃ reuerti ad Capitonē. quē diligebat ut parētē. i. patrē: ꝑsertim cū sciret quāti is. s. Capito faceret & fecisset semp Cæsare. ¶ Sed oppressus. s. a Pōpeio attigit tantū negocii. i. administrationis publicæ q̃tū nō potuit recusare. i. quātū coactus ē suscipere.

¶ Signa. etiu .

VBE.

¶ Signaretur imprimeretur. quoniam signaretur pecunia: uel facie alicuius uel titulus: ut bigis: quadrigis boue annona & uictoria unde & nummos uictoriatos dicit Pli. appellatos iuue. Cõcisum argentum in titulos faciesq; minutas. Nam non intelligunt uerbi proprietatem: qui exponunt signaretur pro assignaret. s. a Pompeio suis militibus. ¶ Apolloniæ. unam ponit Ptolomæus in Tracia alteram in Midonia: aliã in Psidia galatiæ: aliam in Macedonia: de qua hic intelligit. ¶ Præfuisse. curasse illam pecuniam signandam. ¶ Plus duob⁹. s. affuit. ¶ A castris. Pompeii. ¶ In in. Ma. in interiorẽ partem Macedoniæ. ¶ Post prœlium. quo Pompeius uictus est in thessalia. ¶ Bithyniam: quæ regio ẽ in Asia. ¶ Incidit. deuenit. ¶ Corcyram: ea quæ magna est: adiacet Epyro insula ĩ qua auctore Ptolomæo ciuitas eiusdẽ nominis. ¶ In se. omnis hæreditas secũdum iurisco. libra dicebatur siue as qa sicut libra in duodecim uncias: diuidit: ita & hereditas. Assis autem partes sunt secundum. Varronem uncia quę ab uno dicitur deunx quasi uncia dempta ex asse: dextãs unciæ decem: dodrãs unciæ nouem: bessis unciæ octo: septunx unciæ septem: semis unciæ sex. idest media libra: quæ & salibra dicitur: quincunx unciæ quinq;: triens unciæ q̃tuor: quadrans unciæ tres sextans unciæ duæ. i. sexta pars assis. As autem siue libra cõtinet totum. De his uide Varronẽ i lingua latina: & iurisconsultos: dicit ergo eum instituisse hæredem capitonẽ ex parte dimidia & tertia: hoc est ex decem unciis: nam dimidia ps semis: idest sex unciæ. Tertia pars libra est triẽs: idest quatuor & sic restãt unciæ duæ: quæ sextunx dicunt in quo erãt hæredes ii quorum sine cuiusquam querela potuerat esse publica: idest ad quos potuerat publice puenire. ¶ Ad triginta sestertia. i. illæ duæ unciæ sunt triginta sestertia. ¶ Hoc ui. uerũ sine illa q̃rela possit eẽ pu. ¶ Te mi. adiurat Plancũ. ¶ Enitere cõtendas Cæ. Dissolutio. ¶ Detulisse ad me. i me contulisse. ¶ Nihil po. te nihil præpono tibi: quid agas. ¶ Sũmitto. suggero: & quasi i memoriã redigo. ¶ In eo. in ea sñia. ¶ Quam partem. scilicet Pompeianã. ¶ Steterim. fuerim in magistratu.

Corcyra

Assis partes: Vncia, Deunx, Dextans, Dodrans, Bessis, Septunx, Semis, Salibra, Quincunx, Triens, Quadrans, Sextans, As, Libra

Cum signaretur argentum Apolloniæ: non possum dicere eũ præfuisse neq; possum negare eum affuisse. Sed nõ plus duobus aut tribus mensibus. Deinde abfuit a castris, fugit oẽ negociũ, hoc mihi: ut testi uelĩ credas: meam enim ille mœstitiam in illo bello uidebat mecũ oĩa cõmunicabat. Itaq; abdidit se in intimam Macedoniam quo potuit longissime a castris non modo ut non præesset ulli negocio, sed etiam ut ne interesset quidem. Is post prœlium se ad hominẽ necessarium Aulum Plancum in Bithyniam cõtulit. Ibi eũ Cæsar cũ uidisset nihil aspe nihil acerbe dixit. Romam iussit uenire. Ille in morbum continuo incidit, ex quo non conualuit: æger Corcyram uenit, ibi est mortuus. Testamento, qđ Romæ Paulo & Marcello consulibus fecerat hæres ex pte dimidia, & tertia est Capito: in sextante sunt ii, quorũ pars sine ulla cuiusquam querela publica potest eẽ: ea ẽ ad. xxx. sestertia. de hoc Cæsar uiderit. Te mi Plance pro paterna necessitudine pro nostro amore, pro studiis & omnia cursu nostro totius uitæ simillimo rogo & a te ita peto: ut maiore cura, maiore studio nullo possim, ut hanc rem suscipias, meam putes, enitare, cõtẽdas, efficias, ut mea cõmẽdatione tuo studio Cæsaris bñficio hæreditatem ppinquĩ sui. C. Capito optineat. Oia quæ potui in hac summa gratia tua ac potentia a te ĩpetrare: ultro te ad me detulisse putabo si hanc rẽ impetrauero. Illud fore tibi adiumento spero: cuius ipse Cæsar esse optimus iudex põt: semp Cæsarẽ Capito coluit & dilexit. Sed ipse hui⁹ rei testis ẽ. Noui hoĩs memoriã. Itaq; te nihil doceo: tantum tibi sumito pro capitõe apud cæsarẽ: quãtũ ipse meminisse senties. Ego qđ in me ipso experiri potui ad te deferã i eo q̃tũ sit põderis tu uidebis. Quã ptẽ i rep. cãm q; defenderim, p quos hoĩes ordinesq; steterim quibusq;

ASC.

¶ CVM argentum signaretur. i. cum fieret moneta argentea Apolloniæ: quæ urbs ẽ i Macedonia nam sunt eiusdẽ noĩs alię ut in Thracia: Migdonia Pisidia &c. nõ possũ dicere eũ pfuisse. s. ei rei neq; possum negare eũ affuisse: sed sup. nõ affuit plus duob⁹ aut trib⁹ mensibus: deinde abfuit a castris: fugit omne negociũ uelim credas hoc mihi ut testi. s. iurato: ille enim uidebat meam mœstitiam in illo bello: & sup. cõmunicabat mecum omnia. ¶ Itaq; ut fugeret negocium: ipse abdidit. i. proripuit sese in intimam Macedoniam: quo. i. quanto longissime potuit a castris. s. Pompeianis: ut nõ modo. i. nõ solũ nõ præesset ulli negocio. s. bellico sed etiam ut nequidem. i. nõ etiam interesset i. præsens esset. ¶ Is. s. Antistius cõtulit se in Bithyniam: post prœliũ. s. Phasalicũ: ad Aulum Plancũ: hominem necessarium s. sibi: aut suum. Cæsar eũ uidiss; eum ibi: nihil dixit aspere neq; acerbe: iussit. s. dũtaxat uenire Romã. ¶ Ille. s. Antistius incidit cõtinuo. idest statim post in morbum: uenit æger Corcyrã urbem in Corcyra insula iuxta epirum mortuus est ibi. ¶ Capito est hæres sup. eius: testamento. i. per testamentum quod fecerat Romæ paulo & Marcello cõsulibus. ex parte dimidia & tertia sup. assis hoc est ex decem unciis ii quorum pars potest esse sine ulla querela publica. i. de iure cõmuni: sunt in sextãte. idest sexta parte assis: hoc est duabus unciis: ea scilicet pars est ad triginta sestertia de hoc: idest de illa parte uiderit Cæsar. s. quod statuere uoluerit. ¶ O mi Plance ego rogo te pro necessitudine paterna: pro amore nostro: pro studiis & pro omni cursu nostro toti⁹ uitæ simillimo: & peto a te ita ut nullo: idest non ullo: nõ possim: scilicet petere su . ulla cura maiore: & ullo studio maiore. ut suscipias. i. defendendam capias hanc rem: & sup. ut putes meam sup. esse: ut enitare: contendas: efficias ut Caius Capito optineat hæreditatem propinqui sui: scilicet Antistii: commendatione mea: studio tuo: sup. & beneficio Cæsaris. ¶ Ego putabo te detulisse ad me ultro omnia quæ potui impetrare a te in hac summa gratia tua. s. quã habes in oculis Cæsaris. ac potentia: scilicet tua si impetrauero hanc rem. ¶ Ego spero illud fore tibi adiumento: scilicet ad impetrandum a Cęsa. potest esse optimus iudex quia poscit an uerum scit: uidelicet q; Capito coluit & dilexit semper Cęsarem. ¶ Sed ipse. s. Cęsar est testis huius rei: quia noui memoriam hominis: scilicet Cæsaris: qui oẽs memoria tenet a quibus obseruatus est. ¶ Itaq; nihil doceo te: sumito tibi pro Capitone. i. in defensione Capitonis quantum ipse. i. tute: senties: sup. Cęsarem meminisse. ¶ Ego deferam ad te. i. tibi significabo tu uidebis. i. iudicabis quantum põderis sit in eo. s. qđ indicabo tibi. ¶ Tu non ignoras quam partem & causam ego defenderim rep. & per quos homines & ordine steterim scilicet in honore & dignitate: & quibus fuerim.

VBE. ¶ MVNitus.defensus. ¶ Minus ex uo. Cæ.i.qđ Cę.nollet:nam minus pro nō ponit. Quo fuerim.i.si quid fecerim in
Minus quo fuerim moderatior:uelim credas me id fecisse maxime. ¶ Anctoritate.i.suasione. ¶ Cuius .Capitoni. ¶ Similes. Ita moderatos.neq; ualde incensos contra Cæsarem. ¶ Non nihil.aliquantulum.

ASC. ¶ MVNitus.i.protectus ac confisus:ego uelim credas mihi hoc siquid fecerim in hoc ipso minus.i.non:aut non satis ex uolūtate Cæsaris:quod intellexerim ipsum Cæsarē scire:me fecisse inuitissimū:id feci cōsilio:hortatu:auctoritate aliq; ut Pōpeii Lētuli.Catōis &c. ¶ Quod fuerim moderatior & tēperātior.s.in oppugnādo Cæsare:q̄ quisq̄.s.alius i ea pte .s.Pōpeiana:credas iquā:me fecisse id maxime aucto ritate Capitonis. Cuius.s. Capitonis: utitur genitiuo quia de moribus loquit:si habuissem reliquos necessa rios similes:ego profuissem fortasse non nihil reip. qa pauciores boni ciues periissent:& profuissem certe.i.si ne dubio:plurimū mihi:O mi plāce si tu effeceris hāc rē:tu cōfirmaueris.i.corroboraueris spem meā de be neuolētia tua erga me:& adiūxeris summo beneficio tuo ad necessitudinē tuā.i.ad necessarios tuos: aut ad deuinctionē amicitiæ quasi necessariæ:ipsum Capito nē:uix gratissimū:officiosissimū:optimum. Vale.

ABE. MAnlius. Cōmēdat Ci. Acilio pcōsuli in Sicilia. Manliū quēdā:ut ei faueat in ɔsequenda hæreditate fris q catinæ pierat: & ut ondat dignū cōmēdatiōe:laudat eius pbitatē & doctrinam.
Sosæ ¶ Sosis.nomē urbis ut puto q̄ & susa dr̄ in susania par
Susa
Catina te asię maioris. ¶ Catinēsis.ex catina: q̄ urbs ē sicilię.
Decu ¶ Religs neapolitanis.q ciuitate rōana donati fuerāt
rio ¶ Decurio nomē ē magr̄atus:de quo alio loco plenius diximus. ¶ Ascriptus. recept⁹. ¶ In id muni. Neapo litanum. ¶ Est in bonis:in possessione bonorum.

ASC. LVcius Manlius &c. Cōmēdat Acilio pcō⸗ suli in Sicilia Manliū quendā ad optinēdā hæreditatē fris Catinæ defūcti.dicēs. Lu cius Manlius est sosis.i.in ea urbe Asiæ q̄ & Susa dr̄itis.s.Mālius fuit Catinēsis.s.ci uis hoc ē catinæ ciuitatis Siciliæ:sed ē factus ciuis Ro. una.i.simul:cū religs Neapolitāis: ergo & ipse Neapo litanus:q̄ṁ ergo:Catinēses:docebit id stati: & fact⁹ ē decurio Neapoli.i.in ea urbe:q̄ noua urbs dr̄:cū prius Parthenope diceret. ¶ Ipse enim erat ascriptus.i.scri pto recept⁹ i id municipiū.s.Neapolitanum:& ita licet Catinæ natus:Neapolitanus dici potuit.ante ciuitatē. s.Romam:datam sociis & latinis Frater eius.s.Mālii: mortuus est nuper Catinæ : nos nullam.i. non ullam non arbitramur eū habiturum oīno ullam controuer⸗ siam idest litem de ea hæreditate:& est hodie in bōis idest in bonorum possessione:sed qū.i.qm̄ habet præ terea.i.præter hæreditatē illam uetera negocia in Si cilia sua.s.patria:ego cōmēdo tibi & hāc hæreditatem fraternam:& omnia eius scilicet bona : & in primis.i. præcipue commendo tibi ipsum:uirum optimum : & familiarissimum mihi:præditum his studiis literarum & delector maxime. ¶ Igitur ego peto : abs te : ut sci as eum esse in intimis meis & maxime:necessarius:siue aderit.i.præsens erit:siue uenerit in Siciliam & tractes eum ita ut intelligat meam commendationem fuisse sibi magno adiumento. ¶ Sunt qui legant siue adierit:sup.te:siue non uene rit in siciliam:sed si non uenerit quomodo Acilius eum tractabit. Vale.

munitus fuerim non ignoras. Hoc mihi uelim credas siquid fecerim: hoc ipso in bello : minus ex Cæsaris uoluntate:quod intellexerim scire ipsum Cæsarem: me inuitissimum fecisse. Id feci aliorum consilio: hor tatu auctoritate. Quod fuerim moderatior: tempe⸗ rantiorq; q̄ in ea parte quisquam:id me fecisse maxi⸗ me auctoritate Capitonis:cuius similis si reliquos ne cessarios habuissem reipu. fortasse non nihil mihi cer te plurimum profuissem: Hanc rem mi plance si effe ceris:meam de tua erga me beneuolentia spem con⸗ firmaueris: ipsumq; Capitonem gratissimum:officio sissimum:optimū uirum ad tuam necessitudinem: tuo summo beneficio adiunxeris. Vale.

M.T.C. Acilio procon. S.P.D.

LVcius Manlius est Sosis:is fuit Catinen⸗ sis:sed est una cum reliquis Neapolitanis ciuis Romanus factus:decurioq; Neapo⸗ li. Erat enim adscriptus in id municipium ante ciuitatem sociis: & latinis datam. Eius frater ca tinæ nuper mortuus est: nullam omnino arbitramur de ea hæreditate controuersiam cū habiturū : & est hodie in bonis:sed quando habet præterea negocia uetera in Sicilia sua,;& hanc hæreditatem fraternā: & eius tibi cōmendo:in primisq; ipsum uirū optimū, mihiq; familiarissimū his studiis literarū doctrinæ⸗ q; præditum quibus ego maxime delector. Peto igi⸗ tur abs te ut eū siue aderit siue uenerit in Siciliā in meis intimis maximeq; necessariis scias esse itaq; tra ctes ut intelligat meam cōmendationem sibi magno adiumento fuisse. Vale.

VBE. CAio si uio. Commendat Cicero. Flauium equitem Romanum qui fuerat ualde neces sarius. Caius Pisonis olim generi sui: ostēdit autem eo fore magnæ uoluptati ipsi Acilio.

PHI. CAio flauio. Siciliā tunc procōsul Acilius mini strabat. Cum Cicero has ad eum literas de dit:quibus. C. Flauiū equitem Ro. ualde ne⸗ cessarium. Gn. Pisonis diligentissime commen dauit. In primis hominem laudat:quem beneficium conferendum est:ut eo dignus esse uideatur. Inde qđ
Perne uult postulat demum remunerationem ostendit. ¶ C. Pisonis duos habuit ut ante diximus generos. ¶ Per necessarius:
cessari⁹ ualde familiaris. ¶ Obseruat ueneratur.amat.

M.T.C. Acilio proc. S.D.

CAio Flauio honesto. & ornato equite Ro⸗ mano utor ualde familiariter. fuit enim generi meo. Caii Pisonis pernecessarius. meque diligentissime obseruat : & ipse & Lucius Flauius frater eius. Quapropter uelim honoris me

Obseruo
ASC. CAio &c. Eidem proconsuli in Sicilia commendat. Caium Flauium equitem Romanum necessariū Cnæi Pi sonis:dicens. ¶ Ego utor ualde familiariter Caio Flauio:equite Romano honesto & ornato: idest decorato: scilicet moribus & uirtute. ¶ Fuit enim pernecessarius:idest ualde necessarius Caii Pisonis. scilicet Cassipe dis gener mei:idest mariti filiæ meæ Tulliæ:& obseruat:idest cauet offendere me diligēter. ¶ Et idest simul ipse: & Lucius Flauius frater eius. ¶ Quapropter uelim.

¶ Causa.ui

CCAVsa: ut si dicas respectu ab eo deducti cāt: quod in futuro facit, q est comburo: habet enim uim quandā ardoris causa. Ambitione: cupiditate honoris & laudis uiciosa & differt ab ambitu. Nam ambitio in uoluntate est: ambitus in actu. Qui enim p aliqua dignitate adipiscenda largitur peccat ambitu quē iuniores simoniam appellare cōsueuerūt. PHI. Ambitio

CCAVsa honoris mei: sup. ut tractes Caium Flauium quam honorificentissime & quam liberalissime: quibus. i. quibuscunq; rebus poteris sup. eū sic tractare honeste & pro dignitate tua. i. secundū dignitatē tuā. Id erit mihi sic gratum: ut nihil possit esse gratius. Sed præterea. i. præter hoc q erit mihi gratissimum. neq; adfirmo tibi: neq; facio id adductꝰ ābitiōe. i. nimia cupiditate impetrandi quæ uellē quę ducuntur ambitiosi: sed sup. adductus tū familiaritate & necessitudine tum etiā ueritate: te esse capturum magnā uoluptatē ex officii Caii Flauii qd. s. tibi reponet & obseruātia. s. eius in te: & præterea ex splēdore atq; gratia inter suos. i. quam habet inter suos. Vale. ASC.

causa quibus rebus honeste: & pro tua dignitate poteris q̄ honorificentissime: & q̄ liberalissime Caiū Flauiū tractes Id mihi sic erit gratū: ut gratius esse nihil possit. Sed p̄terea tibi adfirmo neq; id ābitiōe adductus facio sed tū fāiliaritate: & necessitudie: tū ēt ueritate: te ex Caii Flauii offō: & obsuātia: & p̄terea splēdore: atq; iter suos gr̄a magnā uoluptatē eē captuꝝ.

M.T.C. Acilio Proc. S.P.D.

IN Halesina ciuitate tā lauta q̄ nobili coniunctissimos hēo & hospitio & familiaritate. M. & Clodiū Archagathū & philonē. S; uereor ne qa cōplures tibi p̄cipue cōmēdo exeqꝰ uidear ābitiōe q̄dā cōmēdatiōes meas: q̄ q̄ a te qdē cumlate satisfit: & mihi: & meis oibꝰ. S; uelī sic existies: hāc familiā: & hos mihi maxie eē cōiūctos uetustate: officiis: bñuolētia. Quāobrē peto a te maiorē in modū ut his oibus in te bus q̄tū tua dignitas fidesq; patietur cōmodes. Id si feceris erit mihi uæhementissime gratum. Vale.

IN alesina. Hac ep̄la cōmēdat quosdā hospites & familiares suos ex alesina: ut be perit q; ut nō minus putet cōmendatos: eo quod pluris commendet: sibi eū gratissimū fore quicquid Acilius illā familiā cōtulerit. Alesi possessiuum est ab alesa: q̄ est siciliæ ciuitas: auctores Ptolo. & Strab. Exequere. æquales facere. Ambitione ut uidear multi. VBE.

IN Hal. Commendat hospites suos Halesinos quos hoc loco nominat. dicēs. Ego hēo in ciuitate Halesina. i. halesæ oppidi in Sicilia: tā lauta. i. splēdida & culta: q̄ nobili: coniunctissimos sup. mihi & hospitio & familiaritate Marcū & Clodiū Archagathū & Philonē. Sed uereor ne. qa cōmendo tibi p̄cipue cōplures: uidear exequare. i. æquales facere cōmēdationes meas q̄dā ābitiōe. i. cupiditate gloriæ: gl'iosum. n. uidet multos hr̄e eq̄liter cōmēdādos: q̄ q̄ satisfit qdē. i. certe a te & mihi & meis oibꝰ. Sed ueli sup. ut existimes sic hāc familiā. s. Archagatha nā & hos. s. supra nominatos. eē maxie cōiūctos mihi. uetustate. officiis sup. & bñuolētia. Quāobrē peto a te i modū maiorē. i. n̄ uulgarē: ut cōmodes. i. cōmodū facias. his. s. supradictis: i oibꝰ rebꝰ q̄tū dignitas tua & fides patiet. Si tu feceris id erit mihi gratū uæhemētissime. Vale. ASC.

M.T.C. Acilio Procon. S.P.D.

CNæo Octacilio Nasōe utor familiarissime: ita prorsus ut illius ordinis nullo familiariꝰ. Nā & hūanitate eius: & p̄bitate in cōsuetudine quotidiana magnope delector. Nihil iā opus ē expectare te: qbꝰ eū uerbis tibi cōmēdē: quo sic utor: ut scripsi. Habet is in p̄uincia tua negocia. q̄ p̄curāt liberti Hilarius: Antigonus: Demonstratus: quos tibi: negociaq; oia Nasonis: nō secus cōmendo ac si mea essent. Gratissimum mihi feceris: si intellexero hanc cōmendationem magnum apud te pondus habuisse. Vale.

c N. Octacilio: clara ē hæc ep̄la cōmēdatiōe Octacilii Nasōis quē Ci. sibi & fāiliaritate & consuetudine maxima coniūctum esse dicit. Ordinis: equestris. VBE.

c N. octacilio: Alia ē ep̄la ad eūdē cōmēdatitia: i q̄ eādē suat cōmēdatōis formā. Fuit is. Octaciꝰ Naso. Ci. ualde familiaris. Prorsꝰ: qual de oino q̄si porro uersus appellatū. Ordis seatorii: aut eq̄stris. In p̄uicia: Siciliā dicit. Illariꝰ: n̄ apponas aspiratōis notā: græcū & latiū significat: factū ide nomē uiri p̄priū Illarius. Antigonus: ab ἀντί cōtra fcm̄. Demonstratus a dictū & quasi i exercitu fortunatꝰ. Pōdꝰ existimationē metaphoricos dcm̄ ab auro pōderato. PHI. Prorsꝰ Illaris

c Næo. &c. Cōmēdat octacilium & negocia eiꝰ p tris libertos eiꝰ quos: & noiat curāda paucis. Quidē s; electis uerbis. Dicēs. Ego utor familiarissime Cneo Octacilio: Nasone: ita prsus. i. oino & in cōem partem uersus: ut nullo illius ordinis sup. utar familiarius: nā ego delector magnopere & humanitate eius & probitate: in consuetudine. i. cōuersatione quotidiana. Nihil opus est iā expectare te: qbus uerbis cōmendem tibi eū quo utor sic ut scripsi. q. d. scis q exquisitis cōmēdarī ueli. Is hēt i p̄uincia. s. tua Siciliēsi negocia: q̄ p̄curāt liberti. s. eiꝰ. Hilarꝰ. Antigonꝰ: demōstratꝰ: quos & negocia oia Nasonis ego cōmēdo tibi: nō secus. i. nō alr. ac. i. q̄ si essent mea. Tu feceris mihi gratissimū si intellexero hanc cōmendationē hūisse magnū pondus apud te. Vale. ASC.

M.T.C. Acilio Procon. S.P.D.

AVitū mihi hospitiū ē cū Lysone Lysonis filio Lybitōi ualdeq; ab eo obseruo cognouiq; dignū & patre, & auo. Est. n. nobilissima fāilia. Quapp cōmēdo tibi maiorē i modū rē: domūq; eiꝰ. Magnoq; ope a te peto cures: ut is itelligat meā cōmēdationē maxio sibi apd̄ te: & adiumēto: & ornamēto fuisse. V.

a Vitū: dicit Ci. Lysonē lysōs filiū sibi Acilio cōmēdādū iur uetustissimi hospitii & magnæ erga se bñuolētiæ & obseruātię. A uitum usq; ab auo inceptū: ē. n. ab auo deriuatiuum nomen. VBE. Auitū

AVitū &c. Nō minꝰ accurate cōmēdat Lysonē Lysonis libitōi filiū ac domū & negocia eius dicēs. Hospitiū auitū. i. ab auo usq; iceptū ius hospitalitatis: ē mihi cū Lysone Lysonis filio Libitōi: & ego obsuor. i. ueneror ab eo ualde: & cognoui sup. eū dignū & p̄re & auo. Familia. n. sup. eorū est nobilissima. s. in Sicilia. Quāobrē ego cōmendo tibi i maiorē modū. rē & domū eiꝰ & peto a te magnope sup. ut cures: ut is. s. Lyso itelligāt cōmēdationē meā fuisse sibi apud te maximo & adiumēto & ornamēto. Vale. ASC.

VBE. Aius A uianus: auiani quoq; Siculum iure hospitii & familiaritatis comēdat quem dicit a Cæsare in nouoco
Philo mensis esse relatum. Deinde exponit causam quare A ui sit nominatus. ⸿ Philoxemus: potest esse cognomē
xemus c græce autem significat hospitalem: siue amatorem hospitii. ⸿ Meo bene. meo fauore. ⸿ Retulit: transtulic: p
Comū posuit. ⸿ In nouoc ʒ. i. in numero eorum: quos ciues nouocomenses fecit. Comum enim ciuitas in radicibus
montium: qui ad rhetos sunt olim: ut scribit Stra. lib. y. mediocris colonia fuit: sed Pompeius Strabo magni
Pompeii pater colonos in eam restituit: quam incumbentes rheti uastauerant. Inde. C. Scipio tria hominum millia in su
per adiecit: postmodum diuus Cæ. quinq; inquilino,
rum millia ad inhabitandum deduxit: quibus quin,
genti illustrisimi fuere græci: hos etiam ciuitate dona,
tos inhabitatorum numero descripsit. non tamen ibi
domicilium habuere: sed oppido nomen relinquētes
Nouū & nouum Comum appellantes nouocomenses oppi,
Comū danos uocauere huic loco finitimis larius ē lacus: quē
Larius Addua fluuius auget inde flumen padum ingrediēs.
Hæc Strab. ⸿ Secutus: adeptus.
ASC. Aius &c. Commendat. C. A uianum sicu
lum iure hospitii: quod plurimum apud
c priscos ualuit: præsertim longa serie dedu
ctum. dicēs. Caius A uianus Philoxenus
est antiquus hospes meus: & ualde fami,
liaris etiam præter hospitium: quem Cæsar retulit. i.
recensuit & adnumerauit: in Nouocomenseis. i. inter
ciues Nouicomi urbis in radice montium iuxta rhetos
beneficio meo. i. intercessione mea. ⸿ A utem. i. sed ip
se est secutus. & ad secutus nomen auiani: q nullo ho
mine usus est plus q̄ flacco A uiano meo familiarissi,
mo: quemadmodum arbitror te scire. ⸿ Quæ omnia
. s. uincula amicitiæ: ego collegi. i. simul citaui & addu,
xi ut intelligeres hanc commendationem meam esse
non uulgarem. i. egregiam. Peto igitur abs te ut com,
modes. i. commodum facias ei. s. A uiano omnibus rebus quod: idest quoad possis facere sine molestia: & habeas sup. eū
in numero tuorum: & perficias ut intelligat has literas meas fuisse sibi magno usui: idest magnæ utilitati. Id erit mihi gra
tum in modum maiorem: idest ad mensuram non uulgarem. Vale.

M.T.C.Acilio.Procon.S.P.D.

Aius Auianus Philoxenus antiquus est hospes meus & præter hospitium ualde etiam familiaris: quem Cæsar meo beneficio in Nouocomenseis retulit. Nomen autem Auiani secutus: est quod homine nullo plus est usus quā Flacco Auiano meo: quemadmodum te scire arbitror familiarissimo. Quæ ego omnia collegi: ut intelligeres: non uulgarem esse commendationem hāc meam. peto igitur abs te. ut omnibus rebus: quod sine molestia facere possis: ei commodes habeasque in numero tuorum perficiasq; ut intelligat has literas meas magno sibi usui fuisse: Erit id mihi maiorem in modum gratum. Vale.

VBE. Vm demetrio. Hunc Demetrium siculum
c hominem Cæ. beneficio Dolobellæ a Ci.
rogati ciuem ro. fecerat: cumque Cæ. idigna
tus: quod nonnulli sordidi homines ciues facti bene,
ficio suo abuterētur reuulsisset tabulas in quibus erāt
scripta nomina eorum qui facti erant ciues. dicit. C.
Cæ. uoluisse omnino Demetrium remanere in nume
ro ciuium. Itaq; tanq̄ ciuem romanum commendat
eum Acilio. ⸿ Quanta. i. est. ⸿ Ciuitatem: ut fieret ci
uis romanus. ⸿ Nunc postquam est donatus ciuitate.
⸿ P. Corn. quia id proprium est nomen maxime ciui
um romanorum: neq; Publii alii uocantur quā Roma
ni iidemq; liberi. ⸿ Persius: libertate opus est nō hac
Reuelli quā quisque Velina Publius emeruit & cætera. ⸿ Re
uelli: refigi: affigebantur enim in foro: ut ab omnibus
possetlegi. ⸿ Manere. se eum nolle mutare factum.
ASC. Vm &c. Comendat Demetrium Siculum
sed Ciuem Romanum effectum. dicens.
c Hospitium: idest ius hospitalitatis uetustū
idest antiquum: est mihi cū Demetrio Me
ga: autem: idest sed. tanta familiaritas sup.
est mihi cum eo: quanta cum nullo siculo scilicet alio:
nam & ipse siculus ē. Dolobella quam gener. Cicero,
nis fuit impetrauit a cæs. ei ciuitatē. s. Romanā: rogatu
meo: idest propter præces meas. In quare: idest in do
natiōe ciuitatis eius ego interfui. ⸿ Itaq; ipse uocatur
nunc: scilicet ciuis effectus Publius Cornelius. Cunq;
idest & cum hoc est quando: Cæsar sup. iussisset tabu
lam in qua nomina donatorum. i. eorum qui donati
fuerunt ciuitate: incissa essent reuelli. i. a loco eminenti
in quo fixa erat auelli propter quosdam homines sordidos: idest turpiter auaros: qui uendebāt beneficia Cæsaris: idest
ius ciuitatis gratis a Cæsare donatum cæsar. dixit eidem Dolobellæ me audiente. nihil: idest nullam causam esse quod
ueretur de Mega. s. Demetrio: beneficium: scilicet donatæ ciuitatis: manere idest irreuocatum esse in eo. ⸿ Ego uolui te
scire hoc ut haberes idest reputares eum in numero ciuium Romanorum: & commendo tibi eum in cæteris rebus ita: ut
neminem commendarim pro commendauerim: maiore studio idest affectu & conatu. ⸿ Tu feceris mihi gratissimum si
tractaris pro tractaueris cum ita: ut intelligat meam commendationem fuisse sibi magno ornamento. idest ad hoc: ut or
netur honore & æstimatione. Vale.

M.T.C.Acilio procon.S.P.D.

Vm Demetrio Mega mihi uetustum hospitium est: familiaritas autem tanta quanta cum Siculo nullo. Ei Dolobella rogatu meo ciuitatem a Cæsare impetrauit. Qua in re ego interfui. Itaque nunc publius Cornelius uocatur. Cunque propter quosdam sordidos homines: qui Cæsaris beneficia uendebant tabulam: in qua nomina ciuitate donatorum incisa essent iussisset reuelli: eidem Dolobellæ me audiente Cæsar dixit nihil esse quod de Mega uereretur: beneficium suū in eo manere. Hoc te scire uolui ut eum in ciuium Romanorum numero haberes: cæterisque in rebus tibi eum ita commendo: ut maiore studio neminem commendarim. Gratissimum mihi feceris: si eum ita tractaris: ut intelligat: meam commendationem magno sibi ornamento fuisse. Vale.

☙ Hippiam comendat.

b Ippiā cōmēdat Hippiā quēdā:cui⁹bōa usurpabaſ:rogatq; Aciliū:ut p æqtate & p eiʔamore eū tueatur. VBE.
Ippiā &c. Cōmēdat Hippiā amicū cuiʔbōa usurpabā iniq; dicēs ut. Ego cōmēdo tibi i maiore modū. Hip ASC.
h piā Calatinū filiū Philoxeni.ſ. A uiā:hoſpitē & neceſſariū meū. Bōa eiʔpoſſideſ.ſ.ab iniuſtis occupatoribʔ pub. i. māifeſte:qa noīe alieo otra leges Calatioꝝ quēadmodū res ē dlata ad me.i.ut accepi. Si.i.ita:res ipſa dʒ īpetrare ab æqtate tua ut ſubuēias ei:ēt ſine cōmēdanōe. Aūt.i.ſʒ:quoquo.i.quocūq; mō res hēt ſe:pe to a te ut eū honoris mei expedias.i.lite liberes eū.ſ.Hippiā:& cōmodes.i.cōmodū facias ei i hac re & i cæteris:tm̄ q̄tū fides tua & dignitas patieſ. Id erit mihi gratū uehemēter.

.M.T.C.Acilio Procon.S.P.D.

Hippiam philoxeni filium Calatinum hoſpitem & neceſſarium meum tibi commendo maiorem in modum. Eius bona quemadmodū ad me delata res eſt:publice poſſidentur alieno nomine contra leges Calatinorum. Id ſi ita eſt: etiam ſine commendatione ab equitate tua res ipſa impetrare debet ei ſubuenias. Quoquo mō res autem ſe habet. peto a te ut honoris mei cauſa eum expedias: tantumq; ei commodes in hac re: & in cæteris: quantum tua fides: dignitaſq; patietur. Id mihi uæhementer gratum erit. Vale.

.M.T.C.Acilio Procon.S.P.D.

Lvcius Brutus æques Romanus adoleſcens: omnibus rebus ornatus: in meis familiariſſimis eſt: meq; obſeruat diligentiſſime: Cuius cum patre magna mihi fuit amicitia iam inde a queſtura mea ſicilenſi. Omnino nunc ipſe Brutus romæ mecum eſt: ſed tamen domum eius: & rem familiarem: & procuratores tibi ſic commendo: ut maiore ſtudio commendare non poſſim. Gratiſſimum mi hi feceris: ſi curaris ut intelligat Brutus: id quod ei recepi hanc meam commendationem ſibi magno adiumento fuiſſe. Vale.

.M.T.C Acilio.Procon. S P.D.

Cvm familia Titurna neceſſitudo mihi intercedit uetus: ex qua reliquus eſt Marcus Titurnius Ruffus: qui mihi omni diligentia: atq; officio eſt tuendus. Eſt igitur in tua poteſtate: ut ille in me ſatis ſibi præſidii putet eſſe. Quapp eū tibi cōmēdo maiorē in modū. Et abs te peto efficias. ut is cōmēdationē hāc itelligat ſibi magno adiuméto fuiſſe. Erit id mihi uæhementer gratū. Vale.

.M.T.C.Anchario Qu.F.procon.S.

Lvcium & Caium aurelios Lucii filios. quibus & ipſis: & patre eorum uiro optimo familiariſſime utor: commendo tibi maiorē in modum: adoleſcenteis omnibus optimis artibus ornatos: meos perneceſſarios: tua amicitia digniſſimos. Si ulla mea apud te cōmendatio ualuit. qđ ſcio multas plurimum ualuiſſe: hæc ut ualeat rogo. Quod ſi eos honorifice: & liberaliter tractaris: & tibi gratiſſimos optimoſq; adoleſcenteis adiunxeris. & mihi gratiſſimum feceris. Vale.

Lvcʔ Bru. Ex lectiōe texiʔ facillime cognoſcuntur argumenta in plerisq; eplis cōmēdatiis. Itaq; obmiſſis his q̄ neceſſaria iterpretatione non indiget: ea dūtaxat q̄ obſcuriora ſunt declarabimus. Commendat igiſ quendam Bru. adductis ſecūdum morem ſuum cauſis commendatiis. Iā inde.i.uſq;. Sici. q̄ greſſi in Sicilia. Domum.e.quam habet in Sicilia. VBE.

Lvcʔ Bru. q̄ ſummope delectāt. idē i multis faciI eplis nūc hos: nūc illos cōmēdando: & ſp uariis uocabulis: uaria dicēdi copia i eadē materia uti uidemus. Cōmēdat hic. L. Bru. eqtē ro. Iā inde.i. uſq;. A q̄ſtura. In ſicilia quæſtor fuit. Eſt.n. Sicilia a Siculo Sicanoꝝ duce appellata. Pars oli fuit Italiæ: nūc inſula. uñ Vir. Hæc loca ui quōdā uaſta cōuulſa ruina: Tm̄ æui lōginq̄ ualet mutare. uetuſtas Diſſiluiſſe ferunt cū ptious utraq; tellus Vna foret. Vnde Sicilienſis & ſiculus. Domum: in Sicilia. PHI. Iā inde Sicilia Sicilienſis

Lvcius &c. Cōmēdat Lu. Bru. eqtē diligentiſſime. dicēs Lu. Bru. eques Roman⁹ adoleſcens ornatus oībus rebʔ eſt i familiariſſimis meis. i. inter familiariſſimos meos: & obſeruat. i. cauet offendere & ita ueneratur me diligētiſſime: Cū cuius patre fuit mihi magna amicitia iā īde a q̄ſtura mea ſicilieſi. i. ſtatī ab eo tpe quo q̄ſtor in Sicilia fui. Ipſe Bru. ē nūc oīno romæ mecū: ſed tñ ego cōmēdo tibi domū ei⁹ & rē familiarē & pcuratores ſic ul nō poſſim cōmēdare maiore ſtudio. Tu feceris mihi gratiſſimū: ſi curaris pro eo qđ eſt curaueris ut Bru. intelligat in qđ recepi qđ. i. promiſſi ei: hāc cōmendationē meā fuiſſe ſibi magno adiumento. Vale. ASC.

Cvm fāilia: Argumētū cōmēdatiōis p ſe pa
c tet. Reliquus eſt relictis cæteris mortuis. Præſidii: tutelæ: adiumenti. VBE.

Cvm familia &c. Cōmēdat Marcū Titurniū dicēs. Vetʔ neceſſitudo. i. neceſſaria quodam mō amicitiæ cōſtrictio itercedit. i. cōis ē. mihi cū familia Titurnia. ex qua Marcus Titurnius Ruffʔ eſt reliquus. i ſolus ſuperſtes: q ē tuendus. i. ptegēdʔ mihi oīa diligētia atq; offō. Igitur ē in ptāte tua ut ille. ſ. M. Titurnius: putet ſatis pſidii. i. tutelæ & protectionis honeſtæ eē ſibi i me. Quapp ego cōmendo tibi eū i modū. i. formā aut mēſurā: maiorē. i. nō uulgarē aut i gētē. Et peto abs te: ſed añ q & i uenuſte dr abs ut efficiat: ut is itelligat hāc cōmēdationē. ſ. meam fuiſſe ſibi magno adiumento: Id erit mihi gratū uæhementer. Nihil eſt qđ expoſitionis egeat. Vale. ASC.

Lvcium &. C. Aurelios: ex familia aurelio
I rum. Quod ſcio. quia ſcio. VBE.

Lvcium & Caiū aurelios commēdat. dicēs.
l Ego commendo tibi in maiorem modū Lucium & Caium Aurelios filios Luciiq; bus & ipſis & patre eorum uiro optimo utor familiariſſime: commendo inquam eos adoleſcentes ornatos omnibus optimis artibus. Vbi omnis cum ſuperlatiuo iungitur ſed uidetur illud complexum optime artes quaſi pro uno uocabulo poni: ſicut artes liberales: perneceſſarios meos digniſſimos tua amicitia. Si ulla commendatio mea ualuit apud te: quod ſcio: ut po te multas ſcilicet cōmendationes meas ualuiſſe plurimum ſcilicet apud te: rogo ut hæc ualeat. ſ. apud te plurimum. Quod ſi tractaris pro tractaueris eos honorifice & liberaliter tū &. i. ſimul cōiūxeris tibi adoleſcētes gratiſſimos & optimos: & feceris mihi gratiſſimū. ASC.

VBE. Vae fecisti: tractauerat Caleol⁹ liberalissime. L. Luceium uirũ doctissimũ: ad quẽ Cice. scripsit, lib. y. illã epl'am corã me tecũ &c. Itaq; oñdit Ci. hoc bñficiũ caleo i luceiũ collatũ gratũ fuisse nõ solũ ipsi luceio: sꝫ ẽt Põpe. & sibi. Itaq; hortat ipm: ut pseueret eadẽ liberalitate bñfaciendi luceio. ⁋ Id. n. & Põ. gratũ fore & beneficiũ collatum iri bñ i uiro grato. ⁋ Ipsi: Luceio. ⁋ Tuae cõ. gr̃a: ut uidearis eẽ uir cõstãs. ⁋ Deicepsi: postea. ⁋ Cumulari abũde impleri. ⁋ Pueris: seruis.

ASC. Vae fecisti &c. Gratum sibi dicit q. C. Caleolus Luceiũ ad quẽ lib. y. scripsit epl'am Corã me tecum &c. liberaliter tractauerat. dicens. ⁋ Ego uolo te scire plane: te cõmodasse. i. ad cõmodũ ipeditsse: hoi gratissimo sup. ea'q̃ fecisti cã Lucii Luceii & tũ. i. pariter ea q̃ fecisti sunt p grata ipsi: tũ Põpeius. s. magnus quotiescũq; uidet me: uidet aũt saepissime: agit tibi gr̃as singulares. ⁋ Addo ẽt illud: qd́ scio certo gratissimũ eẽ tibi: me tpm adfici maxima uoluptate: ex benignitate tua. i. pp benignitatẽ tuã erga Luceiũ. ⁋ Qd́ superest. i. qd́ reliquũ ẽ: q̃q̃ nõ ẽ dubiũ mihi q n cũ antea: cã nostra: nũc iã. i. deinceps ẽt gr̃a cõstantiae tuae sis mansurus in eadẽ ipsa liberalitate tñ peto abs te uaehemẽter ẽt: ut uelis augeri. i. pduci ad exitũ & cumulari. i. multiplicari p te: ea q̃ oñdisti initio. s. te facturũ: deide q̃ fecisti. ⁋ Ego ꝯfirmo & spõdeo id & . i. simul fore ualde gratũ Luceo & Põpeio & te positurũ. i. locaturũ apud eos pclare: quia apud gratissimos. ⁋ Ego pscripserã ad te diligenter paucis diebus añ. s. q̃ has scriberẽ: de rep. & de iis negociis & cogitatiõib⁹ nostris: & dederã eas literas pueris idest seruis tuis: unde non est opus nunc scribere. Vale.

VBE. Vcius Lucei⁹: cũ. L. Luce⁹ alius ab eo ad quẽ scribit hẽret i puicia luce. q̃dã causam pecuniariam aduersus belliones quosdã nominatos licet belliones dixisset se satisfacturos. L. arbitratu & iudicio Põ. tñ rogat Ci. hũc ad quẽ scribit ut interponat auctoritatem uã: id faciãt qd́ se facturos pmiserãt pcuratorib⁹ ei⁹ quos miserat pp eã cãm. In qbusdã codicibus iuenio inscriptionẽ eplae huius esse culeolo qd́ magis probo. ⁋ Quã. g. exi. q. d. multo gratiorẽ. est cum interrogatione legendũ. ⁋ Arbitratu: iudicio uoluntate.

ASC. Vcius &c. Luceiũ cõmẽdat. dicẽs Luci⁹ Lucei⁹ familiarissimus meus: & sup. hõ gratissimus oium egit tibi apud me. i. me audiente gr̃as mirificas: diceret te pollicitũ esse cumulatissime & liberalissime: pcuratoribus suis oia. s. q̃ petebant. Cũ oro. i. pollicitatio tua: fuerit tam grata ei: q̃. i. q̃tũ gratã existimes rẽ ipsam fore: cũ feceris oino: ut spero. s. te facturum: ea q̃ pollicitus es. q. d. certũ eẽ q gratissimam. Belliões. s. debitores sic uocati ostenderunt sese satisfacturos Luceio: arbitratu Põpeii. ⁋ Sed opus sup. est nobis uehementer: & uoluntatẽ & auctoritatem & imperiũ tuũ accedere. i. addi. Verosimile: est non esse Luciũ Luceiũ ad quẽ scribat: cũ ẽt si alter ei⁹ nominis fuisset: nõ tacuisset Cicero de nominis saltem communicatione: quo circa malui ad eum ad quem superior scripta est datã dicere. ⁋ Qd́ ut facias idest auctoritatem & imperium tuũ addas: rogo te etiam atq; etiam. ⁋ Et illud est gratissimũ mihi q pcuratores Luceii sciunt ita: & ipse Luceius itellexit ita: ex literis quas misisti ad eum: auctoritatem aut gratiã nullius hois ualere plus apud te quã meã. ⁋ Ego rogo te iterum & sepius ut. s. Luceius experiatur. i. experimento cognoscat id. Vale.

VBE. T sic cõmẽdat gallo pcõsuli Ciliciae. L. Oppiũ mercatorẽ negociorꝫ. L. Egnatii: rogat q̃ ut & ipsum psitẽ cõmẽdatũ habeat: & Egnatii negocia tueatur sibi. n. gratissimũ futurum. ⁋ Des: scribas. ⁋ Aliquid. lit. qbus oñdas id esse facturum.

M.T.C. Caleolo S.P.D.

Vae fecisti Lucii Lucei causa scire te plane uolo: te homini gratissimo cõmodasse: & tũ ipsi: quae fecisti pergrata sunt: tũ Pompeius quotiescũq; me uidet (uidet aũt saepissime) gratias tibi agit singulares. Addo etiam illud qd́ tibi iucundissimũ esse certo scio meipsum ex tua erga Luceiũ benignitate: maxima uoluptate adfici. Quod superest q̃q̃ mihi non est dubium quin cũ antea nostra causa: nũc iam etiam tuae constantiae gratia mansurus sis in eandem ipsa liberalitate. Tamen abs te uaehementer etiam atq; etiam peto: ut ea quae initio ostendisti. deinde q̃ fecisti ad exitũ augeri: & cumulari per te uelis: Id & Luceio: & Pompeio ualde gratũ fore: teq; apud eos praeclare positurũ confirmo & spondeo. De rep. deq; his negociis: cogitationibusq; nostris perscripseram ad te diligenter paucis ante diebus: easq; literas dederam pueris tuis. Vale.

M.T.C. Caleolo procons. S.P.D.

Vcius Luccius meus familiarissimus homo omniũ gratissimus: mirificas tibi apud me gratias egit: cũ diceret te omnia cumulatissime, & liberalissime procuratoribus suis pollicitum eẽ. Cũ oratio tua tam ei grata fuerit quã gratã rẽ ipsam existimes fore: cũ ut spero: quae pollicitus es feceris omnino. Ostenderunt Belliones sese Luceio Pompeii arbitratu satisfacturos. Sed uaehementer opus nobis: & uoluntatẽ & auctoritatẽ & imperiũ tuũ accedere. Quod ut facias: te ẽt atq; etiã rogo. Illudq; mihi gratissimũ est, q ita sciunt Luceii pcuratores, & ita Luceius ipse: ex lr̃is tuis q̃s ad eũ misisti, intellexit hominis nullius apud te auctoritatem: aut gratiam ualere plus quam meam. Id ut experiatur: iterum & saepius te rogo. Vale.

M.T.C. Qu. Gallo. S.P.

T si plurimis reb⁹ spero fore ut pspiciã: qd́ tũ iã pridẽ pspicio me a te amari. tñ nunc ea cã tibi datur. i q̃ facile declarare possis tuam erga me bñuolẽtiã Lucius Oppius Marci filius philomeli negociat: homo mihi familiaris: cũ tibi unice cõmẽdo. Eoq; magis: q cũ ipm diligo tũ qd́ negocia pcurat Lucii Egnatii Rufi quo ego uno eqte romano familiarissime utor & q tũ consuetudine quotidiana: tũ officiis maximis plurimisq; mihi coniunctus est. Oppiũ igitur praesentem ut diligas: Egnatii absentis rẽ ut tueare, aeque a te peto ac si mea negocia essent. Velim memoriae tuae causa des literarum aliquid quae tibi in prouincia reddantur: sed ita conscribas ut tũ cũ eas leges facile recordari possis huius meae cõmendationis diligentiam. Hoc te uaehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

Etsi &c.

T si &c. Commẽdat: gallo pꝓ͂suli Ciliciæ. L. Oppiũ curatorẽ negocioꝝ Lucii Egnatii: rogatq; ut & ipsũ oppiũ pñsentẽ cõmẽdatũ hẽat & Egnatii absentis negociũ meaꝝ. dicẽs. ⁋ Etsi spero pluribꝰ rebus fore. i. futuꝝ ꝑspicuũ iãpridẽ: me amari a te: tñ ea cã daũ nũc tibi i ꝙ possis declarare facile bñuolẽtiã tuã erga me Lucius oppius filius Marci negociaꝝ. i. mercaturã agit philomeli: i urbe illa phrygiæ maioris in planicie cuiusdã iugi sita: in cuius altera pte ẽ antiochia: ut docet strab. lib. xii. hõ familiaris mihi. ⁋ Ego cõmẽdo tibi eũ unice. i. singulariter: & eo magis ꝙ cũ. s. ita ꝙ diligo ipsũ: tũ ꝙ pcurat negocia Lucii Egnatii Ruffi: quo equite Romão ego utor uno. i. solo familiarissime: & q cõiũctꝰ ẽ mihi tũ ꝯsuetudine quotidiana: tũ maximis & plurimis officiis. ⁋ Igit ego peto æque. i. æqualiter a te acsi essent negocia mea: ut diligas Oppium pñsentẽ. s. tibi in puĩcia: & tueare. i. ptegas rẽ. i. diuitias & negocia Egnatii absentis. ⁋ Ego uelim sup. ut des. s. mihi aut Egnatio: aliqd literarum cã memoriæ tuæ. s. per eas cõseruandæ: quæ. s. literæ reddantur tibi in prouincia: hæc igit ad eũ scripserat Cicero cũ iam profectus esset: sed sup. ut cõscribas. scilicet literas ita ut possis recordari facile diligentiam cuius commendationis meæ tum: idest tñ cum leges eas scilicet in prouincia. ⁋ Ego rogo te uehementer etiam atq; etiam hoc. s. ut id facias. Vale. ASC.

M. T. C. Qu. Gallo. S. P. D.

T si ex tuis: & ex Lucii Oppii familiarissimi mei literis cognoui te memorem cõmendationis meæ fuisse. Idq; pro tua summa erga me beneuolentia: proq; nostra necessitudine minime sum admiratus: Tamen te etiam atq; etiam tibi Lucium Oppium præsentem: & Lucii Egnatii mei familiarissimi absentis negocia commendo. Tanta mihi cum eo necessitudo est: familiaritasq;: ut si mea res esset: non magis laborarem. Quapropter mihi gratissimum feceris si curaris ut is intelligat: me a te tantum amari: quantum ipse existimo. Hoc mihi gratius facere nihil potes. Idque ut facias: uehementer te rogo. Vale.

M. T. C. Apuleio Proquæstori. S. P. D.

Vcio Egnatio uno equite Romano uel familiarissime utor. Eius Anchilaum seruum negociaq; q̃ habet in Asia tibi commendo: non minore studio: quam si rem meã commendarẽ. Sic enim existimes uelim mihi cum eo non mõ quotidianam consuetudinem summam intercedere: sed etiam officia magna: & mutua nostra inter nos esse. Quamobrem etiam: atq; a te peto: ut cures ut is intelligat me ad te satis diligenter scripsisse. Nam de tua erga me uoluntate non dubitat. Id facias: te etiã atq; etiam rogo. Vale.

M. T. C. Apuleio Proquæstori. S. P. D.

Vcius Nostius Zoilus ẽ cohæres meus: hæres autẽ patroni sui. Ea re utrunq; scripsi: ut & mihi cum illo causam amicitiæ scites esse: & hominem probum existimares: qui patroni iudicio ornatus esset. Eum tibi igitur sic commendo: ut unum ex nostra domo. Valde mihi gratũ erit: si curarisut intelligat hanc commendationem sibi apud te magno adiumento fuisse. Vale.

T si ex tuis: Eodem argumẽto quo in pcedenti epistola commendauit gallo eũdem oppium: quem superius commendauit: & negocia Egnatii. VBE.

T si &c. Cõmẽdat rursus eũdẽ eidẽ dicẽs. ⁋ Etsi cognoui ex literis tuis: & ex literis Lucii Oppii familiarissimi mei: te fuisse memorẽ cõmẽdatiõis meæ & ego sum minime admiratus id: p sũma bñuolẽtia tua erga me: & p necessitudine nr̃a hoc ẽ q2 id bñuolentia tua i me & necessitudo mutua exigebat: tñ ego cõmẽdo tibi etiam atq; ẽt Lucium Oppium præsentẽ: & negocia Lucii Egnatii familiarissimi mei: absentis scilicet a prouincia tua. ⁋ Tanta necessitudo & familiaritas est mihi cum eo: ut non laborarem. i. contenderem: magis: idest ualidius aut abundantius. ⁋ Quapropter tu feceris mihi gratissimum: si curaris procuraueris: ut is. s. Egnatius intelligat me amari a te tantum idest tam multum aut tam impense: quãtum ipse idest ego existimo. s. me amari a te. ⁋ Tu nihil potes facere mihi gratius hoc idest quam hoc & rogo te uehementer ut facias id. Vale. ASC.

Vcio Egna. cõmẽdat Ci. Apuleio pq̃stori i Asia libertũ Egnatii & eiꝰ negocia q̃ hẽbat in Asia: expositis causis commendationis. VBE.

Vcio &c. Commendat Egnatiũ equitẽ Romanũ: dicẽs. ⁋ Ego utor uel. i. ei familiarissime uno. i. solo Lucio Egnatio: eqte Rõano ego cõmendo tibi Anchilaũ seruũ eiꝰ & negocia q̃ habet in Asia: nõ minore studio si cõmendarem. s. tibi rẽ meã. Velim enim supple. ut existimes sic: non modo quotidianam consuetudinẽ intercedere. i. cõem esse & coniũctionẽ facere mihi cũ eo: sed etiã officia magna & mutua nostra esse inter nos. ⁋ Quãobrẽ ego peto a te ẽt atq; ẽt: ut cures: ut is. s. Egnatius. intelligat me scripsisse ad te satis diligenter. ⁋ Nã ipse nõ dubitat de uolũtate. i. beneuolentia tua erga me: & ita si non senserit præsidium abs te: putarit a me non satis diligenter petitum. ⁋ Ego rogo te etiam atq; etiã sup. ut facias id. Vale. ASC.

Vcius nostius istitutus fuerat hæres Cice. ex parte a quodam liberto suo etiã partẽ hæreditatis relinquerat. Ci. hunc libertũ cohæredem suũ Apuleio cõmẽdat. Vtrũque illum esse cohæredem meum & hæredem patroni sui. ⁋ Ornatus: cum factus est hæres. VBE.

Vcius &c. Diligenter commendat cohæredem suum dicens Lucius Nostius Zoilus: scilicet cognomẽto est cohæres meus idest mecum hæres: hæres autem patroni sui scilicet Lucii Hostii: nam liberalitate donati patronorum accipiebant nomina ⁋ Ego scripsi utrũque scilicet & cohæredẽ mihi esse: & patroni sui ea re idest propterea: ut &: idest pariter: scires mihi causam amicitiæ cum illo esse quia cohæredes inter se amare debẽt: unde nobis magna necessitas amandi Christi indita: cuius & per quem cohæredes dei patris facti sumꝰ. ⁋ Et idest pariter existimares idest iudicares sup. eum hominem probum: qui ornatus esset iudicio patroni: ut ab eo hæres sit scriptus. ⁋ Igit ego commendo tibi eum sicut idest tanquam: unum ex nostra domo. ⁋ Erit mihi ualde gratum si curaris procuraueris ut intelligat: hanc commendationem fuisse sibi magon adiumento apud te. Vale. ASC.

VBE. QVid ego: Ci.dū dissimulat se cōmēdare egnatiū Silio multo magis cōmēdationē iā oppssa rep.factā ostēdit. ¶ Veq̄ ēt a.hic sicut & alio loco ostendit maiorē eē uim amādi q̄ diligendi. ¶ Illa nr̄a.f.ociosa & faceta qb⁹ uti solebamus. ¶ Ceciderēt amissa sunt calamitate pub. ¶ Vulgari: q̄ ēt uulgus utiẗ. ¶ Quid si.h.m.hoc dici solet ubi nulla apparet ratio facti sicut etiam illud sic uisum superis.

PHI. Vid ego tibi:cōmēdat Egnatiū quodāmō dissimulāter n̄ eodē ordīe quo cęteros. A ddidit i calce q̄dā d̄ seipso. b ¶ Q d ego ti.simile ppe modū ꝫ illd̄ Martia: Peccat q cōmēdādū se putat eē suis. ¶ Nō diligi solū: ueq̄ ēt amari ut ad.M.Brutū: Clodi⁹ tri.ple.designat⁹ ualde me diligit: uel ut εμφατικωτερως. quasi dicat plus q̄ dici possit ualde me amat. ¶ Illa nostra: puta iocosa & familiaria. ¶ Etiam atque etiam rogo: quod Brutus:dicit rogo: & qdē ualde rogo: eodē dicēdi gn̄e utitur in ualeo: ut ēt atq; ēt uale. ¶ Ceciderūt. calamitate tp̄m amisimus. Quid si hoc melius. ¶ Q n̄ nullā afferre possumus fasti rōnē hmōi utimur ōrone. Quale est ēt illud apud Virgiliū Postq̄ res asię Priamique euertere gentem Immeritam: uisum superis.

ASC. Vid &c. Eūdē quodāmō dissimulāter cōmēdat: dicēs. ¶ Quid.i.ad qd: ego cōmēdē tibi eū quē tu diligis.q.d. frustra. ¶ Sz tn̄ ut scires eū: loqt̄ de Egnatio: nō solū diligi: ueq̄ ēt amari: qd plus ē a me: ego scribo tibi hæc ob eā rē: Gratissimū oium offoq̄ tuoq̄ q̄ sunt & multa & magna: fuerit mihi si tractaris p tractaueris Egnatium ita ut sentiat & se amari a me: & me amari a te. ¶ Ego rogo te hoc uæhemēter ēt atq; ēt. ¶ Scilicet.i.scire licet cur sic pcer. Illa nr̄a qb⁹ in foro nuper pstabamus: ceciderūt. Vtamur igit̄ cōsolatione uulgari ut.f.uelim⁹ id qd̄ possum⁹. ¶ Quid supple.dicas: si hoc meli⁹ uoluit aliqd dicere sed reticuit subdēs. ¶ Sed hæc sup.dicā coram. ¶ Tu fac quod facis ut ames me. & scias te amari a me. Vale.

M.T.C.Silio.S.D.

QVid ego tibi cōmendem eū: quē tu ipse diligis. Sed rn̄ ut scires eū nō a me diligi solū: ueq̄ ēt amari: ob eā rē tibi hæc scribo. Oium tuorū officioq̄: q & multa & magna sunt gratissimū mihi fuerit: si ita tractaris Egnatiū: ut sentiat: & se a me: & me a te amari. Hoc te uæhemēter ēt atq; ēt rogo. Illa nostra scilicet ceciderunt. Vtamur igit̄ uulgari cōsolatiōe. Quid si hoc meli⁹. Sz hæc corā. Tu fac qd̄ facis ut me ames: teq; amari a me scias. Vale.

VBE. OMnis: sextilio ruffo q̄stori i cypro cōmēdat Cic.gn̄alr̄ oēs Cyprios.sz sepati Paphios qd̄ ei honori cessuq̄ dicit: si istituerit q̄ alii imitent̄ i quo hortat̄ eū: ut seqt̄ legē.P. Lētuli pcōsulis ipsi⁹ Cypri: ut dixit i pri.lib. ad.P.Lētulū q Cyprum Cyliciāq; teneas &c. ¶ Paphios.ciues phaphi.Est.n.Paphos ciuitas Cypri.in q̄ maxime colitur Venus: unde & paphia dicitur. Hora. O Venus regina gnidi paphiq; : est autem auctore Ptolomæo: & noua: & uetus paphos.

Paphos

ASC. Mnes &c. Cōmēdat q̄stori oēs Cypros dicēs. ¶ Ego cōmēdo tibi oēs Cyprios: sed magis sup.q̄ cæteros Paphios.i.Paphi ciues qbus q̄cūq; tu cōmodaris.i.ptineris: erūt mihi gratissima: & facio eo.i.ppter ea libētius ut cōmēdē tibi eos: hoc est iō eos tibi libētius cōmēdo: q arbitror &.i.ēt cōducere.i.pdesse tuæ laudi: cuius ego sum fautor. ¶ Ergo fautor ēt gr̄m regit eū primū ueneris in eā insulā: hoc ē in Cyprū q̄stor.i.tāq̄ q̄stor te instituere.i.ut dn̄t a principio ordinare ea q̄ alii sequant̄.i. seq debeant. ¶ Quæ, ut spero: tu cōsequere.i.optinebis penul. lōga facilius: si uolueris sequi legē Publii Lentuli necessarii tui ad quē agēte in Cilicia cui Cyprus annexa ē: sunt epl̄æ primi libri: & ea q̄ cōstituta sunt a me nā & ipse in Cilicia imperator fuerat. ¶ Quā rē.i.ea sequi: ego confido fore tibi magnæ laudi: quin ēt Lētulo & Ciceroni laudi fuerit. Vale.

M.T.C.Sestitio Rufo Q uæst S.P.D.

OMneis tibi cōmendo Cyprios: sed magis paphios: quibus tu quæcūq; commodaris erunt mihi gratissima. Eoq; facio libētius. ut eos tibi cōmendem: q & tuæ laudi: cuius ego fautor sum: cōducere arbitror: cum primum in eā insulā quæstor Veneris ea te instituere quæ sequantur. alii. Quæ ut spero facilius cōseqre: si & Publii Lētuli necessarii tui legē. & ea q̄ a me cōstituta sunt: seq uolueris. Quam rē tibi cōfidio magnæ laudi fore. Vale.

VBE. POmpeius Curio grædæ pſidēti ut lib. yii. uidim⁹. cōmēdat Cic. Qu. Pō. ea diligētia quæ alias sibi amicissimos commēdari solitos uidimus. Prouinciam græciam.

ASC. QVint⁹ &c. Cōmēdat. Q uitū Pōpeiū Sexti filiū: dicens. Quit⁹ Pōpei⁹ fili⁹ Sexti.f. Pōpeii ꝯiūct⁹ ē mihi: multis & ueterib⁹ cāis necessitudinis.i.amicitiæ necessario ꝯseruādæ: Iā sexcēties fere exposita sūt uocabula: sed q a forte i unū epistolū icidet q ala nō legerit: cogor rē unā sæpi⁹ exponere: is cū cōsuerit.i.cōsueuerit: d̄r.n.utrunq; & sueui & suet⁹ sū: tueri.i.ptegere: & rē.i.diuitias & gr̄a3 : & auctoritatē: cōmēdatiōib⁹ meis: debet nūc pfecto te optinēte puīciā.i.dū tu optines puīciā. adseq.i. nācisci: literis meis.i.p lr̄as meas: ut itelligat se nemini fuisse unq̄ cōmēdatiorē.i.magis cōmēdatū q̄ tibi: Videt̄ hoc loco passiue capi & tpis pteriti rōnē seruare: ita ut pticipia iterdū cōpatiua putes. ¶ Quāobrē ego peto a te i modū maiorē ut eū debeas obfuare.i. colere & ut dn̄t supportare: oēs meos.f.familiares & amicos: æque.i.æq̄liter: ac.i.sicut tuos: p nr̄a necessitudine.i.pp necessitudinē: hoc ē necessariū cōiūctionē & amicitiā nostrā recipias hūc.f.Quintū Pōpeium: in primis.i.inter primos aut præcipue in fidē idest fidelem ptectionem & confirmationem tuam ita ut ipse intelligat nullam rem potuisse esse sibi maiori usui idest utilitati: aut ornamento idest decori quantum ad bonum honestum quam commendationem meam. Vale.

Cicero Curio proconf.S p.D.

QVintus Pōpeius Sexti filius multis & ueteribus causis necessitudinis mihi cōiunctus est: Is cū antea meis cōmēdatiōib⁹ : & rē & gr̄am: & auctoritatē suā tueri cōsuerit: nūc profecto te prouinciā optinēte meis lr̄is adseq debet: ut nemini se itelligat cōmēdatiorē unq̄ fuisse. Quāobrē a te maiorem in modum peto: ut cum omnes meos æque ac tuos obseruare p nostra necessitudine debeas hūc in primis ita in tuam fidem recipias ut ipse itelligat nullam rem sibi maiori usui aut ornamento quam meam commendationem esse potuisse. Vale.

¶ Sumpsi: non

M.T.C.Aristo uel Cæ.ædili.S.D.

Arco Fabio uiro optimo & hoīe doctissimo familiarissime utor mirificeq; eū diligo:tum ppter summum ingenium eius summāq; doctrinā:tū pp singularē modestiā.Eius negociū sic uelim suscipias:ut si eēt res mea.noui ego uos magnos pfonos hoīem occidat oportet:qui usa opa uti uelit:sed ī hoc hoīe nullā accipio excusatiōnē:oia relinqs si me amabis:cū tua opa fabius uti uolet a te ego res Ro.uæ bementer expecto & desidero. In primisq; qđ agas capio.Nam iamdiu propter hyemis magnitudinem nihil ad nos noui afferebatur.

M.T.C.Aristo Procon.S.D.P.

Vmpsi hoc mihi pro tua in me obseruātia quā penitus perspexi:quamdiu Brundusii fuimus:ut ad te fāiliariter: & quasi p meo iure scriberem si qua res esset de qua ualde laborarem M.Curius qui Patris negociatur:ita mihi familiaris est ut nihil possit esse coniunctius.Multa illius in me officia multa in illum mea quoq; & quod maximum est summus inter nos amor: & mutuus. Quæ cum ita sint si ullam in amicitia mea spem habes si ea quæ in me officia & studia Brundusii contulisti:uis mihi etiam gratiora efficere: quamquam sunt gratissima: si me a tuis omnibus amari uides:hoc mihi da:atq; largire:ut Marcum Curium sartum:& tectum (ut aiunt) ab omni incōmodo:detrimento:molestia: sincerum integrumq; conserues. Et ipse spōdeo & omnes hoc tibi tui p me recipiēt ex mea amicitia & ex tuo in me officio maximum te fructum:summamq; uoluptatem esse capturum. Vale.

M.T.C.Cælio.S.D.

Vblium Messenium equitem Romanum omnibus rebus ornatum: meumq; per familiarem tibi commendo ea commēdatione:quæ potest esse diligentissima.peto ate & pro nostra & pro paterna amicitia:ut eum in tuam fidem recipias:eiusq; rem famamq; tueare. Virum bonū tua amicitia dignum tibi adiunxeris.mihi gratissimum feceris. Vale.

Cicero Regi.S.D.

Vlus Licinius Aristoteles Melitensis antiquissimus est hospes meus:& propterea cō iunctus magno usu familiaritatis.Hæc cum ita sint non dubito:quin tibi satis cōmendatus sit. Et enim ex multis cognosco meā cōmēdationē plurimū apud te ualere.Hunc ego a cæsare liberaui. Frequens enim fuerat nobiscum atq; etiam diutius in causa est:quam nos commoratus.quo melius te de eo existimaturum arbitror.Fac igitur mi Rex:ut intelligat has sibi literas plurimum profuisse. Vale.

VBE. a Vmpsi:nō indiget argumento hæc epl'a:quæ textu ipso satis patet:sic & sequens de quibus nihil aliud est declarandum.

ASC.
Vmpsi &c. Cōmēdat.M.Curiū pſis negociātē apprime diligēter aut Aristo pcōsuli aut Cælio ut qdā textus hñt. Ordo est. Ego sūpsi.i adsūpsi & q̄si adrogaui hoc mihi p obſuātia tua i.i.erga me hoc ē pp eā ī dictis & factis tuis ue me lędas custodiā:ex ueneratione q̄dā ƺcedērē q̄ pſpexi.i. pcep.i pēit⁹ q̄diu fuimus Brūdusii.sūpsi i q̄ ut scriberē ad te fāiliariter: & q̄si p iure meo:si q̄.i.si aliq̄ res ē: đ q̄ laborarē ualde.i. p q̄ uellē multos subire labores aut multū timerē Marcus Curius q negociať.i.mercimonia agit Pſis in ea urbe Achaiæ ē mihi fāiliaris ita ut nihil possit eē cōiūctius Multa sup.sunt officia.i.ex debito bñ fcā:illius in me: & multa quoq; sunt sup.officia mea i illū & qđ maximū ē.s.uiculū cōiūctiōis sūmus & mutu⁹amor est iter nos. Quæ cū sint ita:si hēs ullā spē in amicitia mea: si uis efficere ea officia & studia q̄ cōtulisti Brūdusii ī me:ēt gratiora mihi.s.q̄ nūc sint: q̄q̄ sunt gratissima si uides me amari a tuis oib⁹: da atq; largire mihi hoc ut cōserues Marcū Curiū:sartū & tectum.ut aiūt.i.ut ē ī ue tere:puerbio ex uillaɋ locatōe sūpto q̄s sic locať solem⁹ut ɔductor eas sartas.i.oib⁹partib⁹:partib⁹ suis cōseruatas:& clausulas:ac tectas a fatultia cælisɔseruet:aliog locatori id pstādū eēt:expōit it Ci.subdēs. ut sup.cōserues eū sincerɋ & ītegrū ab oi icōmodo:detrimēto & molestia. Et ipse.i.egomet spōdeo:& oēs tui recipiēt.i.pmittēt hoc tibi p me: te esse capturū ex mea amicitia & ex officio tuo in me maximum fructū & summam uoluptatem. Vale.

ASC.
Vbliū cōmēdat dicēs. Ego cōmendo tibi.P.Messeniū:egtē Rōanū ornatū oib⁹ reb⁹& p fāiliarē.i.ualde fāiliarē meū: ea cōmēdatiōe q̄ pōt eē diligentissima Peto a te & p nr̄a & p pr̄na amicitia: ut recipias eū ī fidē.i.fidelē ptectionē tuā & ut tueare.i. pteg as rē & famā eius. Tu adiūxeris tibi uirɋ bonū & dignū amicitia tua:& feceris mihi gratissimū. Vale.

VBE. Vlus Lici.Liciniū melitēsem pōpeianorɋ ptiū studiosissimū Regi commēdat. Melitēsi ex melita isula. Ciliciæ.q̄ auctore Pōponio Afri cā uersus ē:& Strabo dicit eā īminere pachino: de q̄ Catelli portanť:quos melitæos uocāt de hac Ouidi⁹ lib.iii.fastoɋ.Fertilis est melitæ sterili uicina cosuræ. Insula quam libyci uerberat unda fræti. Nobiscū: contra Cæsarem. In causa:bellorum ciuilium. Melitēsis

ASC. Vlus &c. Cōmēdat Regi Aulū Liciniū Melitēsem hospitē suū:q Pōpeianaɋ ptium studiosus fuerat:sed reconciliat⁹ Cæsari uerɋ qa eo noīe eū cōmēdat q Pōpeian⁹ eēt ne lr̄æ forte dephēsæ officiāt ei ad quē scribit credo nō noiatum a Cicerone.sed noīe regis tm̄ significatū. Reges.n.diuites oēs & pcipue pricipes cōuiui uocabāt ueteres. Melitę isula ē siciliæ auctore Pōponio aphricā uersus. Et Strabo dicit eā iminere pachino:unde Catelli melitęi asportabātur:de q̄ Ouidius fast.iii. Fertilis ē Melitæ sterili uicina Cosuræ Insula q̄ libici uerberat unda freti. Ordo ē. Aulus Licini⁹aristoteles cognomēto melitēsis pſia:ē hospes me⁹antiq̄ssimus: & ꝑterea.i.ꝑter eā cōiūctionē:ɔiūct⁹.s.mihi magno usu familiaritatis .i.magna cōsuetudine. Cū hæc sint ita: nō dubito qn sit satis cōmēdat⁹ tibi. Et enim ego cognosco ex multis cōmēdationē meā ualeť plurimū apud te. Ego liberaui hūc a Cæsare.i.a pſecutiōe Cæ.hoc ē recōciliaui eū. Fuerat.n. nobiscū.i.i ptib⁹Pōpeiās frequēs.i.negociosus & dilipēs:atq; morat⁹ ē ī cā.i. ut dn̄tin q̄rela Pōpeiana:diuti⁹.i.q̄ nos:qa ē ī post mortē Pōpeii quo.i.pp qđ:ego arbitror.sup.te existiaturɋ đ eo melius.Igr̄ o mi rex fac ut itelli.has lr̄as pfu.sibi plurimū.

VBB. Vcio Gemicilio: Thermo p̄ptori i syria cōmēdat Gemiciliū quē dicit nihil eē petituꝝ nisi qd̄ & se & Thermo di
Dioce tis 1 gnū sit. ⁋ Nihil abs te sic Hora. i eplis. Vtere Pō. Grosphо & si qd petet ultro: defer: nihil grosph⁹ nisi ueꝝ. orabit
& equū δ̓ιοικήσεις diocæsim. i. iurisditionē. ⁋ Hellespōto: Helle spontus in phrygia est: ab helle sorore phryxi di
Helle spōtus cto. Phrygia autem regio dicta est Asiæ maioris quæ phrygia etiam troas dicitur.
ASC. 1 Vcio &c. Thermo p̄ptori i Syria cōmēdat Gemiciliū quē dicit nihil petituꝝ nisi qd̄ se & Thermo dignum sit quo
noie Horati⁹ et Grosphū cōmēdat i epl'a dicēs: Vtere Pōpe. Grosphо: & si qd petet ultra Defer: nil Grosph⁹ nisi ue
rū orabit & equū. ⁋ Ordo ē. Ego utor iāpridē. i. a plu
sculo tpe fāiliarissime. L. Gemicilio. Curuo: uiro opti
mo & hoie gratissimo: ego ɔmēdo tibi eū pēit⁹ atq̧ tra
do. s. fidei: tuæ: p̄mū ut cōmodes. i. cōmode exhibeas
te ei i qb⁹ reb⁹ quoad. i. q̄ten⁹ fides tua. s. iseruāda ęq
tate: qa fides fūdamtū ē iustitię: ut dicit. i. offi. & digni
tas tua patieť: patieť āt i oib⁹. s. q̄ petet ipse. n. nihil po
stulabit unq̄ aba te: qd̄ sit alienū tuis aut ēt sois morib⁹
. i. qd̄ n̄ sit hōestū: & equū. Ego āt cōmēdo tibi p̄cipue
negocia ei⁹ q̄ sūt: i hellespōto isula phrigię ab helle soro
re phryxi. illic i pōto submersa denoiata. Primū ut op
tineat i agris. s. hellespōticis: id iuris qd̄ ciuitas pr̄iana
q̄ illic ē decreuit: & dedit ei: & qd̄ optinuit sp̄ sine ulla
ɔtrouersia i. ɔtradictiōe. Deide si hēbit aliqd ɔtrouer
się. i. litis & disceptatōis cū aliquo hellespōtino. i. icola
hellespōti ut r̄icias i illā diocesim. i. i illā iurisdi. h̄ ē ad
forꝝ illi⁹ iurisdi. ubi āti quū i⁹ optiet. Neqꝫ erret d̄r dio
cesis. ii. & iii. lōgis n̄ dioecesis: nā gręce scribit̄ δ̓ιοικήσεις
S3 ego cōmēdari tibi diligētissime totū hoiez. i. oia ne
gocia ei⁹ n̄ uideor mihi debere pscribē ad te sing ulaa
cāa ei⁹. Illa sit sūma. i. gn̄alis clausula: qcqd officii q̄si de
biti: bn̄ficii. i. bn̄facti liberalr̄ ipēsi: sup. ei honoris: ɔtu
leris in gemiciliū. i. ipēderis gemicilio ego existimabo
te cōtulisse id in meipsum atq̧ in rem meam. Vale.

VBE. Cvm multa: Primū ōndit Ci. sibi gratū esse qd̄
fecerit therm⁹ p. M. marcilio. Deide eum ro
gat: ut det opam: ne socr⁹ mar. rea fiat: rea ne
Reus fiat in iudicium deducatur. ⁋ Reus. n. d̄r quicūq̧ in
lite deducitur: etiam si nihil admiserit.

ASC. Vm mihi &c. Primū ōndit sibi gratū eē qd̄ fece
e rat therm⁹ p. m. marcilio: deinde rogat: ut det
operā ne socrus marci. rea fiat. Ordo ē Cū mul
ta sint grata mihi: q̄ tu fecisti adduct⁹ cōmendatione
mea. i. p me fcā: tū i pris sup. gratū ē: nō sit: un̄ fm ual
lā q uult cū & iā indicatiuū postulare legēdū eēt: cū mi
hi multa grata sunt &c. q̧ tractauisti liberalissime. m.
marciliū: filiū amici mei atq̧ iterp̄tis forte i lingua gili
cā. aut itercessores: qa p iterp̄tē res agere magni uiri so
lēt: sed eū cōstet depcatoris illic egisse Ci. dicā liguæ
alienæ expositorē fuisse & p regulā seruatā eo noie
quo filiū uocatū. n. i. qa. m. marcil. uēit laodiceā q̄ urbs
ē i puicia ciliciæ: & egit mihi maxias gr̄as pp te. i. bn̄
ficiū tuū. qr̄ ego peto a te: qd̄ reliquū ē. i. qd̄ restat ad
huc qn̄. i. qn̄qdē: aut qm̄ tu pōis. i. collocas bn̄ficiū apd̄
hoies gratos: ut cōmēdes. i. profis & cōmodū facias iis
eo. i. tāto libēri⁹: & sup. des operā: quoad fides. s. tua
patieť. Fidē ut dixi: h̄ eā itelligit q̄ ē fūdamētū iustitiæ
q̄ ea. q̄ decēter p̄misim⁹ fidelr̄ seruam⁹: un̄ ad fidē iu
dicū ptinet nemi iniuriā facere dū alicui cōmodū facit
ut socr⁹. i. mr̄ uxoris adulescētis. s. mar. ne. i. n̄ fiat rea.
i. n̄ uocet̄ in iudiciū. nā re⁹ d̄r qcūq̧ cogit̄ cām dicere &
se defendere ēt si culpa uacet: nō āt eēt iudicis eā quæ
sons eēt facere ut insons sit: l3 ignoscere possit. ego cū
cōmēdabā: ergo prius legā cū multa sunt aña marci.
studiose: tū sup. cōmēdo eū nunc multo studiosi⁹: q̧ co
gnoui: in lōga apparitiōe. i. obseqo q̄si apparitoris: sin
gularē: & ppe. i. quasi icredibilē fidē i. fidelitatē: absti
nētiā: modestiā marcilii patris. i. senioris. Vale.

.M.T.C.Qu.Thermo Propr.S.D.

LVcio Ge. curuo iāpridē fāiliarissime utor: optio uiro, & hoie gratissimo. Eū tibi peni t⁹ cōmēdo atq̧ trado. Primū ut oib⁹ in reb⁹ ei te cōmodes, quo ad fides tua dignitasq̧ patieť: pa tieť āt i oib⁹. Nihil. n. abs te unq̄: qd̄ sit alienū tuis aut ēt suis morib⁹ postulabit. p̄cipue āt cōmēdo negocia ei⁹ q̄. sūt in Hellesponto. Primū ut optineat id iuris in agris qd̄ ei P̄riana ciuitas decreuit: & dedit: & qd̄ sp̄ optiuit sine ulla cōtrouersia. Deide si qd̄ hēbit cū ali quo Hellespōtinio cōtrouersiæ, ut i illā Diocesim reii cias. S3 n̄ mihi uideor: cū tibi totū hoiez diligētissime cōmēdari: singulas ad te ei⁹ cās pscribē debere: Sūma illa sit: qcqd officii: bn̄ficii, honoris in Gemiciliū cō tuleris id te existiabo in me ip3 atq̧ i rē meā cōtulisse

.M.T.C.Q.Thermo.propræ.S.D.

CVm mihi mlta grata sint: q̄ tu adduct⁹ mea cōmēdatiōe fecisti: tū in primis qd̄ Marcū Marciliū amici: atq̧ iterp̄tis mei filiū libe ralissime tractauisti. Vēit. n. Laodiceā, & tibi apd̄ me mihiq̧ pp te gr̄as maxias egit: Quar̄ qd̄ reliquū ē a te peto q̄tu apd̄ gratos hoies bn̄ficiū pōis: et eo libēri⁹ hic cōmodes: opamq̧ des quoad fides patietur: ut so cr⁹ adulescētis rea ne fiat Ego cū aña studiose cōmen dabā Marciliū: tū multo nūc studiosius: q̧ in lōga ap paritiōe singularē: & ppe incredibilē patris Marci lii fidē: abstinentiā: modestiamq̧ cognoui. Vale.

.M.T.C.Qu.Thermo propræ.S.D.

ET si mihi uideor itellexisse: cū tecū Ephesi de re Marci Annei legati mei locutus sū te ipsius causa uæhemēter oia uelle: tn̄ &. M. Anneū tāti facio: ut mihi nihil putē p̄termittēdū: qd̄ illius intersit: & me a te tāti fieri puto, ut non dubitē quin ad tuā uoluptatē: magnus cumulus accedat com mendatiōis meæ. Nā cū iādiu diligerem. M. Anneū. deq̧ eo sic existimarē: ut res declarat: q̧ ultro ei detu lerim legationē: cū multis petētibus denegassem, tn̄ uero: postea q̄ mecū in bello atq̧ in re militari fuit tā tā i eo uirtutem, prudentiam. fidē, tātāq̧ erga me bn̄ uolentiā cognoui: ut hominem neminē pluris faciā.

VBF. T si mihi: Ci. diligēter cōmēdat: thermo. m. Annei legati sui negocia. De quo dicit se locutum esse cū eo ephesi: q̄
Ephes⁹ e ciuitas est ut supra diximus: Asiæ regionis in Icario pelago.
ASC. T si mihi &c. Diligētissime cōmēdat thermo. m. ānei. legati sui negocia: de quo dicit se locutū eē cū thermo cū eēnt
e ephesi. ⁋ Ordo ē. etsi uideor mihi intellexisse cū locutus sum tecū Ephesi: q̄ ciuitas ē Asiæ: de re mar. Annei legati
mei te uelle uæhemēter oia cā ipsius: tn̄ ego facio. i. æstimo tanti. m. Anneū: ut nihil putē p̄termittendū mihi: quod
intersit idest in re & utilitate sit illius: & puto me fieri idest æstimari a te tanti: ut non dubitem quin magnus cumu
lus commendationis meæ. i. qui sit commendationis meæ malim tamen legere commendatione mea. i. ppter commēda
tionem

tionē meā: accedat.i. addaſ ad uoluptatē tuā. Nā cū diligerē diu.i p multos dies: Marcū Anneū: & existimarē.i. iudicarē de eo ſicut res declarat: q detuleri.i. optuleri ei ultro.i. nō reqſitus: legationē.i. ut eēt mihi legatus in Cilicia: eū denegaſ ſem: ſup. eā multis iā petētibus.ſ. eā tū uero.i. pcipue poſteaq̄ fuit mecū in bello atq; ī re militari: cognoui in eo tātā uirtutē .i. fortitudinē: prudentiā: fidē & tantā beneuolentiā erga me: ut neminē.i. nullum hoiem faciam pluris.ſ. q̄ eum.

Eū cū ſardiāis hēc cōtrouerſiā ſcis: cā; tibi expoſuim⁹ Epheſi: q̄ tu tū corā facili⁹ meliuſq; cognoſces. De reliquo mihi me hercule diu dubiū fuit: qđ ad te potiſſimū ſcriberē. Ius.n. quēadmodū dicis clarū: & magna cū tua laude notū ē. Nobis āt ī hac cā nihil aliđ op⁹ ē: niſi te ius inſtituto tuo dicē. S; tū cū me ñ fugiat: q̄ta ſit ī ptoř auctoritas pſēti iſta ītegritate: grauitate: clæmētia: q te eē iter oēs cōſtat: peto abs te p nřa cōiūctiſſima neceſſitudie: plimiſq; officiis pib⁹ ac mutuis: ut uolūtate auctē ſtudio tuo pficias ut. M. Anne⁹ itelligat te & ſibi eē: qđ ñ dubitat (Sæpe.n. mecū locutus ē) & mlto amiciorē his meis lřis eē fcm̄. In tuo toto īpio, atq; puīcia nihil ē, qđ mihi grati⁹ faceř poſſis. Iā apđ ip; gratiſſimū hoie;, atq; optimū uiř q̄ bñ poſiturus ſis ſtudiū tuū: atq; offm̄ dubitaſ te nō exiſtimo.

M.T.C.Qu. Thermo propræ. S.D.

CAius Cluui⁹ Puteolan⁹ ual de me obſeruat ualde q; ē mihi familiaris. Is ita ſibi pſuadet qđ ī tua puincia negocii h;, niſi te puinciā optinēte meis cōmēdatiōib⁹ cōfecerit: id ſe pditis & deſpatis hitutū. Nūc qñ mihi ab aīco officioſiſſimo tm̄ oneris īponiť ego quoq; tibi imponā p tuis ī me ſūmis officiis, ita tū, ut tibi noli moleſt⁹ eē. Milaſſii & alabādēſes pecuniā Cluuio debēt. Dixerat mihi Euthydem⁹ cū Epheſi eſſē ſe caratum: ut ecdici Milaſſii Romā mitterēť. Id factū ñ ē. Legatos audio miſſos eē: ſ; malo ecdicos ut aliqd cōfici poſſit. Quaſ peto a te, ut eos & Alabādēſes iubeas ecdicos romam mittere. pterea philoties alabādēſis Hypothecas Cluuio dedit. Hæ cōmiſſæ ſūt Cures uelim: ut aut de Hypothecis decedat eaſq; p curatorib⁹ Cluuii tradat: aut pecunia ſoluat, Præterea Heracleotæ: & Bargiletæ: q itē debēt. aut pecuniā ſoluāt: aut fructib⁹ ſuis ſatiſfaciāt. Caunii pterea debēt, ſ; aiūt ſe depoſitā pecūiā hūiſſe, Id uelim cognoſcas: & ſi intellexeris eos neq; ex edicto neq; ex decreto depoſitā hūiſſe: des operā: ut uſuræ Cluuio inſtituto tuo conſeruēť. His de reb⁹ eo magis laboro: qđ agiť res Cn. Pōpeii ēt nři neceſſarii & q is magis ēt mihi laboraſ uř quā ipſe Cluuius cui ſatiſfactū eē a nobis ualde: uolo. His de reb⁹ uæhemēter te ēt atq; ēt rogo. Vale.

SArdiāt: ñ ex ſardinia: ſ; Sardia citate. Quēadmodū q̄ ēt q̄ta moderatiōe. Dicas ius admiſtres iuſticiā. VBE. Sardianus ASC.

TV ſcis eū hře ōtrouerſiā cū Sardiāis.i. ciuib⁹ Sardię ciuitatis ī puincia Cilicia: nos expoſuim⁹ tibi cām Epheſi.i. cū illic eēmus q̄ tū tu cognoſces facilius & meli⁹ corā.i. qñ ueneris ī rē pſentē aut litigatores audieris me hercule dubiū fuit diu: qđ ſcriberē de reliquo.i. de eo: qđ ī ſtat potiſſimū ad te. Eni.i. q̄a ius ſup. eſt quēadmodū dicis ē clarū.i. euidēs: & notū ē.ſ. tibi: cum magna laude tua: q̄a iuriſperit⁹ euaſit. Nihil āt aliđ opus ē nobis ī hac cā: niſi te dicere.i. ut dicas ius.i. iudices: īſtituto.i. more tuo. Sed tū cū ñ fugiat.i. lateat me: q̄ta auctoritas ſit ī ptore pſenti iſta ītegritate.i. q ptor ſit iſtiuſmodi ītegritate: grauitate: clęmētia. q̄ cōſtat te eē īter oīs: peto abs te p neceſſitudine nřa cōiūctiſſima.i. arctiſſima: & officiis plurimis: paribus ac mutuis.ſ. inter nos: ut pficias uolūtale: auctoritate: ſtudio tuo ut. M. Anneus ītelligat te. Et.i. ſimul amicū eē ſibi: qđ nō dubitat: locutus ē.n. ſæpe mecū.ſ. hoc adſerēdo: & eē fcm̄ amicorū multo.ſ. q̄ fueras his lřis meis. Nihil ē qđ poſſis facere mihi gratius ī toto īperio tuo atq; puīcia.i. tātiſper dū eris ī puīcia Impator. Ego ñ exiſtimo te dubitare iā.ſ. ubi cognoſcis rē mihi tātope cordi eē: quā bñ poſitur⁹.i. locatur⁹ ſis: ſtudiū atq; offm̄ tuū hēt hoiem gratiſſimū atq; uirū optimū. Cū uir a uirtute dicaſ frequēs illi epithetō ē bon⁹ aut optim⁹. Vale.

Aius Cluuius. Negociū Cluuii puteolani ita cōmēdat Thermo: ut dicat ipm Cluuiū de eo deſperare: niſi id cōfecerit Thermo puīciā obtinēte: expoīt Ci. qđ ſit ī eo negocio: & qđ agēdum putet. Puteolan⁹. ex puteolis oppido Cāpanię. Deſpatis ſine ſpe. Milaſia: Milaſſa & alabāda ciuitates ſūt auctoř Ptolo. lydiæ mēōiæ. Ecdici: ſindici deſēſores. ὑποθήκας Hypotecas: q̄ ſūt obligatiōes bonorū immobiliū ſic ōtra pignora bonorū mobiliū: ſūt aūt termi iuris. Heracleotæ: ciues Heracleæ. Heraclea āt & Bargilia auctoř Stra. citates ſūt Carię. Caunii. q icolūt Caunū oppidū carię ualitudine: habitātiū ī fame a Cauno frē Biblidis cognominatū. Ex edicto ptorio. Decreto: ſenatus. Vſuræ. utilitati. Is.ſ. Pō. VBE. Milaſſa alabanda Ecdici Hypotheca Heraclea Barcilia Caunū ASC.

Ai⁹ Cluui⁹ &c. Negociū cluuii Puteolāi cōmēdat Thermo ut dicat ip; Cluuiū de eo deſpare niſi id cōfecerit: Thermo puīciā optinēte. Expoīt āt qđ ſit ī eo negocio & qđ agēdū putet: ut luce clari⁹ patebit legētib⁹ h ordīe. C. Cluui⁹ Puteolan⁹.ſ. patria: a Puteolis urbe Cāpānię obſuat me ualde: & ē ualde familiaris mihi. Is pſuadet ſibi.i. firmiter credit: ſe hiturū ī pditis & deſpatis: id negocii: qđ h; ī puīcia tua niſi ōfecerit.i. abſoluerit cōmēdatiōib⁹ meis.i. ob cōmēdatiōes meas te optinēte puīciā.i. tātiſp dū obtinebis puīciā. Nūc qñ.i. q̄ñqdē tm̄ oneris īpōiť mihi ab amico officioſiſſimo.i. pleiſſimo officii ī me: ego quoq; iponā tibi.ſ. tm̄ oneris p ſūmis officiis tuis ī me: tū ita ſup. iponā: ut noli eē moleſt⁹ tibi. Milaſſii & alabādēſes.i. ciues ī Milaſſa & Alaſſa ciuitatib⁹ Lydiæ Meonię dēnt pecūiā Cluuio. Enthydem⁹ dixerat mihi cū eēm Epheſi: ſe caraturū & Ecdici.i. ſindici defenſores Milaſſii mitterēť Romā: id ñ ē factū: ego audio legatos.i. oratores miſſos eē: ſ; malo Ecdicos: ſup. mitti: ut aliqd poſſit cōfici.i. trāſigi & cōpōi. Quaſ ego peto a te ut iubeas eos.ſ. Milaſſios: & Alabādēſes mitteř Romā Ecdicos.i. ſindicos ſuos pterea Philoties Alabādēſis dedit Cluuio hypothecas.i. obligatiōes bonorū imobiliū: hæ.ſ. hypothecę ſūt cōmiſſę.i. ſibi te: ueli ſup. ut cures: ut Philoties aut dcedat đ hypothecis.i. obligatiōib⁹ rerū imobiliū: ut dixi & tradat eas pcuratoribus Cluuii ne.ſ. āpli⁹: petāſ: aut pſoluat pecūiā.ſ. p nouis hypotheticis. aut p termi pductiōe. pterea Hera. & Bargi.i. ciues heracleę & Bargilię ciuitatū carię q itē.ſ. ſiſ. dēnt.ſ. Cluuio aut ſoluāt pecūiā: aut ſatiſfaciāt ſuis fructib⁹.ſ. iterež aut uſurā. Præterea Caunii a Cauno oppido Carię dēnt.ſ. pecūiā: & ut uř īnuere: uſurā. ſed aiūt ſe hūiſſe pecūiā đpoſitā ut nihil debeāt de uſura: dea opa; ut uſurę ōſeruēť cluuio iſtituto.i. ex more aut ōſtituto. tuo. Ego laboro de his reb⁹ eo magis q̄ res.i. negociū aut utilitas ēt Cn. Pōpeii neceſſarii agiť: & q is.ſ. Pōpei⁹ uř mihi laboraſ ei⁹ magis quā ipe cluui⁹ cui.ſ. Pōpe. ego uolo.i. cupio ualde ſatiſfactū a nobis. Rogo te uæhemēter ēt atq; ēt de his reb⁹.i. ob has res: ut ut has res cures. Vale.

VBB. Vo ma.primũ rogat.Ci.thermũ ut ad se r̃mittat.M.ãneũ legatũ þusq̃ pficiscat̃ i Ciliciã:qd cito futur̃ dic:deinde ei
q cõme.eiuf. Annei negociũ:qd hẽbat cũ Sardiãis.qd.⁸.alia epl̃a cõ.erat ãt Ci.eo tpe pc.ci. Adduci. psuaderi.
ASC. Vo magis &c.Primũ rogat Ci. Thermũ ut ad se remittat.M.Anneũ legatũ priusq̃ Ci.pficiscat̃ i Ciliciã:deinde cõ
q mẽdat ei⁹negociũ. Ordo ãt ẽ.Quo.i.q̃to magis ego cognosco quotidie ex lr̃is & nũtiis bellũ magnũ eẽ i Syria eo.i.tãto uehemẽti⁹cõtẽdo.i.istãter peto:a te p necessitudine nr̃a:ut remittas mihi prĩo quoq; tpe.i.ut primũ pos sis.M.Anneũ legatũ.i.q sit mihi legat⁹. Nã ego itelligo me & rẽp.posse adiuuari:uel.i.ẽt maxime:opa cõsilio:scia rei militaris ei⁹.s.Anne.i.qd.i.pp qd:nisi tãta res eius ageret.s.I puicia tua nec ipse potuisset adduci.i.psuaderi ut discederet a me:neq; ego sup.potuissẽ adduci ut dimitterẽ eũ ad me. Ego cogito pficisci i Ciliciã circiter Kal.Maii.op3 sup.ut Anne⁹redeat ad me añ eã diẽ. Illũ qd egi tecũ & corã i.I pñtia p uerba: & sup.abñs p lr̃as:& qd rogo nũc ẽt atq; ẽt ut tibi curæ: ut ɔficiat.i.trãsigat & absoluat:negociũ suũ qd hẽt cũ pplo Sardiãno ɔficiat inq̃ p ueritate.i.ęqtate:cãę:& p dignitate sua. Ego itellexi ex orõne tua cũ locut⁹ sũ tecũ Ephesi te uelle oĩa.cã ipsi⁹.M.Annei s3 tñ ueli sup.ut existies sic te nihil posse facere mihi grati⁹:q̃ si I tellexero illũ cõfecisse.i.finiuisse negociũ ex snia.i.uo lũtate sua:p te.i.te auxiliãte:idq;.i.id. Et rogo sup. te ẽt atq; ẽ i ut efficias id quãprimũ.i.ualde cito. Vale.

VBB. Municeps
l Vci⁹Cu.Cõmendatitia est hæc epl̃a:& q̃ argumẽto nõ idiget. Municeps.ex mũicipio.i.ex oppido meo. Hẽat aditus faciles ad te.i.liceat ei ad te uenire nullo Ipediẽte:cũ uoluerit.

ASC.
l Vcius &c.Cõmẽdat.L.Custidiũ dicẽs. Lucius Custidi⁹ẽ tribulis me⁹.i.mecũ de eadẽ tribu & mũiceps.i.de eodẽ mũicipio.s.arpio: & familiaris me⁹. Is hẽt cãm.i.litẽ ĩ cãm.i.cuius defensio nẽ deferret ad te. Ego:cõmendo tibi hoiem sicut fides tua:& pudor me⁹ postulat.i. usq; ad aras aut deos:tñ.i.dũtaxat:aut tm.i.i tñ ut hẽat faciles adit⁹ ad te:& ut ĩpetret te iubente:sup.ea æq̃.i.iusta:q̃ postulabit:& sentiat amicitiã meã pdesse sibi i þmis.i.pcipue apud te:ẽt cũ absim lõgissime:utpote i Cilicia. Vale.

VBE.
m Arcũ Fabiũ.tñ ẽ fere uerõ cõmẽdat Ci.Fabiũ curtio:qb⁹sup cõmẽdauit custidiũ Titio ruffo.

ASC.
m Arcũ &c.Cõmẽdat.M.Fabiũ dicẽs. Ego diligo unice.i.singlr.M.Fabiũ:& sũma consuetudo & familiaritas puetus.i.ualde uet⁹est mihi cũ eo. Ego nõ peto a te qd decernas.i.iudices: I cõtrouersiis.i.litib⁹ei⁹. Tu suabis edictũ & istitutũ.i. mãdatũ tuũ:ut dignitas tua & fides postulat:sed ut hẽat adit⁹ad te:q̃ facillimos:Ipetret te iubẽte.i.iussu tuo ea q̃ erũt æqua:ut sentiat amicitiã meã pdesse sibi ẽt cũ absim pcul.s.Rõa:q a I puicia:pserti.i.pcipue apd te. Ego rogo hoc uehementer ẽt atq; etiã. Vale.

VBE.
l Vcius Liuine⁹.M.reguli familiarissimi sui libertũ Triphonẽ Ci.cõmẽdat diligẽtissime pp ei⁹ in se bñficia. Officiosiorẽ ppẽsiorẽ ad bñficẽdũ:q calimitosis magis debemus q̃ iis q fortũa¹ pspera utunt̃. Per se.cã sua ptet respectũ proni. Bonã .i.magnã:ut Hora. At bõa ps ppl̃i decepta cupidine falso. Nil satis iungit:& Persius. At bõa pars pcerũ tacita libabit acerra. Hic.n.alr itelligi nõ põt si qdẽ nulla bẽiuolẽtia põt eẽ nisi bõa: Perspicere.cognoscere nã ut supra alio loco dixi:sicut aurũ igni:ita fides & beniuolẽtia hoĩm reb⁹aduersis pspicĩ. Sũma hyeme. ĩ maxia maris pturbatõe. Gratũ tibi.nã si me amas quod in me collatũ sit debet tibi quoq; gratum esse.

ASC.
l Vcius Leuinet⁹ Tripho ẽ libert⁹.L. Reguli familiarissimi mei. Cui⁹.s.Reguli calamitas.i.aduersitas miserãda:facit me ẽt officiosiorẽ in illũ. Nã ñ possũ eẽ bñuolẽtior.s.i illũ q̃ fui sp s3 ego diligo libertũ ei⁹ p seip̃3.i.sine respectu psoni Sũma.n. offã ei⁹extitert erga me his tpib⁹ nr̃is.s.tã piculosis & malis qb⁹potui pspicẽ facillime: bñuolẽtiã & fidẽ hominũ:q i aduersis pspici solẽt. Ego ɔmẽdo tibi eum ita ut hoies grati & mẽores.s.bñficii accepti:debẽt cõmẽdar̃ bñmeritos de se. Si forte alibi nõ dixi:norit puer ñ Recõmẽdo:sed cõmẽdo i usu eẽ. Tu feceris mihi p gratũ si ille itellexerit se q adierit multa pcula p salute mea:& sup. q nauigauit sæpe sũma.i.aspma hyeme.i.tẽpestate pluuiosa & frigida:fecisse gratũ ẽt tibi p sũma bñuolẽtia tua erga me. Vale.

Recommendo non dicitur.

M.T.C.Qu.Thermo propræ.S.D.

QVo magis quotidie ex lr̃is:nũtiisq; bellũ magnũ eẽ i Syria cognosco.eo uehementi⁹a te p nr̃a necessitudie cõtẽdo ut mihi.M.Anneũ legatum prĩo quoq; tpe r̃mittas.Nã ei⁹opa cõsilio scia rei militaris ul maxime itelligo me & rẽp.adiuuari posse. Q.d nisi tãta res ei⁹ agerer nec ipe adduci potuisset:ut a me discederet:necq; ego:ut eũ a me dimitterẽ.Ego i ciliciã pficisci cogito circiter kal.Maii añ eã diẽ Anne⁹ad me redeat op3.Illũ qd tecũ & corãt & p lr̃as diligẽtissime egit & nũc etatq; ẽt rogo:curæ sit tibi ut suũ negociũ qd h: cũ pplo sardião p cãæ ueritate i & p sua dignitate cõficiat.Intellexi ex tua orõne cũ te, cũ Ephesi locut⁹sũte ipsi⁹.M.Annei cã oia uelle. Si tñ sic ueli existimes:te mihi nihil grati⁹facẽ posse:q̃ si intellexero p te illũ ip̃m negociũ ex snia cõfecisse. Idq; q̃primum ut efficias:etiã atq; etiã rogo. Vale.

.M.T.C.Titio. M.F Rufo pr. Vrbano.S.

LVci⁹Custidius ẽ tribulis & municeps & familiaris me⁹ Is cãm hẽt quã cãm ad te deferet Cõmẽdo tibi hoiem, sic uti tua fides, & me⁹pudor postulat, tm̃ ut facile is adit⁹ ad te hẽat, q postulabit æq̃,ut iubẽte te impetret, sẽtiatq; meã sibi amicitiã ẽt cũ lõgissime absim pdesse in þmis apd te.

.M.T C.Curtio Pæduceano pratori S.D.

MArcũ fabiũ unice diligo:sũmaq; mihi cum eo cõsuetudo & familiaritas ẽ puetus In ei⁹controuersiis:qd decernas,a te non peto Seruabis ut tua dignitas & fides postulat:edictũ & istitutũ tuũ:s; ut q̃ facillimos ad te adit⁹hẽat:q̃ erũt æq̃ iubẽte te ipetret ut meã amicitiã sibi ẽt cũ pcul absim pdesse sẽtiat: p sertim apud te.Hoc uehemẽter ẽt atq; ẽt rogo. Vale

.M.T.C.C.Munatio.C.F.Salutẽ dicit

LVcius Leuine⁹Tripho ẽ oino lucii reguli familiarissimi mei libertus Cui⁹ calamitas ẽt officiosiorẽ me facit in illũ.Nã bñuolẽtior quã sp fui eẽ nõ possũ.S: ego libertũ ei⁹p seip̃3 diligo Sũma.n ei⁹ erga me officia exstiterũt:his nr̃is tpib⁹ qb⁹facillime bñuolẽtiã hoiũ & fidẽ pspicere potui Eũ tibi ita commẽdo:ut hoies grati & mẽores bñmeritos d se cõmẽdar̃ debẽt.Pergratũ mihi feceris:si ille itellexerit:se q p salute mea multa picula adierit:sæpe hyeme sũma nauigarit,p tua erga me bñuolẽtia gratũ ẽt tibi fecisse.

℄ Tito Pinnio.

VBE.

Ito Pinnio. Pinnius quidam ciuis Romanus: cui nicenſes grandē pecuniā debebant: moriens Ci. filio tutorē reliquit & ſecundū hæredem. Itaꝗ rogat Ci. Silium prætorem: ut eius cauſa det operam ut illa pecunia ſoluatur Pinnio filio Titi Pinnii: ſibi.n. pergratū futuꝝ. Tutorē. defenſorē & cōſeruatorē bonoꝝ et° ꝑ filio nā dr̄ is qui daī ad eū tuendū: q ſe ꝑ ætatē nōdū tueri pōt: hæc āt ætas ē ſm iuriſcōſultos uſq ad pubertatē: quæ eſt ad. xiiii. annū: nā inde uſq ad. xxv. datur curator: q ē datur furioſis & mētecaptis. Nicenſes: ciues Niceæ: eſt āt Nicea ciuitas Prouinciæ: quæ ſcribit Strabo: licet in italibus partibus ſit: tū in Manſilienſiū iure permaneat.

Tutorē

Curator

Nicea

M.T.C.P. Silio Propræto. S.D.

Tito Pinnio familiariſſime me uſum eſſe ſcire te arbitror: quod quidē ille teſtamento declarauit: qui me tū tutorē: tū etiā ſecundū hęredem inſtituerit. Eius filio mire erudito & ſtudioſo: & modeſto pecuniā Niceenſes grandē debent ad ſeſtertiū octogies: & ut audio: in primis uolunt ei ſoluere. Per gratum igitur mihi feceris: quando non modo reliqui tutores qui ſciunt quanti me facias: ſed etiam puer ipſe ſibi perſuaſit te & omnia mea cauſa facturū eſſe: ſi dederis operam: quoad tua fides dignitaſq patietur: ut quamprimum pecunia pinnino ſoluatur Niceenſium nomine. Vale.

Ad.o.ſ. pro. ſeſtertioꝝ: & ſubaudiī milia. i. ad octoginta milia ſeſtertiū eleganter aūt in his ſermonibus ponunt oratores & poetæ aduerbia pro nominibus: ut debes decies ſeſtertiū: quadragies ſeſtertiū: & ſic in cęteris & utuntur gtō ſyncopato in nominibus nūmoꝝ: dicimus ēt & hic ſeſtertius: Volunt. habent uoluntatem ex quo erit tibi facilius dare operam. ut faciant quod uolunt iam facere. Ipſe puer. Pinnius filius Titi. Nomine debito.

Seſtertius

ASC.

Ito &c. Cōmēdat Titum Pinnium ciuem Romanum: cui Nicenſes grandē debebāt pecuniā: rogans prætorē ut eam curet perſoluendam. Ordo eſt. Ego arbitror te ſcire me uſum eē familiariſſime Tito Pinnio: quod. i. quā familiaritatē: ille quidē declarauit teſtamento qui inſtituerit me tum tutorem ſcilicet filio ſuo: tum etiam ſecundū. i. ſecundariū hæredē: ut. ſ. ſi filius eius moriatur Cicero hæres ſit. Nicenſes. i. ciues Niceæ ciuitatis in prouincia maſſiliem: debēt filio eius ſcilicet Titi Pinnii. erudito mire & ſtudioſo & modeſto: pecuniam grandē ad ſeſtertiū octogies. i. ad ducentas libras: Monui prius neutra nō admittere ſyncopē genitiui ſi coincidā · cū ntō ſingulari: & tū eū nõie nūerali ueuſte ſyncopē in gtō fieri: tū maluit Ci. dicere ad octogita ſeſtertia: aut ſeſtertiorū: aut ſeſtertiū. Et ut audio ipſi uolunt in primis. i. maxime ſoluere ei. ſ. filio Titi. Tu igiī feceris mihi pergratum: qm̄. i. qm̄ non ſolū reliqui tutores qui ſciunt quanti facias me: ſup. perſuaſerunt ſibi: ſed etiā puer ipſe perſuaſit ſibi te facturū eē oīa cauſa mea: ſi dederis operā quoad. i. quatenus fides & dignitas tua patietur ut pecunia ſoluatur Pinnio. ſ. minori: ꝗprimum. i. ualde cito: nomine idest ex debito Niceenſium: pro quo aliqui Niceenſium legunt. Vale.

M.T.C.P. Silio propræ. S.D.

Et ſi in Attilii negocio te amaui: cum enim ſero ueniſſem: tamen honeſtum equitem Romanū beneficio tuo conſeruaſti: & me hercule ſemper ſic in animo habui: te in meo ære eſſe propter. L. Lamiæ noſtri coniunctionē: & ſingularem neceſſitudinē. Itaꝗ primum tibi ago gratias: ꝙ me moleſtia liberas. Deinde impudentia proſequor (ſed idem ſarciam. Te enim ſemper ſic colā: & tuebor: ut quem diligentiſſime) Quintū fratrē meum: ſi me diligis: eo numero cura ut habeas: quo me. Ita magnū beneficiū tū magno cumulo auxeris. Vale.

VBE.

Et ſi in Attilii. Oſtendit Cicero nō dubitare ſe habere in numero amicorū Silium: cui agit gratias de beneficio collato in Attiliū: quē ſeruauerat a magno periculo cā & reſpectu ſui. Deinde pollicetur ſe amaturum eum uæhementiſſime: poſtremo commendat ei Cicero. Quintum fratrem ſuum ut eo numero amicorum habeat: quo & ſe. Habui in. a. mihi perſuaſi. In meo ære. idest te eſſe meum: te eſſe in cenſu & capitali meo: & eſt tractum a pecunia quæ dicitur eſſe in noſtro ære: cum noſtra eſt. Lamiæ quem maxime amo: & ipſe te. Proſequor impudentia. idest quod ſum impudens erga te. Sarciā. emēdabo: tractum a ſutoribus. Idem. ſ. ꝙ proſequor te impudentia. Vt. ſicut. Quam diligentiſſime. ſcilicet colo & tueor.

ASC.

Et ſi &c. Primum gratias agit deinde amorem ſuum pollicetur dicens. Et ſi idest quamquam: ego amaui te i negocio: idest tranſactione negocii Attilii. Cum enim ueniſſem ſero. i. tarde tū cōſeruaui beneficio tuo. i. per beneficium tuū: equitē Romanū honeſtum. Et me hercule. ſ. ita iudicante ut uerū dicā: ego ſemper habui in aio. i. iudicaui te eſſe in ære meo. i. meum: ut quæ ære nr̄o emimus aut eluximus: ꝓpter coniunctionem & ſingularem neceſſitudinem Lucii Lamiæ nr̄i. Itaꝗ ago primū gratias tibi ꝙ liberas me moleſtia: deinde proſequor impudētia. i. impudenti petitiōe: ſed ſarciam: idest reficiam & compenſabo idem: ego enim colam & tuebor te ſemper ſic: ut ſup. eum quem ſcilicet colam diligentiſſime. Cura ſi diligis me: ut habeas Quintum fratrem meum eo nūero idest ea æſtimatione: quo idest qua me. Tu auxeris ita beneficium tuum magnum: cumulo magno. Vale.

M.T.C.P. Silio propræ. S.D.

On putaui fieri poſſe ut mihi uerba deeſſent ſed tamen in. C. Lenio cōmendando deſunt Itaꝗ rem tibi exponam paucis uerbis: ſed tū ut plane perſpicere poſſis uoluntatem meā.

VBE.

Non putaui. Lænium quendam Cicero diligentiſſime commēdat Silio: quem Lænium & a ſe & a Qu. fratre ſuo uæhementer amari dicit: petit autem ab ipſo Silius: ut illius negocium expediat: quod habet in eius prouincia: & ei dicat & cōſulat: quod uidebitur illi utile fore. Fieri. p. ac dicere eſſe poſſibile. Mihi. tū in dicēdo copioſe. Deſunt: quia non inuenio quibus uerbis eum tā diligenter tibi cōmendem: ꝗ & uolo & debeo.

ASC.

On putaui &c. Lænium ſic adfectanter cōmēdat ut in eius cōmēdatione dicat ſibi uerba deeſſe. Ordo ē. Non putaui. poſſe fieri ut uerba deeſſent mihi. i. deficerent in cōmēdādo aliquo: ſed tū deſunt in cōmēdādo Caio Lenio. Itaꝗ exponam tibi rē paucis uerbis. ſed tamen ſup. ſicut poſſis perſpicere plane uoluntatem meam.

VBB. ¶ INCRedibile. exponit causas commendationis. ¶ Id fra. id accidit quod eum tanti faciamus. ¶ Superesse. superabũdare: quia plura de eo dicam. ¶ Solutum. expeditum.

ASC. ¶ INCREdibile est. i. difficile creditu: quanti & ego & frater meus qui est charissimus mihi: faciam⁹ Mar. Leniũ. ¶ Id scilicet ꝙ eũ sic amamus: fit tũ plurimis officiis eius: tũ summa ꝓbitate & singulari modestia eius. ¶ Ego inuitissimus dimisi eũ a me tum ꝑpter familiaritatẽ & suauitatẽ cõsuetudinis: tum ꝙ utebar libẽter cõsilio ei⁹ fideli ac etiã bono. ¶ Sed uereor ne putea uerba superesse. i. redundare & nimia esse mihi quæ dixeram defutura. ¶ Ego cõmẽdo tibi hoiem: sicut intelligis me debere cõmẽdare eũ de quo scripserim ea supra. i. quæ ꝓmisi. ¶ Et peto a te uehementer etiã atq; ẽt: ut expedias sup. id negocii: quod hẽt in prouincia tua: & sup. ut dicas ipsi id quod uidebit̃ tibi rectũ eẽ. ¶ Tu cognosces hoiem facillimũ & liberalissimũ. ¶ Itaq; rogo ut remittas eũ ad me q̃primũ. i. ualde cito: solutũ & liberũ: negociis cõfectis per te. ¶ Tu feceris mihi & fratri. s. meo id gratissimum. Vale.

VBB. Ero. Cõmẽdat & laudat plurimũ Ci. gratitudinẽ Nerõis: q apd Ci. dixerat se oi honore a Silio affectũ fuisse: deide rogat Si. ut ea q̃ cũ eo egit de Nerone faciat: q̃ ãt ea sint expõit. Deide cõmẽdat ei Nisęos necessarios Nerõis. Postea uero Stra. Seruilium. Postremo eundẽ Neronẽ uæhemẽtius cõmẽdat. ¶ Haberi ab ali. q eẽt ꝑtermissus. i. quẽ i eũ ñ ɔtulisses. ¶ Agi tecũ. i me tecũ loq: uel te a me rogari. ¶ Sustẽtes. suspẽdas: sustineas. ¶ Dũ. dõec. ¶ Ei⁹ Pãsæ q̃ ãt res eẽt: ñ facile itelligit̃. Nisęos. ciues Nisę: q̃ ciuitas ẽ lydię Mæoniæ aliã põit Ptolome⁹ ĩ Licia apd mõtẽ Massicitẽ: & l3 dicant̃ & aliæ: nũc de ea q̃ i Lydia itelligit̃. ¶ Patrocinio. defensiõe. ¶ Impẽsius. uæhemẽti⁹. ¶ Relinq̃s. qđ fiet: nisi te obtinẽte ꝓuinciã sit liber & expeditus.

Susten tes ... Nisa ... Quęst⁹

¶ Dissimilis tui. i. auari: cũ tu sis liberalis. ¶ Quæstũ. lucrũ: q a fortasse ali⁹ succedet tibi tui dissimilis: q magis delectabit̃ lucro quã iustitia. ¶ Magnũ theatrũ. i. fortunã q̃lis ĩ theatro eẽ solet: ẽ. n. trãslatio. ¶ Non ut hæc. n. s. Cilicia: sensus ãt ẽ: ista ꝓuincia cui tu præes hẽt magnã fortunã: nõ ãt cõmẽdationẽ & gloriã adolescẽtis. s. Nerõis: sicut nr̃a Cilicia: itaq; quãto maior ẽ istic fortuna tanto magis indiget fauore tuo.

ASC. Ero meus &c. Cõmendat & laudat plurimũ gratitudinẽ Neronis cuiusdã nõ q̃dẽ illius tyrãni q lõge post Ci. fuit: sed alteri⁹ faciẽs p hoc eũdẽ cõmẽdatiorẽ. ¶ Ordo ẽ Nero me⁹. s. amicus egit tibi mirificas gratias apud me. i. me alloquẽs: sup. & prsus. i. oino icredibiles: ut diceret nullũ honorẽ potuisse haberi. i. ĩpẽdi sibi q ꝑtermissus esset a te: tu capies magnũ fructũ ex eo. i. eius gratitudine. ¶ Nihil. n. ẽ gratius illo adulescente: sed me hercule tu fecisti gratissimũ: quoq;. i. etiã mihi. ¶ Ego enim neminẽ facio pluris ex oi nobilitate. i. oibus nobilibus. ¶ Ita si feceris ea: q̃ ille. s. Nero uoluit agi. i. tractari & trãsigi tecum p me tu feceris mihi gratissimũ. ¶ Primũ sup. ut sustẽtes. i. suspendas & ꝓtrahas: rem. i. litẽ & cõtrouersiã: de Pausania Alabandẽ si dũ. i. donec Nero ueniat. ¶ Ego intellexi eũ. s. Neronẽ cupere uæhemẽter sup. id: cã eius. s. Pausaniæ. Videbit̃ forte ordo melior. ¶ Primũ intellexi ut sustẽtes rẽ de Pausania Alabãdẽsi dũ Nero ueniat eũ cupere uæhemẽter cã eius. s. Pausaniæ. ¶ Itaq; rogo te ualde hoc: deinde sup. ut habeas commendatissimos tibi. Nisæos. i. ciues Nisæ ciuitatis Lydiæ Mæoniæ: quos Nero habet necessarios in primis. i. ĩter primos: & tuet̃ ac defendit diligẽtissime: ut illa ciuitas intelligat: sũmũ ꝓsidiũ eẽ sibi in ꝓcinio Nerõis. ¶ Ego ɔmẽdaui tibi sępe Stratonẽ Seruiliũ: ego facio nũc id impensius. i. maiore cura & ipensa: eo. i. ꝓpterea: ꝙ Nero suscepit. s. tuẽdã cãm eius. ¶ Nos petimus tm̃. i. dũtaxat a te: ut agas cã tẽ: ne relinquã hoiem innocentẽ. s. Seruiliũ ad quæstũ. i. lucrum aut rapinam alicui⁹ dissimilis tui. i. iniqui & ihũani. ¶ Id erit tum. i. simul: gratum mihi: tum. i. simul existimabo. i. iudicabo te: usum eẽ hũanitate tua. ¶ Hæc ẽ summa. i. principalis petitio huius epistolæ: ut ornes Neronẽ oibus rebus: sicut instituisti. i. ĩcepisti: atq; fecisti. ¶ Ista prouincia. s. in qua es: habet magnum theatrum. i. multos spectatores: ut theatrũ habere solet: nõ ut hæc nostra. s. prouincia: quia ea nõ habet tãtum theatrum: habet aũt theatrũ appositorię: cõmendationes atq; gloriam adulescentis nobis: ingeniosi: abstinẽtis. ¶ Quare si Nero erit usus te fautore: sicuti utetur profecto & usus est.

Incredibile est quanti faciamus & ego: & frater me⁹: qui mihi charissimus est M. Leniũ. Id fit tũ plurimis eius officiis: tũ sũma eius probitate: & singulari modestia. Ego eũ a me inuitissimus dimisi: tũ propter familiaritatẽ & cõsuetudinis suauitẽ: tũ ꝙ consilio eius fideli ac etiã bono libenter utebar. Sed uereor ne iam mihi superesse uerba putes quæ dixerã defutura. Commendo tibi hoiem: sicut itelligis me: de quo ea supra scripseri: debere cõmẽdare. Atq; uæhementer ẽt atq; etiã peto: ut qđ hẽt in ꝓuincia tua negocii expedias: qđ tibi uidebit̃ rectũ eẽ: ipsi dicas. Hoiem facillimũ: liberalissimũq; cognosces. Itaq; te rogo: ut eũ solutũ: liberũ cõfectis negociis per te: q̃primũ ad me remittas. Id mihi fratriq; meo gratissimũ feceris. Vale.

M. T. C. P. Silio Proprę. S. D.

Ero meus mirificas apud me tibi gratias egit prorsus incredibiles: ut nullũ honorẽ sibi haberi potuisse diceret: qui a te prætermissus eẽt: magnũ fructũ ex eo capies. Nihil enim est illo adulescẽte grati⁹: s; me hercule mihi quoq; gratissimũ fecisti. Pluris eni ex oi nobilitate neminẽ facio. Itaq; si ea feceris: q̃ ille p me tecũ agi uoluit: gratissimũ mihi feceris. Primũ de pausania Alabandensi sustentes rẽ dũ Nero ueniat. Væhemẽter eius causa cupere eũ intellexi. Itaq; hoc ualde te rogo. Deinde Nisæos: quos Nero in primis hẽt necessarios diligentissimeq; tuetur ac defendit: habeas tibi cõmendatissimos: ut intelligat illa ciuitas sibi in Neronis patrocinio sũmũ esse præsidiũ. Stratonẽ Seruiliũ tibi sæpe cõmendaui: nũc eo facio id ĩpẽsius: ꝙ eius cãm Nero suscepit. Tm̃ a te petimus: ut agas eã rẽ: ne reliquas hoiem inocentẽ ad alicuius tui dissimilis q̃stũ. Id tũ gratũ mihi erit: tũ etiã existiabo te hũanitate tua eẽ usũ. Sũma huius ep̃læ hæc ẽ, ut ornes oibus rebus Neronẽ: sicut instituisti: atq; fecisti. Magnũ theatrũ habet ista prouincia: non ut hæc nr̃a adulescentis nobilis, ingeniosi, abstinentis cõmẽdationes atq; gloriã. Quare si te fautore usus erit, sicuti & ꝑfecto utet̃: & usus est, amplissimas clientelas acceptas a maioribus

¶ Confirmare.

CCONFIRmare.dum ei proderit ficut & maiores fui. Clientelas.ideſt clientum multitudines. Hoc in genere.in huiuſmodi rebus. Vale. VBE.

IPSE poterit confirmare:ſcilicet ſibi:ampliſſimas clientelas acceptas a maioribus:& obligare ſup.eas ſibi beneficiis ſuis. Si adiuueris eum in hoc genere eo ſtudio quo oſtendiſti:tu poſueris.i.locaueris: ſcilicet illud beneficiũ:pclariſſime apud illud:ſed feceris etiam mihi gratiſſimum. Vale. ASC.

cõfirmare poterit:& beneficiis ſuis obligare. Hoc in genere ſi eum audiueris eo ſtudio quo oſtẽdiſti apud ipſum præclariſſime poſueris:ſed mihi etiam grariſſimum feceris. Vale.

M.T.C.P.Silio Propræt.S.D.

CVm Publio Terẽtio Hiſpone: qui operas i ſcriptura pro magiſtro dat:mihi ſumma familiaritas conſuetudoq; eſt. Multaq; & magna inter nos officia paria:& mutua intercedũt. Eius ſumma exiſtimatio agitur in eo:ut pactiones cũ ciuitatibus reliquis conficiant:non me præterit nos eam rem Epheſi expertos eſſe:nec ab epheſiis nullo modo impetrare potuiſſe. Sed qñ quẽadmodũ omnes exiſtimant & ego intelligo:tua tum ſumma integritate:tum ſingulari humanitate:& manſuetudine conſecutus es:ut libentiſſimis græcis nutu:quod uelis cõſequare:peto a te maiorem in modũ:ut honoris mei cauſa hac laude Hiſponem adfici uelis. Præterea cum ſociis ſcripturæ mihi ſumma neceſſitudo eſt: non ſolum ob eam cauſam: ꝙ ea ſocietas uniuerſa in mea fide eſt:ſed etiá ꝙ pleriſq; ſociis familiariſſime utor. Ita & Hiſponem meum per me ornaris: & ſocietatem mihi coniunctioré feceris. Tuq; ipſe & ex eius obſeruantia gratiſſimi hominis:& ex ſociorũ gratia hominum ampliſſimorũ maximũ fructum capies: & me ſummo beneficio adfeceris. Sic enim uelim exiſtimes ex tota tua prouincia omniq; iſto imperio nihil eſſe: quod mihi gratius facere poſſis. Vale.

CVm Publio. Scriptura nomen erat officii eorũ qui ſcribebant prouinciales res & uectigalia: & pactiones cũ ciuitatibus: huius ſcripturæ ſocietas erat in qua erat magiſter & prior. Teren. Hiſpo:quem nunc Cicero cõmendat Silio ut eius opera conficiat Hiſpo pactiones cum reliquis ciuitatibus prouinciæ Silii.quem dicit ſe intelligere faciliime cõſequi quicquid uelit a græcis quicquid enim collatum fuerit in ipſum Hiſponem:bene collatum iri & ſibi gratum fore. Dat.o.i.laborat & exercetur. Pro magiſtro tanquã prior ut ſupra diximus. Exiſtimatio. honor Pactiones.cõuentiones:pacta. Eam rem: ut conficeret pactiones. Expertos eſſet tentaſſe. Qñ. qm. Libentiſſime.ideſt promptiſſimis animo & uoluntate. Nutu.ideſt faciliime.q.d.ſolum innuendo. Affici hac laude.habere hãc laudem: ut pactiones cõficiat. Socius.erat enim ut diximus ſocietas huius officii. In mea fide in mea tutela. Per me: cauſa mea. Imperio.præerat enim prouinciæ tanquã imperator cum exercitu:ſicut & Cice.Ciliciæ. VBE. Scriptura.

CVm Publio &c. Cõmẽdat Terentiũ hiſponem qui in ſcriptura.i.officio ſcribendi prouinciales & uectigalia uicẽ magiſtri tenebat:dicẽs. Sũma familiaritas & cõſuetudo eſt mihi cum Publio Terentio Hiſpone qui dat operas in ſcriptura.i. qui ſcribit pro magiſtro.i.loco magiſtri.ſ.rationum: & multa & magna officia intercedunt.i.communia ſunt & coniunctionem faciunt inter nos:paria.i. æqualia & mutua. Summa exiſtimatio.i. reputatio eius agitur.i. uerſatur in eo:ut conficiat pactiones.i. in conficiendis pactionibus & conuentionibus cum reliquis ciuitatibus. Non præterit me:ideſt memor ſum:nos expertos eẽ.i.tentaſſe periclitando:eam rem: ut.ſ. pactionẽ conficiat Epheſi: nec potuiſſe.ſ.nos impetrare.ſ. illud ullo modo ab Epheſiis. Sed quando.i.quoniã quẽadmodum omnes exiſtimãt:& ego intelligo: ſunt qui fruſtra interferãt feciſti:tu conſecutus es tum tua ſumma integritate & manſuetudine: ut conſequare: ideſt optineas:græcis libentiſſimis ideſt uolentiſſimis:nutu ideſt ſolo iudicio capitis quod uelis: peto a te in maiorem modum:ut uelis cauſa honoris mei. Hiſponẽ adfici hac laude.ſ.ut confecerit reliquas pactiones. Præterea ſumma neceſſitudo eſt mihi cum ſociis ſcripturæ.i. q ſimul rõnes cum Hiſpone ſcribunt: non ſolum ob eam cauſam ꝙ ea ſocietas uniuerſa.i. ſimul tota eſt in fide.i.fideli protectiõe mea:ſed etiam ꝙ utor familiariſſime pleriſq; ſociis:ita.i.& ſic ornaris pro ornaueris.i.honore adfeceris Hiſponem meũ: & feceris ſocietatem.ſ.ſcribentium:coniunctiorem mihi. Et tu ipſe capies maximum fructum ex obſeruantia.ſ. actiua in te:eius.ſ.Hiſponis:hois gratiſſimi:& ex gratia ſociorum appoſitorie:hominum ampliſimorum:& adfeceris. Coniũgit diuerſos modos capies & adfeceris.i.adficies me ſummo beneficio. Velim enim ſup.ut exiſtimes ſic: nihil eſſe quod poſſis facere gratius mihi ex tota prouincia tua:& ex omni iſto.i.tuo imperio. Vale. ASC.

M.T.C.P.Seruilio.S.P.D.

AVlũ Cæcinnã maxime propriũ clientem familiæ noſtræ nõ cõmendaré tibi:cũ ſcirem: q̃ fide i tuos q̃ clæmẽtia in calamitoſos ſoleres eẽ niſi me & pr̃is eius quo ſũ familiariſſime uſus mẽoria:& huius fortũa ita moueret:ut hois oĩbus me cum ſtudiis officiiſq; cõiunctiſſimi:mouere debebat.

AVlum Cæcinnam. Cæcinna olim negociatus fuerat in Aſia:cui præerat Seruilius:reliquerat autem in ea negociatione multa q̃ conſequi non potuerat:& poſtea quia cum Põpeio aduerſus Cæſa. fuerat:& deſcripſerat contra Cæ.ut li.yi.uidimus: exilio mulctatus eſt. Itaq; cum in Aſiam proficiſceretur.ut ubi eſſet tutus: & reliquias Aſiaticæ negociationis conficeret Ci. eũ commendat Seruilio Aſiæ prætori:ut in iis reliquiis colligendis: & in cæteris rebus eum tueatur: ſibi.n. fore gratiſſimum. Calamitoſos.qualis eſt ipſe Cæcinna:ut li.yi.uidere licet. Fortuna.calamitas. VBE.

AVlũ Cæcinnã &c. Cõmẽdat. A. Cæcinnã q prius i Aſia negociatus fuerat:cui pˉerat Seruili⁹:reliq̃rat aũt i ea negociatiõe multa q̃ ↄſeq nõ potuerat:& poſtea qa cõtra Cæſa. ſcripſerat:ut lib.yi.uiſum ẽ ex filio dãnat⁹ fuerat. Credo eſt. Ego nõ cõmẽdaré tibi. A. Cæcinnã clientẽ maxime ppriũ nr̃æ familiæ cũ ſcirem:q̃ fide.i.fideli ꝓtectiõe To leres:eẽ.i.erga tuos:& quã clæmẽtia i calamitoſos:niſi & mẽoria pr̃is ei⁹ quo ſum uſus familiariſſime:& fortuna huius Auli filii ei⁹:moueret.i.adficeret memoria:ut ſup. fortũa hois ↄiũctiſſimi mecũ oĩb⁹ ſtudiis & officiis:debat moueŕ ſup; me. ASC.

VBE. CONtentiōe. efflagitatione & instantia. Per te. tuo fauore. Consecuti. a Cæsa. cui cū exilio mulctauit. Reliquis. in his qui supersunt ei colligenda. Tegas. protegas: defendas. Vir. Nec apollinis insula texit.

ASC. EGo peto a te oi cōtētiōe. i. istātia: hoc. s. qđ statim dicet: ita ut non possim petere maiore cura & maiore labore aīt ut meæ lřæ adferāt aliquē cumulū. i. aliqđ magnū augmētū: i. i. erga hoiem tm̄ & talē: calamitosum: quo. s. cumulo: aut quo pro ut iuues eū studiosius. i. maiore studio. i. fauore & conatu: q̄ faceres si nō eēt cōmēdatus a me quibuscunq; rebus possis: qđ si fuisses Romæ. s. qñ in exiliū actus ē: nos cōsecuti essem⁹ p te: ut opinio mea fert. i. ut opinor ēt salutē. i. ɔseruatiōnē i patria: Auli Cęcinnæ. De qua. s. salute ei⁹ recuperāda: nō tm̄. i. nihilominus q̄uis nunc amissa uideat̄ nos habemus magnā spē fretū. i. cōfisi & ad iuuti clæmētia. i. bēignitate collegę tui. s. Romæ agētis. Nūc qñ. i. qñgdē ipse Cæcina: secutus iustitiā tuā. i. famam aut opinionē de iustitia tua: duxit. i. existimauit: & arbitratus est puinciā istā. i. quā tu geris in Asia: eē sibi portū. i. receptaculū salutis tutissimū: rogo te ēt atq; ēt. i. iterū atq; iterū hoc ē frequēter: & ita ex aio ut iuues eū. Et. i. simul: in reliqis. i. ueterib⁹ debitis ueteris. i. pristinæ negociatiōis: qa añ bellū ciuile illic negociari solitus erat: collegēdis. i. coaceruandis a debitorib⁹: & tegas. i. ptegas: ac tueare. i. defendas sup. in cæteris rebus. Tu nihil. i. non aliquid non potes facere mihi aliquid gratius: hoc idest q̄ hoc. Vale.

A te hoc oi cōtētione peto sic ut maiore cura: maiore aī labore petere nō possim: ut ad ea q̄ tua sponte sine cuiusq̄ cōmēdatiōe faceres: in hoiem tm̄: & talē calamitosum aliquē adferāt cumulū meæ lřæ quo studiosius eū qbuscūq; rebus possis iuues, qđ si Romæ fuisses ēt salutē Auli Cecinæ essem⁹, ut opinio mea fert, p te cōsecuti. De q̄ tñ magnā spe; hēmus fræti clæmētia collegæ tui. Nūc qñ iusticiā tuā secutus tutissimū sibi portū puinciā istā duxit eē, etiā atq; etiā rogo te, atq; oro: ut eum & in reliquiis ueteris negociationis colligendis iuues: & cæteris rebus tegas: atq; tueare. Hoc mihi gratius facere nihil potes. Vale.

VBE. EX prouincia. Andronem Laodicensem familiarem suum in Asia proficiscētē Ci. diligētissime cōmendat Seruilio: ut eū recipiat in fidē suam & quibuscūq; rebus poterit: adiuuet. τρεῖς διοικήσεις: tris dioeceses: iurisdictiones. Laodicēsi. ex Laodicea urbe. Multo pluris: q̄ tunc: cum eram in prouincia. Non fugit te: non ignoras. Dignum. ho. i. dignum quem in domum tuam excipias.

ASC. EX prouincia &c. Andronē Laodicē: familiarē suū i Asiā proficiscētē diligēter cōmēdat Cicero Seruilio: dicens. Ego nullo sum usus ex prouincia mea Ciliciensi cui scis treis dioczeses. i. iurisdictiones asiaticas attributas fuisse familiarius quā Androni Laodicensi: filio Arthemonis: & habui eū. i. in ea ciuitate. s. Laodicea tum. i. pariter hospitē: tum. s. pariter: accōmodatū. i. applicatū & idoneū uæhementer: ad rōnē & cōsuetudinē uitæ meæ. Quēquidē ego cœpi facere etiā multo pluris postea q̄ decessi: q. i. eo q̄ expertus sum multis rebus: sup. eū: hoiem gratū & memorē mei. Itaq; ego uidi eū libētissime. Nō enim fugit te: q fecisti benigne plurimis in ista prouincia. s. tua: q̄ multi. s. q. scio q̄ paucissimi inueniant̄ grati. Ego scripsi hoc propterea: & ut intelligeres me laborare. i. sollicitū eē non sine cā: & ut tu ipse iudicares eū dignū hospitio tuo. Tu igit̄ feceris mihi gratissimū: si declararis pro declaraueris eū quāti. i. q̄ magni aut multifacias. i. æstimes me. i. si receperis eum in fidem tuam: & adiuueris eum quibuscunq; rebus poteris honeste & sine molestia tua: hoc erit mihi gratum uæhementer: & rogo te etiam atq; etiam ut facias id. Vale.

.M.T.C.P.Seruilio.S.D.

EX prouincia mea Ciliciensi: cui τρεῖς διοικήσεις Asiaticas attributas fuisse: nullo sum familiarius usus q̄ Androne Arthemonis filio Laodicensi: eūq; habui in ea ciuitate tū hospitem tum uæhemēter ad meæ uitæ rōnē: & cōsuetudinē accōmodatum. Quē quidē multo ēt pluris: postea q̄ decessi: facere cœpi: q̄ multis rebus exptus sum gratū hoiem: meiq; memorē. Itaq; eū libētissime uidi. Non te enim fugit qui plurimis in ista puincia benigne fecisti: quā multi grati reperiant̄. Hoc propterea scripsi: & ut me nō sine cā laborare intelligeres & ut tu ipse eū dignū hospitio tuo iudicares. Feceris igit̄ mihi gratissimū: si ei declararis quāti me facias: idest si receperis eū in fidē tuā & quibuscūq; rebus honeste ac sine molestia tua poteris: adiuuetis. Hoc mihi uæhemēter erit gratum. Idq; ut facias: te etiam atq; etiam rogo Vale.

VBE. GRatæ. Cū proficisceret̄ Seruilius in Asiā ꝓtor scripserat ad Ciceronē oēm nauigationē suā. Itaq; Ci. dicit eas lřas sibi gratas fuisse: qm oñderēt Seruiliū sui memorē eē. Petit deinde ab eo ut aliqđ de rebus puinciæ: & de institutis suis scribat: se aūt scripturū dicit rarius quid sentiat de statu reip. qđ autē agatur sæpius scripturum. Laudat autem consilium Seruilii: qui putet utilius esse tueri Asiam q̄ esse Romæ: polliceturq; se diligenter curaturū quicquid ad eius dignitatem ptinebit. Cursus. itinera progressus. Qua. memoria. Institutis. decretis a te factis in puīcia. Pro tua claritate. quia clarorum uirorum nulla facta possunt esse in obscuro: ut alibi dixit.

M T.C Seruilio Isaurico pcō. collegæ. S.

GRatæ uæhementer mihi tuæ literæ fuerunt. ex quibus cognoui cursus nauigationū tuarū. Significabas enī memoriā tuā nřæ necessitudinis: q̄ mihi nihil poterat eē iucūdius. Quod reliquū ē: multo etiā erit gratius: si ad me de repu. & de statu prouinciæ: de institutis tuis familiariter scribis. Quæ q̄q̄ ex m̄ltis p tua claritate audiā: tñ libētissime ex tuis literis cognoscam. Ego ad te de reipu summa

ASC. GRatæ &c. Cū pficisceret̄ Seruilius i Asiā ꝓtor scripserat ad Ci. nauigationē suā qđ hoc ordine sibi placuisse dicit Ci. Literæ tuæ fuerūt mihi gratæ uæhemēter: ex quibus cognoui cursum. i. processum nauigationū tuarū. Significabas enim. s. hoc faciendo memoriā tuā. i. te memorē: necessitudinis nřæ: qua nihil poterat esse iucūdius mihi. Quod reliquū ē. i. adhuc restat: erit mihi etiam gratius multo: quia utilius si scribes ad me familiariter de rep. & de statu prouinciæ: & sup. de institutis. i. ordinationibus tuis. Quæ q̄q̄ audiam ex multis pro tua claritate. i. propter claritatem tuam quæ nihil sinet te in occulto agere: tamen cognoscam libentissime ex literis tuis. Ego non scribam sæpe ad te.

Quid sentiam

℃ QVId sentiam. quod opiner. ℉ Periculũ. ne literæ ad manus Cæsa. puenirent. ℉ Collegæ. quia fuerat procõsul in Gallia: sicut & Ci. in Cilicia: & seruilius in asia. ℉ Magni referebat: uel utile erat. ℉ Male affectã: male tractã: uel male dispositã. ℉ Optan⁹ grati⁹. ℉ Obseruãtiã. reuerẽtia. ℉ Quod & adducit multas cãs suæ obseruãtiæ erga patrẽ Cęcinnę. VBE.

℃ QVId sentiam de summa .i. maxima salute reip. propter periculum eiusmodi literarum. ℉ Autem .i. sed: ego scribã sæpius quid agatur. ℉ Ego tamen uideor sperare fore .i. futurum esse: & esse .s. modo Cæsari Collegæ nostro .i. qui proconsul fuit in Gallia: cum ego essem in Cilicia: curæ: ut habeamus aliquam rempub. ℉ Si dicas etiam tunc cum Cæsar in Gallia esset aliqua erat respub. uerum de tẽpore quo Cæsar quodãmodo coactus ut se & suos tueretur rẽpub. inuaserat, loquitur: quam illi fuerat in animo aliquando restituere: collegam autem uocat: quia quondam simili magistratu functi erant: aut quia iam tunc in aliquo collegio seu augurali seu ꝯsulari simul erant. ℉ Cuius .s. Cæsaris: consiliis referebat .i. in re & utilitate erat: magni .i. magnope: te interesse .i. præsentem esse: sed si est tibi utilius .s. gloriosius præesse Asię & tueri: idest protegere istam partem reip. male adfectatã .i. animatã autem tractatã: idem quod profuturum idest utile futurum est tibi & laudi tuæ: debet eẽ quoq; .i. etiam optabilius mihi. ℉ Ego curabo summo studio & diligentia .s. summa: ea q̃ arbitrabor pertinere ad dignitatem tuam. ℉ Et in primis tuebor omni obseruãtia .i. ueneratiõe & custodia patrem tuum uirum clarissimũ: quod debeo facere: & .i. simul pro uetustate necessitudinis .i. necessariæ amicitiæ quæ est mihi cũ eo: & .i. simul: pro beneficiis uestris .i. tuis & patris: & pro dignitate ipsius .s. patris tui. Vale. ASC.

quid sentiam: nõ sæpe scribã ꝓpter periculũ eiusmodi literarum. Quid agatur aũt scribã sæpius: sperare tamen uideor: Cæsari collegæ nostro fore curæ & eẽ: ut habeamus aliquam rẽp. cuius consiliis magni referebat te itereſſe. Sed si tibi utilius est .i. gloriosi⁹ Asiæ præesse: & istã partẽ reipu. male adfectatã tueri. mihi quoq; idẽ: qđ tibi & laudi tuæ ꝓfuturũ est: optati⁹ debet esse. Ego q̃ ad tuã dignitatẽ pertinere arbitrabor summo studio: diligẽtiaq; curabo. In primisq; tuebor oĩ obseruantia clarissimũ uirũ patrẽ tuũ: quod & pro uetustate necessitudinis: & pro beneficiis uestris: & ꝓ dignitate ipsius facere debeo. Vale.

M. T. C. P. Seruilio Collegæ. S. D.

CAius Curtius Mitheres est ille quidem ut scis libertus Posthumi familiarissimi mei: sed me colit & obseruat æque atq; illũ ipsum patronũ suum. Apud eum sic Ephesi fui: quotiẽscunq; fui tanq̃ domi meæ. Multaq; acciderunt in quibus & beneuolentiam eius erga me experier & fidem. Itaq; siquid aut mihi: aut meorũ cuipiã in Asia opus est: ad hunc scribere consueui. Huius tũ opera & fide: tũ domo: & re uti tanq̃ mea. Hæc ad te eo pluribus scripsi: ut intelligeres me non uulgariter nec ambitiose: sed ut pro homine intimo: ac mihi pernecessario scribere. Peto igitur a te: ut in ea controuersia: quã habet de fundo cũ quondam Colophonio: & in cæteris rebus quantum tua fides patietur: quantũcũq; tuo cõmendo poteris: tantum ei honoris mei causa commodes. Et si (ut eius modestiam cognoui) grauis tibi nulla in re erit: si & mea commendatione: & sua probitate assecutus erit uti de se bene existimes: omnia se adeptum arbitrabitur. Vt igitur eum recipias in fidem. habeasq; in numero tuorum: te uehementer etiam atq; etiam rogo. Ego quæ te uelle. quæq; ad te pertinere arbitrabor: omnia studiose, diligenterq; curabo. Vale.

Caius Curtius. Curtiũ Mitherẽ libertum Posthumi familiarissimi sui Ci. cõmendat Seruilio ut in quadam cõtrouersia: quã habebat cũ quodã Colophonio de fũdo quodã ei faueat: & habeat in nũero suoꝝ. ℉ Ille. hẽt emphasim ad laudem. ℉ Æq. tã. ℉ Atq. q̃. ℉ Sic. tam familiariter. ℉ Scribere. ut pro me & meis agat. ℉ Vti .s. cõsueui. ℉ Vulgare. pro uulgariter .i. neglıgẽter. ℉ Sed ut .i. tãquã. ℉ Intimo. familiarissimo. ℉ De fundo .i. propter fundum .i. possessionẽ. ℉ Colophonio. ciui Colophonis: qđ est ciuitas in Ionia ab Andremõe Pylio cõdita: auctore Stra. de qua plura dicemus i cõmẽtariis epistolaꝝ Horatii quos ꝓpediem me editurum spero. ℉ Cõmodes. faueas: cõmoditatem facias. ℉ Bñ existimes: bñ sentias & iudices. VBE. Ægi Atqꝫ Colophon

Caius &c. Curtiũ Mitherã libertũ posthumi familiarissimi sui Cicero cõmẽdat. Seruilio ut in quadã cõtrouersia quã habebat cũ Colophonio de fundo quodã eum adiuuet: dicens. ℉ Caius Curtius Mitheres est ille: quidẽ uidet uacare ille: sed quia apte cohæret particulæ quidem: illi coniunxit: libertus Posthumi familiarissimi mei: sed colit atq; obseruat me: æque atq; .i. æqualiter: ut illũ ipsum .s. Posthumũ patronũ suum. ℉ Ego fui Ephesi in ea ciuitate Asiæ: quotiescũq; fui .s. Ephesi: apud eũ .s. C. Curtiũ sic tanq̃ .s. fuissem domi meæ. Et multa acciderunt in quibus experiret .i. simul beneuolentiã eius erga me. & fidẽ. ℉ Itaq; siqd opus est aut mihi aut cuipiam meoꝝ in Asia cõsueui scribere ad hunc: & sup. cõsueui uti tum opera & fide huius .s. C. Curtii: tum domo & re: tanq̃ mea. ℉ Ego scripsi. hæc ad te eo: idest propterea: pluribus supple uerbis ut intelligeres me non scribere uulgariter: idest more uulgi: aut ut de uulgo: nec ambitiose: idest more ambientis: qui digna & indigna ut impetret quod petit obire solent: sed ut pro homine intimo ac pernecessario mihi. ℉ Igitur quia honeste possum & ex officio debeo: ego peto a te: ut commodes: idest profis: & te applices ei: causa honoris mei: quia honorificum est magni fieri a magnis uiris: in ea controuersia idest lite: quam habet de fundo: idest de possessione fundi: cum quodam Colophonio: idest ciue Colophonis oppidi in Ionia: & in cæteris rebus: quantum fides: idest æquitas tua patietur: & quantum poteris tuo commodo: scilicet saluo. ℉ Et si. ut cognoui modestiam eius: in nulla: idest non ulla: non erit grauis: idest molestus & onerosus tibi in ulla re: & si adsecutus erit. ℉ Et idest simul: commendatione mea: & idest simul probitate sua: uti idest ut: bene existimes: idest iudices de se: hoc est iudices eum bonum: ipse arbitrabitur se adeptũ: idest nactum: omnia: scilicet quæ uult. ℉ Igitur ego rogo te uæhementer etiam atq; etiam: idest iterum atq; iterum: hoc est frequenter & diligenter: ut recipias eum in fidem: idest fidelem protectionem tuam: & habeas in numero tuorum: scilicet amicorum ac necessariorum. ℉ Ego curabo omnia studiose: idest adfectanter & diligẽter: quæ arbitrabor te uelle: quæq; idest & quæ arbitrabor pertinere ad te. Vale. ASC.

VBE. Titum Ampium. T. Ampii libertum ampium quem summopere laudat Ci. Seruilium commendat. ¶ Obscura. ignota. ¶ Fit. accidit. ¶ Nonnunquam: tribuo in uulgus. scilicet commendationes: idest commendo interdũ uulgares. ¶ Plerunq;. persæpe. ¶ Frugi. utilem.

ASC. Via &c. Excusans uenuste multitudinem cõmendatorum a se commendat adhuc Titi Ampii libertum: dicens. q ¶ Quia beneuolentia tua: in. i. erga me: non est obscura: sic. i. ex eo fit. ut multi uelint commendari tibi per me. ¶ Ego autem tribuo nonnunquam. s. beneficium commendationis in uulgus. i. uulgares: sed plerunq;. i. ut plurimũ: tribuo sup. necessariis: ut hoc tẽpore. ¶ Nam summa familiaritas & necessitudo. i. necessaria in amicitia coniunctio est mihi cum Tito Ampio Balbo. ¶ Ego commendo tibi in modum. i. formam maiorem: hoc est non uulgarem: sed ingẽtem libertũ eius Titũ Ampiũ: quia liberti patronorum suorum noia accipiebãt. Menandrũ: hoiem frugi. i. utilẽ & modestũ: & pbatũ. i. probũ reputatum uæhemẽter & patrono & nobis. ¶ Tu feceris mihi gratum uæhementer si commodaris. i. cõmodũ feceris ei: quibuscũq; rebus poteris sine molestia tua. ¶ Quod ut facias rogo te uæhementer etiam atq; etiam. Vale.

M. T. C. Seruio Sulpitio. S. D.

QVia nó est obscura tua in me bñuolentia sic fit ut multi per me tibi uelint cõmẽdari. Ego autem tribuo nonnunq̃ in uulgus: sed plerũq; necessariis ut hoc tpe. Ná cum Tito Ampio Balbo mihi summa familiaritas: necessitudoq; ẽ. Eius libertum Titum Ampium Menandrum hominẽ frugi, & modestum & patrono & nobis uæhementer probatum tibi cõmendo maiorem in modum. Væhementer mihi gratum feceris: si quibuscunq; rebus sine tua molestia poteris: ei cõmodaris. Quod ut facias, te uæhementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

VBE. MVltos. T. Augustũ cõmẽdat Ci. Comitẽ suum tpe exilii sui: petitq; a Seruio: ut eum ita tractet: ut intelligat hãc cõmẽdationem sibi plurimũ profuisse. ¶ Velle. s. te efficere. ¶ Non ea: nõ similis & par: quia cũ alio interdum est maior & iustior quam cum alio. ¶ Comes. quia semper fuit mecum.

Comes
Socius

¶ Illo tempore. exilii mei. ¶ Socius. proprie in periculis dixit socium: ut O socii: neq; enim ignari sumus ante malorum: comitem uero itinerum dixit. ¶ Permisissem. concessissem: ut discederet.

ASC. Vltos &c. Rursus se purgãs. Cõmẽdat Titũ Augustum: dicẽs. Necesse est sup. ut cõ m mendẽ tibi multos: qñ. i. quãdoquidẽ necessitudo nostra. i. necessaria coniunctio in amicitia: & beniuolentia tua erga me; ẽ nota oibus. ¶ Sed tametsi ego debeo uelle. s. qđ peto: causa oium quos cõmendo tñ nõ eadem cã. s. petẽdi est mihi cũ oibus: quia aliis plus aliis minus debet: plurimum autem se debere quem nunc commendat innuit subdens. Titus Augustus fuit. ¶ Et. i. simul: comes meus. i. me comitãs tanq̃ minor: illo tpe miserrimo. s. exilii mei: aut fugæ cum aliis Põpeianis: & socius meus. i. æqualiter particeps: omnium itinerum nauigationum laborum: periculorum meorum. ¶ Neq; discessisset a me hoc tpe: nisi ego permisissem ei. ¶ Quare ego cõmẽdo tibi eũ sicut unũ de domesticis meis & necessariis maxime. ¶ Tu feceris. mihi per gratum si tractaris pro tractaueris eũ ita: ut intelligat hanc commendationem fuisse sibi magno usui atq; adiumento. Vale.

M. T. C. P. Seruilio S. D.

MVltos tibi cõmendẽ necesse est: quando omnibus nota nostra necessitudo est: tuaq; erga me beneuolentia. Sed tametsi omnium causa quos cõmendo: uelle debeo: tamen cum omnibus non mihi eadem causa est. Titus Augustus & comes meus fuit illo miserrimo tpe: & oium itinerũ nauigationũ laborum: periculorum meorũ socius. Neq; hoc tẽpore discessisset a me: nisi ego ei permisissem. Quare sic tibi eum: commendo: ut unum de meis domesticis: & maxime necessariis. Pergratum mihi feceris: si eum ita tractaris ut intelligat hanc cõmendationẽ sibi magno usui atq; adiumento fuisse. Vale.

VBE. Æreliæ: anteq̃ pficisceret Seruilius i Asiam: c Ci. ei cõmendauerat coram Cæreliam necessariam suã: quæ multa habebat in Asia: quam etiam nunc per literas cõmendat: rogatq; eum ut illã adiuuet cũ habeat facultatem id faciendi propter senatusconsultum quod contra hæredes. C. Vennonii factum erat in fauorem Cæreliæ. ¶ Commune faciendum. admonendum: in memoriam tibi id factum reducendum. ¶ Propter magnitudinẽ puinciæ. quia habes magnã administrationẽ puinciæ: per quã posses fortasse esse immemor eius: quod mihi promisit. ¶ Recepisse. promisisse. ¶ Facultatem. cõmoditatẽ: occasionem. s. faciendi: quæ recepisti.

ASC. Æreliæ &c. Cõmẽdat & Cæreliã mulierẽ sibi necessariã quæ multa habebat in Asia ubi Seruilius tũ erat: negocia. ¶ Ordo est. Ego cõmendaui tibi præsens. i. corã: in hortis tuis: q̃. i. quã potui diligentissime: rẽ. i. litẽ: nomina. i. debita per nomina debitorũ notata & possessiões Asiaticas. i. quas habet in Asia. ¶ Et tu recepisti. i. pmisisti liberalissime mihi p consuetudine tua: & p perpetuis & maximis officiis tuis in me: hoc est cõformiter ad ea te facturũ oia. ¶ Ego spero te meminisse. i. memoria tenere: id. s. te recepisse: scio. n. sup. te solere. s. meminisse. ¶ Sed tñ pcuratores Cæreliæ scripserũt te eẽ cõmõefaciẽdũ ẽt atq;. i. frequẽter & diligẽter: pp magnitudinẽ. s. tuorũ i ea. ¶ Peto igit ut mẽineris te recepisse. i. pmisisse mihi cumulate. i. abũde: oia q̃ fides tua pateret. ¶ Eqdẽ. i. ego certe existio te habere magnã facultatẽ. ¶ Sed hoc ẽ cõsilii tui. i. pertinet ad cõsiliũ tuũ & iudicii. s. ad iudicium tuum cõmodandi. i. cõmodi faciendi Cæreliæ.

M. T. C. Seruilio Impe. S. D.

CÆreliæ necessariæ meæ rẽ: nomina: possessiones Asiaticas commendaui tibi præsens in hortis tuis quá potui diligẽtissime. Tuq; mihi pro tua consuetudine, proq; tuis in me perpetuis: maximisq; officiis omnia te facturũ liberalissime recepisti. Meminisse te id spero. Scio enim solere. Sed tamen Cæreliæ procuratores scripserunt te propter magnitudinem prouinciæ: multitudinemq; negociorum etiam atq; etiam esse cõmonefaciẽdũ. Peto igitur, ut memineris te omnia: quæ tua fides pateretur: mihi cumulate recepisse. Equidem existimo te hñe magná facultatẽ. Sed hoc ẽ tui consilii: & iudicii

¶ Ex eo

¶ Ex eo senatusc.pp id senatuscon. ¶ In hæ.contra hæredes:qui Cærelíæ aduersarii erát. ¶ Cōmodādi:cōmodū faciē VBE.
di.i.qd est factum in fauorem cærelíæ. ¶ Interptabere:uidebis quid uelit. ¶ Eius or.senatorii. ¶ Magni fu.magni æsti
matam esse. Itaq; eam debebis conseruare faciendo quicquid decreuit ipse senatus. ¶ Quod re.e. pro in eo qđ reliquū
est præter interpretationem illius senatusconsul. ¶ Benigne:liberaliter bene.

¶ Ex eo senatusconsulto.i.uirtute illius senatusconsulti:qđ fcm̄ ē in.i.cōtra hæredes Caii Venonii:gā qđ in unū latū est ASC.
pōt incōsiles applicari:unde addit. ¶ Tu interpretabere id senatusconsultū p sapia tua. ¶ Scio enim auctoritatē eius
ordinis.s.senatorii fuisse sp apud te magni.i. magnæ
æstimatōis. ¶ Quod reliquū est.i.q̄tū ad id qđ restat
scribendū:ego uelim sup.ut existimes sic quibuscūq;
rebus feceris benigne.i. fauorabiliter Cereliæ: te fa-
ctum esse gratissimum.i.rem gratissimam mihi. Vale.

ex:eo senatuscōsulto.quod in hæredes.C.Venonii fa
ctum est cereliæ commodandi:id senatuscōsultū tu in
terpretabere pro tua sapia.Scio.n.eius ordinis aucto
ritatem sp apud te magni fuisse.quod reliquū est: sic
uelim existimes:qbuscūq; rebus cereliæ benigne fece
ris mihi te gratissimum esse facturum. Vale.

M.T.C.Qu.Philippo.procon.S.D.

Ratulor tibi:q ex prouincia saluum te ad
tuos recepisti incolumi fama & rep.quod si
Romæ te uidissem.corá gratias egissem q
tibi.L.Egnatius familiarissimus meus absens.L.Op-
pius præsens curæ fuisset.Cū Antipatro Derbete mi-
hi nō solū hospitiū:uerumetiá summa familiaritas in
tercedit.Ei te uæhementer succensuisse audiui: & mo
leste tuli.De re nihil possum iudicare, nisi illud mihi
persuadeo: te talem uirum nihil temere fecisse. A te
aūt pro uetere nostra necessitudine etiam:atq; ēt pe-
to:ut eius filios:qui in tua potestate sunt:mihi potissi
mū condones:nisi quid existimas in ea re uiolari exi-
stimationem tuam.Quod ego si arbitrarer: nunq̄ te
rogarem:mihiq; tua fama multo antiquior esset: quá
illa necessitudo est.Sed mihi ita persuadeo.potest fie
ri:ut fallar:eam rem laudi tibi potius:quam uitupera
tioni fore.Quid fieri possit:& quid mea causa face-
re possis(Nam quin uelis: non dubito)uelim si tibi
graue non erit:certiorem me facias. Vale.

g Ratulor: gratulat Ci.Qu.Phi.q bn̄ admini VBE.
strata puincia icolumi fama & rep.in patriam
ad suos se recepisset:cui gr̄as a se agēdas dicit
q.L.Oppiū pn̄tē & Egnatiū abn̄tē familiarissimos su
os cōmēdatione sua curæ hūisset:deinde qa Philipp⁹
iratus fuerat cuidā Antipatro Derbeti hospiti Ci. &
familiari:& eius filios detinuerat & in ptāte sua habe
bat.petit ab eo: Cic.ut sine p̄iudicio eius estimatiōis
& dignitatis fieri pōt:& sibi cōdōet illos filios: de quo
qd acturus sit petit se certiorem fieri. ¶ Incolumi:inte
gra:qa oēs bene de te loquunt. ¶ Et rep.s. incolumi:
hoc est bene administrata. ¶ Succensuisse:iratū esse.
¶ De re.de cā ppter q̄ ei succensuisti.utrum iusta an
iniusta. ¶ Temere:sine cā. ¶ In tua ptāte: a te detēti. Temere
¶ Cōdones:ex domo dimittas. ¶ In ea re: cōdonan
do eos mihi. ¶ Violari.lędi. ¶ Existimationē:auctori
tatē. ¶ Antiqor:prior:carior. ¶ Potest fi.possibile est. Possibi
sed oratores rarissime dicūt possibile ē:sed sp fieri po le
test. ¶ Quid uelis.s.facere. ¶ Nō dubito:qa scio te oia
uelle mea causa:si mō salua fama tua facere possis.

Ratulor &c. Gratulat Publio Philippo ASC.
q bn̄ administrata puicia icolumi fama &
rep.ad suos recepisset. ¶ Deide eidē gra
tias agēdas a se dicit q Luciū Oppium
præsentē: & Egnatiū absentē cōmenda-
tos hūit. ¶ Tū antipatri reconciliationē & filiorū eius
liberationē ābit hōestissimis uerbis hoc ordie. ¶ Ego
gratulor tibi:q recepisti.te saluū ex puicia ad tuos &
hoc fama.s.tua incolumi.i.integra: & reo incolumi.i.
salua quod si uidissem te Romæ egissem gr̄as: q Lu
cius Egnatius familiarissimus meus fuisset tibi curæ
absens.i.cū eēt absens:&.L.Oppius præsens.i.cū eēt
p̄sens. ¶ Nō solum hospitium:uerumetiam summa fa
miliaritas intercedit.i.ē uinculū necessitudinis mihi. Cū antipatro Derbete ego audiui te succēsuisse.i.iratū fuisse uæhe
mēter:& tuli sup.id moleste.i.doléter. ¶ Ego nihil possū iudicare de re.i.de causis iratū:nisi sup.q p̄suadeo mihi illud:
te talē uirū.i.cū sis talis.i.tā iustus & prudens uir:nihil fecisse temere.i. sine legitima cā. ¶ Aūt.i.sed:ego peto a te ēt atq;
ēt p necessitudine nostra uetere:ut condones.i.dono emittas & libere abire sinas:potissimum mihi.i. p̄cibus aut amori
meo:filios eius q sunt i ptāte tua.i.detineri a te captiui:nisi existimas.i.iudicas existimationē.i.reputationē seu nomē &
famā tuā uiolari qd.i.in aliquo:in ea re.i.p eorū cōdonationē & in remissione. ¶ Qđ si ego arbitrarer.s.factū:ego nūq̄
rogarē.s.te id:& tua fama esset mihi multo antiqor.i.charior:eoq; antiqssimos amicos charissimos habemus:quam est il
la necessitudo.s.cū Antipatro hospite. ¶ Sed persuadeo mihi ita:pōt fieri ut fallar:eā rē fore tibi potius laudi.i.ad laudē
q̄ uituperationi.i.ad uituperationem. ¶ Velim si non erit tibi graue sup.ut facias me certiorē:quid possit fieri:& quid ue
lis facere causa mea:nam non dubito quin uelis:scilicet multa facere. Vale.

M.T.C.Qu.Philippo proconsu.S.D.

T si ñ dubito p tua í me obseruátia pq; nr̄a
necessitudie:qn cōmēdationē meá mēoria
teneas tn̄ ēt atq; ēt eūdē tibi.L.Oppiū fái-
liarē meū pn̄tē &.L.Egnatii fáiliarissimi mei abscētis
negocia cōmēdo.tāta mihi cū eo necessitudo ē fáilia
ritas ut si mea res eēt nō magis laborarē: Quapp gra
tissimū mihi feceris si curaris ut is itelligat mea te tm̄
amari q̄tū ipse existio.Hoc mihi gratius facere nihil
potes.Idq; ut facias te uæhementer rogo. Vale.

T si nō:Eidem Philippo commēdat Ci. VBE.
eosdem Oppium & Egnatium: quos an-
tea cōmendauerat:de quibus in præcedē
ti epistola uidimus. ¶ Is:Egnatius.

T si &c.cōmēdat rurs⁹ oppiū &.Egnatiū ASC.
Philippo:dicēs. ¶ Etsi ñ dubito p obsruā
tia tua i me & p necessitudie n̄ra qn tene
as mēoria cōmēdationē meā.s.q̄ nup feci
tn̄ ego cōmēdo tibi ēt atq; ēt eūdē.L. Op
piū familiarē meū pn̄tē.i.q apđ te ē: & negocia Lucii
Egnatii fāiliarissimi mei abscētis:qa rōę agētis. ¶ Tā
ta necessitudo & fāiliaritas ē mihi cū eo ut ñ laborarē
magis si eēt res mea.Quapp feceris mihi gratissimū si
curaris pcurauerismut is.s.Egnati⁹ itelligat me amari
a te tm̄:q̄tū ipse existio. ¶ Nihil potes facē mihi grati⁹
hoc.i.q̄ sit hoc:& rogo te uæhemēter ut facias id. Va.

VBE T si nō Epistola imitatione utilis ad excusationē importunitatis de repetitione eiusdē cōmēdatiōis quā C. se facere Titio dicit: non diffidentia eius cōstātiæ q semel promiserat sed ut satisfaciat: & obsequat Auiano Flacco ita se postulanti: ut rursus per lr̄as eū cōmēdaret ipsi Titio. qđ Ci. facit: & qm̄ erat Titius legat⁹ annonæ p̄fectus petit ab eo: ut cōcedat Auiano & locum & tēpus deportandi frumētū: qđ alias per seipsum dicit obtetū: & impetratū cum Pōpeius huic negocio præpositus fuit. ⁋ Obsequor: morē gero. ⁋ Interesse sua. sibi utile eē. ⁋ Min⁹ uidebor. i. si nō uidebor recordari: & tenere mēoria qđ id q̄ semel p̄miseris cōstanter efficias g. n. sæpe petit uidet āt imemor eē aut diffidere. ⁋ Vtrūq̄ & locum & tempus. ⁋ Isti: negocio. i. cū esset annonæ & rei frumentariæ præfectus.

M.T.C.T.Tytio titi fi.Leg.S.D.

T si nō dubito quin apud te mea commendatio prima satis ualear: tn̄ obsequor hoī familiarissimo Ca. Auiāo Flacco: cuius cā oīa tūcupio: tū me hercule ēt debeo. De quo & præsens tecū egi diligenter: cū tu mihi humanissime rn̄disti & scripsi ad te accurate antea. Sed putat ītersse sua me ad te q̄ sæpissime scribeř. q̄re uelí mihi ignoscas: si illi⁹ uolūtati obtēpērās: min⁹ uidebor meminisse cōstātiæ tuæ. ad illđ itē peto: ut đ loco. quo đporter frumtū: & đ tpe auiāo cōmodes. quoꝝ utrūq̄ p eūdē optinuit triēniū: dū pōpei⁹ isti negocio p̄fuit. Sūma ē i quo mihi gratissimū facere possis si curaris: ut auian⁹ qn̄ se a me amari putat me a te amari sciat erit id mihi pgratū. n.

ASC. T si &c. Ep̄la hęc imitatiōe digna ē ad excusandā iportunitatē eiusdē cōmēdatiōis q̄ se facere Cicero fatet: dicēs. ⁋ Et si nō dubito quin prima cōmendatio mea ualeat satis apud te: tn̄ obsequor. i. inseruio & morē gero Caio Auiano Flacco hoi familiarissimo: cuius causa ego tum. i. pariter: cupio oia tum. i. pariter ēt: me hercule. debeo oia. s. q̄ possem illi commendare. ⁋ De quo & i. simul: egi: tecū diligēter p̄sens. i. cū p̄ses tibi eēm: cū tu rn̄disti mihi hūanissime: & scripsi antea ad te accurate. i. cū cura & diligētia. ⁋ Sed sup. auianus putat interesse. i. in re eē ac referre sua: me scribere: q̄ sæpissime ad te. ⁋ Quare uelim sup. ut ignoscas mihi: si ego obtēperās. i. morē gerēs uolūtati illius minus. i. n̄: aut n̄ satis uidebor meminisse. i. memor eē: cōstātiæ tuæ: q qđ semel p̄misisti: nō p̄termittis. ⁋ Ego: itē. i. similiter: peto a te illud: ut commodes. i. commodū facias & inseruias Auiano: de loco & de tpe quo deportet. i. transportet frumentum. s. quod ac uendere uult. ⁋ Quoꝝ utrūq̄. i. & locū & tempus deportandi frumenti ipse optinuit triennīū: idest per spatium trium annoꝝ per eundē me. i. per commendationem meam dum Pōpeius præfuit isti negocio. i. rei frumentariæ summa s. uotorum: aut principalis petitio mea est sup. eius in quo possis facere mihi gratissimum. si curaris pro curaueris ut Auianus quando. i. quandoquidem: putat se amari a me: sciat me amari a te. Id erit mihi pergratum. Vale.

VBB. Antę: Quatuor uiri & decuriōes magistratus erant ita a numero dicti: iis cōmendat Cic. Valigeniū Hippianū: ut possessionē quā ab eis i agro Fregellano emerat: liberā & immunē eū hr̄e permittāt: p̄erāt. n. in uēdendis agris publicis. Molestus essem: afferē tedū. ⁋ Fregellano: fregella urbs Campaniæ.

Fregella

M.T.C.Quatuoruiris: &. Decurio. S.D.

Ante mihi cū Qu. Hippio causæ necessitudinis sunt ut nihil possit eē cōiūctius q̄ inter nos sum⁹: qđ nisi ita esset: uter mea cōsuetudine: ut uobis nulla in re molestius essem. Etenim uos mihi optimi testes estis q̄q̄ mihi p̄suasū eēt: nihil eē qđ a uobis īperrare nō posse: unq̄ me tn̄ grauē uobis eē uoluisse. Væhemēter igr̄ uos ēt atq̄ ēt rogo ut honoris mei cā liberalissime. C. Valgiū Hippianum tracteris: rēq̄ cū eo cōficiatis: ut q̄ possessioné hēt in agro Fregellano: a uobis emprā eā liberā & imunem habere possit. Id si a uobis imperrato summo me beneficio uestro adfectum arbitrabor. Valete.

ASC. Antę &c. Quatuoruiris & decurionibus qui magistratus a nūero dicti sūt commendat Valgiū Hippianū: dicens ⁋ Tante causæ necessitudinis sūt mihi cū Quinto Hippio qui ut coniectura cōseq possem: aut pater: aut frater. aut summe alioq necessarius fuit eius quē cōmendat: aliter. n. frustra illius necessitudinis meminerit: ut nihil possit esse coniunctius quā nos sumus inter nos. Credā tn̄ legēdū non q̄ nos inter nos sumus sed q̄ sumus inter nos idq̄ Valla astipulante: qđ nisi esset ita: uterer consuetudine mea: ut nulla. i. nō ulla nō essem molestus uobis in ulla re. ⁋ Et enim. i. nā certe uos estis mihi optimi testes q̄q̄ p̄suasum esset mihi: nihil esse qđ nō possem ipetrare a uobis; tn̄ me unq̄ uoluisse esse grauē. i. molestū uoš. Igr̄ qa cogor ego rogo uæhemēter uos ēt atq̄: ēt ut cā honoris mei qa turpe ē p̄cātē nō exorare: tractetis liberalissime Caiū Valgiū: sunt q Valigeniū scribāt: Hippianū ergo de domo Hippiorū: & cōficiatis. i. finiatis cū eo rē. i. cōtrouersiā: ut possit hr̄e eā possessionē liberā & imunē. i nulli oneri obnoxiam: q̄ hēt in agro Fregellano. i. iuxta fregellas urbem Campaniæ: emptam a uobis. ⁋ Si ego impetraro pro ipetrauero a uobis id ego arbitrabor me adfectum: scilicet a uobis summo beneficio. Valete.

VBE. Vm his: scripsit Ci. se p̄ter ɔsuetudinē suā fuisse in senatū frequētius: ne deesset honori Sulpi. q q̄tū ex sequētibus cōlicim⁹ p̄erat dalmatiæ. Itaq̄ cū rē bn̄ egisset: dicit Ci. se. libēter affuisse in senatu: & ei supplicationē decreuisse. Deīde cōmēdat ei. m. Bollanū ueterē amicū suū: q mltū i ei⁹ p̄uicia uersabať aut certe aliquē locū apđ eū hēbat. Postremo rogat eū ut det operā. Dionysiū suū: qui aufugerat ad se remitti. ⁋ Ventitarem: frequenter uenirem.

M.T.C.P.Sulpitio 'mpe.S.D.

Vm his tpib⁹ nō sane in senatū uentitarem tn̄ ut tuas lr̄as legi: nō existimaui me saluo iure nr̄æ ueteris amicitiæ multorūq̄ inter nos offōꝝ facē posse: ut honori tuo đessē. Itaq̄ affuis

ASC. Vm his &c. Scribit ne deesset. honori ips⁹ Sulpitii: libēter afuisse i senatu & ei supplicatiōnē decreuisse Deīd cōmēdat ei. M. Bollanū ueterē amicū suū: dicēs. Cū n̄ sic. i. mltū uētitarē. i. frequētet īrē aut uenirē: i senatū: tn̄ ut. i. postq̄ legi lr̄as tuas. s. petētes supplicationē p te bn̄ gesta: n̄ existiaui me posse deeē: honori tuo. i. rei. i q̄ agať đ honoř tuo saluo iuř uetis aicitię nr̄ę. & mltoꝝ offōꝝ īter nos. i. mutuo exibitoꝝ. Itaq̄ ego afui. i. p̄ns fui & decreui. s. cū aliis.

¶ SVpplicationē.pp r:s a te in puīcia bñ gestas. ¶ Iure suo.i.licēter & sine ullo respectu. ¶ In.h.re.q̄ mō dicā. Dionysi⁹ expōit i quo uelit eū elaborare. ¶ Bibliothecā.i.libros:licet pprie significet locū ubi reponūt libri. Multoꝝ nūmoꝝ.i.quā muniuerā magna impēsa. ¶ Tractauit:curæ habuit:& in potestate sua:uñ supra li.y.ad Vatiniū appellauit eum Anagnostem.i.lectorē. ¶ Surripuisset:furatus esset. ¶ Laturū:impune.i.non fore sine punitiōe. ¶ Naronæ:quæ est ciuitas Dalmatiæ:ut in epistola Vatinii in fine cognoscitur libro quito. ¶ Manumissum:liberatū. ¶ Res ipsa parua.i. nō magni pcii ē ipse suus & qd asportauit. ¶ Sed dolor magn⁹:qd ita fueri ab eo delusus & decept⁹. Per te opa & cura tua. VBE. Narōa

supplicationemq; tibi libenter decreui. Nec reliquo tempore ullo aut rei:aut existimationi: aut dignitati tuæ deero. Atq; hoc ut tui necessarii sciāt hoc me animo erga te esse:uelim facias eos per literas certiores ut si quid tibi opus sit:ne dubitent mihi iure suo denūtiare. M. Bollanum uirum bonum & fortem: & omnibus rebus ornatum:meumq; ueterem amicum tibi magnopere commendo. Pergratum mihi feceris: si curaueris ut is intelligat:hanc commendationem sibi magno adiumento fuisse. Ipsumque uirum optimum:gratissimumque cognosces Promitto tibi te ex eius amicitia magnam uoluptatem esse capturum. Præterea a te peto maiorem in modum pro nostra amicitia:& pro tuo perpetuo in me studio ut in hac re etiam elabores. Dionysius seruus meus: qui meam bibliothecam multorum nummorum tractauit: cum multos libros surripuisset: nec se impunē laturum putaret aufugit. Is est in prouincia tua. Eum &. M. Bollanus familiaris: & multi alii Narone uiderunt. Sed cū se a me manumissum diceret crediderunt. Hunc si tu mihi restituendum curaris: non possum dicere: quam mihi gratum futurum sit. Res ipsa parua: sed animi mei dolor magnus est. Vbi sit & quid fieri possit: Bollanus te docebit. Ego si hominem per te recuperaro:summo me a te beneficio adfectū arbitrabor. Vale.

M.T.C. Allieno Procon.S.P.D.

DEmocritus Sicyonius non solum hospes meus: sed etiam quod non multis contingit græcis præsertim:ualde familiaris. Est enim in eo summa probitas: summa uirtus: summa in hospites liberalitas & obseruantia: meque præ cæteris: & colit: & obseruat: & diligit. Eum tu non modo suorum ciuium:uerumetiam pene Achaiæ principem cognosces. Huic ego tantummodo aditum ad tuam cognitionem patefacio:& innuo cognitum per teipsum:quæ tua natura est:dignū tua amicitia: atque hospitio indicabis. Peto igitur a te: ut his literis lectis:recipias eum in tuam fidē: polliceare omnia te facturum mea causa. De reliquo: si id quod confido fore dignum eum tua amicitia hospitioque cognoueris:peto ut eum complectare: diligas in tuis habeas. Erit id mihi maiorem in modum gratum. Vale.

¶ LIBēter tibi supplicationē.i.ut dñt rogationē grãlē. ¶ Nec deero ullo tpe reliquo.i.deiceps:aut rei:aut existimatiōi.i.famæ:& reputatiōi: aut dignitati tuæ. Atq; ut necessarii tui sciant me esse hoc.i.hmōi aio erga te:ueli sup.ut facias eos certiores p lras:ut si qd sit op⁹ tibi ne dubitēt.i.uereanī:denūtiare.i.indicare mihi suo iure.i.audacter q̄si sup.iure qd dnūtiēt. ¶ Ego cōmēdo tibi magnope Marcū Bollanū uiꝝ bonum & fortē:& ornatū oib⁹ rebus.i.ornamētis debitis: & ueterē amicū meū. ¶ Tu feceris mihi pgratū.i. rē ualde gratā:si curaris.i.curaueris:ut is intelligat: hāc cōmendationē fuisse sibi magno adiumento. Et cognosces ipsum sup:eē uiꝝ optimū & gratissimū. ¶ Ego pmitto tibi te eē capturꝝ magnā uoluptatē ex amicitia eius.s. Bollani. Præterea ego peto a te ī modū maiorē.i.non uulgari:p amicitia nr̄a & p ppetuo studio.i. fauore tuo in me:ut ēt elabores.i.enitaris efficere qd peto in hac re. Dionysius seru⁹ me⁹:q tractauit bibliothecā.i. ui dñt librariā meā multoꝝ nūmoꝝ.i. multis nūmis emptā aut cōstātē:erat.n. ut.y. lib. ad Vatiniū dictū ē anagnostes.i.lector:cū subripuisset.i. clā abstulisset multos libros:nec putaret se laturꝝ ipune: aufugit. Is ē ī puīncia tua Marcus Bollanus familiaris.s. me⁹: & multi alii uiderūt eū Naronæ.i.in ea urbe Dalmatię. ¶ Sed cū diceret se mãumissum a me:crediderūt sup. ei. ¶ Si curaris hūc restituēdū mihi:nō possū dicere q̄ gratū sit futuꝝ mihi Res ipsa est parua sed dolor animi mei ē magnus Bollanus docebit te ubi sit & quid possit fieri.s.p eo cōpręhēdēdo. Ego si recupauero hominē p te:arbitrabor me adfectū beneficia. Vale. ASC.

d Emocritus: Allienum proconsulē Græciæ rogat ut recipiat ī amicitiā suam Democritū Sicyoniū. Deinde si uidebit dign⁹ amicitia sua:eū cōseruet & diligat. Laudat āt C.ei⁹ liberalitatē & obseruātiā i hospites oēs: sed pcipue i se:q̄ dicit eē primariū toti⁹ Achaiæ: & fore dignū:quem Allienus & hospitio & amicitia dignū iudicet. ¶ Principē.primariū ex primis. ¶ Patefacio: aperio.paro. ¶ Innuo:significo:& quasi quodā nutu demonstro. ¶ Complectare:suscipias. VBE. Innuo

d Emocritus &c. Allienū pcōsulē græciæ rogat ut recipiat ī amicitiā suā democritum Sicyoniū:deide ut si dign⁹ uideaī rogat eū cōseruet & diligat dicēs. Democritus Sycionius ē nō solū hospes me⁹:sed ēt ualde familiaris sup. mihi.qd.s.eē mihi familiarem: contingit nō multis psertim græcis. ¶ Enim:i.qa summa pbitas:sūma uirt⁹:sūma liberalitas ī hospites & obseruātia sup. sūma ē in eo:& colit & obseruat & diligit A uxesis est: me pceteris.i.ante alios:hoc ē plus q̄ cæteros hospites suos. ¶ Tu cognosces eū principē.i.primariū : nō solū ciuiū suoꝝ.s.Sicyoniorū:uerūetiā pene.i.quasi toti⁹ Achaiæ ergo Sicyon in Achaia ē. Ego patefacio huic tantummodo aditum ad cognitionē tuā:& innuo.i.significo:cognitum.i.per teipsum : idest ubi cognosces eum:quæ:idest secundū q̄ natura tua est tu iudicabis dignū tua amicitia atq; hospitio. Peto igitur a te ut his literis lectis:recipias eum in fidē tuam: sup.& ut:polliceare te facturum omnia:scilicet licita & honesta : causa mea. De reliquo peto si cognoueris : id quod confido fore : idest futurum. eum dignum tua amicitia & hospitio:ut complectare eū: & sup. diligas & habeas in tuis idest in numero tuorum. Id erit mihi gratū in maiorem modum. Vale. ASC.

VBE. e T te. Ca. Auian⁹ Flaccũ quẽ supra Titio cõmẽdauit Ci. cõmẽdat ẽt nũc Al'ẽo pcõsuli Grçciæ cõmẽdat ẽt eᵉ filios &. M. Auianũ ei⁹ fratrẽ: g cũ Ci. erat. M. s. Auian⁹ ei⁹ ff. ⁋ Illi⁹ pñtis. s. Auiani. ⁋ Vtriusq̃. C. &. Marc.

ASC. E X te &c. Auianũ Flaccũ quẽ supra Titio cõmẽdauit Cicero cõmẽdat nũc allieno pcõsuli grçciæ: cõmẽdãs etiã eiusdẽ liberos & fratrẽ. M. Auianũ: unũ hic liber fere cõmẽdatiti⁹ ẽ: sed tãta uarietate ut torrentẽ Cicerõiani. fa cũdiæ nemo satis miref. ⁋ Ordo ẽ. Et. i. simul aut pariter seu pariformiter: ego arbitror te scire q̃tũ fecerim q. i. existimauerim sp Caiũ Auianũ Flaccũ: & ego. i. pariter audierã ex ipso. s. Auião: hoie optio & gratissimo: q̃. i. q̃tũ liberaliter eẽt tractat⁹ a te. ⁋ Ego cõmẽdo tibi filios eius: dignissimos tali. i. tã optimo p̃re & necessarios meos. quos diligo unice. i. singulariter: hoc est maxime ga quos unicos habeamus maximope diligim⁹: cõmẽdo inquã sicut nullos. i. nõ ullos: non possim cõmẽdare ullos maiore studio. i. affectu: fauore: & conatu. Caius auianus est in Cilicia: Marcus. s. Auianus frater eius est nobiscũ rogo te ut ornes dignitatẽ illius. s. Caii præsentis. s. tibi unde duxi legẽdum in Cilicia nõ Sicilia: & defẽdas rẽ utriusq̃ tu nihil potes facere mihi grati⁹ hic. i. q̃ hĩ: i ista. s. tua puīcia & rogo te uehemẽter ẽt atq̃ ẽt. i. iterũ atq̃ iterũ ut facias id.

VBE. e X lr̃is plixitas q̃ usus sũ i primis libris iterp̃tãdis merito me breuiorẽ i sequẽtib⁹ facer̃ debuit. Nã q̃ plurib⁹ ep̃lis a me exposita sũt ea ubiq̃ repetere nõ q̃ mõ iutilis neq̃ etiã ingrati laboris & magnæ molestiæ lectori fore existimaui. Itaq̃ si q̃spiã q̃. busdã ep̃lis aliqd desiderandũ putabit eum oratũ uelim ne pri⁹ laborẽ meũ accuset q̃ totũ opus legerit. Inueniet .n. uel nulla uel certe admodũ pauca iterp̃tatione digna a me p̃termissa eẽ: & aliũ de sumet q̃ aliũ locũ trãsierat: sed iã ad istituta pgã: ut aliq̃ñ consumato opi deo iuuãte finẽ ipõnã: h⁹ igit̃. xiiii. uoluminis ep̃le uno fere sunt argumẽto ad Terẽ. a Ci. scriptæ quo tẽpore erat i exilio: sed i hac pria dolet Cic. & igemiscit: q̃ culpa sua Terẽ. i tãtas miserias ɔiecta sit: & simul liberi sui: Oñdit deide i qb⁹ spẽ redit⁹ sui hr̃e possit: postea ubi sit: & qd agat postrẽo p̃termissis aliis pĩculis q̃ ex ep̃la cognoscunt ga Terẽ. se scripserat se uenditurã uillã. ut hẽret pecuniã: ut p eã posset sibi aliquoꝝ fauorẽ: ɔciliare. Ci. eã obseruat: ne id faciat: ne Ci. filius postea paup relinquat. ⁋ Virtutẽ: cõstãtiã. ⁋ Fortitudinẽ: magnitudinẽ. ai i aduersis tollerãdis. ⁋ Laborib⁹ ai ut dolore sollicitudine & cogitatiõe puidẽdi rebus nostris. ⁋ Memi. igemiscit Ci. se eẽ cãm miseriaꝝ uxoris suæ. sic Oui. ad uxorẽ. Tristis es indignor qd sim tibi cã doloris. ⁋ Isti tali. ⁋ Saper̃: itelliger̃ ut irõne & uulgari⁹ dicã discretionẽ hr̃e. ⁋ Fato deoꝝ uolũ

Fatum tate: & lege imutabili. Quippe: q optabãt me secũ eẽ.

ASC. E X lr̃is &c. Hui⁹ decimiq̃rti libri ep̃lę uno fere sunt argumento ad Terẽtiã uxorẽ Ciceronis missę: quo tpe. erat i exilio. ⁋ Sed i hac prima dolet & igemiscit q̃ sua culpa Terẽtia i tãtas miserias cũ lr̃is suis ɔiecta sit. Oñdit deide i qb⁹ spẽ reddit⁹ hẽat: ac demũ obsecrat ne uillã uẽdat. ⁋ Ordo est Perfert ad me ex lr̃is multoꝝ. s. q ad me scribũt: & ex s̃mone oium. s. q de te lõquunt: uirtutẽ: & p. i. fortitudinẽ tuã eẽ icredibilẽ. i. iã magnã ut nemo credere possit: id aũt scribit Cicero ut talis eẽ uelit iter dũ. n. dũ i merito laudamur: erubescimus nos tales nõ eẽ q̃les p̃dicamur. ⁋ Erat autẽ reuera mulier parũ pudica & rei fãiliaris dissipatrix: q̃ repudiatã Salustius fact⁹ Ci. inimic⁹ duxit: ut secreta ei⁹ rimaret ex ea: Et fert ad me. te nec laborib⁹ ai ut curis & sollicitudinib⁹: nec laborib⁹ dfatigari. i. ad extremũ ultra qd nil possis fatigari. Me misеꝝ mior ẽ excãdescẽtia & min⁹ pathos iducat q̃ si dixerit O me miserũ: te. s. p̃ditã ista uirtute: fide pbitate. hũanitate icidisse i tãtas erũnas. i. calãitates & mis̃ias pp me: & Tulliolã blãdiẽdi g̃ra utit̃ diminutiuo: n̄ fam. s. cõem filiã: pciper̃ tãtos luct⁹ ex eo p̃re: ex quo p̃re capiebat tãtas uoluptates. Quia Ci. eã usq̃ ad notã adamasse dr̃: casto tñ ut bõi iterp̃tãt amor̃. Nã qd dicã ego: d Ci. f. cõi filio q cũ cœpit primũ sape. i. aliqd itelliger̃ pcepit. s. i

M.T.C. Allieno Proconsu. S.D.

E T te scire arbitror q̃ri fecerim. C. Auianũ Flaccũ: & ego ex ipso audierã optio & gratissimo homíe: q̃ a te liberaliter eẽt tractatus eius filios dignissimos illo patre meosq̃ necessarios: quos unice diligo: cõmẽdo tibi sic: ut maiore studió nullos cómendare possim. C. Auianus in Cilicia est. Marcus est nobiscũ. Vt illius dignitatẽ præsentis ornes: rem utriusq̃ defendas: rogo. Hoc mihi gratius in ista prouincia facere nihil potes. Idque ut facias te uæhementer etiam atq̃ etiã rogo. Vale.

M.T.C. Epistolarũ Familiariũ. Liber. X'IIII.

M.T.C. Terentiæ & Tulliæ & Ciceroni suis. S.P.D.

E X literis multorum & sermone omnium præfertur ad me incredibilem tuam uirtutem & fortitudinem esse: teque nec animi nec corporis laboribus defatigari. Me miserum te ista uirtute: fide: probitate: humanitate in tãtas erũnas pp me icidisse Tulliolã quæ nostrã ex quo patre tantas uoluptates capiebat: ex eo tantos percipere luctus. Nam quid ego de Cicerone dicam: qui cum primum sapere cœpit: acerbissimos dolores: miseriasque percepit. Quæ si ita (ut tu scribis) fato facta putarem: ferrem paulo facilius: sed omnia sunt mea culpa commissa: qui ab iis me amari putabam: qui inuidebant: eos non sequebat: qui petebant: quód si nostris consiliis usi esse músineq̃ apud nos tantum ualuisset sermo aut stultorũ amicoꝝ: aut improborũ: beatissimi uiueremus:

patre: acerbissimos

patre: acerbissimos dolores & miserias. Quia ergo minor natu erat quã Tullia: eũ postremũ in salutatiõe ponit & nũc cõ memorat. Quæ.s.mala: aut aduersa si ego putarẽ ita ut tu scribis facta eẽ fato.i.ex constituto uolũtatis & fati.i.dicti deoꝝ ego ferrẽ paulo.i.modico facil⁹: imo siqꝫ fato fieri scirem⁹ modestissime ferẽda eẽnt: sed nouit Cic. se hoiem nec posse iã tã suoꝝ calamitatẽ æquo aio ferre: sed oia sũt cõmissa mea culpa.i.errorẽ nõ tñ peccato q Nota relationẽ fieri ad pmitiuũ cũ tñ põi nõ possit.s.ego cũ dictũ sit mea: putabã me amari ab iis q iuidebãt: & nõ seqbar eos q petebãt.i.expetebãt amicitiã & amorẽ meũ: qd si usi fuissem⁹ cõsiliis nr̃is.i.si fecissem⁹ qd iudicabam⁹ faciẽdũ: neqꝫ fmo.i. oro aut amicoꝝ stultoꝝ si nesciuerũt se pperã cõsulere aut improboꝝ si sciuerũt ualuisset tñ.s.qtũ ualuit apud nos: nos uiueremus beatissimi.

Nũc qñ sperare nos amici iubẽt dabo opam ne mea ualetudo tuo labori desit. Res qta sit intelligo qtoqꝫ fuerit facilius manere domi. q̃ redire. Sed tñ si omnis tribunos ple. hẽm⁹ si Lẽtulũ tã studiosum quã uf: si uero etiam Pompeium & Cæsarem non est desperandum. De familia quo modo placuisse amicis scribis. faciemus. De loco nunc quidem abiit pestilentia: sed quamdiu fuit: me non attigit. Plancus homo officiosissimus me cupit eẽ secum. & adhuc retinet. Ego uolebã loco magis deserto eẽ in Epiro: quo neqꝫ ipse ueniret: nec milites. Sed adhuc Plancus me retinet: sperat posse fieri: ut mecũ in Italiam decedat: Quẽ ego diẽ si uidero: & si in uestrum complexum uenero: ac si & uos: & meipsum recuperaro. Satis mihi magnum fructũ uidebor percepisse: & uestræ pietatis: & meæ Pisonis humanitas: uirtus amor in oẽs nos tantus est ut nihil supra possit. Vtinã ea res ei uoluptati sit: gloriæ quidẽ uideo fore. De Qu. fratre nihil ego te accusani: sed uos cum præsertim tã pauci sitis uolui esse q̃ coniũctissimos. Quibus me uoluisti agere gratias egi & me a te certiorem factum esse scripsi. Quod ad me mea Terentia scribis te uicũ uendituram. Quid obsecro te?me miseꝝ: quid futuꝝ est? Etsi nos pmet eadẽ fortuna: quid puero misero fiet. Nõ queo reliqua scribere: tanta uis lachrymaꝝ est: ne te in eundem fletum adducam. Tantũ scribo. si erunt in officio amici: pecunia nõ deerit: si nõ erũt tu efficere tua pecunia non poteris. Per fortũas miseras nostras uide ne pueꝝ pditũ pdamus. Cui si aliqd erit ne egeat: mediocri uirtute opus est: & mediocri fortuna: ut cætera cõsequatur. Fac ualeas: & ad me tabellarios mittas ut sciam

ℭ SPerare: reditũ i patriã. ⸿ Res: redit⁹ meus. ⸿ Lẽtulũ.P. de quo in pria epistola q cõsul: ut.i.lib. diximus tulit legẽ reuocãdo Ci. ⸿ De fa.s. seruoꝝ liberãda: ut ifra epla.iiii. uidebimus. Familia ãt appellatio ẽ & Vlpião iuriscõsulto: & Festo Põp. teste nõ solũ liberi homines: sed ẽt fui cõtinẽt. ⸿ De loco. ubi fui. ⸿ Nõ attigit: nõ lęsit nõ nocuit. ⸿ Quẽ di.s. aduẽt⁹ mei in italiã. ⸿ Vr̃æ: tuę & filioꝝ i me. ⸿ Pisõis: gñi nr̃i. ⸿ Ea res: cura & diligẽtia: q̃ p iterpelãdo rditu meo unt. ⸿ De. Qu.i. qtũ coiicim⁹. Terẽ. scripserat se nõ multũ uti ɔsilio. Qu. fratris Ci. q̃ re cũ Ci. ad eã scripsisset eã male facere hortatusqꝫ eẽt ut eius ɔsilio uteref qsta ẽ: q Ci. eã accusasset. Ci. uero rescribẽs dicit se nõ eã accusasse: sed noluisse ut cũ fratre suo dissideret. pserti cũ ualde paucos hr̃et: q p salute sua agerẽt. ⸿ Vicũ: uillã. ⸿ Obsecro te: rogãtis ẽ. ⸿ Eadẽ for. & sp aduersa qlĩ nũc pmor. Virg. Nũc eadẽ fortuna uiros tot casibus actos insequit. ⸿ Puero: filio nr̃o Cicero. ⸿ Tãta.u. tãta copia. ⸿ Si e. in offi.i. si uolnerit eẽ qles debẽt. ⸿ Si nõ erũt .i. officio. ⸿ Nõ poteris.s. aliqd efficere. ⸿ Per fortũas. adiurat Ci. Terẽ. ne hoc dãnũ filio suo iferat alienando uicũ illũ. ⸿ Per fortũas.s. obtestor. ⸿ Perditũ pdam⁹: ne ex ifœlicissimo ifœliciorẽ faciam⁹. pl⁹ ãt signficat pditũ pdam⁹ q̃ si dixit pdam⁹. est.n. qsi exaggeratio qdã: ut Oui. i heroidib⁹. Perdita ne pdã timeo: tale ẽ illd Virgilianũ: Nõ capti potuerẽ capi. ⸿ Si ali.s. bonoꝝ aut diuitiaꝝ. ⸿ Mediocri uir. cũ nihil hñtib⁹: ẽt maxia uirt⁹ uix possit eẽ adiumẽto. Iuue. Hard facile emergũt quo uirtutib⁹ obstat: Res ãgusta dõi. ⸿ Cęt. dignitates & honores i urbe. Et ita signãt Ci. pl⁹ ualere mediocrẽ ɔtutẽ cũ diuitis: q̃ maximã ũtutẽ cũ paupertate. Familia

ℭ NVnc qñ.i. qm amici iubẽt nos spare.i. hr̃e spẽ de reditu i gratiã: dabo operã ne ualitudo pro ualetudo: aut ualetudo a ualẽdo ducto uocabulo ẽ.n.s. cũ a lõga mea desit.i. nõ rideat labori tuo. ⸿ Ego itelligo qta.i. qtę difficultatis res sit: & qto facili⁹ fuerit manere domi q̃ redere.s. domũ. ⸿ Sed tñ si hẽm⁹ oẽs trib. plebis: sup. studiosos & fauẽtes: si hẽm⁹. L.s. cõsulem ad quẽ primi libri epistolæ tã studiosũ.s. nr̃i: q̃.i. qtũ uidetur.s. studiosus eẽ: si uero hẽmus ẽt Põpeiũ & Cæsarẽ sup. studiosos nõ ẽ desperãdũ.s. de reditu. Nos faciem⁹ d familia qũo scribis placuisse amicis. ⸿ De loco.s. quẽ dicis fugiẽdũ: pestilẽtia qdẽ abiit nũc: sed non attigit me qdiu fuit. Plãcus homo officiosissimus cupit me esse secũ & retinet adhuc. ⸿ Ego uolebã esse in Epyro loco magis deserto s. a frequẽtia notorum: quo neque ipse.s. præcipuus hostis noster alii legũt hispo ueniret. nec milites sup. uenirent. ⸿ Sed Plancus: ut opinor senior retinet me adhuc & sperat posse fieri ut decedat mecum in Italiam. ⸿ Quem diem si ego uidero: & si uenero in complexum uestrum: ac si recuperauero & uos & meipsum: ego uidebor percepisse satis magnũ fructum pietatis.i. pii amoris & uestrę.i. tuæ liberoꝝ in me: & meæ.s. in uos. ⸿ Humanitas: uirtus: amor: Pisonis.s. generis nostri Crassipedis: est tantus in nos omnes: ut nihil possit esse supra. Vtinam ea res sit ei uoluptati uideo: quidem fore gloriæ.i. facturã ad gloriã eius. ⸿ Ego nihil accusaui te.s. in aliis literis: de Quinto fratre.i. q non adhibuistis eum consiliis uestris: sed uolui uos præsertim cũ essetis tam pauci: esse quã coniunctissimos.i. uiuere maxime unanimes. ⸿ Ego egi gratias sup. iis quibus uoluisti me agere.s. gratias: & scripsi me esse factum certiorem a te.s. de eoꝝ in nos fauore aut meritis. ⸿ Q uod o mea Terentia: scribis ad me te uẽditurã uicũ.i. uillã totam quam habemus in agro. ⸿ Quid obsecro te quid futuꝝ est me.i. o mi miseꝝ. ⸿ Et si eadẽ fortuna premet nos qd fiet puero misero.s. Ciceroni. Non queo. Nimis amanter omnia scribit: ita ut etiam mollioris animi notatus sit: reliqua scribere: tanta uis.i. tã uehemẽs copia lachrymarum est ne adducã te in eũdem fletũ. ⸿ Tm.i. dũtaxat scribo sup. id: si amici erunt in officio.i. facient qd debebunt: pecunia non deerit.s. nobis ad reditum comparandum pro quo simulabat Terentia se uelle uẽdere uillam si sup. amici: non erunt sup. in officio: tu non poteris efficere. scilicet ut sint in officio: aut quæ prætendis: pecunia tua: idest per pecuniam tuam. Vide: idest prospice: sup. rogata aut obsecrata per fortunas miseras ne perdamus puerum perditũ: idest destitutum auxilio paterno. ⸿ Cui: scilicet puero: si aliquid: scilicet rei erit: ne egeat: opus est mediocri uirtute & mediocri fortuna: ut consequatur cætera: quæ: scilicet ad gloriam & dignitatem pertinent. Fac sup. ut ualeas & mittas tabellarios: idest nuntios scripta in tabellis perferentes: ut sciam.

ASC. Valetudo

VBB. ¶ Quid ag. i urbe p alios meos. ¶ Et uos:ut filii. ¶ Dirrachii:q̄ ē oppidū macedōiç:ut scri. Pto. qđ ēt Epidanū dcm̄ ē.
ASC. ¶ Quid agat. s. Romę de me:& qd uos agatis. Oino breuis expectatio s. literaꝵ tuaꝵ ē mihi iā. Dic. Tulliolę. s. filię Lepidissimę: & Cicerōi:filio salutē. Datū Dirrachii. i. i eo oppido Macedōię qđ ēt Epidanū dcm̄ uolūt:ad Sextū Kal. dece. ¶ Ego ueni. i. applicui me Dirrachiū:q̄ & .i. sit ē ciuitas libera:& ita ñ obnoxia Rōano iperio & offōsa i me. & pxima Italiæ:sed si celebritas. i. celebris frequētia loci offēdet me. i. nō placebit mihi: Ex hoc uidetur Cicero aut fugisse aut proscriptus esse:nō habere locū ex filii in quo tutus sit:ego conferā:me alio idest ad alium locum:& scribam ad te. Vale:

quid agatꝛ & uos qd agatis. Mihi omnino iā breuis expectatio est. Tulliolæ & Ciceroni salutē dic. Datū ad. yi. kalen. Decembris Dirrachii. Dirrachium ueni quod & libera ciuitas est:in me officiosa & proxima Italiæ. Sed si offendet me loci celebritas alio me conferamꝛ & ad te scribam. Vale.

M.T.C. Terentiæꝛ & Tulliæ & Cic. suis. S.

NOli putare me ad quēquā longiores epistolas scribere:nisi si qs ad me plura scripsit cui puto rescribi oportere. Nec enim habeo qđ scribamꝛ nec hoc tempore quicquam difficilius facio Ad te uero ꝛ & ad nostram Tulliolam non queo sine plurimis lachrymis scribere nos enim uideo esse miserrimasꝛ quas ego beatissimas semper esse uoluiꝛ idq; præstare debuiꝛ & nisi tam timidi fuissemus præstitissem. Pisonem nostrum merito eius amo plurimum. Eum ut potui per literas cohortatus sum : gratiasq; egi:ut debui. In nouis tribunis ple. itelligo spē te habere:id erit firmū:si Pompeii uoluntas erit. sed Crassum tamen metuo. A te quidē omnia fieri fortissime ꝛ & amantissime uideo ꝛ nec miror sed mœreo casum eiusmodi:ut iantis tuis miseriis meæ miseriæ subleuentᷣ. Nam ad me. P. Valerius homo officiosissim⁹ scripsit id quod maximo cum fletu legi: quemadmodum a Vestæ ad tabulam Valeriam ducta esses. Hem mea lux, meum desiderium:unde omnes opem petere solebant:te nunc mea Terentia:sic uexari:sic iacere in lachrymis & sordibus. idq; fieri mea culpa : qui cæteros seruaui ut nos periremus. Quod de domo scribis:hoc est de areaꝛ ego uero tū deniq; mihi uidebor restitutus si illā erit nobis restituta. Veꝝ hæc nō sunt in nostra manu. Illud doleo quæ impensa faciē. da est in eius parte. miserā. & despoliatā uenire. qđ si conficitur negocium omnia consequemur. Sin eadem nos fortuna ꝑmet:etiā ne reliquias tuas misera

VBB. Oli:Excusat se Ci. de breuitate literaꝵ:cū ad n oēs alios:tū uero ad uxorē suā : ad q̄ dicit se ñ posse scribere sine mītis lachrymis. Deide dicit se dolere q̄ itellexerit eā a qbusdā uexatā eē ꝛ cū id fiat culpa ipsi⁹ Ci. Postrēo disuadet ei sūptū i ædificādo, hortaturq; eā. ut cæteris oib⁹ omissis ualitudinē diligeter curet. ¶ Cui. s. scribēdi plura. ¶ Rescribi. s. pᷣ ta ulᷣ lōgiores eplās. ¶ Prestare: efficerᷣ. ¶ Id:ut eētis btissime. ¶ Cohortat⁹. ut ñ dīistat ab icepus. ¶ Eiusmodi:talē. s. ¶ Vt me. m. i. ut uelis eē misera ut subleues miserias meas. ¶ Offōsus:q i me bēiuolētia offīn pstat. ¶ Ad Vestę:subaudiᷣ tēplū sic. n. pōebāt an q. ¶ Ad Vestæ:ad Veneris subaudiebat tēplū: Terē. i Adelphis ubi ad Dianę Veneris. Hora. i ꝭmōib⁹. Vētū erat ad Vestę media iā pte diei. ¶ Ad ta. ua. non erat puerbiū:ut qdā exponūt:sic nō dicim⁹ a pyro ad ficū. Sed tabula p lege pōitᷣ:uñ & tabularia dicebanᷣ auctore Seruio:loca ubi tabulæ figebāᷣ & iterdū act⁹ publici. Maro in geor. Insanūq; foꝵ & ppli tabula ria uidit. ¶ Erat igᷣ tabula ualeria lex a Valerio lata de bōis pscriptoꝵ uēdēdis:ut oñdit Cice. i ofone:p Sexto Roscio. Ad hāc igᷣ tabulā dducta erat terētia:qa ea lege bōa Ci. tāq̄ pscripti cogebanᷣ uēdi ¶ Hē: dolentis & igemiscētis. ¶ Vexari:distrahi male tractari: nā uexor uerbū ē teste Aschonio īgenti calamitatis: de quo alibi diximus: quid Seruius & Gellius sentiant.

Tabula Tabularia

Vexor

ASC. Oli &c. Excusat se de breuitate literaꝵ cū ad n oēs alios tū uero ad uxorē suā. ad q̄ dicit se nō posse scribere sine multis lachrymis: deide dicit se dolere q̄ itellexit eā a qbusdā uexatā eē cū id fiat culpa sua. Postremo suadet ne sūptū ædificādo faciat monetq; ut ualetudinē curet. ¶ Ordo ē. Noli putare me scribere ad quēq̄ eplās lōgiores. s. q̄ ad te:aut lōgiores. i. aliq̄tulū ogas:nisi si qs scripsit ad me plura. i. ualde multa:cui puto oporterᷣ rescribi. s. a me. Nec. n. hēo qđ scribā nec facio hoc tpe qcq̄ difficilius:idest iuti⁹. s. q̄ scribere. ¶ Vero:idest sed:nō queo scribere ad te & ad Tulliolā, nostrā. s. filiā Lepidulā:sine plurimis lachrymis. ¶ Ego. n. uideo uos eē miserrimas:q̄s ego uolui sp:eē beatissimas:& debui pstare. i. efficere id. s. ut beatissimæ sitis & pstitissē nisi fuissemus tā timidi. ¶ Ego amo plurimū Pisonē nostrū. s. generū : merito eius. ¶ Ego cohortat⁹ sū eū p lras:ut potui:& egi grās ut debui. ¶ Ego itelligo te hr̄e spē. s. reductiōis meę: i nouis tribunis:plæbis. i. pxime creādis id. s. spei erit firmū. si uolūtas Pōpeii erit. s. aderit: sꝫ tū timeo Crassū. n. illi tres. ¶ Pōpei⁹ Crassus & Cæsar tūc pricipes erāt i senatu ¶ Ego uideo oia fieri qdē. i. certe a te:ut de aliis taceā aut dubitē:fortissime & amātissime:nec miror sed mœreo. i. doleo casū eiusmodi ut meæ miseriæ subleuenᷣ. i. minuāᷣ:tātis miseriis tuis. Nā. P. Valeri⁹ hō offōsissim⁹ scripsit ad me:id qđ legi cū maxio fletu:quēadmodū ducta eēs a Vestæ s. tēplo aut æde. ad tabulā ualeriā. i. eā l q̄ scripta erat lex ualeria de uēdēdis bōis pscriptoꝵ ac pfugoꝵ:ut ea lecta ad uēditionē bonoꝵ compellaris. Hē flētis uox O Terētia mea lux mea:desideriū meū:uñ. i. a q̄ oēs solebāt petere opē. i. auxiliū:qa p cōiuges sæpe ad uiros adit⁹ patefecit:te uexari sic. i. dignū ne ē aut ferēdū:aut diis placitū. ¶ Est. n. figuratū & elegās Pathos:ut i illo Paucuiano:qđ i Cæsaris cōmiseratiōnē recitatū ē. Mē seruasse ut eēnt q me pderēt. & sup. te iacere sic i lachrymis & fordib⁹: & id fieri mea culpa:nō qdē peccati:sed negligētiæ aut meticolositatis:q seruaui cæteros. s. a cōiuratiōe Catilinæ: ut nos piremus māifeste Alludit ad illud qđ mō citaui Paucuuianū. Quod scribis de domo. i. area: quia uideᷣ dom⁹ fuisse direpta sup. soluēda ab hypotheca: aut potius fisco:ego uero. i. certe uidebor mihi deniq; tū. i. tunc restitutus. i. totus in pristinū statū reductus si illa erit restituta nobis. Verū hæc nō sunt in manu. i. ptāte nostra:quia ut dixi:in manu fisci erant. ¶ Ego doleo illud sup. te miserā & spoliatā. s. bōis oibus:uenire sup. in impensam quæ ipensa faciēda est in parte eius. i. reparatione alterius:quā ut opinor Terētia noie dotis sibi uindicarat, qđ si negociū cōficitur. i. si restituimur : nos consequemur oia. s. ablata. Sin, i. sed si:eadē fortūa ꝑmet nos:obsecro te. i. q̄ro a te o uita mea qđ blāde dicitᷣ sed blādi⁹ di græce:iuxta illud Iuuenalis. Quoties lasciuū iteruenit illud ζωὴ καὶ ψυχή. i. uita & aīa. s. mea:ne. i. an tu misera. i. miserāda.

¶ Proiicies

CPROiicies: abiicies: alienabis. Reliquias tu. i. quod tibi reliquum est. Legendum est autem etiam ne reliquias tua misera proiicies. Versaris es appares. Thessalonicæ: quæ ciuitas est macedoniæ. VBE. Thessalonica

CPROiicies. i. ultro perdes ēt reliquias tuas. i. qđ ubi fortunarum relictū est: Si esset proiicias: tunc exponerem: obsecro. i. per sacra rogo ne proiicias &c. Q d. i. quātū attinet ad sumptū. s. faciendū: &. i. simul sine. i. permitte: alios: ut Pisonē & fratrē: sustinere. s. onus: si modo. i. dummodo possunt: & noli uexare. i. minimū torquere: ualetudinem tuam infirmam si amas me. Nam uersaris. i. præsentaris mihi ante oculos: dies & noctes. Ego uideo te excipere. i. ex aliis adsumere oēs labores: timero ut. i. ne nō sustineas. i. possis sustinere. Sed uideo oia. s. auxilia aut bona nostra esse in te. Quare ut consequamur id quod speres & id quod agis. i. moliris adsequi: serui idest iserui ualetudini. Ego nescio ad quos scribam. i. scribere debeā: nisi aut ad eos qui scribunt ad me: aut ad eos de quibus uos scribitis aliquid de me. Ego non discedam longius: quoniā ita placet uobis: sed uelim sup. ut mittatis literas quā sæpissime: præsertim si quid est firmius quod speremus. Valete o desyderia mea: Valete. Datum ad Tertium Nonas Octobris Thessalonicæ: quæ ciuitas est Macedoniæ. ASC.

proiicies obsecro te uita mea. Quod ad sumptum attiner: & sine alios q possunt: si modo uolunt sustinere: & ualetudinē istam infirmam si me amas: noli uexare Nā mihi ante oculos dies: noctesq; uersaris. Omnes labores te excipere uideo: timeo ut sustineas. Sed uideo in te esse omnia. Quare ut id quod speras & quod agis consequamur serui ualetudini. Ego ad quos scribam: nescio nisi aut ad eos: q ad me scribunt: aut ad eos: de qbus ad me uos aliquid scribitis Longius: qm̄ nobis ita placet: non discedam: sed uelim quā sæpissime literas mittatis præsertim si quid est firmius quod speremus. Valete mea desyderia ualete.. Datum ad .iiii. Nonas Octobris Thessalonicæ.

M.T. Cicero Terentiæ & Tulliæ &
Ciceroni suis Salutem Dicit.

ACcepi ab Aristocrito treis epistolas: quas ego lachrymis ꝓpe deleui Cōficior enim mœrore mea Terentia. nec me meæ miseriæ magis excruciant: q̄ tuæ: uestræq;. Ego autem hoc miserior sum quā tu: quæ es miserrima: quod ipsa calamitas cōis e utriusq; nostrū, sed culpa mea ꝓpria ē. Meū fuit officiū: uel legatione uitare periculum uel diligētia, & copiis resistere, uel cadere fortiter, hoc miserius, turpius, indignius nobis nihil fuit. Quare cū dolore adficior, tū ēt pudore. Pudet. n. me uxori meæ optimæ: suauissimis liberis uirtutē: & diligentiā non præstitisse. Nā mihi ante oculos dies noctesq; uersat squalor uester & mœror: & ifirmitas ualetudinis tuæ spes autem salutis pertenuis ostenditur. Inimici sunt multi inuidi pene oēs. Eiicere nos magnū fuit. excludere facile est. Sed tū q̄diu uos eritis in spe: non desiciā ne omnia mea culpa cecidisse uideantur. Vt tuto sim quod laboras id mihi nunc facillimū est quē etiā inimici uolūt uiuere in tātis miseriis. Ego tamē faciā qua præcipis. Amicis quibus uoluisti: egi gratias. Et eas literas Desippo dedi meq; deorum officio scripsi a te certiorem esse factum. Pisonem nostrum mirifico esse studio in nos: & officio & ego perspicio: & oēs

a Cœpi. Dolet Cicero sicut & supius. quod sit culpa mœroris & doloris suoꝝ & ꝙ ignaue discesserit: cum potuerit remanere in patria si uoluisset se inimicis opponere. Deide quia scripserat Terētia se laborare: ut Ci. esset in tuto: dicit sibi esse facillimū: qa ēt inimici sui cupiunt ut ueniat in iis miseriis. Deinde dicit se cupere fieri certiorē literis Terē. qđ p eā & eius amicos actū sit de ipsius restōe. Ab ar. liberto nostro nō quas scripsit: sed q̄s attulit a te. Deleui: confeci: destruxi. Conficior: consumor. Culpa ē mea: quæ sola facit hoiem miserum. Legatiōe: suscipiēdo legationē aliquā: cuius prætextu uitabaī infamia & piculū: ut diximꝰ supra de iterfectoribꝰ Cæ. qm̄ ut ondit Liuius: ius legatoꝝ apud oēs gentes sp inuiolatū fuit. Copiis: facta multitudine armoꝝ q me tuerent. Vel cade. uel mori. Fortiter: aiose cū laude resistendo & nō fugiēdo. Hoc qđ feci. Sq̄lor: sordes quæ ex luctu: & mœrore fit. Inimici. enserat aliquot cās quare spes salutis sit tenuis. Excludere. tenere extra urbē. Quod quia. Viuere: ut maior sit pœna in miserrima uita quam in morte. Desippo: is erat unus ex domesticis Cice. VBE. Deleui Conficior Squalor

a Cœpi &c. Itē sibi dolori eē scribit ꝙ culpa sua. sit cā doloris uxori & liberis: & ꝙ ignaue discesserit cū potuerit remanere in patria si uoluisset se inimicis opponere. Dicitq; se facile uitā tutari cū ēt hostes ipsum sic uiuere uelint: certior aūt fieri uult quid pro se egerint. Ordo est. Ego accepi ab Aristocrito. i. quas Aristocritus libertus noster attulit tres epistolas: q̄s ego ꝓpe. i. fere deleui lachrymis. Eni. i. qa o mea Terētia: ego cōficior. i. pereo merore. i. tristitia: nec meæ miseriæ excruciāt me magis q̄ tuæ: & usq. s. oium: hoc & tuæ & liberoꝝ nostram. Ego āt sū hoc. i. tāto aut i hoc miserior: q̄ tu q̄ es miserrima: ꝙ ipsa calamitas ē cōis utriusq; nostrum: sed culpa est mea ꝓpria. i. mea soliꝰ. Offm̄ meū fuit euitare piculū. s. exilii aut ꝓscriptiōis: legatiōe. s. cū honoris in aliq̄ puīcia ipetrata: & pluribus cōtigebat: uel resistere. s. piculo: diligētia & copiis. i. manu armata: uel cadere fortiter si resistere nequissem. Nihil fuit nobis miseriꝰ: turpius: idigniꝰ hoc. i. q̄ hoc qđ patimur. s. mō. Quare cū. s. ita sit q adficior dolore: tū ēt sup. adficior & multo magis pudore. Pudet enim me: nō prestitisse. i. exhibuisse uxori optimę: & liberis suauissimis uirtutē. i. fortitudinē ai: & diligētiā. s. in resistēdo aduersariis. Nā squalor. i. sordiditas: & situs uī: & mœror. i. mœstitia: & infirmitas ualetudinis tuæ uersaī mihi ante oculos dies & noctes. Aūt. i. sed spes salutis ondiī ptenuis. i. ualde tenuis. Multi sunt inimici. s. apti & pena oēs sunt inidi. i. inuidētes glīæ meę. Magnū fuit eiicere nos: qa potuisset resistere: facile ē excludere. s. erectū. Sed tū q̄diu uos eritis i spe. s. restitutionis meæ: ego nō deficiā. s. i ꝓcurāda salute ne oia. s. & exiliū & māsio i exilio uideanī cecidisse culpa mea. i. p. culpam meam. Id qđ laboras mō. s. ut sim tuto. i. i loco tutoꝰē mihi nūc facillimū: utpote: quem ēt inimici uolunt uiuere in tantis miseriis quę morte finirentur: quia ut dicit Flaccus in epistolis: mors ultima linea rerum est. Ego tamen faciam sup. ea quæ præcepis. Ego egi gratias sup. illis amicis qbus uoluisti. Et dedi Desippo. s. domestico nostro: eas līas sup. quas uoluisti: & scrip si me esse factum certiorem a te de officio eorum. scilicet quos mihi significasti. Et. i. simul ego perspicio & omnes. ASC.

VBB. ¶PRÆdicant.aperte dicunt.¶ Faxint:faciant:quod notandum est apud oratorem:quoniam quidam falso dicunt im
Faxo esse poeticum.¶ In pri.di.in initio magistratus eorum.¶ Si in.i.i lõgius deducta sit & facta uetus.¶ Actū est.i.nihil fiet
quia res frigescet:& defferretur.¶ Eo.n.i.ea causa.¶ Istius o curãdi reditus mei.¶ Istic:romæ.¶ Quod agi.qđ tractatis
& quæritis scilicet ut redire possim.¶ Sin au.scilicet nõ perficitis:aposiopesis est, Subauditur.n.actum est de me uel ali
quid tale.¶ Ad fu.i.ad extremum:quod uulgo dicitur ad plus.¶ Constituere:iudicare uel certe deliberare.¶ Rē:ipe
trationem reditus mei:uideor uide ex affectu amoris:qui te oculis meis uf subiicere. Virg.illum absēs absētē auditq; ui
det:& Oui.in ponto ad uxorē.Te loquor absentem:
te uox mea nominat unam.

predicant.Dii faxint ut tali genero mihi præsenti se cum simul.& cū liberis nostris frui liceat. Nunc spes reliqua in nouis tr.pl.& in primis quidā diebus. Nā si inueterarit, actum est.Ea re ad te statim Aristocritū misi:ut ad me continuo initia rerum:& rationem totius negocii posses scribere. Etsi Desippo quoq; ita imperaui statim ut recurreret: & ad fratrem misi ut crebro tabellarios mitteret.Nā ego eo nomine sum Dirrachii hoc tpe ut q̃ celerrime quid agatur audiam & sum tuto.Ciuitas enim hæc semper a me defensa est:cum inimici nostri uenire dicentur.tum in Epirum ibo. Quod scribis si uelim te ad me uenturam. Ego uero cū sciam magnam partē istius oneris abs te sustineri:& istic esse uolo.Si perficitis qđ agitis: me ad uos uenire oportet.Si autem.sed nihil est opus reliq̃ scribere ex primis aut ad sūmū secūdis lr̃is tuis cōstituere poterimus qd nobis faciēdū sit .Tu modo ad me ueli oīa diligētissime pscribas & si magis iā rē q̃ literas debeo expectare.Cura ut ualeas. & ita tibi persuadeas mihi te nihil carius esse neq; unq̃ fuisse. Vale mea Terentia quam ego uidere uideor: itaq; debilior lachrymis.Pridie kalendas Decemb.

ASC. ¶PRÆdicant Pisonē nr̃m.s.generū:eē mirifico studio & officio in.i.erga nos.dii faxint.i.faciāt ut liceat mihi frui tali genero psenti simul tecū & liberis nr̃is.i. p le legitima.Nūc spes reliq̃ ē in nouis tribunis plebis. & quidē in primis diebus.s.magistratus eorum. Nā si inueterarit.i.obliuionē res abierit: actū ē.i.nulla spes ē reliqua.Ea re.i.ppterea ego misi: statim ad te Aristocritum ut posses scribere continuo ad me: initia rerū & ratiões totius negocii. Et imparaui quoq; desippo ita ut recurret statim.& misi ad fratrem.s.Quintū: ut mitteret crebo.i.frequenter tabellarios.i. nuncios literarū.Nā ego sum Dirrachii idest in eo oppido Macedoniæ hoc tempore:eo noie.i.ea ratione ut audiam q̃ celerrimis quid agat.s.de me Romę & sim tuto idest extra periculum & in loco tuto.Ciuitas enim hæc est defensa semper a me:cū idest quando inimici nostri dicētur uenire tum idest tunc ibo in Epirum.

Quod scribis te uēturā ad me si uelim: ego uero.i.reuera cū sciā magnam partē istius oneris sustineri abs te uolo te esse istic.i.ubi nunc es hoc ē Romæ Si perficitis.s.tu & tui adiutores qđ agitis.i.ptenditis:hoc est reditum meū oportet me uenire ad uos. ¶ Sin aūt.i.sed si.sup.nõ perficitis:uoluit dicere miserrimū esse eā in exsilio:uiuere aut exulē sequi aut qđ si mile:qđ p aposiopesim decēter reticet: subdēs.¶ Sz nihil ē opus scribere reliqua.¶ Nos poterimus constituere.i.decernere ex primis aut ad summū.i.maximū numerum ex secūdis literis tuis.quid sit faciēdum nobis.Velim mō.i.solūmodo sup.ut tu pscribas ad me oia diligētissime:& si.i.tametsi:ego debeo iam magis expectare rē.s.optatā:q̃ literas.s.eā significātes Cura ut ualeas & psuadeas tibi ita:nihil eē mihi charius te:neq; fuisse unq̃.O mea Terētia Vale.quā ego uideor.s.p fantasiā ex desyderio ortam uidere.Itaq;.i.& ita:debilitor.i.fio debilis:lachrymis.i.ob lachrymas.Pridie Kalen.Decemb.

M.T.C.Terentiæ Tul.& Ci.S.D.

EGo minus sæpe ad uos do literas q̃ possum propter eaq; tum omnia mihi tēpora sunt misera:tum uero cum aut scribo uos:aut uestras lego conficior lachrymis sic ut ferre non possim.Quod utinam minus uitæ cupidus fuissem certe nihil aut non multum in uita mali uidissemus. Quod si nos ad aliqua alicuius commodi aliquando recuperādi spē fortuna reseruauit.minus erratū a nobis si hæc mala fixa sūt Ego uero te q̃primū mea uita cupio uidere:& i toto cōplexu emori:qñ neq; dii quos tu castissime coluisti neq; hoīes quos ego seruaui sp

VBB. EGo minus. Scribit Ci.ad Terē. licet iferat mētionē filiorum:oñdit āt q̃to dolore ɔficiat cū ad suos scribere cogit.Deide expōit ubi sit & quo iturus:& q̃a scripserat Ter. se ad eū iturā si ei uideret: rescribit Ci.q̃d sentiat Postrēo qd egerit de familia seruorum de q̃ in pria ep̃la ad Terē.mentionem fecit:& eam hortatur ut ualitudinem suam sustentet:reliq̃ ex textu colligunt.¶ Certe:saltem.¶ Aut non mu.quia cito perissem.¶ Minus est er.a no.non peccauimus:si uitæ cupidi fuimus:dū modo aliqua spe sit.¶ Fixa:firma:immutabilia ut alia q̃ñ non possint in melius conuerti.¶ In tuo complexu
Fixa in tuis ulnis.Naso ad uxorem. Atq; utinam lugenda tibi non uita:sed esset:Mors mea morte fores sola relicta mea Spiritus hic per te patrias exisset i oras.Sparsissent lachrymæ corpora nostra piæ.

ASC. EGo &c. Scribit ad terentiam licet inferat mentionem liberorum:ostendens quanto dolore conficiatur cum ad suos scribere cogatur.¶ Deinde exponit ubi sit & quo iturus:docens an Terentiam ad se uenire uelit & alia q̃dam Hocordine.¶ Ego domin⁹ sæpe literas ad uos q̃ possum:hoc est darem sæpius si uellem q̃ iā.i.pariter oia tempora sunt mihi misera:idest afflicta:tum uero. idest sed tunc maxime & quasi ad uerum cum:idest quando:ego aut scribo ad uos aut lego uestras:scilicet literas conficior: idest consumor lachrymis sic ut non possim ferre:idest sustinere.¶ Quod:idest propter quod utinam fuissem minus idest non tam cupidus uitæ:certe nos nihil aut non multum mali uidissemus in uita:scilicet nostra. Quod si fortuna reseruauit nos ad aliquam spem alicuius commodi recuperandi aliquando:idest tandem minus:idest non tam multum est erratum a nobis:si hæc mala sunt fixa:idest firma & diuturna.¶ Ego uero cupio uidere te o Terentia mea uita:& emori in cōplexu tuo:qñ.i.quandoquidē:neq; dii quos tu coluisti castissime:neq; hoīes quos ego seruaui.i.saluos feci semp.

¶Retulerunt.

¶ RET tulerunt reddiderunt nobis qd meruimus. ¶ Neglexerit peri. quia lata fuerat acerrima lex ut dixim⁹ li.i. ĩ eos q Ci. excepissent: qa erat ei interdictũ aqua & igni. ¶ Legis. ne q̃ſ uiã me reciperet. ¶ Hẽbimus. s. aio. i. ſp erim⁹ mẽores & existimabam⁹ nos ei obligatos. ¶ Profecti sum⁹. discessim⁹. ¶ Cizicũ. Cizic⁹ ciuitas Asiæ i Propõtide ab Hæmonsis cõdita: ut oñdit Ouid. i. i. tristiũ siue põti. nã utrũq̃ opus i põto factũ ẽ: Hic Propõtiacis herẽtẽ cyzicõ oris Cyzicõ hæmoniæ nobile gẽns op⁹. ¶ Rogẽ. cũ iterrogatiõe legẽdũ ẽ. ¶ Cõfectã. debilitatã: afflictã. ¶ Corpe. pp ualitudinẽ. ¶ Aio. pp fortunã nr̃az & dolores: & quos capis. ¶ Sin. p ero ¶ Sic agã. ut sim sine te. ¶ Trãsactũ. actũ & sine ulla spe. ¶ Sz. VBE. Cyzic⁹

nobis gratiã retulerunt. Nos Brundusii apud. M. Ennium Flaccum dies. xiii. fuimus: uirũ optimũ: qui periculum fortunarum: & capitis sui pro mea salute neglexit. Neq̃ legis iprobissimæ pœna deduct⁹ ẽ: quo min⁹ hospitii: & amicitiæ ius officiũq̃: pstaret. Huic utinã aliquãdo gratiã referre possimus: habebimus quidẽ semper. Brundusio pfecti sumus ad quintum kalen. Maii p macedoniã Cizicũ petebamus. O me perditũ. O me afflictũ qd nunc rogẽ te ut uenias mulierẽ ægrã & corpe: & aio cõfectã: Nõ rogẽ! Sine te igit̃ sim. Opinor sic agã. Si est spes nostri reditus. eã confirmes: & rẽ adiuues. Sin: ut ego metuo transactũ est (quoquo modo potes ad me fac uenias). Vnũ hoc scito si te habebo: nõ mihi uidebor plane piisse. Sed quid de Tulliola mea fiet, iã id uos uidete: mihi ñ cõsilium. Sed certe quoquo modo res se habebit: illius misellæ & matrimonio: & famæ seruiendũ est. Quid Cicero meus. Tu uero sis in sinu semper & cõplexu meo. Non queo iam plura scribere. Impedit mœror. Tu qd egeris nescio. Verũ aliqd teneas an quod metuo: plane sis spoliata. Pisonẽ ut scribis: spero fore sp nostrũ De familia liberata nihil est: quod te moueat. Primũ tuis ita pmissum ẽ te facturã eẽ: ut q̃sq̃ eẽt meritus. Est aũt in offõ adhuc Orphe⁹. Præterea magno pere nemo cæterorũ seruorũ. Ea cã est, ut si res a nobis abesset: liberti nr̃i eẽnt, si optineri potuissent. Sin ad nos ptinerẽt: seruirẽt: præterq̃ oppido pauci: sed hæc minora sunt. Tu q̃ me hortaris ut aio sim magno, & spẽ habeã recuperãdæ salutis: id ueli ut eiusmodi: ut recte sperare possimus. Nũc miser qñ tuas iã lr̃as accipiã qs ad me pferet! quas ego expectassem Brũdusii

q. d. tul. latẽter subdit cãz ne uadat. ¶ Misellæ. s. Tulliolç mr̃imõio: ne discedat a marito. ¶ Teneas aliqd. de bõis nr̃is pp̃q̃ ad tabulã Valeriã eã deductã se audisse supradixit. ¶ De fa. seruoꝝ: dixim⁹ i pr̃ta epla ad Terẽ. ¶ Liberata. mãumissa: ita. n. scripserat Ci. se fecisse. ¶ Tuis. seruis. ¶ Vt qu. ess. me. i. te & retẽturã in seruitute q mererent & mãumissurã ẽt q bñ eẽnt meriti. ¶ Est i offõ. i. fideliter seruit. ¶ Præterea. pter est. Virg. in. xi. Si duo pterea talis idça tulisset. Terra uiros. ¶ Liberti nr̃i. i. mãumissi. ¶ Si res a no. abesset. i. si nihil ad nos ptineret. ¶ Oppido. ualde. ¶ Ea cã. idest talis. ¶ Minora. i. pua comparatiuum pro positiuo. ¶ Recte. cum aliquo effectu. ¶ Quando. interrogatiue legendum est q. d. nunquam. Oppido

¶ RET tulerunt nobis grãm. s. p bñfactis nr̃is. Id ãt de deo impiũ ẽ cogitare nedũ scribere sed miseris sæpe caligãt oculi. ¶ Nos fuimus dies. xiii. Brũdusii apd. M. Enniũ Flaccũ uiꝝ optimũ: q neglexerit periculũ fortunaꝝ & capitis sui p salute mea: qa comitatũ mihi præstitit: in quo si deprachẽsus fuisset & rẽ & uitã amisisset. ¶ Neq̃ deductus est. i. absterritus aut amotus: pœna. i. pp pœnãs improbissimæ legis. s. qua interdictũ erat Ciceroni aqua & igni: & quicũq̃ eũ hospitio recepisset pœne capitali subiectũ iri: cautũ est: quominus. i. ut nõ præstaret ius & offm hospitii & amicitiæ. ¶ Vtinã nos possimus referre aliqñ. i. tandẽ: gratiã. s. parẽ quidẽ. i. certe aut saltẽ habebimus. s. in aio sp s. donec uiuemus. ¶ Nos sumus pfecti. i. discessimus Brundusio ad quintũ Kalendas Maii per Macedoniam: & petebamus Cizicũ urbẽ Asiæ in propontide ab Hemonsis: cõditã: o me perditũ o me afflictũ quid deliberantis est & nesciẽtis qd facere debeat sup. faciam: rogẽ. s. perceme te nunc mulierẽ ægrã & cõfectã. i. cõsumptã & corpore & aio: ut uenias. s. ad me. q. d. id nõ decere. ¶ Nõ rogẽ. i. nũquid debeã nõ rogare. ¶ Igit. s. si nõ rogẽ ut uenias: sim. i. oporteat me esse sine te. q. d. id tristissimũ fore. ¶ Opinor: q̃si iuẽto cõsilio ego agã sic. ¶ Si spes reditus nostri, ẽ: ut tu ↄfirmes eã & adiuues rẽ. i. mediũ quo fiet aut rẽ familiarem. ¶ Sin: ut ego metuo: est trãsactũ. i. penitus actũ & desperãdum de reditu meo. fac uenias ad me quoquo. i. quocunq̃ modo potes. ¶ Scito hoc unũ: si habebo te: ego nõ uidebor: mihi piisse plane. i. oino. ¶ Sed sup. si ueneris: quid fiet de Tulliola mea. s. filia: uidete iã uos qui domi estis: id quia consilium. i. uirtus deliberatiua non est mihi. ¶ Sed certe quoquo. idest quocunq̃ modo res habebit se: seruiendum: idest consulendum est & matrimonio & famæ illius misellæ: idest ne amissa per inopiam: aut desolationem fama repudietur. ¶ Quid Cicero meus: scilicet filius faciet. supple. ¶ Tu uero sis: scilicet si hic: esses semper in sinu & complexu meo: uoluit addere & ille miser mendicabit: aut quid tristius quia etiam pudicitiæ illius imminebat periculum. ¶ Ego non queo iam scribere plura: mœror impedit: Nescio quid tu egeris. ¶ Vtrum teneas aliquid: scilicet rerum an quod metuo sis spoliata plane: idest omnino. ¶ Ego spero: ut scribis: Pisonem: scilicet generum nostrum: fore: idest futurum semper nostrum. idest nobis fauentem. ¶ Nihil est quod moueat: mouere & turbare debeat te de familia liberata: idest de manumissione seruorum. ¶ Profugiens enim Cicerone serui in alienam potestatem uenirent: aut spe libertatis optinendæ in dominum insurgerent manumisit eos: sed tamen non omnes: quia qui uxoris nomine dotis erant: in eius arbitrio reliquit: unde addit: ¶ Primum: quasi dicat prima est ratio ut mouearis: promissum est te facturam esse tuis: scilicet seruis ita ut quisque meritus. ¶ Autem idest sed: Orpheus est adhuc in officio: idest debito seruitio: præterea: idest præter eum nemo cæterorum seruorum magnopere: supple in officio est. ¶ Causa est ea: idest talis: idest hoc consilio id feci: ut si res: idest possessio iusta: abesset a nobis: idest si essemus priuati omni re nostra: ipsi manumissi essent liberti nostri: si potuissent: optinere idest confirmationem manumissionis. ¶ Sin idest sed si: ipsi pertinerent ad nos: scilicet in re: licet omnia nostra essent subrepta: ipsi seruirent: idest manerent in seruitute: præterquam oppido: idest ualde pauci qui forte manumitterentur ut dominum persequerentur. ¶ Sed hæc sunt minora: scilicet damna. ¶ Tu q̃ hortaris me ut sim animo magno: & habeam spem salutis recuperandæ: ego uelim sup. ut id sit eiusmodi. ut possimus sperare recte. idest non frustra. ¶ Nunc miser: quia procul abest: quando accipiam literas tuas: quis perferet ad me. ¶ Quas scilicet literas: ego expectassem. Brundusii. ASC.

VBE. ¶ SI eſſet licitum:ſi mihi permiſſum eſſet nautis. ¶ Floruimus. tranſlatio eſt Oui. Nos quoq; floruimus ſed flos fuit ille caducus. ¶ Quod nõ amiſimus animã cum ornamẽtis. ideſt niſi in hoc quod nõ mortui ſumus cũ dignitatem amittere, mus: ideſt cũ eijceremur ex urbe: quod facere debuimus. ¶ Me non poſ. confirmatur. ¶ Remiſit. Romã. ¶ Valitudinẽ. morbo. ¶ Fidiſſima. ei blanditur: licet eſſet impudicã: ut tali iudicio & laude eam alliceret ad honeſtatẽ: ſic Ouid. ad uxorem cum eſſet legatus. Adde quod & rerum ſola ẽ tutela mearum: & Paulopoſt. Nã tua dum ſtetimus turpi ſine crimine manſit. Et tandem probitas irrepræhenſa fuit. Terentiam autem turpiter ſe egiſſe ſcribit Plutarchus.

ſi eſſet licitũ per nautas: qui tẽpeſtatẽ prætermittere noluerunt. Quod reliquũ eſt: ſuſtẽta te mea Terẽtia: ut potes: honeſtiſſime uiximus: floruimus: non uitiũ noſtrũ: ſed uirtus noſtra nos afflixit. Peccatũ eſt nullũ niſi ꝙ non una animã cũ ornamentis amiſimus. Sed ſi hoc fuit liberis noſtri gratius nos uiuere: cæteraq; q̃ ferẽda non ſunt: feramus. Atq; ego: qui te cõfirmo: ipſe me ñ poſſum. Clodiũ Philaterũ ꝙ ualetudine ĩpediebatᷣ oculoꝝ: remiſi hoĩem fidelẽ. Saluſtius officio uincet oẽs ſpes. Cẽnius eſt perbeneuolus nobis quẽ ſemper ſpero tui fore obſeruantẽ. Sicca dixerat ſe mecũ fore: ſed Brũduſio diſceſſit. Cura: quoad potes: ut ualeas: & ſic exiſtimes uæhementius me tua miſeria: q̃ mea cõmoueri. Mea Terẽtia fidiſſima atq; optimæ uxor. & mea chariſſima filiola. *& ſpes reliq̃* noſtra Cicero ualete. Pridie kalẽ. Maias Brunduſio.

ASC. ¶ SI licitũ eẽt. i. licuiſſet. i. permiſſum fuiſſet p nautas qui noluerũt prætermittere tẽpeſtatẽ. i. tẽporis & auræ oportunitatem: ergo tẽpeſtas: ẽt bona ẽ. ¶ Quod reliquũ eſt mea Terentia ſuſtẽta te: utpotes: nos uiximꝰ honeſtiſſime: floruimus. ſ. in foro & ſenatu: nõ uitiũ noſtrũ. ſed uirtꝰ noſtra: quia uiriliter cõiuratos afflximꝰ afflixit nos. ¶ Nullũ peccatũ eſt. ſ. nobis: niſi ꝙ nõ amiſimus una. i. ſimul cũ ornamentis. ſ. noſtris animã. i. uitã ſup. noſtrã. ¶ Sed ſi hoc. ſ. nos uiuerẽ fuit gratiꝰ. i. utilius liberis noſtris: feramus cætera q̃q̃ nõ ſunt ferẽda. ¶ Atq; ego qui cõfirmo. i. qd dicũt cõforto te: nõ poſſum. ſ. cõfirmare me. ¶ Ego remiſi tibi Clodium philaterũ unum e familia. ꝙ. i. quia: ĩpediebatᷣ ualetudine. i. mala diſpoſitiõe oculoꝝ: appoſitorie hoiem fidelẽ Saluſtiꝰ. ſ. ſeruꝰ aut libertꝰ nr̃. ¶ Nõ. n. de Criſpo illo hiſtorico loqᷣ: uicet oẽs ſpes. ſ. q̃s de eo habuimus: offõ. ſ. ĩpertiẽdo. ¶ Cẽnius alter libertus eſt: pbeneuolus: quẽ ſpero fore ſp obſeruantẽ. i. cultorẽ tu. ¶ Sicca alter familiaris dixerat ſe fore ſp mecũ: ſed diſceſſerat Brũduſio: & ita a me q erã Brũduſii: niſi forte Brũduſii legẽdũ ſit ut diſceſſerat Brũduſii ſup. a me. ¶ Cura quoad potes ut ualeas: & exiſtimes ſic, me cõmoueri uæhemẽtius miſeria tua q̃ mea. ¶ O mea Terẽtia fidiſſima atq; optima uxor: & filiola mea chariſſima: ſcilicet Tullia: & Cicero ſpes noſtra reliqua: ideſt ſola relicta. Valete Pridie Kalendas Maias: ideſt ultimo Aprilis. Brunduſio: ideſt ex eo oppido maritimo in Italia.

Tẽpeſtas

M.T.C. Terẽ. & Tul. Suis. S.P.D.

SI tu: & Tullia lux noſtra ualetis. Ego & ſuauiſſimꝰ Cicero ualemus Pridie idus Octobris Athenas uenimus. Cũ ſane aduerſus uentis uſi eſſemus tardeq;. & Incommode nauigaſſemus. De naui exeuntibus nobis Acaſtus cum literis præſto fuit uno & uigeſimo die. ſane ſtrenue accepi tuas literas quibus intellexi te uereri ne ſuperiores mihi redditæ non eſſent. Omnes ſunt redditæ diligentiſſimeq; a te perſcripta ſunt omnia, Idq; mihi gratiſſimum fuit. Neq; ſum admiratus hanc epiſtolam: quã Achaſtus attulit breuem fuiſſe. Iam enim meipſum expectas ſiue noſipſos qui quidem quãprimum ad nos uenire cupimus. Etſi in quã remp. uenimus intelligo. cognoui enim ex multoꝝ amicoꝝ literis. quas attulit Achaſtus ad arma rem ſpectare. ut mihi cum uenero

VBE. SI tu &c. Primo Ci. ſcribit ſe nauigaſſe Athenas aduerſis uẽtis cũ haberet ſecũ Ci. filium. Deinde ſignificat ſe accepiſſe lr̃as Terẽtiæ & alioꝝ multorũ ab Achaſto allatas: ex quibus oñdit ſe ĩtelle xiſſe bella ciuilia fore. Poſtremo orat eã: ut ſibi aduenienti quã longiſſime poterit obuiã pcedat & inſtruit eã qd agere debeat de hæreditate cuiuſdam Prætiana. ¶ Suauiſſimus. iucũdiſſimus Cice. filiꝰ: ¶ Vno & ui. i. uigeſimo primo poſt diſceſſum ſuũ Roma. ¶ Sãe. ualde. ¶ Strenue: celeriter: nã ſtrenuꝰ & fortẽ ſignificat & celerẽ. Saluſtiꝰ. Nã aut q̃ſq; ſtrenuꝰ ceciderat in bello: Ouidi. de Galãtide in muſtellã mutata. Priſcaq; ſtrenuitas mãſit. i. celeritas uel agilitas. ¶ Ne non eſ. i. ut nõ eſſent. ¶ Siue nos correctio, qa hẽbat filiũ ſecũ. ¶ In quã. i. qualẽ. q. d. turbulẽtã. ¶ Spectare. pertinere. tẽdere. ¶ Ad ar. ad bella qa cæ. magnis rebꝰ geſtis in Cætis & Galliã Italiæ pximã circa Eridanũ exercitũ duxerat: ad quẽ multi cõfluxerant: ex iis igitᷣ ſuſpicabatᷣ Cic. bella futura aut qa iã mortua Iulia magnꝰ timor apud oẽs erat diſſenſiõis iter Cæſarẽ & Põpe.

Sane ſtrenue ſtrenuꝰ

ASC. S I tu &c. Scribit ſe nauigaſſe Athẽas aduerſis uẽtis cũ hẽret ſecũ Ci. filiũ deide ſigñat ſe accepiſſe lr̃as ab uxore: & poſtrẽo orat ut ſibi obuiã ueniat q̃ lõgiſſime ualeat doces quid agere debeat de hæreditate q̃dã. ¶ Ordo ẽ. Si tu & Tullia lux noſtra ualetis: Cõceptio ẽ pſonaꝝ. Ego & Ci. ſuauiſſimus. ſ. filius noſter: ualemꝰ eadẽ ẽ figura. Nos uenimus. i. applicuimus nos Athenas: pridie idus Octo. cũ uſi eẽmus uẽtis ſane. i. multũ aduerſis: & cũ nauigaſſemꝰ tarde: & icõmode: nemo tñ ſit tã ſtolidus: ut a Kal. Ma. qbus Brũduſio ſoluit: ſup. aquas fuiſſe putet: qa iſte Ci. ſecũ nõ habuit: & poſtea. Dirrachii moratus eſt uñ hæc ep̃la longe poſt ſcripta eſt: neq; iſi ſeruata eſt rõ tpm in colligẽdis epiſtolis Achaſtus. ſ. libertus noſter fuit p̃ſto. i. pñs & paratus cũ literis. ſ. dandis. nobis exeũtibꝰ naui: uno aut prio & uigeſimo die. ſ. poſt diſceſſum ſuũ Rõa. ¶ Ego accepi literas tuas ſane. i. multum ſtrenue: qbus itellexi te uereri ne ſuperiores. ſ. literæ tuæ nõ eſſent redditæ mihi. Oẽs ſup. literæ ſunt redditæ: & oĩa ſũt pſcripta a te diligentiſſime: & id fuit mihi gratiſſimũ. ¶ Neq; ſum admiratus hãc epiſtolã quã Achaſtꝰ tulit fuiſſe breuẽ. ¶ Tu. n. expectas iã meipm. ſiue noſipſos: hoc eſt me & filiũ: q qdẽ cupimꝰ uenire q̃primũ. i. ualde cito ad uos. ¶ Etſi. i. q̃q̃ intelligo in q̃. i. qualẽ: rẽp. nos uenimus: media lõga: eſt. n. pñtis tpis. q. d. in turbulẽtiſſimã. ¶ Ego. n. cognoui ex literis multoꝝ amicoꝝ quas Achaſtus attulit: rẽ ſpectare. i. tẽdere & inclinari ad arma. i. bella ciuilia. ¶ Quia iã mortuã intellexit Iuliã Iulii Cæſaris filiã uxorẽ Põpii: & Põpeiũ Cæſaris potẽtiæ q̃ in Gallia maxima erat reſiſtere uelle: ſic ſentit Vberti. Verumtamen qa id multo poſt cõtigit. ¶ Nã Cicero poſt reditũ Ciliciã optinuerat puinciã e qua reuerſus hanc commotionem repperit: dicamus ad arma: ideſt ad reſiſtendũ inimicis ut: ut non liceat mihi cum uenero

¶ Diſſimulare.

CDISSImulare. occultare. Illum prætianum: hic enim moriens scripserat hæredem Ciceronem: fuerat autẽ iurisconsultus ut supra ad Trebatium libro septimo: quod scribis de illo prætiano iurisco. ego te ei non desino cõmendare. Auctio. uenditio per auctionem ut alio loco diximus. Iuuenalis. Si coniugis auctio fiat. Eris profecta. discesseris. VBE.

CDISSImulare quid sentiam: Sed quando: idest qm: fortuna: idest dubius euentus rei est subeunda: nos dabimus eo citius operam ut ueniamus quo: idest ut: deliberemus facilius de tota re. Velim sup. ut tu properes obuiam nobis qua. idest quantum poteritis longissime: quod fiat cum commodo ualetudinis: idest sospitatis tuæ. Ego uelim cures de hæreditate prætiana: idest quæ nobis obuenit per testamentum precii iurisconsulti nuper defuncti: quæ quidem est mihi dolori. Ego enim amaui illum: scilicet precium ualde: hoc si auctio: idest uenditio rerum per auctionem qua res dantur plurimum offerentibus fiet ante aduentum meum: ut pomponius: scilicet Atticus aut si is minus: idest non poterit: ut Camillus curet negocium nostrũ ut pars hæreditatis sit nobis integra. Nos cum uenerimus: scilicet in urbẽ salui. agemus reliqua per nos. Sin idest sed si: tu eris iam profecta Roma: tamen curabis: scilicet per nuntios: aut literas ut hoc fiat ita: idest ut res cura curetur per Pomponium aut Camillum: si dii adiuuabunt nos: speramus fore in Italiam circiter Idus Nouembris. Vos o mea suauissima & optatissima. Terentia: & Tulliola scilicet filia: si amatis nos: curate ut ualeatis. Athenis ad. xv. Kalendas Nouembris. ASC.

dissimulare non liceat quid sentiam. Sed quando subeunda fortuna est: eo citius dabimus operam ut ueniamus: quo facilius de tota re deliberemus. Tu uelim quod cum commodo ualetudinis tuæ fiat: quã lõgissime poteris obuiam nobis properes. De hæreditate pretiana: quæ quidẽ mihi magno dolori est (ualde enim illum amaui) hoc uelim cures si auctio ante meum aduentum fiet ut Pomponius: aut si is minus poterit: Camillus nostrum negocium curet. Nos cũ salui uenerimus reliqua per nos agemus. Sin tu iam Roma profecta eris. tamen curabis: ut hoc ita fiat. Si dii nos adiuuabunt circiter idus Nouembris in Italia speramus fore. Vos mea suauissima & optatissima Terentia: & Tulliola: si nos amatis: curate ut ualeatis. Athenis ad. xv. Kalen. Nouemb.

M.T.C. Terentiæ suæ. S.D.

NEc sæpe est cui literas demus: nec rem habemus ullam: quam scribere uelimus. Ex tuis literis quas proxime accepi: cognoui prædium nullum uenire potuisse. Quare uideatis uelim: quomodo satisfiat ei cui scitis me satisfieri uelle. Quod nostra tibi gratias agit: id ego non miror te mereri ut ea tibi merito tuo gratias agere possit. Pollucem si adhuc non est profectus: quam primum fac extrudas. Cura ut ualeas. Idibus Quin.

NEc sæpe. exponit Cicero quid ex literis. Terẽ. intellexit. Postrẽo petit ab ea ut celeriter emittat ad se pollucem seruũ. Prædium. possessionẽ. Venire. uendi. Satisfiat. soluatur. Nostra. scilicet filia: hæc enim pronomina sine substantiuo posita maritos uxores filios filiasue comprehendunt: sicut & genitiui propriorum post nomina propria positi. Ouidi. Hanc tua penelope subaudit uxor: & Virgi. Hectoris andromachæ: scilicet uxor. Deifobe glauci filia. Polluc. seruum. Extrudas: eiicias: emittas. VBE.

Nec sæpe &c. Vt docuit quid e Terẽtia intellexit monet ad se seruum mittat: dicens. Nec est sup. aliqs: sæpe cui demus: idest dare possimus literas: nec habemus ullam rem quam uelimus scribere. Ego cognoui ex literis tuis quas accepi proxime nullum prædiũ scilicet nostrum potuisse uenire: idest uendi. Quare uelim sup. ut omnes uideatis quomodo satisfiat: idest satisfieri possit ei: cui scitis me uelle satisfieri. Quod nostra scilicet filia agit tibi gratias. Non ergo, ad filiã scribit: ego non miror te mereri id: ut ea possit agere tibi gratias merito tuo: idest propter meritum tuum. Fac extrudas: idest ut exire cogas quamprimum pollucem: scilicet seruum nostrum: si non est adhuc profectus: idest si nondum exiuit ad nos uenturus. Cura ut ualeas. Scriptum sup. Idibus. Quintilis sup. mensis: idest eius qui nunc Iulius dicitur. Ridiculum est huic & superiori addere. Vale & ualete: cum præmissum sit cura: ut ualeas & curate ut ualeatis. ASC.

M.T.C. Terentiæ & Tulliæ suis. S.D.

OMnes molestias & sollicitudines: quib' & te miserrimam habui: id quod mihi molestissimum est: Tulliolamq: quæ nobis nostra uita dulcior ẽ: deposui & eieci. Quid causæ aũt fuerit

OMnes. primum scribit Cicero se eiecisse magnas molestias quibus & ipsam Terẽtiam cruciabat & filiam Tulliam: id autem ita factum esse dicit: quia choleram puram eiecit q̃ cõtraxerat ex mœrore ut fit. Deinde dicit se scripturum ad amicos suos: quib' & commendabat & Teren. & Tulliam: & ostendit se habere bonam spem sui redditus in patriam. Postremo monet Terentiam in quibus uillis commode esse possit. Quibus. ppter quas. Habui te miserrimam. afflixi te. Id quod. idest quod scilicet te habuisse miserrimam. Dulcior. carior. ita enim parentes & dicere & existimare solent. Virgilius. Nate mihi uita quondam dum uita manebat Chare magis. Quid causæ. scilicet quod eiecerim illas molestias. VBE.

Mnes &c. Dicit se hilariorem effectum pollicens scribere ad amicos pro suorum commendatione docensq; Terentiam in quibus uillis degat. Ordo est. Ego deposui & eieci omnes molestias & sollicitudines qbus: idest in quibus ego habui. Et idest simul: te scilicet coniugem meam: miserrimam: id quod est molestissimũ mihi idest quæ res est mihi grauissima. Et idest simul sup. habui Tulliolam. scilicet filiam nostram miserrimam quæ est nobis dulcior: idest delectabilior uita nostra Vbertinus exponit: quibus idest propter quas: habui idest adfeci & te &c. sed non procedit non enim sollicitudinibus suis adfecit aut afflixit uxorem & filiam: sed inter sollicitudines habuit: idest annumerauit eas afflictas miserrimasq;. ASC.

VBE. Postridie Eiecl Vir annona — ¶ POstridie. postremo die χολην: idest bilem coleram. ακρατον puram. ¶ Eiecl. ex pni: euomui. ¶ Leuatus. alleuiat⁹: ut ita dicam. ¶ Satisfacias. soluas uota. ¶ Simul atq;. postquam. ¶ Quẽquã. quẽlibet. ¶ Virum. cuius proprie est forti tudo: nam uir a uirtute dicitur. ¶ Eiusmodi. talia. ¶ Aliquando. tãdem. ¶ Cum si. nostri: cum uiris bonis. ¶ Vt pri. duæ dictiones sunt ordo autem est uelim primum ut cures ualitudinem: deinde &c. ¶ Vtere. pro habitatione tua habe. ¶ Fũdo. agro. ¶ Cum fa. ur. cum omnibus quos in urbe soles habere dominam minoris constat res arpini quã Romæ. ¶ Annona: frumentum. ¶ Bellissimus. diminutiuo blandimenti gratia usus est.

postridie intellexi q̃ a uobis discessi χολην ακρατον noctu eieci statim. Ita sum leuatus ut de⁹ mihi aliqs medicinã fecisse uideat'. Cui qdẽ tu deo quẽadmodũ soles pie & caste satisfacias. i. Apollini: & Æsculapio. Nauem spero nos ualde bonã hre: in eã simul: atq; conscendi hæc scripsi. Deinde cõscribã ad nostros familiares multas epistolas qbus te: & Tulliolã nostrã diligentissime cõmendabo. Cohortarer: uos: quo aio fortiores essetis: nisi uos fortiores cognoscerẽ: q̃ quemq̃ uiq;. Et tamen eiusmodi spero negocia esse: ut & uos istic cõmodissime sperẽ esse: & me aliqñ cũ similibus nostri remp. defensurũ. Tu primũ ualetudinẽ tuã uelim cures. Deinde tibi si uidebit: uillis iis utere quæ longissime aberũt a militibus. Fundo Arpinati bñ poteris uti cũ familia urbana: si annona carior fuerit. Cicero bellissimis tibi salutẽ plurimam dicit etiam atq; etiam. Vale. Datum. iii. Idus. Iunii.

ASC. ¶ AVtem idest sed: ego intellexi postridie: idest die proxime sequenti: post q̃ discessi a uobis: quid causæ fuerit: scilicet q molestias eiecerim: quia ego eieci stati cholen idest coleram acraton: idest puram ac merã noctu: & sup. sum leuatus. s. a grauedine morbi: ita ut de us aliquis uideatur fecisse mihi medicinã: idest me curasse: quia deorum curatio ẽ subitanea. ¶ Cui quidẽ deo: tu satisfacias: idest persoluas uota debita: pie, & caste: quemadmodum soles: hoc dicit ut si non fuerit solita incipiat assuescere. Sane erubescendum est nobis si Ethnici non putauerunt deos suos qui demonia sunt non posse placari nisi pie & caste illis satisfiat: si putauerimus deum uerũ ab impiis aut immundis placari posse. ¶ Sed dicet forte aliquis si dii gentium demonia sunt: quo pietatis & castitatis amatore erant. ¶ Ad quod respondere licet: non propter bonum hominum ab illis uirtutes laudatas: sed iõ ut ueros dei honores qui sine pietate & castitate nulli sunt sibi usurparent: quibus nihil dulcius illis contigere potest: nam in illa peruersa cupiditate æquandi se deo in qua acciderunt obstinati sunt: ideoq; idolatrias introduxerãt: non solum ut homines in errore tenerent & a celestibus sedibus arcerent: sed etiam ut deolatriam] præcipetẽt: aut ideo ut homines in illo errore perstringerẽt. Sciebant enim quia amor uirtutum inscriptus est pectoribus nostris: propter synteresin nihil probari posse quod non sit uirtuti consonum: atq; ita minime diis accommodandum uideri. Vt ergo in idolatria genus humanum semper tenerent & ut uarias superstitiones & ludorum & cerimoniarum gentilium adstruerent: uirtutum quæ negari non poterant se finxerunt amatores. ¶ Sed ordinem persequamur: ne forte ignoraret Terentia cui deo satisfaciendum sit: addit. i. Apollini & Æsculapio. s. Apollinis filio: qui summi medici putati sunt. ¶ Ego spero nos habere nauem ualde bonam. Dixi prius epistolas non esse repositas quo ordine scriptæ sunt. Nam hæc scripta erat cum Atheņas profugeret cum filio. Et in illa. Si tu & Tullia &c. significauit se redire: ego scripsi hæc simul atq; idest immediate postq̃ conscendi in eam. ¶ Deinde. i. post hac conscribam. i. simul scribam ad familiarea nostros multas epistolas quibus. s. epistolis; aut quibus. s. familiaribus ego commen do diligentissime te & Tulliolam nostram. ¶ Cohortarer uos quo. i. ut essetia fortiores animo: nisi cognoscerem uos fortiores quam quemq̃ uirum. ¶ Et tamen spero negocia. s. nostra: esse eiusmodi ut sperem. ¶ Et. i. simul: uos esse commodissime. Istic: scilicet Romæ: & me defensurũ aliquando rempublicam cum similibus nostri utpote communis boni & iustitiæ amatoribus. ¶ Velim supple: ut tu cures primum ualetudinem tuam. Deinde si uidetur tibi: utere iis uillis quæ aberunt longissime a militibus. ¶ Tu poteris bene uti fundo arpinati: idest iuxta arpinum cum familia urbana: idest ea quam Romæ habere solemus: si annona fuerit carior: idest nimis cara: sup. Romæ Cicero bellissimus: idest maxime bonus & Lepidus filius noster dicit tibi etiam atq; etiam plurimam salutem. Vale. Datum tertio Idus Iunii.

VBE. a — SI uales. hortatur Cice. Teren. ut curet ualitudinem suam q̃ intellexerat ex febri laborare. Deinde dicit gratum sibi fuisse: q ab ea de literis Cæ. certior factus esset.

ASC. a — SI uales monet ut salutẽ curet: & diligenter q̃ scire oporteat pscribat dicẽs. ¶ Si uales bñ est: ego qdẽ ualeo: ueli sup. ut cures diligentissime ualetudinẽ tuã: nã & scriptũ & nunciatũ. s. ore est mihi te incidisse subito i febri. ¶ Quod fecisti me certiorẽ celer iẽ de literis Cæsaris: idest quas Cæsar misit: fecisti mihi gratũ. ¶ Tu facies item: idest similiter posthac: ut sciam siquid erit opus siquid acciderit noui. ¶ Cura ut ualeas. &c.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

SI uales bñ ẽ: ego qdẽ ualeo. ualetudinẽ tuã ueli: cures diligẽtissime. nã mihi & scriptũ & nũtiatũ ẽ te in febri subito icidisse. Q d celerit' me fecisti d Cæsaris lrĩs certiorẽ: fecisti mihi gratũ. Itẽ posthac: si qd op⁹ erit: si qd acciderit noui facias ut sciã. Cura ut ualeas. Datũ. iii. nonas Iunias.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

AD cæteras meas miserias accessit dolor ex Dolobellæ ualetudine: & Tulliæ. Oino de oibus rebus nec quid cõsilii capiã: nec qd faciã scio. Tu uelim tuã: & Tulliæ ualetudinẽ cures.

VBE. a — AD cætera. Hæc epistola uidet' fuisse scripta eo tpe quo iã Tullia nupserat Dolobellæ. ¶ Miserias. molestias. ¶ Accessit. addit⁹ ẽ. ¶ Valetudinem. propter egritudinem.

ASC. a — AD cæteras &c. Hæc epla uidet' lõge alio tẽpor scripta: nã durãte exilio Tullia erat nupta Pisoni Crassipedi: Dolobellæ aũt nupsit dũ esset iperator in Cilicia pauloante bellũ Ciuile: dicit ãt se dolere de ualetudine Dolobellæ hoc ordine. ¶ Dolor ex ualetudine. i. mala dispositiõe Dolobellæ: scilicet generi nostri & Tulliæ. s. filiæ nostræ: accessit. i. additus est ad cæteras miserias meas. ¶ Omnino nec scio penitus de omnibus rebus quid consilii capiam nec quid faciam. ¶ Velim sup. ut tu cures ualetudinem tuam & Tulliæ.

¶ Quid fieri

q Vid fieri. Excusat Ci. se qd apertius ad Ter. non scripserat quid fieri uellet: quia scripsit ad Pōpe. ex quo illa poterit omnia intelligere. Serius. tardius. Scribi. scilicet a te. Quando. quoniam. VBE.

Vid &c. Dicit se scripsisse: monet ut uxor scribat & ualetudinē curet dicens scripsi ad Pōpōniū. s. Atticū: seri. i. tardius q̄ oportuit: quid placeret sup. mihi fieri. s. a uobis. Si eris locuta cum eo intelliges quid uelim fieri. Nō fuit necesse scribere apertius: qū. i. qm: scripseram ad illum. s. optimū amicorum. Ego uelim sup. ut mittas nobis literas q̄primum: de ea re & de cæteris rebus. Cura diligenter ualetudinē. Septimo Idus Quintiles. i. Iulias aut Iulii mensis postea dicti. ASC.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

Quid fieri placeret scripsi ad Pōponiū serius q̄ oportuit. Cū eo si locuta eris: intelliges quid fieri uelim: Apertius scribi qū ad illū scripserā necesse nō fuit. De ea re & de cæteris rebus q̄primum uelim nobis literas mittas. Valetudinē tuā cura diligenter. Septimo Idus Quin.

Vlla. significat Cice. se maiore dolore affectū esse Tulliæ filiæ suæ ad se aduentu qa cognoscit culpa sua esse factum: ut illa eēt in deteriore fortuna q̄ mereret: deinde se missurum filiū ad Cæ. Lōge. uald. Alia tristiore & deteriore. Atq. quā. Pietas. erga me. VBE.

Atq

q I uales &c. Dicit Tulliā suā ad se uenisse eiusq; pietatem cōmēdat dicēs. Si uales bene est. ego qdē ualeo. Tullia nr̃a. s. filia uenit ad me. s. in uillam nostram pridie Idus Iunii: cuius summa uirtuti & singulari humanitate. i. propter cuius uirtutem & singularem humanitatem: ego sum adfectus etiam grauiore dolore non q̄ bona esset: sed factum esse negligentia nostra: uidetur de sua solius loqui: ut ipsa eēt in fortuna lōge alia. i. diuersa & miseriore multo: atq. i. q̄ pietas & dignitas eius postulabat. In animo erat nobis. i. nos uolebamus mittere Ciceronem. s. filium: ad Cæsarem. s. Iulium. Et Gnæum Salustium cum eo. s. Cicerone. i. si. s. Cicero erit pfectus. i. quādo discesse rit: faciam te certiorem. Cura diligenter ualetudinē tuam. Decimoquarto Kalen. Quintiles: idest Quintilis mensis qui nunc Iulius dicitur. ASC.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

Si uales bene est: ego quidē ualeo Tullia nostra uenit ad me pridie Idus Iunii: cuius summa uirtute & singulari humanitate grauiore etiam sum dolore adfectus nostra factū esse negligentia ut lōge alia in fortuna esset: atq; eius pietas ac dignitas postulabat. Nobis erat in animo Ciceronē ad Cæsarē mittere: & cū eo Cn. Salustium: si profectus erit: faciam te certiorē. Valetudinē tuā diligenter cura. xiiii. Kalen. Quin.

q Vod nos: iprobat Ci. quodāmō cōsiliū suū: quia in Italiā uenerat Brundusiū. Itaq; Te. rogat ut sibi adiumēto sit: deinde hortat ne sibi obuiam ueniat pp lōgum & piculosum iter. Explicare expedire ad exitum pducere. Des te i uiā. i. ponas te i uia: mihi obuiā uenias. VBE. Explicate

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

Quod nos in Italiam saluos uenisse gaudes perpetuo gaudeas uelim. Sed perturbati dolore animi magnisq; iniuriis metuo ne id cōsilii cœperimus: qd nō facile explicare possim. Quare quātū potes adiuua: quid autē possis mibi in mētē nō uenit. In uiā q̄ te des hoc tempore nihil est: & lōgum est iter: & nō tutum: & nō uideo quid prodesse possis: si ueneris. Vale. Datum pridie Nonas Nouembris Brūdusii.

q Vod &c. Dicit se ueteri ne pfuerit in Italiā nondum uenisse cui malo monet uxorem ut medeatur si possit dehortatur autem ne obuiam sibi prodeat dicens. Quod gaudes nos. i. me & filiū uenisse saluos in Italiam uelim sup. ut gaudeas perpetuo. i. ut gaudiū istud possit esse ppetuum ita ut ex aduētu nostro nihil mali subsequatur. Sed: me tuo ne uos perturbati dolore: & magnis iniuriis cœperimus. i. iniuerimus id cōsiliū. s. redeundi in Italiam: quod non possimus facile explicare idest difficultatibus eximere. Quare adiuua scilicet nos illud explicare quantū potes. Autē idest sed: nō possum considerare: quid idest non possum considerare: quid idest in quo possis scilicet nos adiuuare. Nihil idest nulla causa est: q̄ des te uiam: idest ut uenias ad nos hoc tempore. Et idest simul: iter est longum & non tutum propter inimicos: & non uideo quid possis prodere si ueneris. Vale. Datum. &c. ASC.

q Vod scripsi. ingressuro Cæ. Romā tempore quo bellorū ciuilium tumultus orti sunt: cū ex Gallia reuerteretur cum Ci. abesset: scribit ad Terentiam quid agendum sit in ta perturbatione: eam quæ sit præsens iudicare posse. Concitatio. cōmotio. Iratus. Cæ. Quies. pax. Minime miserum. i. utilius & melius. VBE.

M.T.C. Terētiæ. S.P.D.

Quod scripsi ad te proximis lris de nūtio remittēdo q̄ sit istius uis hoc tpe: & quæ cōcitatio multitudinis ignoro. Si metuēdus iratus est: quies tamē ab illo nascet fortasse: totum iudicabis quale sit. Et quod in miserrimis rebus minime miserum putabis id facies. Vale septimo Idus. V.

q Vod scripsi &c. Scripserat Ci. ad uxorē de nuntio remittendo ut sciret quo animo Cæsar: siue ex Gallia siue ex uictoria Pharsali ca redierit in urbem: de qua re iterum eam monet dicēs. Quod scripsi ad te proximis literis. i. in proximis literis de nuntio: scilicet quem ad te misi: remittendo: scilicet ad me: ignoro quæ sit uis istius: scilicet Cæsaris & quæ idest qualis concitatio: idest commotio multitudinis: scilicet populi in aduētum eius. Si idest etsi sup. Cæsar irat? scilicet ob negatum imperium: est metuendus: tamen quies. i. tranquillus status urbis: nascetur fortasse ab illo. Tu iudicabis sup. mihi totum. s. negocium: quale sit. Et tu facies id quod putabis miserum minime idest secundum interpretationem Laurentii Vallæ: nequaquam aut in ulla parte: sed quia non est uerosimile in miserrimis rebus aliquid eē nequaquam aut in nulla parte miserum: putem hoc loco minime pro minimum positum: eo q̄ melius sonat minime miserum q̄ minimum miserum. Minime autem secūdum Vallam negat: minimum comparat. i. pro minima parte: Dicamus ergo quod putabis minime aut minimum: idest in minima parte miserum in rebus miserrimis. Vale. &c. ASC.

VBB. Estrum.iam Venturo Cæ.Romã ut ſupra diximus ſcribit Ci.ad Terẽ.ſicut in ſuperiore eplã eã facili⁹ poſſe cõſultare qd ſit agẽdũ:declarat tñ ɔſiliũ ſuũ & ſniam de iis reb⁹:pcipue ut Terẽ.faciat qd facĩet aliæ mulieres

u ei⁹ ſiles. Veſtrũ ẽ cõ.i.ad uos ptinet cõſultare & deliberare. Modeſti⁹ ſine iniuria cuiuſq̃ tanq̃ bon⁹ ciuis.

Recte Recte.honeſte & cõmode. Diripiẽdã:pdãdã:depopulãdã. Vt.i.ne.Dolob.gener nr̃ qui multũ apud Cæ.põt. Intercludamur.ſ.in urbe multitudine militũ:legit̃ & intercludamini. Siles ue.honeſtæ & alicuius dignitatis. Videdũ cõſiderãdũ. Vt ſi.quẽadmodũ. Mecũ.ubi ego fuero. In nr̃is pdiis:uel in cumano uel in Tuſculano:uel in arpinati:uel in Põpeiano hæc enim prædia habebat Cice.quæ præcipue ab eo memorã tur:credo tamen habuiſſe alia. Fames .propter penuriam rerum:ſi Cæſar eam occuparit. Labienus. is ad Pompe.ſe contulerat : cuius conſiliũ Ci. laudat. Adiuuat.cauſam noſtram. Piſo. ſocer Cæſ. Diſcedit ab urbe.in aduentu Cæ:ſicut reliqui ſenatores. Luca.danda tamen uenia eſt tantorum danda malorum:Pompe.fugiente timent. Sceleris. appellat ſceleratum Cæſa.quod contra patriam arma ſumpſerit. Quintus ſcilicet frater meus. Pater. quia ſubdit & filius:ſcilicet eius:ideſt filius. Quin.fratris.notandum eſt etiam ſupra in ſcriptione epiſtolæ duabus animis dictum eſſe quod legitur in omnibus codicibus non autem animabus qd nõ uſus doctorum ſed licentiam quorundam : uſurpauit in ſacris ſcripturis quas legi grammaticæ ſubiacere indignum eſt.

Tullius Terẽtiæ:& pater Tulliolæ duab⁹ animis ſuis. Et Cicero mři optimæ. Et ſuauiſſimæ ſorori.S.P.D.

I uos ualetis:nos ualemus. Veſtrũ iam cõſiliũ eſt:nõ ſolũ meũ:quid ſit uobis faciẽdũ. Si ille Romá modeſte uẽturus rectæ i præſentia domi eẽ poteſtis. Sin homo amẽs diripiẽdá urbẽ daturus eſt:uereor ut Dolobella ipſe ſatis nobis prodeſſe poſſit. Etiá illud metuo:ne iá intercludamini ut cũ uelitis exire nõ liceat. Reliquũ ẽ:qd ipſe optime cõſiderabitis:ueſtri ſiles fœminæ ſint ne Romæ. Si enim nõ ſunt:uidẽdũ eſt:ut honeſte uos eẽ poſſitis. Quandoquidẽ nunc res ſe hẽt: modo ut hæc nobis loca tenere liceat belliſſime uel mecum : uel in noſtris prædiis eẽ poteris. Etiá illud uerendum eſt ne breui tẽpore fames in urbe ſit. His de rebus uelĩ cum Põponio:cũ Camillo:cũ quibus uobis uidebit̃ : conſideretis. Ad ſummá aio forti ſis. Labienus rem meliorem fecit. Adiuuat ẽt Piſo q ab urbe diſcedit: & ſceleris cõdemnat generũ ſuũ. Vos meæ chariſſimæ aĩæ q̃ ſæpiſſime ad me ſcribite. & uos qd agatis & qd iſtic agat̃. Quintus pater & filius & Rufus uobis ſalutẽ dicunt. Valete;Octauo Kalen.Quin.Minturnis.

ASC. I uos &c.Venturo Cæſare Romã dicit uxorẽ

s poſſe ex amicis diſcere qd facere debeat: oſtẽdit tñ quid ſentiat utpote id quod aliæ mulieres eius ſiles.i.quorũ mariti in ſimili ſint conditione. Oẽs aũt amatoriæ ſunt epiſtolę. Ordo eſt. Si uos.ſ. tu uxor & filia ualetis : nos.ſ. ego & filius ualemus. Cõſiliũ eſt iã ueſtrũ non ſolũ meũ:hoc eſt uos debetis iudicare potius q̃:ego qd faciendũ ſit uobis. Si ille.ſ.Cæſar quẽ timem⁹ uenturus ſup.ẽ Romã modeſte.i.pacifice aut uictoria modeſte & nõ inſolẽter uſurus:uos poteſtis eẽ domi recte.i.cõuenienter.i. præſentia.ſ.aduentus eius. Sin homo amens.i. ſine bona mente:daturus eſt.ſ.militibus ſuis urbem diripiendã:uereor ut Dolobella ipſe.i.q multum poteſt apud Cæſarẽ qui eius partes ſemper ſecutus eſt. Nuſq̃ exprimitur de quo reditu loquat̃.Nã paulo ante aduẽtũ Cæ.e Gallia Tullia Dolobellæ nupſerat:ſed quia adhuc parũ pro Cæſare fecerat:uĩ uereri nõ ſatis poſſe : & ita credẽ de redditu e Gallia loq:poſſit pdeſſe:nobis ſatis. Etiã metuo illud ne intercludamini.i.arceamini ab exitu ut cum uelitis exire nõ liceat.i.nõ ſit facultas nẽ permittat̃:nã liberis hoibus nĩ ſemp licere exire nõ tñ ſemp permitti. Reliquũ ẽ.ſ.cõſilii:qd ipſe.i.uoſmet ſine me:cõſiderabitis optime: ne.i.utrũ fœminæ ſiles ueſtri.i.eiuſdẽ ſtatus & cõditiõis: uobiſcũ:genitiu⁹ ẽ a ntõ nos:ſint Romæ. Si.n.nõ ſunt:uidẽdũ eſt ut.i.quo uos poſſitis eẽ honeſte.ſ. Romæ.q.d. timẽdũ non fore honeſte. Quãdoquidẽ res hẽt ſe nũc.i.ita eſt nũc ſtatus rerũ:mõ ut.i. dũmõ liceat uobis tenere hæc loca.ſ. nr̃a q̃ ego teneo:uos poteritis eẽ belliſſime.i.cõmodiſſime uel mecũ uel in pdiis nr̃is. Etiã illud eſt uerẽdũ ne fames.ſ.ob penuriam tibi:ſit breui tpe.i.intra breue tps in urbe. Ego uelim ſup. ut ɔſideretis.i.cõſulens de his rebus cũ Põponio.ſ. Attico:cũ Camillo aut ſup.cũ illis:cũ qbus uidebit̃ uobis.ſ.cõducibile. Ad ſũmã.i.ut pcipua uota mandẽ:ſitis aio forti Labienus uir ſenatorius:fecit rẽ.i.ut dñt querellã & cãm Põpeii:meliorẽ. Piſo ẽt ſocer Cæſ.adiuuat ſup.rẽ: q diſcedit ab urbe:& cõdẽnat generũ ſuũ:uidelicet Cæſarẽ:ſceleris.ſ.iniqui belli. Vos aiæ meæ chariſſimæ:de quibus in pſcriptione dixit:duabus animis nõ animabus ſuis ut adnotauit Valla:ſcribite ad me q̃ ſæpiſſime.i.ualde ſæpe. Et.i.ſimul:quid uos agatis:& quid agatur.ſ.ab aliis:iſtic.i.Romæ ubi eſtis. Quintus pater & filius.q.d.uterq; & frater meus & filius eius & Rufus dicunt uobis ſalutem. Valete. Minturnis quæ ſunt inter Formios:& Sinueſſam &c.

VBB. Onſtitueramus.qui. ſupra ſcripſerat Ci.ſe miſſurum filiũ ad Cæ. hac epiſtola dicit ſe

c mutaſſe cõſiliũ de cæteris rebus nihil ſe noui habere:quę autem fieri uelit Terẽ.poſſe intelligere ex Sicca quẽ ad ea miſit. Quę uelit.ſcilicet fieri a te.

M.T.C.Terentiæ ſuæ.S.P.D.

I uales bene eſt:ego quidẽ ualeo. Cõſtitueramus(ut ad te antea ſcripſerá)obuiam Ciceronẽ Cæſari mittere. Sed mutauimus cõſilium quia de illius aduẽtu nihil audiebamus. De cæteris rebus:& ſi nihil erat noui tamen qui uelimus: & quid hoc tempore putemus opus eſſe : ex Sicca poteris cognoſcere. Tulliam adhuc mecum teneo. Valetudinem tuam cura diligẽter.xii.kalen.Quin.

ASC. I uales &c. Dicit de mittẽdo filio ſe conſiliũ mutaſſe:& noui nihil hr̃e:ſed quæ fieri ue

s lit e Sicca accipi poſſe. Ordo eſt. Si uales bene eſt:ego quidẽ ualeo. Cõſtitueram⁹ ut ſcripſeram ante ad te mittere obuiã Cæſari.ſ.uenienti:ut plurimi uolũt e Gallia:ſed tamẽ ætati pueri magis cõgruat ſi e Pharſalica uictoria intelligatur mittẽdus:Ciceronẽ.ſ.filiũ noſtrũ. Sed mutam⁹ conſilium:quia nihil audiebamus de aduẽtu illius.ſ.Cæſaris:q̃lis.ſ.fuiſſet. Tu poteris cognoſcere de cæteris reb⁹ et nihil erat noui:tñ qd velimus & quid putemus opus.i.operæpræciũ eſſe ut fiat hoc tempore:ex Sicca.ſ.amico nr̃o aut familiari. Ego teneo Tulliam adhuc mecum: Cura diligenter ualetudinem tuam.i.cura ut bona ſit & ualeas.

CET ſi.Primum.

c T si. Primum ostendit Cicero se uæhementer expectare literas a Terentia: deinde quia scripserat Terētia quid egisset Volumnia mulier quædam in se Cicero modeste de illa conqueritur: & tamen ostendit non ualde laborandum esse de eo quod fecerit. ¶ Quod. propter qđ. ¶ Nescio quomodo. quasi dicat latenti & naturali affectu animi hoc faciente. ¶ Qui ferat scilicet literas meas. ¶ Volumnia. n. p. mulieris. ¶ Officiosior liberalior: obsequior. ¶ Quod fecit non memini legere quid sit: quid nunc dicat Cice. eam fecisse. ¶ Detruserunt deiecerunt: uiolenter amouerunt: cum uellem aliud facere quam consuluerunt ipsi. VBE.

M. T. C. Terētiæ suæ. S. P. D.

T si eiusmodi tpa nostra sunt: ut nihil habeam: quod aut a te literarum expectē aut ipse adscribā: tamen nescio quomodo: & ipse uestras literas expecto: & scribo ad uos cū habeo q ferat. Volumnia debuit in te officiosior eē quā fuit: & id ipm qđ fecit: potuit diligēti⁹ facere: & cautius: q̄q̄ alia sunt quæ magis curemus. magisq; doleamus. Quæ me ita conficiunt: ut ii uoluerūt: qui me de mea sententia detruserūt. Cura ut ualeas.

c T si. Dicit se libenter scribere & accipere literas: accusatq; Volūniā neglecti officii. ¶ Ordo est. ¶ Et si tpa sūt eiusmodi ut nihil lraꝝ habeā: qđ āt expectē a te: aut ipse scribā ad te: tū nescio q̄o. ¶ Et. i. simul: ipse. i. ego: expecto lras uestras. i. ex urbe mittēdas & scribo ad uos cū habeo sup. aliquē q ferat. ¶ Volūnia. s. matrona illa Rōana debuit eē officiosior ī te q̄ fuit: & potuit facere diligēti⁹ & cautius id ipm qđ fecit: q̄q̄ sunt alia q̄ curemus magis: & doleamus magis. s. q̄ factū priuatū Volumniæ. ¶ Quæ. s. alia negocia: conficiunt me. i. cōsumūt: ita ut ii uoluerūt qui detruserūt. ii. uiolēter discedere fecerūt me: de sntia mea. i. firmo proposito. ¶ Cura ut ualeas: Loquitur de rebus inter se dumtaxat notis. ASC.

M. T. C. Terentiæ. S. D.

I quid haberem: quod ad te scriberem facerē id: & pluribus uerbis: & sæpius nūc quæ sunt negocia: uides. Ego autem quomodo sim afflictus ex Lepta & Trebatio poteris cognoscere. Tu fac ut tuam: & Tulliæ ualitudinē cures.

a I quid haberē. dicit Ci. se nihil hr̄e: qđ scribat ad Terētiā: eā aūt posse intelligere ex Lepta & Trebatio: q̄o ipe sit affectus. i. q̄o habeat & sit aio & corpore dispositus. VBE.

a I qd &c. Dicit se nihil hr̄e qđ scribat ad uxorē eāq; posse intelligere ex Lepta & Trebatio q̄o ipse sit afflictus. ¶ Ordo ē. Si haberē qđ. i. aliqđ qđ scriberē ad te: facerē id. i. scriberē ad te: &. i. simul: pluribus uerbis: &. i. simul: sæpius: nūc uides quæ sunt negocia. ¶ Autē idest sed: tu poteris cognoscere ex Lepta & Trebatio: scilicet amicis nostris: quomodo ego sim afflictus. ¶ Tu fac ut cures ualetudinem tuam & Tulliæ: scilicet filiæ nostræ. Post quod dictum ut sæpe admonui frustra adderetur. Vale. ASC.

M. T. C. Terētiæ & Tulliolæ suis. S. D.

Onsiderandū nobis ēt atq; etiā animæ meæ diligenter Puto: quid faciatis. Romæ ne sitis: an mecū in aliquo tuto loco. Id nō solū meum consiliū est: sed etiam uestrum. Mihi ueniunt in mentem hæc. Romæ uos esse tuto posse per Dolobellam. Eamq; rem posse nobis adiumēto esse: si qua uis: aut si quæ rapinæ fieri cœperint. Sed rursus illud monet: q uideo oēs bonos abesse Roma: & eos mulieres suas secū habere. Hæc aūt regio: in qua ego sū: nostrorū est: tū oppidoꝝ: tū etiā prædiorū ut: & multū esse mecū: & cū abieritis: commode: & in nostris prædiis esse possitis. Mihi non plane satis cōstat adhuc: utrū sit melius. Vos uidete: quid aliæ faciant isto loco fœminæ: & ne cum uelitis exire: non liceat Id uelim diligenter etiam atq; etiam uobiscū & cum amicis cōsideretis. Domus ut propugnacula: & præsidiū habeat philotimo dicetis: & uelim tabellarios instituatis certos ut quotidie aliquas a uobis literas accipiā. Maxime autem date operam: ut ualeatis: si uos uultis ualere. Octauo kalen. Formiis.

c Onsiderandū. eodē ē fere argumēto hæc epistola quo illa supior q̄ īcipit. ¶ Vestrū iā cōsiliū. nisi qđ in fine monet Ci. Terentiā ut faciat qđ domus habeat ppugnacula. si aliqua uis militū immineret. ¶ Per Do. i. auxilio & fauore Dolobellæ. ¶ Regio. Cāpaniæ. ¶ Etiam atq; ēt. i. sæpius & diligēter. ¶ Propugnacula. ædificia sunt: siue munimenta aduersus bellū facta: a ppugnando dicta. Virg. Et propugnacula bello tuta parāt. ¶ Et p̄. s. habeat. ¶ Propugnacula ī quo ipse erat futurus. ¶ Certos. i. ad hoc electos. VBE.

Etiam atq; ēt Propugnacula

c Onsiderandū &c. Eodē ē fere argumēto quo illa superior q̄ incipit. Vestrū iā cōsiliū: nisi q in fine monet Terētiā ut curet domui faciēda ppugnacula si quā uim militū imminere intellexerit. ¶ Ordo ē. Ego o aiæ meæ Terentia & Tullia puto considerādū sup. eē uobis ēt atq; ēt. i. frequēter & diligēter qđ faciatis: ne. i. an sitis Romæ ante mecū ī aliquo loco tuto. ¶ Id cōsiliū ē nō solū meū. i. nō incūbit mihi soli: sed ēt uestrū. i. sed incūbit ēt uobis. ¶ Hæc ueniunt mihi in mētē: uos posse eē Romæ tuto. i. sub ptectione: raro legit tute pp pnomē: p Dolobellā. s. geneꝝ nostrū: & eā rē. s. adhortatē Dolobellæ: posse esse nobis adiumento si q̄ uis. s. militū: aut si q̄ rapinæ cœperint fieri. ¶ Sed rursus. i. ecōtrario illud monet. i. turbat me: q uideo oēs bonos. i. reipu. amatores: abesse Roma: & eos hr̄e mulieres. i. uxores suas secū. ¶ Hæc āt regio. i. iuxta Formios in qua ego sum: est nostroꝝ tū oppidorū. i. quoꝝ patronus sum: tum ēt p̄dioꝝ: ut possitis: &. i. simul: eē mecū multū: & cū abieritis eē commode in p̄diis nostris. ¶ Nō cōstat. i. non est manifestū adhuc plane mihi: utrum. s. an Romæ manere: an ad me uenire sit melius. ¶ Videte uos quid aliæ fœminæ isto loco. i. istius conditionis cuius uos estis faciant: & ne non liceat exire cum uelitis. ¶ Ego uelim sup. ut consideretis diligenter etiam atq; etiam: idest frequenter: uobiscum idest inter uos & cum amicis: id scilicet quod dictū est. ¶ Vos dicetis: idest mandabitis Philotimo: scilicet liberto nostro: ut domus: scilicet nostra habeat propugnacula: idest defensoria & ut dicunt fortalicia: & præsidium: idest custodiam armatorum. ¶ Et uelim instituatis: idest ut ordinetis: tabellarios: idest literarum baiulos: certos: idest non dubiæ fidei: ut accipiam quotidie a uobis aliquas literas. ¶ Date autem maxime: idest præcipue operam: ut ualeatis: idest sospites sitis: si uultis nos ualere. Octauo &c. ASC.

VBB. I N maximis. Dicit Cicero se grauiter angi ualitudine Tulliæ. Deinde se uenturum propius urbem sicut & Terentia:& alii sui hortabantur. Æque: idest tam: scilicet q̃ mihi quia tu es mater.

ASC. IN maximis. Dicit sibi ualetudinem Tulliæ dolori esse: & se propius accessurum. Ordo est. Valetudo.i. mala dispositio Tulliæ nostræ: scilicet filiæ: excruciat me in maximis doloribus: scilicet aliis. De qua: scilicet Tullia nihil est: q idest cur: scribam ad te plura. Enim: idest quia. ego scio certo sup. eã eẽ tibi curæ æque magnæ: ut scilicet mihi. Quod uultis me accedere propius: ego uideo idest considero faciẽdũ esse ita: & fecissem iam ante: scilicet q̃ monuissetis. sed multa impedierũt me. quæ ne quidem: idest non etiam nunc sunt expedita: idest ut dicunt euacuata. Sed ego expecto literas: a Pomponio: scilicet Attico. Quas uelim sup. ut cures perferendas ad me quamprimum. idest ualde cito: Da operam ut ualeas.

VBB. I N Tusculanum. Monet Cice. Terentiam: ut oia habeat parata in tusculano: cũ sit uenturus eo cum aliis multis & præcipue ut paret balneum. Plures.i. multi. Diutius. pluris dies. Labrum. genus est uasis ad

Labrũ lauandum apti: quasi lauabrum. Vir. Sicut æque tremulum labris ubi lumen ahenis Sole repercussum aut radiantis imagine lunæ Oia peruolitat late loca. Reliquæ. quatuor epistolæ sequẽtes nulla oino interpretatione egent. Neq enim pñt fere facilioribus aut planioribus uerbis declarari: quæ sunt scriptæ a Ci. & argumentum ex lectione textus facile patet.

ASC. I N Tusculanum &c. Significat qñ in uillam suã Tusculanam uẽturus sit ut oia parẽtur: etiam in balneo: sibiq & comitibus suis dicens. Nos putamus nos uẽturos sup. eẽ: in tusculanum: idest uillam nostram tusculanã: aut nonis: scilicet istius mensis: aut postridie: idest die proxime secuturo. Fac sup. ut oia sint parata ibi. Enim idest quia plures erunt fortasse nobiscum: & ut arbitror nos commorabimur ibi diutius. Si labrũ idest uas lauandis aptum: non est in balneo: fac ut sit. Itẽ fac ut cætera quæ necessaria ad actum & ualetudinẽ sup. sint. Vale. Quarto Kalen. Octobris. De uenusio oppido inter Lucaniam & Apuliam.

ASC. S I uales &c. Monet ut saluti consulat: ut omnibus prospicere possit & ad se crebras dare lr̃as dicẽs. Si &c. dare operã ut conualescas sup. si minus ualeas: & sup. ut prouideas & administres quod opus: idest necessariũ erit: ut res & tẽpus postulat: & mittas ad me q̃ sæpissime literas de omnibus rebus. Vale.

ASC. S I uales &c. Dicit se expectare tabellarios Terentiæ a qbus qd agendũ habeat noscat & statim rescribat. Ordo ẽ. Si &c. Nos expectamus quotidie tabellarios uestros: qui si uenerint nos erimus certiores fortasse: quia potuissent nihil scripsisse: quid faciendum sit nobis: & faciemus te statim certiorẽ. s. qd faciẽdũ sit. Valete &c.

ASC. S I uales &c. A Cæsare se literas accepisse dicit & eum celerrime aduentare: unde dubitat an obuiam eat dicens. Literæ satis liberales redditæ sunt mihi tandem a Cæsare: & ipse dicitur esse uenturus: scilicet ad urbẽ celerius opinione. i. q̃ homines opinetur. Cui cum constituero. i. decreuero: utrum procedam obuiam an expectem eum hic: faciam te certiorem. Ego uelim remittas mihi tabellarios. s. quos ad te mitto: quãprimum. i. ualde cito. Cura &c.

ASC. S I uales &c. Dicit se nihil certi habere de Cæsaris aduentu: neq de literis quas Philotimus a Cæsare ad se habere dicebatur unde uidetur hæc epistola scripta ante proxime præcedentem. Ordo est. Si &c. Nos neq habem⁹ adhuc quicquam certi de aduentu Cæsaris: neq de literis quas Philotimus: scilicet libertus noster dicitur habet. scilicet a Cæsare. Siquid certi erit sup. mihi faciam te certiorem &c. Vale.

Et si non

M.T.C. Terentiæ. S.D.

IN maximis meis doloribus excruciat me ualetudo Tulliæ nostræ. De qua nihil est quod ad te plura scribam. Tibi enim æque magnæ curæ esse certo scio. Quod me propius uultis accedere uideo ita esse faciendum: & iam ante fecissem: sed me multa impedierũt quæ nec nunc quidem expedita sunt. Sed a Pomponio expecto literas quas ad me quamprimum perferẽdas cures uelim. Da operam ut ualeas.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

IN Tusculanum nos uẽturos putamus: aut nonis: aut postridie: ibi fac sint omnia parata. Plures enim fortasse nobiscum erunt & (ut arbitror) diutius ibi commorabimur. Labrum si in balneo non est fac ut sit. Item cæteraque sunt ad uictum & ualetudinem necessaria. Vale. iiii. Kalen. Octobris de uenusio.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

SI uales bene est ego quidem ualeo. Da operam ut conualescas: quod opus erit: ut res et tempusq postulat prouideas atq administres: & ad me de omnibus rebus quam sæpissime literas mittas. Vale.

M.T.C. Terentiæ. S.D.

SI uales bene est: ego quidem ualeo: Nos quotidie tabellarios uestros expectamus: qui si uenerint fortasse erimus certiores: quid nobis faciendum sit, Faciemusque te statim certiorem. Valetudinem tuam cura diligenter. Kalendas Septembris.

M.T.C. Terentiæ. S.D.

SI uales bene est: ego quidẽ ualeo. Redditæ mihi iam tãdem sunt a Cæsare literæ satis liberales: & ipse opinione celerius uenturus esse dicitur. Cui utrum obuiam procedam: an hic eum expectem cũ constituero: faciam te certiorem. Tabellarios mihi uelim q̃primum remittas. Valetudinem tuã cura diligenter. Datum pridie kalen. sex.

M.T.C. Terentiæ. S.D.

SI uales bene est: ego quidem ualeo. Nos neq de Cæsaris aduentu: neq de literis: quas Philotimus habere dicitur: quicquam adhuc certi habemus. Si quid erit certi: faciam te certiorem. Valetudinem tuam fac ut cures. III. Idus sextilis.

M.T.C.Epistolarū familiariū Liber.XV.

M.T.C.M.F.proconſ.S.P.D.Conſ. Præt.Tri.pl.æ Senatui.P.Qu.R.

Tſi non dubie mihi nunciabatur: Parthos tranſiſſe euphraté cum omnibus fere ſuis copiis:tamen ꝙ arbitrabar a.M. Bibulo proconſule certiora de his rebus ad uos ſcribi poſſe ſtatuebam mihi non neceſſe eſſe publice ſcribere ea.quæ de alterius prouincia nunciarentur. Poſtea uerō ꝗ certiſſimis auctoribus:legatis:nunciis.literis ſum certior factus:uel ꝙ tanta res erat: uel quod nondum audieramus Bibulum in Syriam ueniſſe: uel quia adminiſtratio huius belli mihi cum Bibulo pene eſt cōmunis: quæ ad me delata eſſent:ſcribenda ad uos putaui.Regis Anthiochi Commageni legati primi mihi nunciarunt Parthorum magnas copias.Euphrarem tranſire cœpiſſe.Quo nuncio allato cum eſſent nonnulli qui ei regi minorem fidem habendam putarent:ſtatui expectandum eſſe:ſi quid certius adferretur.Ad.xiii.kal.Octobris:cum exercitum in Ciliciam ducerē in finibus Licaoniæ e Cappadocia mihi literæ redditæ ſunt a Tarchōdimoto:qui fideliſſimus ſocius trās Taurū:amiciſſimuſq; populi ro.exiſtimat Parcodē Orodi regis parthorū filiū cū pmagno eqtatu parthico trāſiſſe euphraté.& caſtra poſuiſſe Sybæ:magnūq; tumultū eſſe in prouincia Syria excitatū.Eodem die a Iāblico phylarcho Arabum:quē homines opinātur bene ſentire:amicūq; eſſe reip.noſtræ literæ de iiſdé rebus mihi redditæ ſunt:His rebus allatis: & ſi in intelligebam ſocios

Tſi nō: Libro ſo & tertio aplunt argumē ta multaq; inſequētū eplaq;:qd'illic plenius de pcōſulatu Ci.i Cilicia diximus. In hac ait epla dicit qb⁹ reb⁹ aduct⁹ ſit ſcribere Ro. de trāſitu pthoq;:& ꝗ uarii fuerit de eis rumores.Deide qd egerit itellecto haud dubie trāſitu pthoq; ɔtra quos dicit op⁹ eē maiore & firmiore exercitu ꝗ ſibi dat⁹ ſit.Itaq; rogat ut ad ſe mittat tāl⁹ exercitus quātus ad maximū bellū mitti ſolet. Nullā.n.eē ſpē in militibus puincialib⁹ neq; i ſociis:neq; i regib⁹ finitimis niſi i Deiotaro rege armeniæ. ſe āt neq; aio: neq; ɔſilio dſutuq; pollicet. Procōſule:Syriç. Publice:ad uos oēs. Tāta:tā magna tāti momēti. Nōdū ue.ut ipſe ad quē ptinebat poſſet uos redere certiores. Pene cōis:qa hēmus puincias finitimas: ita ut nō poſſit agi piculū de una.q agatur de alia.Hora. Nā tua res agit paries cū pximus:& ipſe Ci.lib.ii.ad Ca.Saluſtiū de Bibulo ſic ingt.Ille āt cū ad Thermū de pthico bello ſcriberet ad me trā nō ꝗ miſit: ad quē itelligebat ei⁹ belli periculū ptinere. Cōmageni:cō magena pars ē ſyriæ. Minoré fidé hñdā: nō credēdā. Licaoniæ & Cap.q ſūt regiōes in Aſia finitime Ciliciæ:p cappadociā āt Ci. pficiſcebat in Ciliciā ut ſupra ad Appiū. Iter i Ciliciā facio p cappadociam. Tharcōdimoto.n.p.uiri ſocii & amici po.ro. trans tauq; mōtē. Tibæ:nomē loci i Syria. Philarco: pſecto tribuno. P ñ ſentire:bono eſſe aio erga po.ro. Cōmagena

Tſi ñ dubie mihi &c.Argumētū cū dependet cū eplis i ſcdo & tertio libris hītis ubi de pcōſulatu ſuo in Cilicia plenus ſcripſit. In hac aūt dicit qbus rebus adductus ſit ſcribē romā de trāſitu parthoq;: & ꝗ uarii fuerint de eis rumores:deide qd egerit pſpecto trāſitu pthoq;:cōtra quos cū opus ſit maiore exercitu rogat ut ad ſe mittat tantū qtū opus ſit ad maximū bellū cōficiēdū:cū nulla ſit ſpes i puincialibus nec i ſociis excepto deiotario præſcriptio legel ſit Marcus Tullius Cicero Marci Fili⁹ pcōſul. Salutē plurimā dicit Cōſulibus:ptori tribunis plebis ſenatui populoq; romano qd addit. Si uos &c.addēdū nō ē. Ordo ē. Etſi nūciabat mihi ñ dubie.i.certe:parthos trāſiſſe euphratē.ſ.flu.fere cū oībus copiis ſuis: alibi tñ dicit arabes. fuiſſe i ueſtitu parthico: tñ ꝙ.i.qa: ego arbitrabar certiora poſſe ſcribi ad uos de his rebus e Marco Bibulo pcōſule.ſ. Syriæ:& ita uicinlore ſtatuebā nō eē neceſſe mihi:ſcribere publice.i.ad ſenatū ea ꝗ nūciarent de puincia alteri⁹.poſtea uero ꝗ ſum fact⁹ certior certiſſimis auctorib⁹:legatis:nūciis:lrīs putaui ea quę delata eēnt.ad me:ſcribēda eē ad uos:uel ꝙ res erat tāta: ut cū periculo ignorarer:uel ꝙ nōdū audieram⁹ Bibulū ueniſſe i Syriā uel qa adminiſtratio hui⁹ belli eſt mihi pene cōis cū Bibulo qa pximā hēbat puinciā. Legati cōmageni:a loco dicti:regis Antiochi nūciauerunt mihi primi magnas copias parthoq; cepiſſe tranſire Euphratē.Quo nūcio allato cū eēnt nōnulli q putarēt minorē.i.nō integrā fidē hñdā.i.nō ſatis crēdēdū eſſe ei regi ſtatui expectandū eē.ſ.pri⁹ ꝗ ſcriberē:ſi qd certi⁹ adferretur. Lræ ſunt redditę mihi e Cappadocia a Tarchōdimoto:q exiſtimat fideliſſim⁹ ſoci⁹.trās Taurū.i.eoq; q habitāt trās Taurū.ſ.Mōtē:& amiciſſim⁹ ppli Romani redditæ:dico ſunt i finib⁹ Licaoniæ ad decimūtertiū Kalēdas Octobris cū ducerē exercitū in Ciliciā:Parcodē.i.nūciātes Parcodē: ſeu Pacorē filiū Orodo p Orodis: Alii tñ Orodis eiſdē:regis Parthorū trāſiſſe Euphratē cū pmagno.i.ualde magno eqtatu pthico:& poſuiſſe caſtra Tybæ.i. i eo loco Syriæ: & magnū tumultū eē excitatū i puicia Syria. Lræ de iiſdē reb⁹.i.de trāſitu pthoq; ſunt redditæ mihi eodē die a Iāblico phylarcho.i.tribuno ſeu. pfecto Arabū: quem homines opinantur bene ſentire.ſ.de nobis.ut amicum eſſe reip.nrǽ.His rebus allatis ideſt poſtquam hæ res erant allatæ : & ſi intelligebam ſocios:ſcilicet Ro.imperii eſſe animatos.

infirme animatos esse & nouarũ rerum expectatione suspensos. sperabam tamẽ eos ad quos sum iam accesseram : quiq; nostram consuetudinem : integritatemq; perspexerant amiciores Po. Ro. esse factos. Ciliciam autem firmiorem fore. si equitatus nostri particeps facta esset. Et ob eam causam. & ut opprimerentur: ii qui ex Cilicum gente in armis essent. & ut hostis is: q eẽt in Syria. sciret exercitũ po. Ro. nõ mõ nõ cedere his nũciis allatis. sed ẽt ꝓpi' accedere. exercitum ad Taurum instituri ducere. Sed si quid apud uos auctoritas mea ponderis habet. in his presertim rebus: quas uos audistis: ego pene cerno magnopere uos & hortor & moneo ut his prouinciis serius uos quidem quam decuit. sed aliquando tamen consularis. Vos quemadmodum instructos. & quibus præsidiis munitos ad tanti belli opinionem miseritis non estis ignari. Quod ego negocium non stulticia obcæcatus: sed uerecondia deterritus non recusaui. Neque enim unquam ullum periculum tantum putaui: quod subterfugere mallem: quam uestræ auctoritati obtemperatæ. Hoc autem tempore res sese sic habet ut nisi exercitum tantum quantum ad maximum bellum mittere soletis mature in has prouincias miseritis: summum periculum siti ne amittandæ sint omnes hæ prouinciæ quibus uectigalia Popu. Ro. continentur. Quamobrem, ut in hoc prouinciali delectu spem habeatis aliquam causa nulla est: neque multi sunt: & diffugiunt: qui sunt metu oblato: & quod genus hoc militum sit: iudicauit uir fortissimus. M. Bibulus in Asia qui cum uos ei permisissetis delectum habere noluerit. Nam sociorum auxilia propter acerbitatem atq; iniurias imperii nostri aut ita imbecilla sunt ut non multum nos iuuare possint: aut ita alienata a nobis: ut neque expectandum ab iis: neq; committendum iis quicquam esse uideatur. Regis Deiotari & uoluptatem & copias quantæcunque sunt nostras esse duco.

VBR. Infirme ¶ INfirme: tenuiter: debiliter. ¶ Suspensos: sollicitos incertos quid agerent. ¶ Integritatem innocentiam: iustitiã. ¶ Si esset fa. perti. no. æqui. i. si experta esset æquitatem meam & integram administrationem: fiunt. n. & fidiores & firmiores populi ex æquo Imperio & miti administratione & gubernatione. ¶ Ex cilicũ gẽte: ex cilicibus. n. quidam sumpserãt arma contra romanos. ¶ Is hostis pro ii hostes. s. parthi. ¶ Nõ ce. i. nu. i. nõ terreri & fugere allatis nunciis belli. ¶ Sed p. ac. sed potius adire ipsum hostẽ. ¶ T'auræ. mõtẽ. ¶ Siqd põp. ha. ualet ¶ Aliqñ: tandẽ. ¶ Instructos: paratos: & munitos rebus bellicis. ¶ Opinionem: famã. ¶ Quod ego: occurrit obiectioni quare sus ceperit id negociũ nõ satis instruct': & ex facto suo magnã sibi beneuolentiam cõsulũ & senat' cõciliat. ¶ Negociũ : expeditionẽ aduersus ꝑthos. ¶ Occæcatus: translatio a corpe ad aium. ¶ Vræ au. uræ dignitati uel sentẽtiæ. ¶ In has ꝓ in Ciliciã: Syriam. Cappadociam : & reliquas finitimas regiones. ¶ He oẽs ꝓ. assatucæ q̃s ꝑthi iuadere tẽtant. ¶ Vectigalia po. ro. cõtinent: nã & ipse in orõne ꝓ Po. iperatore eligẽdo q̃ iscribit ꝑ lege mani'ia: postq̃ Asiã tuendã dixit sic subdit : ꝓsertim cũ de uestris maximis uectigalibus agat: nã cæterarũ ꝓuinciarũ uectigalia quirites tanta sunt: ut iis ad ipsas ꝓuincias tutãdas uix contẽti eẽ possumus. Asia uero tã optima ẽ & fertilis. ut & ubertate agrorũ & uarietate fructuũ & magnitudie pastionis & multitudine earũ rerũ quæ exportantur. facile oib' terris antecellat & Cæ. ¶ Ex hoc de. ꝓ. eam his militibus q in prouincia deliguntur. ¶ Oblato: facto ¶ Noluerit: quia sciebat asiaticos inutiliter eẽ bello. ¶ Imperii nostri. i. nostrorũ imperatorũ: q male socios tractauerũt: ut ipse in prædicta orõne ꝓ Põpeio. ¶ Itaq; : ꝑ hanc auaritiã iperatorũ q̃tas calamitates quocunq; uentũ sit urĩ exercitus ferãt qs ignorat pau sopost utrũ plures arbitramini ꝑ hosce annos militum uestrorũ armis hostiũ urbes. an hibernis sociorũ ciuitates esse deletas: neque enim potest exercitum is continere imperator qui seipsum non continet.

ASC. ¶ INfirme. i. debiliter: & suspensos. i. dubios i fide expectatione. i. ꝑ expectationẽ rerũ nouarum: sperabã tñ eos ad quos ego accesseram sũ: quiq;. i. & q perspexerant consuetudinem nostram. i. cõmercium nostrũ & integritatẽ nostram. i. fidei nostræ. factos esse amiciores populo Romano. Autem. i. sed sperabam sup. Ciliciam. s. prouinciam fore firmiorem : si esset facta particeps equitatus nostri. ¶ Et institui. i. proposui ob eam causam. s. ut amiciores fierent: & ut ii qui ex gente Ciliciũ essent in armis opprimerentur & ut is hostis. s. Parthus qui esset in Syris sciret exercitũ populi Romani: non modo nõ cedere his nũciis allatis. i. licet huiusmodi nuncii essent allati: sed ẽt accedere propius institui inq̃ ducere exercitum. s. Romanum ad Taurũ. s. mõtem qui prouincias illas dirimit: ¶ Sed auctoritas mea habet quid. i. aliquid põderis apud uos ꝓserti in his rebus quas uos audistis ego pene cerno: & hortor & moneo uos magnopere ut uos consulatis: i. prospiciatis cõsilio: his prouinciis Syriæ & Ciliciæ: serius q. dẽ q̃ decuit: sed tñ aliqñ. i. tãdẽ. Vos nõ estis ignari. i. bñ scitis quẽadmodũ miseritis sup. uos instructos & quibus ꝓsidiis munitos. q. d. i firmissimis: ad opinionẽ. i. ubi esset opinio tãti belli. ¶ Quod negociũ. s. tã arduũ ego nõ recusaui: nõ obcæcatus. i. nõ ꝓpterea q essem obcæcatus seu occæcatus: sed deterritus uerecundia. ¶ Neq; enim putaui unq̃ ullũ periculum tñ q mallẽ subterfugere: q̃ obtẽperare auctoritati uestræ. ¶ Autem. i. sed: res habet sese hoc tempore sic. ut nisi miseritis mature. i. cito: in has prouincias tantum exercitũ quantum soletis mittere ad maximum bellum: summum periculum sit ne omnes hæ prouinciæ quibus uectigalia. i. pecuniæ quas ex rebus uæhendis & portandis recipere solebam: populi Romani continentur sint amittendæ. i. debeant amitti. Videri solet Cicero quibusdam meticulosior: quod uitium prudentioribus frequens est. ¶ Quamobrem causa nulla est: ut habeatis spem in hoc delectu prouinciali: idest in militibus quos possimus per delectum in prouinciis cõscribere quia sup. milites neque multi sunt & qui sunt diffugiunt metu oblato: idest quia metus est ; eis a Parthis obiectus: & Marcus Bibulus uir fortissimus indicauit aut iudicauit in Asia: quod: idest quale sit hoc genus militum: qui cum uos permisissetis ei habere delectum : idest conscribere milites nouos: noluit sup. habere. ¶ Nam auxilia sociorum sunt propter acerbitatem atque iniurias imperii nostri: aut ita imbecilla ut non possint iuuare nos multum: aut alienata a nobis ita; ut neq; quicquam uideatur esse expectandum ab iis: neque committendum iis ¶ Ego duco: idest iudico uoluntatem & copias deiotari regis pro quo extat Ciceronis oratio, quantæcunque sunt: esse nostras idest nobis fauentes.

CIN A nia uacua. Tyrā. licet apđ ātiquos hoc noīe reges appellarēť: ut apđ Virg. A t mihi satis erit dextrā tetigisse tyrānū: tñ postea sibi uiolēti regnoꝝ occupatores tyrāni noiari cœperūt. Neqꝫ uo. ga ñ sūt bñ affecti po. ro. Cōsiliū: prudētiā gubernādi Casuꝝ. i. euentuꝝ. Saluti. n. ut possim icolumis euadere. Dignitati. ga oia faciā quæ me decebūt. VBE. Inanis tyrān⁹

C Appadocia ē inanis. i. exausta militib⁹ & pecunia Reliq reges. s. iusti & tyrāni. i. icubatores regiaꝝ: neqꝫ sunt satis firmi opib⁹ neqꝫ. uolūtate. A ius certe ñ deerit mihi i hac paucitate militū spo ne qdē. i qꝙ nō ēt cōsiliū. I ncertū ē qd fit casuꝝ. i. casu euētuꝝ. Vtinā possim⁹ cōsulere. i. cōsilio pꝛpicere saluti nr̄æ: nos certe cōsulemus. i. prospiciemus & sausfaciemus dignitati. idest honori nostro: hoc est nihil faciemus contra dignitatem nostram. Valete. ASC.

Cappadocia ē inanis. Reliqui reges. Tyrániqꝫ. neqꝫ opib⁹ satis firmi. nec uoluntate sunt. Mihi i hac paucitate militū certe anim⁹ non deerit. Spo ne cōsiliū q dē. Quid casuꝝ sit: incertū ē. Vtinā saluti nr̄æ cōsulere possimus: dignitati certe consulemus. Valete.

M. T. C. M. F. Procōsu. S. P. D. Cons. Præ. Tr. Pl. Sena. P. Q. R.

Vm pridie kal. sextilis puinciā uēissē neqꝫ maturi⁹ pp itineꝝ & nauigatiōem difficultatē uēire potuissē: maxime cōuenire offō meo: reiqꝫ pu. cōducere putaui: parare ea q̄ ad exercitū: quæqꝫ ad rē militarē ptinerēt. Quæ cū essent a me cura magis: & diligētia q̄ facultate: & copia cōstituta: & nūtiiqꝫ & lr̄æ đ bello a pthis in puinciā Siriā illato quotidie ferē adferrēť: iter mihi faciēdū p Lycaoniā: & p Isauros: & p Cappadociā arbitrat⁹ sū. Erat. n. magna suspitio pthos. Si ex Syria egredi: atqꝫ irrūpē in meā puinciā cōarēť: iter eos p Cappadociā qꝙ ea maxime pateret eē facturos. Itaqꝫ cū exercitu p Cappadociæ ptē eāqꝫ cū Cilicia cōtinēs ē iter feci: Castraqꝫ ad cybistra: qđ oppidū ē ad mōtē Tauꝝ locaui ut Artuasdes Rex Armeni⁹ quocūqꝫ animo eēt: sciret ñ pcul a suis finibus exercitū ppl'i Ro. eē: & deiotaꝝ fidelissimū Regē. atqꝫ amicissimū reip. nr̄æ maxime ɔiūctū hērē, hominē, cuius & cōsilio & opib⁹ adiuuari posset resp. Quo cū in loco castra hērē: eqtatūqꝫ in Ciliciā misissem ut & me⁹ aduēť his ciuitarib⁹ q in ea pte eēnt nūciat⁹: firmiores aios hominū facēť: & ego matuꝛ qd agereť in Syria scire possē: tps ei⁹ tridui: qđ in his castris mora bar: in magno offo: & necessario mihi ponēdū putaui. Cū. n. ur̄a auctoritas intercessissetiut ego regē Ariobarzanē eusebē: & philorhomæū tuerer: & eiusqꝫ regis salutē: incolumitatē: regnūqꝫ defēderē regi: regnoqꝫ pꝛsidio essē adiunxissetisqꝫ salutem ei⁹ regis pplo senatuiqꝫ Ro. magnæ curæ esse: qđ nullo unqꝫ đ rege decretum esset a nr̄o ordine: existiaui me iudicium ur̄: ad regē đferꝛ dbeꝛ: eiqꝫ pꝛsidiū meū & fidē & diligētiā polliceri, ut qñ sal⁹ ipi⁹ & incolumitas regni mihi cōmendata esset a uob. dicēť si qd uellet. Quæ cū eēm in ɔcilio meo cū rege locut⁹: initio ille orōnis suæ uob maxias ut dbuit: deide ēt mihi gr̄as egitqꝫ ei magnū & p honorificū uidebaꝛ. S. P. Q. R. tātæ curæ eē salutē suā: neqꝫ tantā diligentiā adhibere. ut & mea fides. & commendationis uestræ auctoritas perspici possets

C Vm pridie: facit Ci. certiorē senatū populūqꝫ ro. qd egerit cū primū i A siā uenit ipator in Ciliciā pꝛficiscēs: deinde quēadmodū pꝛsidiis sui exercit⁹ liberauerit A riobarzanē regē cappadociæ ab isidiis q̄ illi parabanť: cū fuisset illi⁹ regis sal⁹ Ci. cōmēdata: postrēo Ci. ei⁹ regis īgeniū fidē & bñuolētiā erga po. ro. se pꝛspexisse affirmat: qb⁹ dicit illū meruisse ita eē po. ro. charꝫ. In puiciā: A siā. Cōducere: utile eē. Cupia. ga erāt pauca: ut in pcedēti epl'a mihi i hac paucitate militū certe aius non deerit. Illato: moto. Lycaoniā: &c. regiōes sunt in A sia: ut scribūt Ptolomę⁹ & Strab. Pateret: eēt patēa & ut supra dixit inanis. Cōtinēs. cōiuncta. Cybistra. qđ oppidū est armeniæ minoris pꝛfecturæ cataoniæ. Deiotaꝝ: fidelissimū sic Luca. Fidūqꝫ p arma Deiotaꝝ. Firmiorea: fortiores: audaciores. Eius tridui: eoꝝ triū dieꝝ. Offō. debito & hōesto negocio. Intercessisset. iterposita fuisset: nā senatuscō. fuerat Ariobarzāe a cōmēdat⁹ Ci. eusebēs piū φιλορωμαιος amico rōanoꝝ: nā ῥωμαιος rōanus dr̄. Præsidio tutelæ. De. n. r. ut eius salus publico decreto: & senatuscō. cuiq̄ cōmēdaret: & eēt uob curæ: sic sūm ē de Ariobarzāe. Deferre: denūciare ut intelligeret qd de eo iudicassetis. Tātā di. in offerēdo pꝛsidiū. Perspici pos. ut posset cognosci quid & ego fideliter agerem: & uos ita uelitis. A uctoritas uoluntas. VBE. Cōducere Cybistra Deferꝛ

Vm pridie. &c. Quidā pꝛpositā hñt salutationē uulgarē. Si uos ualetis bñ ē: ego qdē ualeo. ASC.

Facit āt certiorē Sēatū populūqꝫ romanū quid egerit cū: primū i A siā uēit ipator i Ciliciā pꝛficiscens: Deide quēadmodū pꝛsidiis sui exercitus liberauerit A riobarzanē regē cappadociæ ab isidiis q̄ illi parabātur cū salus illi⁹ regis fuerit sibi cōmēdata postrēo eiusdē regis īgeniū: fidē & bñuolētiā erga. S. P. Q. R. se pꝛspexisse adfirmat: qb⁹ dicit illū meruisse ut pplo romano sit Charus. Ordo ē. Cū uenissē pridie. i. die q̄ pcessit kalē. Sextilis. i. primū diē augusti: i puiciā. s. Ciliciā: neqꝫ potuisse uēire maturi⁹. i. cit⁹: pp difficultatē itineꝝ p terras: & nauigationū p maria putaui cōuenire maxīe offō meo: & cōducere. i. utile eē reip. parare ea q̄ ptinerēt ad exercitū & ad rē militarē. Quæ cum eēnt & ɔstituta. i. ordinata & istructa a me magis cura & diligētia q̄ facultate & copia: & nūcii & lr̄æ đ bello illato a Parthis i puinciā Syriā adferrēť fere quotidie arbitrat⁹ sū iter faciēdū sup. eē: mihi p Lycaoniā & p Isauros: & p Cappadociā regiones illas Asiæ. Suspitio. n. magna erat pthos si conarēť egredi ex Syria atqꝫ irrūpere i puiciā meā uidelicet Ciliciā: eos facturos eē iter p Cappadociā qꝙ ea pateret maxīe. Erat. n. ut supra dixit inermia. Itaqꝫ feci iter p eā ptē Cappadociæ q̄ ē cōtinēa. i. se tenēs & ad finis cū Cilicia: & locaui castra ad Cybistra: qđ oppidū ē ad mōtē Tauꝝ. Cic. feꝛ i appositiōe magis cōe pꝛpōit: ut Regis iotaris mōtē tauꝝ puiciā Syriā &c. ñ tñ sp nā seqꝛ: ut Artuasdes rex Armeni⁹ quocūqꝫ aio eēt. i. quēcūqꝫ aium in nos hēret sciret exercitū ppl'i rōani eē ñ lōge a finibus suis: & ut. s. hērē Deiotaꝝ regē fidelissimū atqꝫ amicissimū reip. nr̄ę: ɔiūctū maxīe: appositorie hoiem. i. q ē hō c⁹ & ɔsilio & opib⁹: resp. s. rōana: possit iuuari maxīe. In quo loco cū hērē castra & misisse eqtatū i Ciliciā: ut & aduēt⁹ me⁹ nūciat⁹ his ciuitatibus q eēnt in ea pte faceret aios hoium firmiores: & ego possem scire matuꝛ. i. cito qđ agereť i Syria putaui tps ei⁹ tridui qđ morabar i his castris ponēdū. i. expēdēdū i offō magno & ncess.

lario mihi. Cũ.n.auctoritas uřa itercessisset.i.cõfirmasset: ut ego tuerer.i. ptegerẽ Ariobarzanẽ:eusebẽ.i.piũ cultorẽ & philormæũ.i.amicũ Rõanoꝝ:græca sũt uocabula & græce scribẽda. ¶ Nãtue βιο dr pi⁹ & religiosus φιλος amic⁹& ama tor ῥωμαῖος rhome⁹ Rõan⁹. Græce.n.aspirat ut Rhõæ.i.ualẽtia:& defẽderẽ salutẽ:icolũitate:& regnũ ei⁹regis & eẽm ꝑsidio.i.custodia & ꝓtectiõi regi:& regno:& sup.cũ adiũxissetis salutẽ ei⁹regis eẽ pp̃lo senatuiq; rõano magnæ curæ: qd̃ ullo.i.nõ ullo nõ eẽt decretũ unq̃ de ullo rege.ab ordie nřo.i.senatorio existimaui.i.iudicaui me debere deferre ad regẽ.i.idicare regi:iudiciũ uestrũ & polliceri ei ꝑsidiũ meũ & fidẽ & diligẽtiã.ut qñ.i.qm̃ sal⁹ipsi⁹& icolumitas regni eẽt cõmẽdata mihi a uob.diceret si aduellet.Quę cũ eẽm locut⁹ i cõcilio meo.i.i cœtu meoꝝ cũ rege:illo.s.rex egit imiuo ora tiõis.s.rñsiõis suæ uobis ut debuit maxias grãs Deide egit mihi grãs ꝙ uidebat ei p magnũ & honorificũ.i. ualde ma gnũ & ualde honorificũ eẽ:salutẽ suam esse senatui populoq; Roma.tantæ.i.tam magnæ curæ:& me adhibere tantam diligentiam ut & fides:idest fidelitas mea & auctoritas uestræ commendationis possit perspici.

VBE. ¶ A T q; ita:expõit plib⁹ uerbis q̃liter Ariobarzães ei⁹ oblationẽ admiserit. ¶ Prio qa ut ui postea ait co gnouit ¶ Interit⁹ pr̃ ob ceędis pr̃ næ:qa ei⁹ pr̃ fuerat pi sidias iterfect⁹. ¶ Vigilãter:diligẽter oib⁹ piculis cir. cũscript⁹:nã uigilar trãslatiue ꝓ diligẽtẽ eẽ ponit.sicut dormire negligẽtẽ eẽ Terẽ.Dormiũt ego poleos com mouebo.Iu. Sed uigilat cõsul:uexillaq; nřa cohercet.

Vigilã ter

Implo rare

¶ Implorare cũ lachrymis petere:de c⁹:uerbi pprieta te plã alio loco dixim⁹. pp me ne a pditorib⁹ & isidia torib⁹ si iudicassent. ¶ Spe mei ꝑ.a quo uiderẽt se pos se dñdi:si gspiã eis qcq̃ minat⁹ eẽt. ¶ In iis q dixerũt q̃ scirẽt. ¶ Fře; su.s.dixit dtulisse. ¶ Sollicitatũ. tẽtatũ icitatũ. ¶ Id ñ.p.a.s.ut regnaret. ¶ Fře.s. Ariobarza ne:ad quẽ regnũ merito ꝑueniebat. ¶ Propter. m.p. ne si idicassꝫ:iterfect⁹ fuisset ab iis : q eũ sollicitauerat. ¶ Probatos.cogni. ¶ Docti.c.i. q ex casu pr̃is didice rãt:qũo ꝑuãda eẽt uita regis sui. ¶ Cohortes:pedites. ¶ Facer:id dar ei eqtatũ & cohortes & q̃cũq; eẽnt ne cessaria ad custodiã salutis ei⁹. ¶ Suis opi. suis uirib⁹ & facultatib⁹. ¶ Regnar:exercer regnũ. ¶ Iure ptãte & licẽtia q̃ reges isidiatores & pditores suos uti possũt. ¶ Reliquos:q ñ eẽnt i culpa cũ tñ tacuissent pp metũ. ¶ Liberaret me:facer t ut itelligerẽt nihil sibi mali imi neret:& eẽnt sine metu. ¶ Po.a ii.poti⁹ ad eos terẽdũ.

ASC. ¶ A T q; ille locut⁹ ẽ prio mecũ . qd̃ fuit mihi maxie leticiæ ita ut diceret se nullas.i.ñ ullas:aut nõ itelliger aut ẽt suspicari ullas isidias fieri uitæ suæ : neq; regno sup.suo Cũ ego eẽm gratulat⁹ ei:& dixissem me gau. dere id.i.pp id:cohortat⁹ ut recordaret illũ casum.i. fortuitũ euẽtũ iterit⁹ pr̃is q p isidias cæsus erat & tue ret.i.ptegeret se uigilãter:atq; cõsuleret.i. pspiceret sa luti suæ:admonitu.i.ex admotiõe senat⁹.s. Rõani:tũ .i.deide discessit a me in oppidũ Cybistra.s. noie est ãt neutri gñis & plãlis numeri. ¶ Aũt.i. sed ipse uẽit ad me in castra postridie.i.die pxime secuto: cũ Aria rate fratre suo:& cũ amicis paternis maioribus natu.i. seniorib⁹. ¶ Et ptur bat⁹ac flẽs.cũ & frater faceret idẽ .i.ẽt fleret:& aid sup.faceret idẽ cœpit iplorare.i. plo rãdo poscere fidẽ meã & cõmendationẽ uestrã. ¶ Cũ admirarer qd noui accidisset:dixit idicia.i. manifesta mẽta isidiaꝝ: mãifestaꝝ.s.tũc nõ prius.eẽ delata.i.de nũciata sibi q̃ eẽnt occultata aduẽtũ meũ:ꝙ ii q possent patefacere ea retinuissent pp metũ. ¶ Aũt.i. sed com plures detulisse ad se.i.sibi idicasse audacter eo tpe. spe ꝑsidii mei.i.custodiæ & ꝓtectiõis meæ:ea q̃ sciret & sup.duxit:fřeꝫ amãtissimũ sui.s.regis ꝑditũ summa pietate dicer i iis.i.iter eos q q̃ scirẽt dtulerãt.ea q̃ is di cebat quoq;.i.ẽt me audiente:se eẽ sollicitatũ ut uellet regnare.i.regnũ iuadere & sup.id nõ potuisse accede re fratre suo uiuo:se tñ nũq̃ ptulisse eã rẽ i mediũ.i.in dicasse fratri añ illud tp̃s.pp metũ piculi qd iminebat ab iis q uolebãt illũ regnare. ¶ Quæ cũ eẽt locut⁹:mo nui regẽ ut adheret oẽm diligẽtiã ad ↄseruãdum se:& hortatus sum amicos pbatos.i.fideles inẽtos:i fide atq; iudicio pr̃is ei⁹:sup.ut docti casu acerbissimo.i.p casum acerbis simũ pr̃is ei⁹ defenderẽt oi cura & custodia uitã regis sui. ¶ Cũ rex postularet a me eqtatũ & cohortes de exercitu meo & si intelligebã me nõ mõ posse:sed ẽt debere:facere id:senatuscõsulto uřo.i. pp senatuscõsultũ uřm:itẽ cũ respub. postu laret pp quotidianos nũcios ex syria.s. de aduẽtu parthorum:ut adducerẽ q̃primũ exercitũ ad fines Ciliciæ : & cũ Rex uideret mihi iam insidiis patefactis non egere exercitu populi Romani:sed uideret posse defendere de suis.i. propriis opibus.i.facultatibus.cohortatus sum illũ:ut disceret regnare primũ in conseruanda uita sua:& uideret iure regio in eos a quibus perspexisset insidias paratas sibi:& adficeret pena eos quos eẽt necesse.s.adficere:& liberaret reliquos metu. Præsidio &c.& sup.cohortatus sum regẽ.ut uteretur ꝑsidio exercitus me potius ad timorem eorum qui essent in culpa.

Atq; ille primo:qd̃ mihi maxie læticiæ fuit : ita mecũ locutus ẽ:ut nullas insidias uitæ suæ neq; regno diceret se aut intelligere fieri, aut ẽt suspicari. Cũ ei ego gratulatus essem:idq; me gaudere dixisse cohortatus ut recordaret casũ illũ interitus pr̃nis & uigilãter se tueret. atq; admonitu senat⁹ cõsuleret saluti suæ : tũ a me discessit i oppidũ Cybistra. Postero ãt dĩe cũ Ariarathe fr̃e suo & cũ pr̃nis amicis maiorib⁹ natu ad me in castra uenit: pturbatusq; & flẽs, cũ idẽ & frater faceret & amici, meã fidẽ, & uřam icõmendationem implorare cœpit. Cũ admirarer quid accidisset noui dixit ad se idicia manifestaꝝ isidiaꝝ eẽ delata, q̃ essent añ aduentũ meũ occultata,ꝙ ii q ea patefacere possent pp metũ reticuisse. Eo autem tpe spe mei ꝑsidii cõplures eatq; scirẽt audacter ad se detulisse. In iis amãtissimũ sui summa pietate ꝑditũ fratrẽ dicere ea quæ meis quoq; audiẽte me dicebat:se sollicitatũ eẽ ut regnare uellet. Id uiuo fratre suo accidere nõ potuisse: se tñ ante tempus illud eã rẽ nũq̃ in medium ppter periculi metũ protulisse. Quæ cum esset locutus monui regem:ut oẽm diligentiam ad se conseruandum adhiberet amicosq; in patris eius fide atq; iudicio ꝓbatos hortatus sum regis sui uitã docti casu acerbissimo patris eius omni cura custodiaq; defenderẽt. Cũ Rex a me eqtatũ:cohortesq; de exercitu meo postularet: & si intelligebã uřo senatuscõsulto nõ mõ posse me id facere sed ẽt debere:tñ cũ resp. postularet ꝓpter quotidianos ex Syria nũcios ut quãprimũ exercitũ ad Ciliciæ fines adducerẽ:cũq; Rex mihi patefactis iam insidiis nõ egere exercitu po. Ro. sed posse se suis opibus defendere uideretur illum cohortatus sum ut in sua uita conseruanda primũ regnare disceret a quibus perspexisset sibi insidias paratas : in eos uteretur iure regio pena adficeret eos. quos necesse esset reliquos : metu liberaret. Præsidio exercitus: mei ad eorum : qui in culpa essent timorem potius:

¶ Quam ad

¶ QVAM ad cō. quā ad dimicationē & pugnā. ¶ Vtereī hortatur suum. ¶ Nullo postulāte: sponte ur̃a. ¶ Non sine cā VBE.
propter supradicta signa: quæ in eo pspexi: quæ uidenī etiam a uobis intelligi cum eum tantæ curæ habetis.
¶ QVAM ad cōtentionē. i. lōgā cōcertationē. ¶ Afit. i. sed: dixi sup. fore. i. futuræ: ut oēs qn. i. qñquidē nossent senatus ASC.
cōsultū. s. de presidio regi ferendo: intelligeret me futurū esse regi presidio. i. ad presidium si opus esset: ex auctoritate uestra. Illo. s. rege cōfirmato: ita moui castra ex illo loco: & institui facere iter in Ciliciā. cum discederem e Cappadocia hac opinione. s. derelicta. ut aduentus meus liberaret insidiis præsentibus. i. tunc imminentibus: consilio ur̃o. i. propter cōsiliū uestrum casu incredibili ac pene. i. quasi diuino: nō. n. sciebat regē insidiis peti: regē. s. Ariobarzanē quē uos appellassetis honorificēntissime: uidelicet noīe amici socii imperii Romani queq;. i. & quem cōmēdassetis fidei meæ & sup. cuius salutē uos decreuissetis esse uobis magnæ curæ. Quod. i. q̃ rem ego putaui non alienum sup. esse. i. impertinēs scribi. i. si scriberetur a me ad uos: ut intelligeretis ex iis quæ acciderunt. i. euenerunt pene. i. quasi non tamen euenerunt: loquitur autem de cæde regis Cappadocum uos prouidisse multo ante ne ea accideret: &. Ego feci eo. i. propterea uos certiores studiosius. i. diligentius: q ego uideor mihi perspexisse in Rege Ariobarzane ea signa uirtutis: ingenii: fidei & beneuolentiæ erga uos: ut uos uideamini contulisse in salutem eius tantam curam & diligentiam non sine causa. Valete.

quam ad cōtētionem uteretur. Fore autem ut omnes: quando senatusconsultum nossent intelligerent me regi si opus esset ex auctoritate uestra presidio esse futurum. Ita confirmato illo ex eo loco castra mouiz iter in Ciliciam facere institui; cum hac opinióe e Cappadocia discederem: ut consilio uestro casu incredibili: ac pene diuino Regē: quē uos honorificētissime appellasseris nullo postulante; quēque meæ fidei cōmēdassetis cuius salutē magnæ uobis curæ esse decreuissetis: meus aduētus præsentibus insidiis liberaret. Quod ad uos a me scribi non alienū putaui: ut intelligeretis ex iis quæ pene acciderūt: uos multo ante ne ea accideret prouidisse. eoque uos studiosius feci certiores: quod in rege Ariobarzane ea mihi signa uideor uirtutis: ingenii; fidei beneuolentiæq; erga uos perspexisse ut non sine causa tātā curā in eius uos salutē, diligentiamq; uideamini contulisse. • Valete.

M.T.C.Proconsul.M.Catoni.S.D.

Cum ad me legati missi ab Antiocho Cōmageno uenissent in castra ad iconium. iii. nonas Septēbris. iique mihi nunciassent regis parthorū filiū: quo cū esset nupta regis Armeniorū soror. ad Euphratē cum maximis Parthorū copiis multarūq; præterea gentium magna manu uenisse: Euphratemque iam transire cœpisse, diciq; Armenium regem in Cappadociam impetum esse facturum: putaui pro nostra necessitudine me hoc ad te scribere oportere. Publice propter duas causas nihil scripsi: quod & ipsum Commagenum legati dicebant ad Senatum statim nūcios: literasq; misisse: & existimabam. M. Bibulum proconsulem: qui circiter Idus Sextilis ab Epheso in Siriā nauibus profectus erat: q secūdos uētos habuisset iam in prouinciā suam peruenisse: cuius literis omnia certiora perlatum iri ad Senatum putabam. Mihi ut in huiusmodi re tātoq; bello maxime curæ est: ut quæ copiis: & opibus tenere uix possumus: ea mansuetudine: & cōtinentia nostra sociorum fidelitate teneamus. Tu uelim ut consuesti: nos absentes diligas & defendas. Vale.

Cum ad me: Ad. M. Catonē scribit Ci. qd ex legatis Antiochi Cōmagenæ intellexerit de bello parthorum qui iā cœpisse Euphratem transire uidebantur. Deinde q rex Armeniorū Cappadociam inuasurus esset postea excusat se addictis rōnibus quare de his rebus nihil publice scripserit: præcipue. quia extimabat. M. Bibul. Syriæ ρtorem oia pscripturū. Postremo dicit se tuitur prouinciā magis mansuetudine & cōtinentia q̃ uirtutibus armorū: rogatq; Ca. ut se diligat & defendat: sicut cōsueuit. ¶ Antio. Cō. i. rege cōmagenæ quæ ut supra diximus est para Syriæ. ¶ Iconium oppidū Lycaoiæ. ubi ego habebā castra. ¶ Quo: cū. i. cui dicit enim mulier nupsit mihi & mecū. ¶ Multarū gen. uariatū regionū. ¶ Diciq;: subaudi cū nūciassent dici. ¶ Quod & ipsum: prima causa. ¶ Operibus: uiribus. ¶ Mansuetudine: mansuete tractando & prouinciales & socios nostros. ¶ Cōtinentia: modestia ne in cuiusquam iniuriā plabat. ¶ Defendas: in senatu & in ciuitate si aliqui honori nostro detrahent. VBE. Iconiū

Cum ad me &c. Scribit ad. M. Catonē qd ex legatis Anthiochi intellexerit de pthis q Euphratē transire ferebantur. Atq; alia multa super eodē negocio: ut cum ordine patebit: q talis ē. Cū legati missi ab Anthiocho Cōmageno. i. rege Cōmagenæ q̃ ē para Syriæ: uenissent ad me in castra: in Icontiū oppidū Licaoniæ: tertio nonas Septēb. & ii nūciassent mihi filium regis Parthorū: cū quo soror regis Armeniorū esset nupta: uenisse ad euphratē. s. fluuiū: cum maximis copiis Parthorum: & præterea. i. pter: Parthos: cū magna manu multarū gētiū: & cœpisse iā trāsire Euphratē: & nūciassent dici. i. q diceretur regē Armeniū facturū esse impetū in Cappadociā: putaui p necessitudine nr̃a oportere me scribere h ad te. ¶ Ego nihil scripsi publice. i. ad senatum quæ publice legerentur: uidetur iā publice misisse primas huius libri: sed ut opinor: post has: quia non eo ordine quo datæ sunt in hoc opere literæ: propter duas causas: quod legati dicebant & idest simul ipsum Commagenum: scilicet Antiochum regē misisse statim nuncios & literas ad senatum: scilicet Romanum & supple quod existimabam Marcum Bibulum proconsulem idest habentem potestatem consularem in Syria: quod profectus erat circiter Idus Sextilis idest Augusti mensis ut nunc dicitur: ab Epheso oppido Asiæ in Syriam nauibus idest per naues: quod: idest quia habuisset uentos secondos: peruenisse iam in prouinciam suā cuius literis ego putabam omnia perlatum iri: idest perferenda esse: certiora: idest euidentia: ad senatum. ¶ Maximæ curæ est mihi ut: scilicet debet esse in re huiusmodi & in tanto bello: ut teneamus ea quæ uix possumus tenere copiis idest multitudine armatorum & opibus idest potentiis: mansuetudine & continenta idest abstinentia ab alienis nostra: & fidelitate sociorū. ¶ Ego uelim sup. ut tu diligas & defendas nos absentes ut consuesti: pro consueuisti. Vale. ASC.

VBB. Vmma tua: quæ i pcedētibus eplis ad cōsules Senatūq; pscripsit Ci. ea nūc i hac epla Catoni expōit & simul qb⁹ ɔsilis: qb⁹ artib⁹: qb⁹ opib⁹ maxias res gesserit aduersus pthos q̄ oppida cœpit: q̄ cōtinētia & integritate p uinciā & socios retinuerit. Deide petit ab eo: ut iis reb⁹ senatui relatis eas ornet: Cato snia sua & ei⁹ honorē cō probet: qđ ut facilius: ab eo īpetret. cōmemorat eius in se aium sp liberalissimū: & multa i se bñficia ab eo colla ta: postremo ēt: similitudinē studiorꝝ cū uterq; philæ sit deditus: ex quo se magis Catoni cōmendatū eē debere ostendit. ⁋ Narrationē āt multarꝝ regꝝ ī Cilicia gestarꝝ uidere lȝ lib. ii. epistola: q̄ icipit. Tu uide ad Cæliū Ruffū: hæc uero episto la licet plixior sit: ñ magnæ tñ est difficultatis. ⁋ Qua æqtate & cōtinē. sicut i fine pcedētis eplæ dixit. ⁋ Socios: nobis fœdere cōiūctos. ⁋ Probaturꝝ: psuasurū. ⁋ Laodiceæ: de noib⁹ hagꝝ urbiū: qb⁹ in locis singulæ sint: diximus lib. ii. & iii. Itaq; ne eadē repetētes mole stissimus: qui uolet: inde sumat q̄ adhuc locū ptinebūt. ⁋ Acerbissimis tri. sic lib. iii. ad appiū. Primum cū ad me aditū esset ab iis: q dicerēt a se itollerabilia tributa exigi: qd hūit iniqtatis me scribere ne facerēt. ⁋ Falso: iniusto: ut in supradicta epistola Appameæ est essem militatū ciuitatū pīceps ad me detulerūt sumptus decerni legatis nimis magnos cum soluēdo ciuitates non essent. ⁋ Aere alieno: debito. ⁋ Cōs. constituissent. ⁋ Castra faceret: teneret exercitū. ⁋ In lycaonia in q̄ regiōe ē Iconiū. ⁋ Coacto: cōgregato. ⁋ Euocaturꝝ militū de quibus alio loco plura diximus ex auctorita te serui. ⁋ Lustrato ui. & diligēter circūspecto. ⁋ Prouincia mea: Cilicia. ⁋ Demisissem: discendissem.

M.T.C. Impera. M. Catoni. S.P.D.

Vmma tua auctoritas fecit. meūq; ppetuū de tua singulari uirtute iudicium, ut magni mea iteresse putarē: & res eas quas gesissē tibi notas eē. & nō ignorari a te q̄ equitate: & cōtinē tia tuerer socios: puinciáq; administrarē. His. n. a te cognitis arbitrabar facilius me tibi, q̄ uellē probaturū. Cū in puinciá pridie kalendas. Sextilis uenissem & pp anni tps ad exercitū mihi cōfestim esse eūdum uiderer, Biduū Laodiceæ fui: deinde Apameæ quatriduū: triduū Synadis, totidē dies Philomeli. Quibus ī oppidis cū magni cōuentus fuissent. multas ciuitates acerbissimis tributis & grauissimis usuris. & falso ære alieno liberaui. Cūq; añ aduētū meum seditiōe q̄dā exercitus esset dissipatus quinq; cohortes sine legato sine tribuno militū, deniq; ēt sine Cēturiōe ullo apđ Philomeliū cōsedissent reliquus exercitus esset in Lycaōia. M. Māneio legato ipetaui, ut eas quiq; cohortes ad reliquū exercitū duceret: coactoq; in unū locū exercitu castra Lycaonia apud Iconiū faceret. Quod cū ab eo diligēter eēt actū: ego in castra ad. vii. Kal. Septēbris ueni: cū interea superioribus dieb⁹ ex senatuscōsulto: & euocatorꝝ firmá manū & equitatū satis idoneū, & populorꝝ liberorꝝ. regūq; & sociorꝝ auxilia uoluntaria cōparauissem. Interim cū exercitu lustrato iter in Ciliciá facere cœpissem: kal. Septēb. legati a rege Cōmagēo ad me missi ptumultuose neq; tñ nō uere Parthos in Syriá trāsisse nūciarūt. Quo audito uehemēter sum cōmotus tū de Syria; tū de meá prouincia de reliqua deniq; Asia. Itaq; exercitū mihi ducēdū p Cappadociæ regionē: eā q̄ Cilicia attingeret putaui. Ná si me i ciliciá demisissem Ciliciá qdē ipsá pp montis Amani naturam facile tenuissē. Duo sunt enim additus in Ciliciam ex Syria: quorum uterque

ASC. Vmma tua &c. Scripta i supiorib⁹ eplis ad cōsules senatūq;: nūc Catōi expōit & simul quo cōsilio & q̄ arte res maximas aduersus Parthos gesserit: & q̄ oppida cœperit q̄ Catonis ofone ornata uelit ad argumētū aut. facit epistola secūdo lib. icepta. ⁋ Tu uide &c. ⁋ Credo est Sūma auctoritas tua & ppetuū iudiciū meū de tua singulari uirtute fecit. ut putarē iteresse. i. in re & utilitate eē mea: magni. i. multum & . i. simul eas res q̄a gessissem eē notas tibi: & ñ ignorari a te q̄ eqtate & cōtinētia. s. adpetit⁹ praui: tuerer. i. defenderē socios & administrarē puinciā. ⁋ Eni. i. qa ego arbitrabar: his cognitis. i. ubi hæc cognoueris me pbaturꝝ facili⁹ tibi sup. ea q̄ uellē. Cū uenissē ī puinciā pridiæ calēdas sextilis. i. ultia die mēsis q nūc Iulius dr̄: & uiderer mihi pp tps āni: qa post mediū erat estatis: eē eūdū mihi. i. me debere ire: ɔfestim. i. cū festinatiōe & stati ad exercitū: fui Laodiceæ. i. i ea urbe Biduū. i. p duos dies deinde fui Apameæ: i altera ciuitate seu urbe q̄triduū & fui Synadis: declinat ergo Synada. orū plr ut i scđi & tertiū dcā explanāt: triduū & fui Philomeli totidē dies . i. tres. cū tñ prius nō tris dies sed triduū dixerit Sane. ut sæpe admonui. Cic. de tpe q̄diu pferti continuo libētius sp in actō loqtur: nec poti⁹ græco q̄ latino more. Quib⁹ ī oppidis ergo supiora oīa sunt oppida: cum fuissent magni cōuentus. i. magni conuentus. i. magni cœtus hoīum ego liberaui multas ciuitates acerbissimis tributis & grauissimis usuris. & ære alieno falso. i. nō uere debito. Cūq;. i. & cū exercitus esset dissipat⁹ ante aduētū meū q̄dā seditiōe: sup. & qnq; cohortes cōsedissent. i. sedē cepissent apud Philomelum sine tribuno militū deniq; ēt sine ullo cēturione. i. quouis. ut nūc dicunt: capitaneo. & reliquus exercitus esset in Lycaonia: ego imperaui Marco Manneio legato. s. meo. ut duceret eas quinq; cohortes ad reliquum exercitum & faceret castra in Lycaonia apud Iconium exercitu coacto: idest postquam coegerit & congregauerit exercitum in unum locum. ⁋ Quod cum factum esset diligenter ab eo: ego ueni in castra ad septimum Kalendas Septembris: cum ego comparauissem. idest adquisiuissem interea diebus superioribus: idest ante illum diem elapsis ex senatusconsulto: idest iuxta decretum senatus: & idest simul: manum firmam: idest copias satis magnas: euocatorum: scilicet militum qui ad tempus uocātur ad bellum: & equitatum: idest equitum cumulum: satis idoneum: scilicet ad iustum exercitum: & auxilia uoluntaria: idest non coacta a me: populorum liberorum & regum sociorum. scilicet Ro. imperii: & sup. cœpissem interim facere iter in Ciliciā cum exercitu lustrato: idest inspecto: & ut dicunt ad monstram educto: legati missi ad me a rege Commageno: scilicet Antiocho nomine: kalendis Septembris: nunciarunt pertumulto se. i. pperanuisse ut in summo tumultu fieri solet: ne q̄ tñ nō. i. & tñ uere: Parthos transisse in Syriam. Quo audito: cōmotus sum uehementer: tum: idest pariter de Syria: tū idest pariter de prouincia: mea: scilicet Cilicia: deniq; de reliqua Asia. Itaq; putaui exercitum ducendum sup, esse mihi per eam regionem Cappadociæ: quæ attingeret Ciliciam. ⁋ Nam si demisissem me in Ciliciam: ego qdem tenuissem idest pro tenuissem facile ipsam Ciliciam: propter naturam montis Amani. qui difficulter a Parthis pertransiretur: si p̄sidium obsisteret Duo enim aditus sunt ex Syria in Ciliciam quorum uterq; potest intercludi.

¶PARuis præsi. paucis militibus. ¶ Propter an. quia loca angusta & stricta parua multitudine seruant. ¶ Interdudi: ipediri. ¶ Patet. ut supra inter eos per Cappadociá: qđ eã maxime patet facturos. ¶ A syria. a parte syriæ. ¶ Aperte: agétes aliqđ cõtra eos: q a timét eo℞ ípetũ pp uicinitaté. ¶ Extréa Cappa. i. i extréa parte Cappadõiæ. ¶ Cõsilia: si qđ tentaréi cõtra nos. ¶ Expectatione: notandũ etiam de malo expectationé dici. ¶ Cui plu. tributum. i. qui plurimũ a stimatus est. ¶ Magnitudine ani. magna fortitudine. ¶ Magnitudine con. sapiétia. ¶ Id. s. uenire in castra mea. ¶ Propter ra. pp cãm. ¶ Præsentibus insi. ut supra uisum est. ¶ Neq; opi. i. de íprouiso pter opinioné. ¶ Cũ au. cũ dignitate. ¶ Me VEt.

puis ṕsidiis pp angustas íntercludi pót. Nec é qcq̃ Cilicia cõtra Syriá múniti⁹. Sed me Cappadocia mouebat: q p₃ a Syria: regesq; h₃ finitimos: q ét si sũt amici nobis: tñ aperte Parthis inimici eé nó audét. Itaq; in Cappadocia extréa nó longe a Tauro apud Oppidũ Cybistra castra feci: ut & Ciliciá tuerer: & Cappadociá tenés noua finitimorum consilia impedirem. Interea in hoc tanto motu: tantaq; expectatione maximi belli: Rex Deiotarus: cui non sine cã plurimũ sp meo & tuo: & Senatus iudicio tributũ est: uir tũ bñuolétia & fide erga. P. R. singulari: tũ ṕstáti magnitudine & animi: & cósilii: legatos ad me misit: se cum omnibus suis copiis in mea castra esse uentu℞. Cuius ego studio: & officio cómotus egi per lŕas gŕas. Idq; ut maturaret hortatus sum. Cum aũt ad Cybistra pp róné belli quinq; dies eém cómoratus: regé Ariobarzané: cui⁹ saluté a Senatu te auctore cómédatá habebã ṕsentibus insidiis neq; opiná té liberaui: Neq; solũ ei saluti fui: sed ét curaui: ut cũ auctoritate regnaret. Metrá & eũ: qué tu diligéter mihi cómẽdaras Athenæũ importunitate Athenaidis exsilio mulctatos maxima apud regé auctoritate gratiaq; cóstitui. Cunq; magnũ bellũ Cappadocia cócitaret, si sacerdos armis se qđ facturus putabatur defenderet: adulescens: & equitatu & peditatu & pecunia paratus: & toto: iis qui nouari aliquid uolebát: ṕfeci ut regno ille discederet. Rexq; sine tumultu ac sine armis omni auctoritate aulæ cómunita regũ cum dignitate optineret: Interea cognoui multorum literis: atq; núciis magnas Parthorum copias Arabum ad oppidũ anthiocheum accessisse: magnũq; eo℞ equitatum: qui in Ciliciá tráisset ab equitatu in eo℞ turmis: & a cohorte pretoria quæ erat Epiphaneæ præsidii causa occidione occisum: Quare cũ uideré a Cappadocia Parthorũ copias auersas non longe a finibus esse Ciliciæ: q̃ potui maximis itineribus ad Amanũ exercitũ duxi. Quo ut ueni: hostem ab anthiochia recessisse: Bibulũ Anthiochiæ esse cognoui. Deiotarũ confestim iá ad me uenientem cum magno & firmo equitatu: & peditatu: & cũ omnib⁹ suis copiis certioré feci: nó uideri esse causam cur abesset a regno, meq; ad eũ siquid forte noui accidisset, statí literas, núciosq; missurũ eé. Cũq; eo aío uenissem ut utriq; ṕuinciæ si ita tṕs ferret subuenirẽ, tñ id qđ iam añ cóstitueram: uehementer interesse utriusq; ṕuinciæ

trã & Arche nomina ṕpria uiro℞: quos Cato Ci. cõmendauerat quia exules erãt: quos Ci. in auctoritaté & gratiam apud regé se restituisse scribit. ¶ Mulctatos: punitos. ¶ Importunitate: accusatione: uel instigatione. ¶ Athenaidis: urbis sunt qui mulierem dicãt. ¶ Sacerdos. nõ est propriũ nomé sed dignitatis: erat aũt sacerdos adolescés quidã instructissimus ab exercitu. ¶ Toto absolute ponitur. i. omni re. ¶ Is dictus est. i. istructus omnibus rebus p iis qui res nouas desiderarent. ¶ Cõmũita. corroborata. ¶ Aulæ: regnis curiæ suæ. ¶ Epiphãeæ quæ ciuitas é Ciliciç. ¶ Occidione oc. i. occisum: sed maioré habet emphasim addẽdo occidione: utunť át frequétius oratores & historiographi occidione & obsidióe quã occisióe obsessione. ¶ Auersas: Ammotas: hostem ab Anthiochia recessisse sic supra lib. ii. Cũ uenissem ad Amanum: qui mõs mihi cũ Bibulo cõis est diuisus aqua℞ diuortiis. ¶ Crassio no. qđ mihi magnæ uoluptati fuit: fœliciter ab Antiochia hostem reiecerat Bibulus ṕuinciã acceperat. ¶ Ar. s. i. non esse cãm cur discederet a me. cum Hostes essent relicti. ¶ Vtriq; ṕui. Syria: & Ciliciæ.

¶PARuis ṕsidiis propter angustias. Nec quicq̃ est munitius. i. magis munitum & defensum cõtra Syriã: Cilicia. i. q̃ Cilicia. ¶ Est. n. ablatiui casus: Sed Cappadocia monebat me q̃ patet. i. aperta é a Syria. i. ab ea pte qua spectat ad Syriã: & hét reges finitimos q éi si sunt amici nobis: tñ non audét esse aperte inimici Parthis. Itaq; feci castra in Cappadocia extra. i. extrema parte eius: non longe a Tauro. s. monte: apud Cybistra oppidũ: ut ego tuerer. i. protegerem Ciliciã & tenés Cappadociã impediré noua consilia finitimorũ. s. regũ de Parthis recipiendis: Interea in hoc tanto motu & tanta expectatione maximi belli Deiotarius rex cui tributum est semper plurimũ non sine cã. iudicio meo & tuo & senatus: appositorie uir tum beneuolentia & fide erga populũ Romanũ singulari: tũ præstanti. i. excellenti magnitudine & animi & cõsilii: misit ad me legatos. s. quibus nunciaret se uentu℞ esse i castra mea cũ oibus copiis suis. ¶ Cuius ego commotus officio & studio egi gratias p lŕas & hortatus sum ut maturaret. i. celerius faceret hoc. Cũ auté essem cõmoratus quinq; dies ad Cybistra pp rõnem belli liberaui regem Ariobarzanem cuius salutem habebã cõmendatã a senatu te auctore insidiis præsentibus: idest instantibus. neq; opinarem. ¶ Neq; solum fui ei saluti: idest causa salutis: sed etiam curaui ut regnaret cum auctoritate: idest maiestate regia: aut auctoritate senatus & cõstitui maxima auctoritate & gratia apud regem Metram: & eum Atheneum: quem tu commẽdaras mihi diligenter: mulctatos: idest punitos & dãnatos importunitate Athenaidis. s. urbis aut mulieris sed quia eum Athæneum dicit puté Atæneũ nõ esse proprium sed patrium nomen: quem nominare non uoluerit: ciuem uidelicet Athenaidis urbis. ¶ Et cum magnum bellum concitaretur in Cappadocia si Sacerdos. s. regionis maximus forte insidiatores compertus: defenderet se armis quod putabatur facturus appositoriæ adulescens paratus & equitatu: & peditatu: & pecunia & toto. i. omni re: iis qui uolebant aliquid nouari. i. nouum regé fieri perfeci ut ille discederet regno: & Rex optineret regnum dignitate sine tumultu ac sine armis omni auctoritate aulæ: idest regiæ seu curiæ suæ communita idest firmis ṕsidiis stabilita. Interea conoui literis & nuntiis multo℞ magnas copias parthorum Arabum. i. eo℞ q arabĩ habitant aut potius &

Expectatio

Athenais

Occido

Obsido

ASC.

arabum:accessisse ad oppidum anthiocheum:& magnum equitatum eorum qui transisset in Ciliciam occisum sup. esse occidione:idest suprema tæde ab equitatu in turmis:idest qui erat in turmis eorum. scilicet cilicum:& a coborte prætoria quæ erat epiphaneæ:idest in ea urbe Ciliciæ:causa præsidii idest custodie eius. ⸿ Quare cum uiderem copias parthorum auersas a Cappadocia. esse non longe a finibus ciliciæ:duxi exercitum ad amanum: scilicet montem in continuo cilicidæ itineribus maximis quam:idest quantum potui. ⸿ Quo idest ad quem:ut idest postquam ueni: cognoui hostem recessisse ab Anthiochia:& Bibulum:scilicet proconsulem Syriæ esse Anthiochiæ. ⸿ Ego feci deiotarum uenientem iam ad me cum equitatu & peditatu magno & firmo:& cum omnibus copiis suis. certiorem:idest docui eum non uideri causam esse cur abesset a regno:scilicet suo:& me missurum esse statim literas & nuncios: ad eum si forte quid. idest aliquid noui accidisset. ⸿ Et cum uenissem eo animo idest proposito:ut subuenirem utriq; prouinciæ:si tempus idest opportunitas:ferret.i.daret aut pateretur ita scilicet fieri. tamen perrexi agere:quod constitueram idest indicaueram iam ante scilicet interesse.i. inutilitate esse utriusq; prouinciæ.

pacare Amanum. & perpetuum hostem ex eo monte tollere:agere perrexi. Cũque me discedere ab eo monte simulassem: & alias parteis Ciliciæ petere abessemq; ab Amano iter unius diei, & castra apud epiphaneam fecissem: ad quartum idus Octobris: cũ aduesperasceret: expedito exercitu ita noctu iter fecitur ad.iii. in idus octob. cum lucesceret Amanum ascenderem:distributisq; cohortibus & auxiliis. cum aliis. Quintus frater legatus mecum simul aliis. C. Põtinus legatus reliquis Marcus Mãneius. & Luci⁹ Tulleius legati præessent, plerosq; necopinãteis oppressimus:qui occisi:captiq; sunt interclusi reliqui Fugerunt ãt quæ fuit non uici instar sed urbis qđ erat Amani caput. Itẽq; Sepyrã & Ceminorim acriter, & diu repugnantibus Pontino illam partem Amani tenente ex ante lucano tempore usque ad horam diei decimam magna multitudine hostium occisa cœpimus: castellaque sex capta:complura incendimus. His rebus ita gestis castra in radicibus Amani habuimus apud aras Alexandri quatriduũ: in reliquiis Amani delendis:agrisq; uastandis:qua pars eius mõtis meæ prouinciæ est:id tempus omne consumpsimus. Cõfectis his rebus ad oppidum Eleutheron Pindenissum exercitum adduxi quod cum esset altissimo & munitissimo loco, ab hisque icoleretur:qui ne regibus quidẽ paruissent:cũ & fugitiuos reciperent, & Parthorum aduentum acerrime expectarent: ad existimationẽ imperii pertinere arbitratus sum comprimere eorum audaciã: Quo facilius etiã cæterorum animi: qui alieni essent ab imperio nr̃o frangerentur. Vallo: & fossa circundedi sex castellis:castrisq; maximis sepsi. Aggere uineis turrib⁹ oppugnaui usq; tormẽtis multis.

VBE. Pacare ⸿ PAcare:pacificare. reddere quietum. ⸿ Tollere: amouere. ⸿ Agere.p.i. ita facere pseueraui.s. amouere hostẽ ex monte Amano sic in Prædicto lib.ii. Interea cũ meis copiis omnibus uexaui amanenses hostes sempiternos multi occisi capti reliqui dissipati. ⸿ Cũ ad. cũ fieret nox. ⸿ Occisi:ut supra diximus. ⸿ Nec.o. iprouisos. ⸿ Castella.s.ea.in.ii.li. eadem epla. ⸿ Castella munita:i prouiso aduentu capta & incensa. ⸿ Engeranã:oppidũ in Amano. ⸿ Non in.ui. nõ ad similitudinẽ uillæ. ⸿ Ante.s.i. ante lucẽ & ortũ solis. ⸿ Repugnantibus:resistentibus:scilicet ipsis oppidis. ⸿ Fugerant se patria & commori. Apud.a.al. locus est ubi Alexander uicto Dario ioui patri. &c. diis sacrificauit Vide supra. secũdo li. ita uictoria iusta iperator appellatus sum apud illũ. quo loco sæpe ut ex te audiui Clitarchus tibi narrauit Darium ab Alexãdro esse superatum. ⸿ Eleuteron liberum ita enim significat græce

Eleutheros Est tamen Eleutheros fluuius syriæ. cuiusque ostium est in Pamphila ut ostendit Ptolomęus.

Acerrime ⸿ Acerrime. cõstãtissime sine terrore.

Existimatio ⸿ Existimationẽ: auctoritatem:& honorem. ⸿ Frangerentur:caderent: nõ perseuerarẽt in audacia. ⸿ Vallo &.s. uide lib.ii. oppugnationem huius oppidi in epistola quæ incipit. ⸿ Tu uide nam hic expugnatum: ⸿ Vsq;:assidue.

ASC. ⸿ PAcare.i. pacatum & trãquillũ reddere: Amanũ: scilicet montem inter utranq; prouinciam:& tollere ex eo monte hostem perpetuum. ⸿ Et cum simulassem discedere ex eo monte:& petere alias partes Ciliciæ: & abessem ab Amano iter uni⁹ diei:& fecissem castra apud Epiphaneã. scilicet urbẽ ad quartum idus octobris cũ aduesperasceret:feci iter noctu exercitu ita expedito:ut ascenderem Amanum ad tertiũ idus octo. cum lucesceret:& cohortibus. scilicet Ro. & auxiliis distributis.i. adsignatis suis ducibus cũ Qu. frater sup. meus legatus præesset simul cũ aliis: Caius potitus legatus præesset aliis:& M. Manneius & Luci. Tulleius legati præessent reliquis:scilicet cohortib⁹ & auxiliis:quos nos oppressimus plerosq;.i. cõplures necopinãtes qui sunt occisi & capti reliqui interclusi.i. exitu phibiti ⸿ Autem:idest sed:nos cœpimus. Eugeranam quæ nõ fuit instar:idest ad magnitudinem uici. sed urbis quod caput.i. præcipuum propugnaculũ Amani erat:& item.i. simul Sepyram & Ceminorim oppida sup. hostibus te pugnantibus acriter & diu & Pontino tenente illam partem Amani:scilicet montis cœpim⁹ dico multitudine hostium occisa ex tpe ante lucano: idest quod est ante lucem:usq; ad decimam horã diei: idest post ortum solis. ⸿ Et castella:idest & dicunt fortalitia sex sunt capta:& nos incendimus.i. combussimus complura. ⸿ His rebus gestis ita:idest tam uictoriose. nos habuimus quatriduũ castra in radicibus:idest pede Amani:scilicet montis apud aras Alexandri:scilicet magni:qui uicto Dario illic Ioui & cæteris diis constructis aris sacrificauit. hoc autem dicendo se:tacite Alexandro cõparat:& consumpsimus omne id tempus:scilicet quatridui: in reliquiis Amani delẽdis & in agris uastandis. ⸿ His rebus confectis:adduxi exercitum ad Pindenissum oppidum Eleutheron:idest liberũ: Alii legunt eleuchenssilium:alii eleuchencilicum quod sup. oppidum cum esset loco altissimo & munitissimo & incoleretur ab his qui nequidem idest saltem regibus paruissent:cum & simul reciperent fugitiuos:& expectarent acerrime: idest auidissime aduentum Parthorum ut cum illis finitimos spoliarent:arbitratus sum pertinere ad existimationem: idest famã & maiestatem imperii comprimere audaciam eorum. ⸿ Quo:idest ut etiam animi cæterorum qui essent alieni ab imperio nostro frangerentur facilius. ⸿ Ego circundedi sup. dictum oppidum. ⸿ Vallo. idest munimento ex uallis: & fossa sepsi sup. ipsum sex castellis. idest oppugnaculis:& maximis castris aggere:uineis turribus:oppugnaui sup. ipsum: usq; idest assidue: multis tormentis.

¶ SAgittariis.arciferis.¶ Disturbatis.delectis.¶ Tebarani.populi. Ab iis.tebaranis.¶ Male pa.nō bene quietis & amicis Po.Ro.¶ Nūc ue.expositis suis rebus gestis petit nūc.Ci.a Ca.eius sniæ auctoritatē in laudādis his rebus.¶ Sētētia.tuo iudicio:tua auctoritate.¶ Grauissimos.maximæ auctoritatis ne fortasse diceret Ca.leuitatis eē rogare.¶ Admonēdū.in memoriā adducēdū.¶ Ad Cæ ex supra mortales me exaltasti. Virg. Vir troiane quibus cœlo te laudibus æquē.¶ Pōdera.auctoritatē:¶ Vno.solo.¶ Nōde.nō iudicares cōcedendā.¶ Referret proponeret de decernenda supplicatione.¶ Togato.in urbe existēti.¶ Bene ge.pp bella confecta q multis contigit.¶ bene cō.fortitudine & consiliis meis liberata a cōiuratis & pditoribus patriæ:cū in cōsulatu meo catilinæ & reliquorum insidias & coniurationes oppressi.¶ Vt me.sicut memini alii decreuisti unq pp rēp.cōseruatā:qa ego solus id effeci.¶ Mitto.dimitto phæresis. Virg.i.æneī. Mœstūq; timorē mittite &.xi. Mitto ea q circū pugnādo pgama passi.¶ Inuidiam.odiū eorum qui uirtuti meæ inuidebāt & rebus gestis:& propterea me eiiciendū curauerunt:intelligit aūt tpa clodiana qbus a se maxime fauorē habuisse dicit Cato.¶ Tēpestates.aduersitates:calamitates: trāslatio Virg.li.xi.æne.¶ Parq; per oēs tēpestates idē. Quāta per ideos sæuis effusa micenis Tēpestās ierit cāpos.¶ Sili.per me:si permisissent ut ēt illas magis subires.¶ Inimicū.clodiū.¶ Cui°.clodii.¶ Interitū cædē.¶ Approbaris.iure facturū dixeris.i.clodium iure occisum.¶ A me āt.cōmemorauit Ci. quæ a Catone in se collocata sint.nunc autē qd ipse erga Catonē fecerit:pene uideatur obiicere:dicit se non existimare ea esse beneficia.sed uera testimonia & iudicia sua de Catone:¶ Admirarer:amarē laudarē.¶ Non tacitus non intra me:ut plerunq; fit:sed publice prædicarē ut infra dicet ¶ Quis.q.d. quilibet etiā de quo nō sis benemeritus.¶ Nō fa.i.ut tuas uirtutes tacitus admiretur.¶ Dicēdis.in senatu ¶ Varietate li.m. in philosophia & libris quos dicēdi pceptis cōscribo.¶ De q.a.i.q iā mortui essent & fuissent ante ætatē nostram.

	VRBE.
	Tebarani
	Tēpestates
	Admirator
	ASC.

multis sagittariis, magno labore meo sine ulla molestia, sumptu ue sociorum septimo & qnqgesimo die rē cōfeci ut oib' partibus urbis disturbatis aut incensis cōpulsi in ptātē meā puenirēt. His erāt finitimi pari scelere:& audacia Trebarani Ab his Pīdeniso capto obsides accepi. Exercitū i Hyberna dimisi Qu. fratrē negocio pposui ut in uicis aut captis, aut male pacatis exercitus collocaret. Nūc uelim tibi sic psuadeas si de his reb' ad senatū relatū sit: me existimaturum summam mihi laudē tributam si tu honorem meum snia tua comprobaris. Idq; & si talibus rebus grauissimos hoies & rogare solere & rogari scio tamen admonendum potius te a me q̄ rogandum puto. Tu es enim is qui me tuis sententiis sæpissime ornasti. qui oratione qui prædicatione qui sūmis laudibus in senatu in cōmuniōibus ad cœlū extulisti. Cuius ego semper tanta esse uerborum pondera putaui. ut uno uerbo tuo cum mea laude coniuncto oīa consequi me arbitrarer Te deniq; memini cū cuidā clarissimo atq; optimo uiro supplicationē nō decerneres dicere te decreturum si referetur ob eas res, quas is consul in urbe gessisset: Tu idē mihi supplicationē decreuisti togato, non ut multis rep. bene gesta, sed ut memini, repub. conseruata. Mitto q inuidiam, q pericula. q oēs meas tempestates & subieris & multo etiā magnis si per me licuisset subire paratissimus fueris. quod deniq; inimicū meū tuum inimicū putaris cuius etiam interitum ut facile intelligerem mihi quantum tribueris Milonis causa in senatu defendenda approbaris. A me autē hæc sūt profecta quæ ego in beneficii loco nō pono: sed i ueri testimonii atq; iudicii. ut prestantissimas tuas uirtutes nō tacitus admirarer (Quis enim idē non facit) sed i oibus orationibus sentētiis dicēdis: causis agēdis oibus scriptis: græcis: latinis: omni deniq; uarietate literarum mearum: te nō modo iis quos uidissemus: sed iis de qbus audissemus omnibus anteferrē.

¶ MVLtis sagittariis:& confeci.i.absolui rē septimo & quinquagesimo die: magno labore meo: sine ulla molestia uel sumptu sociorum:ut oibus partib° urbis disturbatis aut incensis:hostes sup.compulsi.i.coacti uenirent in potestatem meam. Tebarani erant finitimi his:scelere & audacia pari.¶ Accepi ab his.s. Tebaranis obsides:Pindeniso capto:dimisi exercitū in Hyberna.¶ Præposui.Quintum fratrem. scilicet meum negocio ut exercitus collocaret in uicis. aut captis aut male.i.nō pacatis.¶ Nūc uelim o Cato ut sup.persuadeas tibi sic.si relatum sit ad senatum.i.si cōsultatio fiat de his rebus:me existimaturum summā laudē tributā mihi:si tu cōprobaris honorē meum.i. mihi decernendū snia tua.¶ Etsi.i.q̄q̄:ego scio grauissimos homines solere & rogare & rogari:talibus.i.pro talibus rebus: tamen ego puto te potius monendum a me q̄ rogandum id.¶ Tu eni es is qui ornasti me sæpissime sententiis tuis:qui extulisti me ad cœlum:oratione:prædicatione:summis laudibus.i.laudationibus in senatu & in communionibus ad populum. Cuius pondera uerborum ego putaui semper esse tanta:ut uno uerbo tuo coniuncto cum laude mea:arbitrarer me cōsequi omnia.¶ Deniq; memini te:cum non decerneres cuidā uiro clarissimo atq; optimo supplicationē: dicere te decreturum si referretur ob eas res quas is consul gessisset in urbe: sunt qui ad Ciceronem hoc referunt.

¶ Tu idem decreuisti mihi supplicationem scilicet diis faciendam togato idest in toga agenti:non ut multis sup. decerni solet:republica bene gesta:sed ut nemini sup.alteri:republica conseruata.¶ Mitto idest omitto dicere q subieris:idest tanquam onus tuum esset supportaueris:inuidiam meam idest quam patiebar ob gloriam seruatæ urbis:pericula: omnes tempestates meas idest impetus hominum aut diuersitates fortunæ:& q fueris paratissimus subire etiam multo magis si licuisset per me idest si permisissem deniq; q putaueris pro putaueris inimicum meum uidelicet Clodium:inimicū tuum:cuius etiam interitum idest cedem & necem tu approbaueris pro approbaueris:defendenda causa:idest dum defenderetur causa Milonis in senatu:ut intelligerem facile quantum tribueris mihi: Autem.i.sed:hæc.s.quæ deinceps dicam:sunt profecta:idest collata:a me in te.s.quæ ego non pono.i.reputo in loco beneficii:sed in sup.loco ueri testimonii atq; iudicii.s.de te:non sup.ita profecta sunt:ut admirer:idest laudem cum admiratione: tantas præstantissimas uirtutes tuas:¶ Quis enim non facit idem.q.d.nemo:& in omnis facit:sed ut anteferrē te in omnibus orationibus:sententiis dicendis:causis agendis:omnibus scriptis:græcis:latinis deniq; in omni uarietate.i.diuersitate stili:literarum mearum: non modo iis quos uidissemus:sed sup.etiam iis de quibus audissemus.

VBE. QVÆ res licet artificio utatur: tamen aperte se agere dicit: nouerat enī Catonē ab omni ambitione abhorrere & pluris æstimare beneficia quā benefactorū laudē. Hoc enim q.d. hoc paululū. Si qu. ut ostendat Cice. se cōuenire cum ingenio Cato dicit se maxime esse. qui sit alienus a laudibus uulgi. Ratione. consideratione quæ me docet stultū esse uulgi laudibus niti. Et d. i. philosophia quæ docet uirtutē ipsam per se expectandā esse sine laudibus: quod si etiā expetendæ sint laudes potius quærēdas a uiris laudatis: quā a uulgo. Per se. sua cā sed pp uirtutē. Prouinciā q̄ erat mihi decreta. Neglexi. sicut supra dixit lib. y. epistola secūda ad Qu. Metellū Celerē. Ego si hoc dicam: me tua cā ptermisisse prouinciam tibi ipse leuior uidear esse. Nō du. certā. Sacerdotiū. auguratū. Iniuriā ac. postq̄ ex urbe in exiliū electus sum. Studui. uolui. Intercedere. eē fieri. Quod. s. me fieri augurē. Olī. in cōsulatu meo. Nūc rebus bene gestis in puincia. Huic meæ. honestat Ci. hāc suam uoluntatem qd dicit se hoc facere: ut præsentibus honoribus mitigetur aliquantulū uulnus iniuriæ olim acceptæ: cui uolūtati rogat Cato: ut faueat. Vulnus dolorem: translatio. Virg. cū iuno æternum seruās sub pectore uuln⁹. Paulo ante negaram. rogaturū. nam paulo supra dixit: idq; & si talibus de rebus grauissimos homines & rogare solere: & rogari scio: tñ admonēdum potius te a me: q̄ rogādū puto. Sed ita. extollit Cice. factū suum Dicit enim hac cōditione te tantū rogo ut mihi faueas: si id quod egi non uidebitur tibi paruū: & contēnendū. Non ieiu. non inane: translatio a corpore qd ieiunū inane est. Tale. tam gloriosum. Tm. tam difficile & magnum. Equidem etiā: superius dixit Cice. quibus rōnibus licet alienus a laudibus uulgi: debuerit tamen hunc honorem quærere: nunc uero laudat mores uirtutesq; suas: quas magis a Ca. spectari solere asserit quam gesta. Vitam. continentē: integram sine cuiusq̄ iniuria. Imbecillo paruo & infirmo: est enim maxima laus paruo exercitu maximū bellum sustinuisse & confecisse: quod præsidium suū dicit fuisse æquitatem & continentiā. His præ. æquitate & continentia. Sum consecutus. effeci.

Vulnus

Quæ res fortasse, quid sit quod ego nescio quid gratulationi, & honoris a Senatu tāti æstimem. Agā iā tecum familiariter ut est, & studiis, & officiis nostris mutuis: & summa amicitia dignum: & necessitudine etiam paterna. Si quisquam fuit unquam remotus & natura: & magis ut mihi quidem sentire uideor ratione & doctrina ab inani laude & sermonibus uulgi: ego pfecto is sum. Testis est consulatus meus: in quo sicut in reliqua uita fateor ea me studiose secutū ex q bus uera gloria nasci posset. Ipsam quidem gloriam per se nunquam putaui expetendam. Itaq; & prouinciam ornatam: & spem nō dubiam triumphi neglexi Sacerdotium deniq; cum quemadmodū te existimare arbitror: non difficillime consequi possem: non appetiui. Idem post iniuriam acceptam: quam tu reipublice calamitatem semper appellas: meam nō modo non calamitatem: sed etiam gloriam studui quam ornatissima Senatus Populiq; Romani de me iudicia intercedere. Itaq; & augur postea fieri uolui: quod antea neglexeram: & eum honorem quia senatu tribui rebus bellicis solet neglectum a me olim: nunc mihi expetendum puto. Huic meæ uoluntati in qua inest aliqua uis desyderii ad sanandum uulnus iniuriæ: ut faueas: adiutorq; sis: quod pauloante me negaram rogaturum: uehementer te rogo. Sed ita si non ieiunū hoc nescio qd: quod ego gessi & contemnendum uidebitur sed tale atq; tantum ut multi nequaquam paribus rebus honores summos a senatu consecuti sint. Equidem etiā mihi illud animaduertisse uideor (scis enim q̄ attēte te audire soleam) te nō tam res gestas q̄ mores instituta atq; uitā imperatorum spectare solere in habendis: aut non habēdis honoribus. Quod si in mea causa cōsiderabis: reperies me exercitu imbecillo contra metum maximi belli: firmissimum præsidium habuisse æquitatē. & cōtinētiam. His ego subsidiis ea sum cōsecutus: quæ nullis legionib' cōsequi potuissem ut ex alienissimis sociis amicissimos: ea infidelissimis firmissimos redderē: animosq; nouarū rerū

ASC. TV fortasse quæ res quid sit qd. i. pp qd ego æstimem tāti: nescio quid gratulationis & honoris. i. si in me cōferatur a senatu. Ego agā iam tecū familiariter. s. ut intelligas mentē meā plane. ut dignū est & studiis & officiis nostris mutuis & summa amicitia: & necessitudine paterna. i. a patre incepta. Si quisq̄ fuit unq̄ remotus & natura & magis rōne: ut qdē uideor sentire mihi & doctrina: ab inani laude & sermonib⁹ uulgi: ego sum is pfecto. Testis est cōsulatus meus in quo fateor me secutū studiose sicut i reliqua uita: ex qbus uera gloria posset nasci: qdē. i. sed certe: nunq̄ putaui ipsam gloriā expetēdā p se. i. sine respectu bonorū. Itaq; ego neglexi puinciā ornatam: quæ erat mihi decreta ut patuit lib. y. epla. ii. ad Metellū Celerē: & spem nō dubiā triūphi. s. ex illa puincia reportādi. Deniq; nō appetiui sacerdotiū. s. augurale cum possem cōsequi non difficillime: quēadmodū arbitror te existimare. Idē. s. ego studui. i. uolui aut elaboraui post iniuriā. s. exilii acceptam. s. a me: quā. s. iniuriam meā: tu appellas semp calamitatē reip. nō modo. i. nō solū calamitatē meā nō intercedere. i. in mediū addu ci: sed etiā uolui gloriā meam utpote q̄ ornatissima iudicia senatus populiq; Romani de me intercedere. Itaq; uolui postea & augur fieri: & puto eū honorē. i. triumphū qui solet tribui a senatu rebus bellicis: neglectū olim a me: expetēdū mihi nunc scilicet parta uictoria. Rogo te uæ hementer quod negaram pauloante me rogaturū sup. esse: ut faueas & adiutor sis: huic uoluntati meæ: in qua est aliqua uis desiderii. i. cupiditatis ad sanandum uulnus. i. offensionē iniuriæ. Sed ita sup. peto si id qd gessi uidebit̃ non nescio quid ieiunum. i. aridum & modicū facinus: & pro. i. contemnēdū: sed tale atq; tantū ut multi adsecuti sint a senatu: summos honores: rebus nequaq̄ paribus: idest pp res nequaquam pares. Equidem. i. ego certe: uideor mihi animaduertisse etiā illud: scis. n q̄ attente soleam audire te: te solere spectare in honoribus habendis aut non habendis: non tam res gestas q̄ uitas atq; mores imperatorum: quod si cōsiderabis in causa mea: uidebis me habuisse æquitatem & cōtinentiā firmissimū psidiū. i. pro firmissimo præsidio: exercitu sup. ente imbecillo cōtra metū maximi belli. Ego consecutus sum. i. optimis his subsidiis. s. æquitate: & continentia: quæ nullis legionibus potuissem cōsequi ut redderem. i. efficerem ex sociis alienissimis. amicissimos: ex infidelissimis: firmissimos. i. in fide. & naducerem animos suspensos. i. in dubio uersantes.

Expectatione

¶ EXpectatione no. re. qui. n. expectat mutationē reꝝ non pōt nō esse animo suspēso. ¶ Veteris. assueti. ¶ Quærelæ aud. in senatu. n. Cato sociorum oium patronus erat & quæcūq; patiebantur iniq; ad eū deferebant. ¶ Recreatos. refe ctos in optimum statum restitutos. ¶ Meis insti. quæ in prouincia feci contra ea quæ fecerat Appius: ut lib. iii. ad appiū missum est. ¶ Clientelæ. s. tuæ nā cappadocia & cyprus maxime erāt in tutela Ca. cappadocia propter Ariobarzanē: cyprus uero: quia Cat. P. Claudio pulchro auctore: pp auaritiā Ptolomęi patrui cleopatræ: qui in ea insula regnabat: quod pro eo a piratis redimendo tam exiguā pecuniā misisset: ut piratæ accipere erubescerēt: missus est decreto senatus: ut eam insulā regi auferre: qd cū intellexisset Ptolomæus: pri usq̄ ille aduētasset: seipse interemit. Cato īsulā accepit & regis opes uēdidit omni pecunia in publicū ærariū relata: ex illo cyprus prætoria puincia fuit: & Catoni cōmendata: scribunt Plu. & Stra. Val. etiā dicit Cato. ex cypro redeūti senatū populūq; Ro. & magistratus obuiam fuisse. ¶ De me lo. qa in eis maxime ostendi uirtutes meas. ¶ Regē De. i. locuturum de me. ¶ Necessarius. amicus. ¶ Maiora. i. ualde magna. ¶ Pauciores qui ui. suas cu. in quo consistit uera uictoria. ut ipse in oratione pro. M. Marcel. imitatione Demosthenis: animum uincere iracundiam cohibere: uictoriam temperare aduersarium nobilitatē ingenio uirtute pręstantem non modo extollere iacentē: sed etiam amplificare eius pristinam dignitatē: hæc qui faciat non ego cum summis uiris cōpero: sed simillimum deo iudico. ¶ Hæc ge. uir. quæ in oratione pro Pomp. commemorat innocētiā: tēperantiā: fidem: facilitatē: ingenium: humanitatē: quæ oia uult Cice. intelligi esse in se. ¶ Rariora. in paucioribus reperiuntur. ¶ Allegē. adducā. ¶ Quasi dif. meæ ro. quasi non confidam rogationē meam apud te ualituram cum tamē cōfidam. ¶ Qua philosophia. ¶ Nec uul. m. mu. si quidem ut in tusculanis qōnibus inquit: philosophia est uirtutū indagatrix uicioꝝ expultrix: cui qui pereat omne tēpus uitæ suæ sine molestia degat. ¶ Societas. coniunctio. ¶ Artiū. liberaliū. ¶ Deuincti. astricti. ¶ In fo. in causas forenses: ut in paradoxis ostendit tentare uolui possent ne proferri in lucem. ¶ Desidiæ. inertię. ¶ In ip. a. in certamen ciuile. ¶ Agit te. rogat te: ordo est: hæc igitur societas studioꝝ atq; artium & cætera agit tecum. ¶ De m. la. propter meam laudē. ¶ Cui. s. societatis studiorum & philosophiæ. ¶ A Ca. q. d. a uiro iustissimo: & eius societatis liberalium artium professorē. ¶ Ex me. i. secundum ea quæ literis meis scripsi. ¶ Contigisse. obuenisse: datum esse. VBE. Recreatua

expectatione suspensos ad ueteris imperii beniuolē tiam traducerem. Sed nimis hæc multa de me præser tim ad te a quo uno oium socioꝝ quærelæ audiuntur, eo gnosces ex iis: qui meis istitutis se recreato putāt. Cumq; omnes uno prope cōsensu, de me apud te ea quæ mihi optatissima sunt prædicabunt: tum duæ ma xime clientelæ tuæ Cyprus insula, & Cappadociæ re gnum tecum de me loquantur. Puto etiam regē Deio tarum, qui uni tibi est maxime necessarius. Quæ si & maiora sunt, & in omnibus seculis pauciores uiri rep ti sunt, qui suas cupiditates, q̄ qui hostium copias uin cerent, est profecto tuū, cum ad res bellicas hæc quæ rariora, & difficiliora sunt genera uirtutis adiunxeris, ipsas illas res gestas iustiores esse & maiores putare. Extremum illud est, ut quasi diffidens rogationi meæ philosophiā ad te allegem qua nec mihi charior ulla. unquā res in uita fuit, nec hoīum generi māius a deis munus ullū est datū. Hæc igitur, quæ mihi tecū cōis est societas studioꝝ atq; artiū nostrarū quibus a pueritia dediti ac deuincti, soli propemodum philosophiā illā uerā & antiquā, quæ qbusdā ocii eē ac desidiæ uidetur, in forum atq; i rēp. atq; i ipsam aciē pene deduximus tecum agit de mea laude, cui negari a Catōe fas eē nō puto. Quamobrem sic tibi persuadeas uelim, si mihi tua sentētia tributus honos ex meis literis fuerit, me existimatuꝝ tum auctoritate tua, tum bñuolētia erga me mihi quod maxime cupierim contigisse. Vale.

¶ EXpectatiōe. i. propter expectationē reꝝ nouaꝝ: ad beneuolentiam ueteris imperii s. Romani. ¶ Sed hæc sup. sunt dicta aut scripta nimis multa de me præsertim ad te: a quo uno quærelæ oium socioꝝ audiuntur: tu cognosces ex iis q putāt se recreatos. i. refectos & ad ueterē amicitiā reductos istitutis. i. moribus meis. ¶ Cūq; i. & cū. s. ita sit: q oēs pdicabūt apud te ppe. i. quasi: uno cōsensu: de me ea quæ sunt optatissima mihi: tū. i. tūc multo magis duæ maxiæ clientelæ tuæ Cyprus isula & regnū cappadociæ loquant. s. honorifice tecū de me. ¶ Puto ēt Deiotarū regē sup. locutuꝝ tecū de me: qui est maxime necessarius tibi uni. ¶ Quæ. s. ab illis dicēda si sunt ēt maiora. s. q̄ a me dicant: & si pauciores uiri reperti sunt oibus seculis. q uincerēt cupiditates suas: q̄ q. s. uincerēt copias hostiū: pfecto tuū ē. i. offiū cū adiunxeris ad res bellicas: hæc gña uirtutis. s. æquitatis & cōtinētiæ: q̄ sunt rariora & difficiliora: putare illa si ipsas res gestas eē iustiores & maiores. s. q̄ sint. Illud est extremū. s. suffragiū: ut quasi diffidens rogatiōi meæ: allegē. i. mittā ad te phiam qua nec ulla res fuit mihi unq̄ charior i uita: nec ullū munus maius datū ē generi hoīum a diis. ¶ Hæc igitur societas studioꝝ quæ ē mihi cōis tecū: atq; societas artiū bonaꝝ qb9 nos deuincti ac dediti a pueritia: ppemodū. i. quasi soli deduximus in foꝝ atq; in rēp. atq; pene in ipsam aciē. i. cflictū bellicū: hoc est ad oēm exercitationē nram: phiam illam uerā & antiquā: quæ uī qbusdā eē ocii ac desidiæ. i. pertinere ad ociū ad desidiā. ¶ Ea sup. agit tecū de laude mea: cui nō puto fas eē negari. s. quicq̄ a Catone: quāobrē: uelim psuadeas tibi sic: si honos fuerit tributus mihi tua sententia. i. p tuā sniam ex lrīs meis me existimatuꝝ cōtigisse mihi qd cupierim maxime: tū auctoritate: tū bñuolētia tua erga me. ASC.

M. Cato. M. Tullio Ci. Imper. S. P. D.

QVod & respu. me & nostra amicicia hortatur: libenter facio: ut tuā uirtutē: & innocentiam: diligentiā cognitā in maximis rebus:

QVod & resp. Rescribit Ca. Ci. se libenter fecisse: qd ille superiorib9 lrīs petierat: ut defenderet ei9 uirtutē: innocētiā & diligētiā: seq; laudasse q̄ Ci. egisset de puicia seruata: de Ariobarzanis icolumitate: de ofirmata uolūtate sociorū. Deide suadet Ca. Ci. ut poti9 cōtētus sit iudicio senatus q̄ triūpho p eis q̄ in puincia egit: ut poti9 iudicetur eū conseruasse mansuetudine & innocentia q̄ copia militum. ¶ Quod res. p. h. i. eā. resp. qa qlq; bonus ciuis tenet eum tueri: quem resp. amatorem uiderit. ¶ Virtutem. fortitudinem: animi magnitudinem. VBE.

QVod &c. dicit se diligēt cōmēdasse uirtutē Ci. i senatu: dehortat tn̄ a petitōe triūphi dicēs. Ego facio libēter id q & resp. & aicitia nra hortat me: ut gaudēā uirtutē. i. forti. tuam inocētiā: diligētiā tuā cognitā i maximis reb9: tuā diū ASC.

VBB. ¶ TOGati.scilicet tui. ⸿ Domi.in patria ut in consulatu tuo cũ rogatus domi tem tantam fecisti oppressa coniuratiõe. ⸿ Armati.bellum gerentis. ⸿ Foris.in prouincia. ⸿ Pari.æquali.quia &,tunc domi & nunc foris fortissime & diligẽtissi me te egisti. ⸿ Consilio.sapientia. ⸿ Defensam.ab incursu parthorum & arabum. ⸿ Ad stu.ad beniuolẽtiã. ⸿ Supplicationem dicit Ca.se gaudere supplicationẽ ei esse decretã:si modo ille uelit potius agendas gratias diis immortalibus q̃ sibi in ea re:quæ non fortuito sed summa rõne & continentia eius sit gesta:sin aũt habita supplicatione triumphũ quoq; petit:dissuadetq; ei Ca.ne hoc faciat ⸿ Qua in re est pro.i.in ea re quæ est prouisum a te. ⸿ Nõ fo.nõ casu aut temere.

Gratulari ⸿ Rõne.prudẽtia & moderatione tua. ⸿ Gratulari. grãs agere. ⸿ Quã.a.r.t.i.quã teddi tibi par:& qđ a te accepimus:tibi referri remuneratiõe triũphi:ordo ẽ si tu mauis non gratulari diis ĩmortalibus:in qua te ni hil est puisum a te fortuito:sed est puisum a rep. summa tua rõne & otinẽtia:q̃ acceptũ referri:tibi.s. mauis gaudeo supplicationẽ tibi decretã eẽ. ⸿ Prærogatiuã. peminentiã:præcessiuã. ⸿ Casum.fortunã:cuius fauo

Prærogatiua re fueris uictor. ⸿ Semp.q̃a multis cõcedit supplicatio sine triũpho. ⸿ Senatũ.cuius iudiciũ ẽ grauissimũ. ⸿ Vi.copia. ⸿ Benignitate.fauore. ⸿ Quod s. puinciã a te conseruatã potius mansuetudine &c. ⸿ Cõtra

Benignitas cõ.me.quia soleo esse breuissimus in scribendo. ⸿ Laborare. curare. ⸿ Maiestate. honore & dignitate. ⸿ Amplissimum. dignissimum. ⸿ Tu ma.ut in ep̃la sua supiore Ci.significauit. ⸿ Seueritatem.i. continẽ

Præsta tiam. ⸿ Præsta.exhibe ostende. ⸿ Instituto iti. uel incepto itinere per prouinciam:uel certe incepta uia.i.eo more quo consueuisti: est enim & translatiue & prouerbialiter dictum: instituto itinere uel institutam uiam perge suue.ut illam ire uiam pergant & eidem incumbere sectæ.

domi togati:armati foris pari ĩdustria administrare gaudeã.Itaq; quod pro meo iudicio facere potui : ut innocẽtia:cõsilioq; tuo defensam prouinciã: seruatã Ariobarzanis cũ ipso rege regnũ,sociorũ reuocatã ad studium imperii nostri uolũtatẽ;sentẽtia mea & decreto laudarem:feci Supplicationẽ decretam: scito; qua in re nihil fortuito:sed summa tua ratiões & cõtinẽtia reipub. prouisum est:q̃ diis immortalibus gratulari nos q̃ tibi referre acceptũ mauis gaudeo:qđ si triumphi prærogatiuam putas supplicationem:& idcirco casum potius:q̃ te laudari mauis neq; supplicationem sequitur semper triũphus : & triũpho multo clarius est senatum iudicare potius mãsuetudine, & innocẽtia imperatoris prouinciã,q̃ ui militũ:aut benignitate deorum retẽtam:atq; cõseruatã esse.Quod ego mea sentẽtia cẽsebam atq; hæc ego idcirco ad te cõtra cõsuetudinem meam pluribus scripsi; ut(quod maxime uolo)existimes me laborare ut tibi persuadeam me:& uoluisse de tua maiestate:quod amplissimũ sum arbitratus & quod tu maluisti factum esse gaudere. Vale & nos dilige & instituto itinere seueritatem diligentiamq; sociis & reipub.præsta.

ASC. ¶ TOGati domi & armati foris:idest in bello:administrare.i.gerere magistratum cuius est administrare: pari industria. ⸿ Itaq; feci quod potui facere iudicio meo:scilicet ut laudarem sententia mea & decreto p̃uinciam:scilicet Ciliciam: defensam innocentia.s. tua & consilio tuo Regnum Ariobarzanis.s. Cappadociam:seruatum sup.esse ad studium imperii nostri Gaudeo si tu mauis.i.magis uis:gratulari.i.grato animo attribuere diis immortalibus q̃.s.nos referre acceptum tibi idest nos æstimare accepisse a te supplicationem decretum scilicet pro rebus bene gestis a te:in qua te nihil sup.contigit fortuito:sed prouisum est respub. summa ratione idest prudentia & continentia tua quod si putas supplicationem.prærogatiuam:idest quasi præiudicialem causam triumphi:& mauis idcirco casum:idest fortuitum euentũ laudari potius q̃ te:neq; triumphus sequitur sp supplicationẽ & multo clarius est triumpho senatum iudicare prouinciã retentã atq; conseruatam esse potius mansuetudine : atq; innocentia imperatoris:q̃ ui militum aut benignitate deorum. ⸿ Quod idest quam rem ego censebam mea sententia: atq; scripsi idcirco hæc ad te pluribus:scilicet uerbis contra consuetudinem meam ut:quod uolo maxime existimes me laborare ut persuadeam tibi:me & uoluisse de maiestate tua:quod arbitratus sum amplissimum sup. esse:& gaudere factum esse:quod tu maluisti. ⸿ Vale.& dilige nos:& præsta sociis & reip.securitatem & diligentiam:itinere instituto.i.iuxta morem tuũ inceptum:s ut ubi inceperis redire.

M.T.C.M.Catoni.S.P.D.

LÆtus sum laudari me.inq̃t Hector opinor apud Neuiũ abs te pater laudato uiro. Ea ẽ enim profecto iucũda laus quæ ab iis proficiscitur:qui ipsi ĩ laude uixerunt.Ego uero uel gratulatione literarũ tuarũ:uel testimoniis sentẽtiæ dictæ nihil est:qđ me nõ adsecutũ putem.Idq; mihi tũ amplissimũ,tũ gratissimũ est te libẽter amicitiæ dedisse?

VBB. LÆtus sum.licet Cice. aperte dicat se contẽtum esse laudatione Ca. de rebus suis putaretq; se omnia assecutum esse quia Cato ei per literas gratulatus fuerat supplicationem ei decretam:ut i præcedẽti epistola uisum est & sententia sua eius res gestas & laudes approbauerat:tamen hoc agit:ut Cato det operam:ut ẽt triumphum obtineat:quem dicit sperare senatum facile sibi concessurum propter sua merita in republi. ⸿ Lætus sum.apud Neuium in tragœdia introducitur priamus laudans Hectoris uirtutem & probitatem:cui Hector his uerbis respondet lætus & cætera:sensus est gaudeo o pater abs te laudari: qui es uir laudatus:ea est enim ratio lætitiæ suæ quod iucundum sit laudari ab iis:qui ipsi in laude uixerunt:sic ipse supra ad Lu. ceium. Neq; enim sum ita demens ut me sempiternæ gloriæ per eum commendari uelim qui non ipse quoq; in me commendando propriam ingenii gloriam consequatur : gratulationem quam fecit Cato in præcedenti epistola: cum dixit supplicationem decretam &c. ⸿ Sententiæ di.a te ut in prima parte præcedentis epistolæ uisum est. ⸿ Amplissimum. honestissimum. ⸿ Amicitiæ de.i.pro amicitia nostra dixisse quod pro ueritate diceres.

ASC. LÆtus sum.Gratum dicit sibi q̃ a Catone laudetur: innuit tamen triumphum sperare dicens: ⸿ Hector sup. ut opinor inquit apud Neuiũ in tragœdia o pf.s.Priame ego lætus sum.i.gaudeo me laudari abs te uiro laudato: ⸿ Ea enim laus est profecto iucunda:quæ proficiscitur ab iis q̃ ipsi uixerũt in laude. ⸿ Nihil est quod ego non putem me adsecutum sup. esse idest optinuisse uel gratulationem literarum tuarum:uel testimoniis sententiæ tuæ. ⸿ Et idest mihi tum amplissimum:tum gratissimum:te dedisse libenter amicitiæ.

¶ Liquido

VBE.

LIquido. clare aperte. Et si non modo. sensus est si essent etiam multi Ca. in nostra ciuitate: pluris tamen deberẽ facere laudationẽ tuā quā omnem triūphū cum uero scis secūdus & id ēt sit mirum quod unus extiterit multo etiā debeo pluris facere: hanc enim sententiam intelligit cum dicit in q̃ unum extitisse mirabile est intelligit enim seniorem Ca. cum hic ad quem scribit fuerit: qui Vticensis post mortem dictus est. Currum triumphalem. Aut lau. uel de triumpho intelligit etiam per lauream: uel ponit pro uocatione ut diximus libro. ii. epistola quæ incipit. Tu uide laudationem: quā de me fecisti: ita enim distinguuntur laus & laudatio: laus de seipso est laudatio de alio: ut si dicam laudes Cice. ubiq; celebrantur: & laudationes Cice. de Pō. elegantissimæ sunt: ponitur autem nunquam laus pro laudatione. Quem. quasi dicat nullum. Conferrem. compararem. Ad meum sensum. idest ad sententiā meā. Sincerum. purum sine perturbatione animi. Ad illud. intelligit Ci. suum iudicium Catonis. i. cum & sincere & subtiliter iudicio nihil &c. Non enim dicam cupiditatis nam uoluntas a ratione proficiscitur. cupiditas uero est appetitus. Quæ. uolūtas. Non ut nimis. idest ut honos: & triumphus nō nimis debeat concupisci: sed tamen si deferatur: non sit respuendus: hoc enim rationis est. Illum ordinē senatoriū. Honore usitato. triūpho: qui solet dari aliis: qui etiā plerunq; minora fecerunt q̃ ego. Quod si ita erit. ut senatus me dignum iudicet. Tantum solummodo.

Tanti

Id quod maluero. scilicet triumphus. Scribēdo. cum scriberet. Hæc talia. Cuius de honore agi ad quem pertinet honor. Quanti. quia intelligebat initia bellorum ciuilium.

quod liquido ueritati dares. Etsi non modo unus, uerum etiam multi Catones essent in ciuitate nostra: in qua una unum extitisse mirabile ē: quem ego currū: aut quā lauream cū tua laudatione cōferrē? Nam ad meum sensum: & ad illud sincerū ac subtile iudicium: nihil potest esse laudabilius, quā ea tua oratio: quæ ē ad me perscripta a meis necessariis. Sed cām meæ uoluntatis: non enim dicam cupiditatis, exposui tibi superioribus literis. Quæ etiā si parum iusta tibi uisa ē, hanc tamen habet rationem ut non nimis concupiscendus honos, sed tñ si deferetur a senatu, minime aspernendus esse uideat, spero aūt illū ordinem pro meis ob remp. susceptis laboribus, me nō indignum honore, usitato præsertim existimaturum: qđ si ita erit, tantū ex te peto quod amicissime scribis: ut cū tuo iudicio, qđ amplissimū eē arbitraris, mihi tribueris. Si id quod maluero acciderit gaudeas, sic enim fecisse te, & scripsisse: & uerius sensisse uideo. Resq; ipsa declarat tibi illū honorē nostrū supplicationis fuisse iucundū ꝙ scribendo afuisti. Hæc enim senatusconsulta non ignoro ab amicissimis eius, cuius de honore agitur scribi solere. Ego ut spero te propediem uidebo atq; utinam rep. meliore q̃ timeo. Vale.

ASC.

QVOd dares liquido. i. manifesto iudicio ueritati: hoc est tantum amicitiæ causa me laudasse: quantū faceres si ita essem laudandus. Et si non modo unus uerum multi Catones essent in ciuitate nostra: in qua unum extitisse: idest emersisse: est mirabile: quem currum scilicet triumphalem: aut quam lauream conferrem ego cum laudatione tua: quasi dicat nullum & nullam. Nam ad sensum meum & ad illud synceꝛ ac subtile iudicium: scilicet. Quod creditur in me esse: nihil potest esse laudabilius quam ea oratio tua quæ est perscripta ad mea Necessariis meis. Sed exposui ubi litteris superioribus causam uoluntatis meæ: non enim dicam cupiditatis. Quæ causa etiam si uisa sit tibi parum iusta: habet. Tamen hāc rōnē: ut honos uideatur non concupiscendus nimis: sed tñ si deferatur. i. præsentet a senatu: uideat aspernendus esse. Spero aūt illū ordinē. s. senatoriū pro laboribus meis susceptis ob remp. non existimaturum me indignum honore præsertim usitato: quod si erit ita: ego peto tm̃ a te: quod scribis amicissime. ut cum tribueris mihi iudicio tuo id quod arbitraris esse amplissimum: hoc est a uirtute & prudentia laudari gaudeas: si id maluero. scilicet triumphus acciderit. ego enim uideo: idest intelligo te fecisse & scripsisse & uerius dicam: sensisse sic. Et res ipsa declarat: illum supplicationis nostræ fuisse iucundum tibi: ꝙ idest eo ꝙ afuisti scribēdo: idest dum scriberetur. Ego enim non ignoro hæc senatusconsulta solere scribi ab amicissimis eius de cuius honore agitur. Ego ut spero uidebo te propediem. i. statim: atq; utinā repu. sup. ente meliore. i. pacatiore q̃ timeo: quia bellum ciuile inter Cæsarem & Pōpeium audierat excitari. Vale.

M.T.C. procō. M. Marcello Cons. S.P.D.

TE & pietatis in tuos, & ai in remp. & clarissimi atq; optimi cōsulatus. C. Marcello cosule facto fructū cœpisse uahemēter gaudeo. Nō dubito quin præsentes sentiāt. Nos qdē longinq & a teipso missi in ultimas gētes ad cœlū me hercule collimus uerissimis ac iustissimis laudibus. Nā cū te a pueritia tua unice dilexerim, tuq; me in oī gñe sp amplissimū eē: & uolueris iudicaris: tū hoc uel tuo facto

VBE.

TE & pietatis. Gratulat Cice. M. Marcel. quod eius frater consul factus esset propterea qđ ipse. M. Marcel. se bene gessisset in consulatu: exponit deinde suam iter se beneuolētiam: & eius causas: postea uero rogat eum: ut det operam: quod sibi succedatur in prouincia. postremo excusat se quare nihil ad eū scripserit te his quæ de parthis nunciabantur. Pietatis in tuos. quia usus es & indicatus pius cum tua causa factum est: ut frater tuus cōsul fieret. Fructum uoluptatem: remunerationē. Præsentes: qui sunt Romæ. A te ipso: quia sententia tua potissimum decretum est: ut in Ciliciā mitteretur. In ultimas. ex affectu dixit non quod Cilicia sit ultimis terræ. In omni genere. in qualibet re.

Fruct.

ASC.

TE & pie. Gratulatur. M. Marcello ob consulatum fratris petit sibi succedi. Purgatq; ꝙ non scripserit: hoc ordine. Ego gaudeo uæhementer te cœpisse fructum. Et. i. simul: pietatis in. i. erga tuos & animi. i. beneuolētiæ in rempub. & consulatus. s. tui optimi atq; clarissimi & hoc Caio Marcello. s. fratre facto cōsule. Nō dubito quin præsentes. i. qui Romæ sunt: sentiant. s. aut factum tuū aut gaudium ex eo. Nos quidem longinqui & missi a te. i. tua sentētia in ultimas gentes. s. imperii Romani: extollimus sup. te aut factum istud: ad cœlum me hercule uerissimis ac iustissimis laudibus. Nam cum dilexerim te unice a pueritia tua & tu & uolueris & iudicaris me esse amplissimum semper in oī genere. s. honoris tuis diligo te multo actius & uehementius uel hoc facto tuo.

VBE. ¶ IVdicio de te.cum iudicauit dignissimũ:amplissimo honore. ¶ Vel me tui.i.uel me imitatorẽ tui:uel te imitatorẽ mei. ¶ Lege.annua in puincils.n.p legẽ nõ licebat pcõsulẽ esse ultra annũ:ut supra alio loco osñdit his uel bis ad curationẽ:& senatuscõsultũ & leges defendẽdas:eaq; mihi conditio maneat q̃ pfect⁹ sum. ¶ Finisti.determinasti ¶ Ad te.qui es cõsul & persona pu. ¶ Ad cõ.q n.ad cõsulẽ scribit uidet̃ scribere publice ad oẽs:quia cõsul est persona publica.

ASC. ¶ VEL iudicio Populi Romani de te:& afficior maxima lætitia cũ ego audio ab hoibus prudẽtissimis: & uiris optimis uel me eẽ similẽ tui uel te mei oibus dictis:factis:studiis:institutus.i.motibus uero p fed: si addis ad præclarissimas res consulatus tui unũ.s.ut aut aliquis succedat mihi q̃pri mum:aut ne quid ipis accedat.i.addatur:ad id.s.tps: quod tu finisti.i. cõstituisti mihi & senatusconsulto.s. de nouo decreto & lege.s.antiqua ut annua sit prouincia:putabo me cõsecutũ omnia per te. ¶ Cura ut ualeas & diligas me absentem atq; defendas. ¶ Ego ne quidem pro familiaritate nr̃a uolui ad te scribere ea quæ nunciata mihi de Parthis.s.qui Euphratem transierunt:quia non putabam ea scribenda esse a me etiam nunc idest adhuc publice ne cũ scripsissem ad consulem uiderer scripsisse publice. Erat ergo Marcus adhuc consul:sed Caius designatus.

VBE. Axima gratulatur Ci. Marcel. q eẽt ɔsul designatus: optatq; eũ fœliciter gerere eũ magistrũ:petitq; ab eo ut administraret eũ p dignitate & sua & pr̃is:narratq; Ci.cãm q̃re hoc optare dẽat. Postréo ab eo petit: ut se absentẽ diligat & defendat: credo hãc ep̃lam debuisse iscribi. C. Marcel:ñ ãt Marco:ut pcedẽs satis dẽclarat.

Volo ¶ Volo.opto. ¶ Fortunare. secũdare fœlicẽ facẽ.

Fortunare ¶ Pro.t.di.ut meret̃ tua dignitas & pr̃is. ¶ Tristib⁹. cũ multi oppugnabant:& salutem meam & fortunas. ¶ Absentem.ab urbe qui sum in prouincia.

ASC. m Axima&c.Gratulat̃ Caio Marcello q consul sit designatus. ¶ Ordo ẽ. Adfect⁹ sum maxima lætitia cũ audiui te factũ esse cõsulẽ:& uolo.i.opto:deos fortunare.i. secundare tibi eum honorem:atq; administrari a te pro dignitate tua & parentis tui:nã cum.s.ita fit:quod dilexi & amaui semper te: tum cognoui sup. te iam amantissimum mei in omni uarietate reg meag:tum.i.insuper uel defensus cõpluribus beneficiis patris tui temporibus tristibus.i.aduersis : uel ornatus secundis.i. prosperis.s.temporibus:& sum & debeo esse totus uester .i.tuus & pr̃is p̃sertim cũ perspexerim studia matris tuæ fœminæ grauissimæ:atq; optimæ maiora erga salutem & dignitatem meam quam erant postulanda a muliere. ¶ Quapropter peto a te in modum maiorẽ ut diligas & defendas me absentem. Vale.

VBE. m Arcellum tuum,etiam hac epistola gratulatur Cice.M. Marcello q eius fra.C.Mar. consul factus esset utriusq; causa : etiam q eius domũ semper salutis & dignitatis suæ studiosam cognouit. ¶ Ea.q.m.op.sicut etiam dixit in alia epistola te & pietatis in tuos & animi in rempub. & clarissimi atq; optimi consulatus. C. Marcel.consule facto fructum cœpisse uæhementer gaudeo. ¶ Domum.familiam. ¶ Eris gratulatus de isto honore uestro.

ASC. m Arcellũ.Gratulatus est.M.Marcello fratri & Caio Marcello consuli:nunc autẽ gratulatur ut pspicio utriusq; patri dicẽs. ¶ Ego gaudeo mirum in modum Marcellũ tuum: scilicet filium esse factum consulem:& te adfectum eẽ ea lætitia quam optasti maximẽ:idq; supple facio: tũ idest pariter causa ipsius:scilicet Caii Marcelli: tum q iudico te dignissimum omnibus rebus secundissimis: idest prosperissimis te dico cuius perspexi beneuolentiam singularem erga me uel in labore : idest aduersitate:uel in honore meo deniq; cognoui totam domũ uestram studiosissimam & cupidissimam uel salutis:scilicet in labore uel dignitatis meæ:scilicet in honore. ¶ Quare tu feceris mihi gratum:si gratulatus eris uerbis meis Iuniæ uxori tuæ fœminæ grauissimæ atq; optimæ:scilicet de consulatu filii. ¶ Ego peto a te id quod fuesti:idest fuetus es:ut diligas atq; defendas me absentem. Quia in superiori dixit se matri consulis debere:quam nunc coniugem dicit:certum est q patri non fratri gratulatur. Vale.

uel Po.Ro.de te indicio multo acrius : uehementiusq; diligo. Maxima lætitia adficior cum ab hominibus prudentissimis:uirisq; optimis omnibus dictis:factis:studiis institutis:uel me tui similem esse audio: uel te mei. Vnum uero si addis ad præclarissimas res cõsulatus tui ut aut mibi succedat q̃primum aliquis: aut ne quid accedat temporis ad id:quod tu mibi : & senatusconsulto:& lege finisti:omnia me per te consecutum putabo. Cura ut ualeas & me absentem diligas atq; defendas. Quæ mibi de Parthis nunciata sunt:quia nõ putabã a me etiã nunc scribenda esse publice:propterea ne pro familiaritate quidem nostra uolui ad te scribere:ne cum ad consulem scripsissem publice uiderer scripsisse. Vale.

M.T.C.Procõ.C.Marcello Consu.designa.S.P.D.

MAxima sum lætitia adfectus cum audiui te cõsulem factum esse:eumq; honorem tibi deos fortunare uolo.atq; a te peto p tua parẽtisq; tui dignitate administrari. Nam cum te semper dilexi.amauiq;:tum mei iam amantissimum cognoui in omni uarietate rerum mearum tũ patris tui plurib⁹ beneficiis,uel defensus tristibus tẽporibus: uel ornatus secundis, & sum totus uester, & esse debeo . Cũ præsertim matris tuæ grauissimæ atque optimæ fœminæ maiora erga salutem dignitatemque meam studia. quam erant a muliere postulanda perspexerim. Quapropter a te peto in maiorem modum ut me absentem diligas atque defendas. Vale.

M.T.C.Procon.C.Marcello.S.P.D.

MArcellum tuum consulem factum:teque ea lætitia affectum esse quam: maxime optasti mirum in modum gaudeo. Idque cum ipsius causa:tum q te omnibus secundissimis rebus dignissimum indico:cuius erga me singularem beniuolentiam:uel in labore meo:uel in honore perspexi. Totam deniq; domum uestram:uel salutis, uel dignitatis meæ studiosissimam cupidissimamque cognoui. Quare gratum mihi feceris:si uxori tuæ Iuniæ grauissimæ:atq; optimæ fœminæ meis uerbis eris gratulatus. A te id(quod suesti)peto,me absentem diligas atq; defendas. Vale.

Vando id. Rogat Ci. C. Marcellū cōsulē designatū: ut qm̄ accidit magistratū: cū ei pdesse pōtcuret ut senatusc cōsultū honorificētissimū de eo fiat: ut ei faueat: & in supplicatiōe decernēda & i cęteris reb⁹ q̄ eū facere de bere multis cāis pbat. Q d. Quonia. Marcellorū: & Marcellinorū: erāt hę duę iter se cognatę familię no bilissimę. Q ñ ergo. repetitiqm̄ erat obscurū addere & post parēthesim. In. q. cōsulatū. Incideret. deue niret. i. i quo cōsulatu tuo agerei: de reb⁹ meis gestis & honore meo. Nō ai. i. cōsentiēte: Liptote ut mūera nec sperno. Faciēdū. decernēdū & scribēdū de me honorādo. Si eēt mi. te. i. mio⁹ amicitię hēi e tecū quā cū oib⁹ tuis. Fr. M. Marcel. Concessisti cuiquā: fuisti iferior quoquam. Existimationem. auctoritatem. VBE. Incider

M. T. C. Impe. C. Marcello Cons. designa. S. P. D.

QVando id accidit: qđ maxime mihi fuit optatū: ut oium Marcellorū Marcellinorū ēt (mirificus. n. nominis: ac gnīs uestri fuit erga me sp aius) Q ñ ergo ita accidit ut oium ursm studio tuus cōsulatus satisfacere posset: in quē meę res gestę lausq; & honos earū potissimū incideret: peto a te id: qđ facillimū factu fit: nō aspernātere: ut cōfido senatus ut q̄ honorificētissimū senatuscōsultū lris meis recitatis faciēdum cures. Si mihi tecū minus eēt: q̄ est cū tuis omnib⁹: allegarē ad te oēs: a qb⁹ intelligis me pcipue diligi. Patris tui beneficia in me sunt amplissima Neq;. n. saluti meę: neq; honori amicior qsq̄ dici pōt Frater tuus q̄ti me faciat sempq; fecerit: eē hominē q ignoret: arbitror nemiē. Domus tua deniq; tota me sp oib⁹ summis officiis psecuta ē. Neq; uero tu in me diligēdo cuiq; cessisti tuorū. Quare a te peto in maiorē modū ut me p te q̄ ornatissimū uelis esse: meaq; & in supplicatiōe decernēda: & in cęteris rebus existimationē satis tibi eē cōmendatā putes. Vale.

Vādo. Rogat ut sibi pmisit i honore decernēdo: cū qa cōsul fi posset: & qa necessarius debeat. dicēs. Q ñ. i. qm̄ id qd fuit optatū mihi maxime: accidit. i. euenit ut cōsulat⁹ tuus possit satisfacere studio oium marcellorū: & etiam Marcellinorū aius. n. nois ac gnīs ut i fuit sp mirificus erga me: qñ ergo ita accidit ut cōsulat⁹ tu⁹ posset satis facere studio oium ur m: i quē. f. cōsulatū res meę gestę. f. i pulcra sup iciderāt: & laus & honor earū: incideret potissimū: peto a te i. id qd sit facillimū factu. i. ut fiat senatus: ut cōfido ñ aspnāte: ut lris meis recitatis. i. post q̄ erūt recitatę cures senatuscōsultū. i. decretū de honore meo: faciēdū. i. ut fiat q̄ honorificētissimū. Si minº. f. necessitudinis & aicitię eēt mihi tecū q̄ē cū oibus tuis. f. cōsanguineis. allegarē. i. itercessores mitterē ad te oēs a qb⁹ itelligis me diligi pcipue. Bnficia pris tui sunt amplissima i me. Ego arbitror nemiē. i. nullū hoiem eē q ignoret q̄ti fr tu⁹. f. Marc⁹: me faciat. f. mō Est. n. prius subtāctiul: & fecerit sp. Deniq; tota dom⁹. i. familia tua psecuta ē me sp oib⁹ summis officiis. Neq; uero tu cessisti. i. locū ddisti cuiq; tuorū. f. parētū: i diligēdo me: q̄re peto a te ut uelis me eē p te. i. tuo decreto: q̄ amātissimū. i. sūmis honorib⁹ ut sit supplicatio & triūphus: & putes existimationē. i. reputatiōnē meā eē satis cōmendatā tibi & in supplicatiōnē decernenda. & in cęteris rebus. Vale. ASC.

M. T. C. Marcello Cōs. designato. S. P. D.

QVātę tibi curę honos fuerit: & q̄ idē extiteris cōsul i me ornādo: & amplificādo q fueras sp cū parētibus tuis & cū tota domo & si res ipa loqbat: cognoui tū ex meorū oium lris. Itaq; nihil ē tm̄: qđ ego nō tua causa debeam facturusq; sim cum studiose: ac libēter. Nā magni interest cui debeas: debere āt nemini malui q̄ tibi: cui me cum studia cōia: beneficia peternaituaq; tā ante cōiunxerāt: tum accedit: mea qdē sentētia: maximum uinculum q ita rēp. geris atq; gessisti. qua mihi cari⁹ nihil est: ut quā tū tibi oēs bōi debeant quominus tantundē ego un⁹ debeā nō recusem. Quāobrē tibi uelim hi sint exitus: quos mereris: & quos fore cōfido. Ego (si me nauigatiō nō morabit) q incurrebat in ipsos ethesias: propediem te: ut spero uidebo. Vale.

Vantę. C. Marc. supiore eplā a Ci. rogat⁹ ut ei faueret i dignitate sua id fecerat diligētissime. Itaq; Cice. fatet se ei obligatū: & pp hāc eām & pp alias q̄s enumerat Postrēo dicit se ppediē uēturū: nisi a uētis ipedita fuerit nauigatio sua. Idem. talis. Res. effectus: q̄a te fauēte decretę erāt mihi supplicatiōes. Tm̄. tā magnū & difficile. Ita tāto cōsilio & diligentia. Ii. tales. Ethesias: uentos: de qbus diximus lib. ii. in epistola quę incipit. Non potuit accuratius in fine. VBE. Res Ethesię

Vātę &c. Fatet gratū eē offm̄ Marcelli & se illi deuictū: ac demū dicit se ppediē uēturū: nisi a uētis ipedita fuerit nauigatio sua. Ordo est. Etsi. i q̄q; res ipsa loqbat. i. satis declarabit: tñ cognoui ex lris oium meorū: q̄tę curę honos me⁹ fuerit tibi: & q̄. i. q̄lē extiteris. i. fueris aut appareris idē. i. eiusdē ai i me ornādo & āplificādo ōsul. i. cū eēs cōsul q. i. q̄lis fueras sp cū parētib⁹ tuis. Itaq; nihil ē tm̄. i. tam magnū: qd ego nō debeā cā. i. i re tua: & qđ ego nō sī factur⁹ studiose. i. diligēter ac libēter. Nā iterest. i. re fert magni. i. multū: cui debeas: autē. i. sed: ego nemini malui debere q̄ tibi. cū. f. ita fit: q studia cōia: & bñficia pñna & tua: coiūxerāt me tā an. i. prius: tū. i. euidē tius: qdē. i. certe. sola mea. i. q̄tū sentio: maximū uinculū accessit. i. additū est necessitudini amoris q geris atq; gessisti rēp. q̄ nihil est charius mihi ita ut non recusem quominus. i. ut nō ego debeā tibi tm̄ q̄tum oēs boni. Quāobrē uelim sup. ut hi. i. tales sint tibi exitus. f. consulatus tui: quos. i. quales mereris & cōfido fore. i. futuros. Ego: ut spero: uidebo te propediem si nauigatio non morabitur. i. tenebit in mora me: quę. f. nauigatio incurrebat in ipsos ethesias. f. uentos qui a Strabone subsolani. i. curi dicuntur. Vale. ASC.

M. T. C. Impe. Paulo cōs. designa. S. P. D.

EΤsi mihi nunquam fuit dubium: quin te populus Ro. pro tuis summis in rempu. meritis

Tsi mihi. Ondit Ci. se summa lętiçia affectū eē q Paulū cē sulē factū intellexit & optat hūc honorē ei fœlicē fore. Optat āt se iterfuisse. ut potuisset ei pstare opam suam. Postremo eum rogat: ut det operam ne quid temporis ei prorogetur. VBE.

Tsi &c. Gratulatur paulo de consulatu: dicit se uelle interfuisse honoribus illius: rogans ne quid temporis sibi prorogetur. Ordo est. Et si nonquam fuit dubium mihi quin populus Romanus facturus esset summo studio & cunctis suffragiis te consulem pro summis meritis tuis in rempublicam. ASC.

VBE. ℭ AMplissima fa. di. nā pauloꝝ familia a multis praeclaris uiris nobilissima fuit a Paulo illo Aemilio originē ducēs: quē Pythagorae discipulū fuisse arbitrant. Ex ea familia fuit ille Paulus: q ad Cānas gloriosissime occubuit, ne tātae reip. calamitati superesset: & ille q Persem Macedoniae regē uicit. ¶ Cūctis suf. i. oīum approbationibus. ¶ Nauare: diligenter p̄stare. Hic. c. quia ꝓpter imminentiā belli cōpulsus sum uenire in prouincia. ¶ Nequid mihi fiat iniuriae. iniuriam sibi factam existimat si ultra statutum tempus cogatur esse in prouincia. ¶ Munus. officium proconsulatum.

Paulorum familia

Nauare

ASC. ℭ ET pro amplissima dignitate familiae tuae: tñ ego adfectus sum incredibili laetitia cū id nūciatū ē mihi: & uolo. i. opto deos fortunare. i. secūdare tibi eū honorē. i. honorificū magistratū: & administrari a te ex dignitate tua. i. secūdū dignitatē tuā & maiorū tuoꝝ. ¶ Atq utinā ego p̄sens potuissem uidere illū diē. s. comitioꝝ: optatissimū atq nauare. i. copiose ipēdere tibi operā meam & studiū. s. meū p amplissimis studiis tuis erga me. ¶ Quā facultatē: qn. i. qm. hic casus. i. fortuitus aditus ꝓuinciae nec opinat⁹ & iprouisus eripuit mihi: t ñ peto magnopere a te ut des operā: & efficias ne qd iniuriae fiat mihi neue qd. i. aliqd tpis. accedat. i. addatur ad mun⁹. i. onus meū annuū. i. legitie dūtaxat p annū gerēdū: ut possim uidere te cōsulē gerentē rēp. pro dignitate tua qd si feceris magn⁹ cumul⁹. i. magnū icremētum: accedat. i. addetur ad pristina studia tua erga me. Vale.

VBE. MAxime. Dolet Ci. q̄ ñ fuerit ro. quo tpe Paulus petiuit ɔsulatū: ut potuisset eum iuuare quēadmodū ab eo adiut⁹ ē alias & ī salute & ī dignitate: postea uero cōmēdat ei honorē suū ut curet seatuscōsultū honorificentissimū de reb⁹ suis gestis decerni: sicut ēt supra scripsit ad Marcel. postrēo ne qd tpis sibi ꝓrogei: sicut & in supiori epla. ¶ Rō mi. sp. uia qa scio te & summa moderatione: & uirtute fretū petiuisse. ¶ Minus ne. min⁹ laboris. ¶ Sed mo. fe. sesus ē. Doleo qd cū eēm cōsul tu adolescēs p̄spexeris mihi studiū tuū: & nūc ego iā grauioris aetatis nō potueri tibi p̄stare meū. ¶ Nescio quo fa. nescio quo infortunio: uel fatoꝝ quadā dispositiōe. ¶ Suppetat. sufficiat: sit. ¶ Praeter uo. excepta uolūtate q̄ semp est promptissima. ¶ Consuetudinis per pe. s. me semper ornandi. ¶ Alii. quā tu.

Suppetat

ASC. m Axime mihi &c. Iteꝝ sibi debere dicit q̄ non fuerit Romae cū Paulus ɔsulatū peteret: ut ei auxilio fuisse potuisset deinde cōmēdat ei honorē suū in senatusconsulto habēdo: & demū rogat ne ꝓuīcia sibi ꝓroget. ¶ Ordo ē. C Paule optatū fuit maxime mihi. i. a me: eē tecū romae ob multas cās: sed p̄cipue: ut posses p̄spicere studiū meū debitū tibi: i petendo & gerēdo cōsulatu. i. dū peteres & gereres cōsulatū. ¶ At rō. i. ratificatio qdē petitionis tuae: fuit sp explorata mihi: sed tñ uolebā. i. optabā nauare operā. i. tibi ipēdere magnū auxiliū. ¶ Vero. i. sed cupio equidē te hr̄e minus negocii. i. difficultatis i cōsulatu. s. gerēdo: sed fero moleste: me cōsulē. i. cū essem cōsul: perspexisse studiū tuū. i. diligētē fauorē i me adolescentis. i. cū esses adhuc adolescēs: & te nō posse p̄spicere studiū meū. s. i te cū sim id aetatis. i. ea aetate: hoc est tā senex: figurate dr̄ id aetatis sicut id genus p eius gñis. Sed arbitror cōtigisse nescio quo fato. i. deoꝝ ordinatiōe: ita ut facultas detur tibi sp ad ornādum me: & nihil suppetat. i. facultatis sit ad remunerādū p̄ter uolūtatē. ¶ Tu ornasti cōsulatū meū: ornasti reditū meū: qa. Meū tp̄s reꝝ gerēdaꝝ. i. quo res gessi. s. p̄claras in Cilicia: incidit i ip̄m cōsulatū tuū. ¶ Itaq cū sūma amplitudo & dignitas tua: & magnus honos me⁹ & magna existimatio. i. reputatio de me: uideat postulare ut cōtēdā ac peterē a te plurimis uerbis: ut cures senatuscōsultū. i. decretum senatus super ea re cōsulti faciēdū. i. ut fiat: quā honorificētissimū de rebus gestis meis: non audeo contēdere. i. exigere uaehemēter a te: ne aut ipse: idest egomet uidear oblitus esse aut putēte oblitum esse: perpetue consuetudinis tuae erga me. ¶ Quare ego faciam ita. ut arbitror te uelle: atq petam breuiter ab eo: hoc est a te: quem oēs gentes sciunt meritū optime de me. ¶ Ideo ergo breuiter quia quem semper munificum in nos perspeximus: nō opus est multis uerbis urgere: ingeniose ergo: ut semp: petit. ¶ Si alii essent cōsules o Paule ego mitterē. s. nuncios & literas potissimū a te: ut redderes eos quam amicissimos mihi: nunc cum summa potestas & summa auctoritas tua: & necessitudo nostra nota sit oibus: rogo te uaehementer ut cures decernēdum quam honorificentissime de rebus meis gestis & q̄ celerrime: idest ualde cito tu cognosces.

Id aetatus

& pro amplissima familiae dignitate. sūmo studio cūctis suffragiis cōsulē facturus eēt: tñ icredibili laetitia sum adfectus: cū id mihi nūciatū est. Eūq honorē tibi deos fortunare uolo ia teq ex tua maiorū q tuoꝝ dignitate admistrari. Atq utinā p̄ns illū diē mihi optatissimū uidere potuissem proq tuis amplissimis erga me studiis. atq bñficiis tibi operā meā. studiūq nauare. Quā mihi facultatē. qñ hic nec opinatus & improuisus ꝓuinciae casus eripuit. tñ ut te cōsulē rēp. p tua dignitate gerētē uidere possim. magnope a te peto ut operā des. efficias. ne qd mihi fiat iniuriae. neue qd tēporis ad meū ānuū mun⁹ accedat. Qd si feceris. magn⁹ ad tua pristia erga me studia. cumul⁹ accedet. Va.

M. T. C. Impe. Paulo consu. S. P. D.

MAxime mihi fuit optatū Romae eē te cū multas ob cās. sed p̄cipue ut in petendo & in gerendo cōsulatū nūc debitū tibi studiū perspicere posses. At petitiōis qdē tuae rō mihi semp fuit explorata. sed tñ nauare operā uolebā. In consulatu uero cupio equidē te minus hr̄e negocii. sed moleste fero me cōsulē tuū studiū adolescētis p̄spexisse. te meū cū id aetatis sim p̄spicere nō posse. Sed ita fato nescio quo cōtigisse arbitror. ut tibi ad me ornandū semper detur facultas. mihi ad remunerandū nihil suppetat praeter uolūtatē. Ornasti cōsulatū. ornasti reditū meū Incidit meū tēpus reꝝ gerēdaꝝ i ipsum cōnsulatū tuū Itaq cum & tua summa amplitudo & dignitas. & meus magnus honos magnaq existimatio postulare uideat ut a te pluris uerbis cōtēdā ac peterē ut q̄ honorificentissime Senatusconsultū de meis rebus gestis faciēdum cures: nō audeo uaehemēter a te cōtendere ne aut ipse tuae perpetuae cōsuetudinis erga me oblitus eē uidear aut te oblitū putem. Quare ut te uelle arbitror ita faciā atq ab eo, quē oēs gentes sciunt de me optime meritū breuiter petā. Si alii cōsules. eēnt ad te potissimū Paule mitterem ut eos mihi quā amicissimos redderes. Nunc cū tua summa potestas summaq auctoritas notaq omnibus nostra necessitudo sit uaehementer te rogo ut quā honorificentissime cures decernēdū de meis rebus gestis: & quā celerrime.

ℭ Dignas

¶ Dignas gra. supplicatōe: i. q̄ gratulem⁹ diis. Val. Max. lib. i. c. i. Prisco ēt istituto opa daī cū aliqd ɔmēdādū pcatiōe. cū expoſcēdū uero ɔsulēdū gratulatōe. ¶ Ad co. Marc. itelli, it ad quē supra scripsit. ¶ Procuratione tutelā defensionem. VBE.
¶ RES eē dignas & honore & gratulatōe ex iis lrīs q̄s misi publice ad te & collegā. i. cōsulē. s. C. Marcellū & ad senatū & uelī sup. ut btas susceptā. i. susciptas pcuratione oium reliq̄q; reꝶ meaꝶ: & maxie. i. pcipue existiationis meæ. i. famæ meę. ubi meæ uſ passiue poni lesi tñ uis possidēdi q̄uis: & sup. ut curæ sit tibi i pmis qd petiui quoq;. i. ēt lrīs superiorib⁹ aba te ne tps proget. i. extēdat mihi. i. i admiistratiōe puiciæ meæ. Cupio uidere te ɔsule & ad seq oia te ɔsuletū abñs. s. supplicationem: tum pręsens. s. triumphum. Vale. ASC.

Dignas res esse & honore & gratulatione cognosces ex iis literis quas ad te & collegam & senatum publice misi: omniumq; mearum reliquarum rerum maximeq; existimationis meæ procurationem susceptam uelim habeas. In primisq; tibi curæ sit qđ abs te superioribus quoq; literis petiui, ne mihi tps progetur. Cupio te consulem uidere omniaq; q̄ spero tū absens tum etiam præsens te cōsule adsequi. Vale.

M.T.C.C. Cassio Proquest. S.P.D.

MArcum Fabiumq; mihi amicū tua comendatione das nullum in eo facio quæstum Multi .n. anni sunt cum ille in ære meo est, & a me diligitur propter summam eius humanitatē & obseruantiam. Sed tamen q̄ ab eo egregie diligeris multo ei amicior sum factus. Itaq; quamquam profecerunt lræ tuæ: tñ aliquanto plus commendationis apud me habuit animus ipsius erga te mihi perspectus & cognitus. Sed de Fabio faciem⁹ studiose qua rogas: tumultis de causis uellem me conuenire potuisses: Primum ut te quem iamdiu plurimi facio tanto interuallo uiderem Deinde ut tibi quod feci per literas possem præsens gratulari. Tum ut qbus de rebus uellemus tu tuis: ego meis inter nos cōicaremus. Postremo ut amicitia nostra quæ summis officiis ab utroque culta est: sed longis interuallis temporis interruptam consuetudinē habuit. cōfirmaretur uehementi⁹ Id quando non accidit utemur bono literarum & eadem fere abscētes: q̄ si corā essem⁹: consequemur. Vn⁹ scilicet ille fructus: q in te uidēdo ē pcipi lrīs nō pōt alter gratulatiōis ē & is qdē exilior q̄ si tibi teipm intuens gratularer. Sed tñ & feci ātea. & facio nūc tibiq; cū pro reꝶ magnitudine; q̄s gessisti: tū p oportunitate tpis gratulor q̄ te de puincia decedentem summa laus: & summa gratia prouinciæ psecuta ē: tertiū est ut id quod de nīis rebus coꝶ cōicassemus inter nos:

Abiū ante tpa belloꝶ ciuiliū scripta ē hęc epla cū Ci. ciliciæ pesset: primū āt pollicet se oia studiose facturꝶ p. M. Fabio quem Cassius ei cōmēdauerat: sutāt in eū officii mltas cās cōmeorat: postea uero enumerat aliquot cās. qb⁹ dicit se optasse potuisse uidere ipm Cassiū anteq̄ ex puicia discederet. expōit s i qđ sentiat đ eius aduētu ad urbē. Postrēo ab eo petit ut oēm opam & diligētiā adhibeat ne qđ tpis ad eā puinciā sibi proget. & cōmemorat. Cic. q̄sdā cās amicitiæ & biuolētię iter se: & Cassiū Q đ: qa. ¶ Nullū in eo fa. q̄ hūc locū scio a multis nō intelligi: q ita expondi nullū lucrū facio: qa non exigo ab eo pecuniā. q̄ mihi dēt sed hæc uerba lōge aliter sonāt: ē ergo sensus hui⁹ clære q̄ comēdatōe tua tradis mihi amicū. M. Fabiū nihil lucro de eo mihi. ¶ Tua cō. dato amico: qa iā multis annis erat meus, tunc. n. lucramur qñ aliqs qñ soleret esse amic⁹ daī nobis amicus sicut cū daī nob aliqd q̄ nō eēt nīm. cū. n. daī nob qđ erat nīm nihil i eo lucri facimus. ¶ In ære meo: ē trāslatio sūpta a nūmis. i. iā multis ānis ē me⁹ & a me ut ita dicā possidenī. ¶ Profecerū i ualuerūt multū: ut eēt mihi cōmēdat⁹. ¶ Animus ip. erga te. i. pl⁹ mi hūi cōmēdatū eū cā q̄ cognoui eū eē amātissimū i te aio. ¶ Tāto iter. tāto spacio tpis nā iādiu te nō uidi. ¶ Deide: scđa cā. ¶ Gratulari. đ uictoria tua & reb⁹ bñ gestis in puīcia: nā supra lib. ii. sic scripsit Ci. ad. M. Cæ. Cas. uſ qđ mihi magnę uoluptati fuit fœliciter ab antiochia hostē reiecerat. ¶ Cōicaremus: cōiter & siī colloq̄remur. ¶ Postrēo: ultia. ¶ Interuptā: itermissam Virg. Pēdēt opa iterrupta. minæq; muroꝶ ingētes. ¶ Id: ut potueris meū uelle. ¶ Bono: cōmodo: ¶ Cōseq̄mur ɔparabimus. s. p lrās. ¶ Scilicet: certe: affirmatiuū. n. pucula ē. ¶ Fructus: uoluptas. ¶ Alī: fruct⁹. ¶ Exilior tēuior minor. ¶ Quas ge. reiectis pthis ab Antiochia: nā q dñt itelligi res gestas a Cas. i Syria ɔtra Dolo. ñ aduertūt histotiā peruerti eē. Ci. prefuerit puiciæ ante mortem Cæ. & q̄ Cas. agit cōtra Dolo. in Syria fuerit Cæ. iā occiso: ut uisum est lib. xii. ¶ Gratia beniuolentia. VBE. Scilicet Fruct⁹

MArcū &c. Scripta ē hæc epla añ bella ciuilia cū Cicero Ciliciæ preesset. pollicet ita q̄ primū se oia studiosissime facturū p M. Fabio sibi a Cas. cōmēdato Exponit ēt qđ sentiat de reditu suo i urbē. Postrēo ab eo petit ut diligētissime curet neqđ tpis sibi progetur. ¶ Ordo ē. Ego nullū q̄stū. i. lucrum facio in eo q̄ das: idest efficis tua ɔmendatōe Marcū Fabiū amicū mihi. Multi enī anni sunt cū. i. post quos ille est i ære meo: idest meus: & diligitur a me pp sūmā humanitatē & obseruātiā eius. s. i me: ¶ Sed tñ factus sum multo amicior ei: q. i. qa: diligeris egregie ab eo. ¶ Itaq; quāquā literæ tuæ profecerunt: tñ aīus ipsius erga te perspectus & cognitus: habuit plus aliquanto ɔmendationis apud me. ¶ Sed nos fauemus studiosse ea quæ rogas de Fabio: uelles de multis causis: idest ob multas cās sup. ut: tu potuisses ɔuenire: idest adire me. Primū ut uiderem tanto interuallo: idest post tm̄ interuallum te: quem facio plurimi. iam diu: Deinde ut quod feci per literas possem: scilicet facere pñs: hoc ē gratulari tibi. tum: idest tertio loco: ut communicaremus inter nos đ quibus rebus uellemus: tu supp. cōicares: de tuis & ego supp. communicarem de meis. Postremo ut amicitia nostra quæ culta est ab utroque. scilicet nostrum: summis officiis: sed habuit consuetudinem interruptam longis interuallis temporis confirmaretur uehementius. ¶ Quando idest quoniam id. s. nos conuenisse non accidit: utemur bono: idest utilitate literarum: & consequemur. i. optinebimus fere eadem abñtes: quæ. scilicet consecuti essemus si essem⁹ coram idest præsentes. ¶ Scilicet mr fere dixerim. quia ille unus fructus. i. ea una uoluptas quæ est in te uidendo: non potest percipi literis: alter: scilicet fructus est gratulationis & is quidē exilior. i. minor est: quam si gratularer tibi intuens teipsum. ¶ Sed tñ & feci antea. & facio nunc q̄ pro idest gratulor tibi: cum. s. ita sit q̄ pro magnitudine reꝶ quas gessisti. s. reiiciendo Parthos Anthiochia tum: p oportunitate tpis q̄ sūma laus & sūma gratia prouinciæ: prosecuta est te decedentem de prouincia. Tertium est ut. ASC.

cōficiā idē lrīs. Ego certarū rerū cā tibi Romā ꝓperādū magnope cēſeo. Nā & ea quæ reliq̃ trāglla ꝺ te erāt: & hac tua recēti uictoria tā claꝶ aduētū tuū fore intelligo. Sed ſi q ſūt onera tuoꝶ: ſi tāta ſūt: ut ea ſuſtinere poſſis. prope nihil tibi erit lauti⁹: nihil glorioſi⁹. Sin maiora: cōſidera: ne in aliēiſſimū tp̄s cadat aduētus tuus. Huius rei totū cōſiliū tuū ē Tu. n. ſcis qd ſuſtinere poſſis: ſi potes laudabile atq; populare ē. Sin plane non potes abſ̄s hominū ſermones facili⁹ ſuſtinebis. De me aūt idē tecū his ago lrīs qd ſupiorib⁹ egi, ut ois tuos neruos i eo cōtēdas: neqd mihi ad hāc ꝓuiciā q̄ & ſenat⁹, & po. ānuā eē uolūt tpis ꝓrogeƭ. Hoc a te ita cōtēdo, ut i eo fortunas meas poſitas putē. Hēs Paulū nr̄m nr̄i cupidiſſimū: ē Curio: ē Furni⁹ Sic uelī enitare: q̃ſi in eo ſint mihi oia. Extremū illđ ē de iis quæ ꝓpoſuerā cōfirmatio noſtræ amicitiæ ꝺ qua plurib⁹ uerbis nihil opus eſt: Tu puer me appetiſti. Ego āt ſp ornamēto te mihi fore duxi. Fuiſti etiā ꝑſidio triſtiſſimis meis tēporib⁹. Acceſſit poſt tuū diſceſſum familiaritas mihi cū Bruto tuo maxima: Itaq; in ueſtro ingenio: & īduſtria mihi plurimū: & ſuauitatis: & dignitatis cōſtitutū puto. Id tu ut tuo ſtudio confirmes: te uehem enter rogo literaſq; ad me & contiuo mittas. & cum Romam ueneriſq; q̄ ſæpiſſime. Vale.

VBB. ¶ CONficiam⁹ idē lrīs: cōficem⁹ p lrās ꝺ reb⁹ nr̄is. ¶ Quæ re. ſ. romæ. i. q agebanƭ Ro. cū ego diſceſſi. ¶ Trāglla de te er. geta: qd ñ mlū ꝺ te loq̄banƭ hoieſq;. ¶ Recētē noua. ¶ Claꝶ illuſtrē oib⁹ notū. qñ. n. aliqs uir i ꝓſtā aduēit magnis rebus geſtis oēs ꝺ eo loquunƭ. ¶ Si q̄. ſ. o. t. i. ſi tui quos tecū hēs aliqd ageret qđ tibi ſit defendēdū. ¶ Suſtiere: defendere. ¶ Maiora: q̄ tu ſuſtieƭ poſſis: ¶ Alieiſſimū: icōmodiſſimū. ¶ Cadat: icidat. ¶ Tuū: q̄ ſcis q tibi tuoꝶ onera ſint. ¶ Populare: fauorabile. ¶ Nō po. ſuſtieƭ. ¶ Facili⁹: ſi eēs rōæ & audires: itelligim⁹ āt aliqd min⁹ bñ fcm̄ fuiſſe ab iis q erat cū caſſio. qđ ei min⁹ bonā famā: apđ hoies faceret. ¶ Neruos: uires: tractū ē ab eūnucho Ter. Vbi tu neruos itēdas tuos ex hoc aūt loco. Cice. poſſum⁹ itelligeƭ apđ Ter. ñ ē obſcœne itelligēdū: ut qdā male ſētiūt. ¶ Annuā: admiſtrationē uni⁹ āni: ¶ Cōtēdo: efflagito. ¶ Fortūas meas: oia mea. ¶ Paulū: ꝯſulē: quē ſupra uidimus ēt a Ci. ꝺ hac re rogatū. ¶ Curio: ad quē lib. ii. de hac reſcripſit epl'a q̄ icipit. Sera gratulatio. ¶ De q̄: cōfirmatiōe noſtræ amicitię. ¶ Appetiſti: ſpōte optaſti amicū. ¶ Duxi: exiſtiaui. ¶ Ornamento: honori ¶ Præſidio: adiumento. ¶ Triſtiſſimis tpibus: exilii mei cū ut reſtituerei pſ iam mihi fauiſti. ¶ Tuo: tibi ſanguine ꝯiūcto. ¶ Veſtro. tuo & Bruti. ¶ Cōtinuo: ſtati ut meas acceperis. ¶ Q uā ſæpiſſime mittas litteras.

Popula re — Clarus — Neruos

ASC. ¶ IDEM ꝯficiā. i. trāſigā lrīs: id q̄ ꝯicaſſem⁹ corā iter nos ꝺ reb⁹ nr̄is. ¶ Ego cēſeo ꝓperādū eē tibi Romā cā certaꝶ: meli⁹ q̄ cęteraꝶ: reꝶ. ¶ Nā & ea q reliq. ſ. exiēs i Ciliciā erāt trāglla. i. geta ꝺ te. i. nihil male dicebaƭ. & itelligo aduētū tuū: fore tā claꝶ: hac uictoria tua recēti. ¶ Sed ſi q̄ ſunt onera tuoꝶ: aut neceſſarioꝶ: aut militū ſi ſup. ea tāta. ſ. dūtaxat: ut poſſis ſuſtinere. i. portare cōtra ipetū ꝓpli ea: ꝓpe. i. q̄ſi nihil lautus. i. ſplēdidi⁹: aut glorioſi⁹ erit tibi. ſ. q̄ ea ſuſtinere. ¶ Sin. i. ſi ſup. ſūt maiora q̄ ut ſuſtiere poſſis cōſidera ne aduēt⁹ tuus cadat i tp̄s alieniſſimū. i. quo pp tuoꝶ culpa Po. Ro. ſit maxie infenſus. Cōſiliū huius rei eſt totū tuū. ¶ Tu. n. ſcis qd poſſis ſuſtinere ſi potes ſup. ſuſtinere: ē laudabile atq; populare. i. plauſibile populo. ¶ Si plane nō potes. ſ. ſuſtinere pn̄s: tu ſuſtinebis facili⁹ abſ̄s ſmōes hoim. ¶ Aūt. i. ſed: ego ago ꝺ me tecū his lrīs idē qđ egi ſupiorib⁹: ut ꝯtēdas. ſ. teuerſ⁹ oēs: neruos tuos. i. uires i eo. neqd tpis ꝓrogeƭ. i. addaƭ mihi ad hāc prouinciā. q̄ & ſenatus & populi uolunt eſſe ānuā. i. durare annū. ¶ Ego cōtendo. i. exigo a te hoc. ſ. non prorogari iperiū: ut putē fortunas meas. i. oēs facultates poſitas ſup. eſſe in eo. Tu habes. ſ. Fortiſſimæ Paulū. ſ. cōſulē noſtrum. i. ꝯmunē amicū cupidiſſimū noſtri. Curio ē ſup. tibi. Furnius ē tibi. i. hēs eos. ¶ Ego uelī enitare i eo ſic quaſi omnia mea ſint i eo: Extremū de iis ꝓpoſuerā ē illud uidelicet cōfirmatio amicitiæ noſtræ de qua nihil opus ē plurib⁹ uerbis. ¶ Tu puer: idest cū eſſes adhuc puer appetiſti me idest ꝯſuetudinē meam. ¶ Ego aūt duxi. i. iudicaui: ſp te fore mihi ornamēto tu fuiſti ēt. i. ſilr ꝑſidio. i. ꝓtectiōi & cuſtodiæ: tpibus meis triſtiſſimis. ſ. qñ exſulaui. Familiaritas mihi maxia: cū Bruto tuo. ſ. ꝓpinquo: acceſſit. i. addita ē: poſt diſceſſum tuū. ſ. i prouinciā. Itaq; ego puto plurimū & ſuauitatis & dignitatis conſtitutū mihi ingenio ueſtro: ſcilicet tuo & Bruti: & in induſtria ſup. ueſtra. Rogo uehemēter ut tu ꝯfirmes idest ſtabilias id: idest eā ſpem meā: ſtudio: idest fauorabili annixu tuo: & ut mittas litteras ad me: &: idest pariter continuo: ſcilicet his lectis & quam ſæpiſſime cum ueneris Romam. Vale.

M.T.C. Caſſio. S. P. dicit.

ETſi uterq; noſtrum ſpe pacis & odio ciuilis ſanguis abeſſe a belli neceſſaria pertinacia uoluit: tm̄ qñ eius cōſilii princeps ego fuiſſe uideor: pl⁹ ꝑſtare ipſe debeo: q̄ a te expectaƭ. Etſi (ut ſæpe ſoleo mecū recordari) ſmo fāiliaris me⁹ tecū: & itē mecū tu⁹ addaxit utrūq; noſtrum ad id cōſiliū ut uno ꝑlio putaremus ſi nō totā cām: at certe noſtrum iudiciū

VBB. ETſi uterque: expoīt Ci. hac epiſtola: que ſola fuerit ſua de exitu bellorū ciuiliū iter cæ. & Pom. & quid alii arbitrarentur: Deinde ſe nō potuiſſe ad Cæ. uēire quēadmodum feſtinauerat. ¶ Itaque petit a caſſio: ut ad ſe ſcribat quid ſentiat: quid expectādum quid agendum putet. ¶ Abeſſe: diſcedere. ¶ Pertinacia perſeuerantia. ¶ Belli: ciuilis. ¶ Q ñ: qm̄. ¶ Princeps: primus auctor: & ſuaſor: qa ut ſupra alio loco uiſum eſt quidam appellabāt Cice. tubam ciuilis belli. ¶ Præſtare: in conſulendo & hortando. ¶ Mecum: intra me: in animo meo.

ASC. e Tſi uterq; &c. Declarat ſententiam ſuam de exitu bellorum ciuilium iter Cæſarem & Pōpeiū: & quid alii arbitrarenƭ: deide ſcribit ſe nō potuiſſe ad Cæſarē uenire quēadmodū feſtinauerat. Itaq; petit a Caſſio ut ad ſe ſcribat qđ ſentiat: & qđ expectandū & qđ agēdū putet. ¶ Ordo ē. Et ſi uterq; nr̄m uoluit abeſſe a ꝑtinacia neceſſaria belli. ſ. ciuilis ꝯtra Cæſarē: ſpe pacis. ſ. cū Cæſare ineundę & odio ſanguinis. i. effuſſiōe ſanguinis ciuilis: tm̄ qñ: idest qm̄ ego uideor fuiſſe princeps. i. primus & precipuus auctor eius cōſilii: ipſe. i. ego ꝺbeo ꝑſtari. i. exhibere: plus quā expectare aut expetere a te. ¶ Etſi: ut ſoleo recordaƭ ſæpe mecū: ſmo familiaris me⁹ tecū & tu⁹ itē. i. ſilr: mecū: adduxit utrūq; nr̄m ad id cōſiliū: ut putaremus cōuenire. i. decedere: ſi. i. licet non totā cām at certe. i. ſed ſaltē iudicium noſtrum.

¶ Definiri: determinari: utrū rectū fuerit an nō. ¶ Vno pſlio uno ɔflictu quo poſſet cognoſci. utrū recte iudicaſſem⁹ an nō. ¶ Imminutā: priuatā aliq̄ pte ſuæ dignitatis. ¶ Ego āt oñdit ſuā ſniam cōtrariā eē ſupiori qa meli⁹ ſit rēp. eē imīnutā q̄ oi no deletā: qa ſi aliqd rēanet et eēt aliq̄ ſpes ſi oino iteriiſſet nulla oino ſpes eēt. ¶ Ex re. i. ex aliq̄ pticula. q̄ rēaneret d rep. ¶ Di. pdicaf futura. ¶ Cū. ſ. ho. qb⁹ futura oino ſīt abſcōdita. ¶ Fat. qd q̄ſi fata iſtituiſſēt. ¶ Cōi. ſa. parcēdo uictis & ſuādo oēs. ¶ Suæ ſaluti. ſ. uellēt ɔſulerē diſſidētes a pnacia belli. ¶ Vtrūq3: qd uictores cōſulerēt ſaluti cōi: & uicti ſuę. ¶ In ce. uictoriæ: ſi uictor celeriter feciſſet. ¶ Quæ celeritas. ¶ Africa. i. u. q i africā ſe recepert: itellige Ca. q ad Iubā ſe recepat. ¶ Alia &. A. ubi uictis pcepit. Ipo le. ac. de pc. i. ipo uictore legato ac depc. ut clęmētiā ei⁹ expiri uellem⁹. ¶ Interpoſitis an. Interpoſitio. n. ipis facit ut mutētur opiniones. ¶ Fortuna: quę uſ aduerſa ſit omnibus ceptis noſtris & conatibus. ¶ Neſcio. q. p corē. ptū dixit. ¶ Pharnacē: filiū Mithridatis: hoc e nomē i ax penultimā corripit. cū reliq̄ pducāt. ¶ Eā. p. Cæſarianā. ¶ Currētē ut. a. pūerbialiter dixit. & tranſlatū ab equo. i. optie diſpoſitū. ¶ Abſum: qa non uenit in italiā. ¶ Auctor. Cæ. q p ōt eis q̄rellis mederi. ¶ Magni er. lit. tuę. i. magnifaciā lr̄as tuas. ¶ Luceria: urbe.

VBE. Definiri Immi/nuo Diuinare

definiri cōuēire, neq3 qſq̄ hāc noſtrā ſniam uere unq̄ repbēdi. Præterea, q arbitranſ meli⁹ eē deleri oino rēp. q̄ imīnitā, & debilitatā mācre. Ego āt ex iteritu ei⁹ nullā ſpē. ſ. mihi pponebā, ex reliqs magnā. Sed ea ſunt cōſecuta, ut magis mirū ſit accidere illa potuiſſe q̄ nos nō uidiſſe ea futura, nec hoies cū eſſem⁹ diuinare potuiſſe. Egdē fateor meā cōiecturā hāc fuiſſe, ut illo quaſi quodā fatali pſlio fcō & uictores cōi ſaluti cōſulere uellēt, & uicti ſuæ. Vtrūq3 āt poſitū eē arbitrari i celeritate uictoriæ. Quæ ſi fuiſſet eandē clæmētiā expta eēt Aphrica q̄ cognouit Aſia, q̄ ēt Achaia, & (ut opinor) ipo legato: & depcatore. Amiſſis āt tpib⁹: quæ plurimū ualēt. pſertim in bellis ciuilib⁹: interpoſit⁹ ānus alios induxit: ut uictoriā ſperarēt: alios ut ipm uinci cōtēnerēt atq3 hoȝ malorū oium culpā fortūa ſuſtinet. Quis. n. ut Alexādrini belli tātam morā huic bello adiunctū iri: āt neſcio quē iſtū Pharnacē Aſiæ terrorē illaturū putaret. Nos tn̄ in cōſilio pari caſu diſſimili uſi ſum⁹: tu enim eā ptē petiſti: ut cōſiliis intereſſes: & (qd maxie curā leuat) futura aio pſpicere poſſes. Ego q feſtinaui: ut Cæſarē in italia uiderē. (Sic enim arbitramur) eumq3 multis hōeſtiſſimis uiris cōſeruatis redeuntē ad pacē currētē ut aiūt incitarem: ab illo longiſſime. & abſum: & abfui. Verſor aūt in gemitu italiæ: & in urbis miſerrimis q̄rellis: qbus aliqd opis: fortaſſe ego p mea: tu p tua: pro ſua qſq3 parte ferre potuiſſet ſi auctor afuiſſet. Quaſ uelim p tua erga me bn̄uolētia ſcribas ad me qd uideas: qd ſentias qd expectādū: qd agēdū nobis exiſties. Magnæ ei ūt mihi tuæ literæ atq3 utinā pmis illis q̄s Luceria miſerias paruiſſem ſine ulla. n. mea moleſtia dignitatem meam retinuiſſem. Vale.

¶ Definiri. i. ad alterā ptē adduci. uno pſlio neq3 qſ q̄. repbēdit unq̄ uere. i. iuſte: hāc ſniam nr̄am. Præterea ſup. eos q arbitranſ melius eē rēpu. deleri oino: q̄ manere. ſ. tñc imīnutā & debilitatā. ¶ Ego aūt nullā ſpē pponebā. ſ. i. certe mihi ex interitu ei⁹. ſ. reip. & pponebā magnā ſpē ex reliqs ſup. ei⁹: ſi Cato & cęteri uiri pſtātes ſalui māſiſſēt poſt mortē Pōpeii. ¶ Sed ea ſ. mala ſūt cōſecuta: ut ſit magis mirū illa potuiſſe accidere: q̄ nos nō uidiſſe ea futura: nec potuiſſe diuinare. i. more dei puidiſſe: ſup. ea cū eēmus hoies. ¶ Egdē i. ego certe fateor meā cōiecturā fuiſſe hāc. i. hmōi ut illo. ſ. Pharſalico pſlio fcō q̄ſi quodā fatali. i. a diis ſic ſtatuto: &. i. ſimul uictores uellēt ɔſulere. i. opē & fauorē pſtarē cōi ſaluti: & uicti uellēt cōſulere ſuæ. ſ. ſaluti. āt. i. ſed arbitrari. i. arbitrabar utrūq3. ſ. qd dem ē: eē. poſitū i celeritate uictoriæ: q. ſ. celeritas ſi fuiſſet. Ei ē h q uicit uiciſſe exiſtimat⁹ fuiſſet africa. i. Cato & reliq q i africa bellū inouauerūt expta eēt eādē clæmētiā. i. Cæ. q̄ cognouit aſia: q̄ ēt achaia. i. q i illis erāt: &. i. ēt. ut opīor ipo. ſ. uictore legato & depcatore. i. ſūgēte offō legati & depcatoris. ſi iuitāte uictos ut clæmētiā expoſcerent. Aūt. i. ſed tpib⁹ amiſſis: & ita nulla celeritate uictoriæ hita: q ualēt plurimū pſerti i bellis ciuilib⁹: ānus iterpoſit⁹. ſ. an̄ q̄ ageret de cōcordia: iduxit alios ut ſparēt uictoriā alios ut cōtēnerēt. i. nihil facerēt ipm uinci. atq3 fortūa ſuſtinet. i. i ſe tenet: culpā oium horū malorum. Quis. n. putaret aut tātā morā belli Alexādrini: a Cę. illuc geſti adiūctū iri. i. cōtinuādā eē: huic bello. ſ. ciuili. q. d. cōtēptibilē Pharnacē Mithridatis filiū illaturum ſup. fuiſſe aſiæ terrorē. q. d. ēt nēo. ¶ Tn̄ nos. i. ego & tu: uſi ſum⁹ diſſimili caſu. i. euētu i cōſilio pari. ¶ Tu n. petiſti eā ptē: ut &. i. ſimul itereēs cōſiliis. & qd maxie leuat curā: poſſis pſpiceſ aio futura Ego q feſtinaui: ut uiderē Cæ. i italia. Arbitramur. n. ſic. ſ. futurū & itarē eū reddeūtē & currētē: ut aiūt: ad pacē: mltis honeſtiſſimis uiris ɔſeruatis & abſum & abfui lōgiſſime ab illo. ſ. Cæ. Verſor aūt i gemitu Italiæ & miſerrimis q̄rellis urbis. Quib⁹ ſi auctor. ſ. Cęſar afuiſſet. qq3 potuiſſet fortaſſe ferre aliqd opis. i. auxilii p ſua pte. ego p mea: tu p tua. Quare uelim ut ſcribas p tua beneuolentia erga me: qd uideas: q ſentias: qd exiſtimes nobis expectādū qd agēdū Lr̄æ tuæ erūt mihi magni. i. magnę ęſtiatōis: atq3 utinā potuiſſē illis pris. ſ. lr̄is q̄s miſeras Luceria ab ea urbe italiæ ubi Strab. dicit Mineruæ fanū fuiſſe Diomedis monumētū. Eni. i. qa ſi puiſſē illis retinuiſſe dignitatē meā ſine ulla moleſtia.

Phar nax

ASC.

M.T.Cice·C.Caſſio.S.P.dicit.

PVto te iam ſuppudere cum hæc tertia iā ep̄la ante te oppreſſit, quam tu ſchedulā: aut literā

PVto te. arguit Cice. caſſiū negligētiæ qd habeo nihil oino literarū acceperit cū iā tris epiſtolas ad eū ſcripſerit: ſignificatq3 eū factū epicureū & ex ſnia epicureorū oñdit ſe ſēp habere eius imaginē in pectore: dicit ſūi eū poſſe reduci in priorē ſectā. laudat tn̄ quæ a Caſſio ſemp facta ſunt: poſtq̄ cœpit in foro uerſari. ¶ Suppudere: erubeſcere. ¶ Sic oppreſſit. ſ. nr̄. i. ſit facta & ſcripta. ¶ Aut lr̄am. i. unicū clæmētū: unicam literam: ſic enim hic intelligitur non pro epiſtola: ſicut etiam lib. ii. ad Caninium Saluſtiū epiſtola q̄ incipit. Literas a te ſic. n. inquit. Ille autem cum ad thermū de parthico bello ſcriberet: ad me literam nunquam miſit.

VBE.

PVto. &c. Argūt Caſſium taciturnitatis iocaturq3 epicureū ſcm̄ dicēs. ¶ Ego puto te ſuppudere. i. aliq̄tulū Pudeſ eū hęc tertia ep̄la. ſ. mea: oppſſit te anteq̄ tu ſup. miſeris ſchedulā. i. breuiculū ſcriptū aut lr̄arū. i. unū. eliç mentum.

ASC.

sed non urgeo longiores enim expectabo: potius exigam. Ego si semper haberem cui darem: uel ternas in hora darem; Fit enim nescio quid: ut quasi coram adesse uideare cum scribo aliquid ad te. neque id κατ' εἰδώλων φαντασίας ut dicunt tui amici noui: qui putant etiam διανοητικὰς φαντασίας spectris Catianis excitari: nam ne te fugiat Catius Epicureus: qui nuper est mortuus: quæ ille Gangatius etiam ante Democritus εἴδωλα hic spectra noiat: his autem spectaris etiam si oculi possent feriri ꝙ uelis: ipsa currunt: animus: qui possit: ego nó uideo: doceas tamē me oportebit. Cum saluus ueneris in mea ne ptāte spectrum tuum: ut simul ac mihi collibitum sit: de re cogitare illud occurrat. neq; solum de te: qui mihi hæs in medullis: sed si insulam Britānicam cœpero cogitare: eius εἴδωλον mihi aduolabit ad pectus. sed hæc posterius. tento enim te quo animo accipias. Si. n. stomachabere & moleste feres: plura dicemus: postulabimusq; ex qua hæresi in hoibus armatis deiectus sis: in eam restituare. in hoc interdicto non solet addi in hoc anno. Quare si bieniū aut trieniū est cum uirtuti nuncium remisisti: delinitus illecebris uoluptatis: in integro res nobis erit quamquam qui cum loquor: cum uno fortissimo uiro qui postea quá forū attigisti nihil fecisti nisi plenissimū āplissimæ dignitatis. in ista ipsa αἱρέσει metuo ne plus neruorū sit quam. ego putari. Si modo eam tu probas. Quid tibi in mentem uenit inquies? quia nihil scribere possum: neq; enim quod sentio libet scribere. Vale.

VBE. ¶NON urgeo: nō iusso: ut nūc scribas. ¶ Expectabo. postea a te. ¶ Exigam: iure ipso petam quasi debitas mihi responsionis cā. ¶ Ternas: subaudiendum literas licet supra nō posuerit. ¶ Adesse corā: esse ante oculos meos. ¶ Neq; id: scilicet uidere: mihi adesse corā κατα secundū εἴδη id est ideas uel species quæ animo nostro repræsentantur: sicut Aristoteles in æthicis disputat s. uel φαντασίας. idest secūdum fantasmata: quæ ut scribit Macro. in Somnio Scipionis a Ci. uisa: uocantur. Quæ quid sint uide apud Macro. lib. primo. ¶ Tui noui: epicurei: quorum sectam & opiniones imitaris. ¶ Ex- Spectrū citari mo. fieri. ¶ διανοητικάς. itellectiuas. ¶ Spectris: idolis imaginibus. ¶ Catianis: de quibus Catius epicureus philosophus tractauit. Hic est de quo Hora. in sermone mētione facit unde & quo Catius εἴδωλα imagines simulacra. ¶ Hic Catius. ¶ Spectra. s. nominauit: & ostēdit idem esse spectrum & idolum. ¶ Feriri. s. aspectu simulacrorum. Quod uelis. i. quātū uelis. ¶ Ipsa cur. s. idola. ¶ Qui pos. i. quomodo possit. s. feriri. ¶ Doceas: tamen uocatur Cice. ¶ Illud spectrū. ¶ Hæres: fixus ea. ¶ In. m. itra ossa: medulla: n. maxime amorem sentiūt: qd Virg. ostēdit dicēs. Est mollis flamma medullas. ¶ Sed si in. i. si etiā remotissima: sicut ē britānia: ut & penitus toto diuisos orbe britānos. ¶ Eius εἴδωλον. i. eius insulæ forma & simulachrū. ¶ Ad. p. Posteri' ad cogitationē meā. ¶ Posterius: postea alio tempore. Heresia ¶ Quod. a. ac. an irascaris mihi. Plura: ut maiore cām habeas stomachādi. ¶ Hæresi: secta. Ci. i parad. & Cato in ea est hęresi q̄ nullū sequitur florē ofonis. ¶ Vi. ho. ar. irrisio est sponte. n. cōcesserat in sectā epicureā a secta stoica & peripatetica: allusit aūt ad legem de ui & ui armata. ¶ Hoc in. hac phibitione ne restituaris i sectā a qua ea deuictus ui & hominib' armatis. ¶ Non so. ad. i. h. an quia cū sit præscriptio temporis. ¶ Cum idest ex quo tempore. ¶ Cū re. n. ui. i. cum renūciasti Delinitus uirtuti & eam respuisti. ¶ Delinitu. demollitus. ¶ Illecebris. blanditiis. ¶ In in. in ptāte: poterimus facere Illecebre ut restituaris: qa nulla erit præscriptio. & ex cōsuetudine legū hoc dicit ex quibus ui deiectus etiam post aliquātulum: temporis in integrum eius habet neq; pręscriptionē patitur: ¶ Quamq̄: corripit seipsum Ci. qd hæc Cassio dicat uiro fortissimo. ¶ Qui. c. cū quo iter rogatio. ¶ Cū ui. rñsio interrogationis suæ. In. i. h. in ipsa secta epicurea: quam carpo. ¶ Neruorum fortitudinis. ¶ Quid. i. i. m. u. interrogatio quam Cassius facere posset. quid cogitasti o Ci. qui hęc scribas. ¶ Quia enim responsio. ¶ Quod: scilicet quod puto faciendū & in animo habeo.

ASC. ¶SED nō urgeo te. i. nolo nimis properes. Expectabo enim uel potius exigā lōgiores. s. lras. ¶ Si ego haberē semp cui darē: darē i hora. i. singulis horis uel. i. etiā ternas sup. lras. ¶ Enim. i. qa nescio qd. s. imaginari bōi fit. i. contingit mihi ut uideare. i. uidearis quasi adesse corā. i. in p̄sentia cū scribo aliqd ad te. ¶ Neq; id sup. cōtingit κατα. i. scdm. εἴδη. i. ideas aut figuras s. i. uel phantasias: ut amici tui noui. idest epicurei: dicunt. ¶ Qui putant etiam dianoeticas: idest intellectiuas: excitari spectris: idest imaginibus & idolis catianis: idest a Catio epicureo excogitatis ad cuius nomen alludens inquit Horatius. Vnde & quo Catius. Nam ne fugiat idest lateat te. Catius insuper epicureus qui nuper est mortuus: hic nominat spectra quæ ille Gangarius: Democritus etiam ante sup. nominauit idola. ¶ Autem idest sed etiam si oculi possent feriri: idest percuti his spectris: ꝙ ipsa spectra currant: idest diuagentur per cellulas phantasię: uelis: idest optegumentis naporesis. Vber. interpretatur ut uelis sit uerbum & quod nomen dicens: quod: idest quantum uelis. ¶ Ego non uideo: idest non intelligo: q idest quo animus possit: scilicet sic discurrere. Oportebit supple. ut tu: qui epicureius es: doceas me: cum: idest postquam ueneris saluus: ne: idest an spectrū tuum: idest imago tua sit in potestate mea: ut simul acollibitum sit mihi cogitare de te. illud: scilicet spectrum occurrat. ¶ Neque solum supple occurrat. ¶ Neque solum supple occurrat de te: qui hæres: idest fixus es mihi in medullis: sed si cœpero cogitare Britanniam insulam idolon: idest species eius aduolabit mihi ad pectus. ¶ Sed hæc posterius: supple discutiem'. tento enim te: quo animo accipias. ¶ Si enim stomachabere & pro: idest feres moleste: nos dicemus plura: & postulabimus: scilicet a te ut ex qua hæresi: idest secta & professione sis deiectus ut sup. hominibus armatis: restituare in eam. i. sectam. hoc est ut qui tempore belli e stoico Epicureus factus es: rursus stoicus fias. In hoc interdicto. s. ab aliena secta. nō solet addi particula in hoc anno. s. ut annus detur ad deliberandum. ¶ Quare si iam biennium aut triēnium: est cum remisisti nuncium uirtuti: idest deseruisti stoicos qui in uirtute summum bonum ponunt: delinitus illecebris uoluptatis in quam Epicurei idem collocant. res erit nobis in integro: idest pleni iuris nostris nulla facta præscriptione quamquā qui cum: idest cum quo loquor. ¶ Respondet eum uiro fortissimo. qui postea quam attigisti forum: idest Romanum: nihil tecisti nisi plenissimum amplissimæ dignitatis. ¶ Ego metuo ne plus neruorum: idest uirium sit in ista ipsa hæresi: scilicet Epicurea: quam ego putaueram: modo si: idest dummodo tu probas: idest approbes eam. ¶ Tu inquies aduenit tibi o Cicero in mentem: scilicet ut ista scriberes. ¶ Respondet. Quia nihil possum supple aliud scribere. ¶ Neque enim libet scribere quod sentio.

Vale.

¶Præposteros

Ræposteros ɔquerit Ci. de tabellariis Cassii: qd ab eo postularent: Ad Cassiū lr̄as & nullas ad se deferrēt: VBE.
deinde narrat qd noui ī urbe eēt de morte. P. Syllæ & de reb⁹ Hispāis. Postremo laudat Dolobellā: qd se Prępo
bn̄ gessisset i mal' publicis: petitq a Cas. ut nō nūq̄ ad se scribat. ¶ Præposteros: faciētes oīa ī ɔtrariū. Quidā sterı
legūt pproperos φ nō satis pbo. ¶ Nō of. me nō lædūt. ¶ Affertū. n. ad me a te. ¶ Petasati: accīcti & appa Petasa
ti ad iter. Nā petasum calciamentū ē Mercurii: q de⁹ nimiæ ē celeritatis: & alas pedibusq̄ talaria dicunt: hē tus
re dicit: ut Virg. Et pedibus talaria nectit aurea. ¶ Comites ad portas: uulgares & si usitatæ excusationes tabellariorꝝ & Peta
uiatorꝝ. ¶ Alteras hēbis. a. me longioris lr̄as. ¶ Has sum
quas nūc mitto: παντα περι παντων oīa d' oībus.
s. ad te scribēda. Quid. cur. ¶ Purgo: excuso. ¶ Tui:
tabellarii. ¶ Inanes: uacui: sine lr̄is. ¶ Cū eplis. meis Inanis
ad te scripti⁹. ¶ Syllā mortuū hēbamus: de hoc Sylla
scripsit ēt Ci. lib. ix. ad Dolo. i epl'a q̄ incipit. Nō sum
ausu⁹ his uerbis te tñ scire uolo uæhemēter pplm sol
licitū fuisse de. P. Syllæ morte an̄q̄ certū sciuerit: nūc
q̄rere dixerūt quo pierit. ¶ Cruditate nimia repletio Crudi
ne crapula. ¶ Cōbustū: crematū s̄m morē Romāorꝝ tas
προσωπον psonā πολεως ciuitatis: amisim⁹. ¶ Mo
leste laturū. mortē Syllæ fallūt q credūt fuisse. L. Syl
lā faustūq ɔtra Mariū pugnauit: & monarchiā i urbe
obtinuit: qm ad ea tpa is nō puenerat. ¶ Verentē ti
metē. ¶ Ne hasta sua refrixisset sic in p̄dicta epl'a unū
ueror ne hasta Cæ. refrixerit. ¶ Midi: noiat quosdā:
quos dicit gauisos morte Syllæ Mindi: unus fuit fr̄.
T. Ruffi. de quo uidim⁹ li. v. alter fuit fr̄ Mescinii: d
quo uisum ē li. xiii. ad Ser. Sulpi. ¶ Pigmētarius: āt q Pigmē
pigmēta nūc facit. cōuersum sit cognomē: qd magis p tarius
bo ¶ Aduersariū: Syllam. ¶ Rumores: nuncii fama
αδεσποτοι. i. sine dn̄o: sine auctore. ¶ Paludatus. i. Paluda
paludamēto ornatus: eſt. n. paludamētū uestis ducū: tus
& iperatorꝝ ut alio loco diximº Iuue. Cūq paludatis Paluda
ducib⁹ p̄nte martio ipsa loq. ¶ Profectus: in Syriam mentū
το καλον honestū δι αυτο per se ipm αιρετον eligibile.
¶ Leuauit. Dolobella. ¶ Hoiem. n̄ forte itelligere de
bemus: nā dixisset uirū: sed hoiem. i. humanū Terē.
Hō sū. nihil hūani a me alienū puto. ¶ Præbuit. ostē
dit. ¶ Eē: Dolo. αχειρος lutilis πιλος pile⁹ galea. s. te
n̄ imiscueris bello. ¶ Cū sci. qn̄. scia qn̄ ero admōit⁹.

M. T. C. C. Cassio. S. P. D.

Ræposteros habes tabellarios & si me quidem nō offendunt: sed tamē cū a me discedunt: flagitāt literas: cum ad me ueniunt, nullas adferunt. Atq idipsum facerent cōmodius, si mihi aliquid spatii ad scribendum darēt: sed petasati ueiūt: comites ad portas expectare dīt: ergo ignosces: alteras habebis. has breues, sed expecta παντα περι παντων. Etsi quid ego me tibi purgo cum tui ad me inanes ueniant, ad te cū epistolis reuertātur. Tamē ad te scribā aliqd. Nos hic. D. Syllā patrē mortuum hēbamus: alii a latronibus, alii cruditate dicebāt, populus nō curabat: cōbustū. n. esse constabat: hoc tū pro tua sapia feres æquo aīo: q̄q̄ προσωπον πολεως amisimus. Cæsarē putabant moleste laturū: uerentē ne asta refrixisset. Mindius Marcell⁹: & Accius Pigmētarius, ualde gaudebāt se aduersariū pdidisse De Hispania noui nihil sed expectatio ualde magna. rumores tristiores: sed αδεσποτοι. Pāsa noster Paludatus ad. iii. chalē. Ianuarias pfect⁹ ē: ut quis itelligere posset id: qd tu nup dubitare cœpisti το καλον δι αυτο αιρετον esse: nāq φ multos miseriis leuauit & φ se in his malis hoiem pbuit: mirabilis eū uirorꝝ bonorꝝ būuolentia prosecuta est. Tu φ adhuc Brundusii moratus es: ualde probo: & gaudeo: & me hercule puto te sapienter facturum: si αχειρον πιλεος feceris. Nobis quidem qui te amamus: erit gratū: & amabo te: cum dabis posthac aliquid domum literarum. mei memineris. Ego nunquam quemquam ad te: cum sciam: sine meis literis ire patiar. Vale.

Ræposteros. Accusans rursus cassiū tacit ASC.
turnitatis. scribit q̄dā subobscure d' morte
Decii Syllæ & statu resp. ¶ Ordo ē Tu
hēs tabellarios pposteros. i. nō suo ordie
rē gerētes: & si. i. q̄q̄ nō offendūt me: sed
tñ cū discedūt a me flagitant. i. imperiose petūt lr̄as.
& nullas adferūt cū ueniūt ad me. Atq facerent idip
sum. i. peterent lr̄as cōmodi⁹ si darēt mihi aliqd spa
tii ad scribēdū: sed ueniūt Petasati. i. pati ad iter hn̄tes
petasa. i. calciamēta ad iter apta q̄ Mercurio. addicūt
dīt comites expectare sup. sed ad portā. s. urbis ergo
ignosce has breues. i. φ mitto has tā breues hēas alte
ras: sed expectata pāta pferī pāda. i. oīa pi. i. d: pātō
pfer pandon. i. oībus: est tñ gīī casus q peri genitiuū uult de ablatiuū. ¶ Etsi. i. q̄q̄: qd. i. ad qd ego purgo me tibi cū tui ue
niāt ad me inanes. i. sine lr̄is: & reuertant ad te cū lr̄is. q. d. stolte: cū neq scribere neq purgare me debeā: tñ scribā aliqd
ad te. ¶ Nos hēbamus. s. cū hæc scriberemus: hic. s. Romę deciū Syllā p̄tē. i. seniorē mortuū: alii dicebant sup. extinctum
latronibus: alii cruditate. i. indigestione cibi. populus nō curabit. i. q̄ morte perierat. ɔstabat enī φ populus ɔtentus erat:
cōbustū eē post mortē. s. Tu feres hoc æquo aio p sapiētia tua: hoc ē nō minus gaudebis: nā gauisurū n̄ dubitat: q̄q̄ amisi
mus psopoupoleos. i. psonā urbis hoc est un̄ alii exemplum sumerent: uf adī per Sarcasmon dictum. Vnde addit. Puta
bant. s Plerīq: Cæsarē. i. Iulium laturum esse moleste: uerentem ne hasta: idest auctio bonorum proscriptorum: quorū
tabellā Lucius Sylla gentilis huius primus fixit. refrixisset: idest in desuetudinē uenisset mortuo tali patrono. Mindius
Marcellus & accius pigmentarius. gaudebant ualde se perdidisse aduersarium: scilicet quæstui suo: nam dum hasta pro
scriptionis feruet neq Marcello: neq pigmentario quæstus est: quo circa dubitem an Marcellus sit legēdum: ut sint no
mina cerdonum. ¶ Nihil noui sup. adlatū est de Hispania: sed expecto ualde magna. Rumores sup. dispersi sunt tristio
res: sed αδεσποτοι. i. sine domino & certo auctore. Pansa noster: scilicet amicus profectus est paludatus idest iperiali ue
ste instructus ad tertiū chalendas Ianuarias: ut quiuis posset intelligere id quod tu factus Epicureus cœpisti. i. icepisti
dudū dubitare. το articulus est καλον honestum δι αυτο idest seipso: αιρετον. i. elegibile esse. ¶ Nā q: scilicet Pansa le
uauit. i. deonerauit multos: scilicet ciues miseriis & φ prebuit se hoiem. idest humanū in his malis. s. φ uictoriā Cæsaris
secuta sunt: beneuolentia mirabilis bonorꝝ uirorū est prosecuta eum: scilicet proficiscentem. ¶ Ego ualde probo: idest lau
do & gaudeo: quod tu moratus es adhuc Brundusii: & puto: me hercule: te facturum sapienter si fueris Achiros: idest in
utilis pilos idest pileus seu galea: idest si ad bellum non accesseris. quidem idest certe sup. id erit gratum nobis qui ama
mus te: & amabo te blandienter dictum: cum dabis posthac ali. i. alicui. qd lr̄arum: memineris mei ut. scilicet ad me quo
que des. ¶ Ego nunquam patiar quemquam ire ad te sine literis meis cum sciam. s. ad te ire. Vale.

VBE. Ongior: Excusat Ci. breuitatem suarum literarum ad Cassium propter celeritatem nuncii. Deinde dicit rem pu. eē in eo statu: ut sibi nō sit ridendum. Postremo se gaudere causa ipsius Cassii: qđ absit a Roma sui aāi cū dolore. Iam subito φαιδρον hilarē: lætū ο σπουδαστι. i. studiose & serio loqui. ¶ Rideř: si nō possumus loq possumus ridere est autem interrogatiue legendum. ¶ Non meher. responsio. ¶ Aberrationem: aliū dissessium: separationem. ¶ Tua: qua dicis te capere solitum solatium rebus aduersis. ¶ Et. q. responsio. ¶ In. c. q̄ si dicat: abiecta iacet & secreta apud me: & nō audet ire i publicum: ut ar. n. ea tantummodo i occulto. ¶ Facio. m. a. i. fingo me agere alia q̄ ago. ¶ Cōuiciū. reprehensionem. ¶ Platonis: q reprehendit eos. q relicta iuestigatōe. ueri se ad negocia cōferunt: & ad curā reipu. ut ipse in. i. of. itaq; uideūū ē ne ñ satis id qđ apđ Plau. i phos dictū quod in ueri inuestigatione uersent: quodq; ea: q̄ plæreq; uehemēter expectāt de qbus iter se digladiari soleant cōtemnant. & pro nihilo putent' ppterea iustos eē. ¶ Mea cā: qa careo cōsuetudine tua. ¶ Tua. g. qa ñ uides quæ nos uidem?. ¶ Sed. f. q. d. necesse est facere finē epistolæ: quia tabellarius istanter petit.

Aber ratio

Conuitium

M.T.C. Cassio salutem plurimā dicit.

LOngior epistola fuisset nisi eoipso tpe petita esset a me cum iam iretur ad te longior autem si φαιδρον aliquē hūisset. Nā σπουδαστι finē periculo uix possumus. Ridere igitur inges possumus ñ me hercule facillime: uerumtamen aliam aberrationem a molestiis nullam habemus. Vbi igitur iquies philosophia tua? in culina quidem mea sed molestia est. pudet. n. seruire itaq; facio me alias res agere ne cōuiciū Platōis audiā de Hispania nihil adhuc certi nihil oino noui. te abeē mea causa moleste fero: tua gaudeo. Sed flagitat tabellarius. Valebis igiř; meq; ut a puero fecisti amabis.

ASC. Ongior: pui gat q̄ lōgiorē nō scripserit epistolā dicitq; rēpu. i flebili esse statu: uñ gratulaŕ Cassio q̄ abest urbe. ¶ Ordo ē. Epistola sup. h: fuisset lōgior nisi esset petita a me eo tpe cū ireř iā ad te. lōgior āt sup. fuisset: si hūisset aliquē φαιδρον. i. hilarē & alacrē sup. scriptorē aut tabellariū. ¶ Nā uix possum? σπουδαζειν. i. serio & studiose loq sine piculo. ¶ Igiř tu i ges nos possum' rideř. ¶ Me hercule ñ sup. possum' facillime. i. ēt sine piculo. ¶ Verūtñ nullā aliā aberrationē. i. diiungationē a molestiis hēmus. ¶ Igiř tu iges: ubi sup. ē phia? ¶ Et qdē aut ea qdē ē i culina. i. coquina molesta. i. rebellis cods pudet. n. sup. eā fuire itaq; facio. i. fingo me agere alias res. s. q̄ domesticas aut urbanas: ne audiā cōuiciū. i. obiurgationē contumeliosam Platonis in eos philosophos qui a ueri inuestigatione ad reip administrationem auertuntur. ¶ Ego adhuc mihi oino certi noui de Hispania. ¶ Ego fero moleste te abesse. s. ab ea urbe cā mea: qa mallē talem mecum esse: gaudeo tua. s. cā: qa nō uides q̄s nos misereias. ¶ Sed tabellari? flagitat sup. ifas. ¶ Igiř tu ualebis: & amabis me ut fecisti a puero. Recte ergo ualebis a ualde df.

C. Cassius. M.T.C.S.P. dicit.

SI uales bene est: ego quidem ualeo. nō me hercule in hac mea peregrinatione quicquam libentius facio quam scribo ad te. uideor enim cū præsēte loqui: & iocari. Nec tamen hoc usu uenit propter spectra Catiana: p quo tibi proxima epistola tot rusticos stoicos regerā: ut Catium Athenis natum esse dicas. Pansa nostrum secunda uoluntate hominum paludatum exsurrexisse tum ipsius causa gaudeo: tum me hercule etiam omnium nostrum. Spero enim homines intellecturos quanto sit omnibus odio crudelitas. & quanto amori probitas & clæmentia: atque ea quæ maxime mali petant. & concupiscant ad bonos peruenire. Difficile est enim hominibus persuadere τὸ καλὸν δι' αὑτὸ αἱρετὸν esse ἡδονὴν uero & ἀταραξίαν uirtute: iustitia τῷ καλῷ parari: & uerum & probabile est. Ipse enim Epicureus a quo: omnes.

VBE. On me hercule: Respōsiua est hæc epistola ad illā quæ incipit. Puto iam te suppudere: & ad aliā: præposteros habes tabellarios: i qua Cassius: & se libēter scribere dicit ad Cice. & de reliquis quę a Ci. scripta fuerant breuiter rescribit. ¶ Peregrinatione: itinere. ¶ Spectra: simulacra: de quibus scripsisti. ¶ Proxima: sequēti. ¶ Regerā: rememorem: contra te allegē. ¶ Secūda: prospera quia supra dixit. Mirabilis cum omnium uirorum beniuolentia profecuta est. ¶ Omniū no. scilicet causa. ¶ Eam: laudē & gloriā: τὸ καλόν idest hōestū: δι' αὑτὸ p se αἱρετὸν eligibile: quia pauci sunt qui credant honestatem per se appetendam: qđ stoici uolunt. & disputāt Ci. in paradoxis ἡδονὴν uoluptatem. ¶ Et. i. etiam δι' ἀξίαν. i. etiam propter dignitatem. ¶ Parari. acquiri τῷ καλῷ. i. bono & honesto. ¶ Probabile: persuasibile.

ASC. SI uales bene ē ego quidē &c. Respōdet ad illam quæ incipit Puto iam te & ad illā pposteros habes tabellarios: & ad reliquas a Cicerone scriptas. ¶ Ordo ē. Si uales bene ē ego quidē ualeo Me hercule ego nō facio quicquam libentius in hac peregrinatione mea. idest aberratione ab urbe: quam scribo ad te uideor enim loqui & iocari cū præsente scilicet quādo scribo. nec tamē hoc usu uenit. idest cōtingit mihi: ppter spectra. idest idola & simulachra catiana. idest catius finxit de absentibus offerri: pro quo. idest pro qua re ego regerā idest uidissem inde adducam epistola proxima: idest quam proxime scribam: non tamen exstat: & forte scripta nunquam fuit: tot Stoicos rusticos: idest ineruditos: ut dicas. s. respectu Stoicorum quos regeram: Catium: scilicet Epicureum esse natum Athenis. ¶ Ego gaudeo Pansam nostrum ex surrexisse: idest emersisse postquā diu oppressus fuit: paludatum: idest insigni imperatorio ornatum: secunda: idest plausibili uoluntate hominum: gaudeo inquantum causa ipsius tum me hercule etiam causa omnium nostrum. ¶ Spero enim homines intellecturos quanto odio crudelitas sit omnibus: & quanto amori probitas & clæmentia. Atque repete intellecturos ea quæ mali petant maxime. hoc ē dignitates & honores: peruenire ad bonos: Difficile est enim persuadere hominibus: τὸ articulus est καλόν. i. hōestum esse: δι' αὑτό. i. per se αἱρετόν: idest elegibile uero idest sed & uerum & probabile ē ἡδονὴν hedonen: idest uoluptatē: & idest etiam δι' ἀξίαν: idest ppter dignitatē parari idest adquiri uirtute iustitiæ: τῷ καλῷ. idest honesto ipso. ¶ Ipse eni Epicureus a quo omnes.

VBE. ¶ CATii & Amafinii.i.deſt Catius & Amaſinius philoſo.& quicunq; eos ſequuntur ουκ ἐστιν non eſt.ἡδέως ſuauiter ζῆν ſine τοῦ καλῶς honeſte:καὶ & δικαίως iuſte ζῆν uiuere:.i.deſt etiam epicurus:quem Catii & Amaſinii mali interpretes uerborum ſequũtur. Dicit nõ eſt ſuauiter ſine honeſte & iuſte uiuere. Itaq;:cõcluſio ppoſitionis. ¶ Qui ſe.ἡδονὴν qui ſequit̃ uoluptatẽ:& eſt epicureus.φιλήδονοι.i.uoluptuoſi amatores uoluptatis ſunt φιλοδίκαιοι ſunt iuſtitiæ amatores:ſicut & epicurus:quem ſequũtur. ¶ Probarẽ.laudare:& affirmare ironice: ¶ Diſſentire:uarias habere ſniam: ut pote quod alii dicerẽt honeſtũ per ſe eligibile:ut ſtoici:alii ut epicurei uoluptatẽ etiam propter dignitatem a uiro honeſto parari:quia Epicurus uoluit uoluptatem ubiq; q̃rẽdã eſſe etiam in uirtutibus:ut plane in primo de finibus bono.& malo.diſputatur & pcipue his uerbis.iſte.n.ueſtræ eximiæ pulchræq; uirtutes:niſi uoluptatẽ efficerẽt q̃s eas:aut laudabiles.aut expetẽdas arbitrarẽt &c. ¶ Coemit:cõparauit:emebat.n.q̃ Cæ. ĩiuſte ſubhaſtabat:unũ ſupra uereor ne haſta Cæ.refrixerit.pro illo.Sylla mortuo reſtituet alios malos. ¶ Sectorem:pſecutorẽ ẽptionũ tuarũ:ita.n.ſignificat ſecũdum feſtũ Põp. ¶ Ipſe.ſ.Sylla.i.nõ deerit Syllæ:q pſequebat̃ emptiões ſuas. ¶ Quia ut.ſi.i.q̃ releg̃t tuũ q per ſequet. ¶ Veterẽ:aſſuetũ.ſ.Cæ. ¶ Nouũ põ.uel pompeii filiũ. ¶ Deriſum:ſe cõtẽptũ ἀντιμυκτηρίζειν ſubſanare:deridere.idẽ uereor ne ſicut putat ſe a nobis deriſum:ita uelit nos gladio uiciſſim deridere. ¶ Hui:affectũ ſignificat deſiderii & dubitatiõis non doloris. ¶ Soluto:libero ab oĩ ſollicitudine. ¶ Eodẽ.t.cũ ſciã an ſoluto:an ſollicito aĩo: meo legas.

Sector

Subſanare

Hui

Catii & amaſinii mali uerborum interpretes proficiſcunt̃ dicit.οὐκ ἔστιν ἡδέως ἄνευ τοῦ καλῶς καὶ δικαίως ζῆν. Itaq; Panſa q ἡδονὴν ſequitur uirtutem retinet,& ii quia nobis φιλήδονοι uocantur.ſunt φιλόκαλοι & φιλοδίκαιοι omneſq; uirtutes: & colunt & retinent. Itaque Silla,cuius iudicium probare debemus cum diſſentire philoſophos uideret,non quęſiuit.quod bonum eſſet & omnia bona coemit cuius ego mortem forti me hercule animo tuli. Nec tamen Cæſar diutius nos eum deſiderare patietur. Nam habet damnatos quos nobis reſtituat,nec ipſe ſectorem deſiderabit: cum filium uiderit. Nunc ad rempu. redeam: quid in Hiſpaniis geratur:reſcribe. Peream:niſi ſollicitus ſum,ac malo ueterem & clæmentem dominum habere quam nouum:& crudelem experiri. Sis Cnæus quam ſit fatuus: quomodo crudelitatem,uirtutem putet:ſcis quam ſe ſemper a nobis deriſum putet. Vereor ne nos ruſtice gladio uelis. ἀντιμυκτηρίσαι. Quid fiat:ſi me diligis:reſcribe. Hui quam uelim ſcire utrum iſtas ſollicito animo:an ſoluto legas. Scies enim eodem tempore:quid me facere oporteat: ne lõgior ſim. Vale:& me ut facis ama. Si Cæſar uicit: celeriter me expecta.

ASC. ¶ Catii & amaſinii.ſ.epicurei:mali iterpretes uerborũ q̃a aliter accipiunt uoluptatẽ quam Epicurus: pficiſcunt.i.oſtẽdũt:dicit οὐκ.i.nõ ἔστιν.i.eſt.ἡδέως.i. ſuauiter:ἄνευ.i.ſine τοῦ καλῶς.i.hõeſte:καὶ.i.& δικαίως.i.iuſte:ζῆν.i.uiuere. ¶ Itaq; &.i.etiã Panſa qui ſequitur hedonen.i.uoluptatẽ:retinet uirtutẽ:& ii qui uocãtur a uobis.ſ.ſtoicis:φιλήδονοι.i.amatores uoluptatis ſunt philocali.i.amatores honeſti.καὶ.i.& philodicęoi.i.amatores iuſtitię & colũt & retinẽt oẽs uirtutes ¶ Itaq; Sylla.ſ.Dectus:cuius iudicium debemus probare.i.laudare:eſt aũt ironia:cũ uideret philoſophos diſſentire.ſ.in definitiõe ſummi boni:non quęſiuit qd eſſet bonũ.ſ.ſummũ aut uerũ:& coemit.i. ſimul emit. oĩa bona.i.omniũ proſcriptorũ diuitias. Cuius mortẽ ego tuli me herculæ aĩo forti:nec tñ Cæſar patiet̃ nos deſiderare eum diutius. ¶ Nã hẽt damnatos.i.malos hoĩes:quos reſtituat nobis.i.ſufficiat ĩ locũ demortui.nec ipſe.ſ.Cęſar deſiderabit ſectorẽ.i.diu carebit ſectore.i.ũditorẽ ſub haſta:p auctionẽ:cũ uiderit filiũ.ſ.Syllæ pris ueſtigia ſeq paratũ. ¶ Nũc.ſ.poſt iocos:redeã ad rẽpu. Reſcribe qd gerat̃ i Hiſpaniis.i.a Põpeianis cõtra Cæſarianos. Pereã niſi ſum ſollicitus ac malo habere ueterẽ & mĩtẽ dominũ.ſ.Cę.quã experiri nouũ & crudelẽ. Scis quã.i.quãtũ Cnæus.ſ.Pompeius põpei magni filius:ſit fatuus:& q̃o putet crudelitatem ſup.eẽ uirtutẽ: Scis quã.i.quãtũ putet ſemp ſe deriſum a nobis uereor ne uelis ἀντιμυκτηρίσαι.i.cõtra aut uiciſſim ſubſanare & deridere nos ruſtice.i.ruſtico more:gladio:q̃a ruſtici dũ ſe rideri ſentiunt ſit gladio ulciſcunt̃ iniuriã: unũ dici ſolet nõ eſſe peiorẽ ludũ quam ruſticorũ. ¶ Si tu diligis me reſcribe quid fiat Romæ. Hui admirantis:interiectio quã.i.o quãtũ uelim ſcire utrum legas iſtas.ſ.literas ioco ſcriptas aĩo ſollicito:an ſoluto.ſ.curis. Scies enim eo tpe.ſ.quo ſciã quo aĩo ſis:qd oporteat me facere:ne ſim longior.ſ.in ſcribendo. Vale & ama me ut facis. Si Cæſar uicit.i.in Hiſpania, expecta me celeriter:quia illum quam Cnæũ.Pompeii filium tolerare maluiſſet:poſtea tamen ſniam mutauit.

M.T.C.C·Trebonio.S.P.D.

ORatorẽ meũ(ſic enim inſcripſi)Sabino tuo cõmẽdaui,natio me hõinis impulit:ut ei recte putarẽ:niſi forte candidatorum licentia hic quoq; uſus hoc ſubito cognomẽ arripuit & ſi modeſtus ei⁹ uultus:ſermoq; cõſtãs habere

VBE. ORatorẽ meũ. Primũ Cice.dicit ſe tradidiſſe oratorẽ ſuũ cuiuſdã ad Tre.deferẽdũ: q cupidus uidẽdi id opus a Ci.poſtulauerat: deinde rogat ut ad ſe crebro ſcribat:ut facilius ferat eius abſentiã:qd duabus de cauſis eũ facere debere oñdit. Poſtremo dicit ſe cupidũ fieri certiorẽ de ei⁹ itinere:& de q̃buſdã aliis reb⁹:q̃a ea certiſſima putabit:q̃ ab eo:itelliget. ¶ Orat.librũ de oratore. ¶ Sic.h.no.q̃a i eo diſputat̃ q̃bus rebus pficiatur uer⁹ orator. ¶ Sab.q̃ erat ex ſabinis. ¶ Na.gẽs. ¶ Recte tuto:q̃a Sabini exiſtimant̃ uiri boni & fideles. ¶ Candidatorũ lib.candidati dicebantur q cãdidis ueſtibus iduti magiſtratus petebãt:hi ſolebãt interdũ fidei & auctoritatis comparandæ gratia cognomina aliunde ſumere:dixit ergo licẽtia candidatorum.i.qua candidati uti ſolẽt ¶ Arripuit.uſurpauit. ¶ Etũ.q̃q̃ una.n.pars eſt.

Natio

Recte

Candidati

ASC. ORatorẽ &c. Dicit ſe dediſſe oratorẽ ſuũ.i.librũ de oratore deferendũ ad Treboniũ. Deide rogat ut ad ſe crebro ſcribat:& de eius itinere ſe doceat:atq; alia quędam:q̃ cũ ordine patebũt. ¶ Ordo aũt eſt. Ego cõmẽdaui.i.ſub fide cõmiſi. Sabino tuo.ſ.familiari aut liberto Oratorẽ meũ.i.librũ de oratore. ego enim inſcripſi.i.nuncupaui: caue dicas intitulaui:eũ ſic. Natio.i.naturalis inclinatio ex patria pſumpta:hoĩs.ſ.ſabini:ubi uiri fideles & mulieres caſtæ fere habentur.impulit.i.induxit me ut putarem.ſ.cõmiſiſſe recte. ¶ Niſi forte quoq;.i.etiam hic uſus licẽtia cãdidatorũ.i.q̃ abutebãtur cãdidati.i.magiſtratũ petitores q ut ſe cõmẽdatiores facerẽt iterdũ alterius gentis ſe mẽtiebant̃ abripuit ſubito hoc cognomen.ſ.ſabinorũ:& ſi.i.q̃q̃ uultus eius modeſtus:& ſermo conſtans.i.non uacillans: uidebatur habere.

VBE. Cures ¶ QVIddã a cu. aliqd de pbitate sabinorũ. nã cures oppidũ est sabinorũ: unũ Nũa Põ. pp pbitatis morum iustitiæ & religionis opinionẽ ad iperiũ romanũ suscipiẽdũ accersitus est. Virg. lib. vi. Quis pcul ille aũt ramis insignis oliuæ Sacra ferens: nosco crines incanaq menta Regis ro. primã qui legibus urbẽ Fundabit: curibus paruis: & pauper e terra Missus enim imperium magnũ. est autem ornatus dicendi modus: hi uidetur habere aliquid a ciuitate sua. i. uidetur imitari mores suæ ciuitatis. ¶ Discedens addidisti. qa plerũq ex absentia crescit amor. ¶ Quo: ut. ¶ Igniculũ: feruorem trãslatio apta mori. ¶ Desiderii: absentiæ. Appellato: alloquitur. ¶ Atq ita. s. appellato. i. cũ hac conditione si idem: ego faciam. ¶ Officio: scribendi & lacessendi me litteris. ¶ Nunc hoc tempore. ¶ Tu q es in prouincia. ¶ Nobis qui sumus romæ. ¶ Istic in prouincia qa ubi Cæ. est ibi respublica. est quia ubi pontifex: ut nunc dicim⁹ ibi Roma est. ¶ Aliis q̃ scribem qa possumus habere curã rerum tuarum. Alias aliter: aliis rebus. ¶ Nisi litteris nisi scribẽdo: quia nullum negocium mihi in ista puincia quod me cures. ¶ Cuiusmodi: te quam facile q̃ sine periculis. ¶ Quamdiu: quanto tpe. ¶ Simul. cum Bruto. ¶ Processeris: progressus fueris. ¶ Tantũ nõ ultra: non plus. ¶ Illo habet emphasim.

Quam/ diu

ASC. ¶ QVIddam. i. certã naturã a Curibus urbe sabinorũ: patria Numæ regis. Sed satis sup. dictũ aut scriptũ sit de Sabino. ¶ Tu o mi Treboni: qñ. i. quoniam: tu discedẽs. s. ab urbe olim addidisti aliqtũ. i. incrementi ad amorem meũ. s. in te: quo. i. ut feramus. tolerabili⁹. i. patiẽtibus igniculũ. i. ardorẽ desiderii tui. i. quod habemus de te appellato. i. adloquutur aut cõuenio sup. me crebris litteris. ¶ Itaq sup. appellato: si idem. s. appellare litteris fiet a nobis: quamquã duæ causæ sunt cur tu debeas esse frequẽtior in isto officio. s. appellãdi litteris: hoc est scribẽdi: q̃ nos. Primũ q olim si sup. q erant Romæ: solebant scribere ad amicos puincia idest q agebat i puincia aliqua de repu. oportet te scribere nobis. ¶ Enim. i. qa respu. est istic. s. ubi tu es Deinde q nos possumus satisfacere tibi absenti aliis officiis. ¶ Tu nisi sup. satisfeceris nobis literis. hic. i. i hac regiõe: ñ uideo. i. ñ itellige q̃ alia re possis satisfacer. s. nobis. ¶ Sed tu scribes postea ad nos cætera: ego cupio nũc cognoscere prĩo hæc: cuiusmodi itẽr tuũ sit ad nos: ubi uideris Brutum nostrum. i. amicum: quamdiu fueris simul. s. cum eo. Deinde sup. scribes: cũ processeris longius de rebus bellicis sup. & de toto negocio: ut possimus existimare. i. iudicare: quo statu simus. ¶ Ego putabo me scire tantũ: quãtum habebo cognitũ ex litteris tuis Cura ut ualeas & ames me amore tuo singulari. s. quo soles amare tuos.

quiddam a curibus uidebatur: sed de sabino satis Tũ mi Treboni quando ad amorem meum aliquantum olim discedens addidisti: quo tolerabilius feramus igniculum desiderii tui crebris nos literis appellato. Atq ita: si idẽ fiet a nobis quamquam duæ causæ sunt cur tu frequentior in isto officio esse debeas: quam nos. Primum. quod olim solebant qui Romæ erãt ad prouinciales amicos de repu. scribere nunc te nobis scribere oportet. Res. n. publica istic est. Deinde qd̃ nos aliis officiis tibi absenti satisfacer possumus: Tu nobis nisi literis nõ uideo: q̃ re alia satisfacer possis. Sz cætera scribes ad nos postea. Nunc hæc primo cupio cognoscer: iter tuũ cuiusmõi sit ad nos: ubi Brutũ nostrũ uideris: quãdiu simul fueris. Deinde cũ pcesseris longius de bellicis rebus de toto negocio ut existimare possumus: quo statu simus. Ego tantum me scir putabo: quantum ex tuis literis habeo cognitũ. Cura ut ualeas: meq ames amore illo tuo singulari.

VBE. EPistolã tuã. scripserat Trebonius librum i quo uæhemẽter laudabat deũ Ci. quẽ Ci. dicit se libenter legisse cognouisseq ex illo magnũ ei⁹ erga se amorem quare oñdit se uæhemẽter obligatum esse eũ reclamare: q non solum se amantẽ cogitauerit. sed & scriptura amorẽ suũ testatus sit: postea uero Ci. rñdet Trebonio de quibusdam litteris missis ad Caluũ: & q̃re eũ laudauerit: postremo dicit se oia amicitiæ signa & officia seruaturũ in eius abñtia a quo Ci. petit. ut sua & studia & officia in ipm Ci. collata multũ recorder. ¶ Librũ tuũ quã mihi legẽdũ misisti. ¶ Incẽdisses: incitasses. ¶ Augẽdę ut frequẽtius eẽmus simul q̃ solebamus. ¶ Nã ad a. parentesis est Desiderio: amore tui. ¶ Leniar: mitiger d te tã q̃ amicissimo. ¶ Ciuitate plus ẽ q̃ si dixisset ciuib⁹ testibus. ¶ Cõcionibus: orõnibus. ¶ Parthis cõ. i. ut faceres q̃ ad cõsules ptinebãt p me. Tri. plę. pcipiẽti ne qspiã de me ageret. ¶ Tuus co. qui erat tecum quæstor.

ASC. ET epistolã &c. Scripserat Trebo. librũ in quo uęhemẽter laudat deũ Ci. q Ci. dicit se libẽter legisse: cognouisseq ex illo magnũ eius erga se amorẽ. Deinde rñdet Trebonio de lr̃is missis ad caluum: exponẽs q̃re eũ laudauerit. ¶ Ordo ãt ẽ. Ego legi & ep̃lam tuã libẽter & librũ. s. tuũ libẽtissime. sed tñ ego accepi i ea uoluptate hũc dolorẽ q cũ icẽdisses cupiditatẽ meã: cõsuetudinis. i. ut dñt cõuersatõis nr̃æ augẽdę. ¶ Nã ad amorẽ quẽ nihil poterat acceder. i. addi: tũ. i. tũc discedis: a nob. & adficis me tãto dẽsiderio: ut reliqs mihi unam sup. dũtaxat ɔsolatõnẽ: fore. i. q spo futurũ: ut dẽsideriũ utriusq nr̃z utriusq abñtis leniar. i. mitiger & minuar ep̃lis crebris & lõgis. q ego possũ ñ mõ. i. ñ solũ spõdẽ tibi d me. sed ẽt mihi d te. ¶ Tu. n. nullã dubitatõem reliqsti apd̃ me q̃tũ. i. ut dubitẽ q̃tũ tu amares me. Nã ut omittã. i. ptereã illa q̃ fecisti teste cĩtate. i. cõitate ciuiũ Rõanoꝝ: cũ. i. qñ: cõicasti mecũ inimicitias. i. declarasti te inimicũ inimici mei: cũ defendisti me cociõib⁹ tuis. i. orõnib⁹ ad ppl̃m. cũ q̃stor suscepisti in cã mea atq publica: ptes. i. offm̃ ɔsulũ: cũ tu q̃stor & ita iferioris dignitatis nõ pruisti. i. obedisti tribũoplæ. psertim cui collega tuus. i. q tecũ q̃stor erat. pareret. ¶ Et sup. ut obliuiscar hæc pñtia: q̃ sup. tñ: meminero. recordabor sp: q. i. q̃lis sup. fuit.

M.T.C. Trebonio. Salutem. P.D.

ET epistolam tuam legi libenter: & librũ libentissime: sed tamen in ea uoluptate hunc accepi dolorem, qd̃ cũ incendisses cupiditatẽ meam: consuetudinis augẽdæ nr̃æ (nã ad amorẽ qdẽ nihil poterat accedere) tũ discedis a nobis: meq tãto desiderio adficis: ut unã mihi cõsolationẽ reliqs: for ut utriusq nostrũ absẽtis desideriũ crebris & lõgis epistolis leniar, qd̃ ego nõ mõ de me tibi spõdere possũ, sz de te ẽt mihi. Nullã. n. apd̃ me reliqsti dubitationẽ q̃tũ me amares. Nã ut illa omittam, q̃ ciuitate teste fecisti: cũ mecũ inimicitias cõicasti: cũ me concionibus tuis defendisti: cũ q̃stor in mea: atq in publica cã cõsulũ partis suscepisti cum tribunoplæ. questor non paruisti: cui tuus præsertim collega pareret. Vt hæc tecentia: quæ meminero semper: obliuiscar: quæ tua

¶ Solicitado

¶ SOLLicitudo.cura ai.¶ De me.pp me:mea cã.¶ In ar.cũ fũ elect⁹ ex urbe.¶ Quæ q̃.q̃ta:cũ admiratiõe legẽdũ. q.d maxia.¶ Cũ.u.& de ueri.n.amici secũdis reb⁹ nr̃is æq̃ ac nos lætant aduersis dolẽt.¶ Veturũ.subaudi ut obliuiscar.uel omittã.¶ Vt.h.i.o.repetiuit uerbũ pp lõgã seriẽ clausulæ.¶ Quãtã.q.d.maximã.¶ Quicqd.e.d.ẽt si min⁹ facetũ ẽ.¶ Nõ.i.s.uf.¶ Siue.s.s.n.t.u.multi.n.pp beniuolẽtiã solẽt facere sua orõne aliena dicta mĩ o uenustiora q̃ sint ad meād nomẽ meũ.¶ De uno me.de me solo.Ferre⁹.alien⁹ ab oi hũanitate:durissim⁹ tãq̃ ex ferro fact⁹.¶ Cũ ue.augumẽtũ rõnis:nã si eũ amare debem⁹ qd nobis bñ cogitarit:q̃to magis q de nobis bñ cogitata lr̃is mãdarit:qa signũ ẽ qd̃ VBE. Ferre⁹

sollicitudo de me in armis,quæ lætitia in reditu, quæ cura:qui dolor,cũ ad te curæ,& dolores mei perferrentur,Brũdusium deniq̃ te ad me uenturum fuisse, nisi subito in Hispaniã missus esses,ut hæc igitur omittã mihi tanti æstimãda sunt,quãti uitã æstimo,& salutẽ meã.Liber iste quẽ mihi misisti q̃tã habet declarationẽ amoris tui.Primũ q̃ tibi facetũ uidet̃,quicq̃d ego dixi,qd̃ aliis fortasse nõ idẽ.Deindẽ q̃ illa siue faceta sunt,siue sic fiunt narrante te,& uenustissimai qn etiam anteq̃ ad me ueiat̃,risus omnis pene cõsumit̃. Quod si in his scribẽdis nihil aliud,nisi quod necesse fuit,de uno me tãdiu cogitauisses ferreus essem, si te nõ amarẽ.Cũ uero ea,q̃ scriptura psecutus es,sine sũmo amore cogitare nõ potueris,nõ possum existimare plus queq̃a seipso,q̃ me a te amari.Cui quidẽ ego amori utinam cæteris rebus possem,amore certe rñdebo:quo tñ ipso tibi cõsido futurũ satis.Nũc ad epistolã ueio cui copiose,& suauiter scriptæ nihil est,qd̃ multa rñdeam.Primũ enim ego illas Caluo lr̃as misi nõ plus q̃ has quas nunc legis existimãs exituras.Aliter enim scribimus quod eos solos quibus mittimus, aliter quod multos lecturos putamus.Deinde ingeniũ eius melioribus extuli laudib⁹,quã tu,id uere potuisse fieri putas.Primũ q̃ ita iudicabã,acute mouebatur:genus quoddã sequebat̃:in quo iudicio lapsus quo uolebat,tamen exequebat̃ quod probaret.Multæ erãt & recõditæ literæ:uis nõ erat:ad eam igit̃ ad hortabar.In excitando aũt & in acuendo plurimum ualet,si laudes eum quem cohortere.Habes de Caluo iudiciũ & consilium meũ.Consilium quod horrãdi causa laudaui:iudicium quod de ingenio eius ualde existimaui bene.Reliquũ ẽ:tuã profectionẽ amore prosequar:reditum spe expectem:absentẽ memoria colam.Omne desyderiũ literis mittẽdis:accipiẽdisq̃ leniã.Tu uelim tua in me studia & officia multũ tecũ recordare:quæ cũ tibi liceat mihi nefas sit obliuisci:nõ modo uirũ bonum me existimabis:uerum etiam te a me amari plurimum iudicabis. Vale.

q̃ sũmo cũ amore scripserit nõ sine sũmo amore cogitare potuerit.¶ Plus quẽ a.a se.i.cũ qs q̃ naturalr̃ se maxie amet.& char⁹ sit.¶ Rñdebo.reddã parẽ uicem.¶ Certe:saltẽ.¶ Quo.amore.¶ Eplãm.tuã.¶ Caluo:hic poeta fuit.¶ Nõ plus:ordo ẽ nõ existimãs plus exitur⁹ q̃ has:q̃s nũc legis.i.ñ existimãs qd̃ magis deberẽt i publicũ exire q̃ hę q̃s nũc legis.¶ Aliter.n.notãda sñia cõtra fastidiosos iudices aliẽorũ scriptorũ:q æq̃ uolũt d oib⁹ iudicarẽ.¶ Vere.uero iudicio.¶ Primũ.adducit rõnes q̃re cũ maiorib⁹ laudib⁹ extulerit:q̃ Treboni⁹ putaret uere efferri posse.¶ Recõditę secretę:ñ mũdis cognitę.¶ Vis.sñia grauis.¶ Ad eã ui.¶ In exercitãdo plu.ua.si lau.Qui.laudataq; uirt⁹crescit:& imẽsũ gloria calcar:hẽt.¶ Profectione tuã.tuũ iter.i.te abñte.hęc ãt oia q̃ cõmemorat:amic⁹ d abñte amico facere dẽt.¶ Abñte me.c.ut ita te i mẽoriã habeã:qd̃ absens uidearis ẽe psẽs.¶ Tecũ in aĩo tuo.¶ Quæ.officia.¶ Cũ li.ti.i.obliuisci.¶ Mihi ne.fit:mihi nullo pacto cõcedat̃ obliuisci:qa ut ipse i officiis.¶ Bñficia.is dẽt cõmẽorare:q accipit:nõ is q contulit:nec acceptor sine magna reprhẽsiõe obliuisci possum⁹ Certe Reconditus

¶ SOLLicitudo tua de me i armis.i.cũ armat⁹ me defendere uelles:q̃ sup.fuit lætitia tua i reditu.s.meo:quę cura.s.ne nimis cito redierim:q.i.q̃lis dolor:cũ curię:& dolores mei pferrentur ad te deniq̃.i.demũ ui omittã sup.te uẽturũ fuisse ad me Brundusiũ nisi missus esses subito in hispaniã.ut igit̃ omittam hæc.q̃ sunt æstimãda.i.reputãda & appretiãda mihi.i.a me tãti quãti ęstimo uitã & salutẽ meã.¶ Iste liber quẽ misisti mihi quãtã declarationẽ amoris tui hẽt.q.d.maximã.¶ Primũ q̃ q̃cq̃d ego dixi uf̃ tibi facetũ.i.uenustũ:& urbanũ:qd̃ fortasse sup.uf̃ aliis ñ idẽ.i.nõ silr̃:deide:q̃ illa.s.dicta mea siue sunt faceta:siue fiũt sic.i.faceta narrãte te & uenustissima:qn ẽt añq̃ ueniat ad me.s.ut gratulet̃ mihi ob facetiã:pene oẽs risus cõsumit̃.qa te narrãte icept⁹ est.¶ Qd̃ si nihil aliud cogitauisses nisi qd̃ fuit necesse i his scribẽdis sup.cogitare:de me:uno tã diu:ego essẽ ferreus.i.durissimis pcordiis si nõ amarẽ te.¶ Cũ uero nõ potueris cogitar̃ ea q̃ psecut⁹ es scriptura.i.scribẽdo:sine sũmo amor̃:ñ possũ existimare queq̃ amari plus a se ipso q̃ me a te.¶ Cui qdẽ amori ego utinã possim sup.rñderi cæteris reb⁹:rñdebo.i.satisfaciã certe.i.haud dubie:amore.i.redamãdo te:quo ipso.i.amore meo ego cõfido tñ.i.nihilomin⁹ futurũ.i.factũ iri satis tibi.¶ Nũc uenio ad eplãm.i.ut rñdeã ad eplãm postq̃ locut⁹ sum de libro:cui.s.eplæ scriptæ.s.a te copiose & suauiter:nihil est.i.nulla ẽ urgens cã:q̃.i.pp quã.Ego rñdeã multa.¶ Enim.i.qa primũ.i.ut id primo respondeã ego misi illas litteras Caluo existimãs sup.eas nõ exituras.i.diuulgãs plus quã has q̃s nũc legis.¶ Nos enim scribim⁹ aliter sup.id qd̃ putamus eos:solos quibus mittimus sup.ipsum lecturos.s.esse:aliter sup.id qd̃ putam⁹ multos lecturos.¶ Deinde ego extuli:idest exaltaui ingeniũ eius scilicet Calui:& meliorib⁹ laudibus.q̃ tu putas id potuisse fieri uere.¶ Primum q̃ iudicabam ita ipse mouebatur acute:& sequebatur quoddã genus in quo iudicio lapsus:idest errans scilicet in eo quo uolebat adsequebatur.i.obtinebat tamen quod probaret.¶ Litteræ erant multæ & reconditæ.i.secretioris scientiæ.¶ Vis scilicet mouendi non erat:Igitur ego adhortabar eum ad eam.¶ Autem idest sed ipse ualet plurimum in excitando & acuendo:si laudes.i.si ipse laudet eum quem cohortere.i.quem ipse cohortetur.¶ Tu habes de caluo.s.poeta iudicium & cõsilium meũ.Consilium q̃ laudaui eum causa hortandi:iudicium q̃ æstimaui ualde bene de ingenio eius.¶ Reliquum est sup.ut prosequar profectiõẽ tuã amore.& ut expectem reditum tuum spe:& colam te absentem memoria:& leniam omne desiderium litteris:mittendis & accipiendis.¶ Velim sup.recordere tecum multum officia & studia tua in me:quæ scilicet studia & officia cũ liceat tibi obliuisci & nefas sit mihi obliuisci:tu nõ modo existimabis me uirũ bonum:uerum etiam iudicabis te amari plurimum a me. Vale. ASC.

VBE. Vide. Tironē libertū pp doctrinā fidēq; eius singularē Ci. ita dilexit ut filiū. Itaq; cū ex cilicia rediēs reliqsset eū in Achaia pp ualitudinē: ad eū nūc scribit: qd sibi uideaẽ de eius discessu: i quo uult eū uti cōsilio Curii Lysonis medici a quo curabaẽ. Deinde eū monet qūo facere debeat: ut ab eo sæpe literas accipiat. Cōmendat aūt uæhementer Curii erga eū diligētiā: hortaẽ postremo eū ut ualitudinē suā curet: oēs hæ epistolæ: quæ ad Tironē scribuntur humanitatis & suauitatis plene sunt: ut facile cognoscamus: quātiē Ci. fecerit. ¶ Thirei. nomen loci in græcia.

Depor/tare ¶ Xenomones. hospes meᵘ tirei. ¶ Firmior. ualidior. ¶ Deportaret. traduceret. ¶ Plane: ualde oino. ¶ Marionē seruū. ¶ Cum me ti. e. cum esses factus meliusculus: cum esses aliquātulū ualitudīe leuatus. ¶ Achastus. seruᵘ noster hunc reliquerat Ci. cū Tirone. ¶ Pertranseuntem. ad te uenientē. ¶ Illo. curio. ¶ Malo. sensus ē ponus uolo tarde te uidere sanū. q̄ cito infirmū. ¶ Profi/

Leucas ciscens: discedens. ¶ Leucade: leucas & insula est Cephaloniæ teste Ptolomæo: & promontorium epyri in sinu ambraciæ acarnanum.

ASC. Vide &c. Tironē libertū suū pp doctrinā fidēq; eius singularē Ci. ita dilexit ut filiū: quocirca cū ex Cilicia rediens reliquisset eū in Achaia pp ualetudinē: ad eum nūc scribit qd faciat & quomodo saluti suæ cōsulat dicens. ¶ Vide. i. animaduerte o Tyro: q̄ta suauitas sit in te. ¶ Nos fuimᵘ Thirei qui locus in græcia est: duas horas. i. dūtaxat per spacium duarū horarū & sup. Xenomenes hospes diligit te tam. i. tantopere: q̄. i. q̄topere aut quantū diligeret si uixerit. i. uitam egerit tecū. ¶ Is. s. hospes pollicitus est oia quæ essent opus tibi puto facturū. s. quæ pollicitus est. Placebat mihi si esses firmior ut deportares te Leucadē ad promontoriū illud Epiri: ut confirmares. i. firmū faceres te ibi plane. i. oino. ¶ Videbis quid placeat Curio quid Lysoni: quid medico. i. iis oibus qbus salutē tuā cōmendaui. ¶ Ego uolebā remittere ad te marionē: nomen est serui: quem mitteres ad me. cū esset tibi meliuscule. i. aliqñ meliᵘ: sed cogitaui Marionē posse adferre. s. ad me. unas literas: me autē expectare crebras. i. freq̄ntes: sup. literas a te. ¶ Vult dicere si misisset Marionem ut literas adferret dūmō unas haberet statī rediret nec Tiro alias scriberet donec iterum reuersus fuerit nūc aūt uult ut quoti[die] te noui nunc i per Acastum indageñ subdens. ¶ Igitur tu poteris sup. facere: & facies si diligis me ut Acastus alter seruus sit quotidie in portu. i. unde Romā nauigaẽ quia sup. multi erunt. s. in portu: qbus possis dare lr̄as recte. i. tuto qui perferuant libēter ad me equidem. i. ego quidē: neminē prætermittā. s. qn illi lr̄as dem: eūtē Patras. i. in eā urbē Achaię ubi tu es. ¶ Ego habeo oēm spem tui curādi in Curio: nihil potest fieri humaniᵘ illo. s. Curio. ¶ Sūt aūt diuersa noia Curiᵘ & Curio: hic est a nominatiuo Curius: cuiᵘ prima est breuis Iuuenalis. Qui curios simulant. Curio autē a Curia aut cura prima longa. Lucanus. Venali Curio lingua &c. nihil pōt fieri amantius nostri. i. quod nos magis amet. s. q̄ Curius Trade ei. i. fidei & custodiæ eius te totum. ¶ Malo uidere te ualētē: paulo. i. modico sup. serius: aut post q̄ uidere statim imbecillū. i. infirmum. ¶ Cura igitur nihil aliud nisi ut tu ualeas. i. sanus sis. ¶ Ego curabo cętera: uale etiā atq; etiā Dedi sup. has pficiscens idest dum proficiscerer: Leucade. i. ab eo promontorio Epiri: nisi forte loquatur de Leucade insula Cephaloniæ. Septimo Idus Nouembris.

VBE. Eptimum. scribit Ci. se & Qu fratrem & eius filium in ægypto uento detentos ualde sollicitos esse de ualitudine Tirōis: quem hortatur ut cum primum confirmatus sit: & nauigandi opportunitatem habuerit ad se ueniat: ostendiq; Tironem omnibus esse a quibus ipse Ci. amatur. Corcyra & Bu

Corcy/ra trothum ciuitates sunt epiri: sed Corcyra in corcyra insula quæ magna est: ut alibi diximus. Butrothum

Butro/thum uero est in Tesprotis.

M.T.C. Epistolarum Familiarium. Liber. XVI.

M.T.C. Et Cicero Tironi humanissi. & opt. S.P.D.

Ide quanta in te sit suauitas, duas horas Thirei fuimᵘ. Xēomenes hospes tam te diligit, q̄ si uixerit tecū. Is oia pollicitus est, q̄ tibi essēt opus factu rū puto, mihi placebat, si firmior eēs ut te Leucadem deportares ut ibi te plane cōfirmares. Videbis, Quid Curio, quia Lysoni quid medico placeat. Volebam ad te Marionē remittere quē cū meliuscule tibi eēt, ad me mitteres sed cogitaui unas literas Marionē adferre posse, me autem crebras expectare. Poteris igiẽ & facies, si me diligis ut quotidie sit Acastus in Portu. Multi erunt quibus recte literas dare possis, qui ad me libenter perferāt, equidem Patras euntem neminem pretermittā: Ego omnem spem tui diligenter curandi in Curio habeo, nihil pōt illo fieri humāius, nihil nostri amātius Ei te totum trade, malo te paulo ualētē, q̄ statim imbecillum uidere. Cura igitur nihil aliud: nisi ut tu ualeas, cætera ego curabo, etiam atq; etiam uale. Leucade proficiscens. Septimo idus nouembris.

M.T.C. Tironi. S.P.D.

Eptimum iam diem Corcyræ tenebamur. Quintus autem frater, & filius Butrothi

ASC. Eptimū &c. Scribit se & fratrē sollicitos de ualetudine Titonis. ¶ Ordo est Nos tenebamur Corcyræ. i. in eo oppido Corcyræ insulæ quæ est in Epiro. ¶ Aūt. i. sed: Quintus. s. Ci. frater. & filius etiā. M. Cicero sup. tenebantur a uentis Butrothi: idest in ea urbe epiri in thesprotis: iam. s. cū hæc scriberem diem septimum.

¶ Sollicit[i]

SOLLICITI .i.anxii. His enim uentis: ratio quare non mirabatur se accipisse ab eo litteras: quia nauigatio p uētos facilis erat ad eum: non autem ab eo. Is talibus. Sederemus. moraremur. VBB.

NOS scilicet omnes solliciti eramus .i.anxii: mirū in modū de ualitudine tua. Nec mirabamur nihil litterarū. sup. missum esse a te nauigatur enim his: idest huiusmodi uentis istuc: idest ad nos: aut ad te: nō istinc: idest a te: qui .s. uenti istinc flātes: si essent nos non sederemus: idest ociosi nauigationem expectaremus: Corcyræ cura igit & confirma te & cum poteris nauigare commode & per ualetudinem: & per tempus anni .i. ubi desieuerit hyems: ueni ad nos amantissimos tui. Nemo amat nos qui nō diligit te. Tu uenies chars & expectatus oibus. Cura ut uales etiā atq; etiā o Tiro noster. Vale. xv. Kalen. Nouemb. Corcyræ. ASC.

follicici eramus de tua ualetudine mirum in modum nec mirabamur nihil a te literarum: his enim uentis istuc non istinc nauigatur: qui si essent nos Corcyræ non sederemus. Cura igitur te: & confirma & cū commode & per ualetudinem: & per anni tempus nauigare poteris: ad nos amantissimos tui ueni. Nemo nos amat qui te nō diligit. Charus omnibus expectatusq; uenies. Cura ut ualeas: etiam atq; etiam Tiro noster. Vale. xv. klen. Nouemb. Corcyræ.

M.T.C. Tironi. S.P.D.

Cicero meus: & frater: & fris filius salutem dicunt. Paulo facilius putaui posse me ferre desyderium tui sed plane non fero: & q̄q̄ magni ad honorē nostrū interest: q̄primū ad urbē me uenire tamen peccasse mihi uideor: quia te discesserim. Sed quia tua uolūtas ea uidebatur esse: ut prorsus nisi confirmato corpore nolles nauigare approbaui tuū consiliū neq; nūc muto si tu in eadē es sētia. Sin autem postea, q̄ cibū cœpisti: uideris tibi me posse cōsequi tuū cōsiliū est. Marionem ad te eo misi, ut aut tecū ad me q̄primū ueniret: aut si tu morarere statim ad me rediret. Tu aūt hoc tibi persuade: si cōmodo ualetudinis tuæ fieri possit: nihil me malle quā te eē mecū. Sin aūt intelliges opus esse te Patris conualescēdi cā Paulū cōmorari nihil me malle, q̄ te ualere. Si statim nauigas: nos Leucade consequere. Sin te cōfirmare uis: & comites: & tēpestates: & nauem idoneam ut hēbas diligēter uidebis. Vnū illud mi Tiro uideto: si me amas ne te Marionis aduentus & hæ literæ moueāt: quod ualetudini tuæ maxime conducet: si feceris: maxime obtemperaris uoluntati meæ. Hæc pro tuo ingenio cōsidera. Nos ita te desyderamus ut amemus. Amor: ut ualentem uideamus hortatur: desyderium ut quāprimum illud igit potius. Cura ergo potissimum ut ualeas: de tuis innumerabilib' in me officiis erit hoc mihi gratissimū. Tertio Idus Nouemb. Val.

Icero meus. Ostendi. Cice. se dolere qd reliquerit Tironem: sed id fecit quia ita uoluit Tiro: qui dixit nolle nauigare: nisi esset oino cōfirmatus: hortatur autem eū: ut patris ualitudinis curandæ gratia commoretur si ei ita uidetur: nihil enim sibi gratius afferri posse eius ualitudine. Cicero meus. scilicet filius. Et frater & fratris filius: subaudi salutem dicunt. Ad urbem. Romam. Consilium. deliberationē. Postquam Cice. cœpisti: postquam cœpisti omedere: amiserat enim Tiro stomachum: cum Cice. illic esset: ut non posset comedere: sed postq̄ recuperauit stomachū: ita incipiat comedere: reliquit in eius deliberatione: utrū uelit ad se uenire. Morarere. moneres: ne uenires. Consequere. comprehēdes: inuenies. Nauem idoneam. cum uoles ad nos uenire. cōmoueant: perturbent. Conducet. utile erit. Obtēperaris: uoluntati meæ. Feceris. quod maxime uolo. Vi quamprimum. te ualentem uideamus. Hoc gratissimum. si curaueris ut ualeas. VBE. Cōducere

Paulo facilius &c. Ostendit se dolere q̄ d reliquerit Tironem sed id fecerat q̄a ita uoluit Tiro: qui noluit nauigare donec esset conualescens: unde hortatur ut Patris maneat dicēs. Ego putaui me posse ferre: idest pati: paulo facilius idest leuius & modestius desiderium tui: idest absentiam tuam: sed non fero plane: idest omnino. Et quamquam magni interest: idest facit & utile est ad honorem nostrum me uenire quamprimum: idest ualde cito: ad urbem .i. Romaꝫ tamen uideor mihi peccasse: qui idest q̄ discesserim a te: scilicet ægrotante. Sed quia uoluntas tua uidebatur eē ea: idest talis: ut nolles nauigare: nisi corpore: scilicet tuo: confirmato: idest corroborato prorsus: idest omnino & i omnem partem uersus aprobaui consilium tuum: scilicet ut illic maneres ego discederem. Neq; muto nunc: scilicet approbatiōem & sententiam meam si tu es in eadem sententia. Sinautem idest sed: si postquam cœpisti cibum: uideris posse consequi me: consilium est tuum: idest in deliberatione & prudentia tua: ut id facias quod expedire censeas. Ego misi Marionem: scilicet seruum: ad te: eo: idest propterea ut supp. ipse aut ueniret ad me tecum quamprimum: idest ualde cito: quoad inceptionem non enim penitus unum sunt: ualde cito facere & quamprimum: nam ualde cito proprie significat properanter & quasi citato cursu: quamprimum primo quoq; tempore etiam silente ut ægroto conuenit: aut ut rediret statim ad me si tu morarere. Tu autem persuade tibi hoc: si possit fieri sup. cum commodo ualetudinis tuæ me nihil malle: idest magis uelle q̄ te esse mecum. Sinautem. idest sed si intelliges opus esse causa conualescendi: idest ut conualescas te commemorari: Paulum Patris persuade tibi me nihil malle q̄ te ualere. Si nauigas statim consequere: idest offendes nos: scilicet adhuc: Leucade: idest in eo promontorio. Sin uis confirmare: idest firmiorem facere te: uidebis diligenter ut habeas & comitas idoneos: & tempestates idoneas. idest dispositionem aeris idoneam: & nauem idoneam. O mi Tiro: uideto. idest considerato illud unum: si amas me: ne aduent' Marionis & hæ litteræ moueant te. scilicet ad properandum quia si feceris quod conducit maxime ualetudini tuæ tu obtēperaris pro obtemperaueris maxime uoluntati meæ. Considera hæc pro ingenio tuo. i. iuxta mēsurā ingenii tui. Nos desideramus te ita ut amemus Amor hortatur ut uideamus ualentem: desiderium ut uideamus quamprimum. Igit illud: scilicet quod amor hortatur: potius sup. est: aut potius est faciendum. Ergo cura potissimū ut ualeas: duo pposuit: & hoc tertiū est unde potissimū dixit: ut primū sit uidere ualentē: secundū uidere q̄primū tertiū ualentē esse etiā si nō statim uiderit: hoc. s. officium tuum: erit mihi gratissimum de innumerabilibus officiis tuis in me. Tertio Idus Nouembris. ASC. Quam primū

VBE. Alucia On quæro. Testatur Ci. hac ep̃la: sicut reliquis amorẽ suũ erga Tironẽ: cuius ualitudinẽ sibi magnæ curæ eẽ õndit. ⁋ Affectus. pp ualitudinẽ tuã. ⁋ Aluciã. urbẽ epyri in sinu Ambraciæ acarnañ. T. Qu. pf. Dicit Cice. & ex quo loco & quo die dederit has litteras ad Tironẽ: deide hortat eũ ad curãdũ ualitudinẽ. ⁋ Nõdũ erat. c. nos: nondũ uenerat ubi eramus. Nõæ no. qntus dies Nouemb. ⁋ Suspenso. sollicito. ⁋ Scilicet. certe. ⁋ Oẽs. ego. Qu. frater & filii nr̃i. ⁋ Properaris. pparaueris. i. non acceleres. ⁋ Satis. i. existimabo me satis te quotidie uidere: si fueris sano corpore. ⁋ Tum. deinde. ⁋ Mea. scilicet causa: ut fruar utilitatibus tuis.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

 On quæro ad te nec libet scribere quo animo sim affectus tantum scribo & tibi : & mihi maxime uoluptati fore, si te firmum quam primũ uidero. Tertio die abs te ad Alyziã accesseramus, is locus est citra Leucadẽ stadia .cxx. leucade aut teipsũ aut tuas literas Marione putabã me accepturũ. Quãtũ me diligis: tãtũ fac ut ualeas uel q̃tũ te a me scis diligi: Nonis Nouẽb. Alyza. Val.

ASC. NOn quæro &c. Rursus amorem suum in Tyronem ostendit. Monẽdo u: saluti suæ quæ sibi charissima est cõsulat: ut quãprimum uenire possit dicens. ⁋ Ego nõ quæro nec libet scribere ad te quo. i. quali animo sim affectus. tm̃ idest: dũtaxat scribo: fore. i. futurũ maxime uoluptati & ubi & mihi si uidero q̃primum. i. statim te firmũ. i. ualẽtẽ & fortem. ⁋ Nos adcesseramus tertio die abs te. idest postq̃ discesseramus ad te: ad Alyziã. ⁋ Is locus ẽ citra Leucadem. s. pmontoriũ epiri: stadia. cxx. ⁋ Ego putabã me accepturũ Leucade. i. cũ eẽm Leucade: aut teipm aut lr̃as tuas a Mariõe. i. q̃s marioni dederis. Quantũ diligis me tm̃ fac ut ualeas: uel q̃tũ scis te diligi a me. Nonis Nouẽb. Alyzia. i. ex eo loco. Vale.

M.T.C.&.Q.F.&.Q.Fi.Tironi.S.

 Os apud alyziam, ex quo loco tibi literas ãte dederamus unum diem commorati sumus, q Quin. nos consecuturus non erat. Is dies fuit Nonæ Nouembris. Inde ante lucem proficiscẽtes ante diẽ octauo idus Nouẽbris has literas dedimus. Tu si nos omneis amas, & præcipue me magistrum tuum: cõfirma te. Ego ualde suspẽso animo expecto te primum scilicet. Deinde Marionem: cum tuis literis. Omnes cupimus ego in primis quãprimũ te uidere sed mi Tiro ualentem. Quare nihil pperaris satis quotidie uidero si ualebis. Vtilitatib' tuis possũ carere, te ualere tua causa primum uolo, tum mea mi Tiro. Vale.

ASC. NOs &c. Iterum amãter scribit nauigationem suã: & mouet ut Tiro aut scribat aut q̃primũ incolumis redeat. ⁋ Ordo est. Nos cõmorati sumus unũ diem apud Alyziã: sunt qui Aludam scribant: ex quo loco nos dederamus tibi literas antea: q. i. quia Quintus frater. s. meus non erat consecuturus. i. optenturus sequẽndo nos. ⁋ Is dies erat Nonæ Nouẽbris. ⁋ Nos pficiscentes inde añ lucẽ dedimus has literas octauo idus Nouemb. ante diẽ. i. priusq̃ diesceret: non posse1 dici ante diẽ octauũ idus q a is dies qui ante est nonæ fuit. ⁋ Tu si amas nos oẽs: & præcipue me magistrũ tuũ. s. in literis nõ dicit patronũ. ne seruitutis moneret: cõfirma te. ⁋ Ego expecto animo ualde suspenso. i. anxio & incerto pmũ. s. te deide Marionẽ. s. seruum cum literis tuis. ⁋ Nos omnes cupimus & ego in primis uidere te q̃primum: sed o mi Tiro cupimus uidere ualentẽ. ⁋ Quare nihil properaris. i. properaueris: ego uidero te satis quotidie. i. quoq die aut satis cito: si ualebis. ⁋ Ego possum carere utilitatibus tuis. i. quas mihi faceres : ego uolo te ualere o mi Tiro primũ cã tua. i. pp bonũ tuũ: tũ. i. deinde mea. i. pp utilitatem meã. Vale.

M.T.C.&.Q.F.&.Q.Fi.Tironi.S.

VArie sum affectus tuis literis : ualde priore pagina perturbatus paulum altera recreatus. Quare nunc quidem non dubito quin quo plãe ualeas te neque nauigationi neque uiæ cõmittas. Satis enim te mature uidero, si plane confirmatum uideto. De medico & tu bñ existimari scribis & ego sic audio. Sed plane curationes eius non pbo. Ius enim tibi dãdũ nõ fuit: cũ κακοστομαχος esses: sed tñ & ad illũ scripsi accurate: & ad Lysonẽ. Ad Curiũ uero suauissimum hominem: & summi officii: summeq humanitatis multa scripsi. In his etiã ut si tibi uideret te ad se transferret. Lyso enim nr̃ uereor ne negligentior sit

VBE. QVod Ci. hæc ep̃la tota est plena suauitatis & amoris: i q̃ Ci. oñdit q̃tã curã hẽat de ualitudine tironis: cui ɔsulit & qũo agẽdũ sit cũ medico: & qũo eũ nauigãdũ. & deniq hortat eũ curãdũ ualitudinẽ: sicut i oibus fere ep̃lis. ⁋ Priore pa. dbuerat. n. h in ep̃la tironis ad ci. ipleuisse duas paginas in q̃rũ pria scripserat de grauitate ualitudinis suę: i altera de cura ualitudis & spe salutis. Itaq ci. dicit priore pagia a se pturbatũ altera recreatũ. ⁋ Nũc nõ du. qa uideo p literas tuas tibi curæ eẽ ut confirmeris & bñ ualeas. ⁋ Quo. ut. ⁋ Viæ. itineri. ⁋ Bñ exi. bonã eẽ opinionẽ. ⁋ Curatiõe: mõus curãdi & bñ: qa curatio

Curatio pprie ẽ medicoꝝ. ⁋ Ius. repñẽdit medicũ: q dederit ius ipsi tironi laborãdi ex stomacho. cũ eũ maxĩe ab'ligdus & sine substãtia debilitet. ⁋ κακοστομαχος. i. malo & debilitato stomacho. ⁋ Illũ. medicũ cui te ɔmẽdaui Lysonẽ amicũ nr̃m. ⁋ Ad se. domũ suam.

ASC. Arie &c. Tota hæc epistola suauitatis & amoris Ciceronis in Tironẽ libertum suũ plena est: Ostendit autem quid eũ medico pro salute sua faciat. ⁋ Ordo est. Ego sum adfectus idest dispositus uariæ: idest diuersimode literis tuis: perturbatus ualde priore pagina: recreatus paulum idest modicũ altera. ⁋ Quare ego nõ dubito quidem. i. saltem nunc: quin quo. i. ut: aut quo adualeas plane. i. omnino: neq committas te nauigationi neq uiæ. ⁋ Ego enim uidero te satis mature. s. cito: si uidero plane ɔfirmatũ. ⁋ Tu. & idest simul scribis bene existimari. i. iudicari de medico & ego audio sic. ⁋ Sed ego plane non probo curationes eius. ⁋ Ius enim. i. succus frigidus: ñ fuit dãdũ tibi cũ eẽs κακοστομαχος i. mali stomachi & difficilis digestionis. sed tamen ego scripsi accurate & ad illũ & ad Lysonẽ. s. amicũ. ⁋ Vero p sed: ego scripsi multa ad Curiũ hoĩem suauissimum & summi officii: idest debiti obsequii & summæ humanitatis idest mansuetudinis & beneuolentiæ. ⁋ Et sup. scripsi in his idest inter hæc multa: ut si uideretur tibi scilicet utile: ipse transferret te ad se idest in domum suam. ⁋ Vereor enim ne Lyso noster sit neglegentior: scilicet in te curando & fouẽdo.

⁋ Primum

VBE. ¶PRIMVM. duo argumēta affert negligētię:& qa oēs græci sunt negligētes:qa lřis suis nōq̄ rescripsit. ¶ Laudes. di cis eū eē diligētē:& officiosum. ¶ Ne par. sum. ne ipēsam respicias. ¶ Innumerabilia. ostēdit se anteponere salutē Tironis oibus utilitatibus q̄s ab eo uel acceperit:uel accepturus sit. ¶ Domestica:circa rē familiarē:discurrit. n. p q̄dā eius officia. ¶ Forensia. in foro mihi prestita. ¶ Vrbana:in ur. roma. ¶ Prouincia. in puincia:cū essem in cilicia. ¶ Oia ui. i. facies mihi maiora omnibus supradictis. ¶ Ego. p. ortatur Tironem ut si ei uidetur nauiget cum Mescinio q̄store:cuius humanitatem laudat & beniuolentiam erga Tironē. ¶ Bellissi. optime. ¶ Decursurū. nauigaturū. ¶ Cōsuli. prouidero. ¶ Laboro. curo. ¶ Tumul. est cu. s. te ualere. ¶ Adhuc. usq; ad hoc tēpus. ¶ Dū mi nul. loco de ēē uis:dū magnæ cur habes res meas:& eas diligētissime uis curare. ¶ Oia. negocia. ¶ Depone. omitte. ¶ Serui:indulge. ¶ Lepta. de quo uidimus li iiii. qui fuerat i prouicia cū Ci. pfectus fabrorū. ¶ Etoēs. tibi salutē dicunt.

Primum quia omnes græci deinde quod cum a me literas accepisset, mihi nullas remisit. Sed cum tu laudas. Tu igitur quid faciendum sit iudicabis. Illud mi Tiro te rogo sumptui ne parcas ulla in re:qua ad ualitudinē opus. Scripsi ad Curium. Quod dixisses daret medico:ipsi puto aliquid dandum esse quo sit studiosior. Innumerabilia tua sunt in me officia:domestica:forensia:urbana:prouincialia:in re priuata:in republi. in studiis:in literis nostris. Omnia uiceris:si (ut spero) te ualidū uidero. Ego puto te bellissime si recte erit, cum quæstore Mescino decursurum, non in humanis est, teq; ut mihi uisus est, diligit, & cum ualetudini tuæ diligentissime cōsulueris, tum mi Tiro cōsulito nauigationi, nulla in re iā te festinare uolo nihil:laboro:nisi ut saluus sis. Sic habeto mi Tiro neminem esse:qui me amet:quin idem te amet. Tu cū tua:& mea maxime interest te ualere:tum multis est curæ:adhuc dum mihi nullo loco deesse uis:nunquam te cōfirmare potuisti:Nūc te nihil impedit omnia depone. corpori serui. q̄tam diligētiam in ualetudinem tuam contuleris:tāti me fieri a te iudicabo. Vale mi Tiro. uale & salue. Lepta tibi salutem dicit. & omnes uale. vi. idus Nouemb. Leucade.

ASC. ¶PRIMVM quia omnes græci sup. sūt iofficiosi:& multa pollicentes & parum facientes:deinde quod cū accepisset literas a me:nullas rēisit mihi. ¶ Sed tu laudas eum. Tu igitur iudicabis quid sit faciēdum o mi Tiro ego rogo te illud:ne parcas sūptui in ulla re qua op⁹ sit ad ualetudinē. s. tuā. ¶ Scripsi ad Curiū sup. ut daret medico supp. id mercedis qd̄ dixisses. s. illi dādū ¶ Ego puto aliqd dandū ipsi. s. medico. quo. i. aut pp quod sit studiosior. ¶ Officia tua in me sunt innumerabilia:domestica forēsia urbana puicialia. i. ipēsa. domi foro:in urbe:i puicia:in re priuata. i rep. i studiis. i lřis nřis. ¶ Tu uiceris. supaueris oia. s. officia:si uidero tui spo. s. me uisurū. te ualidū. ¶ Ego puto te decursum. i. celeri nauigatiōe uēturū:bellissime. i. cōmodissime cū q̄stor Mescinio si erit recte. i. psper tibi Sup. nō ē inhumanus & diligit te ut uisus est mihi. ¶ Et o mi Tiro cum cōsulueris. i. opem tuleris & pspexeris diligentissime ualetudini tuæ: tum. i. tūc multomagis cōsulito nauigationi. ¶ Ego nulla. i. non ulla:non uolo te festinare iā nulla re:nihil laboro. i. laboriose prætendo nisi ut sis saluus. ¶ O mi Tiro habeto. i. firmiter teneto sic. ¶ Neminem esse qui amet me:quin idē amet te. ¶ Tu:cum. s. sit ita:q; te ualere interest maxime tua & mea:tum ē multis curæ dū adhuc nullo loco uis deesse mihi unquam potuisti te confirmare. i. firmum efficere. ¶ Nihil impedit nūc te:depone omnia serui. i. indulge corpori:ego iudicabo me fieri tanti a te quantam diligentiam contuleris in ualetudinem tuam. Vale &c. inculcatio ad factum exprimens. ¶ Lepta qui fuerat in Cilicia cum Cicerone præfectus fabiorum &c.

M. T. & C. & Qq. & Q. Fil. Tironi. S.

Tertiam ad te hanc epl'am scripsi eodem die magis instituti mei tenēdi causa:qa nactus eram:cui darem:q̄ q; haberem:quid scriberem. Igitur q̄tum me diligis:tātū adhibe in te diligentiæ. Ad tua innūerabilia in me officia:adde hoc qd̄ mihi erit gratissimum omniū. Cum ualetudinis rationē:ut spero:habueris:habeto etiā nauigatiōis. In Italiā eūtib⁹ oib⁹ ad me literas dabis:ut ego eūtē Patras neminem prætermitto. Cura:te mi Tiro quando non contigit:ut simul nauigares:nihil est qd̄ festines, nec quicquā cures:nisi ut ualeas:etiam atq; etiam uale. Septimo idus nouemb. Actio uesperi.

VBE. Tertiam. Eodem fere argumento: quo superioribus epistolis hortatur Cice. Tironem ad ualitudinem curandam: & ad consulendum nauigationi: ne festinet nimium:quando non potuit cum ipso Cicerōe. nauigar. ¶ Tenendi. i. seruādi incepti mei ut crebro accipias a me epistolas. ¶ Igitur il. s. scribam:quæ superioribus aliis epistolis. ¶ Quantum me di. hanc. n. s. tertiam dixit Cice. supra epistola. iiii. & vii. quæ præcedit hanc. ¶ Adde. h. u. diligentiam adhibeas ad ualetudinem tuam. ¶ Cum ua. sic in præcedenti epistola & cum ualitudini diligētissime consulueris:tu mi Tiro consulito nauigatiōi. ¶ Vt. sicut ¶ Neminem prætermitto. cui non dem ad te literas. ¶ Euntem. p. uenientem patras ubi tu es. ¶ Actio. urbs est epyri in sinu Ambraciæ acarnanum & promontorium:a quo nō procul uictus est. M. Anto. cum cleopatra ab Augusto. Actiū

ASC. Ertiā &c. Eodē fere argumēto quo i supiorib⁹ epistolis hortat Cice. Tyronē ad ualetudinē curandam & ad consulendum nauigationi dicens. ¶ Ego scripsi iā ad te tertiam epistolā eodem die magis cā tenēdi instituti. i. moris ac ppositi mei qa nactus erā cui darē q̄ q; haberē qd scriberē. ¶ Igit quantum diligis me:tātum diligētiæ adhibe. i. cōfer in te. ¶ Adde ad innumerabilia officia tua in me. hoc. s. ut in te adhibeas tātū diligentiæ. quod erit mihi gratissimū omniū. ¶ Cum habueris rōnē. i. curam & respectū ualetudinis. s. tuę:habeto etiam sup. rōnem nauigatiōis. s. ut recte fiat. ¶ Tu dabis omnibus euntib⁹ in Italiam:literas ad me:ut ego neminē prętermitto euntem Patras. i. in eā urbem ubi tu es. s. quin ei literas dem. ¶ Cura cur a te o mi. Tiro:quando. i. quoniam non contigit. i. non est datū ut nauigares simul. i. una mecū nihil est q. i. nulla est:causa cur festines:nec cures quicq̄ nisi ut ualeas. ¶ Etiam atq; etiam. Vale. Actio. i. ab ea urbe epiri aut ad illud promontorium ante quod Augustus & Agrippa uicerunt Antonium & Cleopatram. Septimo Idus Nouembris uesperi idest tempore uespertino.

VBE. MAgnæ. Ostēdit Ci. q̄tę solicitudini sibi sit ualitudo Tironis: cuius absētis desiderio se uehemēter moueri dicit. ll. cet itelligat ualitudinē eius diuturnā fore: sed tñ sine piculo: deide mōet ne nauiget p hyemē cū frigus ualde noceat macilēns q̄lis ipse p ægritudinē factus erat. Postrēo adiurat p eius erga se amorē ut det operā: ut ualeat. Qui ue. s. istinc ubi tu es. ακινδυνα. sine piculo μεν qdē κιν δυνευω: picitor a uero dictio ē: negatiua uel priuatiua apud græcos. χρονιωτερα δε. diuturniora aūt. χρονιος diuturnus & χρονος a quo cōpatiuū h̄ deductū ē. Cō solanōe. Q d de te sine piculo eē itelligo. Si diu. h est cā sollicitudis. Desideiādo. q̄to ergo magis sentiremus si esses pñs. Per hye. p ips hyemis. Explorate. cōsiderate & cum magna diligētia ut hēas nauē idoneā bonos comites: & nauicularīū nō nimis festināte. Nedum multominus. Abeē ab. i. e. uitare frigus: & iniuriā hyemis: ψυχος δε frigus aūt λεπτω το macilēto: χροτι corpori: πολεμιωταρον inimicissimū. Inquit Eur. ut maior sit fides huic sniæ ex Euripide sumptam dicit. Singulare. q nō nisi ab hoie fido amittūtur. dicit ergo se eius uersibus hr̄e fidem tanq̄ testimonius.

Explorate

Nedum

C.Tironi.S.

MAgnæ nobis est sollicitudini ualetudo tua Nā tametsi qui ueniūt ακινδυναμεν χρονιωτερα δε nunciant tamen in magna consolatione ingens est solicitudo: si diutius a nobis absuturus est is: cuius usum: & suauitatem desiderando sentimus. Attamen q̄q̄ uidere te tota cogitatione cupio tamen te penitus rogo: ne tam longe nauigatiōi & uiæ: per hyemem, nisi bene firmum committas, neue nauiges nisi explorato. Vix in ipsis tectis & oppidis frigus infirma ualetudine uitatur, nedum in mari, & uia sit facile abesse ab iniuria temporis. ψυχος δε τω λεπτω χρωτι πολεμιωτατον, inquit Euripides cui tu quantum credas, nescio. Ego certe singulos eius uersus, singula eius testimonia puto. Effice (si me diligis) ut ualeas: & ut ad nos firmus, & ualeas q̄primum uenias. Ama nos, & uale. Qu. frater tibi salutem plurimam dicit.

ASC. MAgnæ no. &c. Ostēdit q̄tę solicitudini sibi sit ualetudo Tironis: cuius absētis desiderio se uehemēter moueri dicit. Ordo ē. Valetudo tua ē nobis magnæ solicitudini. Nā tametsi q ueniūt. s. Patris: nūciāt men. i. qdē ακινδυνα. s. piculo carētia: δε. i. āt χρονιωτερα. i. lōgioris tpis seu diuturniora sup. eē nūc nauigādi negocia: tñ ingēs sollicitudo ē i magna cōsolatiōe q sine piculo sint: si is ē diutinus absuturus a nobis. Loqt de Tirone: cuius usum. i. utilitate & suauitatē sentim⁹. s. p imaginationē desiderādo. Attamē q̄q̄ cupio tota cogitatiōe uidere te tñ rogo penit⁹: ne cōmittas te p totā hyemē longæ nauigatiōi & uiæ nisi bñ firmū: neue. i. uel ne nauiges nisi explorato. s. mari. Frigus uix uitat i ipsis tectis & oppidis i ualetudie sup. eute īfirma: nedū. i. ne dicā q sit facile: abesse ab iniuria tpis i mari & uia. Vbi notādū nedū pōi cū una negatiōe negatiue. ψυχος psycos. i. frigus. δε. i. āt λεπτω. i. macilēto χροτι. i. corpori: sup. eē. i. est πολεμιωτατον inimicissimū aut maxie hostile: inquit Euripides cui. i. Euripidi: nescio q̄tū tu credas. Ego certe puto singulos uersus eius singula testimōia eius. i. ex ei iudicio plenos: ut q̄ sui au testimōia dam⁹ q uera iudicam⁹ dicim⁹. Effice si diligis me ut ualeas: & ut uenias ad nos q̄primū. i. in eo aut primo quoq tēpore firmus & uales. Ama nos & Vale. Quintus frater. i. meus dicit tibi plurimā salutem.

VBE. NOs a te. Exponit Ci. oēm rōnē suæ nauigatiōis & uiæ Brundusium usq ex quo dte discessit a Tirōe: deide eū hortat ad curādā ualitudiē: postremo ut sit caut⁹ i nauigando: & si possit nauiget cum Mescinio pretore. sin minus nauiget cum aliquo: cuius respectum hēat rector nauis ad nauigandū moderate. Leucadem. de noib⁹ horum locorum diximus supra: & in hoc libro & in aliis. Hidrūtē. oppidum i finibus Italiæ qd Stra. appellat urbiculam. Ludibundi. ludentes. i. cum uoluptate: hoc molestia nauigatiōis. In oppidū: Brūdusiū.

Hidro

Ludibūdus

M.T.C.&.Qu. Tironi.S.P.D.

NOs a te: ut scis, discessimus ad. iiii. no. Nouēbris. Leucadē uenimus, ad. viii. idus, No. ad. vii. Actiū, ibi morati sumus. Inde. ad. v. idus Corcyram bellissime nauigauim⁹, Corcyræ fuim⁹ usq ad decimūsextū kalē. Decēb. tēpestatibus retenti. ad. xii. kalē. Decēb. in portū Corcyreorum, ad Cassodē stadia. cxx. processimus, ibi retentis uentis fuimus usq ad. ix. Kalen. Interea qui cupide pfecti sunt multi naufragia feceruñt: nos eo die cœnati soluimus. Inde austro lenissimo: cœlo sereno: nocte illa: & die postero in Italiā ad Hydruntem ludibundi peruenimus, eodēq uento postridie id erat. vii. kalē. Decemb. hora. iiii. Brundusiū uenimus: eodēq tpe simul nobiscū in oppidū introiit Terētia. quæ te facit plurimi. Ad quintū kalen. Decēb. seruus. C. Planci Brūdusii, tandē aliquando mihi a te expectatissimas literas reddidit, datas idibus nouemb. q̄ me molestia ualde

ASC. NOs &c. Exponit oēm rōnem suæ nauigatiōnis & uiæ. Brundusiū usq: deide hortatur ad ualetudine curandā & ut cautus sit in nauigando cum Mescinio si pōt. Ordo ē. Nos discessimus a te ut scis: ad. iiii. Nonas Nouemb. nos uenim⁹ Leucadē. i. ad eam ptē Epiri ad. viii. Idus. Nouemb. & uenius actiū. i. ad illud oppidū seu pmōtoriū Epiri ad. vii. s. Idus Nouē. nos morati sum⁹ ibi. inde nauigam⁹ bellissime Corcyrā ad. v. Idus Fuim⁹ Corcyrę usq ad. xvi. Kal. Decē. retēti tēpestatibus. i. uētis aduersis & pcessimus ad duodecimū kalē. Decē. i portū Corcyreorū ad Cassodē: locus ē iuxta portū: stadia cētū uiginti. Nos retenti uentis sumus ibi usq ad. ix. kalen. s. Decēb. Interea multi qui profecti sunt. i. discesserunt cupide. i. nimis cito pp cupiditatem fecerūt naufragia: nos cœnati eo die. s. ix. kalē. soluimus. s. te. retinacula nauium. i. discessimus nauigio: inde peruenimus ludibūdi. i. adsidue ludētes: austro. s. uēto lenissimo cœlo sup. ente sereno: illa nocte & die postero i Italiam ad Hydrūtem oppidum in finibus Italiæ quod Stra. appellat urbiculam retinet tñ priscum nomē & paucos adhuc ānos e: Turcis receptū. & uenimus eodē uēto. s. austro: postridie: id erat. vii. kalen. Decē. hora. iiii. Brūdusiū: opidū illud cū portu Italiæ. & Terētia. s. uxor: introiit eodē tpe nobiscū i oppidū: q. s. Terentia: facit. i. æstimat te: plurimi. Seruus Cn. Planci reddidit mihi tādē: aliqñ: ad. v. kalē. Decēb. oia tepeit tādē: aliqñ: ad. v. kalē. &c. ut desideriū sui uim explicet. Brūdusii literas a te. i. acceptas: expectatissimas. s. mihi datas. i. a te: Idibus Nouembris: quæ. s. literæ.

¶LEVA Verũt: quia scribebas spẽ esse de salute: & te sc͠m meliusculũ. ¶ Oino. penitus. ¶ Liberassent. affirmãtes te bene ualidũ & firmũ factũ eẽ. ¶ Ascalpo. q erat patrẽsis: ut uidimus supra & medicus ut in illa ep̃la. Ascalpone patrẽsi medico utor ualde familiariter. ¶ Prudentiã. in te regẽdo. ¶ Tẽperantiã. i. uictu. ¶ Symphoniã Ly. intelligimus Tyronẽ inuitatũ eẽ a Lysone ad aliquos cãtus & delectationes musicas q̃ ei obfuerunt. Symphoniã aũt posuit p tota celebritate: q̃ fecit Lyso: quia ea celebritas maxime cantu musico fuisset decorata. ¶ In quar. ebdomada: q̃ esses iã liber a febri. ũ uitasses illã symphoniã. ¶ Qñ. qm̃. ¶ Pudori. t. i. qm̃ uoluisti potius ob uerecũdiã ei obsequi cõsulere ualitudini tuæ: nam Tiro licet ægrotus nõ ausus ẽ negare Lysoni. ¶ Cura reli. i. cura saltẽ ut nũc confirmeris. ¶ Me cui. i. sensus coniungiẽ cũ superiori: misi curio me cui iussisset. s. curare: ut relinquerẽ tibi equũ Brũdusii curaturũ: ut relinquaẽ: legendũ est relinqui & nõ relinqui: & ẽ ordo misi Curio me cui iussisset curaturũ equũ relinqui tibi Brũdusii. i. ut tibi reliquaẽ. ¶ Ex cal. ianua. i. creatione magistratuũ: q calen. ianu. fiunt ut alio loco diximus. Naso primo fastorũ. Iamq; noui ꝑerant faces noua purpura fulget. Et noua conspicuũ pondera sentit ebur. ¶ Modice. ne nimium imisceam⁹ nos iis tumultibus. ¶ Quæstus. lucri. ¶ Difficile. periculosum a patris ad italia usq;. ¶ Honesto. honorifice. ¶ Auctoritate. dignitate. ¶ Moueaẽ. ut nauiget moderate: & interdum petat potius. ¶ Naucularius. rector nauis sicut carrucarius rector carrucæ: & essedarius rector essedi: sunt aũt carruca & eẽ. dum genera uehiculorum sed essedum gallicum est ut sæpius diximus. ¶ Oia te ha. i. in oibus mihi satisfeceris. VBE. Symphoniã Quando Naucularius Carrucarius Essedarius

leuarunt: utinam omnino liberassent. Sed tñ Asclapo medicus plane cõfirmat propediem te ualentẽ fore. Nunc quidem ego te hortor: ut oẽm diligẽtiã ad hibeas ad conualescendum: tuã prudentiã: temperãtiã amorẽ erga me noui. Scio te omnia factur ũ: ut nobiscũ q̃primũ sis. Sed tamẽ ita uelim ut ne quid propteres Symphoniã Lysonis uelim uitasses ne in quartam hebdomadã incideres. Sed qñ pudori tuo maluisti obseq: q̃ ualetudini: reliqua cura. Curio misi ut medico honos haberetur: & tibi daret qđ opus eẽt me cui iussisset curaturũ equũ: & mulũ Brũdusii tibi reliq. Romæ uereor ne ex kal. Ianuarii magni tumulus sint. Nos agemus omnia modice. Reliquum est ut te hoc rogem & a te petam: ne temere nauiges. Solẽt nautæ festinare quæstus sui causa. Cautus sis mi Tiro, Mare magnum: & difficile tibi restat. Si poteris cũ Mescinio caute is solet nauigare. Si minus cum honesto aliquo homine: cuius auctoritate naucularius moueatur: In hoc oẽm diligẽtiã adhibueris: teq; nobis incolumen feceris: omnia a te habebo. Etiam atq; etiam noster Tiro uale. Medico, Curio, Lysoni de te scripsi diligentissime. Vale. Salue.

¶LEVARVNT pro leuauerunt. i. deonerauerũt me ualde molestia scilicet animi: utinã liberassent me oino. ¶ Sed tamen Asclapo medicus: confirmat. i. adserit plane te fore propediẽ ualẽtem. i. fortẽ & sanũ. ¶ Quidem. i. certe aut præcipue nunc adhortor te ut habeas omnem diligentiam ad conualescẽdũ. ¶ Ego noui prudentiã tuam: temperãtiam: & sup. amorẽ. s. tuũ erga me. ¶ Scio te facturũ omnia. s. quæ scã oporteat: ut sis q̃primũ. i. ualde cito: nobiscũ. ¶ Velim sup. ut: uitasses Symphoniam. i. concentum & cætera oblectamenta Lysonis. i. ad quæ Lyso te inuitauit & induxit: ne incideres in quartam hebdomadã. i. quartũ septenariũ. s. dieꝝ a febri numerũ hoc est ut opinor in eam febris speciẽ quam quarta: nam uocant: de qua in sequenti epistola. ¶ Sed quoniam maluisti obsequi pudori tuo: non audendo refragari petitioni Lysonis: q̃ ualetudini: scilicet bonæ: hoc est sospitati: cura reliqua: idest quæ reliqua sunt: ne scilicet in grauiorẽ morborum recidas. ¶ Ego misi: idest per epistolam significaui curio ut honos haberetur medico: & daret tibi quod opus esset: scilicet hẽre & supp. misi: idest significaui me curaturum supp. reddere cui iussisset: scilicet reddere. ¶ Ego reliqui tibi: idest ad usum tuum Brundusii: equum: & mulum: scilicet ut eis in reditu utaris. ¶ Ego uereor ne magni tumultus: scilicet ciuiles: sint Romæ ex kalendis Ianuarii. idest ex senatusconsultis quæ tunc fient. ¶ Nos agemus omnia modice: ne scilicet alteri partium inuisi simus. ¶ Reliquum est ut rogem te hoc & petam a te ne nauiges temere: idest consulte. ¶ Nautæ solent festinare: idest anq̃ bona sit tempestas soluere: causa quæstus: idest lucri sui. ¶ O mi Tiro sis cautus. ¶ Mare magnũ & difficile restat tibi: scilicet adhuc nauigandum. ¶ Si poteris supple nauigare cum Mescinio: scilicet quæstore: supple nauiga cũ eo: qa is solet nauigare caute. ¶ Si minus: idest si non poteris supple nauigare cum eo: nauiga cum aliquo homine honesto cuius auctoritate naucularius: idest gubernator nauis moueatur. ¶ Si tu adhibuens omnem diligentiam in hoc: & feceris te incolumen nobis: ego habebo a te omnia: scilicet quæ peto. ¶ O noster Tiro Vale etiam atq; ẽt. ¶ Ego scripsi diligentissime de te Medico, Curio & Lysoni. Vale & Salue. ASC.

M.T.C. Teren. Tullia. Qq. & Qq. Fi. Tirõi. S.P.D.

Etsi oportunitatẽ opæ tuæ oĩbus locis desidero, Etñ non tã mea quã tua cã doleo te non ualere. Sed quando in quartanam cõuersa uis ẽ morbi (sic eñi scribit Curi⁹) Spero te diligẽtia adhibita ita

Etsi oportunitatem. Primum Cic. dicit se magis laborare de ualitudine Tirõis ei⁹ causa q̃ sua: deinde eum hortatur ad ipsã ualitudinem curandã quæ conuersa erat in febrem quartanam. Postea uero exponit quemadmodum aduenit Romam in initiis bellorũ ciuiliũ: & breuiter percurrit causas & motum & apparatum ipsorum bellorum. Postremo triumphum sibi a senatu postulatum: dilatumq; causa Lentuli cõsulis. se autẽ nõ instanter petere: ex quo magnã se adeptam auctoritatẽ modestiæ suæ: & in descriptiõe regionũ Italiæ: q̃ assignatæ esset unicuiq; defẽdẽdæ se elegisse sibi capuã. ¶ Opportunitatẽ. ualetatẽ & cõmoditatẽ. ¶ Vis magnitudo. furor. VBE. Opportunitas. Vis

Etsi oportuni &c. Primum dicit se magis laborare de ualetudine. Tironis eius causa q̃ sua: deinde: iterum hortatur ad curandam ualetudinem quæ in febrem quartanam conuersa erat. Postea dicit se offendisse bella ciuilia Romæ triumphumq; suum dilatum causa Lentuli consulis. ¶ Ordo est. Et idest quamquam ego desidero in omnibus locis oportunitatem: idest commoditatem tempestiuam: operæ idest operationis diligentis tuæ: tamen doleo non tam: idest tantopere causa mea q̃ idest quantopere causa tua. ¶ Sed quando idest quoniam uis: idest uiolentia morbi conuersa est in quartanam scilicet febrem. Sic enim Curius scribit. ¶ Spero diligentia adhibita: idest postquam diligentia erit adhibita te fore idest futurum. ASC.

VBE. ¶ ETIAM fir. q̃a quartanæ licet diuturnę sint nõ tñ periculosæ sunt. ¶ Ex. d. nõ. q̃a a nobis abfis. ¶ Modestiã nau. ɔmotõis stomachi & uomitus: q̃ solet fieri pp nauigationẽ. ¶ Proditũ exitũ a ciuibus Romanis. ¶ Flãmã. icendiũ. ¶ Vel po. bel. q̃a iã erãt arma parata. ¶ Mederi. remediũ afferre. ¶ Ex ut. Cæ. & Põ. ¶ Amicus no. q̃ erat amicus nr. ¶ Mis ces. q̃a nõ decernebant tibi: q̃ ipse petebat: q̃ uidebunt ptim i seq̃nti ep̃la: & nõ referamus nũc historiã: scribũt Plu. i uita Cæ. Appia. li ii. Sue. Trãquillus i uita Cæ. ¶ Exercitũ quẽ uidebat deponere. ¶ Prouinciã. galliã. ¶ Curio. tri. ple. q̃ cũ eẽt primũ Cæ. inimicissimus: ut alio loco diximus grãdi ære alieno pssus a Cæ. liberatus: & pecũia adiutus ei amicissi mus factus est. ¶ Antonius & Qu. Cas. tribuni ple. ¶ Nulla ui ex. atq; ɔtra Appianus sic inq̃t. Consules Marcellus & Lẽtulus Anto. & Cassiũ senatu excede re iperant: ne in tribunatu assidentes quicq̃ acerbius ab ullo patiant. ¶ Eã. ob rẽ An. e tribunali iratus di scendit &c. ¶ Profecti erãt. Rauẽnã. ¶ Consulibus. C. Mar. & Lẽ. erat adr is. C. M. quẽ pcedẽti libro cõ sulẽ factũ fuisse gratulatus fuerat Ci. nõ frater germa nus sed frater p̃ uelis. i. cõsanguineus. M. Mar. q̃ su periore anno ɔsul fuerat. ¶ Ne qd de. erãt uerba: qui bus utebat senatus ad cõsulendũ utilitati reip. ¶ Pa ratiorẽ du. q̃ nunc est Cæsar. q. d. furiosiorem q̃ unq̃ fuerit Catilia ¶ Ex hac pte. reip. ¶ Sero. quia semp putabit nihil sibi aut reipu. ab eo noceri posse. ¶ No bis. i. pro nobis. ¶ Triũphũ. d rebus gestis i Cilicia. ¶ Suũ be. erga me. ¶ Matus. mihi cari⁹ & optatius. qm̃ cito data uilescunt. ¶ Simulatq; postq̃. ¶ Relatu

Simu latq; rum. de triumpho: mihi decernendo. ¶ Nihil cupide agimus: nõ ostẽdo me ualde cupidum hui⁹ triumphi. ¶ Descriptæ. assignatæ. ¶ Capuã. ciuitatem Italiæ.

etiã firmiorẽ fore. Modo fac id qd̃ humanitatis tuæ ẽ ne qd aliud cures, hoc tpe nisi ut q̃ cõmodissime con ualescas. Nõ ignoro q̃tũ ex desiderio labores. sʒ erũt oia facilia si ualebis: festinare te nolo: ne nauseæ mo lestiã suscipias æger: & piculose hyeme nauiges. Ego ad urbem accessi pridie. N. Ianuarias Obuiã mihi sic pditũ est, nihil fieri potuerit honoratius: Sed incidi in ipsam flãma ciuilis discordiæ, uel potius belli: cui cũ cuperem mederi: & (ut arbitror) possem cupidita tes certorũ hoĩu; (nã ex utraq; pte sunt q pugnare cu piãt) ipedimento mihi fuerũt oĩno. Et ipse Cæsar ami cus nr̃ minaces ad senatum & acerbas lr̃as miserat: & erat adhuc ĩpudens: q exercitũ & p̃uinciã inuito sena tu teneret: & Curio meus illũ incitabat. Antoni⁹ q̃dẽ nr̃ & Quintus Cassius nulla ui expulsi ad Cæsarẽ cum Curiõe p̃fecti erãt. Postea q̃ sẽatus cõsulib⁹ p̃torib⁹ tribuni ple. & nobis q procõsules sũmus negocium de derat: ẽt curaremus ne qd resp. detrimẽti caperet: nũ q̃ maiore ĩ piculo ciuitas fuit. Nunq̃ iprobi ciues ha buerũt paratiorẽ ducẽ oĩno. Ex hac quoq; pte diligẽ tissime ɔparat̃. Id fit auctoritate: & studio Põpeii nr̃i q Cæsarẽ sero cœpit timere. Nobis iter has turbas se natus tñ freq̃ns flagitauit triũphũ. sed Lentulus cõ sul quo maius suũ bñficiũ faceret: simul atq; expedis set q̃ essent necessaria d rep. dixit se relaturũ. Nos agi mus nihil cupide: eoq; ẽ nr̃a pluris auctoritas. Italiæ regiões d̃scriptæ sunt q̃ q̃sq; ptẽ tueret̃. Nos Capuã sumpsimus: hæc te scire uolui Tu ẽt atq; ẽt cura ut ua leas: lr̃asq; ad me mittas quotiescũq; habebis cui des. Etiam atq; etiam Vale. Datum pri. idus Ianuarii.

ASC. ¶ ETIAM firmiorẽ modo. i. solummodo fac. quod est humanitatis tuæ. i. quod pertinet ad humanitatẽ tuã. qua te & me prosequeris: uidetur enim sibi nõ p tens in se humanus ut Menedemus ille terentian⁹ se ip̃m cruciens: hoc est ne cures hoc tempore aliud nisi ut conualescas quã commodissime. Nõ ignoro quãtũ labores. i. labore & molestia adficiaris ex desyderio. i. quia tãtum desideres mihi inseruire: sed oia erunt facilia. s. toleratu si ualebis: idest sanus & firmus eris. ¶ Nolo te festiare. i. ut festines: ne æger suscipias mo lestiam nauseæ. s. ex aqua marina: & nauiges piculo se hyeme. i. tpe hyemali. ¶ Ego adcessi ad urbẽ. scili cet Romã pridie Nonas Ianuarias. Proditum est ob uiam mihi sic ut nihil potuerit fieri honorati⁹. ¶ Sed incidi in ipsam flãmã. i. apertissimũ incendiũ discordiæ ciuilis uel poti⁹ belli: cui cũ cuperẽ mederi. i. remediũ adferre: & ut arbitror possẽ. s. mederi cupiditates cer torum hoĩum. Nam sunt ex utraq; parte qui cupiant pugnare fuerunt mihi impedimẽto. ¶ Et ipse Cęsar amic⁹ nr̃ miserat minaces literas ad senatũ. & erat ad huc impudẽs. i. sine uerecundia & pudore q teneret exercitũ & p̃uinciã senatu inuito. ¶ Et curio meus. s. amicus incitabat illum. s. Cæsarẽ. Antonius q̃dẽ no ster & Cassius: p̃fecti erant. i. cũ hæc scriberẽ ad Cæ sarẽ: cũ Curione: nulla ui expulsi. q. d. propria sponte. ¶ Postea senatus dederat consulibus prætoribus: tribuni plebis: & uobis q sumus p̃consules: negociũ ut curemus ne resp. caperet qd. i. aliquid detrimenti: ciuitas nunq̃ fuit in maiore pe riculo. ¶ Ciues improbi. i. improbandi: q̃a contra remp. sentientes: nunq̃ habuerũt oĩno ducẽ paratiorẽ. i. q̃ nũc sit Cæ sar. ¶ Cõparat̃. s. exercitus. i. adquiritur quoq;. i. ẽt: ex hac parte. s. nostra: & rep. ¶ Id fit auctoritate & studio Pompeii nr̃i: q cœpit timere Cæsarẽ sero. i. nimis tarde. ¶ Senat⁹ sup. q̃uis iter has turbas. s. cogerẽtur frequẽs: flagitauit. i. exe git nobis triũphũ. ¶ Sed Lẽtulus ɔsul. quo. i. ut faceret bñficiũ mai⁹. i. auctius q̃a difficilius adq̃sitũ: dixit se relaturũ. i. cõ sultaturũ: de triũpho nostro: simul atq;. i. stati postq̃ expedisset ea quæ essent necessaria d rep. ¶ Nos nihil agim⁹ cupide: & eo. i. tanto aut ppterea auctoritas e. i. æstimatur pluris. ¶ Regiones Italiæ sunt descriptæ: quã partẽ q̃sq; tueretur. i. d tenderet. ¶ Nos sumpsimus Capuã. s. tuendã. Ego uolui te scire hæc. ¶ Tu cura etiam atq; etiã ut ualeas: & mittas lr̃as ad me. quotiescunq; habebis cui des. Vale etiam atq; ẽt. i. iterum atq; iterũ. Datũ pridie Idus. i. die q p̃cessit Id⁹ Ianua.

VBE.

Vo i discrimie. Hæc epistola lõge pleni⁹ q̃ præcedẽti exposuit Cice. bellorũ ciuiliũ cãs & tumultũ & pericula. Deinde cõsilia & sniam suam de iis bellis: rogatq; Tiro nem ne molestiam ullã capiat de iis reb⁹ ne ipediant eis ualitudinẽ: quã hortat̃ ut diligẽter cu ret: monetq; eũ postrẽo q̃do nauigare dẽat: nulla fere difficultas ẽ in uerbis. ¶ Discrimine. piculo.

M. T. C. Tironi. S. P. D.

Vo in discrimine uersetur salus mea: & bo norũ omniũ atq; uniuersæ reip. ex eo scire potes: q domos nostras: & patriã ipsã uel

ASC. q Vod &c. Exponit bellorum ciuilium seminaria dicens, ¶ Tu potes scire in quo discrimine salus mea & oium bo norum atq; uniuersæ reip. uersetur: ex eo q reliquimus domos nostras & patriam ipsam uel.

¶ Diripiendam.

¶ DIRripiēdam. uertendam in predam. ¶ Reliquimus: quia fugimus capuam: ubi sunt Pōp. exercitus. ¶ In eum lo. in talem statū. ¶ Vt ueni: postq̄ ueni. ¶ Omnia sen. & di. hoc etiā testatur Appia. ¶ Ci. de concordia egisse. ¶ Eos: qui boni uiri habentur: notat cōsules: qui cōtra dicebant omnibus: quæ Ci. cōsulebat. ¶ Ariminum pi. urbes sunt Senonū Italia iuxta sinum hadriaticum has autem urbes primū occupauit Cæsar: Luc. Vicinumq; minax inuadit Ariminū: & Sue. Picenum umbriam ethruriam occupauit: rōnem autem affert Appia. cum de Octauiano loquitur: quia inde erat facilis incursus: & inuasio. & Stra. lib. y. cum dicit annibalem usum esse hac uia. ¶ Quam sa. s. reliquerimus. ¶ Nihil attinet disp. quia constat & timide & stulte nos fecisse: sed ut inquit Luca. danda tamen uenia est tantorum danda malorum Pōp. fugiente timent. ¶ Eat in hispaniam: quam erat fortius eo anno. ¶ Dimittantur: ne habeamus milites in italia. ¶ Obtigerunt. Sorte euenerunt ¶ His: Domitio & Cōsidio. ¶ Se traditurum: Domitio. L. Domi. Cæsari successor nominatus fuerat: & is Domitius est quem postea Cæsar Corfinii in deditionem accepit atq; dimisit. ¶ Se uenturum: Romam ad comitia consularia. ¶ Trinundinū: nundinæ dies erat secundum festum feriarum: quo populus ad urbem mercandi causa conueniebat. Macro. in saturna. negat nundinas fuisse ferias: sed Romanos instituisse nundinas: & octo quidem diebus in agris rustici opus fecerent: nono autem itermisso rure ad mercatum legesq; accipiendas Romam uenirent: ut scita atq; consulta frequentiore populo referentur: quæ trinundino die pr̨posita a singulis atq; uniuersis facile nocebantur unde etiam mos tractus: ut leges trinundino die promulgarentur: ea re etiam candidatis usus fuit in comitiū nundinis uenire: & in colle consistere: unde coram possent ab uniuersis uideri: sed hæc omnia diligētius & haberi cepta & post abolita postq̄ trinundino etiam ob multitudinem plæbis frequentes adesse. ceperunt. Hæc Macro. significat autem trinundinum aliud esse quam nūdinas: licet apte non declarat quid sit: puto autem esse trium dierum spatium adhabenda comitia creādorū magistratū causa. ut uerba Marco. supra posita significant. & Liuii. iii. Postquam uero comitiis decēuiris creādis in trinūdinū indicta sunt. Laurenti. tū Valla legi trinum nundinum quod min⁹ pbo. Quidā etiam accipiunt non pro spatio trium dierum: sed pro loco qd tribus in locis uno die fierant comitia: probo tamen magis priorem sensum. ¶ Ex iis locis: Arimio Pisauro &c. ¶ Non honeste: quia uidemur ei parere. qui debere mus imperare. ¶ Leges imponuntur. nobis a Cæsa. & est ratio quare pax non sit honesta. ¶ Quid uis: quodlibet ēi minus honestū. ¶ Sicut sumus: in tanta perturbatiōe rerum & metu. ¶ Instare suis conditionibus. i. si noluerit seruare conditiones: quas fecit ut supra uidimus. & quas nos accepimus.

VBE.

Nūdinæ Trinūdinæ

dirripiendam uel inflammandam reliquimus. In eum locum res deducta est: ut nisi quis deus uel casus aliquis subuenerit: salui esse nequeamus. Equidem ut ueni ad urbē nō destiti omnia & sentire: & dicere: & facere: quæ ad concordiam pertinerent: sed mirus iuaserat furor: non solum improbis: sed ēt iis: qui boni habentur: ut pugnare cuperent: me clamante nihil esse bello ciuili miserius. Itaq; cū Cæsar amentia quadā raperetur: & oblitus nominis atq; honorum suorum Ariminum: Pisaurum: Anconam: Aretium occupasset: urbē reliquimus q̄ sapienter: aut q̄ fortiter nihil attinet disputare. Quo qdem in casu simus uides. Feruntur omnino conditiones ab illo ut Pompeius eat in Hispaniā: delectus q sunt habiti: & presidia nostra dimittantur: se ulteriorem Galliam Domitio: citeriorem Considio Noniano: his enim optigerūt: traditurum: ad consulatus petitionem se uenturum: neq; se iam uelle absente se rōnem haberi sui se p̄ntem trinūdinum petiturū. Accepimus conditiones: sed ita: ut remoueat presidia ex his locis: quæ occupauit: ut sine metu de iis ipsis conditionibus Romæ senatus haberi possit. Id ille si fecerit: spes est pacis. Non enim honestæ leges imponuntur sed quiduis est melius: q̄ sic esse ut sumus. Sin autem ille suis conditionibus instare noluerit bellum paratum est: eiusmodi tamen

ASC.

¶ DIRripiēdam uel inflāmandā. aduētante enim Cæsare omnes fugerunt. ¶ Res est deducta in eum locum: ut nisi quis. i. aliquis deus uel casus aliqs subuenerit nequeamus esse salui. Equidem: idest ego quidem ut ueni ad urbem: scilicet ex prouincia: non destiti & sentire: & dicere: & facere. omnia quæ pertinerēt ad concordiā. scilicet Cæsaris & Pompeii. ¶ Sed mirus furor inuaserat: scilicet precordia aut legi inarserat non solum improbis: sed etiam iis qui habentur boni: ut cuperent pugnare: me clamante nihil esse miserius bello ciuili. ¶ Itaque cum Cęsar raperetur quadam amentia: & oblitus nominis atque honorum suorum. occupasset Ariminum. Pisaurum Anconam Aretium: nos reliquimus urbem scilicet Romam quam idest quantum sapienter aut quam fortiter nihil attinet disputare: idest discutere. ¶ Quo qdē &c. ¶ Ordo est. Quidem: idest certe. ¶ Est tamen expletiua coniunctio plus ad ornatum quam ad sententiam faciens: tu uides: idest intelligis: in quo casu nos simus. ¶ Conditiones: scilicet pacis: feruntur omnino ab illo: scilicet Cæsare: ut Pompeius eat: scilicet cum imperio: in Hispaniam: & sup. delectus. idest militum nouorum scriptiones qui sunt habiti. quæ iā sunt factæ: & præsidia nostra: idest quæ imposuimus urbibus contra Cæsarem dimittant & sup. offert: se traditurū Domitio galliam ulteriorem idest remotiorem ab Italia: Domitio: & supple. ¶ Considio Nouiano Galliam citeriorē. idest uiciniorem: & quæ citra Alpes est. ¶ Enim: idest quia supple. dictæ prouinciæ optigerunt: scilicet forte his: scilicet duobus Domitio & Considio: & sup. se uenturum ad petitionem consulatus: neque: idest & non: & sup. dixit: se non uelle rationem: idest plum respectum sui idest de se aut in se haberi se iam absente & sup. dixit aut optulit se: præsentem petiturum trinundinum: idest spatium trium dierum pronundinis: idest dicendis &: idest nuntiandis nouis seu legibus seu festis populo ex agro in urbem conuocato. ¶ Nos accepimus conditiones: scilicet oblatas a Cæsare: sed ita ut remoueat præsidia: idest armatos milites ad custodiam locorum fortium impositos: ex his locis q̄ occupauit: ut senatus possit haberi Romæ: de iis ipsis conditionibus. ¶ Si ille: scilicet Cæsar fecerit id: idest amouerit presidia spes est pacis. ¶ Non. n. leges: idest conditiones pacis: honestæ. idest senatui honorificæ imponuntur: scilicet a Cęsare quasi iam tunc domino: sed quiduis est melius quelibet conditio est melior quam esse sit ut sumus. ¶ Sin autem. i. sed si: ille: scilicet Cæsar noluerit instare: idest initi conditionibus suis: scilicet non aliter admittendo pacem: bellum est: paratum: tamen eiusmodi: idest tale aut tam magnum contra Cæsarem.

VBB. ¶ SVSTInere. tueri. ¶ Suis. quas ipse proposuit nobis: nõ autẽ nos ei. ¶ Intercludamus. impediamus opponẽ exerci tus. ¶ Delectus. factus in Italia. ¶ Gallias. ulteriorẽ & citeriorem. ¶ Transpadanos. q transpadanũ incolũt in gallia cis alpina. ¶ Sex le. h. nõ suas sed sibi inimicissimas & aduersarias: has legiões postea Cæsa. appellatis partib⁹ de rep. sua sit: iis ãt perãt Petreius Afranius: & M. Varro. ¶ Si insa. si qđ insane & furiose fecerit ɔtra ea q̃ nobiscũ pact⁹ ẽ. ¶ A ter. a posteriori pte. s. a legiõib⁹ q̃ sunt i hispania: a tergo ãt a latere & a frõte uocabula sũt cõmode ad exercitũ trãslata. ¶ Ma ximã. p. maximũ dãnũ: trãslatio a corpore: qđ plaga. i. pcussione debilitari solet. ¶ Labienus. is unus ex ducibus Cæ. i

A tergo
A lateř
A frōte

bello postq̃ uidit Cæsarẽ mouisse bellũ aduersus: pa triã: eũ reliqt: & ad Põpeiũ trãsiuit. ¶ Sceleris. ipũ & scelerati belli ciuilis: Luca. Iusq; datũ sceleri canimus. ¶ Multi: ex ducibus & militibus Cæ. ¶ Facturi. idẽ qđ fecit Labien⁹. ¶ Oræ ma. regiõi uicinæ mari. ¶ A for. ut. cã. i. usq; a formiis. ¶ Quo qr. ¶ Plus ualue. qa plus obtẽperauit meis exhortationibus quia uidit me nõ suscepisse aliud maius negociũ ɔtra se: q̃ ut seruarẽ illã regionẽ cui præerã. ¶ Certis qbusdã. ¶ Præfutu rũ. faciẽt. n. me ducẽ quarũdã legionũ. ¶ Noster. & ge ner & amicus. ¶ Impediãt. molestiæ. n. & sollicitudi nes solẽt: uel ipedire ualitudinẽ: uel interdũ Renoua re morbũ. ¶ A. Varroni. is erat pfũe ubi ægrotabat ti ro. ¶ Totũ. i. i. oĩa q̃ ad te ptinẽt. ¶ Recepit. pmisit. ¶ Eo tẽpore. quo primũ Romã adueni: & de triũpho mihi decernẽdo agebã: in quo potuisses mihi pdesse. ¶ Caue festines. caue ne pperes nimiũ: nã caue nega

Cōmittere

tionẽ hẽt sensu i se idusam. ¶ Cõmittas. ne facias hoc ut nauiges æger &c. ẽ ãt hic idũ cõmittere facere cũ er rore & rephẽsiõe: ut ñ cõmittã ut me decipias. ¶ Sal

Saluus

uus. incolumis. ¶ Quod neminem te uidisse post. M. Volusiũ. ¶ Tãta hyeme. uel tẽpestate maris: uel ẽt tẽ pore hyemis: qđ difficillima ẽ nauigatio. Iuue. Mense qdẽ brumæ cũ iã mercator Iason Clausus & armatis obstat casa cãdida nautis Grandia tollunt christallina ¶ Recte. commode & tuto. ¶ In phormiano. in agro phormiano. ¶ Romæ. erãt cũ scripsi has literas.

quod sustinere nõ possit: præserrim cũ a suis conditio nibus ipse fugerit: tñ mõ ut eũ includamus: ne ad ur bẽ possit accedere quod sperabamus fieri posse. Dele ctus enim magnos habebamus: putabamusq; illum metuere si ad urbẽ ire cepisset: ne Gallias amitteret: quas ambas hẽt munitissimas: præter transpadanos. Ex Hispaniaq; sex legiões: & magna auxilia Afranio & Petreio ducibus haberi a tergo uident: si insaniet posse opprimi mõ urbe salua. Maximam ãt plagã ac cepit: q is: q summã auctoritatẽ in illius exercitu ha bebat Titus Labien⁹: ei⁹ socius sceleris ẽẽ noluit: reli quit illũ: & nobiscũ est: multiq; idẽ facturi ẽẽ dicunt. Ego adhuc oræ maritimæ præsum a formiis. Nullum maius negocium suscipere uolui, quo plus apud illum meæ literæ: cohortationesq; ad pacẽ ualerent. Sin au tem erit bellũ: uideo me castris & certis legionibus præfuturum. Habeo etiam illã molestiã: q Dolobel la noster apud Cæsarẽ est. Hæc tibi nota esse uolui, q caue ne te perturbent & impediant ualetudinẽ tuam. Ego. A. Varroni: quẽ cũ amantissimũ mei cognouis: tum etiã ualde tui studiosum diligentissime te cõmẽ daui: ut & ualetudinis tuæ rõnẽ haberet: & nauigatio nis & totum te susciperet: ac tueretur quẽ oĩa facturũ confido: recepit enim & mecũ locutus est suauissime. Tũ qñ eo tpe mecũ ẽẽ non potuisti: quo ego maxime opam & fidelitatẽ desideraui tuã caue festines aut cõ mittas: ut aut æger aut hyeme nauiges. Nunq̃ ego se ro te uenisse putabo: si salu⁹ ueneris. Adhuc neminem uiderã q te postea uidisset q̃. M. Volusi⁹. a quo tuas lr̃as accepi: qđ nõ mirabar. Neq;. n. meas puto ad te lr̃as tanta hyeme pferri. Sed da operã ut Valeas: & si ualebis cum recte nauigari poterit tum nauiges. Ci cero meus in Formiano erat Terentia & Tullia Ro mæ. Cura ut ualeas. Quarto Kalẽdas Fe. Capua.

ASC. ¶ QVOD. i. quale aut q̃tũ: sup. Cæsar ñ possit susti nere: pferri cũ ipse fugerit. i. meticulose discesserit: a cõ ditionibus suis: tñ modo. i. eo solo dato: ut interclud amus eũ. i. ei facultatẽ præripiamus: ne possit accedere ad urbẽ: qđ sperabamus posse fieri: habebamus enim delectus magnos: & putabamus illũ mutuere. si cepis set ire ad urbẽ. s. Romã: ne amitteret Gallias. s. ulterio rẽ & citeriorẽ: q̃s ambas hẽt munitissimas. s. psidiis su is: præter trãspadanos. i. eos Gallos q trans padũ ico lunt. ¶ Et sex legiões. s. Romanorũ: & magna auxilia . s. sociorũ: uident hr̃i a tergo. s. Cæsaris. i. ut instẽt illi a tergo ex Hispania. Afranio & Petreio ducib⁹: quos tamen Cæsar ad deditionẽ cõpulit: si sup. Cæsar insa niet. i. temere oĩa audebit sup. ut opprimi: modo. i. dũ modo id fiat urbe. s. salua. ¶ Aũt. i. sed Cæsar sup. ac cepit maximã plagã. i. maximũ incõmodu: q is uideli cet Titus Labienus q habebat summã auctoritatẽ in exercitu illius: noluit esse socius sceleris eius. s. in patri am incepti: sed sup. reliquit illum & est nobiscũ & mul ti. s. alii boni uiri: dicuntur facturi eẽ idẽ idest relicturi illũ. ¶ Ego præsum. i. protectioni sum adhuc oræ ma ritimæ. i. regioni ad mare iacẽti: a Formiis: nullũ. i. nõ ullum: non uolui suscipere ullum negociũ maius quo. i. ut literæ & cohortationes meæ ad pacem: ualerent plus apud illum. s. Cæsarem. ¶ Sin ãt. i. sed si. bellũ erit: ego uideo me præfuturũ castris & certis. i. qbusdã legionibus. ¶ Ego habeo etiam illam molestiam. i. cruciatum animi: q Dolobel la nr̃ qa gener Ciceronis: est apud Cæsarem. Ego uolui hæ esse nota tibi quæ caue ne perturbent te & impediant uale tudinẽ tuã. ¶ Ego cõmendaui: te diligentissime Aulo Varroni. s. patris agẽti quẽ cognoui cum. s. ita fit q amantissimum mei: tum etiam ualde studiosum tui. i. tibi optime uolentem: ut haberet rationem: & idest simul ualetudinis tuæ: & naui gationis: & susciperet. i. in custodiam suam adsumeret ac tueretur te totum: quem ego cõfido facturum omnia. ¶ Eni. i. qua: ipse recepit. i. promisit: & locutus est mecum suauissime. ¶ Tu quando. i. quoniam: non potuisti esse mecum eo tpe: quo ego desideraui maxime operam. i. diligentem laborẽ & fidelitatẽ tuã: caue sup. ne festines: aut cõmittas ut nauigea aut æger: aut hyeme. ¶ Ego nunq̃ putabo te uẽisse sero. i. nimis tarde: si ueneris saluus. ¶ Ego neminẽ uiderã adhuc. s. cum hæc scriberem qui uidisset te postea quam. M. Volusius sup. uidit te: a quo accepi literas tuas: quod non mirabar. ¶ Neq; enim puto meas literas perferri. i. ad finem usq; ferri ad te: tanta hyeme: idest tempestate procellosa durante. ¶ Sed da operã ut ualeas: & si ualebis. i. sanus eris: nauigea tum. i. nunc: cum. i. quando poterit nauigari recte. i. sine pi culo. Cicero meus. s. filius erat. s. cũ has scriberẽ in Formiano. s. uilla nostra Formiana. Terentia. s. uxor: & Tullia. s. fi lia sup. erant Romæ. ¶ Cura ut ualeas. Datum sup. e Capua Quarto Kalen. Februarias.

¶ Ego uero.

Go uero:scripserat Tiro se uenturum ad Ci.si ipse uellet:itaq; rescribit Ci.se cupidũ esse:ut Tiro ad se ue niat:sed timeret ne ex uia periclitetur:quia omnia quæ malo regimine fiunt ab iis:qui grauiter ægrotauerũt periculosa sunt:deinde facit eum certiorem se fore in phormiano:dicitq; se Pompeio dixisse omnia sua muta esse sine Tirone. ┌ Vero. potest esse & expletiua & affirmatiua particula. ┌ Viam periculũ uiæ. ┌ Grauissi me uæhementissime:periculosissime. ┌ Consumptus.deliberatus. ┌ Inedia:fame:sed fames semper est cũ appetitu edendi. Inedia uero etiam sine appetitu ut in ægrotis:unde melius inedia dicetur abstinentia uel impotentia co VBE. Vero Grauiss fime Inedia Fames

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Go uero cupio te ad me uenire: sed uiam tieo grauissime ægrotasti, inedia & purgationib' & ui ipsius morbi cõsumptus es graues solẽt offensiones esse ex grauibus morbis, siqua culpa com missa est. Iam ad id biduum, qd fueris in uia dum in Cumanum ueneris, accedent continuo ad reditũ dies quinq;. Ego in formiano ad ter. kalen. esse uolo ibi re ut firmum offendã mi Tiro effice. Literulæ meæ siue nfæ tui desyderio oblanguerunt: Hae tamen epistola, quam Acastus attulit oculos paululum sustulerunt. Põ peius erat apud mecum hæc scribam, hilare & liben ter ei cupienti audire nostra dixi sine te omnia mea muta esse, tu musis nostris para, ut operas reddas no stra ad diem dicta fient docui enim te fides ετυμον quod haberet. Fac plane ut ualeas. nos ad summum. Vale. xiiii. kal. Ianua.

medendi.i.non comestio. ┌ Purgationibus. q̃ medici nis fiunt. ┌ Vi magnitudine. ┌ Offensiones:nocumẽ ta. ┌ Si q̃ culpa cõmissa est:si qd est fcm̃ pter ordinẽ & regulam medicorum. ┌ Iã ad id:ex his uerbis itel ligimus Tironem fuisse iam in Italia cũ hæc epistola scripta est. ┌ Biduũ:spaciũ duoq; dieq;. ┌ Accedent. q.d.ad.r.puto hoc uelle dicere quod quia sit debilita tus:qnq; dies consumet in redeundo. ┌ Inter. quod in ueniendo duobus diebus confecerit. ┌ In cu. ad me. ┌ Offen.inueniã. ┌ Siue nfæ:correctio: qa hẽbat Ci. Tironẽ adiutorẽ studioq; suoq;. ┌ Oblãguerunt: debilitatæ sunt:sumptũ ab ægrotantibus: q languere dñr. ┌ Sustulerunt oculos pleuerauit i trãslatione:nã solẽt ægrotãtes oculos multũ tenere demissos uł clau sos. dicit igr lras suas recreatas epła Tironis ab acha sto allata eleuasse aliq̃tulũ oculos: & quodãmodo re spirasse. ┌ Apud me:domi meæ. ┌ Nfa:res nostras. ┌ Muta esse. tacitã. i. me nescire loq: & aliqd dicere si ne te. ┌ Reddas operas:restituas opas itermissas. i. ut reuertaris ad musas nfas. ┌ Nfa di. nostra pmissa ┌ Ad:diẽ quã cõstitui. q̃ aũt eẽnt hæc pmissa nõ faci le intelligi potest: qdã dicũt fuisse pmissiones liberta tis: sed puto eum iã fuisse liberũ cũ hæc scripta sunt: li cet iferius sit epła. Qu. fratris ad Ciceronẽ gratulato ria de libertate Tironis: hæc aũt pmissa puto fuisse d aliq̃ pecunia ei donãda p emptiõe fundi quẽ infra a Tirone emptum uidebimus. ┌ ετοιμον promptũ. ┌ Nos ac summum. i. ualemus: id' optime: ut non possemus melius ualere. Biduuz Oblan guere

Go &c. Scripserat Tiro se uenturum modo Cicero id cuperet: ad quod rñdet. ┌ Ego uero. i. ueraciter cupio te uenire ad me: sed timeo uiã. i. onera uiæ: tua ægrotasti grauissime consumptus. i. exhaustus es inedia. i. ab stinentia a cibo: & purgationibus & ui ipsius morbi: offensiones ex grauibus morbis. i. post graues morbos: so lent eẽ graues siqua. i. aliqua culpa cõmissa est. s. post morbũ Dies quinq; accedẽt iã cõtinuo ad reditum. i. pri usq̃ redieris: ad id biduũ quod fueris in uia dũ. i: donec ueneris. i. potueris uenire in cumanũ. i. uillã cumanã. ┌ Ego uolo esse in formiano sup. usq; ad Tertiũ kalen. s. sequentis mensis effice o mi Tiro ut offendã. i. inueniam te ibi firmũ. i. ualentẽ. ┌ Literulæ meæ siue nostræ. i. cõia studia oblanguerunt desiderio tui: tñ sustulerunt. i. erexerunt pau lulum oculos hac epła q̃ Acastus attulit. Põpeius erat apud me cum scribebã hæc: ego dixi ei cupienti hilare & libẽter au dire nfa. s. scripta: oia mea eẽ muta sine te: para ut reddas musis nfis opas. i. solitas lucubrationes. ┌ Nostra dicta. i. p missa: fient ad diem. s. statuam. docui. enim te quod etymon: idest interpretamentum uere significationis haberet fides: quia ut primo officiorum dicitur quod fiat dictum. non ergo legendum ετυμον. Fac ut ualeas plane: idest pene ┌ Nos sup. ualemus ad summum: idest optimam ualetudinem. Vale. &c. ASC.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Egypta ad me uenir pridie idus April. Is & si mihi nunciauit te plane febri carere; & belle hẽre: tamẽ q negauit te potuisse ad me scri bere, curam mihi attulit & eo magis q; Hermia quem eodem die uenire oportuerat non uenerat. Incredi bili sum sollicitudine de tua ualetudie. q̃ si me libera ris ego te omni cura liberabo. Plura scriberẽ si iam pu tarem libenter te legere posse. Ingeniũ tuũ, quod ego maximi facio, confer, ad te mihi tibique cõseruãdum. Cura te etiã atque etiam diligenter. Vale.

Egypta. Dicit Cice. quod licet ab ægypta intellexerit Tironem carere febri: tamẽ qa quia intellexit eum non potuisse scribere: fuit uæhementer sollicitus de eius ualetu dine: hortatur autem eum: ut ingeniũ suum totum conferat ad se confirmãdum: deinde dicit se ac cepisse ab eo epistolam literis uacillantibus scriptam quod non miratur quia scit eum nondum posse habe re manum firmam propter morbum. ┌ Ægypta: p priũ nomẽ serui. ┌ Plane: oino. ┌ Quod qa. ┌ Her mia pprĩũ nomẽ serui. ┌ Q uẽ op. ue. q debuerat ue nire. ┌ Eodẽ die. quo Ægypta uenit. quẽ existima bã non uenisse. quia pter aliquẽ casum tuũ esset re tardatus. ┌ Q ua sollicitudine. si me liberaris: ut te firmum reddas. ┌ Omni cura: de eo quod tibi pro misit. ┌ Libenter: ægrotis enim aut morbo debilita tis multitudo uerborum solet esse molesta. VBE. Plane

Egypta &c. dicit. se inellexisse Tironem cõualuisse: sed quia nihil serui psit deterius suspicari ┌ Ordo est. Æ gypta proprium est serui uenit ad me pridie. i. die precedente Idus April. Is & si nunciauit mihi te carere. i. liberũ esse. plane. i. omnino febri: & habere belle. i. meliuscule tñ attulit mihi curam. i. sollicitudinẽ: q nega uit te potuisse scribere ad me: & eo. i. tanto magis. s. attulit curam q hermia non uenerat quem oportuerat ue nire eodem die. ┌ Ego sum incredibili sollicitudine de ualetudine tua: quasi liberaris p liberaueris me ego liberabo te omni cura: ┌ Ego scriberem plura: si putarem te posse legere libenter. ┌ Confer. i. applica ingenium tuum qđ ego facio. i. existimo maxime: ad te conseruandum mihi & tibi. Cura te etiam atq; etiam diligenter. Vale. ASC.

VBB. SCRipta:hæc pticula addita est post finē epistolæ:ut patet:quia his scriptis uenerat Hermia:q attulerat literas Tirone sed male scriptas manu ppter debilitatē morbi uacillāte. Vacillantibus:nō firmiter neq; æqualiter scriptis. Nec mi.literas tuas fuisse uacillanies. Inhumanus:durus in seruiendo. Quo uterere:quem haberes ad usus tuum.

ASC. EPIstola iam scripta Hermia uenit:accepi scilicet ab eo epistolam tuam literulis uacillātibus idest more uacillantis extra tramitem rectum scriptis:nec mirum sup.scripsisse correptum:tamē graui morbo. Ego misi ad te Ægyptam.i.seruū φ idest quia ipse nec est inhumanus:& uisus est mihi diligere te:ut is esset tecum:& misi sup.cum eo cocum quo uteteres idest uti posses. Vale.

Scripta iam epistola.Hermia ueni. Accepi tuam epistolam uacillantibus literulis, nec mirum tam graui morbo.Ego ad te Aegyptam misi φ nec inhumanus est, & te uisus est mihi diligere ut is tecum esset, & cū eo cocum:quo uterere.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

ANdricus postridie ad me uēit:q̃ expectaram. Itaq; habui noctem plenam timoribus: ac miseriis.Tum literis nihilo sum factus certior,qūo te haberes,sed tamen sum recreatus. Ego oi delectatione literisq; omnibus careo q̄s anteq̄ te uidero,attigere non possum.Medico mercedis quantum poscit,promitti iubeto,id scripsi ad Mumium.Audio te aio āgi,& medicum dicer ex eo te laborar.Si me diligis,excita ex somno tuas lras: humanitatemq; pp q̄ mihi es charissimus:nūc op⁹ ē te aio ualere,ut corpe possis.Id cū tuattū mea cā facias ā te peto.Acastū retine:quo commodi⁹tibi ministret.Cōserua te mihi: dies pmissorum adestq; quē ēr repn̄tabo,si adueneris: etiam atq; etiam uale,tertio idus Aprilis.

VBE. ANdricus:Quicqd hac epl'a dicit Ci.significat sollicitudinē suā de ualitudine Tirōis quē hortat:ut curet ualer:& retineat Achastū seruū apd se. Andric⁹.seruus. Venit:a te. Nocte.qa timui eum retardatū

Nihilo esse pp aliquē morbū tuū. Miseriæ : sollicitudinis: Nihilo:p nihil. Quas:lras. Poscet.postulabit. Ex eo qd animo angeris. Laborare. ægrotare. Excita e so.li.tu.i.fac ut lræ tuæ q̄ sopitæ fuerūt ha

Huma nitas ctenus pp morbū iam excitentur tanq̄ a sōno. Humanitatē.doctrinā. Vt co. po.s.ualere. Animo ua.i.lætum esse & nulla cura affici. Ministretur:inseruiatur. Promissorum:q̄ tibi feci. Quem.diem. Repn̄tabo.effecto ostēdam.qa præstabo pmissa.

ASC. ANdricus &c. A maiorie scribit sollicitudinē suā de Tirone dicēs. Andricus nomē est serui forte ex Andro: ut Ægypta ex ægypto:uenit ad me postridie.i.die posteriore q̄ expectarā.i.expectauerā.Itaq; habui noctē plenā timoribus ac miseriis. Tum.i.insup nihilo.i.in nullo factus sum certior literis.s.q̄s attulit:q̄ūo haberes te:sed tñ sum recreatus. Ego careo oi delectatione & literis oibus: quas nō possum attingere anteq̄ uidero te iubeto.s.tm mercedis promitti.i.ab amicis nostris:medico quātū poscit. Ego scripsi ad Mumiū: id.i.ut id faciat. Audio te angi.i.torqueri aio:& medicū dicere te laborar.i.φ labores ex eo.s.φ angeris aio. Si diligis me excita lras tuas.i.præcepta philosophica de tolerandis aduersis ex somno.i.sopore obliuionis:& humanitatē.s.tuam pp quā tu es charissimus mihi.Opus ē nūc te ualere animo ut possis.s.ualere corpore. Peto a te facias id.i.ut ualeas aio:cum.s.ita sit:φ tua causa.tum.i.multo magis:mea.s.cā.Retine Acastū.s.seruū.quo.i.ut ministretur.i.ministeriū fiat tibi cōmodius.i.magis comode. Cōseruate mihi:dies pmissoꝝ.s.de pecūia pro fundo emēdo dāda: adest quem representabo:idest exhibebo:aut sint duæ particulę:quem pręsentabo etiā te:idest effectu ipso si adueneris. Vale etiam atq; etiam.tertio. Idus. Aprilis.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

OMnia a te data mibi putabo:si te ualētem uidero summa cura expectabam aduentum Menandri:quem ad te miseram. Cura:si me diligis:ut ualeas:& cum te bene confirmaris ad uos uenias. Vale,quarto idus Aprilis.

VBE. o Mnia hortar Ci.Tironē ut det operā ualere & cum fuerit bene confirmatus ad se ueniat. Menandrum.seruum.

ASC. o Mnia:idem fere facit dicens.Ego putabo omnia data mihi a te si uidero te ualentē. Ego expectabam summa cura aduētum Menandri quem miseram ad te. Cura si diligis me:ut ualeas:& uenias ad nos:cum.i.postquam cōfirmaris.i.confirmaueris te. Vale &c.

Qu.C.M.Ciceroni fratri.S.D.

DE Tirone mi Marce:Ita te meūq; Ciceronē & meā Tulliolā tuūq; filiū uideam: ut mihi gratissimum fecisti:cū eū indignū illa fortuna nobis amicum quam seruū eē maluisti mihi crede tuis & illius literis plectis exsilui gaudio : & tibi ago gr̄as & gratulor.Si enim mihi Statii fidelitas est tantæ uoluptati quantæ eē in isto hæc eadē bona debent

VBE. DE Tirone.Qu.Ci.frater Cice. ei gratias agit & gratular φ Tironē manumisisset: cuius Tironis fidelitatem laudat & doctrinā.Postremo dicit se oia promisisse pstaturumq; pueris. Sabini.quos Cice. ei cōmendauerat. Ita ui.iurātis ē. Indignū il.fo.se. nō dignū q eēt suus. Nobis amicū:nā suoꝝ amicitia nōq̄ dr. Il-

Exilui li⁹:tironis qb⁹ nūciauit mihi illā libaltatē tuā. Exilui:exultaui. Statii:libti mei. In.i.Tirōe. Hęc e.b.emphat.plurali nūero est usus p singulari:cū.n.dixisset solā fidelitatē subiūxit hæc eadem bona.

ASC. d E Tirone &c.Gratular Qu.fr Ci.φ Tironē māumiserit dicēs.Omi Marce.s.frater ita.i.sit:& ē pcātis utraq; pticula:uideā.i.dii dent ut uideā.s.incolumes. Te Ciceronē meū.s.nepotem ex te fratre:& Tulliolā meā.s.neptē ex eodē & p.i.filiū tuū:nisi forte dicāus utriq; Ciceronē & Tulliolā liberos fuisse.sed quia te premisit:mallē de Marci liberis intelligere. ut fecisti mihi gratissimū de Tirone.i.de manumissione eius cū maluisti cū indignū illa fortuna.i.conditione seruili esse amicum nobis q̄ seruum.crede mihi ego exsilui.i.extra me quasi salui gaudio.i.præ gaudio literis tuis & illius.s. Tironis perlectis & ago gratias tibi & gratulor: scilicet etiam tibi. Si enim fidelitas Statii:scilicet liberti mei:est mihi:est mihi tantæ uoluntati. quantæ sup. uoluptati hæc eadem bona:scilicet fidelitas debent esse in isto:scilicet tuo liberto Tirone.

¶ ADDitis: ad fidelitatem. ¶ Literis: quibus ualet plurimum. ¶ Et.s.h.i. doctrina uel suauitate sermonis. ¶ Potiora: maiora. ¶ De: propter. ¶ Propter.h. de Tirone. ¶ Pueris: seruis. ¶ Et faciam: intelligimus huius. ¶ Sabini: seruos a Cicero. fratri fuisse commendatos. VBE.

¶ ADDitis Ifis sermonib⁹: hūanitate. q̄ sūt potiora.i. eligibiliora his ipsis cōmodis q̄.s. adsequitur ex bōis seruis. ¶ Ego amo te eq̄dē p qdē: de oībus maximis causis.i. pp oēs maximas cās: ubi oēa cū superlatiuo uerum ēt pp hāc uł.i. q nunciasti mihi sic ut debuisti. Ego uidi.i. cognoui te totū in literis. ¶ Ego & pmisi & faciā pueris.i. serui Sabini omnia. Vale. ASC.

additis litteris sermonibus humanitatē: quæ sunt his ipsis cōmodis potiora. Amo te oībus eqdē de maximis causis uerū ēt ppter hanc: uel q mihi sic: ut debuisti nūciasti. Te totum in literis uidi. Sabini pueris & promissi omnia: & faciam. Vale.

M.T.C. Tironi. S.P.D.

VIdeo qd agas: tuas quoq; eplas uis referā in uolumina: sed heus tu. q κανον eē meorū scriptorum soles: unde illud iā ακυρον ualetudini fideliter inseruiēdo? Vnde in istū locum fideliter uenit? cui uerbo domiciliū ē propriū in offō: migrationes in alienum multæ. Nā & doctrina & domus & ars: & ager ēt fidelis dici ptiut sit quomodo Theophrasto placet uerecūda trāslatio. Sed hæc corā. Demetrius uenit ad me: quo qdē comitatu αφελεια satis scis: & tu eum uidelicet non potuisti uidere: cras aderit. uidebis igiť. Nam ego hic perēdie mane cogito. Valetudo tua me ualde sollicitat sed inseri & fac oīa: tum te mecū eē: tū mihi cumulatissime satisfaceř puto. Cuspio q operam dedisti mihi gratum ē. Valde enim eius causa uolo.

VIdeo: Primū Ci. arguit Curionē i pprietatis cuiusdā uerbi translati: & ōndit q̄lis debeat esse trāslatio. deinde scribit d quodā Demetrio quē dicit fore cras apud se: ibiq; posse uideri a Tirone. postremo hortať eū ad ualitudinem curandam & dicit sibi gratū eē: qđ Tiro opam suā cuspio pstiterit. ¶ Video. q.a. familiariter locatur cū Tirone ¶ Vis: cupis nō aūi legēdū ē uix: sed intelligim⁹ Tironē fortasse petiuisse a Ci. ut eplas q̄s ad eū scripsisset seruare: iō Ci. dicit uideo qd agas: uis tuas eplas referri in uolumina. ¶ Quoq;: etiam sicut meas & aliorum doctoꝝ. ¶ Sed he. tu familiaris appellatio & repræhēsio. κανον: regula correctoř. ¶ Vn: ex qua ratiōe: ex qua cā. s. est tibi illud tā ακυρον non autenticum. ¶ Valetudini fi. in ser. hoc est quo iproprie usus fuerit Tiro. dixerat. n. seruiēdo fideliter ualitudini: cū fidelitatis hoib⁹ tm̄ cōueniat. ¶ Fideliter hæc dictio fideliter. ¶ Vnde. ex qua causa ex q̄ ratione. ¶ Venit i istum locum conuenit isti loco ut dicas in seruiendo fideliter ualetudini q̄si ualitudo sit dña cui a seruis uel a famulis fideli inseruiri: dř adū q̄si sit aiali rōnale: cui fides debeať. ¶ Cui ue inuolusť: hic loc⁹ ita ab oibus quoq; scriptæ uidi: ut neq; ab ipsis neq; ab aliis intelligat: dicitū. n. cui: uerbo.i. fideliter domiciliū ē ppriū.i. familia ē ppria i offō: qa propriç fidelitas dicať i familia: sed puto hāc eē mētē Ci. uerbū q hēt propriā sedē in significato suo hēt multas transitiones in alienum significatum p transitionem. & hic est ordo: migratiōes multç i alienū sunt uerbū: cui domiciliū ē ppriū i offō. Domicilium
¶ Domiciliū: sedes in of. in significatōe sua: q̄ hēt ex ppria positione: ut puta hīt in officio suo ppriā habet sedē cū de equo dř: trāsit tamē metapoti ce in aliena. Habēa Migrationes

Virg. in. vi. Sic fatur lachrymās classiq; immittit habenas: ecce hic de naue dixit habenas. Idē li. xii. Et totas irati effundit habenas hic ad animū trāstulit: qđ & freno frequenter legimus. ¶ Migrationes: trāsitiones p trāslationē. ¶ In al. absolute dixit.i. i alienā significationē. ¶ Nā & do. subdit exēpla ad pbationē dicti sui doctria & ars fideliter dř. qa nūq̄ dserit hominem. ¶ Et do. uel familia uel certe ipsa domus fidelis dř: qđ in ea tutissimus. ¶ Ager fidelis: dř qa reddat acceptū. ¶ Verecūda: modesta nō nimiū licētiosa: q̄li usus fit iterdū Enni⁹. ut irati q̄drigas ut mōtea pacis & similia. ¶ Sed. h. c. dicem⁹. ¶ Quo cōn.i. quo Demetrio & eius comitatu: itelligimus. n. eum adduxisse secum alios usus: α παραλλαγα sum in loquendo & sermocinando cum eo. ¶ Cogito nunc. s. discedere. ¶ Perendie: post cras. ¶ Et mecum esse: putato si in seruieris ualitudini. ¶ Operam dedisti: idest inseruisti: & auxilium præstitisti. ¶ Valde: multum. Perendie Valde ASC.

VIdeo &c. locať cū Tirone sup. improprietate uocabuli fideliter. dicens. ¶ Ego uideo.i. intelligo quid agas.i. petendas: tu uis sup. ut referā.i. collegam in uolumina.i. libellos quoq;.i. ēt eplas tuas: sed heus tu q soles esse canō.i. regula scriptorum meoꝝ: unde illud tam a κυρον.i. ipropriū: ualetudini fideliter inseruiendo: sic. n. scripserat. Tiro: unde fideliter.i. istud aduerbiū fideľr uenit in istū locū. cui uerbo.i. pti ofonis: domiciliū ppriū.i. proprius usus est in officio.i. ut q dicatur fideliter officio functus: nō inseruisse ualetudini: multæ migrationes.i. translatiōes sup. in alienum. ¶ Nam & doctria & domus & ars & ager potest ēt dici fideľ: ut sit q̄ño placet Theophrasto trāslatio. s. a proprio ad improprium. uerecūda. ¶ Sed sup. disputabimus hæc coram.i. quando coram erimus. Demetrius uenit ad me: quo quidem comitatu.i. quo comite. αφελεια.i. usus sum: tu scis satis: & tu nō potuisti: ut scripserat: uidere eū ipse aderit cras: tu igitur uidebis sup. eum. ¶ Nam ego cogito scilicet proficisci: hinc perendie.i. per acto crastino die mane. Valetudo tua sollicitat me ualde: sed inserui sup. ei & fac oia. s. illi conducibilia: & putato te tum esse mecum tum satisfacere cumulatissime Gratum est mihi q dedisti operam cuspio ego enim. s. te ei operam dedisse ualde cā eius. Vale. VBB.

M.T.C. Tironi. S.P.

QVid igiť? non sic oportet? Equidem censeo sic: addendum etiam suo: sed si placet: inuidia

QVid igiť: prio Ci. reprobat quādā sniam Tironis de q̄dā dictiōe. q̄ ille negabat ponēdā in ofone. Deinde eū hortať ad curā ualetudinis. & exponit q̄dā: q̄ ad eam ptineāt. Postea uero iscribit quedā de quodā iocando. Postremo se ei missurum horologium & libros: si fuerit serenū: & reddit eum certiorē de morte cuiusdam Cæsaris familiaris sui habet hæc epistola multum obscuritatis. ¶ Quid igitur: subaudi dicis. legitur ēt qđ agitur sed idē est sensus. ¶ Non sic opportet: quidā existimant controuersiam fuisse d hac dictione sic quam Tiro dicebat: a Cicerone male collocatam: ut Cice. non dicat. ¶ Se.i. hanc dictionem sic non oportet: scilicet poni. ¶ Equidem cen. puto. ¶ Sic adridest hanc dictionem ponendam esse. ¶ Etiam. u.i. ligo. & ita in suo & affigo: ut nullo pacto remoueri debeat. hic est fere cōis sensus. sed puto non de sic dictione sed alia uel clausula uel oratione intelligēdū ut Cicero dicat. ¶ Non sic. op. s. dixi ut dixi. ¶ Sic addendū. s. ut addidi. ¶ Etiam suo.i. etiam hanc dictionē suo censeo: addendam: quam fortasse Tiro uolebat tollere ex oratione alicuius.

ASC. Vid igitur. Ridet opinionem Tironis de quadam forma loquendi adhortans rursus eum ad curam ualetudi
q nis ac dicens. ⸿ Quid igitur sup. ais. ⸿ Non oportet sup. scribere aut loqui sic. s. ut locutus sum. ⸿ Equidem. i.
ego censeo sup. loquendum esse: addendum sup. esse etiam suo. i. illud pronomen quod Tiro negarat.

nitetur. quam quidem ego sæpe contempsi: Tibi διαφορησιν gaudeo profuisse. Si uero ét tusculanum. dii boni quanto mihi illḋ erit amabilius? Sed si me amas quod quidem aut facis: aut perbelle simulas quod tamen in modum procedit: sed ut est indulge ualetudini tuæ: cui quidem tu adhuc: dum mihi de seruis: seruiuisti ñ satis: ea quæ postulet nó ignoras πεψιν αλυπιαν περιπατον συμμετρον τερψιν ευλυσιαν κοιλιας. Fac bellus reuertare: ut nó mó te: sed ét tusculanũ nostrum plus amé. Parhedrum excita. ut hortũ ipse conducat sic holitoré ipm cómouebis. Elico neqssim⁹ sestertia. cc. dabat nullo aprico horto: nullo emissario: nulla materia: nulla casa. Is ne nos táta ipésa dridéat calefac hojem ut ego Moroné. Itaq; abutor coróis. De Crabra qd agat: & si nũc qdé ét nimiũ é aq: tamé ueli scire: Horologiũ mittá: & libros si erit sudũ. Sed tu nullosne tecum libellos an pangis aliquid Sophocleũ fac opus appeat. Aligurius cæsaris fáiliaris mortuus est: bõnus hó. & nobis amicus: te quando expectemus fac ut sciam. Cura te diligenter. Vale.

VBB. ⸿ VITetur inuidia fugiatur inuidia quam contrahemus: si uolemus omnia fastidiose emédare. ⸿ Sæpe. dum malui ueritaté dicere quam bládiri. ⸿ διαφορησιν: declamationem. ⸿ Etiam tu. s. pfuit. Tiro. n. se tusculanum contulerat: curandæ ualitudinis cã. ⸿ Dii bõi: exclamatio præ lætitia. ⸿ Perbelle: bñ. ⸿ Quod tamen: tuum simulare: ut etiam quomodocunq; est: ul qd me ames: ul simules. ⸿ Ea: ualitudo. ⸿ πεψιν digestioné. πεπτω enim digero: ταχο geté. συμμετρον de ambulationem id συμμετρον mensurum moderatam. ne sit ad nimiam defatigationem τερψιν delectationem ευλυσιαν iocunditatem περι purgationé κοιλιας uétris. ⸿ Tusculanum: quo fueris confirmatus. ⸿ Excita. instiga quãtum intelligere possumus habebat: Cice. hortum locandum in tusculano & holitor. qui ante illum códuxerat. uidebatur eum deridere: unde scribit Ci. ad Tironẽ. ut excitet parhedrũ quédam ad illum conducendum: ut ille holitor commoueatur: cũ intelligat alium esse qui uelit conducere quem nullũ credebat. ⸿ Holitore. hortulanum ab holere holitor
Elico dicitur. ⸿ Elico nequissimus stomachatur. Cic. quod qui dabat ducenta sestertia pro horto non clauso non aphrico neq; commodo: nunc derideat eum qui tantam impensam in ipsum hortum contulerit. Elico: aut nomé proprium est: aut iniuriose fictum quasi inuersor & inuolutor rerum: nã ελιγω uerto: & ελιξις reuolutionem significat non absurde tamen fortasse le-
Heluo geretur heluo. i. gulosus liguritor. ⸿ Dabat ducenta
Aprica sestertia. pro pensione. ⸿ Nullo aprico horto. idest cũ
Aprica non haberet hortum apricum: idest soli expositum ul
ri umbratum non aprica loca dicuntur soli exposita: & sole gaudentia: ut Virg. duceret apricis in collibus uua colorem. Idẽ
Emissa & apricis statio gratissima mergis Persius. nostra ut floralia possint Aprici meminisse senes. Inde apricari est sole gaude
rius re uel solem captare. ⸿ Nullo emissario: hic uidentur somniare qui de equo ad generandum reseruato intelligi uolunt: cum hic sensus huic loco non possit accommodari: licet emissarius id significet sicut &: cõsiliatoré quoq; furtorum: quæ a magistratibus uel a dominis committuntur: secundum Asconium Pedianum. & Suetonius in uita domitiani Aretinum clementem uirũ consularé a familiaribus emissariis suis: sed puto nullũ nomen poni pro aduerbio: ut sit horto nullo aprico pro non aprico. ⸿ Nullo emissario pro non emissario. i. ex quo non multi fructus emitterentur. ⸿ Nulla maceria. i. qui
Macería nullam haberet maceriam. est autem maceria & maceries paries siue murus ex lapidibus. ⸿ Terentius in Adel. Iube
Marceries hanc maceriem dirui. ⸿ Nulla casa: idest qui nullam haberet casam sicut habet noster. ⸿ Tanta impensa. quam fecimus in horto nostro. ⸿ Derideat: dum simulat se nolle conducere. ⸿ Calefac: incende cupiditate códucendi: quod feceris si excitaueris. ⸿ Parhædrum: ut conducat. ⸿ Vt ego montonem: scilicet calefacior. Moto autem nomen proprium. ⸿ Abutor coronis. usurpo coronas non satis intelligo quorsum hoc dicat. ⸿ De crabra miror unde tanta inconsideratio: ne dicã ignorantia: sit quibusdam dicentibus abutor coronis de crabra: idest uerbis asperis & pungentibus: primum quid coronakum uerbis habet: deinde quæ constructio esset hæc: quasi liceret dicere utor aculeis de uespis: & non potius uesparũ: ita dixisset Cice. coronis crabiæ & non de crabra: est autem ut puto nomen aut uiri aut loci: ordo est: uelim scire quid
Horologium agatur de crabra & si & cætera. ⸿ Nimium aquæ: nimium pluuiosæ. ⸿ Horologium: instrumentum quo horæ designantur: dicebatur olim solarium quod: quod tantum in sole horarum ratio perspiceretur. Sed excogitatum est ut ét sine So-
Solariũ le uel ipso sonitu denunciente horæ: erat & horologium ex qua q Clepsydra dicitur. ⸿ Sudum serenum post pluuias
Clepsydra q̃si subudũ secundum Seruium Virg. libro. viii. Arma inter nubem ceeli in regione serena Per sudũ rutilare uident. Fest⁹
Sudũ dicit sudum quasi sedudum: idest sine udo. Nonius Marcel. dicit quasi semeiudum. ⸿ Nullos ne tecum libellos: subaudi attulisti uel habes. ⸿ Pangis: cõponis. ⸿ Sophocleum uel tragicũ. sicut Sophocles. q scripsit tragœdias uel certe egregiũ
Pango quale scripsit Sophocles. Virg. in Buc. Sola sophocleo tua carmina digna cothurno: ⸿ Opus quod pangis a liguribus nõ possum non ridere stultitiam eorum: qui dicunt mortuus est a liguribus: idest interfectus est a liguribus: quasi liceat dicere morior a te: itaq; sic intelligitur. ⸿ A liguribus: idest qui erat ligur: ut enim supra sæpe notauimus. usitatissima est hæc oso. Virg. Quorũ alter acarnanum alter ab Archadia. i. archadicus: & hic est ab Athenis: idest Athenensis.

ASC. ⸿ SED si placet inuidia: idest offensa aliorum uitetur: quam: scilicet inuidiam ego quidem contempsi: idest uilipendi sæpe Gaudeo Diaponesim: idest declamationem profuisse tibi: idest sospitati tuæ. ⸿ Si uero etiã tusculanum sup. nrm profuerit tibi dii boni quanto illud: scilicet te ex Tusculano nostro cõualescere. erit mihi amabilius. ⸿ Sed si amas me: quod quidem aut facis: aut simulas perbelle: quod: scilicet simulare procedit in modum: idest ualde prospere: sed ut: idest qualitercunque est: indulge: idest usque ad indulgentiam da operam ualitudini tuæ: cui tu quidem adhuc: idest hacten⁹ dũ deseruis mihi: non seruiuisti satis: tu non ignoras quæ ea: scilicet ualetudo postulet: postulat enim pepesin: idest digestioné alypiam: idest carentiam tristitiæ: peripaton. idest deambulationé: symmetron: idest moderatam & commensuratã: terpsim: idest delectationem ευλυσιν. i. bonã euacuationem κοιλιας. i. uentris aut alui. Fac sup. ut reuertare bell⁹ idest bellatule te hñs: quia plus amé non modo te. sed ét tusculanum nostrum in quo: scilicet cõualueris. Excita parhedrum idest adsessorem & proximum ut ipse conducat hortum: tu commouebis sic holitorem qui non uult iusto precio conducere. Parhedrus ille heluo: idest gulosus: aut potius Elico: idest inuersor rerum nequissimus idest perditissimus. dabat ducenta sestertia: nullo horto aprico idest soli exposito sup. habito nullo idest nõ emessario: scilicet alicuius rei: aut dicamus

patronos

patronos interdũ cum possessionibus locare boues aratorios & emissarios equos.idest ad generationem aptos licet reda meni commentarii nulla materia:idest clausura firma:nullá casa:idest tugurio. Ne is deridear nos tanta impensa: scili cet:in uillam collata:calefacec:idest commoue usque ad calorem hominem ut ego sup.calefacio motonem uirũ illum. Itaq; abutor coronis quæ uirtuti non cauillationi debentur. Etsi nuncquidem nimium aquæ: scilicet pulutalis est tamen ue lim scire quid agatur de Crabra:scilicet lixa. Ego mittam horologium & libros si erit ludum idest serenum tempus. Sed tu nullosue sup.apportasti libellos tecum:an pangis aliquid suphocleum idest alti cothurni:fac sup. ut opus appa reat Aligurius familiaris Cæsaris mortuus est homo bonus & amicus nobis. Fac ut sciam quãdo expectemus te. Cu ra diligenter te:sup.& Vale. Reliqua duo epistola patent. Nomine:idest debito aufidiano. Holitore conductore hor torum. Gladiatores:ludos gladiatorios.&c.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Expecto tuas literas de multis rebus reip.sũ multomagis. Demetrium redde nostrum & aliud:siquid potes bõi. De Aufidiano nomie nihil te hortor, scio tibi curæ esse sed confice. Etsi ob eam rem moraris accipio causam, si te id nõ tenet:ad nola: istas tuas ualde expecto. Vale.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Sollicitat ita uiuã:me tua mi Tiro ualetudo sed confido si diligentiam quam instituisti adhibueris cito te firmũ fore, libros cõpõe uidelicet cum metrodoro libebit:quando eius arbitra tu uiuendum est cum holitore:ut uidetur. Tu potes, chalen.expectare gladiatores postridie redire:& ita censeo:uerum ut uidebitur. Cura te si me ãmas dili gentor. Vale.

C.filius tironi suo dilectissimo.S.P.D.

Cum uehementer tabellarios expectarem quotidie:aliquando ueneront post diem.xl.& sextum:quam a nobis discesserãt quorum mihi fuit ad uentus optatissimus. Nam cum maximam cœpissem lætitiam ex humaniss.mi,& charissimi patris epistola, tum uero iucundissimæ tuæ literæ cumulũ mihi gaudii attulerunt, Itaque me iam nõ pœnitebat intercapedinẽ scribendi fecisse, sed potius lætabar. Fructum enim magnum humanitatis tuæ capiebam ex silentio mea rum literarum. Vehementer igitur gaudeo te meam sine dubitatione accepisse excusationem. Gratos ti bi optatosque esse, qui de me rumores adferuntur,

Expecto. Hortatur Cicero Tironem: ut ad se scribat: sed multo magis ipse ueniat nisi forte detinetur causa Aufidii. Redde: restitue fac ad nos reuertamur. Nomine debito ut sæpius diximus quantum enim conÿcimus debebat hic Aufidius Cicero. Confice perfice ut exigas quod debet. Ob eam rem: ut conficias cum Aufidio. Moraris: differs tu um ad nos aduentum. Causam: excusationem tuæ moræ. Id: hæc res ut cõficias cum Aufidio. Ad uola: celeriter ueni. VBE. Morari Causa Aduola

Sollicitat: Affirmat Ci. se ualde ægi ualitu dine Tirõis. Deide ei multa mãdata bre uiter dat. Ita ui.i.ita mihi uiuere cõtin gat: ita deus det mihi uitã: iurãtis ẽ. In stituisti: cœpisti. Cõpone: collige simul pone: non autem intelligendum est cõpone. fac ex in genio tuo. Videlicet: certe. Cum: qñ. Metro doro: puto esse nomen medici. ut dicat collige: & para libros tuos cũ pla uerit medico ut uenias. Quãdo: quoniã. Arbitratu eius.i.iudicio eius & uoluntate quia ægroti medicorum ab arbitratu uiuere debent. Cũ holitore: qui est cõducturus hortũ subaudi fac: de quo holitore supra uisum est in epistola quæ icipit. Quid igitur. Spectare: in urbem. Gladiatores: ludos gladiatorios. Vt uide. scilicet facito. VBE. Cõponere Videlicet

Cum uehementer: Cũ esset Ci. filius a pa tre athenas missus: ut sub Cratippo philo sopho: ætatis suæ præstantissimo philoso phiæ operam daret: mutassetq; aliquãtu lũ mores: qui ante luxuriosissime uixerat: & præsertim: ut scribit Pli. in fine lib.xiiii. ebrietati de ditus scripserat Tiro se ei gratulari: qđ grati optatiq; rumores de eo romam afferentur: & hortatus fuerat ut reliquũ uitæ pergeret honeste & studiose agere: se enim fore pconem eius laudum: quare rescribit Cice ro. adolescens se enixurum: & effecturum: ut fama q̃ de eo nata est quottidie magis augeatur: & hortatur Tironem: ut nõ dubitet eum laudare: se enim ita mu tasse propositum: ut sine magno dolore non possit: aut audire: aut meminisse qua antea egit: deinde lau dat humanitatem & familiaritatem Cratippi erga se: postea uero scribit de aliis præceptoribus: quomodo eis utatur: & se demisisse se Gorgiam rhetorem licet utilem in declamationibus: ut patris sui uoluntati pa reret: quia ita præceperat. Postremo & gaudet & gratulatur Tironi q̃ agrum emisset: pollicetur quæ se eum subleuatu rum: si modo fortuna eum subleuauerit: petit autem ab eo: ut mittatur ad se librarius qui scribat interpretatores suorum magistrorum. Aliquandor tandem. Cumulum plenitudinem ut nihil addi possit. Intercapedinem: interuallum: intermissionem. Ex si.m. ex eo: quia nihil ad te scribebam: quia postea plura scripsisti. Optatos: iucundos: quales semper optasti. Rumores: nuncios: famam. VBE. Aliqñ Intercapedo

Cum esset: &c. Cicero filius a patre athenas missus ut sub Cratippo philosophetur: qui mores paulum emen dasse dicebatur: nam ebrietati deditus antea fuerat: unde ad eũ scripserat Tiro se gratulari famæ de eo spar sæ & hortari ut pergat: quibus respondens dicit se eius consilio periturum & alia quæ ad studia pertineant declarat. di cens. Cum expectarem uehementer quotidie tabellarios: idest tabellarium seu literarum gerulos: ipsi uenerunt aliquando: idest tandem post diem: quadragesimum & sextum quam discesserãt a no bis: quia miserat eos: aut lege a uobis: quorum aduentus fuit mihi optatissimus. Nam cum cœpissem: idest accepissem maximam leticiam ex epistola humanissimi & charissimi patris sup. mei: Marci Tulii: tum uero.i. tum multo magis quasi ad uerum literæ tuæ iucundissimæ: attulerunt mihi cumulum gaudii. Itaq; non pœnitebat iam me fecisse intercape dinem: idest intermissionem scribendi: sed lætabar potius. Ego enim capiebam magnum fructum.s. magnam utilita tem ex silentio.i. intermissione literarum mearum. Igitur ut nunc respondeam ego: ego gaudeo uehementer te accepis se.i. approbasse meam excusationem sine dubitatione: o mi Tiro dulcissime ego. ASC.

VBE. ¶ NON.dubito quia scio me a te amari. ¶ Præstabo:efficiam. ¶ Nascens:incipiens noua. ¶ Duplicetur:augeat. Virgi-
Buccinator lius in buccolic. Et sol decedens crescentes duplicat umbras. ¶ Opino.fama:expectatio. ¶ Bucinator enim:tubicinē:præ
conem a bucina bucinator dicitur. ¶ Existimationis:auctoritatis:opinionis. ¶ Licet:fas ē.Firmo itrepido:ut nō dubites
Existimatio q facias te mendacem ¶ Errata:peccata.quæ male feci. ¶ Meæ æt.adoloscētiæ meæ ante actæ. ¶ Animus.a.sf.i.fu
giat eam amplius facere. ¶ Abhorreant.alienæ sint. ¶ A cōmemoratione:idest non possit audire ea cōmemorari. ¶ So
Errata licitudinis.m.q̄ capiebam de erratis meis. ¶ Participem:socium.quia dolebas sicut ego propter tuum erga me amorem.
Successa ¶ Successa:idest successiue:his enim participiis utebā
tur:ut aliqui ut cupio Virg.aduentum pro aduenisse.
¶ Tua:causa. ¶ Socium:idest.m.uolui semper te hē
Amplector: re partem omnium mearum utilitatū. ¶ Tum: cum
uidebas me multum errare: ¶ Vt tranquil. ¶ Ample
ctor:assumo cum delectatiōe. ¶ Totos integros: sine
intermissiōe. ¶ Partem noctis:usque ad multam no
ctem cum eo sum. ¶ Exoro:impetro ab eo. ¶ Hac cō
suetudine:ut mecū sæpe cœnet. ¶ Obrepet: tacite &
Obrepo latenter aduenit. Iuuena. Obrepit non intellecta se
nectus:tractum ab aialibus.quæ pedibus carēt:quæ
incessu tacito gradiuntur. ¶ Inscientibus nobis:quod
est signum magnæ familiaritatis. ¶ Sublata : amota.
¶ Grauitate:tanquam enim nō sit philosophus: cui'
pprium est esse seuerum.ita nobiscum iocatur. ¶ Ta
lem:tam suauem. ¶ Nunquid:laudat etiam Brutū a
quo magistro utebatur. ¶ Patior:sino: pmitto: ¶ Fru
Frugi gi: modestia utilis. ¶ Coniunctio:conuersatio:multi
n.ita sunt seueri:ut eorū cōiūctio nullā hēat iucundita
tē. ¶ A philologia:idest a studio dicēdi. ¶ συζητησει
Cōiunctio idest conquisitione: συζητησει inquiro:idest iocus nō ē cō
Philologia tra studium dicendi: & contra inquisitionē quottidia
nam quoniam post iocū recentiores efficiuntur ad la
bores. ¶ Huic:bruto. ¶ In proximo:i uicinia ubi ego
habito. ¶ Ex meis an.ex pauca pecunia mea. ¶ Te
nuitatem:paupertatem:intelligimus hunc Brutū pau
perem fuisse. ¶ Conduxi.mea pecunia. ¶ Vt possū.
p uiribus meis. ¶ Declamitare:exerceri. declamatio
Declamitare nibus idest thematibus fictis:quid sit declamare & d
clamatio alio loco supra.
¶ NON dubito rumores qui adferūtur de me : idest
ASC. de moribus meis emēdatis esse tibi gratos & optatos
præstabo que:idest efficiam & nitar:ut hæc opinio na
scens de me duplicet' j dies magis magisque. ¶ Qua
re quod polliceris te fore:idest futurū : buccinatorem
idest preconem ingentem & diuulgatorē: existimatio
nis:idest famæ & reputationis meæ:licēt:idest licitū ē
& tuum ut facias id animo firmo & cōstanti. ¶ Eni:
idest quia errata ætatis meæ:scilicet trāsactæ:quia ui
nosus semper fuit & uecors : attulerunt mihi tantum:
idest tam magnum dolorem & cruciatum : ut non so
lum animus adhorreret:idest alienus sit & abhomina
ret:a factis:sed aures quoque:idest etiā abhorrent a
commemoratione:idest recitatione scilicet ætatis ante
actæ. ¶ Cuius sollicitudinis & doloris notū & explo
ratum est mihi te fuisse participem. ¶ Nec id mirum supple est. ¶ Nam cum: scilicet ita esset q uelles causa mea : idest p
pter bonum meum:omnia successa: idest prospere euenisse mihi:tum etiam sup. uolebas:causa tua:idest propter utilitatē
tuam. ¶ Volui enim semper te esse socium commodorum meorum. Igitur q:idest quia tu doluisti tum:idest tunc cum p
ditus essem ex me:idest propter me:ego præstabo: idest efficiam i ut gaudium tuum duplicetur ex me. ¶ Scito me esse
cōiunctissimum Cratippo scilicet phō.de quo in principio officiorum meminit Cicero:non ut discipulum sed ut filium.
¶ Nam cum:scilicet ita sit:q & audio libenter illum:tuum etiam amplector uehementer suauitatem ego sum totos dies
cum eo:& sæpenumero partem noctis exoro enim:idest impetro præcibus:ut cœnet quam sæpissime mecum. Hac con
suetudine introducta:idest postquam est introducta ipse obrepit:idest danculum interuenit nobis inscientibus & cœnā
tibus: & iocatur idest confabulatur nobiscum humanissimæ:seueritate philosophiæ sublata. ¶ Quare da operam : ut ui
deas quam primum:idest statim: hunc talem uirum:scilicet Cratippum:tam iucundum:scilicet in re familiari: & tam ex
cellentem in philosophia. ¶ Nam quid ego dicam de Bruto.s.Marco stoicæ sectæ studioso:quem nullo tempore patior
discedere a me : ¶ Cuius cum: scilicet ita sit . q uita est frugi:idest parca & utilitati inseruiens: & seuera idest rigida i se
quēdo uero & iusto:tum coniunctio est etiam iucundissima. ¶ Enim.i.quia locus:scilicet:nr nō est seiunctus.i. separat'
a philologia.i.amore studii uel sermōis &: συζητησει.i.coinquisitione quotidiana.s.ueri.q.d.nō est scurrilis aut dissolu
tus iocus nobis. ¶ Ego cōduxi huic.s.Bruto:locum.s.habitationis in proximo:& sustento tenuitatem.i. paupertatē illi'
s.Bruti:ex angustiis:idest modicis rebus:meis ut possum. ¶ Præterea ego institui:idest incœpi aut proposui: declamita
re.idest frequenter declamare:hoc est in themate ficto & causa non uera:me in oratoria exercere apud Cassium : etiam
ducem Romanum:uolo autem exerceri latine:idest in lingua latina apud Brutum.

non dubito mi dulcissime Tiro.præsta hoque & ni-
tar, ut indies magis, magisque, hæc nascens de me
duplicetur opinio. Quare quod polliceris te buccina
torem fore existimationis meæ: firmo id, constanti-
que animo facias licet. Tantum enim mihi dolo-
rem, cruciatumque attulerunt errata ætatis meæ ut
non solum animus a factis, sed aures quoque a com-
memoratione abhorrerent, cuius te sollicitudinis:
& doloris participem fuisse notum exploratumque
est mihi: nec id mirum. Nam cum omnia mea causa
uelles mihi successa: tum etiam tua socium enim te
meorum commodorum semper eē uolui: Quod igi
tur tum ex me doluisti: nūc ut duplicetur tuum ex me
gaudium præstabo Cratippo me scito non ut discipu
lum: sed ut filium esse coniunctissimum. Nam cum &
audio illum libenter tum etiam eius propriam suaui
tatem uehementer amplector sum totos dies cū eo.
noctisq; sæpe numero partem, exoro enim ut mecum
q̄ sæpissime cœnet. Hac introducta consuetudine sæ
pe inscientibus nobis: & cœnantibus obrepit: sublata
q; seueritate philosophiæ humanissime nobiscum io
catur. Quare da operam ut hūc talem, tam iocundum
tam excellētem uirum uideas q̄ primum. Nam quid
ego de Bruto dicam? quem nullo tēpore a me patior
discedere cuius cū frugi seueraq; ē uita. tum ēt iucun
dissima coniunctio nō est enim se iūctus iocus a phi-
lologia, & quotidiana συζητησει: Huic ego locum in
proximo conduxi, & ut possum ex meis angustiis illi'
sustento tenuitatē. Præterea declamitare græce apd
Cassium institui. latine aūt apd Brutū exerceri uolo.

¶ Vtor dicit

CVTOR. dicit nunc se habere in cõuictu suo quotidiano quosdã quos Cratippus Mytilenis adduxerat Athenas homines doctos: & quos Cratippus ualde ꝓbabat. ¶ Cõuictoribus. sodalibus & sociis uictus. ¶ Mitylenis. lesbo ẽ enim Mitylenæ urbs Lesbi. ¶ Multũ etiam. dicit Cic. se habere etiã cõsuetudinẽ cũ primatibus atheniẽsibus: & ex quibus tñ duos nominat. ¶ Similes. horũ & princeps & optimi. ¶ Ταμεγοῦν hic qdã igitur καθσμας pro κατασμας. i. secũdũ nos uel de nobis. s. dicta sint. ¶ De Gorgia rhetore. de hoc scribebat Tiro. Ci. ut eũ dimitteret: qa ita placebat patri ei⁹. Itaq; scribit Ci. se eũ dimisisse: licet esset utilis ne aduersaret̃ uoluntati pr̃ næ. ¶ Oia. oẽm utilitatẽ: q̃ ab eo consequi potuissem

VBE. Conuictores

utor familiaribus & quotidianis cõuictoribus, quos secum mitylenis Cratippus adduxit omnibus & doctis & illi & probatissimus. Multũ etiam mecum est Epicrates princeps Atheniensiũ, & Leonides, & horũ cæteri similes: ταμεγουν κατσματαδε. De gorgia aũt quod mihi scribis: erat quidẽ ille in quotidiana declamatione utilis, sed oĩa postposui, dũmodo præceptis patris parerẽ δ'ιαῤῥηδην enim scripserat, ut eũ dimitterẽ statim tergiuersari nolui ne animi mei suspitionẽ ei aliquam importaret. Deinde illud ẽt mihi succurrebat: graue eẽ me de iudicio patris iudicare, tuum tñ studiũ, cõsilium gratũ acceptũq; est mihi. Excusationem angustiaꝝ tui temporis accipio. Scio. n. quã soleas esse occupatus. Emisse te prediũ uehemẽter gaudeo, fœliciterq; tibi rẽ istam euenire cupio: hoc loco me tibi gratulari noli mirari, eodẽ enim fere loco tu quoq; emisse te fecisti me certiorẽ: habes deponẽdæ tibi sunt urbanitates: rusticus romanus factus es: quo modo ego nunc ante oculos tuũ iocundissimum conspectum propono. Videor enim uidere ementẽ te rusticas res cũ uillico loquentẽ in lacinia seruantem ex mẽsa secunda semina. Sed quod ad rem pertinet me tuũ tibi defuisse: æque ac tu doleo. Sed noli dubitare mi Tiro quando te subleuaturus sim si modo fortuna me præsertim cum sciam cõem nobis emptũ esse istũ fundum. De mãdatis quod tibi curæ fuit: est mihi gratum: sed peto a te ut q̃ celerrime mihi librarius mittatur: maxime quidem Græcus: multũ enim mihi eripitur opere in exscribendis hypomematis. Tu uelim imprimis cures ut ualeas: ut una συμφιλολογειν possimus: Antherum tibi cõmendo. Vale.

¶ δ'ιαῤῥηδην. i. apte: plãe. ¶ Tergiuersari. dictũ mutare: aduersari quasi tergũ uertere: tractũ a fugiẽtib⁹: licet alii aliter exponãt. Ne mea nimia υπολυψ. i. meũ nimiũ studium sequendi ipsum Gorgiã. ¶ Afferret. suspici. pa. qđ sequeret̃ ipsum ꝑ aliud q̃ ꝑ doctriam: qđ faciunt pleriq; dissoluti adolescẽtes: q q̃runt magistrosũ tã ꝑ doctrinã q̃ ꝑ uoluptatẽ & qđ eoꝝ moribus obsequant̃ sm illud diui Pauli. Veniet. n. tẽpus cum sanã doctrinã nõ audient: sed quærent sibi magistros prurientes auribus. ¶ De iudicio patris. q merito & ętate & usu reꝝ meli⁹ nosse debet quid mihi sit utile q̃ ego ipse. ¶ Cõsiliũ. quod mihi dedisti đ hoc gorgia. ¶ Angustiaꝝ. breuitatis: scripserat eni Tiro se habere angustũ. i. paruũ tẽpus ad scribendũ ipsi Cice. q respondet se accipere eius excusationẽ: quia sit ipsum esse occupatissimũ in aliis rebus. ¶ Prædiũ. possessionẽ. ¶ Noli mi. me gaudeř. ¶ Eodẽ lo. ecliptis ẽ. q. d. quo loco scis mihi eẽ gratissimũ: aliqd. n. erat: propter quod hic Cice. optauerat Tironẽ emere prædiũ in eo loco: sed subiicit & dicit. ¶ Habes. q. d. scis cãz: fortasse eni habebat Cice. filius illic amicã: aut aliquid tale. ¶ Deponẽdæ. omittẽdæ. ¶ Vrbanitates. ciuilitates: more urbis: nã qui ruri uiuit: necesse est: ut rustica tractat. ¶ Quomodo. iocat̃ Ci. cũ Tirõe: & dicit uideri se habere eum in cõspectu suo & uidere emẽtem res rusticas: & deniq; agentẽ quæ ruri fieri solẽt. ¶ Quomodo: admiratiue. q. d. cũ magna delectatione animi ¶ Res rusticas. oua: pullos: lac: caseũ & similia: uł plaustrum: uomerẽ &c. ¶ Vilico. rustico cultore agri. Hora. Villice siluarũ & mihi me reddẽtis agelli. ¶ Lacinia. puto esse nomen loci. alii pro ueste intelligi malunt. ut si uideor uidere te in Lacinia. i. indutum Lacinia. quæ est uestis uilis. ¶ Et se. me. secunda mensa erat apud Romanos pomorũ. Martia. lib. y. Mensæ: munera: si uoles secundæ marcentes tibi porrigentur uuæ: & nomen pira quæ ferunt syrorum. ¶ Tum. cũ emisti prædiũ ¶ Defuisse. non potuisse tibi commendare pecuniam. ¶ Aeq; ac. tãtum quãtum tu. ¶ Subleuaturus. adiumẽto futurus. ¶ Si fortuna. me subleuauerit. ¶ Cõmunem. s. ꝑ pro me sicut pro te. ¶ De mãdatis quæ tibi dedi⁹: scripserat enim Tiro se ea curare: quæ Cice. ei mãdauerat. ¶ Librari⁹. scriptor librorũ. ¶ Græcus. qui græce sciat scribere. ¶ Opere. tẽporis: laboris. ¶ Eripitur: consumitur. ¶ Hypomematis. idest commẽtarius & interpretamentis υπο μεγα commentarium συμφιλολογειν commentarii conferre: in dicendi studio uersari.

Tergiuersari

Prædiũ

Vrbanitates

Villicus

Lacinia

Seda Mensa

Subleuaturus

Librarius

Hipomematis

ASCE.

¶ EGO utor cõuictoribus. i. sodalibus & cõmẽsalib⁹ quotidianis & familiaribus sup. iis quos Cratippus adduxit secũ mytilenis. i. cum rediret ex ea urbe i lesbo nobili appositorie hoĩb⁹ & doctis & ꝓbatissimis. i. maxime approbatis & cõmẽdatis illi. s. Cratippo. Epicrate: prĩceps Atheniẽi. est ẽt multũ mecũ & Leonides: & cæteri siles hoꝝ. i. uiri apprime nobiles & spectatis morib⁹: τα. i. hac μεγ. i. qdẽ κατα πα. i. secũdũ hymos. i. nos de nobis sup. dicta sint. De gorgia aũt quod scribis mihi: erat quidẽ ille utilis i quotidiana declamatione. s. faciẽda: qa ęgregius est rhetor: sed postposui sup. eũ, dũmodo parerẽ præceptis patris enim. i. quia pater scripserat δ'ιαῤῥηδην. i. palã seu apte: ut demiterẽ eum statim nolui tergiuersari. i. dissimulanter agere & ad tẽpus illudeř cũm hoc est mãdatũ patris ne sponde. i. studiũ & diligẽtia mea nimia scilicet in Gorgiam aut eius professionem ĩportaret ei scilicet patri aliquam suspitionem. s. leuitatis. ¶ Deinde illud etiã succurrebat. i. in mentem ueniebat mihi graue esse me iudicare de iudicio patris: tamen studium: & iudicium tuum est mihi gratum & acceptum: uidetur consuluisse ut Gorgiam audiret. ¶ Accipio: idest probo excusationem angustiarũ tui temporis. s. ad scribendum. ¶ Scio enim quã. i. quantum soleas esse occupatus ¶ Gaudeo uehementer te emisse ꝑdiũ idest possessionem in agro: & cupio istam rem. i. hãc emptionem euenir̃ tibi fœliciter. ¶ Noli mirari me gratulari tibi. hoc loco. i. in hac re: tu enim fecisti me certiorem. i. significasti emisse te. i. quod emeris teipsum eodem fere loco. q. d. uitã tibi nouam aut longiorem emisti emendo prædiũ illud. ¶ Tu eni habes ubi urbanitates. s. tuæ sint deponendæ. i. ad tẽpus exuendæ: ut idulgentius uiuas. Tu Romanus: factus es rusticus. ¶ Cum ego propono nunc mihi ante oculos conspectum tuum iucundissimum: uideor uidere te ementem res rusticas: loquentem cum uillico. i. custode uillæ: seruãtẽ in Lacinia. i. ueste laxa & linea more rusticano. semina. i. reliquias ex secũda mensa quæ pomorum erat unde semina forte

ad sationem seruabāt. ¶ Sed quod pertinet ad rē ego doleo æque.i.æq̄liter actu me defuisse tū.s.cū emeres:tibi sup. o mi Tiro noli dubitarē:q̄ sū subleuaturus te.s.ab oneř æris alieni:si mō fortūa me sup.subleuarit aut cōseruarit p̄sertim cū sciā istū fūdū eē emptū cōem nobis.i.ut tecū illic diuersarer. ¶ Quod fuit tibi curæ de mādatis.s.obedīdis:ē gratū mihi ¶ Sed peto ut librari⁹.i.scriptor librorū:mittat mihi q̄ celerrie qdē.i.certe:maxie græcus:multū enim:opæ.i.laboris phi losophiæ impendendiæ:eripitur mihi in hyponematis.i.cōmētariis seu dictatis ex scribēdis. ¶ Tu uelī cures ĩprimis ut ualeas ut possimus:lymphologin i.cōmentari una .i.pariter:ego cōmendo tibi antherū.s.ut opinor tabellariū. Vale.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Pero ex tuis literis tibi melius eē:cupio certe cui quidem rei omni ratione cura ut inseruias:& caue suspiceris contra uoluntatē meā te facere:q̄ non sis mecū:mecum es:si te curas. Quare malo te ualetudini tuæ seruiř:q̄ meis oculis:& auribus Etsi enim & audio te,& uideo libenter:tñ hoc multo erit:si ualebis iucūdius. Ego hic cesso:quia ipse nihil scribo lego autem libentissime. Tu istic siquid librarii mea māu non intelligent:mōstrabis una omnino interpositio difficilior est quam ne ipse quidem facile legere soleo.e qua primo Cato. De Triclinio cura ut facis. Tertia aderit mō ne publius rogatus sit Demetrius iste nūq̄ oino Phalereus fuit:sed nūc plane Bilien⁹ est. Itaq̄ te do uicariū:tu eum obseruabis. Etsi uerūtamen de illis nosti cætera,sed tamen si quē eo sermonē habueris scribes ad me,ut mihi nascař epistolæ argumentū:& ut tuas q̄ lōgissimas literas legā. Cura mi Tiro ut ualeas,hoc mihi gratius facere nihil potes. Vale

VBE. Pero. Hortatur Cic. Tironē:ut curet ualetudinem nec suspiceř se facere cōtra ei⁹ uolūtatē:quod nō sit cū eo:se.n.licet enim uidere cupiat:cupidiorem tamen esse eius ualitudini bonæ:q̄ præsentiæ. Deinde dat ei q̄dā mandata: & de librariis:qui transcribebant quæ Cice. sua manu scripserat:& de Demetrio:de quo petit se certiorem fieri cum Tiro cū eo locutus fuerit. ¶ Ex tu.li. ut mihi scripsisti. ¶ Cupio tibi.melius eē. ¶ Cui rei ut melius tibi sit. ¶ Meis.o.e.au.i.q̄ a me uideri & audiri:ille.n.seruit oculis alicuius:qui se uidēdū præbet. ¶ Cesso.sum ociosus. Scribo.cōpono. ¶ Lego. aliena scripta. ¶ Librarii.trāscriptores. ¶ Aliqd mea.s.scriptū. ¶ Vna in.dicit quare debeat mōstrare librariis:quia Ci.in scriptis quæ manu sua fecerat in ordine uersiculorū siue linearū faceret quandā interpositionē:q̄ etiā a seipso difficile legi solere dic. ¶ Difficilior:ipsis librariis ad intelligēdū. ¶ Ne ip.q.s.ne ego qdem qui scripsi. ¶ De qua primo Catone:hæc erat illa interpositio:quam difficilē esse dixit: & quia tantū modo est principiū clausulæ nō perfectæ nullus sensus inde elici potest. ¶ De triclinio. dederat Ci.curā cuiusdā triclinii Tironi:qđ se curare scripserat. **Triclinium** Triclinium aūt dř discubitoriū.i.locus ubi discūbebāt & cœnabāt a tribus lectis:quos sternebāt.Iuue. Tertia ne uacuo cessaret culcitra lecto τρεῖς tres λέχη lectus & mensa. A.Ci.etiā dř hic locus cōclaue. **Phalereus** ¶ Tertia.puto eē nomē p̄priū. ¶ Phalereus.i.ex secta Demetri Phalerei:de quo ĩ officiis mētionē facit. Phalerius aūt tribus erat Athenis:ex q̄ cognomiatus ille Demetrius φαλ[illegible] Bilienus:siue a loco:qđ adhuc nō memini legere siue a p̄sona dicatur:Belienus cōstat hoc loco ad uituperiū dictū eē. ¶ Te do uicariū.i.do te ei loco mei q̄ meas uices geras:& p me sis apud eū. ¶ De ũ.eclypsis. Deest uerbū.s.est uel aliud tale. ¶ Quē aliquē. ¶ Nascatur.detur:eueniat tanq̄ ante nō inuentum. Virg.li.viii. Maior rerum mihi nasciř ordo. ¶ Argumentum materia. **Argumētum**

ASC. Pero &c. Hortař rursus ut ualetudinē curet dicēs. ¶ Spo.i.spē capio ex lřis tuis:meli⁹ eē tibi:certe.i. haud dubie cupio cui rei.s.ut melius tibi sit:cura:uerbū ē ut iseruias.& caue sup. ut aut ne suspiceris:te facere cōtra uoluntatē meā q̄ nō sis mecum:tu es mecū si cures te.i.sanitatē tuā. ¶ Quař malo te seruire ualetudini tuæ q̄ oculis:& auribus meis eni.i.qa & si & audio & uideo te libēter.tñ si ualebis hoc erit mihi multo iucūdius. ¶ Ego cesso.i. uacuus sū labore:qa ipse nihil scribo:lego aūt libētissime. ¶ Si librarii.i.librorū trāscriptores:qd.i.aliquid sup.scripti mea manu nō itelligēt.i.nescient legere ni mōstrabis istic.s.ubi es una oino interpositione.s.clausulæ aut partis prius omissæ est difficilior oino.[illegible] ut legatur ab eis:quā ne quidē ipse.i.nō etiā egomet soleo legere facile:interpositio aūt est:de qua prio Cato. ¶ Cura d[illegible]riclinio.s.parādo ut facis. Tertia p̄priū ē:sed nescias uiri an mulieris:aderit mō Publius.s. eius inimicus nō sit rogatus.s.ad conuiuiū. ¶ Iste Demetrius.s.cuius meministi fuit Demetrius.i.demetrii filius: sed ē nūc plane.i.oino bilienus.i.bilieni filius hoc ē leptus. ¶ Itaq̄ do.i.constituo te uicariū:tu obseruabis eū.s.neqd auferat. ¶ Etsi uerūtamen de illis. Aposiopēsis.i. reticētia est alicuius.clausulæ quā dicere incepit perducere tñ noluit:addens pro causa. ¶ Nosti cætera.i.q̄ restant:sed tñ si habueris quē.i.aliquē sermonē cum eo.s.Bilieno:scribes ad me: ut argumētum.i.ferago & materia:epistolæ:scilicet scribēdæ ad te:nascatur mihi:& ut legā literas tuas quā longissimas.i. ualde longas: O mi Tiro Cura ut ualeas ¶ Tu nihil potes facere gratius mihi hoc idest quā hoc:scilicet ut ualeas. Vale.

M.T.C.Tironi.S.P.

Tu uero cōfice professionē,si potes, Etsi hæc pecūia ex eo genere ē ut p̄fessiōe nō egeat:uerumtamen Balbus ad me scripsit tantā se

VBE. Tu uero.quod supra scripsit Cice. de Aufidiano noie nihil te hortor:uidetur significare intelligi de pecunia:de qua in hac epistola logtur:de qua scri.Ci.ad Tironē:ut p̄fessionē faciat. Deinde significat Antoniū quædā cōtra se decreuisse:se aūt cōtra oia p̄sidiis p̄hiæ munitum esse: uelle tñ Antonii amicitiā retinere: seq̄ ad eū scriptu rum. ¶ Tu ue.cum hæc dictio uero in pricipio orationis ponitur.aut ironiam continet aut responsionem ut hic & supra lib.iiii.ad Seruium Sulpitium. Ego uero seruī uellē ut scribis in meo grauissimo casu affuisses:& paulo supra in hoc libro ad Tironē.ego uero cupio te ad me uenire. ¶ Professionem.confessionem. Ser.dicit profiteri ex uoluntate confiteri ex necessitate. **p̄fessio p̄fiteri cōfiteri**

ASC. Tu uero &c. Quod supra scripsit Ci.de aufidiano noie nihil te hortor:nomen pro debito accipi solet. Hortatur nūc ut professionē.i.liberā cōfessionē cōficiat.q.d.ut corā testibus id eum profiteri faciat deinde significat Antoniū cuius amicitiā retinere uelit quædā contra se decreuisse: ut cū ordie aperietur qui talis est ¶ Tu uero.i. quod dicunt pro uero & certo:& non opinantur tantum:confice.i.perfice & effice ut habeas si potes:professionem.i.manifestam cōfessionē debiti. ¶ Etsi.i.tametsi hæc pecunia.i. hoc debitum est ex eo genere .i.forma aut ratione ut non egeat professione:uerumtamen Balbus scripsit ad me:se oppressum tanta.

¶ Esphora

VBE. Epiphora

¶EPIPHORA.ophthalmia:morbo oculorum. Plinius sæpe hoc uerbo utitur p morbo oculorum:dicit enim epiphoris oculorum medetur:ex quo cognoscimus morbum esse oculorum:non autem gutturis:ut quiddam male interpretatur:significat etiam interdum græce ἐπιφορὰ condemnationem: ¶ Oppressum.grauatum. ¶ Vt loqui.contingendus ẽ tot⁹ hic textus sic. Verumtamen Balbus ad me scripsit tanta se epitaphora oppressum:ut loqui non possit quin Antoni⁹ de lege egerit. ¶ Liceat.concedatur:permittatur ¶ Modo.tantũmodo.q.d.nihil aliud quæro. Quæ autem esset hæc lex: ñ facile scit. ¶ Tu uideris.i.tu uideto. ¶ Atticus.Pom. ¶ πανικοῖς.repentinis rumoribus. ¶ Idẽ semp pu.i.putat me sp moueri. ¶ Nec uidet.nec itelligit. ¶ Quib⁹ qualibus: q̃ magnis. ¶ Præsi.tractũ a militibus. ¶ Sept⁹. munitus:qa philosophia docet me quomodo debeam oĩa mihi iprouiso euenientia contemnere. θορυβοποιεῖ. i.tu multuatur:rumorẽ facit: διέβλω καὶ πόλεω. ¶ Inueteratam.iam multis annis iceptam. ¶ Antonii.C. Antonium intelligi puto cuius fuit collega i cõsulatu. ¶ Sine ulla offensione sine ulla iniuria. ¶ Ad.e. Antonium. ¶ Ante ditius. ¶ A uoco.amoueo. ¶ A syngrapha.s.facienda pro confessione pecuniæ.i. non tamẽ uolo discedas anteq̃ facias syngraphã uel accipias syngraphã q̃ possis pecuniã hre:est.n.pprie syngrapha conscriptio:maxime de re pecuniaria: ut lib.vii. ad Trebatium epistola quæ incipit. Ex tuis litteris: tanquam enim syngrapham ad imperatorem attulisses non epistolam:sic pecunia ablata domum redire properabas: uulgo dicuntur litteræ campsoniæ uel p mutatoriæ:legẽdum est autem auoco a syngrapha:ñ autẽ auoco ad syngrapha. ¶ Ad cuius. leptę. ¶ Rutam.i.amaritudinem. ¶ Est utẽdũ pulegio tui sermonis.i.ad cuius sermonis amaritudinem uel acerbitatem est utendum suauitate tui sermonis:erat enim quãtum conijcim⁹ Lepta aliquantulum acerbus. Tiro uero suauis:quas proprietates.significauit per rutam & pulegium.

Auoco. Syngrapha

epiphora Oppressum:ut loqui non possit Antonius de lege quid egerit:liceat modo rusticari. Ad Bitinicum scripsi de Seruilio:tu uideris qui senectutem nõ contemnis Etsi Atticus noster qui quõdam me commoueri πανικοῖς intellexit:idem semper putat:nec uidet qbus præsidiis philosophiæ septus sim:& Hercle q timidus ipse est:θορυβοποιεῖ. Ego tamen Antonii ueteratam sine ulla offensione amicitiam retinere sane uolo scribamq ad eum:sed non ante:q̃ te uidero:nec tamen te auoco ἀπὸ συγγραφῆς. Cras expecto Leptam: etenim ad cui⁹ rutam pulegio mihi sermonis tui utendum est. Vale.

ASC.

¶EPIPHORA.i.morbo oculorum:ut non possit loqui.i.explicare qd Antonius egerit de lege.i.ferenda aut antiquãda:incertum est quæ sit lex & quid de ea constituere pararit Antonius:quia de ea scripserat Tiro:rescribens ergo ut de re nota breuior est q̃ ut possit intelligi ab iis quibus res alioqui nõ constet. ¶ Neq id uitium est scribẽtis. ¶ Nõ enim scripsit hãc epistolam ut ab omnibus sed ut ab uno Tirone legeretur: Tiro autem ut patroni sui amorẽ in se patefaceret id genus omnes ad se datas collegit:atq emisit: Liceat.i.permittatur modo.i.solummodo rusticari:quasi dicat nõ curẽ qd Antonius egerit de lege. ¶ Ego scripsi ad Bitinicum de Seruilii:tu uideris:idest concedo aut moneo ut uideas. ¶ Est enĩ coniunctiui modi futuri temporis:media breui pronunciandum:tu inquam qui non contemnis:immo uenerari senectutem. ¶ Etsi idest tametsi: Atticus:scilicet:Pomponius:qui intellexit quondam me cõmoueri panikis seu panicis.i.rumoribus repentinis:putat semper idem:idest me semper eodem modo commonendũ:nec uide.i.& non considerat:quibus præsidiis.i.munimentis:philosophiæ ego septus:idest undiq munitus sim:& Hercule q idest quia:ipse timidus ẽ: thorybopii.i.tumulum facit seu tumultuatur. ¶ Ego tamẽ uolo sane.i.omnino:retinere sine ulla offensione:amicitiã Antonii inueteratam:idest uetustate corroboratã. ¶ Et scribam ad eum:sed non antequam uidero te:nec tamẽ auoco.idest auerto te a syngrapha:idest manuscripto sup.accipiendo ab eo. ¶ Ego expecto cras Leptã:etenim:idest sed tamen eũ ad cuius rutam:idest amaritudinem sermonis utendum est mihi pulegio:idest dulciore sermonis tui. Vale.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

TSI mane Harpalum miseram tamen cum haberem, cui recte darem literas, & si noui nihil erat:iisdẽ de rebus uolui ad te sæpius scribere:non quin considerem diligẽtiæ tuæ:sed rei magnitudo me monebat. Mihi prora:& puppis(ut græcorũ puerbiũ est)fuit a me tui:dimittẽdi,ut rõnes nostras explicares. Offilio & Aurelio utiq satisfiat a flãma:si nõ potes oẽm partem:aliquam uelim extorqueas. In primisq ut expedita sit pensio. Kalẽ.Ianua.

VBE.

TSI mane Primum Cicero ostendit necessitate a se dimisisse Tironem: ut eius negocia explicaret.& expediret. Deide summatim dicit quid ab eo agi uelit. Postremo admonet eum Balbum fuisse Aquini & Hirdum. ¶ Harpalum.seruum. ¶ Iisdem de rebus de q bus alias ad te scripsi. ¶ Quin.quod non. ¶ Prora & puppis.idest plena necessitatis:& rationis atq urgentissima causa. ¶ Vt græcorum.cum enim græci dicere uolunt:totum est mihi in hoc ut ita faciam dicunt prora:& puppis mihi est:quia ex prora & puppi tota nauis significat. ¶ Tui dimittẽdi a me:idest ut tu a me dimitteris. ¶ Explicares.expedires Romæ. ¶ Satisfiat.soluat id pecuniæ quod debetur. ¶ A flamma. ab incendio:idest a periculo:puerbialiter dictũ. ¶ Si non potes.scilicet retorquere ¶ Extorqueas:eripias: liberes:debebant enim esse in periculo ad aliqua bona Ciceronis. ¶ Pensio.nostræ domus.

Quin

ASC.

ETSI mane &c. Primum dicit se necessitate quadam dimisisse Tironem ut negocia sua explicaret:deinde docet quid ab eo fieri uelit. Postremo dicit. Balbum fuisse Aquini & etiam Hirdum. ¶ Ordo est. Etsi.i.q̃q̃: ego miseram mane Harpalum.s.seruum nostrum ad te:tamen cum haberem.s.tabellarium:cui darẽ recte.i.tute literas:scilicet ad te:etsi nihil erat noui:uolui scribere sæpius ad te de iisdem rebus nõ quin.i.qui nõ considerẽ diligentiæ tuæ sed magnitudo rei mouebat me. ¶ Prora & puppis.i.principium & finis nauis:hoc est tota ratio nauandæ operæ:ut utar prouerbio græcorum:fuit mihi:tui dimittendi a me:ut explicares.i. ab omni intricatione absolueres rationes nostras.s.debitorum nostrorum. ¶ Vtiq.i.omnino aut saltem satisfiat offilio & Aurelio. ¶ Si non potes sup.extorquere.s.ui eripere a flamma:idest a perditione:& consumptione manifesta est translatio ab incendio domus: oẽm partem.i.supellectilis domesticæ:hoc est rei conseruandæ:uelim sup.ut extorqueas.i.serues sup.saltem:aliquã.s. partem. ¶ Et sup. eliam:imprimis.i.præcipue eo q quæ præcipue uolumus pria occurrunt ut pensio.s.domus nostræ: idest pecunia quam quod annis pẽdimus pro ea:sit expedita.i.absoluta & euacuata:Kalen.Ianuariis.

ABE. A ccur ram ¶ ATTRIButionē. quā tibi mādaui: de q̄ nō facile ē itelligere hactenus. i. dictū sit: hæc. n. q̄ dixit dōestica erāt. ¶ De publicis. subaudi fac. ¶ Oīa mihi certa: sint. ¶ Quid Octa. i. faciat. i. Cæ. Octauius. ¶ Opinio. existiatō. ¶ Accurrā. celerit̄ ueniā. ¶ Aqui. oppidū ē Apuliæ. ¶ Cū. qn. ¶ Postridie. q̄ Balb⁹ fuerat. ¶ Ad aq̄s semas. loc⁹ n̄ longe ab aquin a balneis ita dict⁹. ¶ Quod egerint. ordo ē: fac ut admoneant. s. Hircius & Balb⁹. qd egerint pcuratores Dolobellæ.

ASC. ¶ TV ɔficies. i. absolues totū negociū de attributione. i. de eo qd attribuendū scis: uidebis. i. deliberabis & ɔsiderabis: de repræsentatione. s. a nobis aut nobis fcā quid utilitatis hēat. Hactenus sup. scripsi de rebus domesticis: ¶ De publicis sup. reb⁹: supp. fac ut sint: oia certa mihi. ¶ Quid sup parat Octauius: qd Antonius: q̄ sup. sit opinio holum qd putes futurū. ¶ Ego teneor uix. i. difficulter qn accurrā. s. ad urbē: erat enim cū hæc scriberet Cic. abs̄ns & Tiro i urbe: ¶ Sed expecto l'fas tuas. s. q̄s oia sciā: & scito Balbū fuisse Aqui. i. i eo oppido Apuliæ cū. i. qn̄ dictū ē tibi: & hircū sup. fuisse Aquini postridie. i. die sequēti: ego puto utrū. p sup. nūc eē ad aquas Semas: ubi balnea sunt nō lōge ab Aquino: fac sup. ipsi admoneant qd pcuratores Dolobellæ egerint: tu appellabis ēt. s. ad cōsiliu ɔfortium Puppiam. Vale.

de atributione conficies. de repræsentatione uidebis De dōesticis reb⁹ hacten⁹, d̄ publicis omnia mihi certa, qd Octauius, qd Antonius, q̄ hominū opinio: qd futurū putes: ego uix teneor: qn accurrā. Sed l'fas tuas expecto: & scito Balbū tum fuisse Aquini cū tibi ē dictum: & postridie Hircium: puto utrūq; ad aquas Semas: quid egerint Dolobellæ procuratores: fac ut admoneantur: appellabis etiam Puppiam. Vale.

VBE. ETsi iusta. Excusauerat se Tiro apud Ci. filiū: q Athenis erat se pp angustiam tpoꝝ. & magnitudinē negocioꝝ intermissiōe ad eū scribere: quare Cice. primū dicit eius excusationē iustam & idoneā sed tamē eū rogat: ut post hac malit satisfacere officio suo scribendo sæpe quā se excusando.
Idonea Idonea. apta non absurda. ¶ Id. utaris excusatione. ¶ Rumoribus. fama. ¶ Et nuncis. qui Roma huc ueniunt. ¶ De uoluntate sua. qd uelit a me fieri. ¶ Imprimis. pcipue. ¶ Expleas. pficias. ¶ Offm. tuū erga me ¶ Quā assiduitate eplaꝝ. i. q̄ assidue ad me scribēdo.

ASC. ETsi iusta &c. Excusauerat se Tiro apud Ciceronem filiū qui Athenis erat: se pp angustiam tēpoꝝ & magnitudinē negociorū intermisisse ad eū scribere: quare Ci. primum dicit eius excusationē iustam & idoneā. sed rogat ut malit satisfacere officio suo scribēdo q̄ se excusando. ¶ Ordo ē. Etsi. i. q̄q̄ usus es iusta & idonea excusatione intermissionis. i. q ad tēpus omiseris dationē literaꝝ tuarū rogo ne facias id sæpius. ¶ Nam etsi. s. q̄q̄ fio certior de rep. rumoribus. i. incerto auctore sermonibus & nunciis: & pater. s. M. Tullius perscribit semp ad me: de uoluntate: idest beneuolentia. sua in me. tamen epla scripta a te ad me: de quauis re minima. i. quis res esset minima: fuit mihi semper gratissima. ¶ Quare cum desiderem in primis literas tuas noli cōmittere: idest efficere ut expleas idest perficias & absoluas potius officium scribendi excusatione quam assiduitate literarum. Vale.

Cicero filius Tironi. S. P. D.

ETsi iusta: & idonea usus es excusatiōe intermissionis l'faꝝ tuaꝝ: tn̄ id ne sæpius facias rogo. Nā & si de rep. rumoribus: & nunciis certior fio: & de sua in me uoluntate semp ad me perscribit, pr̄: tn̄ de quauis minima re scripta a te ad me epla semp fuit gratissima. Quare cum in primis tuas desiderē l'fas: noli cōittere ut excusatiōe potius expleas officiū scribēdi: q̄ assiduitate l'faꝝ. Val.

VBE. VErberaui. Accusat Ci. Tironem negligētiæ: qd i fasciculo literarum: qui Roma ad se allatus fuerat nulla erat omnino epistola Tirōis: quare dicit eum nullam possit adhibere. excusationem: aut defensionem: uix q; eū defendi posse a. M. Cice. patre suo. Itaq; cum hortatur ut etiam si non habet qd scribat: tn̄ aliqd scribat qa & uera & iucūda ab eo semper nunciari soleant. ¶ Verberaui. sensus est. pcussi te tātūmō tacita contumelia meæ cogitationis hoc est meū male de te cogitaui: & in aīo meo dixi te negligentem. ¶ Tacito. secreto intra me retento. ¶ Dūtaxat tm̄modo. q. d. non etiam conuicio uerboꝝ sed tm̄ cogitationis. ¶ Cōuicio. cōtumelia: nam
Conuicium meū cogitaui o negligēs Tiro. ¶ Fasciculus literarū multitudo literaꝝ. ¶ Nō potes. i. nō potes facere quin puniaris pro hac culpa: si te ipse solus defenderis: quia nunq̄ poteris uincere: & persuadere te nō peccasse: si aūt uolueris uicere: oportet adhibere te pr̄onū & dfensorē tuū pr̄em meū oratorē acerrimū q in difficillimis ēt causis uincere cōsueuit: q ēt si orōnē multū cogitatā ad defensionē tuam afferat: tamen etiam ipse uix probare poterit non te peccasse. ¶ Te patrono. te causam tuā agente. ¶ Adhibendus. assumendus. s. pro
Cōspiratio nus. ¶ Marcus. pater meus. qui pp uim eloquētiæ in causis & iudiciis regnare dicitur. ¶ Cōmētata. meditata. pparata. ¶ Lucubrationibus. uigiliis. ¶ Probare. uincere: rationibus obtinere. ¶ Te nō peccasse. qd nihil ad me scripseris. ¶ Plane te rogo. sensus est: te rogo ut & si non habes quod scribas: tamen aliquid scribas sicut mater mea olim non solum solebat signare lagœnas plenas: sed etiam uacuas ne illæ quæ furtim fuissent ebibitæ: uiderentur fuisse uacuæ: mos fuit apd antiquos signare lagœnas: in quibus uinum ponebatur: ne possent euacuari qui cognosceretur signo illo amoto: unde illud satyricum. Et signo læsæ non insanire lagœnæ. ¶ Matrem. Terentiam. ¶ Olim cum eram puer.

M. C. f. Tironi. Salutem dicit.

VErberaui te cogitationis tacito duntaxat conuicio: quod fasciculus alter ad me tuus iam sine literis perlatus est. Non potes effugere huius culpæ pœnā te patrono. Marcus est adhibendus. Isq; diu & multis locubrationibus cōmētata oroe: uideat ut probare possit: te nō peccasse. Plane te rogo sicut olim matrē nostrā facere memini: quæ lagenas

ASC. VErberaui &c. Accusat Tironem negligentiæ q inter multas epistolas a Tirōe nullam acceperat: quā culpā iocose dicit uix a patre posse orando purgari. ¶ Ordo est. Verberaui. i. adfeci te dumtaxat tacito. i. mētali cōuicio. i. exprobatione: cogitationis: s. meæ: q'alter fasciculus. i. litterarum ab aliis missarum: perlatus ē iam sine l'ris tuis. ¶ Tu non potes effugere pœnam huius culpæ: scilicet negligentiæ: te patrono. i. defensore & purgatore. ¶ Marcus. i. pater meus: est adhibendus. s. ad defensionem tantæ culpæ: & is. s. Marcus pater: etiā in summo periculo reis auxiliari solitus sup. adhibendus est oratione commentata. i. habens orationem cōmentatam & præmeditatam multis lucubrationibus: uide. i. considera: ut. i. quomodo sup. Marcus pater possit probare te nō peccasse. ¶ Ego rogo te plane: sicut memini matrem nostram facere olim quæ obsignabat lagenas. i. uascula uinaria.

¶ Etiam inanes

¶ ETiam inanes etiã uacuas:nõ solũ plenas. Furtim. occulte. ¶ Exsiccatæ ebibitæ. exhaustæ. Iuuena. Tu beneuẽtani sutoris nomen habentẽ siccabis calicẽ. ¶ Sic. adaptat similitudinẽ. ¶ Furtũ. latebras: sed perseuerat in similitudine: quia dixerat: quæ furtim essent exsiccatæ: ideo dicit furtum cessationis. ¶ Dulcia. iucunda. VBE.

¶ ETiam inanes. i. i qbus nihil erat uini: ne aliq̃. s. lagenæ dicerent fuisse inanes: q̃ eẽnt exsiccatæ. i. exhaustę, furti. i. furtiuæ: sic tu ẽt si ñ hẽbis qd scribas tñ. i. nihilominꝰ scribito: ne uidearis q̃siuisse furtũ. i. fictmã & q̃si furtiuã excusationẽ cessatiõis. i. a missiõe literarum. ¶ Enim idest quia: & uera & dulcia nũciant mihi semper epistolis tuis. Ama nos & Vale. ASC.

etiam inanes obsignabat ne dicerentur inanes aliquæ fuisse quæ furtim essent exsiccatæ Sic tu etiã: si qd scribas, nõ habebis: scribito tamẽ: ne furtum cessationis quæsiuisse uidearis. Valde enim mihi semper & uera & dulcia tuis epistolis nunciantur. Ama nos & Vale.

Qu. Ci. Tironi. S. P. D.

MIrificam mihi uerberationem cessationis epistola dedisti. Nã quæ parcius frater perscripserat: uerecundia uidelicet & ꝓperatione. ea tu sine adseratiõe, ut erant: ad me scripsisti: & maxime de cõsulibus designatis: quos ego penitus noui libidinũ & languoris effœminatissimi animi plẽos, q nisi a gubernaculis recesserint, maximum ab uniuerso naufragio periculũ ẽ. Incredibile ẽ q̃ ego illos scio oppositis Gallorũ castris in æstiues fecisse: quos ille latro: nisi aliquid firmiꝰ fuerit societate uitiorum deliniet. Res est aut tribunitiis: aut priuatis consiliis munienda. Nam isti duo uix sunt digni quibus alteri Cesenam: alteri Cossutianarum tabernarum fundamenta credas. Te ut dixi: fero oculis. Ego uos ad. iiii. kalẽ. uidebo: tuosq̃ oculos: etiam si te uẽiens i medio foro uidero: dissuauiabor. Me ama & Vale.

M. T. C. Epistolarũ familiariũ li. xvi. & ulti. Finis.

MIrificã. Cũ Decius Brutꝰ Mutinæ obsidereẽ a. M. Antonio: creati sunt auctore Appião lt. iii. Cõsules anniuersarii Hircius & Pansa in principio anni: quantũ adi ex hac epla cõiicere possumus. Ci. tũc aberat ab urbe: licet Appia. uideat significare eũ fuisse Rõæ: d̃ eorũ igitur designatiõe cũ Tiro ad Ci. scripsisset. Cice. referẽs se de eis male sentire oñdit: ueteriq̃: ne a. M. Antonio alliciantur in societatẽ sceleris cõtra rẽp. quos oñdit uilissimos esse. Postremo dicit q̃tũ Tironẽ ipsum uidere desideret. ¶ Mirificã. magnã. ¶ Verberationẽ. percussionẽ animi. ¶ Parcius. breuius. ¶ Verecundia. timore: uel qa eũ pudebat scribere quæ tu scripsisti. ¶ Videlicet. scilicet certe. ¶ Sine assensione. non assentando: sed dicendo uerũ. ¶ De cõsulibus. Hircium & Pãsam intelligimus: nisi fortasse agitatũ eẽt absente Ci. de designatione aliorum cõsulũ quã Hircii & Pansæ: de qbus fortasse intelligit nũc Cice. quorũ tñ creatio nõ ualuerit: ut sæpe fit: sed tñ facta sit mentio de eis creandis: qd satis ẽ uerisimile: cũ Ci. eos nõ nominet: licet mentionẽ aliorũ cõsulũ illo tpe nõ inuenĩã nisi qd̃ post eruptionẽ Bruti ex Mutina facta est mẽtio de creãdis cõsulibꝰ. D. Bruto: & Octauio Cæs. loco Hircii. & Pansæ: sed de iis non est uerisimile Ci. itelligere cũ essent amicissimi sui: & ab eo ubiq̃ maxime & laudati & adiuti: ergo uel Hirciũ & Pãsam itelligamus: uel ut diximus de aliis quos licet Tiro scripsisset creatos cõsules: tñ non ita eẽt. ¶ Lãguoris dissidia. ¶ Effœminatissimi. mollissimi: timidissimi: qualẽ habẽt fœminæ. ¶ A gube: naculis. ab administratione reip. & cõsulatus. ¶ Ab uniuerso naufragio. ꝓ uniuersi naufragii. i. submersiõis uniuersorũ: sed usus ẽ uerbis similitudinis: qa dixit gubernaculis: q̃ sũt nauis: subdit naufragii: quod a naue fracta dr̃. ¶ Oppositis gallorũ castris. i. cũ oppugnarẽt aduersus gallos & haberẽt eos oppositos. ¶ Ille la. Mar. Antonius: quẽ ẽt supra multis in locis latronem appellauit. ¶ Aliquid fir. cum eis: idest nisi electi fuerint cum eis aliqui firmiores: q nõ ita facile a republica alienentur. ¶ Deliniat. demulceat: alliciat ad se. ¶ Societate uitiorum. quia laborabunt iisdem uitiis q̃bus ipse Antonius: & similia similibus gaudent. ¶ Res est. sensus est: eligendi sunt ad hanc prouinciã aut tribuni: aut aliqui priuati: qui consilus suis prouideant ne ii nos in naufragium deducant. ¶ Res. creatio istorum consulum: & prouincia eis data. ¶ Est firmanda. quia supra dixit nisi aliqd firmius fuerit. ¶ Cõsiliis tribunitiis. auctoritate tribunorũ. ¶ Isti. ad contemptum dixit. ¶ Cesenam. paruam & desertam urbem in Italia in Gallia togata. ¶ Tabernarum: ut alio loco diximus: taberna dicitur omne uile ad habitandum ędificium: qd tabulis claudatur: tabernas igitur cossutianas locum aliquem ad habitaculum uitæ intelligit: cossutianas a Cossutio uel auctore: uel domino earum ita appellauit. ¶ Fero oculis habeo in oculis & in conspectu. ¶ Dissuauiabor: deosculabor: licet aliqui dicant dissuauiari libidinis esse: quod Cicero hic contra sentire uidetur. ¶ In medio foro. quasi dicat in conspectu omnium: palam. In hoc ostenditur nimium desiderium Cicero. uidendi Tironem. Finis.

VBB. Parcius Videlicet Naufragium Delinit Cæsena Taberna Dissuauiari

MIrificã mihi &c. Dicit se mirifice concussum ex literis Tironis quibus qui consules creati eẽnt significabat, loquens secundum cõmẽtarios de Hircio & Pansa: de quorũ fide & uirtute tunc dubitabat: cum tamen uterq̃ fortissime pro rep. casurus sit: cæsus ab Antonio: Mutinæ cum Decium Brutum obsidente. Hanc autem epistolam inseruisse uidetur Tiro ut significet: quam fidem sibi habuerit frater patroni sui. ¶ Ordo est. Tu dedisti mihi mirificã uerberationẽ. i. incussionem uerecundiæ cessationis. i. ꝓp cessationẽ meã: epla. s. tua. ¶ Nã tu scripsisti ad me ea quæ frater. s. M. Tullius Cicero perscripserat ad me percius. i. nimis sobrie: uidelicet uerecundia & ꝓperatione: idest propter uerecundiã & properationẽ suã: tu scripsisti inquam ea sine adsentatione ut erant: & maxime de consulibus designatis. i. declaratis in proximum annum uidelicet Hircio & Pansa: quos ego noui penitus plenos libidinum: & langeoris. i. corruptionis animi effœminatissimi: qui. s. cõsules nisi recesserint a gubernaculis. s. reip. maximum periculum est ab uniuerso naufragio. i. totius reip. incredibile est quæ ego scio illos fecisse in æstiuis: castris gallorum oppositis. s. nostris quos ille latro scilicet Marcus Antonius detinet: idest blande attrahit societate uitiorum: nisi aliquid firmius fuerit. s. ei obsistens: Res est munienda: scilicet a periclitatione consiliis tribunitiis aut priuatis. i. alicuius uiri auctoritate præditi licet sit priuatus. i. extra omnem magistratum positus. ¶ Nam isti duo: scilicet consules designati uix sunt digni quibus credas idest sub fide committas: alteri Cesenam: idest oppidulum illud desertũ in gallia togata: alteri fidamenta Tabernarum Cossutianorum: idest domiciliorum uilissimi cuiusq̃ Cerdonis Ego fero oculis idest imaginor uidere te: ut dixi. ¶ Ego uidebo uos ad quartũ kalẽdas scilicet huius mensis: & dissuauiabor idest adfectanter osculabor oculos tuos: etiam ego ueniens scilicet tibi obuiam: uideo te in medio foro. Ama me & Vale. Finis. ASC.

¶ Vbertinus Clericus Crescentinas Bonacursio Pisano disertissimo & humanissimo. Salutem plurimam dicit.

Vm iam multos & eosdem utiles libros uir eruditissime Bonacursi Pisane opera tua imprimendos curaueris: non contentus ea q̃ iam plurimis labore tuo utilitatem attulisti cupiens etiam in dies maiorem afferre: sæpenumero me hortatus es: ut quæ interlegendum interpretandumq; idoneos Romanæ linguæ auctores optima & probatissima annotassem: ne tandem ad studiosorum hominum utilitatem edere: ne essent penes me tanquam ignis abstrusus inuenis silicum. Ego uero & si id libenter te hortante eram facturus: tamen quoniam multis & publicis & priuatis occupationibus impediebar: quo minus id satis commode facere possem in hunc diem distuli: non ut tuæ honestissimæ uoluntati aduersarer in te præsertim: quæ esset mihi non minus beneuolentiam & gratiam conciliatura q̃ aliis utilitatem allatura: sed quod existimabam oportere esse & ingenio elaboratũ & industria atq; diligentia perfectum: quod esset commune & liberum omnium iudicium subiturum. Quod & si plane: ut uolebam fieri non potuit: nolui tamen diutius expectationem tuam morari: ne maius esset in mora incommodum q̃ in celeritate utilitas & gratias præsertim cum epistolarum Ciceronis: quas familiares appellant: interpretationem & commendationem a me factam exigeres: in quarum lectione & imitatione tanta est: & rudibus & longius prouectis utilitas: ut nesciam an in aliis eius libris ulla maior esse possit: q̃ in his epistolis præter tersum quoddam & familiaritate dicendi genus: inest ẽt magna philosophiæ pars: unde utranq; cõmoditatem & dicendi & uiuendi percipere possumus. Itaq; id opus ea diligẽtia explicaui: ut sperem neminem fore uel mediocri ingenio præditum: qui meæ industriæ opera: si modo paululum studii adhibere uoluerit: breuiter plurimum non sit profecturus. Nec quisquam deterreatur q sint aliquæ in hoc uolumine epistolæ: quarum obscuros locos & quædam quasi ænigmata non modo Oedippus ipse: sed ne apollo quidem soluerit. Neq; enim hac causa impediemur: quo minus ad dicendi commoditatem perueniamus: si tanto epistolaq; uero aliquæ ignorentur: quas uel ipse Cice. uel alii eiꝰ ætatis doctissimi uiri ita ex industria scripserunt ne ab aliis quã ab his ad quos scribebant: intelligeretur re interdum ita exigente: in quibus uel præcepto Ciceronis libro primo officiorum. Ne conterendum quidem est tempus. Dicit enim in ipsa prudẽtia duo uitia uitãda. Primũ ne icognita pro cognitis habebamus. Deinde ne nimium opere in iis rebus conteramus: quæ nõ sunt admodũ utiles: eædemq; non necessarie. Obscure enim dicere: ut tu optime nosti: cum inutile est tum uero unicuiq; sine præceptore & imitatione facile. Quantum tamen & ingenio nostro & multorum librorum diligenti inuestigatione consequi potui: effeci ut ad huius operis interpretationem parum admodum desiderari possit: de quo tibi plurimum debebit studiosa iuuentus: q me ad hunc laborem impulisti eius causa: cui & ingenio tuo & labore assidue consulere studes: non modo latinos: uerum etiam & græcos codices iis in medium afferens diligenter impressos: ut iam nemo possit: qui non discat nisi negligẽtiam suam accusare. Itaq; ut quod instituisti perficias: libenter tibi morẽ gessi. Celerius autem id effecicum efflagitante tum uero addente calcar ingenii & studiorum meorum amore & fauore Christophoro Cambiago ducali secretario uiro: (ut scis) non solum mira quadã rerum prudentia: egregia probitatis: & inuictissimum Galeacium Mariam Mediolanum Ducem Quintum spectata fide etiam ita omnium bonarum artium cognitione excellentem. ut fidelior secretarius: an melior orator sit. non facile sit iudicaturus. Itaq; si & tuo & talis uiri clarissimo iudicio has laborum & uigiliarum mearum primitias probarum iri uidero: edam propediem: quæ & in primo Nasonis Meta. & in officia Cice. non negligenter conscripsimus: deinde i a ios alios auctores. Quamobrẽ deum optimum maximum omnium bonorum operum auctorem suppliciter precor: ut his ceptis meis ita aspiret: ut cum eius opere & numine opus meum uestrum iudicium meruerit: reliqua alacriori animo persequi possim. Vale. & me ama. Mediolani. iiii. Idus Augusti.

F I N I S.

M. Tulii Ciceronis Epistolarum familiarium Libri. XVI. & ultimi Finis, Venetiis per Georgium de Rusconibus Mediolanensem: Anno Domini nostri Iesu Christi. M.D.XIX. Die. XX. Martii Regnante Inclito Principe Leonardo Lauredano.

Laus summo regi dicatur uocibus oris,
Quod iam non cessat merces condigna laboris.

¶ Registrum Huius Operis.

a b A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y
Z & ꝯ ꝶ AA BB CC DD EE FF GG HH II KK.

¶ Omnes sunt Quaterni præter a b Qui sunt terni.

¶ Quinterni. XXX.